DIETARIS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Volum IV

Anys 1611 a 1623

Generalitat de Catalunya

DIETARIS
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

1411-1714

Col·lecció de 10 volums

DIETARIS
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Volum
IV
Anys
1611
a
1623

Director de l'obra:
Josep Maria Sans i Travé
Director de l'Arxiu Nacional de Catalunya

A cura de:
Joan Comasòlives i Font
Gemma Escribà i Bonastre
Ma. Cristina Forns de Rivera
Mercè Gras i Casanovas
Daniel Rubio i Manuel

Índex per:
Ramon Sarobe i Huesca

Pròleg de:
Xavier Torres i Sans

Generalitat de Catalunya

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP:

Dietaris de la Generalitat de Catalunya. --
Índex
ISBN 84-393-3150-9. -- ISBN 84-393-3148-7 (cart.)
4 : Anys 1611 a 1623. -- ISBN 84-393-4428-7. -- ISBN 84-393-4429-5 (cart.)
I. Sans i Travé, Josep Maria, dir. II. Catalunya. Generalitat
1. Catalunya. Generalitat -- Història -- 1411/1714 -- Fonts
2. Catalunya -- Història -- 1411/1714 -- Fonts
353.9(467.1)"1411/1714"(093.3)
946.71"1411/1714"(093.3)

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

1ª edició: desembre 1997
Tiratge: 750 exemplars

ISBN 84-393-3148-7 (obra completa)
ISBN 84-393-4429-5 (volum IV)
Dipòsit legal: B-49.997-1997

Fotocomposició: Gama, S.L.
Coordinació de l'edició: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions
Impressió: Gràfiques Almogàvers

Sumari

Anys 1611 a 1623

Anys 1611-1613 1

Anys 1614-1617 166

Anys 1617-1619 306

Anys 1620-1623 424

Apèndix 1 669

Apèndix 2 703

Apèndix 3 728

Apèndix 4 752

Índex 871

Pròleg: Virreis i bandolers. Catalunya i la Generalitat a començaments del segle XVII (1611- 1623)

Davant d'aquest nou lliurament dels dietaris de la Generalitat de Catalunya, que aplega, a diferència dels anteriors, tot just una dotzena d'anys (o només quatre triennis, per comptar a la manera de la Generalitat mateixa), ningú no podrà al·legar ignorància o sorpresa. Prou que ho advertia Eva Serra al prefaci del segon volum d'aquesta mateixa sèrie, que abarcava el període 1539-1578: com més va més s'engrosseix el dietari[1]. No és només –com fa notar atinadament l'esmentada prologuista– que el volum particular del trienni 1575-78 tingui –que ja és prou significatiu– el doble de folis i una mica més encara que el manual equivalent dels anys 1539-42. Això rai. Amb els dietaris de començaments del segle XVII la comparança de gruixos cal fer-la, si de cas, no pas o no ja en nombre de pàgines, sinó més aviat per volums o manuals. Així, si la quarantena d'anys del període 1539-1578 n'ha emplenat un total de cinc, i si la trentena d'anys del període 1578-1611 (encabits al tercer volum d'aquesta edició) en demanava ja set, ara la sola dotzena d'anys compresa entre 1611 i 1623 (i que configuren aquest quart lliurament) no poden passar sense ben bé mitja dotzena de dietaris.

Aquesta pruïja dietarística del Sis-cents no és pas un fenomen ni casual ni literari; tampoc, aclarim-ho, merament burocràtic. A desgrat de l'abarrocament dels models coetanis de prosa cancelleresca (com ara la castellana), els escrivans sis-centistes del dietari de la Generalitat semblen romandre fidels, contràriament, a un patró o registre literari tan precís com concís alhora[2]. La novetat, si de cas (tampoc no n'he fet una veritable compulsa), és que ara aquests escrivans semblen tenir més tirada a reproduir i intercalar en les entrades o assentaments ordinaris (apèndixs a banda, doncs) tota mena de textos i escrits d'altri: no només cartes o «billets» de la Diputació, sinó també o fins principalment i tot, missives reials o virregnals, bans i pragmàtiques, resolucions del Consell de Cent (força

1. «Els Dietaris permeten observar... com augmenta progressivament el nombre de folis a mesura que avancem en la cronologia. Mentre el dietari del trienni 1539-1542 conté 90 folis, el dietari del trienni 1575-1578 en conté 228. No és pas a causa de l'activitat d'un escrivà major casualment més actiu i acurat... És que el clima històric està canviant perquè la conjuntura de represa del segle XVI atorga a la vida institucional més dinamisme polític i social, i perquè augmenta la conflictivitat política amb la monarquia», Eva SERRA, «Pròleg» en *Dietaris de la Generalitat de Catalunya,* vol. II. *Anys 1539 a 1578,* Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1994, p. X.

2. No n'he fet, és clar, la comprovació pertinent. Ni en sóc la persona indicada, ni en fóra potser el moment més idoni. Caldria tenir a la vista els volums dels vint o quaranta anys posteriors, pel cap baix. El Dietari sencer, però, constitueix un veritable testimoni històric de l'evolució secular, si no de la llengua catalana exactament, almenys de la prosa cancelleresca i burocràtica catalana entre els segles XV i XVII.

nombroses), parlaments, i audiències o entrevistes orals, transcrites immediatament o potser l'endemà dels fets, i sempre «més o menys» fidelment, com es reconeix o es puntualitza més d'un cop: l'exactitud ho és tot, és clar, en aquesta mena de literatura.

Però tot plegat abans que no pas una moda o un tarannà burocràtic és més aviat una necessitat: cal fixar en el paper fins el més petit detall de tot allò que ha estat dit, debatut, invocat, bescanviat, negociat, proclamat... Unes vegades, amb el virrei o els oficials i ministres de la Corona; altres cops, amb els embaixadors o consellers de la Ciutat de Barcelona, la comunicació amb els quals –fem-ho avinent– és constant. La morositat, les eventuals redundàncies, l'excès de paperassa i tot, són, almenys per una vegada, un bon senyal: un indici de normalitat «constitucional» o política; i una prova, si més no, de la considerable i creixent activitat desplegada pels diputats catalans trienni rera trienni.

Les vicissituds d'una institució

Aquesta activitat o vitalitat de la Diputació catalana de començaments del segle XVII, i fins la mateixa exuberància documental i tot, tenen, és clar, una obligada doble lectura. D'una banda, poden contrarestar o fins fer-nos rectificar i tot –hipòtesi defensada últimament, i amb més o menys èmfasi, per un seguit d'estudiosos de la Catalunya dels Àustria– la imatge tòpica o clàssica, heretada de la historiografia de la Renaixença, d'una Catalunya «decadent» i políticament invàlida d'ençà de la unió de les corones de Castella i Aragó (1472) o potser una mica abans i tot: d'ençà, posem, de l'«infaust» (diguem-ho com aquells historiadors del segle passat) desenllaç del Compromís de Casp (1412). La culpa, doncs, hauria estat, en darrera instància, de sant Vicenç Ferrer; aquell dominic valencià que tant (i tan negativament, afegirà algú) va influir en el resultat final d'aquell envitricollat litigi dinàstic catalano-aragonès. Perquè els Trastàmara entronitzats a Casp –sempre segons aquesta tradició historiogràfica– maldaren de bon començament per tal de neutralitzar les institucions catalanes –de la Generalitat fins al Consell de Cent barceloní– les quals, d'ençà d'aleshores, no haurien menat sinó una existència purament vegetal, tot esperant simplement el definitiu cop de gràcia (llegiu 1714 i el desenllaç de la Guerra de Successió).

Heus ací, la tesi clàssica, que fa arrencar la «decadència» catalana, si no ben bé de Casp, almenys d'ençà del regnat de Ferran II (1479-1516), i les reformes polítiques i institucionals endegades per aquest monarca; una «obra d'ocupació» –com en diu un conegut historiador– que hauria culminat amb la introducció del règim insaculatori de càrrecs, tant a la Ciutat de Barcelona com a la Diputació[3]. I tanmateix, la introducció de la insaculació en les institucions catalanes no fou, en realitat, cap «cop d'estat» (com també se n'ha dit); sinó que va aparellar-se i aprovar-se al si de les corts catalanes, i amb el suport (si no la sol·licitud) dels estaments o braços representatius del país o de la comunitat política catalana d'aleshores. Ho ha fet notar, darrerament, Eva Serra; i prou que s'endevinava ja en la clàssica (però aleshores heterodoxa) obra de Jaume Vicens Vives sobre Ferran II i la Ciutat de Barcelona[4].

Altrament, tant Eva Serra com Víctor Ferro han mostrat recentment fins a quin punt el segle XVI no és pot considerar pas l'època de la «decadència» o anul·lació política de la Generalitat. Contràriament, aquesta Generalitat cinc-centista suporta ben favorable-

3. És la interpretació que en fa, posem per cas, Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya,* Barcelona, 2a. ed., 1962, vol. II, caps. XX - XXV, que compendia i actualitza, de fet, una tradició prou anterior; però que, a desgrat de rectificacions o necessàries matisacions, constitueix encara una excel·lent narració del vessant més fosc o més conflictiu del canvi dinàstic en terres catalanes.

4. Em refereixo, és clar, a *Ferran II i la Ciutat de Barcelona, 1479-1516,* Barcelona, Universitat de Catalunya, 1936-37 (3 vols.).

ment qualsevol comparança amb la seva predecessora del Quatre-cents, tinguda tot sovint per «la bona» o modèlica. És clar, que aquella Generalitat es va revoltar contra tot un rei –Joan II–, i que ho féu, a més, amb una desimboltura i radicalitat sense massa parangó al seu temps[5]. Però, si aquest és el mèrit, és que potser no féu això mateix la Generalitat de Pau Claris, a mitjan segle XVII, i en un context polític no solament prou canviat sinó fins i tot menys propici?. Sigui com sigui, una vitalitat o capacitat semblant, mantinguda en el decurs d'un segle i mig pel cap baix, casa prou malament, si més no, amb la idea o imatge d'una institució decandida, políticament inoperant o erma, d'ençà dels temps d'un Ferran II o de l'època del Compromís de Casp.

Una vitalitat o capacitat semblant, posada reiteradament a prova durant cent cinquanta anys (sempre com a mínim) tampoc no s'explica, altrament, sense una infrastructura com cal. Aleshores com ara, una institució sense recursos és una institució sense projecció o sense incidència. La Generalitat dels segles XVI i XVII es mantenia mitjançant la percepció d'un seguit d'impostos indirectes; en especial, el dret de *bolla* sobre la producció i circulació de teixits, i els drets duaners o d'*entrades i eixides* que gravaven tant les importacions com les exportacions, marítimes i terrestres, d'una gran varietat de mercaderies. Fins ací, res de nou o de frapant. La Generalitat medieval o original no feia altra cosa. Però al segle XVI, i encara a començaments del segle XVII, les finances de la Generalitat es beneficiaren, sens dubte, de la represa econòmica de la Catalunya del Cinc-cents (un fet capital, però que la noció mateixa de «decadència» convida, sembla, a ignorar o rebaixar); i fins i tot, de la «modesta prosperitat» (per dir-ho amb la fórmula de Pierre Vilar) que caracteritzà, comparativament (és Castella, el punt de comparació), la Catalunya de la primera meitat del Sis-cents.

Durant una colla d'anys, a més, les arques de la Generalitat pogueren escapolir-se, presumiblement, de les demandes reials més oneroses. Aquest no fou pas el cas de les primeres dècades del segle XVII, quan la pressió fiscal de la corona s'agreujà; però potser sí d'una bona part del segle XVI, quan el Principat era en plena reconstitució demogràfica i material. Certament, sempre serà prou difícil de saber si els serveis reials o la fiscalitat *per capita* (la del rei i la de la Generalitat sumades) foren més feixucs en temps de Pere el Gran (segle XIII), Pere el Cerimoniós (segle XIV) o bé en vida de l'emperador Carles V, el primer monarca de la Casa d'Àustria. No hi ha, ara com ara, massa estudis sobre la fiscalitat catalana abans de la *Unión de Armas* (1626) del comte-duc d'Olivares (i els de després són encara insuficients). Però, recordem-ho, l'expansió catalana a la Mediterrània medieval no fou cap ganga...[6]

Aquesta mateixa Generalitat de l'època dels Àustries sembla, a més, haver captat i fet seves –no pas sense dificultats o resistències, com és natural– les demandes i necessitats d'un teixit social nou o almenys força distint del de l'època medieval. El protagonisme creixent del tercer braç o Tercer Estat, prou visible en el parlament extraordinari i excepcional de 1640, no n'és l'únic indici; encara que no pot ser sinó un reflex o resultat del creixement –silenciós, sense escarafalls ni gens espectacular, però eficaç al capdavall– d'una munió de viles i pobles del país (abans que no pas de les grans ciutats, més estabilitzades o estancades secularment) en el decurs del segle XVI i encara durant les primeres dècades del segle següent. Simultàniament, a més, els canvis experimentats al si de l'estament nobiliari, arran de la castellanització o absentisme de les grans nissagues aristocràtiques catalanes, i la fusió paral·lela, al Principat, dels senyors dels castells amb els *ciutadans honrats* o els senyors dels diners –una profitosa simbiosi que arrencava, al-

5. Sobre la «modernitat» i tot de la rebel·lió de la Generalitat catalana del segle XV, Santiago SOBREQUÉS i Jaume SOBREQUÉS, *La guerra civil catalana del segle XV*, Barcelona, Edicions 62, 2a. ed., 1987, vol. I, p. 260.

6. Vegeu, a tall de prova, Manuel SÁNCHEZ MARTÍNEZ, *El naixement de la fiscalitat d'Estat a Catalunya (segles XII-XIV)*, Vic, Eumo i Universitat de Girona, 1995.

menys, del segle XV–, modificaren igualment i substancialment tant la composició dels altres braços (eclesiàstic i reial o urbà) com el perfil de la classe dirigent autòctona (aquella que figurava al capdavant de les institucions)[7].

Altrament, aquesta Generalitat dels Trastàmara, de primer, i de la Casa d'Àustria, més endavant, supera la seva predecessora medieval en un altre vessant no pas menys simptomàtic i decisiu. I és que, d'ençà de finals del segle XV –i de les Corts de 1480-81, presidides per Ferran II– la institució té les seves «competències» (que se'n diria ara) més ben perfilades o definides. Passa una mica el mateix amb l'ordinament legal, «pactista», del Principat; que també n'ha eixit reforçat –i no pas vinclat– amb els darrers Trastàmara (de grat o per força, això ja és una altra qüestió, però que no compta massa, al capdavall). Així, d'ençà de començaments del segle XV, però encara més d'ençà de les darreries d'aquesta centúria, la comesa específica de la Generalitat ja no és només d'índole fiscal, com abans, sinó essencialment política: si la Generalitat existeix és per tal de vetllar per l'observança estricta de l'ordinament legal català, de les *constitucions* o lleis del país, aprovades en corts, ensems el monarca. Res sense el rei (o comte de Barcelona, si cal ser exactes), però tampoc res sense les Corts o al marge dels estaments. Aquesta fóra la divisa «pactista» per excel·lència. I quan el rei o els seus oficials i representants no s'ajustaven al «pacte» o a les constitucions vigents, la Diputació tenia no sols la facultat, sinó l'obligació d'actuar, tal com prescrivia l'anomenada *Constitució de l'Observança,* aprovada en les corts del 1480, i que en detallava les qüestions de procediment.

Tot això és prou conegut, és clar; però potser no sigui sobrer de recordar-ho o remarcar-ho, sobretot per tal de defugir imatges excessivament «victimistes» o pessimistes de la Catalunya dels Àustries o de la mateixa Generalitat en el decurs dels segles XVI i XVII. Altrament, és aquesta funció política i institucional allò que explica millor o definitivament el gruix amenaçador assolit pel dietari de la Generalitat en el traspàs (o d'ençà, almenys, de l'últim quart) del segle XVI. Perquè si el dietari guanya en volum, això vol dir que la institució rutlla, brega, actua. Però, a la vegada –vet ací, la doble lectura del fenomen–, si el dietari s'engrosseix, i si els apèndixs documentals es multipliquen, cosits a la fi dels volums o intercalats entre les seves planes, això només pot voler dir també una sola cosa: que els problemes, els contenciosos polítics i institucionals, són, si no més gruixuts que mai, almenys més freqüents o més dilatats que mai.

«Cruïlla de jurisdiccions» i conflicte de legalitats

Naturalment, els problemes o litigis del període 1611-1623 no són –no poden ser– ben bé nous. Qui hagi llegit l'extens i minuciós pròleg d'Ernest Belenguer en el volum anterior d'aquesta sèrie, dedicat als anys 1578-1611, i el preàmbul d'Eva Serra als dietaris del període 1539-1578, no podrà evitar potser, a la vista d'aquest altre, una certa sen-

7. Aquesta nova manera de veure les coses es fa palesa en els darrers treballs d'Eva SERRA, assenyaladament, i per tots, en la seva introducció a Eva SERRA i Xavier TORRES (coords.), *Història, societat, política i cultura dels Països Catalans,* vol. IV, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, (en premsa); i, en una perspectiva prou diferent, en Víctor FERRO, *El Dret Públic Català. Les Institucions a Catalunya fins al decret de Nova Planta,* Vic, Eumo, 1987. Núria SALES ha incorporat aquesta nova visió d'una «sobirania catalana imperfecta» (però sobirania al cap i a la fi) a l'època moderna en la darrera gran síntesi d'història del Principat; vegeu, *Els segles de la decadència (segles XVI-XVIII),* en P. VILAR (dir.) *Història de Catalunya,* Barcelona, Edicions 62, vol. IV, 1989. La noció mateixa de «decadència» en sentit material o econòmic resulta igualment insostenible o si més no equívoca a la vista dels recents i capgiradors treballs d'Albert GARCIA ESPUCHE, en especial la seva col·laboració en el volum corresponent de la *Història de la Cultura Catalana,* Barcelona, Edicions 62, actualment en curs d'edició, i el seu llibre, de publicació imminent, *Un siglo decisivo. Cataluña y Barcelona, 1550-1640.* La «modesta prosperitat» catalana d'abans de la Guerra dels Segadors, Pierre VILAR, *Catalunya dins l'Espanya moderna,* Barcelona, Edicions 62, 4a. ed., 1973, vol. II, cap. II. L'evolució dels municipis catalans «insaculats» en temps de Ferran II, i abans i després d'aquest regnat es pot resseguir en Josep Ma. TORRAS i RIBÉ, *Els municipis catalans de l'Antic Règim (1453-1808),* Barcelona, Curial, 1983. Atès el caràcter d'aquestes pàgines, ometem altres recerques o síntesis més particularitzades.

sació de *dejà vu*[8]. No pas, ben entès, perquè aquest nou reguitzell de dietaris siguin exactament reiteratius o redundants, sinó més aviat perquè el fons del problema és gairebé sempre el mateix: la «cruïlla dels conflictes jurisdiccionals» (per dir-ho a la manera de Belenguer). En d'altres mots: la complicada inserció d'un Principat «pactista», amb les seves «llibertats» o «constitucions», en una d'aquestes «monarquies compostes» del període –la Monarquía Hispànica, europea i transcontinental–, sempre freturoses de recursos, i el conflicte de legalitats subseqüent[9].

Certament, cal anar amb compte. Perquè el problema de fons no era ben bé la «castellanització» de la monarquia; un fenomen l'abast, intencionalitat o connotacions del qual han estat reiteradament debatuts, però que, a hores d'ara, sembla més aviat irrellevant, si no improbable. Una cosa és segura: no hi havia nacionalisme, almenys en el sentit modern o genuí de la paraula, als segles XVI i XVII; i, per tant, no es veu per quina raó els monarques i governants de l'època havien de regir-se per criteris d'aquesta mena. Una altra cosa –i que ara no podem tractar com cal– fóra el «patriotisme», que es confonia tan aviat amb el dinastisme o devoció a la Casa d'Àustria com amb la defensa de les «llibertats» o privilegis locals, catalans o d'altres latituds[10]. Altrament, si hi hagué «castellanització», aquesta aprofità, si de cas, l'aristocràcia castellana, i fins alguns títols catalans amb patrimonis, mullers i vassalls castellans, però no pas –com és prou sabut– l'aldea o els camperols castellans, baldats i aclaparats per les exigències fiscals de la corona. Així, si el model de la Monarquia Hispànica (o almenys, d'un comte-duc d'Olivares als anys vint del segle XVII) acabà essent castellà, això fou simplement perquè aquest model era el més avantatjós (o el menys empalagós) per a la monarquia[11].

El problema, doncs, fóra potser el «centralisme», la «centralització política»? No exactament, tampoc; almenys, a tenor de la historiografia més recent, i «revisionista», de l'anomenat absolutisme o de l'«Estat modern», i, en general, de la història i l'estructura polítiques de l'Europa de l'Antic Règim. No sols, ben entès, perquè la centralització (política, fiscal, etc.) fou, en el millor dels supòsits, una tendència o desideràtum mai no assolits o prou reeixits (fins i tot un recurs propagandístic gairebé), sinó, a més, perquè els monarques dits absolutistes no propugnaven ni contemplaven, en realitat, la possibilitat d'un veritable Estat centralizat; ni fins i tot, segons alguns autors, més radicals o agosarats, la simple existència d'un Estat a seques: una cosa i altra, contràriament, haurien estat obra de la societat burgesa i liberal del Vuit-cents[12].

8. Ernest BELENGUER, «Pròleg: La Generalitat en la cruïlla dels conflictes jurisdiccionals (1578-1611), en *Dietaris de la Generalitat de Catalunya,* vol. III, *Anys 1578 a 1611,* Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1996.

9. Sobre les «monarquies compostes» del període, i els conflictes polítics subseqüents i característics, vegeu: H. G. KOENIGSBERGER, «*Dominium regale* o *Dominium politicum et regale.* Monarquías y parlamentos en la Europa moderna», *Revista de las Cortes Generales,* núm. 3 (1984), ps. 87-120; Mark GREENGRASS (ed.), *Conquest and Coalescence. The Shaping of the State in Early Modern Europe,* Londres, E. Arnold, 1991, ps. 1-24; J. H. ELLIOTT, «A Europe of Composite Monarchies», *Past and Present,* núm. 137 (1992), ps. 48-71; i del mateix autor, «Catalunya dins una Europa de monarquies compostes», *Pedralbes,* núm. 13-I (1993), ps. 11-23. Sobre la Monarquia Hispànica i el Principat vegeu, igualment, Ernest BELENGUER, «La Monarquía Hispánica vista desde la Corona de Aragón», *Estudis. Revista d'Història Moderna,* núm. 20 (1994), ps. 57-82, i Xavier GIL PUJOL, «Visió europea de la monarquia espanyola com a monarquia composta, segles XVI i XVII», *Recerques,* núm. 32 (1995), ps. 19-43.

10. Xavier TORRES, «Pactisme i patriotisme a la Catalunya de la Guerra dels Segadors», *Recerques,* núm. 32 (1995), ps. 45- 62.

11. J. H. ELLIOTT hi ha insistit prou en els seus estudis olivaristes: *El Conde-Duque de Olivares,* Barcelona, Crítica, 1990; *Richelieu y Olivares,* Barcelona, Crítica, 1984; i, en col·laboració amb José F. DE LA PEÑA [Eds.], *Memoriales y cartas del Conde Duque de Olivares,* t. I, «Política interior: 1621 a 1627», Madrid, Alfaguara, 1978.

12. La literatura «revisionista» és força abundosa a hores d'ara. Algunes síntesis, però, són suficients per tal de fer-se una ràpida composició de lloc. Seleccionem: Richard BONNEY, *L'absolutisme,* París, PUF., col. «Que sais-je», núm. 2486, 1989; i John MILLER (ed.), *Absolutism in Seventeenth-Century Europe,* Londres, Macmillan, 1990, que aplega un seguit de monografies «nacionals». Sobre l'existència o no d'un veritable Estat, «modern» o no, a l'Europa de l'Antic Règim, vegeu, però: Bartolomé CLAVERO, «Institución política y derecho: acerca del concepto historiográfico de "Estado moderno"», *Revista de Estudios Políticos,* núm. 19 (1981), ps. 43-57; i António M. HESPANHA, *Vísperas del Leviatán. Instituciones y poder político (Portugal, siglo XVII),* Madrid, Taurus, 1989, que examina detalladament la qüestió de la «centralització política». L'aplicació d'una perspectiva semblant a la Monarquía Hispànica es trobarà en Pablo FERNÁNDEZ ALBADALEJO, *Fragmentos de Monarquía. Trabajos de historia política,* Madrid, Alianza, 1992.

Certament, aquesta historiografia «revisionista» ha capgirat la imatge, massa simplista o senzillament anacrònica, que alguns estudiosos anteriors s'havien fet, i havien fornit, de les institucions i les vicissituds polítiques de l'Europa de l'Antic Règim. No ha costat massa de demostrar que les monarquies europees del període no eren autèntics *leviatans* ni la mena d'Estats totalitaris *avant la lettre* que imaginaren –al seu dia, en plena guerra freda– alguns estudiosos. Això és força evident en l'esfera fiscal –allò més semblant a una fiscalitat «absoluta» fóra precisament una butxaca foradada–, però no pas més, al capdavall, que en l'esfera política. Així, els «revisionistes» han emfasitzat (amb més o menys simpatia, segons els casos) la vitalitat o vigència dels anomenats «poders intermedis» (Corts o Parlaments, magistratures judicials i urbanes, baronies i corporacions en general, sense oblidar-nos de l'Església) en l'era de l'«absolutisme». Tot plegat –diguem-ho de passada– ofereix la possibilitat d'una certa «normalització» de la història catalana de l'època moderna, perquè, què eren, si no, les Corts catalanes o la mateixa Diputació?: «poders intermedis», naturalment, amb la seva jurisdicció privativa, més o menys alta o més o menys compartida segons els casos.

Ara bé, aquest «revisionisme» –del tot pertinent– tampoc no hauria de propiciar una imatge del tot inversa, excessivament idíl·lica o discursiva (allò que es deia o que era norma ideal, s'acomplia o es respectava a l'hora de la veritat?) tant de les monarquies com de la història política en general de l'Europa de l'Antic Règim. D'ençà dels treballs de J. R. Major sabem, si més no, que la «descentralització» política no era incompatible –tot el contrari, més aviat– amb un enfortiment de les estructures estatals o monàrquiques; o almenys d'algun dels seus vessants més ostensibles o palmaris[13]. Les reiterades, nodrides i geogràficament prou escampades revoltes camperoles i populars de caràcter antifiscal, que emplenen tot el segle XVII, en són tot un senyal[14]. Però és que, alhora, la fàcil invocació del «principi de necessitat» per part dels monarques i governants amenaçava, en la teoria i en la pràctica, amb engegar-ho tot en orris. La «necessitat» primera era la guerra, és clar; i més exactament la mena d'evolució o «revolució militar» (armes de foc, artilleria, infanteria, fortificacions, guerra de setge, armades i guerra naval) que va caracteritzar el període, i que va encarir substancialment l'activitat bèl·lica o el finançament de la guerra i els exèrcits[15].

Hom comprèn aleshores tants aixecaments de *segadors, croquants* (a la França del sud-oest) i fins pagesos benestants, exasperats davant el pillatge de les tropes malpagades i afamades que circulaven per tot Europa en les primeres dècades del segle XVII, i especialment durant la Guerra dels Trenta Anys (1618-1648). Hom comprèn igualment, però, la proliferació de rebel·lions de més abast, «provincials» o del *country,* adreçades contra la *court,* la monarquia o els seus ministres més visibles. Perquè foren les creixents exigències fiscals i militars dels monarques allò que féu –i no només a Catalunya– inviable o més aviat precari el «pactisme» o «constitucionalisme» tradicional[16]. Sobretot, perquè unes exigències o demandes d'aquesta mena només podien surar o reeixir (tal com sospitava i comprovarà el mateix comte-duc d'Olivares en les Corts catalanes de 1626) si es combinaven amb la suspensió –si no supressió– de determinats privilegis «provincials» (a Catalunya com a la resta de la Monarquia Hispànica); i fins amb la neutralització –si no relegació– d'aquelles instàncies o institucions susceptibles d'articular una oposició *legal* davant les demandes de la corona.

13. J. Russell MAJOR, *Representative Institutions in Renaissance France, 1421-1559,* Madison, Wis., 1960; i *Representative Government in Early Modern France,* New Haven, Yale U. P., 1980.

14. P. Zagorin, *Revueltas y revoluciones en la Edad Moderna,* Madrid, Cátedra, 1985-86 (2 vols.); Yves-Marie BERCÉ, *Histoire des Croquants,* Paris, Seuil, 1986; i els clàssics Boris PORSHNEV, *Los levantamientos populares en Francia en el siglo XVII,* Madrid, Siglo XXI, 1978, i Roland MOUSNIER, *Furores campesinos. Los campesinos en las revueltas del siglo XVII,* Madrid, Siglo XXI, 1976.

15. Geoffrey PARKER, *La revolución militar,* Barcelona, Crítica, 1990.

16. Conrad RUSSELL, «Monarquías y asambleas en Inglaterra, Francia y España, c. 1580 - c. 1640», *Revista de las Cortes Generales,* núm. 6 (1985), ps. 231-253.

No és gens estrany, doncs, que la pressió fiscal de la Corona, i l'estatut polític del Principat al si de la Monarquia Hispànica, siguin els temes recurrents o de fons (per damunt de les anècdotes puntuals i de natura prou variada) dels dietaris –i, per tant, de la Generalitat i la seva activitat– dels anys 1611-1623. En aquest període, tant la Diputació com d'altres institucions catalanes, assenyaladament el Consell de Cent de Barcelona, maldaren –com en èpoques anteriors, tot sigui dit– per defensar o fer respectar uns «drets de la terra» que es consideraven directament contradits o almenys prou amenaçats per l'actuació i les disposicions de la Corona i el seus ministres. I fou aleshores, en mig de les creixents dificultats financeres de la Monarquia Hispànica, que es congrià, en els cercles cortesans (però també en alguns cenacles literaris, tal com demostren les invectives d'un Quevedo) una «qüestió catalana».

En aquesta «qüestió catalana» la figura o institució virregnal, canal de comunicació privilegiat entre el Principat i la cort, hi jugà, segurament, un paper remarcable, per bé que no prou ben estudiat encara (així, no sabem ben bé, si més no, per quina mena de raons uns pocs virreis no catalans, com ara el comte de Miranda –castellà de cap a peus, tot i ser de la parentela dels Requesens– arribaren a desvetllar una franca simpatia entre els diputats i en les institucions catalanes). Al Principat, els virreis, l'*alter ego* o *alter nos* dels monarques en territori català, esdevingueren tot sovint els primers o més immediats contrincants tant de la Diputació o el Consell de Cent com de la legalitat catalana en general. Els més foren aristòcrates o bisbes forasters; i, en conseqüència, foren tothora assessorats pels magistrats autòctons –però de designació i beneplàcit reial– de la Reial Audiència o Consell Reial. Els informes i correus que jutges i virreis despatxaven cap a Madrid, al Consell d'Aragó, contribuïren, sens dubte, a forjar, si no una veritable «doctrina oficial» davant la «qüestió catalana», almenys una determinada «imatge» de la «província catalana»: caòtica, desordenada, obstruccionista, «rebel», plagada de bandolers...

Virreis i bandolers

Ben entès, ni els doctors de l'Audiència ni els virreis mateixos foren els únics artífexs d'aquesta imatge o doctrina. Ni tampoc, sovint, els més virulents: les missives d'alguns bisbes forasters superaran qualsevol llistó. Tot i la identificació habitual d'aquestes institucions o magistratures amb l'«absolutisme» o el «cesarisme» d'encuny castellà o castellanista, les coses no eren pas tan senzilles ni de bon tros. Així, cap a les darreries del segle XVI, si més no, els diputats catalans –i els consellers de Barcelona, i fins i tot alguns magistrats de la Reial Audiència– podien posar contra les cordes –amb l'ajut, si calia, dels oportuns contactes «madrilenys» o dels regents catalans del Consell d'Aragó– tot un duc de Feria, virrei del Principat els anys 1596-1602: «*También creo que tratarán de mí* –escrivia un abatut virrei al protonotari del Consell d'Aragó, a la vigília d'una ambaixada de la Diputació a la cort– *pero aquí estoy como blanco al terrero, y bendito Dios creo que no he faltado a lo devo*». En una missiva ulterior, Feria s'exclamava del paper jugat pel duc de Cardona, «*de cuyo deudo y amistad he yo profesado la honra que era justo*», però que ara, en consonància i complicitat amb els diputats, «*ha determinado declararse contra mí, y embiará a dezir al Rey que yo estoy malquisto aquí, y que sin el conde de Miranda no se pueden hazer bien las cortes*»[17].

17. Les angúnies del duc de Feria poden resseguir-se en el feix de correspondència virregnal de començaments de l'any 1599; vegeu, en particular, ACA. CA., Ilig. 344, s/núm., (8-I-1599), (23-I-1599), (19-II- 1599) i (17-III-1599); i ACA. CA., llig. 264, núm. 102. Sobre les capacitats i limitacions d'un virrei del Principat, vegeu el clàsic estudi de Jesús LALINDE, *La institución virreinal en Cataluña (1471-1716),* Barcelona, I.E.M., 1964.

La política catalana era, certament, força més complexa que no pas suggereixen algunes visions massa maniquees, i que fan de la Diputació una mena de joguina en mans del virrei de torn, i dels virreis, al seu torn, l'epicentre de totes les malvestats. Tal com apunta l'angoixada correspondència del duc de Feria suara esmentada –i tal com passava, altrament, arreu de l'Europa absolutista, amb cometes o sense–, el paper de les elits locals, i el patronatge o clientelisme subseqüent n'era una –encara que no pas l'única– de les seves vessants[18]. I així, un virrei del Principat –o de qualsevol altra indret de la Monarquia Hispànica– podia esperar de governar amb eficiència, i sense massa maldecaps, només si no es creava massa animadversió en amplis o poderosos sectors dels braços catalans. Però això significa, és clar, que hi havia amplis o poderosos sectors dels braços catalans que, eventualment i fins prou regularment i tot, podien fer, i feien, pinya amb el virrei i els ministres reials[19].

Ara bé, al marge de les possibles intrigues polítiques o clientelars, un virrei del Principat se sentia lligat o travat, sobretot, per les constitucions catalanes; les quals havia de jurar solemnement tot just arribat, i per tal de governar efectivament i legalment. Ara bé, com es pot comprovar en aquests dietaris dels anys 1611-1623 (o d'altres dates), una cosa era la llei, el discurs, i l'altra, els fets, que sovint parlen tot sols. Les «contrafaccions» o vulneracions de constitucions denunciades hi són tan abundoses, i la seva mena tan variada, que no cal insistir-hi gaire. Una ràpida enumeració, però, hauria d'incloure pel cap baix: captures arbitràries o «*sense provisió de jutge ni cognició de causa*», és a dir, sense observar els procediments establerts en corts i rubricats en les constitucions; extralimitacions de la Capitania General envers els «provincials», no subjectes, com a tals, a la jurisdicció militar; excessos en la repressió del bandolerisme i dels seus presumptes fautors; contrafacció i lesió dels privilegis nobiliaris i dels oficials de la Diputació (especialment, en matèria de port d'armes).

Però abans que no pas cap actuació *de facto* de cap virrei en concret, allò més revelador o substantiu és, tal vegada, l'estat d'opinió, la «imatge» del Principat, que traspuen les paraules o els comentaris dels diferents –però, en aquest aspecte, prou iguals– *alter nos* en les seves audiències amb els diputats, i en força missives adreçades al monarca o als regents del Consell d'Aragó. La recepció d'aquesta correspondència engendrava, a la cort, respostes d'aquest tenor: «*se ha entendido* –escriu el monarca l'any 1605 al duc de Monteleón, successor del duc de Feria– *que Cataluña está llena de quadrillas de bandoleros... y que no hay paso seguro... y que los caminantes no tienen seguras sus vidas ni haziendas...*»[20]. Altrament, el desgovern, la manca de justícia, el bandolerisme, quan n'hi ha, seran invariablement imputats a l'existència d'una legalitat i d'unes institucions autòctones que propiciarien –sempre segons els virreis i ministres reials– tant els excessos com la impunitat. Així, la «qüestió catalana» pren forma, si no en aquests anys (perquè ve d'abans), almenys en aquests dietaris dels anys 1611-1623.

Aquests mateixos dietaris mostren, però, que la activitat política de la Diputació es nodria no sols de les reiterades topades amb els virreis (bans o disposicions virregnals inconstitucionals) o dels greuges institucionals propis (com ara, retallades dels drets i prerrogatives de la Generalitat i els seus ministres i oficials), sinó, alhora, dels planys i les reivindicacions dels estaments o de les corporacions i municipalitats del país. No és fàcil

18. L'«absolutisme» francès, tingut tant de temps com a model o paradigma de l'omnipotència dels monarques en l'Europa de l'Antic Règim, recalcava, no pas menys que altres «absolutismes» de menys embalum, en aquesta teranyina de *brokers* i clients: Sharon KETTERING, *Patrons, Brokers, and Clients in Seventeenth-Century France,* Oxford, Oxford U.P., 1986; William BEIK, *Absolutism and Society in Serenteenth-Century France. State power and provincial aristocracy in Languedoc,* Cambridge, Cambridge U.P., 1985.

19. Sobre les relacions entre la cort i les províncies al si de la Monarquia Hispànica a començaments del segle XVII, vegeu Francesco BENIGNO, *La sombra del rey. Validos y lucha política en la España del siglo XVII,* Madrid, Alianza, 1994, que emfasitza la funció del patronatge i el faccionalisme subseqüent.

20. ACA. CA., llig. 348, s/núm., s/d.

posar-se d'acord en aquest punt. Alguns historiadors de la Generalitat i de la Catalunya dels Àustries han bescantat les institucions catalanes del període tant pel seu «encarcarament» com, sobretot, per la seva composició estamental; que en feia, inevitablement, un «baluard oligàrquic», abans que no pas una «representació nacional» o de tots els catalans. Podien, potser, un grapat de nobles, bisbes, canonges i ciutadans ben peixats (els tres «braços» o estaments del Principat) defensar, arribat el cas, els «drets de la terra» (tal com en deien) o de la majoria, és a dir, la munió de pagesos, menestrals, jornalers i gent de l'anomenat *poble menut,* que constituïen, per definició i tot, el gros de la població catalana del temps?. O és que, potser, els diputats només defensaven els seus, de drets?[21]. Heus ací, una qüestió pertinent, però potser no del tot ben enfocada.

D'una banda, perquè els imputats no eren pas conscients, segurament, d'aquesta possible contradicció. La defensa dels «seus» drets, als ulls dels nobles, prelats o ciutadans benestants, no podia no ser, alhora, la defensa simultània, indestriable dels «drets del país». Ni que fos pel fet, simplement, que qualsevol grup dirigent o políticament avantatjat té una innata tendència tothora a confondre allò que és seu amb allò que és de tots. D'altra banda, una disjuntiva semblant reflecteix, segurament, la inclinació no pas menys estesa a veure el passat no sols amb els ulls del present (això és inevitable) sinó fins i tot amb les categories polítiques del món contemporani (i això ja és més criticable o evitable). Per descomptat, ni les Corts catalanes ni les de cap altre indret no eren, certament, «democràtiques»; i la noció de «representació» que en legitimava la seva existència (i, de passada, la de la Generalitat mateixa) no era pas aquella –tan recent, de fet– que caracteritza els règims democràtics contemporanis. Però ni una cosa ni altra no poden constituir el fonament de cap debat historiogràfic: tot plegat, és la pura evidència.

Tot i així, la qüestió (mal) plantejada esdevé no sols pertinent, sinó profitosa i tot, perquè en pot suscitar una altra de més àmplia i, presumiblement, menys anacrònica, com és ara la relació efectiva entre allò que es pot anomenar el «país legal» –el feix d'institucions, constitucions i «braços»– i el «país real» –o la munió de camperols i gent d'ofici, de catalans corrents[22]. Altrament, un enfocament d'aquesta mena pot ajudar-nos a verificar no sols determinades interpretacions de les institucions catalanes de l'època moderna, sinó, a més, el valor exacte de determinades fonts de llarga durada com ara el dietari de la Generalitat: quin és l'abast o la representativitat del dietari? de quina Catalunya ens parla o n'és ressò? i fins i tot, de què parlen, què seleccionen, i com s'expliquen els escrivans o dietaristes?. En altres paraules: quin és el valor dels dietaris com a testimoni històric, no ja d'una institució, sinó d'una època i d'un país?.

La conjuntura o el «país real»

És també cosa sabuda: les creixents demandes de la Corona, sintetitzades en el projecte del comte-duc d'Olivares, l'anomenada *Unión de Armas* de l'any 1626, no arribaran pas en bona hora. La «modesta prosperitat» de la Catalunya de la vigília de la Guerra dels Segadors era, certament, prou fràgil. Era, de fet, el resultat d'anys i panys (un segle, pel cap baix) de veritable reconstrucció material del país. Ja hem fet esment del problema: la inveterada noció de «decadència» associada a la Catalunya moderna

21. Una visió més aviat poc complaent envers les institucions catalanes del període es trobarà en l'obra clàssica de J. H. ELLIOTT, *La revolta catalana, 1598-1640,* Barcelona, Vicens Vives, 1963; i recentment, en la mateixa estela, Joan Ll. PALOS, *Catalunya a l'Imperi dels Àustria. La pràctica de govern (segles XVI i XVII),* Lleida, Pagès ed., 1994. El súmmum és, però, Eulogio ZUDAIRE, *El Conde-Duque y Cataluña,* Madrid, C.S.I.C., 1964.

22. Una indagació semblant sobrepassa, és clar, els límits i la funció d'aquest pròleg, ja prou extens; vegeu, tanmateix, una primera aproximació a la qüestió en TORRES, «Pactisme i patriotisme...», *op. cit.*

amaga, si més no, que la Catalunya del Cinc-cents conegué, en realitat, un vast i esforçat moviment de restauració de les forces productives essencials: els homes i la terra.

Fou aleshores, efectivament, quan s'esdevingué un procés ben bé secular d'autèntica repoblació (mitjançant el concurs d'una nodrida i creixent immigració francesa o llenguadociana), i que féu possible, a la fi, la superació de les grans mortalitats medievals, i els «despoblats» rurals subseqüents. D'altres activitats econòmiques que havien estat igualment prou distintives de la Catalunya baix-medieval potser no remuntaren la crisi amb la mateixa facilitat i intensitat; encara que les recerques són, en aquest punt, força menys encarrilades i concloents. Així, la marina i la mercaderia catalana perderen pes i presència a la Mediterrània en general, i al Llevant (l'extrem oriental de la Mediterrània) en particular. I les repercussions d'una contracció mercantil semblant no pogueren no obstaculitzar la represa o l'expansió de la vella draperia: la principal indústria medieval, que havia nascut, i s'havia consolidat, com una «indústria d'exportació», abocada –igual que altres draperies o manufactures europees del període– al comerç llunyà.

Tanmateix, algunes dades no corroboren pas, almenys a primer cop d'ull, una seqüència tan negativa. Cap a les darreries del segle XVI, si més no, mercaders barcelonins i gironins, tot aprofitant segurament l'eufòria i la infrastructura de la nova ruta dels metalls americans (de Barcelona a Gènova), tornaven a comerciar i establir relacions amb la Mediterrània Oriental i Alexandria; de Barcelona estant o fins i tot des de les platges de Sant Feliu de Guíxols. Es tracta, potser, d'un rebrot sense transcendència o posteritat?. És possible. Però no resulta pas menys sorprenent o significatiu, cap a la mateixa època, l'intens tràfec de Barcelona i altres ports, com ara Mataró, amb les places andaluses que canalitzaven els intercanvis amb Amèrica; un comerç «indirecte» català que Albert Garcia Espuche ressegueix i comptabilitza de fa temps, i que sembla haver estat, igual que el tràfec peninsular o castellà, prou més important que no pensàvem[23]. Entre les exportacions catalanes hi ha una gran varietat de manufactures o artesanies –cuiro, vidre, fusta–, però, per descomptat, teixits.

La draperia, certament, no sembla pas una indústria acabada. És més, de refiar-nos de la recaptació o els arrendaments de l'impost tèxtil de la *bolla* –un dels pilars financers, recordem-ho, de la Generalitat– la manufactura drapera catalana del Cinc-cents hauria experimentat un creixement del tot considerable. És clar, que un percentatge, i potser el principal, d'aquest impost provenia del *consum* de draps (tant autòctons com forasters) abans que no pas de la *producció* dels obradors locals. Tot i així, quan l'activitat manufacturera passa tràngols de veritat, tal com succeïrà en la dècada del 1620, la *bolla* –que s'ensorra aleshores dramàticament– ho reflecteix prou ràpidament i exactament.

La decadència dels gremis tèxtils urbans –més o menys inequívoca d'ençà de l'últim quart del segle XVI– no és tampoc cap contraprova definitiva. Perquè, en realitat, si alguna cosa ha canviat de veritat en relació a èpoques precedents, aparentment més pròspères, és que l'activitat drapera i manufacturera en general ha tendit, arreu del Principat, a defugir el marc urbà i rígidament corporatiu, i a ruralitzar-se progressivament, sobretot en viles muntanyenques i ciutats de segon ordre, que prenen el relleu de les grans capitals medievals del drap i d'altres manufacturats: Vic, Igualada, Olot, Ripoll o Sant Joan de les Abadesses suplanten Barcelona, Perpinyà o Girona com a centres de producció[24]. La ciutat, i la Ciutat Comtal en particular, es reserva, d'ençà d'aleshores, la circulació o comercialització dels manufacturats tèxtils i d'altra mena.

Així, a començaments del Sis-cents, Catalunya tornava a ser un «món ple» (és a dir, al voltant del mig milió d'habitants) i semblava, als ulls de l'observador o viatger, talment

23. Vegeu els treballs de l'autor, encara inèdits, citats a la nota núm. 7.

24. La corba de la *bolla* i les consideracions subseqüents, en Xavier TORRES, «Manufactura urbana i indústria rural», en SERRA i TORRES, *Història, societat..., op. cit.*.

«una sola ciutat» (expressió coetània que volia denotar la densitat i regularitat dels assentaments tant rurals com vilatans en l'espai, sobretot a la Catalunya oriental i central). Però, a començaments del Sis-cents, l'expansió o prosperitat també semblaven, simultàniament, haver arribat a la seva fi o haver tocat definitivament sostre. La «prosperitat» del Cinc-cents, ben entès, sempre va coexistir amb la pobresa «estructural» o permanent d'un gran nombre de famílies; i tampoc no pogué evitar les maltempsades de la conjuntura i els episodis de carestia alimentària.

En cicles agraris normals, un pagès català del segle XVI o XVII podia esperar d'obtenir una anyada «bona» cada deu anys. Quatre sobre deu, podien ser de collites «suficients». Però ningú no el salvava d'un mínim de tres collites «dolentes», i altres dos de «pobres» en el decurs del mateix decenni. Això pel que fa al blat. L'ordi era més clement: fins a tres collites «bones», i quatre de «suficients», en una dècada[25]. Això era la norma, almenys en alguns indrets. Però en el decurs de les dècades del 1620 i 1630 les males collites i caresties se succeïren sense quasi interrupció. La culpa immediata fou de la sequera; o contràriament, de vegades, els diluvis sobtats, que enfangaven la terra, i malmetien els esplets. La climatologia reblava, però, tendències més arran de terra, com ara la pressió creixent de la població sobre uns recursos limitats, i la pressió simultània de la renda de la terra sobre una població de cultivadors amb recursos igualment limitats. Començava l'anomenada «crisi del segle XVII».

A ciutat, les coses no anaven –no podien anar– gaire millor. Als anys vint, als anys trenta, molts obradors catalans –tèxtils o d'altra mena– restaven aturats. A Barcelona, a Girona, a Perpinyà es feia recompte del nombre de telers inactius: «estadístiques» esbombades pels portaveus gremials, i que potser no són prou de refiar, però que suggereixen una caiguda dràstica tant de la producció com de l'ocupació. Els telers de Perpinyà haurien davallat de 300 a 30; els treballadors gremials del drap, a Girona, de 500 a menys de 100. Mentrestant, filadores i cardadores barcelonines es manifestaven aleshores per la ciutat al crit de *Via fora fam¡*, mentre que els teixidors de la capital mantenien una dura i llarga pugna amb els paraires, els seus patrons, per qüestions de feina i de retribució del treball.

El treball manufacturer fugia o era desplaçat cap a la ruralia per obra de paraires i negociants, que cercaven una mà d'obra més barata, i una més gran llibertat de fabricació. La competència de la «nova draperia» flamenca, holandesa o anglesa, arribada a la Mediterrània en el tombant del segle XVI, hi feia estralls de totes maneres, però. *«Casi tots los habitants no vestim ni calçam* –s'exclamava un advocat dels gremis autòctons– *sinó robes obrades o en França... o en Estradam* [Amsterdam], *Inglaterra y altres parts... de hont són vinguts casi a aniquilarse los oficis de perayre y teixidor»*[26]. És per aquesta raó probablement que els diputats demanaren un dictamen d'ordre geogràfic sobre l'exacta localització de la capital holandesa: *«En aquest die, per orde de ses senyorias, vingueren en consistori los doctors Bernat Berenguer y Fructuós Bisbe, los quals explicaren a ses senyorias y aportaren en scrits la relació acerca la ciutat de Estradams, si cau a la part de levant o ponent, la qual los convé saber per cosas tocants als drets de dit General»* (assentament del 28-II-1618).

És aleshores, efectivament, quan el volum i la quantia de la *bolla* declinen dràsticament. *«És cosa evident que los drets de la... bolla* [de Barcelona] *van de cada any en diminució»,* es pot llegir, en aquest mateix volum, en un assentament de l'any 1618 (8-VI-1618); tot i que l'origen de les dificultats sembla imputar-se més aviat al frau fiscal o a la morositat dels arrendataris de l'impost. Alguns centres, com ara Girona o Figueres,

25. Eva SERRA, «Consideracions entorn de la producció i la productivitat agràries de la Catalunya del segle XVII», *Estudis d'Història Agrària, núm.* 1 (1978), p. 135 (en base a les anyades de Joan Guàrdia, pagès de Santa Maria de Corcó, en el període 1667-1677).

26. Memorial de Jaume Damians al Consell de Cent, l'any 1630; BC. F. Bonsoms, núm. 5404.

més aviat mercantils abans que no pas productors o manufacturers, aguantaren, segons sembla, una mica millor. Però l'ensorrada de la *bolla* en algunes col·lectes fiscals o districtes industrials (fins i tot de l'abans pròspera draperia pre-pirinenca) mostra la magnitud de la crisi manufacturera. La caiguda de la *bolla* vol dir, a més, la contracció dels ingressos de la Generalitat, i l'augment de la morositat envers aquesta institució de força arrendataris d'impostos públics.

És en aquest context inopinadament advers que es multipliquen les demandes i exigències fiscals de la Corona, també prou entrampada, al seu torn. Les ciutats, abans que no pas les finances de la Diputació en seran el primer objectiu: hom els reclamarà l'anomenat «quint», la cinquena part dels seus ingressos anuals. Però, això voldrà dir, també, més feina per a la Diputació. Els greuges s'acumulaven.

El país legal: de què s'exclamava la Diputació?

Els dietaris de la Diputació no sempre reflecteixen prou bé aquest seguit d'adversitats materials. O bé, ho fan només refractàriament, «interessadament». Així, la discussió al voltant de la quantiosa *bolla* barcelonina, que no sempre trobarà arrendataris ni arrendataris prou solvents, i que minvarà substancialment –pel frau o per la depressió econòmica o per totes dues coses alhora– en el decurs de la segona dècada del segle XVII, és, abans de tot, una discussió sobre les finances i els ingressos minvants o amenaçats de la Generalitat. Hi havia, a més, el problema afegit o creuat del finançament o sosteniment de les galeres de la Diputació, i que, a tenor dels debats reproduïts en els dietaris, havia de sortir, almenys en part, de la recaptació de la *bolla*. Fins i tot quan la Ciutat de Barcelona es decanta per una política netament proteccionista o contrària a les importacions de teixits estrangers, per tal de lluitar contra la desocupació dels gremis urbans, els diputats (per una vegada disconformes amb els consellers barcelonins) posen el crit al cel, tot recalcant els efectes negatius d'una mesura semblant en els drets o les arques de la Generalitat.

Els dietaris tampoc no es fan ressò de les males collites del pagès corrent ni de la carestia subseqüent[27]. Tampoc no en diuen res de la legió de pobres i pidolaires, que vagarejaven pels camins o que emplenaven els carrers d'algunes ciutats. Tot plegat, pot ser de doldre. Però tot plegat té la seva explicació: és que la funció de la Generalitat no era pas aquesta. En matèria de «policia» urbana (inclosa la lluita contra les epidèmies) o de preus del blat, la jurisdicció pertocava als consells i a les magistratures municipals. I algunes decisions de més abast, només a les Corts (o al «rei en corts», per a ser més exactes). La Generalitat, en canvi, havia de vetllar, tal com prescrivia la *Constitució de l'Observança* del segle XV, per l'observança de la legalitat i les constitucions catalanes.

Aquesta funció o obligació era, a més, insistentment sol·licitada, tant pels particulars com per les corporacions del país. En tenim una prova en les planes inicials d'aquest mateix volum, quan el Consell de Cent s'adreça als diputats, «*supplicant-los que, per observança de constitucions, se opposassen en dit negoci* [tant se val quin] *com tenen acostumat* [XTS]» (20-VIII-1611). Però, de què s'exclamaven els diputats, *motu proprio* o a instàncies d'altri?. Certament, alguns greuges són tan inveterats o constants –fins tan universals i tot– que no mereixen probablement cap aclariment complementari. És el cas, per exemple, de l'anomenat «indigenisme» de càrrecs; un plany corrent a tota la Monarquia Hispànica. En d'altres mots: que els càrrecs i prebendes del Principat fossin gaudits per naturals o naturalitzats catalans; aspiració i constitució manta vegada contradites. Una mestrescolia de Lleida, una canongia d'Elna, els abadiats de Ripoll o del monestir de La

27. S'han perdut, doncs (si no m'han passat per alt), les al·lusions o notícies sobre «cadarns, sequeres, pedregades, tramuntana o neu (...) penúries i subsegüents arribades de blat» del període 1539-1578, *Dietaris..., op. cit.*, vol. II, p. X.

Portella, atorgats a aragonesos, castellans o menorquins: heus ací, alguns dels greuges d'aquesta mena que figuren en els dietaris d'aquest període.

Els frecs institucionals i jurisdiccionals no són pas menys corrents ara que deu o vint anys abans. Tant si arriben a les Corts com si no, els greuges catalans d'aquesta mena revelen un puntillisme fiscalitzador que no podia no exasperar, sens dubte, els sovint expeditius ministres i oficials reials. Alguns greuges, per la seva minúcia en tots els sentits poden fer somriure o –pitjor encara– fer sospitar a un lector actual. Però és que la lògica pactista –talment com la moderna *teoria del dòmino*– no admetia el més petit descuit[28]. A la pràctica, ben entès, es podia, i calia transigir, però sempre sota condicions d'una o altra mena, tal com acabarà passant en un dels grans contenciosos polítics i legals del període examinat: el nomenament i jurament del virrei-bisbe Sentís els anys 1621-1623.

Però és més aviat en els petits litigis o detalls, en els conflictes quotidians, on millor es pot copsar, potser, la naturalesa dels problemes i l'origen, en darrera instància, de l'inacabable pugna institucional. La protesta que els consellers de Barcelona i els diputats elevaren l'any 1612 contra la muller del virrei marquès de Almazán, que anava per la ciutat amb escorta o guàrdia personal i «*ab estrado alt*», n'és un exemple. Per a l'espòs-virrei, tot plegat no passaven de ser «*impertinències i ninyeries... que fomentaven quatre o cinc... que seria raó donar-los sendos garrots*». La marquesa, segons ell, no feia sinó seguir el costum, instaurat per l'antiga virreïna donya Victòria Colonna, des que, passejant pels carrers de Barcelona, rebé «*una toronjada en los pits*». Pel que fa al pal·li o «estrado alt», la resposta virregnal fou que: «*si las senyoras de Cathalunya no poden aportar strado, que.ls ho impedescan, però que las senyoras y damas principals de Castella lo poden aportar... y las senyoras de Castella no estan obligades aguardar las leys de Cathalunya...*» (12-IV-1612). Ni quan són a Catalunya?. Heus ací, un problema: el de la territorialitat (o extraterritorialitat) del dret; o més exactament, el de quin dret en quin territori.

N'hi ha d'altres, de greuges, que són, però, més específics del període; i que convé potser examinar amb una mica de detall. Ni que sigui pel fet que constitueixen la matèria principal dels dietaris publicats en aquest volum. Ens referim als «quints», la Inquisició o el bandolerisme.

Els «quints» i la fiscalitat:

Un dels primers litigis d'aquesta nova etapa (1611-1623) és la qüestió del «quint»; un impost reial, consistent en una cinquena part dels ingressos anuals municipals, obsolet o rescatat de feia temps, però que, ara, una monarquia necessitada tornava a ressuscitar i reclamar. L'esverament fou notable. El «quint» no sols amenaçava l'erari municipal, ara en hores baixes; sinó que vulnerava, alhora, els privilegis o «llibertats» urbans de moltes ciutats catalanes, que havien comprat, al seu dia, l'exempció perpètua d'aquesta punció fiscal. Ara, la monarquia desenterrava vells papers que deien o provaven, segons els interessats, tot el contrari. Els municipis feren el mateix: obrir els panys que custodiaven els venerables «llibres de privilegis», i pagar tot seguit síndics, procuradors i advocats per tal de refutar adientment la demanda. No n'hi havia prou, però, amb tenir la raó o el pergamí de l'exempció. Calien, alhora, influències –que es trobaren, i presumiblement, pagaren– a la Reial Audiència i fins prop de la cort per tal, si més no, de rebutjar l'execució del «quint» o mirar de diferir-la *sine die;* tàctica dilatòria que sembla haver estat la més efectiva i la menys virulenta políticament.

Com es natural, els municipis cercaren, i obtingueren, el suport dels diputats. Lleida, Girona i Cervera, de primer, i Palamós, Martorell, Manresa o Tortosa, més endavant, exi-

28. Vegeu, a tall d'il·lustració, la relació i la mena de greuges presentats a les corts de 1599, Ernest BELENGUER, «Un balance de las relaciones entre la corte y el país: los 'greuges' de 1599 en Cataluña», *Estudis,* núm. 13 (1988), ps. 99-130.

giren l'actuació de la Generalitat davant allò que era percebut com una «*notòria contrafacció a moltes constitucions de Cathalunya y altres leys del present Principat*» (19-X-1611). El «dret municipal», les «llibertats» urbanes, no eren pas menys «constitucionals» i sagrats que les constitucions o lleis generals del país. El monarca, al seu torn, reaccionà tot seguit, i comminà els diputats *«para que desistiéssedes de la defensa de las universidades»* (4-IV-1612). La raó que al·legava era que ja n'hi havia prou amb la justícia i eventual protecció del rei. Però si la Generalitat existia, o si la seva intervenció era periòdicament reclamada per les corporacions del país, era segurament perquè amb això no n'hi havia prou. Una segona onada de pressions i de protestes al voltant dels «quints» s'esdevingué l'any 1621, arran de l'entronització de Felip III de Castella (i II de Catalunya).

Els inquisidors i la cruïlla de jurisdiccions:

Tot plegat, no era una només una qüestió de diners. Els conflictes d'índole jurisdiccional o directament política no eren pas menys nombrosos o vehements. En particular, la jurisdicció del Sant Ofici en el Principat, i el nombre i les exempcions dels familiars de la Inquisició, foren sempre un dels cavalls de batalla tant de la Diputació com de les Corts catalanes. El 1568 se signà, i aprovà en corts, una concòrdia que fixava i limitava tant el nombre com la distribució dels familiars en l'àmbit del tribunal de Barcelona, però a començaments del segle XVII aquesta reforma, i d'altres de posteriors, restaven encara pendents d'una aplicació estricta, almenys a tenor de les repetides protestes dels diputats i d'alguns senyors de vassalls: *«los senyors pares inquisidors han fet y tenen en la baronia de Pons vuyt familiars, no podent-n.i tenir sinò tres, per la nova constitució del any 1599»*, s'exclamava el senyor de la vila de Ponts (12-IX-1611)[29].

Les freqüents topades dels familiars o inquisidors amb els oficials de la Generalitat o de la Ciutat de Barcelona no feien sinó empitjorar les coses. Així, un dels afers que emplenà més fulls o assentaments als dietaris del trienni 1611-1614 fou la captura inconstitucional d'un oficial del veguer de Barcelona per part dels inquisidors. La Ciutat i la Diputació obtingueren, inicialment, una sonada victòria arran de la sentència promulgada el 20 de setembre per la Reial Audiència o Consell Reial, que bandejava del Principat els inquisidors involucrats. Diputats catalans i consellers barcelonins no trigaren, però, en desenganyar-se. A la Inquisició no se la foragitava així com així; i la sentència, de fet, mai no es féu efectiva. Per a més inri, el monarca mateix (una de les «víctimes», car, els inquisidors havien «envaït» la jurisdicció reial, segons al·legaven els diputats) ordenà, finalment, el sobreseïment de la causa l'estiu de l'any 1613. L'estupor de les autoritats catalanes fou majúscul, tal com feren constar en un llarg memorial de protesta (30-VIII-1613).

Els virreis i el bandolerisme:

La jurisdicció de la Inquisició dels Reis Catòlics constituïa, per descomptat, una de les manifestacions més punyents de la «cruïlla de jurisdiccions» del Principat. Ara bé, de la cort estant, i en una perspectiva virregnal, el «problema català» fou tot sovint un «problema de bandolerisme». La qüestió no era pas nova. De «bandolerisme» o de «ladres» se'n feia esment ja als dietaris de mitjan segle XVI. La primera vegada per tal de consignar una incursió de «*molts bandolers*» a la vila de Terrassa, l'any 1558, i que fou repel·lida, abans de l'arribada dels diputats, per les dones d'aquella localitat, que «*prengueren lanses*

29. Sobre senyors i inquisidors o familiars, vegeu Jaime CONTRERAS, «EI Santo Oficio en el Principado: 1568-1640. Papel político y análisis social», en Actes del *Ier. Congrés d'Història Moderna de Catalunya,* Barcelona, Universitat de Barcelona, 1984, vol. II, pp. 111-124.

y altres bastons, y tancaren los portals»[30]. No menys sonada hauria estat la captura, l'any 1565, dels germans Camps, «*qui eren uns grans ladres y robavan púbblicament per los camins*»[31].

Als dietaris de començaments del segle XVII es pot observar, però, que la qüestió del bandolerisme i la seva repressió no havia parat, mentrestant, d'enverinar-se o de polititzar-se; fins al punt de esdevenir un dels components o vessants d'aquest «cas català» debatut a la cort. A tall de prova, poden invocar-se els cèlebres estirabots del virrei duc d'Alburquerque (1616-1619): «*En llegando a Barcelona acabaré de poner en galeras todo el Principado*». O bé: «*Guardaré las constituciones que me pareciere y las demás no*». I fins i tot, la campanya desfermada tot seguit per aquest mateix virrei, tot just arribat al Principat, i que es caracteritzà tant per la seva inutilitat a llarg termini com, sobretot, per l'arbitrarietat i la violència. El dietari d'un soldat castellà, membre d'un dels escamots virregnals, dóna fe de la destrucció indiscriminada de força masies i fins de veïnats sencers, els habitants dels quals quals foren sumàriament (és a dir, il·legalment) condemnats com a fautors de bandolers[32].

La repressió desfermada per Alburquerque esquitxà igualment alguns senyors, que veieren els seus castells enderrocats, o que foren empresonats i multats per dur al cim alguna de les armes prohibides per una pragmàtica reial de l'any 1612. Però si el virrei actuava contra alguns nobles i cavallers del país era, segons deia, perquè restava fermament convençut que darrera de les colles de bandolers i de la seva activitat impune s'hi amagaven, en realitat, els senyors catalans. Això anava a missa: «*Es evangelio que no hubiera bandoleros si no los sustentaran y criaran cavalleros*». La doctrina oficial, a més, era que tampoc no hi hauria bandolers ni bandolerisme si no hi haguessin constitucions que «*estorban la buena administración de la justicia*». Un cop més, no eren només els virreis que pensaven això. Un bisbe de Vic, fra Andrés de San Jerónimo, tampoc no s'estava, l'any 1615, de relacionar pactisme i bandolerisme; ni d'engrescar Felip III de Castella a conquerir el Principat per les armes: «*envíe V. M. gente y los conquiste... para que asiente la justícia como en Castilla y les quite sus malos usos y costumbres que la impiden*»[33].

Tanmateix, no cal esperar un prelat tan fogós com fra Andrés de San Jerónimo ni un virrei com Alburquerque per tal de convertir pactisme i bandolerisme en sinònims; o per a involucrar la noblesa catalana en la difusió i la impunitat del bandolerisme autòcton. Així, quan una ambaixada de diputats catalans, cap a les darreries de l'any 1611, s'adreçà al virrei marquès d'Almazán per tal de manifestar la preocupació de la Diputació davant l'amplitud del fenomen (algunes quadrilles desvalissaven regularment les arques locals de les generalitats o diputats locals), el mandatari els respongué:

«Yo *me huelgo que los señores diputados me embíen esta embaxada por tantas y tales personas, para dezir delante de todos lo que siento... yo veo que todo lo de Cathaluña favorece y vale a los ruines y malhechores, porque... los cavalleros recogen a los ladrones y los amparan, y no doy yo tanto la culpa a los ladrones que roban, como a todo el reyno, que los ampara y recoge. Las leyes favorecen a los ruínes, porque sin instancia de parte y testigos de vista no se puede proceder contra nadie, y si acaso se prende alguno en esta ciudad, luego los señores deputados se me opponen diziendo tienen privilegios para ir como van...*» (13-I-1612).

Certament, entre els ambaixadors de la Diputació hi figuraven alguns senyors embolicats directa o indirectament, i en temps més o menys llunyans, en afers de bandolerisme o de bandositats, com ara Alexandre d'Alentorn o Francesc de Gilabert. Ara bé, què era

30. *Dietaris, op. cit.*, vol. II, p. 71.
31. *Ibid.*, p. 166.
32. Joan SERRA VILARÓ, «Persecució dels bandolers de Catalunya l'any 1616 (Relació manuscrita d'un dels perseguidors), *Anuari de l'oficina Romànica de Lingüística i Literatura,* IV (1931), ps. 273-299.
33. Sobre el bandolerisme en general, Joan REGLÀ, *El bandolerisme català del Barroc,* Barcelona, 2a. ed., 1966, i Xavier TORRES, *Els bandolers (s. XVI-XVII),* Vic, Eumo ed., 1991.

un bandoler (o fins i tot, un «senyor bandoler») a la Catalunya dels segles XVI i XVII?. Altrament dit: què era allò que el virrei, els municipis afectats, i fins els mateixos diputats –encara que als dietaris s'acabarà imposant la fórmula de «ladres»– conceptuaven de «bandolerisme»?. De fet, si res pot exemplificar el «conflicte de jurisdiccions» en la pràctica, és precisament el «bandolerisme» de l'època.

Així, no hi ha dubte que hi havia escamots o quadrilles de bandolers, que saltejaven i robaven pels camins, però que també segrestaven, assaltaven masies, cremaven collites o assassinaven persones per compte d'altri. Altrament, algunes d'aquestes colles, i, assenyaladament, alguns dels seus caporals, es feren, sobretot amb el pas del temps, i gràcies a la literatura, una llegenda amable o «generosa» que s'adiu ben poc, certament, amb allò que fou la realitat dels fets o el bandolerisme de quadrilla a la Catalunya dels Àustries. Perquè, abans que no pas una versió autòctona del mític Robin dels Boscos, els Rocaguinarda, Serrallonga i altres capitostos de llegenda foren (o començaren per ser almenys) una variant prou vulgar o coneguda de lacais o mainaders feudals, involucrats tan aviat en les disputes o bandositats particulars dels seus senyors com en els conflictes localitzats i quotidians entre aquests mateixos «senyors bandolers» i els seus vassalls recalcitrants o poc conformats.

Aquesta variant de «reacció feudal» no era pas l'única vessant del bandolerisme, però tampoc no n'era la més negligible. Massa síndics o representants de viles i pobles que maldaven per defugir la jurisdicció senyorial acabaren els seus dies a mans dels bandolers senyorials. I això tant en petites i isolades baronies, on els senyors i els seus homes d'armes feien la llei, com fins i tot en grans i reputades senyories, tal com succeí en el comtat d'Empúries, feu d'un Cardona, o davant mateix del monestir de Ripoll. Heus ací, per quina raó els senyors –però també els veguers i oficials reials, igualment necessitats d'una patuleia armada– es voltaven tot sovint de personatges poc recomanables: per a «guerrejar», i per a «exercir jurisdicció». Heus ací, en definitiva, perquè els senyors «*sustentaban y criaban*» bandolers.

Ara bé, aquests seguicis senyorials no eren pas una exclusiva del Principat. Contràriament, eren prou corrents arreu de l'Europa feudal o post-feudal, si es vol, dels segles XVI i XVII. I no només, ben entès, a l'Europa mediterrània. També els senyors anglesos o francesos del Cinc-cents tenien o mantenien el seu seguici armat particular, i els seus bàndols o faccions. S'esdevé, però, que la historiografia anglosaxona designa aquest fenomen amb un nom que pot despistar: *Bastard Feudalism*. El terme fa al·lusió, inicialment, als canvis experimentats pel feudalisme anglès cap a les darreries de l'època medieval; i més exactament, encara, al canvi de natura de les lleialtats personals entre senyors i vassalls. Així, mentre les milícies o exèrcits feudals originals es bastiren –a Anglaterra i arreu– mitjançant el clàssic homenatge i òscul de reconeixença mútua, ulteriorment els senyors anglesos o continentals multiplicaren el nombre de seguidors a base de tractes més aviat o purament mercantils i mercenaris; suposadament més laxes o més fàcilment corruptibles que no pas els anteriors, més «emocionals». El resultat, aleshores, fou un increment del potencial militar i clientelar de la noblesa[34].

Tot plegat pot ser interpretat com un reflex de la pugna de jurisdiccions i legalitats del període: d'una banda, el rei, la monarquia, l'Estat, i de l'altra, la feudalitat (laica o eclesiàstica), les corporacions i els «cossos intermedis». Tanmateix, la confrontació no era enlloc tan simple o lineal. De fet, el refermament de l'autoritat monàrquica, a l'Europa dels segles XVI i XVII, recalcà tothora –fins i tot a l'Anglaterra Tudor– en la capacitat mili-

34. Vegeu la definició clàssica del «feudalisme bastard» en K. B. McFARLANE, *England in the Fifteenth Century*, Londres, The Hamblendon Press, 1981, ps. 23-43. Sobre els «senyors bandolers» de l'Anglaterra Tudor, Lawrence STONE, *La crisis de la aristocracia, 1558-1641,* Madrid, Revista de Occidente, 1976, cap. 5. Per al cas francès, J. R. MAJOR, «The Crown and the Aristocracy in Renaissance France», en Id., *The Monarchy, the Estates and the Aristocracy in Renaissance France,* Londres, Variorum Reprints, 1988, ps. 631-646.

tar i clientelar dels grans senyors de províncies, els quals, tot i representar a estones una amenaça, pel nombre de recursos i de seguidors que aplegaven, resultaven, al capdavall, senzillament imprescindibles. És per aquesta raó que els seguicis més o menys nodrits dels senyors catalans dels segles XVI i XVII eren tolerats o no segons els casos; o més aviat, segons el grau d'aquiescència política dels «senyors bandolers» en qüestió. És per això, finalment, que a la Catalunya dels Àustries coexistiren tothora un bandolerisme «honorable» i un altre de «reprovable»[35].

Per això mateix, però, la «repressió del bandolerisme» fou, a Catalunya com arreu, alguna cosa més que no pas una simple qüestió d'ordre públic o seguretat viària. Afectava per força la independència i el potencial mateix d'aquells senyors que es voltaven d'homes armats per tal –com ells deien– d'«exercir jurisdicció» sense traves als seus dominis, i que, simultàniament, seien als escons de les Corts catalanes o bé s'aplegaven regularment en les juntes convocades per la Diputació, fos en el braç *militar* o en l'eclesiàstic. Altrament, la lluita contra les quadrilles lesionava tot sovint alguns dels més conspicuus privilegis nobiliaris, com ara el recurs a la violència (el dret de «guerrejar» i «bandolejar») o el dret d'armes sense restriccions. Així, la pragmàtica de l'any 1612 sobre armament prohibit (pedrenyals, però també espases de certa mida o qualitat) fou protestada tothora, trienni rera trienni fins el 1621, com a mínim, tant pels senyors com per la Diputació. No és només que el consistori esdevingués tot sovint la caixa de ressonància de les reivindicacions nobiliàries; és que fins i tot l'advocat fiscal de la Generalitat restarà un parell d'anys empresonat pel fet de dur al cinyell la seva espasa.[36]

La qüestió més delicada, però, era, un cop més, el marc legal de la repressió. Els diputats catalans manifestaren repetidament –igual que els consellers barcelonins– la seva preocupació davant la difusió i els estralls de les quadrilles. A més de la violència o de les depredacions, se'n ressentia el «comerç»; és a dir, el tràfic i els drets del General, en darrera instància. Tampoc eren ben rebudes, altrament, les notícies sobre els robatoris de les arques de les generalitats locals. La Diputació, en conseqüència, oferí premis i recompenses a costa del peculi del General. I fins encapçalà i tot les gestions o negociacions per tal d'aixecar una força armada específica mitjançant el concurs de les poblacions locals i els senyors de les rodalies (26-IX-1612). Els diputats, però, mai no admeteren cap altre marc legal i penal que no fos el de les constitucions. Tanmateix, per a força virreis del Principat, i tant de començaments del segle XVII com –ja– de mitjan segle XVI, la lluita contra el bandolerisme fou la manera, si no legal, almenys justificada (altre cop el principi de «necessitat»), de defugir el marc legal català.

El resultat és a la vista. Els dietaris del període 1614-1622 van plens de greuges contra els excessos de diversa mena comesos en la repressió virregnal del bandolerisme; especialment, aquells que afectaven una mena o altra de patrimonis i béns immobles. No debades foren enderrocats alguns castells (Oix, 1614; Segur, 1616), i espatllades un gran nombre de cases i masies, amb portes i finestres esventrades, a l'intempèrie, sempre sota la inculpació genèrica de fautoria de bandolers, però tot plegat «*sense provisió de jutge ni cognició de causa*»[37]. La peculiar configuració de la propietat catalana del temps no feia sinó multiplicar l'arbitrarietat i les injustícies d'uns mètodes semblants. Així, quan foren enderrocades les portes i finestres de can Quadres de Gurb, la Diputació aixecà la protesta subsegüent en nom no sols de Jacint Quadres, el pagès incriminat i afectat, sinó

35. Núria SALES, *Els segles de la decadència, en* P. VILAR (dir.), *Història de Catalunya,* Barcelona, Edicions 62, 1989, vol. IV, p. 323; Xavier TORRES, «Bandolerisme honorable i bandolerisme reprovable a la Catalunya dels segles XVI i XVII (Els senyors *nyerros* de Vic)», Actes del IIIer. Congrés d'Història Moderna de Catalunya, *Pedralbes,* núm. 13 (1993) ps. 223-234.

36. La qüestió de les armes prohibides venia, certament, de lluny, tal com es pot comprovar en els dietaris de l'últim quart del segle XVI, *Dietaris..., op. cit.*, vol. II, p. XIV.

37. L'enderroc de cases i castells no era tampoc cap novetat: n'hi hagueren ja a mitjan segle XVI (1554, 1565), *Dietaris..., op. cit.*, vol. II, p. XIII.

també del capítol de Vic, senyor directe o eminent del mas. Qui li en rescabalaria les pèrdues? (14-VII-1622).

De res no valgueren, però, les successives ambaixades de la Diputació al monarca per tal de denunciar aquestes i d'altres contrafaccions virregnals. El monarca, en general, les aturava a mig camí o les desenganyava abans de sortir. Sostenia, a més, que ni ell ni els seus ministres volien negligir o acabar amb les constitucions. Però sempre que els diputats s'acostaren al duc d'Alburquerque per demanar-ne'n confirmació mai no li arrencaren un compromís categòric: de les constitucions, el màxim que va dir-ne el virrei fou que «*procuraria en guardar-les*» (26-IV-1616).

La «defensa de la terra»: Catalunya no es regeix com la resta

L'acumulació de greuges i tensions esclatà l'any 1621 arran del traspàs de Felip III de Castella, quan segons la mecànica pactista catalana cessava automàticament la jurisdicció i autoritat dels ministres reials en el Principat, almenys fins que el nou monarca no hagués jurat, com era preceptiu, les constitucions catalanes i la seva observança, per ell i pels seus oficials. Les dificultats d'una immediata anada del monarca al Principat no eren noves. Felip III de Castella, l'any 1598, pogué nomenar virrei del Principat abans de jurar constitucions només «*per lo molt amor* [que los catalans] *tenen a Sa majestat, com a llur senyor y rey natural,* [però només] *per aquesta vegada tan solament, ab què no pugue ser tret en conseqüència y sens perjudici*».

Ara, igual que aleshores, els diputats acabaren per admetre la renovació o continuïtat del mandat del virrei duc d'Alcalà sense aquell pas jurídic previ. La irregularitat, tanmateix, planarà en les subsegüents relacions entre la Corona i el Principat. Així, quan l'any següent Felip IV de Castella reclamà el dret o impost dit de «coronatge», li fou respòs que *«la exacció de aquell ha y deu ser suspesa y differida fins a tant que lo rey... sie estat servit fer mercé a esta província y poblats en ella de honrrarla ab sa real vinguda y presència, jurant les constitucions, leys municipalas y privilegis de aquella y de sos provincials»* (9-VI-1622).

La tensió, però, pujà definitivament de to quan el monarca rellevà el duc d'Alcalà, i nomenà, sense «*haver prestat lo sòlit jurament*» encara, al bisbe de Barcelona, Joan Sentís, com a nou virrei del Principat. La Diputació i el Consell de Cent, aleshores, es revoltaren ensems. No sols rebutjaren de prestar jurament al nou virrei, sinó que, a més, reclamaren la instauració immediata de la «vice-règia». Amb aquest nom es designava una institució peculiar dels regnes de la Corona d'Aragó, concebuda per a solventar eventuals buits de poder o de l'autoritat reial (mal fossin únicament buits «tècnics» les més de les vegades); i que, en el cas català, atorgava moltes de les atribucions virregnals al governador de Catalunya (o *portantveus de general governador*), que esdevenia aleshores «*magistrat suprem, superior y president en sa província*»[38].

Ara bé, tant o més important que no pas els fets mateixos, i les trifulgues subsegüents, fou, alhora, la literatura que engendrà el conflicte, almenys del costat català. Els assentaments del dietari de l'any 1622, així com diversos apèndixs del volum, van plens de memorials justificatoris de la pretensió catalana de la «vice-règia», elaborats per juristes i assessors tant de la Diputació com del Consell de Cent. Alguns d'aquests memorials, certament, són d'una subtilesa jurídica no apta per a no iniciats. Els més, altrament, constitueixen un reguitzell de jurisprudència: precedents del cas, constitucions i resolucions de Corts emparentades, consideracions i glosses (de vegades, contradictòries) de juristes. Però de tots plegats es desprèn amb prou nitidesa la tesi o l'argument bàsic, a sa-

38. Sobre aquesta institució, les seves característiques, i la seva trajectòria, vegeu: FERRO, *El Dret Públic Català, op. cit.*, ps. 96-106; i Jesús LALINDE, *La Gobernación General en la Corona de Aragón,* Madrid-Saragossa, 1963.

ber: el Principat no es governa com la resta o com d'altres províncies de la monarquia, «*pus cada província* [té] *privilegis y lleys differents, y... Cathalunya no.s* [governa] *per lo que los demés* [fan], *sinó per exemplars y consuetuts...*».

És per aquesta raó que els diputats no dubtaran de bescantar aquells ministres reials que, *«pensant que tots los regnes de sa majestat se han de governar de una forma, o sabent-ho, no podent sufrir que Cathalunya sie en lo modo del govern privilegiada, han procurat fos reduhida a nova trassa y forma de govern»*. De «novetats», ni parlar-ne: els catalans *«las han sempre avorrides perquè estes succehexen sempre perdent lo que ab tanta deliberació y prudència los antichs establiren...»* (Apèndix núm. 4). Heus ací, tota una declaració de «tradicionalisme» polític.

Però aquest «tradicionalisme» podia resultar ben bé subversiu en el context de la Monarquia Hispànica del Sis-cents. La millor prova n'és, tal vegada, un explícit i força radical memorial del Consell de Cent, elevat arran de la disputa del virrei Sentís, i que sintetitza ja, amb una vintena d'anys d'antelació, tots els arguments revolucionaris del 1640. Els inicis són familiars: «*las cosas del Principat de Cathalunya no se han de medir ni judicar conforme las de altres regnes y províncies, ahont los reys y senyors de aquellas són soberanos senyors, ab tanta plenitut que fan y desfan lleys* ad libitum *y governan com volen a sos vassalls*».

Contràriament, «*en Cathalunya lo supremo poder y jurisdictió de la província no té Sa Magestat a soles, sinó Sa Magestat y los tres Brassos y Staments de la Província qui tenen poder absoluto y supremo de fer y desfer lleys y mudar la màchina y govern de la Província (...) Estas lleys que tenim en Cathalunya són lleys pactionades entre lo rey y la terra, y se han de observar per Sa Magestat* ex vi contractus...». Fins ací, normal: es tracta de reblar la clàssica (per bé que amenaçada) dinàmica pactista o contractualista.

Però el memorialista fa una passa més enllà en incorporar la teoria del «rei elegit». Així, *«encara que sie veritat... que lo rey nostre senyor hage succehit y succehesca en est Principat, no per electió sinó* iure proprio *per successió de pare a fill»,* fou «*ab aquestos pactes y ab estas conditions... que los cathalans se donaren a ell y no de altra manera*»[39]. Quina fidelitat es pot servar, doncs, a un monarca que no respecta el pacte dels pactes?

La resposta restarà prou clara el 1640. Vint anys abans, però, la sang no arribà al riu. Finalment, els tractes i la intercessió del duc de Sessa (una branca Cardona) i del comte d'Osona (un Montcada, amic d'Olivares) aconseguiren de salvar la delicada situació mitjançant una promesa formal, per escrit, d'una prompte (encara que indeterminada) anada del rei al Principat, i de la subsegüent convocatòria de Corts. Sentís fou admès i jurat com a virrei –interí, només– l'abril de 1623. El problema, però, fou que el monarca, en arribar a Catalunya l'any 1626, duïa sota el braç el projecte del comte-duc d'Olivares, la *Unión de Armas,* pedra de toc de les futures relacions entre la monarquia i les seves províncies. La tensió, doncs, no es clogué. Talment com aquest dietari, continuarà.

Xavier Torres i Sans
Professor d'Història Moderna
de la Universitat de Girona

39. Memorial parcialment publicat en Jaume SOBREQUÉS, *El pactisme a Catalunya,* Barcelona, Edicions 62, 1982, ps. 89-108.

1611-1613

1r

Trienni 1611

Agost MDCXI

Dilluns, lo primer de agost. En aquest die, a les deu hores ans de migdie, vingueren en la casa de la Deputació los senyors deputats nous y oïdors de comptes per a prestar son jurament, ço és, los senyors fra Francesc Senjust, abbat de Arles; don Jaume Camps, en Barcelona populat; misser Pere Aymeric, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, deputats. Joseph Bru, ardiaca major y canonge de la Seu de Vic; Emanuel de Planella, donzell en la vegueria de Manresa domiciliat; Hierònim Raset y de Trullàs, ciutedà de Gerona, oïdors. Los quals vingueren en la forma següent, ço és, primer los oïdors de hu en hu, y aprés los senyors deputats, començant per los reals y aprés consecutivament, tots ben acompanyats, sens emperò massas ni porters y, arribats en la present casa, se assentaren en lo consistori del yvern per son orde, fins que y foren tots. Los deputats emperò vells estavan en la sala gran dels reys fent negoci y, arribats que foren tots los deputats y oïdors vells, isqueren fora a la claustra, y allí se junctaren los nous ab los vells per son orde, ço és, los deputats ecclesiàstics nou y vell, costat per costat, posant-se a la mà dreta lo //1v// deputat vell, y axí mateix los demés, y ab esta forma anaren a la Seu ab los tres porters devant ab les massas grans, y de allí, aprés de feta oració, se'n baxaren a la capella de la gloriosa santa Eulàlia, y allí oïren missa tots, com és acostumat, y los vells obtingueren absolució de censures. Digué la missa lo senyor ardiaca Paulo Pla, vicari general del reverendíssim bisbe de Barcelona, y de allí se'n tornaren a la Deputació, anant los deputats nous a la mà dreta y los vells a la esquerra, ab la forma eren vinguts de dos en dos, y arribats allí en la sala del foc, dita la scrivania major, devant la porta (per on) entran, a ont estave parada una taula larga se assentaren tots, ço és, los nous al costat de la paret y los vells a l'altra part, y al costat de dita taula, vers lo carrer, hy havia un banch vanovat, y en ell estaven lo dit vicari general y lo veguer de Barcelona, mossèn Magí Grau, y estant allí, per lo escrivà major de dit General, Pere Pau Vidal, notari, fonc legit los capítols de cort, jurament y caució per dits deputats nous prestat, com appar en libre de Extraccions y jurament de deputats, estant sobre la taula un missal ubert ab los sants quatre Evangelis, sobre lo qual posaven la mà dits deputats y oïdors, al temps de dit jurament, y fet açò, tots los dits deputats y oïdors se'n entraren fins al ort, y allí se despediren los deputats y oïdors vells dels nous, anaren-se'n a ses cases y los dits nous se'n entraren en consistori, y allí començaren de fer alguns negocis y·s decretà una supplicació en senyal de possessió, y fet açò se'n anaren, acompanyant als deputats los porters de la casa ab les massas com és acostumat y ab gran acompanyament.

Dit die se féu crida de braços per al s'endemà de matí conforme disposa lo capítol primer del nou redrés del General.

En aquest mateix die, després dinar, los dits senyors nous y oïdors anaren consistorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general per visitar-lo, y bé(n) acompanyats ab les masses grans, y arribats allí foren rebuts de sa excellència molt bé, dient-li ses senyorias algunes paraules de compliment y offertas, fonc-los respost per sa excel·lència ab semblants.

2r Dimarts, a II. En aquest die se tingueren braços en la casa de la Deputació per tràurer visitadors del General, y foren extrets nou, com appar en libre de Deliberacions a la jornada corrent, als quals fonc fet avisar per ses senyorias als de fora, com en libre de Deliberacions y registre.

Dimecres, a III. En aquest die, de matí, vingueren los pares de santa Catherina per a convidar a

ses senyorias per a la festa de sant Domingo en dita sglésia, com és acostumat, y no·y anaren per occupacions.

Dijous, a IIII. Festa de sant Domingo.

Disabte, a VI. Festa de sant Just i sant Pastor, feriat.

2v Dimecres, a X. Festa de sant Lorens.

3r Disabte, a XIII. En aquest die anaren los senyors deputats consistorialment a casa del excellentíssim loctinent general, cridats per ell, y arribats allí los donà una carta de sa magestat de 31 de juliol dit[a] any, y explicà la creença d'ella per lo de les galeres, conforme està tot continuat en libre de Letres de Reys.

Dilluns, a XV. Festa de Nostra Senyora de Agost.

Dimars, a XVI. Festa de sant Roch.

3v En aquest mateix die se[b] tingueren braços en la casa de la Deputació, y·s féu extracció en ells, ab la forma costumada, de un lloc de visitador ecclesiàstic vaccava, y lo mateix die juraren los demés visitadors del General, com appar en libre<s> de Deliberacions en dita jornada.

Dijous, a XVIII. En aquest die, de matí, anà lo consistori a casa del excel·lentíssim loctinent general per despedir-se d'ell, per anar-se'n del Principat, y allí los digué moltes paraules de cortesia y offertes, y lo mateix feren los senyors deputats, y lo mateix die se'n anà.

Disabte, a XX. En aquest die enviaren los senyors concellers en consistori als magnífics // 4r // misser Jaume Dalmau, assessor, y a mossèn Galopa, notari de Barcelona, scrivà major de la casa de la ciutat, per fer-los a saber certa captura havien feta los senyors inquisidors de un official del veguer, per haver dit veguer desarmat un criat de un inquisidor, per haver-lo trobat ab armas desonestas, tenint ab grillons y cadena, y càrcer molt escura, supplicant-los que, per observansa de constitucions, se opposassen en dit negoci com tenen acostumat, y aprés de consultat dit negoci ab los assessors y advocat fiscal, los fonch respost que (per) poder-se opposar en dit negoci tenien necessitat de vèurer alguns papers de dit negoci, és a saber, ab certitut lo perquè lo havien pres, offerint-los en fer tot lo que tocaria a ses senyorias, axí per lo que tenen obligació com per la bona correspondència han tinguda y tenen estes cases.

Dilluns, a XXII. En aquest die són (fets) certs papers y scripturas entre los senyors deputats y visitadors, són continuadas avant, a 25 del corrent, ab los demés papers de braços.

Dimecres, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

4v Dijous, a XXV. En aquest die los senyors deputats enviaren als magnífics consellers d'esta casa als senyors concellers per tornar-los resposta acerca del que·ls havien enviat a dir acerca del negoci del veguer, y en effecte fonc la resposta, dient-los com los senyors deputats los havien dat orde mirassen dit negoci, y axí ho han mirat, y que fins ara no han poguda pèndrer resolució en dit negoci y, si en lo entretant, per benefici del negoci occorrerà als dits senyors concellers alguna cosa, estan ses senyorias promptes en servir-los en quant los sie possible, com tenen obligació.

En aquest mateix die, després dinar, hy hagué juncta de braços en la present casa en la sala dels reys, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, canonge Guasch, ardiaca Navel, prior Copons, canonge Garcia. Per lo militar: los senyors Pere Ausiàs March, don Guillem Yvorra, Francesc Cosma Fivaller, don Aleix Albert, Pere Cànter, // 5r // don Henric Blanes, don Jaume Mijavila, Domingo Muntada, Luís Planella, Hieròmim Domingo, Francesc de Vallgornera, Luís Cassador,[a] Vilalonga, misser Miquel de Ribes, March Lentes, Philip de Sorribes, Francesc Cornet, Luís de Boxadors, Luís Puig. Per lo real: los senyors conseller en cap, Raphael Balcells, misser Steve Monfar, Anton Ferrer. Als quals fonc feta per los senyors deputats y oïdors la proposició següent:

«Proposició.

Los visitadors dels deputats passats y altres officials del General han feta nominació de tots los officials que sos // 5v // predecessors havian acostumat y, més novament, han feta creació de altres officials nous. E, com dita creació sie contra capítols de cort, nosaltres los pregàrem revocassen dita nova creació de officials y, no fent-ho, los ferem presentar una scriptura del tenor següent:

«Il·lustres senyors visitadors:

a. dit any *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* de.

a. *a continuació un espai en blanc.*

Disabte més proppassat, de matí, arribaren en consistori dels senyors deputats lo magnífic misser Francesc Tristany, doctor en drets, y lo discret mossèn Pere Pau Pastor, notari de Barcelona y, per part de vostres mercès, digueren que desijaven vostres mercès començar son exercici de visitadors, per al qual tenien necessitat que de les pecúnies del General se girassen al regent los comptes quatre mília liures per ara, conforme en les visitas passadas se ere acostumat fer, per a que vostres mercès poguessen començar. Al que los dits senyors deputats responen que si vostres mercès no haguessen innovat cosa alguna en crear officis nous, y multiplicar gastos al General en temps que està tant exausto y asolat, que ells hagueren complit encontinent, y fet lo que en les visitas passadas se és fet ab los predecessors de vostres mercès. Emperò, com han entès y saben que vostres mercès han creat molts officis nous, no permesos per lo capítol de cort de la visita, ans ab la letra y mente de aquell, prohibits, per los quals se donarie gran e irreparable dany al dit General, han volgut primer pregar a vostres mercès, com ara de present los pregan, que vullen mirar la necessitat que·y ha de ressecar tots gastos, majorment nous y supèrfluos al General, pus està prohibit ab dit capítol, Volent que levada, la primera que fonc en lo any 1599, hy haja sols un assessor, un advocat fiscal, un scrivà major y un procurador fiscal y, com vostres mercès saben en dit any 1599, quan la Cort General féu la disposició de dit capítol ya tenie previstes les galeres y lo que fer podian causar los officials d'elles als // 6r // visitadors, y ab tot no volgué hy hagués més officials en la segona y altres visitas del que lo capítol disposa, y los predecessors de vostres mercès, quant per raó de les galeras o altrament, han vist que lo assessor y advocat fiscal permesos per dit capítol estaven carregats en los primers tres mesos en rèbrer testimonis o deposicions de reos, han cridats hu o dos doctors per a què valguessen y ajudassen a dits assessor y advocat fiscal en lo que pareixerie estavan carregats, pagant a dits doctors per dietes y no creant ajudants, lo qual estyl en lo General és tingut per ley, y vostres mercès tenen obligació de observar y seguir y, en cas que en aquesta visita se premeditàs algun quefer extraordinari, lo que no·s pot, que no sie en lo discurs d'ella, perquè altrament serie presumir delictes sens vèurer tela de procés, lo que lo dret aborreix, y també perquè en altra visita se ha visitat tot lo que en aquesta se pot y deu visitar, sens fer tal creació, y confiant los dits deputats que, advertits per llur part, vostres mercès revocarien la dita creació de nous officials y seguirian lo styl de sos predecessors, han volgut ab esta pregarlos molt encaridament, com los pregam, sien servits revocar la creació de dits nous officials, no usitats ni creats en altres visitas, y restar ab los officials statuïts per dit capítol y ab los altres declarats ab la observansa de les visitas precedents, anomenant y assenyalant per aquells personas hàbils, y que no pugan entrevenir en totas causas, y que no estigan subjectes a visita, per a que axí se lleve ab tota occasió de augment de gastos, offerint-se dits deputats que, no havent-hy cosa nova, encontinent seguiran y faran lo que sos predecessors han fet, sens faltar un punt encara que ab gran treball, per trobar-hy lo General com lo han trobat y vostres mercès saben està. Altrament, corresponent y satisfent, com tenen obligació al càrrec de llur offici, entenen contra dita nova creació prosseguir, conforme per capítols de cort y justícia los serà lícit y permès, per a que no sien en sdevenidor carregats, ni se'ls puga imputar culpa[a] alguna, y desijan en extrem que vostres mercès los lleven la occasió, pus poden y és just, y tenen obligació de fer-ho, y que encontinent respongan a la present // 6v // scriptura, per a que·s puga prosseguir en la visita, com sia la intenció de dits senyors deputats no retardar-la sols un momento per sa part, y en lo que·ls toca conforme a capítols de cort.»

Vui die present, misser Francesc Tristany y mossèn Pere Pau Pastor, assessor y scrivà de dita visita, han respost, per part de dits visitadors que a dos doctors, que havien anomenats en loctinents de assessor y advocat fiscal, los havien llevats los dits noms y dexats per consultors, quant se offerís dificultat, però dels altres officials nous han dit que nosaltres no·ns ne podíem entremètrer, com appar ab la scriptura han dictada en presència nostra, del tenor següent:

«Molts il·lustres senyors:

Responent los senyors visitadors del General de Cathalunya, a una scriptura per part de vostres senyories enviada a dits senyors visitadors lo die de 22 del present mes de agost, diuen que, conforme disposició del capítol primer de les corts del any 1599, han fet y anomenat officials, los que són necessaris per lo ministeri y bona direcció de la visita faedora, y en dita nominació no han contrafet a dit capítol de cort ni altres, y com per començar dita visita hajan deliberat dits senyors visitadors haver menester quatre mília liures. Per ço dits senyors visitadors, per observansa de dit capítol de cort, primer pregan a vostres senyories y en quant menester sia requereixen que, de pecúnies del General de Cathalunya, giren al regent los comptes les dites quatre mília liures que per ara

a. culpa *interlineat, damunt* cosa *ratllat.*

[1611]

són menester per lo ministeri de dita visita del General.»

Y aprés aquest, després dinar, són tornats en lo present consistori dits misser Tristany y Pastor en lo present consistori, de part de dits visitadors han dexada una scriptura del tenor següent, ço és:

«Que los senyors visitadors, desi(t)jan(t) llevar tot debat, han declarat sa intenció en la deliberació que feren de la nominació de ajudant de assessor y advocat fiscal, que aquella no feren[a], //7r// a effecte de crear nous officials, sinó sols prevenir doctors que fossen applicats en les causes que los assessor y advocat fiscal de la visita no poguessen còmmodament accudir, o fossen impedits, no assenyalant an aquells salari ordinari sinó solament per dietes, segons forma del capítol 94 de les últimes corts del any 1599, y que en la nominació de altres officials, si alguns se'n han fet, que als senyors deputats los par sien officials nous, dits senyors visitadors entenen no toca la conexensa de aquest particular als senyors deputats, attès que, per dit capítol 1 del nou redrés, los està donada facultat y libre albitre de elegir los demés officials necessaris per a la visita, y supplica en nom de dits visitadors se servescan complir al que per part de dits visitadors és estat demanat, ço és, que·ls assistescan, ajuden, presten favor y ajuda, segons forma del dit capítol, girant de pecúnies de dit General les pecúnies que seran menester per dita visita, y specialment per ara les quatre mília liures han demanades.»

E los dits senyors deputats respongueren que farien junctar braços per a després dinar per a que·ls aconsellassen lo que se havia de fer en benefici del General o pendrien altre remey, si més convenia.

Y com restar dits officials nos haja apparegut contra capítols de cort y observada seguida de aquell, y llevar lo nom al loctinent de assessor y advocat fiscal no sie estat més que una apparència, havem insistit en requirir a dits visitadors lo mateix, lo que fins ara no han fet, fent-ne admiració, perquè sabem que los consultors han applicats los han aconsellat que nosaltres teníem justa pretenció, ans insisteixen en demanar quatre mília liures per lo principi de la visita, y per ço, desijant moltíssim acertar al servey de Nostre Senyor Déu y benefici del General, y no pugam ser carregats en esdevenidor si los diners se distribueixen en pagar dits officials nous, havem supplicat a vostres senyories y mercès nos fecen mercè de trobar-se ací, per a aconsellar-nos lo que·s deu fer y lo que més convé a la Generalitat, tant en prosseguir contra dita nova creació de officials fins que tota sia extinguida, com també en girar los diners que demanen, com no entengam sinó en fer tot allò que vostres senyories y mercès nos aconsellaran tenim obligació conforme capítols de cort.»

a. a continuació un full en blanc.

7r Oïda dita proposició per dits senyors de dita congregació, y aprés de haver votat tots ab molta maduresa, y essent anat primer lo dit conceller en cap a casa de la ciutat per pèndrer allí son vot acostumat, aprés de haver votat primer lo senyor bisbe de Barcelona, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias lo següent:

«Consell dels braços.

En lo fet proposat per los senyors deputats, aconsell a ses senyorias que per quant, per lo capítol primer de cort del nou redrés del any 1599, està disposat que los diners que hauran menester los senyors visitadors per ops y afers de la visita, tingan obligació los senyors deputats de donar-los a sola requisició y deliberació dels senyors visitadors, eo de la major part de aquells, que per ço sien servits ses senyorias per execució del dit capítol liurar als dits senyors visitadors les quatre mília liures per ells demanades. Quant, emperò, en la nominació dels officis de ajudant de assessor, advocat fiscal y procurador fiscal, attès que dites nominacions appar tenen algun encontre ab lo dit capítol primer, per voler aquell que sie un assessor, un advocat fiscal y un procurador fiscal a soles, y no molts, y que dita nominació per dits senyors visitadors feta, apar que no està del tot desfeta ab la deliberació per ells lo die present feta, y en los presents braços legida, que per ço aconsellan als senyors deputats que, prenent parer de alguns magnífics advocats que sobre de aquest fet hajan de aconsellar, façan servar lo disposat en dit capítol primer conforme lo ús, pràctica y styl de la present casa. Quant, emperò, als altres officis creats per dits senyors visitadors que·s serve lo capítol de cort.»

8r Diumenge, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dilluns, a XXVIIII. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats ab embaxada als magnífics concellers de la present ciutat, als magnífics assessor y advocat fiscal de la present casa, enviant-los a dir en effecte com, en haver sentida la campana per a Concell de Cent, s'eren junctats tots en la Deputació, a ont estavan tractant dels negocis occorrents del veguer // 8v // y inquisidors y, per dit effecte, per poder millor acertar en dit negoci, havien junctats sis

doctors graves en drets, perquè ab los dits assessors los aconsellen lo faedor, y axí estaran allí tot lo die fins dit consell sie disgregat per poder acudir en lo que·ls convindrà, offerint-los tota bona correspondència, com sempre, y que si tenien algun paper o cosa nova los ho fecen a saber. E, mentre dits embaxadors eren anats allí, vingueren per part de dits concellers en consistori mossèn Alexandre de Aguilar y misser Jaume Aymeric y, de part de dits consellers, referiren tot lo que se havia fet fins en aquell punt, y que los pares inquisidors havien citats a tres concellers y a tres dels juristas (que) havien aconsellat en dit negoci, que dins tres horas compareguessen devant, a pena de excomunicació major, y que estavan ya ordenant les apellacions y entenent en lo demés convenia, agraint a ses senyorias los bons officis han fet en dits negocis, supplicant-los vajan continuant aquells. E fonc-los respost per ses senyorias ab paraules de molts compliments, dient-los què tenen fet y fan, y aniran continuant ab moltes veres. E poc aprés, tornaren en consistori los dits assessors y advocat fiscal de dita embaxada, referint a ses senyorias com havien explicada dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y han-los respost, ab molt agraïment, la mercè que tenen rebuda y reben de ses senyories, offerint-se en semblants y majors occasions tota correspondència, com bé tenen acostumat.

En aquest mateix die los dits assessors y doctors applicats donaren a ses senyorias son consell en scrits firmat per ells, lo qual serà ací buydat y cosit. E, inseguint dit consell, los senyors deputats y oïdors determinaren enviar una scriptura als senyors inquisidors, (per a que) revoquen los proceïments per ell(s) fet(s) en la captura del official del veguer, y que per dits negocis han cridats braços per a demà, per ser contra pragmàtiques y constitucions, la qual és del tenor següent, segons és de vèurer a la jornada següent.

En aquest mateix die enviaren los senyors deputats ab embaixada *//9r//* al Consell de Cent, qui estava ajunctat, los senyors sacristà Yvorra, don Aleix Albert y Bernat Romeu. Als quals fonc donat orde donassen raó al Consell de Cent del fet fins ací, y del que·s estava apparellant, en fer lo que·s puga per dita ciutat acerca dits negocis, ab gran voluntat, y que per dits negocis han cridat braços per a demà.

Dimars, a XXX. En aquest die, de matí, los senyors deputats junctaren braços en la casa de la Deputació en la sala gran dels reys, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasch, canonge Garcia, comanador Hospital. Per lo militar, los senyors don Alexandre de Lentorn, don Joan Burguès y de So, don Guillem Yvorra, don Gispert de Guimerà, don Aleix Albert, don Francesc de Lanussa, Philip de Sorribes, Francesc Cornet, *//9v//* Gaspar de Calders, Francesc Cosma Fivaller, don Alexandre Cordelles, don Francesc de Argensola, Luís de Boxadors, Ausiàs March, don Joan de Santmenat, don Francesc Vilalba, Gaspar Pons de Ribelles, don Miguel de Santmenat, don Pedro de Clasquerí òlim Vila, Luís Puig, don Pedro Desbosch y de Sant Vicenç, Luís de Planella, don Miquel de Aymerich, Francesc de Vallgornera, don Hieònim Vila, [a]Nicholau, Miquel Joan Granollachs, Baptista Cassador, don Francisco Sans, Alexandre Aguilar, Jaume Casadamunt, Miquel Pol, Domingo Moradell, don Hieònim de Paguera, don Philip de Ferrera, Domingo Montada. *//10r//* Per lo real: los senyors conseller en cap de Barcelona, Bernat Romeu, misser Hieònim Fivaller, misser Jaume Dalmau, Francesc Dalmau, misser Steve Monfar, misser Pere Pineda, Bertran Desvalls, Barthomeu Sala. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent:

«Proposició.

Encontinent que fou capturat Salvi Boy, criat del magnífic regent la vegueria de Barcelona, per los molts reverents pares inquisidors, nos ho feren a saber los senyors concellers de la present ciutat, y per sa part nos fou explicat ab embaxada lo desig que tenien que dita captura, com a mal feta, fos revocada y, volent nosaltres acudir a nostra obligació y al servey de la ciutat, ordenarem als magnífics assessors ordinaris de la present casa que mirassen si dita captura ere contra drets de la pàtria o privilegis particulars, y anant ells mirant y studiant aquest negoci, trobant-se algunes difficultats y axí anant-se differint la resolució que desijaven pèndrer, respongueren als senyors concellers que encara no·s havia trobada contrafacció de constitucions per dita captura y que, en haver-se presa resolució sobre aqueix cap, farie aquest consistori quant podrie fer en reparo del agravi que·s pretenia, y entretant veessen los senyors concellers si aquest consistori podia fer cosa alguna en benefici del negoci, perquè·st *//10v//* acudiria ab moltes veres a tot lo que se'ls assenyalarie per part de la ciutat, y axí, havent-se demanat per orde del savi Consell de Cent cartas per a sa magestat, se són manades despedir ab molta voluntat, y havent-se presa resolució en lo die de hair per los magnífics assessors y advocats applicats per est negoci de que dita captura

a. a continuació un espai en blanc.

era contra generals constitucions de Cathalunya, deliberarem opposar-nos a la defensa de dites constitucions, y manarem que lo síndic del General presentàs una requesta als molt reverents pares inquisidors, ordenada per dits magnífics assessors y advocats applicats, a la qual han respost lo que vostres senyories y mercès veuran, legir-se han tots los papers facts per aquest fet, y aquells oïts, se serviran vostres senyories y mercès aconsellar que és lo que deu y pot fer aquest consistori en prossecució del començat per lo negoci corrent, y en ajuda y favor del que per part dels senyors concellers y de la present ciutat se desija.»

E axí mateix és ací continuat y cosit lo vot dels assessors y doctors applicats fer acerca de dit negoci<s>, lo qual és del tenor següent:

«Los assessors ordinaris de la present casa y los advocats infrascrits consultats per los senyors deputats del General de Cathalunya acerca del fet següent, és a saber, si per haver los molt reverents pares inquisidors pres y capturat a Salvi Boy, criat del magnífic regent la vegueria de la present ciutat, per haver aquell desarmat un fadrí que·s diu ésser criat de dits pares inquisidors, manant-ley axí dit veguer, son hamo, ab lo qual anava rondant per ciutat al temps que trobaren dit fadrí, que·s diu ser criat de dits pares inquisidors, armat de una espasa, desguarnida de mig en avall, y rodella, contra edictes y cridas reals, se ha contrafet a generals constitucions de Cathalunya o privilegis particulars. Vista la informació rebuda sobre aquest fet en la cort del magnífic regent la vegueria, attès que de aquella consta dit Salvi Boy ésser estat capturat per haver desarmat a dit fadrí que·s diu ésser criat de dits pares inquisidors, y attès també que conforme les generals constitucions de Cathalunya y concòrdias fetas entre los tres braços de la Cort General y los pares inquisidors[ab] // 13r // confirmades ab auctoritat apostòlica, lo dit magnífic regent la vegueria, desarmant a dit fadrí, que·s diu ésser criat dels pares inquisidors, ha proceït en cas lícit y permès y disposat en dites concòrdias y constitutions, són de vot y parer que la captura feta de la persona de dit Salvi Boy, per dita causa, és contra generals constitucions de Cathalunya, y que a ella se deuen opposar los senyors deputats y fer les diligències y proceïments acostumats y convenients, y axí ho aconsellen, etcètera.»

Josephus Ramon, assessor. Don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus. Morell, consulens. Bernardus Sala, consulens. Aguilo, assessor. Cancer, consulens. Jacobus Aymeric, consulens.

E també és ací continuada la requesta ordenada y presentada als senyors inquisidors, la qual és del tenor següent:

«Dimarç, a XXX de agost MDCXI.

Constituït personalment mossèn Steve Dalmau, deservint l'offici de síndic del General de Cathalunya, devant la presència dels senyors inquisidors, personalment trobats tots en la istància del secret de la casa de la Inquisició, ha requerit a mi, Pere Pau Besturs, notari ajudant de la scrivania major de dit General, que·ls presentàs y legís la scriptura o requesta següent: «Molt i·llustres senyors. Entès han los senyors deputats del General de Cathalunya que per orde de vostres senyories és estat capturat Salvi Boy, criat del magnífic regent la vegueria, anant en sa companyia officiant, per haver aquell desarmat per orde y manament de dit regent la vegueria, son hamo, al qual acompanyava, a un criat que·s diu ésser de hu de vostres senyories, per haver-lo trobat ab una spasa desguarnida de mig en avall y ab una rodella anant per ciutat de nits, contra los edictes y cridas reals, lo que no sols pogué fer dit regent la vegueria, però encara tingué obligació precissa de haver-ho de fer, per raó de son offici, y com dits proceïments fets per vostres senyories sien estats fets en // 13v // violació y rompiment de constitucions de Cathalunya, concòrdias confirmadas per Sa Santedad, y altres leys de la terra, per haver proveït dit<s>veguer en cas a ell permès per dites constitucions, leys de la pàtria, y degan dits senyors deputats per la obligació de son offici, procurar la observansa de dites constitucions, concòrdias y actes de cort, han deliberat de opposar-se a la dita contrafacció. Per ço y altrament, lo síndic del General de Cathalunya, per dits senyors deputats, requereix a vostres senyories manen revocar la captura de dit Salvi Boy, y aquell relaxar dels càrcers a ont al present lo tenen detingut. Altrament, fent-se lo contrari, lo que no·s creu, los certifican dits senyors deputats proceiran ab los remeys que·ls serà lícit y permès, fins a que les dites contrafaccions de constitucions de Cathalunya sien reparades, y los proceïments tornats en son degut estat, y protesta de totes les coses assí lícites y útils de *protestationem requirens*». La qual, encontinent legida per mi, dit notari, los fonc donada còpia de aquella, y encontinent dits senyors inquisidors, per orga del senyor inquisidor Heredia, han respost lo següent, que lo dit Salvi Boy, en dita scriptura anomenat, està pres en los càrcers de la casa de la Inquisició per molts y graves desacatos y descomodiments

a. a continuació un dictamen que ocupa el full 11r-11v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 669.
b. a continuació un salt en la foliació, del f: 11v al 13r.

que ha dits y fets contra la auctoritat y nom de la Santa Inquisició, y no per lo que·s diu que llevà les armas a un criat de dits senyors inquisidors, y que estigan certs ses senyorias dels senyors deputats que per dits descomodiments està pres lo dit Salvi Boy, y que axí estan dits senyors inquisidors molt maravellats de que los senyors concellers d'esta ciutat hajan dat lloc a rèbrer engany, y que també estan molt maravellats que los senyors deputats acudan a fomentar semblant negoci, y que tornar, per lo respecte que·s deu a la Inquisició, y proceir y castigar lo Sant Offici no és contra constitucion ni concòrdia, sinó molt conforme a les bonas y sanctas constitucions y bon govern de aquest Principat, y que axí supplican a ses senyorias tingan per bé de alsar la mà de semblant negoci, per lo mal que parexerà amparar un subjecte tal qual és lo dit Salvi Boy, y axí donen les presents respostes. *Requirens notari.* Presents per testimonis Miquel Fontana, Francesc Moragues, porters reals, y Antoni Joan Pastor, alcalde de la casa de la Inquisició.

E mentre se junctavan dits braços vingueren ab embaxada per // 14*r* // part dels magnífics concellers y Concell de Cent, misser Jaume Dalmau y misser Hierònim Fivaller, doctors en drets, advocats de la present ciutat y, de part de aquella, tornaren resposta de la embaxada feta per ses senyorias al Concell de Cent, fent-los gràcias[a] de la mercè y bona correspondència se'ls tenia, y que en tota occasió faran lo mateix, dexant còpia de la deliberació havia fet dit concell, la qual és del tenor següent:

«Que en lo que toca a escoltar tracte per medi del senyor bisbe de Barcelona, conforme és estat proposat per dits senyors concellers, se li agraesca ab moltes veres, y que se escolte y sia d'esta manera, ço és, que los senyors concellers offerescan, per part d'esta ciutat, que procuraran ab lo senyor veguer y li aconsellaran que mane aleujar les presons al algutzir ordinari de la Inquisició, ab que primer, o al manco en un mateix temps, igualment lo senyor bisbe se servesca fer y procurar que los senyors inquisidors facen lo mateix ab lo criat y ministre de dit veguer que tenen pres en la presó, y també que·s diga al senyor bisbe que, revocants dits reverents pares inquisidors tots los proceïments que vuy die present han fets contra dits senyors concellers y altres anomenats en los monitoris, que també los dits senyors concellers procuraran ab lo dit senyor veguer y li aconsellaran que relaxe dels càrcers reals la persona de Pere Mollet y de altre familiar, que avuy de matí són estats presos y capturats per dit senyor veguer, ab que en dit tracte sia comprès lo dit senyor veguer y tots sos ministres y demés persones que li han assistit y donat concell, donant-ne raó de tot al senyor canceller, Real Consell y als senyors deputats, cometent lo dit present concell lo escoltar dit tracte, y fer los apunctaments sobre aquell necessaris als dits magnífics concellers ab que, ans de clòurer cosa alguna, ho referescan al present concell, perquè dit concell, entès lo que sobre dit tracte y concert serà apuntat, puga deliberar lo que apparega més convenir per beneffici, utilitat y reputació de la present ciutat, y a la reintegració de la jurisdicció y auctoritat real, y donar-ne raó a dits senyors canceller, Real Consell y deputats.»

Oïda dita proposició per dits senyors de dita congregació y dits papers // 14*v* // y escriptures, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que·s servescan ab tots los medis de justícia permesos, y ab la diligència possible procuren la instauració y reparació de dites constitucions, no obstant les respostes fetes per los dits molt reverents pares inquisidors, attès que per les informacions rebudas consta lo contrari, les quals tenen vistes dits senyors deputats y sos consultors, e que·s nomenen persones eletes per los senyors deputats per tractar y apunctar dits negocis ab los assessors y doctors applicats, ab tots los deppendents y emergents de dits negocis.

Dimecres, a XXXI. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, qui era en Martorell, lo qual venia per a jurar ací, y ha jurat en Leyda, y arribats allí los rebé ab molta cortesia, trobant-lo ya per lo camí, prop Sant Feliu, y isqué de les andas (on) anava, y de part de ses senyorias li donaren la benvinguda, fent-li molta cortesia, y axí mateix anaren a visitar a la senyora vireyna y a les demés eren també en dit camí, junctament ab sa excel·lència, y tots feren molta festa a dits embaxadors ab molts compliments, foren los embaxadors don Francesc de Rocabertí y Pau, y don Francisco Sans.

En aquest mateix die, de matí, los senyors deputats enviaren als senyors visitadors del General los senyors Francesc de Vallgornera y Santjust, y Luís de Planella, donzell, als quals donaren còpia del vot havien fet los braços a 25 del corrent, dient-los com ses senyorias, per execució de aquell, enviaven aquell per a que·l seguescam.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells // 15*r* // havien explicat a dits senyors visitadors lo que per ses senyorias los és estat ordenat y, dexada dita còpia, han-los res-

a. a continuació ratllat y.

post que ells ne pendran parer y tornaran resposta a ses senyorias.

Setembre, MDCXI

Dijous, lo primer. En aquest die després dinar, entrà lo excel·lentíssim don Francisco Hurtado de Mendoça, marquès de Almaçán y comte de Montagut, ab sa muller y família, per a jurar en la Seu. Isqueren primer los senyors deputats a rebre'l, com és acostumat, fins a Sans, y aprés los concellers, y en venir los concellers se'n anaren los senyors deputats ab la sòlita cortesia. Anava al costat de sa excel·lència lo senyor deputat ecclesiàstic, qui és lo senyor abbat Senjust, a la esquerra d'ell, y no altre, y aprés lo conseller en cap s·i posà en ésser fora los senyors deputats. Arribà a la Seu que ya eren les nou de la nit, ab moltes atxes, y de haý a Palàcio.

Divendres, a II. En aquest die, després dinar, anà lo consistori a casa del excel·lentíssim loctinent general per visitar-lo, com és acostumat, obtinguda primer hora d'ell // 15*v* // per lo síndic del General y, arribats allí, lo trobaren sobre de un llit assentat, per estar de mala gana, y axí féu aportar cadires, a ont se assentaren los senyors deputats y oïdors, y allí estigueren un rato, y de allí se'n entraren en altra sala a on estava la senyora vireyna, y allí se'n assentaren ab cadires y li feren visita una estona.

En aquest die, de matí, enviaren los senyors visitadors a dits senyors deputats misser Pau Moet, advocat fiscal, y mossèn Pere Pau Pastor, notari de dita visita, y de part de dits visitadors explicaren a ses senyorias lo següent:

«Molt i·llustres senyors:

Per los embaxadors de vostres senyories és estat tramès lo consell donaren los braços que·s junctaren lo die de 25 del mes de agost proppassat, lo qual han vist y considerat los senyors visitadors, y per occasió del contengut en aquell estos dias passats han ajunctat dits senyors visitadors, y applicats alguns magnífics doctors graves, los quals junctament ab los magnífics assessor y advocat fiscal de la visita han aconsellat a dits senyors visitadors tot lo que ha paregut ésser de justícia acerca de la provisió y nominació dels officis y officials necessaris per a la bona direcció de la present visita, y així dits senyors visitadors, en dita provisió y nominació de officis, han deliberat tot lo que podien y devien fer, conforme la disposició del capítol primer del nou redrés de les corts de 1599, sens que per avuy hy haja ningun encontre a la sèrie, tenor, disposició y observansa de dit capítol, y per a que cessen tot(s) debats donen a vostres senyories la present scriptura, en resposta de la embaxada a dits senyors visitadors lo die 31 del dit y proppassat mes de agost tramesa.»

En aquest mateix die enviaren los senyors deputats a dits senyors // 16*r* // visitadors misser Joseph Ramon, deservint de assessor del General, y de Pere Pau Vidal, scrivà major del General, per tornar-los resposta de dita scriptura, dient-los en effecte com ells han seguit lo consell dels braços de 25 de agost passat, dient com ja·ls han girat les quatre mília liures demanaven, y en lo de revocar los officis són en dit consell de braços, encara no venen conforme la scriptura los han enviada vuy se sie fet, y axí sien servits en fer lo que ab dit consell se conté.

Dilluns, a V. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc Cornet, cavaller, y Bernat Romeu, ciutedà, los quals, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias com per los // 16*v* // negocis entre la Inquisició y la present ciutat s'ere junctat aquell bras algunes vegades, y desijan exir de una vegada d'estes coses y no estar cada die en estos apretos y conflictes, sinó que viscan ab ley certa, per ço que dits senyors inquisidors volen usurpar-se y se usurpan de cadaldie les jurisdiccions civils y criminals en coses que no són de la fe, essent contra pragmàticas reals y concòrdias, y per dit effecte han nomenat quatre personas qui, junctament ab lo protector del bras, tracten y apuncten dites coses, axí ab vostres senyories com ab la ciutat, perquè fent tots un cors, pugan millor exir a la defensa de dits negocis y procurar un bon assiento, offerint-se en estar sempre molt promptes en servir a ses senyorias, y junctar-se per tractar dits negocis, sempre que ses senyorias manaran, com de ses senyories confian. Fonchlos respost per ses senyorias com agraïen molt als senyors de dit bras son bon cuydado, y que ells estan tractant dits negocis sens levar-ne la mà, y per dit effecte han ordenada los doctors una embaxada per sa excel·lència, la qual anirà vuy y faran les més diligències apparrà convenir, axí ab sa magestat com ab sa excel·lència y los demés.

En aquest mateix die vingueren de part del bras militar don Aleix Albert y Joseph de Bellafilla, y de part del bras explicaren a ses senyorias les diligències per ells fetes en dits negocis, axí ab lo excel·lentíssim loctinent general com ab la ciutat, y com tenien grans speranses que dits negocis tindrien bon succés, y que ells dos són dels elets anomenats per lo bras militar, y axí estan promptes y apparellats en acudir sempre

que a ses senyorias apparrà. Fonc-los respost per ses senyorias lo mateix que als de l'altra embaxada y ab molts compliments.

17r Dimars, a VI. En aquest die, després dinar, enviaren ses senyorias ab embaxada al excellentíssim loctinent general, los senyors abbat Codina, Francesc Cosma Fivaller y Bernat Romeu, ab les massas grans y forma acostumada, y donaren-los orde de explicar la embaxada següent, y donar-li'n còpia per la memòria:

«Excel·lentíssim senyor.

Los deputats del General de Cathalunya, ab vot y parer de graves doctors, estan certificats de que los reverents pares inquisidors del present Principat, ab la captura que als 18 de agost més proppassat manaren executar en persona de Salvi Boy, criat y de família del magnífic regent la vegueria de Barcelona, per haver desarmat un criat que·s diu ésser de dits pares inquisidors, havent-lo trobat rondant per la present ciutat a 16 del mateix mes, entre les nou y deu horas de la nit, en cors armat de una rodella y espasa sens beyna des del mig fins a la punta, se ha contrafet a les generals constitucions, concòrdias y altres leys del present Principat, sens poder-se excusar dita contrafacció ab la resposta que per dits pares inquisidors és estada feta a una scriptura los és estada presentada per part de dits deputats, requirint la observansa de dites constitucions y leys de dit Principat, dient no haver capturat dit Salvi Boy per dita causa, sinó per desacatos per ell comesos contra la auctoritat y nom de la Santa Inquisició, com del contrari consta ab legítima informació rebuda en poder de dit regent la vegueria y altrament, y en tal cas de desacatos, lo que no·s creu, serien aquells seguits en conseqüència de dit desarmament, que és la causa immediadament precedent, // 17v // de dita captura, y ab ella resta sempre en sa força dita contrafacció. Per ço, los dits deputats a vostra excel·lència extrajudicialment supplican sia de son servey manar proveir, ab tots los remeys de justícia possibles, la esmena de dit fet y observansa de dites constitucions, concòrdias y leys del present Principat.»

Dijous, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora Santíssima. En aquest die los senyors deputats dexaren de anar a la Lonja, a la festa se fa allí, si be·y foren convidats per los mercaders, fonc-hy lo excel·lentíssim loctinent general, concellers y molts altres.

Disabte, a X. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al savi Concell de Cent, que estava junct, als senyors sacristà Yvorra, don Joan Burguès y de So, y Raphael Cervera, ciutedà. // 18r // Als quals donaren orde explicassen a dit concell la embaxada següent:

«Il·lustres y molt magnífics senyors:

Desijant los senyors deputats que tingués reparo lo gravàmen que·s ha fet a les constitucions generals de Cathalunya en la captura de Salvi Boy, criat del magnífic regent la vegueria, fos reparat, entenent que per part de la ciutat se insistia en que·s admetès a la Real Audiència la ferma de dret que per part dels senyors concellers se és interposada, feren embaxada al senyor virey, supplicant-lo fos servit reparar aquest agravi, ab los tèrmens de justícia que millor se pogués, y axí nos han ordenat ne donassem raó a vosotres magnificències y mercès, y offeríssem de part de aquell consistori tot lo que convinga fer per a que dita ferma sia admesa, pus proceex de justícia la pretensió dels senyors concellers, supplicant-los se servescan passar-ho avant.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada aquella a dit concell, y han-los respost ab molt agreïment que ells tornarien resposta a ses senyorias del què haurie fet, anaren ab massas grans y bon acompanyament, y foren allí rebuts ab molta cortesia al cap de la scala per molts de dit concell.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada per part de la ciutat y Concell de Cent los senyors misser Celso Ferrer y misser Montserrat Monfar, fent a saber a ses senyorias lo que dit concell havie determinat acerca dits negocis, y com havie desliberat fer embaxada al excellentíssim loctinent general, anant-hy los concellers y pròmens, per supplicar-lo fos servit admètrer la ferma de dret, supplicant a ses senyorias que, en conformitat facen lo mateix com tenen acostumat.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general, ab embaxada ab la forma costumada, los dits senyors tres embaxadors per a supplicar-li dita admissió de ferma //18v // de dret. E dit senyor loctinent general los respongué dient que ell desija dar gust y contento a dita ciutat y als deputats, emperò com haja consultat dit negoci ab sa magestat, en conformitat de la ciutat y de dits deputats, y axí volrie sperar la resposta de sa magestat.

Dilluns, a XII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Aleix Albert y Joseph de Bellafilla, los quals supplicaren a ses senyorias sien servits

en passar avant en los negocis dels pares inquisidors y en instar la firma de dret interposada per la ciutat, que aquell bras y los elets estan promptes en fer tot lo que ses senyorias ordenaran. Fonc-los respost per ses senyorias y dat raó de les diligències per ells fetes en dits negocis y lo que estan tractant aquells, tenint junctats doctors per dits negocis cada die.

En aquest die, per part dels curadors de don Bernat Codina, fonch presentada en consistori la suplicació següent:

«Molt il·lustres senyors:

Instant los curadors de don Bernat Codina, senyor de la vila de // 19*r* // Pons, foren als predecessors de vostres senyories notificats alguns agravis que, en violació de moltes constitucions de Cathalunya, havian fet y feyan los molt reverents pares inquisidors de la Santa Inquisició y, assenyaladament, dels que ab lo present memorial se representen també a vostres senyories, eo és, de com los senyors pares inquisidors han fet y tenen en la baronia de Pons vuyt familiars, no podent-n·i tenir sinó tres per la nova constitució del any 1599. Ítem de com estos anys atràs, sens haver delinquit Hieònim Vernaus, balle de dita vila de Pons, contra la santa fe cathòlica, ni haver perpetrat altre delicte tocant a la[a] jurisdicció dels molt reverents pares inquisidor(s), sinó sols per lo que, ab orde dels dits curadors y ab letra del inquisidor Salzedo, féu apprehensió de un pou de gel, que sens licència dels senyors de dita vila havien fet certs particulars de dita vila, li feren un mandato per a que comparegués devant dits pares inquisidors, a ont comparegué, y·l capturaren y detingueren molt temps en los càrcers, y arrestat en la present ciutat cerca de dos anys, y·l composaren en quaranta liures, sens voler-li dar licencia de tornar-se'n en sa casa, y axí mateix al notari de la cort, qui era Sebrià Cardenyas, feren manament y detingueren molt temps pres en la present ciutat, contrafent a altres constitucions, etcètera, dels quals proceïments han seguits molts agravis contra dits curadors y, en particular perquè ab dita detenció han fet restituir dit pou, ple de gel, a Jaume Cisquella, no obstant que al temps de la apprehensió no·y hagués sinó quaranta càrregas de gel, y per molt que hajan demanat dits curadors que·s restituís lo demés gel, no han pogut obtenir justícia. Ítem executaren a dit Vernaus perquè estant arrestat se'n anà fins a Pons, y al temps que·l requeriren sens passar los dies se presentà. Per reparo de les quals violacions de dites[b] constitucions de Cathalunya dits predecessors de vostres senyories feren presentar a dits molt reverents pares inquisidors una scriptura dient a dits inquisidors que revocassen dits proceïments y servassen dites constitucions, com largament ab dita scriptura consta, a la qual se refer. // 19*v* // E com, molt il·lustres senyors, dits molt reverents pares inquisidors no·s sian curats en tornar a lloc dites cosas, y redressar y reparar dits excessos y violacions de dites constitucions, ans encara estan y perseveran en ellas, y axí continuan en avant en fer altres contrafaccions y violacions, com és notori. Per tant y altrament, dits curadors supplican a vostres senyories sien servits en manar en esta occasió que dits excessos y contrafaccions sien reparats y esmenats, tomant les cosas en lo prístino estat en que estaven ans de dites contrafaccions, y per observansa de dites constitucions revoquen tots los familiars que excedeixen lo número del que per dites constitucions hy poden tenir, que a més que és cosa justa los dits supplicants ho tindran a singular mercè, l'offici. *Altissimus. Boix. Oblata, XII septembris MDCXI, in consistorio.*

Dimars, a XIII. En aquest die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los magnífics misser Steve Monfar y Sorts, ciutedà y doctor en drets[a] y misser Jaume Aymerich, doctor en drets, y de part de dits senyors concellers explicaren a ses senyorias en effecte com havien resolt ab consell y parer dels doctors tenen applicats, que·s supplicàs a sa excel·lència de nou sie servit de manar admètrer la firma de dret per lo negoci dels pares inquisidors, attès que fins vuy no se's poguda obtenir, y essent tant de justícia dita admissió y no voler-la admètrer, que se li[b] don // 20*r* // supplicació ab cap y cua, y requestes al canceller y regent y als demés del Real Consell (que) convinga, fent a saber a sa excellència que no poden dexar de acudir a sa magestat dexant-se de admètrer, supplicant a ses senyorias que en conformitat de dita ciutat sien servits fer les matexes diligències y embaxades, supplicació y requestes, com bé tenen acostumat. Fonc-los respost per ses senyorias que ells acudiran en tot lo deduït per part de dits senyors concellers.

E, poc aprés, tractant dits senyors deputats acerca del deduït y[c] demanat per dits senyors concellers, resolgueren en enviar per ara embaxada al excel·lentíssim loctinent general en conformitat de la ciutat, y per dit effecte envia-

a. *a continuació ratllat* Inquisició.
b. dites *interlineat.*

a. *a continuació repetit* y doctor en drets.
b. li *interlineat.*
c. *a continuació ratllat* supplicat.

ren a demanar hora encontinent per lo síndic del General, y enviaren a cercar embaxadors per explicar dita embaxada. E mentres que dit síndic tardà en venir, y los dits embaxadors vingueren en consistori per part de dits senyors concellers, lo magnífic misser Jaume Dalmau, assessor, advocat ordinari de dita ciutat, y ab ell mossèn Steve Vilalta, sots-síndic de dita ciutat, y en effecte explicaren a ses senyorias com dits senyors concellers los feyen a saber com havien resolt ab son consell de fer una embaxada al excel·lentíssim loctinent general ans de presentar-li requestes ni actes, dient-li que los dits concellers havien resolt de supplicar a sa excel·lència fos servit en manar admètrer dita ferma de dret y, no admetent-se, havien resolt de fer scriptures ab supplicació per sa excel·lència, y requesta que per lo senyor canceller y regent y doctors del Real Consell y demés, dijous primer vinent lo Consell de Cent, y enviar embaxada a sa magestat, y axí encontinent s'és feta dita embaxada, dient-li com los pesava molt que en lo principi de son govern se haguessen de fer dites coses, per lo que desijan molt servir a sa excel·lència. Y axí encontinent s'és feta dita embaxada, y tornats // 20*v* // de dita embaxada han referit a dits senyors concellers com havien feta sa embaxada, conforme per dits senyors concellers los és estat ordenat. Sa excel·lència los ha respost que lo Consell Real no té culpa alguna si dita ferma de dret no s'és admesa fins ací, y que ell sol té la culpa, per lo que desijava sperar la resposta de sa magestat per la consulta li havia feta en dits negocis, en conformitat de dita ciutat, com ya los ho tenie respost en altres embaxades, y axí pus veye que dita ciutat no volie aguardar aquella, dient que no obstava dita ferma de dret ni ere contra a dita consulta, que procurassen que dijous primer vinent se tingués lo Concell de Cent al tart, y que a la una aprés mig die procurassen de acudir allí, que ell procurarie, com desija, en donar contento axí a dits concellers y a la ciutat com als deputats, per haver-le·y tant supplicat y instat en conformitat de dita ciutat.

Dijous, a XV. En aquest die vingué en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, lo magnífic misser Jaume Dalmau, assessor de dita ciutat, y referí a ses senyorias com sa excel·lència los havia offert de admetre'ls la ferma de dret havien introduïda.

Divendres, a XVI. En aquest die los senyors deputats // 21*r* // feren anar a dos galeres de les de dit General, que estaven a punt envers Castelldefels, per cert avís tenien de dos vexells de moros, y arribats allà a ont eren, si bé feya grandíssima maror[a], trobaren dos vexells quiscuna de les galeres, ço és capitana y patrona envestiren son vexell, y la hu per ser bon vexell féu gran resistència y armas molt bona estona, encara que fonc forçat a la patrona de desferrar un ramat de forçats, foren los moros presos entre tots sexanta-nou, y foren presos los dos vexells ab la artilleria y lo demés aportaven, fonc gran lo contento per tota Barcelona, y la gent (que) acudí (a) marina innumerable, Déu los done bona perseverància y victòria, passejaren los dits moros per tota la ciutat y entraren dins la present casa y de la ciutat.

Dit die vingué<ren> ab embaxada per part del bras militar don Aleix Albert per recordar a ses senyorias de part de dit bras lo negoci de la Inquisició, y que procuren en cercar los exemplars, que ells faran lo mateix, fonc-los respost per ses senyorias com estan entenent en dit negoci, y que no·n llevaran la mà.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, de part dels magnífics concellers de la present ciutat, misser Jaume Dalmau ab lo sot-síndic de la ciutat, dient a ses senyorias per part de dits senyors concellers les diligències fins ací fetes en dits negocis, y com vuy se havia de tenir concell, per no tenir encara la supplicació decretada de la forma devie, conforme los ere estat offert, y fonch-los respost per ses senyorias que lo consistori estava prompte en servir-los en quant se porie.

En aquest mateix die, després dinar, hy hagué Concell de Cent // 21*v* // y los senyors deputats enviaren allí ab embaxada los senyors canonge Çafont, mossèn Francesc Cosma Fivaller y Bertran Dezvalls, ciutedà, ab massas, donant-los orde de representar a dit savi concell y concellers les matexes offertas que fins ací en altres embaxades los són estades fetes, y usar de la correspondència que fins ací. Y, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y que dits senyors concellers los han respost ab gran agreïment y referint-los la resolució havie presa dit concell, y a la qual aprés enviaren en scrits, y és del tenor següent:

«Que demà de matí a les set hores se done una requesta al magnífic misser Rollan sobre que, attès ha confessat que[b] les supplicacions de les fermas de dret li eren estades comeses, y conforme les constitucions de Cathalunya té obligació de proveir-les, que per ço, per observansa

a. major *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* de.

[1611]

de dites constitucions, les proveesca fent dita requesta conforme los magnífics advocats aconsellaran, dexant a la discreció de aquells lo modo de ordenar aquella y que encontinent los magnífics concellers, acompanyats ab prohòmens, vajan al senyor virey y li representen la quexa que tenen de dit magnífic misser Rollan, que havent-li comeses les dites supplicacions de fermas de dret, no obstant sia solicitat per part de la present ciutat, no les ha volgudes ni les vol proveir, en notòria contrafacció de les dites constitucions de Cathalunya, supplicant-lo sie de son servey manar al dit magnífic misser Rollan proveesca encontinent dites supplicacions conforme té obligació, y axí bé sa excel·lència tinga a bé de que per lo scrivà major del concell d'esta ciutat se lleve acte d'esta embaxada, y si per cas dites supplicacions no seran proveïdes demà a les deu horas los magnífics consellers junctan encontinent lo present concell, perquè en aquell se faça extracció de un embaxador, ab la forma que disposa lo privilegi real a dita ciutat atorgat, perquè vaja ab tota diligència a donar-ne raó a sa magestat, y que de tot açò se'n done raó, axí als senyors deputats com al senyor bisbe.»

22r Dilluns, a XVIIII. En aquest die isqueren de la present pla(t)ja les dos galeres del General, ço és, la capitana y patrona, per anar en cors de una fusta diu havia y assenyalava Monjuïch vers ponent, y prengueren un vexell ab vint moros dins, y aprés lo s'endemà los aportaren en la present casa ab contento, y anaren tras de dites galeres dos de Saboya eren en lo moll, y les nostres feren la presa, y ab tot ab consell y parer dels senyors prior de Cathalunya, balliu de Negropont, comanador Oluja, conservador de la religió de Sant Joan, comanador Hospital y altres, los senyors deputats partiren dita presa dels turchs.

Dimars, a XX. En aquesta die, de matí, los senyors deputats enviaren ab embaxada, als magnífics concellers de la present ciutat, als assessors y advocat fiscal de la present casa, per a saber lo que és estat dels edictes publicats lo die present contra dels senyors concellers, regent y misser Rollan, y fent-los // 22v // offertes del que convinga fer acerca dites coses, y per dit effecte los fonch ordenada la embaxada següent:

«Los senyors deputats han entès que després que és estada intimada als pares inquisidors la provisió feta a relació del magnífic misser Miquel Rollan, jutge de la règia cort, sobre la ferma de dret en lo Real Consell Criminal feta per lo síndich de la present ciutat, dits pares inquisidors han fet presentar uns monitoris al magnífic regent la Cancellaria y a dit magnífic misser Rollan, contenint que, a pena de excomunicació y altres censures, revocassen dins una hora y mija los proceïments per raó de dita ferma de dret fets contra de dits pares inquisidors, y axí dits senyors deputats, continuant la correspondència y bona conformitat tenen y volen tenir ab esta ciutat, y desijant també que la contrafacció de constitucions de Cathalunya tinga son degut reparo y torne les coses a son prístino estat, han resolt y deliberat de fer embaxada a sa excel·lència y Real Consell, offerint-se de fer tot lo que·s puga y aparexerà necessari per a la bona direcció d'est negoci, desijant se'ls mostren y obren camins y medis que per dit effecte pugan ser de importància, y per ço supplican també a ses magnificències sien servits fer la matexa embaxada a sa excellència y Consell Real, en conformitat de la que dits senyors deputats han deliberat se faça.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias tot lo que havia passat en dit negoci, y com estavan junctant Concell de Cent, y agraint moltíssim les offertas y bona correspondència y tot com de ses senyorias confiaven y tenen acustumat.

23r En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors sacristà Yvorra, don Alexandre de Lentorn y Bernat Romeu, ab massas y com és acostumat, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor:

Los senyors deputats han entès que, després de ser intimada als pares inquisidors la ferma de dret feta a instància del síndich de la present ciutat a relació del magnífic misser Miquel Rollan, jutge de la règia cort, dits pares inquisidors han fet presentar uns monitoris al magnífic regent la Real Cancellaria y al dit magnífic misser Rollan, contenint que revocassen dits proceïments dins de hora y mija, a pena de excomunicació y altres censures, y com, segons ya ab altres ambaxades se ha significat a vostra excel·lència que, per los assessors y altres doctors applicats, era estat resolt que per dits pares inquisidors ab sos proceïments se havia contrafet a constitucions de Cathalunya, y que tenien obligació de exir a la defensa de aquelles, y que per ço y per la correspondència que té lo consistori dels deputats ab la ciutat, se havia determinat que dits deputats se valguessen dels medis de justícia que poguessen per la revocació de dits proceïments, tomant les coses a son prístino estat, ara de nou dits deputats han deliberat que·s supplicàs a vostra excel·lència y Con-

sell Reial en esta occasió volgués servir-se de dit consistori, offerint-se promptes y apparellats dits deputats per executar y posar en effecte tot lo que apparexerà convenient y necessari per al bon succés y direcció d'est negoci.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada dita sa embaxada a sa excel·lència, y en effecte los ha respost // 23*v* // que agrahie molt a ses senyorias la offerta que se li feya de part de ses senyorias, y que donaria avís a sa magestat de tot lo que passa, de tots los proceïments y que també (que) tenia ajunctar lo Real Consell per a que vejan lo que·s deu fer, y que de tot ne daran avís a ses senyorias.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Luís Salaverdenya y Jaume Casademunt, fent a saber a ses senyorias com lo Concell de Cent havia determinat enviar embaxador al Rey nostre senyor per dits negocis, supplicant a ses senyorias façan lo mateix, com en semblants occasions té acostumat fer aquella casa. Fonch-los respost que ho tractarian y farian tot lo que porien per servey de la ciutat.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Aleix Albert, Joseph de Bellafilla, Francesc Salaverdenya y, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias les diligències havien fetes y determinades fer en dits negocis en servey de la ciutat y de sa excel·lència, y embaxades per ells fetes, supplicant a ses senyorias non lleven la mà y continuen lo que també tenen començat y, per millor acertar en dits negocis, sien servits junctar les persones dels tres staments. Fonc-les respost per ses senyorias que estan molt promptes en // 24*r* // fer tot lo que convinga per la bona direcció de dits negocis, donant-los raó de algunes diligències havian fetes.

En aquest mateix die los senyors concellers enviaren a ses senyorias per son síndic còpia de la deliberació havia feta dit die lo Concell de Cent, la qual és del tenor següent:

«Lo que lo die present lo savi Concell de Cent, entre altres coses, ha deliberat, és que, per part de aquesta ciutat se faça una embaxada al senyor virey fent-li a saber los nou(s) proceïments fets per los reverents pares inquisidors, y per (què) aquells són molt prejudicials a la jurisdicció real de sa magestat, y en gran desacato del càrrec de sa excel·lència y de son Real Consell, y prejudici y desauctoritat manifesta de aquesta ciutat, que per ço se supplique a sa excel·lència sie servit manar que, ab la brevedat que la qualitat del cas requereix, se façan los remeys que de justícia seran convenients per al reparo de tant grans agravis y prejudicis, offerint-se la ciutat a sa excel·lència y Consell Real de acudir en tot lo que convinga per al benefici de dit negoci. Y que, per part de la ciutat, se nottifique als dits pares inquisidors en scrits que la ciutat té entès, ab una scriptura de part de ses paternitats és estada presentada al magnífic regent la Real Cancellaria y al magnífic misser Miquel Rollan, jutge de cort, se dedueix que los capturats en los càrcers reals, ço és, Francisco de Açabedo, aguazil de la Inquisició y Pere Mollet, son tinent, y Antoni Joan Vinyes, familiar, los fan falta per a capturar y fer proceïments contra alguns heretges y enemichs de la santa fe cathòlica que, segons se diu en dita scriptura, serien entrats en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, lo que fins ací no se entès ni oït, y axí per part de aquesta ciutat, ab lo major encariment que pot, se prengue a ses paternitats y, en cars menester sia, requereix // 24*v* // que designen y anomenen los llochs per ont són entrats dits enemichs de la santa fe cathòlica, o a ont són o se poran trobar, offerint-se la ciutat, encontinent serà feta dita designació, promptament donar-los tota ajuda y favor en tot lo que convindrà per a les captures y proceïments que contra dits heretges y enemichs de la santa fe cathòlica se han de fer, y en cas que no tròpian ses paternitats persones convenients per als dits effectes, la dita ciutat los designarà tals que convindran per al que se offerirà, sens tenir major gasto la Inquisició y sens fer falta los capturats. Y que per part de la ciutat se envie embaxada als senyors deputats, reverent Capítol de la Seu, y al bras militar, ab la qual se representen los nous proceïments fets per dits pares inquisidors per los negocis occorrents, y la molta confiansa que tenen acudiran en valer per al reparo de aquells a la ciutat, com sempre han acostumat y se és vist ab experiència, ab los medis més expedients de justícia, attès majorment se tracta de reparos per los agravis se són fets a la jurisdicció real de sa magestat, en tant gran desauctoritat d'esta ciutat. Y que, de part de aquesta ciutat, se envie una embaxada a sa magestat per a donar-li raó de tot lo que fins ací se ha fet acerca del sobredit negoci, supplicant-lo ab molta humilitat sia de son real servey manar remediar los sobredits agravis y excessos per los dits pares inquisidors fets, ab la celeritat y prestesa que la qualitat del cas occorrent requereix y, per dit effecte ésser tret un embaxador de la bossa de conceller en cap, ab la forma que lo privilegi real disposa, per a que vaja ab tota diligència a la posta a la cort de sa magestat ab les instruccions necessàries. Y, per execució de dita deliberació, en la forma sòlita y acostumada és

[1611]

estat extret de la bossa de conceller en cap, ciutedà y militar, Francesc Gualbes de Corbera, militar.»

25r En aquest mateix die los senyors deputats manaren publicar crida de braços per dits negocis per a demà de matí a les vuyt horas, com en registre, y aquella fonc publicada lo mateix die en la forma acostumada.

En aquest die mateix vingueren ab embaxada, per part del molt reverent Capítol de la Seu d'esta ciutat, los senyors sacristà Yvorra y canonge Amell, y de part de dit Capítol donaren raó a ses senyorias com ells no havien sabut ni cabut en res en lo de fer tocar la vedada, per quant lo reverendíssim bisbe de Barcelona ho havia fet sens saber-hy res dit Capítol, ans bé, havent-los-ho demanat per part dels pares inquisidors, digueren y respongueren que tocava al senyor bisbe y no a dit Capítol, y que encontinent enviaren a dir a dit senyor bisbe que per a tractar dit negoci sia servit venir en Capítol, y no·y volgué venir, dient que ya tenia ell allí persones per aconsellar-se en dits negocis, y també per part de dit Capítol offeriren a ses senyorias de assistir en tot lo que convindrie, y servir-los per la bona direcció de dits negocis, y usar de tota bona correspondència. Fonch-los respost per ses senyorias ab molt agraïment y paraules de compliments.

Dimecres, a XXI. En aquest die, de matí, per orde de ses senyorias y ab crida del die precedent, se junctaren les persones dels tres staments ab los senyors deputats y oïdors de comptes, en la sala gran dels reys de la present casa de la Deputació, en què foren los següents, ço és per[a] lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Codina, // 25v // degà Terré, canonge Busquets, canonge Garcia, sacristà Yvorra, canonge Çafont, canonge Regàs, canonge Boldo, ardiaca Navel, canonge Guasch, canonge Amell, lo canonge Cella, camarer Junyent, comanador Hospital. Per lo stament militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, Pere Ausiàs March, don Francesc de Argensola, Alexandre de Aguilar, don Joan de Rebolledo, don Gispert de Guimarà, Luís Puig, Joseph de Bellafilla, don Bernat Salbà, // 26r // don Guerau de Marimon, don Bernat de Camporrells, don Guillem Yvorra, don Joachim Carbonell, Joachim Terré, don Aleix Albert, don Philip de Ferrera, don Joan de Peguera, don Hieròn de Peguera, Francesc Cornet, Puig de Salit, Francesc de Aguilar, Hieròn Cardona, Alexandre de Aguilar, Jaume Casademunt, Hieròn de Gàver, Miquel Pons, Joseph Maduxer, Cipion de Vallgornera, Joan Pla de Montornès, Francesc Janer, don [a]de Cabrera, Luís de Tamarit, Pere de Millàs, Hieròn Domingo, // 26v // don Miquel Quintana, don Francesc Sans, don Luís de Aragall, Francesc Traginer, Luís de Aragall, Francesc de Tamarit, Joan Gabriel de Babot, Domingo Moradell, Domingo Monrodon, don Jaume de Lupià, don Hieròn de Erill, don Gismundo Vila, Joan Alemany Dezcallar, Francesc Moradell, Francesc Moradell, Joseph Jover, don Pedro Reguer, Francesc Vilana, Gabriel Salavert, don Francisco de Erill, Philip de Sorribes, Luís Cassador, Francesc Sullà. Als quals fonc feta per lo senyor deputat ecclesiàstic, // 27r // en nom de tots los demés senyors deputats y oïdors, la proposició següent:

«Proposició.

Dilluns pròxim passat se presentaren les letres de ferma de dret als senyors inquisidors, de les quals feren tant gran sentiment que ab tèrmens molt breus declararen per excomunicats a la major part dels senyors concellers, al regent la Cancellaria, a misser Rollan, doctor de la règia cort, y altres, y posaren entredit en tota la ciutat de Barcelona, y entenem que passaran tant avant com los serà possible, y per remediar tals inquietuts y atallar les sdevenidores, havem supplicat a vostres mercès nos fecen mercè de venir en aquest lloc y aconsellar-nos y dir-nos lo que devem fer en servey de Nostre Senyor y de sa magestat, bé y quietut de nostra pàtria.»

Oïda dita proposició per los senyors de dita congregació, y aprés de haver votat tots y discutit son negoci ab molta maduresa y consideració, y ésser primer anat lo senyor conceller en cap a casa de la ciutat per pèndrer lo vot allí de sos companys y tornat, tots unànimes y concordes aconsellaren a ses senyorias:

«Concell dels braços.

Que·s faça una embaxada a tota diligència a sa magestat, donant-li part de tot lo fet occorrent, y de la justa queixa que la present ciutat y tot lo Principat y sos habitants tenen dels reverents pares inquisidors, axí per occasió dels proceïments per ells fets acerca de la captura de Salvi Boy, criat y ministre del magnífic regent la vegueria de Barcelona, y los demés de aquí seguits ab públic scàndol y afllicció de tota esta ciutat y Principat, com de molts altres de temps ensà per dits pares inquisidors fets, y que per reparo dels dits y altres proceïments los senyors deputats interposen sos // 27v // officis y facen totes les diligències que pugan, axí per via de

a. a continuació repetit per.

a. a continuació un espai en blanc.

justícia com altrament, conforme per constitucions de Cathalunya y altres leys de la pàtria, capítols y actes de cort, usos y styls del General y casa de la Deputació los és lícit y permès, y particularment façan una solemne embaxada al senyor virey, significant-li lo sentiment que té dels proceïments dels dits pares inquisidors, assenyaladament en lo que tenen respecte a persones que per generals constitucions y privilegis reals tenen lo govern y regiment d'ella. Y, axí mateix, façan altra embaxada en scrits a dits pares inquisidors, contenint lo sentiment, afflicció y justa queixa que esta ciutat y Principat tenen dels dits y altres proceïments, per a que cessen de aquells, representant los danys irreparables que dels dits proceïments a llur causa y culpa se han seguits y, continuant-se, se han de seguir majors, fent llevar acte públic de dita scriptura, y que per dit effecte y bona direcció de dit negoci sien servits ses senyorias de fer nominació de persones eletes.»

Dijous, a XXII. En aquest die, de matí, los senyors deputats, inseguint lo consell de les persones dels tres staments del die de hair, enviaren ab embaxada al excel·lentísim loctinent general los senyors sacristà Yvorra, don Alexandre de Lentorn, Luís Salaverdenya, ab massas conforme és acostumat, enviant a dir-li en effecte lo proposat en los braços y el dolor y sentiment gran[a] // 30r // té aquest consistori de les excomunicacions publicades per los pares inquisidors en dit negoci a persones tant cèlebres, supplicant a sa excel·lència sie servit en entèndrer y considerar dit negoci ab moltes veras, per ser hu de la major importància y qualitat hy haja hagut de molts anys a esta part, offerint-se molt promptes en servir a sa excel·lència y donar ajuda y fer costat en quant los sia possible. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada dita embaxada, molt largament, ab gran encariment y raons. E sa excel·lència en effecte los ha respost que ell agrahie molt als deputats sos bons officis y voluntat, y quant en lo de dit negoci, lo interès és de sa magestat, y està vuy en tela de justícia, y axí ell com a loctinent seu ho manarà y farà passar avant sens pèrdrer punct, com aquell li toca tant, y ab altres paraules de compliments, y que pus los doctors, theòlechs y canonistes han declarat que lo Real Consell ni los concellers y altres no són excomunicats, no tenen que affligir-se que, si·u fossen estats, ell haguera fet parar son concell.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren lo síndic del General als pares inquisidors per presentar-los, com se'ls presentà, la scriptura següent, sie insertada segons serà ací cosida.

En aquest mateix die jurà en la forma sòlita lo senyor don Francisco de Pau y de Rochabertí, embaxador per a la cort de sa magestat, elet per los senyors deputats y oïdors.

Divendres, a XXIII. Festa de santa Tecla, verge y màrtir. En aquest die partí per a la cort de sa magestat dit don Francisco de Pau y de Rochabertí a la posta.

30v Dilluns, a XXVI. En aquest die vingueren en consistori, per part dels visitadors del General, misser Pau Mohet, advocat fiscal de dita visita, misser Jaume Regàs, procurador fiscal, y mossèn Pere Pau Pastor, notari de Barcelona, scrivà de dita visita, y de part de dits senyors visitadors explicaren a ses senyorias lo següent:

«Fan a saber los senyors visitadors als senyors deputats com vuy, die present, ab provisió feta en son consistori, han suspès a Jaume Mas, receptor de les taules de la bolla no arrendada de la col·lecta de Barcelona, y receptor dels fraus durant lo beneplàcit de dits senyors visitadors, y a Francesc Armant, receptor del dret del General, supplicant a ses senyorias sien servits de tenir-los per persones privades durant dita suspensió y que, en lloc de dits officials suspesos, sien servits de anomenar respectivament personas idòneas, quals convingan per lo benefici del General.»

31r Fonc-los respost per ses senyorias que besan les mans a dits senyors visitadors, y que ho tenen entès, y axí ells hy proveiran.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die, després dinar, se'n anà de la present ciutat lo senyor misser Pere Aymeric, deputat real, per sos negocis y convalescència, ab licencia del consistori per alguns dies.

Dijous, a X(X)VIII. Festa del gloriós sant Miquel archàngel.

Divendres, a XXX. Festa de sant Hierònim.

31v Octubre MDCXI

Disabte, lo primer. Festa del Àngel custodi.

Dimars, a IIII. Festa de sant Francesc, feriat.

Dimecres, a V. En aquest die los doctors devall

a. a continuació una requesta que ocupa els folis 28r-29v, transcrita a l'apèndix 1, pàg. 669.

[1611]

scrits, per ses senyorias[a] // 34r // cridats, donaren son vot en scrits acerca del contingut en ell, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet del dubte proposat per los senyors deputats acerca si ab una sentència proferida a relació del magnífic misser Joan Magarola ab conclusió de la sala, entre lo monastir y convent de Scala Dei, del orde de Cartoxa, y la noble dona Leudòmia Girón y de Rebolledo, sobre la intel·ligència y declaració de la constitució final del títol De execució de censals, de que·s diu penjar causa de supplicació en l'altra sala, se ha contrafet a les constitucions de Cathalunya, lo assessor y doctors devall scrits són de vot y parer que ab dita real sentència no se ha contrafet a constitucions ni altre dret municipal, y que axí los senyors deputats no deuen ni tenen obligació de opposar-se, ni per raó de dita sentèntia fer cosa alguna per raó de dita al·legada contrafacció.»

Fontanella, assessor assumptus. Morell, consulens. Jacobus Aymeric, consulens. De Malla, consulens.

Divendres, a VII. En aquest die, de matí, vingue- // 34v // ren en consistori, per part dels visitadors del General, misser Pau Mohet, advocat fiscal, misser Jaume Regàs, procurador fiscal y misser Pere Pau Pastor, notari de dita visita, y de part de dits senyors visitadors explicaren a ses senyorias lo següent, que los senyors visitadors han suspès a Francesc Sorell, receptor de la bolla de la present ciutat del offici, salari y emoluments de aquell, supplicant a ses senyorias se servescan anomenar en son lloc persona hàbil y sufficient per a dit offici, y que ses senyorias[b] manan a Francesc Castellar, notari, no despedesca àpochas algunas tocants a salari y emoluments de dit offici de dit Sorell, y açò durant lo beneplàcit de dits senyors visitadors y fins altra cosa hy sie proveïda. E encontinet fonc manat a dit Castellar, present en consistori, conforme diu la deliberació, lo qual dix que fins vuy les hy té ya despedides.

Disabte, a VIII. En aquest die vingueren en consistori, per part del bras militar, los senyors Bernat Romeu, ciutadà, y Alexandre de Aguilar, donzell, y en effecte explicaren a ses senyorias fossen servits manar passar avant en los negocis començats de la Inquisició, y usar dels remeys poden y tenen ací y altrament, fonc-los respost per ses senyorias com ells no·n lleven la mà y tenen fetes moltes diligències en dit negoci y fan, y nos perdrà punt per ells.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren als senyors concellers y savi consell d'esta ciutat, qui estava junct per los negocis de la Inquisició, als senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, y mossèn Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, per a fer offertes de nou a dits senyors consellers y concell y offerir-los son costat en tot lo que·ls convinga, y anaren sens massas per no haver-hy dels tres braços, y tornats en consistori referiren com havien feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, respongué'ls lo concellers en cap, ab gran agraïment.

35r En aquest mateix die se publicà lo *laudamentum curiae* per lo consistori contra los officials de la Capitania General y altres (que) havien entrevingut en cert torb) fet al General per un jueu havia llevat lo loctinent general al general de les galeres de Cathalunya, y altrament com en dit procés appar recondit en la scrivania major, y fonc fet de consell dels assessors y de molts cèlebres doctors en drets, y encontinent fonc executat, ço és, inventariant los condemnats, com en dit procés appar.

Lo mateix die vingué en consistori lo reverendíssim bisbe de Barcelona per posar-se per medianer en dits negocis, y axí alguns dies aprés seguits, tractant ab ses senyorias lo assiento de dites coses.

Dilluns, a X. En aquest die, de matí, vingueren en consistori misser Jaume Dalmau y mossèn Raphael Cervera, ciutedans, y de part de dits senyors concellers referiren a ses senyorias lo que s'ere fet y deliberat despús hair ab los negocis occorrents dels pares inquisidors y dexant-ne còpia, la qual és del tenor següent, y també de la embaxada han feta al excel·lentíssim loctinent general:

«Deliberació del Consell de Cent.

Que los senyors concellers y junctament tot lo concell // 35v // vajan ab embaxada al senyor virey, y li donen y presenten una scriptura o supplicació ab cap y cua, de la manera que aconsellaran los magnífics advocats y convindrà per benefici del negoci occorrent, de la presentació de la qual se lleve acte per lo scrivà del present concell, y que si per a d'ecí a dimars dita declaració instada per esta ciutat no serà feta, que les hores los senyors concellers juncten encontinent lo present concell perquè en aquell se delibere lo que la present ciutat deu fer per benefici

a. a continuació un dictamen que ocupa els folis 32r-33v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 670.
b. senyorias *interlineat.*

del dit negoci, y que de part d'esta ciutat se envie una embaxada per dos cavallers als senyors deputats y al bras militar, fent-los sabidors de la present deliberació, supplicant-los, de part del present concell, vajan continuant ab conformitat de la ciutat en fer los bons officis, com y segons fins ací han fet, y que als magnífics regent, misser Rollan y als demés doctors de la tercera sala també se'ls donen les requestes que dits magnífics advocats ordenaran y aconsellaran.»

Còpia de la embaxada se féu a sa excel·lència.

«Excel·lentíssim senyor:

Los aggravis y oppresions ha patit y pateix la present ciutat dels proceïments fets per los pares inquisidors són tals, que han obligat al savi Concell de Cent instar ab moltas veras la execució de las fermas de dret per raó de aquells interposades, majorment havent usat vostra excel·lència de tanta benignitat en haver manat relaxar las personas capturadas per lo veguer ab la forma que són estades relaxadas, essent merexedores de tant gran punició y càstic, com lo merexen los qui turban y aferran la jurisdicció, preeminència y auctoritat real, de la conservació de la qual depenia la pau y quietut de sos súbdits, y restant en sa força la captura executada en la persona de Salvi Boy, // 36r // encara que sia relaxada pus no appareix ab[a] la forma que·s deu de la revocació d'ella y proceïments contra dit Boy fets, y perseverant dits pares inquisidors ab les censures que de fet y nul·lament han manades publicar, ab tant sentiment y scàndol de tot lo poble, insistint ab ellas per a provar y autoritzar sos nul·los proceïments, y tenir en poc los que per vostra excel·lència y Real Consell fins vuy són estats fets ab occasió de les fermes de dret interposades, y com fins vuy no se haja alcansat lo fi tant desijat, que és la revocació de dits nul·los proceïments ab lo medi de ditas fermes de dret, per dita occasió ha deliberat venir tot junct a supplicar a vostra excel·lència sia de son real servey manar passar avant ab tot effecte les dites causas de fermas de dret, per lo que de la execució d'ellas ha de resultar la total quietut y sossiego de tota esta ciutat.»

En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers los senyors Francesc Cosma Fivaller y Luís Puig, donzells, per entèndrer lo que se havia fet en lo negoci dels inquisidors, y també per tornar-los resposta acerca del que per dits cancellers los fonc enviat a dir despús hair per lo negoci de la Capitania General, dient-los com agraïen molt la offerta havien feta, emperò com lo reverendíssim bisbe de Barcelona se ere posat per medianer en est negoci, y ésser persona tant principal, com ya dit die s·i posà, no se'n podie tractar. E dits senyors concellers respongueren com ya li havien les hores enviats los papers del que se havia fet fins en aquella hora, y en lo altre cap, que pus estava en tant bones mans, estava bé, y que ells acudiran en tot lo que convinga per servir a ses senyorias.

En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab massas, los senyors Mathià // 36v // Amell, canonge de la Seu de Barcelona, Francesc de Aguilar, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, per explicar a sa excel·lència en effecte sie servit de manar passar avant en lo de les provisions començades contra dels pares inquisidors, per ser renitents als manaments reals, y també que sie servit fer observar la concòrdia firmada entre los pares inquisidors y lo Principat, que està en lo volum de les constitucions, perquè ab sella consta que és lo que poden fer y deuen. E sa excel·lència en effecte ha respost, quant al primer cap, que ell està entenent en dit negoci, y que no·n lleva la mà. E quant al segon capítol, que ell entendrà lo que és, que no·n està al cap.

Dit die vingueren en consistori misser Pau Mohet, advocat fiscal de la visita, misser Jaume Regàs, procurador fiscal, y mossèn Pere Pau Pastor, notari, e de part de dits senyors visitadors digueren a ses senyorias com dits senyors visitadors han alsada la suspensió tenien feta de mossèn Francesc Armant, receptor del General, attès ha pagat tot lo que devie fins al derrer de juliol proppassat, com lo del present trienni toque a ses senyorias.

En aquest mateix die vingué nova com la senyora reyna y senyora nostra, donya Margaritta, és morta a tres del corrent, aprés de haver parit un fill pocs dies havia, *cuius anima requiescat in pace*. En aprés se seguiran les obsèquias y lo demés se acostuma en semblants occasions.

37r Dimecres, a XII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors misser Jaume Dalmau y Bernat Romeu, ciutadans, y en effecte de part de dits senyors concellers explicaren a ses senyorias[a] la resolució havia presa lo Concell de Cent lo die de hair, y la embaxada havien feta al excel·lentíssim loctinent general acerca dels negocis occorrents dels pares inquisidors, donant còpia de tot a ses senyo-

a. a continuació ratllat ella.

a. a continuació ratllat concellers.

[1611] rias, que en conformitat façen lo mateix ab[a] sa excel·lència, com fins ací tenen fet, la qual deliberació y embaxada són del tenor següent:

«Deliberació de Concell de Cent.

Que·s continue en supplicar y solicitar a sa excel·lència que·s faça justícia en esta causa de ferma de dret, y que en effecte se proveesca lo que per part de aquesta ciutat se ha últimament supplicat, sens donar loc a més dilació, perquè no tinga dita ciutat occasió de fer sentiment ab sa magestat de que en causa tant justa reste frustrada de sa justícia ab tanta dilació, y que per ço, sens disgregar-se lo present concell, vajan los senyors concellers promptament, acompanyats ab prohòmens, a sa excel·lència per a supplicar-li sia de son servey manar proveir lo de justícia en dites causes de ferma de dret, presentant-li una scriptura que comprenga aquest intent, de la manera que per los advocats se ordenarà y aconsellarà, levant acte de la presentació d'ella, y que junctament se facen embaxades als senyors deputats y bras militar, // 37v // fent-los sabidors de la present deliberació, y supplicar-los conforme los tocarà, ab conformitat de aquesta ciutat, façan les diligències possibles, assistint y esforçant aquesta mateixa instància que fa la present ciutat en la prossecució y execució de dita ferma de dret.»

Supplicació presentada per la ciutat al senyor virey:

«Excel·lentíssim senyor.

Esta ciutat està certificada dels officis que vostra excel·lència ha fets y fa ab los pares inquisidors per a que acuden al intent de dita ciutat, que·s lo mateix de vostra excel·lència, y revoquen los nul·los proceïments, de que per dita ciutat se ha feta y fa tant justa queixa, y com fins ací no han acudit a tant precissa obligació, ha de ésser o pensar que en vostra excel·lència y Real Consell falta poder per a passar avant a total execució de dites fermes de dret o justícia per part de la ciutat en la instància, y perquè no és just que dels bons officis de vostra excel·lència y del engany de dits pares inquisidors reste dita ciutat frustrada de sa justícia, ha deliberat lo savi Concell de Cent vinguessem a supplicar a vostra excel·lència sia de son servey manar promptament –ministrant justícia– passar avant a total execució de dites fermes de dret, perquè sentirie molt que, tenint tan gran confiansa, com és raó, de rèbrer mercè de mà de vostra excel·lència en occasió y causa tant justa, hagués de fer sentiment ab sa magestat de dilació ab administració de justícia, que·s tan propi de vostra excel·lència y Real Consell.»

Als quals fonc respost per ses senyorias que besan a ses magnificències les mans, y que ells faran sos officis com fins ací tenen fets sens levar-ne la mà.

38r E, poc aprés, dits senyors deputats enviaren lo síndic del General al excel·lentíssim loctinent general per demanar-li hora per fer-li embaxada. En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel lentíssim loctinent general, ab massas y ab la forma costumada, los senyors don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasch, Francesc Cosma Fivaller, Raphael Cervera. Als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Los deputats de aquest Principat nos han donat orde supplicassem a vostra excel·lència extrajudicialment sia servit manar promptament ministrar justícia, passant avant a total execució en la firma de dret instada per los concellers y savi concell d'esta ciutat contra los pares inquisidors. Y per a que en sdevenidor no hajan de tenir contencions los deputats ab dits pares inquisidors, rebran mercè procure vostra excel·lència juren las concòrdias hy ha entre dits pares inquisidors y aquest Principat, com altres vegades han jurades. Per haver entès dits deputats és estat servit vostra excel·lència nomenar esta casa de sa pròpia habitació per ajuntar-se les persones han de tractar sobre lo debat se té per la presa del hebreo, rebrà mercè aquell consistori sie servit vostra excel·lència assistir en dita junta per a que veja ab quant fonament y jurídicament han proceït dits deputats en dit negoci, que en aqueix // 38v // y en los demés se supplican, rebran la mercè que sempre speren rèbrer de mà de vostra excel·lència.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte ha respost, ço és, quant al primer cap, que molt bé saben los deputats y tots los demés veuen les grans diligències se fan en dits negocis sens pèrdrer punt, y no levarà la mà d'ell fins sie assentat. E, que al segon cap, dix que ell se informarà de dit negoci y informat, respondrà. E, quant al tercer cap de dita embaxada, dix en effecte, que ell manarà junctar les persones eletes per dit negoci en casa del regent, que per haver-hy interès seu no vol sie en sa casa, y informar-los primer del fet, y procurarà de administrar justícia a les

a. ab ... excel·lència *interlineat.*

parts, oblidant-se de alguns agravis que acerca de dites coses ha rebuts, desijant lo assiento y quietut.

Divendres, a XIIII. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general per lo negoci dels pares inquisidors, supplicant-li mane despedir dit negoci y causa.

39r Fonc-los respost per sa excel·lència en effecte, com molts dies ha que lo Consell Real no entén en altra cosa, y com lo negoci és grave se detarda la conclusió, mes que ell procura la expedició y no·n levarà la mà.

Dimars, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

39v Dimecres, a XVIIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat real qui havie dies ere fora.

En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab les masses grans y forma costumada, los senyors prior Copons, don Guillem Yvorra, Bernat Ramon, donant-los orde de explicar a sa excel·lència lo següent:

«Excel·lentíssim senyor:

Per part de les universitats de Leyda, Gerona, Cervera y altres se ha representat als deputats que per lo loctinent de mestre rational són dites universitats molestades acerca de la exacció del quint que preté sobre les imposicions, y que·s farie contrafacció a moltes constitucions de Cathalunya, no tant solament en lo que toca a la exacció de dit quint –lo qual entenen no ésser degut–, però encara en lo ritu y forma de demanar y exigir aquell, començant per via executiva y ab imposicions de penes, executant aquelles sens proceir declaració ni cognició de causa, y havent dits deputats comès dit negoci als assessors ordinaris y a altres doctors graves de la present ciutat, ha molts dies que se està mirant y discutint ab gran vigilància y madureza la dita pretensió, y com, estant ya quasi a punt de resoldre's per part del procurador fiscal patrimonial, se hajan donats uns privilegis y altres papers conferents per a dit negoci, als quals los síndics de dites universitats //40r// han tingut de satisfer, y per dit effecte sercar actes y scriptures, y per altra part facen molt gran instància dits síndics que en lo ínterim se done remey y·s proveesca al cas del ritu y forma de exigir dit quint, mentres que se està a pèndrer resolució sobre lo cap principal, si la exacció de dit quint és contra constitucions de Cathalunya, per ser innumerables los gastos y desatents que dites universitats pateixen ab la dita forma de exigir lo dit pretès quint, los quals diuen han de supportar de necessitat primer y deixar-se de executar ans que pagar lo que se'ls demana, no havent-hy sentència o declaració ab que sien condemnades, y fins que primer sàpian sis deu, y havent apparegut als dits assessors y doctors applicats tots conformes que en lo dit ritu y forma de exigir dit pretès quint, començant per via executiva sens aguardar provisió o conexensa de causa, se feya notòria contrafacció a moltes constitucions de Cathalunya y altres leys del present Principat, instats y requerits dits deputats per a que fecen en açò les degudes diligències conforme la obligació de son offici, han deliberat que·s supplicàs extrajudicialment a vostra excel·lència fos servir manar sobresèurer y revocar los proceïments que·s fan en lo offici de mestre rational contra de dites y altres universitats que tenen respectu al sobredit ritu, per ésser contra constitucions de Cathalunya y altres leys de la terra, sens emperò apartar-se ni voler fer prejudici dits deputats a la contrafacció de constitucions que·s preté se fa ab la exacció de dit quint, sempre que apparega ésser de subsistència la pretensió de dites universitats.

40v E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada a sa excel·lència dita embaxada conforme per ses senyorias és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que ya en lo principi, quan fou arribat, juntà els del patrimoni real acerca de la exacció y ritu o forma de la execució dels quints, y que trobà que·y havia molts contraris acerca dit effecte, y que ell procurà de ajudar a les universitats en lo que ere la[a] forma de la execució de dits quints, y que per la bona obra que havia fet en açò havia rebut de alguns particulars gràcias, y que ab tot això, per donar gust als senyors deputats tornaria a juntar los del patrimoni real per a vèurer lo millor expedient que·s podria pèndrer, en benefici de les universitats, y que ell ho desitjava molt de que·s pogués ben assentar.

Dijous, a XX. En aquest die se publicà la sentència contra dels pares inquisidors, desterrant-los del present Principat, feta per lo Real Consell, publicàs[b] en casa del regent la Real Cancellaria, la qual serà continuada avant.

Publicació de sentència contra los pares inquisidors[c].

Divendres, a XXI. En aquest die vingueren ab

a. la *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* de.
c. *anotació escrita al marge esquerre.*

[1611]

embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los magnífics Luís Salaverdenya, ciutedà, Jaume Casademunt, cavaller. Y en effecte explicaren a ses senyorias la resolució del Concell de Cent feta lo die de hair, ab que·s determinà se fes embaxada al[a] // 65r // excellentíssim loctinent general, fent-li gràcias dels bons officis y diligències té fetas en los negocis dels pares inquisidors, supplicant-lo vaja continuant aquells, com a tant convenients al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic, supplicant a ses senyorias facen lo mateix en correspondència dels bons officis per ses senyorias fins ací fets. Fonc-los respost per ses senyorias que besan a ses magnificències les mans per la mercè los fan, y que ells acudiran ab gran voluntat a sa obligació com fins ací.

En aquest mateix die los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors infrascrits han dat son parer en scrits a ses senyorias, lo qual és del tenor següent:

«Consultats lo assessor, advocat fiscal y altres advocats devall scrit(s) per los senyors deputats, acerca del fet següent. Es a saber, si deuen continuar les diligències començades per los senyors deputats del trienni passat, per instar la revocació de una pragmàtica promulgada per la magestat del rey don Philip, de gloriosa memòria, en forma de privilegi en la ciutat de València, a trenta de janer mil sinc-cents vuytanta-sis, en declaració de la constitució final del títol De execució de censals, etcètera, y axí mateix si deuen interposar-se a la contrafacció de constitucions que·s preté per part de la noble dona Laudòmia de Rebolledo, en la sentència proferida en la causa que·s aportava en la Real Audiència entre lo síndic o ecònomo del prior y convent del monastir de Scala Dei, de una part, y lo il·lustríssim y reverendíssim archabisbe de Tarragona, y dita dona Laudòmia de altra, pretenent que puix dita sentència declara lo mateix que conté dita pragmàtica o privilegi, y se refereix a ell, és també contra constitucions generals com dit privilegi, vista dita pragmàtica o privilegi e vista dita sentència proferida a relació del magnífic misser Joan Magarola, relador de dita causa. Attès que ab dita pragmàtica se interpreta o declara la constitució final del títol De execució de censals, etcètera, sens servar la forma donada per les constitucions del títol De interpretació de usatjes y // 65v // constitucions, etcètera, y axí ab fonament just han comencat los senyors deputats del trienni passat a instar la revocació de dita pragmàtica o privilegi, són de vot y parer que los senyors deputats deuen continuar y fer totes les diligències convenients, per a que dita pragmàtica o privilegi sia revocat. Attès més avant que per la constitució onzena, del títol De observar constitucions, etcètera, està disposat que, si per raó de sentència se pretendrà haver-hy contrafacció de constitucions, se dega aquella revocar per remey de supplicació, son de vot y parer que los senyors deputats poden aguardar se haja declarat en esta causa de supplicació que de dita sentència ha introduït dita dona Laudòmia, y axí ho aconsellan, salvat sempre, etcètera.»

De Ripoll, consulens. Boix, idem sed debent dicti deputati instare etiam revocationem dictae sententiae quae est etiam contra constitutionem alio remedio quam supplicationis in vini incontinenti in introiutu officii prestito. Aguilo, assessor. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus.[a]

68r En aquest mateix die se intimà la sobredita sentència dels pares inquisidors a dits inquisidors per un verguer de la Real Audiència, ab inserció de tota la sentència, còpia de la qual serà ací cosida.

En aquest mateix die, després dinar, anaren ab embaxada per part de ses senyorias al excellentíssim loctinent general, ab massas y ab la forma acostumada, los senyors ardiaca Lentorn, Francesc de Aguilar, Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència y fer-li gràcias de la bona despidició de la justícia de la causa s'és declarada acerca dels negocis occorrents dels pares inquisidors, del que ne ha rebut aquest consistori molt particular mercè, per haver-la tant instada y supplicada ab tanta justícia, supplicant a sa excel·lència sie servit en passar avant aquella ab execució, offerint-se per part del consistori en fer tot lo que convinga per la bona direcció de dit negoci y administració de la justícia, y que·s done orde hy haja ley certa com se ha de víurer en Cathalunya ab dits inquisidors, y axí sa[b] magestat tinga lo que li toca, y dits inquisidors per lo mateix, conforme per leys y constitucions està ordenat. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada a sa excel·lència conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost com ell ha procurat y està procurant en administrar justícia en quant li és possible, y procurarà en fer lo mateix de ací al devant, agraïnt als deputats son bon zel.

68v Dimars, a xxv. En aquest die enviaren los se-

a. a continuació una sentència que ocupa els folis 41r-64r, transcrita a l'apèndix 1, pàg. 671.

a. a continuació un dictamen que ocupa els folis 66r-67v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 680.
b. sa *interliniat*

nyors deputats ab embaxada, ab massas y ab la forma acostumada, al excel·lentíssim loctinent general los senyors prior Copons, don Guillem Yvorra, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada // 69r // següent, donant-los còpia d'ella en scrits per donar a sa excel·lència, que és un vot en scrit per un assessor del General y diversos doctors applicats, del tenor següent, y serà ací originalment cosit.

Ut clare ligneat quibus constitutionibus patria ne juribus contrafiat procedendo executive et per impositionem penarum ad consequutionem quinti, quod fiscus praetendit ex impositionibus quae ab universitatibus imponuntur advertuntur sequentia. Primo contrafieri constitutioni 4 títol De violència y restitució de despullats, *nam cum dictae universitates sint in possessione seu quasi utendi ad libitum integre pecuniis resultantibus ex dictis impositionibus easque convertendi in propiis earum usus a dicta possessione seu quasi non possunt deiici seu spoliare sine causae cognitione maxime cum per tempus plusquam centum annorum eo animo integre dictas impositiones receperint ut semper habuerint pro certo dominum Regem nullam partem in eis habere. Quibus et accedit quid est manifesti juris, statutum loquens de possessione seu quasi comprehendere et detentorem nudumue –ut terminis doctorum loquamur– possessionem quod dicitur ad tollendum dubitationem qui cadere posse circa dictam quinteam partem ianpositionum quam fiscus praetendit esse dominum Regis quam uis ea dubitatio est penitus excluse ex antiquitate temporis dictae continuae perceptionis juncta cum privilegio praecedenti simpliciter concesso ad eas imponendum et exigendum.*

Deinde per dicta exequutiva procedimenta contrafit dispositio usat alium namque títol De dret del fisc *ubi expresse canctur in Cathalonia debere judicari per directum quod omnes practica ad unum explicant esse procedendum in Cathalonia cum causae cognitione parte citata et audita et cum ordine et forma per constitutiones et alia jura patriae recepta et consequenter non per viam facti incipiendo ab executione et poena.*

69v *Neque his obstat si allegetur fisci privilegium exequutive procedendi nam in hoc casu tale privilegium non habere luce meridiana clarins esse patet nusquam enim in toto jure comuni aut municipali cautum reperitur, ut fiscus simpliciter et distincte habeat privilegium executive procedendi contra eos quos sibi debitores putat qui nimo contrarium passim cautum reperitur non licere fisco via exequutiva contra aliquem procedere visi liquido constet esse suum debitorem vel sit in tali possessione at vero contra eum quem praetendit debitorem et qualis qualis probabilitas ad sit dubitationis sit debitor nec ne est apud omnes compertum contra hunc fiscum non posse procedere via executiva tamtumque eo casu reperitur privilegiatus ut adversos talem praetensum debitorem licet ordinarie summarie tam procedatur.*

Unde cum fiscus non reperiatur in possessione centum ab hinc annis nec un quam recipiendi quintum ab universitatibus quae eas imposuerunt et imponunt virtute privilegii ad eas imponendum et exigendum simpliciter concessi est certum tales universitates non posse dici certos debitores sed tantum praetensos ex eo quod magna est in jure controversia an conceded aliquid alicii simpliciter non reservato jure quod in rehabebat censeatur et illud jus per simplicem concessionem concessisse quae dubitatio fonetur et ex observantia postea secuta, nam ab eo tempore quod est plusquam centum annorum dictae universitates imposuerunt dictas impositiones tanquam earum domini integre et absquae diminutione praetendendo nihil ex eis domino Regi deberi quae observantia tam tantiqui temporis junta cum d. titulo facit rem ita dubiam –si dubia dici potest nam dominum deputati praetendunt esse claram– ut jure optimo praetendi possit universitates tale privilegium habentes, licet alios dominus Rex haberet intentionem fundatam circa quintum praetendere possent dictam quintam partem et in dictis pvivilegiis censeri concessam.

70r *Quid plura quod et ex Regiis documentis non solum probabilis sed et summa ad est dubitatio an in Cathalonia de jure debeatur quintum de dictis impositionibus domino Regi, nam in diversis privilegiis reperitur sic dispositum quos dominus Rex reservat sibi quartam vel quintam partem a jure statuto consuetudine vel alios debitam dubitat igitur dominus Rex quo jure dictum quintum debeatur neque his obstat si in aliis privilegiis reperiatur dominum Regem expresse dicere dictum quintum de jure sibi competere nam cum ambe sint Regii assertiones et eaqualiter praesumantur habere jura in suo pectoris scrinio non plus uni assertiomi quam alteri es tribuendum maxime cum utraquae assertio Regis favorum spectet.*

Augetur praedicta dubitatio nam dominis Rex in quam plurimis aliis privilegiis utitur verbo retinemus et consimilibus quae significant quintum non alios ei debitum nisi expacto reservativo in privilegiis contento.

Si igitur dominus Rex nusquam ab antiguo tempore huc usquae est in possessione exactionis dicti quinti et posito de jure haberet fundatam intentionem est nedum probabilis sed et juridice oppositio venire in dicta concessione si est etiam valde controversum ex regiis documentis an dominus Rex in

Cathalonia habeat quintum ex impositionibus quis an debit affirmare contra dictas universitates pro dicta praetensione tam incerta existente antiquissima concessione contra fiscum posse procede via executiva certe nemo.

Ex quibus certo certius apparet fiscum exequutive pro dicto debito procedendo cum ronem his liquidatis debeat uti jure comuni procedendo privilegiate non procedere per directum qui nimo contrafacere dispositioni dicti usatici alium namquae.

70v *Hec sunt patriae quibus remota quacumquae dubitatione directo contrafit per fiscum procedendo ad quinti ab eo pretensi exactionem alia adduci possent quibus etiam contrafit illa tive quia tamen requirunt longiorem ratiocinationem*[a] *consulto omitterentur cum per allegata sufficere videatur neque congruum ad praedicta pro salvitate dictorum procedimentorum possit dari responsum.*[b]

Soler, assessor. Josephus Ramon, consulens. Boix, idem. Bernardus Sala, consulens. De Malla, consulens. Cancer, consulens. Morell, consulens. Jacobus Aymeric. De Ripoll.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien explicada dita embaxada a sa excel·lència, conforme los és estat ordenat, y dexada còpia d'ella. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que ell està procurant y procurarà en quant li sie possible de administrar justícia, y té manat a sos officials facen lo mateix, y axí ho mirarà y farà lo mateix.

71r Disabte, a XXVIIII. En aquest die, de matí, són vinguts ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Josep de Bellafilla, donzell, y Francesch Dalmau <y> ciutedà, e han explicat a ses senyorias, de part de dits senyors concellers, com lo Concell de Cent celebrat lo die de hair havia deliberat de anar ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general (per a que) sie servit manar continuar la execució de la sentència s'ere promulgada dies fa contra dels pares inquisidors, y axí ho han fet vuy, supplicant a ses senyorias facen lo mateix en conformitat del que fins ací los tenen feta mercè. Fonc-los respost per ses senyorias que ells acudiran a sa obligació, com fins ací tenen acostumat, y axí encontinent enviaren a demanar hora a sa excel·lència per lo síndic del General per fer-li embaxada, y tornat dit síndic referí a ses senyorias com sa excel·lència li dix que estava fent-se lo dol de la senyora reyna, y per no estar fet encara prenguessen paciència, que molt prest estaria a punt, y·ls oïria de bona gana.

Dilluns, a XXXI. En aquest die, de matí, los senyors //71v// deputats reberen una carta de sa magestat, de 10 del corrent, la qual los envià lo excel·lentíssim loctinent general per mossèn Miquel Joan Amat, son secretari y scrivà de manament, avisant-los del part y mort de la senyora reyna, senyora nostra dona Margaritta, que (Déu) tinga en lo cel, la qual carta és del tenor següent.

Mort de la sereníssima reyna donya Margaritta[a].

A los venerables noble(s) y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya. El Rey.

Diputados: jueves, a XXII de setiembre más cerca passado, a las onze horas y media de la noche, fue Dios servido alumbrar a la serenísima reyna, mi muy chara y muy amada muger, que haya gloria, de un hijo que queda bueno, y del sobreparto le acudió tan gran mal que acabó sus días lunes tres deste mes, a las nueve horas de la manyana, después de haver recibido todos los sacramentos de la Yglesia con su acostumbrada devoción. Ha me dexado este successo con tan justo y tierno sentimiento y tan lastimado como por muchas causas podéis considerar, no quedando de tan gran pérdida otro mayor consuelo que ver haya sido sufir tan cathólico y exemplar como la vida, y confiar que su divina magestad la haurá querido llamar para commutarle los trabajos desta vida en la possessión del reyno y descanso verdadero. A él plegue dársele y tenernos de su mano, dándonos su consuelo y gracia, para que con el ánimo y prudencia christiana que conviene, passe este dolor y en todo me conforme con su santa voluntad y acierte a seguirla, de lo qual he querido advertiros para que lo sepáis, como es justo, y para encargaros que por vuestra parte se haga en esto la demostración de lutos y otras cosas que en semejantes casos se acostumbran y suelen haçer. Datus en sant Lorenço, a X de octubre MDCXI.

Yo, el Rey.

Vidit don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit Joannes Banyatos, regens. Don Franciscus Gassol, protonotarius. Vidit Montserratus de Guardiola, regens. Vidit don Philip Tallada, regens.

72r Y, rebuda aquella, entengueren ses senyorias en procurar de fer los dols y altres coses necessà-

a. a continuació ratllat culer.
b. Soler... Ripoll *interlineat sota el paràgraf següent.*

a. anotació escrita al marge esquerre.

ries y acostumades fer en semblants casos, y axí manaren al scrivà major del General aportàs los dietaris faents per açò, y aquells feren tràurer del archiu.

En aquest mateix die se junctà lo Concell de Cent per dit effecte, y deliberà que, per causa del entredit és vuy en la present ciutat per la contenció dels pares inquisidors atràs continuada, no·s face la capella ardent fins dit entredit sie fora.

Noembre MDCXI

Dimars, lo primer de noembre. Festa de Tots Sancts.

Dimecres, a II. Commemoració dels defuncts.

72v Disabte, a V. En aquest die vingueren per part de la ciutat, mossèn Luís Salaverdenya, misser Jaume Dalmau, ciutedans, supplicant a ses senyorias, per part dels magnífics concellers, suppliquen a sa excel·lència pos en execució la sentència donada contra los pares inquisidors, attès són ya passats los dies y dexar-se de fer-se repararie mal a constitucions de Cathalunya. E fonc-los respost per ses senyorias que ells ho farien ab molta y diligència y cuydado.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren una embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab les massas grans y los porters ab les robes acostumades adès, los senyors abbat Codina, Francesc de Aguilar, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència y supplicar-li la execució de la sentència dels pares inquisidors, per ésser ya passats los dies y manar ministrar justícia, com de sa excel·lència confian. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada conforme per ses senyorias los fonch ordenat, y que sa excel·lència en effecte los respongué que ell manarie fer justícia y lo que·s demana per ser cosa molt justa ab la brevedat possible.

En aquest mateix die los senyors deputats, entenent que lo Concell de Cent estava junt per dits negocis, enviaren una embaxada ab massas grans, en què foren los senyors canonge Çafont, Francesc Cosma Fivaller, Anton Ferrer, burgès de Perpinyà,[a] // 77r // als quals donaren orde referissen als senyors concellers y savi concell com havien entès estavan juncts per dits negocis, offerint-los per part de ses senyorias tot lo que convinga per la bona direcció de estos negocis, y també fer-los a saber la embaxada se ere feta vuy a sa excel·lència y resposta d'ella. Fonc-los respost parlant lo senyor (conceller) en cap, ab gran agreïment, fent-los gràcias de la mercè se'ls feya, offerint-se en tota occasió fer lo mateix.

Diumenge, a VI. Festa de sant Sever.

Dimecres, a VIIII. En aquest die los senyors deputats entenent la novetat feta lo die present per los pares inquisidors de aquest Principat, en emulació de // 77v // de la publicació de la crida feta per part de sa excel·lència, ab conclusió del Real Consell lo die de hair, del bandeix declarat contra dits pares inquisidors, ço és, tancant totes les portas de la Inquisició y tenint molta gent armada dins d'ella, y havent posat lo estandart de la Santa Inquisició dalt en un corredor o finestra que trau a la plaça del Rey, posant aquell los matexos inquisidors, cridant hu d'ells per tres vegades, al temps que·s posava «Visca la santa fe», y poc aprés posant de sobre lo portal major de dita casa de la Inquisició un drap negre ab un crucifici ab un vel negre cubert, y axí considerant dits senyors deputats un cas tant notable manaren convidar les persones eletes devall scritas de tots staments, per a que·ls aconsellen lo que deuen fer per reparo de dit agravi tant gran, fet en emulació de dita sentència y de nostra gran christiandat, bon nom y fama, y axí vingueren les persones eletes següents, convidats en la forma acostumada, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, lo degà Terré, ardiaca Vilana. Per lo militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Gispert de Guimerà, don Francesc de Argensola, Joseph de Bellafilla, Francesc Cosma Fivaller. // 78r // Per lo real: los senyors misser Hierònim de Oliers, conceller en cap de Barcelona, Anton Ferrer, Bertran Desvalls. Als quals fonc proposat per dits senyors deputats, per orga del senyor deputat ecclesiàstic, dient-los lo que havie passat vuy, com de sobre està dit, y com tenien viva pena y dolor que lo sant crucifixi que estava sobre dit portal de la Inquisició hagués de romandre en la nit ab tanta indecència y perill, supplicant-los sien servits de aconsellar-los lo que en dits negocis deuen fer per reparo de dit agravi y negocis. E, abans de votar, dix lo dit senyor conceller en cap lo que los senyors consellers ab algunes persones eletes tenien allí junctades havien deliberat fer acerca dits negocis, ço és, que·s fes una embaxada al excel·lentíssim loctinent general donant-li raó de dites coses, y offerint-li tot lo que convingués per la bona administració de la justícia, per la veneració se devia a dit sant crucifici, offerint-se-li en pagar tots los gastos convinguessen en guardar aquell de nit, axí de lu-

a. a continuació un dictamen que ocupa els folis 73r-76v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 681.

[1611]

minària com del demés serie necessari. E també se fes altra embaxada a dit senyor bisbe, com a cap y pastor de la Iglésia en lo present bisbat, fent-li les matexes offertes, y supplicant-lo manàs donar remey a dites coses per evitar nos seguissen alguns scàndols, y serà fer-ne gran servey a Nostre Senyor Déu, fent les matexes offertes de pagar lo que convinga per dit negoci, y un poc abans que arribàs dit senyor conceller eren vinguts dos embaxadors de part de dits senyors concellers, ço és, mossèn Luís Salaverdenya, mossèn Alexandre Aguilar, fent a saber a dits senyors deputats lo mateix que dit senyor conceller ha referit, com de sobre està dit.

E poc aprés los senyors deputats enviaren per fer dites embaxades, // 78v // ço és per al<s> dit<s> senyor bisbe, als senyors don Gispert de Guimarà y Papiol y mossèn Joseph de Bellafilla, donzell, y per al dit excel·lentíssim loctinent general als senyors abbat de Sant Cugat, don Alexandre de Lentorn, Bertran Desvalls. Anant los dits[a] embaxadors del senyor bisbe, sens massas, ab moltes atxas per ser de nit, y al dit senyor virey, ab massas ah moltes atxas ab la forma costumada. E, tornats dits dos embaxadors de dit senyor bisbe, referiren en consistori y a dita congregació com havian feta la dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E dit senyor bisbe en effecte los ha respost com ell, per lo càrrec y offici que li incumbeix, havia tingut vuy juncta de moltes persones doctes per a que·l aconsellassen sobre dites coses, no obstant que estigués ben de mala gana, y axí esta tarda havia enviat a dir per lo ardiaca Pla, son vicari general, a dits pares inquisidors que remediassen lo tenir dit sant crucifixi ab tant poca veneració, majorment en la nit, quant no que sa senyoria hy darie remey, y entenent aprés que no·y havien dat orde y que ya era nit envià uns quants capellans seus ab quatre patges y quatre atxas y ab un bufet ab quatre candeleros ab ses veles, per posar-ho devant del Christo, perquè estigués en la nit ab la decència deguda, fent compte de enviar allí en la nit sis religiosos y sis capellans per vellar, y fent també compte que los deputats del General de Cathalunya y concellers d'esta ciutat, qui tenen més poder que ell dit senyor bisbe, n·i enviaran molt més, com de fet ho hagueren (fet) com dalt està dit, y arribats allí dits capellans isqué, segons dix sa senyoria reverendíssima, un pícaro ab una scala y levà lo crucifixi del lloc a ont estava y se'l ne entrà dintre ab molt poca decència y respecte, posant-se'l al coll y, volent-lo llevar y aportar un capellà dels que·y havia enviats allí, no le·y sufriren los qui estavan dintre la casa de la Inquisició. E que sa excellència ho scriuria a sa magestat y rebria informació de tot, conforme li és estat supplicat. E, poc aprés, los dits senyors deputats enviaren a dit excel·lentíssim senyor loctinent general los dits tres embaxadors, supplicant-lo fos servit de posar // 79r // la mà en estos negocis y manar reparar un prejudici tant gran se havia fet per dits inquisidors a esta ciutat y Principat, axí per les paraules que havian dites, com per lo que havian posat per obra, com sia cert que ninguna altra nació del món aporta evantage a esta, per la gràcia de Nostre Senyor Déu, a la religió christiana, supplicant-li també scrigués a sa magestat del què havia passat lo die de vuy, y que acabàs de executar lo que per justícia és estat declarat per sa excel·lència y son Real Consell, com a cosa tant tocant a sa magestat y a sa real corona, offerint-se en quant sie menester per la bona direcció de dits negocis. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien feta dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència estava en lo lit indispost, y en effecte los dix que ell havia menat[a] junctar los consells per dits negocis esta tarda, y que ell no·n levaria la mà y manaria fer justícia, y també offerí de scríurer a sa magestat conforme li és estat supplicat. E, oïdes les dites respostas, les dites persones eletes aconsellaren a ses senyorias se fes correu propri ab diligència a sa magestat, avisant-lo de tot lo què havia passat en dits negocis, aportant-se'n letres de sa excel·lència y del reverendíssim bisbe y de dita ciutat perquè allí se entengan dites cosas.

E, mentre que·s feya dita embaxada, lo dit senyor conceller en cap se'n tornà en casa de la ciutat a ont estavan convocats los demés concellers y pròmens y, haguda la dita resposta, los senyors deputats los enviaren a dir com havian resolt de scríurer a sa magestat y que demà de matí partís lo correu ab gran diligència en conformitat de tots, com és acostumat, y axí restaren tots de bon acord, se faria.

Dijous, a X. En aquest die se deliberà enviar correu en cort ab tota diligència. Dit die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real.

79v Disabte, a XII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab les massas grans y forma acostumada, los senyors sacristà Yvorra, don Alexandre de Lentorn, Jaume Sala, als quals donaren orde de explicar-li sie servit en manar executar la sentència del bandeig publicada contra los pares inquisidors per ésser ya passats los dies. E, tornats de dita embaxada,

a. a continuació ratllat senor.

a. menat *interlineat.*

referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada conforme los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte ha respost que, si bé se ha dilatat la execució y los tèrmens de la justícia, que era per donar més satisfacció a les parts per a que millor poguessen deduir de sa justícia, y que vuy de matí havia rebut per un correu de la Deputació un plec de sa magestat en lo qual hy havia una carta per als senyors deputats, la qual nos donà per a què la donassem als senyors deputats, y que sa magestat li scrivia que, per haver succeït lo falliment de la reyna nostra senyora, no havia pogut attèndrer en aquest negoci de la Inquisició, ni fer juntar lo Consell Supremo de Aragó ab la general de la dita Inquisició, per a que vessen lo que se havia de fer sobre de aquest negoci, y que axí li manave sobreseguessen en los proceïments los dits tribunals, ço és, los del Consell Real y de la Inquisició per algun cert termini, y que se traguessen los presos que estaven en la presó per una part y per altra, y per ésser esta la voluntat de sa magestat era la més acertada y axí era just que tots la seguissen.

80*r* E, arribats, obriren dita carta la qual és del tenor següent:

A *los venerables noble(s) y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.*

El Rey.

Diputados: al marqués de Almaçán, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado, he mandado scrivir lo que del entenderéis sobre la resolución que por agora se ha tomado en las differencias entre los concellers y veguer dessa ciudad con los inquisidores desse[a] *Principado. Seré muy servido que, dándole entera fee y creencia a lo que cerca desto de mi parte ox dixere, ajudéis a que luego se haga y cumpla todo assí, toda duda, réplica, consulta y contradición cessante, que tal es mi determinada voluntad. Datus en Lerma, a seis de noviembre* MDCXI.

Yo, *el Rey.*

Vidit don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit don Montserratus de Guardiola, regens. Don Franciscus Gassols, protonotarius.

Y, oïda aquella, manaren encontinent junctar les persones eletes dels dies atràs y, junctades, no·s resolgué res per ésser-hy pocas y molt tart.

80*v* Dimecres, a XVI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Pau de Fluvià, Bernat Romeu, y en effecte explicaren a ses senyorias lo que lo Concell de Cent havia deliberat acerca dels negocis occorrents, enviant-los còpia de la deliberació que és del tenor següent:

83*r* «Deliberació del Concell de Cent.

E, lo dit Concell, oïda la embaxada feta per lo dit misser Francesc Gamis de part de sa excellència. E, legides en plen consell per mi, Galceran Francesc Galopa, notari y scrivà de dit concell, dos letras del magnífic misser Francesc Corbera y Gualbes, embaxador de la present ciutat, axí bé la carta de sa magestat per als magnífics concellers y Concell de Cent. E altra carta o còpia de aquella també de sa magestat per al excel·lentíssim marquès de Almaçán, son loctinent y capità general. E, axí bé, entesa la relació feta per dit magnífic concellers, com lo paborde Pocurull ere vingut de part dels reverents pares inquisidors per a dir-los que alsarien les censures ab reincidència per a de ací a quinze de febrer primer vinent. E, finalment, oït lo vot de dits advocats y doctors desús insertat, féu la deliberació següent: ço és, que en tot y per tot se seguesca y execute lo vot en scrits dels magnífics doctors consultats y applicats en lo fet occorrent firmat de llurs mans, desobre com dit és insertat, y en lo present concell legit conforme en aquell se conté, y que en la carta se ha de scríurer a sa magestat se li narre largament en tot lo fet, conforme lo dit vot, a modo de informació, com y segons millor apparega als dits magnífics doctors, la qual carta aporta Miquel Larguers ab tota diligència, y vaja remès al embaxador d'esta ciutat, scrivint-li que procure ab totes les veres possibles donar encontinent dita carta en mans pròprias de sa magestat, quant no veja si ab més facilitat se porà donar aquella per medi de dit correu y, apparexent-li a dit embaxador mane les hores a dit correu, la done promptament per lo que convé y importa molt en gran manera se done en ses reals mans, supplicant a sa magestat quant la donarà, sia de son real servey voler legir dita carta, per fer mercè a esta sua fidelíssima ciutat, y attès aquest negoci conforme lo sobredit vot recau y concerneix en rompiment de moltes constitucions de Cathalunya, que per ço de part de la present ciutat se supplica als senyors deputats com a cosa que per dit respecte, tant prò- // 83*v* // priament los toca, se servescan voler enviar a la cort de sa magestat un magnífic doctor intel·ligent per a què informe sobre dit negoci, y que axí mateix los dits magnífics concellers respongan al dit reverent paborde Pocurull lo mateix que han

a. a continuació ratllat dense.

respost los magnífics regent y misser Rollan, jutge de la règia cort, ço és, que diga als dits pares inquisidors que los magnífics concellers no entenen estar excomunicats per tenir necessitat de absolució, y que axí mateix se responga ab tota prestesa al senyor virey ab una embaxada que la present ciutat ha considerat molt lo que lo magnífic misser Francesc Gamis, jutge de la règia cort, de sa part ha representat al present consell, y que per ser prejudici a estat ciutat li pesa en gran manera no poder acudir y condecendre en semblant occasió a la voluntat de sa magestat y de sa excel·lència, a qui tant esta ciutat està obligada y desija súmmament donar gust y contento per les moltes mercès té rebudes de sa magestat, supplicant los tinga per excusats.

84r Dimars, a XXII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes anaren consistorialment, ab les massas xicas devant endolades y los porters ab gramalles sens cubrir lo cap, y los senyors deputats y oïdors, assessors y officials del General ab dol sense gramalles y, arribats allí, li donaren lo pèsame de la mort de la sereníssima reyna, senyora nostra donya Margaritta en lo cel (sigui), y allí sa excel·lència estava ab gramalla ab lo cap cubert, y aprés de açò lo dit senyor loctinent general los donà quatre cartas de sa magestat, closes y segellades, dirigides a dits senyors deputats, continuades en libre corrent de Letras de Reys, y explicant-los breument la creença d'elles, dient-los com tenia necessitat de veure's ab ells de spay y de assiento acerca d'elles, y dits senyors deputats li digueren com estaven prest(s) y apparellats en servir a sa magestat y a sa excel·lència ab moltes // 84v // veres y, fet açò ab lo degut acatament, se'n tornaren en son consistori, y allí legiren dites letres.

Dijous, a XXIIII. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general y, arribats allí, entraren en una istància ab sa excel·lència, y tots ab cadires sols, y allí sa excel·lència los explicà la creença de les quatre cartas los donà a 22 del corrent largament, dits senyors deputats la donaran com millor los apparrà.

Divendres, a xxv. Festa de la gloriosa de santa Catherina, verge y màrtir.

85r Dimars, a xxviii. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Cosma Fivaller, Francesc de Marimon de Caldes, Bernat Romeu, Bertran Desvalls y, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias com aquell bras tenie entès que los embaxadors de la dita ciutat y del General són en cort de sa magestat per los negocis concorrents dels negocis dels pares inquisidors, han scrit com allí se havie pres resolució que dits negocis tractassen allí dos regents del Consell Supremo de Aragó y dos del Consell de la Santa Inquisició, y que per dit effecte se enviàs allí lo procés se era fet ací de dits negocis en lo Real Consell, y com sia contra diverses constitucions del present Principat voler tràurer les causes de Cathalunya y conèxer-se d'elles fora del Principat, y serie la total ruïna dels habitants en lo present Principat, y axí supplican a ses senyorias que se opposen ab moltes veres a dites contrafaccions, y per dit effecte se façen[a] embaxades al excel·lentíssim loctinent general y altres diligències convenients perquè dit procés en ninguna manera se envie en cort, y axí mateix suppliquen a sa excel·lència passe avant en la execució de la sentència contra dits pares inquisidors, per ser passada molt ha en cosa judicada, que altrament restan dits negocis pijors que may, ab grans inconvenients per al Principat y habitants en ell. Fonc-los respost per ses senyorias en effecte que ells han acudit y acudiran ab dits negocis ab moltes veres y no ha estat may per ells, donant-los raó de les diligències tenen fetes en ells, y lo que sempre són anats ab gran conformitat de la ciutat.

85v En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excellentíssim loctinent general los senyors abbat de Sant Cugat, don Joan Burguès y de So, Bernat Romeu, per explicar-li lo mateix que per part de dit bras militar és estat supplicat lo die present com dalt està dit. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada, conforme per ses senyorias[b] los és estat ordenat. E, que sa excel·lència en effecte los ha respost, que, quant al de dit procés, que allí no'l demanen per judicar dita causa ni conèxer d'ella, perquè ja saben que allí no se'n pot conèxer sinó per informar los ànimos d'ells, per lo que tenien algunes informacions per part de dits inquisidors, y axí desijaven enterar-se bé del fet y en lo demés que ell procurarà de administrar justícia.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada, als magnífics concellers de la present ciutat, los senyors don Joan Burguès y de So, Bernat Romeu, explicant-los lo mateix que per part del bras militar los ere estat supplicat, y dient-los com ells per dit effecte havien ya

a. *a continuació repetit* se facen.
b. *a continuació repetit* conforme per ses senyorias.

feta embaxada al dit loctinent general, y que ses magnificències en conformitat façan lo mateix. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com dits concellers los han respost que, com estan per fer extracció de concellers vuy tant occupats en la enseculació y altres negocis, que (no) done loc lo temps de fer lo que desijan en dits negocis, emperò que ells ho proposaran demà en Concell de Cent ans de fer la extracció y procuraran s·i done algun bon assiento.

86r Dimecres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers en casa de la present ciutat y també de obrers, y foren extrets, ço és, en concellers[a]: mossèn Gaspar Montaner, ciutadà; misser Bernadí Roma Falquers, doctor en Medicina; Joan Baptista Cassador, donzell; Pere Burgès, mercader; Joan Andreu, notari de Barcelona. Obrers: mossèn Joseph Cescases, donzell; Jaume Font, menor, mercader.

86v Disabte, a III. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada, al Concell de Cent que estava junt, los senyors abbat de Sant Cugat, don Joan Burguès y de So, Jaume Sala, y donaren-los orde de explicar als senyors concellers y Concell de Cent, fent-los de nou offertes acerca dels negocis occorrents de la Inquisició, offerint-los tota bona correspondència com tenen fet fins ací, anaren ab masses y forma acostumada. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. // 87r // E que per los senyors concellers los és estat respost ab gran agraïment de tots.

Dilluns, a V. En aquest die vingueren en consistori, per part dels magnifiques concellers de la present ciutat, los[b] senyors Luís Salaverdenya, Francesc Cornet, y donaren a ses senyorias la resolució que havia presa a tres del corrent lo Concell de Cent, la qual és del tenor següent:

«Deliberació del Consell de Cent.

Que al senyor virey se li done una scriptura ab la forma que als magnífics advocats applicats en aquest negoci apparexerà convenir y aconsellaran y ordenaran, y que se'n leve acte per lo scrivà del present consell, y axí bé se presente una altra scriptura y requesta, ab la forma que aparega a dits advocats, als senyors canceller y regent la Real Cancellaria, com a presidents y caps de las salas del Consell Real, perquè no permetan ni donen loc que lo procés ni còpia ni cosa tocant a ell isca del present Principat, dient-los en ditas requestas manen als scrivans de manament y peticioners se'ls donen requestas, també requerint-los que no auctentiquen còpia de dit procés, en tot ni en part, per tràurer aquell de Cathalunya, per ser contra constitucions, y també attès que ací tenim virey y Consell Supremo, y havent la ciutat ya alcansada la dita sentència y cridas de la publicació d'ella, y per dita raó no·y ha perquè haver de gastar la ciutat en tenir // 87v // embaxador a la cort de sa magestat, perquè no·s puga dir que ab sciència y paciència de dit embaxador, residint per la dita ciutat en dita cort de sa magestat, se tracte per via de justícia sobre cosa ya declarada ací, que seria en gran prejudici d'esta ciutat, y en contrafacció y violació y rompiment de moltes constitucions de Cathalunya, que per ço se scriga a dit embaxador, enviant-li una instrucció del que aparrà a propòsit acerca del concorrent, donant-li orde que se'n vinga, y que se supplique als senyors deputats que ab conformitat d'esta ciutat façan lo mateix ab son embaxador, per ser tant convenient al benefici del negoci concorrent, y que los senyors concellers, ara per ses[a] persones, ara per embaxadors, façan cada die una embaxada a sa excel·lència, y li supplican sie de son servey manar acabar de exequutar del tot la dita sentència real contra los dits pares inquisidors proferida. Attès majorment los dits magnífics regent la Real Cancellaria y lo doctor Miquel Rollan, jutge de cort y relador[b] no han volgut acceptar la absolució ab reincidència, conforme se'ls havia offert per part de dits pares inquisidors, y axí no deu sa excel·lència reparar y no té precissa obligació de executar del tot la dita real sentència, de la qual per via de apel·lació ni altrament no se pot[c] conèxer fora Cathalunya, y que·s tinga Concell de Çent cada semmana una vegada, no entenent-s·i la semmana que comença demà, en lo qual Concell se faça relació del estat del present negoci, perquè dit concell puga deliberar lo faedor, y que la present deliberació sia nottificada y feta a saber als senyors deputats y bras militar, perquè ab conformitat de la present ciutat facen lo mateix.»

88r En aquest mateix die vingueren en consistori ab[d] embaxada, de part del bras militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc Marimon de Caldes, Francesc Dalmau, y de part de dit bras supplicaren a ses senyorias que, en lo que se ha determinat per los magnífics concellers y Concell de Cent, sien servits de continuar la conformitat, conforme fins ací han fet y

a. *a continuació repetit* concellers.
b. los ... Cornet *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* persones.
b. *a continuació ratllat* jutge.
c. *a continuació ratllat* fer.
d. ab embaxada *interlineat.*

offert a dita ciutat y Concell de Cent, per quant dita determinació és estada enviada per part dels senyors concellers y savi concell al stament militar, y a dit stament ha paregut ser determinació convenient, y per ço supplican a ses senyorias en conformitat seguescan lo consell y parer del Concell de Cent. Fonc-los respost per ses senyorias que ells ho tractaran en son consistori.

88*v* Dijous, a VIII. Festa de la Concepció Nostra Senyora.

Divendres, a VIIII. En aquest die vingueren ab embaxada en consistori los senyors abbat Codina y monjo Paguera, supplicant a ses senyorias sien servits de opposar-se a una contrafacció de constitucions se fa en voler proveir sa magestat a un mallorquí, dit fra Sancho, de la abbadia de la Portella, y se entén se ha de proveir lo de Ripoll ab un altre foraster, y axí supplican a ses senyorias que per los medis possibles se opposen a dites constitucions com bé tenen acostumat. Fonc-los respost per ses senyorias que faran lo que toca a ells.

En aquest mateix die vingueren en consistori, per part del bras militar, los senyors don Francesc de Gilabert, Bernat Romeu, y de part de dit bras explicaren a ses senyorias lo contengut en la supplicació següent, de la qual donaren còpia, la qual és del tenor següent:

«Supplicació del bras militar.

89*r* Molt il·lustres senyors.

Lo bras militar ab diverses embaxades té representat a vostres senyories la gravedat dels negocis occorrents ab los pares inquisidors, y si bé ab grans y contínues vigilances se ha alcansat la sentència que prometia la clara justícia instada y demanada per part de la present ciutat, y ab los bons officis y tan contínuos fets per los senyors y Concell de Cent –als quals contínuament vostres senyories y lo bras militar han sempre adherit y tinguda puntual conformitat– se ha obtinguda la sentència y publicació d'ella, que promet tanta quietut als poblats en lo present Principat, y particularment als barons y senyors de locs, los quals axí uns com altres, diversíssimes voltes y en innumerables occasions, han clamat devant vostres senyories y son consistori per occasió dels molts excessos y agravis notables que han patit per los proceïments fets de orde y manament dels pares inquisidors, és cert y indubitat que lo més essencial és la execució de dita real sentència, la qual ha de manar, fer y executar lo excel·lentíssim loctinent general y son Real Consell a soles, sens haver de aguardar plàcet, consentiment, confirmació, loació ni approbació de altra persona o tribunal algú, ni etiam parlant, ab lo degut acato, tampoc del rey nostre senyor, com sa magestat, absent del Principat, no puga posar la mà en cosa de justícia ni causes pendents, obstant les constitucions del present Principat que vostres senyories han manat regonèxer a sos doctors ordinaris y extraordinaris, y axí és cert y clar que vostres senyories ni los magnífics concellers y Concell de Cent ni lo bras militar may han tingut altre intent ni han pogut tenir, y per ço les persones eletes y per vostres senyories ajuntades lo últim die en què se ha tractat de dits negocis representaren a vostres senyories lo quant importava advertir lo que ab la creència que lo senyor virey envià a nottificar a vostres senyories se deya, axí de la suspensió dels tres mesos com de la comissió del present negoci, que per a tractar de ell se feya a persones del Consell //89*v*// Supremo de Aragó y de la general Inquisició, com a cosa que tocava a la nina del ulls del present Principat, y com a tal y tan grave se és anada considerant per tots generalment fins lo die de vuy, y sempre se ha continuat lo que també nos ha estat en totes occasions, com és conformar-se y seguir lo parer dels senyors concellers y Concell de Cent, com és just, per ser com són la part principal en esta causa, encara que per avuy va descarregant sobre vostres senyories y son consistori, per lo que deuen zelar ab tota vigilància als danys se poden succeir si les coses se ha entès que·s tractan en la cort se feyen ab tàcito o altre qualsevol consentiment de vostres senyories o personas per vostres senyories assistents, lo que dits senyors concellers y Concell de Cent han considerat madura y maduríssimament per una y dos junctas de dit concell, y axí han resolt proveint a la indemnitat y salvetat de la causa y al agravi podian rèbrer, no sols en ella però en totes altres causes per avant occorrents al present Principat, lo que ab sa deliberació, feta als tres del corrent, han vist vostres senyories per la còpia per los embaxadors de la ciutat a vostres senyories aportada, y aprés per altra embaxada la deliberació feta en lo últim concell tingut a sis del corrent, també a vostres senyories comunicada. Totes les quals embaxades y deliberacions han també dits senyors concellers y Concell de Cent enviat al bras militar, y ab gran instància demanat supplicassem a vostres senyories que en tot y per tot adherescan a la deliberació dels tres del corrent, com axí convinga necessàriament per al benefici de la causa occorrent, y com lo bras militar ho entenga axí, y la experiència los haja mostrat quant acertat és estat sempre conformar y adherir a les deliberacions del Concell de Cent, y assenyaladament en los negocis occorrents. Supplican a vostres senyo-

ries quant poden sien servits encontinent y sens tardansa adherir-se y conformar-se en tot ab lo per dita ciutat y Concell de Cent deliberat, y ab les embaxades de sa part a vostres senyories fetes, com axí parega més convenir, y del no ferho se pugan parar grans prejudicis, no sols a[a] dita causa que està en tant bon estat, però encara a tot lo present Principat, lo que és ben cert procuraran vostres senyories evitar com bé tenen acostumat, y lo bras militar ne rebrà molt particular mercè de vostres senyories, y de que[b] // 105*r* // sien servits manar al scrivà major continue la present embaxada en lo dietari, per a què en sdevenidor conste de les diligències y cuydado han tingut les persones del bras militar en lo present negoci, y en lo que més se offerirà per la bona direcció de aquell, offereixen a vostres senyories ab totes veres com tenen obligació y en totes occasions han acostumat.» Fonclos respost per ses senyorias que·u tractarien en consistori y faran lo que toca a sos càrrecs.

En aquest mateix die començaren los senyors deputats y oïdors de fer sos vots y scripturas acerca dels negocis occorrents de la Inquisició, sobre si tornarie o no lo embaxador tenen ses senyorias en cort de sa magestat, conforme per la ciutat y lo bras militar és demanat, los quals seran ací originalment cosits ab un qüern, per ésser en differents jornadas, junctament ab lo vot dels dos assessors d'esta casa y doctors applicats, ab VI fulls de paper scrit, lo qual comença «Divendres a VIIII de dezembre 1611. En aquest die los senyors deputats, etcètera», y acaba «y ací originalment cosit».

Disabte, a X. En aquest die enviaren ses senyorias ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab la forma acostumada de massas xiques cubertes de dol per lo dol de la sereníssima reyna, los senyors abbat Codina, Francesc de Aguilar, Jaume Sala, y en effecte los daren orde explicassen a sa excel·lència com // 105*v* // tenien entès que sa magestat entenia proveir alguna o algunes de les abbadies vaccants en est Principat en favor de personas forasteras y no naturals d'est Principat, essent contra diverses constitucions del present Principat, y axí supplican a sa excel·lència los faça mercè de intercedir ab sa magestat no permeta tal y que també en lo posar seqüestrador sa excel·lència serve lo mateix, anomenan(t) naturals, com de sa excel·lència confia. E, tornats en consistori, referiren a sa excel·lència com ells havien feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost com ell desija dar gust y contento als senyors deputats, y axí procurarà en fer lo que li és estat supplicat.

Dilluns, a XII. En aquest die vingueren en consistori per part del senyor regent Banyatos, visitador de la visita se ha de fer dels officials reals, enviat per sa magestat per execució de la nova constitució, los senyors Bernat Silveri, advocat fiscal, y misser Sagimon Dezpujol, assessor de dita visita, y explicaren a ses senyories per part de dit senyor visitador en effecte lo següent: que com se entengués que·s murmurava per ciutat[a] // 106*r* // per alguns que han de ser visitats que la visita se dilatava y differia, no fent-se ni publicant-se les cridas, los sobredits, per orde del dit senyor visitador, donan raó de dita tardansa y diuen que la causa és estada y és per occasió de les prevencions se tenen de fer y són necessàries ans de la publicació de dites cridas que, no fent-se dites prevencions, restarien molts negocis indecissos per ser curt lo temps de les offensas, y lo mateix va observar lo senyor vicicanceller Clavero la visita passada, lo qual arribà a la present ciutat lo mateix die que dit senyor regent Banyatos, y no va publicar dites cridas fins que foren festes de Nadal, ans bé serie donar occasió de murmurar publicar-se les ditas cridas ans de festes y enclòurer los dies de donar querelas dins dites festes y feriats, en los quals los que tenen de donar aquelles, majorment los forasters, no porien venir a donar-les, y que lo dit senyor regent los certifica que si entén algun die estar ociós lo salari de aquell planament, per satisfacció de sa consciència, restituirà.

Dimars, a XIII. Festa de santa Lúcia.

106*v* Divendres, a XVI. En aquest die los magnífics assessors y doctors applicats acerca los negocis occorrents dels pares inquisidors donaren son vot en scrits a ses senyorias, lo original del qual està cosit ab un qüern atràs, a la jornada de 9 del corrent, ab altres papers y vots acerca d'estos negocis, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.

Consultats los assessors ordinaris de la present casa y altres doctors infrascrits per los senyors deputats del General de Cathalunya acerca del fet següent, ço és, si pot ser de prejudici algú lo estar en la cort de sa magestat don Francisco de Rochabertí y Pau, embaxador tramès per dits senyors deputats per lo negoci dels pares inqui-

a. a *interlineat.*
b. a continuació una deliberació, seguida dels vots individuals del diputats dels tres estaments i oïdor militar, i un dictamen, que ocupen els folis 90r-104v, transcrits a l'apèndix 1, pàgs 682-689.

a. a continuació repetit per ciutat.

[1611]

sidors, en cas que estant allí se tractàs o declaràs judicialment o extrajudicialment –contrafent a moltes constitucions de Cathalunya, que sens contrafer-hy no·s poria fer– sobre dels proceïments, fets per la Real Audiència contra dits inquisidors a instància del síndic de la present ciutat y altres persones interessades, y si pot ser cosa convenient al benefici del negoci, de què dit embaxador tracta y ha tractat, fer-lo tornar de la cort. Attès que lo cas sobre que és estat tramès dit embaxador és lo més grave que·s pot tractar en Cathalunya, per consistir en ell no sols la observansa de les constitucions en la captura de Salvi Boy y altres proveïments per ell fets, més encara lo únic benefici y singular remey que los poblats en aquest Principat tenen per ésser eximits y liberats de les oppressions que·ls fan delegats apostòlichs // 107r // cadaldie, y en particular los pares inquisidors, proceint en casos no tocants a llur jurisdicció, que és citar-los per a que comparegan en lo banc real per a que·s veja si proceexen en cas lícit y permès, o si vexan y opprimeixen als vassalls de sa magestat, als quals per sa regalia suprema ha de ampar(ar) y de liurar. Y attès també que lo negoci està en tal estat que si no té lo èxit que·s confia y és just que tinga, no-y ha pensar ni aguardar que en sdevenidor puga ésser ningú dels habitants en aquest Principat deliurat ni amparat de semblants oppressions, per haver-se succeït lo cas occorrent ab los magnífics concellers de la present ciutat, los quals, per sa preeminència y poder y per lo que són estats ajudats del General de Cathalunya y de tot lo Principat, és cert havian de obtenir lo que tan justament han pretès, y romadria una porta uberta per violar quantas constitucions hy ha en Cathalunya y quantas exempcions y privilegis tenen los habitants en ella, y axí és necessari fer quantas diligències se pugan perquè sortesca son degut effecte, lo que ab tanta justícia se és emprès, axí en respecte del cas occorrent com també per al sdevenidor, instant lo jurament y observansa de la concòrdia y altres coses que dit embaxador té en commissió, en las quals no és bé que desistescan may los senyors deputats per lo bé universal del Principat, encara que lo cas occorrent prengués lo assiento que·s desija aquest dels magnífics consellers de la present ciutat y altres persones interessades. Y attès també que en lo progrés de aquesta pretensió se'n ha suscitada altra, a la qual dits senyors deputats de necessitat han de contradir, segons que ab altre vot se ha aconsellat, que és voler conèixer sa magestat fora de Cathalunya del que per la Real Audiència és estat declarat en aquest cas, y per ço és necessari que·y haja en cort embaxador. Y attès, axí mateix, que havent instat los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent de sa magestat en lo present Principat, que per observansa de les generals constitucions de Cathalunya executàs la sentència proferida contra de dits inquisidors, instant-ho cada die lo // 107v // síndic de la ciutat, may se és pogut obtenir, y·s veu al ull que sols dexà de executar-la per la carta que sa magestat scrigué pocs dies fa, ab la qual manava que-s sobreseguès per tres mesos, y en açò se contrafà a moltes constitucions de Cathalunya designades en altre vot, per lo que se ha de donar quexa a sa magestat ab major fervor que fins ací, pus en lot de reparar-se los gravàmens tant notoris, se'n fan de nous. De on ab evidència se veu que lo negoci no pot tenir lo degut èxit y fi que·s desija, sinó és procurant-ho amb sa magestat, pus que si bé son loctinent general ha proferida la sentència de bandeig contra los pares inquisidors, però no la vol executar per lo sobreceïment que ha fet sa magestat, y se ha de crèurer que en açò no farà altra cosa sinó lo que de la cort li vindrà ordenat per sa magestat, y axí és forçós que·y haja allí persona que procure que·s alse dit sobreceïment, y que sa magestat mane executar dita sentència, y obviar per los camins possibles que no·s prenga alguna resolució danyosa al present Principat, que·s pot confiar de la molta clemència y christiandat de sa magestat haver-se de obtenir ab facultat si hy ha en la cort qui·u demana y inste y lo entere de la veritat. Y attès més avant que per estar en la cort lo embaxador del General no per ço és vist subir judici allí, majorment no tenint ell poder per a tal, ni haver-hy rastre ni senyal de judici en lo que fins ací se ha entès. Y attès encara que los senyors deputats ab consell dels assessors y doctors infrascrits han scrit a sa magestat, contradient al que son loctinent havia significat de voler sa magestat tractar del negoci occorrent fora de Cathalunya y donat orde a dit embaxador que informe ésser contra generals constitucions de Cathalunya[a] y no poder-se fer. // 108r // Són de vot y parer que lo estar en cort dit embaxador no pot ser de prejudici algú encara que estant allí se fes declaració sobre dit negoci, perquè a ella poran contradir los senyors deputats com a feta contra generals constitucions de Cathalunya, axí y de la mateixa manera com si dit embaxador no·y fos estat. Y axí mateix són de vot y parer que no és convenient fer venir de cort dit embaxador, estant en lo punt que està lo negoci, antes poria ser molt danyós per faltar allí persona qui solicite y informe lo que convé al present Principat, y que deuen los senyors deputats procurar que ab molta més calor y demostració se inste lo que fins a sa magestat, fins a que·s obtinga lo que tant justament se demana. No obstant que la present ciutat haja deliberat que se'n torne son embaxador tramès per lo mateix ef-

a. a continuació ratllat y.

fecte y demanàs als senyors deputats que manassen tornar a dit don Francisco, perquè se ha entès que sols s'és demanat per part de la ciutat que vingués dit don Francisco, donant per fonament cert que sa presència podia fer dany al negoci y no per altre respecte algú, y axí enterats, no sols de que no pot fer prejudici, més encara que és convenient y conferent que estiga allí, és cert que lo savi Concell de Cent ha de tenir a bé que no·l facen venir, ni tindrà a mala correspondència que no·s faça lo demanat, pus ab tant urgent causa se dexa de fer. Ni podrà persona alguna notar que per ço hy haja divisió en lo que ab tanta conformitat se ha instat per los senyors deputats y la ciutat, pus per instar y alcansar lo desijat, axí en respecte del cas corrent que toca al interès de la ciutat com també per al esdevenidor y per molts altres negocis que·s diu tenir allí lo General de Cathalunya que negociar, y en particular lo de la mestrescolia de Leyda y de la nova provisió de la abbadia de la Portella, que toca a tot lo Principat, ha de restar en la cort dit don Francisco, y en açò no·s contradiu en cosa alguna al que pretén la //108*v*// ciutat, antes se esforça sa pretensió, y.s mira per lo bé públic y per lo que convé a tot lo Principat. *Aguilo, assessor. Dalmau, advocatus civitatis. Aylla, consulens. Nogues, consules. Mohet, consulens. De Malla, consulens. Soler, assessor. Cancer, consulens. Aroles, consulens. Monfar et Sors, consulens. Fontanella, consulens. De Ripoll, consulens. Boix, consulens.*

Disabte, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab les massas xicas ab dol, a casa del excel·lentíssim loctinent general y, arribats allí, lo trobaren en lo lit, entraren ab los porters sols y allí li explicaren los grans agravis fan los officials de sa magestat del racional acerca de la exacció dels quints volen exigir, vexant a moltes ciutats y universitats del Principat que may ne han pagat, contrafent en açò a constitucions //109*r*// de Cathalunya, leys y libertats de la terra, y alguns síndics havien volgut posar causa en la Audiència y no les han volgudes admètrer fins ací, y axí supplican a sa excel·lència extrajudicialment mane remediar com de sa excel·lència confien. E sa excel·lència en effecte respongué que ell ho farà mirar, y en lo de admètrer les causes ya ne han admeses algunas, y ne admetran dels qui vindran ab la forma deguda, per ser just les admetan, estant prompte y apparellat en servar y fer servar les constitucions en quant li sie possible.

Dimecres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol, y entren los[a] feriats de Nadal.

a. a continuació repetit los.

109*v* En aquest mateix die se'n anaren de la present ciutat los senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, ab licència del consistori, per a ses cases.

Diumenge, a XXV. Festa de la Nativitat del Senyor.

110*r* Dilluns, a XXVI. Festa del gloriós sant Esteve, prothomàrtir.

Dimars, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dimecres, a XXVIII. Festa dels sants Innocents.

110*v* Janer, MDCXII

Diumenge, lo primer. Festa de la Circuncició del Senyor.

Dimars, a III. En aquest die se féu crida per part dels senyors deputats acerca de un pres ere fugit de la presó de dita casa, dit Francesc Navés, y ròmprer y foradar de les presons d'elles, y premi, com en registre.

111*r* Divendres, a VI. Festa dels tres Reys de Orient.

Disabte, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

Dilluns, a VIIII. En aquest die entraren los dies jurídics.

111*v* Dimecres, a XI. En aquest die vingueren en consistori de ses senyorias, per part dels senyors concellers de la present ciutat, los senyors misser Jaume Dalmau, ciutedà, assessor y advocat de dita ciutat; misser Aroles, doctor en drets y, de part de dits magnífics concellers, explicaren a ses senyorias una contrafacció se[a] feya a les constitucions del Principat per lo balle general, ab una crida per ell feta publicar a 17 de dezembre proppassat, que qualsevol persona en la present ciutat sie obligat en anar a pesar les tals coses al pes del rey, essent exempts de açò ab diversos privilegis reals que allí contaren a ses senyorias, dient que ya en temps del duc de Monteleón se intentà de fer semblant crida y, fent-hy les hores contrari dita ciutat, se parà y no tingué més execució, y ara, si bé dits concellers hy han fet contrari, dit balle general vol passar avant, y axí supplican a ses senyorias sien servits en opposar-se a dita contrafacció ab los medis acostumats, com és just, que la dita ciutat ho rebrà a particular mercè, donant per dit[b] effecte un memorial tenien fet per dit negoci.

a. se *interlineat.*
b. a continuació ratllat negoci.

[1612]

Fonc-los respost per ses senyorias que ells ho miraran y procuraran en servir dita ciutat ab moltes veres, com tenen acustumat.

Dijous, a XII. En aquest die, (de) matí, los senyors deputats y oïdors de comptes de dit General, lo senyor oïdor ecclesiàstic absent de la present ciutat, anaren ab los porters de la casa y officials del General ab la forma costumada a casa del excel·lentíssim loctinent general, obtinguda primera hora // 112r // d'ell per lo síndic del General, y arribats allí en effecte explicaren a sa excel·lència com entenien entès per certes vias com sa magestat entenia passar avant en favor del doctor Victòria lo de la mestrescolia de Leyda, del què feyen gran admiració, per no ésser natural de aquest Principat, y ésser contra diverses constitucions del Principat, com ya tenen representat a sa excel·lència y a sos predecessors y a sa magestat, y entenent que ya no s·i pensava en semblant provisió, per les offertes eren estades fetes als predecessors de ses senyorias que no·s faria dita provisió, y axí se parà en dit negoci, y com ara se entenga que los adversaris instan aquella, supplican a sa excel·lència sie servit afavorir-la en dit negoci ab les veres possibles, y que no·s permeta se faça tal provisió en violació de tantas constitucions. Y, axí mateix, supplican a sa excel·lència sie servit en afavorir la justícia de aquest Principat, axí ab sa magestat com lo que tocarà a sa excel·lència en lo de les provisions de les abbadias vaccants, no permetent que·s donen a persones que no sien naturals de aquest Principat, com ab altres tenen supplicat a sa excel·lència y a sa magestat, per ésser tals provisions contra constitucions de aquest Principat, y en particular la del abbadiat de la Portella, que entenen serie feta nominació de fra Sancho, frare de Nostra Senyora de Montserrat, per ésser menorquí, y axí no natural de aquest Principat, y a bé que diu que seria nét de cathalà, no ha volgut ni vol mostrar-ho, lo que denota sa poca justícia, y axí mateix en les demés vaccan y vaccaran. E també supplican a sa excel·lència que en lo de les ternes farà ací de les abbadias vaccants, per enviar en cort de sa magestat per ésser proveïdes aquelles, sie servit en fer-los mercè de anomenar y posar en dites ternes provincials de dit orde de sant Benet, per haver-n·i de doctes y de moltes parts y qualitats y tenir-ne un col·legi cèlebre en Leyda, lo que serà donar gran ànimo en què passen avant en sos studis y vigílias y no permètrer // 112v // s·i posen persones estranyas y fora de dita religió provincial que, a més que és de molta equitat y justícia, dits supplicants ho rebran a singular gràcia y mercè. E sa excel·lència en effecte respongué, ço és, quant al primer cap de la mestrescolia, que ell ho té ya scrit a sa magestat y entén quant bé estan informats allí de dit negoci, y que ell estant en cort a petició dels deputats passats intercedí per la bona direcció de dit negoci, y axí farà lo mateix ara y sempre que convinga. E, quant en lo de les abbadias, que ell com ya té offert farà lo que tocarà a ell en dits negocis y no·s perdrà per ell. E, quant en lo de les ternas, que ell ha procurat sempre des que és ací en semblants occasions en posar hu de la religió de Sant Benet, com de fet ho ha fet, y si hy ha posat algú o alguns dels monastirs de Nostra Senyora de Montserrat ho féu però que sabia que eran de la religió de Sant Benet, no obstant que fossen braços, perquè entenia que·s podia fer per ser de dita religió. E los senyors deputats replicaren, en lo últim cap, que dits frares de Montserrat són frares observants, y axí no són compresos en dits negocis y religió per ser estrets, y serie traure'ls de sa estretura.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc Cosma Fivaller, Joseph de Bellafilla, Montaner, ciutedà, y en effecte explicaren a ses senyorias, de part del dit bras, // 113r // supplicant-los que ab moltes veres supplicassen a sa excel·lència remediàs y donàs orde en lo excés gran fan los pares inquisidors d'esta ciutat y Principat en passar avant en los officis y exercicis de aquells, essent privats y desterrats ab sentència real, passada ya molt temps ha en cosa judicada, fent diversos actes a dita causa a ells no permesos, y en particular de causas civils, lo que és en violació notable de dita sentència real y del que la ciutat y tots han tant instat, y fent dits inquisidors tant poca menció de aquella, en gran prejudici de dita sentència real y de tot lo Principat, y axí ha determinat dit bras de fer semblant embaxada al senyor loctinent general, y supplican a ses senyorias façan lo mateix en conformitat de dita ciutat y bras militar. E, axí mateix supplican a ses senyorias sien servits considerar lo gran dany reb, y spera rèbrer molt major, lo present Principat en lo de les monedes van a pes, per ço, com totes se'n van del regne, per ésser ara tant bon(s) los reals petits com eren abans les peças de vuyt y de quatre, y si no s·i dona orde prompte remey, dins poc temps nos trobarà moneda de Cathalunya, del que ne resulta gran dany al General y als particulars de tot lo Principat, supplicant-los que ab moltes veres procuren lo remey de dites coses. E, axí mateix, supplican a ses senyorias sien servits en mirar y considerar los grans e innumerables danys van fent, y causant de cadaldie en gran augment, los ladres y mals hòmens en tot est Principat, anant matant, robant, captivant y cremant diverses persones y béns, en grandíssim dany y vilipendi de aquest Principat y dels habitants en ell, del que resulta gran dany als drets del Gene-

ral, per lo que se destorba lo commerci, y axí, com a protectors són ses senyorias del Principat y representants aquell, sien servits en mirar y considerar dites coses y procurar lo remey d'ellas, axí ab sa magestat com ab lo loctinent general y ab los demés convinga, com de ses senyorias confian y a ell incumbex, per obviar a molts majors danys que de açò se'n poria seguir. //113*v*// E dits senyors deputats en effecte los respongueren, ço és, quant al primer cap dels senyors inquisidors, que ells han procurat y procuran en fer lo que se'ls demana, y que en açò han procurat de seguir als magnífics concellers, y axí ho faran. E, quant als demés caps, que ya per dit effecte tenen ordenat junctar algunas personas dels tres staments per consultar ab ells dits negocis, y en particular n·i ha alguns, dels qui al present són vinguts ací, als quals estan sperant per tractar dits negocis y pèndrer alguns apuntaments acerca d'ells.

En aquest mateix die, després dinar, per los senyors deputats y oïdors de comptes de dit General, en lo consistori vell de la casa de la Deputació, foren ordenades junctar les persones eletes dels tres staments devall scritas, lo die de vuy de matí manades convidar ab la forma costumada, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, comanador Junyent, balliu de Negropont; sacristà Yvorra, prior Copons. Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Gilabert, don Francisco Sans, Francesc de Aguilar. //115*r*// Per lo real: los senyors Julià de Navel, Raphael Cervera, Gaspar Càrcer. Als quals fonc proposat per ses senyorias los dos caps dalt continuats acerca de les monedas y ladres, conforme per[a] lo bras militar és estat supplicat aquest mateix (dia) després dinar, lo que sie hagut ací per insertat o repetit. Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, y (després de) haver discutit dits negocis tots ab maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias, que per ser dits negocis de tanta importància y qualitat com són, que per ses senyorias sien nomenades algunas personas expertas en dits negocis en poc número, los quals ab ses senyorias vejan aquells y façan alguns apunctaments o memorials acerca d'ells ab la brevedat possible, y fets aquells sien representats en la present congregació, perquè·s puga pèndrer acerca dits negocis la resolució que més convinga al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic. E que sien fetes embaxades solemnes al senyor loctinent general per remey dels ladres.

a. per *interlineat.*

[*1612*]

Divendres, a XIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats, inseguint lo consell de les persones eletes del die de hair, enviaren una embaxada solemne al excel·lentíssim loctinent general, ab masses y ab la forma acostumada si bé ab les petitas cubertas de dol per la mort de la sereníssima reyna, en què foren los següents, //115*v*// per lo stament ecclesiàstic: los senyors comanador Junyent, balliu de Negropont; prior Copons, canonge Cella. Per lo militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Francesc de Gilabert, don Francisco Sans. Per lo real: los senyors Julià de Navel, Bernat Romeu, Gaspar Càrcer. Als quals fonc donat orde per ses senyorias explicassen a dit senyor loctinent general y representassen los grans e innumerables danys fan los ladres en tot lo present Principat, ab gran número de quadrilles y los enormes casos y robos van fent, capturant de cada die gent y composant en gran dany de tot lo Principat y drets de la Generalitat, y axí dits senyors deputats, com a protectors y representant lo Principat, li representaven dites coses, supplicant-lo que com a loctinent general de sa magestat sie servit attèndrer a dites coses y procurar lo reparo y remey de tants grans danys, conforme a son càrrech incumbe y per sos predecessors és acostumat proveir-hy. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han //116*r*// feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost:

Yo me huelgo que los señores diputados me embíen esta embaxada por tantas y tales personas, para dezir delante de todos lo que siento, y es que yo hallé el presente Principado en el peor y más mal estado que nunca se haya visto, porque hallé el patrimonio de su magestad tan exausto que no havia en él dinero alguno para acudir a lo que se offresce, y han de entender los señores diputados que me han de ayudar a esto, yo veo que todo lo de Cathaluña favorece y vale a los ruines y malhechores porque, primeramente las iglesias en este Principado tienen y gozan de mayores immunidades, los que se recogen a ellas que en parte del mundo. Porque no sólo los recogen, pero si los sacan quedan libres de los delictos, y si yo tratarse de remedio para ello me han de hazer contrario diputados, como lo hizieron los predecessores. Los monasterios y religiosos tienen en sus casas los que matan y roban para sus fines y vandos. Los cavalleros recogen a los ladrones y los amparan, y no doy yo tanto la culpa a los ladrones que roban, como a todo el reyno, que los ampara y recoge. Las leyes favorecen a los ruines, porque sin instancia de parte y testigos de vista no se puede proceder contra nadie, y si acaso se prende alguno en esta ciudad, luego los señores deputados se me opponen diziendo tienen privilegios para ir como van. Yo holgara que como esta embaxada ha ve-

nido a mí, la representaran los señores diputados a su magestad para poder dezir las muchas cosas que en esto hay, y lo que yo callo y dissimulo hasta agora. Yo no huelgo que se hagan juntas ni corrillos, ni que anden en ellos los cavalleros. Yo he hecho y hago las diligencias // 116*v* // *tocan a mi officio y al descargo de mi conciencia, y he imbiado juezes de corte las vezes se han offrescido occasiones, y haora de tres juezes de corte estan los dos*[a] *fuera, digan los señores diputados qué puedo hazer. Y esta respuesta es la que han de dar a los señores diputados.*

Dilluns, a XVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo senyor oïdor ecclesiàstic absent del consistori y de la present ciutat, anaren consistorialment ab la forma costumada en casa del excel·lentíssim loctinent general y, arribats allí, li digueren en effecte que, considerant los deputats lo gran número de bandolers y ladres són per la terra y lo gran dany ne reb tot lo Principat y habitants en ell, y en particular los drets del General[b], // 117*r* // y axí supplican a sa excel·lència mane remediar dits negocis, com de sa excel·lència confían y tenen ya supplicat ab altra, y manar fer moltes diligències en dits negocis, com és necessari y la importància y qualitat del negoci ho demana. E sa excel·lència en effecte los respongué que ell va fent les diligències que pot en dit negoci y anirà continuant aquelles, y per dit effecte té dos jutges de cort per Cathalunya.

Dimars, a XVII. Festa de sant Antoni.

Dijous, a XVIIII. En aquest die, de matí, anaren los senyors deputats consistorialment, lo oïdor ecclesiàstic absent, ab massas y forma costumada, cridats per sa // 117*v* // excel·lència per son secretari, y arribats allí los dona una carta de creença de sa magestat de 30 de dezembre proppassat acerca del negoci devall scrit, continuada en libre de Letres de Reys, y explicà la creença d'ella dient-los en effecte, que la intenció del rey nostre senyor no és estada voler tràurer la causa que se aporta contra los inquisidors de Cathalunya, sinó informar-se tant solament del que ací ha passat, e ha offert que dites controvèrsias tindrien molt bon succés, de tal manera que en lo sdevenidor no tindrien competències algunes ab dits inquisidors. E los senyors deputats supplicaren a sa excel·lència fos servit manar tornar los officials que executan a la ciutat de Gerona per lo quint, attès que sobre dit quint se aporta causa en la Real Audiència y no és liquit. E sa excel·lència respongué que proveiria tot lo que seria de justícia y devia en dit negoci. E ses senyorias en effecte li respongueren que en son consistori ho mirarien y axí se despediren ab la sòlita cortesia.

Divendres, a XX. Festa de sant Sebastià.

Disabte, a XXI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los magnífics misser // 118*r* // Fivaller y mossèn Bernat Romeu, ciutedà y, de part de ses magnificències, donaren a ses senyorias lo vot fet per lo Concell de Cent dels negocis occorrents, del tenor següent:

«Deliberació del Concell de Cent.

Que de part de la present ciutat se continuen ab sa excel·lència les embaxades com fins ací, conforme ab la deliberació de aquest savi concell, celebrat a tres de dezembre proppassat, està ordenat y resolt, ab que de nou se ajuste a dites embaxades que esta ciutat ha fet y fa molt gran admiració y sentiment de que, estant los dits reverents pares inquisidors ab la sobre dita sentència real declarats per bandejats del present Principat y ab crida pública per tais publicats, se entén fan vuy tant negoci com may, anant també com van públicament per dita ciutat y altrament, lo que·s veu clarament és en menyspreu y prejudici de dita real sentència, donant-ne queixa particular a dit senyor virey, y ab lo major sentiment que·s puga y lo cas requer, supplicar-lo sie de son servey voler-ho remediar, y que la present deliberació se faça a saber als senyors deputats y al bras militar per dos cavallers, y supplicar-los de part de aquest savi concell que, ab conformitat de la present ciutat, vullen fer y façan ab sa excel·lència semblants embaxadas en continuació dels bons officis y diligències han fet fins ací en benefici del present negoci.»

118*v* Dimecres, a XXV. Festa del gloriós sant Pau, apòstol.

119*v* Febrer MDCXII

Dimecres, lo primer. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers, mossèn Francesc de Aguilar, Bernat Romeu y, de part de dits magnífics concellers, referiren a ses senyorias y donaren còpia de la embaxada devall scrita han deliberat fer al excel·lentíssim loctinent general, supplicant a ses senyorias fecen lo mateix en conformitat de dita ciutat, com bé tenen acostumat, la qual embaxada és del tenor següent:

a. dos *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* y sa excel·lència en effecte los respongué // 117*r* // que estava fent les diligències en dit negoci que·s podien, y anirà continuant aquelles, y per dit effecte són dos jutges de cort per Cathalunya.

«Embaxada de la ciutat al excel·lentíssim loctinent general:

Excel·lentíssim senyor.

Encontinent que, per carta de sa magestat, tingué avís la present ciutat de la mort de la sereníssima reyna senyora nostra, féu les ordinàries demonstracions de dol, com és tancar las portas de la casa de dita ciutat, vestir-se los concellers de dol, levar tots los paraments de alegria convertint-los en dol, conforme en altres consemblants casos se havia costumat y tant lastimosa nova obligava y, perquè se evitassen los inconvenients podien succeir en fer demonstracions de alegria en temps de dol per occasió de semblant pèrdua, com ha feta no sols Spanya però encara tota la christiandat, trobant-nos concellers en esta occasió havem fetas moltas embaxadas a vostra excel·lència perquè fos servit manar no·s fecen dites demonstracions de alegria que poguessen impedir lo dol que la ciutat ha acostumat fer en altres occasions, majorment no havent encara quatre mesos que ha succeït la mort de dita sereníssima reyna, y entenent que vostra excel·lència, com a // 120*r* // loctinent general de sa magestat, havia de condecèndrer a la voluntat de dita ciutat y manar que ningú gosàs fer-se màscara, ha succeït que lo die o festa de sant Pau foren vistes moltes màscaras, ab molt gran admiració dels poblats en la present ciutat, y després se ha continuat ab gran extrem, apparexent cosa molt impròpia tenir dol ab demonstracions de molta alegria, lo que·ns ha obligats a fer juncta de moltes persones experimentades, perquè sobre dit fet nos aconsellassen lo que teníem obligació de fer. Les quals, aprés de molta discució, han aconsellat teníem obbligació de representar a vostra excel·lència fos servit manar prohibir nos faça màscara persona persona alguna, ni altrament se facen altres demonstracions de alegria durant lo temps del dol té la present ciutat per mort de la sereníssima reyna senyora nostra. Per tant, desijant fer lo que nostres officis nos obligan, venim acompanyats de prohoms a supplicar a vostra excel·lència se servesca manar ab pública crida que ningú gose en la present ciutat fer-se màscara ni fer altres demonstracions de alegria, ab les penas a vostra excel·lència ben vistes, perquè lo dol que la present ciutat té se puga continuar conforme en altres occasions se és acostumat, y la innata fidelitat que tenim a nostres reys y senyors nos obliga.»

Fonc-los respost per ses senyorias que ells acudiran a sa obligació com sempre en tot allò que pugan y degan fer.

En aquest die entrà lo cardenal Garrafa, qui venie de la cort de sa magestat, com a nunci era de Sa Santedad en dita cort, ysqué lo senyor loctinent general a rebre'l y no·y isqueren deputats ni concellers.

Dijous, a XII. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

120*n* Divendres, a III. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab les massas xicas endolades, per a visitar lo senyor cardenal Garrafa, qui posava en casa del senyor loctinent general. Foren rebuts ab molta cortesia y acompanyament, axí al arribar allí com al tornar-se'n.

Disabte, a IIII. En aquest die los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general los magnífics misser Francesc Aguiló, assessor y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, per supplicar a sa excel·lència fos servit manar remediar un gran excés entenien feyan los pares inquisidors en liurar a les galeres de Gènova sis o set forçats eren arribats de Çaragossa de la Inquisició de allí, com sie contra constitucions de Cathalunya, ús y styl, que tots los forçats de Aragó y València se liuren a les galeres de Cathalunya. E, tornats en consistori, referiren com ells havien fet lo que se'ls ere estat ordenat, y que ell ho manaria mirar.

Diumenge, a V. En aquest die anà lo consistori per vèurer un torneig se feye de quatre partidas devant lo palàcio del excel·lentíssim loctinent general, y estigueren en casa de mossèn Ferrer, mercader, als studis ab gelosies y no s·i anà ab cerimònia alguna.

121*r* Dilluns, a VI. En aquest die féu relació en consistori mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, que mossèn Barthomeu Piquer, receptor del General en Perpinyà, resta devent vuy líquit, per raó de sa recepció, mil nou-centes quaranta-una lliures y quinze sous y nou, per set terças, ço és des del primer de abril de 1610 fins al derrer de mars 1611.

121*v* Dimecres, a XV. En aquest die los senyors // 122*r* // deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general als senyors misser Francesc Aguiló, assessor del General y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, per supplicar a sa excel·lència manàs remediar los excessos grans se fan y són fets per lo Consell Real y thesorer en les execucions se fan acerca de les fautories, per raó dels robos se són fets en les parts de Segarra y Urgell, contrafent-se ab elles a diverses constitucions y en particular ab las que·s fan contra les persones militars, donant-los orde y facultat

[1612]

de replicar una y més vegades per la bona direcció dels dits negocis, y representan a ses senyorias les quexas que sobre açò tenien de molts particulars. E, tornats en consistori, referiren a ses senyorias com ells en effecte han representat dits negocis a sa excel·lència conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y discutit allí dit negoci. E que sa excel·lència en effecte, aprés de algunes dades y rèpliques, ha respost que algunes vegades convenia incidir en algunes coses com los delictes y casos eren grans, emperò que ell restava prest y apparellat en servar y fer servar les constitucions, com està obligat.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, y per part del bras militar los[a] senyors don Joan Burguès y de So, don Francesc de Gilabert, Joseph de Bellafilla, Francesc de Aguilar, Miquel Pol, don Dalmau de Copons, Jaume Sala, Bertran Dezvalls y[b] Montaner, explicaren a ses senyorias, com representaven a ses senyorias, la gran quexa tenie la present ciutat de que per ses senyorias se fecen festes y torneig, no obstant lo dol de la senyora reyna y contencions corrents ab los pares inquisidors y no ésser encara fetes les funeràries, y axí mateix supplican a ses senyorias sien servits en usar ab dita ciutat de la correspondència és estada fins ací ab dits negocis de la Inquisició y lo que importa lo bon assiento de dits negocis. Fonc respost per ses senyorias largament y dada raó de tot lo fins ací en dits negocis, y que si ells han resolt de fer lo torneig de la confraria, és estat entenent que dit torneig no és festa sinó exercici militar, lo qual se sol fer en Quaresma, com també per haver vist que lo stament militar ha començat de fer semblants festes, y molts dels que són ací ara assistiren en ell fent un torneig de // 123r // gala y quadrillas en lo present mes en lo carrer Ample y devant palàcio, assistint en ell la major part[c] de la noblesa d'esta ciutat, y per altres legítimes causes, y ab tot que ses senyorias ho mirarien y considerarien ab més acort, y farien lo que més convinga al benefici públic, y en lo de la Inquisició, com en açò han seguit sempre lo que la ciutat ha fet, han estat sperant lo que farie, y fins vuy no tenen relació alguna d'ella de haver fet encara altres enantaments, y estan prests y apparellats en fer tot lo que tocarà a ses senyorias, en correspondència de dita ciutat y per la obligació de sos officis com han fet fins ací, sens pèrdrer punt.

Dijous, a XVI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Francisco de Erill, Philip de Sorribes, don Francesc de Gilabert, don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, Bertran Desvalls, [a]Montaner, Joan Francesc Codina, Francesc de Aguilar, Lorens de Monbuy, y, de part de dit bras, referiren a ses senyorias lo contengut en una scriphtura o deliberació feta per dit bras aportaren en scrits, la qual és del tenor següent:

Die jovis XVI *menis februarii anno anativitate domini* MDCXII.

Convocades y congregades les persones del stament y bras militar // 123r // per orde del senyor don Alexandre de Lentorn, protector del dit stament y bras, en lo modo y forma acostumats, en la casa capitular de la santa iglésia de Barcelona en les claustres de aquells construïda y edifficada, en la qual per semblants negocis les persones de dit stament faent y representant lo dit bras militar altres voltes se acostuman de congregar, en la qual convocació y congregació entrevingueren y foren presents los senyors don Alexandre de Lentorn, protector; don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà, Joseph de Bellafilla, Luís Puig, don Baptista Terré y Picalqués, don Joan de Lupià, don Joachim Reguer, don Pedro Bosch, Francesc Calders, Antoni Dezcàllar, Hierònim Gort, Damià Gener, Hierònim Bosch, Joseph Montaner, don Joan de Paguera, don Joan Girón de Rebolledo, don Francisco Amat, Jaume Sala, // 123v // don Jaume Carbonell, don Luís Rajadell, don Francesc Vilana, don Joachim Carbonell, don Pedro Aymerich, Miquel Fivaller, Joan Castelló, Joachim Bolet, don Francisco Cassador, don Guerau de Paguera, don Anton d'Oms, don Joan de Josa, Francesc Cella, don Bernat d'Oms, Bernat Bertrolà, fra Honofre de Hospital, Hierònim Cardona, Philip Sorribes, Francesc Codina, don Francesc de Ayguaviva, Francesc de Aguilar, Bertran Dezvalls, Bernat Romeu, don Baptista Falcó, Miquel Pol, don Ramon Gilabert, // 124r // Francesc Xatmar, don Carlos Copons, don Francesc Girón de Rebolledo, don Berenguer d'Oms, Federic Tamarit, don Jaume de Lupià, don Francesc de Erill, don Luís Aragall, don Francesc Cassador, don Federic Terré, Honofre Lorens de Monbuy, don Guillem Armengol, don Guillem de Calders, Gaspar Calders, don Joan Çarriera, Hadrià Calvo, don Hierònim de Erill, don Dimas Macip, don Francesc de Gilabert, don Francesc Yvorra, don Benet de Fluvià, Luís de Boxadors, Miquel Oliver, Hysidoro de Aguilar, Gaspar Amat, Francesc de Vallgornera, // 124v // Miquel d'Oms, Gaspar Cadell, Francesc Vilaseca, Joachim Terré, Francesc Moradell, Pere Pau

a. los ... Montaner *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació un espai en blanc.*
c. part *interlineat.*

a. *a continuació un espai en blanc.*

Belloch, don Feliciano Cordelles, don Josep Quintana, Francesc Dalmau, Francesc Tamarit. Tots persones del stament militar, als quals, tots axí congregats, lo dit senyor don Alexandre de Lentorn féu la proposició següent:

«Deliberació:

Que·s faça una embaxada als senyors deputats dient-los que lo bras militar, ab diverses embaxadas enviades als senyors concellers y al savi Concell de Cent de la present ciutat, los ha promès y offert de acudir a tot lo que fos convenient per a la bona direcció dels negocis occorrents, y tota conformitat en lo que per dits negocis se offerissen, la qual offerta y promesa, estant y perseverant, havent entès una y moltes voltas y, en particular en lo die de vuy, per certificatòria de la deliberació del Concell de Cent, tingut en lo die de hair a dit bras de orde de dit Concell de Cent, per dos cavallers tramesa, còpia de la qual diuen haver enviada, axí mateix a dits senyors deputats, que per part de dits senyors concellers y Concell de Cent representavan ésser molt convenient que en ninguna manera se fes lo torneig ni altres festes, attento que dits senyors concellers, per la bona direcció dels negocis dexan // 125*r* // de fer altres coses de major importància, y que estant de per mig lo dol de la reyna nostra senyors, lo qual dits concellers tenen per avuy tant present, y no havent feta encara la capella ardent y demonstracions acostumades, y los dits negocis en lo estat que estan y estar tot parat, a fi de conseguir lo que·s desija, y que les demonstracions de festes, torneig y altres, són en evident dany del progrés ab que dits negocis se guien, considerant la obligació tenen de complir lo que a dita ciutat ha promès, supplican a ses senyorias sien servits manar prorogar lo torneig fins lo dol y la disposició dels negocis donen lloc y·s puga fer ab conformitat de la ciutat, a qui en aquest cas se deu tant bons officis y que fent-los mercè de porrogar dits senyors deputats lo dit bras ho estimarà a singular mercè, y a ont nos faça dita porrogació, delibera y determina lo present bras que ninguna de les personas de aquell assistescan en cosa alguna de dit torneig, ans bé ni ses persones ni les de ses mullers, filles ni altres que estigan a sa disposició, assistescan en la plaça del Born lo die que tal torneig volguessen fer contra deliberació de dit bras, y que sie portada còpia auctèntica a dits senyors deputats dels noms de tots los cavallers de la present juncta, y no resmenys se nottifique a dits senyors deputats la fracció y rompiment de constitucions se offereix en lo cas occorrent, y que, pus toca a son offici procurar lo reparo de aquelles, lo emprengan ab lo cuydado y valor que són obligats. Y que la present deliberació se faça a saber als senyors concellers y disabte al savi Concell de Cent.»

De premissis aliena manu scriptis fidem facio ego Bernardus Puigvert, notarius publicus Barcinone ac scriba negociorum dicti brachis et stamenti militaris manu mea.

125*n* E los senyors deputats en effecte los han respost que desijan acudir en tot a la conformitat de la ciutat, y que fins ací havien fet las diligències possibles en conformitat de dita ciutat y que, en lo que toca a dexar de fer lo torneig ho tractaran ab més acort.

Disabte, a XVIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada, als senyors concellers y Concell de Cent estava ajunctat, los senyors prior Copons, don Miquel Meca, Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, anant ab massas cubertes de dol y ben acompanyats en la forma acostumada, als quals donaren orde explicassen la embaxada següent, que per ser molt larga la'ls donaren en scrits per la memòria y perquè·s pogués legir allí, la qual és del tenor següent:

«Considerant los senyors deputats que ab ordinació particular, que és 16 en orde entre les ordinacions jurades de la confraria de sant Jordi en lo libre de les Ordinacions, recòndit en la scrivania major de la casa de la Deputació, està disposat que se haja de fer un torneig // 126*r* // de cavall o[a] de peu quiscun any lo diumenge de la septuagèsima, y que dit torneig pròpriament no és festa ni demonstració de alegria, sinó exercici de art militar, y ensaig per a que los cavallers jóvens se adestren y exerciten en les armas, los quals actes y exercicis de milícia se acostumen y han acostumat fer-se en qualsevol temps, encara que sie de Quaresma, en lo qual se té dol universal y estan prohibits tots gèneros de festes, gales y demonstracions de alegria, y que en semblants torneigs, justas y altres actes militars, solen exir cavallers que aportan dol de sos pares, mullers y altres personas conjunctas, encara que lo dol sie de poc temps y fresca la memòria dels morts, y açò mateix sia estat observat sempre en altres occasions de dols, contencions y infortunis que patie lo Principat, y ab molt justa causa per ser aquestos actes de virtut loables y precissament necessaris en una república ben governada, y en ninguna manera contraris al sentiment y pesar que és raó se tinga de mort de reys o de altres semblants calamitosos successos. Considerant, axí mateix, que havent-se tractat y tingut col·loqui en lo bras militar acerca de fer-se dit torneig no se havia presa

a. o *interlineat.*

[1612]

resolució en contrari, ans bé, haver-hy hagut molts vots que, pus ere exercici de armas, se podia fer sens nota del dol que al present se té per la mort de la reyna nostra senyora, y que lo fer-se dit torneig no podie causar prejudici ni fer dany algú al negoci que·s porta contra los pares inquisidors, per no tenir ninguna deppendència ni connexitat hu ab altre, ans bé, que havia de apparèixer mal per occasió de contencions dexar-se de fer lo ordinari acostumat, precís y obligatori, mostrant flaquesa[a] de ànimo a ont sobra la justícia. Considerant no res manco, que havent-se tingut lo savi Concell de Cent algunes voltes després que dits senyors deputats han publicat y donat demonstracions certas de voler fer dit torneig, per part de dit savi Consell de Cent no se'ls ha advertit cosa en contrari, ni per persona alguna se'ls ha senyalat que·y hagués inconvenient, y per ço han entès sempre que la voluntat de dit savi Concell // 126*v* // de Cent ere conforme a la determinació de dits senyors deputats, la qual de altra manera[b] asseguran a vostres magnificències y mercès no haguesen feta ni publicada, com sa instància sie estada sempre y sia no differir ni discrepar un punt del parer de la ciutat, ans correspòndrer perpètuament a la conformitat que·s obligació tenir ab ella.

Dits senyors deputats han perseverat y passat avant en dita sa determinació de que·s fes lo torneig lo diumenge primer vinent, que·s de la septuagèsima, aplazat en dites ordinacions, fent posar a punt la plaça, convidant al senyor virey y tribunals, publicant-lo, donant-ne notícia als mantenedors y aventurers y fent tots los demés preparatoris per al dit torneig necessaris.

Y com, després de totes estes coses, ço és, en lo die de dijous pròximament passat, de part del bras militar se haja enviat una embaxada als dits senyors deputats, contenint en effecte que·s sobresegués y dexàs de fer dit torneig, en conformitat del que los senyors concellers y savi Concell de Cent havien resolt y determinat, de la qual embaxada dits senyors deputats feren molta admiració, no sols perquè si en dit savi Concell de Cent se hagués tractat y feta resolució de que no·s fes dit torneig no·y havia causa se'ls hagués de dexar de certificar y advertir per lo mateix savi Concell de Cent, com bé en totes occasions té acostumat, pus entre les dos cases de la ciutat y Deputació no són menester medis de altres persones, particularment estant ab la unió y conformitat estan y que és just estigan, però encara ha causat admiració a dits senyors deputats dita embaxada per no haver molts dies que·s féu públicament un torneig voluntari y que·s podie excusar, en lo qual isqué quasi tota la noblesa d'esta ciutat y la major part de les persones del bras militar y ses mullers y filias estigueren en ell posades ab galas, no tenint en dita occasió per impediments lo dol de la senyora reyna las contencions en que estam, que la ciutat havie feta embaxada particular per a què no·s fes dit torneig voluntari, y que dits senyors deputats per donar gust a dita ciutat haguessen determinats de no assistir-hy // 127*r* // a lo menos en forma de consistori, que·s lo mateix que no trobar-s·i diputats. Y que en la juncta que tingué dit bras militar al primer del present mes de febrer, molts dels matexos cavallers que ara en esta embaxada se són firmats votaren y foren de parer contrari, dient que·s podie y devie fer dit torneig per ser acte militar. Ha apparegut a dits senyors deputats enviarnos a donar raó a est savi Concell de Cent tant de dita embaxada feta per part del bras militar, fundada en deliberació de dit savi Concell de Cent, de la qual may dits senyors deputats han tingut notícia, quant encara per a representar a dit savi concell les justes causas que·ls han mogut a determinar que·s fes dit torneig lo estat en que està ya vuy lo negoci, lo consistori tant obligat en haver de prosseguir y executar sa determinació lo haver de desconvidar al senyor virey y tribunals, no podent donar causa alguna ni satisfacció que[a] parega justa particular després de ser estat tant repensat lo negoci, lo que lo bras militar representa –encara que al que se ha de crèurer ab bon zel y gana de acertà– però també poder-se pretèndrer ésser moguts tart, y no fundar-se en raons y causas justas y, lo que més és de considerar haver volgut ab dita embaxada impossibilitar als dits senyors deputats de que no fecen dit torneig, no sens voler senyalar superioritat al consistori, y applicant-se lo poder de tot un cos y del dit Principat, essent solament un bras de aquell y en matèria que no toca al dit bras decidir ni determinar-la. Y, finalment, que fossen servits vostres magnificències y mercès de considerar totes les sobredites circumstàncies y altres que en lo negoci occorrent persones de tanta maduresa y discreció sabran millor considerar, a effecte que dit savi concell, que·s estat sempre lo amparo y segura defensa de les preeminències y prerogatives de aquell consistori, abone y approve la determinació tant justa feta per dits senyors deputats y no vulla permètrer que la auctoritat de dit consistori // 127*v* // patesca detriment, pus en occasions semblants han sempre dits senyors deputats fet, y se offereixen fer lo mateix per avant en favor de dita ciutat, y saben vostres magnificèn-

a. *a continuació ratllat* y.
b. manera *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* sia.

cies[a] y mercès que en ninguna cosa han faltat que a la ciutat haja convingut, ans bé, se són mostrats molt vigilants y desijosos de acudir al servey de aquella, y si en alguna cosa appar no haver acudit no és estat per no voler, sinó per apparèixer que convenia differir-ho, prevenint algunes coses y fent certas diligències que vostres magnificències y mercès entendran ésser molt al propòsit per a la bona direcció del intent de la ciutat. Y axí certifican a vostres magnificències y mercès que, en correspondència y conformitat del que, ab la última embaxada per part de dit savi Concell de Cent, és estat representat a dits senyors deputats, acudiran ab moltes veres ab gran aflicció y puntualitat y que tant en los negocis de contencions occorrents, y encara en tots los demés que se offerescan en benefici de dita ciutat, dits senyors deputats se offereixen promptes y ab noves ganas de servir a vostres magnificències y mercès y estar en lo particular del torneig esdevenidor al que per vostres magnificències y mercès serà deliberat.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E fonc-los respost per orgue del senyor conseller en cap ab molts agraïments, e que·s tractarie en dit concell y, presa resolució, se tornarie resposta.

E en aprés, ya de nit, vingueren ab embaxada en consistori per part de dits senyors concellers y Concell de Cent los senyors Francesc Cosma Fivaller, Julià de Navel y, de part de dits concellers y Concell de Cent, referiren a ses senyorias[b] // 130*r* // com aquell concell havie deliberat que per ara sien servits en sobresèurer dit torneig, per occasió de dit dol de la sereníssima reyna, del que tots ne rebran particular mercè, y junctament sien servits fer les embaxades deliberades fer per dit savi concell al excel·lentíssim loctinent general, per execució de dita sentència real promulgada contra los pares inquisidors per spay de deu dies, conforme per dit concell és estat deliberat que, passats aquells, se tornarà tenir altre consell per pèndrer la resolució més convinga en dits negocis. Fonc-los respost per ses senyorias, per orgue del senyor deputat eclesiàstic, com ells ab molta voluntat estan prests y apparellats en fer lo que per dit savi concell és estat deliberat, y de usar ab dita ciutat la bona correspondència s'és tinguda en estes coses fins açí, axí ab dits negocis com ab los demés, y que per sa part no faltaran un punt.

a. mercès *al manuscrit.*
b. *a continuació un memorial que ocupa els folis 128r-129v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 689.*

130*v* Dimecres, a XXII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes del General, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, anaren consistorialment, ab les massas xicas y cubertas de dol, al excellentíssim loctinent general y, arribats allí, ab la sòlita cortesia supplicaren a sa excel·lència en effecte lo següent: [1612]

«Excel·lentíssim senyor.

Los deputats del General de Cathalunya restaren ab molt gran obligació per la mercè que vostra excel·lència féu a tot est Principat de manar proferir la sentència y publicar les cridas per execució de aquella contra dels pares inquisidors, per ser dit negoci hu dels més principals, de major gravedat y importància que pugan succeir-se en esta província y, com havent tingut dit negoci tant bons principis, y estant tant avansat y havent vostra excel·lència fet en ell tant bons officis, sempre han confiat y confian dits deputats que ha de tenir pròsperos fins, y los successos quals se poden desijar per lo benefici públich y comuna utilitat d'esta terra, particularment attès que, no executant-se dita real sentència y cridas per vostra excel·lència manades publicar, se contrafarie a notòries constitucions de Cathalunya, que ya ab altres embaxades per part del consistori de dits deputats són estades specificadas. Per observansa de les quals constitucions y leys de aquest Principat que vostra excel·lència ha jurades, supplican extrajudicialment[a] dits deputats, en correspondència del que la ciutat ha supplicat, sie de son real servey de vostra excel·lència en conformitat de la mercè que fins ací se'ls estada feta, no obstant // 131*r* // qualsevol impediments y cosas que·s pugan considerar en contrari, executar y deduir en effecte la dita sentència y cridas reals, que de tot ne rebran dits deputats singular gràcia y mercè de vostra senyoria.» Fonc-los respost per sa excel·lència en effecte que ell desija dar gust y contento a dits senyors deputats y concellers d'esta ciutat, y no sols en la execució de dita sentència, més encara en donar y dexar un bon assiento perpètuo en dits negocis dels inquisidors, de tal manera que no·y haja més occasió de contencions entre dits inquisidors y los demés tribunals, y fa en açò y ha fet y farà tot lo que li serà possible, emperò[b] com tinga orde de sa magestat, y sie estat servit de porrogar dits negocis y lo bon assiento d'ells per altres tres mesos que, per haver estat occupat en la primera porrogació en tanta varietat de tants graves negocis li han occorregut en dit temps, y alguna discrepància hy havie entre les persones

a. *a continuació ratllat* a.
b. *a continuació ratllat* quant.

ho havie comès ho mirassen, no li és estat possible assentar-les, y axí ell no pot fer res en ells sens altre orde de sa magestat, offerint-se de nou en fer-hy tot lo que puga, axí ab sa magestat com ab los demés, com té offert. Fonc-li replicat per ses senyorias acerca dites coses ab alguns advertiments, y dit senyor loctinent general dix y respongué lo mateix en effecte que dalt ha dit, y que ell no pot exir del orde de sa magestat fins tinga altra cosa en contrari, y que per sa part no perdrà punt, y axí se despediren ses senyorias ab la cortesia y acompanyament. Y, fet açò, se'n anaren ses senyorias ab dites massas // 131*v* // y acompanyament fins al moll, y de allí se'n entraren dins les galeres del General, visitant aquelles, fent allí aportar molts vestits de capots, armilles, camises y calsots per als qui·n faltaven y patien per lo fret.

Disabte, a XXV. Festa de sant Mathià, apòstol.

Mars MDCXII

132*v* Dimecres, a VII. En aquest die, a migjorn, comentaren a tocar les campanes per les funeràries per la sereníssima reyna dona Margaritta, muller que ere de nostre rey y senyor don Philip Terç, y continuaren a tocar tretze dies aprés.

En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Pere Ausiàs March, donzell; Joan Dusay, ciutadà, fent a saber a ses senyorias la resolució havia pres lo Consell de Cent de fer les funeràries de la sereníssima reyna donya Margaritta, donant còpia de la deliberació havie feta dit savi consell, la qual és del tenor següent:

«Còpia de la deliberació del savi Concell de Cent celebrat a 2 de mars.

Que·s façen les obsèquias per la ànima de la sereníssima reyna nostra senyora, començant a tocar les campanes lo primer die de Quaresma primer vinent, ab tal emperò que les vint gramalles que acostuman de donar los magnífics consellers sien donades als quatre staments, // 133*r* // ço és, ciutadans, militars, mercaders, artistes y menestrals, ço és, sine de cada stament, ab que sien persones del present concell y que vuy se troban presents en lo present concell, les quals sien extretes a sorts, sens digregar-se lo present concell, y plegats los tillets per a que no·s puga vèurer lo que serà scrit en elles, y si acàs serà extret algú que ya tinga gramalla, axí per ésser official com altrament en son loch ne sie tret altre. Quant, emperò, en la contenció dels pares inquisidors, que nos moga ninguna cosa que no sie vingut lo correu, que per orde dels senyors concellers y savi Concell de Cent és estat tramès al rey nostre senyor. E si acàs les funeràries seran fetes y lo correu no serà tornat, que lo endemà que dites obsèquies seran acabades los senyors concellers hajan de ajuntar lo present, y en aquell proposar lo dit fet, perquè s·i puga pèndrer la resolució que convindrà, la qual deliberació se faça a saber per dos cavallers als senyors deputats y bras militar.»

Dijous, a VIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Francesc de Erill, don Federic Meca, los quals, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias com havien entesa la declaració s'ere feta en cort de sa magestat de la mestrescolia de Leyda, dient com se podia obtenir per aragonesos o valencians, y que s'ere feta per persones de altres consells y no del de Aragó, contrafent a diverses constitucions de Cathalunya, y en notable prejudici del present Principat, axí la una cosa com // 133*v* // l'altra, y majorment la última, y axí supplican a ses senyorias ab moltes veres que se opposen a la defensió de dits negocis per ser de la qualitat y importància són. Fonc-los respost per ses senyorias que ho faran ab moltes veres, agraint als senyors de dit bras los advertiments.

Disabte, a X. En aquest die los senyors deputats y oïdor militar, los altres absents y malalts, anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general cridats per ell y, arribats allí, los dix sa excel·lència que tenie que tractar-los en secret certs negocis, y axí se'n anaren fora de la istància tots los qui eren en la sala, restant ab sa excel·lència lo consistori y los assessors y advocat fiscal, y allí sa excel·lència los donà raó larga del què havie mogut a sa magestat, y les causes de la resolució de la mestrescolia de Leyda, que en effecte podia ésser valencià o aragonès com cathalà, allí se li feren algunes rèpplicas, dexant-les a major[a] ocasió de assentar-les, conforme referiran ses senyorias.

En aprés los envià sa excel·lència una carta de sa magestat, de 21 de febrer del present, dirigida a dit loctinent general en crehensa de dits negocis, és buydada avant a 31, mes de març.

134*r* Dimecres, a XIIII. En aquest die vingueren en la present casa, per part dels magnífics concellers d'esta ciutat, quatre cavallers y ciutadans per a convidar a ses senyorias per al dol de la sereníssima reyna se tindrà en la casa de la ciutat divendres, disabte y diumenge primer vinent, y a les funeràries se celebraran en la Seu d'esta ciutat lo dilluns aprés següent, los quals vingueren

a. a continuació ratllat deliberació.

acompanyats de alguns officials de dita ciutat, y tots entraren en la sala del consistori ab lo cap cubert y gramalles rossegants, y en dit consistori sols hy eren les hores los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdor militar. Fonc-los respost per dits senyors deputats y oïdor que besavan les mans de ses magnificències, y que ells acudiran a sa //134*v*// obligació conforme és acostumat y anant[a]-se'n del consistori los acompanyaren molts officials fins al cap de la escala.

En aquest mateix die los senyors deputats manaren convidar, per los porters de la present casa, als magnífics assessors, advocat fiscal y altres officials del General per al dit dol, repartint aquells memorials per a que acuden en les cases de dits senyors deputats y oïdors, ço és, quiscú en sa casa dedicada, respectivament.

Dijous, a XV. Festa de santa Madrona. En aquest die no·s féu per la Seu ni concellers la professó ordinària se fa a la casa de dita gloriosa santa quiscun any, per causa de dites funeràries, porrogant aquella per altre die.

Divendres, a XVI. Dol de la mort de la sereníssima reyna donya Margaritta[b]. En aquest die se començà de tenir lo dol de dita senyora reyna en la casa de la ciutat y en la present casa, vingueren los senyors deputats y oïdor militar[c] en la present casa en la forma següent, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic fra Francesc Senjust, abbat de Arles, ab son porter devant, ab gramalla y maça xica cuberta de drap negre, venint ab gramalla ab un capellà que li aportava la falda, anant també ab gramalla, anava //135*r*// dit senyor abbat ab barret de capellà sens sombrero. Al costat de dit senyor abbat anava, a la dreta, misser Francesc Aguiló, assessor del General més antic y, a la squerra, don Bernat de Peguera, defenedor del General, y aprés d'ells venia lo scrivà major y síndic del General, y en aprés los demés officials anaven ab dit senyor deputat, per son orde de dos en dos, y ningú portà falda sinó dit senyor deputat ecclesiàstic. Entrant per la porta principal se'n entraren tots a la sala gran del reys per tenir dit dol. Lo senyor deputat militar, don Jaume Camps y de Meca, vingué en consistori ab la mateixa forma de dit senyor abbat, ab falda larga li aportava un criat seu ab gramalla y, al seu costat dret, misser Hieònim Soler, assessor, y a la esquerra don Galceran de Peguera, official del General, y aprés d'ells altres officials, que eren cerca de vint, tocà per quiscú per acompanyar, y de la matexa manera vingué lo senyor deputat real, misser Pere Aymeric, doctor en drets, en consistori, y al costat seu don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, y a la squerra, don Joan Dezpalau, dressaner del General, y aprés d'ell molts altres officials de dos en dos, per son orde. Lo senyor oïdor militar, qui és lo senyor Emanel de Planella, senyor de Talamanca, vingué sens porter devant perquè los oïdors no aportan massa quant lo deputat de son stament hy és. Al costat de dit senyor oïdor venien dos cavallers officials del General y, aprés d'ells molts, altres officials, y tots los dits ab gramalles y cap cubert, ningú portava falda alta, sinó los dits senyors //135*v*// deputats y oïdors, y axí arribats se'n entraren com venien en la dita sala gran dels reys, a ont havia molts banchs conxat a punt per a seure, y estava ab les parets nues, y aprés de haver estat allí una bona estona manaren fer un altar en dita sala de baix del crucifixi, y allí se celebrà una missa baxa, la qual oïren allí ses senyorias y tots los demés officials estavan en lo dol.

E los senyors deputats determinaren de enviar als magnífics concellers[a] de la present ciutat quatre cavallers officials del General, acompanyats de diversos officials, fent-los a saber com vuy, després dinar, havien resolt de anar a visitar a ses magnificències, y axí sempre y quant se'ls donarà són lloc competent com és acostumat, y se asarà ab ells lo mateix que és acostumat, ço és sens dexar-los preceir de ningun titular, acudiran allí ab molta voluntat. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que ses magnificències en effecte los han respost que rebran molta mercè de sa visita, y que serviran a ses senyorias axí en los llochs los toca y en lo demés conforme s'és fet fins ací y, últimament en lo dol del any 1598, quant morí la magestat del rey don Philip, pare de nostre rey y senyor, vuy benaventuradament regnant. E, fet açò, los dits senyors deputats y oïdors se'n tornaren a ses cases ab la matexa forma eren vinguts, anant juncts //136*r*// fins a la entrada de la present casa, y de allí aprés se departiren.

En aquest mateix die, després dinar, los dits senyors deputats y oïdor militar tornaren per a tenir lo dol en la present casa, ab la matexa forma y acompanyadament eren vinguts lo de matí y en la matexa sala dels reys, y aprés de alguna hora foren en dita sala enviaren un porter de la casa a casa de la ciutat, perquè sabés ab algun porter dels senyors concellers si estaven encara juncts, y si los senyors deputats hy porien en-

a. a continuació ratllat de.
b. anotació escrita al marge esquerre.
c. militar *interlineat.*

a. a continuació ratllat d.

[1612]

cara anar y, tornat referí com estavan ya juncts, y s·i porie anar sempre que sien servits. E, poc aprés, dits senyors deputats y oïdor[a] hy anaren per estar los senyors (diputats) ecclesiàstic y real malalts, y axí no·y foren, anant devant los tres porters ab massas xicas cubertas, y dits quatre senyors tots ab una filera, anant lo senyor oïdor militar a la esquerra, y aprés d'ells los assessors y advocat fiscal, y aprés los demés officials de dos en dos y tres per son orde, que per tots eren vuytanta o més, y arribats en dita casa foren ben recebits, ço és, ya en la escala per molts officials de dita ciutat, y al cap de la escala per alguns cavallers endolats y, arribats en lo lloc o sala del Concell de Cent estavan dits magnífics concellers ab molts pròmens ab gramalles y cap cubert, assentaren als senyors deputats en lo lloc acostumat de estar los cavallers y ciutadans més antics quant se té lo Concell de Cent, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic al costat del conceller en cap, de tal modo que los dos venien estar sota la Verge Maria és allí, y al costat de dit senyor deputat ecclesiàstic y envers lo hort venien los demés senyors deputats y oïdor militar, y als assessors y advocat fiscal posaren en lo mateix banc, entre prom y prom, cavallers y ciutadans, si bé se pretengué allí per part de dits assessors se'ls feye agravi, per ço que ells sempre han acostumat de estar junct als senyors deputats y oïdors per fer consistori ab ses senyorias, y lo mateix se és usat altres vegades en semblants occasions, y per ésser lo temps breu se dexà per altra occasió, restant com se estavan al temps se assentaren. // 136*v* // Y aprés de una estona estigueren en dit dol vingueren los porters de ses senyorias, vingueren los porters y·s posaren devant ses senyorias, y axí se alsaren, acompanyant-los molts cavallers y officials y dos concellers, ço és los concellers fins a la porta de la sala y los pròmens fins al cap de la scala, y los officials fins a la entrada, y fet açò se'n tornaren en la casa de la Deputació, ab lo mateix acompanyament, y de allí a ses cases.

Disabte, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdor militar anaren a la casa de la Deputació en la mateixa forma del die de hair, endolats y acompanyats dels officials, y en la matexa sala dels reys, en la qual sala se digueren moltes misses de rèquiem en lo mateix altar hy ere del die abans, y axí mateix se'n digueren en la capella de dita casa y en dos altars se eren fets en les claustres, lo hu a la part de la istància del comprovador de les bollas y l'altre allà a ont era abans la istància del regent los comptes, y en quiscú cremaren dos atxes y ciris. Y, aprés de haver estat dits senyors deputats y officials en dita sala una bona estona, enviaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, acompanyat de vuyt o deu oficials ab gramalles rossegants, als magnífics concellers, avisant-los com després dinar ses senyorias volien anar a fer-los visita en la forma de hair y, tornats de dita embaxada, referiren com ses magníficències besaven les mans a ses senyorias y que ells los rebrien y darien lloc, conforme feren lo die de hair.

Òbit del senyor ardiaca Bru, oïdor ecclesiàstic[a].

En aquest mateix die després dinar, tornaren ses senyorias en dita sala gran ab lo mateix acompanyament dits senyors deputats y oïdor, y tingueren allí lo dol, y poc aprés vingueren allí per part del senyor Francesc Bru, germà del senyor Joseph Bru, ardiaca y canonge de Vic, oïdor qui ere // 137*r* // ecclesiàstic, dos cavallers, qui explicaren a ses senyorias com dit senyor oïdor Bru, Nostre Senyor ere estat servit en aportar-se'l-ne en sa glòria lo die de vuy, y que no entenien soterrar-lo ací, sinó en Vic, y axí nos tindrie ací lo[b] dol, supplicant a ses senyorias sien servits fer-se per ell lo que s'és acostumat fer en los demés. Fonc-los respost per ses senyorias com han tingut y tenen una pena y dolor de dita mort, y sols lo(s) resta gran alívio de que és en la glòria del Senyor, conforme sa vida exemplar y grans parts, y axí ells acudiran ab moltes veres a sa obligació, conforme s'és acostumat fins ací.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors y assessors anaren a casa de la ciutat per visità als magnífics concellers, ab la matexa forma del die abans, y foren rebuts de la matexa manera y assientos, lo advocat fiscal no·y anà per no haver-li dat lo lloc a ell ni als assessors lo die ans, conforme se acostuma donar anant ab los senyors deputats, y axí dexà de anar-hy.

E, tornats de dita casa de la ciutat, estigueren en dita sala gran per alguna estona y, tractantse allí acerca del que per dits concellers fonc dit a ses senyorias en dit dol, dient-los com entenien que sa excel·lència no porie anar a la capella ardent, y axí no·y anirie lo Real Consell, per ont ses senyorias los porien fer mercè en assistir allí y afavorir-los, pus hy tindrien lloc, y aprés de discutit dit negoci y tractat ab los magnífics assessors y advocat fiscal y officials del dit General, y considerat aquell y veent que dit convit ere ya de rebot y per dita falta de no anar-hy dit loctinent general y Consell Real, se dexà a ma-

a. a continuació ratllat s.

a. anotació al marge esquerre.
b. lo *interlineat.*

jor deliberació. E, fet açò, manaren ses senyorias als porters de la present casa // 137v // convidassen a tots los monastirs y parròchias que, dilluns propvinent a migdie y tot lo die aprés, toquen per la ànima de dita sereníssima reyna, y lo die de dimars, a 21 de dit (mes), vingueu en forma de professó quiscun convent y comunitat en la casa de la Deputació per fer la absolta general, com és acostumat. E, axí mateix, donaren orde al senyor oïdor militar convide, per dit anniversari se farà dit die en dita casa, el excel·lentíssim loctinent general y axí mateix el[a] síndich del General convide als magnífics concellers, bisbe de Barcelona, comtes y magnats, y açò ben acompanyats, com és acostumat.

En aquest mateix die, ya tart, los senyors deputats enviaren a mossèn Francesc Bru, germà del senyor oïdor ecclesiàstic (que) morí, lo síndic del General, acompanyat ab quatre officials, per donar-li lo pèsame de sa mort y lo quant ho havien sentit tots, y que en lo demés se farà per ell tot lo fins ací y ab algun aventatje.

Diumenge, a XVIII. En aquest die, de matí, se continuà lo dol en la present casa, en la mateixa forma que lo die de hair, axí venint, estant, com tornar-se'n ses senyorias. Misses, per ser diumenge, no se'n digueren sinó molt pocas, per no poder-se'n dir de rèquiem, dexant-les per al die de demà.

138r En aquest mateix die enviaren ses senyorias una embaxada per lo síndic y alguns officials ab ell endolats als magnífics concellers, tornant-los resposta en effecte com no tenien remey de anar a la capella ardent demà se farà en la Seu per no tenir bras real, attès lo deputat real està indispost y lo oïdor està malalt y nou dies fa, en consistori, y axí que·ls tingan per excusats. E, tornats de dita embaxada per ells feta, ab lo cap cubert y faldas rossegants, referiren ere estada feta conforme los és estat ordenat.

En aquest mateix die los senyors deputats[b] donaren orde al senyor oïdor militar convidàs al excel·lentíssim loctinent general per a després demà, al anniversari se ha de fer en la present casa per la senyora reyna, anant ab ella ben acompanyat de cavallers y officials endolats com és acostumat<s>, y axí mateix donaren orde al síndic del General convide als magnífics concellers y senyor bisbe de Barcelona, y al andador de la confraria de Sant Jordi, convide als abbats y ecclesiàstics y cavallers, y axí mateix donaren orde als porters de la casa conviden los monastirs y parròchias (que) demà a migdie toquen ses campanes fins al die aprés migdie per dita sereníssima reyna, y que lo dit die següent vinguen ab professó en la present casa per fer la absolta general, com és acostumat, al de matí, y axí·s féu tot punctualment.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die se féu la capella ardent en la Seu. Digué lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona, y predicà lo pare Tamayo, del orde de Sant Francesc de Pàula, predicador famós. No·y fou sa excel·lència per estar indispost, // 138v // ni los senyors deputats, per lo que està dit en les jornades precedents.

Dit die, de matí, vingueren dits senyors deputats y oïdor militar ab ses gramalles en la present casa, conforme les de atràs, y allí estigueren fins a migdie, y aprés se'n tornaren en la matexa forma que en los dies atràs.

Dit die, a migdie, començaren de tocar lo monastirs y parròchias per lo aniversari se ha de fer demà en la present casa[a] de la Deputació per dita sereníssima reyna. Aparellàs la capella gran y claustres, tot de dol, y logaren-ho tot per cent liures, manaren convidar per lo síndic los senyors bisbes de Barcelona y de Vic, y concellers y comtes, y per lo andador los del bras ecclesiàstic y militar per al dit anniversari.

Dimars, a XX. En aquest die se féu, en la capella gran de la present casa, lo anniversari o obsèquies per dita sereníssima reyna, estant tota la capella y claustres com dit és atras endolat de bayetas. Devant la porta major de dita capella havia un túmol molt gran ab grades y per les grades se havien fets forats molts per posar atxes, mes per no causar fum y no s·i haguera pogut habitar no s·i posaren atxes, sinó ciris grochs, y les atxes estaven fora als corredors ab brandoneres que foren[b], sens los dels altars de les misses. Dalt sobre lo túmol estava lo jau, lo túmol de morts ordinari, ab dosser de vellut negre, y sobre d'ell una corona de rey ab un coxí de vellut. Los senyors deputats y oïdor militar hy vingueren ben acompanyats, tots ab ses gramalles y ab la matexa forma hy eren vinguts los dies atràs, sens sperar los uns als altres perquè en semblants occasions no·y ha cerimònia. Lo senyor virey no·y fou perquè estava indispost. Vingueren-hy los senyors concellers ab molts prohòmens del die de hair, ab gramalles rossegants, ysqueren-los los a recebir los assessors, advocat fiscal // 139r // y alguns officials al cap de la escala, y no los senyors deputats ni oïdors, perquè en tals occasions no·y ixen. Ana-

a. al *al manuscrit.*
b. *deputats* interlineat.

a. *a continuació repetit* en la present casa.
b. *a continuació un espai en blanc.*

[1612]

ven[a] d'esta manera, ço és, los conseller en cap y ter primers, y aprés lo quart y quint, y en ordis 4 y 5, se posaren dits assessors y advocat fiscal. Y, arribats en la sala, se assentaren en sos bancs acostumats vanovats, prop del altar a la part de la epístola, y més envers la porta estavan los senyors deputats, assessors y officials, y a la part del evangeli, en front de dits senyors concellers, estavan los militars, y en los bancs de front de dits senyors deputats lo bras ecclesiàstic, estava al cap d'ell lo prior de Cathalunya, abbat de Sant Cugat, abbat Codina, abbat Jordi y altres ecclesiàstics. Fonc tanta la cavalleria y los engramallats aportaren los senyors concellers que no·y bastavan bancs per més que·n portassen, y tota la sala ne estava ya plena. Digués lo offici ab gran cantòria y solemnement, digué'l lo ardiaca de Santa Maria de la Mar, [b]de Navel, ab diaca y sotsdiaca, predicà lo pare fra Francesc Tamayo, del orde de Sant Francisco de Pàula, qui havia ya fet dit sermó en la[c] Seu lo die ans, y féu-lo ab gran aplauso y contento de tots, per ser predicador grave y famós. Acabat que fonc lo dit offici y absolta general se féu allí devant lo túmol, se'n començaren de anar dits senyors concellers acompanyats dels assessors, advocat fiscal y de molts officials de la casa, axí cavallers com altres, acompanyant-los dits assessors y cavallers fins al cap de la escala, y los altres officials fins baix al peu de la escala. El prior de Cathalunya, qui partí aprés que foren fora los dits concellers, acompanyaren quatre officials, y entre ells un cavaller[d], lo scrivà major fins al cap de la escala, despedint-se allí axí uns com altres ab molta cortesia.

Abans que·s començàs l'offici vingueren tots los monastirs y parròchias d'esta ciutat y cerca d'ella ab professó, y tots entraren dins dita sala gran, fent quiscuna d'elles una absolta general ab gran solemnitat y molt concurs de gent, com si fore la festa de Sant Jordi, y tot est die // 139*v* // fins al migdie, y lo die atràs de mig die en avall havien tocat molt totes les parròchies y monastirs vingueren a fer dites absoltes. Lo de la campaneta de les ànimas féu la crida a cavall ab sa gramalla ab dos officials mecànics, qui axí mateix lo acompanyen dient en la forma següent:

«Devots christians y christianas pregareu a Nostre Senyor Déu per la ànima de la sereníssima reyna y senyora nostra donya Margaritta de Àustria, qui és passada d'esta vida en l'altra, de Déu sie ella.»

a. Anaven ... fiscal *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació un espai en blanc.*
c. *a continuació ratllat* casa.
d. *a continuació ratllat* un.

En los demés quatre altars se celebraren també dit die per diversos religiosos y capellans tantas missas com se pogueren celebrar per la ànima de dita senyora reyna, y oí aquelles grandíssim commers de gent. E, fetes les dites coses, los dits senyors deputats y oïdor se'n tornaren en ses cases, ab lo mateix acompanyament y[a] cerimònia eren vinguts los dies atràs.

Dimecres, a XXI. Festa de sant Joseph. En aquest die se començaren de dir en la capella nova de la present casa tot lo matí, per diversos religiosos y capellans, les missas per la ànima del senyor Joseph Bru, ardiaca y canonge de Vic, oïdor ecclesiàstic, qui és passat d'esta vida en l'altra, de Déu sie. Amén.

En aquest mateix die se féu y publicà la crida de braços per fer extracció de habilitadors per la enseculació faedora de la bossa de oïdor ecclesiàstic.

140*r* Dijous, a XXII. En aquest die se féu extracció de habilitadors en la sala gran dels reys y enseculació, com apar en libre de Deliberacions a dit die. En aquest mateix die se continuaren les misses en dita capella xica.

Divendres, a XXIII. En aquest die se féu lo anniversari en la capella xica de la present casa per dit senyor oïdor ecclesiàstic, ab un túmol gran fora d'ella sota del simbori, ab moltes atxes ab brondoneres al derredor, digués ab molta cantòria y ab diaca y sots-diaca, los senyors deputats y oïdors estaven assentats en la capella dins.

En aquest mateix die se féu la crida de braços, per a demà de matí per tràurer habilitadors per los qui poden concórrer en dita extracció de oïdor ecclesiàstic. En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada, als magnífics concellers de la present ciutat, los senyors don Francisco de Erill, y[b] de Vilaseca. Donant-los orde explicassen a ses magnificències com tenien entès que enviaven un embaxador en[c] cort de sa magestat, y de la captura se ere feta per lo senyor loctinent general de sa magestat dels obrers d'esta casa, y axí, usant de la bona correspondència és estada sempre entre estes cases, se offereixen en tot // 140*v* // lo que·ls convinga, com sempre, axí ab sa magestat com ab lo excel·lentíssim loctinent general. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyories com dits senyors concellers besaven a ses senyorias les mans per la mercè se'ls fa,

a. *a continuació ratllat* en la forma següent.
b. *a continuació un espai en blanc.*
c. un *al manuscrit.*

y que ells tenen necessitat de fer-los una embaxada est matí, y axí·ls supplican se detingan un poc acerca de dits negocis.

E, poc aprés, dits senyors concellers enviaren ab embaxada a ses senyorias mossèn Francesc Cosma Fivaller, Bernat Romeu, los quals, de part de dits concellers, explicaren a ses senyorias la deliberació feta per lo Concell de Cent, a 21 del corrent, donant-los còpia d'ella, com la dita ciutat enviave per embaxador per dits negocis a Julià de Navel, ciutadà, supplicant a ses senyorias usen ab dita ciutat de la bona correspondència ha usat dita ciutat sempre ab esta casa. E també supplican a ses senyorias de opposar-se a una contrafacció se fa per lo senyor loctinent general en la captura per ell feta del carceller dels càrcers comuns, havent-lo posat y tenint-lo detengut y ferrat en una de les galeres del General per haver-li fugit alguns presos, havent fet açò sens cognició de causa ni sens sentència, y a bé que sa excel·lència pretenga no le·y té sinó per custòdia, per no tenir-lo segur en dits càrcers per ésser ell lo carceller, pot sa excel·lència tenir-li guarda de vista y ben tancat en dits càrcers, com per constitucions de Cathalunya està disposat, y no de la manera que està vuy. Fonc-los respost per ses senyorias que ells entendran ab moltes veres en dits negocis sens perdre punt, més com estos dies hajan estat tant occupats, axí en les obsèquies y dol de la sereníssima reyna y ara en la mort del senyor oïdor ecclesiàstic Josep Bru, //141*r*// essent coses tant precisses, axí ab la enseculació, habilitació y extracció, no ha estat en sa mà entèndrer en dites coses, més ells hy entendran ara molt de veres.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiàstic defunct com dit és, anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, obtinguda primer hora per lo síndic del General, anant ab ses massas xicas endolades, ab sos officials y dits senyors deputats, y sos officials anaven sens gramalles, sinó ab son dol, los emperò de les massas anaven ab gramalles ordinàries y sens rossegall, y arribats allí trobaren a sa excel·lència en lo llit, ab la sòlita cortesia li digueren lo que havian entès acerca de la captura feta per sa excel·lència dels obrers de la present ciutat y verguer de concellers, en lo que entenien se contrafeye a privilegis de dita ciutat, usos y styls d'ella, y axí supplican a sa excel·lència ho mane remediar y libertar a dits presos, del que ne rebrà est consistori molta mercè de mà de vostra excel·lència. Fonc-los respost per sa excel·lència en effecte, y dat raó largament de les justes causas hy havia hagudas per fer dits proceïments, y que aquells y la provisió de dita captura s'ere fet ab madur consell y per lo Real Consell, y aprés de moltes rèplicas dades y respostas, fetes axí per sa excel·lència com[a] per ses senyorias acerca dits negocis, sa excel·lència los dix que en lo que toca a justícia acerca dits negocis lo Real Consell ha fet fer per ésser estat remès a ell, y que ell ho consultarà ab dit concell, y si privilegis alguns tenen que·ls amostren, y que en tot allò que serà gràcia per entrevenir-hy dits deputats y supplicar-lo·n, ell farà tot quant li sie possible, per lo que desija fer-los tota mercè. E, fet açò, se despediren ab la sòlita cortesia y acompanyament dits senyors deputats y oïdors. Mentre feyen dita embaxada y respostas estavan assentats[b] y sa excel·lència assentat en lo lit.

141*v* E, poc aprés, arribats en consistori dits senyors deputats enviaren ab embaxada, als magnífics concellers, los senyors don Joan Dezpalau y[c], fent-los a saber lo que havia passat ab sa excel·lència acerca dits negocis, offerint-se'ls de nou en fer y procurar lo bon assiento de dits negocis y fer lo que convinga per la bona direcció d'ells.

Disabte, a XXIIII. En aquest die se tingueren braços en la sala gran dels reys, y se féu extracció de habilitadors per la enseculació de oïdor ecclesiàstic, com en libre de Deliberacions.

Diumenge, a XXV. Festa de la Incarnació del Fill de Déu.

Dilluns, a XXVI. En aquest die se féu la festa prop dita, per ser lo die abans diumenge de Quaresma y no ésser-se feta. En aquest die, després dinar, se féu extracció de oïdor ecclesiàstic, per mort del dit senyor Joseph Bru, ardiaca major y canonge de Vic. Féu-se en la sala gran, en presència de nou testimonis y de molta altra gent, fonc legit primer lo capítol //142*r*// de la extracció y fonc extret en la forma costumada mossèn Pau Ledó, canonge de Vic.

Dimars, a XXVII. En aquest die, de matí a les onze horas, jurà dit senyor oïdor ecclesiàstic en la sala de la scrivania major en lo lloc acostumat, vingué ben acompanyat sens massa, emperò en ser arribat en la casa se'n entrà en la capella y allí oí missa y, oïda aquella, se'n vingué en consistori, enviat a sercar per ses senyorias ysqueren-lo a rèbrer a la porta de dita sala, ab maças xicas, y de allí se assentaren en la taula, estava allí entre lo senyor deputat militar y oïdor militar, per no ésser-hy lo deputat real, y

a. com ... senyorias *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació unes paraules ratllades.*
c. *a continuació un espai en blanc.*

[*1612*]

allí féu lo jurament y fet açò se'n entraren en consistori y començaren de fer negoci.

En aquest mateix die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per sa indisposició.

En aquest mateix die féu relació en consistori mossèn Hieònim de Lana, racional de la present casa, com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General, ha pagat y girat al General tot lo que ha comptat fins ara de sa col·lecta de levant.

142*v* Divendres, a XXX. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Francisco de Erill, don Henrich Blanes, y explicaren a ses senyorias la embaxada següent, donant-los còpia d'ella:

«Lo bras militar ha vist lo memorial en dret que vostres senyories li han fet mercè de comunicar-li, y junctament la carta que sa magestat és estat servit scríurer al senyor virey per lo negoci de la maestrescolia de Leyda y, quant al que toca al memorial, ha aparegut estava molt bé, ab molta doctrina tot lo decidit en ell, però que tota via fa[a] esforsar en dits dos caps. Lo primer que, encara que la iglésia de Leyda sia mixta y comuna tant als aragonesos com als cathalans, per tenir rendas tant en Cathalunya com en Aragó però, en lo que toca en lo offici de mestredescuelas, los aragonesos són incapassos per obtenir aquell, per lo que lo dit offici se és erigit en les corts de Cathalunya, per sa magestat y los tres braços del present Principat y ab consentiment de aquells, sa magestat li ha concedit una jurisdicció secular ab official bastoner per exercir aquella, lo que sens dit consentiment no podrà sa magestat, parlant ab la deguda reverència, erigir dit offici ab dita jurisdicció, y que los aragonesos no han sabut en dita erecció ni hy han pogut tenir part, y axí encara que en dit offici de mestre de scola, se li haja applicat les rendas del ardiaconat mayor, part de les quals se cullen en Aragó, al qual ardiaconat par que podrian pretèndrer los aragonesos tenir-hy dret, per com sa santedad haja ya suprimit aquella dignitat per la applicació de les rendes de aquells a dit offici nos pot dir se sia mudada ni alterada la naturalesa ab la qual s'és erigit. Per ont, sent dit offici principalment de cathalà, y part de ses // 143*r* // rendas un accessori o annexo de dit offici, com lo annexo o accessori seguesca la naturalesa de son principal, sempre se ha de seguir la forma ab la qual aquell és estat erigit, y pus ab la erecció se exclouen del tot los aragonesos y se habilitan tant solament los cathalans, sa magestat deu fer-nos mercè de anomenar per a dit offici verdaderament cathalans. Lo segon cap és que dato fossen capassos los aragonesos per a dita dignitat o offici, però com lo anomenar de una nació o altra sia voluntari de sa magestat, ha pogut molt bé sa magestat aquell poder que tenia de anomenar dels dos regnes restrènyer-se'l a anomenar solament cathalans, y més pus al principi se rigeix dit offici y ans que los aragonesos poguessen tenir dret en aquell, ço és, que dit offici fos ab compliment erigit, sa magestat se restreny a anomenar per aquell personas verdaderament cathalanes. Quant al cap de la carta, per lo que en la resolució pren en aquella sa magestat hy ha moltes contrafaccions de constitucions, sens las que en avant de dita resolució se segueixca, al reparo de les quals vostres senyorias tenen obligació de eixir per lo capítol quint de nou redrés de les corts de noranta-nou, fer les diligències convenients, les quals per no ser scritas havien de tenir per convenients les que en semblants casos se acostuman de fer, quals són junctar braços o gran número de persones dels tres staments, perquè d'estes primeres diligències pugan vostres senyorias saber y aconsellar-se, les que convindran fer per los negocis occorrents, supplica a vostres senyorias lo bras militar sien servits, en observansa de dit capítol quint, de junctar braços a ont pugan representar totes estes contrafaccions de constitucions, junctament ab lo que toca a la abbadia de la Portella, proveïda ab fra Sancho, menorquí, y la captura de T. Ledó, lo qual sens provisió alguna fonc posat a la cadena en galera, y ells aconsellar a vostres senyories lo que més convinga per lo reparo de aquelles, que a més que en açò faran vostres senyories lo que sa magestat ordena en sa carta, volent que lo senyor virey comunique // 144*v* // les causas de sa resolució ab vostres senyories y als demés a qui tocarà, les quals paraules no·s poden interpretar sinó per los braços, per ser aquells los qui particular interès hy tenen, tindran vostres senyories[a] justa excusa y causa de insistir y perseverar en lo reparo de aquestes contrafaccions, per lo que sa magestat assenyala en sa carta, instaria que vostres senyories se aquietassen y no insistissin mas acerca la resolució de dita carta. Y perquè vostres senyories tingan occasió de perseverar, y fer totes les diligències convenients ab benefici de aquest negoci, nos han manat supplicassem a vostres senyories per aquest paper se assentàs en dietari, y que nosaltres vinguessem a solicitar a vostres senyories de matí y al tart, y que cada vegada se assente en dietari nostra solicitut. Y, si fins ara lo bras militar no ha solicitat a vostres senyories quant al negoci del General de les ga-

a. fa *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* causa.

leres de Cathalunya y encontres ab ell y lo capità general de terra, és estat tant per saber que estavan ya vostres senyories tant assentats en dit negoci ab proceïments fets en[a] favor d'esta casa de la Deputació, que s·a de crèurer nos descuydaran vostres senyories en passar-ho avant. Y en lo que resta a fer per lo reparo de aqueix inconvenient, com també perquè lo bras militar sols acostuma solicitar a vostres senyories per lo reparo de alguna contrafacció de constitució, quant la part insta aqueixas deligències en lo bras, lo que fins ara ningú se[b] és amostrat, ni ho ha demanat a dit bras militar.»

Disabte a XXXI. Los senyors deputats y oïdors de comptes, lo deputat real absent, y personas dels tres staments convocades y congregades ab veu de pública crida y altrament del die abans, en la sala gran dels reys, en què foren les següents, ço és, // 144*r* // per lo stament ecclesiàstic: los senyors sacristà Yvorra, ardiaca Vilana, canonge Garcia, canonge Cella, canonge Cardona, don Christòfol de Queralt, canonge Oller. Per lo bras militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Joan Burguès y de So, don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, Joseph de Bellafilla, Francesc de Aguilar, Hierònim Cardona, Francesc Cosma Fivaller, don Francesc Grimau, don Francesc Sans, Miquel Pol, Luís Puig, Joachim Dezvalls, Francesc Cornet, Francesc de Tamarit, Pere de Bellet, Joachim Bolet, Honofre Lorens de Monbuy // 144*v* // Alexandre de Aguilar, don Ramon Calders, don Bernat de Paguera, [c]Gort, Francesc de Vallgornera y Senjust, Francesc de Vilaseca, don Miquel Aymeric, don Bernat de Pinós, don Henric Blanes. Per lo real: los senyors conceller en cap de la present ciutat de Barcelona, Bernat Romeu, Joseph Montaner, [d]Janer, Barthomeu Sala. Als quals fonc feta per ses senyorias y manat legir per lo scrivà major del General la proposició següent, y també legida la carta de sa magestat, e o còpia d'ella:

«Proposició.

Per don Francisco de Pau, embaxador nostre per a sa magestat en les coses corrents de la Inquisició, se'ns avisà en dies passats com sa magestat volia que la pretensió tenim de la mestrescolia de Leyda sobre haver-se de proveir // 145*r* // aquella tant solament a cathalans, se visuràs y censuràs de nou per dos personas del Consell de Aragó, y dos del Consell de Castella, ferem molt gran meravella de que negoci

a. en *interlineat, damunt* y *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* ha.
c. *a continuació un espai en blanc.*
d. *a continuació un espai en blanc.*

que pensavem tenir per decidit havent alcansat tants decrets en favor nostra, conforme tenim relació per carta del abbat de Ripoll, embaxador per nostres predecessors en dit negoci, com pensàvem tenir-lo per segur, volgué sa magestat posar-lo'l a disputa com a cosa dubtosa, y·s ves y decidís per persones de different consell que·l de la corona de Aragó. Pus quant[a] la causa fos ambigua y sols de gràcia la podien sperar de sa magestat, en conformitat dels decrets nos havien fet mercè, y axí ab cartas ho supplicarem encontinent a sa magestat, representant-li nostra justícia quant avançada estava, quants decrets en favor d'ella, y que fos de son real servey no donar lloc, ara de nou se disputàs y dexassen de tenir execució tots los decrets en favor nostra, y perquè si acàs no eren bastants nostres pregàries a alcansar esta mercè, no la perdéssem per ignorar-se nostra justícia, donarem orde se fecen alguns memorials en dret en favor de aquella. Los quals, ans de poder ser vists y visurats, ni informar ab ells dit nostre embaxador, lo senyor virey nos envià a sercar per a legir-nos una carta de sa magestat, còpia de la qual se legirà ara, en què se'ns avisava de la resolució presa per sa magestat per las causas l'avian mogut a pèndrer-la.

També los dias passats, venint don Ramon d'Oms, general de les galeres de aquest Principat y Comtats de regonèxer alguns vexells passavan alta mar, per occasió dels molts cossaris los sulcavan en aquella temporada, trobant[b] surt en lo moll una tartana de francesos que ere arribada lo mateix die, sent-li accusat que en aquella hy havia un judio de ley, que sens licència venia a contractar en Spanya, prengué la roba y persona de dit judio, tant per ser-los prohibit als tals poder contractar en estos regnes, pena de vida y confiscació de sos béns, // 145*v* // com perquè havent lloc dita confiscació se havia de applicar la mercaderia de dit ebreo per a ops y sustento de estas galeras, conforme sa magestat los té concedides totes les preses francas de tots drets, del qual fet, pretenent lo capità general li tocava fer dita captura de persona y robas, féu molt sentiment y alguns proceïments contra de dit don Ramon y per haver la persona y béns de dit judio, fins a tràurer aquell ab violència de la galera capitana hont estava pres, del que fent-se queixa en aquest consistori per lo procurador fiscal del General, per lo que ab dits proceïments de dit capità general de terra se occupaven los béns de la Generalitat, constant de llur pretensió y del que verdaderament dit don Ramon d'Oms, com a capità general de les galeras de Cathalunya, tenia juris-

a. quant *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ser.

dicció per a fer la captura de dit jueu, condemnar aquell y sos béns en benefici de la Generalitat y sustento de les galeres, de consell de nostres assessors fonc proveït loament de cort, conforme en semblants casos és acostumat en esta casa de la Deputació contra alguns ministres de la capitania, per lo que havian cabut y aconsellat en los proceïments[a] fets en dita capitania general de terra, començat a posar en execució dit loament de cort no·s passà avant, per posar-se de per mig algunes persones molt graves, com foren los senyors bisbe y concellers de Barcelona, los quals ab molt gran gana y afecció procuraren evitar tota contenció y concordar estos tribunals. En est medi que se són proposats molts camins se ha passat molt gran discurs de temps, sens que may se haja pogut trobar lo assiento que convenia, no descuydant-nos en lo entretant de scríurer a sa magestat informant-lo largament de la justícia de nostra pretenció y, sens tenir resposta de sa magestat en lo tocant a estas cartas y pretenció, havem entès no dubtaven los de la capitania passar avant en los proceïments contra· la persona de dit don Ramon, exempt per raó de son càrrec de dit tribunal, no sens molt gran prejudici del tribunal de la Deputació.

146r Havent també sa magestat proveït per abbat de la Portella a fra Pedro Sancho, natural menorquí, contra disposició de diverses constitucions, encontinent ho sabérem procurarem se rebés informació de com dit fra Sancho ere menorquí, y per consegüent estranger, y axí incapàs per obtenir dita abbadia, y en conformitat de açò ho scriguerem a sa magestat, y enviarem dita informació, del que fins ara no tenim resposta alguna, si bé nos han donat bonas speranças. També se'ns ha representat que de mandato y sens provisió alguna se havia presa la persona de [b]Ledó, carceller, y sens posar aquell en les presons comunes destinades per la cort per la custòdia dels presos, lo havien posat a la cadena a una de dites galeres, y com de totes estes cosas redunden notòries contrafaccions de constitucions, sens les que·s poden seguir de tant prejudicials exemplars, y no hajan bastat fins ara tantas diligències nostres y de nostres predecessors per alcansar algun bon effecte en reparo de tants inconvenients y danys, havem supplicat a vostres senyories y mercès per a què en lo die de vuy nos fecen mercè de ajunctar-se en esta casa y, oïdes nostres pretensions lo fet fins ací en ellas, nos aconsellan y pugan millor aconsellar-nos en lo que·ns resta a fer, per recuperar y restaurar tants prejudicis, pugam nosaltres ab lo madur y acertat consell de vostres senyories y mercès, encaminar-nos en lo que se haurà de fer en lo benefici de tots aquestos negocis.

a. *a continuació ratllat* fets.
b. *a continuació un espai en blanc.*

Còpia de la carta de sa magestat al loctinent general sobre lo de la maestrescolia, de 21 de febrer 1612.

El rey. Ilustre marqués, primo nuestro, lugarteniente y capitán general. Por haver vaccado los días passados en la iglesia de Lérida la dignidad de la maestrescolía y una canongía por promación de don Antonio Gallart // 146v *// al obispado de Elna, nombré para ellas al doctor Victoria, arcediano en la de Jaca, natural de la villa de Monçón, y haviéndolo entendido los diputados desse Principado pretendieron –como devéis de haver entendido– que este nombramiento conforme sus constituciones y capítulos de corte se devía revocar, por no ser cathalán el nombrado, allegando que si bien a su opinión Monçón está reputado pro parte de Cathaluña, no gozan los de aquella comarca de lo que los cathalanes, por no contribuir en los cargos del General como contribuyen los que lo son, demás de estar aquella dignidad en iglesia de Cathaluña, y tener exercicio de jurisdicción, sin otras razones que deduxeron en sus memoriales por medio del abad de Ripoll, embiado por ellos para este effecto, y en diversos otros que después han dado, por lo qual se le ha [a]detenido muchos días al doctor Victoria su despacho, pero porque después de haver yo mandado ver y examinar con particular attención las dichas razones, se ha considerado también que puedo muy bien nombrar y presentar al doctor Victoria para aquella dignidad y canongía, assí por el patronazgo que me pertenesce, como por ser resulta, y siendo idóneo y diocesano no puede ser excluido, como los cathalanes son admitidos a los beneficios de la iglesia de Lérida en Aragón, que por ser iglesia y obispado mixto, cuyos frutos se reciven en dos reynos de contrarias leyes, que cada uno por su fuero y constitución excluye al estrangero, y la mayor part de las rentas se saca de Aragón, se han admitido siempre los del uno y otro reyno, sin contradición. He tenido por bien, no embargante lo alegado por los diputados, que el despacho se le entregue al dicho doctor Victoria –como se ha hecho– para que acuda con él a Roma con sus bullas, y junctamente por igualar la sangre entre aragoneses y cathalanes y para que los unos y los otros se desenganyen de que han de ser comunes de entrambas naciones y reynos los beneficios de la dicha iglesia de Lérida, pues como está dicho los frutos della se reciven en las dos provincias y la mayor parte en Aragón, he proveido en el doctor Francisco Monfar, cathalán, cathedrático en la universidad de Lérida, el arcedianato //* 147r *// de Ribagorça, no obstante que és prebenda de Aragón, y también*

a. *a continuació interlineat* de.

el canonicato que vaccare en aquella iglesia de Lérida por la promoción del doctor Sentís al priorato de Santa Anna de Barcelona, de que me ha parescido avisaros, porque haviéndolo entendido y las justas causas que me han movido a tomar esta resolución, las deys a entender a los diputados y a quien más convenga, para que no tengan occasión de tratar más de ello, siendo lo hecho tan conveniente y justificado como se dexa entender. Datus en Madrid, a XXI de Hebrero 1612. Yo, el rey. Ortiz, secretarius. Vidit, don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit Philipus Tallada, regens. Vidit Roig, fisci et patrimonialis advocatus. Vidit don Montserratus de Guardiola, regens. Vidit, Martinez Boclin, regens.

E, oïda dita proposició y letra per los senyors de dita congregació, lo senyor conceller en cap, mossèn Gaspar Montaner, dix que havia de anar a consultar ab sos companys dits negocis en casa de la ciutat, com és acostumat, y que ell tornarà resposta, y que se li dexàs dita proposició y carta, o còpia d'ella, y axí li fonc donat un notari d'esta casa per a que se'n anàs ab ell. E, tornat dit senyor conceller de dita consulta, aportà son vot en scrits, lo qual fonc allí legit, y aprés de haver votat tots y dit son parer y discutit dits negocis ab molta maduresa y[a] consideració, la major part de dita congregació o tots foren de parer y aconsellaren a ses senyorias, que per la bona direcció de tots los caps proposats en la proposició feta per los senyors deputats sien anomenandes persones eletes, ab consell de les quals dits senyors deputats encaminen tots los dits negocis a tota utilitat y benefici del present Principat, supplicant-los molt que de ací al devant no sols dels negocis proposats, però de altres que importan tant a la quietut y sossiego de la cosa pública y de esta ciutat ab la diligència y cuydado que convé y la qualitat de dits negocis requereixen, prengan // 147*v* // prompta resolució, la qual posen ab la brevedat possible en deguda execució, per ser la dilació molt danyosa en cosas tan graves, que de la bona direcció de dits negocis ha de redundar molt gran servey a Déu, al rey nostre senyor y benefici de tota aquesta terra. E, fet açò, los dits senyors de dita congregació se'n anaren ab la sólita cortesia y acompanyament. E los dits senyors deputats y oïdors, inseguint lo dit consell, anomenaren les persones devall scritas dels tres staments per a entèndrer en dit negoci, donant orde als porters de la present casa, conviden aquells per a dilluns primer vinent, a les nou[b] horas de mati, que són les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, sacristà Yvorra, don Christòfol de Queralt, ardiaca Vilana, ardiaca Pla, canonge Çafont. Per lo militar: los senyors don Bernat de Pinós, don Francesc de Gilabert, don Alexandre de Lentorn, don Miquel Meca, don Gispert de Guimerà, don Francisco de Erill. Per lo real: los senyors conceller en cap de Barcelona, Gaspar Càrcer, Joan Benet Codina, Bertran Dezvalls, Jaume Sala, Agustí Pexau, Raphael Laudes.

a. *a continuació ratllat* discreció.
b. nou *interlineat.*

Abril MDCXII

Dilluns, a II. En aquest die se junctaren en la casa de la Deputació, y en lo consistori del yvern, les persones eletes devall suites que foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, sacristà Yvorra, canonge Çafont, canonge Pere Pla. Per lo militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Miquel Meca, don Francisco de Erill. Per lo real: los senyors Gaspar Montaner, conceller en cap; Raphael Laudes, Gaspar Càrcer, Jaume Sala, Bertran Dezvalls, Joan Benet Codina, Agustí Pexau. // 148*v* // Als quals fonc proposat per ses senyorias los dos[a] caps per ells proposats en los braços proppassats, lo hu de la maestrescolia y[b] l'altre de la abbadia de la Portella, ço és la hu aprés l'altre. E, oïda dita proposició y aprés de discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias, ço és, quant al de la maestrescolia de Leyda, que ses senyorias deuen servir-se de totes les diligències possibles a que la nominació del doctor Victoria en mestredescuelas de Leyda no passe avant ni tinga lloch, y que per estar lo negoci tant avant deuen servir-se ses senyorias enviar a Roma a procurar impedir la expedició de les bullas, y enviar algun assessor o altra persona a Leyda per a impedir la possessió en cas tingués despedides les bullas, y enviar a sa magestat una, dos, o tres personas per a representar-li les contrafaccions de constitucions, y demés inconvenients que·y ha acerca dita provisió de mestredescuelas. E, quant a la provisió del abbat de la Portella en persona de fra Pere Sancho, menorquí, que semblantment deuen ses senyorias servir-se de fer-les diligències possibles, que axí com se han de fer per lo de la provisió de la mestrescolia de Leyda se poran fer per la dita abbadia de la Portella, y que·s procuràs que los monjos li impedescan la possessió.

Dimars, a III. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones eletes que lo die de hair foren junctades en la present casa, exceptat lo

a. dos *interlineat.*
b. y l'altre *interlineat.*

[1612]

senyor don Alexandre de Lentorn, qui no·y fou en dit ajust, // 149r // y junctades en lo mateix consistori vell del yvern, lo senyor conceller en cap dix y supplicà a ses senyorias sien servits en voler afavorir a la ciutat acerca dels negocis occorrents té enviat a sa magestat mossèn Julià de Navel per embaxador. Entesa per ses senyorias dita proposició tan justa proposaren a dits senyors de dita congregació fossen servits en aconsellar-los acerca dit negoci. E discutint per dits senyors y tractat ab molta maduresa, tots conformes, aconsellaren a ses senyorias que dits negocis se devien abrassar per ses senyorias y afavorir a la ciutat com és just, usant ab ella de la matexa correspondència que ella sol usar ab esta casa en tot. Poc aprés los dits senyors deputats proposaren a dits senyors elets lo negoci de don Ramon d'Oms, general de les galeres de aquest Principat, y lo desatent se li done per lo excel·lentíssim loctinent general y ministres de la Capitania General per la del hebreo y deppendents de dit negoci. E, aprés de votat tots dit negoci ab molta maduresa y consideració, y aconsellaren a ses senyorias que dits negocis se posen en les instruccions dels embaxadors se han de enviar en cort de sa magestat, y que se envien tots los recaptes y scriptures necessàries per dits negocis y que lo consistori se oppose ab moltes veres a la defensa d'estes coses, perquè de una vegada se veja a qui toca, attès la justícia del Principat és molt gran. E, poc aprés, los fonc proposat per ses senyorias lo negoci del carceller dels càrcers comuns de la present ciutat dit[a] Ledó, havent-lo fet ferrar sa excel·lència sens sentència ni provisió de jutge a les galeres del General, a bé que diga sa excel·lència que era per custòdia y no per càstic, essent cosa nova y inaudita y saber a infàmia. E, entès per dits senyors de dita congregació, la major part d'ells // 149v // aconsellà a ses senyorias que en lo que toca a la captura de la persona de T. Ledó de haver-lo posat a una galera per custòdia, per ser contrafacció de constitucions y córrer perill que ab aquell títol de custòdia se podrie tràurer alguna persona de Cathalunya y ser molt prejudicial an aquest Principat, appar se faça una embaxada a sa excel·lència o donar una supplicació ab cap y cua, per a que reintegre aquest Principat del dit agravi, y si sa excel·lència respon l·a tornat en los càrcers reals per a reintegrar aquest Principat del agravi patie, appar estarà satisfet aquest Principat y quant no, en tal cas apar se podrà donar orde als que assistiran a la cort representen dit agravi a sa magestat. E los dits senyors deputats y oïdors de comptes, inseguint lo consell y parer de les dites persones eletes anomenades de consell de les persones dels tres staments, determinaren vaja embaxada per dits negocis y altres al rey nostre senyor, dexant la nominació dels embaxador o embaxadors per altra jornada.

Dimars, a IIII. Festa de sant Ambròs, doctor de la Iglésia, feriat.

Dijous, a V. En aquest die los senyors deputats y oïdors lo, senyor deputat real absent per sa indisposició, anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell per son secretari, y arribats allí los donà una carta de sa magestat, de 17 de mars proppassat, acerca dels quints, la qual és del tenor següent:

A los venerables, noble(s) y amados míos los diputados del General de Catalunya.

150r *El Rey.*

Diputados, vuestra carta de diez y siete de hebrero más cerca passado he recebido en respuesta de la que, en seis de deziembre, os mandé scrivir para que desistiéssedes de la defensa de las universidades que pretenden eximirse de pagar los quintos de la imposiciones, y considerando lo que acerca desto me dezís, he mandado a mi lugarteniente y capitán general en esse Principado que os diga sobre desto lo que del entenderéis. Seré muy servido que, dándole entera fee y creencia, os asseguréis que en todo lo que haviere lugar de favorescer a las universidades se ha de hazer con mucho gusto, sin que haya necessidad de tomar su protección, pus la justicia se administra con tanta igualdad a todos como sabéis. Datus en Madrid, a XVII de março MDCXII.

Yo, el Rey.

Vidit don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit Roig, fiscis el procuratoris advocatus. Vidit Montserratus de Guardiola, regens. Vidit Martinez Boclin, regens. Ortiz, secretarius.

Y explicà a ses senyorias d'ells dient, en effecte com sa magestat desijant, com a rey y senyor christianíssim, donar contento a sos vassalls y que quiscun haja lo seu, ha dat orde que de sa part los digués com és estat servit que, acerca dels quints, demanà lo racional a les ciutats, viles y universitats del present Principat y Comtats, és sa voluntat que aquelles que no tenen privilegi real y volen eximir-se de pagar dits quints, que sa voluntat (és) que paguen sens rèplica alguna, emperò les que tindran privilegis reals que·s defensen evo- // 150v // cant les causas a la Real Audiència, y que per dit effecte se haja donat orde sien admeses dites causas y, en lo entretant que·s declararan, que nos pas

a. a continuació un espai en blanc.

avant en les execucions fins sie vist de sa justícia[a].

Dilluns, a VIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes del General, lo deputat real absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, // 151*r* // determinaren de porrogar la festa del gloriós sant Jordi per al die de sa octava, per ésser la segona festa de Pascha lo die de sa festa y haver-se de fer les primeres vespres lo die de Pascha, y axí no·s porien ben fer, y que la capella y casa estiga a punt per per lo jubileu y dir misses baxas.

Dimecres, a XI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Joseph de Bellafilla, Francesc de Aguilar, y de part d'ells explicaren a ses senyorias lo que la senyora vireyna és anant fent y continuant, de voler porfiar en portar guarda y strado per les iglésies anant sens lo virey, y en particular lo die de hair hy tornà anar, lo que sols pot fer sa magestat y son loctinent general, y com estes cerimònies sien estades encomanades a dits senyors concellers per los reys passats y la consecució d'elles toca a dits senyors concellers per[b] privilegis y[c] letres reals y altrament axí supplican a ses senyorias sien servits en ajudar a la dita ciutat en esta, usant ab ella de la bona correspondència és estada sempre ab estes cases y per dit effecte manar junctar braços. E, poc aprés, dits senyors deputats manaren cridar braços // 151*v* // per avuy després dinar per dits negocis, y enviaren ab embaxador als magnífics concellers a don Joan Burguès y de So, don Francesc de Erill, fent-los a saber la dita deliberació.

En aquest die, després dinar, se tingueren braços en la sala gran dels reys per los senyors deputats e oïdors de comptes, lo deputat real absent, en què foren les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors sacristà Yvorra, ardiaca de Santa Maria de la Mar, canonge Garcia. Per lo militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, Pere Ausiàs March, Francesc Cosma Fivaller, don Gispert de Guimarà, don Joan Burguès, don Miquel Meca, don Francesc de Argensola, don Francesc de Erill, don Hieròmim Vila, // 152*r* // don Bernat de Peguera, don Pedro de Pinós, don Benet de Fluvià, Lorens de Monbuy, don Francisco Yvorra, Luís Puig, Hieròmim Cardona, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, don Baptista Falcó, don Francisco Junyent, Alexandre de Aguilar, don Bernadí Torres, don Joan de Lupià, Antoni Frígola, don Francesc Sans, don Joachim Reguer, Miquel Pol,[a] Monrodon Francesc de Vallgornera y Senjust, Pere de Bellet, Hieròmim de Gàver, Miquel Moradell, Luís Cassador. Per lo real: los senyors conceller en cap, Anton Ferrer, [b]Montaner, Joan Francesc Codina, [c]Pexau, Garau Benet Laudes, Bartomeu Sala. // 152*v* // Als quals fonc feta la proposició següent:

«Proposició.

Per part dels senyors concellers de la present ciutat ab embaxada nos és estat representat com la senyora marquesa de Almaçán, muller del excel·lentíssim loctinent general de sa magestat en lo present Principat y Comtats, estos dies atràs és anada ab guarda per la present ciutat y en diversas iglésias ha estat ab estrado alt, y ara últimament anant a visitar lo excellentíssim príncep de Castellón, és anada també ab guarda. Y com lo anar per la present ciutat ab guarda y estar ab semblants estrados sols toca a les persones reals o a son loctinent general, y la conservació y prerogatives de semblants preminències reals, han acostumat y estigan a càrrec de dits senyors concellers, conforme sos privilegis, cerimonials, usos y consuetuts antiquíssimes, y lo fer semblants actes se pretenga sian senyals de jurisdicció, la qual per constitucions de Cathalunya està disposat quines persones la poden solament exercir. Per ço, per acudir nosaltres a nostra obligació y a la bona correspondència que·s tenen estes dos casas, havem supplicat a vostres[d] mercès fossen servits ajunctar-se en la present casa, per a aconsellarnos lo que parexerà que degan fer en continuació de nostra bona correspondència, y benefici d'estos negocis occorrents.»

E, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, tots conformes, aconsellaren a ses senyorias[e] que la embaxada se entén està resolta enviar a sa magestat vaya ab tota prestesa, scrivint a sa magestat ab conformitat d'esta ciutat, donant al embaxador particular instrucció del present negoci, y que per benefici // 153*r* // y bona direcció d'ell ans de disgregar-se los presents braços sien servits

a. en l'assentament corresponent a divendres, dia VI, es llegeix ratllat Fou continuat [...] En aquest die los senyors deputats manaren a mossèn Alexandre de Aguilar, desservint lo offici de oïdor del General que encontinent execute tots los debitoris del General, y en particular les fermanses de Francesc Naves, òlim servint de sobrecullidor del General en la collecta de ponent.
b. a continuació ratllat los reys passats.
c. y letres *interlineat.*

a. a continuació un espai en blan.
b. a continuació un espai en blanc.
c. a continuació un espai en blanc.
d. a continuació ratllat senyorias *y.*
e. a continuació ratllat y foren.

[1612]

enviar una[a] embaxada a sa excel·lència, nottificant-li lo prejudici causat a la present ciutat y Principat en los negocis proposats, attès lo fer semblants actes són senyals de jurisdicció, los quals nos permeten sinó a sa magestat y en sa absència a loctinent general, conforme disposició de les constitucions generals de Cathalunya. E los dits senyors deputats y oïdors, oït dit consell y parer, encontinent inseguint aquell enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab massas y forma acostumada, restant juncts los braços, aguardant la resposta, ab la qual embaxada anaren los senyors sacristà Yvorra, ardiaca de Santa Maria de la Mar, canonge Garcia, don Joan Burguès y de So, Francesc Cosma Fivaller, Francesc de Aguilar, Raphael Laudes, Bertran Dezvalls, Joan Codina. Als quals fonc donat orde per ses senyorias explicassen a sa excel·lència lo contengut en dita proposició, supplicant-lo ho mane remediar com de sa excel·lència confien. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias y a les persones dels tres staments estavan allí congregades // 153*v* // com havien explicada dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència los ha respost ab moltes paraules dient-los en effecte, que li pesava molt que fossen tants y que vingan ab tan gran promenia per a oir la resposta que ell tenia de fer, no per lo que los tenia de dir, sinó que se occorria que tants lo oïssen per les impertinències y ninyeries, a les quals se posaven los deputats, si podia portar guarda la vireyna o no, y que tot açò fomentaven quatre o sinc, los quals no volia anomenar, que seria raó donar-los sendos garrots, perquè ab motius falsos deyen que lo aportar guarda és administrar jurisdicció, y que ad aquestes persones les movia pensar quels enviarien en cort ab embaxada, y axí que millor seria que los deputats convertissen los gastos, que per aquexes impertinències y ninyeries se feyen, en ajudar a tràurer los bandolers y monaders y cavallers de la terra, estant-ne tant carregada, y de algú que li dava molta pena, y que no·s posassen en si pot portar guarda o[b] no la vireyna, y vostres mercès podian excusar de venir per estas ninyerias, y que també podien posar-se en dir que quant la azèmila de sa excel·lència aporta estrado ab los alabarders, y quant estan guardant la cadira y son strado, que també en això se poden posar y dir que és aportar guarda, y que també son capità la aporta, y que li pesava molt se posassen ab aquexas ninyerias, y que li pagassen tant mal lo molt que ell havia fet per aquest Principat, y que temia molt que per aqueixas impertinències y altres coses no·ls vingués algun dany irreparable, y en lo que toca al si pot aportar guarda, que no fa més la marquesa del que totes les altres senyores vireynas han fet, y que per assanear-se de açò que·u tractassen ab persones desapassionades, que aquí està Joachim Setantí, de qui ho poden saber, que diu que la senyora dona Victòria Colona, per haver-li pegada una toronjada en los pits aportà després guarda, y que si la senyoras de Cathalunya no poden aportar strado que·ls ho impedescan, però que las senyoras y damas principals de Castella lo poden aportar, y que la senyora marquesa de Almaçán, per ser qui és, lo podie aportar // 154*r* // y las senyoras de Castella[a] no estan obligades a guardar las leys de Cathalunya, que les guarden les de Cathalunya si volen, y que li diguessen perquè deyen excel·lència a la vireyna y que la guarda, podent-la aportar lo virey, la pot aportar la vireyna, perquè lo que·s deu al rey se deu a la reyna, y encara que sa magestat li haja scrit que excusàs tot lo que li fos possible no anassen embaxades en cort, que ell li tenia respost que no se li donàs[b] a sa magestat ninguna cosa, que anassen hu, deu o cinquanta, que quant més anirien més l'ancaria de vèurer sa magestat les impertinències que sustentavan y demanaven y ab què gastavan los diners, y que tot havia de redundar en ignomínia de ells y de aquest Principat, y que son pare ere estat virey de Navarra y son avi de València, y que ell ere estat en Milà y Roma, y sabia ab esta experiència y ab la que sinquanta-sinc anys que tenia, lo com se tractavan per los regnes las senyoras principals, y axí que diguessen als deputats que si no·ls estava bé lo aportar la guarda la vireyna, enviassen al rey, per que·ls feya a saber que mentre no li scrigués lo rey nostre senyor que no aportàs la guarda, que la senyora marquesa la aportaria.

Dijous, a XII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del senyors concellers, los senyors March Lentes, Hieònim de Navel, y de part de dits senyors concellers digueren a ses senyorias se'ls fes mercè de enviar-los la còpia de la resposta havia feta sa excel·lència, a onze del corrent, a la embaxada a ell feta per ses senyorias dit die, y també sien servits junctar braços per negocis de importància, del què rebran molta mercè. E los senyors deputats los digueren que besaven // 154*v* // les mans de ses magnificències, y que ells ho tractarien y tornarien resposta.

Divendres, a XIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo deputat real absent per sa indisposició, anaren consistorialment ab massas y ben acompanyats en casa

a. a continuació ratllat enviar una.
b. a continuació ratllat la.

a. Castella *interlineat, damunt* Cathalunya *ratllat.*
b. donàs *interlineat.*

del excel·lentíssim senyor loctinent general, haguda primer hora per lo síndic del General, y arribats allí ab la sòlita cortesia, assentats ab cadires estavan ya allí ya apparellades, per estar assentat també dit senyor loctinent general per sa indisposició, explicaren a sa excel·lència dient-li en effecte com eren vinguts allí per dos coses. La una per representar a sa excel·lència lo gran sentiment han fet y fan de la resposta tan aspra y extraordinària feta per sa excel·lència a la embaxada dos dies fa, del què han feta gran admiració per moltes causas y raons, y també perquè havent-se de fer altres embaxadas per part de dits deputats, com és acostumat y necessari haver-se de fer de ordinari, no trobaran persones qui vullen fer ni acudir a fer dites embaxadas per haver-los tractat sa excel·lència tant asprament, del que se'n spera resultar grandíssim dany al present Principat. E, l'altre cap li explicaren, fou que supplicavan a sa excel·lència sia servit en què la senyora marquesa se servesca de no voler anar ab guarda, conforme fins ací ha fet algunes vegades, per ésser cosa nova y no feta per les senyoras vireynas passades, contrafent-se en açò a diversos usos u consuetuts d'esta ciutat, y essent contra de les prerogatives y preeminències reals encomanades a dits senyors concellers. E sa excel·lència, aprés de algunes rèplicas dadas y respostes se tingueren allí entre uns y altres, en effecte respongué, ço és, quant al primer cap, que los hòmens de molts negocis no estan sempre de un trempe, y que per haver tingut en aquell die alguns avisos // 155*r* // dels danys se fan y se han fet en lo Principat pels mals hòmens, ladres, y altres enemichs de sa magestat y de la pau y quietut de aquell, estava ab gran pesar, y que sempre que vinguessen embaxadors serien tractats ab molt gran cortesia. E, quant al segon cap de dita guarda, que ya los concellers d'esta ciutat han representat a sa magestat sa pretensió y ell també, y axí sempre y quant sa magestat li manarà que no·u faça, (h)o dexarà de fer, y que ell entén que pot anar ab dita guarda, com sia cert que *quod debetur regi debetur regina*. E, replicant-li dits senyors deputats que pus sa excel·lència y dits concellers han occorregut a sa magestat acerca de dits negocis, que a los menos se'ls faça mercè a dits deputats com lo·n supplican ab moltes veres, que fins a tant dita consulta sia vinguda se abstinga dita senyora vireyna en anar ab dita guarda, supplicant mane remediar les dites coses com de sa excel·lència confian. E sa excel·lència respongué ab paraules de alguns compliments que desijava donar gust a dits deputats en coses li fossen possibles, emperò no prometé res sinó ab paraules generals de compliments. E, fet lo demunt dit, los dits senyors deputats se despediren ab la sòlita cortesia.

Disabte, a XIIII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, per part dels senyors concellers de la part present ciutat, los senyors Francesc Cornet, Francesc de Aguilar, Francesc Dalmau, // 155*v* // y en effecte explicaren a ses senyorias, per part de dit bras, lo mateix que a 12 del corrent enviaren a dir ses senyorias. Fonc-los respost per ses senyorias en effecte que desijan dar tot gust y contento a ses magnificències, y que ell(s) ho tractarien y tornarien resposta ses magnificències.

E poc aprés los senyors deputats enviaren a dits senyors concellers don Miquel Meca, Francesc de Vallgornera y Senjust, per tornar-los resposta de dita embaxada y dient-lo que la còpia de dita scriptura demanan és cosa de consideració, y que si ses magnificències ne seran servits ells la enviaran, y en la de tenir braços que diguen per quina causa volen que·ls tingan, que sabent-la com és de raó y necessari ho sàpien ells los tindran, y sobre d'estes coses hy hagué dos o tres rèplicas de anades y vingudes, y poc aprés los enviaren dita scriptura.

En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, Hieròn Cardona, Hieròn de Navel, y en effecte explicaren a ses senyorias lo mateix que dits embaxadors de la ciutat anant y vinent algunes vegades, supplicant-los que per aquella matexa tarda se tinguessen braços, y aprés de algunas dades y respostas los digueren que per ésser ya hora tarda y les set de la tarda y disabte de Rams, que per a dilluns se tindrien, y axí ab comú acord de ses senyorias y de dits concellers y bras militar se feren cridar per ses senyorias per al dilluns, a la huna hora després dinar.

156*r* Dilluns, a XVI. En aquest die, després dinar, foren junctades les persones dels tres staments, ab veu de pública crida del die abans y altres solemnitats en semblants posar acostumades, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Codina, sacristà Yvorra, ardiaca de Navel, canonge Garcia. Per lo militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Pedro de Pinós, don Ramon Blanes, don Baptista Falcó, // 156*v* // March Lentes, don Guerau de Marimon, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Lentes, Hieròn Cardona, Luís Puig, [a]de Monbuy, Joseph de Bellafilla, don Pedro Dezbosch y de Sant Vicenç, Francesc Cornet, Alexandre Aguilar, senyor de Linars, Luc de Olivella, don Joan de Lupià, don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, senyor de Sant Jordi, don Francesc de Re-

a. a continuació un espai en blanc.

bolledo, don Bernat Terré, don Joseph de Tormo, don Hieònim de Erill, Julià de Pallars, don Hieònim Monsuar, don Bernat de Peguera, don Henric Blanes, don Ramon de Calders, // 157r // Miquel Pol, Joachim Valls, don Francesc de Josa, don Luís Terré, Francesc de Vallgornera y Senjust, Puigdesalit, don Josep de Ferrera, [a]Pla, [b]Foxà, don Francisco Sans, don Francesc de Erill, don Joachim Reguer, Miquel de Vilafranca, don Hieònim Torres, don Gismundo Vila, don Guillem de Rocabertí, Francesc de Aguilar, Luís Cassador, Joachim Terré de Vilafranca, Miquel Joan Taverner, Gaspar de Calders, don Francisco Amat, don Baptista Pons, don Carlos de Copons, don Feliciano Cordelles, don Guerau de Peguera. // 157v // Per lo stament real: los senyors conceller en cap de Barcelona, Bertran Dezvalls, Raphael Laudes, misser[c] Pineda, Anton Ferrer, Hieònim de Navel, Agustí Pexau, misser Puigvert, misser Monfar, Barthomeu Sala. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo següent, y foren legides allí les scriptures en ella insertades, les quals són ja continuades en lo dietari corrent a XI y a XII del present mes de abril:

«Proposició.

Les persones que foren anomenades en embaxadors en los últims braços, tinguts a 12 del corrent per a sa excel·lència, posaren en scrits la resposta que sa excel·lència los donà del tenor següent, sie insertada segons és continuada atràs a 11 del corrent. Y, vista aquella per los deputats, determinaren fer la embaxada següent, sie axí mateix insertada segons és continuada atràs a 13 del mateix, junctament ab la resposta feta per sa excel·lència, nottificaren aquells als senyors concellers y bras militar, per a que tinguessen certitut que // 158r // los embaxadors, axí dels senyors concellers com de dits deputats tindrien de sa excel·lència en lo sdevenidor apassible audiència. E, com dits senyors concellers y bras militar[d] hajan instat ab moltes embaxades a dits senyors deputats que convocassen braços, per parèxer-los que no estaven ben assentades les pretensions[e] se tenen, per ço supplican a vostres mercès los digan en açò son parer. Oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació, e començant de votar, lo senyor conceller en cap se alsà y dix que anava a casa de la ciutat, com és acostumat per pèndrer lo vot, y axí se li donaren los papers, y (de) los senyors oïdors dos anaren en sa companyia fins al cap de la scala ab les massas y també al tornar. E, tornat aprés dit senyor conceller ab molts del bras que venien acompanyant-lo, aportà son vot en scrits, lo qual allí fonch legit per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General. Y aprés votaren y discutiren dits negocis tots los senyors de dita congregació, y aprés de discutit aquell bé y votat, tots unànimes y conformes aconsellaren a ses senyorias, que la resposta que lo senyor virey féu a la embaxada de les nou persones que vostres senyorias feren, ab parer dels tres staments estant aquells congregats, la qual és tant prejudicial y ab tant gran deshonor de totes les personas del present Principat y de aquesta ciutat, que obliga a tots fer-ne molt gran sentiment, y axí·s supplica a vostres senyorias sien servits fer nominació de tres embaxadors // 158v // ans de disgregar-se los presents braços, per a fer a saber a sa magestat, axí lo agravi present com tenint consideració als negocis dels pares inquisidors y de la mestrescolia, y a molts altres de molta importància que de la dilació d'ells se veu manifestament lo perill en que estan, los quals, sent tants y tan graves, per medi de dits embaxadors poran més fàcilment ésser representats a sa magestat, sperant de sa real clemència tot bon succés y reparo d'ells. E, que per les instruccions faedores per la bona direcció dels negocis occorrents y los demés que convingan, se servescan vostres senyories de fer nominació de personas eletas, conforme és costum y styl de la present casa. E, fet açò, los dits senyors deputats digueren a les persones de dit bras que tenen oït son consell, y que ells procuraran en servir-los y dar contento en tot lo que·ls sie possible, y axí se'n anaren dits senyors de dit bras y conceller acompanyats com és acostumat. E, en ésser fora dites persones del bras, los dits senyors deputats y oïdors anomenaren dotze persones eletes acerca del dit consell del bras, y feren nominació dels següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Vilana, sacristà Yvorra, ardiaca Pla, canonge Çafont. // 159r // Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Francesc de Argensola, don Gispert de Guimarà y Papiol; Luís de Corbera, senyor de Linars. Per lo real: los senyors Gaspar Càrcer, Raphael Laudes, Joan Francesc Codina, Agustí Pexau. Donant orde als porters que·ls conviden per a demà ab los assessors y advocat fiscal.

159v Diumenge, a XII. Pascha de Resurrecció del Senyor[a]. Dit dia no·s feren les vespres de sant Jordi per ésser die de Pàsqua, fonch porrogada dita festa palatina.

a. a continuació un espai en blanc.
b. a continuació un espai en blanc.
c. a continuació un espai en blanc.
d. a continuació ratllat per a que tinguessen certitut que los embaxadors axí dels senyors concellers.
e. a continuació repetit les pretensions.

a. anotació escrita al marge esquerre.

Dilluns, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi fonch porrogada [...] En aquest die junctaren los senyors deputats en son consistori les persones eletes de 16 del corrent, y allí los legiren les instruccions ordenades per lo magnífics assessors de la present casa y advocat fiscal, acerca dels negocis de dit die, y allí foren fets alguns apunctaments, dexant los demés per altra jornada.

160r Dimecres, a XXV. Festa del evangelista sant March.

Dijous, a XXVI. Ací se havia de continuar una embaxada feta al excel·lentíssim loctinent general, la qual és assentada avant, aprés de dos de maig.

160v Diumenge, a XXVIIII. En aquest die, després dinar, comensà de venir en casa de la Deputació lo senyor deputat real, qui havia molts dies no·y ere estat per sa indisposició.

En aquest mateix die, després dinar, se feren les vespres de la vigília de sant Jordi, que per ésser cayguda dita festa la segona festa de Pascha, fonc porrogada per al die present y de demà. Vingué lo excel·lentíssim loctinent general, lo marquès de Almaçán en dites vespres, y isqueren-lo a rèbrer al cap de la scala tot lo consistori, com és acostumat ab les masses grans, y axí mateix al tornar-se'n. Feren-se les vespres molt solemnes, y ab molta cantòria y música. Los concellers no·y foren per a portar encara dol de la sereníssima rey(na), y no tenien encara les gramalles vermelles fetes. Vingueren primer los senyors oïdors, y aprés los senyors deputats per[a] son orde com és acostumat de hu en hu, ben acompanyats, y al anar-se'n anaren juncts fins al carrer major, y allí se dividiren. Sa excel·lència[b] ans de anar-se'n sercà la casa acompanyant-lo ses senyorias y molts cavallers.

En aquest mateix die, a les nou de la tarda o cerca, vingueren en la present casa de la Deputació dit senyor loctinent general ab sa muller y un embaxador de Alemanya, hy havia dit lo príncep de Castellon ab sa muller, y foren avisats los senyors deputats, y axí'ls isqueren a recebir al cap de la scala y alguns cavallers baix // 161r // al peu d'ella en la entrada y, arribats, feren oració tots a la capella xica, y aprés en la gran, y sercaren la casa, acompanyant-los dits senyors deputats ab les massas, y de aquí se'n anaren ab lo mateix acompanyament eren arribats.

a. per ... acompanyat *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació repetit* sa excel·lència.

Dilluns, a XXX. En aquest die se féu la festa de sant Jordi, com dit és dalt, féu-se l'offici ab gran solemnitat y cantòria, predicà lo pare fra Hureta, del orde de predicadors, fonc-hy lo excel·lentíssim loctinent general y també vingué ab ells dit embaxador de Alemanya, lo qual se'n pujà alt a la tribuna de la part del evangeli estava ben a punt per a la senyora vireyna, estigué allí ab cadira y sens dosser ni coxins fora. Y acabada la festa se'n anaren ab lo acompanyament eren entrats, no·y hagué ninguns barberins per evitar gastos. Los senyors concellers no·y foren per no tenir gramalles fetes y aportar encara les de dol, com dit és.

En aquest mateix die, després dinar, se digueren les vespres molt solemnes, vingué-y dit senyor loctinent general ab dit senyor embaxador. Lo embaxador se'n pujà a la tribuna, vingué-y també lo comte de Erill, al qual isqueren a recebir dos oïdors, ab massas fins al cap de la escala y axí mateix al tornar-se'n, com és acostumat. Lo senyor deputat real no·y fou, y axí anà ab massa lo senyor oïdor real.

161v Maig MDCXII

Dimars, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume, apòstols.

Dimecres, a II. En aquest die se féu lo anniversari acostumat per les ànimas en la capella gran ab molta cantòria. Predicà lo pare fra Francesc Tamayo, del orde de sant Francisco de Pàula, predicador famós, fonc-hy lo protector del bras militar, don Alexandre de Lentorn, qui vingué ab molts cavallers, convidat del die abans per orde de ses senyorias, ysqueren-lo a rèbrer al cap de la escala dos oïdors de comptes, ço és, militar y real, ab massas, y axí mateix al tornar-se'n ab lo mateix acompanyament.

Dijous, a XXVI de abril. *Licet hic*[a]. En aquest die, de matí, anaren ab embaxada, al excel·lentíssim loctinent general, per orde de ses senyorias los senyors canonge Joan Çafont, don Francisco Sans, Bertran Dezvalls, // 162r // als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Los deputats del General de Cathalunya han entès que, per orde de sa excel·lència, se hauria manat portar a galera a la persona de Joan Iglésia, sens provisió alguna de jutge ni servat ningun orde judiciari sobre la condemnació dels delinqüents, per les constitucions de Cathalu-

a. *anotació escrita al marge esquerre.*

nya y capítols de cort statuït, lo que és en notable prejudici y violació de dites constitucions, com fou també lo consemblant mandato féu vostra excel·lència en la persona de[a] Ledó, carceller de les presons, que després manà vostra excel·lència tràurer per no poder-se fer, y sent fetes les presons per a custòdia dels presos, y estant ordenades tantas constitucions, perquè aquells no sien vexats ni molestats per los qui·ls guardan y tenen en comanda, serien totes defraudades e il·lusòrias si·s donava lloc a qui se encomanassen los presos en les galeras, pus contra dels qui en elles los poden guardar no·y ha proveït la cort, per no haver pogut may imaginar tal cas, ni que·n les galeres se deposassen presos, per los molts y irreparables inconvenients se podrien seguir de semblants encomandes, supplican per ço a vostra excel·lència extrajudicialment sia servit manar tràurer de dites galeres a dit Joan Iglésia, y aquell, si culpa tindrà, causa cognita, y deposant en les reals presons comuns, condemnar-lo conforme mèrits de justícia, y no permeta vostra excel·lència de ací avant que en galeres algunes s·i deposen los presos, ni·s condemnen sens coneguda de causa. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias en son consistori com ells han fet dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost que ya és fora de dita galera dit Joan Iglésia, y aquell està vuy pres en los càrcers reals de la present ciutat y està a relació // 162*v* // de jutge, y si.s posà en galera encontinent, fonc per voler fer demostració ab ell de alguna rigor per atemoritzar-lo, per ésser home que·u ha menester, més com té dit ya és vuy fora.

Dijous, a III de maig. Festa de la santa Creu. En aquest die se arborà la creu nova del portal de mar, foren-hy los concellers a la sua caseta tenen en lo portal, y los senyors deputats en la sua, hagué-y molta música de trompetes, menestrils y atabals, y al arborar tirà tota la artilleria.

Divendres, a IIII. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat real, qui havia molts dies que no·y ere estat per sa indisposició.

163*r* Dilluns, a VII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers d'esta ciutat, los senyors Pere Ausiàs March, Bertran Dezvalls, supplicant a ses senyorias sien servits de allargar lo torneig per causa de les professons se fan per falta de aygua, y per haver-ho supplicat lo reverendíssim bisbe de Barcelona. Fonc-los respost que ho mirarien y tractarien ab lo prior y clavari de la confraria de sant Jordi.

Dimars, a VIII. Festa de sant Miquel. En aquest die sie se féu lo torneig de la confraria de sant Jordi ab la forma costumada, no·y foren los consellers per lo dol ni los concellers per sa malaltia.

163*v* Dilluns, a XIIII. Crida de brassos per a demà per la extracció de habilitadors.

Dimars, a XV. En aquest die se tingueren braços y·s féu extracció de habilitadors com en libre de Deliberacions.

164*r* En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Pere Ausiàs March, Gaspar Calders y, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias com aquell bras tenia entès que en la taula se fa la extracció de habilitadors per la enseculació se fa vuy, estan assentats los testimonis ab diversa forma del que fins vuy han estats assentats, preceint tots los tres ecclesiàstics primer, y aprés los militars, y aprés los reals, havent de estar interpol·lats conforme van ab les embaxades, y altres vegades han estat assentats conforme molts que·y són estats han referit, supplicant a ses senyorias no permeten tal, sinó que·s serve lo que s'és servat fins ací. E ses senyorias los respongueren que·u tractarien y faran tot allò sie de justícia y acostumat fer.

E, poc aprés, vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Pere Pau de Belloc, Raphael Laudes y, de part de ses magnificències, explicaren a ses senyorias de fer nominació de embaxadors[a] per a la cort de sa magestat, conforme per los braços és estat aconsellat a ses senyorias y altrament, per los molt negocis hy ha que patexen y estan en gran perill allí de tenir dolent fi, sinó és ben informat sa magestat. Fonc-los respost per ses senyorias en effecte que estan entenent en dit negoci, y que procurarien de pèndrer resolució en ells.

En aquest mateix die vingueren ab altra embaxada, per part de dits concellers de la present ciutat, los senyors misser Hierònim Fivaller, misser Pere de Bellet // 165*v* // y, de part de dits magnífics concellers, supplicaren a ses senyorias lo mateix que per part del bras militar se'ls és supplicat vuy acerca dels assientos. Fonc-los respost per ses senyorias que estan ara ab lo acte, y que és negoci precís de la jornada de vuy, y que ells ho tractaran y procuraran que no·s faça agravi a ningun stament. E, encontinent,

a. a continuació un espai en blanc.

a. a continuació repetit embaxadors.

los senyors deputats junctaren als magnífics assessors, advocat fiscal, y tractaren dit negoci, y allí se discutí bona estona, y tingueren relació de algunes persones com diverses vegades dites novenas y testimonis havian estats assentats conforme estan vuy, y axí se prengué resolució que per ara estiga de la manera com se està, per ésser negoci de molta discució la declaració de dit negoci, e que no sia fet prejudici ad alguna de les parts açò, ni·s puga tràurer en conseqüència lo d'esta jornada, y axí se continuà dit acte.

Dit die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Alexandre de Lentorn, Raphael Laudes y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias lo mateix que lo dit bras havia ya supplicat lo die de vuy ab altra embaxada y la ciutat, supplicant a ses senyorias que nos passe avant en dit acte que dit negoci no estiga remediat, co(n)tant-los diverses junctas y exemplars acerca dits negocis, protestant als militars y reals de dita novena no assistissen en ella, que açò no sie declarat. Fonc-los respost per ses senyorias la resolució s'ere presa en dit negoci, ab consell de assessors y advocat fiscal, y la necessitat tenien de passar avant dit negoci, perquè no·s podia prorogar, y la molta gana tenen ses senyorias de acertar en dits negocis, y que nos faça prejudici a ningun stament.

165*r* E, axí dits senyors deputats acabaren de continuar ses extraccions y actes tenien ya començades ab dites protestations, y axí se féu la extracció de novena, y aprés la enseculació en la forma costumada, y los habilitadors de la enseculació en sa presència segueren en la mateixa forma que estavan los testimonis de la novena, ço és, los ecclesiàstics en primer loc tots tres y los militars aprés, y aprés los reals.

Dimecres, a XVI. En aquest die se clogué lo acte de la enseculació a les quatre hores de la matinada.

Dijous, a XVII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Alexandre de Lentorn, Hieònim Cardona, Bertran Dezvalls, los quals, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias lo següent.

«Bé en la memòria tindran vostres senyories las vegades que per part del bras militar se ha representat en son consistori los mals y notables prejudicis ha rebut y reb tot aquest Principat y Comtats en lo negoci y competència del tribunal de la Inquisició ab lo Consell Real y la ciutat; la provisió de la mestrescolia en persona del doctor Victoria, estranger; la nominació de fra Sancho, menorquí, en abbat de la Portella; la contenció de aquesta casa ab la // 165*v* // Capitania General, la captura dels obrers, y demés pretensions té la senyora vireyna, los quals negocis, per ser de tanta importància y convenir tant lo reparo de tants inconvenients, han tingut la ciutat, al[a] bras militar y braços últimament tinguts en esta casa per necessari se anomenàs embaxador o embaxadors de intel·ligència y conciència, perquè per son medi se representàs a sa magestat nostra molta justícia, y se instàs ab moltes veras la despidició de aquella, y com fins lo die de vuy may se haja pogut obtenir lo fi d'esta embaxada per la differència hy ha en lo consistori en la nominació de les personas per a fer-la, y sia certíssim que no podran satisfer vostres senyories sa obligació fins a tant se haja feta ab effecte la nominació per lo bé comú, pateix entretant ab tanta dilació. Per ço, ha determinat lo bras militar que supplicassem a vostres senyories sian servits de acabar de acordar-se en les persones apparexeran més convenients en benefici de tants negocis, y per açò té anomenades persones que cada die vingan a instar-ho a vostres senyories perquè més conste de ses diligències, se servescan vostres senyories que esta embaxada se assente en Dietari, y també totes les vegades que dites persones anomenades vindran a instar-ho a vostres senyories. Als quals fonc respost per ses senyorias y dada raó de les diligències per ells fetes y fan en dits negocis, y com desijan dar gust y contento a ses senyorias, y que ells entendran en dits negocis, com fins ací.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors Pere Pau Cassador y Joan Çafont, canonges de la Seu de Barcelona y, de part de dit reverent Capítol representaren a ses senyorias lo que tenien entès de la qüestió feye lo bras militar y bras ecclesiàstic a 15 del present mes de maig, acerca dels assientos, y axí com dita pretensió sia una cosa molt prejudicial al bras ecclesiàstic, havent estat sempre en possessió dels primers assientos en semblants occasions, axí de habilitacions, inseculacions, com altres. Per tant, supplican a ses senyorias sien servits en mirar molt en dit negoci y no voler innovar res en ell, en prejudici de dit // 166*r* // bras ecclesiàstic, per ésser lo primer y qui té lo primer lloc y més principal. Fonc-los respost per ses senyorias que ho miraran, y procuraran que nos faça agravi ni prejudici algú a ningunes parts.

Divendres, a XVIII. En aquest die vingueren en consistori de part del senyor regent Banyatos, visitador dels officials reals, mossèn Luís Corbera, altre dels notaris de dita visita, y Joseph Çafont, notari de Barcelona, procurador fiscal

a. la *al manuscrit.*

[1612]

de dita visita, y de part de dit senyor visitador digueren a ses senyorias, y feya a saber dit senyor regent com havia suspès al magnífic misser Joan Gallego, doctor en drets del Real Consell Civil, del salari y emoluments de dit son offici, fins que altrament per sa magestat o per dit senyor regent sia proveït, fent ostensió a ses senyorias de dita provisió y donant còpia d'ella.

En aquest mateix die anaren los senyors deputats y oïdors, consistorialment ab massas y ab la forma costumada, a casa del excel·lentíssim loctinent general, y arribats allí explicaren a sa excel·lència, trobant-lo en lo llit malalt, y los senyors deputats y oïdors estigueren assentats en ses cadires, y dient-li com tenien grans queixas dels síndics de Palamós, Martorell, Manresa y altres acerca dels quints, perquè tenint dites viles privilegis reals de no pagar aquells, se'ls feya execució rigurosa per lo racional, y a més que hajan volgut introduir les causas en la Real Audiència, conforme per sa magestat y sa excel·lència en son nom fonc offert les manarien // 166*v* // comètrer en semblant cas, fins vuy no les havien comeses, y axí supplican a sa excel·lència extrajudicialment mane comètrer aquellas com està offert, com dit és, y essent contra constitucions de Cathalunya, y en lo ínterim manar para dites execucions[a]. E sa excel·lència en effecte respongué que dits negocis de dites vilas tenen algunas difficultats acerca dels privilegis que tenen, y que ell ha manat al consell ho miràs, y ho farà mirar ab diligència, que ell desija servar les constitucions y leys de la terra, y no rompren ninguna, y que dits síndics informen lo consell. Y, fet açò, se'n tornaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Dilluns, a XXI. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors Pere Ausiàs March, Lorens de Monbuy, Hieònim de Navel, y de part de dit bras supplicaren a ses senyorias sien servits en fer nominació de embaxador per al rey nostre senyor, com ab diversas embaxadas tenen supplicat a ses senyorias en lo present mes, y abans resolt o aconsellat per los braços, per quant a dita causa pateixen molts negocis. Fonc-los respost per ses senyorias que se'ls fa molta mercè de advertir-los, y que. O continuen, que ells faran de sa part lo que toca a ells.

Dimars, a XXII. En aquest die los senyors deputats enviaren als senyors visitadors del General, com havien entès que en // 167*r* // dita visita se tracte de certa querela a instància de[b] Vila, sparter, contra los deputats passats y altres, fent-los a saber com de dit negoci se'n porta ya causa en lo present consistori, introduïda ya lo trienni passat, y axí la conexensa d'ella toca al consistori dels senyors deputats, com sempre en semblants occasions ha tocat, fent-los ostensió del tresllat de dita causa, y ab dit senyor don Joseph Quintana, Pere Pau Vidal, scrivà major del General, ab dit tresllat original y arribats en dita visita, fonc referit tot lo dit a dits senyors visitadors consistorialment, y fonc-los respost que ho mirarien y farien justícia.

Dimecres, a XXIII. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Francisco de Erill, Francesc de Calders y, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias fossen servits de opposar-se a una contrafacció de constitucions se comminà fer, en voler extràurer de la present ciutat y Principat a un pres és vuy en los càrcers reals y pres de mandato, dit Làtzer Sandiu de Sotomajor, cavaller, essent contra diverses constitucions de Cathalunya, y defensat y obtingut dit negoci per part dels senyors deputats, fonc-los respost per ses senyorias que ho mirarien tot lo que·ls tocarà ab moltes veras.

En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general acerca dit negoci, consultat primer aquell ab los magnífics assessors del General, los senyors don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasch; don Gispert de Guimarà y Papiol, Bertran Dezvalls, // 167*v* // anaren ab massas y cotxes, per fer lo temps fangós, per explicar a sa excel·lència dita contrafacció de dita captura entenien se volie fer de dit Làtzer Sandiu de Sotomajor, cavaller, essent contra diverses constitucions del present Principat, y ab diversos exemplars revocades semblants extraccions per los predecessors de sa magestat, y axí supplican nos permete tal per sa excel·lència, fent-los tota mercè com sempre. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que està mirant lo Consell Real est negoci, y que vuy ho ha encomanat al regent, y que manarà que·s ministre justícia, y que no·s rompan constitucions algunas.

Dit die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Magí Grau, Luís Puig, supplicant a ses senyorias se opposen a la extracció de dit pres, y també facen la embaxada aconcellada per los braços, y supplicada tantes vegades per dita ciutat y lo bras militar. Fonc los respost per ses senyorias, ço és, quant al primer cap del pres, que en aquest punt s'és resolt y s'és enviada emba-

a. exe *interlineat, damunt de* consti *ratllat.*
b. *a continuació un espai en blanc.*

xada al excel·lentíssim loctinent general per dit effecte, y no·n llevaran la mà. E quant al cap de la embaxada, que estan tres a tres en la nominació, y que encara no·s són poguts concordar, y que ells hy entendran ab moltes veres, y no·n llevaran la mà, y agraexen a dits senyors la mercè se'ls fa en recordar-los-ho.

168r Disabte, a XXVI. En aquest die vingueren en consistori, per part de la religió de sant Benet, los senyors abbat de[a], prior Copons, supplicant a ses senyorias, de part de dita religió y presidents d'ella, sien servits de opposar-se a la contrafacció se fa a les constitucions de Cathalunya, de la provisió de fra Sancho, menorquí, en abbat de la Portella, no essent del Principat sinó menorquí, com ya ab altres los tenen supplicat. Fonc-los respost per ses senyorias que·s fa i se farà tot lo que·s porà y no·s perdrà punt.

En aquest mateix lo senyor deputat ecclesiàstic presentà en consistori a sos condeputats y oïdors de comptes la scriptura següent. Són les respostes d'esta scriptura avant.[b]

«Lo deputat ecclesiàstic considerant que, per los negocis occorrents aquest consistori dies ha havie deliberat enviar embaxador a sa magestat, y que per dit effecte ell havia feta nominació de don Christòfol de Queralt, adherint a son vot los senyors oïdors ecclesiàstic y real, y que per los senyors deputats militar y real, y oïdor militar se havia feta nominació de don Francisco Sans, // 168v // y que per no haver pogut concordar y estar axí divís lo consistori, era occasió de differir-se la embaxada, en gran dany de la Generalitat, y que per ço procurà que se ajunctassen los braços, per a que aquells aconsellassen lo que havian de fer en tal cas, y que per dits braços se determinà que per ser los negocis occorrents tan graves y àrduos, anassen tres embaxadors y que axí, adherint a la dita deliberació, havia feta nominació de tres persones, ço és, per lo stament ecclesiàstic y militar, los matexos don Christòfol de Queralt y don Francisco Sans, y per lo bras real a Bertran Dezvalls, pensant que axí seria fàcil lo adherir los demés del consistori a dita nominació, y que dita embaxada tindria son degut effecte y que, no obstant dita nominació, los dits deputats militar y real y oïdor militar foren de vot y parer, –estant y perseverant en lo primer– que anàs lo dit don Francisco Sans, tant solament, y que lo differir-se més dita embaxada era gran dany de la Generalitat, y que de cada dia se augmentava la obligació de fer aquella. Per ço, desijant que tinga degut effecte, y que també per lo esdevenidor apparega de ses diligències, és de vot y parer que se anomenan sis personas per los deputats y oïdors, als quals se done plen poder de determinar si aniran los dits tres embaxadors, ço és, los dits don Christòfol de Queralt, don Francisco Sans y Bertran Dezvalls, conforme la deliberació dels tres braços, o si anirà tant solament un embaxador, y en cas que haja de anar un embaxador tant solament, si anirà don Christòfol de Queralt, o si anirà don Francisco Sans, requirint que de son vot ne sia levat acte per lo scrivà major del present consistori.»

E los senyors deputats militar y real y oïdor militar[a] diuen que[b] se'ls done còpia de la present scriptura per a poder satisfer a ella. E los senyors oïdors ecclesiàstic y real diuen que se adhereixen al vot y parer de dit senyor deputat ecclesiàstic en tot y per tot, y ne sia levat acte.

169r En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Pedro de Pinós, Luís de Corbera, senyor de Linars; Bertran Dezvalls y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en posar[c] en execució la embaxada per a la cort de sa magestat, conforme per los braços és estat aconsellat, y per part de dit bras y de la ciutat ab tantes embaxades instat. Fonc-los respost per ses senyorias lo mateix que en les precedents respostas, y que no·n lleven la mà.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die los magnífics doctors devall scrits, consultats per los senyors deputats y oïdors de comptes de dit General, donaren son consell en scrits al peu de una supplicació, presentada en consistori per los tres porters ordinaris de la present casa, qui són Miquel Fontana, Francesc Besturs y Damià Calp, per no poder entrevenir-hy en dit negoci los assessors // 169v // ordinaris, per ésser part y suspectes en dit negoci, la qual supplicació y consell és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors.

Per disposició del capítol 84 del nou redrés de les últimes corts celebrades en lo any 1599, està statuït y ordenat que, sempre y quant per negocis y afers del General se havia de enviar síndic, procurador fiscal, notari, o altres consemblants officials, hajan de enviar als officials ordinaris de la casa de la Deputació, ço és, aquells a qui respectivament per raó de sos officis tocarà, la qual disposició està molt fundada en raó y justícia, axí perquè los tais officials entenen millor

a. *a continuació un espai en blanc.*
b. són ... avant, *interlineat al marge dret.*

a. y ... militar *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* se adhereixen.
c. *a continuació repetit* en posar.

los negocis del General com a pràtics y cursats en aquells, com també perquè, estant com estan subjectes a la visita, en cas que façan alguna cosa malsonant, reben lo just càstic de aquella, y axí ya abans de la deliberació de dit capítol de cort, se era usat y usava inconcussament en la present casa de la Deputació, de tal manera que se pot dir que dit capítol de cort no féu sinó corroborar y confirmar més, y de nou obligar a la dita observansa. En confirmació de la qual, y en compliment de dit capítol de cort, a 30 de juny 1610, per los senyors deputats predecessors de ses senyorias fonc deliberat que Francesc Besturs, porter ordinari de la present casa y de vostres senyories, anàs ab misser Luís Besturs y altres officials en la anada que les hores feren per negocis y afers del General, com en altres occasions se havia acostumat, y axí mateix, a 16 del corrent mes de maig, fonc deliberat per ses senyorias que Damià Calp, porter ordinari de vostres senyories vaja ab misser Aguiló y altres officials a Leyda, Seu de Urgell y altres parts que sia menester per afers del General, com de dites deliberacions consta en los libres de la present casa. E per quant se ha entès per part de Francesc Besturs, Miquel Fontana y dit Damià Calp, verguers ordinaris de vostres senyories, que no obstant dites deliberacions, se posaria difficultat en executar la feta per vostres senyories, com és dit a 16 del corrent, y que en lloc de la persona de dit Damià // 170*r* // Calp, en dita anada aniria altra persona o porter, qui no seria official de la present casa, ni li tocaria per raó de son offici, lo que, a més de ser directament contra la disposició de dit capítol de cort, és en notable dany dels dits officials y llurs officis, los quals han acquirit aquells, *cum honoribus et oneribus,* y ab totes les preeminències, prerogatives y emoluments que a dits officis pertanyen, y axí, no executant-se en ells dit capítol de cort y observansa de la casa, no sent manco officials que los demés de la casa, és cert que restarian decebuts y enganyats. Per ço y altrament dits Francesc Besturs, Miquel Fontana y Damià Calp, supplican humilment a vostres senyories sien servits manar posar en execució la dita deliberació per vostres senyories, com és dit feta a 16 del corrent, y en conseqüència d'ella, proveir y ordenar que dit Damià Calp, per observansa de dit capítol de cort, vaja ab dit misser Aguiló y altres officials en dita anada, de pròximo imminent, donant-li los salaris y emoluments acostumats, que ho rebran a singular mercè. *Et licet.*

Altissimus.

Vincentus Hortolà.

Oblata XXIIII *May* MDCXII *in consistorio.»*

Lo que los doctors applicats, per lo fet en la sobrescrita scrita supplicació mencionat, han resolt per manament a ells fet per los senyors deputats, y la resolució que unànimes y concordes han referit a dits senyors deputats, és que, a bé lo capítol 84 de les corts del any 1599, tinga molta difficultat si comprèn los verguers de la casa de la Deputació, però per quant se ha trobat que en lo any 1610 los senyors deputats que les hores eran ab deliberació per ells feta, referida en dita supplicació, ha donat intelligència a dit capítol 84 de que de, baix la disposició de ells, se comprenen los dits verguers, y dita deliberació tingue les hores son degut effecte, y després ensà se han fet altres o altra // 170*v* // deliberació per los senyors deputats que vuy són, en confirmació de la predita del any 1610, són estats de parer dits doctors infrascrits, per dit negoci applicats per dits senyors deputats, que dita deliberació de l'any 1610, si bé no ha fet dret *simpliciter* per no ésser legítima interpretació de dit capítol, de tal manera que tinga força de ley, per no ésser estada feta en deguda forma, però totavia attribuint dret a dits verguers, *quo ad possessorum tantum,* com dita deliberació haja sortit son degut effecte, *et de jure ex dictu unico acto effectualis in ducatur possessio,* y axí que dits senyors deputats tenen obligació de conservar a dits verguers en dita possessió o quasi fins que dit capítol 84 fos declarat *sumpliciter* e *in debita forma* per la verdadera intel·ligència de ell, y aquesta és la relació feta a dits senyors deputats.»

Cancer, unus ex doctoribus adhibitis. Morell. Bernardus Sala. Fontanella. De Malla. Jacobus Aymeric. De Prat. Vinyes.

Y axí, attès dit consell y parer, deliberaren anàs Damià Calp ab lo magnífic misser Aguiló, assessor, y ab lo advocat fiscal, com ya estava deliberat[a].

173*r* En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors Pere Ausiàs March, Lorens de Monbuy, Hierònim de Navel, los quals, de part de dit bras, explicaren a ses senyorias, supplicant-los sien servits de posar en effecte la embaxada se ha de fer en cort de sa magestat, conforme fonc aconsellat per los braços, y per lo dit bras y ciutat instat diverses vegades, representant-los lo gran dany se'n spera seguir, y se veu ya de la tardança d'ella. Fonc-los respost per ses senyorias com estan entenent en dits negocis, y les diligències han fetes en ells, y que no·n llevan la mà, y que procuran dar contento ab brevedat a dit bras y a la ciutat.

a. a continuació un memorial que ocupa els fulls 171r al 173v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 689.

Dimars, a XXVIIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Jaume Camps y Meca, deputat militar, en consistori de ses senyories, donà la scriptuta següent, requerint a mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General, legís y continuàs aquella, la qual és del tenor següent:

«Lo senyor deputat militar, vist lo vot o scriptura que lo senyor deputat eclesiàstic donà disapte proppassat, que comptavem a vint-y-sis del corrent, sobre lo fet de // 173*v* // enviar embaxador a sa magestat, a la qual adheriren los senyors oïdors ecclesiàstic y real, diu que son intent és estat sempre y vuy és, que per los negocis occorrents se faça embaxada a sa magestat, y axí, en haver deliberat aquest consistori enviar embaxador, y haver dit senyor deputat ecclesiàstic nomenat a don Christòfol de Queralt, nomenà ell don Francisco Sans, persona approvada per dit senyor deputat ecclesiàstic, lo qual en lo present consistori, quant se féu la embaxada que reportaren don Pedro de Pinós y Sant Climent, Luís de Corbera y Bertran Dezvalls de part del stament militar, sobre aquest mateix fet digué y confessà en presència de dits cavallers ésser dit don Francisco Sans persona tota excepció major, y si bé després, per no haver concordat en dita nominació antes estar divís lo consistori, com diu lo senyor deputat ecclesiàstic en son vot o scriptura, se junctaren los braços y aconsellaren que anassen un o tres embaxadors, y dit senyor deputat ecclesiàstic, prenent lo major número, féu nominació de tres persones, ço és, de dit don Christòfol de Queralt, don Francisco Sans y, per lo bras real, Bertran Dezvalls. Per ço, considerant dit deputat militar los grans y excessius gastos que, fent-se embaxada de tres persones, se havian de offerir, y veent de altra part lo General tan (h)a treballat, y (està) exhausto que, per a pagar les pensions dels censals ordinaris que sobre los drets de la Generalitat reban molts monastirs, viudas, òrfens, pubills, causes pias y altres miserables personas, no·y ha diners, que a molts deuen dos y tres pensions, y estan solicitant cadaldie ser pagats. Considerant més avant los innumerables gastos, axí de salaris de officials reals y del General, y altres ordinaris y extraordinaris que cadaldie se offereixen, y en particular los de las visitas reals y del General, que vuy actualment // 174*r* // se estant fent, que costaran més de quaranta mília lliures y, finalment, attenent que la present ciutat, offerint-se al present negocis gravíssims, no ha enviat a sa magestat més de un sol embaxador, y que may lo savi Concell de Cent ha volgut que anassen tres, parexent-li que en temps tant menesterós y necessitat, ere cosa excessiva, y que lo que farien tres embaxadors podia fer hu sol, majorment que anant multitut de embaxadors, lo rey nostre senyor los mana se'n tornen, y en cas que arriben allí sols parla hu, tres o molts que sien. Per les dites y altres raons, no ha paregut a dit deputat militar poder-se adherir a la nominació de dits tres embaxadors. Ab tot, desijant sempre lo deputat militar lo servey de Déu y de sa magestat, y lo benefici de tot aquest Principat, y perquè en lo esdevenidor apparega que no ha estat per ell may, ni està lo fer-se dita embaxada, diu que està y persevera en la nominació de dit don Francisco Sans, ab la qual entén haver adherit a la deliberació dels braços, pus deliberaren y aconsellaren que se enviassen hu o tres embaxadors, no consentint se nomenen persones perquè determinen si aniran tres o hu embaxadors, segons diu dit senyor deputat ecclesiàstic en son vot, com no sie cosa per capítols de cort statuïda ni may feta, y no se haja de posar en mans de altres lo que és prerogativa del consistori, y majorment que per aqueixa via és cert tampoc tindrie fi la sobredita divisió, per ser provable cosa que cada hu dels que·s nomenarian seguirie lo parer del qui lo hauria anomenat. Acontentant-se dit deputat militar, per major justificació sua, y perquè tinga effecte son bon zel, que·s faça dita embaxada, y vaja no sols lo dit don Francisco Sans, però encara lo dit don Christòfol de Queralt, qui de principi foren // 174*v* // nomenats de la manera que dit és, los quals partescan ab tota diligència, donant-los les instruccions y recaptes necessaris. Y, en cas açò no apparega y se insistesca que vajan tres embaxadors, (diu) dit deputat militar a la tal nominació de tres, ans en aqueix cas, que se insistesca que vajan tres, se aparta de la nominació de dos, y no consent que vaja sinó un sol embaxador, ço és, dit don Francisco Sans, y protesta de tots los danys y gastos que enviant tres embaxadors se faran, y que aquelles (ambaixades) no consent ni consentirà ara ni en lo esdevenidor se paguen de béns del General, sinó de béns propris dels qui tal nominació faran, requirint que del present vot ne sie[a] llevat acte per lo scrivà major del present consistori.»

E lo senyor deputat ecclesiàstic diu que se li done còpia del present vot. E lo senyor deputat real diu que se adhereix al vot y resposta donada per lo senyor deputat militar, en quant no consent que vajan tres, y també si se ha acostumat anar dos adhereix que vajan don Christòfol de Queralt y don Francisco Sans, estant també prompte que, si no poden anar dos, assentir en que vaja hu, ço és don Francisco Sans, com ya té votat. E lo senyor oïdor militar adhereix en tot y per tot als vots dels senyors deputats militar y real. Presents per testimonis Lorens Ferrer, scrivent, y Magí Quer, notari.

a. sie *interlineat.*

[*1612*] 175*v* Dimecres, a VI. En aquest die lo senyor deputat real, misser Pere Aymeric, presentà en consistori als senyors condeputats seus y oïdors la scriptura següent, requerint a mi, Pere Pau Vidal, scrivà major del General, legís y continuàs aquella, la qual és del tenor següent:

«E, a quatre de juny, lo dit senyor deputat real, ajustant al seu vot y resposta, dix que per quant per part de la present ciutat és estada feta embaxada al consistori, aprés de haver donat lo dit senyor deputat ecclesiàstic lo vot y parer en scrits, a 26 de maig proppassat, referida per Bernat Romeu y Bertran Dezvalls, ab la qual digueren que ere en gran agravi, que anassen a la embaxada don Christòfol de Queralt y don Francisco Sans, y axí sols los dos braços ecclesiàstic y militar, perquè restava prejudicat lo bras real en extrem, y axí que no fos la embaxada sinó de hu o de très, com les més vegades se ere acostumat, volent dit deputat real mirar per son bras, y en tot lo que li sia possible defensarlo, diu que desisteix de que vajan dos, sinó que sie hu tot sol, no obstant que los braços hajan aconsellat que fossen tres, lo que no admet en ninguna manera, per les causes y raons dalt dites y referidas en la resposta del senyor deputat militar, ço és, a don Francisco Sans o don Christòfol de Queralt. E, per lo que fins vuy no se ha donat expedient per a que·s resolgue qual dels dos anirà, per ésser lo que ha donat lo senyor deputat ecclesiàstic insòlit y no may acostumat, //176*r*// y veure's a la clara, que tots dos dits don Christòfol de Queralt y don Francisco Sans són persones que qualsevol d'ells a soles farà molt bé lo que tindrà obligació acerca de sa embaxada, y les dos estan approvades per tot lo consistori, y sols resta sercar remey per a individuar qual dels dos serà. És de vot y parer que los noms de dit don Francsico Sans y don Christòfol de Queralt, cada hu d'ells sie posat en una lenca de pergamí, y cuberts de cera blanca, fets dos rodolins en la forma costumada, sien posats en la bacina de la ordinària extracció, y aquell qui exirà sia lo embaxador anomenat per tots, al qual sien donades les instruccions y altres recaptes necessaris perquè puga partir encontinent, requirint al scrivà major continue lo present vot al peu de la dita resposta del dit senyor deputat militar.»

E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que se li dó còpia encontinent de dita scriptura. E axí mateix los senyors oïdors ecclesiàstic y real. E los senyors deputat militar y oïdor militar adhereixen a la dita scriptura. Presents per testimonis Magí Quer, notari, y Miquel Fontana, hu dels tres porters ordinaris de la Deputació.

Dijous, a VII. En aquest die mossèn Hieònim de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor del General de la part de ponent, que dit Ferrer ha pagat tot lo que ha comptat y que no deu res de tot lo comptat fins al die present.

176*v* Divendres, a VIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Alexandre de Aguilar, Bernat Romeu, y de part de dits magnífics concellers supplicaren a ses senyorias fossen servits en posar en execució la embaxada aconsellada per los brassos per a sa magestat. Fonc-los respost per ses senyorias que los oïdors ecclesiàstic y militar són fora vuy, y prest pendran resolució en dit negoci arribats que sien, y desijan dar contento a ses magnificències.

Diumenge, a X. Festa de Penthecostés.

Dilluns, a XI. Segons festa.

Dimars, a XII. Tercera festa.

177*r* Dimecres, a XIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Bernat Romeu, Luís Puig, y en effecte explicaren a ses senyorias lo mateix que en les embaxades passades acerca la embaxada se ha de fer a sa magestat y, volent presentar una scriptura o supplicació, los fonc dit que los senyors oïdors ecclesiàstic y militar són fora ciutat y no són tornats encara, als quals estan aguardant, y que proveiran lo faedor ab diligència.

En aquest mateix die anaren los senyors deputats, ab embaxada ab massas y ben acompanyats, a visitar lo il·lustríssim[a] cardenal de Borja, que venie de Castella y passa a Roma, y també al condestable de Castella y a sa muller, germana del duc de Cardona, qui venien de Milà y van en Castella. Posa dit cardenal en casa lo loctinent general, y lo dit condestable en casa del duc de Cardona, y anant y venint venian los tres deputats y oïdor real ab una filera, anant lo deputat real a mà dreta, y lo oïdor a la esquerra, y los deputats ecclesiàstic y militar en[b] lo mix, y arribats allí los donaren benvinguda ab moltes offertas, foren ben rebuts de tots y acompanyats al anar-se'n fins a la primera sala.

Dijous, a XIIII. En aquest die enviaren ses senyorias al excel·lentíssim loctinent general ab embaxada los senyors sacristà Yvorra, don

a. il·lustríssim *interlineat.*
b. en ... mix *interlineat.*

Francisco de Erill, Raphael Laudes, // 177*v* // als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència y supplicar-lo mane remediar la execució se fa als de Tortosa per lo dels quints, tenint privilegis reals, contrafent-se a diverses constitucions y leys de la terra, y també mane remediar lo que·s fa vuy ab diversos veguers y sotsveguers que, havent molts mesos fa acabat son trienni, continuen dits officis, contrafent-se en açò a diverses constitucions y leys de la terra. Fonc-los respost per sa excel·lència que li envien memorial de dits negocis, que ell de sa part hy farà tot lo que porà.

Divendres, a XV. En aquest die enviaren los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent general ab embaxada, ab massas y forma acostumada, los senyors canonge Garcia, de la present Seu de Barcelona, Bernat Bertrolà, donzell[a], Magí Grau, ciutadà de Barcelona, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

A notícia dels deputats dels General de Cathalunya ha pervengut que estant pres en los càrcers reals de la // 178*r* // present ciutat Làtzer Sentín, natural del regne de Castella, serie intenció y voluntat de vostra excel·lència liurar aquell a alguns comissaris de dit regne per a tràurer aquell de Cathalunya y aportar-lo en dit regne de Castella, per castigar aquell y conèxer de sos delictes, y com, excel·lentíssim senyor, per constitucions de Cathalunya estiga disposat que totes les causas, axí civils com criminals, se hajan de finir y ésser declarades en Cathalunya, y los delinqüents capturats, punits dels delictes comesos en Cathalunya, y les remissions sien prohibides y que lurs personas no pugan ésser extretes de Cathalunya sens que primer no se haja conegut de sos delictes, y com los dits deputats per raó de sos officis tingan obligació de exir a la contrafacció y defensa de les constitucions de Cathalunya, privilegis, usos y costums del present Principat, a vostra excel·lència, continuant lo ya supplicat ab altra embaxada sobre lo mateix negoci, extrajudicialment supplican que, en observansa de dites constitucions, sie servit manar que en ninguna manera sie extreta la persona de dit Sentín de Cathalunya, ans bé aquella ésser punida per vostra excel·lència segons los mèrits de sos delictes, que a més que açò serà molt conforme a les disposicions de Cathalunya dits deputats (h)o[b] tindran a singular benefici y mercè de mà de vostra excel·lència.»

a. a continuació ratllat Bertran Dezvalls.
b. (h)o tindran *interlineat.*

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost que ell havia consultat dit negoci ab lo Real Consell, y que li deyen se podia tràurer de Cathalunya per ésser criat de sa magestat, y que axí en dita extracció no·s feya contrafacció a dites constitucions, emperò com ara veja la instància fan los deputats en dit negoci, y desija servar les constitucions de Cathalunya y leys de la terra per haver-les jurades ell, ho tornarà // 178*v* // a consultar ab son consell, y procurarà en donar gust y contento a dits senyors deputats, com desija, aconsellant-lo·y dits doctors.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Magí Grau, Bernat Romeu, ab lo síndic de la ciutat y mossèn Galopa, scrivà major, acerca dels negocis de la embaxada de cort, y volgueren presentar la scriptura devall scrita, y aprés de algunes dades y rebudas y colloquis presentaren aquella, a la qual feren la decretació devall scrita, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors.

Per part dels magnífics concellers de la present ciutat se han fetas dos embaxadas a vostres senyories, ab les quals se'ls supplicava fossen servits manar que ab la brevedat possible se enviassen a sa magestat embaxadors, conforme la resolució era estada presa per los tres staments, àjunctats en la casa de la Deputació, a effecte de representar-li los prejudicis que rebia aquest Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, axí en lo que tenia respecte a la mestrescolia del Studi General de Leyda, com en la provisió és estada feta en la persona de fra Pere Sancho de la abbadia de la Portella, tots estrangers del present Principat // 179*r* // y Comtats, y també en respecte dels negocis de la Inquisició, de la captura dels obrers d'esta ciutat, y execució dels quints, que sens orde de justícia executan contra diverses universitats lo consistori del mestre racional, y que per altres negocis que concorren que és necessari se representen a sa magestat, majorment contrafent-se com se contrafà a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de cort, privilegis reals y styls inconcussament observats, y a bé que vostres senyories tenen obligació, per descàrrec de sos officis, de executar la resolució de dits braços y enviar dits embaxadors, fins ací no se entén ho hajan fet, ans bé, de la dilació de vostres senyories han resultat gran(s) y irreparables danys a dits Principat y Comtats, y particularment a la present ciutat, perquè de no haver executada vostres se-

nyories dita resolució se ha succeït que dit fra Pere Sancho ha fetes despedir ses bullas, y ha presa possessió de la dita abbadia, ab gran contrafacció de dites constitucions y capítols de cort, lo que no·s fóra succeït si vostres senyories haguessen executada dita resolució y ho haguessen representat a sa magestat, y lo que més admira a dits magnífics concellers és que tenen entès que vostres senyories determinan de voler enviar dos embaxadors, ço és, per lo bras ecclesiàstic y hu per lo bras militar, lo que fins ací may és estat, perquè sempre que se envia més de (un) embaxador, se'n anomenan tres, y entre ells hu per lo bras real, y may se ha acostumat enviar-ne dos, y axí sempre que se executàs lo pensament de vostres senyories en enviar dos embaxadors, y no havent-hy algú ab ells per lo bras real, serie fer prejudici y injúria evident a dit bras, del qual és cap y protectora la present ciutat de Barcelona, y seria llevar lo styl sempre fins ací inconcussament // 179*v* // observat, la qual té força de capítol de cort. Per ço lo síndic de la present ciutat, constituït devant vostres senyories, representant les dalt dites cosas del millor modo pot y deu, supplica a vostres senyories y, ab lo degut acato parlant, requer que per los effectes dalt dits y altrament, manen ab la prestesa possible enviar embaxada a sa magestat conforme la resolució de dits braços, y en cas determinen de enviar-ne més de hu, que a lo menos sien tres, y entre ells hu per lo bras real, altrament si cosa tan justa recusaran, lo que no·s creu, protesta contra vostres senyories de tot lo lícit y permès de protestar. Requirint a vos, notari, que de la presentació de la present scriptura ne leveu acte auctèntic *que licet.*»

Oblata die XV *junii* MDCXII *in consistorio et domini deputati et auditor computorum reliquis absentibus a presenti civitate, dixerunt* que, per no estar ple lo consistori, per faltar de ell los senyors oïdors ecclesiàstic y militar, no decretan dita supplicació, offerint-se decretar-la en estar ple.»

180*r* Dimars, a XVIIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Francisco de Erill, Lorens de Monbuy, Magí Grau, Joachim Bolet, los quals per part de dit stament militar explicaren a ses senyorias la embaxada següent, la qual fonc legida en consistori per lo scrivà major del General, essent absents de dit consistori y de la present ciutat los senyors deputats militar y real, la qual scriptura és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors.

Per part dels magnífics concellers, ab dos differents embaxades, se ha supplicat a vostres senyories fossen servits manar, ab la brevedat possible, se enviassen a sa magestat embaxadors conforme la resolució ere estada presa per los tres staments ajunctats en la casa de la Deputació, a effecte de representar-li los prejudicis aquest Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, axí en lo que tenia respecte a la mestrescolia del Studi General de Leyda, com en la provisió és // 180*v* // [a]estada feta en la persona de fra Pere Sancho de la abbadia de la Portella, tots estrangers del present Principat y Comtats, y també en respecte dels negocis de la Inquisició y de la captura dels obrers d'esta ciutat y exequució dels quints, y per altres negocis que concorren, lo que també per part del stament militar és estat altra volta supplicat a vostres senyories lo que és necessari se represente a sa magestat, majorment contrafent-se com se contrafà a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de cort, privilegis y styls inconcussament observats, y a bé que vostres senyories deurien haver executat la resolució se prengué en dita casa per los tres staments junctats y congregats en dita casa de la Deputació y, per consegüent, de enviar dits embaxadors, lo que fins ací no se entén ho hajan vostres senyories fet, ans bé de la dilació de vostres senyories resulta y pot resultar grans e irreparables danys a dits Principat y Comtats y particularment a la present ciutat, perquè és cert que, havent vostres senyories executada dita resolució, fra Pere Sancho no hauria despedides les bulles ni presa possessió de dita abbadia, ab gran contrafacció de constitucions y capítols de cort, lo que no·s fora succeït si ab embaxador ho haguessen representat a sa magestat, y de la mateixa manera se admira, no manco, que los magnífics concellers lo present bras militar de que entengan pretenen vostres senyories fer embaxada a sa magestat de dos personas sens nominació de persona real, lo que es contra tot styl de la casa de la Deputació, y en prejudici del bras real y per consegüent de la present ciutat, com a cap y protectora del dit bras real, y axí dit bras militar supplica a vostres senyories que sempre que se execute lo pensament de enviar embaxador, sia ab la forma acostumada de un embaxador o hu // 181*r* // de cada stament y d'eixa manera no·s faria prejudici a dit stament ni a dita ciutat, y també dit bras militar, ab conformitat de dita ciutat[b], supplica a vostres senyories manen executar tot lo que per part de dita ciutat se ha demanat ab la scriptura presentada a vostres senyories a 15 de juny del present any 1612, y no menys ser vostres senyories servits manar que las universitats interessades se'ls done y liure

a. a continuació repetit és.
b. a continuació ratllat se ha demanat ab la scriptura presentada.

còpia auctèntica de la carta de sa magestat, junctament ab la de creença, y fer imprimir los memorials que tant doctament se són fets per negoci del quint. Per ço, lo síndic del present braç, junctament ab les persones eletes per lo dit bras, representant les dalt dites coses de(l) millor modo poden y deuen, supplican a vostres senyories que per los effectes dalt dits y altrament, manen ab la prestesa possible enviar embaxada a sa magestat conforme la resolució de dits braços, y de la presentació de la present scriptura ser-ne llevat acte per lo scrivà de la present casa, per a que conste de les diligències del bras.»

Oïda dita scriptura per ses senyorias, lo senyor deputat ecclesiàstic, en presència de dites embaxades, liurà a mi, dit y devall scrit notari y scrivà major, la scriptura devall scrita. Requirint-me continuàs aquella al peu de dita scriptura, la qual fonc encontinent allí legida, que és del tenor següent:

«Lo deputat ecclesiàstic, considerant la divisió y discòrdia que·y ha en lo present consistori acerca de la nominació de embaxador o embaxadors que se han de enviar a sa magestat per los negocis occorrents, per haver anomenat junctament ab los senyors oïdors ecclesiàstic y real a don Christòfol de Queralt, y los senyors deputat militar y real y oïdor militar a don Francisco Sans, y que ell ha procurat los medis que li són estats possibles, per a que concordassen // 181*v* // tots en la nominació de dit embaxador o embaxadors, anomenant (per) segona vegada per dit effecte tres embaxadors, conforme a la deliberació dels tres braços, ço és, als dits don Christòfol de Queralt y don Francisco Sans, y per lo bras real a Bertran Dezvalls, adherint a son vot los dits senyors oïdors ecclesiàstic y real, confiant que los dits senyors deputats militar y real y oïdor militar ab facilitat adheririen a la dita nominació y elecció, pus ab aquells se anomenave y elegia lo dit don Francisco Sans, per ells elegit y nomenat, y que no haver volgut adherir a dita nominació y elecció de les dites tres persones, los dits senyors deputats militar y real y oïdor militar –estant y perseverant que anàs sols dit don Francisco Sans– per a que constàs de ses diligències y de la gana que tenia que anàs dit embaxador o embaxadors, fou de vot y parer, junctament ab los dits senyors oïdors ecclesiàstic y real, que·s anomenassen sis persones, y que aquestes, com a persones terceres, prenguessen resolució y determinassen si havien de anar dits tres embaxadors o un embaxador tant solament, y que en cas que hagués de anar un embaxador tant solament, determinassen qui dels dits don Christòfol de Queralt y don Francisco Sans primer anomenats aniria. Y attès que dits senyors deputats militar y real no han volgut adherir a dit vot, y que per los senyors concellers de la present ciutat se ha instat moltes voltes, y se insta cada die ab embaxadas que los dits embaxadors vajan, y que, últimament per part dels senyors concellers se'ns ha presentada una supplicació y scriptura instant sempre la despidició de dits embaxadors, per ço, vist que ab tot lo fins ací ha procurat la dita despidició y que fins[a] vuy no és estat possible poder reduir als dits senyors deputats militar y real y oïdor militar a què se acontentassen del dit medi de nominació de sis persones // 182*r* // com a tercers, per ço dit deputat ecclesiàstic, per a que conste que no està per ell, ans bé, que procura sempre ab totes les vies y modos a ell possibles en què vajan dits embaxadors o embaxador ajustant a la scriptura per ell donada[b], a la qual varen adherir dits senyors ecclesiàstic y real, és de vot y parer que tot aquest fet si aniran los dits tres embaxadors, ço és los dits don Christòfol de Queralt, don Francisco Sans y Bertran Dezvalls, o si anirà sols un embaxador, y en aqueix cas, si anirà lo dit don Christòfol de Queralt o lo dit don Francisco Sans, se dexe tot als dits senyors concellers perquè, com a persones terceras que desijan tant lo bé de aquest Principat, s·i interposen y sian part de que aquest consistori faça una molt acertada determinació y deliberació, al parer dels quals dit deputat ecclesiàstic, en lo cas occorrent per a llevar tot debat y controvèrsia, se offereix estar, requerint que de son vot ne sia llevat acte per lo scrivà major del present consistori.»

A la qual scriptura se adhereixen los senyors oïdors ecclesiàstic y real, requerint se'n leve acte, presents los senyors embaxadors del bras militar. E lo senyor oïdor militar, aprés de ser-se'n anats los senyors embaxadors del bras militar del consistori, dix que se li done còpia de dita scriptura.

Dimecres, a XX. En aquest die los senyors deputats enviaren als magnífics assessors del General al senyor regent Banyatos, visitador dels officials reals, per a representar-li que, attès que tenen ses senyorias entès que dit senyor regent haurie prorogat per alguns dies lo temps de la offensa de dita visita, essent contra constitucions de Cathalunya // 182*v* // y capítols de cort. Per tant, li nottifican no permeta tal, perquè los deputats no poden dexar de fer-hy contraris. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que dit senyor visitador los ha respost molt lar-

a. fins *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc.*

gament dient, en effecte, com ell no entén en açò contrafer a constitucions, ans bé, fa lo que son predecessor, lo regent Clavero, féu, y que no·s pert punt, y té lo temps molt curt y no·y abastan ab tot lo que s'és porrogat, y moltes altres raons.

Dijous, a XXI. Festa de Corpus.

183r Dilluns, a XXV. En aquest die féu relació en consistori mossèn Hieònim de Lana, racional, com mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat tot lo que ha comptat de sa col·lecta fins lo die present.

En aquest mateix die se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat real, ab voluntat del consistori, per anara a Vic, a convalescer.

Dimecres, a XXVII. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al senyor visitador, lo regent Banyatos, los senyors don Francisco de Erill y don Federic Meca, per representar-li lo agravi fa contra de constitucions acerca de la porrogació de alguns dies diu ha feta de inquirir, dient-li ho remediàs. Y tornats en consistori referiren a ses senyorias com havien feta dita embaxada conforme los és estat ordenat, y com dit senyor regent los ha referit les causas lo·y han mogut, y com no entén hy haja contrafacció alguna, ni haver excedit de més que los altres, havent ell fet molt més negoci que los demés sens comparació.

En aquest mateix die enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab masses y forma costumada. // 183v // En aquest mateix die enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab massas y forma costumada, los senyors canonge Serrià, don Francisco de Erill, Anton Ferrer, burgès de Perpinyà. Als quals fonc donat orde explicassen a ses (senyories) la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Lo delicte de homicidi ha molts dies que grassa y, és tant freqüentat en la present ciutat de Barcelona y en tot lo principat de Cathalunya, que obliga a les persones que per raó de llurs officis tenen obligació de advertir y obviar a semblants danys a fer extraordinàries diligències en lo reparo y remey de aquell perquè, com a vostra excel·lència és notori, molts mesos ha que no·y ha die ni nit que en la present ciutat de Barcelona no se hajan seguides una, dues y, alguna vegada, tres morts de hòmens fetes ab violència y tir de pedrenyals, y és vingut lo desvergonyiment y atreviment de semblants delinqüents a tal extrem, que no reparen en comètrer semblants delictes en lloc ni en temps, ni respectant persona alguna, perquè públicament ha dos dies que en la plaça de Sant Francesc, a les sis horas de la tarde se tiraren tres o quatre pedrenyalades, de les quals hy hagué dos o tres persones feridas, y lo altre die següent no dubtaren de matar ab tir, axí bé de pedrenyal, (al) alguazil del governador, qui venia y entrava per lo portal de Sant Antoni en sa companyia, y segons se entén lo intent dels dits delinqüents era matar al dit governador, lo que és cert haguera succeït si dit governador no·s fos lansat de la mula a ont venia a cavall, y esta nit passada se // 184r // diu públicament que se ha mort tres hòmens ab tirs també de pedrenyals, y és cert que si, a tant grans danys com cadaldie succeexen, no·s dona remey convenient, ha de venir lo negoci a major extrem, de tal manera que ningun ministre de sa magestat podrà estar segur en la administració de la justícia, lo que redundaria en total ruïna y perdició de aquest Principat y com, excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya veent uns danys tan notables, y desijant lo remey de aquells per descàrrec de la obligació que per raó de llurs officis tenen, com també moguts e instats de les quexas y clamors de particulars que·s fan en aquell consistori, nos han ordenat vinguessem a representar a vostra excel·lència tots los sobredits danys, y lo quant convé desvellar-se, amb molta vigilància y cuydado, en procurar lo remey per a obviar a semblants delictes, y extrajudicialment supplican a vostra excel·lència sie de son servey manar als magnífics jutges de cort y altres ministres y officials reals a qui incumbeix semblant obligació, que per llur part façan totes les diligències possibles en perquirir y averiguar los dits delictes comesos, capturar, punir y castigar los delinqüents, y prevenir ab alguna forma, la qual speram de la prudència y providència de vostra excel·lència, per a que per al esdevenidor no·s façan semblants excessos ni delictes, lo que apparexeria podria ser, manant que·s expel·lissen los vagabundos de la present ciutat, los quals se entén són molts, valencians, mallorquins y de altres nacions, castigant aquells ab les penes per constitucions de Cathalunya imposades, offerint los dits deputats a vostra excel·lència en ajudar ad aquest fi y intent, ab tot lo favor, ajuda y medis que·ls sian lícits y permesos, segons disposició de constitucions de Cathalunya y capítols de cort. Y també nos han ordenat representassem a vostra excellència com, ab altra embaxada, se li ha representat la contra- // 184v // facció de diverses constitucions de Cathalunya se fa ab la continuació dels officis triennals fan alguns officials finit lo trienni, continuant aquells y supplican

extrajudicialment a vostra excel·lència que, en observança de dites constitucions, mane proveir los dits officis triennals a altres persones, y no permeta vostra excel·lència que los qui han finit llur trienni continuen llur offici, que a més de que se evitarà lo dany que resulta de la fluxedat dels matexos officials, los quals per estar ya en lo fi de llurs officis van ab molta tibiesa y fugen les occasions de capturas de delinqüents trobats en los delictes fragants, no res manco se conseguiria utilitat y benefici dels que novament seran proveïts que, entrant com entraran nous en la administració de llur offici, procuraran anar y complir ab molta diligència, lo que per raó de llur offici los incumbeix.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyories com han explicada aquella, conforme per ses senyories los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost ab gran contento y alegria de que ses senyories se sien posats en açò, y que vuy ha manat junctar les tres salas per dit effecte.

185*r* Disabte, a XXX. En aquest die a la tarda Matheu Busqueta, pagès del lloc de Sant Feliu del Recó, bisbat de Barcelona, aportà en la casa[a] de la Deputació a Joan Montada, àlies dit lo Minyó de Sant Lorens Çavall, ladre famós de la companyia que era d'en Rocaguinarda, lo qual havia assistit y entrevingut, segons se diu, en diversos crims y delictes per dit Roca y los de sa companyia fets y perpetrats contra lo General de Cathalunya, y per dit effecte foren manades fer y publicar cridas per los deputats predecessors de ses senyorias, ab bons premis per qui·ls pendrie y portarie en la casa de la Deputació, com en elles se conté, y aprés de haver fet a saber dit Busqueta y dit al senyor deputat ecclesiàstic, per no haver-hy les hores consistori, com allí tenia dit ladre o bandoler, supplicant-lo junctàs lo consistori y veessen lo que volien se fes de dit Joan Montada, perquè ell dit Busqueta lo tenia allí per a fer-ne tot lo que ses senyorias manarien. E dit senyor deputat ecclesiàstic envià a cridar a mi, Pere Pau Vidal, notari i scrivà major de dit General, per a que veessen y ordenassen junctament ab dit senyor deputat ecclesiàstic lo faedor de dit pres, e aprés de haver consultat yo, dit notari y scrivà major, ab tots los senyors deputats y oïdors dit negoci, excepto ab lo senyor deputat real, per ésser absent de la present ciutat y vegueria, tots conformes foren de parer que, attès que dit pres és vuy dins la Deputació, y aquell han vist allí los senyors deputats ecclesiàstic y oïdors militar y real, y lo dit delinqüent ésser home molt criminós y de parcelitats, que sie posat en la presó del rey, a ont estarà segur, ab que primer entre dins les presons de la present casa, y de allí sia aprés aportat en dits càrcers reals, ab que, emperò sempre y quant ses senyorias lo hauran menester per deposar acerca dels delictes que ell y sos còmplices han comesos contra lo General, sie portat en la present casa de la Deputació com en semblants occasions és acostumat fer. E axí ab dita resolució fonc posat en la presó de la present casa de la Deputació, ço és en la de la // 185*v* // entrada de dita casa, y aquell tancat en ella per Miquel Fontana, porter de ses senyorias y carceller de dits càrcers, requirint y protestant sempre dit Matheu Busqueta a mi, dit notari y scrivà major, continuàs com ell estava sempre prest y apparellat en posar dit pres en mà de dits senyors deputats o de qui ses senyorias ordenaran. Y, poc aprés, fonc[a] liurat al mateix Matheu Busqueta, qui·l havia portat per orde de ses senyories. E dit Matheu Busqueta requirí a mi, dit notari y scrivà major, li levàs acte de dites coses, lo qual acte, ab licència de ses senyorias, fonc per mi, dit y devallscrit notari, levat conforme dalt està dit present[b] protestació, ço es, acerca del passat en la present casa de la Deputació en dits negocis per dit Matheu Busqueta, Francesc Besturs, porter de ses senyories, y mossèn Juan d'Oms, notari, doctor en drets, y molts altres allí presents, com del demés passar ab ses senyories nos llevà acte, com és acostumat axí fer[c].

En aquest mateix die lo senyor deputat militar presentà en consistori a sos condeputats y oïdors la scriptura següent:

«Los senyors deputat y oïdor militar a la scriptura presentada per part del síndic de la present ciutat acerca del enviar embaxador a sa magestat, y axí bé a la scriptura donada per part del senyor deputat y oïdor ecclesiàstics y oïdor real als 19 del corrent. Responen que ab altres scripturas sobre lo mateix fet presentades per part dels senyors deputats militar y real y oïdor militar, als dits senyors deputat y oïdor ecclesiàstic y oïdor real han dit y representat lo que per llur descàrrec, benefici del General y servey de Déu, tenien obligació, conformant-se ab capítols de cort, usos y costums de la present casa, y axí, remetent-se en tot y per tot a les dites scriptures diuen que estan y perseveren en lo que en aquelles tenia dit y protestat. Requirint que del present vot ne sia levat acte per lo scrivà del present consistori.

a. *a continuació ratllat* aportà en la casa.

a. fonc *interlineat.*
b. presens... és, *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* En aquest die los senyors deputats y oïdor militar.

[*1612*] 186*r* E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que se li dó còpia y lo mateix los senyors oïdors ecclesiàstic y real.

Juliol

186*v* Divendres, a VI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics consellers de la present ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, y de sa part explicaren a ses senyorias com dits concellers, usant de la bona correspondència hy havia sempre haguda entre estas[a] dos casas, enviaven lo vot ha prevalgut vuy en Concell de Cent acerca de les coses devall scritas, lo qual devall serà continuat offerint-se en fer tot lo que convingués per la bona direcció d'estos negocis. Fonc-los respost per ses senyorias que besaven les mans de ses magnificències per la mercè y que estan molt promptes en servir a ses magnificències. Lo qual vot de dit consell o deliberació és del tenor següent:

«Deliberació del Concell de Cent.

Que de part dels senyors concellers y present Concell de Cent se faça una embaxada solemne de tres cavallers als senyors deputats, nottificant-los lo sentiment han tingut de la extracció se ha feta de la persona de Làtzer Sandín de Sotomajor de la presó en què estava detingut, y del present Principat ab les galeres de Florença, y axí pus que de dit agravi redunda contrafacció de constitucions, sien servits per descàrrec de sos officis, ab tota la diligència possible, donar orde y fer tot lo que per sa part pugan ab los remeys opportuns y que més convingan per al reparo de dit agravi, offerint-los ajudar y valer en dit negoci per part de la // 187*r* // present ciutat en tot lo que·ls tocarà, axí en lo que se haurà de fer en la present ciutat, com en la cort de sa magestat y a ont convinga, y que se scriurà per part de la ciutat al embaxador té esta ciutat en cort, com y segons lo present consell delibera se li scriga, perquè en nom de la dita ciutat tinga correspondència sobre dit particular ab la Generalitat, y faça per part de la ciutat les diligències convindran fer per lo reparo del dit agravi y que la present deliberació[b].

En aquest mateix die se tingueren braços en la sala grans dels reys, ab veu de pública crida del die precedent, en què foren los següents, ço és[c], per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca de Benasc, sacristà Yvorra, ardiaca Navel, canonge Serrià, comanador Hospital. Per lo militar: los senyors don Gispert de Guimarà, Pere Ausiàs March, don Francesc de Argensola, Luís de Planella, Francesc Cosma Fivaller, don Francesc de Josa, // 187*v* // Domingo Montrodon, Francesc de Vallgornera y Senjust, Joachim Valls, Miquel Pol, Ramon de Olmera, Domingo Moradell, [a]Frígola, Joseph de Bellafilla, don Hieònim de Paguera, Julià de Pallars, Francesc de Aguilar, don Pedro Sabater, Puig de Salit, don Joan de Olmera, Francesc Cornet, Joseph de Torme, Pere Joan de Bellet, don Pedro Dezbosch, don Francisco Yvorra, don Francisco de Rebolledo. Per lo real: los senyors concellers en cap de Barcelona, Bertran Dezvalls, [b]Regàs, Barthomeu Sala, Hieònim de Navel, misser Hieònim de Ollers, // 188*r* // Agustí Pexau, Francesc Dalmau. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent

«Proposició.

Estant pres Làtzer Sandín de Sotomajor, de nació castellà, per orde de sa excel·lència en los càrcers reals de la present ciutat, y entenent lo consistori dels deputats volia fer remissió de la persona de aquell y traure'l de Cathalunya y portar-lo en lo regne de Castella, hagut consell, dels magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa, ésser la dita remissió que se entenia volia fer sa excel·lència de dit Làtzer Sandín contra disposició de les constitucions de Cathalunya, inseguint lo que en semblant cas en altres vegades se ere acostumat fer, feren dos embaxades a sa excel·lència, una aprés l'altra, supplicant-lo extrajudicialment fos servit no fer dita remissió per ser aquella com era contra constitucions, a les quals respongué, ço és a la primera, que havia manat al regent, y que manarà ministre justícia, y que no·s rompan constitucions algunas, y a l'altra que ell havia consultat dit negoci ab lo Real Consell, y que li deyen se podia tràurer de Cathalunya per ésser criat de sa magestat, y que axí en dita extracció no·s feya contrafacció a dites constitucions, emperò com ara veja la instància fan los deputats en dit negoci y desija servar les constitucions de Cathalunya y leys de la terra, per haverles jurades, ell ho tornaria a consultar ab son consell, y procurarà en donar gust y contento a dits senyors deputats com desija, aconsellantlos dits doctors, y estan dits deputats molt certs que tenint notícia sa excel·lència ésser la dita remissió contra constitucions no faria aquella, ha succeït que esta nit passada a les dotze horas, poc més o manco, manà sa excel·lència tràurer a dit Làtzer // 188*v* // Sandiu de dits càrcers reals y embarcar-lo en les galeres de Florença qui es-

a. estos *al manuscrit.*
b. *text inacabat.*
c. *a continuació ratllat* per lo bras ecclesiàstic.

a. *a continuació un espai en blanc.*
b. *a continuació un espai en blanc.*

tavan en lo moll de la present ciutat, se'n han aportat aquell fora lo present Principat, tan secret y cauthelosament sens que pogués arribar a notícia de dits deputats fins que dites galeres són estades fora. E com lo present cas sie molt grave y requeresca madur consell, encontinent que han tinguda notícia del fet, han manat cridar braços, y ajunctar a vostres senyories y mercès, supplica servescan aconsellar-los ab lo modo y forma com en lo present cas han de proceir.»

Oïda la present proposició per los senyors d'esta congregació e, començant de votar, lo senyor conceller en cap se alsà y dix que anava a casa de la ciutat, com és acostumat per prèndrer lo vot, y axí se li donaren los papers y los senyors oïdors dos anaren en sa companyia fins al cap de la scala ab les massas, y aximateix al tornar. E, tornat aprés dit senyor conceller, ab molts del bras que venien acompanyant-lo, aportà son vot en scrits, lo qual fonc allí legit per mi, Pere Pau Vidal, notari y escrivà major del General. Y aprés votaren y discutiren dits negocis tots los senyors de dita congregació, y aprés de haver ben discutit aquell y votat, tots unànimes y concordes aconsellaren a ses senyorias: que, per reparo de un agravi y prejudici tant gran com se fa al present Principat en dita remissió, encontinent sens disgregar-se los presents braços, se servescan ses senyories fer nominació de embaxador o embaxadors, lo qual o los quals encontinent partesca o partescan per la posta, ab tots los recaptes que fan al propòsit, que ara de present tingan despedits, que aprés se enviarà lo demés // 189*r* // que, inseguint la ciutat lo vot fet en lo savi Concell de Cent lo die present, ajudarà en tot lo que convinga, axí en la cort del rey nostre senyor per son embaxador en lo que convindrà fer, com ací en tot lo que se offeresca per reparo de dit agravi. E la dita ciutat té gran sentiment de la experiència que té de tants negocis graves que de poc temps a esta part se són offerts, com són los de la Inquisició, captura dels obrers, mestrescolia, abbadias y los quints de les universitats, tots tractats y votats y presa resolució en braços, y d'ells no se ha posat may en execució, y axí com a cosa ya determinada supplican la present ciutat y braços a vostres senyories se pose promptament en execució, donant orde a dit embaxador o embaxadors aporte o aporten a son càrrec totas las sobreditas cosas ya resoltes que, a no ser servits vostres senyories d'ellas, serà forçat fer-ne gran sentiment, y excusar-se de ací avant de donar son parer en altres occasions. E, encontinent de haver oït dits senyors deputats y oïdors dit consell y parer, pregaren als dits senyors de dita congregació sien servits fer-los un poc de lloc, restant per la casa de la Deputació per fer dita nominació de embaxador conforme lo dit consell, y digueren als senyors conceller en cap, don Honofre de Lentorn, don Gispert de Guimerà y Papiol, don Miquel Meca y don Joan Olmera estiguessen ab ells, y aprés de haver tractat y discutit dits negocis en presència de dites persones, y no podent-se concordar de dita nominació digueren a dit senyor conceller en cap segons[a] referiren com ells dits senyors deputats y oïdors dexaven dita nominació en mà dels senyors concellers, ço és, o del senyor don Christòfol de Queralt, ardiaca y canonge de Tarragona; o de mossèn Ramon Yvorra, canonge y sacristà de la Seu de Barcelona, per dits senyors deputats y oïdors respectivament nomenats, y axí ab dites dos nominacions se'n anà dit conceller en cap en casa de la ciutat per representar aquells a sos companys[b], y aprés de una bona estona tornà en consistori, essent juncts dits braços y referiren com los // 189*v* // senyors concellers havian elegit, de dits dos a ells proposats, al dit senyor don Christòfol de Queralt. Oïda dita nominació feta per dits senyors concellers, encontinent los senyors deputats y oïdors, o[c] la major part, elegiren al dit don Christòfol de Queralt en embaxador del General per dita embaxada, y al magnífic misser Francesc Aguiló, assessor de dit General, en advocat de dita embaxada, y per ço los sien despedides les instruccions y altres provisions opportunes. E poch aprés lo senyor deputat militar dix a mi, dit notari y escrivà major, continuàs com ell no consent que en res de ditta forma de en l'omòlech d'ella, estant y perseverant en lo que té ya dit ab ses scriptures continuades[d] per parer-li que les porrogatives del consistori no les a de fiar en mà agena.

Disabte, a VII. En aquest die jurà en consistori don Christòfol de Queralt, embaxador del General elet per a la cort de sa magestat en la forma acostumada.

Dilluns, a VIIII. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent general mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, junctament ab lo scrivà major y altres, per a presentar a sa excel·lència la escriptura devall scrita, y arribats allí, obtinguda licència de sa excel·lència, le·y presentaren en presència de mossèn Miquel Joan Amat, scrivà de manament, qui també ne levà acte a part allí, la qual és del tenor següent.

190*r* *Nouerint universi. Anno anatività domini mi-*

a. segons referiren *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* bras.
c. o ... part *interlineat.*
d. continuades ... agena *interlineat al marge esquerre.*

[1612]

llesimo sexcentesimo duodecimo, vie nero lune in titulo nona menis julii. Presente et in his vocato me Petro Paulo Vidal, regia auctoritate notario publico cive Barcinonae scribam majore Generalis Cathaloniae et presentibus etiam Raphaell Rubi, burgense villae Podii Ceretanii Barcinone habitantibus, et Magino Quer, notarius cive Barcinone pro testibus ad ista vocatis specialiter et assumptis constitutus personaliter magnificus Bartholomeus Sala, sindicus Generalis Cathaloniae, coram et ante presentiam excellentissimum domini Marchionis de Almaçan, locumtenentis generalis domini nostri regis in presenti Principatu Cathaloniae personaliter reperti et inventus in quadam aula eius palatii situs in vico lato presentis civitatis Barcinonae obtenta prius ad hoc licentia per dictum sindicum et obtulit et presentavit cum illis quibus decet honore et reverentia et per me dictum et insfrascriptum notarii et legi petiit et requisiunt supplicationem infrascriptam quae est tenoris sequentis.

«Excel·lentíssim senyor.

Tenint notícia los deputats del present Principat de Cathalunya que vostra excel·lència tenia intenció de tràurer a Làtzer Santín de Sotomajor, de nació castellà, detengut y capturat en los càrcers de la present ciutat de Barcelona, a effecte de remètrer aquell fora del present Principat, representaren ab dos embaxades a vostra excel·lència la contrafacció de constitucions que·s seguiria si vostra excel·lència feya dita remissió, y axí supplicaren fos vostra excel·lència servit no contravenir a ditas constitucions, ni permètrer se fes semblant prejudici, y vostra excel·lència que no faria tal remissió que fos en violació de constitucions ni privilegis alguns y, estant dits deputats confiats de la paraula de vostra excel·lència, són estats certificats que lo die de dijous proppassat, que comptàvem als quatre del corrent mes de juliol, a la mija nit o cerca d'ella, ha manat vostra excel·lència // 190v // tràurer lo dit Sentín de dits càrcers reals, y entregar aquell, com de fet és estat entregat a las galeras de Florensa, que·s trobaven alesho-ras en lo moll de la present ciutat, les quals encontinent que tingueren embarcat dit Sentín se partiren de dit moll, navegant a la volta de ponent, extrahent al dit Sentin del present Principat, lo que essent com és notòriament contrafacció de dites constitucions y en derogació de les porrogatives y libertats d'esta terra, no poden deixar dits deputats, en descàrrec de la obligació de llurs officis, de representar-ho a vostra excel·lència. Per ço lo síndic del General, en nom dels dits deputats, extrajudicialment supplica a vostra excel·lència sia de son servey manar donar orde que dit Sentin sia restituït y tornat en lo present Principat y en los càrcers reals, dels quals és estat extret, a fi que en lo present Principat se puga conèixer de sa causa y de sos demèrits, en lo qual, essent com és vostra excel·lència president, confian dits deputats, ha de ministrar ab gran compliment justícia, y de aqueixa manera manar reparar lo prejudici y agravi fet a est Principat ab la violació de dites constitucions y privilegis, manant cassar, revocar y annul·lar los dits proveïments fets en la extracció de dit Sentín, conforme en moltes consemblants occasions ha manat sa magestat y sos loctinents en est Principat fer-ho. Altrament, ab lo acato y reverència que·s deu, protesta de la contrafacció de dites constitucions y violació de privilegis de la present ciutat, y de tot lo lícit y permès *que licet. Requirens* vos notari, etcètera.

Altissimus. Raphael Aguilo, assessor. Soler, assessor.»

Quaquidem papiri supplicationis scedula dicto excellentissimo domino locumententi generali lecta et per eum intellecta verbo respondendo dixit Que està prest y apparellat en servar y fer servar les constitucions de Cathalunya, y que en la remissió de Látzaro Sentín no se ha fet contrafacció a constitució alguna, pus s'és fet ab determinació de // 191r // tot lo Real Consell de *quibus omnibus et singulis ita per actis gestis et secutis dictus sindicus generalis Cathaloniae petiit et requisivit fieri dari et tradi unum ut plura instrumenta per me dictum et infrascriptum notari quae fuerunt acta Barcinonae anno die mense et loco predictis presente me dicto et infrascripto notari et presentibus etiam testibus supradictis ad praemisso vocatis speralter et assumptis ut superius continetur.*

191v Disabte, a XIIII. En aquest die entraren los feriats del estiu.

192r Diumenge, a XXI. Festa de santa Magdalena.

192v Dimecres, a XXV. Festa del gloriós sant Jaume, apòstol.

Dijous[a], a XXVI. Festa de santa Anna.

Divendres, a XXVII. En aquest die, de matí, foren junctades per los senyors deputats, ab veu de pública crida del die precedent y altrament com és acostumat, les persones dels tres staments en la sala gran dels reys de la present casa, en què foren les següents, ço és, // 193r // per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Lentorn, abbat Codina, fra Antic Rúbies, monjo y almoyner de Arles. Per lo militar los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, Pere

a. *a continuació ratllat* fest.

Ausiàs March, March Lentes, don Benet de Fluvià, Joachim Valls, don Philip de Ferrera, Domingo Moradell, Joseph de Bellafilla, don Hierònim Vila, don Guerau de Marimon, don Henric Blanes, Francesc Cornet, don Joachim Reguer, don Francesc de Ayguaviva, don Francisco de Erill, Francesc Cosma Fivaller, // 193*v* // Gabriel Salavert, Francesc de Vallgornera y Senjust, Luís de Boxadors, don Bernat Terré, don Joan de Rebolledo, don Luís de Cruÿlles, don Alexandre de Lentorn, don Ugo de Cruÿlles, Miquel d'Oms, don Francisco Çagarriga, Miquel Joan Granollacs, don Francisco Vilalba, don Bernardino de Marimon, don Luís de Rajadell, don Baptista Falcó, misser[a] Boquet, don Francisco Junyent. Per lo real: los senyors conceller en cap de Barcelona, Luís Salaverdenya, Magí Grau, Bernat Romeu, Francesc Montaner, // 194*r* // Bertran Dezvalls, Barthomeu Sala, Agustí Pexau. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent:

«En dies passats aconsellaren vostres mercès al present consistori que per occassió de la contrafacció de constitucions que·s féu en la remissió de la persona de Làtzer Sendín, y per moltes altres en diversos casos de molta importància y graves ya de temps atràs succeïts, com són per los negocis de la Inquisició, mestrescolia de Leyda y abbadiat de la Portella, dels quints y de la captura que féu sa excel·lència com a capità general de la persona de don Ramon d'Oms, general de les galeres de Cathalunya, se enviàs un embaxador a sa magestat, per a representar-li dits agravis y rompiment de constitucions, y havent anomenat la persona de don Christòfol de Queralt per embaxador y a misser Francesc Aguiló, assessor de la present casa, per a que anàs en sa companyia per a informar sobre la justícia de aquest Principat, y havent ab effecte enviat aquells, estant en lo camí en lo lloc de Maynar, una jornada més amunt de Çaragossa, han rebut una carta de sa magestat en la qual mana a dit don Christòfol de Queralt se'n torne en la present ciutat, y no passe avant en dita embaxada, scrivint-ne altra aximateix sa magestat al present consistori, en la qual mane donen orde al dit don Christòfol per a que se'n torne, entenent sa magestat, com diu ab sa real carta, que dit embaxador va sols per lo negoci de dit Làtzer Sendín, lo qual diu no és de consideració a effecte de fer dita embaxada, no tenint sa magestat notícia que dit embaxador vaja per molts altres negocis // 194*v* // y molt graves que, a tenir-la, se ha de crèurer no haguera manat se'n tornàs dit embaxador, y a bé que lo consistori té per cert que si se hagués deliberat scríurer a sa magestat, certificant-lo anava dit don Christòfol per molts altres negocis de molta més importància, no haguera sa magestat manat se'n tornàs, ab tot, per haver fet dita embaxada ab consell y parer de vostres mercès, y hagués ya molts dies que se instàs y se anàs tractant de fer aquella, ans que·s succeís la remissió de dit Sendín, nos ha paregut no deliberar cosa alguna sens lo parer y consell de vostres mercès, als quals supplicam sien servits aconsellar-nos lo que devem fer en lo present cas, axí en lo que toca a respòndrer a la carta de sa magestat com al orde que·s deu donar a dit don Christòfol per la bona direcció y effecte del que se pretén ab dita embaxada y reparo dels agravis y rompiments de constitucions sobre mencionats.»

E, axí mateix, manaren legir la carta de sa magestat en dita proposició mencionada, la qual és continuada en libre de Letres de Reys, y les demés cartas en dita proposició designades. E, aprés de oïdes dites scripturas y letres per dits senyors de dita congregació, y essent anat lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per pèndrer allí son vot com és acostumat, y aprés havent votat tots y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dits senyors aconsellaren a ses senyorias y son de parer, que, encontinent sien servits los senyors deputats despachar un correu ab tota diligència, responent a la carta de sa magestat, dient en ella lo que ha mogut enviar a don Christòfol per embaxador de aquest Principat no és per un negoci a soles, sinó per altres molts de grandíssima importància, dels quals és forçós acudir a la presència de la real magestat, y que axí sia sa magestat // 195*r* // servit donar licència a dit embaxador puga acudir a informar dels negocis aporta a son càrrec, y que la ciutat scriurà en conformitat al rey nostre senyor y a son embaxador per a que facilite y allane tot lo que pot causar difficultat en dit negoci, y que a don Christòfol de Queralt se li done orde en lo entretant que no·s moga, y que lo magnífic misser Aguiló, encontinent per la posta passe avant ab lo correu, per a que junctament ab lo embaxador de la ciutat encaminen a tota bona direcció lo que·s pretén.

Disabte, a XXVIII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab la forma costumada, los senyors don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc; don Francisco de Erill, Agustí Pexau, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

a. a continuació un espai en blanc.

[*1612*]

Los deputats de aquest Principat, entesa la carta de creença de sa magestat que vostra excellència los donà y explicà ahir, han junctades les persones dels tres staments per a aconsellar-se del que deuen fer en cas tan nou com aquest y, inseguint lo consell de dites persones scriuen y supplican a sa magestat sie de son real servey donar licència a don Christòfol de Queralt per a arribar a besar // 195*v* // la real mà de sa magestat, y explicar-li la embaxada que per part del consistori dels deputats se li envia, la qual conté molts caps, dels quals deu tenir notícia vostra excel·lència ab les embaxades se li són fetes per part de aquell consistori, que són per la contenció de jurisdicció ab los pares inquisidors, per lo dels quints, per lo de la mestrescolia de Leyda, per la provisió de abbadias en personas que no són naturals de aquest Principat, per lo no poder tràurer persones ni causas de aquest Principat, lo del sustento de les galeres que estan al últim remey, y altres negocis importantíssims tots al benefici públic, per los quals són obligats los deputats a fer embaxadas, majorment instats per moltes ciutats y universitats y persones dels tres staments, y com a negocis tan graves y de tanta importància és justícia done sa magestat grata audiència, com per sa benigna clemència nos ha fet sempre mercè, se confie los farà ara com sol –sent aquest Principat fidelíssim–. Estant certificat sa magestat dels molts caps se van a representar-li y supplicar-li, y no sols per la extracció se és feta de aquest Principat de la persona de Làtzer Sendín de Sotomayor. Per ço nos han donat orde dits deputats supplicassem a vostra excel·lència que, en conformitat del que son consistori y la present ciutat supplica a sa magestat, sie servit fer-los mercè scríurer a sa magestat està ara certificat de que dit don Christòfol va per molts caps, y no sols per dita extracció, que a més és molt just lo que·s supplica ho rebrem ha molta mercè, conforme la sol fer vostra excel·lència a dit consistori.» E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost com ell no podia scríurer lo que li demanan, per haver ya scrit en dies atràs de altra manera, dient-los moltes raons, y com ell al temps scrigué dita carta ya sabie com anava dita embaxada per sis caps, més que tots se podien enviar a son agent.

196*v* Agost MDCXII

Divendres, a III. En aquest die dexà de venir en consistori lo deputat real.

Disabte, a IIII Festa de sant Domingo, feriat.

Dilluns, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor, feriat.

Dimars, a VII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

197*r* Dimecres, a VIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per sa indisposició.

Dijous, a VIIII. En aquest die, a les onze de la nit, morí misser Pere Aymeric, deputat real, havia combregat lo mateix die, y per al combregar hy envià lo consistori dotze atxas blancas, y pagà als qui les aportavan com és acostumat, restituint aprés los trossos a la Deputació.

Divendres, a X. Festa del gloriós Sant Lorens, màrtir. En aquest die vingueren ab embaxada al consistori dos cavallers per part de la muller de dit sendo deputat real, quòndam, y de misser Jaume Aymeric, germà seu, per convidar als senyors deputats per la sepultura de dit senyor deputat real, que serà demà de matí, supplicant-los façan lo mateix que en semblants occasions acostuman fer. Fonc-los respost per ses senyorias que ells hy acudiran, axí al dit enterro com en tot lo demés ab molta voluntat, y axí manaren fer celebrar en la capella xica de la casa totes les missas s·i // 197*v* // poran celebrar tots los tres dies següents, y axí mateix al derrer die un anniversari molt solemne ab túmol gran, atxas y cantòria, com és acostumat, y les atxas són 24.

Disabte, a XI. En aquest die enterraren al dit senyor deputat real en la iglésia de predicadors de la present ciutat, anaren-hy los senyors deputats y oïdors consistorialment, ab molts officials en gramalles y los porters ab les massas xicas, los senyors deputats y oïdors anaven ab falda larga alsada, anaren a la casa de dit deputat, aprés que lo cors fou fora casa havia estona, y esperaren-se allí fins que los qui·l havian acompanyat foren tornats y arribats, se'n tornaren a la casa de la Deputació consistorialment, *cuius anima requiescat in pace*. Amèn.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors convocaren en la casa de la Deputació y en la sala gran dels reys per aconsellar-se ab ells[a] a lo faedor acerca de les cridas, eo pragmàtica real publicada en lo present mes en la present ciutat y tot lo Principat y Comtats per lo excel·lentíssim loctinent general, la qual és[b] estampada y

a. elles *al manuscrit*.
b. és *interlineat damunt* serà la *ratllat*.

açí cosida[a]. En la qual congregació foren les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, paborde Calders, canonge Amell[b]. // 198r // Per lo militar: los senyors don Francisco de Erill, Francesc Cosma Fivaller, don Federic Meca. Per lo real: los senyors misser Steve[c] Monfar y Sors, Raphael Laudes, y los demés que havien ordenat convidar foren dotze en número y no·y foren tots. E axí mateix manaren convidar ses senyorias los advocats devall scrits per a que, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa los aconsellen lo que poden y deuen fer acerca de dites coses, los quals advocats foren los següents: misser Jaume Càncer, major; misser Balthezar Morell, misser Joan Aroles, misser Joan Gaspar de Prat, misser Pere Boix. Als quals fonc donat orde y ordenat junctar ab dits assessor y advocat fiscal en una de les estàncias de la present casa per a tractar acerca de dites coses, y vèurer lo faedor y si ditas cridas o pragmàtica són contra constitucions // 198v // de Cathalunya, y essent-ho, en quina forma se han de opposar dits deputats a dita contrafacció. E també dits senyors deputats donaren raó a dits senyors elets de la juncta de doctors per ells feta acerca de dits negocis, los quals, aprés de haver tractat y sentit aquells ab molta maduresa y consideració, foren de parer y aconsellaren a ses senyorias com lo dit ajust de doctors estava molt a son lloc, y ere cosa molt acertada, y axí supplicaven a ses senyorias manassen continuar dit ajust fins a tant hajan presa resolució en dit negoci, y presa aquella sien servits manar convidar dita congregació perquè, vist dit consell de doctors, millor pugan aconsellar a ses senyorias lo faedor al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic. Oït lo dit consell per ses senyorias, fonc de nou donat orde a dits assessors y doctors applicats entenguessen en dits negocis ab moltes veres sens perdre punct en ell, axí en dies de festa com dies jurídics, per ser de tanta importància com és.

Dilluns, a XIII. En aquest die los dits senyors deputats y oïdors, lo real com és dit defunct, y lo oïdor militar absent de la present ciutat, ordenaren junctar en la sala dels reys de la present casa les persones eletes acerca de dits negocis de dita crida y pragmàtica de pe- // 199r // drenyals ab que·s prohibeix del tot lo port de qualsevol spècie d'ells, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, sacristà Yvorra, paborde Calders, canonge Mathià Amell. Per lo militar: los senyors don Bernardo de Pinós, don Federic[a] Meca, Francesc Cosma Fivaller. Per lo real, los senyors misser Steve[b] Monfar y Sors, Bertran Dezvalls. Als quals fonc donada raó per ses senyorias de les diligències per ells fetes en dits negocis, y de les junctas havien ordenat fer y studis particulars a dits doctors acerca de aquells, los quals los havian fet a saber com estavan prests y apparellats en fer-ne relació en lo present ajust, y aprés de haver oïda dita proposició les dites persones eletes foren de parer sia feta dita relació allí encontinent, com per ses senyorias és estat proposat. Y poc aprés manaren cridar ses senyorias a dits assessors, advocat fiscal y doctors applicats, los quals quiscú per son orde, ab molta // 199v // doctrina, eloqüència y erudició feren sa relació molt extensa y, oïts aquells, supplicaren a ses senyorias sien servits en fer que·s pos en scrits, com és acostumat ab los vots, firmas y memorials, y fet en altra congregació se pendrà resolució en ells.

Dimars, a XIIII. En aquest die se celebrà lo anniversari en la capella xica de la casa per dit senyor oïdor, ab molta cantorra, túmol alt, vint-y-quatre atxas y en la forma costumada.

En aquest mateix die, aprés de celebrat dit anniversari, se feu extracció de habilitadors per ensecular los llocs vaccants de deputat real, com appar en libre de Deliberacions. Ay alguns actes o scriptures entre dits habilitadors que seran assí cusits.

Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dijous, a XVI. Festa de sant Roc. En aquest die, després dinar, se féu extracció de habilitadors per habilitar[c] los qui no poden concórrer per deputat real com en libre de Deliberacions[d].

202r Disabte, a XVIII. En aquest die se féu extracció en la sala dels reys, en presència de nou testimonis y ab la forma costumada, de deputat real per lo residuum del present trienni. Fonc extret lo magnífic misser Joan Aroles, doctor en drets, ciutedà de Barcelona.

202v Dimecres, a XXII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla, Alexandre Aguilar, y de part de dits concellers supplicaren a ses senyorias sien servits con-

a. a continuació ratllat en la qual congregació foren les persones següents.
b. a continuació una pragmàtica o crida impresa que ocupa els fullss 197r-197bisv, transcrita a l'apèndix 1, pàg. 690.
c. Steve *interlineat damunt* Montserrat *ratllat.*

a. Federic *interlineat damunt* Miquel *ratllat.*
b. Steve *interlineat damunt* Montserrat *ratllat.*
c. habilitador *al manuscrit.*
d. a continuació un memorial que ocupa els fulls 200r-201v, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 693.

[1612]

tinuar les diligències fetes per lo de la Inquisició, per ço que tenen entès han porrogat los pares inquisidors per sis mesos, anant al excellentíssim loctinent general y als demés convinga.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors anaren, consistorialment y ab les masses ab la forma costumada, al excel·lentíssim loctinent general, y arribats allí explicaren la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

La magestat del rey nostre senyor, en nom de real pragmàtica sanció, dada en Madrid a 14 del mes de abril del present y corrent any de 1612, signada de sa real mà, y ab altres solemnitats de sa Real Cancellaria despedides, prohibint generalment lo ús y port de pedrenyals, mana a totes y qualsevol persones de qualsevol grau o condició que sien, encara que exemptas y privilegiadas, no pugan aportar spècie alguna dels dits pedrenyals ni tenir-los en sa casa ni en altra part pública, secreta ni amagada, sots pena que si serà trobat aportar dits pedrenyals o tenir-los en llurs cases o en altre lloc, o seran convençuts de haver-los portats o tinguts per les persones de militars, de mil ducats y de relegació de deu anys en una fortalesa, per sa magestat nomenadora // 203r // y per a los plebeos de sine-cents ducats y de deu anys en galera, y de altres penas en altres casos ab dita real pragmàtica disposats, lo que ha manat vostra excel·lència publicar, com de fet s'és publicat ab veu de pública crida a 9 del present y corrent mes per los llocs acostumats de la present ciutat. E com sa magestat, per sa benignitat de potestat abdicada, no puga fer ley o statut general en Cathalunya sinó és en Corts Generals, conforme ho disposan diverses constitucions, segons les quals entenem que la dita real pragmàtica, tenint com té força de ley general, seria contra disposició de dites generals constitucions de Cathalunya. Per ço venim a representar a vostra excel·lència dita contrafacció y supplicar-lo extrajudicialment sia servit manar parar en la execució de aquella per observança de dites constitucions, y junctament scríurer a sa magestat en conformitat nostra, per a que sie de son real servey manar reparar la violació de dites constitucions y lo prejudici que ab ella se fa ad aquest Principat. També havem tinguda notícia que en lo negoci dels pares inquisidors se ha feta nova porrogació per temps de sis (mesos), en gran prejudici de tot aquest Principat, y notòria violació de diverses constitucions, los quals ya ab altres embaxades se són a vostra excel·lència referides, per reparo de les quals se proferí real sentència a 20 de octubre proppassat, y com la execució de aquella sia lo únic remey de semblants excessos. Per ço supplicam a vostra excel·lència extrajudicialment sia de son servey manar executar dita sentència real, lo que és cert tindrà sa magestat a bé, pus se veurà que la instància havem feta y fem és tan justificada y la sentència de vostra excel·lència ab disposició de diverses constitucions fundada, y en tot confiam nos ha de fer vostra excel·lència singular mercè.»

E sa excel·lència en effecte respongué, ço és, quant al primer cap dels pares inquisidors, que dit negoci està vuy en mà de sa magestat, y axí ell no pot fer res en ell sens orde de sa magestat, que quant lo negoci ha estat en sa mà, ell hy ha fet lo que ha pogut.

203v E quant al segon cap de la pragmàtica, que ell ha desijat y desija servar les constitucions de Cathalunya, y que dit negoci se és molt tractat en cort de sa magestat, y també ací en lo Consell Real, y trobàs és de gran utilitat per tot lo Principat y habitants en ell[a], com s'és amostrat ab gran effecte des que són estades publicades, y que ell entenia que dits deputats venien per fer oferta per la execució d'ella, donant molt larga raó a ses senyorias de quant ab gran acordi s'és fet dit negoci, y la utilitat se'n spera resultar y resulta ya.

«Consell de doctors per lo negoci de dona Isabel Armengol y Maduxer.

Consultats los assessors y advocats applicats infrascrits per los senyors deputats sobre lo fet de la supplicació donada per part de la noble dona Isabel de Armengol y Maduxer, contenint dita consulta, si la *datio insolitum* feta per lo rey nostre senyor ab son real privilegi, *datus* en Valladolid, a 21 de mars 1606, a don Gabriel de Lupià, procurador real dels comtats de Rosselló y Cerdanya, del castell, lloc y terme de la vall de Conat, de las rendas, censos y censals de la vila de Prats de Molló, de las scrivanias de la cort del balle y del veguer y dels terços de la vila de Perpinyà, en paga y satisfacció de trenta y dos mília sis-cents y un ducats y nou reals[b], a raó onze reals moneda de Castella per ducat, li devia sa magestat, és contra constitució de Jaume Segon en la tercera cort de Barcelona, capítol 18, catorzena en orde, en lo títol De cosas prohibidas als officials, són de vot y parer que, attès que las sobreditas rendas y propietats *insolitum* donades a dit don Gabriel de Lupià, no són drets prouents ni esdeveniments del offici de procurador real, perquè aquellas no·s reban ni exigescan per dit procurador real *in uni jurisdic-*

a. a continuació repetit y habitants en ell.
b. a continuació ratllat moneda de Castella.

tionis officii sino ut patrimonium domini regis, com sia la real veritat que los que reben *in uni jurisdictionis oficii,* són de different naturaleza y spècie, com són fraus de lanas, confiscacions de monedas que se extrauen del Principat de Cathalunya // 204r // y composicions de semblants y altres delinqüents en los quals drets, prouents y esdeveniments, és cert par la dita constitució, y sobre aquells prohibeix que ningun official real puga obtenir de sa magestat alguna assignació, perquè los sotsmesos a la jurisdicció de tal official ab tal assignació no sien agraviats, la qual raó decissiva és clar y averiguat que cessa y no té lloc en la *insolitum datio* sobredita, perquè las rendas donadas ab aquella no se exigeixen dels sotsmesos per raó del offici ni són prouents ni sdeveniments de aquell, y axí los sotsmesos[a] no poden ser agraviats. La qual raó de dita constitució cessant és cert deu cessar la disposició de aquella, y attès que la paraula –assignació– posada en dita constitució, encara que abta de sa naturalesa de compèndrer contracte translatiu de domini, no res manco és cert que la pròpria significació de aquella se ha de pendre de la subjecta matèria de que·s tracta, segons la qual en los tèrmens de dita constitució se veu, que la dita paraula –assignació– no pot significar propietats y rendas certas y sabudas, transferidas en domini, ponderant aquellas paraulas –exidas– prouents esdeveniments o drets del offici a ell acomanat. Las quals totes significan rendas incertas sens translació de domini de la propietat y, attès que ab la dita *insolitum datio* ha constat que les propietats y rendas de las cosas *insolitum* donades són estades transferides al dit don Gabriel de Lupià en domini y propietat, y com a rendas certas evaluades en dits trenta dos mil sis-cents y un ducats y nou reals, a raó onze reals moneda castellana per ducat, aquestas y altres raons considerades són de vot y parer que la dita *insolitum datio* feta per la magestat del rey nostre senyor al dit don Gabriel de Lupià no és contra la dita constitució catorzena en lo títol De cosas prohibidas als officials y, que per consegüent, dits senyors deputats no tenen obligació de exir a la defensa. *Raphael Aguiló, assessor. De Prat, pro fisci advocato Generalis. Soler, assessor. Morell, consulens. Vinyes, consulens.*

204v Divendres, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, Apòstol.

205r Dimars, a XXVIII. Festa de sant Agustí, feriat.

Dimecres, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Decollati.*

a. *a continuació ratllat* per raó del offici.

Dijous, a XXX. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla, supplicant a ses senyorias sien servits en passar avant les diligències per ells començades de fer acerca dels negocis dels pares inquisidors, perquè entenen hy ha altra porrogació, y també acerca de la pragmàtica dels pedrenyals. Fonc-los respost per ses senyorias y dada raó larga de les diligències per ells fetes ací ab lo loctinent general y les que·s fan en cort, y tindrà licència don Christòfol de Queralt, son embaxador y, arribat allí, confian tindran los negocis bon èxit.

205v Setembre MDCXII

Disabte, lo primer. Festa de sant Lop.

Dimars, a IIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Guerau de Marimon, Joseph de Bellafilla, y de part de dit bras representaren en ses senyorias lo gran dany reb lo Principat en lo de la nova pragmàtica dels pedrenyals y per la porrogació dels negocis de la Inquisició, fonch-los dada raó per ses senyorias de les diligències van fent y han fetes en dits negocis, axí ací com en cort, // 206r // y mostrat les cartas[a] de misser Aguiló y dels demés.

206v Dimars, a XI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Francesc Cornet, comanador Hospital, y de part de dit bras supplicaren a ses senyorias sien servits de opposar-se a la defensa de la pragmàtica nova dels pedrenyals, com de ses senyorias confian, axí ab embaxada a la cort com altrament. Fonc-los respost per ses senyorias com en dits negocis han fet y fan tot lo que poden, y que no·s perda punt axí en cort com ací, y amostraren-los les cartas tenen de misser Aguiló, assessor del General, qui és en cort y les més diligències per ells fetes en dits negocis.

207r Disabte, a XV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Guerau de Marimon, Joseph de Bellafilla, acerca de la pragmàtica nova dels pedrenyals y, per part de la ciutat, los senyors Luís Salaverdenya, Bernat Romeu, supplicant lo mateix que altres vegades en lo present mes. Fonc-los respost per ses senyorias lo mateix que ab dites embaxades, y amostrats los papers y diligències per ells fetes en dits negocis, certificant-los que no·n lleven la mà y que·y entenen ab moltes veres.

a. *a continuació ratllat* tant.

[*1612*] 207*v* Dimars, a XVIII. En aquest die los assessors del General y doctors applicats donaren en consistori un memorial, per ells fet, acerca de la pragmàtica de pedrenyals, conforme serà ací buydada y cosida, del tenor següent:

«Vot de doctors acerca la pragmàtica dels pedrenyals.

Consultats per los senyors deputats los assessors ordinaris de la casa de la Deputació y doctors applicats infrascrits sobre la pragmàtica feta per lo rey nostre senyor, dada en Madrid, a 14 de abril del corrent any de 1612, publicada per los llocs acostumats de la present ciutat de Barcelona, a 9 de agost del mateix any, per orde y manament del senyor marquès de Almaçán, loctinent general de sa magestat en lo present principat de Cathalunya, prohibint a qualsevol grau o condició de personas, sots graves penas, lo ús y port dels pedrenyals, desijant dits senyors enterar-se si dita real pragmàtica y capítols particulars de aquella son contra constitucions del Principat de Cathalunya, privilegis i libertats de aquell y si, per obligació de llurs officis, devie opposar-se a la execució de dita real pragmàtica y fer totes les diligències y proceïments possibles y convenients a effecte de que lo senyor marquès de Almaçán, loctinent de sa magestat, pare la execució de aquella, y la magestat del rey nostre senyor sie servit de revocar-la, en quant sia contra constitucions de Cathalunya, y esmenar y reparar lo prejudici fet a est son Principat. Vista dita real pragmàtica y quiscun dels capítols de aquella, pensada y madurament ponderada la prohibició, ús y port dels dits pedrenyals, ab la forma que està concebuda, //208*r*// són de vot y parer que lo capítol terç, ab lo qual sa magestat prohibeix que ninguna persona, de qualsevol stament o condició que sia, puga aportar ni tenir en sa casa, ni en altra part, per pública o secreta, spècie alguna de pedrenyal, sots pena per a les personas militars de mil ducats y de relegació de deu anys en una fortalesa, per sa magestat nomenadora, y per a les plebeas de sinc-cents ducats y de deu anys de galera, ab cominació de altres penas, conforme ab dit capítol està més largament[a] disposat, és contra la constitució de Ferrando 2, en la primera cort de Barcelona, any 1481, capítol 10 y final, en lo títol De béns de condemnats, en quant de aquellas paraules de la dita constitució –per qualsevol crim o delicte, essent la persona criminosa no pugam ne pugan inventariar, ne pendre béns de algú– se col·ligeix que no pot ser algú castigat en béns y en persona, perquè les dites paraules, essent com són generals, se han de entèndrer generalment per qualsevol causa, tant per causa de confiscació de béns de loament de cort, quant també per causa de execució de penas posadas a algun delicte, per lo qual se ha de imposar pena corporal, las quals no pot restrènyer la excepció dels casos posats en dita constitució en aquelles paraules –Però volem–, entenent la dita constitució y la regla en lo principi de aquella, posada en casos de confiscació de béns que són semblants als exceptats, per quant les paraules generals en lo principi de dita constitució són aptes per a compèndrer altres casos, ultra dels semblants expressats en la dita excepció, y per consegüent és cert que·ls comprenen, perquè la excepció encara que declare la regla, emperò no la restreny ni la limita, y axí disposant dita constitució que algú no puga ser punit en béns y en persona, y havent sa magestat ab lo dit capítol 3 de dita real pragmàtica imposat penas pecuniàries y corporals per als contrafaents a la dita prohibició de pedrenyals, és[a] clar y averiguat que se ha contrafet a dita constitució. Segon, lo mateix capítol 3 de dita real pragmàtica és contra lo privilegi concedit al stament militar per lo rey Ferrando 2, datus en Barcelona a 9 de octubre 1481, baix lo títol De béns de condemnats[b], en lo segon volum de les //208*v*// constitucions, ab lo qual està disposat que advenint-las que algun militar fos delat o condemnat per algun delicte, no puga ésser proceït contra aquell per apprehensió de béns, ans tant solament haja a ser punit en la pròpria persona, segons la qualitat del delicte, excepte crim de lesa magestat *in primo capite,* y de heretgia, conforme ab dit privilegi està més largament contengut, de ont essent ab dit capítol 3 de dita real pragmàtica imposada pena de mil ducats y de relegació en una ysla per a les persones militars, contravenint a la prohibició de dits pedrenyals, és cert que se ha contrafet a dit real privilegi. Tercer, lo capítol de dita real pragmàtica que comença –Que si després– en quant ab aquell se prohibeix als ducs, comptes, barons o a altra persona que exercesca jurisdició en lo present Principat de poder commutar, composar o remètrer las penas en dita pragmàtica disposades, és contra la constitució del emperador Carlos en la segona cort de Montsó, any 1534, capítol 6 y 4 en orde, baix lo títol De composicions, per quant de aquella se col·ligeix que los barons que tenen en ses baronias mer y mixt imperi tenen jurisdicció y facultat de poder remètrer y composar qualsevol crims y delictes dels quals tindran la conexensa, perquè, disposant ab dita constitució que fent-se per lo loctinent general regalias de personas presas per officials ordinaris y de barons y composant-se

a. a continuació ratllat és.

a. a continuació ratllat ver.
b. a continuació ratllat baix.

després lo delinqüent, se dona lo terç de dita composició als officials ordinaris y de barons que tenian presos los tais delinqüents, per a que dits officials no sian fets negligents per al devant en lo exercici de lurs offici se convens clarament que dits barons y sos officials podian fer semblants remissions, y en aquesta quasi possessió han estat y estan a notòrio dits barons en Cathalunya de remètrer y composar qualsevol crims y delictes, exceptats los prohibits per constitucions, y com ab lo sobredit capítol se'ls prohibesca de fer la remissió o composició dels delictes y casos expressats ab dita real pragmàtica, se segueix clarament ésser contra[a] // 213r // la dita constitució[b]. Quart, en quant dits barons estan en quasi possessió de remètrer semblants delictes de ús y port de armas prohibidas, ab cridas particulars per dits barons en llurs baronias fetas, dit capítol de dita real pragmàtica és contra la constitució del rey en Pere Segon en la cort de Barcelona, any 1283, capítol 24 y 4 en orde, baix lo títol De violència y restitució de despullats, ab la qual diu lo senyor rey, «Nos, ne officials nostres no despullen algú o alguns sens conexensa de causa, de possessió o quasi de aquellas cosas que tengan o posseescan o quasi, e si algú o alguns haurem despullats contra la dita forma sian restituïts en íntegre, salvat lo dret de proprietat». De ont, despullant-se dits barons, ab dit capítol de pragmàtica, de la quasi possessió de remètrer semblant spècie de delictes, se contrafà a dita constitució. Per les quals y altres raons y causas madurament considerades, són de vot y parer que la dita real pragmàtica y los capítols de aquella dalt referits són contra la disposició de ditas constitucions, ab lo present vot y parer calendades, y que per ço deuen los senyors deputats, en descàrrec de la obligació de llurs officis, fer totas las diligències y proceïments necessaris y convenients, segons los és lícit y permès y han acostumat en semblants casos fer, a effecte de que·s sobresega la execució de dita real pragmàtica y revoque en quant és contra las ditas constitucions, privilegis y libertats del present Principat.»

Raphael Aguilo, assessor. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus. Vidit de Prat, consulens. Vidit Boix, consulens. Soler, assessor. Vidit, Cancer, consulens. Vidit, Morell, consulens. Vidit, Moet, consulens.

213v En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada, en la forma costumada de massas y acompanyament al excel·lentíssim loctinent general los senyors sacristà Yvorra, don Francisco de Erill, Agustí Pexau, als quals donaren orde de explicar al excel·lentíssim loctinent general la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Ab altra embaxada se ha representat a vostra excel·lència com, per constitucions de Cathalunya, sa magestat, parlant ab lo degut acato, no podia fer pragmàticas generals que tinguessen força de ley que generalment comprengués a tots, y que axí, la pragmàtica últimament feta y publicada a 9 de agost proppassat fos vostra excel·lència servit, en observansa de les constitucions de Cathalunya, per los quals se disposa que leys y statuts sols se pugan fer en Corts Generals, no posar-la en execució, y com a més de estas constitucions, en los caps disposa dita pragmàtica se contrafaça a moltas constitucions, y en particular a la constitució final De béns de condemnats, per la qual se disposa, que no puga hu ser castigat en béns y persona com ho seria si·s dava lloc al capítol tercer de dita real pragmàtica, la qual imposa penas pecuniàries y corporals als contrafaents a la prohibició de pedrenyals, semblantment se contrafà al privilegi concedit al stament militar per lo rey Ferrando 2, datus en Barcelona a 9 de octubre 1481, baix lo títol De béns de condemnats, segon volum, ab lo qual està disposat que venint cas que // 214r // algun militar fos condemnat per algun delicte, no puga ésser proceït contra de aquell per apprehensió de béns, ans bé, haja de ésser punit en la pròpria persona, exceptats crimen de lesa magestat y heretgia, en observança del qual privilegi no pot tenir lloc lo capítol 3 de dita real pragmàtica, per lo que ab ell posa penas pecuniàrias de mil ducats y corporals de desterro als cavallers que no servaran lo contengut en aquella, y també se contrafà a la constitució 4, sots títol De composicions, de les quals se col·ligeix tots los barons, tenint jurisdicció poden remètrer y composar qualsevol crims y delictes, y axí també[a] se contrafà a la constitució 4, baix lo títol De violència y restitució de despullats, pus estant dits barons en possessió o quasi de remètrer semblants delictes, ab dita real pragmàtica són privats tots composar ni fer remissions dels casos prohibits en dita real pragmàtica, per ont, encara que sa magestat pogués fer pragmàticas, com expressament se ha contradit per ser contra constitucions no podrian dites pragmàticas disposar contra lo que per constitucions de Cathalunya està ya disposat, y axí pus notòriament se veu ser los caps contenguts en dita pragmàtica contra dites constitucions, supplican a vostra excel-

a. a continuació un dictamen que ocupa els fulls 209r-211r, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 694.
b. a continuació ratllat quart.

a. també *interlineat.*

lència extrajudicialment los deputats sie servit suspèndrer la execució de aquells, almenys fins que sa magestat estiga informat per part de dits deputats de dites contrafaccions, pus se ha de crèurer que per sa real clemència y christiandat no ha de voler ni permètrer se passe avant, en tant notable prejudici de aquest Principat y Comtats. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada dita embaxada a sa excel·lència, conforme los és estat ordenat, dexant-li còpia d'ella. E que sa excel·lència en effecte los ha respost, que ya tenia respost ab altra embaxada acerca de // 214*v* // dits negocis que ell entenia guardar y fer guardar les constitucions de Cathalunya, com té jurat, y lo mateix sa magestat, y que no entén que en dit negoci hy haja contrafacció, com té ya dit en dita resposta havia feta, y que està molt cert que dita pragmàtica y cridas han de causar gran benefici y quietut al present Principat, com ya ab la obra s'és vist y·s veu.

Dijous, a XX. En aquest die, de matí, lo senyor don Jaume Camps y de Meca, deputat militar del General de Cathalunya, en presència de mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, y dels magnífics assessors y noble advocat fiscal del General y altres, donà y liurà als senyors condeputats seus y oïdors de comptes de dit General una carta, closa y segellada ab lo segell major de dit General, y lo sobrescrit d'ella anava dirigit al rey nostre senyor, dient-se en ella en la forma següent: *A la sacra católica real magestad el rey nuestro señor,* dient y referint dit senyor deputat militar com aquella era la carta original que lo consistori havia deliberat fer a sa magestat en favor del regent Banyatos, visitador dels officials reals en lo present Principat, y que aquella no s'és donada, y axí no ha tingut effecte[a] // 215*r* // y per ço se restitueix aquella originalment, com dit és, la qual carta de manament de dits senyors deputats y oïdors de comptes fonc per mi, dit notari y scrivà major, desclosa y, en presència de dits senyors del consistori y de dits assessors y advocat fiscal, comprovada ab lo registre corrent de ditas Cartas Reals, recòndit en la present casa de la Deputació y en la scrivania del registre de la scrivania major, y axí vist, y trobat com la dita carta és la matexa que s'ere feta per a enviar a sa magestat, y lo mateix ha adverat y certificat dit scrivà major, la data de la qual és a 18 de agost del corrent any 1612, la qual serà ací originalment cosida, manant dits senyors deputats y oïdors a mi, dit notari y scrivà major, que de dites coses ne fes la present nota, y que en lo marge del original d'ella continuàs lo següent: «la present carta no ha tingut effecte, per les causas y raons contengudas en dietari corrent de la present casa de la Deputació, a 20 de setembre de dit any 1612», y ab orde y manament s'és continuat tot per mi, dit notari y scrivà major.

a. a continuació una carta insertada entre els fulls 214v-215r, transcrita a l'apèndix 1, pàg. 695.

Divendres, a XXI. Festa de Sant Matheu, apòstol.

215*v* Dimars, a XXV. En aquest die mossèn Hierònim de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat tot lo comptat per ell fins al die present.

216*r* Disabte, a XXVIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiàstic absent, feren venda a Magdalena Ferrera, viuda, y a Joan Ferrer, son fill, y a Christòfol Romaní de Blanes de un esclau que serveix en la galera capitana dit rabadà per preu de cent liures. Presents per testimonis Francesc de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General, y Magí Quer, notari.

Diumenge, a XXX. En aquest die, de matí, morí lo senyor Pau Ledó, canonge de la Seu de Vic, oïdor de comptes ecclesiàstic del General de Cathalunya[a], aprés de haver rebuts tots los sagraments de la Iglésia, *eius anima requiescat in pace.*

Octubre

Dilluns, lo primer. En aquest die se celebrà la festa del Àngel custodi, de manament.

Dimars, a II. En aquest die se començaren de celebrar, en la present casa de la Deputació, totes les missas se pogueren celebrar, en la capella xica de dita casa, per la ànima de dit oïdor ecclesiàstic, y axí mateix los dos dies següents.

216*v* Dijous, a IIII. Festa del gloriós pare sant Francesc.

Divendres, a V. En aquest die se féu lo offici molt solemne en la dita capella xica, ab molta cantòria, per dit senyor oïdor, havent-hy un túmol gran devant la dita capella y ab moltas atxas, com és acostumat.

En aquest mateix die se tingueren braços y·s féu extracció de habilitadors, per ensecular los llocs vaccants per la extracció faedora de oïdor ecclesiàstic per lo residuum del present trienni, y féu-se també dita enseculació, com appar en libre de Deliberacions.

a. a continuació ratllat ha.

Disabte, a VI. En aquest die se tingueren braços y ab ells foren extrets los habilitadors, per habilitar les persones que poden concórrer o no en la elecció de dit oïdor ecclesiàstic se ha de fer per lo residuum del corrent trienni.

217*r* En aquest mateix die, després dinar, entre les sinc y sis horas, estant los senyors deputats y oïdors juncts en la sala dels reys, ab la novena extreta, per a habilitar los que poden concórrer a la sort de oïdor ecclesiàstic que se ha de fer per mort de mossèn Pau Ledó, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors prior Castelló, canonge Joan Çafont, canonge Joan Moragues. Per lo militar: los senyors Pau de Fluvià, Antoni Costa, Miquel Pons. Per lo real: los senyors Bernat Romeu, Joan Francesc Codina, Raphael Çafont. Lo dit mossèn Bernat Romeu y Joan Francesc Codina han pretès que dita novena havie de estar en los assientos alternativament, ço és, un ecclesiàstic, un militar y un real, y no tres ecclesiàstics juncts, tres militars y tres reals, conforme estavan, fundant sa pretenció de la manera que estan los braços quant estan juncts y de la manera que van les embaxades de nou persones al senyor virey y, per lo contrari, lo dit prior Castelló y los altres senyors canonges del mateix bras ecclesiàstic, han pretès que havien de estar assentats les tres persones del stament ecclesiàstic, y després les altres del bras // 217*v* // militar, y últimament les tres del bras real, per quant en semblants actes de habilitacions entenen han segut y estat ab aquexa forma y no ab altra, de manera que, aprés de moltes altercacions deduïdes per una part y altra, lo dit mossèn Bernat Romeu ha dexada sa pretenció en mà de dits senyors deputats per a que declarassen lo que seria de justícia, acontentant-se de passar per ella, sempre que aquella fos feta. E los senyors deputats y oïdors de comptes, havent tractat lo negoci entre ells y havent hagut parer y consell dels magnífics assessors, han declarat que, attès que·ls ha constat que en semblants actes de habilitacions últims y en molts de antecedents, les persones del bras ecclesiàstic han acostumat de sèurer totes tres consecutivament y després les persones del bras militar y últimament les del bras real, attenent que sempre lo últim estat se ha de attèndrer y considerar, y que deu ser qualsevol conservat y mantengut en sa possessió, han deliberat que les personas del dit bras ecclesiàstic se estiguessen assentades consecutivament totes tres, y després les tres del bras militar y del bras real, conforme havian acostumat, y que si lo bras militar y real pretenie algun gravamen o prejudici que·ls deduïssen y demanassen en dèbita forma y que se·ls ministraria compliment de justícia. Y encontinent de publicada, per lo senyor deputat ecclesiàstic, la sobredita resolució lo dit mossèn Bernat Romeu ha dit que no volia passar per dita declaració, ni assistir al dit acte de habilitació, y axí se'n és anat, y encontinent dits senyors deputats se són conferits y han tractat lo faedor entre ells, y ab vot y parer dels magnífics assessors han resolt que·s fes un manament al dit Bernat Romeu, de que vingués de (a)qui a les vuyt horas per a assistir en lo dit acte de habilitació, ab cominació que, passat dit termini, se faria altra extracció a costas y despesas suas de altra personas del bras real per a que en son lloc assistís a la dita habilitació, lo qual manament és estat per Francesc Besturs, altre dels porters de la casa de la Deputació, presentat personalment al dit Romeu, a un quart per a les vuyt, y després, a les vuyt hores de dit die és vingut dit Bernat Romeu // 218*r* // a la casa de la Deputació, a ont dits senyors deputats y restants personas de la novena estaven juncts, y ha volgut presentar una scriptura als dits senyors deputats en resposta del manament sobredit a ell fet y presentat, lo qual, vist per los[a] magnífics assessors, han aconsellat que era scriptura inurbana y indecent, y que no·s podia presentar a dits senyors deputats que primer no fos habilitada, y havent-ho advertit a dit Romeu una y moltes voltas, ha insistit de presentar-la sens habilitar-la, en renitència del qual dits senyors deputats han resolt que sempre que dit Romeu vingués ab scriptura decent y urbana se li donaria lloc per a presentar-la y la còpia de la declaració que demanave, y que no volent venir dit Romeu en aqueixa forma que·s passàs avant en execució de dit manament, attès que lo termini ere passat. E poch aprés fonch habilitada per dit mossèn Romeu, y axí assistí en dit acte ab la protesta de ditta scriptura.

En aquest mateix die se féu la dita habilitació en la sala gran dels reys ab la forma costumada, sempre estant assentats primers los ecclesiàstics prop dels senyors deputats, y aprés los militars y aprés tots los reals.

Diumenge, a VII. En aquest die després dinar los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiàstic defunct, anaren consistorialment ab les massas y acompanyats dels officials del General, tots a cavall, a recibir lo molt il·lustre y reverendíssim senyor don Luís Sans, bisbe de Barcelona, per raó de la primera entrada feya ab cerimònia, com és acostumat. Ysqueren primers en dit recibiment los doctors del studi ab ses massas y borlas com tenen acostumat, en gran número, y aprés lo reverent Capítol de la Seu, y aprés dits senyors deputats y, últimament, los magnífics concellers, restant uns aprés altres en son lloc,

a. a continuació ratllat senyors.

[1612]

com és acostumat en semblants //218v// occasions, y foren convidats dits senyors deputats per a dita entrada per part de dit senyor bisbe tres o quatre dies abans, y anà ab dits concellers a la Seu, y allí fonc rebut ab professó y ab gran repicament de totes les campanas de Barcelona, com és acostumat, Nostre Senyor lo dexe ben regir al servey de Déu y benefici del poble per a molts anys.

Dilluns, a VIII. En aquest die, després dinar, los dits senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab les massas grans y ab sos officials, a fer visita a dit reverendíssim bisbe en son palau, donant-li la benvinguda y *parabién,* y foren molt ben rebuts de sa senyoria, ço és, dels de sa casa baix a la entrada, y de sa senyoria y altres a la primera saleta, y aprés se assentaren tots en cadires en la resala, y al tornar-se'n dit senyor bisbe los acompanyà fins al cap de la scala, y los demés fins baix a la entrada.

Dimars, a VIIII. En aquest die jurà lo senyor Pere Dalmau, canonge de la Seu de Barcelona, oïdor ecclesiàstic per lo residuum del corrent trienni, en la forma costumada en la sala de la scrivania major de la present casa.

219r Disabte, a XIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Francisco de Erill, Francesc Cornet, Josep Montaner y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en junctar braços, per tractar en ells acerca dels grans danys y desastres se fan en Cathalunya per los ladres y mals hòmens en grans quadrilles. Fonc-los respost per ses senyorias que faran tot lo que tocarà a ells en dits negocis ab moltes veres.

En aquest mateix die vingueren ab altra embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla, Magí Grau, //219v// supplicant lo mateix que dit bras militar ha supplicat. Fonc-los respost per ses senyorias lo mateix, y dient-los que en aquest punct han deliberat junctar braços per dit effecte.

En aquest mateix die se féu crida de braços per encontinent per dits negocis y, per no haver-hy vinguda sinó molt poca gent y no haver-hy ningun ecclesiàstic, foren porrogats per a dilluns primer vinent y deliberada crida.

Dilluns, a XV. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones dels tres staments, congregades en la sala dels reys de la present casa de la Deputació les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors prior de Cathalunya, abbat Codina, canonge Serrià, canonge Garcia, canonge Guasc, canonge Campana, canonge Torme, comanador Hospital. Per lo stament militar: los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, //220r// Pere Ausiàs March, don Francisco de Erill, don Bernat de Pinós, don Alexandre Cordelles, don Francisco de Argensola, don Pedro de Pinós, don Francisco Girón de Rebolledo, Joseph Cescases, don Philip Albert, Miquel d'Oms, Joan Francesc de Castellví, Pere de Bellet, Julià de Pallars, Gabriel Salavert, March Lentes, don Bernat de Paguera, Miquel Pol, Francesc Cornet, don Baptista Çabater, don Miquel Meca, [a]Nadal, don Jaume de Lupià, don Pedro Aymerich, don Philip de Gilabert, don Francisco de Ayguaviva, don Joan Dezpalau, Pere Pau de Belloch, //220v// Jaume Casadamunt, Joseph de Bellafilla, Hieònim Francesc de Vergós, Francesc Cosma Fivaller, Luís Cassador, don Francisco Vilalba, Francesc Costa, don Francesc Çagarriga, don Joan de Paguera, don Jaume Carbonell, don[b] de Cruÿlles. Per lo real: los senyors conceller en cap, Bertran Dezvalls, Hieònim de Navel, misser[c] Puigvert, Miquel Quintana, misser Hieònim de Ollers, Agustí Pexau, Magí Grau, Joseph Montaner, [d]Castelló, Raphael Laudes, Bernat Romeu, Francesc Dalmau, Barthomeu Sala. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo contengut en la proposició següent, que allí fonc legida per lo scrivà major del General: //221r// Proposicio. «Havent rebut una embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat y altra per lo bras militar, certificant-nos dels molts robos, acecinis, captiveris, oppressions y altres innumerables mals se continuen de cada die per la gent facinerosa de que està tant ple lo Principat, anant cada die estos danys en augment, tenint-se temor de que ha de ser molt major lo número dels delictes y perpetradors de aquells ab la occasió del temps, instant-nos que per a sercar algun atall a tants mals y remey de tants inconvenients, junctassem braços, ont ab lo madur consell de persones tant graves y de experiència y zeloses del bé públic se porie tenir alguna sperança de que se acertarie algun bon camí, ab lo qual poguessen tenir fio algun remey prompte los mals que de present affligeixen aquest Principat, y com la dilació en estes coses sol ser molt danyosa y la gana de acudir a nostres obligacions molt gran, havem determinat cridar braços, conforme lo ús y costum d'esta casa, supplicant a vostres senyorias y mercès sien servits, ab sa bona prudència y maduresa considerar tots estos danys y aconsellar-nos lo que podem y devem fer en la

a. a continuació un espai en blanc.
b. a continuació un espai en blanc.
c. a continuació un espai en blanc.
d. a continuació un espai en blanc.

occasió present, en servey de Déu Nostre Senyor, de sa magestat y benefici de aquest Principat y Comtats». Oïda la dita proposició per los senyors de la dita congregació, y aprés de haver votat tots ab molta maduresa y consideració, y essent-se'n tornat lo senyor conceller en cap per consultar dit negoci ab sos companys y los demés tenen allí juncts, la qual confirmà et *nemine discrepante* aconsellaren a ses senyorias: que los senyors deputats sien servits de anomenar personas dels tres staments, procurant sien les més graves y de més experiència que·s puga, ab competent // 221*v* // número per ser lo negoci de la qualitat e importància que és, los quals, junctament ab dits senyors deputats, apuncten lo competent remey que un tant infelice estat present requereix, ab poder de pèndrer memorials conferents y al propòsit, y que vejan y miren lo que convinga fer per reparo de tants grans danys, y que del que apunctaran y advertiran ne façan relació y ho representen als presents braços, perquè de aquí se puga pèndrer una molt bona resolució, y qual convinga per benefici de dit negoci. E fet ço los dits senyors de dita congregació se'n anaren en la forma acostumada, restant ses senyorias en consistori y, inseguint dit vot, anomenaren vint-y-quatre persones dels tres staments per tractar lo faedor acerca dites coses, conforme a son vot, a les quals fonc ordenat convidar per avuy després dinar en la present casa, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, prior de Cathalunya, ardiaca Pla, hospitaler Campana, canonge Torme de Tarragona. Per lo militar: los senyors Pere Ausiàs March, Francesc Cosma Fivaller, don Francesc de Argensola, don Miquel Meca, March Lentes, don Bernat de Pinós. // 222*r* // Per lo real: los senyors misser Hieònim de Oliers, Agustí Pexau, Raphael Laudes, Joan Francesc Codina. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo mateix que lo die de vuy en braços y lo consell per ells donat, y aprés de tractat entre si dits negocis, aconsellaren a ses senyorias que los magnífics assessors miren dits negocis y, vists, aconsellen a ses senyories lo que·s pot y deu fer en ells sens contrafer a capítols de cort, y que·s reben los memorials que·s faran per a vèurer aquells en esta congregació.

Dijous, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

222*v* Disabte, a XX. En aquest die los senyors deputats y oïdors anomenaren en advocat fiscal del General, per los negocis de la visita dels officials reals, a misser Pere Boix, per ésser-se'n abstingut don Josep Quintana, attès s'és dat[a] suspecte en dits negocis, per tenir-hy deutes, enquestas y altrament, lo més largament referit a ses senyorias.«

Dimars, a XXIII. Festa de la primera translació de santa Eulàlia.

223*r* En aquest die vingué nova del general de les galeres com havien presos, allí cerca de Palamós, vint-i-nou moros anaven en cos ab una fusta y que la fusta havia dat al través.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die vingueren ab embaxada per, part del bras militar, los senyors don Francisco de Erill, Francesc Cornet y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en continuar lo dels ladres com bé tenen començat, per ésser tant necessari y passar de ralla los mals se fan y cativeris de gent, en gran infàmia del Principat, y per dit effecte aportaven un memorial de apunctaments. Fonc-los respost per ses senyorias que vuy tenen resolt de junctar elets, y allí se legiran ab altres ne tenen, y que no·n llevassen la mà.

En aquest mateix die foren junctades les persones eletes de dits negocis en la sala gran dels reys, los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, prior de Cathalunya, abbat de Sant Cugat, // 223*v* // ardiaca Pla, ardiaca Vilana, ardiaca Navel, canonge Torme de Tarragona, hospitaler Campana. Per lo militar: los senyors Pere Ausiàs March, don Francesc Argensola, don Miquel Meca, don Bernat de Pinós, Francesc Cosma Fivaller, don Guerau de Marimon, March Lentes. Per lo real: los senyors conceller en cap, Joan Dusay, misser Hieònim Ollers, Raphael Laudes, misser Steve Monfar. Als quals fonc dada raó per ses senyorias de les diligències per ells fetas acerca dels negocis occorrents de la expulsa dels ladres, conforme per ses senyorias y mercès los // 224*r* // fonc aconsellat en la última juncta, y axí donaren orde als magnífics assessors tractassen dits negocis y fecen relació en esta juncta, y també que·s procurassen alguns memorials y apunctaments de persones expertes per la bona direcció d'estos negocis. E axí digueren a dits magnífics assessors fecen relació del que·ls fonc demanat en dita juncta. Y també foren legits en dita congregació los memorials y apunctaments dats a ses senyorias, axí ab los del bras militar com altres. Los quals senyors, aprés de oïdas ditas relacions y memorials, y haver votat quiscú y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dit ajust aconsellà a ses senyorias que, per ésser lo negoci tant lastimós y necessitar de gran remey, que·s procur ab sa senyoria reverendíssima y ab los demés prelats de Cathalunya façan fer oracions per a que Nostre Senyor ho vulla

a. dat *interlineat.*

[1612]

remediar, y que també ses senyorias anomenen algun poc número de personas de les que són allí, perquè ab més facilitat pugan mirar y regonèxer dits memorials y pèndrer d'ells lo que millor apparega convenir en benefici del present negoci, y aprés sia consultat ab lo present ajust. E, encontinent, los senyors deputats y oïdors de comptes, inseguint lo dit consell de les persones eletes, anomenaren los senyors don Miquel Meca, don Francisco de Erill, Pere Ausiàs March, don Francesc Argensola, don Bernat de Pinós, Francesc Cosma Fivaller, // 224*v* // als quals manaren convidar per a demà de matí per a les nou[a] horas per dit effecte.

Dijous, a XXV. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat militar, qui se'n era anat fora ciutat.

En aquest mateix die se ajunctaren, de mati y després dinar, les persones aletes continuades a la jornada precedent, per apunctar dits memorials y lo demés del conçell de dit die.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors, lo deputat militar absent, anomenaren a mestre Antoni Thomàs y mestre Monserrat Sanctacana per visurar les obras y milloras fetes per mestre Pere Ferrer en la Dressana, al primer pati gran, que són enderrocades, los quals mijansant jurament façan relació en consistori de la obra havia feta en ella, y del que·y resta per a fer y valor d'ella.

Dijous, a XXVI. En aquest die, de matí, foren junctades en la present casa de la Deputació les persones eletes dels negocis concorrents dels ladres, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors prior de Cathalunya, ardica Pla, canonge Torme. // 225*r* // Per lo stament militar: los senyors Pere Ausiàs March, don Miquel Meca, Marc Lentes, Francesc Cosma Fivaller, don Francisco de Erill, don Bernat de Pinós, don Francesc de Argensola. Per lo real: los senyors misser Steve Monfar, Raphael Laudes, misser Hierònim de Ollers, Agustí Pexau. Als quals fonc proposat per ses senyorias y fet legir lo memorial per ses senyorias y sos assessors y advocat fiscal y sis personas eletes, lo qual és del tenor següent:

«Apunctaments per la expulsió dels ladres.

Que los senyors deputats façan nominació de quatre persones de qualitat y tals que d'ellas se tinga la satisfacció que lo cas requereix, y aquellas ab cartas de sa excel·lència y deputats, vajan per tota aquesta província, // 225*v* // instant a les ciutats, vilas y llochs, juncten sos consells, y axí mateix als barons ecclesiàstics y seculars, als quals se represente la necessitat de la terra per los robos, cativeris y altres innumerables danys fan los ladres, y que per lo total remey de expellir aquells, los senyors deputats han pensat que, ajudant los barons y universitats a dita expulsió, anomenant soldats segons la possibilitat de quiscú d'ells, lo General farà nominació de quatre personas que·s dividiran per quatre parts del regne per expel·lir dits ladres, les quals seran caps dels soldats seran estats nomenats per dit effecte. Que dites quatre personas, que aniran per fer junctar los soldats de dits barons y universitats, offerescan per part dels deputats los arcabussos hauran menester, dexant-los per algun temps ab seguretat, ab que, no restituint-los, paguen lo preu de aquells conforme lo que hauran costat al General. Y perquè les quatre personas se nomenaran per negociar ab dites universitats la nominació de dita soldadesca vajan ab seguretat, sa excel·lència se servesca donar un comissari per quiscuna, ab facultat de alsar sometent y fer lo que parexerà convenir per benefici del negoci. Que·s donen instruccions a dites quatre persones aniran per lo sobredit effecte, assenyalant a quiscuna les universitats ab les quals hauran de tractar. Que, dividida la soldadesca en quatre parts, com està dit, se ordene no puga exir de son districte per evitar confusió, sinó que quiscuna en sos terminis visite los passos més perillosos y guaridas tenen los ladres, perquè pugan ser millor capturats, y lo commers des del principi correga, lo qual effecte infal·liblement se alcansarà, en ser la gent en campanya. // 226*r* // Que, per donar bon principi a una tan gran empresa, de que ha de restar Déu Nostre Senyor molt servit y lo Principat remediat de tant grans danys, se faça embaxada per part dels senyors deputats al savi Concell de Cent, al qual representen les matexas necessitats, y supplica sien servits fer nominació de soldats en número condecent per lo sobredit effecte, perquè és ben cert que començant la ciutat de Barcelona, totes les ciutats, vilas y llocs faran lo mateix conforme sa possibilitat. Que los soldats faran dites universitats sian per temps de sis mesos, per lo que importa que los ladres entengan que no ha de ser negoci de dos dies, y que si convindrà les universitats allarguen lo temps, perquè de una vegada se done lo remey convenient, y no tingan dits ladres sperança de tornar a sa mala vida. Que tota la soldadesca haja de ésser per[a] die dins la present ciutat, de ont partirà compartida ab les quatre personas que per dit effecte seran nomenadas. Que la soldadesca (que) vindrà de les universitats de ponent hajan de anar a la part de

a. nou *interlineat.*

a. a continuació un espai en blanc.

levant y la de levant a la part de ponent, perquè no tingan conexensa los soldats ab la gent de la terra, y de aquesta manera se puga fer millor la expulsió. Que·s supplique al senyor virey faça anar en cada una d'estes companyas hu dels magnífics doctors del Real Consell, alsant totes les regalies, perquè en qualsevol part tròpian lo ladre y malfactor puga ésser castigat, essent de molta importància que en aquest cas se use més de rigor que de benignitat. // 226v // Que en lo temps aniran les quatre persones anomenades per los deputats, ab cartas del senyor virey y del consistori, lo senyor virey mane despedir letres de fautorias[a], generalment per totes les persones que poden ser indiciades, perquè·s puga proceir contra aquelles, ab tota rigor. Que per totes les resistències se faran a les dites persones que aniran en persecució de dits ladres se faça *laudamentum curiae,* executant-los ab molta puntualitat, perquè de aquesta manera sia la justícia més[b] respectada y obeïda, y los deliqüents castigats, com és raó. Que, al temps partirà la soldadesca, com està dit, lo senyor virey se servesca revocar tots los comissaris fins a les hores proveïts, perquè se lleve occasió de que, en nom del rey y ab capa de dits comissaris, no tinga defensa la resistència faran, restant aquella impunida, y los que apparexerà de nou proveir sien tals que ajuden a dita persecució y no impedescan aquella.»

E, oït dit memorial, tots aconsellaren a ses senyorias que sia fet com en aquell se conté, per estar molt a propòsit.

En aquest mateix die los senyors enviaren ab embaxada, als magnífics concellers y Concell de Cent qui estavan juncts, los senyors ardiaca Pla, Francesc Cosma Fivaller, Steve Monfar y Sorts, // 227r // ab les maças grans y bens acompanyats, als quals donaren orde de explicar-los les diligències fetes per ses senyorias, a petició del bras militar y dels concellers de dita ciutat, acerca dels ladres y bandolers són vuy en lo present Principat en gran abundància, y los apunctaments tenien fets en dits negocis, dexant-los còpia d'ells, ab orde de dexar-los allí en dit concell. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet lo que·ls és estat ordenat, y que·ls han respost que ho tractarien y tornarien resposta.

Dilluns, a XXX. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics consellers de la present ciutat, los senyors Magí Grau, ciutadà, Joachim Valls, donzell, // 227v // y de part de dits senyors concellers dexaren a ses senyorias còpia de la deliberació havia pres lo Concell de Cent acerca de la embaxada feta per ses senyorias a 26 del corrent, la qual és del tenor següent:

«Deliberació del Concell de Cent, celebrat a XXVI del corrent.

Que aquest fet proposat sia comès, segons que lo present Concell ho comet als senyors concellers, los quals, ab quatre personas de cada stament, miren y vejan lo que apparexerà se dega fer sobre dit particular, y façan los apunctaments necessaris, y açò sia de ací a disabte de la altra semmana de la commemmoració dels morts, en lo qual die ajuncten lo present concell, y en aquell façan relació del què hauran apuntat, perquè, oïda aquella y los apunctaments hauran fet, lo dit present consell puga deliberar com li apparexerà més convenir, e que la present deliberació se faça a saber als senyors deputats per dos cavallers.

228r Noembre MDCXII

Dijous, lo primer. Festa de Tots Sans.

Divendres, a II. De commemoració dels defuncts.

228v Dimars, a VI. Festa de sant Sever.

Dijous, a VIII. En aquest die mossèn Joseph Çafont, notari, procurador fiscal de la visita dels officials reals, misser[a] Pere Mas, procurador del General, presentaren en consistori la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors.

Lo noble don Diego Pérez Banyatos, regent del Consell Supremo de Aragó, visitador dels officials reals no subjectes a purgar taula, ha presentat a vostres senyories un memorial, ab lo qual demana en suma li sie pagat lo salari, des del die que arribà en la present ciutat de Barcelona per a fer dita visita fins al primer de agost proppassat, que se acontenten, comencen o hajan comentat los tres mesos de las defensas dels reos, comptant tot aquell temps que, contra capítols de cort, allargà y porrogà la publicació de las // 229r // querelas, com largament ab dit memorial és de vèurer, al qual se refer. De la qual demanda y pretensió fa lo procurador fiscal del General molt gran admiració, per quant, per lo capítol 7 de les corts del any 1599, vostres senyorias no poden pagar[b] salari a dit visi-

a. factorias *al manuscrit.*
b. més *interlineat.*

a. misser ... General *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* a dit.

[1612]

tador sinó del temps se serà occupat en dita visita, lo qual temps ya està disposat per lo capítol 5 antecedent, lo qual temps comença del die de la publicació, essent aprés tots los temps continuos y imporrogables, y és tant clara la disposició de dits capítols, que no té necessitat de interpretació, y axí no és cas consultable, y per consegüent no excusa lo vot dels magnífics assessors del General, perquè en est cas y en los semblants és consultiu y no decissiu, y no pot excusar sinó en los casos que·y ha y pot haver cognició de causa, y no en est a ont no·y ha tal cognició de causa. Y no obsta la declaració feta per hu dels magnífics assessors del General del trienni 1602, ab vot y parer de alguns doctors applicats, per quant dita declaració és evident nul·la, per les següents causas y raons: la primera perquè és contra dits capítols de cort, y axí, a més de la nul·litat que en via de dret comú patex per les generals constitucions de Cathalunya y particular per lo capítol de la observança, vulgarment dit és acte nul·lo, y com si fet no fot, de tal manera que no·s pot tràurer en conseqüència. Segon, perquè dita declaració és contra lo styl de la casa de la Deputació, per quant en dita declaració no·y entrevingué lo altre assessor del General ni lo advocat fiscal, y axí també en via de dret comú pateix altra evident nul·litat, y dita declaració nos pot tràurer en conseqüència, perquè se ha de judicar ab leys, y no ab un exemplar que no té força de ley, ans és contra leys, les quals parlen clar y ab paraules vulgars y cathalanes que no ha menester interpretació, pus se dexen entèndrer sens sercar rodeos y subtilitats, que no·s poden admètrer contra la propietat y naturalesa de les paraules. Quant més que nos poden interpretar aquestos capítols perquè no són del redrés del General, en los quals toca a vostra senyoria la interpretació, los quals capítols de cort si tinguessen necessitat de interpretació, se havien de interpretar en la forma que disposan les constitucions 2 y tercera del títol De interpretació de usatges, etcètera. Tampoc no obsta la declaració feta en la visita del General en favor dels deputats y oïdors // 229v // de dit trienni 1602. Perquè, a demés de que la dita declaració no és justa, concorregueren en ella certas causas y raons, per haver-se de absòlrer dits deputats y oïdors de la querela feta per lo procurador fiscal de la visita, les quals causas no concorrent en lo present y de aquelles no se ha de curar, puix se veu clarament la justícia del procurador fiscal del General, y com no sia raó se faça altre exemplar, ab lo qual se causa un notabilíssim dany del General, perquè los visitadors qui vindran, tenint ull a estos exemplars, no sols faran lo mateix, però encara sercaran causas per entretenir la visita, rompent dits capítols de cort, a més de que és cert que dits salaris, del temps ha vagat dit visitador y del temps ha porrogat les publicacions de les querelas, no és justícia se li paguen. Per tant y altrament, lo procurador fiscal del General, per descàrrec de son offici, representa a vostres senyories totes les sobredites coses, supplicant a vostres senyories sien servits en no dar lloc a dita demanda ni pagar a dit visitador més salari del temps ha vagat en la visita, conforme per dits capítols de cort està disposat y justícia ministrada, los drets del fisc sempre salvos l'offici. *Et licet. Altissimus.*

Boix, fisci generalis advocatus, in hac causa assumptus.

Oblata VIII *novembris* MDCXII *in consistorio.*

«Molt il·lustres senyors.

Los primers del pròxim passat mes de setembre se supplicà a vostres senyories fossen servits manar pagar als officials de la visita real del present Principat y Comtats tot lo que per llurs salaris se·ls devia fins a la dita jornada, a la qual supplicació se satisfeu per part de vostres senyories, dient que tenien dubte acerca dels dies que·ls havien de pagar, y axí que per a fer dita paga volian proceir declaració del dit dubte, y per ço, per part de dits officials se // 230r // deduí, en scrits y de paraula, que en la precedent visita real, feta en l'any 1604 y 1605 per lo spectable don Diego Clavero, *tunc* regent del Supremo Consell de Aragó y visitador, se mogué lo mateix dubte, y dins spay de sis o vuyt dies fonc declarat per lo assessor y doctors consulents applicats, graves y doctes, y votat per los molt il·lustres senyors deputats que les hores eran, y axí que inseguint dit exemplar podien vostres senyories proveir-hy de justícia, màxime havent-se fet a consell de doctors tan graves, y també per dits senyors deputats ne foren querelats en la visita, y absolts de la querela per haver ben proceït y declarat judicat, y per a verificació de tot lo sobredit se féu occular ostensió a vostres senyories de tots los actes y proceïments sobredits, junctament ab un memorial de informació y relació firmat per lo noble don Joseph Pérez de Banyatos, regent del Consell Supremo de Aragó, y visitador de la present y corrent visita real, certificant ab aquell com se havia empleat lo temps fins a la present jornada passat en coses de la dita visita, sens apartar-se en tot ell un punt de la occupació de aquella y del que se havia menester, fins que dita visita real tingués lo degut fi, lo qual memorial se féu y presentà inseguint lo mètodo y forma que se guarda en la present visita real per haver-se'n donat altre semblant, y ab dits papers foren vostres senyories solicitats per part de dits ministres enviats per spay de molts dies a vostres se-

nyories, y per millor acertar vostres senyories ho cometeren ais magnífics assessors del present consistori, ab assistència del noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del present consistori, lo qual passats alguns dies, per les causas y raons a sa merced ben vistas, se abstingué del dit negoci y de tenir les mans en ell, y axí per dita raó en llur loc fonc elegit lo magnífic doctor misser Boix, lo qual després de diverses consultas, en las quals entrevingué ab dits assessors, disabte a tres del corrent mes de noembre, després de feta relació per los dits magnífics assessors y donats sos vots, féu les contradiccions ad aquell ben vistas, com a tenint lo lloc de advocat fiscal, los quals vots y parers y relació fets respective vostres senyories // 230*v* // differiren la deliberació faedora per a dilluns següent, que era a sinc del dit mes de noembre, lo qual die havian passats sexanta-y-quatre dias que lo dit dubte se suscità, y per tots ells sens faltar-se'n ningú, molts ministres de la visita anavan solicitant la declaració de aquell per orde y manament del dit senyor visitador. E com, molt il·lustres senyors, lo die de dilluns sia passat y vostres senyories no hajan despedit ni votat dit negoci, y sia en notable dany, tant de la present visita com encara de la recta administració de la justícia de aquella, y sia impediment notori impedint lo passar avant en ella, per pretèndrer los èmulos de la dita visita y valedors de aquells que, no obstant lo exemplar precedent y la molta justícia que per ell y per tots los actes fets en quant a dita declaració al dit senyor visitador y llurs ministres no se'ls han de pagar llurs salaris del modo que demanan, volent per aquest indirecte perturbar-los y vexar-los ab medis extraordinaris, que són moltíssims y notoris, y en son cas y lloc se deduiran y dita deliberació podia ésser feta molts dies ha, pus és làstima que negoci que en la precedent visita real, ab tant concurs de doctors, no tenint ningun exemplar se declarà dit dubte dins spay de sis dies, y en la present visita vostres senyories en spay de sexanta dies y més, y estant demanant dita deliberació tots los dits dies, sens faltar-se'n ningú, dos officials de dita visita per orde de dit senyor visitador, tenint ya lo vot dels assessors ordinaris, hajan dexat de deliberar dit negoci, ya que la preeminència de un conseller tan preeminent de sa magestat y ses canas no·y abastavan, ni lo respecte de visitador tant degut no·ls movia, a lo menos per lo bé comú de la província y destorb gran dels negocis de dita visita, tan perturbada en aquest y infinits altres consemblants actes que en son lloc, com dit és, aparexeran se devia dit negoci de despedir y declarar, valer y amparar dit senyor visitador y llurs ministres, per a que la dita visita tinga lo èxit, y tants perturbadors com hy ha d'ella no tinguessen entrada per a fer les vexacions que fins vuy han fet y amenassen de fer. E, com la real magestat del rey nostre senyor haja tramès a dit senyor visitador, ab real instrucció firmada de sa real mà y de son real sello, // 231*r* // y haja proceït del modo que en aquella li demana, y de la manera que en lo present consistori fonc interpretat y rebut lo modo de proveir que·s devia de tenir en los terminis de la visita, conforme los capítols de cort tractants de aquella, y dita interpretació hage estada declarada en lo present consistori per los predecessors de vostres senyories, y després en la visita del General auctoritzada y canonizada, y vostres senyories, no obstant dits actes y los parers y vots sobredits, y que en esta conformitat han fetes deliberacions concernents part del que·s demana, conforme constarà, donen lloc ab dita dilació a que los èmulos y perturbadors de la justícia vajan incutint temor a tots los officials de dita visita, dient que no se'ls pagaran llurs salaris, y menys si alguns dels visitats són punits, no contents dits èmulos que fins avuy han causat que moltes coses que·s deuen al decoro y reverència del consistori de dita visita no se han donades ni donan, si bé són necessàries y forçoses, y fan notable falta, procurant ab semblants vexacions y altres majors y de qualitat acovardar los ànimos de dit senyor visitador y de llurs ministres, y fer de manera que la justícia no tinga son degut effecte, lo que vostres senyories no deuen permètrer, sinó manar vèurer lo que tant temps ha faltat y falta en dit consistori de la visita, en tanta dereputació de ella, y manar-ho proveir y deliberar tot lo que·s deu a la recta administració de aquella, amparant los ministres de aquella en tot y per tot, y perquè se eviten lso danys y perturbacions que estan eminents, y per no esperar altercacions semblants, dit senyor visitador y, en nom de sa mercè, Josep Çafont, notari, procurador fiscal de la dita visita real, ab exprés poder per a presentar la present, certifica a vostres senyories com en lo present die de vuy dit senyor visitador ha suspès la dita visita y exercici de aquella, per quant conforme a justícia li és lícit y permès suspèndrer la administració de aquella per denegació de pagar-li llurs salaris y de tots sos ministres deguts, conforme consta per les raons sobreditas y per tot lo temps que ha designat en lo memorial que ha fet presentar, protestant que no està per sa mercè, y que tots los // 231*v* // danys, gastos, despeses y missions que de la denegació de pagar dits salaris, ço és, los de sa mercè y dels magnífics conjutges, advocat fiscal y demés ministres de dita visita ne resultarà, y de la perturbació y destorb total de la dita visita ne pot succeir, serà a costas y despesas dels qui de justícia serà trobat faedor. De tot lo qual requereix ésser-ne rebut acte públic y ésser-le'n liurada una y moltas còpias auctènticas, per a do-

[*1612*]

nar raó a sa magestat de tot lo sobredit y de tot lo succeït fins al present die de vuy en emulació y destorb de dita visita y recta administració de aquella, dient tot lo sobredit ab lo decor y reverència que·s deu y pertany a vostres senyories, lo offici. *Et licet.*

Altissimus. Bernat, fisci regiae visitae advocatus.

Oblata VIII *novembris* MDCXII *in consistorio.*

La resposta a ditas supplicacions y vots dels senyors deputats y oïdors és en libre de Deliberacions, a nou de dit mes de noembre.

Disabte, a X. En aquest die los senyors deputats, havent determinat enviat[a] la embaxada devall scrita al Concell de Cent, qui estava junt en casa de la ciutat per dits negocis y, per haver plogut aquell die molt no tingueren remey de fer venir los embaxadors què havian convidat, y axí enviaren ses senyorias als magnífics concellers dita embaxada, ab un paper //232*r*// scrita per lo síndic del General, per a que la poguessen representar en dit Concell, donant-los raó del com no és poguda anar ab embaxada, la qual és del tenor següent:

«Embaxada.

En la embaxada que últimament, de part dels senyors deputats, se envià an aquest savi concell se reportaren uns apunctaments que, per a la total expulsió dels ladres de aquest Principat y per a la quietut y reputació de aquell, havian apareguts a les personas eletas, conforme lo[b] vot[c] dels braços se tingueren per a dit effecte utilíssims y molt convenients, los quals, aprés de ser legits aparegué anomenassen persones per a que, per part d'esta ciutat, se remirassen y advertissen lo que conforme aquells y per benefici del negoci apparexeria devia fer esta ciutat, y havent entès los senyors deputats que las personas anomenadas per los senyors concellers, feta discució sobre dits apunctaments, haurian presa resolució del que convé fer, en benefici de un negoci de tanta importància, y estigan sperant los effectes de tantas diligències y bons officis com se són fets per part d'esta ciutat, bras militar y Deputació, no sols las personas affligidas y zelosas del bé públic de aquest Principat y Comtats, però encara tots los regnes circumveïns y estranys que estan a la mira suspesos, per a, segons los effectes resultaran, condemnar o approbar la mala opinió que de nostra naturaleza tenen concebuda, han tingut per bé, per dar remat al remey de tants danys que de cada die van en augment, solicitar als magnífics concellers, per a que en lo die de vuy se servissen tenir Concell de Cent, a ont se pogués pèndrer resolució, sobre la que han pres les personas nomenadas per ses magnificències. Y, si bé sia aquest fet en si tan útil, honrós y necessari que no·l pot inferir ninguna consideració humana, ací ont no faltan raons per a contradir-lo, perquè ad alguns appar aquest cuydado ageno de la obligació d'esta casa y propri de la obligació dels ministres de sa magestat, altres temen que aquest gastar present voluntari no·l vaja fent la //233*v*// necessitat y negociació de ministres reals vectigal perpètuo, però com aquestes raons y tèmer tingan la resposta tant clara y verdadera, és molt cert no han de fer empressió en los cors de ciutadans y personas tant ben intencionadas y celosas del servey de Déu y de sa magestat, benefici comú y honra de tot aquest Principat y Comtats. Perquè, encara que sia molta veritat que esta casa estiga precissament obligada a expel·lir los ladres de Cathalunya, però no se li pot llevar que no·u puga fer, y que fent-ho no sia ben fet, perquè com semblant raó milita en la unió abraçada per esta ciutat, a la ferma de la qual ni podian ni poden en sdevenidor ser obligats, per ser acte voluntari, y havent entrevingut sos concellers de voluntat de aquest savi concell en procurar lo reparo de tants danys, instant-lo diverses vegades als senyors deputats y prudentment aconsellant lo faedor, no·s justificaria en la present occasió si junctament ab dit consell no offeria ajuda y costat per a[a] execució de aquell, y sperant-se tant bons effectes de la resolució se pendrà en aquest savi concell, y devent-se la glòria de aquest edifici al qui posarà la primera pedra y donarà principi a obra tant sancta, raó és que sent aquesta ciutat lo cap de aquest Principat, tinga també la corona de tant felices successos com se speran. Y fent-se la offerta per part d'esta ciutat y per a temps limitat, prou constarà ser la obra merament voluntària y haver de finir passats los terminis se senyalaran han de durar, quant més podent-se assegurar aquest punt ab lo assiento se pendrà en dita offerta, y axí sols resta advertir a vostres magnificències y mercès lo perill de la tardança y benefici en la prompta resolució, la qual supplica a vostres magnificències y mercès, pus de aquella se spera lo total remey y honor de aquest Principat y Comtats.»

E tornat dit síndic del General, mossèn Bartholomeu Sala, referí a ses senyorias com havia donat dit paper als senyors concellers, y havia dit lo que ses senyorias li havian ordenat. E que li

a. enviat *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* s.
c. *a continuació ratllat* s.

a. *a continuació ratllat* per la.

han respost que ho tractarien en concell y tornarien resposta a ses senyorias.

234r Dilluns, XII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Francesc Cornet, comanador Hospital y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits manar passar avant per son embaxador lo negoci de la mestrescolia de Leyda, com a negoci molt convenient al Principat y per execució de les constitucions d'ell. Fonc-los respost per ses senyorias que ya son embaxador té instruccions per dit negoci, y que prest tindrà audiència de sa magestat.

234v Dijous, a XV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors[a] don Guerau de Marimon, Joseph de Bellafilla y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en mirar lo de la pracmàtica dels pedrenyals ab moltes veres, y fer refecció en dits negocis, perquè la dilació serie de gran dany. Fonc-los respost per ses senyorias que estan sperant que son embaxador entre en cort, y que necessite consulta tot.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels senyors concellers de la present ciutat[b], los senyors Luís Salaverdenya, Bernat Romeu, y supplicaren de sa part a ses senyorias lo mateix que dit bras militar, y per ses senyorias los fonc respost lo mateix que als embaxadors de dit bras.

En aquest mateix die, les galeres del General, ço és, la capitana y patrona, anaren tras de dos vexells de moros se veren al Masnou, a ont havian encativat dos vexells de christians ab algunes mercaderies, y arribats ab ells pelearen los moros molt gran rato y feren grandísima resistència, ab la qual[c] de una part y altra hy hagué alguns de morts y molts nafrats, y al fi foren presos dits vexells, si bé la hu ere de christians, lo qual havian capturat ya los moros y armat, y lo altre era una sagètia grossa, en la qual havia cerca // 235r // de cinquanta moros[d], entre morts y vius. Lo consistori estigué abans de partir les galeres en lo moll y dins elles fins que partiren per donar-los pressa, y feren entrar molta gent de la terra ab elles, axí de cavallers, mariners y altres, havia ya dins lo vexell sinc peças de artilleria, ço és, dos pedres y tres peças de ferro. Fonc dita presa de molt gran contento per tot lo poble, si bé costosa. En aprés lo s'endemà passajaren los moros per ciutat y vingueren en la Deputació. Era lo vexell de mil y trescentes salmas.

236r Diumenge, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir.

Dilluns, a XXVI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, lo real absent del consistori y de la present ciutat, junctaren en consistori les persones eletes devall scritas acerca del negoci dels lladres, y allí se'ls amostraren los apunctaments se havian fets en ells, als quals apparegué molt bé, supplicant-los se posen en execució, los quals seran continuats en libre de Deliberacions, a[a] de dezembre de dit any, los quals elets foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors prior de Cathalunya, abbat de Sant Cugat, ardiaca Pla, ardiaca Vilana. Per lo militar: los senyors don Francisco de Argensola, don Francisco de Erill. // 236v // Per lo real: los senyors Joan Dusay, Raphael Laudes, misser Steve Monfar, Agustí Pexau.

Dijous, a XXVIIII En aquest die vinguern ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimerà, Francesc Cosme Fivaller, Bernat Romeu, Bertran Dezvalls. // 237r // Los quals supplicaren a ses senyorias, de part del bras militar, sien servits[b].

Divendres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers en casa de la ciutat, y foren los següents. Concellers: mossèn Pere de Bellet, cavaller, conceller en cap; misser Hieònim Astor, ciutadà; mestre[c] Vileta, doctor en medicina; Melchior Pagès, mercader, [d]paraire. Obrers: misser Miquel Carreras, doctor en drets; Bernat Lobet, mercader.

238r Dezembre MDCXII

Dijous, a VI. Festa de sant Nicholau. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment, ab massas y ben acompanyats, a la iglésia de Sant Francesch, convidats primer per los majorals de dita confraria, y allí se assentaren en lo lloc acostumat, y foren molt ben rebuts y acompanyats al venir y anar-se'n, foren-hy també los senyors concellers nous.

Divendres, a VII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors anaren consistorial-

a. a continuació ratllat don.
b. a continuació ratllat mossèn Luís.
c. a continuació repetit qual.
d. a continuació ratllat y.

a. a continuació un espai en blanc.
b. text inacabat.
c. a continuació un espai en blanc.
d. a continuació un espai en blanc.

[1612] ment a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell primer, y arribats los donà una carta de sa magestat y explicà la creença d'ella, la qual és del tenor següent:

A los venerables, noble(s) y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.

El Rey.

Diputados. Por cartas del marqués de Almaçán, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, he entendido la buena deliberación que esse consistorio ha hecho, conformándose con essa ciudad en dar ella veinte y sinco soldados // 238*v* *// pagados por seis meses, y vosotros la orden que vayan quatre personas por essos mis Principado y Condados a procurar que las demás ciudades, villas y lugares hagan lo mismo, y de pagarlas después para que haya quatre cabos de la gente, que esto y la traça y modo con que se ha de disponer y assentar para la persecución de los*[a] *bandoleros y malechores me ha parecido muy bien y proprio de vuestro buen zelo, lo qual os agradesco mucho, como es razón y tengo en accepto servicio, encargandóos en quanta es possible que, dando acerca desto entera fee y creencia al dicho mi lugarteniente y capitán general, y en lo que me ha parescido advertir acerca de los capítulos de las deliberaciones que havéis hecho lo llevéis adelante sin cessar, hasta ponerlo en execución, y que veamos los buenos effectos que dello se speran, en servicio y gloria de Dios y honra vuestra, quietud y seguridad dessa tierra. Datus en Madrid, a* XXVIIII *de deziembre* MDCXII *1612.*

Yo el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit don Philippus Tallada, regens. Vidit Martinez Boclin, regens. Ortiz, secretarius. Vidit don Montserratus de Guardiola, regens. Vidit Fontanet, regens.

E sa excel·lència los explicà dita carta ab grans agrahiments de part de sa magestat, y com sa magestat havie determinat donar deu cavalls y 30 peons dels que té aquest Principat pagats[b] ab son sou del demés del servey de la última Cort General, y axí·ls pregave acudissen cada mes ab 300 lliures per dittas pagas, y ses senyorias li respongueren que ho tractassen y·s farie tot lo que tocave a ells ab moltes veres. Lo demés és en libre de Desliberacions lo matex die. E se[c] li explicaren les diligències fetes en lo dels ladres y letres havien ordenades fer, aparegué molt bé a sa excel·lència, agraint-los molt sos bons officis.

Disabte, a VIII. Festa de la Puríssima Concepció de Nostra Senyora.

239*r* Dilluns, a X. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Benet de Fluvià, Luís Dezvalls, don Joan de Paguera y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en continuar los bons officis y diligències havien comencades de fer per la expulsió dels ladres, y lo quant importa la brevedat en dits negocis, per ésser vuy en grans quadrillas y número dits ladres, y fer de cadaldie casos enormes e inaudits, captivant gent, matant y robant, com de ses senyorias confia passaran avant. Fonc-los respost per ses senyorias com los agrahien molt sos bons advertiments, certificant-los que estan entenent en dits negocis ab moltes veres y que no·n llevaran la mà, donant-los raó de les diligències tenien fetes fins ací en ells.

Dimecres, a XII. En aquest die vingueren ab // 239*v* // per part del bras militar los senyors[a], y en effecte explicaren a ses senyorias la contrafacció se fa a diverses constitucions de Cathalunya en lo de la declaració feta per lo Real Consell per haver declarat confiscació de béns don Carlos de Alemany, inculpat de monader, com sols en Cathalunya hy puga haver confiscació, sinó és en cas de heretgia y de leza magestat *in primo capite,* supplicant a ses senyorias sien servits opposar-se a ella, com per constitucions estan obligats. Fonc-los respost per ses senyorias que ho miraran y faran sa obligació.

240*r* Dimecres, a XVIIII. En aquest die vingueren en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Pau de Fluvià, Luís Salaverdenya, supplicant a ses senyorias de sa part, que desijant molta corres- // 240*v* // pondència en les dues cases, com és acostumat, sien servits fer-los[b] mercè de assistir a la cavalcada del dia de Ninou, com en semblants occasions és acostumat, offerint los lo lloc decent, com en altres occasions han tingut. Fonc-los respost per ses senyorias ab paraules de molt gran compliment que ho miraran y procuraran en servir als senyors concellers en quant poran.

Divendres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die entraren los feriats de Nadal conforme la nova constitució.

241*r* Dilluns, a XXIIII. En aquest die partiren quatre

a. a continuació ratllat ladrones.
b. pagats ... die *interlineat al marge inferior.*
c. a continuació ratllat mateix.

a. a continuació un espai en blanc.
b. les *al manuscrit.*

porters per a portar letres per tota Cathalunya a cavall per lo dels ladres, com en libre de Letres.

Dimars, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

Dimecres[a] a XXVI. Festa de sant Steve, protomàrtir.

Dijous, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Divendres, a XXVIII. Festa dels sants Innocents.

241v Janer MDCXIII

Dimars, lo primer. Festa de la Circuncissió del Senyor. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment a la cavalcada dels senyors concellers, y anaren ab la matexa forma que·s anà lo primer de janer de 1610, anant a la primera filera // 242r // los senyors deputats, y al corn dret lo reverendíssim bisbe de Barcelona, y al corn esquerra lo conceller en cap, y en la segona filera los dos oïdors, ecclesiàstic y militar en lo mig, per no ésser en ciutat lo real, y al corn dret lo conceller segon, y al squerre lo sagristà Yvorra, les massas anaren devant mesclades ab les dels concellers, conforme anaren en dit die de 1610. Los assessors y advocat fiscal no·y[b] anaren per no haver-los agraduar. Fonc gran cavalcada y la festa molt regosijada, y se desparà per la ciutat gran artilleria y les galeres del General feren lo mateix, com tenien acostumat en altres occasions.

242v Diumenge, a VI. Festa dels Reys de Orient.

Dilluns, a VII. Festa de sant Ramon.

Dimars, a VIII. En aquest die començaren los dies jurídics.

243r Dilluns, a XIIII. En aquest die aportaren lo cors de la gloriosa santa Madrona en la present ciutat per falta de aygua, y fou feriat.

243v Dimecres, a XVI. En aquest die[c] los senyors deputats cridaren les persones devall scritas, co és, los senyors abbat de Sant Cugat, degà Ferré, ardiaca Vilana, don Bernat de Pinós, don Francisco Sans, Francesc Cosma Fivaller, Joan Dusay, misser Montserrat Monfar, misser Pere Aylla. Als quals ses senyorias representaren en effecte algunas difficultats tenian en los negocis de les galeres, y en particular en lo de pagar los censals se manlevaren per la compra d'elles, dient-los com no bastan los drets de galeres per sustentar-les ni per pagar los censals de aquelles, y si·ls appars que·s paguen dits censals dels drets ordinaris del General, attès hy estan obligats en los censals, y de altres negocis resultants de dites galeres, supplicant-los que·ls aconsellen lo que deuen fer en dits negocis per la bona direcció d'ells. E, aprés de oïda la dita proposició, y haver tractat dits senyors dits negocis, per ser graves y de la qualitat són, dexaren la resolució d'elles per altra juncta, perquè en lo entretant se pogués considerar lo faedor.

244r Diumenge, a XX. Festa de sant Sebastià.

Dilluns, a XXI. En aquest die los senyors // 244v // deputats y oïdors de comptes, lo real absent de la present ciutat y vegueria, presentaren en consistori lo Ferrando paga a mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, exactor del General, requirint-lo sots les penes contengudes en capítols de cort execute tots los dèbits, eo exegesca, contenguts en dit libre de Ferrando paga. E dit exactor respongué que està prest y apparellat en fer son offici com ha fet fins ací, y per dit effecte té necessitat que lo racional li traga los memorials de dits dèbits. E per dit effecte los senyors deputats cridaren a mossèn Miquel d'Oms, racional, dient-li tragués dits memorials, lo qual dix està prest en fer son offici.

En aquest mateix die los senyors deputats manaren y donaren orde a mossèn Gismundo Boffill, qui serveix de ajudant de la scrivania major y reb los inventaris, que de les execucions que·s trobarà haver pres ya inventari que no se'n prenga de nou, sinó[a] que·s continue la execució ab lo inventari y aprés.

Dimecres, a XXIII. En aquest die mossèn Miquel d'Oms, racional, féu relació en consistori, com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha girat y pagat tot lo que ha comptat fins vuy.

245r Divedres, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau, apòstol.

Disabte, a XXVI. En aquest die lo senyor deputat militar, estant en consistori, proposà als senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor oïdor real absent, succeint en son lloc lo senyor deputat real, que lo compte de Perelada lo havia convidat per a jutge de una festa de estaferm que volia fer lo diumenge vinent en lo carrer Ample, y entenent que per al mateix effecte de jutge havia també convidat al comte de Çavallà

a. *a continuació ratllat* Divendres.
b. *a continuació ratllat* y.
c. *a continuació ratllat* aportaren.

a. *a continuació ratllat* conforme.

[1613]

y altres cavallers, no havia volgut prendar-se ni promètrer res al dit comte de Perelada, que no·n donàs primer raó al consistori dels deputats, per a que li aconsellassen lo que en semblant cas devia fer, y dits senyors deputats, després de haver tractat y discorregut largament lo present negoci, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal, qui se trobaren presents, aconsellaren a dit senyor deputat militar, per evitar contencions que·s podrien esdevenir entre sa mercè y lo dit comte de Çavallà sobre la precedència y assiento, se devia excusar ab dit comte de Perelada y no assistir a dita festa com a jutge, y dit senyor deputat militar, desijant sumament acudir a les obligacions de son offici, y conservar les preeminències y prerogatives de aquell, en quant li sia possible se offerí que en tot seguiria lo consell y parer del consistori, y se excusaria ab dit comte de Perelada, per a que nomenàs en son lloc altra persona.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes junctaren en son consistori les persones eletes següents, // 245*v* // per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, prior de Cathalunya, abbat de Sant Cugat, ardiaca de Navel, ardiaca Vilana, canonge Coll. Per lo militar: los senyors Pere Ausiàs March, don Francesc de Argensola, Francesc Cosma Fivaller, don Bernat de Pinós, don Francisco de Erill, don Miquel Meca, don Guerau de Marimon. Per lo real: los senyors misser Hierònim Astor, conceller segon de Barcelona; misser Philip Dimas Montaner, Joan Dusay, Joachim Montalt, Raphael Laudes. //246*r* // Als quals representaren ses senyorias les diligències tenian fetes fins ací en lo negoci dels ladres y les letres tenen fetes als prelats, barons y universitats y respostas d'elles de les demés, legint memorials axí dels que han offert dar gent, com dels que han respost ab offertes, y aprés de haver molt discutit dits negocis entre si, se prengué resolució que se speràs la resolució de dit negoci per altra juncta, per lo que se sperava certa resposta de la present ciutat per raó de algunas diligències han fetas per dits negocis de molta importància.

Dijous, a XXXI. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al bras militar, qui estave junct en lo Capítol de la Seu de la present ciutat // 246*v* // als senyors don Francisco de Erill y a don Baptista Falcó, als quals donaren orde explicassen la embaxada devall scrita, obtinguda primera hora per dit effecte per mossèn Raphael Rubí, official de la present casa[a]. Desijant los senyors deputats que los ladres tenen opprimit aquests Principat y Comtats sian expel·lits, han fet extraodinàries diligències de consell de molts elets junctats diverses vegades per dit effecte, y en particular, han scrits als barons, axí ecclesiàsticos com seculars, ciutats, vilas y llocs, perquè feren soldats per dita expulsió, offerint per part del General nomenar los caps de dita de dita soldadesca, y si bé tenen resposta de alguns de dits barons y universitats, emperò són molt pocs los soldats que[a] fins vuy estan anomenats per una tan gran empresa, de la qual ha de restar Déu Nostre Senyor molt servit, y aquesta província rellevada de tan gran oppressió, y com hajam entès que la present ciutat, ultra dels vint-y-sis soldats té nomenats per dita expulsió, per altra part procura que los col·legis y confrarias façan nominació de persones, a effecte que lo número dels soldats sia qual convé, y apparexent ésser de gran importància que lo stament militar fes nominació de alguns soldats perquè tots los demés, ab tan bon exemplar, se animen a fer semblant nominació, dits senyors deputats supplican a vostres mercès sian servits, tinguda consideració a la extrema necessitat en que tenen posats dits ladres a tota esta província, sien servits offerir algun competent número de soldats per dita expulsió, que a més serà correspòndrer a la noblesa del stament militar, per altra part dits senyors deputats ho reputaran a singular mercè. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada sa embaxada, conforme per ses senyorias los és estada ordenada, y allí donant-los còpia d'ella. E que lo senyor don Gispert de Guimarà, president del bras, los dix per part de dit bras y en nom de aquell que allí tractarien dit negoci y tornarien resposta vuy mateix a ses senyorias, y agraïen molt son bon zel.

E, al cap de alguna hora o cerca, vingueren en dit consistori //247*r* // de ses senyorias per part de dit bras militar los senyors don Benet de Fluvià, Francesc Cornet y, de part de dit bras, feren gràcias a ses senyorias del bon zel y cuydado han tingut en enviar-los dita embaxada lo die de vuy, y axí encontinent s'és proposat dit negoci en dita juncta o bras, y per ser lo dit negoci de la qualitat y[b] importància és, han anomenades algunas personas per tractar aquell, y axí dins dos dies tornaran resposta a ses senyorias del que haurà resolt. E també supplicaren a ses senyorias sien servits de opposar-se a la contrafacció se fa a diverses constitucions acerca de la pragmàtica dels pedrenyals y cridas se són fetes en la present ciutat a molts cavallers, en violació de diverses constitucions, supplicant sien servits de opposar-se a la dita contrafacció, com

a. a continuació ratllat E tornats.

a. a continuació ratllat vuy.
b. a continuació repetit y.

per capítols de cort y altrament estan obligats, com bé tenen acostumat. Fonc-los respost per ses senyorias que ells faran lo que tocarà a sos officis ab moltes veres, com han fet fins ací y no·n levaran mà.

Febrer MDCXIII

Divendres, lo primer. En aquest die, després dinar, havent rebut cert avís los senyors deputats de una persona particular com lo exèrcit de Perpinyà estava cerca de Vilafranca // 247*v* // de Conflent ab molta gent y artilleria, y en punt de combàtrer dita vila, essent hora molt tarda, cerca de les vuyt horas de la nit y tarda tan occupada, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, sens massas ni cerimònia, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, y don Benet de Fluvià, per saber de sa excel·lència ab certitut quines novas té de dits negocis y en quin punt està, condolent-se de un cas semblant y tant lastimós. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com sa excel·lència los ha respost que no·n té cartas algunas, més bé ne ha entès alguna cosa, més no·n té certitut. Entesa dita resposta per ses senyorias y consultat est negoci ab molts cavallers en consistori y ab dits embaxadors, los quals foren los senyors don Gispert de Guimarà, don Alexandre de Lentorn, don Francesc Junyent, don Benet de Fluvià, Francesc Cornet, Joachim Bolet, Luís de Planella, Luís de Calders, Miquel d'Oms, don Francisco Çagarriga, don Miquel Clariana, y ab consell y parer d'ells, determinaren de enviar un official de la present casa a la posta ab tota diligència // 248*r* // a la dita vila de Perpinyà y Conflent, per entèndrer dits negocis, y offerint-se'ls de posar-se com a medianers en dit negoci, y per dit effecte feren letres, com en registre, y anomenaren per anar a dita anada al senyor Miquel d'Oms, senyor de Sant Jordi, racional de la present casa, y ab ell lo correu d'esta casa per poder anar y venir per saber lo que passa, com appar ab ses instruccions y letres són en registre.

Disabte, a II. En aquest die, després dinar y ya fosc, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab molta companyia y massas, a casa del excel·lentíssim loctinent general ab embaxada y, arribats allí, explicaren a sa excel·lència totes les diligències tenen fetes en lo negoci de Perpinyà y Vilafranca de Conflent, y com vuy han rebut nova com se són encontrats los exèrcits y que ya hy ha alguns de morts de una part y altra, y lo dany que se spera seguir molt gran sinó·s remèdia de prompte, y que lo millor remey hy pot haver en açò és que sa excel·lència faça mercè a tots de anar allí personalment, pus veu que no han obeït al governador de allí, ni a misser Rollan, jutge de cort, per més manaments los hajan fets, y que sols la presència de sa excel·lència és bastant<s>[a] per remediar dits negocis. E sa excel·lència en effecte los respongué com havia fetes algunes diligències y grans en dit negoci, y que esta tarda havia tinguts juncts tots los consells, y que ell desija dar gust y contento als senyors deputats y al Principat, y axí ell manarà junctar promptament sos consells, y si le·y aconsellaven que·y anàs ho farà de molt bona gana, no obstant sa poca salut té, donant-los raó de les diligències havia fetes en dits negocis. E, fet açò, dits senyors deputats se'n tornaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

248*v* Diumenge, a III. En aquest die, de matí, estant los senyors deputats ab molts cavallers oïnt l'offici se feya en la sala dels reys de la present casa per lo torneig de la confraria de sant Jordi se feye dit die, reberen un billet de sa excel·lència, fent-los a saber com lo Consell Real havia determinat de que lo senyor regent la Real Cancellaria anàs a dita vila de Perpinyà y Vilafranca de Conflent, per procurar lo remey de dits negocis y axí·ls ho feye a saber. E, poc aprés, ses senyorias enviaren a sa excel·lència a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, per fer diligències de la mercè se'ls havia feta en dit avís, supplicant-lo sie servit en continuar sos bons officis per la bona direcció de dits negocis, com a tant convenients al benefici y quietut del Principat.

En aquest mateix die se féu lo torneig, lo després dinar, de dita confraria de sant Jordi en lo Born, en la forma costumada. Fou-hy lo senyor loctinent general, muller y fillas, Consell Real y consellers y consistori dels senyors deputats en sos llocs acostumats.

Dilluns, a IIII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Erill, don Pau de Fluvià, Francesc Cornet, don Miquel Clariana, Hierònim de Navel, // 249*r* // los quals, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits fer-los mercè de opposar-se a la contrafacció se fa a diverses constitucions acerca de la pragmàtica dels pedrenyals y de la crida feta per execució contra diversos cavallers, aportant per dit effecte y liurant a ses senyorias un memorial en dret acerca dits negocis, dient com tenien orde de dit bras en venir cada dia a solicitar dits negocis, per ésser de la importància són. Fonc-los respost per ses senyorias com estaven entenent en dits negocis ab moltes veres, y que no·n levaran la mà.

a. a continuació ratllat és bastant.

[1613]

Dimecres, a VI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar en lo consistori de ses senyorias, los mateixs senyors continuats a la jornada de quatre del corrent per los matexos effectes, dient com lo senyor loctinent general passava avant en la execució de dits negocis de la pragmàtica y los grans inconvenients y dany se'n speran seguir, supplicant a ses senyorias sien servits de opposar-se a dites contrafaccions de coses tant graves com estan obligats. Fonc-los respost per ses senyorias que nos perdrà punt, y que vuy mateix entenen anar personalment a casa de // 249v // sa excel·lència y no enviar-hy, lo que apparegué molt bé a dits embaxadors.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo real absent, anaren consistorialment, ab massas y ben acompanyats, a casa del excel·lentíssim loctinent general, haguda primer hora per son síndic y, arribats allí, representaren a dit senyor loctinent general la contrafacció de constitucions y altres leys de aquest Principat se feya ab dita pragmàtica, com ya ab altra embaxada ho tenian representat a sa excel·lència, y que en execució de aquella que sa excel·lència manava fer, contenia lo mateix y major prejudici de constitucions y leys de la terra, y axí supplican a sa excel·lència fos servit manar sobresèurer en dita execució, majorment tractant-se del prejudici se feya ab dita pragmàtica a la jurisdicció que sa excel·lència, com a loctinent general y alter nos de sa magestat, té en lo present Principat, per abdicar-se-li lo poder de remètrer y perdonar, com se diu en dita pragmàtica, deduint moltes altres raons cada-u de ses senyorias, y en particular per a mostrar lo prejudici causava dita pragmàtica y en particular per la expulsió dels ladres que de present se va procurant. Y sa excel·lència en effecte respongué que, quant sa magestat li envià dita pragmàtica, replicà dos o tres vegades, y que a la postre li scrigué sa magestat, que sens més rèplica la posàs en execució, y que ell de nou ho tornaria scríurer a sa magestat y li representaria tot lo que per part de ses senyorias era estat deduït, dient que per lo mateix effecte havia tinguda una embaxada per lo bras militar.

Dijous, a VII. En aquest die anaren los senyors deputats al // 250r // carre Ample, consistorialment ab cotxos y los porters ab massas dins un cotxo, per vèurer una festa se feya devant de palàcio de sa excel·lència per lo comte de Perelada de estaferm, en que·y hagué moltes quadrilles bones y molt a punt. Estigueren en la casa de Sayol, prop de dit senyor loctinent general, foren-hy los consells reals y concellers. Estava sa excel·lència ab lo Consell Real ab son dosser, y aprés de alguna estona havien estat ses senyorias en les finestres de dita casa y haver vista molta part de la entrada dels qui feyen la festa, los senyors concellers enviaren a dir a ses senyorias per lo síndic y sots-síndic de dita ciutat, com la senyor vireyna estava en una de les finestres de palàcio ab dosser y coxins, com veyen, y lo senyor virey estava axímateix baix en la cadafal, y que essent-hy dits concellers y deputats no·y podie haver altre estrado, sinó lo de dit senyor virey, y com hajan enviada una embaxada a dit senyor virey per dos cavallers per fer-li quexa de dites coses noves y inusitades, no l·a volguda oir fins la festa fos acabada, y axí fent-ne gran sentiment dits senyors concellers se'n són anats de dita festa fent tancar ses finestres, y van a casa de la ciutat per a junctar lo Concell de Cent, per donar-los raó de dites coses, per a que determinen lo faedor, y axí supplican a ses senyorias usen de la bona correspondència han tinguda sempre estes dos cases. Enteses dites coses per ses senyorias encontinent se llevaren de les finestres en què estaven, y tractaren del faedor acerca dits negocis, y determinaren, aprés de ben considerat, que·s tancassen les finestres estaven // 250v // y se'n vinguessen en la present casa de la Deputació, y de enviar dos cavallers a sa excel·lència per fer-li queixa de dites coses, axí de haver dexat de oir als embaxadors de dita ciutat com de dit estrado, y per estar lo carrer tant ple de gent que no se podia passar, estigueren en una sala de dita casa sens vèurer dita festa, fins que fou acabada, y abans enviaren a don Miquel Baptista Falcó y a don Joan Dezpalau al dit senyor loctinent general per dita embaxada. Y, tornats, referiren com no han pogut explicar aquella per més haguessen replicat ni parlar ab sa excel·lència, dient-los lo verguer del senyor canceller que acabada la dita festa los oiria. Vist açò, y sentint la campana de dit Concell de Cent tocava en haver-se feta dita festa, se'n vingueren en la present casa de la Deputació, y enviaren lo síndic del General als senyors cancellers, fent-los a saber lo que havien fet fins ací acerca dits negocis, y com estaven junctats en la present casa per a servir-los en lo que manarien com tenen acostumat estes dos cases, y tornat dit síndic referí en consistori com ell havia explicat a dits senyors cancellers lo que per ses senyorias los era estat manat. E que dits senyors concellers e concell lo que per ses senyorias los era estat manat. E que dits senyors concellers y concell estavan juncts tractant de dites coses, y agrehien molt a ses senyorias sos bons officis, supplicant-los se aguardassen una estona en consistori, perquè·ls volien enviar una embaxada fent-los a saber lo que se haurie resolt. E, al cap de estona, vingueren en consistori per part de dits concellers, mossèn Francesc Cosma Fivaller y Joseph Cescases, donzell, y explicaren a

ses senyorias lo que per dit consell ere estat resolt, donant-los còpia de dit vot en un paper, supplicant a ses senyorias que, per la correspondència han tingut sempre estes dos cases, façan sos bons officis, com bé tenen acostumat, agrehint-los moltíssim los fets fins ací, y fonc-los respost per ses senyorias ho faran ab gran voluntat y compliment. E, per ésser hora molt tarda, manaren y determinaren primer de fer demà de matí embaxada a sa excel·lència acerca dites coses, com aprés serà designada.

251*r* Divendres, a VIII. En aquest die los senyors deputats enviaren una embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab massas y ab la forma acostumada, en què foren los senyors abbat Copons de[a] de Mer, don Miquel Baptista Falcó, Luís Dusay, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència lo que havia passat lo die de hair ab los concellers y lo agravi havian rebut, y també lo consistori, en no voler oir la embaxada li havian enviada, dient-li en ella com estos tribunals no estan avesats en semblants coses, y sempre són estats oïts ab molt aplauso per sa magestat y sos loctinents. E, tornats en consistori, referiren a ses senyorias com ells havien explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los ere estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost, ço és, quant en lo primer cap de la senyora marquesa, que ya en dit negoci hy ha haguda declaració per sa magestat, fent-los legir una carta tenia de sa magestat de[b] de abril de l'any proppassat, dient-los com sa muller[c] podie molt ben tenir estrado, per ésser tots una mateixa cosa, y lo que és concedit al marit, està concedit a la muller per ser tots una cosa. E, quant al altre cap, de no haver oït la embaxada de ses senyorias, que ell no havia entès n·i hagués, y ab tot estava[d] lo lloc a ont estava ab tot son consell tant estret que no·y havia lloc per poder-hy entrar, ni ell tenia lloc per poder exir per escoltar-la. Havent oïda ses senyorias dita resposta, enviaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, als senyors concellers qui estaven // 251*v* // juncts ab lo Concell de Cent acerca dits negocis, per obtenir hora per enviar-los una embaxada, y haguda aquella, enviaren ses senyorias a dits tres embaxadors, ab massas grans y ab la forma costumada, per representar-los tot lo que havien fet lo die de hair y de vuy en dits negocis, y també la dita resposta feta per sa excel·lència, offerint-se de nou a dits concellers y savi concell de fer tot lo que tocaria a ells en dits negocis, per la gran correspondència han tinguda sempre estes dos cases. E, tornats en consistori, referiren com havian feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, e que lo conseller en cap, en nom y per part de tot lo consell y concellers feren moltes gràcias de tot lo fet en dits negocis per ses senyorias, ab gran agreïments.

Disabte, a VIIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Bernat de Fluvià, Francesc Cornet, don Miquel Clariana y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias lo mateix que pocs dies ha en altres embaxades, y la gran necessitat té dit negoci de remey, per lo que passa avant en la execució de dits negocis sa excel·lència y son concell, ab gran rigor supplicaren algú d'ells a ses senyorias de junctar braços. Fonc-los respost per ses senyorias que ho estan mirant[a] y tractant ab moltes veres, y dada raó de la embaxada havian feta a sa excel·lència acerca dites coses y de la resposta havia feta, y que ells no·n llevaran la mà.

252*r* Dilluns, a XI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los dits senyors don Benet de Fluvià, Francesc Cornet, don Miquel de Clariana y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias lo mateix que en la última embaxada, que sien servits manar ses senyorias junctar braços. Fonc-los respost per ses senyorias que ho estan mirant y que non levaran la mà.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels senyors concellers de la present ciutat, mossèn Pere Pau de Belloc, donzell, y Magí Grau, ciutadà, supplicant, de part de dits concellers, sien servits ses senyorias de opposarse a la dita pragmàtica, conforme per lo bras militar los és estat supplicat. Fonc-los respost per ses senyorias que ho estan tractant y non llevaran la mà, agreint-los la mercè se'ls feye de dita embaxada.

252*v* Dimecres, a XIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Erill, don Benet de Fluvià, Luís Salaverdenya, Philip Sorribes, Francesc Cornet, don Miquel de Clariana, Hierònim de Navel y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en attèndrer ab moltes veres en opposar-se a la contrafacció se fa per la pragmàtica dels pedrenyals y execució d'ella, ab tanta rigor com per sos officis estan obligats, y com ya ab altres embaxades ho tenen supplicat a ses senyorias, y

a. *a continuació ratllat* Sant Salvador de B.
b. *a continuació un espai en blanc.*
c. *a continuació ratllat* los.
d. *a continuació ratllat* lle.

a. miralt *al manuscrit.*

[1613]

per dit effecte y per ésser cosa tan[a] àrdua y important sien servits junctar braços per poder exir de allí alguna bona resolució, com és acostumat fer en semblants occasions. E ses senyorias los respongueren y digueren les diligències havian fetes en dits negocis y entenent fer, y com los assessors d'esta casa ho tenien en mans per fer les instruccions y lo demés convinga per dits negocis, y estan prests y apparellats en continuar-ho ab moltes veres, com han fet fins ací sens instar-los-ho lo bras // 253r // militar ni altri, sinó per descàrrec de sos officis.

Disabte, a XVI. En aquest die vingueren en consistori, per part del bras militar, los matexos continuats atràs en les precedents jornades de 13 del corrent y altres atràs, y en effecte supplicaren lo mateix havian supplicat en dits dies atràs, y en effecte supplicaren lo mateix, que fossen servits ses senyorias de junctar braços per lo que tant convenia per la bona direcció de dits negocis. Fonc-los respost per ses senyorias lo mateix que en dites altres vegades, y feta ostensió de les instruccions tenian allí a punt per enviar en cort ab la estafeta, més que si tant volien // 253v // braços, que estavan prests per a tenir-los, y aprés de algunas rèplicas y respostas acerca de dits negocis, los offeriren que per lo segon die de Quaresma, per ésser estos dies de Carnestoltes, los tindran sens falta, y que lo primer die de Quaresma los manaran cridar, y axí ab dita resolució se'n anaren molt satisfets, agraint a ses senyorias sa bona resolució, y axí encontinent manaren ses senyorias fos feta y ordenada dita crida, y publicada aquella lo primer die de Quaresma.

Dijous, a XXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, ab veu de pública crida del die precedent, ordenaren junctar, en la sala gran dels reys, les persones devall scritas dels tres staments, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic[b]: los senyors lo abbat Codina, abbat Cruÿlles, ardiaca Lentorn, comanador Junyent, canonge Guasc, comanador Hospital. // 254r // Per lo militar: los senyors don Gispert de Guimarà, don Miquel Meca, don Ramon Blanes, don Benet de Fluvià, Joachim Deszvalls, don Ramon de Guimarà, don Francesc de Junyent, don Francesc de Rebolledo, don Henric Blanes, don Francesc Yvorra, don Joan Olivera, don Raphael de Biure, don Joan Dezpalau, Riambau de Corbera, senyor de Linars; Francesc de Oríz, Miquel Joan Granollacs, don Joan de Erill, Fabià de Lorac, Francesc de Ones, Philip de Sorribes, // 254v // don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Erill, don Joan de Lupià, don Joseph Pons, don Hieònim Pons, don Baptista Falcó, don Joseph de Tormo, Hieònim Dezcallar, don Gispert de Pons, don Joachim Reguer, Francesc de Junyent, don Raphael Casamijana, Miquel Joan Granollachs, don Miquel de Santmenat, don Francesc Grimau, Hieònim Pons de Malla, Francesc Alexandre de Moxó, Galceran Moxó, don Hieònim Vila, don Miquel Clariana, Francesc Cornet, Francesc de Vallgornera y Senjust, Luís Puig, Miquel Pol. Per lo real: los senyors conceller segon de Barcelona, Francesc Salaverdenya, // 255r // Hieònim de Navel, misser Steve Monfar, Magí Grau, Montserrat Móra, Bernat Móra, misser Puigvert. Als quals fonc proposat per ses senyorias manant legir la proposició següent:

«Proposició.

Encontinent que sa excel·lència manà publicar la pragmàtica dels pedrenyals que fonc a 9 de agost proppassat, nosaltres junctarem algunes persones dels tres staments, los quals, oïda la relació dels magnífics assessors, advocat fiscal y altres doctors, a qui cometeren la averiguació de les constitucions se contrafeyan, ab la publicació y execució de dita pragmàtica, nos aconsellassen lo que devíem fer per lo reparo de les contrafaccions se trobarien, y axí ,havent oït la relació dels dits doctors, y ab ella la obligació teniam de instar se revocàs dita pragmàtica, tant per no poder-se fer en Cathalunya pragmàticas generals con semblants, com també per ser lo disposat en aquella contra moltes constitucions del Principat[a] nos aconsellaren devíem fer una embaxada a sa excel·lència, representant-li los inconvenients // 255v // resultaven de publicar-se dita pragmàtica, supplicant-lo fos servit no posar-la en execució per no contrafer ab ella a tantas constitucions, y també nos aconsellaren que, pus de abul·lir una arma tant perniciosa ne redundava molt gran utilitat al bé comú, manassen advertir quina forma o modo se podria trobar, ab la qual, sens ròmprer constitucions, se alcansàs lo mateix effecte se pretén ab dita pragmàtica, que és desterrar de aquest Principat y Comtats arma tant nociva y maligna. Féu-se la embaxada encontinent a sa excel·lència, lo qual nos offerí representaria a sa magestat los inconvenients li havian referit, y junctament donarem orde als assessors, advocat fiscal y altres doctors y personas intel·ligents, per a que pensassen si·s podia trobar algun camí bo per a expel·lir los pedrenyals, salvant-se primer la disposició de nostres constitucions, usos y costums, a la observansa de les

a. a continuació ratllat ordinària.
b. ecclesiàstic *interlineat, damunt* militar *ratllat.*

a. a continuació ratllat nos aconsellaren.

quals estam obligats, y a bé se'n hajan pensats y advertits molts, ningú se'n és pogut trobar que no li obstassen algunas constitucions y, estant en aquest punt, ha succeït que sa excel·lència, a 30 de janer proppassat, ha manat publicar una crida en execució de dita pragmàtica, ab la qual se citan molts cavallers y altres personas plebeas, per a que comparegan per lo que estavan impetits de haver portat pedrenyals, y axí havian caygut en les penas pecuniàrias y corporals de ditas cridas, y axí bé som estats certificats que en execució de dita pragmàtica se són capturades algunas personas y condemnat aquells conforme lo tenor de dita pragmàtica, en manifesta contrafacció de moltes constitucions, en reparo de les // 256r // quals anarem encontinent en persona a supplicar a sa excel·lència fos servit advertir lo prejudici tant gran reb aquest Principat y Comtats en la execució de dita pragmàtica, y si bé respongué que havia replicat a sa magestat tres vegades abans de publicar aquella, y se offerí representar de nou a sa magestat lo que li supplicarem, ab tot veem que cada die se fan noves cridas y provisions en virtut de dita pragmàtica, en manifesta contrafacció de constitucions. Supplicam a vostres mercès sian servits aconsellar-nos lo que, per obligació de nostron offici, nos resta a fer en lo cas occorent, perquè ab lo mateix consell de persones tant prudents, pugam acertar en acudir a nostra obligació y se alcance lo que desijam.»

Oïda la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, e aprés de haver votat tots y dit son parer, ab molta maduresa y consideració, al temps que·s posava en bell lo vot se deya havia prevalgut, molts dels qui eren estats del dit vot, digueren a ses senyorias y en dita congregació, que ells no·n entenien de la manera que lo qui havia fet lo vot lo feye continuar, y axí se mogué algun rumor y controvèrsia en lo bras, y vistas ditas cosas, per ses senyorias consultades aquellas ab los presidents y altres persones graves del dit bras, determinaren ses senyorias que no·s publicàs vot algú, sinó que·s tornàs a votar, y per ésser tart y cerca de les vuyt horas de la nit, porrogaren dit bras per a demà de matí a les nou hores, y axí fonc nottificat a les personas de dit bras, qui eran allí presents, per ses senyorias.

256v Divendres, a XXII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, inseguint la porrogació feta lo die de hair tart, tingueren y continuaren los dits braços en la matexa sala gran dels reys, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Codina, abbat Cruÿlles, camarer Junyent, Anton de Cartellà, ardiaca Lentorn. Per lo stament militar: los senyors don Gispert de Guimarà, don Joan Burguès y de So, don Francisco de Erill, Philip de Sorribes, Luís Puig, Joachim Valls, // 257r // Francesc de Vallgornera y Senjust, misser Celso Ferrer, don Joan de Lupià, don Joachim de Reguer, don Joan Olmera, Miquel Pol, don Joseph Barthomeu, don Alexandre de Lentorn, don Henric Blanes, don Francesc de Junyent, don Bernat Salbà, don Miquel Clariana, don Bernat Terré, Fabià de Lorac, don Joan de Santmenat, menor, don Bernat de Cardona, Miquel Joan Granollachs, don Francisco de Rebolledo, don Francisco Yvorra, don Miquel Meca, Joan Baptista Cassador, [a]Bac, [b]Vilamala, don Baptista Falcó. // 257v // Per lo real: los senyors conceller segon de Barcelona, Luís Salaverdenya, misser Hieònim de Ollers, Magí Grau, mestre Vicens Castelló, Hieònim de Navel, Gaspar Càrcer, Bernat Romeu, Barthomeu Sala, Raphael Laudes. Als quals fonc tornada fer la matexa proposició feta a dit bras, continuada en la jornada proppassada, la qual sie ací per repetida. Oïda la dita proposició de nou, tractant acerca dits negocis, votaren ab molta maduresa y consideració, y la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias: que presupposat que los senyors deputats tenen vot y parer de sos magnífics assessors, advocat fiscal y altres doctors, que la pragmàtica feta per sa magestat a XIIII de abril y publicada a 9 de agost proppassats en la present ciutat, era y és contra constitucions de Cathalunya, y que per ço dits senyors deputats han fetas embaxadas al excel·lentíssim senyor loctinent de sa magestat // 258r // perquè no posàs aquella en execució, no obstant ditas embaxadas se passà avant per dit loctinent general a executar dita pragmàtica[c], són de vot y parer que deuen dits senyors deputats representar a sa magestat la contrafacció de constitucions que, ab dita pragmàtica y ab la execució de aquella se fa[d], supplicant-lo sie de son real servey per sa real clemència manar revocar aquella, com a feta contra les constitucions y altres leys de Cathalunya, enviant per dit effecte los papers, memorials y apunctaments necessaris, ab embaxador y assessor que dits senyors deputats tenen vuy en la cort de sa magestat, y que en lo entretant, ab embaxades, suppliquen al senyor virey mane sobresèurer tots los proceïments que·s fan per la règia cort y altres tribunals en execució de dita pragmàtica, y junctament se offereix la ciutat de Barcelona, y en nom d'ella los senyors concellers fer en benefici y ajuda de dit negoci tot lo que de justícia deurà y porà fer, conforme ho tenen ya offert a dits senyors deputats, inse-

a. a continuació un espai en blanc.
b. a continuació un espai en blanc.
c. a continuació ratllat la ciutat de Barcelona.
d. a continuació ratllat ça.

[1613]

guint la deliberació feta per lo savi Concell de Cent a vuyt del corrent mes celebrat.

En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab massas y forma costumada, en casa del excellentíssim loctinent general, cridats per ell per son secretari, y arribats allí sa excel·lència los dix, de part de sa magestat, com sa magestat és estat servit en porrogar sis mesos, de 15 del corrent mes en avant comptadors, lo negoci dels pares inquisidors acerca de la causa o contenció és entre ells y la present ciutat, y axí de part de sa magestat los hi feya a saber.

E poc aprés, los senyors deputats, inseguint lo consell de braços del die present, supplicant a sa excel·lència fos servit de no[a] passar avant en la execució de les penes contra de molts cavallers y altres persones se feya per occasió de la pragmàtica dels pedrenyals, // 258*v* // per ser contra diverses leys y constitucions del present Principat, supplicant a sa excel·lència los fes mercè de intercedir ab sa magestat ho mane remediar, com ya altres vegades ho tenen supplicat a sa excel·lència, y segons que lo consistori y concellers d'esta ciutat ho representen a sa magestat. E sa excel·lència en effecte respongué lo contengut en una letra de sa magestat dix havia rebut pocs dies ha del present mes, en resposta de una sua, ab què havia supplicat a sa magestat se remediàs y sobresegués dit negoci. E sa magestat ha respost que pas avant ab tota rigor, sens excepció de persones, com en dita sa real carta més largament se conté, manant-la allí legir per son secretari. E ses senyorias replicaren que speraven rèbrer esta mercè de mà de sa excel·lència.

En aquest die los senyors deputats donaren licència a mossèn Gabriel Soler, droguer, de servir lo offici de mossèn Jaume Sala, de la bolla, per sa infirmitat.

Disabte, a XXIII. En aquest die vingueren, ab ambaxada per part del bras militar, los senyors don Benet de Fluvià, don Joan Olmera, don Miquel Clariana, don Francisco de Junyent, [b]Calders, Vicens Castelló, Luís Puig y, de part de dit bras, supplicaren a ses senyorias que, attesa la resposta los féu sa excel·lència lo die de ahir de voler executar la pragmàtica, sien servits de ajunctar braços de nou, y fins sien juncts parar en tot. E ses senyorias los respongueren les diligències havian // 259*r* // fetes ells y la ciutat, y que estava ya tot a punt, conforme los braços havian deliberat, y axí ells ho miraran y ho consideraran tot com deuen.

Dilluns, a XXV. En aquest die los senyors deputats ordenaren als magnífics assessors y advocat fiscal que anassen ab una embaxada al senyor regent Banyatos, visitador de la visita real, que de present se fa, y als conjutges, dient y explicant-los que, a notícia de dits senyors deputats és pervingut que per ses mercès és estada feta una sentència, ab la qual havian condemnat al doctor Jaume Puigmijà, del Real Consell, en restituir la quarta terça que havia rebuda per salari de la provisió de liquidació, que dit Puigmijà havia feta en la causa que Hieronim Maurell aportava a sa relació contra Honorat Prada, fundant la dita condemnació ab la disposició del capítol 66 de les corts del any 1599, entenent que per la disposició de aquell estava corregida la disposició de la constitució 23 en orde, // 259*v* // en lo títol De salaris de sentències, y que en conseqüència estava llevada la quarta terça que per dita constitució 23 estava disposada per salari de les causas de liquidació, y que dits senyors deputats tenian resolució y parer que dit capítol 66 no corregia a la constitució 23, ni que dita quarta terça era llevada, y que per consegüent la sentència per dit senyor visitador y conjutges proferida era notòriament contra la disposició de dit capítol 23, y com a la obligació de sos officis incumbia opposar-se a la violació de constitucions de Cathalunya, y axí a la defensa de aquelles, que per ço se aplicavan a ses mercès fossen[a] servits manar advertir dita contrafacció de constitució, y reparar-la ab lo modo y forma que a ses mercès aparegués més convenient, y per dit senyor visitador y conjutges fou feta resposta a la dita embaxada, dient que llur intenció era estat boníssima y voler servar constitucions de Cathalunya, com tenen obligació, y que lo negoci estava en tèrmens que aparexia tenia poc remey, y perquè lo temps de la visita, per constitucions de Cathalunya statuït, se'ls acabava aquest mateix die, y que eran ya les quatre horas de la tarda, y que la causa era també finida y fet lo decret de execució de aquella, y la part de dit doctor Puigmijà havia obeït y pagat la quantitat en què era estat condemnat y que dita sentència era ya del tot executada, y que ses mercès no podian entremetre's més de aquella, perquè *era functi officio suo,* y que si la embaxada fos vinguda en temps hàbil hagueren tornat a remirar y revèurer lo negoci molt a propòsit, y que a la part restava lo remey ordinari de la apel·lació, la qual havia interposada en lo Consell Supremo de Aragó, a ont podria obtenir sa justícia.

a. no *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc.*

a. fossen ... mercès *interlineat al marge esquerre.*

260r Dimecres, a XXVII. En aquest die vingueren en consistori, per part del bras militar, los senyors Joachim Bolet, síndic y procurador del bras militar, Hierònim de Pons, Joan Francesc de Vilamala, y dit síndic presentà en consistori la supplicació devall scrita, supplicant a ses senyorias sien servits manar levar-ne acte. E, oïda la dita supplicació per ses senyorias, y mirada per los magnífics assessors y advocat fiscal, manaren fer la decretació o resposta al peu d'ella, com és acostumat, manant al scrivà major del General don còpia auctèntica d'ella al síndic, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors.

Si bé lo stament militar ha representat moltes vegades, axí per medi de embaxadas com de supplicacions y altres scriptures, a vostres senyorias les moltes constitucions, capítols y actes de cort ab los quals se encontren la pragmàtica publicada a 9 de agost pròxim passat, y la forma de proceir a la execució de aquella, de les quals constitucions, capítols y actes de cort se donà a vostres senyorias particular memòria y nota, y si bé axí mateix vostres senyorias respongueren que dites contrafaccions, // 260v // y altres moltas restants de la publicació y execució de dita pragmàtica eren molt certas, y que les tenian advertidas ab vot de molts doctors cridats en les cases de la Deputació, ab tot, a fins lo die present no se ha obtinguda revocació de dita pragmàtica y execució de aquella, com és raó, ans bé los proceïments en dit respecte cadaldie se continuan en la règia cort, crexent los danys y prejudicis que·s fan a les immunitats del principat de Cathalunya. E com, aprés de la congregació dels braços, que·s féu de deliberació de vostres senyories haja sobrevingut que[a] Çorita, comissari real en la vila de Santpedor, *ex abrupto,* sens proceir procés ni provisió de jutge ni cognició de causa, ha feta apprehensió dels béns de Philip Bertran, Baptista Bertran, Jaume Jaumor y Miquel Casanoves, per les penes de la pragmàtica publicada a 9 de agost proppassat, y axí mateix haja sobrevingut, segons públicament se diu, que sa magestat haja sent a son loctinent general manant y encarregant-li molt precissament que faça executar y execute les penas de dita pragmàtica, y axí la deliberació que·s prengué en los dits braços no sie sufficient per a obtenir reparo de dites contrafaccions, y dels prejudicis y danys de aquells resultants, majorment veent-se que lo Consell Real no alça la mà de proveir y manar les execucions de les penas de dita pragmàtica, y que la dita carta de sa magestat rebuda per lo senyor loctinent general, en quant mana la execució de dita pragmàtica, que és contra tantas constitucions, capítols y actes de cort, usos y privilegis del present principat de Cathalunya, se encontra ab la constitució 4, 7 y 9 del títol Si contra dret y utilitat pública, folis 69 y 70, y ab la constitució 11 del títol De observar constitucions, foli 49. Per ço, desijant lo stament militar los reparos de dites contrafaccions y de tants danys com de aquells resultan, y que per obtenir- // 261r // los se façan les diligències convenients, representan les sobreditas contrafaccions a vostres senyorias, y tenint per cert que les diligències, que ab la present supplicació se advertexen, seran de gran importància per al remey de tants danys, supplican y instan a vostres senyorias sien servits de convocar braços, per a que ab vot y parer de les personas de tots los tres staments, se pugan proveir los remeys convenients, segons lo estat present, atteses les novedats han sobrevingut després se congregaren en la última vegada, y axí mateix per a que los doctors del Consell Real y altres officials y ministres de sa magestat no proceescan a la execució de las penas de dita pragmàtica, manen al síndic del General que, segons la constitució Lo fruyt de les leys, y la constitució Com la postíssima, etcètera, presente les requestes y scripturas convinga als magnífics regent y doctors del Consell Criminal, instant-los en effecte no executen dita pragmàtica, pus no deuen fer-ho segons la constitució Poc valria, vulgarment dita De la observansa. Y axí mateix, façan vostres senyories los altres proceïments y diligències que per a alcansar reparo de las contrafaccions occorrents són permeses segons les generals constitucions[a] del present Principat, y tenen vostres senyorias obligació per moltes constitucions, y assenyaladament per lo capítol quint del redrés fet en les corts de 1599, la qual és del tenor següent:

«Com per experiència se sia vist diverses vegades los deputats y oïdors de comptes ésser estats negligents en la observança de les constitucions de Cathalunya, usatges, privilegis, capítols y actes de cort, olvidant-se de la obligació que tenen per descàrrec de llurs officis. Per ço, (h)y ordena la present cort que, sempre y quant se offerirà contrafacció de constitucions, usatges, privilegis, capítols y actes de cort, y seran interpel·lats los deputats y oïdors de dita contrafacció, tant a // 261v // instància de universitats com de particulars, certificats dits deputats y oïdors de dita contrafacció, ab supplicació firmada per la part o, en son nom, per qualsevol persona, hajan de fer les diligències convenients, y açò a pena de privació de llurs salaris de un any dels que seran remitents. Plau a sa ma-

a. a continuació un espai en blanc.

a. a continuació ratllat y assenyaladament.

[1613] gestat, y que de la presentació de la present scriptura manen fer acte per lo secretari de la present casa, per a que conste de aquella.» *Et licet. Altisimus Vinyes*[a].

Oblata XXVII *februarii* MDCXIII *in consistorio. Et domini deputati et auditores computorum dicti Generalis decreuerunt et dixerunt* Que en lo die y punt que·s publicà la pragmàtica, que fou a 9 de agost proppassat, junctarem elets y doctors, dels quals haguda relació y parer ésser contra moltes constitucions, ferem moltes embaxades al loctinent de sa magestat, per a que no posàs en execució dita pragmàtica, continuant sempre estos y altres bons officis, y entenent que de nou se executava, junctarem braços per al dit effecte, y que en tot havem seguit y executat lo que dits braços nos aconsellaren, y anam procurant cadaldie y procurarem ab los medis més convenients y necessaris la revocació de dita pragmàtica, segons la obligació de nostres officis. *Petrus Paulus Vidal, scriba maior Generalis Cathaloniae.*

262*r* Dijous, a XXVIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats, inseguint lo parer de les persones dels tres staments de 22 del corrent y altrament, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat Codina, don Francisco de Erill, Bertran Dezvalls, ab massas y ab la forma costumada, donant la embaxada devall scrita en escrits, y donant-los facultat de dexar aquella a sa excel·lència perquè sia més instruït en lo que se li demana. La qual embaxada és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor.

En differents vegades se ha representat a vostra excel·lència per part dels deputats les moltes constitucions se contrafan ab la pragmàtica manada publicar per vostra excel·lència a 9 de agost proppassat, perquè a més que sa magestat, per sa real benignitat, en lo present Principat y Comtats se ha abdicat la potestat de fer pragmàticas generals, conforme està disposat en moltes constitucions, tots los caps conté dita pragmàtica són també contra moltas diversas constitucions, del que ya ab altres embaxades està vostra excel·lència certificat, no obstant les quals no·s dexen de passar avant en la execució de dita pragmàtica. Y axí, los deputats de Cathalunya, per la peculiar obligació // 262*v* // tenen de instar la observança de les constitucions y opposar-se a la contrafacció de aquelles, supplican extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit manar nos passe avant en la execució de dita pragmàtica, revocant tots los proceïments fets en virtut de aquella, per ser tots contra constitucions.

Y ab la matexa obligació nos han ordenat vinguessem a representar a vostra excel·lència com, per lo regent Banyatos y los dos conjutges visitadors dels officials reals de aquest Principat, en virtut dels capítols de cort 5 y 6, han proferit duas sentències, ab la una de les quals condemna que no·y ha salari de causa de liquidació ultra les tres terças, que·s diuen de la causa principal, contra la disposició de la constitució 23, baix títol De salaris de sentències, la qual vol que ultra les tres terças hy haja quarta terça per la liquidació de la causa, y axí és dita sentència en contrafacció de dita constitució 23. E, ab altra sentència, han condemnat a mort a un loctinent del balle de Lívia, sens ésser oït aquell, ni seguint-se l'orde judiciari que per constitucions de Cathalunya se ha de seguir en causas criminals, contra disposició del usatge *Aliud namque,* sots títol Del dret del fisc, y la constitució 3, en lo títol De penas corporals, y la final, baix títol De bandejament, per les quals estàs disposat no poder ésser ningú condemnat sens ésser oït y legítimament defensat, y per consegüent és estada dita última sentència contra dites constitucions y usatge, supplican extrajudicialment los deputats a vostra excel·lència sia servit no donar lloc que dites sentències sien en ningun temps executades ni contra disposició de dites constitucions admeses.»

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com han explicada dita embaxada a sa excel·lència, conforme per ses senyorias los és estat ordenat y dexada la còpia d'ella en ses mans. // 263*r* // E que sa excel·lència en effecte los ha respost que, en lo de la pragmàtica, que sa excel·lència lo que pot fer és comanar-ho al consell, que miren ab molta maduresa, y que entre tant los senyors deputats scrigan al embaxador del General que tenen en cort, enviant-li los papers, y que suppliquen a sa magestat lo remey, y façan allí les diligències possibles, que ell té ací les mans ligades, ni està en sa mà fer altra cosa perquè té orde de sa magestat precís. Y lo dels altres caps, que ell manarà junctar lo consell y enviarà a cercar lo regent Banyatos, y procurarà lo remey hy puga haver en dit negoci ab moltes veres.

Mars MDCXIII

Disabte, a II. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Miquel Clariana, Francesc Cornet, Joan Francesc Codina, // 263*v* // y en effecte supplicaren a ses senyorias sien servits de intercedir per lo dels frares de Montserrat cathalans, attès ne vo-

a. a continuació repetit Altissimus Vinyes.

len tràurer molts d'ells de la casa, ab cert breu o letra. Fonc-los respost per ses senyorias ho faran de molt bona gana, y axí manaren scríurer encontinent al abbat de dit monastir.

Diumenge, a III. Requestas[a] als senyors regent y doctors del Real Consell. En aquest mateix die foren presentades requestes als senyors regent y altres doctors del Consell Real, per lo de la pragmàtica dels pedrenyals, com appar en lo manual corrent de la scrivania major per lo síndic del General.

264r Dijous, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

Disabte, a VIIII. Festa de sant Pacià, bisbe de Barcelona.

264v Divendres, a XV. Festa de santa Madrona, verge y màrtir. En aquest die, de nits, se féu la crida de braços per al s'endemà a les nou[b] horas de matí.

Disabte, a XVI. En aquest die les personas // 265r // dels tres staments, ajustades y congregades en la sala gran dels reys, ab veu de pública crida del die de hair, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiastic: los senyors abbat Codina, ardiaca Lentorn, comanador Junyent, comanador Hospital, abbat Cruÿlles, fra Narcís de Cartellà, ardiaca de Navel, sacristà Castelló, canonge Pere Pla, canonge Cella. Per lo militar: los senyors don Gispert de Guimarà, don Alexandre de Lentorn, Marc Lentes, Joan Castelló, don Benet de Fluvià, [c]Vilamala, Miquel Joan Granollachs, // 265v // Francesc de Calders, don Baptista Falcó, don Francesc de Junyent, Lorens de Monbuy, don Francesc Amat, Antoni Frígola, Joan Frígola, Jaume Spuny, Hieròn Jover, Francesc de Oríz, Baptista Cassador, don Joan de Peguera, don Hieròn de Erill, don Joachim Reguer, don Joseph de Barthomeu, don Ramon de Calders, Francesc Miquel Pol, don Bernadí Torres, don Henric Blanes, don Federic Terré, don Joan Dezpalau, Joachim Bolet, Francesc Xatmar, don Joan Ones, // 266r // don Miquel Clariana, don Joan Burguès, Francesc de Oluja, Christòfol de Guimarà, Francesc de Alta-riba, Francesc Cornet, don Bernardino de Marimon, don Hugo de Cruÿlles, don Joan de Santmenat, don Joseph de Tormo, don Francesc Vilana, Gaspar de Herèdia, don Bernat de Pinós, don Miquel Meca, don Francesc de Ayguaviva, don Ramon de Gilabert, don Ramon de Guimerà, don Bernat Terré, don Francisco de Rebolledo, don Joan de Rebolledo, don Anton de Fluvià, don Francisco Yvorra, Joan Francesc de Vilamala y Conangles, don Guillem de Rocabertí, Joachim Valls, don Joan de Erill, // 266v // Fabià de Lorac, Antoni Frígola, don Hieròn Despés, Joseph Spuny, Miquel Joan Tavarner, don Baptista Çabater, don Joan de Luna, don Francisco de Erill, Luís de Planella, Luís Cassador, Philip Sorribes, Francesc Cosma Fivaller. Per lo real: los senyors conseller segon de Barcelona, misser Astor, Luís Salaverdenya, Francesc Bru, Raphael Laudes, Hieròn de Navel, Magí Grau, misser Puigvert, Joseph Montaner, Hieròn Móra, [a]Grimosachs, Francesc Dalmau, misser Hieròn de Ollers, Barthomeu Sala.

267r Als quals fonc feta per orde de ses senyorias la proposició següent:

«Proposició.

Per execució de la deliberació feta en los últims braços se tingueren per occasió de la pragmàtica dels pedrenyals, enviaren les instruccions a don Christòfol de Queralt, embaxador del General, ab cartas per sa magestat, duc de Lerma, confessor, vicecanceller y regents del Consell de Aragó y altres, representant lo gran prejudici se fa ab dita pragmàtica y execució d'ella an aquest Principat per la contrafacció de tantas constitucions, axí en lo que té respecte al fer sa magestat pragmàticas sens approbació de la Cort General, com per los caps conté en si, que directament se encontran ab dites constitucions que estan largament cotades en dites instruccions, que ya té rebut ab dites cartas dit embaxador, scrivint-nos per la estafeta passada havian apparegut molt bé totes les scriptures li eran estades per dit effecte enviades, y que entenia fer la embaxada a sa magestat lo dimecres de la setmana passada, y a bé que per part del bras militar nos féu feta embaxada lo endemà tingueren dits braços, demanant-nos no posassem en execució la deliberació se havia feta, ans de nou les tornassem a junctar. Emperò com no·ns aparegués haver-hy hagut novedad per dexar de executar dita deliberació, enviarem dites instruccions y cartas estavan a punt, per no pèrdrer la occasió de la estafeta que partí lo mateix die, procurant evitar gastos de correus en temps que lo General està tan alcansat, que no·s pot còmodament explicar per les moltes pensions de censals se deuen a iglésias, hospitals y altres personas, gastos de visita real, que encara no són acabats de pagar, ultra dels que fa la embaxada en cort, devent-se moltes mesades, y no perquè·s paguen les terças dels salaris nostres

a. Requestas... Consell, *anotació al marge esquerre.*
b. nou *interlineat.*
c. *a continuació un espai en blanc.*

a. *a continuació un espai en blanc.*

[1613]

// 267v // y dels officials, com se pagaven en altre temps, fent-se les més riguroses execucions en los debitoris del General que sien fetes de molt temps a esta part, y que la concorrència del temps, sinó fos la necessitat tant gran, és cert se farian ab més benignitat, y axí mateix per execució de dita deliberació havem fetes moltes embaxades per lo sobredit effecte al senyor virey, y de consell dels magnífics assessors y advocat fiscal havem fet presentar requestes als magnífic regent, thesorer y doctors de la tercera sala, entenent ab estas diligències obtenir dos coses, ço és, la revocació de dita pragmàtica, per ser contra constitucions, y algun remey per tràurer los pedrenyals de la terra sens encontrar-se ab dites constitucions, per ser arma proditòria y maligna, causadora de moltes morts, com la experiència clarament amostra, adherint-nos en açò al que·ns aconsellaren los elets junctarem quant dita pragmàtica se publicà, per totes les quals raons havem molt reparat en enviar nova embaxada, majorment tenint embaxador y assessor en cort de les parts que tots saben, y per lo que teniam per cert que ab esta estafeta havíam de rèbrer nova de algun bon[a] succés del negoci occorrent no havíam junctats braços fins vuy, fent compte que lo publicar y condemnar més persones de les que abans dels últims braços eren publicades y condemnades no eren nous proveïments sinó multiplicar los ya fets, com se digué en la proposició que en dits braços se féu, emperò com lo embaxador en esta stafeta nos haja scrit no ésser-li estat possible haver explicada la embaxada a sa magestat per raó de dita pragmàtica lo die nos havia assenyalat, si bé lo dimars proppassat entenia fer-la, desijant nosaltres acertar en lo que se havia de fer encontinent que reberem la carta de dit embaxador, que fou hair a hora ben tarda, ferem cridar braços per lo die de vuy, supplicam a vostres mercès sien servits aconsellar-nos lo que apparexerà tenim obligació de fer per descàrrec de nostres officis, perquè som certs que ab tan madur consell alertarem en lo que convindrà fer al servey de Déu Nostre Senyor y benefici de aquest Principat.

268r E, aprés de haver oïda la dita proposició, votant tots y dient son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellaren a ses senyorias lo següent. Considerant les contrafaccions resultants de la publicació y execució de la pragmàtica publicada a 9 de agost del any 1612, les qual(s) estan advertidas y cotadas en lo vot dels doctors, foren cridats per los senyors deputats, lo qual estat legit. Axí que, continuant-se les execucions començadas en virtut de dita pragmàtica restaran rompudas tantas constitucions, y·s farà notable prejudici a les prerogatives, preeminències y immunitats del present Principat de Cathalunya, obrint porta a que per semblants pragmàticas se alteren totas las constitucions y leys del present Principat, ab les quals nostros passats quietament han viscut, y los privilegis y franquesas que ab llurs serveis y sanc han acquirits. Y axí mateix que·s poden considerar molts inconvenients prosseguint-se les dites execucions, en total ruïna dels poblats en lo present Principat, y que tant gran imminent necessitat demana prompte y molt particular remey, majorment no havent tingut effecte les diligències y intercessions se són fetes ab lo senyor loctinent general y Consell Real. Axí que reste lo principal y únic remey, que és de representar a sa magestat la afflicció en què està posat aquest seu Principat per la contrafacció de tantas constitucions, lo que sis fa ab la diligència que requereixen la necessitat y los inconvenients imminents y ab la efficàcia, sentiment y número de embaxadors que convé, attesa la importància del negoci, se té de tenir per cert se obtindrà de la benignitat y clemència de sa magestat, lo reparo de<s>gut a tants prejudicis, com en differents occasions s'és experimentat. Són de vot y parer que los senyors deputats façan totas las diligències se pugan fer fins a tant sie obtingut lo reparo de dites contrafaccions, per observansa de les constitucions generals de Cathalunya y descàrrec de llurs officis. Axí que, // 268v // no obstant en la cort de sa magestat se troba lo senyor don Christòfol de Queralt, embaxador del present Principat, ab tot, per a mostrar ab major efficàcia lo sentiment que té lo present Principat, envien dos personas dels staments militar y real –com en altres occasions s'és fet y obtingut lo que· s demanave– per a que ab dit senyor don Christòfol de Queralt per lo bras ecclesiàstic, en forma de embaxada representen a sa magestat las[a] contrafaccions que resultan de la publicació y execució de dita pragmàtica, y los inconvenients se segueixen y·s poden seguir de aquellas, y·l supplique·l ab lo encariment convé se servesca, ab sa sòlita clemència, manar proveir de remey y reparo convenients per a bé y consolació de aquest son Principat, y que a dits embaxadors donen larguíssimas instruccions per a representar los dits prejudicis, axí als Consells de Stat y de Aragó, com al confessor de sa magestat, y a les demés personas apparega ésser convenient, y que attès lo molt perill se considere en la tardança, façan dits senyors deputats la nominació de les personas dels dos staments militar y real, ara encontinent antes de disgregar-se estan(t) congregats, la qual nominació se servescan fer, postposada

a. *a continuació ratllat* excés.

a. *a continuació repetit* les.

tota consideració de parentiu o amistat, tenint ull tant solament a que las personas anomenadores sien a propòsit per lo negoci que de present occorre, y que axí mateix anomenen vint-i-quatre o trenta personas de tots tres staments y sis advocats, per a que, junctament ab los assessors y advocat fiscal de la present casa, façan los memorials y instruccions convindran, los quals junctament ab los senyors deputats // 269r // tracten sobre los negocis concorrents, axí dels medis per a supplicar pare en la execució, com per a sercar formas com se puga donar remey als danys occorrents sens prejudici de les constitucions, capítols y actes de cort, sols a fi de purgar los danys que lo present Principat pateix, cometent-los tots los deppendents y emergents acerca de dits negocis, y que també de part dels braços se faça una embaxada al senyor loctinent general, supplicant-lo sie servit de scríurer a sa magestat, intercedint per aquest Principat ab la conformitat convé. Y, junctament ab dit consell, fonc reportat un memorial que és del tenor següent:

«La pragmàtica publicada a 9 de agost 1612 és contra molts usatges, constitucions, capítols y actes de cort, privilegis, usos y costums del present principat de Cathalunya, y primerament per ésser com és constitució o ley general, és contra la constitució Revocant, sots títol Del dret del fisc y de les sues regalies, foli 330, ab la qual sa magestat statueix y ordena no sien fets edictes generals en Cathalunya, exceptats dos casos, ço és del usatge *Princeps namque,* durant la guerra y de convocació de corts, aquelles durants, y contra la constitució 14 de les corts celebrades 1243, ab la qual està disposat que lo senyor rey faça les constitucions y statuts generals en Cathalunya de approbació dels tres staments, en tant que si interpretació alguna se deu fer no pot per si sol fer aquella, sinó ab intervenció de quatre prela(t)s, quatre rics hòmens, quatre cavallers, quatre ciutadans, // 269v //e ab savis en dret de Cathalunya. E si algun millorament és necessari a la interpretació, és tingut de millorar aquella ab consell de sa Cort General llavors primerament sdevenidora, com appar de la constitució 31 de les segones corts celebrades en lo any 1289, y de la constitució 10 de les corts celebrades en Gerona 1321.

Semblantment, en quant dita pragmàtica imposa penas pecuniàrias als militars y plebeos, junctament ab la pena corporal de relegació o galeres, és dita pragmàtica contra la constitució final, en lo títol Dels béns dels condemnats, ponderades aquelles paraules «per qualsevol crim o delicte, essent la persona criminosa presa, no pugan inventariar ni pèndrer béns de algú», e en quant als militars, és contra la constitució 28 de les corts celebrades en Montsó en lo any 1279, ab la qual està ordenat que algun veguer o official del senyor rey no puga posar pena a cavaller sens atorgament del cavaller, y contra lo capítol 6 del privilegi concedit al stament militar per lo senyor rey don Ferrando 2 en Barcelona, a 9 de octubre 1481, en lo títol Dels béns dels condemnats, volum segon dels drets de Cathalunya, foli 156, ab lo qual sa magestat, considerant los serveys fets per lo stament militar, concedeix al dit stament que, advenint cas que algú dels militars fos delat o condemnat per algun delicte, no puga ésser proceït contra ell per apprehensió de béns e execució de aquells, ans tant solament haja de ésser punit per tal delicte en la pròpia persona, exceptant-ne tantsolament delictes de lesa magestat, *in primo capitulo.*

De ont, essent dita pragmàtica, en quant a la forma y a la matèria de aquella, contra tantas constitucions generals, com dit és, és axí molt cert que se encontra // 270r // ab la constitució 16 de les corts celebrades 1599, en quant està proveït que les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de cort, no pugan ésser revocades, alterades ni suspeses sinó en Corts Generals. Axí mateix, la forma ab la qual se proceex en lo Real Consell a la execució de les penas pecuniàrias de dita pragmàtica, essent les personas que·s diu haver incorregut en les penes de aquella és contra la constitució final, en lo títol De bandejaments, ab la qual està statuït que los delinqüents absents sien citats ab cominació de bandejament e, sinó compareixen, sien bandejats, y contra lo usatge *Per scriptura,* primer en lo títol De accusacions y també contra lo usatge *Aliud namque* Del dret del fisc, y contra la constitució 4 en lo títol De penes corporals, en quant està statuït y ordenat que lo senyor rey y sos ministres proceescan y façan justícia *per directum,* que·s interpreta oïdes les parts.

Finalment, la dita pragmàtica y execució de aquella, per ser feta y fer-se ab deliberació del Consell Supremo de Aragó, residint en Madrid, és contra la constitució Clarificant, del títol De jurisdicció de tots jutges, ab la qual està proveït que les causas per qualsevol raó no pugan ésser tretes del present principat de Cathalunya, y que lo senyor rey, fora de ell, no proveesca coses tocants a justícia.

Les quals contrafaccions són de molta consideració y importància, axí per ésser les prerogatives ab les quals se encontren les més principals que té lo present Principat, com també per los danys irreparables que poden resultar de la execució de dita pragmàtica, y axí dites contrafac-

[1613] cions y altres foren advertidas per molts doctors cridats per los senyors deputats en lo temps fou publicada, los quals tots conformes resolgueren ésser dita pragmàtica contra moltes constitucions, usatges, capítols y actes de cort, // 270v // privilegis, usos y costums del present Principat, y que devian los senyors deputats opposar-se a dita pragmàtica com a acte fet contra constitucions. La resolució y vot dels quals doctors, per a que los tres braços de present congregats estigan més advertits de la justícia del present Principat en contradir la publicació de dita pragmàtica, supplica als senyors deputats sien servits manar se lija ab veu alta e intel·ligible *legatur votum doctorum».*

E fet açò, los senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer, enviaren embaxada de nou personas al excel·lentíssim loctinent general, estant encara los braços juncts y essent-se'n anat ya d'ells lo senyor conceller segon y algunas personas, obtinguda primer hora per lo síndic del General, en què foren los següents, anant ab atxas y cochos ben acompanyats perquè plovia, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Lentorn, canonge Cella, prior Cartellà. Per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà, don Francisco de Erill, Francesc de Oríz. // 271r // Per lo real: los senyors Magí Grau, Hierònim de Navel, Joseph Montaner. Als quals fonc donat orde explicassen a sa excellència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Per altres embaxades han supplicat extrajudicialment a vostra excel·lència los deputats del General de Cathalunya fos de son servey manar sobresèurer en la execució de la pragmàtica real que, per manament de vostra excel·lència, se publicà a 9 de agost proppassat, prohibint lo port de pedrenyals en Cathalunya ab moltes y graves penas, per ser aquella no sols en raó de ser pragmàtica y ley general, però encara ab lo que disposa en diversos capítols contra moltes constitucions de Cathalunya, y entenent que de cadaldie se va continuant la execució de aquella, se va augmentant la afflicció de tot lo principat de Cathalunya de la contrafacció de dites constitucions, y com a dits deputats los incumbesca precissa obligació, per raó de llurs officis, de acudir al reparo de dites constitucions, a vostra excel·lència supplican extrajudicialment, de consell y parer dels tres staments que de present (estan) congregats en la casa de la Deputació, sia de son servey manar sobresèurer la execució de dita pragmàtica, y afavorir-los ab cartas per a sa magestat, per a que nos faça mercè de revocar aquella, com a tant contrària a ditas constitucions, que ho tindran a molt gran benefici y mercè, com de mà de vostra excellència han sempre acostumat rèbrer.»

271v E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada, conforme per ses senyorias los fonc ordenat. E sa excellència los ha respost que sa magestat ni ell han tingut intenció de ròmprer les constitucions de aquest Principat, les quals tenen jurades, sols s'és feta la pragmàtica a fi y effecte del bé públic, y per evitar los grandíssims danys causavan los pedrenyals en aquest Principat, que per totas las parts del món los passatgers que passavan per lo present Principat davan moltas queixas de ser estats robats y no poder passar ab seguretat per ell, y que sa excel·lència al principi havia representat a sa magestat alguns inconvenients que li paria hy hauria publicant-se dita pragmàtica, y que sa magestat ab parer del Consell Supremo, havent-hy en ell cathalans, tots conformes li manaren la publicàs, y que axí sent sa magestat lo que mana, y sa excel·lència com a loctinent lo ha de obeir, manà publicar dita pragmàtica als 9 de agost, y vist que ab tant poc temps ha fet tant bons effectes, com se deu ab la quietut que·s veu vuy en die en Barcelona, y los grans y bons effectes se han succeït per dita pragmàtica, ho tindrie a consciència haver de supplicar a sa magestat lo manàs revocar, y per ço no li parie ser cosa justa haver de scríurer y supplicar-ho a sa magestat, y que encarregava la consciència a les personas dels tres staments en què volguessen que una arma tant proditòria, com són los pedrenyals, vullan-los-hy en Cathalunya, y que tres maneres de persones usen lo portar los pedrenyals: les unas per a defensa de ses personas, y los altres que sent hòmens de ses casas ixen ab dits // 272r // pedrenyals a robar en alguns camins, y los altres són los que·ls portan per anar a robar aquadrillats, saltejadors de camins, y que ab dita pragmàtica se havian remediats la dels dos primers staments, que lo tercer que ere lo dels bandolers, que sa excellència se trobava ab més entera salut y confiava que Nostre Senyor le·y donaria per a poder exir en campanya y allanar prest lo del tercer stament, que són los ladres aquadrillats. E, a més de les sobredites coses, responent a algunas rèplicas, digué que si alguns medis més suaus y convenients se li representaven y li paregués fossen més a propòsit que la pragmàtica, donava sa paraula com *alter nos,* de pendre'ls.

E, fet açò, ses senyorias anomenaren vint-i-quatre personas eletes, inseguint dit consell de braços, als quals manaren convidar per lo síndic y porters ordinaris de la present casa de la Deputació, que són los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, abbat de Sant Cugat, abbat Codina,

ardiaca don Honofre de Lentorn, ardiaca Pla, ardiaca Navel, canonge Cella, prior Cartellà. // 272v // Per lo stament militar: los senyors don Gispert de Guimarà, don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Erill, don Galceran de Peguera, don Miquel Meca y de Clasquerí, Francesc de Oríz, Francesc Cosma Fivaller, don Miquel Clariana. Per lo real: los senyors conceller segon de Barcelona, misser Astor; Luís[a] Salaverdenya, Magí Grau, misser Steve Monfar, misser Pere Aylla, Agustí Pexau, Raphael Laudes, Joan Francesc Codina.

273r Dilluns, a XVIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors junctaren, en lo consistori vell del yvern, les persones eletes anomenades a 16 del corrent per ses senyorias, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, abbat Codina, ardiaca Lentorn, canonge Cella. Per lo militar: los senyors don Gispert de Guimarà, don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Erill, don Miquel Meca, don Galceran de Peguera, don Miquel Clariana, Francesc Cosma Fivaller, Francesc de Oríz. // 273v // Per lo real: los senyors Luís Salaverdenya, Raphael Laudes, misser Pere Aylla. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo conçell y parer dels braços y lo en ells proposat, y aprés de haver-ho tractat ab molta maduresa y consideració, aconsellaren a ses senyorias sie feta embaxada al excellentíssim loctinent general, fent-li a saber com estavan junctats per dits negocis, y se junctarien de cadaldie per cercar algun expedient per dits negocis, supplicant a sa excel·lència en què no·s pas avant en la execució de la pragmàtica. E que sien anomenats alguns advocats per aconsellar-los, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal.

E axí, dits senyors deputats anomenaren en advocats per dits negocis misser Pere Aylla, misser Balthezar Morell, misser Steve Monfar y Sors, misser Pau Moet, misser[b] de Malla, misser Pere Boix. E, per fer dita embaxada, anomenaren los senyors // 274r // abbat de Sant Cugat, don Alexandre de Lentorn, misser Pere Aylla. Los quals, ab massas y en la forma acostumada, hy anaren lo mateix die, y tornats d'ella referiren a ses senyorias com havien feta aquella, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que per sa excel·lència són estats ben rebuts, y dient-los en effecte com ell y son consell van ab estos negocis ab molta maduresa, y vessen quant de spay se va en ells y desijan acertar, y folgaria si trobàs alguna forma bona per posar en bon assiento dits negocis, emperò que sa magestat li mana pose en execució dites coses, com en altres embaxades los té respost, offerint-se'ls generalment en fer lo que porà sens aprendar-se, per no estar en sa mà se guarden, donant-los algunes speranças, fent-se lo que poria en lo assiento d'ells.

Dimars, a XVIIII. En aquest die, y molts dies aprés, los dits doctors applicats per dits negocis se junctaren en la casa de la Deputació, ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, per tractar dits negocis de la pragmàtica.

274v Dilluns, a XXV. Festa de Nostra Senyora de Mars.

275r Divendres, a XXVIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment ab la forma costumada a casa del excellentíssim loctinent general, haguda primera hora d'ell per lo síndic del General y, arribats allí, per estar sa excel·lència indispost se assentaren ab cadires en una istància molt xica, y allí ses senyorias // 275v // li explicaren les moltes y diverses embaxades havem los diputats supplicat a vostra excel·lència cassàs y revocàs la pragmàtica y la execució de aquella manà publicar als 9 de agost proppassat, levant lo ús y port dels pedrenyals, com dita pragmàtica sé en contra a moltas constitucions de aquest Principat, les quals té vostra excel·lència jurades, per no poder-se fer pragmàticas en Cathalunya per tenir força de ley general, y per lo que disposa en diversos capítols, lo mateix li supplicam a vostra excel·lència ara, y per a que sia de major efficàcia havem determinat fer aquesta embaxada per nostres pròpries personas y consistorialment. També és notori a vostra excel·lència la pobresa gran que patexan les galeres de aquest Principat per importar tant poc los drets que, per raó de dites galeras se cobran, venim a supplicar a vostra excel·lència nos faça mercè de una carta per a sa magestat, afavorint-nos la mercè que li supplicam, (per a) que·ns mane donar les quantitats que reb per raó del subsidi y scusado en aquest Principat, per ser gràcias concedidas per aqueix effecte. Lo mateix li supplican a sa magestat lo senyor archabisbe de Tarragona y lo Concili Provincial ab ses cartas, que ara estan de present juncts en Tarragona, y los concellers d'esta ciutat, vent tots quant convenen dites galeres al servey de Déu y de sa magestat y utilitat de aquest Principat, per los molts cossaris que solen trestejar per estos mars, captivar y levar lo commers. E sa excel·lència respongué que scriuria a sa magestat la carta que li demanavem, per a que·ns fes mercè de les quantitats reb en aquest Principat per las gràcias // 276r // del subsidi y scusado, y que en la execució de la pragmàtica se anava molt de spay, y

a. a continuació ratllat Francesc.
b. a continuació un espai en blanc.

[1613] que·s mirarie molt en no contrafer a constitucions, que nosaltres mirassem quant danyosos eran los pedrenyals en Cathalunya y los effectes tan utilisos se'n eran seguits des de que dita pragmàtica se ere publicada, com abans se matassen tantas personas, y·s danyassen, lo que ara cessava. Los deputats li replicarem bé podien exir de Cathalunya los pedrenyals ab altre medi que no fos la pragmàtica, y no·s contrafaria a constitucions. E sa excel·lència respongué que se li donàs dit medi, que ell lo representaria a sa magestat de molt bona gana.

Diumenge, a XXXI. En aquest die entraren les feries de Pascha de Resurrecció del Senyor.

277r Abril

Diumenge, a VII. Festa de Pascha de Resurrecció del Senyor.

Dilluns, a VIII. Segona festa.

Dimars, a VIIII. Tercera festa.

277v Dimars, a XVI. En aquest die vingueren // 278r // en consistori dels senyors deputats ab embaxada, de part del bras militar[a], los senyors don Alexandre de Lentorn, Francesc de Oríz, Francesc Miquel. Los quals han representat a ses senyorias com dit bras militar havia resolt venir tot junct a est consistori, y que havian suspesa la execució de dita resolució fins a que fos feta la diligència de venir ells dits senyors embaxadors a representar a ses senyorias lo sentiment feya acerca la execució de la pragmàtica, dient que dit bras estava molt sentit com lo negoci de la pragmàtica passava avant en la execució de aquell, y no veya se das algun remey en lo reparo de la contrafacció feya dita pragmàtica a les constitucions de aquest Principat. Als quals per dits senyors deputats fonc respost fent gran admiració de tals paraules, vent que per llur part havian fetes les diligències convenients y necessàries conforme d'elles se pot vèurer, y que no obstant axò no paraven un punt, ni pararien en fer lo que per descàrrec de sos officis tenen obligació en benefici del General, y aprés de diverses paraules, lo dit mossèn Francesc Miquel, com a síndic de dit bras militar, segons dix, presentà a ses senyorias una scriptura de part de dit bras militar, la qual legida per lo scrivà major, y mirada per los magnífics assessor y advocat fiscal del General, y per los magnífics misser Pere Aylla, misser Balthezar Morell, misser Steve Monfar y Sorts, misser Gabriel de Malla, misser Pau Moet y misser Pere Boix, advocats applicats qui estavan ajunctats per los negocis de la pragmàtica, tots conformes han resolt que dita scriptura estava molt indecent, y que se havia // 278v // de habilitar, y fonc tornada a dits embaxadors en presència de dits assessors, advocat fiscal y doctors applicats alt nomenats.

En aquest mateix die, després dinar, lo dit mossèn Francesc Miquel, síndic, segons dix de dit bras militar, tornà en consistori de ses senyorias y digué y referí que lo bras militar li havia donat orde dexàs dita scriptura en mans de ses senyorias perquè assenyalassen les paraules se havian de habilitar. E ses senyorias prengueren dita scriptura y donaren aquella als assessors, advocat fiscal y advocats applicats allí presents. Los quals, presa dita scriptura, se apartaren tots juncts a la sala dels reys, y aprés tornaren en consistori, aportant dita scriptura assenyalada ab líneas en los llocs què se havia de aborrar. Y encontinent feren entrar dit mossèn Miquel, pretès síndic de dit bras militar, y en presència de dits magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats que allí veya presents, unànimes y conformes y sens discrepar ningú, havian resolt y aconsellat que dita scriptura no·s podia presentar que primer no fossen aborradas les paraulas que estavan assenyalades ab líneas de sota d'ellas, restituint-li en presència de dits assessors y doctors applicats dita scriptura.

279r Divendres, a XVIIII. En aquest die lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General de Cathalunya, en consistori dels molt il·lustres senyors deputats y oïdors de comptes del dit General, dix a ses senyorias que, attès que ell és part en lo negoci se tracta en son consistori acerca del torb causat per Antoni Gallart, desaner de la Unió, al General de Cathalunya acerca de la spasa havia rompuda a dit don Joseph, anant exercint son offici y per negocis del General, dix que ell se abstenia de no entrevenir en dits negocis com advocat fiscal, com és just, y axí·ls supplique sien servits ses senyorias de anomenar altre advocat fiscal per dit negoci *tantum* y deppendents d'ell. E los senyors deputats li digueren que estava bé, que·l tenian per excusat, y que ells anomenarien altra persona per dit effecte, conforme los és estat demanat y supplicat.

En aquest mateix die, ya ben tart, vingueren en consistori per part, dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Joseph Cescases, Magí Grau y, de part dels senyors concellers de la present ciutat, explicaren a ses senyorias en effecte, dient-los lo que havia passat entre ells y lo excel·lentíssim loctinent general acerca del loament de cort s'ere fet en la present casa de la Deputació contra Antoni Gallart, desaner de la

a. *a continuació ratllat* don Alexandre de Lentorn.

Unió, per raó de la spasa havia trencada a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General. E que sa excel·lència havia pres molt fort dit negoci y volia proceir en ell per medis de justícia, y dits consellers s'eren posats per medianers en dit negoci, y axí // 279*v* // pregavan a ses senyorias que·s procuràs de pèndrer algun bon medi en ell per evitar contencions. E ses senyorias los respongueren que·u tractarian y tornarian resposta, y que aguardassen aquella un poc fora, y aprés de consultat dit negoci, ab los magnífics assessors y sis doctors applicats que tenian en la present casa per dits y altres negocis, se tornà resposta a dits embaxadors que ells rebian molt gran mercè en què ses magnificències se posassen per medianers en dit negoci, dient-los lo quant jurídicament y ab gran acordi se havia proceït en dit negoci. E que sempre y quant lo desaner o sa muller ab caució se obligassen en tenir la roba era estada portada y donar compte y raó d'ella sempre que fos menester, se li restituiria en sa casa, y aprés de algunes anades y vingudes fetes per dits embaxadors d'esta casa a casa de la ciutat, fonc concertat que la muller de dit desaner la pendrie en comanda ab dita caució ab una fermansa, y axí ses senyorias se adheriren a dit concert, y manaren tornar-li dita roba ab inventari y ab dita caució, la qual se rebé en la scrivania major de dit General.

Dilluns, a XXII. Vigília del gloriós sant Jordi.

280*r* En aquest die se feren les primeres vespres de la festa del gloriós sant Jordi, ab molta música y cantòria, y féu-se la crida del jubileu, vingueren-hy los senyors concellers, isqué·ls a rèbrer tot lo consistori al cap de la scala, en la forma costumada.

Dimars, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die de féu la festa del gloriós sant Jordi, molt solemne en la festa costumada, digué l'offici monsenyor don Luís Sans, bisbe de Barcelona, sermonà fra T. Regullosa, del orde de predicadors, fonc-hy lo excel·lentíssim loctinent general, concellers, prior de Cathalunya y molts altres senyors cavallers y damas, foren rebuts en la forma costumada. Al dit prior yren los dos hoÿdors ab masses per a rebra.l. Lo després dinar hy hagué també vespres ab molta solemnitat y música.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die se féu lo anniversari del s'endemà de sant Jordi ab molta solemnitat, digué lo offici lo senyor Pere Dalmau, canonge de la Seu de Barcelona, oïdor de comptes ecclesiàstic, y predicà lo pare Ballester, de la companyia de Jesús.

280*v* Dijous, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

Divendres, a XXVI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Miquel de Santmenat, Francesc Miquel, aportant en consistori la supplicació havian[a] aportada a 16 del mateix mes habilitada, la qual és del tenor següent:

«Fonc proposat per lo senyor protector en la forma següent. En la última juncta de braços se resolgueren dos coses: la primera que los senyors deputats, ab tota diligència, enviassen a la cort del rey nostre senyor número complit de embaxada, ço és, un militar y un real per a representar a sa magestat la molta afflicció en que estam per les moltes constitucions y privilegis se encontran ab lo tenor y forma de la pragmàtica dita dels pedrenyals, y los danys que de la observansa d'ella resultarien als poblats en lo present Principat y Comtats. Y la segona fonc (que) fossen anomenades persones dels tres staments y alguns doctors per a que juncts sercassen quina millor forma se podria trobar per a remediar los delictes han donada occasió a sa magestat de fer dita pragmàtica. Lo primer cap de la embaxada fins vuy los senyors deputats no l'(h)an posat en execució. Lo segon cap entenc que en part se és executat, ço és, que han junctats doctors, los quals se són conformats y con- // 281*r* // cordats en aquest parer, ço és, que los senyors deputats devian ordenar se fes un memorial de totes les constitucions de Cathalunya, ab les quals se posen gravíssimas penas als delictes que vuy se freqüenten en lo present Principat, y ab elles se dóna tant bona y convenient forma a la persecució dels delinqüents que, guardant-se aquella, se alcansarà la punició de aquells, y lo total remey y quietut conforme ho ha amostrat la experiència en altres majors occasions, sempre que són estades praticades y executades, y per consegüent no·y ha necessitat ni occasió de fer-se semblant pragmàtica, ni mudar-se ni alterar-se les leys, que nostres reys y senyors y nostres passats, ab tant consell y maduresa per la extirpació de dits delictes, prevenció y punició de aquells, statuïren y ordenaren, ab observansa de les quals per lo discurs de moltíssims anys havem gosat de quietut perfeta en lo present Principat, vostres mercès seran servits de considerar y deliberar si convindrà supplicar als senyors deputats, per medi de tres embaxadors, nos façan mercè de comunicar-nos dit vot, perquè vist y considerat aquell pugam millor tractar y determinar lo que més convinga al servey de Déu Nostre Senyor, benefici públic y conservació de nostres privilegis y prerogatives. E lo dit bras, oïda la dita proposició y advertiments en aquella apunctats, deliberà que·s faça segons la dita proposició y que·s

a. a continuació ratllat habilitada.

don còpia de aquella als senyors deputats per tres embaxadors, supplicant-los les coses en aquella contengudes y que en execució de la deliberació dels últims braços envian a sa magestat compliment de embaxades.»

Fonc-los respost per ses senyorias que ho mirarien y farien tot lo que tocarie a ells en benefici del Principat y tornarien resposta.

En aquest mateix die féu relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, com mossèn Joan[a] Raphael Ferrer, sobrecollidor del // 281v // General en la part de ponent, havia pagat y girat tot lo que havia comptat de ses col·lectas.

Disabte, a XXVII. En aquest die los senyors deputats enviaren al bras militar lo[b] magnífic misser Joseph Ramon, deservint de assessor del General, per donar-los raó dels avisos tenen de son embaxador y assessor tenen en cort de sa magestat per los negocis occorents de la pragmàtica y altres, enviant-los memorials estampats de dits negocis los han enviat dits embaxador y assessor, y com ses senyorias estan molt esvellats en dits negocis sens pèrdrer punt, axí en cort com ací.

Dimars, a XXX. En aquest die los senyors //282r // deputats enviaren ab embaxada al excellentíssim senyor loctinent general, en la forma acostumada, los senyors abbat Copons, don Miquel Meca, Agustí Pexau, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent.

«Excel·lentíssim senyor.

Per diverses constitucions de Cathalunya està disposat que no puga ésser ninguna persona presa sens licència o provisió preceint de captura y, pres en la forma de dites constitucions, hajan de ser trets a manleuta, no merexent los delictes per los quals són estats presos pena corporal, y en cas la merescan que dins vint-y-sinc dies serà pres se·ls haja de fortificar la enquesta, y dies sinc dies publicar aquella. E com sie vingut a notícia als deputats que estigan moltes persones preses en los càrcers reals sens provisió alguna de jutge, ni fortificar-los les enquestas o publicar aquelles, ni estar a relació de algun jutge, contra disposició de altres constitucions, supplican extrajudicialment a vostra excel·lència dits deputats mane se publiquen les enquestes dins lo termini de les constitucions, de las que estaran fetes y haurà passat lo termini, o relaxar de les presons los que no tindran enquesta alguna o restaran presas sens provisió de jutges, per observança de les constitucions de Cathalunya sobre açò disposants».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicat dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat, y que sa excel·lència en effecte los ha respost, que ell està prest y apparellat en servar les constitucions //282v // de Cathalunya conforme les té jurades, y en lo que diu de pèndrer de manament y dar jutges, que entén que si·s dilate alguna vegada és per benefici de les parts, perquè veent que són coses leves y no són de subsistència ell sol les pot manar tràurer sens provisió de jutge, y havent-hy jutge no·s pot.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics consellers de la present ciutat, los senyors Magí Grau, Raphael Cervera, y en effecte explicaren de part de dits senyors concellers a ses senyorias lo que sa excellència los havia enviat ab un billet acerca del negoci del desaner, y que ell havia dexat passar lo termini se li ere estat demanat per part de dits consellers de la festa de sant Jordi, y axí, no prenent-se resolució, no podia dexar de passar avant la justícia per instar-ho la part. Fonc-los respost per ses senyorias com enviarien esta tarda a tres doctors, dels qui eren estats cridats y consultats per ses senyorias en dits negocis, per informar a ses magnificències del fet y de la justícia que té esta casa, y entès bé aquella, pugan millor ses magnificències fer sos bons officis com sempre. Y axí lo mateix die, després dinar, hy anaren dits tres doctors, misser Pere Aylla, misser Steve Monfar y Sors, y misser Balthezar Morell, los quals foren molt ben oïts.

283r

Maig

Dimecres, primer. Festa de sant Philip y sant Jaume, apòstols.

Divendres, a III. Festa de santa Creu.

Disapte, a III(I). En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excellentíssim loctinent general, ab massas y forma acostumada, als senyors canonge Garcia, don Francisco de Erill, Hieònim de Navel, // 283v // als quals donaren orde de supplicar a sa excel·lència que, en lo negoci de les execucions de la pragmàtica dels pedrenyals, sia servit de aportar-se ab benignitat y fer-los mercè en lo que sie possible, attès que dit negoci està en consulta en Consell Supremo, y los embaxadors del General scriuen que dit negoci se escolta molt bé, y confien se·ls farà mercè. E, tor-

a. *a continuació repetit* com mossèn Joan.
b. *a continuació ratllat* s.

nats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada conforme los és estat ordenat, e sa excel·lència los ha respost que té orde de sa magestat que, inviolablement, execute la pragmàtica, y que los qui scriuen de cort als senyors deputats los enganyan, perquè sa magestat té feta resolució que se execute la pragmàtica, y que fa gran meravella que vent los grans effectes ha fet dita pragmàticat, tròpian personas vajan a portar semblants embaxadas, y que entre tant que no donaran remeys y traça que faça lo mateix effecte, posarà en execució la dita pragmàtica, perquè té orde exprés de sa magestat de fer-ho, y que tot lo consell de ací li diu que no és contra constitució.

Diumenge, a V. En aquest die se féu la justa ordinària en lo Born de la confraria de Sant Jordi, com appar en libre de dites Justas, y lo de matí se féu l'offici en la sala dels reys en la forma costumada ab molta cantòria.

284*r* Dilluns, a VI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes requeriren y manaren a mossèn Alexandre de Aguilar, donzell, deservint l'offici de exactor del General per impediment de mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, pres en los càrcers reals de la present ciutat per la règia cort, execute tots los debitoris del General, y en particular a Francesc Naves, òlim servint de sobrecollidor de General en la part de ponent y ses fianses.

Dimecres, a VIII. Festa de sant Miquel Arcàngel, y no fou feriat.

Divendres, a X. En aquest die, de matí, havent // 284*v* // entès los senyors deputats la captura de mandato feta de part del excel·lentíssim loctinent general, de la persona del noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, y com lo havien aportat en los càrcers reals de la present ciutat per lo que havia passat ab lo desaner de la Unió, Antoni Gallart, com appar atràs en lo present dietari en lo mes de abril proppassat, manaren junctar encontinent, en la present casa de la Deputació, als magnífics assessors de dit General y sis doctors applicats tenian per dits negocis per aconsellar-se ab ells lo faedor. E, poc aprés, enviaren als senyors concellers de la present ciutat mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, fent-los a saber dita captura, y lo sentiment se havia fet en son consistori d'ella, per lo tracte tenien ab lo dit senyor loctinent general per medi de dits senyors concellers, supplicant-los que en açò posassen ses parts y bon medi com bé tenen acostumat y tenen confiansa d'ells, offerint-se de anomenar dos doctors y que sa excel·lència ne anomene altres tants per vèurer la justícia de les parts y actes. E poc aprés hy tornaren los magnífics misser Pere Aylla y misser Balthazar Morell, acompanyats ab dit síndic per lo mateix effecte, e per informar-los del fet. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han fet lo que per ses senyorias los és estat ordenat. E que ses magnificències los han respost que ells faran lo que toca a ells en dits negocis ab moltes veres, com han fet fins ací.

E poc aprés los dits senyors deputats feren les deliberacions acerca dits negocis, continuades en libre de // 285*r* // Deliberacions a la jornada corrent. E més deliberaren ésser feta crida de braços per lo endemà de matí, a les nou horas, per dits negocis.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada, de part dels magnífics consellers de la present ciutat, los senyors Joseph Cescases, Magí Grau y, de part de dits senyors concellers, los referiren com ells són anats al excellentíssim loctinent general per dit effecte, y li han supplicat ab moltes veras, de part de dits concellers, lo remey de dit negoci, offerint-se-li de que los senyors deputats anomenarien dos doctors, conforme havien apunctat ab sa excellència, e que sa excel·lència ne anomenàs altres dos, perquè·s ves la justícia de les parts, y vista, se pogués pèndrer bona resolució, y que sa excel·lència los fes mercè de manar tràurer al dit don Joseph Quintana de les presons. E[a] sa excel·lència en effecte los havia respost que se li amostrassen los privilegis, e que en lo de anomenar personas no li estava bé, e que ell no podia dexar de prosseguir la justícia, y lo de tràurer a dit don Joseph entenia que·u deyen de burla.

Disabte, a XI. En aquest die les persones dels tres staments, junctades en la casa de la Diputació y en la sala gran dita dels reys, ab veu de pública crida del die precedent // 285*v* // y altrament, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Cruÿlles, canonge Garcés, canonge Moragues, canonge Regàs. Per lo militar: los senyors don Pau de Fluvià, Francesc Cosma Fivaller, don Francisco Yvorra, Hieònim Cardona, don Francisco de Erill, don Francesc de Argensola, Francesc de Oríz, don Galceran de Peguera, Miquel Pol, Luís Cassador, don Federic Vilana, Miquel d'Oms, don Bernat de Camporrells, Ramon de Olmera, Luís de Planella, // 286*r* // Bernat Miquel, don Joachim Reguer, don Miquel de Santmenat, Antoni Frígola, Joan Castelló, don Joan de Erill, don Philip Albert, Francesc de Calders, don Federic Meca, don Joan de Pe-

a. a continuació ratllat que.

[1613]

guera, Hieròn Pons, don Francisco Vilana, don Luís de Tormo, don Baptista Falcó, Luís de Boxadors, Luís Puig, don Federic Terré, don Francesc Grimau, Joachim Bolet, Jaume Casademunt, Francesc de Vallgornera y Senjust, don Hieròn de Peguera, don Hieròn de Erill. Per lo real: los senyors conseller segon de Barcelona, misser Astor; // 286v // Magí Grau, Gaspar Càrcer, Bertran Dezvalls, misser Puigvert, Barthomeu Sala, Montserrat Móra, Hieròn de Navel. Als quals fonc feta per ses senyorias y allí legida la proposició següent:

«Proposició.

A 14 de abril proppassat, anant don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, entre les vuyt y nou hores de la nit, a casa de Jaume Pi, mercader, albaraner del General, per advertir-lo de certs fraus de extracció de moneda que ab lo galió del capità Montalt se anava cominant fer, quant fou a la devallada de la presó trobà a Antoni Gallart, fuster, pretès desaner de la Unió, lo qual li prengué uns spasa larga y rompé aquella, no obstant que per dit don Joseph Quintana se li digués no·l impedís ni·l perturbàs, que anava com advocat fiscal per afers del General, a més que per privilegis reals podia, com a official del General, aportar dita spasa larga, del què, donant-ne supplicació per part del procurador fiscal en lo nostre consistori, rebuda informació sobre la veritat, fonc feta provisió per los assessors ordinaris de loament de cort contra la persona y béns de dit Gallart, com a turbant e impedint la líbera exacció del General, y no obstant que nosaltres estavem molt certificats, no sols per lo parer de nostres assessors, // 287r // però encara de molts altres doctors graves applicats, se havia fet dita provisió de loament de cort en cas lícit y permès y proceït ab molta justícia, havent-se interposat los senyors concellers de per mig, per donar assiento en lo negoci, assentiren a la voluntat de aquells en tot lo que no fos derogació dels privilegis y capítols de cort de General, y en particular se supplicà a dits senyors concellers supplicassen a sa excel·lència ab embaxada fos servit anomenar alguns doctors del Real Consell, per a que ab aquells se poguessen conferir extrajudicialment los assessors y doctors applicats per a enterar-los la justícia del General en lo cas occorrent, y havent offert a dits senyors concellers sa excel·lència ho tractarie ab lo Real Consell, y·ls tornaria resposta. Estant ab aquest tracte lo die de hair, a les nou horas de matí, lo alguazil Castellarnau, per orde de sa excel·lència, capturà la persona de dit don[a] Joseph Quintana, venint en nostre consistori per ser die de assessors y per capítols de cort assenyalat, per a fer-nos relació de una informació rebuda en la Vall d'Aran de molta importància per lo General, que lo die abans li havíem encomanat, lo que notifficà dit don Joseph a dit Castellarnau, y açò no obstant fonc aportat en los càrcers reals, a ont està detingut a relació del magnífic misser Roca, jutge de la règia cort, y per est effecte ferem hair després dinar una embaxada als senyors consellers, supplicant-los fossen servits valer-nos y ajudar-nos en aquest negoci, los quals, entenent ésser nostra pretenció molt justa, feren embaxada a sa excel·lència supplicant-lo fos servit tràurer la persona de dit don Joseph. Y los embaxadors que per part de dits senyors concellers nos foren enviats anit, cerca de las onze hores, nos digueren havia sa excel·lència respost que entenia los concellers se burlavan, y que ell en ninguna manera se apartaria del que la justícia li donaria lloc, y essent dita captura tant prejudicial als privilegis y capítols de cort, segons lo vot y parer de nostres assessors y altres doctors applicats sobre aquest negoci, havem junctat a vostres mercès per a que sien servits aconsellar-nos lo que devem fer per lo reparo de aquest agravi, entenent que ab lo consell y parer de vostres mercès acertarem y alcansarem molt bon succés segons desijam».

287v Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, y aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias, que·s faça embaxada a sa magestat, axí per lo cas occorrent com per altres, de nou personas com en semblants y altres occasions de manco importància és acostumat, y també entretant que·s faça embaxada a sa excel·lència de nou personas sobre lo reparo de les coses contengudas en la proposició, aportant-li còpia dels privilegis que té la casa de la Deputació acerca de la libertat que tenen los officials de dita casa de poder portar armas, supplicant-lo que sie servit per conservació de dits privilegis tràurer dels càrcers reals la persona de dit don Joseph Quintana, advocat fiscal de la Deputació, y que·s faça nominació de personas y advocats per a que aconsellen a ses senyorias lo que convindrà fer, y que·s servescan ses senyorias tenir braços cada setmana o quant apparexerà convenir. Y, en lo que té respecte a la captura de don Joseph Quintana, se seguescan los exemplars hy ha haguts en esta casa en semblants occasions.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats, inseguint lo consell y parer dels tres staments, enviaren la embaxada devall scrita al excel·lentíssim loctinent general, la qual reportaren anant ab massas grans y ab la

a. don *interlineat.*

forma costumada, en què anaren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Codina, canonge Garcia, canonge Guasc. //288r// Per lo militar: los senyors don Galceran de Peguera, don Benet de Fluvià, misser Gabriel de Malla. Per lo real: los senyors misser Pere Aylla, Bertran Dezvalls, Agustí Pexau. Als quals fonc donat orde, per ses senyorias, representassen a dit senyor loctinent general la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Lo algutzir Castellarnau capturà hair de matí, a les nou horas, la persona de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, venint a la Deputació per cosas tocants a la obligació de son offici, y per a tractar en consistori de les causas fiscals. E com, excel·lentíssim senyor, dita captura de dit don Joseph, advocat fiscal, sia contra diversos capítols de cort, privilegis, usos y styls del General de Cathalunya, a vostra excel·lència los deputats extrajudicialment supplican, de consell y parer dels tres staments, que avuy per dit effecte han congregat en la Deputació, sie de son servey manar tràurer //288v// y relaxar dels càrcers reals la persona de dit don Joseph Quintana, axí per ésser la captura de aquell contra capítols de cort, com dalt és dit, com també per ésser official tant preeminent y del consistori de dits deputats, y ésser sa presència de molta importància per als negocis del General, sens lo qual ni las causas fiscals se poden passar avant, y tot lo demés que té respecte a la exacció dels drets pateix notablement, confiant que, restant vostra excel·lència enterat de la justícia de dits deputats, los ha de fer mercè segons de vostra excel·lència se spera».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte han feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que, dies ha, havia donat orde al algutzir Castellarnau de pèndrer a don Joseph Quintana per deliberació feta en son Real Consell Supremo de ací, y no entenia fer torb al General algú, y axí ell consultarà ab dit consell lo que se li envià a dir, que essent cosa de justícia[a] ell les dexa anar per son camí, y, essent de gràcia bé saben los deputats y esta ciutat ab quantas veras ell acut en valer-los.

289r Dilluns, a XIII. En aquest die se començaren de junctar en la present casa sis doctors applicats per los negocis de don Joseph Quintana, junctament ab los assessors y misser Pau Moet, elegit advocat fiscal per absència de dit don Joseph, los quals foren misser Pere Aylla, misser Balthezar Morell, misser Steve Monfar y Sorts[a], misser Gabriel de Malla, misser Pere Boix, per aconsellar a ses senyorias lo faedor, junctament ab los assessors y advocat fiscal, los quals aprés se ajunctaren consecutivament cada die durant dits negocis.

Dimecres, a XV. En aquest die se tingueren braços en la present casa //289v// per la enseculació dels llocs vaccants, com en libre de Deliberacions.

Divendres, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab les massas grans y ben acompanyats, a visitar al duc de Monteleón, qui estava en lo monastir de Sant Francesc aposentat, y ere arribat la nit passada en la present ciutat. Considerant ses parts y qualitat, y ésser estat loctinent y capità general en aquest Principat y Comtats molts anys, havent regit y governat ab tanta christiandat, prudència y rectitut, ab molt gran satisfacció de tot lo Principat, y havent fet moltes mercès a dit Principat, intercedint ab sa magestat per la bona direcció dels negocis de aquell, com en moltes occasions se és vist y per lo embaxador del Principat ab carta és estat referit a ses senyorias, enviaren al noble don Miquel Meca y al senyor Luís Planella a dar-li la benvinguda de part de dits senyors deputats. Los quals, tornats, referiren a ses senyorias com dit excel·lentíssim senyor duc de Monteleón los havia rebuts ab molt gran aplauso, //290r// y ab paraulas molt plasents havia agraït la cortesia se li havia feta. Y aprés, entre les onze y dotze horas ans de mig die, enviaren al síndic del General a dit senyor duc de Monteleón per a que li digués com ses senyorias volien anar a besar-li les mans. E, tornat dit síndic, ha referit com lo dit senyor duc de Monteleón li havia respost que, sempre que a ses senyorias aparegués, ne rebria molta mercè, y axí encontinent dits senyors deputats y oïdors de tots los officials de la casa consistorialment, anant los verguers devant ab les massas grans, anaren en lo monastir de Sant Francesc a ont dit senyor duc estava, y arribats en dit monastir, alt en una claustra de aquell, pujant per la scala que és al costat de la sacristia, lo dit excel·lentíssim senyor duc de Monteleón isqué al cap de la escala, acompanyat de molts cavallers, y ab molta demonstració de alegria rebé a dits senyors deputats, y tots juncts se'n entraren en una estància de dit claustro. Y, assentats que foren tots en cadires, dits senyors deputats, ab paraules de molt gran compliment, demonstrant grandíssim contento, donaren la benvinguda al dit senyor duc

a. a continuació ratllat que.

a. a continuació ratllat misser Acasi de Ripoll y abans [...]

[1613] de Monteleón, fent-li gràcias de les moltes mercès havia fetes a est Principat, offerint-se per part de aquell en tot lo que fos servey[a] de sa excel·lència. E lo dit senyor duc de Monteleón ab molt gran cortesia agreí moltíssim la visita que dits senyors deputats li havian feta, offerint a dits senyors deputats y a tot lo Principat valer y ajudar en tot lo que li seria possible en totes occasions se offerissen, y a cap de un llarc raonament se alçaren tots, y dits senyors deputats ab molta cortesia se despediren de dit senyor duc de Monteleón, lo qual ab molt gran compliment los acompanyà fins al cap de la Scala de dit claustro, a ont los era exit a rèbrer, y ab lo mateix acompanyament dits senyors deputats se'n tornaren a la Deputació.

290v Dimecres, a XXII. En aquest die los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats donaren son vot en scrits, firmat per tots ells, acerca del negoci de don Joseph Quintana, consultats per ses senyorias, lo qual és del tenor següent, y en virtut d'ell se féu la deliberació per ses senyorias com en libre de Deliberacions:

291r «Consultats per los senyors deputats y oïdors de comptes los assessors, advocat fiscal y doctors infrascrits, si convé que don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, qui vuy està detingut en los càrcers reals de la present ciutat, se defense judicialment de la enquesta que contra ell s'és fulminada en la règia cort a instància del procurador fiscal, ab motiu que don Joseph Quintana, als onze de abril proppassat, a les nou horas de la nit[b], per afers del General, lo trobà Antoni Gallart, desaner de la Unió, ab una spasa larga de punta quadrada, pretenent dit fisc haver incidit en les penas per edictes reals als qui aportaran semblants armas, y si[c] de la defensa judicial de dit don Joseph Quintana ne podria resultar inconvenient y dany als privilegis y prerogatives del General. Vista la dita enquesta y considerat los mèrits de aquella, feta larga discució entre dits doctors sobre aquest negoci, y atteses moltes raons considerables que sobre açò se han advertidas, y per lo que la defensa de dita enquesta, *etiam* feta en nom particular de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, ne poden resultar grans dany y inconvenients als privilegis, usos y styls del General, són de vot y parer que dit don Joseph Quintana en ninguna manera deu defensar-se judicialment de la enquesta sobredita, sinó que dits senyors deputats extrajudicialment deuen fer totas las diligències possibles que apparrà convenients, per reparo de la captura de dit don Joseph Quintana y conservació dels privilegis del General, conforme sempre s'és acostumat fer en semblants occasions per los senyors deputats.

Josephus Ramon, assessor. Mohet, fisci Generalis advocatus. Aylla, consulens. De Malla, consulens. Monfar et Sorts, consulens. Raphael Aguilo, assessor. Morell, consulens. De Ripoll. Boix, consulens.

291v Dijous, a XXIII. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes y persones eletes devall scritas dels tres staments, junctades en la sala del consistori de la present casa, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Carmona, ardiaca Lentorn, canonge Garcia, canonge Cella. Per lo militar: los senyors don Aleix Albert, don Benet de Fluvià, don Miquel Meca, don Francisco de Erill, don Joan Burguès y de So, Francesc Cosma Fivaller. Per lo real: los senyors Raphael Laudes, // 292r // Magí Grau, Pere Andreu. Y eren-ne estats convidats trenta y no·y vingueren sinó los sobredits. Als quals fonc proposat, per part de ses senyorias, y dada raó larga de les diligències per ses senyorias fetas en los negocis de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, supplicant-los que·ls aconsellan lo que·ls apparrà convenir per la bona direcció de dits negocis. E, aprés de haver oïda dita proposició y tractat y discutit dits negocis, y oïts los assessors de la casa, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias, entre[a] altres coses, algun dels que facen una embaxada al Concell de Cent, fent-los a saber dites coses y que, usant de sa bona correspondència, arrostren dits negocis, com se confia, dexant lo demés per altre ajust, y no·s publicà allí res les hores, ni elegí per no ésser-y allí present lo scrivà major.

Divendres, a XXIIII. En aquest die los magnífics doctors devall scrits donaren a ses senyorias los consells en scrits acerca dels negocis concorrents de la captura de don Joseph Quintana, los quals seran ací originalment cosits y buydats del tenor següent:

«Consultats los doctors devall scrits per los senyors deputats, si dits senyors deputats, per raó del haver Antoni Gallart, desaner de la Unió de la present ciutat, desarmat a don Joseph Quintana, fiscal del General, // 292v // diumenge que comptavem 14 del proppassat mes de abril, llevant y rompent-li la spasa que dit don Joseph aportava, anant com diu que anava per negocis y afers del General, y tenint sa excel·lència la

a. *a continuació repetit* en tot lo que fos servey.
b. *a continuació ratllat* propp.
c. *a continuació ratllat* bé.

a. entre... dels *interlineat.*

pretensió té de que dit desaner ha pogut desarmar y llevar y ròmprer dita spasa a dit don Joseph, és bé que façan ostensió a sa excel·lència dels privilegis reals per los sereníssims reys de Aragó al General de Cathalunya concedits, ab los quals se concedeix y dona facultat als officials del General que, tant de die com de nit pugan aportar qualsevol armas. Attès no és costum fer ostensió judicial ni extrajudicial a ningú de dits ni altres privilegis concedits a la Generalitat per los molts inconvenients que podrien resultar-ne, que de si són notoris, y se poden fàcilment col·legir, són de vot y parer que dits senyors deputats no deuen per ara fer ostensió a sa excel·lència de dits reals privilegis, salvat sempre etcètera.»

Aylla, consulens. De Malla, consulens. Boix, consulens. Morell consulens. Monfar et Sorts, consulens. Moet, consulens.

«Consultats tots los doctors devall scrits per los senyors deputats acerca si dits senyors deputats, en la causa del loament de cort que és estat declarat contra Antoni Gallart, desaner de la Unió de la present ciutat de Barcelona, han proceït en cas de dret y per capítols de cort, usos y styls de la present casa de la Deputació permès y de llur jurisdicció. Vista la supplicació fiscal en la causa de dit loament de cort donada y la informació sobre aquella rebuda devant los magnífics assessors del[a] *// 297r //* General, vists y considerats dits capítols de cort, privilegis, usos y styls, los mèrits del procés de dita causa de loament de cort attesos y altrament, són de vot y parer que los senyors deputats, de consell de dits magnífics assessors, han proceït en cas de sa jurisdicció y de dret permès contra dit Gallart, segons los mèrits del procés, conforme dits capítols de cort, privilegis, usos y styls del General y, en cas se dubtàs que la provisió feta per dits magnífics assessors no és justa, se ha de al·legar y declarar per dits senyors deputats com a jutges competents, tenint pleníssima jurisdicció en lo sobredit cas privative a tots los officials reals.»

Aylla, consulens. De Malla. Boix, consulens. Morell, consulens. Monfar et Sorts, consulens. Mohet, consulens.

Disabte, a XXV. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren una embaxada als senyors concellers y concell, que estavan juncts en casa de la ciutat, en què anaren los senyors canonge Garcia, don Benet de Fluvià, Bertran Dezvalls, *// 297v //* als quals fonc donat orde fecen la embaxada següent:

«Molt il·lustres senyors y savi concell.

Anant don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, a 14 de abril proppassat, per descobrir un frau de moneda se volia embarcar per tràurer fora del regne, encontrà a la devallada de la presó a Antoni Gallart, fuster, desaner de la Unió, y volent-lo regonèxer li digué qui era, y fent-ne poc cas li llevà una spasa larga aportava y, no obstant li replicà que era advocat fiscal del General y que anava per negocis de aquell, li trencà dita spasa, ab molt gran ignomínia, per lo que fou forçat lo procurador fiscal del General donar supplicació als senyors deputats, instant fos proceït contra dit Gallart per observansa de diversos capítols de cort, privilegis, usos y styls en semblants casos observats, fou declarat loament de cort contra dit Gallart y, abans de executar-lo, los senyors deputats feren a saber als senyors concellers per lo síndic del General lo que havia passat, del que féu molt gran sentiment lo senyor marquès de Almaçán, loctinent de sa magestat, y entenent los senyors concellers los proceïments se anavan fent contra dit don Joseph Quintana se interposaren en lo negoci, y enviaren diverses embaxades al senyor virey y als senyors deputats, y perquè los senyors concellers restassen enterats de la justícia del General enviaren a esta casa tres dels doctors estavan applicats en lo negoci, supplicant fossen servits enviar embaxada, com la feren, al senyor virey, a effecte nomenàs alguns magnífics doctors del Real Consell perquè los doctors del General se poguessen conferir ab ells y averiguar la justícia, y havent lo senyor *// 298r //* virey respost a dita embaxada que ho tractaria ab lo consell y aprés enviaria la resposta als senyors concellers, entenent los senyors deputats donaria lloc sa excel·lència a tant justa petició, per ser axí acostumat, en lloc de enviar la resposta als senyors concellers, com havia offert, féu capturar a dit don Joseph, divendres a 10 del corrent, per la spasa larga li rompé dit Gallart, com si fos cas gravíssim, li féu pèndrer la deposició, publicar la enquesta, assignar a relació y segons se entén serie votada la causa. Y tot açò dins quinze dias que féu hair la captura y havent los senyors concellers, després de dita captura, enviat embaxada al senyor virey, fent admiració que estant ells en lo tracte y havent supplicat a sa excel·lència fos servit nomenar doctors del Real Consell per lo effecte ya referit, havent respost ho tractaria en lo consell per lo effecte ya referit y tornaria resposta que en aquest medi hagués manat capturar a dit don Joseph Quintana. Supplicant-lo fos servit relaxar-lo dels càrcers, lo que no fou possible al-

a. a continuació un memorial que ocupa els fulls 293-294, transcrit a l'apèndix, la numeració salta al foli 297, pàg. 695.

cansar, feta dita embaxada per los senyors concellers. Y, vist per los senyors deputats no se havia effectuat cosa alguna, junctaren braços, de consell dels quals se féu embaxada de nou persones al senyor virey per lo mateix effecte, y aprés han enviat embaxada a la magestat del rey nostre senyor. Estant lo negoci en lo punt està referit, entenent lo senyor bisbe de aquesta ciutat lo estat d'ell, desijant evitar los inconvenients poden resultar de dita captura, se és interposat en lo negoci, fent los officis que de tant gran prelat se podian sperar, enterant-se primer de la justícia del General y, per molts medis haja representats al senyor virey, no és estat possible acabar ninguna cosa. Los senyors deputats nos han ordenat vinguessen a representar a vostres magnificències y mercès la gravedat del cas ya referit, supplicant a vostres magnificències y mercès sien servits, per la conformitat hy hagut sempre entre estes dos casas afavorir y valer-los, axí ab sa magestat com en tot lo demés los apparexerà ésser a propòsit, lo que reputaram a singularíssima mercè de aquest savi concell».

298*v* E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que lo senyor conceller en cap los respongué, per part de tots, que ells ho tractarien y tornarien resposta a ses senyorias, y açò dix ab paraules de compliments.

En aquest mateix die vingueren en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Francesc Cosma Fivaller, Magí Grau, y de part de ses magnificències donaren a ses senyorias la resolució feta en Concell de Cent lo die de vuy, la qual és del tenor següent.

«Còpia de la deliberació feta en lo savi Concell de Cent jurats de la ciutat de Barcelona, celebrat a XXV de maig MDCXIII.

Que, de part de aquest savi concell, se envie una embaxada als senyors deputats, nottificant-los lo gran pesar té la present ciutat dels desgusts y inquietuts tenen en aquella casa per occasió de la captura del noble don Joseph Quintana, advocat fiscal de aquell consistori, y supplicar-los sien servits voler enviar y comunicar als senyors concellers los proceïments se han fets en la casa de la Deputació sobre lo cas occorrent, perquè, enterada la present ciutat de aquells, puga acertar en deliberar lo que convinga acerca de dit negoci y en benefici d'ell, y que // 299*r* // dimecres o dijous pròxims los senyors concellers se servescan ajunctar lo present concell y en aquell proposar lo estat en què se trobarà lo dit negoci, perquè dit concell puga sobre ditas cosas deliberar lo que més convinga fer, per bona direcció y en benefici de aquest fet y de aquella casa, y que de la present deliberació se envie còpia a dits senyors deputats.»

Diumenge, a XXVI. Festa de Sinquagesma.

Dilluns[a], a XXVII. Segona festa. En aquest die enviaren ses senyorias los papers y procés del negoci de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, als magnífics concellers, enterant-los de la justícia d'esta casa.

Dimars, a XXVII. Tercera festa.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die enviaren los senyors deputats a misser Raphael Aguiló, // 299*r* // assessor del General y misser Pau Mohet, deservint de advocat fiscal, y a misser Steve Monfar y Sorts, y misser Pere Aylla al Concell de Cent per informar-los de la justícia del General y proceïments fets en dit negoci de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General.

Divendres, a XXXI. En aquest die, de matí, mossèn Miquel Joan Amat, scrivà de manament, vingué en consistori y, de part del excellentíssim loctinent general, los donà una carta de sa magestat, la qual fonc allí legida per ses senyorias, la data de la qual és en Madrid, a 25 de maig 1613, la qual és del tenor següent:

A los venerables, noble(s) y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya. El Rey.

Diputados. Por cartas del marqués de Almaçán, mi lugar- // 300*r* // *teniente y capitán general en esse Principado, he sabido todo lo que ha passado sobre la prisión de don Josepe Quintana, y me ha desplazido mucho, siendo tan justamente hecho y la arma tan proditoria y malina, deviérades vosotros no sólo estorvarla pero ayudarla como era justo, cumpliendo con las obligaciones de vuestros officios, y no darlas a los otros, con esto a que se atrevan a quebrantar las órdenes y perder el respeto a la justícia, y luego, sin más causa, determinássedes que venga don Gispert de Guimará, gastando tan voluntariamente el dinero de la Generalidad en esto, en hacer ostentaciones superfluas con el preso, que fueran bien excusadas, faltando a tantas cosas precissas del bien común y particular desse Principado, a que se deviera acudir en primer lugar, y si esto no se considera mejor de aquí adelante y no posponéis fines y interesses particulares a obligaciones de vuestros officios, y escusáis los gastos tan voluntarios y superfluos, será fuerça que yo ponga la mano en ella* y *el remedio que con-*

a. a continuació ratllat segona.

venga. Encargo y mandóos que luego déis[a] *orden al dicho don Gispert que al puento se buelva de donde quiera que estuviere, como a él también he mandado que lo haga, y vosotros acudiréis al dicho mi lugarteniente y capitán general, de quien entenderéis la resolución que en ello he mandado tomar, haçiendo primero de vuestra parte lo que devéis en revocar lo laudamentum curiae, y todos los demás procedimentos que contra el deçenero y demás personas se huvieren hecho, y estéis muy advertidos de aquí adelante no ser fáciles en embiar embaxadas por negocios tan leves como estos, pudiéndose fiar a cartas y al cuydado de las personas que aquí en esta corte attienden a la solicitud de las cosas dessa Diputación. Datus en Madrid a* XXV *de mayo* MDCXIII.

Yo, el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit don Philipis Tallada, regens. Vidit, Martinez Boclin, regens. Vidit don Monserratus de Guardiola, regens. Vi-dit Fontanet, regens. Vidit don Franciscus Gassol, prothonotarius.

300*v* Oïda la dita carta per ses senyorias, cridaren als magnífics senyors assessors y advocat fiscal y altres doctors applicats en dits y altres negocis devall scrits, als quals consultaren dits negocis y carta de sa magestat, dient-los que.ls aconsellen lo faedor acerca dites coses, los quals, aprés de haver tractar y discutit dit negoci entre sí feren lo vot y scriptura devall scrita, la qual és del tenor següent.

«En lo fet consultat per los senyors deputats del General de Cathalunya, ab los assessors y doctors applicats, què és lo que poden y deuen fer acerca de la deliberació del savi Concell de Cent, celebrat als 28 del mes de maig proppassat, enviada ab embaxada a ses senyorias per orde de dit consell, y de la carta de la magestat del rey nostre senyor enviada per part de sa excel·lència per Miquel Joan Amat, scrivà de manament, divendres del matí a les deu hores en consistori, a dits senyors deputats, que respon que, vista ditta deliberació del savi concell y la embaxada feta per part del dit concell a sa excel·lència, y la resposta que féu als magnífics concellers de Barcelona, offerint de tornar resposta a dits concellers en haver-la consultada ab lo Real Consell, y convenir molt saber aquella, deuen dits senyors deputats instar ab embaxada a dits magnífics concellers si tenien la resposta del senyor virey sian servits de enviar-la a ses senyorias perquè, sabuda aquella, pugan fer lo que tenen obligació per raó de sos càrrecs en benefici de les contencions occorrents, y en cas que dits magnífics concellers no la tingan, que tingan a bé, ab los medis apparexerà a ses magnificències, solicitar aquella ab sa excel·lència y, sabuda, fer-la a saber a dits senyors deputats. Y com la carta real de sa magestat conté en si matèria molt grave y de gran importància, y que la resposta que·s deu fer per part de dits senyors deputats a sa magestat ha de ésser molt qualificada, y per a que sia més acertada y qual convé al servey de sa magestat y benefici del Principat, aconsellen a dits senyors deputats que per part de ses senyorias se faça una embaxada als magnífics consellers, fent-los a saber com ses senyorias tenen una carta de sa magestat, y que per acertar a la resposta de aquella, y fer lo que convé en servey de sa real magestat volen consultar-la ab lo savi de concell y ab ses magnificències, y tenir braços junctament, perquè ab lo madur parer de dit Concell de Cent y dels braços, en conformitat pugan acertar en fer la resposta que sia en servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, a dits magnífics concellers juncten dit Concell de Cent // 301*r* // y que, junctament, los senyors manen cridar braços, per a que millor se puga en tot acertar.»

Raphael Aguilo, assessor. Soler, assessor. Moet, fisci Generalis advocatus. Aylla, consulens. Monfar et Sors, consulens. De Malla, consulens. Boix, consulens.

Per execució del qual vot los senyors deputats enviaren, als senyors concellers de la present ciutat, los magnífics misser Hierònim Soler, assessor, y misser Pau Moet, deservint de advocat fiscal, dient-los per part de ses senyorias si tenien la resposta del senyor virey, que offerí donar a la embaxada del savi Concell de Cent sobre les contencions occorrents y que, rebuda, sien servits enviar-la.ls, per a què sobre aquella pugan fer ses senyorias lo que tenen obligació per raó de sos officis, en benefici de les dites contencions occorrents, y com ses senyorias han rebuda una carta de sa magestat, la qual conté en si matèria molt grave y de gran importància, y la resposta que.s deu fer a sa magestat per part de ses senyorias ha de ser molt qualificada, y per a qua ab mayor consell se puga respòndrer, supplican a ses magnificències sien servits manar junctar lo Concell de Cent, per lo que tenen necessitat de enviar-hy una embaxada y representar les dites coses. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han feta aquella, conforme per ses senyorias és estat ordenat. E que ses magnificències en effecte han respost que per poder ells acertar en dits negocis tenen necessitat de vèurer la dita carta o còpia d'ella, demanan dita còpia ab gran instància.

[1613]

a. a continuació ratllat remedio.

Disabte, primer de juny. En aquest die enviaren los senyors deputats al reverendíssim bisbe de Barcelona y als senyors concellers, los magnífics misser Hieònim Soler, assessor, y misser Pau Moet, deservint de advocat fiscal, per donar-los raó dels negocis occorrents de don Joseph Quintana y de alguns apunctaments se havian tractat en dit negoci, y fins vuy no se havia pogut acabar res, supplicant continuassen sos bons officis com fins ací.

Diumenge, a II. En aquest die, a les dos horas després dinar, preceïnt pública crida del die abans com és acostumat, foren junctades les personas dels tres staments, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors canonge Garcès. Per lo militar: los senyors Francesc Cosma Fivaller, don Hieònim Torres, don Bernadí Torres, // 302r // don Francesc Grimau, don Baptista Falcó, Luís Puig, don Francisco de Erill, don Miquel Meca. Per lo real: los senyors Agustí Pexau, Raphael Laudes. Y vist per los senyors deputats y oïdors la poca gent hy havia, y havent aguardat fins a les set de la tarda y no havent vinguda més gent, determinaren ses senyorias de porrogar com porrogaren lo present bras per a demà de matí a les nou horas, sens fer proposició alguna.

Dilluns, a III. En aquest die, per execució de la porrogació de braços feta lo die de hair, foren tornades a congregar les persones devall scritas dels tres staments següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Cruÿlles, // 302 // Francesc Puig, canonge de Tortosa; canonge Moragues, canonge Busquets, canonge Garcia, don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc; canonge Cella. Per lo stament militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Benet de Fluvià, don Francisco de Erill, don Joan de Erill, March Lentes, Luís Puig, Joachim Bolet, don Francisco de Argensola, Luc de Olivella, don Hieònim de Erill, Alexandre de Aguilar, don Miquel Meca, don Joan de Lupià, Francesc de Vallgornera y Senjust, // 303r // Luís de Planella, Miquel Pol, don Francisco Cassador, don Joachim Carbonell, Bernat Bertrolà, don Francisco Amat, don Joan de Peguera, Joachim Nicholau, don Joan de Rebolledo, Francesc de Tamarit, don Ramon de Gilabert, don Aleix Albert, don Ramon de Camporrells, don Luís de Tormo. Per lo real: los senyors conceller segon de Barcelona, Joan Francesc Codina, Montserrat Móra, Agustí Pexau, Bertran Desvalls, Hieònim de Navel, misser[a] Montaner, Jaume Sala, Magí Grau. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent:

«Proposició.

Per execució de la deliberació feta en los últims braços se féu la embaxada al senyor virey de nou personas, y per no haver alcansat lo que se li publicava ferem nominació de dos embaxadors, militar y real, // 303v // perquè, junctament ab don Christòfol de Queralt, que ya era en cort per lo bras ecclesiàstic, se fes la embaxada a sa magestat, axí per la captura de don Joseph Quintana com per tots los demés negocis tenia en comissió dit don Christòfol. No s'és feta de nou personas, axí per evitar los grans gastos se offerian, com també per entèndrer que lo que no farian tres ab difficultat se alcansaria per nou, la nominació és estada tant desinteressada com a tots és notori. Lo senyor bisbe, desijant evitar los inconvenients que solen succeir de semblants contencions, nos ha fet mercè de venir en consistori tres vegades, posant-se per medianer, fent los officis que de tant gran prelat se podia sperar, representant a sa excel·lència molts medis per assentar los negocis occorrents, y per molt haja fet no és estat possible alcansar lo que desijava, si bé no ha perdut la confiansa ha tingut de assentar dits negocis. En lo entretant, nosaltres havem fetes totes les diligències convenients, de consell dels magnífics assessors y doctors applicats, axí ací com scrivint en cort y, en particular, apparexent-nos era de importància donar part al savi Concell de Cent de tot lo què havia passat, estant junctat la vigília de Pascha de Sperit Sanct, li enviarem embaxada, posant aquella en scrits per referir-ho tot ab molta puntualitat, fou rebuda ab molt gran aplauso, fent-se deliberació que se·ns fes embaxada, com se féu, dient lo gran // 304r // pesar havia tingut dit Concell del disgust[b] tenia aquest consistori, y que per millor acertar desijava vèurer los proceïments fets per los negocis occorrents, demanant-nos tinguessem a bé de enviar-los als senyors concellers, perquè lo dimecres pròxim, vists aquells, se pogués pèndrer la resolució que appareixeria més convenient. Rebuda dita embaxada, resolguerem enviar còpia de dits proceïments, y aprés de ser 1egits en dit concell y oïts los magnífics misser Raphael Aguiló, misser Pere Aylla, y misser Steve Monfar, enviats per informar dit consell, se feren dos deliberacions que a part se legiran. A la embaxada que, per part de dit concell, feren los senyors concellers al senyor virey, respongué que ell no impedia a Antoni Gallart

a. a continuació un espai en blanc.
b. a continuació ratllat han.

se submetés an aquest consistori y fer lo que dit consell havia deliberat, y que ell ho tractaria en lo Real Consell, y que enviaria la resposta a dits senyors consellers. Estant aguardant dita resposta ha succeït que lo senyor virey divendres envià son secretari Miquel Amat a esta casa per a donar-nos una carta de sa magestat, que aprés se legirà, la qual, legida, ha causat en nosaltres molt[a] gran admiració, per vèurer que d'ella resulta estar sa magestat sinistrament informat del que ha passat, axí per dir que són interessos particulars, estant-ne tant apartats, com és notori, y la embaxada feta a sa magestat ho amostra, com també per manar-nos que revoquem lo loament de cort fet contra dit Gallart, essent-nos impossible per molts capítols de cort y privilegis, ab los quals tota la jurisdicció està concedida als deputats, *privative.* Poc aprés de haver de haver rebuda dita carta, lo senyor bisbe nos féu mercè de venir a esta casa, representant-nos lo quant havia sentit del desgust devian tenir del que sa magestat ab dita carta havia scrit, y que era anat al senyor virey per a que tingués per bé que ell no isqués del tracte, y que los negocis se assentassen, al que respongué sa excel·lència que ya no estava en sa mà, per haver scrit sa magestat lo que deya dita carta, còpia de la qual amostrà a dit senyor bisbe, offerint-nos continuar los bons officis havia fet fins ací, y com lo senyor virey no·y ha tornada resposta havia offert als senyors concellers ab la embaxada // 304*v* // li feren dimecres, y no hajam rebut avís que don Gispert de Guimarà sia estat detengut per lo camí, com sa magestat scriu li té manat. Considerant lo quant importa respòndrer a dita carta de sa magestat, y que la resposta sia auctorizada ab lo parer dels tres staments, per dita occasió havem resolt junctar braços, supplicant a vostres mercès sien servits aconsellar-nos lo que podem y devem fer en negoci tan àrduo y de tanta importància, essent molt certs que ab tan madur consell acertarem en lo que se haurà de fer en servey de Déu Nostre Senyor, de sa magestat y benefici de aquest Principat. Y per ésser la una hora porrogaren a les tres de vuy a la tarda y anant-se'n lo senyor conceller per a consultar en casa de la ciutat, a petició del concell.

E lo mateix die, després dinar, se tornaren junctar los dits braços y lo senyor conceller, vingut ab son vot, y tornàs a legir la proposició y letra de sa magestat legida lo die de vuy, y fet açò votaren tots, y digueren son parer ab molta maduresa y discució y fou que los senyors deputats se servescan continuar y passar avant lo loament de cort començat contra lo desaner, y que escoltar tractes no seria sinó allargar y procurar pijorar lo negoci, y que ab la diligència possible se scrigués a sa magestat, donant larga satisfacció a tots los caps de la carta que ha enviada a ses senyorias, agreint al senyor bisbe y als senyors concellers la mercè han feta en los bons officis han fet fins ací, fent les diligències // 305*r* // convingan en benefici de dit negoci. Y perquè les coses sobredites[a] vajan ab major perfecció, se servescan ses senyorias nomenar un bon número de personas per a que se puga, ab la satisfacció que convé, satisfer als caps de dita carta de sa magestat, no dexant per ço de passar avant en lo dit loament y demés proceïments convingan per la captura de don Joseph Quintana, y que·s supplique als senyors consellers sien servits ajunctar Consell de Cent per a demà, donant-los raó de la proposició s'és feta ací y de la letra de sa magestat, y supplicant-los que ab conformitat d'esta casa scriguen a sa magestat y acuden ab los demés negocis convindrà.

Dimars, a IIII. En aquest die arribà en la plaja de mar d'esta ciutat lo sereníssim príncep de Saboya, fill major, ab dos galeres, y estigué una bona estona davant del baluart de levant, y los senyors deputats se junctaren en la casa del portal de mar, amanint tota la música de atabals, trompetes y menestrils, y enviaren a dar la benvinguda a dit sereníssim príncep, en què anaven don Miquel Meca y de Clasquerí, Alexandre de Aguilar y March Antoni Carreras, donzells, acompanyat(s) ab sis o set officials de la present casa, ab dos barcas ben a punt ab son tanderol, y al temps anaren y vingueren sonà la música contínuament, y tiraren les galeres del General, y lo mateix féu la ciutat ab sos embaxadors hy envià, tirant ells la artilleria dels baluarts, foren molt ben rebuts dits embaxadors de sa altesa. Entrà ab un cotxo, // 305*v* // y ab ell lo senyor loctinent general, no·y anaren concellers ni deputats. Quant desembarcà tirà tota la artilleria, com ya abans la havian tirada ans que ell saludàs. Arribat que fonc en palàcio de sa excellència, enviaren ses senyorias al síndic per demanar hora per visitar-lo parlant ab lo senyor loctinent general y, obtinguda, hy anaren encontinent ben acompanyats de tots los officials y ab trenta atxas, y arribats allí, estant de peus, se li donà la benvinguda y ses offertes com és acostumat, y fet açò se'n tornaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Dit die, dimars a IIII. En aquest die vingué en consistori lo reverendíssim bisbe de Barcelona, de son propri motiu y bon zel, isqueren-lo a recebir dos oïdors de comptes ab maças, y arribat en consistori se assentà en lo propri lloc del senyor deputat ecclesiàstic, estant lo senyor de-

a. a continuació repetit molt.

a. a continuació ratllat vingan.

[1613]

putat ecclesiàstic, y al altre costat lo senyor militar, y arribat allí dix en effecte a ses senyorias com havia entès lo estat estava lo negoci de don Joseph Quintana, advocat fiscal, y la carta que acerca dit negoci havia rebut est consistori de sa magestat acerca dits negocis, y la differència havia entre lo excel·lentíssim loctinent general y lo consistori, y axí ell com a prelat y passen d'esta ciutat y bisbat, desijant tota quietut, offerí a ses senyorias si·ls estava bé de posar-se per medianer en dits // 306r // negocis y procurar algun bon assiento, intercedint ab lo excel·lentíssim loctinent general y ab los demés convinga lo bon assiento de dit negoci. Fonc-li respost per ses senyorias ab gran agreïment de la molta mercè los feya, y que·u estimaven moltíssim, y axí reberen particular mercè de que sa excel·lència los fes mercè de fer sos bons officis, com té acostumat y offert.

Dimecres, a V. En aquest die los senyors deputats junctaren, en la sala gran del consistori, les personas eletes devall scritas, si bé ne havian convidades trenta y no vingueren sinó les baix scritas, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Pere de Roda, ardiaca Lentorn, ardiaca Pla, canonge Serrià, canonge Busquets. Per lo militar: los senyors don Alexandre de Lentorn, don Aleix Albert, don Benet de Fluvià, don Francisco de Erill, // 306v // don Francisco de Argensola, don Miquel Meca, Francesc Cosma Fivaller, March Lentes. Per lo real: los senyors Magí Grau, Joan Francesc Codina, Pere Andreu, Raphael Laudes, Montserrat Móra, misser Steve Monfar. Als quals fonc proposat per ses senyorias y dada raó de les diligències tenen fetes en lo negoci de don Joseph Quintana fins ara, y legida la carta tenen rebuda de sa magestat, supplicant-los sien servits de aconsellar-los lo que·ls apparrà degan fer en ells per la bona direcció de dits negocis, al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic. E, aprés de haver oïda dita proposició dits senyors y haver discutit dits[a] negocis ab molta maduresa y[b] consideració, y havent-hy diversos parers en dits negocis se dexà per altra juncta, y que per ara se faça a saber als magnífics concellers per a que vajan continuant sos bons officis, com // 307r // fins ací, y sien servits junctar lo savi Concell de Cent per poder-los fer una embaxada y dar-los raó de dites coses.

Disabte, a VIII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada, als senyors concellers y savi Concell de Cent estava junt en casa de la ciutat, als senyors abbat Carmona, don Miquel Meca, misser[a] Regàs. Als quals donaren orde los explicassen la embaxada següent: // 307v // «Ab les deliberacions que feren vostres magnificències y mercès, als 25 y 29 de maig pròxim passat, en lo negoci de don Joseph Quintana y de Antoni Gallart, desaner de la Unió, y ab la execució de aquelles, com en les demés occasions que se han offertes han vist per la experiència los senyors deputats la voluntat gran ab que vostres magnificències y mercès desijan fer-los mercè, tenint ab aquella casa la deguda conformitat de les quals restan molt agraïts, ab la nova obligació de servir a vostres magnificències y mercès, y esperan rèbrer-la major en respòndrer a la carta que de sa magestat, tocant a esta matèria y negocis, han rebuda, la qual envian ad aquest savi concell originalment per a que sia legida y·s servescan vostres magnificències y mercès deliberar què, en conformitat del que los senyors deputats han respost a sa magestat, còpia de la qual envian per a que sia legida, respòndrer també per part de aquest savi concell, que tenen molt certa confiansa que anant llur resposta afavorida de aquest savi concell serà ben rebuda y vista per sa magestat, offerint a vostres magnificències y mercès, que en tot lo que se offerirà del servey de aquesta casa[b] acudirà ab molt gran voluntat, y tindran sempre la deguda correspondència.» E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com han feta sa embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que per lo senyor conceller en cap los és estat respost que ho tractaran en concell y tornaran resposta a ses senyorias.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels senyors concellers, los senyors Bernat Romeu, Montserrat Móra, // 308r // y de part de ses magnificències y savi concell los representaren la deliberació havia feta dit concell acerca dits negocis, offerint-los tota bona correspondència y conformitat, axí en cort de sa magestat com ab embaxades al excel·lentíssim loctinent general, enviant-los còpia de dita deliberació. Fonc-los respost per ses senyorias agraint la molta mercè se·ls feya, com sempre ab grans agraïments. E, axí mateix, dits embaxadors aportaren còpia de la deliberació feta per lo Concell de Cent, la qual és del tenor següent:

«Deliberació del Concell de Cent.

Die sabbati octava mensis junii, anno anativitate domini MDCXIII.

a. a continuació ratllat senyors.
b. a continuació ratllat discreció.

a. a continuació un espai en blanc.
b. casa *interlineat.*

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent jurats.

E lo dit concell féu deliberació y conclusió que, de part de aquest savi concell, se scriga una carta a sa magestat, ab conformitat de la que los senyors deputats scriuen, supplicant lo mateix que los senyors deputats li supplican, cometent lo fer y ordenar la dita carta als senyors consellers ab una persona de cada stament, anomenadoras per los dits senyors concellers, y que per dits magnífics concellers se faça una embaxada a sa excel·lència, supplicant-lo sia servit per fer mercè an aquesta ciutat manar tràurer de la presó al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, attès lo molt temps ha que pateix y la molta // 308*v* // falta fa en lo consistori y als molts negocis del present Principat, y perquè ab més calor se pugan tractar les coses occorrents de la captura del dit Joseph Quintana, si acàs sa excel·lència no·ns fa mercè de traure·l de la presó, tingan obligació los dits magnífics concellers cada disabte de ajunctar lo present concell per tractar y resòlrer lo que més convinga al servey de dit Nostre Senyor y de sa magestat y benefici públic. Y que la present deliberació sia feta a saber als senyos deputats per dos cavallers».

Dilluns, a X. En aquest die vingueren en consistori dels senyors deputats lo reverendíssim bisbe de Barcelona y misser Hieònim Astor, conceller segon de la present ciutat, qui alguns dies havia estaven tractant ab sa excel·lència y ab ses senyorias lo assiento dels negocis concorrents de don Joseph Quintana, advocat fiscal y libertat d'ells, y aprés de diverses consultas y tractes referiren a ses senyorias com sa excel·lència deye tenia orde de sa magestat de no fer tracte algú que no revocassen lo *laudamentum curiae* fet contra lo desaner Gallart, o al menys que fecen un tracte que nos valrien més d'ell, y aprés de haver consultat ses senyorias // 309*r* // dits negocis ab sos assessors y consultors no apparegué se degués fer, oferint-los de paraula que no·s executaria, sempre y quant traguessen a dit don Joseph, y axí restà dit negoci en ubert sens poder-se pèndrer resolució en ell. Estaven los senyors bisbe y conceller a la una part y los senyors deputats y oïdors a l'altra, conforme estan en ajunctament de elets.

309*v* Dimars, a XVIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment al dol tenia lo senyor oïdor militar per la mort del senyor Luís Planella, son fill, estigueren allí cerca de mija hora, exiren-los a rèbrer alguns cavallers al primer studi y axí mateix al tornar-se'n los acompanyaren, *anima eius requiescat in pace,* y digueren-se les missas dels officials de la casa de la Deputació.

310*r* Dimecres, a XVIIII. En aquest die vingueren en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Joseph Cescases, Bernat Romeu y, de part de dits concellers, feren relació a ses senyorias com ells eren anats per part de dits concellers al excel·lentíssim loctinent general, supplicant-lo fos servit de tràurer de les presons a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, que·n rebrie particular mercè la dita ciutat. E fonc-los respost que prest tindria resolució de sa magestat en dit negoci, y entén que serà bona.

Divendres, a XXI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels senyors concellers, mossèn Francesc Cosma Fivaller, Miquel Pol, donzells, y de part de dits concellers feren a saber a ses senyorias la embaxada havian feta a sa excel·lència per lo negoci de don Joseph Quintana. E que sa excel·lència los havia respost en effecte lo mateix que en altres embaxades.

310*v* Disabte, a XXII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al Concell de Cent, ab massas y ab la forma acostumada, al Concell de Cent y concellers que estavan juncts, los senyors sacristà Yvorra, don Miquel Meca y de Clasquerí, misser Bernat Sala, enviant-los a fer moltes gràcias dels bons officis havian fet y feyan per esta casa en lo negoci de don Joseph Quintana, offerint-los la matexa correspondència en semblants. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien feta dita embaxada, conforme los ere estat ordenat. Y respongué lo Concell de Cent, per orga del conceller en cap, que ells desijan servir a ses senyorias y a esta casa, y que faran tot lo que serà possible per la bona direcció de dits negocis, y que per dit effecte estaven juncts allí, y abans de dita resolució se feren per ses senyorias diverses embaxades y consultas per los magnífics misser Hieònim Soler, assessor, y misser Pau Moet, deservint de advocat fiscal del General.

Dilluns, a XVIIII. Festa del gloriós sant Joan Baptista.

311*r* Disabte, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

311*v* Juliol MDCXIII

Dilluns, lo primer. En aquest die vingué en consistori lo síndic de la present ciutat y explicà a ses senyorias, de part dels senyors con-

[1613]

cellers, com a 29 de juny proppassat lo Concell de Cent havia feta la deliberació següent:

«Deliberació del Concell de Cent.

Que los senyors concellers façan nominació de dos cavallers per a que vajan ab embaxada als senyors deputats, per a fer-los a saber la resposta que sa excel·lència ha feta al síndic de la present ciutat acerca de la extracció de la persona de don Joseph Quintana de la presó en què està detengut, dient més avall y offerint-los de part de aquest savi concell que vejan lo que esta ciutat pot y deu fer en benefici y bona direcció de dit negoci, que esta ciutat està molt prompta per a fer-ho ab molta voluntat y veras, y que per dit effecte y per executar-ho sia donada facultat, segons que lo present concell dóna y confereix aquella a dits senyors concellers, perquè façen tot lo que convinga, com per los senyors deputats los serà advertit, donant y conferint lo present concell, en dit cars a dits concellers acerca de ditas cosas totas ses veus y forças, ab plenitut de poder y sense referiment algú, ab que lo primer diumenge de juliol pròxim, pus se ha de tenir concell, se haja de fer relació en dit concell del stat en què se trobarà aquest negoci, perquè entesa dita relació, puga lo present concell deliberar com li apparexerà convenir al benefici de dit negoci».

Lo que sa excel·lència respongué al síndic que sobre lo negoci de don Joseph Quintana se havia de cumplir ab puntualitat l'orde de sa magestat.

312*r* Dimecres, a III. En aquest vingueren ab embaxada, per part dels senyors concellers, los senyors Joseph Cescases, Luís Puig y, de part de dits concellers, feren a saber a ses senyorias les diligències havia[a] fetes lo savi Concell de Cent y anava fent en lo de la captura de don Joseph Quintana, y continuava aquells ab molta fervor y voluntat. Fonc-los respost per ses senyorias que·ls besaven les mans per tanta mercè y que no res menys se confiava de ses magnificències y savi concell.

Divendres, a V. En aquest die, després dinar, entrà en la present ciutat lo[b] sereníssim Príncep de Saboya, gran prior // 312*v* // de Castella y general de la mar, ab onze galeres molt a punt, estigueren bona estona al cap del riu de Lobregat, y allí los senyors deputats enviaren dos cavallers per donar-li la benvinguda, ço és, los senyors don Joan Burguès y de So, don Francisco Sans, ben acompanyats de molts officials del General, axí cavallers com altres, ab dos barcas ben a punt y entoldades, y allí foren rebuts de sa excel·lència ab molta cortesia. En aprés, a la tarda, se'n vingueren, sempre tirant y galejant, ab gran contento y aplauso de tot lo poble, feren tres vegades salut molt bella, ab molta artilleria, y los mateix feren los baluarts. La música del General y de la ciutat estava tota en lo portal de mar. No isqueren los deputats a rebre'l per no haver-hy lloc, isqueren sols lo virey y concellers a cavall. En aprés, lo s'endemà, lo anaren a visitar ab gran acompanyament, com allí se dirà.

Disabte, a VI. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment, ab massas y ben acompanyats, a fer visita al sereníssim príncep de Saboya, prior de Castella y general de la mar, en casa del excel·lentíssim loctinent // 313*r* // general, fent-li moltes offertas y donant-li la benvinguda y *parabién* de dit son càrrec, foren molt ben rebuts de sa altesa.

En aquest mateix die vingueren en consistori, per part dels senyors concellers de la present ciutat, los senyors Joseph Cescases, Raphael Cervera y, de part de ses magnificències referiren a ses senyorias com per part sua eren anats al excel·lentíssim loctinent general per supplicar-lo fos servit donar liberat a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, y que[a] sa excel·lència los respongué que havia estat occupat ab la vinguda dels sereníssims prínceps de Saboya, més que ell ho mirarie y dilluns qui ve tornaria resposta. E que ses magnificències faran lo que tocarà a ells en dits negocis ab moltes veres sens levar-ne la mà.

En aquest mateix die féu relació en consistori mossèn Hieònim de Lana, racional, que tot lo que ha comptat fins ací mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecollidor del General de la part de levant, ha girat y pagat a ses senyorias.

313*v* Dimars, a VIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes determinaren y donaren orde als officials de les galeres del General de Cathalunya liurassen a sa magestat o al veedor de ses galeres reals fins en cent-sinquanta forçats, dels que vuy són en la galera dita de sant Ramon, altre de dites galeres del dit General, attès que dits forçats són vuy de poc servey per no estar dita galera de sant Ramon per a navegar, y haver estat molts dies en lo moll sens navegar[b] y restar ya les dos galeres, ço és capitana y patrona, que estan per navegar, proveïdes de tota la gent tenen menester per al rem,

a. a continuació ratllat n.
b. a continuació ratllat gran prior de Castella.

a. que...respongué *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació ratllat y restar.

fent açò també a petició de sa magestat, com ab sa real carta ordena, y per lo excel·lentíssim loctinent general és estat demanat a ses senyorias.

314v Divendres, a XVIIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor comte Rovellach de Saboya, y fonc rebut ab molta cortesia, ab les massas grans, ab dos oïdors (que) isqueren fins als corredors y, arribat en consistori, lo assentaren entre lo senyor deputat[a] ecclesiàstic y militar, isqué lo consistori a rebre·l a la porta del consistori, y dit comte, de part de dits prínceps, féu moltas gràcias a ses senyorias de las mercès havian rebudas de mà de ses senyorias, axí en lo de la mort del compte Emanuel Gilaberto, del cuydado havian tingut en fer-los acompanyar per lo síndic del General per lo dels drets, com en tot lo demés los ha convingut, restant molt obligats en servir a ses senyorias en tota occasió. Fonc-li respost per ses senyorias que tot lo que han fet per ses alteses era poc en respecte del que se'ls deu, y en tota occasió faran com bé tenen acostumat ab altres personas de certas cosas y agreïments, y axí ab lo mateix acompanyament se'n anà.

315r Dijous, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Divendres, a XXVI. Festa de santa Anna.

316r Agost MDCXIII

Diumenge, a IIII. Festa de sant Domingo. En aquest die anaren ses senyorias consistorialment a la[b] iglésia de santa Catherina, ab masses y ab la forma costumada, se assentaren al cor, a la part de la epístola.

316v Dimars, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

317r Dimecres, a XIIII. En aquest die se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat real y no vingué en consistori.

En aquest mateix die, després dinar, anaren los senyors deputats consistorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell, y arribats allí los donà la carta de sa magestat devall scrita, y explicà la creença d'ella, donantlos còpia de dita creença conforme li ha scrit sa magestat, conforme serà ací, aprés de dita carta real continuada, les quals són del tenor següent:

317v *A los venerables, noble(s) y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.*

El rey.

Diputados. Al marqués de Almaçán, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado, he mandado escrivir lo que del entenderéis sobre la resolución que se ha tomado en las competencias entre mi jurisdición real y los inquisidores desse Principado, seré muy servido y os encargo y mando que, dándole entera fee y creencia, proveáis y déis orden en lo que os tocare, que assí se haga, por ser lo que a todos conviene, toda réplica, consulta y difficultat cessante, que tal és mi determinada voluntad. Datus en San Lorenzo, a 9 de agosto 1613.

Yo, el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Comes, Generalis thesaurarius. Vidit Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Montserratus de Guardiola, regens. Vidit Josephus Banatos, regens. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit Martínez Bocclin, regens. Don Francisco Gassol, prothonotarius.

Còpia de la creença de la dita carta de sa magestat.

El rey,

Ilustre marqués, primo nuestro, lugartiniente y capitán general. Haviendo visto los papeles que se me han // 316r // imbiado, assí per vos y los dessa mi Real Audiència y los concelleres dessa ciudad y diputados, como también por los inquisidores desse Principado, y lo que en differentes días me consultaron los de la junta que para esto nombré de mi Consejo de Aragón, y del de la Santa y general Inquisición, y después por ambos consejos, y muy consideradas las raçones de las partes sobre las contenciones y differencias que ha havido y hay entre mi jurisdicción real de una parte y los dichos inquisidores de otra, començadas en ración de haver desarmado el veguer dessa ciudad al cochero de uno de los inquisidores, y ellos haver echado preso un ministro del veguer y otras cosas que se han seguido, y el dessasossiego que desta ha resultado a todos hasta agora, desseando remediar lo presente y también lo porvenir, de manera que del todo cessen enquentros. He resuelto que las partes no se puedan valer por exemplar para otros casos en ningún tiempo de lo que ha passado en estos negocios, y assí annullando, cassando y dando como doy por nullos todos los procedimientos en ración de las cosas sobredichas por parte de mi real jurisdicción y los ministros della, que assí también harán semejante annullación o cassación el inquisidor general o, por su orden, los inquisidores desse Principado, de los que por su tribunal y ministros se han hecho en el discurso destos negocios, contra qualesquier officiales y ministros míos, concelleres dessa ciudad,

a. *a continuació ratllat* militar.
b. *a continuació ratllat* capella.

[1613]

diputados desse Principado y otras qualesquier personas. Os encargo y mando que, en virtud de las cartas que con esta se os embían en vuestra creencia para los dichos diputados y conselleres, tengáis con ellos la mano, y también con los doctores dessa mi Real Audiencia y otros que convenga, para que la alcen del todo en tratar ni passar adelante en dichas contenciones, como también lo ordena el inquisidor general a los de su distrito la alcen por la suya, y uno ni otros, no saquéis ni podáis sacar en tiempo alguno en consequencia ni por exemplar cosas ni autos algunos, de los que en el discurso destas contenciones se han hecho, y para mayor seguridad de las conciencias de las personas contra quien se han fulminado censuras, se manda a los mismos inquisidores que absuelvan ad cauthelam los descomulgados y alcen las censuras en // 318*v* *// cuya conformidad va el despacho del inquisidor, del General, quedando advertidos todos como también lo quedan dichos inquidores, que de aquí adelante, al principio de las competencias y antes de entrar en ellas, unos y otros déis qüenta a los consejos a quien estáis subordinados para que, sin llegar a rompimientos, se compongan por vía de los mismos consejos, y en esta conformidad se scrive también a dichos inquisidores para que lo cumplan, executen y observen, y vos lo ordenaréis assí a los que convenga, toda duda, réplica, consulta, difficultat y contradicción cessante, y en particular estaréis advertido, y todos mis ministros y officiales lo estén, en tener con los inquisidores desse Principado la buena correspondencia ques raçón, que tal es mi determinada voluntad. Datus en San Lorenzo, a 9 de agosto 1613.*

Yo, el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Comes, Thesaurarius generalis. Vidit Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Josephus Bañatos, regens. Vidit Montserratus de Guardiola, regens. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit Martinez Bocclin, regens. Don Franciscus Gassol, prothonotarius.

E, aprés de dites coses, los senyors deputats lo supplicaren ab moltes veres fos servit de tràurer la persona de mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, dels càrcers reals està pres, per ser home no malfactor y ben intencionat, del que ne rebrà lo consistori molt particular mercè, y axí mateix los concellers y consell de la present ciutat. Fonc respost per sa excel·lència que la detenció de dita // 319*r* // captura és millor per dit Cassador, significant perquè no se haja de venir a fer-li causa, y que ell desija dar-los contento, y fet açò se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Francesc Cornet, Bernat Romeu, supplicant a ses senyorias, de part de dits concellers y Concell de Cent, sien servits de intercedir-los ab sa excel·lència los faça mercè de tràurer de les presons reals a mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, lo any proppassat conceller d'esta ciutat, pres per negocis y afers de dita ciutat y sens culpa, offerint-se en tota occasió fer lo mateix, segons la bona correspondència han tingut sempre estes cases. Fonc-los respost ho faran ab molta voluntat.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada, ab massas grans, al Concell de Cent que estava junt, los senyors canonge Garcia, Francesc Cornet, Barthomeu Sala, ciutadà y síndic del General, als quals donaren orde de fer-los a saber la embaxada havian feta lo die present al excel·lentíssim loctinent general, acerca de la captura de Joan Baptista Cassador, y de la resposta que·ls havia feta, offerint-se'ls molt promptes, axí en dites com altres coses en servir-los en quant los sia possible. Fonc-los respost ab[a] molts agraïments.

319*v* En aquest mateix die los senyors deputats cridaren los assessors y advocat fiscal de la present casa, y consultaren-los dita letra y creença per a que·ls aconsellassen lo faedor acerca dits negocis, respongueren a ses senyorias que per després demà tornarien resposta a ses senyorias y u mirarien.

Dijous, a XV. Festa de la gloriosa Assumpció de Nostra Senyora.

Divendres, a XVI. Festa de sant Roc.

Disabte, a XVII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Francesc Cornet, Bernat Romeu y, de part de dits magnífics concellers, feren a saber a ses senyorias la resolució havia presa dit consell en afavorir y[b] // 320*r* // amparar a Joan Baptista Cassador, agreïnt a ses senyorias los bons officis han fet per sa libertat.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real. En aquest mateix die los magnífics assessors y advocat fiscal del General referiren a ses senyorias com ells han mirat dits negocis de la letra de sa magestat y creença del excel·lentíssim loctinent general per lo dels pares inquisidors, y per ésser dit negoci tant grave y de importància, y haver-hy ha-

a. a continuació ratllat g.
b. a continuació ratllat re.

gut sempre en dits negocis doctors applicats, sien servits ses senyorias de anomenar alguns doctors en dret, per a que ab ells ab madur consell pugan tractar dits negocis com és acostumat.

En aquest mateix die los senyors deputats anomenaren nou doctors en drets per a que, junctament ab los assessors y advocat fiscal del General, los aconsellan lo faedor acerca dits negocis de la Inquisició, los quals són misser Reguer, misser Fontanella, misser Gabriel de Malla, misser Bernat Sala, misser Morell, misser Gaspar de Prat, misser Cabrer, misser Puigvert, misser Pere Boix. // 320*v* // Los quals manaren convidar per a demà de matí en la present casa, los quals hy vingueren ab los dies aprés següents.

Dimecres, a XXI. En aquest die tornaren los dies jurídics. En aquest mateix die los doctors applicats per los negocis de la Inquisició, assessors y advocat fiscal, se junctaren ab los de la ciutat per tractar dits negocis de conformitat, y començaren de anar a casa de la ciutat tots, com és acostumat primer, y aprés a l'altra juncta venen ací y axí alternativament.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab massas grans y ab la forma costumada, los senyors canonge Garcia, don Francisco Sans, Agustí Pexau, y·ls donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

321*r* [a]«Excel·lentíssim senyor.

A notícia dels deputats del General de Cathalunya és novament pervingut que, per part del doctor Balthezar Victoria, natural del regne de Aragó, se hauria supplicat a vostra excel·lència, y ab continuada instància instat fos vostra excel·lència servit manar-li donar executorials de la mercè que sa magestat li ha feta del offici de la mestrescolia de la Universitat de Leyda, y com, excel·lentíssim senyor, la dita provisió de persona de dit Victoria sia contra diversas y notòrias constitucions de Cathalunya, ab les quals està disposat que la persona que obtindrà la dita mestrescolia sia natural cathalà, y que estrangers no pugan obtenir officis ni beneficis, ab jurisdicció o sens jurisdicció en Cathalunya, les quals per ésser lo dit Victoria notòriament natural aragonès, y axí estranger, són ab dita provisió violadas, conforme per part dels dits deputats ab diversas embaxadas és estat a vostra excel·lència altres vegades representat. Per ço, nos han ordenat vinguessem a advertir a vostra excel·lència les dites contrafaccions de constitucions, y supplicar extrajudicialment sia vostra excel·lència servit manar sobresèurer en la expedició dels dits executorials per part del dit Victoria instats, fins a tant que, més plenament informat sa magestat de la justícia de aquest Principat, sia de son real servey manar-la administrar, com de mà de vostra excel·lència esperam estas y altres[a] majors mercès».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com sa excel·lència en effecte los ha respost que aquest negoci ell lo havia tractat en Madrid ya al temps el abbat de Ripoll, // 321*v* // y que per a d'açò tingué carta dels deputats predecessors de ses senyorias, y que, essent ací, ell ha vist que en la cort se havia presa resolució en dit negoci, y que ere en effecte que se executàs la provisió feta, y que esta resolució entén tingueren los deputats que vuy són, y que havent-se pres resolució no sab ell com poder impedir dita resolució, que tota via per donar satisfacció als deputats y a tot lo Principat, ho tractarà demà en consell.

Divendres, a XXIII. En aquest die se junctaren los doctors applicats, tots en la present casa, axí los de la ciutat com d'esta casa per los negocis sobredits.

Disabte, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

322*r* Dimecres, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dijous, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Decollati*.

Divendres, a XXX. En aquest die los magnífics // 322*v* // assessors y advocat fiscal de la present casa feren relació en consistori com ells, junctament ab tots los doctors applicats, han presa resolució y fet lo memorial acerca dits negocis de la Inquisició y coses concorrents de la letra de sa magestat, conforme serà ací originalment cosit. E los senyors deputats prengueren aquell per vèurer lo contengut en ell, y també[b] saben que los magnífics concellers volien junctar Concell de Cent per consultar allí dits negocis y memorial, digueren vessen la resolució se pendrie allí perquè poguessen anar tots ab conformitat, lo qual memorial és del tenor següent.

«Sobre lo consultat per los senyors deputats del General de Cathalunya y per los magnífics concellers de la present ciutat de Barcelona, de orde y comissió del savi Concell de Cent, en y

a. a continuació ratllat A notícia dels d.

a. a continuació repetit y altres.
b. a continuació ratllat los.

[*1613*]

acerca la letra real de la magestat del rey nostre senyor, dada en Sant Lorens a 9 del corrent mes de agost de 1613, tramesa a son loctinent general en lo present Principat, donant-li orde y fent commissió del que ha a acordat sa magestat, en y acerca dels debats y contencions que de atràs foren mogudes entre dit loctinent general y Real Consell de una part, y los molt reverents pares inquisidors de altra, per occasió de haver desarmat lo veguer de la present ciutat a un cotxero de hu de dits inquisidors, y *subsequenter* haver pres officials de dits inquisidors a Salvi Boy, ministre y de la família de dit veguer, y de ahí haver-se seguit proceïments fets *hinc inde,* axí per lo Real Consell, havent promulgada *formiter* una sentència de bandeig contra dels dits inquisidors, e decernit lo decret de execució de aquella, y los dits pares inquisidors excomunicat, aggravat y reagravat de fet[a] // 331*r* // moltes persones, axí de dit Real Consell com de la present ciutat, als uns per haver pronunciada dita sentència y entès en la execució y provisions de captures de officials de dita Inquisició, y haver aconsellat com tenien obligació de aconsellar al dit veguer y als concellers de la present ciutat, que per sa obligació peculiar assistien a dit veguer los assessors del General de Cathalunya, advocats ordinaris de la present ciutat y altres doctors applicats infrascrits, vista y del modo que·s deu y ab gran diligència y cuydado, ponderada una y moltes vegades dita real letra ab tota la humilitat y obediència que·s deu, y les coses acordades e deliberades per la magestat del rey senyor nostre, y vistes y diligentment considerades les moltes letras que, en differents dates, són estades trameses, axí per los senyors deputats com per dits magnífics concellers y concell de la present ciutat al dit rey y senyor nostre, y ensemps vista una letra de sa magestat scrita al senyor virey, dels 30 de dezembre de l'any 1611, en la qual carta és la clàusula y paraules formals següents, *Y les digáis que del tenor de las dichas cartas que me han scrito, particulamente de la de los diputados hazíen mención de algunas constituciones desse Principado que supplican les mande guardar, se collige piensan que yo he mandado se assuma aquí la causa que sobre esta contención pende en essa Real Audiencia, y que en ella he proveído judicialmente sobreceimiento, advertiéndoles que se enganyan. mucho, porque nunca tal ha sido ni es mi real intención ni contravenir a las constituciones que dizen en su carta, sinó que a su misma supplicación, extrajudicialmente tengo la mano en que se assiente bien lo passado y se ponga orden en lo porvenir*. En y ab les quals, ab molt gran conformitat, axí per part de sa magestat com per part de la Deputació y d'esta ciutat, no se entenia ni se ha entès may que lo remey se supplicava, y contínuament se ha supplicat en raó de la retardació de la execució de dita real sentència de bandeig, hagués de ser com tampoc no puga ésser contra usatges, constitucions, costums, usos, privilegis, observansa, ni pràctica de // 331*v* // Cathalunya, ni tal fonc ni entengué ésser la mente de sa magestat, sinó a fi y effecte que dita sentència de bandeig ab tot effecte fos executada, y per dita execució los excessos e modos extravagants de proceir de dits pares inquisidors molt prejudicials a la quietut de la terra en regalies de sa magestat, estimades per ella tant com és degut, cessassen y tinguessen lo reparo y remey que convé, veent que en dita letra real, dels 9 del corrent, se ha acordat cosa desonant a dit intent, y al supplicat continua per esta ciutat y Deputació, troban y son de parer, salva sempre la gran clemència del rey nostre senyor, que la dita letra de 9 de agost, en quant revoca, cassa y annul·la tots los proceïments fets en raó de la alt dita contenció, y per consegüent dita sentència de bandeig y decret de execució de aquella, y diu que en sdevenidor dits proceïments no·s pugan tràurer en conseqüència ni per exemplar, y en lo que ordena y mana que en lo pervenir en les competències, ans de entrar en ellas, se done raó als consells a qui uns y altres estan subordinats per a que per medi de dits consells se compongan dites contencions, conté los prejudicis, violacions y contrafaccions de constitucions de Cathalunya següents: primerament, sa magestat y sos predecessors de gloriosa memòria, se serviren per sa clemència posar-se ley a si mateixos e a sos successors, e encara a lur primogènit e successors de aquell en llur primogenitura, de que en ningun temps no signarien ni consentirian se signàs cartas, rescrit, letra, albarà o qualsevol altra scriptura, de que·s seguís o pogués seguir y proceir alternativament cognició o execució alguna dins lo principat de Cathalunya que concernesca o toque o tocar puga interès de part deduïble en juý, volent que si per oblívio o importunitat, o encara de certa sciència, ço que Déu no vulla, que són paraules de la matexa constitució, era fet lo contrari *ipso facto* fos nul·le, // 332*r* // sens poder alcançar efficàcia alguna, ne de dret ne de fet, imposant penas axí al official que tal executàs, com a la part que tal instàs, la qual constitució o capítol de cort, que és primera sots lo títol De offici de canceller, en lo libre I de la nova co(m)pilació, pareix resta violada en quant sa magestat ha volgut conèxer de la pretesa nul·litat dels proceïments fets per lo Consell Real, y ha rescrit y manat dita letra, cometent dins del principat de Cathalunya execució de son real acordi y resolució feta *extra Principatum,* en cosa que manifestament hy ha

a. a continuació un memorial que ocupa els folis 323-330, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 696.

interès y molt gran de part, no sols particular, però de tot lo principat de Cathalunya, deduïble o deduït en juý, e portat a sentència y aquella a decret de execució. Segon, baxant a significar prejudici més particular la ciutat de Barcelona, e los que junctament havian instat la dita sentència de bandeig e successive la execució d'ella, veent que lo loctinent general de sa magestat retardava la execució facti y plenària de dita real sentència de bandeig, en què estava la expedició de justícia, reparo y tota la consolació de aquest Principat, solicitant ab moltes veres ab scripturas, supplicacions et respective requestes la execució de dita sentència, e que no fos aquella denegada ni retardada, per ser com ere la retardació e denegació de aquella contra totas las constitucions compreses sots lo títol general De execució de sentències en lo libre 7 de la nova copilació, foren forçats y necessitats los d'esta ciutat de Barcelona, ço és, deputats y consellers, acudir extrajudicialment a la magestat del rey nostre senyor, a qui podien y devien acudir en semblant cas, segons que generalment ho disposa la constitució única sots lo títol De Audiència de príncep, de la qual se desprèn que la terra està molt excusada, sinó per necessitat constreta té obligació de acudir a la magestat del rey senyor nostre, a fi y effecte de representar sos treballs y agravis que pateix per aguardar, de un tant gran rey y senyor, remey competent, servades sempre emperò les constitucions, y en particular les disposants que les causas de Cathalunya no pugan exir en // *332v* // manera alguna del present Principat, si y de la pròpria manera que dit capítol de cort ho stableix y ordena, y al sereníssim rey don Philip segon de gloriosa memòria li plagué, y ho disposan més expressament la constitució 1, 2, 13 y 19, del títol De jurisdicció de tots jutges, y la constitució 2 que comença Les causas dels pubills, del títol De evocació de causas. Havent, doncs, la ciutat de Barcelona, bé y legítimament, segons la forma de les constitucions recorregut y acudit a la magestat del rey nostre senyor, *necessitate compulsa,* per a representar-li la retardació de justícia que conforme dites constitucions, del títol De execució de sentències, y altres ya referidas, era denegar la justícia en no fer dita execució, havent primer, com se ha dit, supplicacions y requestes fadigant al dit loctinent, que en lo dit Principat no té superior. Per sa real clemència sa magestat havie y devie servir-se en donar remey y reparo al que se li havia supplicat, cometent a personas residents dins lo present principat de Cathalunya, juristas, la conexensa si dita retardació de justícia era ben al·legada y deduïda, y essent-ho com ho és, los dits comissaris ab veus y nom de sa real magestat, havian de proveir que dita justícia fos ministrada ab tot effecte, com expressa y formalment ho disposa la constitució del rey don Ferrando Segon, en orde 14 sots títol De jurisdicció de tots jutges, que comença Clarificant, y en altre cas semblant la alt al·legada constitució 2, títol De evocació de causas. Per manera que, havent sa magestat acordat y resolt, no solament que dita execució no sia feta però que la dita sentència real e tots los actes precedents e subsegüents sien nul·los y de ningun effecte, y en temps algú no·s pugan tràurer en conseqüència, no sols no cometent està cognició, però fent-la en sa real cort *extra Principatum Cathaloniae,* dexàs vèurer clarament que dita provisió y real acordi, no sols no és conforme al supplicat, però encara expressament contradiu y contrafà, –parlant sempre ab lo acato degut– a la constitució Clarificant. Tercer, lo dit real acordi, en contra generalment ab quasi tota la bona administració de la justícia y govern de la casa real del rey senyor nostre, per ser estada ab gran deliberació y maduresa, axí ab lo dit títol De offici de canceller, com en los títols De Audiència y Consell Real, y molts altres títols de constitucions de Cathalunya subsegüents que tenen respecte al mateix, y assenyaladament ab la constitució 7, que comença Més avant, y la 12, que comença Com per la bona administració, junctades ab la 15 del dit títol De la elecció dels doctors de la Audiència, y ab la dita constitució Clarificant, statuïda y ordenada una Audiència Real, ab presidència de loctinent general, y en son cas del portant-veus de governador, en la qual Audiència, a fi y effecte que discurs de la justícia ab tot compliment y despidició d'ella tinga millor compliment y alcance la expedició total dins lo mateix principat de Cathalunya, sens restar què decidir ni conèxer cosa alguna *extra Principatum,* foren y són estades ordenades tres salas, entre les quals n·i ha una, dita tercera, a ont se remata en totas causas civils la tercera instància, que és lo últim estat del total compliment de la administració de la justícia, de manera que ara sien causas de primera instància o de segona o de tercera y última, o causas que d'ellas dependescan per occasió de nul·litat o nul·litats que·s pretenga ésser comesa o comeses en les sentències, axí dit article de nul·litat com de supplicacions, recorsos, querelas o de altra qualsevol manera, són estades sempre y perpètuament definides y resoltes en la Rota de Cathalunya, sens haver-hy hagut necessitat ni ser estat possible haver de anar en altra part, y si al rey y senyor nostre en Castella li fos permès, o en altra part que·s trobàs fora del Principat declarar nul·les y tenir per tais les sentències reals fetes y concluïdas en dita Real Audiència, seguir-se-hi·a que molts, ab temeritat e importunació, molestarien a sa magestat se servís manar declarar nul·les les conclusions fetes en dit Real Consell, no dep-

[1613]

pendent de altres sinó de si mateix, pus està ordenat per a donar conclusió // 333v // a totes les instàncias que poden succeir seguir-se-hi·a, lo que causaria major dolor, que orde tant vigilantment y ab tanta christiandat y treball instituït y ordenat per los sereníssims predecessors y per sa real magestat per la bona administració y expedició de la justícia, se vindria a perturbar y del tot subvertir, y·s farie notable contrafacció a les constitucions alt ditas, y lo dit Real Consell que sempre s'és conservat ab una gran y notable auctoritat, com és degut, se deslustraria, ab confiança que cada hu podria tenir de alcansar semblants annul·lacions y cassacions. E, finalment se'n seguirien excessius e insupportables gastos, lo que és contra lo intent y fi de dites constitucions, ordenades per la bona administració y expedició de la justícia. Quart, lo dit prejudici e violació de constitucions se qualifica perquè, havent-se resolt y feta conclusió en lo Real Consell, y de aquella emanada dita sentència real del bandeig, aquella ha y deu ésser posada a tota execució, en tant que no pot, segons constitucions de Cathalunya, ésser fet empatxament algú per lo rey senyor nostre eo per son primogènit e successors llurs, per via de dilació, sobreceïments, precs, menasses o per qualsevol altra via a la execució y ordinació de la justícia, que per lo canceller regent la Cancellaria, reladors e doctors del Real Consell, delegats o altres a qui serà comès serà administrada, segons que per administrar los toca en lo present Principat, com expressament ho disposa la constitució 2ª, començant Lo canceller, sots títol De offici de canceller, en y ab la qual en tant se desija que la justícia administrada tinga son èxit, que si per cas, ço que Déu no vulla, com diu la matexa constitució, que al rey nostre senyor, eo son primogènit, paregués ordenar cosa que empatxe y embargue // 334r // lo curs y execució de dita justícia, los dits canceller, regent la Cancellaria o altres demunt dits no hajan ni degan servar la tal jussió. E per ço vol y ordena dita constitució que los dits canceller e regent la Cancellaria juren ans del regiment de sos officis, e lo vicicanceller e regent la Cancellaria presten homenatge de guardar *ad unguem* la dita constitució, y lo mateix disposa la constitució 6 del títol De diversos rescrits, en la qual[a], després de haver dit que en causas y plets pendents no sien otorgats guiatges, sobreceïments, moratòrias, elongaments o altre impediment per lo qual la dita causa hagués de ésser empatxada o differida se ajusta. E axí mateix sia observat en execució de sentències obtingudas e altres execucions, les quals constitucions són molt concordants a la dita y sobre al·legada constitució primera del mateix títol De offici de canceller, a ont se ordena que lo official inobedient a semblants jussions sia castigat, y molt més largament fonc disposat en la constitució del sereníssim rey don Ferrando Segon, 11 en orde sots títol De observar constitucions, començant Poc valria, en quant dispon y ordena que semblants jussions, rescrits e letres, encara que fossen de propi motiu e de certa sciència, e que per qualsevol causa o raó e sots qualsevol imposició de penas, sian nul·les e invàlidas, e per los officials y jutges de qualsevol nom y preeminència sian, no sian obeïdas en manera alguna encara que emanàs primera, segons e tercera jussió e qualsevol altres manament. En est Principat ya s'és vist alguna vegada revocar-se alguna sentència real sens conexensa de causa, // 334v // però no és estat fora del Principat ni per lo senyor rey, sinó ans bé en Corts Generals per dit senyor rey y la terra junctament, com appar per la constitució final, sots títol De hòmens propris, en la qual se revoca una sentència donada per lo sereníssim rey Alfonso sobre las remensas, per ésser com diu la matexa constitució contra constitucions, usos, pràticas y consuetuts del present Principat, que denota que pus no·s féu dita revocació per lo rey a soles, sinó en Corts Generals ab consentiment dels braços, se tingue per despedit que no·s podia fer altrament, y si aquella sentència, no obstant fos contra constitucions de Cathalunya, y per consegüent tal que ya de si se havia de tenir per nul·la, no la revocà dit sereníssim rey don Ferrando a soles, sinó que aguardà revocar-la en Corts Generals en lo mateix Principat. Ab major raó esta sentència de que·s tracta, que no sols no és contra constitucions de Cathalunya, però ans conforme a ellas, apar no·s deu revocar per dit rey senyor nostre a soles et *extra Principatum*. Cinquè, y principalment pareix és prejudici notable lo que resulta de dita letra real, en lo fi d'ella en quant diu –*quedando todos advertidos de aquí adelante al principio de las competencias, etcétera*– ordenant sa magestat que per lo loctinent general y altres presidents y Real Audiència no·s done principi a competències algunas que primer no consulten ab lo Consell de Aragó, dient està dit // 335r // Consell Real de Cathalunya subordinat ad aquell, salva semprer la matexa clemència de sa magestat, y parlant ab lo acato que·s deu, resulta de dita letra notabilíssim prejudici. Primo en dir que aquest Consell Real de Cathalunya en les coses en particular de justícia y administració d'ella sia subordinat al real Consell de Aragó, com aquest Consell Real tinga per cap a la dita real magestat, y per aquella a son loctinent general y alter nos, y en si tinga tanta plenitut de administració de justícia y tal y tanta jurisdicció, quanta ne tindrie y té lo mateix príncep de Cathalunya y comte de Barcelona, per a deffinir

a. a continuació ratllat aj.

y conclòurer totalment y ab tota integritat tots los graus de justícia que en la cumplida administració y total exercici de aquella se puga desijar y demanar, de tal forma que, com diu la matexa constitució 2ª sots lo títol De offici de canceller, y dita constitució Clarificant, la justícia en Cathalunya se administra per lo mateix senyor rey y en son nom, y axí no dependeix ni està subordinat aquest Consell Real a altre consell. Segon, resulta major prejudici en quant diu no admetan ditas competències ni donen principi a ellas que no consulten ab dit Consell de Aragó, car si se offereix firmar-se de dret, com se firma en lo occorrent cas, y·s pot firmar-se en altres moltíssims esdeveniments semblants contencions que molt sovint succeexen, serie detriment notable per a la justícia de les parts que havent firmat de dret, solicitant e instant la despidició de la justícia, se·ls digués que està pendent consulta, de ont se seguiria retardació de la justícia y empatxament de la administració de aquella, lo que dita constitució segona, // 335*v* // sots títol De offici de canceller, expressament diposa no·s dega ni·s puga fer, y de haí se subvertiria lo orde y trassa importantíssima que los sereníssims reys de Aragó, prínceps de Cathalunya y comtes de Barcelona, statuïren y ordenaren com està dit en la expedició de la justícia y seria contra pràtica inconcussament observada en lo Real Consell, la qual no menys se deu guardar que los matexos usatges de Barcelona y constitucions generals de Cathalunya, com expressament ho disposa la constitució 10, començant Desijants, y moltes altres del títol De observar constitucions, y la constitució 4, que comença Ordenam, del títol Si contra dret, la qual disposa que si letra alguna serà impetrada contra privilegi general o special o contra costums generals o specials no sia rebuda. Tercer, et último, perquè dient sa magestat en dita letra que estigan advertits en lo temps esdevenidor indefinitivament en totes contencions, appar que fa ley general, que és molt particular naturalesa de les leys proveir al esdevenidor, lo que és directament contra las constitucions de Cathalunya, en les quals està disposat que la magestat del rey senyor nostre y sos successors no pugan fer leys ni statuts generals sens assistència y consentiment dels tres braços en Corts Generals, y en particular contra la constitució I, que comença Volem, statuïm y ordenam, sots títol De usatges, y la 2 del títol De interpretar constitucions, que ajusta que ni millorament necessari // 336*r* // a la interpretació de alguna constitució ya feta se puga fer sinó en Corts Generals, particularment essent dit acordi de sa magestat y letra real, e diàmetro contrària a moltes y diverses constitucions, com de sobre està apuntat y referit, y assenyaladament contra les constitucions y concòrdias que donen forma a les contencions que·s mouen entre jurisdicció real y ecclesiàstica, y no menys contra la pràctica verificada ab molts exemplars del usatge *Ad vim namque de jure fisci,* que disposa que lo senyor rey haja de subvenir als oppressos, la qual subvenció és estada posada en ús y pràtica ab la forma que en lo present cas és estada observada. Per totes les quals disposicions se pren esta regla certa e indubitada, que si són jutges ecclesiàstics ordinaris firman la contenció dins breu termini, ab nominació y elecció de àrbitre, sens poder rèbrer la dilació porrogació alguna, y si són delegats apostòlics, feta la firma en lo Real Consell, per bona expedició de la justícia y perquè la regalia de tanta valor té sa magestat dins los confins de son regne, tenint sa intenció fundada, amonestats que vingan a informar lo banc real, tenen obligació precissa de fer-ho, altrament essent contumaces, y no regonexent esta regalia tan deguda a sa magestat, com a perturbadors de la pau y quietut pública se proceex contra d'ells ab la forma referida en dits usatges y altres leys de la terra, e bona pràtica y observansa de aquellas. E tot açò restaria pervertit si dites consultas se havian de interposar, ans de donar lloc a dites contencions, *et interim* les parts havents interès pa- // 336*v* // tirien notablement et força·n haurien de supportar danys irreparables. Essent d'esta manera los prejudicis resultants de dit acordi y real letra de sa magestat, no·y ha dubte sinó que, de un rey y senyor nostre tant christià y zelós de la justícia y del benefici comú de aquest son Principat se pot y deu sperar, admetrà los advertiments que ab lo sòlit respecte y gran prudència dels dits senyors deputats y magnífics concellers y savi Concell de Cent li seran representats. Lo remey de que los infrascrits doctors aconsellan, poden y deuen usar dits senyors deputats y magnífics concellers per reparo dels prejudicis y contrafaccions de constitucions de Cathalunya alt referidas és que, axí per part de dits senyors deputats y magnífics concellers y savi Concell de Cent se scriga a sa magestat, mostrant-se molt agraïts del gran desig mostre sa magestat tenir de la tranquilitat y quietut d'esta sa ciutat y Principat ab dits molt reverents pares inquisidors, ab dita real carta que per lo loctinent general los és estada amostrada, y junctament li representaran lo desig tenen de obeir en totes coses a sa magestat, com a fidelíssims vassalls. Però com dita letra real encontra ab moltes y diverses constitucions generals y altres leys de la terra, usos, pràcticas y styls de aquella. Per ço, supplicaran a sa real magestat sia de son real servey manar reparar los prejudicis conté dita real carta, de manera // 337*r* // que assentant-se lo negoci, com se spera de la real magestat, dites constitucions resten sens violació alguna.

Y ans de scríurer a sa magestat se podrà fer embaxada a sa excel·lència, representant-li com la dita carta de sa magestat, còpia de la qual manà sa excel·lència donar als dits senyors deputats y magnífics consellers, encontra ab constitucions de Cathalunya y altres leys de la terra, y per tant supplicar-lo sie servit no consentir que lo contengut en dita real carta, en lo que té respecte als prejudicis sobredits, sia posat en execució, ans sia servit fer mercè a esta ciutat y al Principat, intercedir ab sa magestat scrivint-li en conformitat de dits senyors deputats y magnífics concellers, que per sa benignitat y real clemència mane reparar los alt dits prejudicis, confiat que ab la mercè y favor de sa excel·lència sa magestat farà tota mercè y gràcia a esta ciutat y tot son Principat.

Dalmau, assessor civitatis. Fivaller, advocatus civitate. Aylla, consulens. Rubio, consulens. Sagarra, consulens. Cancer, consulens. Monfar et Sors, consulens. Carreras, consulens. Aymeric, consulens. Tristany, consulens. De Ripoll, consulens. Josephus Ramon, consulens. Petrus Soler, assessor, Hieronimus Soler, assessor. Moet, fisci Generalis advocatus. Morell, consulens. Cabrer, consulens. Reguer, consulens. De Prat, consulens. Bernardus Sala, consulens. Fontanella, consulens. De Malla, consulens. Boix, consulens. Puigvert, consulens.

337v Setembre MDCXIII

Dilluns, a II. En aquest die vingué[a] en consistori mossèn Steve Vallalta, notari de Barcelona, sots-síndic de la ciutat y, de part dels senyors concellers, dix a ses senyorias com mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, exactor del General, qui estave pres y detengut en los càrcers reals d'esta ciutat per orde del excel·lentíssim loctinent general, estava per negocis de la ciutat pres y no per sos propris, y axí la ciutat y Concell de Cent havia determinat amparar-lo y pagar-li tot lo gasto feye, y axí supplicaven a ses senyorias fossen servits en manar pagar al qui serveix son offici son salari y demés avaries, attès està justament impedit, usant en açò de la bona correspondència han tingut sempre estes cases. Fonc-li respost per ses senyorias ho farien ab molta voluntat, y·ls servirien com los desijan servir ab majors coses, y axí·l deliberaren pagar com en libre de Deliberacions.

338r Dijous, a V. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Miquel d'Oms, cavaller, y mestre[b] Rossell, ciutadà, y de part de ses magnificències aportaren a ses senyorias lo vot del Concell de Cent celebrat lo die de hair per los negocis concorrents, offerint tota bona correspondència com fins ací, y supplicant-los vajen continuant dits negocis com fins ací, y que junctassen braços per dits negocis. Fonc-los respost per ses senyorias que·ls besaven les mans per la mercè y per la bona correspondència, y que per ells no·s perdrà punt, lo qual vot és ací continuat del tenor següent:

«Deliberació del Concell de Cent.

Que puntualment se seguesca lo que los magnífics advocats applicats en aquest negoci, axí per los senyors concellers com per los senyors deputats, aconsellen en son vot, donat en scrits y firmat de ses mans en lo present concell legit, fent primer una embaxada a sa excel·lència, en conformitat de la resolució y vot de dits magnífics advocats, scrivint aprés a sa magestat en conformitat també de dit vot y resolució de dits advocats, ab lo mayor encariment que·s puga, remetent lo despaig faedor al senyor don Christòfol de Queralt, embaxador del General de Cathalunya, scrivint a dit senyor don Christòfol de part de aquest savi concell se servesca donar las cartas, axí a sa magestat com a les demés // 338v // personas que apparexerà convenir, y fer en dit negoci les diligències convingan per reparo y benefici d'ell, fent a saber esta deliberació als senyors deputats, y supplicar-los de part d'esta ciutat sien servits volen escríurer ab conformitat d'esta ciutat, axí a sa magestat com a les personas convinga, y fer les diligències convenients, cometent lo scríurer y ordenar les cartas necessàrias als senyors concellers, y també lo despedir lo correu que ha de aportar lo despaig que sia per propri, o com millor los apparexerà convenir en benefici de dit negoci.»

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers mossèn Alexandre de Aguilar, Barthomeu Sala, ciutedà de Barcelona, y de part de ses senyorias los digueren com tenen vist lo vot del Concell de Cent, y que ells faran com en ell se conté. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han explicada sa embaxada a dits senyors concellers, com per ses senyorias los és estat ordenat, y han respost ab molt contento y agraïment que estava bé.

339r Diumenge, a VIII. Festa de la gloriosa Nativitat de Nostra Senyora.

Dimars, a X. En aquest die vingué en consistori mossèn Steve Vallalta, notari de Barcelona, sots-síndic de la present ciutat, y de part dels senyors // 339v // concellers explicà a ses senyorias com ses magnificències lo die de hair, a 9

a. a continuació ratllat ren.
b. a continuació un espai en blanc.

del corrent, per execució de la deliberació feta per lo Concell de Cent, anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, acerca de la carta de 9 del mes proppassat reberen de sa magestat per los negocis de la Inquisició, fent-li a saber la resolució havien presa los doctors en dits negocis. E que lo dit senyor loctinent general en effecte respongué lo següent: que, per ses indisposicions, no havia pogut parlar de aquest negoci al Consell Real, y dir-los lo que ell hy entenia en aquell, perquè en ninguna contenció que la Inquisició hagués tinguda ab la real jurisdicció se havia proceït y alcansat tant en favor de la jurisdicció real com en aquesta, y que la sentència era estada donada, y lo exemplar fet, y encara que sa magestat hagués scrit que ell havia revocat y donats per nul·les los proceïments fets per los jutges seculars contra dels inquisidors, que no podian dexar de ser fets, *et de his quae foris sunt nihil ad nos,* y que encara que sa magestat ordenava que en altres occasions de contencions, ans de entrar[a] en elles, cada un tribunal acudís primer a donar raó al consell superior de qui tenian deppendència, però que ell assegurava que, offerint-se occasió, los inquisidors acudirian ab sa excel·lència perquè les assentàs y compongués, y que si ell no les assentava o no podia, que nosaltres no podíem impedir que los inquisidors no acudissen y donassen raó al consell de la Santa Inquisició, que ere son superior, però que nosaltres acudicem al consell superior que açí tenim, que és lo Consell Real de Cathalunya, y que aprés de haver tractat en lo consell ho tractarà ab los matexos senyors concellers, que desija fer tot lo que poria en benefici d'est negoci, y aprés lo suplicarem per lo negoci dels cóps, etcètera. Fonc respost per ses senyorias a dit sots-síndic que besaven les mans a ses magnificències per lo avís y bona correspondència.

340*r* En aquest mateix die los senyors deputats, oïda la dita resposta feta per sa excel·lència, determinaren convidar vint-y-quatre personas graves dels tres staments, y de les més graves pogueren trobar, per aconsellar-los lo faedor acerca dites coses de dita real carta de sa magestat y creença d'ella, ordenaren convidar aquelles per a demà a les tres horas després dinar.

Dimecres, a XI. En aquest die los senyors deputats y senyors oïdors de comptes, lo senyor deputat militar absent del consistori y casa de la Deputació, e personas eletas devall scritas dels tres staments, ajunctades en la present casa de la Deputació y en la sala gran de ort se sol tenir ara lo consistori y en lo estiu, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors don Honofre de Lentorn, ardiaca Pla, paborde Caldés, sacristà Yvorra, canonge Coll, degà Terré. Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Miquel Meca, // 340*v* // Francesc Cosma Fivaller, Pere Pau de Belloc, March Lentes, don Francisco de Erill, don Ramon Blanes. Per lo real: los senyors conceller segon de Barcelona, Julià de Navel, Montserrat Móra, Pere Andreu, misser Pere Aylla, misser Montserrat Monfar y Sors. Als quals fonc proposat lo contengut en la proposició següent:

«Proposició.

Considerant aquest consistori los notables prejudicis resultavan a tot lo Principat en los negocis dels inquisidors, quints, mestrescolia de Leyda, remissió de Làtzer Sendiu y altres[a], fou resolt convenie enviar un embaxador a sa magestat, com en effecte fou nomenat don Christòfol de Queralt y, per estar molt al cap de dits negocis, lo doctor Francesc Aguiló, assessor d'esta casa lo enviarem per advocat de dita embaxada. Sa magestat manà a dit don Christòfol se'n tornàs, detenint-se en Çaragossa. Donarem orde a dit doctor Aguiló, a qui no // 341*r* // comprenie lo mandato de sa magestat, passàs en cort per solicitar la entrada de dit don Christòfol, com en effecte la alcansà, explicada per dit don Christòfol la embaxada, axí per los caps que aportava en comissió, com per lo de la pragmàtica dels pedrenyals que fou publicada. Estant detengut dit don Christòfol en Çaragossa, succeí la captura de don Joseph Quintana, advocat fiscal d'esta casa, per lo port de una spasa larga, y com fos cosa nova que per port de spasa fos capturat un cavaller y official tant preeminent del General, obstant los privilegis sobre lo port de armas a dits officials concedits, fou resolt fos feta embaxada de tres, com en effecte foren nomenats don Gispert de Guimerà, per lo stament militar, y lo doctor Francesc Aguiló per lo stament real, perquè junctament ab don Christòfol de Queralt fecen embaxada per la captura de dit don Joseph, y tots juncts continuassen la embaxada per los demés caps tenia en comissió dit don Christòfol. Sa magestat manà a dit don Gispert se'n tornàs, y a nosaltres scrigué lo mateix, y apparexent-nos se feye notable prejudici al stament militar no entrant dit don Gispert en cort, donarem orde a dit don Christòfol y doctor Aguiló no entenguessen en ningú dels altres negocis sinó sols en lo cap de la entrada de dit don Gispert, qui està detengut en Alcalá cerca de quatre mesos fa, sens haver-se pogut alcansar licència perquè entràs, ans bé, segons scriu dit don Christòfol, se ha presa resolució en tots

a. a continuació ratllat el.

a. a continuació ratllat y altres.

[1613]

los caps, si bé lo senyor virey fins ara no·ns ha dit cosa alguna, y per remato diu que lo vicecanceller li digué en lo cap de la entrada de don Gispert que no·y havia perquè entrar en cort, essent tots los negocis resolts. Lo doctor Aguiló, aprés de haver informat y fets molts memorials sobre tots caps de la embaxada se emmalaltí, demanà'ns licència, recusàrem-la donar algun temps, després, carregant-li més la indisposició, forem forçats haver-le·y de // 341*v* // concedir, donant orde a don Christòfol solicitàs ab moltes veras la entrada de don Gispert, sens tractar dels altres negocis, dient-li que, en tenir licència de entrar, avisàs ab diligència perquè poguessem enviar embaxada per lo bras real. Per la estafeta passada, aprés de haver-nos donat part de la resolució se ha presa en tots los negocis, nos demanà dit don Christòfol licència per tornar-se'n. Hair reberem un correu a les quinze ab cartas de don Gispert de Guimarà, demanant axí mateix licència per estar mal y no tenir speranças de entrar en cort. Totes estes cosas nos causan molt gran afflicció, considerant que las embaxadas que en altres temps solian ser de molt gran effecte ara no aprofitan cosa alguna, y lo pijor és que sa magestat mana als embaxadors se'n tornen, y per fer-los entrar s·e de pèrdrer molt temps y gastar lo General lo que poria servir per altres effectes, majorment estant la terra tant destruïda, axí per faltar lo commers, per causa de la infinitat de ladres la inquietan, causant notable dany als drets del General, ultra les males anyadas la tenen affligida, com és notori. Havem resolt que, per acertar en la resolució que convindrà en negocis tan àrduos, importava donar-ne part a personas de qui pogués tot lo Principat, y nosaltres en son nom, tenir certitut de acertar. Supplicam a vostres mercès sien servits aconsellar-nos lo que podem y devem fer, axí en lo que té respecte a la licència demanan dits embaxadors, com en tot lo demés apparega convenir, que a més speram resultar-ne molt gran servey a Déu Nostre Senyor, y benefici universal, nosaltres ho reputarem a singularíssima mercè.»

Oïda la dita proposició per dits senyors de dit ajust, // 342*r* // y aprés de haver discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, y dient quiscú son parer, la major part aconsellà a ses senyorias, que, attesa la gran importància y qualitat de dits negocis, los quals no sufren dilació, y aquella podria ser molt danyosa, aconsellan a ses senyorias que se scriga a don Christòfol de Queralt encarregant-li la solicitació de tots los negocis, per importar ara més se inste lo reparo de la contrafacció de totes constitucions que en ningun temps, dient-li que en ninguna manera li poden donar licència que los negocis no tingan resolució, y que desenganye als senyors del Consell Supremo y als demés convinga, que los senyors deputats insistiran sempre a la resolució de dits negocis, y que si no basta dit don Christòfol n·i enviaran tres, y sinó nou o més, fins a tant se tinga resolució en ells, per ser los negocis tant graves y de tanta importància, y que a don Gispert, si appar a ses senyorias, li donen licència. E, fet açò, los dits senyors deputats digueren a dits senyors de la juncta que·ls agraïen molt son bon consell y parer, y que ells faran lo que tocarà a ells ab diligència. E, encontinent los dits senyors deputats y oïdors tornaren a fer altra proposició de paraula als dits senyors de dita juncta, contenint en effecte los grans excessos fan los ladres y mals hòmens per Cathalunya, anant ab grans quadrilles en gran augment, captivant gent, robant y matant, y levant lo líbero commers, de tal manera que ya no·s por anar per Cathalunya ab elles, y com vuy han rebut una carta del tauler de Caldes, avisant a ses senyorias com allí ya los parayres no poden apparellar draps per causa de dits ladres són entrats en dita vila, y allí han morts y nafrats alguns, la qual serà baix continuada, del que·n resulta notable torb y dany al General, y axí supplican a ses mercès sien servits en aconsellar-los // 342*v* // lo que degan fer en dits negocis, al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic de dit General. Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, y lastimar-se molt tots de dits excessos y desdichas, aprés de haver discutit dits negocis y dit son parer, aconsellaren a ses senyorias que per ésser los dits negocis tant àrduos y de tanta importància, necessite de gran remey y, ací de gran acordi, per tant supplicaren a ses senyorias, tots conformes, sien servits de fer algunas junctas per dits negocis, per poder pensar lo remey d'ell convenient. Oït per dits senyors deputats dit consell y parer, pregaren a dits senyors que per a demà, a les tres horas després dinar, sien tots en lo mateix lloc per vèurer lo que·s porà fer, y perquè tots tingan temps en pensar en dits negocis.

«Letra del tauler del General en la vila de Caldes.

Als il·lustres senyors deputats de Cathalunya, mis senyors. Barcelona.

Il·lustres senyors.

Vuy dilluns, que comptam a 9 del present mes de setembre, a les quatre horas de vespre, poc més o manco, una ramada de bandolers, fills de perdició, poc tements a Déu y a la justícia, no han dubtat de venir a les murallas de la vila ab manu armada y robà molts troços de draps dels estiradors dels parayres, no obstant que la gent

de la vila // 343r // los ha tirat y encalsats, dels quals los dits bandolers han mort a dos de la part del rey, y nafrats a tres altres de la part també del rey, de manera que·ns tenen tan opprimits que pobres parayres no tindran remey de tràurer ningun drap al sol ni als tiradors, per tenir-nos tan opprimits, y anar ells tots carregats de pedrenyals y nosaltres ab pobres escopetas. La primera cosa, per fer exir la gent, mataren un home de la dita vila. Y yo, vist açò per lo dels draps, essent tauler del General, he volgut fer avís a vostres senyories perquè proveescan lo que convé per remediar semblant cas, no més, Christo ab tots, de Caldes als 10 de setembre 1613.

Benet Olivellas, altre dels taulers del General de la vila de Caldes.

Lo nom dels bandolers segons se diu és Gabriel Serra y Pau Sal·la, ab la companyia del Trucafort eren quaranta passats.»

Dijous, a XII. En aquest die los senyors deputats y oïdors y personas eletas del die de hair, exceptat lo conceller segon, qui ere en casa de la ciutat, convocades en lo mateix lloc y estància, tractant acerca dels negocis dels ladres del die de hair, aconsellaren a ses senyorias fecen embaxada al Concell de Cent estava junct les horas, fent-los part del que ací se tractava, pregant-los que ab conformitat entenguessen tots en dits negocis, // 343v // lo que serie en gran servey de Nostre Senyor Déu y de sa magestat, y benefici públic. E axí ses senyorias enviaren ab embaxada a dit consell los senyors ardiaca Lentorn, don Joan Burguès y de So, misser Steve Monfar y Sors, per fer-los a saber dites coses y supplicar-los fecen lo mateix. E, tornats de sa embaxada, referiren a ses senyorias com havien oïda tots dita embaxada, molt bé y amb molt gran gust, e que allí se tractaria y resoldria lo faedor.

344r Dilluns, a XVI. En aquest die se junctaren les personas eletas del negoci dels ladres, en què se legiren alguns memorials y apuntaments, molt al propòsit per dit effecte, per algunas personas de dita congregació aportades, y restaren en poder de ses senyorias.

Dimecres, a XVIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori, per part dels magnífics consellers de la present ciutat, mossèn Galceran Calopa, scrivà major de casa de la ciutat, y mossèn[a]. Pedralbes, official de dita casa, y de part de dits concellers feren a saber a ses senyorias com, esta nit passada, (assaltaren) la casa d'en Roma, pagès, junct al monastir de Montalegre, y se'n han aportat los ladres lo hereu de la casa, cas molt lastimós y a las portas de Barcelona. Y axí digueren ses senyories a dits officials que besaven les mans als senyors consellers per lo avís, y que ells estan junctant-se cadaldie per dits negocis ab los elets, y no·y perdrien punt, y confian que ses magnificències fan lo mateix, y aprés de algunes dades y respostas entre los senyors concellers y dits senyors // 344v // deputats, com veyen que lo remey més principal en dits negocis ha de exir de la justícia, concertaren que lo senyor deputat ecclesiàstic y lo conceller en cap vajen vuy mateix ben acompanyats per a representar al excel·lentíssim loctinent general dites coses, per ésser fora ciutat en (H)orta, a la torre del ardiaca Lentorn, anant quiscú per si per representar-li dites coses, y supplicar-li lo remey, y offerint-li son costat.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors, considerant que ha molts dies que lo excel·lentíssim loctinent general està mal y està fora a la torra del senyor ardiaca Lentorn, y axí havent-li volgut fer embaxada consistorialment no·ls és estat possible, y veent que és molt necessari, determinaren que lo senyor deputat ecclesiàstic vaja per representar aquella. Lo qual, lo mateix die, ab sinc cotxos, ben acompanyat de alguns cavallers y officials del General, ab son porter devant ab la massa gran, (hi) anà. Apearen-se primer en la torre de mossèn Bertrolà, que està prop de la dita, y de allí envià dos officials per demanar hora, y arribà també en la matexa torre lo senyor conceller en cap per fer-li altra embaxada, y arribat allí li representà en effecte com, entenent lo consistori de dits deputats los grans danys fan los ladres y bandolers en lo present Principat, matant, robant y captivant de cada die, y fent casos enormes, arribant a les portas de Barcelona, en gran deservey de Nostre Senyor Déu y de sa magestat, y per dit effecte han fet nominació de 24 personas dels tres staments, // 345r // de les més graves han pogut trobar, per aconsellar-los lo faedor en dits negocis, los quals de cadaldie se juncten en la casa de la Deputació per dits effectes. E com dits remeys hajan de venir principalment del auxili y bon govern de sa excel·lència, com a cap. Per tant, supplican a sa excel·lència sia servit de sa part procurar en estirpar dits vellacos y mala gent, offerint-se dits deputats de fer per sa part tot lo que·s puga per ajudar a sa excel·lència en dits negocis y per dita extirpació, supplicant-lo se'n torne en Barcelona, y que dexe per ara la anada, entén y vol sa excel·lència fer a Tarragona, per la gran necessitat hy ha de remediar dites coses. E, axí mateix, supplica sia servit en fer-los mercè de intercedir-los ab sa magestat acerca de algunas parau-

a. a continuació un espai en blanc.

las hy ha en sa real carta de 9 de agost proppassat, acerca dels negocis de la Inquisició, en les quals hy hauria moltes contrafaccions de constitucions, supplicant lo mane remediar-ho, com appar ab un memorial de diversos doctors graves, còpia del qual se donà allí a sa excel·lència per dit senyor deputat, lo qual està continuat atràs en lo present dietari. E sa excel·lència en effecte respongué, ço és, quant al primer cap dels ladres, que ell entén que los casos se són fets per ací cerca ho fan ladres margenesos, junctant-se quatre o sis gavaigs, com feren en lo cas del comte Saboya, perquè ací prop no és possible hy haja quadrilles, per quant misser Ramon y misser Roca són a Vic y Tortosa, y per allí és lo Trucafort y altres quadrilles, y que en lo de cativar gent no troba hy haja millor remey que prohibir que ningú // 345*v* // puga rescatar, y axí se remediaria dit negoci, a bé que fos en dany de algú. E, replicant-li dit senyor deputat ab algunas rèplicas bonas, dix que ell serie en Barcelona demà tan, y que ell hy entendrie, e que ya havia fet alsar lo sometent, agraïnt-los son bon cuydado y diligències. E, quant al segon cap de la carta de sa magestat, que ell entenie estava bé per al Principat, y que sa magestat ho havia molt mirat, y que totavia les contrafaccions (podien) replicar-se ab sa magestat. E, abans de dites coses, lo conceller en cap féu la matexa embaxada acerca dels ladres, y aguardà a dit deputat en la matexa torre de Bertrolà, y dit senyor deputat ab tots los de sa companyia se'n tornà a dita torre, y allí tots comunament refrescaren.

Dijous, a XVIIII. En aquest die, després dinar, se junctaren les personas eletas per lo dels ladres, o les demés d'elles, y tractaren allí alguns apunctaments acerca de dits negocis, havent rebuts alguns papers importants de uns y altres, los quals se dexan per a que ab menor número de personas se conbinassen y veessen lo que convenia y se pogués fer per ara al excellentíssim loctinent general y a la ciutat.

346*r* E, la matexa nit, entenent ses senyorias que se junctava lo Concell de Cent per dits negocis dels ladres, determinaren de enviar una embaxada al dit concell per fer-los a saber les diligències se feyen en esta casa per dits negocis, y lo que havia passat en ells, supplicant-los fecen per sa part lo que tant toca a tots, per ésser los danys tant grans, y per ço enviaren als senyors canonge Garcia, don Joan Burguès y de So y Francesc Ferrer, ciutadà de Barcelona, los quals anaren ab les massas grans y ben acompanyats. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien feta dita embaxada com per ses senyorias los era estat ordenat ab gran exageració, y que aquella havian oïda molt bé, y dits senyors concellers los respongueren per part de tots com agrahien molt a ses senyorias son bon zel y cuydado, y que ells ho tractarien, y del què resoldrien ho farien a saber a ses senyorias.

Divendres, a XX. En aquest die los senyors deputats reberen un billet del excel·lentíssim general lo marquès de Almaçán, lo qual és del tenor següent.

El doctor Hierónimo Senjust, que de mi parte fue a hablar a vuesas mercedes en lo que le encomendé, me ha traydo la respuesta, de que se darán sus pagas a los cavallos que aquí // 346v // están, y que se acudiría en esta occasión con dinero del servicio de las últimas cortes, en que no se puede librar por agora hasta responder a una carta de su magestad que sobresto he recivido estos días, y tener resolución de allà, lo demàs que vuesas mercedes offrecen per a la persecución de ladrones y gente ruín, es como se devía sperar de tan principal consistorio, haviendo yo savido quan conformes han venido en esto todos vuesas mercedes, a quien doy por ello muchas gracias de parte del Rey nuestro senyor y de la mía, estimando en lo que se deve el servicio que en esta occasión offrescen a su magestad, confiando se podían seguir effectos de importancia. Para en esta ausencia mía dexo nombrado al canchiller y doctores de la Audiencia Josepe Ferrer, y al dicho Hierónimo Senjust y Francisco Bonet, con quien se podrá tratar, conferir y resolver lo que más en esta materia se offresciere y pareciere convenir. Guarde Dios a vuesas mercedes, hoy 20 de setiembre 1613.

El marqués de Almaçán.

En aquest mateix die los senyors deputats, havent rebut lo sobredit paper o billet del senyor loctinent general, com havia anomenat al senyor canceller y tres doctors del Real Consell per tractar y apunctar dits negocis dels ladres, encontinent feren nominació de sis personas, ço és, dos de cada stament, per tractar dits negocis ab les nomenadores per la ciutat, les quals foren los senyors ardiaca Lentorn, ardiaca Paulo Pla, don Joan Burguès y de So, Francesc Cosma Fivaller, misser Astor, concell(er) segon; y mossèn Montserrat Móra, // 347*r* // als quals manaren convidar per a demà després dinar a les tres horas.

Disabte, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol. En aquest die se junctaren les dites sis personas eletes en la casa de la Deputació per als dits effectes.

Diumenge, a XXII. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment ab massas a casa del excel·lentíssim loctinent ge-

neral, enviats a cercar per ell. Y, arribats allí, los donà la carta de sa magestat de 13 de setembre corrent, y explicà la creença d'ella, enviant aprés còpia de dita creença, lo tenor de la qual carta y també dita creença és lo següent:

El Rey

Diputados. Al marqués de Almaçán, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado, he mandado scrivir lo que del entenderéis sobre la resolución que he tomado en las cosas y cabos que don Christóval de Queralt y el doctor Francisco Aguiló me han representado en vuestro nombre después que aquí llegaron. Seré muy servido que, dándole entera fee y creencia a lo que acerca de cada uno dellos os dixere, attendáis al cumplimiento de lo que os tocare y seáis cierto en lo que hu(v)iere lugar, he[a] de hazer hos merced y favor, como lo merecen vuestra fidelitat y buen zelo, y el amor con que me servís. Datus en Sant Lorenço, a XIII *de setiembre* MDCXIII.

Yo el rey.

Vidit Roig, vicencancellarius. Vidit Comes, thesaurarius generalis. Vidit don Josephus Banyatos. Vidit Fontanet, regens. Vidit Pérez Manrique, regens. Vidit don Montserratus de Guardiola, regens, Vidit Martinez Bocclin, regens. Vidit Franciscus Gassol, protonotarius.

247*v* *Al marqués de Almaçán, mi lugartiniente y capitán general en essos nuestros Principado y Condados de Rossellón y Cerdanya.*

El Rey.

Ilustre marqués, primo, nuestro lugarteniente y capitán general, don Christóval de Queralt y el doctor Francisco Aguiló me dieron vuestras cartas luego que llegaron a esta corte, y presentaron los demás papeles y memoriales que trahían en conformidad de sus instrucciones, junto con los demás que después acá les havéis remitido, haziéndome relación de todo lo que contenían, y solicitado con particular cuydado y puntualidad los negocios que han sido por vosotros embiados, y haviéndose visto lo que convenía para facilitar su breve y buen despacho, consideradas muy bien sus pretensiones, he mandado tomar en cada uno de los cabos de su memorial la resolución siguiente.

Quanto al primero, que pretenden haver recibido agravio en haver quebrado los de la Unión, rondando de noche, la spada a don Josepe Quintana que con ello se hizo torb a la exacción de los d(e)rechos de la Generalidad, por lo qual pudieron hazer el laudamentum curiae, y sobre que también ha imbiado últimamente a don Gispert de Guimará, se responde que de la misma confessión del dicho don Josepe consta lo contrario, pues él dize que después de haverle quebrado la spada fue y habló con los ministros de la Generalidad, para cuyo effecto havía salido aquella noche, advertiéndoles del fraude que se temía que havían de hazer a[a] los d(e)rechos, por lo qual es notorio que no havía torb, y por el consiguiente han procedido mal los diputados en hazer el laudamentum curiae, y assí os encargo y mando tengáis la mano muy apretada en que se administre justícia en este negocio, de manera // 248*r* *// que mis regalías no queden prejudicadas y se quite la consequencia para que otra vez no se muevan dichos diputados con tanta facilidad a hazer lo que no devieran.*

A la quexa que tienen y han dado de que se exigen los quintos de las imposiciones que reciben las universidades, yo mandaré, como tengo ya mandado, que se administre justícia, assí en los processos que sobresto están pendientes en essa mi Real Audiencia, como en los demás que tocare a essa materia. También se quexan de la pragmática que he mandado publicar, executar y guardar sobre la prohibición de los pedrenyales en essos mis Principado y Condados, havéis de dezirles que antes bien, como la experiencia ha mostrado y muestra de cadaldie, importa sumamente la exención y observansa della para la paz y quietud de toda essa provincia, y que assí como cosa de tanta consideración y importancia les havéis de encargar mucho que ayuden a ello, maiormente haviendo declarado los doctores dessa mi Real Audiencia que no contraviene a las constituciones desse Principado.

Sobre las differencias que ha havido entre mi jurisdicción real con los inquisidores desse Principado, por haver desarmado una noche el veguer a un cochero de dichos inquisidores, he mandado ya tomar la resolución que por otra se les scrivió, y assí acerca desto no havrá más que dezirles de encarregarles mucho que en aquella conformidad lo cumplan y quede assentado por ser lo que a todos conviene.

En lo que pretenden de que el capitán general de las galeras desse Principado y los demás estipendiarios dellas no estén subjetos a mi capitán general de la tierra, se les ha scrito ya lo que es mi voluntad que se haga en ello, y se va mirando lo demás que convindrá para sustentarlas.

348*v* *Sobre la provisión que se hizo de la persona de fray Pedro Sancho, que no es cathalán, sinó de la ysla de Menorca, para la abbadía de la Portella, orden de San Benito, se responde ya que al tiempo de su*

a. he *interlineat.*

a. a *interlineat*

provisión no estuve informado que fuesse natural de la dicha ysla de Menorca, y solamente se entendió que era conventual de Nuestra Señora de Montserrate, y assí quedo advertido para otras occasiones.

Últimamente se quexan de la remissión que hizistes de Lázaro Sandín de Sotomayor a esta corte, pretendiendo que es contra constituciones el hazerlo. A esto se responde que, consideradas las causas que concurrían, y los exemplos que hay, y en la forma que se hizo, no huvo contravención de constituciones.

Todo lo sobredicho es lo que occurre en respuesta de los cabos que contienen las dichas cartas y memorial, havéis de hazer llamar a los dichos deputados, y en virtut de la carta que sobre esto se les scrivirá, en vuestra creencia los explicaréis mi voluntad en todo lo sobredicho, para que la tengan entendida, y los dichos don Christóval de Queralt y doctor Aguiló se les ha dado orden, y también a don Gispert de Guimará, que pues con esto se ha respondido a todo lo que me han supplicado por parte de los dichos diputados, se buelvan luego sin entretenerse más aquí por ello, ni hazer gastos voluntarios, y acudan a vos, de quién sabrán todo lo que en cada cabo he mand(ad)o responder, assegurándoles de mi voluntad que en lo que huviere lugar he de hazer merced y favor como merece su fidelidad y buen zelo y el amor con que // 349*r* *// me sirven. Datus en Sant Lorenço, a* XIII *de setiembre* MDCXIII.

Yo el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Comes, thesaurarius. Vidit don Josephus Banyatos. Vidit Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Montserratus de Guardiolla, regens. Vidit Martinez Bocclin, regens. Don Franciscus Gassol.

349*v* Diumenge, a XXVIIII. Festa de sant Miquel.

Dilluns, a XXX. Festa de sant Hieròn im.

350*r* Octubre MDCXIII

Dimars, 'lo primer. Festa del Àngel custodi.

Dijous, a III. En aquest die féu relació en consistori, en presència dels senyors deputats y oïdors, y de mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General, Miquel Fontana, porter de ses senyorias y carceller de sos càrcers, com no és en ses presons Andreu Amorós, de Cambrils, ni en tot est any le·y ha tingut.

Divendres, a IIII. En aquest die vingueren en consistori los senyors canceller[a], misser Hieròn im Senjust, misser Francesc Bonet, misser Joseph Ferrer, doctors del Real Consell, anomenats per ses senyorias // 350*v* // y[b] junctaren-se en la sala del consistori ab ses senyorias, y ab los sis elets anomenats per ses senyorias per tractar los negocis dels ladres, estigueren ab consistori, ço és, los senyors deputats y part dels elets a la una part, y a l'altra, vers la porta, lo senyor canceller al cantó, y al seu costat lo senyor conceller segon, y aprés d'ells los tres doctors del Real Consell, y dos dels elets, y allí se estigueren tots lo després dinar tractant dits negocis, ysqueren los senyors oïdors dos a rèbrer lo senyor canceller ab maças xicas, y axí mateix al senyor conceller segon.

Disabte, a V. En aquest die vingueren en consistori, ab embaxada per part del bras militar, los senyors don Francisco de Erill, Francesc Cornet, don Bernat Sala, Bertran Valls y de, part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits en procurar alguns remeys per los ladres y mala gent van per Cathalunya ab moltes quadrilles captivant gent, robant y matant, y fent coses enormes, levant del tot a dita causa lo commerci, del que no sols los particulars, més també la Generalitat y drets d'ella ne patexen moltíssims, com ses senyorias hauran ya vist y examinat, y a bé han entès fan ya alguns bons officis y diligències, totavia los pregan ho vajan continuant ab moltes veras, per lo que //351*r*// la qualitat del negoci requer ab totas les vias possibles. Fonc-los respost per ses senyorias y dada raó de les diligències han fetes y van fent en dits negocis, y que no·n llevaran mà de ninguna manera, y que de part de dits senyors deputats digueu als senyors de dit bras que de sa part hy ajuden també com és de raó.

En aquest mateix die tornaren en consistori les ditas personas eletas del die de hair, y tractant altra vegada de dit negoci se legiren allí diversos apunctaments.

Diumenge, a VI. En aquest die tornaren en consistori dites persones eletes per les matexes causes.

Dilluns, a VII. En aquest mateix die tornaren en consistori dites persones de hair y altres per los matexos effectes, y estigueren allí fins a la nit. En aquest mateix die lo senyor canonge Dalmau, oïdor de comptes ecclesiàstic, en consistori de la present casa de la Deputació, requerí a mí, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, continuàs lo següent. «Yo requeresc al

a. a continuació un espai en blanc.
b. a continuació ratllat junctament.

senyor Alexandre de Aguilar, deservint l'offici de exactor del General, present en consistori, execute principals y totes les fermanses de la bolla de Tarragona, trienni 1599, axí en béns com en persones, sens excepció alguna». E lo senyor deputat militar dix y requerí lo mateix que ha requirit lo senyor oïdor ecclesiàstic. // 351*v* // E lo dit mossèn Alexandre de Aguilar, responent, dix que ell està prompte y apparellat en fer tot lo que tocarà a ell.

Dijous, a X. Preu fet de la obra de la Dressana al pati gran, com en libre de Deliberacions.

Disabte, a XII. En aquest die los senyors // 352*r* // deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers de la present ciutat, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y de Papiol, dient-los en effecte com tenen entesos alguns debats són entre la ciutat y lo balle general. E que si a ses magnificències estarà bé que dits senyors deputats s·i posen per medianers per remediar-ho ho faran ab molta voluntat, per lo que·ls desijan servir. E, tornat de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells los han explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que·ls han respost que besan a ses senyorias les mans per la mercè se'ls fa, e que ells ho tractaran y tornaran resposta a ses senyorias. Poc aprés vingueren ab embaxada en consistori, per part de dits senyors concellers, los senyors Francesc Cosma Fivaller, Jaume Aymeric, doctor en drets, y de part de dits senyors concellers digueren a ses senyorias, besaven a ses senyorias les mans, y agrahien molt la mercè que se·ls feya en lo que vuy se·ls era enviat a dir per lo negoci del balle general, y axí acceptaven la mercè que per ses senyorias se·ls offeria, offerint-se en tota occasió promptes com bé tenen acostumat. E axí los senyors deputats, lo mateix die y molt poc aprés, enviaren dits senyors dos cavallers a la Ballia General y a la ciutat per tractar dits negocis y concert d'ells.

352*v* Dimars, a XV[a]. En aquest die los senyors deputats y oïdors, aprés de haver tractat per alguns dies acerca de les obras fetes per mestre Pere Blay, mestre de cases, en la capella gran de la present casa, y vista una supplicació y memorial per ell donat del que ha fet de més en ella, conforme la capitulació de dita obra, y del que·y resta a fer encara, resolgueren que sien anomenats dos experts conforme vol lo acte de dita capitulació anomenadors, hu per quiscuna de les parts, perquè miren, regonegan y judiquen dites coses. E lo dit mestre Pere Blay era molt content de dita resolució, y axí ell anomenava per sa part a Raphael Plansó, mestre de cases.

Dimecres, a XVI. En aquest die Pere Ferrer, mestre de cases, féu en consistori, mijansant jurament per orde de ses senyories, la relació següent:

«Molt il·lustres senyors.

Per orde y manament de vostres senyories só anat a la torre de misser Jaume Regàs, y allí he vist los danys diu li han donat los sclaus de les galeres del General de Cathalunya, y seguint l'orde que per ses senyories me fou donat, prenguí en ma companyia un pagès que·s diu Gaspar Torner, lo qual me certificà ab moltes veras que los danys havia rebuts dit misser Regàs ell los sabrà molt bé, per estar ell molt // 353*r* // ver de la torre de dit misser Regàs, y ell havia vists los marges y les socas de les oliveres, y los empelts de aquellas de la manera estavan abans, y de la manera estan per avuy, y axí oïda dita relació los dos rodaren la heretat de dit misser Regàs, y comptarem los peus de les oliveres se'n havian aportats dits sclaus y los marges romputs, los quals olivers los han arrebassats de socs y de rael, y romputs ab moltes parts los marges de pedra, y per ser cosa de pagès lo dany y valor del que poria valer, y no de mestre de cases, lo dit Torner digué que juxta sa consciència avaluava dit dany tot junct ab quinze liures, ço és, los danys dels olivers y marges, y yo certific a vostres senyories que dit misser Regàs se li ha fet dany a sa heretat, conforme diu lo expert pagès desús dit, perquè jo·u he vist, y aquesta és la relació que fas a vostres senyories, vuy a 26 de agost 1613.

Yo, Pere Ferrer, mestre de cases, advero lo sobredit ser ver.»

Divendres, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

353*v* Dilluns, a XXII. En aquest die mossèn[a] Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecollidor del General de la part de ponent, havia pagat y girat a ses senyorias tot lo que ha comptat de dita sa sobrecol·lecta.

Dimars, a XXII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, lo real absent, anaren consistorialment, ab massas y ab la forma acostumada, al excel·lentíssim loctinent general en sa casa, qui poc havia era arribat de Tarragona, a

a. a continuació ratllat I.

a. a continuació ratllat Hieròn im.

[1613]

ont havia estat molts dies, y arribats allí, se li donà la benvinguda per ses senyorias, y aprés se li referí los grans danys fan per tot lo Principat los ladres, ab moltes quadrilles, y com per dit effecte se eren junctats en la present casa lo canceller y doctors del Real Consell, que sa excel·lència era estat servit de anomenar ans de anar-se'n, ab lo conseller segon y personas eletas, y estavan aguardant tots ab gran desig a sa excel·lència, per comunicar ab sa excel·lència los parers y apunctaments fets acerca dits negocis, confiats ab lo auxili y amparo de sa excel·lència se farie gran fruyt en dits negocis, supplicant-li molt encaridament la brevedat de la resolució, // 354*r* // per ésser tant necessari y important al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic. E sa excel·lència en effecte respongué com ell desijave moltíssim lo bon èxit de dits negocis, y que encara que tinga poca salut ell anirà en persona, sens perdonar a treballs alguns, y desija ésser lo capità de la Deputació per est effecte, perquè dits negocis tingan bon succés, com se confia, y axí ell se veurà ab los del consell y resolrà dits negocis ab la brevedat possible.

Dimecres, a XXIII. Festa de la translació de la gloriosa santa Eulàlia, patrona d'esta ciutat.

Divendres, a XXV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Miquel d'Oms, Magí Grau, supplicant a ses senyorias, de part de dits magnífics concellers, // 354*v* // los façan mercè de scríurer a sa magestat per lo negoci de la Ballia General, intercedint per[a] dita ciutat, y també per a que los receptors de la present casa giren vuy lo diner en la taula de la present ciutat con per capítols de cort està ordenat. Fonclos respost per ses senyorias que en tot procurarien en servir a ses senyorias ab moltes veras.

Disabte, a XXVI. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment ab massas a la iglésia de Bethleem, a ont se tenian conclusions públicas, foren-hy també los senyors concellers, estigueren ab cadires de vellut y coxins tots, ço és, los concellers a una part del evangeli, y los deputats a l'altra, per fileres.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels apòstols Simon y Juda(s).

355*r* Dimecres, a XXX. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, y sis persones eletes per ses senyorias acerca dels negocis dels ladres, y los senyors canceller y tres doctors del Real Consell, per dit effecte nomenats per sa excel·lència, aprés de diverses junctas tingudas en la present casa acerca d'estos negocis, y de vists y recopilats diversos memorials e advertiments acerca dites coses fets y apunctats prengueren la resolució següent.

«Resolució.

Attenent y considerant lo quant tenen affligit aquest Principat los ladres y gent de mala vida, cometent infinits homicidis, robos, plagis y altres enormes delictes, en molt gran deservey de Déu Nostre Senyor y de sa magestat, y total perdició d'esta província, axí per estar infamada en altres regnes, com per restar lo commers del tot acabat per faltar la contractació, per ser robats tots los caminants y traginers, no sols una vegada, però dos y tres en molt poc discurs de camí. De ont ha resultat estar lo General impossibilitat de cobrar sos dèbits, valent molt poc les terças dels sobrecollidors, y lo que pijor és, que no·s trobaran arrendadors per les bollas del trienni vinent, per quexar-se tots que no cobran lo que acostumaven de las bollas arrendades, y que anant a sos arrendaments són cativats, com ha succeït estos dias passats a Philip Planes, ciutadà d'esta ciutat, arrendador de la bolla de Tàrrega, lo qual venint de dita vila és estat cativat, y encara per avuy està en poder dels ladres, per demanar molt gran quantitat per son rescat, lo que té en gran extrem atemorizat a tots, tement més càurer en mà de dits ladres que ser cativats de moros, per los perills se veuen, en tant que molts, aprés de ser rescatats, venen a morir del que han patit y perden les vidas aprés de restar ses muller, fills y família // 355*v* // del tot destruïts. Y si bé per remediar semblants danys en lo any proppassat se feren per ses senyorias moltas diligències, com appar per los dietaris d'esta casa, emperò com no·s pogueren posar en execució per no haver acudit tots los qui havian de ajudar a la expulsió, anant aprés crexent lo mal, és estat forçat cercar altres medis per liberar-se de tant gran oppressió, elegint ses senyorias vint-y-quatre elets de tots staments, fent diverses embaxades al senyor virey per dit effecte, y aprés de moltes junctas, ab dits elets se'n han tinguts altres ab lo molt reverent canceller y magnífics misser Joseph Ferrer, misser Hierònim Senjust, y misser Francesc Bonet, doctors del Real Consell nomenats per lo senyor virey, y sis dels vint-y-quatre elets, lo hu dels quals és estat lo magnífic misser Hierònim Astor, conceller segon d'esta ciutat, junctant-se tots molts dies en la present casa per tractar de la expulsió de dits ladres, y aprés de legits molts memorials y considerats tots los advertiments se havian donats a ses senyorias, aconsellaren a ses senyorias y foren de parer convenia que per lo senyor virey se anomenassen algunas perso-

a. a continuació ratllat sa magestat.

nas de qualitat, divididas per veguerias, ab instruccions particulars que se·ls donassen, perquè ajuden als veguers y balles, alsant les regalias dels que capturaran, procurant que las universitats anomenen personas de confiansa, assenyalant-los salari per cada die dels que se ocuparan en la persecució y no més, y açò perquè sia ab manco gasto, y dita persecució se continue, y perquè tots se animen y tingan speransa que, fent bons effectes, tindran alguna ajuda de costa, que ses senyorias façan publicar cridas per totes les ciutats, vilas y llocs del present Principat, offerint ab ells premis, és a saber, per qualsevol ladre, cap de quadrilla que serà pres y condemnat a la pena ordinària del delicte per lo Real Consell, y executada la sentència durant dita persecució; per quiscú de dits caps de quadrilla, paguen de pecúnies del General dos-centes liures, y per qualsevol ladre de pas cent liures, y per quant importa molt que los fautors sian condignament punits y castigats, per ser la principal causa de dits danys, per ço se hajan de donar cent liures a qui descubra y donarà prova plena contra quiscú de dits fautors, perquè puga ser feta provisió de captura con- // 356*r* // forme disposició de les generals constitucions, y aprés condemnat y executada la sentència, ab los matexos modo y forma se ha dit dels caps de quadrilla y ladres de pas, y havent entès que lo senyor virey hi ha tot loat y approvat, y que se és encarregat de la vegueria de Barcelona y sots-vegueria de Igualada y Moyà, ab determinació de exir personalment en dita persecució. Y que tots los com<p>tes del present Principat y altres personas principals han offert ab molta voluntat fer lo mateix, de què se poden promètrer molt grans effectes, y axí aconsellen a ses senyorias sien executades y deliberades dites coses lo més prest sia possible, conforme la qualitat de dits negocis requer.»

Y aprés de feta la dita resolució, y posada en un full de paper, ses senyorias enviaren aquella per los senyors Francesc Cosma Fivaller, misser Steve Monfar y Sors, per a que poguessen representar aquella a la setzena elegida per dits negocis per lo savi Concell de Cent. Y, tornats, referiren a ses senyorias com los havien dit ho tractarien ab dita setzena y tornarien resposta.

Dijous, a XXXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, inseguint lo dit consell y parer de les persones eletes del die de hair, feren deliberació en dit negoci dels ladres, com en libre de Deliberacions està continuada, a la qual se ha relació.

356*v* Diumenge, lo primer. Festa de Tots Sants.

Disabte, a II. Die de la comemoració dels Defuncts.

Diumenge, a III. En aquest die, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, reberen ses senyorias un paper contenint en effecte la resolució havie presa la setzena[a] de dits negocis dels ladres, lo qual serà continuat a sinc del present mes, per ésser tot una cosa. En aquest mateix die los senyors deputats enviaren una embaxada al Concell de Cent, qui estava junct, ab massas grans y ab la forma acostumada, los senyors canonge Garcia, Alexandre de Aguilar, Barthomeu Sala, ciutadà de Barcelona, donantlos orde explicassen al dit consell les moltes diligències y junctas fetas per orde de ses senyorias en la casa de la Deputació acerca dits negocis dels ladres y dels // 357*r* // danys inaudits causavan en aquest Principat, robant, matant y captivant en gran infàmia e ignomínia de nostra nació, levant del tot lo líbero comerci y contractació, sens poder-se ya anar per los camins, enviant-los còpia de la deliberació y apunctaments fets per ses senyorias y personas eletas en dits negocis, supplicant-los ab moltes veres que com a tant principal part de aquest Principat y zeladors del benefici comú, attengan en dits negocis, y passat per lo que ab tant madur consell y ab tantes junctas s'és tractat y considerat, axí per est consistori y juncta com per la setzena per dit savi concell elegida. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y que aquella és estada molt ben rebuda, ab gran attenció y contento. E que los senyors concellers los han respost que allí se tractaria y del que·s resolria avisaran a ses senyorias.

Dilluns, a IIII. En aquest die vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat[b], y de part de dits senyors concellers donaren a ses senyorias còpia de la resolució o deliberació havia feta lo Concell de Cent acerca dits negocis dels ladres, la qual és del tenor següent.

«Deliberació del Concell de Cent.

Die dominica III menis novembris, anno anatividate domini MDCXIII.

Convocat y congregat lo Concell de Cent, jurats, // 357*v* // en la sala gran de les cases del dit honorable concell, en lo modo y forma acostumats, etcètera.

a. a continuació repetit la setzena.
b. a continuació un espai en blanc.

[*1613*]

Primerament per lo magnífic conceller en cap, en veu sua y dels altres magnífics concellers, fonc explicat y donat per proposició etcètera.

A trenta-hu del mes de octubre 1613. Los senyors concellers y setzena per a la persecució dels ladres elegida, oïda la embaxada los és estada feta per part dels senyors deputats, explicada per los senyors Francesc Cosma Fivaller y, misser Steve Monfar y Sorts, que està contenguda en una scriptura per dits embaxadors donada als senyors concellers, del tenor següent: «Los senyors deputats del General de Cathalunya, etcètera.» Y també oït lo que per part del senyor virey han[a] explicat al present consell los senyors misser Joseph Ferrer y misser Hieròn im Senjust, doctors del Real Consell, contenint en effecte lo mateix que està continuat en dita scriptura, exortant y pregant que la present ciutat ajude en lo que puga per a la persecució dels ladres y altra gent facinerosa, que tenen turbada la pau pública, inquieta y escandalizada Cathalunya, senyaladament en fer nominació y lista de un bon número de persones per a que pugan ab ses armas, sempre que seran demanades per lo senyor virey, acudir les que de aquelles seran necessàries a la persecució de dita gent facinerosa, considerades les coses dalt referides, y les diverses junctas que per lo mateix effecte són estades fetes en la Deputació y en esta casa, loant y approvant los apunctaments sobre açò fets per los senyors deputats, y adherint al que per part de sa excel·lència y de ses senyorias los és estat demanat, han determinat y resolt que los senyors concellers, en nom y per part de la present ciutat, façan nominació de sinc-cents hòmens, ab sinquanta deseners, deu sinquantaners, que sien o per medi de confrarias o altrament, hàbils y sufficients per a // 258*r* // les armas per acudir en qualsevol occasió que sia necessari a la captura, persecució y expulsió dels ladres, conforme per los senyors concellers los serà ordenat, y que sempre que de aquells ne seran necessaris vint, quaranta, sexanta, cent o més, per a les occasions se offeriran. Sia donat per cada die que aniran fora la present ciutat per dit effecte: als soldats quatre reals, als sinquantaners, deu reals, als dezeners, sis reals a quiscú, de qualsevol stament que sien, la qual paga o salari los correga del die que partiran fins al die que tornaran a la present ciutat, y no més ni en altre temps, y que los senyors concellers una vegada cada mes hajan de donar raó del estat de aquest negoci al savi Concell de Cent, y que·s supplique al senyor virey sia servit alsar les regalies y evocatas causas fetes en lo Real Consell contra los delinqüents que seran presos per dits soldats, a effecte que pugan aquells presos ser punits y castigats per los ordinaris en los llocs a ont seran capturats, y perquè sa excel·lència nos fa mercè de exir en persona a fer dita persecució, y per ço convé que·s faça un gran estruendo y demonstració, que se li supplique també sia servit porrogar les audiències per temps de un mes, o lo que serà necessari, ordenant que per fer ajudar y encaminar la dita persecució, isquen també tots los magnífics doctors que poran y seran necessaris de les tres salas del Real Consell, perquè en[a] companyia de cada-u dels comtes y altres cavallers principals que sa excel·lència entén enviar, repartits per les veguerias de Cathalunya per assistir y ajudar als veguers y altres ordinaris, vaja hu dels dits magnífics doctors, perquè assistescan a dits comtes y cavallers en tot lo que se·ls offerirà, y allanen les difficultats que trobaran y los ajuden a encaminar les[b] coses com convé al benefici d'esta empresa, y també perquè pugan los ladres y altres deliqüents ésser sentenciats, punits y castigats per dits ordinaris, ab vot y parer de dits magnífics doctors y les personas que·ls posaran en mà y poder de la justícia pugan gozar del premi que offereixen los senyors deputats, // 358*v* // per a aquells tant solament que seran sentenciats per lo Real Consell, o de vot y parer de algú o alguns del dit Real Consell, y açò se supplique a sa excel·lència ab embaxada faedora per los senyors concellers, donant-li còpia de la dita deliberació, supplicant també sia servit de ordenar y manar que contra los fautors y receptadors de dits ladres y delinqüents se proceesca ab grandíssima rigor, sens excepció de personas, valent-se de les proves ya fetas contra de aquells en la règia cort, y que per avant se facan, attès que lo únic remey per a extirpar del tot estos delinqüents de Cathalunya és castigar ab gran severitat y rigor los que·ls recullen, emparan y donen favor y ajuda, y que en conformitat de açò se scriga de part d'esta ciutat a totes les universitats de Cathalunya, y que abans de pujar est negoci a Consell de Cent, se façan a saber estos apunctaments als senyors deputats, perquè approvats per lo Consell de Cent, sian servits ses senyorias en conformitat supplicar lo mateix a sa excel·lència, y estampar-los junctament ab la resolució que ses senyorias han presa y los han nottifficada. E, oïda la proposició y apunctament dalt mencionats, lo dit concell deliberà que los apunctaments fets per los senyors concellers, ab vot y parer de les setze personas eletas del present concell a 31 del passat, sobre la persecució, expulsió y extirpació dels ladres y altra gent facinorosa en lo present concell legits, sien posats en execució, y que de la present deliberació tant prest com sia possible

a. han ...Ferrer *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* cada-u.
b. *a continuació repetit* les.

se faça sabidor sa magestat per correu propri, per a que entenga les diligències fa de sa part esta ciutat en dita persecució, cometent als magnífics concellers lo posar aquells en execució encontinent, conforme la sèrie y tenor de dits apuntaments, y que la embaxada se ha de fer al senyor virey sia ab prohòmens, y encontinent ans de disgregar-se lo present concell, ab que, a tot aquest negoci assistescan als senyors concellers en tot y per tot les dites setze personas eletas. // 359*r* // Y, encontinent, per execució de la prop dita deliberació, anaren dits senyors concellers acompanyats ab prohòmens al senyor virey, al qual explicaren dita deliberació, dexant-li còpia en scrits dels apuntaments, axí dels senyors deputats com de la present ciutat, y també de la dita deliberació. Als quals ha respost y dit agrahia molt la bona deliberació que havia feta lo concell, y que·s desvellaria en posar en execució la expulsió dels ladres, y que en persona aniria, y que tenia per bé y era al propòsit porrogar la Audiència, y que los doctors del civil també se empleassen en la dita expulsió, y que axí ho tenia resolt des de principi, de que anàs un doctor del Real Consell (a) assistir a cada puesto, y axí ho faria y ho posaria en execució.

En aquest mateix die, havent entès ses senyorias la resolució tant sancta feta per lo dit Concell de Cent, determinaren de anar ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general y representar-li dites conclusions y determinacions, y axí hy anaren consistorialment ab les massas y ben acompanyats, supplicant-li en effecte que, com a cap d'estes coses, manàs posar en execució ab la brevedat possible dites coses, attesa la grandíssima necessitat hy havia, que ell per sa part farà tot lo que tocarà a ells, dexant-li còpia de dites deliberacions y resolucions se són presas en dits negocis. E sa excel·lència en effecte respongué ab paraulas de gran agrahiment, y dient-los que ell té[a] ya intent de fer acerca dits negocis algunas diligències de molta consideració y que no·n llevarà la mà d'elles. E que ell entén ésser lo primer qui ha de exir fora per la bona direcció de dits negocis.

En aquest mateix die los dits senyors deputats manaren junctar les persones eletes de la vint-y-quatrena elegida en dies atràs acerca dits negocis, en què foren les següents, ço és, // 359*v* // per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Paulo Pla, sacristà Yvorra. Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Marc Lentes, Francesc Cosma Fivaller, don Francisco de Erill, don Miquel Meca, Pere Pau de Belloc, don Francisco Sans, don Ramon Blanes. Per lo real: los senyors misser Hierònim Astor, conceller segon de Barcelona; Julià de Navel, misser Pere Aylla, burgès de Perpinyà; Pere Andreu, ciutadà de Tortosa, misser Monfar y Sorts, mossèn Montserrat Móra. Als quals fonc proposat per ses senyorias y dada raó de tot lo fet fins ací, y del que se entenia fer acerca dits negocis dels ladres y de les embaxades fetes // 360*r* // per ses senyorias per dits negocis, manant legir-los allí les deliberacions y apunctaments fets per dits negocis. E axí mateix los fonc proposat per ses senyorias que com algunas personas particulars y de bon zel, desijosos que dits negocis vajan ab lo effecte y calor que·s deu, los aconsellaven que dits deputats y son consistori anassen fora, ço és a Manresa o Vic, per animar als altres, y dar calor a dits negocis, offerint-se dits deputats y oïdors fer-se lo gasto de son propri diner y no del General tot lo temps estaran allí, supplicant-los sien servits donar-los son consell y parer, per millor poder acertar en negocis tant graves y de tanta importància. Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, aconsellaren a ses senyorias, ço és, quant al primer cap, loant y approvant les diligències fins ací fetes en dits negocis per ses senyorias, y agrahint-los-ho moltíssim, supplicant-lo passen avant en elles, del que·n resultarà molt gran servey a Déu y a sa magestat y benefici públic. E, quant al segon cap, de exir ses senyorias fora ab son consistori, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que per ara no convé per moltes justas causas, y que molt millor se pot proveir des de ací enfora al menester en dits negocis que no anant fora.

Dimars, a V. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Cosma Fivaller, per supplicar-los de part de ses senyorias sien servits // 260*v* // en posar en execució, ab la brevedat possible, les dites coses determinades per ells y Concell de Cent. E, tornats de dita embaxada, referiren com han fet lo que per ses senyorias los és estat ordenat. E que·ls han respost que ya entenen en dits negocis y que·y pendran apunctament.

Divendres, a VIII. En aquest die los senyors deputats enviaren una embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab maças y forma costumada, en què anaren los senyors abbat Carmona, don Gispert de Guimarà y Papiol, Magí Grau, // 361*r* // per supplicar a sa excel·lència sia servit en posar en execució ab la brevedat possible la deliberació feta per lo savi Concell de Cent de la present ciutat, y per dits senyors deputats ab consell y parer dels doctors del Real Consell, per sa excel·lència nomenats, y de

a. a continuació ratllat nia.

les persones eletes acerca dels ladres, per lo que la importància y qualitat dels negocis requerie, y los molts robos, captiveris y homicidis fan de cadaldie llevan del tot lo commerci, en gran deservey de Nostre Senyor Déu y de sa magestat, e infàmia de nostra nació. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien explicada dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que ell estava entenent en dits negocis sens llevar-ne la mà, y va fent en dits negocis moltes diligències que per la prevenció d'ells són necessaris.

Disabte, a XVIIII. En aquest die los senyors deputats enviaren a visitar al il·lustríssim y reverendíssim senyor archabisbe de Tarragona, don Joan de Moncada, qui ere en lo monastir de Pedralbes, vingut de Tarragona per entrar en Barcelona la primera entrada, en què anavan los senyors don Galceran de Paguera y mossèn Alexandre de Aguilar, acompanyats de alguns officials de la present casa.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab maças y forma costumada, // 361*v* // los senyors canonge Garcia, don Joan Burguès y de So, Magí Grau, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència sia servit de aportar-se ab benignitat en lo negoci de Tarragona per raó de la entrada féu sa excel·lència allí com passà, attès que no fou per sa culpa, sinó per no estar advertits. E que fos cert sa excel·lència que no és estat son intent en desgustar-lo en ninguna manera sinó deservir-lo. E, tornats de dita embaxada, referiren com ells han fet dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que dit negoci estava comès a justícia, y que en lo que ell podrie fer, essent cosa de gràcia per intercedir-hy los deputats, ho farie ab moltes paraules de compliments.

Dilluns, a XI. Festa de la edificació de la Seu de Barcelona. En aquest die, després dinar, entrà lo il·lustríssim y reverendíssim senyor archabisbe // 362*r* // de Tarragona, don Joan de Moncada, en la present ciutat, isqueren-lo a recebir los senyors deputats, concellers y demés tribunals. Los senyors deputats ysqueren fins prop de Sancts, posant-se al seu costat, lo senyor deputat ecclesiàstic anave ab la creu devant, entre les maças y dits senyors, y arribats los concellers se'n anaren los senyors deputats y se'n tornaren per lo mateix lloc.

Dimars, a XII. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment ab maças a visitar al dit senyor archabisbe en sa casa. Posava en casa del marquès de Aytona. Foren molt ben rebuts, ço és, al peu de entrada per molts capellans seus, y al cap de la escala per canonges y militars, y sa senyoria il·lustríssima al portal de la sala estava, y al tornar-se'n axí mateix acompanyà·ls dit senyor archabisbe fins al cap de la scala, y·s despediren ab gran cortesia.

Dijous, a XIIII. En aquest die los senyors deputats // 362*v* // e oïdors de comptes del General, considerant que les quatre galeres té vuy lo General de Cathalunya per orde de la última Cort General, les dos d'elles estan en lo moll molts dies fa, com estan vuy, sens rems y ab gran necessitat de remediar-se per estar mal tractades y en part rotas, y estant en mar com estan, necessitan de molta gent per guarda d'elles y de altres coses conformes. Y attès també y considerat que los drets de galeres, està(n) vuy en die molt exaustos y de difícil[a] recepció les que vuy són, per causa de la mala gent y ladres van per la terra, per ont lo commerci, axí comú com particular, ne patexen en gran manera y tots los drets de General y altres, determinaren que les dites dos galeres de dites quatre sien tretes de la mar y posades en la dressana de la present ciutat per ara, a effecte se pugan allí, ab més facilitat y ab menys gasto, remediar y tornar a son prístino estat y, remediades aquelles, se determinarà aprés lo faedor, y per ço sia despès de pecúnies y compte de dites galeres lo necessari.

Divendres, a XV. En aquest die vingué ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, misser Bruniquer, síndic de dita ciutat, y de part de dits senyors concellers supplicaren a ses senyorias fossen servits fer-los mercè que los officials pecuniaris de ses senyorias y del General girassen lo diner viu, conforme lo reberen // 363*r* // en dita taula, per lo que n·i giren molt poc sinó és lo receptor de la bolla de la present ciutat, del que rebran particular mercè, fonc-los respost per ses senyorias que besan les mans a ses magnificències, y que ells procuraran ab moltes veres, com ya ho tenen moltes vegades avisat a dits receptors.

364*r* Dilluns, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir.

364*v* Disabte, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die fonc feta extracció de concellers de la present ciutat, y foren los següents: mossèn Julià de Navel, ciutadà; misser Hieònim Rubió, doctor en drets, cavaller; Raphael Laudes, ciutadà; Francesc Vilar, mercader; Galceran Sever Pedralbes, notari. Obrers: mossèn

a. a continuació ratllat exacció.

Gaspar Montaner, ciutadà; Jonot Andreu, notari de Barcelona.

Decembre MDCXIII

Dilluns, a II. En aquest die juraren los magnífics concellers de la present ciutat.

365r Divendres, a VI. Festa de sant Nicholau. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment a la iglésia de sant Francesc, convidats per los majorals d'esta confraria estigueren allí en son lloc acostumat.

365v Diumenge, a VIII, Festa de la Puríssima e Inmaculada Concepció de Nostra Senyora.

366r Divendres, a XIII. Festa de santa Lúcia y màrtir.

Disabte, a XIIII. En aquest die vingué en consistori lo sots-síndic de la ciutat mossèn Vallalta y, de part dels magnífics concellers, vingué avisar a ses senyorias com lo tribunal de la Ballia General volia passar avant en fer declaracions y sentències en los negocis dels cóps, no obstant los apunctaments y tractes tinguts per ses senyorias ab los de dita ballia, y axí supplican a ses senyorias sian servits en tenir la mà en dit negoci, y fer-li la mercè com fins ací. Fonc respost per ses senyorias que han fet y fan gran admiració de dites coses, y que ells per sa part procuraran lo remey ab molta diligència. Y axí encontinent envia- // 366v // ren a cercar a don Joan Burguès y de So, y a don Gispert de Guimarà y Papiol, qui en aquestos negocis havien entrevingut, pregant-los facen sos bons officis com han fet fins ací, los quals ho offeriren fer ab moltes veres, com de fet ho feren, fent moltes anades y vingudes acerca d'estos negocis, y ab elles sobresegué dit negoci per alguns dies.

367r Dijous, a XVIIII. En aquest die vingué en consistori lo noble don Bernat de Peguera, defenedor del General, y aprés de haver explicat a ses senyorias alguns negocis per los quals venia, li fonc dit per ses senyorias que digue quins libres ha aportats en consistori de apunctaments per ell fets de faltas de officials de la bolla y General, a demés del que pocs dies fa ha aportat en consistori, lo qual sols és de tres o quatre mesos ensà, los quals vists per ses senyorias[a] apparexen més cosa de *mal te quiero,* com diuen, que altra cosa, per quant en dits apunctaments sols se diu dels demés que faltaven algun mòdico temps, y en aquell estaven, com diu ab dits apunctaments, passejan per devant de la casa del General, al sol o altrament, de ont fàcilment los poden cridar quant hy havie negoci, y altre de temps que ses senyorias los havien dat licència per se de mòdico temps, y axí que diga sa mercè si ell en aquest trienni ha liurats a dits. senyors deputats apunctaments alguns ni altres libres a demés del dit, ni a altra persona per dits senyors deputats, y com ara de tant poc ensà ha feta dita diligència y en dos anys atràs de aquest trienni ha dexat de fer-ho tenint-hy obligació. E lo dit defenedor en effecte dix y respongué que ell en tot est trienni no ha aportats ni liurats a ses senyorias altre libre algú de apunctaments de faltas de officials sinó lo que ara se tracte, y lo que diu liurà abans en lo trienni proppassat, dels quals se'n hagué ya raó en la última visita del General, y que dits libres // 367v // leshoras havia aportats encara nois ha pogut cobrar, si bé los demanà axí als *tunc* senyors visitadors com als senyors deputats. E ses senyorias li respongueren que·ls demanàs al notari de la visita que ell los tindria, y dos y tres vegades dix a ses senyorias que ell no demanave libres del trienni corrent sinó del passat. E ses senyorias replicant-li digueren que ells estan prests y apparellats en ministrar justícia, y que procur sa mercè en portar-se com deu, com a tant principal cavaller és, tot odi y rancor postposats, que ells estan prests y apparellats en ministrar justícia en tot lo que convinga, y tenen obligació per raó de sos officis. Presents en totes les dites coses Magí Grau, notari, Hierònim Oliver, guarda del General, y Honofre Squer, guarda de la bolla, y Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General.

a. *a continuació repetit* los quals vists per ses senyorias.

Disabte, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die entraren los feriats de Nadal.

368r MDCXIIII

Dimecres, a XXV. Festa de Nadal.

368v Dijous, a XXVI. Festa de sant Steve.

Divendres, a XXVII. Festa de sant Joan.

Disabte, a XXVIII. Festa dels sants Innocents.

369r Dimars, a XXXI. En aquest die, havent tingut notícia del robo se féu dilluns proppassat de la moneda de sa magestat prop de Monmaneu, deliberaren fer crida de braços per a demà de matí a les vuyt horas.

Janer MDCXIIII

Dimecres, lo primer de janer. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors se junctaren en la casa de la Deputació per tenir braços, per execució de la deliberació y crida per orde de

[1614]

ses senyorias feta publicar lo die precedent, acerca del que·s deye del robo de les monedas de sa magestat havien feta los ladres cerca lo lloc de Monmaneu, per demanar consell a les personas de dits braços lo que podien y devien fer per reparo de un tant gran desastre y infàmia per est Principat y reparo d'ell, y aprés de haver estat des de les vuyt horas de matí que estavan cridats los braços fins a les dotze de mig die, y no acudint sinó molt poca gent, determinan de porrogar lo bras fins al die següent, y junctament[a] determinan, ab consell y parer de les personas eletes eren allí, de anar al excel·lentíssim loctinent general per fer-li offertas en lo que convinga, per reparo de dits negocis, com de fet hy anaren ses senyorias consistorialment en la forma costumada, representant-li dites coses y lo gran dolor y afflicció havien tingut de dites coses y també·l supplicaren sia sa excel·lència servit en posar en // 369v // execució la persecució de dits ladres, conforme per lo concell d'esta ciutat y per est consistori, ab consell y parer del senyor canceller y dels magnífics doctors del Real Consell per sa excel·lència nomenats, conceller en cap y personas eletes, ere estat resolt, y per sa magestat y sa excel·lència approvat, attès la dilació és molt danyosa, y los mals van multiplicant, com sa excel·lència ha vist y veu. Y sa excel·lència en effecte los respongué, ço és, quant al primer cap de dites offertas, que·u agrahie molt y restava apprendat per elles, com té vist en semblants occasions. E que ya ell havia fetes moltes diligències acerca dits negocis, y tenie enviats fora lo thesorer y tres jutges de cort per alçar la terra. E quant al segon cap, que ell havia fetes moltes diligències, y anava fent de cada die acerca dits negocis, donant-los part allí de moltes d'ellas. Emperò, com la gent que ha de anar y va, van a son gasto y diner, y no forçats, no·s apar apretar dit negoci més del que·s fa y pot, més que ell no·n lleva la mà, ni la llevarà fins tinga tot son fi desija, y que com ell ha de ser lo derrer per ésser en esta vegueria y lo més prop, spera quant sien primer fora, com de fet dins breus dies exirà de ací, y que ell exirà també sens falta a son punct, y que li appar serie molt convenient se fessen de nou algunas cridas conforme se féu per lo del compte de Saboya.

En aquest mateix die manaren ser fetes cridas de braços, per a demà a les dos horas després dinar, per no ésser-se poguts junctar lo die present.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment // 370r // convidats per los senyors concellers a la cavalcada dels[a] magnífics concellers se fa quiscun any lo mateix die, anant los tres deputats en la primera filera, ço és, lo archabisbe de Tarragona a la mà dreta, y lo conceller en cap a la esquerra, y dits senyors deputats[b] en lo mig, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic en lo mig y lo militar a la dreta y lo real a la esquerra, per trobar-se en molts dietaris antics que és aqueix lo propri costum, y més honrós per lo consistori aqueix. Y los oïdors de comptes, anaven axí mateix a la segona filera, anant lo conceller segon a la mà dreta y lo cavaller a la esquerra, y los porters anant devant, los de ses senyorias entremesclats ab los verguers de la ciutat, ço és, lo un dels verguers de la ciutat enmig de dos de ses senyorias, y l'altre a la squerra del de la ciutat.

Dijous, a II. En aquest die los senyors deputats y oïdors se junctaren, en la casa de la Deputació y en son consistori les personas dels braços, convidats ab veu de pública crida, y altrament, veent quant poca gent hy havia haguda los dies abans, tant poca n·i havia vuy, y axí no·s tingueren dits braços, sinó que determinaren ses senyorias de convocar personas eletas dels negocis dels ladres per consultar ab ells dits negocis, los quals manaren convidar per al die següent, a las dos horas després dinar en la forma acostumada.

370v Divendres, a III. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militar absent del consistori de la present ciutat, y personas eletas devall de la vint-i-quatrena dels ladres, ajustats en consistori de vostres senyories en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: lo<s>senyor<s>canonge Garcia. Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Miquel Meca, don Francisco de Erill, Marc Lentes, Francesc Cosma Fivalier. Per lo real: los senyors Julià de Navel, conceller en cap; misser Steve Monfar y Sors, Agustí Pexau, Montserrat Móra, Pere Andreu, ciutadà de Tortosa. // 371r // Als quals fonc proposat per ses senyorias, y dada raó de les diligències y embaxadas per ses senyorias fetas en estos negocis de dit robo de les monedas de sa magestat, supplicant-los sien servits de aconsellar-los lo que convé més fer per descàrrec d'est Principat, conforme a la proposició tenen ordenada, la qual és del tenor següent:

«Proposició.

Havent tingut notícia del robo se féu dilluns

a. a continuació ratllat y.

a. a continuació repetit dels.
b. a continuació repetit y dits senyors deputats.

proppassat de la moneda de sa magestat, deliberaren junctar braços per hair de matí, a effecte de aconsellar-nos lo que podíem y devíem fer en negoci tan grave, y que d'ell podian resultar notables inconvenients en aquest Principat, qui està com és notori tan infamat de totas nacions, y[a] per no ser estat possible junctarlos lo die de hair, considerant que la dilació en acudir ab embaxada al loctinent general de sa magestat havia de ésser danyosa, pres parer de alguns cavallers, anarem al senyor marquès de Almaçán, representant-li lo quant estavan lastimats del robo de dita moneda, offerint-nos promptes a tot lo que fos servey de sa magestat y de sa excel·lència, y junctament li supplicarem fos servit, per evitar los danys que per avant porian succeir, posàs en execució lo que estava apuntat per la persecució dels ladres y fautors de aquells, de què havian de restar Déu Nostre Senyor y sa magestat molt servits, y aquest Principat liberat de la oppressió en què dita mala gent lo tenian posat. Respongué a la embaxada agraïnt molt los bons officis feyem en servey de sa magestat, y al primer cap, digué li aparexia seria molt a propòsit lo General fes algunas cridas sobre lo robo de dita moneda; y al de la execució // 371*v* // se li supplicava, digué las diligències se anaven fent, y que per haver-se de acomanar los puestos a personas que havian de anar ab los propris gastos se havia tingut treball de poder-ho compòndrer, y que per esta causa ell havia resolt de exir lo derrer de tots, y que quasi tot estava a punct, anomenant les personas de cada puesto. Y com lo cas sia grave y digna de que·s proceesca ab madur consell, per ço havem tornat deliberar se convocassen braços per lo dia de vuy, supplicam a vostres mercès sian servits aconcellar-nos lo que podem y devem fer en lo cas occorrent, perquè ab tant bon consell se puga pèndrer resolució del que convé fer en benefici de aquest Principat.»

Oïda dita proposició per dits senyors de dita congregació, la major part aconsellà a ses senyories que seria convenient se fecen algunas cridas de premis, a demés de les que són fetes fins ací per lo dels ladres. Y en lo demés tots conformes foren de parer que les diligències fetes per ses senyorias en dits negocis eren molt bonas y al propòsit, loant y rattificant aquelles ab agraïments.

372*r* Dilluns, a VI. En aquest die, de matí, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment a la iglésia parrochial de Nostra Senyora del Pi, convidats per los obrers de dita iglésia, y estigueren a l'offici y sermó en lo lloc acostumat de la part de la epístola.

a. a continuació ratllat que.

Dimars, a VII. En aquest die de sant Ramon gloriós, anà la professó de la Seu a santa Catherina, a ont està lo cors de sant Ramon.

Dimecres, a VIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo militar absent, anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats a cercar, y arribats allí los donà la carta devall scrita de sa magestat, de 4 del corrent, y explicà la creença d'ella, dient-los en effecte lo gran sentiment havia tingut sa magestat del robo de la moneda s'ere fet pocs dies fa en est Principat, y que tenia orde de sa magestat de que fes diligències extravagants en dits negocis, y que faltan encara vuy vint càrregas d'ella, y per més diligències se hajan fetas no s'és poguda trobar, y axí per part de sa magestat y sua los amonestava y deye que no·s podie dexar fer diligències // 272*v* // extraordinàrias en dit negoci y, si menester serà, atropellar constitucions y leys de la terra, y per dit effecte ha de exir fora, y axí que li ajuden y donen tot lo auxili sie menester per dit effecte, com la qualitat e importància del negoci requer. E los senyors deputats, per orga del senyor deputat ecclesiàstic en effecte li respongueren que ya ab altra embaxada per ells feta a sa excel·lència li havian representat lo gran sentiment y afflicció tenie de dit negoci, y se eran offerts a sa excel·lència en lo que convindrie y porien per recuperació de dit negoci, com ara de nou se li offereixen com a tan zelosos del servey de sa magestat y de son real patrimoni y ab altres moltas paraulas de offertas y satisfacció. E, arribats dits senyors deputats en consistori, desclogueren dita real carta, la qual és del tenor següent:

A los venerables, noble(s) y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.

El Rey.

*Diputados, del marqués de Almaçán, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado, entenderéis el justo sentimiento que me queda de la insolencia que algunos ladrones del han tenido en robar los ciento y ochenta mil ducados de la moneda, que para cosas de mi servicio passava a Italia, Nicholao Balbi, tan digne de castigo, encargóos y mando que dándole entera fee y creencia en todo lo que desso os dixere le valgáis y ayudéis como lo confio de vosotros, haziendo tan extraordinarias deligencias y demostraciones por vuestra parte como lo pide un caso // 373*r* // tan feo y atrevido, que a más de tocaros tanto esto lo recibiré en accepto servicio. Datus en Madrid a quatro de henero MDCXIIII*

Yo el Rey.

[1614]

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Martinez Bocclin, regens. Vidit, Fontanet, regens. Vidit, Perez Manrique, regens. Don Franciscus Gassol, protonotarius.

Oïda la dita carta y creença, aprés de tractat e vist dit[a] negoci per algunas horas, determinaren de cridar los assessors y advocat fiscal de la present casa per a demà y vèurer lo que·s podie y devie fer acerca dits negocis.

Dijous, a VIIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo militar com dit és absent, ajustats en son consistori y de la present casa de la Deputació y persones eletes per dit effecte convidades, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Lentorn, sacristà Yvorra, degà Terré, canonge Garcia. // 373*v* // Per lo militar: los senyors don Gispert de Guimerà y Papiol, don Francisco de Erill, March Lentes, don Miquel Meca. Per lo real: los senyors misser Steve Monfar y Sorts, Monserrat Móra. Als quals fonc proposat per ses senyorias y dada raó larga de la dita carta de sa magestat y de la creença d'ella oïren hair del excel·lentíssim loctinent general, y de les diligències per ell fetes en dits negocis, y també de la crida tenien ordenada per reparo de dits negocis, manant legir a dita congregació dita letra y crida, los quals, aprés de haver votat y dit son parer per son orde acerca de dits negocis, la major part y quasi tots aconsellaren a ses senyorias que la dita crida y proceïments per ses senyorias fets acerca dits negocis estaven molt bé, y axí que sie publicada ab la brevedat possible. E que per correu propri se avise a sa magestat d'elles, y també vuy mateix per ses senyorias al excel·lentíssim loctinent general ab gran demonstració de dolor y pesar de dit robo, y per dit effecte tot lo que tocarie a ses senyorias. E, poc aprés, los dits senyors deputats y oïdors, inseguint lo dit consell y parer, anaren consistorialment en casa del dit excel·lentíssim loctinent general y, arribats allí // 374*r* // ya ben tan y fosc ab moltas atxas, li donaren raó de la crida havien ordenada fer ab gran premis per qui sabrie y descubririe dits robos y moneda perduda, com en dita crida més largament se conté, offerint-se que si a sa excel·lència li estave bé, estaven prests y apparellats en fer-la publicar encontinent, y de servir a sa magestat y a sa excel·lència en quant los fos possible per recuperació de un cas tan grave, y recuperació d'ell com a tant faels vassalls de sa magestat y altrament, com ya ab altra embaxada havien representat de fer tot lo que tocarà a ells. E sa excel·lència en effecte los respongué que estava ben cert de llur voluntat y bon desig, y axí que de part de sa magestat y sua los agrahie molt, y estava molt satisfet de dita determinació tant bona, com de tant bons y faels vassalls se sperave, y que ell ho scriurie a sa magestat ab un correu se ha de partir esta nit, de sos bons officis y diligències e ab altres paraules de compliments. E, fet açò, se'n tornaren ses senyorias ab la sòlita cortesia y acompanyament, y encontinent, ans de exir ses senyorias de palàcio, los corredors començaren per orde de ses senyorias de publicar dita crida devant de palàcio ab atxes, y aprés per les altres plaças y llocs acostumats de la present ciutat, y tot ab gran aplauso de tot lo poble.

a. dit negoci *interlineat.*

375*r* Divendres, a XVII. Festa de sant Antoni.

375*v* Dimars, a XXI. En aquest die los senyors deputats enviaren a Leyda a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, ab moltes letres y ordes, per contradir a una remissió se entenia fer de la persona de Joseph Sagarra per al regne de Aragó, lo qual està vuy pres, segons se diu en dita ciutat de Leyda, donant-li minutes de requestes ordenades y orde de valer-se allí de alguns doctors per dit negoci y fer les demés diligències convinga.

376*r* Diumenge, a XXVI. De la Septuagèsima. Y féuse lo torneig de la confraria de sant Jordi en lo Born, y l'offici en la sala dels reys, com en libre de dita confraria, anant los senyors de consistori y officials a[a] cavall com és acostumat.

376*v* Dijous, a XXX. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, havent entès que en Leyda se fan algunas diligències per tràurer a[b] Sagarra, qui està allí pres, y aportar-se'n en Aragó per fer-li allí sa causa criminal y sentenciar-lo, essent contra diverses constitucions de Cathalunya, y tant defensada per ses senyorias y sos predecessors, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors canoge Amell, don Francisco de Erill, Monserrat Móra, ab les massas grans y forma costumada, donant-los orde de supplicar a sa excel·lència sia servit en no[c] donar lloc a que la persona de[d] Sagarra, qui està pres allí y capturat[e] sie tret del Principat, com semblants extraccions, en virtut de generals constitucions, sien prohibidas y nos pugan fer, y com a tals en semblants occasions defensades y tornades a lloc. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel-

a. a cavall *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc.*
c. no *interlineat.*
d. *a continuació un espai en blanc.*
e. *a continuació ratllat* no.

lència en effecte los ha respost que ell tractarie dit negoci en consell, e que per córrer lo temps de la manera corrie, de tants ladres y mala gent, y haver de fer ab los de França y Aragó en semblant occasió ab ells, tenia dit negoci algunas difficultats. E que ell procuraria en vèurer lo que·s porie fer ab dit consell.

377r Febrer MDCXIIII

Disabte, lo primer. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels concellers de la present ciutat, los senyors Bernat Romeu, Magí Grau, y de part de dits senyors concellers y del Concell de Cent, supplicaren a ses senyorias fossin servits de intercedir ab lo excel·lentíssim loctinent general fos servit en dar libertat a mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, conceller que fou de dita ciutat, qui per negocis de dita ciutat està pres y detengut en los càrcers reals de aquella, supplicant-lo que, attesa sa larga detenció e innocència, sia servit en libertar-lo de dits càrcers, com tingan entès l·a posat a relació, procurant que per ses senyorias ab ses pròprias personas se faça dita embaxada conforme han fet los magnífics concellers. Fonc-los respost per ses senyorias que ho faran ab molta voluntat y veras com sempre, y axí, anats que se'n foren dits embaxadors, enviaren a demanar hora per lo síndic del General y obtinguda, anaren ses senyorias ab massas y forma costumada, y arribats allí, estant en lo llit, los manà donar cadires, y assentats feren sa embaxada, supplicant-li la dita libertat de dit Cassador, com per dita ciutat era estat demanant. E, poc aprés, lo supplicaren fos axí mateix servit de tràurer de les presons reals a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, qui molts mesos fa està pres y detengut en ella, sens culpa alguna saltim // 377v // justa, del que tots rebran particular mercè de mà de sa excel·lència. E axí mateix lo supplicaren com ya ab altra embaxada pocs dies fa, feta per sa part a sa excel·lència lo·y havian supplicat, fos servit en no donar lloc a una extracció entenian se intentava o instaria fer de[a] Sagarra per al regne de Aragó, pres y capturat en Leyda, per ésser semblants remissions contra diverses constitucions del present Principat y tant defensades. E sa excel·lència en effecte respongué, ço és, que quant al primer cap de Baptista Cassador, ell desija dar gust a la ciutat y a la Deputació, emperò com dit negoci estiga comès a justícia, y dit Cassador estiga inculpat en procés de haver excedit en algunas cosas, que li appareix bé se haverigüen primer si ha excedit o no, y si no té culpa que sia libertat, y si·n té que prenga paciència, y que si dits negocis se són tant dilatats és estat causa (de) ses indisposicions, y que fetes és també per més benefici d'ells. E, que quant al de dit Sagarra, respongué lo mateix que havia respost als embaxadors hy eren estats abans, e que lo temps de vuy és molt difficultós per haver-hy tant de ladres, y gent ruÿna, y que si ací no·s tenia bona correspondència ab los regnes circumveïns, mal la tindrien ab est, havent-hy algunas rèplicas de una part y altra.

Diumenge, a II. Festa de Nostra Senyora Candelera.

378v Dimecres, a XII. Festa de santa Eulàlia.

379r Divendres, a XIIII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada, al excel·lentíssim loctinent general, los senyors sacristà Yvorra, don Gispert de Guimarà y Papiol, misser Steve Monfar y Sors. Als quals donaren orde de explicar la embaxada següent.

«Excel·lentíssim senyor.

Ab altres embaxades han representat a vostra excel·lència los deputats del General de Cathalunya la contrafacció de constitucions tan notable que·s faria si Josep Sagarra, qui està pres en la ciutat de Leyda, fos remès al regne de Aragó, com se instà dies ha, y confiant que vostra excel·lència ho havia de manar remediar, donant orde que fos punit y castigat en Leyda, han entès que vostra excel·lència ha scrit als veguer y paers de Leyda donassen dit Sagarra a Joan Saló, algutzir extraordinari, per ésser regaliat, y que dit Saló té orde de remetre·l en Aragó, y com per aquest fet sia més notori lo prejudici de les constitucions que prohibeixen fer tals remissions, encara que·s hagués de entèndrer de la manera que los officials reals pretenen, pus trahent-se dit Sagarra regaliat no sols se trau pres de Cathalunya, més encara, se trau causa, han deliberat representar a vostra excel·lència aquest nou prejudici, perquè se servesca manar que dit Segarra sia punit en Cathalunya y no remès // 379v // en Aragó, per observança de tantes constitucions que en altres embaxades se han mencionat a vostra exceI.1ència, les quals ha[a] jurat observar, y axí ho supplican extrajudicialment a vostra excel·lència en nom dels deputats, los quals ho tindran a molta mercè.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost que dit[b] Joseph Sagarra no estava remès, y que per sa indisposi-

a. a continuació un espai en blanc.

a. a continuació ratllat manat.
b. a continuació ratllat don.

ció no havia pogut tractar ab lo consell de son negoci, y que (no) fade la remissió que no·n tinguen los deputats avís primer, y que en tot se guardarien les constitucions de Cathalunya.

380r Dimars, a XVIII. En aquest die los magnífics assessors, estant en consistori ab los senyors deputats, essent-hy present lo noble don Bernat de Peguera, defendor del General, me han requerit a mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General de Cathalunya y del present consistori, que llevàs acte de les paraules que li deye per orga del magnífic misser Francesc Aguiló, altre de dits magnífics assessors, lo qual dix les paraules següents:

«Attès que lo procurador del General ha presentat una supplicació als senyors deputats, y aquella és estada remesa als magnífics assessors, la qual diu que, havent-li demanat moltes vegades li donàs testimonis per instruir una informació que ha de fer contra dels officials de la casa del General de la present ciutat, per los delictes contenguts en una supplicació presentada per dit don Bernat en lo principi del mes de setembre proppassat, y may los hy ha donats, que li sia manat los done, li diuen que ab la brevedat possible anomene testimoni al procurador del General, per a instruir dita informació, si a cas ne sab alguns, y sinó que diga lo que en açò sab. E dit don Bernat de Peguera respon que per al present ell no sab testimonis alguns dels delictes que estan contenguts en dita supplicació, y que en dita supplicació no diu acertivament que dits delictes sien estats comesos, sinó que podria ser que fossen estats comesos, y que ell farà les diligències possibles ab tota brevedat per a trobar testimonis y, tenint-ne notícia, la donarà al procurador del General. Presents per testimonis Miquel Orpí, Baldiri Miquel Sovies y Magí Quer, notari.»

Dimecres, a XVIIII. En aquest die mossèn Agustí de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Raphael Ferrer, sobrecollidor del General en la part de ponent, ha pagat y girat tot lo que ha comptat per raó de sa col·lecta.

380v Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Mathià, apòstol.

381r Dimars, a XXV. En aquest die, de matí, lo senyor virey envià a dir als senyors deputats que per les onze horas fossen a palàcio, perquè tenia que tractar-los alguns negocis, y axí anaren ab les massas altas, acompanyats dels officials, a ont trobaren sa excel·lència en lo llit mal, y aprés de haver-lo saludat en la forma costumada, los digué que·ls havia enviat a sercar per dos coses, la primera per haver entès que en la Deputació se tractava de arrimar les galeres, y que·ls advertia que sa magestat li tenia encomanat procuràs ab moltes veras la conservació de aquelles, y que en cas les volguessen dexar ell las pendria a son càrrec, y que confiava ho tractarian ab molta maduresa, per ser negoci de molta consideració. Y, axí mateix, los digué que havia entès recusavan pagar los premis havian offert sobre la captura dels ladres, conforme las cridas tenian publicadas, y que entenia que lo pagar dits premis offerts havia de ser la principal part per tràurer dits ladres de Cathalunya, y que axí los ho encarregava molt, y confiava ho farian ab moltes veras. Al que fou respost per lo senyor deputat ecclesiàstic que, quant al primer cap de les galeres, que per estar tant alcansats sobre lo sustento de aquelles, era estat forçat cridar braços, y que tenian feta la proposició molt punctual del estat d'elles, y que lo desig tenian era si fos possible sustentarles per lo benefici sabian ne resultava al Principat, y que axí ho representarian als dits braços. Y quant al cap dels premis, que encara no havian presa resolució, y que sa excel·lència podia estar cert se miraria y faria lo que devian y tenian obligació.

En aquest mateix die hy hagué ajust de braços en la sala acostumada dels reys, de la present casa de la de Deputació, convidats ab veu de pública crida del die present, // 381v // en què foren les persones dels tres staments següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: lo<s> senyor<s> canonge Garcia. Per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, March Lentes, don Francesc de Erill, Francesc Cosma Fivaller, don Francesc de Argensola, don Benet de Fluvià, don Baptista Falcó, [a]Castellví, Hieròmim Pol, Francesc Cornet, Luís Puig, Hieròmim Cardona, Jaume Casadamunt, Francesc Costa, Hieròmim Lentes, // 382r // don Philip de Ferrera, Joachim Valls, Luís Corbera, Philip Sorribes, don Bernat de Peguera, don Luís de Cruÿlles, Francesc de Tamarit, don Baptista Terré, don Joan de Josa, don Bernat de Camporrells, don Hieròmim de Peguera. Per lo real: los senyors, lo senyor conceller en cap de Barcelona, Magí Grau, misser Hieròmim Puigvert, Pere Saurí, Montserrat Móra, Alexandre Cendra. Als quals, per orde de ses senyorias, fonc en dita congregació legida la[b] proposició del tenor següent:

«Proposició.

Per execució dels capítols de cort 63 y 64 del any 1599 se armaren, en lo principi del trienni proppassat, les quatre // 382v // galeres volgué

a. a continuació un espai en blanc.
b. la proposició *interlineat.*

la Cort General se sustentassen a gastos de la Generalitat, imposant los drets en dits capítols expressats, los quals foren exigits molts anys ans de armar-se, y si bé dits drets per dit effecte imposats no bastavan per sustentar-les, emperò com los effectes que dites galeres han fet sien estats de molt gran consideració, prenent molts vexells de moros que hagueren causat notables danys an aquest Principat, axí en lo captivar moltes personas com robar moltes mercaderias, per dita raó se ha tingut gran vigilància en sustentar aquellas ab lo treball se pot considerar, fent moltas diligències per augmentar dits drets, desijant sumament sustentar-les, y per tenir les dos d'ellas necessitat de adobar, las ferem tràurer a la dressana, fent compte que en lo entretant se adobarian, y les altres dos que restavan en mar se porian millor sustentar, no descuydant-nos de scríurer a sa magestat, donant-li larga y bastant relació de la impossibilitat se tenia de sustentar-las, supplicant-lo fos de son real servey subvenir-las dels diners de las bullas o quarta y scusado, procurant que la província congregada en Tarragona y la ciutat de Barcelona scriguéssem a sa magestat per dit effecte, per haver-se trobat que los ecclesiàstics pagan ditas quarta y scusado per sustento de les galeras de sa magestat, no és estat possible poder alcansar cosa alguna, si bé volia sa magestat, segons nos scrigué lo embaxador teniam en cort, se fes compliment al sustento de dites galeres del compte ordinari, al que havem replicat per molts respectes, y en particular per estar molt cansat y carregat per dites galeres de les quatre mília hures fan de censal, les quals se pagan de dit dret ordinari, per condemnació feta per los magnífics assessors d'esta casa, per estar obligats los drets vells a dits censals, y no poder-se pagar dels drets de galeres, y com los dèbits que·s deuen per dites galeres sien molts mil·lenars // 383r //y patescan moltas personas per no poder cobrar lo que sels deu, en tant que·ns trobam moltes vegadas en extrema manera apretats, no sabent que fer, considerant per una part que lo dexar dites galeres ha de ser molt gran dany del Principat, com la sola ombra d'ellas y lo nom de haver-hy galeres tinga atemorizats los enemics y que, faltant, han de pèndrer ànimo per venir a destruir-nos aquesta costa de Cathalunya. Y de altra part havem trobat que los emoluments reben dites galeres en un any, sols són[a] deset mília quatre-centes liures, y lo que han menester passar de vint-y-vuyt mília liures, y per esta raó no·s poden pagar los dèbits, ni dites galeres poden estar a punt per a navegar com convé, y com nos haja apparegut tenir necessitat se prenga algun bon assiento perquè los danys no vaian més augmentant, y si serà possible conservar-les se done alguna nova forma que aparega convenient, y quant se hajan de arrimar sia per no poder-se fer altra cosa. Supplica a vostres mercès sien servits aconsellar-nos lo que apparexerà degam fer en negoci tan àrduo, confiant que ab tant madur consell, se pendrà una bona resolució, de que ha de restar Déu Nostre Senyor servit, y nosaltres descarregats de la obligació tenim en representar la necessitat en què dites galeres estan.»

Oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació, y també una supplicació donada per part de don Ramon d'Oms, general de dites galeres, que de manament de ses senyorias, mentres que corrien los vota fonc allí legida, la qual serà baix continuada. Aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació y quasi tots foren de parer y aconsellaren a ses senyorias: que, conforme la proposició feta per los senyors deputats, és forçat arrimar les galeres que vuy estan en nom de la Generalitat de Cathalunya, que per vèurer la forma // 383v // y modo com aquelles se han de dexar, perquè sia a tota comoditat, utilitat y auctoritat possibles, y conforme los apunctaments y scriptures que estan firmades entre sa magestat y lo consistori de la Deputació, y conforme a la constitució y capítol de cort los senyors deputats façan elecció de devuyt personas, ço és, sis de cada stament, ab los quals resolguen y effectuen dit negoci de la manera que convé a la indemmnitat de la Generalitat y benefici públic. La qual supplicació de don Ramon d'Oms dalt mencionada, és ací cosida y comença:

«Molt il·lustres senyors. A notícia de don Ramon d'Oms, capità general de les galeres de aquest Principat, etcètera», sia cosida. Et, fet açò, dits senyors de dita congregació, per ser de nit y ben tart, se'n anaren y ses senyorias dexaren dita nominació per altre die.

Dijous, a XXVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, per execució del consell a ells donat per los braços a 25 del corrent, feren elecció de 24 persones dels tres staments, com en la proposició de dit negocis apparrà més largament[a].

384r Mars MDCXIIII

Dilluns, a III. En aquest die vingueren en consistori, ab embaxada per part del bras militar, los senyors don Francisco de Erill, Francesc Cornet, Hieònim de Navel y, de part de dit

a. a continuació ratllat cent.

a. a continuació una suplicació insertada entre els folis 383v i 384r, transcrita a l'apèndix 1, pàg. 700.

[1614]

bras, supplicaren a ses senyorias fossen servits en donar orde y procurar remediar un agravi molt gran se fa per lo excel·lentíssim loctinent general a tota Cathalunya, y en particular al bras militar, ab les moltes captures se fan de mandato y sens instància de part, no sols en Barcelona, més encara enviant fora d'ella per tota Cathalunya, en violació de diverses constitucions y privilegis de dit bras militar. Per tant, supplican // 384*v* // a ses senyorias sien servits en manar-ho remediar, com en semblants occasions és acostumat fer. Fonc-los respost per ses senyorias que ho faran ab molta voluntat, y besan les mans a dits senyors del bras per lo advertiment. E, poc aprés, determinaren ses senyorias enviar una embaxada al excel·lentíssim loctinent general per dit effecte, y enviaren al síndic per demanar hora, y no pogué anar lo mateix die fins al die següent. En aquest mateix die féu relació en consistori mossèn Hieròn im de Lana, racional, com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General, ha girat tot lo que ha comptat fins lo die present.

Dimars, a IIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors junctaren, en la present casa de la Deputació y en la sala del consistori, les personas eletas devall scritas, de les vint-y-quatre per ses senyorias manades convocar, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors bisbe de Barcelona, sacristà Yvorra, ardiaca Pla, canonge Cella, comanador Cotoner. Per lo militar: los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, // 385*r* // don Joan Burguès y de So, don Francesc Sans, don Francisco de Erill, March Lentes. Per lo real: los senyors conceller en cap, Julià de Navel; Magí Grau, Joan Dusay, Montserrat Móra, misser Hieròn im Ollers. Als quals fonc feta per ses senyorias lo proposició següent.

«Proposició.

En los últims braços se proposà lo stat de les galeres de aquest Principat, com més en particular entendran[a] vostres senyorias y mercès de la proposició que a part se legirà, y si bé foren aconsellats que dites galeres se arrimassen, ab lo modo y forma expressats en la deliberació continuada al peu de dita proposició. Emperò, com algunas personas hajan offerts alguns apunctaments, ab los quals entenen que las dos galeras que de present són en mar, se porian mantenir, y aparega molt convenient que, abans de posar en execució la deliberació feta per dits braços, se façan totas las diligències possibles, per entèndrer si·s trobarà forma per poder-las mantenir, perquè no trobant-se, y havent-se de arrimar, nos puga, ab raó, quexar persona alguna que no se haja fet tot lo que sia estat possible per poder-las conservar, y axí proposam a vostra senyoria y mercès sian servits aconsellar-nos, lo que podem y devem fer, confiats que ab tant madur consell se pendrà molt bona resolució al servey de Déu Nostre Senyor y benefici de aquest Principat.»

385*v* Y aprés de haver oïda la sobredita proposició feta per ses senyorias, y la proposició y vot fet en los braços tinguts a 25 del passat, aconsellaren, tots unànimes y concordes y sens discrepar ningú, que convenia se oïssen tots los apuntaments de qualsevol personas voldrian donar sobre la conservació de les dos galeres estan de present en mar y que, trobant-se remey com poder-las sustentar, importaria molt no arrimarlas, y axí mateix convenia se mirassen los drets de dites galeras, y los gastos fan perquè, aprés de fetes totes les diligències, se pogués pèndrer la resolució que més convingués, y que per ço importava reduir a manco número los elets, conforme apparexeria a ses senyorias, perquè poguessen entendre ab més facilitat dits apunctaments y legir les scriptures per occasió de dites galeres fins ací fetes, y saber los drets y gastos de aquelles, y fet tot lo bé més apparexerà convenir, y aprés representar-ho a totes les personas eletas, perquè millor pugan aconsellar a ses senyorias lo que poden y deuen fer. Y, fet açò, los dits senyors deputats y oïdors, inseguint lo consell y parer de dites personas eletas, anomenaren encontinent sis personas eletas de dita congregació per tractar dits negocis, que foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Pla, comanador Cotoner. Per lo militar: los senyors don Francisco de Erill, March Lentes. Per lo real: los senyors misser Hieròn im Ollers, Montserrat Móra. // 386*r* // Als quals manaren ses senyorias als porters (que) convidassen per a demà després dinar.

En aquest mateix die, després dinar, se junctaren les sis personas eletas en la present casa per tractar dits negocis de galeres, y estigueren tot lo després dinar[a].

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general ab embaxada[b] los senyors canonge Garcia, don Francisco de Erill, Montserrat Móra. Als quals donaren orde de supplicar a sa excel·lència sia servit en remediar lo de les capturas de man-

a. entendran *interlineat.*

a. a continuació es llegeix ratllat a la línia següent En aquest mateix die també després dinar se junctaren les sis personas eletes per lo negoci de dites galeres.
b. a continuació ratllat al excel·lentíssim loctinent.

dato que sa excel·lència fa fer de cadaldie, y en particular fora ciutat, a personas militars y sens instància de part, lo que és contra diverses constitucions de Cathalunya y als privilegis de militars, supplicant a sa excel·lència ho mane remediar. E, tornats en consistori, referiren a ses senyorias com han fet dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost que ell desija guardar les constitucions y capítols de cort per haver-les jurades, y axí ho està procurant, y quant en lo de dites capturas, ell ho anirà procurant en lo que porà, però // 386*v* // com lo temps va tal, y la terra està de la manera està de tanta gent dolenta y de recollidors d'ells, no sab què fer per obviar tant grans danys, y ab moltas altres paraulas per satisfacció sua.

Dimecres, a V. En aquest die també se junctaren les sis personas eletas de galeras, y foren-hy lo general de galeres y officials de galeres, deduint tots de sos drets y pretensions.

Dijous, a VI. En aquest die se junctaren los sis elets de les galeres tot lo després dinar per dits effectes. En aquest mateix die enviaren los senyors deputats a don Francesc Sans y Gispert de Planella al sereníssim príncep de Saboya, (que) era en lo monastir de Nostra Senyora de Montserrat, a la posta ab deu cavalls, ab lo regent los comptes y correu del General, ab gasto del General, per donar-li la benvinguda.

Divendres, a VII. En aquest die hy hagué juncta de elets dels sis per los negocis de les galeres, y aconsellaren a ses senyorias fecen diligències en dits negocis, fent tabas particulars de tots los drets per col·lectes, y encantar-les en elles, y també·n manaren[a] a cercar a don Ramon d'Oms, // 387*r* // general, donant-li sis o vuyt dies de temps per donar memorials y apunctaments de com dites galeres se poran mantenir, y açò fonc fet encontinent per ses senyories en consistori.

Disabte, a VIII. En aquest die lo magnífic misser Francesc Tristany, assessor qui fonc de la visita proppassada del General, donà un memorial de diversos debitoris condemnats ab dita visita y liquidats per ell, per a que facen assentar aquells en lo racional y executar aquells, y axí li fonc respost per ses senyorias que.u farien assentar en lo racional, y encontinent cridaren lo racional, y daren orde en fer assentar aquell.

387*v* Disabte, a XV. Festa de la gloriosa santa Madrona, feriat.

a. manaren *interlineat.*

Diumenge, a XVI. En aquest die entrà // 388*r* // lo sereníssim príncep de Saboya y Piamont en la present ciutat, qui venia de la cort, (que) posava en lo monastir de Nostra Senyora de Jesús, y entrà per lo Portal del Àngel. Ysqueren-hy los concellers y deputats ab la forma costumada, ben acompanyats consistorialment, y primer hy enviaren ses senyorias, lo mateix die, als senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francisco de Erill, per donar-li la benvinguda a esta ciutat de Barcelona.

Dilluns, a XVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren ben acompanyats per a visitar al sereníssim príncep de Saboya y Piamont, qui posà en casa del excel·lentíssim loctinent general, y arribats allí lo saludaren ab molta cortesia y cuberts, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic li dix, de part del consistori, en effecte[a] ab paraules de gran cortesia, donant-li la benvinguda en esta ciutat, y fent-li offertes de part del consistori y del Principat en lo que fos de son servey. E sa altesa en effecte los respongué lo contento gran tenie de ésser arribat en esta ciutat, y lo que desijava poder-los fer mercè en lo que·ls convingués, ab altres paraules de gran compliment.

389*r* Diumenge, a XXIII. Diumenge de Rams. En aquest die entran los feriats de Pascha de Resurrecció.

Dimars, a XXV. Festa de Nostra Senyora de la Annunciació, y no féu la festa la iglésia sinó lo poble, porrogàs per aprés de Pascha.

389*v* Diumenge, a XXX. Festa de Pascha de Resurrecció del Senyor.

Dilluns, a XXXI. Segona festa de Pascha.

Abril 1614

Dimars, primer de abril. En aquest die, // 390*r* // després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor deputat militar absent de la present ciutat, anaren consistorialment ab cotxos, ab maças y alguns officials de la present casa, en lo palau del excel·lentíssim loctinent general, enviats primer a cercar per sa excel·lència, y arribats los donà una real carta de sa magestat de 19 de mars proppassat, la qual baix serà continuada, y explicà la creença d'ella, dient-los en effecte lo següent. *Testes*[b] *sie et infra*. La dita creença serà continuada avant,

a. *a continuació ratllat* lo següent.
b. Testes ... mes *interlineat.*

[1614] aprés la jornada de 14 del corrent mes[a]. // 390v // La qual carta és del tenor següent:

A los venerables, noble(s) y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya.

El Rey.

Diputados. Al marqués de Almaçán, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado, he mandado scrivir lo que del entenderéis sobre lo que entiendo se platica de querer desarmar essas galeras, y porque como sabéis esto no se puede hazer, no concorriendo las causas que se contienen en los capítulos de su institución, os encargo y mando que dándole entera fee y creencia a lo que cerca desto de mi parte os dixere, estéis advertidos en no resolver en ello cosa alguna contra la orden que hay y sin avisarme lo primero y tener beneplácito mío, que assí es justo y seré de vosotros muy servido. Datus en Madrid, a XVIIII *de março* MDCXIIII.

Yo el Rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit, Martinez Bocclin. Vidit, don Josephus Banyatos, regens. Vidit, Fontanet, regens. Vidit, Perez Manrique, regens. Vidit, Franciscus Gassol, protonotarius.

Encontinent aprés, lo dit senyor deputat ecclesiàstic dix y representà a sa excel·lència com ell, en nom y de voluntat de sos condeputats, tenia orde de representar a sa excel·lència com havian rebuda una carta vuy del deputat local de Tremp y Pallars, ab que·ls // 391r // avisava com lo senyor comte de Erill havia liurat en mà y poder de dita vila de Tremp la persona de Joseph Sagarra, aragonès, y que tenia temor no·l liuràs als de Aragó, que ab gran instància lo demanan, per aportar-se'n aquell al dit regne. Per tant, supplican a sa excel·lència sia servit en no donar loc a dita extradicció per ésser contra diverses constitucions de aquest Principat, y si delictes alguns ha comesos, ésser condemnat per sa excel·lència y son Real Consell, com per dites constitucions està disposat y ab diverses embaxades tenen supplicat a sa excel·lència lo mateix al temps estava pres en Leyda. E sa excel·lència en effecte respongué que a ell no li constava ara res de dit negoci, ni tenia acte ni clarícias algunas dels aragonesos acerca dites coses, e sempre que en açò hy haja alguna cosa de nou los ne darà raó com té offert ab altres embaxadas, per quant desija molt servar les constitucions del present Principat, y no contrafer a ellas, com ha procurat fins ací. E ses senyorias, per orga de dit senyor deputat ecclesiàstic, li respongueren que besavan a sa excel·lència les mans per la mercè se'ls feya en dit negoci, y no menos havian confiat sempre y confiaven los faria tota mercè. Falta assí, és avant, dos fulles aprés a la ditta jornada.

Dijous, a III. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment a visitar lo sereníssim príncep de Saboya, // 391v // prior de Castella y general de la mar, en casa del excel·lentíssim loctinent general, donant-li la benvinguda y fent-li moltes offertas, fonc-los respost per sa altesa ab paraules de molts compliments, y en açò estigueren ses senyorias cubertes, al entrar no se·ls féu ricebiment per ningú. E axí mateix visitaren al il·lustríssim cardenal d'Este, que venie de Roma per anà en cort, posave en casa del senyor loctinent general.

Dilluns, a VII. En aquest die se féu la festa de la Annunciació de Nostra Senyora, y fonc colta per aver estat lo die d'ella lo Dimars Sant.

392r Dimecres, a VIIII. En aquest die los senyors concellers enviaren ab embaxada als senyors deputats[a] acerca de les monedes, enviant-los un paper larc per dit negoci, al que fonc respost per ses senyorias ho mirarien.

Divendres, a XI. En aquest die havent entès los senyors deputats de algunas personas particulars com, per part de sa excel·lència, s'ere enderrocat o cremat lo castell y loc de Oix, y ésser contra constitucions y, havent consultat dit negoci ab los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa per a que·ls aconsellassen lo // 392v // faedor en ell, dits assessors y advocat fiscal los digueren que per ésser lo negoci tant grave y important fossen servits de anomenar alguns doctors antics y graves per a que, junctament ab ells, poguessen tractar y vèurer dit ne-

a. a continuació ratllat Sa magestat ab real carta li ha donat orde de que donàs esta carta als deputats, y de sa part los digués com tenia entès volien dexar les galeres del General de Cathalunya que, essent acte fet per sa magestat y per la Cort General, sens voluntat de sa magestat los deye y nottificave no fecen tal sens dar-li raó primer del que passa, perquè·s puga donar algun orde, majorment en esta temporada, per haver-se'n de anar les galeres de sa magestat en levant, y ésser molt necessari que les del General resten en estes mans per defensa del Principat, y dels molts corsaris hy haurà a dita occasió. E que ell per sa part hy ajudarà en tot lo que puga, axí de sa pròpria persona com en lo demés convinga per la navigació d'elles. Fonc-1i respost per ses senyorias en effecte, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic, que si bé ells han junctades algunes personas eletas per tractar estos negocis de galeres, és estat per vèurer si·s poria trobar alguna forma com se pugan mantenir, y no trobant-se ni com se poran desfer, servant los actes // 390v // y pactes entre sa magestat y lo General de Cathalunya, y que ells ho miraran tots ab moltes veras, per lo que desijan acertar al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic.

a. a continuació un espai en blanc.

goci. Y axí encontinent ses senyorias anomenaren per dit effecte los magnífics misser Pere Aylla, misser Balthezar Morell, misser Miquel Carrera, misser de Malla, misser Joan Gaspar de Prat, misser Hieròn im Puigvert. Los quals se ajunctaren ab dits assessors y advocat fiscal aprés de alguns dies per dits negoci, mirant y regonexent diversos exemplars se són trobats acerca dits negocis.

Disabte, a XII. En aquest die se junctaren dits doctors en la present casa per dit negoci.

Dilluns, a XIIII. En aquest die se junctaren // 393r // en la present casa per dits negocis dits[a] doctors, los quals, aprés de discutit dit negoci, aconsellaren a ses senyorias se fes una embaxada per al excel·lentíssim loctinent general, per a que entenga bé dit negoci, la qual serà continuada a la jornada següent, y vista la resposta d'ella, pugan millor aconsellar lo faedor, del thenor següent.

Abril MDCXIIII

Dimars, primer de abril. *Licet hic*[b]. En explicació de la creença digué sa[c] excel·lència que sa magestat havia entès se tractava en la Deputació de dexar[d] les galeres del General, y que li havia ordenat representàs als deputats los grans danys se havian de seguir de deixar dites galeres, y que nos prengués resolució en manera alguna sobre lo desarmar-las que primer no haguessen consultat ab sa magestat, ab qui·s féu lo tracte quant se armaren, y que axí ho encarregava molt, dient també que ya altra vegada havia dit que sempre que volguessen deixar dites galeres ell se offeria encarregar-se d'elles, y que ara ho tornava offerir, y que sentiria molt que en son temps se desarmassen, y dits senyors deputats respongueren[e], y que lo tractar-se de dites galeres en la Deputació era forçós per la gran necessitat patian, certificant a sa excel·lència que tots, axí deputats com elets, desijavan summament sustentar-las si fos possible, y que per valer los drets imposats per lo sustento d'elles molt poc, no sabien com poder-las mantenir, y que per dita occasió feyen[f] dittes juntes y ara os[g] representaren la ditta[h] carta de sa magestat y la explicació de la creença d'ella, y ho tractarien ab la christiandat y vigilància que lo cas requereix.

393v Dimars, a XV. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militar absent[a] del consistori y de la present casa, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab les massas y ab la forma costumada, los senyors ardiaca Lentorn, don Joan Burguès y de So, misser Hieròn im de Ollers, als quals, inseguint lo consell y parer dels magnífics assessors del General, advocat fiscal y doctors applicats, continuat en dietari corrent[b] lo die de hair, donaren orde de explicar-li la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Los deputats del General del principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, han entès que per alguns officials reals se és enderrocat lo lloc de Oix y lo castell de dit lloc, ab gran multitut de gent armada y, segons se diu, és estat sens preceir provisió o declaració alguna, sinó de fet, y essent axí és molt notori que és contra diverses constitucions de Cathalunya, segons que ya per la Cort General de dit Principat en semblants casos és estat declarat ab medi dels jutges de greuges, cassant y revocant semblants fets, y condemnant al fisc real a la esmena y satisfacció dels danys donats, y axí nos han ordenat que de sa part ho representassem a vostra excel·lència, supplicant-lo sia servit donar remey convenient, a fi y effecte que sien en tot observades les constitucions, capítols de cort, usos y costums de dit Principat y Comtats.»[c]

396r E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han explicada dita embaxada a sa excel·lència, conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que no se han rompudes constitucions, y que se havia mirat breument, y lo dany ere gran, y que prest sabran com serà fet y no·l culparan. En aquest mateix die los doctors applicats en la present casa per dit negoci se ajunctaren en ella.

Dimecres, a XVI. En aquest die los dits doctors applicats donaren son consell a ses senyorias en scrits acerca del negoci a ells consultat, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet consultat per los senyors deputats sobre si los proceïments fets per lo capità don

a. dits doctors *interlineat al marge esquerre.*
b. *anotació escrita al marge esquerre.*
c. sa excel·lència *interlineat.*
d. dexar *interlineat.*
e. *a continuació ratllat* que besaven les mans de sa excel·lència.
f. feyen dittes juntes *interlineat al marge esquerre.*
g. os *interlineat.*
h. ditta *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* absent.
b. corrent *interlineat.*
c. *a continuació un memorial, sense data, que ocupa el foli 394r del dietari, transcrit a l'apèndix 1, pàg. 701.*

[1614] Alonso de las Infantas, per orde de sa excel·lència, en virtut de la qual ha derrocat o fet derrocar lo castell y lloc de Oix, de la vegueria de Besalú: pressupposat en fet que dits enderrocs són estats fets (sens) preceir citació ni monició de les personas interessades, ni publicació de enquestas que contra aquelles sien estades fetas, attès que en Cathalunya, conforme usatges, constitucions y altres drets de la terra y, assenyaladament, segons la disposició del usatge, Altre noble, sots lo títol De dret del fisc, y de la constitució 1 sots lo títol De fautorias, y la constitució 4, sots lo títol De violència y restitució de despullats, y altres drets dels present Principat, semblants proceïments, en cas fossen permesos, no poden fer-se sens conexensa de causa. Los doctors devall scrits són de vot y parer que dits enderrocs de la manera predita // 396v // fets, són estats fets contra disposicions de usatges y generals constitucions de Cathalunya, y que per ço los senyors deputats y oïdors tenen obligació de fer les diligències necessàries y acostumades per reparo y revocació de dit orde y proceïments.»

Aylla, consulens. Morell, consulens. Carreras, consulens. De Prat, consulens. De Malla, consulens. Puigvert, consulens. Aguilo, assessor. Clos, assessor. Moet, fisci Generalis advocatus.

E, aprés de haver oït dit consell, dits senyor deputats deliberaren junctar braços per a demà de matí a les vuyt horas, com en registre, y per dit effecte se ordenà la proposició allí faedora.

Dijous, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats, per execució de sa deliberació del die de hair y crida publicada feta fer, se junctaren en la sala gran dels reys per tenir braços, havent fet convidar per lo síndic del General lo reverendíssim bisbe de Barcelona, y conceller en cap y Capítol de la Seu, y estigueren sperant fins a dotze horas de migdie y, per no haver-hy vingut ningun ecclesiàstic per més diligències hy feren y dels militars y reals pocs, porrogaren dit bras per a tres horas després dinar, y havent acudit ses senyorias en son acostumat lloc, sperant // 397r // allí fins al vespre, si poca gent hy havia hagut de matí, manco n·i hagué a la tarda, y axí no·s pogueren tenir, y vist açò, los senyors deputats enviaren determinar al síndic del General y al scrivà major per presentar al excellentíssim loctinent general la scriptura ordenada, y tornats en consistori referiren que no·y havia hagut Lloc de presentar-la, per estar sa excel·lència ab la quartana, y que volie que lo consell hy fos present quant la presentarien.

Divendres, a XVIII. En aquest die los senyors deputats manaren junctar tots los doctors applicats per vèurer lo faedor acerca dits negocis, y determinaren enviar al correu del General a la posta, y ab tota diligència al agent tenen en cort ab tots los papers y scripturas per dits negocis, donant orde als assessors y advocat fiscal ordenen aquelles.

397v Dilluns, a XXI. En aquest die mossèn Barthomeu Sala, síndic del General de Cathalunya, per orde de ses senyorias, inseguint consell y parer dels magnífics assessors y doctors applicats del die precedent, anà a palàcio del excellentíssim marquès de Almaçán, loctinent general per sa magestat en lo present Principat y Comtats, anant en companyia de dit síndic Pere Pau Vidal, notari, scrivà major de dit General, y los testimonis devall scrits, y allí, obtinguda licencia del dit senyor loctinent general, li fonc presentada per dit síndic la scriptura següent, la qual li fonc allí legida, y de aquella per orde de sa excel·lència ne llevà també acte mossèn Pérez, scrivà de manament, y lo dit scrivà major per lo semblant, estant allí present lo senyor[a] misser Francesc Salbà y de Vallseca, regent la Real Cancellaria, la qual scriptura és del tenor següent.

«Excel·lentíssim senyor.

Entès han los deputats del General de Cathalunya que lo capità don Alonso de las Infantas, entretingut de sa magestat en lo present Principat, per orde de vostra excel·lència haurie enderrocat o fet enderrocar lo castell y lloc de Oix de la sots-vegueria de Besalú, sens ser oïdas les parts, ni publicar enquestas y en effecte sens conexensa de causa, per raó dels quals enderrocs, de la manera que com dit és fet<s> se ha<n> contrafet y contrafà expressament al usatge Altre noble 1, sots lo títol De dret del fisc, y a la constitució 1, sots lo títol De fautoria, y a la constitució 4, sots lo títol De violència y restitució de despullats, y a moltes altres constitucions y drets del present Principat. E com los deputats, per descàrrech de llurs officis, tingan precissa obligació de instar la observansa de dits usatges, constitucions, privilegis y demés drets de la terra, y opposar-se // 398r // a la violació y contrafacció de dits usatges y constitucions y demés drets, a vostra excel·lència extrajudicialment supplica(n) sia servit, per observansa de dits usatges y constitucions, manar revocar dits òrdens y proceïments de fet, ab refecció dels danys fins ací donats y causats, com a fets contra diverses constitucions, offerint-se dits deputats que en la persecució de bandolers y fautors de aquells, fent-se en la forma disposan los usatges, constitucions, capítols de cort y

a. lo senyor *interlineat.*

costum de la terra, per ajudar a dita persecució acudiran molt de veras en tot lo que és lícit y permès», *requirens vos notarius.»*

Altissimus. Clos, assessor. Aguilo.

Oïda la dita scriptura per dit senyor loctinent general, respongué a ella dient estes paraules, *Que está apparejado en guardar y hazer guardar las constituciones, usages y capítulos de corte.* Presents per testimonis mossèn Joan Aguiló, secretari de sa excel·lència, mossèn Miquel Alemany, ciutadà, y Luís Pozo, mercader, ciutadà de Barcelona.

En aquest mateix die lo senyor canonge Pere Dalmau, oïdor ecclesiàstic, per orde del consistori anà a convidar al sereníssim senyor príncep de Saboya, general del mar y prior de Castella, per a la festa de sant Jordi y vespres de la vigília, anà·y ben acompanyat de cavallers y altres officials de la present casa, y anà·y dit senyor oïdor ecclesiàstic per ésser dit príncep religiós. Fonc rebut per dit sereníssim príncep ab molt contento y digué que·y anirie, féu-los cobrir y axí se cobriren tots los cavallers.

398*v* Dimars, a XXII. En aquest die foren les primeres vespres de la vigília del gloriós sant Jordi, los senyors deputats manaren convidar, per lo síndic del General, al reverendíssim bisbe de Barcelona, y dir-li (que) si volie dir l'offici ne rebrien mercè, y també als magnífics concellers, emperò dits concellers no·y vingueren, perquè entengueren lo príncep hy venia, y que tindrie cortina, y axí mateix los altres officials convidaren los cavallers y damas, conforme los memorials los foren donats. Foren dites primeres vespres molt solempnes, vingueren los senyors deputats y oïdors molt ben acompanyats per son orde, com és acostumat, y aprés a la tarde foren les completas ab molta música, la casa estava molt ben adressada. Lo dit sereníssim príncep vingué a les nou[a] horas de la tarda per vèurer la casa, cercant-la tota dos vegades, anant mig arrebossat.

Dimecres, a XXIII. En aquest die se féu la festa del gloriós sant Jordi, ab gran solemnitat, digué la missa major lo reverendíssim bisbe de Barcelona, don Luís Sans, vingué·y lo dit sereníssim príncep de Saboya molt adressat a cavall, lo consistori lo isqué a recebir fins baix al replà de la scala, y axí mateix le·y acompanyaren al tornar-se'n, acabat l'offici cercà la casa ab lo consistori y dit senyor bisbe, anant dit sereníssim // 399*r* // príncep en mig del deputat ecclesiàstic y bisbe, lo bisbe anant a la mà dreta. Sermonà fra Gassó, del orde de sant Francesc, les vespres y completas de la tarde se feren[a] axí mateix ab gran solemnitat, vingué·y la vireyna y ses fillas.

Dijous, a XXIIII. En aquest die se féu lo anniversari acostumat en la casa de la Deputació, hagué·y solemne offici ab cantòria y sermó en la matexa capella gran.

399*v* Maig MDCXIIII

Dijous, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume.

Disabte, a III. Festa de Santa Creu.

Diumenge, a IIII. En aquest die se féu en la plaça del Born la justa que quiscun any sol fer la confraria de sant Jordi.

400*r* Disabte, a X. En aquest die, després dinar, los senyors deputats[b] enviaren ab embaxada // 400*v* // al excel·lentíssim loctinent general en aquest Principat y Comtats, los senyors canonge Garcia, don Joan Burguès y de So, Montserrat Móra, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència los grans danys van causant de cadaldie a les vilas y poblats del present Principat una companyia de soldats del capità Moradell, anant composant los habitants y fent-los moltas vexacions, contrafent en açò diverses constitucions de Cathalunya, supplicant a sa excel·lència ho mane remediar ab refecció de dits danys. E axí mateix los donaren orde de supplicar a sa excel·lència sia servit manar relaxar líberament a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, dels càrcers reals en los quals està pres vuy per orde de sa excel·lència, per cosas molt leves, y ha molt temps pateix en elles, del que·n rebran tots molt particular mercè de mà de vostra excel·lència. A la qual embaxada anaren ab les maças grans ab la forma costumada y ab cotxos per fer lo die plujós. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han feta dita embaxada, conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost, ço és, quant al primer cap del capità Moradell, que ell no li té dat tal orde, no sab tal, y axí ell ho procurarà en remediar. Emperò és ver que ell li havia dit que en alguns llocs a ont se sabie que·s recollian bandolers, que allí, en pena de son delicte, que·y fes aposentar dits soldats, menjant allí, y que com és cosa de soldats no se·ls pot tenir axí la mà, y que prest se haurian de embarcar per a levant. // 401*r* // E quant al segon cap, de dit

a. nou *interlineat.*

a. *a continuació repetit* se feren.
b. *deputats* interlineat.

don Joseph Quintana, que ya altres voltes los havia dit com tenia orde de cort que no podia tràurer al dit don Joseph que primer los deputats no haguessen revocats los proceïments se havian fet contra del desaner, per raó del qual estava pres dit don Joseph, reintegrant-lo en tot. E, explicant-li dits embaxadors acerca de la justícia del General y de (la) impossibilitat de dit negoci sa excel·lència volia se fes ab moltes raons vives. Sa excel·lència los respongué per última resolució que ell tenia atacadas les mans en dit negoci, y que lo que li havian dit y representat que acudissen en cort, volent dir que ell no·u pot fer, que allí se ha de fer.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats havian manat junctar les personas eletas per lo de la vint-y-quatrena elegida en dies passats per lo de les galeres de dit General y bon assiento d'ellas, en que·y foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors ardiaca Pla, canonge Garcia, canonge Cella. Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Francisco de Erill, don Miquel Meca, don Guerau de Marimon, March Lentes. // 401*v* // Per lo real: los senyors Julià de Navel, conceller en cap; misser Hieònim de Ollers, Monserrat Móra, misser Pere Aylla. Als quals fonc proposat per ses senyorias y dada larga raó de les diligències per ells fetes fins lo die present acerca de dits negocis de galeras, y de les moltes junctas fetes ab lo número de pocas personas per dit effecte elegidas, y del què havia passat ab lo excel·lentíssim loctinent general ab lo senyor oïdor ecclesiàstic, qui per orde de ses senyorias anà allí per tractar dits negocis ab sa excel·lència, lo qual, tornat en consistori ha referit lo die present a ses senyorias lo que havia passat allí, fent-se-li diverses rèplicas y respostas, la qual relació serà ací continuada al peu d'esta, y aquella ha feta axí mateix dit senyor oïdor ecclesiàstic als dits senyors de dita congregació, la qual és del tenor següent *inseratur,* segons serà continuada a la jornada en la proposició de braços. Oïda y entesa per dits senyors de dita congregació la dita proposició y relació, y aprés de haver discutit y tractat dit negoci ab molta maduresa y consideració, aconsellaren a ses senyorias que per ser lo negoci tan grave y de tanta importància, que per millor acertar en ell al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic, sian servits ses senyorias manar junctar braços per a demà ab lo major número de personas dels tres staments que·s puga fer, supplicant també als magnífics consellers de la present ciutat, sian servits en junctar Consell de Cent, per a donar-los raó de dites coses, per a que tots en conformitat procuren lo remey de dites coses, axí ab sa magestat com ab los demés convinga, per a la bona direcció de dits negocis.

402*r* E, oït lo dit consell per ses senyorias, manaren cridar braços per a demà a la una hora aprés migdie, y donaren orde al síndic convide al reverendíssim bisbe de Barcelona, conceller en cap e insigne Capítol, e fer altres embaxades per diversos cavallers, donant-los raó del què havia passat en dits negocis, y als assessors de ordenar la proposició per dits braços.

Diumenge, a XI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes tingueren braços en la present casa y sala gran dels reys, ab veu de pública crida del die precedent, y fet convidar per lo síndic del General lo reverendíssim bisbe de Barcelona, conceller en cap y Capítol de la present Seu, en què foren les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Codina, canonge Serra, canonge Saleta, almoyner Cartellà de Ripoll, fra Francesc Olmera, lo degà Terré, lo ardiaca de Navel, canonge Garcia, canonge Cella, canonge Amell, canonge Guasch, camarer Junyent. // 402*r* // Per lo stament militar: los senyors don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Miguel Meca, Hieònim Cardona, Francesc Cosma Fivaller, don Aleix Albert, Pere Pau de Belloc, senyor de Linars, don Francesc de Rebolledo, Joachim Valls, Bernat Bertrolà, don Francesc Sagarriga,[a] de Gleu, don Ramon de Gilabert, don Joachim Carbonell, March Lentes, Joachim Bolet, don Pedro Reguer, don Miquel de Santmenat, don Benet de Fluvià, Miquel Pol, Baptista Cassador, Alexandre de Aguilar, // 403*r* // Gaspar Graell, don Guillem de Rocabertí, Galceran de Foxà, don Francesc Argensola, don Hieònim Torres, don Bernadí Torres, don Joan Burguès, don Francisco de Erill, Francesc de Vilaseca, don Hieònim de Argensola, don Galceran de Peguera, don Bernat de Peguera, Philip Sorribes, Francesc Costa, Antoni Frígola, Hieònim Pons, Pau Francesc Nicholau, Luís Puig, don Ramon Caldés, don Dimas Macip,[b] Nicholau, don Bernat Salbà, don Gaspar Çagarriga, don Miquel d'Oms, don Berenguer d'Oms, Antoni Beart, Bernat Miquel, don Joan de Peguera, don Baptista Falcó, don Gilabert de Cruÿlles, // 403*v* // don Joan de Lentorn, don Francesc Terré, misser Jaume Falcó, don Joseph Miquel Socós, don Hieònim de Paguera, don Jaume Lupià, don Federic Meca, Gaspart de Prat, Benet Pons, Francesc Cella, Gispert de Planella, don Baptista Terré, don Joachim Reguer, don Luís de Rajadell. Per lo real: los senyors lo conceller en cap Julià de Navel, Pere Saurí, Barthomeu Sala, misser Pere Aylla, Bernat Romeu, Hieònim de Navel, Joan Francesc Codina, Mi-

a. a continuació un espai en blanc.
b. a continuació un espai en blanc.

quel Quintana, Agustí Pexau. Als quals fonc feta y aprés manada legir per ses senyorias la proposició devall scrita, y aprés foren legidas los actes y scripturas en ella mencionats, la qual proposició és del tenor següent.

404r «Proposició.

Grandíssims treballs havem supportats aquest trienni en la administració de les coses del General, com és notori a vostres mercès, però los majors y que·ns han donat més pena y occupació són estats los que·ns han causat lo sustento de les galeres del General, los quals, encara que ha aparegut a moltes personas que no tenen la mà en la administració podíam excusar dexant de tenir les galeres, pus lo dret imposat no és sufficient per a mantenir-las, com entengué la Cort General que·l imposà, emperò no·ns és estat possible, axí per haver trobat aquellas al principi de nostra administració en estat que·s podia[a] sperar, se havian de mantenir, ab confiansa del ajuda de costa que nostres antecessors demanaren al rey, nostre senyor, dels nòlits y passatges de les monedas, y també per los bons effectes que feren en cossaris y piratas, en gran utilitat de elles y benefici universal de tot lo Principat, com també per haver-nos donats diversos papers, ab discursos y arbitres per al sustento y manteniment de dites galeres, que reixint, com en ells se advertia, se podia crèurer ab tota certitut ere factible continuar y passar avant lo començat, y considerant nosaltres de quant gran benefici havia de ser per als poblats en aquest Principat lo sustento de dites galeras, y de quant gran dany y derreputació lo dexarles, ademés de les grans difficultats, y considerant[b] que al effecte se són experimentades, havem anat procurant entretenir-las de la millor manera que·s ha pogut, entretant que feyam diligències per alcansar de sa magestat ajuda de costa per al sustento d'elles, y enteníem en everiguar si eren practicables los remeys advertits en dits arbitres, lo que tot havem procurat ab la solicitut y cuydado que·ns és estat possible, fins a que sa magestat és estat servit desenganyarnos, responent que no tenia lloc lo que se li supplicava per nostron embaxador, don Christòfol de Queralt, y fins a que havem tingut certitut de que // 408v // no podian tenir effecte los remeys advertits en dits papers, y veent-nos desconfiats de tot remey, y que de necessitat havíam de arribar a dexar de mantenir dites galeras, lastimant-nos en l'ànima la gran nota ha de ser per a tot aquest Principat, y los grans danys que·n de supportar, y tement també les difficultats que·s offerien, nos apparegué convenient consultar ab vostres mercès lo estat del negoci, per a que entre personas de tanta prudència y sabiduria, se apuntàs algun remey convenient, si acàs se'n podia trobar, per a continuar lo sustento de dites galeres, y aconsellant vostres mercès que dites galeres se devian dexar, ab la forma que apparexeria a les personas eletas, tinguerem per acertat posar-ho en execució. Emperò perquè sabíem bé lo que lo deixar dites galeres havia de ser ab voluntat de sa magestat, no sols perquè lo armar-les fou per execució de constitució de Cathalunya y consentiment de sa magestat y de la terra, y axí havia de ser lo desarmar-les[a], però encara perquè sa magestat té promès al General que, no abastant lo dret imposat per a sustentar les dites galeres, pendrà aquelles y pagarà al General lo que valdran, y axí mateix també perquè en aquesta occasió altres personas nos donaren altres papers, advertint en ells alguns redressos y diligències per remey del sustento de dites galeres, desijant que si remey algú hy havia se executàs, y no havent-le·y entengués sa magestat quant arribassem a dexar-les que per part nostra se havia experimentat tot quant se podia. Determinarem de consultar-ho tot junct ab los elets, los quals, desijosos de acertar al servey de Déu y de sa magestat y benefici de la terra, deliberaren que·s experimentassen tots los advertiments, y pus no se'n offeriren de altres, se'n donàs raó a sa excel·lència, y seguint nosaltres lo parer de les personas aletas, ab la diligència possible havem procurat fer balanços dels gastos forçosos y de les rebudas de dits drets, y també se arrendàs la bolla de Barcelona, // 405r // y axí mateix lo dret de les galeres en cada col·lecta de per se y altres diligències, y com més som anats cercant remeys, més havem trobat ser impossible mantenir-se les galeras de dit dret, resolguerem de representar-ho a sa excel·lència, y perquè lo negoci contenia molts caps, y havia de tenir contradicció y rèplicas, apparegué convenient donar orde al senyor oïdor ecclesiàstic que anàs a donar raó a sa excel·lència de tot lo que havia passat, y tenint lloc hy anà, y ho practicà largament ab sa excel·lència, demostrant estar satisfet de les diligències que·s havian fet en sercar remeys per al sustento de les galeres, y offerí tornar resposta, la qual se és differida per molts dies, fins a que per part nostra és estada procurada, y tornant allí lo senyor oïdor ecclesiàstic per dit effecte divendres proppassat, al qual sa excel·lència respongué que les diligències y provas que·s han fet en esta casa per a conclòurer que les galeres nos poden mantenir, no les pot ell tenir per verdaderas, com a loctinent de sa magestat, de tal manera que haja de passar per ellas, pus no són estades fetes per orde de sa

a. a continuació ratllat n.
b. a continuació ratllat nosaltres de quant gran benefici.

a. a continuació ratllat però perquè.

[1614]

magestat, ni entrevenint-hy personas per sa part, y axí que antes de deixar mantenir dites galeras, volia sa excel·lència fer experiència de si·s podian mantenir dites galeras, emprenent ell de sustentar-les ab los drets imposats y prenent dits drets, fins que estigués sa magestat assaneat de si ere possible sustentar-les o no, y que-n havia donada raó a sa magestat, y li havia respost que·u fes axí, y entenia posar-ho en execució, y si ningú li contradeya, encara que fos ecclesiàstic o religiós, lo posaria en part que no·l veurien de molts dies, y replicant-li dit senyor oïdor que la constitució era ben clara, a demés que sa magestat ab sa real carta tenia offert que no abastant lo dret nou de les galeres les pendria per lo que valdrien, y pagaria al General lo valor, y que los drets del General sols los poden exigir los deputats per diverses constitucions y capítols de cort, digué que feya la matexa resposta, y que·ns ho // 405*v* // digués axí a nosaltres. Esta resposta nos ha causat més afflicció que tots los treballs que cada dia tenim per les necessitats se offereixen en dites galeres, y més difficultats en deliberar lo que sia més convenient a tot aquest Principat. Representam-ho a vostres mercès per a que, oïdas les cartas de sa magestat, les deliberacions de consistori y altres papers faents per aquest fet, que tots se legiran, se servescan aconsellar-nos que és lo que podem y devem fer.»

Oïda dita proposició per los senyors de dita congregació, y aprés de haver tractat y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, y essent anat primer lo conceller en cap a consultar dits negocis ab sos companys, la major part de dita congregació fou de vot y parer y aconsellà a ses senyories, ço és, quant al primer cap de la proposició acerca lo arrimar les galeres, que los senyors deputats consulten lo negoci ab les personas eletas, o altres si apparexerà a ses senyorias, per a que se prenga una bona resolució y aquella presa la referescan als braços encontinent. Y, quant al altre cap de les paraules que sa excel·lència ha dites al senyor oïdor ecclesiàstic, que los senyors deputats se servescan enviar encontinent una embaxada a sa excel·lència, representant-li lo sentiment han tingut de la resposta ha feta al dit senyor oïdor ecclesiàstic, supplicant-lo si acàs ha dites les paraules referides en la supplicació, sia servit revocar-les, quant no, que no porien ses senyorias dexar de fer-ne queixa particular a sa magestat, y que la embaxada faedora a sa excel·lència sia ara mateix sens disgregar-se los presents braços. E, fet açò, encontinent los dits senyors deputats y oïdors, per execució de dit consell, anomenaren los senyors // 406*r* // abbat Codina, don Bernat de Pinós, misser Pere Aylla, per a explicar-li la embaxada següent, conforme per dits braços ere estat aconsellat, pregant a les personas de dits braços que no se'n anassen fins fos tornada y oïda la resposta d'ella, enviant primer lo síndic del General per haver hora, y haguda aquella, anaren dits embaxadors per fer aquella, la qual és del tenor següent:

«Havent lo reverent canonge Dalmau, oïdor de comptes per lo bras ecclesiàstic, referit al consistori dels deputats del General de Cathalunya que vostra excel·lència divendres proppassat li havia dit que digués a dits deputats que vostra excel·lència pendrie a son càrrec lo mantenir les galeres del General, y que exigirie lo dret de dites galeres per sustentar-las, y en cas los drets no bastassen que·u suppliria vostra excel·lència de pecúnies de sa magestat o suas, dient-li que.u referís a dits deputats, y que en cas se fes contrari a dita resolució, que encara que fossen personas ecclesiàsticas o religiosas les posarie en part que de molt dies no·s veurien, han tingut molt particular sentiment de dites paraules, perquè los loctinents de sa magestat que fins vuy són estats no les han may dites, ni pensat en voler-se pendre drets del General, la exacció dels quals sols toca a deputats privativament, conforme constitucions de Cathalunya, capítols y actes de cort, y axí ab conformitat dels tres staments o braços junctats en aquella casa, no·s han ordenat que vinguéssem a representar a vostra excel·lència aquest sentiment y prejudici, per a que sia servit no executar semblant determinació, ans bé sia servit habilitar dites paraules, per a que d'elles en lo sdevenidor no·s puga inferir prejudici algú ni conseqüència, perquè altrament serien forçats haver-ne de dar raó a sa magestat.»

406*v* E, tornats dits embaxadors, han referit en consistori a ses senyorias havian explicat la embaxada conforme los és estat ordenat[a] del tenor següent:

«Havent nosaltres referit al senyor virey lo que vostres senyories nos havian ordenat, ab la embaxada havien feta per part de vostres senyories y dels tres staments ajunctats en la present casa de la Deputació, conforme està continuat ab la precedent, nos ha respost en effecte que era veritat, que tractant ab lo senyor oïdor Dalmau sobre lo arrimar les galeras del General, veent que dit senyor ho prenia mal de que no se haguessen de arrimar ditas galeras, li digué dit senyor virey que com a jutge no tenia obligació de crèurer que los drets de les galeras no bastassen per al sustento d'ellas, y que ell entenia lo contrari, y que el no abastar que se tenia en la exacció de aquells y que lo que havia dit al dit

a. a continuació ratllat y qua.

oïdor en secret ho diria en públic, ço és, que sempre y quant los deputats determinassen de deixar dites galeres, ell las pendria per part de sa magestat, junctament ab la exacció de dits drets, a effecte de averiguar si bastavan o no per al sustento de dites galeras, que ell entenia que bastarian, no sols per a las dos, però per a les quatre, o al manco per a las tres, y que feta dita averiguació, que si los drets no bastavan ho representaria a sa magestat per a que se effectuàs lo que estava concertat ab ell y la terra, y que en lo que tocava a habilitar les paraulas que·s referian ab dita embaxada, que pus los deputats no retractavan ni habilitavan los proceïment que feyan en virtut del loament de cort, que ell tampoc no volia habilitar ni revocar dites paraulas, y que lo que ell feya en aqueix particular era entenent resultava en servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, per al qual convenia que·s mantinguessen dites // 407*r* // galeras, pus per experiència se veya que després ditas galeras eran en mar se captivavan molt manco personas de las que abans se captivavan, y que podria ésser que si dits deputats las arrimavan que nos seguís alteració en lo poble y, finalment, que en lo que tocava en donar-ne raó a sa magestat, que ell pendria molt gran contento li·n donassen raó, perquè sa magestat entengués ab quanta satisfacció procehia en dit negoci, y que ningú hy feya contrari si era ecclesiàstic o exempt, lo donaria a son ordinari perquè·l castigàs, y si era de sa jurisdicció que ell lo castigaria.»

Y oït açò, enviaren a dir als senyors consellers los fecen mercè de manar junctar Concell de Cent per a demà, per poder-los donar raó de dites coses, perquè ab la conformitat acostumada, se puga proceir y proveir en lo faedor, y també manaren ses senyorias cridar braços per a demà de matí, pregant als senyors de dita congregació eran allí assistissen en ells.

Dilluns, a XII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, ab veu de pública crida del die de vuy y altrament, junctaren, en la sala dels reys de la present casa de la Deputació, les persones dels tres staments, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat Codina, ardiaca Lentorn, comanador Junyent, // 407*v* // canonge Garcia, sacristà Yvorra, canonge Serrià, canonge Cella, canonge Saleta, canonge Guasch, canonge Amell. Per lo stament militar: los senyors don Bernat de Pinós, don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, don Ramon de Calders, don Aleix Albert, don Jaume de Lupià, senyor de Linars, Joachim Dezvalls, Francesc Cornet, Galceran de Foxà, don Henric Blanes, don Pedro de Pinós, Marc Lentes, don Francesc Grimau, Miquel Pol, don Francesc Pons, don Ramon Torrelles, // 408*r* // Bernat Pons, Miquel Pons, don Luís de Rajadell, don Miquel Clariana, don Francesc Çagarriga, Anton de Beart, don Ramon Gilabert, don Bernat d'Oms, don Francesc de Erill, Joachim Bolet, Jaume Casademunt, Hieròn im Cardona, Baptista Cassador, Gaspar Graell, Alexandre de Aguilar, Luís Puig, don Joachim Reguer, Luís de Boxadors, Francesc Tamarit, Pere Pau de Belloc, don Bernadí Torres, Francesc Vilaseca, Luís Barthomeu, don Joan de Peguera, don Joan Dezpès, Federic Tamarit, Joseph Cescases, Francesc Cosma Fivaller, // 408*v* // don Francesc de Ayguaviva, don Berenguer d'Oms, don Miquel d'Oms, don Joan de Josa, Joan Francesc Planella, don Guillem de Rocabertí, don Dimas Macip, Pere de Bellet, don Joachim Carbonell, Hieròn im Pons, don Garau de Paguera, don Joseph de Tormo, don Federic Meca, don Francesc Vilana. Per lo stament real: los senyors conseller en cap Julià de Navel, Bernat Romeu, misser Pere Aylla, misser Hieròn im de Ollers, Bertran Dezvalls, Miquel Quintana, Agustí Pexau, Joan Francesc Codina, Barthomeu Sala. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent:

409*r* «Proposició.

Inseguint lo vot y parer de les personas dels tres staments que·s trobaren hair ací, ferem una embaxada a sa excel·lència contenint tot lo que·s deliberà, féu la resposta que vostres mercès oïran sobre aquella, aconsellar que és lo que devem y podem fer.»

E, axí mateix, fonc manat legir per ses senyorias la embaxada feta al excel·lentíssim loctinent general lo die de hair, y resposta d'ella, com està continuada en la jornada precedent. Entès per ses senyorias dit consell y parer, encontinent determinaren fer la embaxada en dit vot aconsellada als senyors consellers y Concell de Cent, que estavan juncts en casa de la ciutat, per a fer la qual anomenaren los senyors ardiaca Lentorn, don Joan Burguès y de So, misser Pere Aylla, als quals donaren orde de fer la embaxada següent, anant ab les massas grans y ben acompanyats:

«Molt il·lustres y molt savi concell.

Los senyors deputats del General del principat de Cathalunya, per lo descàrrec de la obligació de son offici, veent que los drets imposats per al sustento de les galeres no eran sufficients ni abastavan de gran part al que és menester per a mantenir-las, de la manera que entengué la

[1614] Cort General que ordenà se armassen, consultarem ab les persones dels tres staments què devíem fer, y havent aconsellat que dites galeres se deixassen // 409v // ab la forma que appareixeria a les personas eletas, tractaren una y moltes voltes ab los elets, axí de sercar remeys per a subvenir a dites galeres com de la forma se havia de tenir en deixar aquellas, y aprés de haver fets molts balanços y altres diligències, ne donaren raó al excel·lentíssim loctinent de sa magestat, lo qual respongué al senyor oïdor ecclesiàstic, que fou lo qui·u tractà per part del consistori, que aquelles diligències y proves que·s eren fetes en la Deputació no entenia fossen vertaderes, ni podia passar per ellas com a loctinent de sa magestat, y que per ço antes de deixar les galeres se havia de enterar sa magestat de què dits drets no era sufficients, y que si los deputats dexaven les galeres ell les pendria y també los drets imposats per al sustento de elles, ab cominació de capturar als qui li contradirien. Causà esta resposta grandíssima afflicció als senyors deputats y molta difficultat en lo deliberar lo faedor, y per ço convocaren hair los braços, los quals aconsellaren se fes embaxada al senyor virey per a obtenir reparo de aquest agravi, féu-se y respongué lo mateix. Han consultat avuy la resposta, ab los tres staments y se ha resolt que·s fes embaxada a sa magestat ab la brevedat possible, y que se supplicàs a vostres magnificències y mercès sien servits intercedir ab sa magestat, y fer les diligències que puga la ciutat en benefici de aquest negoci y, seguint esta resolució, nos han ordenat que de sa part y de tots los tres staments vinguessem a supplicar a vostres magnificències y mercès que, continuant la antiga y bona correspondència que estes cases han sempre tingut, se servescan fer-los mercè de affavorir y ajudar aquest negoci, com la qualitat d'ell requereix, que ho tindran a molt gran mercè, y axí ho supplicam a vostres magnificències y mercès ab les veres que·ns és possible, y també nos han ordenat deixassem còpia en aquest savi concell dels proceïments se han fet, perquè de ells estigan més largament informats[a].»

410r E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian feta dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que lo senyor conceller en cap, de part dels dits toncellers y Concell de Cent, los han respost que com estes dos cases sempre han tinguda correspondència entre si, que servaran la matexa ab gran voluntat, y axí ho tractaran y tornaran resposta de la deliberació del consell. E aprés los senyors concellers enviaren ab embaxada a ses senyorias los senyors Francesc Cosma Fivaller, Bernat Romeu, aportant en scrits la deliberació havia feta lo savi Concell de Cent acerca dit negoci, offerint-se ab moltes veras de executar aquella ab gran voluntat, la qual és del tenor següent:

«Deliberació del Concell de Cent.

Que aquest negoci, attès és de tanta importància y qualitat, y se ha de acudir a tants caps, que promptament y ab poc spay de temps no·s podrian resòlrer tant madurament com lo cas[a] requereix, que per ço la ciutat aconsellà als senyors deputats que, ab vot y parer de les personas eletas per aquest negoci y ab altres si·ls apparrà, tracten y apunten los remeys lícits se deuen procurar a totas las cosas per los senyors deputats proposades, y que dits apuntaments ans de posar-los en execució se representen als braços, perquè ab son abona y approbació se pugan executar, // 410v // encarregant als senyors deputats sia açò ab tanta brevedat com lo cas requereix.»

Dimars, a XIII. En aquest die los senyors deputats, inseguint lo consell y parer de les personas dels tres staments, anomenaren trenta-sis personas eletas per tractar lo negoci en dit concell de braços, y açò compreses les que ya eran estades anomenades en altres junctas abans, y axí vingueren en consistori les personas següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors abbat de Sant Cugat, ardiaca Lentorn, canonge Cella, canonge Garcia, degà Terré, comanador Cotoner. Per lo militar: los senyors don Joan Burguès y de So, don Miquel Meca, don Francesc de Argensola, // 412r // don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Erill, don Guerau de Marimon, Pere Pau de Belloc, Marc Lentes. Per lo real: los senyors Julià de Navel, conceller en cap; Joachim Montalt, Agustí Pexau, misser Hieònim de Oliers, misser Pere Aylla, Bernat Romeu, Joan Francesc Codina, Hieònim de Navel. Als quals fonc representat per ses senyorias y manat legir lo vot dels braços del die precedent, y les scripturas y letras en dits braços legidas, y aprés de haver oït dites scripturas y tractat dits negocis ab gran maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que dit embaxador, per dits braços aconsellat, devia anar ab diligència, y les instruccions per dits negocis fetes ab molta puntualitat, y per dit effecte que ses senyorias anomenassen algunas personas en poc número d'esta congregació, si·ls aparexia

a. *a continuació ratllat* que aquest negoci, attès és de tanta importància // 410r // y qualitat y se ha de acudir a tants caps, que promptament y ab tan poc spay de temps no·s podrian resòlrer tant madurament com lo cas requereix.

a. cas *interlineat.*

ab alguns doctors, també en poc número, los quals junctamemt ab los assessors y advocat fiscal de la present casa façan y apuncten dites instruccions, y fetes, se envien al embaxador anirà.

411v Dimecres, a XIIII. En aquest die los senyors deputats, per execució del consell y parer de les personas eletas dels tres staments, anomenaren als senyors abbat de Sant Cugat, don Francesc de Argensola, Agustí Pexau, elets. Misser Pere Aylla, misser Balthezar Morell, misser Gabriel de Malla, misser Miquel Carreras, misser Pere Boix, misser Hieròmim Puigvert, doctors en drets, per tractar y apunctar les dites instruccions ab los assessors y advocat fiscal de la present casa, los quals, lo mateix die y los següents, se junctaren en la present casa, de matí y després dinar, per tractar dits negocis. E, lo mateix die, ses senyorias anomenaren en embaxador per a la con de sa magestat, per dits negocis y altres apparrà a ses senyorias, don Guerau de Marimon, qui jurà en consistori lo matex die en la forma acostumada.

Dijous, a XV. En aquest die se junctaren dits doctors y elets en la present casa per dits negocis.

412r Divendres, a XVI. En aquest die mossèn Barthomeu Sala, ciutadà de Barcelona, síndic del General de Cathalunya, ha referit a ses senyorias com ell, inseguint l'orde que per ses senyorias, ab parer dels magnífics assessors, li és estat donat lo die present, és anat de part de ses senyorias a parlar ab lo excel·lentíssim loctinent general, y li ha dit en effecte que los senyors deputats tenien avis com[a] Pons, comissari real, ere anat a Talarn per orde de sa excel·lència, per a aportar-se'n de les presons de dita vila a Joseph Sagarra, aragonès, per a liurar aquell als comissaris, que per orde del governador de Aragó havian de venir a la ralla de Cathalunya per a portar-se·l-ne en dit regne de Aragó, y tenia entès que, encontinent que fos en lo regne de Aragó, li havien de donar un garrot, del què estavan molt sentits los senyors deputats que, havent-los donat sa paraula ab dos o tres embaxades de que no·l trauria del regne que no fos ab provisió del Real Consell y que no fossen avisats primer, y havent entès també de dit son Real Consell, que lo cas de dit Sagarra no era remissible. Per tant, ara de nou dits deputats supplican a sa excel·lència extrajudicialment sie servit en no donar lloc a dita remissió, per ésser tant contra diverses constitucions, per sa magestat y per sa excel·lència jurades, y si acàs té vostra excel·lència donat tal orde, lo que no·s creu, sia servit en tornar scríurer que no sia executat tal orde, sinó que mane castigar aquell en lo present Principat, si delictes ha comesos, com per constitucions està disposat. E sa excel·lència en effecte li ha respost que nos podia persuadir que lo governador de Aragó fes cosa contra lo que tenian concertat, de que li donàs garrot sens que fos manifestat, y per aqueix effecte scrivia al governador de Aragó, y ha donat orde al secretari hy scrigués, y replicant lo síndic que als deputats los importava poc lo que de dit Sagarra se havia de fer aprés de ser tret del Principat, y que fos servit scríurer al balle de Talarn y comissari ere anat per dit effecte no execu- //412v// tassen l'orde havia donat de remètrer dit Sagarra en Aragó, ha respost que *en esso no havía qué hablar, que ya estava concertado lo que se havía de hazer.*

En aquest mateix die féu relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, com mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor del General en la sobrecol·lecta de ponent[a], ha girat y pagat a ses senyorias tot lo que té comptat de dita sa sobrecol·lecta.

En aquest mateix die, constituït personalment en consistori de ses senyorias lo noble don Ramon d'Oms, general de les galeres del General de Cathalunya, los senyors deputats y oïdors de comptes de dit General, lo senyor deputat militar absent del consistori y casa de la Deputació, digueren per orgue del senyor deputat ecclesiàstic a dit senyor don Ramon d'Oms y requeriren que, attès que ab un memorial per ell donat, ha representat a ses senyorias com si no se ha trobat arrendador o arrendadors en los drets de les galeres, és estat perquè a alguns qui volian arrendar los amenassaren que si ells arrendaven ho pagarien y altres amenasses, y també que diga quina forma se podria tenir en què valguessen més los dits drets y se pugan cobrar exactament aquells, donant memorials y advertiments que a sa excel·lència apparexerà, perquè ses senyorias pugan proveir lo remey que poran. E, lo dit senyor don Ramon d'Oms, responent dix que ya ha donat quatre memorials a ses senyorias, ab los quals se adverteix tot lo que se ha pogut alcansar fins ara per la exacció dels drets de dites galeres, y que procurarà de sercar de ací avant si porà trobar remeys y medis més efficaces perquè se puga trobar algun medi per benefici de dites galeres, y que Francesc Armant, receptor del General de Cathalunya, és lo qui li digué que havian amenassat als qui volian arrendar lo dret de les galeras, tractant ab ell que·y havia persona que volia // 413r // arrendar les duas taulas de dits drets de Barcelona. E los dits senyors deputats, replicant a dit

a. a continuació un espai en blanc.

a. a continuació ratllat és.

[1614]

don Ramon, digueren que los apuntaments que diu ha aportats ya·ls han vist y molt examinats y fet ab ells tot lo que han pogut y que segons lo contengut en ells no·y ha cosa de substància, y se·n té altres ab què advertir, los porte, que ses senyorias procuraran fer totes les diligències que·ls serà possible. E dit senyor don Ramon dix que ell procurarà a fer la diligència porà y, fetes, les portarà a ses senyorias. Presentant per testimonis don Joan Dezpalau, dressaner, Pere Ferrer, mestre de cases, y Magí Quer, notari.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren a cercar a dit Francesc Armant, receptor del General de la present ciutat, lo qual arribat en consistori, en presència del scrivà major y testimonis dalt dits, los senyors deputats, per orga del senyor deputat ecclesiàstic, digué a dit Armant com per lo noble don Ramon d'Oms, general de les galeres del General de Cathalunya, los era estat representat, axí de paraula com ab una scriptura, que ell dit Armant havia dit que a alguns que volien arrendar los drets de les galeres los havian amenassat , y que per ço no·y volien dir, y perquè se puga proceir contra los qui han amenassat als qui volian dir a dits drets, digue ell dit Armant quines personas són les que han fet amenassas y al home a qui han amenassat, perquè pugan dits senyors deputats proceir contra aquells, segons se trobarà ésser de justícia. E lo dit mossèn Armant dix, «yo no he dit a dit don Ramon d'Oms que ningú haja amenassat a ningun arrendador, perquè ningú hy havia dit dita ninguna, y no havent-hy ninguna que·y hagués dit ninguna dita, mal podie ningú amenassar, sinó que parlant ab dit don Ramon d'Oms // 413v // sobre uns comptes que dit don Ramon li amostrava acerca los drets de les galeres, en lo qual n·i havia hu que deye lo dret de les cartas, valia sexanta mília liures, y los sombreros devuyt mil, digué dit don Ramon que com axí no havian arrendat la taula de Barcelona, ya sabie quedava dotze mília liures del dret se cull en la casa del General y en la casa de la bolla, y que ningú pogués vèndrer cartas en Barcelona sinó ell, y que los senyors deputats haguessen de renunciar a dar ningun pròprios a ningú de cosas de galeras, yo li responguí que quant ho diguí als senyors deputats los apparegué que era poc lo que offerian per dits drets, y resolgueren que·s posaria al encant, com s·i posaren, y los senyors deputats me enviaren a dir que digués al arrendador hy digués alguna dita y, dient-ho al qui volia arrendar, me digué que no·y volia dir, que volia aguardar primer que algú hy digués, y dient-li yo per quina causa, (digué) que no volia desgustar-se ab los negociants, que li parexeria cosa confusa arrendar la taula de Barcelona.»

Presents per testimonis mossèn Joan Baptista Cassador, exactor y mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, y Magí Quer, notari.

Diumenge, a XVIII. Die de Pascha del Sperit Sant.

414r Dilluns, a XVIIII. Segona festa y die de sant Yvo.

Dimars, a XX. Tercera festa de Sinquagesima.

Dijous, a XXII. En aquest die vingué en consistori mossèn Alexandre de Aguilar, donzell, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, y referí a ses senyorias per part d'ells, la gran necessitat[a] hy ha en la presó comuna d'esta ciutat de una instància gran per infermaria, per ço que los pobres presos patexen en gran manera, //414v// per haver-n·i molts de malalts y cadaldie se'n moren, supplicant a ses senyorias que puix los ha dat poder de obrar dita presó, sian servits en mirar-hy ab moltes veres y remediar-ho, que a demés en açò faran lo que és de sa obligació y obra tant santa y bona, dits concellers ho estimaran en molt y ho tindran en lo compte que·s deu. Fonc-los respost per ses senyorias, aprés de consultat entre si dit negoci per alguna estona, que ells procuraran en anar allí ab la brevedat possible y, vist, procuraran lo remey convenient.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Aleix Albert, Luís de Boxadors, Francesc de Vilaseca, los quals, de part de dit bras, representaren a ses senyorias com per algunas personas tenen entès y estan adverats que en Puigcerdà està rebent informació T. Boera, notari, sens ésser official real, y reb aquella contra alguns officials reals, y per ventura contra de altres, lo que serie manifestament contra moltes constitucions de Cathalunya, axí per no ésser official jurat ni creat ab les solemnitats que dites constitucions disposan. Per tant, supplican a ses senyorias sien servits en opposar-se ab moltes veres a la dita contrafacció, com bé tenen acostumat. Fonc-los respost per ses senyorias que ho miraran y procuraran lo remey ab moltes veres sens perdre punt, y encontinent manaren cridar als magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa, als quals // 415r // consultaren dit negoci, dient-los que·ls aconsellassen lo que podien y devien fer en dits negocis. E dits assessors los digueren que per ésser lo negoci de la importància y qualitat és, convindria ajunctassen alguns advocats cèlebres, y axí ses senyorias anomenaren los matexos doctors anomenats los dies precedents per los negocis de galeres.

a. a continuació ratllat y referís a ses senyories.

Divendres, a XXIII. En aquest die los doctors applicats, assessors y advocat fiscal se junctaren en la present casa per tractar dels negocis a ses senyorias proposats lo die de hair per lo bras militar, y aprés de molt discutit dit negoci, aconsellaren a ses senyorias que, per no tenir plena certitut de dit negoci com ha passat, serie bé se fes una embaxada al excel·lentíssim loctinent general, per entèndrer d'ell lo que passa y entre supplicar-li lo remey, E oït per ses senyorias dit consell y parer, y apparexent-los molt al propòsit, enviaren al síndic del General per demanar hora, y haguda enviaren los senyors abbat de Sant Cugat, don Francesc de Argensola, Agustí Pexau, donant-los orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent, anant a ella ab maças grans y forma costumada.

«Diverses personas han advertit als deputats del General de Cathalunya que, en Puigcerdà, està rebent informacions contra officials real un T. Boera, // 415*v* // sens ésser official real de Cathalunya, lo que si és axí és manifestament contra moltíssimes constitucions de Cathalunya, les quals disposan que officials nous no sien anomenats, y que tots officials hajan de ser nats y domiciliats en Cathalunya, y que antes de exercir l'offici hajan de jurar y oir sentència de excomunicació, y axí nos han ordenat que de sa part ho feçem a saber a vostra excel·lència, per a que si acàs és com se'ls ha referit, mane vostra excel·lència reparar un prejudici tant gran com se faria a les constitucions generals de Cathalunya ab semblants proceïments.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han fet dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost, que de les parts tenia entès que aqueix Joan Boera prenia informació en Puigcerdà contra misser Rubí, doctor del Real Consell, y de don Francisco Sabater y, per a que vessen que tenia les mans en lo negoci, los volia legir, com en effecte legí, una letra que scrivia a sa magestat, y que axò·ls donava per resposta, que en effecte contenia lo sentiment tenia de que se usàs ab ell lo que may se era vist ab ningun loctinent predecessor seu que, havent-se de pèndrer informacions ni actes de justícia, se fes sense saberne ell ninguna cosa, per no poder ninguna persona en aquest Principat exercir jurisdicció que ell no-u sabés, ni que no fos official.

416*r* Disabte, a XXIIII. En aquest die Joan Sever Verdaguer, corredor y trompeta del General, Barthomeu Malons y Joan Barba, corredors també y trompetes del General, referiren a ses senyorias en consistori com ells diverses vegades, axí en lo present y corrent trienni dels senyors deputats, y en particular de sis mesos ensà, com també en lo trienni proppassat, han encantat diverses vegades los drets de galeres, axí ab tabas particulars per col·lectas com en general, y fins açí no se ha trobat dita alguna *saltim* competent, ni que s·i acostàs de molt al senyal, y van encara continuant en encantar-ho, sens parar. De les quals coses manaren dits senyors deputats a mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, present en consistori ho continuàs y assentàs en lo dietari corrent de la present casa. Presents per testimonis Magí Quer y Baldiri Miquel Sovies, notari, ciutadans de Barcelona.

En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat militar.

Dit die los senyors deputats enviaren a Miquel Fontana, porter de ses senyorias, en casa del senyor deputat militar, dient-li que·ls fes mercè de venir en consistori per negocis del General, tenien necessitat de tractar ab ell, y tornat referí a ses senyories com encara ere en lo llit y axí no li havie parlat, y que una cambrera li havia dada dita resposta. E poc aprés hy enviaren ami, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General, per dir-li lo mateix, y no·l trobà en casa per // 416*v* // ésser ya fora, y açò era entre les deu y onze horas ans de mig die.

Dimars, a XXVII. En aquest die féu relació en consistori Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General, com per orde de ses senyorias és anat a casa del senyor deputat militar, vuy de matí, y de part dels senyors deputats ecclesiàstic y real, y senyors oïdors de comptes li ha dit com dits senyors volien proveir lo càrrec de assessor del General per lo sexcenni primer vinent, y que dits senyors ab conformitat anomenen al senyor misser Joan Aroles, vuy deputat real, y axí si sa mercè lo volie anomenar ho porie fer, com no, que anomene de present si és servit. E dit senyor deputat militar li respongué que ell serie en consistori, y com seria allí darie raó a dits senyors deputats y oïdors.

417*r* Dimecres, a XXVIII. En aquest die Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General, féu relació en consistori com vuy és anat per part de ses senyorias en casa del senyor deputat militar, per no ésser estat dies ha en consistori, y de part de ses senyories li ha dit com est matí volen fer la provisió de assessor del General per al sexcenni primer vinent, y que si volie venir com no, li feyen a saber com tots sinc ab conformitat anomenaran al senyor misser Joan Aroles, vuy deputat real, que si no venia no podien dexar de fer dita provisió sens ell, y si ell volie anomenar al dit senyor misser Aroles o altre que·u digués.

E lo dit senyor deputat militar respongué que ell no estava per anar en consistori, per estar de mala gana, y que com poria anar-hy ho faria, y que lo vespre abans havia tingut fins a tres horas de matí cerau en sa casa, a ont assistí lo senyor príncep de Saboya, general de la mar, y axí estava molt cansat, y trobà a dit senyor deputat militar vestit.[a]

Dit die se féu provisió de assessor del General per lo sexcenni primer vinent, que començarà lo primer de agost del corrent any, com en libre de Deliberacions.

Dijous, a XXVIIII. Festa del cos preciós de Jesuchrist. En aquest die vingué a la present casa lo excel·lentíssim senyor marquès de Almaçán, loctinent // 417*v* // general de sa magestat, al després dinar, ab los demés doctors del Real Consell, per vèurer la professó de Corpus, y estigueren a la instància del cantó al costat de la capella gran, y sabut per alguns del consistori donaren orde a mossèn Baldiri Miquel Sovies, deservint lo càrrec de regent los comptes, quels donàs uns quants plats de confitura y refresc, de peus, sens taulas ni cerimònia, y axí ho féu, y anare-se'n molt contents, seguint aprés la professó fins a la Seu, y no·y foren los senyors deputats sinó lo senyor deputat ecclesiàstic en un altra estància.

Disabte, a XXXI. En aquest die, cerca de les dotze horas de migdie, mossèn Francesc Joan de Vergós, donzell, pagador de les galeres del General, féu relació a ses senyorias com lo die present li fonc presentat ab acte per Bernat Gili, notari, un manament a ell fet per lo senyor don Ramon d'Oms, general de les galeres, del die present, lo qual és del tenor següent:

«Don Ramon d'Oms, capità general de aquest principat de Cathalunya, per sa magestat.

Per quant a notícia mia és pervingut que vostra mercè, mossèn Francesc Joan de Vergós, pagador de les galeres de aquest Principat, ha pagat y paga cadaldie moltes quantitats de diners sens orde meu y per orde dels senyors deputats, en les coses manco necessàries del servey de les galeres, y en gran detriment de la administració d'elles, y perquè la dita administració y distribució dels diners, com totas las demés cosas me tocan a mi tant solament, conforme lo capítol de cort y no a altres personas. Per ço, li orden y man que de aquesta hora en avant no pague ningun diner per liuranças ni altrament de ninguna spècie de deutes toccants a dites galeres, sens intervenció y exprés consentiment meu, conforme yo li ordenaré, sots pena de cent ducats, irremissiblement executats per cada vegada que lo contrari farà, y que no se li passarà en compte la dita liurança, y de la present pendran la raó lo veedor y comptador de dites galeres, que axí convé a la bona administració d'elles. Datus en Barcelona, a 31 de maig 1614.

Don Ramon d'Oms.

Per mandat de sa senyoria Raphael Ferrer.»

418*r* E, axí vist dit manament y la importància del negoci, manaren convidar, per a vuy després dinar, los assessors y advocat fiscal y sis doctors applicats, per tractar dit negoci y vèurer lo faedor, los quals lo mateix die se junctaren en consistori y, tractant aquell aconsellaren a ses senyorias se donàs supplicació per lo procurador del General, attès lo torb e impediment se feya en dita manament a la jurisdicció de ses senyorias, com de fet se féu, y de dit negoci se'n féu procés encontinent, y feta provisió per los magnífics assessors. És la revocació de dita matèria al peu d'esta pàgina.

Juny MDCXIIII

Dilluns, a II. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar. En aquest die vingué en consistori mossèn Francesc Joan de Vergós, donzell, pagador de les galeres de General, y mostrà a ses senyorias un manament s'ere fet a dit pagador per dit general de galeres, revocant lo manament li era estat fet dos dies ha, dexant aquell a ses senyorias, y vist aquell, fonc donat als assessors y advocat fiscal perquè veessen lo faedor, lo qual és del tenor següent:

«Don Ramon d'Oms, capità general de les galeres de aquest principat de Catalunya per sa magestat.

Per quant lo die de hair, que comptavem a 31 de maig, se presentà // 418*v* // un orde y manament a vostra mercè, mossèn Francesc Joan de Vergós, pagador de les galeres de aquest Principat, al qual se ha relació y convinga al servey de sa magestat y administració de dites galeres que, acerca dels pagaments que·s fan per los negocis de galeres, se serve lo acostumat. Per ço, ab tenor de la present, revocat lo dit orde y lo contengut en ell, de dit die de 31 de maig despedit, se li mana a vostra mercè que no obstant aquell, guarde en lo fer dits pagaments l'orde fins ací acostumat. Datus en Barcelona, al primer de juny 1614.

Don Ramon d'Oms.

a. a continuació ratllat Dijous a XXVIII.

Per manament de sa senyoria. Raphael Ferrer.»

Los quals aconsellaren fos buydat en dit procés, y també manat al notari de dits manaments revoque y annul·le los originals de dit primer manament. E, poc aprés, enviaren a cercar a Bernat Gili, notari de dites galeres, y no.l trobaren y vingué aprés.

Dimecres, a IIII. En aquest die vingué en consistori mossèn Bernat Gili, notari, al qual donaren ses senyorias una fraterna molt bona, y que ab ell havien usat de misericòrdia per haver entès que no havia peccat per malícia, y que cassàs lo original de dit primer manament // 419*r* // y borràs aquell de sos libres, lo qual aprés de molta submissió y vènia, dix com allí tenia lo original perquè ses senyorias fecen d'ell lo que·ls apparexie, y que ell desijave servir a ses senyories y al General com sempre ha fet, y no entenia prejudicar en res ni per res, ans bé defensar-los, com de fet lo dexà en consistori, y és ací cosit.

Dijous, a V. Octava del santíssim Sagrament. Y fonc tota la dita octava tant festejada, axí de llums, enramades com altrament, per totes les iglésies de Barcelona, com may se sia vist, *laus Deu*.

419*v* Dimecres, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

Divendres, a XIII. En aquest die reberen // 420*r* // los senyors deputats una carta de sa magestat, de 7 de dit, acerca lo de les galeres del General, continuada en libre de Letres de Rey, a la qual respongueren ses senyorias encontinent, ab gran satisfacció y contento, com en registre.

420*v* Divendres, a XX. En aquest die, entenent los senyors deputats que·y havia gran qüestió entre los concellers de la present ciutat y lo reverent Capítol, e que dit Capítol havia posat entredit en la present ciutat y excomunicat alguns officials de dita ciutat, enviaren dos cavallers a dits senyors del Capítol de la Seu per offerir-los que, si·ls estava bé, se posarien per medianers, y per dit effecte anaren los senyors don Joan Burguès y de So, don Francisco de Erill, los quals, tornats en consistori, referiren a ses senyories com eran (anats) a dits senyors de part de ses senyorias, y axí·ls agrahien molt la mercè que·ls feyen, y ho estimaven com devien, y que eran molt contents

421*r* Disabte, a XXI. En aquest die, entenent los senyors deputats que lo savi Concell de Cent estava junct en casa de la ciutat per tractar de dits negocis del entredit, enviaren allí ab embaxada los senyors ardiaca Lentorn, don Joan de Burguès y de So, misser Pere Aylla, als quals donaren orde de explicar la embaxada següent:

«Havent entès los senyors deputats las differències suscitadas entre la present ciutat y lo molt reverent Capítol de la Seu, tement que dels proveïments per una part y altra finc ací fets se porian succeir inconvenients notables, desijant dits senyors deputats que dos tribunals tant principals tingan tota part y quietut, com és raó, se són interposats per assentar dites differències, com ho speran ab molt gran aplauso de les parts, y per dit effecte han enviat embaxadas als senyors concellers y a dit molt reverent Capítol y com, per poder-se tractar los medis convenients per effectuar-se una bona concòrdia, sia necessari se sobresegan tots los proceïments per alguns dies. Per dita occasió nos han ordenat ses senyorias vinguessem a supplicar a vostres magnificències y mercès sian servits prorogar per alguns dies la concòrdia que, segons entenem, finí en lo mes de mars proppassat, entenent supplicar al dit molt reverent Capítol sobresega axí mateix per dit temps tots los proveïments y censuras fins ací fetas, offerint-se dits senyors deputats en lo entretant fer totes les diligències possibles per effectuar dites differències, y no llevar-ne la mà fins a tant se effectue la concòrdia convenient en benefici de totes les parts. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com // 421*v* // han explicada dita embaxada, conforme per ses senyories los és estat ordenat. E per part de dits senyors del consell ha respost lo senyor conceller en cap com agrahien molt la mercè y offerta sels feya, y que ho tractarien y tornarien resposta a ses senyories del què deliberaran.

Dimecres, a XXV. En aquest die vingueren en consistori los magnífics misser Càncer y misser Jaume Aymeric, doctors en drets, // 422*r* // de part dels magnífics concellers, per informar a ses senyorias de la justícia y pretensió de la ciutat per los negocis occorrents de la qüestió tenen ab lo molt reverent Capítol, perquè millor pugan ses senyorias[a] asser[b] medianers en dit negoci, com tenen offert, foren oït(s) ab gran voluntat y attenció, y axí uns com altres ventilaren dit negoci, y ses senyorias los offeriren en fer tot lo que·ls fos possible en dit negoci, y que de sa part supplicassen als senyors concellers sien servits en fer lo que toca a sa part, perquè dit negoci se prorogue alguns quinze dies, perquè en lo entretant se puga concertar dit negoci ab més quietut, y vingué ab ells lo síndic de la dita ciutat.

a. a continuació repetit perquè millor pugan ses senyorias.
b. ser *interlineat.*

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren ab embaxada ab massas, als senyors concellers y Concell de Cent estaven juncts, los senyors ardiaca Lentorn, don Joan Burguès y de So, misser Pere Aylla, als quals donaren orde de explicar-los la embaxada que per ses senyorias los fonc donat orde feçen acerca del entredit havia posat lo reverent Capítol, offerint-se posar per lo mig, y fer lo que·ls sie possible en servey de dita ciutat. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que lo senyor conceller en cap, per part de dit concell, los ha respost que agrahien molt als senyors deputats son bon zel y cuydado, e que ells estavan juncts per tractar dits negocis, y que de la resolució se pendrie avisarien a ses senyorias.

422*v* Divendres, a XXVII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors March Lentes, Bernat Romeu y, de part de dits concellers, referiren a ses senyorias lo deliberat per lo Concell de Cent lo die de hair acerca dit negoci, aportant-los còpia de dit vot, agraïnt-los sos bons officis.

Diumenge, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

Juliol MDCXIIII

423*v* Dijous, a X. Festa de sant Christòfol.

424*r* Dilluns, a XIIII. En aquest die se féu crida de bracos per extràurer habilitadors per la enseculació.

Dimars, a XV. En aquest die se féu extracció de habilitadors per la enseculació dels lloc vaccants de deputats y oïdors, com en libre de Deliberacions. Dit die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimarà y Papiol, Hieròlim de Cardona, Philip Sorribes, y en effecte supplicaren a ses senyorias fossen servits de què, en la extracció se feya, estiguessen assentats los testimonis d'ella alternatim, com és acostumat, ço és, un ecclesiàstic y aprés un militar y un real, y axí aprés consecutivament, perquè altrament se feya gran prejudici <al>als staments militar y real, protestant als de dits staments militar y real que no se assentassen de altra en dit ajust. Fonc-los respost per ses senyorias, per orga dels assessors, que *pro hac vice* estiguessen com és acostumat, que aprés se'n haurà raó, per ser ya gran die y ésser necessari haver-se de fer dit acte, y passava la hora, y per part de dit stament se replicà altra vegada y·s requerí lo mateix ab dita protestació.

424*v* Dit die se tingué gran qüestió entre los nou habilitadors extrets acerca dits assientos, en què se estigué més de vuyt horas sens fer res, pretenent los ecclesiàstics haver de sèurer en la forma costumada, y los militars y reals interpol·latim. E axí aprés de moltes rèplicas y respostas fonc fet lo apunctament següent, ço és, que sens prejudici de les pretensions de les parts, estiguen vuy com per lo bras ecclesiàstic és pretès, y que ab los primer braços se haja de proposar en la forma següent.

En aquest mateix die y hora, havent estat los senyors de la novena elegida lo die present per habilitar les persones que han de ser enseculadas en los llocs vaccants de deputats y oïdors, conforme a capítols de corts, en la sala de la scrivania major, havent altercat moltes horas acerca dels assientos y forma havien de sèurer, pretenent los senyors ecclesiàstics haver de estar juncts al cap de la taula, y los demés senyors del bras militar y real alternativa, pretenent axí uns com altres tenir possessió de sa pretensió, y aprés de moltes embaxadas vingudes per part del bras militar y a ses senyorias y dita novena, y de diversos tractes y apunctaments moguts entre dits senyors deputats y de la novena. Finalment fou presa resolució en dit negoci: que dits senyors deputats prometen a dits senyors de la novena, que per lo primer die que tindran braços per la habilitació se ha de fer de les personas poden y deuen concórrer per deputats y oïdors de comptes en la pròxima extracció, proposaran dita difficultat de dits assientos als dits braços, per a que, vista aquella, pugan aconsellar y sercar alguna forma apparega més convenient per bon assiento de dit negoci, y que dita resolució en lo assento de dit negoci prometen dits senyors deputats pèndrer antes de la dita extracció de habilitadors.

425*r* Dimecres, a XVI. En aquest die vingueren ab embaxada per part del molt reverent Capítol de la Seu los senyors don Ramon de Yvorra, sacristà; [a]Riera, canonges de la Seu de Barcelona; lo senyor canonge Coll de la Seu de Urgell, com a síndic y procurador de dit Capítol, y fra Miquel de Peguera, síndic del monastir y convent de sant Cugat de Vallers; y en effecte explicaren a ses senyorias lo contengut en la scriptura següent:

«Molt i·llustres senyors, notòria cosa és per a vostres senyories lo agravi que lo stament ecclesiàstic entén se li pretén fer per qualsevol dels altres staments, ab intentar y procurar de llevar-

a. a continuació un espai en blanc.

los una possessió que tenen acquirida per legítima consuetut de estar assentats juncts en primer lloc, ans de tots los altres staments, en certs actes, quant per a ells y a petició de vostre senyories venen a junctar-se en esta casa, y encara que per ésser lo primer y més principal dels staments confiam que vostres senyories no donaran lloc a que sia en res prejudicat, tota via lo Capítol de la iglésia de Barcelona, com a més sentit y obligat al remey y reparo de un agravi tant notable, per estar absents tots los altres en açò interessats, y totavia en companyia de alguns capitulars y religiosos de altras iglésias, ab qui corra lo mateix interès y confiansa que adheriran a esta embaxada tots lo de dit stament, representan a vostres senyories lo agravi tant prejudicial a un stament que perpètuament ha servit a esta casa ab no manco voluntat que los altres, per a que manen no donar lloc a novedat alguna, sinó és ab la forma que les leys, justícia y dret permetan, y que en particular supplican als senyor deputats y oïdor ecclesiàstic, en personas dels quals està tot lo stament representat, no adherescan, ans bé contradigan a qualsevol resolució que per braços e altrament sia feta en prejudici de tot lo bras y estament ecclesiàstic, que de açò rebran particular mercè.»

425*v* Fonc-los respost per ses senyorias que ho mirarien tot ab moltes veres y procurarien de que no·s fes agravi a ningú, com sempre han procurat.

Dijous, a XVII. En aquest die, per part de mossèn Joseph de Bellafilla, en Barcelona domiciliat, és estada presentada als senyors deputats del General de Cathalunya, y en son consistori la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors.

Joseph de Bellafilla, donzell de la present ciutat, detingut en los càrcers reals, ha donat supplicació en lo Real Consell Criminal per a que sa excel·lència fos servit, attès lo llarc temps ha que està en la presó, y que ha molt que ha donat ses defensas, y demana expedició de sa causa, y la malaltia tant larga y perillosa que ha tingut en la presó, de la qual may ha pogut perfetament curar, y lo perill que·y ha de recàurer en ella per sa indisposició, y les grans malaltias que·y ha en la presó, y ésser lo temps tant fort, manar-lo relaxar, al manco ab una idònea manleuta, y a 14 dels present mes, en dit Real Consell se ha feta conclusió que dit Bellafilla fos extret y arrestat en sa casa, a pena de dos mil liures, ab reincidència per tot lo mes de agost, com appar de dita conclusió, de la còpia que·s presenta a vostres senyories *ut ecce*. E, com dita conclusió no puga sortir son degut effecte per- [*1614*]

què sa excel·lència no la vol firmar, havent fet lo mateix en altra consemblant provisió havia fet lo consell en son favor lo any passat, per occasió de dita malaltia, de la qual com té dit vingue a la mort. E com en recusar les provisions y conclusions se contra- // 426*r* // faça algunas constitucions, y en particular a la constitució 12, Com per la bona administració, títol De elecció de doctors de la Real Audiència, y a la constitució final del mateix títol, y la constitució 3, De custodi de presos, y a la constitució 53, començant Ajustant, de les corts de 1599. E a vostres senyories, per la peculiar obligació de sos officis de instar ab totes veras la observansa de les constitucions de Cathalunya, supplica per ço a vostres senyories sian servits opposar-se a la contrafacció de dites constitucions, instant ab totes veres sian aquellas observadas a la letra, y pus lo die de vuy tenen vostres senyories braços, sian servits comunicar-los estas contrafaccions de dites constitucions, per que ab lo madur consell de aquells, se veja quant desapassionadament proveexen vostres senyories en les obligacions de sos officis que, a més de que és de justícia, ho rebrà a singular gràcia y mercè, l'offici *que licet. Altissimus, Cancer junior.*

E axí mateix és ací buydada la còpia de dita provisió en dita supplicació mencionada, junctament ab les supplicacions se han representades al excel·lentíssim loctinent general per part de dit Bellafilla, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Joseph de Bellafilla, donzell, ha cerca de dos anys està detingut en los càrcers reals, a ont ha passat los treballs de malaltias que tot lo món sab, que per ser tant graves fins avuy no és estat possible poder cobrar, y tem en gran manera ab lo temps dels caniculars y estar la presó ab moltas malaltias, que cada dia se moran, tornar a recàurer ab semblants inconvenients, ha donades a vostra excel·lència moltes supplicacions fos servit manar fer-li la causa, representant los danys dits, y a més d'ells com sa casa y hazienda va a total ruïna y perdició, per ser lo temps tan estèril en poder cobrar la haziendas, que los qui tenen libertat ne tenen gran difficultat, en consideració d'estes coses // 426*v* // supplica a vostra excel·lència sia de son real servey manar-lo relaxar líberament, o almenys ab una idònea manleuta, que·n rebrà a particular gràcia y mercè, l'offici *que licet. Altissimus Planti, remitatur relatori causae qui super supplicatis debite provideat. Provisa per magnifacum regentem Cancellariam XIIII julii MDCXIIII. Barcinone, Amat, Registrata dictis die et anno insequendo conclusionem in regio concilio die presenti factam*

[1614]

providet que Josephus de Bellafilla tradatur idonea manleutae arrestatus in aliqua domo presentis civitatis Barcinonae, cum reincidentia que hinc per totum mensem augusti proximi absque aliqua requisitione et interim quodocumque fuerit requisitus se reponet se intus regios carceres ad penam duarum mille librarum. Bonet.»

E, attesa dita supplicació per dits senyors deputats, y consultada aquella ab sos assessors y advocats ordinaris de dit General, ab vot y parer d'ells, determinaren fer la embaxada següent a dit excel·lentíssim senyor loctinent general, ab massas y ben acompanyats dels officials de la present casa, y per fer aquella anomenaren als senyors ardiaca Lentorn, don Hugo de Tamarit, Francesc Dalmau, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la dita provisió o conclusió feta per lo Real Consell, a quatorze del corrent mes, de què dit Bellafilla fos tret dels càrcers reals de la present ciutat ab manleuta de dos mil liures. E com hajan entès dits deputats que dita provisió fins vuy no se haja pogut obtenir la execució d'ella, contrafent-se en açò a la constitució *//427r//* feta en lo any 1599, número 33, Ajustant etiam, y altres. Per tant, supplican a sa excel·lència humilment sia servit manar tràurer a dit mossèn Joseph de Bellafilla de dits càrcers, attès ha prestada ya la caució en ella proveïda que, a demés que és de molta equitat y justícia, dits supplicants ho rebran a singular gràcia y mercè de mà de sa excel·lència. E, tornats dits embaxadors de dita sa embaxada, referiren a ses senyorias com ells ha explicada dita embaxada a dit senyor loctinent general, conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència oïda aquella en effecte ha respost, que, quant se prengué la dita conclusió, digué als del consell fecen ells son offici, que ell farie lo seu, y que per coses movents son ànimo y convenient al servey de sa magestat importava estigués Joseph de Bellafilla en la presó. Y, replicant-li los embaxadors, lo supplicaren fos servit de mirar la constitució 53, començant Ajustant, de les últimas corts. Respongué la havia vista y legida.

En aquest mateix die se tingueren braços en la present casa de la Deputació, en la sala gran dels reys, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic: los senyors don Honofre de Lentorn, canonge Castellbell, comandor Camporrells. *//427v//* Per lo stament militar: los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Alexandre de Lentorn, Alexandre de Aguilar, don Pedro Vila, Francesc de Vallgornera y Senjust, Prats de Bigues, Francesc de Castellví, don Hieròmim Torres, misser Francesc Soler, don Bernat de Camporrells, Francesc Gualbes, don Hugo de Tamarit, Hieròmim Móra, Gabriel Puig de Salit, Miquel de Montargull, don Ramon de Calders, Gaspar Ferrer, Luís Puig, Domingo Monrodon, Francesc Moradell, *//428r//* Francesc Lentes, don Francesc Cassador, Francesc Nicholau, don Miquel de Ferrera, Hieròmim Móra de Almenar, Pere de Bellet, Hieròmim Pol, Francesc Vilaseca, Philip Sorribes, Francesc Cornet, Miquel Pol, Hieròmim Cardona, Joseph Maduxer, Hieròmim de Gàver, don Benet de Fluvià, don Francisco de Rebolledo, don Luís de Cruÿlles, don Joseph de Ferrera, don Pedro de Reguer, Antoni Frígola. Per lo real: los senyors conseller en cap Julià de Navel, Raphael Bals, Jaume Sala, *//428v//* Joan Raphael Bas, misser Francesc Ribes, Joseph Pastor, Francesc Vivet, Bertran Dezvalls. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent, y per la extracció devall scrita de habilitadors per la extracció de deputats y oïdors, la qual proposició y consell pres sobre d'ella és del tenor següen:.

«Havent-se tingut les differències a tots notòries, lo die de 15 del corrent, sobre los assientos de les personas dels tres staments en los actes se tenen en la present casa, y com aprés de moltas controvèrsias, lo consistori prengués resolució que en los braços se havian de junctar lo die de vuy per la extracció de habilitadors, conforme disposició de capítols de cort, se proposaria als presents braços la forma se poria tenir per assentar dites differències. Per tant, ses senyorias proposen a vostres mercès sien servits a consellar-los lo modo y forma pendran per poder compòndrer los debats, per occasió de dits assientos entre les persones dels tres staments suscitats.»

Oïda dita proposició, e aprés de haver votats tots ab molta maduresa la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias. Agraduació de les personas dels tres staments[a]. Que attès en tots los actes públics y solemnes que·s fan en la casa de la Deputació, com són convocacions de braços, embaxadas al rey nostre senyor y a son loctinent general, y en la casa de la ciutat, y en tots los demés tribunals de Barcelona se és observat, que sempre aprés de un *//429r//* ecclesiàstic, al qual se dona lo primer lloc, no havent-hy personas que per sa dignitat lo dega preceir, lo segon lloc és del militar, lo tercer del real, perquè cada persona de aquesta representa lo cap de son stament, y los senyors deputats en son consistori han observat inconcussament y vuy observan lo mateix orde. Per ço, aconsellan als senyors deputats que en lo fet proposat y altres consemblants se guarde la ma-

a. Agraduació de les personas dels tres staments, *anotació escrita al marge esquerra*.

teixa forma y styl. E, fet açò, fonc proveït per ses senyorias, ab consell dels magnífics assessors *pro nunc,* sens prejudici de les pretensions de les parts, y per levar debats y qüestions en fer dita extracció, en presència cridant sols tres testimonis, ço és hu de cada stament, com en libre de Deliberacions.

Divendres, a XVIII. En aquest die juraren los nou habilitadors y estigueren en la habilitació fins a 21 de dit,[a] y estigueren assentats en la forma següent, per ara sens prejudici de les pretensions de les parts per lo dels assientos, ço és, los tres senyors ecclesiàstics ab ses cadires a la mà dreta del consistori, a les espalles de les finestres; y los tres militars a l'altra part, devant dis ecclesiàstics; y los tres reals al mig, devant dels senyors deputats; y los senyors deputats en son lloc acostumat, estant lo senyor deputat ecclesiàstic al cantó ab sa tauleta, y los demés consecutivament, y aprés de ses senyorias los assessors y advocat fiscal.

429*v* Dimars, a XXII. Festa de santa Magdalena. Dit die fonc feta extracció de deputats y oïdors de comptes, per lo trienni pròxim vinent en la present casa de la Deputació, y en les claustres d'ella. Foren extrets en presència de nou testimonis, en la forma costumada, los senyors, ço és, tots assentats en la taula llarga, ço és, primer los ecclesiàstics, y aprés los militars y aprés los reals. En deputats: fra Ramon de Olmera, del orde de Sant Joan de Hierusalem, comanador de Vilafranca de Penadès; don Alexandre de Lentorn, senyor de Serò, en Barcelona populat; Mathià Joan Tomàs, ciutadà de Tortosa. Oïdors de comptes: fra Jaume Joan Pelegrí, camarer del monestir de Arles; Ramon de Olmera y Çarrovira, donzell en la vegueria de Gerona domiciliat; Pere Antoni Vinyola, doctor en drets, ciutadà de Barcelona[a].

430*r* Divendres, a XXV. En aquest die se féu la resolució de anar les dos galeres del General en la armada, com appar en libre de Deliberacions.

Festa de sant Jaume, apòstol.

En aquest die lo senyor comte del Castillo, majordom del sereníssim príncep de Saboya, general del mar, envià a ses senyorias lo billet següent aprés de altres embaxadas[b], de part de sa altesa, fetes a ses senyorias acerca d'estes coses, lo qual és del tenor següent:

A los muy ilustres diputados del principado de Cathalunya.

Yo fuy a dar un recaudo a vuestras señorías de parte de su altesa el miércoles, como lo dí a los señores diputados que se hallaron presentes, y aora buelvo a refrescarle con dezir a vuestras señorías, que por la orden que su alteza tiene de su magestad y para effectos universales ha // 430*v* *// menester las dos galeras que vuestras señorías tiene(n) para juntarlas con las demás, y assí pide a vuestras señorías se las mande dar, que además del servicio de Dios y del rey, que en esto se hará su alteza la estimación desta ajuda, que es justo para recompensar en todas quantas cosas a vuestra señoría se le offrecieren, a quien guarde Nuestro Señor, con los acresentamentos de vida y estado que puede. Barcelona, 25 de juliol 1614.*

Don Bernardino, conde del Castrillo.

a. a continuació ratllat y es.

a. a continuació una carta en full sense numerar, 429bis, amb una carta de D. Bernardino del Castillo, datada a 25 de juliol de 1614, transcrita a l'apèndix 1, pàg. 702 i transcrita també en el dietari.
b. aprés de altres embaxadas, *interlineat al marge esquerre.*

1614-1617

1r Dietari Trienni MDCXIIII

Divendres, primer de agost. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya, novament extrets a 22 del passat per lo trienni comença lo die present, juraren en la forma costumada en la sala de la scrivania major, estant los senyors deputats y oïdors nous per son orde assentats a la part de la paret ab una taula gran ab lo missal devant, y los deputats y oïdors vells en l'altra part de la taula, y los officials del reverendíssim bisbe y lo veguer al cantó de [la Epísto]la, y lo scrivà major al altre cantó, publicant y legint allí lo jurament. Y, publicat y fet dit jurament, y oïda la sentència de excomuni[ca]ció, y los laycs prestat lo sagrament y homenatge acostumat en mà de dit veguer, se alsaren tots per son orde y se'n anaren en la forma següent, ço és, que los senyors deputats y oïdors vells se'n vingueren primer a la Deputació y se'n entraren en son consistori, y feren allí negoci, y los senyors deputats y oïdors nous vingueren en dita casa, començant lo senyor oïdor real, ben acompanyat, y aprés lo militar, y axí consecutivament los demés. Y allí se'n entraren en lo consistori vell, dit del yvern, aguardant que·y fossen tots, fent oració convenién en la capella que estava parada. Y, aprés que·y // 1v // foren tots, los porters ordinaris avisaren. Com estaven ya tots los senyors deputats avisats, isqueren ab les massas grans fins a les claustres, y allí se junchtaren los vells ab los nous ab la forma següent, ço és, que lo senyor abbat de Arles, deputat ecclesiàstic vell, se posà a la mà dreta del senyor comanador fra Ramon de Olmeca, deputat ecclesiàstic nou, y lo senyor deputat militar vell a la dreta del senyor deputat nou, y axí mateix los demés, y de aquella manera anaren fins a la Seu, a la capella de la gloriosa santa Eulàlia, ben acompanyats. Y, arribats allí, se assentaren ab sos bancs d'espalleres, ço és, los vells a la part del Evangeli, y los nous a la part de la Epístola. Y, oïda la missa, los senyors deputats nous y oïdors reberen lo sanctíssim sagrament ab gran devoció, y apparegué molt bé a tothom. Y, fet açò, se'n tornaren a la casa de la Depu[tació], anant los deputats vells a la mà esquerra, y los nous [a] la dreta. Y, arribats a la Deputació, y en la sala del foc, se prestà allí lo jurament com dalt és dit.

Fet tot açò, se'n entraren dits senyors deputats nous, oïdors, assessors, advocat fiscal y escrivà major en consistori, y volent-se asèurer dits senyors deputats y oïdors ab ses cadire[s], lo senyor deputat ecclesiàstic se posà en cadira, y lo senyor deputat militar a la mà dreta, y lo senyor deputat real a la esquerr[a]. Y, estant axí, se mogué alguna competència entre los senyor[s] deputat ecclesiàstic y lo militar, dient dit ecclesiàstic com no estavan bé, per quant los dits dos deputats havian de pendre lo mig dels sis, y que lo senyor deputat militar havia de estar a la esquerra de dit senyor deputat ecclesiàstic, y los oïdors als cantons d'ells. Y, ab açò, estigueren molt bona estona, cridant alguns officials vells y algunas personas expertas. Y, aprés de oïts diversos parers, se concertaren que per ara se assentarien conforme se veu en braços y elets, ab filera, ço és, lo senyor deputat eclesiàstic al cap de la filera ab sa tauleta petita, y aprés lo militar y aprés lo real, y axí mateix // 2r // consecutivament los senyors oïdors de comptes. Y d'esta manera se assentaren, ab ses cadires de consistori, fent llevar la taula gran tenian abans, y los assessors a la un costat de la part de consistori y advocat fiscal. Y, fet açò, enviaren al síndic del General per a demanar hora al excel·lentíssim loctinent general per fer-li la visita ordinària, y haguda hora per després de dinar y anaren consistorialment ben acompanyats ab les massas grans, y allí foren molt ben rebuts de sa excel·lència, fent-se moltes ofertas los uns als altres.

En aquest mateix die, se féu crida de braços per fer extracció de visitadors del General.

Disabte, a II. En aquell die se tingué juncta de braços per fer extracció de visitadors del General, y vent se junctaven los brassos, los senyors deputats digueren al reverendíssim bisbe de Barcelona y al senyor conceller en cap fossen servits entrar ab ells en consistori. Y, entrats allí, tractaren molt bona estona acerca dels assuntos, y allí legiren la resolució se havia presa en los braços de 17 del passat y les demés embaxades fetes per dits negocis. Y, axí, se resolgué per ses senyorias, aprés de haver discutit dit negoci, que en la extraccció faedora de dits[a] visitad[or]s sia feta ab tres testimonis solament, // 2v // ço és, hú de cada stament, conforme se·s fet en lo trienni proppassat. Y, axí, ab dita forma, se féu dita extracció, ab tres testimonis, y per ésser ya mig die foren prorogats dits braços per a després dinar, per fer dita extracció, y axí fonc fet y ab dita forma se féu la dita extracció *hac vice*.

Diumenge, a III. Festa de sant Domingo. En aquest die, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment a la iglésia de Santa Catharina convidats per los frares de dit orde. Estigueren assentats en son loc acostumat de la part de la trona. Al venir y tornar-se'n foren acompanyats per alguns dels religiosos de aquell monastir. La pau se donà igualment als concellers y deputats per lo diaca y subdiaca.

3r Dimecres, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor. Feriat.

Dissabte, a VIIII. En aquest die, los senyors deputats anaren consistorialement a visitar lo senyor bisbe de Barcelona per no ser-hy poguts anar abans per les moltes ocupacions. Anaren ab les massas, foren molt ben rebuts, al tornar-se'n los acompanyà fins al cap de la scala, y sos capellans fins a la entrada. Segueren ab ses cadires.

3v Dimecres, a XIII. En aquest die, hy hagué juncta de braços en la present casa per fer extracció de dos visitadors del General havien renunciat. Fonc en la sala dels reys, estigueren assentats en la taula se feya la extracció, ab cadires, tots, y los assessors, advocat fiscal y tres testimonis. Assessors y advocat fiscal segueren lo <lo> senyor ardiaca Lentorn, mossèn Gabriel // 4r // de Malla, donzell, y mossèn Hierònim de Raset y Trullàs. Foren extrets misser Francesc Monfar y Sors, ardiaca y canonge de Leyda, y mossèn Joan Raphael de Belloc, ciutadà de Gerona, com en libre de Deliberacions. Assentaren-se ab dita forma ab dits tres testimonis *pro nunc,* fins que lo de dits assientos estigués assentat.

a. a continuació ratllat embaxadors.

Disabte, a XVI. Festa de sant Roc. En aquest die, després de dinar, juraren los senyors visitadors del General, tots nou, en la sala gran dels reys, en mà de los senyors deputats, lo[a] senyor deputat militar absent del consistori. Estigueren assentats tots en bancs, com en braços. Los dits senyors visitadors estigueren assentats a la part de les finestres // 4v // solen estar los senyors presidents dels braços, estant primers los tres ecclesiàstics y aprés los militars, y aprés los reals. L'official del bisbe qui publicà la sentència de excomunicació y lo veguer prengué los homenatges estigueren assentats entre dits visitadors, y los senyors deputats, abans de assentar-se, se tingué una estona debat acerca com seurien dits visitadors. Y, axí, fonc resolt per ses senyorias que *pro hac vicem* estiguessen ab dita forma, per no haver-se presa resolució encara en dits assentos, protestant los senyors hoÿdor[b] militar que no sia fet per ço prejudici al stament militar ni al real. Y, ans de assentar-se, se mogué també certa competència entre los senyors ardiaca Francesc Monfar y Sors, canonge de Leyda, y lo senyor cabiscol Castelló de Vic, y ab intervenció de algunas personas notables. [Per] ésser tots ab dignitat constituïts, fonc concertat que·s jugàs a sort qui preceïria, y caygué la sort al dit senyor ardiaca Monfar y Sors, y, axí, preceí. Y poc aprés fonc feta extracció dels jutges dels processos per dita visita de dits visitadors. Y foren extrets los senyors en [b]la forma acostumada ab la me[teser], bassina y rodolins de les demés extraccions, ço és, cada bras per sí: Camarer Dezgüell, Gaspar de Calders, donzell; Miquel Astor, ciutadà de Tortosa.

Diumenge, a XVIII. En aquest die, [c]féu // 5r // relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, com mossèn Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General de la part de levant, havia girat a ses senyorias y pagat tot lo que havia comptat de dita sa col·lecta.

En aquell mateix die, los dits senyors visitadors se començaren a junctar en la present casa en lo consistori del yvern, y presidí dit senyor ardiaca Monfar, y aprés d'ell, dit senyor cabiscol Castelló, y aprés los demés visitadors.

Dimecres, a XX. En aquest die, vingué en consistori lo senyor Francesc Monfar, doctor en drets, ardiaca y canonge de la Seu de Leyda, altre dels visitadors del General per lo bras eclesiàstic, y en effecte referí a ses senyorias com ell, mogut de bon zel, com a persona ecclesiàstica y

a. lo senyor ... absent del consistori, *interlineat al marge esquerre.*
b. hoÿdor *interlineat, damunt de* deputat *ratllat.*
c. a continuació ratllat se.

[1614]

ésser[a] president vuy de dita visita, feye saber a ses senyorias una gran competència havia entre los senyors visitadors acerca de la nominació dels officis de dita visita, y lo quant ne patien los negocis de la visita, perquè nos feye res, y los danys e inconvenients se·n esperaven seguir, // 5v // suplicant a ses senyorias sien servits posar-se en dit negoci per quietut de tots, per ben avenir-los, com de ses senyorias se confia, y ses parts seran de molta importància per reparo de dits negocis. Fonc-li respost per ses senyorias que ho miraran y tractaran.

E, [b]poc aprés, considerada per ses senyorias dita embaxada y vists dits inconvenients, anomenaren als senyors ardiaca Lentorn, don Joan Burguès y de So y Bernat Romeu, ciutadà, per-a·què axí de part d'ells com de ses senyorias procuren lo bon assiento y quietut de dits visitadors y de dita visita, als quals cridaren ses senyorias en consistori y donaren raó de dits negocis, los quals acceptaren dit càrrec de bona gana. Y, lo mateix die, començaren de tractar-los ab dits visitadors tots, y alguns dies aprés, anant y venint diverses vegades ab diverses embaxades y tractes.

Divendres, a XXII. En aquest die, los dits embaxadors e dites tres personas eletas aportaren en consistori dos papers de les pretensions tenen entre los senyors visitadors. Les quals dexaren en consistori, dient-los com los dits senyors visitadors los ho havian donat ab acte rebut en poder del[c] // 6r // scrivà major del General, donant raó a ses senyorias del que havia passat entre ells, y que los sinc eren de parer que ses senyorias, ab los assessors, interpreten lo capítol 39 del nou redrés. Y los demés, dient que no té lloc interpretació per ésser suspectes los assessors per haver de purgar visita, y altrament com més largament apilar ab dites escriptures rebudes en poder de Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, a les quals se ha relació. Supplicant dits quatre que ses senyorias extrajudicialment facen sos bons officis en benefici de dita visita, com han fet fins ací, les[d] quals scriptures són assí cosides. Fonc-los respost per ses senyorias que·ls agrahïen molt sos bons officis, y que ells ho tractarien.

En aquest mateix die, vingué en consistori don Cristòfol Gallart, regent la Real Tresoreria, y aportà lo privilegi del excel·lentíssim marquès de Almaçán, novament proveït per sa magestat, per a què ses vejan dit privilegi. Y, junctament, los donà una carta de sa magestat per dit effecte continuada en libre de Letres de Reys, dient com volia jurar demà al tart.

Disabte, a XXIII. En aquest die, vingueren en consistori los advocats de dits senyors visitadors del General, ço és, de quiscuna de les parts, e informaren a ses senyorias largament de la pretensió y justícia de quiscuna de les parts de dits senyors visitadors.

En aquest mateix die, jurà en la Seu de la ciutat lo senyor marquès de Almaçán com a loctinent general, y no se li féu entrada, sinó que vingué acompanyat ab los senyors // 6v // concellers de sa casa enfora, a cavall tots. Assistí al jurament lo síndic del General, com és acostumat.

Diumenge, a XXIIII Festa de sant Barthomeu, apòstol.

Dilluns, a XXV. En aquest die, anaren los senyors deputats consistorialment ab massas y molt ben acompanyats per visitar lo dit excellentíssim loctinent general, donant lo *parabién* de dit son nou càrrec ab alguns compliments se li feren.

En aquest mateix die, enviaren los senyors deputats[a] als senyors visitadors del General estavan juncts en lo consistori del yvern de la present casa, los senyors ardiaca Lentorn, don Joan Burguès y de So, Bernat Romeu, y que de part de ses senyorias los representassen sian servits conformar-se en lo que demanan ab ses scripturas, perquè dits senyors deputats y oïdors ab tota conformitat y concòrdia desijan acudir a servir-los a tots.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com los han explicat lo que per ses senyorias los és estat ordenat. E dits senyors visitadors los han respost que quiscú està *in dictis.*

7r Dimecres, a XXVII. En aquest die, y ya altres abans, anaren los senyors deputats a la Lonja per encantar los drets de galeras y lo de les bollas restan per arrendar.

En aquest mateix die, anaren los senyors deputats consistorialment ab massas, ben acompanyats, per a visitar lo reverendíssim cardenal Deste, qui venia de la de sa magestat y se'n tornave a Roma, posava en casa del senyor bisbe d'esta ciutat. Foren molt ben rebuts. Feren la visita de peus lo bisbe y un bisbe seu. Los is-

a. ésser *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* fou.
c. *a continuació dues suplicacions transcrites a l'apèndix 2, pàg. 703.*
d. les quals scriptures ... cosides *interlineat al final del paràgraf.*

a. deputats *interlineat.*

queren a rèbrer al cap de la escala, y axí mateix al tornar-se'n. Y los capellans, fins al peu baix.

Dijous, a XXVIII. Festa de sant Agustí. En aquest die, anaren los senyors deputats consistorialment a la iglésia de Sant Agustí, convidats per los frares. Estigueren allí en lo cor, a la part de la Epístola, com és acostumat.

7v Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Decollati*.

Disabte, a XXX. En aquest die, los senyors ardiaca Monfar y Sors, Joan Raphael de Belloc, Pere Galí y misser Miquel Astor, los tres del bras real, altres dels visitadors del General, vingueren en consistori y allí feren gran sentiment y queixa de la divisió havia entre los altres sinc senyors de la visita, excloent-los a dits quatre de les provisions de tots los officis y càrrecs de dita visita, y pretenén ser ells que, sens tenir bras real, ho poden fer per ser major part de la visita. Supplicant a ses senyorias hy manen dar remey. Y, per dit effecte, presentaren en consistori la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors: Per llevar la divisió y dissenció que·y ha en lo tribunal dels visitadors sobre lo dubte y article suscitat, si poden los sinc ecclesiàstics y tres militars fer determinacions, resolucions y provisions dels officis, y gastar sens vot, parer y consentiment de algú al manco del bras real; no obstant que ab altra escriptura lo ardiaca Monfar y los tres altres visitadors per lo stament o bras real ho dexaren en mà y poder de vostres senyories per a què[a] // 8r // fossen servits compòndrer com a medianers per via de gràcia; ab la present, ho dexen en mà de vostres senyories perquè ho declaren per via de justícia, conforme los altres sine convisitadors han fet, offerint-se passar y fer lo que vostres senyories declararan per justícia. Y, ab la present, diuen a vostres senyories que tenen per suspectes als magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal, com ho ofereixen jurar, tant per ésser súbdits a la visita com per ésser dit advocat fiscal cunyat de don Josep Quintana, qui ha de ésser visitat, y ne rebrà mercè». L'offici, etcètera, *que licet, etcetera. Altissimus, etcetera. Carreras. Oblata* XXX *augusti* MDCXIIII.

E, axí mateix, vingué lo mateix die en consistori lo magnífic misser Miquel Carreras per informar a ses senyories de la justícia de dits quatre visitadors.

Oïda la dita supplicació y informació per ses senyorias, y controvèrsia entre los senyors visitadors suscitada al 22[a] dies del present y corrent mes, y que fins vuy no estan concordes ni donen forma en començar y prosseguir la visita faedora, per molt que ab embaxadas y altrament per dits senyors deputats y oïdors se'ls sia representat, dient los inconvenients ne resultavan; y vist que ab moltes scripturas donades, la una d'ellas per los sinc de dits senyors visitadors als 22 del corrent, reportada per los senyors don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc, don Joan Burguès y de So, y Bernat Romeu[b], ciutadà honrat, y altres per los quatre de dits senyors visitadors, y per los matexos senyors ardiaca de Benasc, don Joan y Romeu; les quals vistas, y atesa la differència y discòrdia de dites scripturas // 8v // per les matexes[c] personas, se tornà a representar a dits senyors fossen servits conformar en lo que demanavan perquè dits senyors deputats y oïdors ab tota conformitat y concòrdia desijan acudir a servir-los a tot. Y com vuy, die present, per part de dits senyors quatre visitadors, misser Miquel Carreras haja donada altra scriptura supplicant, segons dits senyors sinc visitadors supplicaren dit die de 22 del corrent, que·s fes declaració per les difficultats tenen sobre la intel·ligència del capítol primer del nou redrés del any 1599; Attès y considerat lo benefici públic per lo qual fonc instituïda dita visita, y per lo contrari lo detriment y dany resultaria al General si dexava de fer-se per dita discòrdia; Per ço, y per acertar millor al que al respecte de dita visita y intelligència de dit capítol primer de dit nou redrés sobre los dubtes devall scrits, deliberaren cridar als magnífics misser Raphael Rubí y Coll, misser Jaume Càncer y misser Gabriel de Malla per a que aconsellassen lo faedor.

E, poc aprés, havent junctat ses senyorias lo matex matí en consistori, los dits doctors applicats los donaren los dubtes devall scrits, y feren al peu d'ell lo consell següent:

«Los senyors deputats y oïdors de comptes, vist que als dos del present y corrent mes se féu extracció de visitadors, y los extrets als setze prestaren lo sòlit jurament, y lo die següent essent-se ajunctats per a començar y prosseguir la visita tingueren entre sí debat sobre la intel·ligència del capítol primer del nou redrés del any 1599 que dóna forma a la visita, y que sobre aquell per no ésser poguts concertar axí per la una part, que són sinc, com per l'altra, que són quatre, són estades presentades supplicacions en lo present consistori representant les diffi-

a. a continuació, tres suplicacions transcrites a l'apèndix 2, pàg. 704.

a. 22 *interlineat, damunt de* segon *ratllat.*
b. Romeu *interlineat.*
c. a continuació ratllat scri.

[1614] cultats se'ls[a] // 9r // són offertas sobre la intelligència del dit capítol, supplicant que sobre aquellas se fes declaració, guardant la forma del capítol 39 de dit nou redrés; per a poder acudir a nostra obligació, y en tot guardar la forma de dit y altres capítols, nos ha apparegut junctar a vostres mercès per·a·què nos aconsellen *y* digan:

Primo, si lo procurador fiscal té interès en la declaració faedora sobre los dubtes que dits senyors visitadors han representat ab ses supplicacions, y si és convenient y necessari que·n tinga notícia, per·a·què si volrà deduir per son interès alguna cosa, la deduesca.

Segon, attès que los quatre de dits senyors visitadors han al·legat per suspectes als magnífics assessors, per estar tos dos subjectes a la corrent visita, per haver lo que de nou és entrat a servir dit offici regit lo de deputat real en lo trieni proppassat, y lo altre haver de donar raó del exercici de assessor del trienni passat, y la hun dels dits magnífics assessors ha supplicat lo tinguessen per excusat per ésser la causa notòria, y també lo procurador fiscal ha al·legat lo mateix, si subrogarem altres assessors no suspectes.

Responent los doctors infrascrits als dits dubtes proposats, al primer diuen que·s molt necessari que·s notifique al procurador fiscal, perquè lo principal interès se acerte en dita declaració, com aquella sia perpètua y tinga força de capítol, és seu, y axí deu comparèxer en dita causa y al·legar lo que li apparexerà de consell de son advocat fiscal.

Quant al segon, diuen que si los magnífics assessors se volen // 9v // abstenir tenint-se per suspectes, que vostres senyories poran surrogar altres assessors, y si no volen, se haurà de fer declaració sobre dites suspitas en la forma costumada en aquest consistori. Lo doctor Raphael Rubí y Coli, lo doctor Jaume Càncer, lo doctor Gabriel de Malla».

En aquest mateix, los assessors ordinaris y advocat fiscal, vista la dita supplicació de dits quatre visitadors, digueren a ses senyorias com ells se abstenian de entrevenir en dit negoci voluntàriament, y axí ses senyorias porien anomenar per dits negocis altres assessors y advocat fiscal a vostres senyories ben vist, y lo mateix supplicà y dix mossèn Pere Mas, procurador del General. E, vista per ses senyorias la dita petició, anomenaren en assessors per dit negoci misser Raphael Rubí y Coll, misser Philip Vinyes y en advocat fiscal, misser Acasi de Ripoll, y en procurador fiscal mossèn Raphael Riera, notari de Barcelona.

a. a continuació una suplicació transcrita a l'apèndix 2, pàg. 706.

En aquell mateix die, a les nou horas de la nit, mossèn Raphael Riera, notari de Barcelona, deservint de procurador fiscal del General, i misser Acasi de Ripoll de advocat fiscal, presentaren a ses senyorias en consistori la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors: A notícia del procurador fiscal del General de Cathalunya és pervingut que entre los senyors visitadors extrets per a visitar los senyors deputats y officials del trienni passat se serie suscitat dubte o debat // 10r // sobre la intel·ligència de certas paraulas o clàusulas del capítol primer del nou redrés del any 1599 que dóna forma a la visita, y que sobre dit dubte són presentades supplicacions a vostres senyories per part dels sinc visitadors una, y per part dels restants quatre, altra, vuy die present, al·legant y proposant dit dubte y supplicant la declaració de aquell ésser feta guardant la forma del capítol 39 de dit nou redrés. E com aquesta part del procurador fiscal sia lo principal interessat en dita causa y declaració faedora, y desija que aquella sie feta per vostres senyories de manera que reste clar per ara y per lo sdevenidor lo que se ha de observar. Supplica a vostres senyories dit procurador fiscal, per son públic interès y en quant menester sia, adherint-se a la supplicació per part de dits senyors visitadors, sien vostres senyories servits fer declaració sobre dit dubte, largament en dites supplicacions representat, les quals si y en quant menester sia reprodueix per al dit effecte, servant la forma donada ab dit capítol 39. Y per qu[an]t los magnífics assessors qui vuy són estan subjectes a la corrent visita, per ésser estat lo magnífic misser Aroles deputat real lo trienni passat, y lo magnífic misser Soler, assessor, e per ço se sien acontentats de no entrevenir en la declaració de dit dubte, y axí mateix se són abstinguts; Lo magnífic advocat fiscal ordinari, per ço, supplica a vostres senyories, ab intervenció dels assessors per aquest acte anomenats, sien servits declarar dit dubte segons la forma de dit capítol 39. L'offici, etcètera, *altissimus, etcetera. De Ripoll, fisci advocatus Generalis Cathaloniae.*

Oblata[a] XXX augusti MDCXIIII hora nona post meridiem, in consistorio per Raphaelem Riera, procuratorem Generalis in presenti negocio.

Petrus Paulus Vidal, scriba major Generalis Cathaloniae.

a. oblata...Cathalonia *interlineat al marge esquerre.*

10v E, fet açò, los senyors deputats y oïdors manaren als tres porters de la present casa que anassen avisar als senyors visitadors del General, a tots, que si demà voldran fer venir a informar en consistori acerca de la declaració se ha de fer per son negoci, que vingan, que ells estaran de matí de les set fins a les dotze, y de les dos fins a les vuyt de la tarda.

E aprés, dits tres porters feren relació en consistori com havian fet lo que per ses senyorias los és estat manat.

Diumenge, a XXXI. En aquest die, de matí, per part dels senyors sinc visitadors del General, ço és, del senyor capiscol Castelló, camarer Dezgüell, Calders, Casademunt y Vilanova, fonc presentada a ses senyorias la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors: Per part de vostres senyories se ha nottificat als doctors Hierònim Castelló, cabiscol de la Seu de Vic y prior comendatari de Sant Pere lo Gros, del orde de Sant Benet; fra Pere Joan de Aguell, camarer de Sant Esteve de Banyoles, del orde de sant Benet; Gaspar de Calders, Jaume Casadamunt y Francesc Pons de Vilanova, donzells en Barcelona domiciliats, major part dels visitadors lo present y corrent trienni», etcètera. Sia insertada segons és ací cosida.

11r En aquest mateix die, estigueren los senyors deputats y oïdors y assessors tot lo die en consistori per oir les parts y advocats d'ells acerca la interpretació volian fer acerca de dits dubtes proposats, y axí informaren tots los advocats d'ells, axí de matí com després de dinar, y se junctaren ab los assessors.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors y assessors feren declaració e interpretació acerca dits negocis, com appar en libre de Deliberacions e Interpretacions.

Setembre MDCXIIII

Dimars, a II. En aquest die Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, per orde dels senyors deputats donà[a] y liurà als senyors visitadors dos còpias de la declaració o interpretació feta per ses senyories a 31 del passat acerca la[b] divisió ere entre ells, ço és, una còpia als sinc y altra als quatre, a effecte serven aquella.

11v Dimecres, a III. En aquest die, los senyors Francesc Calders y Hierònim Ollers vingueren en consell y per part dels senyors Hierònim Castelló, Dezgüell, Calders, Casadamunt y Vilanova, sinc visitadors, presentaren a ses senyories la supplicació devall scrita, supplicant-los hy manen fer oblata, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: No obstant que lo die de haïr que comptàvem lo derrer del mes de agost proppassat fos estada a vostres senyories presentada una scriptura per part dels doctors Hierònim Castelló, cabiscol de la Seu de Vic y prior del priorat de Sant Pere lo Gros, del orde de Sant Benet, y fra Pere Joan Dezgüell, camarer de Sant Esteve de Banyoles, del mateix orde, y Gaspar de Calders, Jaume Casadamunt y Francesc Pons de Vilanova, ab la qual se deduhïan largament las causas y raons per les quals no se ere pogut fermar lo dubte que asserian vostres senyories ésser fermat[a] per la declaració del capítol 1 de les Corts del any 1599, per occasió dels debats s'eran suscitats entre los visitadors del corrent trienni extret ab la forma del dit capítol 1; y junctament se deduhia ab dita scriptura que, conforme a capítols de Cort y disposició de dret comú, no tenian vostres senyories jurisdicció ni poder per a declarar dit pretès dubte, ni aquell se podia fer més devant vostres senyories, y que voler-ho declarar se usurpaven jurisdicció del consistori de la visita, resultant grans e irreparables danys y inconvenients largament[b] // 12r // ab dita scriptura deduïts, a la qual se ha relació. Han entès dits sinc visitadors que vostres senyories, lo mateix die de haïr, hora molt tarda e insòlita, declaren dit pretès dubte en favor dels quatre visitadors y contra los sinc, major part del consistori de la visita. Ab la qual declaració, si bé nul·la, se declara que en totes les declaracions y deliberacions que se han de fer en lo consistori de dita visita, exceptades la que tenen respecte a la diffinitiva, haja de concórrer una persona de cada stament dels dits nou visitadors, y que axí se ha de enténdrer la disposició de dit capítol 1, conforme ab dita nul·la declaració se conté, açò dient *relative tantum*. De la qual han feta y fan molta admiració los dits sinc visitadors dalt nomenats per moltas causas y raons. Primerament, perquè vostres senyories, no tenint jurisdicció per a conèxer de dit dubte, ni aquell se podia firmar devant vostres senyories *ex defectu jurisdictionis,* la qual, per lo mateix capítol 1, està abdicada a vostres senyories. Secundàriament, perquè ab dita pretesa declaració, segons en aquella presupposa, se fan superiors al consistori de la visita, lo que expressament reprova

a. donà y liurà *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* discusió.

a. *a continuació ratllat* lo dubte.
b. *a continuació, encapçalament d'una carta transcrit a l'apèndix 2, pàg. 707.*

[1614]

lo dit capítol 1, segons lo qual sols poden y deuen vostres senyories y los demés officials del General ajudar y prestar costat a dits visitadors en quant són per ells requerits. Tercerament, perquè en cas que vostres senyories haguessen tinguda jurisdicció per a poder declarar dit dubte (lo que·s nega, com dalt és dit), los motius en aquella posats ademés que són contraris al que està disposat en dit capítol 1 són també contra tota disposició de dret, segons lo qual quant molts staments se junctan per a fer algun cos o congregació, perquè en les deliberacions hajan de entrevenir tots los dits staments, és necessari que quant se parla de la major part en la disposició se parle en número plural, dient de *consensu maiorum et saviorum partium* etcètera. Perquè parlant en número singular, dient la major part, com ho diu lo capítol 1, no se ha de haver raó dels staments, sinó del major número, y axò és molt vulgar en dret, // 12*v* // ni·s pot tampoc prendre conseqüència, com se pren ab dita deliberació del capítol 39 de ditas Corts del any 1599, perquè aquell parla en cas special, ço és, en los dubtes que resultaran en lo consistori que vostres senyories ténen, y no parla dit capítol directa ni indirectament dels dubtes que·s suscitaran en lo consistori de la visita. Y és cert que si dit capítol ho hagués volgut comprendrer, ho haguera exprimit, y no se ha de fer extenció de un cas limitat a altre cas, ni de un tribunal a altre, majorment havent-los la Cort General tant clarament y especificadament distinguits y separats, y havent volgut la Cort clarament ab dit capítol 1 que vostres senyories per via directa ni indirecta no se entremetessen de cosas de la visita, sino en quant són requirits per dits visitadors, com dalt és dit. Ni tampoc lo motiu que·s pren ab dita nul la declaració, dient-se ab ella que la visita està subrogada en lloc del consistori dels deputats en las deliberacions hi ha de haver de cada stament, axí mateix ha de ésser en lo consistori dels visitadors, és de ninguna consideració, perquè ans de les Corts 1585, la deliberacions que·s feyan en lo consistori de la Deputació se feyan encara que no·y hagués de cada stament, y sols se considerava lo número de la major part. Y per llevar dita consuetut, que era conforme lo dret comú, fou necessari un capítol de Cort particular, lo qual parla tant solament del consistori de vostres senyories. Y, axí, tant per parlar en cas especial com també per ésser correctori al dret comú, no·s pot extendrer al consistori de la visita, tant distinct y separat del consistori de vostres senyories, ni la regla de subrogació té lloc en lo cas occorrent, essent les qualitats dels dits consistoris tant distinctes y separadas. Y resultaria un absurdo molt gran que sent la jurisdicció de la visita // 13*r* // privative a la jurisdicció de vostres senyories en ninguna manera inferior a la de vostres senyories, si poguessen vostres senyories fer semblants interpretacions y declaracions se farian vostres senyories superiors al consistori de la visita, cosa prohibida y reprovada per lo matex capítol 1. Y, finalment, havent-se de executar, en cas que no fos nul·la, com ho és, la declaració de dit dubte per vostres senyories, seria del tot impossibilitar la visita, y que en ningun temps se pogués fer aquella. Pus se podria succeir cas, y aqueix molt ordinari, que un sol visitador de un stament, concorrent en número de sinc, sis o set visitadors, impediria la declaració y deliberació feta ab conformitat de tots los demés, lo que és absurdo molt gran y contra lo intent exprés de la Cort, y exprimit a la letra en dit capítol. Y, finalment, resultarien grans y irreparables danys en lo discurs de dita visita contra lo bé públic del General. Per ço, dits sinc visitadors, essent la major part del consistori de dita visita, dedueixen las ditas cosas del millor modo poden y deuen, y axí *tam conjunctim quam divisim* notifican y diuen extrajudicialment a vostres senyories que en continent cassen, revoquen y annul·len la dita pretesa declaració de dit pretès dubte y proceïments per dita occasió fets. Y, axí mateix, que sian borrats dels registres y libres de la casa de la Deputació. Altrament, si cosa tant justa recusaran fer vostres senyories, lo que no·s creu, accusan contra vostres senyories la violació de dit y altres capítols de Cort, y de las penas en què incideixan los contrafaents en aquells, de manifest torb de dita visita, lo qual per dita nul·la declaració està vuy molt clar y expedit dels danys del General y de tot lo demés lícit y permès, y que lo notari ací present ne lleve acte, etcètera.

Oblata tertia septembris MDCXIIII, *in consistorio.*»

13*v* Oïda la dita scriptura o supplicació per ses senyorias, en continent manaren cridar los magnífics misser Raphael Rubí y Coll y misser Philip Vinyes, assessors de dits negocis, y[a] aprés de consultat aquell ab ells, y discutit dits negocis, deliberaren se fes embaxada per dit negoci y en resposta de dita supplicació als senyors visitadors, la qual és del tenor següent:

«Los senyors Francesc Calders y Hieònim Ollers, en nom de vostres mercès senyors Hieònim Castelló y altres senyors quatre visitadors han presentada en lo consistori dels senyors deputats lo die present una scriptura contenint en effecte que cassen, revoquen y annul·len la declaració feta en lo consistori sobre la intel·ligència de las paraulas dubtosas del ca-

a. a continuació ratllat apr.

pítol primer de la visita. E com dita declaració, com vostres mercès saben, sia estada feta a petició de vostres mercès, que proposaren ab súplica las paraulas dubtosas de dit capítol, y feta dita declaració com se féu jurídicament saben vostres mercès molt bé que té força de capítol de Cort y ley perpètua, com si fóra feta en Corts, conforme està disposat ab lo capítol 39 del nou redrés, y que no està en mà de dits senyors deputats mudar ni tocar-hy cosa alguna, ans bé han de guardar la dita declaració, que ya té força de capítol, y vostres mercès ni altra persona alguna té acció per a contradir-hy, ans bé com ley feta ha de ésser per tots observada, y judicat conforme a ella; y perquè té grans danys la dilació y retardació de la execució de la visita, adverteixen a vostres mercès aquells, encara que molt bé los saben, y suplican a vostres mercès sien servits de ajunctar-se ab los altres senyors visitadors y prosseguir la visita, com axí molt convinga a la Generalitat y benefici públic.

E, per fer aquella, anomenaren los senyors ardiaca // 14*r* // Lentorn y Francesc Joan de Vergós, donzell, los quals tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com havien feta sa embaxada conforme per ses senyorias los era estat ordenat, dexant-los còpia d'ella; y que·ls havian respost ho mirarien.

Disabte. En aquest die mossèn agustí de Lana, racional de la present casa, féu[a] relació en consistori com mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha pagat y girat tot lo que ha comptat de sa recepció.

14*v* Dilluns, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

Dimecres, a X. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors ardiaca Monfar, don Bernat de Camporrells, Raphael de Belloc, ciutadà de Gerona, per a representar a sa excel·lència com ses senyorias havian entès que de manament de sa excel·lència se havia portat un home en galera y l'havian posat a la cadena sens conexensa de causa.

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias com havian feta aquella conforme l'orde[b] los era estat donat, y que sa excel·lència en effecte los ha respost // 15*r* // que si sabian los senyors deputats la causa perquè lo havia manat posar en galera. E los senyor ardiaca Monfar ha respost que entenia que per algun rumor que hair se seguí. Y, aleshoras, sa excel·lència ha respost que de part de sa excel·lència se havia manat publicar crida a pena de galera que ningu no gosàs cridar «visca Ribera». Y que, axí, si en semblants coses de avalots de poble no·s excedia los límits, que no·s porie ministrar justícia de la manera convenia. Y que Galceran Dezllor, algutzir extraordinari, lo havia pres y portat en sa presència y relatà lo cas. Y que sa excel·lència havia manat portar-lo pres a la galera. Y que, ab tot, per donar satisfacció als deputats, ell manaria tràurer en continent dit home y fer-lo portar a la presó, y que allí li manaria fer la causa dins dos o tres dies, y·l castigarien conforme sos mèrits.

Dijous, a XI. En aquest die, vingueren en consistori per part del stament militar los senyors don Francesc de Argensola y don Philip de Ferrera, y de part de dit bras donaren a ses senyorias un memorial molt gran de agravis y apunctaments com en ell appar, lo qual serà aprés ací cosit, supplicant a ses senyorias de part de dit bras sien servits en posar-hy la mà, com de ses senyorias se confia.

En aquest mateix die, lo senyor don Aleix de Marimon, portantveus de general governador en lo present Principat, jurà en consistori com és acostumat, y prestà sagrament y homenatge en mà del sots-veguer, per estar lo veguer malalt. Estigué en consistori devant de ses senyorias ab cadira de vellut. Ysqueren-lo a rèbrer molts officials fins al cap de la escala, y aprés al tornar-se'n.

Disabte, a XIII. Exempció[a] de host y cavalcada y del usatge *Princeps namque*. En aquest die, havent intentat lo col·legi dels notaris reals de penyorar a Jaume Forjas, notari exercint lo càrrec de scrivent ordinari de la scrivania major del General, per no ésser anat a la guarda se feya en los baluarts y murallas per lo avís se tenia de moros y armada turquesa, enviaren a mossèn Barthomeu Sala, ciutadà de Barcelona, síndic del General, al senyor conceller en cap, qui és coronel, per fer-li a saber com los officials del General y ministres d'ell són exemps de semblants coses, y de hosts y cavalcadas, y també del usatge *Prínceps namque,* com per diversos privilegis, capítols de Cort, usos y styls antiquíssims està de innumerables anys a esta part observat. Y que dits senyors deputats desijan tota part y quietut ab dita // 16*r* // ciutat, com sempre la han tinguda. Y, axí, entesa dita embaxada, en continent dit senyor coronell manà restituir ditas penyoras, dient que ell no·n sabia

a. féu relació en consistori com *interlineat al marge esquerre.*
b. l'orde *interlineat.*

a. exempció...namque *interlineat al marge esquerre.*

res, y desija servir a ses senyorias ab moltes veras. Y, axí, manà tornar en continent líberament dites penyores, com de fet les aportà dit síndic en consistori.

17r Dimars, a XXIII. Festa de santa Tecla, verge i màrtir.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die, los senyors deputats donaren orde al comanador Miquel, capità de la galera capitana, vaja ab les dos galeras per la col·lecta de levant fins a Copliure per enténdrer si ha vexells de cossaris, per tenir notícia n'i ha. Y, per lo demés, que per lo proveedor de dites galeras li serà dit de paraula per a portar algunas provisions y lo demés sia menester per dites galeres, y que no pas de allí, conforme de paraula li han ordenat.

Disabte, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

17v Dilluns, a XXVIIII. Festa de sant Miquel, arcàngel.

Dimars, a XXX. Festa de sant Hieònim.

Octubre MDCXIIII

Dimecres, lo primer. Festa del Àngel Custodi.

18r Disabte, a IIII. Festa de sant Francesc. En aquest die, anaren los senyors deputats y oïdors a la iglésia de Sant Francesc, convidats per los pares de dit monastir. Anaren ab les massas y ben acompanyats. Estigueren assentats en lo cor, a la part de la Epístola, com és acostumat.

En aquest die, se féu la vigília de la beata mare Teresa, monja y fundadora que fou dels monastirs dels descalços carmelitas, poc ha feta beata per Sa Santedad. Y foren convidats ses senyorias per los pares de dit convent de Sant Joseph per a les festes. Y, axí, en la nit se feren grans festes en la Rambla, y allí mateix feren-se grans catafals en ella, axí per lo virey, Real Consell, concellers y deputats y altres tribunals. Anaren-hy los senyors deputats. Estaren en finestres en una casa prop dit convent. Ab un catafal, feren les dites finestres. Feren-se allí grans festes per cavallers, venint la santa de bulto ab una nau ab molta música y acompanyament // 18v // de cavallers. Corregueren molts cavalls y romperen lanças en terra. Duraren ditas festes fins a mija nit, y fou la festa molt *regosijada,* axí de gran fochs com altrament, y ab molts músichs.

Diumenge, a V. En aquest die, se féu la festa de dita beata Teresa en lo monastir dels descalsos, y en lo del Carme y de les monjas descalsas. Anaren ses senyorias consistorialment al dit monastir dels descalsos, a ont se féu solemne offici y sermó. Sermonà lo pare Serrano, del monastir del Carme. Fou-hy sa excel·lència y los concellers y Conçell Real, y lo Real Concell[a] estava ab banchs per atràs del virey, y los deputats y concellers baix, ab banchs de sala, estant los consellers a la part del Evangeli y los deputats a la de la Epístola. Féu-se la festa y offici ab gran solemnitat de cantòria y música.

19r Dimars, a VII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori tots los senyors ardiaca Monfar y Sorts, altre dels visitadors per lo bras eclesiàstic del General de Cathalunya, y ab ell los senyors Belloc, Galí y Astor, visitadors del General per lo bras real, y en effecte explicaren a ses senyorias lo contengut en una supplicació a ses senyorias, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Sobre la pretensió que tenian los sinc visitadors, dos ecclesiàstics y tres militars, que ells sols podien proceïr tots los officials de la visita sense lo consentiment y vot de ningú dels tres visitadors del bras y stament real, acudiren los dits sinc visitadors a vostres senyories supplicant-los que, per observansa del capítol 39 del nou redrés, a consell dels magnífics assessors declarassen lo de justícia, interpretant lo dit capítol primer del nou redrés. Y, aprés, los altres quatre visitadors, adherint, supplicaren lo mateix. Y que vostres senyories ab la forma del dit capítol 39 feren interpretació als 31 de agost passat que no podien fer negoci los dits sinc visitadors a soles, ni era mayor part que no·y concórrega lo vot de tots los staments y, axí, que era necessari // 19v // lo consentiment de algú del stament real; la qual declaració està assentada en lo libre de les Interpretacions y és estada nottificada de part de vostres senyories a tots nou visitadors, y aquella té força de capítol o acte de Cort. Y perquè, no obstant aquella, sino pretenent dits sinc visitadors que seria nul·la, insisteixen y volen que sia vàlida la nominació que ells sols feren de assessor, advocat fiscal, scrivà major y procurador fiscal, sense vot ni consentiment del stament real, sino ells tots tres absents del consistori y del dit pretès acte, lo qual feren attentativament aprés de haver accudit a vostres senyories y demanada justícia sobre sa pretensió, no sperant la dita declaració; Y com la dita nominació sia, no sols attentativa, sinó nul·la, per ser contra dit capítol primer e insistir en aquella és fer notori torb als negocis de la visita, perquè serien nul·los tots los actes que per dits officials se farien, pus la sua elecció y nominació és nul·la, y a vostres senyories toca fer exe-

a. Concell *interlineat.*

cutar la sua declaració y no consentir que·s facen actes en esta casa contra capítols de Cort, y nul·litats que poden ser tant danyosas a la Generalitat que, aprés de tants gastos com se fan en la visita, los visitats la pugan fer tota amurallar y restar los negocis indecisos, y sens repasar los excessos que·s trobaran. Per ço, los quatre visitadors qui són lo ardiaca Monfar, Belloc, Galí y Astor, tres del stament real, acudint a vostres senyories y fent fe *ut ecce* dels actes ab los quals consta de tot lo desús dit, supplican a vostres senyories manen posar la mà en dit negoci, y fer que ab effecte sia executada en tot la dita declaració e interpretació per vostres senyories feta; Ordenant que tots los officials y demés actes sien fets *iuxta serie* y tenor de aquella, perquè·s puga començar y fer la visita. Y, puix de la dita pretensió que tenen los sinc visitadors resulta que no·s poran concertar // 20*r* // en la nominació de les personas per dits officis, manen y ordenen vostres seyories que, per execució de la dita declaració, sien per ella proveïts y anomenats los dits y demés officials a la sort, partint *equaliter* entre tots los nou visitadors los dits officis, ab sort y rodolí, perquè per ells tots sien proveïts en personas hàbils, ab concurs y vot de tots los tres staments, attès la nominació feta per los sinc y la altra nominació feta per los quatre visitadors són invàlidas per defecte de stament. Y, ab açò, cessarà la divisió, los danys e inconvenients y encara lo scàndol que resulten de tant larga detenció y destorb de fer la dita visita, e dany del General, y encara pot ser major per spirar la obligació de les fermanses que daren los deputats passats dins de un any. Y, axí, és necessari que comencen la visita y la acaben dins del dit temps, levant esta divisió y pretensió que·u destorba; Y, altrament, proceescan vostres senyories com se porà de justícia contra los remitents en guardar lo dit capítol de Cort, que si bé començada la visita y en la decisió d'ella, no poden vostres senyories entremetrer-se'n, però estes difficultats ans de començada dita visita y lo fer observar los capítols de Cort y la interpretació per vostres senyories a petició de tots los[a] dits nou visitadors feta, toca a vostres senyories per la superintendència que tenen en tots los negocis de la Deputació; Y, singularment, que sien guardats los capítols de Cort, y que ningun official faça actes contraris a aquells, com tots ho tenen jurat, que·u rebran a mercè. L'offici *et cetera que licet. Altissimus*».

Oïda per ses senyorias dita embaxada y supplicació, // 20*v* // y aprés de tractat entre sí[b] dits negocis ab molta maduresa y consideració, y consultat aquells ab los magnífics assessors del General y advocat fiscal, determinaren fer una embaxada en continent a tots los senyors visitadors conforme baix serà continuada. Y, per poder fer aquella, enviaren a dir a dits senyors visitadors fossen servits aguardar-se un poc. Y per fer dita embaxada, anomenaren als senyors don Francesc de Argensola y mossèn Luís de Boxadors, donzell, als quals donaren orde de explicar-los la embaxada següent, y dar-los-ne còpia d'ella, aportant-la en scrits per la memòria, la qual és del tenor següent:

«Molt bé saben vostres mercès la obligació que·ls incumbeix segons la disposició del capítol 1 de les Corts del any 1599, que, entre altres, és, després de haver prestat lo sòlit y acostumat jurament a 16 de agost en lo qual són estat extrets visitadors, han medianament de començar, prosseguir y finir la visita dins lo temps ab dit capítol primer prefigit. Y com des del die que vostres mercès són estat extrets visitadors fins al die de vuy hajan discorregut dos mesos, y corren ya los tres, en lo discurs del qual temps no han vostres mercès complit a la sobredita obligació ni començada encara la dita visita per les differències que notòriament se saben hy ha entre vostres mercès sobre la nominació dels officials de aquella. Y perquè la dilació de fer-se dita visita és molt danyosa al benefici públic e interès particular del General, y podrie ser més sis deferie per avant, perquè no tindrien vostres mercès temps de finir les causas dels deputats que han de ser visitats dins lo temps de un any, per passament del qual les fermanses per dits deputats passats donadas serian liberadas de la obligació en què estan, segons disposició de capítol de Cort. Considerant // 21*r* // los deputats un dany tan notable, nos han[a] ordenat lo vinguéssem a representar a vostres mercès y supplicar-los sien servits ab la major brevetat possible de fer nominació de officials y començar la dita visita, y executar la disposició del dit capítol primer. Que a més de que en açò faran vostres mercès la obligació y descàrrrec de son offici, los senyors deputats ho estimaran a molt gran mercè».

Los quals, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, y havien feta legir allí dita sa embaxada aportavan ordenada, donant-los còpia d'ella.

Dimecres, a VIII. En aquest die, vingueren les dues galeres del General eren anades en cos. Aportaren un vexell rodó dit sagetia de moros, ab vint-y-quatre moros hy prengueren. Anaren

a. *a continuacio ratllat* negocis.
b. sí *interlineat*

a. han *interlineat.*

los senyors deputats a la casa del Portal de Mar per veurer la entrada y proveir lo faedor. Feren una molt bona salva, y lo baluart respongué ab una peça. Arribades que foren, lo senyor deputat ecclesiàstic y oïdor militar entraren en elles per fer regonexensa de tot lo que·y havia. Fonc dita presa molt *apazible* al poble.

21*v* En aquest mateix die, després de dinar, vingueren de part de dits senyors visitadors los senyors Francesc de Calders y misser Hierònim de Ollers, y de part d'ells referiren a ses senyorias com estaven concerts de ses pretensions, y axí passaran avant ab diligència los negocis de dita visita, tractant sobre lo lloc se havia de fer y de les estàncias de la present casa se'ls poran acomodar.

Divendres, a X. En aquest die, després de dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab les massas grans y ben acompanyats, los senyors abbat de Arles, don Joan Burguès y de So, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya han tinguda notícia que vostra excel·lència a 27 de setembre proppassat manà // 22*r* // derrocar les portas y finestras y envans de una casa situada dins la present ciutat, en lo carrer y al costat del monastir del Carme, pròpria del sacristà de la Seu de Urgell, Joan Coll; los quals proceïments, han notòriament fets contra disposició de diverses Constitucions de Cathalunya que disposan que no·s puga proveir a execució de pena alguna sens ésser estada oïda y defensada la part; de ont se ha seguit notable dany y prejudici, no sols a tot lo principat de Cathalunya, per ser violadas ditas Constitucions, però encara als habitants de dita casa; perquè, estant los portals de aquella patents y uberts, han pogut entrar ab facilitat y aportar-se'n los mobles, or y plata y diners que en aquella hy havia, com de fet se'n ho han portat; per reparo dels quals danys, los deputats nos han ordenat los vingéssem a representar a vostra excel·lència, y supplicar-lo extrajudicialment sia servit manar reparar la violació de ditas cosas que se'n han aportades de aquella. Que a més de ser conforme justícia, ho estimaran a molt gran mercè».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte han explicat dita embaxada al excel·lentíssim loctinent general conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que lo intent seu és estat per los molts excessos de don Guillem de Rocabertí, los quals han obligat a fer lo que ses fet. Y, per més que·l haja tingut pres en dies passats, no se·s volgut esmenar, y matant a don Jayme de Santmenat, cavaller principal, retirant en dita casa y exint d'ella, fent grans deserveys // 22*v* // a nostre senyor Déu y a sa magestat. Y, axí, determinà fer lo que s'ere fet, y lo mateix faria sempre que·y haja semblants casos. Y que ell està de partida per a sa terra, y està ya nomenat per sa magestat successor, y si als deputats appar acudir al rey nostre senyor, ho poran fer, que ell havent-hy tantas offensas contra del Nostre Senyor Déu y de sa magestat no poria dexar de fer-ho. Y si lo clergue que diuen és la casa hy vol, s'i tornen las portas y finestras que le·y demanen ab supplicació.

Dilluns, a XIII. En aquest die, vingueren en consistori per part dels magnífics concellers de la present ciutat mossèn Francesc Cornet, cavaller, Gaspar Montaner, ciutadà, y de part de dits senyors concellers supplicaren a ses senyorias sien // 23*r* // servits en que los officials del General y de la ciutat se conferescan los uns als altres, y se dexen mirar los libres, y donen còpia dels partes y despaigs, del que ne resultarà gran utilitat al General y a la ciutat.

Fonc-los respost per ses senyorias ho mirarien y trachtarien, y que tot lo que·s poria fer ho faran ab molta voluntat, e que·ls tornarien resposta del faedor.

E, en aprés, dits senyors deputats consultaren dits negocis ab los magnífics assessors y advocat fiscal, los quals aprés de vist y considerat dit negoci aconsellaren a ses senyorias que dit negoci és de molta consideració, y que·y ha capítols de Cort als quals se contrafaria y, axí, aconsellan a ses senyories que dit negoci no té lloc. Y, per ço, los sie enviat a dir ab molta satisfacció y cortesia, com de fet se féu, enviant un assessor y advocat fiscal. E, tornats en consistori, los dits assessor y advocat fiscal referiren a ses senyorias com havien feta dita sa embaxada conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, y que han respost dits senyors concellers que ells no podien dexar de donar raó al Concell de Cent.

Dimecres, a XV. En aquest die, los senyors deputats enviaren al // 23*v* // excel·lentíssim loctinent general mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, al qual donaren orde de presentar-li la scriptura devall scrita. E, axí, dit síndich y anà, y ab ell Pere Pau Vidal, scrivà major del General, per llevar dit acte, y ab ells mossèn Miquel Alemany, ciutadà, y Arnau de Lau, negociant. Y, arribats allí, obtinguda primer licència, presentà dit síndic dita scriptura a dit

excel·lentíssim loctinent general, personalment trobat en sa casa, en una estància d'ella vers la marina, la qual scriptura fonc allí legida y és del tenor següent: «Los deputats del General de Cathalunya, ab embaxada a 10 del corrent mes de octubre feta, han representat a vostra excel·lència la violació dels Usatges y Constitucions de Cathalunya feta en haver vostra excel·lència manat derrocar las portas, envans y fisnestras de la casa que lo sacristà Joan Coll té situada en la present ciutat en lo carrer y al costat del monastir del Carme, sens ser oïdas les parts ni publicada la enquesta, y en effecte sens conexensa de causa. Per raó del qual enderroc se ha contrafet y contrafà expressament al Usatge altre noble, sots títol "Del dret del fisc", y a las Constitucions segona y tercera sots títol "De penas corporals", y las Constitucions quatre y sinc en orde, sots títol "De violència y restitució de despullats", y a moltes altres Constitucions y drets del present Principat, disposants haver-se de judicar per dret, y que sens conexensa de causa y sens ser les parts oïdas y defensades no puga proceir a condemnacions ni a punició de algun delicte. Y, junctament, han supplicat extra judicialment fos vostra excel·lència servit reparar lo prejudici fet a tot lo Principat y comtats ab la violació de dits Usatges y Constitucions. Y com de la resposta que vostra excel·lència ha feta a dita embaxada resulta que no sols lo prejudici fet al Principat no està reparat, però encara restan los deputats més obligats, en descàrrec de llurs officis y de la obligació los incumbeix segons la disposició de la Constitució començant "Lo fruyt de las leys", en lo títol "De observar Constitucions", en fer majors diligències y procurar tots los medis possibles la observansa de las sobreditas y altras Constitucions. Per ço y altrament, //24r// Barthomeu Sala, ciutadà honrat de Barcelona, síndic del General, en nom de dits deputats y del General, representant la contrafacció y violació de dits Usatges, Constitucions y demés drets de la terra, a vostra excel·lència extra judicialment supplica sia servit per observansa de dits Usatges y Constitucions, manar revocar dits proceïments de fet, ab refecció dels danys fins ací donats y causats com a fets contra dites Constitucions. Que dits deputats ho rebran a molt gran mercè. *Requirens vos notarium. Altissimus. Soler, assessor. Aroles, assessor.*

Oïda dita supplicació per dit excel·lentíssim loctinent general, aprés de presa la còpia de dita scriptura que per dit síndic li fonc donada, dix y respongué que està apparellat de guardar y manar guardar les Constitucions de Cathalunya. Presents en açò per testimonis don Francisco de Molina, camarer de sa excel·lència, y Miquel Alemany, ciutadà de Barcelona. Lo qual acte llevà dit Pere Pau Vidal y també[a] Pérez, scrivà de manament, y quiscú per sí.

24v Dilluns, a xx. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment, ab ses massas y ben acompanyats, essent primer avisats y dada hora. Arribaren a sa excel·lència, qui en effecte los dix que per la quietut y sossiego de aquest Principat y expulsió dels ladres y malfactors, per al dimecres següent havia resolt porrogar las audiències per a tres mesos, inseguint en açò l'orde de sa magestat. Y, axí, se havia de posar en execució lo que per los senyors concellers y señors deputats passats se havia offert, y que axí ho havia nottificat als senyors concellers, y en aquell punt ho nottificava a dits senyors deputats per·a·què estassen les coses offertes previngudes y se complís lo promès. Exortant–los acudissen en lo que per dit effecte per sos predecessors en lo trienni proppassat era estat offert a sa magestat y a ell com a son loctinent. //25r// Fonc-li respost per dits senyors deputats, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic, que sempre havia conegut gran desig y gana en tot lo consistori de acudir al servey de sa magestat y de sa excellència y bé comú de aquest Principat. Emperò que, com tingan Constitucions y capítols de Cort que han jurat guardar, y no pugan fer cosa contrària ad aquells, que ho trachtaran ab sos assessors ordinaris, y del que resoldrà donaran avís a sa excel·lència.

En aquest mateix die, lo señor deputat militar se anà ab licència del consistori, y se·n anà a Tarragona y altres parts ab les dos galeres del General, y se'n portà son porter amb la maça xica y ab la veste.

26r Dimecres, a XXVIIII. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havia dies ere fora. En consistori, féu relació dit die mossèn Agustí de Lana, racional, com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat tot lo que ha comptat.

Noembre MDCXIIII

Disabte, lo primer. Festa de Tots Sancts.

Diumenge, a II. En aquest die, les galeres del General presigueren una sagetia en que·y havia trenta-quatre moros.

26v Dilluns, a III. Comemoració dels defuncts.

Dimecres, a V. En aquest die, los senyors deputats enviaren una embaxada al excel·lentíssim

a. a continuació un espai en blanc de 30 mm.

loctinent general, ab massas y ab la forma costumada, en què·y anaren los senyors abbat Carmona, don Francesc de Argensola, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar-li la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats, tenint noticia se ha feta conclusió // 27r // per los magnífics doctors del Real Consell, la vigília de la de Tots Sancts proppassat, en los reals carcers, y que fins vuy, essent estada publicada, no se és posada en execució; supplican a vostra excel·lència sia de son real servey manar posar dita conclusió en execució que los presos, segons està proveït, pugan ésser relaxats, y les Constitucions de Catalunya en sa forma observadas, que ho rebran a mercè molt gran de vostra excel·lència.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada a sa excel·lència dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e sa excel·lència en effecte los ha respost com ell era estat present en dita visita, e que si ell no la havia firmada és perquè en ella hy havia algunas cosas que no estavan bé al servey de Déu y de sa magestat. E que ya havia dat orde al notari o scrivà de manament las remediàs, que ell ho firmaria en allò que li apparrà demà firmar. Y que la dita visita era extraordinària, y no de les ordinàrias y, axí, ell podia dispensar en algunas cosas d'ella. Y, si bé se li feren alguns contraris per dits senyors embaxadors, dient-li la contrafacció se feya per sa excel·lència a les Constitucions, y desfent-li les raons donava sa excel·lència, no·y prengué més resolució de la que sa excel·lència los havia dada.

Dijous, a VI. Festa de sant Sever.

28v Dimars, a XVIII. En aquest die, és festa de la edificació de la Seu. En aquest die, vingué lo serenissim príncep de Saboya, general del mar, ab quatorze galeres. Enviaren-hy los senyors deputats, ab una barca, lo senyor comte de Erill ab dos cavallers per donar la benvinguda, y foren ben rebuts de sa altesa.

Dimecres, a XVIIII. En aquest die, anaren los senyors deputats consistorialment a visitar sa altesa, donant-li la benvinguda. Foren molt ben rebuts de sa altesa, ab gran compliment.

29r Dimars, a XXV. Festa de Santa Catharina, màrtir. En aquest die, los senyors deputats anaren consistorialment ab maças a la iglésia de santa Catharina convidats per los pares de dit monastir. Estigueren en la part de la trona al cor, ab la forma costumada, y foren ben rebuts al venir y al tornar-se'n.

29v Divendres, a XXVIII. En aquest die, los senyors diputats, havent rebut pocs dies fa del excellentíssim loctinent general un billet que és del tenor següent: *«A los diputados del General de Cathalunya: Manyana se haze justicia de Miquel Arenas, cabeça de quadrilla y de T. Solsona, su companyero. Importará ordenen vuestras mercedes que al punto estén justiciados se cumpla en pagar los premios que por ellos se deben, haziéndose en parte pública para que con esta demostración se animen otros a hazer semejantes capturas. Assí lo pido y encargo a vuestras mercedes, a quién guarde Dios. De noviembre 24 de 1614. El marqués de Almaçán».*

30r E, aprés de haver oït ses senyorias dit billet y consultat aquell, determinaren enviar la resposta d'ell a dit senyor loctinent general, qui ere en sant Cugat de Vallers, per lo senyor don Ramon de Yvorra, sacristà y canonge de la Seu de Barcelona, y ab ell mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, ab dos officials de la present casa. Y, entenent aprés que hair tart ere arribat en la present ciutat, determinaren enviar-li ab dita resposta per los matexos anomenats, donant-los orde de dir-li lo següent: «Excellentíssim senyor: Los deputats del principat de Cathalunya, havent rebut un billet de vostra excel·lència en lo qual significava vostra excel·lència restaria servit de que se pagassen los premis per les preses de Miquel Arenas, cap de quadrilla, y T. Solsona, ladre de sa quadrilla, entenent que dits premis fossen en virtut de les cridas fetas per los predecessors dels que vuy ho són. Y per·a·què vostra excel·lència entenga lo descàrrec que tenen, y la causa de no haver-lo donat abans del cas succeït de dita presa, y no·s puga carregar a descuyt seu, me han ordenat que de sa part vingués a besar a vostra excel·lència les mans y explicàs lo pesar y sentiment particular que tenen de que molts dies fa no hajan pogut posar en execució lo bo y deliberat; intenent que tenen de acudir al servey de sa magestat y de sa excel·lència y benefici públic, com sia cert que ninguna cosa desijan més que és ajudar en quant pugan, y·l·s sia lícit a la bona direcció de la persecució de tants ladres y[a] malfactors. Y hagueren rebut molt particular contento de poder fer lo que ab dit billet vostra excel·lència los ha significat de acudir a fer ostensió pública de pagas de dits premis, com és cert en son cas y lloc ho faran.

30v Lo poder de deputats per orde y manament de sa magestat y de la Cort General està tant limitat y atacat a Constitucions, capítols y actes de Cort, que en ninguna manera han consentit *líbero alvedrío* al consistori en ningun cas, per

a. *a continuació ratllat* fa.

grave que sia, si ya no està disposat per capítols de Cort, de tal manera que per ningun cas per útilos que lo consistori lo consideràs, no té libertat de gastar las pecúnies del General, sinó en los casos com dalt és dit, y açò ningú ho ignora. En los casos occorrents de excessos fets per multitut de quadrillas y lladres, que com són molts ha mostrat la experiència que no han exceptat en les comissions de sos delictes a ningunes personas, y per consegüent han delinquit contra los drets, personas y cosas pertanyents a la Generalitat directament, han acostumat los deputats tràurer la mà en perseguirlos ab la forma de dar premis contra aquells tals delinqüents. Y açò és estat de notable benefici, fent les cridas y publicacions necessàries que, a més de que per sumàrias informacions se pose en les dites cridas, gran número de ladres ab clàusula que·s acostuma posar –y qualsevol altres de dites quadrillas que sian trobats en la comissió de tal delicte– vénen a compendre's quasi tots los ladres y quadrillas que van inquietant la terra. Y, axí, desijant los deputats proceir de plano y de manera que tingan lo effecte cert les promesas que faran en lo punt que lo magnífic misser Miquel Sala, advocat fiscal, acudí al consistori y explicà lo que vostra excel·lència desijava, que lo consistori acudís en quant pogués a la persecució dels ladres. Y, havent conferit largament les coses sobreditas, resta enterat del que los deputats podien fer, que és lo que està dit y offerí que enviaria los processos que la règia cort té en los delictes y delinqüents contra la Generalitat per·a·què, en continent, vist aquells y rebuda una sumària informació per los assessors ordinaris, se pogués // 31r // fer una crida molt copiosa que·s té per cert compendrie quasi a tots quants van robant y inquietant. Y, ab aquest intent, se encarregà a dit advocat fiscal que ab tota brevetat los fes vèurer dits processos. Y havent aprés vostra excel·lència de sa boca explicat als deputats lo orde de sa magestat de que se isqués a la general persecució y que los deputats també acudissen, havent respost a vostra excel·lència acudirien en quant poguessen y·ls fos lícit y permès, han després una y moltas voltas sol·licitat la comunicació de dits processos axí a dit fiscal com a altres ministres, lo que fins avuy no han pogut alcansar en notable dany de la cosa pública, que és estat també causa de no haver donada resposta a vostra excel·lència del que podien fer, pus no era just donar-la sinó molt substancial, y ab effecte ab la deliberació y cridas en les mans. Y perquè pugan fer lo que fins ara no se és fet per la falta de dits processos, supplicam a vostra excel·lència mane a dit advocat fiscal y altres ministres a qui toca, comunic dits processos y donen lum per totes les vias possibles per ont los deputats pugan deliberar ab tota la larguesa que desijan fer en persecució de dits ladres. Certificant a vostra excel·lència tenen vivíssima pena de que no sia fet molts dies ha, y la tindran major quant més se dilatarà.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que ell donarà raó a sa magestat de dita resposta, y li enviarà les cridas estampadas y publicadas per los deputats de trienni passat, e que ya entenia ell li havian de fer dita resposta.

31v En aquest mateix die, tres galeres de Hespanya y la patrona del General de Cathalunya, obtinguda licència del sereníssim príncep de Saboya, general del mar, qui ere en la present ciutat, anaren a la volta de Mataró en cos de una nau gran de moros en que·y havia més de cent moros per tots, y moriren-se'n molts en la *pelea,* y restaren-ne vius més de setanta-set. La galera patrona féu molt bé son dèurer, de tal manera que sens ella no·s fóre fet res, y costà molta sanc, y a les de Hespanya molt poca, com també referiren los matexos de les galeres de Hespanya. Durà la *pelea* dins la nau més de una hora. Costà molta sanc per una part y altra, si bé Nostre Senyor fou servit donar victòria als nostres. Los de dita galera patrona entraren primers, axí dalt en la nau com dins d'ella, y al envestir fou la primera, rompent lo esperó de proa ab gran *agozar* y fortalesa. Aportava dita nau setze peças de cullera, *inter alia*.

Diumenge, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die, se féu extracció de concellers y obrers en la casa de la ciutat, y foren extrets los següents, ço és: // 32r // Joan Dusay, ciutadà de Barcelona, per conceller en cap; Barthomeu Sala, també ciutadà de Barcelona y síndic del General, per segon; Miquel Doms, cavaller, per tercer; Pau Albaret, mercader, per quart; Cortada, tintorer, per quint. Obrers: Joan Gaspar de Prat, donzell; Gismundo Boffill, notari, ciutadà de Barcelona.

Dilluns, lo primer de decembre.

En aquest die juraren dits concellers y obrers com és acostumat, exceptat lo conceller en cap, qui per no estar bo no jurà dit die.

32v Dimecres, a III. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor del General en la part de ponent, ha girat y pagat tot lo que ha comptat.

Dijous, a IIII. En aquest die, vingueren en con-

[1614]

sistori quatre comanadors de la religió de sant Joan. Representaren a ses senyorias lo gran agravi feya en algun o alguns llocs de la religió de sant Joan lo magnífic misser Ferrer, del Real Consell, fent manament a dits llocs donassen tants hòmens ab son sou per lo de la expulsió dels lladres; supplicant a ses senyorias sian servits opposar-se en dites coses ab los medis possibles, per ésser com és contra Constitucions y libertats de la terra. Fonc-los respost per ses senyorias que ho mirarien, y que ells informen als assessors de la casa.

Divendres, a V. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al sereníssim senyor don Philiberto, príncep de Saboya, general de la mar, qui posava en casa del excel·lentíssim loctinent general, los senyors abbat de Arles, don Francisco de Erill, Bernat Romeu, // 33r // als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent. Anaren ab les massas grans y ben acompanyats:

«Sereníssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya han tingut notícia que los officials de vostra altesa ténen pretensió de retenir-se lo dret de almirant de la part tocant a la galera patrona de aquest Principat en la presa se féu estos dias passats de la nau de moros prengueren les tres galeras de Hespanya y dita patrona de Cathalunya. Y com per sa magestat sia estat enfranquit, no sols dit dret de almirant, però encara qualsevol altre se pogués pretendre de las presas farien dites galeras, com clarament ho disposa lo capítol de Cort 64 de las últimas Corts, y la observansa de les Constitucions y capítols de Cort specta a dits deputats, nos han ordenat supplicàssem a vostra altesa, com ho fem, sia servit manar se dóne la part tocant a dita galera patrona de dita presa, sens detracció alguna de dit ni altre qualsevol dret. Que a més serà posar en execució la real voluntat de sa magestat, aquest Principat y dits deputats en son nom ho reputaran a singularíssima mercè».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han explicada dita embaxada a sa altesa conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa altesa en effecte los respongué que dit negoci // 33v // ho consultaria ab sa magestat, y que ell desijava molt condecendre a la voluntat dels deputats y del Principat. Fonc replicat per dits embaxadors com sa magestat, ab les Constitucions fetes en les últimes Corts, havia declarat son real ànimo acerca de dites coses, y que si sa altesa volia vèurer dita Constitució, le·y aportarien, y farien vèurer dit negoci clarament. E, axí, aprés, li enviaren dites Constitucions molt ben religadas y dauradas, per lo síndic del General, lo qual dix que tornaria resposta. Y, aprés, tornat dit síndic, féu resposta y dix que per dit negoci de sa magestat y del càrrec de general lo havia consultat ab sa magestat y, axí, aguardava la resposta y, rebuda, la enviarie.

Disabte, a VI. Festa de sant Nicholau. En aquest die, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment a la iglésia de Sant Francesc, y estigueren assentats en son lloc acostumat convidats primer per los frares de dit monastir y majorals.

Dilluns, a VIII. Festa de la concepció de Nostra Senyora.

34r Disabte, a XIII. Festa de santa Lúcia. Feriat.

35r Disabte[a], a XX. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, en la forma acostumada, los senyors abbat de Arles, don Francesc de Argensola, Montserrat Mora, y en effecte los donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: Differents vegades se ha representat a vostra excel·lència per part dels deputats d'est Principat los danys y inconvenients pateix la Generalitat en son patrimoni, privilegis y prerogativas ab la detenció en los carcers reals de la persona de don Joseph Quintana, advocat fiscal de la casa de la Deputació de Cathalunya, // 35v // feta contra diversos capítols de Cort, privilegis, usos y styls de dita casa, inconcussament observats. Supplican per ço extrajudicialment a vostra excel·lència los deputats sie servit manar tràurer y relaxar de dites presons la persona de dit don Joseph Quintana, tant per la falta que fa al exercici de son offici com per la observansa de dits privilegis y capítols, y per los danys ne reb la Generalitat. Confiant que per la justícia gran de la Generalitat, vostra excel·lència nos farà complida mercè en lo que li supplican».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells, en effecte, han explicat[b] a sa excel·lència la dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e sa excel·lència en effecte los ha respost com ell ya diverses vegades los havia dit y respost que dit negoci ya no estava en sa mà, sinó de sa magestat, fins a tant que hajan complit lo que sa magestat los ha ordenat en dit negoci. E replicant-li dits embaxadors com aquell negoci no estava en mà dels deputats fer-ho, per no poder revocar una sentència feta per los assessors del General, com serà feta en aquest negoci, y lo mateix podia

a. disabte *interlineat damunt de* divendres *ratllat.*
b. ex *interlineat damunt de* sup*ratllat.*

considerar sa excel·lència que havent son Consell Real declarat en una causa, no estava en mà de sa excel·lència revocar aquella si no era appel·lant a l'altra sala. Y lo mateix és en la Deputació, y fent los deputats lo contrari serian visitats àsperament. Y, ab altres vivas raons, li fonc representat la impossibilitat de dit negoci, de poder fer lo que sa excel·lència deya feren. E sa excel·lència, oïdes les dites raons, los dix que ell procurarie de fer-se venir lo desaner Gallart, y tractarie ab ell la forma se poria tenir en dit negoci, perquè ell desija dar contento als deputats y tràurer de treball al dit desaner.

36r Diumenge, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die entraren las ferias de Nadal.

Dimars, a XXIII. Galeres.[a] En aquest die, Jaume Sala, cap d'esquadra de la galera patrona del General, aportà en la present casa de la Deputació, per manament de ses senyorias, sinquanta y nou archabussos de dita galera, y aquells posà dins cort de la present casa; los quals, per orde de ses senyorias, foren posats en la instància dalt de la present casa, ahont estan los demés arcabussos, y así me manaren ses senyorias ne fes assí la present nota per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General.

Dijous, a XXV. Festa de Nadal.

36v Divendres, a XXVI. Festa de sant Esteve.

Disabte, a XXVII. Festa de sant Joan Evangelista.

37r Janer MDCXV

Dijous, lo primer. Festa de la circumcisió del Senyor. En aquest die, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment ab ses massas grans ab la cavalcada solen fer los magnífics concellers en est dia quiscun any. Fou-hy lo sereníssim príncep de Saboya, prior de Castella y general del mar. Anaven ab la forma següent, ço és, dit sereníssim príncep a la mà dreta, y los tres deputats en lo mig, y lo conceller segon, mossèn Barthomeu Sala, ciutadà y síndic vuy del General de Cathalunya, a la mà squerra. Lo senyor deputat ecclesiàstic anava al mig de sos condeputats, y lo militar a la dreta, y lo real a la esquerra, y los tres oïdors a la segona filera. Aprés d'ells anava lo senyor conceller terç, a la dreta, y lo real a la esquerra, y los demés oïdors conforme anaven los deputats en filera, anant lo cònsol de la Lonja, cavaller, a la esquerra, y aprés d'ells venian los altres concellers ab sos prohòmens y molta altra gent. Los tres porters ordinaris de la Deputació anaven devant de dita cavalcada, ço és, les dos maças devant, y l'altra maça del deputat ecclesiàstic venia aprés en lo mig de las maças dels concellers. Y, abans de tots, anave tota la música de ataballs, trompetes y menestrils, axí de la ciutat com de la Deputació. Los senyors deputats, ab sa cavalcada. Quant tots los concellers estigueren a punt en la plaça de sant Jaume, anaren allí y·s posaren de cara, devant dits concellers, arrimats en filera a la obra nova de la present casa.

37v Dimars, a VI. Festa dels Reys de Orient. // 38r // En aquest die, anaren los senyors deputats, ab ses maças altas acompanyats, a la iglésia de Nostra Senyora del Pi. Estigueren en son lloc acostumat en lo cor<t>, a la part del orga. Foren cridats abans per los obrers de dita iglésia.

Dimecres, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort. En aquest die, se féu la festa del dit gloriós sant en la iglésia de Santa Catherina. Foren-hy los senyors deputats y oïdors consistorialment. Estigueren en son lloc acostumat, axí al[a] anar com al tornar-se'n.

Dijous, a VIII. En aquest die, tornaren los dies jurídics. En aquest mateix die, tornà en consistori lo senyor oïdor militar qui havia dies ere fora ciutat.

38v Dimecres, a XIIII. En aquest die[b], vingueren en consistori lo magnífic misser Hieònim de Ollers, assessor de la visita del General, y lo procurador fiscal d'ella, y feren a saber de part dels senyors visitadors com havian suspès a mossèn Pere Andreu Lassera, receptor de les taulas de Tremp y Pallars, de dit son offici per haver-lo trobat debitor en moltas quantitats, fins a tant per dits senyors visitadors sia altrament ordenat.

Dijous, a XVI. En aquest die, després dinar, // 39r // los senyors deputats enviaren ab embaxada, ab la forma acostumada, ço és, ab les maças grans y bon acompanyament, als senyors canonge Garcia, don Francesc de Argensola, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència, en effecte, lo gran prejudici se feya als habitants en lo present Principat y universitats acerca dels manaments fulminats y fets per los magnífic misser Francesc Ferrús y don Pedro Soler, doctors del Real Consell, contenints en effecte paguen certa quantitat quiscun mes per la expulsió de ladres, lo que és cosa molt nova y contra diverses Constitucions

a. galeres *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* ve.
b. die *interlineat damunt de* vingueren.

del present Principat, leys y libertats de la terra, com ya ab dites Constitucions sia estat ordenat per sa magestat ab les Corts Generals lo modo y forma se ha de tenir en semblants occasions. E, axí mateix, los donaren li representassen lo notable dany y contrafacció se fa a la Generalitat y als capítols de Cort y privilegis reals de la larga detenció feta per sa excel·lència de la persona de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, contra diversos capítols de Cort, ab tan gran dany del General y en temps que lo General ne té tanta necessitat, axí per acudir al servey de sa magestat fet per la última Cort General, persecució de ladres y sustento de galeres, y per pagar a les iglésias, convents, comunitats, viudas y pubills, y altres, los censals los són manllevats per servey de sa magestat, com altrament. // 39*v* // Supplicant-lo extrajudicialment lo mane relaxar líberament dels carcers, com de sa excel·lència confian.

E, tornats de dita embaxada[a], referiren a ses senyorias com ells en effecte han explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència los ha respost, ço és, quant al primer capítol de dits manaments, que ell procurarà en informar-se de dits negocis, y com ha passat y, entès, ho remediarà si excés hi haurà, bé que entén que com los ladres y malfactors són tants, y van fent tants y tant grans excessos, no és molt se excedesca en alguna cosa per la persecució d'ells. Quant al segon capítol de dit don Joseph Quintana, que ya té dit l'orde que té de sa magestat en dit negoci, més que ell procurarà en parlar de nou ab lo desaner y vèurer quina forma se porà tenir en dit negoci, havent-hy algunas dadas y respostes en dits negocis entre dit senyor loctinent general y dits embaxadors per intel·ligència y satisfacció de aquells.

Dit die, los magnífics assessors del General aconsellaren de paraula a ses senyorias com la supplicació presentada per don Miquel Meca, com a procurador dels hereus de mossèn Jordà de Tortosa, se deu remètrer a justícia.

40*r* Dilluns, a XVIIII. En aquest die, lo magnífic misser Hieònim de Ollers, assessor de la visita del General, y lo procurador fiscal d'ella, vingueren en consistori y feren a saber a ses senyorias com los senyors visitadors havian tornat a mossèn Andreu de Lassera y Boil en son càrrec de Receptor de Tremp y Pallars, per haver pagat lo que devia.

Dimars, a XX. Festa de sant Sebastià.

a. embaxador *al manuscrit.*

40*v* Disabte, a XXIIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general ab maças y ab la forma costumada. Y, arribats allí, sa excel·lència en effecte los explicà dos cartas de sa magestat. La una d'ellas contenia que sa magestat havia entès procuraven tornar en mar les dos galeres del General són en la dressana, que estimare tal pensament, y que com ho volguessen posar en obra tenia orde de sa magestat de ajudar en tot lo que seria menester. Y, quant que no fos possible posar en mar les dites dos galeres, o a lo menos la una de aquellas, tinguessen a bé vèndrer-les, que sa magestat les comprarie perquè li importava més tenir galeras en mar que no en terra. Y la segona carta que sa excel·lència explicà contenia que, attès sa magestat tenia ordenat les galeras de Spanya vinguessen a assistir al generalíssim en lo moll de la present ciutat, y tindria guardades les costas del mar de aquest Principat, se servirie les dos galeres del dit General són vuy en mar anassen costejant des de ací al port de Santa Maria.

Diumenge, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau, apòstol. Feriat.

41*v* Febrer MDCXV

Dilluns, a II. Festa de la purificació de Nostra Senyora.

Dimecres, a IIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general y li tornaren la resposta següent: que sempre han tingut cuydado molt particular de servir a sa magestat y, en lo que se'ls explica de galeres, senten moltíssim no poder acudir al que sa // 42*r* // magestat los mane. Y, responent al contengut en dita primera carta, diuen sab molt bé sa excel·lència les dos galeres són vuy en la dressana se tragueren del mar per lo poc dels drets que en l'any 1599, per sustento de les quals, se imposaren y a petició de sa magestat dels forçats eren en dites galeres se'n liuraren a Hieònimo Torrelles, veedor, y Hieònimo Martines, portaler de la dressana, cent trenta-vuit, ço és, cent-y-hú al derrer de agost y trenta-set a vint de setembre del any 1613. Y los condemnats, que conforme a Constitucions y actes de Cort, deuen servir a les galeres de Cathalunya, se són liurats a altres galeres de sa magestat, com se pot vèurer en la règia cort. Y la Generalitat en lo de les galeres està vuy ab lo mateix y major treball que quan tragueren estes dos a la dressana per lo poc valen los drets y deutes de molts mil·lenars han fets. Y, de altra part, faltan forçats y ormeigs eren en dites galeres. Y, axí, és del tot impossible al present tornar-les en mar,

y en aquest primer capítol no·ls és possible servir a sa magestat. En lo segon capítol, de vèndrer dites galeres a sa magestat, responen a[a] vostra excel·lència que, conforme capítols y actes[b] de Cort, no.ls és permès poder alienar dites dos galeres, y de altra representaren a sa excel·lència que les dos galeres estan en mar, ha anys serveixen y estan de manera que dins poc temps serà forçat renovar-les. Y, per consegüent, és necessari trague lo General les dos estan en la dressana per a poder-se en tot cas servir-se // 42*v* // de aquelles per les incomoditats y llarc discurs de temps que per a fer-ne de novas, y quals convé, és menester. A la explicació de la segona carta, respongueren que les galeres foren erigides per custòdia del mar de aquest Principat, y ab los capítols de Cort donada forma en quins casos poden exir fora de dit Principat, que són per effectes universals en benefici de la christiandat, y no altrament. Y, axí, en lo cas que demana los està prohibit poder servir a sa magestat, y quant tal poder haguessen tingut, era impossible poder servir a sa magestat per lo gasto se offeririe armar les galeres de Cathalunya, no tenint avansos de diners y provisions serien necessàries. Que, com aquestes comoditats tinguessen, no perdrien tant bona occasió de servir a sa magestat en tot lo que leys y capítols de Cort los donaran lloc.

En aquest die, vingueren en consistori per part dels senyors visitadors del General misser Hierònim de Ollers, assessor de dita visita, y de part de dits senyors visitadors digueren a ses senyorias que estos dies per part de ses senyorias ere estat ab lo racional de la present casa per sercar allí los libres tenian allí del dit racional, perquè eren necessaris per fer la comprobació ab los oïdors de comptes, com és acostumat y forçós conforme a capítols de Cort, dient-li que ho mirarien. Y, axí, ho han mirat, y com en dit libre se tròpien alguns errors, y prou grans, y per raó de aquells se haja de fer delatura al dit racional y a sos ajudants; y, axí, tornan resposta que per ara no és possible // 43*r* // poder-los tornar fins a tant sia feta la causa de dits culpables. E, axí, ses senyorias manaren a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, continuàs les dites coses. E, axí mateix, per part de dits senyors visitadors supplicaren a ses senyorias que giren dos-mil liures per los negocis de dita visita al regent los comptes. Fonc-los respost procurarien de fer-ho.

Dijous, a V. En aquest die, lo senyor oïdor militar representà en consistori que T. Gallart, desaner de la unió, havia llevada una spasa la nit abans a un criat seu, lo qual dit senyor oïdor havia enviat fora casa per alguns negocis, y que no la havia poguda cobrar, y lo dit criat seu demana al desaner qui ere ell, y dix-li que ere Gallart. Entès per ses senyorias dit desacato fet per dit Gallart, conforme referí dit criat, donaren orde en fer-lo capturar fins hagués restituïda dita spasa, com en semblants occasions és acostumat fer. Y, tenint notícia dit Gallart de dites coses, se posà en la iglésia de Santa Catherina per guardar-se y, axí, no·s pogué haver. En aprés, al sendemà, dit Gallart envià a dir a ses senyorias per un menestral dit mestre Ramon Çabater, amic seu, dient y adverant que dit Gallart no tenia tal spasa, ni en tal sabia, per quant no havia rondat aquella nit per ço que no era en ciutat, y que algú s'ere valgut de son nom. Y, axí, supplicava a ses senyorias fossen servits de guiar-lo per venir en consistori y darie raó de dites coses y altres, desijant molt se saprà la veritat del fet. Y, axí, los senyors deputats lo guiaren per dit effecte, y arribat en consistori donà // 43*v* // plena prova y satisfacció d'ell mateix, y aportà testimonis dignes de fe que adveraren que dit Gallart era fora ciutat aquella nit, y axí ell no havia fet tal ni sabia qui·u havia fet, y que ell desijava molt servir a ses senyorias. E, poc aprés, tractant del negoci de don Joseph Quintana, dix y adverà que ell no·l conegué may fins li hagué rompuda la spasa, y si tal hagués sabut nou haguera fet per res, y havent-lo conegut no·l volgué capturar, sinó que·l dexà anar, y li pesa en extrem de les inquietuts y gastos que per dit negoci se són seguits; més que ell, com a bon cathalà és y de esta ciutat, desija lo bon assiento de dits negocis, està prest y apparellat en fer lo que toca a ell per benefici del General y privilegis. Y, axí, dit Gallart se'n tornà y offerí ad·algunas personas particulars axí dels magnífics concellers y apparellat en fer lo que tocava a ell, per benefici del General y per servir als senyors deputats.

44*r* Dilluns, a VIIII. En aquest die, de matí, vingué en consistori Antoni Gallart, fuster de la present ciutat, òlim desaner de la unió de aquesta ciutat, y presentà a ses senyorias en consistori la supplicació devall scrita, donant de paraula molt gran descàrrec del rompiment de la spasa havia fet a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, per no haver-lo conegut, y quant li pesava haver-ho fet; dient també ad·alguns senyors particulars del consistori, y altres, com abans havia consultada dita supplicació ab lo excel·lentíssim loctinent general y ab alguns dels magnífics concellers de aquesta ciutat, dient ho feya ab contento y applauso de tots ells, y per tràurer de contencions dit consistori, a·qui desijave servir en quant li fos possible. La qual supplicació fonc remesa per ses senyorias

a. *a continuació ratllat* que.
b. y actes *interlineat damunt de* de.

[1615]

als magnífics assessors de dit General y per ells proveïda lo mateix die e cosida originalment en lo procés de dit Antoni Gallart, la qual supplicació és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: A notícia de Antoni Gallart, fuster y desaner de la unió de la present ciutat, ha pervingut que anant la nit de disabte, que comptàvem a vint-y-quatre de janer proppassat, un criat del senyor oïdor militar ab un esclau aportava una atxa per a sercar dit senyor oïdor, algun particular en nom de dit Gallart desarmà y se·n aportà la spasa de dit criat; essent dit Gallart dita nit en la parròquia de Santa Creu de l'Orde, fora de la present ciutat, a ont estigué fins al dilluns, com és públic y notori, y en cas menester sia se offereix donar informació. Y, ab dit motiu, se haurian instats alguns proceïments contra dit Gallart, qui en tot temps // 44v // en el consistori, casa, officials y familiars d'ella ha tingut y regonegut molt gran respecte. Y si en lo abril de 1613 desarmà y rompé la spasa de don Joseph Quintana, fonc per no conèxer aquell, ni saber que anàs per cosas del General, y axí ignorantment y no ab ànimo de fer cosa alguna en prejudici ni derogació de privilegis, usos, styls y prerogatives de la present casa, officials y ministres d'ella. Y, quant lo per ell fet apparegués haver causat algun prejudici, per dita ignorància resta excusat y aquella attesa, comparexent en lo present consistori humilment supplica a vostres senyories sien servits revocar eo manar abol·lir qualsevol provisions contra dit Gallart a instància de procurador fiscal proveïdes, y execució de aquelles, manar-li restituir les penyores preses, que de vostres senyories ho rebrà a·singular gràcia y mercè. *Altissimus Tristany.*

Oblata VIIII *februarii* MDCXV. *In consistorio et domini deputati remiserunt predicta magistris assessoribus dicti Generalis qui super supplicatione debite provideant. Petrus Paulus Vidal, scriba maior Generalis Cathaloniae. Recepta dictis die et anno. Inseratur in processus. Aguilo, assessor. Carreras, assessor».*

En aquest mateix die, enviaren los senyors deputats als magnígics concellers de la present ciutat una embaxada, anant ab ella don Galceran de Peguera y mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, per fer a saber a dits senyors concellers com lo negoci de Antoni Gallart, desaner, // 45r // estava assentat, y ere vingut en consistori ab supplicació per submetre's, com de fet se ere sotsmès, y ses senyorias han usat ab ell de misericòrdia y l'an liberat, y a ses fiansas, de les penas del loament de Cort, agraint a ses magnificències los bons officis havien fets en dits negocis. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada dita embaxada a dits senyors concellers, los quals ne han rebut particular contento de dites coses, oferint-se molt promptes, com sempre, en tot lo que pugan servir a ses senyorias, axí en dites coses com en altres sien de son servey, com bé estes dos cases tenen acostumat.

En aquest mateix die, los senyors diputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors don Francesc de Argensola, mossèn Montserrat Mora, ciutadà, fent-li a saber de part de ses senyorias com dit Gallart era estat en consistori, y havia dada supplicació, y axí havian usat ab ell ses senyorias de benignitat. Y, axí, supplicava a ses senyorias manàs tràurer dels carcers a don Josep Quintana, que per dit negoci de Gallart estava rematat y liberat, ell y ses fiansas.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells havian explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, e que sa excel·lència demostrà tenir-ne molt gran contento, y lo quant desijava se asertàs dit negoci a gust de dits deputats.

45v Dimars, a X. En aquest die, se començaren de junctar les dos personas eletas, anomenades per ses senyorias, ab les de la ciutat, acerca del assiento dels drets, y anaren en casa de la[a] ciutat tots, com és acostumat. Los quals foren don Francesc de Gilabert y Caries Caders, y per la ciutat, mossèn Francesc Cosma Fivaller y Bernat Romeu.

46r Dimecres, a XVIII. En aquest die, després dinar, entrà lo senyor[b] // 46v // Luis Puig en consistori, de part de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General de Cathalunya, y digué com T. Congost, junctament ab dos altres notaris, li digué de part del Real Consell com lo procés de sa causa era ya legit, que si tenia res que dir ni informar en son favor, ans que·s fes la causa. Y ell los respongué que lo interès era dels senyors deputats, y que ell los avisaria, y que axí ell ho avisava al consistori per·a·què fossen servits donar-li orde del que devia fer. E lo senyor deputat ecclesiàstic respongué en nom del consistori que, per lo que·ls ne havia avisat de mati en particular, ho havian tractat ab los assessors, y que ells havien resolt que se estigués al vot que al principi se era ordenat per molts doctors. Y que don Joseph Quintana no·s defensàs com a persona particular ni altrament en dita causa, sinó que lo General lo amparàs conforme tenia costumat. Y que per eixa occasió se ordenaven re-

a. a continuació ratllat assiento tots com.
b. a continuació repetit lo senyor.

questas per·a·què se presentassen als doctors del Consell Criminal.

Dijous, a XVIIII. En aquest die, se donaren les dites requestes a tots los doctors del Consell Criminal ans de anar a consell, conforme més largament appar en lo libre de les Requestes. Dit die, a les onze horas tocadas, entrà dit senyor Luis Puig, de part de dit don Joseph Quintana, y digué als senyors deputats com Luis Riera, altre dels veguers de la Règia Audiència, ere estat en la presó y havia dit a don Joseph, de part de sa excel·lència y Real Consell, que si tenia res que dir, que lo procés se era legit en consell, en sa causa, que de la resposta // 47r // ne tenia de fer relació. E que dit don Joseph li respongué que no tenia més que dir del que havia dit en sa deposició, y que, axí, vessen ses senyorias si·s tenia més que respondre, y que, si havia ben respost, que ses senyorias lo manassen avisar. E los senyors deputats, per ser tart, donaren orde al canonge Puig, qui serveix l'offici de advocat fiscal, per·a·què se vés ab los assessors y·ls consultàs dita resposta, y que si hy havia més que advertir, lo advertissen, y si ere necessari junctar-se, avissassen al senyor deputat ecctesiàstic per·a·què ell los manàs fer convidar. Dit die, després de dinar, se ajunctaren y feren ajuncta de doctors de consell, dels quals se feren dos embaxadas, la una al senyor virey y l'altra als senyors concellers de la present ciutat.

En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors ardiaca Lentorn, don Gispert de Guimarà y Papiol, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar-li la embaxada següent, anant ab maças y ben acompanyats:

«Excel·lentíssim senyor: Ab diverses embaxadas han los deputats del General de Cathalunya representat a vostra excel·lència la // 47v // exempció y prerogativa que tenen los officials del General de poder aportar qualsevol gènero de armas, axí defensivas com offensivas, y en conseqüència, que don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, no podia ser detingut en los carcers reals ab lo motiu que vuy està detengut, de ser estat trobat ab una spasa larga quadrada. Y, junctament, han supplicat fos vostra excel·lència servit manar-lo tràurer y elargir de dits carcers. Y com fins vuy no·u hajan pogut obtenir, ans bé han entès que ha vostra excel·lència manat fer-li sa causa, y fer sentència en la pretesa enquesta contra de aquell fulminada, del que resulta major prejudici y gravamen als privilegis reals concedits a los officials del dit General; en reparo y observança dels quals, nos han ordenat vinguéssem a supplicar a vostra excel·lència, extrajudicialment, fos de son servey manar tràurer líberament dels dits carcers al dit don Joseph Quintana sens fer provisió ni sentència alguna, y donar-li licència de poder tornar a exercir son offici de advocat fiscal. Advertint a vostra excel·lència que se ha tinguda particular consideració en resòlrer lo negoci de Antoni Gallart ab tota la benignitat y clemència possible, y que vuy està dit negoci del tot resolt y rematat, y que sols resta que·ls faça vostra excel·lència la mercè que en moltes occasions ha offert.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han explicada dita embaxada al excel·lentíssim loctinent general conforme per sas senyorias los és estat ordenat, e sa excel·lència en effecte los ha respost // 48r // que son intent no és ni és estat rómprer los privilegis que los senyors reys, de bona memòria, y nostre rey y senyor que vuy viu, han concedits y atorgats als officials del General, y altres, com ell no sia vingut ací per romprer aquells, sinó per guardar les leys de la terra. Y, axí, vol se veja de justícia los privilegis y forças tenen los del General en esta matèria, y los presidents que vindran ací sàpian com se han de regir ab los dits officials del General. Y si don Joseph Quintana al·legare de son dret, axí per los privilegis de la Generalitat com de sa persona, per ésser militar, se tindrie molt cuydado en vèurer la força tenen dits privilegis, se folgaria sien de la força que·s representa per·a·què mane guardarles y posar son cel·lo. Y sab molt bé de la manera se han tractat en lo negoci de Antoni Gallart, desaner de la unió, del que resta molt satisfet, y ab molt terme lo desaner lo ha pregat donàs assiento en dit negoci de don Joseph Quintana.

En aquest mateix die, los dits senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers don Francesc de Gilabert, Carlos de Calders, fent-los a saber dit negoci de Antoni Gallart, // 48v // òlim desaner de la unió, y la deliberació se havia presa, en la qual ha preceït supplicació de dit Gallart. Fonc-los respost per dits senyors concellers que besan a ses senyorias les mans per la mercè sels feya de dit avís, e que ells en tot lo que pugan servir a ses senyorias ho faran ab moltes veras, com bé tenen acostumat.

Disabte, a XXI. En aquest die, vingueren a les dos horas de matí mossèn Bernat Romeu, ciutadà de Barcelona, y mossèn Francesc Lentes y de Gaver, donzell en Barcelona domiciliat, ab embaxada per part de la present ciutat als senyors deputats, dient en effecte de com en lo die de haïr los senyors concellers, acompanyats ab proms, anaren a sa excel·lència per significar-li com havian entès que sa excel·lència volia

[1615]

proceir en lo negoci de don Joseph Quintana per via de profusió o sentència per raó del port de la spasa, per la qual està detengut en los carcers reals de la present ciutat dos anys ha, poc més o manco; del que feyen meravella, per quant sa excel·lència moltes voltas havia promès a la ciutat de que, assentant-se los negocis de Gallart en la Deputació, en continent tindrian fi los de don Joseph, y manaria obrir-li // 49*r* // les portas de la presó; y que los de Gallart ya estavan assentats a tota satisfacció de sa excel·lència y del dit Gallart, y axí, que li supplicassen fos de son servey complir-los la dita paraula y manar tràurer de dits carcers, líberament y sens provisió o sentència, al dit don Joseph. Y sa excel·lència los respongué que los deputats en lo negoci de Gallart havian proceït judicialment, y que també volia ell proceir ab lo de dit don Joseph de la matexa manera, y que en lo die de haïr sí havia presa resolució y feta provisió, y que si no se era intimada era estat perquè sa excel·lència sabia que los senyors concellers havian de anar a parlar ab sa excel·lència per aquest negoci y·ls volia parlar-los y dir-los lo que·y havia ans de supplicar y intimar dita provisió; y que no era la dita provisió molt dura, pus era carcer pro pena, y que en lo die de demà se publicaria. Y, axí, que los senyors deputats veessen si convenia que la dita ciutat fes altres diligències acerca de aquest negoci, que dits senyors estavan promptes per a fer-los.

En aquest mateix die, los senyors deputats del General de Cathalunya enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors sacristà Yvorra, don Francesc de Argensola, Bernat Romeu, los quals anant molt ben acompanyats ab les maças grans explicaren a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya han entès // 49*v* // que vostra excel·lència ha respost a la embaxada feta per part de la ciutat de Barcelona sobre·l negoci de don Joseph Quintana, que los senyors deputats havian proceït en lo negoci de Anton Gallart, dezener de la unió, per via de justícia, y que en conformitat de semblants proceïments se havia lo negoci de don Joseph Quintana de resòlrer y rematar, per la matexa via de justícia, y tràurer dels carcers a·ont està detengut ab provisió o sentència. Y com los dits deputats no hajan proceït en lo negoci de dit Gallart per tela judiciària ni per via de justícia, perquè si tal fos lo dit Gallart se fóra hagut de posar en los carcers de la Deputació y defensar-se, y després los assessors hagueren hagut de fer provisió en la causa, lo que no se és fet; ans bé, los deputats ab una sola supplicació per lo dit Gallart donada, ab deliberació en llur consistori feta, lo han remès del loament de Cort contra ell fet. Y, axí, apparexent que vostra excel·lència, sinistrament informat, manaria proceir en lo negoci de don Joseph Quintana per tela judiciària y via de justícia, nos han ordenat vinguéssem a representar y informar de nou a vostra excel·lència, y supplicar-lo extrajudicialment que, en consideració del modo y forma que se ha proceït ab dit Gallart, se servesca vostra excel·lència manar tràurer sens provisió alguna al dit don Joseph Quintana dels carcers reals. Que a més de que serà molt conforme al que vostra excel·lència moltes voltes ha offert, dits deputats ho rebran a singular gràcia y mercè».

E, tornats, referiren a ses senyorias com havien feta y explicada a sa excel·lència dita embaxada, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que lo negoci de don Joseph Quintana estava ya resolt y conclòs, y que no entenia innovar cosa // 50*r* // de aquell perquè estava ya en punt de intimar-se-li a dit don Joseph Quintana la provisió feta en sa causa. Y que ell havia procurat en fer lo que lo Real Consell lo havia enterat era de justícia, y també havia en tot seguit lo orde y manament tenia de sa magestat. Y que, axí, no[a] pensava anyadir ni llevar cosa alguna al que ya estava fet, y que axí·u scriuria a sa magestat.

Dilluns, a XXIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors y persones devall scritas dels tres staments, ajunctades en la sala gran del consistori de la present casa de la Deputació, ab veu de pública crida del disabte proppassat y altrament, en què foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Miquel de Cuxà, // 50*v* // ardiaca Lentorn, Joan Moragues, canonge de Vic, canonge Garcia; per lo militar, los senyors don Joan de Erill, don Francesc de Gilabert, Hieròn im Cardona, Francesc Cornet, Francesc de Calders, don Hieròn im Vila, don Francesc de Argensola, don Joachim Carbonell, Jaume Casademunt, don Francesc Vilalba, Miquel Prats, don Raphael Granollachs, don Joan Malla, Joachim Dezvalls, Luis Puig, Joan Baptista Cassador, don Baptista Falcó, Francesc de Tamarit, misser Francesc Soler, misser[b] de Malla, don Pedro Bosch, Francesc Miquel; per lo real, los senyors mossèn Barthomeu Sala, conseller segon de la present ciutat, Bernat Romeu, Luis Dezvalls, Hieròn im de Ollers, Hieròn im de Navel; als quals fonc proposat per los senyors deputats, parlant lo senyor deputat militar per no ésser-hy lo ecclesiàstic, per estar indisposat, y aprés legida la proposició següent:

a. no interlineat.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 8 mms.

«Proposició: Després de la detenció llarga de vint-y-dos mesos en los carcers reals de la persona de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, per lo que notòriament se sab que fóre una nit trobat ab una spasa llarga quadrada, anant per afers y negocis del General, havem entès que lo senyor virey ha manat se li fes la causa, y que·s tragués dels dits carcers ab provisió o sentència. Considerant lo prejudici gran que d'aquí ne resultava a tots los officials de la casa de la Deputació, als privilegis, prerogatives, immunitats y libertats de aquella, tenint parell y consell dels magnífics assessors y altres advocats applicats de que·s fessen totes les diligències extrajudicials que convenien en benefici del negoci, determinàrem que es representassen requestes axí al relador com als demés doctors de la tercera sala, com de fet se són presentades. // 51*v* // Y, axí, bé que·s fecen embaxades a sa excel·lència representant-li lo prejudici gran que de semblant provisió o sentència ne resultava als privilegis de aquesta casa, y als senyors concellers, per·a·què de llur part fecen los matexos officis ab lo senyor virey, com de fet se són dites embaxadas fetes; y havent lo senyor virey a una de aquellas respost que los deputats havien proceït en lo negoci de Antoni Gallart, dezener de la unió, per via de justícia, y que en conformitat de semblants proveïments se havia en lo negoci del dit don Joseph Quintana de proceir per la matexa via de justícia, replicàrem ab altra embaxada que en lo negoci de Antoni Gallart no se havia proceït per via de justícia, perquè, si tal fos, lo dit Gallart se fóra hagut de posar en los carcers de la Deputació y defensar-se, y després los assessors hagueren hagut de fer provisió en la causa, lo que no se era fet, sinó que a sola supplicació donada per lo dit Gallart, y consultada ab sa excel·lència, y després de haver-la tinguda dos dias, havent-li aparegut bé, havien deliberat fos remès del loament de Cort contra ell fet; y que, aparexent que sa excel·lència, sinistrament informat, havia manat se fes la causa de dit don Joseph Quintana, lo tornàvem a informar de nou, y supplicar-lo fos servit manar traure'l sens provisió ni sentència alguna. Y no havent de la resposta per sa excel·lència feta, tinguda ninguna speransa de algun bon succés, essent lo negoci tant grave y quant interessa en ell tot lo present Principat; tement que totes aquestes diligències no sien bastants per a reparar lo prejudici que de semblant provisió recelam; havem deliberat supplicar a vostres mercès sien servits aconsellar-nos lo que més nos resta devem y podem fer. Que ab tant madur parer y consell, confiam acertarem al servey de Déu, benefici públic y descàrrec de nostres officis.

E, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, tots los dits senyors de dita // 52*r* // congregació, conformes *et nemine discrepante,* aconsellaren a dits senyors deputats y oïdors que, en continent, sens disgregar-se los braços, façan una embaxada de nou personas, ço és, tres de cada stament, al senyor virey, supplicant-lo sia de son servey voler manar tràurer y relaxar dels carcers comuns de la present ciutat la persona del noble don Joseph Quintana, en continent y sens més dilació; representant-li tot lo que ha passat fins ací acerca de aquest propòsit, y lo gran agravi y prejudici que seria per la Generalitat que dit don Joseph Quintana isqués de dits carcers ab provisió, altrament que no poden dexar, com entenen, donar-ne raó a sa magestat. Y si dit senyor virey en la dita embaxada no farà la resposta qual se confia, y no·l traurà en continent, que los senyors deputats en continent façan elecció de una fins en tres personas de cada stament, de confiansa, per anar ab embaxada a sa magestat per a representar-li no sols aquest agravi y prejudici, però encara tots los demés agravis y prejudicis fets en aquest Principat, axí en l'administració de la justícia, rompiment de constitucions, privilegis, usos y costums, com altrament, des del temps que dit marquès de Almaçán és virey. Supplicant-lo sia de son real servey voler-se apiadar de aquesta província en manar remediar dits agravis y prejudicis fent fer les instruccions a dits embaxadors per dit effecte necessàries. Y que los dits senyors deputats, en continent vinguda la dita resposta, anomenan sis personas de cada stament per apuntar totes les cosas que convingan, y fer totas las ditas instruccions.

E, aprés de publicat lo dit vot, los senyors deputats y // 52*v* // oïdors, per execució de dit consell y parer, determinaren de enviar una embaxada solemne de nou personas dels tres staments a dit excel·lentíssim loctinent general, conforme ere stat aconsellat per dits braços. E, per fer aquella, anomenaren als devall scrits, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent, a la qual anaren los senyors, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francisco de Erill, abbat de Sant Miquel de Cuxà, ardiaca Lentorn, canonge Garcia; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Francesc de Argensola, don Pedro Dezbosc y de Sant Vicenç; per lo real, los senyors Bernat Romeu, Francesc Codina, Bertran Dezvalls. La qual embaxada és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor: Considerant los deputats del General de Cathalunya lo notable y gran prejudici que·s fa als privilegis, // 53*r* // exempcions, prerogatives y libertats de la casa

[*1615*]

[1615]

de la Deputació, ab lo que vostra excel·lència ha manat que don Joseph Quintana, advocat fiscal del General detengut en los carters reals, fos elargit ab provisió o sentència, havent-los representat a vostra excel·lència ab diverses embaxades; y havent vostra excel·lència offert traure'l sens ella, sempre que lo negoci de Antoni Gallart estigués resolt, com vuy està, no tenint speransa de las respostas per vostra excel·lència últimament fetas se haguessen de remediar per reparo de aquells, y en descàrrec de la obligació de llurs officis, han ajunctadas vuy die present las personas dels tres staments y·ls han demanat de parer y consell en un cas de tanta importància com és aquest que tenen entre mans. Y tots, *nemine discrepante,* inseguint lo vot de la ciutat, entre altres coses han aconsellat que·s fes a vostra excel·lència la present embaxada solemne de nou personas per a supplicar a vostra excel·lència, extrajudicialment, sia servit manar tràurer al dit don Joseph Quintana en continent, sens provisió o sentència. En execució de la qual, nos han ordenat vinguéssem a supplicar a vostra excel·lència lo sobredit. Advertint a vostra excel·lència que, condescendint ab lo que se li supplica, ab nova obligació restaran obligats a servir vostra excel·lència per una tan senyalada mercè, y en cas vostra excel·lència no sia servit de obligar-nos, de nou restaran per altra part obligats a fer totas las diligències que convindran en benefici de dit negoci.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias y als braços, que encara estavan juncts, que ells havian explicat la dita embaxada conforme ses senyorias los havian ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost // 53*v* // que, pus que los deputats no han volgut revocar lo *laudamentum Curis* fet contra Gallart, dezener de la unió, sinó que havian volgut proceir de justícia en dit negoci, que ell tenia orde de sa magestat de no tràurer lo dit don Josep Quintana sens provisió o sentència, no revocant lo dit loament de Cort. E que la provisió o sentència de dit negoci és ya resolt y feta conclusió en Consell, y sols falta firmar-la ell, la qual entén firmar. Y fa gran admiració del poc que se ajuda a la justícia, que havent offert premis los deputats passats per la expulsió dels ladres, los deputats qui vuy són no n'an volgut pagar ninguns, havent-se'n presos molts en la última visita s'és feta.

Oïda la dita resposta feta per dit excel·lentíssim loctinent general, determinaren en continent de fer dita elecció de 18 personas per enténdrer en fer les instruccions y los demés papers que per fer la embaxada estava resolt, y foren anomenades les persones següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Miquel de Cuxà, don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc, canonge Garcia, canonge Coll, de la Seu de Urgell, comanador Oluja, comanador Vilalba; // 54*r* // per[a] lo militar, los senyors don Bernat de Pinós, president del bras militar, don Francesc de Gilabert, don Francisco de Erill, don Francesc de Argensola, Francesc Cosma Fivaller, don Joan de Olmera, Francesc Cornet; per lo real, los senyors lo conceller segon de Barcelona, mossèn Barthomeu Sala, Bernat Romeu, Francesc Codina, Bertran Dezvalls, misser Pere Aÿlla, Montserrat Mora. Als quals manaren ses senyorias convidar per los porters de la present casa per a despús demà a les vuyt horas de matí.

Dimecres, a xxv. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes y personas eletes devall scritas, convocades y congregades en lo consistori de la present casa de la Deputació per execució del consell donat a ses senyorias per les personas dels tres staments de 23 del corrent, en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Miguel de Cuxà, ardiaca Lentorn, canonge Coll, canonge Garcia, comanador Oluja; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, don Francesc de Erill, don Joan de Olmera, Francesc Cornet; // 55*r* // per lo real, los senyors conceller segon, mossèn Barthomeu Sala, Bernat Romeu, Francesc Codina, misser Pere Aÿlla, Montserrat Mora. A les quals fonc representat per ses senyorias, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, lo que fins ací ses fet en los negocis de don Joseph Quintana, supplicant-los sien servits de aconsellar-los lo faedor en ells, conforme per los últims braços fonc aconsellat a ses senyorias, y lo demés convindrà fer, legint-los allí dita proposició y vot de braços, y les demés scripturas.

E, ans de totes coses, los dits senyors deputats y oïdors y personas eletas, tots ab conformitat y *nemine discrepante,* juran de no revelar ninguna de les cosas se tractaran ací, axí de sos juraments com altres.

E, axí mateix, totes les personas de dita congregació, aprés de haver votat tots per son orde ab molta maduresa y discució, tots conformes aconsellaren a ses senyorias que los senyors deputats se servescan reduir aquest número a dos personas de cada stament, per·a·què aquestes prengan o façan un reportori de les constitucions de aquest Principat que són al propòsit

a. per lo militar, los senyors *interlineat al marge esquerre.*

per a tenir tot lo present Principat quiet de // 55*v* // ladres y malfactors, falsificadors de monedas y altres, per·a·què aquestas sian enviadas a sa magestat per·a·què entenga que ni de part de la Diputació ni de la ciutat no faltan de ajudar a la justícia, com lo senyor virey significà ab les embaxadas se li han fetas. Y que la culpa no és de la Deputació ni de la ciutat, sinó dels ministres de sa magestat en no voler executar aquelles. Y, axí bé, feta ajuncta de tots los papers y intel·ligències de les coses sa atrobaran necessàrias de *ad ob* per lo bon govern de tot aquest Principat, se faça ab tota diligència y se façan les instruccions ab parer y consentiment de tota la present congregació.

En continent, los senyors deputats y oïdors de comptes, inseguint lo dit consell y parer tan savi[a] y bo, feren nominació de les persones devall scritas per apuntar dits memorials e instruccions, en què foren elets los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors sacristà Coll, canonge Garcia; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, Francesc Cornet; per lo real, los senyors Bernat Romeu, misser Pere Aÿla.

56*r* Mars MDCXV

56*v* Disabte, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino. //57*r*// En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes anaren consistorialment a la yglésia de Santa Catherina convidats per los pares de aquell monastir, y allí oïren lo offici y sermó. Estigueren en son lloc acostumat del cor, a la part de la trona.

E lo dit die, després dinar, també tornaren en dita yglésia, convidats per dits pares, y havie-y conclusions, y féu allí una oració un fill del senyor[b] deputat real, molt larga y eloqüent y ben dita, en llaor del gloriós sanct. Los senyors deputats y oïdors estigueren assentats ab les cadiras de vellut y coxins prop de la taula de les conclusions, y a l'altra part estavan assentats los bisbes de Barcelona y de Urgell. Y, acabades les conclusions, se féu solemne professó, anant fins al Born. Los dits senyors deputats y oïdors aportaren lo tàlem, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic a la banda del mig, a mà dreta, y lo militar a la esquerra, y als bordons devant lo senyor deputat real, a la dreta, y lo oïdor ecclesiàstic a la esquerra, y als detràs los senyors oïdors militar y real.

En aquest die, féu relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, com mossèn Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General, ha pagat tot lo que té comptat, y axí pot anar a col·lectar.

Dimars, a X. En aquest die, després dinar, se ajunctaren en la sala nova del consistori los senyor deputats y oïdors y personas eletas devall scritas elegidas per los negocis concorrents de 23 del corrent, en què foren, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francisco de Erill, abbat de Sant Miquel de Cuxà, sacristà Coll, canonge Garcia, comanador Oluja; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, con Francesc Cruÿlles, don Joan Olmera; per lo real, los senyors conceller en segon[a], mossèn Barthomeu Sala, Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora, misser Pere Aÿlla, Francesc Codina. Als quals fonc proposat per ses senyorias y fet legir los memorials y apunctaments des de la última congregació ensà fets, y lo que acerca d'ells se és apunctat. Y, aprés de vists y oïts aquells, aconsellaren a ses senyorias que·s posen a punct ab brevetat per posar-los ab les instruccions, y per dit effecte que·s juncten dits senyors elets junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa, y que ab la diligència possible donen conclusió en dits negocis.

58*v* Diumenge, a XV. Festa de santa Madrona.

Dilluns, a XVI. En aquest die, se féu la festa de dita santa Madrona, y anà la professó de la Seu allí.

Dimars, a XVII. En aquest die, los magnífics // 59*r* // assessors del General y advocats devall scrits donaren son vot en scrits, consultats per ses senyorias, lo qual és del tenor següent:

«Consultats per los senyors deputats, los assessors del General y doctors applicats infrascrits, ço és, si anant lo doctor Francesc Planes, deputat local de la vila y col·lecta de Perpinyà, per negocis del General a la vila de Copliure acompanyat de Jaume Reador, guarda extraordinària, y de Andreu Barotau, son criat, a la que foren passada la vila de Argelés encontraren dos hòmens que quiscun de aquells portava una capa de pastor vestida; y volent-los lo dit Reador regonèxer las capas si eren bolladas, lo hú de dits dos hòmens se posà a fugir, y anant a regonèxer la capa del altre y trobant-la sens ningun plom del General ni bolla, dit home, anomenat Guillem de Tolo, tirà de una daga que aportava y arremeté a la volta del dit Reador ab la daga tirada; y anant-se reparant dit Reador,

a. s. *al manuscrit.*
b. *a continuació repetit* del senyor.

a. segon *interlineat damunt de* cap *ratllat.*

[1615] dit Guillem collí pedres, y a pedradas las havia ab tots los sobredits deputat local, Reador y Barotau, y defensant-se ells y volent-lo rendir y pèndrer, lo hú dels tres li tirà una pedra al cap, y, ferit, caygué en terra sens parlar. Y anant-se'n dit deputat local a la vila de Argelés, y entregant al balle la capa de pastor que havian presa al dit Guillem sens plom del General, y requirint-lo se'n anàs ab ell y capturàs y se asseguràs del dit Guillem per la resistència li havia feta, arribà per ses cames lo dit Guillem a la dita vila de Argelés; y vent lo dit deputat, digué al balle que aquí era lo home que li havia feta la resistència, y que se asseguràs d'ell, y prenent-lo dit balle y veent lo nafrat del cap, lo portà en casa lo barber // 59v // per a curar-lo. Y, al endemà, dit Guillem dit Tolo morí de dita pedrada, del qual homicidi presupposava que lo dit deputat local, Reador y Barotau en la defensa excediren moderamén *inculpata tutel·la,* si los senyors deputats tenen jurisdicció per a poder-ne conèxer privative a qualsevol altre official. Attès per la constitució del rey Ferrando segon en les Corts de Monçó del any 1510, capítol 2 y 3, en orde baix lo[a] títol "De offici de deputats" en la nova compilació, y per la disposició del capítol 7 de les Corts del any 1547 y per altres capítols allí mencionats, està disposat que los senyors deputats tenen jurisdicció civil y criminal per a conèxer de totes les causas y delictes comesos contra lo General y exacció de sos drets, privativa a qualsevol official ecclesiàstic o secular. Y, attès que del fet prenarrat consta que lo dit Guillem de Tolo féu torb y resistència vàlida al dit deputat local y guarda extraordinari, volent-li pèndrer la capa de pastor que havian trobada sens plom del General; de la qual resistència, torb y delicte contra lo General comès consta succeí lo predit homicidi casual en persona de dit Guillem del Tolo, y axí ésser delicte accessori dependent y annexo al delicte principal de resistència y torb contra la exacció dels drets del General comès. Y attès que lo jutge de la causa principal és jutge també[b] de la causa accessòria e incident, en tant que lo jutge de la causa civil que no té conexensa de criminalitat alguna si en la causa civil se comet delicte de ministrar o fer testimoni fals o altre consemblant, lo predit jutge de la causa civil és jutge competent de la causa criminal incident. Y, attès que los senyors deputats no sols tenen jurisdicció y conexensa de causas civils *tantum* sinó també de causas criminals *privative*. Estas y altres cosas atteses y considerades, són de vot y parer que dits senyors deputats, attès se narra dit homicidi ésser comès *incidentes respective* la dita guarda del General dita resistència se li feya en lo exercici de son offici, tenen jurisdicció y coneixensa de dit cas, y en conseqüència del dit delicte de homicidi comès en persona del dit Guillem Talo[a] // 60r // com a accessori y connexo del delicte principal de resistència y torb per aquell feta per a punir y castigar qualsevol que·l trobarà ésser delinqüent, de la manera matexa que tenen jurisdicció y conexensa del delicte principal del torb. Y, per quant a la informació presa per lo dit deputat local no·s pot donar fe ni crèdit algú, per ser presa per persona que·s preté ser delinqüent, y haver-se en ella ministrat per testimonis los altres còmplices del pretès delicte, aconsellen als senyors deputats que embien a rèbrer informació del dit cas, y en cas que conste de la informació rebedora del fet prenarrat, és cert se darà forma per a defensar la jurisdicció que dits senyors deputats tenen de conèixer del dit delicte.»

Aroles, assessor. Aylla, consulens. De Malla, consulens. Pinyol, consulens. Soler, assessor. Puig, fisci Generalis advocatus. Cancer, consulens. Aguilo, consulens. Vinyes, consulens. De Prat, consulens.

60v Dilluns, a XXIII. En aquest die, vingueren en consistori dos advocats per part dels banquers de la present ciutat y presentaren a ses senyorias la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors: Don Joseph Milsocos y Joan Serinyana, Alexandre y Hierònim Moxó han entès que lo excel·lentíssim marquès de Almaçán, loctinent general del present Principat per lo Real Consell,» etcètera, sia insertada segons és ací cosida.

Aprés de haver largament informat, los fonc respost per ses senyorias que·u mirarien y consultarien ab sos assessors.

61r En aquest die, de mati, lo senyor oïdor ecclesiàstic presentà en consistori als senyors deputats y oïdors la scriptura devall scrita, essent absent del consistori y casa de la Deputació lo senyor deputat ecclesiàstic, la qual scriptura fonc allí legida per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, la qual és del tenor següent, requerint-me continuàs aquella:

«Molt il·lustres senyors: Considerant lo oïdor ecclesiàstic los grans gastos pateix lo General per la captura de don Joseph // 61v // Quintana, havent dos anys, o cerca de aquí, que se li pagan quaranta reals cada die per son gasto, ultra de son salari ordinari, que és molt opulent,

a. a continuació ratllat ffici.
b. també *interlineat.*

a. a continuació un dictamen transcrit a l'apèndix 2, pàg. 707.

y ultra axò paga lo dit General altre salari a son loctinent o sorrogat, que vé a ser tot més de sexanta reals cada die, o per aquí. Considerant també que lo General està molt atrassat y té molta difficultat de pagar càrrecs ordinaris, en particular los censals fa a molts monastirs y a personas necessitadas y altras causas pias que no és just patescan per fer lo General gastos que·s poden molt bé retrinxar. Considerant també que és molt versemblant que si los deputats passats haguessen pensat que la detenció de dit don Joseph Quintana havia de ser tant llarga, no·s foren allargats tant en donar al dit don Joseph Quintana per son gasto de cada die. Tement que dit negoci se remedie tant prest, per lo tant volent mirar per lo bé de la Generalitat, majorment en lo temps que·u ha tant menester. Y, finalment, considerant que lo dit don Joseph Quintana reb molt bon salari de la Deputació. És de vot y parer que li sia donat de ací al devant, per son gasto, de aquells quaranta reals, deu reals per dia.»

E lo senyor deputat real dix que ell és del mateix vot.

Oïda la dita scriptura, en continent lo senyor deputat real dix y requerí a mi dit notari y scrivà major del General y continuàs com ell se adheria a la dita scriptura y és del mateix parer del dit senyor oïdor ecclesiàstic.

62r Disabte, a XXVIII. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada als magnífics concellers de la present ciutat los senyors don Guerau de Marimon, misser Hieònim de Oliers, donant-los raó de part de ses senyorias com ací havien tingudes algunas quexas y advertiments per part de algunas personas que, per part de la ciutat, se instava que·s llevassen los bancs de la present ciutat, y com en dites coses se offereix algunas difficultats y danys, axí per lo General com per molts particulars. Y que temien que lo General no·u patesca per tenir molts debitors qui tenen diners en ells. Per tant, volent servar tota correspondència ab ses magnificències com fins ací han fet, representant dites coses los supplique sien servits en mirar en dites coses y considerar-ho, per ço que dits senyors deputats desijan servir a dita ciutat, y usar ab ells tota bona correspondència, y attendre dites coses.

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han feta sa embaxada com per ses senyorias los és estat ordenat, dient-los que besan les mans a ses senyorias per la mercè se'ls fa, y que ells tornarien resposta.

62v Dilluns, a XXX. En aquest die, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Francesc Cornet, Bernat Romeu, y de part de dits senyors concellers representaren y referiren a ses senyorias com aquells senyors havien entesa la embaxada feta per ses senyorias en lo negoci dels bancs. E, com dit negoci sia cosa molts dies fa ventilada e instada, supplican a ses senyorias se mire molt en ell, per convenir molt a la ciutat y al benefici comú, de alsar dits bancs, y que tingan a bé ses senyorias de alsar-ne la mà de dit negoci. E també han rebut letra del procurador de les Baromas de la present ciutat com en Flix se són alsades dos quadrillas molt famosas y grans de lladres, matant y robant per allí ab gran rigor y crueltat. Supplicant a ses senyorias sien servits de opposar-se en dit negoci y supplicar a sa excel·lència lo remey de aquells. Fonc-los respost per ses senyorias que ho miraran y procuraran en tot lo que·ls sie possible servir a ses magnificències.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren[a], haguda hora per lo síndic del General, al excel·lentíssim loctinent general los senyors don Francesc de Gilabert, Montserrat Mora, sens massas, y en effecte los donaren orde de explicar-li la embaxada següent:

63r «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya tenen notícia que la universitat de la vila de Flix, per orde del magnífic misser Francesc Mijavila y Franquesa, doctor del Real Consell, en dies passats féu certa obligació de pagar vint-y-set liures cada mes per lo sou y salari de alguns soldats que havien de anar en persecució y expulsió dels lladres bandolers que van de seguida per lo present Principat, lo que és notòriament contra disposició de diverses constitucions de Cathalunya, a la observansa de les quals estan en raó de llurs officis obligats. Per reparo de les quals, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excellència la dita violació, y supplicar-lo extrajudicialment, en observansa de aquelles, sia vostra excel·lència servit manar cassar, revocar y annullar la dita obligació, y sobresèurer en la execució que en virtut de aquella de present se fa. Que ademés és cosa molt conforme a justícia, los dits deputats ho tindran a singular gràcia y mercè».

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com li han feta dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y que sa excel·lència en effecte los ha respost que està prest y apparellat en guardar y fer guardar les constitucions de Cathalunya, y que ho tractarà en consell.

a. enviaren *interlineat.*

63v Abril MDCXV

64r Dijous, a VIIII. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havia dies no·y ere estat per sa indisposició.

Divendres, a X. En aquest die, dexà de venir en consistori lo senyor deputat militar, per sa indisposició.

64v Diumenge, a XII. Diumenge de Rams, y entren los feriats de Pascha de Resurrecció.

65r Diumenge, a XVIIII. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XX. Segona festa. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat militar.

65v Dimars, a XXI. Tercera festa de Pascha. En aquest die, los senyors deputats y oïdors tots se junctaren y manaren convidar per la festa de sant Jordi al sereníssim príncep de Saboya, general del mar, per lo senyor oïdor ecclesiàstic, y al senyor virey y vireyna per lo senyor oïdor militar, com és acostumat, y al senyor bisbe de Barcelona, consellers y comte y prior de Cathalunya, per lo síndic.

En[a] aquest die los senyors deputats determinaren enviar al senyor ardiaca Alentorn al illustríssim cardenal de Joyosa qui ere [...] de ballie per donar-li l'abric un[b] per lo General y panyo vididi ab consistori.

Dimecres, a XXII. En aquest die, lo síndic del General féu relació en consistori com havia convidat los comtes per a la festa de sant Jordi, conforme per ses senyorias li era estat manat, y al prior de Cathalunya y concellers, e que dits concellers li digueren que ells no tenien remey de venir-hy, per tenir una deliberació de Consell de Cent, que·ls obstava per no poder donar precedència a ningú d'ells, y que per haver de anar y haver de estar molt assegurats de dites coses primer. Y, axí, atteses y considerades dites coses, determinaren cridar los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa per consultar los dits negocis, y no·y fou sinó un assessor y lo advocat fiscal, los quals aconsellaren a ses senyorias que de dit negoci se havia de[c] dexar de venir uns o altres, y que convenia més dexassen de venir los comtes que dits concellers, per tenir-los ací cada die en totes occasions // 66r // y tenir tant bona correspondència ab esta casa, com sempre l'an tinguda. Y, axí, oïda la dita relació, los dit senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor deputat militar emperò en açò dissentint y essent de altre parer, donaren orde al dit síndic que, ab lo millor terma puga, anàs a dir als comtes y prior de Cathalunya que no vingan a dita festa per los inconvenients porien resultar. Y que als magnífics concellers, per lo assessor y advocat fiscal, sels envie a dir dita resolució.

Dit die, després dinar, se celebraren solemnes vespres en la present casa de la Deputació. Vingué·y lo senyor virey y concellers. No·y fou lo príncep ni ningun comte. Foren rebuts en la forma costumada.

Dijous, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die, se féu l'offici molt solemne. Digué lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona, don Luis Sans. Sermonà lo pare fra Ximenis, del orde del Carme. Ni lo príncep, sinó los concellers, hagué·y molts cavallers y molta altra gent. Lo després dinar, se feren axí mateix les vespres molt solemnes, ab gran música y regosijo y cantòria.

Divendres, XXIIII. En aquest die, se féu lo anniversari acostumat se fa quiscun any. Vingué·y // 66v // lo bras militar ab lo protector. Isqueren-lo a rèbrer los dos oïdors ab les massas xicas al cap de escala.

Disabte, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

Dilluns a XXVII. Naquest die és enbaxada dels 3 visitadors del General en paper assí cosit.

En aquest die, mossèn Melchior Largués, notari, ciutadà de Barcelona, procurador fiscal de la règia cort, en consistori dels senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya, en presència dels notari y testimonis devall scrits, explicà a ses senyorias lo següent:

«La excel·lència del senyor marquès de Almaçán, loctinent y capità general en aquest principat de Cathalunya, me ha manat me conferís en aquest consistori per a dir y nottificar de part de sa excel·lència a vostres senyories que la causa criminal de don Joseph Quintana és finida y declarada[a] // 67r // per lo Consell Real, y que lo de tenir aquell en los carcers reals és per justas causas a sa excel·lència ben vistas, y son ànimo movents. Y que, axí, de vuy en avant vostres senyories donen orde que no se acuda ab lo que acostumavan de donar al dit don Joseph, altra-

a. En aquest die... consistori *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació 5 paraules il·legibles.*
c. de *interlineat.*

a. *a continuació un assentament transcrit a l'apèndix 2, pàg. 708.*

ment los nottifica que vindrà a càrrec de vostres senyories».

Los senyors deputats y oïdors de comptes, acceptan la predita nottificació en quant de justícia són obligats, y no altrament, y se reserven lo temps de dret per a trachtar-ho en consistori, y fer deguda resposta. Protestant que en lo entretant nos traga còpia auctèntica del present acte. Presents per testimonis Michael Reverter, notari, y Damià Calp, hú dels tres porters de la present casa de la Deputació.

E, en aprés, a XXVIIII de dit mes de abril, los senyors deputas y oïdors de comptes enviaren a mossèn Francesc Sala, mercader deservint l'offici de síndic del General, y ab ell Miquel Reverter, notari scrivent del scrivà major del General com a substitut seu, en casa de mossèn Miquel Amat, scrivà de manament, per a portar allí la resposta de dita scriptura, la qual en effecte li fonc donada y presentada, la qual és del tenor següent:

«Los deputats del General de Cathalunya, cerciorats per Melcior Largués, procurador fiscal de la règia cort per part del senyor marquès de Almaçán, loctinent de sa magestat en lo present Principat, diuen que en[a] quant la predita cercioració y nottificació conté que la causa criminal de don Joseph Quintana // 67v // és finida y declarada per lo Real Consell, y que lo de tenir aquell en los carcers reals és per justas causas a sa excel·lència ben visats y son ànimo movents, que les constitucions de les Corts de 1599 ab què està disposat que feta conclusió per lo Real Consell, per raó de la qual, si lo pres y capturat haurà de ser relaxat, lo loctinent de sa magestat en continent que serà feta dita conclusió la ha de exequutar, y lo capítol 3 de les Corts de 1534, 13, en orde baix lo títol "De custòdia de presos" en la nova compilació, ab lo qual està disposat que feta provisió per lo Real Consell que algú que està pres sia desliurat o relaxat, en continent lo presoner sia tret dels carcers, a fi que no sia injustament detingut ni molestat, si doncs no fos per nou delicte o altre de nou pervingut a noticia de la règia cort, prohibeixen a dits deputats que pugan presumir nova causa de detenció de dit don Joseph Quintana, puix no se al·lega sinó la causa que virtualment per ditas constitucions està prohibida, per las quals estan constrets a tenir la matexa presumpció de la causa de dita captura y detenció que fins vuy han tinguda. En quant emperò la predita nottificació y advertiment conté que de vuy en avant se done en orde que no se acuda ab lo que se acostumava de donar al dit don Joseph Quintana, altrament que vindrà a llur càrrec, diuen los deputats que per disposició de privilegis reals, capítols y actes de Cort, la administració y govern de la exacció dels drets del General, gastos y dispendis de les rendas y emoluments de aquell està ab plena y líbera disposició y facultat comesa y fiada als deputats, sens que sa magestat ni son loctinent general ni altra qualsevol persona pública o privada se puga per ninguna causa o raó ni *etiam* per via de advertiment entremetre's de aquella, ni dir-los *cur ita facis.* Y que, en aqueixa consideració, sens tenir respecte a dit advertiment *proprio motu,* inseguint la obligació de llurs officis, resolran lo que convindrà en benefici // 68r // y utilitat del General, en conservació de les prerogatives de aquell y en observansa dels privilegis y libertats als officials y ministres del General concedidas. Per lo que lo síndic del General, en nom dels dits deputats, requer als notaris a qui símul aquest acte han stipulat, que la present resposta continuen al peu del acte de la predita nottificació, y que no sia del hú sens lo altre treta ni donada còpia.

Oblata per honorabilum Franciscum Sala mercatorem civem Barchinone et sindicum Generalis Cathalonie die 29 aprilis 1615, presentibus testibus Valentino Mestre agrícola parrochie de Rajadello et Michaele Hieronimo de Pals y Lori de Ribera de Cardós, marchonatus Pallariensis.

Los assessors y advocat fiscal del General ab los doctors applicats baix subsignats, consultats per los senyors deputats de la manera que deuen respòndrer a la notificació feta per Melchor Largués de part de sa excel·lència a ses senyorias del tenor y sèrie de la qual consta ab acte rebut per Pere Pau Vidal, scrivà major del General, símul stipulant ab Miquel Joan Amat, scrivà de manament, a 27 de abril de 1615, aconsellan y són de vot y parer que poden y deuen ses senyories respondre ab lo modo y forma precedent. *Carreras, assessor. Puig, fisci Generalis advocatus. Soler, assessor. Cancer, consulens. Aguilo, consulens.*

Dimars, a XXVIII. En aquest die, lo senyor fra Ramon de Olmeca, comanador del hàbit y religió de sant // 68v // Joan de Hierusalem, deputat ecclesiàstic, demanà licència al consistori per anar a tres de maig primer vinent ha assistir al capítol y zemblea que se ha de tenir per lo prior de Cathalunya y comanador del hàbit de sant Joan en la present ciutat de Barcelona. E los senyors deputats deliberaren que, abans de donar dita licència, se sabés del dit prior de Cathalunya y zemblea quin lloc havian de donar al dit senyor fra Ramon de Olmeca com a deputat ecclesiàstic que és, per·a·què no es fes cap preju-

a. a continuació ratllat con.

dici a la preeminència y auctoritat del càrrec de deputat. Y, per dit effecte, anomenaren al senyor canonge Francesc Puig, advocat fiscal del General, per a què anàs de part del consistori al dit prior y zemblea per a saber quin lloc donarien al dit senyor deputat ecclesiàstic a cas lo consistori li donàs licència de assistir en dita zemblea. E lo senyor deputat ecclesiàstic fonc de different parer, y digué que no consentia en que·s demanàs lloc algú al senyor prior y azemblea, que sols demanà que se li donàs licència.

Dijous, a XXX. En aquest die, lo senyor canonge Francesc Puig, advocat fiscal del General, féu relació en consistori als senyors deputats com de part de ses senyorias ere anat al prior de Ca(tha)lunya y zemblea per al effecte en la precedent jornada contengut y specificat, y que lo dit prior y zemblea li havien respost que sa senyoria y missers tractarian ab dit senyor fra Ramon de Olmeca, deputat // 69r // ecclesiàstic, donant-li lo lloc que per sa ancianitat li toca, y no altre.

Maig MDCXV

Divendres, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume.

Disabte, a II. En aquest die, vingueren en consistori, de part del bras militar, los senyors don Francesc de Argensola, don Francesc de Junyent, Hieònim de Navel, los quals de part de dit bras supplicaren a ses senyorias sian servits posar en execució la resolució feta per execució dels últims braços per la molta necessitat n'i ha. Fonc-los respost per ses senyorias que ells hy estan entenent ab moltes veres, y que no·s per(d) punt en dits negocis.

En aquest mateix die, lo senyor fra Ramon de Olmeca, comanador del hàbit y religió de sant Joan de Hierusalem, deputat ecclesiàstic, tornà a demanar licència al consistori per anar lo die següent que comptàvem a tres del corrent y assistir en lo capítol y azemblea que se ha de tenir per lo prior de Cathalunya y comanadors // 69v // de sant Joan en la present ciutat de Barcelona. E los senyors deputats, attenent y considerant que de present se tractaran en consistori molts negocis graves y de importància, y alguns de contencions, y també que han dat orde que les galeres de Cathalunya se posen a punt per navegar, y també la enseculació dels llocs vaccants de deputats y oïdors se ha de fer dins breus dies, en tots los quals negocis la presència y assistència del senyor deputat ecclesiàstic en consistori és molt convenient y de importància, deliberaren que no se li dàs dita licència, sinó que assistís en dit consistori com acostuma, y no·s divertís en dits negocis del capítol y azemblea. Y anomenaren al senyor canonge Francesc Puig, advocat fiscal del General, per a què anàs de part del consistori al prior de Cathalunya y azemblea per a dir-los y nottificar-los la sobredita deliberació que lo consistori havia feta de no donar per les causas dalt dites licència al senyor deputat ecclesiàstic per a assistir a dit capítol y azemblea. Y, axí, que·l tinguessen per executat, pus no podia dexar lo negoci del General. De la qual nottificació ne fes llevar acte, manant a mossèn Miquel Reverter, ajudant de mossèn Pere Pau Vidal, scrivà major del General, que anàs en companyia del dit senyor canonge Puig per a levar dit acte.

Dilluns, a IIII. En aquest die, lo senyor canonge Puig, advocat fiscal del General, féu relació en consistori als senyors deputats com de part de ses senyorias ere anat al prior de // 70r // Cathalunya y azemblea per al effecte en la jornada de 2 del corrent contengut y specificat, y com arribat que fonc en lo lloc a ont dit prior y azemblea estavan los digué com ere anat allí de part dels senyors deputats, los quals li havian donat orde que del que a sa senyoria y missers los diria, de part dels senyors deputats ne fes llevar acte, y per ço estava allí un notari de la casa de la Deputació. Y dit prior, en continent digué a dit senyor canonge Puig que ell ho llevàs de paraula sens llevar-ne acte del que diria, perquè dubtava que lo llevar-ne acte nos encontràs ab los privilegis y prerogatives de sa religió, per lo que may havia vist que estant la azemblea juncta les personas que·ls anaven a tractar negocis llevassen o fecen llevar actes alguns. Però, per major satisfacció y descàrrec seu, ho consultarien ab sos advocats y, aconsellats de aquells que·s podia llevar dit acte, ho consentirien de molt bona gana. Y que·s servissen los senyors deputats de dar-los lloc que·u poguessen consultar. Y dit senyor canonge Puig los anava soltant les difficultats que tenien per a deixar llevar dit acte, dient-los moltes raons com no·ls era ningun prejudici y los senyors deputats ho entenien d'exa manera, lo intent dels quals no era sinó que constàs del que dit senyor canonge Puig los havia dit de part de ses senyorias. Y a estes raons, dit prior y alguns cavallers de dita religió que estavan allí congregats respongueren, consultant y tractant ab dit senyor canonge Puig lo negoci, dient-li aprés de haver passades moltes raons y discorregut molt llarc lo negoci, dit prior y tota la azemblea, unànimes y conformes, que si lo que dit senyor canonge Puig los havia de dir de part dels senyors deputats era escusar al senyor deputat ecclesiàstic per a dexar de acudir al capítol y azemblea que havian de tenir y hauran assenyalat dia per a tres del corrent, que era precipitat molt lo do-

nar dita excusa y causas de no haver de assistir-hy, pus aquestes may se proposen ni·s donan que no estiga lo capítol començat, com sab molt bé dit senyor deputat ecclesiàstic. Y que estant qualsevol comanador impedit legítimament per no poder assistir als capítols y azembleas, // 70v // o absent del lloc a ont se tenen, ab una carta missiva que embia excusant-se li admeten la excusa, o altrament dient-la a algú y proposant-la de part de dit comanador. Y, axí, que dit senyor deputat ecclesiàstic no té per·a·què excusar-se, ni dits senyors deputats excusar-lo ni dar-los causas per les quals no pot assistir a dit capítol y azemblea, pus tots saben que al senyor deputat ecclesiàstic de Cathalunya, al qual offici y càrrec estan annexas moltas obligacions, y per raó de aquell no li deuen faltar a dit senyor deputat y sos condeputats moltes occupacions de importància concernents la utilitat y bé comú de tot lo Principat, a las quals tots estam promptes per a acudir y per a ajudar a dits senyors deputats en totes les occasions que a ses senyorias se·ls offeriran. Y que, en cas que dit senyor fra Ramon de Olmera no·s trobàs deputat y ses senyorias lo haguessen menester per algun afer del General, li darien licència per a assistir y acudir a dites coses del General, y·l tindrien per excusat per a no acudir a dit capítol y azemblea, quant més trobant-se deputat. Y que açò podia dir a dits senyors deputats en nom de dit prior y azemblea, y que la causa y causas de no poder acudir dit[a] senyor deputat ecclesiàstic al dit capítol y azemblea eran tan sabudas y notòrias que no·y havia per a dar-las los senyors deputats.

Dimars, a V. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori mossèn Miquel Joan Amat, scrivà de manament, y mossèn Melchior Largués, procurador fiscal de la règia cort, y de part del excel·lentíssim loctinent general digueren a ses senyorias y·n llevaren acte de les coses següents:

«Lo senyor virey me ha manat venir ací per a dir de[b] // 71r // sa part a vostres senyories que sa magestat li ha scrit una real carta ab la qual li encarrega tinga la mà per·a·què vostres senyories pagan al barrachel major de sa senyoria lo premi que sos predecessors prometeren pagar per la captura de Pere Barba, àlias Barbeta, famós lladre, lo qual per dit Barrachel és estat pres en Roma, y estos dias proppassats és estat en esta ciutat sentenciat y justiciat a mort, conformant en açò ab lo que lo comte de Castro, embaxador per sa magestat en Roma, offerí y prometé a dit barrachel major per la captura de dit Barbeta.

Oblata dominis deputatis et auditoribus computorum per Gismundum Boffill, notarium civem Barcinonae coadjutorem, scribae maioris Deputationis vice et loco Petri Pauli Vidal, scribani maioris Generalis Cathaloniae et per Michaelem Joannem Amat, scribam mandati, et respondentes etcetera. És la resposta de dita scriptura a 8 de maig, aprés de consultada aquella ab los magnífichs assessors y doctors applicats. Presents per testimonis Pau Beulo, ciutadà de Vic resident en Barcelona, Michael Reverter, notari, *et* Francesc Albertí, scrivent, ciutadà de Barcelona, y Gismundo Boffill, notari ajudant de la scrivania major.

Dimars, a VI. Concell de doctors per los negocis de la visita del General y enbaxada als visita(dors) en paper assí cosit.

71v Divendres, a VIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, en son consistori, donaren la scriptura següent en resposta de la de sinc del corrent, requirint a mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, y a mossèn Miquel Amat, scrivà de manament, y a quiscú respectivament, continuassen aquella al peu de dita scriptura, y que de la una sens altra no·n llevassen acte, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats y oïdors de comptes, responent a un acte de nottificació feta per Melchior Largués en nom y per part del excel·lentíssim senyor marquès de Almaçán, loctinent de sa magestat en lo present Principat, diuen que lo premi que sa excel·lència demana se pague al barrachel major de sa senyoria per la captura de Pere Barba, àlias Barbeta, famós lladre pres y capturat en la ciutat de Roma y sentenciat en la present ciutat de Barcelona, és estat offert per los deputats sos predecessors. E com la deliberació y cridas per dit effecte fetes no sian estades publicades en lo corrent trienni, sinó en lo trienni passat, y per aqueix respecte los deputats que avuy són no pugan ab deliberació y sens cognició de causa manar pagar-lo, per les difficultats que ab memorial exprés tramès a sa magestat li són estades representadas; per ço, los dits deputats offereixen a sa excel·lència que, sempre y quant per la pretensió de dit premi de la captura de dit Pere Barbeta comparexerà persona legítima, cometran dita causa a justícia y manaran als assessors que ab la brevetat possible la declaren y despedescan. Requirint als notaris símul stipulants que lleven acte de dita resposta, y de aquell no donen còpia sens inserta // 72r // de

a. dit *interlineat.*
b. a continuació un dictamen transcrit a l'apèndix 2, pàg. 708.

[1615] la present. Presents los dits notaris y scrivans y Pau Beulo, ciutadà de Vic, y Miquel Reverter, notari.

72v Divendres, a xv. En aquest die, se tingué convocació de braços en virtud de crida precedent del die abans per fer la enseculació dels llocs vaccants de deputats y oïdors de comptes del General, y per haver gran competència entre dits senyors deputats y oïdors de comptes del General y personas dels braços acerca dels assientos dels testimonis de dit acte y habilitadors de dita enseculació. Y, a dita causa, estigueren alguns dies los senyors deputats y oïdors militars y reals a soles, sens los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor ecclesiàstic, los quals estavan en altra estància de la present casa, juncts ab moltes personas del bras, //73r// y en particular alguns dies ab lo il·lustríssim y reverendíssim archabisbe de Tarragona, y bisbe de Barcelona. Y a bé que dits senyors deputat y oïdor ecclesiàstic foren requirits e instats[a] per part dels demés senyors del consistori assistissen en dits braços, estigueren alguns dies assistint fent-se diversos actes y scriptures entre ells, que ací seran cosidas, e o recòndidas en la scrivania major. Y fonc feta la proposició dels braços, y ab vot y parer dels braços, per dits senyors deputats y oïdors militars y reals, per ésser la major part del consistori y ésser lo dit die 15 de maig die precís per fer dita proposició, y ésser ya hora molt tarda com se féu, per no ésser volguts venir dits ecclesiàstics. Los quals, aprés, ans de fer-se la extracció de habilitadors, hy foren presents y assistiren y adheriren a dita proposició, com en dita deliberació y acte de enseculació consta també plenament y en libre de Interpretacions.

73v Divendres, a XXII. En aquest die, a les vuyt horas de la nit, los magnífics misser Pere Montserrat y misser Sicart han prestat lo jurament en mà y poder del senyor deputat ecclesiàstic per assessors subrogats per los ordinaris per a declarar lo die present lo dubte posat per part del procurador fiscal. E, prestat dit jurament, han prosseguit en votar dit dubte en la forma següent, //74r// ço és, lo magnífic misser Montserrat ha votat que és necessària la intervenció de testimonis en lo present acte de extracció de habilitadors, attesa la consuetut observada en la present casa molts anys ha, y que axí ho vota y aconsella a ses senyorias.

Lo magnífic misser Luis Sicart ha votat que per fer-se la present extracció de habilitadors no és necessari que·y entrevingan testimonis, inseguint lo tenor del capítol 39 del nou redrés, y que conforme aquell no és necessari haver-hy testimonis en dit acte.

Lo vot del senyor deputat ecclesiàstic és que, attesa la consuetut que de molts anys a esta part se ha tengut de entrevenir y anomenar testimonis en lo acte de extracció de habilitadors, és de vot y parer que·s prosseguesca dit acte ab intervenció y nominació de testimonis, conforme de molts anys a esta part està observat en la present casa de la Deputació, sens donar lloc a novedat alguna.

Lo senyor deputat militar diu y vota que, attenent a la utilitat del General, pus lo capítol de Corts de 1599 no força als deputats que hajan de anomenar testimonis, y en esta occasió lo General se troba tan cansat de dèbits, que per ço, evitant superfluïtats, és de vot y parer que no·y haja testimonis, pus lo dit capítol no·u força. Refferint-se en lo demés al vot del magnífic misser Sicart, al qual en tot y per tot se adhereix.

Lo senyor deputat real, attesas las matexas raons y causas és de vot y parer que no·y haja testimonis, y se adhereix als vots dels senyors deputat militar y misser Sicart.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic és de vot y parer que·hy haja testimonis, attesa la consuetut ordinària, y se adhereix al vot dels senyors deputat ecclesiàstic y misser Montserrat, assessor.

74v Lo senyor oïdor militar és de vot y parer que no·y haja testimonis, attès no és necessari conforme lo tenor del capítol 8 y relació feta per misser Sicart, assessor, al parer del qual en tot se adhereix.

Lo senyor oïdor real és de vot y parer que no·y haja testimonis, per ço que no és necessari conforme dit capítol de Cort, u attesas les raons y causas deduïdas per dit misser Sicart, assessor, en la relació feta, al parer y vot del qual se adhereix.

En lo dubte suscitat en lo consistori dels senyors deputats sobre lo capítol 8 del nou redrés del any 1599 per occasió de la extracció se ha de fer de habilitadors per a ensecular, és a saber si dita extracció se deu fer ab testimonis com se ha fet molts anys o si pot fer-se sens testimonis alguns en presència de les personas dels tres staments, vista la supplicació presentada per lo procurador del General en lo die de haïr que comptàvem 21 del corrent mes de maig, y la decretació en aquella feta per los senyors deputat y oïdor ecclesiàstic de una part, y altra decretació feta per los senyors deputats y oïdors mili-

a. *a continuació ratllat* dels.

tars y reals de altra part, en les quals tots se offereixen declarar lo dubte entre ells suscitat; vist lo dit capítol 8 de dit redrés de 1599; vistas moltas extraccions de habilitadors fetes des del any 1599 ensà; vist lo capítol 39 del dit redrés de 1599, ab lo qual se dóna forma a la declaració de dits dubtes; y vist lo demés que·s havia de vèurer. Attès que dit capítol 8 per a la extracció de dits habilitadors dóna forma, ço és, que·s faça ab convocació de les personas dels tres staments, y no obliga a que hy hajan de entrevenir testimonis; y attès també que dit acte de extracció és tal que de sa naturalesa no necessita de testimonis, pus se farà ab publicitat, y encara que no·s fes ab publicitat y ser acte consistorial no requereix ni necessita de testimonis. Adherint a la letra de dit capítol 8 y a la observança de aquell sens mudar la forma de dit capítol, los dits[a] // 75r // senyors deputats y oïdors de comptes y magnífics assessors infrascrits, nomenats per impediment dels ordinaris, declaran que la extracció de habilitadors se ha de fer per la enseculació del corrent any 1615 se pot fer sens testimonis alguns, pus se faça ab convocació de les personas dels tres staments, no obstant que des de l'any 1602 fins en lo any 1614 hajan fet los deputats que són estats semblants extraccions ab testimonis. Perquè ab los actes que los deputats predecessors han fets no han pogut ligar les mans a sos successors ni obligarlos a que façan lo que ells han fet, com sia cert que lo que ordenan uns deputats poden revocar altres, y no tenen obligació de seguir-ho. Y, pus en cas que haguessen ordenat los antecessors deputats que per a sempre se fes la extracció ab testimonis, no obstant dita ordinació, apartant-se d'ella, porian los senyors deputats fer dita extracció sens testimonis, no obstant la dita ordinació que comprengués perpetuïtat de temps, molt millor ho poden fer a·ont no·y ha[b] tal ordinació, sinó actes fets per los dits deputats predecessors, que cada hú és vist fer-los per son trienni, no més. Don Alexandre de Lentorn, Mathia Joan Thomàs, Ramon de Olmera, lo doctor Antoni Vinyola. Sicart, assessor.

Per a declarar lo dubte suscitat entre los senyors deputats sobre la interpretació del capítol 8 del nou redrés del General, si en lo acte de la extracció de habilitadors és necessari que·y entrevinguen testimonis, essent estada comesa la declaració de aquell per impediment dels // 75v // <dels> magnífics assessors del General a misser Luis Sicart y a misser Pere Montserrat y Rufet, doctors en drets, ciutadans de Barcelona, juxta la disposició del capítol 39 del dit redrés del General, nos som conferits en la present casa de la Deputació, y havent oït los advocats de totes les parts y tractats entre nosaltres dit negoci, y no havent-nos pogut reduir a concòrdia, ans bé trobant-nos de diversos parers, és estat necessari que quiscú de nosaltres fes relació y digués son vot y parer.

E, axí, lo dit misser Pere Montserrat y Rufet, attenent y considerant que en les extraccions de deputats y oïdors, segons expressas disposicions de capítols, del General és necessari cridar-hy testimonis, juxta les quals disposicions se ha declarar la disposició de dit capítol 8 que se entenga que la *mente* de la Cort en aquell fonc també voler que se applicassen testimonis en los actes de extraccions de habilitadors dels quals parla. Attenent més avant que quan se tracta de interpretar alguna ley o capítol de Cort se ha de recórrer a la observansa després subseguida; y que tal se ha de judicar ésser estada la *mente* e intenció del disponent, qual la observança després subseguida demostra y me haja constat dels libres de la present casa que, des de que dit capítol de Cort és estat publicat, en tots los actes de extraccions de habilitadors, que són en número 35, sempre hy han entrevingut testimonis, inconcussament, sens contradicció alguna; y no dega ni puga mudar-se lo que ya ha tingut certa interpretació, y no sia de importància que dita observansa y consuetut no és prescrita ni ha durat per temps de trenta anys o més, sinó que·s tracta de observansa o consuetut interpretativa, la qual resta justificada en via de dret ab quant ho sien actes a soles, quant més ho estarà ab número de 39 actes contínuos sens intercadència ni interpretació alguna. Attenent y considerant que los styls y usos en la // 76r // present casa són haguts per ley, y que en via de dret lo styl se prova ab tres actes a soles, particularment quant aquell no és contra ley com en lo present cas. Y, finalment, considerant que de dita extracció lo notari ne ha de fer fer y llevar acte, stipulant aquell lo que no·s pot fer sense testimonis, y de dret és indubitat que en la ley o capítol de Cort està comprès no sols lo que està ab paraules explicat, però encara lo que·s segueix *ex vi necessary antecedentis uel subsequentis.* Só de vot y parer que lo acte de dita extracció de habilitadors, juxta la *mente* de dit capítol 8 de les Corts del any 1599 declarat a la observansa subseguida y lo styl y ús de la present casa, no-s pot ni deu fer sens intervenció de testimonis, salvo etcètera. Fra Ramon de Olmera. Fra Jaume Joan Pelegrí.

Diumenge, a XXIIII. En aquest die, se féu lo vot següent: // 76v // «Consultats los magnífics assessors per los senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya en y sobre

a. a continuació un dictamen transcrit a l'apèndix 2, pàg. 709.
b. ha *interlineat.*

[1615]

la interpretació del dubte feta per la major part del consistori dels senyors deputats militar y real y oïdors dels matexos staments, ab vot y parer del magnífic misser Luis Sicart, assessor subrogat a 22 de maig pròxim passat, en lo qual se declara que la extracció de habilitadors per a la enseculació dels llocs de deputats y oïdors vaccants se podia fer sens testimonis alguns, pus se faça ab convocació de les personas dels tres staments, essent los senyors deputat y oïdor ecclesiàstic y lo magnific misser Pere Montserrat y Rufet, altre assessor subrogat, de contrari parer; la qual declaració e interpretació de capítol de Cort, segons la disposició del capítol 39 de les Corts de l'any 1599 en lo número 3, se ha de continuar en un libre per lo escrivà major, llevant-ne acte, a·fi y effecte puga servir per als matexos o consemblants casos; si en dit libre a·ont se ha de continuar dita declaració se han de continuar també los vots y parers dels senyors deputat y oïdor ecclesiàstics y de misser Pere Montserrat y Rufet, que·l tingueren contrari. Són de vot y parer que, attès que per altra declaració de dubte fet als 25 de dit mes de maig per dits senyors deputats y magnífics assessors ha constat que la major part del consistori dels senyors deputats y assessors, encara que en dita major part falta vot de las personas de algun stament, o sia ecclesiàstic, o militar, o real, no res manco que dita major part y número de vots, en la interpretació de capítol de Cort, segons la forma de dit capítol 39, ha y deu conclòurer, y per consegüent té força y validitat. Y attès axí bé que, segons styl en lo Real Consell inconcussament observat, la major part dels vots en la declaració de les causas fan conclusió, y los vots contraris ad aquella se assenten[a] //77r// y continuan en lo libre de les Conclusions, y lo relador de la causa encara que sia estat de vot contrari de la conclusió feta contra son·parer firma la sentència, en la qual no·s diu ni·s fa menció alguna dels vots dels doctors que són estats de contrari parer; y és cert que lo consistori dels senyors deputats ha acostumat de seguir sempre en quant és possible los styls de la Real Audiència. Per ço, estes y altres coses[b] considerades, aconsellan als senyors deputats que la interpretació y declaració del sobredit dubte se pose lisament sens fer menció del vot de les personas consistorials que són estades de contrari parer en lo libre de les Interpretacions, a·ont segons la disposició de dit capítol 39 deu estar assentat. Y que totas las personas dels senyors deputats, oïdors y assessors han y deuen firmar aquella, y que no res manco en prova y justificació del que cada una persona del consistori ha votat, se assenten los vots separadament de cada un en lo libre de les Deliberacions o Dietari, ab les raons y els motius ab què cada hú ha fundat son parer, y en la matexa jornada que la dita declaració és estada feta. Sala, assessor. Soler, assessor.

a. a continuació 2 dictàmens transcrits a l'apèndix 2, pàg. 710.
b. coses *interlineat.*

Dilluns, a XXV. És assí un acte cusit per certa habilitació de misser Pere Pineda.

Dimars, a XXVI. Actes [...]rreglos [...]habilis són assí cosits.

77v Diumenge, a XXXI. En aquest die, anaren los senyors deputats consistorialment, ab sos cotchos y ab los porters en ells, ab massas y molts officials, per visitar al excel·lentíssim duc de Monteleón, qui pasava en lo monastir de Sant Francesc, y foren molt ben rebuts d'ell. Ysqué'ls a rèbrer al //78r// cap de la escala, y axí mateix al tornar-se'n. Estigueren allí molt bona estona, tots, ab cadires. Anava a la cort de sa magestat ab càrrec principal[a].

79r Juny MDCXV

Dijous, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

Dilluns, a XV. En aquest die, los senyors //79v// deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general lo senyor abbat Senjust per a supplicar-lo fos servit de nomenar general de les galeres, per lo que don Ramon Doms estava al pas, y perquè dites galeras se pugan mantenir seria aforrar-se molt dexant-ni de haver per algun temps, suplicant-lo fos servit de scríurer ab conformitat ab ells. Y, tornat, referí a ses senyorias com ell havia fet lo que per ses senyorias li ere estat ordenat, y que sa excel·lència li féu molt bona raó, y que scriuria en conformitat.

Dimarts, a XVI. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat tot lo que devie de sa col·lecta, y axí pot anar a col·lectar.

Dimecres, a XVII. En aquest die, morí en la present ciutat lo senyor don Ramon Doms, general de les galeres de aquest Principat, y en havent sabuda sa mort ses senyorias enviaren a mossèn Raphael Riera, notari de Barcelona deservint l'offici de procurador fiscal del dit General, //80r// en la casa estava dit general de galeres, situada en la present ciutat en lo carrer dit la Riera de Sant Joan. Y, arribat allí, demanà

a. a continuació una deliberació i un dictamen transcrits a l'apèndix 2, pàg. 710.

a don Berenguer Doms, son gendre y nebot, si dit don Ramon Doms, general de les galeres, ere viu o mort y, dient-li que és mort, dirà si sab que dit don Ramon Doms abans de morir haja fet acte de restitució de les galeres del General de Cathalunya als senyors deputats, conforme ab acte rebut en poder de Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, a 3 de setembre 1609, en aqueix cas de mort y altres consemblants se obliga. Y dient que no·u sab, és que no ha fet semblant acte, o del que respondrà farà llevar un acte y acudirà ab la resposta y acte als senyors deputats.

E, arribat dit mossèn Raphael Riera, com a procurador fiscal del dit General, en casa de dit don Ramon Doms, general, inseguint l'orde de dits senyors deputats, digué a la senyora Marianna Doms, hama de dita casa, estava dit don Ramon y sogre de dit don Berenguer Doms, y a don Anton Doms, fill de aquella, no havent-hy trobat al dit don Berenguer Doms, y de part de dits senyors deputats li dix lo desobre continuat. E dita senyora dona Marianna y don Anton Doms li respongueren que dit don Ramon Doms és mort a les dos horas del passat migdie vuy, y que no entenia haja fet dit acte de restitució de galeras, però que si·l ha fet pocs dies, ha de ser en poder de Bernat Puigvert, notari de Barcelona, en poder del qual ha fet actes aquests dies. De les quals coses requerí dit Riera en dit nom se'n llevàs acte. Presents // 80*v* // en tot per testimonis Jaume Valls, canonge de (...), y Jaume Gentil, porter real, y Miquel Reverter, notari substituït de mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General.

Y, fet açò, en continent dit Riera, en presència de dits notaris y testimonis, se'n entraren en una cambra estava dit don Ramon defunct, y allí lo veren sobre un llit mort, *de quibus et cetera*.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors de comptes devall scrits anaren ya ben tart a mar, ab los porters ab ses massas, y ab molts officials. Y, arribats allí, entraren en ses galeres y feren los actes següents, existint personalment los molt il·lustres senyors fra Ramon de Olmera, comanador de térmens del orde de Sant Joan de Hierusalem, don Alexandre de Lentorn, senyor de Sció, Mathia Joan Thomàs, ciutadà de Tortosa, deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barcelona, fra Jaume Joan Pelegrí, camarer de Arles, y misser Pere Antoni Vinyola, doctor en drets ciutadà de Barcelona, oïdors de comptes del dit General; ensemps ab lo senyor Ramon de Olmera y Çarrovira, donzell en la vegueria de Gerona domiciliat, oïdor militar absent, en la galera capitana de las galeras de Cathalunya, attès que per relació y actes vuy dia present fets per lo procurador del General ha constat que don Ramon Doms, capità general que fonc de dites galeras, és mort de mort natural y corporal sens haver fet acte de restitució de aquellas a dits senyors deputats, com a *hazienda* que són de la Generalitat de Cathalunya, que en aqueix cas de mort y altres consemblants, mijansant jurament // 81*r* // y altres obligacions, se era obligat personalment, ab acte rebut en poder de Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General a 3 de setembre 1604. Attenent y considerant la obligació a ells dits senyors deputats, com a administradors de la *hazienda* del General, com ho són las ditas galeras, ço és bucs, forçats, sclaus, artilleria, velam e·xarsa, vestiments y monicions y altres coses que sian y tocan a dits senyors deputats los incumbeix en descàrrec de dita obligació, y per a poder altrament complir ab puntualitat a la de sos officis prenent possessió actual y corporal de dites galeras, y en quant menester sia continuàn la que tenen. Y, axí, manaren desferrar a Talis, allí sclau de dita galera capitana, y aprés ferraren aquell y a Talis Musa. E, axí mateix, manaren als còmics, mariners y patrons d'ellas que les coses de dites galeres són del General les tingan per compte de ses senyorias fins altrament per ses senyorias o per sa magestat hy sia proveït, ço és de les coses dalt specificades, y en senyal de aquella. Presents en tot lo dit Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, Luis Pozo, mercader, y Lorens Ferrer, scrivent, y molts altres, *de quibus et cetera*.

Dijous, a XVIII. Festa del Santíssim Sagrament. Féu-se la professó molt solemne, com és acostumat, y axí mateix fou lo octava molt *regosijada*.

81*v* Divendres, a XVIIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors don Ramon de Yvorra, sacristà de la Seu de Barcelona, don Gispert de Guimarà y de Papiol, Montserrat Mora, los quals ben acompanyats ab los porters devant ab ses massas y molts officials, explicaren a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat representàssem a vostra excel·lència com en lo dia de haïr, poc abans que se'ls presentàs la provisió per vostra excel·lència feta en persona de don Joan de Pinós del càrrec de general de les galeres de Cathalunya, que vacca per mort de don Ramon Doms, per a lo interim que sa magestat tardarà a proveir en propietat dit càrrec, lo sere-

[1615]

níssim príncep generalíssim // 82r // del mar, per son secretari, los féu a saber com per al mateix effecte tenia feta provisió de dit càrrec en persona de don Berenguer Doms, lo que causa a dits deputats tan gran perplexitat que han deliberat y resolt consultar lo cas ab sa magestat ans de determinar cosa alguna».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada a dit excel·lentíssim loctinent general conforme los és estat ordenat.

E sa excel·lència en effecte respongué que no se'n[a] maravillassen, de encontres de jurisdicció, que era molt ordinari lo tenir-los, que los que tenian sanc en lo ull les havien de defendre, y per lo que tocava a son càrrec havian de fer la nominació havia feta per preténdrer li tocava. Y que si los deputats haguessen posat en possessió lo que ell havia previngut, se haurian excusats aquestos encontres, y que mirassen los deputats que aquestas galeras se mantenien dels diners del Principat, y que ara se havia de obrir la porta per altre temps, per ésser lo primer cas que se·s succeït, y que si se obria a la nominació feta per sa altesa, general del mar, seria obrir camí de que sempre fes la nominació. Y que, axí, obeïssen en quant ell havia ordenat, perquè ell no podie dexar de passar avant sa pretensió, y que los deputats facen per sa part lo que pugan, que ell farà lo que porà.

82v En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors enviaren ab embaxada al sereníssim príncep de Saboya, gran prior de Castella y generalíssim del mar, als senyors don Ramon de Yvorra, sacristà de la Seu de Barcelona, don Gispert de Guimarà y Papiol, mossèn Montserrat Mora, donant-los orde de explicar a sa altesa la embaxada següent:

«Sereníssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat representàssem a vostra altesa com en lo die de haïr, en continent que per orde de vostra altesa los fonc referida la provisió feta per vostra altesa en persona de don Berenguer Doms del càrrec de capità general de les Galeres de Cathalunya, que vacca per mort de don Ramon Doms, per a lo interim que sa magestat tardarà a proveir lo dit càrrec en propietat, lo senyor marquès de Almaçán, loctinent y *alter nos* de sa magestat los manà presentar la provisió per sa excel·lència feta en persona de don Joan de Pinós per al mateix càrrec, lo que causa a dits deputats tan gran perplexitat que han deliberat y resolt consultar lo cas, ans de determinar cosa alguna, a sa magestat».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte han[a] explicada dita embaxada a dit sereníssim príncep com per ses senyorias los és estat ordenat. E que sa altesa en effecte respongué[b] // 83r // que la nominació del general li tocava com a general del mar, trobant-se en Barcelona, y que, axí, lo que ell havia nomenat continuaria son càrrec, y que no tocava al virey la nominació, y que los deputats fecen lo que volguessen.

Diumenge, a XXI. En aquest die, després dinar, entre las dos y tres horas, constituït personalment Raphael Riera, notari de Barcelona deservint l'offici de procurador del General de Cathalunya per orde dels senyors deputats; en presència del senyor Francesc Miquel, cavaller de l'orde y milicià de Sant Joan de Hierusalem, capità de la galera capitana de dit General, personalment trobat en les cases del senyor Bernat Miquel, son germà, situadas en la present ciutat de Barcelona, devant la Font de Sant Joan; en presència de mi, Pere Pau Vidal, y de Andreu Gual, mallorquí, y de Armengol Serna, cathalà natural del lloc de Còsol, terme de Cerdanya, soldat de la dita galera, testimonis en açò cridats; dix dit Riera a dit senyor fra Francesc Miquel que ell era aquí de part de dits senyors deputats pera saber la causa per la qual havia deixat de executar // 83v // l'orde de dits senyors deputats li donaren estos dies proppassats de que se'n anàs ab les galeras del dit General a les parts se li eran estadas ordenadas. E lo dit senyor Francesc Miquel respongué que lo senyor príncep general del mar li dix que quant entenia anar-se'n y partir de la plaja de la present ciutat, y tornar a ella, perquè la real restaria sola, per ço que les galeras de Spanya se'n havian de anar a Mallorca, y que ell dix a dit sereníssim príncep que dins dos dies o tres lo més llarch estaria a punt. Y que sa altesa li respongué que quant tardaria de córrer la costa de levant y pèndrer en Palamós algunes provisions. Y que dit senyor príncep li tornà demanar que quant tornaria, y que ell dit Miquel li respongué que nou sabia, y que no li'n podia donar seguretat, y que procuraria tornar ab tota la brevetat possible. Y que dit senyor príncep li dix leshoras que, abans que no partís, li·n donàs raó. Y lo endemà sa altesa li envià un billet, lo qual és del tenor següent, ço és, en la direcció d'ell, *«a Miquel Pol, capitán de la galera capitana de Cathalunya»*, y lo de dintre diu *«su alteza ha entendido la*

a. a continuació ratllat maravilles.

a. han *interlineat.*
b. a continuació un assentament transcrit a l'apèndix 2, pàg. 711.

muerte del señor don Ramon Doms, y me ha mandado ordene a vuestra merced de su parte que en el interim que mande otra cosa no admita vuestra merced novedad ninguna en essas galeras ni obedesca otras órdenes que las de su altesa, por convenir assí al servicio de su magestat. Guarde Dios a vuestra merced muchos años. En Barcelona a 17 de junio 1615. Pedro Coloma.» Y que per trobar-se indispost no ha pogut donar raó de dites cosas als senyors deputats.

84r Dimecres, a XXIIII. En aquest die, dematí, los senyors deputats y oïdors de comptes donaren orde al patró de la galera capitana, present en consistori, dit Bernat Domènech, que no donàs racions algunas als de ditas galeras sens orde exprés del veedor d'elles, al qual se li ha donat orde del faedor, attès que don Ramon Doms, general qui era de ditas galeras, és mort, y fins ara no·y ha general algú admès per lo consistori, y lo consistori ha pres possessió d'elles en lo que toca a les provisions del General, com appar ab acte rebut en la scrivania major del General a 17 del corrent.

Dijous, a XXV. Octava del Sanctíssim Sagrament.

84v Dilluns, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstol.

85r Juliol MDCXV

Dijous, a II. Galeres[a]. Festa de santa Elisabet, com en paper assí cosit[b].

86v En aquest mateix die, vingué en consistori lo senyor marquès de Aytona per sos negocis. Isqueren-lo a rebre dos dels senyors oïdors de comptes al cap de la escala, ab les maças xicas, y en consistori lo assentaren ab una cadira de vellut devant de les de ses senyorias, y allí estigueren molt bona estona, y tornàs-se'n de la matexa manera era vingut, acompanyant fins al cap de la escala.

En aquest mateix die, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Francesc Cosma Fivaller, Miquel Spano, y de part de dits magnífics concellers representaren a ses senyorias los grans excessos y danys se causan de cada·l·dia en lo present Principat y comtats per lo dels lladres y mala gent, y altrament supplican a ses senyorias sien servits en posar obra lo de la embaxada que tant ha se ha deliberat, del que resultaria gran servey a nostre senyor Déu y benefici públic.

Fonc-li respost per ses senyorias y dada larga raó de les diligències per ells fetes fins vuy en dits negocis, y del estat estan vuy aquells, supplicant-los que en sa occasió los valguessen ab letra axí ab sa magestat com ab los demés convinga, y que ab brevetat los donaran raó més puntual de tot.

87r Dilluns, a XIII. En aquest die, los senyors // 87v // deputats y oïdors de comptes y personas devall scritas eletes per los negocis concorrents de la embaxada de Madrit, congregadas en la sala del consistori de la present casa de la Deputació, en què foren los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Miquel de Cuxà, ardiaca Lentorn, sacristà Coll de Urgell, cononge Garcia; per lo militar, los senyors don Bernat de Pinós, president del bras militar, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet; per lo real, lo senyor Barthomeu Sala, ciutadà conseller segon de la present ciutat. Als quals fonc proposat per dits senyors deputats y donada raó de les instruccions fetes acerca dits negocis y de las causas per les quals se ere tant dilatat, // 88r // fent legir aquellas en dita congregació. Y, junctament, manaren legir una carta de sa magestat de 30 de maig proppassat, la qual està continuada en libre de Letras de Reys, supplicant los sian servits de aconsellar-los lo que poden y deuen fer acerca de dites coses per millor acertar al servey de Déu Nostre Senyor y de sa magestat y benefici públic.

Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació y aprés de haver discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que, attès que dites instruccions y scripturas estan molt bé com se sperava, que vajan ab la diligència possible ab lo embaxador per dit effecte elet. E que lo dit embaxador done raó primer al rey nostre senyor y altres millors li apparrà convenir de les cosas per què va.

Dimars, a XIIII. En aquest die, féu relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, com mossèn Raphael Ferrer, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha pagat tot lo que havia comptat de sa sobrecol·lecta.

88v Divendres, a XVII. En aquest die, jurà en consistori en la forma costumada lo senyor Joan Luís Doms, ardiaca y canonge de la Seu de Tarragona, embaxador del General elegit per ses senyorias per al rey nostre senyor.

a. galeres *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació un assentament transcrit a l'apèndix 2, pàg. 712.

[1615] Diumenge, a XVIIII. Galeres. Embaxada al senyor príncep [...], com en paper assí cosit[a].

Dilluns, a XX. En aquest die, se junctaren en consistori les personas eletes devall scritas en què foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Miquel de Cuxà, sacristà Coll, canonge Garcia, comanador Oluja;[b] // 89r // per lo stament militar, los senyors don Bernat de Pinós, don Francesc Argensola, Francesc Cornet; per lo real, los senyors misser Pere Aÿlla, Montserrat Mora. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo mateix que a 13 de dit, y dada raó de les coses en dits negocis fetes y de les cartas de sa magestat acerca dits negocis continuadas en libre de Reys. Y, aprés de oïdas y consideradas ditas cosas ab molta maduresa y consideració, la major part aconsellà que se scriga a sa magestat per part del consistori, en resposta de la carta que ha manada scríurer, ab la qual, entre altres cosas, se li scriga que té molt justas causas aquest Principat de nottificar-li cosas importants al servey de sa magestat y benefici del Principat, les quals és necessari que de paraula se expliquen a sa magestat per lo embaxador que se li embia. Y, junctament, supplicar-lo sie servit de donar grata audiència a dit embaxador, perquè de paraula ho puga explicar, y que lo dit embaxador se'n aporte les instruccions y no·s donen a altra persona.

Dimars, a XXI. En aquest die, dexaren de venir en consistori lo senyor deputat militar y oïdor ecclesiàstic y inseguint se'n anaren fora ciutat, a ses cases.

89v Disabte, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Diumenge, a XXVI. Festa de santa Anna.

90r Dimars, a XXVIII. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al sereníssim príncep de Saboya, general del mar, los senyors abbat de Arles, Francesc Cosma Fivaller, Montserrat Mora, ab maças y ben acompanyats ab la forma costumada, als quals donaren orde de explicar-li la embaxada següent:

«Sereníssim senyor: Per part dels deputats del General de Cathalunya és estat vostra altesa certificat com segons disposicions de capítols de Cort y leys de aquest Principat concernents la exacció dels drets del General, les mercaderies que valen molts milenars de ducats que són estadas appresas per orde de vostra altesa ab la nau de Pitxalin devian manifestar-se en los libres del General a fi y effecte que en son cas y lloc se pugan cobrar y exigir los drets si y de // 90v // tal manera que, no manifestant-se, són caygudas en frau, y la nau o vexell confiscat, encara que no·s descarregan sinó que arriben en lo moll de la present ciutat y·s trebalsen. Y vostra altesa se serví de respòndrer que ho manaria vèurer, y després per lo secretari de vostra altesa han entès los deputats que vostra altesa estava informat que las ditas mercaderias no se havian de manifestar fins que·s desembarcassen o·s venessen, y que los poders que vostra altesa aportava lo liberava de aqueixas y altres obligacions. Y com ab semblants poders sa magestat per sa benignitat de potestat abdicada no haja pogut derogar als capítols de Cort, ab los quals està disposat lo manifest de ditas mercaderias, los quals són estats observats per tots los prínceps y senyors que són arribats en est Principat; per ço, dits deputats nos han ordenat tornàssem a representar a vostra altesa y junctament supplicar-lo sia de son servey manar se done lo manifest de dites mercaderias. Que a més de rèbrer en això molt senyalada mercè, estimaran molt excusar altres majors diligències que en raó de sos officis estarian obligats a fer.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicada la embaxada a sa altesa conforme los era estat ordenat. E sa altesa, en effecte, los ha respost que la mercaderia de dit vexell encara estava en ésser, y que no se era venuda encara per tenir orde de sa magestat, y que folgaria molt que se li amostrassen los privilegis d'esta casa, constitucions y capítols de Cort que disposen acerca dites coses. Y, explicant dits embaxadors a sa altesa, dient que dins un die natural ere obligació haver de denunciar totas mercaderias, que axí ho feyen lo sereníssim príncep, son pare, son germà y qualsevol altres senyors, y també sa magestat, ha respost altra vegada que gustaria molt se li mostrassen dits privilegis y capítols de Cort.

91r Agost MDCXV

Disabte, lo primer. En aquest die, reberen los senyors deputats una letra de sa magestat de 24 de juliol passat acerca de la embaxada de Madrit, continuada en libre de Letres de Reys.

91v Diumenge, a II. En aquest die, los senyors deputats y oïdors en esta jornada mencionats, enviaren ab embaxada al sereníssim príncep de Saboya los senyors sacristà Yvorra, don Francesc Argensola, misser Pere Aÿlla. Los quals, molt ben acompanyats dels officials del General y porters ab les maças grans, explicaren a sa altesa lo contengut en la supplicació següent:

a. a continuació repetit en paper assí cosit.
b. a continuació dos assentaments transcrits a l'apèndix 2, pàg. 713.

«Sereníssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya, per disposició de diversos privilegis reals, capítols y actes de Cort, tenen la conexensa de totas las causas concernents la exacció dels drets del General deppendents y emergents de aquella, sens que ni sa magestat ni altre official inferior se'n puga entremètrer. Y en aqueixa consideració, lo fiscal de la règia cort ha comparegut diversas vegadas en lo consistori de dits deputats opposant-se en causas que lo General tenia interès. Y com ab altres embaxadas hajam certificat a vostra altesa que las mercaderias ha presas ab la nau de Alipitoxalin, per orde de vostra altesa, segons disposició de dits capítols de Cort se havian de manifestar en los libres del General, ab esta nos han ordenat asseguràssem a vostra altesa que la conexensa de aquest article merament tocava a dits deputats, sens que ninguna altra persona se'n pogués entremètrer; // 92*r* // y, junctament, supplicàssem a vostra altesa fos de son servey manar que les dites mercaderies se manifestassen. Offerint que sempre que alguna persona pretengués lo contrari, comparexent legítimament en llur consistori administrarian justícia ab compliment. Y concedint vostra altesa ab lo que se supplica, ho estimaran a singular mercè».

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias com sa altesa, ab breus paraulas, los ha respost a la embaxada que per part de ses senyorias li havian explicada, que ya havia dit als altres embaxadors que li portassen los privilegis que y ha acerca de açò, y que lo mateix deya ara.

Dilluns, a III. En aquest die, los senyors deputats, ab crida precedent del dia de haïr, havian deliberat junctar braços per a demanar consell acerca de la carta de sa magestat de 24 del passat, y no·s pogué junctar, no·bstant que·s porrogaren per al després dinar, y no·y acudí a penes ningú. Y, vist açò, prengueren ses senyorias resolució en dit negoci, com appar en libre de Deliberacions, de enviar al magnífic misser Hierònim Soler, assessor, en Cort de sa magestat, y procurar la entrada de dita embaxada.

Dijous a VI[a].

92*v* Divendres, a VII. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers los senyors don Francesc Argensola, Francesc Cornet, als quals donaren orde de explicar lo següent:

«Molt il·lustres senyors: Havent los deputats, ab madur consell y parer de personas eletas dels tres staments, fet memòria de totes les contrafaccions de constitucions de Cathalunya que se havian fetas per lo loctinent y altres ministres de sa magestat, y de les affliccions y oppressions que patia aquest Principat, axí de robos, homicidis, incendis, latrocinis com de plagis y altres enormes y atroces delictes; havent deliberat y resolt de enviar al abbat Puigmarí per embaxador a sa magestat pera presentar-li las sobreditas y altres causas, y junctament supplicar-lo fos servit de donarlo remey convenient per a ellas; y tardant de executar la predita resolució, reberen una carta de sa magestat de 30 de maig del present y corrent any ab la qual los mana que, antes de executar la predita resolució, li faceu enténdrer les causas que·ls han mogut per a deliberar la dita embaxada, y que donen orde que de ninguna manera vaja lo dit abbat Puigmarí, que primer vol avisen particularment lo que se'ls offereix per·a·què, entès, puga sa magestat manar pèndrer la resolució que més serà de son servey. Y, havent rebuda dita carta en temps que ya havian mudat de parer y resolució, y determinat que en lloc de dit abbat Puigmarí anàs lo doctor Luis Doms, ardiaca major de la Seu de Tarragona, deliberaren de respòndrer a sa magestat en satisfacció de dita carta de 30 de maig, com en effecte hy han resport, sens reparar de enviar //93*r*// dit doctor Luis Doms per a explicar la dita embaxada. Y essent dit embaxador partit de la present ciutat, al cap de set o vuyt dies han rebut altra carta de sa magestat de vint-y-quatre de juliol pròxim passat ab la qual los diu lo que ab la de trenta de maig los havia scrit, y que havent tingut avís que en lloc de dit abbat Puigmarí havian deliberat enviar ab la matexa embaxada al doctor Luis Doms, podian tenir entesa sa real voluntat que és que, per evitar gastos supèrfluos, no anàs lo dit abbat Puigmarí ni altra persona alguna sens que primer lo avisassen de la causa de sa anada. Y, axí, encarrega y mana que la observen precissament, y que donen orde que no vaja lo dit ardiaca major ni altre algú ab dita embaxada sens que primer lo avisen per scrit los motius y causas que tenen per axò; y si a cas serà partit de la present ciutat, li donen orde que se'n torne al punt des de la part a ont lo trobaran. En conformitat de la qual, havem entès per propri nos ha fet lo dit doctor Luis Doms de com, trobat en Fraga, havia rebuda altra consemblant carta de sa magestat ab la qual li manava que no passàs avant, ans que precissament en haver rebuda sa real carta en qualsevol part que·s trobàs, se'n tornàs a Barcelona sens detenir-s'i, ab una cominació rigurosa. Per reparo del qual agravi, los dits deputats resolgueren de donar-ne raó a les personas dels tres staments.

a. a continuació ratllat enbaxada per negocis de galeres al sereníssim príncep Fili(bert).

[1615]

Y, axí, cridaren braços per al die de haïr, y no havent acudit bastant número de personas per a tenir-los al dematí, porrogaren per al després dinar, y no havent consemblantment en dit després dinar acudit dites persones dels tres staments, y lo negoci per ser de la qualitat que és requeresca celeritat y prestesa; per ço, nos han ordenat vinguéssem a informar largament a vostres magnificències, y donar-los raó de tot lo que ha passat des del principi fins al present estat, ab còpia de la dita carta. Per a què, sent lo negoci tant prejudicial a tot lo Principat, del qual lo major interès és de la present ciutat, se servescan vostres magnificències, ab madur parer, fer totas aquellas diligències que // 93v // convindran en reparo de semblant agravi, en conformitat de les que dits deputats faran per lo mateix effecte. Que a més de ser cosa molt convenient al bé y utilitat pública, dits deputats ho estimaran a molt assenyalada mercè, y serà fet lo que en casos semblants han bé acostumat. Y, en cas per est effecte se ajuntàs Consell de Cent, los manen advertir per a què pugan advertir a la obligació tenen.

E, tornats dits embaxadors, han referit a ses senyorias que havian reportada la embaxada en scrits als senyors concellers, junctament ab còpia de les cartas de sa magestat, y que en llur presència han legit dita embaxada y lletras, y han respost que ells ho miraran y tractaran, y que procuraran tenir la bona correspondència entre aquella casa y aquesta com sempre han acostumat.

Y en lo que toca a la apprehensió que ha feta lo clavari de les velas y timó de les tartanas que aportavan lo vi de les galeres, que ells enviaran a serrar lo clavari y, oït aquell, procuraran en acudir al servey de ses senyorias en tot lo que·ls sia possible.

Y en lo altre cap, acerca de anomenar persona per a què, junctament ab les anomenades per los senyors concellers, sobre donar forma com se han de exigir los drets de la Generalitat y de la ciutat, que la persona que havian nomenada los senyors deputats era fora, que entenen serà ací dins quatre o sinc dies, y que-s servescan de aguardar-la y, quant no, que ne anomenaran altra en son lloc.

94r Dilluns, a X. En aquest die, los senyors deputats y oïdors enviaren ab embaxada als senyors concellers y savi Concell de Cent los senyors sacristà Yvorra, don Francesc Argensola, misser Hieònim Puigvert, los quals acompanyats de molts officials del General, ab los porters devant ab les maças grans, reportaren en dit Concell la scriptura següent:

«Molt il·lustres senyors y savi Concell: Considerant los deputats del General de Cathalunya lo estat miserable de aquest Principat, infestat per una part ab tanta multitud y diversitat de quadrillas de bandolers que saltejan los camins, roban, matan, captivan la gent líbera en ell, poblats, y ab altres atroces y graves delictes perturban y inquietan la pau y quietut pública; y per altra part affligit y vexat per lo loctinent y altres ministres de sa magestat, qui no sols se descuydan de la particular vigilància y cuydado que haurian de tenir en opprimir y castigar semblants delictes y excessos, però encara lo mateix loctinent de sa magestat, serrant indirectes ab los presos y capturats en los carters reals, composa aquells encara que sien presos per delictes incomposables, com són lladres de pas, homicidas voluntaris, moders y altres que per constitucions de Cathalunya no poden // 94v // ser composats; venent tots los officis y les demés cosas de gràcia, donant aquells a les personas que actualment donan diners per a poder-las obtenir, com són officis de mostasaf, balles, administradors de plaças y altres de la present ciutat, com també officis de jutges y officials dels balles y veguers del present Principat; consentint cases de vici y tafureria en la present ciutat; rompent diversas constitucions de Cathalunya; fent oppressió en los vots, que han de ser líberos, dels doctors del Concell; no volent executar les conclusions del Real Consell, sinó tant solament les que li appar; proceint en moltes cosas y negocis de fet, fent fer dits proceïments per hòmens estrangers y qui no eran officials reals; causant grans e irreparables danys a les personas contra de qui·s feyan, donant lloc a que totes les universitats de Cathalunya fossen opprimidas y vexades ab diversas maneras de oppressions, ab apellido de persecució de lladres y gent de mala vida. Tenint particular attendència al que en raó de sos offics estan dits diputats obligats, deliberaren fer memorial particular per sa magestat de tots los casos en la present scriptura referits, specificant les personas, axí ecclesiàsticas com seculars, que són estades mortas, captivadas y composadas, referint moltes de les que són estadas tretas de la presó per diners, senyalant algunas de las personas que per diners són estats proveïts de officis. Entenent que, informat sa magestat de tant grans affliccions y delictes extraordinaris, manarà donar remey convenient per a tant gran mal, resolgueren de enviar al abbat Puigmarí per embaxador a sa magestat y, havent tardat de executar dita resolució per haver tingut de fer llargas instruccions y posar lo memorial en lengua castellana, reberen una carta de sa magestat de 30 de maig del present y corrent any ab la qual los mana y ordena que antes de executar la predita resolució li facen enténdrer les causas

que·ls han mogut per a deliberar la dita embaxada, y que dónen orde que de ninguna manera vaja lo dit abbat Puigmarí que primer no·l avisen particularment del que sels offereix per a què, entès, puga // 95r // sa magestat manar pèndrer la resolució que més serà de son servey. Y, havent rebuda dita carta en temps que ya dits deputats havian mudat de parer, y determinat que en lloc de dit abbat Puigmarí anàs lo doctor Luis Doms, ardiaca major de la Seu de Tarragona, deliberaren de respòndrer a sa magestat en satisfacció de la dita carta de 30 de maig, com en effecte han respost, sens reparar de enviar dit doctor Luis Doms per explicar la dita embaxada. Y, essent dit embaxador partit de la present ciutat, al cap de set o vuyt dies han rebuda altra carta de sa magestat de 24 de juliol pròxim passat ab la qual, entre altres cosas, los diu que, havent sa magestat tingut avís que en lloc de dit abbat Puigmarí havian deliberat enviar ab la matexa embaxada al dit ardiaca Luis Doms, podian tenir entesa sa real voluntat, que era que per evitar gastos supèrfluos no anàs lo dit abbat Puigmarí, ni altra persona alguna anés que primer lo avisassen de la causa de sa anada. Y, axí, los encarrega y mana que la observen precissament, y que donen orde que no vaja lo dit ardiaca Luis Doms, ni altre algú, ab dita embaxada, sens que primer lo avisen per scrits dels motius y causas que tenen per haver-lo de enviar. Y, si acàs serà partit de la present ciutat, li donen orde que se'n torne al punt, des de la part a ont lo trobaran. En conformitat de la qual carta, tenen dits deputats entès per propri que lo dit doctor Luis Doms, embaxador predit, trobat en la vila de Fraga, ha rebuda altra carta de sa magestat de la mateixa diada de 24 de juliol proppassat ab la qual li mana precissament que, en continent haurà rebuda la dita carta en qualsevol part se trobarà, se'n torne a Barcelona sens detenir-se ni passar avant. Còpia de les quals cartas nos han donades per a què vostres magnificències y missers les manen legir. Y com ab semblant orde y mandato sa magestat faça major prejudici y agravi ad aquest Principat pateix[a], pus lo últim remey que és acudir a sa magestat e informar-lo de les misèrias, treballs y affliccions que aquest Principat y la present ciutat, segons ab las cosas que de pocs dies a esta part // 95v // han succeït en lo mig del die, poc tement a Déu y en molt gran menyspreu de la justícia, se li denegare, pus no vol sa magestat oir al embaxador se li embià; y, axí, appar que està aquest Principat desconfiat del remey que de mà de sa magestat podia sperar y reste ab les matexas oppressions y particularment destruït y acabat lo líbero comers, pus per fugir de càurer en mans dels lladres que saltejan los camins y capturen les personas dexen molts de acudir a la present ciutat y de portar en ella provisions, manteniments y mercaderias; de ont no sols ne redunda notable disminució als drets de la present ciutat y General de Cathalunya, però encara a les personas populars de la present ciutat que per aquella falta no poder despedir les mercaderies y robas; y perquè aquest dany és general, instar y procurar lo remey toca a tots, pus tots los poblats en aquest Principat interessen en ell; per ço, nos han ordenat los deputats vinguéssem de llur part a fer esta larga relació a vostres magnificències y missers, y juntament supplicar-los sian servits manar fer totas les diligències que per reparo de tant gran agravi y prejudici apparexeran convenients, en conformitat de les que los deputats per lo mateix effecte faran. Que a més de ser axí convenient al benefici y utilitat pública, los dits deputats ho rebran a singular mercè.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los ere estat ordenat, e que dits senyors los han respost que ells ho representaran en Concell ab gran voluntat, y del que se resòlria tornaran resposta.

En aprés, lo mateix die, misser Hierònim Fivaller y misser Gabriel de Malla vingueren en consistori, per part de dits senyors consellers, y tornaren y aportaren a ses senyorias la resposta de dita embaxada, la qual és del tenor següent: // 96r // «Deliberació del Concell de Cent celebrat a 10 de Agost 1615. Que de part de aquesta ciutat se envie als senyors deputats aconsellant-los que envien una persona secreta dels tres staments, lo que aparega a ses senyorias, y aquella vaja ab tota diligència y a la posta a la Cort de sa magestat. Lo qual haja de partir per tot lo die de demà per a representar a sa magestat lo gran prejudici y agravi notable ha rebut esta ciutat y Principat en manar fer parar lo embaxador dels dits senyors deputats. Supplicant-lo sia de son real servey, per fer mercè a esta sua ciutat, pèndrer altra resolució, a fi y effecte que dit embaxador detingut passe avant per a què puga fer y donar sa embaxada y reste aquest Principat reintegrat en dit agravi y prejudici. Y, axí bé, se scriga ab molt gran encariment de part de aquesta ciutat, axí a sa magestat com als demés senyors de la Cort que aparega convenir per benefici y bona direcció de dit negoci, ab què, si los senyors deputats per tot lo die de demà no hauran executada la embaxada que per part d'esta ciutat y de son Concell los serà estada feta, los senyors consellers tingan obligació dimecres de matí pròxim de junctar lo present Concell perquè en ell se prenga la resolució que més convinga en benefici de dit fet;

a. pateix *interlineat.*

y, executant dits deputats dita embaxada, la ciutat scriga en conformitat y per lo mateix embaxador al rey nostre senyor y a las demés personas que convinga, en recomendació y benefici de dit negoci y en lo demés dels ladres».

96v Dimars, a XI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, lo deputat militat y oïdor ecclesiàstic absents de la present ciutat y vegueria, anomenaren per lo negoci dels assientos de les personas dels tres staments, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic, lo senyor fra Francesc Senjust, abbat de Arles, y lo senyor ardiaca Paulo Pla; y los senyors deputat real y oïdors militar y real, los senyors don Bernat de Pinós y Julià de Navel, ciutadà, ab los pactes en lo concert sobre açò fet contenguts.

Dimecres, a XII. En aquest die, los senyors deputats enviaren als senyors concellers y Concell de Cent, ab embaxada, los senyors sacristà Coll, don Gispert de Guimarà y Papiol, Montserrat Mora, als quals acompanyats de molts officials del General y ab los porters y massas grans donaren orde de explicar la embaxada següent: «Molt il·lustres senyors y savi Concell: Los deputats del General de Cathalunya, en haver rebuda la resposta de la embaxada de vostres magnificències y missers per medi dels magnífics misser Hieònim Fivaller y de misser Gabriel de Malla sobre la resolució prengué aquest savi Concell a 10 del //97r// corrent en lo negoci del doctor Luis Doms, ardiaca major de la seu de Tarragona, embaxador tramès per dits deputats a sa magestat, en continent tractaren entre ells de dit negoci. Y, axí per lo que convenia a la bona direcció de aquell, com també per a executar lo que aquest savi Concell ha resolt, deliberaren de enviar persona a sa magestat per a supplicar-lo sia de son real servey donar licència a dit embaxador per a entrar en la Cort y explicar a sa magestat sa embaxada. Y, si bé encara aquesta resolució no és estada executada ni la persona anomenada és encara partida, la causa és per la brevedat y *angustia* del temps no haver pogut posar a punt las cartas que se han d'escríurer a sa magestat, al senyor duc de Lerma, vicicanceller, y altres personas del concell de sa magestat. Y perquè entenen dits deputats que per a obtenir de sa magestat la licència que demanan és important medi lo de la present ciutat, ab lo qual y ab lo dels[a] deputats, junctament, tenen molt gran sperança que ha de tenir bon succés aquesta pretensió tan justificada, pus se veu clarament que dos medis y favors són majors que hú sol; per ço, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostres magnificències y missers lo quant interessa en aquest negoci la present ciutat. Perquè, essent com és la més populosa y cap de totas les demés de Cathalunya, és cert que lo major interès és seu, fossen vostres magnificències y missers, en exa consideració, servits manar, deliberar y resòldrer que·s façan totas las diligències que en altres consemblants casos ha bé acostumat fer la present ciutat. Pus ningú n'i ha pogut haver de més grave ni tant qualificat com són los que se'n aporta ab sa embaxada lo dit doctor Luis Doms. Que a més de fer vostres magnificències y missers una cosa molt justa y loable, no res manco conexeran los deputats que serven vostres magnificències y missers la sòlita correspondència, y estimaran aquella a molt gran i assenyalada mercè.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada dita embaxada en dit Concell, a ont són estat ben rebuts, y hanlos respost que allí ho tractaran y tornaran resposta.

97v «Deliberació del Concell de Cent Jurats fet a 12 de agost 1615.

Que los senyors concellers ajuden als senyors deputats per totas las vias y modos possibles en tot lo que·s puga sobre lo cas ocorrent, ab conformitat de ses senyorias, scrivint al rey nostre senyor, duc de Lerma, pare confessor, vicecanceller y demés senyors de la Cort que aparega convenir per benefici y bona direcció de dit fet. Y que les cartas se donen a la persona que dits senyors deputats envien y han demanada per dit effecte perquè puga, en nom de la Deputació y de la present ciutat, supplicar a sa magestat sia de son real servey, per fer mercè a esta ciutat, manar y ordenar passe avant lo embaxador de dits senyors deputats y arribe devant sa real presència representant y narrant en totas las cartas se scriviran lo infelice estat de Cathalunya per falta de justícia. Donant y conferint lo present Concell a dits senyors concellers, sobre dites cosas, totas ses veus y forças ab plenitud de poder. Y que, en lo entretant, dits magnífics concellers tracten ab les setze persones ya elegidas per la expulsió dels lladres lo que més avant la ciutat pot y deu fer acerca dita expulsió, ab que sia ab referiment al present Concell, conforme està ya per aquest Concell deliberat.»

En aquest mateix die, los magnífics misser Hieònim Fivaller y misser Gabriel de Malla vingueren en consistori de ses senyorias, y de part dels senyors concellers y Concell de Cent, referiren a ses senyorias la deliberació feta per dit Concell de Cent en dits negocis si y segons dalt està insertada.

a. a continuació ratllat ciutat.

En aquest mateix die, mossèn Hieroni Font, notari //98r// servint l'offici de sobrecollidor del General de la part de ponent, ha feta relació en consistori de ses senyorias com era arribat de sobrecol·lectar la sua sobrecol·lecta y que, quant fou a Tarragona, trobà a mossèn Gabriel Salvador, receptor de aquell, y, axí, no pogué cobrar los libres y diners de sa recepció perquè li digueren era a Riudoms, y la casa de dit Salvador era tancada, y axí ne féu llevar acte. Y tampoc no trobà lo receptor de Tremp y Pallars, y allí també ne féu fer per lo deputat local, per defecte del notari que no y ere. E, en virtut de dita relació, los senyors deliberaren sian fetes letres a dit Salvador com en registre.

98v Dijous, a XX. En aquest die, los senyors deputats enviaren a dir als senyors concellers com han anomenat per los negocis dels drets de la ciutat y d'esta casa a don Gispert de Guimarà y Papiol y a don Francesc de Argensola, en lloc de don Francesc de Gilabert y Carlos Calders, per ésser absents de la present ciutat. Y dits senyors concellers agrahïren molt esta bona correspondència en dits negocis.

En aquest mateix die, vingueren en consistori alguns cavallers ab advocats supplicant a ses senyorias se oppossasse a la contrafacció se fa a diversas constitucions del present Principat ad algunas monjas del monastir de Sant Pere de la present ciutat, volent-les extràurer de fet y sens cognició de causa del dit monastir y del present Principat. Supplicant a ses senyorias sien servits opposar-se a dites contrafaccions, com per capítols de Cort y altrament estan obligats.

Fonc-los respost que ells ho mirarian y farian lo que toca a sos càrrecs. Y, axí, consultaren dits negocis //99r// ab los magnífics assessors y advocat fiscal, los quals digueren a ses senyorias los fecen mercè d'anomenar alguns doctors perquè junctament ab ells tractassen dits negocis y vessen ab més acordi lo faedor.

E, en continent, los senyors deputats anomenaren als magnífics misser Gaspar de Prat y misser Nogués, als quals manaren convidar per lo die present, los quals se junctaren ab dits assessors.

En aquest mateix die, los senyors deputats, inseguint lo consell de dits assessors y doctors applicats, enviaren ab embaxador a l'excel·lentíssim loctinent general y reverendíssim bisbe de Vic, comissari de dits negocis de Sant Pere, als senyors Francesc Gualbes y de Corbera, Raphael Laudes, per supplicar lo remey de dits negocis y notificar-los la violació se faria a les constitucions de <de> Cathalunya executant-se dits negocis.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que dit reverendíssim bisbe de Vic los ha respost en effecte que ell, sempre y quant les tres monjas se volran posar en altre monastir de sant Benet o volran vestir-se lo hàbit en algun altre monastir, que ell procurarà d'entretenir l'execució de dit negoci, y açò per un die o dos. Quant no, que ell no pot dexar de passar avant.

E que sa excel·lència los ha respost que ell no és més de //99v// un mer executor en dits negocis, y que no pot fer sinó executar-ho sempre que serà instat.

Dilluns, a XXIIII. Galeres[a]. Festa de sant Bart[homeu], apòstol. En aquest die, etcètera, com en paper assí cosit[b].

100r Dimecres, a XXVI. En aquest die, se junctaren en la present casa de la Deputació los doctors applicats per lo de les monjas de Sant Pere, y hagué-y algunas embaxadas y respostas ab los advocats venien per part d'elles.

Divendres, a XXVIII. Festa de sant Augustí. En aquest die, los senyors deputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, volent enviar la embaxada devall scrita al excel·lentíssim loctinent general, de consell dels magnífics assessors del General y altres doctors applicats, enviaren al síndic a sa excel·lència a effecte de demanar-li hora per a reportar dita embaxada. E, tornat dit síndic, ha referit a ses senyorias que sa excel·lència ya ere fora de *palacio,* y que havia entès ere anat al monastir de Sant Pere per assistir en la extracció se hauria de fer de algunas monjas de dit monastir. E, oïda per ses senyorias dita relació, ordenaren a dit síndic anàs al monastir de Sant Pere a ont era sa excel·lència, y que de part de ses senyorias li referís com per part del consistori se li volia enviar una embaxada, *y* per //100v// no haver-lo trobat en *palacio* ses senyorias li havian ordenat livràs a sa excel·lència la scriptura devall scrita que conté la embaxada se li havia de fer, la qual és del tenor següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General del principat de Cathalunya han entès com lo molt reverendíssim bisbe de Vic, com a subdelegat apostòlic, ha invocat lo bras secular demanant a vostra excel·lència que pose en execució lo que lo il·lustríssim nunci ha

a. galeres *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació un assentament transcrit a l'apèndix 2, a la pàg. 715.

proveït acerca de tràurer unas religiosas del monastir de Sant Pere de la present ciutat y aportar aquellas en lo regne de Navarra o altre. Y com acerca de concedir-se o de[a] negar-se lo auxili de dit bras secular y haja de haver cognició de causa per a vèurer si és cas que·s dega concedir, y aquesta cognició la haja de fer vostra excel·lència ab vot y parer del magnífic regent la Cancelleria, com ho disposan moltas constitucions, me han ordenat que de sa part supplicàs a vostra excel·lència extrajudicialment sia servit manar se guarden y observen dites constitucions, y que la concessió o denegació de dit auxili del bras secular se faça ab cognició de causa, cometent aquella al magnífic regent la Cancelleria assignat per dites constitucions per a conèxer de totas las causas en que·s offeresca cognició.»

E, tornat dit síndic, ha referit a ses senyorias com ell se ere conferit en lo monastir de Sant Pere, a ont ab molt gran treball era pogut arribar a ont era sa excel·lència per la multitut de gent axí de cavalls leugers, alabarders, soldats, com altra gent, al qual havia trobat dins una estància de dit monastir, devant una rexa a la part de fora era sa excel·lència y a la part de dins era lo molt reverendíssim bisbe de Vic y algunas monjas. Y que li havia referit com per part de ses senyorias era estat a *palacio* per a demanar licència per a oir una embaxada se li havia de fer, y per no haver-lo trobat, havent entès era allí, li havian ordenat de paraula donàs a sa excel·lència la sciptura alt insertada que contenia la embaxada se havia de fer a sa excel·lència per part de ses senyorias, y que sa excel·lència se servís manar-la legir en sa // 101*r* // presència y fer mercè al consistori, com ab dita scriptura se li supplicava, que ses senyorias ne rebran particular mercè. Y que sa excel·lència havia pres dita scriptura y li havia respost que ell la legiria, y que anàs en bona hora.

101*v* Setembre MDCXV

Dimars, lo primer. Festa de la nativitat de Nostra Senyora.

Divendres, a IIII. En aquest die, los magnífics assessors[b] del General donaren son vot en scrits, lo qual és ací originalment cosit.

102*r* Dimars, a VIII. En aquest die, féu relació en consistori mossèn Francesc Tarragó, mercader servint l'offici de racional de la present casa, com mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha pagat tot lo que ha pagat fins ací.

a. de *interlineat.*
b. assessors *interlineat.*

Dijous, a X. En aquest die, de matí[a], vingué en consistori // 102*v* // mossèn Miguel Joan Amat, scrivà de manament, lo qual digué a ses senyorias que lo excel·lentíssim senyor marquès de Almaçán, loctinent general y capità general en aquest Principat y comtats, per a què després dinar, a les tres horas, acudissen en sa presència per·a·què tenia que tractar-los acerca de un negoci que sa magestat manava comunicar-los.

En aquest després dinar, entre les tres y quatre horas, los senyors deputats, acompanyats ab molts officials del General y casa de la Deputació ab sos veguers, ab massas, dins diversos cotchos, anaren a la torre del magnífic misser Hieònim Astor, lo qual està en lo carrer y prop lo monastir de Jesús, fora los murs de la present ciutat, a ont trobaren en una estància de dita casa ajagut en un llit lo senyor marquès de Almaçán, loctinent y capità general dels present Principat y comtats, al qual per ses senyorias fonc fet lo sòlit y degut acatament. Y, aprés, se assentaren en unes cadiras que allí estavan ya aparelladas y, asseguts, sa excel·lència en effecte los digué com sa magestat li havia scrit los digués que havia ordenat al generalíssim de la mar, son nebot, que·s posàs a punt per anar ab la real y demés galeras per acudir al estret per guardar la flota havia de venir, y aprés havian de acudir al Araig. Y que, per ço, los digués[b], que posassen a punt les dos galeras de aquest Principat per a acompanyar la real per los effecte refereix a ses senyorias. Li fonc respost per lo senyor deputat ecclesiàstic, en veu de tot lo consistori, que ses senyorias desijavan servir a sa majestat com és raó y que, estant les galeras de la manera que estan, se offerien algunas difficultats, com ya havian dit al sereníssim príncep Filiberto, generalíssim de la mar, que aquestos dies atràs també de part de sa magestat los havia referit havia menester les galeres per coses de son real servey, per un effecte se havia de fer; y que li havian respost la impossibilitat tenian dites galeres de poder acudir al servey de sa magestat estant de la manera que estavan; y que ho havian scrit a sa magestat que si no era de son servey donar-los alguna ajuda de costa, estavan impossibilitades de poder exir; y, també, a bé que poguessen exir, hy havia altra difficultat que també la havian representada ab carta a sa magestat acerca la incompetència de la nominació del general de aquellas; // 103*r* // y que si sa magestat no·s servia de anomenar general, no sabian a qui comanar dites galeras, y fins vuy encara sa magestat no és estat servit declarar; y que, axí, representavan a sa excel·lència

a. de matí *intercalat.*
b. *a continuació repetit* y per ço los digués.

lo mateix, y que sa èxcel·lència ya sabrà la penúria y falta hy ha de poder-se mantenir y provehir. Que fos servit scríurer a sa magestat, pus sabien lo que passava y veyen la impossibilitat, a més de la difficultat hy havia acerca de les nominacions que lo sereníssim príncep, generalíssim de la mar, y sa excel·lència havian fetes de general de dites galeres. Y que havian demanat al sereníssim príncep la part tocava a les galeras de aquest Principat de la presa de nau. Y tant que quant sa magestat havia menester les galeras per negocis universals, conforme la constitució enviava a demanar-les ab carta al consistori.

A les quals coses sa excel·lència en effecte replicant respongué que, en lo que tocava haver de scríurer a sa magestat lo que ses senyorias li deyen, era cosa impossibilitada, que si lo temps que sa magestat assenyala per haver de acudir les galeres per lo effecte sobredit fos llarc que admetés rèplica, no seria molt scríurer y replicar; però que essent tant breu lo temps que sa magestat assenyala, ho tenia per impossible poder-se fer. Y, quant al que toca a la incompetència de general de dites galeras, que quant estigan a punt per a poder anar, ell allanaria aqueixa difficultat, per quant ell en persona se embarcaria y aniria per cap tot lo temps que navegaria ab elles. Y a cap de algunas rèplicas dadas y respostas, vent la difficultat se li era representada y les rèplicas se li eren fetas, digué que folgaria molt se pogués acudir al servey de sa magestat, y que *ad impossibile nemo tenetur*. Y aprés de haver tingut aquest raonament, digueren a sa excel·lència que conferirien entre sí, y de la resolució pendrien tornarien resposta a sa excel·lència. Y, aprés, ab la mateixa cortesia, se despediren de sa excel·lència y se'n tornaren a la present casa ab lo mateix acompanyament.

103*v* Disabte, a XII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militar absent, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors don Francesc de Argensola, Francesc Joan de Vergós, los quals arribats devant la presència de sa excel·lència li explicaren la embaxada següent:

«Los deputats nos[a] han donat orde que de sa part diguéssem a vostra excel·lència que lo sereníssim príncep Filiberto los féu a saber de part de sa magestat, pocs dies ha, que havia de ser de son real servey que les galeres del General de Cathalunya se posassen a punt per anar ab les demés per spay de alguns dos o tres mesos, y que li significaren les difficultats se offerien per a poder-se posar en execució lo que sa magestat desijava, axí per no tenir resolució encara de sa magestat acerca de entregar les galeras, los quals tenen los deputats a son càrrec a·rrisc y perill per no haver-hy capità general, com per no tenir diners per a fer les provisions necessàries; y se offerien a fer tot lo que podrien fins a supplicar a sa magestat fos servit de proveir algun *socorro,* demanant-li també lo que és degut // 104*r* // a les galeras de la presa que·s féu en lo mes de octubre proppassat. Y perquè ne han ya de tot donada raó a sa magestat y confian que si sa magestat ha menester galeras per effecte universal, en benefici de la christiandat, los ho manarà scríurer y remoure les difficultats que de sa part li són estadas representadas, han de aguardar lo que sa magestat serà servit scríurer. Y, entretant, responen a vostra excel·lència lo mateix, y se offereixen fer quant los serà possible en acudir al servey de sa magestat».

E, tornats dits senyors, don Francisco de Argensola y Francesc Joan de Vergós, embaxadors, han referit a ses senyorias com ells havian reportada a sa excel·lència la sobredita embaxada, y havian liurada la còpia, y que sa excel·lència, oïda dita embaxada, los havia respost que havian fet bé los deputats de tornar-li resposta, que ell també havia demanades les galeres de part de sa magestat, y que en lo que sa magestat demana d'estes coses de importància requereixen promptitut, y no·s podie aguardar consulta ni resposta perquè podria arribar la occasió del servey de sa magestat y no fer-se lo que convenia. Y que, ab lo paper se li liurave, respondrie a sa magestat.

En aquest mateix die, féu relació en consistori misser Agustí de Lana, racional, com misser Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat y girat tot lo que ha comptat.

En aquest mateix die, los senyors oïdors de comptes y racional presentaren als senyors deputats ecclesiàstic y real lo ferrando paga igual, dient-los façan exigir los dèbits continuats en ell. Y, en continent, los senyors deputats presentaren aquell a misser Joan Baptista Cassador, exactor del General, present en consistori, // 104*v* // dient-li exigesca dits dèbits. E dit exactor respongué està prest y apparellat en fer son offici com sempre l'a fet.

Dilluns, a XIIII. Festa de Santa Creu.

Dimars, a XV. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat militar que havia molts dies se'n ere anat a sos llocs.

a. a continuació ratllat deputats.

[1615] Dimars[a], a XVI. En aquest die, Miquel Rovira, altre dels proms de la confraria dels mestres de aixa de la present ciutat, és entrat en // 105r // consistori, y allí en presència dels senyors deputats ha feta submissió, supplicant a ses senyorias fossen servits perdonar-li un descuyt en què era caygut, que com a altre dels proms de dita confraria, per sinistra informació li havian feta, havia fet pèndrer la persona de Joan Vidal, jove mestre de aixa qui treballava en la present casa de la Deputació. Y com ell, dit Miquel Rovira, no entenia que treballàs en la present casa ni per negocis del servey del General, informat que treballava en casa particular, lo féu pèndrer en virtut de les ordinacions de llur confraria que disposan que ningun mestres de aixa no gos treballar en part privada sinó en lo dressanal. Y, en continent que li és vingut a notícia que dit Joan Vidal treballava en la present casa de la Deputació y per negocis del General, és anat a fer-lo tràurer de la presó. Y, en continent, és acudit en presència de ses senyorias a fer esta submissió, supplicant a ses senyorias se servescan perdonar-li lo descuyt havia comès, que havent sabut, com ha dit, no haguera comès semblant excés. Y que, per ço, se offerie pagar al dit Joan Vidal los setze reals dels gastos havia fets per raó de sa captura, y estar a tota correcció de ses senyorias. E los senyors deputats, oïdas las raons de dit Miquel Rovira y attesa la submissió per ell feta y offerta de pagar los gastos havia fets lo dit Joan Vidal, lo han remès y absolt del descuyt havia comès en fer capturar al dit Joan Vidal.

Divendres, a XVIII. En aquest die, los senyors // 105v // deputats enviaren una embaxada, ab massas y ab la forma costumada, al excel·lentíssim loctinent general, anant ab cochos, per estar fora ciutat, a la torre de misser Astor, prop lo monastir de Jesús, per a explicar la qual anaren los senyors canonge Garcia, don Francesc de Argensola, Montserrat Mora. Y, essent allí, explicaren a sa excel·lència la embaxada següent: Qui[b] no és natural o nadiu del present Principat, no pot exercir jurisdicció alguna.

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat que, com a instància de algunas personas sian estats advertits que don Ferrando de Luna, pretenent tenir comissió de vostra excel·lència, ha fets alguns proceïments judicials en la ciutat de Tortosa y altres parts de Cathalunya contra alguns moriscos, pronunciant contra aquells sentències y altrament exercint actes de jurisdicció. Y com dit don Ferrando de Luna no sia natural ni nadiu en lo present principat de Cathalunya, y conforme constitucions ningú puga tenir offici ni delegació o comissió de jurisdicció ni altre sinó que sia de Cathalunya y nat dins Cathalunya, sens dispensació alguna; y, axí, se pretenga que tant la nominació y comissió per vostra excel·lència feta de dit don Ferrando de Luna com tots los proceïments y actes judicials per ell fets en dit nom serian nul·los y com a fets contra dites constitucions; que extrajudicialment supplicàssem a vostra excel·lència fos servit manar revocar y annul·lar la dita comissió feta de la persona de dit don Ferrando de Luna, y tots los proceïments per ell fets, restituint les parts y causas en lo estat estavan abans de dita comissió y proceïments, per observansa de dites constitucions de Cathalunya inconcussament observadas, // 106r // com confian del bon zel té vostra excel·lència en observar y manar observar aquellas.

E, tornats dits senyors embaxadors, han referit a ses senyorias com havian reportada a sa excel·lència la sobredita embaxada, y que sa excel·lència en effecte los ha respost que don Ferrando de Luna entenia havia seguit los órdens de sa magestat, y ell ho manaria mirar y, si havia excedit, ho manaria revocar y castigar a don Ferrando de Luna. Y que dubtava que aquest orde y execució de expel·lir los moriscos de Cathalunya no era segons les constitucions de Cathalunya sinó com a extraordinària y tocant a la capitania del General. Y que, ab tot, ho manaria vèurer y manaria tornar resposta.

106v Dijous, a XXIIII. En aquest die, hy hagué juncta de elets en la present casa, la qual és continuada a la fi de la següent jornada.

Divendres, a XXV. En aquest die, vingueren en consistori los magnífics misser Hierònim de Ollers y Honofre Vila, doctors en drets, assessor y advocat fiscal de la visita del General de Cathalunya contra los deputats y oïdors de comptes y officials del General[a] del trienni proppassat. Los quals han referit a ses senyorias com bé sabian ses senyorias que en lo discurs de la visita lo rey nostre senyor scrigué als senyors visitadors que no proceïssen ni fecen proceïments en la visita contra lo auditor dels delictes comesos per los veedor, proveedor, pagador y comptador de dites galeras, la qual en continent dits visitadors representaren al present consistori a fi y effecte de que·ls donassen son consell, favor y ajuda, conforme la obligació tenian en virtut del capítol 1 del nou redrés. En conformitat de la qual embaxada, aquest con-

a. vol dir dimecres.
b. Qui no és natural... jurisdicció alguna *interlineat al marge esquerre.*

a. a continuació ratllat propp.

sistori aconsellà a dits visitadors lo que podian y devian fer acerca de dit fet, que era lo contengut en un vot fet per los assessors y advocat fiscal de aquesta casa y altres doctors applicats. Y havent // 107r // volgut dits visitadors declarar sobre la querela que dits quatre officials havian fet contra dit auditor en dita visita lo que per dits assessors y advocat fiscal y doctors applicats havian aconsellat en aquest consistori, y a major cauthela havent pres parer de altres doctors graves, han entès ara de nou que sa magestat se seria sentit del que dits assessors y doctors applicats havian aconsellat. Y, en conseqüència de dit vot, dits visitadors havian declarat en dita querela; manant ab sa real carta a son loctinent general y doctors de les tres salas que proceís per procés de regalia contra dits visitadors y demés doctors que havian aconsellat. Y com aquest negoci sia més principal interès de aquest consistori y tan grave, com vostres senyories veuen, han resolt dits visitadors que·u representàssem a vostres senyories per·a·què sien servits, inseguint la disposició de dit capítol 1 del nou redrés, donar-los tot consell, favor y ajuda necessaris. Y que, axí mateix, se enviassen a cercar los demés visitadors que estarien fora per a poder deliberar lo que més convinga ab tota conformitat. Y perquè per aquestos negocis se haurà de gastar, sien servits vostres senyories manar girar en compte dels gastos de dita visita 1000 lliures, sous, per ara, que de tot ne rebran la mercè que sempre han acostumat rèbrer.

E ses senyorias los han respost que ells ho tractarien y tornarien resposta a ses senyorias, que en tot lo que porien farian totes les diligències possibles com bé tenen acostumat.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors de comptes y les personas dels tres staments, convocades en virtut del capítol del nou redrés, ab veu de pública crida del die de haïr, en la present casa de la Deputació, foren les següents: per lo stament ecclesiàstic los senyors prior de Cathalunya, // 107r // abbat Codina, ardiaca Lentorn, abbat Cruÿlles, comanador Miquel, lo canonge Guasch, canonge Garcés, canonge Garcia; per lo militar, los senyors don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, Joan Baptista Cassador, don Ramon de Gilabert, Francesc Cosma Fivaller, don Francisco de Erill, don Ramon de Calders, misser Joan Gaspar de Prat, don Joan Burguès y de So, Luis Boxadors, don Jaume Camps, Francesc de Oriz; // 108r // per lo real, los senyors conceller en cap de Barcelona, Montserrat Mora, misser Puigvert, misser Dalmau, misser Ollers, Raphael Rubí, Miquel Alemany. Als quals, de manament de ses senyorias, fou legida la proposició següent:

«Proposició: A 21 de febrer del corrent any 1615, convocaren en la present casa les personas dels tres staments, y representant los enormes delictes que·s feyan cada die en Cathalunya, en total ruïna de aquest Principat, demanàrem consell del que devíem fer per reparo de tants grans danys; aconsellaren-nos que enviàssem embaxada a sa magestat, fent-li saber ab ella axí los excessos que·s cometen, com la remissió hy ha en la justícia per a castigar-los, y supplicar-lo fos servit proveir de còngruo remey per la reintegració de tants danys en violació de moltes constitucions generals de Cathalunya, conforme aconsellarien personas dels tres staments que elegiríem. Y, inseguint la resolució dels braços, anomenaren devuyt personas dels tres staments en continent, y·ls supplicàrem nos // 108v // fecen mercè de advertir tot lo que convenia per al bon succés de la embaxada que entenien enviar. Y ab la brevedat que fou possible, tingueren a punt los advertiments eran menester, de tal manera que ab molta facilitat se pogueren despedir les instruccions per al embaxador. Y, encara que en lo temps que anaven posant a punt les instrucions anaren tractant de elegir embaxador, ab tot, per algunas difficultats se offeriren, se hagué de differir la elecció algun poc. Y, aprés de feta de la persona del abbat Puigmarí, se excusà ab occupacions de sa religió precissas y forçosas, y haguérem de anomenar altra persona, com ho férem, elegint al ardiaca Luis Doms, lo qual apenas fou fora de Barcelona quant tingué orde de sa magestat de parar en lo camí y tornar-se'n ab los motius que vostres senyories y missers veuran en les cartas de sa magestat. Vent nosaltres impedit lo camí de dita embaxada, de la qual speràvem tant bon fruyt en benefici dels notables danys y oppressions que supportam, ne donàrem raó als molt illustres concellers y Concell de Cent de la present ciutat, axí perquè·ns aconsellassen lo que devíem fer com per·a·què per part de la ciutat se fes lo possible en què sa magestat estigués enterat de la necessitat vigent de aquest Principat. Apparegué a dit Concell de Cent que devíem enviar persona per·a·què sa magestat entengués lo que ab dita embaxada se li havia de supplicar, y les forçosas obligacions nos havian mogut a enviar-la, y fos servit manar-la oir. Aparegué·ns convenient enviar lo magnífic misser Hieròn Soler, altre de nostres assessors y, axí, lo enviàrem ab les cartas y instruccions convenients. Havem tingut avís de que, al cap de alguns dies que és estat en Madrit, se li ha fet manament de part de sa magestat que dins tres dies isqués de la Cort, y dins quinze dies se presentàs devant del loctinent

general de sa magestat en aquest Principat, y dins altres quinze dies reportàs allí lo acte // 109r // de la presentació, a pena de dos mília liures pagadores de béns propris. Y que dit Soler en continent se'n és vingut sens aguardar orde nostre y sens donar-nos avís de dit manament, per·a·què tinguessen lloc de supplicar a sa magestat lo més convenient. Y per no haver donat est avís y ésser-se'n vingut sens orde, ha apparegut manar-li se abstingués de venir en consistori fins altra cosa fos proveït. Y tenim per cert que al ardiaca Doms se li havia fet altre consemblant manament. Desijam acertar en lo progrés de aquesta embaxada, per lo que ha de ser de tanta utilitat lo bon èxit d'ella. Y, axí, supplicam a vostra senyoria y missers sien servits aconsellar què devem fer, axí en reparo del gravamen aportan dits manaments com en la bona direcció de dita embaxada.

Oïda la dita proposició y donant raó ses senyorias als senyors de dita congregació de la resolució feta lo die de haïr en congregació de elets, fonc resolt per los senyors de dita congregació de enviar al savi Concell de Cent, que per dit effecte estava junctat, la embaxada devall scrita, y dita proposició y letras, per·a·què·ls aconsellassen lo faedor en dits negocis, per ésser de tanta importància y qualitat. Y, axí, lo senyor conceller en cap se'n anà a casa de la ciutat, dient que ell havia de assistir en lo Concell de Cent, que per dits y altres negocis graves estava ajunctat, e que ell avisaria quant seria[a] hora que vaja dita embaxada. Y, axí, se'n anà ab lo sòlit acompanyament.

E, poc aprés, tenint avís de dit senyor conceller y dels demés sos companys com la dita embaxada podia anar, per estar lo Concell junct, los senyors deputats, ab parer de dites personas dels braços, enviaren per fer // 109v // dita embaxada a dits senyors concellers u Concell de Cent los senyors, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat Codina, canonge Garcia, canonge Guasc; per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet; per lo real, los senyors misser Hieònim de Ollers, misser Hieònim Puigvert, Raphael Rubí. Als quals donaren orde de explicar la embaxada següent:

«Embaxada als senyors concellers y Concell de Cent. Los deputats del General de Cathalunya, a 21 // 110r // de febrer del corrent any 1613, convocaren les personas dels tres staments y representant los enormes delictes que·s feyan cada die en Cathalunya en total ruïna de aquest Principat, demanaren consell del que devian fer per reparo de tant grans danys. Aconsellaren-los que enviassen embaxada a sa magestat», etcètera, face's constar la proposició dalt insertada *usque* «com en totes occasions se han offert y los han fet mercè».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias y a la dita congregació com ells han explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E que los senyors concellers los han respost que ells tractaran dit negoci y tornaran resposta, aprés, del que·s deliberarà, a ses senyorias.

E, poc aprés, vingueren ab embaxada per part de dits senyors concellers y Concell de Cent los magnífics mossèn Joseph Cescases, Raphael Laudes, los quals aportaren còpia de la deliberació feta per dit Concell de Cent en dits negocis, la qual és del tenor següent:

«Deliberació del savi Concell de Cent celebrat a XXIIII de setembre 1615. Que lo fet proposat sia comès, segons en lo present Consell ho comet, als magnífics concellers y a setze personas, quatre de cada stament del present Concell, anomenadores per dits magnífics concellers per·a·què conferescan ab los senyors deputats y personas per ses senyorias elegidas o elegidores, y tracten y apunten lo que·ls apparexerà faedor // 110v // per reparo de dits agravis. Y lo que apunctaran y resoldran, ho representen al present Concell perquè en aquell se puga pèndrer la resolució més convenient en benefici de dit negoci. Y que de la present deliberació sien fets sabidors los senyors deputats, en resposta de la sobredita embaxada feta al present savi Concell.

Y, aprés, dit die, lo dit senyor conceller en cap tornà en dita congregació dient com ell havia consultat dits negocis de dita proposició ab sos companys y ab alguns cavallers y ciutadans, com és acostumat. Y, axí, dix son vot era estat resolt allí entre ells, y començà de votar acerca de dites cosas, e aprés de haver votat ell votaren los demés de dita congregació per son orde, discutint dits negocis ab molta maduresa y consideració. Y aprés de haver votat tots y dit son parer, la major part y quasi tots foren de vot y parer que, atesa la gravedat e importància del present negoci, lo qual[a] requereix molta discució y no apparria bé ni seria acertat resòlrer-lo de prompte, sens primer pilotejar-lo molt; que, per ço, la present ciutat y los senyors concellers en nom d'ella, aconsellan als senyors deputats que sian servits ses senyorias que les personas tenen ya nomenadas o las que·ls apparexerà no-

a. a continuació ratllat raó.

a. a continuació ratllat molt.

menar, ab la brevedat possible se conferescan ab las que la present ciutat té nomenades y tracten y apunten tot lo faedor, en benefici y bona direcció de dit negoci, no llevant-ne la mà fins s'i haja presa alguna bona resolució.

Oït lo dit consell y parer per ses senyories de dites personas dels tres staments, anomenaren per dits negocis les matexes devuyt personas últimament anomenades //111r// affigint-n'i tres de més, ço és, lo senyor prior de Cathalunya, don Joan Burguès y de So y misser Hierònim Puigvert, ciutadà, donant orde que sian convidats per a demà de matí en consistori.

Licet hic[a]. Dit die, dijous, a XXIIII. En aquest die, se junctaren en la sala gran del consistori los senyors deputats y oïdors y persones eletas devall scritas en què foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Lentorn, canonge Garcia, sacristà[b] Coll, comanador Oluja; per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francisco de Erill, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola; per lo real, los senyors mossèn Barthomeu Sala, ciutadà, conceller[c] segon de Barcelona, // 111v // misser Pere Aÿlla, Montserrat Mora, Bertran Dezvalls. Als quals fonc feta la proposició següent:

«A 21 de febrer[d] del corrent any 1615, convocàrem en la present casa les persones dels tres staments», etcètera, sia insertada segons és en la jornada atràs de 25 del mes de setembre corrent.

Oïda dita proposició, la major part de dites personas eletas són estats de parer y aconsellaren a ses senyorias que·s servissen ses senyorias enviar embaxada als senyors concellers de la present ciutat per·a·què·s servescan juntar[e] Concell de Cent y, junctat, representar lo estat en què està lo present Principat y lo que ha passat fins ací, y també al molt reverent Capítol. Y junctar braços representant lo que se és proposat en lo present ajust, y també als demés que aparega convenir per·a·què lo negoci puga encaminarse al servey de Déu y de sa magestat y benefici de aquest Principat, com se desija.

E, en aprés, los senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer, ho feren a saber als magnífics concellers de la present ciutat, archabisbe y Capítol, enviant dos cavallers a quiscú, per·a·què ajuden afavorir estos negocis, axí ab letras com altrament. Y que dits concellers sian servits junctar Concell de Cent lo més que pugan perquè tenen necessitat de fer-los una embaxada.

112r Disabte, a XXVI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors cridarem en son consistori les personas eletas devall scritas, en què foren les següents: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Lentorn, sacristà Coll, canonge Garcia, comanador Oluja, comanador Turell; per lo militar, los senyors don Bernat de Pinós, don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola, don Francisco de Erill; //112v// per lo stament real, los senyors conceller segon mossèn Barthomeu Sala, misser Pere Aÿlla, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora, misser Hierònim Puigvert. Als quals fonc proposat per ses senyorias la determinació feta lo die de haïr en braços, y legit allí lo consell d'ells. Oïdas les dites coses per dits senyors de dita congregació, y aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y discusió, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que apparexeria bé que ses senyorias se servissen, ab tot lo secret y ab la prestesa y diligència possibles, enviar un cavaller o ciutadà allà ont sa magestat se trobàs, ab letras particulars per sa magestat y per les personas apparexerà a propòsit, supplicant-lo sia de son real servey oir estos sos vassalls, donant-li raó del agravi se ha fet en manar tornar al doctor Hierònim Soler, qui era anat a donar raó de les causas perquè se li[a] envià la embaxada. Y que·s suppliqués a la ciutat se servesca anomenar altra persona per lo mateix effecte, y se done avís a les universitats y capítols per aquè se servescan, en conformitat, scríurer a sa magestat. Y també fer avisar als capítols, monastirs y iglésias a effecte de que façan pregàrias perquè lo negoci vaja encaminat al servey de Déu y de sa magestat y benefici de aquest Principat.

113r E, en continent, per part de ses senyorias, inseguint dit consell, los senyors Francesc Cosma Fivaller y misser Pere Aÿlla són anats en casa de la ciutat a reportar als senyors concellers y setzena, per dit effecte per lo Concell de Cent elegida, lo pensament se havia tingut en lo present ajust.

E, tornats dits senyors Francesc Cosma Fivaller y misser Pere Aÿlla de dita reportació, han referit a ses senyorias y demés elets com havian reportat a dits senyors concellers y setzena lo pensament se havia tingut en lo present ajust, y

a. licet hic *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* Oluja.
c. *a continuació ratllat* en cap.
d. *a continuació ratllat* 1615.
e. juntar *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* ha.

[1615]

que los senyors concellers y setzena los havian oït ab molt bon *aplauso,* dient que allí ho tractarian y tornarien resposta a ses senyorias y mercès.

En aquest mateix die, després dinar, estant ajunctats los senyors deputats y oïdors de comptes, junctament ab les personas eletas per los negocis de sobre y baix scrits, en consistori, són arribats los senyors Raphael Laudes, ciutadà, y Hieònim Rubió, donzell y doctor en drets. Los quals, de part dels senyors concellers de la present ciutat y setzena per ses magnificències elegida, en virtud de deliberació del savi Concell de Cent, han referit a ses senyorias y personas eletas com a dits senyors concellers y setzena havia apparegut bé lo pensament se havia tingut en lo present ajust acerca de anomenar persona qui, ab tota diligència, anàs a representar a sa magestat lo prejudici gran ha rebut aquest Principat del mandato se ha fet al dit misser Hieònim Soler, assessor del General, y que havia aparegut que la persona que havia de anar, per llevar inconvenients, anàs en lloc de síndic.

E los senyors deputats han respost a dits senyors embaxadors // 113*v* // que agrehïen molt la mercè los havian feta los senyors concellers y setzena del bon advertiment, y que ho tractarien en lo present ajust, y del que resolrien ne darien avís a dits senyors concellers y setzena.

E, anats que foren dits senyors embaxadors, los dits senyors deputats proposaren a dits senyors elets lo que per part dels senyors concellers y setzena se era referit. E, pilotejat lo negoci entre sí, ha apparegut que anant la persona que ha de anar ab títol de síndic, com se havia referit per part dels senyors concellers y setzena, seria contrafer a constitucions y capítols de Cort, y seria fer cosa nova y inusitada, y poria ser molt més danyosa al Principat. Y, axí, que la persona se ha de anomenar se anomèn ab la brevetat possible, y vaja en continent sens detenir-se, que la dilació poria danyar molt al negoci.

E, en continent, los senyors Francesc Cosma Fivaller y Pere Aÿlla, de part de ses senyorias y demés senyors del present ajust, anaren en casa de la ciutat a reportar als senyors concellers y setzena lo sobredit pensament, y representarlos lo inconvenient hi hauria de que la persona havia de anar vaja ab títol y nom de síndic.

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias y demés senyors del present ajust com havian reportat a dits senyors concellers y setzena lo que se havia tractat en lo present ajust, y que després de haver allanadas algunas difficultats, axí en la conferència se havia de fer com en lo demés se havia tractat allí, havian respost que allí ho tractarian, y que·s servissen ses senyorias y missers no disgregar-se, que en continent ho haurien tractat los tornarien resposta.

114*r* E, a cap de poc, tornaren ab embaxada de part de dits senyors concellers y setzena los matexos senyors Laudes y Rubió, y han referit a ses senyorias y missers com los senyors concellers y setzena havian pilotejat lo negoci se'ls era estat reportat poc havia, y que havian consideradas les raons se'ls eran estades referidas, y desijaven donar gust a ses senyorias y missers, y que tenian per molt lo parer de ses senyorias y missers, y que demà junctarien en Concell de Cent, al qual donarian llarga raó de tot perquè lo negoci puga anar encaminat de la manera se desija.

Diumenge, a XXVII. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al Concell de Cent, qui estava junt, los senyors ardiaca Lentorn, don Francesc de Argensola, misser Hieònim Puigvert, anant ab massas grans y bon acompanyament, y allí foren ben rebuts com és acostumat. Y, arribats allí, explicaren en dit Concell, de paraula, la embaxada que per ses senyorias los era estat dit[a] com per ses senyorias y les persones[b] eletes y les setze personas per lo savi Concell deliberadas elegir havian presa resolució o apuntament, ab gran conformitat acerca dels negocis concorrents, dels quals appar en la jornada del dia de haïr. Y, axí, supplican a ses magnificències y savi Concell sien servits en deliberar lo que millor apparega // 114*v* // convenir en benefici de dits negocis y del Principat, supplicant los sian servits de acudir a la gran necessitat de dits negocis ab la brevetat que la qualitat d'ells requereix, com en semblants occasions tenen acostumat.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han fet dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y que·ls han respost que ho tractarien y tornarien resposta.

E, en aprés, lo mateix die, vingueren en consistori per part de la ciutat los magnífics misser Hieònim Fivaller, Raphael Laudes, dient en effecte a ses senyorias com lo savi Concell de Cent havia deliberat acerca de la embaxada se'ls ere feta, e que havian lloat y approvat tot lo fet y apunctat per dites personas eletas y setzena. Y, axí, estavan prests y apparellats scríurer totas las letras sien menester per dit effecte, y també ha-

a. *a continuació ratllat* y en effecte.
b. y les persones *interlineat al marge esquerre.*

vian confirmada la dita setzena per tot lo que convindrà acerca dits negocis, ab referiment al mateix Concell.

Fonc-los respost per ses senyorias ab gran agreïment de la mercè se li feya, supplicant-los que dites coses se fecen ab la diligència possible conforme estavan apuntadas.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors proceïren a fer nominació de embaxador per al rey nostre senyor acerca de dits negocis, com appar en libre de Deliberacions a la jornada corrent.

115r Dimecres, a XXX. Festa de sant Miquel, arcàngel.

Octubre

Dijous, lo primer. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes del General // 115v // de Cathalunya tramesos a demanar per part del excel·lentíssim senyor loctinent general de sa magestat en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, lo die de haïr, per a la present hora, acompanyats de molts officials, ab diversos cochos, se conferiren en la torre o casa del doctor misser Hierònim Astor, la qual té situada en lo carrer dit de Jesús, fora los murs de la present ciutat, a ont dins de una estància de dita casa y ajagut en un llit, trobaren a sa excel·lència. Y fet lo degut acatament per ses senyorias, se assentaren ab sengles cadires que allí estaven a punt y, assentats, per sa excel·lència los fonc referit com sa magestat havia scrita una carta ab la qual li ordenava y manava que avisàs al consistori dels deputats de Cathalunya com don Pedro de Toledo, per orde de sa magestat, havia de anar per cosas del servey de sa magestat, y que dos galeras de Gènova estavan al moll de la present ciutat per dit effecte, y que dits deputats posassen a punt les galeres de aquest Principat per·a·què anassen junctament ab les altres per acompanyar a dit don Pedro de Toledo. Y que, per ço, per part de sa magestat los ho encarregava y pagaria, que ab la diligència los fos possible manassen posar a punt dites galeres, perquè entenia que dins breu temps dit don Pedro se trobaria en los Alfacs, a ont se entenia se embarcaria per anar a ont sa magestat li ordena. Y, oït per ses senyorias lo que sa excel·lència los ha referit, per lo senyor deputat ecclesiàstic en veu dels demés del consistori li fonc ab llarc raonament representat los inconvenients hy havia de poder acudir al desig gran té lo consistori en cosas tocan[a] al servey de sa magestat, axí per la impossibilitat de diners per manteniments y altres cosas necessàrias per posar a punt dites galeras, com per no saber a qui comanar les galeres per falta de general o persona legítima // 116r // per poder-les comanar, conforme diverses vegades se ere supplicat a sa magestat ab diverses cartas, y fins <y fins> ara no tenen resposta. Y, per ditas causas y raons, estan impossibilitades de poder acudir al desig gran tenen de servir a sa magestat.

Divendres, a II. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors canonge Garcia, don Francesc de Argensola, Hierònim Puigvert, als quals donaren orde[a] de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència, en resposta del que vostra excel·lència lo die de haïr los digué, que no·ls és estat possible servir a sa magestat en les galeres que ab sa real carta los demana per passar a Itàlia lo marquès de Vilafranca, per estar dites galeres per ara impossibilitadas de navegar per raó de sa gran pobresa, causada de no haver pogut continuar las presas de vexells de enemics, com havian fet en lo principi de aquest trienni, per haver // 116v // tingut de assistir molts mesos fa a la real de Hespanya, que està en lo port de aquesta ciutat, sens haver-los donat lloc que fecen les presas podian fer; y, encara, de les que han fetas en campanya de las de Hespanya, no havent-se'ls dat la part se'ls devia; ajudant també molt a impossibilitar-las las nominacions encontradas se han fetes de general d'ellas, com ho tenen dits deputats representat a sa magestat perquè·ls tinga per excusats en no haver pogut acudir a son real servey, com desijan. Y també nos han ordenat supplicàssem a vostra excel·lència fos servit pèndrer resolució y respòndrer en lo que se supplica a vostra excel·lència manàs revocar los proceïments fets per don Fernando de Luna».

E, tornats, han referit a ses senyorias com havian representada a sa excel·lència la embaxada, y que sa excel·lència los havia, en effecte, respost que, quant en lo negoci principal de la resposta se li tornava acerca de les galeras, que ell ja·u tenia per entès, y ab paraulas molt aspras havia respost en effecte que[b] ell entén que los drets abastan, y que procuren en donar-hy remey perquè sa magestat voldrà enténdrer y posar la mà

a. al desig...en cosas tocan *interlineat al marge esquerre.*

a. orde *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* allende.

[1615] en lo negoci y assanear-se d'ell[a]. Y que ya sabia sa excel·lència que los drets vells y nous estan imposats per sustento de galeras y per custòdia dels camins de ladres. En lo negoci de don Fernando de Luna, que ell entenia que havia fet son offici com los demés, y u manaria vèurer y tornaria resposta.

Disabte, a II. En aquest die[b], ajunctats en consistori los senyors deputats y oïdors de comptes y // 117r // tractant acerca los negocis devall scrits, votaren quiscú y digueren son parer[c] en la forma següent, ço és: lo senyor deputat ecclesiàstic dix que és de parer que, attenent y considerant que per part de aquest consistori se han fetes embaxadas al Concell de Cent per los negocis concorrents de la embaxada se ha de fer a sa magestat, demanant concell, favor y ajuda a dit Concell de Cent; y attès que per part dels magnífics concellers ere estada feta embaxada lo die de haïr en aquest consistori demanant tinguessen a bé de anomenar dos personas per conferir ab altres dos[d] la ciutat anomenaria perquè poguessen apunctar les instruccions y cartas que per raó de dita embaxada se han de fer; y attenent, axí mateix, que aquest consistori féu nominació, en conformitat de la ciutat, de dos personas, ço és, dels senyors don Joan Burguès y don Francesc Argensola, y aprés de ser feta dita nominació haver pretès la ciutat que la primera juncta havian de tenir les <les> dites quatre personas[e] eletas havia de ser en casa de la ciutat; y consultats los magnífics assessors y los mateixos senyors don Joan Burguès y don Francesc de Argensola, y haver-nos aquells aconsellat que, per benefici del negoci, no convenia entrar en mèrits de justícia ni decidir lo cas en punt de dret, y per no encontrar-se ab la ciutat convé aderir a sa voluntat; y que podian anar la primera vegada en casa la ciutat y després venir tots quatre a esta casa per clòurer lo faedor; per ço, és de vot y parer, inseguint lo bon consell y parer de dits assessors y ditas personas eletas, que la primera juncta tingan en casa la ciutat y l'altra en aquesta casa, y que açò se haja fer a saber a dits senyors concellers. // 117v // Lo senyor deputat militar és de parer que les personas eletas, per a tractar lo negoci de les cartas se han de fer per a sa magestat, y dites personas per lo negoci de la embaxada per a Cort anomenades en casa la ciutat, attès que lo negoci que·s tracta és molt notori en la casa de la Deputació y sempre han acostumat fer les cartas y instruccions en dita casa, y que, inseguint lo mateix costum, feren alguns borradors de cartas per a sa magestat y altres; y que per cortesia y perquè diguessen son parer los senyors concellers y setzena, los enviaren dits borradors, pregant-los advertissen lo que·ls apparria se devia de emendar, y aprés de posadas en son punt manassen scríurer en conformitat; y que havent los senyors concellers y setzena enviat a dir per sos embaxadors, ab tanta resolució, que no estavan com los apparria devian estar, y que desijaven hy entrevinguéssen personas de la setzena; y havent-los per més cortesia que·y entrevinguéssen, y axí mateix havent-los avisats com lo consistori, ab los dos cavallers anomenats, los estarian aguardant als nomenats per la setzena per·a·què juncts ordenassen les cartas y scripturas; que haver pretès los concellers que anassen a casa de la ciutat a fer dit exercici era de gran desautoritat del consistori y cosa may usada en semblant cas de embaxada y ordenar cartas y instruccions, sinó pròpia de fer-se en presència del consistori y en la Deputació; y, per ço, no consent que·s fes tal novedat tant prejudicial, y desauctorizar axí al consistori com a les personas de aquell, sinó que los anomenats per los concellers y setzena vinguen al consistori, o que en la casa de la ciutat apunten lo que los // 118r // apparrà se deu fer llevar o afegir a dites cartas, o façan per sa part lo que per a favor del negoci voldran fer; y que en ninguna manera lo consistori deu dexar de sa mà y de sa presència lo fer y ordenar les cartas y scripturas de dita embaxada, pus ells són los que fan y los que firman y deliberan lo que·s scriu, y fins avuy ho han fet perpètuament, encara que hajan ademés advertiments de la ciutat o altres, y aquest és son vot. Lo senyor deputat real és del vot y parer del senyor deputat ecclesiàstic. Lo senyor oïdor ecclesiàstic és del mateix del dit senyor deputat ecclesiàstic. Lo senyor oïdor militar és del mateix vot. Lo senyor oïdor real que·s aturava acordi per a demà.

Diumenge, a IIII. Festa de sant Francesc. En aquest die, anaren los senyors deputats consistorialment en la yglésia de Sant Francesc, convidats per los frares de dit monastir, y estigueren en son lloc acostumat, y al entrar y exir foren ben rebuts y acompanyats per los matexos frares, com és acostumat.

118v Dimars, a VI. En aquest die, se junctaren les personas eletas, ço és, dos de la Diputació y dos de la ciutat per los negocis concorrents de la embaxada de Madrit.

Dimecres, a VII. En aquest die, se junctaren los dits quatre elets en la <de> Deputació per dits negocis.

a. d'ell *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* tract ajudar.
c. son parer *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* de.
e. *a continuació ratllat* junctas.

En aquest mateix die, arribà[a] lo magnífic misser Bernat Sala, deservint l'offici de advocat fiscal del General, qui ere anat per orde dels senyors deputats a Castelldefels a effecte de representar al príncep Philiberto, generalíssim del mar, que fos servit donar la part tocava a les galeras del General de Cathalunya de la presa se féu en lo mes de[b] proppassat de un vexell de moros que prengueren, junctament ab algunas de Hespanya; y que havia explicada dita embaxada a sa altesa, y que en effecte li havia respost *«que él mandaría a sus officiales que diessen y entregassen luego la parte tocante a dichas galeras por razón de dita presa.»*

119*v* Dimecres, a XIIII. Mort[c] del excel·lentíssim loctinent general en aquest Principat y comtats. En aquest die, a les sinc horas després dinar, donà la ànima a Déu lo excel·lentíssim don Francisco Hurtado de Mendoça, marquès de Almaçán, loctinent de sa magestat en lo present Principat y comtats, aprés de haver rebut tots los sagraments de la Iglésia. Fou sa mort en una casa de misser Hieròmim Astor, cerca del monastir de Jesús[d]. *Cuis anima requiescat in pace.*

120*r* Dilluns, a XVIIII. Funeràrias[e]. En aquest die, a les nou horas de matí, la senyora marquesa de Almaçán, muller que fou del dit marquès de Almaçán, envià a convidar per dos comissaris als senyors deputats y oïdors, qui estavan en son consistori, lo senyor deputat militar absent d'ell y de la present casa, dient-los fossen servits en fer-li mercè de acudir a les funeràries que en aquest matí se havian de fer en la iglésia del monastir de Jesús, fora los murs de Barcelona, del excel·lentíssim marquès de Almaçán.

E, poc aprés e o en continent, tractant dits senyors deputats y oïdors acerca de dita embaxada a ells feta, consultaren dit negoci ab los magnífics concellers de la present ciutat per a enténdrer y saber d'ells quin lloc se'ls donaria allí en la iglésia, amostrant los dos exemplars que en semblants occasions se són trobats en los Dietaris de la present casa, lo hú a 8 de janer del any 1539, de les funeràries de don Federic de Portugal, loctinent de sa magestat en lo present Principat, y l'altre a 17 de octubre de 1553, de les funeràries del marquès de Aguilar, també loctinent de sa magestat. Les quals, totas dos, foren en lo monastir de Jesús, fora los murs de Barcelona, // 120*v* // assistint allí dits senyors deputats y oïdors dins la reixa del altar major de dita iglésia, a la part de la Epístola, y a la part del Evangeli estava lo governador y doctors del Real Consell, y baix, en lo mig de la iglésia, entorn del túmol, estavan los magnífics concellers de Barcelona ab los demés del dol. Dient-los que sempre y quant los donassen lo mateix lloc y no·y hagués novedats, acudirien allí.

E, aprés de moltes dades, rèplicas y respostas hy hagué entre dits senyors deputats y concellers per algunas personas y cavallers anaven y venian per dits negocis, los fonc enviat a dir per dits magnífics concellers que no tenian remey dits senyors deputats de pèndrer dit lloc demanaven, per ço que los doctors del Real Consell havian determinat de no anar en ditas funeràrias. Y lo governador, qui vuy és don Aleix de Marimon, havia de estar ab dits concellers, baix. E que dit governador y dits concellers estarian a la part del Evangeli, a la part del túmol. E que dits senyors deputats porian estar a la part de la Epístola. Y també volgueren enténdrer ses senyorias de dits concellers si dit governador estaria ab cadira y *almoada,* com se entenia hy solia estar. E dits senyors concellers tornaren resposta com ells tenian entès y certificat com dit governador no tindria cadira, més que de *almoada* no·u podian certificar nin tenian certitut alguna. E, entesa per ses senyorias las ditas respostas, y vists los dits exemplars e consultats dits negocis ab algunas personas antigas, cavallers, y ab los assessors y alguns officials antics de la present casa; considerant que dits doctors del Real Consell no anavan en dites funeràries e que no se'ls donava son lloc conforme fins ací se és acostumat donar, e que fora de la present ciutat los deputats han acostumat tenir <lo> sempre lo millor lloc, com consta per diversos Dietaris de la present casa; // 121*r* // y, axí, considerant ésser menys inconvenient deixar de anar a dit enterro que no tenir encontre y debats ab lo senyor governador y ni altres, perquè poria ser hy hagués; y per fugir a novedats, y altrament per les raons sobredites y ésser lo temps molt curt, que ya la professó caminava; determinaren en no anar en ditas funeràrias, sinó que, al després dinar, anaren consistorialment a visitar dita senyora marquesa en sa casa, acompanyats de tots los officials molt ben endolats, com de fet s'i anà lo mateix die, després dinar, a les quatre horas, anant tots ab ses gramalles bonas de dol, y los senyors deputats y oïdors anavan ab falda alsada. Y, arribats allí, li donaren lo pèsame, fent-li moltas offertas, estant tots y dita marquesa de peus per no haver-hy cadiras altas. Y dita marquesa los respongué ab molta cortesia y agreïment.

a. arribat *al manuscrit.*
b. *a continuació un espai en blanc de 16 mm*
c. mort del excel·lentíssim.... y comtats *interlineat al marge esquerre.*
d. *a continuació ratllat* cerca del.
e. funeràrias *interlineat al marge esquerre.*

A les quals coses consentí y adherí dit senyor deputat militar, consultadas ab sa mercè per lo scrivà major del General. E lo dit senyor deputat militar anà també a dita visita feta lo després dinar.

E lo sobredit die, de matí, se féu la professó de ditas funeràrias, anat-hy en la professó lo reverendíssim bisbe de Barcelona, Capítol y clero de la Seu, y totas las parròchias y monastirs, partint de sa casa del carrer Ample a ont lo havian tornat després de mort, fent-li allí totas las parròchias y monastirs quiscun dia abans del enterro, per tres dias abans, absoltas, com és acostumat. Anant dita professó per lo carrer Ample, Cambis, Born, carrer de Moncada, Bòria, Libraterie, plaça de Sant Jaume, plaça Nova, plaça de Santa Anna, y de aquí a Jesús. Anavan molts endolats derrera lo cors, y governadors y concellers derrera del cors.

121v Dimecres, a XXI. En aquest die, vingueren en consistori los magnífics senyors misser Miquel Salbà y de Vallseca, regent la Real Cancelleria, misser Hieònim Senjust, misser Joan Gallego y misser Joan Magarola, doctors del Real Consell, cridats per ses senyorias acerca del negoci de don Berenguer Doms, qui pretén ésser general de les galeres del General, per demanar-los consell del faedor dits negocis, y axí·ls feren informar del fet per los magnífics assessors del General. Y, aprés, los enviaren còpia dels papers que fan per dits negocis. Al venir y tornar-se'n los acompanyaren dos oïdors ab les massas xicas, per ésser-hy lo senyor regent, com és acostumat. En lo consistori estigueren assentats devant dels senyors deputats, ab filera, y los assessors y advocat fiscal a la part de ses senyorias.

Dijous, a XXII. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Raphael Ferrer, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha pagat tot lo que ha comptat, y feta la dita relació anà a col·lectar per ell, per sa indisposició, mossèn Damià Guardiola, mercader de Sant Feliu de Guíxols.

122v Dimecres, a XXVIII. Festa de sant Simon y Judas, apòstols.

123r Novembre MDCXV

Diumenge, lo primer. Festa de Tots Sancts.

Dilluns, a II. Comemoració dels defuncts.

Dijous, a V. Festa de sant Sever, bisbe de Barcelona.

124v Dimecres, a XVIII. Festa de la edificació de la Seu de Barcelona.

125r Dimecres, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir.

125v En aquest die, anà lo consistori, ab ses massas ben acompanyats, al monastir de Santa Catherina convidats per los frares de dit monastir. Estigueren en les cadires del cor de la part de la trona.

126r Dilluns, a XXX. Festa de sant Andreu. En aquest die, se féu extracció de concellers y obrers de la present ciutat. Foren extrets: consellers, mossèn Joan de Gualbes, donzell, Joan Amat, mestre doctor en medicina, mossèn Raphael Çafont, ciutadà, misser Francesc Sala, mercader, mossèn Amador Vilar, droguer; obrers, misser Hieònim Miquel, doctor en drets, ciutadà, mossèn Caries Frexa, mercader.

126v Dezembre MDCXV

Lo primer. En aquest die, havent rebut los senyors deputats una real carta de sa magestat a ells enviada per lo spectable don Alexos de Marimon, portantveus del general governador en lo present Principat, la qual ací baix serà continuada, y havent-los enviat a dir com los havia de explicar la creença d'ella per orde de sa magestat, y axí que acudissen en sa casa per entendrer aquella, la qual carta és del tenor següent: *«A los venerables nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya. El rey. Diputados, a don Alexos de Marimón, portantvezes de mi general governador en esse Principado, he mandado scrivir lo que dél entenderéis acerca la resolución que he tomado sobre la forma del govierno dessas galeras, en el entretanto que estoy mirando lo que más a mi servicio conviene en la provisión de persona para capitán general dellas o que las govierne. Encargo y mandoos que, dándole entera fee y creencia, executéis y cumpláis la orden conforme os la declarare, que es mi real intención y mi voluntad que se observe. Que a más de ser la que conviene, seré en ello de vosotros muy servido. Data en Irún, a X de noviembre MDCXV. Yo, el rey. Don Franciscus Gassol, protonotarius. Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit Comes, Generalis thesaurarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Martinez Bocelm, regens.*

127r E, oïda dita carta y consultada aquella ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, y consultat dit negoci ab alguns officials antics de la present casa y altres personas, dient-los si en semblants occasions o altres lo consistori ere anat en casa de dit senyor governador, y havent

també fet cercar moltíssims Dietaris de grans anys atràs, y no trobant-se semblants exemplars; donaren orde als dits assessors y advocat fiscal que·ls aconsellassen què és lo que deuen fer en dits negocis sens contrafer a constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos, styls de la present casa, donant-los son vot y parer en scrits. Per execució de les quals cosas, dits assessors y advocat fiscal los dónan son vot y parer en scrits, lo qual és del tenor següent:

«Consultat lo doctor infrascrit, altre dels assessors ordinaris de la Deputació, per los senyors deputats del General de Cathalunya si haventlos enviats a demanar lo senyor don Aleix de Marimon, governador de Cathalunya, anant la governació vice-règia, per explicar-los la creença de una carta de sa magestat scrita al consistori dada en Irún a 10 de noembre 1615, tenen obligació de anar consistorialment a oir la explicació de dita creença, o si aquella se ha y deu fer ab altra forma; vista la real carta y haguda conferència y tractat ab lo altre magnífic assessor y advocat fiscal del General; attès que fetas las degudas diligències en sercar exemplars en lo archiu de la casa de la Deputació no ha pogut constar de algun acte positiu que los senyors deputats sian anats consistorialment en casa del senyor governador, anant la governació vice-règia, ni altrament, *etiam* per causa que fos necessària y forçosa; ans bé lo contrari, ha constat ésser de stil, ús y pràctica y consuetud referida per Antoni Lombart, scrivà major que fonc de la Deputació, en lo libre que féu de styls y pràcticas de aquella, que en absència del senyor rey // 127*v* // primogènit y de son loctinent general, y axí anant la governació vice-règia, havent-se los senyors deputats de vèurer personalment ab lo senyor governador acostuma de anar un deputat o dos oïdors de part de tots los altres en casa lo senyor governador pera tractar lo negoci occorrent; lo qual styl és cert e indubitat que comprèn lo cas occorrent, perquè encara que la causa que posa Lombart en aquell és quant per occasió de observansa de constitucions de Cathalunya los senyors depurats han de tractar ab lo senyor governador, y axí causa diversa de la que occorre en saber la explicació de la creença de la carta de sa magestat; no res manco, attenent y considerant que aqueixa causa en lo styl s'és posada causa exemple, la qual no restreny la regla, ans bé la declara tenint attendència a la intenció del styl, que és quant per causa necessària, sens restrènyer-se a una ni a altra, los senyors deputats han de tractar ab lo senyor governador, y que tant necessària causa és la expressada en lo styl com la que resulta de la carta de sa magestat; y encara més, conforme de les attendències y <y> motius subsegüents se veurà, se ha necessàriament de dir que lo dit styl comprèn lo occorrent cas; attès més avant que sa magestat ab sa real carta no mana ni diu als senyors depurats vajan consistorialment a enténdrer del senyor governador la explicació de dita creensa, en lo qual cas se ha de crèurer ha volgut sa magestat que la creensa fos explicada segons los usos y styls de la casa de la Deputació, que en ella són y tenen força de ley, *quia dominus rex ea tantum velle presumitur que juris sunt, et talis presumitur mens regis qualis est legis;* attès no res manco que la creensa la pot lo senyor governador explicar, no sols ab la forma del styl dalt referit, sens obligar als senyors deputats anar consistorialment, però encara fent-la explicar per son secretari o altra tercera persona, com ho han fet moltas // 128*r* // vegadas los loctinents de sa magestat en semblants occasions, conforme se justifica ab molts exemplars en la casa de la Deputació; y attès finalment que los usos y styls en aquella com en tot lo Principat tenen força de ley, y que com a tal se han de servar, tant que tot lo que·s fa contra de aquells és abús nul·lo y de ningun valor y consideració, com ho disposa la constitució del rey Ferrando 2, 10, en orde baix lo títol "De observar constitucions"; estas y altras cosas attesas y consideradas, és de vot y parer que los senyors deputats tenen obligació de servar lo ús, styl y pràctica referida per lo dit Antoni Lombart, fent-la enténdrer al senyor governador, nottificant-li que ab aqueixa o altra forma que no sia contra capítols de Cort ni contra usos ni styls de la casa de la Deputació estan promptes per a enténdrer la explicació de la creença de la carta de sa magestat. Soler, assessor.»

«*Iesus,* Maria, Joseph. Consultats per los molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya, los assessors y advocats ordinaris de dit General, sobre si lo anar ses senyorias personalment a oir la creença de la real carta de sa magestat en casa del spectable portantveus de general governador en aquest Principat, seria contra constitucions, capítols de Cort, usos y styls de la casa de la Deputació; los assessor y advocat ordinari infrascrit, attenent y considerant que jatsia no se haja trobat exemplar algú que los senyors deputats sian anats a casa de dit portantveus de general governador, y que en lo libre recòndit en lo Racional de la Deputació nomenat Lombart se diga que quant algú instarà contrafacció de constitucions y capítols de Cort, si sa magestat serà present, // 128*v* // o en sa absència son primogènit o loctinent de sa magestat, vajan los depurats personalment, y essent sa magestat, son primogènit e loctinent absents del present Principat, representen al portantveus de general governador dita contrafacció per hú dels deputats o hú fins en dos

oïdors; emperò per quant no se ha trobat exemplar algú que lo que diu dit Lombart se sia observat després que ell scrigué son libre, y encara que fos estat axí practicat com ell scriu seria lo cas occorrent de la explicació de dita real carta de crehença different; y attès no se ha trobat exemplar que, anant la governació vice-règia, los senyors deputats hajan en algun temps rebut carta de creença del rey nostre senyor, ni que la creença se sia explicada per lo portantveus del general governador de alguna manera que·s pogués seguir; ans bé, si en algunas occasions los loctinents generals han hagut enviar la creença de algunas cartas reals per lo consistori per terceras personas, és estat referit per personas pràticas, havet-ne tingut los deputats que aleshoras se trobavan particular queixa per no haver-la dada de paraula dits loctinents generals; y attès que per poder-se preténdrer que lo anar a oir dita creença en casa de dit portantveus de general governador seria[a] contra usos y styls de la casa de la Deputació se havia de trobar en altres occasions se havia succeït lo mateix cas ont s'i fos anat, sinó que la creença fos explicada de la manera diu Lombart; y no basta que no·s tròpic hy sian dits deputats anats per altres occasions; aquestas y altres cosas attesas, és de vot y parer que lo anar los senyors deputats personalment a la casa del dit portantveus de general governador per oir la creença de dita real carta de sa magestat no és contra constitucions, capítols de Cort, usos y styls de la casa de la Deputació. Aroles, assessor».

129r «Sobre lo cas consultat per los senyors deputats sobre si aniran tots a oir la creença de una carta diuen de sa magestat en casa del senyor governador de Cathalunya, qui ha de explicar aquella, don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, vist lo que se conté en lo libre de'n Lombart y que lo cas en lo qual assereix no dèurer los senyors deputats anar consistorialment a casa lo portantveus del general governador, que·s per instar la contrafacció de algunas constitucions, no és de manera que d'ell se puga tràurer regla certa per a en tots los demés casos, encara que de més o menos obligació per als senyors deputats, pus la qualitat de aquellas no sempre se serve ab una matexa forma; y que, axí, sols del que diu Lombart se pot solament dubtar, y no assegurar-se en lo faedor; y no trobant-se en casa de la Deputació exemplar algú que tots los deputats sian anats a casa lo portantveus de generals governadors, de ont par que lo cas present se pot tenir per nou y per dubtós, y sent matèria de reputació y conservació de auctoritat; és de vot y parer que los senyors deputats deuen junctar les persones més grans dels tres staments, ab consell y parer dels quals determinen lo que deuen fer per la auctoritat y prerogatives del General. Don Joseph Quintana, *fisci Generalis advocatus*».

E, aprés de oïts y entesos per ses senyorias dits vots y parers, dits senyors deputats y oïdors restaren diversos en vots, de manera que no·y hagué consistori ni número per a poder deliberar lo faedor acerca de dit negoci, restant la resolució y vots d'ells per al die següent.

129v Dimecres, a II. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes e personas eletas devall scritas, congregades en lo consistori de ses senyorias de la present casa, en què foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors prior de Cathalunya, ardiaca Lentorn, canonge Garcia, ardiaca Coll, comanador Turell; per lo stament militar, los senyors don Francesc de Argensola, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francisco de Erill, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet; per lo stament real, los senyors misser Hierònim Ollers // 130r // misser Pere Aÿlla, Montserrat Mora, Bertran Dezvalls, misser Hierònim Puigvert. Als quals fonc proposat per ses senyorias y fetas legir les dos cartas devall scritas del senyor vicicanceller y de l'ardiaca Joan Luis Doms, embaxador del General per al rei nostre senyor, les quals són del tenor següent: *«Al doctor Joan Luis Doms, ardiaca maior en la santa iglesia de Tarragona y embaxador de Cathalunya. Çaragossa.*

Su magestad me ha mandado scrivir a los diputados del General de Cathalunya la carta cuya copia será con ésta. Por ella verá vuestra merced su real voluntat, que es que sin más réplicas ni dilación se buelva a Barcelona, y assí se lo significo a vuestra merced en su real nombre y de mi parte le pido que lo cumpla, pues sabe quanto importa obedescer sus reales órdenes, y que lo devemos hazer todos assí. Guarde Dios a vuetra merced. De Madrid, a XXV de Noviembre MDCXV. Don Andrés Roig».

«Als molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya: // 130v // Molt il·lustres senyors: Vuy, a 28 del present, a les set horas del matí *Talis* López, tinent del protonotari Gassol, me ha donat un plec del senyor vicicanceller, còpia de la carta que sa il·lustríssima me scriu va ab esta, y junctament una còpia de la carta que scriu a vostres senyories, entenc que ve per correu propri ab molta diligència, y que dins una hora o ans partirà per aquí despachat al governador. Ha·m paregut devia avisar a vostres senyories ab tota diligència, donant-los raó del que passa, per·a·què vostres senyories me

a. a continuació ratllat ús.

façan mercè, ab la mateixa y major, manar-me ordenar lo que sian servits. No puc dexar de respòndrer al senyor vicicanceller. Ab tot, si puc escusar-ho fins a què vostres senyories me façan mercè de respòndrer, ho faré. Ha·m dit qui·m ha donat la carta que tornaria per la resposta. Escusar-ho he tot lo que podré. He despatxat lo correu a les vint, y li he donat orde que prenga algunas postas per·a·què, si és possible, sia aquí abans que lo correu qui va al governador. Déu sia servit de encaminar lo negoci com convé per a son sant servey y bé de aquexa terra, tan affligida y *desdichada,* y les molt il·lustres personas de vostres senyories guarde, etcètera. Çaragossa, a 28 de noembre MDCXV».

«Molt il·lustres senyors: Besan a vostres senyories les mans son major servidor lo ardiaca Joan Luis Doms, supplicant-los sien servits de aconsellar-los lo que deuen fer en un cas tant àrduo, perquè ab son savi // 131*r* // y madur consell pugan millor proceir al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic».

Oïdas las ditas cartas y proposició, aprés de haver votat tots y discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, la major part aconsellà a ses senyorias que dits negocis y cartas se façan a saber y comunicar de part de ses senyorias als magnífics consellers de la present ciutat, attès que per dits negocis hy haja setzena feta per lo Concell de Cent, perquè ab conformitat de tots se puga pèndrer alguna bona resolució en dit negoci, com a negoci tant important y de tanta qualitat. Y, axí, per ésser de la qualitat és, convindria molt que ses senyorias junctassen major número de personas per tractar aquell.

Entès dit consell per dites personas eletas, determinaren junctar y convidar doble número de personas eletas per al die següent, y fer a saber dits negocis a dits senyors consellers. Y, per dit effecte, enviaren los senyors don Francisco de Erill, Montserrat Mora, los quals tornats referiren en consistori com estaven prests y apparellats en fer tot lo que tocaria a ells, y usar de la correspondència havian usat fins ací, y farien junctar la setzena nomenada per dites coses.

E, axí mateix, per execució de dit consell, determinaren ses senyorias anomenar, com de fet anomenaren, doble número de personas, les quals manaren convidar per al die següent.

131*v* Dijous, a III. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, tractant acerca les coses devall scritas començades ya de proposar lo die de haïr, feren los vots y scripturas següents. E lo senyor deputat ecclesiàstic, començant a votar com és acostumat, dix y donà son vots en scrits del tenor següent:

«Attès y considerant que sa magestat, ab sa real carta de 10 del corrent, nos avisa ha presa resolució en lo de les galeres d'est Principat, y que dita resolució entendríem per don Aleixos de Marimon, son portantveus de general governador, manant donàssem fe y crèdit a dit portantveus de general governador, y que executàssem lo que·ns seria explicat y declarat; y ab les paraulas en dita carta contengudas, se veu evidentment la real voluntat de sa magestat és que vaja lo consistori a oir la explicació de dita carta real per dit portantveus de general governador faedora; y essent vuy dit portantveus de general governador lo official més principal, y presidint per sa magestat en aquest Principat, anar lo consistori en sa casa de dit portantveus de general governador no·s contrafà a Constitucions, capítols de Cort, pràcticas, usos ni styls de la present casa, segons appar també ab lo vot y parer del magnífic misser Aroles, altre dels assessors de la present casa, antes bé com a faels y leals vassalls acudim al servey de sa magestat; lo senyor deputat ecclesiàstic és de vot y parer que lo consistori vaja en casa de dit portantveus de general governador a oir la explicació de dita real carta, ab què esta anada no·s puga tràurer en exemplar quant la governació no <no> vaja com vuy vice-règia».

132*r* E lo senyor deputat militar, dix y donà son vot en scrits del tenor següent. Lo senyor deputat militar, votant en lo lloc que li toca y responent al vot y protesta del senyor deputat ecclesiàstic fet y feta en lo die de haïr, a dos del corrent, a les sinc horas de la tarda, del tenor següent: «En los vots encontrats que lo die de haïr són estats fets per vostres mercès y per mi, se troba en lo consistori acerca del fet que·s tracta sobre si havem de anar consistorialment a oïr del senyor governador la voluntat de sa magestat, en explicació de la[a] carta havem rebuda als 10 del passat o no, estam dividits y discordes, ço és que los tres som de un parer y los altres tres son de altre, per lo que resta la resolució de dit dubte indecissa per no ésser quatre de consistori conformes, com per los capítols de Cort està disposat y ordenat. E, axí mateix, resta la carta de sa magestat sens resposta, y lo senyor governador sens raó alguna a la embaxada ha feta ad aquest consistori per medi de son scrivà major. Per ço, y perquè no restan les sobredites cosas sens raó y satisfacció, me ha paregut proposar-ho a vostres mercès y dir lo que a mi me

a. a continuació ratllat creença.

[1615]

appar devem respòndrer a la dita carta de sa magestat, y donar raó al senyor governador de la tardança de dita resposta. Y, axí mateix, dic a vostres mercès com estic prompte y apparellat, en continent, de anar en casa del senyor governador per lo effecte sobre dit; pus, de anar-hy consistorialment, segons lo vot del magnífic misser Joan Aroles, nostre ordinari assessor, no·s contrafà als capítols y actes de Cort, usos y consuetuts de la present casa. Protestant que no està per mi y que si per dexar de anar en casa dit senyor governador per dit effecte ne redunda algun dany o prejudici al General, tant de la administració y govern de les galeras // 132*v* // com altrament, que no serà per culpa mia sinó dels que seran de contrari vot y parer». Lo qual vot, diu, fa adherint al vot y parer del doctor Joan Aroles, altre dels assessors ordinaris, del tenor següent: «Consultats per los molt il·lustres senyors deputats del General los assessors y advocat fiscal ordinaris de dit General, sobre si lo anar ses senyorias personalment a oïr la creença de la real carta de sa magestat en casa del spectable portantveus de general governador en aquest Principat seria contra Constitucions, capítols de Cort, usos y styls de la casa de la Deputació; lo assessor y advocat ordinari infrascrit, attenent y considerant que jatsia no se haja trobat exemplar algú que los senyors deputats sien anats a casa de dit portantveus de general governador y que en lo libre recòndit en lo racional de la Deputació, nomenat Lombart, se diga que quant algú instarà contrafacció de Constitucions y capítols de Cort, si sa magestat serà present, o en sa absència son primogènit o loctinent de sa magestat, vajan los deputats personalment[a]. Y si, essent sa magestat, son primogènit o loctinent, absents del present Principat[b], representen al portantveus de general governador dita contrafacció per hú dels deputats o hú fins en dos oïdors; emperò, per quant no se ha trobat exemplar algú que lo que diu dit Lombart se sia observat després que ell scrigué son libre, y encara que fos estat axí practicat, com ell scriu, seria lo cas ocorrent de la explicació de dita real carta de creença different; y attès no se ha trobat exemplar que, anant la governació vice-règia, los senyors deputats hajan en algun temps volgut carta de creença // 133*r* // del rey nostre senyor, ni que la creença se sia explicada per lo portantveus de general governador de alguna manera que·s pogués seguir; ans bé, si en algunas occasions los loctinents generals han hagut enviar la creença per terceras personas, és estat referit per personas pràcticas haver-ne tingut los deputats que aleshoras se trobavan particular queixa per no haver-la dada de paraula dit loctinent general; y attès que per poder-se preténdrer que lo nar a oir dita creença en casa de dit portantveus de general governador seria contra usos y styls de la casa de la Deputació, se havia de trobar que en altres occasions se havia succeït lo mateix cas, y que no s'i fos anat, sinó que la creença se fos explicada de la manera dit Lombart; y no basta que no·s tròpia hy sian dits senyors deputats anats per altres occasions; aquestas y altres cosas attesas, és de vot y parer que lo anar los senyors deputats personalment a la casa del dit portantveus de general governador per oir la crehensa de dita real carta de sa magestat no és contra Constitucions, capítols de Cort, usos y styls de la casa de la Deputació. Aroles, assessor».

Del qual vot, appar no conclòurer lo que en lo cas occorrent deuen fer los deputats, ni per quin exemple se deuen en guiar en cas de tanta consideració, auctoritat y preeminència, qual lo representa lo advocat fiscal don Joseph Quintana en son vot que comença: «Sobre lo cas consultat per los senyors deputats sobre // 133*v* // si aniran tots a oir la creença en casa del senyor governador de Cathalunya, qui ha de explicar aquella, don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, vist lo que se conté en lo libre d'en Lombart y que lo cas en lo qual assereix no dèurer los senyors deputats anar consistorialment a casa lo portantveus de general governador, que·s per instar la contrafacció de algunas Constitucions, no és de manera que d'ell se puga tràurer regla certa par a en tots los demés casos, encara que de més o manco obligació per als senyors deputats, pus la qualitat de aquellas no sempre se serve ab una matexa forma; y que, axí, sols del que diu Lombart se pot solament dubtar, y no assegurar en lo faedor; y no trobant-se en casa de la Deputació exemplar algú que tots los deputats sian anats a casa los portantveus de generals governadors, de ont par que lo cas present se pot tenir per nou y per dubtós; y sent matèria de reputació y conservació de autoritat, és de vot y parer que los senyors deputats deuen junctar las personas més graves dels tres staments, ab consell y parer dels quals determinen lo que deuen fer per la auctoritat y prerogatives del General. *Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus*».

Y, axí mateix, en dit vot del doctor Joan Aroles se funda en no trobar scrita una negativa, ço és que los deputats consistorialment no són anats a casa del portantveus de general governador; no acontentant-se de les diligències fetas ni de saber com sab que no pot constar, com se veu per los libres de Dietaris y altres // 134*r* // per lo present cas mirats y speculats de temps y dis-

a. *a continuació repetit* personalment.
b. primogènit *al manuscrit.*

curs de més de cent anys; y, axí mateix, vol ignorar lo que tant ordinari ha succeït y·s troba en dits libres, que los loctinents generals en casos de explicar creències al consistori, a ell comesos per lo rey nostre senyor, les ha enviades a explicar per diverses personas, ara del Real Consell, ara per altres de sos secretaris, dient és estat referit que en algun cas que lo loctinent general havia explicat per terceras personas alguna creença, los deputats que leshoras eran haver-ne donat queixa, per no haver-la dada de paraula dit loctinent general; és de advertir que no és la queixa que·s donà, sinó per quant lo marquès de Almaçán, en lo intròit de son govern, tenint en sa[a] presència una embaxada dels dits deputats per altres different[b] negocis, sens saber la forma com està dit, explicà als embaxadors que allí·s trobavan la creença se devia enviar[c] a explicar als deputats, principalment per no tenir orde de dits embaxadors del consistori de oir-la. Fonc aqueixa la occasió que dit doctor Aroles senyala en dit vot, equivocant lo cas per haver entès, com diu de referiment, diu y respon que molt bé sab lo dit senyor deputat ecclesiàstic que en tenir-se notícia de dita carta de creença y en lo mateix punt que fonc reportada aquella per[d] Puigvert, scrivà de la governació, que fonc disabte proppassat, a les sis horas de la nit, en lo instant que dit deputat militar fou interrogat de son parer, representà lo que sabia y entenia de dites preeminències y preeminències, de les quals per avuy se tracta, per haver més de quaranta anys que entre en la present casa de la Deputació y haver entrevingut en los casos àrduos y de consideració succeïts en lo dit temps, és a saber, que lo consistori dels deputats no podia ni devia anar a casa del governador, per quant ni per lo cerimonial de aquella casa se contenia, y que açò seria fàcil // 134*v* // de trobar. E per haver apparegut al consistori, per ser tart, que no·y havia lloc de mirar lo que convenia, se dexà per al endemà diumenge, de matí. Y, axí mateix, sab dit senyor deputat ecclesiàstic que lo dit deputat militar acudí al consistori lo primer y molt de matí, y en lo punt que fou ajustat lo consistori y assessors ordinaris, en presència de tots digué com entenia que·s devia guardar, conservar y reservar per a sa magestat a soles, son primogènit y *alter nos* les cerimònias, cortesias y preeminències que estavan destinadas y assenyaladas pera dites personas reals; y que no devian usar de aquellas ab altres personas de les que per styls, usos, pràcticas y costums de la present casa trobàssem continuat y descrit. Y, per ço, fos portat lo libre del Ceremonial, scrit per Antoni Lombart, qui està recòndit per lo racional y archiver en lo archiu de la present casa. Lo qual ha portat en presència de tots, fonc legit y atrobat lo que los deputats deuen y acostuman fer, anant a sa magestat, son primogènit y al loctinent general, y als demés com en dit libre se conté començant a ont diu «fins al qual lloc ixen los deputats quant lo senyor rey o primogènit vénen en Barcelona» del tenor següent:

«Totes vegadas que lo senyor rey o senyora reyna o primogènit llur vénen en Barcelona, los deputats e oïdors, ab los porters devant, ab massas alsadas, e ab los advocats, scrivà major e altres ministres de la casa e ab los altres ministres principals fora la casa, axí com defenedor, receptor de entrades y exidas e de bolla, sobrecollidors e dressaner, acostuman exir a fer llurs reverències e acompanyar-los fins al palau. E van comunament fins al Hospitalet si vénen de aquella part, e si vénen per la via de Vallès van fins al pont de Sant Martí o fins a Sant Andreu. E si vénen de la via // 135*r* // del Maresma, van fins al pont Trencat o més enllà de ça Badalona. E encarrega que per cascuna part vajan més avant, no ha errada, com no·y haja ley ne pràtiga que·u prohibesca, com als senyors rey e reyna no·ls pot ésser feta tanta honra com merexen».

E, prosseguint, consecutivament està descrit un capítol intitulat «Quant los deputats personalment deuen supplicar lo senyor rey», començant: «És axí mateix pràtica que si algú supplicarà als deputats per observança de consitutcions e usatges o capítols de Cort, e serà cosa gran e poderosa, los deputats van personalment al senyor rey e al senyor primogènit, o al loctinent del senyor rey, si presents són en lo lloc ont se té la Deputació, supplicant de paraula per observansa», etcètera. «E a vegades ne donen supplicacions en scrits a llur altesa ab inserta de la supplicació de part, si lo cas és gran e ve a notícia dels deputats, hy acostuman anar y supplicar». Y, junctament, ab lo capítol següent de quant deuen anar al governador personalment. Idem, al governador: «Si emperò lo senyor rey primogènit o loctinent no·y són, llavors va al governador un sol deputat de part de tots los altres, si los cas o requer, o un oïdor o dos, supplicant», etcètera. «E, si menester és, ab ells van los advocats o un d'ells». Idem, al canceller e vicecanceller.

Lo qual libre y capítols vist y ponderat, y altres diversos capítols tractant de la auctoritat y preeminència dels deputats y son consistori y del que han fet y proceït // 135*v* // ab los portantveus de general governador, y les obliga-

a. a continuació ratllat embaxada.
b. a continuació tres lletres il.legibles.
c. enviar a *interlineat.*
d. a continuació un espai en blanc de 18 mm.

[*1615*]

cions que té de observar les requestas dels deputats; y considerat la auctoritat y magisteri que lo rey nostre senyor y la Cort General tenen manat als deputats de Cathalunya a lo *decoro* de preeminències y cerimònias que deuen y acostuman observar ab lo rey nostre senyor, son primogènit, loctinent y *alter nos* a solas, y per ditas reals personas reservadas, y lo que per auctoritat pròpria deu fer lo dit consistori; fonc de parer que no devia anar lo consistori en casa del dit portantveus, sinó que se li fes entendre que sempre que volgués enviar a explicar la creença, lo oïrian, y quant dit portantveus de general governador no la volgués enviar a explicar per ninguna persona, aleshoras se enviàs a oir dita explicació per los assessors de la present casa. E quant lo cas se volgués considerar per cosa gran e poderosa, que són les paraulas de cerimonial descrit per dit Lombart, anàs un deputat a solas o un oïdor o dos, si y segons està continuat en dit cerimonial. Entenent que com a pràctica y costum e styl antiquíssim de la casa, totas vegadas axí praticat y acostumat, com dels dits capítols consta, estam estrets y obligat per lo jurament, sagrament y homenatge prestats e sentència de excomunicació, orda de servar dites pràticas, styls y costums, com les matexas Constitucions, capítols y actes de Cort; conservant com deuen la auctoritat y preeminència per a les reals personas dalt descritas y la auctoritat del consistori qui representa y té lo ple poder en son ministeri del rey nostre senyor e de la Cort General, donant axí mateix al portantveus de general governador la auctoritat y usant lo cerimonial ab ell, que nostre libre de Cerimonial nos cota y nottifica.

Y, encara que tot lo susdit és estat representat per lo dit deputat militar desijant enténdrer la real voluntat // 136*r* // de sa magestat, ha proposat tots los susdits medis per a oir dita explicació, que és tot quant pot y deu fer, no li aparegué a vostra mercè, senyor deputat ecclesiàstic, se fes com està dit en lo present vot, ans bé volgué que los magnífics assessors y advocat fiscal donassen sos vots per scrit; y ab dites detencions se és anat y·s va differint lo oir la creença y respòndrer a sa magestat. Y, per ço, se hagueren de juntar los magnífics assessors y advocat fiscal, e no res menys per asanear-se del tot del que podrà y devia fer lo consistori, és estat regonegut en lo archiu comú y en los libres, Dietaris y registres de temps de més de cent anys, en tots los quals no se ha trobat que may lo consistori sia anat a casa del portantveus de general governador, ans bé estan tots los libres plens de casos en los quals los deputats van personalment, y en tots los dits casos y en particular lo endemà de la jura dels dits deputats, se troba ésser anats de ordinari al loctinent general, y en los casos de no trobar-s'i lo rey nostre senyor, son primogènit ni son loctinent, sinó sols lo portantveus de general governador, y en temps de vice-règia no·s troba ésser-hy anats los deputats a sa casa ninguna volta.

No res menys, inseguint la voluntat de vostra mercè, senyor deputat ecclesiàstic, los assessors votaren com està dit. E lo magnífic misser Hieronim Soler proferí son vot ab motius tant clars, tant jurídics y tant apretants nostra consciència y ajustats a la conservació que·s deu a les cerimònias de les reals personas y a la auctoritat del consistori, com en ell és de vèurer, del tenor següent: «Consultat lo doctor infrascrit, altre dels assessors ordinaris de la Deputació, per los senyors deputats del General de Cathalunya si havent-los enviats a demanar lo senyor don Aleix de Marimon, governador de // 136*v* // Cathalunya, anant la governació vice-règia per a explicar-los la creença <la creença> de una carta de sa magestat scrita en consistori, dada en Irún a 10 de noembre 1615, tenen obligació de anar consistorialment a oir la explicació de dita creença, o si aquella se ha y deu fer ab altra forma; vista la real carta y haguda conferència y tractat ab lo altre magnífic assessor y advocat fiscal del General; attès que fetas las degudas diligències en sercar exemplars en lo archiu de la casa de la Deputació no ha pogut constar de algun acte positiu que los senyors deputats sian anats consistorialment en casa del senyor governador, anant la governació vice-règia, ni altrament *etiam* per causa que fos necessària y forçosa, ans bé lo contrari, ha constat ésser de stil, ús y pràctica y consuetud referida per Antoni Lombart, scrivà major que fonc de la Deputació, en lo libre que féu de styls y pràcticas de aquella, que en absència del senyor rey primogènit y de son loctinent general, y axí anant la governació vice-règia, havent-se los senyors deputats de vèurer personalment ab lo senyor governador acostuma de anar un deputat o dos oïdors de part de tots los altres en casa lo senyor governador per a tractar lo negoci occorrent; lo qual styl és cert e indubitat que comprèn lo cas occorrent, perquè encara que la causa que posa Lombart en aquell és quant per occasió de observansa de Constitucions de Cathalunya los senyors deputats han de tractar ab lo senyor governador, y axí causa diversa de la que occorre en saber la explicació de la creença de la carta de sa magestat; no res manco, attenent y considerant que aqueixa causa en lo styl s'és posada causa exemple, la qual no restreny la regla, ans bé la declara tenint // 137*r* // attendència a la intenció del styl, que és quant per causa necessària, sens restrènyer-se a una ni a altra, los senyors deputats han de tractar ab lo senyor governador, y que tant necessària causa és la

expressada en lo styl com la que resulta de la carta de sa magestat; y encara més, conforme de les attendències y motius subsegüents se veurà se ha necessàriament de dir que lo dit styl comprèn lo occorrent cas; attès més avant que sa magestat ab sa real carta no mana ni diu als senyors deputats vajan consistorialment a enténdrer del senyor governador la explicació de dita creensa, en lo qual cas se ha de crèurer ha volgut sa magestat que la creensa fos explicada segons los usos y styls de la casa de la Deputació, que en ella són y tenen força de ley, *quia dominus rex ea tantum velle presumitur que inris sant, et talis presumitur mens regis qualis est legis;* attès no res manco que la creensa la pot lo senyor governador explicar no sols ab la forma del styl dalt referit sens obligar als senyors deputats anar consistorialment, però encara fent-la explicar per son secretari o altra tercera persona, com ho han fet moltas vegadas los loctinents de sa magestat en semblants occasions, conforme se justifica ab molts exemplars en la casa de la Deputació; y attès finalment que los usos y styls en aquella, com en tot lo Principat, tenen força de ley y que com a tal se han de servar, tant que tot lo que·s fa contra de aquells és abús nul·lo y de ningun valor y consideració, com ho disposa la constitució del rey Ferrando 2, 10, en orde baix lo títol "De observar constitucions"; estas y altras cosas attesas y consideradas, és de vot y parer que los senyors deputats tenen obligació de servar lo ús, styl y pràctica referida per lo dit Antoni Lombart, // 137*v* // fent-la enténdrer al senyor governador; nottificant-li que ab aqueixa o altra forma que no sia contra capítols de Cort ni contra usos ni styls de la casa de la Deputació, estan promptes pera enténdrer la explicació de la creença de la carta de sa magestat. Soler, assessor.»

Per lo qual y per lo que dalt té dit, adhereix en tot y per tot al vot de dit magnífic assessor, per totas las raons y respectes que dalt té representades y per tenir lo dit vot per més just, conforme a dret y raó, usos, pràcticas y stils de la present casa, com ya adherí en lo mateix punt que hagué proferit son vot. E, per ço, resta dit senyor deputat militar molt satisfet de que no ha estat ni està per ell de que se entenga la real voluntat de sa magestat, ans bé entén que lo voler pervertir los usos y costums y introduir novedat tant prejudicial a la auctoritat de la present casa, com és que vostra mercè, senyor deputat ecclesiàstic, diu en son vot, és la causa de la detenció. Y, axí, protesta dit deputat militar de la diligència y promptitut en estar a punt per a enténdrer dita creença y real voluntat, y que qualsevol danys que·s succeïssen, axí en dany de les galeres com altres, no són ni sian a son càrrec, sino de vostra mercè, senyor deputat ecclesiàstic, y dels adherits a son vot, contra los quals protesta de tot lo susdit y de qualsevol violació de styls, pràcticas o costum, auctoritat y preeminències del consistori. Lo qual vot, que en tot temps reste il·leso y no puga ésser-li fet ningun prejudici per qualsevol cosa que vostra mercè ni altre del consistori vullan o pretengan innovar contra aquell y ses preeminències, stils, pràcticas y costums».

Lo senyor deputat real dix que ell donarà aprés son vot. E, en aprés, a 4 del mateix mes, donà son vot, lo qual és del tenor següent: // 138*r* // «Lo deputat real, hagut parer de alguns doctors y personas graves del stament ecclesiàstic[a], militar y real en la difficultat moguda en lo present consistori, si podem o devem anar consistorialment en casa del portantveus de general governador, qui nos ha enviat a demanar per a oir la resolució que sa magestat ha presa sobre lo govern de les nostres galeras, entretant que tarda a fer nominació de general, la qual resolució nos diu sa magestat que la·ns dirà y explicarà lo dit governador ab sa real carta que·ns ha scrita, dada en Irún a 10 de noembre proppassat, la qual ha embiada dit governador al present consistori a 29 del mateix mes de noembre; attès que per la diversitat dels parers que·y hagué al primer del present entre los senyors deputats y oïdors y magnífics assessors y advocat fiscal, ell, dit deputat real, fou de vot singular y per ço no·s pogué pèndrer resolució en dit negoci; però attès que lo dit governador per absència de sa magestat, de son primogènit y de son loctinent general, avuy presideix y proceex vice-règia en Cathalunya, y en lo cas occorrent preceex carta de sa magestat en virtut de la qual ha de explicar la creença, real voluntat y resolució de sa magestat acerca del govern havem de tenir en les nostres galeras, la qual est consistori ha instada ab suma instància; y attès que lo dexar de anar o differir de anar en casa del dit governador per lo effecte susdit pot causar grans danys per lo perill en què estan dites galeras per no haver-hy qui les governe, y los officials d'elles no tenir lo degut respecte, los soldats no fan les guardas ab la curiositat y vigilància necessàrias, del que se ha seguit estos dias haverse'n anats tres forçats de vida y estar en eminent perill no sols de anar-se'n forçats, però sclaus que molts officials tenen en ses casas per son servey, y se poder alçar dites galeras, o alguna d'ellas, y altres danys que per faltar en ellas qui las governe y lo modo com han de ser // 138*v* // governadas, y deixar de acudir a ellas de nits alguns officials de respecte, se poden succeir, del que·s veu haver-hy grandíssim perill en la tardança; y attès lo vot y parer del magnífic misser

a. ecclesiàstic *interlineat.*

[1615]

Joan Aroles, nostre ordinari assessor, qui diu no ésser contra constitucions, capítols de Cort, usos ni stils d'esta casa lo anar consistorialment en casa de dit governador per a oir y enténdrer la creença de dita real carta, y est cas ésser different del que se refereix en lo libre dit Antoni Lombart; per ço, és de vot y parer que per al cas occorrent se vaja consistorialment en casa de dit governador per a enténdrer la real voluntat y resolució per sa magestat presa en dit negoci, conforme los senyors deputat ecclesiàstic y oïdors militar y real, en lo dia primer del corrent, digueren y votaren, adherint en tot y parer de aquells.»

E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que ell donarà son vot. Y, après, a 4 de dit mes donà aquell, lo qual és del tenor següent: «Responent lo oïdor ecclesiàstic a la scriptura o vot donat per lo senyor deputat ecclesiàstic, lo qual comença «en los vots encontrats» y acaba «sinó dels qui seran de contrari vot y parer», dic que si só estat de parer, junctament ab lo senyor deputat militar, en que no se anàs a casa del senyor governador consistorialment per la explicació de la carta de sa magestat rebuda als[a] del mes de noembre proppassat, és estat inseguint lo vot del doctor Hierònim Soler, altre dels assessors ordinaris del General, lo qual és del tenor següent, *inseratur* segons és ya dalt insertat, lo qual me ha paregut segons ma consciència més just y més conforme a raó que no lo del doctor Joan Aroles. Y, axí, protesto que no està per mi que no·s dóne raó al senyor governador, ans bé // 139*r* // <ans bé> só de vot y parer que·s vaja al senyor governador dos assessors, o un deputat, o dos oïdors, conforme ordena lo libre y cerimònia de la present casa de la Deputació nomenat Lombart, per·a·què dit senyor governador los explique la carta de sa magestat, conforme usos y styls de aquesta casa y conforme lo dit doctor Soler diu més largament en son vot. Y si per anar consistorialment tots los deputats y oïdors per la explicació de dita carta al dit senyor governador, lo consistori reb algun dany o detriment per lo que algun temps los ne puga fer o se'ls ne farà càrrega per haver feta cosa nova; e, axí mateix, si per no enviar al dit senyor governador per la explicació de dita carta, de la manera que dalt està dit, ço és, enviant-hy dos assessors o un deputat, o dos oïdors, ne vé algun dany al General y també per la administració de les galeras, o altrament, protesta y·ls requer que no serà per culpa sua, sinó per culpa dels qui seran de contrari parer y vot. Fra Jaume Joan Pelegrí».

E lo senyor oïdor militar dix que ell és del mateix vot y parer del senyor deputat ecclesiàstic. E lo senyor oïdor real dix que·s del mateix vot y parer dels senyors deputat ecclesiàstic y oïdor militar.

En aquest mateix die, lo senyor deputat ecclesiàstic presentà en consistori a sos condeputats y oïdors la scriptura següent: «En los vots encontrats», etcètera, sia insertada segons està buydada atràs a esta jornada. // 139*v* // A la qual scriptura adheriren los senyors oïdors militar y real. E lo senyor deputat militar dix que ell està y persevera en la scriptura y resposta per ell feta a 3 del corrent, y està prest y apparellat en què se envie al senyor governador, vuy mateix, per algú dels senyors oïdors o per los assessors, conforme té dit, ab dita sa scriptura, protestant que no està per ell de enviar-hy. E lo senyor deputat real dix que·s reserve a major deliberació, per lo que desija acertar en ditas cosas. E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que ell donarà son parer dins breu temps. En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren als magnífics concellers de la present ciutat los senyors don Francisco de Erill, Montserrat Mora, per a explicar-los la embaxada següent: «Lo senyor vicicanceller, per orde de sa magestat, ha scrit als deputats del General de Cathalunya que, en continent, donassen orde a l'ardiaca Joan Luís Doms, embaxador de aquest Principat detingut en la ciutat de Çaragossa, y a altre qualsevol que per part de la Generalitat sia estat enviat, se'n tornen. Y que si altra cosa // 140*r* // se offereix de importància, a més de la que dits embaxadors portavan a son càrrec, que obliga a enviar embaxada, lo avisen per·a·què havent vist la substància del negoci puga sa magestat resoldre lo que més convindrà acerca de aquella. En conformitat de la qual ha escrita altra carta al dit Joan Luís Doms donant-li notícia del orde de sa magestat y enviant-li còpia de la carta dels dits deputats, significant-ly de sa part que cumpla lo contengut en aquella. Còpia de les quals se envian a vostres magnificències per·a·que sian legidas. En continent, los dits deputats han ajuntadas las personas dels tres staments y·ls han feta relació del contengut en ditas cartas, y·ls han demanat parer y consell. Y com en tot lo principi y progrés del negoci de aquesta embaxada no hajan dits deputats deliberat ni resolt cosa alguna sens lo parer de vostres magnificències y de la present ciutat, nos han ordenat vinguéssem a representar aquest negoci y a supplicar-los fossen servits aconsellar-los lo que deuen y poden fer. Que ab tant madur parer y consell, estan certs acertaran en lo que deuen fer al servey de Déu y benefici públic».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses se-

a. a continuació un espai en blanc de 8 mm.

nyorias com ells han explicada dita embaxada als dits senyors concellers conforme per ses senyorias los és estat ordenat, y tenen còpia d'ella. Han respost que desijan moltíssim servir a ses senyorias continuant la bona correspondència que sempre és estada entre estos dos casas. Y, axí, ells ho tractaran y procuraran de junctar la setzena que acerca dit negoci fonc feta en dies passats.

140*v* Divendres, a IIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, havent ordenat fer convocar les personas eletas dels tres staments en son consistori acerca dels negocis proppassats lo die de haïr, en què foren los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors sacristà Yvorra, sacristà Coll, prior Castelló, canonge Amell, comanador Turell, canonge Garcia; per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà, don Francisco de Erill, don Hugo de Tamarit, don Miquel Meca, don Ramon Llanes, Francesc Cornet; // 141*r* // per lo stament real, los senyors conceller segon de Barcelona, Julià Navel, Montserrat Mora, misser Hierònim Fivaller, misser Hierònim Puigvert, Francesc Çafont, misser Jaume Dalmau, Gaspar Carcer, Francesc Bru. Als quals fonc proposat per ses senyorias com en lo que lo die de haïr fonc proposat a la juncta, y·ls fonc legida una carta del senyor vicicanceller, la qual és del tenor següent. Carta del senyor vicicanceller per als senyors deputats: *«Quando su magestad entendió los dias passados las causas que movían a esse consistorio a embiar al arcediano Doms con embaxada, mandó scrivir, como usted vió, que se bolviesse, paresciéndole que con embiar aquí los papeles dellas se hazía lo mesmo y se escusavan gastos. Y por essa razón también // 141*v* // ordenó lo proprio al doctor Soler, después de haverlo oido yo y los regentes deste Consejo, pues lo que él refiero y el embaxador trahia en comissión era en substancia una misma cosa, sobre queixas que havia del marqués de Almaçán del tiempo que fué virey dessos Principado y condados. Considerando su magestat y el Consejo que cesarían con ser muerto el marqués y estar proveido ya para su cargo el marqués de Alburquerque, y porque por esto ya no hay que insistir más en ello, y se sabe que todavía está dicho arcediano en Çaragossa a costa dessa Deputación haziendo gastos voluntarios, me ha mandado scrivir a usted que luego se le dé orden se buelva a essa ciudad y a otro qualquiera que por parte dessa Generalidad se haya embiado. Y que si otras cosas se offrecen de importancia que obligan a embiar persona para ello, me avisen las que son, porque haviendo visto*[a] *la substancia dellas pueda su magestad resolver acerca de la venida de embaxador lo que viera que más convenga a su servicio y al beneficio desse Principado. Desseando, como es justo, su consuelo y que se acierte en todo y haya en él paz y buen govierno que es menester. Y tiene para esto mandado precisamente al duque de Alburquerque que luego vaya a servir su cargo, que con su ida spero que ha de tener esta provincia lo que dessea, y a mí muy de su parte para procuralles todo lo que les pueda estar bién, como lo he de hazer siempre. Guarde Dios a usted. De Madrid a 25 de noviembre 1615. Don Andrés Roig».*

Y tornadas a legir las letras havian rebudas del senyor vicicanceller y ardiaca Doms, y lo que per dita juncta los fou aconsellat, y com ne havian dada raó als magnífics concellers de la present ciutat perquè informats de dit negoci puga tenir algun bon èxit.

142*r* E, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que se scriga al rey nostre senyor representant-li que no sols per los embaxadors dels senyors deputats se li ha de donar raó dels excessos féu lo marquès de Almaçán en lo temps de son govern, sinó també de altres coses y caps de molta consideració y importància per al bon govern del present Principat. Y que aquellas no·s poden fiar solament a scrits, sinó que se li han de explicar de paraula. Y també se li don raó del agravi que de present se ha fet ab la carta han rebut del senyor vicicanceller ordenant no arriben los embaxadors. Y al dit vicicanceller se li scriga lo agravi y prejudici ha rebut aquest Principat de no voler que arriben ditas embaxadas als reals peus de sa magestat, y tot lo demés convinga en benefici del negoci. Y que de tot se don raó a la present ciutat per·a·què pugan scríurer y aconsellar ab conformitat. Y que, en lo entretant, no·s moga lo doctor ardiaca Doms de la ciutat de Çaragossa fins que dits senyors deputats tingan avís de Carlos de Calders, altre embaxador, y li ordenan lo que haja de fer.

Per execució del qual consell, los senyors deputats y oïdors de comptes determinen executar dit consell y parer, essent emperò de altre parer lo deputat militar y oïdor ecclesiàstic, dient que en lo de scríurer al senyor ardiaca Doms que no·s moga, diu que acerca dit negoci està y persevere en lo que té dit atràs en sos vots y parer acerca dits negocis.

E los dits senyors deputat ecclesiàstic y real[a] y oïdors de comptes // 142*v* // militar y real, inseguint lo parer y consell de dites personas eletas, enviaren als magnífics concellers lo vot y parer

a. visto *interlineat.*

a. y real *interlineat.*

[1615]

de dits elets, supplicant-los ajudassen a la bona direcció de dits negocis ab la conformitat que sempre han acostumat, enviant-los per dit effecte los senyors don Joan Burguès y de So, Montserrat Mora. Los quals, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com dits concellers han rebuda dita embaxada molt bé, responent-los que ells ab gran voluntat faran tot lo que convinga per benefici de dits negocis y del Principat, com sempre, y que·u tractaran ab la setzena per dit effecte elegida.

Diumenge, a VI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment a la iglésia de Sant Francesc, ab maças, convidats[a] per los frares de aquell monestir, y estigueren allí en son lloc acostumat.

143r Dilluns, a VII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes ecclesiàstic, essent de altre parer, determinan que lo consistori vaja ab massas, en la forma costumada, en casa del portantveus de general governador a oir la resolució presa per sa magestat en lo de les galeres de aquest Principat, segons ab sa real carta de 10 de noembre proppassat los serà explicada per dit portantveus de general governador, al qual mana sia donada entera fee y crèdit. Volent emperò que lo present cas no·s puga tràurer en conseqüència quant la governació no vaja, com vuy va, vice-règia, si y segons està més largament expressat ab lo vot per dits senyors deputats y oïdor donats a 3 del corrent, al qual lo die present se és adherit lo senyor deputat real, segons ab son vot està més largament contengut.

E lo senyor deputat militar, vista la deliberació que los senyors deputat ecclesiàstic y real y oïdors militar y real prevenen de anar consistorialment a oir la explicació de la carta de sa magestat en lo cas de les galeras; tenint per cas inusitat en la present casa, y per de tant gran consideració com lo advocat fiscal lo proposà en son vot; y <y> principalment considerant les protestas per dits senyors fetas a ont diuen que no·s puga tràurer en conseqüència per en altre cas consemblant no anant vice-règia, de ont se infereix clarament que no·ls fa força lo presumir mana sa magestat hajan la creença del portantveus, sinó en la differència de anar vice-règia o no anar vice-règia, lo qual clarament aludeix y declara més lo pretès per dit deputat militar en son vot; adherint al vot del magnífic misser Hieònim Soler, altre dels assessors, és a saber, en la qualitat de les personas que·l han de explicar; y que en // 143v // los usos y stils ací cotats ja·s fa menció de las cerimònias reals y del que deuen fer los deputats en casos de tanta ponderació que personalment hajan de anar, ço és, que vajan consistorialment al rey nostre senyor, son primogènit y son loctinent, y *alter nos,* y no al portantveus de general governador, encara que absents lo rey nostre senyor, son primogènit, *alter nos,* que declare ser en lo cas de la vice-règia, tenint per regalia reservada y cerimònia real lo anar tot lo consistori ab maças a soles a sa magestat, son primogènit, son loctinent y *alter nos;* y, axí mateix, attenent que al portantveus de general governador no li tocan ni spectan les regalias ni cerimònias reals, entén que a més de tenir prestat lo jurament, sagrament y homenatge y oïda sentència de excomunicació de no contravenir als usos, pràticas y costums, ans bé deu conservar aquells com les matexas Constitucions, capítols y actes de Cort; y que lo present cas està clarament comprès en los styls, pràcticas y costums cotadas en lo cerimonial de Lombart; y que, no res menys, deu y té precissa obligació de no comunicar per sa part ni per part del consistori en ninguna manera dites regalias y reals cerimònias a altres personas que les contengudas en dit memorial, que són lo rey nostre senyor, son primogènit y son *alter nos,* entre les quals personas y lo portantveus de general governador hy ha gran distància; y que, quant tal fes, seria en gran deservey de sa magestat y axí mateix de la auctoritat y preeminència del consistori qui representa, y en son ministeri té tot lo poder del rey nostre senyor y de la Cort General; y, per ço, està y persevera en que per anar en casa del portantveus de general governador se li envie a nottificar lo que lo consistori ha acostumat, pot y deu fer, y se li offeresca, com des del primer die és estat de parer se li offerís, que s'i anirà en la forma que·l consistori acostuma usar avent de anar // 144r // a casa del portantveus de general governador; entenent li estarà molt bé se conserven les regalias y cerimònias reals pera sa magestat, primogènit y *alter nos,* e que no·s faça novedat en cas a ont se atravessa contravenir a dits usos y styls, y de què naxen los prejudicis dalt dits, tant per a les reals preeminències quant contra lo present consistori; essent tant notori com és per la inspecció dels libres de la present regoneguts de temps de més de cent anys sens haver-hy trobat en ells rastre ni cosa que senyale que may lo consistori consistorialment sia anat en casa algun portantveus de general governador. Y, per ço, protesta de dita novedat y de que les regalias y preeminències reals no se entenga sien prejudicadas per la anada de dits senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors militars y real, en cas que la posassen en execució, ans bé que restan il·lesas en tota la auctoritat que fins avuy se són conservadas y és degut; y, axí mateix, que no puga tràure's en conseqüència alguna en preju-

a. convidats *interlineat.*

dici o deterioració de la auctoritat y preeminències del present consistori ni per exemplar en ningun cas. Ans bé[a], representa a dits senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors militar y real que no innoven tal cosa, protestant en tot quant li és lícit de protestar-los si lo contrari faran. E, no res menys, sinó envien a representar al portantveus de general governador explique la dita creença en alguna de les formas en què lo consistori acostuma veure's ab lo portantveus de general governador; e que si per la detenció rebien ningun dany les galeres ni altres cosas de la Generalitat, vinga a càrrec dels qui causan la detenció, per voler, contra los usos y stils, innovar y attentar cosas tant novas y prejudicials, y no gens de dit diputat militar.

E, no res menys, requereix al magnífic misser Bernat Sala, deservint lo offici de advocat fiscal, ací present, que interpose son offici y faça totas las degudas diligències que li apparega //144*v*// ser impedients per·a·que no·s faça tal novedat, y les que convingan per a la conservació de les reals preeminències y auctoritat de la present casa.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu se adhereix al vot y protesta de dit senyor deputat militar y al vot ya té donat, y aguarda lo parer del magnífic advocat fiscal.

Lo[b] consistori va a casa del portantveus de general governador, anant vice-règia.

En aquest mateix die, los senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors militar real anaren consistorialment a casa del portantveus de general governador, molt ben acompanyats, ab les maças devant, obtinguda primer hora per lo síndic del General. Y, arribats allí, lo dit senyor governador los isqué a rèbrer al cap de la escala y, entrats en sa estància, se assentaren tots ab cadiras, los explicà la creença següent de la carta de sa magestat de 10 de noembre proppassat, donant-los-ne aprés còpia d'ella firmada de sa magestat, ací insertada y cosida:

Explicació de la creença de la carta de sa magestat. Es dita carta en libre de Letres de Reys continuada ab dita creensa.

«Per carta de 10 de noembre pròxim passat del any 1615 me scriu sa magestat, Déu lo guart, com en dies passats scrigué al auditor general de les galeras de Cathalunya donant-li comissió per a exercir en son nom en ellas tota jurisdicció, la qual se ha de enténdrer tant solament per·a·què use[a] la administració de la justícia en lo //145*r*// entretant se anomenàs persona que servís lo càrrec de general o les governàs. Y sent la intenció de sa magestat de que tant solament se entremeta en les cosas de justícia, ho és axí mateix de que no se entremeta en cosas de la navigació y disciplina militar, sinó tant solament, com dit és, de la mera[b] jurisdicció en cosas de justícia, de la matexa manera que com en la vida del general la exercia com a assessor y consultor seu pròpir, fins a que·s nomene general, o sa magestat manarà altra cosa. Però, per quant en lo entretant que sa magestat està mirant lo que més convé en aquest particular a son real servey en raó de les nominacions que per lo interin feien lo sereníssim príncep Philibert, son molt car y amat nebot, y lo marquès de Almaçán, sent loctinent y capità general per sa magestat de aquest principat de Cathalunya y comtats, convé donar forma al que ditas galeras no perden les occasions que se'ls offeriran en temps que no·y ha general d'ellas, y ser mort lo senyor marquès de Almaçán, loctinent y capità general, com està dit, y trobar-se absent de aquesta ciutat y Principat lo dit príncep Philibert; ha resolt lo rey nostre senyor que per ara y fins a que mane altra cosa, sempre que los senyors deputats del General de aquest Principat los aparexerà que convinga que las ditas galeras iscan algun effecte contra vexells enemics, o algun viatge, nomènan y pugan nomenar dits senyors deputats per a cada exida la persona que·ls aparexerà a propòsit per·a·què sia cap de ditas galeras, en quant a la navigació y tot lo tocant al exercici y disciplina militar, sens prejudici del exercici de jurisdicció, //145*v*// en lo que és justícia, que aquest ha de estar a càrrec del auditor, com està dit. Aquesta és la intelligència de la dita carta que tinc de sa magestat per explicar la creença de la carta que los senyors deputats reberen en aquesta matèria, com de paraula los ho digui en ma casa al consistori dels senyors deputats, a set del present mes de dezembre 1615. Don Alexos de Marimon y Jafer».

Dijous, a X. Lo[c] senyor deputat ecclesiàstic arbora y alsa lo standart de general de la esquadra de las galeras de Cathalunya.

En aquest die, los senyors deputats del General de Cathalunya, ab intervenció dels senyors oïdors //146*r*// de comptes, usant[d] de la facultat per sa magestat a ses senyorias concedida y en son real nom, acompanyats ab los officials

a. *a continuació ratllat* no innoven.
b. lo consistori... vice-règia *interlineat al marge esquerre.*

a. use *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* justícia.
c. Lo senyor deputat... Cathalunya *interlineat al marge esquerre.*
d. usant de la facultat *interlineat al marge esquerre.*

[1615]

del General, són anats consistorialment ab los porters de la present casa de la Deputació, ab massa altas, en la forma acostumada, al moll o port de la present ciutat a ont estava apparellada una barca ben ornada de catifas y coixins, a ont se embarcaren dits senyors deputats y oïdors, y ab altres barcas que allí eran se embarcaren los magnífics assessors, advocat fiscal y demés officials del General. Y entrant los senyors deputats dins la galera capitana de la esquadra del present Principat, foren rebuts ab so de molta música de clarins y trompetas ab diversitat de sons. Y, assentats que foren en ses cadires que allí estaven a punt, en forma de consistori, manaren al còmit real fes sarpar dita galera capitana y la patrona, que també estava a punt per lo effecte baix scrit. Y, anant dites galeras navegant, estant dits senyors deputats consistorialment, com està dit, deliberaren que, per a complir la voluntat de sa magestat, se fecen los actes necessaris tocants a la administració y govern de dites galeres. E, en continent, dits senyors deputats y oïdors se alsaren de dites cadires, y tots juncts anaren al sòl devall de la popa. Y, allí, lo senyor deputat ecclesiàstic, en nom de tots los demés senyors deputats y oïdors allí presents y ajudants en lo ministeri, prengué a sa mà lo estandart real que era allí apparellat, y aquell arborà y alsà en alt y posà en lo lloc a ont acostuma d'estar y destinat per dit effecte. Y, en lo punt, tirà tota la artilleria de dites galeras, y la arcabusseria y mosquets, sonant ab diversos sons la música de dites galeras en senyal de possessió.

E, poc aprés, dits senyors deputats y oïdors, tornats assentar en la popa de dita galera en la mateixa forma, deliberaren que fossen revocats, com en effecte revocaren, tots los officials de dites galeras que foren creats y anomenats per lo *quondam* don Ramon Doms, òlim general de dites galeras, de tal manera // 146*v* // que a cètero no usassen ni usar poguessen de ningun de dits officis sots decret de nul·litat.

E, en continent, en virtut de dita revocació per ses senyorias feta, lo còmit real y algutzir real liuraren en mà y poder de ses senyorias les insígnies de còmit y algutzir real, les quals[a] prengué a sa mà lo senyor deputat ecclesiàstic, en nom y veus dels demés senyors del consistori.

Y, en continent, no divertint-se en altres[b] actes, dits senyors deputats, attesas las revocacions per ses senyorias fetas de còmit real y algutzir real, sota-còmit pilot, cap d'esquadras y altres officials que lo *quondam* don Ramon Doms havia creats y nomenats en temps de son govern, y per·a què la administració de ditas galeras vaja de la manera que convé, tots unànimes y conformes feren les creacions y nominacions de officials de dites galeras en la forma següent:

Primerament, ses senyorias manaren fer venir en sa presència a Hieròn im Bellmicer, al qual proveïren lo càrrec de còmit real de dites galeras, lo qual acceptà aquell y jurà y prestà sagrament y homenatge en mà y poder del senyor deputat ecclesiàstic, en nom de tot lo consistori, de haver-se bé y lealment en lo exercici de dit offici.

E, axí mateix, manaren fer venir en sa presència a Andreu Fortunyo, al qual anomenaren y proveïren en algutzir real de dites galeras, liurant-li la insígnia de algutzil, lo qual acceptà y jurà y prestà semblant sagrament y homenatge en mà y poder de dit senyor deputat ecclesiàstic, en nom del consistori.

147*r* Y, anant ses senyorias continuant las nominacions de altres officials, feren nominació y creació de pilot de dita galera capitana en persona de Montserrat Ferrer, y en cap de esquadra en persona de Cristòfol Moragues, y en patró Thomàs Domènec, y en sota-còmit de la mitjana[a] en persona de Joan Baptista Brunet, y en altre sota-còmit en persona de Lucas de Aserbo, los quals semblantment han jurat en mà y poder de ses senyorias.

E, no res menys, attenent que en la galera patrona no·y havia cabo per la revocació que ses senyorias havian feta del cabo de aquella, y considerant necessitava que per·a·què pogués ser ben governada havia menester persona per a què en nom de ses senyorias la tinga en custòdia; per ço, ses senyorias, tots unànimes y conformes, feren nominació y elecció de la persona de misser Pere Vilamalla en cabo de dita galera patrona, lo qual allí present jurà y prestà lo sòlit jurament en la forma acostumada.

E, poc aprés, y quasi en continent fetas las nominacions de officials sobredites, los senyors deputat militar y real, junctament ab los senyors oïdors de comptes, en execució de la comissió donada al consistori ab la carta de sa magestat de 10 de noembre proppassat y de la explicació de la creença feta als dits senyors deputats per lo portantveus de general governador; tenint plena notícia y certitut de la perícia y experiència en lo art de navigar y exercici militar y de la legalitat, vigilància y cuydado del senyor fra Ramon de Olmera, deputat ecclesiàs-

a. *a continuació repetit* les quals.
b. *a continuació ratllat* coses.

a. mijania *al manuscrit.*

tic, lo anomenan per a la navigació y exercici militar de les galeres del present Principat per a la jornada que se ha de fer ab les dites galeras del present // 147*v* // Principat a la volta de Empurdà, per esta vegada tant solament; manant al capità y demés officials de dites galeras que eren allí presents lo obeescan y regonegan com a cap y superior de dites galeras, y seguescan sos órdens en lo tocant a dita navigació y exercici militar, com obeirían lo general de dites galeras.

E, en continent, feta dita nominació per dit senyor deputat ecclesiàstic acceptada, dits senyors deputats y oïdors anaren al estandart, y allí donaren possessió de dit estandart a dit senyor deputat ecclesiàstic, prenent-lo dit senyor deputat ecclesiàstic a sa mà y arborant-lo en senyal de possessió. Y, en continent, tornà a tirar la artilleria y arcabusseria y sonaren les músicas ab diversos sons, ab molta alegria.

E, fet açò, ses senyorias manaren que les galeras tornassen al moll de la present ciutat, de ont eren exidas per a fer los actes sobredits. Y, essent al moll, ab molts tirs axí de artilleria com de arcabusseria, isqueren de dita galera, y se'n tornaren a la Deputació ab lo mateix acompanyament.

148*r* Diumenge, a XIII. Festa de santa Lúcia.

Dimecres, a XVI. En aquest die, los magnífics assessors del General y doctors applicats donaren son vot en scrits acerca dels negocis devall scrits, lo qual és del tenor següent:

Segueix-se lo vot dels assessors y doctors applicats.

148*v* «En lo fet consultat per los molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya als infrascrits doctors, és a saber si és contra generals constitucions de Cathalunya si lo manament fet per part del molt il·lustre senyor don Aleix de Marimon y Afer, portantveus de general governador en aquest principat de Cathalunya; inseguint la conclusió y deliberació del sacre Real Consell y dirigit a Miquel Joan Amat, scrivà de manament, contenint que a pena de sinc-centes liures y sots decret de nul·litat y fins tinga altre de dit portantveus de general governador y Real Consell, no dóne ni liure còpia auctèntica ni fefaent de la scriptura que·s diu té en son poder rebuda, insertada en dit manament, com axí en dit sacre Real Consell sia estat proveït a instància de Melchior Largués, procurador fiscal de la general governació; vist dit manament despedit per Montserrat Puigvert, scrivà major de dita general governació, a 15 del mes de octubre 1615 en lo qual està insertada una scriptura o acte que conté una remissió y perdonament fet per lo excel·lentíssim senyor marquès don Francisco Hurtado de Mendoça, loctinent general de sa magestat en dit Principat, en favor del noble don Miquel de Calders, senyor de Segur, y de altres en dita scriptura nomenats, rebut y stipulat per dit Miquel Joan Amat, estant dit loctinent general quasi en la agonia de la mort, en presència de testimonis allí mencionats y en jornada de 13 de octubre de dit any 1615, la qual scriptura se manà a dit Amat no dóne còpia auctèntica ab les penas referidas; vista la constitució 2 del títol "De seqüestres y emparas" en la qual expressament se disposa que emparas o impediments alguns no pugan ésser fets a contractes y actes envers los notaris qui // 149*r* // aquells tindran, y si seran fets sian *ipso iure* nul·les, y los dits notaris hajan de liurar los contractes y actes auctèntics an·aquellas personas a qui pertanyerà, no·bstant dites emparas o impediments, sens incorriment de pena alguna, si doncs los impediments o emparas no eran fetas per provisió de jutge, causa cògnita; entès axí mateix que per part del noble don Miquel de Calders, senyor de Segur, y altres a qui pertany dita scriptura, se ha supplicat als senyors deputats se interposassen a la contrafacció de[a] Constitucions se fa ab dit manament, impedint ab ell que dit Amat no·ls dóne còpia del acte rebut y testificat en son poder, lo qual no·bstant la disposició de dita constitució no vol liurar còpia de dit acte per causa de dit manament; attès que del tenor de dit manament, encara que·s pogués dir que lo impediment se fa a dit Amat per·aquè no dóne còpia de dit acte, se entén ser fet ab provisió de jutge, pus se és fet ab deliberació de la Real Audiència, emperò no es pot dir ésser fet ab cognició de causa, com requereix dita constitució, perquè en Cathalunya les paraulas aquellas ab cognició importan citació y audició de la part, majorment en la dita constitució 2 del títol "De segrest", que pressupose que ya los segrests y emparas se solen fer ab alguna cognició sumària, sens citació de part, y volent que·s haja de fer la dels actes en poder del notari ab cognició de causa, és cert que disposa se haja de fer preceint citació y essent oïda la part a qui pertanyen los actes; attès més avant que la deliberació del Real Consell de despedir-se dit manament se és feta sens preceir citació de les personas a qui pertany dita scriptura o acte de remissió y perdonament, que són dit noble don Miquel de Calders y altres allí perdonats; dits doctors són de vot y parer que dit manament és estat despedit contra lo tenor de dita constitució 2 sots títol "De segrest y empara", y que los

a. se *al manuscrit.*

senyors deputats tenen obligació de interposar-se a la contrafacció de dita constitució, segons los és estat ordenat per la Cort General ab diverses Constitucions y capítols de Cort. *Aroles, assessor. De Areny, consulens. Aguilo, assessor. Aÿlla, consulens. Cancer, consulens. Vinyes, consulens»* .

En aquest mateix die, lo senyor governador envià, per son scrivà major, als senyors deputats una carta de sa magestat supplicant-los fecen resposta promptament, la qual carta és de 8 del corrent y és buydada en libre de Letras de Reys[a].

150r Diumenge, a XX. En aquest die entran las ferias de Nadal.

Dilluns, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

150v *Incipit annus MDCXVI*

Divendres, a XXV. Festa de Nadal.

Disabte, a XXVI. Festa de sant Esteve, protomàrtir. En aquest die, després dinar, anant los senyors deputats y oïdors de comptes ab dos cotxos a mar per a acompanyar al senyor deputat ecclesiàstic, qui se anava a embarcar ab les galeras del General, com a general d'elles, per la anada se ha determinat fer per la col·lecta de levant de aquest Principat; arribats al portal de mar vingueren allí algunas personas, axí ecclesiàsticas com seculars, fent gran queixa com quatre galeras que eren arribades en aquell punt de la part de levant y que no havian volgut saludar lo estandart real que estava arborat en la capitana del General de Cathalunya, contrafent en açò tots los styls y consuetuts fins ací inconcussament observadas, en gran desacato de sa magestat y de son estandart real y del Principat. Entès açò per ses senyorias, enviaren a donar raó de dites coses als magnífics concellers de la present ciutat per dos cavallers, supplicant-los de que fossen servits de ajudar y afavorir en açò la justícia del Principat, majorment essent ells tant principal part d'ell y cap del bras real. E, tornats, referiren a ses senyorias com no havian pogut trobar sinó al conceller quart, mossèn Francesc Sala, lo qual los dix que ell avisaria los demés senyors concellers y procuraria que·s junctassen ab la brevedat possible, y que en tot se procuraria en servir a ses senyorias y servar la bona correspondència que sempre és estada y és entre estas dos casas. Y, axí, manaren que anassen a sercar los officials de la casa del General per·a·què en continent obrissen dita casa a effecte que poguessen recollir allí les robas y mercaderias estavan per a entrar de dites galeras, y regonèxer aquellas per cobrar los drets se devian al General. Y, vist que nos trobavan tant prest, y los qui aportaven les dites robas volien entrar aquellas per dit portal de mar sens posarles en dita casa del General, dits senyors deputats manaren ad·alguns officials // 151r // del General eren allí presents detinguessen dites robas fins a tant dita casa del General fos uberta, com dit és, y requeriren a dos guardas o portalers de la dita ciutat estavan allí en dit portal los assistissen y ajudassen en dites coses, com per capítols de Cort y altrament estan obligats. Y, poc aprés, entès per ses senyorias que dits magnífics concellers estavan juncts dins lo baluart de migjorn, los enviaren a donar raó de dites cosas, supplicant-los lo mateix, com dalt és dit, per dos cavallers, als quals fonc respost per dits senyors concellers que ho farian ab molta voluntat y ho tractarian. E, poc aprés, isqué fora de dit portal lo senyor governador don Alexos de Marimon y, ab ell, lo senyor marquès de la Inojosa, ab un cotxo, acompanyats de alguns cavallers, los quals digueren a dits senyors deputats, los quals estavan en dit portal en la casa del General, dient-los que·ls pesava lo descuyt havia tingut lo capità de dites galeras que eren entradas, però que ells ho manarian remediar. Y, poc aprés, sentiren com les dites galeras havian saludat al dit estandart real, axí ab tirs de artilleria com altrament y en semblants occasions és acostumat. E, entès açò per ses senyorias, y havent tingut també avís com la casa del General estava ya oberta, donaren orde a les guardas del General fecen aportar totas les ditas robas allí y fecen son exercici com és acostumat. Y també enviaren a dir per dos cavallers a dits senyors concellers tot lo que havia passat, y fent-los a saber lo bon èxit havia tingut dit negoci, agraint-los la mercè se'ls era feta en juntar-se.

E, poc aprés, y essent ya de nit, dits senyors concellers enviaren dos cavallers ab embaxada a dits senyors deputats, dient-los en effecte com dits concellers havian entès que dits deputats se eran ensenyorits del dit portal y que havian vedada la entrada y exit d'ell, lo que és estada cosa molt prejudicial a dita ciutat per tocar a ells la custòdia y guarda de dit portal; y, axí, dit negoci necessitava remey, y que·s revoquen y anul·len los proceïments acerca de dits negocis fets, si alguns n'i ha continuats. Als quals fonc respost per ses senyorias com dits senyors concellers estan sinistrament informats del fet, y saben molt bé ells com ab diversas embaxadas los han donat plena raó del fet fins ací en dits negocis, y quant justificadament se ha proceït en ells, referint-los de nou tot lo demunt dit. E

a. a continuació un dictamen transcrit a l'apèndix 2, pàg. 715.

que lo que ells requeriren a dits officials de la ciutat no era per via de manament, sinó de requeriment, com en semblants occasions té acostumat fer esta casa a qualsevol officials y ministres, axí veguers, balles, com també al governador de Cathalunya y a altres qualsevol, com per capítols de Cort y per privilegis reals los és concedit y·ls és lícit y permès. E, fet açò, dits senyors embaxadors se'n tornaren ab la sòlita cortesia.

E, poc aprés, los senyors deputats y oïdors, ab sos cotxos, anaren a companyar al senyor deputat ecclesiàstic qui se'n anava a embarcar a les galeras. Y, entrats tots en galera, poc aprés se'n tornaren dits senyors deputats y oïdors.

151*v* Diumenge, a XXVII. Festa de sant Joan Evangelista.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

152*r* Janer MDCXVI

Divendres, lo primer. Festa de la circuncisió del Senyor.

152*v* Dimecres, a VI. Festa dels Reys de orient.

Dijous, a VII. Festa de sant Ramon.

153*r* Dijous, a XIIII. En aquest die, los senyors deputats ordenaren que la galera patrona vaja a la costa de ponent per portar certas provisions ab lo capità d'ells[a] Vilamala.

153*v* Diumenge, a XVII. Festa de sant Antoni.

Dimecres, a XX. Festa de sant Sebastià.

154*r* Dijous, a XXI. En aquest, mossèn Agustí de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor del General en la sobrecol·lecta de ponent, ha pagat tot lo que té comptat.

Disabte, a XXIII. En aquest die, lo senyor deputat ecclesiàstic, en consistori, dix com ell havia acabat son viatge de la anada havia feta per la costa de levant com a general de les galeras, ab comissió del consistori, y axí ses senyorias sempre que·ls aparega, offerint-se occasió, nomenen altra persona de consistori a ses senyorias ben vista.

154*v* Dilluns, a XXV. Festa de sant Pau, apòstol.

Dimars, a XXVI. En aquest die, per quant a notícia dels senyors deputats és vingut correrian altas mars alguns vexells y tartanas de enemics que ab nom de francesos fan molts mals, per estar en ells amagats los moros per gent aportan de contrabanda, y al dar lengua se defensan en dir són francesos, mostrant-se sobre cuberta los que verament ho són, o gent ladina, determinan que en continent partesca la capitana y, si por té, la patrona se l'anporte en sa companyia, y si no, ella sola, y regonègan tots los vexells trobaran, tant en la mar com en los ports, axí de la present ciutat com altres, y tant sobre cuberta com baix de cuberta, enterant-se puntualment de la gent va ab ells, la nació de aquells, si són de contrabanda o portan roba, fent execució en ses personas y béns. Y, per dit effecte, anomenan per cabo de la galera o galeras al senyor deputat ecclesiàstic, usant de la facultat de sa magestat concedeix al consitori en virtut de sa real carta i creença de aquella explicada per lo spectable governador de Cathalunya, donant-li totas las forças, vices y prerogatives té y acostuma de tenir lo general de les galeres de Cathalunya, segons los és lícit y permès per dita real carta de creença.

155*r* Disabte, a XXX. En aquest die, aprés de migjorn, estant ajuntats en consistori los senyors deputats y oïdors per a tractar sobre la festa de demà diumenge, de la septuagèsima se deu fer en la present casa, acerca del offici, // 155*v* // y aprés de migdie, en lo Born, lo torneig que quiscun any en semblant die se acostuma fer; havent entès de moltes y graves personas que los senyors concellers de la present ciutat de Barcelona tenian algunes difficultats sobre la forma de com se ha de estar en les finestres de la plaça en dita festa, y que per dita occasió havian junctada promenia tractant y conferint; y també haver entès que per la ciutat per dita occasió corrien diversitats de parers; desijant dits senyors deputats enténdrer ab puntualitat[a] lo que se offeria acerca de dites difficultats, dits senyors deputats y oïdors desijants evitar tots <tots> inconvenients que·s poguessen seguir en festa, que dits senyors la fan y va en son nom, que·s fes embaxada als senyors concellers, com de fet se féu, en la forma següent, ço és, que enviaren als senyors concellers los senyors don Gispert de Guimarà, Francesc Cornet, per·a·què diguessen que aquest consistori tenia entès per certas vias que ses magnificències havien junctada promenia per occasió de algunas difficultats se'ls offerian en lo estar a la plaça, com dalt és dit; supplicaven fossen servits fer-los a saber les difficultats que tenien y les pretensions, fonaments y resolució de tot lo tractat per·a·què, en cas les hy hagués, se poguessen allanar y·s fes

a. a continuació un espai en blanc de 16 mm.

a. a continuació ratllat y.

la festa ab aquella quietut y compliment y conformitat que dits senyors desijan.

Y, axí com fou ya boca vespre, anaren dits senyors don Gispert de Guimarà y Francesc Cornet a casa del senyor conceller en cap. Y, a cap de molt temps, tornaren dits // 156r // dos senyors embaxadors y digueren que dit senyor conceller havia ajunctat dos dels altres concellers y anaren a casa de la ciutat, y no podent haver als dos explicaren als tres sa embaxada y, explicada, los digueren que ajunctarien algunas personas per a consultar-ho, y del que determinarien seria avisat lo present consistori.

E, aprés, a cap de una hora, arribaren en lo present consistori per part de dits senyors concellers los senyors Miquel Doms, senyor de Sant Jordi, Francesc Codina, los quals explicant a dit consistori sa embaxada y per part de dita ciutat y concellers digueren que lo senyor conceller en cap, ab dos dels demés, ajunctats en casa de la ciutat, havian applicat algunas personas eletas y havian tractat y conferit acerca de dit negoci, y que per faltar-hy dos concellers y molts dels de la promenia no·ls havia aparegut resòldrer, sinó que·ls ha paregut que per al endemà diumenge y die assenyalat per a la festa, aprés del offici, la ciutat tindrie anomenar dos personas, y que ses senyorias ne anomenassen altres per·a·què les quatre conferissen sobre les differències y procurassen donar-hy assiento. E, oïda dita embaxada, fonc respost a dits senyors que feyan alguna admiració de que havent-se offertas difficultats que haguessen obligat[a] a ses magnificències a juntar promenia, no haguessen comunicades aquellas ni cosa del que se havia tractat als dits senyors deputats, havent-hy hagut discurs de un die o més. Al qual dits embaxadors respongueren que per alguna via indirecta havian ya fet enténdrer // 156v // algunas de dites difficultats a alguna persona de consistori. Y, en continent, digueren a dits embaxadors fossen servits de detenir-se en un altre aposento perquè lo consistori pogués respòndrer a la dita embaxada. E donat lloc dits embaxadors y madurament tractat en consistori sobre la dita embaxada y cridats perquè tornassen en ell, se'ls respongué que lo die vinent ere tant occupat com sabien ab los officis, y a l'hora que exirian d'ells seria molt tart, y seria descortesia tenir en suspès als convidats a la festa y a totes les demés y cavallers, y lo temps, de manera que no podie tractar-se lo negoci ab tanta brevedat qual requeria, que per ço los senyors deputats havian determinat de differir lo torneig. Que ses magnificències fossen servits, lo diumenge y dilluns, manar-los avisar les difficultats y pretensions sobre de què havian tinguda promenia, conforme se'ls havia supplicat per medi dels senyors don Gispert de Guimarà y Francesc Cornet. Y que, pus dimars ere Nostra Senyora, estant resoltas las cosas, se pogués fer lo torneig.

Aprés, diumenge, a 31 de dit mes de janer, estant ajuntats en consistori, aprés de migdie, los senyors deputats ecclesiàstic y real, absent lo militar y present lo senyor oïdor ecclesiàstic, arribaren per part de la ciutat los senyors Francesc Cosma Fivaller, Julià de Navel, y explicaren a ses senyorias la embaxada següent: // 157r // «Diuen los senyors concellers que no han tengut ni tenen ninguna difficultat acerca de anar a la festa del torneig fa la Deputació, ans pensan anar-hy y assistir-hy fent lo que sos predecessors han acostumat». Als quals fonc respost per dit consistori que, essent-hy totes les personas de aquell, se pendria resolució, y se farà a saber a dits senyors concellers.

Febrer MDCXVI

Dilluns, lo primer. En aquest die, los senyors deputats del General de Cathalunya, en resposta de la embaxada que per part dels senyors concellers fonc aportada al consistori lo die de haïr, a 31 de janer, per los senyors Francesc Cosma Fivaller y Julià de Navel, diuen que per estar en perplexitat per causa del que havien entès haver ses magnificències // 157v // junctada promenia sobre difficultats occorrents en la festa del torneig, enviaren ab embaxada a ses magnificències los senyors don Gispert de Guimarà y Francesc Cornet, supplicant fossen ses magnificències servits fer-los enténdrer les differències o pretensions se havian occorregut y lo que sobre d'elles se havia tractat, per lo que com a personas que són los qui fan la dita festa desijaven se fes ab tota quietut y conformitat; y que, responent ses magnificències ab dita embaxada per medi dels senyors Miquel Doms y Francesc Codina, excusant no haver volgut resòldrer plenament sobre la embaxada los havian enviada per faltar-hy dos concelleres y molts de la promenia, y que per al endemà tindrien anomenadas dos personas per·a·què, ab altres dos que dits senyors deputats nomenassen, poguessen conferir aprés dels officis acerca de les diferències, y tractar del medi y assiento d'ellas; y havent senyalat axí mateix dits senyors Miquel Doms y Francesc Codina, que ya per alguna via indirecta se havia donat part a alguna d'ellas personas del consistori de les diferències o pretensions que occorrien, aparegué a dits senyors deputats que, assegurant com asseguravan, per les raons atràs ditas, que·y havia differències o difficultat que allanar, no ere bé

a. a continuació ratllat a ses senyorias.

enpèndrer-ho ab tant breu temps com ses magnificiències assenyalaven; y, axí, estimaven més porrogar, majorment tenint occasió de la festa de Notra Senyora, que lo die de demà per a en los dos dies restaven de per mig poguessen ses magnificències fer-los enténdrer plenament lo que per dits senyors don Gispert de Guimarà y Francesc Cornet los havian supplicat. // 158r // Y, havent lo die de haïr tinguda una embaxada en consistori per part de ses magnificències, explicada per los senyors Francesc Cosma Fivaller y Julià de Navel, dient en substància que ses magnificències no han tingut ni tenen ninguna difficultat acerca de anar a la festa del torneig fa la Deputació, ans pensan anar-hy y assistir-hy fent lo que sempre sos predecessors han acostumat; de la qual resposta dits senyors deputats restan ab més perplexitat que abans, veient que la resposta per dits Francesc Cosma Fivaller y Julià de Navel no és altra cosa del que ya tenien entès per lo síndic, al temps que per part del consistori convida a ses magnificències, ço és, que·ns farien mercè de acudir a honrar la festa del torneig; però, en quant al que per los senyors don Gispert de Guimarà y Francesc Cornet tenian supplicat a ses magnificències y en lo que los senyors Miquel Doms y Francesc Codina havian[a] senyalat, tant en que ab promenias havian ses magnificències tractades difficultats, com és dit, que·s anomenassen personas pera conferir y tractar sobre les difficultats y pretensions y allanar-les, que és lo essencial, per lo qual se és differit lo torneig, resta sens tenir resposta de ses magnificències. Y perquè sent la festa, com està dit, faedora per dits senyors deputats, ab voluntat y orde del rey nostre senyor y de la Cort, és molt just que de qualsevol difficultat y differència se pugan succeïr en dita festa estigan enterats dits senyors deputats per a donar la satisfacció que deuen; per ço, supplican a ses magnificències sian servits declarar-se y fer-los enténdrer extensament totes y qualsevol difficultats y pretensions que entengan puguessen succeir-se en dita festa per·a·què pugan procurar assentar-las y pèndrer la resolució que més convindrà // 158v // al servey de Déu y benefici públic y, aprés de entesa y fetas ditas diligències, deliberar lo die per a fer lo dit torneig.

E tornats los dits senyors don Gispert de Guimarà y Francesc Cornet, han referit a ses senyories en consistori com ell havia reportada la sobredita embaxada als senyors concellers en casa la ciutat, y que havie trobat los quatre, y que faltava lo senyor conceller en cap, y que dits senyors concellers los havien respost que, en ser arribat lo dit senyor conceller en cap, tots juncts ho tractarien, y de la resolució que pendrien la enviarien a ses senyories. Y que·ls fecen mercè no disgregar-se, que tant prest com porien tornarian la resposta.

E, aprés, lo mateix y a cap de una estona, vingueren en consistori per part de dits senyors concellers los senyors Francesc Cosma Fivaller, Julià de Navel, y de part de dits senyors concellers referiren a ses senyorias com dits senyors concellers, vista la embaxada a ells feta per part de ses senyorias lo die present, digueren y explicaren a ses senyorias com dits senyors concellers estan y perseveran en la embaxada per ells últimament feta a ses senyorias, y que no tenen altre que dir.

Dimars, a II. Festa de Nostra Senyora.

159r Dilluns, a VIII. En aquest die, reberen los // 159v // senyors deputats una real carta de sa magestat acerca dels casaments dels sereníssims prínceps de Hespanya de 28 de <de> febré proppassat, la qual està buydada en libre de Deliberacions a la jornada de XIII de febrer corrent, y també en libre de Letras de Reys, recòndit en la scrivania major.

Divendres, a XII. Festa de santa Eulàlia, verge y màrtir.

160r En aquest die, la ciutat féu fer la professó conforme se fa lo die de Corpus Christi, ab sa vigilia del die abans ab moltas banderas y altras cosas, y açò per deliberació del Concell de Cent per execució de la letra de sa magestat de 28 de dezembre proppassat continuada en libre de Deliberacions, a la jornada de 13 del corrent, per los casaments dels sereníssims prínceps de Hespanya. Feren encéndrer moltes graellas per totas las plaças y altres parts de dita professó, e los senyors deputats[a] feren encéndrer moltes graellas per al rededor de la present casa.

160v Divendres, a XVIIII. En aquest die, se celebraren les primeres vespres molt solemnes, conforme se fan la vigília de sant Jordi en la present casa de la Deputació y en la sala dels reys d'ella. Vingueren los senyors deputats y oïdors conforme solen venir en dita festa, ben acompanyats. No·y foren concellers perquè no·ls convidaren. Y, aprés, lo sendemà, se féu la festa, conforme és de vèurer en la jornada següent.

Disabte, a XX. En aquest die, se féu la festa del gloriós sant Jordi en la sala dels reys de la present casa de la Deputació per los casaments dels sereníssims prínceps y reyna de França, fills de nostre rey y senyor. Féu-sa molt solemne, con-

a. a continuació ratllat ses magnificències.

a. deputats *interlineat.*

forme se fa[a] lo mateix die de sant Jordi. Predicà lo pare Fons, de la Companyia de Jesús. Hagué-y també vespres solemnes. Vingueren los senyors deputats y oïdors ben acompanyats y per son orde, // 161r // conforme solen venir lo die de sant Jordi. No·y foren consellers ni governador. Foren-hy molts cavallers y damas.

Dijous, a XXV. Festa de sant Mathia, apòstol.

162r Dimars, lo primer. En aquest die, los senyors deputats junctaren en son consistori los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors devall scrits per consultar ab ells lo motu propri de Sa Santedad publicat diumenge proppassat en què priva que en las capellas privadas no·s pugan celebrar missas, proposant-los dit cas y si la capella de la present casa és pública o privada, y alguns monastirs se són abstenguts de venir a celebrar en la present casa, en què foren los següents: sacristà Yvorra, canonge Pons, Pere Riera, canonge, rector de la Companyia de Jesús, fra Ximenis del Carme, fra Balaguer de Sant Agustí, prior dels descalsos, fra[b], guardià de Sant Francesc. Los quals, aprés de molt discutit dit negoci, la major part aconsellà a ses senyorias que·y ha necessitat de breu nou per a celebrar en la present casa, no obstant lo dit breu o motu propri, per anar ab tota seguretat, y axí aconsellen a ses senyorias. Y, axí, attès lo dit consell per ses senyorias, enviaren a // 162v // cercar dit breu per propri correu, com appar en libre de Deliberacions y en registre. Y açò per la festa de sant Jordi estar molt cerca y pugan ésser vingudas las provisions.

En aquest die, mossèn Augustí[c] de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor de levant, ha pagat tot lo que ha comptat fins lo die present de sa collecta.

163r Dimars, a VIII. En aquest die, los senyors deputats anaren consistorialment a la iglésia de Santa Catharina convidats per los pares de aquell monastir. Estigueren assentats com és acostumat.

163v Divendres, a XI. Festa de sant Gregori, papa.

Dimars, a XV. Festa de santa Madrona, verge y màrtir.

164r Dijous, a XVII. En aquest die, lo senyor deputat militar dexà de venir en consistori per sa indisposició.

a. a continuació ratllat con.
b. a continuació un espai en blanc de 20 mm.
c. Augustí *interlineat damunt de* Hieròmim *ratllat*

164v Dilluns, a XXI. Breu[a] apostòlic per dir misas en la present casa de la Deputació.

En aquest die, arribà lo correu de Roma qui aportà lo breu de Sa Santedad per dir missas en la present casa, com se feya de abans. És buydat en libre de Bullas Apostòlicas.

Dimecres, a XXIII. En aquest die, entrà en la ciutat de Leyda lo excel·lentíssim senyor duc de Alburquerque, loctinent general de sa magestat en lo present Principat, lo qual volgué jurar dit die. Emperò, per ésser die feriat, no jurà fins lo sendemà, per fer-hy contrari lo síndic del General y de la ciutat.

Dijous, a XXIIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor deputat militar absent del consistori y de la casa de la Deputació, y en açò consentint consultat ab ell per lo escrivà major del General; vista la carta del senyor duc de Alburquerque, loctinent per sa magestat en aquest Principat, de[b] del corrent, ab la qual diu que per comoditat de son viatge de la ciutat a la present de Barcelona // 165r // importaria les galeres, y per ço tinguessen a bé en donar orde arribassen als Alfacs, perquè més prest pogués ésser sa vinguda; per ço, attès que estan a punt dites galeres per anar a costejar les costas de aquest Principat, segons lo fi perquè foren erigidas; determinen que quant més prest sia possible ditas galeras se posen a punt, y aprés vajan als Alfacs per·a·què desde allí servescan a sa excel·lència en lo que serà de son gust.

Divendres, a XXV. Festa de la incarnació de Nostre Senyor Jesuchrist.

Diumenge, a XXVII. Diumenge de Rams, y entran los feriats de Pascha de Resurrecció.

165v Abril MDCXVI

166r Diumenge, a III. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a IIII. Segona festa. En aquest die, partiren les galeres del General, per orde de ses senyorias, per aportar lo excel·lentíssim loctinent general, qui ere en Tortosa, com appar a la corrent jornada.

Dimars, a V. Tercera festa.

166v Disabte, a VIIII. En aquest die, tornà en consis-

a. Breu apostòlic... Deputació *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació un espai en blanc de 11 mm.

tori lo senyor deputat militar qui havia estat mal alguns dies.

167r Dijous, a XIIII. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, racional, féu relació en consistori com mossèn Raphael Ferrer, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha pagat tot lo que ha comptat fins al die present.

Diumenge, a XVII. En aquest die, de matí, // 167v // entenent ses senyorias que les dos galeras del general venien de la part de Tortosa y aportaven lo excel·lentíssim loctinent general y sa muller, enviaren en continent dos cavallers per donar-li *lo parabién* de la benvinguda, ço és los senyors don Francesc de Argensola, don Joan de Olmera. Los quals partiren en continent ab una faluga, acompanyats de la guarda del General del portal de mar y altres. Y dits senyors deputats y oïdors, lo després dinar, en continent se'n anaren al portal de mar per a proveïr al que convindria. Y, estan allí, veren las dos galeres que estavan ya surtas devant de la montanya de Monjuïc. Y, poc aprés, tornaren dits embaxadors en dit consistori estava junct a la casa del portal de mar y del General. Y, arribats allí, referiren a ses senyorias com ells havian feta dita embaxada a sa excel·lència, lo qual los rebé molt bé, ab gran cortesia y aplauso, usant ab ells moltes paraulas de compliments. Y, fet açò, supplicaren a dit excel·lentíssim loctinent general los fes mercè de que poguessen visitar a la senyora duquesa, als quals los dix sa excel·lència com estava baix en la cambra de la galera de mala gana y prenyada y cansada, més que si necessitava la faria llevar y pujar dalt. E fonc-li // 168r // respost per dits embaxadors que los senyors deputats ni ells no tenien intent de fatigar-la, sinó de que·s regalàs, y no·y són per altra occasió. E, axí, se despediren d'ell ab molta cortesia, fent-se moltes offertas a dit senyor virey per dits embaxadors, anant dita barca ben entoldada y a punt.

Dilluns, a XVIII. En aquest die, entrà lo dit senyor loctinent general en la present ciutat. Isqueren a rebre'l los senyors deputats en la forma costumada, posant-se lo senyor deputat ecclesiàstic a la part esquerra d'ell, y aprés los consellers. Jurà en la Seu, com appar en libre de Juraments.

Dimars, a XVIIII. En aquest die, los senyors deputats anaren a visitar lo dit excel·lentíssim loctinent general, ab les massas grans y ben acompanyats. Foren molt ben rebuts de sa excel·lència. Estigueren tots de peus, y aprés anaren a visitar la senyora vireyna, estant axí mateix de <de> peus tots.

168v Dijous, a XXI. En aquest die, lo senyor oïdor militar, ben acompanyats de alguns officials del General, anaren a convidar lo excel·lentíssim loctinent general y senyora duquesa per a la festa de sant Jordi, per a les primeras vespras. Y lo síndic convidà lo senyor bisbe, consellers, y altres als demés cavallers y damas. Dit die, se féu la crida del jubileu en la present casa. En aquest mateix die, lo senyor Ramon de Olmera y Çarrovira, oïdor militar del General de Cathalunya, anà per part del consistori dels senyors deputats, acompanyat de alguns cavallers officials del General y altres, a casa del excel·lentíssim senyor duc de Alburquerque, loctinent y capità general de sa magestat en lo present Principat. Y, arribats allí, en la primera sala, trobaren la // 169r // porta tancada de la sala estava sa excel·lència. I, axí, isqué un patge de sa excel·lència, al qual dix dit senyor oïdor com volian parlar ab sa excel·lència de part del consistori de dits senyors deputats. E lo dit patge tornà tancar la porta, anant donar raó, segons dix, a sa excel·lència. E, tornat, dix com sa excel·lència estava occupat, y que no·ls podia oir per ara, del que feren molta admiració dit senyor oïdor y los que allí estavan. Y, axí, se'n tornaren en consistori y donaren raó del que havia passat, determinant de no tornar-hy sens tenir orde exprés de sa excel·lència.

E, axí, al tart vingué mossèn Pérez, secretari de sa excel·lència, de part de dit senyor loctinent, dient en consistori, aprés de haver obtinguda licència dels senyors deputats, com sa excel·lència li havia manat vingués a dir a ses senyorias com havia entès que per part del consistori eran estats, a les dos horas després dinar, a *palacio* per dar-li un recado, y que lo patge, per inadvertència, no·l havia avisat, y que li pesava moltíssim, y que sempre que anassen los oïria de boníssima gana, y que havia renyit al patge perquè no·l havia avisat, si bé no tenia culpa per ço que havia donat l'orde general *de que ninguno le hablasse.* Y, oït dit recado, digueren ses senyorias a dit Pérez se aguardàs fora per consultar ab sí lo que havian de respòndrer. Y, estant en açò, vingué don Joan Borrassà, de part de sa excel·lència, y digué a ses senyories lo mateix que a dit Pérez, y que a sa excel·lència li havia pesat moltíssim, y que perdonassen, que aquella casa estava sempre uberta per lo que convindria al *reyno*.

E los senyors deputats repongueren a dit don Joan Borrassà, y aprés al dit Pérez, que lo consistori no havia cregut altra cosa del que dit Pérez y don Joan // 169v // havian dit, y que estavan molt certs que si sa excel·lència ho hagués entès no haguera donat lloc al que se havia seguit. Y que, en conformitat de la mercè los ha-

via feta en tràure'ls del dubte podian tenir, enviavan aquella nit matexa lo senyor oïdor militar ab lo mateix recado, y que besan a sa excel·lència les mans. Y, en continent, feren pèndrer dotze atxas ab dos cotxos, y anà lo senyor oïdor militar acompanyat de alguns cavallers y officials de la present casa. Y, arribat en *palacio,* donà son recado a sa excel·lència, lo qual donà molt gran satisfacció a dit senyor oïdor, dient lo mateix que per los dos havia enviat a dir, o paraulas semblants, *«esta casa estará para todos siempre abierta y en lo que yo pudiere no les he de faltar»,* y que *«con grande gusto acudiría a la fiesta de san Jorge»*. Y, aprés de despedit dit senyor oïdor, li demanà licència per convidar a la senyora duquessa, y manà los acompanyassen a ont era. Y, aprés de haver-la convidada, respongué que besa les mans a ses senyorias y que *«no sabia si tendría lugar, porque la mar la havia tratado el prenyado»* y que *«haría lo que podría»*.

Divendres, a XXII. En aquest die, se feren les primeres vespres del gloriós sant Jordi en la capella gran, y foren-hy los senyors deputats y oïdors, concellers, cavallers y molts altres de tots staments, y foren rebuts en la forma costumada, y axí mateix se'n tornaren.

170*r* Disabte a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die, se féu la festa del dit gloriós sant Jordi, ab gran solemnitat. Fonc-hy lo excellentíssim loctinent general, lo senyor duc de Alburquerque, concellers, prior de Cathalunya y molts ecclesiàstics y militars y moltes altres personas. Digué la missa lo reverendíssim bisbe de Barcelona don Luis Sans. Predicà fra Serrano, del orde de Sant Francesc. Al venir y tornar-se'n se féu com és acostumat, ab gran compliment. Axí mateix, lo després dinar se feren les vespres molt solemnes. No·y foren dit senyor virey ni concellers.

Diumenge, a XXIIII. En aquest die, se féu lo torneig en la plaça del Born. Fonc-hy lo senyor virey, Concell Real, concellers, y altres molts foren convidats en la forma costumada, ço és, lo senyor virey per lo síndic de la confraria de Sant Jordi, qui és don Joan de Erill, y també lo Real Consell, y los concellers per lo síndic del General.

Dilluns, a XXV. Festa del gloriós sant March, evangelista.

170*v* Dimars, a XXVI. En aquest die, se féu lo anniversari general de la present casa de la Deputació en la capella gran, ab molta cantòria y absoltas, com és acostumat, per les ànimas dels deputats[a] y oïdors passats y dels enseculats y confrares de la Confraria del Gloriós Sant Jordi, y dels officials y ministres del General. Vingué-hy lo protector del bras militar, ben acompanyat de molts cavallers. Hagué-hy sermó. Predicà lo pare[a], de Sant Francisco de Paula, qui havia predicat en la Quaresma passada a la Seu. E los senyors dos oïdors isqueren a recebir-los ab les maças xicas, per ser die de dol, al cap de la scala, y axí mateix al tornar-se'n.

En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, haguda primer hora per lo síndic del General, los senyors canonge Garcia, don Francesc de Argensola y Montserrat Mora, als quals donaren orde de explicar-li la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor: A notícia del General de Cathalunya // 171*r* // és pervingut[b] que vostra excel·lència ha manat derrocar algunas casas en la ciutat de Tortosa de diversos particulars sens haver preceït citació de part, provisió de jutge ni cognició de causa, lo que és directament contra diversas Constitucions de Cathalunya y particularment contra lo usatge *alium namque* en lo títol "De dret del fisc y de las suas regalias" en la nova compilació, ab la qual està disposat que lo senyor rey en Cathalunya ha y deu proceir *per directum,* les quals paraules declaran tots los doctors pràctics que deu proceir ab citació de part y dèbita cognició de causa. És també contra la constitució segona, en orde baix lo títol "De penas corporals", ab la qual està disposat que ningú no sia condemnat sens coneguda de jutge, axí en punir com en absòldrer. Y més, és contra la constitució quarta, en lo títol "De violència y restitució de despullats", ab la qual se ordena que sa magestat ni officials seus no despullen algú sens conexensa de causa de possessió, o quasi, de cosas que tingan. Y si contra la dita forma despullats seran, sian restituïts íntegrament. Y contra altres constitucions, que per evitar prolixitat se dexen de referir, la observansa de les quals per obligació de llurs officis, per altres constitucions està encarregada als deputats. En descàrrec de la qual, nos han ordenat vinguéssem a representar extrajudicialment a vostra excel·lència, y a informar-lo com tots los delinqüents de qualsevol spècie de delictes que estigan impedits poden ser condignament castigats sens violar ni rómprer constitució alguna de Cathalunya, seguint la forma donada per ditas constitucions, que bastantment hy han proveït. Y, en aqueixa consideració, supplicar a vostra excel·lència sia

a. a continuació ratllat per les an.

a. a continuació un espai en blanc de 24 mm.
b. a continuació repetit és pervingut.

servit manar reparar la violació de las sobreditas Constitucions y esmenar lo prejudici fet al Principat. Offerint dits deputats valer y ajudar // 171*v* // a vostra excel·lència en la punició de qualsevol delinqüent en tot lo que per Constitucions y capítols de Cort los serà lícit y permès.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com li han explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que los excessos se eren fets en Tortosa eren tals que obligavan a executar-los ab rigor, majorment que tenia orde exprés de sa magestat. Y que ell aniria decorant y mirant les Constitucions, y procuraria en guardarlas. Y que los senyors deputats havian complit a llur obligació, y que ell acudiria a la sua y al servey de sa magestat.

Divendres, a XXVIIII. En aquest die, féu relació // 172*r* // en consistori lo senyor ardiaca Doms, qui era estat eligit per embaxador del General per al rey nostre senyor, lo qual resta en Çaragossa per orde de sa magestat y no·y pogué arribar, com appar en libre de Letres de Reys.

Disabte, a XXX. En aquest die, féu relació en consistori lo senyor Carles de Calders, senyor de Lanera, elegit per ses senyorias per al rey nostre senyor per procurar la entrada de dit senyor ardiaca Doms, y no pogué obtenir-ho. Y, axí, se'n tornà sens negociar res, com appar en libres de Deliberacions y Dietaris corrents. Dit die, dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

Maig de MDCXVI

Diumenge, lo primer. Festa dels gloriosos apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dilluns, a II. En aquest die, dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

172*v* Dimars, a III. Festa de Santa Creu.

Dijous, a V. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor deputat ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, per sa indisposició corporal, anaren consistorialment, ab massas grans y ben acompanyats de sos officials, a casa del excel·lentíssim loctinent general, obtinguda primer hora per lo síndic del General. Y, arribats allí, li referiren ab la sòlita cortesia, en effecte, la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: La afflicció y treballs excessius en què los ladres // 173*r* // y gent facinorosa han tingut opprès lo present Principat no tenim per·a·què referir-lo a vostra excel·lència, pus és arribat a temps que ha vist y entès molt per menut quant grans sian estats aquells. Havem sostengut molts dies ab la confiansa de la vinguda de vostra excel·lència, sperant ab ella com speram lo remey universal y quietut de tot lo present Principat. Havem entès que, en lo intròit del govern de vostra excel·lència, en la ciutat de Tortosa havia vostra excel·lència manat fer proceïments de fet, manant derrocar algunas cases de particulars en dita ciutat y en les viles de Xerta y Tivenys sens preceir citació, procés ni provisió de jutge. Y com, excel·lentíssim senyor, en lo present Principat sa magestat y vostra excel·lència sian tinguts per Constitucions y per exprés jurament prestat de judicar y proceir *per directum,* sens poder de fet fer proceïments, en tot cas que tal vostra excel·lència mane és fer notable prejudici y violar totes les Constitucions que sa magestat y la General Cort tenen sanctament statuïdas per al govern del present Principat. Y, si bé entenem que per les diligències que vostra excel·lència ha de manar fer en la expulsió de ladres y mala gent, tot lo present Principat ha de rèbrer molt gran benefici y utilitat, y de aquell perpètuament ha de restar gloriosa memòria de vostra excel·lència, no emperò appar just que, fent-nos vostra excel·lència per una part tant gran mercè, per altra part haja de ser castigat tot lo present Principat, qui en res en general ha delinquit, ans bé ha patit diversos y innumerables danys y treballs, com ho seria dexant vostra excel·lència aquell tant *lastimat,* no proceint en tot *per directum* y conforme les Constitucions y leys de la terra, majorment essent elles tant abtes y a propòsit per a castigar tot gènero de delictes, y havent sa magestat y vostra excel·lència jurat solemnement guardar-les y governar-nos en conformitat de aquellas. Supplicam a vostra excel·lència lo mateix que per nostres embaxadors a 26 del passat supplicàrem, y no res menys entenent mane vostra excel·lència al governador y jutges de Cort que dividits per lo present Principat vajan en la persecució dels ladres y mala gent; supplicant a vostra excel·lència // 173*v* // sia servit manar a dits ministres que, en tot y per tot, en los proceïments faran se ajusten a les constitucions *y* leys de aquell Principat, proceint en tot com tenen obligació en conformitat de dites leys. Que axí faent dites coses, rebrà aquest Principat doblada mercè, y en tot quant puga ajudarà y servirà a sa magestat y a vostra excel·lència».

E sa excel·lència, en effecte, respongué que los dies passats havia acudit allí la embaxada que ara per ses senyorias li ere referida li enviaren a 26 del proppassat y que, axí, responia lo mateix que havia respost a dits embaxadors: que ell

anave mirant les Constitucions y li parexia eren a propòsit per a administrar justícia y castigar a qui u meresqués; que procuraria conformar-se ab ellas y que representaria a sa magestat la offerta del Principat y la gana que conexia tenia de acudir a son real servey; però que los órdens de sa magestat se havian de complir, y ell tenia precissa obligació de obeir a ells. E, aprés, per ses senyorias fonc replicat a sa excel·lència que l'orde y voluntat de sa magestat ere lo més cert que les leys y Constitucions per sa magestat y per vostra excel·lència fossen puntualment guardadas conforme són estadas juradas. Y que axí speraven ho manaria sa excel·lència executar y fer en totes occasions lo que supplicaven. E sa excel·lència tornà a dir que en tot lo que li fos possible procuraria conformar-se a tant bonas leys y donar gust al Principat.

174r Dimecres, a XI. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui alguns dies havia dexat de venir, per sa infremitat.

174v Disabte, a XIIII. En aquest die, se féu crida de braços per fer la enseculació dels llocs vaccants de deputats y oïdors. En aquest mateix die, féu relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, com mossèn Raphael Ferrer, sobrecollidor del General, havia girat tot lo que havia comptat.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors feren los vots següents, ço és:

Lo senyor deputat ecclesiàstic que, attès y considerat los debats hy hagué lo any passat acerca si hy haurie testimonis en la extracció de inseculadors, y vist se havian cridat les personas dels tres staments, // 175r // ço és lo senyor bisbe de Barcelona, lo senyor conceller segon, lo senyor don Bernat de Pinós, protector del bras militar; y devant d'ells, deduïdas dites differències, fonc aconsellat per dits senyors *nemine discrepante* que feçen lo sobredit acte ab tres testimonis, hú de cada stament, y de aqueixa manera nos feya agravi a ningú de dits staments; y ab dit consell ne havian fet dos actes de habilitadors, y nostres antecessors feren lo mateix per evitar dites differències; y oït lo parer dels magnífics assessors lo any passat, que conforme lo capítol podien fer lo dit acte ab testimonis o sense ells, só de vot y parer, per evitar dites differències, que·s faça ab tres testimonis.

Lo senyor deputat militar diu que la Cort General té donada forma com se ha de fer y en presència de qui se han de fer la extracció dels habilitadors de les personas se han de ensecular, y ha volgut que lo dit acte de extracció se fes en presència dels braços, y que lo die abans fossen cridats ab pública crida; y sé ben cert que en presència dels braços està lo acte qualificadament fet, y no·s deu de ninguna manera preténdrer que ningunas personas hajan de donar més fe; essent particular que tots los braços juncts, y axí mateix convocats los braços, tenen y han tengut sempre los presidents y són estats assentats sempre interpol·ladament, que no·s pot negar que tot lo acte que allí·s fa no sia fet en braços, y voler lo capítol que·s serve en la extracció la forma en ell contengut, altrament anul·la les extraccions y actes allí faedors. Per ço, és de vot y parer que en ninguna manera se altera lo dit capítol, sinó que·s faça en la presència y ab assistència de dits braços, servant-los la auctoritat y fidelitat que lo capítol ha volgut, com se féu en lo principi de nostre trieni, y fins ací.

175v E lo senyor deputat real diu és de parer que·y haja tres testimonis ab les attendències del senyor deputat ecclesiàstic.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que, considerant que en aquesta casa sempre, o sos styls, en los actes que·s fan públics en la present casa, com és de extraccions, haver-hy testimonis; y, axí, per no fer novedats, és de vot y parer que en la extracció faedora se continue lo haver-hy testimonis, ço és tres, adherint-se al vot del senyor deputat ecclesiàstic.

E lo senyor oïdor militar és del vot del senyor deputat ecclesiàstic. E lo senyor oïdor real, del mateix.

Diumenge, a XV. En aquest die, hy hagué ajust de braços per fer la extracció de nou habilitadors, los qui podien ser enseculats en deputats y oïdors per la enseculació faedora lo mateix die, y serviren los braços de testimonis, y hagué-y en la taula se feya dita extracció sols tres testimonis, hú de cada stament, com appar en libre de Deliberacions.

En aquest mateix die, estant juncts les nou personas extretas per fer les habilitacions, hy hagué alguna competència entre ells acerca los assientos. Y axí se assentaren, ço és, los tres ecclesiàstics al cap de la taula, lo primer dels quals fonc lo comanador Oluja, y los demés, y // 176r // aprés los militars y aprés los reals. Fonc-se presentat entre ells la scriptura següent: «Havent-se suscitat algun debat o differència entre los senyors habilitadors vuy die present extrets per la enseculació faedora dels llocs vagants de deputats y oïdors sobre la forma o orde de sèurer en lo acte de dita habilitació, pretenent los senyors habilitadors ecclesiàstics haver de sèurer en primer lloc, seguidament, y aprés axí ma-

teix los militars y aprés los reals; e los dits senyors habilitadors militars y reals pretenent lo contrari, ço és haver de sèurer interpol·ladament los dits senyors habilitadors militars y reals per ara; y per no diferir lo present acte de habilitació, de què podrie resultar dany al General, y sens prejudici algú de sos drets y pretensions, se acontenten que l'orde del sèurer en dit acte sia que seguen primer seguidament los habilitadors ecclesiàstics, aprés los militars y aprés los reals, conforme segueren en lo últim acte de habilitació que·s féu lo any proppassat. Ab expressa protestació que lo present acte no sia tret en conseqüència ni per aquell se augmente ni disminuesca lo dret de les parts. Presents per testimonis Magí Quer y Jaume Forjas, notaris».

Y, fet açò, passaren avant la enseculació e o habilitació ab molta conformitat.

176*v* Dimecres, a XVIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors canonge Garcia, don Gispert de Guimarà, Hieònim de Navel, acerca la galera demana sa magestat y sa excel·lència per anar a Marcella per a portar lo capità general de la cavalleria de Milà, don Alonso Pimentel. Y fonc concertat, aprés, que dit don Alonso asseguràs dita galera, com de fet ho féu y en altres occasions ses fet. Y [cer] feta per ell dita seguretat de diners seus, dexaren dita galera, attesa la precisa necessitat hy havia de sa anada.

177*r* Dimecres, a XXV. En aquest die, se posaren // 177*v* // alguns actes de seguretat per don Alonso Pimentel, general de la cavalleria de Milà, per la galera se li dexà, en poder de misser Francesc Blanc, notari de Barcelona, y pagà ell la seguretat.

178*r* Dimars, a XXXI. En aquest die, se ajunctaren les personas dels tres staments en la sala gran de la present casa de la Deputació per lo effecte baix scrit, a ont per semblants y altres negocis y afers del General se acostuman a junctar, a ont entrevingueren y foren presents les personas devall scritas, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors prior de Cathalunya, don Alonso de Cruÿlles, don Honofre de Lentorn[a], fra don Miquel de Santmenat, canonge Garcia; per lo stament militar, los senyors don Gispert de Guimarà, // 178*v* // don Hugo de Tamarit, don Bernat de Pinós, don Ramon de Calders, don Diego de Lentorn, don Francesc Tort y de Oluja, don Pedro de Pinós, don Joan Burguès, don Ramon Blanes, don Ramon de Gilabert, don Miquel de Cardona, don Francesc de Argensola, Carlos de Calders, don Pedro Dezbosc, don Carlos Copons, Miquel Joan Granollacs y de Prat, Luís Puig, don Francesc Torrelles, Joachim Valls, don Phederic Terré, Bernat Pons, Miquel Pol, Joan Baptista Cassador, don Francisco Vilalba, Francesc Miquel, Federic de Tamarit, Hieònim de Pons // 179*r* // Frigola menor, Sadorní Planes, Joan Miquel Granollacs, don Dalmau Yvorra, don Bernat de Peguera, Miquel Doms; per lo real, los senyors lo senyor conseller terç de Barcelona, Francesc Dalmau, misser Joseph Ylla, Barthomeu Sala, Juan Francesc Codina, Francesc Fivaller, Gabriel Carcer. A les qual personas fonc feta la proposició següent: «Proposició: Havent tingut notícia dels proceïments manats, per sa excel·lència lo senyor duc de Alburquerque, loctinent general per sa magestat en lo present Principat, fer en la ciutat de Tortosa y en les vilas de Xerta y Tiurenys de que se enderrocassen sis cases sens preceir cognició alguna de causa, citació o audició de la part, sens firma de conceller ni regent ni provisió de jutge, encara que // 179*v* // sense instància de part; considerant la obligació de nostre càrrecs, procuràrem entendre-ho ab certitut y, entès, en lo mateix punt que sa excel·lència fonc arribat en la present ciutat, y quant les visitas y occupacions de sa arribada donaren lloc, determinàrem representar-ho a sa excel·lència lo agravi y prejudici gran que tot lo Principat rebia de semblants proceïments *de directo* contra moltes Constitucions, usatges y privilegis. E, per a dit effecte, ab embaxada consistorial ho representàrem a sa excel·lència a 26 de abril proppassat, per medi dels senyors canonge Garcia, don Francesc Argensola y Montserrat Mora en la forma següent: «Excel·lentíssim senyor:» *inseratur* sia buydada com està continuada en lo Dietari corrent, sots dita diada de 26 de abril proppassat. E, alguns dies aprés, havent entès que sa excel·lència posava mà en la general persecució dels ladres y gent facinorosa, y que per a dit dividia per tota Cathalunya en parts separadas al portantveus de general governador y tres jutges de cort; per·a·què en los órdens anassen advertits dits ministres de la manera que havian y devian proceir y per occasió de la dubietat havia causat la resposta de sa excel·lència; tement no·s prosseguissen los prejudicis de contrafaccions de Constitucions y privilegis, determinàrem per nostres pròpries personas representar a sa excel·lència lo que tant importa com és la conservació de les leys y forma de proceïments. Y, en execució de dita deliberació, a 5 del corrent mes de maig anàrem consistorialment a casa de sa excel·lència y li explicàrem lo següent: «Excel·lentíssim senyor: La afflicció y treballs, etcètera», sia insertada segons és ya buydada a dita

a. a continuació repetit al marge esquerre Lentorn.

[1616]

jornada. Y, no obstant les sobredites diligències, en lo die de haïr nos fonc representat per part de las senyoras dona Dionisa de Calders y dona Marina de Calders, sa nora, com estant en lo castell de Segur y tenint dita dona Dionisa lo dit castell per sos drets y per particular disposició de son marit, qui la havia dexada senyora majora, y la // 180r // <la> dita dona Marina tenint obtat lo dit castell, jurisdicció y béns mobles e immobles de don Miquel Calders, son marit, per la quantitat de cerca de quaranta mília liures, y feta dita opposició en la Real Audiència y havent en dita Real Audiència sobreseguit en certa execució se feya contra dit don Miquel, ere arribat en dit castell don Francisco de Ariense, com à pretès commissari, ab orde de sa excel·lència fet als tres del corrent. Y trahent de dit castell y de sa casa a dites senyoras, en continent ha posat mà en enderrocar lo dit castell, conforme en una supplicació per part de dites senyores presentada largament se conté del tenor següent: «Molt il·lustres senyors. Fent-se execució los dies proppassats, instant lo procurador fiscal de la règia cort, en los béns de don Miquel de Calders, senyor del castell y baronias de Segur, a relació del noble don Francisco Roig y de Mendoça, altre dels magnífics jutges de cort, per la exacció y cobrança de certas pretesas penas de port de pedrenyals de què sinistrament era estat impedit dit de Calders, se féu opposició y obció, en virtut de la real pragmàtica, per dona Marianna de Calders y Leu, com acreadora en los béns de dit son marit per la cobransa de son dot, augment y altres drets que excedeixen la suma de més de quaranta mília liures, obtant los béns mobles de dit don Miguel de Calders, y en defecte d'ells los immobles, y per consegüent lo castell de dita baronia de Segur y altres béns immobles de dit de Calders. Y font dita opposició y obció admesa, y proveït que fos sobresegut en dita execució. Durant lo qual estat se·s conferit a dita baronia de Segur don Francisco Atiensa ab gran número de soldats de a cavall y de a peu. Y, actualment, des del diumenge més proppassat, cerca de migdie, poc més o manco, tragueren les senyores dona Dionisa de Calders y dona Marianna de Calders y Lleu, // 180v // mare y muller respective de dit don Miquel de Calders, de dit castell de Segur, y se posaren a enderrocar aquell, y fins vuy ho continuen, dient que·u fan per orde del excel·lentíssim loctinent general del present principat de Cathalunya. Los quals proceïments, a més de ésser en notable dany y prejudici de dit don Miquel de Calders per sos drets, augments y altres drets, se contrafà ab aquells a diverses Constitucions y leys del present Principat, segons les quals a execució alguna en causa criminal, y majorment tant grave y que causa dany irreparable, essent lo reo absent, sens conexensa de causa ni comissió d'ella ni algú dels magnífics jutges de cort, per medi de ministres y officials nous, sens preceir sentència o provisió, castigant lo reo absent e indefenso en la persona y béns. Pus és clar que la persona y càstic del enderroc del castell, de necessitat ha de presuposar pena en proporció major en la persona de dit don Miquel de Calders contra les remissions que dit Calders ha obtengudas y expedidas en la deguda forma de don Pedro de Manrique y del marquès de Almaçán, loctinents generals que són estats del present Principat. Y no·s sab ni pot constar, al menys ab veritat, que aprés de dites remissions, dit de Calders haja comès delictes alguns, o a lo menos que sien tais que meresquen penas tant graves y de dany tan irreparable. Y quant poguessen tenir lloc contra d'ell, lo que no·s pot crèurer, és cosa indubitada que no·s podien executar en prejudici de dites senyores ni de sos crèdits ab tant notòria contrafacció de les matexas y moltes altres Constitucions del dit Principat, y en contrafacció de la provisió de sobreceïment que dita dona Marianna // 181r // de Calders y Leu havia obtinguda en los dits drets, preceint legítim procés y conexensa de causa. Per ço, representant a vostres senyories dites dona Dionisa y dona Marianna de Calders les dites coses, supplican molt humilment sien vostres senyories servits opposar-se als dits proceïments que·s fan ab tant notòria contrafacció de diverses Constitucions generals de Cathalunya, leys y libertats del present Principat, ab los remeys de justícia y altres applicables conforme lo ús y styl del General y casa de la Deputació, com bé y loablement ho han fet y acostumat en semblant cas los predecessors de vostres senyorias en son offici. Que dites senyores, dona Dionisa y dona Marianna de Calders, ho rebran de vostres senyories en singular mercè. L'offici, etcètera. *Altissimus,* etcètera. Aymeric».

Oïda dita proposició, y lo representat en ella, tots unànimes y concordes foren de vot y parer que, attès lo negoci proposat és dels més graves y àrduos que·s puga offerir, per ser en contrafacció y violació de tantas Constitucions de Cathalunya, que per ço sien servits dits senyors deputats de prompte y ans de disgregar-se los presents braços, fer una embaxada en scrits a sa excel·lència apuntant y contant-li en ella totes les Constitucions a les quals se fa contrafacció. Supplicant-lo sia de son servey, per fer mercè a tot aquest Principat, mane sobresèurer en los proceïments fins ací fets y que·s cominan fer acerca dels enderrocs de castells y cases en Cathalunya. Y, en cas que sa excel·lència responga a dita embaxada que no té en sa mà lo // 181v // sobresèurer en dits proceïments per tenir orde

de sa magestat de executar sa real voluntat, que aleshoras y en tal cas sien servits dits senyors deputats nomenar un[a] embaxador lo qual vaja en continent a la posta a sa magestat pera supplicar-lo sia de son real servey, y usant de sa benignitat y clemència, fer mercè a tota aquesta província en manar sobreseure los reals órdens té donats a son loctinent en aquest Principat. Representant-li los notabilíssims e irreparables danys y prejudicis que, no manant parar y sobresèurer aquells, se causarian a dit Principat. Lo qual embaxador de partir de ací a demà a migdie ab les instruccions necessàries.

En continent, lo mateix die, sens disgregar-se los braços, los senyors deputats han enviat ab embaxada als senyors concellers de la present ciutat los senyors don Gispert de Guimarà y Miquel Joan Granollacs y de Prat y Gabriel Carcer, a effecte de supplicar a ses magnificències, de part de ses senyorias, fossen servits en conformitat de la resolució dels braços fer embaxada al senyor virey supplicant-lo sia servit sobresèurer en la execució dels enderrocs dels castells y cases se entén mana fer.

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias que los senyors concellers havian demostrat tenir molt gran desig de acudir al servey de ses senyorias y de aquest Principat ab molta voluntat, conforme havian fet a saber a ses senyorias poc havia per medi dels senyors March Lentes y misser Hieònim Fivaller. Y que, en tot lo que·ls serà possible, acudiran ab molta voluntat al servey d'esta casa.

Y, entretant que los sobredits senyors don Gispert de // 182*r* // Guimarà y Granollacs eren a reportar dita embaxada als senyors concellers, vingueren en consistori los senyors March Lentes y misser Hieònim Fivaller, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los quals han referit a ses senyorias com lo senyor conceller terç los havia referit, arribat que ere allí, venint dels braços que de present estavan congregats, lo que ses senyorias li havian dit acerca de que fossen servits fer una embaxada al senyor virey, en conformitat de la que ses senyorias, de consell dels braços, havian de fer acerca les coses occorrents, que per estar subordinats a Consell de Cent no han pogut de prompte acudir al desig y voluntat tant gran tenen de tenir la correspondència que és raó. Y que ells procuraran ab la brevedat possible ajunctar lo Consell de Cent, y donar raó del negoci per a poder acudir al desig tenen de servir ad aquest consistori. Y que, per ser demà y després demà dies molt occupats, per ser vigília y die de Corpus, no·ls ere possible poder-los ajunctar, per haver de acudir a les ceremònias que la ciutat acostuma fer quiscun any en semblants dies.

E, aprés, presents los dits braços y inseguint lo concell de aquells, ses senyorias enviaren una embaxada a sa excel·lència per medi dels senyors canonge Garcia, don Francesc de Argensola, Gabriel Carcer, la qual és del tenor següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya, inseguint // 182*v* // la deliberació feta per los tres staments que de present estan junctats en la casa de la Deputació, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència com han entès que per orde de vostra excel·lència se manarien enderrocar alguns castells y cases de particulars de aquest Principat, lo que·ls ha donat molt gran afflicció; entenent que ab las dos embaxadas tenen fetas a vostra excel·lència, la primera per medi de embaxadors y l'altra per ses pròprias personas, per lo enderroc de les cases de Tortosa, havent-se ab ellas amostrat ésser estats dits enderrocs contra moltas y diversas Constitucions y leys de la terra qui disposan haver-se de judicar *per directum*[a], se alcansara lo reparo de la contrafacció se fa en aquellas, y vostra excel·lència faria mercè an aquest Principat de parar en dits enderrocs; majorment, havent vist per experiència que ditas Constitucions ni leys de dit Principat no impedeixen la administració de la justícia, ans bé conforme aquellas se pot administrar ab molta rectitut, com l'a ministrada y ministra vostra excel·lència en lo demés ab molt gran aplauso dels naturals y habitants en dit Principat. Y, axí, lo manar vostra excel·lència enderrocar dits castells y cases de particulars sens declaració feta per lo Real Consell, conforme disposan dites generals Constitucions, no pot ser de utilitat alguna, ans bé de molt gran dany, axí per la violació de dites Constitucions com per lo prejudici se fa a tanta diversitat de personas interessadas en dits castells y cases enderrocadas y que·s van enderrocant. Supplican dits deputats a vostra excel·lència extrajudicialment sia servit manar, per observança de dites Constitucions, reparar la violació de aquellas y satisfer lo dany a les parts interessadas. Y, junctament, sobresèurer en los enderrocs que de present se fan y se cominen fer, no // 183*r* // donant lloc a que·s façan proceïments alguns sens intervenció y conclusió del Real Consell, com per dites Constitucions està disposat. Que a més de ser lo que·s supplica a vostra excel·lència conforme dites Constitucions per vostra excel·lència juradas, dits depu-

a. a continuació ratllat a.

a. a continuació ratllat se fa en aquellas.

tats y tot lo Principat ho rebrà a molt singular mercè».

E, tornats dits embaxadors, han referit a ses senyorias com havian reportada a sa excel·lència dita embaxada, y que sa excel·lència en effecte los ha respost que ya havia tornada resposta en la primera embaxada que se li féu acerca dels enderrocs de Tortosa, y que acudissen a sa magestat, que ell no podia deixar de fer lo que sa magestat manava, y que li scriguessen, que ell tenia mans per scríurer. Y que sempre que sa magestat li ordenàs altra cosa, ell sobreseurie y faria lo que sa magestat li ordenaria, y que en açò entenia guardar les Constitucions y fer lo benefici del Principat.

Juny MDCXVI[a]

183*v* Dimecres, lo primer. En aquest die, de part del consistori anà lo magnífic misser Bernat Sala, advocat fiscal del General, al il·lustríssim y reverendíssim senyor don Joan de Moncada, archebisbe de Tarragona, y de part de ses senyorias li pregà fos servit anar a parlar ab lo excellentíssim senyor duc de Alburquerque, virey y capità general, y li representàs la contrafacció de Constitucions de Cathalunya que feya en enderrocar les casas y castells de fet y sens coneguda de dret y causa, y sens preceir la conclusió del Real Consell y ferma del canceller, vice-canceller o regent la Real Cancelleria. Y que sa excel·lència manàs parar en dits proceïments de fet, pus la experiència mostra que no·y ha necessitat de aquells ab los bons effectes de les capturas se han fetas de molts caps de quadrillas y altres ladres ab la ajuda de la terra. Y que, si per cas algú merexia semblant pena de ésser-li enderrocada la casa y castell, que axò se fes *per directum,* ço és, ab cognició de causa y provisió del Real Consell y ab firma de canceller o regent. Al que respongué dit archabisbe de que en continent aniria a parlar ab dit senyor virey, y faria dits officis de boníssima gana, y que.u representaria a dit senyor virey largament y procuraria que sa excel·lència paràs en fer dits proceïments de fet.

Dijous, a II. En aquest die, se féu la festa y professó molt solemne del preciós cors de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

184*r* Divendres, a III. En aquest die, misser Bernat Sala, regint l'offici de advocat fiscal, arribà en consistori y féu relació com dit il·lustríssim archebisbe de Tarragona lo havia enviat a cercar y li havia dit com havia feta la embaxada a sa excel·lència conforme li era estat dit, y que havia largament ab sa excel·lència y li havia representat la contrafacció de Constitucions de Cathalunya. Y que, després de haver discorregut molt, havia respost sa excel·lència que ell lo que feya era tot ab orde exprés de sa magestat, y que no entenia ni podia exir-se un punt del que sa magestat li manava. Però que los deputats scriguessen al rey, y que ell també scriuria. Y que si sa magestat li ordenava paràs, que ell pararia de boníssima gana.

184*v* Disabte, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol. Feriat.

185*r* Dijous, a XVI. En aquest die, mestre Jaume Philip, mestre de axa de la galera patrona, en consistori dels senyors deputats, mijansant jurament, féu la relació següent, ço és que per orde y manament de ses senyorias ha mirat y regonegut un arbre de triquet que ha servit en les galeras de aquest Principat, lo qual està en lo moll de la present ciutat. Y, ben vist y mirat aquell, troba que de ninguna manera dit arbre de triquet és de servey algú. Y esta és sa relació en virtut que com dalt és dit ha prestat.

186*r* Divendres, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista. En aquest die, los senyors deputats se'n anaren a passejar ab les dos galeras del General fins al cap del riu de Lobregat y festejaren esta jornada.

186*v* Dimecres, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

188*r* En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment, ab ses massas grans, per a visitar al excel·lentíssim senyor comte de Lemos, qui venie del càrrec de virey de Nàpols y anava en cort de sa magestat per president del Consell de Itàlia, que posava en casa del excel·lentíssim loctinent general. Foren rebuts per sa excel·lència ab molta cortesia, y donà·ls cadiras y demanaren-li licència per a visitar la senyora comtessa, que estava en altra estància, y allí anaren aprés. Y, arribats allí, los donà axí mateix cadiras, y estigueren allí algun quart en cada part. Obtingueren primer licència per lo síndic del General. Lo senyor deputat ecclesiàstic no·y anà per ser fora de la present ciutat.

En aquest mateix die, los dits senyors deputats y oïdors, aprés de feta la dita visita, entraren en la sala estava lo senyor loctinent general y allí li replicaren la embaxada següent.

En aquest mateix die, los senyors deputats, lo ecclesiàstic com és dit absent, anaren ab emba-

a. a continuació ratllat Dijous, a II. Festa del cors preciós de Jesuchrist.

xada, ab les maças grans ben acompanyats, al excel·lentíssim loctinent general. Y, allí, li explicaren y donaren molt llarga raó, per orgue del senyor deputat militar, per ésser absent lo ecclesiàstic, com dit és, del notable prejudici y dany se rebie y se spera a rèbrer acerca de la nominació per sa excel·lència com se diu se és feta de la persona de[a] Gleu en cabo de les galeras del dit General, // 188*v* // essent contra forma del que sa magestat ab ses reals cartas té ordenat y tant per esta casa previngut, donant sa magestat facultat de poder nomenar cabo en cada jornada anirien dites galeres, fins a tant hy haja general anomenat per sa magestat, com en ditas cartas y creença d'ellas més largament se conté, als quals se ha relació. Y és cert que en lo any proppassat, ans que sa magestat donàs dit orde y declaràs sa voluntat, los dits deputats, havent entès que lo sereníssim príncep Philiberto, general de la mar, y lo marquès de Almaçán, loctinent general leshoras en lo present Principat per mort de don Ramón Doms, últim general de dites galeras, anomenà quiscú d'ells cabo o general per regir aquellas. Emperò, com los deputats haguessen interposada consulta ab sa magestat acerca dits negocis, no admeteren a ningú[b] dels anomenats, sinó que com *hazienda* sua o de dit General administraren aquellas, com de fet ho feren, fins a tant tingueren resposta de sa magestat de dita consulta. Y, tinguda, han seguit dits órdens puntualment y diversas vegadas ha nomenat cabo de ditas galeras, com en los Dietaris y libres de la Deputació és de vèurer. Y en lo present any han fet lo mateix en lo temps de dit senyor duc de Alburquerque. Representant axí mateix a sa excellència los notables danys y prejudicis y tota la ruÿna ha causat y va causant a dites galeras les ditas pretensions. Y, axí, supplican humilment a sa excel·lència ho mane remediar, y no donar lloc a dita nominació de cabo per sa excel·lència, com se diu feta, y deixant la nominació a dits deputats com per sa magestat és estat ordenat, los quals sempre han estat y estan promptes en fer dita nominació. Y, acerca dites coses, hy hagué algunas rèplicas, dadas y respostas entre dits excel·lentíssim loctinent general y deputats.

189*r* Dimecres, a XIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya, los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor real absents del consistori y de la present ciutat, ordenaren al capità Pere de Vilamala, de la galera patrona del dit General de Cathalunya, que vaja ab dita galera a la ciutat de Tarragona y a la vila de Cambrils, y allí prenga las provisions per ditas galeras que per los officials d'ellas li seran donadas, y se'n tornarà a la present ciutat. Tenint compte axí en la navigació com en lo demés convinga ab tota seguretat, com de la prudència de sa persona se confia.

En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren ab embaxada, ab les massas grans y ab la forma costumada, los senyors canonge Coll, don Joan Burguès y de So, Montserrat Mora. Arribats en casa del excel·lentíssim loctinent general, explicaren a sa excel·lència la embaxada següent: // 189*v* // «Per constitucions de Cathalunya, las causas tan civils com criminals no poden tractar-se fora del present Principat, y per consegüent las personas seran capturadas en lo present Principat per qualsevol causa o raó se ha de diffinir y tractar en la vegueria a ont se haurà fet la captura, si per regalia o recors no se haurà de tractar devant de rey. Y com a notícia dels deputats sia pervingut que don Pedro Granero de Serralta, don Antonio de Serralta y Joan de Camino estarian presos en las presons reals de Tortosa, y aquells voldrian tràurer del present Principat y entregar-los als officials reals del regne de València per·a·què allí se conegue de ses causas, lo que seria contra moltes constitucions; supplican, per ço, a vostra excel·lència los deputats extrajudicialment sia servit no donar lloc que dits Peraltas y Camino sian trets de aquest Principat, ans bé si alguna causa contra·ls dits, se tracte y despedesca en Cathalunya, a ont podran alcansar lo que serà de justícia.»

E, tornats de dita embaxada, referien a ses senyorias com havian explicat a sa excel·lència dita embaxada, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que no havia ninguna cosa del que se li representava, y que desijava dar gust y contento als senyors deputats, y que acudiria ab molt compliment en no rómprer Constitucions, y que ell ho miraria.

Dijous, a XIIII. En aquest die, lo magnífic misser Hieònim de Ollers, assessor de la visita del general, en companyia // 190*r* // de mossèn Hieònim Bosc, notari de dita visita, y del procurador fiscal d'ella vingueren en consistori, y de part dels senyors visitadors d'ella, presentaren sinc memorials de letra A, B, C, D, E, contenint en sí lo que dits senyors visitadors havian liquidat en les sentències per ells promulgadas, a effecte sian servits ses senyories manar executar aquellas y fer continuar en los libres del racional les dèbitos en virtut d'ells.

E los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic y oïdor real absents de la present casa, los feren resposta dient que·u mirarien, y que

a. a continuació un espai en blanc de 20 mm.
b. a continuació ratllat na.

[1616] estan promptes en fer lo que tocava a son càrrec y officis, no entenent en obligar-se en més de allò que per raó de dits officis estan obligats.

E, poc aprés, dits senyors deputats cridaren en son consistori a mossén Agustí de Lana, racional, y allí li donaren los memorials dels dèbits estavan en ells, dient-li continuàs aquells en sos libres, lo qual acceptà aquells y dix ho faria.

190*v* Dimecres, a XX. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat, anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab massas y ben acompanyats. Y, arribats allí, sa excel·lència en effecte los dix que sa magestat, ab sa real carta, nos havia fet a saber los casaments de sos fills ab gran gust y compliment; // 191*r* // y que, havent entès que lo consistori determinava de enviar ab molt gran gasto personas del consistori para dar *lo parabién* a sa magestat y als sereníssims prínceps dels felicíssims casaments; considerant los temps y lo gasto gran se offeria; havia manat ab carta per son vicicanceller representar seria de son real servey que los gastos tant grans se dilatassen y differissen pera altres occasions, y que se enviàs a donar dit *parabién* per alguna persona particular. Y que, per les moltas occupacions que sa excel·lència ha tingut aquestos dies, ab moltas occupacions de importància, no·ns havia explicat la real voluntat de sa magestat, la qual ere la susdita. Y que sempre que rebéssem cartas de son vicicanceller scrivint-nos en nom de sa magestat, les creguéssem y fécem lo que en elles nos representaria, com si fossen cartas de sa magestat. Pus, per ses grans occupacions, no sempre podia scríurer per sí mateix, y és just valer-se de medianas personas y ministres seus que·l descansen. Y que li havia scrit molt apretadament que axins ho nottificàs y declaràs sa real voluntat.

E ses senyorias li han respost que de semblants occasions de casaments y coronacions de reys nostres y de sos successors tenien capítol de Cort particular que ordenave anassen a dar los *parabiens* los deputats, y que haver de dexar aquell capítol y anar en altra forma entenien requerie capítol nou. Y que, axí, sobre de axò com sobre les cartas havia de scríurer lo vicecanceller en nom de sa magestat per cosas tant graves, las tractarien y repondrian a sa excel·lència.

En aquest mateix die, los senyors deputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria, ordenan al capità Pere Vilamala que ab la galera patrona embarque los soldats que sa excel·lència los ha demanat li prestassen passatge per a portar dits soldats a la volta de Copliure o altre lloch // 191*v* // a ont volran los officials de dits soldats se desembarquen, no exint de la costa de Cathalunya, passant a Sant Feliu y prenent lo bescuyt que haurà menester per arribar a Copliure, a ont hauran designat se hauran de desembarcar dits soldats; y, de tornada, carregarà en dit lloc de Sant Feliu tot lo bescuyt que li serà possible per provisió de la capitana y sua. Y, axí mateix, espalmarà en dit camí la dita patrona allí ha ont li apparexerà més còmodo, com sia lloc segur y a propòsit. Y en tot lo dit camí tindrà compte axí ab la navegació com en lo demés convinga ab tota seguretat, com de la prudència de sa persona se confia.

Divendres, a XXII. Festa de santa Magdalena.

Disabte, a XXIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats manaren junctar devuyt personas eletas en la present casa per los negocis devall scrits, en què foren los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors Pere Pau Cassador, Garcia, Mathia Amell, canonges de la Seu de Barcelona; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Bernat de Pinós, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet; per lo real, los senyors misser Pere Aÿlla, burgès de Perpinyà, misser Francesc Dalmau, ciutadà de Barcelona. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo contengut en lo que per sa excel·lència los fonc dit a 20 del corrent mes, enviats a cercar per sa excel·lència, que és lo contengut en la scriptura següent:

«Proposició: Dimecres proppassat, lo senyor loctinent general nos envià a // 192*r* // demanar, dient tenia que comunicar-nos de part de sa magestat. Y, arribats consistorialment a sa presència, nos explicà com sa magestat, seguits los casaments dels sereníssims prínceps, sos fills, nos féu a saber la execució d'ells y lo contento que tenia, y quant justa cosa era tots lo tinguessen axí mateix. Y que, havent entès aprés que se tractarie de enviar personas o persona pera donar-li lo *parabién* de dits felicíssims casaments, per son vicicanceller se'ns havia scrit com la real voluntat de sa magestat ere que, per los temps ésser tant necessitats, se evitassen los grans gastos se offerien, y que se podia acomanar a una persona qui, de part del Principat, en la forma que va un embaxador, anàs a donar dit *parabién*. Y que per lo li apparia se dexava de executar lo que se havia ordenat ab les cartas de son vicicanceller, li havia ordenat a sa excel·lència que, de part de sa magestat, ab grans veras nos representàs com la sua real voluntat era que axí en lo contengut en dita carta com en totes les que dit vicicanceller nos scriu-

rie obeíssem aquellas com si fossen de sa magestat. Perquè per la urgència dels negocis, occupacions y indisposicions, no sempre sa magestat podie per sa pròpria persona scríurer. Y, axí, per medi de altra, com és dit vicicanceller, ere sa real voluntat, com dalt és dit, obeíssem en tot les cartas que dit vicicanceller en son nom nos scriurie. Respongués en substància que, en quant a la anada a dar lo *parabién* a sa magestat, los órdens de la Cort, styls, pràcticas y costums de centenars de anys ere lo anar personas del consistori, y quant se havia volgut interposar consulta ab sa magestat sobre la dita anada, encara que alguna volta se fos trobat present en la Cort lo deputat ecclesiàstic, respongueren sempre los sereníssims reys anassen los deputats o deputat en la forma costumada, y axí se ere sempre usat, practicat y acostumat. Que, vist que sa magestat ab sa real carta nos havia assenyalat evitàssem gastos y no anàs persona de consistori, havíem deliberat, // 193r // pus per la carta sa magestat se dava per satisfet que no anassen dites personas de consistori, dexar de anar en tot, pus la auctoritat del consistori patia ab la nova forma de enviar *parabién* de casaments reals. Y que, en lo que tocava de la carta y cartas que sa magestat deye fossen obeïdas de son vicicanceller com si fossen suas, entenien ere cosa tan grave, per ser estat contínuament aquest Principat gran regalo de sos reys y haver-nos sempre tractat sa magestat manant scríurer y ordenar per sa pròpria real persona y de son *alter nos,* y no per medi de altres, que ho tractaríem en consistori y respondríem a sa excel·lència sobre aquest cap; lo qual, per ser de tanta importància y gran novedat, junctament ab altres que d'esta conformitat se han senyalat com fou quant lo vicicanceller scrigué no anàs embaxador algú ni lo ardiaca Oms, que està en lo camí, ni ningun altre, y que sempre que se offerissen casos que·ns aparegués devien enviar embaxada, que ans de enviar-la scriguéssem a dit vicicanceller les causas perquè volíem enviar embaxada. Que com totes estes coses apar se tiren <a des> a desviar-nos encara molt més del rey nostre senyor, del que·n estam, y ser cosas tan graves, no·ns ha apparegut acertaríem la resposta que-s deu donar a tal cas sens lo parer de vostres mercès, a qui supplicam nos façan mercè de donar-lo».

Entesa la dita proposició per los senyors de dita congregació, la major part aconsellà a ses senyorias, y quasi tots los altres, que per ser lo negoci de la gravedat e importància és, que los senyors deputats anomenan tres personas de la present congregació, los quals ab ses senyorias y ab los magnífics assessors y advocat fiscal applicats vejan y miren dits negocis y facen en ells alguns ajunctaments convingan y, fets, facen relació en la present congregació. E, fet açò, se'n anaren ab la sòlita cortesia.

193v Dilluns, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dimars, a XXVI. Festa de santa Anna. En aquest die, mossèn Francesc Genovès, deservint l'offici de síndic del General, féu relació en consistori com ell havia feta a sa excel·lència y representad[a] lo que per ses senyorias li és estat ordenat, y que sa excel·lència, en effecte, ha respost[b] lo següent: *«que de la mesma disculpa que davan, los cargava más, quitado lo de los enfermos muchos podía enfermar un reyno todo. Pero en lo que dezían de no haver soldados,* bastiments y *dinero, que esso era lo que se havía de sentir, pues en otro tiempo hervían sustentado quatro galeras bien armadas, y después dos, y que haora no lo hazían, que no podía pensar que fuesse la causa, pues havía drechos para mucho más. Y que por el amor tenía a este reyno, lo havía representado y rogado a los senyores deputados una y dos vezes, y que no havía aprovechado nada. Y que ansí lo havía scrito a su magestad, representándole la derreputación de su magestad y deste tiempo en que su estandarte estuviesse tan solo y con tan grande peligro de que succediesse una afrenta para todos tan grande como cada die puede succeder, para que ponga el remedio que sabe conviene y // 194r // puede poner, y que también lo sabe su excelencia. Y que en lo que tocava al offrecimiento de la patrona para llevar los soldados a Perpinyá, él pensará lo que más conviniere al servicio de su magestad si los harían ir por tierra o si los embarcarían en dicha patrona. Haunque tenía por impossible los pudiesse llevar una galera sola, y que sería con grande riezgo della, y que mejor se ajudarían dos que una.*

En aquest die, los senyors deputats, havent rebuda una carta del deputat local de Tortosa de 24 de juliol corrent donant-los causa dels pressos capturats en Tortosa per part del excellentíssim loctinent general, manaren convidar alguns doctors aplicats, aprés de consultar dit negoci ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, los quals se junctaren en la present casa alguns dies per tractar dit negoci, com apar avans en son loc.

Divendres, a XXVIIII. En aquest die, los senyors deputats feren junctar en la present casa les personas eletas devall scritas per los negocis concorrents, continuats a 23 del corrent, en què foren los següents, ço és: // 194v // per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Garcia, canonge Amell; per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Bernat de Pinós,

a. a *continuació ratllat* a.
b. respost *interlineat.*

[1616]

don Francesc de Gilabert, Carlos de Calders, Francesc Cornet; per lo real, los senyors Montserrat Mora. Als quals fonc referit per ses senyorias y dada larga raó de les diligències y junctas per ells fetas en los negocis concorrents, y feta legir allí la embaxada ordenada fer a sa excellència acerca de dits negocis, la qual és del tenor següent: «Los deputats del General de Cathalunya han tinguda viva pena del que vostra excel·lència los dias passats de paraula los explicà, que en effecte era que per les moltes ordinàrias occupacions que la magestat del rey nostre senyor tenia seria servit que de ací al devant sens haver-hy carta firmada // 195*r* // de sa real mà se donàs fe y crèdit al que son vicicanceller scriuria en nom de sa magestat per los negocis occorrerian al present Principat. Perquè, ademés que lo que vostra excel·lència explica és cosa molt nova y no may vista, pus sa magestat, des del principi de son felice govern, sempre ha feta mercè de honrar als deputats que vuy són y a sos predecessors ab sas reals cartas firmadas de sa real mà, sens consentir que aquellas se scriguessen ab sola firma de son vicicanceller, conforme també hauran acostumat los sereníssims reys de gloriosa memòria, sos predecessors, los quals també tenian les matexas occupacions que té sa magestat; majorment no havent fins vuy desmerescut ni feta cosa aquest Principat per·a·què haja de ésser privat de tant particular mercè, ni ésser de deterior condició dels demés deputats que són estats fins ací. Y, de posar-se en execució semblant novedat, resultaria molt gran deservey a sa magestat y notable prejudici a aquest Principat, ultra dels molts inconvenients ne podrian resultar. Y com aquesta pretensió és tan justa y tant posada en raó, tenim per molt cert se enterarà d'ella sa magestat y·ns farà la mateixa mercè y honor que tots sos predecessors y sa magestat nos han sempre acostumat fer».

Oïda la dita proposició y embaxada per dits senyors de dita congregació, tots conformes aconsellan a ses senyorias que lo fet per ses senyorias en dits negocis estava molt bé, y axí·ls supplicaren fossen servits fer dita embaxada ab diligència.

Entesa dita resolució per ses senyorias, en continent enviaren lo síndic del General al excellentíssim loctinent general, per prèndrer hora per fer dita embaxada.

Disabte, a XXX. En aquest die, després dinar, los senyors deputat militar y oïdors de comptes, los senyors deputats ecclesiàstic y real absents // 195*v* // de la present ciutat y vegueria, anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, inseguint lo consell de les personas eletas, continuat atràs a 29 del corrent, al qual explicaren en effecte la embaxada en dita jornada continuada. E sa excel·lència en effecte los respongué y dix quasi lo mateix que·ls havia dit al temps los dix dit negoci.

En aquest mateix die, los assessors y advocats del General devall scrits ordenaren la scriptura devall scrita y consell acerca les coses devall scritas que és del tenor següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya, en corroboració de la embaxada que en dies passats feren a vostra excel·lència representant-li com ab los proveïments criminals y arrest de les personas de fra Francesc Miquel, comanador de l'orde de Sant Joan de Hierusalem, capità de la capitana de las galeras de Cathalunya, y de don Luis Torme, stipendiaris de aquellas, a vostra excel·lència fets com a capità general de aquest Principat, de consell dels assessors de la capitania general, eren contra la disposició de la constitució de les Corts del any 1599, capítol 63. Ajustant ara de nou ad aquella, per asanear més lo ànimo de vostra excellència, diuen y dedueixen que la jurisdicció concedida ab lo capítol 63 de les Corts del any 1599 al capità general de las galeras està concedida *privative* al capità general de Cathalunya. Y, si bé aquesta pretensió és de dret indubitada y té fonament invincibles, totavia per no cansar a vostre excel·lència ab prolexitat // 196*r* // se dedueix sols lo següent fundamental que appar no té contradicció alguna: o lo capità general del principat de Cathalunya té la jurisdicció en la terra tant solament, o la té en la terra y junctament ab la mar. Si[a] tant solament la té en la terra, clarament té fundada sa intenció lo capità general de las galeras per falta de jurisdicció del capità general <de> del Principat. Si emperò la té en la terra y en la mar junctament, és també[b], cosa en dret molt rebuda que sempre que un official molt preeminent té jurisdicció en dos o més llocs y·s crea un nou jutge en un de dits llocs, se entén ésser concedida *privative* al primer jutge que en dits llocs tenia jurisdicció. Y com la jurisdicció concedida al capità general de las galeras sia tant solament en la mar per raó d'ellas, que és hú dels llocs en los quals tenia jurisdicció lo capità general del Principat –segons lo tenia de argument proposat–, y més avant sia concedida dita jurisdicció *discretive* per raó de ditas galeras, necessàriament se ha de dir que la dita jurisdicció li és estada concedida *privative* en respecte del capità general de Cathalunya.

Ni és de consideració lo que·s diu que lo capità

a. a continuació ratllat la té.
b. a continuació ratllat en.

general en aquest Principat, per medi de sos predecessors en dit càrrec, està en possessió de conèxer de les causas dels stipendiaris de las galeras. Perquè se respon que a més de que no pot constar ab actes legítims de semblant possessió, o quasi, antes bé de que consta de tot lo contrari, particularment en la causa de don Francisco Sabater y de don Joan de Pinós, capità y stipendiari *respective* de les matexas galeras, en la qual havent volgut lo marquès de Almaçán, leshoras loctinent de sa magestat, conèxer com a capità general del Principat de la dita causa, ab orde exprés de sa magestat se li manà remetés la conexensa de aquella a don Ramon Doms, leshoras capità general de les dites galeras, con en effecte se li remeté. Y, axí, ha pocs dies que lo auditor de aquellas ha proferida sentència en dita causa.

No res manco, en cas algun acte de jurisdicció se trobàs que lo capità general de Cathalunya hagués exercida en stipendiaris de las galeras, a més de que dit acte com a fet contra constitucions de Cathalunya seria nul·lo y de ningun valor y força, com expressament ho disposa la constitució del rey don Fernando segon, desena en orde baix lo títol «De observar constitucions», no res manco és cert que en dit acte se trobarà també contradicció dels deputats, la qual obra effecte de que no·s puga dir possessió, o quasi en persona del capità general de Cathalunya.

Y, axí, tenint los deputats la justícia tant clara en aquesta pretensió, speran que, asegurat vostra excel·lència d'ella, com a christianíssim príncep los ha de manar servar les Constitucions y, en observança de aquellas, remètrer la conexensa de las ditas causas al auditor de les galeras, jutge competent de aquellas. Y axí ho supplican a vostra excel·lència, que en això com sempre rebran de mà de vostra excel·lència molt particular mercè. *Aroles, assessor. Soler, assessor. Càncer, consulens. Vinyes, consulens. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus.*

E, en aprés, lo sendemà, enviaren còpia d'ella al excel·lentíssim loctinent general per lo síndic del General, lo qual entrat en consistori referí la havia dada, y que li respongué que acudissen ab sa magestat, que ell no podia fer altra cosa[a].

197r En aquest mateix die, los magnífics assessors y doctors applicats acerca dels presos de Tortosa donaren son consell en scrits a ses senyorias, consultats per ells, si y segons està continuat en libre de Deliberacions a la corrent jornada, lo qual comença «Consultats per los senyors deputats».

Agost MDCXVI

Dilluns, lo primer. En aquest die, entraren en la dressana de la present ciutat los presos de Tortosa dalt dits, y los senyors deputats los manaren donar a menjar y bèurer, com appar en libre de Deliberacions, inseguint lo consell de doctors en dit libre continuat en dita jornada.

197v Disabte, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor. En aquest die, los senyors deputats y concellers feren y firmaren la concòrdia següent, essent-se tractada molts dies ans per los senyors don Francesc de Gilabert y mossèn Carlos de Calders, senyor de Llanera, y per mossèn Francesc Cosma Fivaller, donzell, y Bernat Romeu, ciutadà, anomenats per dits magnífics concellers. La qual fonc firmada en presència de dits tractadors en poder de Pere Pau Vidal, notari escrivà major del General, y de mossèn Francesc Galceran Calopa, notari scrivà major de la ciutat. La qual és del tenor següent: // 198r // «Los senyors deputats y[a] oïdors de comptes del General de Cathalunya y senyors concellers de[b] la present casa, per occasió de alguns debats se havian suscitats entre las guardas de las ducs casas y altrament etcètera, sens prejudici dels drets y pretensions de las parts y durant la voluntat de dits senyors concellers y deputats, són vinguts a la concòrdia següent: «Quant a les robas y mercaderias que entren en la ciutat de Barcelona, cauquilladas y remesas a la taula del General de dita ciutat, ab albarà de altres taulers de la entrada de Cathalunya, axí per mar com per terra, està apunctat lo següent: «Que los hamos o traginers o altres que entraran ditas robas o mercaderias en lo portal de dita ciutat, per ont entraran hajan de dexar al portaler penyora convenient per los drets de la ciutat, que ditas robas y mercaderias en son cas poren dèurer, y que dit portaler de la ciutat prenga memòria dels caps que entraran. Que, dexada dita penyora, ditas robas o mercaderias cauquilladas, vajan a descarregar a la casa del General, y no essent ubert dit General hajan de anar a la casa que dit General té en lo portal de mar, que és més vehí de dit General, de ont se hajan de portar en dit General, essent ubert, sens desfer-se. Quant a les robas y mercaderias que entraran en dita ciutat per mar sense cauquilla, com són balas, baúls, caxas, fexos y altres mercaderias o robas que vénen de França y altres parts ultramarinas, se ha apunctat vajan també dreta via en dita casa del General, dexant pe-

a. a continuació una liquidació transcrita a l'apèndix 2, pàg. 716.

a. y oïdors... de Cathalunya *interlineat al marge esquerre.*
b. de la present casa *interlineat.*

nyora al portaler de la ciutat a l'entrar per dit portal y prenent dit portaler la memòria dels caps que entraran, com se ha dit, en les robas cauquilladas. Y que ditas robas, essent en dita casa // 198v // del General, no·s puga desembalar, obrir ni despatxar sinó assistinc-hy los officials de la ciutat, segons en lo següent capítol estarà contengut. Y encara que no fos ubert lo General, se guarde la forma en lo present capítol contenguda. Que per a prevenir en la exacció dels drets de la Generalitat y de la ciutat nos puga comètrer frau, és voluntat de les parts que, com lo General té guardas y credencer en la casa del General per continuar las mercaderias se despatxan, puga la ciutat tenir en la mateixa casa dos guardas que assistescan a tots los desempaigs, y axí mateix un credencer, lo qual ab la forma que lo credencer de General puga continuar en son libre les Despedicions se faran. Volent que per est effecte haja de tenir dit credencer de la ciutat lloc per a scríurer en la matexa estància del General en lloc còmodo y que, per evitar tot frau, lo credencer del General[a] no puga fer despedició alguna sinó assistinhy lo credencer de la ciutat. Y perquè de açò no·n pugan nàxer dissencions, quexant-se algú de dits officials de no ésser estats cridats, han apuntat que dits despaigs no·s pugan fer sinó en les horas per capítols de Cort, usos y styls de la Deputació assenyaladas, que són, ço és, per lo matí desde les vuyt horas fins a les onze y a la tarda desde les duas fins a les sinc. Que en vingudas de galeras, hajan dits officials de la ciutat, encara que sian dies de festas, acudir en dita casa del General per a despatxar, conforme deuen fer los officials de dit General. En continent que veuran assenyaladas ditas galeras, y no acudint los officials de la ciutat, tant los dies y horas ordinàrias com dits dies de festa, en cas de vingudas de galeras o altres vexells, sia culpa de dits officials, y no per ço hajan dits officials del General // 199r // de dexar de fer dits desempaigs, sens obstar la absència dels dits officials de la ciutat. *Item* està pactat y concordat entre ditas parts que, al exir dels portals, los que aportaran ditas robas cauquilladas hajan també de aportar ab sí los albarans de la ciutat, y no aportant-los pugan los portalers de la ciutat detenir les robas, encara que vajan cauquilladas, y donar raó als officials del General per·a·què, si menester serà, se lleve la cauquilla y se regonegan dites robas. Y no trobant-se frau o pagant los drets deguts, se tornen a cauquillar.

Et ideo nos dicte partes laudantes et cetera juramus, et cetera.

Testes firmae dictorum dominorum domni Alexandri de Lentorn, domini de Seio, deputati militaris, fratris Jacobi Joannis Pelegri, camerarii monasterii de Arles, Raymundi de Olmera et Çarrovira, domicelli in vicaria Gerunde domiciliatus et Petri Antoni Vinyola, utriusque juris doctoris, civis Barcinone auditorum computorum dicti Generalis Cathaloniae qui firmarunt et jurarunt die sexta mensis augusti anno anativitate domini millesimo sexcentesimo decimo sexto sunt magnificus Gabriel Barart, utriusque juris doctor et Maginus Quer, notarius, et Franciscus Agusti, regius portarius.

Testes firmae dominorum Josephi Cescases, Francisci Sala et Amatoris Vilar, conciliariorum civium Barcinonae qui firmarunt et jurarunt dicto die sexta mensis augusti MDCXVI *sunt magnificus Jacobus Dalmau utriusque juris doctor civisque honoratus Barcinonae, nobilis domnus Franciscus de Gilabert in civitate Ilerdae populatus, Carolus de Calders dominus de Lanera, Franciscus Cosma Fivaller, domicellus Barcinonae domiciliatus et Bernardus Romeu, civis honoratus Barcinonae, et dictus Maginus Quer, notarius.*

199v En aquest mateix die, don Cristòfol Gallart y de Traginer, regint la Real Thesoreria de sa magestat y son procurador a les cosas devall scritas, com de sa procura consta en poder de don Francesc Gassol, prothonotari de sa magestat, a XXVIII de juny proppassat, firma a pocha y diffinició als senyors deputats de tot lo servey fet a sa magestat per la última Cort General de 1599, conforme serà ací cosida y en libre de Deliberacions.

Dilluns, a VIII. En aquest die, enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors Mathia Amell, canonge de la Seu de Bercelona, don Francesc de Argensola, Montserrat Mora, als qual donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: // 200r // «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya, ab altra embaxada que pocs dies ha feren a vostre excel·lència, representaren com la remissió de las personas de don Pedro Granero de Peralta, don Antonio de Peralta y de Joan del Camino, que vuy estan presos y capturats en la ciutat de Tortosa, que per part del virey de València se instava se fes des de dita ciutat de Tortosa al regne de València, ere contra diversas constitucions de Cathalunya que prohibeixen semblants remissions de un regne o altre; y com ara de nou hajan entès dits deputats que per part de alguns officials del regne de València se continuaria la instància per·a·què vostra excel·lència manàs fer dita remissió; per ço, nos han ordenat tornàssem a representar a vostra excel·lència la sobredita contrafacció de constitucions, y suppli-

a. *a continuació repetit* lo credencer del General.

car-lo extrajudicialment sia de son servey no permètrer ni donar lloc a que dita remissió se faça, que·u rebran a singular mercè.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte havian feta dita embaxada a sa excel·lència com per sa excel·lència los ere estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que ell tenia en lo cor les constitucions y desijava molt guardar-las, y que procuraria dar gust a ses senyorias en guardarles ab molta voluntat.

200*v* Divendres, a XII. En aquest die, se féu la provisió del loament de Cort contra don Francisco de Atiença, capità de cavalls, acerca dits negocis de Tortosa. Fonc condemnat per dit loament de Cort en quantitat de dos mília liures, ab lo doble y les despesas, com appar en lo procés de dit loament de Cort.

Diumenge, a XIIII. En aquest die, després // 201*r* // dinar, los senyors deputats, ab crida del die abans y altrament, havian convidat per aconsellar a ses senyorias per los negocis eran continuats a 17 del corrent, y per haver-hy molt número de gent se dexaren per altre die.

Dilluns, a XV. Festa de la assumpció de Nostra Senyora.

Dimars, a XVI. Festa de sant Roch. En aquest die, los senyors deputats, ab crida del die abans, convocaren per a braços, y per haver-hy poc número de gent foren prorogats per a les nou horas de demà de matí.

Dimecres, a XVII. En aquest die, de matí, se tingueren braços en la present casa de la Deputació, en la sala del consistori, en què foren les persones següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Cassador, canonge Garcia; // 201*v* // per lo stament militar, los senyors Francesc Cosma Fivaller, don Francesc Çagarriga, Hieròn im Pons, don Francesc de Argensola, Miquel Doms, Hieròn im de Gaver, don Federic Meca, Francesc Cornet, Federic de Tamarit, don Joan Dezpalau, Miquel Pol, don Francesc de Junyent, Francesc de Tamarit, don Berenguer Doms, don Hieròn im de Peguera, Francesc Molera, don Guerau de Peguera, don Bernat de Peguera, don Francesc Gilabert, // 202*r* // don Gispert de Guimarà, misser Miquel Benac, Joseph de Bellafilla, don Diego de Lentorn; per lo real, los senyors conceller segon de Barcelona, doctor Amat; Joan Benet Codina, misser[a] Puigvert, Bertran Dezvalls, Miquel Benac. Als qual fonc feta per ses senyorias la proposició següent: «Proposició: Navegant estos mesos passats las galeras de aquest Principat per las costas de aquestos mars de Cathalunya, donaren caça a una fusta o vexell de moros, lo qual veent-se perdut y desconfiat de remey de poder escapar, donà de cap en terra y los moros eran en dit vexell saltaren en terra. Y, en continent, los soldats de ditas galeras ne prengueren tretze, y los dotze restants, a compliment de vint y sinc que eran tots los que venian ab dita fusta, restaren fugitius per lo coll de Balaguer // 202*v* // y altres parts de la terra de aquest Principat. Per pèndrer y capturar los quals, donàrem orde a que·s publicassen cridas ab les quals se offerissen deu liures de premi per cada hú que haurie pres algú de dits moros, com en effecte dites cridas se publicaren. Y, havent a cap de alguns dies apparegut hú dels dits moros anomenat Alí, dels que restaren fugitius en la ciutat de Tortosa, conegut per[a] Homedes, que era moro, se apoderà d'ell, y·l capturà y portà en sa casa. Y, tenint-te notícia Blay Gil, procurador del General de la col·lecta de Tortosa, y altres officials del mateix General, prengueren dit moro en nom del General. Y, aportant-se'l-ne en la casa del General, per lo camí encontraren a Francisco de Ayala, comissari de la capitania general, dient que tenia orde del senyor virey de pendre'l y capturar-lo. Y, essent ab aquesta controvèrsia y qüestió arribats devant la casa del General, y volent-lo entrar en ella, dit Ayala y alguns altres[b] que anaven en sa companyia, y no dexant-lo may los officials del General, volent-se[c] apoderar de dit moro, arribaren a la presó tots juncts. Y encomanant lo dit Ayala dit moro al scarceller, pera·a·què·l tingués per la capitania general a pena de sinc cents ducats, lo dit Blay Gil féu lo mateix, y manà al dit scarceller que tingués dit moro en nom del General a pena de sinc cents ducats, y que no donàs aquell sens orde del deputat local, y de assò se feren los actes convenients y necessaris. Aprés de molts dies, tenint dit Blay Gil, procurador fiscal, notícia que lo patró Pierris Baraton, francès, se'n anava de Tortosa ab sa barca per lo riu de Ebro avall, y que ab ella se'n portava algunas mercaderias y robas de les quals no havia pagat lo dret al General, anà, associat de altres officials y ab assistència de Hieròn im Mongay, veguer de dita ciutat de Tortosa, ab una altra barca en persecució del dit Pierris Baraton. Y alcansant aquella devant la vila de Amposta, la regonegué y trobà en ella duas vànovas moriscas de seda // 203*r* // blava, quatre canas de tafeta negre que no eren estades denun-

a. a continuació un espai en blanc de 20 mm.

a. a continuació un espai en blanc de 9 mm.
b. a continuació ratllat y alguns altres.
c. volent-se apoderar de dit moro *interlineat al marge esquerre.*

[1616]

ciades al General ni havian pagat lo dret degut. Y, junctament, trobà lo dit moro Alí que anava sens albarà de guia, conforme per capítols de Cort tenia obligació. Y féu apprehensió de totes les sobredites coses, y aportà aquelles a la casa del General de la ciutat de Tortosa, y de cada hú de dits fraus fonc feta denunciació y procés devant lo deputat local de dita col·lecta. De tot lo que, tenint notícia lo senyor virey, envià a don Francisco de Atiença, capità de cavalls, ab tota la tropa de sa gent de cavall a dita ciutat de Tortosa, a ont dit Atiença capturà a tots los officials del General que·s trobaren en la aprehensió del sobredit frau, y junctament ab lo veguer que·ls féu assistència, traent molts de aquells de la iglésia a ont estavan retirats. Després de la qual execució y captura, se conferí a la casa del General y regonegué tota aquella, y prengué las velas y timó de la barca del dit Pierris Baraton, que estava embargada per occasió dels dits fraus, y altres velas novas que també eran estadas presas en frau, y se'n portà aquellas contradient y repugnant lo deputat local y altres officials del General, y liurà aquellas al dit patró Baraton, y desembargà sa barca. Dels quals proceïments, havent tingut nosaltres avís ab cartas del deputat local, y junctament ab informacions y requestas que·ns ha enviadas, apparexent-nos notable prejudici que ab ells se ere fet al General, junctàrem vuyt doctors dels més graves que·y ha en esta ciutat, junctament ab nostres assessors e, informant-los del cas ab los actes y papers, los demanàrem que·ns aconsellassen del que podíem y devien fer en rigor de justícia. Y aprés de haver tingut dits assessors y doctors applicats moltes junctas, y disputadas les difficultats se podien offerir ab los incidents deppendents y emergents, han donat son vot y parer, lo qual nos han aconsellat que de justícia podíem y devíem proceir contra dit don Francisco de Atiença per via de loament de Cort. Y, en execució // 203v // del dit parer y consell, per ara se ha declarat y fet loament de Cort contra dit don Francisco de Atiença per quantitat de dos mília liures ab lo doble y despesas. Y com lo cas sia de la importància que·s dexa considerar, per nòstron descàrrec y per a més acertar en tot, nos ha paregut supplicar a vostres mercès arribassen al present lloc per a donar la raó de tot lo sobredit y supplicar-los nos aconsellen y donen son parer en la forma com en tot degam proceir per la reintegració dels drets de les Generalitats, que ab dit conçell entenen acertar en tot.

Oïda la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, y aprés de haver tractat y discutit dit negoci ab molta maduresa, havent votat tots per son orde, fonc trobat que la major part de dita congregació aconsellan a ses senyorias que, sempre que la ciutat de son propri motiu s'i volrà posar, que los senyors deputats deuen usar de la cortesia acostumada. Y, entretant, que sia executat conforme capítols de Cort, usos y styls de la present casa.

Los senyors deputats, vist lo vot hy ha prevalgut, y hagut col·loqui entre ses senyorias, resolgueren y respongueren que per ser lo negoci tant grave lo havian tractat y resolt no sols[a] ab los advocats ordinaris sinó també ab molts altres graves doctors, per los quals se havia resolt lo que se havia referit a ses mercès. Y que estimaven en molt la mercè que la ciutat los offeria fer, y la // 204r // acceptaven, perquè la intenció del consistori no ere altre que reintegrar al General en sos drets y preeminències, y procurar restassen il·lesas. Y que la mercè que la ciutat los faria, la serviria en tota occasió, y que lo consistori aniria proceint en lo negoci conforme la obligació de sos càrrecs.

Disabte, a XX. En aquest die, finí sos últims dies en la present ciutat lo senyor fra Ramon de Olmera, comanador de térmens del orde de Sant Joan de Hierusalem, a la una hora després dinar, aprés de haver rebut tots los sagraments de la Santa Iglésia, *cuius anima requiescat in pace.*

204v En aquest mateix die, vingueren dos cavallers en consistori per fer a saber a ses senyorias de la mort de dit senyor comanador, supplicant los fecen lo acostumat y dient-los com se havia de enterrar en la iglésia de Sant Joan de la present ciutat. Y allí tractaren una estona de la forma havien de tenir en lo anar allí y estar. Y los senyors deputats, poc aprés, feren desempaliar la casa y tancar les portas foranas, y feren convidar tots los officials per al dol per a de matí, ab gramallas.

Diumenge, a XXI. En aquest die, de matí, los senyors deputats anaren consistorialment, ab les maças xicas y tots ab gramallas, ab sos officials, a la casa estava dit senyor deputat ecclesiàstic, al costat de la font de Sant Honorat, y allí estigueren molt bona estona, tenint ells lo cap del dol, estant assentats[b] de front de la sala fins al cantó d'ella. Y allí restaren ab los assessors y advocat fiscal y alguns cavallers ab don Joan de Olmera, germà de dit senyor deputat ecclesiàstic, qui tenia lo cap del dol al altre cantó, al costat del deputat militar. Acompanyaren lo cors fins a la iglésia lo senyor prior de Cathalunya ab molts comanadors y cavallers, y allí estigueren los senyors deputats fins a tant foren tornats los endolats. E, fet açò, se'n tornaren los senyors

a. no sols *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* al sòl de la sala.

deputats ab lo mateix acompanyament en la present casa.

205r Dilluns, a XXII. En aquest die, se començaren a celebrar en la present casa les missas de rèquiem per la ànima de dit senyor deputat ecclesiàstic, y los dies aprés següents.

En aquest mateix die, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat... Vaga[a].

205v Dimars, a XXIII. En aquest die, se continuaren de celebrar les missas per l'ànima de dit senyor deputat ecclesiàstic.

En aquest mateix die, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Francesc Cosma Fivaller, Bernat Romeu, los quals explicaren a ses senyorias lo contengut en una scriptura, còpia de la qual dexaren a ses senyorias, y és del tenor següent: «Dimars a 23 de agost MDCXVI. Embaxada feta per los senyors Fivaller y Romeu de la part de la ciutat a sa excel·lència en agreïment de la mercè tenia feta a la ciutat en lo fet de la contenció de la casa de la Deputació referida per los dits, que és del tenor següent: «Que los concellers besaven les mans a sa excel·lència y estaven molt regoneguts de la mercè tan gran los havia fet en manar donar tant bon principi per son medi en lo negoci de la Deputació. Y confiats que en lo demés que se haurà de tractar los farà la mercè que han sempre tinguda confiansa sperar rèbrer de mà de sa excel·lència».

206r Resposta de sa excel·lència que referiren dits embaxadors havia feta: «Que gustava molt de donar contento a la ciutat, que lo agreïment era lo gust que ell tenia, y que desijava donar sempre contento a la ciutat».

Dimecres, a XXIIII. Festa de sant Bartomeu, apòstol. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors canonge Garcia, don Francesc de Argensola, misser Hieròn Puigvert, als quals en effecte donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: «Excellentíssim senyor: Estos dies passats manà vostra excel·lència publicar per los llocs acostumats de la present ciutat de Barcelona un edicte general o bando ab incerta de una carta de la magestat del rey nostre senyor, dada en Madrid a 7 de juny pròxim passat, ab lo qual se manava a tothom generalment y a qualsevol persona de qualsevol estat o condició que fos tingués particular cuydado en estorbar y no consentir, en quant per sa part // 206v // li fos possible, que ningun infel o heretge tingués ajunctament o tractes desonests ab algunas donas cathòlicas y naturals del present Principat, ni·ls consentissen víurer en ell ni en poblats ni casarias, ab la forma més largament en dit edicte real expressada, sots pena per als militars, o que gozan del privilegi, de sinc-centes liures y de dos anys de desterro en Orà, y per·als que no gozan de tal privilegi de tres-centes liures y de dos anys de galera; y per a les justícias que foren negligents en la execució de dit bando, sots pena de cinc-centes liures y de privació de sos officis. Y, axí mateix, en observansa y execució de la dalt mencionada carta, ab dit edicte general se manave que ninguna persona de qualsevol qualitat o condició que fos pogués tràurer del Principat ningun minyó de quatorze anys en avall sens licència de la justícia del lloc de ont se traurie, sots les dalt referidas penas y confiscació de *hazienda*. Lo qual edicte general és notòriament contra disposició de diversas Constitucions y bàndols generals, y prohibeixen també la confiscació de béns en Cathalunya y disposan que no·s puga fer carta o scriptura alguna sens signatura de cancellers o regent la Cancelleria. Y com la obligació del offici de deputats incumbesca opposar-se a la violació y contrafacció de Constitucions de Cathalunya, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència aquella, y supplicar-lo extrajudicialment, en observansa de dites Constitucions, sia servit manar revocar la publicació de dit bando y edicte general. Que, a més de ser axí de justícia, rebran de mà de vostra excel·lència singular mercè».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells // 207r // han explicada dita embaxada a sa excel·lència com per ses senyorias los és estat ordenat, e que sa excel·lència los ha respost en effecte que ell tenia orde exprés de sa magestat, y que tenia obligació de obeir a son real mandato, y que no podia fer altra cosa. Y que sempre que sa magestat li ordenaria altra cosa, que ell acudiria a sor real servey.

Dijous, a XXV. En aquest die, se féu en la capella xica de la present casa lo anniversari, ab túmol y cantòria, ab vint-y-quatre atxas, per la ànima del dit senyor deputat ecclesiàstic, y·s continuaren les missas baxas.

Dit die, se féu crida de braços per a demà a les vuyt hores per tràurer enseculadors.

Divendres, a XXVI. En aquest die, se tingueren braços per tràurer habilitadors per la enseculació faedora dels llocs vacants de deputat ecclesiàstic, y no·y hagué testimonis sinó los asses-

a. vaga *interlineat al marge esquerre.*

[1616] sors y advocat fiscal que serviren d'ells, y los matexos braços, com appar en libre de Deliberacions.

Disabte, a XXVII. En aquest mateix die, estant // 207*v* // los enseculadors de la novena per continuar sos actes, hagué algun debat entre ells sobre dels assientos. Y, axí, estigueren com de abans, ço és primer los ecclesiàstics al cantó de la taula, y aprés los militars y aprés los reals, ab los actes y protestes següents: «Havent-se suscitat algun debat o differència entre los senyors habilitadors, vuy die present extrets per la enseculació faedora dels llocs vaccants de deputats y oïdors, sobre la forma o orde de sèurer en lo acte de dita habilitació, pretenent los senyors habilitadors ecclesiàstics haver de sèurer en primer lloc, seguidament, y aprés axí mateix los militars, y aprés los reals, e los dits senyors habilitadors militars y reals pretenent lo contrari, ço és haver de sèurer interpol·ladament los dits senyors habilitadors militars y reals; per ara y per no differir[a] lo present acte de habilitació de què podie resultar dany al General, y sens prejudici algú de sos drets y pretensions, se acontentan, per haver discorregut sinc horas no volent-se adherir a la pretensió de dits senyors ecclesiàstics, que·l orde del sèurer en dit acte sia que seguen primer, seguidament, los senyors habilitadors ecclesiàstics, aprés los militars y aprés los reals, conforme segueren en lo últim acte de habilitació que·s féu en lo[b] any proppassat. Ab expressa protestació que lo present acte no sia tret en conseqüència, ni per aquell se augmente ni diminuesca lo dret de les parts.»

Y axí estigueren assentats ab dites protestas los dits senyors de la novena, ço és, los ecclesiàstics al cap de la taula, ço és lo hú al cap y los dos als cantons, y los militars aprés y los reals aprés.

208*r* Diumenge, a XXVIII. En aquest die, de matí, se feu la extracció de habilitadors per la extracció faedora de deputat ecclesiàstic, per mort del senyor fra Ramon de Olmera, com appar en libre de Deliberacions, y lo mateix die, després dinar, juraren en mà dels senyors deputats y oïren sentència de excomunicació. Estigueren assentats en la forma següent, ço és, los senyors deputats de front, en son lloc acostumat, y aprés d'ells lo advocat fiscal al costat del senyor oïdor real y del habilitador militar, tenint la cadira de biaix. A la part dreta, estavan los tres habilitadors del bras ecclesiàstic, ab ses cadiras. A la part esquerra, los del bras militar. Y de front dels senyors deputats, los del bras real, tots ab ses cadiras. Anaren votant ab les capsas, *interpollatim,* ço és, primer un ecclesiàstic y aprés un militar, y aprés un real, y axí mateix tots los demés consecutivament. Durà dita habilitació tot lo després dinar y molta part de la nit, y aprés lo sendemà fins a migdie.

Dilluns, a XXVIIII. En aquest die, se féu extracció de deputat ecclesiàstic en Cort de la present casa, en presència del senyor deputat militar y oïdors, lo deputat real absent de la present ciutat, y de nou testimonis dels tres staments. Estaren tots ab una taula larga, ço és, lo deputat militar al cap d'ella, y[a] los senyors oïdors als costats de dita taula, // 208*v* // y aprés dits testimonis, ço és, los tres del bras ecclesiàstic a mà dreta, tots a una part, y aprés los reals. Y a l'altra part estavan los militars, y fonc extret en la forma costumada. E lo advocat fiscal estigué al costat dels oïdors.

Fra don Miquel de Aymeric, abbat de Sant Cugat.

És a saber, emperò, que, ans de fer-se dita extracció, hy hagué alguns debats acerca dels assientos de dits testimonis y de misser Fontanella, doctor en drets, altre de dits testimonis per lo bras real, pretenent-se per lo senyor deputat militar que dit Fontanella no·y podia estar per no ésser ciutadà, y no poder estar en braços. Y per allanar dit dubte, cridaren ses senyorias quatre doctors del Real Consell perquè ab los magnífics assessors de la present casa diguessen acerca dites coses. Los quals doctors foren misser Francesc Bonet, misser Hierònim Senjust, misser Joan Gallego y misser Joan Magarola. Los quals, aprés de haver discutit dits negocis junctament ab los magnífics assessors de la present casa, *verbo* digueren que molt bé hy podian estar los doctors han acostumat de estar-hy, y axí han de ser conservats en sa possessió, y en lo petitori, aprés se'n haurà raó.

E quant al altre cap de dits assientos, se féu lo acte devall scrit en dita taula, del tenor següent: «Lo senyor oïdor ecclesiàstic, per llevar debats y perquè spira lo temps de la extracció, se acontenta que los testimonis del stament ecclesiàstic se assenten com vuy se troban, tots tres a la mà dreta, sens posar-se'n ningú a la mà esquerra // 209*r* // com se havia acostumat en la última extracció de deputats y altres. Y per lo prejudici que en açò reb dit stament ecclesiàstic, protesta que no vol que·s puga tràurer en conseqüència en esdevenidor ni done dret al stament militar ni en lo petitori ni possessori, que com està dit sols consent y adhereix per ara, per

a. differint *al manuscrit.*
b. la *al manuscrit.*

a. y los senyors oïdors *interlineat al marge esquerre.*

fugir a qüestions y debats, y perquè no spire lo temps. Requerint al scrivà que·n lleve acte y continue al principi del acte, etcètera. Testimonis, mossèn Antoni Joan Bolet, donzell, Gismundo Boffill y Magí Quer, notaris».

Responent lo senyor deputat militar, diu que si los senyors ecclesiàstics volen estar interpolats o si volen estar tots juncts, que trien lo lloc que·ls apparexerà, y que, volent estar juncts com estan, ya tenen la mà dreta. E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que està ab lo que té dit desobre. E lo senyor oïdor militar diu que se ature lo temps de dret y no li córrega que no li sia dada còpia.

Setembre MDCXVI

Dijous, lo primer. En aquest die, jurà en la sala gran dels reys lo senyor fra Miquel de Aymeric, abbat del monestir de Sant Cugat del Vallers, del orde de Sant Benet, novament extret per lo *residuum* del corrent trieni per mort de fra Ramon de Olmera, comanador de térmens del orde de Sant Joan de Hierusalem. Lo jurament se féu en la taula larga, com és acostumat: lo vicari general, lo canonge Amell al cap d'ella, y a la part dreta los senyors deputats y oïdors, y lo dit senyor abbat en son propri lloc al cap de dit banc, y a l'altra part molts cavallers. Y, fet lo dit acte de jurament, se'n entraren en consistori, y allí se assentaren en la forma sólita del corrent trienni y començaren de fer negoci. Y de allí se'n tornà a sa casa ben acompanyat y ab sa massa gran devant. Quant vingué, emperò, no portava massa, y en arribar se'n entrà en la capella, y allí oí missa, y acabada de oir isqué lo consistori al devant de la capella, y allí lo reberen y acompanyaren fins a la sala del jurament, aportant-lo en son propri lloc, ço és, a la mà dreta del senyor deputat militar.

Divendres, a II. En aquest die, anaren los // 210*r* // senyors (deputats) consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats a cercar per ell per son secretari. Y, allí, los referí de part de sa magestat lo contengut en una real carta sua, dient-los lo quant sa magestat ne serà servit se fes, donant-los allí dita carta, la qual és del tenor següent: *«A los venerables noble y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya, el rey. Diputados, el conde de Oñate va por mi embaxador a Alemanya, donde conviene a mi servicio que esté quanto más presto sea possible. Y para que tenga prompto* y *seguro passaje desde essa ciudad donde queda detenido por falta de·l, os encargo mucho que luego que recibáis esta, aprestéis vuestras dos galeras para que en ellas pueda passar hasta Génova, que lo recibiré de vosotros en muy accepto servicio. Datum en Sant Lorenço a XXVII de agosto MDCXVI. Yo, el rey. Don Franciscus Gassol, protonotarius. Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Sentis, regens».*

210*v* Fonc-li respost per ses senyorias que desijaven moltíssim servir a sa magestat y a sa excellència, y que ells ho tractarien en son consistori y li'n tornarien resposta, dient-li allí moltes difficultats tenia dit negoci, axí per estar la mar plena de cossaris y les galeras exhaustas y sens provisions algunas, y una d'ella molt arruïnada, y altres difficultats.

Diumenge, a III. En aquest die, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per elI. Y, arribats allí, los féu donar cadiras, y allí estigueren molt bona estona, fenc exir tots los demés eren en la estància fora, tractant acerca dits negocis de galeras dalt dits.

211*r* En aquest die, hy hagué juncta de doctors acerca de un negoci de Perpinyà.

Dijous, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora sereníssima.

Disabte, a X. En aquest die, los senyors deputats // 211*v* // y oïdors de comptes, los senyors deputat real y oïdor de comptes militar absents de la present ciutat y vegueria, e personas devall scritas dels tres staments, convocades y congregades en la sala gran del consistori de la present casa de la Deputació ab veu de pública crida y altrament, com és acostumat, en què foren los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra Luis de Lentorn, abbat de Banyoles; fra don Philip de Cruÿlles, comanador de Sant Joan; don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc; Mathia Amell, canonge de la Seu de Barcelona; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Joan de Lupià, don Bernat de Camporrells, don Guerau de Marimon, don Bernat de Peguera // 212*r* // don Francesc de Argensola, don Jaume de Lupià, don Joan de Peguera, don Joan Icart, don[a] de Armengol, don Baptista Falcó, don Dimas Macip, Francesc Cosma Fivaller, Miquel Pol, don Pedro Dezbosch, Hieònim Pons, Miquel Doms, Joan Baptista Cassador, don Alexandre Cordelles, Luis Valls, misser Federic de Tamarit, don Ramon de Calders, don Hieònim de Cabrera, Francesc Dezclergue, Pere de Planella, Francesc de Oriz, // 212*v* // Philip de Sorribes menor, Julià de Pallars, don Luis de Copons, don Pedro de Ayme-

a. a continuació un espai en blanc de 18 mm.

ric, Francesc Cornet, don Bernat Salba, don Francesc Tort y de Oluja, misser Joseph Gamis, Hierònim de Gaver; per lo real, los senyors Raphael Çafont, conseller terç de la present ciutat, misser Hierònim Fivaller, Hierònim de Navel, Francesc Dalmau, Francesc Bru, misser Hierònim Puigvert, Alexandre Cendra, Monserrat Mora, Mora, son fill. // 213r // Als quals fonc feta per ses senyorias y allí manada legir la proposició següent: «Proposició: En lo any 1612, la magestat del rey nostre senyor féu una pragmàtica real prohibint en aquella lo ús y port dels pedrenyals, axí curts corn llarcs, donant-la per arma proditòria, il·lícita y reprovada, ab imposició de penas per les personas militars, o que gozan del privilegi, de mil ducats y de relegació de deu anys a una fortalesa per sa magestat nomenadora, y per als plebeos sots pena de sinc cents ducats y de deu anys de galera, ab prohibició també que del die de la publicació de aquella en avant ningun mestre en lo present Principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya pugués fer ni fabricar dits pedrenyals, de qualsevol spècie que fossen, sots pena de sinquanta ducats y galera perpètua, y ab altres prohibicions y penas en dita real pragmàtica més largament contengudas, les quals per evitar prolixitat se dexan de referir. Y perquè, no obstant que los deputats predecessors nostres de parts de tot lo Principat ab embaxadas particulars representassen al loctinent qui leshoras era de sa magestat, y també al rey nostre senyor, la contrafacció de constitucions que en lo fer dita real pragmàtica general se feya, y junctament suplicassen fos sa magestat servit manar-la revocar o sobresèurer; ab tot, no·u pogueren obtenir, de ont han resultat los danys tant notoris // 213v // que la dita prohibició de port de pedrenyals ha causat; perquè, desarmats los poblats y hòmens de ses cases en lo present Principat, los ladres bandolers cobraran major ànimo, y se han subseguits de aquí los latrocinis, incendis, plagis y altres delictes que tant llarc discurs de temps són estats en lo present Principat; freqüentats tant, que han obligat a sa magestat y a sos ministres de permètrer alguna tol·lerància y permissió en lo port dels pedrenyals. No res manco, tenim ara de nou entès que la dita real pragmàtica sia contra generals Constitucions de Cathalunya, per no poder sa magestat fer ley an aquella, o statut, sinó és ab la Cort General, com també perquè en los capítols que dita real pragmàtica disposa hy ha diversas altres contrafaccions de Constitucions. Y, axí bé, se té notícia que de dita publicació de pragmàtica se han de subseguir licències y permissió de aportar dits pedrenyals ab imposició de nous vectigals, cosa prohibida y no permesa en Cathalunya, y de tant gran consideració per haver de procurar no·s faça tant notable prejudici. Per ço, per a prevenir lo remey a un dany tant notable y ser de major utilitat la prevenció que no després de fet lo prejudici sercar remey, havem supplicat a vostres mercès fossen servits junctar-se an aquesta casa pera consellar-nos lo que podem y devem fer en un cas de tanta importància. Que ab tant madur parer y consell, confiam acertar en la resolució que·s pendrà.

214r Oïda la dita proposició per los dits senyors de la dita congregació, y aprés de haver discutit dit negoci y haver votat tots per son orde, com és acostumat, la major part de dita congregació y quasi tots a consellaren a ses senyorias y fonc de parer que: attès que esta pragmàtica dels pedrenyals que fonc publicada en lo any 1612 y se entén ara que novament la renovaran, y·s tornarà a publicar, és contra les Constitucions y libertats de la terra; y tant més perquè posada a la pràtica se ha vist que la dita prohibició del port de pedrenyals és danyosa, pus la experiència ha mostrat que per la expulsió dels lladres és estat forçós usar lo port dels pedrenyals, de ont lo senyor virey y Real Audiència los han tol·lerats; y de aquí se dexa vèurer que se ha de seguir aprés la licència que lo senyor virey donarà de portarlos ab algun tribut que en açò imposaran, pagador per los qui tal licència demanaran, lo que també és contra las Constitucions de nous vectigals, y axí ajustar danys a danys; per ço, són de parer y aconsellan a ses senyorias que deuen opposar-se ab molt gran valor y esforç a la defensa de aquestos prejudicis, axí ab embaxadas al senyor virey per a procurar que no·s publique dita nova pragmàtica, fent-la esta tarde matexa, de tres o de nou personas, sens disgregar-se los braços fins sia tornada ab la resposta, com altrament per totas aquellas vias que sia possible. Y que, per estos effectes, sian per ses senyorias eletas personas, ab consell de les quals degan proceir segons apparexerà que convinga.

En continent, los dits senyors deputats, inseguint lo consell y parer de les dites personas dels dits tres // 214v // staments, feren ordenar per sos assessors la embaxada devall scrita, per explicar aquella al excel·lentíssim loctinent general. Y, ordenada aquella, la mostraren en dita congregació, y per fer aquella anomenaren als senyors canonge Mathia Amell, don Gispert de Guimarà y Papiol, misser Hierònim Fivaller. Als quals donaren orde de explicar aquella, y anaren ab les maças grans y ben acompanyats y ab moltas atxas, per ser de nits. La qual embaxada és del tenor següent: «Los deputats del General de Cathalunya han tinguda notícia que vostra excel·lència manaria dins breus dies publicar una pragmàtica real prohibint en ella lo ús y port dels pedrenyals, comprenent a totes y

qualsevol personas de qualsevol grau, estat o condició que sian pobladas en lo present Principat, del tenor y sèrie de altra consemblant pragmàtica que en lo any 1612 fonc en lo present Principat publicada. La qual, a més de que fonc per los deputats que leshoras eran contradita com a feta contra generals Constitucions de Cathalunya y reals privilegis, y representada la violació y contrafacció de aquells al loctinent de sa magestat que leshoras era, //215r// y també ab embaxada particular al rey nostre senyor; no res manco, la experiència ha mostrat quant danyosa y prejudicial sia estada tant la execució com los effectes d'ella, pus vostra excel·lència y los ministres de sa magestat, per la expulsió dels ladres bandolers, és estat forçós permètrer lo port dels dits pedrenyals, de ont se ha seguit lo remey dels danys y delictes atroços que per dits bandolers se cometian y perpetravan; les quals causas són tant vigents e importants que obligan als deputats haver-les de representar de nou a vostra excel·lència, y supplicar-lo extrajudicialment sia servit no permètrer que dita real pragmàtica se publique, y escusar que ab ella se rompan y violan tantas Constitucions de Cathalunya; y, consegüentment, nos han ordenat representàssem a vostra excel·lència que han, axí bé, entès que després de la publicació de dita real pragmàtica se daran licències de portar pedrenyals ab ella prohibits ab certa quantitat que·s pague per qui volrà portar dits pedrenyals, lo que és també contra altres diversas Constitucions que prohibeixen imposició de nous vectigals en Cathalunya; en reparo dels quals, supplicam a vostra excel·lència sia servit manar sobresèurer axí en la una cosa com en l'altra, que a més de ser axí de justícia, ho rebran a singular mercè».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias y als senyors de dita congregació, qui encara estavan juncts aguardant la resposta de dita embaxada, com ells havian explicada a sa excel·lència la dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència, en effecte, los ha respost que aquells senyors se avansen molt y volen endevinar los pensaments, y que no se ha de fer compte de les coses que·s diuen per //215v// los carrers. Que sols Déu sab los pensaments dels hòmens y que los senyors deputats defensaran ses Constitucions y leys de la terra, y que sa excel·lència seguirà l'orde de sa magestat[a], com té obligació[b].

E, poc aprés, los dits senyors deputats enviaren ab embaxada als magnífics concellers los senyors Miquel Doms, Hierònim de Navel, als quals donaren orde de donar-los raó de ditas cosas, conforme ya per lo senyor conceller terç més largament havian entès.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells havian (aportada) dita embaxada com per ses senyorias los era estat ordenat, e que dits concellers los respongueren que farian tot lo que porian ab molta voluntat, y que ells manarian cridar lo Concell de Cent.

E, poc aprés, los dits senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer de dites personas dels tres staments, feren nominació de vint-y-quatre personas per dit effecte, que foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Lentorn, //216r// abbat de Banyoles, canonge Amell, canonge Garcia, ardiaca Pla, sacristà Coll, canonge Ferrer de Busquets, don Philip de Cruÿlles; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, Miquel Doms, Francesc Cornet, don Joan de Lupià, Francesc de Oriz, don Guerau de Marimon; per lo real, los senyors lo senyor conceller misser Hierònim de Oliers, //216v// Hierònim de Navel, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora, Hierònim Fivaller, Bernat Romeu, Francesc Dalmau.

Diumenge, a XI. En aquest die, després dinar, se junctaren en la present casa de la Deputació los dits senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdors ecclesiàstic y real, e algunas de les personas lo die de haïr elegidas, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors lo abbat de Banyoles, ardiaca Lentorn, don Philip de Cruÿlles, canonge Amell; //217r// per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, Miquel Doms, don Joan de Lupià, don Guerau de Marimon; per lo real, los senyors Montserrat Mora, Hierònim de Navel, Bertran Dezvalls, Francesc Dalmau, als quals donaren raó del fet lo die de haïr, y amostraren la embaxada ordenada per a enviar al Concell de Cent.

En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren una embaxada als senyors concellers y Concell de Cent, ab maças grans y ben acompanyats, en què anaren los senyors //217v// canonge Mathia Amell, don Francesc de Gilabert, Bertran Dezvalls, als quals donaren orde de explicar la embaxada següent: «Los senyors deputats del General de Cathalunya nos han ordenat representàssem a vostres mercès y savi Concell que, tenint notícia de moltes personas zelosas del bé comú, sa excel·lència entenia fer de nou publicar la pragmàtica dels pedrenyals

a. a continuació sis paraules ratllades il·legibles.
b. a continuació diverses paraules ratllades, de les guals només es llegeixen les sis darreres la que li apparexerà ser justas.

[1616]

que en lo any 1612, essent loctinent de sa magestat lo marquès de Almaçán, fonc publicada, lo die de haïr juntàrem braços y, ab parer de aquells, inseguint lo vot de la ciutat, feren embaxada a sa excel·lència representant la contrafacció de Constitucions que en lo fer dita real pragmàtica general se seguia. Y, junctament, supplicaren fos de son real servey manar sobresèurer dita publicació. A la qual embaxada respongué sa excel·lència que seguia los órdens de sa magestat, que era guia de tots, y los deputats defensarien les Constitucions y leys de la pàtria. De la qual resposta restaren lo consistori y braços ab molt gran desconsolació, per ço que, a més de ser dita pragmàtica contra Constitucions y libertats de la terra, y la experiència a mostrat los gran e innumerables danys que en morts, incendis, sacrilegis, robos, plagis y altres differents delictes per ladres y gent facinerosa se han fets y // 218r // causats per tota Cathalunya després de la publicació de pragmàtica en dit any 1612, per estar ab ella armats los ladres y gent facinorosa, y los bons sens armas per a perseguir aquells ni defensar-se'n, tant que fins se ha tol·lerat lo port de dits pedrenyals, no han tingut los danys reparo. Y, per consegüent, de nou manar publicar dita pragmàtica seria posar tot lo Principat en los mateixos y majors treballs, y del tot acabat de pèrdrer lo comers que ab tanta multitut de lladres se era estragat, de manera que ya los menestrals y hòmens de negoci no podien entretenir-se per faltar la contratació ordinària de unas parts y altres. Y, a més del sobredit de la publicació de dita pragmàtica, també tenen entès se han de subseguir licències y permissió de portar dis pedrenyals ab imposició de nous vectigals, cosa prohibida y may permesa en Cathalunya, y de tant gran consideració com vostres magnificències y savi concell poden bé vèurer per haver de procurar no·s faça tant noble prejudici. Que si·s sofria esta nova imposició, seria obrir camí que en moltes altres occasions se posassen consemblants y majors vectigals. Per ço, dits senyors deputats, desijant acertar al servey de Déu, de sa magestat y bé de tot lo Principat, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostres magnificències y[a] savi Concell tot lo sobredit, fent-los mercè de aconsellar y afavorir en lo que deuen fer; que ab lo madur consell y medi de vostres magnificències y savi Concell tenen molt cert se previndrà no·s seguescan tais prejudicis, y tot se assertarà com convé, segons és dit, al ser[ve]y de Déu, de sa magestat, y benefici del Principat».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells havien explicada dita embaxada a dits senyors concellers y Concell de Cent conforme los és estat ordenat. E dits senyors concellers los han respost que desijan servir a ses senyorias, y que ells ho proposaran al Concell de Cent y tornaran resposta del que serà resolt.

218v En aprés, lo mateix die, vingueren ab embaxada en lo present consistori y congregació de personas eletas d'estos negocis estavan juncts en consistori, los senyors misser Hierònim Fivaller, Bernat Romeu, y de part de dits senyors concellers y Concell de Cent explicaren a ses senyorias com lo savi Concell havia feta conclusió y deliberació acerca dits negocis, aportant còpia d'ella, offerint-se dit Concell de Cent en fer acerca dites coses les diligències possibles, la qual deliberació és del tenor següent: «Deliberació del Concell de Cent: Que los senyors concellers, conciliarment acompanyats ab prohòmens, façan promptament embaxada al senyor virey, y de part de aquest savi Concell lo supplican sia de son servey, per fer mercè a esta ciutat, manar sobresèurer en la nova publicació de la real pragmàtica dels pedrenyals. Y també, per lo que se entén que aprés sa excel·lència donarà licències de aportar aquells fent pagar per aquellas certs nous impòsits vectigals, cosa prohibida y may permesa en Cathalunya, la qual real pragmàtica se entén vol sa excel·lència publicar de nou; attès dita publicació és en violació de les Constitucions y leys de la terra, y seguir-se d'ella tants y tant grans // 219r // prejudicis y danys a esta ciutat y a tot lo present Principat com se deixa considerar. Y que los senyors concellers, demà, per tot lo die, façan nominació de setze personas del present Consell, ço és, quatre de cada stament, los qual ab los dits senyors concellers se ajuncten cada die en la present casa y se conferescan ab los senyors deputats y elets de la casa de la Deputació, prenent parer dels doctors que·ls parega a propòsit, y vejan exemplars de altres contencions que en altres temps se han seguit, y tots los demés papers y altres scripturas que convinga vèurer per bona direcció y benefici de aquest negoci. Y procuren ab molta calor y fervor encaminar-lo perquè tinga lo èxit y succés que·s desija y qual convé al servey de Déu y de sa magestat y benefici del present Principat. Y que, per dit effecte, tingan obligació los senyors concellers de vuyt en vuyt dies junctar lo present Concell y fer relació en ell del estat de aquest negoci, perquè si convé fer alguna diligència puga dit Concell deliberar-hy de la manera convindrà».

E, poc aprés, vingueren altres dos embaxadors per part de dita ciutat, los quals foren los senyors Miquel d'Oms, Bernat Romeu, y en effecte digueren a ses senyorias com dits senyors

a. a continuació ratllat *missers* abreujat.

concellers, acompanyats de sos prohòmens, havian explicada a sa excel·lència dita embaxada, e que sa excel·lència respongué en effecte lo següent: que per part dels senyors deputats[a] se li havia representat // 219v // lo mateix, y que en substància los respondrie també lo mateix, y és que lo que li explicavan era voler adevinar pensaments y sobre cosa incerta y que, axí, no tenia lloc lo que li demanaven; que, quant fos, sa excel·lència respondria satisfent als senyors concellers y als senyors deputats, però que sa excel·lència no dexarà de seguir los órdens de sa magestat, com té obligació, y que lo de les Constitucions, guardaria les que li apparexerien ser bonas.

E, poc aprés, los dits senyors deputats enviaren ab embaxada als dits senyors concellers los senyors don Francesc de Argensola, Hieònim de Navel, enviant-los per part de ses senyorias molts agraïments de la mercè que se'ls feya en dits negocis, pregant-los anassen continuant en ells officis de tanta correspondència, com és acostumat entre estas casas.

Dimars, a XIII. En aquest die, los senyors // 220r // deputats y oïdors de comptes, los senyors deputat real y oïdor de comptes militar absents de la present ciutat y vegueria, y personas devall scritas eletas per los negocis concorrents, en què foren los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Lentorn, ardiaca de Benasch, don Philip de Cruÿlles, canonge Amell; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola, don Joan de Lupià, don Guerau de Marimon, Francesc de Oriz, don Gispert de Guimarà; per lo real, los senyors misser Hieònim de Ollers, // 220v // Bertran Dezvalls, Francesc Dalmau, Montserrat Mora, Hieònim Fivaller. Als quals fonc feta relació per los magnífics assessors de la present casa acerca les contrafaccions de Constitucions per lo de la pragmàtica dels pedrenyals y nou impòsit se entén vol manar publicar lo loctinent general, y de algunas scripturas havian ya fetas lo trienni proppassat acerca dits negocis.

En aquest matí, vingueren ab embaxada de part dels senyors concellers los senyors Bernat Romeu, misser Hieònim Rubió, cavaller, los quals digueren a ses senyorias, de part de dits senyors concellers, com los concellers digueren a ses senyorias com los senyors concellers havian anomenada setzena per los negocis concorrents, los quals estan vuy juncts per dit effecte, y no llevaran la mà de dits negocis, axí diumenges y festas com altrament, supplicant a ses senyorias que façan lo mateix, que la ciutat no faltarà en tot lo que convinga. Y més, fan a saber a ses senyorias com allí han nomenats doctors cèlebres, ço és, misser Francesc Aguiló y misser Jaume Aymeric. Y, axí, sempre que a ses senyorias apparexerà // 221r // que los doctors per ses senyorias anomenats o nomenadors per dit negoci se degan conferir, estan promptes y apparellats en fer-ho per la bona direcció de dits negocis.

Fonc-los respost per ses senyorias que besaven les mans a ses magnificències per la mercè se'ls feya, e que ells ab les personas eletas estan al present junctas per dits negocis y no pararan de ninguna manera, y en lo demés avisaran a ses magnificències.

E, tractant entre ditas personas eletas per lo que se ha referit en la contrafacció de constitucions acerca la pragmàtica dels pedrenyals, se ha apunctat y aconsellat a ses senyorias que, per·a·què lo negoci vaja encaminat de la manera que convé, se faça nominació de dos doctors, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal, per·a·què miren altres exemplars, scripturas y tot lo que convinga, y apunten lo que apparexerà convenir. Y que se faça embaxada al reverent Capítol vulla ajudar a est negoci, y que los senyors capitulars elets que entrevindran al present ajust y en braços los façan presents. Y que se faça nominació de sinc o sis personas que, junctament ab los assessors y advocats applicats, vejan lo que·s deu fer en benefici del negoci.

En aquest die, los senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer, enviaren los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, Bertran Dezvalls // 221v // als dits senyors concellers per fer-los saber dites coses y ordenant-los la embaxada devall scrita, per·a·què·ls explicassen aquella, la qual és del tenor següent:

«Que los senyors deputats besan a ses magnificències y missers les mans per los treballs prenen y lo que·ls han offert, y que ací se ha presa resolució de anomenar dos personas de cada stament per·a·què entengan los prejudicis que naxen de les cridas y pragmàtica y de les imposicions y vectigals se imposan de diversas maneras, y de las personas se capturan, y de tot lo que més se offereix, per a representar-ho al consistori. Y que, sobre ell, los assessors treballen per apunctar lo que convé y conferir-se ab los advocats que ses magnificències y missers han assenyalats, y en tot tenir la correspondència que·s deu, seguint lo parer de les personas eletas, y lo que ab ses magnificències y missers se resoldrà. Y se ha determinat de fer-ho a saber al molt re-

a. deputats *interlinear.*

verent Capítol, supplicant-los manen acudir en tot, y que a les personas que se occuparan en aquests negocis los façan presents en lo cor, per ser com són tant en benefici públic.»

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias que han feta dita embaxada a dits senyors concellers conforme los és estat ordenat, e que dits senyors concellers se són offerts de fer les dites coses ab gran voluntat com ab altres tenen offert, y que sempre que voldran junctar, [a]que·ls //222r// manen avisar, que ells acudiran ab molta voluntat com sempre.

E, axí mateix, manaren al síndic del General vaja al molt reverent Capítol de la Seu de la present ciutat per supplicar-los lo de dita presència y donar raó de dites coses.

E, més, dits senyos de la vint-y-quatrena aconsellaren a ses senyorias que, per més abreviar dits negocis, sian anomenadas algun poc número de personas per tractar dits negocis ab los senyors concellers y setzena y altres convinga.

E, axí, dits senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer, anomenaren per dits negocis sis personas de dita vint-y-quatrena, ço és, los senyors sacristà Coll, prior Cartella, don Gispert de Guimarà, Francesc Cornet, misser Hieròn Ollers, Bertran Dezvalls.

Dimecres, a XIIII. Festa de la eraltació de santa Creu.

222v Dijous, a XV. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, en son consistori, manaren junctar les personas eletas següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyoles, ardiaca Lentorn, don Philip de Cruÿlles, comanador de Sant Joan, sacristà Coll, prior Cartella; per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet; per lo real, los senyors conceller segon lo doctor Amat, misser Hieròn Fivaller, Monserrat Mora, Bertran Dezvalls, Francesc Dalmau, misser Hieròn Ollers. //223r// Als quals fonc proposat per ses senyorias y donat raó del que los senyors concellers los han enviat a dir y de com és estat allí tractat y apunctat dit negoci, y de algunas diligències fetas per los assessors del General en dit negoci.

E, fet açò, començaren de tractar dits senyors de alguns negocis y caps del concorrent. Y, axí, dits senyors de la congregació anaren tractant alguns dels caps de dits negocis y, votant y dit son parer per son orde, aconsellaren tots a ses senyorias que, per millor acertar en dits negocis, que los magnífics assessors y advocat fiscal d'esta casa se conferescan ab los advocats de la ciutat per tractar entre sí dits negocis en la forma costumada, y açò ab la brevedat possible. Y, en lo entretant, que ací se juncta la present congregació sens perdre punct.

En aquest die, se publicaren de nou les cridas y pragmàtica de sa magestat de dits pedrenyals.

Divendres, a XVI. En aquest die, se junctaren les personas eletas dels negocis concorrents en què foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic los senyors abbat de Banyoles, ardiaca Lentorn, sacristà Coll, don Philip de Cruÿlles; //223v// per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Gilabert, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola, don Joan de Lupià, Francesc de Oriz; per lo real, conceller segon de Barcelona, misser Hieròn Oliers, Monserrat Mora, Hieròn de Navel, Francesc Dalmau, Bertran Dezvalls, misser Hieròn Fivaller. Als quals fonc proposat y dada raó de les diligències y apunctaments fets en dit negoci per los magnífics assessors y advocat fiscal, y allí féu relació misser Gori, altre de dits assessors del General, fent relació de alguns caps se són apunctats y //224r// de altres fan apunctar, lo que·s posarà tot en bell. E que en lo primer cap de les cridas dels pedrenyals estavan resolts ésser contra de constitucions.

E, consultat aprés per ses senyorias lo dit primer cap ab dits senyors de la vint-y-quatrena, attesa la relació de dits assessors y actes, aprés de haver tractat dit negoci entre sí ab molta maduresa y consideració, aconsellaren a ses senyories que ses senyories se servescan, per ses pròprias personas o per medi de nou o les personas que-ls apparexerà, fer embaxada a sa excel·lència representant-li lo agravi gran se fa al Principat en la publicació de la pragmàtica feta lo die de haïr se encontra ab les constitucions de Cathalunya. Y que, axí, sa excel·lència sia servit suspèndrer la execució de aquella. Y que sia feta embaxada als senyors concellers per·a·què se servescan ab conformitat fer lo mateix, ajunctant Concell de Cent per·a·què, vista la resposta de sa excel·lència, se puga deliberar lo que apparexerà convenir al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic. Y també que·s envie al reverent Capítol, perquè en conformitat façan lo mateix, attès també·ls toca per tenir baronias y vassalls en lo present Principat.

E, axí, los senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer, anaren lo mateix die ab embaxada al dit excel·lentíssim loctinent general. Y,

a. a continuació ratllat aquells.

arribats allí, li explicaren, en effecte, la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: En dies passats per nostra part se representà a vostra excel·lència, // 224v // per prevenir als prejudicis presents, com tenian entès se havia de publicar certa pragmàtica prohibint lo port y ús dels pedrenyals, la qual tant en la forma com en la disposició era contra moltas constitucions, privilegis, libertats y costums de aquest Principat y comtats. Y com, no obstant nostra prevenció, haja vostra excel·lència manat publicar la dita pragmàtica, de la qual a més de la violació que ab ella se fa a tantas constitucions y costum d'esta terra, la experiència ha mostrat quant danyosa sia estada la execució de aquella quant se publicà en 1612, en contradicció de nostres predecessors, pus sols serví de armar la gent dolenta y desarmar la bona y quieta, y per consegüent dar poder als facinarosos per a perpetrar sens oposició tantas morts, robos, y plagis. Ha·ns aparegut venir personalment a representar a vostra excel·lència lo universal sentiment y afflicció ha causat y ha de causar la dita pragmàtica, y suplicar-li com supplicam extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit manar considerar los agravis se fan a un Principat tant fidelíssim a sos reys en violar y ròmprer tantas constitucions y privilegis, ab sa sanc y serveys, han obligat la clemència y benignitat de sos reys a concedir-los, y a sos successos y vostra excel·lència de[a] jurar-las per guardar-las. Y, en consideració de tant justa causa, mane vostra excel·lència revocar la publicació de dita pragmàtica e o suspèndrer aquella com a feta contra constitucions, privilegis y costums de Cathalunya. Assegurant a vostra excel·lència que contínuament estarem supplicant esta mercè a vostra excel·lència, y també prostrant-nos als peus de sa magestat ab la mateixa continuació proclamarem y supplicarem sia // 225r // servit manar advertir nostra justícia fins per sa benignitat y clemència nos oja y remedie tants prejudicis y los danys que d'ells se segueixen en deservey de Nostre Senyor y de sa magestat y bé y útil de aquest Principat y comtats.»

E sa excel·lència, en effecte, ha respost que havian feta la embaxada que li deyen de part dels deputats y braços, y que aquella ere estada ans de temps y havia respost a ella. Y que ara se podia dir que aquesta era tan, pus ya havia respost y dit que sa magestat li havia ordenat la publicàs, y que ell ere fill de obediència y havia de cumplir sos órdens y, axí, la havia feta[b] publicar. Y que, ans bé, entenia que lo regne lo y havia de demanar, que la fes publicar. E lo senyor deputat ecclesiàstic li replicà que la experiència havia mostrat clarament quant danyosa era[a] estada, a més de ser contra tantas constitucions, y que sa excel·lència millor que ningú sabia en lo estat havia trobada la terra per occasió de la pragmàtica publicada lo any 1612. De tal manera, que li ere estat necessari permètrer y consentir lo port dels pedrenyals, ab la qual permissió se havian fets los effectes de pèndrer tots los lladres que eren arribats a justiciar-se en esta ciutat. Y que, sens aquella permissió, fóre estat impossible, y que ara, manant sa excel·lència publicar la pragmàtica, se havia de trobar lo regne ab les matexas o majors affliccions y ab gran abundància de lladres. Y que, llevats los pedrenyals, la persecució dels lladres com se havia de fer, si se havia de fer ab canyas.

E dit senyor loctinent general respongué que sa magestat, que la havia manada publicar, daria l'orde, y que la epiqueya proveïria y donaria forma per a supplir en aqueixos casos. E, replicant-li lo senyor deputat que sa excel·lència devia manar revocar o suspèndrer la execució de dita pragmàtica per ser contra diversas constitucions y haver jurat sa excel·lència // 225v // de guardar-las, y sa magestat y tots sos[b] serenissims progenitors era just las manàs guardar, y no violar-las, com ab dits proceïments de pragmàticas se violaven. E lo dit senyor loctinent general respongué que sa magestat le·y ordenava axí, y que ell no farie altra cosa sinó[c] lo que sa magestat li ordenava. Que procuràssem que de allà li ordenassen altra cosa, que com le·y ordenassen, axí mateix obeiria.

En aquest die, los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general lo síndich del General, al qual donaren orde de explicar lo següent: «Los deputats, procurant» etcètera, com en paper assí cosit.

Disabte, a XVII. En aquest die, los senyors deputats, ab veu de pública crida del die precedent, manaren publicar les persones dels tres staments següents en que foren, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyoles, sacristà Coll, ardiaca Lentorn, prior Cartella, canonge Amell, don Philip de Cruÿlles, canonge Garcia, canonge Serrià, canonge Roger, canonge Cassador[d]; // 226r // per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Gilabert, don Francesc de Argensola, Francesc Cosma Fivaller, don Bernat de Pinós, don Joan de Lupià, Yvo Ornos, Julià de Pallars, don Pedro de Lupià, Fran-

a. *a continuació ratllat* haver-las de guardar.
b. feta *interlineat*

a. era estada *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* predecessors.
c. *a continuació ratllat* q.
d. *a continuació un assentament transcrit a l'apèndix 2, pàg. 722.*

[1616]

cesc de Oriz, Miquel Joan Granollachs, don Ramon de Calders, [a]Salavert, don Bernat de Camporrells, Philip Sorribes, Hieònim Pons, misser Gaspar de Prats, Jaume Cassadamunt, don Joan Dezpalau, don Bernat Terré, don Hieònim Torres, don Bernat de Peguera, // 226v // Alexandre de Aguilar, don Ramon de Camporrells, don Dimas Macip, don Bernat Copons; per lo real, los senyors conceller segon de Barcelona, misser Hieònim Ollers, misser Pere Aÿlla, Alexandre Cendra, Bertran Dezvalls, Pere Bals, misser Hieònim Puigvert, [b]Balcells, Hieònim de Navel. Als quals fou feta per ses senyorias y legida en dita congregació la proposició següent: «Proposició: Aprés de la última juncta en què donàrem raó a vostres mercès del que havíem entès se volia publicar la matexa pragmàtica que·s publicà lo any 1612, // 227r // y feta la embaxada que vostres mercès determinaren fécem a sa excel·lència y donada la resposta que vostres mercès oïren en dits braços, supplicàrem als senyors concellers nos fecen mercè de ajudar a la pretensió de que no permetés sa excel·lència se publicàs dita pragmàtica, ab tot aquell calor que ses magnificències y savi Concell en semblants casos acostuman. E per dits senyors concellers ajustat lo savi Concell de Cent, enviàrem a ses magnificències y mercès ab embaxada consistorial a supplicar-los lo mateix. E los dits senyors, ab gran compliment y offertas, nos respongueren y feren la deliberació següent: *legatur* segons és en lo mateix libre atràs en jornada de 11 del corrent. Y, en continent, per ses pròprias personas, acompanyats de prohòmens, anaren a supplicar a sa excel·lència y representar-li lo que en la deliberació se havia determinat. E sa excellència respongué lo següent: *legatur* conforme és en la matexa jornada de 11 del corrent. Y, en execució del que los senyors concellers nos enviaren a dir, havíam anomenat doctors pera apunctar les contrafaccions de Constitucions, capítols, actes de Cort, privilegis, y los prejudicis que·s rebien, donàrem orde a nostres assessors se conferissen ab los de la ciutat, y tots juncts han fets los apunctaments quals convenen. E, axí mateix, havem continuat ab los elets de tots staments tots estos dies les diligències que han apparegut més a propòsit, donant raó de tot y tenint la correspondència que devem ab los senyors concellers y setzena. Y, havent apparegut a les personas eletas axí convenient que, pus ya sa excel·lència havia manat publicar la pragmàtica, se li tornàs a contradir supplicant-li la revocàs o suspengués la execució de aquella, en lo die de haïr per nostres pròpries personas // 227v // anàrem a fer dita embaxada, la qual és del tenor següent: *legatur* segons continuada atràs sots la jornada de 16 del corrent.

Y com lo dit senyor locinent general estiga ab resolució sempre en un mateix dit de que sa magestat le·y ha ordenat, y que ell ha de complir los órdens de sa magestat, sens que la obligació del jurament y obligació de guardar les constitucions lo moguen a fer altra[a] resposta; supplicam a vostres senyories sien servits aconsellar-nos lo que devem fer en cas de tanta importància, y en què consisteix, com la experiència ha mostrat, tot lo bé, quietut y utilitat del present Principat, y en què se prevé y procura lo que més importa al servey de Déu, del rey nostre senyor y benefici públic. Que ab lo parer de vostres senyories confiam acertar, y estam molt promptes de fer tot lo que un cas tan àrduo nos obligarà y vostres mercès nos aconsellaran.

E, axí mateix, foren legidas en dits braços los papers y scripturas en dita proposició designades.

És a saber, emperò, que entretant se tenien los dits braços, lo Concell de Cent també estava junct per dits negocis, y lo conceller segon vingué als dits braços, y poc aprés se'n tornà, y per estar dit Concell junct y tractar-se en ell de dits negocis dix que no tenia remey de tractar ab la promenia ni ab sos companys lo de dita proposició fins a tant que dit Concell hagués presa resolució en lo proposat allí. Y, axí, se'n anà en dit Concell, y considerant ses senyorias seria tart quant vindrie, prorogaren los presents // 228r // braços per avuy després dinar, a les tres horas, essent present dit conceller en dita proposició.

En aquest mateix die, de matí, los senyors deputats enviaren una embaxada al dit Concell de Cent en què anaren los senyors canonge Coll, don Francesc de Gilabert, misser Hieònim de Ollers, anant ab massas y ben acompanyats, als quals donaren orde de explicar allí la embaxada següent: «Continuant los senyors deputats en fer les degudas diligències en tots los negocis concorrents, y en particular en lo de la pragmàtica de pedrenyals de nou per sa excel·lència manada publicar, y de la qual ab la experiència se és vist los danys que ha causat, en lo die de haïr per ses pròprias personas acudiren a sa excel·lència supplicant lo manàs revocar o suspèndrer la execució de dita pragmàtica segons vostres mercès y savi Concell poran vèurer ab la embaxada *legatur* etcètera. Y com sa excel·lència, ab la resposta feta, la qual és al peu de la em-

a. a continuació un espai en blanc de 34 mm.
b. a continuació un espai en blanc de 27 mm.

a. a continuació ratllat cosa.

baxada del tenor següent, etcètera *legatur,* no amostra gana de concedir lo que en benefici de tot lo Principat se supplica, antes bé no obstant sia dita pragmàtica ab encontre de constitucions y privilegis per sa magestat y sa excel·lència jurats, està posat en executar-la. Per ço, dits deputats, a vostres mercès y savi Concell, per reparo de tant gran dany, supplican sian servits de continuar en los bons officis que fins ací tenen fets, segons a vostres mercès // 228*v* // y savi Concell apparexeran més convenients y que lo cas requereix, y aconsellar-los lo que deuen fer. Que ab tant madur y savi[a] concell, és certíssim se acertarà al que convé en servey de Déu, de sa magestat y bé de tot lo Principat».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias y devant les personas dels braços, com ells havien explicada dita embaxada al dit savi Concell conforme per ses senyorias los ere estat ordenat. E fonc-los respost per orde del senyor conceller en cap com ells estavan molt promptes y apparellats en servir a ses senyorias, y per dits effectes estavan allí lo Concell junct, y que no se'n levaria la mà, y del que·s resoldrie los ho farien a saber.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors concellers enviaren ab embaxada a ses senyorias Bernat Romeu, Joachim Valls, los quals de part de dits senyors concellers y Concell de Cent, donant a ses senyorias lo vot fet lo die de vuy per dit Concell de Cent, lo qual és del tenor següent: «Vot del Concell de Cent: Que los magnífics concellers y tot lo present Concell junct vajan ab embaxada al senyor virey representant-li lo gran sentiment que ha causat la publicació de la pragmàtica acerca la prohibició dels pedrenyals // 229*r* // y li suppliquen sia servit considerar los grans danys y manifests prejudicis se fan al present Principat per ser en contrafacció y rompiment de constitucions y privilegis de aquest Principat y, axí, revocar la publicació de dita pragmàtica e o suspèndrer aquella com a feta contra ditas constitucions y privilegis. La qual embaxada sia posada en scrits a effecte de dexar-ne còpia en mans de sa excel·lència per·a·què per lo scrivà del present Concell se'n puga llevar acte. E que sia elegida per aquest savi Concell una persona votada per scrutini ab la forma que·s féu en altra occasió, la qual vaja al senyor archabisbe de Tarragona y li supplique de part de aquest savi Concell sia servit sa senyoria il·lustríssima junctar la província per·a·què se puga representar a sa senyoria il·lustríssima y a tota la província lo miserable estat de Cathalunya. E, axí bé, supplicar-los que, en conformitat de la ciutat y dels senyors deputats, se servescan scríurer a sa magestat representant-li los grans danys y prejudicis se causan a tota[a] Cathalunya en la publicació de dita pragmàtica per·a·què, en reparo de aquells, sia de son real servey, per sa benignitat y clemència, mane revocar la publicació de dita pragmàtica e o suspèndrer aquella. Y que·s supplique també als senyors deputats que, ab conformitat de la ciutat, sian servits, per lo mateix effecte, enviar de sa part una altra persona al dit senyor archebisbe de Tarragona. E que los dits magnífics concellers ab les setze personas ya nomenadas prosseguescan y continuen en fer los bons officis y diligències convenients per benefici y bona direcció del present negoci, segons lo present Concell confia».

229*v* Fonc-los respost per ses senyorias ab paraules de molt gran agreïment y cortesia.

E, lo mateix die, després dinar, se tornaren junctar dits braços, y per no poder venir en ells lo conceller ni los altres de casa de la ciutat per ésser-se'n anats molt tart a dinar, tornaren a porrogar dits braços per al sendemà a les vuyt horas de matí.

Diumenge, a XVIII. En aquest die, de matí, inseguint la porrogació feta lo die de haïr per ses senyorias, se junctaren en la present[b] casa les personas dels tres staments, y perquè lo senyor conceller segon dix que sos companys no tenian remey de acudir vuy en casa de la ciutat, foren porrogats dits brassos per a demà de matí a les vuyt horas, supplicant a tots fossen en dit ajust, los quals foren, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyoles, ardiaca Lentorn, sacristà Coll; // 230*r* // per lo stament militar, los senyors don Francesc de Gilabert, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola, Joachim Valls, don Joan de Lupià, don Bernat de Camporrells, Miquel Oliver, Hieònim Pons, don Joan de Peguera; per lo real, los senyors conceller en cap, Montserrat Mora, Francesc Dalmau.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die, foren junctadas les personas dels tres staments en la sala gran dels reys, en virtut de porrogació feta lo die de haïr per ses senyorias feta, en què foren los següents, ço és: // 230*v* // per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyoles, ardiaca Lentorn, canonge Garcia, don Francesc Sabater, canonge Cassador; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet, don Joan de Lupià, don Gispert de Guimarà, don Bernat de

a. y savi *interlineat.*

a. a tota *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* die.

Camporrells, misser Federic de Tamarit, Francesc de Oriz, don Ramon Calders, Alexandre de Aguilar, Antoni Joan Granollacs, Bernardí Granollachs, // 231r // don Joan de Josa, Miquel Joan Granollacs, Pere de Millars, Francesc de Tamarit, don Bernat de Peguera, Philip Sorribes, don Diego de Lentorn. A les quals fonc proposat per ses senyorias lo mateix que a 17 del corrent, y legidas allí las scripturas leshoras ya legidas.

E, oïda la dita proposició y altres scripturas, y aprés de votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellaren a ses senyorias que los senyors deputats façan en continent elecció de tres personas, ço és, una de quiscun stament, de embaxadors per a sa magestat, supplicant-lo sia de son real servey, per fer mercè an aquest son fidelíssim Principat, de manar revocar la pragmàtica del port y ús dels pedrenyals e o suspèndrer la execució de aquella per ser contrària a moltes constitucions de Cathalunya y privilegis de aquest Principat, les quals sa magestat ha juradas de servar y guardar, fent per dit effecte les instruccions necessàrias. La qual nominació y elecció se faça ans de[a] // 231v // disgregar-se los braços, y que en les instruccions se posen tots los agravis y altres prejudicis se trobaran ser fets al Principat en contrafacció de constitucions.

E los dits senyors deputats, per ser[b] ja gran die, porrogaren los presents braços per demà després dinar, a les dos horas, per a referir les personas seran nomenadas. Y, entretant, donaren orde als assessors fecen les instruccions.

Dimars, a XX. En aquest die, se junctaren en la casa de la Deputació les personas eletas devall scritas per los negocis occorrents, en què foren les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyoles, ardiaca Lentorn, canonge Garcia; per lo militar, los senyors Francesc Cosma Fivaller, don Joan de Lupià, // 232r // Francesc Cornet, don Hierònim Toralla. Als qual fonc donada raó de les diligències fetas per ses senyorias en dits negocis concorrents, y com los assessors estan fent les instruccions y los embaxadors estan ya anomenats, y que no convé publicar-los, per ara, fins que vullan partir.

Disabte, a XXIIII. En aquest die, tornà en // 232v // consistori lo senyor deputat real qui havia molts dies ere fora.

a. *a continuació repetit* ans de.
b. ser *interlineat damunt de* per.

En aquest mateix, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors canonge Garcia, Francesc Cornet, Montserrat Mora, donant-los orde de explicar-li la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya han tinguda notícia que vostra excel·lència, com a capità general y ab provisió dels assessors de dita Capitania General, dies passats manà capturar la persona de Maximià Subirà, balle de la vila de Perpinyà, y que aquell ha tingut pres en los carcers de la present ciutat de Barcelona, dels quals és estat relaxat ab idònea seguretat y manleuta a la mateixa cort de la Capitania General prestada, lo que és contra moltas y diversas constitucions de Cathalunya que prohibeixen al capità general la conexensa y exercici de jurisdicció en los provincials, y contra altres que disposan que lo senyor rey tant solament, per sa prerogativa, y no altres officials, coneix dels delictes comesos per officials reals, majorment essent dit balle de Perpinyà no sols official real, però també persona generosa, per raó de la qual, per disposició de altres leys de la terra, és de jurisdicció del senyor rey privative a qualsevol altre official. En reparo de les quals, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència la dita violació de constitucions, y supplicar-lo extrajudicialment sia servit manar revocar dits proceïments contra dit sobirà balle per dita cort de la Capitania General fets. Y sempre que se haja de proceir contra d'ell, sia vostra excel·lència servit proceir com a loctinent general. Que a més de ser axí de justícia y servar-se les constitucions de aquest Principat, dits deputats ho rebran a singular mercè.

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com han explicat dita embaxada, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que ell ya ere fora de la presó. Y replicant-li que sa excel·lència fos servit manar revocar los proceïments fets per la Capitania General, y que si tenia culpa, que com a virey y *alter nos* podia conèxer de ses culpas. Y, en açò, los ha respost que tot se ere hú, que ell ere virey y capità general, y que ell ho manaria mirar, y que en tot seguirà l'orde de sa magestat.

En aquest mateix die, juraren los senyors don Francesc de Aymeric, canonge y capiscol de Gerona, y mossèn Gaspar Gabriel Carcer, embaxadors elets per ses senyorias per al rey nostre senyor, junctament ab don Francesc de Gilabert.

233v Dilluns, a XXVI. En aquest die, vingueren ab embaxada, de part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Bernat Romeu, misser Hierònim Rubió, y de part dels senyors

concellers supplicaren a ses senyorias sian servits en fer que los embaxadors nomenats per a la Cort de sa magestat partescan ab diligència per ço que lo seu puga partir, perquè no pot partir sinó un dia aprés seran partits los de ses senyorias, com axí sia estat ordenat Concell de Cent. Fonc-los respost per ses senyorias que s'i fa tot lo que·s pot, y donaran tota la pressa possible, e que no se'n llevarà la mà, y que dins un die partiran sens falta.

Dimars, a XVII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors del dit General se concertaren ab misser Jaume Guerra, tapisser de la present ciutat, de adobar los onze draps de ras vells que·s posen en les castes o corradors de la present casa, començant de adobar per los que estan més necessitats. Y que li sie pagat de peccúnies de dit General a rahó de vint-y-tres lliures per cada hú de dits draps de ras, uns ab altres. Posant-hi dit Guerra lo que serà menester per dits adobs, accepto la tel·la haurà menester per adobar aquells, la qual li hage de donar y pagar lo dit General ultra del dit preu. La qual feyna hage de fer bé y degudament, com de bon mestre se pertany. Lo preu de les quals coses se li hage de donar axí com anirà fent dita feyna y aurà menester diners. Presents per testimonis Magí Quer y Lorens Farrer, notaris.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die, jurà en consistori mossèn Ramon Calders, embaxador militar per al rey nostre senyor, en la forma costumada.

Dijous, a XXVIIII. Festa del arcàngel sant Miquel.

234*r* Divendres, a XXX. En aquest die, vingué en consistori don Joan Çarriera per part dels confrares de la confraria de Sant Jordi de la ciutat de Gerona, y de part de dits senyors explicà la creença aportava d'ells, fent-los moltes offertas acerca dels negocis concorrents.

Octubre

Dilluns, a III. En aquest die, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment, ab maças y ben acompanyats, // 234*v* // a casa del excellentíssim loctinent general, enviats a cercar per son secretari. Y, arribats allí, los donà una carta de sa magestat del mes proppassat continuada en libre de Letras de Reys, y no·ls explicà creença, remetent-se a ellas. Fonc-los respost per ses senyorias que ho mirarien en son consistori y procurarien en servir[a] a sa magestat y a sa excel·lència en quant porien.

a. a continuació repetit en servir.

Divendres, a VII. En aquest die, los senyors // 234*r* // deputats junctaren les personas devall scritas dels negocis concorrents en què foren, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Coll, canonge Garcia; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Francesc de Argensola, don Galceran de Peguera, Francesc Cosma Fivaller; per lo real, los senyors misser Hierònim Ollers, Montserrat Mora. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo estat dels negocis concorrents y les letras rebudas de sa magestat, les quals foren allí legidas. Y, aprés de haver votat tots y disentits dits negocis ab molta maduresa, la major part // 234*v* // aconsellà a ses senyorias que se scriga al síndic avisant-lo de dites coses, y que vaja fent sos bons officis, agrehint-li[a] lo de la persecució dels ladres, supplicant se vaja continuant, y se scriga a sa magestat mane remediar los negocis concorrents.

Disabte, a VIII. En aquest die, los senyors deputats anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, ab les maças y ben acompanyats, enviats a cercar primer. Y, arribats allí, los donà dos letras de sa magestat, la una de 25 de setembre y l'altra de 7 de octubre corrent, remetent-se a les matexas letras. Y, rebudas aquellas, se'n tornaren ab la sòlita cortesia.

Dilluns, a X. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al Concell de Cent, qui estava junct, ab maças y ben acompanyats, los senyors canonge Coll, don Francesc de Gilabert, Hierònim Oliers, // 236*r* // als quals donaren orde de explicar la embaxada següent: «Lo senyor virey envià a cercar disabte a les tres horas los senyors deputats y·ls donà una carta de sa magestat, y després de haver explicada la creença de aquella li respongueren a sa excellència ho podia remediar manant suspèndrer la pragmàtica fins a les Corts, a ont sa magestat remetia donar assiento al que se li anava a supplicar ab la embaxada perquè, altrament, no suspenent-se la pragmàtica que tant danyosa era estada a tot lo Principat, com la experiència havia mostrat, no·s podia deixar de insistir al que se li supplicava. Y, aprés de arribats y legida la carta de sa magestat, ajunctaren elets d'estos negocis y, ab son parer, enviaren a dir a sa excellència que lo consistori no enviava la embaxada a dar quexas de sa excel·lència, ans bé per haver-los desenganyats, de la matexa manera que a vostres magnificències y savi Concell, de que havia de fer lo que sa magestat li manava y seguir sos ordes, y que sempre que sa magestat li manàs altra cosa, axí mateix obeïria. Se enviava a supplicar a sa magestat manàs a sa excel-

a. a continuació ratllat la diligència.

[1616]

lència revocàs o suspengués la pragmàtica com a cosa més convenient a son real servey y benefici públic. Y que si sa excel·lència no·s determinava de suspèndrer-la fins a dites Corts, que no podien dexar de perseverar en supplicar a sa magestat se servesca de oir la embaxada y fer-los la mercè que en ella se li supplica. Y com en aquest particular no se haja fet cosa sens donar-ne raó a vostres magnificències y savi Concell, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostres magnificències y mercès, y supplicar-los facen la mercè axí en continuar com en tot lo demés que a vostres magnificències y mercès apparrà més convenir per a la bona direcció dels negocis, que en tot la rebran de vostres magnificències y mercès molt particular».

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian feta dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat, e que lo conceller en cap los respongué //236v// com ells proposarien dit negoci en dit Concell, y que tots desijan servir a ses senyorias.

En aprés, lo mateix die, després dinar, vingueren en consistori los senyors Julià de Navel, misser Hieònim Rubió, y de part de dits senyors concellers y Concell referiren a ses senyorias com lo savi Concell havia deliberat de scríurer a sa magestat acerca de dita anada dels embaxadors[a], y representar-li de nou lo gran agravi rebia tot aquest Principat en no voler oir los embaxadors, supplicant-li lo remey y que·ls dexe passar, com és just, enviant la carta al embaxador de la ciutat y, no essent allí en Cort, al síndic general, supplicant a ses senyorias li scriguen la dita.

Lo mateix die, los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general mossèn Francesc Genovès, deservint lo càrrec de síndic del General, per a dir y supplicar a sa excel·lència que, com ab les cartas los donà a 8 del corrent y ab elles hy havia creença de sa excel·lència y no se'ls explicà, supplican a sa excel·lència que si té què dir-los, los faça mercè de explicar-los-ho.

E, tornat dit síndic, referí[b] a ses senyorias com havia dit a sa excel·lència lo que li era estat ordenat, e que sa excel·lència li respongué que no tenia més que dir del que diuen dites letras.

237r E los senyors deputats[c] respongueren que farien de molt bona gana lo que sa magestat los ordenava, y axí estan promptes en fer-ho.

a. embaxadas *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* ren.
c. deputats *interlineat.*

Divendres, a XIIII. En aquest die, los senyors deputats //237v// enviaren ab embaxada als senyors concellers los senyors Francesc Cosma Fivaller, Francesc Dalmau, per a representar-los lo següent: Lo senyor duc de Alburquerque, alguns mesos ha, manà capturar la persona de Maximià Subirà, balle de la vila de Perpinyà, per la Cort de la Capitania General; y posat en los carters reals de la present ciutat, lo han donat a manleuta per la mateixa Cort, lo que és contra notorias disposicions de constitucions de Cathalunya que disposan que lo capità general no té jurisdicció alguna en los provincials, y ya molt manco si són officials reals y personas militars y generosas, com és dit subirà; en observansa de les quals, los senyors deputats, ab embaxada particular, en dies passats supplicaren al senyor virey fos servit manar revocar tots los proceïments fets contra dit subirà per la Cort de dita Capitania General, y esmenar tot lo prejudici que havia tot lo Principat rebut ab la violació de ditas constitucions. Y com fins vuy no·u hajan pogut obtenir, per ser lo cas tan grave y necessitat de tots los medis possibles per la reintegració de aquells, nos han ordenat vinguéssem a informar a vostres magnificències y supplicar-los de llur part sian servits representar al senyor virey la dita violació de constitucions per part de la present ciutat, y supplicar-lo sia servit manar reparar lo prejudici que tot lo Principat ha rebut ab dits proceïments. Que ab la conformitat de aquesta embaxada, speran tindrà lo negoci bon succés, y en ell rebran de vostres magnificències particular mercè[a].

238r Diumenge, a XVI. Vot de ditas per negocis e desijos fet per los[b] [...] és en paper assí cosit.

Dimars, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

239r Divendres, a XXVIII. Festa del gloriós sant Simon y Judas.

239v Diumenge, a XXX. Que[c] los senyors deputats tingan la administració y govern de las galeras y nominació de cabo. En aquest die, lo senyor deputat ecclesiàstic ha referit en consistori com lo die de haïr, després dinar, lo excel·lentíssim senyor duc de Alburquerque, loctinent y capità general en lo present Principat y comtats, lo envià a demanar, y que, arribat en sa presència, sa excel·lència li havia dit[d] com la magnificència del rey nostre senyor li havia ordenat y manat

a. *a continuació un dictamen transcrit a l'apèndix 2, pàg. 723.*
b. *a continuació, diverses paraules il·legibles.*
c. Que los senyors deputats... de cabo *interlineat al marge esquerre.*
d. dit *interlineat.*

ab sa real carta que ell, dit senyor loctinent general, de ací enllà no se entremetés en la nominació del cabo de las galeras de aquest Principat ni en lo demés del govern de aquellas. Que sa real voluntat era[a] que los deputats tingan la administració y govern de ditas galeras, y que en les occasions se offerescan pugan anomenar cabo de aquellas. Y que en matèria de la administració de justícia de ditas galeras, dexàs *privative* al auditor de aquellas[b].

240r

Noembre MDCXVI

Dijous, a III. Concell de doctors per negocis de la Capitania General y de misser Nadal de Prat[c], assessor d'ella, és assí cosit.

241v Disabte, a XVIIII. En aquest die, mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, féu relació en consistori del que havia fet en la anada que per orde de ses senyorias féu en Cort de[d] sa magestat per negocis del General, dient com la creença[e] venia remesa al excel·lentíssim loctinent general. Y, per dit effecte, donà a ses senyorias la carta devall scrita, continuada també en libre de Letras (de) Reys, la qual és del tenor següent: *//242r// «A los venerables, nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya, el rey. Diputados: Bartholomé Sala, vuestro síndico, me dió vuestra carta de siete de julio y me hizo relación particular de todo lo que ella y los papeles inclusos contenían y ell traía en instrucción. Y haviéndose bien considerado lo que supplicáis de que se mande a mi lugarteniente y capitán general que no haga de hecho algunos procedimientos, y que se buelvan aquí a Castilla las dos companyias de cavallos que fueron; y haviendo tomado sobretodo la resolución que entenderéis del duque de Alburquerque, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado; he mandado al dicho Sala que se buelva, pues no tiene más que dezir ni hazer en lo sobredicho, y es bien escusar gastos superfluos. Datum en Sant Lorenço, a XI de setiembre MDCXVI. Yo, el rey. Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Martinus Bocelm, regens. Vidit Sentis, regens. Don Franciscus Gassol, protonotarius.*

242v Dimars, a XXII. Nominació de cabo de les galeras del General[f]. En aquest die, los senyors deputats ecclesiàstic y real, lo militar qui de açò se·s abstingut de votar per tractar-se de son interès, y en açò després consentint y adherint, ab intervenció del senyor oïdor real de comptes, los demés ecclesiàstic y militar absents del consistori y casa de la Deputació; en execució de la comissió donada al consistori ab la carta de sa magestat de 10 de noembre del any proppassat y de la explicació de la creença feta als dits senyors deputats per lo portantveus de general governador; tenint plena notícia y certitut de la perícia y experiència en lo govern[a] y exercici militar y de la legalitat, vigilància y cuydado del noble don Alexandre de Lentorn, senyor de Seró, deputat militar; lo anomenan per al dit effecte y exercici militar de las galeras de aquest Principat per a la jornada que se ha de fer ab les dites galeras de aquest Principat a la part de ponent, per esta vegada tant solament. Manant als capitans y demés officials de ditas galeras lo obeescan y regonegan com a cap y superior de dites galeras, y seguescan sos órdens en lo tocant en dita navigació y exercici militar, com obeïrian lo general de dites galeras y en semblants occasions acostumat.

243r E, lo mateix die, lo dit senyor don Alexandre de Lentorn, deputat militar, en dit nom anà a pèndrer possessió de dites galeras. E, en aprés, a 13 del mes de dezembre del dit any de 1616, lo senyor oïdor militar consentí y adherí a dita nominació y elecció.

243v Dimecres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die, se féu extracció (...) y concellers de la present ciutat, y foren extrets: misser Joan Aroles, doctor en drets, assessor del General, en cap; Philip de Sorribes, donzell, segon; Joan Francesc Codina, tercer; Pere Oller, quart; Pere Ferrer, mestre de cases del General, quint. *//244r//* Obrers: Joan Amat, doctor en medicina, Joan Colomer, *mercator*.

Decembre MDCXVI

Dijous, lo primer. En aquest die, juraren los magnífics concellers de la present ciutat.

244v Dimars, a VII. Festa de sant Nicholau.

Dijous, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Disabte, a X. En aquest die, ajunctats *//245r//* los senyors deputats militar y real y senyors oïdors ecclesiàstic y militar en casa del senyor deputat real, per sa indisposició, y ser absents los senyors deputats ecclesiàstic y oïdor real, són arribats per part del il·lustres y molt reverent Capítol y canonges de la Seu de la present

a. a continuació ratllat en.
b. a continuació un vot transcrit a l'apèndix 2, pàg. 724.
c. a continuació tres paraules il·legibles.
d. a continuació parcialment repetit de ses féu en Cort.
e. a continuació ratllat renia.
f. nominació... del General *interlineat al marge esquerre.*

a. govern *interlineat damunt d'unes paraules ratllades il·legibles.*

[1616]

ciutat los senyors misser Mathia Amell y Pere Pocurull, canonges y capitulars de dita Seu. Los quals, de part de dit Capítol, han representat a ses senyorias com estos dies atràs, anant lo sots-balle de la vila de Sitges en companyia dels soldats de sa magestat que estan alojats en dita vila, los dits soldats de sa magestat ab les armas detingueren al dit sots-balle y gent de la unió, tenint entre ells raons. De manera que alguns de la unió tiraren alguns tirs de arcabús, ab la hú dels quals mataren al *alférez* de dita companyia y nafraren un altre soldat. Y, enterat dit Capítol del frecàs succeït en dita vila, tingueren molt gran sentiment que en sa baronia se hagués succeït tal. Y, en continent, (envià) dos capitulars y a Joan Baptista Baró, procurador de dit Capítol, per a inquirir y fer lo que·s trobaria de justícia, segons trobarien lo cas ho requerís. Y que també ha rebut avís dit Capítol com sa excel·lència havia enviat en dita vila de Siges al doctor Nadal de Prat, jutge dels reclams y de la Capitania General, ab los officials, per a fer proceïments en nom de dita Capitania General. Y que, essent arribat allí dit misser Nadal de Prat, havia pres y capturat a dit Baptista Baró, procurador de dit Capítol, y lo havia manat posar pres dins dit castell y arrestat a pena de dos mil ducats. Y també havia pres al substitut del notari de dita vila, y anava continuant y fent proceïments per la Capitania General. Y que també havian entès que sa excel·lència havia manat // 245*v* // que la companyia de cavalls anàs també a dita vila de Sitges per dit negoci. Y que dit Capítol havia enviat a dir als balle y jurats de dita vila que si dita companyia de cavalls portava letras de la Real Audiència de regalia o de evocata causa passadas per Cancellaria en la forma disposan les constitucions generals de Cathalunya, los obeïssen y dexassen entrar. Y quant no anassen despedits en dita forma, que no·ls obrissen ni dexassen entrar. Y com semblants proceïments, per dita Capitania General sien a notòrio contra diversas y expressas constitucions de Cathalunya, com és notori, y lo defensar aquellas incumbeix a la obligació de ses senyorias, en raó de sos officis, dits senyors canonges Amell y Pocurull, en nom propi y per part del dit il·lustre y molt reverent Capítol, supplicaven a ses senyorias fossen servits exir a la defensa de dita contrafacció de constitucions, ab los medis que a ses senyorias apparexerà més a propòsit y convenient, que.u rebran a singular mercè.

E ses senyorias, per orga del senyor deputat militar, los han respost que pesava molt al consistori del frecàs se havia succeït, majorment en dita baronia, y que desijaven molt acudir a la obligació tenen. Y per lo que havian ya entès alguna cosa de dit frecàs, lo die de haïr havian encomanat al síndic del general que se entrometés ab certitut del negoci, per a poder fer lo que és obligació. Y que ara que han entès lo negoci per part de dit Capítol, ab la promptitut los serà possible faran totas la diligències possibles acerca ditas cosas, axí ab junta dels magnífics assessors com de altres doctors y personas que aparexerà convenir, ab molta voluntat.

246*r* Dilluns, a XII. En aquest die, després dinar, entre tres y quatre, enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors ardiaca Luís Doms, don Francesc de Gilabert, Monserrat Mora, los quals acompanyats en la forma costumada de molts officials de la present casa, ab los porters devant y maças grans, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general. Y, arribats devant sa presència, li explicaren la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya han tinguda notícia que vostra excel·lència, com a capità general, // 246*v* // ha enviat a misser Nadal de Prat, com assessor de dita Capitania en la vila de Sitges, per a inquirir acerca del avalot y rixa succeïda entre lo sots-balle y officials de la unió de dita vila y alguns soldats que en aquella estan alojats, y de la mort perpetrada en persona del *alférez* de la companyia de dits soldats per alguns provincials de dita vila, y perquè capturàs les personas que·s trobarien culpables en dita mort y rixa. Y que, havent lo reverent y Capítol de la Seu y cathedra! de la present ciutat, com a senyor y baró que és dita vila y de tota la jurisdicció civil y criminal, mer y mixt imperi de aquella, envia(t) a dos capitulars y a son procurador y notari per·a·què inquirissen sobre dit fet y capturassen los que serien culpables, dit misser Nadal de Prat ha capturat a dits procurador y notari de dit reverent Capítol, y aquells té presos en lo castell de dita vila, arrestats a pena de dos mil ducats, y fa altres proceïments molt prejudicials a la jurisdicció de dit reverent Capítol. Y com los dits proceïments que dit misser Nadal de Prat ha fets y fa contra dits procurador y notari y altres provincials de dita vila de Sitges, vassalls de dit reverent Capítol, sian contra diversas constitucions de Cathalunya que prohibeixen al capità general la coneixensa y exercici de jurisdicció en los provincials; per ço, en reparo de dits prejudicis, nos ha ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència la violació de dites constitucions, y supplicar-lo extrajudicialment sia servit manar revocar dits proceïments // 247*r* // fets per misser Nadal de Prat, assessor de dita Capitania, contra dits procurador y notari y demés provincials vassalls del dit reverent Capítol. Y, en cas que se hajan de proceir contra ells, sia vostra excel·lència servit manar proceir

per sos ordinaris com a loctinent general, en la forma costumada.

E, axí mateix, tenen entès com los soldats que se alojan per Cathalunya fan als provincials molts agravis y prejudicis, compel·lint-los en fer-los donar a menjar de totes les coses que·ls done gust y·ls appar. Y si dits provincials no consenten a llur voluntat, y no·ls donen molt més del que de dret y per constitucions de aquest Principat estan obligats, los fan notables vexacions y agravis. Y com ditas cosas sian en violació de les constitucions de aquest Principat y·s pugan seguir d'ellas molts danys irreparables (...), y que de ací al devant no se excedesca al que per constitucions los està permès. Que, a més de que·s prevé en açò a molts inconvenients y a la observansa de ditas constitucions per vostra excel·lència juradas, dits deputats ho rebran a singular mercè.

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias com havian explicada a sa excel·lència la sobredita embaxada y liurada còpia de aquella, y que sa excel·lència, en effecte, los ha respost: quant al primer cap, que lo negoci y frecàs se era seguit en Sitges era molt àrduo y grave y de molta consideració, que en presidis de soldats en altres parts de prompte se haguera castigat ab gran rigor y ab molta brevedat, y que lo capità general ho podia ben fer, y que no entenia hy hagués ninguna difficultat. Y que, com a capità general, no havia menester // 247*v* // a ningú per fer lo que li appar se deu fer, *que al que le duele la muela,* com diu lo refrany, *se la quita luego.* Y que, axí, ell entenia que·s podia fer líberament, com a capità general, y que, ab tot, ell ho mirarie. Y en lo altre cap, que ell no ha entès fins ací que ningú haja fetas quexas de consideració de ningú de dits soldats, folgaria que se li diguessen, si[a] algunas ne ténen, de qui y en quina part dits soldats han fets agravis ni prejudicis a ningú, que ell los manaria castigar als que serian estats descomodits y no farien lo que tenen obligació. Que son desig no és sinó que la terra estiga ab molta pau y quietut, y que los soldats estavan per la terra per servir a sa magestat y ajudar als poblats en ella en la persecució dels malfactors.

Dimars, a XIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, ab veu de pública crida del dia precedent, manaren convocar per en aquest die les personas dels tres staments següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Doms, sacristà Yvorra, ardiaca de Navel, canonge Guasch, // 248*r* // ardiaca Vilana, canonge Dalmau, canonge Palau, ardiaca Lentorn, ardiaca de Vilaseca, canonge Garcia; per lo stament militar, los senyors don Francesc de Argensola, don Joan Burguès, Francesc Cornet, don Baptista Falcó, don Joachim Reguer, don Guerau de Marimon, don Joan Blan, Hierònim Dezpuig, Pau Nicholau, Francesc Cosma Fivaller, Joachim Valls, Prats de Bigues, // 248*v* // don Miquel de Santmenat, don Philip de Ferrera, don Francesc de Gilabert; per lo stament real, los senyors conseller en cap misser Joan Aroles, Bernat Romeu, Hierònim de Navel. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent: «Proposició: Disabte proppassat vingueren en nostre consistori, per part del reverent Capítol de la Seu de la present ciutat, los molt reverents Mathia Amell y Pere Pocurull, canonges y capitulars de dita Seu, los quals nos representaren com, anant estos dias passats lo sots-balle de la vila de Sitges rondant per dita vila en companyia de alguns soldats de la unió, encontrant ab los soldats de sa magestat que estan alojats en dita vila, se seguí que tenint algunas raons entre ells, los que anavan en companyia de dit sots-balle // 249*r* // tiraren alguns tirs de arcabús, ab los quals mataren lo *alférez* de dita companyia y nafraren a un soldat. Y, sabut dit frecàs per dit reverent Capítol, ab tota diligència envià a dos capitulars, junctament ab lo procurador de dit Capítol, per a inquirir y castigar los culpables. Y que sa excellència com a capità general havia enviat a misser Nadal de Prat ab altres officials de la capitania. Y que, essent arribat allí, prengué y capturà a dit procurador de dit reverent Capítol y al notari de dita vila, y·ls arrestà en lo castell a pena de dos mil ducats. Y que, també, sa excellència, aprés, havia enviat en dita vila una companyia de cavalls, si bé dit Capítol havia donat orde als de dita vila que si dita companyia de cavalls anava ab letres de regalia o evocata causa despedidas en la forma costumada, que·ls obrissen y dexassen entrar, quan no, que de ninguna manera los obrissen. Y per los proceïments que sa excel·lència manà fer en dita vila de Sitges, baronia de dit reverent Capítol, contra notòrias y expressar constitucions de Cathalunya, fóssem servits, per la obligació de nostres officis, exir a la defensa de aquellas. Y, entès nosaltres dit frecàs per dits senyors canonges representat, si bé lo die abans se'n havia entès alguna cosa, havian donat orde al síndic del General per·a·què se informàs plenament del fet per a poder acudir al que tenim obligació en reparo de rompiment de constitucions. Y per lo que també algunas personas nos havian fetas moltas queixas de que los soldats van per Cathalunya alojats fan molt agravis y vexacions als provincials y habitants en lo present Principat, fent-se dar a menjar de tot allò que·ls dona

a. si algunas ne ténen... a ningú *interlineat al marge esquerre.*

[1616]

gust, y si //249v// no·u volen fer, per no ser-hy obligats, los fan molts[a] agravis, lo que és contra la disposició de les constitucions de Cathalunya. Y consultades ditas[b] cosas ab los magnífics assessors y advocat fiscal, deliberaren enviar, com enviaren, a sa excel·lència una embaxada per medi dels senyors ardiaca Luís Doms, don Francisco de Gilabert y Montserrat Mora, conforme veuran vostres mercès, la qual és del tenor següent: *legatur*. E per ser dites coses de la importància y qualitat que vostres senyories veuen, nos ha paregut fer juncta de molts doctors per·a·què vejan dites coses. Y també havem fet publicar crida de braços en la forma costumada per·a·què ab lo bon consell y parer de vostres mercès pugam acertar en lo que convé al servey de Déu Nostre Senyor, de sa magestat y benefici del Principat.

Oïda la dita proposició, lo dit senyor conceller en cap digué ho volia anar a consultar ab sos companys en casa de la ciutat. Y, tornat aprés en consistori y tractat madurament dit negoci, són estats de parer tots los de dita congregació que los senyors deputats façan altra embaxada solemne al senyor virey, inseguint lo vot y parer dels tres staments que per dit effecte ténen junctats, y que ab vot y parer dels magnífics assessors y advocats applicats proceescan ses senyorias en tot lo que·ls aconsellaran pugan fer de justícia, fins a tant que los agravis fan los ministres de la Capitania General del present Principat sian reparats.

En aquest mateix die, per execució de dit consell, enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors //250r// ardiaca de Andorra, canonge Garcia, canonge Mathia Amell, don Joan Burguès y de So, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet, Bernat Romeu, misser Hierònim Puigvert, Montserrat Mora, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: Estant certificats los deputats per lo reverent Capítol de la Seu d'esta ciutat del succés y frecàs succeït en la vila de Sitges y dels proveïments que misser Nadal de Prat, com a pretès assessor de la Capitania General, ha fet y continuava contra los provincials de aquella vila y altres. Per accudir a la obligació de llurs officis, hagut madur consell dels assessors y advocats, per medi de embaxada representaren a vostra excel·lència com los dits proceïments feya dit de Prat eran contra constitucions. Y també a representar a vostra excel·lència los excessos que los soldats feyen en los alojaments, supplicant a vostra excel·lència //250v// extrajudicialment manàs revocar los uns per remediar los altres. E com sia estat vostra excel·lència servit respòndrer a dita embaxada que lo capità general podia molt bé proceir contra los provincials, y que li tocava la conexensa de dit excés, per quant als excessos de los soldats, que no havia vostra excel·lència quexas de tals, que quant las sabés las manaria remediar. Per millor acudir al que·ns restava a fer per nostra obligació, vuy han junctat les personas dels tres staments y molts doctors del Consell, dels quals ha paregut devíam enterar de nou a vostra excel·lència de llur justícia. Y, axí, inseguint son parer, acudim a vostra excel·lència supplicant-lo extrajudicialment mane advertir que per constitucions expressar y leys del present Principat, les quals té vostra excel·lència juradas en lo intròit de son offici, està disposat que lo capità general no tinga més jurisdicció ab los provincials que la que té de dret comú. La qual, com sia cert de dret comú estar exclòs del tot lo poder-la exercir ab los provincials, resta lo mateix disposat, com axí és estat ya declarat y manat observar per la magestat cathòlica del emperador Carlos Quint en lo any 1529. Tot lo que té vostra excel·lència obligació de guardar y fer observar, com a dits deputats toca instar a vostra excel·lència la observança. Y restarien molt carregats y faltarian a llur obligació quant a Déu Nostre Senyor y par a sa magestat y al benefici de aquest Principat y comtats de tots los danys y inconvenients se poden seguir ab la remissió de dita observança si aquella no instavan ab moltes veras. Supplicam, per ço, extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit advertir la justícia tenen en causa tan justa y, en execució d'ella, manar revocar tots los dits proceïments, y junctament dar orde que aquexos ni consemblants no·s façan ni conti- //251r// nuen de aquí avant. Pus per la reintegració de la justícia té ya vostra excel·lència forma per la loctinència per a proveir a punició de qualsevol delicte. Quant als excessos dels soldats, diem a vostra excel·lència, per ara, mane advertir los que són fets en la baronia de Gavà y Castelldefels, sobre los quals se ha fet enquestas. Y dels demés tindrem notícia, procurarem enterar a vostra excel·lència per·aquè·s servesca dar-hy lo remey convenient y evitar los danys irreparables que·s poden seguir».

E, tornats los senyors d'esta embaxada, en consistori han referit com havian feta aquella, e que sa excel·lència, en effecte, ha respost lo mateix que havia respost a la embaxada que lo die de haïr, acerca lo mateix negoci se li havia representat. Y que si tenien algunas quexas dels soldats, les hy representassen, que ell manaria en continent castigar als delinqüents ab tota rigor.

a. a continuació repetit molts.
b. a continuació repetit dites.

251v Dimecres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die entraren los feriats de Nadal[a].

252r Divendres, a XXIII. En aquest die, se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic, y estigué alguns dies fora.

Disabte, a XXIIII. [b]és en paper assí [cosit].

Principi del any MDCXVII

Diumenge, a XXV. Festa de Nadal.

Dilluns, a XXVI. Festa de sant Esteve, prothomàrtir.

Dimars, a XXVII. Festa de Joan, evangelista.

252v Dimecres, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

253r

Janer MDCXVII

Dijous, a V. En aquest die, tornà // 253v // en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia molts dies era fora la present ciutat.

Divendres, a VI. Festa dels Reys de Orient.

Disabte, a VII. Festa del gloriós sant Ramon de Penyafort.

Dimars, a X. En aquest die, vingué // 254r // en consistori mossèn Esteve Bruniquer, síndic de la present ciutat, lo qual de part dels magnífics senyors concellers de dita ciutat supplicava a ses senyorias fossen servits porrogar la anada de demà a la Lonja per encantar los arrendaments de les bollas, per quant dits senyors concellers havian de anar en dita Lonja per encantar y liurar un arrendament havia de fer la ciutat de molta importància. E ses senyorias digueren que desijavan donar gust als senyors concellers, y que dexarian de anar.

Divendres, a XIII. En aquest die, vingué en consistori mossèn Steve Vallalta, notari de Barcelona, subsíndic de la present, // 254v // lo qual de part dels senyors concellers de la present ciutat ha supplicat a ses senyorias fossen servits abstenir-se de anar demà a la Lonja per los arrendaments, per quant dits senyors concellers havian de acudir en dita Lonja a acabar de dar remate al arrendament havian de fer. E ses senyorias digueren que de bona gana servirian a ses magnificències.

a. a continuació un memorial transcrit a l'apèndix 2, pàg. 724.
b. a continuació diverses paraules il·legibles.

Dimars, a XVII. Festa de sant Antoni.

255r Dimecres, a XVIII. En aquest die, mossèn Hieònim Sala, negociant, ciutadà de Barcelona, prengué possessió del offici de dressaner del General de la present ciutat, en virtut de dit son offici que fonc passat en son cap lo die present per ses senyorias, per renunciació feta per don Joan Dezpalau, últim possessor de aquell, en la forma acostumada. Presents per testimonis misser Francesc Aguiló y Francesc Congost, doctors en drets, y Magí Quer, notari.

Disabte, a XXI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren // 255v // ab embaxada als senyors concellers de la present ciutat los senyors don Francesc de Argensola, Bernat Romeu, per a representar a ses magnificències lo estat del negoci succeït fins lo die present acerca de la embaxada feta a sa magestat, ab parer dels braços y ciutat, y de la detenció feta dels dos embaxadors en Calatayut, y de com se tenia alguna notícia que en Cort se hauria presa alguna resolució acerca que se'n tornassen los embaxadors detenguts en Calatayut, y lo de Cort explicàs la embaxada, y que per ço se enviava letra al senyor virey per·a·què la donàs al consistori. Y que, a bé tinguessen dita notícia, no havian encara rebuda carta ni sabuda de cert tal resolució, a lo menos de la manera se ha de saber. Y que, entenent ditas cosas, lo consistori havia scrit al embaxador de Cort desenganyàs al senyor vicicanceller y demés senyors del Consell, que lo Principat instaria molt de veras a que nos donàs lloc a tal pretensió. Y que, per ço, estan aguardant lo èxit tindran dits negocis, y del que hy haurà se anirà donant avís a ses magnificències per·a·què se servescan ajudar y valer en tot lo que convinga en benefici de dit negoci, com sempre han acostumat y confian.

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias com havian explicat a dits senyors concellers // 256r // lo que per ses senyorias los és estat ordenat, y que los senyors concellers, en effecte, los havian respost besavan les mans a ses senyorias de la mercè los havian feta en avisar-los del que havian entès, y que poc havia que havian rebut carta de son embaxador, y que no significava en ella ninguna cosa de la carta se entenia havia de venir per donar orde se'n tornassen dits embaxadors. Y si cosa se offeria de nou, rebran mercè que ses senyorias los manen avisar, que ells també faran lo mateix y se offereixen promptes en totes cosas se offerescan en servey de ses senyorias y del consistori.

Dimars, a XXIIII. En aquest die, vingueren en

[1617]

consistori los senyors[a] Boldó y Pere Dalmau, canonges de la Seu de la present // 256v // ciutat de Barcelona, los quals de part del reverent Capítol de dita Seu explicaren a ses senyorias en effecte lo següent, ço és, que estos dies atràs ab altra embaxada per part de dit reverent Capítol se havia representat a ses senyorias com lo senyor loctinent y capità general en lo present Principat y comtats, en lo frecàs se ere succeït en la vila de Sitges, baronia del dit Capítol, de la mort del alferis de la companyia dels soldats estavan alojats en dita vila, volia proceir com a capità general, y per los officials de la Capitania General, lo que era a notòrio contra diversas constitucions de Cathalunya. Y volent dit reverent Capítol proceir per los terminis de dret permesos, anaven posant-se a punct de fer los proceïments los ere lícit y permès, enviant a dita vila axí en rèbrer informacions com en lo demés convenia per la bona direcció de la justícia. Y, anant fent-se les diligències necessàrias, lo reverendíssim senyor bisbe de Barcelona se posà medianer entre sa excel·lència y dit reverent Capítol, y ab tant bon medi, tenint tanta justícia dit Capítol, se alcansà que sa excel·lència se acontentà que los proceïments fets en dita vila de Sitges fossen restituïts y liurats a dit Capítol per·a·què conegués dels delinqüents havian comès dit frecàs, donant per ço un decret firmat de sa mà y sellat y ab son sello. Y, vist dit reverent Capítol les diligències que lo present consistori féu acerca la embaxada se havia representada a ses senyorias sobre ditas coses, y lo que sa excel·lència havia fet manant liurar los proceïments y causa a dit Capítol ab dit son decret, no curà de més sinó de procurar se inquirís y fortificàs contra los culpables, féu totes les diligències los era possible per capturar y castigar los delinqüents. Y per ser-se absentats de dita vila y no tenir jurisdicció en los llocs ont estavan retirats, no se eren poguts pèndrer y capturar. Y havent supplicat a sa excel·lència se servís // 257r // donar una comissió secreta a certa persona que lo Capítol li nomenaria, no·u volgué fer, ans bé estant lo dit Capítol descuydat pensant estava lo negoci assentat, se entengué que estos dies lo dit senyor loctinent, com a capità general, havia enviat en dita vila de Sitges dos companyias de soldats de cavall ab orde de enderrocar algunas cases de dita vila. Y entenent lo dit reverent Capítol, acudí a procurar se evitassen tals proceïments de fet, enviant allí un canonge, notari y procurador fiscal per a requerir al capità de cavalls y altres que tenian orde de fer semblants proceïments. Y, acudint dit senyor bisbe a sa excel·lència, li respongué que no serien tantas com deyen, però que seria una. Y quant los officials que dit reverent Capítol envià a Sitges foren allí, ya trobaren que havia mig enderrocada la casa del sots-balle de dita vila. Y, en continent, presentaren ses scripturas a dit capità de cavalls y altres, y tornats y vists dits actes y oïda dita relació, acudiren a dit senyor bisbe pera fer los proceïments se devian fer en proceir en excomunicacions y altres censuras. Y, estant axí, acudiren a dit senyor bisbe y al official de dit senyor bisbe, qui estavan juncts, per uns officials de la Capitania General, los quals presentaren a dit senyor official de dit senyor bisbe una appel·lació y ferma de dret feyan los qui havian fet dit enderroc de dita casa. Y vent dits senyors bisbe y official ditas appel·lació y ferma de dret, consultaren ab los magnífics advocats de dit Capítol y aconsellaren que, si bé entenien se podia passar avant en excomunicació // 257v // y altres proveïments, però quels apparexia se miràs madurament en la forma se devia proceir. Y, axí, per ditas raons, no se havia acudit més a ses senyorias acerca dit negoci. Y que ara, havent succeït lo negoci de la manera ha passat, y per lo que lo síndic del General de part de ses senyorias havia representat en dit Capítol los proceïments manava fer sa excel·lència de fet com a capità general acerca los enderrocs de cases sens conexensa de causa, dit Capítol los havia ordenat vinguessen a representar a ses senyorias la occasió perquè no eran tornats a supplicar-los, los fecen mercè, com tenian certa confiansa, y per la experiència ho experimentavan. Y que, axí, dit Capítol supplicava molt de veras se servissen arrostrar dit negoci ab tots los medis possibles, que dit Capítol està prompte en acudir ab molta voluntat en tot lo que sia servey de ses senyorias y del consistori. E ses senyorias los havian respost que, per haver entès los proceïments fets en dita vila de Sitges de fet, y també los fets en la vila de Vilafranca de Penadès en enderrocar dos cases, y per lo que entenen se anava passant avant en semblants enderrocs, havian deliberat junctar braços per a dos horas després dinar, a ont entenian representar dites coses, per·a·què ab lo madur y sa consell de les personas dels tres staments pugan acertar a pèndrer la resolució qual convé.

En aquest mateix die, després dinar, foren junctadas les personas dels tres staments en la present casa de la Deputació en la forma acostumada, a ont // 258r // entrevingueren y foren los devall scrits, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat Codina, degà Terré, ardiaca Lentorn, canonge Garcia, canonge Guasc, ardiaca Coll, canonge Baldú, canonge Dalmau, canonge Amell; per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, don Joan de Lupià, don Jaume Camps, don Baptista Falcó, Miquel Pol,

a. a continuació un espai en blanc de 16 mm.

Francesc Joan de Vergós, // 258v // don Philip de Lentorn, don Francisco de Junyent, Miquel Doms, don Philip de Ferrera, Joachim Bolet, Luis Puig, Alexandre Aguilar, don Pedro Aymeric, Gispert de Planella; per lo stament real, los senyors conceller en cap misser Joan Aroles, Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Francesc Dalmau, Barthomeu Sala. A les quals persones, axí convocadas, fonc feta per ses senyorias la proposició següent: «Proposició: Com lo senyor duc de Alburquerque, en lo principi de son govern, enderrocàs algunas casas de parti- // 259r // culars sens coneguda de dret ni provisió de jutge, sinó de son propri motiu, per part de nòstron consistori se li representà com tals proceïments no·s podian ni devian fer per ser contra moltas y diversas constitucions firmadas y juradas per lo rey nostre senyor y també per sa excel·lència, totes les quals disposaven en la forma se havia de proceir en les causas, tant civils com criminals, annul·lan(t) y prohibint tots proceïments de fet. E com per estas diligències y la intercessió dels magnífics concellers de la present ciutat no cessàs de continuar en enderrocar altres cases y castells en la mateixa forma, y en la resposta nos féu amostrà queixa fos que per orde de sa magestat feya dits enderrocs, nos apparegué convenient enterar a sa magestat del notable dany y prejudici rebia aquest Principat ab semblants proceïments, y que per fer una justícia de castigar un delicte, sens orde de dret se feyan mil injusticias a molts que no tenian culpa, despullant-los y privant-los de sos drets y accions. Esta veritat entengué sa magestat per medi de nòstron síndic, lo qual enviàrem per dit effecte a sa magestat alcansàs de sa magestat una carta del tenor que vostres mercès veuen, ab la qual si bé no diu clarament que té manat a son loctinent pare en los proceïments de fet, però de la conseqüència de les paraules y intel·ligència donaren a ellas los del Consell Supremo de Aragó, se podia conjecturar era aqueix lo intent de sa magestat. Y que sols per voler honrar a son loctinent dexava de expressar sa real voluntat, tenint per molt cert que·n la que sa magestat scrivia al senyor virey // 259v // se li manava clarament proveís en tot ab coneguda de causa y paràs en avant de proceir de fet y a sa voluntat. Esta carta y haver estat algun temps parats los dits proceïments de fet nos tenian consolats, pensant no passaria avant. Y com, pochs dies ha, nos sia vingut a notícia que per occasió del succés de Sitges, sobre lo qual junctàrem a vostres mercès per lo que la Capitania volia enténdrer en castigar los provincials culpables en lo excés succeït en dita vila, sa excel·lència ara per orde de la Capitania y de son propri motiu, sens coneguda de dret ni provisió de son Real Consell, hauria manat derrocar una casa. Y que no sols havia proceït en Sitges en eixa forma, però encara tenia intent de passar avant molts altres enderrocs de altres casas. Y que tots los delictes feya de una forma, y eixa la executava de son propri motiu, sens reparar en agravis generals y particulars ni en constitucions, privilegis y libertats de aquest Principat y comtats, ab tanta Banc derramada de sos naturals en servey de sos reys y senyors per tant innumerables serveys fets a la Corona Real, axí de ses *haziendas* com de ses vidas y personas. Y que no·s perdonava a culpables y al innocent fins a bulto de castigar, se llevavan las *haziendas y* los patrimonis als fills y mullers que no tenian culpa, sos censals ab les specials obligacions de dites cases, als altres particulars, ecclesiàstics, religiosos y particulars que cobravan y tenian sos alous, census y rèditus sobre dites cases. Vent-nos en tant // 260r // gran aflicció y lo poc nos aprofitan nostres quexas y lo feu[...] effecte de les passadas, no havem pogut deixar de supplicar a vostres mercès fossen servits de ajunctar-se en esta casa, a ont, enterats d'estos danys, en causa tant comuna a tots staments, poguessen aconsellar-nos lo que podem y devem fer per lo reparo de tants danys y agravis. Perquè ab lo madur y prudent consell de vostres mercès poguéssem acertar al faedor per alcansar lo remey convenient».

E feta dita proposició e legida per lo scrivà major del General en presència de ditas personas axí convocadas, tots *nemine discrepante* aconsellaren a ses senyorias en la forma següent: que los senyors deputats anomenen esta nit tres embaxadors, hú de cada stament, y partescan demà per tot lo die a la posta per anar a representar al rey nostre senyor los enderrocs de cases va continuant lo senyor duc de Alburquerque, loctinent general en aquest Principat, y suppliquen a sa magestat mane parar en dits enderrocs y satisfer los danys han patit los particulars, y desagraviar lo Principat dels agravis se li han fet, essent com són dits enderrocs contra les generals constitucions y leys de la terra. Y que, en continent, ses senyorias se servescan fer nominació de elets, los quals junctament ab los magnífics assessors y advocats apparexerà applicar-hy, façan les instruccions per dits embaxadors perquè se'ls pugan enviar // 260v // ab correu ab tota diligència, y axí mateix vejan tot lo que porà fer aquest Principat sobre aquest fet. Y lo que aconsellaran, sian servits ses senyorias posar-ho promptament en execució.

Dimecres, a XXV. En aquest die, estant ajunctats en consistori los senyors deputats ecclesiàstic y real y senyors oïdor militar y real, y los demés absents del consistori y casa de la Deputa-

[1617]

ció, lo dit senyor oïdor[a] militar, estant tractant acerca la nominació de embaxadors per a cort de sa magestat, dix que era de parer que la resolució se prengué lo die de haïr en los braços acerca de que se enviassen tres personas, una de cada stament, conforme lo consistori havia offert a dita juncta de braços, sia puntualment executada, ço és, que anomen una persona de cada estament per dita embaxada.

Dijous, a XXVI. En aquest die, estant assentats en consistori los senyors deputats y oïdors militar y real, lo senyor oïdor ecclesiàstic absent per sa indisposició corporal, lo senyor deputat ecclesiàstic donà son vot en scrits, del tenor següent: // 261r // «Inseguint lo vot y parer de la ciutat, los tres staments deliberaren que anassen tres embaxadors en Madrid a representar a sa magestat lo agravi se feya al Principat per los enderrocs se feyan per manament del loctinent. Y, segons dit parer y deliberació, se féu conclusió en consistori anassen dits tres embaxadors, los quals són estats ya nomenats. Y, axí, per execució de dita conclusió y elecció, no és raó diferescan vostres mercès embiar les personas nomenadas, y en particular per lo stament militar al senyor de Sant Jordi, lo que resulta en dany notable del Principat, dexant-se per ço de reparar tant gran dany per no fer-hy les degudas diligències a vot y parer de la ciutat, deliberació dels tres staments y conclusió del consistori. Per ço, lo senyor deputat ecclesiàstic, per descàrrec seu, insta a vostres mercès executen dita conclusió y elecció enviant dits embaxadors. Altrament, protesta de tots danys y de tot lo lícit, y protesta que nos faça elecció de personas eletas fins a tant sia nomenat y despedit lo embaxador militar ab companyia dels demés estan nomenats, que és lo senyor de Sant Jordi, perquè tots tres juncts pugan tractar de la embaxada se'ls comana, protestant de tots los danys, requirint sia llevat acte.» Presents per testimonis mossèn Gismundo Boffill, notari, y Damià Calp, porter de ses senyorias.

E lo senyor deputat militar diu y respon lo següent: «Lo deputat[b] militar diu al que lo senyor deputat ecclesiàstic ha dit que los embaxadors[c] que ara van no tractan sino sols de aquest negoci dels enderrocs. Que és de vot y parer que nos faça com diu lo senyor deputat ecclesiàstic, sinó // 261v // que·s resolgue que los embaxadors que·s trobaran en cort y tindran lloc de parlar[d] ab sa magestat, que li suppliquen y representen tots los negocis que vuy té que representar lo Principat. Y que los demés, que se'n tornen, que ni és auctoritat del General[a] que vajan embaxadors de Cathalunya per la cort sens fer res, ni sa magestad ha de sufrir que estiguen duplicadas embaxadas, com may se és vist. Ni tampoc és just gastar axí lo diner del General, los intents del qual no és altre sino representar a sa magestat sos treballs, y supplicarli lo remey. Y açò se farà tant per uns embaxadors com per cent, y no·s desauctoritzarà lo Principat tenint tants embaxadors divertits per tantas parts, obstant gastos supèrfluos». Presents per testimonis los sobredits Gismundo Boffill y Damià Calp.

E lo senyor deputat real diu se atura acorts per a demà, y que li sia donada còpia de dits vots y requeriments.

E lo senyor oïdor militar, ajustant al vot y parer féu lo die de haïr, diu està prompte y apparellat en què vaja la persona se era anomenada per embaxador militar, que és lo senyor de Sant Jordi, sempre y quant apparega al consistori. Y, quant no, que està prompte per a fer la nominació de la persona ben vista y de elets, y tot lo demés convinga. Protestant als senyors del consistori donen compliment al número de les tres personas per dita // 262r // embaxada, requerint ne sia levat acte. Presents per testimonis dits Gismundo Boffill, notari, y dit Damià Calp.

E lo senyor oïdor real diu que se atura acordi, y que li sia liurada còpia de dits vots y requeriments.

E no res menys, lo senyor deputat militar donà y presentà en consistori la scriptura següent: «Don Alexandre de Lentorn, deputat militar, attesa sa indisposició y moltas occupacions en què de necessitat se a de occupar, y que no pot acudir al ministeri de las galeras que per lo consistori li era estat acomanat per occasió de enviar les galeras a Dènia, com se són offertas a sa magestat, per les moltas cosas faltavan y se havian de prevenir en ditas galeras per dita jornada. Y com ya tinga donat orde en fer-se tot lo adobo de les galeras, y fetas algunas provisions, y en lo vestir la xusma, que la que falta a vestir és per no trobar-se drap, si bé molts dies ha que·s serca. Nottifica als senyors deputats y oïdors que restan encara moltas cosas que proveïr-hy, que com dalt ha dit, per ses indisposicions y altres treballs en què de força ha de posar sa persona y assistència, no pot proceir avant. Per ço, renunciant la nominació que dits senyors deputats y oïdors tenia feta de cabo de ditas gale-

a. oïdor *interlineat.*
b. *a continuació repetit* deputat.
c. *a continuació ratllat* del General.
d. *a continuació repetit* lloc de parlar.

a. *a continuació repetit* del General.

ras de sa persona, adverteix y nottifica a dits senyors deputats y oïdors sian servits manar proveir en tot com la urgència del cas requereix. Pus d'esta hora en avant, com té dit, no pot ni entén exercir dit càrrec».

262*v* Divendres, a XXVII. En aquest die, estant ajunctats en consistori los senyors deputats ecclesiàstic y real y[a] oïdor militar y real, lo senyor deputat real liurà al scrivà major del General la scriptura devall scrita, requirint la legís en consistori y ne llevàs acte, la qual és del tenor següent: «Lo senyor deputat real, attenent y considerant que en compliment del vot de la present ciutat de Barcelona y braços dels tres staments fet *nemine discrepante,* y ad aquell lo present consistori se ha adherit, són estats *primo* y concordament anomenats per embaxadors per lo bras ecclesiàstic y real, y aquells despedits; y encara que en la nominació del militar hy haja per part de alguns del consistori controvèrsia, y en lo die de haïr, que comptàvem a 26 del corrent mes de janer de 1617, per quatre de consistori canònicament fonc anomenat per embaxador per lo bras militar lo senyor de Sant Jordi *Talis* Doms; estant y perseverant en dita nominació, la qual se deixa de tocar per causa del secret en semblants occasions convenia tenir; és de vot y parer que dit senyor de Sant Jordi sia ab tota brevedat y diligència despedit per·a·què, aconseguint lo ecclesiàstic y real, pugan fer tots de conformitat la embaxada a sa magestat, pus se són elegits per dits braços sols per a representar a sa magestat los enderrocs que se fan per orde de son capità general. Y sia feta ab tota brevedat nominació de elets per a fer les instruccions necessàrias. Y, quant als embaxadors vuy detenguts, tant en lo camí de la cort com dins d'ella, fets primer los // 263*r* // elets y les instruccions convenients per dits elets faedores, y despedit lo embaxador per lo bras militar han nomenat, se'n tracte y se prenga resolució del que més convindrà faedor a la auctoritat y utilitat de la Generalitat. Y que de tots los proceïments fets fins al die de vuy, se'n dóne part als elets nomenadors per·a·què los dits, enterats de tots los proceïments fets sobre la determinació de braços, ciutat y consistori, pugan millor y ab més madur consell determinar lo faedor acerca de dites instruccions, per·a·què també pugan ésser medianers en discordància de dita nominació. Altrament, protestat de tots los danys y despesas, y que per ell no està ni estarà de que se procure lo remey convenient als danys que se segueixen dels enderrocs en lo present principat de Cathalunya, fent-se sens coneguda de dret. Requirint se'n leve acte».

a. *y* oïdor militar *y* real *interlineat al marge esquerre.*

E, aprés de legida, dix, ajustant a dit son vot, que està prompte y apparellat en assistir totes les horas ordinàrias en consistori, y més si convé, en benefici y servey de la Generalitat, com son càrrec le·y obliga. Y interpel·la als demés senyors de consistori se resolguen ab la brevedat que lo negoci requereix. Altrament, protesta de tot lo que li és lícit y permès y que no està per ell en res. Presents per testimonis lo noble don Joseph Quintana y mossèn Barthomeu Sala, ciutadà de Barcelona. [1617]

E lo senyor oïdor real diu que lo die de sant Pau, a la matinada, tractant-se de anomenar militar per la embaxada que los brassos aconsellaren se devie fer per los casos occorrents, los quatre que·s trobaven en consistori que eren lo senyor deputat (...), lo senyor deputat real, lo senyor oïdor militar y dit senyor oïdor real, inclinaven en una matexa persona. Y perquè lo senyor deputat militar se ere trobat la nit abans // 263*v* // en lo mateix negoci y lo senyor oïdor ecclesiàstic era en la present ciutat, ordenaren a dit oïdor real anàs a casa dit senyor deputat militar y oïdor ecclesiàstic y representà[s] lo intent que tenian acerca de dita nominació de embaxador militar. Y que dits senyors li feren moltas difficultats per les quals los apparexia se devia escusar dita nominació, dient-li que les representàs en consistori, com de fet los representà. Y, per apparèxer-li eran molt considerables, com vuy li appar que són, diu que·s advertesca a dit senyor deputat militar y senyor oïdor ecclesiàstic se conferescan en consistori y, com a primers en vot, digan lo que·ls appar en dit negoci. Y, quant no poguessen venir, per a millor acertar lo que·s deu fer, que los que estan sans acudan a casa de dits senyors, com en altres occasions se és fet, y després de haver oït a tots juncts se determinarà al que li appar que deu fer per major direcció y conveniència del negoci, en servey de Déu Nostre Senyor y bé de tot lo Principat. Y, entretant, protesta que no està per ell de fer-se lo que·s deu fer en dita nominació. Y, per quant la detenció de dita nominació no impedeix que, conforme lo vot dels braços, se faça nominació de personas les que parega són necessàrias per a ordenar y posar a son punt les instruccions que·s deu fer per aquesta embaxada, és de vot y parer que, en continent y sens demora ni dilació alguna, se faça dita nominació, y posen a punt les instruccions per·a·què, determinat lo que·s deu fer de embaxador per lo stament militar, estigan fetas y vajan en continent ditas instruccions. Y si a cas se recusa de fer, lo que no creu, protesta que no està per ell dit senyor oïdor real, y que, axí, reste a càrrec y culpa dels que no se'n determinen ho impedeixen».

[1617] 264r E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que protesta contra lo senyor oïdor real y contra los senyors deputat militar y oïdor ecclesiàstic si determinen se facen les instruccions sense haver nomenat primer lo embaxador militar, com lo tenen ya nomenat los dos deputats ecclesiàstic y real y lo senyor deputat militar.

E lo senyor oïdor militar diu que està prompte y apparellat per a posar en execució lo que inclinaren los quatre que·s trobavan en consistori lo matí de sant Pau, que són los alt anomenats, en què anàs lo senyor de Sant Jordi per embaxador militar. Y, axí, diu que vaja dit de Sant Jordi o que los senyors de consistori façan altra nominació si appar més a propòsit convinga, que a son vot dirà son parer, just a Déu y a sa consciència. Y que està prompte y apparellat per assistir en consistori totes les horas ordinàrias y extraordinàrias que convinga per a tractar los negocis y mirar al benefici del Principat y obligació de son offici. Y que, axí mateix, és de parer se anomenen elets per·a·què facen lo que convé, tant en si se ha de anomenar embaxador militar com en les instruccions se han de fer per raó de dita embaxada, com també per aconsellar-nos lo que devem fer.

Disabte, a XXVIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, seguint lo vot y parer de les personas dels tres staments ajunctats lo die de 24 del corrent per a demanar consell acerca la proposició los fonc feta, // 264v // han manat convidar per los porters de la present casa les personas devall scritas per lo effecte de la resolució en dits braços dit die de 24 del corrent presa, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat Codina, degà Terré, ardiaca Lentorn, sacristà Coll, canonge Amell, canonge Dalmau; per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Gilabert, don Francesc de Argensola, Francesc Cosma Fivaller, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla[a]; per lo real, los senyors conceller en cap misser Joan Aroles, misser Hieònim de Ollers, // 265r // Bertran Dezvalls, Montserrat Mora, Hieònim Mora, misser Francesc Aguiló. En aquest mateix die, després dinar, se ajunctaren en lo consistori de ses senyorias desobre anomenadas, excepto los senyors Francesc Fivaller y misser Aguiló, als quals per ses senyorias fonc feta la proposició següent: «Los senyors deputats supplican a vostres mercès sien servits manar posar mà en fer les instruccions per al cas occorrent dels enderrocs, servint-se d'emviar les fetes y manar-hy ajustar o llevar lo que·ls aparega y advertir tot lo que més convinga, axí en donar requestas com altres diligències a tota manera de officials, per·a·què tinga lo negoci occorrent lo reparo que tots desijan».

E, entesa dita proposició per ditas personas eletas y passats tots los vots y dit cada[a] hú son parer, la major part aconsellà a ses senyorias que, per ser ya tart y haver-se de mirar moltas scripturas, fossen servits porrogar per a dilluns. Y que, entretant, fossen servits ses senyorias anomenar alguns doctors per·a·què, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa, miren y vejan lo que·s deu fer en reparo dels proceïments manà fer lo senyor virey de fet, com a capità general, // 265v // ordenant les scripturas, requestas y altres coses convindran per benefici del negoci; per·a·què dilluns, quan se tornaran a junctar, oïts dits papers se puga pèndrer la resolució qual convinga, y fer les instruccions y lo més avant apparexerà en benefici del Principat, en reparo de tants danys y prejudicis ha rebut y reb en dits proceïments de fet.

E, abans de fer la proposició sobredita a les dites personas eletas, lo senyor oïdor militar ha dit que ere de vot se fes la dita proposició a ditas personas eletas, y que protestava que les instruccions, fetas que sian, no·s liuren fins a tant se haja presa resolució en consistori, si ha de anar militar o no, conforme los braços han resolt.

E lo senyor deputat ecclesiàstic dix també se adheria a dita proposició ab que, fetas las instruccions, no·s liuren que no sia feta nominació de embaxador militar, com han resolt los braços.

Dilluns, a XXX. En aquest die, mossen Agustí de Lana, racional de la present casa, ha feta relació en consistori com mossèn Damià Guardiola, qui fa lo offici de sobrecollidor de la part de ponent per mossèn Raphael Ferrer, ha comptat y pagat lo que ha comptat.

266r Febrer MDCXVII

Dimecres, lo primer. En aquest die, per ses senyorias foren manadas convocar les personas eletas per los negocis devall scrits, a ont acudiren, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat Codina, degà Terré, ardiaca Coll, ardiaca Lentorn, canonge Amell, canonge Dalmau; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors misser Hieònim de Ollers, misser Francesc Aguiló; // 266v // als qual fonc feta la proposició següent:

a. a continuació ratllat en a.

a. a continuació una paraula ratllada il·legible.

«Proposició: Los senyors deputats y oïdors de comptes, inseguint lo parer de vostres mercès acerca dels enderrocs que sa excel·lència manà fer y demés se representà estos dies passats, han junctats los magnífics assessors y advocat fiscal ab molts doctors applicats, los quals, aprés de diversas conferències, han ordenada una supplicació ab cap y cua per sa excel·lència y unas instruccions per las personas que aparexerà vajan en les parts a ont se tindrà intel·ligència que·s cominan fer dits enderrocs. Y perquè·s pose en execució, han supplicat a vostres mercès fossen servits fer-nos mercè de ajunctar-se en aquest lloc y oir dita supplicació ab cap y cua y instruccions que són del tenor següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del present Principat han supplicat a vostra excel·lència no donàs lloc en permètrer que·s fecen enderrocs de cases, castells y albercs sens forma de les generals constitucions. Y lo mateix han supplicat a sa magestat, confiats que per sa benignitat y clemència tal no permetria. Y, havent estat per molt temps dits enderrocs suspesos y dexat de continuar-los, pensaven haver obtingut remey en dits prejudicis. Y com ara de nou hajan entès que alguns officials o altres personas se són conferits en diversas partidas del mateix Principat per enderrocar y fer enderrocar moltes cases y castells, y al que entenen // 267*r* // sens orde algú que per constitucions sia permès y sens oir les parts interessadas, en lo que se han fet grans prejudicis als provincials, perquè molts d'ells han patit destrucció de ses cases, per sinistres informacions y sens ésser oïts ni haver comès delicte algú. Y, quant los habitants de dites cases[a] lo haguessen comès, no compendrie los verdaders senyors y a tants ecclesiàstics com seculars, mullers, senyors directes y altres que tenen dret en aquellas, los quals no sols no han delinquit però ni·s pretén delicte contra de aquells. Y, axí, contra tota raó, lo hú és punit per delictes de altir, o lo mateix delinqüent, per no ser oït *ultra modum,* faltant deffensa, és castigant. Per a obviar als quals inconvenients, és estat justament disposat per constitucions de Cathalunya, en especial per lo usatge *alium namque* del títol "De dret de fisc", constitució primera, títol "De fauctoria", constitució quarta sots títol "De violència y restitució de despullats", constitució primera y segona, títol "De penas corporals y pecuniàri(e)s", que lo senyor rey en Cathalunya és tingut y obligat a judicar per dret y citada la part, prometent ab leys paccionades no llevar la propietat ni possessió sens conexensa de causa. Y també és estat estatuït y ordenat per la constitució primera y segona, títol "De offici de canceller", constitució primera, títol "De offici de protonotari", constitució primera, títol "De offici de camarlenc", y altres, que per evitar semblants inconvenients de què sens defensa y conexensa de causa no·s fes prejudici en algú, ni ab precipitadas provisions y surreptícias, y moltas voltas contra intenció del senyor rey, sino ab falsa sugestió y informació impetrades no·s proceís a alguns actes de fet, expressament ab dites leys de la pàtria manà sa magestat y prometé que no·s despedirian en lo present Principat cartas, letras, rescriptes, comissions o altres provisions, axí de justícia com de gràcia, en les quals concorregués interès de part deduïble en juy, que les tals cartas, provisions y rescriptes no fossen // 267*v* // registradas y decretadas per la Real Cancellaria. Y que a letras, provisions, comissions y cartas en diferent forma y en la Real Cancellaria no registradas y decretadas, no se hagués de obeir per algun súbdit del present Principat. Prosupposant que no·s acostuman registrar ni decretar provisions algunas en dita Cancellaria Real que no haja precert causa cògnita. És també estatuït y ordenat per la constitució 21, títol "De pau y treva", que no·s pugan enderrocar casas o albercs o forças per delictes de hòmens gitats de pau y treva, que les tais cases, albercs o forças se tingan per altre e estigan sots alou e senyoria directa, de manera que per delicte dels gitats de pau y treva no sia castigat un tercer senyor de alberc qui no és partícip del delicte, lo qual ha de compèndrer a soles sos auctors. Y com los dits officials o altres personas en diversas partidas del present Principat vajan continuant los dits enderrocs de cases y castells sens provisions de vostra excel·lència en la Real Cancellaria registradas; y, axí, sens conexensa de causa y contra los senyors de les cases y altres tercers interessats qui no són gitats de pau y treva, com en effecte se ha succeït en Sitges, Vilafranca, Talladell, Bagà y altres llocs del present Principat; y per los sobredits respectes se contrafà a dites y altres generals constitucions, a la observansa de les quals és tingut lo senyor rey, son loctinent y altres officials, prometent ab les constitucions 7 y 11, títol "De observar constitucions", de no fer semblants provisions contra leys del present Principat, y en cas de fet fossen fetes, mana no ser obeïdas, encara que emanàs primera, segona e tercera jussió o altre qualsevol manament, ans bé declara nul·las y invàlidas. Y los deputats de Cathalunya tenen precissa obligació suplicar y instar la observança de les dites constitucions, com se disposa en les constitucions 8 y 11 de dit títol, com afins avuy los predecessors deputats ab tot cuydado se són oposats, y han instat la revocació de semblants provisions contra // 268*r* // tenor de constitucions fetas; y en especial en cas consemblant se obtingué en lo any 1555 revocació y esmena dels enderrocs fets per manament del

[1617]

a. a continuació repetit y quant los habitants de dites cases.

[1617] loctinent general don Pera Alfan de Ribera sens conexensa de causa, y en virtut de provisions en la Real Cancellaria no decretadas ni registradas, declarant dits actes nul·les y invàlidos, ab condemnació y refecció de dany y gastos; la qual sentència real fou legítimament executada, com appar ab una àpoca de la qual y de dita sentència se liurà a vostra excel·lència còpia. Y com per dits proceïments y provisions se façan grans prejudicis als habitants en lo present Principat, los deputats del General tingan obligació de instar y procurar ab dits officials y altres a qui toca que, per observança de ditas constitucions, encara que tingan qualsevol jussió o manament en contrari que no sia conforme ditas constitucions, no posant en execució dits proceïments y prejudicis, y que sian castigats y punits los qui contra ditas constitucions se posaran en executar dits manaments y órdens. Per acudir a sa obligació, evitar les contrafaccions de constitucions y prejudici dels provincials, y perquè no se'ls puga fer càrrega dels inconvenients que·s poden succeir, supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, mane revocar dits proceïments y enderrocs fets contra ditas constitucions, y restituir les parts interessadas en son pristino estat, manant-los satisfer y esmenar tots danys. Y no permètrer ni donar lloc que de aquí avant semblants proceïments se façan ni continuen com, altrament, per satisfer a dita obligació, no pugan dexar de fer les diligències que en semblants casos han acostumat y los és lícit y permès, en virtut de ditas constitucions generals y altres drets de la pàtria, etcètera».

Segueix-se la sentència dalt referida que és del tenor següent: «Conclusió[a] de la sentència real feta en lo Real Consell de Cathalunya» etcètera, sia insertada segons és ací cosida, bona y estampada en lo segon full.

268v La àpoca referida en la supplicació dalt insertada.

«Cum presenti attestor et fidem indubiam facio ego Hieronimus Joli oriundus villae Tarregae Vicensis diocesis nunc Sanahugiae habitator auctoritatibus apostholica et regia notarius publicus regens scribaniam archivi publici dictae villae Sanahugiae pro illustrissimo et reverendissimo domino Urgellensis episcopo una cum discreto Francisco Vilella eisdem auctoritatibus connotario meo quod per me eundem notarium et in posse meo fuit receptum et testificatum quoddam apochae et deffinitionis instrumentum quius aprisiae seum matricis scripture est tenoris sequentis: Die XVI MDLXIII *Sanahugiae. Ego Joannes Baquet maior dierum vici del Forn villae Sanahugiae confiteor et recognosco vobis magnifico domino magistro Geraldo Boquet, in artibus et medicina doctoribus, civi civitatis Barcinonae, licet ab hoc actu absenti et notario publico infrascrito pro vobis recipienti et stipulanti quod dedistis et solvistis mihi per modum infrascriptum, et ego a vobis habui et recepi omnes illas centum septem libras et novem solidos monetae barcinonae quas magnificus dominus Bernardus de Aymeric, regius thesaurarius, dixit juravit et scripsit mihi in tabula cambii sire depositorum civitatis Barcinone super demollicione ac ruina domus facta per illustrissimum dominum Petrum Afan de Ribera, ducem de Alcala, olim seu eo tunc locumtenentem generalem Cathaloniae et regia magestatis in dicto Principatu. Et quas vos nomine meo procuratorio et per me ab eadem tabula extraxistis et recepistis et levastis modus vero solucionis talis fuit quoniam de voluntate mea dixistis, girastis et scripsistis seu dici girari et scribi fecistis in tabula cambii magnifici domini Bernardi Taverner, //* 269r *// dictae civitatis Barcinonae, venerabili Francisco Boquet, presbitero in ecclesia Beatae Mariae de Mari, civitatis Barchinonae, predicte beneficiato, centum et tres libras ac septem solidos dictae monetae. Et solvistis honorabili et discreto talis Mallol, notario Barcinone, quinquaginta solidos monetae barcinonae pro salario cuiusdam processus ad probandum dominium directum feudi molitum fore meum et non filiorum meorum. Et discreto talis Mullaell, notario tabulae pro palatio curandum, quatuor solidos, de pro receptione aliquorum testium et pro intimis sex solidos. Et honorabili Laurentio Sotalell, pro salario unius procurae et apochae, sex solidos. Et magnifico advocato, sex solidos monetae barchinonae que omnia praedicta summam capiunt dictarum centum septem librarum et novem solidorum. Et ideo renuntiando exceptioni dictorum centum septem librarum et novem solidorum mihi in modum praedictum non solutarum non habitarum et non receptarum. Et veritas ita non esse et errore calculi et juri dicenti quod propter errorem[a] compotum retractetur et cetera. Facio vobis et vestris et eorum nedum de praedictis centum septem solidos sed de omnibus et singulis actionibus questionibus et demandis quos quas et quae ego seu mei possem seu possent facere vobis et bonis vestris et vestrorum presentem apocham de soluto et absolutionem, diffinitionem, remissionem et liberationem perpetuas et bonum et perpetuam finem et pactum firmissimum de ulterius non petendo et de non agendo, in manu et posse notarii infrascripti. Promitentes vobis quod pro praemssis seu aliquo praedictorum non conveniam vos seu vestros nec in causam traham nec aliquod aliud computum seu rationem a vobis petam imo. Presentes absolutionem, remissionem et diffinicionem tenebo et servabo et cetera*

a. a continuació ratllat real.

a. a continuació ratllat calculi.

abdicans et procludens mihi et meis omnem agendi [viam] silentium perpetuum pariter imponendo et cetera. Rata grata et Firmo et cetera juro et cetera. Fiat large juxta cursum. Testes, Franciscus Gualdo, parator, et Franciscus Alzedar, laborator Sanahugiae. Igitur ut predictis aliena manu scriptis in juditio et extrajuditium ac [ubique] locorum fides plenaria tribuatur. Ego dictus Hieronimus Joli notarius antedictus hic meum solitum artis notariea quod [dictorum] in claudendis instrumentis appono sig+num».

269*v* E més, foren legidas les instruccions dalt referidas, les quals sien insertadas segons seran en registre corrent.

E legits los papers en dita proposició continuats, havent discorregut los vots, part aconsellaren a ses senyorias que, attès los papers appar estan bé, se deu posar en execució ab la brevedat sia possible, y part del mateix parer, ab que attès lo senyor conceller no era en la juncta, havent entrevingut sempre en los negocis, se aguardàs per a demà, o despús demà, fent-lo avisar. Y los demés foren de parer també se posàs en execució ab promptitut y que se enviassen los papers als senyors concellers per·a·què, vists y oïts aquells, poguessen dir son parer y procurassen en vèurer si la ciutat en conformitat faria la matexa o consemblant supplicació a sa excel·lència.

Y, aprés, se proposà lo altre cap del tenor següent: «Y en lo die de haïr sa excel·lència envià a demanar dits senyors deputats y oïdors, y després de proposats alguns caps donà una carta de sa magestat, la qual seran vostres mercès servits de oir, y per resultar de aquella occasió de dubtar en lo que·s deu fer, aconsellar lo que més convé en servey de Déu, del rey nostre senyor y bé de tot lo Principat: *«A los venerables, nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya, el rey. Diputados, Ramon de Calders y Ferran llegó a esta //* 270*r* *// Corte y me ha dado vuestras cartas de doze de octubre y siete del passado. Y por lo que en ellas contienen y relación que de palabra me ha hecho, tengo entendido todo lo que trahía en instrucción, y me ha supplicado de vuestra parte que para effecto de explicar otras cosas que se os offrescen fuesse servido mandar que puedan llegar también las otras dos personas que están por mi órden detenidos en el camino y con él venían embiados también por vosotros. Y aunque holgara de condescendre en que llegassen aquí, pero considerando que quando entendí que queríades embiarme tres personas paresció que no havía necessidad ni convenía hazer tanta costa a essa Deputación, en conformidad desto mandé que no partiessen, y si havían partido se bolviessen. Y con todo, por no haver tenido noticia el dicho Calders de esta mi voluntad y órden, llegó a esta Corte y se halla hoy en ella, terné por bién oirle a él, con que pues puede hazer y hará sólo lo mismo que los tres junctos, no lleguen acá los otros, y assí se escusaran gastos voluntarios, no multiplicando personas en lo que basta una sola. Encargáos que si otras cosas se os offrecen le embiéis a él los papeles y recaudos necessarios, que yo le oiré de buena gana*[a] *y mandaré proveer en todo lo que viere que más convenga a mi servicio, como lo será de que sin más réplicas déis orden que los otros que estan detenidos, como está dicho, en el camino se buelvan a essa ciudad, desenganyandoos que por ningún caso he de dar lugar por agora a que ellos ni otros vengan. Advirtiéndoos también que de aquí adelante no tratéis de embiarme aquí multitud de personas, pues una sola basta, y haziendo lo contrario, que no creo, a más de que he de quedar dello muy deservido*[b]*, no he de permitirlo de ninguna manera. Datum en Madrid a dos de Henero* MDCXVII. *Yo, el rey. Don Franciscus Gassol, protonotarius. Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit Comes, Generalis thesaurarius. Vidit Marchus Bocelm, regens. Vidit Sentis, regens. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens».*

270*v* E legida dita carta y discorreguts los vots, attesas les raons de aquella, aconsellan sian tinguts braços y en ells sia legida dita carta per·a·què millor se puga acertar al que·s deu fer.

E ses senyorias, inseguint dit vot y consell, han ordenat a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, que en companyia de Magí Quer, notari servint l'offici de scrivà major per malaltia de mossèn Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, se conferís a casa de la present ciutat y representàs a ses magnificències lo que fins ací se ere fet, y que·ls amostrassen la proposició y demés papers y carta de sa magestat, supplicant-los fossen servits que lo senyor conceller en cap acudís en dita juncta per·a·què, ab tant principal parer, se pogués pèndrer la resolució convenient al benefici públic. Y si estava tan occupat com se entenia en negocis precissos de la ciutat y no podie acudir de prompte, se servissen o per a demà o altre die acudís dit senyor conceller en dita juncta, perquè lo negoci anàs ab la conformitat que sempre se ha acostumat entre les dos cases, que·u rebran a molt gran mercè.

E representadas dites cosas a dits senyors concellers per dit mossèn Barthomeu Sala[c], síndic del General, en presència de dit Magí Quer, notari deservint dit offici de scrivà major, dits senyors concellers han respost los pesava molt no

a. ganada *al manuscrit.*
b. de- *interlineat.*
c. *a continuació repetit* per dit mossèn Barthomeu Sala.

[1617]

poder acudir al que per part de ses senyorias se'ls havia dit per estar occupats ab negocis de la ciutat molt graves y de molt gran consideració. Y que, pus los papers estavan ya ordenats y les personas eletas estavan junctas, tenian per cert se acertarà en tot convé al benefici públic. Y que en tot lo que se offerirà y la ciutat puga fer, acudiran ab molta voluntat.

271r Dijous, a II. Festa de Nostra Senyora.

Disabte, a IIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment, ab los porters ab les massas grans, acompanyats dels officials de la casa de la Deputació, són anats en casa del senyor virey, obtinguda primer hora de sa excel·lència per lo síndic del General. Al qual, en effecte, han representat per orgue del senyor deputat ecclesiàstic tres caps. Lo primer és acerca dels enderrocs de cases y castells, liurant-li una supplicació junctament ab una declaració y conclusió feta en la Real Audiència de (Cathalunya) //271v// en matèria de enderrocs fets contra constitucions, de la manera que de present se pro(c)eex, que fonc en lo any 1555, y una còpia de una àpoca de pagament fet per occasió del enderroc de una casa se féu aleshoras. Les quals supplicació, còpia de sentència y àpoca són insertadas y cosida a la jornada del primer del corrent aprés dita supplicació. Lo segon és en resposta del que sa excel·lència havia dit estos dies atràs a ses senyorias quant los envià a demanar acerca de que se componguessen les differències del doctor misser Berart, auditor de les galeras, dient que lo negoci està com és a justícia, y que procurassen se despedís la causa ab la brevedat possible. Lo tercer cap és acerca les vint y[a] mília liures que sa magestat demana ab sa real carta que dit senyor virey havia liurada a ses senyorias, dient a sa excel·lència que lo negoci havia molts anys que no se'n havia tractat ni demanat cosa alguna fins ara pocs dies havia. Y que havia entès hy havia algunas difficultats, y que havian comanat los papers y lo demés se deu vèurer a doctors per·a·què vejan y aconsellan a ses senyorias lo que serà de justícia, y que procuraran pèndrer-hy resolució ab la prestesa los serà possible.

E sa excel·lència, en effecte, ha respost, quant al primer cap, que los papers los prenia per a vèurer lo que·s contenia en ellas, y que no entenia ni volia rebre'ls per via de protesta, y que ell los miraria y procuraria en tot lo que li seria possible acudir al servey //272r// de sa magestat y benefici del Principat com en altres occasions l'a dit. Y que en lo negoci de misser Berart, auditor de les galeras, ell no tenia que dir sinó que la voluntat de sa magestat era que·l traguessen. Y en lo negoci de les vint y[a] mília liures, que ya ha molts dies que ha enviat los papers, y que ya se'n havia començat a pagar part, y que no entén hy haja menester tant temps, attès lo negoci no té difficultat.

a. a continuació un espai en blanc de 11 mm.

272v Dijous, a VIIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors són anats consistorialment en la forma acostumada a casa del excel·lentíssim loctinent general, per haver-los enviats a demanar. Y, en ser arribats en sa presència, los ha explicat en substància lo següent: que sa magestat li havia scrit una carta de agreïment de son govern; que a ell li estava molt bé lo honrar-lo sa magestat, però que no sercava sino servir-lo; y que, havent entès la tramesa dels embaxadors, havia mostrat sentiment[b], y li representava quant mal sentia lo enviar tants embaxadors y en particular esta última sens haver acudit primer a sa excel·lència com se acostumava. Y que sa voluntat era de que los embaxadors se'n tornassen, com ho scrivia al consistori ab la carta que allí ha donada en mans del senyor deputat ecclesiàstic. Y també·ls ha donat una letra uberta ab què sa magestat scriu al embaxador o embaxadors que·l consistori enviava manant-los que se'n tornassen. Y en lo més, ha volgut referir-se a la letra que sa magestat li scrivia, la qual ha manat legir per son secretari en alta veu en presència del consistori, y que en effecte contenia lo mateix. Specificant que quant hy hagués causas no devian enviar tant voluntàriament embaxadors sinó enviar los papers al que està allà, y que ací specificàs al consistori la real voluntat de sa magestat. Y en dita carta li specifica que la raó que entén sa magestat perquè se li envia esta última embaxada //273r//és per donar queixa a sa magestat de que dit senyor duc mane enderrocar les cases del fauctors dels lladres. Y agraeix-li finalment en la carta y li estima son bon govern, dient-li expressament que·l proceesca ab la prudència y maduresa que fins ací.

Y, arribats en consistori, se són legidas les ditas cartas, axí la que vé al consistori com la que vé per als embaxadors, les quals una aprés altra són del tenor següent. E dit senyor deputat ecclesiàstic ha respost que·u tractarien en consistori y que tornarien resposta:

«*A los amados nuestros las personas que estan nombradas para venir a esta Corte con embaxada de los diputados del General de Cathalunya, y qualquier dellos, el rey. Amados y fieles nuestros:*

a. a continuació un espai en blanc de 15 mm.
b. sentiment *precedit de* con *ratllat.*

Tengo entendido que estáis nombrado o nombrados por los diputados del General desse mi Principado para venir a esta Corte por negocios que se les offrescen, y en particular para supplicarme que cesse el derribar castillos y casas por castigo de los fautores de ladrones. Encargo y mándoos a vosotros, a qualesquier de vos que recibiéredes ésta, que si no huviéredes partido, no salgáis, y si os hallare en el camino de donde quiera que sea, os bolváis a Barcelona y os presentéis ante mi lugarteniente y capitán general desse dicho Principado. Que tal es mi determinada // 273v // voluntad, toda duda, réplica y contradicción cessante. Data en Madrid a tres de Hebrero MDCXVII. Yo, el rey. Don Franciscus Gassol, protonotarius. Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit Comes, Generalis thesaurarius. Vidit Marchus Bocelm, regens. Vidit Sentis, regens. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Manrique, regens.

«A los venerables, nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya, el rey. Diputados, tengo entendido que havéis nombrado personas para embiarme embaxador sobre lo que pretendéis que el duque de Alburquerque, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, alçe la mano de la execución que va haziendo en derribar casas y castillos de los fautores de ladrones, en que y en la facilidad con que resolvéis de[a] hazer gastos voluntarios se hecha de ver que esto se funda en fines particulares, y assí es justo escusarlos. Y tanto más lo deviérades hazer quanto[b] menos necessidad havía de nuevas personas, estando ya aquí don Ramon de Calders embiado por vosotros por el mismo effecto. Encargo y mándoos que dando entera fee y creencia al duque de Alburquerque, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, a lo que cerca desto de mi parte os dixere, proveáis // 274r // y déis orden luego a la persona o personas que huviéredes nombrado o embiado para el dicho o otro qualquier effecto, que se buelvan y por ningún caso vengan. Que assí se lo he scrito también a ellos que lo cumplan, sin dar lugar a vosotros ni ellos a lo contrario por ningún caso, que dello quedaría muy deservido. Data en Madrid a tres de hebrero MDCXVII. Yo, el rey. Don Franciscus Gassol, protonotarius. Vidit, Roig, vicecancelarius. Vidit Comes, Generalis thesaurarius. Vidit Marchus Bocelm, regens. Vidit Sentis, regens. Vidit Salvator Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens.

Divendres, a X. En aquesst die, los senyors deputats y oïdors de comptes són anats consistorialment en casa de sa excel·lència, obtinguda primer hora per lo síndic del General, al qual per lo senyor deputat ecclesiàstic fonc referit com per lo que lo die de haïr sa excel·lència havia explicada la creença de la carta de sa magestat acerca dels embaxadors tramesos per lo consistori per causa dels proceïments se feya de fet en los enderrocs de cases y castells, supplicavan a sa excel·lència fos servit, pus tenia lo poder, de manar parar en dits enderrocs y proceir *per directum* segons disposició de les generals constitucions, conforme més largament veurà sa excel·lència ab la scriptura que se li presentava, del tenor següent: // 274v // «En lo die de haïr fonc vostra excel·lència servit explicar-nos la real voluntat de sa magestat acerca de la embaxada que últimament, moguts per los clamors y llàstimas dels que han patit enderrocs y proceïments de fet en les vilas de Sitges, Vilafranca, Bagà, Talladell y altres del present Principat, enviàrem a sa magestat, per reparo dels danys que tot lo Principat reb de dits enderrocs y demés proceïments de fet, apartant-se vostra excel·lència de proceir *per directum* y conforme les constitucions y leys del Principat, abtes per a reprimir y castigar tot gènero de delictes, per graves que sien, disposan. Y responent a dita explicació, supplicam a vostra excel·lència sia se son servey manar advertir que, havent-se enviat lo síndic del General a sa magestat ab instruccions, sentències reals y scripturas bastants per a fer constar la justícia del Principat en lo de dits enderrocs y proceïments de fet, fonc sa magestat servit ab sa real carta de 11 de setembre 1616 fer mercè a tot lo Principat de scríurer ab paraules de les quals, scritas a tant fidelíssims vassalls, inferírem y donàrem per constant cessarien tots los dits proceïments de fet y proceïria conforme dites leys y constitucions disposan. Y lo que després de dita carta vérem de enderrocs de casas y albercs per manament de vostra excel·lència fonc de tant gran dolor que, havent molt madurament pensat lo que devíem fer, entenguérem ere forçat acudir a sa magestat ab embaxada supplicant, per sa benignitat y clemència, fos de son real servey explicar son real ànimo y intenció de dita carta real y resposta de la embaxada feta per dit síndic. De manera que no·s pogués rèbrer dubte, sino que se entengués // 275r // clarament, com entenem, és la real voluntat de sa magestat que les constitucions y leys del present Principat sian inviolablement observadas, y axí totes les cosas tractadas segons forma de dites constitucions y per les personas té sa magestat dedicadas, no permetent en manera alguna proceïments de fet. Que quant aquesta causa no·ns hagués obligat al sobredit, és certíssim haguérem acudit a vostra excel·lència sperant sempre rèbrer mercès y augmentar les ya rebudas, de les quals ha de restar per a sempre memòria de vostra excel·lència en aquest Principat. Y perquè de ninguna manera se puga pensar per interessos particulars

a. a continuació ratllat ga.
b. a continuació ratllat menos.

[1617]

no·s mogan a enviar una y altra embaxada a sa magestat, sino solament un fi de conservar lo que los sereníssims reys progenitors de sa magestat, en Cort General, han ordenat per al govern y exercici de justícia en lo present Principat, prevenint al que los mateixos sereníssims reys y Cort han volgut se evitàs, que·s lo governar y proceir de fet; supplicant, per ço, quant podem a vostra excel·lència sia de son servey, en reparo y remey de les coses que a sa magestat se supplica ab ditas embaxadas y usant de son poder, mane declarar és la voluntat de vostra excel·lència que paren los dits enderrocs y proceïments de fet; ordenant se tracte tots los negocis y causas conforme per dites constitucions y leys del Principat està estatuït y ordenat. Y que los danys causats als particulars qui donen dites clamors sian esmenats. Y, axí mateix, mane revocar la publicació de la pragmàtica de pedrenyals per les raons y causas que en diversas embaxadas se ha representat a vostra excellència, y la experiència del temps que vostra excel·lència ha governat ha mostrat de quanta importància són dits pedrenyals per a persecució dels lladres y mantenir en quietud lo Principat. Attès majorment que, havent sa magestat assenyalat gana de celebrar Corts al Princi(pat), en aquell <y> se porà tractar y resòlrer si convindrà altra cosa per la expulsió dels ladres y administració // 275*v* // de justícia. Y fent-nos vostra excel·lència esta mercè, com speram, restarà de nou obligat tot lo Principat, y cessaran les causas per les quals, per raó y obligació de nostres officis, acudim ab embaxadas a sa magestat. Y, en continent, ordenarem que tots los embaxadors se'n tornen, y se excusen los gastos fan, los quals no tenim per voluntaris sinó per molt forçosos, durant les causas que·ns obligan a ferlos, que de mà de vostra excel·lència ho rebrem a mercè molt gran. Supplicant a vostra excellència, quant prest sia possible, mane respòndrer de sa voluntat per·a·què ab la mateixa prestesa pugam pèndrer resolució com convé, y donar la satisfacció que devem».

E liurada per dit senyor deputat ecclesiàstic la còpia de dita y preinserta supplicació a sa excellència, la qual tenia allí apparellada lo scrivà major del General, sa excel·lència la ha presa de ses mans y ha respost en effecte que desijava la quietut del regne, y que folgaria que·s pogués compondre, y que ell ho mirarie y, vist lo paper que se li donava, respondria al segur.

276*r* Dilluns, a XIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes, estant juncts en consistori, lo senyor deputat militar dix que en quants papers los són estats presentats per part dels visitadors proppassats ha dit una y moltas voltas que en quant poguessen dits visitadors ordenar lo que ordenavan o alguna cosa de aquellas als deputats que vuy són, verbo ha dit moltas voltas que·s miràs lo de justícia y·s fes ací[a] per los magnífics assessors, advocat fiscal y procurador fiscal lo que de dret deguen y tingan obligació de fer. Y, lo mateix die, diu y requereix ara de present als dits assessors, advocat fiscal y procurador fiscal, presents en consistori, com entén que dits deputats no poden per ses personas administrar justícia fent sentències, provisions ni instàncias com ya hy haja dedicats assessors ordinaris, advocat y procurador fiscal. Manant a Gismundo Boffill, notari ajudant de la scrivania major, pose a punt totas las provisions de les causas. Requirint que lo scrivà major notifique lo present a les personas a qui toca y faltan en consitori.

E los senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors de comptes ecclesiàstic y real diuen lo mateix.

E lo magnífic misser Carreras, altre dels magnífics assessors present en consistori, diu que està prompte y apparellat per a fer y proveir lo que los senyors deputats manan y ordenan, y lo que sia de justícia, sempre y quant los processos y altres scripturas tocants als interessos de les parts interessadas, regulats y posats a punct, // 276*v* // li sian aportats y liurats en son poder.

E lo senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, diu que solament li és intimat per los visitadors un memorial signat de letra A, lo qual conté en si dos caps. En lo hú, que és de la causa se aporta entre misser Güell, Baptista Cassador y lo procurador del General, se inste la declaració de aquella per·a·què dins sis mesos de la presentata de aquell se declare de justícia, y que dit procés lo té ab assignació de sentència y sols l'a tengut encara per a remirar-lo y instruint-se en ell, lo que té ya fet. Y, axí, diu a mossèn Mas, procurador del General ací present, que vinga a sercar-lo y·l faça portar al jutge perquè·s faça la declaració y no estiga per ningú dels dos. L'altre cap, que conté se veja si en la causa criminal aporta lo procurador del General contra Joan Pau Serra se pot passar avant, y vèndrer l'offici de regent los comptes no obstant dita causa, diu que per sa part se ha instruït lo dit procés criminal, y si no·s fa la causa és per no tenir pres lo dit Joan Pau Serra, lo que·s necessari y de dret. Y que aqueix altre article toca a la part contrària instar-ho, que quant lo instarà lo fisc deduirà lo que per sa part li tocarà.

E lo dit mossèn Pere Mas diu que sols se li ha intimat un memorial signat de letra A ab un ma-

a. a continuació ratllat lo.

nament de part dels senyors visitadors, lo qual és estat causa de que·s fecen les presents diligències, per haver-ho ell dit y legit en consistori lo die present. Y que, axí, en lo de la causa del exactor, lo procés del qual té lo advocat fiscal, com ab les demés farà lo que té // 277r //obligació per raó de son offici, a consell de dit advocat fiscal.

E dit Boffill diu que cercarà dits processos y·ls posarà a punt tant prest com li sia possible per a enviar als assessors.

Dimars, a XIIII[a]. En aquest die, foren junctadas les personas dels tres staments en lo lloc, modo y forma acostumat en virtut de crida publicada lo die de haïr, a ont entrevingueren y foren presents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Lentorn, ardiaca Doms, canonge Garcia, sacristà Coll, canonge Dalmau; per lo stament militar, los senyors don Francesc de Argensola, don Alexandre Cordelles, don Joan de Lupià, don Bernat de Pinós, // 277r // Joseph de Bellafilla, Miquel Doms, don Philip de Ferrera, Miquel Joan Granollacs, Francesc de Oriz, Luis Puig, Miquel Pol, Alexandre Aguilar, don Francesc de Gilabert, don Luis de Rajadell, don Pedro Aymeric, Domingo Monrodon, Joachim Valls, don Pedro Dezbosch, don Francesc Çarriera, don Diego de Lentorn, don Joachim Reguer, Jaume Casadamunt, don Baptista Falcó, don Francesc Vilalba, don Francisco Sagarriga, Baptista Cassador, don Gispert de Guimarà, don[b] de Sinisterra, Francesc Pla, // 278r // Gabriel de Salavert, Sadurní Dezplanes; per lo stament real, los senyors conceller en cap misser Joan Aroles, Barthomeu Sala, Montserrat Mora, Joan Coronat, Francesc Coronat, Hieònim de Navel, Alexandre Cendra, Bertran Dezvalls. A les quals personas, axí convocadas, fonc feta la proposició següent: «Tenint noticia lo consistori que lo loctinent de sa magestat en lo present Principat tornava a continuar los enderrocs de cases y albercs que en temps havian estats suspesos, y per los quals en lo principi de son govern, ab embaxadas y scripturas, se havia representat no·s devien ni podien fer sens conexensa de causa y proceint *per directum,* conforme les constitucions y leys del Principat disposan, a 24 de janer proppassat, estant junctats vostres mercès // 278v // en la present casa, referírem tot lo fet per dit loctinent de sa magestat. Y, oït en conformitat, no·s aconsellaren que devíem ab embaxada solemne de tres personas, una de cada stament, enviar de nou a sa magestat, per reparo dels prejudicis que de dits enderrocs y proceïments de fet reb tot lo Principat. Y, per execució del que, molt madurament pensat, vostres mercès aconsellaren, en la matexa nit férem nominació de ecclesiàstic y real y pro(cu)ràrem partissen ab la diligència se era advertit. Y lo endemà, volent fer nominació de militar, fonc advertit per alguns del consistori que, trobant-se don Ramon de Calders y Ferran, com vuy se troba, en la Cort de sa magestat com a embaxador del Principat ab libertat de poder tractar qualsevol negoci, seria bo que assistís per son stament en aquella embaxada, excusant los gastos que de nova nominació se offereixen, y en totas occasions són medis de detencions, com ab aqueix sol motiu mana sa magestat ordinàriament que se'n tornen los embaxadors y excusem embaxadas. Y, estant ab aquesta difficultat y tractant lo que més convindria per bona direcció del fet se tracta y que tant importa per tot lo Principat, als 31 de janer dit loctinent general no·s manà cridar y en son *palacio* donà una carta de sa magestat de 2 del mateix mes de janer, del tenor següent: *legatur* segons és insertada a la jornada de 9 del corrent; ab la qual veuen vostres mercès és la real voluntat de sa magestat oir les representacions de aquest Principat y per una sola persona, advertint basta pera tots los negocis, y que la multitut no porta ab sí sinó gastos voluntaris, y que per al Principat se deuen evitar. La qual carta, legida en consistori, no·s donà major occasió de difficultat en lo que·m devíem fer de nomenar militar, estant com està dit <dit> don Ramon Calders en la Cort de sa magestat. Y, després, en 9 del corrent mes de febrer, dit loctinent general no·s tornà a manar // 279r // cridar, y donà de nou dos cartas de sa magestat del tenor següent: *«El rey»,* etcètera *legatur*. Y, ab aquellas, de nou se veu és la real voluntat de sa magestat que (no) vaja multitut de embaxadors, sinó que tots los negocis se encomanen a un a soles. Y com en dits braços de 14 de janer vostres mercès aconsellassen se fes nominació de elets, los quals ab los magnífics assessors y advocat fiscal y altres doctors applicats ordenassen les instruccions necessàrias per aquesta última embaxada y fecen les demés scripturas que serien convenients per impedir dits enderrocs y proceïments de fet; acudint a nostres obligacions, ab la major diligència possible férem dita nominació de elets, los quals ab dits magnífics assessors y doctors applicats ordenaren les instruccions que fou del tenor següent. Y, després, ab nostras pròprias personas aportàrem y donàrem a dit loctinent per sa magestat com en la embaxada que és del tenor següent: *legatur,* ab una sentència feta en lo any 1555 y execució de aquella. Y en aquest com en les demés occasions que per causa de ditas reals cartas tinguérem, representàrem la justicia del Principat, supplicant a sa excel·lència se servís,

a. a continuació ratllat de f.
b. a continuació un espai en blanc de 20 mm.

[1617]

fent mercè a tot lo Principat, de parar en dits enderrocs y proceïments de fet, y axí mateix esmenar los danys que per aquells se són seguits y causats. Representant, quant continuàs, los clamors que tenim en consistori per dits enderrocs y proceïments de fet, y que per descàrrec de nostres officis era forçós, no fent-nos excellència mercè, ab embaxadas acudir a sa magestat, y prostrats als reals peus supplicar que per sa benignitat y clemència sia de son real servey reparar tant grans y notables prejudicis com lo Principat pateix de dits proceïments, que són fets y·s fan en manifesta derogació y violació de moltas y expressas constitucions que té sa magestat juradas, y nosaltres precissa obligació de procurar sian observadas y guardadas. Concloent que, tenint com // 279*v* // té sa excellència lo poder per a remediar aquest Principat en lo que·s supplica en consistori en una[a] altra embaxada conforme justícia, teníem per cert no·s havia de fer mercè, com appar ab la embaxada en scrits que últimament li donàrem a 10 del corrent, *legatur* segons atràs a dita jornada. Y perquè ab major facilitat y major gana sa excel·lència fes mercè a tot lo Principat, supplicàrem als senyors concellers ajudassen a nostra pretensió, intercedint per al mateix ab sa excel·lència, com ho feren ab la voluntat y gana que en tots los negocis se offerexen acostuman. Y de ninguna manera, després de totes aquestas y altres diligències, ab informacions per nostres assessors y advocat fiscal fetas y demés medis procurats, tant en la Cort de sa magestat com ab sa excel·lència, no se ha pogut alcansar seguretat de cessar en dits enderrocs y proceïments de fet. Antes bé, demostra sa excel·lència tenir per necessaris semblants proceïments per quietut del Principat, no obstant sia ab encontre de constitucions y privilegis. Y col·legim està posat en voler usar de aquells sempre que li apparexeran convenients, sens haver pogut alcansar que proceís ab consell dels magnífics doctors de la Real Audiència, conforme nostres constitucions y leys disposan. Per descansar a tots vostres mercès, havem fet totas las diligències referidas, y vist no havem pogut alcansar nostre obtat en benefici del Principat, havem supplicat a vostres mercès no·s facen mercè de ajunctar-se en aquest lloc per a representar lo lastimós estat en que·ns trobam. Pus, no obstant la manifesta justícia en nostres pretensions, no solament dexam de alcansar remey, però encara fins vuy veem restam sense // 280*r* // speransa de aquell. Y com los drets de galeras sian tan tènuos que per moltas diligències hajam fetas trobam per impossible abasten per al sustento y conservació de aquellas, y quant major treball prenem en reformar los excessos que tenen necessitat de reparo, tractant-ho segons són dites galeras com a cosa pròpria de la Generalitat, no se alcansa cosa ninguna. Abans bé, a més de la impossibilitat hy ha de sustentar-les, essent ditas galeras erigidas per bé de tot lo Principat, ab la experiència veem que són instruments de contencions que de cada·l die se suscitan y causan tant notables prejudicis al Principat que és bé prevenir no·s continuen. Per ço, supplicam a vostres mercès en casos tan graves no·s aconsellan, tant en lo de ditas embaxadas com en limitar lo dels embaxadors, y en respecte de ditas galeras y demés, què convé fer en servey de Déu, del rey nostre senyor y bé de tot lo Principat. Y per ésser los casos de tanta importància, si convindrà anirem porrogant los braços per hú, dos y tots los dies que apparegan necessaris pera resòlrer los casos alt referits».

Oïda dita proposició per dites personas dels tres staments, la major part aconsellà a ses senyorias que los senyors deputats envien promptament las personas convingan en los llocs a ont entendran se façan enderrocs de fet y sens conclusió del Real Consell, ab les instruccions y scripturas estan ordenadas perquè·s posen en execució.

Y que demà se faça una solemne embaxada al senyor virey de nou personas, tres de cada stament, inseguint lo vot y parer dels tres staments, per lo mateix que los senyors deputats en las últimas embaxadas li // 280*v* // tenen supplicat, a effecte se alcanse de sa excel·lència lo reparo dels proceïments de fet sobre dits enderrocs. Y que la resposta se propose als braços perquè·s puga pèndrer resolució, axí en lo cap de tornar tots[a] los embaxadors o enviar-ne més, com per fer altres diligències en benefici del Principat.

Y quant en lo cap de les galeras, que los senyors deputats servescan junctar elets, y que de vot de aquells proceescan segons trobaran ésser de justícia.

Y que·s supplique als senyors concellers se servescan continuar los bons officis que fins ací han fet, intercedint ab sa excel·lència ab embaxada per ses pròprias personas de la manera los apparexerà més convenient.

Dimecres, a xv. En aquest die, los senyors deputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, inseguint lo vot y parer de les personas dels tres staments ajunctadas lo die de haïr ab veu de pública crida, han enviat ab embaxada de nou personas, tres de cada stament, al

a. en una *interlineat.*

a. tots *interlineat.*

senyor loctinent general del present Principat a effecte de explicar a sa excel·lència les coses[a] contengudas en la scriptura devall insertada. Les quals nou personas són les següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Luis Doms, canonge Joan Coll[b], // 281r // canonge Pere Dalmau; per lo militar, los senyors don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors misser Hieònim de Ollers, Julià de Navel, Montserrat Mora. Les quals nou personas, acompanyats dels officials de la present casa, anant tres porters ab ses massas grans devant en la forma acostumada, són anats en casa de dit senyor loctinent general, al qual han explicada la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Cathalunya restan affligidíssims de que, proceint vostra excel·lència com fins ací a fet, veuen frustrat aquest Principat y comtats de son dret y del premi que sos predecessors han merescut per tants innumerables y senyaladíssims serveis fets a sos sereníssims reys, de bona memòria, com és lo haver de ésser governats ab les leys, privilegis y consuetuts concedidas, atorgadas y juradas per sos reys y senyors y per vostra excel·lència // 281v // en lo intròit de la lloctinència, no tenint aquest Principat ninguna cosa ni benefici per tant car com la observança de dites leys, privilegis y consuetuts. Los quals, sent fet(s) y concedits ab tanta maduresa, prudència y sciència del just y injust, és molt cert són bastants a la íntegra administració de la verdadera justícia, majorment no havent merescut proceïments tant rigurosos, per haver vostra excel·lència experimentat la fidelitat, amor y gust ab què han servit a sa magestat y a vostra excel·lència en totes les occasions que se són offertas. Y com fins vuy ab totes les diligències fins ací fetas y medis interposats no hajan pogut alcansar de vostra excel·lència certesa alguna de parar[c] en los proceïments de fet y sens coneguda de dret, proceint en avant conforme nostres leys, privilegis y consuetuts, han determinat de nou tornar a supplicar a vostra excel·lència per nosaltres, extrajudicialment, se servesca manar remirar de nou totes les raons y causas que fan per la justícia de la pretensió tenen, conforme ab altres embaxadas han representat a vostra excel·lència. Y que vostra excel·lència sia servit manar advertir que, conforme la obligació de llurs officis, no poden parar ab totes les diligències apparrà convenir fins vèurer se remedien y reparen tots los danys y proceïments de fet».

a. coses *interlineat.*
b. a continuació un memorial transcrit a l'apèndix 2, pàg. 725.
c. a continuació ratllat lo.

E tornadas ditas nou personas en consistori, han referit a ses senyorias com havian explicat a sa excel·lència la sobredita embaxada, y que havian liurada en les mans còpia de aquella que per dit effecte se'n havian aportada. Y que sa excel·lència, entesa aquella, havia respost en effecte que moltes vegadas havia mirat com podrie proceir en lo govern del present Principat, y que no havia trobat camí més abte ni convenient que de la manera que proceex, majorment que té orde de sa magestat que·l apreten haver-los de obeir. Y que, tenint lo consistori obligació // 282r // de defensar les constitucions, ell té obligació de seguir los órdens de sa magestat. Y que ya havia dit sa excel·lència a dits senyors deputats en altres embaxadas que si obeïen l'orde de sa magestat fent primer tornar los embaxadors, com és raó, que aleshoras ell procuraria acudir ab molta gana y voluntat a dar gust y contento al consistori y al[a] Principat.

En aquest mateix die, los senyors deputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, han enviat ab embaxada als senyors[b] concellers de la present ciutat los senyors Francesc de Oriz[c], Grimosacs, supplicant-los sien servits continuar los bons officis que fins ací havian fet, acudint, axí per ses pròpries personas com de la manera que millor apparexerà a ses magnificències, a sa excel·lència supplicant-lo sia servit[d] mane parar en los enderrocs de cases y en los demés proceïments de fet, que·u rebran a molt gran mercè de mà de ses magnificències.

E, tornats, han referit a ses senyorias com havian explicat a dits senyors concellers lo que per ses senyorias los ere estat ordenat, y que dits senyors concellers los havian respost en effecte que ells ho tractarian y en tot quant los[e] seria possible acudirien al servey de ses senyorias y del Principat.

E, aprés, los senyors don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, y Francesc Joan de Vergós, donzell, per // 282v // orde de ses senyorias se són conferits en lo Capítol de la Seu de la present ciutat, a ont estava ajunctat lo bras militar, a effecte de representar en dit bras, de part de ses senyorias, fossen servits valer y ajudar en tot lo que·ls sia possible acerca de la afflicció en què està lo Principat en los proceïments de fet mana fer sa excel·lència en los enderrocs de cases y castells, referint en dit bras les diligències que ses senyorias han fetes fins ací.

a. a continuació ratllat deputat.
b. a continuació ratllat co.
c. a continuació un espai en blanc de 23 mm.
d. a continuació ratllat p.
e. a continuació repetit los.

[1617]

E, tornats, han referit a ses senyorias com havian reportada dita embaxada a dits senyors del bras militar, y que en effecte los havian respost que besavan les mans a ses senyorias y agreïen[a] lo advertiment y diligències que ses senyorias havian fetas, y que procurarien pèndrer resolució acerca dites coses y, presa, se daria raó a ses senyorias.

E aprés, lo mateix die a la tarda són arribats en consistori los senyors don Francisco de Gilabert, Francesc de Oriz, Alexandre Cendra, los quals de part del bras militar han referit a ses senyorias com lo dit bras militar, entesa la embaxada que per part de ses senyorias los és estada feta lo die present, havia resolt supplicar com supplicaven a ses senyorias se servissen manar posar en un cap de paper en substància les raons del que·s deu supplicar a sa excellència perquè no·y puga haver encontre ab les embaxadas se són fetas per part de ses senyorias y per part de la present ciutat. Y també havia aparegut al bras // 283r // supplicar a ses senyorias fossen servits, attès lo prejudici és comú a tot lo Principat, manar donar avís a totes les ciutats y univers[ita]ts de Cathalunya, y a les que·y ha confraria de Sant Jordi als priors de aquellas, advertint-los dels proceïments de fet mana fer sa excel·lència, y dels prejudicis grans se fan ab ells a tot lo Principat en contrafacció de les generals constitucions y leys de[b] la pàtria. Advertint de les diligències se fan ací per·a·què en conformitat pugan acudir també al que tant convé al benefici de tot lo Principat.

E ses senyorias han manat copiar la embaxada que lo die present, per medi de nou personas que, inseguint lo vot y parer dels braços tinguts lo die de haïr, se és feta a sa excel·lència, y liurar a dits embaxadors per·a·què dit bras militar pogués tràurer en substància lo que aparexeria convenir. Y també los han respost que procuraria fer tot allò que·ls seria possible y ténen obligació per descàrrec de sos officis.

E, no res menys, han ordenat ses senyorias a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, procuràs que lo reverent Capítol de la Seu de la present ciutat se junctàs y, junt, explicàs en ell les coses alt referidas. Supplicant a dit reverent Capítol fossen servits procurar y ajudar ab los medis los apparexerà més a propòsit, axí ab sa excel·lència com altrament, en tot lo que convindrà en benefici del Principat. Que a més que és negoci general y que toca a tots los staments del present Principat, ses senyorias ho rebran a mercè molt gran.

a. agreïment *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* Cathalunya.

Dijous, a XVI. En aquest die, se són junctadas les personas dels tres staments en lo lloc, modo y forma // 283v // acostumada, preceint crida de convocació feta lo die present. En la convocació foren presents les personas següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Serrià, canonge Garcia, canonge Andreu, canonge Guasc, ardiaca Doms, canonge Coll, canonge Dalmau; per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, March Lentes, don Francesc de Gilabert, Hierònim Pons, Francesc de Oriz, Joseph Cescases, Luis Puig, Francesc Boquet, Jaume Casadamunt, [a]Barceló, don Federic Meca, don Jaume Camps, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, // 284r // Joachim Dezvalls, don Francesc Armengol, don Francisco Çagarriga, Joseph de Bellafilla, Miquel Pol, don Francisco Vilalba, [b]Planella, don Philip de Ferrera, don Baptista Falcó, don Philip de Lentorn, don Miquel Tort, don Gispert de Guimarà, don Joan de Lupià, [c]Cardona, Miquel Doms, don Francisco Grimau, Domingo Moradell, [d]de Foixà, don Pedro Dezbosc, Alexandre Aguilar; per lo stament real, los senyors conceller en cap misser Joan Aroles, misser Hierònim de Ollers, Bertran Dezvalls, // 284v // Francesc Dalmau, Hierònim de Navel, Barthomeu Sala, Joan Coronat, Francesc Coronat, Montserrat Mora. A les quals personas per ses senyorias fonc feta la proposició següent: «Proposició: Posant en execució lo consell que vostres mercès foren servits donar-nos en la última juncta de braços tinguérem, havem feta nominació de les personas que han de anar a donar las requestas per los llocs a ont se tindrà intel·ligència se anirà a fer los enderrocs, conforme las instruccions se feren per los assessors, advocat fiscal y demés doctors applicats y approbació dels elets als quals elegiren, y entenem prest se podran partir per dit effecte. Y, en conformitat del mateix consell, havem fet embaxada a sa excel·lència de nou personas en la forma següent, sie insertada junctament ab la resposta segons és en la jornada del die de haïr, a la qual sa excel·lència respongué com en aquella se conté; y juntàrem y enviàrem als senyors concellers, los quals nos feren mercè de anar a sa excel·lència y representar-li de nou tot lo que en les embaxadas atràs se li ere representat. Y sa excel·lència los respongué que fins a tant que los deputats començassen a obeïr // 285r // a sa magestat no podia sa excel·lència enténdrer en lo que se li pregava; que després que los deputats haurien obeït, tenia lloc la demanda, a la qual en tot lo que po-

a. *a continuació un espai en blanc de 27 mm.*
b. *a continuació un espai en blanc de 24 mm.*
c. *a continuació un espai en blanc de 28 mm.*
d. *a continuació un espai en blanc de 27 mm.*

drie acudiria y correspondrie ab molta voluntat al benefici y quietut de aquest Principat. La matexa diligència férem ab lo reverent Capítol y bras militar perquè tots en conformitat nostra fecen la matexa instància ab sa excel·lència per·a·què·s servís reparar tants agravis fets ab los proceïments de fet, proceint *in directum* per térmens de justícia, conforme constitucions, privilegis y costums de aquest Principat y comtats. Y com, no obstant totas estas diligències, no hajam pogut alcansar més de sa excel·lència del que han vist ab ditas respostas, y en la última resolució dels braços aconsellaren vostres mercès que la resposta tornaria lo senyor virey se representàs en braços pera vèurer lo faedor, tant en matèria dels enderrocs com dels embaxadors, los quals sa magestat nos mana façam tornar, y conforme lo correu havem últimament rebut se'ls ha fet de nou manament al abbat de Arles y a Bernat Romeu, conforme la carta tenim, la qual sie insertada e o cosida junctament ab lo acte y altres de dit Calders y Romeu; supplicam a vostres mercès sien servits aconsellar-nos las diligències apparrà més convenients, tant en lo dels embaxadors com en lo demés, perquè ab tant madur consell tenim per cert acertarem[a] en tot. Y per lo que, en matèria de galeras, sobre lo que·s proposà en la última juncta, se resolgué se anomenassen personas dels tres staments per·a·què veessen los papers y demés coses convenients per a vèurer lo faedor, inseguint esta resolució havem feta nominació de 18 personas, les quals vuy se són ajunctadas y han començat en entendre en la despidició de dit negoci.

285*v* Oïda dita proposició, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias lo següent: que los senyors deputats façan tornar tots los sinc embaxadors ténen enviats al rey nostre senyor, attesas les confiansas ha donat lo senyor virey[b], axí a ses senyorias com a la ciutat y bras militar, que fent tornar dits embaxadors faria mercè ad aquest Principat en sobresèurer en los enderrocs de cases y castells va fent sens conclusió del Real Consell. Y que sian servits dits senyors deputats fer una embaxada per ses pròpries personas a dit senyor virey fent-li a saber la deliberació hauran feta de fer tornar dits embaxadors, ab la confiansa han tingut de rèbrer mercè de sa excel·lència en lo que sobre aquest fet li ténen supplicat, y vajan fent totes les diligències convenients ab sa excel·lència fins hajan alcansat lo que tant justament se pretén. Y si a cas sa excel·lència manava passar avant dits enderrocs, que ses senyorias en continent juncten braços y en ells proposen lo que haurà succeït perquè pugan aconsellar lo que convindrà fer en benefici del Principat. Y en lo cap de les galeras, vajan ses senyorias continuant lo que tenen començat, y lo que·ls aconsellaran ho posen en execució. Y que·s supplique a sa excel·lència mane revocar la pragmàtica dels pedrenyals, y que·s supplique als senyors concellers se servesquen a continuar los bons officis que han fet fins ací.

286*r* Divendres, a XVII. En aquest die, ajunctats en consistori los senyors deputats y oïdors de comptes, estant tractant acerca del consell y parer donaren les personas dels tres staments lo die de haïr, ajunctats acerca la proposició fonc feta, lo senyor deputat ecclesiàstic dix és de vot y parer se pos en execució lo vot y parer de la ciutat y braços, lo de la vinguda de tots los sinc embaxadors. Y si lo senyor virey correspon a la voluntat del consistori, estarà bé, y si no, se procurarà a fer lo que·s dega fer en benefici del Principat y lo que sia de justícia.

E lo senyor deputat militar, aprés de haver explicat son parer, dix lo reduirà en scrits.

E lo senyor deputat real diu és del parer del senyor deputat ecclesiàstic.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix se atura acort per a després dinar per a poder millor considerar lo que li apparexerà més convenient en benefici del negoci.

E lo senyor oïdor militar dix que·s seguesca lo vot de la ciutat y braços, y en lo anar al consistori o no a sa excel·lència, se resolgue si apparexerà vaja lo consistori o si se enviarà embaxada.

E lo senyor oïdor real diu se atura acort per a pensar lo que li apparexerà més convenient, y que donarà son vot en scrits.

E lo mateix die, després dinar, lo senyor deputat militar, // 286*v* // estant tot lo consistori junct en lo lloc y modo acostumat, ha liura(t) al scrivà major del General la scriptura devall scrita, dient ere lo vot y parer que de matí havia dit reduïria en scrits, dient se legís en presència de tot lo consistori. Lo qual per dit scrivà major fonc legit en dit consistori, del tenor següent: «Lo deputat militar diu que, attès la gravedat dels danys que pateixen en lo present Principat acerca de la publicació de la pragmàtica y proceïments de fet en los enderrocs que·s fan sens orde de justícia, sino a libre voluntat del senyor duc de Alburquerque, dels quals se querellan per totes les parts del Principat, y per ditas occasions se tenen fetas dos embaxadas a sa magestat, la una per lo de la pragmàtica que ha sinc

a. acertarem en tot *interlineat al marge esquerre.*
b. verey *al manuscrit.*

[1617]

mesos és fora, y l'altra que estan los embaxadors en Cort; y que havent sa magestat declarat son real ànimo que oirà dites embaxadas, però que no vol permètrer multitut de embaxadors, pus per un[a] se farà lo mateix que per molts; y, axí, mana estretament y ab duplicadas cartas de sa real mà firmadas, la una a 2 de janer y l'altre a 3 de febrer proppassat, que los demés embaxadors se'n tornen, y que donem orde que lo hú a soles, és a saber lo que·s troba ya en Cort, y sa magestat lo haja oït aquell, explique lo que·s offereix, que·l oirà de molt bona gana; y·ns offereix tota mercè, advertint no res menys que en los demés casos se offeriran evitem sempre dita multitut y se'n envie un a soles, lo qual oirà, que és lo que lo present Principat pot desijar; y majorment attenent que sa magestad ab ditas cartas y ab la que scriu al senyor virey encarrega molt, tant al consistori com al dit loctinent, que faça, se pose en execució y se obeesca sa real voluntat; y que, havent en los dies pròxim passats fetas moltas embaxadas al dit senyor virey, tant per diversos emba(ixa)dors com per nostres personas y per nostres advocat fiscal y assessors, com també la ciutat dos voltas y lo // 287*r* // bras militar, axí mateix a instància nostra; y que en totas les respostas que ha donadas a ditas embaxadas és estat sempre que no podia fer cosa sinó que·s obeís primer a sa magestat y que, no començant-lo a obeir, ell no podia offerir cosa, donant per ferma dita resposta a quant se li ha supplicat; y considerant que los danys van cada die en augment y·s va continuant; considerant, axí mateix, que és cosa moltes voltas usada fer-ne sa magestat tornar a embaxadors anant més de un, y que los deputats, vista la voluntat de sa magestat, los ne han fet tornar, y encara en los dos triennis més proppassats se ha fet puntualment; y considerant que sa magestat ha pres ya a sa mà lo oir y reparar dits agravis, y que està aguardant los hy façam explicar, y si no·ls (m)ou ni·ls remedia és per causa que no se li representen; y, axí mateix, quant inusitat és que cosa representada a sa magestat, y sa magestat acceptat lo oir les quexas de sos ministres, se dexa a sa magestat y·s recórrega al mateix qui fa los agravis sens remissió de sa magestat; per ço, y per la necessitat urgent hy ha de remey, és de vot y parer que·s obeesca a sa magestat, pus és ús y styl, y que en continent se dóne orde als dos embaxadors que estan en Calatayut que se'n tornen. Y per quant al temps que foren tramesos lo elet de Arles y Bernat Romeu per los casos novament occorrents dels enderrocs no hauran rebut la carta de sa magestat ab la qual diu ser sa voluntat, que si·s offerís casos nous no·s enviàs més de un embaxador. Y, axí, no·s pot considerar se sian enviat contra la real voluntat de sa magestat sinó sols a fi de representar la urgència del cas dels dits enderrocs, a temps que pensàvem estava ya reparat aqueix agravi; y considerant que vuy està sa excel·lència proceint ab gran rigor dits proceïments de fet y enderrocs, se supplica a sa magestat // 287*v* // sia de son servey, pus los dos embaxadors són ya allí en Cort y no han de fer gasto algú, sia sa magestat servit dar audiència als dits dos y a don Ramon de Calders ab ells; los quals, juncts, expliquen la una y altra embaxada y suppliquen la prompta despidició y liuren tots los papers aportan, y informen al Consell Supremo, y a tots suppliquen la breu despidició; y, en cas se hagués de differir per alguns dies, manen donar-ne avís per·a·què donem orde de fer-ne tornar, dels tres, dos que al consistori apparrà; y lo altre reste, tant per a solicitar la resolució y reparo quant per acudir al que més se offerirà en temps que és tant menester, que de ninguna manera és bé reste la Cort sens embaxador, y més admetent-lo sa magestat ab tanta manifestació de dar-li grata audiència y fer-nos tota mercè. Y que sian despedidas les personas han de anar per la terra ab les requestas se han de presentar, com està deliberat».

E, aprés, a 18 de dit, lo senyor oïdor real ha liurat son vot en scrits en consistori, absent lo senyor deputat militar, lo qual los és estat legit del tenor següent: «Attès y considerant que per reparo dels molts prejudicis a tot lo Principat causats, després de molt madurament tractat preceint primer parer de la ciutat y braços, resolgué lo consistori ab embaxada enviar a sa magestat don Francesc Aymeric, don Ramon Calders y Ferran y Gaspar Gabriel Carcer; y per haver sa magestat, tenint noticia de aquesta embaxada, mana<n>t detenir a dit don Francesc Aymeric y Gaspar Gabriel Carcer en lo camí, se considera de tant gran prejudici aquesta detenció que may se ha tingut // 288*r* // per bé que don Ramon Calders tractàs cosa alguna de la embaxada era a càrrec dels tres, sinó que representàs aqueix prejudici de la detenció, procurant de sa magestat licència per·a·què los detenguts arribassen a explicar la embaxada. Y com *inter has* [maiors] fos notori al consistori que lo loctinent per sa magestat en aquest Principat y comtats feya tals y majors prejudicis que los passats enderrocant cases y albercs, proceint de fet y sens conexensa de causa, de nou tornà lo consistori a cridar braços. Y, estant juncts en la present casa, se representà la noticia que·s tenia de dits enderrocs y proceïments de fet contra expressas constitucions, privilegis, usos y costums del present Principat. Y dits braços, encara que dit don Ramon Calders se trobàs en Madrit y ab libertat de tractar negocis del Prin-

a. un *interlineat.*

cipat, no tingueren per bé que dit don Ramon Calders sol explicàs a sa magestat lo que era a càrrec dels tres sobredits embaxadors, ni tampoc que representàs los nous prejudicis y agravis que tot lo Principat rebia de dits enderrocs y proceïments de fet, sino que continuàs de solicitar la licència que·s pretenia per arribar los embaxadors detinguts, y de nou se fes embaxada solemne de tres personas, una de cada stament. Y com després de nomenats y partits ecclesiàstic y real per aquesta segona embaxada se tractàs si dit don Ramon Calders y Ferran podia y devia assistir-hy per son stament militar, dit loctinent general nos manà cridar, y a 31 de janer la carta de sa magestat de 2 del mateix mes, y de paraula digué lo mateix de dita carta: que la voluntat de sa magestad // 288*v* // era oir aquest Principat per una sola persona, que seria scusar gastos no havent-hy necessitat de moltas personas podent una sola fer lo que moltas amostrant dit loctinent general gana de fer mercè a tot lo Principat; de manera que aparegué al consistori lo die següent tornar-hy, com de fet hy tornà, y ab una scriptura que extrajudicialment dexà a dit loctinent general y de paraula representà quant justa era la pretenció de tot lo Principat en lo dels llocs y proceïments que sens conexensa de causa sa excel·lència manava fer. Supplicant que, com tenie lo poder, fos de son servey manar parar en aquells y esmenar los fets, y ab aquesta mercè que lo Principat rebria se escusarian gastos y estaria lo consistori descarregat de la obligació que, continuant-se dits enderrocs y proceïments de fet, té, segons més largament és de vèurer en dita scriptura continuada en lo Dietari, a la qual se ha relació. Y, per poder millor alcansar de dit loctinent lo fi que·s pretenia, dit consistori supplicà a la ciutat, y després al braç militar, intercedissen ab dit loctinent per lo mateix y en totas las embaxadas del consistori, de la ciutat y braç militar, segons la relació que de cada una de per si després se ha feta en aquest consistori. Sempre dit loctinent de sa magestat ha respost una matexa cosa, que és estada dir la voluntat de sa magestat havia primer de cumplir-se, que era de tornar-se'n los embaxadors. Restant aquesta voluntat complida, se tractaria del segon que lo Principat pretenia, demostrant en aquest cas gana de fer mercè en allò // 289*r* // que li apparexeria convenient per a bé de tot lo Principat. Attenent y considerant que tornant-se'n tots los embaxadors no tenim més seguretat de que no·s continuaran dits enderrocs ni esmenaran los dany causats dels ya fets, ni·s pararà tampoc en los proceïments que·s fan sens conexensa de causa, de aquella que tindrian conformant-se a la voluntat expressa de sa magestat, que és la de sa excel·lència; antes bé, adherint-se lo consistori al que és voluntat de sa magestat de encomanar una sola persona y encomanar en aquella los negocis corrents y que tant importan se haurà fet puntualment lo que per sa excel·lència se representava que primer se devia fer; y lo consistori tindrà lo mateix lloc de supplicar a sa excel·lència tinga per bé que las confiansas se han tingudas, segons las demostracions per sa excel·lència en aquest cas fetas, no resten frustradas, sinó que se ha sperat mane que·s pare dits enderrocs y proceïments de fet y se smenen los prejudicis causats, de la manera que ab differents scripturas se és més largament representat, que son continuadas en Dietari y a les quals se ha relació; per ço y per altres raons y causas son ànimo movents, és de vot y parer no reste lo Principat sens tenir persona anomenada, la que més apparega al propòsit, ara sia de la ya enviadas o altra que més convinga, que tinga les parts y saber son menester per tractar tots los negocis que han obligat al consitori a enviar dites embaxadas, y són de tant gran consideració y importància com se ha representat y bé considerat en tots los braços. Per·a·què, en cas sa excel·lència no prenga resolució qual convé en lo que tant de veras se ha supplicat, tinga lo Principat tant prompte remey com los danys pateix necessita. Y perquè la dilació // 289*v* // en tots los negocis és molt danyosa, vaja lo consistori vuy mateix a sa excel·lència, y representant la resolució presa de estar a la voluntat de sa magestat, encomanant tots los negocis a una sola persona, se supplique mane parar dits enderrocs y proceïments de fet, y en tot proceesca *per directum* y segons les leys del present Principat disposan. Que fent mercè a tot lo Principat, com spera, cessaran de tot les embaxadas, y tindrà lo Principat la consolació y quietut que de mà de sa excel·lència se ha promès y spera.

Disabte, a XVIII. En aquest die, los senyors deputats, lo militar absent del consistori y casa de la Deputació, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, per medi dels senyors ardiaca Luis Doms, Joseph de Bellafilla, donzell, y Montserrat Mora, han feta la embaxada devall scrita a sa excel·lència del tenor següent: «Excel·lentíssim senyor: Los deputats de Cathalunya, havent rebudas las[a] cartas de sa magestat y ab la creença d'ellas explicada por vostra excel·lència; entès la real voluntat acerca de fer tornar los embaxadors que per differents negocis havien enviat a sa magestad; y que a las // 290*r* // embaxadas fetas per dits deputats a vostra excel·lència sobre las difficultats y inconvenients se trobavan en fer venir los embaxadors, restant sens remey ni reparo las queixas per les quals los havian (...), vostra excel·lència havia dat demostració de les ganas tenia de fer mercè

a. a continuació repetit las.

[1617]

ad aquest Principat, en quant pogués, que li supplicava extrajudicialment; y que sols podria ser estorbo per a posar-las en obra la detenció en fer venir los dits embaxadors, responent ab les mateixas demonstracions de voluntat y amor als magnífics concellers y bras militar; de totas las quals respostas ha restat als deputats unas vivas speransas de alcansar ab tot effecte lo fi de ses pretensions, les quals estan fundadas ab la justícia té aquest Principat y ab la grandesa, generositat y amor ab què vostra excel·lència nos governa, no poden restar frustradas; ans bé, entenent que ab lo desig que estan aguardant esta mercè, lo té vostra excel·lència de fer-nos-la. Han determinat, perquè ab major gust y contento puga vostra excel·lència posar-la en execució, de fer tornar tots los embaxadors tenen en Cort de sa magestat y los que estan detenguts en lo camí, y per est effecte envien donant-los orde se'n vinguen en continent. Supplicant a vostra excel·lència extrajudicialment que, pus des del principi y ara ha conegut y coneix vostra excel·lència ab la voluntat y ànimo y prestesa acuden a son servey, tinga aquest Principat consuelo y contento de la voluntat y obras spera; restant per mà de vostra excel·lència reparar tots los prejudicis y queixas, axí en la matèria dels enderrocs com de la pragmàtica, conforme en altres embaxadas tenen ya representat, sens que per haver se proceesca sinó ab coneguda de // 290*v* // causa, conforme constitucions, privilegis y capítols de Cort. Tenint per molt cert que ha de scusar vostra excel·lència a tot<s> aquest Principat y comtats las afliccions, descontentos, prejudicis, inquietuts y gastos que del contrari se podrien seguir».

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias que sa excel·lència en effecte ha respost que estava molt agreït y satisfet de la resolució tant bona que havian presa los deputats, y que desijava donar-los contento en tot lo que pogués, y que·ls tornaria prest resposta, que desijava que fos ab consuelo de tots.

En aquest mateix die, després dinar, és vingut en consitori[a] de Ambruzea, secretari del senyor virey, lo qual de part de sa excel·lència digué, en effecte, que sa excel·lència gustaria molt que·n lo negoci de misser Berart, sens venir a medis de justícia, lo consistori usàs ab dit Berart de tota liberalitat y gràcia per medi de sa excel·lència, lo qual ho estimava molt que per sa intecessió gozàs de libertat. Y també ha referit que sa excel·lència gustaria molt que lo consistori prengués resolució en lo negoci de les vint[b] mília lliuras que diverses vegadas havia enviat a dir al consistori, y també de sa boca, en occasions se han offert acudir lo consistori a *palacio,* los havia dit, per ser cosa sa magestat le·y havia encarregat molt de veres. Y que estimaria molt poder servir a sa magestat ab la·stafeta, y millor, per poder certificar-ho a sa[a] magestat ab la voluntat y gana que lo regne acut a les coses de son real servey.

291*r* E ses senyorias, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic, digueren que, en lo primer cap del negoci de misser Berart, que lo negoci estava com és a justícia, y que no obstant axò procurarien en tot lo que·ls seria possible dar contento a sa excel·lència y servir a sa magestat. Y en lo de les vint[b] mília lliures, que lò consistori desija acudir molt de veras a les coses del servey de sa magestat y procuraran acudir ab la brevedat que la possibilitat donarà lloc.

E, aprés, ses senyorias, considerant[c] lo que sa excel·lència ha enviat a dir per son secretari acerca de misser Berart, han feta la deliberació és en libre de Deliberacions en la jornada present. E, feta dita deliberació, lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal, per orde de ses senyorias és anat a sa excel·lència a effecte de fer-li a saber la deliberació que lo consistori havia presa en tràurer a dit misser Berart de la presa per medi de sa excel·lència.

Diumenge, a XVIIII. En aquest die, estant ajunctats los senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors militar y real en consistori, és arribat lo secretari de sa excel·lència[d] de Arbrasea, lo qual ha referit a ses senyorias com sa excel·lència estava molt agreït de la bona resolució que lo consistori havia // 291*v* // pres en fer tornar los embaxadors y en la confiansa tenian en dexar lo remey d'estos negocis en ses mans, que sempre farian exa confiansa de sa excel·lència, mostraria ab obras lo que·u estimava. Y que, axí, per donar demonstracions de sa voluntat y dels effectes de dita resolució, enviaria a ses senyorias los órdens per a los caps de les tropas de cavalls per·a·què en continent parassen en matèria dels enderrocs. Y, rebuts aquells per ses senyorias, los veessen perquè si estaven a gust del consistori y manassen enviar aquells o, si gustaven, que ell los enviaria. Y que en lo cap de la pragmàtica, folgaria sa excel·lència estigués en sa mà poder-ho remediar. Que ya sabien ses senyorias com anys abans que ell arribàs a est Principat havia ya trobada aquella posada en

a. a continuació un espai en blanc de 29 mm.
b. a continuació un espai en blanc de 11 mm.

a. a continuació ratllat volunt.
b. a continuació un espai en blanc de 19 mm.
c. a continuació repetit considerant.
d. a continuació un espai en blanc de 25 mm.

execució. Y que, en confirmació de açò, sa magestat havia ordenat se continuàs, y que en aquell particular no té remey de dar-hy remey algú.

E lo senyor deputat ecclesiàstic ha respost que faltavan en consistori, y que qu[a]nt tot lo consistori estaria junct, se tractaria y tornaria resposta a sa excel·lència.

Dilluns, a XX. En aquest die, estant ajunctat(s) los senyors deputats y oïdors de comptes en consistori, tractant acerca del que se li havia de fer en respecte del parer dels braços en fer tornar los embaxadors són tramesos per ses[a] senyorias en Cort de sa magestat, lo senyor deputat ecclesiàstic diu és de parer se execute la // 292*r* // deliberació que·s féu despús haïr acerca de que se'n tornen tots los embaxadors, inseguint lo vot y parer dels braços y de la ciutat, y que·s torne raó a sa excel·lència acerca les cartas enviadas al consistori en lo manar parar en los enderrocs.

E lo senyor deputat militar dix és de vot y parer devall scrit[b], lo qual ha donat en scrits, lo qual és del tenor següent: «Lo deputat militar és de vot que, no declarant sa excel·lència que los proceïments que ha manat fer com a fets contra constitucions, los manarà revocar y refer los danys, y cessarà en ells totalment; y, axí mateix, en la prossecució de anar com van totes les companyias y gent que aportan sots nom pe(r) sercar factors sens orde ni provisions de la Real Audiència, firmat de canceller o regent, devorant quant troban per les cases, causant danys irreparables, composant arreu; y, senyaladament, manar llevar y revocar les comissions fetas tant a don Francisco de Atiença com a altres qualsevol soldats e officials de les companyias, per ser com són estrangers incapaces de tenir offici algú de jurisdicció, en què les constitucions estan molt lesas; y consta de les comissions per les pròpries patents que dexen per les cases a ont ex[ec]uten lo que·ls appar sens provisió de jutge ni firma de dits canceller o regent. Y no és just, ni per raó de nostres càrrecs ho podem dissimular ni tol·lerar, ans bé de continuo devem instar lo reparo de dites constitucions y danys fins a alcansar-lo y reparant lo dit senyor virey, essent tant grans y en tantas parts y en tantas differències de casos, no és cosa convenient la suspensió ni tal nom no·ns pot satisfer. Y menys ab lo que pretén per aora, per quant en aqueix cas reforçaria sa pretensió de que pot proceir de fet quant li appar, lo que ha de ser servit confessar no pot sinó *per directum,* per ser lo fonament de tota la administració de justícia // 292*v* // en lo present Principat y estar ya declarat axí per sentència real. Y, per ço, no consent dit deputat militar que en ninguna manera se enpose en condició cosa en què va tot lo ser de Cathalunya, sinó que no venint bé sa excel·lència en tot lo susdit, se acude al rey nostre senyor, de qui indubitadament serem remediats[a] com a tant christianíssim *y* pare natural, manant siam governats com sa magestat té manat y jurat. Fent-nos larguíssima mercè, no sols en lo sobredit, però també en lo cap de la pragmàtica, en lo qual lo senyor virey desenganya no·y pot fer res y, sent tant necessària la revocació de aquella, se ha de supplicar ab gran instància a sa magestat per los embaxadors estan en Cort. Y per·a·què don Francisco Atiença cesse en ses comissions y proceïments tan prejudicials que fa ab tota libertat contra lo present Principat y contra esta Generalitat molt en particular, se represente als senyors concellers en lo punt resta lo de Tortosa per·a·què, no podent-se reintegrar lo General com convé, se puga proceir contra ell per los térmens de justícia. Y, considerant que tanta multitut de agravis y quexas com de present tenim tant obligatoris de què insten son remey no·s poden concordar[b] per la forma que de les respostas y tractes de sa excel·lència se pot col·legir, y que de cada·l die se multipliquen coses de gran consideració, y la dilació de no executar-se lo que convé és danyosíssima; per ço, desijant los remeys efficaces en dits danys, y per descàrrec de sa consciència y de la obligació de son càrrec, diu y adverteix y interpel·le que·s façan les diligències sobreditas en continent. Protestant contra qui hy contradirà y dels danys se poden succeir, tant de no apartar-se quant de detardar-se. Y particularment, en tot punt que sa excel·lència no pare en dits proceïments, que en continent ysquen los officials de // 293*r* // la present casa a donar les requestas y fer les diligències estan determinadas, y totas las més que convindran per benefici dels negocis occorrents».

E lo senyor deputat real diu que, pus lo consistori ha determinat de fer venir, de consell dels braços, tots los embaxadors, y esta resolució se ha fet ya a saber al senyor virey, en correspondència de la qual lo die de haïr no·s envià carta(s) scritas per als cabos de las companyias de cavalls en que·ls mana paren en continent en los enderrocs van fent y dexen les cases en los estats las trobaran; offerint, si aquellas no estavan conformes, de que advertissen a sa excellència, que les manaria adobar a nostra intenció; tot lo que són principis verdaders de alcansar lo reparo y remey de tots los agravis, ab

[1617]

a. senyorias *al manuscrit.*
b. *a continuació repetit* scrit.

a. *a continuació ratllat* remediats.
b. *a continuació ratllat* concordar.

[1617]

la qual sperança fem venir los embaxadors; és de vot y parer que dites cartas se vejan per lo advocat fiscal si estan bé o si hy ha què llevar o mudar. Y lo que·s advertirà, se faça a saber a sa excel·lència, y que se li envie a dir, de part del consistori, que la sperança de la mercè que sa excel·lència no·s fa, hy·ns té offert, que ha de parar ab la que de present reben, sinó que per sa mà entenem vèurer lo desijat fi de totes nostres pretensions, conforme li tenian supplicat. Y que als embaxadors se'ls scriga conforme havem enviat a dir al senyor virey, perquè en continent se'n vingan, que aprés se vaja continuant en supplicar a sa excel·lència mane reparar y refer los danys causats a tot lo Principat del principi de son govern fins ara.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu és del mateix parer.

E lo senyor oïdor militar diu que és del mateix parer.

E lo senyor oïdor real diu que la proposició y vots fets són al respecte de executar la deliberació presa a[a] del corrent. Y com sia estat de vot different del que com lo que lo consistori, no té més que dir en lo que ara se ha tractat, sinó que està y persevera en lo vot dit die donat.

293v E lo senyor deputat militar, aprés de haver votat dits senyors, digué volia respòndrer en los demés caps li faltavan.

E, aprés dinar, en consistori dit senyor deputat militar ha donat la scriptura devall scrita, la qual s'i és legida y és[b] del tenor següent: «Lo deputat militar diu que, attès la gran multitut de negocis que per avuy occorren, y molts més que se'n speren, en què se atravessa lo bé universal de·quest Principat, lo qual sempre és just sperem de nostre rey y senyor, majorment havent-lo offert per ses reals cartas de 2 de janer y 3 del corrent, no obstant diga que se li representen nostres necessitats per sol un embaxador, les quals cartas són estadas donadas al consistori per lo senyor loctinent general dient y encarregant se obeís a sa magestat y se li donàs la resposta que deliberaríem. Lo qual, si bé y a de cortesia, està clar se deu respòndrer a sa magestat és molt major la obligació aprés de tant advertida per sa excel·lència, com també per a què sa magestat sàpia la causa perquè no sols no fem ab punctualitat lo que·ns scriu, però encara la que mou a fer retirar tots los embaxadors estan en sa real Cort, y apartar-se dels reals peus de sa magestat en temps que se li han representats negocis tant graves, urgents y menesterosos de la real clemència de sa magestat sens donar-li complida raó y satisfacció; y tenint majorment probabilitat de que, en continent, se li ha de tornar a supplicar lo mateix que ara ab dites dos embaxades, axí lo de la pragmàtica que sa excel·lència, ab tot desengany, ha dit està en mà de sa magestat lo remey // 294r // y no en la sua, com la revocació dels proceïments de fet, confirmació y continuació del declarat en dita matèria per la real sentència y revocació de les comissions se fan a castellans y reparo dels danys y altres agravis. Y, no res menys, tenint confiansas de que sa magestat oirà a tots los tres embaxadors són en Cort, que com no·s pot negar los dos a[a] molt pocs dies són anat per orde de tot lo consistori. Y, encara que foren repellits, però en continent han reparat lo dany del Principat, alcansant la suspensió de la primera provisió, y no sens speransas de ser oïts han conferit ab lo vicecanceller y altres que són los que han de tractar y deliberar los fets de aquest Principat. Y és cert que, fent nosaltres de nostra part les diligències convenients, los oiran, y és ya prou gran nota no haver-los enviadas encara les instruccions, y u serà major que no les tingan, donant-los lloc per a donar sa embaxada, com és raó la donen. Y los senyors deputat real y oïdor ecclesiàstic expressament són de aqueix vot, y lo dels deputat militar y del oïdor real, encara que ab differents paraulas, senten lo mateix, concordant en que, si poden, donen la embaxada a sa magestat. Axí que, havent-hy forma per a donar la dita embaxada y donant-los licència per a donar-la, és forçós tingan instruccions, que encara que les tenen ya molt a propòsit, que són les que se'n aportà lo síndic y les scripturas occorrents, totavia faltan a enviar les novas causas y casos succeïts, que és lo que ha obligat a enviar-los. Y, axí, és de parer que se'ls envie, pus és curta scriptura, y axí mateix carta de creença, perquè seria gran nota donant-los lloc per a executar lo perquè són anats que·ls hagués de faltar lo principal, y ab justa raó podrien dir són los gastos voluntaris. Y lo dit deputat militar, // 294v // attenent al benefici públic y desijant que los gastos fets no sien frustra, y que los faedors se eviten, diu que en ninguna manera consent, ans expressament dissent, a que se envie l'orde que lo senyor deputat ecclesiàstic vol se envie sens respòndrer a sa magestat ni a ninguna de ses cartas, perquè seria bastantíssima causa de irritar, lo que·ns estaria molt mal, sinó que·s responga a sa magestat molt complidament y se dóne la orde dalt dita als embaxadors són en Cort, per a en cas sa magestat los vulla oir. Y que per lo correu que·s despacharà, se dóne orde als senyors embaxa-

a. a continuació un espai en blanc de 9 mm.
b. és *interlineat.*

a. o *al manuscrit.*

dors se'n vingan en continent los que són en Calatayut. Que, aprés, no volent sa magestat oir los que són en Cort, se'ls podrà scríurer se tinga per dit lo mateix de que se'n vingan. Y perquè entén que açò és lo que més convé al servey de Déu, de sa magestat y al benefici y utilitat del present Principat en la occasió de les affliccions y treballs en que·ns trobam, supplica als senyors condeputats y oïdors ho consideren y deliberen axí. Altrament, protesta de tots los danys se podran succeir y dels gastos se causaran en tots casos contra los que no se adheriran de ses mercès».

En aquest mateix die, són vinguts en la Lonja de la present ciutat, a ont estava ajunctat lo consistori dels senyors deputats per los arrendaments de les bollas, los senyors misser Hieròn im Rubió, donzell y doctor en drets, y Montserrat Mora, ciutadà de Barcelona. Los quals, de part dels senyors concellers de la present ciutat, han explicat a ses senyorias lo següent: «Los senyors concellers han ordenat que anassen al senyor virey de part de la ciutat dient-li com lo síndic de aquella, // 295*r* // de part de sa excel·lència, los havia dit y nottificat com sa excel·lència, en correspòndrer al gust y bon medi de la ciutat acerca de parar los enderrocs de castells y cases li ere estat supplicat, havia resolt manar pèndrer en aquells, y que dits senyors concellers lo die de haïr no se eran poguts ajunctar ni conferir esta mercè fins avuy. Y que, essent una mercè tant notable que esta ciutat la desijava tant per benefici de tot lo Principat, la havia rebuda en lo compte que ere raó, y que ere augmentar les obligacions tenien de acudir a tota cosa de son gust y servey, com ho farien en tota cosa que sa excel·lència los volgués emplear. Y que del que sa excel·lència no·s respondrie de part de dits senyors concellers, ne fossen sabidors los senyors deputats, com en effecte hy eren estats. Y, explicada la embaxada, no·s ha respost ab molt gran gust y contento de que gustava molt que la ciutat estàs satisfeta del que ell, per son medi y bona intercessió, havia fet, perquè desijava en tota cosa que pogués de darlos gust, com en les obres millor veurien. Y, axí, venien, inseguint dit orde, a fer sabidors a ses senyorias de dites coses, offerint per part dels concellers que si en aquesta o altres de son servey convenia cosa alguna, los empleassen en tot lo que convingués, que ho faria ab molta voluntat.

En aquest mateix die, estant ses senyorias tractant acerca de la administració de les galeres de aquest Principat, resolgueren que lo scrivà major del General fos notificat als officials de les galeras, ço és al veedor, comptador, pagador y proveedor, aportassen en la present casa los libres de la administració de ditas galeras, perquè ab més comoditat se puga acudir al que convé en benefici de aquellas.

E, lo mateix die, per Magí Quer, notari deservint l'offici // 295*v* // de scrivà major per malaltia de mossen Pere Pau Vidal, scrivà major del General, fonc legida als dits quatre officials de dites galeras la sobredita resolució, essent presents en la present casa. Los quals han dit que ells obeïrien de molt bona gana y que quant los seria assenyalat lloc aportarian dits libres en continent.

Dimars, a XXI. En aquest die, després dinar, se són ajunctadas las personas devall scritas, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Lentorn, ardiaca Doms, canonge Coll, canonge Guasc, canonge Dalmau; per lo militar, los senyors don Francisco Gilabert, don Francesc Argensola, don Guerau de Marimon, Joseph de Bellafilla; // 296*r* // per lo real, los senyors misser Hieròn im de Ollers, Montserrat Mora, misser Francesc Aguiló; elets, junctament ab altres que per ses senyorias acerca del negoci de les galeres han manat convidar, als quals fonc proposat que, en continuació del que se'ls havia representat a 16 del corrent, se servissen aconsellar lo que poden y deuen fer, ordenant al scrivà major legís la[a] carta de sa magestat scrigué al consistori a 4 de maig 1605. La scriptura se presentà al senyor duc de Monteleón a 22 de juny 1611, essent loctinent de sa magestat en aquest Principat, y lo capítol de la erecció de les galeras.

E, aprés de legidas ditas scripturas, los dits senyors de dita congregació aconsellaren a ses senyorias fossen servits fer nominació de tres o quatre personas per·a·què, vists y mirats los papers, fent fer les diligències convenients per la bona direcció de dit negoci, pugan fer una scriptura y apunctament. Lo qual, fet, se porà legir a totas las personas eletas o de la manera apparexerà a ses senyorias per·a·què, estant com convé, se puga aconsellar lo que millor apparexerà convenient al benefici del Principat.

E ses senyorias, en conformitat de dit parer, han feta nominació per dit effecte de les personas següents, ço és, // 296*v* // los senyors canonge Dalmau, Francesc Gualbes de Corbera, Francesc Cornet, Montserrat Mora.

Dimecres, a XXII. En aquest die, estant ajunctats en consistori los senyors deputats ecclesiàstic y militar y senyors oïdors de comptes, lo se-

a. a continuació ratllat scriptura.

[1617]

nyor deputat militar ha donada y liurada en presència de dits senyors deputat ecclesiàstic y senyors oïdors de comptes a mi, Magí Quer, notari servint l'offici de scrivà major per malaltia de mossèn Pere Pau Vidal, scrivà major del General, la scriptura devall scrita, dient la legís en presència de dits senyors deputat y oïdors y de mossèn Barthomeu Sala, síndic del General presentat en consistori. La qual per mi, dit Magí Quer, fonc legida en alta veu en presència de dits senyors deputat ecclesiàstic y oïdors de comptes y de dit mossèn Barthomeu Sala, síndic. Legida la qual, és del tenor següent: «Les cartas foren legidas en consistori que sa excellència del senyor virey scriu per·a·què los soldats que fan los enderrocs suspenguen dits proceïments, són prejudicials a tot lo Principat, tant en lo nom de la suspensió y molt major en quant diu «per ara», per quant la hú y l'altre pressupose que sa excel·lència pot proceir conforme proceex, pus fa provisions de suspensió y *pro nunc*. Y és major lo prejudici y més nosciu en quant diu fa dita provisió a instància dels deputats. No res menys, és prejudicial // 297r // en quant diu que les cases se dexen en lo stat les trobaran quant rebran les cartas, essent indubitat que lo offici dels deputats és instar la revocació y reparo dels danys. Axí mateix, és notable prejudici lo que se ordena ab dita carta que als capitans y soldats qui fan dits proceïments, com a comissaris de sa excel·lència, los scriga lo senyor virey en dita carta que vajan prosseguint per tota Cathalunya les capturas del fauctors, essent la hú y l'altre contra moltas constitucions, com no pugan estrangers tenir offici de jurisdicció ni comissions, ni tampoc se puga proceir en los casos de factoria sino conforme a constitucions. Y com ditas cartas contingan dits prejudicis tant notables, lo deputat militar insta e interpel.la a vostres mercès, senyors deputats ecclesiàstic y real y tres oïdors, que en ninguna manera consenten en ditas cartas, com dit deputat no·y consent, ni manco les prengan a sa magestat, ni las envien. Y protesta dit deputat que per tal consentiment, en cas hy consenten, no sia fet prejudici algú al present Principat, a les constitucions y sentències reals se tenen proferidas en la matèria occorrent. Y, en particular, protesta contra vostres mercès don Joseph Quintana, advocat fiscal, y misser Barthomeu Sala, que no consenten que tals cartas se envien com a prejudicials que són, y més ab sciència y paciència dels dits senyors deputats y oïdors. Ans bé, que contradigan en aquellas y insten y façan part com tenen obligació per sos officials, essent tant a notori contra constitucions, que les ditas cartas ni vajan ni se envien en tal forma. Altrament, en cas tals cartas se despedescan y se envien, sia y vinga a càrrec de vostres mercès, pus podent y devent-hy contradir, no·u fan. Y, axí mateix, protesta contra tots los consentints de tot lo lícit y permès de protestar.

En continent, dits senyors deputats y oïdors y dit mossèn Sala, síndic, han dit que·ls sia donada còpia de dita // 297v // scriptura.

E, aprés, lo mateix die, essent entrat en consistori lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, fonc per mi, dit Magí Quer, amostrada la sobredita scriptura, y aprés de haver-la legida dix li'n liuràs còpia.

E, a tres de dit, fonc per mi, dit Magí Quer, notari, liurada còpia de dita scriptura al senyor deputat real, nottificant-li com era la scriptura que lo senyor deputat militar havia lo die de haïr presentada en consistori y no se li era legida per no trobar-s'i present.

E també se ha donat còpia a dits senyors deputats y oïdors y a dit mossèn Sala, síndic, de dita scriptura per mi, dit Quer, notari.

E, dit die, fonc legida per dit Magí Quer a misser Hieònim Clos, servint l'offici de altre dels magnífics assessors de la present casa per malaltia del magnífic misser Hieònim Soler, la scriptura y vot que los senyors deputats feren a 13 del corrent. Lo qual dix que sempre que li seran portats los processos de ditas causas farà lo que tocarà a son offici.

298r Dilluns, a XXVII. En aquest die, arribà en consistori lo senyor Francesc de Cartella, jurat en cap de la ciutat de Gerona, lo qual ha liurat a ses senyorias carta de creença dels jurats de dita ciutat sots data de 19 del corrent, del tenor següent:

«Als molt il·lustres senyors, los deputats del General de Cathalunya: Molt il·lustres senyors: Lo d'esta exibidor és lo senyor Francisco Cartella, jurat en cap d'esta ciutat. Va ahy per tractar a vostres senyories uns negocis de molta importància y qualitat que de present offereixen // 298v // a ella. Supplicam per ço a vostres senyories la'ns façan en manar-li donar grata audiència y tota fe y creença en tot lo que per part de aquella dirà y narrerà, y en tot fer-nos mercè, com se spera y tenen vostres senyorias acostumat. Les molt il·lustres personas dels quals Nostre Senyor Déu guarde y prospere per llarcs y felices anys, com pot y se supplica. De Gerona y febrer als 19 de 1617. De vostres senyories molt affectats servidors: los jurats de la ciutat de Gerona».

Y, en explicació de aquella, ha referit a ses se-

nyorias, en effecte, com lo síndic de dita ciutat de Gerona anava solicitant la causa que se aporta devant de ses senyorias contra lo doctor Coll, doctor en medicina, qui fonc enseculat com a ciutadà de Gerona, per no haver pogut ésser-se feta dita inseculació per ser contra disposició dels capítols de Cort, per quant dit doctor Coll no és natural de Gerona, ni és ciutadà ni habitant de dita ciutat, ni està inseculat en la casa de la ciutat, com en virtut de capítol de Cort, per ser inseculat legítimament, havia de tenir dits requisits. Y com a la obligació de dits jurats tocava lo instar la declaració y revocació de dita inseculació feta de la persona de dit doctor Coll, supplicava a ses senyorias, de part de dita ciutat, fossen servits manar ab la brevedat possible despedir dita causa, attès ere judici sumaríssim. Y que estavan molt contentíssims de la provisió que estos dies atràs entenian se ere feta, y que besavan a ses senyorias las mans per la mercè, y que, a més de ser cosa tant justa, ho rebran a molt gran mercè.

E per lo senyor deputat ecclesiàstic fonc respost que en tot quant seria possible, lo consistori acudiria ab molta voluntat // 299*r* // a les coses del servey de dita ciutat de Gerona, com a tant principal part del Principat. Y que·s ordenarà als magnífics assessors ab la prestesa possible façan dita causa.

En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, ha fet relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General de la part de levant, ha comptat y pagat lo que ha recol·lectat.

En aquest mateix die, mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, ha donada y liurada a mi, Magí Quer, notari deservint l'offici de scrivà major per malaltia de mossèn Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, la scriptura devall scrita, que és en resposta de la que lo senyor deputat militar manà legir en consistori a 22 del corrent, estant dit síndic present, lo qual dix ho continuàs al peu de dita scriptura, per sa satisfacció, la qual és del tenor següent: «Responent Barthomeu Sala, síndic del General, a la scriptura que lo die present, a 22 de febrer 1617, ha presentada lo senyor deputat militar a sos condeputats y oïdors de comptes y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, y Barthomeu Sala, síndic del General, acerca de les cartas que sa excel·lència del senyor virey envià ubertas per son secretari lo diumenge proppassat, a 29 del corrent mes de febrer, en lo consistori dels senyors deputats per·a·què, si volian, las veessen y enviassen als soldats de cavall que són a fer los enderrocs de casas y castells del present Principat per·a·què parassen en dits enderrocs y no passassen avant; diu y respon que, vist ditas cartas tenian las difficultats y prejudicis que ab dita scriptura diu dit senyor deputat militar, y que ab consentiment del consistori, advocat fiscal, ni síndic no·s podian admetre ni // 299*v* // enviar, donà orde lo consistorial dit advocat fiscal las tornàs al senyor virey o a son secretari y las deixàs, com de fet ho féu, nottificant-li los prejudicis, y que las habilitàs conforme a constitucions de aquest Principat. Altrament, que ni las volian ni consentian en ellas. Y, aprés, hy enviaren lo síndic per lo mateix effecte. Y, axí, diu y respon que no·y ha consentit ni hy consent, ans bé hy ha contradit y fet lo que tocava a sa obligació, axí per sí com per lo consistori. Y açò és lo que dóna per resposta, volent sia continuada al peu de la dita scriptura».

Dimars, a XXVIII. En aquest die, mestre Guixos, fuster de la present casa, de manament de ses senyorias ha feta relació en consistori, mijansant jurament, com ha mirats y visurats vint-y-tres pins que lo proveedor de las galeras de aquest Principat havia fets tallar del bosc del senyor don Alexandre de Lentorn, senyor de Serò y deputat militar del General lo present trienni. Los quals vint-y-tres arbres de pi per ell ben vists y mirats, *iuxta* Déu y sa consciència, indica valen cada hú de aquells tres lliures barceloneses. Y açò per la pràtica y experiència té en lo offici de fuster.

300*r* Dimecres, lo primer. En aquest die, són entrats en consistori, de part del molt reverent Capítol de la Seu de la present ciutat, los senyors sacristà Yvorra, Miquel Joan Boldó, Antoni Joan Garcia, Francesc Guasc, canonges y capitulars de dita Seu. Los quals han explicat y referit a ses senyorias com molts dies havia que dit reverent Capítol anava procurant la beatificació e o canonització del gloriós sant Ologuer, lo gloriós cors del qual ere, com sabien, en una de les capellas de dita iglésia. Y que, ara, havian alcansat de Sa Santedad un breu, lo qual se havia de presentar al reverendíssim senyor bisbe d'esta ciutat per·a·què, *iuxta serie* y tenor de dit breu, se faça visura, axí del gloriós cors de dit sant Ologuer com de la capella, miracles y demés coses en dit breu apostòlich contengudas. Y com sia acte lo que se ha de fer de tant grave consideració, auctoritat y reputació, ha deliberat dit reverent Capítol que no·s posàs en execució que primer no·s supplicàs a ses senyorias se servissen anomenar per part de aquest molt il·lustre consistori una persona de qualitat per·a·què, en nom de ses senyorias, entrevinga en la presentació de dit breu, junctament ab los quatre capitulars que per dit effecte lo dit reverent Capítol

havia anomenats. Y també que ses senyorias fossen servits valer y ajudar en tot lo que convinga per a la bona direcció de dit negoci. Que a més que tenen molt cm que ab tan principal intervenció se alcansarà lo fi desijat, que tant l'a de cedir en honor y glòria del gloriós sant y reputació molt gran de aquesta cathedral y de tot lo Principat, dit reverent Capítol ne rebrà molt particular mercè.

300*v* E lo senyor deputat ecclesiàstic, en nom de dits senyors deputats, ha respost que havien rebut molt gran contento del que per part de dit reverent Capítol havien referit, y que en tot lo que·ls seria possible acudirian ab molta voluntat.

E, aprés, dits senyors deputats y oïdors, en execució de la offerta havian referit, han feta nominació per al dit effecte de la persona del senyor don Francesc Gilabert.

301*r* Dilluns, a VI. En aquest die, los senyors deputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, inseguint la nominació de la persona del senyor don Francesc de Gilabert feta al primer del corrent, a effecte del contengut en la explicació de la embaxada fou feta a ses senyorias per part del reverent Capítol de la Seu de la present ciutat per la presentació del breu apostòlic faedora al senyor bisbe, y altres actes en la explicació de la embaxada contenguts, han feta procura y sindicat a dit senyor don Francesc Gilabert, del tenor següent, *inseratur* segons és recòndida en la scrivania major.

En aquest die, se conferiren per los negocis de sant Ologuer en casa del reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, com appar en lo procés de dit negoci fet en poder de Antoni Joan[a] Fita, notari de Barcelona, y del scrivà major del General y de la ciutat y de dit Capítol, don Francesc de Gilabert com a síndic del General, mossèn Julià de Navel com a síndic de la present ciutat, y tres canonges de dita Seu per dit Capítol.

Dimecres, a VIII. En aquest die, tornà a // 301*v* // servir Pere Pau Vidal, scrivà major del General, son offici, qui havia molts dies estava malalt, ço és, de 7 de janer proppassat ensà.

Dilluns, a XIII. En aquest die, són vinguts // 302*r* // en consistori los senyors canonges sacristà Yvorra, Boldó, Garcia y Guasch, los quals han referit com lo primer del corrent vingueren a representar a ses senyorias, per part del reverent Capítol, com en dita diada se conté, y que havien rebuda molt gran mercè de la nominació que lo consistori havia feta de la persona de don Francesc de Gilabert, lo qual havia assistit en tot lo que se era fet fins ací. Y que ara, novament, en virtut de la presentació de dit breu, lo senyor bisbe[a] havia feta provisió al peu de la supplicació se li presentà que assignava per a dimars, després dinar, a effecte de fer contínua visura del gloriós cors de sant Ologuer, com de la capella y miracles, y de tot lo demés convindrà per dar principi a la beatificació o canonització del gloriós sant. I que, per ço, supplicaven a ses senyorias fossen servits, per·a·què lo acte vaja ab la auctoritat qual convé, assistir en dita capella personalment, que·u rebran a singular mercè.

Los dits senyors deputats dexaren de anar en dita festa per no poder-se avenir acerca dels llocs, per no pèrdrer la auctoritat del consistori.

Dimecres, a XV. Festa de santa Madrona, verge y màrtir.

302*v* Divendres, a XVII. Requesta presentada al magnífic misser Gabriel Berart per lo procurador del General és assí cosida.

Enbaxada al excel·lentíssim loctinent general és [...] a 19 de abril en la que [...].

Diumenge, a XVIIII. Diumenge de Rams, y entran los feriats de Pascha de Resurrecció[b].

303*r* Dimecres, a XXII. En aquest die, se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic a son monestir de Sant Cugat de Vallers.

Disabte, a XXV. Festa de la Annunciació del Àngel a Nostra Senyora, y no·s festa sinó en quant als officis sinó aprés de la octava de Pascha.

303*v* Diumenge, a XXVI. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XXVII. Segona festa de Pascha.

Dimars, a XXVIII. Tercera festa de Pascha.

Divendres, a XXXI. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia dies era fora ciutat.

304*r* Abril MDCXVII

Disabte, lo primer de abril. En aquest die, se'n

a. Joan *interlineat.*

a. a continuació ratllat lo se.
b. a continuació una requesta transcrita a l'apèndix 2, pàg. 726.

anà fora de la present ciutat lo senyor deputat militar, y estigué alguns dies.

Dilluns, a III. En aquest die, se féu la festa de Nostra Senyora de mars, y fonc colta per ser estada lo die de la festa en lo Disabte Sanct.

305v Dilluns, a XVII. En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havia dies era fora de la present ciutat.

Dimecres, a XVIIII. En aquest die, vingueren en consistori per part del bras militar los senyors don Gispert de Guimar(à) y Papiol, Francesc de Oriz y Bertran Dezvalls acerca del maridatge fa lo racional del rey per lo maridatge de la sereníssima reyna. Fonc-los respost per ses senyorias que ho mirarien y se opposarien ab moltas veras a ells. Y, axí, donaren // 306r // orde als magnífics assessors y advocat fiscal ho mirassen y fecen cercar en lo archiu de la present casa exemplars y actes faents a dit negoci.

Licet[a] *hic*. XVII de mars, 17, y per ésser-se oblidat de continuar allí és assi continuada.

En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors ardiaca Doms, Joseph de Bellafilla, misser Hieònim de Ollers, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentissim senyor: Quant la magestat del rey nostre senyor fonc servit que los deputats anomenassen cabo en les galeras perquè les governàs[b], restant la declaració de justícia al auditor en nom propri, // 306v // per parèxer axí convenient a son real servey per la tenuïtat de son patrimoni, lo consistori anomenà per cabo de aquella occasió al comanador Olmera, deputat ecclesiàstic. Lo qual, com a cabo a qui li estava concedit tot lo que al General –salvo que era jurisdicció contenciosa, per ser aqueixa del auditor–, començà a ordenar lo convenient al benefici de la milícia, mudant officis y refirmant altres, per ser tals los officis proveex lo General en les galeras nutuals que sens coneguda de causa los pot mudar lo General, ab sola consideració de la bona administració de les galeras. Y, entre altres officials que mudà, fonc lo advocat fiscal, proveint en son lloc lo doctor misser Clos, confirmà lo alguazil y altres, tot lo que fonc notori y sens contradicció, abonat com a cosa legítimament feta y per tal aprovada. Últimament, fonc anomenat per lo consistori, per occasió del viatge hauran de fer les galeras a Dènia per servey de sa magestat, lo deputat militar, don Alexandre de Lentorn. Lo qual, també, inseguint lo stil de altres cabos y en particular del dit comanador Olmera, per justas y raonables causas, usant de sa facultat, remogué de aguazil a[a] y de procurador fiscal a[b], posant altres en sos llocs, los quals servissen y gozassen de les porcions y cosas gozavan los altres. Tot lo que se féu també de parer de molts doctors, havent primer vists y remirats los órdens de sa magestat, axí los que van per a deputats y creensas explicadas, com los del auditor en la mateixa matèria. Y, tenint també los deputats, per obligació de sos officis, fer tràurer los forçats hauran acabat lo temps de qualsevol galeras, y és la obligació major en les del Principat; y per esta occasió, manaren tràurer alguns forçats de les galeres d'est Principat[c], després de haver acabat son temps y fet mirar los libres de les fugues per si per altra causa havian ser detinguts[d]. // 307r // Després han entès que, en nom de vostra excel·lència, lo auditor Berart feya donar, ab manaments rigorosos, racions a tots los qui abans havian remogut, valent-se de aquells qui eran estats officials y no dels nomenats per los dits cabos. Y, també, que·s tendria pres a Mates sols per haver acceptat lo bastó de aguazil per dit cabo, y com a tal exercit. Y que los forçats havian tret los deputats, los havian tornat a pèndrer y se'ls denuncià com als demés. Tot lo que, ademés de ser en molt gran derreputació dels deputats y Principat, pus sols en opprobu del que han fet en benefici de les galeras y conveniència de sa conservació, lo auditor en nom de vostra excel·lència ho desauctoriza y menysprea en vilipendi del consistori, és també notable dany, pus se donan racions dobles, pus intenta a fer dar salaris dobles y altres excessos y desordes danyosíssims, difficils de dissimular en *hazienda* pròpria. Supplican, per ço, los diputats a vostra excel·lència, extrajudicialment, sia servit manar remediar estos excessos, y que los officials anomenats per los cabos servescan, pus legítimament són estats nomenats sens admissió de altres. Y que los forçats hauran alcansat libertat per mans dels deputats per haver acabat son temps y no tenia altre impediment no era vexats, perquè libres d'estes inquietuts, al remey de les quals restan obligats per tots los medis lícits y permesos, pugan ab quietut y puntualitat acudir al servey de sa magestat y de vostra excel·lència, en benefici de tot aquest Principat y comtats. Y com, en dies passats, vostra excel·lència per part de sa magestat fou servit de dir al deputat ecclesiàstic que lo rey nos-

a. llicet hic *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació repetit* perquè les governàs.

a. *a continuació un espai en blanc de 19 mm.*
b. *a continuació un espai en blanc de 19 mm.*
c. *a continuació ratllat* alguns forçats.
d. *a continuació ratllat y* tenint també los deputats per obligació de sos officis.

tre senyor tenia a bé de condecèndrer ab la pretensió del consistori y que, axí, de ací en avant la Capitania o son tribunal no entengués en matèria de galeras, y en execució d'esta mercè se restituïren al auditor los processos tenian de estipendiats en dites galeras; y, pocs dies fa, no haja dubtat misser Pexo de fer mana<na>ments al notari de les galeras per·a·què li assentàs // 307v // y liuràs alguns processos de soldats d'ellas, lo que és contra l'orde de sa magestat y lo que vostra excel·lència féu dir al consistori per medi de dit deputat ecclesiàstic; y, axí, tingan per cert deu ser dit manament sens voluntat de vostra excel·lència. Supplican extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit manar revocar aquell, y de que en avant[a] dit Peyxo ni altres de la Capitania[b] no se entremeten en lo que no·ls toca, com ho té ya declarat sa magestat».

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias com havien explicat a sa excel·lència la embaxada que ses senyorias los havian ordenat, y li havian liurada la còpia se'n aportavan. E que sa excel·lència en effecte havia respost que en lo negoci dels manaments se eren fets al notari de les galeras per part de misser Pexo, assessor de la Capitania General, entenie que era per via de recors. Y que, sent per via de recors, ho podien molt ben fer, perquè sempre se ere acostumat fer de aqueixa manera, per via de recors, des del govern del duc de Monteleón y del marquès de Almaçán, y que axí se proceex de la manera que·s troba de dit temps. Y que si era en primera instància, ell manaria que·s tornàs en poder del auditor a qui tocava la jurisdicció en primera instància. Que axò era la voluntat de sa magestat y lo que havia dit al deputat ecclesiàstic. Y en lo que toca a les quexas de misser Berart en particular acerca dels proceïments fets contra lo alguazil Matas y altres, que ell havia manat a misser Berart que passàs avant en les causas per ser acte de jurisdicció, per quant havent-li manat que dexàs[c] lo bastó y lo càrrec de aguazil y ab molt poc respecte no havia volgut obeir, pretenent que és de jurisdicció, faltant lo general de ditas galeras, toca la nominació dels officials de jurisdicció a ell, com a capità general, y no al cabo.

308r Divendres, a XXI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, convidar(en) per la festa de sant Jordi del present mes per los officials de la present casa y donaren oïde al síndic del General que no convidàs comptes ni marquesos per causa dels senyors concellers de la present ciutat, perquè ya en tal cas no vindrien en la present casa ni en dita festa per la deliberació s'ere feta, any fa, en Concell de Cent. E lo senyor deputat militar dix y requirí a mi Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, en sa casa, que ell no consent que·s dexen de convidar los comptes y marquesos, ans bé protesta y vol sien convidats per ser tots de un bras tant noble y principal. E los demés senyors del consistori digueren y manaren se dexassen de convidar per les sobredites raons, attesa la gran correspondència és estada y és entre la ciutat y lo General. Y no foren convidats dits comptes.

Disabte, a XXII. En aquest die, després dinar, se feren las festas y vespres de la vigília del gloriós sant Jordi, ab gran solemnitat // 308v // de música y cantòria, com és acostumat. Foren-hy los magnífics concellers de la present ciutat, y foren ben rebuts per ses senyorias al cap de la scala, com és acostumat, y axí mateix al tornar-se'n.

Lo dematí de dit die, lo senyor oïdor militar anà a convidar a sa excel·lència y a la senyora duquesa, com és acostumat, molt ben acompanyats de cavallers officials de la present casa.

Diumenge, a XXIII. En aquest die, se féu la festa del gloriós sant Jordi, ab gran solemnitat de cantòria y música. Digué lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona. Sermonà lo doctor fra Joseph Rossell, monjo de Sant Cugat de Vallers. Foren-hy[a] los senyors virey y vireyna, y los concellers no·y foren per certs respectes. Al després dinar, se feren axí mateix les vespres molt solemnes, a ont vingueren ben acompanyats se senyorias, com és acostumat.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die, se féu lo anniversari acostumat en la capella gran de la present casa, ab molta cantòria y sermó. Vingué lo president del bras militar, don Francesc Çagarriga, molt ben acompanyats de molts cavallers y ciutadans. Recibiren-los al cap de la scala, ab las massas xicas, // 309r // los dos oïdors, ço és militar y real, com és acostumat, y al tornar-se'n axí mateix.

309v Maig MDCXVII

Dilluns, lo primer. Festa dels apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimecres, a III. Festa de santa Creu.

310r Dilluns, a VIII. En aquest die, anaren los se-

a. havent *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* General.
c. dexat *al manuscrit.*

a. hy *interlineat.*

nyors deputats a visitar el cardenal // 310v // Paniagua, qui ere vingut de la cort de sa magestat, posava en casa del excel·lentíssim loctinent general. Foren ben rebuts al cap de la scala per los officials y capellans, y per sa senyoria il·lustríssima a la porta de la instància, y aprés, al tornar-se'n, fins al cap de la scala, y estigué allí en son aposento molt bon rato tots assentats ab cadires, fent-se molts compliments.

Dijous, a XI. En aquest die, féu relació en consistori lo racional de la present casa com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat tot lo que ha comptat fins al die present.

311r En aquest die, tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havia dies era fora ciutat.

312r Dimars, a XXIII. En aquest die, dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per sa indisposició.

312v Dimars, a XXX. En aquest die foren ajuntadas en la present casa les persones dels tres staments devall scritas, manadas convidar per ses senyorias a effecte de demanar-los consell y parer acerca lo que a baix se'ls proposarà. Les quals personas són les següents: // 313r // per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Lentorn, ardiaca Luis Doms; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Guerau de Marimon, don Miquel de Santmenat, don Francesc de Argensola; per lo real, los senyors Bernat Romeu, Montserrat Mora, misser[a] Puigvert. A les quals personas, axí convocadas, fou per ses senyorias feta la proposició següent:[b] «La magestat del rey nostre senyor, que Déu guarde, ab sa // 313v // real carta de 28 de dezembre 1615 fonc servit avisar an aquest son Principat que los casaments dels sereníssims prínceps don Philip y dona Anna, vuy reyna de França, estavan effectuats per·a·què se donassen les gràcias a Déu Nostre Senyor per los bons effectes que de dits casaments se esperaven; carregant al consistori donàs orde en lo demés li tocava per a acertar al que deu fer lo Principat y vé a càrrec del consistori. Se tingué cuydado particular de regonèxer y vèurer lo que en occasions passadas y per casos consemblants se havia acostumat fer. Y se ha trobat moltas demostracions de contento y alegrias fetas per lo Principat, no solament per casaments de nostre rey y senyor fet fora del present Principat, com fonc quant casà la magnificèncie del emperador en lo any 1526, que trobant-se un deputat en la Cort, anaren un altre deputat y oïdor a donar lo *parabién,* y en la present ciutat los que restaren en consistori feren alimarias y festas. Y en moltíssimas occasions, solament per noves devingudas de nostres reys y senyors de altres regnes en Castella, se han fetas alimarias y festas. Y per novas conquistas com de Granada, de Màlaga, de Bugia, de Orà y de Trípol, y per la victòria naval y per paus fetas entre Spanya y França, en moltíssimas occasions se han també fetas demonstracions de alegria ab alimarias y altres festas. Y las que feren per lo felicíssim casament de nostre rey y senyor en lo any 1599, saben molt bé vostres mercès. Y, axí, resta patent la obligació del consistori de fer per tot lo Principat deguda demonstració de contento, y ab festas quals en occasions consemblants se han acostumat. Y, sens dubte, estigueren ya fetas sino per haver aguardat la occasió de anar persona o personas // 314r // del consistori a donar lo *parabién* a sa magestat y altesas, en lo qual temps se foren executadas les festas y demonstracions de alegria acostumadas. Y com sa magestat nos significa restava satisfet y servit de que·s dexàs de anar ditas personas del consistori per altres occasions, y entenem fou mogut de la intenció de sa vinguda a fer-nos mercè de celebrar-nos Corts, com per cartas particularment nos ho significa, ab dita confiansa de que havia de fer mercè ab dites Corts generals en aquest son Principat, y ab sa real presència en aquesta ciutat, se differí lo sobredit, per major satisfacció del Principat, volent en presència de son rey y senyor fer sa obligació. Y com vuy estigan fora totas las demonstracions que de Corts y vinguda de nostre rey y senyor se tenian y, per consegüent, cessà la causa que pogué donar lloc al consistori pera differir de fer lo que tant bé se és acostumat, seria molt gran càrrega per al consistori permètrer més dilació. Y, axí, per acertar a les festas que de tant gran contento deu fer tot lo Principat conforme al amor y innata fidelitat que sempre ha tingut y té a son rey y senyor, ha supplicat a vostres mercès se servissen junctar-se en aquest lloc per aconsellar-nos quinas demonstrations de alegrias y festas degam fer».

Oïda per ditas personas eletas dita proposició y les raons que per ses senyorias los foren donadas, la major part de dits senyors aconsellan a ses senyorias que, attès que lo present Principat en semblants y altres occasions han fetas demostracions de alegrias ab festas públicas, y que, per consegüent, és raó molt justa se continuen los exemplars que en semblants occasions se ha acostumat; y que ses senyorias manen mirar los exemplars són en la present casa y, vists aquells, poran seguir los que millor aparexeran a propòsit.

a. a continuació un espai en blanc de 11 mm.
b. a continuació ratllat e oïda per ditas personas eletas dita pr.

314v Juny MDCXVII

Galeres[a]. Dilluns a v. En aquest die, los senyors deputats feren venda a don Blas Vilarasa de un esclau de les gal(er)es del General per preu de vuytanta lliures rebudes en lo banch de la ciutat. Sia designat dit esclau conforme los llibres dels officials de les galeres. Testimonis són Magí Quer, notari, y Francesc Besturs, porter de ses senyories.

315v Dimars, a XIII. En aquest die, per part del doctor Sagimon Coll, doctor en medicina, se ha presentada en consistori la supplicació següent: «Molt il·lustres senyors: Per lo doctor en medicina Sagimon Coll se ha supplicat de una provisió feta per los magnífics assessors a 6 del corrent al peu de una scèdula per ell donada en la causa que contra ell aporta lo síndic de Gerona, de la qual provisió se ha pogut supplicar, y no és de les prohibides per constitucions. Y com hagués donat la supplicació a VIII de dit mes, per vostres senyories fonc dit ho vessen los magnífics assessors y relació fecen, y dit doctor Coll la amostràs als assessors, y a 9 de dit tornà entrar la supplicació en consistori, és que decretada *remittatur magnificus assessoribus qui super supplicatis debite* // 316r // *provideant*. Y com vostres senyories tingan obligació de servar lo capítol 52 del nou redrés de les Corts del any 1599 que disposa que en presència de les parts vostres senyories anomenen nou doctors que sian extrets a sort, los quals sian jutges de dita causa de supplicació, com en aquella sia supplicat, y lo capítol 59, número 3, que disposa que si·s tindrà dubte se cometa a tres nous assessors y no als matexos de la Deputació. Per ço, per observança de dit capítol de Cort 52, supplica dit doctor Coll sian servits eligir-li ab dita forma tres doctors y fer-los comissió de dita causa de supplicació o de dubte, y no als magnífics assessors ordinaris, o sian servits donar-li les causas perquè en aquesta causa no se haja de servar dit capítol, com axí convinga per la justícia d'esta part, la qual li sia administrada. Y perquè conste de la diligència, supplica sian servits donar-li licència al scrivà major ne lleve acte *quibus et tetera. Altissimus et tetera. Gori.*

E legida dita supplicació, anant tractant acerca de la provisió eo decretació se havia de fer al peu de aquella, lo senyor deputat ecclesiàstic dix que·s consulte lo negoci ab los magnífics assessors del General, y que està prompte y apparellat en fer lo que dits assessors aconsellaran en dit negoci, los quals eren allí presents. Los quals respongueren que per a després dinar vindrien resolts per a aconsellar lo de justícia.

a. galeres *interlineat al marge esquerre.*

E lo senyor deputat militar dix que·s toque la oblata, y que està prompte y apparellat servar los capítols de Cort estan continuats en la supplicació, y tot lo que de dret se dega fer. Y, axí mateix, anomenar altres jutges conformant-se ab lo dit capítol.

E lo senyor deputat real dix és del mateix parer del senyor deputat militar.

E lo senyor oïdor militar dix és del mateix parer.

En aquest mateix die, etcètera, és anant a la jornada de 2 de juliol.

316v Dimecres, a XIIII. En aquest die, és entrat en consistori lo síndic de la ciutat de Gerona a effecte de instar la publicació de la sentència de la causa se aportà devant de ses senyorias a relació dels magnífics assessors del General, a instància de dit síndic de Gerona contra lo doctor Sagimon Coll, doctor en medicina, acerca la enseculació en oïdor feta de la persona de dit doctor Sagimon Coll per dita ciutat de Gerona. Los senyors deputats y oïdor militar, qui eran presents en consistori, digueren que reparaven en la publicació de dita sentència per lo que haïr se decretà indistinctament sens haver-hy consistori en un o altre vot. Y perseverant cada hú de ses senyorias en lo mateix, diuen que los magnífics assessors proveescan de justícia lo que·s deu fer, salvo sempre lo protestat en los vots de haïr, y lo que més sia y convinga per la salvetat de la indemnitat.

Et dicti magnifici assessores presentes in consistorio dixerunt quod iam fuit debite provisum et quod de omnibus fuit habita debita ratio qualis de iure habenda fuerit.

E, aprés, mossèn Barthomeu Pont, síndic de la ciutat de Gerona present en consistori, ha supplicat a ses senyorias fossen servits manar publicar la sentència feta per los magnífics assessors del General en la causa que ell en dit nom aporta contra dit doctor Sagimon Coll. E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que està y persevera en lo que digué lo die de haïr.

E los senyors deputats militar y real y oïdor militar digueren que, attès que lo senyor oïdor ecclesiàstic és estat lo die de vuy en consistori, y poc abans de estos actes se'n és anat, que per a demà que comptarem quinze del corrent mes de juny, sempre que aconsellaran los magnífics assessors // 317r // al consistori haver-se de publicar dita sentència, no obstant la supplicació per la part de dit doctor Sagimon Coll

presentada lo die de haïr, se offereixen fer publicar dita sentència.

E dits magnífics assessors ací presents diuen y aconsellan que deuen ses senyorias publicar dita sentència, no obstant que lo senyor oïdor ecclesiàstic sia absent, attès que resta ya consistori, en consideració que lo síndic de Gerona, part instant, és ací present y ya se ha haguda raó y aconsellat de totes les difficultats, com dalt està dit.

318*r* Disabte, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

Dijous, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

318*v* Juliol MDCXVII

Diumenge, a II. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, hagut primer parer dels magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors degà Terré, de la present Seu, don Gispert de Guimarà y Papiol, Montserrat Mora, ciutadà, als quals fonc ordenada per ses senyorias la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: Per part del síndic de la vila de Perpinyà se ha representat als deputats del General de Cathalunya com lo[a] governador de Rosselló, per orde de vostra excel·lència, tenia pres y capturat a Miquel Andreu, parayre habitant y domiciliat en dita vila, y al que se entenia per delictes comesos en lo regne de França. Y a bé que per // 319*r* // part dels cònsols de dita vila, ab supplicació y scripturas se sia acudit al dit governador de Rosselló representant-li lo privilegi que lo rey don Joan, de bona memòria, concedí ad aquella universitat en lo any 1380, ordenant y disposant en aquell que ningú no fos molestat per delictes per ell comesos fora dels comtats de Rosselló y Cerdanya, ans bé pogués qualsevol, líbera, pacífica y quietament estar, entrar y exir en dits comtats, per lo què per ser aquella terra com és de frontera, convenia y convé a sa magestat estiga molt poblada; y, axí bé, se li haja representat com dit Miquel Andreu estava guiat per lo balle de dita vila de Perpinyà, y que segons usatges de Cathalunya la paraula y fe real se li havia de servar, baix de la qual no podia ser enganyat; en consideració de les quals[b] causas y motius se li supplicà fos servit de elargir y relaxar dels càrrecs a ont estava detingut lo dit Miquel Andreu, no res manco no han pogut obtenir; ans bé, lo dit governador respongué a les predites scripturas que tenia pres aquell per orde de vostra excellència, y que consultat ab vostra excel·lència se proveïria lo que seria de justícia; anyadeix-se al sobredit lo que los deputats han entès, que voldrà vostra excel·lència manar remètrer la persona de dit Miquel Andreu al regne de França per·a·què allí fos punit y castigat dels delictes se preté ha comesos; y com la predita remissió sia notòriament contra moltas y diversas constitucions de Cathalunya, la observansa de les quals, del sobredit real privilegi y usatges en matèria de guiatge disposants, corre a càrrec dels dits deputats per obligació precessa de llur offici; per ço, en observansa de ditas constitucions, usatges y privilegis, no·s han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència y supplicar-lo extrajudicialment sia servit manar al governador de Rosselló elargesca dels carcers a ont està detingut lo dit Miquel Andreu, y no dóne vostra excel·lència lloc a que·s faça semblant remissió de sa // 319*v* // persona. Que a més de ser axí de justícia, los dits deputats ho rebran a singular gràcia y mercè de vostra excel·lència».

Los quals han referit a sa excel·lència dita embaxada, segons desobre se conté, e sa excel·lència en effecte ha respost que no havia tinguda notícia del privilegi del rey don Joan que se li tocava, y que ell lo manaria mirar y faria lo que seria de justícia, y en tot lo que li seria possible procuraria donar gust y contento als senyors deputats.

Licet[a] *hic*. Dimars, a XIII de juny. En aquest die, vingué en consistori lo senyor Luis Puig, donzell, de part del magnífic misser Joan Aroles, conceller en cap de la present ciutat y assessor del General, lo qual explicà a ses senyories, de part de dit misser Aroles, com havia entès que lo consistori havia feta nominació de la persona de misser *Talis*. Vinyes, doctor en drets, per assessor de una causa entre lo procurador del General, de una part, y dona Magdalena Ferré y altres, de part altra, sobre lo lloc y terme de Corbera, per no poder entrevenir en dita causa lo magnífic misser Miquel Carreras, assessor del General, nomenat per dit misser Aroles, per lo impediment de conceller. La qual nominació en lloc de dit[b] Carreras toca y specta a dit misser Aroles, y la approbació de la persona al consistori. Y perquè no·s faça prejudici al càrrec de assessor, supplica a ses senyorias fossen servits no donar lloc que dita nominació feta per lo consistori de la persona de dit misser Vinyes tingués lloc. Y perquè en- // 320*r* // tengan ses senyorias que dit misser Aroles no·y és per lo interès de la persona ha de servir de assessor en

a. *a cantinuacio ratllat* procu.
b. *a continuació ratllat* cosas.

a. licet hic *interlineat al marge esquerre*.
b. *a continuació ratllat* Aroles.

[1617]

dita causa, sinó sols per la nominació de aquella, anomena en lloc de dit misser Carreras per dita causa dit misser Vinyes ab què ses senyorias tingan a bé que la nominació sia per compte de dit misser Aroles y no per lo consistori, com axí sia de justícia y sempre se sia practicat en aquesta casa. Y los senyors deputats respongueren que quant feren la nominació de dit misser Vinyes no entengueren fer prejudici a dit misser Aroles, conceller en cap y assessor del General, per no haver advertit li tocàs dita nominació. Y que, ara, pres parer dels magnífics assessors y advocat fiscal, los quals han aconsellat a ses senyorias tocava dita nominació de dit misser Vinyes, sia per compte de dit misser Aroles, y no del consistori.

Dimars, a IIII. En aquest die, inseguint la deliberació feta per los senyors deputats ab intervenció dels senyors[a] oïdors de comptes, fonc feta y publicada convocació de braços en la forma costumada per a esta tarda, a ont acudiren les personas dels tres staments devall scritas, ço és: // 320*v* // per lo stament ecclesiàstic, los senyors Ardiaca Lentorn, Hieònim Pons; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Ramon de Calders, don Francesc de Junyent, Francesc Cornet, don Miquel de Sentmanat, Joachim Valls, Gispert de Planella, don Luis de Rajadell, don Andreu Blan, don Pedro Aymeric, don Philip de Lentorn, Francesc de Vallgornera y Senjust, don Guerau de Marimon, don Diego de Lentorn, Francesc de Tamarit, Miquel Pol; // 321*r* // per lo stament real, los senyors Bernat Romeu, misser Hieònim Ollers, Hieònim de Navel, Barthomeu Sala. A les quals personas axí convocadas y congregadas en lo lloc acostumad, aprés de fer un breu raonament acerca les cosas devall scritas per lo senyor deputat ecclesiàstic, ab veu de tots los senyors deputats y oïdors fonc per lo scrivà major del General legida ab alta y intel·ligible veu la proposició següent: «Proposició: Lo síndic de la vila de Perpinyà ha representat ad aquest consistori com don Gabriel de Lupià, governador dels comtats de Rosselló y Cerdanya tenia pres y capturat a Miquel Andreu, parayre domiciliat y habitant en aquella vila, per delictes al que se entenia comesos en lo regne de Fransa. Y que tenint los cònsols notícia de dita captura, ab supplicació per llur síndic acudiren al dit governador y li notificaren com aquella universitat tenia privilegi per lo rey en Joan, de bona memòria, concedit, *datum* en la vila de Montsó en lo any 1388, en lo qual ordenava y disposava que no pogués algú ser pres ni capturat per delictes comesos fora de aquells comtats, ans // 321*v* // bé pogués qualsevol persona que hagués delinquit *extra comitatus* estar, entrar y exir d'aquells líbera, quieta y pacíficament. Y li representaren també com dit Miquel Andreu estava guiat per lo balle de aquella vila y que, en observansa dels dits real privilegi y guiatge, devia lo dit Miquel Andreu ser elargit, relaxat y tret dels carcers ont estava detingut. Y lo dit governador respongué que tenia pres al dit Andreu per ordre de sa excel·lència, y que consultat lo cas ab sa excel·lència proveïria lo que seria de justícia. Y com a la obligació de nostres officis incumbesca opposar-nos a la defensa dels privilegis reals, constitucions y usatges de Cathalunya, tenint a més del sobredit notícia que lo senyor virey havia manat pèndrer lo dit Miquel Andreu per a remètre'l al regne de França a fi y effecte de que allí fos punit y castigat per los delictes se preté havia comesos; considerant que semblants remissions són notòriament contra moltes y diverses constitucions de Cathalunya; deliberàrem enviar a sa excel·lència una embaxada per tres personas dels tres staments, la qual és del tenor següent: *inseratur* segons és a la jornada de dos del corrent. A la qual respongué lo senyor virey *inseratur* segons és al peu de dita embaxada. Y perquè lo ànimo de sa excel·lència estigués enterat, deliberàrem de enviar hú dels magnífics assessors de aquesta casa enviant còpia del privilegi real y del guiatge, y supplicar-lo junctament fos sa excel·lència servit, en consideració de ser aquella terra de frontera y haverla los reys y nostres senyors tinguda-la molt cara, y haver-li fets molts favors, prerogativas y mercès, manar se li // 322*r* // servàs lo dit real privilegi y, en execució de aquell, que lo dit Miquel Andreu fos elargit de dits carcers. A la qual embaxada respongué sa excel·lència que no havia dit que no havia tingut notícia del dit real privilegi, sinó que no havia sabut en la presa del home, y que ell se informaria de tot y que procuraria donar satisfacció. Y perquè aquest cas és grave y en ell se atravessan rompiment de moltas constitucions de Cathalunya y del dit privilegi real a la dita vila de Perpinyà concedit, nos ha apparegut supplicar a vostres mercès se ajuntassen en aquesta casa per·a·què no·s aconsellan lo que podem y devem fer en descàrrec de la obligació de nostres officis, observansa de dita(s) constitucions y privilegis en utilitat y benefici de tot lo Principat».

E entesa dita proposició y les coses en aquella contengudas, la major part de dita congregació aconsellan a ses senyorias que·s servescan en continent enviar a la vila de Perpinyà hú dels magnífics de la present casa, junctament ab lo síndic del General, o la persona que a ses senyorias apparexerà, a effecte que arribats en dita vila de Perpinyà donen requestas als officials y

a. a continuació ratllat deputats.

demés personas que convindrà, y facen totas las diligències possibles en evitar que lo dit Miquel Andreu no sia extret del regne. Y que ab tota diligència sia tramès un propri als cònsols de dita vila, ab carta particular, avisant-los de la determinació se ha presa per·a·què allí, en lo entretant, facen totas las diligències los apparexerà convenients per dit negoci. Y que se anomenen personas dels tres staments, les que apparexerà a ses senyorias, per·a·què se ajuncten cada die y procuren ab molta fervor lo reparo de les contrafaccions del[a] privilegi a dita vila concedit, guiatge a dit Miquel Andreu fet y de les constitucions (y) usatges de Cathalunya. // 322v // Y que·s faça a saber als magnífics concellers de la present ciutat, supplicant-los se servescan aconsellar y ajudar en tot lo que·ls sia possible en benefici de dit negoci.

E, aprés, ses senyorias, inseguint lo consell y parer que[b] per les personas dels tres staments los és estat donat, han feta nominació de les personas devall scritas per·a·què aconsellen lo que poden y deuen fer acerca les coses sobreditas, les quals personas són, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra Joan Baptista de Calders, abbat de Arles, fra don Joan Aymeric, abbat de Serrateix, abbat Copons, don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc, Mathia Amell, canonge de Barcelona, Francesch Guasch, canonge de dita Seu; per lo stament militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Joan Burguès y de So, don Guerau de Marimon, // 323r // Francesc Cornet, don Francesc de Junyent; per lo stament real, los senyors conceller en cap misser Joan Aroles, Bernat Romeu, misser Hierònim de Ollers, Hierònim de Navel, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora. Les quals devuyt personas foren per ses senyorias manadas convidar per a demà de matí a les vuyt horas, per lo effecte sobredit.

Dimecres, a v. En aquest die, ajunctadas las personas eletas dels tres staments en la forma acostumada, les quals són, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra don Joan Aymeric, abbat de Serrateix, fra Joan Baptista de Calders, abbat de Arles, abbat Copons, don Honofre de Lentorn, lo canonge Mathia Amell, lo canonge Francesch Guasch; per lo militar, los senyors don Francesc de Gilabert, don Gispert de Guimarà, don Joan Burguès y de So, don Guerau de Marimon, Francesc Cornet, don Francesc de Junyent; per lo bras real, los senyors conceller en cap misser Joan Aroles, Bernat Romeu, misser Hierònim de Ollers, Hierònim de Navel, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora. A les quals personas ací convocadas fonc feta la proposició següent: // 324r // «Proposició: En continent que rebérem la carta dels cònsols de la vila de Perpinyà en la qual nos avisan que en dita vila estava pres Miquel Andreu, de nació francès, habitant y domiciliat en dita vila, y al que se entenia volian tràurer al regne de França per delictes diu havia comesos en dit regne, enviàrem ab embaxada a sa excel·lència representant-li la contrafacció de les constitucions, usatges de Cathalunya y privilegi real concedit a dita vila de Perpinyà y a un guiatge que dit Miquel Andreu tenia del balle de dita vila. Que, per ço, fos servit sa excel·lència no donar lloc a tal remissió, conforme veuran vostres mercès de la lectura de aquella, y de la resposta que sa excel·lència féu que és del tenor següent: *inseratur* segons és de vèurer a la jornada de dos del corrent. E, aprés de oïda dita resposta, enviàrem a hú dels magnífics assessors a sa excellència, junctament ab còpia del privilegi y guiatge, al qual respongué no havia dit que no havia tingut notícia de dit real privilegi, sinó que no havia sabut en la presa de dit home, y que se informaria de tot y procuraria donar satisfacció. Y veent nosaltres dita resposta, manàrem publicar crida de convocació de braços en la forma costumada lo die de haïr. Y, ajunctats dits braços, feren la proposició següent *inseratur* segons és a la jornada de 4 del corrent. E, legida dita proposició per dits senyors de dita congregació, nos fonc aconsellat que, attès lo negoci era de la qualitat y importància que·s dexava considerar y no admètrer dilació alguna, y que la tardansa podia ser molt danyosa, que per ço enviassen en continent hú dels magnífics assessors y lo síndic del General a la vila de Perpinyà per·a·què donassen requestas als officials y altres personas convindrà, y fer totes les diligències convenients en benefici // 324v // de dit negoci. Y que enviàssem un propri als cònsols de dita vila donant-los raó del que se era fet y se anava fent, per·a·què allí fecen de llur part lo que convindrà en dit negoci. Y se supplicàs als senyors concellers de la present ciutat se servissen aconsellar y ajudar en tot lo què·ls sia possible, y ajunctàssem elets per a què·ns aconsellen lo que per avant se deurà fer en un negoci de tanta importància com és aquest. Tot lo qual en continent posàrem en execució, y havem manat convidar a vostres mercès per a consellar-nos lo que devem fer acerca dites cosas, perquè ab tant principal y madur consell pugam acertar al que convé al servey de Déu Nostre Senyor y benefici del Principat.

E oïda dita proposició per dits senyors elets, fonch aconsellat a ses senyorias que, inseguint lo parer lo die de haïr donat per los braços, sia

a. a continuació ratllat constitucions.
b. a continuació repetit que.

[1617]

feta als senyors concellers de la present ciutat, supplicant-los sien servits, attès lo negoci és tant grave y de la importància se considera, valer y ajudar en tot lo que a ses magnificències apparrà convenir. Y que, oïda la resposta, se representa a la present congregació per·a·què se puga pèndrer resolució del que·s deu aconsellar y fer acerca dites coses. Y que vaja lo scrivà major del General ab tots los papers se són legits per·a·què entengan lo que ha passat y fet fins ací.

E, en continent passats los vots, per ses senyorias foren anomenats los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol y misser Hierònim Ollers a effecte de referir a dits senyors concellers lo que se havia tractat en dita juncta, supplicant a ses magnificències fossen ser- // 325*r* // vits, en conformitat del que se era fet, voler amparar una cosa de tanta importància com esta, que comprèn la auctoritat y perrogativas de tot lo Principat en general y particular.

E, tornats de dita embaxada, han referit a ses senyorias com dits senyors concellers han oït la embaxada que per part de ses senyorias los és estada feta, y que se'ls havian legidas les scripturas que se eran proposadas a la present congregació, com de sobre se contenen. Y que ses magnificències havian respost que·u tractarien, amostrant demonstració molt gran desig de fer per sa part lo que·ls sia possible. Y que aguardavan lo senyor conceller en cap, que ere en la present congregació, que en arribant resolrian lo que apparexeria convenir acudint a la correspondència se ha tinguda sempre ab la present casa, com és raó.

E, en lo entretant que se feya dita embaxada a dits senyors concellers, fonc proposat a dita congregació per dits senyors deputats y oïdors, ab veu de dit senyor deputat ecclesiàstic, com dies ha havian tingut pensament de arrendar lo dret del General y de galeras, per lo que veyen que de cada die se anavan disminuint la exacció y cobrança de aquells per los molts fraus se entenia se feyan y cometian y que, arrendant-se, ab facilitat se veuria lo dany de ont proceïe. Y que, guanyant los arrendadors aquest trienni, que en los sdevenidors és cert aniran los preus dels arrendaments en molt major augment. Y que, per ço, havian manadas fer tabbas y altres diligències, y encantat molts dies en la Lotja de la present ciutat. Y que, per a poder acertar, supplicavan a ses mercès sian servits aconsellar si serà bé se arrenden o no dits drets, per·a·què ab tant // 325*v* // madur y sa consell pugan acertar al que més convé en benefici dels drets del General.

Oïda dita proposició, tots *nemine discrepante* han aconsellat a ses senyorias que no perdent lo General en les ditas faran los qui volran arrendar al que lo General reb vuy de dits drets, que ses senyorias faran un gran benefici al General en arrendar dits drets.

En aquest mateix, després dinar, són arribats en consistori los senyors Joseph Cescases, donzell, y Bertran Dezvalls, ciutadà, los quals han referit a ses senyorias com los senyors concellers, desijant acudir a llur obligació y a la correspondència que sempre se ha tinguda ab la present casa, majorment requerint-ho lo negoci per ser de tanta importància, los havian enviats ab embaxada a sa excel·lència a effecte de supplicar-li fos servit manar relaxar dels carcers a ont està pres Miquel Andreu, habitant en la vila de Perpinyà, per occasió del qual se havia feta embaxada lo die present a ses magnificències, y que no permetés se tragués del regne, com se entenia que sa excel·lència volia manar extràurer-lo de dita vila al regne de França, com obstant moltas y diversas constitucions, usatges de Cathalunya y privilegi particular de dita vila de Perpinyà concedit, no·s pot fer extracció de ninguna persona que estiga en lo present Principat ni comtats a altres regnes. Y que, havent explicada dita embaxada a sa excel·lència, sa excel·lència los havia respost en effecte que axò era voler endevinar los pensaments, y que no entenia fer tal, y que dit home lo[a] havia manat capturar // 326*r* // per delictes entenia havia comesos y suspitas que volia fer-las averiguar y, averiguats, lo manaria castigar. Y que no havian de voler los senyors deputats y concellers se dexàs de fer justícia. Al que havian respost dits embaxadors que de ninguna manera era lo intent de dits senyors deputats y concellers se dexàs de castigar a qui és culpable, sino que lo intent era que no·s fes contrafacció a les constitucions, usatges de Cathalunya y als privilegis reals disposants en matèria de relaxacions de personas que estan al present Principat y comtats a altres regnes, que axò és lo que supplicavan a sa excel·lència.

326*v* Dilluns, a X. Festa de sant Cristòfol.

Dijous a XIII. En aquest die, los senyors // 327*r* // deputats enviaren ab embaxada al excellentíssim loctinent general los senyors degà Terré, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor: A notícia dels deputats del General de Cathalunya és pervingut que la magestat del rey nostre senyor, ab sa real pragmàtica dada en Sant Lorenço el Real a

a. a continuació ratllat lo.

20 del mes de agost de 1616, hauria ordenat y disposat que lo regent la Real Thesoreria no puga ni li sia lícit ni permès, de aquí al devant, sots pena de privació de son offici, rèbrer algun diner per mínima quantitat que sia del que proceïrà y se durà de qualsevol composicions y remissions de qualsevol delictes que·s faran, que no sia en presència del scrivà de manament o peticioner que rebrà y testificarà l'acte, y dels testimonis que·u seran de aquell. E, axí bé, que ningú dels dits scrivà de manament o peticioners no puga llevar acte de remissió o composició alguna que primer no cobre a raó de dos sous per liura, moneda barcelonesa, per dret de segell, o que a lo menos // 327v // li conste legítimament per certificatòria del loctinent de protonotari o de son procurador com han pagat lo dit dret, si y com més largament ab dita real pragmàtica a la qual se fa relació està contengut. E com aquesta dispositiva encontre ab moltas y diversas constitucions de Cathalunya com són las que prohibeixen la imposició de nous vectigals directe o indirectament, com també las que disposan que de carta de execució de justícia de personas particulars per dret de segell no·s puga[a] exigir més de sinc sous, la observansa de les quals per altres constitucions està encarregada als dits deputats. Per ço, nos han ordenat vinguéssem a representar-la a vostra excel·lència y supplicar-lo extrajudicialment sia servit manar sobresèurer la execució de dita real pragmàtica en aqueix cas de imposició de nou vectigals, y ordenar sian servadas al principat de Cathalunya las sobreditas constitucions. Que a més de ser axí de justícia, los dits deputats ho rebran de vostra excel·lència molt particular gràcia y mercè».

E sa excel·lència ha respost, en effecte, que havia rebudas dos cartas de sa magestat en les quals li ordenava posàs en execució dita real pragmàtica. Y que, havent rebudes dites dos cartas, entenia que lo Consell de Aragó ho hauria ben mirat, y que no seria contra constitució. Y que, ab tot, ell ho miraria, y si trobava ser contra constitució ho representaria ab moltas veras a sa magestat, y en tot procuraria dar contento als senyors deputats y al Principat.

328r Disabte, a XV. En aquest die, se tingueren braços en la present casa per fer extracció de habilitadors per la enseculació faedora, y fer-se dita execució en presència de dits braços y de tres testimonis per ses senyorias anomenats. Y foren extrets com en libre de Deliberacions.

a. *a continuació repetit* no·s puga.

Dilluns, a XVI. En aquest die, se tingueren braços en la sala dels reys de la present casa, y en presència d'ells y de tres personas dels tres staments y de // 328v // tres testimonis. Foren extrets en la forma acostumada los senyors: per lo stament ecclesiàstic, fra Francesc Copons, abbat de Mer, Matheu Cabrer, canonge de Tarragona, Sebastià Saleta, canonge de Barcelona; per lo stament real, los senyors don Joan Burguès y de So, Carlos de Calders, Guillem Pere Dusay; per lo real, los senyors misser Alexandre Sendra[a], ciutadà de Barcelona, Sebastià Bosch, ciutadà de Gerona, Joan Raphael Ferrer.

329r Dimars, a XVIII. En aquest die, juraren los nou habilitadors extrets lo die de haïr y oïren sentència de excomunicació. Estigueren assentats, ço[b] és, los ecclesiàstics a la part dreta del consistori, y los militars a la esquerra, y los reals de front del consistori. Lo advocat fiscal, al costat dels oïdors. Al temps votaren, anaren votant alternative, ço és, primer un canonge y aprés un militar y aprés un real, y axí aprés consecutivament durant dita habilitació, tres dies. Votaren ab capses.

Dimecres, a XVIIII. Dit die, passà avant dita habilitació.

Dijous, a XX. Dit die, continuà dita habilitació.

Divendres, a XXI. Dit die passà avant dita habilitació y acabà.

329n Disabte, a XXII. Festa de santa Magdalena. En aquest die[c], se féu extracció de deputats y oïdors de comptes per lo trienni pròxim vinent. Féu-se lo dematí als corredors, y després dinar en l'ort. Foren extrets en la forma acostumada en presència de nou testimonis: en deputats, lo reverendíssim bisbe de Tortosa; Philip de Sorribes, donzell en la vegueria de Manresa domiciliat; Miquel Cerdà, burgès de Perpinyà; en oïdors, misser Paulo Pla, doctor en drets, ardiaca de Penadès y canonge de la Seu de Barcelona; Bonaventura Montaner, donzell en Cervera domiciliat; Pere Balle, ciutadà de Gerona.

330r Dimars, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dimecres, a XXVI. Festa de santa Anna.

a. Alexandre Sendra *interlineat damunt de* Jaume Aymeric *ratllat.*
b. ço és, los ecclesiàstics *interlineat damunt de* oïnt les sentències *ratllat.*
c. die *interlineat.*

1617-1619

Dietari trienni MDCXVII. 1617

Estància n° 70.

3r Agost MDCXVII

Dimars, lo primer. En aquest die, de matí, juraren los senyors deputats y oïdors nous, novament extrets, en la casa de la Deputació, en la sala dita del foc. No·y fonc lo reverendíssim bisbe de Tortosa, qui encara no era vingut. Ans del jurament, anaren los senyors deputat real y tres oïdors ab los matexos dels vells; anant al anar, a la mà esquerra, los nous, y al tornar, a mà dreta. Lo senyor deputat militar no·y anà, que per ésser conceller havia de tenir la mà dreta, y axí se'n vingué ací en la present casa sens anar a la Seu. Y allí oïren la missa del Sant Sperit, com és acostumat. Al jurament estigueren los[a] nous a les spallas de la paret, y los vells devant d'ells, al altra part; y al cap de la taula estava lo veguer y vicari general, y al altre cap lo scrivà major ab sos ajudants. Y fet lo acte de dit jurament, sentència de excomunicació y sagrament y homenatge, dits senyors deputats vells se'n anaren a ses cases dexant les claus als nous, y los nous se'n entraren en son consistori, y allí començaren de fer negoci. Y fet açò, quiscú se'n tornà en ses massas; al venir eren vinguts sens maças de ses cases, com és acostumat. Estigueren assentats en consistori com feyan antigament, lo senyor deputat en lo mig.

3v En aquest mateix die dits senyors deputats y oïdors anaren consistorialment ab les massas grans, y ben acompanyats, a visitar lo excel·lentíssim loctinent general, y foren molt ben rebuts de excel·lentíssima y dona'ls cadiras una estona. Lo mateix die se féu crida de braços per al sendemà a les vuyt horas per tràurer visitadors del General, com és acostumat.

a. a continuació ratllat militars.

Dimecres, a II. En aquest die se tingueren braços, com és acostumat, per fer dita extracció, y en sa presència, y de nou testimonis per ses senyorias anomenat(s) dels tres staments, fonc feta dita extracció en la forma disposan los capítols de cort. Los testimonis assisteren allí foren los següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra don Francesc de Lordat, del orde de Sant Benet; Miquel Joan Boldó, canonge de la Seu; Francesc Montaner, canonge de Vic. Per lo militar, los senyors don Joan Burgués y de So, don Jayme Camps, Joan Philip de Sorribes. // 4r // Per lo real, los senyors Francesc Rovira, ciutadà de Tortosa, misser Pere Boix, misser Miquel Cerdà. Y axí, en presència d'ells fonc feta dita extracció per un minyó ab lo forma acostumada, y foren extrets, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra Francesc de Oluja, comanador de Sant Joan; Jaume Çaconomina, canonge de Gerona; fra Francesc Senjust, abbat de Arles. Per lo stament militar, los senyors Jaume Rossell, donzell en[a] Tarragona domiciliat; don Francesc de Cruÿlles y Sitjar; Pere Pau de Ribes, donzell en Gerona domiciliat. // 4v // Per lo real, los senyors Joachim Mora, doctor en medicina; misser Jaume Aymeric, doctor en drets, ciutadà de Barcelona; Raphael Masdemont, burgès de Perpinyà. Als quals manaren avisar per los porters de la present casa, ço és, als de dins esta ciutat y als de defora feren letras, anant aquellas per propis.

Dijous, a III. En aquest die anaren dits senyors deputats ab ses maças y ben acompanyats per visitar lo reverendíssim bisbe de Barcelona. Y arribats allí foren molt ben rebuts, exint-los a recebir los capellans de dit senyor bisbe fins la entrada, y dit senyor bisbe al cap de la escala. Y axí mateix, al tornar-se'n estigueren allí bona estona.

a. a continuació ratllat Gerone.

Divendres, a IIII. Festa de sant Domingo, feriat.

5r Dilluns, a VII. En aquest die se ha tornat al senyor virey la resposta següent, acerca de les galeras demanà sa magestat ab sa real carta:

«Desijant los deputats acudir com deuen al servey de sa magestat, han procurat advertir tot lo que ab sa real carta los fa mercè de scríurer y vostra excel·lència ha explicat, y junctament lo que per constitucions y capítols de cort és lícit y permès. Y troban que la causa per què sa magestat los demana, y forma dels òrdens han de seguir las dos o la una galera, contrària en tot a la disposició de ditas constitucions y al fi y intent per què se són constituïdas. També se són informats tenian per llur sustento y armasó, y se han certificat que per al camí volia que fes la patrona per a proveir-se de tot lo que·ls falta, estavan impossibilitats, y lo patrimoni per a acudir de prompte a las racions ordinàrias tan exhaust, que és impossible proveir-les per a quinze dies, lo que los ha donat notable pena, per veure's tant desacatats en la primera cosa que sa magestat demanava. Y axí supplica // 5v // a vostra excel·lència se servesca excusar-los ab sa magestat en esta ocasió, pus és molt cert que a totas las que·ls serà possible han de acudir a son servey y al de vostra excel·lència ab molta puntualitat».

Resposta de sa excel·lència: *«Que le pasava que la primera cosa havia pedido a los diputados por parte de su magestad, y tan conveniente a su servicio, huviesse havido difficultad, mayormente no haviéndola en lo que les paresce, y que tomaría paciencia y scriviría a su magestad no le pidiesse más las galeras, pues era tan azar en ellas que habiéndolas pedido muchas vezes por orden de su magestad nunca se las havían querido deixar».*

Dijous, a X. Festa de sant Lorens.

6r Dimars, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

6v Dimecres, a XVI. Festa del gloriós sant Roc. En aquest die juraren los visitadors del General en la estància del consistori, estant tots a una part[a] ab ses cadiras per son orde, y abans d'ells estavan assentats lo veguer de Barcelona, y aprés l'official del reverendíssim bisbe de Barcelona, y los assessors estavan al altra part ab lo achvocat fiscal. Y allí los fonc legit lo capítol primer del nou redrés del General. Y aprés rebut lo jurament y sagrament y homenatge acostumats prestar, y oïda sentència de excomunicació– la[a] qual serà assí cusida, y és del thenor següent: *Nos Mathias Amell etc. Inseratur*– feren extracció de tres jutges per instruir los processos, los quals foren: Mossèn Jaume Çaconomina, canonge de Gerona; Pere Pau de Ribes, donzell; misser Jaume Aymeric, doctor en drets, ciutadà de Barcelona[b].

11r Disabte, a XVIIII. En aquest die vingueren ab enbaxada per part del bras militar, don Francisco Gilabert y Bertran Dezvalls, ciutedà, los quals explicaren a ses senyories lo contengut en una scriptura que assí serà cosida, y en la enbaxada aprés feta per ses senyorias al excellentíssim llochtinent general, a XXIII del corrent mes.

Dimecres, a XXIII. En aquest die los senyors // 11v // deputats enviaren ab embaxada al excellentíssim llochtinent los senyors: Sacristà Coll, canonge de la Seu d'Urgell; don Joan Burguès y de So, Montserrat Mora, ciutadà de Barcelona, ab les maças grans y ben acompanyats, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. Per constitucions de Cathalunya, capítols de cort, costums y privilegis inconcussament observats, y gaudins de privilegi militar, poden de die y de nit portar tot genero de armas offensivas y defensivas; y últimament, en la Cort de 1599, en lo capítol de cort 50, sa magestat mane que als militars y gaudins de privilegi militar no se'ls leven les armas defensivas. Y com hajan entès los deputats que estas nits passadas se havia pres un broquer a don Berenguer d'Oms, y un broquer y una armilla de ferro a don Domingo Guilla, armas tant solament defensivas, en contrafacció de ditas constitucions y capítols de cort, usos y costums y privilegis militars per vostra excel·lència jurats. Per ço, los dits deputats, per observansa de ditas constitucions, usos y privilegis, acudint a la obligació de sos officis, supplican extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit manar restituir ditas armas al dit don Berenguer d'Oms y don Domingo Guilla, y de que per avant a ningun militar ni gaudint de privilegi militar los sien llevadas sem- // 12r // blants armas, ans be aquellas pugan líberament portar de nit y de die, y ditas constitucions, capítols de cort, usos, costums y privilegis sian observats y guardats».

E tornats de dita embaxada, referiren a ses se-

a. a *continuació repetit* a una part.

a. la qual serà assí cusida...No·s Mathias Amell, etc. Inseratur, *interlineat damunt* com appar en letres de deliberacions *ratllat.*
b. a continuació dues cartes, transcrites a l'Apèndix 3, pàgs. 728-729.

nyorias com han feta la dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que ell desijava guardar ditas constitucions, e que remiraria aquellas y faria lo que toca a sa obligació.

12v Dilluns XXVII. Festa de sant Agustí.

Dimars, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Decollati,* y no fou feriat[a]. En aquest die, de matí, los senyors deputats militar y real y oïdors de comptes– lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat, qui encara no ha jurat– usant de la facultat per sa magestat concedida y en son real nom, com appar en dietari del trienni proppassat a 10 de desembre de 1615, per quant en les galeras del dit General vuy die no·y ha cabo anomenat per ses senyorias com per sa magestat, los és dada facultat, e com sia molt convenient per la bona administració d'ellas, a nomenar cabo. Y axí, tenint plena notícia y certitut de la perícia y experiència en lo art de navegació, exercici militar y de la legalitat, vigilància y cuydado del noble don Francisco Sabater, comanador del orde de Sant Joan de Hierusalem, lo qual ha molts anys navega, no sols ab ditas galeras del General com a capità de una d'ellas, més encara ab altres, com ha constat ab diversos papers y letras de sa magestat, com altrament, anomenan al dit don Francisco Çabater en cabo de ditas galeras *pro nunc* y fins a tant per ses senyorias altrament sia proveït, durant sa mera y libera voluntat, dient e intimant y nottificant als demés capitans de ditas galeras y als officials d'ellas y altres, lo obeescan y reconegan com a cap y superior de ditas galeras, y seguescan sos órdens en lo tocant a dita navegació y exercici militar, com obeirian lo General de ditas galeras. Presents per testimonis, Miquel Fontana, Damià Calp, porters ordinaris de ses senyorias, y Steve Pobla, scrivent. // 13r // E en aprés, lo mateix die, després dinar, los dits senyors deputats e oïdors, exceptat lo dit senyor deputat militar, anaren consistorialment ab los porters de la present casa de la Deputació, ab massas altas en la forma acostumada, al moll o port de la present ciutat, a ont estava apparellada una barca ben armada de catifas y coxins; a ont se enbarcaren dits senyors deputats y oÿdors; y ab altres barcas que eren allí se embarcaren los magnífics assessors, advocat fiscal y demés officials del General. Y entrant los senyors deputats dins la galera capitana de la squadra del present Principat, foren rebuts ab so de molta música de clarins y trompetas ab diversitat de sons; y assentats que foren en ses cadiras, que allí estavan a punt, estant dits senyors deputats consistorialment, com està dit, deliberen que per complir la voluntat de sa magestat se fecen los actes necessaris tocant[a] a la administració e govern de ditas galeras. E encontinent, dits senyors deputats[b] y oïdors se alçaren de dites cadiras tots junts e anaren al sol devall de la popa, y allí lo senyor deputat real, en nom de tots los demés senyors deputats y oïdors allí presents y ajudant en lo ministeri, prengué a sa mà lo estandart real[c] que era allí apparellat, y aquell arborà y alsà en alt, y posà en lo lloc a ont acostumava de estar-y destinat per dit effecte; y en lo punct, tirà tota la artilleria de ditas galleras, sonant ab diversos sons la música de ditas galeras en senyal de possessió. E axí mateix manaren a tots los officials de ditas galeras allí presents obeissen a dit don Francisco com a cabo de ditas galeras, com dalt és dit.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Miquel d'Oms, donzell; Francesc Dalmau, ciutadà. // 13v // E de part del savi Concell de Cent de dita ciutat, feyan a saber lo estat del negoci del conceller en cap de dita ciutat havia de anar en cort de sa magestat per negocis de dita ciutat, y com tenian letra ací de sa magestat que·ls deya no passassen avant dita embaxada, sinó que paràs. Y axí, attesa la gravetat de dit negoci, y lo quant importa a tots los habitants en esta ciutat per lo bon succés del negoci aporta a son càrrec, supplican a ses senyorias que, usant de la bona correspondència és estada sempre y és entre estas dos casas, sien servits en supplicar a sa magestat sia de son real servey donar entrada a dit conceller y grata audiència y bona despidició, y per dit effecte fer-li embaxada particular, com en semblants occasions han acostumat. En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de levant, ha pagat y girat a ses senyorias tot lo que ha comptat fins ací.

14r Setembre MDCXVII

Dilluns, a IIII. En aquest die féu relació en consistori mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, com ell és anat dos[d] vegadas de part de ses senyorias al excel·lentíssim loctinent general, per supplicar-li sia servit en restituir les armas a don Berenguer d'Oms i[e] als demés , con-

a. Nominació de cabo de les galeras del General de Cathalunya en persona de don Francisco Çabater, *anotació al marge esquerre.*

a. tocant a la administració *interlineat al marge esquerre.*
b. deputats *interlineat damunt* senyors y oïdors.
c. que era allí...en alt *interlineat al marge esquerre.*
d. dos vegadas *interlineat al marge esquerre.*
e. i als demés *interlineat.*

forme pocs dies fa li fou supplicat ab embaxada. E sa excel·lència li respongué que ell encara no ha presa resolució en dit negoci, y que ell procurarà en pendre<e>-la, y sens a precipitar-lo-y tant.

14*v* Dimecres, a VI. En aquest die vingueren per part dels cònsols de la Lonja de la present ciutat los defenedors de dita Lonja ab molts mercaders y los porters de la dita Lonja, per convidar a ses senyorias per la festa de Nostra Senyora a la dita Lonja. Fonc-los respost[a] que·s faria lo que·s poria per servir-los.

Divendres, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora Santíssima.

Disabte, a VIIII. En aquest (dia) vingueren ab embaxada de part del bras militar los senyors don Francesc de Gilabert; Miquel d'Oms, senyor de Sant Jordi; Bertran Dezvalls, // 15*r* // los quals de dit bras explicaren a ses senyorias la embaxada següent, donant-los còpia d'ella[b]:

«Molt il·lustres senyors. Lo bras militar tingut a 6 del corrent, després de haver representat y referit en aquell las diligències se són fetas per via de embaxada a vostra senyoria, acerca de reparar los danys y agravis han causat lo haver llevat sa excel·lència la spasa y broquer a don Berenguer d'Oms, y la unió a Domingo Guilla una armilla de ferro (que) aportava; y per altres prejudicis y agravis contenguts largament en la deliberació per lo dit bras feta a 19 del passat. Ha deliberat lo dit bras que, prosseguint ses diligències y obligacions, que se fes altra embaxada a vostra senyoria per les personas del dit bras avall scritas. Y supplicant com ab la present scriptura se supplica, sia servit de insistir ab las veras possibles y prosseguir ab molta diligència en reparar los dits danys y agravis que fan a ditas personas militars per las raons sobreditas. Los quals se són ja representats a vostra senyoria ab una scriptura se li presentà pocs dies fa, que és del tenor següent: «Molt il·lustres senyors. Al bras militar se ha donada quexa com rondant de nit, quatre dies ha, lo senyor virey trobà a don Berenguer d'Oms ab spasa // 15*v* // de la mida y un broquer, lo qual dit senyor li llevà. Y la matexa nit, una dehena de la unió llevà a don Domingo Guilla una armilla de ferro (que) aportava; anant los que ab lo senyor virey y ab títol de unió van armats de pedrenyals curts y llarcs, ab tanta desigualtat que·s aquestos ho permet lo senyor virey, a la gent honrada –si'n porta– castiga ab rigor, lo que no

a. a continuació repetit i subratllat fonc-los respost.
b. a continuació ratllat Excel·lentíssim senyor. Ab altres embaxadas.

suffren nostres lleys, pus són, o per a tots libres, o pera tots privativas. Y com aquestas cosas sian en offensa del rey nostre senyor, pus és privar dels privilegis y prerogatives a aquells que sa magestat ha volgut honrar y remunerar de sos serveys, donant-los privilegi militar, lo que serà causa que dits privilegis militars[a] no sian stimats, pus no són guardades las prerrogatives d'ells, lo que és notable prejudici de sa magestat, pus no serà estimat lo que sense costa ni dany se'n donava en remuneració de grans serveys, com també és en prejudici de tots los que gozan de privilegi militar, pus no se'ls serve lo que per ell tenen; com també és prejudici y menyspreu de tots los usos, costums y actes de cort del present Principat, y en particular del acte de cort del any 1599, capítol 50, que comensa Als militars, ab lo qual vol sa magestat pugan portar les armas de dret permeses, y en particular que no·ls sian llevadas las armas defensivas. Y com de aquestos sien lo broquer y armilla a don Berenguer d'Oms y don Domingo Guilla llevats, és cert és estat fet en prejudici y derogació del demuntdit acte de cort; y sent axí, tenint vostra senyoria obligació de exir al reparo de aquest agravi, pus del que // 16*r* // sa magestat y cort a vostra senyora tenen encarregat, és del cuydado de que sian las leys del Principat guardadas donant-los per açò facultat per a poder gastar de las pecúnias de la Generalitat tot lo que necessari sia. Y com aquesta obligació sia precissa de vostra senyoria, y la del bras militar de advertir a vostra senyoria del dany que las lleys patexan per a que·s procuren lo reparo, nos han manat venir a notificar a vostres senyorias de sa part lo demundit, suplicant-lo fassa enbaxada al senyor virey per a que mane reparar aquestos agravis, y quant promptament no·u faça, envie vostra senyoria embaxador a sa magestat notificant-li lo prejudici a sos reals privilegis, a tots los militars y a las leys juradas per sa magestat se fa ab los demuntdits agravis, y que açò sia ab tota brevedat, per que en ningun temps no·s puga fer a vostra senyoria càrrega de no haver complit a sa obligació, que del cuydado de solicitar a vostra senyoria la execució de açò nos ha encomanat lo bras a nosaltres, y·l tindrem de fer-ho fins haja tingut effecte lo que a vostra senyoria se representa. Y suplica y sia servit vostra senyoria manar al scrivà major de esta casa lleve acte de la presentació de la present scriptura. Y açò faça vostra senyoria segons lo obliga lo capítol quint dels actes de cort, lo qual és del tenor següent: «Com per experiència se sia vist diversas vegadas los deputats y oïdors de comptes ésser estats negligents en la observança de les constitucions de Cathalunya, usatges, privilegis, ca-

a. a continuació repetit lo que serà que dits privilegis.

[1617]

[1617]

pítols y actes de cort, olvidant-se de la obligació que tenen per descàrrec de sos officis, per ço disposa y ordena la present cort que, sempre y quant se offerirà contrafacció de constitucions, usatges, privilegis, capítols y actes de cort, y seran interpel·lats los deputats y oïdors de dita contrafacció, tant a instància de universitats com de particulars, certificats dits deputats y oïdors de dita contrafacció, ab súpplica //16v// firmada per la part, o, en son nom, per qualsevol persona, hajan de fer les diligències convenients. Y açò ab pena de privació de llurs salaris de un any, dels què seran remitents. Plau a sa magestat. Covarruvias, *vicecancellarius*». Y axí, usant lo dit bras de la facultat que ab dit capítol de cort se dóna, interpel·la a vostra senyoria se oppose a la dita defensa. E per quant ab la embaxada que per part de vostra senyoria és estada feta al senyor virey per altres causas, no se li féu quexa special dels prejudicis y agravis que·s fan de permètrer lo portar pedrenyals ab la desigualtat y gran prejudici contenguts y specificats en la sobreinsertada scriptura, sia servit vostra senyoria, sens mora alguna, en fer dita quexa special al dit senyor virey del port de dits pedrenyals y del victigal de fer pagar diners per la concessió o licència del dit port. Y quant no·u remedie y no repare dits danys, tinga a bé vostra senyoria de congregar los braços per a que, a consell de aquells, se puga alcansar lo remey convenient, pus se té per cert pot vostra senyoria, a consell de dits braços, alcansar lo remey sobre ditas cosas necessari. Y·s pot, y·s deu, excusar enviar persona a sa magestat, com se era determinat en lo bras. E també per execució de la deliberació per lo dit bras feta a 19 de agost proppassat acerca dels dits y molts altres prejudicis, han deliberat se prosseguesca per les personas a les quals està comès. Y axí en tot supplica dit bras militar a vostra senyoria sia servit opposar-se al reparo de les ditas cosas. E perquè conste del descàrrec de la obligació té lo bras en recordar a vostra senyoria les coses que ensí contenen contrafacció de ditas constitucions, privilegis y usatges, supplica a vostra senyoria mane al scrivà major de la present casa lleve acte de la presentació de la present scriptura, com altres voltas en semblants occasions ha fet, y te obligació per raó de son offici. Francesc Cornet, com a president del bras militar».

17r Fonc-los respot per ses senyorias que ells faran lo que toca a son càrrec, com han fet fins ací ab moltas veras, y dada larga raó de les diligències per ells fetas en dits negocis y de la embaxada y respostas, e que per part sua no·s perdrà res.

Dilluns, a XI. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren una embaxada solemne al excel·lentíssim loctinent general, en què foren los senyors, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francisco[a] Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona; Miquel Joan Boldó, canonge de dita seu; Pere Dalmau, canonge de dita seu. //17v// Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Joseph de Bellafilla. Per lo real, los senyors misser Hieròn im Fivaller, Bernat Romeu, Miquel Hispano. Als quals, acompanyats ab les maças grans y de molts officials del General, donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: «Excel·lentíssim senyor. Ab altres embaxadas fetas a vostra excel·lència per par dels deputats del General de Cathalunya se ha supplicat a vostra excel·lència lo que ara de nou se li torna a supplicar extrajudicialment, y és que com per constitucions de Cathalunya, capítols de cort, costums y privilegis inconcussament observats, //18r// y gaudints de privilegi militar poden de die y de nit portar tot genero de armas offensivas y defensivas, si per ditas constitucions no seran reprovadas y prohibidas. Y últimament, en la Cort de 1599, en lo capítol de cort 50, sa magestat mana que als militars y gaudints de privilegi militar no se'ls leven les armas defensivas. Y com hajan entès los deputats que estas nits passadas se hauria pres un broquer a don Berenguer d'Oms y un broquer y una armilla de ferro a don Domingo Guilla, armas tant solament defensivas, en contrafacció de ditas constitucions y capítols de cort, usos y costums y privilegis militars per vostra excel·lència jurats, per ço los dits senyors deputats, per observansa de ditas constitucions, usos y privilegis, acudint a la obligació de sos officis, supplican extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit manar restituir ditas armas al dit don Berenguer d'Oms y don Domingo Guilla, y de que per avant a ningun militar, ni gaudint de privilegi militar, los sian llevadas semblants armas, ans bé aquellas pugan liberament portar de nit y de die, y ditas constitucions, capítols de cort, usos, costums y privilegis sien observats y guardats».

E com per dits embaxadors nos fos referit que vostra excel·lència los havia respot en effecte desijava guardar ditas constitucions, y remirarien aquellas y faria lo que toca a sa obligació. E com fins vuy, per més que dits deputats hajan solicitat dit negoci, no han tinguda resposta alguna de vostra excel·lència, axí supplica de nou a vostra excel·lència, extrajudicialment, sia servit manar remediar dits agravis y rompiment de constitucions y capítols de cort, com de vostra excel·lència se spera y tenen ja supplicat, y per vostra excel·lència és estat jurat de observar

a. Francisco *interlineat damunt* Bernat *ratllat.*

aquellas. // 18v // E tornats dits embaxadors de dita embaxada referiren a ses senyorias que sa excel·lència en effecte los ha respost que no·s podie resòlrer tant prest, y que ell desijava acertar, y que ja·u tenia scrit a sa magestat.

Divendres, a XV. En aquest die, després dinar, // 19r // los senyors deputats –lo ecclesiàstic que encara no ha jurat– y senyors oïdors de comptes feren junctar y convidar en la present casa de la Deputació, en la estància dita del consistori del ort, les personas eletas devall scritas, en què foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyolas; degà Terré; ardiaca Vilana; canonge Coll; canonge Boldó; canonge Dalmau. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla, Luís Puig. // 19v // Per lo real, los senyors Bertran Dezvalls, Bernat Romeu, Montserrat Mora,[a]..., Miquel Hispano. Als quals fonc proposat per ses senyorias y donada larga raó de las embaxadas han fetas fer al excel·lentíssim loctinent general en lo mes proppassat y en lo corrent mes, y respostas d'ellas acerca de las armas presas en alguns cavallers; y altrament, fent legir en dita congregació las ditas embaxadas y la del bras militar feta a ses senyorias supplicant-los fossen servits de aconsellar-los lo que poden y deuen fer acerca ditas cosas al servey de Déu y benefici de aquest Principat. E aprés de haver votat tots los dits senyors de dita congregació, e discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, la major part aconsellà a ses senyorias que, perquè ab major consell y ab més número se pugan tractar dits negocis, aconsellan a ses senyorias sian servits de fer ajuntar braços en la forma acostumada. Y fet açò se despediren tots ab la sòlita cortesia.

20r Dilluns a XVIII. En aquest die, de les personas dels tres staments ajunctadas y congregadas ab veu de pública crida en la sala del consistori de la present casa de la Deputació, en què foren les següents, ço es: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francisco Terré, degà de la Seu de Barcelona; canonge Garcia; ardiaca Vilana. // 20v // Per lo stament militar, los senyors don Baptista Terré, Joseph Ça-riera, Francesc de Calders, Francesc Joan de Vergós, don Godofre de Rebolledo, don Philip de Ferrera, Miquel Joan Riambau, Domingo Moradell, don Carlos Copons, Joseph Gamis, Francesc Barceló, don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Miquel Terça, Joseph de Bonafilla, don Bernat de Camporrells, Miquel d'Oms, senyor de Sant Jordi; don Jayme Camps, Luís Puig, Miquel Salavert, // 21r // Francesc de Vallgornera y Senjust, Baptista Cassador, don Philip de Ferrera,[a]...Masdovellas,[b]...Rubí, Philip Sorribes, menor, don Domingo Guilla, don Christòfor Icart, Francesc Casadamunt, don Diego Lentorn, don Pedro de Lupià. Per lo real, los senyors[c]... conceller tercer de la present ciutat; Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora, Alexandre Cendra, Magí Grau, Hierònim Puigvert, Barthomeu Sala. // 21v // Als quals fonc feta la proposició següent per ses senyorias, y allí legida per lo scrivà major del General, y per ell per son ajudant, la qual és del tenor següent:

«Proposició. De part del bras militar nos fonc presentat y se'ns certificà, com anant de nit don Berenguer d'Oms ab una spasa de la mida y un broquer, la justícia rondava en aquella mateixa hora li havia pres lo broquer. Y en la matexa nit, a don Domingo Guilla se li havia llevat un broquer y una armilla de ferro, en contrafacció de constitucions, capítols de cort y privilegis militars y dels usos y styls inconcussament observats, per reparo dels quals nos demanaren isquessem a la defensa, conforme la obligació de nostres officis. Lo que en haver entès, procurarem junctar los magnífics assessors y advocat fiscal per que·ns aconsellassen lo que deviam y podiam fer per la observansa de dites constitucions y capítols, de consell dels quals, a 23 de agost, enviarem una embaxada al senyor virey, a la qual sa excel·lència respongué lo següent. *Legatur*. Y com la resposta de sa excel·lència fos ambigua y sens resolució certa del què se li demanava, determinàrem que lo síndic solicitàs la resposta fins què per ella se sabés ab certitut lo que sa excel·lència determinava fer en lo que se li havia supplicat extrajudicialment. Y com per moltas vegadas en què lo síndic solicità a sa excel·lència per a que prengués resolució no pogués haver altra resposta de sa excel·lència sinó *que miraria las constitucions, y que haún no las havia visto, y que el tomo era muy grande, que havia menester // 22r // tiempo para leerlas.* Y en aquest medi, per part del bras militar se tornà a insistir ab una molt larga scriptura, culpant ab ella en alguna[d] manera nostro<n> descuyt, quiçà, per no estar advertits de les diligències feyam, determinàrem de fer altra embaxada a sa excel·lència de nou personas, lo que en la primera se li havia dit. *Legatur*. Al que sa excel·lència respongué ab la matexa resolució que en la primera. Vist lo poc effecte que nostres diligèn-

a. a continuació ratllat un espai en blanc corresponent al nom, i axí mateix ratllat. Càrcer menor.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 31 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 32 mm.
c. a continuació ratllat Bernat, *i un espai en blanc corresponent al cognom.*
d. a continuació ratllat molt larga scriptura.

[1617] cies feyan en reparo de la contrafacció de las ditas constitucions, capítols, privilegis, usos y costums, per acertar millor en lo que·ns restava a fer, determinàrem junctar devuyt personas. *Legatur*. Ais quals representàrem tot lo que per nostra part se era fet, en descàrrec de la obligació de nostres officis, y com la major part de totas devuyt personas resolgués convenia per lo bon acertament del faedor junctar braços, seguint son consell y parer, havem determinat junctar per lo die de vuy, per a supplicar a vostres mercès sian servits manar advertir tot lo fet per nosaltres fins lo die de vuy, y aconsellar-nos lo que·ns resta a fer per conseguir lo fi d'esta pretensió, en conservació de nostras constitucions, capítols, privilegis, usos y costums, al servey de Déu y de sa magestat y benefici de aquest Principat y Comtats».

Y axí mateix foren allí legits tots los papers y scripturas en dita[a] proposició mencionats. Oïda la dita proposició, actes y scripturas en ella mencionats, los dits senyors, aprés de haver votat tots y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part fou de vot y parer y aconsellan a ses senyorias, agraint-los molt lo bon zel amostran y tenen en lo principi de son trienni de opposar-se ab tant gran // 22v // cuydado y valer, com se veu, a la contrafacció a les constitucions, capítols y actes de cort, privilegis de aquesta província, y en particular en lo fet present, són de vot y parer que los senyors deputats, sens disgregar-se los braços, deuen enviar per part dels braços, embaxada al senyor virey de tres o més personas, representant a sa excel·lència, ab molt sentiment, lo prejudici que se ha fet en llevar las armas deffensivas, com són broquers, spasas y armillas als cavallers, que per privilegis, constitucions, capítols y actes de cort, pràticas, usos y costums los és permès portar les semblants y altres axí offensivas com defensivas, pus no sian prohibidas per constitució; supplicant-lo sia servit manar restituir-las. Y tornats que sian los senyors de la embaxada, si la resposta de sa excel·lència parexera que no sia conforme, se demana, essent com és cosa tant justa, en tal cas, los senyors deputats juncten[b] las personas eletas que per dit negoci són anomenadas, y ab parer de aquellas façan las diligències que acostuma fer aquest Principat, axí acudint a sa magestat, com encara en lo demés que·s puga fer en benefici de aquest negoci. Oït per ses senyorias lo dit vot y consell de ditas personas dels tres staments, publicat en dita sala, los dits senyors deputats y oïdors de comptes –lo dit senyor deputat ecclesiàstic qui encara no ha jurat, com dit és, y lo oïdor real absent de la present casa de la Deputació per sa infirmitat– determinaren sia feta embaxada al excel·lentíssim loctinent general de nou personas dels tres staments. Y aquella fonc ordenada encontinent per orde de ses senyorias per los magnífics assessors y advocat fiscal del General, y que de aquella se'n donàs còpia a sa excel·lència, y per fer dita embaxada anomenaren los senyors, ço és: // 23r // Per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francesc Terré, degà y canonge de Barcelona; Mathia Amell, canonge de Barcelona Pere Dalmau, canonge de Barcelona. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Joseph de Bellafilla. Per lo real, los senyors Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora. Als quals fonc donat orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent, anant acompanyat de molts officials del General y ab los porters y maças grans devant:

23v «Excel·lentíssim senyor. Per differents embaxadas se ha representat a vostra excel·lència lo notable prejudici reb aquest Principat, y principalment lo bras militar, ab la contrafacció se·s feta a constitucions, capítols de cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y Comtats en lo desarmament se féu de un broquer a don Berenguer d'Oms y un broquer y armilla de ferro a don Domingo Guilla. Y com fins vuy no hajan pogut alcansar de vostra excel·lència lo reparo de dit agravi y prejudici, restant aquell com abans; y no per ço tingan los deputats per las personas dels tres staments perdudas las speranças de que vostra excel·lència, com a príncep tan generós y christià, no ha de permètrer que aquest Principat reste tant prejudicat ab dita contrafacció, ni lo stament militar, que ab ses vidas y *haziendas* ha fet tants y tan assenyalats serveys a la corona real. Frustrats en sos privilegis y prerogatives, han determinat de nou replicàssem a vostra excel·lència, extrajudicialment, de part de dits deputats y dels tres staments, de present junctats en la casa de la Deputació, sia vostra excel·lència servit manar restituir ditas armas a dits don Berenguer d'Oms y don Domingo Guilla, y que per avant ningun militar ni gaudint de privilegi militar los sian llevadas semblants armas, ans bé aquellas pugan liberament portar de nit y de die, y ditas constitucions, capítols de cort, usos, costums y privilegis sien en tot observats y guardats».

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com havian explicada dita embaxada, conforme per se senyorias los és estat ordenat, y li havian dexada en ses mans la còpia // 24r // d'ella. Y sa excel·lència en effecte respongué:

a. a continuació ratllat scriptura.
b. a continuació ratllat braços.

«Que si fuera tan subtil en el responder como estos señores en las embaxadas, les daría satisfacción, porque las leyes desta tierra no son tan fáciles de entender, ni las de otras partes, y que el tiempo lo dirá». A totas las quals cosas fonc present Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General. En aquest die, inseguint la deliberació feta per sos predecessors deputats y oïdors al primer de agost proppassat, de matí, y per execució de aquella, acerca dels negocis de mossèn Carhà, anomenan al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, per part de ses senyorias y de dit General per tractar dits negocis ab la persona que los magnífics concellers anomenaran.

Dimars, a XVIIII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes donaren orde y determinaren que per lo pagador de les galeras del General sian donadas y pagadas al hereu de don Ramon d'Oms, quòndam, general de ditas galeras, les quinzenadas de las terças de la bolla, de ací enllà, fins altrament per ses senyorias hy sia ordenat, conforme se féu en lo trienni proppassat, y açò en part de son sou li és degut.

24*v* Dimecres, a XX[a]. En aquest die jurà lo reverendíssim bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstic, novament extret per lo trienni corrent, en la sala del foc de la present casa, y en lo lloc y forma acostumada. Vingué en la present casa molt acompanyat y sense maça. En venir, entrà en la capella, exint-lo primer a rèbrer los demés senyors deputats y oïdors al cap de la sala ab las maças grans, y de allí se'n entraren tots a la capella, y allí estigueren en dita capella oint missa en sos llocs acostumats. Y acabada la missa se'n anaren ab ditas maças ala dita sala, assentant-se dits senyors deputats y oïdors en filera ab ses cadiras, estant lo senyor bisbe al cap de la filera, y lo vicari general al cap de la taula. Y al temps se li publicà la sentència de excomunicació per lo dit vicari general, dit senyor bisbe estigué sempre assentat y cubert. Y acabat lo dit acte, lo qual serà continuat en son llibre de Juraments, se'n anaren a consistori, y allí començaren de fer negoci; y de aquí se'n anà dit senyor bisbe a sa casa ab sa maça devant y ben acompanyat.

Dijous, a XXI. Festa de sant Matheu apòstol y evangelista.

Divendres, a XXII. En aquest die los senyors deputats // 25*r* // y oïdors de comptes del General, inseguint lo vot de les personas dels tres staments continuat atràs a[b]... del corrent mes, e per execució de aquell, attès que per sa excel·lència fins vuy no se ha respost altra cosa, ni dat orde al que lo dit die se li explicà ab embaxada a ell feta per part de ses senyorias y dels braços, manaren junctar les personas ja eletas acerca de dits negocis, y algunas altras que·y applicaran de més, en què·y foren los següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Banyoles, degà Terré, ardiaca Vilana, canonge Coll, canonge Boldó, canonge Dalmau. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y de Papiol, Francesc Gualbes de Corbera, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet. // 25*v* // Per lo stament real, los senyors Joan Francesc Codina, conceller terç; Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Hieònim de Navel, Montserrat Mora, Miquel Hispano. Als quals fonc proposat per ses senyorias y fet tornat legir la proposició per ells feta en los braços propossats acerca de las armas, y altrament; y la embaxada feta a sa excel·lència lo mateix die, y resposta d'ella; y lo vot dels braços, y donada raó de que sa excel·lència fins aquell punt no·ls havia res, ni enviada resposta alguna. Y axí, representant a ses mercès dits negocis, desijant complir a la obligació de sos càrrecs y officis, los supplican sian servits de consellar-los lo que deuen fer acerca dits negocis, a servey de Déu y de sa magestat y benefici públic. Entesa per los senyors de dita congregació la dita proposició, y oïts los dits papers y scripturas allí legits, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que attès que per // 26*r* // dits negocis se són ja fetas moltas embaxadas a sa excel·lència, que se acude a sa magestat ab embaxada, representant-li axí dits agravis, com tots los demés que ha rebut aquest Principat de alguns anys a esta part, dels quals ací no se ha pogut obtenir remey, dels quals agravis se'n faça memorial adepart.

Disabte, a XXIII. Festa de santa Tecla, verge y màrtir.

Diumenge, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats a cridar per ell. Y arribats allí los donà una carta de sa magestat acerca de les galeras, del darrer de agost proppassat, continuada en libre de Letras de rey, encarregant-los dits negocis. Fonc-li respost per ses senyorias que ho mirarian y tractarien en son consistori, y aprés li tornarien resposta.

26*v* Dilluns a XXV. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

a. Jurament de senyor bisbe de Tortosa, deputat eclesiàstic, *anotació al marge esquerre*.
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 14 mm*.

[1617] Dimecres, a XXVII. Festa dels benaventurats metges sant Cosma y sant Damià.

Dijous, a XXVIII. En aquest die los magnífics assessors del General y doctors applicats acerca de les cosas devall scritas donaren son vot y parer en scrits del tenor següent:

«Consultationi proposita pro parte dominorum deputatorum // 27*r* *// doctoribus infrascriptis an excelentissimus dominus prorex contrafecerit privilegio militari, et consequenter juribus huius Principatus. Dum hiysse diebus, duobus militibus, inventis de nocte, unum ensem et clipeum sive broquer portante, altero ensem et thoracem sive armilla, de mandato sua excellentia fuerunt oblati clipeus et thorax et enes relicti. Responderunt predicti doctores dictum excellentissimum dominum locumtenentis, salva eius clementia*[a]*, privilegio militari per dictam exarmationem contrafecisse. Et enim preterquam, quod est notorium, consuetudinem esse generalem in Cathalonia omnibus eius incolis deferendi arma, de qua consuetudine attestantur: Mier. in constitutione regina Elionoris in cur. Dert. cap. 6 in fin. p. 2 fol. 62 col. 4; Socarr. in commemor. Pe. Alber. cap. Si aliquis dominus, nu. 139, fol. 403; et don Ludovicus a Peguera, decrs. 56. ac esse potiora jura militum. vi etiam dicta consuetudinis Quam aliorum incolarum, ut Calicium in prerog. milit. nu. 5 et 10. Idem Socarr. ubi supra nu. 138; Marquil. in usatico Ex magnatibus, fol. 262, et in usatico Omnes homines, fol. 329. Ubi etiam alii practici et presuppositive disponunt: usaticus Miles vero sub tit. De injur., usaticus Princeps namque et usaticus Omnes homines. Et utrovique nostri practici idem quoque probant constitutione 1 incipit "Animals ibi ni arreus de llurs cors", tit. de ex. de sentencias, et constitutione fin. tit. "De accions y obligacions", cap. cur. 50 anni 1599, et capitulo 14 privi. "Recognoverunt proceres", in 2 vol. Const. Certum est contrafaccioni predicta locum esse non tantum vi dictis constitutions sed et dispositions dictorum jurium, quia consuetudines militarium pro privilegiis reputantur, et seu verjus vi regis concessionis, regia sunt privilegia, ut habetur in privilegio catholici regis Ferdinandi 2 concesso stamento militari, nona octobris 1481, et signanter capitulo 3 dicti privilegii sub tit. De privi. milit. in 2 vol. Consti., eoque magis //* 27*v* *// dicta contrafactio fundatur. Quod*[b] *se moto an dictum privilegium et consuetudo comprehendant arma offensabilia, quod nunc non disputamus quia eo non indigemus, incidere dictos militares de nocte cum solo ense honesto et clypeo aut thorace, non dicitur excessus nec transgressio privilegii militaris nec dictas consuetudinis, ex quo clypeus et thorax ab omnibus arma defensiva reputantur: Calicius ubi supra nu. 10, in prerogativa militari; Marqui. in usatico Christiani in verb. juxta vero fol. 330 et late Alciat. et Rebuff. in L armorum apellatio de verb. sig. Et*[a] *addeo supradictis sic esse intelligendum d. c. 50 curie 1599 interdictis et practicos nulla fiat differentia inter arma deffensiva honesta et arma deffensiva inhonesta, cum nulla sit nec esse possit. Et sic dominus don Ludovicus a Peguera in loco supracitato, quando mentionem facit de predicta consuetudine, volens eam posse restringi penis et edictis quatenus arma fuerint proditoria et reprobata, voluit sub dicta consuetudine comprehendi honesta et defensiva, referendo honesta ad defensiva tantum cum fecerit mentionem de offensivis et defensivis. Neque quicquam ob est quod simul differentur clypeus et ensis vel thorax et ensis quia, cum thorax et clypeus, sint arma prorsus defensiva et sola numquam deferri soleant, licite potuerunt simul deferri cum ensibus qui arma sont prorsus honesta et militaribus personis insimul permissa, per ea que tradit Calicius ubi supra numero 10, ibi et portaverunt semper ensem sive cum aliis armis, puta lancea, axabroquerio, etc. Et ita censemus salvo, etc. Jacobus Marti, assesor, don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus, Gori, assesor, Aylla, consulens, Cancer, consulens».*

Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Miquel arcàngel.

Disabte, a XXX. Festa del gloriós sant Hieròn im, doctor de la Iglésia[b].

30*r* Octubre MDCXVII

Dilluns, a II. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors, Miquel Pol, Bertran Dezvalls. Y de part del bras miltar supplicaren a ses senyorias sien servits de posar en execució[c] lo consell y resolució dels últims braços, per lo que la tardança poria ésser molt danyosa. Fonc-los respost per ses senyorias que·u estant tractant y fent diligències acerca dits negocis, y no·u lleven ma, y procuraran ab la brevedat possible donar-los gust.

30*v* Dijous a VI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia dies faltava per sa indisposició.

Disabte, a VII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

31*r* Dimecres, a XI. En aquest die tornà en consis-

a. Salva eius clementia *entre parèntesi al manuscrit.*
b. Quod se moto...indigemus *entre parèntesi al manuscrit.*

a. Et addeo... offensivas et defensivas, *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació una consulta dels assessors i advocat fiscal de la Generalitat, transcrita a l'Apèndix 3, pàg. 729.*
c. *a continuació repetit* en execució.

tori lo senyor deputat ecclesiàstic. En aquest mateix die, etc. És avant en lo die següent etc.

Dijous, a XII[a]. En aquest die los magnífics assessors del General y advocats applicats donaren son consell en scrits a ses senyorias, consultat per ells, lo qual és del tenor següent:

«Consultats los magnífics assessors y advocat fiscal sobre si los senyors deputats y oïdors de comptes tenian obligació, conforme lo capítol sisè de las Corts últimas de 1599, de enviar embaxada a sa magestat per a instar la visita dels officials reals, la qual vol dit capítol sia de sis anys en sis anys, dubtant si dits sis anys se han de comptar des del principi que // 31v // comença la última visita, o de quant se acaba. Per quant ab dit capítol 6 de ditas Corts de 1599 solament se demanà y supplicà a sa magestat que, finida la primera visita, fos servit de quatre en quatre anys anomenar visitador; las quals paraulas, finida la visita expressa en dit capítol, declaran la intenció de la cort de comptar de quatre en quatre anys, del die y temps fineix la visita, y no del temps se comença. Y a sa magestat, en la decretació fa a dit capítol, plau tot lo proposat en aquell, mudant tant solament lo termini de quatre anys en sis. Són de vot y parer que dits sis anys se han de comptar conforme se havia demanat que·s comptassen en lo termini dels quatre anys, y axí del die se acaba la última visita, que fonc a 25 de febrer de 1613. Y per consegüent, fins sian complits los sis anys, comptadors des de dit die de 25 de febrer 1613, no poden ni deuen dits senyors deputats y oïdors de comptes fer las diligències que dit capítol ordena y a les quals dits senyors deputats y oïdors obliga. *Gori, assesor, don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus, Vinyola, assesor*»[b].

34r Dimecres, a XI. Orde del consistori[c]. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya y oïdors de comptes, per la bona administració y direcció dels negocis tenen a son càrrec, determinaren y ordenaren lo següent, ço és: «Que quiscun die que no serà feriat, acudan ses senyorias y los demés officials de la present casa de la Deputació, a las vuy horas de matí, y allí donen raó a sos càrrecs y negocis, fins a les onze horas. Més que per los negocis de galeras que solen perturbar los altres negocis, dedican y assignan lo dilluns y dijous de quiscuna setmana. E més, que los dimars y divendres sian senyalats per cosas tocants a justícia, com ja és acostumat. E més, los dimecres y disabtes per los negocis de la extracció».[a]

34v Dilluns, a XVI. En aquest die los senyors deputats enviaren orde al doctor Pere Pla, canonge de la Seu de Barcelona, elegit per ses senyorias per a tractar allí ab sa magestat y ab los demés convinga, acerca de diversos agravis causats per son loctinent general, continuats en Dietari y en registre.

35v Disabte, a XXVIII. Festa dels apòstols sant Simon y Judas.

36r

Noembre MDCXVII

Dimecres, lo primer. Festa de Tots Sants.

Dijous, a II. Comemoració dels defunts.

Divendres, a III. En aquest die hi hagué // 36v // tant grandíssimas ayguas del cel, ab trons, lamps y pedregada, com qual los nats no havian vist tal. Y la mar estigué tant alterada que isqué fora de límit, de tal manera que en lo moll de la present ciutat se pensaren pèrdrer tots los vexells, y era de la gran fortuna[b] que·y havia. Y durà cerca de dos dies y dos nits; en tant que·s feren pregàrias per totas las iglésias, y en algunas d'ellas estigué lo Sant Sagrament patent. Y anaren moltas professons al moll y al baluart; y estigué lo Sant Sagrament en lo baluart, de mig jorn tota una nit y un die. Y allí acudí lo virey y la major part de la ciutat. Y foren tant grans les plujas y tempestats, axí en mar com en terra, que se'n derrocà part de la torre del cap del riu de Lobregat, y moltas cases dins Barcelona y fora d'ella. Y ab las ditas pregàrias y oracions se feren, fonc servit nostre senyor Déu en que·s remediàs dita tempestat. Fou lo dany fora ciutat y entorns dels rius particularment excessius, ab grans enderrocs y ruïnas.

Diumenge, a V. De las personas dels tres staments ajustades y congregadas ab veu de // 37r // pública crida, y altrament com és acostumat, en la casa de la Deputació de la sala ordinària del consistori de dits senyors deputats, en lo qual ajust foren los següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, lo senyors canonge Guasc, Pere Dalmau. Per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Joan Burguès y de So, don Joan de Erill, don Joan de Sentmenat, don Philip de Erill, don Berenguer d'Oms, don Baptista Falcó, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla, don Ramon de Calders,

a. Quant començan los sis anys de la visita real, *anotació al marge esquerre.*
b. a continuació carta dels assessors i advocat fiscal del General, transcrit a l'Apèndix 3, pàgs. 729-730.
c. Orde del consistori, *anotació al marge esquerre.*

a. anotació escrita al marge esquerre: licet hic.
b. a continuació ratllat hy

[1617]

don Joan de Peguera // 37v // Joachim Valls, don Francesc de Junyent, Agustí Cornet, don Joan de Lupià, Guillem Pere Dusay, Luís Cassador, Francesc de Vallgornera y Senjust, don Francisco de Pinós, don Hieròn im de Peguera, don Luís de Monsuar, Hieròn im Cardona, don Francesc de Argensola. Per lo real, los senyors Joan Benet Codina, conceller terç de la present ciutat, Bertran Dezvalls, Barthomeu Sala. Als quals fonc feta per ses senyorias –lo oïdor militar absent del consistori y de la present ciutat– la proposició següent:

38r «Proposició. Lo senyor virey no·s avisà lo die de haïr com per nova molt certa y segura sabia que molt gran quantitat de vexells era exida de Alger y altres parts de Barbaria, los quals venian ab intenció de donar sobre Menorca, una de las yslas adjacents ad aquestos mars. Y que dita ysla se trobava vuy tant falta de gent de guerra y de monicions necessarias per a sa defensa, que si no era socorreguda de tot lo necessari se poria tenir per molt certa la presa y devastació de dita ysla. Y que per evitar tant gran perill y dany, del qual ne ha de caber molta part en aquest Principat y Comtats, havia determinat la ysla de Mallorca de enviar tres-cents soldats y altres pertrets y monicions necessàrias, perquè en cas de invasió de enemichs, se trobassen los de la ysla forts y poderosos per poder-los resistir. Y que sent esta obra tant del servey de Déu nostre senyor y de sa magestat y benefici comú de tota esta costa, per custòdia de la qual y de tots estos mars la Cort General havia tingut per acertat de armar quatre galeras, perquè tinguessen ditas mars y costas netas de cossaris, tinguéssem per bé de que los tres-cents soldats y demés monicions anassen a la dita ysla ab las galeras de Cathalunya. Perquè ultra del benefici se faria tant gran ab dit socorro, tant digne de las pietat y grandesa de aquest Principat, com en altres occasions consemblants té acostumats, com a verdader amparo de tots estos contorns, se podria també regonèxer y pèndrer lengua del enemic y sos designes, prevenció tant prudent com necessària. Per ço, ans de pèndrer resolució en lo que per sa excel·lència se'ns ha advertit, havem pregat a vostres mercès fossen servits de junctar-se en // 38v // aquesta casa lo die de vuy per a consellarnos lo que devem y podem fer perquè axí millor acertem al servey de Déu y del rey nostre senyor, benefici comú, honra y reputació de tot aquest Principat y Comtats».

Oïda la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, la qual fonc allí legida, y aprés de haver votat y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part aconsellà a ses senyorias que, attès que los senyors deputats en lo ingrés de sos officis han jurat la observansa de las constitucions, capítols y actes de cort de Cathalunya, per los quals està disposat en quin cas poden y deuen deixar exir les galeras de aquestas mars de Cathalunya, per tant, son de vot y parer que ses senyorias tenen obligació de seguir lo tenor de ditas constitucions, capítols y actes de cort, segons que en aquest fet ho disposan. Oïda la dita resolució y consell, los dits senyors de dita congregació se'n anaren ab la sólita cortesia y acompanyament. E poc aprés, fet lo demuntdit, los dits senyors deputats y oïdors entès lo dit consell y parer de dits braços, y havent oït lo consell de moltas personas eran allí en dits braços, que foren del mateix parer daltdit, ajustant-hy que attès que dit consell y parer no està ben specificat y clar, per acertar ab més acort dits negocis, se anomenassen personas eletas per poder tractar dit negoci, conforme disposa lo dit consell y parer. Y axí determinaren ses senyorias, desijant acertar en dits negocis y per major intelligència de dit vot dels braços, de anomenar devuyt // 39r // personas eletas, ço és, sis de quiscun bras, los quals foren encontinent anomenats per ses senyorias, y donat orde al síndic del General, y als demés, a qui se specta, de fer convidar aquells per a demà a las tres horas després dinar en la present casa de la Deputació. Las quals personas eletas foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors, lo senyor bisbe de Barcelona; abbat de Banyolas; degà Terré; ardiaca Vilana; canonge Coll; canonge Boldó; canonge Dalmau; canonge Garcia. Per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y de Papiol, don Joan Burguès y de So, Francesc Gualbes de Corbera // 39v // Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, don Francisco de Junyent. Per lo real, los senyors Joan Francesc Codina, conceller terç, Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Hieròn im de Navel, Montserrat Mora, Miquel Hispano, Barthomeu Sala.

Dilluns, a VI. Festa del gloriós sant Sever, bisbe y màrtir.

Dimars, a VII. En aquest die se començaren de fer pregàrias y tràurer lo Sant Sagrament per cere.

40v Dilluns, a XIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes y personas eletas devall scritas, convocadas y congregadas en la sala gran del consistori de la present casa de la Deputació, en què foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona; degà Terré; canonge Guasch. Per lo militar, los senyors don Joan Brurguès (y) de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Cornet, Francesc Gualbes, Jo-

seph de Bellafilla. Per lo real, los senyors conceller terç Joan Francesc Codina, // 41r // Montserrat Mora, Barthomeu Sala. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo mateix que en los últims braços proppassats, acerca de enviar las galeras del General a Mallorca y Menorca, y del vot havia prevalgut en ells, y las difficultats se havian mogudas acerca de la intel·ligència del dit vot havia prevalgut; supplicant a vostra senyoria y mercès fossen servits de aconsellar-los acerca de dits negocis, per millor acertar al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic del Principat. Oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació, y aprés de haver tractat entre si dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació, y de las tres parts més de las duas, fonc de vot y parer y aconsellà a ses senyorias lo següent, ço és: «Que attès que dit negoci ha molt que dura, y des que se tingué alguna nova y no molt certa de la armada enemiga, no se'n ha sabut res més, ni per part de ditas yslas se'n ha scrit res al present consistori, ni als concellers de la present ciutat. Y ésser ara lo temps de yvern y de moltas tempestats y borrascas, y las ditas galeras del General estar molt mal apunt y desarmadas, axí de vestiments com de provisions. Y attès també y considerat que en la ysla de Mallorca no faltan de contínuo molts bergantins, naus y vexells per poder passar a la dita ysla de Menorca, los tres-cents homens, com se diu demanar de Mallorca, y algunas provisions. Per tant, diuen y aconsellan // 41v // que per ara no s·i vaja ab ditas galeras del General, perquè seria posar aquellas ab gran perill per ditas raons; que com fos necessari, no sols s·i enviarian ditas galeras, més encara molta part del present Principat y Comtats y acudiria ab ses personas y haziendas y vexells, com en semblants occasions han acostumat fer». E fet açò, los dits senyors de dita congregació se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Dijous, a XVI. En a quest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors –lo real absent de la present ciutat y vegueria– anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general enviat a sercar // 42r // per son secretari. Y arribats allí sa excel·lència los donà la carta de sa magestat devall scrita, la qual és del tenor següent:

«Al reverendo in Christo padre obispo del nuestro consejo, y amados nuestros los diputados del General de Cathaluña. El Rey. Diputados. Reciví vuestra carta de 22 de agosto más cerca pasado en que supplicais os mande embiar visitada para mis officiales reales en essos Principado y Condados. Entendiendo vosotros que es ya cumplido el sexennio desde la última visita que hizo el regente don Jusepe Pérez de Banantos Sastágora, y porque como sabeis en hebrero 1613 se acabó dicha visita, y assí no se cumple el tiempo hasta el año de 1619, no hay lugar para embiarme embaxada ni scrivirme aún sobresto, pues a su tiempo yo tendré cuydado de nombrar quien más convenga para ello. Datum en Ventosilla a XXI de octubre MDCXVII. Yo el rey. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Car<a>vajal protonotario generali. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvator Fontana, regens. Vidit Sentis, regens. Don Franciscus Gassol, protonotarius».

42v Explicant-los allí la creença de dita carta, e fet açò se'n anaren ab la sòlita cortesia.

Disabte, a XVIII. Festa de la edificació de la Seu de la present ciutat.

43r Disabte, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir.

43v Dimars, a XXVIII[a]. En aquest die se liurà lo arrendament dels drets de galeras del dit General en la Lonja de la present ciutat, en presència dels deputats –lo militar absent de dita Lonja, y lo real del consistori y de la present ciutat– per Joan Serrer Verdaguer, corredor e trompeta del General, a mossèn Hieònim Negroto, cavaller genovès, per preu de vint-y-un mil y dos-centes liuras per quiscun any, com en lo acte de dit arrendament més largament serà contengut.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die vingueren ab embaxada al consistori de sas senyorias, que estava congregat en casa lo senyor deputat ecclesiàstic, los senyors misser Joan Gaspar de Prat, assessor de la visita del General de Cathalunya, y mossèn Hieònim Bosc, // 44r // scrivà major d'ella. Y de part de dits senyors visitadors referiren a ses senyorias y feren a saber com la dita visita havia suspès a mossèn Francesc Castellar, notari ajudant del scrivà major del General, Melchior Pagès, ajudant del regent los comptes del dit General, del exercici de dits officis durant la mera y líbera voluntat de dits senyors visitadors, y fins a tant que per ells sia altra cosa proveïda. E que ses senyorias poden anomenar altras personas en lloc de dits Castellar y Pagès; supplicant-los sian ses senyorias servits de que les personas que·y anomenaran sian idòneas y sufficients, y que no comuniquen cosa a dits Pagès ni Castellar. E fonc-los respost per ses senyorias que·u tenen entès, y estar prests y apparellats en fer lo que toca a sos càrrecs.

a. Arrendament dels drets de galeras a Hieònim Negroto, cavaller genovès, *anotació al marge esquerre.*

Dijous, a XXX. Festa de sant Andreu apòstol. En aquest die fou feta extracció de obrers y concellers de la present ciutat per lo any propvinent, que començarà lo die de demà. Y foren extrets los següents: Mossèn Gaspar Montaner, ciutadà de Barcelona, conceller en cap; misser Pau Moet, doctor en drets, conceller segon; Luís Puig, donzell, conceller terç; Gabriel Rius, mercader, conceller quart; Joan Ponsic, apothecari, conceller quint. // 44*v* // Obrers: misser Pere Font, doctor em medicina; misser Miquel Miró, chirurgià.

Decembre MDCXVII

45*r* Dimars, a V. En aquest die, de matí, vingueren en consistori per part dels senyors visitadors del dit General los senyors misser Joan Gaspar de Prat, donzell, doctor en drets, y mossèn Hieònim Bosc, notari, scrivà major de dita visita. Y de part de dits senyors visitadors supplicaren a ses senyorias lo mateix que a vint-y-nou de noembre proppassat, acerca de las suspensions havian fetas de mossèn Francesc Castellar y Melchior Pagès del exercici de sos officis, dient que per no tenir las horas la còpia de dita suspensió treta, non la havia poguda donar. Y axí aportaran y liuraran aquella a ses senyorias, conforme ací baix serà continuada y cosida junctament ab una còpia de dita embaxada, que són del tenor següent: «Còpia de dita embaxada. En lo consistori de la visita del trienni pròximpassat fou feta provisió al vint-y-vuyt de noembre pròximpassat, ab la qual foren suspesos Francesc Castellar y Melchior Pagès[a] del exercici de sos officis respectivament, de la manera que en dita provisió se conté, de la qual fou proveït fossen vostres senyories cerciorats. Inseguint per ço la forma de altras visitas, lo procurador fiscal, per a que vostres senyories estigan cerciorats del què en dita provisió se // 45*v* // conté, done y liura còpia autèntica y fefaent de dita provisió, y supplica manen vostres senyories al scrivà major continue la present exposició y provisió en son lloc, segons lo styl y en aires semblants occasions és acostumat». «Còpia del acte de dita suspensió o provisió. *Provisio facta per dominos visitatores Generalis Cathalonie in calce supplicationis oblata per fisci visita procuratorem die XXVIII novembris MDCXVII. Registrata dictis die et anno, visa presenti supplicatione et querela contra dictas Melchiorem Pages, coadjutorem regentis computorem, et Franciscum Castellar, coadjutorem primum scribanie maioris domus Deputationis et Generalis Cathalonie, ad fisci procuratoris presentis visita instanciam fulminata, illiusque meritis*[a] *attentis et aliis, domini visitatores Generalis Cathalonie infrascripti, de consilio subscripti assesoris, provident pro nunc, et donec sit provisum, et sine prejuditio jurium et pretensionum dicti fisci visita procuratoris, dictos Melchiorem Pages et Franciscum Castellar suspendendos fore et esse, prout eos et eorum quimlibet cum presenti suspendunt ab exertitio et administratione predictorum officiorum. Et quod domini deputati Generalis Cathalonie ex parte dictorum dominorum visitatorum certiorentum de // 46*r* // predicta suspension, ad effectuen ut incontinenti, attento statu negotii dicta eorum officia, exercitio et administratio, comendentur per dictos dominos deputatos personis peritis, legalibus et non suspectis, per quos capibrevia dicti Generalis cum debito secreto, et juxta bonum stylum domus Deputationis rogantur et administrentur, nihil addito nec mutato ex his que in presenti in dictis capibreviis hactenus reperientur continuata, done <c> per visitatores sit jus dictum in dicta querela et quod eisdem et cuilibet eorum mandetur, ad penam mille librarum pro quolibet se abstineant ab exertitio et administratione dictorum officiorum respective, dicta suspicione durante, et ad id expediantur mandata directa dictis Pages et Castellar, et alias provisiones et comissiones opportuna juxta stylum. P.P. de Ribes y de Terrades, lo canonge Jaume Çaconamina, lo doctor Jaume Aymerich. Vidit, de Prat, assesor. Vidit de Malla, fisci visita advocatus. De premissis aliena manu fideliter scriptis fidem fecit Hieronimus Bosc, notarius publicus civis Barchinone et scriba dicte visita Generalis Cathalonie, tanquam a suo vero originali extractis hec propria scribens manu».*

Fonc-los respost per ses senyorias que besan les mans de dits visitadors, y que ells hy proveirien y farian lo que toca a sos càrrecs en nomenar personas hàbils y sufficients.

46*v* Dimecres, a VI. En aquest die mossèn Agustí de Lana, racional, féu relació en consistori que Miquel Orpí, notari, sobrecollidor del General en la part de levant, ha pagat lo comptat per ell fins al die present.

Dijous, a VII. En aquest die se fermaren los actes de las galeras del dit General entre los senyors deputats y oïdors, y mossèn Hieònim Negroto, cavaller genovès, conforme seran continuats en libres de caucions de negocis de galeras.

Divendres, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Sanctíssima.

Diumenge, a X. En aquest die se féu embaxada

a. a continuació repetit ab la qual foren suspesos Francesc Castellar y Melchor Pagès.

a. a continuació ratllat pro.

de part dels senyors // 47r // visitadors de dit General a ses senyorias, que estavan junctats en lo palau del senyor deputat ecclesiàstic, en què vingueren los[a] magnífics misser Joan Gaspar de Prat, assessor, donzell y doctor en drets, y mossèn Hieònim Bosc, notari y scrivà de dita visita; y de part de dits senyors visitadors donaren a ses senyorias una scriptura, la qual comença:

«Prosseguint los visitadors del General de Cathalunya la visita dels deputats y oïdors del trienni pròximpassat, y dels demés officials del General subjectes a visita, per execució del capítol primer del nou redrés de les Corts del any 1599; fent processos, axí a instància de parts privadas com del procurador fiscal de la dita visita, contra deputats y oïdors del trienni passat, y altres officials del General, per delictes per ells y quiscú d'ells, segons se pretén comesos en la administració de llurs officis respectivament; procurant ab tota puntualitat acudir a les obligacions dels llurs dits visitadors en benefici de la cosa pública y execució de la voluntat de sa magestat y de la cort del General, en lo capítol 1 explicada, se ha succeït que lo procurador fiscal y lo procurador de don Miquel de Calders, senyor de Segur, han formada y feta en lo consistori de dita visita una querela contra los deputats y oïdors del trienni pròximpassat, pretenent havian delinquit y donats grans danys per no haver-se opposat a certa contrafacció de generals Constitucions de Cathalunya, com devian y estavan obligats segons la disposició de las mateixes generals constitucions; dient que dita omissió de opposar-se a dita contrafacció ere estada dolosa per haver precert vot dels assessors ordinaris, ab intervenció y deliberació del advocat fiscal y de molts doctors applicats, que estavan obligats dits deputats y oïdors // 47v // a opposar-se a dita contrafacció, y que si dits deputats y oïdors se fossen opposats, com devian, no·s foren seguits los danys se han causat. Y tenint-se de rébrer testimonis en justificació de dita querela, y dels articles per major declaració de aquella, presentats per dit procurador fiscal y part instant; no podent los testimonis còmodament venir a la present ciutat, dits visitadors havian comesa la recepció de aquells a Joan Benet Sacarés, notari real, liurant-li com si liurarien letras en forma, com en semblants casos és estat sempre praticat y observat. Y quant ja dit Joan Benet Sacarés fou partit de la present ciutat de Barcelona, a effecte de executar dita comissió y rébrer dits testimonis, los magnífics senyors regent la real Cancellaria y doctors de la Sala criminal, per mijà de Antoni Roure, notari públic de la present ciutat y procurador fiscal de la règia cort, enviaren a demanar als doctors Joan Gaspar de Prat, assessor, y Gabriel de Malla, advocat fiscal de dita visita, als quals, trobats en las casas de la visita, digué dit Roure, de part de dits senyors regent y doctors del Consell Criminal, que acudissen al Consell, que estava congregat, que·ls havian menester. Y essent, com és, la intenció dels dits visitadors acertar en la administració de llurs càrrecs, haven(t)-los referit en consistori dit assessor y advocat fiscal lo que Antoni Roure los havia dit de part de aquells senyors, encontinent los ordenaren se conferissen al consell per a saber què volien y què se offerie. Anaren dits assessor y advocat fiscal al Consell Criminal, y lo senyor regent en effecte los digué havian entès que en la visita se donava querela, instant don Miquel Calders contra deputats y oïdors, y que en lo procés de aquella se tractava de las regalias de sa magestat, y·s feya prejudici a la règia cort, y que axí, no obstant, podien, sens altre acte, proceir contra d'ells criminalment, per urbanitat ho havian dexat de fer; y que axí diguessen que querela era la que feya don Miquel Calders a dits deputats y oïdors, què contenia, y que aportassen lo procés y proceïments de dit negoci allí en consell, que·ls // 48r // volian vèurer. Y dits assessors y advocat fiscal respongueren que estavan juramentats, y havian oïda sentència de excomunicació de *non revelando,* y que corria lo temps per lo capítol del nou redrés, statuït a las offensas; y que axí no podian revelar lo scrit de la visita, però que·u referirian en consistori, y que conforme la resolució pendrien, tornarien resposta. Y açò fet, tornaren dits assessors y advocat fiscal en consistori, y referiren als visitadors tot lo que havia passat. Y si bé encontinent veren que per obligació de llurs officis no podien fer lo que aquells senyors demanaven, per ésser de directo contrary a les leys paccionadas del present Principat, volent emperò proceir ab tota deliberació, donaren orde se scrigués, com se scrigué encontinent, al dit Joan Benet Sacarés, notari, llur comissari, que no innovàs cosa alguna fins tingués altre orde, y que donàs al propri que per este effecte trameteren la plica dels articles se'n havia aportats. Y tornaren a enviar a dits assessor y advocat fiscal als dits senyor regent y doctors del Consell per a que-ls diguessen, com en effecte los digueren, la diligència se havia feta en suspèndrer lo negoci, y que anaven mirant lo que se havia de fer, certificant-los que dits visitadors procehïan sols en quant los fos lícit y permès, sens tocar a las regalias de sa magestat en fer prejudici algú a la règia cort; y que de la resolució pendrian los donarian raó, del què amostraren restar dits senyors, regent y doctors del Consell, ab satisfacció. Y com després, dits visitadors ab gran maduresa y deliberació haguessen mirat, y fet

a. a continuació ratllat senyors.

[1617]

mirar, lo procés de dita querela, y·s fos trobat no haver-hi en ella cosa que pogués ésser prejudicial a les regalias de sa magestat y a la règia cort, tornaren a enviar als dos assessors y advocat fiscal, a dits senyors regent y doctors del Criminal, certificant-los de la veritat de aquest fet. Y perquè dits senyors insistiren en què aportassen allí al Consell los proceïments que·ls volian vèurer, considerant de quanta importància // 48v // era la resolució de aquest article, per tocar a la suprema prerogativa de dita visita, y altrament per las conseqüències que·n podien resultar en dany de dita visita y del present Principat, dits visitadors los enviaren a dir que volian madurament pèndrer resolució sobre aquest negoci, y que açò no·s podia fer ab poc temps; y que axí se servissen donar lloc per a que ho poguessen considerar. Y si bé havent respost dits regent y doctors del Consell Criminal que estava bé, no speraven dits visitadors se fecen enantaments ni proceïments alguns. Y axí, anaven considerant lo article de donar los proceïments, o mostrar aquells conforme se'ls demanava, han sabut que Narcís Dalmau, comissari real, per orde del Consell Real se·s conferit a Segur, y ha trobat allí a Joan Benet Sacarés, notari, comissari de dits visitadors, li ha fet manament penal, contenint en effecte li donàs los papers tenia en son poder de la visita, y paràs, y no passàs avant en rèbrer testimonis en virtut del orde tenia dels dits visitadors, que no tingués orde del Consell Criminal. Y jatsia que dit Sacarés no haja donats a dit Dalmau papers alguns, és estat per no tenir-los, per haver-los antes donats al propri havian enviat los visitadors, com de ditas cosas ha constat ha constat, y consta, ab una informació que dits visitadors han manada rèbrer en llur consistori. E com la pretenció del senyor regent y doctors del Consell Criminal en voler se'ls amostren los proceïments de la visita– majorment corrent los terminis de la offensa– y los manaments fets a dit Sacarés per dit Dalmau, y ordes a dit Dalmau donats sien en evident y notori impediment y torb de la dita visita y de la jurisdicció de dits visitadors, com sia cert que sa magestat y la Cort General en lo any 1599 erigí dit tribunal de la visita tant superior que no volgueren se pogués dels proceïments y sentències de aquell recórrer, supplicar ni appel·lar, ans bé, que sens deppendència alguna, // 49r // coneguessen dels delictes dels deputats y oïdors y altres officials del General, transferint-los tota jurisdicció que antes tenian los diputats y oïdors de comptes nous per a visitar los fets de llurs predecessors. Y axí sia molt gran lo prejudici reb, no sols lo consistori de la dita visita, però y lo consistori de vostres senyories, y encara tot lo Principat ab dita pretensió y proceïments. Veent-se dits visitadors obligats a exir a la defensa de est(e) negoci, ab las veras, és raó han deliberat donar-ne, com ne donan, a vostra senyoria tant larga raó. Y attesa la qualitat del negoci, que és tant gran, a vostres senyories supplican y, en quant menester sia, instan, per observansa del capítol primer de les Corts 1599, y conforme la disposició de aquell, que per la deffensa de llur jurisdicció los donen tot lo favor necessari, interpossant ses parts, axí per medis de embaxadas, junctas de braços, declaració de torb, com altrament segons serà trobat de justícia faedor, y per leys del present Principat, privilegis, usos y styls del present consistori de vostres senyories los és permès. Y no– res menys, que per a gastos de dita visita, per los que·s poden concórrer, giren encontinent, y girar facen ab effecte, al regent los comptes sis milia liuras barcelonesas; que dits visitadors en lo entretant aniran continuant de fer las diligències, podran per la bona direcció de dit negoci, y de tot ne donaran raó a vostres senyories, de qui speran en negoci tant important y del benefici comú, faran lo que deuen y estan obligats».

Fonc-los respost per ses senyorias que ells tindran la mà ab moltas veras en dits negocis, y faran tot lo que tocarà a ells ab molta voluntat y diligència. E poc aprés, los dits senyors deputats anomenaren quatre doctors cèlebres, los quals, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal del dit General, tractassen y veessen // 49v // lo faedor acerca dits negocis. Y axí foren anomenats per ses senyorias encontinent, misser Jaume Càncer, misser Pere Aylla, misser Jaume Martí, misser Miquel Carreras. Als quals manaren convidar per a vuy, després dinar, en la casa de la Deputació, per tractar dits negocis, com de fet se junctaren.

Dilluns, a XI. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar, los senyors Joseph de Bellafilla, don Francesc de Argensola, Bertran Dezvalls. Los quals, de part dit bras, supplicaren a ses senyorias com havian entès las embaxadas fetas per los visitadors del dit General acerca dels proceïments entenian se feyen per sa excel·lència contra d'ells, y las diligències que per ses senyorias se feyan acerca dits negocis, lo que·ls agrahian molt. Y axí supplicavan a ses senyorias anassen continuant aquellas, com bé tenen acostumat, confiat que ab tant principal auxili y amparo dits negocis tindran tot bon succés. Fonc-los respot per ses senyorias y dada plena raó de tot lo fet fins ací. Y com fins en aquest punt han tingut sempre junctats los assessors y doctors applicats, axí en dies feriats com de nits, y que ho aniran perseverant // 50r // y perseverant ab molta puntualitat, y sens pèrdrer punt. Y per dit effecte estan juncts tots en la dita casa de la Deputació. En aquest

mateix die, los senyors deputats enviaren als senyors visitadors del dit General, qui estavan congregats en la casa de la visita de dit General –la qual se tenia en la Casa del Ardiaca major de la Seu de la present ciutat– a mossèn Pere Mas, notari y procurador del dit General, dient-li en effecte[a], de part de dits senyors deputats, com lo die de haïr havian rebut una embaxada de part de ses mercès acerca dels negocis concorrents. Y axí, encontinent, entesa dita embaxada, desijant condecèndrer a ella y zelants lo benefici del dit General y de dita visita, com per capítols de cort y per sos officis estan obligats, manaren junctar encontinent en la dita casa de la Deputació los magnífics assessors y advocat fiscal y quatre doctors cèlebres de la present ciutat, als quals donaren orde mirassen y apuntassen dits negocis y veessen lo faedor, fent-los aprés relació en consistori de son vot y parer y del què los apparria convenia fer per la bona direcció de dits negocis; los quals estan junctats vuy per dit effecte, y no se'n lliurarà la mà fins tinga dit negoci son degut compliment. E tornat dit Pere Mas, procurador del General, de dita embaxada o recado, referí a ses senyorias com havia explicat a dits senyors visitadors lo sobredit, conforme per ses senyorias era estat ordenat. Al què dits senyors visitadors respongueren que besavan a ses senyorias les mans per la mercè se'ls feya, supplicant-los hanassen continuant, com de ses senyorias confiavan y estavan certs. //50*v*// En aquest mateix die vingueren ab embaxada per part dels senyors visitadors del dit General, lo magnífic misser Joan Gaspar de Prat, assessor, y misser Gabriel de Malla, advocat fiscal de dita visita, anant ab ells mossèn Hierònim Bosc, notari de aquella. Los quals, de part de dits senyors visitadors, explicaren a ses senyorias lo contengut en una scriptura per ells aportada en consistori, dexant allí aquella, la qual és del tenor següent:

«Los visitadors del General de Cathalunya han entès per medi de Pere Mas, procurador fiscal del dit General, que en lo negoci occorrent acerca dels proceïments fets per los magnífics regent la real Cancelleria y doctors del Real Consell Criminal, y per Narcís Dalmau, comissari real, en impediment y torb de la dita visita y jurisdicció de dits visitadors, y per consegüent de tot lo General de Cathalunya, en respecte de la querela donada per lo procurador fiscal de dita visita y per don Miquel Calders, senyor de Segur, conforme se conté en la embaxada a vostres senyories declarada lo die de haïr, que comptavem a deu del corrent, prenen vostres senyories consell del doctor Antoni Vinyola, assessor ordinari del General, y que entenie en dit negoci. Y com sia axí que la querela donada per lo procurador fiscal de la visita y don Miquel Calders– de la qual se tracta– és estada donada contra deputats y oïdors del trienni pròximpassat, y axí bé també contra lo dit doctor Antoni Vinyola, qui era oïdor per lo stament real; y en dita raó, dit doctor Antoni Vinyola, per tractar-se de causa sua y de querela contra ell donada, y per consegüent de son propi interès, no té íntegro lo vot per a consellar a vostres senyories. Per ço, lo procurador fiscal de la visita, en nom del consistori de dits visitadors, representa a vostres senyories lo sobredit, y supplica y, en quant menester sia, insta a vostres senyories se servescan no pèndrer lo vot en dit negoci de dit doctor //51*r*// Antoni Vinyola, ni permétrer que en aquell entrevinga en manera alguna, per lo que dalt és dit y ésser axí de justícia». Als quals fonc respost per ses senyorias y dada raó de las diligències per ells fetas en dits negocis, y que estan prests y apparellats y molt esvellats en fer tot lo que convinga en benefici de aquells, ni a vigilias; certificant-los que no faltaran un punt en ells, y per dit effecte estan ells y doctors applicats, hy han estat juncts per reparo de dits negocis. En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren als senyors visitadors per lo magnífic misser Joan Aroles, assessor del dit General, y don Joseph Quintana, advocat fiscal, junctament ab ells, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, als quals donaren orde de explicar-los lo contengut en scriptura per ell donada a dit assessor y advocat fiscal, y aquella feta y ordenada per los assessors de dit General y doctors applicats, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats nos han ordenat vinguem a representar a vostres mercès com, encontinent que los magnífics misser Gaspar de Prat y Gabriel de Malla, assessor y advocat fiscal respective de la visita los hagueren donada la scriptura que per part de vostres mercès se'ls enviava, junctaren los magnífics assessors y advocat fiscal y applicaren alguns doctors graves, als quals donaren dita scriptura, y de paraula encarregaren y veren lo que consistori tenia obligació fer en defensa de la jurisdicció de la visita, com en effecte estan junctats. Y axí mateix no·s han ordenat ses senyorias diguéssem a vostres mercès que faran totas las diligències convenients, y que posaran en execuxió tot lo que se'ls acon- //51*v*// sellarà per dits assessors y advocats applicats, com tenen obligació. Y que vostres mercès digan y manen a sos officials donen a dits assessors y doctors applicats les scripturas seran convenients per a fundar y justificar la pretensió de la visita».

Oïda per dits senyors visitadors dita embaxada,

a. a continuació ratllat que.

[1617]

o scriptura, respongueren en effecte dient que besavan a ses senyorias les mans per los bons officis, lo que és molt conforme al que de ses senyorias speraven, e que ells ho tractarian, lo que se'ls demana, y avisarian a ses senyorias del que se havia determinat, y procuraran en donar tot gust y contenció a ses senyorias en tot lo que·s porà. Dit die estigueren junctats tot lo die dits assessors y doctors aplicats, acerca dits negocis.

Dimars, a XII. En aquest die vingueren en consistori per part dels senyors visitadors del dit General, misser Joan Gaspar de Prat, misser Gabriel de Malla, assessor y advocat fiscal respective de dita visita, y misser Philip Vinyes, doctor en drets. Y per part de dits senyors visitadors referiren a ses senyorias, en effecte, lo fet està dit per orde de sa excel·lència, capturant al magnífic misser Jaume Aymeric, altre dels tres jutges dels processos, lo que és en entalació de dita visita y dels negocis de dit General y d'ella, y en manifest torb de dita visita, per ésser estat[a] prés per negocis d'ella, no obstant que digan que no lo han prés per los negocis d'ella. Y axí supplican a ses senyorias sian servits amparar dits negocis ab las veras que ses senyorias acostuman y solen fer // 52r // en semblants negocis, y per dit effecte, si a ses senyorias apparrà, que los advocats y doctors applicats de dita visita se ajunten ab los assessors y demés advocats de esta casa, allà a ont ses senyorias ordenaran, ho faran de molt bona gana, y començaran tots los actes y scripturas apparrà convenir per dits negocis, com de ses senyorias confian y bé tenen acostumat. Fonc-los respost per ses senyorias que ells, havent entès alguna cosa de las sobreditas, a més de una hora en que estan juncts en la present casa de la Deputació ab los assessors y advocats applicats, per vèurer y tractar lo faedor acerca dites coses. Y axí no llevaran mà de ellas com fins ací han fet, y avisaran del faedor ab molta brevedat. En aquest die vingué en consultori per part del excel·lentíssim senyor loctinent general mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari de sa excel·lència. Y en effecte, de part de sa excel·lència dix a ses senyorias com sa excel·lència, per negocis concernents a sa magestat, tenia de comunicar ab ells. Y per estar ell de mala gana, que fossen servits de acudir vuy, a les tres horas, després de dinar, a *Palacio*. E més, los dix de part de sa excel·lència com esta nit passada manà capturar per lo alguazil Mon-rodon la persona de misser Jaume Aymeric, y que·ls feya saber com dita captura no fou feta, en poc ni en molt, per negocis de la visita del General, sinó per certas paraulas gravatòrias y pesadas havia ditas contra d'els, del Racional y Ballia General y de sos oficials. Fonc-los respost per ses senyorias que ells acudiran allí a las tres horas, conforme per sa excel·lència los és enviat a dir. Y en lo demés, que tenen entès lo que per sa excel·lència los és estat enviat a dir acerca de dita captura de misser Jaume Aymeric, los és estat enviat a dir // 52v // ho tractaran, cofiant que sa excel·lència los ha de fer tota mercè y manar remediar dits negocis.

En aquest mateix die los dits senyors deputats y oïdors anaren consistorialment a casa del excellentíssim loctinent general, ab ses maças altas y ben acompanyats; y per ser die de pluja, ab cotxos. Y arribats allí, los dix, en effecte, lo següent: enviats primer a cercar per son secretari, y allí los donà una carta de sa magestat, de dos del corrent mes de dezembre, continuada en libre de Letras del reys, explicant-los la creença d'ella. Y també los dix com ell, la nits passada, havia donat orde pèndrer y capturar la persona de misser Jaume Aymeric, certificant-los que (no) se era fet per negocis de la visita del dit General ni deppendents d'ella, sinó per certas paraulas injuriosas havia ditas contra los officials del Racional y Ballia General, y en açò tenia instància d'ells, y a dita causa lo havia manat capturar, y no per fer altra causa. Fonc-li respost per ses senyorias que en consistori mirarien la dita carta de sa magestat y tractarian lo demés. En aquest mateix die vingué en consistori de ses senyorias lo magnífic misser Miquel Vinyas, doctor en drets, per part dels senyors visitadors del dit General, explicant a ses senyorias de part de dits senyors visitadors lo contengut en la scriptura devall scrita, dexant còpia d'ella, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors. Lo die de haïr, que comptavem al 11 del corrent, a les nou horas de nit, poc més o manco, se conferí Miquel Joan de Monrodon, alguazir real ordinari del present // 53r // Principat, en casa del magnífic Jaume Aymeric, ciutadà honrat y doctor en drets de la present ciutat, altre dels visitadors de la visita del trienni pròximpassat y hu dels tres visitadors dels processos, y capturà aquell y portà en los reals càrcers a ont vuy està detengut. La qual captura fa notori torb a dita visita, per ser com és hu dels tres de dits processos per part del bras real, y és en total destrucció de aquella. Per ço, per continuar aquella, necessita lo present consistori del favor y ajuda de vostres senyories. Y axí, en fet tant grave y de tanta qualitat y tant prejudicial a tot lo present Principat, diuen y representen y, en quant menester sia, instan a vostres senyories sian servits, per observansa del capítol primer de les Corts del any 1599, donar favor y ajuda a dit consistori, axí per elecció de personas eletas, com per convocació de braços y altres re-

a. a continuació ratllat ell.

meys convingan en ajuda y favor de aquella, segons deuen vostres senyories per reó de sos càrrecs».

Oïda la dita scriptura, fonc respost per ses senyorias que ells enviarien la resposta de ella, y que·ls diga com han estat sempre molt contínuos y promptas en defensió y amparo dels negocis de dita visita, y no faltaran un punt en ells, com bé saben ses mercès. En aquest mateix die, de matí, los dits senyors deputats y oïdors de comptes enviaren a dits senyors visitadors al magnífic misser Jaume Areny, assessor, per estos negocis elegit, y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, junctament ab ells a Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, als quals donaren orde de explicar-los y representar-los de part de ses senyorias lo contengut en una scriptura a ells donada, la qual és del tenor següent:

«Diumenge proppassat, que comptàvem a 10 del present mes de dezembre, per orde de vostres mercès se donà una scriptura // 53*v* // als senyors deputats, ab la qual los nottificàvem un torb que deyan havia fet, y feya, a la visita que de present vostres mercès fan; instant-los que per reparo de dit torb, dits senyors deputats, en virtut del capítol primer de les Corts 1599, los donaven tot favor y ajuda, y manassen fer los proceïments que en los torbs per reparo d'ells se acostuma fer, conforme los privilegis, capítols de cort, usos, pràcticas y costums de la casa de la Deputació, com estas y altres coses largament se contenen ab dita scriptura, a la qual se fa relació. E encontinent, dits senyors deputats, enterats del contengut en dita scriptura, manaren junctar los magnífics assessors y advocat fiscal de la casa de la Deputació, y applicaren ab ells quatre dels graves doctors de la present ciutat per a que·ls aconsellassen lo que devian fer per a ajudar a la pretensió de la visita, los quals se ajunctaren moltas voltas, discorrent lo negoci, per donar sobre ell madur y savi consell. Y havent-se presa resolució que havian de vèurer los proceïments de la visita per poder fundar y justificar los motius en dit torb, y proceïments faedors, com altrament estavan impossibilitats de donar bon consell sens la inspecció de ditas scripturas. La qual resolució de dits magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats fonc comunicada haïr de matí, que comptavem a 12 del corrent, al magnífic misser Philip Vinyes, com advocat fiscal per vostres mercès a dits senyors deputats enviat per a entèndrer lo que feya en benefici de les coses contengudas en dita scriptura, y li donaren les raons y causas de dita resolució. Y ell digué que dita resolució y les raons d'ella referirien a vostres mercès, y portaria resolució a les tres horas de la tarde, per a la qual tinguérem juncts los assessors y doctors aplicats, dit misser Vinyes y presentà a dits deputats una scriptura contenint se havia fet torb nou per la captura del magnífic misser Jaume Aymeric, hu dels magnífics visitadors // 54*r* // y hu dels tres qui fan los processos, demanant lo mateix favor y ajuda que ab l'altra scriptura. Y encontinent, lo dit magnífic misser Vinyes, junctament ab los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats, se conferiren ab los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats per los senyors deputats, devant dels quals digué públicament, de paraula de vostres mercès, que se ajustaren en la stància havian feta sobre lo reparo del torb contengut en la primera scriptura, que sols instaren lo favor y ajuda sobre del torb contengut en la segona scriptura de la captura del magnífic Jaume Aymeric. E com de la instància de les Corts en la primera scriptura apparega per acte públic, y de la desistència per vostres mercès feta de la instància de dita scriptura no apperega per acte públic, *ut in posterum, casu quo opus sit de recursu a dicta instantia apparere possit,* nottifiquen les presents cosas a vostres mercès, dient-los que sols entendran conforme és la voluntat de vostres mercès en lo reparo del torb al·legat en la segona scriptura, a consell de sos magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal. Y a més de axò farà totas las diligències convindran en benefici de la visita, segons estan obligats en virtut del capítol primer del any 1599, y que per poder tractar lo negoci, que los doctors de vostres mercès applicats se conferescan aquesta tanda ab los que dits senyors deputats per dit effecte tenen junctats».

La qual embaxada y scriptura fonc donada als senyors Pere Pau Ribes y al doctor[a]... Mora, altre dels dits visitadors, qui sols foren trobats en la casa de dita visita, y ab ells mossèn Hieònim Bosc, notari de dita visita; la qual fonc allí legida a dits senyors dos visitadors per dit mossèn Hieònim Bosc. Y oïda aquella, digueren en effecte a dits senyors assessor y advocat fiscal y scrivà major de dit General que allí no tenien ningun ecclesiàstic dels visitadors, ni altres senyors de dita visita, y que ells los // 54*v* // procurarien junctar. Y tornarien resposta a ses senyorias aprés de haver consultat ab ells la dita scriptura. En aquest mateix die, després dinar, los dits senyors visitadors enviaren a dir a ses senyorias com los doctors tenen allí junctats per dits negocis, estaran promptas en venir en la casa de la Deputació per tractar ab conformitat ab los assessors y doctors per ses senyorias applicats. Y fonc respost per ses senyorias que, sempre hy volguessin venir, estaven ja a punt

a. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mm.

[1617]

per a tractar dits negocis, per lo que desijaven sumàriament ses senyorias lo bon èxit de aquells. Y axí se ajunctaran tots en dita casa de Deputació, en la estància del consistori vell del yvern, tractant y pilotejant dits negocis fins que ja era molt tart, restant de acord, i que·y foren al sendemà de bon matí. En aquest mateix die los senyors deputats enviaren al senyor comte de Osona als senyors Francisco Cornat, donzell, y al senyor de Orís per donar-li lo pésam de la mort de la senyora marquesa de Aytona, sa mare, com en semblants occasions és acostumat fer. Los quals, tornats aprés en consistori, feren relació com eren estats en casa de dit marquès de Aytona, y havian fet lo que per ses senyorias los era estat ordenat, y allí foren molt ben rebuts, y dit senyor comte besava a ses senyorias las mans y agrehia molt la mercè se li era feta.

Dimecres, a XIII. En aquest mateix die vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu. // 55*r* // Los quals, de part dels magnífics concellers, explicaren a ses senyorias com lo savi Consell de Cent, celebrat lo die de haïr, sentint molt com és de raó la captura feta fer per lo excel·lentíssim loctinent general de la persona del magnífic misser Jaume Aymeric, ciutadà de Barcelona y altre dels visitadors del dit General, fent posar aquell en los càrcers comuns de la present ciutat ab motius no subsistents y ab injustas informacions; com los magnífics concellers y tots los de dit Consell, qui en ditas cosas foren presents en lo que se li imputa a dit misser Aymeric, dient que havia ditas algunas paraulas desacatadas y gravatòrias contra los officials del Racional y Ballia General de la present ciutat. Y axí attesas y consideradas las ditas cosas per dit savi concell, y lo quant ab ditas sinistras informacions se increpava lo dit misser Jaume Aymeric, y ésser ell persona, com tot lo món sab, de tant bonas parts y doctrina y modèstia, determinà dit savi concell de opposar-se a la defensa de ell y dels demés de dit concell que en dits negocis havian entrevengut, fent carta de indemnitat a tots. Y per dit effecte deliberaren donar quiscun die a dit misser Aymeric, mentres que estaria en dita presó, per los gastos de menjar y bèurer, tres liuras barceloneses. Y axí mateix, havian determinat se fes una solemne embaxada a sa excel·lència per a que manàs remediar dits negocis, y també per que supplicàs a ses senyorias fossen servits en opposar-se ab moltas veras a la defensa de ditas cosas, com estan obligats per capítols de cort; y altrament, offerint-se dits senyors concellers y savi concell per ajudar y valer ab molta conformitat, com fins ací tenen acostumat a la bona direcció de dits negocis. Fonc-los respost per ses senyorias que besavan les mans a dits senyors concellers y concell, de la mercè se'ls feya en dits negocis, y que ells per sa part se offerien en fer tot lo que·ls sia possible per la dita ciutat y bona direcció de dits negocis, usant de la matexa bona correspondència que sempre estas dos casas han tenguda, y tenen, al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part // 55*v* // del bras militar los senyors don Bernat d'Oms, Pere Pau de Belloc, Hierònim de Navel. Los quals, per part de dit bras, supplicaren a ses senyorias fossen servits de no llevar mà y passar avant en los negocis occorrents acerca de la captura del dit magnífic misser Jaume Aymeric y defensa de dita visita, agraint-los de part de dit bras los bons officis y diligències entenen fan ses senyorias en dits negocis, offerint-se'ls promptes en quant los sia possible en ajudar a la bona direcció de aquells. Fonc-los respost per ses senyorias y dada larga raó del fet fins ací en dits negocis, y del què desijan y estan promptes en fer sens perdonar als treballs de sas personas y malas nits. Y axí, de part de ses senyorias, ho poran certificar als dits senyors visitadors y als demés convinga.

Dijous, a XIIII. En aquest die, axí de matí com després dinar, estigueren junctadas en la present casa de la Deputació los magnífics assessors y advocat fiscal y doctors applicats de ses senyorias y dels senyors visitadors de dit General, tractant allí juncts dels negocis concorrents de la captura de dit misser Jaume Aymeric y defensa de dita visita. En aquest mateix die, de matí, los dits senyors deputats // 56*r* // enviaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, al excel·lentíssim loctinent general per demanar-li hora de una solemne embaxada li volien fer. E tornat dit síndic, referí a ses senyorias com sa excel·lència estava en lo llit, e que per ara no podia oir-los, que aprés de migdie los enviaria la resposta. En lo mateix die, després dinar, sa excel·lència envià a dir a ses senyorias com ja porian anar, que estava prompta per a oir-los. E poc aprés, los dits senyors deputats enviaren ab embaxada a dit excel·lentíssim loctinent general nou personas dels tres staments, que foren los senyors, ço és: Per lo estament ecclesiàstic, los senyors canonge Boldó, canonge Amell, canonge Dalmau, de la Seu de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet. Per lo real, los senyors Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Miquel Hyspano. // 56*v* // Als quals fonc donat orde de explicar a sa excel·lència la embaxada que ab un full de paper los fonc liurada y ordenada per don Joseph

Quintana, advocat fiscal del General, y per misser Miquel Vinyes, per part de dits visitadors. Los quals anaren ben acompanyats y ab las massas grans com és acostumat. La qual és del tenor següent:

«Per los visitadors dels General del trienni proppassat se ha representat als deputats, com per orde de vostra excel·lència, dilluns a 11 del corrent, a las nou horas de la nit, Miquel Joan Montrodon, hu dels algutzirs ordinaris, capturà la persona de misser Jaume Aymeric, ciutadà honrat, altre dels dits visitadors per instructor dels processos corrents de la visita. Per occasió de la captura resta molt torbada y impedida la visita per la falta que fa sa persona per al discurs de aquella, principalment necessària per dita instrucció de processos. Y com als deputats toca ajudar y valer, en quant pugan, a que la visita tinga son degut fi, per a que s'és instituïda per la cort, pensant de aquella la bona administració dels fets de la Generalitat, y per lo que vostra excel·lència féu mercè als deputats de enviar-los a dir la causa de dita captura, tingan per molt cert estarà vostra excel·lència ja enterat y satisfet de la innocència de dit misser Aymeric, nos han ordenat supplicàssem a vostra excel·lència, extrajudicialment, sia servit manar tràurer liberament dit misser Aymeric, tant per excusar ab sa libertat lo impediment pateix per gastos dita visita, com també per la ciutat. De la causa y satisfacció y abono tindrà ja vostra excel·lència de la persona de dit Aymeric, que entre les mercès rebudas de mà de vostra excel·lència tindrà esta persona de les majors».

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias // 57*r* // com havian feta dita embaxada a sa excel·lència conforme los era estat ordenat, dexant-li còpia de ella. E sa excel·lència en effecte los respongué: «Que desijava dar gust als senyors deputats, y que ho veuria prest y farà el servey de sa magestat».

Divendres, a XV. En aquest die, a cerca del migdie, vingué en consistori mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari de sa excel·lència, lo qual, de part de sa excel·lència, dix y explicà a ses senyorias com, havent oïda la embaxada feta per ses senyorias la nit passada, y altres abans, y desijant-los fer tota mercè, ha determinat de manar soltar líberament a misser Jaume Aymeric dels càrcers reals de la present ciutat; y que ell, dit secretari, està despatxant los recaptes, o provisions, de dits negocis, que per ser tant gran die no·ls ha pogut aportar, y que ell procura en dar-hy recapte vuy. Y aprés, lo mateix die, després dinar, fonc portat a ses senyorias una certificatòria, o billet, fermat de mà de dit excel·lentíssim loctinent general y de mà de mossèn Miquel Pérez, secretari, al scarceller de les presons de la present ciutat. Lo qual és del tenor següent: *«Carcellero de las cárceles reales desta ciudad, dexat salir dellas libremente la persona del doctor micer Jayme Aymeric, preso de nuestro mandato, que por justas causas es tal nuestras voluntad. Dada en Barcelona a 11 de dezembre 1617. El duque de Alburquerque. Miquel Pérez».*

57*v* En aquest mateix die los senyors deputats enviaren una embaxada als senyors visitadors per los senyors Francesc Cornet, Miquel Hispano, explicant y dient, per part de ses senyorias, com vuy havian rebut un recado de par de sa excel·lència per son secretari; com, desijant fer-los mercè, havia manat tràurer líberament dels càrcers de la present ciutat al magnífic misser Jaume Aymeric, altre de dits visitadors. Y havian rebut molt gran contento de dita nova, y per ço los ho feyan a saber, offerint-se'ls en tot lo que-ls convinga per conservació de dita visita, com fins ací. E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells havian feta dita embaxada conforme per ses senyorias los era estat ordenat. Y·ls han respost que besan a ses senyorias les mans per tanta mercè que han rebuda de mà de ses senyorias, y que no speraven menys de ses senyorias, y estan confiats rèbrer tota mercè en tota occasió.

Dimecres, a XVII. En aquest die se féu en la // 58*r* // Seu una professó solempne, ab la qual anaren totas las parrochial ab lo clero de dita Seu al portal dels Tallers[a], y allí se havia fet un catafal molt gran sobre lo portal dels Tallers, y des de allí beneïren los camps y esplets y tota la terra del present Principat y Comtats. Y en lo mateix havian confessat tots y rebut lo Sanct Sagrament per raó del jubileu havia enviat nostre santíssim pare, Papa Paulo Quint, vuy benaventuradament regnant en la Iglésia de Déu, concedit a petició dels deputats del General de Cathalunya y de son síndic tenian en Roma, dejunant tres dies la setmana proppassada, ço és, lo dimecres, divendres y disabte. Y lo dit die de diumenge reberen lo Sant Sagrament, y açò per raó de dita absolució, supplicant al senyor concedís pau y concòrdia, y perdonàs als malfactors los delictes havian comesos per raó de les moltas morts, robos e incendis hy havia haguts per causa dels ladres, morts y furts hy havia haguts en la terra, com appar de ditas cosas ab lo indult concedit per sa Santedat, continuat en libre de Bullas apostòlicas y privilegis de la present casa. Enviaren dit breu, com ab ell appar, al il·lustríssim *y* reverendíssim archabisbe de

a. Tellàs *a l'original.*

Tarragona, lo qual li fonc enviat presentar de part de ses senyorias per mossèn Pere Mas, procurador del General, en lo mes de noembre proppassat. Y accepat aquell per sa senyoria illustríssima, envià aquells a tots los prelats del present Principat. Y axí, per sa part, fonc executat en sos diòcesis, y lo diumenge, que comptavem deu del corrent mes de dezembre, publicat en la present // 58v // ciutat y diòcesi; fonc molt accepte a tot lo poble y demés gent. Y lo concurs de la professó fou tan gran com may se sia vist; anaren-hy los magnífics concellers de la present ciutat y molts cavallers y gent principal y altres personas de tots staments en multitut copiosa. Partí dita professó lo després dinar des de la dita Seu a la plaça Nova, plaça de Santa Anna, carrer de Santa Anna y dels Tallers, y de allí se'n pujà a dit catafal, anant-hy lo senyor bisbe de Barcelona, don Luís Sans. Y feta la benedicció, se'n tornaren per lo Portal de Sant Antoni, carrer del Carme, y de aquí se'n tornaren a la dita Seu. Féu lo dit die grandíssim vent, aprés al sendemà gran quietut y bonansa. Nostre Senyor sia lloat y servit de tot, y nos done sa benedicció y gràcia. Amén. Lo breu estampat ab què fonc publict dit jubileu serà ací cosit.

Dilluns, a XVIII. Festa de Nostra Senyora de Speransa, dita de la O.

Dimars, a XVIIII. En aquest die los magnífics assessors y advocat fiscal de la visita corrent del General vingueren en consistori de part de dits senyors visitadors. Feren gràcias a ses senyorias // 59r // de la mercè los havian feta en ajudar en los negocis de dita visita acerca de la captura[a] del magnífic misser Jaume Aymeric, altre de dits visitadors del bras real, y per lo que dits negocis havian tengut bon fi ab dita intercessió, com de senyorias speraven.

Dijous, a XXI. Festa de sant Thomàs apòstol. En aquest die entraren los feriats de la festa de Nadal conforme a la nova constitució.

59v MDCXVIII

Dilluns, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu[b] de Jesuchrist.

Dimecres, a XXVI. Festa de sant Esteve, prothomàrtir.

Dimecres, a XXVII. Festa de sant Joan Evangelista.

a. *a continuació ratllat* acerca.
b. Déu *interlineat.*

Dijous, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

60r Janer

Dilluns, lo primer. En aquest die anaren los senyors deputats[a] y oïdors ab molts cotchos y ben acompanyats de molts officials del General, y entraren a las galeras. Y arribats allí, molts de ells posaren en possessió dels drets de ellas y càrrec // 60v // de proveir aquellas a mossèn Hieronimo Negroto, cavaller, nottificant-los allí com dit Negroto era lo arrendador de dits drets, y que ell tenia a son càrrec de pagar-los son sou y dar-los lo sustento y provisions necessàrias, axí de menjar y bèurer com de calsar y vestir y del demés haurian menester les ditas galeras. Y axí, entrant en ellas dit Negroto y·ls de consistori, se féu al entrant y exint d'ellas molt gran música de menestrils y trompetas y tirs de artilleria, y passejaren totes ab dits senyors, bon tros fora lo moll, molt ben adornadas y enbanderadas. En aquest mateix die se féu la cavalcada dels senyors concellers per la present ciutat com és acostumat, y foren[b] convidats dits senyors deputats, y per certas occupacions no·y pogueren anar.

61r Disabte, a VI. Festa dels tres Reys de Orient. En aquest die los senyors deputats y oïdors enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general lo senyor duc de Alburquerque, que estava retirat en lo monastir de Jesús de la present ciutat per la mort del senyor marquès son fill, don Joan Burguès y de So, Pere Pau de Belloc, per donar-li lo pèsame de dita mort.

Diumenge, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort. Y no·s féu en dit die dita festa.

Dilluns, a VIII. En aquest die se féu la festa de sant Ramon de Penyafort per no ésser-se feta lo die abans.

61v Dimars, a VIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per sa insdisposició.

Dijous, a XI. En aquest die anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment ab cotchos y ab los porters, ab las maças xicas qui anavan ab gramallas de dol, y tots los demés sens ella, al monastir de Jesús. Y arribats allí, trobaren en una selda, o sala de dit monastir, al senyor loctinent general, lo duc de Alburquerque, donant-li lo pèsame de la mort del marquès son fill, qui era mort en Castella. Estigueren-hy ses senyorias molt poc, y tots de peus, fonc-los per

a. *a continuació repetit* los senyors deputats.
b. *a continuació ratllat* consultats.

sa excel·lència ab molta cortesia y féu-los acompanyar fins baix a les claustras.

Divendres, a XII. En aquest die vingueren ab embaxada per part dels magnífics // 62r // concellers de la present ciutat y Concell de Cent, los senyors Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, supplicant a ses senyorias, de part de dita ciutat y concellers de ella, fossen servits en ajudar-los ab sa magestat y sa excel·lència acerca de las monedas de or corren vuy, a effecte que·s prenguen per tota Cathalunya, y per la bona direcció de dits negocis; y altrament, inseguint en açò la bona correspondència y germandat que sempre hy ha hagut entre ditas dos casas. Fonclos respost per ses senyorias que ells ho miraran y faran tot lo que tocarà a ells ab gran voluntat. E poc aprés, los dits senyors deputats anaren consistorialment ab embaxada al dit excellentíssim loctinent general, qui encara estava retirat en lo monastir de Jesús, anant ab cotxos y ab los porters, ab las maças xicas, per supplicar-li lo que li és demanat per part de la present ciutat, tenint allí algunas rèplicas, dadas y respostas, y representant-li lo quant esta ciutat patia acerca dits negocis, y açò fou ab gran sentiment. Fonc-los respost per sa excel·lència que dit negoci tenia sa magestat en mans, y que era estat consultat ab sa magestat, y axí aguardava la resposta, que confiava que prest la tindria, y que per ell no·s perdrà res.

62v Dimars, a XVI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real qui era fora alguns dies per sa indisposició.

Dimecres, a XVII. Festa de sant Antoni Abbat.

Dijous, a XVIII. En aquest die vingué en //63r // (consistori) lo senyor don Pedro de Mendoça, comanador de la Gran Creu de Sant Joan. Isqueren-lo a rébrer a la porta del consistori los dos oïdors militar y real, y assentat al mig del deputat ecclesiàstic y militar, per ésser persona molt principal. Y allí se tractaren ab molta cortesia y offertas. Y en lo anar-se'n lo acompanyaren axí mateix dits senyors oïdors.

Divendres, a XVIIII. En aquest die vingueren en consistori lo magnífic assessor y notari de la visita del General, y de part d'ells, dits senyors visitadors, representaren a ses senyorias lo inconvenient se seguiria de la fàbrica dels capbreus del General que havian manat fer ses senyorias, tenint la mà molta gent en ells y gent de poca experiència, de que se'n sperava seguir alguns danys. Fonc-los respost per sas senyorias que ells ho tractarian y ne tornarian resposta. Y allí se tingueren algunas dadas y respostas acerca de dits negocis. En aquest mateix die fonc presentada per lo procurador del General, ab orde del consistori, al senyor deputat ecclesiàstic, la bulla clementina acerca dels grans fraus se fan al General, com ab lo procés acerca de ditas cosas aprés fet.

Disabte, a XX. Festa de sant Sebastià, cavaller y màrtir.

63v Dimecres, a XXIIII. En aquest die foren ajunctats per orde de ses senyorias, en consistori, las personas electas devall scritas dels tres staments, en que foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Boldó; lo doctor Guerau Vesellas, sacristà major y canonge de la Seu de Gerona. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So //64r // don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, Miquel d'Oms, Joseph de Bellafilla. Per lo real, los senyors Joan Benet Codina, Montserrat Mora, Bernat Romeu. Als quals fonc proposat per ses senyorias com tenian relació certa de algunas personas dignas de fe, com sa excel·lència havia donat orde a dos companyias de cavalls per enderrocar algunas casas en lo present Principat, sens cognició de causa ni provisió de jutge, anant continuant lo que per ellas se era començat de fer alguns dies atràs, lo que havia cessat. Y ara de nou ne ha fetas enderrocar quatre o sinc cases, en gran dany del present Principat y habitants en ell, e contra diversas constitucions y leys de la terra. Y axí, per ésser lo cas tant àrduo, havia determinat de ajunctar encontinent en son consistori a ses senyorias per a que los aconsellen lo que deue(n) fer al servey de Déu y benefici públic. Oïda la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, la major part de aquella aconsellà a ses senyorias que, per // 64v // millor acertar en dits negocis, sian servits ses senyorias en ajuntar braços per ésser lo cas tan àrduo y de tanta consideració y dany, per a que per a més qualificat número pugan tractar y resòldrer lo faedor.

Dijous, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau.

Divendres, a XXVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren ab embaxada als magnífics concellers de la present ciutat los senyors don Francesc de Argensola, Montserrat Mora. Als quals donaren orde de explicar-los com lo die de haïr havian determinat de fer-los una solemne embaxada, y al Concell de Cent que se havia de junctar conforme se era estat cridat. Y per haver vist, aprés de haver aguardat ses senyorias tot lo die, que dit consell no se era pogut ajunctar, han determinat ses senyorias de supplicar-los sian servits en ajudar y afavorir, axí ab sa magestat com ab sa excel·lència, la

[1618]

bona direcció dels negocis tenen vuy entre mans, acerca dels enderrocs de moltas casas fa sa excel·lència contra constitucions y leys de la terra, en gran dany dels habitants en est Principat y Comtats. E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias // 65r // com ells han explicada dita embaxada a dits senyors concellers. Y en effecte, los han respost que besan les mans de ses senyorias de la mercè que·ls fan en avisarlos de dits negocis, e que ells estan[a] molt prests y apparellats en fer tot lo que convinga acerca dits negocis y servar tota bona correspondència, com fins ací en fet.

En aquest mateix die los senyors deputats junctaren en la forma costumada, ab veu de pública crida del mateix die, las personas dels tres staments, en què foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Guasc. Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Joseph Argensola, don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Cornet, don Francesc de Argensola, senyor de les Pallargues, Miquel Pol, Miquel Joan Granollacs, Joseph de Ferrera, Augustí de Lana, Francesc Pla, // 65v // don Hierònim de Peguera, Joseph de Bellafilla, don Luís de Tormo, don Pedro Dezbosc y de Santvicens. Per lo stament real, los senyors Montserrat Mora, Bernat Romeu, Barthoemu Sala, Francesc Codina, Miquel Alemany. Als quals fonc feta per ses senyorias– parlant lo senyor deputat ecclesiàstic– la proposició següent:

«Proposició. Havent tingut notícia que lo senyor duc de Alburquerque, loctinent de sa magestat, havia manat estos dies passats enderrocar algunas casas de personas particulars, férem diligències en averiguar lo fet. Trobàrem haver manat enderrocar les casas de t. Puigagut, t. Moncau, t. Salas y[b] de t. Rourelles dels llocs de Tagamanent, y que·s comina de enderrocarse'n altres. Del que férem molt gran admiració, per saber que en lo trienni proppassat fou suscitada la mateixa contenció // 66r // sobre enderrocs se havian fets de castells y cases de aquest Principat, y que per dita occasió se havian fetas diversas embaxadas a dit loctinent general, y aprés a sa magestat, demanant-li la reparació dels prejudicis fets a les generals constitucions, capítols y actes de cort de aquest Principat y personas interessadas. Com encara de present se justa lo mateix per lo embaxador que en la cort de sa magestat tenim, entenguérem que sa magestat havia ordenat a dit loctinent general paràs en dits enderrocs. Per dita occasió havem feta major admiració, y que estant aquest fet en lo estat a (e)ll referit, se hajan succeïts dits nous enderrocs, en tant gran prejudici de dites constitucions, capítols y actes de cort, majorment que·s té per molt averiguat que dits proceïments fa dit loctinent general sens cognició de causa ni conclusió de Real Consell, y per personas que no són officials ni tenen jurisdicció alguna. Per ço havem supplicat a vostres mercès fossen servits junctar-se en aquell lloc per a aconsellar-nos lo que podem y devem fer en cas tant grave, essent molt certs que ab tant bo y madur consell aquest Principat restarà integrat dels prejudicis que per occasió dels dits enderrocs li són estats fets».

Oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació, y aprés de haver discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, y essent primer anat a consultar lo dit magnífic conceller en casa de la ciutat dits negocis com és acostumat, la major part de dita congregació fou de vot y parer, y aconsellan a ses senyorias: «Que ses senyorias se servescan de fer una embaxada, y ses personas pròpias consistorialment, al senyor virey, representant-li los danys y prejudicis y contrafaccions de constitucions se segueixen dels enderrocs que sa excel·lència– segons se entén– ha manat fer, y va continuant fer sens provisió de jutge ni cognició de causa; supplicant-lo sia servit manar parar[a], per fer mercè al present Principat en dits enderrocs, y reparar los danys per dits enderrocs donats. Y quant lo senyor virey // 66v // responga a la embaxada, de manera que no li aparega fer-ho, que los senyors deputats juncten las personas eletas de tots staments que ses senyorias aparega convenir, las quals[b] ab intervenció dels magnífics concellers y advocat fiscal vejan y miren tots los papers y demés scripturas que sobre aquest fet tingan ja fetas y previngudes en la casa de la Deputació, y façan y apunten tot lo que més avant aparega convenir. Y tots los dits apunctaments y scripturas, que seran conferents per al present negoci, comuniquen a las ditas personas eletas que per dits negocis seran anomenadas per ses senyorias, y envien dos personas per embaxadors en cort de sa magestat, ço és, un militar y un real, attès que per lo bras ecclesiàstic és ja allí lo senyor doctor Pere Pla, canonge de la Seu de Barcelona. Y axí serà embaxada complida de tres personas, una de cada stament, los quals embaxadors representen a sa magestat los dits agravis, y suppliquen lo reparo y reintegració de aquells, y açò ab la diligència possible, com la qualitat del negoci ho demana, y per ço sian fetas las instruccions y letras que seran menester per dit effecte».

a. estan *interlineat.*
b. y de...Tagamanent *interlineat al marge esquerre.*

a. farar *al manuscrit.*
b. *a continuació repetit* quals.

Disabte, a XXVII. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment ab embaxada, ab massas grans y ben acompanyats, al excellentíssim loctinent general, inseguint en açò lo consell y parer de las personas dels tres staments de 26 del corrent, continuat atràs. Los quals explicaren a sa excel·lència la embaxada devall scrita per orga del senyor deputat ecclesiàstic, deixant-li còpia de ella en ses mans, la qual és del tenor següent:[a]

67r «Embaxada a sa excel·lència. Excel·lentíssim senyor. Per occasió dels enderrocs manà vostra excel·lència fer de alguns castells y cases de aquest Principat en los anys 1616 y 1617, los deputats qui aleshoras[b] se trobavan nostres predecessors feren diversas embaxadas a vostra excel·lència per a que manàs reparar los prejudicis se havian fets a les generals constitucions, capítols y actes de cort de dit Principat, y satisfet a les parts interessadas los danys havian patits, per ser estats sens cognició de causa ni conclusió del Real Consell. Y per haver vostra excellència respost a ditas embaxadas que feya dits enderrocs per orde de sa magestat, del que es féu molt gran admiració, per haver sa magestat y vostra excel·lència juradas ditas constitucions y leys de la terra, que prohibeixen semblants enderrocs en la forma són estas fets, fou forçat haver de enviar embaxada a sa magestat per dit effecte. Supplicaren, axí mateix, a vostra excellència fos servit, en lo entretant que sa magestat tardaria a pèndrer resolució en dit fet, manar sobresàurer en dits enderrocs[c], intercedint sobre lo mateix aquesta ciutat, lo que tingue vostra excel·lència enviant-ho a dir, axí als concellers com als deputats nostres predecessors, del que·s rebé molt gran contento; confiant que ab la mercè faria sa magestat en manar reparar dits prejudicis fets a ditas constitucions, y esmenar los danys a les parts interessadas, restaria tot assentat, com en effete se confia, serà sa magestat servit prèndrer aquesta resolució, per ser de justícia, y posada en raó. Estant en açò, havem entès que ara novament ha vostra excel·lència manat enderrocar algunas casas, y en particular de t. Puigagut, t. Moncau, // 67v // t. Sala y la de t. Raurell dels llocs de Tagamanent y Brull; y han començat de enderrocar la casa d'en Coll de Sabadell, pensant que era la d'en Coll, de Coll de Sabadell, que ja hy són anats; y que dits enderrocs són estats fets de la matexa manera se feren los altres, sens cognició de causa ni conclusió del Real Consell, y per personas privadas y que no tenen jurisdicció ni la poden exercir en lo present Principat, lo que ha causat a tots, universalment, notable afflicció, axí per restar violadas ditas constitucions y leys de aquesta província, tant sanctament statuïdas y ordenadas, y per sa magestat y vostra excel·lència com està dit juradas; com també per lo molt pateixen los particulars de qui són les cases se enderrocan, venint-se ab aquest medi a despoblar lo Principat, castigant als qui no han delinquit, com són les iglésias, viudas, pubills y fideicomissaris qui tenen tant gran interès, com se deixa considerar en ditas casas enderrocadas. Supplicam a vostra excellència, extrajudicialment, sia servit manar reparar lo prejudici se ha fet ab dits nous enderrocs a ditas constitucions y leys de aquest Principat, y axí mateix, esmenar los danys se han causat a les parts interessadas, y no donar lloc en que·s passe avant en fer-ne altres, que a més de ser cosa molt justa, aquest Principat y nosaltres en son nom ho rebrem a singular mercè».

Ha respost sa excel·lència a la embaxada lo següent: «En effecte, que al temps entrà en lo present Principat com a loctinent y capità general, estant la terra tant gastada, conforme trobà, prengué[a] per millor expedient, per lo remey d'ella, fer los enderrocs se feren de les cases y castells, del que resultà lo remey que tot lo món ha vist; y que havent-se tornat ara a començar de inquietar-se ab los ladres // 68r // y morts que ara novament se són fets, ha-li apparegut que era necessari y convenient usar del mateix remey dels enderrocs que en lo principi tingué per bon succés. Y en lo de haver presa una casa per altra, que lo balle de Sabadell tenia la culpa, però que de aquí al devant miraria y tindria molt gran compte en lo que se li representarà».

Dimecres a XXXI. En aquest die los senyors (deputats) manaren junctar les // 68v // personas eletas devall scritas, dels tres staments, en la casa de la Deputació, en què foren los següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors, lo doctor Garau Vaselles, sagristà y canonge de la Seu de Gerona; canonge Boldó. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, Miquel d'Oms, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla. Per lo real, los senyors Montserrat Mora, Bernat Romeu. Als quals fonc representat per ses senyorias y feta relació del vot prevalgué lo die dels braços proppassats, y dada raó de algunas diligències per ells fetas // 69r // en dits negocis, pregant-los que·ls aconsellan lo faedor acerca de ditas cosas, al servey de Déu y de sa magestat y benefici

a. *a continuació ratllat* proposició.
b. *a continuació ratllat* eran.
c. enderrocar *al manuscrit.*

a. prengué *interlineat.*

del Principat. Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, aprés de haver discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació a consellà a ses senyorias: «Que los senyors façan diligències ab les universitats, veguers y balles per a que, en observansa de les Constitucions de Cathalunya, se obeesca y assistesca a les provisions despatxadas, conforme ordenan ditas constitucions; y a les provisions y officials, als quals les ditas constitucions no permeten que sian obeïdas ni se'ls assistesca, sian en tot punct observadas; y que·s procure que las parts agraviadas en dits enderrocs insten devant los jutges, a qui tocarà la satisfacció dels danys, contra los balles, veguers, o altres que han assistit y ajudat a la execució de dits enderrocs, com millor apparexerà de justícia; y que per dit effecte, dits senyors deputats assistescan y acudan a les ditas parts per via de requestas, o altrament, conforme millor apparrà convenir; y que se envien dos personas a cort, per embaxadors, és a saber, una per lo bras militar y altre per lo bras real, attès que per lo bras ecclesiàstic és ja en la cort lo doctor Pere Pla, canonge de la Seu de Barcelona, embaxador».

69v Febrer MDCXVIII

Dijous, lo primer. En aquest die los senyors (deputats) y oïdors per justas causas, sos ànimos movents per ara y fins altra cosa sia proveïda, suspenen als patrons[a] de las galeras capitana y patrona axí dels salaris com exercici de aquells.

Divendres, a II. Festa de Nostra Senyora Candelera.

71r Divendres, a XVI. En aquest die anaren los senyors deputats consistorialment, ab las maças ben acompanyats, a casa del excel·lentíssim loctinent general. Y arribats allí, los explicà una creença tenia de sa magestat, donant-los còpia d'ella acerca certa casa demanava sa magestat fer per minyons perduts per negocis marítims, la qual còpia és del tenor següent:

«El rey. Illustre duque de Alburquerque, primo, mi lugarteniente y capitán general en el Principado de Cathaluña, condados de Rossellón y Cerdaña. Haviéndose considerado en mi Consejo de la Guerra quan acabada está la marinería en estos reynos, y lo que importa al bien universal dellos criar desta gente, para que tengan la necessaria de mis armadas y flotas de Indias, sin que sea menester embarcar en ellos estrageros, ha parescido que será medio muy efficás para ello que en los lugares marítimos de las costas de Spanya se introduzga al recoger los mochachos huerfanos y valdíos que se hallaren de edad de doze a quinze anyos, con suavidad y buena manya, para repartirlos a los duenyos o maestres de navíos spanyoles que de ordinaria se aprestan en los puertos desse Principado. Y que, en sirviendo desta manera, dos anyos se embarquen en los navíos de mis armadas y flotas, donde se les dará sueldo conforme a la edad y // 71v // suffuciencia de cada uno, para lo qual conviene y os mando y encargo que procuréis, con los lugares que os paresciere desse Principado, que de los proprios dellos, o de arvitrios, o en la forma que mejor hos paresciere, se applique el dinero que fuere menester para sustentar estos mochachos durante el tiempo que estuvieren recogidos en alguna casa particular, y a cargo de persona confidente que los administre y tenga a su cargo, hasta entregarlos a los tales dueños o mestres que han de ser cuenta y razón, y por sus senyas, edad y filiación y naturaleza, y darles entonces algún vestido, para que los reciban de mejor gana. Y los dichos maestres se han de obligar a restituirlos, y que los sustentarán a su costa sin dalles otra cosa más de la comida, porque lo que fuere el vestido, durante los dichos dos años, se les ha de dar por quenta de los dichos propios o arvitrios, teniendo particular cuydado dello, y de que complidos los dichos dos anyos passen a servir a mis navíos, donde, como queda dicho, començarán a ganar sueldo. Y porque es negocio que ha de redundar en servicio de Dios y mío la execución del, y conviene saber de la manera que dispondréis el stablecimiento dello me lo acusaréis luego. De Lerma a XIIII de octubre MDCXVII. Yo el rey».

Fonc-li respost per ses senyorias que·u tractarien en consistori.

Disabte, a XVII. En aquest die vingué en consistori mossèn Hieròmim Bosc, notari y scrivà major de la Visita del General de Cathalunya, lo qual, per part dels senyors visitadors, ex- // 72r // plicà a ses senyorias com ells no tenian que respòndrer més en lo negoci dels capbreus, ni tal respecte en tenian haver de fer, ni sabien que per part dels senyors deputats los fos representat. Y axí ses senyorias poden passar avant en dits capbreus, y fer lo que en açò los sia ben vist.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die se'n anà fora ciutat lo reverendíssim bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstic, a son bisbat, ab licència del consistori.

72v Disabte, a XXIIII. Festa de sant Mathia apòstol.

73r Dimecres, a XXVIII. Die de la Cendra. Primer die de Quaresma, feriat.

a. patrons *interlineat.*

73v Dilluns a v. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment, ab les maças grans y ben acompanyats, a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats a cercar primer per son secretari. Y arribats allí los donà dos cartas que tenia de sa magestat, y sens explicar-los creença alguna d'ellas, la data de las quals és, ço és, la una de[a]..., y l'altra de[b]...., las quals seran continuadas en libre de Letras de reys. Fonc respost per ses senyorias que las mirarien en son consistori, veurian lo faedor. Y axí mateix los dix sa excel·lència que tenia orde en cobrar resposta de ses senyorias acerca del que en dies passats los havia dit de part de sa magestat per lo del seminari o casa de minyons demanava sa magestat per criar-los per la marina y navigacions, y que en açò responguessen lo que millor los apparirà, sols si respongués. Fonc-li respost per ses senyorias que ells procurarien en respòndrer ab la brevedat possible.

Dimars, a VI. En aquest die los senyors (deputats) manaren junctar en la present casa de la Deputació, en la sala gran de son consistori, las personas eletas devall scritas, en que foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors // 74r // canonge Boldó (i) canonge Dalmau, de la Seu de Barcelona; canonge Coll, de la Seu d'Urgell. Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla. Per lo stament real, los senyors Gaspar Montaner, conceller en cap; Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, Montserrat Mora. Als quals fonc proposat per ses senyorias, y dada larga raó de las diligències per ells fetas fins al die present acerca dels negocis dels enderrocs de cases ma- // 74v // nats fer per lo excel·lentíssim loctinent general, y del que acerca dites cosas han scrit al senyor Pere Pla, embaxador del General en cort de sa magestat, y de las consultas sobre de açò fetas ab sa mercè per ses senyorias, com també de una carta reberen lo die de haïr per mans de sa excel·lència de sa magestat, feta a 22 de febrer proppassat, continuada en libre de Letras de reys, en resposta de ditas diligències fetas per dit embaxador. Las quals cartas, axí de sa magestat com de dit embaxador, foren legidas en dita congregació, pregant-los sian servits en aconsellar-los lo que poden y duen fer acerca de dits negocis, al servey de Déu, sa magestat y benefici públic. Y aprés de haver tractat dit negoci ab dits senyors de dita congregació, y oït plenament aquells y las ditas cartas, tractant entre si dits negocis, y votant quiscú per son orde ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació y quasi tots aconsellaren a ses senyorias que, per ésser lo negoci de tanta qualitat com és, y contrafer-se ab ell a diversas constitucions y leys de aquest Principat, que·s pas avant per ses senyorias en lo reparo d'ells y dels grans danys y agravis se són fets, y·s fan, acerca ditas cosas en notable dany y prejudici del present Principat y habitants en ell, com també que lo de la pragmàtica dels pedrenyals, publicada en lo any 1612, y açò fins a tant que dit negoci tinga lo fi desijat. E, axí mateix, los fonc proposat per ses senyorias una resposta que sa excel·lència los demanà lo die de haïr acerca de una creença que per sa excel·lència, en nom de sa magestat, lo havia explicada per un seminari, que segons dix sa magestat desijava de certs minyons perduts, per la art marítima. Y per dit effecte fonc legida allí la // 75r // dita creença que molts dies ha los fonc feta per sa excel·lència, y lo die de haïr los explicà, dient-los que li tornassen resposta, una o altra, del que entenien fer acerca ditas cosas. E oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, y la dita creença, aconsellaren tots, conformes, que per ser dit negoci contra diversas constitucions, libertats, leys del present Principat, que no·s pot ni·s deu fer. Y en cas que sa excel·lència ho volgués posar en execució, que·s contradiga ab moltas veras, per ser contra constitucions, leys y libertats de la terra. E per ço ses senyorias hy façan las diligències possibles, y que a ells millor apparrà convenir, agraintlos molt las que tenen fetas fins ací.

Dimecres, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

75v Dilluns, a XII. Festa de sant Pacià.

Dimecres, a XIIII. En aquest die vingué // 76r // en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, lo qual féu relació a ses senyorias com mossèn Miquel Orpí, sobrecolledor de ponent, tot lo que fins al die present se devia.

Dijous, a XV. Festa de santa Madrona.

Disabte, a XVII. En aquest die los senyors deputats feren junctar en la present casa de la Deputació las personas eletas devall scritas, en que foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors degà Terré; // 76v // canonge Dalmau; canonge Coll. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Francesc de Argensola, Miquel d'Oms, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla. Per lo real, los senyors Montserrat Mora, Joan Francesc Codina. Als

a. a continuació un espai en blanc d'uns 22 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 24 mm.

quals fonc proposat per ses senyorias y feta legir allí una carta haïr rebuda, pocs dies ha, del excel·lentíssim duc de Cardona, ab la qual supplica y demana li dexen les galeras del General per venir de Castella ací, offerint-se en prestar idònea caució, com és acostumat, en cas que·s perdessen. La qual carta serà ací originalment cosida, y aprés, al peu destas cosas[a] // 80r // buydada. Supplicant a ses senyorias sien servits en aconsellar-los acerca ditas cosas, e si ditas galera se li poran deixar o no, com és demanat per sa excel·lència, attès y considerat que lo dit excel·lentíssim duc és protector, com sempre los seus ho són estats, de las leys y constitucions de aquest Principat, y cap del bras militar. Oïda la dita proposició y carta per los dits senyors de dita congregació, y votant tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, tots los dits senyors, ab gran conformitat, *nemine discrepante,* aconsellaren a ses senyorias que·s dexen ditas galeras al dit excel·lentíssim duc per dit effecte, ab tot lo compliment possible, axí de soldats y mariners y altres convindrà, com també de provisions y bastiments necessaris ab dita caució, com és acostumat. La qual carta del dit senyor duc és del tenor següent:

«A los ilustrísimos señores los diputados del General de Cathalunya. Ilustrísimos señores. A desde que por muerte de la duquesa de Cardona, doña Juana, mi abuela, que haya gloria, suscedí en los estados que tengo en esse Principado, he deseado summamente tener mi casa y vivienda en el, assí por acudir como es justo a su govierno y las demás cosas que piden mi presencia, como por estar más cerca para servir a vuestras señorías y cumplir con tan proprias y antiguas obligaciones, // 80v // como para ello reconosco. Esta determinación han impedido hasta agora algunos negocios de los desta provincia de la Andaluzía, y porque se hallan hoy en estado de poderlas hazer ausencia, que es lo que ha mucho que procuro, he resuelto llevar a la duquesa, mis hijos y casa a esse Principado. Y para que sea con comodidad, he considerado que ninguna mayor ni más a propósito que la de ir en las galeras del. Supplico a vuestras señorías me haga merced de concederla para esta jornada, con la seguridad que se acostumbra en otras ocasiones, que la reconosceré y estimaré a vuestras señorías por muy grande, y porque nadie en el mundo es merescedor mas desta gracia, pues lo que valgo y tengo todo lo quiero para más y mayor servir a vuestras señorías, quien guarde nuestro señor, como deseo. En Lucena 13 de ffebrero 1618. Ilustrísimos señores, su servidor el duque[b] de Cardona».

a. a continuació la carta del duc de Cardona, transcrita a l'Apèndix 3, pàg. 730.
b. a continuació ratllat y marquès.

81r Divendres, a XXIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats e oïdors de comptes– los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor real absents– anaren consistorialment, ab ses maças // 81v // y ben acompanyats, en casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats a cercar per ell per son secretari. Y arribats allí, los donà una carta de sa magestat, de 10 del corrent mes de mars, en creença[a] de sa excel·lència. Y allí los explicà dita creença en certa manera, la qual era acerca de la embaxada tenen ses senyorias en cort de sa magestat. Y fet açò, dits senyors deputats se despediren ab la sólita cortesia y acompanyament. E tornats en son consistori miraren la dita carta, y vista aquella, y attès y considerat que ab dita carta sa magestat no·ls assenyalava cosa alguna de dita embaxada, ni tampoc havian concebut lo que sa excel·lència los havia explicat acerca d'ella, pocuraren de enviar encontinent al síndic del General a sa excel·lència per a que·ls fes mercè de donar-los en scrits, o còpia de la dita creença, com en semblants occasions és acostumat. E dit senyor loctinent li respongué, en effecte, que ja los havia explicat de paraula, y que no tenia per a que donar-los còpia sens orde de sa magestat. E oïda la dita resposta feta per dit síndic, dits senyors deputats enviaren a sercar a dit mossèn Miquel Pérez, secretari de sa excel·lència, per a que intercedís ab sa excel·lència y ves si alguna manera se poria haver. Y vist açò ses senyorias[b] donaren avis al embaxador del General en cort del que havia passat, y que procuràs en haver dita creença, la qual carta de sa magestat serà continuada en libre de Letras de reys.

82r Diumenge, a XXV. Festa de la Incarnació del fill de Déu.

Dilluns, a XXVI. En aquest die se féu la festa de la Nunciació del àngel a Nostra Senyora.

Dimars, a XXVII. En aquest die los senyors oïdors ecclesiàstic y militar requeriren a mossèn Joan Baptista Cassador, donzell, exactor del dit General, aportàs en consistori lo *Ferrando paga* corrent, en lo qual estan continuats los dèbits del dit General, per a passar avant y continuar la exacció de dits dèbits. E dit exactor respongué que lo dit libre tenian encara los visitadors del General, y sempre y quant lo haja cobrat, està prest y apparellat en fer tot lo que toca a son càrrec, si bé que encara que no·l tinga per lo present fa las diligències possibles en dits negocis y en la cobrança de dit libre. Presents en tot per testimonis Damià Calp, porter de ses senyorias, y Francesc Colberó notari.

a. a continuació repetit en creença
b. a continuació repetit ses senyorias

83r Abril MDCXVII

Dilluns, a II. En aquest die, després dinar, los senyors deputat real y oïdors de comptes– los senyors deputat ecclesiàstic i oïdor real absents de la present ciutat y vegueria, e lo militar absent del consistori y casa de la Deputació– anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats primer a sercar per son secretari. Y arribats allí, los donà una carta de sa magestat de[a]... de mars proppassat, continuada en libre de Letras de reys, explicant-los allí en effecte lo contengut en ella. Fonc respost per ses senyorias que mirarien aquella en son consistori y tractarien lo faedor ab molta voluntat y diligència.

83v Dijous, a V. En aquest die feren relació en consistori mossèn Agustí de Lana, racional, y Francesc de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, com ells, per orde de ses senyorias, han mirat y regonegut los libres acerca los officials de la bolla y General, han deliberat ses senyorias pagar a tres del corrent, y han trobat que tot lo contengut en dit memorial los és degut.

Diumenge, a VIII. En aquest die, diumenge de Rams, entraren la ferias de Pascha de resurrecció.

84v Diumenge, a XV. Festa de Pascha de resurrecció.

Dilluns, a XVI. Segona festa.

Dimars, a XVII. Tercera festa.

85r Disabte, a XXI. En aquest die lo magnífic misser Gaspar de Prat, donzell, doctor en drets, assessor de la visita corrent del dit General, y mossèn Hieònim Bosc, notari de dita visita, vingueren en consistori per part dels senyors visitadors del dit General, fent a saber a ses senyorias com, en aquell mateix die, havian feta publicar en la present casa de la Deputació la sentència de mossèn Melchior Pagès, mercader, ajudant del regent los comptes, y Francesc Castellar, notari, ajudant de la scrivania major de dit General, fent a saber a ses senyorias en effecte, de part de dits senyors visitadors, com havian alsada la suspensió feta de ells del exercici de sos officis, y que·ls havian condemnats en pèrdrer los salaris y emoluments del temps eran estats suspesos; y axí restan líberos en servir dits sos officis, ab la qual sentència han posat uns advertiments per a dits officials, dels quals aprés se darà còpia a ses senyorias. Fonc-los respost per ses senyorias ab paraulas de agreïments y cortesia del bon tracte se era tengut ab dits officials. En aquest mateix die los senyors deputats enviaren lo senyor oïdor militar, com és acostumat ben acompanyat ab alguns cavallers de la present casa, // 85v // al excel·lentíssim loctinent general y a la senyora sa muller, per a convidar-los per la festa de sant Jordi y per las primeras[a] vespras de dita festa, com és acostumat. E axí mateix, donaren orde al síndic del General, mossèn Barthomeu Sala, anàs a convidar per ditas festas al reverendíssim bisbe de Barcelona y als magnífics concellers de la present ciutat. Y també donaren orde als demés officials convidassen als cavallers y damas, com és acostumat.

Diumenge, a XXII. En aquest die se feren les primeras vespras de la festa de dit gloriós sant Jordi, ab gran solemnitat de cantòria y música. Assistiren a ditas vespras los magnífics concellers de la present ciutat y dits senyors deputats y oïdors. Foren recebits dits senyors concellers per dits senyors deputats y oïdors ab sólita cortesia, anant fins al cap de la scala per a rèbrerlos, y posant-los quiscú d'ells a la mà dreta, per son orde. Y axí mateix, al tornar-se'n, assistiren també en ditas vespras moltas (personas ecclesiàsticas) y militars, donant a quiscú son lloc, com és acostumat.

Dilluns, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi, cavaller y màrtir. En aquest die, de matí, se féu lo offici en la capella major de dita casa ab gran solemnitat y festa, axí de cantòria com de música, fent lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona, assistint-hy lo excel·lentíssim loctinent general, concellers y moltas // 86r // personas ecclesiàsticas, militars y reals, los quals foren recebits per son orde ab la forma acostumada per ses senyorias, ab gran aplauso. Hagué·y solemne sermó, lo qual predicà lo pare guardià dels caputxins de la ciutat de Tortosa. E lo mateix die, després dinar, hy hagué solemnes vespras, assistint-hy los dits senyors deputats y oïdors y molts cavallers y damas y altres personas de tots staments. Vingueren, axí lo die abans com lo mateix die, dits senyors deputats y oïdors molt ben acompanyats, anant y venint los dits senyors deputats y oïdors molt ben acompanyats; y venint los dits senyors y oïdor ecclesiàstic quiscú ab sa maça, ço és, lo oïdor ecclesiàstic aportant la maça del senyor deputat ecclesiàstic, per ésser absent lo dit senyor deputat ecclesiàstic; començant en venir primer en dits officis lo senyor oïdor real y aprés los altres consecutivament, exint-se a recibir los uns als altres axí com arribaven, y al

a. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mm.

a. a continuació ratllat festas.

[1618] dit oïdor real exiren a recibir los officials de la present casa que allí eran presents.

Dimars, a XXIIII. En aquest die se féu lo anniversari acostumat fer en dita capella gran per las ànimas dels deputats y oïdors y confrares de la confraria del gloriós sant Jordi, y dels officials qui són estats del General. Féu-se ab molta solemnitat y cantòria, ab túmol y atxas, assistint-hy molts cavallers y officials del General. Sermonà lo pare fra[a]... Osori, del orde de Sant Agustí. Anaren a offerir tots que allí eran ab ses candelas de anniversari. Dit die començaren los dies jurídics aprés de ditas ferias de Pascha.

86v Dimecres, a XXV. Festa de sant Marc evangelista.

87r Maig MDCXVIII

Dimars, lo primer. Festa dels apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dijous, a III. Festa de Santa Creu.

87v Disabte a V. En aquest die los senyors deputats enviaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, al excel·lentíssim loctinent general per lo effecte devall scrit, lo qual, tornat en consistori, referí a ses senyorias com ell era estat a casa de sa excel·lència de part de ses senyorias, representant-li com havian rebuda los senyors deputats una carta del rey nostre senyor, dient-li que los senyors deputats havian rebuda per sa excel·lència ab orde que, aprés de haver-la·y donada, si responia de paraula, li digués dit síndic fos sa excel·lència servit manar-li donar la resposta en scrits, com li donava orde sa magestat. Lo qual, aprés de haver-la·y donada dita carta y haver-la legida, lo senyor virey ha respost: *«Que havía dicho a los diputados lo que su magestad le manda, y dado orden a los officiales de lo que havían de hazer, como lo saben muy bien los diputados»*. Y replicant-li dit síndic: *«Que para acudir al servicio de su magestad y bien del reyno lo havían menester en scrito, para saber con certitud lo que havian de hazer, y que si era servido, podía mandar llamar a su secretario y darle orden diesse en scrito lo que de palabra explicó a los diputados, para que con la estafeta pudiessen responder a su magestad, y dar orden al embaxador de lo que havía de hazer»*. Ha respost que ell miraria, *y que en todo acudiría a lo que su magestad le manda*. Y replicant dit síndic se tornaria després dinar per la resposta, ha respost que ell *tenía mucha occupación en la estafeta, y que lo más presto que podría acudiría a lo que su magestad le manda*. En aquest mateix die, ja tart, sa excel·lència envià a ses senyorias per son secretari la dita creença se li demanava, dexant-los còpia de ella, la qual és del tenor següent:

88r *«El rey. Ilustre duque, primo mío, lugarteniente y capitán general. El doctor Pedro Pla, canónigo en essa iglesia de Barcelona, que está aquí por los diputados del General desse Principado, me representó de su parte, los días passados, lo que veréis en su memorial de capítulos, cuya copia será con esta. Y haviendo considerado las razones en que se fundan, he mandado tomar en cada uno la resolución siguiente, que les daréis en mi nombre. Sobre el capítulo en que se queixan de que no se les guardan sus constituciones porque hisistes quitar una espada de medida y un broquel a don Berenguer d'Oms, y un dezenero de la Unión otra arma a don Domingo Guilla, rondando de noche, se (ha) resuelto que de aquí adelante tengáis la mano en que se les guarden sus constituciones, como os lo encargo. Y mando que ordenéis a los officiales reales y ministros de la Unión que de aquí adelante guarden los privilegios a los militares, dexándoles llevar sus espadas y broqueles ordinarios y las demás armas defensivas y honestas, conforme al capítulo y acto de corte sinquenta del anyo 1599. Quanto al capítulo segundo, acerca de las casas que havéis derribado a los fautores y receptadores de ladrones, pretendiendo también ser esto contra sus constituciones, pues ya se os ha respondido con otros. Y creo que todas las que se han derribado en el tiempo de vuestro govierno, assí en la ciudad de Tortosa como en otras partes dessos mis Principado y Condados, se ha hecho reciviendo informaciones. Primero, por donde conste la culpa que resultava contra ellos, os encargo y mando, que si acasso no están bien fulminados los processos, hagáis que se sustancien y estén bien instruidos, y a ellos diréis lo que en dicha carta os tengo ordenado. Al tercer capítulo, sobre el agravio que pretenden que recive la inmunidad ecclesiástica por sacar de las iglesias los que se recogen a ella, les advertiréis que sacando los retrahidos de la iglesia no se contraviene a constitución // 88v // alguna, ni capítulos de corte, pues después de sacado el delinquente se da lugar a que se forme contención sobre ello, y se declara por términos de justicia si deve gozar o no de la immunidad ecclesiástica y conforme a ella se executa la declaración. En el capítulo quarto, de que se buelvan las dos companyias de a cavallo que están en essa tierra, les diréis que, en teniendo respuesta de cierta diligencia que sobre ello he mandado hazer, tomaré resolución que más convenga, y vos me avisaréis luego de lo que ha preguntado en la materia. Acerca del capítulo quinto, sobre la pretensión que tienen de que se revoque la pragmática que hizo de la prohibición de los pedreñales, y que no se lleve ningún interés por la licencia de poderlos traer, les diréis que el publicar en tiempo vuestro no fue nueva pragmática sinó renovación de la que se*

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

hizo en tiempo del marqués de Almaçán, vuestro predecessor, y que el cobrar salarios por las licencias no es ni se puede llamar vectigal. Al último capítulo, sobre la revocación del pregón despachado por Consejo de Estado en lengua castellana y sin las solemnidades acostumbradas, les diréis ques muy justo, y seré servido, que de aquí adelante se tenga cuydado que, assí en el lenguaje como en las subscripciones y en todo lo demás, se siga la costumbre y estilo que hasta aquí se ha guardado en esse Principado en hazer y publicar pregones. Con que está respondido y satisfecho a todo lo que por parte de los diputados me ha sido representado, en cuya conformidad podéis declararles la resolución que en todo se ha tomado, y dándoles lo que se les scrive e vuestra creencia, les significaréis el deseo que me queda de hazerles merced en lo que huviere lugar. Datum Madrid a diez de março 1618. Yo el rey. Don Francisco Gassol».

89*r* E també envià còpia de una carta de sa magestat dient ab ella lo mateix, la qual és del tenor següent:

«El rey. Ilustre duque nuestro lugarteniente y capitán general. El doctor Pedro Pla, canónigo de essa iglesia catedral de Barcelona, en nombre de los diputados del General desse Principado, me ha hecho relación que vos les distes mi carta en vuestra creencia, en que avisé la resolución que havía mandado tomar en los capítulos del memorial que por su parte me presentó, assegurándoles en ella que con muy gran voluntad he de mirar siempre las cosas desse Principado, y mandar que se guarden las constituciones de él por mis ministros y officiales a quien tocare; y que vos les explicastes la creencia por palabras tan generales que no pudieron bien entender mi resolución. Y deseando saberla con certesa os pidieron por un síndico que se la declarássedes, dándoselo por scrito, y no lo hizistes, respondiendo solamente que ya les havíades explicado mi real voluntad, y dado orden a los ministros a quien toca que guarden las constituciones y que nadie acude a ello mejor que vos; y que sin orden mío particular no les havíades de dar por scrito las dichas respuestas, supplicándome fuesse servido mandar que se haga, o se les de, aquí un tanto de la carta que en razón desto se os scriviesse, sacándola del registro. Y porque mi intención es que en particular sepan las respuestas que he hecho a sus capítulos, os encargo y mando que de palabra, o si las quisieren por scrito, las deis como ellas están, para que las tengan entendidas sin que hayan de acudir más a mi sobre ello, que tal es mi voluntad. Datum en el Pardo a XXIIII de abril MDCXII. Yo el rey. Don Francisco Gassol, protonotario. Al virey de Cathaluña».

89*v* En aprés, lo mateix die, los dits senyors deputats anaren consistorialment en casa de l'excellentíssim loctinent general, enviats a cercar primer per son secretari. Y arribats allí, los donà una carta de sa magestat de[a]... proppassat, per lo de las galeras, continuada en libre de Reys, applicants de paraula la creença de ella. Fonc-li respost per ses senyorias que ho mirarien y tractarien en son consistori.

Dimecres, a VIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors enviaren als senyors visitadors del dit General los magnífics misser[b]... Areny, misser Pere Aylla, doctors en drets, per a representar-los en effecte la embaxada següent:

«Nosaltres, los doctors infrascrits, lo die de haïr que comptàvem a nou del present mes de maig, a les onze horas ans de migdie, anàrem per manament de vostres senyories a casa del reverent ardiaca major de la Seu de la present ciutat, a ont se té lo consistori dels visitadors dels officials del General del present any. Y estant juncts sis de dits visitadors– a ont hy havia de tots tres staments, los diguérem– en effecte, que veniam allí per part de vostres senyories a dir-los y referir que vostres senyories havian entès que en llur consistori de la visita se feyan alguns proceïments contra lo regent los comptes y exactor del General, per occasió de què eran possessors de dits officis, y que per dit effecte los havian intimadas dos íntimas per part de ses mercès, y que la cognició de dit negoci en respecte de dits officis tocavan a vostres senyories //90*r*// y son consistori, axí per haver-hy causa pendent y procés format entre lo procurador fiscal del General y totas las parts, com també perquè ab sentències proferidas en las visitas passadas era estat declarat que la cognició de dit negoci, en respecte de dits officis, tocava a vostres senyories y son consistori. Y que per llevar lo negoci de contencions que·s podrian suscitar sobre dit particular entre los dos consistoris, y per ço ne porian resultar danys irreparables a la Generalitat, aparexia a vostres senyories que lo negoci no·s tractàs per via de contencions ni debats, sinó per via de conferència, y per ço fossen servits per dit effecte ses mercès anomenar les personas que·ls aparexerian, per a que, junctament ab las anomenadoras per vostres senyories, tractassen y conferissen lo negoci de bé a bé y·s prengués la resolució que més convindria en benefici de la Generalitat».

Respongueren dits visitadors, en effecte, que entre ells tractarien lo negoci y que enviarian la resolució a vostres senyories. E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com han feta aquella conforme per ses senyorias los és estat

a. a continuació un espai en blanc d'uns 16 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 16 mm.

ordenat. E dits senyors visitadors los han respost que ells tornarien resposta a ses senyorias.

Dijous, a X. En aquest die vingueren en consistori los magnífics misser Francesc Nogués y misser Miquel Vinyes, doctors en drets, y mossèn Hieròn Bosc, scrivà major de dita visita, y de part de dits senyors visitadors explicaren a ses senyorias y donaren en scrits la resposta següent:

90v «Los visitadors del General de Cathalunya, en resposta de una embaxada que per part de vostres senyories los és estat feta vuy de matí per medi dels doctors misser Pere Aylla y misser Jaume Joan de Areny, diuen que estan actualment sentenciant los processos y querelas fetas en la visita contra diversos officials del General y casa de la Deputació; y entre altres un procés de querela feta contra los deputats y oïdors del trienni proppassat y altres officials de la Deputació, en què són interessats Francesc de Vallgornera y Joan Baptista Cassador, qui vuy respectivament regeixen los officis de regent los comptes y exactor. Y que axí en dita querela, com en les demés, han procurat y procuran ab molt gran cuydado de proceir de la manera y forma que per la cort general los és estada donada, ab lo capítol primer de la visita, sens que·s faça prejudici a la jurisdicció, preeminències y prerogativas de vostres senyories y de son consistori, no podent per ara llançar mà de altro expedient per no donar lloc la brevedad del temps que resta per a finir ditas causas, la qualitat y naturalesa y tant gran número d'ellas».

En aquest mateix die, los experts devall scrits donaren a ses senyorias en son consistori, mijansant jurament, les relacions devall scritas:

«A 30 de abril 1618, nomenaren los senyors deputats y los senyors oïdors a Francesc Calbet, pintor, per a que miràs, justa sa consciència y pres de jurament, la obra tenia feta Jaume Galí, pintor, fins lo die present. Y dit Jaume Galí nomenà per sa part a mossèn Hieròn, mestre // 91r // pintor, per a que los dos juncts judicassen lo just valor de ses mans del daurar, com de les mans del pintar de la obra mencionada ab esta relació. Primo, havem mirat lo cruser de la bòveda que són dos quartos grans y dos més petits, ab unes fayxadas de grutesco petitas que circueixen los quartos grans, també pintats de grutescos; y dos feixas de or van a cada cantó de aresta del sobredit cruser; y dos fayxas de or divideixen la fayxada petita dels quartos grans. Y mirat los treballs, ha tingut axí de pintar la dita bòveda, com de daurar las fayxas y alguns compartiments van de or en dita obra. Diem los dos nomenats per dita judicació val de mans, justa nostra consciència, cent sinquanta liuras. Diem cent sinquanta liuras. 150 lliures. Més, havem mirat lo pilar pintat per los quatre quartos de los dos tropheos y los altres dos dos de grutescos, y ab fayxas de or per los cantós, y daurat també lo capitell de dit pilar y la vasa. Judicam per ses mans, justa nostra consciència, val cent liuras. Diem 100 lliures. Més, havem mirat dos arcadas grans, la una dividida ab dos arquets y la gran continuant conforme estan las demés, y altres dos, la mitat més xiques, continuant la obra conforma està ab las demés, ab les faixas dauradas. Diem que per les mans del pintar y daurar val, justa nostra consciència, vuytanta luiras. Diem 80 lliures. Més, havem mirat dos arcadas petitas, las quals ha refrescat los colors y escarits los fondos. Per dit treball judicam vint liuras. 20 lliures. Francesc Calvet lloe la sobredita judicació. Hieròn, mestre. //91v// Diem nosaltres, Luís de Mansfelt y Gaspar Altissén, pintors, que vista y regoneguda la pintura damunt mencionada, justas nostras consciències y per lo jurament que tenim prestat, que loam y aprovam la damuntdita y scrita judicació, valent la demuntdita quantitat de tres-centes y sinquanta liuras. Dic 350 lliures. Vuy a 9 de maig 1618. Demansfelt. Gaspar Altissén[a].

94r Dimars, a XV. En aquest die hy hagué juncta de braços y extracció en ella de habilitadors per la enseculació de deputats y oïdors, com en libre de Deliberacions. E al temps volgueren assentar-se los habilitadors hy hagué debats entre ells acerca de la forma del seure; y axí se concertaren en sèurer ab la forma acostumada, ço és: los tres acclesiàstics al cap de la taula primer, y aprés los militars, y aprés los reals, y açò ab les mateixas protestas fetas en altres semblants habilitacions en lo trienni precedent. Presents per testimonis, Jaume Forjas, notari, y Francesc Pobla, scrivent.

94v Divendres, a XVIII. Convocació de elets que està assentada a la jornada de 21 del corrent.

Disabte, a XVIIII. Convocació de braços que serà la continuació en la fulla següent.

Dilluns, a XXI. En aquest die y hagué juncta de personas eletas, en què foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat[b] Codina; // 95r // degà Terré; canonge Joan Coll. Per lo stament militar, los senyors don Francesc de Argensola, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet. Per lo real, los senyors

a. a continuació judiació d'obres per a la Generalitat, transcrita a l'Apèndix 3, pàg. 730.
b. a continuació ratllat de

conceller en cap de Barcelona,[a]... Belloc, de Gerona. Als quals fonc proposat per ses senyorias lo agravi fet al General y al estandart real en elles, Gabriel de Xaves, capità de la galera patrona de Hespanya, qui ere arribat ab dos galeras anit passada de die, sens saludar al estandart, en gran desacato de dit estandart y del General. Y per dit effecte se eren fetas moltas diligències la nit passada ab lo magnífic conceller de la present ciutat, estant gran part de la nit en ditas cosas, y no aprofità res. Y axí havem deliberat junctar a ses senyorias donant-los raó de ditas cosas, supplicant-los aconsellen lo faedor acerca d'ellas. Oïda la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, y aprés de haver votat y dit son parer, la major part aconsellà a ses senyorias que·s facen les diligències fins ací acostumadas de fer en semblants negocis, fins atant *//95v//* que lo capità de la patrona real, don Gabriel Xaves, haja saludat y saluda al estandart de la capitana del present Principat; y que·s done raó als magnífics concellers de la ciutat de tot, supplicant-los que en aquestes coses los façan lo costat que bé tenen acostumat fer. Y quant haja saludat, se done raó de tot a sa magestat ab letras, encomanant-ho al embaxador del General qui vuy resideix en cort, per a que solicite dit negoci.

Disabte[b], a XVIIII. De les personas dels tres staments ajustadas y congregadas en la present casa de la Deputació, en la sala gran del consistori, ab veu de pública crida del die present y altrament, en que foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca de Santa Maria, don Joachim Carbonell, don Galceran de Sentmenat, canonge Cassador, canonge Garcia, abbat Codina, canonge Ciurana, degà Terré, canonge Dalmau, don Francisco Monsuar. *//96r//* Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Guerau de Marimon, don Alexandre Cordellas, Cebrià de Loscos, don Francisco de Pinós, don Joan de Sentmenat, don Baptista Falcó, Miquel Pol, don Francesc Cassador, Francesc Sorribes, Philip Sorribes, menor, don Ramon de Calders, Joachim Valls, Francesc Gualbes de Corbera; don Bernat Salba; don Francesc Grimau, Joseph de Bellafilla, don Joan de Lupià, Miquel Joan Granollachs, Francesc Pere Solanell, Agustí de Lana, don Francisco Cassador, don Gispert de Guimarà, don Hierònim de Peguera, don Francisco Sagarriga, Francesc Pla y de Cadell, Jaume Casadamunt, don Joan de Peguera. *//96v//* Per lo satment real, los senyors conceller en cap de Barcelona, Raphael Balcells, Barthomeu Sala, Montserrat Mora, Bernat Romeu,[a]... Masdemunt. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició devall scrita y allí legida per lo scrivà major del General, la qual és del tenor següent:

«Tenint notícia los senyors deputats de que don Gabriel de Chaves era arribat, a 17 del corrent, al moll de la present ciutat ab la patrona de la esquadra de Hespanya y altra galera, y que era entrat sens saludar al estandart real de la capitana de Cathalunya, com acostuman de fer, no solament las patronas, però totas las capitanas de les demés esquadres, encontinent se junctaren y pregaren als senyors concellers se servissen també de junctar-se per a consellarlos, ajudar-los y valer-los en lo que parexeria faedor. Y com no·s pogué péndrer resolució aquella tarde, perquè per poder proceir ab seguretat fonc necessari informar-se dels costums y obligacions corrian a uns y altres en casos semblants, per ço, per lo die següent, se enteraren que totas las capitanas saludaven al que trobavan en los ports, y que les patronas y las demés galeras tenian aqueixa obligació. Y com ab aquesta seguretat haguessen determinat de proceir contra dit don Gabriel, conforme en casos semblants se acostuma y se deu per la reputació y estimació de la auctoritat y superioritat real, la qual representa lo estandart real de nostra *//97r//* capitana, havem entès que a mija nit se·s absentat dit don Gabriel del moll, y axí no havem pogut passar avant en nostra determinació. Y perquè de un cas semblant no se'n pugue haver conseqüències danyosas a la estimació y reputació de sa magestat y de aquest Principat, y en avant no se atrevescan a dar occasions de inquietuts y avalots, havem pregat a vostres mercès se servissen de junctar-se en aquesta casa per a aconsellar-nos en lo present fet y en lo faedor, que ab lo prudent consell de personas tan graves y savis tenim per cert acertarem en tot al servey de Déu nostre senyor y de sa magestat y benefici de present Principat».

Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, y aprés de haver tractat dits negocis y votat tots ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias: «Que se aconselle als senyors deputats que per reparo del prejudici rebut per don Gabriel de Xaves de dos galeras de Hespanya, la una de les quals se diu ser patrona real, per no haver saludat a la capitana de Cathalunya y al estandart real de aquella quant arribà en lo moll d'esta ciutat, en notable prejudici de la jurisdicció del dit estandart real y de la Generalitat. Y per a que en lo sdevenidor no succeesca altre consemblant, o major, deuen los se-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
b. anotació escrita al marge esquerre: Licet hic.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 16 mm.

nyors deputats encontinent despatxar un correu a la posta a tota diligència, anant y venint, scrivint al rey nostre senyor donant-li raó de dit fet, per a que sa real magestat sia servit per sa benignitat y clemència manar donar orde a sos ministres generals y cabos de les esquadras de galeras de sa magestat y al dit don Gabriel de Xaves que, arribant en lo moll de la present ciutat, trobant-hy lo dit estandart, saluden aquell en la forma acostumada, // 97v // conforme se·s fet ab altres galeras capitanas que aportan estandart real. Y lo mateix se scriga al senyor cardenal, duc de Lerma, vicicanceller, confessor, regents y mestre del ser príncep, offerint per part de la ciutat de scríurer ab conformitat altres consemblants cartas en recomendació de dit negoci»[a].

Dijous, a XXIIII. Festa de la Assenció de Nostre Senyor Déu Jesucrist.

98r Disabte, a XXVI. En aquest die hy hagué convocació de braços, y per ser pocs foren prorogats per a dilluns vinent.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die se feu crida de braços per al després dinar. De les personas dels tres staments convocades y congregadas en la istància del consistori ab veu de pública crida del die present y altrament, en que foren les següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic los senyors abbat Codina, degà Terré, // 98v // don Francisco Monsuar, ardiaca Vilana, canonge Cassador, canonge del Rossó, ardiaca de Santa Maria, canonge Carbonell, camarer Bru, ardiaca Lentorn, fra Jaume Pelegrí. Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, don Luís de Aragall, don Francesc de Gilabert, don Joan de Peguera, don Philip Ferran, don Galceran de Peguera, misser Celso Ferrer, // 99r // Baptista Cassador, Francesc Tarragó, don Miquel Meca, Agustí de Lana, don Alexandre de Lentorn, Philip Sorribes, menor, Francesc de Vallgornera y Senjust, Julià de Pallars, don Baptista Falcó, Francesc Cornet, Francesc Sorribes, Francisco Virgili, don Francisco Homs, don Jaume Camps, don Diego de Lentorn, Joseph de Bellafilla, don Baptista Terré, don Jayme Monpalau,[b]...Miquel, Miquel Oliver, Francesc Joan de Vergós, // 99v // don Bernat de Peguera,[c]...de Malla, don Hieròn im de Peguera. Per lo stament real, los senyors conceller en cap de Barcelona, Bernat Romeu, Barthomeu Sala, Francesc Dalmau, misser Francesc Aguiló, Francesc Bru, Miquel Hespano, Joseph Miquel Montaner, Alexandre Cendra, Magí Grau, misser Miquel Joan Magarola,[a]...Grau, menor. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y aprés allí legida per lo scrivà major del General:

100r «Proposició. Com en les últimas corts, capítol 63, se prengués resolució y estigué disposat que la bolla de la present ciutat de Barcelona, y col·lecta de aquella, se haja de arrendar per principal effecte, que lo sobreplús que de ordinari val se applique al sustento de les galeras, del que al present se necessite en gran manera, per a satisfer coses y dèbits atrassats, en derreputació d'esta casa y Generalitat. E inseguint dit capítol en tots los triennis, se és encantada, y per no haver-hy trobat dita alguna de consideració, no sia estada arrendada, y ara se entenga hy ha personas que·y diran dita notable, convenient y de consideració, excedint per any més del que ha valgut de deu anys a esta part, feta conbinació y càlcul de uns ab altres, pagant per quinzenadas, y cessant que encontinent sian posats col·lectors per lo General, que porà fer-se ab molta més facilitat que ab bollas foranas, y assegurant ab boníssimas fiansas, que altrament no s'entén fer dit arrendament; y aquell ab los pactes ordinaris e acostumats, lo que notòriament és en utilitat del General, per ço que se veu per experiència que va en diminuació, ans que en augment, y com lo no ser-se arrendada fins ara sia la causa no haver-s'i trobat arrendador– lo que ara cessa. Y axí trobant appar-nos deu dexar y són molts los inconvenients que reb la Generalitat en no arrendar, y los convenients en arrendar ab dits pactes y seguretats són notoris, lo que mogué los ànimos de les personas dels tres staments en ditas corts. Desijant acertar al bé comú d'esta Generalitat, nos ha aparegut fer convocació de braços per a que sian servits aconsellar-nos y dir-nos son parer en lo predit, per que ab son madur consell, mediant lo auxili divinal, és cert acertarem en negoci de tanta consideració».

E oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació y també los capítols de cort en ella mencionats, y essent-se'n // 100v // anat de dita congregació lo conceller en cap en casa de la ciutat per consultar dits negocis ab dita casa, com és acostumat, y essent aprés tornat, votaren tots y digueren son parer per son orde acerca ditas cosas ab molta maduresa y consideració. Fonc trobat que la major part fonc de vot y aconsellaren a ses senyorias: «Que presupposat que·y ha constitució que disposa sia la bolla de Barcelona arrendada, que inseguint aquella

a. *a continuació ratllat,* divendres XXII.
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 30 mm.*
c. *a continuació un espai en blanc d'uns 33 mm.*

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 33 mm.*

se arrende, y que per a fer la tabba y posar los pactes necessaris en ella, se servescan ses senyorias de anomenar personas que ab parer de ses senyorias y d'ellas ordenan los pactes y condicions los parexeran necessaris, si a ses senyorias los apareixerà».

Dimecres, a XXX. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors[a] don Francisco de Monsuar, hospitaler de la Seu de Tortosa, don Joan Burguès y de So. // 101r // Als quals donaren orde de fer a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. Per part de Jaume Closa, parayre de la vila de Calaf, se ha representat als deputats, com ha més de dos anys que està pres en los càrcers reals a relació del magnífic misser Rollan. Y no obstant tinga remissió de tots sos delictes per lo marquès de Almaçan, loctinent de sa magestat, com consta ab un acte públic en poder de Miquel Joan Amat, a 13 de octubre 1615. Y sent notòria dita remissió a tots los del consell, may se li ha permès que·s posàs en poder del scrivà de la causa, en defensas de la enquesta si li té feta dita remissió, y al que se entén per lo que anant lo governació vicerègia se féu manament a dit Joan Amat de part del portantveus de general governador, sots pena de sinc-centes liuras, donàs còpia autèntica de dita remissió a dit Closa ni als demés anomenats en aquella. Y per a major seguretat de dit manament, per dit governador y Consell Real se féu apprehensió y·s llevà de dit Miquel Joan Amat la aprisia y nota de dita remissió. Y com tant dit manament, com també lo no permètrer lo poder posar dit Closa per sa defensa en lo procés de dita remissió, sia en violació de moltas constitucions y capítols de cort de aquest Principat y Comtats, per les quals expressament se prohibeix lo poder-se fer emparas o impediments als notaris de no llevar lo(s) actes y contractes rebuts en son poder, anul·lant del tot dits impediments y emparas, si no eran fetas ab conexensa de causa, lo que se ha fet ab dits impediments[b], ço és, oïda y citada la part. Supplican per ço los deputats, extrajudicialment, a vostra excel·lència sia servit manar per observança de ditas const- // 101v // titucions y capítols de cort, se liure còpia a dit Closa de dita remissió, per que la causa de aquell puga ser despedida, com axí ho confian de la clemència de vostra excel·lència».

E tornat de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havian explicada aquella a sa excellència conforme los era estat ordenat. Y que sa excel·lència en effecte ha respost que ell ho miraria y guardaria justícia a la part, y que ell estava encara molt dejú de aquest negoci. E poc aprés, los senyors deputats enviaren lo síndic del General a dit senyor loctinent general per cobrar resposta de dit negoci, com havia offert. E tornat en consistori, referí a ses senyorias que sa excel·lència li havia dit que acudissen al relador de dita causa.

a. *a continuació ratllat* don Joan Burgués y de So.
b. *a continuació* lo que no se ha fet ab dits impediments.

102r

Juny MDCXVIII

Diumenge, a III. Festa de Pascha del Sperit Sant.

Dilluns, a IIII. Segona festa.

Dimars, a V. Tercera festa.

102v Divendres, a VIII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic donà en consistori la scriptura següent, la qual fonc allí legida per lo scrivà major del General, la qual és del tenor següent:

«Vot del senyor deputat ecclesiàstic acerca lo arrendar la bolla de Barcelona[a]. Lo senyor deputat ecclesiàstic, havent vist la resposta feta per lo senyor oïdor militar, approva aquella y la té per justa y sancta, judicant-la per scriptura de gran utilitat, axí en profit del General com de las galeras, per compte de les quals se ha de posar lo que valrà de més que lo que·s col·lecta al present. Y axí demana y prega al senyor deputat militar desistesca de son vot y no vulla ser singular, sinó conformar-se ab los demés del consistori, pus havent-ho mirat ab tanta maduresa y prudència // 103r // troban que no sols se pot sinó que·s deu fer en consciència. Y si ab tot, lo dit senyor deputat militar no·s volrà apartar-se de dit vot, lo requereix y protesta no sols lo dany que de açò cada die se va seguint, sinó del lucro *cessante,* que per lo manco al present són més de quatre mil scuts per any, que per sa causa y son respecte se dexaria de posar en execució; y axí mateix del profit que cessa del dit arrendament, pus havent-se tant declarat per la part contrària, se pot justament témer que per no encontrar-se ab persona tant poderosa y del consistori, y que ha de judicar las causas dels fraus, no s'atreviran de arrendar la dita bolla, ni fer pujar aquella. Y és cosa evident que los drets de la dita bolla van de cada any en diminució, com constarà per los libres. Y axí, no arrendant-se, és certa la pérdua, havent de pujar, attès que·s gaste més seda, or y plata que may, y que los preus cada 1 die van crexent, sent lo de la bolla lo matex ara que antes, de ont se se-

a. Vot... bolla de Barcelona, *anotació al marge esquerre.*

gueix clarament que, ho se deixan de manifestar moltas cosas, o en los manifests se cambian unes cosas per altres, puix se troba tant poc or y mercaderias manifestadas, gastant-se'n tantas y més ara que may. Y si hy hagués arrendador, ell ho miraria com a cosa pròpria, y tendria més cuydado ab los fraus y manifests, y faria que los officials de la bolla assistissen ab més diligència y cuydado que no ara, y axí ell guanyaria de present y la renda aniria cobrant millor nom per a pujar dita bolla en lo esdevenidor, lo que·s veu per la experiència en lo regne de Aragó, pus quant los drets del General anavan per col·lecta valian molt poc, y ara per arrendament han valgut vuytanta mil scuts, despatxant-se molt menos mercaderia que en Barcelona. Més ab lo cuydado y diligència dels arrendadors se faria molta més negociació, perquè ells, com a cosa pròpria, afranquirian alguna cosa dels drets, y per esta occasió vendrian a despatxar-se moltas més mercaderias del que ara se despatxan; y és forta cosa que estant obligats // 103*v* // los arrendadors a pagar los salaris dels officials, encara que no·s servescan d'ells, hy haja qui faça lo contrari y vulla vèndrer l'offici si se arrenda la bolla, sinó no, de ont se infereix que ademés dels salaris se pretenen aprofitar, lo que resulta en notori dany general. Y axí, havent-ho consultat, no sols ab los braços, però ab personas doctas de experiència, sciència y consciència, totas ellas han aconsellat que·s deu arrendar, y lo capítol 63 parla tant clar, que obliga hever-ho de fer, perque aquella paraula que expresse diu: se haja arrendar importa necessitat de haver-ho de fer, y no àrbitre; y no obsta lo capítol 15 del nou redrés que diu: se arrenden per lo més de janer del últim any del trienni, perquè allí done forma generalment a les que leshoras seran per arrendar; però restant-ne alguna per arrendar, per no trobar-se dita no relleve, que en qualsevol temps no·s puga arrendar com se ha vist per experiència en los demés triennis y en aquest. Y la raó és clara, perquè com la ley no mor sempre parle, y en qualsevol temps que·s trobe dita diu que se arrende. Y molt menos obsta dir, que en les demés bollas se dexan tres terças atrassadas per a que d'ellas gose lo arrendador, perquè axò si se ha practicat és en les bollas de menor quantitat y no en aquesta, que per ser tant gran se ha de exigir per quinzenadas, sent com és ab gran utilitat del General y galeras».

104*r* Dilluns, a XI. Festa de sant Bernat y sant Honofre.

Dimars, a XII. En aquest die, lo senyor deputat militar en consistori donà la scriptura del tenor següent, fent legir aquella. Responent lo senyor deputat militar a dos scripturas a ell presentadas, la una per part del senyor deputat ecclesiàstic y l'altra per part del senyor oïdor militar[a], diu y respon, salvas totas y qualsevol respostas: «Que ha desijat sempre y desija des de que és deputat militar de mirar y enténdrer en lo benefici y utilitat de la Generalitat, y fer lo que toca al descàrrec de son offici // 104*v* // y lo que té jurat en lo introit de aquell; y també de tenir molt gran conformitat ab lo consultori en tot lo que li és estat y serà possible; y que ell may ha tingut, ni té intent de impedir, que no·s arrende la bolla de la present ciutat de Barcelona, ni de contrafer per via directa ni indirecta a ningún capítol de cort, ni als usos, pràcticas, styls ni costums de la casa de la Deputació, ans bé son intent és estat, y és, guardar y observar aquells punctualment. Y per major explicació del que fins ací ha deduït dit senyor deputat militar acerca del dit arrendament de la bolla de Barcelona, en cas se sia volgut interpretar o enténdrer differentment del que fins ací ha entès, diu que se arrenden ditas bollas, sempre que los arrendaments se façan en benefici del General y conforme dits capítols de cort, usos y pràcticas, costums y styls de la casa de la Deputació. Requerint a vos, notari, que les presents respostas sian insertadas al peu de ditas scripturas, de manera que de la una cosa sens l'altra no sia donada còpia».

105*r* Divendres, a XV. En aquest die vingueren en consistori misser Christòfol Fumat y misser Gabriel de Malla, per part dels senyors visitadors, a effecte de fer a saber als senyors[b] deputats que lo que los senyors visitadors han fet acerca de ordinacions, no·u han fet per innovar cosa alguna, sinó per a que les deliberacions se observen, y les ordinacions vellas de la present casa se guarden a la letra.

105*v* Diumenge, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista. // 106*r* // En aquest die no·s féu la cavalcada dels concellers, per grandíssima aygua que féu. Y dos dies abans havian convidat als senyors deputats per ella.

Dimars, a XXVI. En aquest die Damià Calp, altre dels porters de la present casa, ha feta relació en consistori com per manament de ses senyorias se·s conferit en casa de Pere Pellicer. Lo qual ha aportat ab companyia de dit Pellicer, en consistori, vint-y-tres libres de diversas col·lectas, los quals dit Calp per orde de ses senyorias ha presas en comanda, los sis del any 1607, y los restants de 1618.

106*v* Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant

a. *a continuació ratllat* y l'altra.
b. als senyors *interlineat.*

Pau. En aquest die deixà de venir lo senyor deputat ecclesiàstic en consistori per sa indisposició, y los següents.

Juliol MDCXVIII

Dilluns, a II. Festa de santa Elisabet, no fou feriat. En aquest die vingueren en consistori per part del bras militar, los senyors // 107r // don Francesc de Argensola, Luís Calders, Raphael Cervera, acerca dels negocis de les encomandas de Sant Joan, per lo que tenen entès que lo gran mestre de Malta y capítol de allí entenen llevar los cabiments y fer-se senyors allí de tot, del que resultaria grandíssim dany a tot lo Principat, y en particular al bras militar. Y axí supplican a ses senyorias sian servits que, en conformitat de la ciutat y altres, scrigan a sa Sanctedat y a sa magestat y al gran mestre, y altres que convinga, per la bona direcció de dits negocis, de que·n rebrà tot aquell bras a particular gràcia y mercè. Fonc-los respost per ses senyorias que·u faran ab molta voluntat, com fins ací ho han fet en semblants occasions.

107v Dijous, a V. En aquest die vingueren en consistori misser Gabriel de Malla, notari, y[a] Hieònim Bosc, notari, y Francesc Dalmau, procurador fiscal de la present visita, per part dels senyors visitadors aportaren a ses senyorias la resposta en scrits del tenor següent:

«A sinc de juliol 1618 aportaren en consistori lo advocat fiscal y notari de la visita y procurador fiscal d'ella. Memorial dels officials los quals són estats privats y suspesos respectivament en virtut de sentències proferidas per los visitadors del General de Cathalunya. Los quals officis han de ser proveïts per los senyors deputats y oïdors de comptes qui vuy són: *Primo* Bertran Serra, guarda extraordinària del General en la ciutat de Tarragona y sa col·lecta, és estat privat del offici de guarda *ad imperpetuum* per ésser francès. Ítem Pere Joan Llas, tauler del General de Alfarràs, és estat privat del offici de tauler per servir aquell sens privilegi dels senyors deputats. Ítem Joan Puigvert, tauler de la Granja, és estat privat del exercici de tauler per servir aquell sens privilegi dels senyors deputats. // 108r // Ítem Miquel Comte, tauler de Ylla de Rosselló, és estat suspès per temps de un any. Ítem Nicholau Orrïes, tauler del General de la vila de Aytona, és estat privat del offici de tauler per servir sens privilegi dels senyors deputats. Ítem Miquel Planella, tauler de Vilanova de la Barca, és stat axí mateix privat del exercici de dit offici per servir aquell sens privilegi dels senyors deputats. Ítem Antoni Galter, parayre de la vila de Prats del Rey, és estat privat del offici de tauler per ésser parayre. Ítem Salvador Pujalt, tauler de Anglesola, fonc privat del exercici de son offici de tauler per servir aquell dit offici sens privilegi dels senyors deputats. Ítem Joan Mestre, tauler del General en la vila de Esterri, fonc privat del offici de tauler e, o, del exercici de aquell per ésser estat privat en la altra visita y no haver-lo proveït los senyors deputats qui a las horas eran. Ítem Pere Rubau, tauler de Begur, és estat suspès per temps de dos anys. Ítem Pere Altarriba, tauler de Tarragona, és estat suspès per temps de un any. // 108v // Ítem Francesc Escapa, tauler de Prada de Conflent, és estat suspès per temps de un any. Ítem Benet Reig y Joseph Galí, tauler de Millars, són estats suspesos per temps de un any y fins a tant hajan pagada la quantitat de trenta-sinc liuras, deu sous y vuyt[a], en què són estat condemnats, los quals no pugan ésser restituïts a la possessió del offici, *etiam* finit dit any de suspensió, que no hajan pagada dita quantitat. Ítem Matheu Durine, guarda extraordinari del General, és estat privat del offici de guarda *ad imperpetuum* y de obtenir officis del General *ad imperpetuum*.

109r Dimecres, a XI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia dies no·y venia.

109v Disabte, a XIIII. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, determinan *y* ordenan que en lo viatge que han de fer las galeras del General del principat de Cathalunya per a Gènova, Sicília y altres parts de Itàlia, axí en la anada com en la vinguda, no·s puga embarcar ninguna persona en ellas sens expressa licència y voluntat de don Francisco Sabater, cabo de ditas galeras, ni tampoc en dit viatge, axí en la anada com vinguda, no·s puga embarcar en ditas galeras ningun gènero de roba ni mercaderias sens expressa licència y orde del dit cabo de ditas galeras, y registrada per lo veedor de ditas galeras, y per la persona que Hieònim Negroto, cavaller, arrendador de ditas galeras, haurà ordenat. Manant a tots los officials de aquellas y qualsevol altres obeescan lo present. *Datum* en Barcelona, dia y any sobredit.

En aquest die, los senyors deputats del General del principat de Cathalunya, en Barcelona residints– lo senyor deputat militar absent del consistori y casa de la Deputació–, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, havent lo die present ses senyorias ordenat y determinat en consistori, que en lo viatge que las galeras del

a. y Hieònim Bosc, notari *interlineat.*

a. sense indicació de diners.

General han de fer per a Gènova, Sicília y altres parts de Itàlia, axí en la anada com en la vinguda, no·s embarcàs ningunas mercaderias ni robas en ditas galeras sens orde del cabo de aquellas, y sens que fossen regis- // 110r // tradas per lo veedor de ditas galeras y la persona que per part de Hieronimo Negroto, arrendador de aquellas; anirà en dit viatge; y altres coses en dita determinació mencionadas, segons en aquella se conté, la qual ses senyorias lloen y approven. Per ço, dits senyors deputats y[a] oïdors, ajustant y accumulant en aquellas, fent estas cosas sens prejudici del que en aquella han determinat y ordenat, que ab totas las robas y mercaderias que en aquellas se embarcaran, axí en dita anada com vinguda en lo dit viatge, sian també ditas robas y mercaderias, y tot quant entrarà en ditas galeras, registradas per lo canonge Luís Cassador, comptador de ditas galeras, y que los uns sense los altres no pugan embarcar ni dexan embarcar ditas robas ni mercaderias, és a saber, sens la dita expressa licència y voluntat del dit cabo, registradas per los dits veedor y comptador y de dita persona anomenada per part del dit arrendador. Y de tot lo que se embarcarà aporten un libre a part dit canonge Cassador y demés, per continuar ditas robas, y açò sots las penas per dits senyors deputats arbitradas en cas de contrafacció d'ells, o de quiscú d'ells, manant a tots los officials de ditas galeras y a qualsevol altres personas a qui se spectarà, obeescan y servan lo present. *Datum* en Barcelona a XIIII de juliol MDCXVIII.

Diumenge, a XV. En aquest die començaren los feriats del stiu. En aquest mateix die, lo senyor deputat militar se'n anà fora la ciutat per sos negocis.

110v Dimars, a XVII. En aquest die se'n anà lo senyor deputat real fora ciutat per alguns dies, per sos negocis per alguns dies.

Dijous, a XVIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar.

111r Diumenge, a XXII. Festa de santa Magdalena.

112r Agost MDCXVIII

Disabte, a IIII. Festa de sant Domingo.

112v Dilluns, a VI. Festa de sant Just y Pastor. Feriat.

113r Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

113v Dijous, a XVI. Festa de sant Roc.

a. *a continuació ratllat* ajust.

Dimarts, a XX. Festa de sant Bernat.

114r Dimars, a XXI. En aquest die començaren los dies jurídics.

114v Dilluns a XXVII. En aquest die los senyors deputats anomenaren quatre doctors acerca dels negocis de la extracció de dos francesos havia feta sa excel·lència per al regne de França. Los quals doctors foren: misser Pere Aylla, misser Francesc Aguiló, misser Miquel Carreras, misser Jaume Martí.

Dimars, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

115r Dijous a XXX. En aquest die los senyors deputats enviaren embaxada al excel·lentíssim senyor loctinent general los senyors: canonge Boldó, don Joan Burguès y de So, Montserrat Mora. Als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent, ab maças y ben acompanyats. La qual embaxada és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya han tingut notícia que vostra excel·lència ha manat esos dies passats remétrer dos francesos que tenia presos en la present ciutat al regne de França. Y per ser dita remissió contra les generals constitucions, capítols y actes de cort de aquest Principat, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència dita contrafacció, y junctament supplicar-lo, extrajudicialment, com ho fem, sia servit<s> manar que dits francesos sian tornats a dit Principat per observansa de ditas constitucions y leys de la terra, a ont han de ser punits y castigats conforme sos delictes; que a més farà vostra excel·lència lo que és de justícia, dits deputats ho rebran a singular mercè».

115v E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells havian explicada dita embaxada conforme per ses senyorias los és estat ordenat. E sa excel·lència en effecte los ha respost que los hòmens que ha remesos a França eran piratas y lladres, qui anaven corrent per las costas de Cathalunya robant y fent grans danys. Y que per correspondència que ell tenia (amb) França, y axí per haver-li donats los dies atràs y aportats de França assí alguns delinquents, com per tenir orde del rey nostre senyor de que la·y tingués, los havia donats, y pensava que li·n havian de fer gràcia los deputats, y que tornarlos assí que hauria de ser ab la trompeta del Judici, perquè creya que a las horas de ara serien penjats, y que sa excel·lència no tenia assí en Cathalunya delictes per poder-los castigar.

Divendres, a XXXI. En aquest die los senyors de-

putats enviaren altra embaxada solemne al excel·lentíssim senyor loctinent general acerca dits negocis, en la qual anaren, ab las maças grans y ben acompanyats, los senyors següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francisco Terré, degà de la Seu de Barcelona; //116r// canonge Boldó, canonge Dalmau. Per lo stament militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, Francesc Gualbes de Corbera, Francesc Cornet. Per lo real, los senyors Raphael Cervera, Bertran Dezvalls, Miquel Hyspano. Als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. La remissió ha manat fer vostra excel·lència de dos francesos estavan presos en la present ciutat per al regne de França, donà occasió als deputats de Cathalunya lo die de haïr que ab embaxada particular representàssem a vostra excel·lència la contra-facció se havia feta //116v// a las constitucions, capítols y actes de cort de aquest Principat prohibint semblants remissions. Supplicant a vostra excel·lència, extrajudicialment, fos servit manar tornar dits francesos al present Principat, per reparo de dita contrafacció de constitucions per vostra excel·lència juradas. Y com de la resposta féu vostra excel·lència a dita embaxada resulta dita contrafacció ésser notòria, axí per ser dits francesos piratas y haver robat y fets mals en la costa de mar de aquest Principat, com ha dit vostra excel·lència, com també per tenir-los presos dins la present ciutat ab instància de part qui era Rphael Requesens, del qual havian dits francesos robada una[a] barca de molta valor, havent de ser punits y castigats dins lo Principat. Per dita raó, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència dita contrafacció de constitucions, y supplicar extrajudicialment, com ho fem, sia vostra excellència servit manar que dits francesos sian restituïts al present Principat, a ont poran ser castigats y la part instant satisfeta del dany li és estat donat».

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells han explicada a sa excel·lència dita embaxada, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que los hòmens que ell ha remesos en França eran piratas y lladres que robavan per les costas de aquestos mars, y que lo robo que havian fet ell lo té reservat, assí per tornar a son hamo, y que ara té per impossible poder-los cobrar, y que en extrem li pesa, y que·ls volrie tenir ací, axí per donar contento als deputats com per poder-los castigar y tornar-ho a mirar.

a. a continuació ratllat roba de m.

117v Disabte, lo primer. Festa de sant Lop.

117v Divendres, a VII. En aquest die hy hagué en consistori juncta de elets y de doctors applicats, en que foren los següents: don Francisco Monsuar, canonge de Tortosa; Joan Coll, canonge de Urgell; don Federic Meca, Raphael Cervera. Y havent-ne estats de convidats mols més, no vingueren en dit ajust, y també hy foren doctors applicats: misser Pere Aylla, misser Miquel Cervera, misser Jaume Martí. Als quals fonc proposat per ses senyorias y dada raó de algunas embaxadas fetas a ses senyorias dels senyors //118r// concellers de la present ciutat, y de les respostas a ells fetas per ses senyorias ab altres embaxadas, y de algun debat hy havia hagut entre ells acerca dels negocis concorrents, per la conservació de un privilegi diu té la present ciutat per lo de la extracció de malfactors y presos estan detenguts en la present ciutat; pretenent dits concellers que la primera juncta se havia de fer en casa de la ciutat, y los senyors deputats que ací, en la Deputació, en cas que lo negoci se inste per part de la ciutat, com fou aquest. Y axí no·s conclogué res sinó que·s miràs bé de la manera se acostumava de fer, y restà axí. Y aprés, los senyors deputats tingueren relació de algunas personas expertas y antiguas en la present casa, que en semblants occasions, ço és, quant la ciutat ho inste o demane, la primera juncta se ha de venir a fer en la present casa.

Disabte, a VIII. Festa de Nostra Senyora.

118v Dimars, a XI. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor militar, lo qual havia molts dies estava defora. En aquest mateix (dia), lo racional de la present casa féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor de levant, ha pagat tot lo que ha comptat fins al die present.

Dimecres, a XII. En aquest die lo dit racional ha feta relació en consistori com Damià Guardiola, de servint lo offici de sobrecollidor de la part de ponent, ha pagat tot lo que ha comptat fins al die present.

119r Divendres, a XIIII. Festa de Santa Creu.

119v Divendres, a XXI. Festa de sant Matheu.

120r Dijous, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

120v Disabte, a XXVIIII. Festa de sant Miquel arcàngel.

[*1618*] Diumenge, a XXX. Festa de sant Hieròn im.

Octubre MDCXVIII

Dilluns, lo primer. Festa del Angel Custodi.

Dimars, a II. En aquest die, los senyors deputats enviaren dos cavallers, ço és, don Gispert de Guimarà y Hieròn im de Gaver, per a visità lo nuncio de sa Santedat, per a residir en cort de sa magestat, lo qual posava en casa del illustríssim y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, offerint-li de part de ses senyorias y del Principat lo que li convingués, y foren rebuts ab molta cortesia.

121*v* Dijous, a XI. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada, ab las massas grans y ben acompanyats, los senyors canonge Dalmau, don Gispert de Guimarà, misser Pere Aylla. // 122*r* // Als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya han entès que la parròchia de Thiana hauria obtingut privilegi per tenir balle qui en dita parròchia exercesca jurisdicció. Y com dit privilegi sia contra les generals constitucions de Cathalunya, y en particular contra la constitució del sereníssim rey don Ferrando Segon, en la primera Cort de Barcelona, capítol 37, que comença: Statuim encara y ordenam, que és la penúltima que novells officials no sian posats, la qual disposa que no·s puga crear official bastoner allí a ont no lo y ha hagut. Y sia cert que dita parròchia per ningun temps ha tingut balle ni altre official bastoner. Per dita raó, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència extrajudicialment, com ho fem, la notòria contrafacció de ditas y altres constitucions és estada feta ab la dita concessió de privilegi, majorment essent en prejudici dels reals privilegis molt antics a la present ciutat concedits. Perquè vostra excellència sia servit manar que dit privilegi no·s pose en execució, ans bé aquell sia revocat per ser contra ditas constitucions, per vostra excellència juradas; que a més serà fer lo que és conforme a justícia, dits deputats ho rebran a singular mercè».

E tornats de dita embaxada explicaren a ses senyorias com havia feta la dita embaxada los era estat ordenat. E que sa excel·lència en effecte los ha respost, que ell desijava donar contento en aqueixos senyors y fer amistat al Principat, y que ell ho miraria.

122*v* Dimecres, a XVII. En aquest die los senyors oïdors // 123*r* // de comptes presentaren als senyors deputats un memorial molt llarc de diversos debitoris de dit General, per a que fecen executar aquell. E fonc-los respost, que estavan promptes y apparellats com sempre de fer-ho.

Dijous, a XVIII. Festa de sant Luc evangelista.

Divendres, a XVIIII. En aquest die los senyors oïdors de comptes y mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, en consistori, per descàrrec de sos officis, presentaren als senyors deputats ecclesiàstic y militar, presents en consistori– lo senyor deputat real absent de la present ciutat–, y vegueren un memorial de debitoris del dit General[a], al fi y effecte de que tots los dèbits contenguts en dit memorial sian excutats, lo qual memorial conté sinquanta fullas de scriptura, dient y nottificant los manen executar dits dèbits si y conforme per capítols de cort estan obligats. Y encontinent, los dits senyors deputats respongueren: «Que estavan promptes y apparellats com sempre ha estat en fer executar aquells». Y axí, encontinent requeriren y manaren a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del dit General, present en consistori, fes executar aquells ab molta diligència y sens pèrdrer // 123*v* // punt, donant-li en ses mans lo dit memorial. Y encontinent, lo dit exactor, pres lo dit memorial en ses mans, respongué: «Que lo styl de la present casa és presentar lo libre *Ferrando paga* los senyors oïdors de comptes als senyors deputats, y los senyors deputats lo solen presentar al exactor, y que encara fins vuy no se li és liurat dit libre. Y que encontinent li serà liurat, farà son offici com sempre ha fet en cobrar los dèbits del dit General, y que supplica als senyors deputats manen al dit racional, present en consistori, li liure còpia autèntica de tots los memorials contenguts ab lo memorial sobredit dels dèbits, que ara de present se li és estat presentat; demanant que no li córrega temps fins a tant li sian liurats los dits memorials per a poder fer son offici». Y encontinent, los dits senyors deputats manaren a dit racional liuràs los dits memorials en mà y poder de dit exactor per la cobrança de dits dèbits. Y attès que moltas voltas han demanat ses senyorias lo libre de *Ferrando paga*[b], lo qual fins vuy no se's aportat en consistori, per ço y altrament, dits senyors deputats manaren, y en quant menester fos, requirien a dit Agustí de Lana, racional sobredit, liuràs lo dit libre en poder de ses senyorias. Altrament protestan de tots los danys y gastos que per dita raó porian venir al dit General. Y encontinent, lo dit Agustí de Lana respongué: «Que lo dit libre estava acabant-se de igualar, y que encontient seria igual lo liura-

a. a continuació repetit General
b. a continuació repetit qual.

ria en mà y poder de ses senyorias, y que los memorials demana lo dit exactor, estava prompte en donar-los a ses senyorias encontinent los tindrie fets». Presents per testimonis, Pere Mas, procurador del General, y Francesc Colberó, notari.

124r Dimecres, a XXIIII. En aquest die los // 124v // senyors oïdors de comptes, junctament ab mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, en consistori, presentaren als senyors deputats ecclesiàstic y militar– lo real absent de la present ciutat y vegueria– lo libre dit *Ferrando paga,* en lo qual estan continuats tots los dèbits se deuen al General, fet per lo corrent trienni, lo qual no·s pogué presentar abans per haver-se detengut los visitadors lo libre vell fins a 16 de juny proppassat. La qual presentació de dit libre han feta a fi y effecte que ses senyorias manen executar los dèbits contenguts en dit libre. Y encontinent, los dits senyors deputats presentaren lo dit libre a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, present en consistori, lo dit libre, a fi y effecte també de executar dits dèbits contenguts en dit libre, com dalt és dit. Y lo dit exactor ha respost estava apparellat de fer son offici, com també sempre té acostumat. Presents per testimonis Miquel Fontana, porter de ses senyorias, y Francesc Colberó, notari.

En aquest mateix die foren presentadas en consistori unas letras reals de sa magestat de 12 de octubre de 1618, passadas per Cancellaria, despedidas en la forma acostumada; contenint en effecte de que·s paguen dotze mil sinccentes quaranta-set liuras al duc de Alburquerque en descàrrec y acompliment del que·s devia a sa magestat, en virtut de dita deliberació feta per los predecessors de ses senyorias a 12 de juny 1614, les quals han acceptadas per ara, dexant la paga d'ellas a major deliberació y comoditat.

125v Dimecres, a XXXI. En aquest die mossèn Pere Pellicer presentà en consistori, al racional de la present casa, un albarà de tres-centes liuras fet per Henric Amat de Palou a Ignasi Vidal, de Tarragona, a 24 de mars 1609, dexant aquell en mans del dit Racional. Presents per testimonis mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, y Francesc Colberó, notari. Lo qual memorial és del tenor següent:

«Jo, Henric Amat de Palou, confés haver rebut de vostra mercè, Ignasi Vidal de Tarragona, tres-centes liuras, dic 300 lliures: ço és, per lo banc de Hieònim Moxo, dos-centes y vint liuras, y per lo banc de Joan Milsocos y Joan Serinyana vuytanta liuras. Y són me las paga per compte de Joseph Papiò, tauler de la vila de Falset y receptor de la col·lecta, y per las terças octubre, noembre y dezembre mil sis-cents y set; janer, febrer y mars, abril, maig y juny, juliol, agost y setembre mil sis-cents y vuyt; tant per compte // 126r // ordinari com per compte de galeras. Y ho reb dita quantitat com a sobrecolledor del General per impediment de Jaume Elra. Y per ésser axí la veritat, fas lo present albarà de mà mia pròpia, a vint-y-quatre de mars mil sis-cents y nou». «Las sobreditas tres-centes liuras, dic 300 lliures, jo, Ignasi Vidal de (Tarragona), mossèn Joan Baptista Papiò, y per ésser axí la veritat ne fas la present rebuda, de mà pròpia, a VI de abril mil sis-cents y nou. E a XXVII de juny mil sis-cents y devuyt, lo dit Pere Pellicer, per manament y deliberació dels senyors deputats, ha donat y liurat en presència de ses senyorias los dits vint-y-tres libres a Damià Calp, porter de ses senyorias, com en dita deliberació més largament se conté. *Petrus Paulus Vidal, scriba maior Generalis Cathalonie».* En aquest mateix die, los senyors deputats enviaren embaxada, ab las massas grans y ben acompanyats, los senyors: degà Terré, don Gispert de Guimarà y Papiol, Miquel Hispano. Als quals donaren de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

126v «Excel·lentíssim senyor. Los deputats estan informats que alguns officials y ministres de la Capitania General se conferiren dies ha en lo lloc de la Sènia, a ont feren moltas vexacions y oppressions ad alguns provincials de dit lloc, y a altres traginers y carreters, que acostuman de passar del regne de Aragó a València mercaderias, sens ésser de la jurisdicció de la Capitania la causa ni las personas, del què ha redundat notable prejudici al General y a sos drets, perquè ab lo temor de semblants vexacions ha cessat lo comerci del trànsit de la mercaderia del regne de Aragó y València. Y havent recorregut alguns de aquells agraviats a vostra excel·lència com a loctinent y a son Real Consell, y havent aquell proveït sobre los proceïments fets per la Capitania contra dits provincials, se escusan de executar-se ditas provisions, per dir tenen orde de sa excel·lència per que no se executen, no obstant les cartas té lo Real Consell de sa magestat per a que liberament proceescan contra los officials de la Capitania en dit cas, lo que seria contra moltas constitucions, les quals vostra excel·lència té juradas, y per ellas resta obligat a no impedir les provisions de justícia fetas per son Real Consell. Supplican per ço extrajudicialment los deputats a vostra excel·lència sia servit manar que ditas provisions sian ab tot effecte executadas, y que lo notari de la Capitania done lo procés de la causa de Oriol al Real Consell, sens que li valga la excusa pren de que té

orde de vostra excel·lència per a no fer-ho. // 127r // Y que los officials de la Capitania en avant no façan semblants proceïments ab personas que no són de sa jurisdicció, y per causa tant remota de aquella ab los quals resta tant desabut lo General de sos drets, que axí u speran de la mercè sempre vostra excel·lència ha fet ad aquest Principat, y de la que en totas les occasions los té offert».

E tornats de dita embaxada explicaren a ses senyorias com havian feta la dita embaxada conforme los era estat ordenat, e que sa excel·lència los respon que, que conforme la letra de sa magestat desitge que se observen les constitucions y leys de la terra. Y en lo que toca als demés agravis, que no·u sabia fins ací, però que ell ho manaria vèurer y manaria lo de justícia. Y en lo del notari de la Capitania, que ell no·u havia entès ninguna cosa.

127v Noembre MDCXVIII

Dijous, lo primer. Festa de Tots los Sants.

129r Disabte, a XVII. En aquest die vingué en consistori don Hugo de Tamarit, lo qual supplicà a ses senyorias continuassen la execució contra lo noble don Honofre de Lentorn acerca de totas las pensions deu del censal li fa dit Lentorn, lo qual dix era molt content que dits senyors deputats cobrassen totas las pensions de dit censal a ell degudas y per ell consignades al dit General, com diversas vegadas ha dit y supplicat. En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors de comptes manaren se cridassen braços per demà a les tres horas després dinar, acerca de les festas se han de fer de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora. En aquest die se féu crida de braços per a demà a les tres horas després dinar.

Diumenge, a XVIII. En aquest die se junctaren los braços de les personas dels tres staments, convocadas y congregadas en la instància del consistori, ab veu de pública crida del dia de haïr, en que foren los següents: // 129v // Per lo stament ecclesiàstic, los senyors degà Terré; canonge don Joachim Carbonell; canonge Senmanat. Per lo stament militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol, don Jaume Camps, don Hieònim de Argensola, don Hugo Tamarit,[a]...Cardona, Miquel Pol, Hieònim de Gaver, Francesc Joan de Vergós, misser Francesc Soler, Francesc Cornet, don Pedro Reguer, Joachim Bolet, Francesc Tamarit, Joan Baptista Cassador, Hieònim Gorcs, Francesc Tarragó, Francesc Pla, don Aleix de Senmenat, Francesc Ferrer, // 130r //[a]...Cella, misser Federic de Tamarit,[b]...Alemany. Per lo stament real, los senyors conceller en cap de Barcelona, Montserrat Mora, Miquel Mora, Magí Grau, Barthomeu Sala, misser[c]...Pineda. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y aprés allí legida per lo scrivà major del General, la qual és del tenor següent:

«Proposició. És tant devot tot aquest (Principat) y Comtats de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora, com ho testifica la constitució tenim en Cathalunya[d]..., ab la qual resta tant justificat y honrat aquest Principat, que tots los doctors moderns la portan y al·legan en confirmació de tant santa opinió. Esta comuna devoció establerta ab constitució tan sancta nos ha aparegut obligava esta casa, a la qual toca las observanças de [ditas] constitucions, instar y fomentar la festa que de present se prepara per a la celebració de la Immaculada // 130v // Concepció, perquè era raó que sent aquest Principat y preciant-se en confirmar y establir en los cors tots tant sancta y pia devoció ab una ley tant celebrada y prudent, fossen també los que més se mostren en festejar y regonéxer la festa que al present se ordena. Per esta occasió, lo bras militar, com a tant noble, se junctà lo die de haïr ab lo senyor deputat y oïdor militar y resolgué fer algunas festas a la celebració de tanta festivitat, les quals se legiran aquí a vostra mercè. Y si bé apar la canonificació de sant Ramon gasta esta casa ab molt gran satisfacció comuna, y que la raó de gastar obliga a molt més en esta occasió, la qual també la ciutat y son savi concell té per molt justificada, y la enten solemnizar ab les sòlitas demostracions; y que axí, sols seguint exemplars antics, podian allargar mà en ajudar ab bona devoció y voluntat del bras militar, tota via los ha paregut no fer deliberació alguna sense lo parer y consell de vostra mercè, que ab tant prudent y savi parer tenen per cert acertaran en tot lo faedor».

E encontinent los fou legit lo memorial del tenor següent[e]:

«Per la encamisada han de se servits los senyors deputats en ajudar lo següent: *Primo,* dos-centes lanças. *Secundo,* la música ab las vestes. *Tertio,* atxas; sis per cada u, que sian blancas. Tota la encamisada se ha de junctar a la tarde, en la casa de la Deputació, y de alli juncts la primera

a. a continuació un espai en blanc d'uns 35mm.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 23 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 19 mm.
d. a continuació un espai en blanc d'un 13 mm.
e. anotació al marge esquerre: Festas de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora sereníssima.

cosa saludar[a] la capella de Nostra Senyora de la // 131r // Concepció en la Seu, y de allí al carrer Ample, devant del senyor virey, y lo demés donar volta per totas las demés parts que als caps de quadrilla aparega. Y que·s façan alimàrias tots los tres vespres en la casa de la Deputació y demés casas del General y en totas las casas dels senyors deputats y oïdors y demés officials del General. Dilluns, a XVIIII. Lo torneig en la plaça del Born, de quatre quadrillas. Jutges: lo senyor deputat militar; clavari de la confraria; prior de la confraria. Y los restants a disposició del senyor deputat militar: quatre mestres de camp a nominació del senyor deputat militar. Quadrillas han de ser quatre, set de cada quadrilla: *Primo,* lo senyor comte de Osona; *Secundo,* don Diego de Rocabertí; *Tertio,* don Berenguer d'Oms; *Quarto,* don Ramon de Calders. Los senyors deputats han de ser servits donar per lo present torneig tot lo que donen per lo torneig de la confraria: A cada quadrilla un mestre de camp, tres caxas y dos pifanos. // 131v // Dimars, en la plaça de santa Anna, un estaferm, ha de ser de tres quadrillas: la primera, el senyor comte de Osona; la segona, don Francisco de Pinós; la tercera, don Guerau Guardiola. Cada quadrilla de sinc jutges: lo senyor deputat militar, prior y clavari de la confraria, y los dos restants a disposició del senyor deputat militar, conforme en lo torneig. Mestres de camp dos, a nominació del senyor deputat militar. Los senyors deputats han de ser servits manar lo següent: *Primo,* manar posar la plaça conforme és menester per la festa, de tela y estaferms. *Secundo,* donar prisos que seran de millor home de armas, de galant y de quadrilla, de invenció y de folla. *Tertio,* la música ab les vestes del General. *Quarto,* totas las lanças que seran menester. Y que en totas las ditas festas los senyors deputats donen als quadrillers nomenats lloc cert y segur, sens que altres quadrillas aventurers los pugan // 132r // impedir ni entrar en ellas sens voluntat dels demés quadrillers».

Oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació, y essent anat lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per consultar dits negocis ab dita casa de la ciutat, com és acostumat, y essent tornat aprés, votaren y digueren son parer per son orde acerca ditas cosas ab molta maduresa y consideració. Fonc trobat que la major part fonc de vot y parer que·s façan las festas conforme la proposició feta per los senyors deputats, y que per a tot lo sobredit se gaste lo que aparexerà convenient a ses senyorias, conforme fonc fet en altres occasions en la present casa, ab que·s facen alimàrias tots los tres dies aprés de ditas festas, que·s lo disabte, diumenge y dilluns.

Dimars, a xx. En aquest die vingué en consistori lo doctor Pere Pla, canonge de Barcelona, embaxador del dit General de Cathalunya en cort de sa magestat, lo qual vingué a donar descàrrec a ses senyorias y féu relació en consistori dels negocis li havian encomanats acerca de sa embaxada, offerint-se prompte y apparellat en donar compte a ses senyorias del que havia gastat en dita sa embaxada. E axí mateix, donà a ses senyorias la carta de sa magestat en son abono, la qual és del tenor següent:

«A los reverendo in Christo padre y amados nuestros los diputados del General de Cathaluña. // 132v // El rey. Diputados, el doctor Pedro Pla, canónigo en la iglesia catedral dessa ciudad de Barcelona, me ha representado de palabra y por escrito los negocios le havéis dado en instrucción de algunos meses a esta parte, con que ha procedido con mucho cuydado, assí informando a mis ministros como acordando las resoluciones de todos ellos, lo havéis visto por las cartas que después acá se os han scrito acerca de ellos, y en particular ha instado que se buelvan las dos companyias de cavallos que hay están, sobre que voy mirando para tornar sobre ello con brevedad y resolución. Y pues ha cumplido de su parte con lo que devia, assistiendo con mucha puntualidad a la solicitud de los negocios, me ha parescido que se buelva llevando esta para vosotros, con assignaros que en todo que se os offresciere he de hazeros la merced que huviere lugar y merece vuestra fidelidad y el amor con que me servís. Datum en Velada a 27 de octubre MDCXVIII. Yo el rey. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit Sentís, regens. Vidit don Franciscus de Castellví, regens. Don Franciscus Gassol, protonotario».

E axí mateix, lo dit die, a la vesprada, són vinguts en la present casa ab embaxada de la ciutat, los senyors // 133r // Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu. No trobant-se en la present casa sinó los senyors deputat militar, oïdors ecclesiàstic y real, havent enviat a convidar per los porters ordinaris de la casa de la Deputació als senyors deputat ecclesiàstic y oïdor militar, los quals, sent tornats, feren relació que dits senyors deputat ecclesiàstic y oïdor militar no·s trobavan en ses cases. No sabent com haver de rébrer dita embaxada, enviaren encontinent a casa del senyor deputat real per convidar-lo vingués a dita casa de la Deputació, ab lo qual hy havia consistori, y porren rébrer dita embaxada. Y sent-hy tornat hu dels dits porters, poc aprés, tornà dient que lo dit senyor deputat real se trobava de molt mala gana y ab indisposició

a. saludar *interlineat al marge esquerre.*

de poder anar a la Deputació, però que si ses senyorias eran servits anar en sa casa ell tenia que comunicar los negocis de importància, y que allí tindrien consistori. E encontinent, los dits senyors deputat militar y oïdors ecclesiàstic y real anaren a casa de dit deputat real, axí per rébrer dita embaxada com per despedir negocis, com més largament consta en libre de Deliberacions del die present, a ont los dits Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu, per part de la ciutat aportaren en scrits la deliberació del Concell de Cent, la qual manaren a ses senyorias legir al scrivà major del dit General, y és del tenor següent:

«Deliberació del Concell jurats celebrat a 18 de noembre 1618. Que·s faça festa del jurament de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora ab la solemnitat, de la manera y ab la forma està continuat en // 133*v* // los apuntaments legits en lo present concell, com en aquells se conté. Los quals són estats fets ab conformitat dels senyors virey, bisbe, deputats, molt reverent capítol y universitat del Studi General de la present ciutat, y loats y approbats per tots los dits tribunals, y també com y segons en la embaxada que per part de la dita universitat del dit Studi General és estada feta al present concell, se ha supplicat ab que en la octava de la dita festa se tinga previngut un certamen literal, donant permís a qui millor haurà scrit en poesia, axí en vers latí com romans, en alabansa de la Immaculada Concepció de Maria Santíssima; y que per al disabte pròxim, en la nit que serà vigilia de festa, se facen alimàries públicas ab la forma que se acostuma. Proveint lo present consell statueix y ordena que los senyors canceller, rector, decanos, vicerector, catedràtics, doctors y tots los demés officials y ministres de la dita Universitat y Studi General, sots privació de sos officis y càthedras tindran en dita Universitat y Studi General, hajan de jurar y prestar lo dit jurament de la Immaculada Concepció de Maria Santíssima, axí en los presents que vuy són com los sdevenidors, en los introits de sos càrrecs, grans actes y provisions de càthedras, ab la deguda forma. Cometent la execuxió de tot lo sobredit los magnífics concellers, ab facultat de poder gastar per lo dit effecte tot lo que convinga del compte més despedit, donant y conferint lo present consell als dits magnífics concellers sobre açò ab tot sos incidents, dependents y emergents, totas veus y forças, ab plenitud de poder y sens referiment algú, fent a saber per dos cavallers la present deliberació als senyors virey, arcabisbe, bisbe y demés prelats, y al reverendíssim pare general dels Franciscos, que·s troban presents en esta ciutat, senyors deputats y molt reverent Capítol de la iglésia major».

E poc aprés de ser legida se despediren los dits Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu ab molta cortesia.

134*r* Dimecres, a XXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren dos cavallers, ço és: don Gispert de Guimarà, don Hugo de Tamarit, ab embaxada a la ciutat, en resposta de la que lo die abans la ciutat havia feta a ses senyorias, en la qual los enviaren la determinació dels braços y resolució presa acerca de las festas de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima, conforme està més largament a 20 de present, en lo corrent Dietari.

Disabte, a XXIIII. En aquest die vingué en consistori don Francisco de Çabater, cabo de las galeras del General, lo qual féu larga relació a ses senyorias // 134*v* // del bon succés havian tingut ditas galeras, axí en la presa de la barca dels moros havian presa quant tornaren del viatge havian fet a Missina y en altres parts de Itàlia, cerca de la vila de Palamós, en la qual entre altres coses prengueren[a]... moros, mataren lo arraÿs de dita barca, los quals vindrien després de haver peleat més de tres horas. En aquest mateix die, al vespre, se començaren les alimàrias de les festas de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima. Y axí mateix, se féu una encamisada ab molts cavallers a cavall ab diverses divisas, los quals ab moltas atxas blancas acompanyats isqueren de la present casa de la Deputació aportant un carro triumphal ab molta[b] magestat, y anaren a saludar a la Seu a Nostra Senyora de la Concepció, y de allí anaren al carrer Ample, hont corregueren moltas lanças, y després anaren en diversas parts de la ciutat, sent lo senyor comte de Osona cap de quadrilla.

Diumenge, a XXV. Agraduació[c]. En aquest die se féu lo offici solemne en la Seu, a ont digué missa de pontifical lo senyor archabisbe de Tarragona. Predicà lo senyor bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstic. Assistiren al cor los senyors bisbes de Gerona, Urgell, Solsona y Barcelona. En la Capella Real, a la mà dreta, assistiren lo senyor virey ab los doctors del Real Consell; a la esquerra, los magnífics concellers y al mig los senyors deputats y oïdors de comptes. // 135*r* // A ont arribà la universitat del Studi General ab moltíssims doctors, juraren en poder del senyor archabisbe de defensar la opinió de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima. E axí mateix, al vespre, se feren les matexas alimàrias.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
b. a continuació ratllat divisa
c. Agraduació *anotació al marge esquerre.*

Dilluns, a XXVI. En aquest die se féu un torneig en lo Born, en lo qual se donaren prisos, y ab les matexas solemnitats que·s solen fer per les festas de la confraria de sant Jordi, anant los dits senyors deputats consistorialment ab les maças y ben acompanyats. En les quals festas foren presents los senyors concellers y doctors del Real Consell. E axí mateix, al vespre se feren les matexas alimàrias.

Dimars, a XXVII. En aquest die se feren festas solemnes a la plaça de santa Anna, a ont anaren los dits senyors deputats y oïdors de comptes consistorialment ab les maças, y ab molta solemnitat. En les quals hy hagué estaferms, a ont s·i trobaren per veurer ditas festas los senyors concellers y doctors del Real Consell. E axí mateix, al vespre se feren les matexas alimàrias.

135v Dimecres, a XXVIII. En aquest die, los studians del Studi feren una gran cavalcada ab molts carros y molts reys, donant gran billets en alabansa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Sanctíssima.

Divendres, a XXX. Festa de sant Andreu[a].

170r Desembre MDCXVIII

Dilluns, a III. En aquest die vingueren en consistori per part dels senyors visitadors, misser Gaspar de Prat y Hieònim Bosc, notari, y lo procurador fiscal de aquella, los quals presentaren a ses senyorias los memorials y scriptures següents, si y segons seran ací cosidas ab sos quaderns.[b]

170v Dimecres, a V. En aquest die los senyors deputats y oÿdors de comptes requiriren y manaren a mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, que, attento que los arrendadors de la bolla de Gerona, trieni corrent, no han acabat de pagar la terça corrent, que·s traguen los memorials per excutar aquells, y altrament, li protestan los danys que per dita raó poria patir lo General. Y lo dit de Lana, racional predit, present en consistori, ha respost que farà lo que li toca y està obligat, y traurà los dits memorials, donant-li ses senyorias temps competent. E lo mateix die, a la vesprada, vingué en consistori lo senyor deputat real.

Divendres, a VII En aquest die faltà lo senyor deputat real en consistori.

a. a continuació un memorial de les quantitats provinents de les execucions dels visitadors del General, transcrit a l'Apèndix 3, pàg. 731.-i una carta dels visitadors, pàgs. 731-732.-i un memorial de sentències dels visitadors, pàgs. 732-746.
b. anotació escrita al marge esquerre: visita.

171v Divendres, a XIIII. En aquest die tornà lo senyor deputat real en consistori.

Dilluns, a XVII. En aquest die mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, ha feta relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor de levant, ha pagat tot lo comptat fins al die present.

172r Divendres, a XXI. Festa de sant Thomàs apòstol.

172v *Incipit annum* MDCXVIIII

Dimars, a XXV. Festa de la Nativitat del Senyor.

Dimecres, a XXVI. Festa de sant Esteve prothomàrtir.

Dijous, a XXVII. Festa de sant Joan evangelista.

Divendres, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

173r Janer MDCXVIIII

Dimars, lo primer. Festa de la Circumsissió del Senyor.

Dijous, a III. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, per a declarar y decidir los dubtes ab Hieònimo Negroto, arrendador dels drets de galeras y sustento de aquellas, acerca dels capítols que parlan de les tratas de Sicilia, saca de Castella, nòlits y carretear, devallants dels capítols apposats en los actes dels dits arrendaments y concordia, anomenaren ses senyorias per sa part al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del dit General, y lo dit Hieònimo Negroto, present en consistori, anomenà per sa part a Joan Maria Alciator, per a declarar y dicidir los capítols que parlen acerca dels demunt dits capítols de tratas, sacas, nòlits y carretear, los quals tindran per fet tot lo que los dits don Joseph Quintana, Joan Maria Alciator ne faran acerca del demuntdit.

173v Divendres, a IIII. En aquest die los senyors deputats, per haver de fer estimar una cinta que tenen en penyora de diamans de Pau Puigjaner, mercader, de llur consentiment y voluntat, lo qual era present en consistori, anomenaren en estimadors a[a]...Tamarit y[b]...Fornells, argenters. La qual estima se ha de fer per occasió de haver-se de véndrer dita cinta per a que lo preu de aquella servesca per pagar dèbits de dit Puigjaner, debitor del dit General.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 8 mm.

Diumenge, a VI. Festa dels Tres Reys de Orient.

Dilluns, a VII. Festa del gloriós sant Ramon de Penyafort.

174r Dimars, a VIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat real. En aquest mateix die vingué en consistori fra Francesc Miquel, cavaller del hàbit de Sant Joan, capità de la galera capitana de la esquadra de les galeres del General, lo qual digué a ses senyorias que tenia uns esmarils que havia presos en la barca de moros que últimament prengueren les galeras de dit General devant Palamós, pretenent que dits esmerils eran seus per haver, segons digué, presos aquells ab bona guerra y estavan sobre la barca de dits moros. E com per ses senyorias li fonc manat restituir aquells al dit General, no obstant per ell al·legat en contrari, se offerí restituir-los, sens emperò prejudici dels drets li porien competir per qualsevol raons ab dits esmerils.

Disabte a XII. En aquest die Jaume Sala, // 174v // cap de esquadra de la galera patrona del dit General, restituí a la present casa de la Deputació sinquanta-un arcabussos y sinquanta-tres flascós y sinquanta-tres flasquillos.

Dijous, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

175r Disabte, a XVIIII. En aquest die los senyors deputats –lo militar essent de altre parer– y oïdors de comptes, per la difficultat que tenen ab Hierònimo Negroto, cavaller, arrendador dels drets de galeras y sustento de aquellas, acerca del capítol resultant del acte de la concòrdia feta y firmada per dits senyors deputats, de un part, y dit Negroto, de la part altra, als 7 de dezembre 1617, lo qual capítol parla de tratas de Sicília y sacas de Castella, per a declaració de dit capítol han anomenat, és a saber, los senyors deputats per sa part al magnífic misser[a]... Astor, doctor del Real Consell, y lo dit Negroto, present en consistori, per sa part, anomenà al doctor[b]...Gallego, també del Real Consell, per a dicidir y declarar lo dit capítol de tratas y saca, prometent tenir per fet lo que los dits doctors declararien acerca del demuntdit. E lo senyor deputat requirí a mi, Francesc Colberó, notari, continuàs son vot en scrits al present libre, dient que ell se aturava temps per aconsellar-se ab los magnífics assessors y noble advocat fiscal del dit General, del que acerca de aquest particular devia fer.

Diumenge, a XX. Festa de sant Sebastià.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 16 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mm.

175v Dimars, a XXII. En aquest die se solemnisà la festa del gloriós sant Sebastià, per no haver pogut fer la professó lo die de vint que era la festivitat, per ser die de diumenge, com en semblants dies no sol exir la Seu ab professó.

Dijous, a XXIIII. En aquest die vingué don Francisco Çabater, cabo de las galeras del General, en consistori, al qual per ses senyorias se li fonc manada legir una scriptura acerca dels bastiments de galeras que té rebuts, la qual confessà com en aquella conté; la qual manaren ses senyorias ésser cosida en lo present Dietari conforme conste en la plica de negocis de galeres.

176r Dilluns, a XXVIII. En aquest die mossèn Augustí de Lana, racional de la present casa, ha fet relació en consistori com mossèn Damià Guardiola, qui serveix l'offici de sobrecollidor de ponent, ha pagat tot lo per ell comptat fins al die de vuy. En aquest mateix die, lo dit Damià Guardiola, qui serveix l'offici de sobrecollidor de ponent, sia feta relació en consistori, mediant jurament en poder de ses senyorias prestat, com misser Joan Baptista Torrent, donzell de Vilaller, fill de Joan Torrent, tauler de dita vila, ha vist que rebia moltas quantitats de diners del General en diversas occasions per son pare, y també ha fet donar ací en Barcelona moltas quantitats en diversas vegadas, y en particular per Hyacinto Cases, peller. Y axí mateix, mediant lo dit jurament digué que tenia al dit Joan Torrent sobredit per suspitós de fuga, per saber que vuy habita // 176v // ja dins de Aragó, y estar la vila de Vilaller a la ralla de Aragó.

177r Febrer MDCXVIIII

Disabte, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

178r Dilluns, a XI[a]. Die de Carnestoltes.

Dimicres, a XIII. Primer die de Quaresma.

Divendres, a XV. En aquest die, entre les onze y dotze horas de la nit, morí don Joseph Quintana, advocat fiscal del General.

178v Diumenge, a XVII. En aquest die los senyors deputats, consistorialment, ab les massas que en acompanyaments de dols solen anar, anaren ben acompanyats[b] a casa de don Joseph Quintana, advocat fiscal del dit General, per occasió de la sepultura y enterró se li féu dit die, inseguint lo costum y pràtica de la present casa, havent-los convidat en la forma costumada. E axí

a. a la data original consta XII en lloc d'XI.
b. a continuació repetit anaren.

mateix, lo dit die, de vesprada, vingueren en consistori per orde de ses senyorias los magnífics misser Hieròmim Senjust,[a]...Astor,[b]...Mijavila y Franquesa, y[c]...Montaner, doctors del Real Consell, los quals per ses senyorias los fonc proposat los aconsellassen lo que devian fer acerca de haver de donar la mitat de la presa que últimament han feta les galeras del General devant Palamós, de la barca dels moros, a Hieròmim Negroto, arrendador del sustento de dites galeras, en virtut de la concòrdia y capítols resultants de aquella, feta als 7 de dezembre 1617 en la scrivania major del General. Y los dits magnífics doctors respongueren que vists los actes de la concòrdia y acte de la seguretat de ditas galeras aconsellaren a ses senyorias lo que deuen fer acerca del que se'ls havia proposat.

179r Disabte, a XXIII. En aquest die los magnífics // 179v // misser Hieròmim Senjust, misser Astor, misser Mijavila y Franquesa y misser Hypòlit de Monaner, doctors del Real Consell, vingueren en consistori per orde dels senyors deputats, los quals aconsellaren a ses senyorias acerca de la presa dels moros que en dies passats los havian proposat los aconsellassen junctament ab los magnífics assessors[d], los quals aportaren y donaren en scrits son vot, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet proposat per los molt il·lustres senyors deputats si en virtut del assiento y capitulació feta entre dits senyors deputats, de una, y Hieròmimo Negroto, de part altra, sobre lo sustento y provisió de les galeras de Cathalunya, tenen dits senyors obligació de donar la meytat de la presa que feren ditas galeras tomant del viatge que a dit Negroto se era concedit per a Itàlia; la qual presa han fet ditas galera en les mars de Cathalunya; la qual meitat pretén dit Negroto ésser-li deguda en virtut de un capítol de dit assiento, que se li promet la mitat de la utilitat y nòlits de dit viatge. Vista dita capitulació y acte de la seguretat que per dit viatge féu dit Negroto de ditas galeras, y vist lo memorial e oïdas las informacions per part de dit Negroto fetas, y considerat lo que se havia de considerar, los doctors infrascrits són de vot y parer que no són obligats dits senyors deputats en via de justícia en donar al dit Negroto la meytat de dita presa per ell pretesa. Lo doctor misser Hieròmim Senjust, lo doctor Hieròmim Astor, lo doctor F. Mijavila y Franquesa, lo doctor Hypòlit Montaner. Aroles, assessor; Vinyola, assessor; de Areny, *fisci advocatus*».

a. a continuació un espai en blanc d'uns 17 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 17 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
d. a continuació ratllat del jurament.

180r Dilluns, a XXV. En aquest die vingueren per part de la ciutat, ab embaxada, Joseph de Maduxer y Francesc Cornet, cavallers, los quals representaren a ses senyorias la contrafacció de constitucions volia fer sa excel·lència acerca de voler que en les causas de censals que lo excellentíssim senyor duc de Cèsar fa a diversos particulars y sos vassalls se conega de aquellas en cort de sa magestat y no en lo present Principat, supplicant a ses senyorias per part de la ciutat sien servits exir a la defensa de les constitucions. E los senyors deputats respongueren que·u mirarien y farien tot allò que per raó de sos officis los tocaria fer.

180v Dijous, a XXVIII.[a] En aquest die, per orde de ses senyorias, vingueren en consistori los doctors Bernat Berengari y Fructuós Bisbe, los quals explicaren a ses senyorias y aportaren en scrits la relació acerca la ciutat de Estradams, si cau a la part de levant o ponent, la qual los convé saber per cosas tocants als drets del dit General. La qual relació és del tenor següent: *«Asterodamum Hollandis, immo tota peninsula Hollandis maiorem, habet longitudinem quam Barcino apud cosmographos et astronomos antiquos et recentiores, ac proinde Asterodamum collocata est versus orientem a civitate Barchinone, ita referunt doctors infrascripti. Bernardus Berengari, medicina doctor et mathematicorum professor; Fructuosus Bisbe Vidal, utriusque iuris doctoris.* Astradam de Olanda està situada a la part de Levant a respecte Barcelona, segons los cosmògraphos y astrònomos antics y moderns. Y axí ho affirman los doctors infrascrits: Bernat Berengari, doctor en medicina y lector de mathemàticas; Fructuós Bisbe Vidal, prevere y doctor en drets».

181r Mars MDCXVIIII

Dilluns, a IIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duc de Alburquerque los embaxadors següents, ço és: los senyors don Francesc Monsuar, Joseph de Bellafilla, Miquel Hyspano. //181v //Los quals, ben acompanyats ab les massas grans en la forma acostumada, ses senyorias los donaren orde de explicar la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència, extraju-

a. a continuació ratllat, en aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada.

dicalment, la contrafacció de moltas y diversas constitucions és estada feta en lo haver vostra excel·lència manat als magnífics doctors de la Real Audiència no passen avant en las causas que los creadors censalistas dels vassalls del duc de Cessa tenen introduïdas en dita Real Audiència, encara que sia per orde de sa magestat y par sa real carta de 19 de setembre proppassat, per estar, ab ditas constitucions per sa magestat y vostra excel·lència juradas, expressament statuït y ordenat no poder-se impedir per ninguna via las causas en dita Real Audiència pendents, com sols se pugan tractar y decidir ditas y altres qualsevol causas en dita Real Audiència y dins lo present Principat. Supplican dits deputats a vostra excel·lència sia servit manar a dits magnífics doctors de dita Real Audiència, reladors de ditas causas, passen avant en aquellas no obstant dita real carta, per ser lo contengut en aquella contra ditas generals constitucions y leys de la terra; que a més de ser conforme a justícia dits deputats ho rebran a singular mercè».

E poc aprés, essent tornats dits embaxadors // 182*r* // de dita embaxada, digueren a ses senyorias que lo dit senyor virey havia respost lo següent: «Que de molt bona gana representarà a sa magestat los inconvenients que naxen del que se li ha representat en la embaxada, y que li pesava molt, per ser tant pocs dies lo govern per a poder acudir al consuelo de tot aquest Principat».

Dimecres, a VI. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic, en presència del consistori, requirí a Joan Baptista Cassador, donzell, exactor del General, present en consistori, continuàs y passàs avant la execució contra Bernat Bertrola y contra del senyor ardiaca Lentorn, debitor de don Hugo Tamarit; protestant-li tots los danys y gastos que per capítols de cort li són lícits y permesos de protestar. E lo dit exactor encontinent digué que estava prompte y apparellat en fer lo que tenia obligació per raó de son offici.

Dijous, a VII. Festa del gloriós sant Thomàs de Aquino.

182*v* Dilluns, a XI. En aquest mateix die, essent vinguts en consistori Narcís[a] Claver y Bernadí Gandolfo, per occasió de fer relació de la visura havian feta per orde de ses senyorias de la galera Sant Ramon si estava acabada de adobar, conforme lo memorial o tabba que per raó de dit adob de aquellas se havia fet, y també de les millores se eren fetas en aquellas, los quals, mediant jurament prestat en mà y poder de ses senyorias, feren la relació del tenor següent:

183*r* «Nosaltres, (N)Arcis Claver, mestre de axa, prom de la confraria dels mestres de axa de la teressana de la present ciutat, fem relació a vostres senyories com havem vista y mirada la galera Sant Ramon, en la qual, mediant jurament, havem trobat haver-se fetas les obras y adobs en dita galera, no sols contengudas en la tabba o memorial de encants, la qual nos fonc legida al temps se féu dita visura, y és del tenor següent: Tot lo que volen adobar los senyors deputats a la galera nomenada Sant Sebastià és lo següent: *Primo* un tros de carena ab un tros de roda de popa y de proua, més tots los rombais que lo calafat dirà. Més dos contracostats des del corbató de la lata de proua fins al corbató de la lata de popa. Més tots los bancs, remix, pianes, peus de bancs, balesteres, cortes de la cosia, los bacallàs que se hauran menester modar, adobar los ascotillons, los corbatons del abre. Més una contraredichata. Més totas las regoletas que faltaran en las latas y en los bachalàs, y totas las bataletas y batalotes, coxinets y filarets, asqualems, y las rombadas de proua y las escalas de las cambras, y tot lo antaulament y rembadas de les palols y lo palol del vi y l'esperò; generalment totas las cosas tocants a mestre d'axa de los capítols dalt dits. Més los arganells y lloc de squif y del fogó, y los // 183*v* // maymonets y paynò de la artilleria. Més los timons ab dos argaus més un tros de la postissa. De totes les ditas coses dalt ditas volen donar aquí per manco ho farà, y volen que acabada dita obra sia judicada per dos cavallers y dos mestres de axa, però encara les contengudas en un memorial adepart, lo qual és del tenor següent: Relació de les coses que Joan Cona, mestre de axa, ha fetas en la galera nomenada Sant Ramon, de més que no estava obligat a fer. *Primo* la contratapiera de cada banda per reforsar la voga, conforme me digueren los senyors deputats; més los sis corbatons de la cosia són sis; més los maxellares del terquet; més las anquillas del canó de cosia; més las galavernas del jou de popa y proua; més l'asquilla del jou de popa y la cambra del còmit y posar las estisores de la popa; més de anuesa y la galera y acomoddar los pals y tota la vesada. La qual visura feren ab assistència de don Carlos Alçate. Per ço fem relació present sotascrita de mà de don Hieròn de Peguera de voluntat nostra, per no saber nosaltres scríurer. Als XI de mars 1619. Jo, don Hieròn de Peguera, firmo la present relació ab voluntat dels demunt-dits per no saber ells scríurer».

184*r* En aquest mateix die, a la vesprada, essent lo senyor deputat militar absent del consistori y casa de la Deputació, los senyors deputats y

a. a continuació ratllat Claper.

oïdors de comptes manaren a Raphael Rubí y Luís Pozo, ajudants del racional de la present casa, los quals eren presents en consistori, que per coses tocants al bé y útil del General convenia que aportassen los libres de la Quinzenades, axí grans com petits, de tot l'any 1614, que entre tots són cent y quaranta-quatre. Y encontinent los dits Rubí y Pozo aportaren los dits libres en consistori, y dexaren aquells en mà y poder de ses senyorias. Y havent-los dexats allí, lo senyor deputat ecclesiàstic, representant als demés senyors de consistori que convenia fer mirar los dits libres per al bé y útil de dit General, y tant importava que·s mirassen ab molt gran secret, de consentiment y voluntat dels demés senyors de consistori que allí eran los féu aportar a sa casa per fer-los mirar. En aquest mateix die, a la mija, morí lo senyor Pere Balle, oïdor real.

Dimars, a XII. Festa del gloriós sant Gregori.

Dijous, a XIIII. En aquest die, essent absent // 184*v* // del consistori y casa de la Deputació lo senyor deputat militar, lo senyor deputat ecclesiàstic dix y requirí a mi, Francesc Colberó, notari, servint lo offici de scrivà major del dit General, de licència de ses senyorias continuàs en lo present libre los requeriments y protests fets a Joan Baptista Cassador, exactor del General, present<s> en consistori, los quals són del tenor següent: «Lo senyor deputat ecclesiàstic dix que per quant està de partida, tenint licència del consistori per a visitar son bisbat, entén que sa ausència serà larga per a lo menos, y que en lo ínterim ha tingut notícia que han de molestar als senyors de consistori sobre los dèbits, y en particular del següents:

Primo Gabriel Rius, mercader, per lo arrendament de la bolla de Tarragona trienni 1602, deu milia liuras, lo qual de present està en les presons de la Deputació. 10.000 lliures. Ítem don Joan Dardena, com a hereu[a] de Bastida y dona Dionisa, sa muller, deu tres mília liuras, per lo qual se té sequestradas las rendas de uns molins. 3.000 lliures. Y axí mateix, don Francisco Dardena deu mil liuras, lo qual se pot capturar per tenir obligada la persona. 1.000 lliures. Ítem don Luís Terré deu més de tres milia liuras, y té-se-li seqüestrada una casa. 3.000 lliures. // 185*r* // Ítem lo ardiaca Lentorn sinccentes noranta-sinc liuras. 595 lliures. Ítem La Torra encantada ab dita de tres mília y sinc-centes liuras. Ítem don Alexandre de Lentorn, com a hereu de son pare, moltas quantitats. Y també en nom propi, singularment per condemnació feta per la última visita. Ítem Joan Milsocos la restitució de un inventari que deu, per la qual se ha de tornar a la presó. Ítem dona Marianna Calders, com a hereva de Lleu, la restitució de un inventari de la bolla de Gerona trienni 1581 y fermansas. Ítem a Bernat Bertiola la resta deu de la bolla de Gerona trienni 1599. Ítem a Joachim Çetantí, tot lo que deu <la> com a fermansa de la bolla de Gerona, trienni 1581. Y axí mateix, lo que deu Henric Amat de Palou y ses fermansas. Y axí mateix faça vendre la casa de Losadas. Ítem als pubills Stadella y a les fermanses de la bolla de Cervera trienni 1585. Y en particular les bollas corrents y tots los receptors pecuniaris, y generalment tots los demés dèbits. // 185*v* // Requerint a dit exactor, present en consistori, sots les penas contengudas en los capítols de cort, y attès que al present hi ha molta necessitat de diner en la Deputació, y per la obligació se té de cobrar, que faça execució prompta y expedida contra los sobredits, demanant y supplicant als demés senyors de consistori que no impidescan lo demuntdit, conforme los capítols de cort, y sia manat al racional de la present casa done los papers que dit exactor demanarà y haurà menester per dita exacció». Y lo dit exactor, present en consistori, ha respost, que té oït lo predit y que farà son offici. Y axí mateix fou notificat al racional de la present casa, present en consistori, y digué que estava prompte en donar tots los papers demanarà dit exactor.

Divendres, a XV. Festa de la gloriosa sant Madrona. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment, molt ben acompanyats ab las massas xiques, al dol del enterro de la senyora Ysabel Martí y de Sorribes, filla del senyor deputat militar, havent-los enviats a convidar per Joseph de Bellafilla y Francesc Joan de Vergós, donzell, en la forma costumada, responent lo consistori a què en semblants occasions han acostumat sempre fer.

186*r* Disabte, a XVI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes restituiren en consistori a mossèn Raphael Rubí y Luís Pozo, ajudants del racional, tots los libres de las Quinzenadas, axí grans com xics, del any 1614, que en tots són 144, los quals havian aportats per manament de ses senyorias en consistori als 11 del corrent, per cosas tocants al servey del General. E los dits Rubí y Pozo, presents en consistori, acceptaren y tornaren a pendre los dits libres.

Dilluns, a XVIII. En aquest die se'n anà lo senyor deputat ecclesiàstic a la ciutat de Tortosa y en altres parts de son bisbat, per alguns dies. En aquest mateix die hy hagué ajust de braços per fer la extracció de nou habilitadors, los qui po-

a. a *continuació repetit* com a hereu.

dian ser enseculats en oïdors reals per la inseculació faedora y servir en los braços de testimonis, hi ha que en la taula hont se feya la dita extracció nou testimonis, ço és, tres de cada stament com appar en libre de Deliberacions.

186v [a]En aquest die, estant junctas les personas[b] extretas per fer les habilitacions, hy hagué alguna competència entre ells acerca los assientos. Y axí se assentaren, ço és: los tres ecclesiàstics al cap de la taula, lo primer dels quals fonc lo ardiaca Lentorn, y lo demés; y aprés los militars, y aprés los reals. Y fonc-se presentat entre ells la scriptura següent:

«Havent-se suscitat algun debat o differència entre los senyors habilitadors, vuy die present extrets per la enseculació faedora dels llocs vaccants de deputats y oïdors, sobre la forma o orde de sèurer en lo acte de dita habilitació, pretent los senyors ecclesiàstics haver de sèurer en primer lloc, seguidament y aprés, axí mateix, los militars y aprés los reals. E los dits senyors habilitadors militars y reals pretenent lo contrari, ço és, haver de sèurer interpol·ladament los dits senyors habilitadors militars y reals. Per ara y per no differir lo present acte de habilitació, de que·s poria resultar dany al General, y sens prejudici algú de sos drets y pretensions, se acontentan que l'orde del sèurer en dit acte sia: que segan primer, seguidament, los senyors habilitadors ecclesiàstics, aprés los militars y aprés los reals, conforme segueren en lo últim acte de habilitació que·s féu en la enseculació proppassada, ab expresa protestació que lo present acte no sia tret en conseqüència, ni per ell se augmenta ni disminuesca lo dret de les parts. Presents per testimonis Jaume Forjas, notari, y Francesc Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa. Y fet açò passaren avant la habilitació ab molta conformitat».

187r Dimars, a XVIIII. En aquest mateix die se tingueren braços en la sala dels reys, y en presència d'ells y de tres persones dels tres staments y de tres testimonis, foren extrets en la forma costumada los següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra Angel Juallar, abbat de Canigò; Pau Campana, canonge de Tarragona; fra don Francesc de Lordat. Per lo militar, los senyors don Alexandre de Lentorn, Antoni Dezcallar, misser Francesc Soler. Per lo real, los senyors misser Bonaventura Martí, misser Yvó Ornos, Gaspar Montaner.

a. Forma de assientos dels nou habilitadors, *anotació escrita al marge esquerre*.
b. *a continuació ratllat* expertas.

187v Dimecres, a XX.[a] En aquest die juraren los nou habilitadors extrets lo die de haïr, y oïren sentència de excomunicació, y estigueren assentats, ço és: los ecclesiàstics a la part dreta del consistori y los militars a la esquerra, y los reals de front del consistori, lo advocat fiscal al costat dels oïdors. Al temps votaren anaven votant alternativament, ço és, primer un ecclesiàstic y aprés un militar y aprés un real, y aprés consequutivament durant dita habilitació. Y·s féu dita habilitació ab molta conformitat.

Dijous, a XXI. En aquest die, en presència dels senyors deputats militar y real y senyors oïdors ecclesiàstic y militar– lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria, lo senyor oïdor real defunct– y de nou testimonis dels tres staments, per dit effecte cridats, se féu extracció en la present casa de oïdor real per mort del dit senyor Pere Balle, ciutadà de Gerona. Y fou extret en la forma costumada lo senyor Antoni Alzina, burgès de la vila de Perpinyà.

188r Diumenge, a XXIIII. Diumenge de Rams.

Dilluns, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora Santíssima.

189r Abril MDCXVIIII

Divendres, a V. En aquest die mossèn Agustí // 189v // de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com Hierònimo Negroto, cavaller, arrendador dels drets de galeras y sustento de aquellas, déu per raó de dit arrendament fins vuy vint-y-un milia y dos-centes liuras barceloneses, en descàrrec de les quals no consta haver girat quantitat alguna.

Disabte a VI. En aquest die vingueren ab embaxada per part de la ciutat en consistori los senyors: Miquel, senyor de sant Jordi; Bernat Romeu. Los quals representaren a ses senyorias per part de la ciutat fossen servits manar mirar de quina manera venia despatxat don Alvaro Suarez de Quinyones per exercir lo càrrec de capità general en lo present Principat; y vists los ordes portava, si eran contra constitucions, fossen servits exir a la defensa. Y ses senyorias feren de resposta que farien lo que tenian obligació de fer en tot lo que·ls tocava haver de fer per raó de sos carrècs. En aquest mateix die vingueren en consistori // 190r // ab embaxada per part del bras militar, los senyors don Gispert de Guimarà y Papiol y Joseph de Bellafilla, acerca del demuntdit. Als quals ses senyorias feren la mateixa resposta que havian feta a la ciutat. E

a. Forma de sèurer los de la novena de la extracció, *anotació escrita al marge esquerre*.

axí mateix die, a la vesprada, ses senyorias enviaren als dits don Gispert de Guimarà y Joseph de Bellafilla ab embaxada al senyor governador, a effecte de saber com y de quina manera venia despatxat lo dit don Alvaro Suares de Quinyones, per a que sabut, ses senyorias poguessen fer los proceïments eran <ere> raó fer per lo que tenian obligació per raó de son càrrec. E poc aprés, essent tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias la resposta del dit senyor governador en la forma següent, ço és: «que restava molt agraït del bon zel mostran ses senyorias en la observansa de les constitucions y leys de la terra, y que ell desijava tant que·s guardassen ditas constitucions, que antes arrimarie lo bastó que tolleràs se rompessen en manera alguna».

190*v* Dilluns, a VIII. En aquest die se féu la festa de la gloriosa Annunciació de Nostra Senyora Sanctíssima.

Dimars, a VIIII. En aquest die jurà lo senyor oïdor real en la forma acostumada. En aquest mateix (die) mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com Damià Guardiola, qui serveix l'offici de sobrecollidor de ponent, ha pagat tot lo comptat fins al die present. Y axí mateix, lo dit Damià Guardiola féu relació en consistori com faltavan los libres de la taula de[a] Çareal, de la terça de abril, maig y juny proppassat, y lo que devia dit tauler per raó de dita terça.

191*r* Dijous, a XI. En aquest die, essent cridats y consultats los infrascrits advocats y assessors y advocat fiscal del General, acerca de la vinguda de don Alvaro Suarez de Quinyones en lo present Principat per a exercir lo càrrec de capità general, los dits magnífics assessors, advocat fiscal y advocats infrascrits donaren son vot en scrits en la forma y tenor següent:

«Consultats per los senyors deputats, los doctors infrascrits sobre si lo exercir jurisdicció en lo present Principat don Alvaro Suarez y Quinyones[b], en virtut de privilegi o mercè a ell feta per sa magestat, de capità general sens ésser estada despedida per lo Consell de Aragó, és contra constitucions, capítols y leys de dit Principat. Vista la còpia de dit privilegi o mercè; vista la carta real dirigida a don Aleix de Marimon, portantveus de general governador, sobre la matexa mercè de capità general en persona de dit don Alvaro Suarez; vists molts registres de privilegis de capitans generals despedits per lo Consell de Aragó; vists molts exemplars y cartas reals per fets de capitans generals despedidas axí mateix per dit Consell de Aragó; vist lo demés se havia de vèurer, són de vot y parer que lo exercir dit don Alvaro Suarez // 191*v* // jurisdicció en virtut de dit privilegi o mercè de sa magestat sens ésser estada despedida per lo Consell de Aragó, és contra moltas y diversas constitucions, capítols y actes de cort, usos y styls d'esta província, y en conseqüència que los senyors deputats tenen obligació de opposar-se a la contrafacció de ditas constitucions y leys de la terra, fent embaxadas a dit portantveus de general governador. Y presentar scripturas a dit don Alvaro Suarez; y no parant aquell de exercir dita jurisdicció scríurer a sa magestat y fer los demés apparexerà convenient, fins a tant dit prejudici sia reparat. *Aroles, assesor; Hugo Montaner, fisci Generalis advocatus; Jaume Martí, consulens; Vinyola, assesor; Aylla, utriusque iuris doctor, consulens; Bernardus Sala, utriusque iuris doctor, consulens; Josephus Ramon, consulens».*

E axí mateix, lo mateix die los senyors deputats enviaren los senyors don Francesc de Argensola, Bernat Romeu, per a supplicar al senyor governador la // 192*r* // embaxada del tenor següent:

«Molt il·lustre senyor. Los deputats del General[a] de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra[b] senyoria, extrajudicialment, la contrafacció de moltas y diversas constitucions, usos y styls de aquest Principat se fa en lo exercir jurisdicció don Alvaro Suarez com a capità general, en virtut de privilegi per sa magestat a ell concedida sens ésser estada despedida per lo Consell de Aragó. Supplican a vostra senyoria sia servit impedir que dit don Alvaro no exercesca dita jurisdicció en virtut de dita mercè, per ser contrària la despidició d'ella, com està dit, a ditas generals constitucions y leys de la terra, las quals té vostra senyoria juradas. Que a més de ser lo que·s supplica conforme a justícia, dits deputats ho rebran a singular mercè. Y axí mateix, nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra senyoria, extrajudicialment, altra contrafacció de innumerables constitucions y leys de aquest Principat se ha fet en las cridas ha manat vostra senyoria estos dies passats publicar, confirmant las que eran estadas publicadas per orde del excel·lentíssim duc de Alburquerque, alashoras loctinent general en aquest Principat, en alguns capítols, de las quals se contrafeya a ditas generals constitucions y en particular en lo de la pragmàtica dels pedrenyals, essent prohibit per di-

a. a continuació repetit de.
b. a continuació ratllat de.

a. a continuació ratllat del Ge.
b. a continuació ratllat excel·lència.

[1619]

tas constitucions poder-se fer ditas pragmàticas sinó en Corts Generals, a més del ser lo contingut en dita pragmàtica contra moltas y diversas constitucions, capítols, pragmàticas y altres leys de aquesta pronvíncia. Y si bé se ha contradit moltas vegadas a dita pragmàtica // 192v // y a las execucions que d'ella han resultat, emperò com a vostra senyoria toca que la observansa de ditas constitucions y leys de la terra per haverlas juradas, y enténdrer quant prejudicial sia la observansa de aquella al bon govern y administració de la justícia, com se deixa facilment enténdrer per la tolerància se fa a alguns donantlos licència de portar pedrenyals, condemnant als altres ne aportan ses ditas licències ab la rigor de dita pragmàtica. Supplican per ço dits deputats a vostra senyoria sia servit revocar ditas cridas que són prejudicials a ditas constitucions, y no donar lloc que aquellas se posen en execució, y en particular dita pragmàtica de pedrenyals per ser com està dit tant prejudicial a ditas constitucions y leys del Principat y al bon govern y administració de la justícia, lo que rebran a singular gràcia y mercè».

E poc aprés, essent tornats, los dits senyors embaxadors don Francesc de Argensola y Bernat Romeu han referit a ses senyorias lo següent: «Lo senyor governador ha respost, que estava molt prompte y aparellat de guardar, en tot lo que a ell fos (po)ssible, les constitucions del present Principat, y que en tot lo que ell podrie procuraria donar gust y servir als senyors deputats en tor lo que estaria en sa mà de poder fer, y que si alguna difficultat hy havia la tractaria ab son consell, y scriuria a sa magestat ho manàs remediar y donar gust en aquest Principat».

E lo mateix die, a la vesprada, los senyors deputats donaren orde y manaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del dit General, y a mi, Francesc Colberó, servint l'offici de scrivà major de dit General, de licència de ses senyorias anaren a presentar a don Alvaro Suarez de Quinyones la sotascrita requesta. // 193r // La qual lo mateix die, entre les set y vuyt horas de la tarde, constituïts personalment lo dit Barthomeu Sala, síndic del General sobredit, en presència de mi, dit Colberó, notari sobredit, y de misser Francesc Pla y de Cadell, cavaller en Barcelona domiciliat, Miquel Orpí, notari; y Pau Beulo, ciutadà de Barcelona, devant de la presència de don Alvaro Suares de Quinyones, hatrobat personalment en la casa o hostal[a] de sa pròpia habitació, situada en la present ciutat, en lo carrer Ample, en una sala de la dita casa o hostal, lo dit Barthomeu Sala, síndic predit, en dit nom requirí a mi, dit Colberó, notari, com a servint l'offici de scrivà major del dit General, presentàs y legís públicament al dit don Alvaro Suarez y de Quinyones la requesta del tenor següent:

«Requesta a don Alvaro Suarez y Quinyones[a]. Molt gran admiració han feta los senyors deputats del General de Cathalunya de vostra mercè, senyor don Alvaro Suarez y Quinyones, que sabent, o havent de saber que ningú pot exercir jurisdicció en aquest Principat en virtut de privilegi o mercè de sa Magestat que no sia passada per lo Consell de Aragó, segons disposició de generals constitucions, capítols de cort, usos y styls de aquesta província, haja vostra mercè intentat excercir-la com a capità general, ab privilegi o mercè que no és estada despedida per dit Consell de Aragó, del què ha resultat notable prejudici a ditas constitucions, leys, usos y styls té dit Principat. Per tant, lo síndic del dit General a vostra mercè interperl·la y requireix cesse de exercir jurisdicció en virtut de dit privilegi o mercè, no passada com està dit per dit Consell de Aragó. Altrament, fent lo contrari, lo que no·s creu, protesta contra vostra mercè y sos béns per la violació de ditas constitucions y leys de la terra y per lo agravi se fa al present Principat, entenent proceir contra vostra mercè per tots los medis // 193v // que de justícia li són permesos, fins a tant dit agravi sia reparat. *Requirens etc.*» E encontinent que fonch presentada y per mi, dit notari, de paraula a paraula legida, lo dit don Alvaro Suarez de Quinyones respongué dient se aturava lo temps de dret per a respòndrer, demanant còpia de dita requesta, la qual encontinent li fonc liurada en ses mans per mi, dit Colberó, notari, instant lo dit síndic.

E lo disapte, que comptavem a XIII del sobredits die y any, entre tres y quatre horas passat migdie, constitutït (N)Arcís Dalmau, procurador fiscal de la capitania general, en companyia de t. Xarles, notari de dita capitania general, devant de la presència de mi, dit y sotascrit Colberó, notari, personalment constituïts en la sala dels reys. Presents per testimonis Miquel Fontana y Estve Pobla, scrivent, y lo dit Dalmau en dit nom y per orde y manamnet de dit don Alvaro Suarez de Quinyones, segons referí, aportà en scrits la resposta del tenor següent:

«Respondiendo don Alvaro Suarez y de Quinyones, o Narcís Dalmau, procuradr fiscal de la capitanía general en nombre y por mandado del dicho señor don Alvaro, a la scriptura le ha sido presentada por parte de los señores diputados de Cathalunya, dize que la jurisdicción exerce en el presente

a. a continuació repetit o hostal.

a. anotació escrita al marge esquerre.

Principado // 194*r* //*de Cathalunya es como a teniente en el officio de capitán general en todo este principado de Cathaluña en el ínter que viene el excelentísimo señor duque de Alcalá, lugarteniente y capitán general nombrado por su magestad, en virtut de la orden que su magestad ha dado al dicho don Alvaro, copia de la qual orden se presenta y notifica a los dichos señores diputados, prout ecce, y se pide sea insertada con la presente respuesta; y que el dicho don Alvaro, como a fiel ministro y vassallo, so pena de ser inobediente y rebelde a los órdenes y mandatos de su rey, tiene precisa obligación de executar puntualmente todo lo que con la dicha orden su magestad le manda, sin poderse entremeter si las órdenes en los negocios de la guerra, de presidios, soldadesca y gente stipendiaria de su magestad tiene de ser despachados por el Consejo de Guerra o por el Consejo de Aragón, como sea mero executor de la real voluntad, si bien tiene el dicho don Alvaro por cierto que en el despacho de la dicha órden no hay contradicción de constitución, tanto porque ocho años ha que su magestad le ha probeído por el Consejo de Guerra castellano del castillo de Perpiñán y teniente en el officio de capitán general en todos los condados de Rossellón y Cerdaña y en el partido de Empurdán, con todos sus desiocho castillos y presidios y sus fronteras, ha exercido siempre, y exerce, la jurisdicción de teniente en el officio de capitán general, sin contradicción de los dichos diputados ni de otra persona. Que si contradicción huviera de constitución de ocho años y antes de tiempo immemorial en los predecessores castellanos del dicho castillo proveídos tenientes de capitán, se huviera contradicho, justifica el dicho órden el obedescer y haver obedescido todos los alcaydes, presidios, soldados y gente stipendiaria, assí que todo lo susodicho se concluye que, siendo como es tan justificada la causa de dicho don Alvaro, que* // 194*v* // *los señores diputados serán servidos en mandar considerar que por obedescer el dicho don Alvaro al rey nuestro señor que no se pueden hacer los procedimientos que los señores diputados con su scriptura cominan, si no que si pretienden que las órdenes de su magestad son contra fueros, serán servidos representar a su magestad, que como a rey tan christiano había la justa razón, que se deve haver. Y assí protesta que si los señores diputados hizieren procedimientos algunos contra el dicho don Alvaro, o contra de sus ministros, de todos los inconvenientes en deservicio de su magestad, que los dichos procedimientos resultaren, y de representar-lo todo a su magestad para que provea lo que más conviene a su real servicio. Y pide que la presente respuesta sea insertada al pie de la dicha scritura dada por los dichos diputados, y que la una sin la otra no sea dada copia. Requiren vos notario etc».*

Junctament ab ella portà còpia del orde de sa magestat, la qual és del tenor següent:

«El Rey. Por quanto al duque de Alburquerque, mi lugarteniente y capitán general en el principado de Cathaluña, condados de Rossellón y Cerdanya, he mandado promober a la embaxada de Roma, y demás d'esto se acaba el tiempo de su govierno a los catorze del presente, y porque en el entretanto que va el duque de Alcalá, que le ha de sucede en el[a] *cargo, conviene que haya una persona* // 195*r* // *de qualidad, confiansa, plática y experiencia en las cosas de la guerra, que tenga al suyo las de aquest Principado y Condados, y que govierne los de la Capitanía General. Y teniendo entera satisfacción que en la de vos, el maestro de campo don Alvaro Suarez de Quinyones, comendador de Mora, teniente de capitán general en la frontera de Perpiñán, y a cuyo cargo está el castillo mayor de aquella villa, convenieren estas y otras buenas partes y calidades y consideración a lo mucho bien que havéis servido y buena quenta que havéis dado de lo que ha estado a vuestro cargo a mi voluntad. Y mando que en el entretanto que llega el duque de Alcalá, o yo no ordenare otra cosa, assí como exercéis el cargo de mi lugarteniente de capitán general en la frontera de Perpiñán, exerceáis el mesuro en el Principado de capitán, de*[b] *Rossellón y Cerdaña, teniendo el vuestro y governando todo lo que tocare a la Capitanía General y cosas de la guerra en estas partes, con la misma mano y auctoridad que lo haze y deve hazer el teniente de capitán de general del reyno de Aragón y los demás tenientes de capitanes generales de otros reinos y provincias. Y mando a los castellanos de todos los castillos, capitanes de cavallos y de infantería entretenidos, aventajados y otra qualquier gente de guerra qua haora sirve y reside, y adelante sirviera y residiere en los dichos Principado y Condados, y al sobrestante mayor, officiales y otras qualquier personas que sirven y residen y trabajan en la fábrica de galeras que se haze en las ateressanas de Barcelona, que os hajan y tengan por teniente de mi capitán general, y que tenéis a vuestro cargo y gobernéis las cosas de la Capitanía General en esse Principado y Condados, y como a tal os obedescan, respeten y acaten y cumplan las órdenes que les diéredes, assí por scrito como de palabara. Y a los mis veedor y contador mando hagan lo mismo, y que usen y executen con vos sus officios, de la misma forma y manera que solían y acostumbravan hazer. Y a los pagador y tenedor de bastimentos, que gastan y distribuyen el dinero, madera* // 195*v* //*y otros materiales y cosas de sus cargos, que hagora tuvieren en ser y adelante se proveyeren, assí de la paga de la gente de guerra como de la consignación de la fábrica de galeras, por órdenes, recaudos y libranças vuestras hechas y despachadas por los dichos veedor y contador en la forma que es costumbre seguir, y como la gastavan por las ór-*

a. a continuació ratllat entretanto.
b. a continuació repetit de.

[1619] *denes, librançes o recaudos del duque de Alburquerque, y en la forma que es costumbre, sin alterar ni innovar cosa alguna, que en virtud de la presente, o de su copia autorizada de scribano, mando se les reciba y passe en quenta a los pagador y tenedor lo que en esta conformidad gastaren y distribuyeren. Que para todo lo susodicho toda cosa y parte dello y lo a ello annexo, dependiente y concerniente doy, y a vos, el dicho maestro de campo don Alvaro de Suarez y de Quinñones, tan pleno poder y facultad como se requiere y es necessario, y os mando guardéis, assí en lo tocante a fábrica de galeras como en lo demás que tocare al uso y exercicio deste cargo, las mismas órdenes, instrucciones que guardara el duque de Alburquerque y los demás sus antecessores como capitanes generales, sin innovar ni alterar en cosa alguna en ellas, teniendo con el governador del Principado y Condados toda la buena correspondència que assí procede de mi voluntad, y que el treslado de la presente se assiente en los libros de los veedor y contador, y os lo buelvan originalmente para que le tengáis por recaudo de lo referido. Datum en Madrit a seis de março de mil seiscientos y diez y nueve años. Yo el Rey. Por mandado del rey nuestro señor, Bartholomé de Anaya Villanueva».*

196r Les quals, axí resposta com orde, requirí a mi, dit notari, continués al peu de dita requesta y d'ella no liuràs còpia sens inserta de dita resposta y orde. A les quals coses foren presents los demuntdits testimonis, com de sobre està dit.

196v Dimars, a XVI. En aquest die vingueren en consistori ab embaxada per part de la ciutat los senyors Alexandre de Aguilar y Bernat Romeu, los quals per part de la ciutat demanaren fossen servits donar còpia de la resposta havia feta don Alvaro Suarez y Quinyones a la requesta que per ses senyorias li fonc manada presentar-li. E los senyors deputats encontinent manaren donar-los còpia de dita requesta junctament ab la inserta de un orde de sa magestat, los quals són continuats en lo present Dietari a XI del corrent.

Dimecres a XVII.[a] En aquest die vingué Miquel Pérez, scrivà de manament, ab un recado per part dels excel·lentíssims senyors duc y duquesa de Alburquerque, enviat al consistori fent-los a saber com nostre senyor los havia donat un fill, dient que per la voluntat los tenian de servir-los y voler que *en* lo sdevenidor, constàs en lo Dietari de la Deputació, estimant molt lo tenir un fill cathalà, y perquè entenian se'n havian de alegrar ses senyorias; respongueren se alegraven de tant bona nova, y estimaven lo recado en lo que·s devia, y que ses senyorias farian sa deguda obligació. E poc aprés, lo mateix die, los senyors deputats enviaren ab // 197r // recado als excel·lentíssims senyors duc y duquesa de Alburquerque als senyors Francesc de Corbera y Domingo Moradell, donant-los per part de ses senyorias lo parabien del naximent del fill. Los quals, essent tornats poc aprés, referiren a ses senyorias que per sa part havian donat lo parabien del naximent del fill als dits senyors duc y duquessa conforme los havian manat. Y que ses excel·lències havian respost: «que estan molt contents y estimaven molt la bona memòria tenia lo consistori en recordar-se de ses senyorias, y estimaven tenir sucessors per a acudir a ses senyorias en lo que convindria servir-los». Y axí mateix, digueren «que gustavan molt fos continuat tot en lo Dietari de la Deputació per a que el tinguessen com a cathalà».

Divendres, a XVIIII. En aquest die Joan Guixos, fuster de la present casa, y Raphael Torres Ferrer han feta relació en consistori com lo noble don Gispert de Guimarà ha restituïts vuytanta arcabussos y vint mosquets ab tots sos arreus, per los quals ne tenia fermat debitori en la scrivania major als 28 de juliol 1611, lo qual manaren cancel·lar.

197v Disabte, a XX. En aquest die mossèn Hieròn im de Gaver, donzell, regent lo libre del Manifest de la bolla de la present ciutat, presentà en consistori a ses senyorias un memorial de dèbits del dit manifest del any proppassat de 1618, y los dits senyors deputats encontinent enviaren a sercar[a]... Vallers, porter real del defenedor de la bolla, y li mananren avisàs a tots los contenguts en lo dit memorial; y avisats, no pagant,[b] los executàs, y que cada disabte vingués en consistori a donar raó del que hauria fet. Y lo dit Vallers, present en consistori, prengué lo dit memorial dient ho faria com per ses senyorias li era estat manat.

Dimars, a XXIII. En aquest die se féu la festa // 198r // del gloriós sant Jordi en la present casa, la qual se celebrà com fins ací, ab los officis solemnes en la capella gran, y predicà lo reverent pare fra Jover, religiós y conventual del monestir del sant Francesc de la present ciutat.

a. Naximent del fill dels excel·lentíssims senyors duc y duquessa de Alburquerque ab lo parabien, *anotació escrita al marge esquerre.*

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.
b. a continuació ratllat no.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die se celebrà lo anniversari acostumat fer en la present casa en la capella gran, y predicà lo reverent pare LLobet de la Companyia de Jesús.

Dijous, a XXV. Festa del gloriós sant March.

198v Dilluns, a XXVIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes donaren orde y manaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del dit General, present, y a misser Francesc Colberó, notari servint l'offici de scrivà major del dit General, de licència de ses senyorias per a que anassen a presentar al molt il·lustre senyor don Aleix de Marimon, portantveus de general governador, la sotascrita requesta[a] o scriptura. La qual, lo mateix die, entre les deu y onze horas ans de migdie, inseguint lo dit orde, constituïts personalment los dits Barthomeu Sala, síndic predit, en presència de mi, dit Colberó, notari, y de t.[b]...Rubí, burgès de la vila de Puigcerdà, y de Hieònim Sala, dressaner del dit General, testimonis a estas cosas cridats, devant de la presència del dit senyor don Aleix de Marimon sobredit, atrobat personalment en la casa de sa pròpia habitació, la qual té en la present ciutat al carrer vulgarment dit del Portal del Angel; y lo dit Sala, síndic predit, en dit nom requirí a mi, dit Colberó, notari, com a servint l'offici de scrivà major del dit General, presentàs y legís públicament al dit senyor governador la scriptura del tenor següent:

199r «Molt il·lustre senyor. Ab la embaxada que los dies proppassats a vostra senyoria per part dels deputats del General de Cathalunya fonc feta, se representà a vostra senyoria la contrafacció que de moltas constitucions, capítols de cort, usos y styls del present Principat se feya per don Alvaro Suarez de Quinyones en lo exercir jurisdicció com a loctinent de capità general en virtut de privilegi, carta o mercè per sa magestat a ell concedida sens ésser passada per Cancellaria ni despedida per lo Consell de Aragó. Supplican a vostra senyoria fos servit impedir a dit don Alvaro dit exercici, segons largament ab la scriptura que de dita embaxada se conté. E com dit don Alvaro no se sia abstingut, ans bé continue exercir aquella, ni vostra senyoria li haja impedit dit exercici, lo que resulta en notable prejudici de dit Principat y violació de ditas constitucions, usos y styls, la observança dels quals toca a vostra senyoria per haver-las juradas, per ço, y altres, lo síndic de dit General a vostra senyoria torna a supplicar y, en quant li és lícit ab lo honor que·s deu, requer sia servit interposar sa auctoritat en impedir <que> dit don Alvaro dit exercici de jurisdicció, y reprimir y esmenar lo prejudici que per lo ha causat al present Principat, y en conseqüència de açò proveir y manar ab los remeys més lícits a vostra senyoria ben vists, als officials y ministres y súbdits de la Capitania General que per los negocis de aquella no obeescan ni regonegan en cosa alguna a dit don Alvaro, com altrament no porian deixar dits deputats de donar-ne queixa y valer-se dels remeys que·ls seran més lícits y permesos per lo reparo de dita violació de constitucions y leys de la terra y del agravi és esat fet y·s fa a dit Principat».

Y encontinent que la dita scriptura fonc a ell de paraula // 199v // a paraula legida y presentada, lo dit governador respongué que estava prompte en fer lo que li tocava de justícia, y que ell respondria més largament demanant còpia de dita scriptura, la qual encontinent li fonc per mi, dit Colberó, liurada, instant lo dit síndic en dit nom. De les quals coses a instància del sit síndic se'n llevà lo present acte en la deguda y acostumada forma.

Dimars, a XXX. En aquest die vingué mossèn Hieònim Cortil, donzell, regent la vegueria de Barcelona, lo qual aportà en la forma acostumada lo privilegi de veguer de Barcelona per a registrar y juraren la forma costumada. Y prestà sagrament y homenatge en mà y poder de Damià Calp, altre dels porters ordinaris de la Deputació. Presents per testimonis, Baldiri Miquel Sovies, notari, y Steve Pobla, scrivent, tots ciutadans de Barcelona.

200r Maig MDCXVIIII

Dimecres, lo primer, festa dels gloriosos Apòstols.

Disabte, a IIII. En aquest die los senyors deputats –lo ecclesiàstic absent del consistori– ab intervenció dels senyors oïdors de comptes –lo real absent– requeriren a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del dit General, que sens mora alguna executàs los dèbits del General; // 200v // y *signanter* les bolles corrents sens ninguna excepció; y les quantitats y dèbits que los visitadors han condemnat en la última visita y altres, los quals venen a llur càrrec de exigir y cobrar. E lo dit exactor, present en consistori, responent, digué que estava prompte y apparellat en fer son offici.

Dilluns, a VI. En aquest die los senyors[a] deputats y oïdors de comptes donaren orde y manaren a mossèn Barthomeu Sala, síndic del dit

a. a continuació repetit la sotascrita requesta.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 8 mm.

a. a continuació ratllat despon.

[1619] General, present en consistori, y a mi, Francesc Colberó, notari servint l'offici de scrivà major del General, de licència de ses senyorias per a que anàssem a presentar al molt il·lustre senyor don Aleix de Marimon, portantveus de general governador, la soscrita requesta o scriptura. Lo qual, lo mateix die, entre les deu y onze horas antes de migdie, inseguint lo dit orde, present de //201r//mi, Colbero, notari, y presents per testimonis mossèn Luís Amill y Miquel Alemany, ciutadans de Barcelona, constituït personalment lo dit Barthomeu Sala, síndic sobredit, devant la presència del dit don Aleix de Marimon, governador sobredit, atrobat personalment en sa pròpia casa, la qual té en la present ciutat en lo carrer del Portal del Angel, al qual en dit nom presentà y fonc per mi, dit Colberó, públicament legida la requesta o scriptura del teno següent:

«Molt il·lustre senyor. No sols ab las embaxadas però encara ab la scriptura que a vostra senyoria per part dels deputats del General de Cathalunya és estada presentada, se ha representat a vostra senyoria la violació o contrafacció se feya a les constitucions, capítols de cort, usos y styls de aquest Principat per lo que don Alvaro Suarez de Quinyones, com a loctinent de capità general exerceix jurisdicció en lo dit Principat en virtut de pretès privilegi, carta o mercè per sa magestat a ell concedida sens ésser passada per Cancellaria ni despedida per lo Consell de Aragó. Supplicant per ço y requerint a vostra senyoria fos servit impedir a dit don Alvaro dit exercici, segons més largament ab ditas embaxadas y scriptura se conté. Y com fins ací vostra senyoria no haja impedit a dit don Alvaro dit exercici de jurisdicció, ans bé continuant aquell, en notable prejudici de dit Principat y violació de ditas constitucions, capítols de cort, usos y styls, la observansa de les quals principalment toca a vostra senyoria axí per haver-las juradas, com per ésser com és lo superior en lo present Principat absent lo senyor rey y son primogènit y loctinent general, per ço, y altrament, lo síndic del General, axí perquè conste de les diligències que dits deputats acerca de açò han fet //201v// y fan en tant quant poden, com per constitur a vostra senyoria en major mora, ab la present lo torna a supplicar, y en quant li és lícit y ab lo honor que·s deu, requer sia servit interposar sa auctoritat en impedir a dit don Alvaro dit exercici de jurisdicció, y manar axí bé als officials y súbdits no regonegan ni obeescan en cosa alguna a dit don Alvaro, y fer tot allò que convinga per lo reparo y esmena del prejudici que se ha fet y causat al present Principat. Altrament, dits deputats no podran dexar-se de valer dels remeys que per obligació de son offici o altres los serà més lícits y permesos per lo reparo de la violació de ditas constitucions, capítols, usos y styls de dit Principat».

Y encontinent que la dita scriptura fonc axí presentada, y per mi, dit Colberó, de paraula a paraula legida, encontinent, lo dit senyor don Aleix de Marimon, governador sobredit, respongué dient que las tenia per presentada y estava en fer lo que devia de justícia, y que ell respondrie a dita scriptura més largament; demanant còpia de aquella, la qual encontinent li fonc per mi, dit Colberó, liurada y dada en ses mans, instant lo dit síndic en dit nom. De les quals coses se'n llevà lo present acte a instància del síndic en la deguda y acostumada forma. E lo mateix die, vingueren en consistori per part de la ciutat los senyors Julià de Navel y Miquel Pol, donzell, los quals aportaren per part de ses magnificiències una embaxada en scrits, la qual és del tenor següent:

202r «Ab occasió de una embaxada que·s féu per part de la present ciutat als 6 de abril més proppassat, representant en ella a vostres senyories la notòria contrafacció de constitucions y altres leys del present Principat, ab la nominació que la magestat del rey nostre senyor havia feta de la persona de don Alvaro Suarez y de Quinyones en loctinent de capità general de aquest principat de Cathalunya, axí per ésser estada feta dita nominació de persona estrangera de dit Principat, com també per ésser estat expedit lo privilegi o carta de dita loctinència per lo Consell de Guerra de sa magestat y no per lo Consell de Aragó, per lo qual, conforme a ditas constitucions y leys, usos y styls de dit Principat se havia de despedir, foren vostres senyories servits consultar en dit fet alguns magnífics doctors d'esta ciutat, per los quals, tingudas entre ells algunas conferències, és estat resolt la dita nominació de don Alvaro Suarez y de Quinyones ésser contra constitucions, leys, usos y styls de dit Principat. Y com valria poc ésser-se[a] presa dita resolució si no se acudia ab totas veras al reparo de dita contrafacció, tant propi al offici y càrrec de vostres senyories, y de què resulta tant gran prejudici a tots los poblats en dit Principat, y més en particular a la present ciutat per ser part tant principalment interessada en casos de contrafacció de constitucions y leys de la terra per ser cap del bras real, per ço, los senyors concellers de la present ciutat en nom d'ella nos han ordenat vinguéssem a[b] supplicar a vostres senyories sian servits de opposar-se a dita contrafacció de ditas constitucions y continuar la que tenen començada, axí en respecte de dita nomi-

a. a continuació ratllat feta.
b. a continuació ratllat representar.

nació de la persona de dit don Alvaro Suarez y de Quinyones, com per altres contrafaccions que per differents negocis y casos de present occorren, ab les veras possibles y ab los remeys més opportuns, axí per medi de convocació dels tres staments, com per via de embaxadas o altrament, fins que si(a) lo fi que·s pretén, // 202v // que·s lo reparo de ditas constrafaccions y restituir las cosas en son degut estat».

E poc aprés, los dits senyors deputats y oïdors de comptes, havent vista la dita embaxada y legida aquella, donaren orde als senyors Gualbes de Corbera y Joan Baptista Cassador, donzells, per a que anassen a la casa de la ciutat, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats nos han ordenat vinguéssem a representar a vostres magnificiències la mercè han rebut lo die de vuy en la embaxada los han fet mercè vostres magnificiències en enviar, amostrant ab ella lo gran zel tenian en la contrafacció de constitucions és estada feta en lo exercici don Alvaro Suarez y de Quinyones jurisdicció com a loctinent de capità general en lo present Principat, sia reparada com ja vostres magnificiències ho tenen en conformitat de dits deputats representat a sa magestat ab carta particular. Y si bé entenen dits senyors deputats haver fetas totas las diligències convenients per reparo del prejudici se ha fet ab dita contrafacció, axí en haver junctats doctors graves, fetas embaxadas y donadas requestas al portantveus de general governador, haver dada requesta a dit don Alvaro y haver scrit a sa magestat, vicecanceller, regents y altres per dit negoci, y axí mateix donaran orde al embaxador tenen nomenat ho represente de nou a sa magestat y faça tot lo demés convinga fer, fins a tant se alcance lo reparo de dita contrafacció de constitucions. Ab tot, rebran molt gran mercè que vostres magnificiències los advertescan si convindrà façan altras diligències que sian de utilitat en benefici de dit negoci, perquè ho pugan // 203r // en execució, com ho faran ab molta puntualitat. Y perquè ab tota conformitat se puga fer lo que apparexerà convenir, supplican a vostras magnificiències sien servits manar que los doctors, axí per la ciutat nomenats, com los del General, se conferescan y tracten lo que més apparexerà se dega fer, y en particular en resposta de la carta que dits senyors deputats tenen rebut de don Francisco Gassol, protonotari, sobre aquest mateix negoci. Y per lo que ab dita embaxada se diu que tindrian notícia vostres magnificiències de altras contrafaccions de constitucions sobre altres differents negocis; los senyors deputats rebran molta mercè de vostres magnificiències se servescan fer-los a saber ditas contrafaccions de constitucions, perquè s·i pugan opposar y fer totas las diligències los tocan, com estan promptes en fer-los, y no perdonar a treball fins a tant ditas contrafaccions de constitucions, usos y styls y altres leys de la terra sian reparadas».

E lo mateix die, a la vesprada, essent tornats los dits senyors Gualbes y Cassador, referiren a ses senyorias com havian explicat la dita resposta a dits senyors concellers en la forma y manera los era estat ordenat.

Dimecres, a VIII. Festa de la apparició del archàngel sant Miquel.

203v Divendres, a X. En aquest die vingué en consistori mossèn Hieònim Bosc, notari, lo qual per part dels senyors visitadors de la última visita aportà en scrits una declaració de las sentències y condemnacions per dits visitadors ab scrits, presentadas a ses senyorias en consistori a 3 de dezembre proppassat, com és de vèurer en lo present Dietari, y dita declaració és del tenor següent:

«Die martis XXX menis aprilis anno a nativitate domini MDCXVIIII. Barchinona. Los senyors visitadors del General de Cathalunya, és a saber, per lo bras militar Pere Pau de Ribes y de Terradas, donzell, tant en nom propi com encara com a tenint delegació ab plenitut de poder del senyor Jaume Rossell, donzell, en la ciutat de Tarragona domiciliat, com visitador seu per lo mateix stament, com appar de dita delegació en los actes de la present visita, a vint-y-sis de juny // 204r // proppassat; y per lo bras real, los senyors Jaume Aymeric, doctor en drets, ciutadà honrat de la present ciutat, y Joachim Mora, doctor en medicina, en lo consistori de la visita constituïts, és a saber, en casa del senyor Ribes. Consultadas las cosas devall scritas en la ciutat de Gerona ab lo senyor Jaume Çaconomina, canonge de la santa iglésia de Gerona y visitador per lo bras ecclesiàstic, y essent del mateix parer, com se veu de la firma de sa mà pròpia continuada al peu de la present scriptura y declaració; vista la embaxada feta en lo consistori de la visita per lo magnífic misser Joan Aroles, assessor del General de Cathalunya, en nom y per part dels senyors deputats y oïdors de comptes del dit General, als denou de febrer pròxim passat, ab la qual, entre altres coses, explicà que los senyors deputats y oïdors de comptes estavan suspesos en orde de la observansa de las sentències proferidas en la present visita acerca de las remuneracions o satisfaccions de treballs, axí de compte de galeras com de dret ordinari, y desijaven estar enterats de la mente y intenció que dits visitadors havian tinguda en la promulgació y dispositiva de ditas sentències, y al-

[1619]

trament conforme en dita embaxada més largament se conté, a la qual se fa deguda relació. Vistas las ditas sentències en matèria de remuneracions o satisfaccions de treballs fetas, y los processos per raó dels quals ditas sentències són estadas proferidas, y assenyaladament las querelas per lo procurador fiscal de la visita presentadas en respecte de ditas remuneracions y satisfaccions de treballs; oïda la relació per lo magnífic misser Philip Vinyes, doctor en drets, assessor de dita visita, que ha referit haver tingut conferència acerca de la intelligència de ditas sentències ab lo magnífic misser Jaume Martí, doctor en drets, al qual los senyors deputats havian encomanat aquest negoci, y que sens discrepància han fet los apuntaments infrascrits; volent y desijant que ditas sentències sian posadas a deguda execució, y que los senyors deputats no resten suspesos acerca de la intelligència de aquellas, ans totalment certificats de la intenció // 204v // de dits visitadors, sens prejudici de la reservada liquidació en ditas sentències, com millor poden y deuen, deliberan y proveexen que, attès lo procurador fiscal en las querelas presentadas en dits processos tant solament ha fet queixa de las satisfaccions y remuneracions de treballs que los deputats y oïdors de comptes del trienni passat havia donadas als officials del General, qui tenen officis creats en Corts y als quals estan per las Corts assenyalats salaris certs y deliberades certes strenas, y aprés en lo discurs de la offensa assoles a fructificada sa querela en respecte de dits officials, y que las ditas sentències expressament parlen y en ellas es troba fet particular motiu de que los officials dels General tenen salaris certs y estrenas certas de les quals se deuen acontentar, que per ço, ab ditas sentències no restan compresos ni és estada intenció de dits visitadors compéndrer als officials o ministres del General qui tenen exercicis naturals en la casa per benefici dels affers de la Generalitat, los quals no són creats en Corts ni tenen salari ni estrenes certas per disposició y ordinació de ditas Corts. Y axí mateix, que, attès ha constat que després de les Corts del any 1599 per la nova exacció dels drets de galeras, y altrament per la gran abundància de negocis del General se són crescuts a alguns officials excessius y extraordinaris treballs en llurs officis, als quals no poden acudir per si a soles los officials, si no que és estat forçós prenguessen alguns d'ells ajudants, y que per los deputats que per temps són estats, preceint gran informació y diligent inquisició per benefici del General ab deliberacions *formiter* fetas, són estadas a dits officials assenyaladas algunas quantitats, obligant-los // 205r // a pagar d'ellas, als qui tenen ajudants, lo ajudant o ajudants tenen per lo bon desempaig dels negocis, y que ha constat contínuament las ditas quantitats los són estadas pagadas quiscun any, y que en los processos de ditas querelas lo procurador fiscal no se·s queixat de ditas deliberacions, ni ha fet càrrec de ditas partidas. Diuen y declaran, proveexen y deliberan que ab ditas sentències de remuneracions y satisfaccions de treballs no són compresos, ni és estada llur intenció compéndrer, los dits officials qui dels deputats predecessors tenen deliberacions fetas ab la solemnitat sobredita, ans bé han entés y entenen restan ditas deliberacions en sa força y valor. Pere Pau Ribes y de Terrades; lo canonge Jaume Çaconomina; lo doctor Jaume Aymeric; lo doctor Joachim Mora. *Premissis in precedenti et presenti papiri foleis contentis aliena manu fideliter scriptis, extractis ab actis dicta visita Generalis Cathalonia, fidem facio, ego Hieronimus Bosc, apostolica et regia auctoritatibus notarius publicus, civis Barcinona, scriba maior dicta visita Generalis Cathalonie, hec propria scribens manu».*

Disabte, a XI. En aquest die mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com Miquel Orpí, sobrecollidor de levant, ha pagat tot lo comptat fins al die present.

205v Dilluns, a XIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XIIII. En aquest die se presentaren entre dits senyors deputats y oïdors algunas scripturas acerca dels llochs vacants de la enseculació faedora en lo die de demà, les quals són en poder del scrivà major del General.

Dimecres, a XV. En aquest die hy hagué ajust de braços per fer la extracció de nou habilitadors per a la enseculació faedora dels llocs vaccants de deputats y oïdors. Y serviren los // 206r // braços de testimonis, ço és, tres de cada stament, com appar en libre de Deliberacions. E axí mateix, hy hagué alguns requeriments y protests entre dits senyors deputats y oïdors acerca del repartiment se féu entre ells dels llocs vaccants.

En aquest mateix die, en presència dels dits braços y de tres testimonis de cada stament, en la sala dels Reys, y de tres testimonis, foren extrets en la forma acostumada: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra Honofre de Hospital; canonge Macip, de Tortosa; Francesc Bonamic. Per lo militar, los senyors don Pedro Dezbosc y de Santvicens, don Joan de Lupià, Francesc de Calders. Per lo real, los senyors lo doctor Antoni Mostarós, misser Pere Lunes, Francesc Astor. // 206v // En aquest mateix die, a la vesprada, juraren los nou habilitadors

extrets en la forma demuntdita, y oïren sentència de excomunicació, y estigueren assentats, ço és, los ecclesiàstics en la part dreta del consistori y los militars a la mà esquerra y los reals de front, en la forma costumada. Y se féu dita enseculació lo mateix die, y acabà cerca de la mijanit ab molta conformitat. En aquest mateix die, antes de començar los actes de la inseculació, essent acabats de tràurer los dits habilitadors, que devien ser entre tres y quatre horas passat migdie, poc més o manco, havent-se tancats los senyors de consistori, assessors, advocat fiscal, procurador del General y scrivà major en la segona sala, més prop de la sala dels reys, per a partir-se los llocs vacants de deputats y oïdors, per no poder-se acordar en dita sala dels reys, lo tumulto y avalot hy havia de gent, vingueren per part dels braços, segons digueren ajunctats en dita sala dels reys[a] don Francesc Oluja, degà de Leyda; don Gispert de Guimarà, Hierònim de Navel, los quals, segons digueren, en nom de dits braços venien ab embaxada, presentaren a ses senyorias la scriptura del tenor següent:

207r «Molt il·lustres senyors. Las personas dels tres staments convocadas en la present casa de la Deputació, en la sala dels Reys, en virtut de cridas fetas per vostres senyories en lo die de haïr per observansa del capítol 8 del nou redrés del General, de las Corts del any 1599, fan molta admiració que estant expressament disposat y ordenat en dit capítol que feta la extracció de nou personas de habilitadors per los llocs que·s tenen de ensecular de deputats y oïdors, encontinent se hajan de tancar en una de les istàncias de la casa de la Deputació, ab prohibició de no poder tractar ni parlar ab persona alguna sinó és ab lo promovedor que vostres senyories elegiran, y que ditas nou personas extretas encontinent hajan de oir sentència de excomunicació y prestar jurament, etc; vostres senyories se sian tancats en la mateixa estància en la qual estan dits habilitadors extrets, y tenint vostres senyories obligació de estar en lloc públic per que cada persona de dits staments per vostres senyories convocadas, o altras, pugan advertir a vostres senyories lo que convindrà, axí en raó de las personas que vostres senyories anomenaran, com per altras cosas tocans a dita inseculació. Y ser-se axí entés y practicat dit capítol des de ditas Corts del any 1599, y ser aquest lo intent y motiu per lo qual proveí que ajustassen vostres senyories braços, se són vostres senyories tancats en altra estància, dexant a les personas de dits staments fora, no podent fer vostres senyories dita extracció, tractant altres negocis per obstar expressament dit capítol y altres. Per ço las personas dels dits staments supplican a vostres senyories, y parlant ab lo degut acato, los requireixen que encontinent isquen vostres senyories en la sala dels Reys a ont dits staments estan juncts, y ditas nou personas extretas estigan en lloc apartat segons ordena dit capítol. Altrament, protestan de la contrafacció de dit capítol de cort y altres y nullitats de dits actes requerint al notari».

Y encontinent, los senyors deputats y oïdors de comptes, // 207v // explicada la dita embaxada, antes de legir la dita scriptura, respongueren dient que estavan promptes en fer-ho de la manera que sempre se era acostumat en semblants occasions en la present casa, y que respondrien a la dita scriptura no obstant que no se'ls era legida[a]. Presents per testimonis Steve Pobla, scrivent, y Miquel Fontana, porter ordinari de la present casa. E després, als sis de juliol del mateix any, havent ben entesa ses senyorias la dita scriptura, la qual se'ls legí de paraula a paraula per lo scrivà major del General, requiriren a dit scrivà major y manaren continuàs en aquest lloc, al peu de dita scriptura, la resposta del tenor següent:

«Los deputats y oïdors del General de Cathalunya en resposta de una pretesa scriptura presentada a 15 de maig, que comença: "Molt illustres senyors", y acaba: "Requerint al notari", diuen que han feta la enseculació que dit die 15 de maig se féu conforme constitucions de Cathalunya, los capítols de cort, ordenacions, usos y styls del General. Per ço que manaren publicar cridas per a que dit die de 15 de maig se junctassen braços en la casa de la Deputació per a fer extracció de nou personas se anomenarian en la enseculació faedora per als llocs vagants de deputats y oïdors, les quals dit die foren extretas en presència y assistència de dits braços. Y encontinent foren tancadas en la sala més nova, a ont de present se té consistori, sens poder parlar ab persona alguna si no ab lo sol promovedor. Y perquè las ditas personas de consistori se trobavan discordas y desavengudas acerca del repartiment dels llocs vagants, se n'entraren en la sala del mig, ço és, entre la // 208r // sala nova, a ont se té dit consistori, y la sala dels Reys, y en dita sala sols en forma de consistori, ab los assessors, advocat fiscal, procurador del General y notaris se concordaren sens parlar ni vèurer dits habilitadors, ni algú d'ells. Y si bé aprés de ésser concordats podie fer lo consistori la nominació de personas per a ensecular en aquella mateixa sala del mig, tant separada y distincta de la que los habilitadors estavan, y dit consistori ab sos assessors, advo-

a. a continuació repetit segons digueren ajuntats en dita sala dels Reys; *i* a *continuació ratllat* don Gispert de Guimarà.

a. legida *interlineat damunt* deguda *ratllat.*

cat fiscal, procurador del General y scrivà major sols, sens presència ni assistència de braços[a] alguns, fer dita enseculació, com no y haja capítol algú de cort, us ni styls del General en contrari, axí y conforme en la última enseculació ho feren, totavia sens tenir-hy obligació alguna, dits deputats y oïdors se'n isqueren en la sala dels Reys a ont, ab les portas ubertas y estant plena de gent, oïren sentència de excomunicació y prestaren jurament, y en son aposento prestaren també jurament y oïren sentència de excomunicació los dits habilitadors. Aprés de haver-la oïda y prestar, dits deputats donaren principi y fi a dita enseculació en dita sala dels Reys si y conforme capítols de cort, usos y styls del General. Y axí, havent proceït tan legítimament com han proceït, se fa admiració que personas particulars y privadas, sens tenir auctoritat alguna se hajan atrevit a voler calumniar proceïments fets ab tanta justícia y rectitut y ab tanta prudència y madureza com en dita enseculació per dit consistori se feren. Y si bé dita scriptura no necessitava de resposta alguna, totavia *ad cauthelam que nocere non solet,* donan la present per resposta, per a que sia continuada al peu de aquella y no·s done còpia de una sens l'altra. *Requirens notario etc».*

La qual resposta donaren ses senyorias en consistori en presència dels magnífics assessors y advocat fiscal, manant ésser ací continuada com dalt està dit, requerint a dit scrivà major que en ningun temps fos treta còpia // 208*v* // de la dita requesta o scriptura instada per part de dits braços sens incerta de la present resposta. Presents per testimonis Francesc Colberó, notari, *y* Steve Pobla, scrivent.

209*r* Divendres, a XVII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic, en presència dels demés senyors deputats y oïdors en consistori, dix y requirí a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del dit General, passàs avant la execució contra Bernat Bertrola, debitor del General per la bolla de Gerona trienni 1599. E lo dit exactor, present e consistori, dix y respongué que estava prompte y apparellat en fer lo que tenia obligació.

Diumenge, a XVIIII. Festa de la Vinguda del Sperit Sant.

209*v* Dilluns. Segona festa. A XX.

Dimars, a XXI. Tercera festa.

Dimecres, a XXII. En aquest die, essent vinguts en consistori per orde de ses senyorias Joan Cona, Joan Baptista Corona, mestres de axa de la dressana de la present ciutat, y Bernardí Gandolfo, mestre de axa de les galeras del dit General, los quals havent ben mirada y regoneguda la galera capitana del dit General per orde de ses senyorias, mediant jurament prestat en mà y poder dels dits senyors deputats y en consistori de ses senyorias, han feta relació que dita galera capitana, ab los adobs se són ara novament fets ab ella, axí dels contracostats, com altres, està bona y navegable, ab la qual per ara se pot segurament navegar; havent-s·i fets los dits adobs, los quals mediant dit jurament han dit que eran molt necessaris per assegurar millor la navigació de dita galera.

Dijous, a XXIII. En aquest die ses senyorias requi- // 210*r* // riren a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, present en consistori, passàs avant la execució se feya contra lo ardiaca Lentorn. E lo dit exactor, present en consistori, respongué està prompte y apparellat en fer son offici.

Disabte, a XXV. En aquest die ses senyorias anomenaren a Barthomeu de la Paz y a Leandro Altissén, pintors, per a una visura y judicar la pintura feta en los tres pilars de la capella gran de la present casa per Jaume Galí, pintor, en conformitat dels pactes posats en lo acte del concert fet per ses senyorias ab dit Galí, acerca de la dita pintura als 21 del mes de juliol proppassat per a poder-se-li acabar de pagar lo compliment del preu fet de dita pintura.

Dilluns, a XXVII. En aquest die los senyors // 210*v* // deputats donaren còpia a mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, present en consistori, de las sentències y condemnacions de la última visita, les quals foren presentadas a ses senyorias en consistori per part de dits senyors visitadors, les quals son contengudes a un llarc memorial cusit en lo present Dietari als 3 de dezembre proppassat. Y lo dit racional, present en consistori, prengué aquell.

Dijous, a XXX. Die de Corpus.

211*r* Juny MDCXVIIII

Dilluns, a III. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic en consistori dix: «Que havent entés no obstant sos dissentiments y la falsedat de la obra de la pintura dels tres pilars de la capella gran de la present casa, pus tal ha paregut als hòmens que saben en lo art, demana y supplica als demés senyors de consistori y, en cas necessari, requereix que no paguen al dit pintor la dita obra, attento que lo senyor oïdor militar li requirí no passàs avant en ella per ser tal que·s

a. a continuació repetit de braços.

devia a borrar antes de pagar-lo, y que protesta no li·n vinga prejudici en cas que los visitadors ne vullan fer càrrega, attès ha protestat que no·s pague». //211v// E lo senyor oïdor militar dix: «Que may li ha agradat dita pintura, exceptadas las faixas de or», y axí, en presència de molts officials de la casa ha fet lo que toca a ell dient al pintor que no passàs avant aquella, y que pus als demés de ses senyorias appar se pague, ha procurat que se limitàs lo compte y que no sia pagat de preu dit pintor. Y apparexent als demés senyors de consistori que sia pagat, almenys que se li relleve lo valor de mil cent y vuiyt panys de or que ha près de més». Y no passaren avant en los vots los demés senyors de consistori.

Dimecres, a V. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic dissentí en la comissió o remesa se féu per lo consistori de la súpplica dit die donada en consistori per part del noble don Joan Burguès y de So acerca de la nominació de embaxador per occasió del visitador havia de nomenar sa magestat. //212r// La qual súpplica se cometé als magnífics assessors del dit General; lo qual dissentiment féu attento que hy havia duas cartas de sa magestat en que deyen no era necessari enviar embaxador perquè restava molt advertit per a enviar visitador, com en effecte ho féu dins de poc dies. Y axí tot aquest gasto se pogué molt bé evitar, fora de que lo dit don Joan Burguès se anticipà en fer los dits gastos narrats en sa súpplica sens tenir orde del consistori.

Divendres, a VII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic dix en consistori que en la súpplica donada per part del doctor misser[a]... Segarra, assessor del senyor governador, lo die present, la qual se li és remesa a justícia per lo consistori; y perquè may se ha acostumat de fer en la present casa lo que ell demana ab sa súpplica, que per ço no és de parer se corneta dita súpplica a justícia, dissentint en dita comissió, attès que no s·és acostumat donar per avarias cosa alguna, ni may se ha usat.

212v Disabte, a VIII. En aquest die mossèn Hierònim de Gaver, donzell, regent lo libre del Manifests de la bolla de la present ciutat, presentà en consistori a ses senyorias un memorial de dèbits del dit manifest del any passat de 1618. Y ses senyorias encontinent enviaren a sercar Antoni Valls, porter del defenedor de la bolla de la present ciutat, lo qual essent vingut en consistori li donaren lo dit memorial, en lo qual estavan continuats los dits debitors; al qual manaren los executàs, y que cada disabte vinguessen en consistori a donar raó del que hauria fet, com és acostumat.

Dimars, a XI. Festa de sant Bernabé.

213r Dimecres, a XII. En aquest die vingueren en consistori per part de la ciutat ab embaxada los senyors don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla, los quals per part de dita ciutat representaren a ses senyorias y explicaren com se feya gran prejudici al Principat per los officials de la Capitania General, acerca del carretejar la fusta de la dressana, per los manaments se feyan a totas las universitats, entenent era contra constitucions y leys de la terra. Axí supplicavan a ses senyorias per part de dita ciutat fossen servits exir a la defensa d'estes coses, etc. E ses senyorias digueren restavan molt agraïts del bon advertiment, y que ells en açò farian lo que tindrian obligació de fer.

Dijous, a XIII. En aquest die lo racional de la present casa féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor de levant, ha pagat tot lo comptat fins al die present.

214r Divendres, a XXI. En aquest die, ses senyorias anomenaren a Damià Tèrmens, brodador, per a remirar los entorns del dosser nou de brocat de tres altos, lo qual féu lo quòndam Domingo Baretja, brodador. Y vists y remirats aquells faça relació en consistori, en scrits, del valor y de les mans de aquell.

Disabte, a XXII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic dix: «Que attès se han trobadas duplicadas moltas àpocas, en gran dany del General, per ço que requereix a Nicasi Castellar, qui serveix per Francesc Castellar, y Melchior Pagès, que en donant una àpoca de un censal se scrigue la persona a qui se entregue dita àpoca, y si després se torne a demanar sots color que se ha perduda, no se puga tràurer altra àpoca duplicada sens expressa deliberació del consistori. Protestant tots los danys que sobre açò vindran al General». Y fonc nottificat lo present requeriment al Nicasi Castellar y Melchior Pagès, presents en consistori, //214v// los quals han respost, que no toca a l'offici de son oncle si no a l'offici de mossèn Raphael Bas, y dit Pagès dix lo mateix. Y fonc nottificat a Joan Puigsec, notari servint lo offici de dit Bas, present en consistori, y dix que las tenia per nottificada. Presents per testimonis Steve Pobla y Francesc Colberó, notari.

Dilluns, a XXIIII. Festa del gloriós sant Joan Baptista.

Dimecres, a XXVI. En aquest die, essent lo se-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

nyor // 215r // deputat militar absent del consistori, per averiguar y concordar la qüestió y dubte que tenen ab Hierònimo Negroto acerca del valor de las tratas de Sicília y saca de Castella, en conformitat del capítol resultant de la concòrdia tenen feta ab dit Negroto del sustento de les galeras del dit General, anomenan per sa part a mossèn Francesc Tarragó, cavaller, per a que, junctament ab la persona anomenadora per part de dit Negroto, declaran y concreten entre dites parts los interessos y valor de ditas tratas de Sicília y saca de Castella conforme lo tenor de la dita concòrdia, acerca de les quals coses ses senyorias tindran per fet lo que entre ells serà averiguat y concertat. Y lo dit Hieronimo Negroto, present en consistori, anomenà per sa part a Joan Maria Alciator, al qual donà lo mateix poder donat per ses senyorias a dit Tarragó. E poc aprés, essent vingut en consistori lo senyor deputat militar, al qual li fonc consultada la present nominació, a la qual dissentí y no volgué adherir.

Disabte, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Pere.

215v Juliol MDCXVIIII

Dijous, a IIII. En aquest die los magnífics assessors y advocat fiscal del General y doctors sotascrits ajunctats en la present casa, y consultats acerca de las coses devallscritas, per orde de ses senyorias aportaren en consistori vot firmat del tenor següent[a].

218r En aquest mateix die, havent ses senyorias fet convidar per a les tres horas de vesprada a la present casa– essent absents del consistori y casa de la Deputació los senyors deputats ecclesiàstic y oïdor real– les personas devallscritas, per occasió de consultar-los la scriptura devallscrita per raó y occasió de algunas differències tengudas entre los dits senyors deputat ecclesiàstic y oïdor real acerca de la una carta scrita per dits senyors deputats ecclesiàstic y oïdor real acerca de una carta scrita per dit senyor deputat ecclesiàstic al senyor vicecanceller; havent-se ja altra volta ajunctats en la present casa acerca d'estes coses, entrevingueren y foren presents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Francisco de Erill, abbat de Sant Cugat; abbat Puigmartí. Per lo militar, los senyors don Gispert de Guimarà y de Papiol, Joseph de Bellafilla. Per lo real, los senyors Julià de Navel, Joan Francesc Codina. Als quals los fonc comunicada la carta que // 218v // lo senyor deputat ecclesiàstic, de consell dits senyors elets, scríurer al senyor vicecanceller en satisfacció del que antes havia scrit al senyor vicecanceller per auctoritat del consistori, la qual és del tenor següent:

«Ilustrísimo señor. El mes passado scriví a vuestra señoría ilustrísima como por haver yo defendido cierto decreto deste consistorio y al diputado militar que estava executando, se encontró comigo el señor oidor real y me remetía a una que scrivía en esta razón al señor regente Sentís, la qual no havía llegado a sus manos quando vuestra ilustrísima respondió a la mía, como consta de la carta del dicho señor regente, clara senyal que por otro camino se havía sabido las circunstancias deste encuentro, que fueron públicas. Y por haver vuestra ilustrísima scrita al señor canceller de aquí lo advertiesse al dicho oidor real, que lo hizo llamándole a su casa y mostrándole la carta original de vuestra ilustrísima en que dezía se tratava dello en Consejo, ha causado algún sentimiento por parescer danyada a los privilegios deste consistorio. Y como mi obligación sea no sólo que por mi no pierdan si no que siempre se concerven y guarden, me ha aparescido declarar mi intensión que sólo fue dar quenta a vuestra ilustrísima como a tan grande señor y amigo, pero no como a juez, pues quando huviera de haver corrección jurídica tocava a este consistorio, a quien yo tengo tantas y tan grandes obligaciones. Y está claro // 219r //haver sido este mi intento, pues scriví a vuestra ilustrísima que quando le aparesciesse embiar algún recado fuesse por Joan María Alciator, y al señor regente Sentís que lo scriviesse a su hermano de dicho oidor real. Todo lo qual muestra no haver yo pretendido corrección jurídica, parque mi condición y profession no quadra, sinó la paz y concordia aunque fuesse sediendo de derecho, pues este es el officia que nuestro señor encomendó specialmente a los prelados, para que con paciencia posseamos nuestras almas y las de nuestros próximos a mayor gloria sua, el qual nos guarde a vuestra señoría ilustrísima largos y felíces años. Barcelona y junio 26 de 1619. Y assí enbarcó el señor duque de Alburquerque y su muger. Besa las manos a vuestra ilustrísima, su servidor y capellán, el obispo de Tortosa».

La qual oïda per los dits senyors elets, aconsellaren a ses senyorias que ab dita carta restava molt satisfet lo consistori, y que procurassen enviar dita carta al agent, y que ell de se mans la donàs. E axí, encontinent fonc per ses senyorias deliberat se scrigués a Francesc Baster, agent de ses senyories en cort de sa magestat, enviant-li dita carta per a que ell de ses mans la donàs. E axí se féu, e a cap de pocs dies reberen la resposta de dit Baster com havia dada dita carta, la qual és del tenor següent:

219v «Molt il·lustres senyors. La carta del senyor bisbe de Tortosa per al senyor vicicanceller ha donat vuy en mà pròpia de sa senyoria il·lustrís-

a. a continuació vat, transcrit a l'Apèndix 3, pàg. 746.

sima, com ab la de 5 del corrent m·o han manat vostres senyories; y la que ab ella venia per al almirant se és també donada, que per a que ne estiguen vostres senyories satisfets me ha aperegut que devia donar-ne avís a vostres senyories, *cuyas* molt il·lustres persones Nostre Senyor guarde. De Madrid, 13 de juliol 1619. Molt il·lustres senyors, besa les mans a vostres senyories son major servidor Francisco Baster».

Divendres, a V. En aquest die, havent-se proposat en consistori per lo senyor deputat ecclesiàstic que·s donen a Hierònimo Negroto, arrendador de las galeras del General, los poders o sindicar per a tràurer la saca del corrent any dels 48.000 ducats de Castella, conforme tenen obligació ab lo pacte que·s féu al dit Negroto, dit senyor deputat ecclesiàstic és de parer que se li done dit poder // 220r // per a que·s cumpla lo que està pactat ab dit Negroto, y que el pugan compel·lir ab los demés pactes està obligat al General, specialment no podent-se la Deputació aprofitar de les ditas sacas al present; y seria dany al dit Negroto y ningun profit al General y si per dita causa dit Negroto[a] venia a faltar al que té obligació, no sia per son compte ni càrrec de dit senyor deputat ecclesiàstic.

El senyor deputat militar és de vot y parer que quant per relació del racional y veedor, pagador y comptador de las galeras constarà haver pagat lo que deu y té obligació, axí de las terças y preus del arrendament del dret de galeras, com per las pagas se deuen als soldats y altres ministres, que havent pagat lo que fins a vuy deu íntegrament se li concedesca lo que demana, y altrament, que·s retinga per ops del sustento de las matexas galeras y pagues degudas, com és just y raó, no apartant-se del vot que féu als 8 de febrer proppassat, com és de vèurer en libre de Deliberacions en dit die. E lo senyor deputat real dix que ere del vot del senyor deputat ecclesiàstic. Y en aquest intermedi se alsaren de consistori ses senyorias y se'n anaren sens acabar de votar.

220v Dimars, a VIIII. En aquest die mossèn Francesc Tarragó, cavaller, anomenat per part de ses senyorias en haver de estimar les tratas de Sicília, junctament ab Joan Maria Alciator, anomenat per part de Hierònimo Negroto, cavaller genovès, com appar en lo present Dietari a 26 de juny proppassat, aportà dit Tarragó sa relació y vot en scrits, mediant jurament, lo qual és del tenor següent:

a. a continuació ratllat ha faltat.

«En octubre de 1618 lo real patrimoni del regne de Sicília havia venut a Miquel Valls, conde de Mola // 221r // y Marco Antonio Parnissio y Joan Gropo 20.000 tratas a raó 38 tarins, a pagar dins vint dies, que són moneda de ací los 38 tarins, 6.344 dic reals, trenta-un real y mig y quatre diners. E més compraren los dits del procuradaor del comte de Mòdica, 17.000 salmas de blats carregadas y despedidas a 80 tarins salma. E més compraren los dits del baró de Juliana, 3.000 salmas (de) blats carregats y despedits a 90 tarins salma. Que totes estas dos partidas dels blats carregats y despedits, llevats la *saca picula, y* lo preu dels blats encara seria manco la trata dels 38 tarins, que sempre la cort n·à més que los particulars. Las dos mília salmas, comptant aquells a raó 38 tarins per quiscuna, que són en reals 3.304 y axí valen entre totas ellas 6.333 lliures, 6 sous, 6 diners. Las sacas de Castella, que són 48.000 ducats de onze reals, són de liuras cathalanas 51.800 lliures a raó de 4 y mig per cent, valen 2.376 lliures. Francesc Tarragó.»

«Christi nomine invocato. Joan Maria Alciator, genovès en Barcelona resident, extimador nomenat per part de mossèn Hierònim Negroto, cavaller, en companyia de mossèn Francesc Tarragó, axí bé cavaller, extimador anomenat per los molt il·lustres senyors deputats, segons consta de dita nominació // 221v // per deliberació feta en son consistori a 26 del mes de juny proppassat del present any, per extimar lo preu y valor de una trata de quaranta-vuyt milia ducats de Castella que dits senyors deputats havian de dar al dit Negroto en lo any pròximpassat de 1618. Y axí be, de una trata de dos milia salmas de blat de Sicília, que també ses senyorias havian de dar al dit Negroto en lo dit any en compte del assiento de las galeras de Cathalunya, havent per adaçò fetas las diligències necessàrias y consideradas les coses de considerar, y attesas les de attendre, extime, tatxe y avalua les ditas tratas de la manera següent, per no haver concordat ab dit Tarragó. *Primo* extime, tatxe y avalua la trata dels quaranta-vuyt mília ducats de Castella, que són sinquanta-dos mília y vuyt-centes liuras moneda barcelonesa, a raó de quatre y mig per cent, que val dos milia trescentes y setanta-sis liuras de dita moneda de Barcelona. Dic 2.376 lliures. Ítem extima, tatxa y avalua la dita trata de dos milia salmas de blat de Sicília a raó de sinc liuras de dita moneda de Barcelona per cada salma, que val deu mília liuras de dita moneda. Dic 10.000 lliures. *Hoc tamen intellecto* que si dins deu anys, comptadors del die present en avant, los senyors deputats procuran ab legítimas provas fefaents que en lo discurs de tot lo dit any 1618 ditas tratas se sian venudas a manco preu de ditas

[1619]

sinc liuras per cada salma[a], conbinant totas las vendas fetas en lo dit any, de manera que no sia ab major ni menor preu, que en tal cas haja de fer lo dit Negroto a dits senyors deputats lo que serà; y de la matexa manera, provant dins dit termini dit Negroto que dites tratas hajan valgut més de ditas sinc liuras, li hajan de fer bo los dits senyors lo que serà. Y la dita extima és conforme la que féu en companyia de don Joseph Quintana. Y axí fas la present relació, // 222r // firmada de mà mia pròpria, mijansant jurament per mi prestat, en mà y poder del molt il·lustre y reverendíssim deputat ecclesiàstic. Vuy en Barcelona, a XI de juliol MDCXVIIII. Joan Maria Alciator».

Dimecres, a X. Festa del gloriós sant Christòfol.

Divendres, a XII. En aquest die, havent vingut en consistori Hierònom Traginer, procurador de mossèn Joan Pau Serra, cavaller[b], per orde de ses senyorias digué que la súpplica presentada a ses senyorias en dies passats per dit // 222v // Traginer, en nom y com a procurador de dit Serra, dix que no·s volia valer en aqueix cas de dita procura per haver-lo-y dit axí son principal; havent-lo-y dit Traginer consultat després de ésser presentada perquè, dix, havia mudat de parer. Manant ses senyorias ésser continuada la present confessió en lo present Dietari, *ad futuram rei memoriam*. Manant[c], axí matex, ésser dita supplicació en lo present lloch originalment. Presents per testimonis Francesc Colberó, notari, y Miquel Fontana, porter ordinari de la present casa.

Disabte, a XIII. En aquest die lo senyor oïdor militar demanà licència al consistori per anar-se'n dos mesos a sa terra, la qual li fonc concedida[d].

225r Divendres, a XVIIII. En aquest die, havent anat per orde de ses senyorias mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, present, de mi, Francesc Colberó, notari, en nom y com a substitut de mossèn Pere Pau Vidal, scrivà major del dit General, y presents per testimonis mossèn Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps de Gerona, y Melchior Pagès, mercader, constituïts personalment devant de la presència del molt il·lustre senyor don Aleix de Marimon, portantveus de general governador en lo present Principat, atrobat personalment en lo terme de Sant Marçal, li fonc presentada en mig del camí real, ont fou trobat a cavall ab companyia de alguns criats qui se'n venia a la present ciutat, y per mi legida la scriptura del tenor següent:

«A notícia dels deputats del General de Cathalunya, ab supplicació per part de Domingo Pelegrín, natural del regne de Aragó, presentada ha pervengut que vostra senyoria ha dies té pres en los reals càrcers de la present ciutat de Barcelona al dit Pelegrín, ab ànimo de liurar-lo a alguns comissaris de dit regne de Aragó per a que·l se'l ne aportan y en dit regne sia punit y castigat de alguns delictes que·s pretén hauria comesos. E com molt il·lustre senyor, per constitucions de Cathalunya estiga expressament disposat que totas las causas, axí civils com criminals han, y deuen ésser finidas y declaradas en Cathalunya, y los presos segons sos delictes punits y castigats, sens que de ninguna manera pugan las personas de dits presos ésser tretas de Cathalunya. Y dits deputats, en raó de sos officis, estan obligats a exir a la contrafacció y defensa de ditas constitucions, privilegis, usos y styls del present Principat, per vostra senyoria juradas, supplican extrajudicialment a vostra senyoria que, en observansa de ditas constitucions, privilegis, usos y costums, sia servit manar que de ninguna manera dit Domingo Pelegrín sia extret de Cathalunya, si no que per vostra senyoria y son Real Consell sia conegut dels delictes està impedit, y conforme aquells punit y castigat, segons serà de justícia y ditas constitucions, privilegis, usos y styls disposan, que dits deputats de vostra senyoria ho rebran a singular gràcia y mercè».

Y encontinent que li fonc estada legida, respongué: «Que may havia pensat fer tal, y que ell havia juradas les constitucions, les quals entenia guardar com a bon cathalà, y que en eix particular, quant hy hagués cosa en contrari, ell mateix avisaria // 226r // als senyors deputats perquè isquessen a la defensió». La qual scriptura manaren presentar ses senyorias per occasió de la súpplica presentada en consistori lo die abans, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors. En los càrcers reals de la present ciutat està detengut Domingo Pelegrí, lo qual fou près dins la present ciutat, y des que està près may se li ha demanat cosa alguna. Entén-se que per orde del molt il·lustre senyor governador voldrian tràurer de ditas càrcers dit pres per portar-lo en lo regne de Aragó y allí entregar-lo als officials de dit regne de Aragó. Y com no puga ser tret ningun pres de Cathalunya en virtut de les constitucions de Cathalunya, y assenyaladament del capítol De les causas, y capítol volents sots títol De jurisdicció de tots jutges, y del capítol Més statuïm, títol De accusacions, y de altres, supplica per ço ab lo

a. a continuació ratllat continuant.
b. cavaller *interlineat damunt* mercader *ratllat.*
c. manant...dita supplicació *interlineat damunt* la qual supplicació està *ratllat.*
d. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 3, pàgs. 746-747.

molt il·lustre senyor governador per a que no·s trague dit Pelegrí de Cathalunya, ans bé se conega dins del present Principat de ell y de sa causa, y opposar-se a la contrafacció de ditas constitucions. L'official, etc. *Altissimus,* etc. Francesc Soler».

226v Dilluns, a XXII. Festa de santa Magdalena.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die se feren cridas de braços per a demà a les horas de vesprada.

227r Dijous, a XXV. En aquest die se junctaren los braços de las personas dels tres staments, convocadas y congregadas en la estància del consistori ab veu de pública crida del die de haïr, y altrament en que foren los següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat Codina; degà Terrè; ardiaca Vilana; Pere Pla, sacristà y canonge de la Seu de Barcelona; canonge don Joachim Carbonell; canonge Garcia; canonge Joan Roger; canonge Miquel Saleta y Sala. Per lo militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimarà y Papiol, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, Joan Baptista Cassador, // 227v // don Francesc de Argensola, Francesc de Tamarit, Joachim Valls, Francesc Pla, Joseph Cescases, Miquel Pol, Francesc Ferrer, Miquel Pol, Domingo Moradell, Sebastià Lloscas, Francesc Sorribes, Philip Sorribes, don Miquel Quintana, Domingo Montrodon. Per lo real, los senyors conceller terç de la present ciutat; Bertran Dezvalls, Bernat Romeu, Raphael Laudes, Barthomeu Sala. Als quals fonc feta per ses senyorias la proposició següent, // 228r // parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y aprés allí legida per lo scrivà major del dit General. La qual proposició és del tenor següent:

«Havent tingut notícia que los officials y ministres de la Capitania General, ab motiu de carretejar fusta per la fabrica de las galeras de sa magestat en aquest Principat instan en la Real Audiència se despatxen manaments per les universitats y singulars contenint en effecte que, sots certas penas, vajan a carretejar dita fusta de parts que distan vint leguas y més del lloc a ont està tallada, sens voler pagar cosa alguna per lo temps se gasta partint de ditas universitats y tomant de aquellas, sinó solament comptant per leguas del carregador de dita fusta fins al carregador a la vora de la mar. Y encara en aquest cas no·s pagan lo que conforme a constitucions y costuma antiga és degut, per ont és forçat a ditas universitats y singulars composar-se y donar a dits officials y ministres de dita capitania vint reals per carretada de dita fusta, tenint-ho per més útilos que no en la sobredita forma anar a carretejar. Y ab aquest indirecte han, dits officials y ministres de la capitania, introduïda una nova contribució o imposició contra diversas constitucions de Cathalunya, en manifest dany de tot lo Principat. Encontinent anomenaren a molts doctors de la present ciutat per a que, junctament ab nostres assessors y advocat fiscal, nos aconsellassen lo que podian y devien fer en negoci de tanta importància. Y per millor acertar en tot després de haver conferit entre si, resolgueren que a instància del procurador del General se rebés informació; y encontinent se manà rébrer, y vista aquella donaren son vot en scrits y ordenaren una requesta del tenor següent:

«Vot. Consultats per los senyors deputats los doctors infrascrits // 228v // sobre los proceïments fan los officials y ministres de la Capitania General contra las universitats y singulars del present Principat per lo carretejar la fusta per la fabrica de las galeras de sa magestat. Vista primer la supplicació presentada a dits senyors deputats per lo procurador del General a quatre del corrent mes de juliol de 1619; vistas las requestas presentadas a instància del síndic de las universitats de la comuna del Camp de Tarragona a don Carlos de Alçate, superintendent de la dressana; vistas las respostas a ditas requestas a part fetas per dit don Carlos; vista altra requesta per dit síndic presentada a[a]... Sadorní, en la parròquia de Santa Coloma de Farnès, y la resposta per dit Sadorní feta; vists molts manaments estampats presentats a diversas universitats; vists alguns albarans de quantitats pagadas per' ditas universitats als officials de dita dressana; vista la informació sobre lo contengut en dita supplicació; vist tot lo demés havia de vèurer, attès que de dits actes y informació consta que dits ministres de la Capitania General procuran obtenir de la règia cort manaments dirigits a las universitats de dit Principat per que vajan a carretejar la fusta que ha de servir per la fabrica de ditas galeras, fent presentar aquells a las universitats molt longínquas, de hont és la fusta se ha de carretejar, y que las de més d'ellas distan vint-y-sinc leguas de dita fusta, ab confiansa certa que ditas universitats o singulars d'ellas no·y aniran, sinó que estimaran més composar ab dits ministres, com se composan per no patir lo dany tant notable com patirian si anavan a fer dit exercici. Consta, axi mateix, que per poder millor dits ministres induir ditas universitats que·s composen ab ells, no pagan los sis diners per quintar de cada legua de camí, com[b] // 231r // tenen obligació en virtut de la constitució y observansa d'ella. Y també expressament ho confessa dit don Carlos ab una de las respostas feta a las requestas li

a. a continuació un espai en blanc d'uns 13mm.
b. a continuació vot transcrit a l'Apèndix 3, pàgs. 747-748.

[1619] foren presentadas per dit síndic de la comuna, ans bé perquè vinga a notícia de ditas universitats consta que dels mijans que aporta una carreta, que pesan setze y devuyt quintars, per lo camí de tres leguas que y ha del lloc se carregan fins a ont se descarregan, no volen pagar més de quatre reals, valent-ne per lo manco dotze. Y consta que si dits ministres pagavan lo just valor del pes de dita fusta, de molt bona gana los particulars circumveïns la carretajarian, sens haver-se de valer dits officials y ministres de universitats y particulars de altres llocs ni molestar a persona alguna. Consta, axí mateix, no voler dits ministres pagar a ditas universitats la anada y la tornada han de fer las carretas de las parts longínquas de ont és dita fusta, sinó sols lo que valdran las carretadas, comptant des del lloc a ont carregan fins al que descarregan[a], com expressament ho diu dit don Carlos en dita resposta. Consta també que en un mateix temps que fan carretejar a uns dita fusta, fan presentar molts manaments a ditas universitats molestant per aquest medi sempre los provincials. Y axí clarament ha constat que lo composar-se ditas universitats als dits ministres fentlos pagar vint reals per carretada és contribució manifesta, y per indirecte nou vectigal, havent per aquest medi dits ministres extorquit de ditas universitats moltas quantitats. Per ço, y altrament, són de vot y parer que ab dits proceïments se contrafà a las generals constitucions y ley de aquest Principat, y en particular a la constitució o vintena del capítol de vectigals. Y que los senyors deputats tenen obligació de proceir conforme la disposició de dita constitució. *Aroles, assessor; Hugo Montaner, fisci Generalis advocatus; Cancer, consulens; de Areny, conssulens; Bernardus Sala, consulens; Sarda consulens; Jacobus Ximenis, consulens; Jacobus Mir, consulens; Vinyola, assessor; Aylla, consulens; Aguiló, consulens; Fontanella, consulens; Jaume Martí, consulens; Franciscus Soler, consulens».*

231*v* E després de ser legit lo dit vot se manà legir la requesta del tenor següent:

«Molt il·lustre senyor. Ab la constitució 20 del títol De vectigals està expressament disposat no ésser lícit ni permès al capità general de aquest Principat, per si ni per ministres alguns, directament ni indirecta, palesament o amaga(da), ab qualsevol motiu o potestat, imposar, exigir ni fer exigir algun vectigal o imposició ni contribució; y axí mateix, se imposa[b] necessitat als deputats del General de Cathalunya, en cas que dit capità general lo contrari del contengut en dita constitució, de fer querela devant lo excel·lentíssim loctinent general y requirir, o fer requirir, per son síndic que dits proceïments sian revocats dins tres dies, y en cas que dit loctinent general, aprés que serà request no·ls haurà revocats, los haja de revocar la Real Audiència en nom de dit loctinent general, sots les penes en dita constitució contengudas, a la qual se ha relació. Y com dits deputats hajan entès per les moltas quexas que han tingut de diversas universitats de aquest Principat, que los ministres y officials de la Capitania General obtenen de la règia cort manaments per a que los singulars de ditas universitats ab sos animals y carretas vajan a carretejar y traginar la fusta que·s aporta a la dressana de aquesta ciutat, per la fabrica de les galeras de sa magestat en parts molt longínquas y remotas, distants de ses cases vint leguas o més; y aprés, ab motiu de que remeten la obligació de dits manaments, exigeixen y fan pagar a ditas universitats compel·lidas ab medis il·lícits, a raó vint reals per carretada. Han vingut a resólrer ab vot // 232*r* // y parer de sos assessors y molts doctors applicats, que dits proceïments fa dit capità general per sos ministres són contraris a la disposició de moltes constitucions, y en particular a dita vintena del títol De vectigals. Perquè ha constat que dits ministres de la capitania per poder exigir dits vint reals per cada carretada de les universitats longínquas, vexan a les universitats o singulars circumveïns dels llocs a ont està la fusta que se ha de carretejar, no volent-los pagar lo just pes de la fusta que carretejan, per ço que aportant en una carretada un mijà que pesa setze o devuyt quintars, que conforme lo just valor que és sis diners per quintar de cada legua de tres leguas de camí, que valor dotze reals, no·n pagan sinó quatre, y encara aquesta mínima quantitat no la paguen, trobant-se molts particulars que may han pogut cobrar un diner. Y axí venen ditas univeristats y singulars circumveïns a recusar de carretejar y dir que no és raó que sempre ells hajan de fer dit exercici, y ab aquest motiu fan fer dits ministres diversos manaments a universitats longínquas que distan vint y vint-y-sinc leguas del lloc a ont està la fusta, los quals manaments ha constat no haver-hy necessitat de fer-se si no vexaven ditas universitats y singulars dels llocs circumveïns dexant-los de pagar lo just pes de la fusta. Perquè ha constat y consta plenament que si pagaven conforme constitució lo just pes de la fusta, les universitats y singulars de dits llocs circumveïns de molt bona gana carretejaran tota quanta fusta serà menester carretejar. Y axí, ab dit indirecte de no pagar lo just pes y de recusar pagar lo que·s carreteja, se fan dits manaments a ditas universitats longínquas y·s reban de aquellas ditas composicions, y encara serian altre medi per compel·lir a ditas universitats a

a. a continuació repetit fins al que descarregan.
b. a continuació repetit imposa

composar-se, y és que volent algunas de las longíquas carretejar, ab gran dany seu, no volen pagar los dies vagaran // 232v // en anar y tornar per carretejar, sinó sols los dies que posaran en carretejar del lloc ont és la fusta fins[a] al lloc a ont la han de descarregar. Y axí, per redimir dita vexació, y, lo que és pijorés que ha constat y consta que dits ministres de dit capità general, no obstant que reban de ditas universitats longínquas ditas composicions, fan carretejar en lo mateix temps y sempre la dita fusta per altres provincials. Y axí, desijant dits deputats acudir a la obligació de son offici y procurar que los vassalls de sa magestat no sian molestats per dits ministres, com ho té axí manat lo rey nostre senyor, majorment ab novas constitucions odiosas a dita constitució y moltas altras de aquest Principat, quexant-se per ço ab la present per son síndic a vostra senyoria y Real Audiència, per no haver-hy loctinent general de sa magestat en Cathalunya, requerexen a vostra senyoria y Real Audiència, en quant per dita constitució los és permès, y vostra senyoria y Real Audiència per ella són obligats, mane y manen revocar y revoquen dits proceïments, de tal manera que *in posterum* no·s pugan fer, y tot lo fet sia tornat en lo prístino estat, segons lo tenor de dita constitució y, altrament, és de justícia. Y per ésser lo sobredit un fet tant grave y de tanta consideració per a tot lo Principat, com vostres mercès poden considerar, havem supplicat a vostres mercès fossan servits venir en aquest lloc per a consellar-nos lo que més convinga y dega fer, que ab tant madur consell és indubitat se assentarà ab que convé per servey de Déu, de sa magestat y benefici de tot lo Principat».

E oïda la dita proposició y demés scripturas per los senyors de dita congregació, y essent lo senyor conceller terç anat en casa de la ciutat per consultar dits negocis ab dita // 233r // casa de la ciutat, com és acostumat, y essent tornat, aprés votaren tots y digueren son parer per son orde acerca ditas cosas ab molta maduresa y consideració, fonc trobat que la major part fonc de vot y parer que ses senyorias sian servits ab la major brevedat y diligències possibles, que lo cas occorrent demana, posar en execució lo que per los magnífics assessors del General, advocat fiscal y demés doctors applicats los és estat aconsellat en son vot, donat en scrits y firmat de ses mans. Y perquè ab més facilitat se pugan fer y continuar las diligències que·s requereixen fer per benefici y bona direcció de dit negoci, sian servits ses senyorias de anomenar personas eletas per que ab consell d'ellas se puga posar en execució lo que poden y deuen fer en lo discurs de dit negoci y la observansa y conservació de las constitucions generals de Cathalunya, offerint-se la present ciutat per sa part ajudar y valer en lo que convinga.

En aquest mateix die, aprés de ser fora la dita juncta dels braços, essent anat mossèn Barthomeu Sala, síndic del General, per orde de ses senyorias a casa del senyor governador, al qual li supplicà per part de ses senyorias fos servit, lo més prest que pogués, junctar la Real Audiència per coses molt convenients al present Principat. Al qual dix, li respongué que ell procuraria en junctar-la lo més prest seria possible y faria sa obligació.

223v Dimars, a XXX. En aquest die, personalment davant de la presència del molt il·lustre senyor don Aleix de Marimon, protantveus de general governador en lo present principat de Cathalunya, personalment trobat en casa de sa pròpria habitació, la qual té en la present ciutat al Portal del Angel, mossèn Barthomeu, síndic del General de Cathalunya, al qual en dit nom dix lo següent:

«Molt il·lustre senyor. A vint-y-sinc del corrent, havent-me ordenat los molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya vingués a vostra senyoria a supplicació per sa part fos servit ajunctar la Real Audiència per cosas tocants al bé y útil del present principat, acerca del carretejar la fusta de la dressana de la present ciutat. Y sent-hy vingut, vostra senyoria fonc servit fer-me de resposta procuraria en ajunctar-la // 234r // y fer lo que seria obligat, la qual resposta torní a ses senyorias en la forma que vostra senyoria me havia donat, y com fins vuy no hajan vist ses senyorias que vostra senyoria no la ha ajunctada, ara de nou, jo, per part de ses senyorias, lo torne a supplicar sia servit junctar la dita Real Audiència per coses molt urgents y que convé al bé y útil del Principat, que fent-ho ho rebran a singular mercè de mà de vostra senyoria».

Y encontinent lo dit senyor governador dix: «Que si fins vuy no la havia junctada, com havia offert, havia tinguta legítima escusa, per haverse'n hagut de anar a Sant Marsal per la malaltia de la senyora dona[a]... de Marimon; però que ell procuraria en ajunctar demà la Real Audiència y avisaria y que faria tot lo que seria de raó fer, y desijava servir molt a ses senyorias». Presents per testimonis Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps de Gerona, y Melchior Pagès, mercader ciutadà de Barcelona.

a. a continuació repetit fins.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 18mm.

Dimecres, a XXXI. En aquest die, havent entès los senyors deputats per relació del dit síndic que lo senyor governador havia junctat la Real Audiència, anà lo després dinar a saber ab sa senyoria com no havia avisat de dita juncta; y lo dit senyor governador respongué que no·ls pogué junctar tots perquè la major part eran fora, y que los qui eran presents dubtaven molt se pogués presentar la scriptura de que-s tractava, perquè lo que és revocar proceïments de la Capitania General acerca del carretejar ha de ser en dies jurídics, y que ell per sa part no faltaria al que tindrà obligació.

En aquest mateix die faltà en consistori lo senyor oïdor militar.

234v Agost MDCXVIIII

Dijous, lo primer. En aquest die, inseguint ses senyories lo vot y parer dels magnífics assessors del dit General y doctors aplicats, continuat en lo present Dietari a 25 de juliol proppassat, se comensaren de fer les presentacions de les requestes, continuades en dita diada en lo present Dietari, al senyor don Alex de Marimon, portantveus de general governador, y magnífics assessors y demés senyors de doctors del Real Consell, com apar dels actes de dites presentacions a les pliques recòndides en la scrivania major de la present casa, inseguint la resolució presa en los brassos ulteriorment tinguts.

235v Dijous, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora Santíssima.

236v Dimecres, a XXI. En aquest die mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor de llevant, ha feta relació en consistori com tornà de col·lectar la terça de janer, febrer y mars proppassat a 27 de juliol, y ha girat lo proceït de aquella a tres del corrent, exceptat lo valor de la taula de Gerona y sa collecta, que importa sinc-centes vuyt liuras y un diner, perquè lo receptor, qui és Salvador Jutglar, no li donà ni libres ni diners per les causas y raons contengudas en lo libre de la Creueta.

237v Setembre MDCXVIIII

Dimecres, a IIII. En aquest die vingueren en consistori los magnífics misser Jaume Dalmau y Hieònim Oller, doctors en quiscun dret, embaxadors per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los quals en forma de embaxada representaren a ses senyorias, que havent vinguda a notícia dels dits magnífics concellers // 238r // moltas y diversas junctas de advocats y savis en drets per part de ses senyorias, per a aconsellar en lo faedor acerca del carretejar la fusta de sa magestat a la dressana d'esta ciutat, y que se entén fer-se alguns proceïments en dit negoci per conservació de les constitucions de aquest Principat, y en particular de la vintena del títol Vectigals, de ont se tem alguna inquietat. Que però dits magnífics concellers, zelants la pau y quietut de aquest Principat, supplican a ses senyorias servescan tenir a bé que ells, dits magnífics concellers, se interposen en aquest negoci com a bons medianers ab lo senyor protantveus de general governador y ses senyorias, perquè per llur medi y intercessió se eviten inquietuts y·s mantinga la pau, tenint particular cuydado en que no·s faça contrafacció ni prejudici algú a les constitucions y dret de aquell; significant que ells y la ciutat ne rebran de açò singular mercè.

E ses senyorias respongueren dient que estimavan en molt estos officis, y que veurien lo que en açò los appareixeria ser faedor, y que tornarien resposta a ses magnificiències en la forma costumada. E poc aprés, ses senyorias en conformitat del demuntdit enviaren ab embaxada a la ciutat a mossèn Francesc de Tamarit, donzell, y misser Pere Antoni Vinyola, altre dels assessors ordinaris del dit General, als quals digueren que explicaven a ses magnificiències que ells tenian a bé y estimaven en lo que ere raó que ses magnificiències se servissen de interposar-se en aquest negoci, encomanant-los tota brevedat, pus la concòrdia dels negocis y axí ho demane. E poc apres, essent tornats los dits de Tamarit y Vinyola, digueren que ses magnificiències havien respost que no pensaven menos de ses senyorias, y que ells se interposarien en aquest negoci, procurant lo degut assiento y bon èxit de aquell ab tota brevedat, sens llevar-ne mà fins al degut effecte.

239r Dijous, a XII. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor militar. En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecollidor del General de la part de llevant, ha pagat tot lo comptat fins al die present.

239v Dilluns, a XVI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada als senyors Joseph de Bellafilla, Francesc Pla, a la torre del doctor misser Joseph Astor, a ont de present se troba lo excel·lentíssim duc de Alcalà, al qual, per part del consistori, li donaren la benvinguda.

En aquest mateix die, los dits senyors deputats y oïdors de comptes, de una part, y Hieònim Negroto, cavaller genovès, part altra, present en consistori, tots conformes acerca de la qüestió y averiguació de las // 240r // pretensions de

las ditas parts y comptes de aquellas, sobre y per raó de las tratas de Sicília y saca de Castella, *tantum* han anomenat en tercer dels àrbitres, ja anomenats per las ditas parts, lo doctor misser Mathia Amell, canonge de la Seu de Barcelona, official y vicari del senyor bisbe de Barcelona, prometent ditas parts tenir per fet lo que per ells serà judicat y taxat, tant per via de dret com per via de amigable composició.

En aquest mateix die, havent-se scrit per part del consistori al deputat local de Gerona per a que enviàs una fefaent del òbit del quòndam mossèn Joan Raphael Ferrer, sobrecollidor de ponent, lo dit deputat real envià la dita fefaent de la mort del dit quòndam Joan Raphael Ferrer, la qual és del tenor següent:

«Fidem facio ego Salvius Fabrega, notarios publicus Gerunde, auctoritate regia substitutus ab herede seu succesore Jacobi de Campolongo, quondam, publico civitatis, baiuliae et vicariae Gerundae suarumque pertinentiarum, notario, quod die duodecima septembris millesimo sexcentesimo decimo nono, admodum reverendos Baldilius Vergonis, archidiaconus Empuritanensis et canonices ecclesia Gerundensis, propter absentiam reberendi Petri Casas, capellani maioris secularis ecclesia Santi Felicis Gerundae, in presentia testium infrascriptorum, comunicavit michi, dicto notario, quemdam librum maioris forma coopertis pergameneis munitum, intitulatum Libre de òbits de la secular asglésia de Sant Feliu de V., *et in illo reperi continuati die tertia currentis menis septembris fuisse cepultum cadaver magnifichi Joannis Raphaelis Ferrer, civis honorati Gerundae. In quorumque actis presentibus testibus illustris admodum et reverendis don Francisci de Aymerich, precentore maiore et canonico dicta sedis, Michaelle Luira, notario regio, et Joanne Busquets, regio portario, cive Barchinone, ad hoc vocatis. In quorum fidem ego, idem notario, me subscribo et meum solitum oppono signum».*

E per quant lo senyor deputat militar, en aquest die al qual per estar en torn dels officis li toca la nominació del dit offici, és absent del consistori, li fonc // 240*v* // notificada la dita fefaent del dit òbit –per orde y manament de ses senyorias– per lo scrivà major y secretari del dit General lo mateix die, en sa pròpria casa. Dit senyor deputat militar digué la tenia per notificada.

Dimars, a XVII.[a] En aquest die entrà en la present ciutat de Barcelona per loctinent y capità general de la sacra, catòlica, règia magestat del rey nostre senyor en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, lo excel·lentíssim senyor don Fernando Enríquez Alfán de Ribera, duc de Alcalà, *adelantado mayor de la Andalusía*. Don Luís de Tena, bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstic, y Miquel Cerdà, burgès de la vila de Perpinyà, deputat real; *Paulo* Pla, ardiaca de Penadès y canonge de Barcelona, oïdor ecclesiàstic, y Bonaventuta Montaner, donzell en la vila de Cervera domiciliat, oïdor militar –absents per llur infirmitat los senyors Philip de Sorribes, donzell en Barcelona domiciliat, deputat militar, y Antoni Alzina, burgès de la dita vila de Perpinyà, oïdor real– anaren acompanyar los molt il·lustres senyors deputats y oïdors consistorialment, a cavall, ab los porters devant ab las maças grans del General de Cathalunya altas, conforme lo costum de la casa de la Deputació, y acompanyats per mi, Antoni Thió, notari y escrivà major y secretari de dits senyors deputats y oïdors y General de Cathalunya, y ab los demés officials del General y Deputació, los quals, ab la forma demuntdita y ab lo solemne acompanyament, partiren de las casa de la Deputació, anant per al dit acompanyament fora de la present ciutat, passant per la plaça Nova, carrer de la Porta Ferrissa, carrer del Carme y portal de Sant Antoni. // 241*r* // Y exits fora la present ciutat, arribaren més enllà de la Creu Cuberta, algun tant de camí, y trobaren lo dit excel·lentíssim senyor loctinent y capità general, lo qual venia fent camí envers la present ciutat ab la sua guarda de alabarders y capità de aquella anant devant sa excel·lència, tenint en son costat a la part squerra lo molt il·lustre y molt reverent senyor Antoni Carmona, abbat de Camprodon, canceller per sa magestat en los dits principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya; y després de sa excel·lència venian lo il·lustre y molt magnífic senyor misser Miquel Salbà y Vallseca, regent la Real Cancellaria, e lo regent la Real Thesoreria, y molts dels doctors del Real Consell que l'acompanyavan. Y arribats que foren a dita sa excel·lència dits senyors deputats, y dit senyor canceller se apartà del costat de sa excel·lència, retirant-se atràs. Y en aquell, se posà lo dit il·lustríssim y reverendíssim don Luís Tena, bisbe de Tortosa y deputat ecclesiàstic demuntdit, y los demés senyors deputats y oïdors se posaren devant ab los dits porters y maças altas, ab lo demés acompanyament. Y axí acompanyaren a dita sa excel·lència envers la present ciutat, fins quasi arribar a la dita Creu Cuberta. E aquí arribaren los magnífics senyors concellers de la present ciutat, acompanyats ab llurs ministres y officials. E los dits senyors deputats y oïdors, arribats dits magnífics concellers, se despediren de sa excel·lència y se'n tornaren en la present ciutat fins

a. Entrada del excel·lentíssim senyor duc de Alcalà, *anotació escrita al marge esquerre.*

[1619] las casas de la dita Deputació. E dita sa excel·lència, acompanyat de dits magnífics concellers, continuà son camí y entrà en la present ciutat ja entrada de nit. Y arribà en la Seu de la present ciutat a ont, en la forma acostumada, prestà lo sòlit y acostumat jurament. E lo síndic del General féu la sólita y acostumada protesta, rebent lo acte de dit jurament e també de la dita protesta[a] Miquel Pérez, notari, tenint exercici de scrivà de manament, trobant-me yo, dit Antoni Thió, notari y escrivà major y secretari demundit en totas las ditas cosas present.

Dimecres, a XVIII. En aquest die los senyors // 241*v* // deputats y oïdors –absent emperò lo senyor oïdor real per sa indisposició– anaren a donar la benvinguda al excel·lentíssim senyor don Fernando Enríques Alfán de Ribera, duc de Alcalà, *adelantado mayor de la Andaluzía,* loctinent y capità general per sa magestat en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, lo qual estava fora de la present ciutat, en las casas de la torre del magnífic misser Hieònim Astor, en quiscun dret y de la Real Audiència doctor, scituadas fora la present ciutat, al monastir de Jesús; anant ab sos cotxos, ço és, dits senyors deputats y oïdors tots juncts dins un cotxo, y anant los porters ab las maças grans del General devant dits senyors deputats y oïdors en altre cotxo, y seguint després dits senyors deputats y oïdors jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del General y Deputació de Cathalunya, y los demés ministres y officials del dit General y Deputació de Cathalunya, repartits segons llurs preeminències e precedències de llurs officis en altres cotxos. Los quals senyors deputats y oïdors, en forma de consistori, ab dits porters y maças y acompanyats dels dits officials y ministres de la Deputació ab la forma demuntdita, partiren de las casas de la Deputació, y passant per la plaça de Sant Jaume, carrer de la Librateria, devant lo Palau del Rey, Inquisició, plaça Nova y plaça de Santa Anna e Portal del Angel, arribaren fins a las casas de dita torre de dit misser Hieònim Astor y Montalt[b], anant devant los dits porters ab les maças altas, e seguint lo dit acompanyament dits officials y ministres en una sala de las ditas // 242*r* // casas trobaren lo dit excel·lentíssim senyor loctinent y capità general, lo qual rebé dits senyors deputats y oïdors ab molta cortesia y demonstració de gran voluntat y amor. Y donada la benvinguda, y per dits senyors deputats y oïdors per paraula de dit il·lustríssim senyor deputat ecclesiàstic dita a sa excel·lència, féu demonstració de molt contento y gust de que ses senyorias li donassen la dita benvinguda, dient que estimava en molt y agrahia a ses senyorias lo bon ànimo y voluntat que tenian de servir a sa magestat com a bons y vertaders vassalls, y que ell de sa part ajudaria a las cosas de aquest Principat. Y despedint-se ses senyorias de sa excel·lència, dita sa excel·lència los acompanyà fins lo portal de dita sala, fentlos molta cortesia, a ont fonc per dits senyors deputats y oïdors demanada licència a sa excel·lència de anar a besar les mans y dar la benvinguda a la excel·lentíssima senyora muller de dit excel·lentíssim loctinent y capità general. E concedida dita licència dits senyors deputats y oïdors, anant devant dits porters ab ditas maças altas, ab lo dit acompanyament, anaren en una de las estàncias de ditas casas, en la qual trobaren dita excel·lentíssima senyora, a la qual donaren la dita benvinguda, e ella los rebé ab molta cortesia y demonstració de molt contento. Y despedits, se'n tornaren en la present ciutat y casas de la dita Deputació ab cotxos, porters ab ditas maças y seguint lo dit acompanyament dins los dits cotxos.

242*v* Divendres, a XX. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes donaren y restituïren a Hieronimo Negroto, present en consistori, las claus dels magatzems de la dressana de la present ciutat, de les quals, per cosas tocants al servey del dit General, li havian feta apprehensió als 16 del corrent mes de setembre.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors, en consistori y per medi de mi, Antoni Thió, notari y scrivà major del dit General, han intimat y notifficat en aquest die a Hieronimo Negroto que pague realment y ab effecte, tota dilació postposada, los cambis que són vinguts de Sevilla y altres parts, presos per sustento necessari de les galeras, com té obligació segons lo contracte y assiento fet sobre dit sustento, és a saber: lo cambi remès a Miquel Manescal de vuiy-centes liuras, remès a rébrer a Mathias Vilar, y a Nebot de mil y cent liuras, y altre de dos mil y cent liuras dels mateixos, y los interessos discorreguts y que discorran, y los sous y salaris deguts als capitants, entretinguts, patrons, mariners y soldats y altres ministres de las galeras. Altrament, li protestan de proseir contra d'ell y ses fermansas segons la disposició del dit pacte y concert, y altrament, conforme serà trobat de justícia ser faedor y en particular, attès que lo sustento de las ditas galeras precissament necessari, sens admetrer dilació alguna, y los drets són statuïts per la Cort General per al dit sustento de ditas galeras, y són obligats a la observança del dit contracte, faran apprehensió dels dits drets de galeras destinats com // 243*r* // està dit al dit sustento. E lo dit Negroto, responent de paraula, dix: «Que ell no enten pagar

a. a continuació ratllat y.
b. a continuació ratllat y mon.

dits cambis perquè lo General li deu». *Et dicti domini deputati addendo predictis li* notificaren que proceïrien al demuntdit, per quant no consta que lo dit General li dega res, y que lo que pretén és cosa illíquida y incerta, y lo que se li injungeix és líquid y obligació sua pròpria. Presents per testimonis Francesc Colberó, notari, y Steve Pobla, scrivent.

Dimars, a XXIIII. En aquest die lo senyor deputat // 243*v* // militar acceptà lo offici de sobrecollidor de ponent, que vaccà per mort de mossèn Joan Raphael Ferrer, quòndam, últim possessor de aquell, reservant-se per la provisió de aquell faedora a la persona a ell benvista y per ell nomenadora lo temps statuït y en semblants acostumat.

Dimecres, a XXV. En aquest die, a les dotze horas de migdie, morí lo senyor Antoni Alzina, oïdor real.

Dijous, a XXVI. En aquest die, en lo fet de la decretació de la supplicació en consistori donada per mossèn Joan Moxó, mercader ciutadà de Barcelona, havent los senyors deputats proveït que·s cometàs la supplicació als magnífics assessors ordinaris del General, y lo de justícia proveïssen, fonc per lo senyor deputat ecclesiàstic contradit a dita decretació y provisió, dient que aquest[a] negoci és de exacció, y sobre d'ell se ha fet ja contracte[b], concedint dit Moxó en aquell y les fermansas per ell donadas són tènuas, y axí no·s pot fer lo supplicat si no que se estiga al que està ja conservat.

244*r* Disabte, a XXVIII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic dix y requirí a mi, Antoni Thió, notari, scrivà major y secretari del dit General, llevàs acte com ell requiria al senyor Bonaventura de Montaner, oïdor militar, lo qual se era alsat de consistori y se'n anava fora de aquell, dient que en ninguna manera se'n anàs, attento que faltava lo senyor deputat militar. Y axí, anant-se'n ell, dit senyor oïdor militar, hauria de fallar lo bras militar y per falta de aquell no·y podia haver consistori, havent-se de tractar moltas cosas necessàrias a la Generalitat. E lo dit senyor oïdor militar se'n anà; restant sols en consistori, lo dit senyor deputat ecclesiàstic me requirí que yo llevàs acte de ditas cosas y les continuàs en lo present Dietari.

En aquest mateix die, constituït personalment Jaume Ros, patró de la galera capitana de Cathalunya, prestat per ell primer jurament en mà y poder del senyor deputat ecclesiàstic, rebut aquell per lo dit consistori, de verdadera relació y dir veritat, digué: «Que lo die de haïr, o noble don Francisco Çabater, cabo de las galeras de Cathalunya, // 244*v* // trobant-lo en la galera capitana li digué y manà que, no obstant que per lo consistori li sia estat donat orde a ell, dit patró, que no donàs ració rossegada alguna, pus no·y havia ab que de present poder mantenir los soldats, si no que ditas racions se donassen una aprés altra, quotidianament, per sustentar los qui de present serveixen, que no obstant lo dit orde, donàs las reccions ressegadas a qui·s deurien, perquè ell vol satisfer als soldats, que a ell toca tenir esta conexensa de manar en les galeras, y no als senyors deputats, que quant no·y hagués provisions per mantenir la gent de galera per al present, que los deputats que·u serquen que a ells toque sercar provisions y a ell manar en las galeras. Jaume Ros». Fonc-li legida la present y perseverà. Presents los dits senyors del consistori.

245*r* Octubre MDCXVIIII

Dimars, lo primer. En aquest die hy hagué ajust de braços per fer la extracció de nou habilitadors per los qui podian ser inseculats en oïdors reals per la inseculació faedora y servir en los braços de testimonis, ço és tres de cada stament, com appar en libre de Deliberacions[a].

En aquest mateix die, estant junctas las personas extretas per fer les habilitacions, hy hagué competència entre ells acerca los assientos. Y axí se assentaren, ço és: los tres ecclesiàstics al cap de la taula, lo primer dels quals fonc lo senyor ardiaca Lentorn, y los demés, y aprés los militars. Y entre ells requeriren se presentàs la scriptura següent:

«Havent-se suscitat algun debat o differència entre los senyors habilitadors vuy die presents extrets per la inseculació faedora dels llocs vaccants de deputats y oïdors, sobre la forma o orde sèurer en lo acte de dita habilitació, pretenent los senyors ecclesiàstics haver de sèurer en primer lloc, seguidament y aprés, axí mateix, los militars, y aprés los reals; e los dits senyors habilitadors militars y reals pretenent lo contrari, ço és, haver de sèurer interpolladament los dits senyors habilitadors militars y reals. Per ara y per no differir lo present acte de habilitació, de que·s poria resultar dany al General y sens prejudici algú de sos drets y pretensions, se acontentan que l'orde del sèurer en dit acte sia que segan primer los senyors habilitadors ecclesiàstics, aprés los militars y aprés los reals,

a. a continuació ratllat consistori.
b. a continuació ratllat contradint.

a. anotació escrita al marge esquerre: Forma de asientos dels nou habilitadors.

[1619]

conforme segueren en lo últim acte de habilitació que·s féu en la inseculació proppassada, ab expressa protestació que lo present acte no sia tret en conseqüència, ni per aquell se augmenta ni deminuesca lo dret de las parts. Presents per testimonis // 245v // Francesc Colberó, notario, y Miguel Fontana, porter ordinari de la present casa». Y fet açò passaren avant la habilitació ab molta conformitat.

En aquest mateix die, com en la taula a ont se havia de fer la habilitació fossen estadas posadas onze cadires de repós per sèurer, ço és: en les nou de aquellas los senyors nou habilitadors extrets, en les dos restants lo scrivà major y son scrivent en altra, com sempre se ere acostumat fer en semblants actes en la present casa. Y comensant-se los actes de la habilitació, y començant a legir lo dit scrivà major los capítols de cort que per semblants actes de inseculació se acostuman y deuen legir, ans de totas cosas fonc de part de dits senyors habilitadors enviat a dir a dit scrivà major, per medi de Miquel Fontana, hú dels tres porters ordinaris de la present casa, que ell, dit scrivà major, ni dit son scrivent no podien assentar-se ni estar assentats en cadiras, sinó sols al banc vanovat, y que aquest ere lo us y costum de esta casa y no altre, y que axí fossen de allí tretas ditas dos cadiras y fossen posats allí bancs vanovats per a sèurer ell, dit escrivà major, y dit son scrivent. A la qual cosa, com a prejudicial a sa auctoritat e nova, no consentint a que fos tret de la possessió en que estava dit scrivà major de temps immemorial fins al die present en totas las occasions d'estos y semblants actes, fonc respost per dit scrivà major que ell entenia que li tocava sèurer en cadira, axí de la matexa manera que feyan dits inseculadors, y que en aquesta possessió estava y havian estat sos predecessors scrivans majors y secretaris d'esta casa, com és ell. Y axí los supplicava manassen advertir y mantenir-lo en dita sa possessió y dret, y no prejudicar-lo en ninguna cosa, car ell quant ordenà[a] fossen posadas allí cadiras per ell y per son scrivent se ere molt cerciorat del que lo spectava, no creent en ninguna manera sia estat // 246r // vist en ningun temps cosa en contrari, y que no entenia passar avant en ninguna manera en lo exercici de son offici en estos acte(s) se li feya prejudici algú en lo que justament se li és degut, per no prejudicar en ninguna manera ab semblant exemple y consentiment al General de aquest Principat, officials y ministres de aqueell, los quals han de ser, per la auctoritat deguda al dit General, mantenguts en la possessió de llurs drets, prerogativas y preeminències. E en açò fonc dit per dits senyors habilitadors que ells manarien advertir lo que en açò los apparexeria fer de justícia, y posat en raó, y que per la decissió de aquest dubte fos dit scrivà major y dit son scrivent apartats a un cap de la sala en que estavan. Y axí fonc fet que dit scrivà major y dit son scrivent se retiraren a un cantó de dita sala, y en lo entretant, dits senyors inseculadors proceïren en rébrer informació del us y costum e del que se ere observat en estos actes[a] sobre lo sèurer del dit scrivà major y son scrivent, fent venir molts officials y personas antigas de la present casa y fent aquells jurar en la deguda y acostumada forma. E rebuda dita informació, fonc per los molt il·lustres senyors deputats y oïdors de comptes, tenints consistori en la sala dels Reys per effecte de la dita inseculació, enviat a dits senyors inseculadors lo magnífic mossèn Barthomeu Sala, síndic del dit General, dient y representant-los que havien tingut notícia de la difficultat se era moguda sobre lo sèurer de dit scrivà major, y que ses senyorias manassen advertir que lo scrivà major y secretari, com a official y ministre més preeminent de la casa, devia y li spectava en estos actes sèurer en cadira, y que axí se servissen passar avant, sens reparar en difficultat en aquest fet. E com, no obstant lo que per dit síndic de part del consistori de ses senyorias los era estat dit, encara dits inseculadors no se acontentassen de permètrer que dit scrivà major se assentàs en cadira, fonc per ses senyorias enviat altra vegada als dits senyors inseculadors lo magnífic misser // 246v // Hugo Montaner, advocat fiscal del dit General, nottificant que ells, unànimes y concordes, consistorialment havian deliberat y declarat que a dit scrivà major li spectava sèurer en cadira, y que axí ses mercès fossen servits passar avant en los actes de la enseculació y habilitació, donant cadira a dit scrivà major, conforme se li devia. E encara no satisfets del demuntdit, volgueren proceir a major informació, e com ses senyorias veessen la larga detenció que dits senyors feyen en los actes de dita inseculació, enviaren a dits senyors habilitadors al magnífic Francesc Pla y de Cadell, donzell, promovedor en dita inseculació, representant-los que la hora era molt tarda y que no·y havia per a que detenir ses mercès sobre el sèurer de dit scrivà major, pus ses senyorias havian ja deliberat y declarat dit scrivà major havia de sèurer en cadira. Y en açò, dits senyors habilitadors respongueren que molt en bonora que dits scrivà major seguès en cadira, ab que tal cadira fos sense braços. E tornada per dit promovedor esta resposta a ses senyorias, les horas ses senyorias deliberaren y declararen que a dit scrivà major li competia

a. a continuació repetit quant ordena.

a. a continuació repetit e del que se ere observat en estos actes.

cadira de repós, y les que acostuman de servir per al sèurer de dits senyors habilitadors acostuma y deu tenir. Y axí, attesa esta deliberació, los senyors habilitadors donaren cadira a dit scrivà major, de repós, y conforme les demés que los dits senyors habilitadors estavan assentats. Y axí dit scrivà major se assentà en aquella y se passà avant en los actes de dita inseculació.

Dimecres, a II. En aquest die se tingueren braços en la sala dels Reys, y en presència d'ells y de las personas dels tres staments y de tres testimonis foren extrets en la forma acostumada los següents: // 247r // Per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra don Francesc de Lordat, Pere Dalmau, fra Bernat de Junyent. Per lo militar, los senyors Miquel d'Oms, Pere Joan Soler, Luís de Boxadors. Per lo real, los senyors misser Jaume Aymeric, Bernat Corts, misser Pere Antoni Vinyola.

En aquest mateix die, en lo fet de la supplicació donada en consistori per Hieronimo Negroto, cavaller, fonc per los senyors deputat real y oïdors de comptes ecclesiàstic y militar respost que·s retenien lo termini de dret per a respòndrer, *et interim quandocumque*. E lo senyor deputat ecclesiàstic, responent, dix que lo negoci ab dita supplicació mencionat ja està fet, ço és, que lo senyor canonge Mathia Amell, tercer anomenat per lo consistori per lo senyor Negroto per a decidir la qüestió és entre // 247v // dit consistori, de una, y dit Negroto part altra, acerca de las tratas de Sicília y saca de Castella, per la qual foren anomenats àrbitres y tatxadors, Francesc Tarragó y Joan Maria Alciator, per la discordància de dits àrbitres ha donat y posat en poder del scrivà major y secretari del General sa sentència, vot y relació, y que és de parer que aquella se publique.

Dijous, a III. En aquest die juraren los nou habilitadors extrets lo die de haïr y oïren sentència de excomunicació y estigueren assentats, ço és, los ecclesiàstics a la part dreta del consistori y los militars a la esquerra, y los reals de front del consistori, y lo advocat fiscal al costat del oïdors. Al temps votaren anavan votant alternativament, ço és, primer un ecclesiàstic y aprés un militar y aprés un real, y aprés consecutivament durant dita habilitació. Y·s féu dita habilitació ab molta conformitat. En aquest mateix die, a la vesprada, en presència dels senyors deputats y oïdors de comptes –lo real defunt–, y de nou testimonis dels tres staments per dit effecte cridats, se féu extracció en la present casa de oïdor real per mort del dit senyor Antoni Alzina, burgès de Perpinyà. Fonc extret en la forma acostumada lo senyor Miquel Vives, ciutadà de[a] Gerona.

248r Divendres, a IIII. Festa del gloriós sant Francesc.

248v Disabte, a XII. En aquest die jurà lo senyor Miquel Vives, oïdor real, com appar en libre de Juraments, en la forma costumada.

249r Dilluns, a XIIII. Acerca del carretejar la fusta la dressana[b]. Com los ministres y officials de la capitania del General de aquest principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya en contrafacció de constitucions de dits Principat y Comtats, y assenyaladament del capítol vintè, sots títol De vectigals, haguessen indebidament y violentment fet pagar a moltas universitats del dit Principat un pretès e injust dret de carretejar, exigint e, o per millor dir, extorquint de les ditas universitats e quiscuna d'ellas vint reals e, o, rébrer major o menor quantitat per quiscuna carretada de fusta, de les que per son compte feyan aportar a la tarassana de la present ciutat per a la fàbrica de galeras de sa magestat. E venint a notícia dels molts il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya aquestos tant notables excessos y contrafaccions de ditas constitucions y capítol vintè sots lo dit títol De vectigals, encontinent ditas ses senyorias, accudint a la obligació de llur càrrec, sien exits a la defensa de ditas universitats y a la exempció de aquellas, per relivar-les y eximirles de semblant vexació e injust vectigal, y a la observansa de las ditas constitucions y capítol vintè, representant la contrafacció de ditas constitucions al molt il·lustre portantveus de general governador en aquest principat de Cathalunya[c], son magnífics assessor, adovocat fiscal y doctors de la Real Audiència Civil y Criminal, y proceint per no haver[d] dit molt il·lustre senyor portantveus de general governador, magnífics assessor, advocat fiscal y doctors de dita Real Audiència, revocat, cassat y annullat com tenen obligació los dits excessos y agravis e contrafaccions de ditas constitucions y capítol vintè sots títol De vectigals, fins a privació dels salaris dels dits magnífics doctors // 249v // de dita Real Audiència. Y estant ja junctas ses senyorias ab los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats per fer la dita privació e, o, suspensió dels salaris dels dits magnífics doctors de dita Real Audiència, arribaren en consistori de ses senyorias, en dies pròxim passats, los magnífics misser Jaume Dalmau y misser

a. *Acerca... dressana* a continuació ratllat General.
b. *anotació escrita al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* y al.
d. haver *interlineat damunt* ha *ratllat.*

[1619] Hierònim Ollers, ciutadans honrats de la present ciutat, los quals, de part dels magnífics concellers de la present ciutat, en forma de embaxada, explicant aquella, representaren y digueren com los dits magnífics concellers, havents notícia que ses senyorias estavan junctas per los negocis occorrents sobre del dit carretejar, y que dits magnífics concellers desijaven interposar-se en aquest fet e, o, contenció, concertant aquella ab lo senyor portantveus de general governador y ministres reals a qui se spectava, de manera que no·s fes prejudici algú a les constitucions de aquest Principat y Comtats, supplicant a ses senyorias ho tinguessen a bé, y que entretant fossen servits sobresèurer en los proceïments volian fer de la privació e, o, suspensió dels salaris dels dits magnífics doctors de dita Real Audiència, que ells ne rebrian molta mercè. Als quals per ses senyorias se respongué que besavan las mans als dits magnífics concellers, y que era molta veritat que lashoras estavan junctats per fer dita privació e, o, suspensió, com hy fossen obligats a fer-ho per execució de las ditas constitucions y capítol 20; y que interposar-se dits magnífics concellers y la ciutat en aquest negoci, per tractar-se de la exempció e relevació de las universitats y particulars de aquest Principat, y en particular del dit bras real, de un tant gran vexàmen e prejudici, y de altra part essent principal medianera per qualsevol cosa ho estimaven en lo que és raó que rebian molta mercè, com ses senyorias sols desijavan la observansa de las ditas constitucions en expulsar, repel·lir y evitar las contrafaccions de aquellas, y que axí, los provincials y poblats // 250r // en aquest Principat y Comtats fossen extincts y rellevats de semblants oppressions y vexacions se'ls feya, y que estimarian en lo que es raó se assentàs aquest negoci ab total abservança de ditas constitucions, sens haver de proceir a la privació e, o, suspensió de dits salaris, y que la interposició que offereixen fer dits magnífics concellers se tardaran en possar avant en aquest negoci, com ja tenian resolt y deliberat; que supplicavan als dits magnífics concellers fossen servits en procurar ab tota brevedat y prestesa lo bon assiento de aquest negoci, per quant lo perill estava en la tardança. E després de alguns dies, aprés del demunt, los dits magnífics concellers enviaren los senyors Francesc Cornet, donzell, y lo doctor misser Jaume Dalmau, ciutadà de la present ciutat, a ses senyorias junctats en consistori, ab embaxada; los quals representaren a ses senyorias, y en lo dit consistori, que los magnífics concellers havian tractat lo dit negoci que tenen entre mans com a medianers entre ses senyorias y lo dit senyor portantveus de general governador y doctors de la Real Audiència, sobre lo fet de dit carretejar; y que tenint-lo en bon punct, és estat nostre senyor servit, sia arribat en la present ciutat de Barcelona lo senyor duc de Alcalà, loctinent y capità general per sa magestat en aquest Principat y Comtats; y que ells desijavan continuar lo assiento y concert de dit negoci ab sa excel·lència, supplicant a ses senyorias ho tinguessen per bé. Als quals ses senyorias respongueren que los senyors concellers los feyan molta mercè y que·l supplicavan fossen servits abreviar lo dit negoci, per quant desijavan summament acudir a la obligació de dit càrrec. E preceint las demuntditas cosas, en aquest die vingué en lo consistori de ses senyorias Miquel Pérez, tenint exercici de scrivà de manament y secretari de dita sa excel·lència del senyor virey, y digué a ditas ses senyorias que dita excel·lència li havia donat orde vingués a dir a ses senyorias com ell, desijant la observansa de les constitucions de aquest Principat y propulsar los agravis dels poblats de aquell, havia feta la revocació dels dits injusts proceïments, fets e instats per los ministres de la Capitania General, y li havia manat donàs dita // 250v // revocació auctèntica en mans de ses senyorias, com de fet lo dit Miquel Pérez la donà a dits ses senyorias en consistori, en presència de mi, Antoni Thió, notari, scrivà major y secretari del dit General, la qual és ací cosida en lo present Dietari, y és del tenor següent:

«Revocació[a]. *Noverint universi quod auno a nativitate domini millesimo sexcentesimo decimo nono, die vero undecima menis octobris intitulatis, presente et in his vocato atque requisito me, Michaele Perez, sacra, catolica et regia magestatis mandati scriba eiusque, notario publico Barchinona populato, presentibus etiam spectabili don Alexio de Marimon et Jafer, regio consiliario ac gerentevices generalis gubernatoris in Cathalonia principatu, et don Petro Afan de Ribera duce, militum, custodie infrascripti excellentisimum ducis de Alcala, pro testibus ad ista vocatis specialiter et assumptis. Illustrisimus et excellentisimus dominus don Ferdinandus Afan de Ribera et Enriquez, dominus domos de Ribera, praefectus maior Vandulitie, dux deAlcala, marchio de Tarifa, comes de los Molares, notarius maior de la Andalusia et algutzirius maior civitatis Hispalensis et eius districtus, sacra, catolica et regia magestatis consiliarius, locumtenens et capitanus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, existen et personaliter constitutus intus quandam aulam sivi palatii quod fovet in presenti civitate Barchinone, in vicis lato et de mercede eiusdem tradidit et liberavit michi quandam papiri scripturam, cathalano sermone conceptam, quam pro manibus suis habebat, tenoris huismodi:* «Essent pervingut a notícia de sa ex-

a. Revocació *anotació escrita al marge esquerre.*

cel·lència que los ministres y officials de la Capitania General han fet pagar indebitament[a] a les universitats del present Principat vint reals per cada carretada de fusta de las que per compte fan aportar a la tarassana de la present ciutat per a la fabrica de galeras de sa magestat, lo que és contra constitucions de Cathalunya y, senyaladament, contra lo capítol 20 sots títol De vectigals. Per ço, sa excel·lència casse, revoque, y anul·la los dits agravis y excessos com a fets[b] contra ditas constitucions, manant a son secretari ne lleve acte». *Qua siquidem papiri scriptura mihi, dicto regio scriba et notario, ut prehabetur tradita et liberata, sua excellencia verbo dixit et declaravit quod ipse curabat prout cum presenti revocat excessus et gravamina supradicta, prout et quemadmodum in eadem preinserta scriptura continetur. Et nichilominus mandavit michi, eidem Michaeli Perez, quatenus de predictis presentis conficerem instrumentum, et cuya inter sit darem et traderem publicum et auctenticum in memoriam futurorum. Quod fuit actum Barchinone die, mense, anno et loco predictis, presente seu dicto regio scriba et notario publico, et presentibus testibus antedictis ad premissa vocatis specialiter et assumptis, pro ut superius continetur. Sig+num Michaelis Perez, sacra, catolica et regia magestatis mandati scriba eiusque auctoritate notarii publici, Barchinone populati, qui premissis, una cum testibus prenominatis, inter fuit eaque fecit et clausit de mand(at)o predicti excellentisimi domini locumtenentis generalis».*

E los senyors deputats reberen de mà de dit Miquel Pérez, secretari demuntdit, la dita revocació, e li digueren que besavan a sa excel·lència les mans per la mercè los havia fet. Y encontinent fonc per mi, dit scrivà major y secretari del dit General sobredit, legit lo dit acte de revocació en dit consistori, essent presents los dits magnífics assessors y advocat fiscal del dit General, los quals digueren que estava molt bé per lo // 253*v* // Principat, y que no·s podia desijar més. Y encontinent, los senyors deputats ordenaren als dits magnífics assessors que anassen als senyors concellers per donar-los part del contento tenian de la revocació, y que·ls diguessen que ses senyorias los besavan les mans per los bons officis havian fet en aquest negoci, y que estavan certs que ab tant principal medi com lo de ses magnificències havia tingut aquesta contenció tant bon y felice succès, com la experiència havia mostrat, y que·ls donassen còpia de dita revocació. Y aprés de poc, tornaren dits assessors en lo dit consistori y digueren a ses senyorias com havian dit als senyors concellers lo que ses senyorias los havian ordenat y donat còpia de dita revocació, y que havien respost que besavan les mans a ses senyorias per la mercè que·ls feya, y que era increible lo contento tenian de la dita revocació havia feta lo senyor virey ab tant compliment, y del felice y próspero succès havia tingut aquest negoci, y que era per lo que ells havian fet, hagut respecte al que desijavan servir a ses senyorias, offerint-se fer lo mateix sempre se offerís occasió en que poder-se emplear en servey del General.

Dimars, a XV. En aquest die, com per lo scrivà major y secretari del consistori de ses senyorias fossen aportadas y presentadas dos cartas, la una per sa magestat y l'altra per lo senyor comte de Benavent, en recomendació de la persona del capità de don // 254*r* // Vicent de Moradell, perquè ditas cartas foren firmadas per lo senyor deputat ecclesiàstic[a], essent present lo deputat militar, dix: «Que dissent en lo enviar de ditas cartas, per ser demandas ab motiu de don Vicent de Moradell, lo qual no és noble, ni ell ni los seus may ho són estats, y axí no és just que qui té obligació de posar-se en la defensa dels qui volen fer-se cavallers y nobles, sens esser-ho, conforme té manat sa magestat ab sa carta real, los abone per nobles no sent-ho <m>, sent molt cert que si demà se offereix lo cas de haver-los de insecular no·ls insecularan com a tals; a més de ser cosa de poca auctoritat per al consistori lo entremeter-se en semblants coses, pus sa magestat y sos ministres tenen prou cuydado de remunerar a qui l'à servit y qui·u mereix. Y protesta per que en cas de visita, y altrament, conste de sa diligència y del dit dissentiment».

Dijous, a XVII. En aquest dia, per part de la ciutat vingueren ab embaxada los magnífics mossèn Francesch Cornet, donzell, y micer Jaume Dalmau, en drets doctor, assessor de la ciutat, acerca del que ha vingut a notícia dels magnífics concellers de la present ciutat: que diversas personas compren blats y olis en lo Camp de // 254*v* // Tarragona y Tortosa y aquells embarquen ab frau, dihent los volen per aquest Principat, y *tamen* las trauen fora en altres regnes estranys, en gran dany de aquest Principat. E com aquest any, per ser Nostre Senyor servit axí, lo Principat reste y stiga manco de blats y olis y axí convinga donar lloch a semblants fraus. Per ço, representant estas cosas a sas senyorias, han supplicat fossen servits manar provehir de degut remey. Y ses senyorias respongueren que estaven molt agrahits al bon cuydado tenian sas magnificències de les cosas del Principat y que ses senyorias ferian las degudas diligències en que ditas cosas se remediassen.

a. a continuació la mateixa revocació transcrita a l'Apèndix 3, pàg. 748.
b. a continuació repetit com a fets.

a. a continuació ratllat president del dit consistori.

[*1619*] Divendres, a XVIII. Festa del gloriós sant Lluch.

Dimars, a XXII. En aquest dia vingueren en consistori los senyors // 255*r* // don Gispert de Guimerà, mossèn Miquel d'Oms, senyor de Sant Jordi, y micer Jaume Dalmau ab embaxada per part del bras militar, los quals demanaren a sas senyorias còpia de la revocació feta per lo excellentíssim senyor duc de Alcalà acerca dels procehiments fets per los ministres y officials de la Capitania General per lo carretejar la fusta de las galeras de sa magestat en la dressana de la present ciutat, la qual còpia encontinent ordenaren sas senyories los fos lliurada en pública forma.

255*v* Dimecres, a XXX. En aquest dia vingueren en consistori ab embaxada per part del bras militar, los senyors don Bernat de Pinós, Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat, los quals, per part del dit bras militar, representaren a ses senyorias com per la sacra, catòlica, règia magestat del rey nostre senyor, en anys passats, fos estada manada publicar en lo present Principat una pregmàtiga real prohibint ab aquella lo port y us de pedrenyals en aquest Principat, a la qual és estada feta contradicció per part de la Deputació, entenent dita pregmàtiga no haver-se pogut fer. Y estant aquesta contradicció en peu, hajan entés que lo excel·lentíssim senyor llochtinent y capità general que avuy és, se donen y despedesquen als poblats de aquest Principat licències per a portar pedrenyals, exigint lo secretari per cada una de ditas licències dos reals; y en ditas licències posen algunes paraules que signifiquen confirmació de dita pregmàtiga. Y axí, tant per rahó de la exacció de dits dos reals per cada una de ditas licències, com per lo que ditas licències denotan alguna confirmació de dita pregmàtiga, se fassa contrafacció a les constitucions y privilegis // 256*r* // de aquest Principat, per ço, lo bras militar represente a sas senyorias y en aquest concistori esta contrafacció e violació de ditas constitucions y privilegis de aquell Principat e prejudici dels poblats de aquell, supplicant a sas senyories isquen a la deffenssa de ditas constitucions y privilegis, y que no·s done lloch a una cosa tant prejudicial. E encontinent, sas senyories respongueren que farian tot allò que per rahó de son càrrech tindrian obligació de fer en deffensa de les lleys y privilegis del present Principat.

En aquest matheix dia, com a notícia de sas senyorias fos pervingut que lo excel·lentíssim senyor llochtinent y capità general de sa majestat en aquest principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya concedia licències a diversas personas de aquest Principat y Comptats de aportar pedrenyal; com lo port de aquell sia estat prohibit per sa magestat ab una real pragmàtiga, a la qual com a contrària a les constitucions, capítols de cort, privilegis e libertats de dits Principat y Comptats, per dit Principat e, o, per ditas sas senyories, per la obligació de llur càrrech, és estat sempre contradit, suplicant a sa magestat y a sos excel·lentíssims senyors lochtinents y capitans generals qui són estats, que en ninguna manera fos posada la tal pregmàtiga en exequució, discentint ab tots los millors modos y maneras los és estat lícit y permès a la dita real pregmàtiga y exequució de aquella. Y vehent que las tais licències venan en corroboració de la dita real pregmàtiga, per quant donant-se las tais licències las personas a qui·s donan se entenen ser exemptas per aquellas de la pena statuhida en dita real pregmàtiga per rahó del dit port de pedrenyal; e los qui no tindran dita licència, en cas dita real pregmàtiga se hagués de posar en exequució, caurian en las penas en dita real pregmàtiga statuhidas, en cas aquelles tals personas contrafessan a dita real pregmàtiga portant // 256*v* // pedrenyal; la qual cosa ve en gran contrafacció de les constitucions, capítols de cort, privilegis, usos, consuetuts, libertats y preheminències de dits Principat y Comptats. Volent sas senyorias, per la obligació de llur càrrech, axir a la deffenssa de ditas constitucions, privilegis, libertats, e que un prejudici tant gran sia reparat com és rahó, majorment exigint-se per rahó de quiscuna de ditas licències de quiscuna persona a qui·s concedexen dos reals, cosa prou digna de ser emendada e corregida, com los poblats en aquest Principat per llur dret municipal e libertat natural e concedida no pugan ni degan ser constrets a pagar semblant petició y vectigal, ni·s creu ésser la intenció de sa magestat que tal cosa com sia injusta se exigesca dels poblats de dit Principat y Comptats, com bé sàpia aquells, essent exempts, franchs y quitis; e que lo us e port, tant de pedrenyals, com de altres armes, no·s pot ni deu ser prohibit, ni, altrament, impedit als poblats en dits Principat y Comptats, consultaren sobre aquest fet los magnífichs advocats ordinaris de la present casa per que·ls aconsellassen lo que deurian y porian fer per la observansa de las ditas constitucions, privilegis, libertat y franquesa. Y com estant ja resolts, los dits magnífichs assessors, aconssellant a sas senyories lo fahedor lo bé en aquest fet, sie estada feta lo die present un embaxada al concistori de sas senyories de part del bras militar, la qual fonch splicada y representada a sas senyories per los senyors don Bernat de Pinós, Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat, la qual embaxada, oÿda per sas senyories, presents los magnífichs assessors ordinaris de la present casa, micer Pere Antoni

Vinyola y micer Jaume Martí, en drets doctors, y lo magnífich advocat fiscal, micer Hugo Montaner, sas senyories respongueren a dits senyors embaxadors que besaven sas mans als senyors del dit bras militar, y que·ls stimavan en lo que era rahó lo ben advertiment y cuydado que // 257*r* // han tingut y tenen en aquestas cosas, e que ells procurarian fer tot lo que per llur part y en rahó de son càrrech serian obligats e devian de fer, en y per la observansa de ditas constitucions, privilegis, llibertats y franquesas de dits Principat y Comptats, e per a propulsar y del tot expel·lir los prejudicis que dits Principat y Comptats porian rébrer per rahó de la dita pregmàtiga e licències dels dits ports de pedrenyals. E axí, essent fora de concistori los dits embaxadors, fonch per sas senyories, ab vot y parer dels dits magnífichs assessors, a instància y petició del procurador fiscal del dit General, resolt que·s fes embaxada al excel·lentíssim senyor duc de Alcalà, llochtinent y capità general per sa magestat en aquest Principat y Comptats, la qual dits magnífichs assessors ordenaren e scrigueran en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«La magnificència del rey nostre senyor, ab pregmàtiga feta en lo any mil siscens y dotze, prohibí en aquestos fidelíssims principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya lo us y port de pedrenyals, axí curts com llarchs, ab imposició de les penes en dita real pregmàtiga contengudas, las quals, per evitar prolixitat, se dexen de refferir tant per als militars y que gosan de privilegi militar y plebeos, com per als mestres que fabricaven dits pedrenyals. Y los deputats pradecessors nostres, de part de dits Principat y Comptats, representaren ab embaxades als lloctinents de sa magestat en aquest Principat, y al rey nostre senyor, lo prejudici se feya a dits Principat y Comptats, per ésser dita real pregmàtica contra moltas constitucions y costums antichs, la observansa de las quals y dels quals han sa magestat y vostra excel·lència jurades. Y quant de dita real pregmàtica no·s seguís, com se segueix, violació de ditas constitucions y costums antichs, haver com la experiència ha mostrat que de dita prohibició de pedrenyals restaren armats los lladres, bandolers de seguida y l'atra gent dolenta que cometeren tants robos, plagis, incendis y altres graves delictes, que forçarien als llochtinens de sa magestat tollerar lo us y port de dits pedrenyals, per perseguir y capturar aquells. Y ab aquest medi se alcançaren tants bons effectes com és públich y notori, // 257*v* // y la quietut que avuy dits Principat y Comptats gosen, amostra obligarian de nou representar-lo a vostra excel·lència y suplicar, extrajudicialment, com se li suplica per part dels deputats del corrent trieni, sia servit manar revocar o sobresèurer dita real pregmàtica per reparo de la violació de ditas constitucions y costums. Y havent també entès que després de la publicació de dita real pregmàtiga se donan licències de portar pedrenyals, en aquella prohibits, donant certa quantitat, que és contra altres constitucions, per ser nou vectigal, impòsit o nova contribució, se suplica a vostra excel·lència que fent mercè a dits Principat y Comptats mane sobresèurer en lo de dita pregmàtiga que prohibeix lo us y port de dits pedrenyals, com en lo de las llicències se concedexen per a portar-ne ab la dita contribució per ser dependent de dita pregmàtica, y no poder subsistir, no subcistint lo dit Principat; que a més de ésser lo que·s suplica conforme justícia, nosaltres, en nom de dits Principat y Comptats ho rebrem de vostra excel·lència ha molt gran mercè». E sas senyories per fer dita embaxada anomenaren lo molt reverent[a]... de Puigmartí, abat de Sant Miquel de Cuxà e los magnífichs mossèn Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrant de Barcelona, per a portar y explicar a dita sa excel·lència la dita embaxada de part del concistori. E fonch per sas senyories enviat a dita excel·lència com ha síndic del dit General mossèn Melchior Pagès, mercader de la present ciutat, per a poder obtenir licència y hora de sa excellència per poder-se-li fer representació y explicar la dita embaxada. Lo qual dit Melchior Pagès tornat de sa excel·lència digué a sas senyorias que dita sa excel·lència assignava hora per a oir la dita embaxada per a entre tres y quatre horas de la tarda. Los embaxadors dalt anomenats partiren de la present casa ab los tres porters ordinaris del dit General, aportant las massas majors altas en la forma // 258*r* // en semblants acostumada, y acompanyats per mi, scrivà major y secretari del dit General, y altres officials de aquells, anaren a dita sa excel·lència en son palacio, lo qual té en la present ciutat, en lo carrer Ampla. E arribats devant sa excel·lència, dits embaxadors explicaren de paraula, de part de sas senyories, la dita embaxada, e també li donaren aquella ordenada, scrita y continuada en un full de paper treta de son original, dalt insertat, e ab ell legítimament comprovada. E en açò, fonc per dita sa excel·lència respost que ell desijava donar gust a sas senyories y en aquest Principat y Comptats, y que axí faria mirar y vèurer lo que ab dita embaxada se li havia representat y explicat de part de sas senyories, e procuraria fer tot lo a ell possible en que no·s fes contrafacció a ditas constitucions y privilegis de aquesta terra. E tornats dits senyors embaxadors devant de sas senyories, fonch per aquells refferit y explicat en concistori que ells, de part

a. a continuació un espai en blanc d'uns 13 mm.

de sas senyories, havian feta y explicada a dita sa excel·lència la dita embaxada e tot lo que acerca de aquella se'ls era encomanat, e la resposta per dita sa excel·lència, com dalt se diu, feta. E ditas sas senyories manaren a mi, nottari, scrivà major y secretari del General, qui en totas las ditas cosas so(c) estat present, que ho assentàs y fes menció en lo present Dietari.

258v Nohembre MDCXVIIII

Divendres, lo primer. Festa de Tots Sants.

Disapte, a II. Festa de la Commemoració dels deffunts.

259r Dijous, a VII. En aquest dia sas senyories, inseguint lo vot y parer dels magnífichs assessors ordinaris de la present casa, enviaren embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, llochtinent y capità general per sa magestat en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdenya, per medi dels reverent Pere Dalmau, canonge de la Seu de Barcelona; lo noble don Gispert de Guimerà y Papiol y lo magnífich Bernat Romeu, ciutadà honrrat de la present ciutat de Barcelona, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya han entès que per manament de vostra excel·lència són estadas publicadas unas cridas o edictes a[a]... mes proppassat, en les quals generalment se prohibeix lo port, us y detenció de las spases llargues y quadrades de gra de ordi ab llengueta mallorquina, y lo natejar y fabricar aquelles; y axí matheix, se prohibeix a qualsevol persona de qualsevol stament, grau o condició que sie lo port de rodelles, broquers y altres armes a qualsevol hora; y en alguns capítols se impedeix lo líbero comers, y en altres se posan penas en virtut de pragmàtiques no fetas en Corts Generals; y de enderrocar y asolar casas, castells, masias y llochs; y en aquelles se fan altres manaments y prohibicions, imposicions de penes y altres cosas contràries a diverses constitucions, capítols y actes de cort y diversos privilegis, usos y consuetuts del present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya. Y per ço nos han ordenat que vinguéssem a representar a vostra excel·lència estas cosas ab embaxada y extrajudicialment, suplicant a vostra excel·lència que per observança de ditas constitucions, privilegis y consuetuts sia vostra excel·lència servit manar revocar ditas cridas o edictes, o a lo menos habilitar aquellas de modo y manera que no reste contrafacció ni violació de ditas constitucions, capítols, privilegis, // 259v // usos, styls y consuetuts. Y també han tingut notícia que després de la publicació de la real pregmàtiga que prohibeix lo port de pedranyals, se donan llicències als pedranyalers per a fer y adobar aquells ab dita pregmàtiga prohibits, donant setse o vint reals per la concessió de ditas llicències, que són contra moltas constitucions. Y axí per ésser dependents de dita pragmàtiga no feta en Corts Generals, com per ésser nou vectigal, composició o contribució, supliquen per ço dits deputats a vostra excel·lència que fent mercè a dits Principat y Comptats, mane sobresèurer axí en lo de dita pregmàtiga que prohibeix lo us y port de padrenyals, com en lo de las llicències se concedexen a particulars per a portar-ne y a mestres pedranyalers per a fer-ne, que amés de ésser lo que·s suplica conforme a justícia dits deputats, en nom de dit Principat y comptats, ne rebran de vostra excel·lència molt particular mercè».

La qual embaxada fonch per sas senyorias donada y lliurada en scrits als dits senyors embaxadors, los quals partiran de la present casa de la Deputació acompanyats dels porters ordinaris de dita casa ab las massas grans altas, anant ells, dits portets, devant en la forma acostumada, y de mi, nottari, scrivà major y secretari del dit General y de molts altres officials de dita casa, com és de bon costum. E arribats dits senyors embaxadors devant la presència de dit senyor llochtinent y capità general, e fet lo degut acato, fonch per ells explicada a sa excellència de paraula la dita embaxada e també donada a sa excel·lència en scrits còpia, és a ssaber, comprovada per mi, dit nottari, scrivà major y secretari de dit General demundit, ab lo preincertat son original; la qual sa excel·lència prengué de sas mans, e respongué, que ell veuria lo que se li representa ab dita embaxada, y que havent-hi cosa que contradigués a las constitucions, capítols de cort, usos y costums de aquest Principat, ell ho manaria corregir, per quant desitjava molt que las constitucions, capítols de cort, usos y costums de aquest Principat inviolablement fossan observats y no·s fes contrafacció alguna en aquells. E després, dits ambaxadors se'n tornaren ab lo dit acompanyament en la present casa, e refferiran a sas senyories com // 260r // havian feta y explicada la dita embaxada, e la resposta per dita sa excel·lència los fou feta en presència de mi, nottari major y secretari demuntdit.

Dimecres, a XIII. En aquest dia tornà en concistori lo senyor oÿdor real. // 260v // En aquest matheix dia sas senyorias enviaren los senyors: Ecclesiàstirhs, don Francisco Monsuar, don Pedro de Puigmartí, don Francesc de LLordat.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 17 mm.

Militars, don Gispert de Guimerà, Joseph de Bellafilla, Francesch Pla y de Cadell. Reals, Bernat Romeu, Hierònym de Navel y micer Pera Anthoni Vinyola, per a que fossan servits fer de part de sas senyories una embaxada al excel·lentíssim senyor duc de Alcalà, llochtinent y capità general de aquest Principat, la qual sas senyories lliuraren a dits sos embaxadors, escrita y continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. De part dels deputats de Cathalunya se ha representat a vostra excel·lència ab embaxada, extrajudicialment, que les crides publicades per manament de vostra excel·lència, en las quals generalment se prohibeix lo port, detenció y factura de padrenyals, majorment en virtut de pregmàtica no feta en Corts Generals, són contra constitucions, capítols, actes de cort, diversos privilegis, usos y consuetuts del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya. Y que, axí matheix, las llicències vostra excel·lència mane // 261r // donar per a tenir y portar pedrenyals ab dos reals, y als mestres pedranyalers per a fer y adobar aquells ab setze reals, per ésser dependents de dita pregmàtiga y ésser nou vectigal, composició y contribució y, altrament, són contra ditas constitucions, capítols, privilegis y consuetuts. Y que per lo semblant, les cridas generals per manament de vostra excel·lència publicades, en les quals generalment se prohibeix lo port, us y detenció de las spases llargues y quadrades de gra de ordi ab llengüeta mallorquina, y lo netejar, adobar y fabricar aquellas, y a qualsevol hora y a qualsevol persona lo port de rodells y broquer y altres armes, y en alguns capítols se impedeix lo llíbero comers, y en altres se posan penas en virtut de pragmàtigas no fetas en Corts Generals, y de enderrocar y assolar cases, castells, masias y llochs, y en molts altres manaments prohibicions e imposicions de penas són contràries a diversas constitucions, capítols, actes de cort, privilegis, usos y consuetuts de dits Principat y Comptats. Y per ço, per part de dits deputats se suplica a vostra excel·lència li fos de mercè manar revocar dita pregmàtiga y cridas, de modo y manera que no restàs contrafacció ni violació alguna de ditas constitucions, capítols, privielgis, usos, styls y consuetuts. Y com fins al dia de avuy no aparegué revocació alguna de aquelles, y dits deputats tinguen obligació de procurar e instar que ditas constitucions, capítols, privilegis y consuetuts en tot y per tot sian observadas, per ço no·s han ordenat que altre vegada ab embaxada, extrajudicialment, representàssem a vostra excel·lència les ditas cosas, supplicant-lo, com suplicam, li sie de mercè manar revocar ditas pregmàtiga y cridas, de modo y manera que en las primeras embaxades se ha suplicat a vostra excel·lència, manant restituhir dits diners per ditas llicències exigits; que a més és axí de justícia, dits deputats, en nom de dits Principat y comptats, ne rebran de vostra excel·lència molt particular mercè».

E dits senyors embaxadors anaren encontinent a explicar la dita embaxada al dit excel·lentíssim senyor locthinent y capità general, acompanyats de tres porters ordinaris de la present casa, ab las massas grans anant devant // 261v // en la forma acostumada, y també acompanyats de mi, nottari, scrivà amjor y secretari del dit General, y molts altres officials de la present casa. Los quals, arribats devant de sa excel·lència, y fet lo degut acatament, li representaren e explicaren la dita embaxada. E sa excel·lència respongué dient, que aquest negoci era de llarga discusió, emperò que ell precurarie en vèurer-ho, y que desitjava que las constitucions de casa fossen observades y no·s fes contrafacció en aquelles.

Dilluns, a XVIII. Festa de la edificació de la Seu de Barcelona.

262v Disapte, a XXX. Festa del gloriós sanct Andreu. En aquest dia se féu extracció de concellers de la present ciutat, y foren extrets, és a ssaber: conceller en cap, micer Hierònym Fivaller; segon, Francesch Nicolau; ters, Gaspar Carçer; quart, Pau Albaret; quint, Pau Benet Padrola.

263r Dezembre MDCXVIIII

Diumenge, al primer. En aquest die juraren los magnífichs concellers de la present ciutat.

Dimars, a III. Com ab tres embaxades fetas per part dels molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes al excel·lentíssim senyor duc de Alcalà, llocthinent y capità general de la sacra, catòlica y real magestat del rey nostre senyor en lo present principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya, per las personas per sas senyorias elegidas y nomendas, conforme consta en lo present Dietari, sia(n) estats per part de sas senyorias exposats e representats a dit excel·lentíssim senyor llochtinent y capità general de sa magestat los notables, e de tota emendació dignes, agravis y prejudicis als dits Principat y Comptats, per la violació de diversas constitucions, capítols de cort, usos, consuetuts e pràtigas, e encara llibertats, franquesas e immunitats concedidas e naturalment degudas e spectans als dits Principat y Comptats e a les universitats e poblats en aquells, sobre y per rahó de la prohibició del port e us de las armas, y en particular dels padrenyals, fent e

[1619]

stablint sa magestat, encara que contra disposició de constitucions e dret municipal, una real pregmàtiga a la qual, com ha feta[a] en cas per disposició de ditas constitucions e dret municipal no permès, los dits Principat y Comptats, // 263v // e per ells sas senyorias, ab lo millor modo, forma y manera que de dret o altrament los és estat lícit y permès, han dicentit e contradit, e de present discenten y contradiuen; e axí matheix, per rahó y causa que dit excel·lentíssim senyor llochtinent y capità general en corroboració de la dita pregmàtica. E axí, en violació de contrafacció de las ditas constitucions, capítols, usos, consuetuts, llibertats, franquesas e immunitats de dits Principat y Comptats, e de las universitats e poblats en aquell, concedeix licències e permisions a las personas qui a sa excel·lència li aparexan de aportar los dits padrenyals, e exigint son secretari per rahó de quiscuna de ditas licències dos reals de quiscuna persona a qui tals llicències se concedexen, e dels mestres qui fan los padrenyals e adoben aquells, decet o divuyt reals o altre major o menor quantitat, per fer adobar aquells, lo que, segons las ditas constitucions, capítols, privilegis, drets, usos, consuetuts, llibertats, franqueses e immunitats de aquest Principat, és nou impòsit, nova contribució e nou vectigal, contra dels quals sas senyories, per rahó de llur càrrech y offici, eran y són tinguts strets y obligats axir e oposar-se, perquè aquest Principat e Comptats e las universitats e poblats en aquells no sian vexats ni carregats de semblants nous impòsits, contribucions e vectigals ni altres que en sdevenidor, per tollerància de aquestos, o altrament, se porran succehir. Si bé sas senyorias sempre han entés, com de present entenen, no ésser estada ni ser de present intenció de sa real magestat per sa real clemència fer-se los dits agravis e prejudicis a dits Principat y Comptats, universitats e poblats en aquells, e que sa magestat, tant en lo fer de dita real pregmàtiga, com en lo fer observar aquella, no és estat plenament informat de las constitucions, capítols, privilegis, usos, consuetuts, franqueses, llibertats e immunitats de dits Principat e Comptats, e de la inconveniència que resulta de la dita real pregmàtiga e exequució e observança de aquella. E axí matheix, entenen sas senyorias que no és la intenció e voluntat de sa magestat de concedir-se las ditas llicències de aportar pedrenyals e que de aquellas se exigesca quantitat alguna, tant per rahó de aportar-los, com de fer-los. E com // 264r // fins lo dia present las ditas tres embaxadas e suplicacions ab aquellas, fetas a sa excel·lència no hajan tingut lo effecte desitjat, ans bé sia notori continuar-se los dits prejudici e contrafaccions de las ditas constitucions, capítols, privilegis, usos, consuetuts, franquesas, immunitats e llibertats, volents sas senyorias procehir ab madur e savi concell e de la manera que las constitucions de aquest Principat disponan per reparo de dits prejudicis, y observar en aquells com deuan, per descàrrech de llur offici y càrrech, han manat convidar e ajuntar en aquest dia, en la present casa de la Deputació, divuyt personas, ço és, sis personas de cada estament, per aconsellar-se del que sas senyorias han y deuan fer per tòlrrer e, o, llevar los dits prejudicis e tota violació e contrafacció de las ditas constitucions, capítols, privilegis, usos, consuetuts, franquesas, llibertats e immunitats, e axir a la deffenssa de aquells e aquellas. Las quals personas, convidades e ajunctades per lo fi y effecte demuntdit, són las següents, ço és: Per lo stament ecclesiàstich, los reverents fra don Pere Puigmarí, abat de Sant Miquel de Coxà; don Francisco Monsuar, don Francisco Terré, degà, lo qual no·s trobà present en la present juncta; t. Coll, canonge de la Seu d'Ugell, lo qual també no fou present en la dita juncta; t. Sagura, ardiaca de Tortosa e Pere Dalmau, canonge de la Seu de Barcelona. E per lo stament militar, los nobles e magnífichs don Gispert de Guimerà, Joseph de Bellafilla, Francesch Cornet, don Ramon Caldes, Guillem Pere Dusay, Lluís Puig. E per lo stament real, los magnífichs conceller en cap de la present ciutat de Barcelona, micer Francesc Fivaller, Bernat Romeu, Magí Grau, Francesc Codina,[a]..., e micer Francesc Aguiló. A las quals personas, ajunctadas en la present casa y en la sala ha hont se acostuma tenir lo concistori de sas senyories, fonc per ditas sas senyories– lo oÿdor real per sa indisposició absent– proposat tot lo demuntdit e demanat que servissen aconcellar-los lo que per la ocorrència de aquest negoci han o deuan fer. E encontinent, feta la dita proposició, foren llegidas per mi, notari, scrivà major y secretari del dit General, las ditas tres embaxades, continuadas en lo present Dietari. E aquellas llegidas e plenament entesas, fonc procehit a votar las ditas personas convidades y ajunctades, com dalt se diu, comensant a votar lo conceller en cap de la present ciutat de Barcelona, los demés consequutivament // 264v // en la sólita y acostumada forma. E donats los vots e aquells replegats per mi, nottari, scrivà major y secretari del dit General, confirmat la major part de dits vots en açò, fonc resolt que, attès per sa excel·lència no se ha donat satisfacció al present Principat e Comptats en lo que per part de sas senyories ab las ditas tres embaxades que li són estades fetas, per ço sas senyories envien a sa magestat un embaxador per a representar los dits agravis e prejudicis y supli-

a. a continuació ratllat contra.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 35 mm.

car-lo se servesca fer mercè en aquest Principat y Comptats per sa real clemència, de manar reparar, emendar e corregir los dits agravis e prejudicis; fent e donant-li per dit effecte las instruccions e scriptures necessàries fahedores per sas senyorias per los magnífichs assessors ordinaris de la present casa, e si aparexerà a sas senyories per altras personas expertas, per las senyories nomenadores. Per exequució de las qual resolució las ditas personas aconcellaren a sas senyories fer-se lo que per la major part de ells, com dalt se diu, és estat resolt. E ses senyorias manaren estas cosas ésser continuades en lo present Dietari per mi, notari, scrivà major y secretari del General, demuntdit.

Dijous, a V. En aquest dia Jaume Sala, cap de squadra de la galera patrona de Cathalunya, restituhí y tornà en la present casa deu arcebussos, los quals en dies passats se'n havie aportats per servey de la dita galera patrona.

265r Dissapte, a VII. Festa del gloriós sanct Nicholau de Tolentino[a].

Diumenge, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima.

Dimars, a X. En aquest dia Joan Serrer Verdaguer, corredor de coll, féu relació en concistori dihent que per orde y manament dels senyors deputats predecessors de sas senyorias, als set dies del mes de setembre mil sis-cens y quatre, començà de encantar y subastar per los llochs sòlits y acostumats de la present ciutat per spay de un mes, poch més o manco, //265v// lo offici que tenie mossèn Jaume LLosades, quòndam, lo qual offici vuy té y poceheix mossèn Raphel Rubí. Y en lo dit temps que·l encantà, no li recorde haver-hi trobat dita alguna; y després de haver-lo encantat per lo dit temps, los senyors deputats qui lashoras eran li manaren que no·l encantàs més. Y esta relació féu mediant lo jurament que té prestat en lo introhit de son offici.

Dimecres, a XI. En aquest die mossèn Agustí de LLana, donzell, racional de la present casa, féu relació en concistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del dit General en la part de llevant, ha pagat tot lo comptat fins al die present.

266r Dissapte, a XXI. Festa del gloriós sant Thomàs. En aquest die entraren los feriats de Nadal.

266v Dimars, a XXIIII. Vigilia de la Nativitat del Senyor.

a. Tolenoti *al manuscrit.*

Principi del any MDCXX

[*1620*]

Dimecres, a XXV. Festa de Nadal.

Dijous, a XXVI. Festa del gloriós sant Steve protomàrtir.

Divendres, a XXVII. Festa del gloriós sant Joan Evangelista.

Dissapte, a XXVIII. Festa dels Sants Ignoscents.

267r Janer MDCXX

Dimecres, al primer de Janer. Festa de la Cirmunvenció del Senyor.

Dilluns, a VI. Festa de la Adoració dels Reys.

Dimars, a VII. Festa del gloriós sant Ramon.

267v Dimecres, a VIII. En aquest die començaren de anar sas senyories concistorialment ab los porters ordinaris de la present casa, ab las massas grans, y acompanyats de molts officials de la present casa, en la Lonja de la present ciutat per a encantar y exposar venals en lo encant públich los arrendaments de las bollas fahedor per lo trienni pròxim vinent, com és acostumat fer-se en consemblant temps, lo últim any de cada trienni, conforme disposició dels capítols de cort.

Divendres, a X. En aquest dia sas senyories anaren concistorialment a la Lonja de la present ciutat en la forma y ab lo acompanyament acostumat, per rahó de fer encantar las bolles, com és acostumat y segons disposan los capítols de cort.

268r Dilluns, a XIII. En aquest die anaren sas senyories concistorialment en la Lonja de la present ciutat per a fer encantar las bollas, com és acostumat.

Dimars, a XIIII. En aquest dia vingueren en concistori, per part de la ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla y Joachim Desvalls ab embaxada, representant a sas senyories que lo excel·lentíssim senyor llocthinent y capità general, duch de Alcalà, en contrafacció de constitucions y privilegis de aquest Principat proceheix de fet en fer enderrochs de cases de particulars dins del present Principat, y no se absté de concedir llicències de ports de padrenyals, exhigint son secretari dos reals dels qui prenan ditas llicències, y setse reals, o altre major o menor quantitat, als mestres qui adoban o fan aquells; y fa altres procehiments, com ab los embaxadors està representat, suplicant per ço a ses senyories se

servesquen posar-se a la deffenssa de dites constitucions y privilegis de aquest Principat. E oÿda la dita embaxada, fonc per sas senyories respost que besaven // 268v // las mans a sas magnificències dels magnífichs concellers de la present ciutat, del bon recat que tenan de representar estas cosas, y que estan posats en lo negoci fent las diligències necessàrias per lo remey y reparo de aquest negoci. En aquest mateix die, enviaren sas senyories ab embaxada a sa excel·lència los senyors Pere Dalmau, canonge de Barcelona, don Miquel Senmanat y Hierònym de Navel, per explicar sa embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya han tingut notícia que vostra excel·lència ha manat enderrocar la casa de t. Margarit del Pont sens cognició de causa ni conclusió del Real Concell, lo que és contra moltas y diversas constitucions y lleys de aquest Principat per vostra excel·lència jurades. Hannos ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència dita contrafacció y violació de constitucions, y suplicant extrajudicialment, com ho fem, sie servit manar reparar lo prejudici se ha fet an aquesta província ab lo enderroch de dita casa, satisfent a la part interessada lo dany ne ha reportat, y que ditas constitucions en lo sdevenidor sien inviolablament observades; que ja més de ésser conforme a justícia, dits deputats ho rebran a singular mercè».

Los quals, acompanyats dels porters ordinaris de la present casa, ab las massas grans en la forma acostumada, y de mi, nottari y scrivà major del dit General, y altres officials de la present casa, explicaren a sa excel·lència la embaxada, y sa excel·lència respongué a ella dihent que desijava servar y guardar las constitucions de aquest Principat, y que no té aquest Principat rahó de quexar-se fins assí. // 269r // Y despres tornats, dits embaxadors refferiren a sas senyorias la resposta de sa excel·lència. E sas senyories hagueren a dits embaxadors las degudas gràcies.

Dimecres, a XV. En aquest dia anaren sas senyorias a la Lonja per rahó de arrendar las bollas, concistorialment y acompanyats en la forma acostumada.

Divendres, a XVII. Festa del gloriós sant Anthoni.

269v Dilluns, a XX. En aquest dia anaren sas senyories concistorialment a la Lonja per rahó dels arrendaments de las bollas.

Dimars, a XXI. En aquest dia fonch demanada llicència per lo senyor deputat militar per anarse'n fora, per a cobrar per rahó de la malagana per spay de quinse dies, la qualli fonch encontinent concedida per sas senyories.

Divendres, a XXIIII. En aquest dia anaren sas senyorias concistorialment a la Lonja per occasió dels arrendaments de las bollas.

270r Dissapte, a XXV. Festa del gloriós sant Pau.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die continuaren sas senyories en anar a la Lonja per lo arrendament de las bollas en la sólita y acostumada forma.

270v Febrer MDCXX

Dilluns, a III. En aquest die se presentà y vingué en consistori mossèn Philip de Sorribes y Rovira, menor, servint lo offici de sobrecollidor del dit General per la part de ponent, essent vingut y tornat de sa col·lecta.

271r Divendres, a VII. En aquest die, entre tres y quatre horas passat migdie, enviaren sas senyories ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, llochtinent y capità general en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, los senyors don Francisco Monsuar, Josep de Bellafilla y Barthomeu Sala. Los quals, acompanyats en la forma acostumada de molts officials de la present casa, ab los porters davant y masses grans, anaren a casa del dit excel·lentíssim senyor llochtinent general, y arribats devant sa presència li explicaren la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. Havent de conèxer lo auditor de las galeras de aquest Principat dels delictes comesos per los soldats y stipendiats de aquellas, segons la disposició del capítol 64 de las últimas Corts, han tingut notícia los deputats del General que vostra excel·lència té pres en los càrcers reals de aquesta ciutat Magí Palou, soldat de ditas galeras, impetit de alguns delictes dels quals tenia rebuda informació abans de sa captura dit auditor, y que estaria a relació del magnífich micer Ferrús, doctor del Real Concell. Y com lo voler conèxer vostra excel·lència dels delictes // 271v // del dit Palou és en contra la expressa disposició de dit capítol 64, per dita rahó dits deputats nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència la contrafacció y violació de dita constitució, y junctament, suplicar-lo, extrajudicialment com ho fem, sie servit manar, per observança de dita constitució, entregar la persona de dit Magí Palou al dit auditor de ditas galeras perquè pugue conèxer dels delictes per aquell co-

mesos, com disposa dita constitució. Y axí mateix, nos han ordenat suplicàssem a vostra excel·lència, extrajudicialment, sie servit manar restituhir la spasa y broquer que la vigilia de Nostra Senyora, que era lo primer del corrent, a la tarda, manà vostra excel·lència pendre de Guillem Ramon de Gualbes, senyor de Heu, anant ab sa muller per la present ciutat, per ser militar y conforme constitucions de Cathalunya y privilegis reals al stament militar concedits, y la real carta de sa magestat de 10 de mars 1618, no poder-se'ls llervar las armas, manant-ho axí sa majestat al excel·lentíssim senyor duch de Alburquerque, alashoras lloctinent general en lo present Principat, ab dita real carta; que a més de ser lo que·s, suplica conforme ditas constitucions per vostra excel·lència jurades, dits deputats ho rebran a singular mercè».

E explicada la dita embaxada per los dits embaxadors a sa excel·lència, en presència de mi, nottari y scrivà major del general y altres officials del dit General, y moltes altres persones, respongué sa excel·lència que en lo cap de haver llevat lo broquer y spasa al dit Gualbes, que ell anave rondant y desarmà moltas persones, y que ningú li digué si·n fos cavaller, que si se li fos estat dit haguera guardat a dit Gualbes // 272*r* // tota cortesia, y que si prejudici algú se ha fet en açò a las immunitats y privilegis dels cavallers, té la culpa dit Gualbes, per no haver-se amostrat ni dit que fos cavaller. Y en lo cap que té respecte de la captura de Magí Palou, que ell manarà a micer Francesch Ferruz, a relació del qual està, que despedesque aquest negoci, advertint-li no·s fassen prejudici a las constitucions y privilegis de aquest Principat, las quals dix voler servar y no fer prejudici algú. E tornats los dits embaxadors de dita embaxda, refferiren a ses senyories com havien explicada la dita embaxada a sa excel·lència, y li havien donada còpia de aquella, y que sa excel·lència en effecte havia feta la demuntdita resposta; y sas senyorias feren las degudas gràcias a dits senyors embaxadors.

272*v* Dilluns, a X. En aquest die anaren sas senyories concistorialment y acompanyats en la forma acostumada a la Lonja de la present ciutat, per rahó de encantar las bolles, continuant conforme disposició dels capítols de cort.

Dimars, a XI. En aquest die, havent comparegut mestre Pere Ferrer en concistori per orde de sas senyories, féu relació com per orde del concistori és anat a mirar la obra del emparniment feta per mestre Anthoni Sastre, mestre de cases, en las casas del General y bolla de la present ciutat. Y vista aquella, y vista la tabla li fonch donada per fer dita obra, ha trobat que lo dit Anthoni Sastre ha cumplit ab sa obligació per rahó de dita obra, y també per rahó de la finistra que ha mudada del lloch a hont estava foradada la paret, indique valer la obra que ha feta de dita finestra quinse lliures, a més del dit preu fet. Y esta relació ha feta mediant lo jurament que té prestat en lo ingrés de son offici.

Dimecres, a XII. Festa de la gloriosa santa Eulàlia, cos sant de la Seu de Barcelona.

273*r* Dissapte, a XV. En aquest dia sas senyories manaren notificar al canonge Luís Cassador, comptador de las galeras del dit General, present en concistori, la desliberació que sas senyories feren en lo die de ahir, que comptavem a XIIII del corrent, acerca que·ls patrons de las galeras no donen reccions atrassades de vi a ninguna gent de la galera patrona, com més llargament en dita desliberació se conté, y lo dit comptador dix que la tenia per notificada.

273*v* Dilluns, a XVII. En aquest dia anaren sas senyories concistorialment a la Llotja, per rahó de encantar las bollas, com és acostumat.

Divendres, a XXI. En aquest die anaren sas senyories concistorialment en la forma acostumada a la Lonja de la present ciutat, per rahó de las bollas.

274*r* En aquest mateix dia, mossèn Agustí de LLana, donzell, racional de la present casa, presentà en concistori a sas senyories onse memorials de debitoris del dit General, és a ssaber, los nou de bolles corrents y los dos restants de bollas vellas.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die sas senyories anaren a la Lonja de la present ciutat concistorialment y en la forma acostumada per continuar lo arrendament de las bollas.

274*v* Dimecres, a XXVI. En aquest dia anaren sas senyories a la Lonja en la forma acostumada per lo arrendament de las bollas.

Dijous, a XXVII. En aquest dia prorrogaren sas senyorias los arrendaments de las bollas fins al segon die de quaresma pròxim vinent. En aquest mateix dia, entre tres y quatre horas passat migdie, enviaren sas senyories ab embaxada al excel·lentíssim senyor lloctinent general los senyors canonge Pere Dalmau, Joseph de Bellafilla y micer Hierònym Oller. Los quals, acompanyats en la forma acostumada ab los porters devant ab las massas grans, y de mi Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y de molts altres officials de la present casa, se conferiren en casa de dit excel·lentíssim senyor

[1620]

lloctinent general. Y arribats devant se presència li explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. // 275r // Los deputats del General de Cathalunya en dies passats, havent tingut tingut notícia vostra excel·lència havia manat enderrocar la casa de t. Margarit del Pont, en lo terme de Martorell, sens cognicio de causa ni conclusió del Real Concell, representaren a vostra excel·lència la contrafacció y violació de moltas constitucions se seguien de dit enderroch, suplicant a vostra excel·lència fos servit manar reparar lo prejudici fet a tota aquesta província, satisfent a la part interessada lo dany, y que ditas constitucions en lo sdevenidor fossen inviolablement observades; y sperant rébrer mercè de vostra excel·lència en cosa tant justa y conforme a sa voluntat de sa magestat, ab sa real carta per al duch de Alburquerque, predecessor de vostra excel·lència, a fi y effecte que, per observança de ditas constitucions sens conexensa de causa y conclusió del Real Concell, de ninguna manera se fessen enderrochs. Ara de nou hajen tingut notícia ha vostra excel·lència manat enderrocar de fet y sens conexensa de causa lo castell del lloch de Copons de t. de Vilaplana, que, en lloch de remediar lo passat, és de nou contrafer a dites constitucions per sa magestat y vostra excel·lència jurades. Han-nos ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència ditas contrafaccions y violació de ditas constitucions, y suplicar extrajudicialment, com ho fem, mane reparar los prejudicis se han seguit de dits enderrochs, satisfer a las parts interessades lo dany ne han reportat, y que ditas constitucions en lo sdevenidor sien inviolablament observades; que a més de ser lo que es suplique conforme a justícia, dits deputats ho rebran a singular mercè.

E Poch aprés, essent arribats dits senyors embaxadors refferiren a sas senyories que havien explicada la dita embaxada a sa excel·lència, // 275v // de la manera los era estat ordenat, y donada còpia de aquella, y que sa excel·lència havie respost que ell desijava lo bé d'esta república, y que advertirie lo que ab dita embaxada se li representave, y desitjave donar gust als senyors deputats.

Divendres, a XXVIII. En aquest dia fonch feta embaxada per part dels magnífichs concellers de la present ciutat a sas senyories, la qual fonch explicada per los magnífichs Joseph de Bellafilla, donzell, y Barthomeu Sala, ciutadà honrrat de Barcelona. Ab la qual fonch representat a sas senyories los notables danys y perjudicis se fan per lo duch de Alcalà, lloctinent de sa magestat en aquest Principat y Comptats, als poblats y provincials de aquells, en contrafacció de las constitucions, privilegis y drets de aquesta terra, y en particular havent pochs dies s·a fet enderrocar lo castell de Copons, que és de Anthon de Vilaplana, sens cognició de causa ni ministeri algú de justícia; y axí mateix, fent capturar sens provisió feta per lo Real Concell, ni magnífichs jutges de aquell, usant de *mandatos* fora las murallas de la present ciutat, lo que axí mateix és contra constitucions, privilegis y drets de aquesta província, a la deffensa y observança dels quals han y deuan sas senyorias axir. Y axí, representaren seria molt acertat y convenient // 276r // per la bona direcció de aquest tant grave negoci sas senyories manassen ajuntar los brassos per que·ls aconsellassen en aquest fet. E los senyors deputats, oÿda la dita embaxada, respongueren que estimaven lo que és rahó als senyors concellers aquest advertiment y representació de la contrafacció de ditas constitucions, y que tenint ells noticia de aquella havien feta alguna diligència, y que de present las estaven fent, offerint-se fer tot lo que convingue per dit negoci.

En aquest mateix die fonch feta embaxada solempne per part del bras militar de aquest Principat ab intervenció de nou personas, és a ssaber: lo noble don Bernat de Pinós, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, don Francisco Grimau, Anthoni Callar, Joan Francesch Codina, don Francisco Çagarriga, Lluís Masdovellas y Hierònym de Navel. Los quals embaxadors, de part de dit bras militar, representaren a sas senyories etc. *Fiat ut in precedentis.* E los senyors deputats, oÿda la dita embaxada, respongueren que estimaven moltíssim las diligències que lo bras militar feye en aquest negoci, y que ja ells tenien notícia de aquestos tant notables prejudicis y contrafaccions de constitucions, y que estaven treballant en aquest negoci, y en lo tenir brassos desliberarien lo que aparexaria més convenient.

En aquest mateix die los senyors deputats // 276v // y oÿdors de comptes, ab veu de pública crida del dia present, manaren convocar per aquest die, a las tres horas de vesprada, las personas dels tres staments convocades en la sala del consistori de la present casa, en què asistiren las personas següents: Per lo stament ecclesiàstich, los senyors canonge Dalmau; canonge t. Garcia, y canonge t. Saleta. Per lo stament militar, los senyors don Bernat de Pinós, Joseph de Bellafilla, Miquel Pol, don Alexandre Cordellas, Miquel d'Oms, Jaume Casadamunt, Pere Joan de Soler, Hieronym Gorch, don Francisco de Argensola, Anthon Descatllar y Raset // 277r // Joachim Valls, Joan Batista Cassador, Francesch de Tamarit, don Luís de

Rajadell, Gabriel de Çalavert, don Francesc Villana, don Miquel Clariana, Ramon de Olivera, don Francesch Aguiló, don Raphel Biure, Phelip de Sorribes y Rovira, menor; don Christòfol Ycart, don Joachim Reguer, don Joseph de Margarit y Biure, Francesch Descatllar, Joachim Desvalls, Domingo Monredon, Bertran Dezvalls, Francesch de Vallgornera y Senjust, don Pedro Desbosch, // 277v // don Aleix Semmanat, don Joan Semmanat, don Francisco Gravalosa y Amat, don Ramon Caldes, don Francisco Çagarriga, don Garau de Paguera, don Hierònym de Paguera, don Batista Falcó, don Carlos Copons, don Francisco de Pinós, don Hugo Tamarit, Francesch Pla y de Cadell, Miquel Joan Granellachs, don Joan de Josa, don Andreu Marlès, Joachim Terré, don Joan de Paguera. Per lo stament real, los senyors Hierònym Fivaller, conceller en cap; Barthomeu Sala, Bernat Romeu // 278r // Joan Raphel Bas, micer Hierònym de Oller, Francesch Sala, Joan Francesch Codina, Raphel Cervera. Als quals fonch feta per sas senyories la proposició següent, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y després allí llegida per mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició. En dias passats, tenint noticia que sa excel·lència havia manat enderrocar la casa de t. Margarit del Pont, en lo terme de Martorell, sens cognició de causa ni conclusió del Real Concell, envíarem ab embaxada a representar la contrafacció y violació de moltas constitucions de dit enderroch a sa excel·lència, suplicant-lo fos servit manar reparar lo prejudici ab dit enderroch causat a tota aquesta província, y satisfer lo dany a la part interessada. Y essent tant just y conforme a ditas constitucions per sa excel·lència jurades, tinguérem per cert sa excel·lència nos havia de fer mercè. Y lo die de ahir tinguerem nova notícia que en lloch de remediar lo passat, de nou contrafent a dites constitucions, havia manat enderrocar sens conexensa de causa ni conclusió del Real Concell, en lo lloch de Copons, lo castell de t. Vilaplana. Y axí, encontinent, ab embaxada tornàrem a representar a sa excel·lència la violació de ditas // 278v // constitucions. Y segons la resposta a la primera y aquesta última embaxades fetas, se pot témer de nou prejudicis, y si bé ab las instruccions són estades donades al embaxador tenim enviat al rey nostre senyor done particular quexa de dits enderrochs, majorment havent sa majestat ab sa real carta ordenat al duch de Alburquerque, alashoras lloctinent general en aquest Principat, procehís en dits enderrochs per via de justícia y no de fet. Ab tot, vist que lo lloctinent general qui vuy és, no obstant se li haje representat tot aquest fet en tantas contrafaccions de constitucions y no haver parat, ans bé haver fet dit nou enderroch de castell, considerant que·s porian succehir nous inconvenients, havem resolt suplicar a vostres mercès, com ho fem, sian servits aconcellar-nos en lo que podem y devem fer en cars tant àrduo y de importància com aquest, perquè ab tant madur concell estam certs se pendrà bona resolució, en servey de Déu nostre senyor, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat».

E oïda la dita preposicó per los senyors de la dita congregació, y essent anat lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per consultar dits negocis ab sas magnificències, com és acostumat, y essent tornat aprés, votaren tots y digueren son parer per son orde acerca ditas cosas, ab molta maduresa y concideració. Fonch trobat que la major part fonch de vot y parer següent, ço és: Que en demostració del gran sentiment que generalmet se deu fer dels procehiments fets per lo senyor virrey sobre lo cars proposat, deuan los senyors deputats ab tota diligència // 279r // fer nominació de dos embaxadors, ço és, de militar y real, los quals, junctament ab lo embaxador per lo bras ecclesiàstich ja enviat, representen a sa majestat los agravis fets y que cada dia van continuant al present principat de Cathalunya y poblats d'ella, y que attès que los manaments reals ab lletras de sa majestat no són obehits, sia sa majestat de son real servey de provehir de nou y més eficàs remey. E axí be que los senyors deputats posen en exequució los advertiments fets sobre dits casos per los elets que·s nomenaren en lo temps del duc de Alburquerque, y si de nou se offerexen fer algunes diligències, las consulten ab dits elets, conforme la qualitat del negoci y Bravesa d'ell requereix, y en demonstració del dit sentiment ajunten lo menys per una vegada cada semana las personas dels tres staments, per que conforme lo que se offerisca, se pugue pèndrer la resolució qual convé al remey de Déu, de sa magestat y en benefici del present Principat, y que sas senyories envien embaxada als magnífichs concellers per que·s servesquen fer ajuntar lo Concell de Cent, al qual ab embaxada solempne se representen estas contrafaccions de constitucions, perquè axí ajuden en aquest negoci».

279v Mars MDCXX

Dilluns, a II. En aquest die, com nostre senyor sie estat servit que dissapte pròxim passat sie mort lo molt il·lustre y reverendíssim senyor don Luís Sans, bisbe de la present ciutat y diòcesi de Barcelona, en aquest die vingueren en la present casa quatre sacerdots, a cavall, cuberts ab gramalles y caperons de dol, y entrats en

concistori, representaren a sas senyories de part del molt noble don Francisco Sans, nebot del bisbe, fonc-los a ssaber que per los tres dias pròxim següents, ço és, dilluns, dimars y dimecres, se tindrie lo dol de dit senyor bisbe en son palau episcopal. Y en quiscun de dits tres dias se solemnitzaren en lo matí los officis divinals per la sua ànima, ab celebració de misses cantades y resades, entenent que en estos officis acistiren los magnífichs concellers de la present ciutat tenint lo dol. Y lo dijous aprés immediatament, abans de migdie, se darà sepultura ecclesiàstica al cos de dit senyor bisbe ab professó general y altres solemnitats en semblants acostumades. Suplicant a sas senyories sien servits, axí en los tres dias, com en lo de la sepultura, ab sa presència honrrar esta funerària, y ab los sufragis y devotes oracions recordar-se de la ànima de dit senyor bisbe, que sie en lo cel; que dit Francisco Sans ne rebrà de aquest concistori singular mercè. E sas senyories respongueren que·ls pese molt de haver perdut tant gran prelat y ministre de la isglésia, y que ells per sa part feran tot ço y quant en esta casa en semblants occasions se sol fer[a].

282r En aquest mateix die, per lo bras militar fonc feta embaxada a ses senyories, la qual fonc explicada per lo noble don Francisco Girón de Rebolledo, Francesch Caldes, de Sabadell, donzell; Bernat Romeu, ciutadà; don Joan de Paguera; Lluís Puig, donzell, y Joan Francesch Codina, ciutadà, acerca de posar en exequució lo vot dels brassos últimament tinguts en la present casa acerca dels enderrochs. E sas senyories respongueren que ells estaven ab molta vigilància en la exequució de la resolució se prengué en dits brassos, sens llevar-ne mà, y que com en los brassos se sie resolt, entre altres cosas, que·s fasse embaxada solempne als magnífichs concellers per a que manassen fer junctar lo dit Concell de Cent a effecte de poder-se fer esta embaxada solempne –y fins ara dit Concell de Cent no se sie junctat– aguarden per posar del tot en exequució lo dit vot de dits brassos que·l tingue lo dit Concell de Cent, offerint-se fer tot lo que convinga fer per la bona direcció de aquest negoci.

Dimars, a III. Dia de Carnestoltas.

Dimecres, a IIII. Pimer dia de Caresma.

282v Dijous, a V. En aquest die se féu lo enterro del il·lustríssim y reverendíssim senyor don Luís Sans, bisbe de Barcelona, ab la pompa y solempnitat acostumada, per lo qual se féu la capella ardent e, o, castell de dolor, ab molta lluminària. Y acistiren en lo dit enterro lo excellentíssim senyor duch de Alcalà, llochtinent y capità general en lo present Principat y Comptats, y los magnífichs concellers de la present ciutat, y magnífichs doctors del Real Concell acompanyant-los, junctament ab totas las parròchies y convents, en la forma sòlita y acostumada, ab molt gran solempnitat. Y sa excel·lència y lo magnífich conceller en cap aportaven al mig al noble don Francisco Sans, nebot, fill de son germà, molt endolat; y subsequentment anaven los magnífichs concellers y demés doctors del Real Concell ab molt gran dol, fent lo dit acompanyament per los llochs acostumats en semblants occasions y enterros de bisbes y prelats fets en la present ciutat. Y arribats a la Seu se celebraren los officis y funeràries acostumades, y predicà lo reverent pare fra t. Cerrano, conventual del monestir del gloriós pare sant Francesch de la present ciutat.

Divendres, a VI. En aquest die anaren sas senyories en la forma acostumada consistorialment a la Lonja de la present ciutat a effecte de arrendar las bollas.

283r En aquest mateix die vingueren en concistori ab embaxada per part del bras militar los senyors don Hugo de Tamarit, Joseph de Bellafilla, don Francesch Agulló, Lluís Puig y Hieròn ym de Navel. Los quals per part de dit bras explicaren a sas senyories se servissen manar posar en exequució lo concell y resolució presa per los brassos últimament tinguts en la present casa acerca dels procehiments de enderrochs fa lo excel·lentíssim dich de Alcalà, llochtinent general, en contrafacció de las constitucions de aquest Principat. Y també representaren que ara novament dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, en contrafacció de ditas constitucions, procehint de fet ha manat péndrer y posar en galera un home que·s diu ser[a] son criat, sens fer-li causa alguna, per ço que dit home dimars pròxim passat causà algun avalot devant de son palacio; y també que entenen, entès que ha molt temps que dit duch de Alcalà té pres y detingut en los càrcers reals de la present ciutat a Bernat Pelegrí sens fer-li la causa ne haver-hi contra dit Pelegrí enquesta ho procés algú per delicte ho crim per ell comès en aquest Principat y Comptats. Item que dit duch de Alcalà no vulle tràurer dit Pelegrí de aquest Principat y Comptats y remétrer-lo al virrey de Aragó per alguns delictes se diu haver dit Pelegrí comès en lo dit regne de Aragó. Y com estos procehiments sien contra las constitucions y privilegis de aquesta pàtria, supplicaren de part de dit bras militar fossen servits sas

a. a continuació carta transcrita a l'Apèndix 3, pàgs. 748-749.

a. ser *interlineat.*

senyories axir a la deffensa de ditas constitucions y privilegis de aquesta terra. E sas senyories, oÿda la dita embaxada, respongueren que en lo cap de la exequució del vot y resolució presa per los dits brassos, ja havien fetas moltas diligències y las estaven fent, havent ja enviat embaxada als magnífichs concellers de la present ciutat per que se servissen manar ajuntar lo Concell de Cent per que // 283*v* // pugue axí exequutar lo dit vot. Y quant a la detenció de la persona del dit Pelegrí, han fet ja moltas y diversas diligències, representant a sa excel·lència esta contrafacció de constitucions, suplicant-lo extrajudicialment fos servit manar soltar aquell, y lo síndich de la present casa té a càrrech de que quotidianament inste la relaxació de dit Pelegrí. Y en lo cap de haver posat en galera sens cognició de causa lo dit home qui causà lo avalot devant de palacio lo dimars pròxim passat, sas senyories veuran lo que se haurà hi·s deurà fer en aquest negoci, certificant-los que estan molt vigilants en fer observar las ditas constitucions, leys y privilegis de aquesta pàtria, no olvidan(t)-se en ninguna cosa del que toque a son offici y càrrech, estimant en lo que és rahó los bons advertiments los fa lo bras militar, com a tant zelós de la observança de ditas constitucions.

En aquest mateix dia, lo magnífich mossèn Hierònym Negroto, cavaller, personalment constituït en una sala de la casa de sa sólita habitació, situada en la present ciutat de Barcelona, en lo carrer Ample, en presència de mi, Anthoni Thió, notari y scrivà major del General de Cathalunya, enviat per dit effecte per lo concistori de sas senyories, y en presència de Francesch Colberó y Pere Ferran, notaris, ciutadans de Barcelona, y Joan Maria Alciator, testimonis per en açò cridats; oÿda per ell primerament la deliberació feta per sas senyories lo die de 29 de febrer pròxim passat sobre lo arrendar los drets de galeras y sustento de aquellas, per lo *residuum* del temps que reste a cumplir per lo cumpliment del temps del arrendament de dits drets de galeras y sustento de aquellas fet a ell, dit Hierònym Negroto, dix aquell era content que·s posàs al encant lo dit arrendament dels // 284*r* // dits drets y sustento de ditas galeras per lo temps que reste de dit son arrendament, consentint y donant son consentiment de present a la dita desliberació feta, com dalt se diu, per sas senyories, y a la exequució de aquella com ha procehit de sa voluntat de ell, dit Negroto, y que sian fetas y lliurades las tabbes als corredors per lo dit effecte per sas senyories delliberades, despedir ab dita desliberació, ab tal emperò que lo dit arrendament per lo dit *residuum* del dits en temps no sie lliurat sens altre consentiment seu.

Dissapte, a VII. Festa del gloriós sanct Tomàs de Aquino.

Dilluns, a VIIII. En aquest die, inseguint sas senyories lo vot y resolució feta en los brassos últimament tinguts en la present // 284*v* // casa, enviaren ab embaxada solempne als magnífichs concellers y Concell de Cent de la present ciutat los senyors ecclesiàstichs: Anthoni Joan Garcia, canonge de la isglésia de Barcelona; Pere Dalmau, canonge de dita isglésia; y don Francisco de Paguera, cavaller de hàbit de Sant Joan. Militars: don Ramon de Caldes, don Bernardino de Marimon y don Joachim Reguer. Reals: Agustí Pexau, micer Pere Anthoni Vinyola y Francesch Codina. Los quals, ben acompanyats ab las massas grans y porters de la present casa devant, y de molts officials de la present casa, anaren a la casa de la present ciutat, a hont estaven las magnificències y lo savi Concell de Cent ajuntats en dita casa, als quals refferiren y explicaren lo que per sas senyories los era estat ordenat. Y fonch en effecte donarlos rahó de que sas senyories havian fet fins assí acerca dels procehiments fa sa excel·lència en contrafacció de moltas constitucions, conforme la embaxada és estada últimament feta a sa excel·lència, y proposició feta en los // 285*r* // brassos últimament tinguts en la present casa, junctament ab una carta enviada a don Francisco Monsuar, embaxador de sas senyories en cort de sa majestat, per part del concistori despedida a 29 de febrer pròximpassat, los és estat legit conforme més llargament està contengut en lo Dietari de la present casa, és a ssaber, la embaxada feta a sa excel·lència sots jornada de set de febrer pròxim passat, y la proposició y vot de dits brassos sots jornada de vint-y-vuyt de febrer proppassat. E Poch aprés, tornats dits senyors embaxadors, refferiren a sas senyories com havien explicada la dita embaxada a sas magnificències y savi Concell de Cent en la forma y manera los era estat ordenat, y que en effecte fonch respot que estaven molt agrahits de la bona correspondència que sas senyories tenian ab la ciutat, y que ajudarian ditas senyories en tot lo que podrien; y axí mateix, avisaren de la resolució se pendrie en lo dit savi Concell de Cent. E sas senyories hagueren las degudas gràcias a dits senyors embaxadors.

Dimecres, a X. En aquest die mossèn Agustí de LLana, donzell, racional de la present casa, féu relació en concistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del dit General en la part de llevant, ha pagat tot lo comptat fins al dia present. // 285*v* // En aquest mateix dia comparegué en concistori de sas senyories mossèn Miquel Camarasa, notari, lloctinent de scrivà de ració de sa majestat en aquest Principat. Lo qual, de part

[1620] de sa excel·lència y Real Concell, offerí a sas senyories uns galiots que de present estan condempnats en los càrcers reals de la present ciutat, a fi y effecte que sas senyories reben aquells per servey de las galeras de aquest Principat. E sas senyories respongueren que al present las galeras del General no tenen necessitat de forçats, per estar sufficientment provehides de forçats y gent de rem, y que sa excel·lència se servesque disposar d'ells conforme li aparexarà més convenient.

En aquest mateix dia enviaren sas senyories al excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, lloctinent general, ab embaxada, los senyors ecclesiàstich: Pere Dalmau, canonge de la Seu de Barcelona; Militar: Joseph de Bellafilla; Real: Hierònym de Navel, ciutadà. Los quals, ben acompanyats ab los porters y massas grans devant, y molts officials de la present casa, anaren a casa de sa excel·lència, al qual explicaren la dita embaxada, y li donaren còpia de aquesta, la qual és del tenor següent:

286r «Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència com han tingut notícia[a] que alguns, poch zelans la observança de las generals constitucions de aquest Principat, instarien a vostra excel·lència la remissió de la persona de Domingo Pelegrí, detingut en los càrcers reals de la present ciutat, per lo regne de Aragó, y que per semblants remissions prohibidas per ditas constitucions, per vostra excel·lència jurades, suplicàssem extrajudicialment a vostra excel·lència, com ho fem, sia servit no donar lloch a que dit Domingo Pelegrí sia remès a dit ni altre qualsevol, regne, ans bé de sos delictes se conega per vostra excel·lència y son Real Concell, com disposan ditas constitucions. Y axí mateix, nos han ordenat repressentàssem a vostra excel·lència la violació de moltas constitucions y leys de aquest Principat se ha feta en haver vostra excellència, sens cognició de causa ni conclusió del Real Concell, ha manat posar en galeras per...[b] anys[c], y per ço suplicàssem extrajudicialment ha vostra excel·lència, com ho fem, sie servit manar tràurer dit[d]... de ditas galeras, y que si delictes haurà comès, se procehesca contra aquell, *causa cognita* y ab conclusió del Real Concell, com disposan ditas generals constitucions; que a més de ser tot lo que·s suplica ha vostra excel·lència conforme a justícia, dits deputats ho rebran a molt singular mercè».

a. a continuació ratllat que.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 8 mm.
c. a continuació un espai en blanc de 12 mm.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

E poc aprés, essent tornats dits senyors embaxadors, refferiren a sas senyories com havien feta la dita embaxada a sa excel·lència en la forma y manera los era estat ordenat, y que sa excel·lència havia fet de resposta en aquella dihent que ell desitjava lo bé y quietut d'esta província y donar gust als senyors deputats y servar las constitucions de aquest Principat, y que ell manarie //286v// vèurer lo que ab dita embaxada se li representave. E sas senyories hagueren las degudas gràcias a dits senyors embaxadors.

En aquest mateix dia vingueren en consistori, per part de la present ciutat, los magnífichs Francesch Cornet y Julià de Navel, los quals, per part de dita ciutat, aportaren a sas senyories en scrits la deliberació feta per lo savi Concell de Cent en lo die de ahir de part de sas senyories, en exequució de la resolució y vot dels brassos últimament tinguts en la present casa, la qual deliberació és del tenor seguüent:

«Die VIIII *menis marcii anno a nativitate domini* MDCXX. Convocat y congregat lo Concell de Cent jurats en la sala gran de dit concell de las casas de la present ciutat de Barcelona en la forma acostumada, en lo qual concell, volent començar a proposar lo magnífich conceller en cap, vingué una embaxada del bras militar, la qual reportaren nou persones, las quals de part de dit estament y bras militar explicaren al present concell llur embaxada, contenint en effecte los grans agravis y prejudicis que aquesta província pateix en la contrafacció y rompiment de constitucions, privilegis y lleys de la terra, causats ab los procehiments de fet sens coneguda de causa fets per lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, loctinent y capità general de sa majestat en lo present Principat y Comptats, axí en los enderrochs ha manat fer estos dias proppassats de la casa de t. Margarit del Pont, serca de Martorell, y del castell de mossèn Anthoni Vilaplana, en lo lloch de Copons; com també en voler tràurer, segons se entén, de las presons comuns de la present ciutat a Domingo Pelegrí, en //287r// dits càrcers detingut per sos crims y delictes, y remétrer aquell al regne de Aragó. Totas las quals cosas són contra ditas constitucions, privilegis y lleys de la terra. Supplicant al present concell sie servit deliberar y tenir per bé que la present ciutat interpose en aquestas cosas, com a tant contràries a dits privilegis y constitucions, aplicant-hi los remeys que aparexeran a propòsit, axí en fer algunes embaxades a sa excel·lència, com altrament, a fi que·s procure lo reparo de tants grans prejudicis y se procehesca que en lo sdevenidor no·n sien fets altres consemblants ni majors, que fent-ho de aquesta manera dit estament y

bras militar ne rebrà particular mercè del present concell».

E anats que se'n foren dits embaxadors, encontinent vingué una altra embaxada solempne de nou persones, dels tres estaments, enviada per los senyors deputats del General de Cathalunya, ab las massas altas. La qual embaxada reportaren los reverents nobles y magnífichs lo canonge Anthoni Joan Garcia, etc, los quals explicaren llur embaxada, que en effecte conté lo mateix que de sobre està referit ab la embaxada del bras militar. La qual embaxada feta, y exits que foren dits embaxadors del concell, lo magnífich conceller en cap, en veu sua y dels altres magnífichs concellers, sos companys– lo quart absent–, proposà al present concell totas las sobreditas cosas, conforme de sobre estan refferides, explicant més avant al concell com lo die se feyan las festas de la beatificació del pare Francisco Xavier, de la Companyia de Jesús, en lo Born, sa excel·lència de mandato y sens coneguda de causa, manà capturar a dos persones ciutadans de Barcelona, qui tenian catafals per a ditas festas, per no voler donar aciento ni lloch en dits sos catafals ad alguns criats de dit senyor virrey, sens paga alguna, lo que també és en gran prejudici de ditas constitucions, // 287*v* // privilegis y lleys de la terra, per a que lo present concell sobre totas las ditas cosas delibere lo que aparegue més convenient al servey de Déu nostre senyor y benefici públich. La qual proposició entesa, lo dit concell féu delliberació y conclussió que totas las ditas cosas en dita proposició contengudes sian comesas, segons que lo present concell las comet, als magnífichs concellers y a setze persones del present concell, ço és, quatre de cada estament, nomenadores per dits senyors concellers, les quals miren, vegen y censuren totas las cosas apuntades, axí per part dels senyors deputats, com del bras militar, ab llurs embaxades fetes al present concell, y altres contengudes ab dita proposició; y conferesquen ab los senyors deputats o ab las personas que per dits negocis seran elegides, per que ab conformitat puguen sobre ditas cosas ab més maduresa deliberar y vegen a quinas constitucions, privilegis y lleys de la terra se contrafà en los casos y procehiments refferits en la proposició, per que ab millor justificació y fonament se puguen representar, y si convindrà, scríurer ab carta a sa magestat suplicant lo degut remey y reparo, segons a dits senyors concellers y setzena millor aparexerà. Y lo que resolran se pose en exequució sen haver-ho de representar en lo present concell, ab que no puguen resòlrrer de enviar embaxador, y que la present delliberació sia feta a ssaber de part de aquest concell als senyors deputats y al bras militar per dos cavallers».

En aquest mateix die vingueren ab embaxada en concistori de sas senyories per part del bras militar, los senyors don Batista Falcó, don Bernat Salbà; lo senyor de Monsonís; // 288*r* // Joachim Terré, Francesch Codina y Agustí Pexau. Los quals en effecte representaren a sas senyories per part de dit bras militar foren servits posar en exequució la resolució y vot del brassos últimament tinguts en la present casa. E sas senyories digueren que estavan molt agrahits del bon cuydado de sas mercès, y que no·s descuydarien en ninguna manera, y farien tot lo que tocarie a sa obligació y fer-se més convenient al servey de Déu nostre senyor y benefici del present Principat.

Dijous a XII. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Francisco Çagarriga, //288*v*// Honofre de Cortit y Betlloch de Gerona, los quals, per part de dit bras militar, suplicaren a sas senyories fossen servits de fer las degudas diligències y posar en exequució la resolució y vot dels brassos últimament tinguts en la present casa acerca del proposat em aquells. E sas senyories feren de resposta: «Que ja havien feta embaxada solempne a la ciutat y Concell de Cent acerca del demuntdit, y no·s descuydaven en fer tot allò que·ls tocave fer per rahó de son offici, y que farien tot lo que convindrie fer per a que aquest negoci tingués bon èxhit».

En aquest mateix dia, apuntats los senyors deputats y oÿdors de comptes del General –lo oÿdor ecclesiàstich absent–, lo molt il·lustre senyor Phelip de Sorribes, deputat militar, representà en concistori, de paraula, que sas senyories se servesquen posar en deguda exequució lo vot y parer dels brassos últimament tinguts en la present casa, y en particular en nomenar los dos embaxadors que aconsellen los dits brassos enviar-se a sa majestat, y açò ab la brevedat possible, que ell està prompte per sa part en fer tot lo que convindrà per la exequució del dit concell, attès veu ser axí necessari. Y axí vagen los dits embaxadors. Y lo senyor bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstich, diu que havent concideral aquest negoci, conforme la gravedat de ell, y encomenat a Nostre Senyor diversas vegades, per millor acertar, troba quant al primer que, supposat y ha embaxador en Madrid y persona tant intel·ligent com és don Francisco //289*r*// Monsuar, a qui sobre de açò se ha scrit molt llargament, lo negoci no corre perill algú perquè los danys del enderroch del castell ja està fet, y que lo sdevenidor se stà representant a sa magestat, ab gran instància se servesque de remediar-lo, y com y hage notòria experiència que sa majestat se cance que se li envien diversos embaxadors y se gaste la hazienda de la De-

[1620]

putació sens haver-hi necessitat, com consta per carta de sa majestat, scrita en lo trienni pròxim passat, scrivint que baste se li envie un sol embaxador, de manera que la multitud de embaxadors ultra de gastar molta hazienda és perjudicial per lo mateix intent, puix se irrite la real magestat, de beneplàcit del qual ha de venir lo remey, y no se serveix de altra cosa sinó que·ls detinguem per lo comú y no·ls dixen parlar ab sa majestat, per ser tants, y lo que es devia ocupar en parlar ab sa majestat se ocupa en procurar que arriben los embaxadors, en notable dany y dilació dels dits negocis. Y lo segon, en cars que se hagen de enviar dos embaxadors és convenient guardar lo que ha determinat lo savi Concell de Cent, que quant en lo primer, en son exemple, no·s diu lo que haviam de fer adenant, expressament que no se envie embaxador per part de la ciutat, per a parexer-los bastant lo que està en Madrid. Y axí mateix, pareix molt convenient guardar lo orde que lo dit Concell de Cent ha donat, ço és: que se ajunten desset elets ab los magnífichs concellers, los quals tracten lo que·s deu fer en aquest negoci ab los elets que anomenarà lo present concistori; y perquè fins ara la ciutat no ha declarat los que ha nomenat, no·s són pogut anomenar elets per est(e) concistori, perquè no·s anomenasen los mateixos que per la ciutat serien nomenats. Però ara que consta que la ciutat ha fet la nominació, és de parer que·s nomenen per aquest concistori elets per a que tracten aquest negoci y se consulte ab los elets de la dita ciutat, perquè vist lo que resultara //289*v*// de una y altra part se deslibere lo que més convindrà sobre enviar de embaxadors, perquè abans de fer-se esta diligència no li apar ser convenient anomenar embaxadors. Y encontinent fet lo vot del senyor deputat ecclesiàstich, lo senyor deputat militar me ha donat a mi, scrivà major, una scriptura continuada en un full de paper, requerint-me que lletge aquella al concistori y lleve acte de la tradició de dita scriptura, la qual és del tenor següent:

«Lo deputat militar, conciderant de quanta importància sia per a la cosa pública y privada procurar ab sa magestat lo reparo y smena dels agravis y prejudicis que·s fan per los lloctinents de aquesta província als poblats en ella, ab los enderrochs de castells y cases, majorment sens cognició de causa ni provisió de jutge y sens constar del delicte, com constar deuria, en notable violació de las generals constitucions de Cathalunya, y altrament; y que havent ajuntats los brassos per aquest effecte a[a]... del passat, las personas dels tres estaments conformament resolgueren y aconcellaren que los deputats ab tota diligència fassen nominació de dos embaxadors, militar y real, per a representar a sa majestat, junctament ab lo embaxador ja enviat per lo bras ecclesiàstich, dits agravis. Y que axí bé se fessen altres diligències en dit vot specificades, attenent també a la obligació en que las personas de concistori per rahó de dit vot estan, y que si en matèria de enderrochs se innovava alguna cosa abans de enviar embaxador ne havian de ser los deputats en gran manera carregats, ho, y encara se posarian en perill de què en la visita no se'l demanàs lo dany privat, a més de la acció que tindria lo fisch per una omissió tan danyosa, diu y suplica a vostres senyorias y mercès //290*r*// encaridament sian servits, en conformitat del vot y parer de dits brassos, al qual en esta occasió se ajusta, nomenar encontinent embaxador dels brassos militar y real, y que·s fassen, axí mateix, las demés diligències advertides en dit vot, per a que ab unas y altras vingue a entèndrer lo rey nostre senyor ab quant justa causa no·s quexam. Y axí, restan aquestos agravis reparats y prevenguts, los que justament se podan témer, y nosaltres descarregats de tant gran obligació. Altrament, per a que en tot temps conste de mon descàrrech ho requer axí a vostres senyories y mercès, y a mossèn Thió ne lleve acte. *Requirens, etc»*.

Y lo senyor deputat real diu que és del vot del senyor bisbe, y que se li don còpia de la scriptura donada per dit senyor deputat militar per a respòndrer a ella. Y lo senyor oÿdor militar diu que vista la deliberació dels brassos y lo vot del savi Concell de Cent y la diversitat que·y ha en las personas de concistori, attès que falta lo senyor ardiaca Pla, y faltaria axí lo bras ecclesiàstich per a fer delliberació, que sie pres lo parer del senyor ardiaca Pla, oÿdor ecclesiàstich, y rebut aquell acerca de la nominació del embaxador, dirà son parer, y entretant, attès que no·y ha alguna discrepància en que sien anomenats elets, diu que és de vot que de present se anomenen quatra elets de cada estament, y que demà se ajunten en la present casa, en la matinada, y conferesquen ab los setse del Concell de Cent fins prenguen resolució del que més convindrà haver-se de fer, y posar-ho encontinent en exequució. Y lo senyor oÿdor real diu que, considerada la gravedat del negoci, y considerada la necessitat de prompte remey, però haver ja temps que continuar estos enderrochs en Cathalunya, y considerant principalment que·l fi per lo qual esta casa és introduhida y los drets de ella és per la conservació y defensa de las constitucions y drets de aquest Principat, y com este cars que tenim entre mans sie directament en contrafacció //290*v*// de constitucions y tant danyós, que si ab totas veras hix a la dita deffensa restarem sens casas en Cathalu-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.

nya, és de parer[a], no obstant que demanant concell apar ser convenient posar en exequució aquelles, de vot y parer de que se envien los dos embaxadors que determinaren dits brassos haver-se de enviar, ab que ja hi age altre embaxador en cort de part de aquest concistori, com bé sa senyoria ha advertit, perquè sent nou cas succehit després ensà, requereix nou sentiment; y també és de parer que fasse nominació dels elets per que aconcellen lo fahedor.

E després, divendres a XIII de dit mes y any, fonh per mi, notari, scrivà major y secretari del dit General, consultats tots los demuntdits vots y llegits al senyor oÿdor ecclesiàstich, Pau Pla, personalment trobat en la casa de sa pròpria habitació, lo qual respongué que ell votarie lo que li aparaxaria convenient, y que de present eran dotze horas tocades y dia de dijuni, y que lo temps no ere còmodo per a poder desliberar de prompte en aquest negoci, essent aquell de la consideració y gravedat que·s diu en los dits vots. E després, en lo mateix dia, lo dit senyor oÿdor militar, essent en la present casa, si bé lo concistori de sas senyories no estava junt, dix que assentàs lo seu vot que era lo mateix que diu en son vot lo senyor deputat militar, adherint-se en tot y per tot al dit vot de dit senyor deputat militar.

Divendres, a XIII. En aquest die se juntaren en la present casa // 291*r* // per orde de sas senyories las personas eletas dels tres estaments baix scritas, que foran las següents: Ecclesiàstics, los senyors canonge Garcia; canonge Dalmau; sacristà y canonge Pere Pla, y canonge Saleta. Militars, los senyors don Miguel de Semmanat, don Ramon Caldes, don Batista Falcó y Joseph de Bellafilla. Reals, los senyors Bernat Romeu, Julià de Navel, Magí Grau y Francesch Codina. Als quals, axí ajuntats, foran de manament de sas senyories llegides diversas scriptures fahents per los procehiments de fet fa lo excellentíssim senyor duch de Alcalà dels enderrochs de castells y casas, y per lo reparo convenient a uns tant grans prejudicis se fan a esta província y poblats en aquella en semblants // 291*v* // procehiments en violació de las constitucions de aquest Principat. Y llegides las ditas scriptures, com fos ja hora tarda, y també tenint resposta dels magnífichs concellers de la present ciutat que las personas eletas per part de dita ciutat en exequució de la deliberació del savi Concell de Cent per a tractar aquest negoci no se eran pogudes junctar per rahó del sanct jubileu que al present és en la present ciutat, y que dits magnífichs concellers gustarien se differís este negoci per altra jornada, sas senyories, ab consentiment y voluntat de ditas personas eletas, han porrogat per a continuació de la exequució del vot y concell dels brassos últimament tinguts en la present casa per a diumenge pròxim vinent a las tres horas passat migdia.

Diumenge, a XV. En aquest dia se juntaren las personas dels tres estaments devall suites, eletas y manadas convidar per sas senyories per aquest dia, ensemps ab los magnífichs acessors y advocat fiscal del dit General, en que entrevengueren las personas següents, és a ssaber: Ecclesiàstichs, los senyors canonge Garcia; // 292*r* // canonge Dalmau; canonge y sacristà Pere Pla y canonge Saleta. Militars, los senyors Joan Miquel de Semmanat, don Ramon de Caldes, don Batista Falcó y Joseph de Bellafilla. Reals, los senyors Bernat Romeu, Julià de Navel, Magí Grau y Francesch Codina. Als quals los fonch proposat de paraula, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, dihent en effecte fossen servits de aconsellar-los lo que podien y devien fer acerca del proposat y resolt en los brassos últimament tinguts en la present casa, que foran a XXVIII de febrer proppassat, acerca dels enderrochs. E los dits senyors elets, anant votant quiscun d'ells per son orde, resolgueren y aconsellaren a sas senyories lo següent, ço és: que attento que de present no·s troban las scriptures ordenades per los magnífichs acessors y doctors aplicats per lo mes de febrer de 1617, sobre los procehiments de fet, axí de // 292*v* // enderrochs com altres, que per ço sas senyories deuan ab la brevedat possible aplicar los magnífichs acessors y advocat fiscal y los matexos doctors que lashoras entrevengueren, ho los que aparexarà a sas senyories, per a que breument ordenen y tornen a fer aquelles de la manera que aparexarà convenient fer-se, y fetas, se representen als elets per a aconsellar sobre la exequució fahedora de aquelles. E axí mateix, havent-los proposat sas senyories als dits senyors elets fossan servits de aconsellar-los lo que devien fer acerca del cas ha succehit esta nit passada en una barca de francesos que se'n han aportat t. Pi, albarener del General, quatre o sinch persones, essent ha regonexer-la per rahó de frau en lo moll de la present ciutat. Y los dits senyors elets foren de vot y parer que devian sas senyories manar rébrer informació del cas, y rebuda, manar fer una crida ab molt gran premi de la manera que los magnífichs acessors y advocat fiscal aconsellaran a sas senyories. E poch aprés, havent-los proposat per sas senyories a dits senyors elets lo que devien fer acerca de la resolució presa en los brassos tinguts a vint-y-vuyt de febrer proppassat, en lo cap tocant a enviar dos embaxadors, ço és, militar y real, en cort de sa magestat per lo dels enderrochs, dits senyors elets aconsellen a sas senyories que

a. a continuació ratllat que.

deuen enviar-se los dits embaxadors y posar en exequució la resolució presa en los dits brassos. E Poch aprés, sas senyories, essent ja fora los dits elets, procehiren a votar acerca de la nominació de dits embaxadors. Lo senyor deputat ecclesiàstich dix que attès las personas eletas per exequució del consell dels dits brassos y los anomenats per part de la ciutat per exequució de la[a] desliberació feta per lo // 293r // savi Concell de Cent no havien encara resolt lo negoci, y se spera breument que resolrian lo fahedor, per ço és de vot que no·s fasse dita nominació de embaxadors fins a tant dits elets hajan presa la deguda resolució. E lo senyor deputat militar dix que·s fasse de present la nominació de dits embaxadors, conforme ja ell té dit y requerit ab lo vot per ell donat en scrits a[b]... del corrent, al qual en tot y per tot se reffer. E lo senyor deputat real dix que és del vot del senyor deputat ecclesiàstich. E lo senyor oÿdor ecclesiàstich és de vot se fasse nominació, aguardant[c] primer la resolució que pendran los elets. E lo senyor oÿdor militar es de vot que·s fasse nominació de dits embaxadors, conforme lo vot y parer del senyor deputat militar, al qual se adhereix en tot y per tot. E després, per exequució de la resolució presa per los dits elets, foran per sas senyories elegits los magnífichs doctors devall scrits, per a que aquells, junctament ab los magnífichs acessors y advocat fiscal del dit General, se junten en la present casa per a ordenar las scriptures y resòlrrer lo fahedor acerca de dits enderrochs, en què entrevengueren los següents: *Primo* micer Ayllar, micer Càncer, micer Aguiló, micer Carreras, micer Arenys, micer Oller, micer Bernat Sala, micer Jaume Martí.

293v Dimars, a XVII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstich demanà licència en concistori per anar-se'n a son bisbat, per lo temps acostumat y per capítols de cort està disposat, la qual encontinent li fonc donada per sas senyories. En aquest die, essent entrats en concistori los magnífichs micer Ayllar, micer Càncer, micer Areny, micer Carreras, micer Oller y micer Bernat Sala, doctors aplicats per a resòlrrer lo fahedor en los negocis y contencions acerca de que·s proposà en la present casa als vint-y-vuyt de febrer proppassat, digueren y explicaren a sas senyories lo següent, ço és: «Que los negocis per los quals eren estats aplicats eran de qualitat y condició o importància molt gran, y se havia de fer molt gran discusió en ells, y que axí no·s podrien fer precipitadament ni ab temps prefigit, que per ço representaven a sas senyories que ells havien menester lloch y temps per a fer y aconsellar lo que convenia en la bona direcció de dits negocis; y axí no havia per a que solicitar-los ni apretar-los en la despidició del que ells deuen y tenen obligació de fer perquè ells ja veuen al què son obligats».

Dimecres, a XVIII. En aquest dia anaren sas senyories a la LLotja de la present ciutat en la forma acostumada, per los arrendaments de las bollas.

294r Dijous, a XVIIII. En aquest die comparegueren en lo concistori dels molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes, concistorialment ajuntats y congregats en la forma acostumada,– lo senyor oÿdir real per sa indisposició absent–, los nobles don Joan de Paguera, don Ramon Caldes y de Ferran y Miquel Joan Tavarner, donzell. Los qual, enviats per lo bras militar, representaren en forma de embaxada de dit bras militar a sas senyories las cosas contengudes, descrites y continuades en un full de paper. Y suplicaren que de aquellas y de la presentació de[a] la dita scriptura que ells feyen al dit concistori fos llevat acte públich per lo scrivà major y secretari del dit concistori, per los fins y effecte que al dit bras militar aparexen convenir. E feta la dita proposició per dits embaxadors, y donada per ells a mi, dit scrivà major y secretari del General demuntdit, la dita scriptura continuada en un full de paper, sas senyories manaren a mi, dit scrivà major y secretari, que llegís aquella, donant-me licència que per observança del capítol de cort sobre açò disposant ne fos llevat acte. Y axí, de llicència, voluntat y manament de dits molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes, a instància, petició y requeriment dels dits embaxadors, y encara del dit noble don Joan de Paguera, síndich que dix ser del dit bras militar, fonc per mi, dit scrivà major y secretari, legida públicament en lo dit concistori y en presència de Francesch Colberó, notari, y Steve Pobla, scrivent, testimonis en assò cridats, la dita scriptura, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors. Essent vingut a notícia del estament ho bras militar del present principat de Cathalunya lo strago fet en lo castell y casa de Anthoni Vilaplana, la qual tenia en la vila o lloch de Copons, ço és en haver-la manada lo excel·lentíssim duch de Alcalà, lloctinent y capità general de aquest Principat, enderrocar de fet sens conexensa de causa ni conclusió del Real Consell, y sens intervenció // 294v // del molt reverent canceller, o regent la Real Cancellaria, ab nota gran de la innota fidelitat que han professat sempre ha sa magestat

a. *a continuació ratllat* consell.
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.*
c. aguardant...nominació de dits embaxadors *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* aquelles.

y real corona an aquest Principat. Encontinent, precehint madur consell de personas pèritas y expertas, ab embaxada solempne, representa ha vostres senyorias la gran y notòria contrafacció de infinites constitucions que en semblants violents procehiments se feyen, cosa tant notòria per las matexas constitucions, com ho justifiquen ellas matexas, reals y diversas delliberacions, axí en la present casa, com encara en la Real Audiència fetas. De la qual embaxada resulta que vostres senyorias tingueren per bé de manar ab veu de pública crida juntar en la present casa de la Deputació los tres estaments per a que·ls aconsellassen lo que havian de fer per reparo y restauració de tant gran contrafacció. Los quals tres estaments encontinent resolgueren y aconsellaren a vostres senyorias que per remey de tant gran violació de constitucions era molt convenient que vostres senyorias fessen nominació de una persona de dit estament militar y altra del estament real per ambaxadors, los quals, juntament ab don Francisco Monsuar, hospitaler de la santa isglésia de Tortosa, qui com ecclesiàstich és ja en cort per altres negocis de la Generalitat, representàssem a sa majestat la aflicció en que està aquesta província, que és cert era aquest medi efficacíssim per a que sa magestat nos fes mercè de manar parar semblants procehiments de fet, pux la experiència té monstrat que per lo bon govern de aquest Principat no necessitan de fer-se procehiments de fet, si no vigilància y cuydado, pus servadas las lleys y constitucions de Cathalunya ab tanta prudència statuhides, se pot administrar justícia ab tota rectitut, y ab ellas en tot temps són estats remediats gravíssims casos y danys per camí fàcil y segur. Y si bé ha dies que dits tres brassos feren aquesta resolució, y altre, com consta en lo vot prevelgué en dits brassos, hi han representat y aplicat a vostres senyorias per quatre embaxades fetas a 2, a 5, a 10 y a 12 del corrent mes de mars, resta dit bras desconsoladíssim de vèurer que vostres senyorias fins avuy no hajen posat en exequució cosa tant sancta y // 295*r* // que no admetia un punt de dilació, hans la tardança era de gran inconvenient y dany, majorment que lo mateix han aconsellat a vostres senyorias las personas per vostres senyorias eletas en la juncta celebrada a 15 del corrent. Y axí, acudint al que tenen obligació, ab la present supplican a vostres senyorias sie de son servey encontinent y sens mora alguna, manen fer nomenació de dits dos embaxadors, militar y real, y de personas que ab tota promptitut se pugan posar a cavall y anar ab tota diligència a sa magestat, representant-li estos y altres agravis de que vostres senyorias tenen prou notícia, que és cert ab tant bona diligència se alcansarà lo reparo se desija, com en altras vegades la experiència ha mostrat. Altrament, en cas vostres senyorias recusen de posar en execució determinació tant sancta y per tants respectes aprovades dit bras y estament militar, representant la disposició del capítol quint de las Corts últimes del any 1599, y de que haurà de continuar estas y demés diligències que aparrà ser convenients, axí per lo reparo de tant gran violació y contrafacció de constitucions, com altrament, per constituhir a vostres senyories en mora, com sian que vostres senyories, com a tant zelosos del benefici públich y de acudir a las obligacions de sos officis, posaran en deguda exequució lo sobredit. Y per a que ara y en tot temps consta que per part de dit bras y stament militar se ha fet los que·s podia y devia, han determinat de que la present scriptura se presentàs a vostres senyorias ab acte, dexant-ne a vostres senyories còpia ab la forma acostumada. *Requirens notario».* La qual scriptura, llegida per mi, dit scrivà major y secretari, fonc per sas senyories respost que se aturave lo termini de dret per a respòndrer y satisfer a la dita scriptura.

E lo endemà, a 20 dels demuntdit mes y any, essent juntat lo dit consistori dels dits molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes, lo molt il·lustre senyor deputat ecclesiàstich, lo bisbe de Tortosa, volent satisfer a la dita scriptura, respongué en la forma següent: *«Et, dominus deputatus ecclesiasticus, respondent, dixit:* Que·l bras militar amostre com és part per a requerir, perquè fins ara no li consta judicialment que·u sia; // 295*v* // donat cas que·u fos, no·y ha causa ni occasió bastant per a fer dit requeriment, y molt manco per constituhir en mora lo consentim, perquè si los consells de Déu, essent com és de infinita sabiduria, no obliguen a ningú, per no ser manament si no concells, com consta clarament del comú us de *ecclesia christiana,* ab molt major rahó les concells dels hòmens, que són de sabiduria limitats, no induexan obligació perquè no són manaments sinó concells. Y no havent-hi com no·y ha obligació, no·y pot haver mora, perquè esta demana obligació. Y axí dit requeriment és estat molt volentari, y en cas que se hagués de anomenar embaxadors, no és ara temps ni conjunctura, ni lo parer dels brassos se ha de entèndrer, com dit bras militar diu, perquè sa resolució fonch que se enviàs una embaxada solempne a la ciutat per que ajuntàs lo Concell de Cent, com ab effecte se és fet, y lo dit concell, com a tant savi, determinà que no se enviàs embaxadors de part de la ciutat, attenent: lo hu que la multitud de embaxadors per a persona tant ocupada com la persona del rey nostre senyor, no sols és danyosa per lo gasto excessiu que·s fa, si no perquè ocupa al temps que se ha de gastar en el negoci principal, gastant en lo

[1620]

tractar si se admetian los nou embaxadors, specialment havent-hi cartas de sa magestat en lo trienni passat y en lo present ab que ordena no se li envien molts embaxadors, perquè no ohirà sinó hú sols, puis aquest és bastant, com la experiència ha ensenyat diversas vegades. Y lo dit deputat ecclesiàstich diu haver-ho oÿt del conceller ters, tal Càrcer, que havent-lo enviat la Deputació en lo trienni passat, estigué sinch mesos detingut en Calatayut; y per la experiència que tenia en estos negocis, descarregant sa conciència, dix que no convenia enviar més embaxadors per ara. Y axí mateix, ha entès de una de las personas que trobaren en la junta, que los concellers y setse elets féu la casa de la ciutat, sols dos vots foren de parer que la Deputació enviàs los embaxadors, y los demés foren de contrari parer. Y per lo manco és cert que fins vuy no han vingut de part de la ciutat, ni sos elets, ha donar relació del que havian de aconsellar sobre aquest particular, ni los tres elets que anomenà la Deputació per // 296*r* // anar a tractar ab los de la ciutat, que són los senyors canonge Dalmau, Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu, no·ns han tornat resposta alguna. Y supposada la bona correspondència que esta part té ab la ciutat, y lo cuydado ha tingut de y en cas necessari, requer als senyors de concistori que no·ls envie, y que si en la visita se farà càrrech de estos gastos, per ser ecclesiàstich no vinguen a son càrrech, particularment havent enviat al senyor don Francisco de Monsuar, embaxador de la Deputació en la cort, carta del concistori ab tots los papers conferents per aquest negoci, y és possible que ell o tindrà re-mediat ab sa magestat abans que estos embaxadors fossen arribats en la cort. Y axí li apar ser cosa forsosa guardar la sua resposta, puis no·y ha perill en la tardança».

E feta la dita resposta y llegida per mi, dit scrivà major y secretari, en concistori fonch per lo molt il·lustre deputat militar, Philip de Sorribes, respost en la forma següent. E lo senyor deputat militar encontinent responent y votant, digué lo següent: «Si bé lo deputat militar no té necessitat de respòndrer ni satisfer a la scriptura presentada al concistori de part del bras militar als denou del corrent mes de mars, per haver ell sempre instada la exequució del vot dels brassos a 28 del passat mes de febrer, no sols de paraula, però encara en scrits, com apar de la scriptura donada a t. del corrent. Ab tot, per a que en tot temps conste de sa diligència y descàrrech, diu que, presuposat que la resolució de dits brassos y dels elets deprés nomenats, és estada que encontinent se nomenassen dos embaxadors, militar y real, per a enviar promptament a sa megestat per a representar-li, ab don Francisco de Monsuar, qui ja és en cort per lo bras ecclesiàstich, los agravis que en contrafacció de tantas constitucions nos fan sos lloctinents an enderrochs de casas, castells y altrament, y que dit vot no·s pot acllegar ignorància alguna, per ser fet // 296*v* // públicament en dits brassos y després declarat a las personas del concistori, y per los elets. Y que la vigència y necessitat del cars obliga a la exequució de dita resolució y a seguir aquella, encara que sia consultiva, puix clarament se veu las conveniències que pot causar, y causarà, per la Christiandat y rectitut ab que nostro rey y senyor mira las cosas de sos vassalls, majorment dels que ab fidelitat tant innata han sabut derramar sa sanc en son servey y de sos gloriosos progenitors, com los de aquest Principat, y que no pot parir danys alguns attès particularment que lo enviar ditas personas no en contra ab alguns òrdens de sa magestat, per ser-se succehit lo enderroch del castell de Anthoni de Vilaplana després de ser-se'n anat don Francisco de Monsuar, y haver de acudir de nou al reparo del que novament succehís. Respon en conformitat del que ja se diu en dita scriptura dit dia de[a]... donada, que encontinent està prompte y aparellat per a nomenar dos personas, militar y real, per a que ab tota diligència pugnen partir per a la cort per instar lo reparo dels agravis y danys fins avuy causats en violació de les generals constitucions, y procuren obviar los que ab tanta rahó se podan y deuan témer, sent certísima cosa que entesa per sa magestat nostra justícia, y tractant de la observança de las lleys que·n té jurades com a rey tan christià, las manarà guardar, y com a senyor natural per sa clemència disposarà que se'ns smenin dits agravis, y que en lo sdevenidor no se'ns ne fassen. Y attès també que lo anomenar dits embaxadors no impideix lo fer-se las demés diligències que en dits brassos se resolgué. Donant tot lo demuntdit per resposta, suplica a vostra senyoria y mercès, y en quant menester sia, los ho requer, que tinguen per bé se fasse dita nominació encontinent y se envien dits embaxadors y no cessen de fer-se las demés diligències, com és juntar las personas dels tres estaments, y lo demés que convingue y dit vot aconsella. Y açò encontinent, conforme la obligació en que sos officis los tenen, y més en occasió tant apretada, altrament si a cas per no fer-se lo demuntdit se li·n feya al dit deputat militar càrrech en la visita a instància del fisch, ho part privada, protesta que tot vingue a càrrech de vostra senyoria y mercès per esta renitència, y no del dit deputat militar; y a mossèn Thió ne lleve acte». // 297*r* // E feta la dita resposta per lo dit senyor deputat militar, y legida per mi, dit scrivà major y secretari, en concistori, fonch votat per lo

a. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mm.

molt il·lustre senyor deputat real, dihent que ell era del vot y parer del dit senyor deputat ecclesiàstich, adherint-se en tot y per tot al que per dit senyor deputat ecclesiàstich està dit y respost. E fet lo dit vot per lo dit molt il·lustre senyor deputat real, y llegit per mi, dit scrivà major y secretari, al dit consistori, fonc votat y dit per lo molt il·lustre senyor oÿdor militar que ell no·s pot determinar ni votar, que primer ho haja votat lo senyor oÿdor ecclesiàstich, que alashoras era absent del concistori. Y axí, com no fos present en concistori lo molt il·lustre senyor oÿdor real, no fonch passat més avant en respòndrer a la dita scriptura, e dels vots demuntdits fonch llevat acte per mi, dit scrivà major y secretari demuntdit, presents per testimonis los dits Francesch Colberó, notari, y Steve Pobla, scrivent. E aprés, a 23 dels demuntdits mes y any, los molt il·lustres senyors oÿdors militar y real, constituhits personalment devant de mi, scrivà major y secretari, demuntdit, en presència del magnífich Joan Batista Cassador y Agustí de LLana, donzells, testimonis en açò cridats, devant de la porta de la casa del dit General de la present ciutat, han requerit a mi, dit scrivà major y secretari que llevàs acte, que a bé lo senyor oÿdor ecclesiàstich, Pau Pla, no haja votat ni dit son parer en lo contengut en la scriptura demuntdita donada per part de dit bras militar, ells se determinaven per la conveniència los aparexia de la cosa votar y dir lo que·ls aparexia haver-se de fer acerca del contengut en la dita scriptura, y que axí deyen que ells eran del vot y parer del senyor deputat militar, adherint-se en tot y per tot an aquell, requerint-me que llevàs acte. E després, a 24, lo dit senyor oÿdor ecclesiàstich, Pau Pla, personalment exhistint en lo concistori de sas senyorias, en presència dels demuntdits Colberó y Steve Pobla, testimonis, dix que jo, dit scrivà major, llevàs acte del seu vot y parer, responent a la dita scriptura dihent las cosas següents, las qual, axí com se anaven // 297*v* // dihent per dit senyor oÿdor ecclesiàstich, són estades continuades per mi, dit scrivà major y secreatri demuntdit, en la forma següent: «Satisfent a una scriptura al present concistori presentada per part del bras militar, diu que fa maravella del deduhit an aquella, principalment per lo que són notòrias las moltas y contínuas diligències fan en concistori, y quant de veras ab tot lo cuydado possible se acut als negocis restan a son càrrech, singularment en las occasions corrents y per aqueix effecte tenen enviat a don Francisco Monsuar, hospitaler y canonge de la Seu de Tortosa, per embaxador per a la magestad del rey nostre senyor, confiant que com a tant *christianissimo* rey y monarca y solicitut de dit embaxador se repararan los agravis que de present se offerexen; y que lo anomenar per ara més embaxadors per sa magestat li apar és molt inconvenient per moltas causas y rahons, principalment per no tenir encara resolució de que se ha conferit ab lo savi Concell de Cent de la present ciutat, essent-se fet per haver-ho aconsellat la major part de las personas dels tres estaments per aconsellar-nos lo que aparaxeria havian de fer per acudir al que convindria los ajuntaren. Per hent, no dexa de ser inconvenient, com té dit, de enviar més embaxadors abans de entèndrer la resolució y voluntat de las personas que per als dits negocis últimament són estades nomenades per los magnífichs concellers y orde del savi Concell de Cent, per entèndrer era aquesta la voluntat dels brassos dels tres staments, a causa de la consideració y correspondència que las casas de la ciutat y aquesta de la Deputació se tenen. Totavia per acudir al que ab tanta solicitut lo dit bras militar insta y demana, li apar que per ara se fassa nominació de dos embaxadors, lo hú militar y l'altre real, per a que acudint ab lo ecclesiàstich qui és en cort entenguen en tot lo que convindrà acerca dels dits negocis se offerexan, y sempre que als senyors deputats y altres[a] oÿdors aparegue se fasse nominació de las ditas personas, està prompta y aparellat per anomenar la que entendrà ser convenient». // 298*r* // E feta dita resposta per lo dit senyor oÿdor ecclesiàstich, y aquella llegida y publicada en lo concistori de sas senyories, attès que per los senyors deputat militar, oÿdor ecclesiàstich, oÿdor militar y oÿdor real, concorrent axí los vots necessaris per a concistori, ab conformitat d'ells fonch feta deliberació sobre lo deduhit y suplicat ab dita scriptura, conforme està continuada en lo llibre de Delliberacions, sots lo dia present, al qual se ha relació; donant a mi, dit scrivà major y secretari, que done còpia tant de la presentació de la dita scriptura com dels vots demuntdits al dit bras militar e, o, al síndich de aquest, sempre que demanada sie.

Divendres, a XX. En aquest dia anaren sas senyories consistorialment a la Lonja, per los arrendaments de las bollas. En aquest matheix dia lo senyor deputat ecclesiàstich aportà en concistori los scrits y requeriments sotascrits, dihent y requerint a mi, Anthoni Thió, notari, scrivà major y secretari del dit General, los continuàs en lo Dietari de la present casa, los quals foren legits per mi, dit Anthoni Thió, en concistori de sas senyories, als quals no fonch feta rèplica alguna per sas senyories; los quals són del tenor següent:

«El diputado ecclesiástico dise que por estar de partida para su iglesia, donde estará los dos meses que

a. altres *interlineat.*

[1620]

tiene de ausencia, con licencia que ya tiene del concistorio, para descargo de su // 298v // conciencia y la buena dirección de las casas de la Deputación, advierte las cosas siguientes: Lo primo, que de la jornada de Micina los capitanes Francisco de Sabater, Francisco Miguel y el vehedor Molera y el pagador Juan de Vergós, de los nólitos de aquella jornada, deben las quantidades que consta por la declaración que con juramento hicieron por orden del concistorio ante Colveró. En las primeras de los capitanes, está líquida la cantidad que recibieron, y en las segundas del vehedor y pagador las mercaderías que llevaron. Y se ha de tasar por expertos lo que valdrán los nólitos, la mitad de los quales pertenece a Hieronymo Negroto, y la otra mitad a la Deputación. Y assí suplico a los senyores de concistorio que en proporción de lo que cada uno debe se les detengan sus salarios de galeras. Item en la quenta del dozel de San Jorge con el bordador, aunque muchas vezes a dicho a la parte y a Sobías no sea venido a haver quedarán los papeles en poder de Francisco F., su cavallerizo, para que se haga admitiendo que los bordadores puestos por ambas partes concordaron en el recibo y gasto de todos los materiales, y en el alcançe que dellos se hizo a dicho brodador, como consta por su declaración firmada, que ha de estar en poder de Colveró o Sobias; y solo diferenciaron en el precio de las canas, porque el uno dixo havía de ser a 35, y el otro a 50 por cada cana; y el que últimamente se nombré por ambas partes, aunque se adhirió a la parte del que havía dicho 50 libras por cana, quizo también hacer nueva tasa de los materiales, y esto no havía lugar, porque no havía discordia, y por esto se ha quedado, ni se debe admitir esta declaración, porque es mera merced voluntaria por el dicho tercero y sin que primeramente esto haja sido nombrado per la Diputación, sinó solo per el caso de discordia. Item Agustín Llana, racional de la dicha casa debe a t. Moxó, deudor del General, 90 libras, como consta por[a] // 301r // hun auto sacado de la Baylía General, que en presencia del concistorio entregó al exactor, y porque el término que se le dio a dicho LLana para tornar de nuevo a contar es passado, pide a los dichos senyores de concistorio y requiere a dicho Cassador, exactor, cobre la dicha deuda, y assí mismo de las personas siguientes: De Maduxer y de Oller, del señor de Sanct Jordi, don Juan Ferran, doña Luisa Sorribes, la viuda de Isern, don Christófol Icart, don Bernardino de Marimón, don Francisco de Argensola, don Gispert de Guimerá, don Alexandre Alentorn, como ha heredero de don Luis su hermano, 1.500 libras; y de Bellafilla y assimismo de todos los demás debitores, specialmente de las bollas corrientes, y de todos los officiales pecuniarios, y a don Juan Burgués por otras deudas fuera de las concertadas[a]. Item dise que por cuanto de las guitarras y verguetes que se han de repartir para el día de Sanct Jordi le cabe la sisena parte, como a uno de concistorio la renuncia en beneficio de la Diputación, para que este dinero no segaste, pues no es nuestro, y assimismo se sirvan de acabar de concluhir las ordinaciones que se tratan de haver para el arrendamiento de las bollas. El obispo de Tortosa».

«Joseph Maduxer deu per moltas bollas y per la bolla de Vic en l'any mil sinch-cents norantasis, de la qual és principal, y també de Gerona 1596 és principal, y també és fiança de Cervera 1587. Ítem que·s cobre lo que deu Pere Oller com a fiança de Gaspar Isern, y fiança de la bolla de Tarragona en l'any 1599, en 70.800 lliures. // 301v // Ítem lo que deu la viuda Isern com ha tenint los béns de Gaspar Isern, principal de la bolla de Tarragona en l'any 1599, que és de resta 1.000 lliures, y las fianças de dita bolla. Ítem lo que deu Ignasi Prats, principal de las bollas de Figueres, trienni 1593 y 1596, y sos fermansas. Ítem lo que deu mossèn Agustí de Llana que és 90 lliures, com ha debitor de Francesch Alzina, clerc, y Hierony Moxó, debitós de la bolla de Tarragona, trienni 1614, y lo que deu dit LLana com a bona de Pedro de LLana, fiança de la bolla de Gerona, trienni 1581, que és 900 lliures. Ítem lo que deu Jaume LLosada per la sobrecol·lecta de ponent, y també Pau Genovès per la sobrecol·lecta y sas fianças, y lo que deu a la bolla de Figueres, trienni 1566 y fins l'any 1569[b]. Ítem lo que deu dit Joan Burguès per moltas obligacions fora lo concert y la bolla de LLeyda, trienni 1578, y la bolla de Tarragona 1588. Ítem lo que deu mossèn Galceran Serapí de Sorribes com a fiança y participant en la bolla de Gerona, trienni 1578, y per altres obligacions y fiances de dita bolla. Ítem lo que deu don Francesch Argensola, fiança de la bolla de Gerona, trienni 1581, que són 900 lliures, y també totas las fianças de dita bolla y las bollas del trienni 1602, 1605 y 1608, y 1611 y 1614. Ítem lo que deuan los arrendadors de las bollas del trienni corrent y passat y sas fianças, y, conforme lo capítol 41 del any 1599, també tots los officials peccuniaris y sas fianças, y generalment tots los debitoris del General, tant los qui han concertat com no. Lo que deu Francesch Codina, fiança de la bolla de Gerona, trienni 1578, y las fianças de dita bolla, y la bolla de Tarragona trienni 1578. *El obispo de Tortosa».*

302r Dissapte, a XXI. En aquest die, de manament de sas senyories, a instància de mossèn Joan Batista Cassador, exactor del dit General, fonch

a. a continuació una carta del bisbe de Tortosa i un memorial transcrits a l'Apèndix 3, pàgs. 749-750.

a. a continuació una línea en blanc.
b. 1669 al manuscrit.

per mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, notificada a mossèn Agustí de LLana, donzell, racional de la present casa, en lo assiento de son offici, la desliberació feta per sas senyories als 20 del corrent acerca de la tradició dels memorials de debitoris al dit General, com en ella se conté.

Dilluns, a XXIII. En aquest die anaren sas senyories concistorialment a la LLotja de la present ciutat per los arrendaments de las bollas.

Dimars, a XXIIII. En aquest die se'n anà lo senyor deputat ecclesiàstich a son bisbat, obtinguda llicència del concistori per lo temps acostumat y per capítols de cort està prefigit. En aquest mateix dia anaren sas senyories concistorialment a la Lonja de la present ciutat per los arrendaments de las bollas en la forma acostumada.

Dimecres, a XXV. Festa de la Anunciació de Nostra Senyora.

302*v* Dijous a XXVI. En aquest die sas senyories manaren a mossèn Agustí de LLana, donzell, racional de la present casa, que trague lo compte del què resta debitor Raphel Ferrer, quòndam, òlim sobrecullidor del dit General en la part de ponent. E axí mateix, sas senyories anaren concistorialment a la Lonja de la present ciutat acerca de arrendar las bollas, en la forma acostumada. En aquest mateix die vingueren en concistori los senyors don Francisco Çagarriga y Lluís Puig, ab embaxada per part del bras militar, suplicant a sas senyories per part de dit bras fossen servits manar embaxador, attento que han tingut notícia havien sas senyories desliberat ésser feta dita nominació en conformitat del vot y resolució feta en los brassos últimament tinguts en la present casa.

Divendres, a XXVII. En aquest die mossèn Agustí de Llana, donzell, racional de la present casa, féu relació en concistori com mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de ponent, ha pagat tot lo comptat fins al die present, exceptat 169 lliures que Damià Guardiola, de Sant Feliu de Guíxols li féu pòliça, la qual en lo banch de la present ciutat no obstant diuen y és lo diner, no la han volguda admétrer perquè en la firma no diu Damià Guardiola de Sant Feliu de Guíxols.

303*r* Diumenge, a XXVIIII. En aquest die los senyors deputats y oÿdors de comptes, ab veu de pública crida del die de ahir, manaren convocar per aquest die de avuy, a las tres horas de vesprada, las personas dels tres estaments, concordades en la sala del concistori de la present casa, en què acistiren las personas següents: Per lo stament ecclesiàstich, los senyors canonge Garcia; canonge Dalmau y canonge Moragues. Per lo stament militar, los senyors don Joan Burguès y de So, don Hugo Tamarit, don Ramon Caldes, don Joan de Erill, Francesch de Vallgornera y Senjust, Domingo Monrodon, Ramon Farnès, don Joan de Josa, don Hirònym de Paguera, // 303*v* // Phelip de Sorribes y Rovira, don Ambrós Gallart, Francesch Joan de Vergós, don Francisco Çacosta, Miquel Pol, Francesch Cornet, don Francisco Çagarriga, don Ramon Blanes, Pere Joan de Soler, don Hiacinto Alamany, Joseph Puig de Salet, Joseph de Bellafilla, Joan Batista Cassador, don Pedro Reguer, Miquel Joan Granellachs, don Bernardí Torres, Francesch Moradell, Miquel Desbach, don Joachim Margarit y Reguer, Joachim Valls y Sanct Climent, don Bernardino de Marimon, don Andreu Blanch Ribera, micer Francesc Soler, Miquel Joan Taverner, // 304*v* // don Joseph Farrerons, don Christòfol Hicart, don Antich de Cabrera, don Joan Semmenat, don Aleix Semmanat, don Hugo de Cruÿlles y don Miquel de Semmanat. Per lo estament real, los senyors conceller en cap; Bernat Desvalls, Barthomeu Sala, Agustí Pexau, Miquel Quintana, Hierònym de Navel. Als quals fonch feta per sas senyories la proposició sotascrita, parlant ab lo senyor deputat militar per absència del senyor deputat ecclesiàstich, y aprés allí legida per mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició. // 304*v* // Per exequució de la desliberació feta en los últims brassos nomenàrem elets y férem embaxada solempne de nou personas al savi Concell de Cent; per lo mateix effecte se havian tingut dits brassos, la ciutat féu nominació de setse personas. Y havent-se juntats los elets en aquesta casa y la setsena en casa la ciutat, per tractar los negocis corrents, entengueren que los senyors concellers y setsena havian reduhit lo número de la setsena a quatra per millor poder tractar dits negocis ab nostres elets, aparegué era convenient reduhir los nostres a més hú de cada estament, com ho férem, los quals se són juntats ab los de la ciutat. Nomenàrem, axí mateix, doctors per a que·ns aconsellassen los procehiments[a] aparexaria poria fer lo General en negocis tan àrduos, los quals ho estan tractant. Y també havem feta deliberació anassen dos altres embaxadors, militar y real, per a que en companyia de dit Francisco Monsuar presentassen a sa magestat los agravis tant notables se fan en aquest Principat.

a. a continuació ratllat poria.

Estant en assó, lo dia de ahir rebérem carta de sa magestat, ab la qual nos mana no enviem més embaxadors ab los motius en aquella expressats, que és del tenor següent. *Legatur*. També havem rebut dos cartas de dit don Francisco Monsuar, que també se legiran. *Legatur*. Y com nos haja aparagut que negoci de tanta importància necessitava de madur concell, per ço havem resolt suplicar a vostres mercès, com ho fem, sian servits aconsellar-nos lo que devem y podem fer en aquest fet de tanta consideració, tenint per molt cert que ab tant madur concell assertarem en lo que convendrà fer, en servey de Déu nostre senyor, de sa magestat y benefici universal de aquest Principat».

«El rey. Diputados. He entendido que por haverse derribado el castillo de Anthonio de Vilaplana por la muerte se trasó[a] // 306*r* // *en él, y después se exequutó en la psersona del baile de la villa de Copons, retirándose después los delinquentes al mismo castillo, havéys juntado los brassos desse Principado y havéys nombrado, o tratáys de ambiarme, embaxadores para representarme el sentimiento que desto tenéys, pretendiendo que se ha hecho contra las constituciones del. Y aunque tengo por cierto que considerado lo mejor, y que el delito es tan grave y alevoso, que meresce muy grande demonstración y castigo conosceréys el zelo con que se ha hecho y scusaréys la venida de los dichos embaxadores. Con todo esto he querido scriviros sobre ello y encargaros y mandaros, como lo hago, que de ninguna manera los embiéys, y si huvieren partido dessa ciudad les llameys luego y hagáys volver, pues lo que tuvieredes que representarme y supplicarme en este caso podéys hazerlo por medio de don Francisco de Monsuar, que havéys ya embiado a esta corte. Que yo mandaré mirarlo y que se os de toda la satisfacción que se pudiere y fuese justo, y quedaré de ello muy servido. Datum en Madrid a* XIII *de março* MDCXX. *Yo el Rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Perez Manriques, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvator Fontana, regens. Vidit Sentís, regens. Vidit don Franciscus de Castellví, regens».*

E oÿda la dita proposició per los senyors de dita congregació, junctament ab la carta de sa magestat, y essent anat lo senyor conceller en casa de la ciutat per consultar dits // 306*v* // negocis ab sas magnificències, com és acostumat; y essent tornat aprés, votaren tots y digueren son parer per son orde acerca de ditas cosas ab molta maduresa y consideració. Fonch trobat que la major part fonch de voy y parer següent: «Que considerada la gravedat e importància del cars, confiant que sa magestat, encara que haja scrita la carta que de present han vista, no·s dedignarà ni rebrà a deservey de que vajen més embaxadors, com estave ja desliberat, attesa la urgent causa que té lo principat de Catalunya de fer sentiment dels procehiments que ha fet lo excel·lentíssim duch de Alcalà en tant manifesta contrafacció de las constitucions de Catalunya, y que axí requer donar-les a enténdrer a sa magestat ab satisfacció de vostres senyorias vers los provincials, que per ço sas senyories promptament deuen fer la nominació desliberada dels dos embaxadors, los quals partescan ab tota diligència. Y que no-resmenys sas senyories continuen en fer juntar als elets y advocats per agiustar cosas amb los de la ciutat, per a que·s fasse lo demés que aparega convingue en benefici de aquestos fets».

a. a continuació una carta del rei trascrita a l'Apèndix 3, pàg. 750.

Dilluns, a XXX. En aquest dia anaren ses senyories concistorialment en la forma acostumada a la Lotja de la present ciutat per lo arrendament de las bollas.

Dimars, a XXXI. En aquest die se juntaren en la present casa y foren convidades las personas eletas per orde de sas senyories, en què entrevingueren las següents: // 307*r* // Ecclesiàstichs, los senyors canonge Dalmau; sacristà y canonge Pere Pla; canonge Garcia, y canonge Saleta. Militars, los senyors don Batista Falcó, Joseph de Bellafilla, don Miquel de Semmanat y don Ramon Caldes y de Ferran. Reals, los senyors Julià de Navel, Bernat Romeu y Joan Francesch Codina. Als quals fonch proposat, parlant lo senyor deputat militar per absència del senyor deputat ecclesiàstich, dihent, en effecte, fossan servits aconsellar-los lo que podien y devian fer acerca los dos embaxadors, militar y real, conforme és estat resolt y aconsellat en los brassos últimament tinguts en la present casa, attesa la carta de sa magestat acerca de embaxadors, per a que ab tant savi y madur concell puguen acertar lo que podan // 307*v* // y deuan fer en servey de Déu, de sa magestat y benefici del present Principat. E los dits senyors elets aconsellaren que deuan sas senyories posar en exequució lo parer y consell donat a sas senyories per los últims brassos tinguts en la present casa, y en particular en lo enviar a sa magestat nous embaxadors, com en dits brassos més llargament se resolgué y aconsellà.

Abril MDCXX

Dijous, a II. En aquest dia anaren sas senyories concistorialment a la LLotja de la present ciutat en la forma acostumada, per los arrendaments de las bollas.

Divendres a III. En aquest dia anaren sas senyo-

ries concistorialment a la LLotja de la present ciutat per lo arrendament de las bollas.

308r Dilluns, a VI. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Miquel Clariana y Ramon Olivera, los quals, per part de dit bras militar, suplicaren a sas senyories fossen servits axir a la deffensa acerca de la contrafacció de constitucions se fa en una causa que se aporta en la Real Audiència sobre lo terme de Sponellà, que segons se entén sa magestat ha scrita huna carta als inquisidors ordenant-los se assumesquen la dita causa, lo que expressament és contra constitucions. E sas senyories respongueren que ells estaven molt agrahits del bon cuydado de sas mercès, y que ells o mirarien y farien lo que toca a sa obligació, de fer en benefici del Principat.

Dimars, a VII. En aquest dia mossèn Miquel Pérez, secretari de sa excel·lència, //308v// vingué en concistori de sas senyories, lo qual, per part del excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, lloctinent y capità general en lo present Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya, notificà a sas senyories com lo die present sa excel·lència, a exequució de una carta de sa magestat en deguda forma despedida, havia suspès del offici y càrrech de jutge de cort a don Francisco Roig y de Mendoça; per causa de dita suspenció havia manat no se li donàs de assí al davant salari algú. E sas senyories respongueren que tenian per notificat lo demuntdit, manant esta notificació ésser assentada en lo present Dietari. En aquest mateix dia anaren sas senyories concistorialment en la Lotja de la prescrit ciutat per lo arrendament de las bollas.

Dijous, a VIIII. En aquest die anaren sas senyories concistorialment en la Lotja per los arrendaments de las bollas.

309r Dissapte, a XVIII. Dissapte Sant y vigilia de Pasqua.

309v Diumenge, a XVIIII. Festa de Pasqua de Resurrecció del Senyor.

Dimecres, a XXII. Vigilia de la festa del gloriós sant Jordi.

Dijous, a XXIII. Festa del gloriós sanct Jordi. Celebra's en la present casa lo offici ab la solempnitat acostumada, y predicà lo reverent pare fra Anthoni de Palma, prior del convent de sant Hierònym de Labron.

Divendres, a XXIIII. En aquest dia se celebrà lo offici de las funeràrias en //310r// la capella gran de la present casa, y predicà lo reverent pare fra Andreu de la Mara de Déu, prior dels agustins descalsos de la prescrit ciutat.

310v Maig MDCXX

Divendres, al primer. Festa dels Apòstols.

Dissapte, a II. En aquest die tornà mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor de llevant, de fer sa col·lecta, lo qual se presentà en concistori.

Diumenge, a III. Festa de Sancta Creu.

Dimecres, a VI. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories, //311r// ab embaxada per part del bras militar, los senyors don Batista Falcó, Joseph de Bellafilla y don Joan de Peguera, los quals, per part de dit bras, suplicaren a sas senyories que per a diumenge vinent fossan servits assistir a la festa del desafiu de la justa per la qual los convidaven per part de dit bras; y axí mateix, fossan servits sas senyories de donar-los prisos y fer fer los demés gastos que en semblants occasions és acostumat fer-se. E sas senyories respongueren que ells acudirien a sas obligacions y farien tot allò que en semblants occasions se sol fer en la prescrit casa. En aquest mateix dia anaren sas senyories en la forma acostumada en la Lotja de la present ciutat per lo arrendament de las bollas.

Dissapte, a VIIII. En aquest die anaren sas senyories a la LLotja en la forma acostumada per lo arrendament de las bollas. En aquest mateix dia tornà en concistori lo senyor Francesch de Sorribes, lo qual era anat a col·lectar la col·lecta de ponent, y se·s presentat en consistori.

311v Dimars, a XII. En aquest die anaren sas senyories concistorialment a la Lotja de la present ciutat per lo arrendament de las bollas. En aquest mateix dia los magnífichs assessors y advocat fiscal del dit General aportaren en consistori y donaren a sas senyores un vot en scrits, acerca dels enderrochs, scrit de sas pròpias mans y dels magnífichs doctors aplicats, al peu de aquell, junctament ab una minuta de carta y requesta per a enviar a totas las Deputacions locals del prescrit Principat y Comptats. Los quals vot, carta y requesta manaren a mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, continuàs en lo present Dietari, y cusís dit vot en aqell; manant, axí mateix, que las ditas carta y requesta sien posades en exequució si y conforme la sèrie y tenor de dit vot. Los quals vot, carta y requesta són del thenor següent:

«Lo vot. En lo fet consultat per los senyors deputats acerca las diligències podan y deuan fer

[1620] en reparo del que[a] // 314r // molts officials reals fan en lo present Principat y Comptats en violació y contrafacció de las generals constitucions de Catalunya, exequutant manaments, cartas, lletras y altres provisions, sens ser despedides per la Real Cancellaria, ni signades de mà del molt reverent canceller e, o, en son cars del regent la Real Cancellaria; y en particular assistint al enderrocar algunes casas o castells sens procehir conclusió del Real Concell, sinó ab carta sola del excel·lentíssim lloctinent general, cosa per diversas constitucions de Catalunya prohibida. Los doctors devall scrits són de vot y parer que dits senyors deputats, entre altras diligències que per descàrrech de son offici podan y deuan fer és: scríurer a tots los deputats locals del present Principat y Comtats dihent que estiguen advertits en vèurer y procurar saber si algun official real de son districte farà algú de dits procehiments o comminarà fer-los, o altres que sian en contrafacció y violació de las generals constitucions; y que sempre entenguen, o sapien, que dits officials reals faran o intentaran fer dits y alcú procehiments, los qual, directa o indirectament, seran contra alguna de las constitucions e capítols de cort de Catalunya, Usatges de Barcelona e altres lleys de la terra, e encara los privilegis generals e comuns a tots los tres brassos atorgats en tal cas, y no altrament, prestaran requesta al dit official real notificant-li[b] com dit acte que fa és contra las generals constitucions de Catalunya, demés leys de la terra, y a demés que dits procehiments són nullos y no tenia obligació de obehir-los, és incidit en diversas penas statuhides en ditas generals constitucions contra los contrafactors de aquellas; y axí, li requeresca com entén procehir contra ell tant ab las penas imposadas contra los contrafactors de ditas generals constitucions, com altrament, ab los medis li aparexaran més convenients fins que ditas contrafaccions sien del tot reparades y reintegrades; llevant-ne acte de semblant requesta y dexant-li·n còpia simple de aquella a dit official real si a cas la demana ab la forma acostumada. *Aroles, assessor. Hugo Montaner, fisci Generalis advocatus. Aylla, consulens. Ollers, consulens. Carreras, consulens. Jaume Martí, consulens. Vinyola, acessor. Jacobus Cancer, consulens. De Areny, consulens. Bernardus Sala, consulens. Aguiló, consulens».*

314v «Al senyor deputat local de la ciutat y col·lecta de Tarragona. La carta per los deputats locals. Ab sentència real prefferida en la Real Audiència en lo any 1555 fonc declarat que los manaments, axí de paraula com en scrits, per lo excel·lentíssim lloctinent y capità general que lashoras era en lo present Principat y Comptats fets a diversos algutzirs y comissaris reals, manant-los que enderrocassen y demolissen diversas casas y castells del present Principat y Comptats, y la exequució per dits algutzirs y comissaris feta de dits manaments, enderrocant ditas casas y castells sens coneguda de dret y causa, eran contra las generals constitucions de Catalunya y senyaladament contra la constitució vulgarment dita De la observança. Y dits officials foran condempnats en refer y smenar lo dany als qui·ls havian patit, com vostra mercè veurà ab una còpia de dita sentència que junctament ab aquesta rebrà. Y si bé en temps del excel·lentíssim duch de Alburquerque se feren alguns enderrochs ab dita forma, sens precehir conexensa de causa, emperò ab la bona diligència de nostres predecessors, per medi de embaxada se representà a sa magestat semblant contrafacció de constitucions, suplicant-lo que per sa benignitat y clemència fos de son real servey remediar ditas contrafaccions, y manar a dit lloctinent general que en lo sdevenidor no procehís en fer dits enderrochs, ni fossan violadas ditas constitucions. Y fonch servit sa magestat fer-nos mercè manar parar en dits enderrochs; en cas aquells convingue fer per la bona direcció o administració de la justícia, se fessen ab coneguda de dret y causa y ab la forma per ditas generals constitucions ordenada, manant-ho axí ab sa real carta, dada en lo Pardo a vint-y-dos de febrer mil sis-cents y divuyt. No obstant lo sobredit, ha succehit que lo excel·lentíssim duch de Alcalà, vuy lloctinent y capità general del present Principat y Comtats, pochs dias fa, manà enderrocar la casa de t. Margarit del Pont, junt la vila de Martorell, sens procehir conclusió del Real Concell, en contrafacció de ditas constitucions, representant-ho a dit excellentíssim lloctinent general ab diversas embaxadas, y, entre altras cosas, lo certificaren de la voluntat de sa magestat ab sa real carta, de la qual li donaren còpia. Y no contents de aquesta diligència // 315r // havem enviat embaxada a sa magestat, suplicant ab ella sian de son real servey manar reparar los danys y prejudicis que de dita contrafacció resultan. Y si bé speravam que aquest medi era efficàs, aprés de ésser partit lo embaxador, havem entès que dit excel·lentíssim duch de Alcalà ha manat enderrocar lo castell de Anthoni de Vilaplana, situat en la vila de Copons, de la vila de Cervera, ab la matexa forma era estada enderrocada (la) de dit Margarit; y ab tant secret y prestesa que no havem tingut lloch de opposar-nos a dit enderroch quant se feya, ni menos de requerir als officials reals que acistiren en aquell. Y perquè entenem que aquestas diligències importa molt las fassan los

a. a continuació el vot dels assessors i advocat fiscal del General, transcrit a l'Apèndix 3, pàgs. 750-751.
b. a continuació ratllat al dit acte.

deputats locals, per tenir obligació de opposar-se a ditas contrafaccions de constitucions, donant requestes y fent altres diligències quant se fa algun enderroch en lo districte de sa collecta, com disposan las generals constitucions de Catalunya, per ço, advertim a vostra mercè, y als demés deputats locals de aquest Principat, la obligació té de opposar-se y presentar requestes als officials que feran o assistiran en fer enderrochs en los llochs situats dins de sa collecta, en virtut de manaments despedits per lo excel·lentíssim lloctinent general sens coneguda de causa y sens ésser passats per la Real Cancellaria, encarregant a vostra mercè que quant tal succehesca– lo que no crehem–, y vostra mercè ne tingue notícia certa, encontinent se conferesca personalment en dit lloch y allí presente, ho fasse presentar, als officials reals que feran dits enderrochs, o assistiran en aquests, una o moltas requestas del thenor de la còpia, que també se li envia, posant en ella los noms dels officials, adaptant-la al cas que·s offerirà, donant-los junctament còpia de dita sentència y de dita carta de sa magestat, que com està dit li enviam, fent llevar acte de dita presentació, y tot autèntich nos enviarà ab la brevedad possible per propi, avisant-nos, axí matheix, del que haurà entès y del demés li aparexarà convenient, perquè assí pugam acudir als remeys necessaris per reparo de ditas contrafaccions de constitucions y lleys de la terra. E guarde nostra senyora vostra mercè. De Barcelona a 26 de maig 1620. *El obispo de Tortosa*. Los deputats del General del principat de Catalunya en Barcelona residints».

315*v* «La requesta. Notori és a vostra mercè, senyor t., com la major obligació que té per rahó del offici vuy exerseix és observar y guardar las generals constitucions, en tant que perquè aquellas no sian violades està imposada necessitat precisa a tots los officials reals de observar y guardar ditas constitucions, disposant expressament que dits officials reals presten jurament y homenatge y oÿan sentència de excomunicació de guardar aquellas; y perquè no·s puguessen scusar, en cas tinguessen manament contrari a ditas constitucions de son superior, està prevengut aqueix cas, per lo que ab graves penas està injungida obligació precisa a dits officials de observar ditas constitucions, no obstant se'ls mane lo contrari per lo excel·lentíssim lloctinent general o altre qualsevol superior ab carta, manament o ab altre forma, ordenant que dita carta o manament no·ls pugue servir de defenssa ho scusa alguna, ans bé, no obstant semblant carta, manament o jussió *etiam* que fos primera, segona y tercera, volar incidisquen en la pena de perill de excomunicació y de sinch-cents florins de or; y lo que és de major consideració, de privació de sos officis, segons que vostra mercè ho pot legir y vèurer ab diversas constitucions, y en particular la constitució De la observança, que és la onsena del títol De observar constitucions. Y axí bé no és menos notori a vostra mercè que la magestat del rey nostre senyor, junctament ab la Cort General, té imposada precisa necessitat als molts il·lustres senyors deputats del General de Catalunya de opposar-se a las contrafaccions de ditas generals constitucions de Catalunya, axí per via de suplicacions, requestes, protestacions, com per altres medis per ditas constitucions, usos y styls de la casa de la Deputació ordenats, a effecte que per medi de semblants diligències sian ditas constitucions deffensades y inviolablement observades. Y havent succehit en lo any 1555 que lo excel·lentíssim lloctinent general, que lashoras era, manà despedir diversas cartas ho manaments privats sens coneguda de dret y causa y sens que aquells fossan passats per Cancellaria, a diversos officials reals, continents en effecte que enderrocassen o fessen enderrocar moltas // 316*r* // casas del present Principat, com ho feren, com a cosa notòria y directament contra ditas constitucions de Catalunya. A instància del síndich del General foren dits officials reals condempnats ab sentència real profferida en dit any 1555 en las penas de ditas constitucions y juntament en reffer lo dany a las parts, sens que·ls scusàs lo mandato tenian de dit excel·lentíssim lloctinent general, son superior, lo que és estat molt conforme a la voluntat de sa magestat, per lo que havent ab dita forma lo excel·lentíssim duch de Alburquerque, lloctinent y capità general, fets altres semblants enderrochs, fonch servit sa magestat fer mercè en aquest Principat, ha supplicació de dits deputats, scríurer-li una carta, dada en el Pardo a 22 de febrer 1618, ab què li ordenà y manà que pare y sobresega en fer semblants enderrochs, y que en lo sdevenidor no·n fassa si no és ab conexensa de causa y precehint conclusió del Real Concell. De hont resulta clarament que vostra mercè no entén ni pot enténdrer en manera alguna en fer enderrocar la casa de t.[a]..., *etiam* que tingue orde o manament de sa excel·lència, per no ésser aquell expedit ab la forma de ditas constitucions, ço és, ab cognició de causa y passat per Cancellaria, sens incórrer y càurer en las penas imposadas als contrafactors de ditas generals constitucions. Per ço, y altrament, t., deputat local lo present trienni de[b]... e[c]..., col·lecta dins de la qual està situada dita casa, per descàrrech de la obligació de son offici, y per a constituhir-lo en major mora y

a. a continuació un espai en blanc d'uns 14 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 8 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 5 mm.

culpa, li fa estenció de dita real sentència y carta real, lliurant-li a major cauthela còpia de aquells. Y junctament lo interpel·la y requereix que, per observança de dit jurament y sagrament prestat y la sentència de excomunicació té oÿda, se abstingue de fet dits enderrochs ab dita forma, pus té bastantíssima causa y necessària de no fer-ho. Altrament, si lo contrari fera, lo que no creu, li notifica que procehirà contra de vostra mercè ab los medis li seran lícits y permesos, tant per la condempnació de las penas que per ditas constitucions, com està dit, imposadas, com altrament del modo aparexarà més útil y convenient fins que tot sie reintegrat y reparat. *Requirens notario etc».*

316*v* En aquest mateix dia, havent demanat licència lo senyor deputat militar a sas senyories per anar-se'n per huns quants dias a la torra, li fonch concedida per lo consistori.

Dimecres, a XIII. En aquest dia anaren sas senyories concistorialment a la Lonja de la present ciutat per lo arrendament de las bollas.

Dissapte, a XVI. En aquest dia se'n anà lo senyor oÿdor militar a Cervera, obtinguda primer licència del consistori.

317*r* Dilluns, a XVIII. En aquest dia Bernat de Binós, tauler del General en la vila de Viella de la vall de Aran, personalment comparagué en consistori de sas senyories, lo qual de pla, simplement y líberament renuncià en mà y poder de sas senyories lo dit son offici de tauler del dit General de dita vila de Viella, suplicant a sas senyories fossan servits admétrer-li la dita renunciació. E sas senyories admeteren la dita renunciació, com ab la present la admeten, si y quant podan y per capítols de cort los és lícit y permès, y no altrament; y també sens prejudici del que porie ser debitor dit Bernat de Binós al dit General per rahó de dit son offici. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, ciutadà de Barcelona, y Steve Pobla, scrivent en Barcelona habitant.

Divendres, a XXII. En aquest dia anaren sas senyories conssistorialment a la LLotja de la present ciutat, com és acostumat, per los arrendaments de las bollas.

317*v* Dissapte, a XXIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat ecclesiàstich.

Dilluns, a XXV. En aquest die vingué en consistori lo senyor oÿdor militar. En aquest mateix dia anaran sas senyories consistorialment, en la forma acostumada, a la Lotja de la present ciutat per lo arrendament de las bollas.

Dijous, a XXVIII. Festa de la Assenció de Nostre Senyor.

318*r* Divendres, a XXVIIII. En aquest die anaran sas senyories consistorialment en la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de las bollas.

Diumenge, a XXXI. En aquest dia, inseguint la deliberació lo dia present feta acerca del sotascrit, enviaren sas senyories[a] a cercar mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, al qual, essent vingut y present en consistori,[b] manaran y ordenaran se conferís en la ciutat de Tarragona per a presentar una requesta al portantveus de general governador, qui vuy se troba en dita ciutat, acerca dels enderrochs se són fets en dita ciutat, y que se entén volan fer; y als demés officials reals que·s trobaran en dita ciutat assistint a dits enderrochs, als quals no se'ls serà presentada semblant requesta, donant-los junctament còpia de la carta de sa magestat de 22 de febrer de 1618, ab la qual mana al duch de Alburquerque paren los enderrochs, y còpia de la sentència real promulgada en lo any 1555, las quals pochs dies fa se enviaren al diputat local de Tarragona per a fer semblants procehiments, la qual requesta és del thenor següent:

«Molt il·lustre senyor. Notori és a vostra senyoria com la major obligació que té per rahó de son càrrech és observar y guardar las generals constitucions de Catalunya, tant que perquè aquellas no sian violades està imposada necessitat precisa a tots los officials reals de observar y guardar ditas constitucions, // 318*v* // disposant expressament que dits officials reals en lo introhit de son offici presten jurament y homenatge y hogen sentència de execomunicació de guardar aquellas; y perquè no·s puguessen scusar, en cars tinguessen manament contrari a ditas constitucions de son superior, està previngut aquest cars, per lo que ab graves penas està injungida obligació precisa a dits officials de observar ditas constitucions, no obstant se'ls mane lo contrari per lo excel·lentíssim lloctinent general o altre qualsevol superior ab carta, manament o ab altre forma, ordenant que dita carta o manament nois pugne servir de deffenssa o scusa alguna, ans bé, no obstant semblant carta, manament o jussió *etiam* que fos primera, segona y tercera, volan incidesquen en la pena de perill de excomunicació y de sinchcents florins de or; y lo que és de major consideració, de privació de sos officis, segons que vostra senyoria ho pot legir y vèurer ab diversas constitucions, y en particular la constitució De

a. a continuació repetit acerca del sotascrit.
b. a continuació repetit al qual.

la observança, que és la onzena del títol De observar constitucions. Y axí bé no li és menos notori a vostra senyoria que la magestat del rey nostre senyor, juntament ab la Cort General, té imposada precisa necessitat als molts il·lustres deputats del General de Catalunya,[a] axí per via de suplicacions, requestas, protestacions, com per altres medis per ditas constitucions, usos y styls de la casa de la Deputació ordenats, a effecte que per medi de semblants diligències sian ditas constitucions deffensades y inviolablement observades. Y havent succehit en lo any 1555 que lo excel·lentíssim lloctinent general, que lashoras era, manà despedir diversas cartas o manaments privats sens coneguda de dret y causa y sens que aquells fossan passats per Cancellaria, a diversos officials reals, continents en effecte que enderrocassen ho fessen enderrocar moltas casas del present Principat, com ho feren, com a cosa notòria y directament contra ditas constitucions de Catalunya. A instància del síndich del General foren dits officials reals condempnats ab sentència real profferida en dit any 1555 en las penas de ditas constitucions y juntament en reffer lo dany a las parts, sens que·ls scusàs lo mandato tenian de dit excel·lentíssim lloctinent general, son superior, lo que és estat molt conforme a la voluntat de sa magestat, per lo que havent ab dita forma lo excel·lentíssim duch de Alburquerque, lloctinent y capità general, fets altres semblants // 319*r* // enderrochs, fonch servit sa magestat fer mercè en aquest Principat, ha supplicació de dits deputats, scríurer-li una carta, dada en el Pardo a 22 de febrer 1618, ab què li ordenà y manà que pare y sobresega en fer semblants enderrochs, y que en lo sdevenidor no·n fassa si no és ab conexensa de causa y precehint conclusió del Real Concell. De hont resulta clarament que vostra senyoria no ha pogut ni deu enténdrer en manera alguna en fer enderrocar la casa de t.[b]..., e[c]..., t.[d]..., t.[e]..., t.[f]... *etiam* que tingue orde y manament de sa excel·lència, per no ésser aquell expedit ab la forma de ditas constitucions, ço és, ab cognició de causa y passat per Cancellaria, sens incórrer y càurer en las penas imposadas als contrafacctors de ditas generals constitucions. Per ço, y altrament, lo síndich del dit General, per descàrrech de la obligació de son offici, y per a constituhir-lo en major mora y culpa, li fa estenció de dita real sentència y carta real, lliurant-li'n, a major cauthela, còpia de aquells. Y junctament lo interpel·la y requereix que, per observança de dit jurament y sagrament prestat y la sentència de excomunicació té oÿda, se abstinga de fer dits enderrochs ab dita forma, pus té bastantíssima scusa y necessària de no fer-ho. Altrament, si lo contrari fera, lo que no creu, li notifica que procehirà contra de vostra senyoria ab los medis li seran lícits y permesos, tant per la condempnació de las penas per ditas constitucions, com està dit, imposadas, com altrament, del modo aparexarà més útil y convenient fins que tot sie reintegrat y reparat. *Requirens notario etc».*

a. a la requesta assentada als folis 315v-316r consta seguidament, opposar-se a las contrafaccions de ditas generals constitucions de Catalunya.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 22 mm.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 19 mm.
e. a continuació un espai en blanc d'uns 27 mm.
f. a continuació un espai en blanc d'uns 33 mm.

En aquest mateix dia, havent-se representat en consistori que lo duch de Alcalà, lloctinent y capità general en aquest Principat, procehint de fet y sens cognició de causa ni conclusió del Real Concell, havie fet enderrocar quatra casas de la ciutat de Tarragona, y se presumie que·n volie fer enderrocar més en dita ciutat, y en particular la casa de la dita ciutat, y que per dit effecte havia fet juntar los veguers de la vegarias circumvezines ab vuyt-cents hòmens, y són entrats y estan aposentats en la casa de dita ciutat, en gran dany de la cosa pública y violació de las constitucions de aquest Principat, per ço, sas senyories, exint al reparo // 319*v* // de tants grans prejudicis, ajustant a moltas y diversas diligències se són fetas y fan per la smena, satisfacció y reparo d'estos agravis, consistorialment ab las massas grans, ab los porters ordinaris y acompanyats de molts officials y altres personas, en la forma acostumada, anaren a fer embaxada al dit duch de Alcalà; y trobat en hun aposiento de son palacio y habitació acostumada, li fonch dit y representat per sas senyories, per paraula del senyor deputat ecclesiàstich, lo senyor bisbe de Tortosa, don Luís de Tena, lo que·s segueix, ab las següents o semblants paraules ab e que aquelles ditas en llengua castellana, las quals jo, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, concebí y descriguí en lo present Dietari en llengua cathalana ab la forma següent:

«Excel·lentíssim senyor. Havent enviat aquest consistori a vostra excel·lència diversas[a] embaxades suplicant extrajudicialment que no procehís en enderrocar casas de fet y sens cognició de la Real Audiència, presentant la carta que en rahó de açò la real magestat del rey nostre senyor envià al duch de Alburquerque, manant-li que guardàs y cumplís las lleys de aquest Principat que parlen en rahó de açò, pus de guardar lo orde de dret, no sols no·s segueix danys, ans bé profit, perquè si los procehiments són de fet no se estimen com a cosa que sent violenta no pot

a. a continuació ratllat vegades.

[1620] ser perpètua, y si fossan de dret serien de major fermesa y valor, no és estat servit de abstenir-se d'ells, antes ha procehit ab més rigor, y en aquest cars, a hont no apar haver lloch lo enderroch de casas, ni los amos són bandolers ni factors d'ells; y també que tots los delictes que no són contra la fe se extinguexen per mort del delinqüent, y sent mort lo cònsol Plana no apar se li podia enderrocar la casa a sa muller. Y de la gran prudència y christiandat de vostra excel·lència no·s creu que si aguès sabut esta rahó no haguera donat lloch a semblant fet, y lo que més admira és que com la ciutat, en nom de ciutat, no haja delinquit, apar cosa // 320r // rigurosíssima tractar de enderrocar-li la casa, y aparexaria de notar-la de desleal a sa magestat, sent una de las més antigues y lleals que sa majestat té en aquest Principat y en tota Spanya. Y ab que la Deputació no pretén se dexen de castigar los delictes dels particulars qui han delinquit, però pretén que·s guarden sas lleys y no se fassen vectigals y indirectes contra d'ells, com són haver posat dins dita ciutat tanta gent armada a costa de las pobras vilas y ciutats que no han delinquit, cosa nunca vista ni oÿda en aquest Principat, y que sols apar se podia fer contra los rebetles a la corona real, lo que no consta, antes la pretenció dels cònsols sempre és estada defensar la jurisdicció real; y si en lo modo han excedit contra sas personas se podia procehir, però no contra las casas y haziendas de la comunitat, y aquesta és tant privilegiada que no pot ser excomunicada per ningun delicte, pus sempre se presentarà y haurà algun sens culpa en ella. Y axí menos se pot enderrocar la casa de la ciutat pus ella en comú no ha delinquit quant hajen delinquit alguns particulars. Y vostra excel·lència ab jurament y pena de excomunicació té jurat de guardar las lleys de aquest Principat, y sent tant gran senyor y savi, y tant destre en lletres, sebrà molt bé com açò no·s pot fer conforme a dret y justícia. Per ço a vostra excellència se suplique extrajudicialment, en nom del Principat, o mane remediar encontinent, enviant un propri per a que no·s passe avant hi·s repare tot lo dany fet fins assí». Y encontinent, lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalà respongué que ell procurarie en que el Principat se li guardassen y servassen las lleys y privilegis, y que son intent és conservar los provincials ab pau y quietut.

320v Juny MDCXX

Dilluns, al primer. En aquest die enviaren sas senyories ab embaxada per part del consistori als magnífichs concellers y savi Concell de Sent los senyors canonge Pere Dalmau, don Batista Falcó y Joan Francesch Codina, los quals explicaren per part del consistori los procehiments de fet fa y ha fet lo excel·lentíssim duch de Alcalà, lloctinent de sa magestat en aquest Principat, per a que fossen servits ajudar en aquest fet en tot lo que convingue en conservació de las constitucions, lleys y privilegis d'esta província, e sas magnificències y savi concell, per paraula del magnífich conceller en cap, respongué que·s tractarie en lo concell de aquest negoci, y se pendrie la resolució que convendrie per benefici de aquell. En aquest mateix dia mossèn Agustí de Llana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori com misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de ponent, ha pagat tot lo comptat fins al dia present.

321r Dimecres, a III. En aquest die anaren sas senyories consistorialment en la Llotja de la present ciutat per los arendaments de las bollas, en la forma acostumada.

Divendres, a V. En aquest die, mossèn Agustí de Llana, donzell, racional de la present casa, ha feta relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecullidor del dit General en la part de llevant, ha comptat tot lo comptat fins al dia present. En aquest mateix dia, vingueren en consistori ab embaxada per part de la ciutat los senyors Bertran Desvalls y Lluís Puig, donzells, los quals per part de sas magnificències y savi Concell de Cent, a la embaxada que pochs dies fa los fonch feta per part de sas senyories acerca de enderrochs, aportaren en scrits la resposta y resolució presa en lo dit savi Concell de Cent, la qual és del thenor següent:

«E lo dit concell dellibera que de nou sie tornat a suplicar ab embaxada al excel·lentíssim virrey sie servit manar alsar mà y parar en los enderrochs en la ciutat de Tarragona, com a altres de las ciutats del present principat // 321v // de Catalunya, per ser contra constitucions de dit Principat per sa excel·lència jurades. Y axí bé suplicar-lo sie servit donar orde que la gent posada per sa excel·lència y per son orde en la ciutat de Tarragona, sie extreta de allí per quietut de aquella ciutat, y també se scrigue a sa majestat per càrrec propri, representant-li los dits procehiments de fet y sens cognició de causa fets acerca de dits enderrochs, suplicant-li sie de son real remey manar reparar aquells. Y axí mateix se scrigue al mestre del príncep, com a altres a qui aparegue convenir, per a que intercedesquen ab sa majestat e, o, remey de ditas cosas. Y la present deliberació sie feta a ssaber als senyors deputats, y havent-hi cosa de nou sobre dit fet sie tornat juntar lo present concell per tot lo corrent mes de juny».

En aquest mateix dia, sas senyories interroga-

ren a don Ramon Caldes y de Ferran, assert síndich del estament o bras militar, present en consistori, cridat y enviat a sercar per sas senyories, dihent-li –parlant lo senyor deputat ecclesiàstich– de quina manera entenia ell las paraules, com són que los tres estaments o brassos deslliberaren, y han deslliberat, y també posar en exequució la desliberació dels tres estaments o brassos, per quant estas paraulas de desliberar y fer delliberacions pròpiament no·s podan ni deuan acomodar als dits tres estaments o brassos, com aquells sols tinguen vot consultiu y no decisiu, per quant lo decidir ab deliberacions y decrets en lo que té respecte al govern y administració del General y a la bona conservació y reparo de las constitucions toque y specte tant solament al consistori de sas senyories. E lo dit don Ramon Caldes, responent, //322r// digué que estas paraulas entenie ser posades impròpiament, y que sols significaven péndrer resolució de aconsellar a dits senyors deputats consultivament y no decisivament, y que axí ho ha entès y entengué quant se donà per ell dita scriptura. Y encontinent, sas senyories manaren que de ditas paraules ditas per dit don Ramon Caldes, habilitant axí la dita scriptura, ne fos llevat acte y continuat en lo present Dietari, lo que fonch fet per mi, dit scrivà major y secretari del dit General. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Steve Pobla, scrivent.

Dissapte, a VI. En aquest die los magnífichs acessors ordinaris y advocat fiscal del dit General feren relació en consistori de sas senyories com havien vist, mirat y regonegut lo procés original de la causa que Francesch Llombart, de Figueres, aportà contra Francesch Tarragó, cavaller. Y que vist aquell han trobat no tenir lloch lo que dit Francesch LLombart demanà y instà fer-se contra dit Tarragó. E sas senyories manaren continuar la present relació en lo present Dietari. Presents per testimonis Pere Mas, procurador del dit General, y Francesch Colberó, notari.

322v Dijous, a XI. Festa del gloriós sant Bernabé.

Divendres, a XII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la Lotja en la forma acostumada. En aquest mateix dia, comparexent en consistori de sas senyories, lo noble don Hierònym de Paguera, entretingut de las galeras del General de Catalunya, digué y representà a sas //323r// senyories que per certs impediments y malalties, axí de horina com altras –de las quals patie excessivament– no podie servir la plaça de entretingut de ditas galeras. Per ço, renunciant en mà y poder de sas senyories la dita plaça, suplicant a sas senyories fossen servits, attesos los dits impediments, com de aquells apar ab una relació feta en scrits per los doctors en medicina Hierònym Roig y Pere Font, y firmada de sas mans, la qual és del thenor següent: «Fas fe jo, Hierònym Roig, doctor en drets y en medicina, que lo senyor don Hierònym de Paguera pateix una affecció nefrítica acompanyada ab alguns carúnculas en la via de la orina, de las quals, suprimida la orina, acostuma a venir a molt gran perill de la vida; y axí per estas causas no pot continuar la navegació sens molt gran perill de sa vida. Y per a que conste de sa necessitat y perill, firme la present relació y fe de mà pròpia. De Barcelona y juny a VII MDCXX. Jo Hierònym Roig».

«Per las rahons demuntditas y malatias que pateix lo senyor don Hierònym de Paguera, lo tinch per impossibilitat de navegar, com ab la present fas fe. Als 8 de juny 1620. Lo doctor Pere Font». Admetan la dita renunciació de dita plaça de entretingut si y en quant podan y per constitucions, capítols y actes de cort los és lícit y permés, y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Miquel Fontana, porter ordinari de la present casa.

323v Dilluns, a XV. En aquest dia los molt il·lustres senyors oÿdors de comptes ecclesiàstich y militar presentaren en consistori de sas senyories un memorial de dèbits del dit General, lo qual és del thenor següent: *Ihesus, Maria*. Tersas de la bolla del trienni 1617:

Ripoll y Sanct Joan sas Abadessas	1036 lliures, 10 sous
Vilafranca de Penadès, ha pagat[a]	
Castellbò y Seu d'Urgell	1240 lliures, 8 sous, 6
Berga y Bagà, ha pagat[b]	
Tàrraga	7 lliures, 10 sous
Vich	1275 lliures
Olot	1577 lliures, 12 sous, 2
Figueres	262 lliures, 10 sous
Gerona	1049[c], 13 sous, 4
Castelló d'Empúries	1710 lliures
Tortosa	279 lliures, 10 sous
Perpinyà	1825 lliures
Monblanch	252 lliures, 10 sous
Cervera	221 lliures
Tremp y Pallàs	553 lliures, 6 sous, 8
Balaguer	738 lliures
Puigcerdà	1985 lliures, 12 sous
Lleyda	3567 lliures
	26 mil 581 lliures, 2 sous, 8

a. No consta cap quantitat.
b. No consta cap quantitat.
c. 10049 a l'original.

[1620] 324r Y encontinent sas senyories, vist aquell, requeriren a mossèn Joan Batista Cassador, exactor del dit General, present en consistori, fes exequutar los contenguts en lo dit memorial. E lo dit exactor dix que estava prompte en fer tot lo que per rahó de son offici era tingut y obligat. Y encontinent dix y requerí lo dit exactor a mossèn Agustí de Llana, donzell, racional de la present casa, també present en consistori, que li donàs tots los memorials haurie menester y serien necessaris per exequutar los dits dèbits contenguts en lo dit memorial. Y lo dit racional respongué dient que estave prompte y aparellat en tràurer tots los memorials de dits dèbits, y que en haver-los trets los donarie y portarie en consistori de sas senyories. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Damià Calp, porter ordinari de la present casa.

Dimars, a XVI. En aquest die los molt il·lustres senyors oÿdors de comptes ecclesiàstich y militar presentaren en consistori de sas senyories un memorial de dèbits del dit General tret del racional de la present casa. E sas senyories donaren lo dit memorial a mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, per a que notificàs y presentàs aquell a mossèn Joan Batista Cassador, exactor del dit[a] General, a fi y effecte que fasse exequutar aquell, lo qual és del thenor següent:

«*Ihesus. Maria*. Memorial del que·s deu al General de Catalunya per diversos sos officials pecuniaris de aquell:
Mossèn Jordi Benet de Marimon, sobrecollidor del General de la part de ponent, deu 94 lliures, 11 sous, 2.
Joan Corneli, sobrecullidor de ponent, deu 499 lliures, 13 sous.
Jordi Bofill, sobrecollidor de ponent, deu 338 lliures, 18 sous, 6.
Pau Serdà, quòndam, collidor de la taula del General de Barcelona, 1.349 lliures, 3 diners.
324v Anthoni Matheu Serra, quòndam, collidor de las entradas y exides del General de la taula de Barcelona, 481 lliures, 18 sous.
Hierònym Totosaus, receptor de la bolla de Barcelona, 1.829 lliures, 16 sous, 5.
Pere Rovira, quòndam, mercader, qui serví de receptor en la taula de la bolla de Barcelona, deu 258 lliures, 7 sous, 4.
Mossèn Jaume de Mijavila, quòndam, ciutadà de Barcelona, sobrecollidor de ponent, deu 315 lliures, 6 sous, 9.
Francesch Antich, mercader, sobrecollidor de ponent, deu dar 3.871 lliures, 5 sous, 8.
Joan Xanxó, collidor de la taula de la bolla de Barcelona, deu 4.015 lliures, 11 sous, 3.

a. a continuació ratllat a trobat personalment.

Francesch de Marimany, mercader, receptor del General de Barcelona, deu 1.839 lliures, 6 sous, 7.
Perot Ferrús, sobrecollidor del General de la part de ponent, deu 3.927 lliures, 16 sous, 5.
Mossèn Honofre Ciurana, donzell en Barcelona domiciliat, sobrecollidor del General de la part de llevant, deu 8.680 lliures, 7 sous, 10.
Mossèn Hierònym Cescases, ciutadà de Gerona, receptor de las bollas foranes de Barcelona, 130 lliures, 12 sous, 6.
Pau Riu, mercader, receptor que fonch de la bolla de Barcelona 6.984 lliures, 10 sous, 8.
Mossèn Joan de Gualbes, donzell, sobrecullidor del General de la part de ponent, 1.681 lliures, 2 sous, 3.
Mossèn Pere Quintana, fill y hereu del quòndam micer Miquel de Quintana, per las averias deu 189 lliures, 6 sous.
Mossèn Joan de Gualbes, sobrecullidor de ponent, y per ell Jaume LLosada, deu[a] 4.105 lliures, 11 sous, 7.
Mossèn Honofre Ciurana, donzell, sobrecullidor del General de la part de llevant, y per ell a misser Rossell, mercader, 1.650 lliures.
325r Mossèn Joan de Gualbes, sobrecullidor de ponent, y per ell Pau Genovès, deu 3.436 lliures, 9 sous.
Benet Sanctamaria, mercader de Barcelona, receptor del General de la present ciutat, deu 2.195 lliures, 10 sous, 9.
Mossèn Joan de Gualbes e, o, per ell Benet Sanctamaria, per la sobrecol·lecta de ponent deu 2.842 lliures, 6 sous, 5.
Francesch Coma, receptor de las bollas no arrendades de la col·lecta de Barcelona, deu 746 lliures, 13 sous, 3.
Benet Pi, receptor que fonch de la bolla de Barcelona, deu 16.918 lliures, 8 sous, 1.
Joan Anglada, sobrecullidor del General de la part de ponent, deu 5.263 lliures, 14 sous, 1.
Pere Pellicer, sobrecullidor de llevant, y per ell Balthesar Agospí, mercader, deu 114 lliures, 13 sous, 1.
Jaume Elrra, sobrecullidor del General de la part de ponent, per compte del dret ordinari, deu 77 lliures, 13 sous, 9. Y ha de haver de galeras 62 lliures, 16 sous, 2.
Mossèn Honofre Orcús, receptor del General de Barcelona, per compte del dret de galeras deu 17 lliures, 6 sous, 7.
Montserrat Besturs, notari real, receptor que fonch de la bolla de Barcelona, deu dar 133 lliures, 1 sou, 9.
Antich Sala de Euras, sobrecullidor del dit General, per compte del dret de galeras deu 10 lliures.

a. a continuació ratllat mossèn Honofre Ciurana.

Joan Vidal, receptor de la bolla de Barcelona, deu 7.501 lliures, 9 sous.
Miquel Orpí, sobrecullidor de llevant, per compte de la bolla de Castelló de Empúries 99 lliures, 6 sous, 6.
Mossèn Miquel Joan Boquet de Babau, receptor del General, per la bolla de Castelló de Empúries per ell col·lectada 433 lliures, 5 sous.
Barthomeu Piquer, receptor del General de Perpinyà, per compte del dret ordinari deu 1.241 lliures, 16 sous, 6.

325*v* Pere Pellicer, sobrecullidor del General de la part de llevant, y vuy sos hereus deuen 23 lliures, 7 sous, 8.
Mossèn Joan de Gualbes, sobrecullidor de ponent, e, o, per ell Jaume Bosch dich, 50 lliures.
Miquel Joan Boquet y de Babau, receptor del General de Castelló d'Empúries, per compte de sa recepció deu 101 lliures, 8 sous, 4.
Andreu Laçera y de Bohil, receptor del General de Tremp y Pallàs, per compte del dret ordinari deu 788 lliures, 6 sous, 4 diners. Lo dit deu per compte de galeras 7 lliures, 15 sous, 6.
Jaume Joan Ferrandis, quòndam, receptor de la bolla de Barcelona, deu 5 lliures, 1 sou, 2.
Mossèn Joan Raphel Ferrer, sobrecullidor del General de la part de ponent, per compte del dret ordinari deu 1.590 lliures, 5 sous, 4. Es cobrador de galeras cent quaranta-tres lliures, set sous.

E lo dit memorial fonch notificat lo mateix die per mi, dit Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, al dit mossèn Joan Batista Cassador, exactor demuntdit, hatrobat personalment en la present casa, en la sala dels Reys, requirint-li per part de sas senyories fes exequutar los dèbits contenguts en lo dit memorial. E lo dit exactor respongué dient que estave prompte en posar aquell en deguda exequució, demanant còpia del dit memorial. Y per mi, dit escrivà major, li fonch respost que miràs aquell y se'n prengués còpia, que sempre estave aparellat en amostrar-li y dexar-li legir y vèurer tots los llibres de la scrivania major que serien menester per la exacció y cobrança del dit General, y si volia còpia, estave en sa mà de pèndrer-la de totas las scripturas havie menester, y que las prengués totas las horas que volrie. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Steve Pobla, scrivent.

326*r* Divendres, a XVIIII. En aquest die lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, lloctinent de sa magestat en lo present Principat y Comptats, envià a sercar a sas senyories per son secretari, dihent que tenie una carta de sa majestat per a dar-los en sas pròprias mans. Y sas senyories, haguda hora de dit excel·lentíssim lloctinent, anaren a la vesprada, consistorialment ab las massas grans y porters ordinaris devant, ben acompanyats dels officials de la present casa, a casa del dit excel·lentíssim lloctinent general. Los quals, arribats devant de sa excel·lència, hi fetas las cortesias acostumadas, los donà una carta de sa majestat acerca de la anada dels embaxadors per los enderrochs de Tarragona. E sas senyories, e lo deputat ecclesiàstich prengué aquella en sas mans, y tornats en la present casa, manaren llegir aquella, y llegida, manaren continuar en llibre de Cartas de Reys, com en aquella és de vèurer. En aquest mateix dia anaren sas senyories consistorialment a la Lotja per los arrendaments de las bollas, en la forma acostumada.

326*v* Dimecres, a XXIIII. Festa del gloriós sanct Joan Batista.

327*r* Divendres, a XXVI. En aquell die anaren sas senyories consistorialment en la Lonja de la present ciutat per los arrendaments de las bollas.

Dilluns, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Pere.

327*v* Juliol MDCXX

Dimecres, lo primer. En aquest die, essent vingut en consistori Baldiri Miquel Sovies, scrivent ordinari del regent los comptes de la present casa, per manament del molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstich, refferí a sas senyories que ell ha vist, mirat y regonegut los llibres dels comptes del General que·s porten ab la taula y banch de la present ciutat y restes de aquell que té en ditas taula y banch; y trobe haver-hi en dita taula de resta vint mil cent sexanta-vuyt lliures y malla, y en lo banch vint-y-set mil nou-centas y nou lliures, setze sous y sis[a], las quals quantitats fan suma de quaranta-vuyt mil setanta-set lliures, setse sous y sis diners y malla; si bé dix ser veritat que de dita quantitat se ha de deduhir trenta-dos mília vuyt-centas sexanta-sinch lliures, ço és: per lo preu de la baronia de Corbera, setse mília cent sexanta-sinch[b] lliures, las quals són entrades al dit General y són compresas ab la dita summa, y penja procés de agraduació de acreadors de Corbera, y porà ser que se hauran de restituhir totas o moltas parts d'elles; y axí mateix, de preus procehits de la casa de Jaume Elrra y de Gabriel Salvador, de Tarragona, algunes tres mília lliures per haver-hi axí mateix acrehadors de dit(s) Elrra y Salvador; y de altra part seran menester dotse mil y trescentes lliures han de servir per pagar las estrenas dels senyors deputats, oÿdors de comptes, offi-

a. sense indicació de diners.
b. a continuació ratllat milia.

cials de la bolla y General, doctors del Real Concell y gastos de las inseculacions, habilitació y extracció de deputats y oÿdors y pencions de censals, de manera que deduhides las ditas trenta-dos mil vuyt-centas sexanta-sinch lliures de las ditas quaranta vuyt mil setanta-set lliures, setse sous, sis diners y malla, resten quinse mil dos-centes // 328r // dotze lliures, setse sous, sis diners y malla. E feta la dita relació, fonch per dit senyor deputat ecclesiàstich proposat que, attès per capítols de cort està disposat que en havent-hi més de deu mília lliures de resta se hajen de lluhir censals per la quantitat que sie en resta, per ço, si apar, que·s lluescan censals de preu fins en quantitat de vint mília lliures barceloneses. Y axí ho proposà a sas senyories, y en quant menester sia, parlant ab lo degut acato, ho requer. E lo senyor deputat real dix que és negoci de molta consideració y que·y vol pensar. E lo senyor oÿdor[a] ecclesiàstich dix que essent lo negoci proposat tant grave y de tanta consideració serà bé que·s tracte y vote, essent presents totas las personas de consistori. E lo senyor oÿdor militar dix que se adherie al proposat per lo senyor deputat ecclesiàstich. E dit senyor deputat ecclesiàstich requerí a mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, ne lleve acte. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Esteve Pobla, scrivent.

328v Dissapte, a IIII. En aquest die sas senyories reberen unas còpias de cartas de sa majestat junctament ab una carta de don Francisco Monsuar, embaxador de sas senyories en cort de sa majestat, las quals cartas de sa magestat dirigidas al duch de Alcalà manaren continuar y cusir en lo Dietari de la present casa sots la present jornada. Las quals són del thenor següent:

«El rey. Ilustre duque primo, mi lugarteniente y capitán general. Don Francisco Monsuar, en nombre de los diputados del General de esse Principado, me ha representado que no obstante lo que en dies de marco 1618 se scrivió al duque de Alburquerque, y veréys por el traslado del capítulo de carta que se os embía, prohivistes con pregón público en el principio de vuestro govierno al uso de ciertas armas que por derecho común y constituciones de essos Principado y Condados son permitidas; y que los ministros y officiales de justicia en exequución del desarman della a todo género de gente, sin reparar en que sea principal y pueda usar de las dichas armas, suplicándome fuesse servido mandar proveher de remedio. Y porque es justo y mi voluntat que se observe y guarde todo lo que contiene el dicho capítulo de carta, os encargo y mando que en reciviendo esta proveáys y deys orden que se exequute con toda puntualidad, sin permitir por ninguno caso que los ministros y officiales de justicia excedan de lo que en el se ordena, que en ello seré servido. Datum en Madrid a 19 de junio 1620. Yo el rey. Al virrey de Catalunya. Hieronymus Villanueva, secretarius».

329r *«El rey. Ilustre duque primo, mi lugarteniente y capitán general. Don Francisco de Monsuar, en nombre de los diputados del General de esse mi Principado, me ha representado de su parte los gastos y danyos que se siguen a los naturales del de haverse prohivido a los que sirven esse cargo que no puedan conceder legitimaciones para honrras y succesión de bienes, suplementos de edat, licencias de vender y cargarse a censal las universidades y los tutores y curadores de menores, y dar assimismo auctoridades de notarios a las personas que huvieren platicado el tiempo que se requiere; y lo mismo al canciller, regente la cancillería, vegueros y otros justicios ordinarios de esse Principado y condados, suplicándome sea servido mandar alçar la prohibición que hay en todo. Y porque para hora lo he tenido por bien, tan solamente en lo que toca a las facultades para poder cargar sobre si las universidades censales, os encargo y mando que de aquí adelante siempre acudiere a vos por parte de las universidades de essos Principado y Condados a pedir licencia para el dicho effecto, siendo precisos y necessarios en los que los han de emplear se las concedáys, limitando la cantidat a lo que fuere menester no más, y despatxando las dichas licencias en la forma que se acostumbrava antes que se prohiviesen, no obstante qualesquier órdenes que haja en contrario, las quales para esto tant solamente derogo, dexándolas para todas las demás cosas en su fuerça, efficacia y valor. Datum en Madrit a XVIIII de junio MDCXX. Yo el rey. Al virrey de Catalunya. Hieronymus Villanueva, secretarius».*

329v *«El rey. Ilustre duque primo, mi lugarteniente y capitán general. Don Francisco de Monsuar me ha refferido en nombre de los diputados del General de esse Principado, y juntamente el síndico de la comuna de las universidades del Campo de Tarragona, las vexacions, molestias y agravios grandes que reciven de los officiales de las atarasanas de essa ciudad, los quales, con despatxos provehidos por el juez del acarreo de la madera para mis galeras, les obliguen y apremian a que de veynte y sinco y treinta leguas vajan a cargar y llevar a las dichas atarasanas madera para la fábrica de dichas galeras, ocupándolas dies días por lo menos en yda y vuelta, de que resultan grandíssimos danyos, y que esto y los anyos estériles que ha avido impossibiliten a los labradores que puedan beneficiar y cultivar sus tierras, y también no proveher los comissarios de la dicha fábrica del dinero necessario para pagarlos los jornales que están tassados para*

a. oÿdor *interlineat damunt* deputat *ratllat.*

ellos y sus cavalgaduras, con que se destruyen y son aora más de setecientos los quexosos y agraviados, y que de cada día aurá más, porque aunque cerca de donde se corta la madera hay gran número de villas y lugares, pero por los malos tratamientos y paga que a los vezinos dellos se haze, han procurado de eximirse de esta obligación, de que resultan no sólo los dichos inconvenientes, pero muy gran danyo a ni real hazienda, pues pudieran los dichos vezinos acudir desto con menos costa. Suplicándome sea servido mandar para que no sean de todo punto molestados, en caso que convenga que de partes tant remotas y con tanta descomodidad y gasto del real patrimonio se haga el acarreo de la madera, se paguen con puntualidad a los que acudieren a esto los jornales que están tassados conforme a constituciones. Y porque me ha // 330r // parecido justo, os encargo y mando lo dispongáys y ordenéys todo en la conformidad que supliquen, sin dar lugar a que se les haga agravio ni molestia, que en ello seré servido. Datum en Madrit a XIX de junio MDCXX. Yo el rey. Al virrey de Catalunya. Hieronymus Villanueva, secretarius.».

Dilluns, a VI. En aquest die y hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren y foren convidats per part de sas senyories los següents: Per lo bras ecclesiàstich, los senyors Pere Pla, sacristà y canonge de Barcelona; Pere Dalmau, canonge de Barcelona, y Joan Coll, canonge y sacristà de la Seu de Urgell. // 330v // Per lo bras militar, los senyors don Francisco de Argensola, don Bernat de Pinós, don Miquel de Sentmanat y don Ramon Calders. Per lo bras real, los senyors misser Pere de Ollers, misser Francesch Aguiló y Julia de Navel. Als quals per sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, fonch feta la proposició següent, dihent en effecte com, havent tingut notícia sas senyories com en dies passats se havia feta una deliberació per los magnífichs concellers y savi Concell de Cent acerca de una imposició de nou drets contra los forasters– lo que és contra moltas constitucions, capítols y actes de cort–, y per ço, en lo dia de ahir, havent tingut notícia que se havia de ajuntar lo dit savi Concell de Cent, com en effecte se juntà, enviaren sas senyorias ab embaxada solempne als dits magnífichs concellers y savi Concell de Cent los senyors canonge Matia Amell, don Francisco de Argensola y Raphel LLaudes // 331r // per explicar a dits magnífichs concellers y savi Concell de Cent la embaxada o scriptura del thenor següent:

«Tenint notícia los deputats per vostres magnificències y mercès en lo Concell de Cent que·s tingué al primer del mes de juny proppassat, haver-se deliberat que los forasters de totas las mercaderias entraran y trauran de la present ciutat, tant per mar com per terra, paguen de dret a rahó de deu per cent, donant per forasters los que no són naturals de la present ciutat, Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya, volent paguen més drets los forasters per beneficiar en açò los mercaders naturals de la present ciutat, nos han ordenat vinguéssem en son nom ha representar a vostres magnificències y mercès que lo imposar nous drets, encara que sien per a forasters, tant solament és distràurer als que fins vuy han tingudes negociacions, remesas y tretas mercaderias de la present ciutat, y per consegüent impedir lo comers y exacció de drets de la Generalitat en totas aquellas mercaderias que a causa de dit nou impòsit se dexaren de aportar y tràurer, en manifest prejudici y contrafacció de diversas constitucions, capítols y actes de cort y privilegis concedits a la Generalitat, y contra totas las constitucions que prohibexan nous impòsits y vectigals; y dir en la matexa desliberació sien haguts per forasters los que no són naturals de la present ciutat, Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya, és directament contra lo capítol 53, en lo títol De las consuetuts de Barcelona, vulgarment dit del *Recognoverunt proceres,* en lo volum de las pregmàtigas y altres drets de Catalunya, a hont és clar y distínctament disposat que qualsevol foraster que ha estat y habitat un any y un dia contínuos en la present ciutat sie hagut per ciutadà, y ab privilegi particular és a la present ciutat concedit, del qual se valen tots los forasters, // 331v // y que de regnes estranys han abitat per dit any y die en la present ciutat; y com a tais los val y empara la ciutat, com és de vèurer ab las causas y declaracions de marchas vostras magnificències, ab concell dels magnífichs advocats de la present casa, declaran de cada <1> dia contra universitats y particulars del dit Principat y Comptats, que de estrangers ciutadans qui han abitat un any y un dia en la present ciutat, han intentat y intentan exhigir dret de lleuda; y per ésser dits estrangers, que per dit temps han abitat en la present ciutat, tinguts per ciutadans, dexan de pagar lo degut dret als hereters de la lleuda. Y axí, guardant-se dita deliberació resultaria que dits estrangers, que per any y die han tinguda y tenen casa en la present ciutat, en uns casos serian tinguts per ciutadans y en altres per estrangers, lo que, a més de la confusió causaria, no pot ni deu ésser. Y quant de la sobredita imposició de drets de forasters no·n resultàs tant gran manifest dany a la exacció dels drets del General, com lo temps ha discorregut des del dia de dita deliberació fins vuy, ab los llibres dels drets se amostra, y fan crèurer serà lo mateix en los drets de la ciutat, de què ab las quinsenades de abans y després de dita deliberació podian vostras magnificències y mercès certificar-se. Y que per beneficiar als

mercaders naturals, que és lo fi de la deslibera-
ció, indubitadament han de patir tots los me-
nestrals qui contínuament de dia y de nit pro-
curen tenir robes cada hú de son art avensades
y fetas per a quant venen naus y galeras, qui las
compren y paguen ab diners effectius, de què
se alegren dits menestrals com açò sie lo premi
de son treball. Y exhigint-se dit dret és ben cert
dexaran de véndrer, y per consegüent patiran
molt gran aflicció y tristícia, y la ciutat perdrà
també los drets de exida que venent-se ditas ro-
bas cobraria, y de las robas y mercaderias que
forasters abans de dit dret remetran a la present
ciutat és indubitat n·i haurà falta, y las que vin-
dran se vendran carregades del mateix dret, axí
que vindran a patir los // 332r // matexos natu-
rals de la ciutat, y restarà la deliberació frustra-
da, com o és ja vuy. Ab lo que dels vexells eran
arribats y tenint notícia de dit dret han anat a
descarregar a Sant Boy de LLobragat, Badalo-
na y altres llochs circumvehins a la present ciu-
tat, y allí tenen y venen las robas y mercaderias,
ab lo dany que vostres magnificències y mercès
veuhen y podan considerar, que ab la intelli-
gència tenen los dits deputats, si·s continuarà,
seria insuportable per la Generalitat, y per vos-
tres magnificències y mercès saben bé lo quant
importa a la present ciutat, a tot lo Principat y
Comptats que las constitucions, capítols y actes
de cort, usos y estils de la Deputació sien obser-
vats y guardats, tant que sempre que·s fa cosa
en contrari ajudant a dits deputats ixan a la def-
fensa. Quant de dita imposició de drets de fo-
rasters ab dita deliberació no·n resultassen los
danys predits y derogació de privilegis a la ma-
texa ciutat concedits, tenint notícia com ara te-
nen vostres magnificències y mercès de què dita
imposició de drets és en perjudici y derogació
de ditas constitucions, capítols y actes de cort,
usos y estils de la Deputació, los deputats tenen
per certíssim vostres magnificències y mercès
ho manaran vèurer y tractar, fent nominació de
las personas aparexarà més convenir per a que
conferescan ab las que per dits deputats seran
anomenades. Y entretant que·s tractarà y pen-
drà la resolució més convenient, manaran so-
bresèurer la exacció de dit dret de forasters, of-
ferint dits deputats tenir ab aquesta casa la
matexa correspondència que sos predecessors
han tingut, y se prometen de la prudència y
bon zel de vostres magnificències y mercès lo
mateix com sempre han acostumat, del què re-
bran molt molt particular mercè».

E arribats que foren los dits embaxadors a la
casa de la ciutat, a hont estava junt lo dit savi
Concell de Cent, no·ls donaren lloch ni entra-
da per a representar-los y explicar-los la dita
embaxada, per estar ab diferències y ab molt
avalot los qui acistien en dit savi Concell de
Cent. Y axí, los dits senyors embaxadors //
332v // se'n tornaren a la present casa a donar
rahó de tot a sas senyories, y per ço los havien
ajuntat, per a que fossen servits aconsellar-los
lo que podien y devian fer acerca de aquestas
cosas. E los dits senyors elets aconsellaren a sas
senyories que devien enviar los magnífichs
acessors als magnífichs concellers a fer-los
quexa ab alguna reprehensió acerca de la corte-
dat havien usada ab los dits senyors embaxa-
dors, y axí matheix, saber si·s juntave lo dit savi
Concell de Cent per a representar-los la dita
embaxada.

Dimars, a VII. En aquest die, estant junts en
casa de la ciutat los magnífichs concellers y savi
Concell de Cent, enviaren sas senyories ab em-
baxada al dit savi Concell de Cent los senyors
Pere Dalmau, canonge, don Francisco de Ar-
gensola y lo doctor micer Pere Anthoni Vi-
nyola. Los quals, ben acompanyats ab las mas-
sas grans y porters devant en la sólita y acostu-
mada forma, (anaren) a casa de la ciutat //
333r // a hont estaven junts los magnífichs con-
cellers y savi Concell de Cent, als quals, per part
de sas senyories, explicaren y donaren en scrits
la embaxada continuada en lo die de ahir en lo
present Dietari. E poch aprés, essent tornats,
dits senyors embaxadors referiren a sas senyo-
ries com havien explicada y donada la dita em-
baxada, y que los magnífichs concellers los ha-
vien respost que en aquell punt se tractave en lo
dit savi Concell de Cent un negoci de molt
gran consideració, y si tenien temps proposa-
rien al dit savi Concell de Cent la dita em-
baxada.

Divendres, a X. Festa del gloriós sant Christò-
phol.

333v Dimars, a XIIII. En aquest die foren fetas cridas
de brassos per a fer la insiculació dels llochs
vaccants de deputats y oÿdors. En aquest ma-
teix dia, per lo senyor deputat real, fonch dona-
da en consistori y presentada als demés senyors
de consistori la scriptura del thenor següent:

«Com vuy sie lo die de quatorse de juliol, en lo
qual die han acostumat los nostres predeces-
sors juntar-se en la present casa // 334r // per a
repartir-se entre ells los llochs de diputats y
oÿdors qui s'han de insicular en la última y final
insiculació del trienni, lo qual repartiment en-
tre nosaltres fahedor se haje y dega fer en virtut
de certa[a] concòrdia feta, fermada y jurada per
vostras senyorias y mercès, senyor bisbe de Tor-
tosa, Phelip de Sorribes, *Paulo* Pla, Bonaven-
tura de Montaner, ensemps ab mi, Miquel

a. a continuació ratllat quantitat.

Cerdà; la qual concòrdia està en observansa y virtut de aquella se han provehits poch temps a officis, y entre ells lo offici de sobrecullidor de la part de ponent a Francesch Sorribes, fill de vostra mercè senyor Phelip de Sorribes, per haver-li[a] tocat per son torn. E axí bé, en virtut de la matexa concòrdia és restat vostra mercè, dit Sorribes, en torn dels llochs de diputats y oÿdors qui·s han de insicular en esta última insiculació. Y axí matheix, conforme lo styl y observança que té força de lley, inconcussament observats des de las Corts del any 1599, se degan també fer las nominacions de personas que·s han de insicular concordament per tots los diputats y oÿdors, *nemine discrepante,* de la qual observança reban interpretació declarativa los capítols de cort de dit any 1599, parlant d'esta matèria de insiculacions, e entre alcuns lo capítol 8; si bé no tenia necessitat de interpretació per virtut de aquelles paraules per los deputats y oÿdors, las quals paraules *cum sint in definita legis aquipollent universali.* Y axí no·s podan fer ditas nominacions en virtut de dits capítols de cort si no és concordament *ut supra.* Per las quals cosas se conclou que en cas vostra senyoria y mercès hajen fet entre si alguns actes contra dita concòrdia, capítols de cort, us, styl y pràtiga de la present casa –lo que no·s creu– seran y són nullos, invàlits y de ninguna eficàcia. Y axí matheix o seran també los de aquí seguits y que·s seguiran, y las personas altrament nomenadores no·s poran insicular, y en quant de fet se procehesca seran nullament y // 334*v* // inhabilment insiculades. Per tant, y altrament, jo, dit Miquel Cerdà, per lo[b] bras real interpel·lo y requer a vostra senyoria y mercès, ab los presents scrits, que observen y guarden dita concòrdia jurada, capítols y actes de cort, usos y styls y pràtigues de la present casa; y observant aquellas lo admetan al repartiment de dits llochs, conforme lo torn li toque segons sèrie, forma y thenor de dita concòrdia, prenent primer lo dit senyor Phelip de Sorribes y aprés ell, dit Serdà. Altrament, en cars de recusació, protesta de violació de dita concòrdia y jurament, contrafacció de dits capítols de cort, usos, styls y pràtigues de nullitat de actes fets y fahedors, als quals expressament dihent y de tot lo demés lícit y permès, de protestar. Requerint a vos misser Thió, scrivà major, lleveu acte de la present scriptura. *Die decima quarta menis julii 1620, in consistorio per dominum deputatum realem, Michaelem Serda, dominis deputatis et auditoribus compotorum congregatis consistoriale, gui per organum domini deputati ecclesiastichi respondentis dixerunt quod retinent terminem juri ad respondendum. Presentibus pro testibus Francisco Colbero, notario, et Michaele Fontona, portario domus Deputationis, pro testibus».*

a. a continuació ratllat pagat.
b. a continuació ratllat deputat.

Dimecres, a XV. En aquest die y hagué juncta de brassos per fer la extracció de nou habilitadors per los que podien ser insiculats en deputats y oÿdors per la insiculació fahedora lo mateix die, y servir en los brassos de testimonis. Y hagué-y en la taula a hont fonch feta extracció nou testimonis, ço és, tres de cada estament, en què foren anomenats[a] los senyors deputats. Per lo bras ecclesiàstich: los senyors // 335*r* // fra don Francesch LLordat; lo doctor Jaume Vinyals, abat de la Pau, y fra t. Desguell, abat de Sanct Pere de Roda. Per lo bras militar: los senyors mossèn Francesch de Sascomas, mossèn Francesch de Sorribes y Rovira y mossèn Joseph Astor. Per lo bras real: los senyors mossèn Miquel Serdà, mossèn t. Papió, mossèn Bernat Valancas. En aquest mateix die, estant juntas las personas extretas per fer las habilitacions, hi hagué alguna competència entre ells acerca los assientos. Y axí se assentaren, ço és: los tres acclesiàstichs al cap de la taula, lo primer dels quals fonch lo senyor Honofre de Alantorn, y los demés hú a cada costat, y després los militars y aprés los reals. E fonch presentada entre ells la scriptura del thenor següent:

«Havent-se suscitat debat o differència entre los senyors habilitadors, vuy die present, extrets per la insiculació fahedora dels llochs de deputats y oÿdors, sobre la forma y orde de sèurer en lo acte de la dita habilitació, pretenent los dits senyors habilitadors ecclesiàstichs haver de sèurer en primer lloch, seguidament y aprés, axí mateix, los militars y aprés los reals; e los dits senyors habilitadors militars y reals[b] pretenent lo contrari, ço és, haver de sèurer interpolladament los dits senyors // 335*v* // habilitadors militars y reals, per ara y per no diferir lo present acte de insiculació, de què podrie resultar dany al General, y sens prejudici algú de sos drets y pretencions, se acontentan que los del sèurer en dit acte, que seguen primer seguidament los senyors habilitadors ecclesiàstichs, aprés los militars y aprés los reals, conforme segueren en lo últim acte de la habilitació, ab expressa protestació que lo present acte no sie tret en consegüència, ni per aquell se augmente ni disminuesque lo dret de las parts. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Miquel Fontana, altre dels porters ordinaris de la present casa».

E fet açò, comenssaren lo acte de la dita insicu-

a. anomenats *interlineat.*
b. a continuació ratllat per ara y per no differir.

[1620]

lació. E Poch aprés, essent enviat[a] lo primer albarà de hú dels llochs vaccants per part del consistori, y no dels senyors deputats y oÿdors, concordament com se sol fer en las occasions que totas las personas de consistori solen estar concordes, estigueren dits senyors de la novena, en llibre de Delliberacions anomenats, que las ditas personas de consistori no staven totas conformes, havent tinguda intelligència que la discòrdia era entre los senyors sinch de consistori y lo senyor deputat real, los dits nou senyors de dita novena, venint a votar la major part de aquella, determinà y prengué la resolució següent: «En lo fet sobre si lo senyor deputat real singularment pot fer nominació de persones per los llochs vaccants de la present insiculació ultra de las personas nomenades per lo consistori dels senyors deputats, o no, attès que lo senyor Esteve Simon Jubert, hú dels senyors de la present novena, és gendre del senyor deputat real, y axí porie tenir en aquest fet interès, desliberen la major part dels dits senyors de la novena que lo dit senyor Jubert se abstingue de entrevenir-hi, y que en los demés actes de la present habilitació entrevingue com los demés».

Més avant, procehint a votar sobre aquest fet, determinà // 336r // la major part que se torne enviar als senyors deputats y oÿdors lo paper enviat contenint ditas nominacions, ço és, la una per lloch de deputat ecclesiàstich religiós, qui vacca per mort de fra Joseph Codina; anomenen lo consistori a fra don Francesch de Llordat, pabordre major de Sanct Cugat de Vallès, y elet[b] abat de Camprodon, qui ja està insiculat en oÿdor ecclesiàstich religiós; y l'altra nominació feta per lo senyor deputat real, segons dix en virtut de la concòrdia entre los senyors deputats feta, anomenant per dit lloch a fra don Francisco de Eril, abat de Sanct Cugat del Vallès, present segons dix en dita nominació, la qual dix haver renunciat per a que dits senyors deputats envien altre paper. Entenent que per la present deliberació no·s fasse, tàcita ni expressament, prejudici algú a la auctoritat y jurisdicció de la present novena, tant en lo present com en los que se offeriran fer en la present insiculació y en altres insiculacions en lo sdevenidor fahedores, ans aquelles sempre salves y il·lesas remanents.

En aquest matheix die, entre los dits senyors deputats ecclesiàstich y militar y tres oÿdors de comptes, de una part, y lo senyor deputat real, de part altra, se donaren en consistori los protests en scrits del thenor següent: «Los senyors deputats, junctament ab los senyors oÿdors –essent de altre parer lo senyor deputat real– desliberan que tant solament vaje a la novena dels senyors habilitadors la persona anomenada per lo consistori, y los requeriments que farà lo senyor deputat real vaja en altre paper». «E los senyors deputats ecclesiàstich y militar y los senyors tres oÿdors requerexen al senyor deputat real que se'n vol anar y entrar a parlar als insiculadors, que no·s mogue ni dexe lo consis- // 336v // tori, que està junt per fer la insiculació, com se fa dels llochs que vagan en virtut del capítol de cort; altrament, li protestan de tot lo lícit de protestar». E lo senyor deputat real respongué: «Que per quant los senyors deputats y oÿdors, sos companys, lo repel·lexen de anomenar persona y entrar-la en consistori de la novena, dient que no pot entrar tal nominació sinó que se ha de acontentar en la sola protestació y nominació, lo que és manifest agravi, contrafacció de capítol octau, parlant de insiculació per donar-li allí la Cort plena potestat de poder nomenar, y parlar lo capítol ab paraulas generals y universals, lo que ja de abans estava estatuhit ab altres capítols. Y axí en semblants casos és estat observat y acostumat, de què y ha diversos exemplars en la present casa, que per ço vol donar rahó al consistori de la novena, representant-los dits agravi y contrafacció de dits capítols, y axí també de la concòrdia jurada; protestant més avant que si llevant sa possessió y estat, protestant que dexen entrar en dita novena a çon advocat per a informar de sa justícia, y que axí mateix, donen lloch a fer las nominacions que li toquen, y entrar aquelles en dita novena, conforme és acostumat y per dits capítols de cort disposat. Altrament, protesta de nullitat de actes fets y fahedors, als quals repressament dihent, y de tot lo lícit y permès de protestar». E lo senyor deputat militar respon: «Que no creu ell que·y haje memòria de hòmens que·y haje vist dos consistoris en la Diputació, y que si un diputat tot sol podia fer tot lo que lo consistori junt poria més hú sol que tot lo consistori, per hont seria la total ruhina y perdició de tota Cathalunya. Y axí que jo me remet a las pràtiques, usos y costums dels capítols de cort, a hont donan firma al que·s pot y deu fer, y que a ell may se li ha destorbat son vot particular, si no que se ha conservat lo que en aquest consistori y casa se acostuma, que lo que la major part resol, havent-hi dels tres estaments y bras, aquexa és la verdadera y sana determinació; y que para major cauthela del que ab aquestas dadas // 337r // y presas se ha dit, me offeresch exibir un paper per hont se veurà clarament que las determinacions del consistori són aquexas las sanas y verdaderas. Y en lo que toca a la concòrdia, may lo consistori ha fet cosa que no tingués obligació de fer, ans bé entén lo consistori que si a cas y haurà hagut algun descuyt seria a culpa del senyor deputat real,

a. enviat *interlineat damunt* vingut *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* bisbe.

majorment que lo senyor oÿdor real no la té firmada. Y axí, tant per lo que lo senyor deputat real ha representada la pretesa concòrdia, diu que la quexa que dóna lo diputat real contra lo consistori és molt injusta, pus ell és estat lo qui la rompuda». Responent lo senyor diputat real, dix: «Que las cosas deduhides per lo senyor diputat militar no tenen lloch en esta matèria de insiculacions, a hont té dret de anomenar; y en lo que toca a la concòrdia, diu que està jurada per tots los companys, importa molt poch que no haje firmat lo senyor oÿdor real, y no per esta causa restan desobligats los altres que l·an jurada, axí estant y perseverant en la protesta y persevera en lo protestat». *Testes Gismundus Bofill, notarius, Petrus Mas et Nicasius Castellar, notarius publicus Barchinone.*

Dit die lo senyor deputat real protestà dihent a la nominació feta a don Francesch de LLordat y a totas las altres que per avant se hauran de fer, attès no se li ha donat lloch de anomenar per entrar nominació a la novena, si no de protestar per las causas y rahons contengudes en un altre protest en lo present acte protestat, al qual se fa relació, y diu que la nova forma de nominació que de present se fa és contra expresa disposició y intelligència del capítol octau declarat en altres capítols corregits, y contra la observança y estil de la casa de la Deputació, protestant de la violació de dits capítols de cort, usos, styls y pràtiques. Y diu expressament de // 337*v* // nullitat de totas las ditas insiculacions y de tot lo lícit y permès de protestar. E volentse'n anar lo senyor deputat real, los senyors deputats, juntament ab los senyors oÿdors, li protestaren que acistís en lo acte que està comensat de la insiculació, y que en ninguna manera consentan se'n vaja de dit acte. Los senyors deputats y oÿdors del General –lo deputat real absent– deliberan que sie donat sobreplus als senyors habilitadors y demés officials, ço és, als habilitadors vint lliures, ultra de son salari. *Testes huius rey sunt Gismundus Bofill, Petrus Mas, notarius, et Nicasius Castellar, notarius publicus Barchinone.*

En aquest mateix die, per part del bras militar se donà en consistori de sas senyories y fonch presentada a instància del síndich de dit bra la scriptura del thenor següent: «Molt il·lustres senyors. Lo bras militar, per embaxada a vostres senyories enviada, ha representat que los aguazils y officials reals bastoners no podan entrar ab los bastons de llurs officis en la present casa de la Diputació, y molt manco en la sala en la qual tenen vostres senyories insiculació, fahedora en exequució del capítol primer del nou redrés, y que tollerar a dits aguazils y officials bastoners en la present casa y en la sala del consistori era contrafer a la prerogativa que té la present casa de la Diputació y los usos, pràtiques y estils de aquella. Y ha suplicat fossen vostras senyorias servits manar posar-hi lo degut remey. E com vostras senyorias fins ara no·s sien opposats a dita contrafacció, ni hajen reparat lo prejudici, desijant lo reparo d'ells, a vostras senyorias representem dita contrafacció, la qual és reputada per contrafacció feta a capítols de cort. Y attès vostras senyorias en la resposta feta de dita embaxada han dit que dits aguazils y officials reals bastoners estaven en la present casa sens ésser estats cridats ni instats per vostras senyorias, suplique a vostras senyorias dit bras militar sien vostras senyorias servits, per // 338*r* // los remeys de dret permesos, compel·lir a que dits aguazils y officials ysquen de la present casa, com axí degan fer-ho. Altrament, declaran llur ànimo ésser de voler servir-se per reparació de dit prejudici de la disposició del capítol quint del nou redrés. [...] Altissimus, etc».

Die mercurii decima quinta julii millesimo sexcentesimo vigesimo, in consistorio dominorum deputatorum. Oblata per dominum Raymundum de Caldes, dompnum Josephum de Pons, Michaelem Joannem Granollachs, Johanem de Aguilar, domicellos, inbaciatores brachii militaris. Et domini deputati, respondendo dixerunt: «Que sempre han servat y fet servar las constitucions, capítols y actes de cort, y estan sempre aparellats de fer servar aquells». *Testes Gismundus Bofill et Petrus Mas et Nicasius Castellar, notarii publici Barchinone.*

Dijous, a XVI. En aquest die foren fetas cridas de brassos per a demà a las vuyt hores antes de migdie, per a tràurer habilitadors per los llochs de deputats y oÿdors que podan o no podan concórrer.

Divendres, a XVII. En aquest die se tingueren brassos en la sala dels Reys de la // 338*v* // present casa, en presència dels quals y de nou personas, tres de cada estament, en la forma acostumada foren extrets los següents: Per lo bras ecclesiàstich los senyors ardiaca Alantorn, fra don Francesch de Eril y lo canonge Joan Coll. Per lo estament militar, los senyors mossèn Miquel Joseph de Barthomeu, mossèn Francesch Pons Despujol y don Alexandre de Cordelles. Per lo estament real, los senyors Pere Joan Grimosachs, micer Pere Boix y micer Pau Mohet.

Dissapte, a XVIII. En aquest die juraren los dits nou senyors habilitadors extrets lo die de ahir, y oÿren sentència de excomunicació y estigueren assentats, ço és: los ecclesiàstichs a la part dreta del consistori, y los militars a la squerra y

[*1620*]

los reals de front del consistori, lo advocat fiscal al costat dels senyors oÿdors de comptes. // 339*r* // Y al votar votaven alternativament, ço és: primer un canonge y aprés un militar y aprés un real, y axí aprés consequutivament durant dita habilitació quatre dies y tres nits votaren per scrutini. En aquest mateix die, antes de començar dita habilitació, lo senyor deputat real presentà als senyors de la novena, presents los demés senyors de consistori, la scriptura del thenor següent:

«Molt il·lustres senyors habilitadors. Conforme capítols de corts generals al càrrech dels senyors habilitadors, qui per vuy són extrets, toca abilitar las personas que podran concórrer en la extracció novament fahedora de diputats y oÿdors per lo trienni pròxim venidor. Y per quant en la insiculació pròxim passada són estats en aquella insiculats moltas personas en lloch de diputats y oÿdors que vaccaven, contra la disposició dels capítols de cort, per quant havent-se de fer la nominació ab conformitat de tot lo consistori se son fetas las nominacions ab exprés dissentiment del diputat real, com consta ab los actes per dit respecte fets, que són en poder del scrivà major de la present Deputació. Y axí toca al càrrech de dits senyors habilitadors qui habilitaren y passaren las nominacions fetas per los dits senyors deputats y oÿdors, dissentint-hi dit deputat real, són estades ben fetes, o no, y ab la forma que los capítols de cort disponen. Per ço lo senyor deputat real, exibint los actes del dissentiment per ell fets, suplique a dits senyors habilitadors, y que per descàrrech de llurs officis, sien servits ab la deguda forma vèurer y examinar las ditas nominacions últimament fetas són legítimas, de manera que no se haja contrafet a ningun capítol de cort, obstant dit dissentiment, y altrament // 339*v* // y en cas aparegue ser estades nullament fetas, com és cert, aparexarà conforme és justícia ésser aquelles anullades y revocades, y tornades las cosas en lo estat que estaven abans de ditas nominacions y habilitacions, de manera que dits capítols de cort no resten lezos ni perjudicats, ni dits actes en ningun temps puguen ésser trets en conseqüència. Y per quant los il·lustres y molt reverents senyors abat de Sanct Cu<I>gat y ardiacha de Benach y Francesch Pons Despujol, habilitadors ara novament extrets en la present novena són interessats en dit negoci, per lo que dit senyor ardiacha fonch hú dels habilitadors en dita pretesa habilitació, y los dits senyors abat y Pujol són estats habilitats en dita habilitació pretesa, y axí se ha de tractar de llur interès. Per ço suplique lo dit diputat real a dits senyors habilitadors sien servits manar aquells no entrevinguen en lo present negoci sens nota ni infàmia de aqells, pus són tant justes y legítimes las causas per las quals no·y poden en ninguna manera entrevenir. Protesta altrament dit diputat de tot lo lícit y permès de protestar, requerint a vos, dit notari, que de dita presentació de la present scriptura ne lleveu acte auctèntich». E los dits senyors de la novena feren las respostas següents, ço és, lo senyor abat de Eril: «Que se atura lo temps de la constitció per a respondre y se passe avant en lo acte de la habilitació, pus que és termini prefigit no·s pot diferir»; lo senyor ardiaca ídem; lo senyor canonge Coll: «Que aquesta protesta no és de aquest acte, si no que·s passe avant y d'esta protesta se'n haje rahó allà hont se'n dega haver»; los senyors militars, ídem; lo senyor Grimosachs, ídem. Lo doctor Mohet: «Attès que en la insiculació passada // 340*r* // no se ha fet contrafacció alguna a algun capítol de cort, y attès que lo present acte no·s pot differir per ser termini prefigit per capítol de cort, per ço és de vot que·s passe avant, no obstant la scriptura presentada, majorment no sent ells jutges de la novena»; lo senyor Pere Boix se adhereix al vot del senyor canonge Coll.

En aquest mateix die, per lo senyor diputat real fonch presentada en scrits als dits senyors condeputats y oÿdors de comptes y dits nou senyors de la novena, estant junts en consistori, la scriptura del thenor següent: «Mossèn Anthoni Thió, continuau y llevau acte com jo requeresch als senyors bisbe de Tortosa, Philip de Sorribes, *Paulo* Pla, Bonaventura de Montaner y Miquel Vives, deputats y oÿdors, no posen en la bassina los noms de aquells que en esta última[a] insiculació són estats insiculats per los llochs vagants en deputats y oÿdors, per la abstracció que se ha de fer de abilitadors per abilitar las personas que han de concórrer en la extracció, que se ha de fer a 22 del corrent, de deputats y oÿdors, excepte lo nom de don Joseph Folch y de Cardona, attès los demés són estats insiculats sens nominació de mi, Miquel Serdà, diputat real, y ab expressa contradicció sua; altrament, en cas de recusació diu de nullitat de dita admisió y de tots los actes que de aquí se seguiran. Protestan de la matexa contrafacció de capítol de cort, usos, styls y pràtiques de la present casa de la Diputació, de la qual ab altres requeriments ha protestat, y de tot lo demés lícit y permès de protestar, requerint *ut supra». Die* XVIII *julii* MDCXX *per dominum deputatum realem, Michaelem Serda, dominis deputatis et auditoribus computorum ac novem viribus presentis habilitationis consistorialiter congregatis, qui per organum domini deputati ecclesiastici respondentes dixerunt quod retinent terminum juris ad respondendum. Presentibus pro testibus*

a. a continuació ratllat visita.

Gismundo Bofill et Francisco Colbaro, notariis civibus Barchinone.

Diumenge, a XVIIII. // 340*v* // Dit dia passà avant la dita habilitació, y durà molt gran part de la nit.

Dilluns, a XX. En aquest die passa avant lo acte de dita habilitació ab molt gran part de la nit. En aquest mateix dia foren fetas cridas de brassos per a demà a las duas horas passat migdie, per la extracció de novena per insicular lo lloch vaccant de oÿdor real, per mort de Miquel Ballastar, de Cervera, per la extracció[a] fahedora de deputats y oÿdors conforme disposició de capítols de cort.

Dimars, a XXI. En aquest die lo senyor deputat real presentà als demés senyors de consistori y senyors de la novena, estant junts en consistori per continuar la dita habilitació, la scriptura del thenor següent: «Mossèn Anthoni Thió, llevau acte com jo, Miquel Serdà, diputat real, dissent a la habilitació que lo present consistori ha feta de las personas novament insiculades en esta última insiculació, com a nullament insiculades per las causas y rahons dades ab altres scriptures y protests presentats a 14 y a 15 del corrent al consistori dels senyors deputats y oÿdors. Protestant que no entén dit Miquel Serdà haver habilitat ditas personas ni donat son vot si no és a la persona de don Joseph Folch de Cardona. Requerint a vos, notari, ne lleveu acte de la present scriptura, etc». *Die XXI julii MDCXX per dominum deputatum* // 341*r* // *realem, Michaelem Serda, dominis deputatis et auditoribus compotorum ac novem personis habilitatoribus consistorialiter congregatis, qui per organum domini deputati ecclesiastici respondentes dixerunt quod retinent terminum juris ad respondendum. Presentibus pro testibus Gismundo Bofill et Francisco Colbaro, notariis civibus Barchinone.* En aquest mateix die passaren avant lo acte de la habilitació, y durà tota la nit fins lo endemà a las nou hores antes de migdie. En aquest mateix die, volent continuar los senyors deputats y oÿdors y senyors de la novena, habilitadors dels llochs de deputats y oÿdors per la extracció fahedora a 22 del corrent, a la habilitació o inhabilitació de don Hieònym Falcó, a instància del procurador fiscal fonch per mi, scrivà major, legida ab alta e intel·ligible veu la sentència donada en la visita, publicada a tretse de juny 1608, contra lo dit don Hieònym Falcó; la qual, a instància de dits senyors deputats y oÿdors y advocat fiscal, fonch notificada a dita novena. Presents per testimonis Francesch Colbaró, notari, y Francesch Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa. En aquest mateix die se tingueren brassos en la present casa per fer extracció de habilitadors per la insiculació fahedora del lloch vaccat de oÿdor real per mort de mossèn Miquel Ballastar, de Cervera, la qual extracció se féu en presència de dits brassos y nou testimonis, tres de cada estament, y foren extrets los continuats en lo acte de dita insiculació, com en llibre de Deslliberacions. En aquest matheix die, entre los senyors deputats ecclesiàstich y militar y tres oÿdors de comptes y senyor deputat real, se donaren en consistori las protestes següents: «Lo senyor deputat real no apartant-se dels actes té ja fets, // 341*v* // ans ell ajustant, dissent a la nominació feta per los senyors deputats ecclesiàstich y militar y senyors oÿdors ecclesiàstich, militar y real en lo lloch de oÿdor real, vagant en la vegaria de Cervera, en favor de Raphel Montaner, burgès; y contra dita nominació està y persevera en la nominació té feta *verbo* en favor de micer Miquel Joan Magarola, senyor del castell, lloch y terme dels Quadrells, situat en dita vegaria de Cervera. Y attès que a la nominació dels llochs vagants no és acta consistorial si no que competeix y toca a deputats y oÿdors *ut singulus,* segons expressa disposició del capítol celebrat en las Corts Generals celebrades en Barcelona en lo any 1455, lo qual està continuat en lo llibre dit dels Quatre Senyals; lo qual capítol acerca de la nominació de las personas no és en res altercat ni mudat en altres corts, ans ha estat sempre incussament en viril observança, com apar de diversos actes de insiculacions, y particularment en la feta del any 1585, en la qual foren fetas de un mateix lloch diversas nominacions y aquellas foren presentades per llur approbació en la forma per capítols de cort estatuhida. Y attès que la matexa nominació deure's fer per los deputats y oÿdors no consistorialment si no com a singulars, està provehit en lo capítol 8 y en lo capítol 20 del nou redrés de las corts últimes celebrades en lo any 1599, per observança de dits capítols de cort, suplica, y en quant és menester, insta a vostres senyorias manen aportar a la novena extreta per la insiculació fahedora de dit lloch vaccant, ensemps ab la altra nominació per vostres senyorias feta y per lo senyor deputat real contradita, per a que dita novena en virtut de la comissió té de la Cort General pugue approbar o reprovar, seguida la forma del nou redrés; altrament, en cas de recusació– que no creu– declara son ànimo que és de acudir a dita novena com a superior per la obervança que té de la cort en lo present // 342*r* // acte, y de deduhir en ella las rahons té referits per sa justícia; e axí mateix de la nullitat del acte fahedor, sens prejudici de altres remeys que competexen contra los que contrafan a capítols. Protesta requerint al notari ne lleve acte

[*1620*]

a. a continuació ratllat de novena per insicular lo lloch.

[1620]

y aquell continue com a vot fet contrari a la pretesa desliberació en lo Dietari corrent, y que encontinent li·n lliure còpia autèntica». La qual protesta fa lo senyor deputat real per organum del senyor micer Philip Vinyes. E lo consistori se aturarà lo temps de la constitució dient que no sie dada còpia de la dita protesta sens la resposta se aturan lo temps de la constitució. E lo senyor deputat real, per organum del senyor micer Vinyes, dix: «Que la novena per a fer la insiculació està junta y no·s deu difinir per fer-se demà, die de sancta Magdalena, sa extracció, la qual no·s pot differir ni suspèndrer, no té lloch la resposta de retenir-se lo temps de la constitució perquè en los actes precisos se requereix precisa resposta[a]. Y com la que·s deu fer sie prejudicial al acte de la insiculació, suplique, y en quant menester sie, torna a instar sie manat al promovedor aporte la nominació té feta en favor del dit micer Joan Magarola, com té dit o se li donan rahons per las quals se pot preténdrer no deure's fer lo requestat, y entretant que no sie passat avant a la insiculació fahedora y protesta *ut supra. Requirens».* E los dits senyors deputats e oÿdors estan y perseveran en lo demundit, y li acusan las penas constituhidas contra los contrafahents en las constitucions y capítols de cort. E lo senyor deputat real ha volgut presentar una scriptura al promovedor y no se li ha donat lloch, y axí protesta de la denegació, y axí supplica al consistori done lloch que lo senyor micer Phelip Vinyes informe la novena. // 342*v* // E lo consistori diu que a ells no·ls toca dar dita llicència, axò toca a la novena. *Testes dictus Gismundus Bofill et Michael Orpi, notarius, et Nicasius Castellar, notarius publicus Barchinone».* E responent lo consistori poch temps després de dita[b] protesta, és a saber, un quart de hora passat poch més o menys, diuen: «Que totas las disposicions de capítols de cort disposants acerca del dret de anomenar persona que haja de ésser insiculada en algun lloch vaccant estan derogades y del tot abrogades ab la nova forma que dóna lo capítol vuyt del redrés del any 1599. Y axí bé, en virtut de aquell, lo dret de anomenar competeix als deputats y oÿdors, és a ssaber, al consistori y a la major part de aquell, havent-hi bras, y en pocessió, o quasi, de anomenar ab la dita forma lo consistori en la última insiculació que fonc feta a 15 del present y corrent mes y any, ab la qual fonch implícitament declarat dit capítol 8 del any 1599, derogatori de tots los precedents, tant contenguts en lo llibre de Quatre Senyals, com los demés, de hont resulta clarament que lo dit dret de anomenar sols competeix al consistori y als deputats y oÿdors, *non ut singulis sed ut universis;* y no·s pot dir la nominació feta per lo senyor deputat real ésser feta segons la forma de dit capítol, requerint *pluraliter* de deputats y oÿdors confirmetivament. Y per ço, per observança del dit capítol novíssim vuyt, dit consistori a feta nominació segons la pocessió, o quasi, sobredita. Y axí bé, no consentint en res del protestat del dit senyor deputat real, done las presents causas y rahons per resposta de la dita pretesa scriptura o instància *ex deffectu iuris protestandi,* reprotestant de violació de dit capítol 8 y penes de la observança. Requerint al notari no clogue lo pretès acte de súplica sens incerta de la present resposta». *Testes Gismundus Bofill, Michael Orpi et Nicasius Castellar, notarius.* Lo senyor diputat real dihent a tots los actes fets per lo consistori. *Testes Raymundus Mas, valerius et Joannes Oliver, manyanus.*

343*r* En aquest matheix die, ço és, de las nou hores de la nit, fonch lo endemà a las nou hores antas de migdie entre los senyors deputats y oÿdors de comptes, exceptat lo senyor deputat real, de una part, y los senyors insiculadors de la novena extrets per insicular lo lloch vaccant de oÿdor real per mort de misser Miquel Ballestar, de Cervera, se dinaren entre ells y presentaren las protestes en scrits del thenor següent:

«Molt il·lustres senyors. Per lo senyor promovedor havem suplicat a vostres senyorias fessen mercè de enviar-nos a sercar alguns advocats, ab un memorial ja anomenats, que són los següents, ço és: micer Jaume Càncer, major; micer Jaume Aymerich, micer Jaume Joan de Areny, micer Francesch Tristany y micer Joan Ribera, per a que ab parer de aquestos pugam passar avant lo acte de la present insiculació y descarregar nostras conciències, lo que vostres senyorias no han concedit. Per ço tornam a suplicar a vostres senyorias nos fassen la mercè, altrament serà forçat procehir requerint al scrivà major, o a son ajudant, ne lleven acte, etc. *Testes Nicasius Castellar et Gismundus Bofill, notarius».* Responent lo consistori a la sobredita scriptura, diu: «Que tocant a vostres mercès tant solament la provació de la persona anomenada per lo consistori en lo lloch vaccant de la vila de Cervera de oÿdor per mort de Miquel Ballastar. Y havent nomenat y presentat per lo promovedor la persona de Raphel Montaner, burgès, qui té edat, domicili y tots altres requisits, causa admiració diferesquen tant la admissió o repulsa de dita persona, en particular essent ja lo dit die de sancta Magdalena de dotse horas de la nit, y havent encara de habilitar algunes personas que resten habilitar per concórrer a la extracció de deputats y oÿdors que·s té de fer; que axí donen causa a una // 343*v* // gran

a. a continuació ratllat de retenir-se lo temps de la constitució.
b. a continuació ratllat pretesa.

novedat que no·s pugue fer dita extracció de deputats y oÿdors lo die que sempre se ha acostumat y <é>s forçós conforme capítols de cort, y causant grans danys y gastos a la Deputació, a hont se gasta sanch de pobres. Per tant, dit consistori a vostres mercès interpel·la y requereix que, postposada tota mora y tardança, conforme lo capítol vuytè de las corts 1599, fassen lo que los toca en admétrer o repel·lir dita perçona. Altrament, y en cas de recusació, protestan contra vostres mercès de tots los danys, dampnatges e inconvenients que donan y causan, altrament se procehirà per lo consistori segons per capítols de cort los és lícit y permès. *Requirens notario* que de la hora, dia, mes y any ne lleve acte. *Inter duodecim et prima horas post mediam noctem. Testes magnificus Bernardus Valancas, civis Gerunde, et Franciscus Colbero, notarius.»* Deslliberant la novena dels senyors insiculadors enviar un porter al síndich y conceller del bras militar per a que vinguen a dita novena, per a comunicar-los coses convenients per dita[a] insiculació, lo senyor fra don Francesch de Llordat y misser Francesch de Sascomas y Salla han discentit y discenten a la dita deliberació, requerint a mi, scrivà major y secretari del General, lleve acte de dit discentiment. Presents per testimonis misser Bernat Valancas y Francesch Colberó, notari.

«Molt il·lustres senyors. La novena, per la present insiculació està, moltas horas ha, junta per ensecular los llochs vaccants, y si bé vostres senyorias han enviat per lo promovedor un paper dihent en lo lloch de oÿdor real de la vila de Cervera, que vacca per mort de misser Miquel Ballastar, burgès de dita vila, lo consistori anomenà misser Raphel Montaner, burgès de dita vila; y de altra part lo senyor deputat real ha feta nominació segons no·s ha refferit lo reverent advocat fiscal. Per ço suplican a vostres senyorias // 344r // sien servits concordar-se, y quant no, enviar lo paper en la forma acostumada, enviant qui nomena lo consistori y qui nomena lo deputat real, per a que aquest consistori pugue passar avant lo acte de la insiculació. Altrament, si cosa tant justa y conforme capítols de cort, usos y styls de la present casa recusaran, lo que no·s creu, protestan contra de vostres senyorias de tots los danys y dampnatges e inconvenients que podran succehir, offerint-se promptes y aparellats de passar avant lo acte de dita insiculació, com sie en la forma sobredita. *Requirens notario. Testes Nicasius Castellar, notarius, et Franciscus Besturs, portarius».* E lo consistori féu la resposta següent: «Accepta lo consistori la confessió feta per la novena, dihent que se'ls ha presentada persona, la qual nominació és legítima per ser feta per consistori. Y axí estan y perseveran en dita legítima presentació, e no se entenen fer altra nominació. *Testes dicti Valancas et Colbero».* «La novena està y persevera en continuar la insiculació, com vostres senyorias envien tots sis concordes una nominació o dues, la una major part de vostres senyorias, y l'altra del diputat real. Y per quant som a la una hora de dematí, die de santa Magdalena, en lo qual se ha de fer extracció de deputats y oÿdors, sens poder-se dilatar, protestan contra vostres senyorias tots los danys que tanta dilació podan resultar. *Requirens notario. Testes dicti Gismundus Bofill et Nicasius Castellar, notarius».* «Lo consistori ha nomenat y enviada la nominació y persevere en ella, y no pot, conforme capítols de cort, nomenar ni presentar dos personas sinó una, y que·s servesquen fer son offici aprovant y reprovant y representan(t) de la notòria culpa en què cauen dits habilitadors. *Testes predicti, Valancas et Colbero».* «Molt il·lustres senyors. La novena ha fet a saber a vostres senyorias sa intenció conforme a // 344v // justícia, y està y persevera en aquella, reprotestant de tot lo lícit y permès de reprotestar. *Requirens notario. Testes dicti Gismundus Bofill et Nicasius Castellar, notarius».* «Lo consistori respon que ha procehit conforme a justícia, capítols de cort, usos y styls de la present casa, y attès que vostres mercès recusen habilitar o inhabilitar la persona nomenada, y és ja avuy lo die de sancta Magdalena, hi·s té de fer la extracció de deputats y oÿdors conforme dits capítols, requerexen vostres mercès que fassen dita habilitació o inhabilitació. Altrament, protestan que feran la insiculació conforme antigament acostumaven fer, y de tot lo demés lícit y permès de reprotestar. *Testes dicti Bernardus Valancas et Franciscus Colbero, notarius». «Magnificus Bartholomeus Sala, unus ex novena presentis insiculationis, requisivit me, dictum scribam majorem ac secretarium dicti Generalis, in testium infrascriptorum presentia de sequentibus ab vigore prolatis instrumentum[a] confici,* Ço és: que per quant la nominació enviada per los senyors deputats de la persona de mossèn Raphel Montaner, burgès de Cervera, per lo lloch de oÿdor real de dita vila, vaccant per mort de Miquel Ballastar, és contra capítols de cort, usos, styls de la present casa, conforme més llargament se ha deduhit ab quatre scriptures que per part de dita novena se han presentades esta nit passada als senyors deputats per rahó de dita insiculació, no contenten en aquell, ans expressament y diuent per a que en son cars, lloch y temps se haja rahó. *Requirens etc. Presentibus testibus Bernardo Valancas et Francisco Colbero, notario». «Die 22 julii 1620[b].* Lo senyor diputat

a. insiculació *interlineat damunt* novena *ratllat.*

a. instrumentum confici *interlineat.*
b. Die 22 julii 1620 *interlineat.*

[1620] real, etc. protesta de nullitat fahedora del lloch vagant de la vila de Cervera per no haver volgut reportar a la novena la nominació feta a favor de micer Miquel Joan Magarola, essent justa y legítima segons disposició dels capítols de cort, pràticas, usos y costums de la present casa. Y axí vol resten salves e il·leses las accions que en qualsevol manera puga competir y[a]. *Testes sunt Joannes Puigsech et Stephanus Pobla, scriptoribus*». // 345*r* // «Los senyors de consistori responent diuen que la nominació feta per los sinch és legitima y no pot haver altre de legítima, y per ço no té lloch lo protestat. *Testes predicti*». Totas las quals scripturas y protestas, junctament ab las ditas respostas requeriren los dits senyors deputats y oÿdors y dits senyors de la novena a mi, dit Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, ésser aquellas continuadas en lo present Dietari.

Dimecres, a XXII. Festa de santa Magdalena. En aquest die, a las nou horas de la matinada, procehint los senyors deputats y oÿdors de comptes y senyors habilitadors a la habilitació de don Galceran de Paguera y Gaspar Molera, abstenint-se de votar los senyors diputat militar y don Elexandre Cordelles, hú dels dits senyors de dita novena, per ser deutes del dit senyor don Galceran de Paguera, votant los demés senyors per scrutini, se són trobats habilitats, ab que quiscú d'ells pague íntegrament sa viril part y porció tocant per la condempnació de la sentència de la visita, trienni 1608, restant las demés obligacions en sa força y valor. En aquest matheix die se féu extracció de deputats y oÿdors de comptes per lo trienni pròxim vinent, la qual se començà a las deu horas antes de migdie als corredors de cel ubert de la present casa, y després de dinar en lo ort. Los quals foren extrets en la forma acostumada en presència de nou testimonis. // 345*v* // En deputats: los senyors fra Benet Fontanella, abat de Besalú; Honofre Jordà y Cesala, donzell en la vila de Tàrraga domiciliat, y Bernat Berenguer, doctor en medecina. Oÿdors de comptes: los senyors Miquel Macip, canonge de la Seu de Tortosa; Ramon de Caldes, donzell en la vila de Cervera domiciliat, y Blay Gil de Phederich, ciutadà de Tortosa.

Dissapte, a XXV. Festa del gloriós sant Jaume.

346*r* Dimars, a XXVIII. En aquest die mossèn Agustí de Llana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecullidor del dit General en la part de llevant, ha pagat tot lo comptat. fins lo die present.

a. text inacabat.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die mossèn Agustí de Llana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori com misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell sobrecullidor del dit General en la part de ponent, ha pagat tot lo comptat fins lo die present.

Dijous, a XXX. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstich requerí a mossèn Joan Batista Cassador, exactor del dit General, present en consistori, que exequute ab tot effecte a t. Ferrer, de Catelló de Empúries, debitor del dit General. E lo dit exactor respongué que estave prompte en fer tot lo que tindrie obligació per rahó de son offici.

Divendres, a XXXI. En aquest die per lo senyor deputat real se donaren y presentaren // 346*v* // en consistori las scripturas y requestas del thenor següent: «Miquel Serdà, deputat per lo bras real diu que a sa notícia ha pervingut que vacca lo offici de notari del General de la vila de Perpinyà per mort de Raphel Pellicer, lo qual offici, segons de concòrdia és de torn menor, y que axí se ha de provehir, per sort conforme los altros officis de torn menor se són provehits fins assí. Per tant, y altrament, requer a vostra senyoria y mercès sien servits en manar provehir lo dit offici ab dita sort, posant los sis noms de diputats y oÿdors en una bassina per a que se fasse extracció de hú de dits rodolins, lo qual extret fasse la nominació de la persona per dit offici, conforme és acostumat. Altrament, en cas de recusació, protesta de nullitat y de tot lo lícit y permès de protestar, requerint a vos, mossèn Thió lleveu acte de la present scriptura». E sas senyories feren de resposta, que lo consistori o veurà y provehirà persona benemèrita. *Testes sunt Franciscus Colbero et Stephanus Pobla*. Miquel Çerdà, diputat per lo bras real diu que attès las deputacions locals de las collitas del present Principat se són repartides per nostres predecessors per torn de temps immemorial ensà, ço és: prenent primer lo deputat ecclesiàstich y aprés los altres, de grau en grau, com se seguexen fins són totas repartides, anomenant quiscú per las deputacions los tocan las personas que·ls apareix, interpel.la y requer als senyors deputats y oÿdors, sos companys, fessen dit repartiment en la dita forma, la qual té força de lley y se ha de servar com a lley. Altrament, en cas de recusació, protesta de demanar-ho en visita y de tot lo demés lícit y permès de protestar, requerint a vos, mossèn Thió, lleveu acte de la present scriptura». E sas senyories responent diuen, que lo consistori ja provehirà personas covenients. *Testes Franciscus Colbero, notarius, et Stephanus Pobla, scriptor*. // 347*r* // A notícia del diputat real, Miquel Serdà, ha pervingut que no haurien vostra senyoria y

mercès duptat clandestínament en casa del *palacio real,* o en altra part, absent dit Serdà, de fer assí un repartiment del diner que ere y és en poder de Francesch Joan de Vergós, pagador de ditas galeras, per a pagar a las personas que vostra senyoria y mercès han assenyalat, sens admetre en dit repartiment lo dit deputat real, lo que a més de ser cosa insòlita y extraordinària o reputa en manifest agravi. Per tant, y altrament, dit Miquel Serdà interpel·la y requer a vostra senyoria y mercès que revoquen, cassen y anullen dit repartiment y de nou lo tornen fer, admettent a dit Cerdà en ell per a que pugue acomodar a las personas a ell benvistas, com vostra senyoria y mercès han fet y fan. Altrament, en cas de recusació, protesta de demanar-ho en visita, y de tot lo lícit y permès de protestar, requerint a vos, notari, etc». E sas senyories feren de resposta: «Que lo consistori no ha fet tal repartiment, y que sols lo senyor deputat real, sens consentiment del consistori ha donat orde, segons se entén, al pagador que pagàs a Melchior Pagès vint lliures. Y axí mana dit consistori a dit pagador no exequute dit orde. *Testes sunt Franciscus Colbero et Stephanus Pobla.*

[*1620*]

1620-1623

Diputats y Oÿdors del trienni que comença al 1 de agost de 1620.

Deputats: Lo molt il·lustre doctor fra Benet Fontanella, en *utriusque juris doctor,* abat del monestir de sant Pere de Besalú, del orde de sant Benet, deputat ecclesiàstich; lo molt il·lustre senyor Honofre Jordà y Cessala, deputat militar; lo molt il·lustre senyor Bernat Berengarí, en arts y medicina doctor, deputat real.

Oÿdors de Comptes: Lo molt il·lustre senyor Miquel Macip, canonge de la santa iglésia de Tortosa, oÿdor ecclesiàstich; lo molt il·lustre senyor Ramon Calders, senyor del lloc y terme de Santa Fe, oÿdor militar; lo molt il·lustre senyor Blay Gil de Federich, ciutadà de Tortosa, oÿdor real.

1*r* Disapte, lo primer de agost. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya novament extrets a vint-ydos del mes de juliol pròxim passat per lo trienni que comença lo die present juraren en la forma acostumada en la sala vella de la present casa estant los senyors deputats y oÿdors nous assentats per son grau ab lo missal devant y los deputats y oÿdors vells a la part de la taula y lo official y vicari general del molt reverent Capítol durant la Seu vagant y lo veguer de Barcelona al cantó de la taula y lo scrivà majoral altre cantó, publicant y legint lo jurament y, publicat y fet lo dit jurament y oÿda la sentència de excomunicació y los llahichs prestat lo sagrament y homenatge acostumat en mà de dit veguer se alsaren tots per son orde y se'n anaren tots fins al hort y allí se despediren e, abans de jurar, servaren la forma següent: Ço és que los senyors deputats y oÿdors vells se'n vingueren primer a la Deputació y se'n entraren en son consistori y feren allí negoci y los senyors deputats y oÿdors nous vingueren en dita casa començant lo senyor oÿdor real ben acompanyat y aprés lo militar y axí consequutivament los demés y se'n entraren en lo consistori // 1*v* // vell, dit del hivern, aguardant que·ý fossen tots, fent oració quant venien en la capella que estave parada y aprés que·ý foren tots, los porters ordinaris avisaren com estaven ja tots los senyors deputats avisats hisqueren ab les masses grans fins a las claustres y assí se juntaren los vells ab los nous ab la forma següent: Ço és que los senyor bisbe de Tortosa, deputat vell, se posà a la mà dreta del senyor abat, fra Benet Fontanella, abat de Besalú, deputat ecclesiàstich nou y lo senyor deputat militar vell a la dreta del senyor deputat nou y axímateix los demés y de aquesta manera anaren a la Seu, a la capella de la gloriosa santa Eulària ben acompanyats y arribats allí se assentaren ab sos banchs d'espatllers, ço és los vells a la part del evangeli y los nous a la part de la epístola y oÿda la missa, los senyors deputats nous y oÿdors beberen lo Sanctíssim Sagrament ab gran devoció y aparegué bé a totom. Y fet açò, se'n tornaren a casa de la Deputació, anant los deputats vells a la mà squerra y los nous a la dreta y arribats a la Deputació, a la sala vella, dita del foch, se prestà allí lo jurament com dalt està dit. Fet tot açò se'n entraren dits senyors deputats nous, oÿdors, assessors, advocat fiscal, scrivà major y secretari, en consistori y volent-se asseurer dits senyors deputats y oÿdors ab ses cadires, lo senyor deputat ecclesiàstich se posà en cadira y lo senyor deputat militar a la mà dreta y lo senyor deputat real a la mà squerra y, estant axí, se mogué alguna competència entre lo senyor deputat ecclesiàstich y militar, dient lo ecclesiàstich que no estaven bé perquè perquant los dits dos deputats havien de pèndrer // 2*r* // lo mig dels sis y que lo senyor deputat militar havie de estar a la squerra del dit senyor deputat ecclesiàstich y los oÿdors als cantons y ab açò estigueren alguna estona, cridant alguns officials vells y algunes persones expertes y, aprés de hoÿts diversos parers, se consertaren que, per ara, se assentassen conforme seuen en brassos y elets

ab filera, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstich al cap de la filera y aprés lo militar y aprés lo real y axí los demés consequutivament per son orde y axí, d'esta manera, se assentaren ab sas cadiras de consistori y los assessors a un costat de la part de consistori y aprés lo advocat fiscal consequutivament. E fet açò enviaren lo síndich del General per demanar hora al excel·lentíssim senyor lochtinent general per, després dinar, per anar-li ha fer la sólita y acostumada visita y axí, obtinguda hora per a las tres de la tarda, anaren consistorialment acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials de la present casa y altres persones y allí foren molt ben rebuts de sa excel·lència, fen-se moltes offertes los uns als altres.

En aquest die se féu crida de Brassos per a dilluns a tres de agost, per ser lo die de demà diumenge, per fer extracció de visitadors del General, com en registre.

2v Dilluns, a III. En aquest die se tingué junta de Brassos per fer extracció de visitadors com és acostumat, la qual, en pressència de dits Brassos y de nou testimonis per sas senyories anomenats dels tres estaments, fonch feta dita extracció en la forma que disposan los capítols de Cort e los testimonis qui assistiren allí foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstich los senyors fra don Francisco de Eril, abat de sant Cugat del Vallès, lo canonge Boldo y lo canonge Farran; per lo stament militar los senyors don Ambrós Gallart, Joseph Astor y Hierònym de Calders; per lo stament real los senyors micer Pere Joan Fontanella, micer Phelip Plantí y mossèn Francesch Monfort. // 3r // E axí, en pressència d'ells, fonch feta dita extracció en la forma acostumada per un minyó, de la manera que·s sol fer la extracció de deputats y oÿdors, y foren extrets los següents: Per lo stament ecclesiàstich los senyors fra don Pedro de Puigmarí, abat de sant Miquel de Coxà; Anthoni Ponsich, canonge de Elna y micer Francesch Miquel Ferrer, canonge de Leyda;. per lo stament militar los senyors don Alexandre Cordelles, don Jaume de Llupià y micer Francesch Gamis, menor; per lo stament real los senyors Joan Garra, mercader de Gerona, Miquel Quintana, burgès de Perpinyà, y mestre Llàtzer Scura, ciutadà de Gerona. // 3v // Als quals manaren avisar per los porters de la present casa, ço és, als de dins d'esta ciutat, y als de fora feren lletres, anant aquélles per propis.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada per part de la ciutat mossèn Miquel d'Oms y Francesch Pla, los quals, per part dels magnífichs consellers, suplicaren a sas senyories fossen servits habilitar la persona del senyor Gaspar Càrcer, conceller ters lo any present de la ciutat, attès que al present, lo dit Càrcer, actualment exerceix lo càrrech de conceller. E sas senyories feren de resposta que ells mirarien per sa reputació y no se li farie agravi algú.

4r Divendres, a VII. En aquest dia sas senyories anaren consistorialmet a la lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles.

4r Dimecres, a XII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lonja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles en la forma acostumada.

Disapte, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora[a].

5r Diumenge, a XVI. Festa del gloriós sant Roch. En aquest die juraren los senyors visitadors en la sala dels reys de la present casa, estant tots en una part ab sos banchs per son orde y, abans d'ells, estaven assentats lo magnífich veguer de Barcelona y aprés lo official y vicari general del molt reverent Capítol de Barcelona, Seu vaccant, y allí los fonch llegit lo capítol primer del nou redrés del dit General y, aprés rebut lo jurament y sagrament y homenatge acostumat prestar, oÿren la sentència de excomunicació del tenor següent:

«Nos Mathias Amell, dominus dominus, canonicus ecclessie Barchinonae officialis et vicarius generalis pro admodum reverendo Capitulo ecclessie Barchinonae, Sede vacante. Monemus vos admodum illustres et reverendos dominos fratrem don Petrum de Puigmari abbatem Sancti Michaelis de Coxa, ordinis Sancti Benedicti, Anthonium Ponsich, canonicus ecclesiae[b] Elnensis et Franciscum Michaelem Ferrer, canonicus Sedis Ilerdensis, dompnum Iacobum de Lupia in villa Perpiniani populatus, dompnum Alexandrum de Cordelles, Barchinone populatus, Franciscum Gamis, minorem, utriusque iuris doctor, domicellum Barchinone domiciliatum, Michaelem Quintana, burgensem ville Perpiniani, Ioannem Garra et Lazerum Scura medecinae doctorem, cives honoratos // 5v // Gerunde, extractos iuxta formam capituli primi novae reformationis in visitatores Generalis principatus Cathaloniae pro triennio proxime elapso visitando. Hic presentes pro primo, secundo, tertio et peremptorio terminis et monitionibus quatenus bene et legaliter vos habeatis in vestro munere seu officio visitatorum quovis amore rancore postpositis sed solum Deum et conciencias vestras intuendo. Et pro hiis auditis excomunica-

a. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 752.
b. a continuació ratllat d.

[1620] *tionis sententiam quam in vos et quemlibet vestrum contrafacientes trina canonica monitione praemissa ferimus et promulgamus in hiis scriptis. Mathias Amell officialis et vicarius Generalis».*

E poch aprés, oÿda dita sentència de excomunicació y prestat lo jurament en mà y poder de sas senyories y lo sagrament y homenatge en mà y poder de dit magnífich veguer de Barcelona, feren extracció de tres jutges per a instruhir los processos, los quals foren los següents: mossèn Anthoni Ponsich, canonge de Elna, micer Francesch Gamis, menor, y mestre Làczer Scura.

Dilluns, a XVII. En aquest die, lo magnífich micer Jaume Pineda, // 6r // assessor de la visita, acompanyat de alguns officials de dita visita, vingueren en consistori de sas senyories y demanà de part dels senyors visitadors deu mília liures per los gastos y affers de dita visita. E sas senyories respongueren que veurien lo fahedor.

Dimars, a XVIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oÿdors de comptes del dit General anaren consistorialment en la forma acostumada al moll de la present ciutat ab las massas grans altas y porters ordinaris de la present casa, devant a hont estave aparellada una barca, ben armada de catifes y coxins, a hont si embarcaren dits senyors deputats y oÿdors y, ab altres barques que eren allí, se embarcaren molts[a] officials de la present casa quils acompanyaven y, entrant sas senyories dins la galera capitana del dit General, foren rebuts ab so de molta música de clarins y trompetes, y assentats dits senyors deputats, com està dit, consistorialment ab ses cadires. E al cap de un poch, alsant-se tots, lo senyor deputat militar en nom dels demés prengué a sa mà lo estandart real que era allí aparellat y aquéll arborà y alsà en alt hi·l posà en lo lloch a hont acostumave estar y en lo punt tirà tota la artilleria de dites galeras en senyal de possessió y, encontinent, essent allí present lo noble don Francisco Sabater, qui serveix lo // 6v // càrrech de cabo de dites galeras en virtut de la nominació feta per los praedecessors de sas senyories, com consta en lo Dietari de la present casa a 29 de agost 1617, en virtut de la facultat que sas senyories tenen de sa magestat de poder anomenar cabo de dites galeras, conforme axímateix apar en Dietari de la present casa als 10 de decembre 1615, en praesència de tots los capitans, officials y moltes altres persones de dites galeras y de molts officials del dit General, tenint sas senyories plena notícia de la perícia y experiència, axí en cosas de navegar com en milícia y exercici militar y de la legalitat, vigilància y cuydado del dit noble don Francisco Sabater, lo qual hà molts anys que navega, confirmen la nominació del dit cabo en sa persona feta y de nou lo anomenen en cabo de dites galeras *pro nunch* y fins a tant que per sas senyories altrament sie provehit durant sa mera y líbera voluntat y no altrament, intimant y notificant a tots los capitans, officials y soldats de dites galeras qui allí eren presents y altres, tinguen al dit don Francisco Sabater per cabo de dites galeras y com ha tal lo regonegan com ha cap y superior de aquélles y seguesquen sos órdens, axí com obehirien lo General de aquélles. E lo dit don Francisco Sabater acceptà lo dit càrrech y féu a sas senyories les degudes gràcies. Presents per testimonis: micer Francesch de Vallgornera y Senjust y Agustí de Lana, donzells, y molts altres allí presents.

Dimecres, a XVIIII°. En aquest die sas senyories anaren consistorialment a visitar // 7r // lo excel·lentíssim senyor duch de Ozuna en casa del excel·lentíssim senyor lochtinent general, ben acompanyats ab les masses grans y molts officials de la present casa, a hont se feren moltes cortesies los uns als altres.

7v Dijous, a XXVII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lonja de la present ciutat per lo arrendament de les bolles.

En aquest die, mossèn Luís Cassador, comptador de les galeras del dit General, per orde y manament de sas senyories, aportà en mà y poder de sas senyories los llibres següents: Primo un «Libre de assiento de soldats y entretinguts» comensat al primer de decembre 1614, de temps dels molt il·lustres senyors don Ramon d'Oms, òlim, general de las galeras de Cathalunya, foleat fins en fóleo 627, ab sa rúbrica adepart. // 8r // Més altre llibre de assientos «Capitana, fra Francesch Miquel, capità», foleat fins en fóleo 796, sens rúbrica, que dix tenie a casa d'en Manascal. Més altre llibre ab cubertas de cuyro vermelles que dix ser de gent de rem, comensant: «Christo, Maria, 1607 a 7 de juliol», foleat fins en fóleo 289 ab sa rúbrica apart. Més altre llibre que dix ser copiador de librances ab sa rúbrica en lo principi per alphabeth, si bé en dita rúbrica no·ý ha scrit res y després de dita rúbrica comensa: «Don Francisco Sabater» y no està foleat y lo últim de la scriptura continuada en dit libre és una certificatòria de una desliberació feta als 4 de juliol, pròxim passat, y després se seguexen molts fulls en blanch. Més altre llibre foleat fins en fóleo o cartes 500 y després se seguexen molts fulls en blanch sens folear ab cubertes de pregamí no-

a. a continuació ratllat altres.

ves, lo scrit comença en lo dors de la primera fulla: «Officials de la capitana», sens rúbrica. Més un llibre gran ab cubertes de pregamí foleat fins en fóleo o cartes 623, que dix ser llibre de assientos y comensa la scriptura al dors: «Christo, Maria, Joseph, 1612 al primer de juliol déu lo contrascrit don Ramon d'Oms», etcètera y la última scriptura del dit llibre comensa: «Pere Badorch[a]», ab la rúbrica adepart. Més quatre llibres de full de llistes de gent de cap y de rem intitulats en las cubertas lo primer «Capitana 1612» y lo tercer «Sebestiana 1612», lo quart «Ramona 1612». Més altre llibre ab cubertes de pregamí intitulat en elles: // 8v // «Libre del vehedor y comptador», foleat fins en fóleo o cartes 446 y la primera scriptura de dit llibre comense: «Lo il·lustre senyor don Ramon d'Oms», etcètera y la última comensa: «Joan Font assentà plassa», etcètera y després se seguexen molts fulls en blanch ab sa rúbrica adepart. Ítem altre llibre que dix ser de librances, sens folear, que comensa la scriptura de dit llibre: «Don Ramon d'Oms», etcètera y la última comensa: *«Oblata 12 iulii in consistorio»,* etcètera. Ítem altre libre intitulat «Libre de librances per lo comptador», sens folear, comensant la primera scriptura de dit llibre: «Christo, Maria, Joseph, 1612. Don Ramon d'Oms», etcètera y la última comensa: «De manera que preu summa lo present recapte», etcètera y després se seguexen alguns fulls en blanch. Ítem vuyt pliques o plechs de llistes de gent de cap y de rem, segons dix. Poch aprés, Francesch Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa, aportà a sas senyories un plech de scriptures que dix ser lo patró de la galera patrona *t.*[b]... Ballaster. Ítem altre plech del patró de la galera patrona *t.*[c]... Ros. Ítem dit comptador aportà una rúbrica que dix ser del «Llibre de assientos de 1617» que comença: «Anthoni Angla» y acaba «Vicens Grau», seguexen-se molts fulls en blanch. Ítem sis llistes de pagaments, comensa la una a 6 de octubre 1619, la segona a 27 de octubre de dit any, la tercera a 18 de octubre, la quarta a 24 de janer 1620, la quinta a 20 de maig 1620, la última a 25 de juliol 1620. En lo mateix die, lo doctor Gaspar Molera, vehedor de dites galeras, per orde y manament de sas senyories, aportà en mà y poder de sas senyories los llibres següents: // 9r // Primo, un libre ab cubertes de pregamí intitulat en aquélles: «Libre de llibrançes per lo vehedor de las galeras des del primer de agost 1617», sens folear, comensa la scriptura de dit llibre: «Jhesús, Maria, Joseph, al primer de agost 1617. Ha de haver Joan de Salvo», etcètera y la última scriptura de dit llibre comensa: «Axí que preusumma», etcètera y després se seguexen molts fulls en blanch. Ítem altre llibre ab coberta de pregamí intitulat en aquélles: «Llibre de assientos de la gent de cap per lo vehedor de las galeras des del primer de agost 1617», foleat fins en cartes 788 y comensa la scriptura de dit llibre «Jhesús, Maria, Joseph, Francesc. Vuy al primer de agost 1617» ab sa rúbrica adepart. Ítem altre llibre ab cubertes de cuyro vermelles intitulat en elles «Llibre dels galiots de Cathalunya», foleat fins en fóleo 293, comensa la scriptura continuada en dit llibre: «Jhesús, Maria, Joseph sàlvens, disapte a 7 de juliol 1602» y la última scriptura continuada en dit llibre comensa «Bernardo del Carp, fill de Joseph» ab tres rúbriques cada una de penes. Ítem una plica de listes de full que dix ser de la gent de cap y rem de la galera patrona. Ítem altre de llistes de full de la gent de cap y rem de la galera capitana, lligades ab unes vetes de seda verda. Ítem un «Llibre de llibrances per lo vehedor de las galeras, trienni 1614», ab cubertas de pregamí, foleat fins en fóleo 318 y comensa la scriptura continuada en dit llibre: «Christo, Maria, Joseph. Vuy a primer de agost // 9v // 1614. Don Ramon d'Oms», etcètera y la última scriptura de dit llibre comensa *«Oblata 26 agusti 1617»,* etcètera y després se seguexen alguns fulls en blanch. Ítem altre llibre ab cubertes de pregamí foleat des de cartes 1 fins en cartes 654 y comensa la primera scriptura de dit llibre: «Christo, Maria, Joseph 1614», si bé lo 4 està adobat, «officials de la galera», etcètera y la última scriptura de dit llibre: «Andreu Marçó, fill de Jaume», etcètera ab la rúbrica adepart. Ítem tres plechs de la gent de cap y rem, lligades, quiscuna d'elles de penes. Ítem altre llibre ab cobertes de pregamí intitulat en aquélles: «Llibre de llibrances per lo vehedor al primer de juliol 1612», etcètera, està sens folear, comensa la scriptura de dit llibre: «De manera que pren summa». Ítem altre llibre que dix ser seqüela del pròxim designat, ab cubertes de pregamí, intitulat en elles: «Llibre de llibrances per lo vehedor 1614 fins al primer de agost de dit any». Ítem altre llibre gran de pregamí scrit en la primera fulla: «Llista de las reccions se donan en las galera del present Principat cada dia», foleat fins en cartes 639 y després se seguexen alguns fulls en blanch sens folear ab la rúbrica adepart. Ítem quatre llibres de full ab cubertes de pregamí intitulat ab elles, lo hú «Capitana 1612», y l'altre «Patrona 1612» y l'altre «Ramona 1612» y l'altre «Sebestiana 1612». Ítem altre llibre gran ab cubertes de pregamí intitulat en aquélles: «Llibre per al vehedor», foleat fins en fóleo 481. La scriptura de dit llibre comensa: «Lo il·lustre senyor don Ramon d'Oms», etcètera y la última scriptura

a. Bardoch *al manuscrit.*
b. *espai en blanc d'uns 20 mm. al manuscrit.*
c. *espai en blanc d'uns 15 mm. al manuscrit.*

continuada en dit llibre comensa: «Joan de Vilansuela fonch assentat als 8 de octubre», etcètera y després se seguexen molts fulls en blanch sens folear. // 10r // Ítem altre llibre nou ab cubertes de pregamí, foleat fins en fóleo 9 cartes 793, en lo qual se troben continuades dos partides, ço és, en fóleo 3 y en fóleo 4 y en lo dors de fóleo 2 està scrit: «Christo, Maria, Joseph. Vuy al primer de agost 1607», lo demés de dit llibre està en blanch, ab sa rúbrica adepart, tota en blanch. Ítem altre llibre ab cubertes de pregamí noves ab sa rúbrica nova, tots blanchs, salvo que en dita rúbrica ý ha alguns galiots assentats.

10v

Setembre

11r Dimecres, a VIIII°. En aquest die, mossen Anthoni Thió, scrivà major y secretari del General de Cathalunya y micer Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, per orde de sas senyories y mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, aportaren en scrits la relació del tenor següent:

11v «Als molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General del principat de Cathalunya, referim y fem fe nosaltres, Anthoni Thió, scrivà major y Agustí de Lana, donzell, racional del dit General de Cathalunya, que havent-se, dies hà, liurada en lo encant públich, per medi de corredor, en la forma acostumada, a Joan Dòria, negociant, ciutadà de Barcelona, la bolla de Tarragona per lo present y corrent trienni per preu de nou mil dos-centes vint-y-sinch liures per quiscun any del dit trienni y havent lo dit Joan Dòria, mijensant acte públich en poder de mí, dit Anthoni Thió, a 25 de agost pròxim passat, feta regonexenssa del dit arrendament a micer Joan Moxó, negociant, ciutadà de Barcelona, present, y dita regonexenssa acceptant y axímateix havent, dit Joan Moxó, ab acte rebut en poder mí, dit Anthoni Thió, lo mateix die, fermada indempnitat al dit Joan Dòria y a les fermances que per ell serien donades per tuÿció y seguretat de dit arrendament y havent axímateix, dit Joan Moxó, a bé que en nom de dit Joan Dòria, que llevà lo dit arrendament, presentat a vostres senyories en consistori lo memorial de las fermances que ell, dit Joan Moxó[a], a bé que en nom de dit Dòria, donava per tuÿció y seguretat del dit arrendament y sent estat firmat lo dit memorial de fermanses per mí, dit Agustí de Lana, racional, y per vostres senyories senyors deputats, tots tres, en la forma acostumada perquè jo, dit scrivà major, conforme disposició dels capítols de Cort rebés las fermas de dites fermanses y havent-me, lo dit Joan Moxó[a], // 12r // donat una plica de procuras de diverses persones anomenades per fermanses en lo dit memorial fetes al dit Joan Moxó, que en número eran 53 o 54, donant-li poder per poder-los obligar en lo dit arrendament perquè jo, dit Thió, fes exàmen de dites procuras si eren bastans, o no, per obligar las dites fermanses en lo dit arrendament y sent-se fet per mí, dit Thió, lo dit exàmen de dites procuras y no trobant en aquélles procura de Jaume Magrinyà, mercader, Joan Guerra, caputxer, ciutadans de Barcelona, y de Pere Pau Bellver, botiguer de draps de la vila de Valls, que eran anomenats ab dit memorial per fermanses per dos-centes liures quiscun d'ells per quiscun any de dit trienni diguí jo, dit Thió, a dit Moxó, que jo havie vist y examinat dites procuras y que no·y havie procuras dels dits Magrinyà, Guerra y Bellver, dit Joan Moxó me respongué que ell los farie venir a firmar per ells matexos y, passant alguns dies que las dites fermanses no venien a firmar y tenint-ne notícia vostres senyories, nos ordenaren que solicitàssem lo dit Joan Moxó a que donàs compliment al acte, fet que totes les fermanses anomenades en lo dit memorial fermassen, altrament que procehirien contra de ell, conforme se acostuma en la present casa. Nosaltres inseguint lo orde y manament de vostres senyories havem solicitat moltes y diverses vegades al dit Joan Moxó per a que, ab tot effecte ell, en nom dels que li havien feta procura y los dits Jaume Magrinyà, Joan Guerra y Pere Pau Bellver, fermances demundites, fermassen y se obligassen en lo dit acte de arrendament, comminant-li que vostres senyories no podian aguardar més y lo dit Moxó diverses vegades nos respongué que // 12v // ell anave fent las degudas diligències y las dos vegades últimes nos digué que no tenie remey algú en donar compliment al acte de dit arrendament perquè havent-li promès dits Jaume Magrinyà, Joan Guerra y Pere Pau Bellver de entrar y fer-li fermança en lo dit arrendament per dos-centes liures quiscú per quiscun any de dit trienni los havie posats en lo dit memorial y que li havien rompuda la paraula y no li volien fer fermança y que, axí, no li era possible poder donar compliment al dit acte, y oÿda per nosaltres esta resposta li comminarem de part de vostres senyories de que, vostres senyories, procehirien contra de ells tomant posar en lo encant la dita bolla y lliurant-la per lo que si trobarie y li farien pagar a ell lo que si trobarie de manco, del que ell e o dit Joan Dòria en son nom ý havie dit y en açò respongué dit Moxó que no sabie què poder-hi fer, pus dit Magrinyà, Guerra y Bellver li havien rompuda la pa-

a. a continuació repetit a bé que ... dit Moxó.

a. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 752-753.

raula y esta és nostra relació que fem a vostres senyories miyensant jurament. *Anthonius Thio, scriba maior Generalis Cathalonia*. Agustí de Lana, racional».

13r Diumenge, a XIII. En aquest die, lo excellentíssim senyor duch de Ozuna envià a dir a sas senyories que estave de partida y volie venir a despedir-se y per dit effecte, essent vinguts sas senyories en consistori, poch aprés vingué lo dit excel·lentíssim senyor duch de Ozuna y després de haver-se fets molts grans compliments los uns als altres y moltes profertes, se despedí de sas senyories.

Dimars, a XV. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lonja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles.

13v Dijous, a XVII. En aquest die mossèn Miquel Orpí, sobrecullidor del dit General en la part de Levant, tornà de fer sa col·lecta hi·s presentà en consistori de sas senyories y féu relació com en Llibre de Deliberacions.

En aquest mateix die sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor lochtinent general los senyors don Francisco de Eril, abat de sant Cugat, Joseph de Bellafilla, donzell, y micer Francesch Pere Rubí. Los quals, obtinguda primer hora de sa excel·lència per medi del síndich de la present casa, anaren a casa del excel·lentíssim senyor lochtinent general ben acompanyats ab les masses grans y porters de la present casa y de molts officials del dit General y, essent entrats en presència del dit excellentíssim senyor lochtinent general, explicaren y donaren en scrits la embaxada per part de sas senyories del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat que, de sa part, referíssem a vostra excel·lència que, per evitar los danys // 14r // y praejudicis tant notables que han resultat als habitans en est Principat de la observança de la pragmàtiga real que prohibeix lo port de padrenyals, han suplicat ha vostra excel·lència y als excel·lentíssims senyors lochtinents generals de sa magestat que anys atràs són estats moltes vegades los seus predecessors en lo offici de deputats, fos de son servey manar que no·s exequutassen las penas posades en dita pragmàtiga per ser, com és, contrària a moltes constitucions de Cathalunya, las quals ha jurat guardar la magestat del rei, nostre senyor, y també vostra excel·lència y perquè no cessa la observança de dita pragmàtiga, tampoch cessan dits inconvenients antes bé, cada dia se'n procuran de nous, com ho és lo segrestar los béns dels presos per port de padrenyals, segons que poch dies hà que han segrestat a Hierònym Minguilla, de la vila de Verdú, en notable contrafacció de les dites Constitucions y moltes de altres, los és forçós suplicar de nou a vostra excel·lència la observança de dites Constitucions y reparo dels nous praejudicis y axí, de part de dits deputats, suplicam a vostra excel·lència, extrajudicialment, sie de son servey manar no·s exequuten las penas de dita pragmàtiga per ser com és contra las constitucions de Cathalunya, moltes vegades al·legades, manant alsar lo dit secrest y revocar aquéll, perquè axí cessaran tots los praejudicis que de la observança de aquélla resultan, com són los referits y altres que, ademés que vostra excel·lència farà cosa molt justa, los diputats ho tindran a molta mercè».

E poch aprés, essent tornats los dits senyors embaxadors, // 14v // referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada, de manera y en la forma los era estat ordenat, a sa excel·lència y que sa excel·lència los havie respost que lo intent de sa magestat és que las constitucions de Cathalunya se observen y lo seu és lo mateix. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Divendres, a XVIII. En aquest die, mossèn Francesch de Sorribes, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent, se presentà en consistori y féu relació a sas senyories còm ere tornat de fer sa col·lecta.

15r Dijous a XXIIII°. En aquest die anaren sas senyories en la lonja en la forma acostumada per lo arrendament de les bolles.

Disapte, a XXVI. En aquest die, havent los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes junts en consistori rebut una carta // 15v // dels compte de Çavella y doctor micer Jaume Martí, embaxadors del dit General en cort de sa majestat, dada en Madrit, a XVIIII° del corrent, junctament ab un plech dirigit al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general de sa majestat, lo qual, segons dita carta, és del rey, nostre senyor, sobre lo que sa majestat és estat servit manar per rahó dels enderrochs fets per dit duch de Alcalá en aquest Principat y reparo de aquélls, manaren a mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, que se conferís a dit excel·lentíssim senyor lochtinent y capità general de sa magestat, lo qual presentàs y lliuràs a dita sa excel·lència lo dit plech, suplicant se servís manar obrir aquéll y entenent, segons la dita carta de dits embaxadors, que ab dit plech ý havie carta de sa majestat per a sas senyories, manàs donar-la perquè sas senyories puguen pèndrer en aquest fet la resolució y fer

la deliberació convenients y axí, dit síndich és anat a fer de part de sas senyories lo demundit y tornat al cap de poch dit síndich en consistori de sas senyories, referí y féu fe que havie donat y liurat lo dit plech a dit senyor duch de Alcalá y fet lo que per part de sas senyories li ere estat ordenat y que dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá li havie dit que ell desplegarie lo dit plech y que, havent-hi carta en ell per sas senyories, la enviaria justament ab altres que·n té.

16r

Octubre

16v Disapte, a III. En aquest die, los molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya, consistorialment, acompanyats ab los porters y masses grans de la present casa y de molts altres officials de aquélla, se conferiren en las atarassanes de la present ciutat a fi y effecte de fer benehir la galera capitana que, de manament y deliberació de sas senyories se és manada fabricar en dites atarassanes per servir de capitana per la squadra de las galeras de Cathalunya y, arribats en las ditas atarassanes en lo lloch a hont dita galera se és principiada, fonch parat un altar y tenda per a dir missa y fonch per lo senyor oÿdor ecclesiàstich dita missa del Sperit Sant y, acabada dita missa, fonch per dit senyor oÿdor ecclesiàstich benehida la dita galera, comensant a la popa y després a la proa y després al mig y, feta dita benedicció, fonch arborat un standart ab las armes del dit General en la popa de dita galera y tirats uns mascles de artilleria que tenien allí carregats y, successivament, la galera capitana y patrona de dita squadra, estant en lo moll de la present ciutat, tiraren axímateix la artilleria y fonch comensada música de menestrils y clarins a tota llahor y glòria de nostre senyor Déu, santa Maria y del gloriós sant Jordi, lo qual nom de Sant Jordi, fonch posat a dita galera perquè Déu la fasse venturosa a son sant servey en augment y profit del dit General y defensa de la santa fe cathòlica.

En aquest mateix die, lo magnífich micer Joseph Ramon, en quiscun dret doctor, advocat fiscal dels senyors visitadors dels officials del General de Cathalunya, acompanyat de mossèn Arnau // 17r // de Orlau, notari hú dels ajudants del scrivà major y micer *t.*[a]... Magrinyà, hú dels calculadors de la dita visita, comparagué en lo consistori de sas senyories y, de paraula, de part de dits senyors visitadors, referí y exposà al dit consistori que los dits senyors visitadors en aquest die, procehint procés fet en dita visita a instància del procurador fiscal de aquélla contra lo magnífich Gaspar Molera, vehedor, y lo reverent Luís Cassador, comptador de las galeras de aquest Principat, los mèrits del dit procés attesos y considerats a bé que de aquélls, resultàs haver-se de fer privació emperò, per ara y salvos los drets del procurador fiscal, havien suspès los dits Gaspar Molera y Luís Cassador dels dits officis de vehedor y comptador de dites galeras y que, per ser lo ministeri dels dits dos officials de vehedor y comptador de dites galeras[a] necessari per lo govern y bona administració de dites galeras, se notificàs la dita suspenció a sas senyories perquè provehissen los dits officis durant la dita suspenció en persones aptes, idóneas y convenientes per als dits officis. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que tenien per entesa y notificada la dita suspenció y que farien lo que convindrie en la provisió dels dits officis.

Diumenge, a IIII. En aquest die, com los molt il·lustres senyors deputats // 17v // del General de Cathalunya tingueren notícia que lo illustríssim senyor cardenal Çapata ere arribat en esta ciutat, anant al regne de Nàpols, provehit de alternos y capità general de dit regne y dubtassen si estarie bé al present Principat que ells anassen consistorialment en nom de dit Principat a donar la benvinguda y parabién al dit cardenal; per ço que, en altre ocasió, passant per aquest Principat y trobat en esta ciutat dit illustríssim cardenal Çapata, succehiren algunes cosas pesades entre los senyors deputats que lashoras eran y dit il·lustríssim cardenal y concorregueren uns bitllets entre sas senyories y dit cardenal, còpia dels quals se troban encara de present, la qual còpia manaren sas senyories ésser en lo present Dietari continuada per mí, scrivà major y secretari de la present casa, la qual és del tenor següent:

«Este papel dió el senyor virrey al síndico de la Diputación de parte del senyor cardenal Çapata: Dirá vuestra merced a los senyores diputados que en el tiempo que he stado en Roma he ajudado y valido a esta ciudad y sus naturales, como lo podrán saber de aquellos que han residido en aquella corte, y que, en pago desto, han venido unos que dizen ser sus officiales a reconoscer quatro bahules de mi ropa en que sólo venía ropa de vestir mía y de mi dama y una caxa de reliquias y en el verbo han procedido de la manera que lo pudieran hazer los bandoleros en mitad de un monte, de lo que tengo muy grande sentimiento porque, en consideración de lo quejo he hecho por los cathalans y los muchos que por mi medio han sida provenidos en Roma, me prometía muy grandes demonstraciones de agradecimiento, pero que del término que comigo han usado tendré muy particular memoria y lo referiré

a. espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.

a. a continuació repetit y que ... galeras.

donde quiera que me hallare y, en Madrid, donde si fuese Diós servido, pienso hazer mi residencia de casa, etcétera». Esta respuesta dieron los senyores diputados al síndico para que la diese al senyor virrey y su exceléncia al senyor cardenal: «Responderá al senyor cardenal que tenemos por // 18*r* *// muy cierto los favores y mercedes que esta ciudad y sus naturales dize han recibido de su mano en Roma, que no es pequenyo indicio de lo que sabemos servir y obligar y, que los guardas que han hido a reconocer la ropa fueron sin orden nuestra y que la descortesia y mal término que usaron fue grosseria personal y, assí, por ella no merecía un Principado, que sus reyes tanto stiman y honrran y con su sangre, vida y haziendas han merecido tantas immunidades y ventajes, que·l senyor cardenal públicamente la calumpniasse con palabras y razones no sperades de su cortesia, ni correspondientes a la grandesa de su dignidad, lo que han sentido, como es razón, por no estar hechos a oýllas de sus reyes ni sufrilles de ningún poderoso y más, sabiendo su senyoría ilustrísima con el agasajo y policía que suelen festejar a los príncipes de la Iglesia y seculares y a particulares cavalleros y con majores ventajes donde corren obligaciones que al tener su senyoría ilustrísima memoria del sabrimiento le han causado dos cuytados. Nos parece mucho que en cabessa que han ocupado, y ocupan, negocios tan graves y de tanta importancia, quede lugar para cosas tan ligeras, que al Principado le queda el mismo valor de sus passados para merecer stimación, aquí y donde quiera, generosidad y cristiandad para olvidar qualquier incuria».*

Volens per ço sas senyories procehir sobre de esta difficultat ab madur y savi consell, manaren ajuntar persones eletes de tots los tres staments perquè, aquélles informades plenament del fet, los aconsellassen lo que deuen fer y, axí, foren ajuntats los següents: Per lo bras ecclesiàstich los senyors fra don Pedro de Puigmarí, abat de sant Miquel de Coxà, fra Francesch Capons, abat de sant Salvador de Breda, don Francisco Terré, degà de la Seu de Barcelona; per lo bras militar los senyors Gabriel de Malla, // 18*v* // don Francisco Vilalba y Francesch Joan de Vergós; per lo bras real los senyors Julià de Navel, lo senyor micer Pere Fontanella y lo senyor[a].... Los quals, ohida la proposició a ells sobre lo demundit feta per sas senyories parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, unànimes y conformes votant sobre lo dit fet, aconsellaren a sas senyories que, encara que en altre ocasió sien estades seguides las ocasions de desquit entre dit il·lustríssim senyor cardenal Çapata y los senyors deputats que lashoras foran y, en aquella ocasió, fets los bitllets de una part a l'altre, dalt referits y legits als dits senyors elets, emperò per quant després de dits bitllets, dit senyor cardenal Çapata, donà gran satisfacció als dits senyors deputats offerint-se haver de ser molt propício y favorable al present Principat y particulars persones de aquéll y a m(o)strar las cosas de aquéll en totes ocasions se li offeriren y també pus dits senyors deputats, qui lashoras foren, respongueren al dit bitllet de dit illustríssim cardenal, tornant per la honrra de aquest Principat y satisfent al dit bitllet ab molta maduresa y de la manera que convenie y també, puix los magnífichs consellers de la present ciutat són anats y lo molt reverent y insigne Capítol de la Seu havien, ab embaxada, enviat a dit il·lustríssim cardenal a donar-li la benvinguda y parabién, que queia en obligació y lley de cortesia, servada en la present casa, que los senyors deputats, consistorialment en la forma acostumada, anassen a visitar lo dit senyor cardenal y donar-li la[a] benvinguda y parabién. Y axí, sas senyories posant en exequució lo consell de dits senyors elets enviaren mossèn Barthomeu Sala, síndich del General, al dit illustríssim senyor cardenal Çapata per a demanar hora per a anar a fer la dita visita y donar la benvinguda y parabién // 19*r* // y, després de tornat dit síndich y tenint hora de dit senyor cardenal, sas senyories consistorialment ab los porters devant ab les masses majors y acompanyats de molts officials de la present casa y de les persones, tant militars com altres, anaren a visitar lo dit senyor cardenal en lo palau de la habitació del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general de aquest Principat, los quals foren rebuts per dit senyor cardenal Çapata ab molta demostració de contento y alegria y, assentats en un aposiento ab sas cadires de repòs, fonch per sas senyories parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, feta la dita visita y donada la benvinguda y parabién del dit càrrech, lo qual rebé aquélla ab molt gust y contento y se offerí molt propicio y favorable an aquest Principat y particulars de aquéll en tot lo que se'ls oferirie e, després, se alsaren e tomant-se'n dits senyors deputats, dit senyor cardenal los acompanyà fins fora del dit aposento y després de aquéll fins fora de una sala que ý ha en dit palau a hont se departiren fentse molts grans acatos y cortesies, com de persones tant principals se porie sperar.

Dilluns, a V. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lonja de la present ciutat per rahó de encantar los drets de galeras y sustento de aquéllas.

Dimecres, a VII. // 19*v* // En aquest die sas se-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 70 mm. en lloc del nom de la persona.

a. a continuació repetit la.

nyories anaren consistorialment a la lonja de la present ciutat per lo arrendament de galeras.

Divendres, a VIIII°. En aquest die anaren sas senyories a la lonja de la present ciutat, consistorialment y en la forma acostumada, per ocasió dels arrendaments dels drets de galeres y sustento de aquélles.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories lo noble don Francisco Sabater, cabo de las galeras del dit General, lo qual donà y presentà a sas senyories la scriptura del tenor següent:

«Don Pedro Girón, etcétera. Por quanto en 10 de agosto de 1618 ordené que los ochocientos y treynta y tres ducados y tres tarines procedidos de los bastimientos y pólvora que mandé entregar en el reyno de Nápoles para provisión de las galeras deste Principado a don Francisco Sabater, a cuyo cargo venían las dichas galeras, para que, juntamente con mil seyscientos y veynte y dos ducados que importó el viscocho y vino que se dió por mi orden en Ryoles, a 27 de agosto del dicho anyo, y ciento y noventa y seys ducados, toda moneda de aquel reyno, por el precio de quarenta remos labrados y un árbol de maestra, se consignassen al dicho don Francisco Sabater para que los gastasse en lo que le dixe a boca en el reyno de Sicilia para cosas muy // 20r // importantes del servicio de su magestad, y porque me consta que todas las sobredichas sumas, que importan dos mil seyscientos y sinquenta un ducados y tres tarines, los gastó en lo que le ordené, haviéndose seguido dello effectos muy importantes a su real servicio he querido darle la presente para su cauthela y para que en ningún tiempo por ningún ministro de su magestad, ni otra qualquier persona, le hayan de hazer cargo desta summa, ni pedirle qüenta della por las causas referidas, que assi conviene al servicio de su magestad[a]. Dado en Barcelona a 11 de setiembre 1622. El duque. Por mandamiento de su excelencia Aparicio de Vruce. Orden para que en ningún tiempo se pida qüenta a don Francisco Sabater de los 2.651 ducados 3 tarines que gastó en Sicilia por orden de su excelencia».

21r Dimars, a XX. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lotja de la present ciutat per los arrendaments dels drets de galeras y sustento de aquélles en la forma acostumada acompanyats.

En aquest mateix die vingueren en consistori ab embaxada per part del bras militar los senyors don Miquel de Semmenat, don Bernardino de Marimon y Phelip de Sorribes y Rovira, menor. Los quals, per part de dit bras, suplicaren a sas senyories fossen servits exir a la deffenssa y reparos dels agravis se fan al present Principat acerca de la milícia de *t.*[a]... Falcó, detingut en las galeras de Cathalunya y dels pirates y corsaris que // 21v // naveguen per aquestos mars y costes de Cathalunya ab molt gran dany dels provincials. E sas senyories respongueren que ells farien tot allò que, per rahó de son càrrech, serien obligats a fer, inseguint en tot y per tot la sèrie y tenor dels capítols de Cort y lleys de la terra.

Dimecres, a XXI. En aquest die anaren sas senyories consistorialment en la lonja de la present ciutat en la sòlita y acostumada forma per los arrendaments dels drets de galeras y sustento de aquélles.

Dijous, a XXII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment en la lonja de la present ciutat per lo arrendament de galeras en la sólita y acostumada forma.

22r Dilluns, a XXVI. En aquest die[b] vingué en consistori lo magnífich micer Pere Pineda, assessor de la present visita, lo qual, per part dels molt il·lustres senyors visitadors, refferí a sas senyories còm havien suspès a Onoffre Coromines, credenser dels draps de la bolla de la present ciutat, del dit son offici y axí, atesa la dita suspenció, los suplicà per part de dits senyors visitadors, fossen servits provehir lo dit offici durant la dita suspenció y fins a tant que per dits senyors visitadors altra cosa sie provehida acerca del demundit.

22v Disapte, a XXXI. Endarrochs[c]. Avant en jornadas de 9 de decembre 1620 y de 17 de juliol 1621 són una carta de sa magestat per als senyors deputats y còpia de una carta de sa magestat per a son llochtinent que fan per dits enderrochs. En aquest die, lo excel·lentíssim senyor lochtinent general envià son secretari, Miquel Pérez, en consistori dihent per part de sa excel·lència que·ls tenie que comunicar un negoci de part de sa magestat e axí, sas senyories, a las quatre hores de vesprada de dit die, anaren consistorialment ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y molts officials del dit General a casa del dit excel·lentíssim senyor lochtinent general y entrats devant sa presència, havent-se fet les degudes[d] cortesies, los digué lo següent, ço és que tenie una carta de sa magestat dirigida a sas senyories en

a. a continuació ratllat ni otra cualquier persona.

a. espai en blanc d'uns 5 mm. al manuscrit.
b. a continuació ratllat cuant.
c. Endarrochs ... per dits enderrochs. *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació ratllat diligències.

matèria dels enderrochs que en dies passats se feren en la ciu[tat] // 23r // de Tarragona de algunes cases de aquélla y que sa magestat li ordenava y manava ab sa real carta a ell dirigida que en los enderrochs succehits se administràs justícia a les parts que la demanaran ab molta pucntualitat y que d'esta hora en avant no·s procehís en enderrochs alguns sens cognició de causa sinó sòls conforme disposen les constitucions de aquest Principat y que, axí, ell estave prompte y aparellat en obehir als manaments y órdens de sa magestat y ministrar justicia y, encontinent, lliurà a sas senyories la carta de sa magestat, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya. El rey. Diputados, el conde de Çavella y doctor Jayme Martí, vuestros embaxadores, me han representado el sentimiento que tenéys de la gente que ordenó se juntasse el duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, de diverses veguerias, a su costa, para que, con assistencia suya, se derribassen ciertas casas en Tarragona sin conoscimiento de causa, por ser semejantes procedimientos contra las constituciones dél y después de haverlos oýdo y discurrido muy atentamente en la materia, se ha tomado la resolución que entenderéys del dicho duque y con todo lo que tocaríe a esse Principado mandaré que se tenga siempre mucha qüenta y guarden sus constituciones, como es lícito y merece su gran fidelidad y amor a mi servicio. Dada en San Lorenzo, a XII de setiembre M.DC-XX- Jo, el rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Torres, thezaurarius. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit Sentis, regens. Vidit don Franciscus de Castelvi, regens».

23v E més avant, dit excel·lentíssim senyor lochtinent donà y liurà a sas senyories altre carta de sa magestat y hun memorial[a] aserca del regiment de les galeras de aquest Principat, la qual carta és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya. El rey. Diputados, el duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, os dará qüenta del estado que he entendido están las galeras desse Principado, que es el peor a que pueden haver llegado, pues de ninguna manera se pueden seguir los buenos effectos que se speraven quando se institujeron y lo que más se puede sentir es que la causa desto sea el mal govierno y disposición que hay en la hazienda que se aplicó para la conservación de las galeras y porque conviene poner con brevedat remedio eficás, os encargo y ruego que, en la conformidad que os dirá el dicho duque, tratéys dél, satisfaziendo muy particularmente a todo lo que quisiere saber de vosotros, que en ello seré muy servido. Dada en San Lorenzo, a V de setiembre M.DC-XX-Jo, el rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit Sentis, regens. Vidit don Franciscus de Castelvi, regens».

E lo dit memorial fonch per mí, dit scrivà major y secretari del dit General cusit en lo present dietari sots la present jornada. Finalment digué que havia tingut avis de que lo francés havie juntat un exèrcit de deu mil soldats y quatre[a] // 24r // mil cavalls y que ell havie despatxat per a sa majestat donant-ne avís y que, encontinent que tindrie l'orde de sa magestat, entenie anarse'n en la vila de Perpinyà per posar a punt les fronteres perquè lo enemich no·l prengués en descuyt y que confiava que sas senyories, havent-hi ocasió de enemichs, acudirien en afavorir y defensar lo present Principat y comptats y scríurer a sa magestat, com bé per sos predecessors és estat acostumat fer, y sas senyories reberen les dites cartes y memorial y, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, se offeriren promptes al servey de sa magestat conforme per constitucions, actes i capítols de Cort de aquest Principat los és permès.

Nohembre

Diumenge, lo primer. Festa de Tots Sans.

24v Dimecres, a IIII. En aquest die, per orde y manament de sas senyories, fonch intimada y notificada a Francesch Hermant, receptor del dit General, Pere Oller, credencer, Galceran Pi, qui serveix per Jaume Pi, albaraner, Hierònym Oliver, Gabriel Salitjes, Pere Pau Marquet, Gabriel Saltiri y Melchior Aguilera, guardes ordinàries y officials del dit General, trobats personalment en las casas del General y bolla de la present ciutat, la concòrdia firmada entre sas senyories de una part y la ciutat de Barcelona part altre, continuada en Llibre de Deliberacions sots la present jornada, la qual los fonch legida públicament a fi y effecte que aquélla observen y quiscú d'ells la observe conforme la obligació de son offici. Presents per testimonis Honofre Coromines, mercader, Paulí Blanch y Francesch Colberó, notaris.

Dijous, a V. En aquest die vingueren ab embaxada per part de la vila de Perpinyà lo noble don

a. *a continuació ratllat* mencionat en la dita carta.

a. *a continuació una carta i un memorial, transcrits a l'Apéndix 4, pàgs. 753-754.*

Luís Taquí, cònsol[a] // 25r // segon de dita vila de Perpinyà, Pere Muntalt, Hierònym Arlés y Carrera, mercader, y Làtzer Saboja, manescal, acompanyats dels molt il·lustres senyors don Joseph de Cardona, don Berenguer d'Oms, don Henrrich Semmenat, don Joatxim Reguer, don Joan d'Ardena, don Francesch Reguer, don Francisco d'Ardena, don Francesch Grimau, don Bernardino de Marimon, Alexandre de Cahors y de Soler, Joseph Reart Burgès, micer Pere Pineda, // 25v // Joseph Çaragossa, micer Francesch Ribes, mossèn Agustí Oriola, mossèn Raphel Jahén. Los quals, essent entrats en consistori de sas senyories, presentaren a sas senyories una carta de crehenssa junctament ab un memorial, las quals carta y memorial foren legits en presència de sas senyories y dels demundits per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors. Per los rumors de guerra y accions del francès entre esta vila y comptats y informar a vostres senyorias del que apar convenir en servey de sa magestat y defensa de aquesta terra, havem destinat lo noble don Luís Taquí, cònsol segon ab las instruccions convenients. Suplicam a vostres senyorias li donen entera fe y crèdit hi·ns manen fer mercè, com speram y convingue al servey de sa magestat, benefici públich d'estos comptats y Principat. E Nostre Senyor a vostres senyorias nos guarde com desijam. Perpinyà y octubre 29, 1620. Molts il·lustres senyors de vostres senyorias molt affectats servidors qui les mans los besan. Per los deputats de Cathalunya, los cònsols de la vila de Perpinyà».

Y lo dit memorial és del thenor següent:

«Lo duch de Memoransí y lo compte de Rius // 26r // y lo baró del Pujol són anomenats per a prestar la gent del Llengadoch y lo duch de Bullon per generalíssim de tot lo exèrcit. Lo rey va a París y dexa la cavalleria alojada cerca de Bordeus y lo demés de la gent tenia y açò fins tingué resposta del que té demanat son embaxador, que és lo regne de Navarra, y que, no concedint-le·ý, està resolt venir sobre Perpinyà, per la primera cosa està sabut segaran lo moltre dels molins y, finalment, tot lo Llengadoch està ab armes aprestat y lo compte de Rius té sa casa plena de monicions y armes per dit effecte. En lo punt que lo cònsol segon estave per a pujar a cavall per anar, per part d'esta vila de Perpinyà, per anar y dar part y avís al duch de Alcalá, virrey de aquest Principat y comptats, com havem tingut avís que a la punta del die se és sebut que lo castell de Perapertusa y en lo castell de Caragut, del rey francès, castells inexpugnables, los han reforsat de gent y de armes y lo cònsol en cap ha tengut altre avís en lo mateix punt de hun germà del balle de Caramany, francès, com son mestre, que vol dir senyor, los ha manat que per tota aquesta semmana se aprestassen ab les armes, los quals són del més vehins d'esta terra».

Y encontinent, legits dita carta y memorial, los dits síndichs en dit nom representaren a sas senyories la necessitat urgent tenen aquelles fronteres de guarnició, gent y reparos y los aparells fa lo francès representant-los la necessitat ab que al present se troben, suplicant-los per ço fossen servits exir a la deffenssa de dits reparos com bé tenen acostumat. E sas senyories respongueren, // 26v // parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, dihent que ells ho consultarien promptament conforme lo cas requereix y farien tot allò que tindrien obligació de fer conforme disposen los capítols de Cort y leys de aquest Principat.

Divendres, a VI. Festa del gloriós sanct Sever.

Dissapte, a VII. En aquest die tornaren en consistori de sas senyories los embaxadors que als sinch del corrent vingueren per part de la vila de Perpinyà, axímateix acompanyats de molts cavallers y altres persones, representant a sas senyories lo mateix que dit die representaren y suplicaren per part de dita vila y sas senyories feren la mateixa resposta que·ls feren dit dia de sinch del corrent.

En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori còm mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Llevant, ha pagat tot lo comptat fins al die present.

En aquest mateix die, los senyors deputats // 27r // y oÿdors de comptes, lo senyor deputat militar absent del consistori y casa de la Diputació per sa indisposició, ab veu de pública crida del mateix die, manaren convocar per aquest die a les tres horas de vesprada les persones dels tres estaments convocades en la sala del consistori de la present casa, en que assistiren les persones següents: Per lo estament ecclesiàstich los senyors fra Pere Sanxo, abat de La Portella, mossèn Anthoni Ponsich, canonge de Elna, mossèn *t.*[a]... García, canonge de Barcelona; per lo estament militar los senyors don Bernat Galceran de Pinós, don Francesch Argensola,

a. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 754.

a. espai en blanc d'uns 25 mm. al manuscrit.

Francesch Gualbes de Corbera, don Alexandre Cordelles, don Garau de Marimon, Jaume Dezcallar, don Ambrós Gallart y de Treginer, don Godoffré Girón de Robolledo, don Aleix de Semmanat, // 27v // don Joan Semmanat, don Anthon de Perapertusa, Galceran Ferrer, don Berenguer d'Oms, Hierònym de Cardona, don Joan Çarriera, don Hierònym de Peguera, don Miquel Agulló, Domingo de Moradell, Domingo de Monrrodon, Joatxim Bolet, Don Pedro Sabater, don Francisco Girón de Robolledo, don Joan Dezpalau, Joan Batista Cassador, Luís Corbera, Francesch Xammar, // 28r // Francesch de Vallgornera, Miquel Pol, don Joachim Reguer, Miquel Joan Granollachs, Joseph de Bellafilla, Julià de Pallàs, Francesch de Sorribes y Rovira, Francesch Pla y de Cadell, Joseph Astor, Miquel Joan Granollachs, don Ramon de Calders, Miquel Joan Tavarner, don Joan d'Ardena, don Christòphol Icart, don Dimas Macip, Phelip de Sorribes, menor, don Francesch Vilalba, don Luís Soler, Sebestià Miralles, // 28v // don Joseph de Cardona, Agustí de Lana, Joatxim Valls, don Miquel Semmanat, Alexandre Boxadós y Busquets, Francesch Ferrer, don Jaume Camps, Hierònym de Caldes, don Joan de Eril, micer Gabriel de Malla; per lo estament real los senyors conceller en cap, Francesch de Salaverdenya, Monserrat Mora, Miquel Quintana, lo doctor Làtzer Scura, Barthomeu Sala, // 29r // Hierònym de Navel, micer Miquel Magarola, Miquel Mora, micer Pere Pineda. Als quals, per sas senyori(e)s fonc feta la proposició sotascrita, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich y, aprés, allí legida per mossèn Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició: Com a XXIIII de octubre pròxim passat sie estada presentada en est consistori una carta del protector de la confraria dels militars de la vila de Perpinyà, de sis del mateix mes de octubre pròxim passat, representant la molt urgent y precissa necessitat en que està la frontera, faltant en ella la soldadesca necessària, que[a] en dita vila no arriban a quaranta soldats entre sans y malalts y, en Salses, no arriben a dotze de residència, suplicant se servís est consistori, valent y ajudant a esta necessitat, scrigués a sa majestat aquélla y intercedís ab lo senyor llochtinent se posen en cobro estas plassas per evitar lo perill imminent per falta del presidi y soldadesca necessaris per la defenssa de dites fronteras, en consideració de la qual carta y representació de esta necessitat, est consistori scrigué a sa magestat representant-li la falta dels praesidis y soldadesca y lo gran perill que de aquí resulta a la conservació de estos Principat y comptats, suplicant a sa magestat se servís // 29v // per sa real clemència provehir lo necessari per la defensa de dites fronteres y com després, a sinch del present, sie estada presentada en consistori altra carta del dit protector, de 28 del mateix mes de octubre pròxim passat, representant per una carta que lo mestre de camp, don Álvaro Suares y de Quinyones ha rebut de sa majestat haver entès lo recel que·s té que lo exèrcit francès, que de present està ajuntat, vulla invadir y ocupar la vila de Perpinyà y comptats, ocasionats de saber que en lo castell Major de dita vila no·ý ha quaranta soldats de servey y aquélls sens capitans y sens alferes per a poder-los manar y aconcellar y sens un gra de bastiments, y lo comú y particulars de dita vila ésser pobríssims y las muralles aportillades y en alguna part que s'i pot pujar a cavall y, dita vila ésser imposibilitada tant en lo comú com en lo particular de poder reparar dits danys y la gent de allí, ademés de ser pobríssima, la major part d'ella ser francesa, totas las quals cosas juntes faciliten la empresa al enemich, suplicant est consistori lo degut remey de estas necessitats, demanant socorro, axí ab gent com ab lo demés, de la manera que aquest consistori té acostumat, a la qual carta és estat per lo dit consistori respost offerint-los en son cas y de la manera que, per constitucions y lleys de est Principat y comptats los sie lícit y permès, tot lo favor, ajuda y socorro necessaris, estant a la mira del que se entendrà del enemich, prevenint en lo entretant lo convenient y advertint las diligències que sa majestat y son lochtinent anirà fent en la preparació de la defenssa fahedora a la zelada invasió del francès y com, axímateix, dit die, a sinch del corrent, sie estada feta una embaxada per part de la dita vila de Perpinyà, explicada per lo noble don Luís Taquí, cònsol segon, Pere Muntalt, burgès matriculat, Hierònym Arlés y Carrera, mercader, y Llàtzer Saboya, embaxadors de dita vila, acompanyats de molts cavallers y gent principal de estos Principat y comptats, // 30r // presentant una carta de crehenssa dels magnífichs cònsols de dita vila y un memorial contenent los caps de la dita embaxada, lo qual memorial està insertat en lo present Dietari sots jornada de sis del corrent y, com estas cosas sien molt àrdues y dignes de madur y savi concell, desijant quant sie possible est consistori acertar en lo que se haurà de fer en la occorrència de aquest fet, moguts del que dalt se ha referit, ha aparegut ser molt convenient, per millor assertar, convidar a vostres mercès y proposar-los, com de fet se proposa, la urgent necessitat que per lo protector de dita confraria de sanct Jordi y magnífichs cònsols de dita vila de Perpinyà ab dites cartas y embaxada nos és estada representada per a que

a. a continuació ratllat r.

vostres mercès se servexquen[a] aconcellar-nos lo que est[b] fet haurem y deurem fer, que ab lo savi y madur concell de vostres mercès, est consistori és cert ha de assertar en lo fahedor».

E oÿda la dita proposició junctament ab les demés cartes y scriptures en dita proposició mencionades, las quals estan continuades en lo present Dietari sots jornada de sinch del corrent, los senyors de la dita congregació, essent anat lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per consultar los dits negocis ab ses magnificències com és acostumat y, essent tornat aprés, votaren tots y digueren son parer per[c] son orde acerca de dites coses ab molta maduresa y consideració y dits senyors de dita congregació aconcellaren a sas senyories lo següent, ço és, que·s nomenen vuyt capitans y se fassen vuyt companyies ab un mestre de camp, procurant fer elecció per dits càrrechs de persones pràtiques y expertes en milícia y listen los officials y ministres que seran necessaris // 30*v* // per les dites companyies, las quals companyies, axí alistades y posades a punt, puguen enviar los senyors deputats sempre y quant los aparega convenir y la ocassió los convidara haver-ho de fer, sens haver de juntar per dit effecte altres brassos, y que esta nit anomenen los elets que·ls aparega ab qui se puguen aconcellar en lo que se offerirà haver-se de fer.

Dimars, a X. En aquest die, lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, lochtinent general en lo present Principat y comptats, envià a sercar a sas senyories per medi de son secretari, //31*r*// Miquel Pérez y sas senyories, entre quatre y sinch horas passat migdia, anaren consistorialment, ben acompanyats ab les massas grans y de molts officials de la present casa y, arribats en presència de dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, després de haver-se fetes entre ells les degudes cortesies, digué dit excel·lentíssim senyor que tenie novas certas del aparell del francès y de la necessitat tenien les fronteres de reparos y socorros y, axí, que·ls encarregave se previnguessen per a afavorir a dites fronteres, com bé tenien acostumat perquè, venint la ocasió y ocorrent la necessitat, poguessen encontinent acudir tots a fer lo que teniem obligació, com en semblants ocassions, estaven certs sa magestat y dit excel·lentíssim senyor lochtinent, ho havien fet y farien com a bons vassalls. E sas senyories respongueren que ells farien tot allò que per rahó de son càrrech serien obligats conforme disposició de capítols de Cort y lleys de la terra.

a. v *interlineat, damumnt de* q *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* effecte.
c. *a continuació ratllat* orde.

Dimecres, a XI. Festa del gloriós Sanct Martí. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat militar. En aquest mateix die, lo excellentíssim senyor duch de Alcalà, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, envià en consistori de sas senyories per medi de mossèn Miquel //31*v*// Pérez, son secretari, un memorial de avís acerca de la invasió vol fer lo rey de França contra lo comptat de Rosselló, lo qual avís és del tenor següent:

«La causa que lo exèrcit del rey de França no sie ja sobre Perpinyà és perquè havent determinat lo rey de França que de son poder y forces se fessen tres exèrcits y que en lo hú anave ell en persona devers mília y ab lo altre lo duch de Memoransí per a anar en Navarra y en lo altre lo duch de Bullon per a Perpinyà, y per no haver donat al duch de Memoransí la empresa de Perpinyà, que és la que ell y sa casa sempre han pretès, se li déu que axò és estada la causa que, per ara, no ha tingut effecte, y no per axò se és desfet lo exèrcit, ans bé aquéll està alojat en Vearn y en la Gascunya, lo qual se diu és de setze mil infants y quatre mil cavalls y, per a venir sobre Perpinyà, estan ja a punt en Tolosa de set canons de batre y de la ciutadella de Bassiés, tres canons. Lo rey és anat en Pariz y allí ja se sap que Perpinyà se fortifica y lo duch de Memoransí està en Pasanas, se diu que aguarda la resolució de son rey. En casa de musier de Monrabeych, que és en lo Lenguadoch. En frontera del camí real qui va de Narbona a Tolosa, estigueren dotze cavallers per Tots Sants tres dies aguardant vingués la resolució per venir sobre Perpinyà, mes quant saberen que per lashoras no·s posave en exequució, feren un gran sentiment de pesar».

32*v* Dimars, a XVII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment en la lotja de la present ciutat per arrendar los drets de galeras y sustento de aquélles.

Dimecres, a XVIII. Festa de la edificació de la Seu de Barcelona.

Dijous, a XVIIII°. En aquest die[a] vingué en consistori de ses senyories mossèn Miquel Palau, notari y scrivà major de la present y corrent visita, lo qual, per part dels molt il·lustres senyors visitadors, referí a sas senyories còm havien suspès a Jaume Pi, albaraner del dit General, del dit son offici y, axí, attesa la dita suspenció y fins a tant que per dits senyors visitadors altra cosa sie provehida acerca del demundit[b]. E sas senyories feren de resposta que

a. *a continuació ratllat* essent.
b. *a continuació ratllat* y farien allò que más convindrie.

tenien entès lo demundit y farien allò que més convindrie fer en servey y benefici del dit General.

33r En aquest mateix die, per part de don Francisco Sabater, cabo de les galeras del dit General, y fra Francesch Miquel, capità de la galera capitana, aportaren en consistori de ses senyories uns billets[a] del excel·lentíssim senyor lochtinent general, los[b] quals són del tenor següent:

«A don Francisco Sabater, cabo de las galeras de Cathalunya. Luego. Luego. Para el despacho destas dos companyías que su majestat manda passen a Italia conviene que luego a el punto parta una galera por viscocho a Tarragona. El señor don Francisco Sabater haga que salga luego la patrona y que se le proveha de la capitana, lo que a la patrona faltase y no partiendo luego, luego; esta tarde se procederá contra los que no lo hizieren o <no> lo estorvaren como contra inobedientes a su capitán general y persona que embarassan el servicio del rey. Guarde Diós a vuestra merced, hoy a XVIII *de nohembre* M. D-C-XX- *El duque de Alcalá. Señor don Francisco Sabater. Scrita foleo -CL-»* .

«Al capitán Francisco Miquel, capitán de la capitana de Cathalunya. Luego. Luego. Para el despacho destas dos companyías que su majestat manda passen a Italia conviene que luego a el punto parta una galera por viscocho a Tarragona. El señor capitán Miguel haga que parta luego la patrona y que se le proveha de la capitana lo que // 33v *// a la patrona faltare y no partiendo luego, luego; esta tarde se procederá contra los que no hizieren o lo storvaren como contra inobedientes a su capitán general y personas que embarassan el servicio del rey. E guarde nostre Senyor a vuestra merced. Hoy a* XVIII *de noviembre* M. D-C-XX- *El duque de Alcalá. Señor capitán Miquel. Scrita foleo -CL-».*

E poch aprés, essent consultats los dits bullets per sas senyories ab los magnífichs assessors ordinaris, advocat fiscal del dit General y doctors aplicats sotascrits, feren y donaren son vot en scrits acerca de les demundites cosas, lo qual és del tenor següent:

«Consultats los assessors del General de Cathalunya y doctors aplicats infrascrits per part dels senyors deputats y oÿdors de comptes acerca de uns manaments de part del excel·lentíssim duch de Alcalá, com a capità general del present Principat, fets a don Francisco Sabater com a cabo de les galeras de Cathalunya y a Francisco Miquel, capità de la galera capitana de dita squadra, a divuyt del mes de nohembre mil sis-cens y vint, ab los quals los mana que, encontinent partesca una de ditas galeras per a Tarragona per portar un bescuyt que diu era menester per lo despaig de dos companyies que sa majestat mana passar a Italia. Vists los dits manaments y lo contengut en ells y vists també los capítols de Cort del any mil sinch-cents noranta-nou sobre la erecció de les galeras disposants, són del vot y parer següents: Attès que per lo capítol sexanta-quatra de les últimes[a] // 34r // Corts del any mil sinch-cents norantanou se són fetes les galeras de Cathalunya a petició dels tres estaments y ab sustento dels emoluments de la Generalitat, instituhint y erigint capità general y altres officials y ministres per lo regiment de dites galeras y de tal manera que dites galeras no estiguen subjectes ni bajen de obehir *etiam* ab órdens del generalíssim, sinó en dos casos, dels quals no és lo cas dels praedits manaments. Per ço, *etiamque* lo excellentíssim duch de Alcalá, com a capità general fos igual en poder ab lo generalíssim de la mar, dits manaments serian y són contra disposició del dit capítol de Cort y la observança aprés fins vuy seguida, segons la qual, las galeras han sempre seguit l'orde dels senyors deputats en lo navegar per estos mars y no de altre, sinó en los predits dos casos, y la majestad del rey, nostre senyor, sempre que ha volgut dites galeras per a son real servey és estat sempre servit scriure-ú als senyors deputats inseguint la disposició de dit capítol y aquest és nostron parer *salvo semper etcetera. Aguilo, assessor, Viver, fisci Generalis advocatus, De Areny, consulens, Fumas y Dezpla, Lauger, consulens, Josephus Astor, consulens, Montella, consulens, Petrus Pla, assessor, Cancer, consulens, Gori, consulens, Fontanella, consulens, De Malla, consulens, Mir, consulens, Rubi, consulens».*

34v Dilluns, XXIII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment en la lonja de la present ciutat per lo arrendament de la bolla de Barcelona.

35r Divendres, a XXVII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lotja de la present ciutat per los arrendaments de la bolla de Barcelona.

Dilluns, a XXX. En aquest die fonch feta en casa de la ciutat extracció de concellers, en la qual foren extrets, ço és, conceller en cap, micer Illa, segon, Hispano, ters, Fluvià, quart, Lucià y quint, Marcer. E aximateix foren extrets en

a. i *interlineat, damunt de* u *ratllat.*
b. les *al manuscrit.*

a. a continuació el vot dels assessors, transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 754-755.

obrers de dita ciutat micer Joseph Spuny, donzell, y Pere Mas, procurador del General.

35v Decembre

Dijous, a III. En aquest die vingué en consistori de sas senyories, per part del excel·lentísim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, don Carlos Alsate, superintendent de la dressana de la present ciutat, lo qual, per part de sa excel·lència, explicà a sas senyories que necessitave de acabar-se les obres de la dita dressana y que, de part de sa magestat, los representave que, ab tot effecte, manassen acabar-se dites obres, altrament que sa magestat manarie fer aquélles a sas costas. E sas senyories encontinent respongueren que ells ó manarien mirar y farien tot allò que serie just fer y dessitjaven servir a sa magestat com a bons y fahels vassalls, com bé tenien acostumat.

En aquest die anaren sas senyories consistorialment en la lonja de la present ciutat per los arrendaments de galeras.

Divendres, a IIII. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lonja de la present ciutat per los arrendaments de galeras.

36r Dimars, a VIII. Festa de la immaculada Concepció de Nostra Senyora sanctíssima.

Dimecres, a VIIII°. Avant[a] en jornada de 17 de juliol 1621 és la còpia de la carta de sa majestat fahent per esta embaxada. En aquest die lo senyor don Joan de Boxadors, //36v// compte de Çavella y micer Jaume Martí, en drets doctor, essent vinguts alguns dies fa de la cort de sa magestat de fer sa embaxada, entraren en consistori de sas senyories *y* feren relació a sas senyories acerca de las coses tocants a dita sa embaxada y donaren a sas senyories la carta de sa magestat, la qual és del tenor següent:

«El rey. Diputados. Al conde de Çavella y doctor Jayme Martí, vuestros embaxadores, se les ha ordenado que se buelvan por no ser necessaria aquí su assistencia por haverse ja tomado la resolución que se ha remitido al duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, en el negocio que traxeron a su cargo, que le han solicitado con mucho cuydado y cumplido muy bién con su obligación, de que me ha parecido advertirhos para que lo tengáys entendido, y que mandaré que se tenga siempre mucha qüenta con todo lo que os tocare. Dada en el Pardo, a VII de noviembre M.D.C-XX- Jo, el rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Torres, thezaurarius. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens».

Dijous, a X. En aquest die vingué en consistori de sas senyories lo noble //37r// don Francisco Sabater, cabo de les galeras del dit General, lo qual suplicà, per part del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, a sas senyories fossen servits dexar-li la galera patrona per a anar a recibir y besar la mà al sereníssim príncep Filiberto, generalíssim de la mar, lo qual se aguardave per horas y, per dit effecte, fossen servits manar posar dita galera ab los tendals y arreus millors de dites galeras, affirmant dit don Francisco Sabater per la creu portave en los pits, que sa excel·lència demanava fossen sas senyories servits dexar-la-ý ab molt encariment y que ho estimarie en lo que·s deurie estimar fent-ho. E sas senyories, vist lo encariment del dit don Francisco Sabater ab que demanave dita galera per part de sa excel·lència, offeriren aquélla al dit excel·lentíssim senyor lochtinent general per la dita ocasió y jornada, com en effecte 1a·ý dexaren, ab la qual, dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, als tretse del corrent, hisqué a recebir al dit sereníssim príncep Filiberto fins a la torra del cap del riu, lo qual venie ab quatre galeras de Spanya y allí se feren grans salves y cortesies y poch aprés se'n tornaren y desembercaren en la present ciutat ab molta música.

37v Dimars, a XV. En aquest die, lo noble don Hieònym de Peguera, novament provehit del offici de regent la vegueria de Barcelona, jura en mà y poder de sas senyories en consitori en la forma acostumada y féu hostenció de son privilegi, lo qual està insertat en Libre de Juraments de Officials Reals.

38r Dimecres, a XVI. En aquest die, mossen Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm micer Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor de dit General en la part de Ponent, ha pagat tot lo per ell comptat fins al die present.

38v Dilluns, a XXI. Festa del gloriós sant Thomàs.

Dimecres, a XXIII. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor lochtinent y capità general los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, don Francesch de Argensola y Julià de Navel. Los quals, obtinguda primer hora de

a. Avant... embaxada. *interlineat al marge esquerre.*

sa excel·lència per medi del // 39r // síndich del dit General, anaren ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials de la present casa en la forma acostumada y arribats devant sa presència explicaren y donaren, per part del consistori, la embaxada junctament ab una còpia auctèntica de la crehenssa explicada per lo excel·lentíssim senyor duch de Alburquerque als praedecessors de sas senyories, continuadas en Dietari a trenta de octubre mil sis-cens y setze, e la dita embaxada és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya han entès que vostra excel·lència ha manat capturar a don Francisco Sabater per persona que no és official real ni ho pot ser per no ser natural de aquest Principat y, axí, contra lo tenor de diverses constitucions que disposen no poder-se fer captures sinó per officials reals y que no puguen crear-se officials sinó persones naturals de dit Principat. Majorment, que diuen dits deputats, haver entès que vostra excel·lència l'à manat pèndrer, a dit don Francisco, per haver seguit l'orde de dits deputats en anar a regonèxer la galera, lo vexell que·s deia ere de enemichs, cosa que està permesa ordenar-la a dos deputats en virtut de capítols de Cort y cartes de sa magestat y, en particular, en virtut de la crehença que lo excel·lentíssim duch de Alburquerque explicà al deputat ecclesiàstich a trenta de octubre mil y sis-cens setze, de que·s dóna còpia auctèntica a vostra excel·lència. Per ço nos han ordenat que, de sa part, suplicàssem a vostra excel·lència sie de son servey manar relaxar a dit don Francisco Sabater // 39v // y revocar lo fet per observança de dites constitucions y capítols de Cort, que ho rebran a molta mercè».

E feta per los dits senyors embaxadors la dita embaxada en la forma los és estat ordenat a dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, donant-li en scrits la dita embaxada y la còpia auctèntica de la crehenssa del dit excel·lentíssim duch de Alburquerque, continuada en Dietari a 30 de octubre 1616. E encontinent, lo dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, ha fet de resposta en effecte que ell havia manat a don Francisco Sabater anar a una galera d·Espanya, que al present se trobe en lo moll de la present ciutat ab altres y allí havia donat orde al capità de dita galera capturar la persona de dit don Francesch Sabater a hont al present lo tenie per a enviar-le a hont més convindria y les causes que·l havia mogut per a pendre'l las scriuria a sa magestat y no entenie haver romput ninguna constitució per ser dit don Francisco Sabater capità y, axí, ell lo havie pogut pèndrer y no entenie per axò tenir ningun encontre ab la Deputació y en lo que tocava al orde que se havie de tenir en lo de les galeras de Cathalunya, ell ho scriurie a sa magestat. E poch aprés, essent tornats dits senyors[a] embaxadors en consistori de sas senyories, referiren a sas senyories com havien feta dita embaxada y donada aquélla en scrits junctament ab la còpia auctènctica de dita crehença y que dit excel·lentíssim lochtinent general havia respost de la manera que desobre està dit. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors en la forma acostumada.

40r Dijous, a XXIIII°. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes, lo senyor deputat militar absent de la present ciutat y vegueria, ab veu de pública crida del mateix die manaren convocar per aquest die, a les tres hores de vesprada, les persones dels tres estaments convocades en la sala del consistori de la present casa, en que assistiren les següents: Per lo estament ecclesiàstich los senyors Pere Pla, sacristà y canonge de Barcelona, Joan García, canonge de Barcelona, fra don Raphel Sunyer, comenador de sant Joan; per lo estament militar los senyors don Ramon de Caldes, Miquel Joan Granollachs, Domingo Monrodon, don Francisco Vilalba, Joan Pere Soler, Batista Valls, don Joachim Reguer, Hierònym de Calders, // 40v // Francesch de Sorribes y Rovira, Joseph Astor, don Miquel Agulló, don Ramon de Camporrells, Luís Puig, don Pedro Sabater, Joachim Valls, don Ambrós Gallart, Miquel d'Oms, Francesch de Vallgornera y Senjust, don Francesch Junyent, don Joan de Josa, Francesch de Moradell, Miquel Pol, don Bernat Miquel de Camporrells, Francesch de Calasans, micer Gabriel de Malla; // 41r // per lo estament real los senyors conceller en cap, Barthomeu Sala, micer Francesch Aguiló, micer Jaume Martí. Als quals, per sas senyories fonch feta la proposició sotascrita, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich y, aprés, allí legida per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició: A bé que en virtut del capítol de Cort o constitució ab lo qual se instituïren las galeras de aquest Principat y comptats per los fins y effectes de persequució de enemichs de la santa fe cathòlica y pirates que inquietaven les fronteres marítimes d'esta província y impedien la navegació dels vexells y comú comers, fent grandíssimes preses y captivant moltes persones christianes, posant-les en grandíssim perill de apartar-se de la santa fe cathòlica y religió christiana, y també en virtut de cartes de la real magestat del rei, nostre senyor, y explica-

a. a continuació ratllat deputats.

[1620]

cions de crehensses fetes per los excel·lentíssims lochtinents y capitans generals de sa majestat y del portantveus de general governador, a nostres predecessors de la voluntat de sa magestat // 41v // y en particular de la crehenssa feta per lo spectable don Alexos de Marimon y Jaffer, portantveus de general governador en aquest Principat a set del mes de decembre del any mil sis-cens y quinse y per lo excel·lentíssim duch de Alburquerque, alashoras lochtinent de sa magestat, feta a trenta de octubre mil sis-cens y setze, sie clar y expedit que lo govern y tota administració y órdens de les dites galeras pertanga y specte a·n aquest consistori y que sa majestat, per sa real clemència, ha volgut concedir est govern, órdens y administració en aquest consistori apartant-se ell y sos lochtinents y officials de la conexenssa dels dits govern, órdens y administració de dites galeres, reservant lo que purament toque al ministeri de la justícia per al magnífich auditor de dites galeres y en conformitat de la disposició del dit capítol de Cort o constitució, cartes reals y explicacions de crehenssa de la voluntat de sa magestat. Les dites galeras sien estades governades y administrades a la sola ordinació y voluntat de aquest consistori y enviades aquélles, tant per nosaltres com per nostres predecessors en les parts que ha convingut y per los effectes que se són offerts, tant per la utilitat de aquest Principat y servey de sa majestat com altrament, sens orde ni voluntat de ningú dels excel·lentíssims lochtinents de sa majestat, ans bé per dits lochtinents, quant se ha offert alguna ocasió del servey de sa magestat, són estades demanades dites galeras, com en los dietaris y altres llibres de la present casa està llargament contengut, y esta observança sie estada la verdadera intèrprete de la justícia de aquest Principat en lo govern y administració de dites galeres, no havent-hi hagut acte positiu algú per lo qual se seguís alguna contrarietat a la dita observança y que fes contra lo dret d'esta casa, no obstant lo demundit y que sie estat d'esta justícia y voluntat de sa magestat plenament informat, lo excel·lentíssim duch de Alcalá, lochtinent de sa magestat en lo present Principat y comptats, en manifesta contrafacció // 42r // de les constitucions, capítols y actes de Cort, cartes reals, crehenssas y observances fins assí seguida, prejudicant en aquest Principat y drets de aquéll, pochs dies fa, manà a fra Francesch Miquel, del orde de sanct Joan, capità de la capitana de dites galeras y a don Luís de Torme, qui serveix de capità en la patrona en lo lloch del noble don Francisco Sabater, servint aquéll de cabo de dites galeras per falta de general, que encontinent partissen ab la galera patrona per a Tarragona y que les monicions y bastiments de la capitana fossen transferits en dita patrona per a que més facilment aquélla pogués anar, sens demanar a aquest consistori dites galeras, mostrant grandíssima praecipitació, enviant uns bitllets ab paraules praeceptives dihent en ells *«luego, luego» y* com no.ý pogués haver lloch a la voluntat de sa excel·lència per no haver-se observat lo que de necessitat se havie de observar segons la disposició del dret spectant en aquest consistori, com dalt està dit, manà capturar, y en efecte foren capturats, los dits capitans y en major contrafacció de les constitucions de aquest Principat, los féu exhigir la deposició per hú dels assessors de la Capitania General, si bé després los manà soltar, sospenent-los de sos càrrechs de capitans y havent aquest consistori fet embaxades a dit excel·lentíssim duch de Alcalá notificant-li los praejudicis havie rebut aquest Principat d'estos procehiments y havent, axímateix aquest consistori, scrit de aquélls al Concell Supremo de Aragó, il·lustríssim senyor vice-canceller y senyors regents de aquéll, per lo degut reparo y smena y aguardant resolució, ara, succehint-se nova de un vexell de moros, volent aquest consistori que dites galeras exissen a ell y per anar ab major fortalesa y dar satisfacció al poble que estave sentit de dita nova, suplicàrem a dit excel·lentíssim duch de Alcalá se servís manar-nos dexar una de les galeras de // 42v // Spanya que·s trobaren en lo moll de la present ciutat, offerint-nos provehir aquélla de soldadesca y bastiments necessaris y no aparaxent-li fer-nos mercè de dita galera perquè lo poble estigués satisfet, desliberarem que lo dit noble don Francisco Sabater ab la dita galera patrona posada a punt hisqués a regonèxer lo dit vexell y saber si ere de enemichs per a que després poguessen desliberar lo que aparexarie convenir, lo qual inseguint nostre orde hisqué ab dita galera patrona diumenge pròxim passat, al tart, y regonegué dit vexell y trobà que ere de inglesos y tomant aquéll, lo dit excel·lentíssim duch de Alcalá, lo manà capturar, com en effecte lo capturà, per don Pere Afán de Ribera, lo qual no és official real ni ú pot ser per no ésser català y axí, en contrafacció de les constitucions de aquest Principat, fent portar aquéll en una de les dites galeras de Spanya y se'l ne ha fet aportar ab dites galeras, del que tenim gran obligació de fer-ne lo sentiment de que y a bé que d'estes cosas hajam manat rèbrer-ne informació en virtut de provisió dels magnífichs assessors a supplicació del procurador fiscal, procehint contra lo dit don Pere Affán de Ribera per lo torb se fa al General y entengam de totes estes coses donar-ne rahó a sa magestat, ab tot desitjam, quant sie possible, assertar lo que se haurà de fer en la occorrència de aquest fet, moguts de aquéll nos ha aparegut, no sòls convenient, però encara necessari convidar a vostres mercès y donar-los-ne rahó, suplicant-los se ser-

vescan aconcellar-nos lo que haurem y deurem fer per la bona direcció de aquest negoci y reparo de aquests prejudicis, estant molt certs que ab lo savi y madur concell de vostres mercès, aquest consistori assertarà en la deffenssa del dret y justícia de aquest Principat en servey de Déu y de sa majestat».

E oÿda la dita proposició per los senyors de la dita // 43r // congregació, essent anat primer lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per consultar los dits negocis ab sas magnificències com és acostumat y essent tornat aprés, votaren y digueren son parer per son orde acerca de dites cosas ab molta maduresa y consideració y dits senyors de dita congregació aconcellaren a sas senyories lo següent, ço és, que los senyors deputats sien servits ab tota la diligència possible y per la via y modo que aparrà més convenient informar a sa majestat acerca de les cosas proposades y, en lo que toca a procehiments, vejen lo que deuen y poden fer conforme capítols y actes de Cort y que, per lo bon èxhit de les coses occorrents, anomenen promptament persones eletes perquè en lo discurs de dit negoci y en lo que·s pot offerir aconcellen a sas senyories lo que deuen fer al servey de Déu y de sa magestat y benefici del Principat.

Hich incipit annus M.D.C-XXI

Divendres, a XXV. Festa de la nativitat de Nostre Senyor Déu Jesucrist.

43v Dissapte, a XXVI. Festa del gloriós sant Esteve. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories mossèn Esteve Gilabert Bruniquer, síndich de la present ciutat y mossèn Esteve Vallalta, mercader de Barcelona, los quals, per part dels magnífichs concellers de la present ciutat, convidaren a sas senyories per anar a la cavalcada que acostuman de fer per lo die de cap d'any com és acostumat. E sas senyories digueren que estaven molt agrahits de la bona correspondècia tenen sas magnificències ab sas senyories y que ells farien tot allò que deurien y porien fer.

44r Dijous, a XXXI. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la lotja de la present ciutat y a les galeras del dit General a fi y effecte de donar pocessió a mossèn Joan Pau Cànoves, donzell, arrendatari de aquélles, axí dels drets de dites galeras, com del assiento y concert de aquélles, com en effecte se li donà en la sólita y acostumada forma.

Divendres, lo primer. Festa de la Circumcissió del Senyor. En aquest die, essent estats los il·lustríssims senyors deputats y oÿdors // 44v // de comptes del General de Cathalunya convidats per los magnífichs concellers de la present ciutat, per son síndich, per anar a la cavalcada que quiscun any per aquest die acostuman de fer dits magnífichs concellers, anaren en ella partint, com partiren, de la present casa de la Deputació a cavall, ço és, lo molt reverent senyor fra Benet Fontanella, del orde de sant Benet, abat de sant Pere del monastir de Besalú, deputat ecclesiàstich, lo senyor Bernat Berengarí, deputat real, essent absent de la present ciutat y vegueria lo senyor deputat militar, lo senyor Miquel Macip, canonge de la Seu de Tortosa y don Blay Gil de Federich, oÿdor real, acompanyats de sos officials, anant devant los tres porters ordinaris de la present casa ab les masses grans de aquélla y axí, consistorialment, ab lo dit acompanyament, anaren fins la plaça de Sant Jaume, en la qual trobaren los magnífichs concellers de la present ciutat que aguardaven los dits senyors deputats y oÿdors de comptes y demés persones convidades per al dit acompanyament y, al cap de poch, essent arribat lo molt il·lustre y spectable senyor, don Alexos de Marimon, portantveus de general governador, convidat per lo dit acompanyament, partí de aquí la dita cavalcada, feta primer la acostumada agraduació, anant primer dos verguers de casa la Ciutat, sens masses, vulgarment dits acompanyadors dels senyors concellers, y després dos verguers dels magnífichs cònsols de Lotja de la present ciutat, e després los dos porters ordinaris de la Deputació ab dos de dites masses, en aprés hisqueren los dos vergués de dits magnífichs concellers ab ses masses acostumades y al mig d'ells hú dels dits porters ordinaris ab la massa, e després lo magnífich conceller en cap, micer Joseph Illa y Carbó aportant a la // 45r // sua mà dreta lo dit senyor portantveus de general governador y al mig los senyors deputat ecclesiàstich y real, e després, en segona filera, lo magnífich conceller ters, per no ésser-hi lo magnífic conceller segon per sa indisposició. Anaven los dits senyors oÿdors de comptes en la forma següent, ço és, anant lo dit magnífich conceller a la mà dreta y a la ma squerra lo senyor abat de la Portella y en lo mig anaven los dit senyors tres oÿdors y axí anaren fer la dita cavalcada per los llochs acostumats de la present ciutat, ab molt gran acompanyament, axí dels officials del dit General, com de dita Ciutat.

45v Divendres, a VIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat militar.

[*1621*] Dissapte a VIIII°. En aquest die, mossèn Miquel Orpí, sobrecullidor del General en la part de Llevant vingué hi·s presentà en consistori de ses senyories // 46*r* // dihent ere vingut de fer sa col·lecta y axímateix dix ere arribat a la present ciutat antes de Nadal pròxim passat y per haver estat ab indisposició no s'és pogut presentar fins al die de avuy.

46*v* Dilluns, a XVII. En aquest die, mossèn Miquel Pérez, secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general de sa magestat en lo present Principat y comptats vingué en consistori de sas senyories, lo qual, per part de sa excel·lència, donà y praesentà a sas senyories[a], // 47*r* // la scriptura del tenor següent:

«Havent entès lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general de sa magestat en esta Província, mi senyor, que los dies passats volia exir la galera patrona molt desapersabidament contra un vexell gran que recelave ere de moros, aparegué a sa excel·lència que per exa rahó y per estar cerca de fer-se nit y que ja la guarda de Monjuhich havie llevat lo senyal perquè lo vexell venia acostant-se a terra hi·s conexia que no ere de enemichs, no hisqués leshores dita galera patrona fins que·s donàs millor traça com havie de exir de que resultar córrer era entre alguns que ni deuen tenir notícia de les cosas, ni obligació a acertar que lo intent era per a que no hisqués contra moros, sòls a fi de alborotar la gent de la ciutat y pus ara se te notícia de que cerca de aquí ha alguns vexells de enemichs, sa excel·lència me ha manat vingués a vostres senyories per a que vejen si convé a est Principat que hiscan les galeras, encara que, estant com estan, se offeresca la matexa difficultat de poder contrastar ab los dits vexells de moros y, en cars que paregue vostres senyories ser convenient lo exir dites galeras, per a que no se alce altre veu com la passada, sa excel·lència nomenarà encontinent capitans y ordenarà que hiscan dues galeras. Miquel Pérez».

E poch aprés sas senyories enviaren per medi del síndich del dit General al dit excel·lentíssim senyor lochtinent general en resposta de dita scriptura, alt inçertada, la resposta en scrits del tenor següent:

47*v* «Excel·lentíssim senyor. Miquel Pérez, secretari de vostra excel·lència ha referit als deputats en consistori que a vostra excel·lència aparagué en dies passats que no hisqués la galera patrona del General fins que·s donàs millor traça com havie de exir per haver entès que volia exir desapersebidament com ere vexell gran que·s recelava ere de moros y, per estar cerca de fer-se nit y que la guarda de Monjuich havia levat lo senyal perquè lo vexell venie acostant-se a terra hi·s conexie que no ere de enemichs y que, de aquí resultà córrer veu entre alguns qui no deuen tenir notícia de les cosas ni obligació a acertar, que lo intent era per a que no hisqués contra moros, sòls a fi de alborotar la gent de la ciutat y que, ara, per a que no se alçe altra via com la passada ordenarà vostra excel·lència que hiscan las galeras del General y anomenarà capitans en ellas en cas que dits deputats aparega ser convenient exir dites galeras contra de alguns vexells de enemichs de que·s té notícia ý ha cerca de aquí, dihent-los que diguessen si·ls aparexia convenir a est Principat que hiscan dites galeras, encara que·s offeresca la matexa dificultat de poder contrastar ab dits vexells por estar com estan, al que, responent dits deputats, diuen que may han entès haja correguda veu de que a sa excel·lència aparegués no dèurer exir dita galera perquè no hisqués contra moros, sinó perquè vostra excel·lència, com a capità general, preté li toca ordenar que hiscan o no hiscan dites galeras, que lo demés sòls o pot dir persona que no sie cristiana o que no tingue judici y, és ben cert, no la ha de crèurer la gent de la ciutat, pus saben tots públicament quant cristianament viu y proceheix vostra excel·lència y que, al present, està bé[a] al General que hiscan dites galeras servint-se vostra excel·lència que hiscan ab orde dels diputats, com han sempre exit y, en moltas ocasions sa magestat és estat servit scríurer-li que donàs son orde a ses galeras que hisquessen y axí // 48*r* // offerexen donar orde que hiscan en esta ocasió, sempre que en elles y haje capitans segons disposa la constitució y anomenaran també cabo, segons la facultat que·ls ha donada sa magestat per a la navegació que hauran de fer, en la qual, perquè ab més seguretat pugnen fer effecte, suplicam a vostra excel·lència sie de son servey manar emprestar lo buch de la galera de Spanya que està en lo moll per a posar-lo en lloch del buch de la capitana fins a que la que fos nova sie en mar, que serà dins un mes, la qual posaran tot lo que és en la capitana, ab que anirà molt ben aparcebida sens que sie menester res del que dita galera de Spanya té, com altre vegada han suplicat a vostra excel·lència».

E lo endemà, que comptavem als denou del corrent, lo dit síndich del dit General essent vingut en consistori de sas senyories digué còm havie aportat la[b] sobredita scriptura al dit excellentíssim senyor lochtinent general y la havie donada en sas mans y explicat de paraula lo que

a. a continuació repetit lo qual ... senyories.

a. a continuació ratllat que hiscan.
b. lo *al manuscrit.*

per sas senyories li ere estat ordenat y que dit excel·lentíssim senyor lochtinent havia fet de resposta, que en tot desitjave lo benefici de aquest Principat y prengué la dita scriptura[a] en ses mans.

48v Dimecres, a XX. Festa del gloriós sant Sebestià. En aquest die, convocat lo molt il·lustre consistori dels molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General del principat de Cathalunya en una sala del palau Real de la present ciutat, en lo qual acostuman residir alguns dels senyors del dit consistori, essent absent de aquéll lo senyor oÿdor real, vingué en dit consistori Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, de paraula ha referit a dits senyors deputats y oÿdors de comptes, ajuntats consistorialment per est effecte, que lo dit duch de Alcalá, en consideració de la resposta feta lo die de ahir per lo dit consistori per medi del síndich del dit General a un recaudo en scrits portat per dit Miquel Pérez del dit senyor duch de Alcalá lo mateix die de ahir, ab la qual se respongué, entre altres cosas, que parexia ser ocasió que las galeras de aquest Principat podien y devien exir per los vexells y barcos de moros que·ý havia en estas mars y fronteres marítimes y que, si dit duch provehia de capitans per ser sospesos los de dites galeras, que ells farien y anomenarien cabo y ordenarien que les dites galeras hisquessen a dits vexells y barques de moros que·ý havie en estas mars y fronteras marítimes y que, per ço, dit duch de Alcalá havie alçat la suspenció del capità fra Francesch Miquel, capità de la capitana y que perquè poguessen anar més reforsades y fer millors effectes, lo dit duch de Alcalá emprestave al dit consistori una galera de les de la squadra de Spanya que, de present, se troba en lo moll de la present ciutat y axí, dits senyors deputats, en virtut de la facultat y potestat que tenien de sa magestat, //49r// provehissen de cabo dites galeres per anar aquélles subordenades al dit cabo y que axímateix provehissen tot lo necessari per dites galeras y ferien tot lo que dits senyors deputats tenen acostumat en semblants ocasions. E los dits molt il·lustres senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven las mans al senyor duch per la mercè que·ls havia feta de emprestar-los la dita galera de la squadra de Spanya y que, pus sa excel·lència havie alçat la suspenció del dit fra Francesch Miquel, capità de la capitana de aquest Principat, que ells anomenarien cabo de les dites galeras y ordenarien que aquélles hisquessen a la persequució de dits vexells de enemichs subordenades al dit cabo y farien tot lo que convindrie en que dites galeras hisquessen molt a punt y apersebides, ordenant en aquélles tot lo que se haurie de ordenar fer-se perquè axí hisquessen y fessen alguns bons effectes, com sempre han acostumat fer y ordenar los senyors deputats. En aquest mateix die, acudint los deputats a la obligació de sos officis, han estat tot lo die de avuy fent posar a punt las dos galeras per lo effecte que vostra excel·lència sap del avís ý ha de vexells de moros y, havent enviat la xusma de la capitana a la galera de Spanya, que vostra excel·lència los feia mercè de dexar, no la volgueren rèbrer y la feren tornar en terra y havent també enviat los officials per arborar los abres de dita galera, lo capità de la nova no ú ha volgut y lo pijor de tot és que lo dit capità ha donat un memorial del que dita galera havia menester, com era tenda, gúmenas y altres, cosas que era impossible ab molts dies las poguessen provehir y com la necessitat és gran per ço que los vexells de moros han preses algunes barcas //49v// en aquesta costa y han tingut avís dits deputats com, lo die de ahir, los moros ab los cahichs havien feta aygua al riu de Besós y tota Barcelona acudia a dits deputats per a que fessen exir les galeras a effecte de impedir que los moros ab los cahichs no prenguessen las barcas que van y venen d'esta costa ab provisions a la present ciutat, los és forçat, conforme a constitucions de Cathalunya, enviar la galera patrona a effecte de que las barcas pugan anar y venir librament, pus la de Spanya que vostra excel·lència los havia fet mercè de dexar està impossibilitada de anar tant prompte y perquè demà vostra excel·lència, com veurà dita galera patrona fora, no fassa admiració, com és anada sola. Me han ordenat dits deputats digués a vostra excel·lència tot lo referit y que, acudint a la obligació de sos officis, han fetes totes diligències a effecte de que, ja que no sie per offendrer, sie per defensar de que las barcas pugan anar y venir a la present ciutat. E lo senyor virrey ha respost que *si no se puede hazer otra cosa que hagan lo que quisieren, pus todos van a un fin, que es mirar el bién del reyno.*

50r Dilluns, a XXV. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren és a ssaber, per lo bras ecclesiàstich los senyors Joan Coll, canonge y sacristà de la Seu de Urgell, y Joan García, canonge de Barcelona; per lo bras militar los senyors don Francesch Argensola, don Ramon de Calders y Joseph de Bellafilla; //50v// per lo bras real los senyors Julià de Navel, Raphel Cervera y Barthomeu Sala. Als quals fonch feta la proposició continuada en scrits y legida per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del General, la qual és del tenor següent:

a. *a continuació ratllat* la qual és del tenor.

[*1621*]

«Proposició: En exequució del concell dels brassos últimament tinguts en esta casa acerca de la contenció suscitada entre lo senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat en aquest Principat, sobre lo govern y administració pretesos per lo dit duch en las galeras, procurarem encontinent donar avís a sa majestat de tots los procehiments fets per lo dit duch y dels praejudicis rebuts a est Principat en rahó de dits procehiments y praetenció ab embaxada particular per lo doctor Joan Pere Fontanella, donant-li instruccions de tots los dits procehiments y agravis y de la justícia de est General, cartes de crehenssa per sa magestat, per lo senyor vicecanceller y senyors regents del Concell Supremo de Aragó, ab molts actes y scriptures conferents per la justícia de dit General y elidir la praetensió del duch y, encontinent, conformant-nos ab lo dit concell dels dits brassos férem nominació de vostres mercès en elets, per lo que se sdevindrie fer-se en est negoci y bona direcció de aquéll y axis férem ajuntar a vostres mercès hi·ls //51*r*// donàrem part y rahó de la dita embaxada y diligències que per nosaltres eren estades fetes y a vostres mercès los aparegué ser estat molt ben fet y procehit en est negoci y després tinguèrem avís per cartas del doctor Pere Anthoni Vinyola, altre dels assessors de la present casa, qui-s troba de present en la cort de sa magestat per embaxador d'esta ciutat y de nostre agent, Francisco Baster, y últimament del doctor Joan Pere Fontanella, embaxador demuntdit que, per les moltes diligències fetes per lo duch no·s donave lloch al dit Fontanella a la explicació de sa embaxada, ans bé lo anaven cercant ab molt cuydado per a fer-li manament que se'n tornàs, cosa trista y de sentiment, y vehent nosaltres esta difficultat scriguerem al dit nostre embaxador que en ninguna manera no se'n tornàs y que si li presentaven lo manament y no pogués revèncer aquéll, en est cas, hisqués de Madrid y se detingués en alguna part circumvehina y donàs avís del estat de la cosa perquè, tenint-ne assí notícia, poguèssem deliberar lo fahedor en benefici de aquest negoci, scriguerem axímateix al senyor vice-canceller y senyors regents cathalans suplicant-los se servissen de donar lloch al dit embaxador per la explicació del reparo y smena de estos prejudicis y com després ensà haje succehit que lo dit duch de Alcalá envià Miquel Pérez, son secretari, ab un recaudo scrit en un paper y firmat de mà de dit duch dihent-nos que aquest consitori ves si convenia a est Principat que hisquessen les galeras y que, en cas nos aparagués ser convenient exir dites galeras, ell anomenarie capitans y ordenarie que hisquessen dites galeras, com en lo dit paper és més llargament de vèurer, lo qual se legirà a vostres mercès, al qual enviàrem resposta dihent que·ns aparexia //51*v*// que estave bé al General que hisquessen dites galeres servint-se dit duch que aquélles hisquessen ab orde de aquest consistori, com han sempre exit, y que offeríem donar orde que hisquessen en esta ocasió sempre que en ellas hi hagués capitans y anomenarie est consistori cabo, segons la facultat que té est consistori de sa magestat, com en la dita resposta més llargament està contengut, la qual també se legirà a vostres mercès, a la qual resposta praesentada y dona(da) en scrits per dit síndich respongué lo duch que en tot desitjave lo benefici de aquest Principat. E després, lo die vint del corrent, lo duch nos envià lo dit Miquel Pérez, lo qual no·s referí còm havie astat la suspenció del capità fra Francesch Miquel, capità de la capitana y que perquè poguessen anar mes reforsades dites galeras nos emprestava una galera de las de la squadra de Spanya y que elegíssem cabo en virtut de la facultat y potestat que tenim de sa majestat per anar dites galeras subordinades al dit cabo y que, axímateix, provehíssem tot lo necessari per dites galeras y féssem tot lo que aquest consistori té acostumat en semblants ocasions, al que per nosaltres fonch respost que besàvem les mans al senyor duch per la mercè del emprèstich de dita galera de la squadra de Spanya y que, puix sa excel·lència havia alsat la suspenció al dit capità Miquel, anomenaríem cabo de ditas galeras y ordenaríem que aquélles hisquessen a esta ocasió de vexells de enemichs subordinades al dit cabo y faríem y ordinaríem tot lo que convindrie perquè dites galeras hisquessan[a] com sempre han acostumat fer y ordenar los senyors deputats, com en la scriptura que a vostres mercès se legirà continuada en lo Dietari de la //52*r*// present casa està llargament contengut y, axí, encontinent férem nominació de cabo de dites galeras en persona del senyor Ramon de Calders, senyor del lloch y terme de Sancta Fe, oÿdor militar de aquest Principat y axí, persona de aquest consistori, y ordenàrem hisquessen les dites galeras y, com en lo punt havien de exir, se offerís difficultat de poder exir la galera que dit duch emprestave de la squadra de Spanya, donant-ne rahó de estas dificultats al duch per lo dit síndich, lo qual respongué que féssem lo que·ns aparexaria, puix tots anàvem a un fi, que ere mirar lo bé del regne, y axí, ordenàrem que hisqués la patrona sola, com hisqué, anant per cabo lo dit senyor Ramon Calders y capità dit fra Francesch Miquel y com esta última està feta hajam tingut avís que lo negoci se anava resolent en lo Concell Supremo de Aragó y se sperava tot bon succés per est General y que, lo que tenie respecte a la embaxada, anava ab major dificultat y no·s tenie pensament que·s do-

a. a continuació repetit a esta ocasió ... hisquessan.

nàs lloch a ella, sinó que·s pendrie resolució en lo negoci sens dita embaxada, conforme de las cartas del dit doctor Fontanella y del doctor[a] Vinyola y del agent nostre, las quals se legiran a vostres mercès, se pot col·legir y entèndrer y com dels procehiments últimament fets acerca de la exida de la patrona y scriptures dalt referides, aparega est negoci haver pres millor estat en lo fet principal y que lo General resta reintegrat en sa praetensió y justícia per fet propri del mateix duch de Acalá y speram confirmació per la resolució que·s pendrà en lo Concell Supremo per las cartas, actes y scriptures enviades per est consistori a sa magestat y a son Concell Supremo de Aragó, memorials, scriptures // 52*v* // y diligències que són estades fetes per lo dit doctor Fontanella y també per los medis del dit doctor Vinyola y nostre agent Francisco Baster, apar que no se haurie de insistir en la dita embaxada de dit doctor Fontanella. Emperò, ab tot, nos ha aparegut per millor assertar donar-ne rahó a vostres mercès perquè, enterats de tot lo fet, no·s aconsellen lo que aparexarà convenir en benefici de est Principat, sperant que ab tant madur y savi concell havem de assertar en tot».

Y encontinent, legida la dita proposició y demés scriptures en aquélla specificades, los dits senyors elets votaren per son orde en la forma acostumada y aconsellaren a sas senyories y, fets los vots de quiscú de aquélls, fonch resolt ab conformitat que, lo que té respecte als procehiments fets ab lo senyor duch de Acalá ab los recaudos y scriptures donades per dit duch y per lo dit General y respostes fetes, que està rahonablament satisfet al General en sa praetensió y que, per ara, no·s moga res ab dit duch, si bé lo negoci no està ab tot lo assiento que convé per al dit General en la matèria de que·s tracte y que, en lo que té respecte a la embaxada del doctor micer Joan Pere Fontanella y als procehiments que se li fan en la cort: no donarli audiència, ans bé volent fer tornar aquéll sens explicar la dita sa embaxada, que és negoci de gran sentiment, agravi y praejudici notable y que, en ninguna manera se pot donar licència al dit micer Fontanella, embaxador demundit, per tornar-se'n que primer ell no sie ohit y admesa la sua embaxada y presa resolució convenient en lo // 53*r* // negoci que aporte a son càrrech y que se li scrigue que en ninguna manera se'n torne, encara que se li fassen qualsevol manaments, y que se scrigue al senyor vice-canceller, senyors regents del Concell Supremo de Aragó que·s servesquen donar lloch al dit embaxador y que les cartes demostren molt sentiment ab significació de enviar altres embaxadors per est effecte si no donen lloch a la dita embaxada y sens perdonar a gastos alguns y que, axímateix, se scrigue al senyor confessor de sa magestat, mestre del sereníssim príncep, duch de Monteleón y compte de Benavent, perquè·s servesquen de valer y ajudar al Principat en esta tant justa praetensió.

a. a continuació ratllat Fontanella.

53*v* Febrer

54*v* Dimars, a VIIII°. En aquest die, mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent, vingué en consistori hi·s praesentà dihent ere vingut de fer sa col·lecta.

55*v* Dimars, a XVI. En aquest die, mossèn Salvador Illa, en drets doctor, en nom y com a procurador de Salvador Illa, mercader de la vila de Pals, tauler del dit General en dita vila, com de sa procura consta en poder de Anthoni Joan Marqués, notari públich de dita vila de Pals, als sis de mars 1599, per les coses devall scrites y altres, en dit nom ha renunciat en mà y poder de sas senyories, liberament y lisament, lo dit offici de tauler y sas senyories han acceptat la dita renunciació si y en quant poden y per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament y sens praejudici del que pot ser debitor al dit General per rahó de dit offici.

56*r* Diumenge, a XXI. En aquest die se tingué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren per lo bras ecclesiàstich los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Joan García, canonge de dita Seu, y Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; per lo bras militar los senyors don Ramon de Calders y Joseph de Bellafilla; per lo bras real los senyors Raphel Cervera. Als quals fonch proposat, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, dient còm en lo die de avuy havien sas senyories rebuda una carta del doctor micer Joan Pere Fontanella, embaxador del dit General en cort de sa magestat, junctament // 56*v* // ab còpia de un manament a ell fet per sa majestat, la qual carta és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors. Jo he fet lo que he pogut per servir a vostres senyorias en esta embaxada que foren servits voler-me encomanar, axí en procurar per tots los medis possibles que estos senyors me volguessen oyr, com en guardar-me perquè no·m praesentassen lo manament que sabie me tenien despedit, no sens incommoditat mia perquè, per guardar-me, havie de anar mudant cada die de posada y moltes vegades jo he hagut de exir de Madrit, ja Alcalà, ja al Scurial y al Pardo, com en altres parts, no per pendre'n lo pler que acostuman los altres,

sinó merament per guardar-me, però com ere necessari que jo tornàs a Madrit y estigués allí per donar color a les diligències, que·s fan prou millor estant-s'í lo interessat present, al temps que·m deien que devie estar ab poch recel, que ja no·s curarien de mí, si bé en lo de la embaxada me daven sempre males noves, divendres, die de sancta Eulària, a la hora del dinar, trahit de algú, que no pot ser altrament segons jo estave en part secreta, és vingut un porter del Concell de Aragó que·m ha praesentat un manament de sa majestat, despedit a dos de janer proppassat, que déu ésser lo mateix que·m aguardava Alcalá quant vinguí, manant-me a pena de dos mil ducats que, dins vint y quatre horas, hisqués de Madrit y via recta me'n anàs a Barcelona a hont me presentàs devant del senyor duch de Alcalá dins quinse dies y dins de un mes enviàs certificatòria, com axí ho havie complit, que és punctualment lo manament que feren a micer Soler de Perpinyà quant ere assessor y vingué // 57r // assí per altre negoci. No puch negar sinó que·m ha turbat est manament perquè, per una part tenim obligació de obehir als manaments de sa majestat y, per altre, veig los órdens que vostres senyorias me donen que no me'n torne encara, que se'm fassen qualsevol manaments. No sé què dir-m'í. Som determinat de exir-me'n fora de Madrit y aguardar lo orde de vostres senyorias de que me ordenaran fasse. Suplich a vostres senyorias ho manen resolrrer ab prestesa, que ja veuen en lo perill en que estich. A mí, si no fora per la reputació del Principat, no·m saca res en lo negoci, perquè he fet tot lo que haguera pogut fer si·m haguessen oÿt, llevat de que no·ú he pogut dir a boca, però ab memorials no ha faltat cosa que no·s digués y pens que, en anar-me'n jo, exirà lo negoci antes que de aquí no·s fessen altres diligències y ab axò serà tot acabat, assí he sabut mil exemplars de embaxadors que·ls han praesentat manaments hi·ls ne han fet tornar y axí no és sòls est exemplar en lo trienni de vostres senyorias. Jo, com dich, estich aguardant l'orde que vostres senyorias manaran donar-me, que confio serà licència per a tornar-me'n aquí, a tot los pugne servir. Guarde Déu les molt il·lustres persones de vostres senyorias, y febrer XII de M. DC-XXI. Molt il·lustres senyors, besa a vostres senyories les mans son major servidor, lo doctor Joan Pere Fontanella».

E la dita còpia del dit manament és del tenor següent:

«De parte de la sacra católica y real majestat el rey, nuestro señor, // 57v // y por provisión per nos hecha con acuerdo de los de su Consejo Supremo, se dise, notifica y manda al doctor Joan Pedro Fontanella que dentro de veinte y quatro horas de la notificación del presente mandato salga del lugar donde se le notificare y se buelva vía recta a la ciudad de Barcelona y se pressente en ella dentro de quinse dies ante el ilustre duque de Alcalá, virrey y capitán general por su majestad de aquél Principado, de cuia praesentación embiará certificación dentro de un mes que se contará del die de la notificación deste mandato, sots pena de dos mil scudos de oro aplicadores a los cofres reales y de sus proprios bienes exhigidores. Dada en Madrit a dos dies del mes de henero del anyo contado del nacimiento de nuestro señor[a] Jehsuchristo de mil seyscientos y veynte uno. Roig, vicecancellarius. Vidit Michael Codorniu. Retulit Damianus Arnaldus de Rolea, regis portarius, se die duodecima menis februarii praedicti anni, hora secunda post meridiem, intimasse et notificasse huiusmodi regium mandatum et omnia et singula in eo contenta supradicto Joanni Petro Fontanella, iuris utriusque doctor, personaliter, quem invenit in domibus sue habitacionis quas nunch fovet in presenti opido Madriti, in vico nuncupato «de la Spada», qui respondendo dixit se promptum et paratum esse reguis obedire mandatis».

E legides dites carta y manament, sas senyories, parlant dit senyor deputat ecclesiàstich als dits senyors elets, fossen servits aconcellar-los lo que podien y devien fer acerca de demundites cosas en benefici del dit General. // 58r // E los dits senyors elets unànimes y conformes aconcellaren a ses senyories que encontinent fessen una carta scrivint al dit embaxador que, no obstant qualsevol manament, se detingue a hont se vulle que·s tropie, axí en lo camí, com en la cort de sa majestat, fins a tant que tingue altre orde y avís de sas senyories y que, axímateix, als primers dies de Quaresma tinguen ses senyories brassos en la present casa, juntant les persones dels tres estaments per a pèndrer resolució del que deuen fer, que encontinent tinguts aquélls, avisen al dit embaxador del que·s déu fer en aquest particular.

58v Dimecres, a XXIIII. Primer die de Quaresma y festa de santa Maria.

Dijous, a XXV. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes, ab veu de pública crida, manaren convocar per aquest die, a les dues hores passat migdie, les persones dels tres estaments convocades en la sala del consistori de la present casa en que entrevingueren les persones següents: Per lo estament ecclesiàstich los senyors ardiaca Alentorn, lo canonge García, Joan Coll, canonge, fra Diego de Boxadors, del hàbit de sant Joan; per lo estament militar los senyors don Francesch de Argensola,

a. a continuació ratllat XI.

don Hugo de Tamarit, // 59r // don Bernat de Camporrells, Joseph de Bellafilla, Miquel d'Oms, Luís Puig, don Bernardino de Marimon, don Christòfol Icart, don Aleix Semmanat, Phelip de Sorribes y Rovira, menor, Gaspar de Caldes, don Joan de Josa, don Carlos Copons, Francesch de Vallgornera y Senjust, Hierònym Calders, // 59v // don Luís Torme, don Federich Meca, don Bernat Terré, don Francesch Vilana, don Joan de Peguera, don Jaume Camps, don Ramon de Calders, Joachim Valls, micer Gabriel de Malla, Francesch Cornet, don Hierònym Torres, don Miquel Semmanat, Hierònym Prat de Bigues, don Francisco de Pinós, Francesch Cella, // 60r // don Anthon de Perepartusa, don Francisco Çagarriga, don Francisco Grimau, don Joan d'Ardena, don Alexandre de Alentorn, don Diego de Alentorn, don Ambrós Gallart, Miquel Pol, Phelip de Boxadors, Francesch Ferrer; per lo estament real los senyors conceller en cap, Magí Garau, Hierònym de Navel, micer Hierònym Ollers y Barthomeu Sala. // 60v // Als quals per sas senyories fonch feta la proposició sotascrita, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich y, aprés, legida per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del thenor següent:

«Proposició: Per vostres mercès en la junta tinguda a 24 de decembre pròxim passat acerca de que lo senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat en estos Principat y comptats, praetenia, com de present preté, que las galeras de aquest General han y deuen exir y anar subordinades y a obediència sua y que ell sòls ha de donar los órdens a ditas galeras privative a est consistori, contra la constitució en virtut de la qual foren estatuhides y erigides dites galeras, contra diverses cartes de la majestat del rey, nostre senyor, ab las quals és servit declarar sa real voluntat ser que estas galeras estiguen subordinades y subjectes als órdens, disposició y voluntat de est consistori, apartant-ne expressament son lochtinent y demés sos officials y, finalment, contra la pràtiga, ús, consuetut y observança fins en est die seguida, que són los vertaders intèrpretes y declaradors quant algun estatut és dubtós y necessita de alguna declaració, com més llargament fonch a vostres mercès proposat en la dita junta y convocació de brassos, fórem aconcellats per la bona direcció y defensa del dret y justícia de est Principat y drets de aquéll, que ab tota la diligència possible y la via y modo que aparrie més convenient, informàssem a sa magestat acerca del que ales- // 61r // horas se proposà a vostres mercès y en lo que tocave a procehiments vehèssem lo que devíem y podíem fer, conforme a capítols y actes de Cort y que, per lo bon èxhit de les cosas ocorrents, anomenàssem promptament persones eletes perquè en lo discurs del negoci y en lo que·s pogués offerir nos aconcellassen lo que devíem fer al servey de Déu, de sa majestat y en benefici de aquest Principat, en conformitat de aquest concell com a tant conforme al benefici de aquesta Província y a la defenssa de sos drets y privilegis per a poder obtenir de sa majestat, com a rey y senyor nostre natural, lo degut reparo y smena enviàrem ab particular embaxada lo magnífich micer Joan Pere Fontanella, en quiscun dret doctor, a sa majestat y sa real cort en Madrit ab instruccions de tot lo que convenie representar a sa magestat per la bona y expedient smena dels praejudicis per dit senyor duch de Alcalá fets als privilegis, usos, pràtigues y costums de est Principat, acquisits en virtut de dita constitució y explicats y confirmats ab sas reals cartas y ab còpies auctènticas y fefahents de totes les scriptures conferents a la praetensió de est consistori y justícia de aquéll y ab lletres de fe y crehença per sa magestat, per lo senyor vice-canceller, per los senyors regents del Concell Supremo de Aragó y altres senyors qui en aquest negoci podien fer mercè a·n aquest Principat en fomentar la sua justícia perquè aquélla axí fos més facilment entesa y concedida per son rey y senyor y després, com per lletres, tant del dit micer Joan Pere Fontanella, embaxador demundit, com de Francisco Baster, agent de aquest consistori, fòssem estats avisats que al dit embaxador se li fehie impediment a la // 61v // explicació de la sua embaxada y se li havie provehit manament per lo Concell Supremo de Aragó que se'n tornàs de la con sens explicar la dita sua embaxada, per millor assertar y per seguir en tot lo concell de vostres mercès, donat en la dita junta, consultàrem aquest fet ab les persones que, en exequució dels dits brassos elegírem, los quals no·s aconcellaren que, lo impedir dit embaxador a la explicació de la dita sua embaxada, ere praejudici notable de aquest Principat y que, per ço, no·s podie ni devie dar licència al dit embaxador per a tornarse'n, que primer la dita sua embaxada no fos admesa y presa resolució convenient en aquélla, que li scriguèssem que no se'n tornàs encara que fessen qualsevol manaments y scriguèssem axí mateix als dits senyors vice-canceller y senyors regents del Concell Supremo de Aragó per a que·s servissen donar lloch al dit embaxador y que las casas demostrassen gran sentiment ab significació de enviar altres embaxadors per est effecte si no·s donàs lloch a la dita embaxada y sens perdonar a gastos alguns y que, aximateix, se scrigués al senyor confesor de sa magestat, senyor mestre del sereníssim príncep, senyors duch de Monteleón y compte de Benavent, perquè·s servissen de valer y ajudar a est Principat en esta tant justa pretensió y

[1621]

axí se posà en exequució lo concell de dits senyors elets, ordenant a dit embaxador se detingués no obstant se li fessen qualsevol manaments y scrivint a tots los dits senyors vice-canceller, regents del Concell Supremo, confessor de sa majestat, mestre del sereníssim príncep, y senyors duch de Monteleón y compte de Benavent respectivament, conforme per dits senyors // 62r // elets fórem aconsellats y, com ara últimament, no obstant las cartas de aquest consistori y altres diligències fetes per la admissió de dita embaxada en benefici de est negoci, siam estats avisats que al dit embaxador li és estat presentat lo dit manament ab forma molt apretada, a pena de dos mília liures exhigidores de sos béns, que hisqués de la cort y se'n tornàs y se presentàs davant dit senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat y ab acte auctèntich cercioràs còm havie obehit a est manament, ajuntàrem dits senyors elets fent-los part del estat de est negoci, per los quals fórem aconcellats que scriguessen al dit embaxador que en ninguna manera se'n tornàs, no obstant lo dit manament y pena ab aquéll imposada, fins que altre cosa li ordenàssem y que tinguèssem junta de vostres mercès, representant-los totes les diligències que són estades fetes, en seguiment del qual concell per propri scriguèrem al dit embaxador ordenant-li se detingués a hont se vulla se trobàs. Per ço, perquè aquest negoci hisqués a tota salvetat y benefici de est Principat y se assertàs en la bona direcció de aquéll ha aparegut ser estat convenient vostres mercès se ajuntassen y ne tinguessen plena notícia, representant a vostres mercès que dit embaxador en est negoci ha dos mesos està contínuament treballant y ha fetes moltes diligències, tant en memorials com altrament, a bé no haje tinguda la audiència de sa majestat, suportant grandíssims treballs, suplicam per ço a vostres mercès sien servits aconcellar-nos lo que havem y devem fer per la reputació de est // 62v // Principat y reparo de estos praejudicis que estam certs que ab tant bo y madur concell havem en tot assertar».

E oÿda la dita proposició y essent anat lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per consultar los dits negocis ab ses magnificències com és acostumat y essent tornat aprés, votaren tots y digueren son parer per son orde acerca de dites coses ab molta maduresa y consideració y dits senyors de dita congregació aconcellaren a sas senyories lo següent: Que los senyors deputats per reparo del agravi representat, lo qual se ha de tenir en més consideració que tots los demés fins assí fets, puix d'ell manifestament se veu haver tancada la porta als vassalls de sa majestat en no donar-los audiència y lloch de les quexes, tenen y deuen representar a sa majestat sobre les manifestes contrafaccions de les constitucions de aquest Principat, jurades per sa magestat, que per ço, ab la diligència possible, fassen elecció de tres persones, una de cada estament, per embaxadors a la cort de sa majestat per a representar aquesta nova quexa y donant orde exprés al doctor Joan Pere Fontanella que no·s mogue de allí a hont se trobarà fins altre cosa li sie ordenada, fent-li indempnitat de tot quant li pot succehir en rahó dels manaments penals li són estats fets y que los senyors deputats vajen continuant en pèndrer parer dels dits elets en lo discurs del negoci, continuant aquéll fins al fi desitjat.

63r Mars

63v Dimecres a III. En aquest die Pere Brell, notari, procurador de Joan Genover, mercader de la vila de Castelló de Empúries, receptor de les entrades y exides del dit General en la col·lecta de dita vila, com consta de sa procura en poder de Pere Vesí, notari de Castelló de Empúries a 26 de janer proppassat, en lo dit nom renuncia en mà y poder de sas senyories lisament lo dit offici de tauler y receptor de dita vila y col·lecta, suplicant la dita renunciació ésser-li admesa. E sas senyories admeteren la dita renunciació si y en quant poden y per capítols de Cort los és lícit y permès y sens praejudici del que lo dit Joan Genover pot ser debitor al dit General per rahó de dit offici.

64r En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Llevant, ha pagat tot lo comptat fins lo die present.

En aquest mateix die enviaren sas senyories ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Miquel d'Oms, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, obtinguda primer hora per medi del síndich de la present casa, anaren ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General a casa del dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá y, arribats a sa praesència, explicaren la embaxada, la qual és del thenor següent:

«Ja ab altres embaxades fetes per los deputats del General del principat de Cathalunya se ha representat a vostra excel·lència que hà molt temps que Domingo Pelegrí està pres y detingut en los càrcers reals de la present ciutat sens publicar-se-li la enquesta ni tenir-se notícia al-

guna que ell haje comès crim o delicte algú dins lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya per la qual pogués y degués patir tant temps de presó y que·s tenia alguna praesumpció que per lo excel·lentíssim // 64v // lochtinent y capità general de Aragó o altres officials forans de aquest Principat y comptats no·s procuràs remissió y extracció de la persona del dit Domingo Pelegrí perquè axí, remès y extret del present Principat y posat en sa jurisdicció, poguessen conèxer de aquéll y, còm la detenció tant llarga de dit Pelegrí en dits[a] càrcers reals sens publicar-li la enquesta y fer-se-li la causa y, en cas tal remissió y extracció se fes, vinguen en notòria violació y prejuhi molt gran de les constitucions, privilegis, praerrogatives y consuetut de aquest Principat, per la real majestat del rey, nostre senyor, y per vostra excel·lència jurades, per conservació de aquélles se suplica extrajudicialment a vostra excel·lència se servís manar-li publicar la enquesta y fer-li la causa, segons per constitucions de aquest Principat està lloablament estatuhit y ordenat y que·s servís fer mercè a est Principat, en conservació de dites constitucions, no donar lloch a la extracció y remissió de la persona de dit Domingo Pelegrí y, com ara dits deputats hajen entès, per supplicació a ells donada per part del dit Domingo Pelegrí, que encara de present està detingut en dits càrcers sens publicar-se-li la enquesta ni fer-se-li la causa y que·s tem se voldrie fer extracció y remissió de sa persona per altres regnes, encontrant axí ab les dites constitucions, privilegis y praerrogatives de aquest Principat; per ço, dits deputats nos han ordenat que, extrajudicialment, representàssem a vostra excel·lència esta contrafacció y praejudici de dites constitucions, privilegis, praerrogatives de est Principat y comptats, en cas se fes tal extracció y remissió y, axí suplicàssem, com suplicam extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca no permètrer ni donar lloch a tal remissió y extracció, ans bé manar se li publique la enquesta y se li fasse la // 65r // causa ab la forma que per dites constitucions està dispossada, del que tot aquest Principat ne rebrà de mà de vostra excel·lència singular gràcia y mercè».

Y encontinent donaren còpia de dita embaxada a sa excel·lència com és acostumat y dit excellentíssim senyor lochtinent general en effcte respongué que ell farie tot lo que serie de rahó fer acerca del demundit y guadarie les constitucions y leys de aquest Principat. Y essent tornats los dits embaxadors en consistori de ses senyories referiren a sas senyories còm havien explicat la dita embaxada al dit excel·lentíssim senyor lochtinent general de la manera los era estat ordenat, a la qual havie feta la sobredita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies als dits embaxadors.

65v Dilluns, a VIII. En aquest die, mossèn Ramon de Bas, ajudant segon de la scrivania major, per obehir a la desliberació feta per sas senyories al primer del corrent, s'és presentat personalment devant sas senyories en consistori a fi y effecte de obtemperar a la dita desliberació y servir son càrrech.

66r Dissapte, a XIII. En aquest die, Miquel Rodó, burgès de la vila de Perpinyà, algutsir extraordinari, nomenament provehit per sa majestat, vingué en consistori de sas senyories y prestà lo sòlit y acostumat jurament y presentà son privilegi, lo qual està continuat en Llibre de Juraments de Officials Reals.

66v En aquest mateix die vingué mossèn Miquel Pérez, secretari del excel·lentíssim lochtinent general, en consistori de sas senyories, lo qual, per part de sa excel·lència, aportà y presentà a sas senyories una carta del senyor vice-canceller, la qual és del thenor següent:

«Su majestad ha entendido que vuestra señoría ha nombrado a don Ramon Calders para que, juntamente con don Francisco de Monsuar, hagan instancia para que oyga al doctor Fontanella y que queda con determinación vuestra señoría de embiar, si no se les oye, hasta nueve embaxadores y últimamente un diputado, lo qual he estranyado mucho por oponerse todo esto a su voluntad, teniéndola tant declarada con el mandato que se hizo a Fontanella y, por no estar aún libre de su indisposición, no lo scrive a vuestra señoría, que no passe adelante en semejante resolución, porque la assistencia aquí de embaxadores no es necessaria por estar resuelto, antes que se bolviesse Fontanella, el negocio a que vienen, como lo entenderá vuestra señoría con brevedad y el gasto que harán sin provecho muy grande y que, de lo que quedará muy servido es que, si no han salido dessa ciudad, no partan y, si están en el camino, les embíe vuestra señoría orden para que se buelvan, porque de ninguna manera se les ha de oýr ni dar lugar a que entren aquí. Guarde Diós a vuestra señoría muchos anyos. De Madrit, a VIII de março MDC-XXI. Don Andrés Roig».

67r E lo mateix die, a la vesprada, convidaren ses senyories les persones eletes sotascrites que entrevengueren lo següents: Per lo bras ecclesiàstich los senyors Joan García, canonge de la Seu de Barcelona, y Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; per lo bras militar los senyors don Francisco de Argensola, don Hieònym Torres y Jo-

a. dits *interlineat.*

seph de Bellafilla; per lo bras real los senyors Barthomeu Sala y Raphel Cervera. Als quals los fonch legida la dita carta y, encontinent, los dits senyors elets aconcellaren a sas senyories que·s respongue al senyor vice-canceller que aquest consistori volrie poder-se conformar a la voluntat de sa il·lustríssima, explicada en dita carta, emperò, com lo consistori sie obligat a la conservació de les constitucions, privilegis e immunitats de aquest Principat y representar a sa majestat los praejudicis y agravis que reb dels lochtinents y ministres de sa majestat. Per lo degut reparo de aquélls, han de continuar y perseverar a la dita embaxada // 67*v* // fins que tinguen los embaxadors audiència de sa majestat y dits praejudicis sien reparats y presa resolució en ells, majorment no sent-se pogut encara dits praejudicis, per los quals és enviada a sa majestat esta segona embaxada, ser representats a sa majestat y axí menys, presa resolució sobre de aquells, com sien nous y dita embaxada no sie estada explicada y sa magestat no sàpie ni tingue notícia de aquélls, almenys de la manera que convé al consistori y reparació de aquéll, demanant y suplicant a dit senyor vice-canceller se servesca intercedir ab sa magestat per aquest Principat a que dits embaxadors sien admesos y oÿts.

Dimarts[a], a XVI. En aquest die mossèn Jaume Medina, botiguer de teles, ciutadà de Barcelona, en nom y com ha procurador de Joan del Mont, altre dels taulers de la ciutat de Leyda, com de sa procura consta en poder de Miquel Algueró, notari de Lleyda, a vuyt del corrent, en dit nom ha renunciat lo dit offici de tauler en mà y poder de ses senyories. E ses senyories han acceptat la dita renunciació si y en quant podan y per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament y sens prejudici del que lo dit del Mont pot ser debitor al dit General per rahó de dit offici.

// Dijous, a XVIII. En aquest die anaren ses senyories consistorialment a la drassana de la present ciutat ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General per ocasió de benehir la galera capitana nova que ses senyories han manat fabricar en dita dressana, a hont se digué missa ab molt gran solempnitat y música y digué la dita missa lo senyor Miquel Macip, oÿdor ecclesiàstich y fonc posat nom a la dita galera Sant Jordi[b].

68*r* dimars, a XXIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor oÿdor militar. En aquest matheix die, los senyors deputats y oÿdors de comptes, ab veu de pública crida del mateix die, manaren convocar per aquest die a les dues hores passat migdie les persones dels tres estaments convocades en la sala del consistori de la present casa, en que entrevingueren les persones següents: Per lo estament ecclesiàstich los senyors ardiaca[a] Alantorn, canonge García y canonge Coll; // 68*v* // per lo estament militar los senyors don Francisco Çagarriga, don Jayme Camps, Joseph de Bellafilla, don Batista Sabater, Francesch Tamarit, Luís de Boxadors, Luís Caldes, Çebrià dez Lloscos, don Hierònym de Gaver, Miquel Miquel, Domingo Moradell, Francesch de Vallgornera y Senjust, don Christòfol Icart, // 69*r* // Miquel Joan Tavarner, Luís de Masdovelles, micer Gabriel de Malla, Hiacinto Alemany, don Bernat Miquel de Camporrells, Joseph Spuny, don Bernardino de Marimon, don Joan de Peguera, Francesch Joan de Vergós, don Ambrós Gallart, Alexandre de Boxadors y Busquets, don Luís Torme, Miquel d'Oms, Francesch Cornet, Francesc de Sorribes y Rovira, // 69*v* // Phelip de Sorribes y Rovira, menor, Luís Spuny, don Miquel Semmanat, don Joan de Eril, Anthoni Descallar, Agustí de Lana; per lo aestament real los senyors conceller en cap, Bertran Dezvalls, Francesch Codina, Ramon Grau, micer Hierònym Ollers. Als quals, per sas senyories fonch feta la proposició sotascrita, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich y aprés, legida per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

70*r* «Proposició: A bé que per diverses scriptures recòndides, axí en la scrivania major de la present casa, com en lo archiu de aquélla y, en particular, per un capítol de Cort de les Corts del any 1373, continuat en lo Llibre de Vuyt Senyals en lo full 207, recòndit en dita scrivania major y, axímateix, per exprés consentiment de la sacra, caesàrea, cathòlica y real majestat de paraula explicat als *tunch* deputats, referit en un vot de doctors aplicats, continuat en lo Llibre de Deliberacions del trienni 1542 sots jornada de 20 de noembre de dit any en fóleo 40 de dit llibre y també per un manament fet per los *tunch* deputats, referit en un vot de doctors aplicats, continuat en lo Llibre de Deliberacions del trienni 1542 sots jornada de 20 de nohembre de dit any en fóleo 40 de dit llibre y també per un manament fet per los *tunch* deputats al lochtinent de dressanes del General en

a. Dimarts, a XVI ... Sant Jordi *anotació en full apart, entre els folis 66 i 67.*
b. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 755.

a. a continuació ratllat de.

jornada de[a] 18 de mars del any 1336 continuat en lo registre del any 1384 en lo full 60 y, finalment, per una carta de comanda y comissió feta per los *tunch* deputats en persona de Aloy de Navel de la cura e administració de la construcció e edificació de la casa e botiga que lashoras se feren de petúnies del General en la atarassana de la present ciutat, continuada en lo registre tercer del trienni 1440 en jornada de 28 de febrer del any 1443, los quals Llibre // 70*v* // de Deliberacions y registres se troben recòndits en lo dit archiu y, finalment, per la observança fins lo die present seguida, de tant temps que no·y ha memòria de hómens en contrari, estigué expedit que lo General del present Principat e o los senyors deputats de aquéll per medi de sos officials y ministres, tingue la administració en la major part de les Atarassanes, ço és, fins en las arcades a hont se troben sculpides les armes de la lonja de la present ciutat, fent fabricar en totes les ocasions que se són offertes necessàries y ha aparegut convenir als senyors deputats las obras que per obs de la conservació de les galeras, navilis y altres vexells del dit General, xàrcies, municions, provisions y altres bastiments de aquells, posant en les obres les armes del General, sens haver-se vist cosa ni acte positiu en contrari, ni altres armes algunes dins les dites atarassanes en tots los aedificis y obres fets en dites atarassanes per dit General. Ha succehit que lo die de ahir, que comptàvem a 22 del corrent, uns mestres de cases per orde, segons diuen, de don Carlos Alsate, que·s diu ser superintendent de la fabrica de les galeras de la majestat del rey, senyor nostre, se són posats a obrar en dites atarassanes y, lo que pijor és y digne de major sentiment, han posades y erigides en dita obra que ells fan, continuant la obra que de present feia lo General, las armes reals de Castella y[b] de Leó, sens mescla alguna de les armes reals de Cathalunya, que apar ser-se fet per més praejudicar y agraviar aquest Principat y en notòria emulació // 71*r* // de les armes dels comptes de Barcelona, reys de Aragó, lo que havem de judicar venir també en deservey de sa magestat. Més avant, com en lo trienni pròxim passat se hagués suscitat gran contenció en rahó de les oprecions feien los officials de la Capitania General comprimint les universitats de aquest Principat a carretejar la fusta de sa majestat en contrafacció y violació de les constitucions, privilegis y praerrogatives de aquesta província, la qual contenció fonch finida per revocació feta per lo senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general de sa majestat, ab acte rebut en poder de Miquel Peres, notari y scrivà de manament, a 11 de octubre 1619. No obstant la qual revocació, de alguns dies a esta part, han vingudes diverses queixes a est consistori de molts dels provincials y poblats de est Principat y comptats, quexant-se de que·ls fan manaments ab graves penes que vajen a traginar y carretejar la fusta de sa majestat y lo que pijor és, que fan estos manaments als provincials més apartats de la part a hont se trobe la fusta, causant-los per dit effecte molts treballs y incommoditats y sens pagar-los lo gasto y jornals de la anada y vinguda en sas casas, podent fer fer est servey per los habitants circumvehins, los quals, pagant-los conforme disposició de constitucions, faran molt spontàneament aquéll, lo que se entén fer-se per poder composar ab aquest indirecte als dits provincials, resultant de aquí nou vectigal y nou impost al present Principat // 71*v* // en notable violació de les contitucions y altres drets de aquéll y, com estes cosas meresquen degut reparo, per a poder millor alcansar aquéll y assertar en lo fahedor, tenim necessitat del concell de vostres mercès y per ço representàssem aquélles, perquè·s servesquen de aconcellar-nos lo que devem fer, estant certs que ab lo madur y savi concell de vostres mercès havem en tot de assertar».

E oÿda la dita proposició y essent anat lo senyor conceller en cap en casa de la ciutat per consultar los dits negocis ab ses magnificències, com és acostumat y, essent tornat aprés, votaren tots y digueren son parer per són orde acerca de dites coses, ab molta maduresa y consideració y, dits senyors de dita congregació, aconsellaren a sas senyories unànimes y conformes lo següent, ço és, que quant al primer cap del negoci proposat, acerca de la novedat feta en la Dressana, aconcellen a vostres senyories nomenen persones eletes, las quals, juntament ab vostres senyorias, miren y regonegan de nou en lo archiu de la present casa y en quant menester sie se pracuren fer les diligències degudes en lo que·s pot trobar acerca de dit negoci en la casa de la present ciutat y, vist y regonegut, posen en exequució lo que per dits elets los serà aconcellat. E quant al segon cap, acerca dels agravis se fan per los officials de la Capitania General als particulars del present Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya, assaneats los senyors deputats que dits agravis se continuen, se servescan de procehir ab la matexa forma que·s procehí // 72*r* // lo trienni passat quant se feren los matexos agravis a les universitats del praesent Principat.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevin-

a. a continuació ratllat 20 de noembre de dit any en fóleo 40 de dit llibre y també per un manament fet per los *tunch* deputats.
b. a continuació ratllat Aragó.

[1621]

gueren y foren convidats, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors ardiaca Alantorn, canonge Joan García, canonge Dalmau y canonge Coll; per lo bras militar los senyors don Francisco Argensola, Joseph de Bellafilla, don Hierònym Torres y Hierònym Calders; per lo bras real los senyors Julià de Navel, //72v// Barthomeu Sala y Rafel Cervera. Als quals fonch proposat fossen servits aconcellar-los lo que podien y devien fer acerca del que fonch proposat en los últims brassos tinguts en la present casa als 24 del corrent. E los dits senyors elets votaren ab molta maduresa y aconcellaren a sas senyories fossen servits fer mirar per lo scrivà major y secretari del dit General y demés persones que convingue lo archiu de la present casa, sercant totes les scriptures que acerca del demundit seran al propòsit y convingan per a que millor se puga vèurer lo que·s pot y déu fer acerca de dites coses.

Dijous, a XXV. Festa de la Salutació de Nostra Senyora sanctíssima.

73r Divendres, a XXVI. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual foren convidats per part de sas senyories los següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors ardiaca Alantorn, canonge García, canonge Dalmau y canonge Coll; per lo bras militar los senyors don Francisco de Argensola, don Hierònym Torres, Joseph de Bellafilla y Hierònym de Calders; per lo bras real los senyors conceller en cap, Julià de Navel, Barthomeu Sala y Raphel de Cervera. Als quals fonch proposat lo mateix que·s proposà y tractà en lo die de ahir acerca de les novedats de les obres de la dressana de la present ciutat y carretatges y tots votaren ab molta //73v// maduresa y, unànimes y conformes, aconcellaren a sas senyories que representassen los dits nous agravis a sa majestat y fessen embaxada a sa excel·lència demanant-li extrajudicialment, a sa excel·lència, sie servit manar reparar los dits agravis en la sòlita y acostumada forma y fer las demés diligències necessàries per reparo de dits praejudicis.

Dissapte, a XXVII. En aquest die, en conformitat de la resolució presa en la junta de elets tinguda en lo die de ahir en la present casa, enviaren sas senyories ab embaxada solempne al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, los senyors Joan García, canonge de la Seu de Barcelona, Joseph de Bellafilla, donzell, y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, haguda primer hora per medi del síndich del dit General, com és acostumat, anaren ben acompanyats ab les masses grans y porters de la present casa devant y de molts altres officials del dit General y, arribats devant de sa excel·lència, explicaren la embaxada del tenor següent:

74r «Excel·lentíssim senyor. En lo trienni proppassat foren despedits moltíssims manaments a relació del magnífich micer Miquel Rollan, jutge de la règia cort, vers moltíssimes de les universitats de aquest Principat y comptats y singulars poblats en aquélls per a que anassen a carretajar la fusta de la fabrica de las galeras de sa majestat, fent dits manaments a les universitats mé(s) longinques de les parts a hont havien de acudir a carretajar dita fusta, a fi y effecte, no de fer lo servey de sa majestat, sinó de composar aquélles, com en effecte per los ministres de dita fabrica foren casi totes les dites universitats composades, imposant ab aqueix indirecte nous vectigals en dit Principat y comptats, contra expressas constitucions de aquélls y, senyaladament, contra la constitució 20, sots títol «De vectigals», jurades per la majestat del rey, senyor nostre, y de vostra excel·lència y, a bé que per vostra excel·lència sien estats dits procehiments manats revocar y annul·lar ab acte exprés rebut y testificat per Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari de vostra excel·lència, per ésser aquélls fets contra dites constitucions, ab tot, ara, de nou, a relació del dit magnífich micer Rollan, se han despedits moltíssims manaments penals contra moltíssims dels particulars y habitants en los dits Principat y comptats per a que vajen a carretajar la fusta per dita fabrica y als més apartats dels llochs a hont se ha de carretajar dita fusta, volent dits ministres de la fabrica ab lo mateix indirecte tornar a composar los dits particulars y, al que se entén, han ja composat a molts de aquélls, contrafent directament a dites constitucions jurades per sa majestat y per vostra excel·lència y lo que pijor és, //74v// que forsar a dits provincials a servir a dita fabrica y tregí sens pagar los gastos necessaris fan, anant y tomant a ses cases de tant lluny al lloch a hont és la fusta que se ha de carretajar, contrafent per aquexa via directament a dites constitucions, com sie cert que, axí per dret municipal com comú, no sien dits provincials tinguts fer dit servey a pròpries despeses y gastos, per lo que los deputats del General de dit Principat y comptats extrajudicialment suplican a vostra excel·lència sie servit, atteses les sobredites coses, mane revocar dits procehiments, contra tota disposició de dret comú y municipal fets, pus la matexa rahó que milita en favor de les universitats quant vostra excel·lència fonch servit manar revocar dits procehiments contra de aquélles fets, aquexa matexa milita en favor dels particulars y habitants en aquélles, com diversitat dc rahó no·s pugue considerar, essent cert majorment

que, pagant-se eix servey segons la disposició de les generals constitucions, se trobaran sufficients persones particulars en las parts circumvehines de hont dita fusta se ha de carretajar que spontàneament faran aquéll. Ha vingut també a notícia dels sobredits deputats que per suspenció feta, segons se diu, per lo auditor de les galeras de Cathalunya de la persona de Andreu Fortuny, algutzir real de dites galeras, havie vostra excel·lència feta nominació de Quintí de Carmona perquè exercesca dit offici de algutzir durant dita suspenció, lo qual offici, segons disposició del capítol 64 de les Corts del any 1599 y la observança de aquéll, no està a disposició y nominació de sa magestat, ans bé aquéll sempre se és provehit per lo general de dites galeras, lo qual, per faltar vuy, és lo consistori dels dits deputats a qui toca fer semblant nominació, sie vostra excel·lència servit manar revocar la dita nominació, dexant librement aquélla a dits deputats».

75r Y explicada la dita embaxada, dit excel·lentíssim senyor lochtinent general respongué en effecte dient que, quant al primer cap, ell sempre havie procurat y procurave en que no·s fessen agravis ni vexacions als provincials y procurarie en fer guardar les constitucions y, quant al segon cap, que ell havie pensat assertar en lo que havie fet y veurie lo que en axò haurie de fer.

Diumenge, a XXVIII. En aquest die, los molt il·lustres senyors[a] fra Benet Fontanella en *utriusque iuris doctor,* abat del monestir de sant Pere de Besalú, de l'orde de sant Benet, Bernat Berengarí, en ars y medecina doctor, deputats del General del principat de Cathalunya, lo senyor Honofre Jordà y Cessala, deputat militar, per sa indisposició absent, Miquel Macip, canonge de la Seu de Tortosa, Ramon Calders, senyor del lloch y terme de Santa Fe, y Blay Gil de Federich, ciutadà de Tortosa, oÿdors de comptes del dit General, anant junts en forma de consistori dins de un cotxo, acompanyats dels porters ordinaris de la present casa ab les masses // 75v // grans dins de altre cotxo, anant dits porters devant dit consistori y també acompanyats de mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y de altres officials de aquéll dins altres cotxos seguint dit consistori, a les nou hores abans migdie, se conferien en la terra que està situada en la muralla de la present ciutat, <a>cerca las atarassanes de aquélla, la qual torra, per lo effecte devallscrit, los fonch emprestada per los magnífichs concellers de la present ciutat de Barcelona y, havent muntat alt en la dita torra, manaren varar y posar en mar la galera que dits molt il·lustres senyors deputats han feta fer en les dites atarassanes per y en lloch de capitana de la squadra de les galeras de aquest Principat, anomenada Sant Jordi y, axí, per orde y manament de dits senyors deputats, se posaren a punt les scales y demés aparells necessaris per varar y posar en mar la dita galera y, aplicats los officials necessaris y molts sclaus de les dites galeras, fonc la dita galera capitana aportada fins a la vora de la mar y com en assò se estigués fins a les dotse horas tocades, per la molta difficultat y treball se offereix en lo varar de una galera, majorment essent tant gran la dita galera capitana com és, movent-se vent y alterant-se la mar, fonch per mestre Joan Cona, mestre de axa de la vila de Calella, qui ha fet y fabricat la dita galera, representant a dits senyors deputats que lo temps se era gastat y la mar alterada y que concorrie perill en lo varar de dita galera y, per ço, aconcellava a sas senyories que diferís lo varar y posar en mar aquélla per altre die còmodo y de més bonança y // 76r // que ell, per la obligació que li'n cabia per haver fet y fabricat dita galera y entrevenir en lo varar de aquélla, dissentia a que dita galera se posàs en mar en est die, estant la mar alterada com estave, per lo notable perill corrie de algun sinistre succés. Y axí, dits senyors deputats, attès lo dit y representat per dit Cona y lo concell de aquéll, com de persona pràtica y experta y molt intel·ligent en estas cosas, manaren que·s paràs en lo varar y posar en mar dita galera, differint y porrogant-ho per altre die més còmodo. Y axí fonch alsada mà en lo varar dita galera y porrogat per altre die que a sas senyories aparexie convenir.

En lo mateix die, entre sinch y sis hores de la tarda, entrà[a] en la present ciutat de Barcelona lo senyor don Joan Sentís, bisbe d'esta ciutat y diòcesis, venint de Madrit, cort de sa majestat, lo qual fonch acompanyat des de la ciutat de Leyda fins en lo lloch de Sans, territori de la present ciutat, per los magnífichs Joan Batista Astor, cavaller, y Francesch Jordà y de Cessala, donzell, embaxador(s) per est effecte enviats per los molts il·lustres senyors deputats del General del present principat de Cathalunya y ab lletra de crehenssa de dit consistori, expedida a divuyt del present y corrent mes de mars, los quals, havent dexat dit senyor bisbe en dit lloch de Sans, se'n vingueren a la present ciutat a donar rahó de la vinguda de aquéll als dits senyors deputats ab lletra de // 76v // dit senyor bisbe per sas senyories, fent gràcies del acompanyament de dits embaxadors y offerint-se a dits senyors deputats en tot lo que se offeririe per aquest Principat y fent a saber a dits senyors deputats com ell entenie entrar a la present ciutat

a. a continuació ratllat de.

a. entrà *interlineat.*

[1621]

en est die, a la tarda, a la qual fonch fet solempne acompanyament per dits senyors deputats, per los magnífichs concellers, per lo insigne Capítol y clero de la present ciutat y per la universitat del Estudi General de aquélla en esta forma, que primer partí la dita universitat, ço és los senyors doctors en *utriusque iuris,* en leys y cànones, en medecina y ars, ab sas borles y insignes doctorals, segons lo grau de quiscun d'ells a cavall graduadament y anà a rèbrer dit senyor bisbe fins més enllà de la carniceria de Sans. Y després partí lo dit molt reverent insigne Capítol dels canonges y lo clero de la present ciutat y anà, axímateix, a rèbrer dit senyor bisbe a cavall, ab la ordenança deguda y acostumada servar per dit Capítol y clero en semblants actes y arribat que fonch dit Capítol y clero, la dita universitat dexà dit senyor bisbe y se'n tornà, y lo dit Capítol y clero restà acompanyant dit senyor bisbe. Y després, essent certificats los molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya per Felip Ferrandis, correu del dit General, que lo senyor bisbe ja ere partit y que ja la universitat del Estudi y lo dit Capítol y clero eren partits per lo dit recebiment y acompanyament y que ja ere ocasió que sas senyories partissen per a poder trobar dit senyor bisbe en lo lloch a hont han acostumat los senyors deputats de dit General praedecessors de sas senyories rèbrer y acompanyar los senyors bisbes que són estats de la present ciutat, // *77r* // dits molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes de dit General, tots sis, partiren de la present casa de la Deputació a cavall consistorialment, acompanyats per los tres porters de la dita casa ab les masses grans del dit General e insignes de aquéll, anant dits porters a cavall portant dites masses y insígnies devant de sas senyories y també acompanyats del altre dels magnífichs assessors y del advocat fiscal y de mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y del magnífich Francesch de Vallgornera y Senjust, regent los comptes y de molts altres officials y ministres de dit General, a cavall, molt bé y decentment posats, seguint per son orde lo consistori de sas senyories; los quals, axí acompanyats, anaren a fer lo recibiment y acompanyament de dit senyor bisbe passant per la plaça Nova, carrer de les cases de Monserrat y carrer del Carme y del portal de Sant Anthoni, exint per dit portal fora la present ciutat, continuant son camí, anaren acompanyats en la forma demundita y per los officials demundits fins cerca de una casa que és per lo dit camí, més enllà de la Creu Cuberta y més enllà de unes moures que·s troben en dit camí, a hont trobaren lo dit senyor don Joan Sentís, bisbe demundit, que venie envers la present ciutat acompanyat de dit Capítol y clero y, encontinent que dits senyors deputats y oÿdors de comptes foren arribats a dit senyor bisbe, lo dit Capítol y clero dexà aquéll y se'n tornà en la present ciutat y los dits molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes reberen dit senyor bisbe // *77v* // en esta forma, ço és, que dits senyors tres deputats possaren aquéll al mig de ells, anant tots en una filera, ço és, en lo mig d'ella lo dit senyor bisbe a mà dreta y lo dit senyor deputat ecclesiàstich a mà squerra de dit senyor bisbe y lo senyor deputat militar en lo extrem de la mà dreta y lo senyor deputat real en lo[a] extrem de la mà squerra y devant dits senyor bisbe y deputats ý anaren en una filera los senyors tres oÿdors de comptes, ço és, lo militar al extrem de la mà squerra e devant dits senyors oÿdors anaren los dits magnífichs assessors y advocat fiscal y devant dits assessor y advocat fiscal, los dits tres porters ab les masses altes e insígnia de dit General e després, devant dits porters, jo, dit scrivà major, y lo dit magnífich regent los comptes e devant, tots los demés officials y ministres de dit General, quiscun per son orde segons la qualitat de llurs officis y exercicis y, ab esta forma, dits senyors deputats y oÿdors de comptes, acompanyaren dit senyor bisbe envers la present ciutat fins cerca de la Creu Cuberta a hont arribaren los magnífichs concellers de la present ciutat acompanyats per sos verguers ab les masses de la present ciutat y alguns cavallers y officials de dita ciutat en la forma acostumada y, encontinent, arribats dits magnífichs concellers ab lo dit acompanyament, los dits senyors deputats y oÿdors de comptes dexaren dit senyor bisbe y se'n tornaren ab lo dit acompanyament dels officials y ministres de dit General en la present ciutat, restant dits magnífichs concellers ab lo acompanyament de dit senyor bisbe. E dits senyors // *78r* // deputats arribaren en la present casa ab lo dit acompanyament dels dits porters y officials consistorialment, en la qual se disgregaren en la forma acostumada.

Dilluns, a XXVIIII°. En aquest die anaren ses senyories consistorialment, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, a la dressana de la present ciutat a fi y effecte de fer posar en mar la galera capitana que sas senyories han manat fer y fabricar en la dita dressana y per ocasió de serse mogut llabeig no s'és poguda avarar.

En aquest mateix die, a la vesprada, anaren ses[b] senyories consistorialment, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, a besar la mà al il·lustre y molt reverent senyor don Joan Sentís, bisbe

a. *a continuació repetit* en lo
b. ses senyories *interlineat.*

de Barcelona y arribats en son palau, havent-li donat la benvinguda, li besaren la mà y, després de haver fetes moltes cortesies entre ells, se despediren en la forma acostumada.

Dimars, a XXX. En aquest die, lo senyor Miquel d'Oms, donzell, senyor // 78v // de Sant Jordi, en nom y com a procurador de Anthoni Vilalta, parayre de la vila de Sant Joan sas Badesses y tauler del General en la dita vila, com de sa procura consta en poder de Joan Pere Mitjavila, notari de dita vila, als 15 del corrent, present en consistori, en lo dit nom ha renunciat líberament y lisament lo dit offici de tauler, en mà y poder de sas senyories, suplicant, en dit nom, a sas senyories fossen servits admètrer-li la dita renúncia. E sas senyories admeteren aquélla si y en quant poden y per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament.

En aquest mateix die, per orde de sas senyories se tornaren juntar en la present casa los senyors elets que·s juntaren divendres passat, a 26 del corrent, acerca dels matexos negocis proposats en los últims brassos tinguts en la present casa, als 23 del corrent, los quals aconcellaren a ses senyories lo mateix que fonch aconcellat dit die de vint-y-sis.

En aquest mateix die, mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Llevant, se praesentà y vingué en consistori de sas senyories dihent ere tornat de fer sa collecta.

En aquest mateix die anaren sas senyories consistorialment en la forma acostumada a la dressana de la present ciutat, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y molts officials del dit General, per ocasió de posar en mar y acabar de avarar la galera capitana que sas senyories han manat fer y fabricar en la dita dressana, la qual se posà en mar ab molta facilitat y bon succés.

79r Dimecres, a XXXI. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent, ha pagat tot lo comptat fins al die present, exceptat[a] la taula de la Seu de Urgell per la terça de juliol, agost y setembre pròxim passat, per la qual sas senyories han deliberat ésser feta exequució contra lo receptor y taules de la dita Seu de Urgell per lo que déu per rahó de dita terça y llibres de aquélla, com apar en Llibre de Desliberacions sots la jornada de 30 del corrent.

a. acceptat *al manuscrit.*

Abril M. DC-XXI

Dijous, lo primer. En aquest die anaren los senyors deputats y oÿdors de comptes consistorialment a les galeras del dit General, // 79v // ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, per ocasió de mudar lo standart de la galera capitana vella a la nova, lo qual mudaren y enarboraren a la dita galera nova en la sólita y acostumada forma ab molta música de menestrils y trompetes y tirs de artilleria. E més, sas senyories consistorialment posats en la galera nova, usant de la facultat y potestat que té lo consistori de anomenar cabo de les galeras de aquest Principat quant no n'ý ha, en virtut de constitucions y privilegis del dit General y també de cartes reals, havent-se de fer de present, viatge per dites galeras per persequució de moros y altres effectes que se sdevindran en dit viatge, anomenant per dit viatge, *tantum* y no en més, en cabo de dites galeras fra Francesch Miquel, del hàbit de sant Joan, capità de dita galera capitana, allí present y acceptant lo dit càrrech de cabo per dit viatge, promentent a ses senyories que ell se haurà bé y llealment en dit càrrech y regirà y governarà les dites galeras com se pertany, seguint en tot los órdens que per sas senyories li seran donats en y per rahó de aquest viatge que, de present, se entén fer y que darà compte y rahó de dites galeras y de totes les coses de aquélles a sas senyories, obligant-ne per ço sa persona y béns com a deutes fiscals y reals e axí ó jura. E lo senyor Bernat Berengarí, deputat real, prengué de sa mà lo dit standart y aquéll encomanà al dit fra Francesch Miquel, cabo demundit per lo dit viatge. Presents per testimonis mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust y Agustí de Lana, donzells, y molts altres cavallers.

80r Divendres a II. En aquest die enviaren sas senyories al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, per medi de mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, un recaudo en scrits, lo qual és del tenor següent:

«Ab embaxada feta a vostra excel·lència dissapte, a vint-y-set del mes de mars pròxim passat, se representà a vostra excel·lència la nominació feta per vostra excel·lència en persona de Quintí de Carmona, del offici de alguatzir de les galeras de aquest Principat durant la suspensió feta per lo auditor de dites galeras de la persona de Andreu Fortuny, alguatzir de aquélles, spectar al general de dites galeras y, per falta de

[1621]

dit general, al consistori de dits deputats y, axí, fonch suplicat extrajudicialment vostra excel·lència fos servit manar revocar la dita nominació, dexant líberament aquélla a dits deputats per conservació de la disposició del capítol 64 de les Corts del any 1599 y observança de aquélls seguida, a la qual embaxada vostra excel·lència fou servit respòndrer que havie penssat assertar en lo que havie fet y que mirarie y veurie en assò lo que haurie de fer y, com estant los dits deputats sperant la resolució que vostra excel·lència pendrie en est fet, ha succehit en est die lo dit: lo Quintí de Carmona, sens ésser estat aquéll admès al dit offici ni haver satisfet al que per constitucions // 80v // de Cathalunya, capítols y actes de Cort del General de Cathalunya havie primer de satisfer en cas la dita nominació procehís, és anat en dita galera en companyia del doctor Hierònym de Monserrat y, violentament, ha capturat la persona de Magí Palou, cap de squadra de la galera capitana de dites galeras, lo qual estave en guarda de dita galera y aquéll se'n ha aportat y posat en los càrcers reals de la present ciutat y com los deputats entengan no ésser estada la intenció de vostra excel·lència que dit Quintí Carmona cometés semblant excés, majorment en temps que se aguardava sobre est fet la resolució de vostra excel·lència perquè, ab aquélla, dits deputats poguessen deliberar lo fahedor en conservació de les constitucions y privilegis de aquest Principat, per ço suplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, se servesca manar soltar dit cap de squadra y castigar lo dit Carmona que de tot ne rebran dits deputats molta mercè».

Y essent anat lo dit Sala ab lo dit recado y scriptura devant del dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, explicà a sa excel·lència lo dit recado y li donà còpia de aquéll en scrits. E sa excel·lència respongué que ho mirarie per més spay y tornarie resposta a sas senyories y lo dit Sala, essent poch aprés tornat en consistori, refferí a sas senyories com havie explicat lo dit recado al dit excel·lentíssim senyor llochtinent de sa majestat y donat còpia de aquéll y havie feta la resposta sobredita. E lo mateix die, a la vesprada, essent vingut // 81r // en consistori de sas senyories mossèn Miquel Pérez, secretari del dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lo qual, responent al sobredit recaudo, dix a sas senyories que lo senyor duch de Alcalá entén que, no havent-hi general de les galeras, la nominació de aguazil de aquélles recau en la persona del lochtinent de sa majestat com alternós y axí, la nominació feta de dit offici per la suspenció de Miquel Fortunyo en persona de Quintí Carmona li ha spectat fer-la y axí proceheix aquélla y, quant a la captura feta de Magí Palou, dix ser stada feta per lo auditor de dites galeras en virtut de provisió de captura.

81v Divendres, a VIIII°. Òbit[a] del rey, nostre senyor, don Phelip segon. En aquest die, sas senyories reberen una carta del noble don Ramon Calders y de Ferran, embaxador del dit General en cort de sa majestat, en la qual avisa sas senyories com la sacra, cathòlica y real majestat del rey, nostre senyor, morí als trenta-hú de mars pròxim passat, a les vuyt hores de matinada. En lo mateix die, a les tres horas passat migdie[b] // 82r // mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament, vingué en consistori al qual, per part del excel·lentíssim duch de Alcalá, aportà y liurà a sas senyories una lletra del rey don Phelip, successor en los regnes de Spanya per mort de la majestat del rey don Phelip, son pare, de gloriosa memòria, ab la qual sas senyories són avisats còm dita real majestat morí a trenta-hú de mars pròxim passat e que, per lo regiment de la justícia y govern de aquest Principat havie enviat privilegi al dit duch de Alcalá, lochtinent general e, rebuda dita carta ab lo respecte que·s déu, sas senyories manaren ser aquélla legida per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual legida, sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren a dit Miquel Pérez que digués a dit senyor duch de Alcalá que ells procurarien de tornar resposta breument, la qual lletra és del tenor següent:

«El rey. Diputados: Miércoles a treinta y uno del mes passado fue Diós servido de llevar para sí al rey, mi señor y padre, que aya gloria, haviendo recebido todos los sacramentos de la Iglesia con su acostumbrada devoción y su fín ha sido tan cathólico y exemplar como su vida y mi sentimiento, como la pérdida de tal padre y señor, que las obligaciones naturales de hijo las acreçentó con muchos beneficios. Dóy os qüenta de este sucesso para que lo sepáys, // 82v // como es justo, y hagáys la demostración pública y lutos de honrras, tanto major que en semejantes casos se ha acostumbrado, quanto la ocasión presente lo es de todas las passadas, pidiendo a Nuestro Señor su descanso eterno y que mis acciones las enderece a su santo servicio y al bién universal de mis reynos y vassallos y, particularmente, de essos mis Principado y condados que jo tanto estimo y amo y, entre tanto que no ordeno otra cosa y me desamberaço de algunes que es necessario assentar en estos reynos antes de yr a essos mis Principado y condados, he mandado al duque de Alcalá que, en mi nombre, continúe el exercicio de mi lugarteniente y capitán general y lo mismo a

a. Òbit ... segon *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 755.*

los demás ministros y officiales[a] *en sus officios, como lo hazían hasta aquí. Encargo y ruegoos que les assistáys y acudáys con todo lo que fuere necessario, como lo havéys acostumbrado siempre, para que tanto mejor*[b] *puedan cumplir con sus obligaciones, que jo procuraré desocuparme con la major brevedat que fuere possible para visitar essos mis Principado y condados por el amor que, como rey y señor natural, os tengo y juraros juntamente vuestras constituciones y leyes, las quales mando a mis ministros os guarden, pu(e)s es justo, y daros, como lo deseo, satisfación en todo lo que fuere de beneficio y acrecentamiento de essa provincia, como lo merece vuestra innata fidelidad. Dada en Madrid, a* III *de abril* M. DC-XXL. *Jo el rey. Hieronymus Villanueva, protonotarius, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Comes, thesaurarius, vidit Perez Manriques, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, regens, vidit don Salvator Fontanet, vidit Villar, regens».*

83*r* E encontinent, dits senyors deputats y oÿdors de comptes, tractant acerca del que poden y deuen fer per rahó del contengut en la dita carta, determinaren cridar y convocar per a demà a les nou hores antes de migdie diverses persones dels tres estaments, ço és, ecclesiàstich, militar y real, de les que·s troben en la present ciutat de Barcelona, manant als porters de la present casa convi<n>den aquélles per la dita hora, ço és, per lo estament ecclesiàstich los senyors don Francisco de Eril, abat de sant Cugat del Vallès, fra Joan Batista Calders, abat de Arles, fra don Pedro de Puigmarí, abat de sant Miquel de Coxà, don Onofre de Alantorn, ardiacha de Benasch, don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Joan García, canonge de dita Seu, Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; per lo estament militar los senyors compte de Çavella, don Alexandre de Alantorn, don Francisco de Argensola, don Bernat de Pinós, don Pedro Bosch, don Miquel de Semmanat, // 83*v* // Joseph de Bellafilla y, per ser ocupat per ser elet de la ciutat, lo senyor Phelip de Sorribes; per lo estament real los senyors Julià de Navel, Raphel Cervera, Barthomeu Sala, Francesch Codina, Mathias Vilar y micer Hieònym Ollers. E feta la dita elecció e nominació de les persones eletes demundites, sas senyories han enviat als magnífichs concellers de la present ciutat mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, per donar rahó de la dita lletra que han rebuda, enviant-los aquélla originalment per a que la vejen y entenguen, offerint-se servar ab ells y ab la present ciutat la correspondència tenen acostumat y que convé al servey de Déu, de sa majestat y benefici públich de aquest Principat. Y poch aprés, tornà lo dit síndich de aportar lo dit recaudo als dits magnífichs concellers y digué a sas senyories còm ses magnificències besaven les mans a sas senyories de la mercè los havien feta y que ells mirarien, cercarien y veurien los exemplars que·ý ha en la casa de la ciutat conferents per aquest negoci y comunicarien a sas senyories aquélles, desijant // 84*r* // en tot assertar, servant la correspondència que·s déu a sas senyories.

Dissapte, a X. En aquest die, a les nou horas abans migdie, se ajuntaren en la present casa los senyors deputats y oÿdors de comptes y, aguardant vinguessen les persones eletes per sas senyories en lo die de ahir, manades convidar per la bona direcció del negoci occorrent de la mort de la majestat del rey, nostre senyor, y del privilegi del lochtinent que·s dix ser enviat per la majestat del rey don Phelip tercer per al duch de Alcalá per a continuar aquéll lo càrrech de lochtinent y capità general en estos Principat y comptats, conforme la dita real majestat scriví a sas senyories ab la carta que lo dit die de ahir se donà en consistori, com conste en est Dietari, vingué mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament, de part del dit duch de Alcalá, demanant a sas senyories hora per a presentar a sas senyories lo dit privilegi e sas senyories respongueren que ells estaven ajuntats per a vèurer lo que devien y porien fer en aquest negoci y que ells tornarien resposta. E poch aprés se juntaren los dits senyors elets, // 84*v* // ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors don Francisco de Eril, abat de sant Cugat del Vallès, fra don Pedro de Puigmarí, abat de sant Miquel de Coxà, don Onofre de Alantorn, ardiacha de Benasch, don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Joan García, canonge de dita Seu, y Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; per lo bras militar los senyors don Alexandre de Alantorn, don Francisco de Argensola, don Bernat de Pinós, don Pedro Bosch, don Miquel de Semmanat; per lo bras real, los senyors Julià de Navel, Rafel Cervera, Mathias Vilar, Barthomeu Sala, Francesch Codina y micer Hieònym Ollers. Als quals, estant ajuntats en la present casa, en la sala del // 85*r* // consistori, los fonch feta la proposició continuada en un full de paper, la qual fonch legida per mí, scrivà major y secretari del dit General, sots lo tenor següent:

«Proposició: Per carta de don Ramon Calders y Ferran, nostre embaxador en la cort de rey, nostre senyor, dada en Madrit lo primer del corrent, som estats avisats que la real majestat del rey don Phelip segon, de gloriosa memòria, morí, com Déu és estat servit, als trenta-hú del mes de mars pròxim passat y que havia sabut

a. a continuació ratllat y
b. major *al manuscrit.*

[1621]

per cosa certa se era despatxat privilegi en nom de la majestat del rey don Phelip tercer, son universal successor, per a al duch de Alcalá per son virrey y lochtinent y lo die de ahir, a las quatre horas després migdie, lo duch de Alcalá, per mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament, nos envià una carta que dix era del rey, nostre senyor, la qual manàrem desclòurer y legir y ab ella, per la dita majestat del rey Phelip tercer, som estats avisats de la mort del rey, son pare y senyor nostre, encarregant-nos que féssem la demonstració pública de dol y honrras per la mort de aquéll y que, per lo entretant que·s desamberaça de algunes cosas que se han de assentar en sos regnes abans de venir a est Principat, mana al duch de Alcalá que, en son nom, continúe lo exercici de son lochtinent y capità general y lo demés als ministres y officials en sos officis, encarregant-nos que li assistam y acudiam en tot lo que serà necessari, que ell procurarà de desocupar-se ab la major brevedat que serà possible per a visitar estos Principat y comptats. // 85*v* // Rebuda la qual carta, per nostre síndich havem enviat aquélla a comunicar ab los magnífichs concellers de la present ciutat per a donar-los-ne rahó per la correspondència se déu ab dita ciutat y com dit Pérez, de paraula nos haje dit que ell nos aportarie lo privilegi de lochtinent per a dit duch de Alcalá, si bé fins ara no tenim aquéll y en est die, molt poch ha, sie vingut a est consistori dit Pérez de part de dit duch de Alcalá, demanant-nos hora per a presentar-nos dit privilegi y est negoci sie de la importància y gravedat que vostres mercès veuhen, havem fet convidar a vostres mercès per a que servescan de advertir y considerar aquéll y donar concell ab lo qual havem de procehir y regir-nos y pugam assertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat».

E legida la dita proposició, fonch procehit per dites persones eletes a votar per son orde e fets e donats los vots de dites persones eletes ab molta maduresa, fonch trobat resolt que los magnífichs assessors, advocat fiscal, juntament ab los magnífics doctors que aparexarà a sas senyories aplicar per est effecte, miren, vejen e regoneguen les constitucions generals de aquest Principat, los privilegis, exemplars e altres scriptures de la present casa que trobaran fer y ésser a propòsit acerca del fet proposat, fent recopilació de aquélls ab lo que los dits assessors, advocat fiscal y demés doctors aplicats aparexarà ab les difficultats, duptes y solucions de aquélls que ells faran y que sas senyories, passat demà a la tarde, ajunten a dits elets hi·ls fessen relació de tot lo que per dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats serà trobat fet per lo negoci occorrent, perquè axí, ben disposades les coses ab les dites // 86*r* // scriptures y lo que dits advocats hauran trobat convenir, se pugue resolrer juntament de brassos perquè aquélls, ben informats de tot, puguen resolrer aconsellant a sas senyories lo fahedor. Y encontinent, en exequució de la present resolució, foren per sas senyories anomenats y aplicats los doctors infrascrits, és a saber, micer Pere Ayllar, micer Jaume Càncer, micer Christòfol Fumàs, micer Francesch Tristany, micer Gervasi Gorí, micer Jaume Pujades, micer Gabriel de Malla, micer Bernat Sala, micer Phelip Plantí, micer Joan Viver, micer Joan Magarola, micer Francesch Pere Rubí, micer Joseph Astor, micer Vicens Hortolà. En aquest mateix die, entre tres y quatre horas de la tarda, vingué en consistori de sas senyories lo honorable mossèn Esteve Gilabert Bruniquer, síndich de la present ciutat, // 86*v* // de part dels magnífichs consellers, lo qual explicà a sas senyories com ahir reberen una carta de sa majestat avisant de la mort del rey, son pare, y de còm havie provehit en lochtinent general al duch de Alcalá que, en substància, és lo mateix que contenie la carta que ahir, de part de sas senyories, los mostrà lo síndich del dit general y que aquest matí havien tingut Concell de Cent sobre de aquestes coses, lo qual ha desliberat que los senyors concellers nomenassen persones, les quals conferissen ab les que sas senyories nomenarien, acerca del negoci occorrent y que mirassen lo que se haurie de vèurer y tractassen y conferissen del fahedor y de lo que sentirien y apuntarien ne fessen relació en Concell de Cent, celebrador dimecres pròxim vinent y que, axí, los dits senyors concellers feien a saber a sas senyories estes coses, suplicant-los fossen servits nomenar persones y entèndrer en lo que serie a propòsit de aquest fet, offerint a sas senyories que allà no farien cosa que no·ls ne donassen rahó, ab confiança que sas senyories farien lo mateix. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a sas magnificències y agrahïen en lo que és rahó la bona correspondència tenien ses magnificències ab sas senyories y que nomenarien persones acerca les dites coses y que de tots los apuntaments y resolucions se pendrien acerca de dites coses los ho farien a saber ab la punctualitat y bona correspondència que·s déu. En aquest mateix die, lo bras militar envià a sas senyories embaxada per los magnífichs Phelip de Sorribes y Joseph de Bellafilla, Miquel Joan Granollachs, Joachim Valls, Francesch // 87*r* // Tamarit y Miquel Fivaller, los quals representaren a sas senyories que, en lo negoci occorrent del privilegi que·s diu ser estat enviat per lo rey, nostre senyor, al duch de Alcalá per continuar lo exercici de virrey, se servesquen procehir ab la maduresa que de tant gran consistori se spere y per major satisfacció y perquè·s prengue la resolu-

ció qual convé al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat, se servesquen manar juntar brassos. E sas senyories han respost que ells estaven al present treballant ab lo dit negoci y, per dit effecte, havien juntat elets y aplicats doctors y que farien tot allò que més convenient serie en servey de sa majestat y benefici de aquest Principat. En aquest mateix die, a la tarda, los senyors diputats y oÿdors de comptes enviaren al duch de Alcalá a mossèn Barthomeu Sala, síndich de la present casa, per a dir-li còm sas senyories estaven consultant lo negoci de son privilegi ab los senyors elets, assessors y doctors aplicats per millor assertar en lo que se ha de fer acerca de la admissió del dit son privilegi y que, tant prest com se sien vistes les constitucions y privilegis, exemplars y altres scriptures fahents per aquest fet y pressa la resolució convenient, se li tornarà resposta acerca del que dit duch de Alcalá ha enviat en consistori a mossèn Miquel Pérez per demanar hora en la praesentació del dit privilegi. E tornat dit síndich, ha referit a sas senyories en consistori que ell, per orde de sas senyories, havie donat lo dit recaudo al dit duch de Alcalá, dient lo que per ses senyories li ere esta ordenat y que dit duch de Alcalá li havie dit que estave bé // 87*v* // que sas senyories ho mirassen y estave confiat que en tot lo que serie servey de Déu y de sa majestat y benefici del present Principat que no perdonaven a treballs.

Diumenge, a XI. En aquest die, festa de Pasqua de Resurecció de nostre senyor Déu Jesucrist, vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada per part dels magnífichs consellers de la present ciutat los senyors Francesch Cornet y Bertran Dezvalls, los quals, per part de ses magnificències, explicaren a sas senyories dihent còm los magnífichs consellers havien ajuntat Vint-y-quatrena, conforme desliberació del Consell de Cent y, que dits consellers y Vint-y-quatrena, suplicaven a sas senyories fossen servits fer nominació dels elets tenien anomenats, manco número, per a que poguessen ajuntar-se ab los anomenats per part de la ciutat per vèurer lo que deurien y porien fer acerca dels negocis concorrents y, sas senyories, han respost que farien nominació de nou persones, les quals farien convidar per a demà a les nou horas antes de migdie y, encontinent, en conformitat del demundit, han fet nominació de les persones devallscrites per a demà dematí a les nou hores, en que foren convidades les següents: Per lo bras ecclesiàstich los senyors // 88*r* // don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Joan García, canonge de dita Seu, Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; per lo bras militar los senyors Phelip de Sorribes, donzell, don Pedro Bosch y don Miquel Semmanat; per lo bras real los senyors Julià de Navel, Barthomeu Sala y Raphel Cervera. En aquest mateix die se juntaren en la present casa los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats y continuats en lo present Dietari als deu del corrent, per a mirar scriptures y consultar acerca dels negocis concorrents.

Dilluns, a XII. En aquest die se ajuntaren en la present casa les persones // 88*v* // eletes devallscrites acerca del negoci concorrent, las quals per orde de sas senyories convidades en lo die de ahir, és a ssaber, per lo bras ecclesiàstich los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Joan García, canonge de dita Seu, y Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; per lo bras militar los senyors Phelip de Sorribes, donzell, don Pedro Bosch y don Miquel Semmanat; per lo bras real los senyors Julià de Navel, Barthomeu Sala y Raphel Cervera. Los quals, estant axí ajuntats, són anats a casa de la ciutat per a conferir-se ab los elets anomenats per part de dita ciutat, conforme eren restats de concert sas senyories y los magnífichs consellers, conforme apar ab lo recaudo enviat per lo síndich de la ciutat disapte pròxim passat a sas senyories. Y poch aprés, essent tornats, han referit a sas senyories com se eren conferits ab los dits senyors elets anomenats per part de la dita ciutat hi·ls havien donat rahó del que anaven fent en la present casa acerca del negoci concorrent y que, axímateix, ere rahó que sas senyories // 89*r* // fessen venir los elets de la dita ciutat a la present casa a donar rahó a sas senyories del que havien fet, pus ells eren ja anats a casa de la ciutat. En aquest mateix die se ajuntaren, axímateix, en la present casa los magnífichs assessors, advocat fiscal y demés magnífichs doctors aplicats acerca del negoci concorrent. En aquest mateix die, havent entès sas senyories que lo senyor abat de Arles y abat de sant Culgat del Vallès, elets anomenats, com consta en lo present Dietari, són fora la present ciutat y axí no poden[a] ser en la junta que se ha de tenir en est die, després dinar, en la present casa per los negocis occorrents, per ço, en lloch de aquélls anomenen en elets per lo estament ecclesiàstich los senyors don Joachim Carbonell *y*[b]... Boldo, canonges de la Seu de Barcelona, manant als porters de la present casa que·ls conviden juntament ab los demés per esta y les demés juntes se hauran de tenir de elets per lo dit negoci occorrent. En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories los senyors elets anomenats per part de la ciutat, devallscrits, a hont estaven junts los senyors deputats y oÿdors de comptes,

a. poder *al manuscrit.*
b. *espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.*

[1621]

juntament ab los dits senyors elets anomenats per part de sas senyories y los de dita ciutat foren los següents: Joseph de Bellafilla, // 89v // Magí Grau, Bertran Dezvalls, ciutadans; Pere Oller, Barthomeu Riera, mercaders; Joan Soler Farran, Pau Prexens, apothecari, mestre Pere Rovira, sastre, y Hierònym Vila, blanquer. Per rahó de conferir lo negoci concorrent ab sas senyories y dits senyors elets en correspondència del conferiment han fet los senyors elets de la present casa, tots per son orde a la part del consistori y dels elets de la present casa, fent entre tots dos rengles a hont han tractat lo dit negoci ab molta maduresa fins ha hora de dinar. En aquest mateix die, a la vesprada, se tornaren juntar los dits senyors elets, ço és, tots los qui foren manats convidar per sas senyories, los quals foren los següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors abat Puigmarí, ardiaca Alantorn, degà Terré, canonge García, canonge Coll, canonge don Joachim Carbonell y canonge Boldo; // 90r // per lo bras militar los senyors compte de Çavella, don Alexandre Alantorn, don Francisco Argensola, don Pedro Bosch, don Miquel Semmanat, don Bernat de Pinós y Phelip de Sorribes; per lo bras real los senyors Julià de Navel, Raphel de Cervera, Mathias Vilar, Barthomeu Sala, Francesch Codina y micer Hierònym Ollers. Y axímateix assistiren en la dita junta los magnífichs assessors y advocat fiscal, als quals per sas senyories los fonch feta legir la carta de sa majestat y la proposició feta a dits senyors elets als deu del corrent, per faltar dit die de deu alguns de dits senyors elets per no haver-los trobats y, aprés de ser legida dita carta y proposició, comensaren de tractar y discórrer // 90v // lo dit negoci concorrent acerca de la acceptació del privilegi de lochtinent en favor del duch de Alcalá ab molta maduresa y votaren per son orde y aconsellaren a ses senyories lo següent, ço és, que·s continuen les diligències que·s són fetes y fan en mirar, vèurer y regonèxer les constitucions, privilegis y scriptures fahents per est effecte, ab la conformitat y conferiment de la ciutat y persones de aquélla elegides, ab nominació de dos persones per esta casa y dos per la ciutat, conforme en est mateix die, de matí, és estat apuntat, per a vèurer y fer judici y censura de tots los papers que se han trobat y trobaran en esta casa y en la de la ciutat perquè, tenint-ne sas senyories plena instrucció de tots, puguen representar aquélla en los brassos y dits papers y exemplars se acaben de mirar y vèurer per tot lo die de demà y, passatdemà que serà dimecres, en lo qual die se tindrà Consell de Cent, ses senyories tinguen brassos, als quals se done rahó de tot lo que se haurà trobat perquè en dits brassos se pugue pèndrer la deguda resolució. En aquest mateix die enviaren sas senyories a casa de la ciutat los senyors Phelip de Sorribes y Julià de Navel per conferir-se ab ses magnificències y elets anomenats per part de dita ciutat, als quals donaren rahó de còm los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats estaven fent un vot acerca del negoci concorrent y que, en haver-lo fet y posat a punt, encontinent lo comunicarien ab ses magnificències y mercès. E poch aprés vingueren en consistori de sas senyories[a], // 91r // a hont estaven junts los dits senyors deputats y oÿdors de comptes y los dits senyors elets convidats per sas senyories, los senyors Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat, enviats per part de la ciutat, los quals aportaren dos papers o scriptures acerca del negoci concorrent, les quals scriptures són assí cusides.

Dimars, a XIII. En aquest die, estant ajuntats ses senyories y los senyors elets, qui foren ajuntats en la present casa en lo die de ahir per lo mateix negoci concorrent, vingueren en consistori de sas senyories, per part de la ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren a ses senyories tres còpies de scriptures trobades en lo archiu de la present ciutat, las quals són del thenor següent: *«In Dei nomine. Noverint universi quod nos, Petrus Dei gratia» Consuatur* «Als molt magnífichs senyors y de gran providència los jurats de la ciutat de Gerona». Consuatur. *«Presuposita dispositione constitutiones». Consuatur* // 91v // En aquest mateix die se ajuntaren en la present casa los magnífichs assessors, advocat fiscal y demés doctors aplicats per lo mateix negoci concorrent. En aquest mateix die enviaren sas senyories als magnífichs consellers de la present ciutat una còpia de un vot de doctors concernent al negoci concorrent continuat en un dietari de la present casa, sots jornada de vint-y-sis de setembre mil sinchcents noranta-vuyt, la qual aportaren los senyors Phelip de Sorribes y Julià de Navel, dos dels demundits elets. En aquest mateix die, a la vesprada, enviaren sas senyories per medi dels dits senyors Phelip de Sorribes y Julià de Navel als magnífichs consellers de la present ciutat los apuntaments sotascrits, los quals estan ab un full de paper del tenor següent:

«1[b]. Fa a vèurer en casa de la ciutat com se regí lo principat de Cathalunya des de 22 de janer 1516, lo qual die morí lo sereníssim rey don Ferrando, fins a 26 de abril 1519 en que jurà lo emperador Carlos y si en dit temps, des de 22 de janer 1516 fins a 16 de abril 1519, si havie

a. a continuació un discurs, un privilegi, un capítol de Cort, una carta i un informe, transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 756-762.
b. 1 *interlineat al marge esquerre.*

jurat la sereníssima reyna dona Joana, filla de dit rey don Ferrando y mare de dit emperador y en quin die y any jurà y si lo present Principat se regí per lochtinent o per lo portantveus de general governador y si fonch elegit lochtinent de la corona don Alonzo, archabisbe de Çaragossa y València.

2[a]. Ítem fa a vèurer si·s féu contrari algú al jurament que com a virrey de Cathalunya féu don García de Toledo a 23 de febrer 1559 //92r// presentàs lo privilegi de dit don García en la Deputació a 23 de janer 1559.

3[b]. Ítem lo jurament que féu lo sereníssim rey don Phelip, lo primer de mars 1564.

4[c]. Ítem se ha de vèurer lo jurament fet per dit rey don Phelip, lo primer de mars 1564 en la ciutat de Barcelona y altre jurament fet en lo any 1599.

5[d]. Ítem lo vot fet per los senyors advocats de la ciutat y doctors aplicats sobre la admissió del privilegi de lochtinent del duch de Feria en lo any 1599».

E poch aprés los dits magnífichs concellers han enviat per medi dels senyors Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat, lo mateix paper de apuntaments al peu dels quals estan continuades les respostes fetes per sas magnificències, les quals respostes són del tenor següent:

«1e. Al primer se respon que, si bé la reyna dona Joana y lo rey don Carlos, son fill, despatxaren privilegi de governador o de lochtinent general a favor del archabisbe de Çaragossa y de València, don Alonso de Aragó, datat en Brusselas al darrer de maig 1516, emperò no trobam que vingués a Cathalunya ni a Barcelona, ni altro lochtinent general des de dit temps fins 1519 que vingué lo rey Carlos, ans bé trobam en aquestos temps molt(s) juys de prómens ab lo governador fins a 4 de mars 1519, en lo qual die sentenciaren un delat a juy de prómens, jatsie que lo rey fos en Barcelona, perquè encara no havie jurat y, en lo que és la reyna Joana, si jurà aprés la mort //92v// de son pare fins a 16 de abril 1549, diem que no·s troba juràs, ans és impossible, perquè era en Flandes.

2[f]. Al segon responem que lo virrey don García de Toledo trobam que jurà a 23 de febrer 1559 y jurà en virtut del privilegi del rey don Phelip que alashoras residie en les parts de Flandes y trobam en lo dietari que, si bé se posà en dubte la dita lochtinència general perquè lo rey don Phelip, jatsie que hagués jurat lo any 1549 com a príncep, emperò era mort lo emperador y rey, son pare, y que axí primer havie de tornar a jurar en la present ciutat per virtut de la constitució, emperò los advocats de la ciutat y del General foren de parer que no obstave y majorment per estar lo rey fora de la terra y tota Cathalunya plena de bandolers, majorment que ell prometie de venir dreta via de jurar en Barcelona y no en altra part.

3[a]. Se respon que lo senyor rey Phelip jurà al primer de mars 1564 y los tres estaments li prestaren lo sagrament de fidelitat en la sala del Palau real e, aprés del jurament del senyor rey per part dels estaments, fonch dada certa scriptura de protest, la qual no·s troba insertada en lo Dietari y axí se haurà de recòrrer en lo archiu real.

4[b]. Ja se ha respost en lo precedent en lo que té consideració de(l) rey don Phelip, any 1564, quant emperò al jurament del rey don Phelip prestat a 22 de maig 1599, se troba continuat dit jurament en lo quint Libre de Serimònies reals, a hont se diu que, fet dit jurament per part dels estaments, fonch donada en scrits certa protesta, la qual no·s troba continuada en Dietari y axí se ha de recòrrer al archiu real.

93r E finalment, en resposta del quint, quant a la admissió del privilegi del duch de Feria, lo parer de la casa de la ciutat fou a 26 de setembre 1598 y és del tenor següent:

«Vist lo dupte per los magnífichs consellers y vint-y-quatre persones elegides per lo savi Consell de Cent celebrat dijous a 24 del present y corrent mes de setembre als doctors devallscrits proposat, vista la letra per la real majestat del rey, nostre senyor avuy benaventuradament regnant, la data de la qual és en Torra de Ledones, a desset del corrent mes de setembre, enviada als magnífichs consellers y Consell en y ab la qual, acusant de la mort de sa majestat, de la bona memòria del rey don Phelip, son pare y senyor nostre, diu y mana que, attès per las vigents ocasions y ocupacions en donar assiento en aquells regnes de Castella y per aquélles no poder, còmmodament, venir per a visitar aquest seu Principat y cumplir ab ses obligacions, que per tant havie manat se enviàs privi-

a. 2 *interlineat al marge esquerre.*
b. 3 *interlineat al marge esquerre.*
c. 4 *interlineat al marge esquerre.*
d. 5 *interlineat al marge esquerre.*
e. 1 *interlineat al marge esquerre.*
f. 2 *interlineat al marge esquerre.*

a. 3 *interlineat al marge esquerre.*
b. 4 *interlineat al marge esquerre.*

[1621]

legi firmat de sa real mà per al duch de Feria, a fi que, com a lochtinent seu, en lo entretant regís y governàs lo present seu Principat en son nom. Los doctors devallscrits són de vot y parer que, atteses les causes per sa majestat en la real carta deduhides y attesa la necessitat que té lo present Principat de la expedició de la justícia assistesca al jurament per lo dit senyor duch de Feria, com ha son lochtinent general, prestador ab les protestacions y salvetats en lo acte del jurament per lo síndich fahedores, conservatòries dels drets y privilegis de la present ciutat y que per lo Consell de Cent sien extrets ab la forma acostumada los embaxadors que lo savi Concell aparexarà per anar a besar-li // 93*v* // les mans a la real majestat de part d'esta ciutat, acceptant-li la mercè que sa majestat no·s ofereix en sa real letra y suplicar-lo se servesca posar-la en exequució y venir a visitar aquest su Principat. Çarrovira, Dalmau, Fivaller, *advocatus civitatis surrogatus,* Masnovell, Llavaneres, Deprat, Aguiló».

En lo mateix die, essent hora tarda, cerca de las set horas aprés migdie, los nou dels elets sobreanomenats, tornats de casa de la ciutat en la qual eren estats enviats per los senyors deputats y persones eletes per a conferir y tractar ab las persones eletes de la ciutat acerca del cars occorrent y de las dificultats insurgides sens fer resolució decisiva sobre de aquéll, han referit tots nou, parlant quiscú d'ells per son orde, que aprés de disputades y conferides per dites persones eletes de dita ciutat y ells dites dificultats eren vinguts a recàurer per via de resolució consultiva *tantum* o, que abans de admètrer lo dit privilegi y jurament del dit duch de Alcalá en lochtinent de sa majestat se fes una embaxada a sa majestat donant-li rahó del estat de les cosas de aquest Principat y comptats y dels agravis se són fets a·n aquéll y suplicant-lo se servís fer mercè a est Principat en honrrar-lo ab sa real presència venint en aquéll a jurar nostres constitucions y privilegis y reinte- // 94*r* // grar a esta província de dits agravis y que·s fes embaxada al dit duch de Alcalá que, attesa la gravedat de aquest negoci y que, per la dificultat de aquéll, se acut a sa majestat fent-lo·n sabidor de paraula se servesque de detenir-se fins a tant se tingue la voluntat de sa majestat o que·s prengue y accepte est privilegi y jurament ab les protestacions convenients y encontinent se fasse dita embaxada a sa majestat ab representació de tots los agravis y que, per servir a sa majestat, se ere admès lo dit privilegi, confiats de la real paraula de sa majestat donada ab sa real carta enviada a est consistori, de fer-nos mercè de venir jurar les dites constitucions y privilegis y que, aparexent a sas senyories estas cosas, se representen en los brassos que demà se han de tenir, que ells, dits elets de la dita ciutat, los referiran axímateix als magnífichs concellers perquè axímateix las representen al savi Concell de Cent que està deliberat tenir-se demà perquè, proposant-se estas dos cosas, per sas senyories en brassos y per dits magnífichs concellers en dit Concell de Cent, se pugue pèndrer bona y expedient resolució y que, per acabar est conferiment, han resolt que nou persones de las eletas de dita ciutat de venir a esta casa, si apar a sas senyories, per tractar a dits senyors elets y pèndrer conclusió de la dita resolució y apuntament ab esta casa perquè, ab aquéll y ab la conformitat deguda, se pugue fer la proposició en dit Concell de Cent. Y encontinent sas senyories y dits senyors elets digueren que·ls aparexie molt bé lo pensament tingut per dits senyors elets y que eren molt contents de que los nou elets de la ciutat, que està // 94*v* // referit voler venir a esta casa per acabar est negoci, vingueren a ella y per quant en est últim conferiment fet per los nou dels elets de esta casa ab los elets de la ciutat no si són trobats los magnífichs consellers d'ella que, per ço en esta junta, que segons està dit se han de tenir ara en esta casa per los nou de casa de la ciutat, no si tròpien los senyors deputats ni oÿdors de comptes y axí, sas senyories manaren aparellar per tenir-se la dita junta y conferiment la sala e o apposiento que és entre la sala dita dels reys y de las salas del consistori, fent aportar en ella moltes cadires y, havent passat més de una hora de discurs de temps, arribaren los dits nou elets de la ciutat, ço és, per lo estament militar Joseph de Bellafilla, per lo estament mercantívol Pere Oller, *t.*[a]... Riera, Magí Grau, Bertran Desvalls, per lo estament dels menestrals *t.*[b]... Rovira y *t.*[c]... . Y encontinent, essent aquélls arribats, los senyors nou elets de esta casa hisqueren de la sala del consistori y se ajuntaren ab dits elets de la ciutat a hont estigueren per molt spay de temps tractant acerca del negoci occorrent y després de molt llarch tractat tingut entre los dits elets de la ciutat y de esta casa, los dits nou elets d'esta casa vingueren en la dita sala del consistori a hont eren sas senyories, que comensant a tractar ells, dits elets de esta casa, ab los de dita ciutat de que eren restats ab apuntament en casa de la ciutat, los elets de dita ciutat los havien dits que, després de ser-se'n anats de la casa de la ciutat los elets de esta casa se ere moguda una molt gran dificultat sobre lo apuntament que havien tingut y que los magnífichs consellers y demés elets de aquella casa los hauran, com és // 95*r* // que sòls en esta junta y conferiment tractassen un cap del(s) dos que

a. espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.
b. espai en blanc d'uns 15 mm. al manuscrit.
c. espai en blanc d'uns 30 mm. al manuscrit.

tenie lo dit apuntament y que, fent-los ells, dits elets de esta casa alguna significació de la alteració del dit apuntament y volent saber lo que tenian en comissió per a tractar dits elets de la ciutat, se retiraren de dir-ho dient que primer volien demanar licència als dits senyors consellers y demés elets de la ciutat per a poder-ho dir y axí, la havien enviada ha demanar per mossèn Soler Ferran, notari hú dels dits elets, y havent aguardat aquélla per temps de més de una hora, tornat que fonch dit mossèn Ferran, tornaren-se ajuntar tots los dits elets de totes las dos cases y al cap de poch tornaren en consistori los senyors elets de esta casa y digueren que en la casa de la ciutat se ere moguda gran dificultat en aquest negoci y que per ser hora[a] tarda, ço és, entre deu y onse de la nit suplicàssem a sas senyories se servissen porrogar est negoci fins a demà dematí, del que sas senyories foren[b] contents, feren la dita porrogació y la dita junta se disgregà per ser ja cerca de la mitjanit.

Dimecres, a XIIII. En aquest die, de matí, se ajuntaren en la present casa los magnífichs assessors, advocat fiscal y demés doctors aplicats per rahó del mateix negoci concorrent. //95*v*// En aquest mateix die se ajuntaren los senyors elets del die de ahir, tant de la present casa com de la ciutat, que resolgueren esta nit passada porrogant per avuy dematí, per haver, dita esta nit, passat la major part de la nit sens poder acabar de pèndrer los apuntaments convenients y necesaris y axí acabaren de pèndrer la resolució consultiva del tenor següent:

«Los elets de la present casa y de la casa de la ciutat, tinguts molts y diversos conferiments y juntes per la correspondència que és rahó y conveniència notable tenir-se entre estas dos casas per la bona y expedient direcció dels negocis y affers de aquélles, havent vist y mirat y exactament considerat les constitucions, privilegis, usos, consuetuts y observanses de estas dos casas y los exemplars y altres scriptures que en elles se han pogut trobar conferents per lo cars occorrent, salvant sempre en tot lo millor, més sa y convenient parer y sensura dels senyors deputats y senyors consellers, advertexen que, per obviar a totes dificultats y perquè las cosas de aquest Principat y ciutat resten salves y ab tota integritat, porien servir-se dits senyors deputats proposar en los brassos y dits senyors consellers en lo savi Concell de Cent que, aparexent a dits brassos y Consell de Cent, abans de admètrer lo privilegi de lochtinent de sa majestat en estos Principat y comptats, concedit al senyor duch de Alcalá, se fes una embaxada a sa majestat explicant-li la disposició de las constitucions y privilegis de esta província y la innada fidelitat dels provincials de aquélla, ab lo gran amor que sempre han tingut a sos reys y senyors y a sa majestat y lo gran desig y affició natural que tenen de vèurer sa real majestat fent-nos mercè de venir a honrrar-nos ab sa real presència //96*r*// y a rellevar-nos dels notables agravis y praejudicis que est Principat y comptats y poblats en aquélls de alguns anys a esta part han patit y sustengut y jurar-nos les dites constitucions, privilegis, usos, consuetuts y observanses, conforme per sos pradecessors, de gloriosa memòria, és estat acostumat y que·s fes una embaxada al senyor duch de Alcalá que, entretant que se està aguardant la real mà de sa majestat, se servesca de pèndrer paciència aguardar aquélla; o que se donàs loch, ab les protestacions y salvetats que apareixaran convenir per la indempnitat de aquest Principat y comptats y salvetat dels drets y praerrogatives de aquéll, a la admissió de dit privilegi y jurament y, encontinent, se fasse embaxada a sa majestat representant-li aquest servey que li fa esta terra per lo molt amor que per nostra naturalesa li tenim, suplicant-lo ab moltas veras se servesca fer-nos mercè de venir a honrrar est Principat ab sa real presència y jurar-nos les constitucions, privilegis, usos, consuetuts y observanses ab reintegració, reparo y smena de tots los agravis y praejudicis nos són estats fets, conforme sa magestat ab sa real carta enviada als senyors deputats y senyors consellers y Consell de Cent ha offert, ab que esta admissió de privilegi y jurament no·s puga ni dega en algun temps tràurer en conseqüència de obligació alguna, com sie acte voluntari de est Principat, fet en favor de son rey y senyor per mostrar sa innada fidelitat y desig natural de servir-lo».

En aquest mateix die se ajuntaren en la present casa les persones dels tres estaments sotascrites, las quals foren //96*v*// manades convocar ab veu de pública crida, publicada en lo die de ahir per a tenir brassos, en la qual convocació y congregació entrevingueren les persones següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich archabisbe de Tarragona, bisbe de Barcelona, abat de sant Cugat de Vallès, abat Puigmarí, abat de Arles, don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch, don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, ardiaca de santa Maria, ardiaca Paulo Pla, ardiaca Vilana, ardiaca Segura, de Leyda, canonge Amell, canonge Dalmau, canonge Scarrer, //97*r*// canonge del Rosso, canonge Saleta y Serra, canonge Ferrer, canonge Pobla, canonge Granell, canonge Cornet, canonge Rifós, canonge Pocurull, canonge Paga, canonge García, canonge Carbonell, canonge Roger, cabíscol de Leyda, canonge Coll, de la

a. *a continuació ratllat* de la
b. feren *al manuscrit.*

[1621]

Seu de Urgell, fra Diego de Boxadors, don Galceran Semmanat; per lo estament militar los senyors compte de Çavella, // 97v // bescompte de Jop, don Joan de Eril, don Alexandre Alantorn, Phelip de Sorribes, don Bernat de Pinós, Pere Pau Belloch, don Joachim Reguer, don Bernat Miquel de Camporrells, don Luís de Rajadell, Miquel d'Oms, don Bernat Terré, don Bernat de Peguera, Pere de Planella, don Joan de Peguera, don Pedro Reguer, don Francisco Robolledo, don Raphel Granollachs, don Pedro Sabater, Miquel Joan Tavarner, // 98r // don Joseph de Cardona, don Joseph Torme, don Luís Torme, don Miquel Semmanat, don Jaume Camps, don Pedro de Pinós, Luís Corbera, don Alexandre Cordelles, Melchior Granollachs, Hierònym de Calders, don Francisco de Argensola, Joseph Sescases, Joan Batista Cassador, Joseph Batista Astor, Agustí de Lana, Gualbes de Corbera, don Francisco de Pau, Francesc de Sorribes y Rovira, Hierònym de Gaver, // 98v // don Batista Roger, Francesch Pardina, Joseph Spuny, don Francisco Terré, Francesch de Vallgornera y Senjust, don Jaume Falcó, don Alex Semmanat, don Christòfol Icart, don Joan d'Ardena, Phelip de Sorribes y Rovira, don Miquel Agulló, don Hierònym Torres, Joachim Bolet, don Luís Aragall, don Anthoni Armangol, don Onofre Vila, don Andreu Marlès, Francesch Tamarit, don Francesch Grimau, don Batista Falcó, // 99r // don Joan Dezpalau, Francesch Vilana, don Federich Terré, Joan Pau Cànoves, don Berenguer d'Oms, don Bernat d'Oms, Miquel Joan Granollachs, don Jaume de Lupià, Phelip de Boxadors, micer Gabriel de Malla, Francesch Ferrer, Joachim Boxadors, don Feliciano Cordelles, Pere de Planella, Miquel Oliver, don Francisco de Pinós, don Bernat d'Oms y Cabrera, don Diego de Rocabertí, don Godofré Girón de Robolledo, // 99v // don Phelip Vilana, Pere Joan Soler, Francesch Cànoves, don Joan de Eril y Marlès, don Pedro de Lupià, don Berenguer d'Oms, Onofre de Gaver, Miquel Joan Granollachs y de Prat, Hierònym de Monredon, micer Francesch Sala, Domingo de Monredon, don Joan Malla, Bernat Miquel, Francesch Nicolau, Francesch Genovès, don Pedro Sabater, Alexandre de Boxadós y Busquets, Luís Puig, Fèlix Bou, // 100r // don Hiacinto Alemany, Hierònym des Clergues, Joseph Puig de Salit, Alexandre Aguilar, Francesch de Castellví, Anthon Descallar, Phederich de Tamarit, don Phelip Vilana, don Joseph Farreres, don Miquel Clariana, don Ramon de Semmanat, don Carlos de Copons, don Francisco de Granasosa y Amat, Gaspar Molera, Joseph de Bellafilla, micer Francesch Soler, don Bernardino de Marimon, Francesch Pla, Joachim Valls y de Santcliment, // 100v // Domingo Moradell, don Diego de Alantorn, lo senyor de Foxà y de Boxadós, Gabriel Berart, menor, Domingo de Monrodon; per lo estament real los senyors Julià de Navel, Raphel Cervera, Barthomeu Sala, Pau Regàs. Los quals, estant axí ajuntats, antes de poder acabar de assentar los demés senyors del estament real y antes de legir la proposició, estant lo senyor compte de Çavella inmediadament aprés del senyor archabisbe de Tarragona y abans del senyor bisbe de Barcelona, vingué lo senyor compte de Ozona y, essent entrat sens assentar-se, tingué alguna competència acerca de la praecedència y assiento del loch ab lo dit senyor compte de Çavella, se mogué algun debat y qüestió y, vehent sas senyories la competència tant gran per rahó de la qual se temie algun inconvenient o sinistre succés per insistir cada qual de dits senyors comptes en sa praetenció[a], // 101r // negant lo hú a l'altre la praecedència y no podent sas senyories concordar-los y com també en aquest intermedi, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, fossen vinguts ab embaxada los senyors Joseph de Bellafilla, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat, a suplicar a sas senyories fossen servits manar porrogar los brassos per quant, de present, està congregat lo dit savi Concell de Cent per lo mateix effecte, per lo qual se entén tenir los presents brassos y aparexie impossible que lo senyor conseller en cap pogués acudir a·n aquélls y, acudint-hi porie succehir inconvenient de que lo dit Consell de Cent resolgués alguna cosa decisivament y lo conseller en cap reportàs lo vot consultiu pres de persones de la dita ciutat, discrepant del que haurie desliberat lo dit savi Consell de Cent per estos respectes. Pres madur consell sobre est fet, sas senyories porrogaren los dits brassos per al die que aparexarie a sas senyories convenient.

Dijous, a XV. En aquest die se ajuntaren en la present casa les persones dels tres estaments sotascrites, las quals foren convocades ab veu de pública crida del mateix die de avuy per a las duas horas passat migdie per a tenir brassos en la sala // 101v // del consistori, en que entrevingueren les persones següents, ço és, per lo estament ecclesiàstich los senyors archabisbe de Tarragona, bisbe de Barcelona, abat de sant Miguel de Coxà, abat de sant Culgat de Vallès, abat de Arles, ardiaca Segura, ardiaca de santa Maria, ardiaca Paulo Pla, don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, canonge Amell, ardiaca Vilana, canonge Coll, de la Seu de Urgell, canonge García, canonge Dalmau, // 102r // canonge del Rosso, canonge Saleta, canonge Granell, canonge Ferruz, canonge Cornet, canonge Riflós, canonge Pocu-

a. *a continuació ratllat* et.

rull, canonge Pobla, canonge Paga, canonge Roger, canonge Scarrer, canonge Carbonell, cabíscol de la Seu de Leyda; per lo estament militar los senyors Bescomte de Jop, don Bernat de Pinós, don Francisco Vilalba, // 102*v* // don Miquel Semmanat, don Miquel Agulló, Hierònym de Gaver, don Francisco de Pau, don Batista Falcó, don Francisco Rebolledo, don Francisco Grimau, don Pedro de Pinós, Joachim Bolet, don Bernat de Peguera, don Luís Aragall, Hierònym Calders, don Onofre Vila, Joseph Batista Astor, Francesch de Vallgornera y Senjust, don Joan de Eril, don Francisco Argensola, don Jayme Camps, don Francisco de Pinós, // 103*r* // don Alexandre Cordelles, don Godofré Girón de Robolledo, Ramon de Bas, Francesch Nicolau, don Joseph Ferreres, Pere Pau de Altarriba, Francesch Genovès, don Aleix de Semmanat, Cebrià Lloscos, don Ambrós Gallart, Phelip de Sorribes, don Hiacinto Alemany, Joan Batista Cassador, don Bernat Miquel de Camporrells, don Miquel Clariana, don Joachim Reguer, don Ramon Semmanat, // 103*v* // don Christòfol Icart, Miquel Joan Granollachs, Francesch Pla y de Cadell, don Hierònym Torres, Pere Pau Belloch, Francesch Moradell, Pere Planella, Domingo Moradell[a], Francesch Ferrer, don Diego de Alantorn, Pere Joan Soler, don Ramon Torres, don Federich Terré, don Aleix Semmanat, don Anthon de Perapartusa, don Jaume Falcó, don Bernardino de Marimon, Miquel Joan Granollachs, micer Gabriel de Malla, Francesch de Sorribes y Rovira, Gabriel Berart, // 104*r* // Francesch Molera, don Joachim Margarit y de Reguer, don Jaume Falcó, *t.*[b]... Fivaller, don Bernat d'Oms, don Berenguer d'Oms; per lo estament real los senyors conceller en cap, Julià de Navel, Mathias Vilar, Barthomeu Sala, Nicholau Bonet, micer Hierònym Oller, Vicens Magarola, *t.*[c]... Grau, menor, Miquel Quintana, micer Francesch Ribes, Joseph Miguel Quintana, Raphel Cervera, Ramon Magarola, // 104*v* // Jaume Magarola, micer Miquel Magarola, Joseph Çaragossa[d], Francesch Dalmau. Als quals fonch feta la proposició sotascrita, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich y, després, legida per mossèn Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició: Il·lustríssim, molt il·lustres y il·lustres senyors. Divendres Sant proppassat, que comptàvem nou del corrent mes de abril, rebérem una carta de sa majestat, dada en Madrit a tres del mateix, en la qual, fent-nos a saber de la mort del rey don Phelip segon, son pare y senyor nostre, ab lo sentiment que pèrdua tant gran ha de causar a tots, nos scriu que, mentres se va desembaraçant de alguns negocis que, de necessitat, ha de assentar en aquells regnes de Castella antes de poder venir a est Principat, envia privilegi de son lochtinent general al excel·lentíssim duch de Alcalá, per a que, en son nom, continue lo exercici de lochtinent. Encarrega y prega·ns que li assisti<a>m y ajudem en tot lo que sie necessari, conforme se és acostumat, prometent que procurarà desocupar-se ab la brevedat possible y venir assí a fernos mercè y, juntament, // 105*r* // jurar nostras leys y constitucions, les quals, diu, mana al present sos ministres que les no·s guarden pus és just. Y perquè nosaltres se mogué dubte si, per no haver jurat sa majestat ab la forma que déu jurar segons disposa lo privilegi de la ciutat de Barcelona y per constitucions y altrament segons usos y costums de est Principat han jurar sempre los successors, podíam acudir al que sa magestat encarregà tant, anomenàrem persones eletes dels tres estaments per a que·ns aconcellassen lo fahedor y donàrem avís als senyors consellers de esta ciutat del succés y dubte se'ns offerie. Resolgueren les persones eletes que aplicàssem bon número de doctors ab los magnífichs assessors y advocat fiscal de esta casa perquè·ns certificassen del que podíam y devíam fer, los quals, mirant exemplars de aquesta casa y també de casa la ciutat, ab ocasió de la conferència se ha fet entre les persones eletes de casa de la ciutat y esta casa y, estudiat y tractant entre sí les dificultats se han offert y censurant diversos papers de advertiments nos han donat estan al cap del negoci. Ha·ns aparegut antes de donar rahó de tot aquest fet a vostres senyories y mercès, per ser tant grave y vèurer al ull los inconvenients poden resultar de no assertar en la resolució, per a que, ohida la carta de sa majestat y una nota del que·s ha trobat en esta casa haver-se fet en altres casos, sien servits aconsellar què podríem fer per assertar a pèndrer la resolució convenient en aquest negoci en servey de Déu, de sa magestat y benefici de hest Principat. // 105*v* // Les persones eletes en esta casa y en la de la ciutat que han conferit han advertit algunes cosas en un paper, legir-se ha aquéll per a que vostres senyories y mercès vejan si y haurà cosa que·s dega adaptar al que·s tracta».

Y encontinent fonch legida la carta de sa majestat mencionada ab la dita proposició, cusida originalment en lo present Dietari sots jornada de nou del corrent. Y, axímateix, fonch legida una scriptura de advertiments donats per los elets de la present casa y casa de la ciutat, també continuada en lo present Dietari sots jornada

a. a continuació ratllat f.
b. espai en blanc d'uns 15 mm. al manuscrit.
c. espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.
d. a continuació ratllat franch.

[1621]

de quatorse del corrent. E legides les dites scriptures comensà a votar lo senyor archabisbe de Tarragona y donà son voten scrits, lo qual és del thenor següent:

«Moltes rahons me obligan a dir a vostres senyories y mercès lo que sent acerca del cas que sie proposat y, encara que las més principals y que generalment nos comprenen a tots, són en orde a las veras ab que devem acudir al servey de nostron rey y senyor, lo qual may pretén ser servit de nosaltres sinó en lo que és just y honest, guardant lo degut respecte a esta primera obligació, no ab manco efficàcia ha mogut mon ànimo lo amor de la pàtria y lo zel que tinch de la pau y quietut d'ella y juntament del honor que té adquirit ab sa antiquíssima fidelitat, lo qual ha sabut conservar per tants lonchs anys, que és una de las cosas que més eficasment se ha de reparar, pus no fóra just aventurar aquest crèdit al manco ab les nacions strangeres, essent lo que tant honrrosament han sustentat nostres passats, que no és de menor estima // 106*r* // y reputació que les pròpries libertats que·ns han dexades, guanyades ab sa pròpria sanch. Tot lo qual me obliga en la ocasió present a dir ab algun effecte la obligació que a tots nos corre de estar molt advertits en la exequució de que·s tracta per a que sie ab lo assertament y seguretat que convé al servey de nostron rey y senyor, benefici de aquest Principat y continuació de sa innada fidelitat. A tot lo qual, me apareix que se acudirà considerant, com és rahó, la molta que sa majestat té de sa part en lo que demana, enviant son real privilegi de lochtinent de aquest Principat al duch de Alcalá y encarregant-nos que se li assistesque y acude en tot lo que convingue, promententnos juntament de venir molt prest a jurar nostres constitucions y leys y a fer-nos no menors mercès de las que havem experimentat de sos sereníssims praedecessors y molt bé se dexan considerar los justs títols que té sa majestat per a dilatar un poch de temps sa vinguda per ser sa monarchia tant estesa y tantes les cosas que per tota ella té de assentar en estos principis, que és forçós lo tingan molt ocupat y és justa rahó sperar temps més acomodat per sa vinguda, puix que esta dilació no ha de levar-nos lo bé que de sas reals mans speram, ans bé serà ocasió de aumentar en sa majestat lo desig de concedirnos-lo ab més compliment y fer-nos majors mercès, quant ab major obediència y cortesia veurà que donam lloch a que cumpla ab altres negocis més praecisos y, dich més praecisos, perquè me apar que pot, sens ningun dupte, esta província, sens praejudici de les leys y constitucions d'ella, ser regida en pau y governada per lo lochtinent de sa majestat, encara que sie abans de haver fet lo jurament, com ho ha mostrat la experiència, havent-se amostrat forma praticable en altres ocasions semblants a d'aquesta, // 106*v* // segons apareix per los exemplars que tenim, als quals me remeto, puis per ser tant notoris a tots y haver-se legit los callo, sòls dich la molta forsa que a mí'm fan per vèurer que son en propris tèrmens del cars de ara y és vist que tinguen la matexa, puix no ha de ser de pijor condició lo present que lo passat y, puix lo que sa majestat demane és tant conforme al que pareix per dits exemplars y se ha exequutat altres vegades, no sé jo còm pugam susarnos de fer-ho en esta ocasió y, encara que·ú tinch per tant posat en rahó y me apar que déu exequutar-se, no tinch menor zel de la inviolable conservació de nostres constitucions, però cessa en mí aquest cuydado quant no encontra directament ab elles, podent-se pretèndrer que no parlam, en aquest cars, ans bé se podrie fundar que sa majestat hans de haver jurat pot crear son lochtinent y fer altres actes de jurisdicció, quant més que, com tinch dit en respecte del molt ha que sa majestat té precísament que acudir, lo considero posat en cas de necessitat clara y manifesta y casi de impossibilitat, a la qual, ninguna ley pot obligar-lo y axí no és molt que, per ara, diferesca sa vinguda, ni havem de pretendre que fasse ab nosaltres cosas dificultosíssimes, si no impossibles. En consideració de tot lo qual, dexant moltes rahons que podrie dir, en tinch per assertada resolució condescendir ab lo gust de sa majestat ab la demostració de contento y prestesa ab que sol acudir aquest Principat a son real servey, obligant-lo per aquest camí y suplicant-lo que molt prest cumpla sa real paraula, com nos la han complida tots sos sereníssims praedecessors, venint a esta província, no sòls per jurar, sinó per a tenir-nos Corts y desagraviar-la de alguns agravis que pretén li han fet sos ministres, lo qual havem de grangear, no per via de dificultar las cosas, sinó allanant-las, y per via // 107*r* // de[a] pregària y humil suplicació, perquè encara que sie vist que sa majestat cumpla les obligacions de sa corona, no pot apremiar-se la majestat de sa persona en lo que depenia de sa voluntat, ni pot fer-se-li violència en les cosas, encara que justes y, axí, en conseqüència de estes y altres rahons, que no és necessari referir-les, és mon vot y parer que se exequute lo que sa majestat demana a est consistori per sa real carta de tres del present en la matexa conformitat que en ella se conté, sens dilació alguna, ab les protestacions fetes per lo síndich del general de Cathalunya en lo jurament que prestà lo duch de Feria y altres, si aparexarà convenir, ab assistència del dit síndich y, fet assò, se acuda encontinent a nostron rey y senyor donant-li lo

a. *a continuació repetit* dificultar ... per via de.

pésame de la mort de rey son pare, que està en glòria, y juntament la norabona de son govern, lo qual prospere Nostre Senyor larchs y felicíssims anys y suplicant-lo fasse mercè a est Principat en cumpliment de la real paraula, que ha donat per sa carta, de venir a jurar y ultra de assò, sie servit de tenir Corts representant-li la molta necessitat que tenim d'elles per a reparo dels agravis que pretén aquest Principat haver rebut de sos ministres ab una relació particular d'ells per a que·n tinga entera notícia, que sens dupte li appressuran sa vinguda y lo demés que convindrà per al benefici comú de aquest Principat y, perquè assò tingue més eficàcia y effecte, so també de parer que·s fasse una embaxada als senyors conseller de esta ciutat, fentlos a saber esta resolució y juntament se done notícia al duch de Alcalá de aquest parer en la forma que se acostuma».

107*v* Y encontinent lo senyor conceller en cap, antes de votar, se'n anà a casa la present ciutat per a consultar ab ses magnificències les sobredites cosas, com és acostumat, y poch aprés, essent tornat, en lo punt que volie dit magnífich conseller publicar son vot, en aquest intermedi vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Alexandre de Alantorn, don Bernardino Marimon, Miquel Joan Granollachs y Magí Grau, qui poch antes assistí en los dits brassos y se'n eren exits de aquélls acerca del loch que·s pretén spectar al protector del bras militar, representant al consistori dels senyors deputats y oÿdors de comptes del dit General, fer-se notable agravi y praejudici a don Bernat de Pinós, protector del dit bras militar, en no concedir-li lo lloch y praecedència que dix spectar-li com a cap del dit bras militar, confessant ser veritat que lo dit il·lustríssim y reverentíssim senyor archabisbe de Tarragona tenie en son loch y estave en son propri loch a ell spectant per rahó de sa dignitat immediadament aprés del consistori de sas senyories y que axí mateix estave y tenie son loch lo senyor conseller en cap de la present ciutat, que estave assentat immediadament aprés de dit senyor arcabisbe, dihent competir-li per rahó de la observansa y consuetut seguida fins a est die, emperò que lo lloch següent aprés del lloch de dit senyor conseller en cap, en lo qual estave assentat lo molt il·lustre y reverent senyor don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, // 108*r* // competie y spectave al dit don Bernat de Pinós[a] com a cap del dit bras militar y que axí, dit senyor bisbe de Barcelona, no podie ni devie ocupar aquéll y per dita rahó, dit loch ere hagut per vàcuo, per hont fonch suplicat a sas senyories per dits embaxadors, parlant dit don Alexandre de Alantorn, que fos de son servey donar est loch al dit don Bernat de Pinós en nom de protector y cap de dit bras militar y que, no fent-ho, tindrie lo dit bras ocasió de quexa contra sas senyories per no concedir a dit protector de dit bras militar lo loch que jurídicament li spectave. Y sas senyories, parlant lo dit senyor deputat[a] ecclesiàstich, respongueren a la dita embaxada que feien maravella del que se'ls representave per vèurer pheralitat de bras militar, per quant lo bras militar estave allí ajuntat en los dits brassos y no havien vist que la multitut dels militars estaven allí assentats hagués fet sentiment algú per rahó de que·s fa la embaxada y que axí advertissen dits embaxadors de part de qui com no·ý pogués haver diversitat de bras militar com sòls aquéll sie hú y aquéll sie junt en la congregació dels presents brassos, conforme està continuat en lo Dietari de la present casa en esta jornada. Emperò, per a donar als dits embaxadors tota satisfacció, sas senyories veurien y mirarien molt exactament estes pretensions y ministrarien justícia a les parts y en assò, com per alguns cavallers dels qui estaven junts en dits brassos se fes contrari a la dita embaxada, en defensa del que fonch a respost per sas senyories contra dels dits embaxadors y dits embaxadors diguessen // 108*v* // que don Bernat de Pinós que, com a protector y cap del bras militar, tenie lo sagell concedit al dit bras per privilegis reals y que per ço allí a hont ell ere se entenie ser lo dit bras militar, de hont ere emanada la dita embaxada que per ells ere estada explicada. Fonch en ocasió d'esta pretenció moguda gran alteració y debat entre los senyors cavallers qui assistien en lo dit bras contradihents a la dita embaxada y los dits embaxadors y alguns cavallers qui eren vinguts en companyia de aquélls, de manera que no fonch possible tenir-se los dits brassos, ans bé sas senyories procehint ab la saviesa y prudència degudes, per a difugir la imminent ocasió de scàndol, que·s tenie molt gran per vèurer los ànimos molt ocasionats, manaren disgregar-se los dits brassos, com en effecte foren disgregats y, encontinent, ses senyories, vehent que per brassos ere impossible per les competències sobredites poder ser degudament aconsellats en un fet tant grave y de tanta importància, feren elecció de nou persones de tots los tres estaments elegint, com en effecte elegiren, ço és, per lo bras ecclesiàstich los dits il·lustríssim senyor archabisbe de Tarragona, il·lustre y molt reverent senyor bisbe de Barcelona y lo senyor don Francisco de Eril, abat de sant Cugat de Vallès; per lo bras militar los senyors don Joan de Eril, don Francisco de Argensola y Phelip de Sorribes; // 109*r* // per lo bras real los senyors

a. sa *ratllat entre* Pi *y* nós.

a. *a continuació ratllat* milit.

Julià de Navel, micer Joseph Ramon y Magí Grau. Les quals persones eletes, plenament informades del fet proposat als dits brassos y de les constitucions y privilegis d'est Principat, dels exemplars y scriptures se són pogudes trobar conferents per est negoci y de les diligències que eren estades fetes per sas senyories, per los magnífichs assessors y advocat fiscal de la present casa y doctors aplicats y de la resolució consultiva presa per les persones eletes per dits senyors deputats y per la ciutat ab los conferiments entre sí tinguts, aconsellaren unànimes y conformes a sas senyories que se acceptàs lo privilegi del senyor duch de Alcalá de manera se acceptà lo del duch de Feria en lo any 1598 y ab les matexas protestacions se feren alashoras y que lo síndich del General assistesca a son jurament com sempre se és acostumat y que se scrigue a sa majestat per part del present consistori donant-li lo pésame de la[a] mort de la majestat, de bona memòria, son pare y senyor nostre, y als sereníssims infants, sos germans, certificant-lo ab la carta còm han servit a sa majestat en lo que·ls ha ordenat sobre la admissió del privilegi del dit senyor duch de Alcalá y jurament de aquéll, suplicant-lo ab los encariments possibles nos fasse mercè de desocupar-se lo més prest sie possible de venir en aquest seu Principat per a honrrar-nos ab sa real praesència y jurar los usatjes, constitucions, privilegis y demés libertats y lo demés que en semblants ocasions han acostumat de fer los praedecessors reys y senyors nostres, de gloriosa // 109*v* // memòria y que, per part del present consistori sie fet a saber al dit senyor duch de Alcalá en la forma acostumada y que las cartas que·s faran per sa majestat y a dits sereníssims prínceps sien remeses als embaxadors del General per a que las donen en las reals mans. E aprés, sas senyories, tingut de dites persones eletes lo vot, parer y concell demuntdits, comunicaren aquéll als dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats de la present casa, los quals, plenament informats de tot lo fahent per est cars, donaren a sas senyories son vot y parer en scrits, lo qual és del tenor següent:

«Jhesús, Maria. En lo fet consultat per los senyors deputats als assessors, advocat fiscal y doctors infrascrits, és a ssaber, si deuen consentir al jurament entén fer y prestar lo senyor duch de Alcalá com ha lochtinent y capità general de sa majestat, del rey don Phelip tercer, nostre senyor, en virtut del real privilegi que li és estat concedit per lo residuo de son trienni, dat en Madrit a III de abril del corrent any 1621 aprés de la mort del rey don Phelip segon, son pare, que Déu tingué en lo cel, com ho assenyala y encarrega sa majestat ab sa carta real, scrita a tres del dit mes de abril, dirigida y tramesa a dits senyors deputats, attès que sa magestat encara no ha prestat lo jurament acostumat de guardar, la carta del bovatge, los usatges, constitucions, capítols y actes de Cort, usos, costums, privilegis generals y particulars de Cathalunya, conforme los sereníssims praedecessors seus han acostumat fer, vist lo capítol 27 comensant «Nostres succehidors» de la segona Cort celebrada per lo rey don Jaume segon en Barcelona en lo any 1299 y lo privilegi del rey don Pere Ters, concedit a la ciutat de Barcelona y dada // 110*r* // en ella a 14 de les chalendas de noembre 1339 y lo capítol 22 comensant «Poch valdrie» de la primera Cort celebrada per lo rey don Ferrando segon en lo any 1481, vists molts juraments prestats per diversos reys de Aragó, senyors nostres, segons la disposició de dit capítol 27 y thenor de dit privilegi, jatsie que molts de dits sereníssims reys de Aragó, praedecessors de sa majestat, ans de usar de lur potestat y praeheminència real en lo present principat de Cathalunya, han acostumat primer de venir personalment ad aquéll y prestar dit jurament. Emperò attès y considerat que en los temps passats, havent vingut lo cars de successió de nous reys moltes vegades trobant-se absents de aquest Principat o ocupats en cosas graves de sos regnes, de manera que ab brevedat no podien venir a est Principat a prestar dit jurament, han anomenats ministres y officials seus per a administrar justícia y aquélls són estats admesos ab voluntat de la terra, com se veu en las successions del rey don Martí y del rey don Ferrando lo primer y del emperador don Carlos Quint y del rey don Phelip Primer y del rey don Phelip Segon, pare de sa majestat, y de altres reys y senyors nostres, considerant també que sa majestat ab dita carta dona causes legítimes y molt justes, las quals per al present no donan lloch a sa vinguda per a prestar lo dit jurament, que ab sa carta real promet que en donar-li loch les ocupacions graves y molt urgents li occorren ara en la administració de sos regnes y senyories, ab la major brevedat que li serà possible vindrà a est Principat ha prestar dit jurament, considerant axímateix que no concedint a dit jurament, entretant que sa majestat tarda a venir a jurar, // 110*v* // patirie molt la administració de la justícia, la qual, essent regida y administrada per officials menors, no serie tant temuda ni respectada com per ser administrada per ministres de major auctoritat y grandesa, de la qual acostuman ser los lochtinents generals de sa majestat en aquest Principat, del que se podrien succehir grans danys e inconvenients, axí[a] al bé universal de tota la

a. a continuació ratllat mort majestat.

a. a continuació ratllat bé.

província com al particular dels habitants en ella, los quals inconvenients advertint y considerant los deputats qui eren en lo any 1598, seguida la mort del sereníssim rey don Phelip Primer y estant en Madrit la majestat del rey don Phelip Segon, al qual tocave la legítima successió de aquest Principat y comptats, consentiren al jurament de son lochtinent que fonch lo excel·lentíssim duch de Feria y admeteren son privilegi, encara que sa majestat no hagués jurat y, jatsie dit sereníssim rey don Phelip, son pare, en las Corts del any 1585, com a pare y legítim administrador seu hagués promès y jurat per ell que no exercirie jurisdicció alguna que primer no hagués jurat en esta ciutat de Barcelona, ab los motius alt referits y en particular ab fonament que ja los deputats qui foren en lo any 1518, seguida la mort del rey don[a] Ferrando y essent en Flandes lo sereníssim príncep don Carlos, successor en dits Principat y comptats, scrigueren una carta al governador general dels regnes de la corona de Aragó, archabisbe de Çaragossa, suplicant-lo intercedís ab lo príncep don Carlos enviàs a est Principat un lochtinent general seu per a que regís y governàs aquéll, no obstant que dit sereníssim príncep no hagués prestat lo jurament acostumat. Per estes y altres rahons, los assessors y doctors infrascrits, haguts entre sí diversos col·loquis, ab la maduresa que un negoci de tanta calitat y importància, qual lo present, // 111*r* // requereix, tots unànimes y conformes aconsellen als senyors deputats que per aquesta vegada tantsólament y ab les protestacions subseqüents y no sens aquélles y també ab las que ordinàriament se solen posar per lo síndich del General als juraments dels lochtinents de sa majestat, consenten al dit jurament fahedor per lo excel·lentíssim duch de Alcalá com ha lochtinent de sa majestat y manen buydar y continuar dit privilegi en los libres de la casa de la Deputació, conforme se acostumen buydar y continuar[b] los dits[c] privilegis, les quals protestacions alt mencionades són del tenor següent:

«Los deputats del general de Cathalunya, als nou del corrent mes de abril, han rebuda una carta de sa majestat, dada en Madrit a tres del mateix, ab la qual han entès que sa majestat és estat servit anomenar a vostra excel·lència per son lochtinent y capità general en aquest principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, enviant per dit effecte son real privilegi y, a bé que dits deputats probablement han tingut rahó de duptar si, per no haver sa majestat jurat los usatges, constitucions, capítols y actes de Cort y constitucions de Cathalunya, privilegis, gràcies, concessions y praerrogatives que per sos sereníssims praedecessors, reys de Aragó y comptes de Barcelona, són estats concedits y atorgats y jurats als dits Principat y comptats y a les persones ecclesiàstiques, militars y reals, ciutats, viles, lochs y col·legis de aquélls, si sa magestat se haurie de abstenir de la creació y nominació de lochtinent y capità general en los dits Principat y comptat, com molts de sos sereníssims praedecessors han acostumat fer, emperò, considerant que sa majestat ab la matexa carta dóna justes y urgents // 111*v* // causes de no poder venir a jurar a est Principat y comptats les dites constitucions y altres drets alt specificats, confiats de la seguretat y promesa que ab dita carta fa de que, en haver donat assiento a las cosas y negocis de sos regnes que ara lo impedexen, ab la major brevedat que podrà, vindrà a est Principat ha prestar dit jurament y fer tota mercè a d'aquéll y a sos habitants, considerant axímateix que, venint ara sa majestat a est Principat ha prestar dit jurament y fer tota mercè a d'aquéll[a] no·s podrie detenir y se'n haurie de tornar dins breu temps per la concorrència y gravedat del[s] negocis de sos regnes y lo dit Principat y sos habitants no alcansarien lo fruyt tant desijat de gosar de sa real presència per spay de molt temps y ab tota quietut y repòs. Per les dites causes y rahons y per lo molt amor que tenen a sa majestat com ha lur senyor natural, per aquesta vegada tantsólament y ab que no pugue ésser tret en conseqüència y sens praejudici ho derogació del capítol 27, comensant «Nostres succehidors» del rey don Jaume Segon <s> en la segona Cort de Barcelona, any 1299, y del privilegi del sereníssim rey don Pere Ters, concedit a la ciutat de Barcelona, dada en ella als 14 de les chalendas de noembre 1339, del capítol comensant «Poch valdrie» del rey don Ferrando Segon en la primera Cort de Barcelona, any 1481, si y en quant sien contràries o altrament praejudicials al present acte y sens praejudici dels demés usatges, constitucions, capítols y actes de Cort, usos y costums, privilegis generals y particulars y de qualsevol dret als quals no entenem praejudicar, ans bé volan y entenen que en tot cars romanguen salvos y il·lesos y en lur forsa y valor e ab tota plenitut e integritat y sens praejudici, lesió o derogació de aquélls, los dits deputats consenten al jurament que vostra excel·lència vol prestar, ab tal emperò, que per dit consentiment no sie just derogar ni // 112*r* // praejudicar als dits usatjes, constitucions, capítols y actes de Cort y a la observansa de aquélls, ni a dits privilegis, axí generals com particulars, ni a las altras cosas sobredites. E suplican e ins-

a. *a continuació ratllat* Phelip.
b. *a continuació ratllat* d.
c. dits *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* y a s.

tan que vostra excel·lència sie servit acceptar les predites protestacions y salvetats en quant són conformes als usatges, constitucions, capítols y actes de Cort y altres drets de la terra, usos y costums de aquélla y als privilegis generals y particulars y a totes les altres cosas alt referides e requerexen que esta scriptura sie continuada al peu de la prestació del jurament per vostra excel·lència fahedor».

Petrus Pla, assessor, Iacobus Marti, fisci Generalis advocatus, Aguilo, assessor, Aylla(r), consulens, Pujades, consulens, Gori, consulens, Fumas y Despla, consulens, Tristany, consulens, Viver, consulens, Bernardus Sala, consulens, Planti, consulens, de Malla, consulens, Vincencius Hortola, consulens, Michael Joeres Magarola, consulens, Rubi, consulens».

E sas senyories, attesos los dits vots de dits senyors elets, magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats ésser conformes a la admissió de dit privilegi y jurament, per los quals ere insurgida la rahó de dubtar y posada en los dits brassos, desliberaren donar-se loch a la admissió de dit privilegi y jurament ab las protestacions continuades en lo dit vot de dits magnífichs assessors y doctors aplicats y altrament conforme la desliberació per sas senyories feta lo die present en Libre de Desliberacions està contengut, a la qual se ha relació. // 112*v* // E poch aprés sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá los senyors don Francisco de Eril, abat de sant Cugat de Vallès, don Francisco Argensola y Julià de Navel. Los quals anaren ben acompanyats ab les masses grans cubertas de dol y porters devant y, arribats a casa de dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, explicaren la embaxada del tenor següent, ço és, que sas senyories, pres madur y savi consell, havien deliberat que se admetés lo dit son privilegi y jurament y que per lo síndich del dit General se assistís en aquéll, ab les protestacions que a sa excel·lència en lo acte de dit jurament se presentaren per lo síndich del dit General, servint en assò a sa majestat per sa natural fidelitat y amor y ab confiansa de la fe y paraula real de sa majestat, donada ab sa real carta y no perquè en assò fossen tinguts y obligats y ab que aquest acte no pugue ser tret en conseqüència en temps algú. E tornats dits senyors embaxadors referiren a sas senyories que havien explicada dita embaxada y que sa excel·lència los havie respost que estave molt satisfet de sas senyories per lo gran servey havien fet a sa majestat y que no sperave menos de sas senyories, per la innada fidelitat que sempre est Principat ha tingut a sos reys y senyors y que estave aparellat per a jurar en est punt y que, per ço, sas senyories se servissen enviar lo dit síndich a assistir al dit jurament y fer lo que // 113*r* // per part d'est Principat convindrie fer-se en lo acte de aquéll. En aquest mateix die, a la vesprada, jurà lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá en la Seu de la present ciutat en la sòlita y acostumada forma a hont se li feren les protestes acostumades per lo síndich del dit General qui assistí al dit jurament com en Libre de Juraments.

Disapte, a XVII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories lo magnífich micer Jaume Mir, assessor de la visita dels officials del dit General, mossèn Miquel Palau, scrivà major de dita visita y mossèn Jaume Ferrer y Orriols, ajudant de la dita visita, enviats per los senyors visitadors, los quals, per part de dita visita, parlant lo dit micer Jaume Mir, representaren a sas senyories que dits visitadors, per affers de dita visita, ço és, per los dols de dits senyors visitadors y officials de aquélla, que se havien de vestir per la mort de la majestat del rey, nostre senyor, y per pagament de gastos de dita visita que al present se ocorren, tenien necessitat de quatre mília liures barceloneses y per ço, conforme disposició del capítol de Cort // 113*v* // ab lo qual està provehida dita visita, se representava a sas senyories fossen servits de girar quatre mília liures al regent los comptes en la forma acostumada. E sas senyories respongueren dient que veurien lo fahedor hi·ls ne tornarien resposta.

En aquest mateix die anaren sas senyories consistorialment, ab les masses cubertes de dol y porters devant, tots endolats, a casa del excellentíssim senyor lochtinent general per ocasió de donar-li lo pésame de la mort de la sacra cathòlica real majestat del rey don Phelip Segon, de gloriosa memòria, y per donar-li lo parabién del nou privilegi de virrey y, arribats a sa presència, se feren molts conserts y cortesies y sa excel·lència restà molt agrahit de la visita y se despediren ab moltes offertes.

Dilluns, a XVIIII°. En aquest die vingueren per part de la present visita mossèn Miquel Palau, scrivà major, y Miquel Fontana, procurador fiscal de la dita visita, los quals, per part de dits senyors visitadors, demanaren a sas senyories // 114*r* // fossen servits girar diners al regent los comptes per gastos y pagaments de dita visita. E sas senyories respongueren que farien lo que tindrien obligació.

Dijous, a XXII. En aquest die, que és la vigília del gloriós sant Jordi, vingueren en consistori los senyors deputats y oÿdors de comptes a las tres horas passat migdie, lo qual consistori y la sala de aquéll estave tot endolat per la mort de

la majestat del rey, nostre senyor, y com, per rahó de la dita vigília y en honor del dit gloriós sant Jordi, estigués la capella gran de la present casa entappada y parada conforme los altres anys, no obstant que en los demés aposientos de la present casa // 114v // se tingués lo dol per la rahó demundita y sens música ninguna y se comensassen las vespres solempnes en dita capella, los dits senyors deputats y oÿdors de comptes consistorialment, tots endolats y anant davant los porters ab les masses xiques, totes cubertes de dol, ab acompanyament de molts officials, també endolats, anaren en la dita capella en la qual se celebraren les vespres ab molta solempnitat, ohint aquélles dits senyors deputats y oÿdors de comptes y molts officials de la present casa y acabades aquélles se'n tornaren consistorialment, anant dits porters devant ab dites masses andolades y ab lo mateix acompanyament de officials y, arribats en la sala del consistori, se disgregaren.

Divendres, a XXIII. En aquest die, festa del gloriós sant Jordi, se féu la festa en la capella gran de la present casa, ab molta solempnitat y música, dins dita capella tantsólament y no en las altres istàncies de la present casa, per ocasió del dol de la mort de la sacra cathòlica real majestat del rey Phelip 2, de gloriosa memòria, com en semblants dies y festivitats se solen fer y axímateix, per ocasió del dit dol no convidaren sas senyories al senyor virrey, ni magnífichs consellers, com se solie fer en semblants jornades, solament convidaren al senyor bisbe de Barcelona per a venir a dir // 115r // la missa y, dit senyor bisbe, essent arribat en la present casa, lo hisqueren a rèbrer los senyors oÿdors de comptes ab les masses andolades y porters devant y la dita missa se celebrà ab molta solempnitat y festa, dihent dita missa de pontifical lo dit senyor bisbe y assistiren sas senyories acompanyats de molts cavallers y predicà lo reverent pare fra Pau Alzina, conventual del monastir de Nostra Senyora del Carme y, axímateix, acabat lo dit offici ab la solempnitat demundita, tornaren los senyors oÿdors a acompanyar lo dit senyor bisbe fins al cap de la scala de la present casa, com és acostumat y, axímateix, a la vesprada, se digueren les vespres en dita capella ab molta solempnitat y música, a hont acudí tant concurs de gent la vigília y tot lo die que apenes hi cabien.

Disapte, a XXIIII. En aquest die se celebrà en la capella gran de la present casa lo aniversari acostumat de celebrar quiscun any en semblant die en commemoració dels deputats y oÿdors defuns a hont assistiren sas senyories endolats ab les masses andolades y porters, acompanyats de molts cavallers y officials de la present casa a hont vingué lo protector del bras militar, don Bernat de Pinós, acompanyat de molts cavallers, // 115v // al qual hisqueren a rèbrer los senyors oÿdors de comptes ab les masses andolades y porters devant fins al cap de la scala y, encontinent, entrats tots a dita capella gran, se celebrà lo dit offici de difuncts ab molta lumenària de antorxes de cera groga, assistint la capella de la Seu, y digué la missa lo reverent canonge Joan García y predicà lo reverent pare fra Joseph Pascot, conventual del monastir de sant Francisco de Paulo de la present ciutat y, acabat lo dit offici, tornaren los dits senyors oÿdors acompanyar[a] lo dit senyor protector del dit bras fins al cap de dita scala.

Dilluns, a XXVI. En aquest die, Phelip Ferrandis, correu de la present casa, vingué en consistori de sas senyories dihent que en aquest die ere arribat y tornat de aportar lo despaig que als XI del corrent, per part de sas senyories, li fonch encomenat per aportar a Madrit al senyor don Ramon de Calders y Ferran, embaxador del dit General en cort de sa majestat, lo qual aportà y donà en consistori de sas senyories una carta del dit embaxador, la[b] // 116r // qual és del tenor següent:

«Als molt il·lustres senyors los deputats del General de Cathalunya en Barcelona. Molt illustres senyors. Per Ferrandis rebí la de vostra senyoria als setze, a las tres de la tarda. *Consuatur*».

Dimecres, a XXVIII. En aquest die, micer Joseph Ramon, advocat fiscal de la visita vingué en consistori per part dels senyors visitadors de aquélla, lo qual dix que, per ocasió dels dols se havien de fer per la mort de don Phelip Segon, de gloriosa memòria, y altres gastos de dita visita havien menester diners y axí, fossen servits de girar-los los que serien necessaris en la forma acostumada. E sas senyories respongueren que farien lo que tindrien obligació.

Armes[c] reals de Leó y Castella levades de les Atarassanes. Com en dies passats, lo duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat per inducció, segons se entén, // 116v // de sos officials no ben intencionats a las cosas de aquest Principat, tant per ésser forasters com altrament, hagués manat continuar ab diners del rey la obra que lo General de aquest Principat de alguns anys a esta part té comensada y continua en lo herm de las Atarassanes, manant dit duch de Alcalá

a. a continuació ratllat s.
b. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 762-763.
c. Armes ... Atarassanes *interlineat al marge esquerre.*

[1621]

posar mestres de cases en la dita obra y en aquélla las armas reals de Castella y de León y en altra part de dita obra las armes reals de Aragó, lo que causà admiració y desgust notable a tots los de aquest Principat, qui de aquest fet tingueren notícia y als senyors deputats just sentiment de vèurer una tant gran novedat y cosa praejudicial al honor y reputació de tota esta província, per quant en ella nunca lo regne de León ni de Castella han tingut auctoritat de posar armes, sent aquélles molt stranyes a esta terra y, si bé de present, dits regnes y est Principat residexen sots una matexa persona, emperò ells són molt diversos y separats y també per voler, en nom del rey, obrar en dites atarassanes y en la obra del dit General, entenent dits senyors deputats no ser tal la voluntat de sa majestat, que sempre per sa real clemència és estat servit guardar a est Principat sos privilegis, honors y praerrogatives y en ninguna cosa[a] praejudicar-lo, inseguint lo que per las majestats dels sereníssims reys de Aragó, de gloriosa memòria, és estat inviolablament observat. Los dits senyors deputats manaren fer junta de persones eletes de tots los tres estaments y dels magnífichs assessors del dit General y altres magnífichs doctors en drets, del(s) més graves de esta ciutat, per los quals, informats del fet y havent vistes diverses scriptures fahents per est effecte recòndides en lo archiu de la present casa, foren dits senyors deputats aconsellats haver-se // 117*r* // de fer contradicció a la dita obra y imposició de dites armes reals, fent que per dit duch de Alcalá sie parada la dita obra y levades les dites armes y axí fonch feta embaxada per part de dits senyors deputats al dit duch de Alcalá representant-li manàs advertir lo gran agravi rebia lo Principat de dita obra y levar o aborrar les dites armes per no tenir loch aquélles en est principat de Cathalunya y també dits senyors deputats manaren procehir contra los officials y mestres qui entrevenien en fer dita obra y en lo posar de dites armes com ha fent torp al dit General y estant fent-se per part dels dits senyors deputats estos procehiments lo dit duch de Alcalá féu interposar a dits senyors deputats algunas personas de qualitat y auctoritat per a que nos passàs avant aquélls, offerint-se de fer parar la dita obra y levar de aquélla les dites armes reals de León y Castella y també las de Aragó, dexant la dita obra líbera als dits senyors deputats com a senyors de aquélla, per a que quant fossen servits, la puguen continuar y posar en ella las armes del dit General com és acostumat. De hont, en est die, dit duch de Alcalá per medi de sos officials y mestres ha levat de dita obra les dites armes reals de León y de Castella y las de Aragó, fent aborrar aquélles per mestres de cases ab scarperas y altres instruments manuals, de tal manera que aquélles no poden aparèxer ni conèxer en manera alguna, conforme lo scrivà major de dit General y altres moltes persones que se són trobades han vist y axí es públich en la present ciutat.

117*v* Divendres, a XXX. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats los senyors abat Puigmarí, don Francisco Argensola y Raphel Laudes. Los quals, obtinguda primer hora de sa excel·lència per medi de mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, anaren ben acompanyats ab les masses petites cubertes de dol y porters devant y de molts officials del dit General y, arribats devant de sa excel·lència, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat que, de sa part y de tot aquest Principat, representàssem a vostra excel·lència lo praejudici notable que·s farie a les contitucions // 118*r* // generals de Cathalunya y als privilegis reals de la ciutat de Barcelona de que vostra excel·lència donàs lloch a que Domingo Pelegrí, de Çaragossa, que està pres en los càrcers reals de esta ciutat fos remés al regne de Aragó, com ell ha certificat a dits deputats, que vostra excel·lència té ja resolt de remetre'l a Joan Martín, algutzir real de dit regne, lo que ja en altres ocasions han advertit y suplicat a vostra excel·lència fos servit no consentir que tal remissió se fes y perquè entenen que, encara que sa majestat no haje jurat guardar les constitucions de Cathalunya y privilegis de dita ciutat, té molt encarregat a vostra excel·lència que guarde aquélles y que sa real voluntat és que·s guarden, com si fossen jurades aquélles, com los ho diu en sa real carta de tres del corrent mes de abril, en virtut de la qual ha jurat vostra excel·lència guardar dites constitucions y privilegis, tenen certa confiansa que vostra excel·lència serà servit manar guardar-les y axí, suplicam a vostra excel·lència en dit nom sie de son real servey manar no·s fasse dita remissió de la persona de dit Pelegrí y guardar les constitucions y privilegis que disposan lo contrari ab altres embaxades expressades a vostra excel·lència, que dits deputats ho rebran a singular mercè, representant a vostra excel·lència que, en cas se donàs loch a tal remissió, lo que no·s spera, serie causar aflicció grandíssima a tot est Principat y poblats an aquéll per la notòria contrafacció se ferie a dites constitucions, privilegis hi·s donarie ocasió de degut sentiment y causa justa de donar-ne rahó a sa majestat per no servar-se la real voluntat ab dita sa real carta declarada».

a. a continuació ratllat praejudicar.

Y encontinent sa excel·lència féu de resposta ý procurarie que // 118v // no·s fes praejudici a les constitucions y leys de la terra. E los dits senyors embaxadors, tornats en consistori, referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada a dit excel·lentíssim senyor lochtinent general en la forma los era estada ordenada y donada còpia de aquélla en mà de dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, digueren havie feta la sobredita resposta e sas senyories feren les degudes gràcies als dits senyors embaxadors.

Maig M. D-C-XXI

Disapte, lo primer. Festa dels Apòstols.

Dilluns, a III. Festa de Santa Creu.

119r Dimars, a IIII. Dol[a] de la mort del rey don Phelip Segon, de gloriosa memòria.

En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes porrogaren fins a disapte primer vinent, per lo dol y funeràries se han de fer en esta semmana per rahó de la mort del rey, nostre senyor, y manaren convidar a tots los assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes, racional y a tots los demés officials del dit General perquè vajen los quatre dies primers vinents, comprés lo present, a acompanyar dits senyors deputats y[b] oÿdors per a venir en la present casa de la Deputació, repartits quiscú per son deputat y oÿdor, manant-los, a pena de pèrdrer la gramalla y, los qui tenen salari, de pèrdrer una terça, acuden quiscú al que li serà assenyalat. En aquest mateix die se comensà de tenir dol de la mort de dit senyor rey en la present casa y en la de la ciutat y altres parts, tingués assí en la sala gran a hont, de present se té consistori, vingueren hí los senyors deputats sens acompanyament per quant no·s tingué certitut si la ciutat comensarie a tenir lo dol en est die, ni tampoch vingué ab gramalles ni masses y, estant dits senyors deputats en consistori, vingueren per part de la ciutat ab embaxada los senyor Luís Joan de Calders, Gabriel de Malla, Hieònym Cardona, cavallers y micer Miquel Joan Magarola, ciutadà honrrat de Barcelona, tots engramellats, aportant-los la falda a quiscú d'ells // 119v // sos criats, també andolats y acompanyats de molts officials de dita ciutat, també engramellats, los quals, per part de dits magnífichs consellers feren a saber a sas senyories còm estos tres dies següents, comprés lo present, se tenie y tindrie dol en la casa de la ciutat per la mort de sa majestat, com tenien acostumat y per ço suplicaven a sas senyories que fessen lo mateix que en aquesta casa se acostumave fer en semblants ocasions. E dits senyors deputats respongueren, en effecte, que ells farien lo mateix que esta casa té acostumat fins lo die de avuy. E poch aprés, los dits senyors deputats enviaren als dits magnífichs consellers de la present ciutat los magnífichs mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, senyor dels Bons, Agustí de Lana, Barthomeu Sala, ciutadà honrrat de Barcelona y Rafel Rubí, burgès de la vila de Puigcerdà, tots officials de la present casa, engramallats y aportant-los la falda los criats, acompanyats de vuyt officials de la present casa, menestrals, per explicar als dits magnífichs consellers, per part del present consistori còm en la present casa se tenie lo mateix dol de la mort de dit senyor rey que·s té en aquélla y que ells anirien allí de molt bona gana, com és acostumat, si dits senyors consellers los donen lo loch condecent y que·s déu a sas senyories. E tornats dits son embaxadors de dita sa embaxada, referiren, en effecte, a sas senyories còm los senyors consellers besaven les mans a sas senyories y que sempre havien confiat, com confien, que sas senyories los havien de fer mercè // 120r // de anar allí en sa casa y que·ls donarien lo loch condecent y acostumat de donar, ço és, en la sala del Consell de Cent, a hont se té lo dit dol, sota la imatge de Nostra Senyora, tenint los magnífichs consellers la una part y sas senyories l'altre. En aquest mateix die, a las tres horas de la tarda, los dits senyors deputats y oÿdors de comptes vingueren en la present casa per a tenir allí lo dol per la mort del dit senyor rey, acompanyats dels magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes y racional y altres officials del dit General, ab dol, engramallats en la forma devallscrita: Primerament vingué lo senyor oÿdor real, partint de sa casa acompanyat de mossèn Raphel Rubí, burgès de la vila de Puigcerdà y Anthoni Sagrera, receptor dels fraus del dit General, anant en filera, ço és, en lo mig dit senyor oÿdor, en la mà dreta dit mossèn Rafel Rubí y en la squerra dit mossèn Anthoni Sagrera y després seguien en dit acompanyament molts officials del dit General que en número eren divuyt, tots endolats y engramallats ab gramalla y caperó, portant lo cap cubert, tant lo senyor oÿdor com tots los demés officials que·l acompanyaven. E lo dit senyor oÿdor aportava la falda ab un criat endolat y engramellat ab gramalla y caperó, lo qual, ab dit acompanyament y ab la ordenansa deguda, servant dits officials qui·l acompanyaven la qualitat de // 120v // sos officis, arribà en la present casa, en la sala a hont se té lo consistori y se assentà en una de les cadires del consistori, ço és, en aquella que per rahó de son stament li specte

a. Dol ... memòria *interlineat al marge esquerre.*
b. y oÿdors *interlineat.*

[1621]

y los demés officials se assentaren en los banchs que allí, per dit effecte, estaven posats, aguardant los demés senyors deputats y oÿdors que havien de venir per dit effecte. E després vingué en la present casa a tenir lo dit dol lo senyor oÿdor militar, Ramon de Calders, donzell, senyor de Santa Fe. Partí de sa casa acompanyat de molts officials del dit General, qui en número eren divuyt, fent la primera filera lo senyor oÿdor militar avant en lo mig y Hierònym de Gaver, donzell, en la mà dreta y Sebestià Vilella en la mà squerra y després, en dit acompanyament, seguien los demés officials ab sa ordenansa, segons la preheminència de sos officis y a dit senyor oÿdor militar aportave la falda un criat endolat y engramallat ab gramalla, caperó y cap cubert y a ningú de dits officials qui·l acompanyaven no·ls fonch portada la falda. Lo dit senyor oÿdor y tots los demés officials del dit acompanyament vingueren endolats, engramellats ab gramalla y caperó y ab lo cap cubert e arribà en la present casa ab lo dit acompanyament y entrà en la dita sala a hont se té lo consistori y se assentà en una de les[a] cadires de dit consistori, ço és, en aquella que per rahó de son stament y càrrech li specte y los officials que·l acompanyaven se assentaren per los dits banchs que estaven posats en la dita sala per dit effecte, aguardant juntament ab dit oÿdor real // 121*r* // las demés persones de consistori per a tenir lo dit dol. E poch aprés vingué lo senyor oÿdor ecclesiàstich, Miquel Macip, canonge de la Seu de Tortosa, partint del palau Real, en lo qual fa sa habitació, acompanyat de molts officials del General, que en número eran devuyt y dit senyor oÿdor vingué endolat, portant gramalla de dol ab lo cap descubert y li aportà la falda un criat endolat ab gramalla sens caperó ab barret de capellà e los officials que·l acompanyaren anaven endolats, engramellats ab gramalla y caparó y cap cubert y sens portar-los la falda algú, venint dit senyor oÿdor ab dit acompanyament fent filera de tres persones, anant dit senyor oÿdor[b] en lo mig y en la mà dreta lo senyor Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps, receptor dels salaris del magnífichs doctors de la Real Audiència, y en la mà squerra mossèn Francesch Astor, ciutadà honrrat de Tortosa y després, ab ordenansa segons la preheminència y qualitat de sos officis, seguien los demés officials y arribà ab dit acompanyament en la present casa y entrà en la dita sala del consistori, ço és, en aquélla que per rahó de son càrrech y stament li specta y los officials qui·l acompanyaren se assentaren en los banchs que en la dita sala estaven posats per dit effecte, aguardant ab dits senyors oÿdor real y militar

a. a continuació ratllat consistori de.
b. oÿdor *interlineat.*

las demés persones del dit consistori per a tenir lo dit dol. E poch aprés vingué en la present casa lo senyor // 121*v* // deputat real, lo doctor Bernat Berengarí, en la present ciutat de Barcelona populat, partint de sa casa ab molt acompanyament de molts officials del dit General, que en número eran vint. E dit senyor deputat vingué endolat, portant gramalla y caperó y ab lo cap cubert, aportant-li la falda un criat engramellat ab gramalla, caperó y cap cubert e los officials qui·l acompanyaren vingueren axímateix endolats ab gramalla, caperó y cap cubert y no·ls aportava la falda algú, fent la primera filera dit senyor deputat en lo mig, lo doctor micer Jaume Martí, advocat fiscal, en la mà dreta y mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, senyor dels Bons, regent los comptes, en la mà squerra, anant devant son porter ab una de las masses xiques del dit General cuberta de dol y ell anave[a] endolat ab gramalla, caperó y cap cubert y després venien ab lo dit acompanyament los demés officials per son orde, segons la preheminència y qualitat de sos officis y arribà ab dit acompanyament en la present casa y entrà en la dita sala del consistori y se assentà en una cadira de las del dit consistori, en aquella, és a saber que, per rahó de son stament y càrrech, li specta y los officials que·l acompanyaren se assentaren, ço és, lo dit magnífich advocat fiscal en una cadira de las quals tenen allí per los magnífichs assessors y advocat fiscal, les quals cadires de dits magnífichs assessors y advocat fiscal estaven posades en la mà squerra del dit consistori, ço és després de la cadira del senyor oÿdor real y la cadira en la qual se assenta dit magnífich advocat // 121*r* //[b] fiscal era la última de las tres dexant las don més prop del consistori vàcuas y lo dit mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust se assentà en una de las cadires que estaven posades en la mà dreta del dit consistori, ço és, després de la cadira del dit senyor oÿdor militar, apartades un poquet de dit consistori, dexant dues cadires vàcues en la part de dit consistori, com ell se assentàs en la tercera de dites cadires, reservant dites dos cadires vàcues a la part del consistori per lo scrivà major y secretari de dit consistori e per lo racional de la present casa y los demés officials se assentaren per los dits banchs posats per dit efecte en la dita sala, aguardant ab dits senyors oÿdors real, militar y ecclesiàstich, las demés persones del consistori per a tenir dit dol. E aprés vingué en la present casa lo senyor deputat militar, Onofre Jordà y de Cessala, senyor del loch y terme de la Scandarella, partint de sa casa ab molt acompanyament de molts officials del dit general, que en número eran vint-y-sinch, lo qual

a. a continuació ratllat endol.
b. foliació errònia.

vingué axímateix endolat ab gramalla, caperó y cap cubert, aportant-li la falda un criat endolat ab gramalla, caperó y cap cubert y los officials qui·l acompanyaren vingueren axímateix endolats ab gramalla, caperó y cap cubert, si bé no·ls aportave la falda ningú. E partí dit senyor deputat y arribà en la present casa ab lo dit acompanyament fent filera, anant dit senyor deputat militar // 121*v* //[a] en la primera filera en lo mig de aquélla y en la mà dreta lo molt reverent senyor Pere Pla, sacristà y canonge de la Seu de Barcelona, altre dels magnífichs assessors ordinaris del dit General y en la mà squerra mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa y després, ab dit acompanyament, vingueren los demés official per orde segons la preheminència de lurs officis e anant devant dit senyor deputat lo porter de son stament, endolat ab gramalla y caperó y ab una de las masses xiques del dit General cuberta de dol y axí, ab dit acompanyament, arribà en la present casa y entrà en la sala de dit consistori y se assentà en una de las dites cadires, ço és, en aquella que per rahó de son stament y càrrech li specte. E lo dit senyor sacristà Pla se assentà en una de dites cadires de dits magnífichs assessors, al costat de dit senyor advocat fiscal, dexant una cadira vàcua a la part del dit consistori per lo altre dels dits magnífichs assessors. E lo dit mossèn Agustí de Lana se assentà en una de les dites cadires que estaven en altre part, ço és, en la mà dreta de dit consistori, al costat del dit magnífich regent los comptes, dexant una cadira vàcua en la part de dit consistori. E los demés officials se assentaren en los dits banchs, aguardant dit senyor deputat, junctament ab dits senyors deputat real y oÿdors de comptes lo senyor deputat ecclesiàstich qui havie de venir, ab lo acompanyament que baix se dirà, per a tenir lo dit dol. // 122*r* // E finalment vingué en la present casa lo senyor deputat ecclesiàstich, fra Benet Fontanella, en *utriusque iuris doctor,* abat de Besalú, del orde de sant Benet, ab molt gran y solempne acompanyament de molts officials del dit General, que en número eren 28. Partí dit senyor deputat de sa casa y habitació, la qual feia en lo dit palau Real, ab lo dit solempne acompanyament, anant molt endolat, ab gramalla y caperó, ab lo cap descubert, aportant barret de capellà y ab molt gran falda, la qual aportave un criat ab gramalla, caperó, ab lo cap descubert ab barret de capellà y los officials que·ls acompanyaven axímateix anaven endolats ab sas gramalles, caparons y ab lo cap cubert, sens portar-los la falda algú y com volgués partir se mogué qüestió per quant al costat de dit senyor deputat, en la mà dreta, se posà lo magnífich micer Francesch Aguiló, en quiscun dret doctor, servint lo offici de altre dels magnífichs assessors del dit general per absència del magnífich micer Pere Anthoni Vinyola, qui·s trobave en dita ocasió en Madrit, en cort del rey, nostre senyor, per embaxador de la present ciutat y en lo altro costat, ço és, en la mà squerra, se posà lo scrivà major y secretari del dit General, Anthoni Thió y Barthomeu Sala, ciutadà honrrat de la present ciutat, síndich del dit general, pretengué que ell havie de anar al lloch a hont se ere posat lo dit scrivà major y li fonch dit // 122*v* // que, per quant son offici no era de tanta qualitat com lo del scrivà major, prengués paciència de venir detràs en la segona filera o en altres a hon millor se porie acomodar y, per ço, hagué dit síndich de pèndrer paciència en venir detràs en la segona filera y axí vingué dit diputat ecclesiàstich ab lo dit acompanyament, aportant en la sua filera, ço és, en la mà dreta lo dit magnífich assessor y en la squerra lo dit scrivà major y secretari del dit General y després seguiren los demés officials per son orde, segons la preheminència y qualitat de sos officis, anant devant dit senyor deputat lo porter de son estament ab una de las masses xiques del dit General cubertes de dol, anant, dit porter, endolat ab gramalla, caperó y cap cubert, arriban ab aquesta forma y acompanyament en la present casa y entrà en la dita sala del dit consistori y se assentà en una de dites cadires, ço és, en aquella que per rahó de son càrrech y stament li specta. E lo dit micer Francesch Aguiló, altre dels dits assessors se assentà en una cadira que estave vàcua en la part de mà squerra de dit consistori, ço és, del costat de dit senyor sacristà Pla, altre dels dits assessors, envers la part del dit consistori, cerca del dit senyor oÿdor real, tenint a la mà squerra lo dit sacristà Pla altre dels dits assessors[a] y lo advocat fiscal. E lo dit scrivà major y secretari del dit General se assentà en una de las dites cadires que estaven en la part dreta del dit consistori, tenint a mà squerra // 123*r* // lo dit racional y regent los comptes del dit General y los demés officials qui eren vinguts en dit acompanyament se assentaren en los dits banchs, tenint lo dit dol. E havent tingut lo dol en la present casa y en la dita sala del dit consistori assentats los dits deputats, oÿdors de comptes, assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes, racional y demés officials en la forma y modo demundits per temps de alguna mitja hora, estant endolats ab lo modo dalt dit, tenint dits senyors diputats y oÿdors de comptes certitut que los magnífichs consellers, los quals en lo mateix temps tenien lo dit dol en la casa de la ciutat, que·ls havien de rèbrer en aquélla ab lo honor y des-

a. foliació errònia.

a. a continuació ratllat envers de la part del dit consistori, cerca del dit senyor oÿdor real, tenin.

[1621]

sència que·s déu a un tant gran consistori y que·ls havien de donar lo lloch competent y acostumat de donar, ço és, en la stància del Consell de Cent, en lo qual se tenie lo dit dol, ço és, baix de la immatge de la verge Maria, estant los magnífichs consellers en la mà dreta, prenent lo magnífich conseller en cap la meytat de dita image y lo senyor deputat ecclesiàstich la altre meytat de la dita image, anaren dits senyors deputats y oÿdors de comptes consistorialment en la dita casa de la ciutat a visitar los dits magnífichs consellers y donar-los lo pésame de la mort de sa magestat, los quals senyors deputats y oÿdors de comptes partiren de la present casa, anant los porters devant aportant les masses xiques del dit General cubertas de dol y dits porters anaren endolats ab gramalla, caperó y cap cubert // 123*v* // e aprés los senyors tres deputats, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstich en lo mig, ab gramalla y caperó y ab lo cap descubert, aportant barret de capellà y aportant-li la falda un criat ab gramalla, caperó y cap descubert ab barret de capellà. Lo senyor deputat militar en la mà dreta, endolat ab gramalla, caperó y cap cubert, aportant-li la falda un criat endolat ab gramalla, caperó y cap cubert y lo senyor deputat real, també endolat ab gramalla, caperó y cap cubert, aportant-li la falda un criat també endolat ab gramalla, caperó y cap cubert. E després, en segona filera anaren los senyors oÿdors de comptes, ço és, lo senyor oÿdor ecclesiàstich en lo mig, lo militar en la mà dreta y lo real en la mà squerra, axímateix endolats ab gramalla, caperó y cap cuberts, excepto lo senyor oÿdor ecclesiàstich que anave ab lo cap descubert aportant barret de capellà, aportant-los de la matexa manera la falda com als senyors deputats y després, en tercera filera, anaren los senyors assessors y advocat fiscal y en la quarta filera lo scrivà major y secretari del dit General, lo regent los comptes y racional de la present casa y després tots los officials ab solempne y grandíssim acompanyament que és en número més de cent y vint, tots endolats ab gramalla, caperó y cap cubert y, si bé en lo Dietari del trienni comensat en lo any 1596 se troba que en la ocasió de la mort del rey don Phelip Primer a ningú se aportà la falda, sinó als senyors del consistori, emperò ara, en esta ocasió no se és observat per quant los magnífichs assessors, advocat, scrivà major y altres officials se feien aportar la falda, y // 124*r* // ab esta solempnitat y acompanyament tant gran, arribaren en la dita casa de la ciutat tots endolats ab gramalla, caperó y cap cubert y dalt, al cap de la scala, molts cavallers axímateix endolats ab gramalla, caperó y cap cubert y d'esta manera acompanyats y rebuts per dits officials y cavallers arribaren en la dita stància de Consell de Cent, en la qual dits senyors consellers tenien lo dol, a hont fosen rebuts dits senyors deputats y oÿdors de comptes ab tots los officials de son acompanyament per los dits magnífichs consellers y persones que allí staven tenint lo dit dol ab molta cortesia, donant a dits senyors deputats y oÿdors de comptes lo loch demundit, los quals se asentaren al costat de dits senyors consellers en la mà squerra, prenent lo senyor deputat ecclesiàstich la meytat de la dita imatge de la verge Maria y los magnífichs consellers estaven en la mà dreta, prenent lo magnífich conseller en cap la meytat de dita image e los magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes y racional foren acomodats en condecents llochs e los demés de dit acompanyament se assentaren per los banchs de dit Consell de Cent y stigueren allí tenint lo dit dol que·s judicà fonch més de un quart. E després los tres porters ab dites masses se posaren devant de dits senyors diputats fent-los lo degut acatament y, encontinent, se alsaren dits senyors deputats y oÿdors de comptes y tots los demés del dit son acompanyament y se despediren dels senyors consellers ab les degudes cortesies y se'n anaren acompanyant-los molts officials de dita casa y molts cavallers, ço és, los cavallers fins al cap de la scala y los officials fins // 124*v* // al mig de la scala y se'n tornaren dits cavallers y officials fent deguts acataments y dits senyors deputats y oÿdors de comptes, anant dits porters ab les masses devant y ab lo mateix acompanyament de dits magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes, racional y demés officials disposats per son orde y en la forma que eren anats, se'n tornaren en la present casa y se assentaren en la dita stància del consistori conforme estaven abans y allí stigueren tenint lo dol un poch de temps y després quiscun d'ells dits senyors deputats y oÿdors de comptes se'n anà en sa casa acompanyat dels matexos officials y de la matexa manera que ere vingut en la present casa.

Dimecres, a v. En aquest die, a las nou horas antes de migdie, los senyors deputats y oÿdors de comptes, acompanyats de sos officials, vingueren en la present casa ab gramalles y masses devant per son orde y en la forma que vingueren en lo die de ahir y stigueren en la matexa sala del consistori a hont se tenie lo dol, havent primer ohit missa en la capella xica de la present casa per spay de una hora y mija y de allí se'n tornaren quiscú d'ells a sas cases ab lo orde que eren vinguts, seguint los officials // 125*r* // a cada hú dels de(l) consistori conforme estaven partits. En aquest mateix die, després dinar, tornaren los dits senyors deputats y oÿdors de comptes en la present casa de la Deputació y sala del consistori a hont se tenie lo dol ab la matexa forma que eren vinguts los altres dies y,

al cap de una stona, havent primer enviat son síndich, Barthomeu Sala, acompanyat de quatre officials de la present casa, tots ab gramalles y cap cubert, a casa de la ciutat per fer a saber a sas magnificències sa anada, tornaren a fer altre visita als dits magnífichs consellers de la present ciutat en casa de la ciutat a hont se tenie dol de la matexa manera y ab la matexa forma que anaren en lo dit die de ahir y allí foren molt ben acullits y recebits y sas senyories y demés officials segueren en lo mateix loch de dit die de ahir y a tots acomodaren molt bé per sos lochs y trasts conforme seuen allí los staments y havent stat allí més de un quart de hora se'n tornaren ab lo mateix acompanyament fins a la porta y de allí vingueren en la present casa y, havent stat per spay de una hora en la dita sala del consistori, quiscú d'ells se'n anà en sa casa acompanyat dels officials los staven assenyalats conforme les altres vegades és acostumat fer.

125*v* Dijous, a VI. En aquest die, de matí, vingueren los senyors deputats y oÿdors de comptes acompanyats cada hú d'ells dels officials y ministres del dit General li tocave ab la forma que eren vinguts los dos dies atràs y tingueren lo dol en la matexa stància del consistori. En aquest mateix die, de matí, se comensaren de celebrar misses per tots los altars que per dit effecte se eren aparellats en la present casa, ço és, en la capella gran y capella xica y en los claustres tres altars, a la sala dels reys un altar y en la stància cerca del consistori altre altar, en los quals se digueren misses tot lo matí fins a mig die per tots los religiosos dels convens de la present ciutat, capellans y sacerdots de les parròquies, tenint quiscuna de las religions son altar assenyalat per a dir dites misses, dihent-se tantes misses per los altars des de las quatre horas de matinada fins a migdie com se pogueren dir. En aquest mateix die, de matí[a], manaren sas senyories als tres porters de la present casa que, de part del consistori, convidassen y diguessen als monastirs de frares de la present ciutat y territori y a tots los rectors y parròquies de la present ciutat que divendres primer vinent, que serà demà, a migdie y després demà passat, dissapte, per tot lo die tocassen // 126*r* // molt solempnement totes les campanes de ses isglésies y que lo dit die de dissapte, de matí, fossen ab tots sos sacerdots y religiosos en la present casa per a fer una absolta general, pregant a Déu per la ànima del rey don Phelip Segon, de gloriosa memòria, y aquéll reba en sa glòria, amén. En aquest mateix die, de matí, vingueren en consistori per part dels magnífichs consellers de la present ciutat los senyors Joachim Bolet, donzell, Magí Grau, *t.*[a]... Codina y micer Miquel Joan Magarola, acompanyats de molts officials y ministres de la casa de la present ciutat, tots endolats y cap cubert, los quals, per part de dits senyors consellers, explicaren a sas senyories còm tenien molt gran gana en que sas senyories anassen a la Seu de la present ciutat lo die de demà a hont se fa la capella ardent y perquè tinguessen son degut lloch estaven mirant y apuntant quin lloch més còmmodo era que estiguessen, junts entremesclats ab sas magnificències, tenint lo cap del banch lo conseller en cap y entre conseller y conseller un prohom y un deputat y, aprés de algunes dades y preses que allí tingueren, fonch resolt per sas senyories que ells ho tractarien hi·ls ne tornarien resposta y axí se'n anaren ab lo sòlit acompanyament, acompanyant-los fins al cap de la scala per orde de sas senyories jo, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General y molts altres officials de la present casa, com és acostumat. E poch aprés, havent sas senyories consultat estas cosas ab los magnífichs assessors, advocat fiscal y altres persones pràtiques y expertes en semblants negocis, foren aconsellats que, no tenint loch condecent en dita capella ardent, no devien sas senyories // 126*v* // anar-hi y que lo loch que los dits senyors embaxadors havien assenyalat no ere condecent per sas senyories e, axí, fonch resolt per sas senyories de no anar-hi. En aquest mateix die, de matí, enviaren sas senyories als magnífichs consellers a mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General acompanyat de quatre officials de la present casa, tots endolats y cap cubert y, arribats a casa la ciutat, digueren a sas magnificències de part de sas senyories que·ls besaven les mans y que en lo de anar a la capella ardent los tinguessen per scusats, que en ninguna manera hi podien anar per haver-los ocorregut negoci molt precís y de molta importància en la present casa. En aquest mateix die enviaren sas senyories al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general, a Melchior Pagès, per absència del síndich de la present casa, acompanyat de quatre officials, tots endolats y cap cubert, per obtenir hora de sa excel·lència per anar-hi ab[b] embaxada a convidar-lo per lo die de la funerària se farà en la present casa demapassat, que serà dissapte, y poch aprés[c], sent tornat dit Pagès, refferí a sas senyories cóm havie obtinguda hora de sa excel·lència per a las quatre horas de la tarda del present die. En aquest mateix die, a la vesprada, ses senyories tornaren en la present casa a continuar y tenir lo dol en aquélla ab lo mateix acompanyament que eren vinguts los altros

a. a continuació ratllat a las.

a. espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.
b. ab *interlineat.*
c. a continuació ratllat que.

dies y al cap de una stona lo senyor oÿdor militar, ab voluntat y consentiment del consistori, acompanyat de molts official del dit General, que en número // 127r // eran més de sinquanta, tots endolats y cap cubert, anaren a casa del excel·lentíssim senyor lochtinent general per convidar-lo y suplicar-lo fos servits sa excel·lència en venir a la present casa de la Deputació per rahó de les obsèquies y aniversari general se celebrarà demapassat, de matí, que serà dissapte, a vuyt del corrent, en la capella gran de dita casa per la ànima de nostre rey y senyor, don Phelip Segon, que sie en glòria. E poch aprés, tornats en consistori, referí dit senyor oÿdor militar, en effecte, còm sa excel·lència havie respost que ell hi vindrie de molt bona gana. En aquest mateix die, a la vesprada, enviaren sas senyories als magnífichs consellers de la present ciutat, per medi de Barthomeu Sala, síndich del dit General, acompanyat de Rafel Rubí, burgès, y altres officials de la present casa, tots endolats y cap cubert, a convidar a sas magnificències per a dissapte vinent, que serà demapassat, de matí, per les obsèquies y aniversari sobredit que se ha de celebrar en la capella gran de la present casa. E poch aprés, essent tornat en consistori de sas senyories, lo dit Sala referí a sas senyories còm ses magnificències havien fet de resposta que ells hi vindrien de molt bona gana. En aquest mateix die enviaren sas senyories ha convidar per medi de dit síndich, acompanyat de alguns officials, tots endolats y cap cubert, lo il·lustríssim y reverendíssim senyor archabisbe de Tarragona y al molt il·lustre y reverendíssim bisbe de Barcelona per lo die de la celebració del dit aniversari y funeràries, lo qual, essent tornat en consistori, referí a sas senyories // 127v // què havien fet de resposta, dient que ells hi vindrien de bona gana y, dit senyor bisbe de Barcelona, digué que ell vindrie a dir la missa de pontifical.

Divendres, a VII. En aquest die se feren las obsèquies o capella ardent en la Seu per lo dit senyor rey e no·ý anà lo consistori de sas senyories per no tenir-hi loch condecent y tenir-los ocupat lo loch lo Consell Real e per las matexas causes hi dexaren de anar en los anys 1568, 1580, 1598 y 1612, emperò estigué lo consistori en la present casa a hont tingueren son dol venint, estant y tornant-se'n del modo que los tres dies pròxims passats y són vinguts ab los matexos acompanyaments e celebraren-se dit die en dita casa en los set altars, se havien fets tantes misses com si pogueren celebrar des de quatre horas de matinada fins a migdie per diversos religiosos y capellans y fonch tant gran lo comers de la gent acudí en dita casa per vèurer los aparatos de les obsèquies y dols y misses se deien en ella com en la matexa Seu e com si fora lo die de sant Jordi. En aquest mateix die, a migdie, se comensaren a tocar totes les campanes de totes les parròquies y monastirs de la present ciutat y territori de Barcelona per lo aniversari se ha de celebrar lo die de demà, de matí en la present casa.

128r Disapte, a VIII. En aquest die, de matí se celebrà lo aniversari o obsèquies en la present casa per la ànima de dit senyor rey Phelip Segon, de gloriosa memòria. Digué la missa lo molt il·lustre y reverendíssirn senyor bisbe de Barcelona ab diaca y sotsdiaca, ab gran cantòria. No-ý vingué lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general, encara que havie promès venir-hi, per anar de part la excel·lentíssima senyora duquessa, sa muller, la qual en aquest die ha parit una filla, segons se digué antes que lo offici no fonch acabat y axí, dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, antes de comensar-se lo offici envià a dir a sas senyories que no·ý podie venir per certes ocupacions y que li pesave molt. Lo senyor archabisbe tampoch no·ý assistí, havent enviat ha dir a sas senyories que ell no·ý podie venir per certes ocupacions. Vingueren a dit offici los magnífichs consellers de la present ciutat ab molt gran acompanyament de prómens y de sos officials y ministres de casa la ciutat, tots endolats y caps cuberts, que passaven de més de cent, de tal manera que, entre tots, axí los qui acompanyaven sas senyories y dits magnífichs consellers, dels endolats eren cerca de tres-cents. Assistí en dit offici gran número de cavallers y altra gent, de manera que no cabien en la capella gran de la present casa. Predicà lo reverent pare fra Cerrano, conventual del monastir de Nostra Senyora del Carme, de la present ciutat. // 128v // Al venir dit senyor bisbe, lo hisqueren a acompanyar los magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major y alguns altres officials del dit General al cap de la scala de la present casa y axímateix als dits magnífichs consellers y després, al anar-se'n, los acompanyaren fins al cap de la dita scala los dits magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major y alguns altres officials, primerament a dit senyor bisbe qui se'n anà primer y després a dits magnífichs consellers. Los senyors deputats y oÿdors de comptes eren vinguts abans de dit offici en la sala del consistori de la present casa ab los matexos acompanyaments que los dies abans hi eren vinguts y de dita sala de dit consistori, antes de comensar lo dit offici y abans que no vinguessen dits magnífichs consellers y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, anaren a dita capella gran a hont se havie de comensar lo dit offici ab tot lo acompanyament de officials sobredit, anant tots ab los caps cuberts y dol, rossegant les gramalles que causave molt gran tristor, estant dita capella

gran tota andolada y cubertes les parets de bayetes y lo claus(tr)o de la present casa, com dit és, y en dita capella, devant la porta, hi havie un túmol molt gran ab grades cubert de bayeta negra y per totes les grades havien posats molts ciris que cremaven y no s'í havie pogut posar atxes dins dita capella per no poder-s'í habitar per lo fum, posaren los dits ciris de cera groga per tot lo túmol, que en número eran // 129*r* // més de dos-cens y a les claust(r)es, a cada part de la porta de dita capella, posaren número de cent atxes de cera groga que cremaren tot lo offici y sobre lo dit túmol estave lo túmol ordinari de morts cubert de un dosser de vellut negre y sobre d'ell una corona de rey, un cetro y una spasa nua sobre de un coxí de vellut y en lo dit offici estigueren assentats, ço és, los magnífichs consellers prop del altar a part de la epístola, ab sos banchs vanovats y en dita part consequutivament estaven los senyors deputats, assessors, advocat fiscal y officials mestres de la present casa y axí, com se venien los officials del general y casa de la ciutat, tots per son orde, ab banchs vanovats y a la part del evangeli, enfront de dits magnífichs consellers estaven los militars y al davant de dits senyors deputats estaven los ecclesiàstichs, tots ab banchs vanovats. Fonch tanta la cavalleria y engramellats y endolats que aportaren dits senyors consellers que, no obstant que dita capella estave plena de banchs, no·ý bastaren sitis y axí alguns hagueren de estar de peus. Abans de comensar lo dit offici, ço és, de las quatre de matinada fins a las nou horas, vingueren totes les parròquies y monastirs y convents, uns aprés altres, vingueren ab sas creus en forma de professó a fer absolta general en la dita capella gran devant de dit túmol, en lo qual temps cremaren dites atxes y ciris. // 129*v* // Y axímateix se continuà tot aquest mati, des de las quatre horas fins a mig die, la celebració de les missas en tots los altars aparellats en la present casa per dit effecte per tots los sacerdots y religiosos de les parròquies y convents, com en los dos dies de ahir y despús-ahir, ço és, tantes misses com s'í pogueren dir. Acabat lo dit offici ab la seremònia sobredita, després de ser-se'n anats dits magnífichs consellers y senyor bisbe, sas senyories se'n tornaren a sas cases per son orde ab los matexos acompanyaments y officials, tots endolats de la manera que eren vinguts y tornats los altros dies. Tocaren tot lo matí <a> fins a migdie totes les campanes de totes les parròquies y monastirs.

E finalment, lo home de la campaneta de les ànimes, per orde de sas senyories, cridà a cavall en la forma següent:

«Devots christiana y christianes. Los senyors deputats los pregan que diguen un paternóster y una avemaria per la ànima de la sacra cathòlica real magestat del rey don Phelip, senyor nostre, que és passat de esta vida en l'altre, de Déu sie ell».

E comensà a cridar dins la entrada de la Deputació a las nou horas de matí y seguí la ciutat y a las dotse horas de migdie tornà a cridar altre vegada axímateix dins dita entrada. Fonch tanta la gent hi vingué que no podien pujar // 130*r* // per les scales, com si fore lo mateix die de sant Jordi y lo bé se li féu molt gran. *Cuius anima requiescat in pace.*

130*v* Disapte, a XV. En aquest die y hagué junta de brassos per fer la extracció de nou habilitadors per los qui podien ser insiculats en deputats y oÿdors per la insiculació fahedora lo mateix die y serviren los brassos de testimonis y hagué<y> en la taula a hont fonch feta extracció de nou testimonis, ço és, tres de cada estament en que foren anomenats per los senyors deputats y oÿdors, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors Francesch Peroy, cabíscol de Tortosa, Joseph Serralta, canonge de Vich y Gaspar de Planella; // 131*r* // per lo bras militar los senyors Francesch Jordà y de Cessala, Joseph Astor y Hierònym Calders; per lo bras real los senyors micer Joan Pere Fontanella, micer Phelip Plantí y Francesch Gimbert, doctor en medecina. En aquest mateix die, en presència dels dits brassos y de dits testimonis qui serviren de brassos, foren extrets en la forma acostumada en insiculadors tres persones de cada estament, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch y canonge de Leyda, micer Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell y mossèn Hierònym Castelló, prior de sant Pere lo Gros; per lo bras militar los senyors don Joseph Folch y de Cardona, Joseph de Bellafilla y Miquel Joan Tavarner; // 131*v* // per lo bras real los senyors micer Hierònym Fivaller, mossèn Francesch Salavardenya y micer Francesch Coll. En aquest mateix die, estant juntes les dites persones extretes per fer les habilitacions, havent jurat y oÿda sentència de excomunicació en la sòlita y acostumada forma, hi hagué alguna competència entre ells acerca los assientos y axí se assentaren, ço és, los tres ecclesiàstichs al cap de la taula, lo primer dels quals fonch lo senyor don Onofre de Alantorn y los demés hú a cada costat y després los militars y aprés los reals. E fonch presentada entre ells la scriptura del tenor següent:

«Havent suscitat algun debat o differència entre los senyors[a] habilitadors vuy, die present,

a. *a continuació ratllat* deputats.

extrets per la insiculació fahedora dels lochs vaccants de deputats y oÿdors sobre la forma y orde de sèurer en lo acte de la dita habilitació, pretenent los dits senyors habilitadors ecclesiàstichs haver de sèurer en primer loch seguidament y aprés axímateix los militars y reals, pretenent lo contrari, ço és, haver de sèurer interpol·ladament los dits senyors habilitadors militars y reals, per ara y per no diferir lo present acte de insiculació de que porie resultar dany al General y sens praejudici algú de sos drets y praetencions se acontentan que lo del sèurer en dit acte que seguen primer y seguidament los senyors ecclesiàstichs, aprés los militars y aprés los reals, conforme segueren en lo // 132*r* // últim acte de la habilitació ab expressa protestació que lo present acte no sie tret en consequència, ni per aquéll se augmente ni disminuesca lo dret de las parts. Presents per testimonis Frnacesch Colberó, notari, y Miquel Fontana, altre dels porters ordinaris de la present casa».

E fet açò, encontinent comensaren lo dit acte de dita insiculació y acabaren aquéll lo endemà a la matinada, com més largament és de vèurer en lo Libre de Desliberacions sots la matexa jornada.

Dilluns, a XVII. En aquest die, mossèn Pau Queralt, novament provehit del offici de sotsveguer de Barcelona aportà y presentà en consistori son privilegi de sotsveguer, jurant y prestant sagrament y homenatge, com en Libre de Juraments de Officials Reals.

132*v* Dimars, a XVIII. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats los senyors Pere Pla, sacristà y canonge de Barcelona, don Batista Falcó y Barthomeu Sala, ciutadà de Barcelona, los quals, obtinguda hora de sa excel·lència, anaren bén acompanyats ab les masses cubertes de dol y porters devant y de molts officials del dit General y arribats devant sa excel·lència explicaren en scrits la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya han entès que, pochs dies fa, són estades publicades unes crides en las quals generalment se prohibeix lo port, ús y detensió de las spases llargues y quadrades de gra de ordi ab llangüeta mallorquina y lo natejar y fabricar aquélles y, axímateix, se prohibeix a qualsevol persona de[a] qualsevol grau o condició que sie, lo port de rodelles, broquers y altres armes a qualsevol hora y, en alguns caps, se impedeix lo líbero comers y en altres se posen penes en virtut de pragmàtiques no fetes en Corts Generals y de enderrocar y assolar casas, castells, massias y lochs y en aquélles se fan altres manaments, prohibicions, // 133*r* // imposicions de penes y altres cosas contràries a diverses constitucions, capítols y actes de Cort y diversos privilegis, usos y consuetuts del present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya y, per ço, nos han ordenat que vinguéssem a representar a vostra excel·lència estas cosas ab embaxada y extrajudicialment suplicant a vostra excel·lència que, per observança de dites constitucions, privilegis, usos y consuetuts, sie vostra excel·lència servit manar revocar ditas cridas o edictes o, almenys, habilitar aquélles de modo y manera que no reste contrafacció ni violació de dites constitucions, capítols, privilegis, usos, styls y consuetuts y també han tingut notícia que, després de la publicació de la real pregmàtiga que prohibeix lo port de padrenyals, se donen licències a moltas y diversas personas per aportar aquélls, exhigint dos reals per quiscuna de dites licències, lo que és contra de moltes constitucions, axí per ésser dependents de dita pragmàtiga no feta en Corts Generals, com per ésser nou vectigal, composició o contribució. Suplican per ço dits deputats a vostra excel·lència extrajudicialment que, fent mercè a dits Principat y comptats, mane sobresèurer, axí en dita pragmàtiga que prohibeix lo ús y port de dits padrenyals, com en lo de las dites licències que, a més de ésser lo que·s suplique conforme a la justícia, dits deputats, en nom de dit Principat y comptats, ne rebran de vostra excel·lència molta gràcia y mercè».

Y encontinent lo excel·lentíssim senyor lochtinent general respongué dihent que ab aquexes crides no entenie hi hagués cosa contra constitucions y que ell ho mirarie y desitjave que les constitucions y leys de la terra se observassen. // 133*v* // E los dits embaxadors, essent tornats, referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada y sa excel·lència havie feta la sobredita resposta y sas senyories feren las degudes gràcies als dits senyors embaxadors.

Divendres, a XXI. En aquest die, entre las nou y deu horas de matinada, la senyora Hierònyma Pedrolo y Carreres, muller de Francesch Pedrolo y Destorrent, com a procuradora de mossèn Sebestià Vilella, notari, ciutadà de Barcelona, coadjutor del racional y comprovador de les quinsenades del dit General, com de sa procura // 134*r* // consta en poder de Luís Trojart, notari de Millàs, als XVIII del corrent, en dit nom ha renunciat lo dit offici de coadjutor y

a. a continuació repetit qualsevol persona de.

comprovador de las quinsenades en mà y poder de sas senyories y en favor de micer Francesch Lauger, suplicant ésser aquélla admesa. E sas senyories admeteren la dita renunciació, sí y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament. Prescrits per testimonis Francesch Colberó, notari, y Francesch Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa.

Disapte, a XXII. En aquest die vingueren ab embaxada per part de la visita lo magnífich micer Jaume Mir, assessor de dita visita, mossèn Miquel Palau, scrivà major de dita visita y Miquel Quintana, procurador fiscal de dita visita, los quals, parlant dit magnífich assessor, explicaren a sas senyories còm al present havien menester los senyors visitadors diners, axí per pagaments de salaris de officials de dita visita com altrament, per ço, que fosen servits sas senyories de girar diners al regent los comptes en la forma acostumada. E sas senyories respongueren dihent que veurien lo que porien fer acerca del demundit.

134*v* Dimecres, a XXVI. En aquest die, mossèn Joan Garra, ciutadà de Gerona, en nom y com a procurador de Miquel Alió Martí, negociant de Torroella de Mongrí, tauler del dit General en dita vila, com de sa procura consta en poder de Pere Lunell, notari de Barcelona, a 19 del corrent, present en consistori, en lo dit nom, ha renunciat en mà y poder de sas senyories lo dit offici de tauler de dita vila, suplicant, en dit nom, ésser admesa la dita renunciació. Y sas senyories admeteren aquélla, si y en quant poden y per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament[a].

135*r* Divendres, a XXVIII. En aquest die, per orde y manament de sas senyories, mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, presentà estas cosas y entrevenint jo, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y presents per testimonis Francesch Vernet, mercader, ciutadà de Barcelona y Joan Ventura Curús, scrivent, en Barcelona habitant. Constituhit personalment devant de la presència del magnífich Francesch Bru, ciutedà honrrat de Barcelona y regent la Real Thezoreria, personalment trobat en la entrada de la casa de sa habitació, la qual té en la present ciutat de Barcelona, al carrer dit de la Mercè, entre las dotse horas y una de migdie, en dit nom presentà y requerí a mí, dit Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, presentat y legit públicament la requesta o scriptura del tenor següent:

a. a continuació un foli amb còpia de la jornada de divendres 28-5-1621, transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 763-764.

«Il·lustre senyor. Ignorar no pot vostra mercè que, per disposició expressa y paraules formals del capítol 64 de les Corts de 1599 no estigué statuhit que tots los qui·s condampnen a galeras en aquest Principat se hajen de donar y liurar a les galeras del General de Cathalunya, per observança del qual capítol sempre són stats liurats per vostra mercè dits condempnats als officials y ministres de dites galeras // 135*v* // y com al present se hajen demanat ai ajudant de thesorer per part de dits officials los que estan condempnats a galeras en dit Principat ha dit que tenie orde de vostra mercè de donar-los tots, exceptat Domingo Pelegrí, aragonès condempnat en Barcelona per lo Real Consell y com dit Pelegrí, encara que sie aragonès, també dega ésser liurat a dites galeres per ser condempnat en Cathalunya com los demés, és molt just que, per observança de dit capítol, vostra mercè lo entregue a dits officials per dites galeras. Per ço y altrament, lo síndich del General, requereix a vostra mercè que, per observança de dit capítol de Cort y de les constitucions generals de Cathalunya, sie vostra mercè servit de liurar y entregar dit Pelegrí, condempnat, a dits officials de dites galeras del General, altrament protesta de tot lo lícit y permès de protestar, requerint a vos notarialment».

La qual scriptura o requesta axí presentada y legida, encontinent, lo dit magnífich Francesch Bru digué y respongué que se aturave lo temps de la constitució per a respòndrer, demanant còpia de la dita scriptura, la qual còpia encontinent li fonch liurada y donada en ses mans per mí, dit scrivà major y secretari del dit General, instant lo síndich lo dit nom. E lo endemà, que comptavem als 29 de dit mes y any, entre la una y dues horas passat migdie, en presència de Steve Pobla y Joan Ventura Curús, scrivents, en Barcelona habitants, testimonis a estes cosas cridats, constituhit personalment lo dit magnífich Francesch Bru devant de mí, dit Anthoni Thió, scrivà major y secretari demundit, ab ànimo de respòndrer a la sobredita requesta a ell, dit Bru, presentada en lo die de ahir, com dalt està dit a instància del dit síndich del dit General, aportà en scrits la resposta del tenor següent, ço és, que està prompte de servar les constitucions de Cathalunya en quant // 136*r* // li toque, requerint ésser la prescrit resposta insertada al peu de dita requesta y no sie donada còpia de dita requesta sens incerta de la present resposta. *De quibus etcetera*.

Diumenge, a XXX. Festa de Sinquagesma.

Juny

136*v* Disapte, a V. En aquest die, mossèn Phelip Ro-

[1621]

cafort, burgès de la vila de Berga, en nom y com a procurador de Francesch Torres, burgès de dita vila de Berga y tauler del General en dita vila, // 137r // com de sa procura consta en poder de Miguel Rocafort, notari de dita vila, al primer del corrent, en dit nom renuncia lo dit offici de tauler en mà y poder de sas senyories y en consistori, suplicant ésser dita renunciació admesa. Y sas senyories admeteren aquélla, sí y conforme per capítols de Cort los era lícit y permès y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Esteve Pobla, scrivent.

En aquest mateix die, Agustí Pujol, scultor y Matheu Orpí, fuster, ciutadans de Barcelona, per orde de sas senyories, aportaren en consistori la relació en scrits del tenor següent:

«Nosaltres, Agustí Pujol, scultor, y Matheu Orpí, fuster, com per los senyors deputats som estats anomenats per effecte de mirar y judicar la obra de sculptura y fusteria se ha feta en la popa de la capitana de las galeras de Cathalunya, si està feta conforme la obligació que lo mestre té en fer-la, acceptant lo offici de visurar aquélla, la havem mirada y comprovada en la traça y taba de la millor manera que cada hú dels dos en nostron art entenem y, per lo jurament havem prestat, de la millor manera que en nostra conciència sentim y assí, fem als dits senyors deputats leal relació de nostra visura, la qual va firmada de nostres mans, feta avuy, a sis de juny mil sis-cens vint-y-hú. Primerament, en la scultura y talla trobam en nostra visura que lo mestre ha feta sa obligació y ha exequutat lo art tant en la proporció com en la intenció de la obra en tot, salvo que los do<n>s arpions no són figures del tot redones, conforme // 137v // mostra la trassa del fronter de la popa y los poms del balustrat del jardí se han de entallar conforme la trassa. Més trobam que ha fet, dit mestre, en los dos quarters de popa sis quadros grans de talla, que són uns trofeos de armes diferents, de un relleu vistós ab sos entorns entallats, los quals quadros trobam ésser ademés de la obligació y valen sis liures cada quadro, que tots pujen XXXVI lliures. Més trobam que ha fet en la timonera tres plans de obra, ço és, un pla en lo mig, ab una història de Nostra Senyora de Monserrat, de scultura ab un entorn de talla per lo rededor y val VI lliures. Y los dos plans són dos quadros de troffeos que estan hú en cada costat de dita història, valen VIII lliures. Més, en la tizona de popa ha feta una obra de talla que corre tot lo arc per la part de devall y val II lliures. Més, en lo remate que està devall lo jardí ha feta una imatge de la Concepció, de cosa de pam y mig de alt, y val II lliures X sous. En la obra de la fusteria ha fet lo dit mestre cumplidament sa obligació en totes las cosas que en la trassa y taba lo obligaven y ha acabada la obra, treballada de bon mestre, segura y forta. Trobam ha fet, ademés de sa obligació, las cosas següents: // 138r // Més, trobam ha feta una porta, una rombada, una scala y un sotillo, per a hont se baxa baix per mitja popa, y val tot XXI lliures. Més, trobam ha guarnit sinch parets per les parts de devant ab unes faxes y mollures, valen II lliures X sous. Més, ha assentat trenta-vuyt scudets de metall en los quadros del paviment de la popa, ha fet una gelosia en la bancassa, ha affegit vuyt garites, ço és, quatre per banda, y ha assentat deu partegusses y tot assò és ademés de sa obligació y val VIIII° lliures X sous y, finalment ha assentat los sis quadros dels trofeos que són ademés, com dit està, valen de assentar y fortificar IIII lliures. Y se nota assí que diu la taba y les cambres de dins y lo demés se ha de fer conforme està en la galera capitana vella y tot lo tabernacle fort y ben acondicionat y de art, com de bon mestre se pertany, no havent pogut fer lo coteig ab ella de aquelles particularitats perquè està desfeta molts dies ha, los senyors deputat creuran en la bona conciència del mestre. Mateu Orpí, fuster. Agustí Pujol, scultor».

En aquest mateix die vingué[a] en consistori de sas senyories mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat, lo qual, per part // 138v // de sa excel·lència, suplicà a sas senyories fossen servits dexar-li la galera patrona per a exir a rèbrer la senyora duquessa de Ozuna que tenie nova venie de Nàpols. E sas senyories respongueren[b] eren molt contents dexar dita galera a sa excel·lència per a exir a fer lo dit recebiment.

Dilluns, a VII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories lo doctor micer Jaume Mir, assessor de la visita corrent, lo qual, per part[c] dels senyors visitadors, demana a sas senyories fossen servits girar dos mília liures, atès que per los negocis y pagaments de dita visita eren necessàries. E sas senyories respongueren que farien tot allò que tindrien obligació de fer y los capítols de Cort los obligaven.

139r Dimars, a VIII. En aquest die, sas senyories manaren convidar, per medi del síndich del dit general, los magnífichs senyors micer Francesch Bonet, Hieònym Astor, Joseph Ferrer, Joan Magarola, Hieònym Senjust y don Pedro Soler, doctors del Real Consell, lo quals se ajunta-

a. a continuació ratllat ren.
b. a continuació ratllat dient.
c. a continuació ratllat de.

ren en la present casa acerca dels negocis de la present visita, tocants a ordinacions y altres caps.

Dimecres, a VIIII°. En aquest die se tornaren a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell qui, en lo die de ahir, foren ajuntats acerca dels matexos negocis.

En aquest mateix die fonch presentat en consistori de sas senyories, per part del senyor fra don Pedro de Puigmarí, lo privilegi de la Real Cancellaria en son favor, despedit lo qual, jurà en aquest mateix die, com dit privilegi apar en Libre de Officials Reals.

139*v* Divendres, a XI. En aquest die se ajuntaren en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell, que foren estats ajuntats per orde de sas senyories als vuyt y als nou del corrent per als matexos negocis.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren ab embaxada al sereníssim príncep Filiberto, general de la mar, qui·s trobave devant Badalona ab la real y demés galeras de la squadra de Spanya que la acompanyaven. Lo senyor Hierònym de Calders, lo qual, ben acompanyat de alguns officials de la present casa, anà fins a Badalona ab dues barques ben armades y, arribat a sa praesència, li donà la benvinguda per part del consistori y sa altesa restà molt agrahit y després de haver-se fets[a] molts grans compliments se tornà a la present ciutat y refferí, lo dit embaxador, còm havie donada la benvinguda a sa altesa per part del consistori y sa altesa restà molt agrahit, en la sobredita forma. E sas senyories li'n feren les degudes gràcies.

140*r* Disapte, a XII. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories com mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Levant, ha pagat tot lo comptat fins al die present, exceptada la terça de la taula[b] de Puigcerdà de octubre, noembre y dezembre pròxim passat, dient que, per las neus, no·ý ere pogut entrar.

En aquest mateix die, mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, per orde y manament de sas senyories ab intervenció de mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, a estas cosas cridat y presents per testimonis Steve Pobla y Joan Ventura Curús, scrivents, constituhits personalment devant de la praesència del magnífich doctor micer Gabriel Berart, auditor de las galeras del dit General, trobat personalment en la present casa, al qual, lo dit Sala en lo dit nom, presentà y presentar instà y requerí a mí, dit Thió, la scriptura del thenor següent:

«A notícia dels molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya ha pervingut que vostra mercè, micer Gabriel Berart, auditor de las galeras del dit General, de fet ha manat posar en possessió a Quintí Carmona del offici de aguazil real de dites galeras sens estar aquéll aprobat per dits senyors deputats y estant en dubte y controvèrsia si havie de ser posat en possessió o no y sens que a vostra mercè haje constat, ni pogue constar y manco conèxer del dubte y controvèrsia // 140*v* // que en la Deputació se té de la admissió de dit Carmona del offici de alguatzir real, lo que no sòls és estat fet per vostra mercè nul·lament, més encara en notable praejudici de la líbera administració que dits senyors deputats tenen en las cosas de la Generalitat. Per ço y altrament, lo síndich del General, per dits senyors deputats, requereix a vostra mercè que, encontinent revoque y tingue per revocats los procehiments que ha fets en posar en possessió a dit Carmona en quant, de fet, han procehit y no consenta y permeta que dit Carmona exercesca lo offici de alguatzir fins que lo dubte que·s té en sa admissió, lo qual encara està venent, sie declarat, altrament si lo contrari farà y dins tres dies no se haurà feta fe de la revocació de dits procehiments en consistori de dits senyors deputats, se procehirà contra de vostra mercè, segons que per capítols de Cort, privilegis, usos y costums de la casa de la Deputació los és lícit y permès, requerint a vos notarialment».

Y encontinent, presentada y legida la dita requesta per mí, dit Thió, instant lo dit síndich en dit nom, lo dit micer Gabriel Berart, auditor, respongué dient que se aturave lo temps de la constitució per a respòndrer, demanant còpia. Encontinent li fonch donada en sas mans per mí, dit Thió, scrivà major, instant lo dit síndich en lo dit nom e lo dimars que·s comptave als quinse del dit mes y any, lo dit doctor micer Gabriel Berart, auditor de dites galeras, aportà a mí, dit scrivà major y secretari del dit General, personalment trobat en la present casa, la scriptura o resposta a la dita requesta, la qual és del tenor següent:

141*r* «Satisfent lo doctor Gabriel Berart, auditor de las galeras de Cathalunya, a una scriptura li és estada presentada per lo síndich del General en nom dels molt il·lustres senyors deputats que comensa «A notícia» y acaba «requerint a vos notarialment», diu y respon que, encara que

a. a continuació ratllat tro.
b. a continuació repetit de la taula.

[1621] ell, dit micer Berart hagués posat en possessió a Quintí Carmona del offici de alguazil real de las dites galera, és emperò ver que dit acte no és estat fet ni·l féu ab ànimo ni intenció de fer ningun praejudici a la líbera administració que dits senyors deputats tenen en las cosas de la Generalitat, ni may ha entès ni entén praejudicar les preheminències ni prerrogatives sues, sinó en tot servir a sas senyories en quant pugue y, en respecte del dit acte entén que los senyors deputats lo tindran per legítimament scusat, axí perquè a ell no li era notori ni sabie[a] que la Deputació estigués en controvèrsia y dubte si dit Carmona havie de ser posat en possessió o no del dit offici, com també per lo que féu, fou en exequució de un orde en scrits del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, virrey de aquest Principat, firmat de sa mà, al qual hagué de obehir encontinent, axí perquè se li manave de exa manera, com perquè al inferior no li toca sinó obehir sens examinar las accions y mandatos que los superiors manan y axí, per dit orde y mandato de dit senyor virrey resta scusat de qualsevol quexa que dits senyors deputat poguessen tenir contra d'ell, pus lo mandato del superior scusa, majorment en aquest cars lo scusa e ell, pus lo que ha fet ne ha procehit de son propri motiu ni pròpria voluntat, sinó de son superior, de hont resulta que, com la revocació que se li requereix fasse, dependesca sòls del dit senyor virrey, qui ha donat lo orde *cum multis atque tribuatur ordinanti et non exequenti,* de aquí // 141*v* // és que no està en sa mà de fer-la, pus no pot revocar lo que ell no ha ordenat y perquè dits senyors deputats resten més assentats de esta justificació y descàrrech fa ocular obtenció y liure a sas senyories còpia del dit orde en scrits del dit senyor virrey, comprovada ab lo original, del qual també fa, de present, ocular obtenció y lectura *conficiatur insturmentum».* Requerint dit orde sie insertat al peu de la present resposta, suplicant a sas senyories sien servits, attesa dita justificació, manar sobresèurer contra ell en las comminacions se li fan en dita scriptura que, a més de ser just, ó rebrà de sas senyories a singular mercè, requerint que esta resposta, junctament ab lo orde del senyor virrey, per son descàrrech, sie continuada y continuat al peu de dita scriptura que dit síndich li ha presentada y que de la una sens l'altre no sie donada còpia simple ni auctèntica. *Requirens vos notarialem».*

«Al doctor Gabriel Berarte, auditor de las galeras del principado de Cathalunya. Por quanto en dies passados nombré por aguazil real de las galeras de este Principado a Quintí Carmona y hasta ora, per ciertas consideraciones no ha tenido enteramente la possessión de su officio y conviene al servicio de su majestad que la tenga con el devido complimiento. Por tanto, en virtud de esta orden, se vaya en persona, recto trámite, con el dicho Carmona, alguazil de las dichas galeras, y le ponga en possessión del dicho officio en la forma que se ha hecho otras vezes y, puesto en él, a visura de haverlo assí exequutado. Guarde Diós vuestra merced. De Palacio, a X de junio M. DC-XXI. El duque de Alcalá. Auditor de las galeras de Cathalunya. Registrado foleo 61, diversorum».[a]

142*r* Requerint a mí, dit scrivà major y secretari, assentar la dita resposta al peu de la dita requesta y de la una sens inserta de l'altre no donàs còpia. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari y Esteve Pobla, scrivent.

En aquest mateix die, sas senyories, obtinguda hora del sereníssim príncep Philiberto, qui en lo die de ahir ere arribat a la present ciutat, anaren, ben acompanyats ab las masses andolades y porters devant y de molts officials de la present casa, a casa del excel·lentíssim senyor lochtinent general a hont lo dit sereníssim príncep posave y, arribats a sa presència, li donaren la benvinguda y, després de haver-se fetes moltes cortesies entre ells, se despediren.

En aquest mateix die se tornaren a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell, qui estos dies són estats ajuntats per los matexos negocis, los quals, aprés del conferiment fet sobre del proposat ab los magnífichs doctors anomenats per part dels senyors visitadors, han aportat a sas senyories y liurat a mí, scrivà major y secretari del dit General, un vot continuat en scrits, lo qual és del tenor següent:

«Los doctors del Real Consell devall scrits consultats per los senyors deputats y senyors visitadors del General de Cathalunya respective acerca de si los senyors deputats deuen girar les dos mil liures que, per ara, los han ordenat girassen per affers de la visita, attès que dits senyors visitadors han refferit que han de pagar algunes coses y que dites dos mil // 142*r* // liures són precísament necessàries per acabar dita visita y dar conclussió a ella, com dignen tenir ja gastades íntegrament totes las vint mil noucentes sinquanta liures que, per effecte de la present visita, ab diverses partides, són estades girades per dits senyors deputats y attesos los inconvenients grans que de no girar les dites dos mil liures podrien resultar, són de vot y parer que los senyors deputats del General de Cat-

a. a continuació repetit ni sabie.

a. a continuació un vot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 764.

halunya, de diners del dit General, han y deuen girar, per ara, per obs de dita visita, dites dos mil liures. Però, per quant attesos los gastos fets en las altres visitas, segons tenim relació, consta los molts milanars que ha gastats més la present visita que totes les altres passades, fetes després de las Corts de 1599 fins ara y que lo capítol de la visita se féu en dites Corts per reprimir excessos y gastos supèrfluos de las petúnies de la Generalitat y, encara que dit capítol, segons la letra de ell dóna poder ample y absolut a dits senyors visitadors per a poder gastar tot lo que volen, però perquè la ànima y sentit de dit capítol y la intenció de la Cort General no fonch de que·s gastàs; sinó allò tantsólament que bé y honestament és necessari per la bona direcció y conclusió de la visita y que, gastant-se en esta, per ara, vint-y-tres mília liures se hauran gastat fins assí, nou mília liures més del que se ha gastat en qualsevol altra de las visites passades y perquè en sdevenidor no·s pugue fer càrrech als senyors deputats, som de parer que los senyors deputats ajunten persones, per sas senyories eligidores, calificades dels tres estaments y que·ls donen rahó de tot lo sobredit y ab parer d'elles y no altrament, ne donen rahó als brassos, // 143*r* // sens retardació emperò, alguna de la paga y liberació de las dites dos mília liures que, per ara, demanan dits senyors visitadors. Joseph Ferrer, Hierònym Senjust, Joan Magarola, don Pedro Soler, Miquel Sala, Joseph Roca, Hierònym Astor, Francesch Bonet, Mijavila Franquesa, Francesch Ferruz, Monserrat Ramon, Balthezar Morell».

En aquest mateix die, Joan Sever Verdaguer, corredor públich, jurat de la present ciutat, féu relació en consistori de sas senyories còm, per orde y manament de sas senyories, havie encantat en la lotja y altres lochs acostumats de la present ciutat un sclau, moro de nació, natural de Alger, anomenat Alí, fill de Mahamet, y ha trobat comprador lo magnífich mossèn Francesch Joan de Vergós, qui ha dit en aquéll vuytanta liures.

143*v* Divendres, a XVIII. En aquest die, mossèn Nicolau Mora, prevere y capellà de la galera patrona de Cathalunya, renuncià en mà y poder de sas senyories lo dit offici de capellà de dita galera, // 144*r* // suplicant a sas senyories acceptar aquélla, attès que no pot acudir al servey de dita galera per haver-se de anar fora de la present ciutat y suplica, axímateix, fossen servits manar pagar lo sou y reccions que, fins al die present, li és degut. E sas senyories acceptaren la dita renunciació.

144*v* Dimars, a XXII. En aquest die, Hierònym Mestre y Garau Vilagran, pintors, aportaren en consistori de sas senyories una relació en scrits firmada de sas mans, la qual és del tenor següent:

«Il·lustres senyors. Vista la obra que vostres senyories nos han manada judicar, vistes nostres conciències y per lo jurament que havem prestat, trobam que los tres fanals y lo sant Jordi y una cara de turch, les dos pinyes que ha davant dit official per son treball de daurar, sisar y acolorir dita obra, se li ha de donar sinquanta-y-quatre liures. E més ben mirat lo or que és entra y ha de entrar en aquexa obra son dos millés y mig. E més ben mirats los tres scuts y la cara del timó y tingué, respecte al or ý ha entrat y lo treball de sisar y donar de colors y daurar juntament ab lo standart y bandera de la patrona, que són setse armes de Cathalunya y del General, trobam que val sexanta-sinch liures y per ser ben vist y regonegut de Hierònym Mestre y de Garau Vilagran y és ver ho firman avuy a XXI de juny M DC-XXI. Hierònym Mestre. Garau Vilagran.

145*r* Dijous, a XXIIII. Festa del gloriós sant Joan Batista.

Divendres, a XXV. En aquest die, estant junts sas senyories en consistori, los senyors deputat y oÿdor real requeriren a mí Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, legí's als demés senyors de consistori y, a instància llur, fonch presentada la scriptura del tenor següent:

«A notícia dels senyors deputat y oÿdor reals ha pervingut que sa excel·lència, per lo impediment y detenció de Francesch Miquel, capità de la galera capitana y de don Francisco Sabater, capità de la patrona del General de Cathalunya, haurie anomenats en dits lochs per capitans de dites galeras a don Pedro Vila, de la capitana, y a don Joan de Josa[a], de la patrona, y por lo síndich del General han entès que ell, en nom del present consistori a sa excel·lència per a suplicar-li fos servit, o tornar als dits fra Francesch Miquel y don Francisco Sabater en lo exercici de llurs officis, o nomenar en son loch altres persones per capitans, segons que també han entès lo mateix per dits don Pedro Vila y don Joan de Josa, los quals acudiren a dit senyor oÿdor real y digueren que lo secretari Pérez, per orde[b] de sa excel·lència, havia dit al senyor deputat militar // 145*v* // que·ls havie anomenats en capitans, com està dit y que, puix lo senyor oÿdor militar y real havien de exir en las galeras aquélla tarda, los donassen possessió de las capitanies de dites galeras, per quant lo

a. a continuació repetit de Josa.
b. a continuació ratllat p.

senyor deputat militar no·ý podie anar y per quant la dita embaxada, feta per lo síndich a sa excel·lència no és estada deliberada per lo present consistori, ans bé entenem ésser estada molt praejudicial, axí al mateix consistori per no haver-ho desliberat, com també perquè lo article de la captura de dits Francesch Miquel y don Francisco Sabater se tractabe devant de sa majestat y de son Consell Supremo de Aragó, de hont de die en die se està aguardant la resolució. Per ço y perquè dits senyors deputat y oÿdor reals desijan assertar en aquest negoci com convé a la auctoritat y benefici del consistori y generalitat, per major descàrrech llur, notifican y proposan las ditas cosas al present consistori per a que deslliberen lo que més convingue acerca de aquélles».

E legida en consistori per mí, scrivà major, la present supposició, lo senyor deputat ecclesiàstich dix que ell proposave lo mateix que està contengut en dita supposició y, procehint a votar, dix que, attès que ell ha sempre entès que se suplicave per part de est consistori al senyor virrey que·s servís de restituhir en sos càrrechs de capitans de estas galeras lo noble don Francisco Sabater y fra Francesch Miquel, puis dites galeras sens capitans no poden accedir als effectes per les quals són statuhides que, per quant ara veu que dit senyor virrey no ha restituhit dits capitans don Francisco Sabater y fra Francesch Miquel, ans bé se // 146*r* // diu haver nomenat per capitans don Pedro Vila y don Joan de Josa y, attès dits capitans don Francisco Sabater y fra Miquel que són suspesos per seguir los órdens de est consistori, és de vot que se envie embaxada a sa excel·lència contradient a dita nova nominació y suplicant restituesque los dits capitans don Francisco Sabater y fra Miquel, o que, si té orde algú de sa magestat fahent per estas cosas, que se servesque sa excel·lència de explicar-lo perquè lo consistori pugue acudir al que més convé al benefici de est Principat. E lo senyor deputat militar votant dix que no consent se fasse dita embaxada que primer no·s veja si dit senyor virrey ha feta la dita nominació. E lo senyor deputat real votant dix que és del vot del senyor deputat ecclesiàstich, ajustant a ell que, pus és negoci tant grave, que encontinent sien ajuntats los magnífichs assessors y advocat fiscal y applicats altres magnífichs doctors perquè·ns aconsellen lo fahedor per a fer la dita embaxada y altrament poder millor assertar en lo que se offerirà fer. Lo senyor oÿdor ecclesiàstich és del volt del senyor deputat ecclesiàstich ab lo ajustament demundit. Lo senyor oÿdor militar ídem. Lo senyor oÿdor real ídem.

Disapte, a XXVI. En aquest die vingueren en consistori los magnífichs Joseph // 146*v* // de Bellafilla y Phelip de Sorribes y Rovira, menor, ab embaxada per part del bras militar, los quals representaren a sas senyories fossen servits passar avant per tela processal y judiciària la causa del torp fet per los officials del patrimoni real en lo comptat de Rosselló contra los officials del dit General, attès la gran desauctoritat y dany notable ha de venir al dit General si dita causa se passe sens declaració de dit torp y que sas senyories se servesquen en no donar lloch a que·s comuniquen scriptures ni que·s tracte de concòrdia alguna en dita causa que primer no sie feta la declaració del dit torp. E sas senyories respongueren que ells ara estaven actualment posats en aqueix negoci y tenien junta de advocats per a aconsellar-se sobre lo fahedor en dit negossi.

En aquest mateix dia, per part del molt il·lustre senyor compte de Ozona, general de las galeras de Cathalunya, ara novament provehit, fonch presentada còpia del privilegi de[a] general de dites galeras, com apar en Llibre de Registre de Officials de galeras.

En aquest mateix die enviaren sas senyories a mí, scrivà major y secretari del dit General, al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat en lo present Principat y comptats, a suplicar-lo que, attès dits senyors deputats per carta de don Ramon de Calders y Ferran, son embaxador, han entès que lo rey, nostre senyor, haurie presa resolució en lo negoci de las galeras y haurie enviada aquélla a sa excel·lència, que per ço en cars fos arribada dita resolució[b] // 147*r* // fos de son servey manar-los-ho fer a ssaber. E sa excel·lència respongué que ell ho entenia axí, que dita resolució ere vinguda ab esta estafeta, emperò, com encara no se eren mirats los despaigs, no podie, per ara, fer-los-ho a saber y que ell procurarie en vèurer-ho y farie lo que convindrie.

Diumenge, a XXVII. En aquest die lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general de sa majestat en lo present Principat y comptats, envià a dir a sas senyories per medi de son secretari, Miquel Pérez, com tenia que donar-los una carta de sa majestat. E sas senyories, tinguda hora de sa excel·lència per a las quatre de la tarda del mateix die, anaren consistorialment ben acompanyats ab las masses andolades y porters devant y molts officials del dit General a casa del excel·lentíssim senyor lochtinent general y, arribats a sa presència, los donà una carta de sa majestat dihent que ente-

a. a continuació ratllat 1.
b. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 764.

nia era acerca dels órdens se havien de tenir en las galeras de Cathalunya y, encontinent, presa la dita carta per lo senyor deputat militar, se despediren ab molta cortesia y, arribats en la present casa, en consistori legiren la dita carta, la qual és del tenor següent:

«El rey. Diputados. Para scusar diferencias y que se sepa // 147v // en la forma que se ha de proceder, assí quando el duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, como los demás que le succedieren, quisieren embiar las galeras de essa squadra por la costa de esse Principado y condados y también quando vosotros las huviéredes menester para traher provisiones o otras cosas que se offrecieren, haviendo considerado muy attentamente lo que de vuestra parte se me ha representado, he acordado lo siguiente, lo que se ha de observar inviolablamente, que los dichos mis lugartenientes y capitanes generales, siempre que quisieren embiar las galeras para cosas de mi serbicio por las costas de essos Principado y condados, os lo avisen con su secretario o otra persona que les pareciere, sin tener obligación de explicar el effecto para que las quieren, pero dandoos la notícia que se requiere para que sepáys los bastimentos y demás cosas que havéys de proveher para ellas y que vosotros las aprestéys y proveáys luego de lo necessario, de manera que puedan navegar, sin que en esto haja género de contradición ni dilación, más de la que fuere menester para darles. Que quando a vosotros se offreciera haver menester las dichas galeras para hir por bastimentos las podáys embiar siempre que os pareciera, sin que para ello tengáys obligación de acudir al virrey, pero quando quisiéredes embialles por algún otro effecto, se lo avisaréys por medio del general o cabo que fuere de las galeras o galera que hirvieren de salir, pues no es justo que, fuera de las idas que hizieren para provisión dels bastimentos, salgan para otros effectos sin noticia y consentimiento del qui representa mi persona en essos // 148r // Principado y condados del muelle, puerto[a] o playa adonde se hallaren, con lo qual spero se dispondrá mejor[b] todo lo que a mi servicio conviene y se conseguirán los buenos effetos que se speraron quando se instituyeron las dichas galeras. Dada en Madrit, a VIII de junio M. DCXXI. Jo el rey. Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius, Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Villar, regens».

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, aportà en consistori de sas senyories, per part de sa excel·lència, una carta de sa majestat enviada a sas senyories, la data de la qual és a VIII del present mes de juny, continuada en Libre de cartes de reys.

En aquest mateix die, lo senyor deputat militar, en presència dels demés senyors de consistori, me donà a mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, un memorial de les persones són stades privades en la present visita, dient que los senyors visitadors la·ý havien donat, lo qual // 148v // memorial és del tenor següent:

«Memorial de les persones són stades privades de lurs officis ab sentència promulgada per los molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya. Primo, Francesch Teixidor, tauler del General de la vila de Igualada y condemnat en paga sinquanta liures. L lliures. Ítem, Anthoni Galter, tauler del General de la vila de Prats de Rey y condemnat en pagar sinquanta liures. L lliures. Ítem Francesch Torres, tauler del General de la vila de Berga. Ítem Francesch Gomar, tauler de la vila de Pons, y condempnat en pagar sinquanta liures. L lliures. Ítem Pere Martra, prevere, tauler de la taula de la vila de Àger y condemnat en pagar sinquanta liures. L lliures. Ítem *t.*[a] ... Scapa, tauler del General de la vila de Vilafranca de Conflent és estat privat y condemnat en donar y pagar de sos béns propris sinquanta liures. L lliures.

Dimars, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Pere.

149r Dimecres, a XXX. En aquest die, mossèn Miquel Joan Granollachs vingué en consistori de sas senyories per part del senyor compte de Ozona, lo qual representà a sas senyories còm havent-se-li feta mercè per sa majestat del càrrech de general de las galeras de Cathalunya y despedit lo privilegi en la deguda forma, conforme sas senyories tenien vist, volent, dit senyor compte cumplir al que tenie obligació, axí en lo de la possessió de dites galeras, com altrament, lo senyor duch de Alcalà li feia impediment acerca de dit càrrech de general, conforme veurien sas senyories ab dos bitllets enviats per dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá al dit senyor compte de Ozona, lo quals són del tenor següent:

«En razón de los despachos que estos días he recibido en materia de galeras ha sido necessario consultar algunes dificultades a su magestad, de que spero breumente respuesta, y porque entretanto serie muy contra su servicio qualquier novedad, me ha parecido advertirlo a vuestra senyoría para que

a. puerte *al manuscrit.*
b. major *al manuscrit.*

a. espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.

se sirva de no hazella en cosa alguna hasta que su magestad mande lo que en todo se deve hazer. Guarde Diós a vuestra señoría muchos anyos, a 29 de junio 1621. El duque de Alcalá».

«Esta manyana scriví a vuestra senyoría lo que se me offrecía en razón de galeras y aora, declarándome más, digo que mi intención fue, y es, que vuestra senyoría se sirva de no tomar possessión de las galeras ni usar del privilegio de capitán general dellas hasta que su majestad responda a las dudas que se le proponen porque intentar[a] lo contrario serie intentar una cosa muy contra el servicio de su magestad y las obligaciones con que vuestra senyoría // 149v // nació a él. Guarde Diós a vuestra senyoría muchos anyos, a 29 junio 1621. El duque de Alcalá».

Y axí suplicave a sas senyories, per part del dit senyor compte de Ozona, fossen servits manar mirar dites cosas y pèndrer en aquélles los apunctaments convenients. E sas senyories respongueren que ells ho mirarien y pendrien la resolució qual convé acerca del negoci demundit.

En aquest mateix die, mossèn Miquel Pérez, secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats, aportà, per (part) de sa excel·lència, segons dix, a sas senyories una carta de sa magestat enviada a sas senyories, la data de la qual és a vint del corrent mes de juny, continuada en Libre de cartes de reys.

Juliol M DC-XXI

Dijous, lo primer. En aquest die, mossèn Pau Bertran, novament[b] //150r// provehit del offici de balle de Barcelona jurà y presentà son privilegi en consistori de sas senyories, lo qual està continuat en Libre de Privilegis de Officials Reals, en la sólita y acostumada forma[c].

En aquest mateix die, los magnífichs assessors del dit General y magnífichs doctors aplicats sotascrits han aportat y donat en consistori de ses senyories un vot en scrits acerca dels negocis per los quals són ajuntats en la present casa diverses vegades per orde de sas senyories, com en lo dit votés de vèurer, lo qual és del tenor següent:

«Consultats los assessors y advocat fiscal del General y los doctors aplicats infrascrits per los senyors deputats acerca del fet següent, és a ssaber si la carta real de sa majestat, dada en Madrit, a vuyt de juny del corrent any 1621, explicant sa voluntat real acerca de enviar las galeras del General de Cathalunya diu que son excellentíssim lochtinent general les pugue enviar per cosas del servey de sa majestat, per estas costas del mar, notificant-ho als dits senyors deputats y que dits deputats les pugnen enviar per bastiments sens donar-ne avis al virrey y no per altres cosas sens consentiment de dit excel·lentíssim senyor lochtinent general, que representa sa persona, és praejudicial a la praetenció que dits senyors deputats han tingut y tenen de que ells a ssoles han de enviar dites galeras, pus tenen líberament la administració de las cosas del General, com ó són las dites galeras, vists los capítols de Cort 63 y 64 de las Corts de 1599 ab los quals foren manades armar dites galeras, attès que, del tenor de dits capítols, se col·legeix que la mente //150v// de la Cort General fou que los deputats del dit General armassen y sustinguessen y mantinguessen dites galeras ab dinés de la Generalitat, com a cosa del General y mirassen per lo que és convenient a la conservació de dites galeras y que ninguna cosa és més pròpria a la conservació de dites galeras que desliberar si dites galeras han de anar, o no, segons lo temps, manteniments y sufficència de dites galeras y, per altre part, se veu ésser molt convenient als bons effectes que dites galeras han de fer que las personas que han de provehir-les y han de tenir los emoluments y profits que de dites galeras han de resultar, tinguen lo cuydado de enviar aquélles per als effectes que se són armades, són de vot y parer que dits senyors deputats deuen, de nou, suplicar a sa majestat sie servit commutar la resolució de dita real carta, fent mercè a dit Principat de dexar la libera administració de dites galeras y la facultat de enviar-les allà a hont convingue per als effectes considerats en dits capítols als dits deputats, pus axí se seguirà la voluntat de la Cort y se farà lo servey de sa majestat. *Vidit Petrus Pla, assessor, Gori, consulens, Fontanella, consulens, Mir, consulens, de Malla, consulens, Mir, consulens, Josephus Astor, consulens, Montella, consulens, vidit Aguilo, assessor, Cancer, consulens, Fumas y Despla, consulens, Planti, consulens, Lauger, consulens, Rubi, consulens».*

151r En aquest mateix die, sas senyories enviaren al excel·lentíssim senyor lochtinent general en lo present Principat y comptats ab embaxada los senyors Joan García, canonge de la Seu de Barcelona, Joan Luís Calders, donzell, y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona. Los quals, ben acompanyats ab las masses y porters devant y de molts officials del dit General, anaren a casa del dit excel·lentíssim senyor lochti-

a. a continuació ratllat otra cosa.
b. a continuació un vot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 764-765.
c. a continuació ratllat com en regi.

nent general, al qual explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Havent donat loch[a] los deputats del General de Cathalunya al compte de Ozona per a que prengués possessió de las galera del dit General com a capità general d'elles, anomenat per sa majestat, pus son privilegi ve bé y legítimament despedit, ha dit que per vostra excel·lència li ere estat significat no haver-hi lloch per a pèndrer, per ara, dita possessió per algunes dificultats se offerien y perquè dites galeras tenen necessitat de capità general y, altrament, és convenient per als bons effectes que de aquélles se speran que dit comte las governe y, desijan los deputats, que no perden ocasió, suplican sie servit vostra excel·lència facilitar las dites dificultats que offereixen al pèndrer dita possessió y donar lloch a que, pus lo privilegi de capità general ve ben despedit y com se és acostumat concedir, tingue son degut effecte, que ho rebran a molta mercè».

151*v* Y encontinent sa excel·lència respongué que se ere molt folgat que sa majestat haje provehit lo dit càrrech de general en persona tant eminent y principal, com és lo senyor compte de Ozona, emperò que se li eren offertes algunes dificultats per a donar lloch al pèndrer dit compte la possessió del dit son càrrech y que ell procurarie en resòlrer-las molt prest y ne avissarie a sas senyories. E tornats los dits embaxadors referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada en la forma los era estada ordenada, a la qual sa excel·lència havie feta la dita resposta e sas senyories feren las degudes gràcies als dits senyors embaxadors.

Disapte, a III. En aquest die, don Pedro de Clasquerí, òlim Vila, y don Joan de Josa presentaren en consistori de sas senyories los privilegis de capitans, ço és, lo dit Vila de la capitana de Cathalunya y lo dit Josa de la patrona, en son favor despedits // 152*r* // durant los impediments de don Francisco Sabater y fra Francesc Miquel, los quals, al present, estan presos per orde del excel·lentíssim senyor lochtinent general en lo present Principat y comptats e los dits privilegis estan registrats en lo Libre de Privilegis de Officials de dites galeras.

152*v* Divendres a VIIII°. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa[b] aportà y presentà en consistori de sas senyories lo[c] libre dit «Ferrando pagas» a instància dels senyors oÿdors de comptes a fi y effecte que sas senyories encomenassen aquéll al exactor del dit General per exequutar los debitors del dit General continuats en lo dit libre. E sas senyories encontinent liuraren lo dit libre en mà y poder de don Ambrós de Gallart, qui serveix lo offici de exactor del dit General, de licència de sas senyories per malaltia de mossèn Joan Batista Cassador, donzell, qui obté lo dit offici per a que dit exactor exequute los dèbits del dit General ab molta punctualitat, rectitut, prestesa y diligència. E lo dit don Ambrós Gallart prengué lo dit libre dihent que farie lo que tindrie obligació de fer per rahó de dit offici.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories mossèn Francesch Joan de Vergós, donzell, pagador de las galeras del dit general, dihent que per lo molts quefers y ocupacions tenie, per rahó de dit son offici, no podie anar ab las dites galeras en lo viatge que al present han de fer en Mecina y que tampoch no ere necessari haver ell de anar ab dit viatge. Per ço // 153*r* // suplicave a sas senyories fossen servits donar-li licència de restar en la present ciutat, attès que ere molt més servey al dit General y galeras lo restar-se que anar ab dit viatge per las rahons sobradites, anomenant en son loch, per lo dit viatge mossèn Luís Lull, donzell. E sas senyories, attès lo demundit, donaren licència al dit Lull per a servir lo dit offici de pagador de dites galeras, en lo dit viatge tantsólament.

En aquest mateix die, mossèn Joan Pau Cànoves, donzell, present en consistori, exhibint-se content y satisfet de la confidència, fidelitat y legalitat de Thomàs Manelli y Simon Zatti, residents en Palerm, suplicant a sas senyories fossen servits de fer y fermar a·n aquélls sindicat per a obtenir, fruhir y gozar de las sis mil trates de salmes de blat del regne de Sicília que per sas senyories, ab acte de concert fet per lo sustento de las galeras a sinch de decembre pròxim passat, li són stades assignades y consignades, volent que, quant al fer de dit sindicat a dits Thomas Menelli y Simon Zatti, corre lo risch y perill per ell, dit Cànoves, y no per dit General.

Disapte, a X. En aquest die, lo senyor Blay Gil de Federich, oÿdor real, constituhit personalment devant de la presència dels // 153*v* // molt il·lustres senyors Onofre Jordà y de Cessala, deputat militar, Bernat Berengarí, deputat real, Miquel Macip, oÿdor ecclesiàstich y Ramon de Calders, oÿdor militar, trobats quiscú d'ells a ssoles en las casas de sas pròpries habitacions respectives, los ha presentat e fet presentar per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, lo discentiment devallscrit, ço és, primer al dit senyor deputat real y Anthoni Rigós, criat del dit senyor oÿdor real, tes-

a. loch *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* y do.
c. lo libre ... pagas *interlineat.*

[1621]

timonis en açò cridats, y al dit senyor deputat militar en presència de Anthoni Forner, criat del dit senyor deputat militar y del dit Anthoni Rigort, testimonis també cridats per a d'açò y al dit senyor ecclesiàstich en presència de Jacinto[a] Virgili, criat del dit senyor oÿdor ecclesiàstich y del dit Anthoni Rigor, també testimonis en açò cridats, y al dit senyor oÿdor militar en presència de Jaume Argimir, criat de dit senyor oÿdor militar y del dit Anthoni Rigor, testimonis també en açò cridats, lo qual discentiment és del tenor següent:

«Com alguns hajen referit públicament que lo senyor virrey no vol dexar anar las galeras en lo viatge que, de present, se ha de fer per a Sicília si no és que per los senyors deputats se li demane licència per a fer la dita anada y que don Phelip de Sabater, cabo de dites galeras, anomenat per dits senyors deputats per fer est viatge, haurie, per part del consistori, demanada dita licència, lo que lo oÿdor real no creu, per no haver sebut ni entès ser-se donat tal orde per lo consistori a dit don Phelip per a demanar dita licència, majorment essent lo demanar aquélla per part de dit consistori molt danyós al dret, justícia y praetensió del General, havent, poch ha, interposada consulta a sa magestat y[b] penja aquélla al present indecisa. Per ço, dit oÿdor real, en cars que dit don Phelip haje // 154r // demanat dita licència dissent a·n aquélla y al anar ditas galeras ab dita licència, requerint al scrivà major que continue en lo Dietari lo present discentiment, perquè conste en sdevenidor que ell no·ý ha sebut ni consentit. E presentat lo dit discentiment, lo dit senyor deputat real respongué que ell no sabie res en lo de demanar la dita licència y que, per son interès, fa lo mateix discentiment. E lo senyor deputat militar dix que·ú remetie per a quant fossen junts en consistori. E lo senyor oÿdor ecclesiàstich diu lo mateix. E lo senyor oÿdor militar dix que ell tampoch so sabie res ab la dita licència y que, per son interès, donave lo mateix discentiment.

Nominació[c] de cabo y obligació feta per dit cabo de servar los órdens dels senyors deputats. En aquest mateix die, com los molt il·lustres senyors deputats ab intervenció dels senyors oÿdors de comptes ab desliberació consistorialment feta per sas senyories a sinch del corrent haguessen feta nominació de cabo de las galeras del present Principat en persona del noble don Phelip de Sabater, del orde de sant Joan de Hierusalem, per lo viatge que, de present, dites galeras han de fer per al regne de Sicília en exequució del consert fet entre sas senyories de una y Joan Pau Cànoves, parts altre, sobre del sustento de dites galeras a V del mes de dezembre pròxim passat, usant sas senyories quant en assò de la facultat y potestat que tenen en virtut de las constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis y cartes reals, per posar en exequució la dita nominació y per que lo dit viatge no fos retardat, dits senyors deputats y oÿdors de comptes, consistorialment posats dins de un cotxo, anant los porters de la present casa dins altre cotxo ab les masses del dit general y ab molts officials qui després // 154v // seguien dins diversos cotxos, partiren de la present casa y anaren en lo moll de la present ciutat a hont estaven dites galeras y se embarcaren, ço és, los senyors deputat real y oÿdor ecclesiàstich y oÿdor militar, emperò lo senyor deputat militar no se embarcà, ans restà en lo dit moll dins del cotxo per trobar-se ab las mans y peus indispost, dihent a mí, scrivà major y secretari del dit General, que ell de allí enfora consentie a tots los actes que dits senyors deputat real y oÿdors ferien en les dites galeras y ere tal sa voluntat. E los senyors deputat ecclesiàstich y oÿdor real no s'í trobaren presents per ser lo dit senyor ecclesiàstich fora de la present ciutat y vegueria y lo senyor oÿdor real per algunes ocupacions que dix tenir, axí que dits senyors deputat real y oÿdors ecclesiàstich y militar ab molts oficials y altres persones, embarcats ab unes barques posades a punt per est effecte ý entraren dins la galera capitana y lo dit noble don Phelip de Sabater, cabo, com dalt se diu, anomenat per ses senyories, vingué també en la dita galera capitana y, arribat en aquélla, tiraren diversos tirs de artilleria y comensà molta música de menestrils, clarins y trompetes de dites galeras y, aprés de poch, dits senyors deputat y oÿdors per est effecte del dit viatge tantsolament, acomanaren al dit don Phelip Sabater, cabo demundit, les dites galeras, ço és, capitana y patrona, ab tots los sclaus, forçats, artilleries, xàrcies, bastiments y altres cosas de dites galeras y manaren als còmits, sotacòmits y altres officials, capitans, soldats, gent de cap y de rem de dites galeras que, durant lo present viatge, ço és, en la anada, estada y tornada de aquéll, tinguessen per cabo de dites galeras lo dit don Phelip de Sabater y respectassen y obehissen los órdens y manaments de aquéll, conforme eren tinguts y obligats com a llur cabo, posat per sas senyories // 155r // y, axímateix, manaren y ordenaren sas senyories al dit cabo que servàs y obehís y servar y obehir fes en tot y per tot les instruccions y órdens que sas senyories han fets y donats en scrits en jornada de VII del corrent per a effecte del dit viatge, los quals órdens y instruccions ja li eren estats amostrats e se li'n prometé còpia auctèntica. E lo dit don Phelip

a. Jacinto *interlineat, damunt de* Anthoni *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* perquè.
c. Nominació ... deputats *interlineat al marge esquerre.*

de Sabater, cabo demundit, acceptà la dita comanda y de grat y certa sciència convingué y prometé a sas senyories que ell navegarie en las dites galeras en lo dit viatge com a bon cabo se pertany y, essent tornat de aquéll, restituhirie les dites galeras y totes y sengles coses demundites a sas senyories en ninguna cosa deteriorades per culpa ni obra sua e servar y fer servar les dites instruccions y órdens de sas senyories, confessant tenir plena notícia de aquélls, sí y conforme estan cotinuats en la dita scriptura, obligant per dit effecte sa persona y béns com a deutes fiscals y reals ab renunciació de son propri for y de son privilegi militar, monició de vint-y-sis dies sotmetent-se sa persona y béns al for y jurisdicció de sas senyories y del dit General, rigors, usos y costums de aquéll. E a major cauthela ne féu y prestà sagrament y homenatge en mà y poder del dit senyor deputat real, prenent y rebent aquéll en nom de sas senyories. E fet lo demundit, en senyal de la possessió de cabo, dit don Phelip de Sabater prengué de mà y poder del dit senyor deputat real lo standart de dites galeras y aquéll arborà en alt y lo tornà posar en lo lloch a hont sòl star y encontinent tornaren a tirar diversos tirs de artilleria y comensà gran músicha de dits clarins, menestrils y trompetes de dites galeras, manant dits senyors deputat y oÿdors que de dites coses ne fos llevat acte per mí, dit scrivà major. Presents per testimonis lo honorables Raphel Matali, mercader, y // 155*v* // Francesch Alella, librater, ciutadans de Barcelona y moltes altres persones en multitut copiosa. E després, essent exits en lo dit moll, havent dits senyors deputat y oÿdors consultades les dites coses ab lo dit senyor deputat militar qui estave aguardant en lo dit moll, lo dit deputat militar lloà, aprovà, ratificà y confirmà aquélles. Presents per testimonis los sobredits. E després, essent-se consultades ab lo dit senyor oÿdor real en consistori, lloà, aprovà, ratificà y confirmà, axímateix, les dites cosas.

Diumenge, a XI. En aquest die, sas senyories, obtinguda hora del excel·lentíssim senyor lochtinent general en lo present Principat y comptats per medi del síndich de la present casa, enviaren ab embaxada al dit excel·lentíssim senyor lochtinent general los senyors, per lo bras ecclesiàstich, don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, don Joachim Carbonell, canonge de dita Seu, y Joan Boldo, canonge de dita Seu; per lo bras militar los senyors don Galceran de Paguera, // 156*r* // don Bernat de Peguera y don Miquel Agulló; per lo bras real los senyors Mathias Vilar, Raphel Laudes y micer Pere Oller, ciutadans honrrats de Barcelona. Los quals, ben acompanyats ab les masses y porters devant y de molts officials del dit General, anaren a casa del excel·lentíssim lochtinent general y, arribats a sa presència, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Los deputats del General de Cathalunya per a poder sustentar las galeras del General en lo temps arrendaren los drets de aquélles y feren lo assiento de son sustento y manteniment. Per la penúria de dits drets hagueren de pactar que cada un any se donàs un viatge al assentiste per anar cada any las galeras a Sicília o en altre part y, per observança de dit pacte, estos dies atràs li donaren lo de aquest any y per este effecte anomenaren cabo, segons la facultat los té donada sa majestat, remettent-lo ordenar sa partida y fer aquélla a dit cabo y assentiste y, pensant que havien ja de partir. La nit passada han entès que vostra excel·lència és estat servit manar al cabo y official de dites galeras se detinguem fins a que, per part de dits // 156*v* // deputats se haje demanat licència a vostra excel·lència per a partir-se y, com dits deputats no són los qui envien y fan anar dites galeras, sinó lo assentiste a qui tenen donat lo viatge, és lo cars fora de qualsevol praetenció que fins assí se hagués tingut sobre lo enviar dites galeras y, encara que las enviassen dits deputats y se hagués de guardar lo que sa majestat és estat servida ab sa real carta, dada en Madrit a vuyt de juny passat, lo que entenen serà servit commutar ab lo que se li ha suplicat de nou també aquest cars serie fora controvèrsia, pus dites galeras fa anar dit assentiste principalment per anar a sercar cosas del sustento, manteniment y bastiment de dites galeras, ço és, herbatges de rems, abres, veles y blats per a fer bescuyts y altres bastiments, del que ha de resultar gran benefici a dites galeras, en conseqüència del que ha de tenir lo assentiste. Per ço suplican a vostra excel·lència extrajudicialment sie de son servey no detenir més a dits[a] cabo y officia(l)s, que ho rebran a molta mercè».

E lo dit excel·lentíssim lochtinent general féu de resposta que ell no entenie fer praejudici al General[b] ni a las dites galeras y que ell mirarie lo paper de la embaxada y respondrie en aquéll. E los dits embaxadors, essent tornats en consistori, referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada en la forma los era estada ordenada y que sa excel·lència havie feta la sobredita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies als dits embaxadors. // 157*r* // E lo endemà, que comptàvem als XII de dit mes y any, lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general, responent a la dita embaxada, envià per mossèn Miquel Pérez, son se-

a. a continuació ratllat capitans y.
b. a continuació ratllat de dites.

cretari, en consistori de sas senyories una scriptura del tenor següent:

«Sa excel·lència, responent a la embaxada que lo die de avuy li és estada feta per part de vostres senyories, diu que desija, com és just, darlos en tot satisfacció y condecèndrer a son gust, però que havent considerat los inconveniens que se offerexen en que las galeras de aquesta província de Cathalunya fassen a Sicília lo viatge que pretenen no és possible segons lo stat present venir-hi bé, perquè havent-se armades las galeras en Cathalunya per a deffenssa de sas costas y aevitar tants danys com en ella se rebien dels enemichs, segons se veu en la suplicació que sobre açò se féu a sa majestat en las Corts del any 1599 y contribuhint per a son sustento tot lo Principat, ab tant graves imposicions y aquélles cobrades tant rigurosament, justament se offendran sos particulars de que sa excel·lència permeta que en lo temps més necessari y quant los perills són majors, desemparar les galeras estas costas, restant los vehins y habitadors en tant manifest perill, vajen a Sicília las galeras que feren per a sa defenssa y sustentar-les tot lo Principat ab sa sanch, vinguen tots sos effectes a convertir-se en profit sòls del arrendador y major benefici dels draps y mercaderies que té carregat en elles, particularment vuy que·s té avís de que tres galeotes de Alger van per aquestes costes fent tot lo dany que poden y ab particular diligència se havien de armar y reforsar les galeras per exir a impedir-lo y sa excel·lència no vol pèndrer sobre sas spatlles lo scrúpol // 157*v* // que de açò li restarie y la justa quexa que de sa excel·lència podrie tenir tot lo Principat si vingués en cosa tant contra la reputació y benefici universal y particular d'ell, estant sa excel·lència obligat mentres lo governa a mirar en tot per sa major utilitat».

Dimecres, a XIIII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories[a] // 158*r* // mossèn Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor lochtinent general, lo qual, per part de sa excel·lència segons dix, aportà a sas senyories una carta que dix ser de sa majestat, la qual és del tenor següent:

«El rey. Diputados. Porque se ha entendido que tratávades de que las dos galeras que sustentan por qüenta desse Principado y condados passen a Italia, ha parecido advertiros que no lo hagan, pues como sabéys, han de acudir en primer lugar a la deffenssa y siguridad dessa costa y particularmente al socorro de Hivissa y otras partes que tanta necessidad tienen de su assistencia y assí lo exequutaréys y me daréys aviso de haverlo cumplido. De Madrid, a VIII *de julio* M. DC-XXI. *Jo el rey. Martín de Arostegui, regens».*

En aquest mateix die, per orde y manament de sas senyories, presents y a las cosas devallscrites cridats, jo, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y presents per testimonis Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps, de Gerona, Raphel Rubí, burgès de Puigcerdà, y Joan Ventura Curús, scrivent, constituhit personalment mossèn Barthomeu Sala, síndich del General devant la presència del reverent senyor don Pedro de Puigmarí, // 158*v* // canceller, personalment trobat en la casa de sa pròpria habitació, la qual té en la present ciutat, en lo carrer Ample, al qual instant y requerint lo dit Sala, síndich, fonch presentada la scriptura sotascrita. E poch aprés fonch presentada al magnífich micer Joan Gallego, doctor del Real Consell y regent la Real Cancelleria, trobat personalment en la casa de sa pròpria habitació, la qual té en la present ciutat, al carrer del Pi. E poch aprés, en la matexa forma, fonch presentada la dita scriptura a mossèn Miquel Bertran, scrivà de manament, trobat personalment en la casa de sa pròpria habitació, la qual té en lo carrer dels Mirallers y dita requesta o scriptura és del tenor següent:

«Molt reverent senyor. Los deputats del General de Cathalunya han tingut notícia que sa majestat és estat servit, segons se diu, fer mercè a fra Pere Sanxo del abadiat de, Ripoll[a], lo qual ha vagat per ser estat promogut fra Francesch Senjust, qui obtenie aquéll, en bisbe de Elna y que per part de dit fra Sanxo se està procurant ab gran instància la expedició de las bulles de dit abadiat per a poder gosar ab tot effecte de la dita mercè. E com dit fra Sanxo sie natural de la isla de Menorca y axí, essent com és stranger y no natural cathalà ni dels comptats de Rosselló y Cerdanya, la dita provisió encontra ab las generals constitucions de Cathalunya y en particular ab les constitucions tercera y quarta y altres, sots títol «Que los strangers no puguen obtenir benefici», las quals disposen que als abadiats del present // 159*r* // Principat y comptats sien presentades tantsolament persones cathalanes y que, en cars se provehissen en persones strangeres no·s puguen despedir exequutorials en compliment de tal gràcia y mercè y encontre, axímateix, ab lo títol sots lo qual estan dites constitucions col·locades y en respecte de les temporalitats de las quals gosa lo provehit en dit abadiat ab moltes altres constitucions, axí per rahó de la jurisdicció que ha de

a. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 765.

a. a continuació ratllat lo qual ha vagat per ser estat promogut fra Pere Sanxo del abadiat de Ripoll.

exercir ab sos vassalls, com altrament, y la dita abadia, ab totas sas terras y jurisdicció, sien dins lo present principat de Cathalunya y no sie vist que en contrafacció de dites constitucions y tant notable praejudici dels naturals de aquest Principat y sos comptats dit fra Sanxo obtingué dita abadia ab tant número de vassalls com los que té. Per ço y altrament, dits deputats del General de Cathalunya e o lo síndich del General en son nom, affectant com deuen la observança inviolable de dites generals constitucions, per descàrrech de son offici, representant a vostra senyoria tot lo demundit, lo interpel·lan y, ab lo acato que·s déu ab los presents, lo requerexen que, per observança de dites generals constitucions y, assenyaladament de la dita constitució quarta, la qual directament parla ab vostra senyoria, no atorgue ni despedesca los exequutorials que dit fra Sanxo instarà per a pèndrer possessió de les temporalitats de la dita abadia de Ripoll, firmant aquélls, altrament, a més de la notòria nul·litat que·s cometrie fent lo contrari, de la qual protestan. En virtut de la matexa constitució quarta protestan contra vostra senyoria de la violació de las generals constitucions, per vostra senyoria jurades, y de las penes imposades contra los que violan y contrafan en aquélles y, particularment de totes les stablertes en la constitució o capítol // 159*v* // vulgarment dit «de la observança» y de tot lo lícit y permès, requirens-vos notarialment».

Y encontinent, los dits senyors don Pedro de Puigmarí, canceller, Joan Gallego, regent y Miquel Bertran, scrivà de manament, havents-els presentada la dita scriptura a[a] quiscú d'ells respectivament, mudats los títols de aquélla conforme a cada hú de sa senyoria y mercès se pertany, respongueren que se aturaven lo termini de dit dret per a respòndrer. Presents a dites coses jo, dit Thió, scrivà major y secretari del dit General y presents los testimonis sobredits, com dalt se diu, de las quals, lo dit síndich en lo dit nom requerí se'n levàs lo present acte. *Postmodum,* etcètera.

En aquest mateix die foren porrogats los brassos, cridats en lo die de ahir per al die de avuy a las duas horas passat migdie, los quals nos pogueren tenir per no ésser-hi pogut venir lo senyor conseller en cap com és acostumat, per a demà a las nou horas abans de migdie.

Dijous, a XV. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes, // 160*r* // ab veu de pública crida del die de ahir, manaren convocar per aquest die de avuy, a las nou horas antes de migdie, les persones dels tres staments congregades en la sala del consistori de la present casa, en que entrevingueren les persones següents: Per lo stament ecclesiàstich los senyors don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch, Joan García, canonge de Barcelona, fra don Felip Sabater, don Guillem Calders; per lo stament militar los senyors don Alexandre de Alantorn, Joseph de Bellafilla, don Bernat de Camporrells, Francesch Cornet, don Joan de Eril, don Ramon Sabater, Cebrià des Lloscos, don Aleix Semmanat, Francesch Dezcallar, don Henrich Semmanat, // 160*v* // *t.*[a]... Famés, *t.*[b]... Tamarit, Joseph Spuny, *t.*[c]... Miquel, Francesch Coronell, Joan Pau Cànoves, don Ambrós Gallart, don Francisco Junyent, don Jaume Camps, don Joachim Reguer, don Christòfol Icart, Francesch Pla y de Cadell, Francesch Joan de Vergós, Agustí de Lana, Hieònim de Calders, Francesch de Sorribes y Rovira, don Francesch de Pinós, Domingo de Monredon, Joseph Sescases, micer Gabriel de Malla, don Francisco Junyent, // 161*r* // Joan Frigola, Joseph Calvo, don Ramon Semmanat, Francisco Virgili, Francesch Puig-janer, don Francisco Grimau, don Joan de Josa, Miguel Joan Granollachs, Dimas Ipolit; per lo stament real los senyors conseller en cap, micer Hieònym Oller, Barthomeu Sala, Francesch Dalmau, micer Pere Ayllar, Francesch Aguiló, Hieònym de Navel, Monserrat Mora y Miquel Mora. Als quals, per sas senyories fonch feta la proposició // 161*v* // sotascrita, parlant lo senyor deputat[d] militar, per absència del senyor deputat ecclesiàstich, e després legida per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres y il·lustres senyors. Ab ocasió de haver capturat y suspès lo excel·lentíssim duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat, a dos capitans de las galeras del General perquè seguiren les nostres órdens y los seus, trametérem quexes a sa majestat ab embaxada, la qual encara que no fou servit ohir, ha respost a ella declarant sa voluntat real ésser que, de assí avant, acerca de enviar dites galeras se guardàs lo que·s conté en[e] sa carta real, dada en Madrit a VIII del passat, la qual se legirà y per que·ns aparegue que la resolució presa per sa majestat ere praejudicial a nostre praetensió y no·s fora presa si[f] fos estat oÿt[g] nostre embaxador, donàrem orde al embaxador que avuy tenim en

a. a continuació ratllat m.

a. espai en blanc d'uns 20 mm. al manuscrit.
b. espai en blanc d'uns 15 mm. al manuscrit.
c. espai en blanc d'uns 15 mm. al manuscrit.
d. a continuació ratllat ecclesiàstich.
e. a continuació ratllat di.
f. a continuació ratllat no.
g. oÿt *interlineat.*

[1621]

cort que suplicàs de nou a sa majestat fos servit commutar dita resolució, representant-li los grans inconveniens que de ella se podien seguir. En est intermedi ha succehit que, havent nosaltres fet assiento acerca del sustento y manteniment de las galeras per a poder adquirir algun profit que suplís al que falta als drets de aquélles, pactaren de haver de donar un viatge cada any, al stiu, per a Sicília o altre part, al assentiste per a que las utilitats fossen comunes y, havent demanat lo de aquest any, 1a·ý concedirem pochs dies hà y anomenàrem // 162*r* // cabo de dites galeras per aquest viatge, segons la facultat que de sa majestat tenim, confiant que se haurie de utilitat per a dites galeras quatre o sinch mil liures per ajudar a son sustento, per lo qual devem molts milanars y, al temps que speràvem partirien dites galeres, havem entès que dit lochtinent general ha detingut los officials de elles fins a que, per part nostra se li demanàs lo consentimiento. Tenim-li feta embaxada per a que levàs lo impediment per las causes y rahons contengudes en la dita embaxada, la qual se legirà, y ha respost lo que vostres mercès ohiran en la lectura de ella y també de una carta de sa majestat que·ns ha enviat avuy, la qual ha dit son secretari era despedida per lo Consell de Guerra y no del de Aragó. Suplicam a vostres mercès sien servits aconsellar-nos lo que devem y podem fer per reparo de aquest praejudici.

E oÿda la dita proposició foren legides las cartas de sa majestat de VIII de juny y de VIII de juliol y la requesta y resposta sitades en dita proposició, continuades en est dietari als 11 del corrent y, essent anat lo conseller en cap en casa la ciutat per consultar los dits negocis ab sas magnificències com és acostumat y, poch aprés, essent tornat, votaren tots y digueren son parer per son orde acerca de dites cosas ab molta maduresa y consideració. E dits senyors de dita cogregació aconsellaren a sas senyories lo següent:

162*v* «Que, attès lo orde que sa excel·lència ha donat en que las galeras de aquest Principat no anassen a fer lo viatge que tenien obligació de fer, conforme los pactes posats en lo arrendament de dites galeras que fonch y és necessari per lo sustento de aquélles, és molt praejudicial al dit sustento y al que és estat concordat en la Cort General y al que, fins assí, se és sempre observat y guardat y també resultant altros praejudicis molt grans de la resposta que sa excel·lència ha feta en scrits a la embaxada que los senyors diputats han feta per dit effecte, considerat també lo praejudici que resulta de las reals cartas de sa majestat que són stades legides, són de vot y parer que, encontinent, y ab la major prestesa possible, los senyors deputats anomenen persones de molta auctoritat y confiansa perquè, ab la matexa presa, vajen en Madrit, los quals, junctament ab don Ramon de Calders, embaxador elegit, representen a sa majestat los dits agravis y praejudicis ha effecte sie servit, per sa benignitat y clemència, manar levar aquélls y que ab dites galeras nos fessen novedats algunes, sinó que continue lo que fins assí los senyors deputats han fet y continuat en lo govern y administració de aquélls, pus és sert que de aquexa manera se poran conservar dites galeras y fent lo contrari nos porien conservar, que assò és lo intent que ha tingut la Cort General, la qual tenen sas senyories obligació de servar. Serà bé que, entretant, sas senyories manen que·s fassen // 163*r* // instruccions y memorials advertint los caps y praejudicis y lo demés que serà menester apuntar per a que se pugue representar a sa majestat, per medi de dits embaxadors, los quals, si no podran anar ab los embaxadors, aprés, ab tota diligència, los sien tramesos y que dits senyors deputats anomenen elets per a tractar ab ells y disposar tots los memorials y tot lo demés que convindrie fer en benefici de dit negoci y bona direcció de aquéll y, per quant las ditas galeras, de la manera que avuy stan, fan grans y excessius gastos, los quals se speraven remediar ab lo viatge que havien de fer dites galeras y no és possible poder-se sustentar per falta de dit viatge, per ço són de parer que los senyors deputats, encontinent, llimiten los gastos despedint los soldats, mariners y demés persones de cap que precissament no són necessàries per la custòdia y ormetx de dites galeras en lo moll, trahent en terra los rems y demés xàrcia no necessària en lo moll per a dites galeres, perquè allí se vindrien a gastar y consumir, a més del perill que, estant dites cosas en galera aportan. Y, finalment, attès se ha averiguat ab sertitut que los capitans de dites galeras stan suspesos y arrestats per haver seguit lo orde dels senyors deputats y no sie rahó que, havent fet lo que tocave a lur obligació, hajen de patir com patexen, són de vot y parer que los dits senyors embaxadors representen a sa majestat lo agravi y praejudici gran que se'ls fa en fer-los patir, havent complit a sas obligacions, suplicant a sa majestat sie servit, per sa benignitat y clemència, manar ab brevedat que se'ls llevi[a] la dita suspenció que avuy tenen de sos // 163*v* // càrrechs y se'ls fasse smena y reparo de tots los danys han tinguts y rebuts fins assí y que, en lo entretant, los senyors deputats sien servits de assenyar-les, de pecúnies del General, algunes quantitats condignes, axí en respecte del que han patit fins assí fins sien restituhits en son

a. lleu *al manuscrit.*

prístino stat, conforme la calitat de llurs[a] persones».

Divendres, a XVI. En aquest die se'n anà lo senyor deputat militar a sa terra.

En aquest mateix die, sas senyories, en exequució de la resolució presa en los brassos tinguts lo die de ahir en la present casa, manar(en) convidar y ajuntar en aquest die las personas eletas sotascrites, ço és, per lo stament ecclesiàstich, los senyors don Onofre de Alentorn, ardiaca de Benasch, Joan García, canonge de Barcelona y fra don Phelip Sabater, del hàbit de sant Joan; per lo stament militar, los senyors Joseph de Bellafilla, don Miquel Semmanat y Joan Miquel Granollachs; // 164r // per lo stament real, los senyors micer Pere Ayllar, Bertran Dezvalls y Monserrat Mora. Als quals fonch feta la matexa proposició dels brassos tinguts en lo die de ahir en la present casa, ab lectura de la resolució se prengué en los dits brassos y de les scriptures mencionades en dita proposició, axímateix de las cartas desliberades enviar per sas senyories lo mateix die de ahir a sa magestat, duch de Monteleón, marquès de Aytona, vice-canceller y embaxador de sas senyories en cort de sa majestat, ab las instruccions per a dit embaxador y de les demés scriptures mencionades en dites instruccions. E feta la dita[b] proposició e lectura de dites scriptures, praecehint entre dits senyors elets madur colloqui sobre dites cosas, votaren quiscú per son orde ab molta maduresa e ab concorrència de conformitat dels vots de tots los dits elets fonch resolt que sas senyories havien fet molt bé en fer les diligències demundites, aconsellant que, ab tota diligència, se envien les dites cartes, instruccions y demés scriptures y que, axímateix, han y deuen posar en execució la resolució de dits brassos en tràurer de las galeras los rems, timons y demés arreus de aquélles, aportant-los en la present casa y que sien, dites galeras, regulades de la manera que estan en lo ivern, restant solament en elles la gent que és necessària per la custòdia de aquélles, conforme per los dits brassos és estat aconsellat.

164v En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa féu relació en consistori de sas senyories còm mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent ha comptat y pagat tot lo rebut de la terça de octubre, noembre y decembre pròxim passat.

Dissapte, a XVII. En aquest die, sas senyories reberen una carta de don Ramon de Calders y Ferran, embaxador del dit General en cort de sa majestat de jornada de 10 del corrent, la qual és posada en plica de cartes del present trienni y, ab ella, una còpia de una carta real, dada en Sant Lorenço, a dotze de setembre pròxim passat, dirigida a son lochtinent general en lo present Principat acerca de la resolució se prengué per sa majestat en la embaxada feta per part de sas senyories a sa majestat acerca dels enderrochs y contrafaccions de constitucions, la qual còpia és del thenor següent:

«El rey. Ilustre duque, primo, mi lugarteniente y capitán general. El conde de Çavella y el doctor Jayme Martí, embaxadores desse Principado me han dado un memorial que, después de haver considerado muy attentamente todo lo[a] // 165r *// que en el refieren y suplican, ha parecido remitiros traslado dél, para que lo veáys y encargaros y mandaros, como lo hago, que, en respecto de las cosas que contiene, en que pretenden se ha procedido contra constituciones siempre que se acudiere a essa audiencia a pedir satisfación dellas por términos de justicia, déys lugar a ello y tengáys la mano para que con brevedad se les haga y guarda la que tuvieren, conforme a lo que[b] disposen dichas constituciones y particularmente la que llaman «de la observança», yendo primero a mi abogado fiscal, que esta es mi voluntad y que déys luego a los deputados la carta que va en vuestra crehencia, declarándoles la resolución que se ha tomado en los negocios que sus embaxadores trahen a su cargo, que en ello seré servido. Dada en Sant Lorenço, a XII de setembre M. DC-XX. Jo el rey. Vidit Roig, vicecancellarius, vidit Comes, thesaurarius, vidit Perez Manriquez, regens, vidit Villar, regens, vidit don Salvator Fontanet, regens, vidit Sentis, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, regens. Al virrey de Cathalunya».*

En aquest mateix die, los magnífichs Gaspar Molera y Luís Cassador, vehedor y comptador de las galeras del dit General, aportaren en consistori de sas senyories còpia auctèntica de la sentència y decret de exequució de aquélla, de la visita corrent contra d'ells promulgada, la qual sentència y decret de exequució de aquéll són assí cusides. E sas senyories manaren ésser la dita sentència exequutada si y segons la sèrie y tenor de aquélla.

165v Dilluns, a XVIIII. En aquest die, mossèn Miquel[c] Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Levant se presentà en consistori

a. *a continuació ratllat* officis.
b. *a continuació ratllat* script.

a. *a continuació una sentència, transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 765-768.*
b. *a continuació ratllat* con brevedad.
c. *a continuació ratllat* Pérez.

[1621] de sas senyories dihent ere vingut de fer sa collecta y havie cobrada tota la sobrecol·lecta, sinó ere estat la col·lecta del tauler de Sant Feliu de Guíxols, qui és Raphel Pi, de janer, febrer y mars pròxim passat, del qual dix no haver pogut cobrar ni levar[a] libres ni diners de dita terça.

Dimecres, a XXI. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories[b] // 166r // lo magnífich y honorable micer Joseph Ramon, advocat fiscal y Miquel Palau, scrivà major de la visita del General del trienni passat y, volents presentar a sas senyories un libre stampat que digueren ser fet per los senyors visitadors de les obligacions y càrrechs dels senyors deputats y oÿdors de comptes, assessors, advocat fiscal y demés officials del dit General, sas senyories los respongueren que se aturaven acord(a)r y temps per a desliberar lo que just serie sobre la admissió de dit libre e, després y quasi encontinent, dits advocat fiscal y scrivà major de dita visita, liuraren a sas senyories sis memorials scrits quiscú d'ells en son quadern de paper, dihent resultar aquélls de las sentències fetes en dita visita perquè sas senyories manen exequutar aquélls conforme en ells està contengut. E sas senyories prengueren dits sis memorials e respongueren que ells farien lo que serie de rahó y de justícia en rahó de lur càrrech y obligació, los quals memorials, signats de letras A. B. C. D. E. F., són assí cusits.

166v Divendres, a XXIII. En aquest die, per medi de sas senyories foren restituhits al magnífich Luís Cassador, comptador de las galeras del dit General, los libres següents: Primo lo Libre de assientos de soldats y entretinguts, comensant al primer de decembre 1614, foleat fins en fóleo 1627, ab sa rúbrica. Més altre libre de assientos, comensat[c] «Capitana, fra Francesch Miquel», foleat fins en fóleo 296, ab sa rúbrica. Més altre libre ab cubertes de cuyro vermelles que dix ser de gent de rem, comensat «Christo, Maria. 1607, a 7 de juliol», foleat fins en fóleo 280, ab sa rúbrica adepart. Més altre libre que dix ser copiador de librances, ab sa rúbrica adepart. Més altre libre foleat fins en fóleo 500 y després se seguexen moltes fulles blanques sens folear, ab cubertes de pregamí noves, lo scrit comensa en lo dors de la primera fulla «Officials de la galera capitana». Ítem un libre gran ab cubertes de pregamí foleat fins en fóleo 623 que dix ser libre de assientos y comensa la primera scriptura del dors «Christo, Maria, Joseph 1612». Ítem quatre libres de full, de listes de gent de cap y rem, intitulats en las cubertes, lo primer «Capitana», lo segon «Patrona», «Sebestiana» y «Ramona». Ítem altre libre que dix ser de librances, sens folear, que comensa la primera scriptura «Don Ramon d'Oms» y acabe *«ab 12 julii in consistorio»*. // 167r // Ítem altre libre intitulat en las cubertes «Libre de vehedor», foleat fins en fóleo 446. Ítem altre libre intitulat «Libre de libranses per lo comptador», sens folear. Ítem una rúbrica que dix ser del Libre de assientos de 1617. Ítem sis listes de pagaments que és lo cumpliment de totes les scriptures li foren estades apreses per orde de sas senyories continuades en lo present dietari sots jornada de 23 de agost 1620. Y dit comptador confessà tenir tot lo compliment de aquélles. En aquest mateix die foren restituhits al magnífich Gaspar Molera, vehedor, los libres següents: Primo un libre de cubertes de pregamí intitulat «Libre de librances per lo vehedor del primer de agost 1612». Ítem altre libre ab cubertes de pregamí intitulat «Libre de assientos de la gent de cap per lo vehedor del primer de agost 1617». Ítem altre libre ab cubertes de cuyro vermell intitulat «Libre de galiots», ab tres rúbriques cada una de per sí. Ítem una plica de listes de full de gent de cap y rem. Ítem un Libre de librances ab cubertes de pregamí, foleat fins en cartes 664, comensa la scriptura «Christo, Maria, Joseph 1614». // 167v // Ítem tres plechs de la gent de cap y rem lligats quiscun de per sí. Ítem altre libre ab cubertes de pregamí intitulat «Libre de librances per lo vehedor del any 1612», ab altre libre que es seqüela de aquéll. Ítem altre libre gran de pregamí, scrit en la primera fulla «Lista de las reccions se donan en las galeras del present Principat», foleat fins en cartes 639, ab la rúbrica de aquéll. Ítem quatre libres de full ab cubertes de pregamí intitulat «Libre per al vehedor», foleat fins en fóleo 481. Ítem altre libre nou, ab cubertes de pregamí, ab sa rúbrica. Ítem altre libre de pregamí ab sa rúbrica. Los quals libres y scriptures són lo cumpliment de totes les que foren apreses al dit vehedor per orde de sas senyories, continuades en lo present Dietari sots jornada de 27 de agost pròxim passat y dit vehedor confessà tenir tot lo compliment de aquélles.

Disapte, a XXIIII. En aquest die, sas senyories manaren convidar les persones eletes devallscrites, las quals se ajuntaren // 168r // en la present casa a las nou horas antes de migdie, los quals foren los següents: Per lo stament ecclesiàstich, los senyors don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch, Joan García, canonge de Barcelona, y Joan Boldo, canonge de Barcelona; per lo stament militar, los senyors Joseph de Bellafilla, don Miquel Semmanat, micer Ga-

a. a continuació ratllat ni.
b. a continuació sis memorials transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 768-779.
c. a continuació ratllat fóleo.

briel de Malla; per lo stament real, los senyors micer Pere Ayllar, Bertran Desvalls, Hierònym de Navel. Als quals fonch[a] proposat còm ells havien posat en exequució la resolució presa en los últims brassos tinguts en la present casa y de sas mercès a 15 del // 168v // corrent y que havien enviat per correu ab tota diligència esta resolució y exequució al embaxador del dit General, qui està en la cort, don Ramon de Calders y Ferran, ab moltes scriptures fahents per lo General per los órdens de las galeras y que havien trobat lo acte de caució prestada al General per don Ramon d'Oms, general de las dites galeras, ab que promet tenir dites galeras per lo dit General y sercar los órdens per los dits senyors deputats y que havien rebut en memorial enviat per dit embaxador per a presentar a sa magestat acerca dels órdens de dites galeras, lo qual memorial serà cusit assí. Y encontinent, feta dita proposició, foren per mí, dit scrivà major y secretari del dit General, de manament de sas senyories, legits los originals de les scriptures que se són enviades a dit embaxador y també lo dit memorial. E legides aquélles, fonch procehit a votar per dits senyors elets successivament y per son orde. E aprés, dits vots conformant tots resolgueren que les diligències fetes per sas senyories eren molt ben fetes y que aconsellaven a sas senyories passassen avant en la defenssa d'esta praetenció y justícia del dit General percistint en la exequució feta per part de sas senyories de la resolució y consell dels dits brassos y que se enviàs al dit embaxador lo dit acte de comanda ab les demés scriptures que convindrien per est negoci ab significació expressa de resolució y determini que, no venint est negoci de la manera que pretenen sas senyories y convé al General y Principat que, en[b] // 168r //[c] encontinent, se arrimaran les dites galeras per llevar-se de inquietuts, contencions y encontres que cada die succehexen per rahó de dites galeras y sucehirien si la dita resolució presa per sa majestat no·s commutàs en millor, en benefici d'est Principat, en conformitat de la praetenció de sas senyories.

En aquest mateix die, mossèn Francesch Hermant, receptor del dit General, ab paraula per ell donada a mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, enviat a sa casa per orde del consistori, lo qual estave en lo lit malalt, renunciant en mà y poder de sas senyories lo dit son offici en favor de mossèn Pau Hermant, prevere, son germà. E sas senyories, lo mateix die, acceptaren la dita renunciació si y segons que per capítols de Cort los era lícit y permès y no altrament. Presents per testimonis: mossèn Esteve Vallalta, notari de Barcelona, y Miquel Joan Rossell, mercader.

168v [a]Dimars, a XXVII. En aquest die, los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors devallscrits aportaren a sas senyories en consistori un vot en scrits acerca de las cosas continuades en aquéll, firmat de sas mans, per las quals són estats ajuntats y aplicats en la present casa diverses vegades per orde de sas senyories. Lo qual vot és del tenor següent:

«Jesús, Maria *cum beato Francisco*. En lo fet consultat per los senyors deputats y oÿdors del General de Cathalunya. Primo, acerca si havent tingut notícia que després de proferides les sentències de la visita del General se'n són anats sinch visitadors restant-ne solament quatre d'ells en la present ciutat, qui fan negoci com si hi fossen tots o la major part, deuen dits senyors deputats y oÿdors impedir-los-ho, attès no són la major part, encara que tinguen, com diuen, delegació dels demés, o fer alguna altre diligència per son descàrrech. Secundo, què deuen fer acerca de una sentència donada per dits senyors visitadors, en querela número 77, instant Joan Moxó, contra[b] // 168r //[c] los deputats y oÿdors del trienni proppassat, en la qual se ha declarat que, dins vuyt mesos, los magnífichs assessors del General que avuy són hajen de declarar la causa instà dit Moxó contra lo procurador fiscal del General y que, en lo entretant, fins dita causa sie declarada, no sie feta exequució contra dit Moxó y ses fermanses, per rahó de les terces de les bolles degudes després de 24 de noembre 1618, provenint que dita sentència sie intimada als senyors deputats qui avuy són, exactor, assessors, advocat y procurador fiscal del General, attès apar ésser praejudicial a la exacció del General y jurisdicció dels senyors deputats. Tercio, què és lo que axímateix deuen fer hi·ls incumbeix ha son offici acerca de un libre stampat per orde de dita visita en lo corrent any de 1621 presentat als officials de la casa de la Deputació y del General y de galeras que conté unas ordinacions e o deliberacions resultants, segons que diuen, de una sentència en dita visita proferida de número 1 que tenen respecte axí al govern ordinari de la Generalitat y administració d'ella, com també de les galeras, que apar ser contra dels capítols de Cort y usurpativas y abdicativas de la jurisdicció ordinària dels senyors deputats, axí per disposar *in*

a. fonch *interlineat, damunt de* havien *ratllat.*
b. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 779-780.
c. foliació errònia: foli 168 duplicat.

a. foliació errònia: foli 168 duplicat.
b. a continuació un vot de doctors i un advertiment, transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 780-788.
c. foliació errònia: foli 168 triplicat.

[1621]

futurum com també en coses no spectants a dita visita y contra persones no subjectes a aquélla. Quarto *et finaliter,* què deuen fer acerca de una informació que és vingut a llur notícia reben dits quatre visitadors contra los deputats y oÿdors del present trienni y los assessors y advocat fiscal, que no estan subjectes // 168*v* //[a] a ells y a la present visita y contra los demés officials del General, qui al principi de llur visita los eren subjectes per aparèxer que dits procehiments nos poden fer contra persones no subjectes y passat lo temps de inquirir y declarar donat per la Cort en lo capítol primer de 1599. Vist lo dit capítol primer del nou redrés fet en la Cort de 1599, ab lo qual és estada donada forma a dita visita y concedida la jurisdicció necessària per a fer aquéll[a] y comesos tots los actes de dita visita als nou visitadors, o a la major part de aquélls, acceptat lo fer dels processos que està comès solament a tres ab praefixió de temps precís y peremptori, ço és tres mesos per la offenssa y tres mesos per la deffenssa y tres per a declarar diffinitivament, lo qual spira a quinse de juny proppassat. Vista la sentència dalt chalendada, publicada a 15 de juny proppassat, instant Joseph Miquel Quintana, procurador fiscal de dita visita. Vists un(s) procehiments fets en lo any 1609 per los senyors deputats, qui lashoras eran, contra los visitadors de aquell trienni acerca de la captura que los praesidents del orde de sant Benet feren de la persona de fra Àngel Juallar, abat de Canigó, alashoras visitador y, particularment, un vot fet per los magnífichs assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats, a 13 de janer 1609, en lo qual, al·legant diversos capítols de Cort y privilegis, aconsellaren als senyors deputats que podien procehir contra dits visitadors per haver-se usurpat la jurisdicció de sas senyories en declarar, com declararen, torp contra los dalt dits praesidents per rahó de // 169*r* // dita captura que tocave solament a dits senyors deputats. Quant al primer dubte, attès que, per lo primer capítol del nou redrés de 1599, lo poder y jurisdicció de fer la visita y los actes d'ella és donat a totes les nou persones dels tres estaments extretes per aqueix effecte, o a la major part d'elles, tantsólament com n'í haje de tots tres staments, exceptat lo fer dels processos que està concedit a tres a ssoles, los dits assessors y advocat fiscal del General y doctors aplicats infrascrits són de vot y parer que dits quatre visitadors a ssoles, encara que n'í haje de tots staments, no poden en ninguna manera ajuntar-se ni tenir consistori ni fer procehiments alguns en nom de visitadors com, no essent la major part, sien privades persones, ètiam que tinguessen, com se diu tenen, delegació dels absents, perquè aquélla no se és poguda fer per no haver-la concedida tàcita ni expressament la Cort, sinó que ha volgut confiar de les nou persones totes juntes, o de la major part, y no de altres, com se veu en dit capítol. Quant al segon dubte, attès que la sentència de que·s fa menció en dit dubte profferida en la visita, instant Joan Moxó, després de haver dit que remetian la causa de si dit Moxó estave obligat o no als magnífichs assessors ab motiu que no podien declarar aquélla per no ésser-hi citat lo procurador del General de qui ere lo interès, praefigint a dits assessors per a declarar-la termini de vuyt mesos, declaran y ordenan que, durant lo termini de dits vuyt mesos y axí entretant, fins dita causa sie declarada, no sie feta // 169*v* // exequució contra dit Joan Moxó y sas fermanses per rahó de les terces degudes de les bolles després de 24 noembre 1618 y que, per dit effecte, dita sentència sie intimada als senyors deputats que avuy són, exactor, assessors y procurador fiscal del General, la qual declaració expressament és impeditiva y turbativa de la exacció dels drets del General, la qual, conforme capítols de Cort, privilegis y altrament, està concedida als senyors deputats privative, ètiam a sa majestat y a sos ministres, lo qual, per sa benignitat y clemència, conté exprés error per quant, com està referit, diu que en dita querela no se ha pogut haver rahó del acte que dit Joan Moxó fermà als senyors deputats a 24 de noembre 1618, en lo qual comanaren la exacció de les bolles de Tarragona y Montblanch que dit Joan Moxó tenie arrendades a Hieònym Moxó, de Cervera, per no ser en dita querela lo procurador fiscal del General y, sens intervenció de aquéll, per tractar-se de son interès, no·s podie tractar de la invaliditat de dita ferma y, per consegüent, si dit Joan Moxó ere debitor o no, la qual rahó militave també per a que dits visitadors fer y provehir lo sobredit sobrecehiment, pus en ell no ere tampoch estat oÿt ni havie entrevingut lo procurador fiscal, del interès del qual se tractave, axí mateix, com en la causa principal ý serie de gran praejudici del General sobrecèurer-li les exequucions de sos debitors en que té tant fundada sa intenció sens ohir ni entrevenir-hi lo procurador fiscal del General, per ço los dit assessors y advocat fiscal del General y advocats aplicats són de vot y parer que dita sentència no se és poguda fer sens perturbació y impediment de la exacció // 170*r* // dels drets del General y, axí, poden los senyors deputats exequutar a dit Moxó dita sentència, no obstant com podien abans de aquélla. Quant al tercer dupte, attès que en dites ordinacions dits visitadors han ordenat y provehit cosas en lo sdevenidor observadores, lo que per dit capítol primer de las Corts de 1599, de hont tenen la jurisdicció, no·ls és estat

a. foliació errònia: foli 168 triplicat.

concedit com sòls en aquéll se'ls done la jurisdicció que és menester per a reprimir y castigar excessos y desórdens fets per los deputats y officials del General en lo trienni proppassat y, per asò, fer los processos y judicar aquélls y no de poder provehir en lo sdevenidor, ni tal se pot compèndrer de la disposició de dit capítol, com aquexa jurisdicció y potestat de ordenar en lo sdevenidor toque y specte solament a la Cort General y, en son cars, als senyors deputats privative, per la general jurisdicció y administració que tenen en tots los fets de la Generalitat, segons los casos se offerexen, a més que, en dites ordinacions e o deliberacions, procehexen dits visitadors ab les paraules «manam y deliberam» y en moltes de dites desliberacions y ordinacions imposan necessitat y graves penas als deputats y als officials qui avuy són y per avant seran hi·ls obliguen y condampnen en haver de observar lo que ells ordenen y prestar jurament de observar-ho y fer-ho observar en casos que las constitucions, capítols y actes de Cort no·ls obligan, los quals deputats no estan subjectes a dits visitadors y, axí, per defecte de dita jurisdicció y potestat, com també per usurpar y abdicar-los a dits deputats sa jurisdicció ordinària; és cert que dits visitadors no han pogut // 170*v* // fer semblants deliberacions, majorment que ab dites ordinacions y deliberacions no sòls se han usurpada la jurisdicció dels senyors deputats, però encara de la Cort General, pus se troba ordenat y deliberat que algunes coses se serven perpètuament que és propri de la Cort General, a més de que moltas deliberacions se troban contra capítol de Cort y impossibles de posar-se en observança. Attès també que ab un vot donat per sinch magnífichs doctors del Real Consell a 14 de dezembre 1605 expressament se resolgué que los visitadors no podien ordenar coses noves, ni ymporta que dits visitadors hajen volgut colorar dites ordinacions y lo poder fer aquélles en dir que són devallants de sentència proferida en la visita, perquè en ella clar està que no són estats ni poguts ésser citats los senyors deputats que avuy són, ni tampoch los demés officials que volen obligar a la observança de aquélles, ni·ls ne havien fet querela, ni publicada[a] enquesta, ni exhigida deposició, per deffecte de las quals solempnitats és cert que tot és nul·lo notòriament, ni se'n pot haver rahó alguna y és estat solament haver volgut colorar axí lo que no·s podie fer. Per ço, los dits assessors y advocat fiscal del General y doctors applicats són de vot y parer que dits visitadors no han pogut fer dites ordinacions y deliberacions en quant van fora de excitació a la observança de capítols de Cort, usos y styls de la Deputació que porien fer los visitadors y que los senyors deputats tenen obligac[ió] de opposar-se en la forma que baix se dirà a un tant notori praejudici que·s fa ab dit libre a la auctoritat de la Cort General, dels senyors deputats que avuy són y per temps seran y altrament, conforme més largament se veurà ab un memorial que·s donarà apart de dits praejudicis. // 171*r* // Quant al quart y últim dubte, attès que per lo dit capítol 2 del nou redrés del any 1599 tenen los dits visitadors lo temps precís y peremptori, lo qual, com està dit, és ja passat, ha spirat també la jurisdicció dels dits visitadors a effecte de conèxer cosas noves, sinó tantsólament de exequutar les deliberacions en dita visita fetes y no fer procehiments alguns, ni rèbrer informacions algunes, majorment contra persones que no estan subjectes a lur visita com són los senyors deputats que avuy són, los quals són de tanta praehiminència que, durant sos càrrechs, no poden ésser impetits per ningun jutge de ningun tribunal, per ço los dits assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats són de vot y parer que dita informació no se és poguda rèbrer y que dits senyors deputats y oÿdors tenen obligació de opposar-s'í en la forma que baix se dirà y per quant a notório se veu que dits visitadors ab tots los daltdits procehiments y ab cada hú d'ells han excedit a lur jurisdicció y han lesa la auctoritat de la Cort General y dels senyors deputats, usurpant-se la jurisdicció de aquélls y altrament, los dits assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats són de vot y parer que los senyors deputats y oÿdors deuen procehir, per reintegració de dites cosas, contra dits visitadors ab lo modo y forma que per capítols de Cort, usos, privilegis y styls de la casa de la Deputació y altrament és acostumat en semblans casos procehir y se ha procehit salvo etcètera. *Montella, assessor, Ayllar, consulens, Bernardus Sala, consulens, Fontanella, consulens, Josephus Batista Astor, consulens, Rubi, consulens, Jacobus Marti, fisci Generalis advocatus, Gori, consulens, Petrus Pla, assessor, Fumas et Despla, consulens, Planti, consulens, De Malla, consulens, Vincencius Hortola, Vinyes, consulens».*

171*v* En aquest mateix die, essent estats sas senyories avisats per part dels senyors visitadors còm havien alsada y revocada la suspenció a Onofre Conamines, credencer dels draps de la bolla de la present ciutat, la qual li era estada feta al principi de la visita del dit son offici. E axí sas senyories, attesa la dita revocació de dita suspenció, manaren fos restituhit y tornat lo dit Conamines en la servitut del dit son offici[a] axí com abans de la dita suspenció y que del present die

a. a continuació ratllat sentència.

a. a continuació ratllat e axí sas senyories, attesa la dita revocació.

en avant li corregan los salaris y emoluments al dit offici pertanyents.

172r Agost M. DC-XXI

Dilluns, a II. En aquest die foren avisats los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del general de Cathalunya que lo excel·lentíssim senyor don Pedro de Leyva, general de las galeras de Nàpols, volie venir en consistori per a tractar certs negocis ab sas senyories attenents al servey de Déu y de sa majestat y axí se ajuntaren los dits senyors deputats y oÿdors de comptes consistorialment en la forma acostumada en lo loch sòlit y acostumat de tenir-se lo consistori, absent emperò de aquéll lo senyor deputat militar y, tenint avís que entrarie ja lo dit senyor don Pedro de Leyva en la present casa, hisqueren a rèbrer-lo los senyors oÿdors ecclesiàstich y real fins al cap de la scala y allí trobaren lo dit senyor don Pedro de Leyva que acabave de muntar la dita scala a hont dits senyors oÿdors lo reberen ab molta cortesia y se'n vengueren junts fins al dit consistori, al qual los dits senyors deputats donaren assiento dins[a] lo dit consistori entre los senyors deputat ecclesiàstich y deputat real, essent a mà dreta lo senyor deputat ecclesiàstich y a mà squerra lo deputat real // 172v // y després se seguiren per son orde los senyors oÿdors ecclesiàstich, militar y real consequutivament a la mà squerra de dit senyor deputat real y axí assentats dits senyors deputats y al senyor don Pedro de Leyva se feren molts acataments y cortesies, donant-li la benvinguda al dit senyor don Pedro de Leyva y lo dit senyor don Pedro a sas senyories y referiment de gràcies y besament de mans, com de un senyor tant principal se pot sperar y després lo dit<s> don Pedro de Leyva dix a sas senyories que, per lo servey de Déu, de sa magestat y defenssa de la sancta Fe Cathòlica y benefici universal de la christiandat, tenie necessitat que sas senyories fossen servits de fer servey al rey nostre senyor y a ell mèrit molt gran de emprestar y dexar-li las dos galeras, ço és capitana y patrona, de la squadra de aquest Principat per aportar uns soldats que havie de passar a Itàlia junctament ab las galeras de Nàpols y Gènova que, de present, se troben en lo moll de la present ciutat y per altres effectes convenients al servey de Déu y de sa majestat y sua, quant encaridament podia ha suplicat a sas senyories fossen servits fer un tant gran servey a sa majestat, que ell prometia a sas senyories de representar-lo a sa majestat y de suplicar-lo fos servit de tenir a bé de arrostrar y emparar las cosas de est Principat y fer mercès en aquéll per lo molt dit Principat hac servit y serveix a sos reys y senyors ab innada fidelitat. E sas senyories, parlant lo dit senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que estaven molt promptes y aparellats en acudir al servey // 173r // de sa majestat, com sempre havien acostumat, y que axí, demanant lo dit senyor don Pedro de Leyva les dites galeras en nom de sa majestat y per una causa tant justificada, consernent lo bé universal de la christiandat, eren contents de dexar les dites dos galeras per lo viatge y effecte demundit y, encontinent, ordenaren a mossèn Joan Pau Cànoves, donzell, assentiste de[a] las dites galeras, present en consistori, que fes totes les provisions necessàries y ell era tingut y obligat per lo sustento de dites galeras, segons lo acte de la convenció fet entre sas senyories y dit Cànoves per rahó del sustento de dites galeras. E aprés, lo dit senyor don Pedro de Leyva, ab demonstració gran de contento y agrahiment de haver-li dexades dites galeras, se despedí de sas senyories ab moltes cortesies y los dits senyors oÿdors ecclesiàstich y real lo tornaren a companyar fins al dit cap de la scala.

Dimars, a III. En aquest die, constituhit personalment en consistori de sas senyories Pere Robau, negociant, tauler de Begur, // 173v // renuncià lisament en mà y poder de sas senyories lo dit son offici, suplicant fossen servits admètrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquélla sí y segons que per capítols de Cort los era lícit y permès y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Francesch Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa.

Dimecres, a IIII. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalà, lochtinent general en lo present Principat y comptats, obtenguda hora per medi del síndich del dit General, com és[b] acostumat, los senyors canonge Joan García, Agustí de Lana, donzell, y Barthomeu Sala. Los quals, ben acompanyats ab les masses y porters devant y de molts officials de la present casa, anaren a casa del dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá y arribats // 174r // a sa praesència, fetes entre ells les degudes cortesies, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Tenint notícia los deputats que per orde de vostra excel·lència se ha manat desfarrar y tràurer de las galeras de aquest Principat de Cathalunya a Miquel Vilalta, Gibert Torroella, Joseph Vilardell y Anthoni Codony, forsats de dites galeras y després

a. dins *intelineat.*

a. *a continuació ratllat* mundit.
b. *a continuació ratllat* exequutat.

entregar a las galeras de Nàpols, nos han ordenat acudir a representar a vostra excel·lència que essent com són estats los dits Vilalta, Torroella, Vilardell y Codony per vostra excel·lència y son Real Consell condempnats a servir remant en galeras en virtut del capítol 64 de las Corts últimes de 1599, foren donats a las galeras de Cathalunya y, en dites galeras, deuen fer la servitut tot lo temps de la condempnació y axí manar-los desferrar, tràurer y liurar a altres galeras és expressa contrafacció de dit capítol. Suplican per ço dits deputats extrajudicialment a vostra excel·lència, sie de son real servey manar restituhir dits quatre forsats a dites galeras de Cathalunya per a que, conforme a dit capítol 64, servescan remant y com a condempnats en aquélles y se scuse la contrafacció de dit capítol, gosant de la mercè fonch sa majestat servit de fer al Principat per a dites galeras, que de vostra excel·lència ho rebran a molt gran mercè».

Y encontinent, dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá respongué en effecte, que ell ho mirarie y desitjave dar gust a sas senyories, com sempre ho havie dit. // 174*v* // E los dits senyors embaxadors, tornats de dita embaxada, refferiren a sas senyories còm havien explicada aquélla en la forma los era estat ordenat, a la qual dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá havie fet la sobredita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Dijous, a v. En aquest die, com los molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Cathalunya, conforme consta en lo present Dietari en jornada de 2 del corrent, ab pregàries, medi y intercessió del il·lustríssim y excellentíssim senyor don Pedro de Leyva, general de les galeras de Nàpols, hajen servit a sa majestat dexant las galeras capitana y patrona de est Principat per aportar en Levant una soldadesca de sa majestat, la qual ere en la present ciutat y no podie anar tota ella en las galeras de Nàpols y per altres effectes que dix ser molt urgents per servey de sa majestat en lo Levant, tenint respecte a la deffenssa universal de la christiandat, encomanant aquélles ab carta de sas senyories del die de ahir a la protecció del sereníssim senyor príncep Philiberto, general de la mar per sa majestat y, com perquè dites galeras vajen regides, governades y administrades en esta ocasió majorment, no havent jurat lo senyor compte de Osona, novament // 175*r* // provehit per sa majestat en general de dites galeras, necessitan de persona de perícia, fidelitat y legalitat, per ço sas senyories fent estes cosas, conforme per constitucions, capítols y actes de Cort, usos, pràtigues, styls y observanços del dit General y del consistori de sas senyories y altrament, conforme los és estat expressament concedit per cartes y mercès reals, tenints plena confiança de la fidelitat, legalitat y perícia del noble fra don Phelip de Sabater, religiós del orde y milícia de sant Joan de Hierusalem, per est viatge tantsólament y no en més, ni en altra manera y ab pacte y condició expressos que lo dit fra don Phelip de Sabater haje de obligar-se en persona y béns com ha deutes fiscals y reals, de governar, regir y administrar les dites galeras y navegar aquélles conforme a bon cabo specte y pertany, inseguint sempre en tot y per tot los órdens, instruccions y manaments que per sas senyories, tant en scrits com de paraula, li seran donats y de altre persona alguna, sinó és del dit sereníssim senyor príncep, general demundit, praecísament en les ocasions del servey de sa majestat per les quals se envien dites galeras, com aquélls no sien contraris al que està disposat per les constitucions, capítols y actes de Cort y ab órdens, manaments y instruccions que per sas senyories, tant en scrits com de paraula, o en altre manera, li seran donats o se li daran en sdevenidor, als quals volen sas senyories que estigue en tot y per tot tingut y obligat, no obstant qualsevol órdens de dit general, y de restituhir // 175*v* // les dites galeras a sas senyories encontinent que serà tornat del dit viatge y altrament durant aquéll, sempre que aparega a sas senyories. Ab tenor del present, consistorialment y ab desliberació sobre açò madurament per sas senyories de paraula, feta com de present la fan, crean y anomenen en cabo de las dites galeras per lo present viatge *tantum* y no més y entretant, durant la mera y líbera voluntat de sas senyories, la qual pugueu y valeguen revocar sempre que·ls aparegue, sens monició ni praecedència de altre requisit y ab los pactes y condicions daltdits y no altrament, lo dit fra don Phelip de Sabater, present en consistori de sas senyories, donant y conferint-li per lo dit effecte llarch y bastant poder, facultat y potestat y tant e quant sas senyories, en virtut de dites constitucions, capítols y actes de Cort y cartes reals, donar y conferir poden, manant als capitans, vehedor y comptador, provehedor, pagador, còmits, sotacòmits, soldats y altre gent de cap y de rem de dites galeras que al dit fra don Phelip de Sabater tinguen, reputen y obehesquen en lo present viatge *tantum,* ço és, anada, stada y tornada, per cabo de dites galeras. E per quant lo consistori de sas senyories per justes ocupacions no pot anar en las dites galeras per posar en deguda exequució la present creació y nominació de cabo al molt il·lustre senyor Bernat Berengarí, deputat real, y encontinent lo dit senyor Bernat Berengarí ab companyia del senyor oÿdor real, juntament ab lo dit fra don Phelip de Sabater, anomenat per sas senyories, y de mí, scrivà major // 176*r* // y

secretari del dit general, se conferí en la galera capitana y allí, en virtut de la dita commissió, manà juntar los officials y altres persones de dites galeras y manà que la dita nominació de cabo, feta en persona del dit fra don Phelip de Sabater, los fos publicada y notificada per mí, dit scrivà major y secretari, manant-los que, en lo present viatge, obehesquen, tinguen y reputen per cabo de dites galeras a dit fra don Phelip de Sabater, anomenat per sas senyories, com dalt stà dit, y dit senyor deputat real donà y entregà lo standart de dites galeras al dit cabo e, encontinent, lo dit fra don Phelip de Sabater, cabo sobre anomenat acceptà de bon grat lo dit càrrech de cabo, convenint y en bona fe prometent a sas senyories regir y governar y administrar les dites galeras y navegar aquélles bé y degudament, conforme a bon cabo pertany y servar en tot y per tot los órdens, manaments e instruccions de sas senyories encontinent essent tornat del dit viatge y altrament durant aquéll, sempre y quant aparega a sas senyories, obligant-ne per ço sa persona y béns com ha deutes fiscals y reals ab totes renunciacions, tant de propri for, privilegi militar, com altres y submissió que expressament se fa[a] a sas senyories de sa persona y béns, segons lo rigor, pràtigues y styls del dit General. E, a major cauthela, ne presta sagrament y homenatge en mà y poder de dit senyor deputat real, rebent aquéll en nom del consistori de sas senyories. Presents per testimonis lo senyor Joseph de Bellafilla, donzell y Andreu Sans, sastre, ciutadà de Barcelona.

176*v* Disapte, a VII. En aquest die, per part del excellentíssim senyor don Pedro de Gamboa y de Leyva, general de las galeras de Nàpols, aportaren en consistori de sas senyories una còpia de una carta scrita per dit excel·lentíssim senyor don Pedro de Gamboa y de Leyva a sa majestat acerca de haver-li dexades sas senyories las galeras de Cathalunya per servey de sa magestat y per passar soldadesca al regne de Nàpols, la qual és del tenor següent:

«Señor. Por otra tengo dada qüenta a vuestra magestad cómo me hallé en esta ciudad con trescientos y sinqüenta infantes visonyos en tres companyías sin tener dónde embarcallos por traher estas galeras tan cargadas dellos y bime cierto con pena por la falta que al servicio de vuestra magestad pudiera hazer tan buena tropa de gente, que casi son todos soldados biejos y gente lívida. Dióme ánimo el deseo de servir a vuestra magestad, de intentar de pedir las galeras de Barcelona en su nombre y // 177r // que le hiziesen este servicio en esta ocasión tan importante, de levar esta gente y aunque me lo pintaron muy dificultoso por estar encontrados sobre las galeras los diputados con el virrey y las galeras descompuestas. Con todo esso me atreví a emprendello y, tratándolo con el duque de Alcalá, me dixo que por su parte no pondría dificultad ninguna como los diputados quisiessen dallas, con lo qual me resolví a hablarles y ýrselas a pedir en persona, representándoles el servicio de vuestra magestad, como lo hize, y por la verdad que devo dezir a vuestra magestad, que los hallé tan promtos a su servicio que, no sólo me las concedieron para levar la gente, pero para que acistiessen, si fuesse menester, a la armada de vuestra magestad todo el tiempo que fuere necessario, con grandíssima voluntad y sin poner dificultad ninguna, y esto, con tanta demonstración que, realmente, son dignos de que vuestra magestad se lo agradesca y estime, porque por lo que he visto en su zelo y pecho, en qualquiera ocasión mostrarán el que tienen al servicio de vuestra magestad, que esto me ha obligado a representarlo a vuestra magestad y suplicarlo con toda la humildad y affeto que puedo, se sirva de agradecérselo, mostrándoles la estima que vuestra magestad ha hecho de servicio tan lucido y en tan buena ocasión que, como agradecidos los hallará vuestra magestad siempre y prontos a su servicio, a quien Diós guarde mil dichosos anyos para deffensa y dilatación de su Iglesia. De Barcelona, a sinco de agosto M. D. C. XXI. Don Pedro de Gamboa y de Leyva».

180*r* Diumenge, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dilluns, a XVI. Festa de sant Roch.

180*v* Disapte, a XXI. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat militar.

181*r* Dilluns, a XXIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories, per part del molt reverent Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors Joan García y canonge Boldo, los quals, per part de dit molt reverent Capítol, representaren a sas senyories còm lo die de demà havien de fer una solempne professó y pregàries per la salut de la reyna, nostra senyora, dihent que tenien carta com estave mala y axí, fossen sas senyories servits acudir ab la charitat acostumada en semblants ocasions, com bé sas senyories y sos praedecessors tenen acostumat. E sas senyories respongueren que farien tot allò que tindrien obligació y acudirien al que en semblants ocasions se trobarie haver-se fet, conforme los exemplars de la present casa.

Dimarts, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu.

181*v* Dijous, a XXVI. En aquest die, sas senyories en-

a. a continuació ratllat d.

viaren[a] embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, don Ambrós Gallart, Francesch Çalavardenya, ciutadà honrrat de Barcelona; los quals, obtinguda primer hora de dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá del síndich del dit General, anaren ben acompanyats ab los porters y masses devant y de molts officials de la present casa (a casa) de dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá y, arribats a sa presència, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats, tenint notícia que la majestat del // 182*r* // rey, nostre senyor, en nom de real pragmàtiga, dada en Madrit a 14 de abril 1612 prohibint lo ús y port de tot gènero de padrenyals, manant a totes y qualsevol persones de qualsevol grau, estament e condició fossen, encara que exemptes y privilegiades, no poguessen aportar spècie alguna de dits padrenyals, ni tenir-los en casa, ni en altre part, pública ni secreta, sots pena que, los qui serien trobats aportar padrenyals o tenir-los en lurs cases o en altre loch, o serien convenients de haver-los aportats o tinguts per les persones militars, de mil ducats y de relegació per temps de deu anys en una fortalesa per sa magestat anomenadora y per los plebeos de sinch-cents ducats y de deu anys en galera y de altres penes en dita real pragmàtica contengudas, entenent era dita real pragmàtica contra diverses constitucions de Cathalunya, la observança de las quals toca a dits deputats, acudint a les obligacions de sos officis, extrajudicialment suplicaren al excel·lentíssim lochtinent de sa majestat fos de son real servey reparar la violació de dites constitucions y prajudicis que·s feyen al principat y, per aquest effecte, fos servit scriure a sa majestat, en conformitat de dits deputats, que manàs revocar dita pragmàtica y després de dit temps han sempre instat la revocació. E com sa majestat en lo mateix nom de real pragmàtica, dada en Madrit a 20 de juny, publicada en la present ciutat a[b]... de juliol del present any, ordena y mana que tantsólament per les cases se puguen tenir dits padrenyals, xispes y altres spècies en dita pragmàtica anomenades, de quatre pams de canó, mida de Cathalunya y fora de sas casas non puguen usar, sinó anant de camí, de tal manera que en poblat, entrant ni exint, no las aporten carregades de canó, sots las penas que incorregueren // 182*v* // si les aportaren quant estaven prohibides de tot punt, declarant y manant que dita pragmàtica, dada en Madrit a 14 de abril 1612, en quant se encontra ab lo present, disposa ab dita pragmàtica de 20 de juny sie revocada y anul·lada y, quant als caps que no disposa en contrari, que reste en sa forsa y rigor, confirmant-la per dit effecte, en notable praejudici y manifesta violació de dites constitucions, tant per ésser ley general que sa majestat, en sa benignitat y clemència y fent mercè al Principat, se ha abdicada la potestat de fer sinó en Corts Generals, com per los caps particulars que conté y per los que de la primera pragmàtica resten, en sa forma y valor contraris a moltes constitucions y privilegis y, en particular, a la constitució final de béns de condempnats, en la qual està ordenat no pugue ésser algú condempnat en béns y persona y dita pragmàtica expressament imposa penes pecuniàries y corporals als contrafahents y més se contrafà al privilegi concedit al estament militar per lo sereníssim senyor rey don Ferrando Segon, dada en Barcelona a 9 de octubre 1481, baix lo títol de «Béns de condempnats», disposant que, venint lo cars que algun militar fos condempnat per algun delicte, no pugue ésser procehit contra de aquéll per apprehenció de béns, ans se haje de star punit la pròpria persona, ecceptats crims de lesa majestat o heretgia y també se contrafà a la dita constitució 4ª, sots títol de «Composicions» y a la constitució 4ª baix lo títol de «Violència y restitució de despullats», en quant ab dites pragmàtiques se prohibeix als barons de composar y fer remissions de casos que, ab dites constitucions, los està concedit y permès composar y remètrer y per ser notòriament, dita pragmàtica y los sobredits caps contenguts en aquélla, contra dites // 183*r* // constitucions, nos han ordenat suplicar a vostra excel·lència, extrajudicialment, sie servit suspèndrer la exequució de aquélla, almenys fins que sa magestat estigue informat, per part dels dits deputats, de dites contrafaccions que, se déu crèurer, no voldrà resten violades, que de vostra excel·lència ne rebran singular mercè».

Y explicada la dita embaxada en la forma demundita, encontinent lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá respongué que creia que sa magestat se serviria de mirar lo que convé al benefici de aquest Principat y manarà lo que convingue en observança de[a] les constitucions. E tornats los dits senyors embaxadors en consistori refferiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y sa excel·lència havia fet la dita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies als dits senyors embaxadors.

a. enviaren *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.*

a. *a continuació ratllat* di.

183v Setembre

184r Dijous a II. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats los senyors don Francisco Terré, don Hugo de Tamarit, Hierònym de Raset y Trullàs; los quals, obtinguda primer hora de sa excel·lència per medi del síndich del dit General, anaren ben acompanyats ab les masses y porters devant y de molts officials del dit General a casa del dit excel·lentíssim senyor lochtinent general y, arribats a sa presència, explicaren la embaxada del thenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Elena Vilalta, mara y conjuncta persona de Miquel Vilalta, habitant de la present ciutat, lo die de sis del mes de agost, ha presentat al consistori dels deputats // 184v // del General de Cathalunya una suplicació en scrits, la qual és del tenor següent: «Molts il·lustres senyors. A relació del magnífich micer Ferruz, doctor de la tercera Sala, estos dies proppassats Miquel Vilalta, habitant en la present ciutat, de edat de vint anys, fonch condempnat, per certa praetesa mort rixosa que·s pretenia aquéll haver perpetrada, a servir a las galeras de Cathalunya remant per temps de deu anys, la qual sentència és estada exequutada y per exequució de aquélla dit Vilalta és estat posat en dites galeras de Cathalunya y, havent-hi estats alguns dies, sens causa ni ocasió alguna, l'an tret de dites galeras y posat en las galeras de Italia per passar-lo en Italia perquè servesca en aquélles, lo que directament és en emulació y contrafacció de las constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y, particularment, al capítol 64 de les Corts de 1599 per los quals y per las quals és disposat que los galiots que en la corona de Aragó seran condempnats a servir a galera, hajen de ser posats y servir a las galeras de Cathalunya. A vistas altre praejudici molt gran que se ha fet a dit Vilalta perquè, havent aquéll suplicat de dita sentència perquè fos commutada *in melius,* implorant lo benefici de la *restitutio in integrum* que, de dret és concedit *adversus lapsum temporis ad suplicandum* per rahó de la menor edat tan notòria de dit Vilalta, no se li ha volguda admètrer la dita suspensió, ni se ha obtingut que·s decretàs aquélla per molt se sie instat, lo que no sòls és contra[a] disposició de dret comú y observança de aquéll però encara ab dita recusació és directament[b] contrari a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y, particularment, al capítol de Cort 15 de les matexes Corts de 1599 per los quals y per // 185r // las quals és permès poder suplicar de sentències criminals en casos de morts rixoses, com en lo cars occorrent y perquè al càrrech de vostres senyorias, conforme dites constitucions y capítols de Cort, toca y pertany opposar-se a la contrafacció de certes constitucions, majorment quant aquélles resultan en gran prejudici y dany de persona tercera, per ço, Elena Vilalta, com a mare y conjuncta persona del dit Miquel Vilalta, humilment suplica a sas senyorias sien servits manar al síndich del General que, per rahó de dites contrafaccions y altrament, se oppose en dit negoci y en aquéll, en dit nom del síndich, fasse expressa instància y part, conforme té obligació y assò fasse encontinent, attès lo perill imminent per estar dites galeras de Italia ja de leva y lo present negoci ésser comès als magnífichs assessors del General perquè en aquéll encontinent fassen la acostumada provisió y en tot ésser procehit conforme lo tenor de dites constitucions y capítols de Cort, ús y styl de la casa de la Deputació. Lo offici etcètera. *Altissimus Ayllar oblata, sexta augusti Millessimo sexcentessimo vigesimo primo, in consistorio et domini deputati intervenientibus dominis auditoribus computorum commiserant praedicta magnificis assessoribus generalis qui super suplicatis debite provideant et iustitiam administrent. Thio scriba maior Generalis Cathalonie»,* la qual suplicació dits deputats, per la obligació de son càrrech y observança dels capítols de Cort referits en dita supplicació, cometteren als assessors del General perquè degudament en ella provehissen, per los quals fonch al peu de dita supplicació feta la provisió següent: *«Recepta dictis die et anno suplicetur excellentissimo domino locumtenenti // 185v // cum insercione presentis suplicationis. Petrus Pla, assessor, Vinyola, assessor»,* per ço dits deputats, desijant summament la observança de las generals constitucions, capítols y actes de Cort, suplican a vostra excel·lència extrajudicialment sie servit observar y manar observar lo dits capítols de Cort mencionats y referits en la dita y praeinsertada suplicació, del que rebran dits deputats singular gràcia y mercè de la mà de vostra excel·lència».

Y explicada la dita embaxada en la forma demuntdita, encontinent lo dit excel·lentíssim senyor lochtinent general respongué que ell mirarie lo paper se havie donat y que procurarie en que se observessen les constitucions y leys del present Principat, que axí és tal la voluntat de sa majestat. E tornats los dits senyors embaxadors en consistori de sas senyories referiren còm havien explicada la dita embaxada en la forma les era estat ordenat, a la qual lo dit excel·lentíssim senyor lochtinent general havie feta la sobredita resposta. E sas senyories feren

a. a continuació repetit tra.
b. a continuació ratllat necessari.

les degudes gràcies als dits senyors embaxadors.

En aquest mateix die, sas senyories manaren a mossen Barthomeu Sala, síndich del dit General que, en companya de mossen Gismundo Boffill, ajudant del scrivà major, presentàs als senyors visitadors del General una scriptura, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats del General de Cathalunya // 186*r* // per ocasió de la sentència feta de vostres mercès sobre la querela de Joan Moxó contra los deputats del trienni proppassat de número 77 en quant se diu en dita sentència que dita causa sie remesa als magnífichs assessors ordinaris de la casa de la Deputació per a que la declaren dins vuyt mesos y que, entretant, fins dita causa sie declarada, no sie feta exequució contra dit Joan Moxó y ses fermances per rahó de las terces de las bollas de Tarragona, que dit Moxó tenie arrendades, degudes després de 24 de noembre 1618. De procehir vostres mercès en forma de visita ha fer negocis de aquélla sens trobar-se congregada la major part dels visitadors. De unes praeteses ordinacions continuades en un libre que, segons se diu, imprès de part de vostres mercès és estat presentat a alguns officials del General y de alguns procehiments que per orde de vostres mercès se són fets contra dits senyors deputats y alguns officials del General. Han tinguts ajuntats molt graves doctors aplicats ab los assessors ordinaris y advocat fiscal per a que·ls aconsellassen lo que devien fer en respecte de les sobredites coses y procehint lo studi y praemeditació que la qualitat de un cars tant grave requerie, conformament han resolt que, attès tots los dits procehiments ha més de ser alguns d'ells turbatius de la jurisdicció que privativament *ad quoscumque* tenen los senyors deputats per a la exacció dels drets del General, són estats fets sens tenir vostres mercès jurisdicció alguna per a fer-los, majorment sent com són dites praeteses ordinacions, a més de ser moltes d'elles supèrflues, abdicatives y usurpatives de la jurisdicció de dits senyors deputats y altrament per les causes en lo vot per dits assessors y doctors aplicats expressades // 186*v* // havien de ser tots los dits procehiments cassats, revocats y anul·lats y axí, inseguint dit vot, han deliberat dits senyors deputats que lo síndich del General vingués ha dir y notificar, com de present diu y notifica a vostres mercès, que cassen, revoquen y anul·len respectivament totes les coses de sobre specificades y que de dita revocació, cassació y anul·lació se fassen en lo consistori de dits senyors deputats. Altrament que·ls serà forçat per reintegració de sa jurisdicció y praeheminències en tot lo tocant a dites cosas procehir contra tots y quiscú de ab lo modo y forma que per capítols de Cort, usos, privilegis y styls de la casa de la Deputació y altrament és acostumat en semblants casos procehir».

La qual scriptura fonch per dit síndich, ab intervenció del dit mossen Gismundo Boffill, presentada al magnífich micer Francesch Gamis, personalment trobat en sa casa, la qual té en la present ciutat en lo carrer de la Boqueria, Miquel Quintana, trobat en casa de sa pròpria habitació, la qual té prop de Montalegra, a don Alexandre Cordelles, trobat en sa pròpria casa, la qual té en lo carrer de Sant Pere més Baix e, a tres del dit mes y any, a don Jaume de Lupià, trobat devant del seller de la canonge, als quals y quiscú de aquélls, fonch donada còpia de dita scriptura y fonch per ells respost, ço és, per dit Gamis y Quintana que se aturaven lo temps de la constitució, per lo dit don Alexandre de Cordelles que, sens praejudici de la nul·litat de dita requesta y de las praetencions que dix tenir contra les persones que saben y han sebut en aquest acte, se aturava lo temps de la constitució per a respòndrer, requerint que de la dita scriptura, presentació // 187*r* // d'ella y de les persones qui han aconsellat en est negoci li'n sie donat acte auctèntich y que lo temps de respondre no corregue fins tingue dit acte y més requerí que no traguessen la dita scriptura sens que al peu d'ella sie continuada la dita resposta e lo dit Jaume de Lupià dix que se aturave lo temps de la constitució y que no li correga lo temps fins li sie donada còpia auctèntica y fefahent y protestà contra lo síndich y notari y de las cosas dalt a ell presentades per quant són cosas fetas en la visita. Presents per testimonis, ço és, a las presentacions fetes als dits magnífichs Francesc Gamis, Miquel Quintana y don Alexandre Cordelles, lo reverent Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps de Gerona y lo magnífich Raphel Rubí, burgès de Puigcerdà y, a la presentació feta al dit don Jaume de Lupià, los dits reverent Joan Spí y Raphel Rubí y los honorables Luís Poxo, negociant, y Melchior Pagès, mercader, ciutedans de Barcelona. E aprés, a IIII del dit mes y any, per mossen Miquel Quintana, procurador fiscal de dita visita, fonch donada y liurada al dit Gismundo Boffill, notari y ajudant demundit, personalment trobat en la scrivania major del dit General en la instància a hont dit Boffill scriví una scriptura continuada en tres fulls de paper dihent que aquéll presentave aquélla com a procurador fiscal demundit y en nom dels senyors visitadors, la qual dix contenie satisfacció y resposta que fan dits senyors visitadors a la dita y praeinsertada scriptura a dits senyors visitadors per lo síndich presentada los dits dies de 2 y de 3, la qual scriptura és del tenor següent:

[*1621*] 187*v* «Per part de vostres senyories se ha presentat a tres del corrent mes de setembre al senyor don Alexandre Cordelles, don Jayme de Lupià, micer Francesch Gamis, menor, y Miquel Quintana com ha visitadors de la visita de la Deputació del trienni proppassat una scriptura del tenor següent: «Los senyors deputats del General de Cathalunya. *Inserantur prout est supra incerta et postea dicens».* De la qual scriptura han fet gran admiració dits senyors visitadors perquè, a més de la nul·litat que conté en voler vostres senyories entremetre's en la jurisdicció dels senyors visitadors essent-los del tot prohibit per capítols de Cort, de la qual violació de dits capítols lo procurador fiscal de dita visita, en tant quant per capítols de Cort, ús y pràctica fins avuy conservada li és permès en tots casos y effectes a dit General útil, expressament ne protesta dita scriptura no conté algun fonament de dret, ni comú ni municipal, per quant en lo que vostres senyories se quexen de la sentència feta en la causa de querela de Joan Moxó, de nombre 77, han rebut engany en pretèndrer que dita sentència sie usurpativa de la jurisdicció de vostres senyories en matèria de la exacció ni altrament, perquè lo que·s proveheix en dita sentència és que los magnífichs assessors vejen y decidescan dita causa dintre vuyt mesos y que, en lo entretant, fins que sie declarada, no pugue ésser exequutat dit Moxó y ses fermances, la qual sentència fonch justíssimament feta perquè, segons los mèrits de la causa calien y dubitat de dit deute aparagué a dits senyors visitadors que, per los deputats y oÿdors de comptes del trienni pròxim passat se li havie fet praejudici y que nos podie exequutar dit deute que no procehís primer sentència y, axí, la dilació de la exacció de aquéll posada en dita sentència de visita, no fonch a effecte de impedir la exacció, sinó sòls a fi de administrar justícia, que és lo propri offici de dits senyors visitadors, en orde[a] // 188*r* // a las persones que pretenen ésser estades agraviades dels dit(s) senyors deputats y altres officials del General, dexat apart que no és en consideració lo que no·s fa *principaliter sed venit in consequentiam,* en tant que no·s diu ésser damnificat aquell que en conseqüència se damnifica, quant més en lo present cars, a hont no·ý ha damnificació alguna, sinó mera administració de justícia. Més avant han pres error també vostres senyories en deduhir que en dita visita se haje procehir en fer negocis de aquélla, sent la major part dels visitadors perquè lo contrari consta dels actes de dita visita, los quals se són fets tots *iuxta* disposició de capítols de Cort y forma observada en totes les demés visites. També se quexen vostres senyories de que dits senyors visitadors hajen fetes unes ordinacions continuades en un libre imprès, pretenent que en assò dits senyors visitadors han excedit sa jurisdicció y han usurpada la de vostres senyories, a més de haver-í algunes de dites ordinacions, segons diuen, supèrflues y, a la veritat, en assò més confiaven dits senyors visitadors que vostres senyories lo havien de alabar de la manera que són estats per moltes persones ben graves y que tenen zel de la bona administració de la cosa pública, que no pogués ésser matèria de aquexa o sentiment perquè dites ordinacions devallen de sentències fetes en la present y altres visites y dels capítols del General y són estades fetes justíssimament en utilitat del General per dits senyors visitadors *in consequentiam sue iurisdictionis* perquè, com lo offici dels visitadors sie reprimir los excessos comesos per los deputats y officials del General y procurar que en lo sdevenidor no·s cometen, axí per los pressents com sdevenidors officials, y que si se continuen dits excessos més fàcilment per los visitadors qui vindran sien reprimits // 188*v* // y castigats y, si bé per lo mateix fi y effecte, los visitadors passats de temps immemorial y en particular en los anys 1420, 1563, 1572 y la penúltima visita de 1618 se hajen fet ordinacions però, perquè dits senyors visitadors que avuy són han vist que dites ordinacions fetes per los visitadors passats no han aprofitat lo que ere menester per al·legar los deputats y officials ignorància d'elles, *imo* y dels matexos capítols de Cort, dient que molts d'ells no estan en observança, fingint impossibilitat de guardar-se, han determinat dits senyors visitadors redigir-les en scrits perquè ningun deputat y official pugue al·legar ignorància d'elles, ajustant-hi tot lo demés que, conforme a capítols del General, quiscú déu fer per obligació de son offici, sens que entenguen haver-hi posat cosa supèrflua y que·s digue públicament ab una scriptura que, en assò, dits senyors visitadors han excedit las metas de sa jurisdicció o usurpada la de vostres senyories és molt de doldre, com sie de dret, sert y indubitat, que la jurisdicció se estén a tot lo que ve en conseqüència y quant de rigor de dret no·s prossehís, lo que·s nega, bastaria la observança de tantes visites *quia iurisdictio ampliatur ex observancia postea sequita que est notoria usque in diem presentem.* Finalment se quexen vostres senyories de alguns procehiments se són fets per dits senyors visitadors contra vostres senyories y alguns officials del General a que no poden satisfer per no individuar-se en dita scriptura quals y quins procehiments pretenen ésser estats fets que no·s poguessen y deguessen fer, de hont se veu que dits senyors visitadors han procehit justíssimament y dintre los límits de sa jurisdicció, tant en la decisió de les causes, com

a. a continuació una acta del Consell de Cent i una carta, transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 788-789.

en la edició de dites ordinacions y impressió de dit libre y altres procehiments per ells fets y, axí, que no·ý ha lloch a la revocació que·s demane, *imo* estan y perseveren en lo fet y procehit per ells, las quals cosas se diuen per dits senyors visitadors, // 189*r* // no ab ànimo de justificar sa causa devant de vostres senyories, com no tenguen en ells jurisdicció alguna ni·ls sien vostres senyories en res ni per res superiors, sinó perquè tot lo món entengue la justificació de sos procehiments, ans bé lo procurador fiscal de dita visita protesta expressament a vostres senyories y altres officials del General, adherints directa o indirectament a dita praetensió de la nul·litat dels procehiments que fan vostres senyories en manifesta lezió de la jurisdicció de dits senyors visitadors e notori impediment de la exequució o exequucions de las sentències de dita visita, de tots los gastos que per esta ocasió se hauran de fer y altrament, segons de justícia los serà lícit y permès, requerint al notari que no liure còpia de dita scriptura sens la present resposta».

E donada y liurada dita scriptura de la resposta demundita, dit Quintana en dit nom requirí al dit Boffill, ajudant demundit, que aquélla continuàs al peu de dita scriptura a dits senyors deputats presentada y que no·s donàs acte de la presentació de dita scriptura sens incerció de la dita resposta. Presents per testimonis lo dit reverent prior Joan Spí y lo honorable mossèn Luís Ariel, mercader, ciutadà de Barcelona.

189*v* Disapte, a IIII. En aquest die reberen sas senyories, sota plech de les cartes de don Ramon de Calders y Ferran, embaxador del dit General en cort de sa majestat, una carta del senyor vicecanceller acerca de las cosas de las galeras de aquest Principat, la qual és del tenor següent: *«He recibido la de vuestras señorías y mucho contento con ella» consuatur.*

Dimars a VII. En aquest die, lo magnífich mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del dit General, al qual, en rahó[a] // 190*r* // del dit son offici del dit regent los dits comptes, en virtut del capítol 1 de les Corts de 1599, specte fer los pagaments dels gastos se offerexen fer-se per les visites del dit General, personalment constituhit en lo consistori de sas senyories, juntat en lo lloch acostumat, absent de dit consistori lo senyor oÿdor ecclesiàstich, en virtut del jurament per ell prestat en lo ingrés de dit son offici, féu relació a sas senyories que ell, inseguint l'orde y manament del consistori dels senyors visitadors a ell donat en les jornades de 23 de noembre, de 12 de decembre, de 7 de febrer y de 20 de mars pròxim passats, se conferí devant de sas senyories hi·ls suplicà y demanà de part de dit consistori del senyors visitadors fossen servits girar-li dinés per los gastos se offerien fer per la visita alashoras corrent dels senyors deputats y oÿdors de comptes y officials del dit General del trienni pròxim passat y axí, sas senyories, en dits dies respective, desliberaren fossen girades a ell, dit regent los comptes per los gastos de dita visita, ço és, en dit die de 23 de nombre tres mília liures, en dit die de dotze de decembre dos mília liures, en dit die de decet de febrer mil liures y en dit die de vint de mars mil y sinch-centes liures, conforme de dites deliberacions de les girades de dites quantitats respective conste en lo Libre de Deliberacions en les dits jornades a las quals dix referir-se y que dites quantitats effectivament li foren girades, ço és, dites tres mília liures ab albarà de 26 de noembre, dites dos mília liures ab albarà de quatorse de decembre, dites mil liures ab albarà denou de febrer y dites mil y sinch-centes liures ab albarà de 23 de mars, les quals quantitats continuades ab les dites quatre partides juntes fan suma de set mília y sinch-centes liures y aquélles // 190*v* // yunctament ab altres quantitats a ell, per sas senyories girades en diverses vegades, ell, dit regent los comptes, à gastades y despeses en diverses partides fetes en diverses jornades en virtut de pòlices fetes y firmades per los dits senyors visitadors conforme disposició del dit capítol de Cort y que en totes les demés visites que són estades del temps ensà que ell té lo càrrech y offici de regent los comptes del dit General, se ha acostumat que, essent necessaris dinés per los gastos de dites visites per lo temps que aquélles duraren, lo consistori dels visitadors qui·s trobaven presents li manaven y han manat demanàs dinés als senyors deputats y, axí, ell[a] los demanave y los senyors deputats li giraven los diners que eren necessaris per a dita visita, sens altre adminículo ni requisit y, axí, inseguint lo que ab altres visites és estat acostumat fer, ell, dit regent los comptes, ha fet lo mateix en la present visita, obtemperant al orde y manament que dites jornades respective li és estat fet per lo consistori de dits senyors visitadors, és a saber, dels qui s'í són trobats. Francesc de Vallgornera y Senjust, regent los comptes del General.

191*r* Divendres, a X. En aquest die se ajuntaren, per orde de sas senyories, en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell infrascrits acerca de les dificultats tenen sas senyories en la admissió del libre fet per los senyors visitadors

a. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 789.

a. a continuació ratllat s.

[*1621*] de la última visita y altres caps en que entrevingueren los següents: micer Francesch Bonet, micer Joan Magarola, micer Hierònym Senjust, micer Hierònym Astor, micer Joseph Ferrer, don Pedro Soler.

Disapte, a XI. En aquest die se tornaren a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell per lo mateix effecte que foren ajuntats divendres a X del corrent.

191*v* Dilluns, a XIII. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual manaren convidar sas senyories les persones sotascrites, ço és, per lo stament ecclesiàstich los senyors don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch, Joan García, canonge de la isglésia de Barcelona, y Joan Boldo, canonge de dita isglésia; per lo stament militar los senyors don Miquel de Semmanat, Joseph de Bellafilla y micer Gabriel de Malla; per lo stament real los senyors micer Pere Ayllar, Raphel Cervera y Raphel Bals. Als quals fonch feta la proposició en scrits del tenor següen[t]:

«Ab altres juntes tingudes en esta casa ab concurs y intervenció de vostres mercès per los negocis y affers occorrens sobre dels órdens // 192*r* // baix dels quals han y deuen ser navegades y administrades las galeras de aquest Principat, se representaren los procehiments fets per lo duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat en estos Principat y comptats en certa y clara violació y praejudici molt gran de les constitucions, privilegis, usos, pràtigues y consuetuts e obsrvances del General de dits Principat y comptats y de est consistori, volent y manant no ser navegades ni poder exir estas galeras sinó ab exprés orde y manament seu y no de aquest consistori, capturant y suspenent de sos càrrechs los capitans de dites galeras, provehint-ne de altres a son gust, fent manament al cabo posat per aquest consistori en las ocasions que·s són offertes de haver de exir dites galeres que aquell no hisqués, dient ab billets que convé axí al servey de sa majestat, encontrant ab estos procehiments no sòls a las dites constitucions, privilegis, usos y observances de aquest consistori, però encara a la disposició de diverses cartes reals declaratives de la voluntat de la magestat del rey, nostre senyor, y de que ha convingut a son real servey, de hont dites galeras són estades impedides de fer los effectes per los quals són estades erigides, cosa dolorosa, lastimosa y de degut sentiment y, en exequució de la resolució presa en dites juntes, se desarboraren los abres, entenes y veles hi·s levaren los rems de dites galeras y se aportaren en esta casa en principi de exequució que si·s continuassen per dit duch estos procehiments se acabassen dites galeras del tot tràurer y dexar-se lo exercici y ministeri de aquélles, si bé, offerint-se servey de sa majestat per a passar infanteria a Italia, foren tornades armar dites galeras, lo que entenem sa magestat ha estimat en lo que és rahó y lo senyor vice-canceller ab sa carta nos ne ha donat significació molt gran y promesa de que en estos negocis se pendrie per sa magestat breu resolució en conformitat de nostra justa praetensió y[a] // 192*v* // observansa de nostres privilegis y mercès reals y, com ara últimament, enviassem dites galeras per la costa de est Principat ha procurar provisions y bastiments per aquélles, nomenant per cabo a don Phelip de Sabater, del orde de sant Joan, lo dit duch de Alcalá, continuant estos procehiments, nos ha impedit esta anada, manant al dit cabo que se'n tornàs ab la galera capitana en Barcelona sens donar scusa ni rahó alguna, com en la carta de dit duch enviada per dit effecte a dit cabo, la qual se legirà a vostres mercès està largament contengut y, si bé cansats de dits procehiments, perturbacions e impediments, tindríem causa bastant de fer alguns procehiments en dites galeras, emperò volents procehir ab més consell, per millor assertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici de est Principat, nos ha aparegut ajuntar a vostres mercès y donar-los-ne rahó perquè ens aconsellen lo que devem fer y axís se serviran fer-nos mercè aconsellar-nos perquè, ab tant savi consell, nos prometem haver de assertar en tot».

Y encontinent que fonch legida la dita proposició, sas senyories manaren legir otra carta enviada per lo senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats a don Phelip de Sabater de 12 del corrent, la qual és del tenor següent:

«A don Phelipe de Sabater, cabo de las galeras de Cathalunya, en Palamós o adonde estubiere. Al servicio de su magestad combiene que, en recibiendo ésta, el senyor don Phelipe Sabater se buelva a Barcelona con la galera capitana, sin dar scusa ni razón alguna y que no se detenga por ningún caso ni passe adelante, avisándome con ésta del recibo de esta orden y de cómo lo ha exequutado[b]*. // 293r // Guarde Diós a vuestra merced como puede. Barcelona, a XII de setembre M. DCXXI. El duque de Alcalá. A don Phelipe Sabater. Registro fóleo 103».*

E legides les dites scriptures, los dits senyors elets votaren tots per son orde, ab molta maduresa y tots unànimes y conformes aconsellaren

a. a continuació repetit y.
b. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 789.

a sas senyories que, en consideració dels praejudicis continuats per lo duch de Alcalá representats per sas senyories y en exequució de la resolució presa en los últims brassos y junta de elets últimament tingudes en la present casa per estos negocis occorrents dels órdens de dites galeras, se desarmen promptament dites galeras aportant en la present casa los timons, arbres, veles, entenes, rems y demés xàrxies y bastiments de aquélles y que sien alsats los sous de la gent de cap y soldats de aquélles, dexant sòls la gent necessària per la custòdia dels forçats y sclaus y que se scrigue als senyors duchs de Cardona, de Monteleón, marqués de Aytona, compte de Benavent, vice-canceller y regents cathalans del Consell Supremo de Aragó, donant-los rahó de esta resolució y exequució de aquélla y que, puis de tant temps ensà que duran estos praejudicis no se ha pres resolució en est fet y dit duch de Alcalá continue estos procehiments, que se arrimaran dites galeras y que se scrigue al embaxador que, si dins quinse dies no·s pren resolució en est negoci, se li ordene que se'n torne, dexant del tot est negoci y que ho publique a·n aquells senyors.

193*v* En aquest mateix die se tornaren a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell, qui foren ajuntats en los dies de 10 y 11 del corrent per los matexos negocis.

Dimecres, a XV. En aquest die se tornare a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell per los matexos negocis y affers de la visita en que són estats ajuntats estos dies pròxim passats.

En aquest mateix die, lo doctor Pere Font, en nom y com a procurador de mossèn Pau Armant, prevere, receptor del General per les coses devallscrites y altres, com de sa procura consta en poder de mossèn Joseph Çafont, notari públich de Barcelona lo die present y sobredit, en lo dit nom renuncia en mà y poder de sas senyories lo dit offici de receptor del dit General en favor del doctor en medicina Francesch Comes, ciutadà de Barcelona, conforme disposició de capítols y actes de Cort, suplicant ésser la dita renunciació admesa. E sas senyories, als XVIII del dit mes y any // 194*r* // admeteren la dita renunciació, sí y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament. Presents per testimonis: Steve Pobla y Joan Ventura Curús, scrivents, en Barcelona habitadors.

Divendres, a XVII. En aquest die se tornaren a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell, que en ests dies pròxim passats són estats ajuntats per los matexos negocis y affers de la visita.

Disapte, a XVIII. En aquest die se tornaren a juntar en la present casa los magnífichs doctors del Real Consell que foren ajuntats estos dies pròxim passats y per los matexos negocis de la visita.

195*r* Divendres a XXIIII. En aquest die, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General de Cathalunya, constituhit personalment devant la presència del doctor Francesch Comes, ciutadà de Barcelona, novament per sas senyories provehit del offici de receptor del dret ordinari del dit General, personalment trobat en la rambla de la present ciutat en presència de Francesch Colberó, notari, y Francesch Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa, testimonis en açò, per dit Thió cridats, digué y notificà de part y per orde de sas senyories al dit doctor Francesch Comes que, per tot lo dit die, done fermançes a coneguda de sas senyories per seguretat del dit offici y per la caució que, en rahó de aquélles (és) obligat al dit General, ab comminació que, passat dit die no donant dites fermances, sas senyories provehirien lo que serie de dret y justícia. E lo dit Comes respongué que·ú tenie per notificat.

195*m* Dimars, a XXVIII. En aquest die fonch representat en consistori de sas senyories per part del magnífich doctor Luís Besturs lo privilegi de jutge de la règia cort en son favor despedit, en la deguda forma ab continuació del jurament per ell prestat al dors del dit privilegi, assentat als 25 del corrent, lo qual privilegi manaren sas senyories asentar, registrar y buydar en lo Libre de Juraments de Officials Reals, com és acostumat.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada per part del bras militar los senyors don Francesch Argensola, Alexandre de Cartellà y Joseph Calvo, los quals proposaren a sas senyories, per part de dit bras militar, que dit bras ha entès que sas senyories volien donar orde al senyor don Ramon de Calders y Ferran, embaxador del dit General en cort de sa magestat, perquè se'n // 196*r* // tornàs y com los negocis que se offerexen per lo dit General en dita cort, a bé que sien molt avansats, emperò no tenen la deguda perfecció, suplicaren a sas senyories per part de dit bras fossen servits en no exequutar lo dit orde en cars aquéll no sie donat y en cars fos ja donat, ordenar de nou ab correu particular y propri al dit embaxador que·s detingue fins altre cosa sie ordenat. E sas senyories respongueren que ells veurien lo que més convindrie al benefici d'est Principat.

En aquest mateix die, lo magnífich Francesch

Comes, doctor en medicina, receptor del dret ordinari del dit General, constituhit personalment en consistori de sas senyories, renuncià en mà y poder de sas senyories lo dit son offici en favor de Pere Farell, argenter, ciutadà de Barcelona, suplicant a sas senyories ésser la dita renunciació admesa. E sas senyories admeteren la dita renunciació, sí y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament.

Dimecres, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Miquel.

196v Octubre M. DC-XXI

Divendres, lo primer. Festa del àngel Custodi.

Dilluns, a IIII. Festa del gloriós sant Francesch.

Dimars, a V. En aquest die sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers de la present ciutat los senyors // 197r // Joseph de Bellafilla y Francesch de Tamarit, donzells, als quals ordenaren fessen perferta a sas magnificències de part de sas senyories de ajudar-los y valer-los en tot lo que podrien acerca del quint se demane per port de sa magestat a la present ciutat y essent anats dits embaxadors a fer la dita embaxada y offerta en casa la ciutat als dits magnífichs consellers feren aquélla en la forma los era estat ordenat y poch aprés, essent tornats en consistori de sas senyories, refferiren còm havien feta la dita embaxada en la dita forma y que sas magnificències restaven molt agrahits de la bona correspondència d'esta casa ab la de la ciutat, fent-los-ne les degudes gràcies y que ells farien en consemblants ocasions lo mateix per esta casa, com era rahó.

En aquest mateix die, mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Levant, vingué en consistori de sas senyories y se presentà y féu relació còm ere vingut de fer sa sobrecol·lecta.

197v Dimars, a XII. En aquest die, los magnífichs Francesch Cornet, donzell y Raphel // 198r // Laudes, ciutadà honrrat, vingueren en consistori de sas senyories, enviats per los magnífichs consellers de la present ciutat a sas senyories ab embaxada, donant-los rahó dels treballs y afliccions en que està la dita ciutat per la praetenció dels officials reals tenen contra la ciutat sobre de fer pagar a dita ciutat los quints de las imposicions, suplicant a sas senyories fossen servits voler ajudar y emparar a la dita ciutat en aquest negoci per la deguda conformitat que sempre han tingut lo General y la dita ciutat en los negocis se són offerts y liuraren a sas senyories una deliberació feta per lo Consell de Cent lo die de ahir sobre d'est negoci junctament ab un manament despedit per lo offici de mestre racional, baix insertat. E sas senyories se offeriren fer tot lo que convindrie fer per est negoci com bé sempre tenien acostumat, los quals vot y manament són assí cusits, signats de letres A. B.

Dijous, a XIIII°. En aquest die lo senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats, ha enviat un recaudo a sas senyories per Miquel Pérez, scrivà de manament y son secretari, que ha tingut avís cert que dos vexels // 198v // de moros naveguen per estas mars y que han pres unes barques de catalans ab molta gent en elles y com dessitje que estos danys se eviten y no·s continuen en avant, ha manat y ordenat als capitans de las galeras de Cathalunya que se aparellen y posen a punt per anar ab dites galeres a la persequució d'estos vexells y encarrega a sas senyories se servesquen manar a prestar y posar a punt, tant prest sie possible, les dites galeras perquè se pugue anar a la persequució de dits vexells de moros y guarda de vexells de Christians, advertint a sas senyories que est negoci de sí és praecís y no admet dilació alguna. E sas senyories han respost que ells deliberarien lo que han y deuen fer acerca del que, per part de sa excel·lència, los és estat proposat sobre del qual fet y per rahó de aquéll, havent-ne ja tingut avís sas senyories estaven ajuntats y tenien consistori per a pèndrer la deguda resolució.

Divendres, a XV. En aquest die, per orde de sas senyories se ajuntaren en la present casa las personas eletas devallscrites a las nou horas de matinada en que entrevingueren los següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch, Joan García, canonge de la Seu de Barcelona y Joan Boldo, canonge de dita Seu; // 199r // per lo bras militar los senyors don Miquel de Semmanat, Joseph de Bellafilla y micer Gabriel de Malla; per lo bras real los senyors micer Pere Ayllar, Raphel Bals, Raphel Cervera y Hierònym de Navel. Als quals fonch per sas senyories proposat acerca del recaudo enviat a sas senyories lo die de ahir per lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general[a] en lo present Principat y comptats per medi de mossèn Miquel Pérez, son secretari, acerca de la administració de las galeras de Cathalunya, lo qual recaudo, continuat en lo present Dietari sots la jornada de ahir, fonch legit a dits senyors elets per orde de sas senyories per mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari de dit General. Y encontinent, ohit per dits senyors[b] elets lo dit recaudo y resposta de sas

a. a continuació ratllat acerca.
b. a continuació ratllat Deputats.

senyories feta en aquéll, votaren per son orde, ab molta maduresa y tots unànimes y conformes aconsellaren a sas senyories lo següent, ço és, que attès que lo senyor duch de Alcalá, ab lo recaudo donat lo die de ahir per rahó del qual se té la present junta, continue en voler tenir lo mando y órdens de las galeras de aquest Principat, en praejudici notable del General com, segons les constitucions // 199*v* // y privilegis de aquéll, en ninguna manera lo senyor virrey, ni altres persones, tinguen mando ni ordinació alguna en dites galeras, ans bé, dits mandos y órdens specten als senyors deputats, privative al senyor virrey y demés persones y, per conservació de aquest dret spectant a dits senyors deputats en dites galeras, inseguint lo parer dels brassos y de elets ja tinguts per aquest effecte en la present casa, se són desarmades las ditas galeras y tornar ara armar y posar a punt aquélles serie conformar-se ab la praetensió del dit duch de Alcalá y praejudicar-se en son dret y justícia y a la consulta y rèplica proposada per part dels senyors deputats a sa magestat. Per ço aconsellen a sas senyories que no armen ni posen a punt dites galeras per la ocasió occorrent, ans bé estiguen, com de present estan desarmades, fins que per sa majestat se prengue la deguda resolució sobre la dita consulta y rèplica, en conformitat del dret y justícia d'est Principat y que los senyors deputats, per sos magnífichs assessors o altres persones que·ls aparexerà convenir, fassen una scriptura responent al dit senyor duch de Alcalá en dit son recaudo dient y representant-li lo gran dolor y pesar que tenen los senyors deputats de que las galeras no puguen anar a la persequució de dits vexells per no ésser-se presa encara per sa magestat la deguda resolució sobre de la dita consulta y rèplica y que ells desitjen summament que estes galeras fessen los effectes per los quals són estades erigides y que est desig y voluntat se comprov[a] y averigüe per tants officis y diligències fets per dits senyors deputats, fent fer una galera nova y arrendant los drets de aquélles y la bolla de Barcelona y altres diligències per las quals se veja que dites galeras havien de anar molt ben posades y se speraven alcansar grans effectes, lo que no s'és pogut fer per los impediments que·s són esdevinguts a dits senyors deputats, dels quals sa excel·lència té plena notícia y per est respecte est[an], de present, dites galeras desarmades ab vot y parer de brassos y de persones elet[es] y per ço no poden sas senyories posar a punt y armar aquélles y ab altres raho[ns] y causes que aparexerà convenir y, axímateix, se fasse embaxada // 200*r* // als senyors consellers fent-los a ssaber lo dit recaudo donat per dit senyor duch de Alcalá a sas senyories y la justa ocasió que tenen sas senyories de no fer exir dites galeras per seguir lo consell donat en los brassos y que lo no exir dites galeras no és per sa culpa, sinó per los impediments y praejudicis que són estats fets en los órdens y administració de dites galeres. En aquest mateix die, sas senyories, en exequució del vot y resolució presa en la junta de elets tinguda en lo die de avuy en la present casa, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent en lo present Principat y comptats, los senyors Joan García, canonge de la Seu de Barcelona, Joseph Cescases, donzell, y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona; los quals anaren ben acompanyats ab las massas grans y porters devant y de molts officials del dit General en casa de dit senyor duch de Alcalá y, arribats a sa presència, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. En lo die de ahir, que comptàvem a XIIII del corrent mes de octubre, lo secretari Miquel Pérez, de part de vostra excel·lència referí al consistori dels deputats que dos vexells de moros navegaven per aquestos mars y havien preses barques de catalans ab molta gent y que, desitjant se eviten danys y no·s continuen, havie vostra excel·lència ordenat y manat als capitans de las galeras de aquest Principat se aprestassen per anar en persequució de dits // 200*v* // vexells de moros y encarregave als dits deputats posassen a punt, tant prest fos possible, les dites galeras per exir a dits vexells. Dits deputats nos han ordenat venir a representar a vostra excel·lència que, quant dit secretari Pérez arribà en consistori estaven actualment tractant del que en aquest cars podien y devien fer, desijosos de que las galeras acuden al fi perquè són estades erigides, com sempre ho han desijat y procurat y, per aquest effecte y que ab més certitut estassen dites galeras provehides, en lo principi del trienni arrendaren los drets de dites galeras y posaren en mar una galera nova e, com la navegació de dites galeras, estiguén disposada ab capítols y actes de Cort, la observansa dels quals y lo ordenar en dites galeras toque y specte a dits deputats, qui de fet hant sempre ordenat lo que ha aparegut convenir en dites galeras y las dificultats que en aquest respecte de ordenar se són suscitades, resultants de fets en perjudici dels capítols y actes de Cort, dels quals té vostra mercè plena notícia, han obligat a dits deputats, en rahó de sos officis y per la observansa de dits capítols y actes de Cort, de ajuntar en diverses ocasions los tres estaments del present Principat y de tenir elets en la forma en casos consemblants acostumada, als quals aparagué aconsellar, com de fet aconsellaren, devien donar avís a sa magestat de dites dificultats y praejudicis que causaven, suplicant manàs reparar-los, declarant lo ordenar en dites galeras expectar y ser propri del dit consistori de deputats y, entretant que tardarie

[1621] a venir la resolució de sa real voluntat, que dits deputats speran molt en son favor, conforme la justícia los promet, que devien las galeras estar desarmades en lo moll de la present ciutat, abans que exir en forma que causàs ni pogués causar contrafacció a dits capítols y actes de Cort, ni praejudicis al dit Principat y, dits deputats, posant en exequució dit vot y parer tenen donat orde a son embaxador en la cort de sa magestat ho representàs a sa magestat y suplicàs fos de son real servey manar-hi pèndrer tant prompte resolució com lo cars requereix y, com fins avuy, no tinguen dits deputats avís se sie presa, no·s troben ab disposició de poder ordenar hisquen dites galeras com vostra excel·lència // 201r // encarrega, sens praejudicis de dits capítols y actes de Cort y de la consulta interposada a sa magestat y, quant lo sobredit no militàs, com milita, per haver dites galeras dexat de anar en diferents ocasions a provisions necessàries per al sustento de dites galeras per no haver-hi vostra excel·lència donat loch y per ço trobar-se sens provisions ni bastiments necessaris, com també per faltar en dites galeras las personas de las quals, per la experiència de sos serveys, se tenie deguda satisfacció, restan avuy del tot impossibilitades de poder exir ha navegar, majorment en persequució de moros y piratas que no·s pot tenir certitut de la navegació y, dolent-se dits deputats de no poder scusar los danys que lo secretari Pérez, de part de vostra excel·lència, ha referits y ja de ells dits deputats ne tenien plena notícia. Representan a vostra excel·lència, extrajudicialment, las causas tenen, que tindrà vostra excel·lència per justes, suplican a vostra excel·lència sie servit, fent mercè al Principat y a dits deputats, per a rellevar-los del sentiment y desconsolació que avuy patexen y poden patir venint semblants ocasions, de scríurer a sa magestat sie de son real servey pèndrer final resolució sobre dita consulta de manera que, en lo sdevenidor, sens dificultat, conforme al disposat per capítols y actes de Cort de aquest Principat y la observança seguida de aquélls, puguen dites galeras acudir al fi perquè són estades erigides, en servey de Déu, de sa magestat y benefici de aquest Principat, que de vostra excel·lència ho rebran a molta mercè».

Y encontinent lo dit senyor duch de Alcalá respongué dient que ell no volie que hisquessen las galeras per son gust, sinó per lo benefici d'est Principat y que ell scriurie a sa magestat est negoci de la manera que ha passat y, essent tornats los dits senyors embaxadors, referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada al dit senyor duch de Alcalá en la forma los era estat ordenat, a la qual sa excellència havie fet la dita resposta. E sas senyories feren las degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

201v Disapte, a XVI. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, Melchior Pagès, ajudant del regent los comptes y Paulo Beulo, scrivent ordinari del dit racional, vingueren en consistori y pressentaren a sas senyories una relació en scrits acerca dels comptes de Climent Talavera, la qual és del tenor següent: «Molt il·lustres senyors, obehint nosaltres, Agustí de Lana» *consuatur*.

En aquest mateix die sas senyories, ab embaxada al excel·lentíssim senyor lochtinent general en lo present Principat y comptats, los senyors ardiaca Fivaller, don Hugo de Tamarit y Hieònym de Navel; los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, anaren a casa de dit senyor duch de Alcalá y, arribats a sa presència, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Tenint notícia los deputats que, per orde de vostra excel·lència se ha enderrocat la casa de t.[a]... Formosa, de Masqueffa, de fet y sens conexenssa de causa, contrafent expressament al usatje «Altre nobli» 1, sots lo títol «De dret del fisch» y a la constitució primera, sots lo títol «De factoria» y a la constitució 4 del títol «De violència y restitució de despullats» y a moltes altres constitucions y drets del Principat y per descàrrech de llurs officis, tinguen praecisa obligació de instar la observança de dits usatges, constitucions, privilegis[b] // 202r // y demés drets de la terra y opposar-se a la violació y contrafacció de aquélls. Nos han ordenat suplicar a vostra excel·lència, extrajudicialment sie servit, per observança de dites constitucions y usatjes, manar revocar dits órdens y procehiments de fet, ab reffecció dels danys causats, com ha fets, contra dites constitucions y contra la real voluntat de sa magestat ab diverses cartes reals y per vostra excel·lència explicada a dits deputats als 31 de octubre 1620, que ho rebran a mercè molt gran».

Y encontinent, explicada la dita embaxada, dit senyor duch de Alcalá respongué que ell mirarie lo paper se li donave y que procurarie en que se servassen les constitucions d'est Principat. E tornats los dits senyors embaxadors en consistori de sas senyories, referiren còm havien explicada dita embaxada en la forma los era estat ordenat, a la qual havie feta la dita resposta. E

a. espai en blanc d'uns 20 mm. al manuscrit.
b. a continuació una resolució, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 789.

sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Dilluns, a XVII. Festa del gloriós sant Lluch.

203r Dilluns, a XXIIII°. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent, ha pagat la terça de janer, febrer y mars pròxim passat.

203v Disapte, a XXX. En aquest die, los magnífichs consellers de la present ciutat enviaren ab embaxada a sas senyories per mossèn Joseph Spuny, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat de la present ciutat, donant-los avís del stat de la praetenció tenen los officials del Real Patrimoni sobre la exacció y cobrança del quint de les cises i imposicions de la present ciutat y de les diligències que la ciutat, fins al present die, té fetes en defenssa de sa justícia contra dita praetenció y per la deguda exempció de la molèstia de dits officials, presentant a sas senyories las scriptures debaix seran incertades per major explicació de sa justícia y tinguen sas senyories més plena informació de aquélla y del que, fins avuy, se ha fet en sa deffenssa, la qual embaxada axí explicada a sas senyories per los dits embaxadors, fonch respost per sas senyories que ells havien rebut y rebien molta mercè dels senyors consellers y ciutat de haver-los fet part y donat rahó de aquest fet y que sas senyories estan promptes y aparellats en tenir tota conformitat ab la ciutat y fer tot lo que per ella convingue. E les scriptures són del tenor següent, assí cusides, signades de letres A, B. C. D. Y en lo mateix die, sas senyories enviaren embaxada als magnífichs consellers per los senyors don Hierònym de Argensola y Julià de Navel, offerintse ab tot lo que convingue en servey de la ciutat per lo negoci de la defenssa dels quints pretesos per los officials del Real Patrimoni.[a]

204r En aquest mateix die, los magnífichs doctors del Real Consell, ço és, micer Joseph Ferrer, micer Hierònym Astor, micer Joan Magarola, don Pedro Soler y micer Francesch Bonet, aplicats per sas senyories, y micer Joan Gallego, regent la Real Cancellaria, micer Miquel Sala, micer Francesch Mitjavila y Franquesa, micer Francesch Ferruz, micer Monserrat Ramon, micer Joseph Roca y micer Balthezar Morell, aplicats per los senyors visitadors, sobre de la controvèrcia suscitada entre sas senyories y los senyors visitadors, de pars altra, sobre y en rahó de les ordinacions fetes per dits senyors visitadors continuades en un libre que dits senyors visitadors han fet stampar, presents en consistori de sas senyories, han donat son vot y parer continuat en un full de paper firmat de sas pròpries mans, conformant-se tots los dits senyors doctors del Real Consell, tant los aplicats per sas senyories com los aplicats per dits senyors visitadors en un mateix vot y parer sobre las cosas en las quals, per dites dos parts respective, són estats consultats, lo qual vot és del tenor següent:

«Jhesús, Maria. En lo fet per los senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya y per los senyors visitadors respective, consultat als doctors del Real Consell devallscrits sobre del contengut en les scriptures entre dits senyors presentades a tres y a[a]... del mes de setembre del corrent any 1621. Vistes les scriptures, los libres y sentència de que en elles se fa menció y los processos y demés sentències de visites, havent-se conferit moltes vegades, són de vot y parer que lo libre novament estampat per orde dels senyors visitadors en lo present any 1621, en quant recopila, se refereix y és conforme al que està ja disposat y ordenat per capítols de Cort y en los libres de Quatre Senyals y Libre Negre y sentències de visites // 204v // fetes praecehint contestació *de litte* ab persona legítima sie observat, puis de les sentències ningun official podie al·legar ignorància, estant en dit libre refferides. Y lo demés de dit libre, que conté ordinacions, sie hagut per no fet però, attès que en aquéll ý ha moltes cosas que parexen convenients, que los senyors diputats ne fassen les ordinacions que més los aparexerà convenir per lo benefici del General. Quant al dupte proposat acerca de la sentència proferida per los senyors visitadors en la querela de número 77, donada a instància de Joan Moxó, vista la dita sentència y procés, són de parer que los senyors visitadors no han excedit los límits de sa jurisdicció y que, per ço, dita sentència sie observada per los senyors deputats. Quant al últim dupte, diuen que no han vists actes alguns fets per la menor part dels senyors visitadors que sien contra la forma del capítol de la visita. Y, finalment, són de vot y parer que totes les scriptures fetes y presentades per los senyors diputats y visitadors respective sobre los duptes dalt considerats y resolts sien hagudes per no fetes ni presentades, de tal manera que ha ninguna de dites parts puguen aprofitar ni danyar. Lo doctor Joan Gallego, regent, lo doctor Joseph Ferrer, lo doctor Hierònym Senjust, lo doctor Joan Magarola, lo doctor don Pedro Soler, lo doctor Miquel Sala, lo

a. a continuació una deliberació i tres scriptures, transcrites a l'Apèndix 4, pàgs. 791-794.

a. a continuació un espai en blanc de uns 10 mm.

[1621] doctor Joseph Roca, lo doctor Hierònym Astor, lo doctor Francesch Bonet, lo doctor Francesch Mijavila Franqueza, lo doctor Francesch Ferruz, lo doctor Monserrat Ramon, lo doctor Balthezar Morell».[a]

205r Noembre

Dilluns, lo primer. Festa de Tots Sans.

Dimecres, a III. En aquest die los senyors deputats, enviats a cercar // 205v // per lo senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat, per medi de mossèn Miquel Pérez, son secretari, són anats a dit senyor lochtinent en son palàcio consistorialment, ab los porters y masses grans, ab acompanyament de molts officials y altra gent y, arribats en sa presència, fets los deguts compliments, lo dit senyor duch de Alcalá ha donat y liurat a dits senyors deputats una carta de sa majestat, closa y sagellada y, després, per dit son secretari, en presència de molts cavallers y altres persones, ha fet legir una carta de sa magestat a ell dirigida y ha donat còpia de aquélla a dits senyors deputats, la qual és del tenor següent:

«El rey. Il·lustre duque, primo, mi lugarteniente y capitán general. Pues por la copia de la carta que con esta se os embía para los diputados desse Principado veréys lo que les mando en respecto de lo que ha sucedido por ocasión de querer embiar las galeras a Sicilia y lo demás que passó sobre los dos desarmamientos dellas, con esto se satisface al que me scrivís y sólamente he querido anyadir a ello la satisfación con que quedo de la templança y buen modo con que os governasteis en estas ocasiones, muy proprio del acierto con que me servís y lo que daré de vos en que, quando diéredes a los diputados dicha carta, estranyandoles todo lo que han hecho, les advirtáys la brevedat con que han de exequutar lo que se les sirve, sin admitirles réplica ni consulta y quán deservido quedaría de lo contrario y obligado ha haverlo de reparar si faltasen a las obligaciones que les corre de poner en exequución luego lo que les mando y confío de vos que procederéys con tanta prudencia que no los quedará ocasión de dilatar lo que se les manda, ni a que muevan nuevos enquentros. Dada en Balsaýn, a XXVIII de octubre M. DC-XXI. Yo el rey. Villanueva, secretarios, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Perez Manriquez, vidit don Frnaciscus de Castellvi, regens, vidit don Salvador Fontanet, regens, vidit Villar, regens, vidit Çalba de Vallseca, regens».

206r Y després, dits senyors deputats se despediren de sa excel·lència ab los deguts acataments y se'n tornaren a la present casa y, consistorialment, manaren obrir la dita carta y legir aquélla per mí, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General de nuestro Principado de Cathalunya. El rey. Diputados. Por lo que Ramón de Calders y Ferrán, vuestro embaxador me ha referido y se ha sabido por otras vías, he entendido lo que ha passado sobre el viaje que las galeras desse Principado queríades que hisiessen a Sicilia en virtud del pacto que teníades hecho con la persona que tiene arrendados los derechos para el sustento dellas, cómo después las hisistes desarmar, haviendo recibido la carta que os mandé scrivir por el mi Consejo de la Guerra en ocho de julio para que no partiessen en ocasión que tan necessaries eran para la defensa dessa costa, los sueldos que, según me han informado hisistes testar a los ministros y officiales dessas galeras, que sirven con nombramiento mío, el orden que distes que se hisiessen buenos los sueldos del cabo y otros capitanes a quienes, por no haver obedecido mis órdenes, tenia suspendidos el virrey y que sólo quedassen en los buques algunos soldados para custodia de los forçados, después se ha savido lo que últimamente hisistes en el mes de setiembre passado, quitando segunda vez los remos y timones de las dichas galeras, con sóla auctoridad vuestra, en tiempo que havian de hazer companyía a otras siete de Spanya para cierto effecto de mi servicio y apuntado el sueldo a uno de los capitanes porque dexó sacar un forçado por orden de mi lugarteniente y capitán general, con el qual se havia de hazer certa diligencia. Todo lo qual, por ser de suyo tan ageno de // 206v // las obligaciones que os corren y por el tiempo y modo en que se ha hecho y tán en contrario de lo que disponen las constituciones desse Principado y conviene a su bién público, lo he stranyado mucho y quedo muy deservido dello, pues en respecto del pacto que hisistes con el arrendador de los derechos senyalados para el sustento de las galeras, a que tuvo principio la primera acción, no tenéys vosotros faculdad, sin licencia mia, para hazerlo, ni ofrecer viages semejantes como los que havéys concertado, principalmente para navegar fuera de las costas desse Principado, aunque séa a título de provisiones y bastimentos y mucho menos para desarmar las galeras que se stablecieron en las Cortes del anyo 1599 para custodia de la misma costa, como por las constituciones y capítulos de Corte dellas consta y, quando esto tuviera alguna duda, que no la tiene, no cumplís bién con las obligaciones de vuestros officios si en tiempo que las costas desse Principado y fuerças tán vezinas a él como la de Ybissa y otras están en peligro y tan infestadas de corsarios, como os lo avisé en mi carta de ocho de junio, desabrigáis essa provincia de la defensa que fue instituhida para esta ocasión y otras semejantes y es ageno de vosotros que, en ves

a. *a continuació un vot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 794.*

de las gracias que deviéredes dar a quién os lo advierte y previene, hagáys tales salidas como el desarmar las galeras, comprovando el intento que en esto havéys tenido con duplicar estas acciones y con la demostración de los sueldos que testastes y los otros que ordenastes que se paguen. La demostración que en esto pudiera y deviera hazer contra vosotros suspendo por el amor que tengo a essa provincia y persuadirme que la mala intelligencia que habéys tenido sobre el uso de las galeras puede ser para vosotros de alguna scusa, pero no la admitiré para dexar de hazer lo que convenga a mi servicio y al exemplo que desto ha de quedar si no reparáys todo esto, como espero, con vuestra emienda y, por principio della, os mando que, luego que recibiéredes esta, bolváys a armar las dichas galeras y reduzir las cosas al estado que tenían antes de haver succedido esto, poniéndolo todo como estava y no os atreváys otra vez a // 207r // hazer cosas semejantes, pues sabéys que no lo podéys ni devéys hazer, conforme las mismas constituciones, porque haviendo en esto dilación y reincidencia, assí comno conosco ser vuestra la culpa, se procurará remedio efficaz, visando con vosotros de la demostración que obligaré la calidad del excesso y avisarme éys cómo lo havréys cumplido y exequutado, porque hasta haverlo entendido no he de dar lugar a vuestros embaxadores, antesbién he mandado al dicho don Ramon de Calders salga desta corte y a vosotros mando que no embiéys otros y, en caso que los huviéredes embiado, les ordenéys que se buelvan luego, porque no oyré a unos ni otros embaxadores hasta saber que havéys buelto las galeras y lo demás al estado en que estavan quando las desarmastes, que esta es mi praecisa y determinada voluntad, toda réplica y consulta cessante, como también lo entenderéys del duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y condados y, pues el uso de las galeras ha sido de tanto beneficio a esse Principado y vosotros, en vuestro tiempo, havéys dado muestras, no sólo de desear la conservación dellas, pero aún de su augmento, haviendo hecho otra galera nueva y arrendado los derechos y bolla de Barcelona para su sustento, quedaré servido en que, si los derechos que para esto están senyalados lo permitieren, anyadáys por lo menos otra galera más a las que ahora hay. Dada en Balsaýn, a XXVIII de octubre M. DCXXI. Yo, el rey. Vidit Villanueva, secretarios, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Perez Manriquez, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, regens, vidit don Salvador Fontanet, regens, vidit Villar, regens, vidit Çalba de Vallseca, regens».

207v E legida y entesa la dita carta sas senyories, sobre lo contingut en aquélla han feta la deliberació continuada en Libre de Desliberacions sots la present jornada.

Dijous, a IIII°. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories mossèn Miquel Pérez, notari, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa magestat en lo present Principat y comptats, lo qual ha representat a sas senyories de part de sa excel·lència lo recaudo següent, ço és, que lo senyor duch de Alcalá, per effecte del servey de sa majestat ha manat als capitans de las galeras que·s aprestassen y posassen a punt per axir ab dites galeras y axí fent-ho a ssaber a sas senyories los representave fossen servits de provehir dites galeras dels manteniments, provisions y bastiments necessaris per la exida de aquélles. E sas senyories responents al dit recaudo digueren que ells, obehint a la real carta de sa majestat de 28 de octubre proppassat, rebuda lo die de ahir de mà de sa excel·lència, han armades les dites galeras de la manera que abans estaven, restituhint a elles los abres, timons, rems y gent de cap y soldadesca.

Divendres, a V. En aquest die, sas senyories en resposta del recaudo // 208r // enviat per lo senyor duch de Alcalá lo die de ahir per medi de son secretari, Miquel Pérez, com apar en lo dietari de la present casa sots la dita jornada de dit die de ahir, enviaren a dit senyor duch de Alcalá mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, la resposta de dit recaudo posada en un full de paper en scrits, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. En lo die de ahir, a la tarda, vostra excel·lència envià als deputats per Miquel Pérez, son secretari, un recaudo contenint, segons lo que dit Pérez referí, que vostra excel·lència, per effectes del servey de sa magestat, havie manat als capitans de las galeras que hisquessen ab aquélles y que, per ço, dits deputats aprestassen y fessen provisió de bastiments y demés provisions necessàries per poder exir y anar dites galeras als dits effectes y com, excellentíssim senyor, en las respostas que·s fan de paraula succehesque algunes vegades equivocació, per levar aquélla, responem ab esta scriptura que, dits deputats han ja cumplit ab lo que sa magestat los manà ab sa real carta de XXVIII de octubre passat, rebuda de mà de vostra excel·lència lo die de tres del corrent y que, per estar en lo moll, ja tenen las galeres la provisió que és menester y per exir aquélles estan aguardant lo orde que sa magestat serà servit donarlos y la resolució que pendrà en la diferència que tenen ab vostra excel·lència, per millor acertar al servey de sa magestat y no praejudicar al Principat».

E poch aprés, essent tornat lo dit síndich en consistori de sas senyories, referí còm havie donat lo dit paper a dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá de la manera li era estat ordenat

[1621] y que sa excel·lència ha legit lo dit paper y ha dit que la resposta era la matexa que, de paraula, havien donat a Miquel Pérez, son secretari, y que ell, dit síndich, li ha dit que ere veritat y que perquè ell, dit síndich[a], ni lo dit Pérez prenguessen // 208v // equivocació, los deputats feren la dita resposta en scrits.

Dilluns, a VIII. En aquest die, lo doctor Joan Barba, guarda del Portal Nou de la present ciutat, present en consistori, renuncia en mà y poder de sas senyories lo dit son offici en favor de Pere Vidal, corder, suplicant a sas senyories ésser la dita renunciació admesa. E sas senyories admeteren la dita renunciació, sí y conforme per capítols de Cort los era lícit y premés y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Pere Calp, negociant, ciutedans de Barcelona[b].

209r Dimars, a VIIII°. En aquest die, lo magnífich micer Joseph Ramon, advocat fiscal de la visita és vingut en consistori y, de part de dits visitadors, los ha representat que ells, per les consultes fetes ab los magnífichs doctors del Real Consell per rahó del libre que los dits visitadors han manat imprimir y les dificultats resultants de la dita impressió y edició de dit libre, havien desliberat ser-los donats set-cens ducats, ço és cent ducats a quiscú d'ells y que, per ço, sas senyories fossen servits girar al regent los comptes de la present casa la dita quantitat. E sas senyories, ohit lo dit recaudo donat per lo dit advocat fiscal, han respost que ells veurien lo fahedor.

209v Divendres, a XII. En aquest die, mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent, present en consistori, suplicà a sas senyories fossen servits donar licència a mossèn Jaume Ferrer per col·lectar las taulas de Tremp y Pallàs, Seu de Urgell y Falçet, de la terça de abril, maig y juny, pròxim passat, attès que ell, per sa indisposició, no ha pogut sobrecol·lectar les dites taules. E sas senyories donaren la[c] dita licència a gastos y despesses, risch y perill del dit mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor demundit.

Dilluns, a XV. En est die comparagué personalment devant de sas // 210r // senyories, dels molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Cathalunya, Melchior Badia, lochtinent de procurador real en la vila y col·lecta de Copliura, lo qual, procehint lo degut acato que·s déu a sas senyories, estant de peus y ab lo barret en la mà, de paraula digué que ell ha tingut notícia que per sas senyories, a instància del procurador fiscal del dit General, serien fets hi·s farien alguns procehiments contra de ell en rahó de la aprehenció per ell, com ha lochtinent de procurador real demundit, feta y ajudada ha fer de las mercaderias que foren apreses y confiscades al patró Laurà Francés, per la qual se ha mogut en rahó de la cobrança dels drets deguts al General y per dites mercaderias y per la obediència que·s déu al dit General y ministres de aquéll, controvèrcia entre los officials de la Procuració Real de dita vila de Perpinyà, de pars altra y, com ell, dit Melchior Badia, en lo fet de dita aprehenció de dites mercaderies, en nom y per la dita Procuració Real haje posat en exequució lo que a ell és estat manat per los officials y ministres de dita Procuració Real, sos superiors y a qui ell, en rahó de dit son offici, està subjecte y no haje entès en manera alguna praejudicar lo General, tant en las cosas de son patrimoni, drets o privilegis, com a son decoro, auctoritat, praerrogatives y praheminències de aquéll y de sos official, los quals, per la deguda obediència y submissió que·s déu al dit General y al consistori de sas senyories en tot y pertot posa sobre son cap, desitjant en tot assertar y en ninguna manera fer praejudici ni contravenir a las cosas del dit General, com tal cosa nunca haje entès fer, ans bé ara y en tot temps ha estat y està y en avant estarà prompte y aparellat en voler ajudar y deffenssar lo dit General, drets, privilegis, praerrogativas y praheminències de aquéll y de los dits // 210v // ministres y officials y, perquè aquest son ànimo y voluntat certa se veja y sas senyories tinguen de ell la deguda satisfacció, se sotsmet en tot y per tot a la voluntat y disposició de sas senyories perquè, com ha tants, sas senyories attenents a esta sua submissió que fa, se servesquen ab ell haver-se la benignitat que de sas senyories se spera y lo seu ànimo, voluntat y intenció, que en tot sempre són estades molt en favor del dit General, justament demanan. E sas senyories consistorialment, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, admettent la dita submissió digueren al dit Badia que advertís que los procehiments que ell y los demés officials de la dita Procuració Real han fet eren molt sensats y fets en cars dijne de condigne càstich, per lo que·s déu al dit General com ha tenint tant justa causa y tant privilegiada en la aprehenció de dites mercaderies y ser ells, dits officials[a] de dita Procuració Real, praecíssament obligats, no sólo a cuitar semblants procehiments e pertorbacions a las cosas del dit General y drets de aquéll, però en-

a. a continuació ratllat li ha dit que era veritat.
b. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 795.
c. la dita *interlineat.*

a. a continuació ratllat reals.

cara en voler ajudar y deffensar lo dit General en tot y per tot y als officials y ministres de aquéll y que sas senyories, per haver ell, dit Badia, y alguns altres officials entrevingut en los dits procehiments estaven determinats procehir a càstich condigne de llurs persones y béns, conforme los privilegis, usos, stils y pràtiques del dit General justament disposan. Emperò, attesa la submissió que dit Badia fa de present y als qui se humilian y sotsmeten se ha de procehir ab tèrmens benignes y attesa, axímateix, la intenció que per ell, dit Badia, y los demés officials de dita Procuració Real fa lo excel·lentíssim duch de Alcalá, lochtinent de sa magestat, procurant lo assiento y reparo del praejudici causat per dits ministres de dita Procuració Real al General en rahó de la dita aprehenció y procehiments per ocasió de aquéll, seguint // 211*r* // de bé a bé, ab promesa de no més fer aquélls y de en tot y per tot en estes y semblants occasions assistir y donar tot en favor y ajuda als officials del dit General en totes las cosas de llurs officis y no fer-los ni causar-los torp ni impediment algú y attesa axímateix la falta que ell, dit Badia, farie a la servitut de dit son offici y servey de sa majestat si per sas senyories se manave aquéll posar en presó y fer-se detenció de sa persona, per ço, usant de tota benignitat y clemència ab dit Badia per sa submissió per ell feta y intecessió demundites, sens emperò praejudici dels drets del dit General y praetencions fiscals de aquéll, li donan licència que, per ara, se'n pugue tornar en sa casa y continuar son offici, comminant-li que, si en sdevenidor per ell ni per altre official de la dita Procuració Real, seran fetes procehiments alguns, en poch o en molt praejudicants, turbants e impeditives las cosas del dit General, privilegis, pràtiques, usos y styls de aquéll e de sos officials y ministres, serà provehit contra d'ells asprament, com les constitucions, capítols y actes de Cort y privilegis de dit General permetran, sens admètrer satisfacció ni submissió alguna. En las quals cosas foren presents los magnífichs Agustí de Lana y Francesch de Sorribes y Rovira, donzells, en Barcelona domiciliats. E no resmenys, sas senyories donaren y liuraren a mí, Anthoni Thió, scrivà major del dit General, una còpia auctèntica y fefahent de una carta enviada per Cancellaria per lo duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat en aquestos Principat y comptats, al procurador real dels comptats de Rosselló y Cerdanya en rahó de la dita controvèrcia y per lo assiento y composició de aquélla y altre carta passada per Cancellaria enviada per lo dit senyor lochtinent General al dit Badia en rahó de dit negoci, la qual, dit Badia, havie desclosa en // 211*v* // consistori y donada a dits senyors deputats, manant-me ser dites còpia y carta posades en lo present Dietari, las quals són del tenor següent:

«Lo duch de Alcalá, lochtinent y capità general. Noble y amat conseller de la real magestat. Havent-vos manat scríurer per Cancellaria la carta del tenor següent: «Lo duch de Alcalá, lochtinent y capità general. Noble y amat conseller de la real magestat. Aprés de haver vistos los procehiments fets per aqueix consistori de la Procuració Real contra los officials de la Deputació local de Perpinyà en orde a la contenció que entre los dos tribunal se suscità per ocasió de la venda de las mercaderias que foren apreses y confiscades al patró Laurà Francés sobre que diverses vegades nos ha solicitat e informat lo doctor Hugo per dit effecte ha vos specialment destinat y parexent que la qualitat del negoci requerie tractar-se de bé a bé, havem procurat ab los deputats del General de Cathalunya se fes axí, aplicant per nostra part al magnífich regent la[a] Cancelleria y advocat fiscal patrimonial y per la sua los dos assessors ordinaris y advocat fiscal de la Diputació, los quals, havent-se juntat, tractat y pilotejat sobre la matèria ab molta maduresa y attenció, finalment han resolt que la confiscació de dites mercaderies és estada legítimament feta per la dita Procuració Real per tenir loch la prevenció casos tals, però que los ministres de aquélla se havie comès excés en no donar memorial de las mercaderias, robes y coses confiscades, a fi que los officials de la Diputació poguessen cobrar enterament los drets deguts al General, sens dol ni frau, com tenien obligació y, per a purgar les dites cosas, de conformitat se ha pres lo apuntament que per lo dit doctor Hugo entendreis // 212*r* // largament, remetent-nos a sa relació diem, ecarregam y manam-vos que, (sempre que) se offerescan ocasions semblants, procureu tenir bona correspondència ab los officials de la Diputació y no doneu loch a tan voluntàries contencions, restant emperò advertit que sien conservades les regalies y praerrogatives de sa magestat, usant en tot de la prudència y justificació que estos cars requerexen y donareu orde que al dit doctor Hugo, qui ha treballat de dit negoci, se li done cumplida satisfacció en lo que justament se li és degut de sas dietes y salaris, que axí convé al servey de sa magestat. Dada en Barcelona, a V de setembre M. DC-XXI. *El duque de Alcalá. Vidit Gallego, regens, Michael Perez»*. Y entretant que sobre la exequució y cumpliment de dita carta podie haver algun dupte per remetre's a la relació del doctor Hugo y no estar declarada específicament la resolució que·s prengué en lo cap més principal, desijant levar tota matèria de encontres entre los dos tribu-

a. a continuació ratllat real.

[1621] nals, ha aparegut fer esta ab la qual vos diem y manem que, volent los officials del General e Diputació local de aquexa vila de Perpinyà fer descripció o inventari de les dites robes y mercaderies apreses y confiscades per aqueix consistori, ho consentiau y permetau líberament y sens contradicció ninguna y, axí, bé donareu orde que tots los drets que per rahó de aquélles seran deguts al General, conforme als capítols de Cort, se vajen pagant en la forma acostumada, sens dol ni frau algú, tenint particular cuydado que se observe lo mateix sempre que se offerescan casos semblants y que ab los officials de la Diputació se tingue la bona correspondència que·s déu que, demés complireu ab vostra obligació, sa magestat restarà servit. Dada en Barcelona, a X de noembre M. DC-XXI. *El duque de Alcalá. Vidit Gallego, regens, Michael Perez. Praeminis aliena manu extractis a regio registro intitulato Diversorum 21, in regia Cancelleria custodito, fidem facio ego, Monserratus Puignert, regius scriba petitionerius ordinarius et notarius publicus Barchinone populatus, hic propria me subscribens manu.* Al procurador real dels comptats de Rosselló y Cerdanya».

212v «Lo duch de Alcalá, lochtinent y capità general. Amat de la real majestat, ab carta nostra, passada per Cancellaria, que los dies passats vos scriguerem vos manàrem y ordenàrem que promptament venguésseu a esta ciutat per cosas del servey de sa magestat y, essent indubitat que la haveu rebuda, pus se liurà al doctor Hugo per a que la us entregàs ab major seguretat, nos ha causat gran sentiment lo poch cuydado haveu tingut en cumplir dit nostre orde. Diem y manam-vos precísament que en lo punt haureu rebut esta, sens més dilació, rèplica ni consulta, vos partiau para esta ciutat y us presentareu devant nos per a que us manem lo fahedor, certificant-vos que, si en lo compliment de aquest nostre orde no posareu la deguda diligència y punctualitat, vos manarem castigar de manera que servesque de exemple. De la presentació de la present estarem a la relació del portador. Dada en Barcelona, a XV de octubre M. DC-XXI. *El duque de Alcalá. Vidit Gallego, regens, Michael Perez. In Curie locumtenentis XXV, foleo CCLXXV.* Al amat de la real magestat Melchior Badia, lochtinent de procurador real de la estació de Copliure».

213r Disapte, a XX. En aquest die los molt il·lustres senyors deputats, essent-los presentada en consistori per part de Batista Castellars, genovès, la suplicació baix insertada, enviaren per mossèn Barthomeu Sala, síndich de dit General al excel·lentíssim duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats un recaudo contenent en effecte que, essent detingut en los càrcers reals de la // 213v // present ciutat a relació del magnífich micer Rollant, jutge de la règia cort, lo dit Batista Castellàs és estat per sa excel·lència manat tràurer de aquélls y posat, com en effecte és estat posat, en las galeras de la senyoria de Gènova, per a tràurer aquéll del present Principat y donar-lo a la dita senyoria de Gènova y, com semblants remissions no·s puguen fer sens notòria contrafacció de les constitucions y privilegis de aquest Principat, ni tampoch pot ser posat en galera sens cognició de causa, no havent aquéll delinquit en aquest Principat que, per ço, se servís manar restituhir aquéll en dits càrcers y procehir conforme disposició de las generals constitucions de aquest Principat. E aprés tornat, dit síndich referí a sas senyories còm havie donat lo dit recaudo a sa excel·lència en la forma li ere estat ordenat, al qual, dit senyor duch de Alcalá, havie fet de resposta que ho mirarie vèurer. E la dita supplicació és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors diputats. Batista Castellàs, genovès, està avuy detingut en les presons reals de relació del magnífich micer Rollan, jutge de la règia cort, lo qual entén que·l voldrien tràurer del present Principat y donar-lo a la senyoria de Gènova y com, segons generals constitucions de Cathalunya, dites remissions y extradiccions estiguen prohibides, per ço, dit Castellàs suplica a vostres senyories se opposen a dita extradicció y usen del remeys acostumats en semblants casos y, perquè vostres senyories no puguen al·legar ignorància en que no hajen tinguda notícia de dita extracció y remissió, com en la tardança ý havie perill, donar licència al scrivà major de vostres senyories en que se exequute lo que vostres senyories provehiran de la present suplicació. *Officio etcétera e quia altíssimas etcétera. Masso».*

214r Dimars, a XXIIII. En aquest die, sas senyories, en continuació y conformitat del recaudo enviat al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá a vint del corrent per medi de mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, acerca de haver tret la persona de Batista Castellàs de les presons reals de la present ciutat y posat aquéll en las galeras de Gènova, tornaren enviar al dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lo dit mossèn Barthomeu Sala, síndich, suplicant-lo fos servit manar tornar lo dit Batista Castellàs a dits càrcers reals. E lo dit síndich, poch aprés, essent tornat en consistori de sas senyories, referí còm havie donat lo dit recaudo de la manera li ere estat ordenat y que lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá havie fet de resposta que ell ho manarie mirar.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren

per medi de dit mossèn Barthomeu Sala, síndich, un recaudo al dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats, continuat en un full de paper es scrits del tenor següent: «Excel·lentíssim senyor. Als deputats del General de aquest Principat són estades presentades moltes quexes de molts pobres particular de la vila de Canet de la Costa contra los officials reals de la Capitania General per lo gran excés que en // 214*v* // ells és estat comès per dits officials en la exequució dels órdens que per vostra excel·lència los són estats donats per lo carretajar y tregí de la fusta de sa magestat, compel·lint-los al dit tregí sens tenir ells bous, ni carretes, ni aparells per poder fer aquéll, ni abtitut per poder-los tener, havent-hi molts altres que tenen dits aparells y, segons la fusta que se ha de treginar, són més que sufficients per al tregí de aquélla, havent-los fet pagar trenta-vuyt liures de despeses y comminant tornar-los exequutar per deu liures quiscú per pena, ultra los demés gastos, que serà la total destrucció y ruhina de dits pobres particulars, sens que, per dit respecte, seguesque millor lo servey de sa magestat, com ha aquéll commodament se fasse hi·s pugue fer per los qui tenen carretes y aparells oportuns, que sòls apar dits officials voler-se aprofitar y com, excel·lentíssim senyor, semblants vexacions sien dignes de degut reparo y los pobres no deguen *ultra modum* ser reprimits, majorment en ocassió que vostra excel·lència és estat servit posar en tracte lo modo y forma del dit tregí, suplican per ço sie servit fer-los mercè manar remediar aquest excés». E poch aprés, essent tornat lo dit síndich, referí a sas senyories còm havie donat lo dit recaudo al dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá en la forma li era estat ordenat y que dit senyor duch havie fet de resposta que ell ho mirarie vèurer.

215*r* Dijous, a XXV. En aquest die vingué en consistori de sas senyories lo senyor Emanuel Cerrano, que va en companyia del senyor compte de Monte-rey, embaxador de sa magestat, ab embaxada extraordinària per a donar la obediència a sa Sanctedat, lo qual, enviat per lo dit senyor compte de Monte-rey, representà a sas senyories que dit senyor compte tenie necessitat que sas senyories se servissen de fer-li mercè de dexar-li una o dos galeras de aquest Principat per a poder ab ella, o elles, en companyia de las galeras de la senyoria de Gènova, que de present se troben en lo moll de la present ciutat, passar en Italia per la dita embaxada y, axí, per ço ser del servey de sa magestat; per ço suplicave en nom del dit senyor compte de Monterey y tenint per açò exprés orde y commissió de aquéll, a sas senyories, fossen servits dexar a dit senyor compte la dita galera o galera que·n rebrie grandíssima mercè, offerint-se dit senyor compte representar est servey a sa magestat y acudir a las cosas de aquest Principat. E sas senyories, essent exit del consistori lo dit senyor Emanuel Cerrano, havent tingut sobre estas cosas madur col·loqui y discució sobre la conveniència de dexar les dites galeras, desliberaren que·s dexàs la galera capitana, attès aquélla estave molt apte y aparcebida per poder anar y la patrona tenie necessitat de adob y axí se havie de detenir alguns dies ab que per dit senyor compte de Monrey y a gastos seus fos dita galera assegurada fins en quantitat de quinse mília liures y no altrament. E cridat dins consistori lo dit Cerrano li fonch tornat resposta que sas senyories folgarien molt de tenir ocasió de servir al dit senyor compte de Monte-rey, attenent majorment al servey de // 215*v* // sa magestat y que, axí, li dexaven la capitana ab que per dit senyor compte fos assegurada fins en dites quinse mília liures, com altrament no·ú puguen fer. E lo dit Cerrano accepta la dita offerta en nom del dit senyor compte de Monrey y besant las mans a sas senyories.

216*r* Dimars, a XXX. En aquest die fonch feta extracció de consellers de la present ciutat que foren extrets, ço és, en conseller en cap lo senyor Pere de Altarriba, conseller segon Hierònym de Navel, conseller ters lo doctor *t.*[a]... Bruno, conseller quart mossèn Lluch Talavera, conseller quint Amador Vilar. E poch aprés foren extrets en obrés de la cita ciutat lo doctor Pere Font y Francesch Millàs.

216*v* Decembre M. D-C-XXI

Disapte, a IIII. En aquest die, sas senyories reberen un memorial enviat per don Ramon de Calders y Ferran, embaxador del dit General en cort de sa magestat acerca dels negocis de galeras y altres, lo qual és del tenor següent: «Don Ramon de Calders y Ferran», *consuatur*[b].

217*r* Dilluns, a VI. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Levant ha pagat tot lo comptat fins lo die present, exceptat quinse sous que és restat debitor al dit General.

Dimars, a VII. En aquest die, sas senyories donaren a mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, un vot en scrits firmat dels magnífichs infrascrits micer Joan Batista Gorí y

a. espai en blanc d'uns 10 mm. al manuscrit.
b. a continuació un memorial i una carta, transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 796-797.

[1621] Joan Pere Fontanella acerca de las cosas continuades en lo dit vot per a que fos incertat y cusit en lo present Dietari, lo qual és del tenor següent:

«Jhesús[a], Maria. *In Cristi nomine*. Los molt illustres senyors diputats del General de Cathalunya //217v// han consultat los infrascrits doctors que·ls aconsellassen si podien y devien comètrer la causa de graduació dels acreadors de Gualbes de Corbera per mort del magnífich micer Jaume Joan de Areny a altre doctor o si poden permètrer que la provehesca lo magnífich micer Anthoni Vinyola, altre dels assessors ordinaris. Los dits y infrascrits doctors, vista la desliberació en lo consistori, feta a 19 de juny 1618, ab la qual, attès y considerat que dit magnífich micer Vinyola ha referit en consistori còm ell, per justes causes se abstenie de votar en dita causa, fonch anomenat en son loch per dita causa tantsólament y dependents de ella dit magnífich micer Areny, vist en lo procés de dita causa que la nominació de dit micer Areny tingué effecte y las parts comparegueren y deduhiren devant de ell y ell féu provisió que·s passàs avant la exequució y altres actes que de un assessor y jutge ordinari no·s presum se abstingue de alguna causa maliciosa ni calumniosament, sinó que militan justes causes que·l obligan a abstenir-se'n, com ho referí dit magnífich micer Vinyola en consistori y, així, la commisió de dit micer Areny no fonch per ocupacions de dit magnífich assessor ni per causes que conste sien temporals, ans bé, no havent-les expressades se presum són perpètuas y tals que·l obliguen a abstenir-se de entrevenir en dita causa. Per ço, aconsellen als senyors deputats y oÿdors de comptes que poden y deuen comètrer dita causa per mort de dit micer Areny a altre doctor a las parts no suspecte, com estave comesa a dit micer Areny y aquest es nostre vot y parer per nosaltres fet y fermat a VI de decembre MDCXXI. Lo doctor Joan Batista Gorí. Lo doctor Joan Pere Fontanella.

218r Dimecres, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dijous, a VIIII°. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories los noble y magnífich don Bernardino de Marimon y Alexandre de Aguilar, donzell, ab embaxada de part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, una carta de la real magestat del rey, nostre senyor, dada en Madrit a XIIII de nohembre pròxim passat, en rahó de la praetenció tenien los officials reals de exhigir de la present ciutat dret de quint de les imposicions y cises de la dita ciutat. Dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, per donar la deguda satisfacció, se eren juntats lo die de tres del corrent y se havie fet deliberació sobre del contengut en dita real carta, la qual deliberació és del tenor següent:

«Deliberació del Consell de Cent Jurats celebrat a tre(s) de decembre mil sis-cens vint-y-hú. Que los magnífichs senyors consellers, ab la brevedat que la qualitat y gravedat del negoci requereix, ço és, per a dijous pròxim, hajen y deguen haver visitats los magnífichs advocats sobre lo fet proposat dels quints, consultats y aplicats com ha tant instruhits en aquéll, fent-los ocular ostenció de la letra de sa magestat en lo present Consell llegida y de totes las demés cosas y diligències fins ara fetes perquè sobre aquélles madurament aconsellen lo //218v// que·s pot y déu fer, apuntant y posant en scrits lur parer, lo qual, aprés sie en lo primer Consell legit, per a que en aquéll se prengue la relació que més convingue en benefici de la present ciutat. E axí, bé sie feta embaxada als senyors diputats, *regens Capitulus,* bras militar, fent-los sabedors del fet proposat, donant-los còpia de dita carta de sa magestat y, juntament, suplicant-los ajuden en dit negoci en tot lo que puguen y aparega bé per bona direcció de aquéll».

Y axí, per exequució de dita deliberació, se representave a sas senyories lo tenor de la dita real carta y axímateix la dita deliberació perquè, com est fet sie també propri de sas senyories, no sòls per la conformitat que se acostuma hi·s déu tenir y servar entre la present casa y entre la casa de la ciutat, però encara per tractar-se en aquesta praetenció y deffença de aquélla, de conservació de constitucions, privilegis, usos, pràtigues y costums del present Principat y propulsió de nous vectigals y contribucions, sas senyories servesquen manar y opposar-se, a la deffensa per la dita ciutat valent y ajudant en aquélla en tot lo que se offerirà. Per ço, dits senyors embaxadors, de part de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, suplicaren a sas senyories fossen servits de valer y ajudar a la ciutat en la deffenssa de dita praetenció perquè aquélla no fos vexada ni subjecte a nous vectigals o y contribucions, que de tot ne rebrien molta mercè, offerint que la ciutat, en tota ocasió se offerís a la present casa, farie tot lo que porie servant la deguda conformitat, conforme fins al present die té acostumat. E dits senyors embaxadors donaren a sas senyories còpia de la dita real carta, la qual és del tenor següent:

«A los amados y fieles nuestros los consellers de la nuestra ciudad de Barcelona. //219r// El rey. Amados y fieles nuestros. Por lo que en 20 de junio deste anyo os mandé scrivir con vuestros embaxa-

a. Jhesús, Maria *intelineat al marge esquerre.*

dores entendistes cómo quedava mirando lo que convindrie hazer en lo que me suplicastes respecto del derecho del quinto de las sisas o imposiciones dessa ciudad y después he querido advertiros que jo holgara que mi patrimonio estuviera en estado que, para sustentar essas fronteras y deffensa de vassallos que tanto estimo, no fuera necessario tratar de cobrar este derecho, sinó concederos lo que me havéys suplicado por el deseo que tengo de hazeros merced, pero siendo esto impossible por la razón dicha, he ordenado que este negocio se prosiga por términos de justicia y que seáys vosotros oydos, encargando al duque, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, que tenga la mano que se os guarde la que tuviéredes, como podéys estar seguros que se hará con toda punctualidad y que siempre que se propusiere algún medio conveniente en que, juntando un pedaço de clemencia, se pueda dar fin al negocio, hallaréys en mí prompta voluntad para todo lo que fuera vuestro beneficio, como lo entenderéys del dicho mi lugarteniente y capitán general. Dada en Madrid, a XIIII *de noviembre* M. D. C-XXI. *Yo el rey. Villanueva, secretarius, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Peres Manriquez, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, vidit don Salvator Fontanet, regens, vidit Villar, regens, vidit Calba de Vallseca, regens».*

219*v* E sas senyories respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que besaven las mans a sas magnificències y savi Consell per la mercè los havien feta de fer-los part d'est negoci y que ells, tant en rahó de son propri interès, com de la conformitat déu tenir ab la ciutat, farien tot lo que porien en deffença de la praetenció de ciutat.

Divendres, a X. En aquest die, per orde de sas senyories, se juntaren en la present casa les persones eletes sotascrites en que entrevingueren los següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors fra Francesch de Copons, abat de sant Salvador de Breda, Joan García, canonge de la Seu de Barcelona, Joan Boldo, canonge de dita Seu y Joseph Jordà, canonge de Tortosa; per lo bras militar los senyors don Bernat de Pinós, don Francisco Çagarriga, Francesch[a] Gualbes de Corbera, // 220*r* // Joseph de Bellafilla y micer Gabriel de Malla; per lo bras real los senyors Monserrat Mora, Julià de Navel, Magí Grau y Bertran Desvalls. Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Il·lustres senyors. Aquest Principat de alguns anys a esta part y majorment del temps que lo duch de Alcalá és lochtinent de sa majestat en aquéll, està ab grandíssima aflicció y treballs notabilíssims, quals en ningun temps pugue haver estat per los molts y contínuos agravis y praejudicis fets y que quiscun die, ab molt gran excés, se fan y continuen a dit Principat, universitats, capítols, col·legis y singulars persones constituhides y poblades en ell, per los lochtinents qui són estats y lo duch de Alcalá, qui avuy és, ab contrafaccions notòrias de les constitucions, leys municipals, privilegis, praerrogatives, praeheminències y libertats y franqueses que est Principat y nació cathalana ab innumerables serveys fets ab effusió de sanch y ab sa innada fidelitat, que sempre ha tengut y té a sos reys y senyors, han merescut obtenir y ser decorats y, lo que // 220*v* // és més de dòlrer y sentir, que algú no ben intencionat, per sas particulars intencions o enemistat que té a esta província, havem entès ha scrit a sa magestat y a sa real cort cosas scusades tractant y notant est Principat de infael a la corona real. Vostres mercès hauran ja entès los praejudicis y agravis rebuts en procehir que fa y ha fet lo duch de Alcalá ab enderrochs de cases y castells, ço és, enderrocant lo castell de Anthon de Vilaplana, la casa d'en Margarit del Pont, las casas de la ciutat de Tarragona y la de *t.*[a]... Formosa, de Masqueffa, sens cognició de causa ni conclusió del Real Consell, sinó de fet y fora de la forma de las generals constitucions y dret municipal d'esta terra y axí, ab certa, clara y manifesta contrafacció de dites constitucions y, a bé que ab diverses embaxades li sien estades representades dites contrafaccions y la sentència real feta en esta Real Audiència, a bé que se declara no poder-se provehir en enderrochs, sinó és ab la forma disposada ab dites constitucions, ço és ab praecedència de legítim procés, ab citació de part y sentència feta ab conclusió de dita Real Audiència en los casos y per los delictes que disposan dites constitucions y, axí mateix li sien estades presentades cartas reals, ço és, una ab que la real majestat del rey, nostre senyor, que sie en lo cel, mana y ordena al duch de Alburquerque, alashoras son lochtinent, que no procehís en enderrochs sinó és conforme la disposició de dites constitucions y altre ab que·s mana al mateix duch de Alcalá que en lo procehir dels enderrochs serve les dites constitucions, las quals cartas se alcansaren ab embaxades fetes per aquest consistori a sa magestat, per medi dels molt reverens sacristà Pere Pla, don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de la Isglésia de Tortosa, dels senyors compte de Çavella y doctor micer Jaume Martí y ara, últimament, del senyor don Ramon de Calders y Ferran, ab los gastos que semblants // 221*r* // embaxades causan y aportan ab sí. No per ço ha cessat, ni cessa, dit duch de Alcalá de fer dits procehiments de fet y enderrochs *informiter* y

[1621]

a. a continuació ratllat de.

a. espai en blanc d'uns 15 mm. al manuscrit.

[1621]

ab manifest agravi de aquest Principat, leys y privilegis de aquéll. Axímateix saben vostres mercès lo agravi reb y ha rebut est Principat de la publicació de la pragmàtica prohibint lo port y ús dels padrenyals y la últimament feta, corregint en part y part confirmant, la dita pragmàtica y las contribucions y nous vectigals que ha fet y fets fer dit duch de Alcalá per sos secretari y official, donant licències del port y ús de dits padrenyals y adob de aquélls, fent pagar certa quantitat per quiscuna de dites licències de que se ha exigit dels particulars d'est Principat una notabilíssima summa de diners, encontrant en tot lo demundit ab les dites constitucions, franqueses y libertats d'esta pàtria que per son ser y fets de sos il·lustres passats ha merescut no ser petxada ni subjecte a contribucions y vectigals, dels quals agravis, fins en est die, no se ha pogut haver reparo ni smena alguna, no obstant les dites embaxades y exactes diligències se són fetes. Axí mateix és lo agravi fet per lo duch de Alcalá ha est Principat remetent diverses persones de aquest Principat en altres regnes y províncies y, en particular, la persona de Domingo Pelegrí, los quals tragué dels càrcers reals de esta ciutat y ha remesos aquélls en altres regnes, entregant-los a las justícias de allí, cosa per dites constitucions y privilegis d'esta terra prohibida. També són los agravis y praejudicis tant grans fets per dit duch (de) Alcalá a est Principat sobre del govern, órdens y administració de las galeras, pretenent que ell y no est consistori ha de donar los órdens a dites galeras y navegació de aquélles, capturant los capitans de dites galeras don Francisco Sabater y fra Francesch Miquel, suspenent-los de sos càrrechs de // 221*v* // capitans y posant-ne altres, per haver aquélls seguits los órdens de aquest consistori y, fent diversos procehiments de fet en rahó de dites galeras, ab contrafacció notòria de dites constitucions y mercès reals, obtingudes per est consistori en rahó de dites galeras, govern y órdens de aquélles y trahents molt(s) forçats de dites galeras y transferint-los en altres de stranyes nacions y altres, ab títols de remissions, que·s poden prou scusar per levar d'esta manera la exequució de les sentències y no volent donar los forçats o galiots condempnats en esta Real Audiència, essent obligat a fer-ho per dites constitucions y, axí, extenuant les dites galeras de xusma y impossibilitants de esta manera la navegació, exercici y effectes per los quals són estades instituhides. També se ha fet y fa praejudici a est Principat en provisions de dignitats ecclesiàstiques, provehides en persones no cathalanes ni regnículas, en notable contrafacció de dites constitucions. Fan-se també innumerables agravis y praejudicis a est Principat y poblats en aquéll per lo duch de Alcalá y officials de la Capitania General en fer traginar la fusta de sa majestat per las Atarassanes, fent en lo dit tregí y modo de aquéll innumerables excessos, composicions y extorsions de diners dels pobres pagesos y, per més oprimir aquélls, fan anar-los de un cap del Principat a l'altre vint-y-sinch y trenta lleugues lluny de sas casas y, havent-se de treginar sòls cent carretades, ne demanen mil y dos mil, per fer axí major extorsió de diners, de manera que los pobres pagesos restan del tot<s> arruÿnats y impossibilitats de mantenir sas casas y alimentar llurs mullers, fills y demés família, cosa llastimosa y de la qual se ha de tembre la ruhina universal de tota esta terra. E axí mateix se veu que los official de la Capitania General, excedint las metas // 222*r* // y fins de lur jurisdicció, quiscun die vexen y molestan *ultra modum* los poblats en est Principat, usurpant-se las jurisdiccions reals y dels barons y, axímateix, los pares inquisidors procuran en ampliar llur jurisdicció *etiam* en lo que merament no té respecte a la conservació de la sancta fe cathòlica, del que resulta danys notables a las universitats, barons y singulars persones d'esta terra, del que se oven ordinàries clamors y ara, com saben vostres mercès, és la praetenció dels officials reals que la present ciutat de Barcelona los ha de pagar quint de les imposicions y cises de aquélla, cosa que nunca se ha entès ésser-se feta, ans bé dita ciutat és exempta y franca de aquéll, per deffença de la qual praetenció, lo die de ahir rebérem una embaxada dels magnífichs consellers y savi Consell de esta ciutat y, com per lo reparo y smena dels demundits agravis y praejudici se sien fetes totes les diligències que se han pogut y degut fer, tant ab embaxades, tant ha dit duch de Alcalá, com ha sa magestat, com també ab molts actes y remey, los més efficasses se són poguts trobar, tenint brassos, convocacions de elets, enviant diverses scriptures y memorials y encara, de present, se té per est consistori embaxador en la cort de sa magestat, que és dit don Ramon de Calders, que està contínuament fent embaxades de part de aquest consistori a sa magestat, ab representació de totes les demundites cosas y, fins avuy, se veu no ésser-se alcansat ninguna cosa en reparo y smena del demundit que sie persistent ni de consideració y se offerexen moltes altres cosas en est Principat que necessitan de degut remey, del qual no·s té sperança alguna si no és que sa magestat, per sa real clemència, nos fasse mercè de honrrar-nos ab sa real presència tenint-nos Corts, en las quals sa magestat veurà y experimentarà la innada fidelitat de est Principat y entendrà quant al contrari és del que li serà estat scrit per alguns no ben intencionats y confiam // 222*v* // serà servit smenar-nos los dits agravis y fer-nos mercè de que, en lo sdevenidor no sentiam aquélls, majorment sent estat servit promètrer-nos ab sa

real carta de tres de abril pròxim passat de venir a jurar las leys y privilegis d'est Principat encontinent fos desembaraçat de alguns negocis se li offerien per la mort de la real magestat de son pare, rey y senyor nostre, que sie en lo cel, per ço representàrem a vostres mercès las demunditas cosas, per lo bon zel tenim de assertar en las cosas del bon govern d'est Principat, suplicam sien servits aconsellar-nos si serà convenient que se scrigue a sa magestat sie de son real servey fer-nos mercè de venir a jurar nostres constitucions y privilegis y tenir-nos Corts, perquè ab elles se puguen alcansar lo reparo y smena dels demundits agravis ab condigne remey, tant per lo passat com per lo sdevenidor, perquè ab tant savi consell pugam assertar al que convé al servey de Déu, de sa magestat y benefici de aquest Principat».

Y axí mateix los fonc legit un memorial enviat per don Ramon de Calders, embaxador del dit General en cort de sa magestat, cusit en lo present Dietari sots jornada de IIII del corrent e, legides les dites scriptures, encontinent los dits senyors elets votaren per son orde ab molta maduresa y tots unànimes y conformes aconsellaren a sas senyories que, a bé que per lo remey, smena y reparo dels agravis rebuts y que reb aquest Principat proposats y explicats en la proposició feta per sas senyories, és necessari que sa magestat se servesca, per sa real clemència, celebrar Corts en lo present Principat, emperò per quant se ha vist en las ocasions passades de les Corts que·s són tingudes haver resultat dificultats e inconvenients molt grans // 223r // en la forma de demanar a sa magestat lo tenir dites Corts y porien ara resultar les matexes, attès que sa magestat ab sa real carta de III de abril pròxim passat en la ocasió del jurament del duch de Alcalá per son lochtinent en estos Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya prometé que encontinent que serie desembaraçat de alguns negocis y ocupacions que se li offerien per la mort de la real magestat de son pare, rey y senyor nostre, vindrie a est Principat y jurarie nostres constitucions, leys y privilegis y, axí, baix d'esta paraula real, est Principat consentí al dit jurament y admeté aquéll, per ço aconsellaren a sas senyories que, per ara, no cessant les diligències que·s fan per medi del embaxador, acusant a sa magestat sa real paraula ab la forma que aparexarà a sas senyories més convenient, se suplique a sa magestat vulle ser servit fer-nos mercè, ab sa real presència, honrrar est Principat y jurar-nos les constitucions y privilegis de aquéll y, axí, obtenint-se esta mercè, essent axí sa magestat, se poran demanar dites Corts y que en lo que té respecte als quints praetesos per los officials reals haver de la present ciutat, en rahó de que la defença de dita ciutat concerneix lo bé y utilitat de tot est Principat, y axí bé és la praetenció de dita ciutat molt justa y ve en conservació dels privilegis, franqueses y libertats de dita ciutat, la conservació dels quals specte directament a sas senyories, com ha protectors y deffensors que són universals y particulars de les constitucions generals, privilegis, libertats y franqueses d'est Principat y de les universitats y singulars persones de aquéll y, axí mateix per la conformitat que ha y déu tenir esta casa ab dita ciutat, sas senyories se servesquen arrastrar, deffensar y ajudar a la dita ciutat y praetenció de aquélla per la exempció de dits quints en tots los modos, forma y manera que pugueu, conforme té esta casa acostumat en totes les ocasions se offerexen de conservacions, de constitucions y privilegis.

223v Dilluns, a XIII. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada als consellers y savi Consell de Cent, lo qual estave ajuntat, los senyors Francesch Copons, abat de sant Salvador de Breda, Joseph de Bellafilla, donzell, y Bertran Desvalls, ciutadà honrat. Los quals, ben acompanyats ab las masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, anaren a casa de la ciutat a hont los dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent estaven ajuntats y, arribats a llur presència, explicaren per part de sas senyories la embaxada del tenor següent:

224r «Il·lustres y molt magnífichs senyors. Los deputats del General d'est principat de Cathalunya, regonexent la mercè de vostres magnificències y mercès, ha rebut donant-los rahó per embaxada particular del stat de la praetenció dels officials reals y de la voluntat de sa magestad, declarada ab sa real carta, enviada a vostres magnificències y mercès y a dits deputats comunicada ab dita embaxada, entenent esta ciutat haver de pagar a sa magestat quint de las imposicions que ella reb y acostuma de rèbrer per son sustento y manteniment, al qual no entén ser tinguda ni obligada, com sie exempta y franca de totes contribucions y, axí, dit quint, com ha cosa tant pròpria y peculiar en rahó de son càrrech de deputats que és defensar las generals constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, franqueses, immunitats y libertats de est Principat, universitats, comunitats, collegis y singulars persones de aquéll y, majorment de esta insigne ciutat, com ha cap de tota esta província y ab la qual, per son ser y merèxers, se ha y déu tenir y servar particular conformitat, posant-se a la deffenssa ab tant justa praetenció y defenssa de sos privilegis, immunitats y franqueses se offerexen a vostres magnificències y mercès molt propmptes y aparellats a tot lo que sie del servey de vostres

[1621] magnificències y mercès y de la deffenssa de la immunitat y franquesa en que déu esta ciutat ser conservada y mantinguda de la contribució de dit quint, fent totes les diligències que est negoci requereix y la deguda conformitat de la general Deputació de est Principat ab esta ciutat justament demana y, perquant per la deguda y bona direcció de esta tant permesa y justa // 224v // deffenssa y per lo reparo y smena de molts y diversos agravis y praejudicis que, de alguns anys a esta part, sent est Principat per moltes contrafaccions y violacions de las generals constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, franqueses, libertats y observanços que tenen força de ley municipal y per lo degut assiento, tant ab satisfacció del passat, com ab praeservació del sdevenidor, sien estats dits deputats per persones eletes tingudes en la casa de la Diputació aconsellats que, en consideració que sa magestat és estat servit ab sa real carta de tres de abril, pròxim passat, promètrer que vindrie a est Principat a jurar los actes, constitucions y leys de aquéll encontinent estarie desembaraçat de algunes ocupacions se li offerien en aquélls regnes, encarregant a dits deputats lo consentiment y admissió del jurament del duch de Alcalá en son lochtinent en est Principat y comptats y, ab esta paraula real y confiança de degut compliment de aquélla, se consentí a la admissió del dit jurament, ab las protestacions en lo acte de aquéll exprimides; que, per ço, se suplicàs a sa magestat fos servit ab sa real presència honrrar estos sos vassalls y jurar dites constitucions, leys y privilegis de aquélls, tenint est remey per lo millor y més efficàs de tots per lo de que reparo y smena de dits agravis y praejudicis y assiento de las cosas d'esta Província, per ço, dits deputats, zelosos de assertar al que convé per lo bon govern y regiment de son càrrech, ans de la exequució de dit consell, per la deguda conformitat y per lo molt desijen lo adheriment y concorrència de voluntat de vostres magnificències y mercès ha aparegut comunicar aquéll vostres magnificències y mercès perquè, ab la maduresa que se spera, sie degudament corroborat o, altrament, vostres magnificències y mercès se servesca donar demostració del que li aparexarà convenir perquè, d'esta manera, se alcansen los èxhits desijats en servey de Déu, de sa magestat y benefici universal de est Principat».

225r Y encontinent, sas magnificències, en presència del dit savi Consell de Cent, respongueren que restaven molt agrahits y besaven les mans a sas senyories de la mercè los feien en continuar la bona correspondència que esta casa sempre havie tingut ab dita ciutat y que ells farien lo mateix en totes les ocasions se offerien. E poch aprés, essent tornats los dits senyors embaxadors en consistori de sas senyories, refferiren còm havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat, a la qual havien fet la dita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Dimars, a XIIII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories lo senyor deputat militar, lo qual, per sa indisposició, havie faltat alguns dies.

En aquest mateix die, entre las nou y deu horas de la matinada, mossèn Francesch Joseph Gibert, notari de Barcelona, procurador de mossèn Francesch Lauger, doctor en drets, ciutadà de Barcelona, ajudant ordinari del racional de la present casa, per las cosas devallscrites y altres, com de sa procura consta en poder de mossèn Luís Torres, notari de Barcelona, a XXI de agost pròxim passat, comparagué en consistori de sas senyories // 225v // y, en lo dit nom, renuncià en mà y poder de sas senyories lo dit offici de ajudant del dit racional y en favor de mossèn Sebestià Vilella, notari, suplicant ésser la dita renunciació admesa, sí y conforme per capítols de Corts és lícit o permès, com més largament de la dita renunciació apar ab la suplicació per dit Gibert en lo dit nom donada y presentada en lo consistori de sas senyories, al peu de la qual, per sas senyories fonch manada tocar per mí, Anthoni Thió, scrivà major del dit General, oblata la qual supplicació y oblata al peu de aquélla són del tenor següent: «Molt il·lustres senyors. Micer Francesch Lauger, doctor en quiscun dret, obtenint lo offici de ajudant» etcètera, la qual està assí cusida. E després, en lo mateix die, tocades las deu horas abans de migdie, comparagué en consistori de sas senyories dit magnífich micer Francesch Lauger, lo qual, dient-li sas senyories còm lo dit mossèn Francesch Joseph Gibert, com ha procurador seu, havie renunciat lo dit son offici y que sas senyories, attesa la dita renunciació, entenien fer la provisió en favor de mossèn Sebestià Vilella, notari, anomenat per dit renunciant. Respongué que ell no volie ni entenie renunciar lo dit offici y discentia a dita renunciació feta per dit son procurador y que revocave aquéll y als demés procuradors seus que tinguessen poder per a renunciar lo dit offici la dita procura, suplicant que de est discentiment y revocació de procura fos concedida licència al scrivà major de llevar-ne acte. E sas senyories responent digueren que molt enhorabona fos llevat dit acte, donant la dita licència, emperò que ells, en consideració de la dita renunciació y provisió del dit offici suplicada per dit mossèn Gibert en lo dit nom, desliberarien lo que aparexarie just y conforme a capítols y actes de Cort. Presents

per testimonis Francesch Colberó, notari, y Esteve Pobla, scrivent[a].

226r Dijous, a XVI. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a fer la cerca per totes les botigues de la present ciutat a fi y effecte de regonèxer aquélles per rahó de fraus.

226v Dilluns, a XX. En aquest die, mossèn Francesch de Calassans, donzell, comparagué en consistori de sas senyories y presentà un privilegi de entretingut de las galeras de Cathalunya en son favor despedit per sa magestat, en forma, passat per la Real Cancellaria y registrat, lo qual fonch per sas senyories manat ésser admès, insertat en Libre o Registre de Officials de galeras.

Dimars, a XXI. Festa del gloriós sant Thomàs.

227r Any MD-C-XXII

Disapte, a XXV. Festa de la Nativitat del Senyor.

Diumenge, a XXVI. Festa del gloriós sant Steve.

Dilluns, a XXVII. Festa del gloriós sant Joan.

Dimars, a XXVIII. Festa dels Ignocens.

227v Dimecres, a XXVIIII°. En aquest die, los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General del principat de Cathalunya juntats consistorialment en un aposento del palau real situat en la present ciutat de Barcelona, cerca la isglésia catedral de aquélla, en lo qual, de present, habitan los senyors deputat y oÿdor de comptes ecclesiàstichs, essent allí present[b] mossèn Jacomo Rabella, mercader genovès, habitant en la present ciutat de Barcelona, manaren a mí, Anthoni Thió, notari públich, ciutadà de Barcelona y scrivà major del dit General, allí pressent y cridat per dits senyors deputats y oÿdors de comptes que, a instància y per son manament, presentàs al dit mossèn Jacomo Rabella un despaig real per la sacra cathòlica y real magestat del rey, nostre senyor, concedit y atorgat a dits molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del dit General per la concessió y expedició de las dos mília salmes de trates de blat del regne de Sicília quiscun any, dels quals, la sacra cathòlica y real magestat del rey, don Phelip segon, de gloriosa memòria, és estada feta, mercè a est Principat en ajuda del sustento de las galeras de aquéll, dirigit al il·lustríssim y excel·lentíssim senyor duch de Taurissano, virrey, lochtinent y capità general de sa magestat en lo regne de Sicília, firmat de sa real mà y ab son real segell en lo peu de aquéll segellat y ab altres solempnitats y firmes degudes y pertanyents expedit, datat en Madrit lo últim del mes de juliol pròxim passat, lo qual és del tenor següent, és a ssaber la direcció: *«Al ilustre duque de Taurissano, mi virrey, lugarteniente y capitán general. Por parte de los diputados del principado de Cathalunya me ha sido presentado* // 228r // *un memorial del tenor siguiente: «Senyor, don Ramon de Calders y Ferran, embaxador del principado de Cathalunya, dise que en las Cortes que el rey, nuestro senyor, que haya gloria, celebró en la ciudad de Barcelona el anyo 1599 hizo merced a los diputados dél de trata de dos mil salmes de trigo del reyno de Sicilia cada anyo per al sustento de quatro galeras y, en virtut del despatxo que para ell se les dió, las sacaron enteramente algunos anyos y después, por no estar en orden para navegar más de las dos, se pretendió por los officiales del Real Patrimonio de Sicilia que no se havia de hazer la extracción, sinó para solas ellas, por lo qual, los dichos diputados suplicaron a su magestad fuesse servido mandar que se les continuassen las dichas dos mil salmes el anyo sin desqüento y por estas consideraciones y por hazer major merced al dicho Principado, mandó al virrey de Sicilia por su real sédula despatxada por el Consejo de Italia, dada en Madrit a veynte de deziembre 1613, cuia copia presenta, que sin embargo que no naveguen más de dos de las dichas quatro galeras y dé la orden que a los 12 de hebrero del mismo anyo se dió para que, de las dichas dos mil salmes de trigo, sólo se les dexassen estraher respectivamente al número de galeras con que huviessen servido y sirviessen, proveiesse y diesse orden que se continúen y dexen sacar a los dichos diputados, o a quien su poder huviere, las dichas dos mil salmes de trigo cada anyo enteramente y más las que se les devieren de lo corrido dellas, sin que en lo uno y en lo otro haia falta y, aunque la dicha sédula se presentó al duque de Taurissano, virrey de Sicilia, no quiso exequutarla y se entiende que ha consultado a vuestra magestad las causas porque ha dexado de hazerlo y porque estas no pueden ser relevantes respeto del beneficio que resulta a la conservación de las galeras al servicio de Diós y de* // 228v // *vuestra magestad y del bien de las costas marítimes de aquel Principado por los buenos officios que han hecho y hazen, suplica humilmente a vuestra magestad que, teniendo consideración a lo sobredicho y al gasto que a los diputados se les ha offrecido en una galera nueva que han hecho y hetxado estos dies en la mar y el danyo que recibieron las desta squadra, con pérdida de mucha gente, quando con las de Spanya acometieron a dos galeones de moros por orden del marqués de Santa Cruz, que se hallava el anyo passado en aquellas costas, sea vuestra magestad servido hazerlos merced que se exequute y cumpla*

a. a continuació una renúncia d'offici, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 798.
b. a continuació ratllat s.

[1621]

la dicha sédula sin réplica ni contradicción alguna, como lo merece el amor y fidelidad con que los naturales de aquel Principado sirven siempre a vuestra magestad en todas las ocasiones, que en ello la recibirà muy grande de su real mano». Y, considerado lo referido en el inserto memorial, os encargo y mando proveháys y déys orden que, en conformidad de lo que os mandé dar a los 25 de maio passado deste anyo, se les paguen las tratas que havieren de haver y pareciere devérseles por razón de sus quatro galeras enteramente, no obstante que no sirvan más de las dos, guardando para delante esta misma orden, que assí procede de mi voluntad. Dada en Madrid a último de julio de 1621. Jo el rey. Locus sigilli, Aguirra, secretarius, vidit Comes, thesaurarius generalis, vidit Cahimus, regens, vidit Montoja de Cardona, regens, vidit Petrus Corteres, regens. Solvat tarrenum unum hibarguenus pro texatore. Vidit Marquio Floresta, regens, vidit Cathilus de Sapsa, regens, vidit don Philippus de Ocaro, regens». In partium Sicilie primo, foleo C-II. «Al virrey de Sicilia que en coformidad de la orden que se le da a los XXI de maio próximo passado, haga pagar enteramente al principado de Cathalunya lo que se le deviere por razón de las tratas que han de haver cada anyo de sus quatro galeras, no obstante que no sirvan // 229r // más que las dos y que adelante se observe lo mismo. El Consejo». E lo dit Anthoni Thió, nothari y scrivà major, demundit, encontinent inseguint lo orde y manament de dits molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes, presentí, intimí y notifiquí y, paraula per paraula, legí al dit mossèn Jacomo Rabella, present y oÿnt y, lo acte de dita presentació intima y notificació e lectura del dit despaig en sí passive, rebent lo dit y dalt insertat despaig y mercè real y me offerí prompte y aparellat encontinent fer y donar-li còpia de aquéll, en cars la vulle dit Rabella y, encontinent, feta la dita praesentació, intimació, notificació y lectura del dit despaig al dit Jacomo Rabella per mí[a], notari y scrivà major demundit, los dits molt illustres senyors deputats y oÿdors de comptes, consistorialment, parlant emperò en nom de dit consistori lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren a dit Rabella, present, que perquant dit Rabella en lo acte de la venda feta per los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes, sos praedecessors, a ell dit Rabella de quatre mília salmes de trates de blat del regne de Sicília, del qual consta en Scrivania Major del General, die y any en aquéll contengut, ell, dit Rabella, ab obligació de persona y béns com ha deutes fiscals y reals y altres clàusules guarantígies se ere obligat pagar al dit General lo preu de las dites quatre mília trates de salmes de blat en lo modo y pagues en lo dit acte expressats y expressament ha promès y se és obligat ell, dit Rabella, en part de paga de dit preu bestràurer al dit General y als dits senyors deputats en nom de aquéll, dins lo termini en lo dit acte contengut y ja molt més que passat, vuyt mília liures, moneda de Barcelona, las quals dit Rabella no ha pagades // 229v // scusant-se que no tenie lo despaig de dites trates y, a bé que dita scusa no ere concloent ni bastant per haver de eximir-se de pagar y bestràurer dites vuyt mília liures en lo termini statuhit, promès y stipulat en lo dit acte, perquant dits senyors deputats en lo dit acte li havien cedit los drets perquè ab ells pugués demanar, exigir y cobrar dites quatre mília trates y per lo mateix effecte habien dits senyors deputats fermat sindicat ab poder bastant a las personas que, per dit Rabella, eren estades a dits senyors deputats anomenades y aprobades, complint dits senyors deputats al dit acte de venda en lo que tocave acomplir per part de dit General, com consta en los actes y scriptures continuats en la dita scrivania major del dit General y la scusa donada per dit Rabella sòls tingué respecte a la evicció a ell promesa en lo dit acte, a la qual sòls pot haver lloch en favor de dit Rabella sempre y quant, fetes per ell les degudes diligències y aquélles nos poguessen cobrar, y axí, dita bestreta de dites vuyt mília liures promesa per dit Rabella en part de paga de preu de dita venda hagués de procehir al cars y temps de la dita evicció y no pogués ser dita bestreta impedida per aquélla, conforme lo tenor de dit acte y altrament, per lo pacte en aquéll apposat y termini per la dita bestreta assignat, emperò volent dits senyors deputats haver-se ab dit Rabella ab tota benignitat, han aguardat de exequutar lo dit acte contra dit Rabella per la cobrança de dit preu y, en particular de dites vuyt mília liures que són líquides y la solució y paga de aquélles no admet dilació ni tardança alguna, fins lo die present, en lo qual ha rebut lo despaig de sa magestat en confirmació de la concessió de las dites tratas, conforme dalt aquéll està insertat y, com ara per part de dit Rabella no·s pugue dar scusa alguna // 230r // per a retardar la dita bestreta, per ço li han manat y request que, encontinent, cessant tota scusa y tota dilació posposada, done y pague ab tot effecte al dit General e o a ells, dits senyors diputats, les dites vuyt mília liures que ha promès bestràurer en descàrrech del dit preu, offerint-li que, encontinent haurà pagat dites vuyt mília liures li donaran, liuraran y entregaran originalment lo dit despaig perquè pugue valer de aquéll, altrament li comminan que procehiran contra sa persona y béns y de sas fermances per la cobrança de dita quantitat, posant en exequució lo dit acte, segons las rigors y clàusules de aquéll y styl del dit General y de sa cort. E lo dit Jacome Rabella respongué que ell

a. mí *interlineat, damunt de* dit *ratllat.*

se aturave lo termini de dret per a respòndrer. De las quals cosas fonch levat acte per mí, dit notari y scrivà major, de manament de dits senyors deputats. Presents per testimonis lo magnífich Joan Pere Fontanella, en quiscun dret doctor y Francesch Alella, librater, ciutadans de Barcelona. E aprés, lo endemà, a trenta de dit mes y any, per mí, dit Anthoni Thió, notari y scrivà major demundit, fonch donada y liurada la dita còpia del dit despaig, comprovada y col·lacionada ab lo dit son original, al dit Jacome Rabella, personalment trobat en lo studi de las casas de la sua pròpria habitació, situades en lo carrer de Bonayre de la present ciutat, lo qual ha acceptat y presa sas mans la dita còpia. De las quals cosas fonch levat acte per mí, dit scrivà major, en presència de mossèn Jaume Ferrer, notari, ciutadà de Barcelona, Steve Pobla y Joan Ventura Curús, scrivents.

230v Janer M D-C-XXII

Disapte, lo primer. En aquest die, essent estats los molt il·lustres deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya, convidats per los magnífichs consellers de la present ciutat per son síndich per anar a la cavalcada que quiscun any per aquest die acostuman a fer dits magnífichs consellers, anaren en ella partint, com partiren, de la present casa de la Deputació a cavall, ço és, lo molt reverent senyor fra Benet Fontanella, abat de Besalú, deputat ecclesiàstich, lo senyor Onofre Jordà y Cessala, donzell, y Bernat Berengarí, ciutadà de Barcelona, deputat real, Miquel Macip, canonge de la Seu de Tortosa, oÿdor ecclesiàstich, Ramon de Calders, donzell, oÿdor militar, y Blay Gil de Federich, ciutadà de Tortosa, oÿdor real, acompanyats de sos officials, anant devant los tres porters ordinaris de la present casa ab les masses grans de aquélla y, axí, consistorialment ab lo dit acompanyament anaren fins a la plaça de Sant Jaume en la qual trobaren los magnífichs consellers de la // 231r // present ciutat que aguardaven los dits senyors deputats y oÿdors de comptes y demés persones convidades per al dit acompanyament y al cap de poch, essent arribat lo molt il·lustre y reverendíssim senyor don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, convidat per lo dit acompanyament, partí de aquí la dita cavalcada, feta primer la acostumada agraduació, anant primer dos vergués de casa la ciutat, sens masses, vulgarment dits acompanyadors dels senyors consellers, y després dos verguers dels magnífichs cònsols de lotja de la present ciutat. E després los dos porters ordinaris de la Deputació ab dos de dites masses. En aprés hisqueren los dos verguers de dits magnífichs consellers ab ses masses acostumades y al mig d'ells hú dels dits[a] porters ordinaris ab la massa. E després lo magnífich conseller en cap, lo senyor Pau de Alta-riba, aportant a la mà dreta lo dit molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona y al mig los senyors deputats ecclesiàstich, militar y real. E després, en la segona filera, los senyors conseller segon y los tres oÿdors de comptes y axí anaren a fer la dita cavalcada per los llochs acostumats de la present ciutat[b].

232r Dimars, a XI. En aquest die vingué y comparagué en consistori de sas senyories don Carlos Alsate, superintendent de la dressana de la present ciutat, lo qual presentà a sas senyories una carta de sa magestat, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General de nuestro principado de Cathalunya y condados de Rossellón y Cerdanya. El rey. Diputados. La misma causa que tengo para agradeceros el cuydado con que hasta aquí havéys acudido a la obra de las arcadas que se hazen en las atarassanas de essa ciudad, me obliga a desear que se prosiga sin alsar la mano de ella para que tanto // 232v // más presto surta su effecto el intento con que se comensó y assí os encargo mucho que déys perfección a esto, como lo spero y que, sabida mi voluntad, prosiguiréys la obra, en que recibiré de vosotros muy particular y accepto servicio. Dada en Madrit, XII de deciembre M. DC-XXI[c]. Jo, el rey. Villanueva, secretarios, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Perez Manriquez, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, regens, vidit don Salvator Fontanet, regens, vidit Villar, regens, vidit Çalba de Vallseca, regens».

En aquest mateix die comparagué en consistori de sas senyories mossèn Enrich de Cisterer, donzell de la ciutat de Tortosa, lo qual, presentà a sas senyories un privilegi de entretengut de las galeras de Cathalunya en son favor, despedit en la deguda forma y fonch acceptat per sas senyories y manat assentar en lo Libre o Registre de Officials de galeras en la sólita y acostumada forma.

233r Dilluns, a XVII. Festa del gloriós sant Anthoni.

Dimecres, a XVIIII°. En aquest die, sas senyories manen convidar per a las tres // 233v // horas passat migdie las personas eletas sotascrites y axí se ajuntaren en la sala del consistori de la present casa los següents, ço és, per la bras ec-

a. *a continuació ratllat* dos.
b. *a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 798.*
c. *a continuació ratllat* I.

[1622]

clesiàstich los senyors Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell, mossèn Hierònym Castelló, cabíscol de la Seu de Vich, y[a]... Jordà, canonge de la Seu de Tortosa; per lo bras militar los senyors don Francisco Sagarriga, don Francisco de Pau, don Francisco de Argensola, Phelip de Sorribes, Joseph de Bellafilla y Francesch Cornet; per lo bras real los senyors Julià de Navel, Magí Grau, Raphel Cervera, Bertran Desvalls y micer Pere Ayllar. // 234r // Als quals fonch feta la proposició del thenor següent:

«Proposició: En lo any 1619, tenint nostres praedecessors notícia que lo capità general per sos ministres exhigia y feia exhigir de les universitats de aquest Principat cert vectigal, imposició o contribució ab color de carretajar a la dressana de aquesta ciutat, per servey de sa magestat, fusta per la fabrica de galeras y que en lo Real Consell se intentave per dits officials y ministres de la Capitania que, de part del excellentíssim lochtinent general y, en son cars, del spectable governador, se despedissin, com de fet se despediren, diversos manaments a dites universitats manant-los ab certas penas ab llurs carretas, bous y bestiars acudissen als llochs los designarien per a carregar o rossegar dita fusta y aquest medi feian tantes extorsions y vexacions a dites universitats que los obligaven a composar-se y donar lo que no devien. Per ço, lo procurador del General, entenent eren dits manaments en notòria contrafacció y violació de las constitucions de Cathalunya, prohibint nous vectigals y, en particular, contra la constitució 20 que comensa: «Per quant sots título de vectigals», ab la qual està expressament prohibit al capità general, per sí, ni per ministres alguns, directa ni (in)directament, ab qualsevol motiu o potestat, exhigir o fer exhigir algun vectigal, composició o nova contribució, suplicà que del sobredit fos manat rèbrer informació y, rebuda constant de la violació de dita constitució o constitucions, se procehís en deffenssa y observansa de aquélla y per los assessors ordinaris y molts doctors aplicats fonch provehit se'n rebés // 234v // informació, la qual, en effecte, fonch rebuda y de aquélla resultà que sa excellència manà revocar y anul·lar dits excessos, vexacions y agravis, com apar del acte de revocació *legatur*. E com després de dits procehiments y revocació sobredita, per sa excel·lència ab provissions fetes en lo Consell Real se hajen despedits moltíssims manaments dirigits a particulars provincials manant-los, sots les penes y en la forma en aquélls contengudes, que ab sos bestiars vajen a carretajar y rossegar la fusta de servey de sa magestat per la fabrica de dites galeras y, de dits particulars, n'í hajen compareguts en aquest consistori representant que·s fan molts més manaments dels que serien menester per carretajar dita fusta y que no se'ls paga lo que justament és degut per dita servitut. Per nostres assessors y advocat fiscal diverses vegades ho havien representat a sa excel·lència, suplicant que, si bé la servitut de carretajar és per a los provincials deguda ab lo modo y forma del capítol 46 de las Corts de 1599, *legatur*, fos servit manar fer aquélla ab la menor molèstia y dany dels provincials y pagats de son degut salari y, sa excel·lència, per aquest effecte encomanà als magnífichs regent la Real Cancellaria, micer Rollan y micer Roca que conferissen sobre aquest fet, ab las persones per aquest consistori anomenadores, lo qual anomenà a dits assessors y advocat fiscal, y després de haver conferit ab dits magnífichs regent y doctors del Consell Real, han referit la intenció de sa excellència és solament de que·s fasse dita servitut de manera que arribe en la Dressana la fusta necessària per dita fabrica de galeras y perquè se scusassen molèsties a dits provincials, en aquest consistori se miràs lo modo y expedient millor se podie seguir y pèndrer per a fer dita servitut, desitjant, per ço, assertar en aquest fet en benefici de tots los provincials, havem deliberat ajuntar a vostres mercès en aquest lloch, per a que fossen servits aconsellar-nos ab quins medis més suaus y de manco dany per als provincials se porà fer dita servitut, de manera que sie // 235r // sa magestat servit y los provincials rel·levats de vexacions y molèstias, que ab tant bo y madur consell és ben cert se assertarà a pèndrer resolució qual convé per servey de sa magestat y benefici de dits provincials».

E legida la dita proposició, encontinent, los dits senyors elets votaren tots per son orde ab molta maduresa y tots unànimes y conformes aconsellaren que sas senyories ab los magnífichs assessors y tres persones de quiscun estament posen en tracte est negoci ab lo senyor virrey y officials de sa magestat y se fassen los apuntaments y conveniències que resultaran de est tracte perquè, digest ab dits apunctaments ab la maduresa que convé a sas senyories a elecció de elets o altrament, desliberen lo convenient per relevar los provincials[a] d'estes vexacions y molèsties.

235v Dimarts, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau.

236r Dijous, a XXVII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories los magnífichs Anthoni Vinyola y Sacristà, Pere Pla, assessors ordinaris y micer Jaume Martí, advocat fiscal del

a. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mm.

a. officials *al manuscrit.*

dit General, los quals digueren a sas senyories que ells estaven promptes y aparellats de fer y expedir la causa del procurador del dit General de una (part) y Joan Moxó de part altre y que, estant per a pèndrer apuntament y resolució del que és de justícia en dita causa y fer la sentència, la part de dit Joan Moxó los ha donats per suspectes y axí, ab dites suspicions resten impedits de fer la dita causa y que no està per ells, dits assessors y advocat fiscal de fer la dita causa[a] per dit Joan Moxó qui sempre ha impedit y impedeix lo curs y despedició de aquélla y perquè conste en sdevinidor de son descàrrech, suplicaren a sas senyories fossen servits manar levar acte per lo scrivà major y secretari del dit General. E sas senyories manaren a mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General que, de ditas cosas ne llevàs acte y continuàs aquéll en lo present dietari. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari y Joan Ventura Curús, scrivent.

236v Dilluns, a XXXI. En aquest die vingué en consistori de sas senyories mossèn Bartholomeo Sala, síndich del dit General, lo qual presentà a sas senyories un acte auctèntich, tret del racional real, de unes crides poch hà publicades sobre lo coronatge de sa magestat, lo qual acte manaren sas senyories a mí, scrivà major y secretari del dit General, cusir en lo present Dietari, lo qual és del tenor següent: «Nos, don Garau de Guardiola» *consuatur*.

En aquest mateix dia, lo magnífich Narcís Jonch, en ars y medecina doctor, constituhit personalment devant de sas senyories en consistori, mijensant jurament per ell prestat a Déu y a sos quatre sancts evangelis, féu relació a sas senyories que ell ha visitat a Hierònym Moxó, mercader de la vila de Cervera[b], *// 237r //* de present detingut en los càrcers de la present casa per dèbits del General y dix haver aquéll trobat patir una trencadura de totes dos parts, per la qual dix estar molt apretat y ab perill de sa vida y, per poder curar o remediar-se necessite de lloch còmmodo y no estar en presó, per lo que en la presó són molts inconvenients y contraris a la dita malaltia y esta és la sua relació que dix fer mijensant lo dit jurament.

Febrer M D-C-XXII

Dimars, lo primer. En aquest die faltà en consistori lo senyor deputat real per sa indisposició.

a. a continuació ratllat y que no està per ells dits assessors y advocat fiscal d.
b. a continuació unes crides, transcrites a l'Apèndix 4, pàgs. 798-799.

Dimecres, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

238r Dimecres, a VIIII°. Primer dia de Quaresma.

Dijous, a X. En aquest die, los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes, consistorialment juntats en la present casa, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, manaren a mossèn Joan Batista Cassador, donzell, exactor del dit General, present en consistori, en presència de mí, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General y dels magnífichs micer Pere Anthoni Vinyola y Pere Pla, sacristà de la isglésia de Barcelona, assessors del dit General, com ha testimonis en estes cosas que, repel·lides totes dilacions y altres scuses, dit Cassador, com ha exactor daltdit, attengués al càrrech de sa obligació en rahó de dit son offici, solicitant axí los debitors del dit General, conforme estan aquélls continuats en lo Llibre de vàlues y Ferrando paga y exequutar rigurosament y ab los tèrmens lícits y permesos, segons la pràtiga y styl del dit General, los dits dèbits sens fer excepció de persona alguna perquant convé al dit General que·s cobren los dèbits de aquéll, offerint-li en tot donar-li favor y ajuda, altrament comminaven contra d'ell procehir, segons disposició dels capítols y actes de Cort. E lo dit exactor responent dix que ell farie son offici com tenie acostumat y que no·s perdrie per ell cosa alguna de la cobransa de dits dèbits y que sempre ha satisfet a la obligació de son offici.

238v Disapte, a XII. Festa de la gloriosa santa Eulària.

Dilluns, a XIIII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories lo senyor deputat real, lo qual, dies hà, faltave per sa indisposició.

En aquest mateix die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent ha pagat tot lo comptat fin lo die present.

239r Dijous, a XVII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada per part dels magnífichs consellers de la present ciutat los senyors Francesch Cornet, donzell, y Julià de Navel, ciutadà honrrat, los quals explicaren a sas senyories que per los officials y ministres de sa magestat són estades fetes publicar[a] en la present ciutat unes crides manant ab elles pagar-se lo dret de coronatge que·s pretén per part de sa magestat dèurer-se per rahó de son coronatge y de la sereníssima reyna, muller sua,

a. a continuació ratllat des.

[1622]

y que no·s trobe ser-se pagat tal dret de centenars de anys a esta part y que, trobant-se ésser-se pagat alguna vegada serà estat en ocasió que los sereníssim reys de Aragó, actualment se coronaven fent en rahó de dita coronació gran serimonial, hostentació y festes, de tal manera que, per rahó de aquélles se offerien a sas majestats molts grans gastos y en est cars // 239v // de actual coronació, serimonials y festes, los vassalls[a] los servien ab algunes quantitats y no, que se entenga, fos per obligació, sinó sòls una mera y libera voluntat de dits vassalls que exercien en favor de sos reys y senyors per ajuda dels gastos se offerien per effecte de dita coronació, dient assò no decissivament, sinó ab los tèrmens que no causen confessió ni derogació del que sie de dret y justícia y, en cars que fos degut dret per rahó de coronatge, emperò cessarie en lo cars occorrent, perquant no és arribat lo temps y plazo ni la real obligació és exequutable al die de avuy, ni comprèn los vassalls de aquest Principat, com dit dret, en cars sie degut, se degue entèndrer perquant lo rey, nostre senyor sie estat servit fer-nos mercè venir a est son Principat y juraren la present ciutat de Barcelona, conforme las constitucions de aquest Principat y privilegis de la present ciutat y sa magestat nos té promès venir a fer-nos mercè de juntar y, axí, per lashoras, en cars tal dret sie degut, tindrà lloch la obligació de pagar-se y no ara, en lo temps corrent, que falten los requisits dalt referits y, com sas senyories sien, per rahó de sos càrrechs, los protectors de les universitats y poblats del present Principat en que no sien extrets ab fer-los pagar lo que no és degut o no és encara arribat lo temps de fer-se lo pagament, ni la causa de aquéll. Per ço, representant a sas senyories las ditas cosas en nom y per part de la present ciutat y magnífichs consellers de aquélla, com a cap del bras real y altrament, suplicam sien sas senyories servits opposar-se a la defenssa de las demunditas cosas y manar advertir en elles lo que sie de dret y de justícia, llevant tota ocassió de praejudicis que, altrament, porien rèbrer les universitats y poblats d'esta província, offerint-se que la ciutat y magnífichs consellers ajudaran a sas senyories en tot lo que convingue y ne rebran singular mercè. // 240r // E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que rebien a molta mercè de sas magnificències y de la ciutat lo advertiment que se'ls representave, si bé sas senyories de present estaven attenens actualment al contengut en la present embaxada y tenien juntes dels magnífichs assessors y doctors aplicats, per a que·ls aconsellassen lo que sie de justícia y sas senyories deuen fer en rahó de dites cosas y que, axí mateix, los agrahien en lo que és rahó la offerta se'ls feia de ajudar y afacionar-los en rahó de la demundita cosa.

241r Disapte, a XXVI. En aquest die comparagué en consistori de sas senyories Gaspar Pau, corredor públich jurat de la present ciutat de Barcelona, lo qual, mitjensant jurament per ell prestat a nostre senyor Déu en lo ingrés de son offici de corredor, ha referit a sas senyories que ell, per manament y orde de sas senyories, ha encantat y subhastat públich y palesament per la present ciutat de Barcelona y llochs acostumats de aquélla la torra, ço és, casa, terres, honors y possessions que lo doctor Gervasi Gorí té y posseheix en lo territori de Barcelona, parròquia de Sarrià y posat en dita subhastació las sòlitas tres llanternas y que no ha trobat en dita torra qui hi digués tant com Francesch Rialp, assahonador, ciutadà de Barcelona, qui hi ha dites mil y sinch-centes liures y, axí, inseguint lo orde de sas senyories que, de paraula li és estat donat, ha liurat la dita torra y la hacta fiscal de aquélla al dit Francesch Rialp per lo preu de dites mil y sinch-centes liures y, axí, inseguint lo orde de sas senyories, que de paraula li és estat donat, ha liurat la dita torra y la hacta fiscal de aquélla al dit Francesch Rialp per lo preu de dites mil y sinch-centes liures.

241v Dilluns, a XXVIII. En aquest die, mossèn Raphel Ferrer, ciutadà de Barcelona, vingué en consistori de sas senyories, lo qual presentà un privilegi de aguazil extraordinari en son favor despedit en la sólita y acostumada forma e, prestat per dit Ferrer, en mà y poder de sas senyories, lo sòlit y acostumat jurament, sas senyories acceptaren lo dit privilegi, manant assentar y continuar aquéll en lo Llibre de Juraments de Officials Reals, com és acostumat, com en registre.

Mars

242r Dijous, a III. En aquest die, lo doctor mestre Melcior Serra vingué en consistori de sas senyories, lo qual, mediant jurament per ell prestat en mà y poder de sas senyories, féu relació còm mossèn Hierònym Sala, dressaner del dit General, està malalt en lo llit de febra contínua, per la qual necessita de cura y no pot servir al present lo dit son offici.

En aquest mateix die comparegué en consistori de sas senyories lo doctor micer Francesch Ribes, burgès de la vila de Perpinyà, en nom y com ha procurador de Llorens Ovaller, pagès del lloch de Sant Llorens de la Salanca, bisbat de Elna, guarda ordinària del General del dit lloch de Sant Llorens de la Salanca, com de sa procura consta en poder de mossèn Raphel Palau, notari de Perpinyà, als sinch de nohembre

a. *a continuació repetit* los vassalls.

1621, en dit nom renúncia en mà y poder de sas senyories llisament, lo dit offici de guarda, suplicant en lo dit nom ésser la dita renunciació admesa. E sas senyories admeteren aquélla, sí y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Joan Ventura Curús, scrivent.

242v Dilluns, a VII. Festa del gloriós sant Thomàs de Aquino.

Dimecres, a VIIII°. Festa del gloriós sant Pacià.

243r Divendres, a XI. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories còm micer Miguel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de Levant ha comptat y pagat tot lo degut de la terça de juliol, agost y setembre pròxim passat.

Disapte, a XII. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general en lo present Principat y comptats los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, don Ambrós Gallart y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona. Los quals, ben acompanyats ab las massas grans y // 243v // porters devant y molts officials de la present casa, anaren a casa de dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá y, arribats a sa presència, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya, havent tingut notícia de unes crides per part del magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, ab orde del rey, nostre senyor, publicades a 26 de janer proppassat per la exacció del dret de coronatge, perquant dit dret de coronatge, des de son principi, és degut per sóla consuetut y dit dret consuetudinari de pagar dit coronatge és estat abraçat y admès en los presents Principat y comptats, segons apar per les constitucions del títol de «Coronatge y maridatge» en lo primer volum de les constitucions y ab la concòrdia per lo sereníssim rey don Alfons Quart, feta ab lo bras ecclesiàstich en lo monastir de sant Cugat a 20 de octubre 1429 en lo segon volum de dites constitucions, sots lo mateix títol de «Coronatges y maridatges», y que per ninguna ley municipal particular se troba expressament disposat sobre la substància del dèbit del dit dret de coronatge, sinó sòls praesupositivament en dites constitucions y concòrdia, la qual praesupositiva disposició està declarada ab la observança subseguida aprés de les dites constitucions y concòrdia de que dit dret de coronatge no consta ésser pagat sinó aprés que per los sereníssims reys de Aragó era estat prestat lo jurament que, en sos felices ingresos de sos nous regimens tenen obligació prestar, de servar y guardar las constitucions del present Principat y comptats, usos y costums de aquélls y privilegis, axí generals com particulars, als praelats, barons, universitats y altres particulars persones consedits y, aquesta observança és del tot conforme // 244r // a la disposició de dret segons la qual lo rey, nostre senyor, salva sa real clemència, no pot demanar ni exhigir en los presents Principat y comptats los drets reals que tenen respecte y són deguts per rahó de la sua suprema dignitat real e o per sa nova successió, que primer no preste lo dit jurament déu prestar al present Principat y comptats, com ho fem extrajudicialment, sie de son real servey, fent mercè als dits Principat y comptats en consideració del sobredit, manàs suspèndrer la exequució de dita crida feta per la demanda de dit coronatje fins a tant que sa majestat, ab sa real presència honrrant aquestos sos fidelíssims vassalls, haje prestat lo acostumat jurament y, per ço, en quant menester sie de intercedir ab sa magestat, com bé té vostra excel·lència acostumat, que la rebran molt singular».

Y encontinent, dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá respongué dient que avuy és die de estafeta y axí ho scriurà a sa magestat intercedint per est Principat acerca del negoci de esta embaxada. E poch aprés, tornats dits senyors embaxadors, referiren a sas senyories còm havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y donada còpia de aquélla al dit senyor duch de Alcalá, a la qual havie feta la dita resposta. E sas senyories feren las degudas gràcias a dits senyors embaxadors. En aquest mateix die, los magnífichs assessors ordinaris del dit General vingueren en consistori // 244v // y donaren a sas senyories un vot en scrits fet per ells y los magnífichs doctors infrascrits acerca del coronatge, lo qual és del tenor següent:

«Jhesús, Maria[a]. En lo fet consultat per los senyors deputats als doctors devallscrits acerca de la demanda del coronatge feta per part del magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, per orde del rey, nostre senyor. Vistes les crides per dit effecte publicades als 26 de janer proppassat y lo contengut en aquélles, attès lo dret de coronatge des de son principi és degut per sóla consuetut y que dit dret consuetudinari de pagar dit coronatge és estat abraçat y admès en lo principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, com apar per las constitucions del títol de «Coronatge y maridatge» en

a. Jhesús, Maria *inrerliniat al marge esquerre.*

lo primer volum de les constitucions y per la concòrdia per lo sereníssim rey don Alfons Quart feta ab lo bras ecclesiàstich, dada en lo monastir de sant Culgat, a 20 de octubre 1419, que és en lo segon volum de dites constitucions, sots lo mateix títol de «Coronatges y maridatges», com per ninguna ley municipal particular se trobe expressament disposat sobre la substància del dèbit de dit dret de coronatge, sinó sòls praesupositivament en dites constitucions y concòrdias[a], la qual praesupositiva disposició està declarada ab la observança subseguida aprés de les dites constitucions y concòrdia de que, dit dret de coronatge, no consta ésser estat pagat sinó aprés que per los sereníssims reys de Aragó era estat prestat lo jurament que en los faelices ingressos de sos nous regiments tenen obligació prestar de servar y guardar las constitucions del present Principat y comptats, usos y costums de aquélls y privilegis, axí generals com particulars, als praelats, barons[b], // 245r // universitats y altres particulars persones concedits y aquesta observança és del tot conforme a la disposició de dret, segons la qual lo rey, nostre senyor, salva sa real clemència, no pot demanar ni exhigir en los presents Principat y comptats los drets reals que tenen respecte y són deguts per rahó de la sua suprema dignitat real e o per sa nova successió[c], dels quals és dit dret de coronatge, que primer no preste lo dit jurament déu prestar al present Principat y comptats. Per ço, los doctors infrascrits són de vot y parer que lo senyor rey[d], salva sa real clemència, no pot exhigir lo dit dret de coronatge que·s demana en lo present Principat y comptats que primer per sa magestat no sie prestat lo dit jurament y, axí, los senyors deputats podan y deuen opposar-se a dita demanda, procurant suspèndrer la exequució de aquélla en lo modo y forma que en casos consemblants tenen acostumat. *Vinyola, assessor, Ayllar, iuris utriusque doctor, Aymerich, iuris utriusque doctor, consulens, Michael Joannes Magarola, consulens, Vincencius Hortola, consulens, Marti, fisci Generalis advocatus, Gori, iuris utriusque doctor, consulens, Fontanella, consulens, Planti, consulens, de Malla, consulens, vidit Petrus Pla, assessor, Cancer, utriusque iuris doctor, consulens, Josephus Batista Astor <dor>, consulens, Vila, utriusque iuris doctor, consulens, Rubi, consulens».*

245v Dimars, a XV. En aquest die anaren sas senyories consistorialment a la dressana de la present ciutat, ben acompanyat(s) ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, per ocasió de benehir la galera patrona nova que sas senyories ara novament han comprat a sa magestat de las que tenie acabades en la drassana de la present ciutat, a hont se digué missa ab molt gran solempnitat y música y celebrà dita missa lo senyor Miquel Macip, oÿdor ecclesiàstich, y fonch possat nom a dita galera «Francisca Madrona».

Dimecres, a XVI. En aquest die, sas senyories anaren consistorialment ab lo mateix acompanyament del die de ahir a la drassana de la present ciutat per ocasió de avarar y posar en mar la galera patrona nova de Cathalunya que sas senyories han comprat de sa majestat, en la qual estigueren quasi tot lo die per fer avarar aquélla y ajudaren a dita obra las galeras de Gènova que dit die se trobaren // 246r // en lo moll de la present ciutat, per ocasió de no trobar-se en lo dit moll la galera capitana de Cathalunya per ser anada a Gènova per passar la persona del senyor compte de Ozona y axí se avarà la dita galera ab molta felicitat y bon succés.

247r Divendres, a XXV. Festa de la Anunciació de Nostra Senyora.

Diumenge, a XXVII. Festa de Pasqua de Ressurecció.

247v Abril M. D-C-XXII

248r Dimars, a V. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories los magnífichs assessors ordinaris y advocat fiscal del dit General, los quals donaren en mà y poder de sas senyories un vot en scrits del tenor següent:

«Jhesús, Maria[a]. En lo fet consultat per los senyors deputats // 248v // acerca del que la Cort del any 1599 ordena ab lo principi del memorial dels drets imposats per sustento de las galeras del present principat de Cathalunya que se segueix immediadament després del capítol 63 y dispose per aquestes formals paraules: «Que se haje de arrendar la bolla de Barcelona ab collecta de aquélla y aportar compte de tots los augments valdrà més del que se acostumave rèbrer al present y que dit augment se haje de posar en compte del gasto de les sobredites galeras», duptant per haver-se en lo corrent trienni fet arrendament de dita bolla de Barcelona y col·lecta de aquélla, en la intel·ligència de dit capítol y del temps se ha de considerar y pèndrer per averiguar si hi haurà augment que pugue posar-se al compte del gasto de les dites galeras. Attès y molt madurament considerat que

a. a continuació ratllat de que dit dret de coronatge.
b. a continuació un vot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 792.
c. a continuació s'obre un parèntesi i no es tanca.
d. a continuació s'obre un parèntesi i no es tanca.

a. Jhesús, Maria *interlineat al marge esquerre.*

la Cort del any 1599 en dit memorial disposa ab praefinició de temps no genèrich sinó específich, cert y determinat, dient com diu «al present» en un acte de convenció entre lo rey, nostre senyor, y los tres staments de la Cort, lo qual acte, al dia del sòlio de las Corts restà per fet y lo arrendament de dita bulla que dita Cort vol y ordena que fasse per averiguar si serà ab augment que pugue aplicar-se al gasto de dites galeras en cars que se seguesca de necessitat se haje de regular al temps present de dita convenció, com solament per dita causa sie estat disposat que·s fasse dit arrendament y, per ço, sempre se déu attèndrer lo temps de la convenció y tracte y no del arrendament ni altre en particular, en lo cars present de statut, que disposa ab determinació de temps present y, axí, donant forma dit capítol a la aplicació del gasto de dites galeras ab lo modo de dit arrendament y per paraules «de temps present» se ha de aguardar precísament// 249*r* //y en spècie, sens subintelligència alguna, majorment essent la paraula «al present» posada de dit capítol de sí tant clara y certa y en cars de intel·ligència, no solament de lley, però de contracte, com ho és dit capítol. Per ésser ley paccionada no se ha de entèndrer que comprenga temps sdevenidor, devent-se pèndrer stretament y en son rigor, puig la matèria subjecta no requereix de necessitat haver-se de entèndrer baix del temps present lo sdevenidor y quant ý pogués haver ocasió de dubtar sobre dita paraula «al present», essent com és la bolla de Barcelona y col·lecta de aquélla la més principal y que més importa per a la Generalitat y ordinària administració, de la qual se ha de acudir a totas las cosas, axí ordinàrias com extraordinàrias y que, per observansa de las generals constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y styls de tot lo principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, de cada dia succehexen. És ben cert y se ha de crèurer, que ab dita Cort y quant se féu dit memorial dels drets se imposaran per al sustento de dites galeras, que·s vèran y examinàran los balanssos que en las Corts se acostuman de fer de tots los drets y del que té la Generalitat y, en particular, del que valia la bolla de Barcelona y sa col·lecta y que, ab aquesta praevenció, ordenaran que se arrendàs y si se'n trobava ab arrendament més del que al present temps de la Cort se tenie certitut que valia, lo que més valdrie se aplicàs al gasto de las galeras y axí, dita paraula «al present» no pot tenir tracte successiu per altre temps del qual y del valor de dita bolla, per ésser cosa contingent, no podia la Cort assegurar-se'n, ni saber si sarie ab disminució considerable del temps present // 249*v* // en respecte de la administració ordinària y que més se devie attèndrer, tant per lo sobredit com per la càrrega gran ab que restave del donatiu, féu dita Cort y que de dit dret ordinari se devie pagar a sa majestat. Per ço y per lo que consideraran los magnífichs assessors y doctors en número de dotze, per los senyors deputats en altre ocasió per lo mateix consultats, que després de algunes juntes, casi tots conformes, ab los assessors y advocat fiscal acordaren, encara que no·s manàs posar lo vot en scrits, adherint al mateix que ab dita primera junta com és dit aparagué, són de vot y parer que lo augment de que parla dit capítol se ha de entèndrer y pèndrer sempre y quant, ab lo arrendament que en lo present trienni se és fet de la bolla de Barcelona y tota la col·lecta de aquélla y per avant podrà fer-se, se trobarà valer més del que valie al temps que·s féu dit capítol y que tingué present dita Cort quant convingué en aquéll y no altrament. *Vinyola, assessor, Marti, fisci Generalis advocatus, Petrus Pla, assessor, Aymerich, consulens».*

Dijous, a VII. En aquest die vingué en consistori mossèn Jaume Belver, alfèrez, lo qual presentà en mà y poder de sas senyories un privilegi de entrevingut de las galeras de Cathalunya en son favor[a] // 250*r* // despedit en la sòlita y acostumada forma, suplicant fossen sas senyories servits admètrer aquélla. E sas senyories prengueren lo dit privilegi y feren llegir aquéll per lo scrivà major y secretari del dit General, e legit que fonch aquéll, lo admeteren y manaren continuar y assentar en lo Llibre o Registre de Privilegis de Officials de dites galeras, com és acostumat.

Disapte, a VIIII°. En aquest die, Joan Sever Verdaguer, corredor, vingué en consistori de sas senyories y féu relació còm, per orde de sas senyories, havie encantat lo buch de la galera patrona vella per los llochs acostumats de la present ciutat y no havie trobat persona que tant hagués offert donar en preu de dit buch com mossèn Benet Ginebreda, qui havie offert donar en preu de dita galera cent-y-vint liures barceloneses. E axí, attesa la dita relació, sas senyories manaren fos liurada la dita galera al dit Ginebreda per lo dit preu de dites cent-y-vint liures, girades aquélles a sas senyories en compte apart de galeras en la sòlita y acostumada forma.

250*v* Dilluns, a XI. En aquest die vingué en consistori de sas senyories los magnífichs micer Phelip Plantí y micer Miquel Joan Magarola, doctors en drets, los quals donaren y presentaren a sas senyories un vot en scrits acerca de la intelligència dels augments de la bolla de Barcelona

a. a continuació un vot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 800.

[1622]

y de sas mans firmat, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet consultat als doctors devallscrits y altres, per los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya, sobre la intel·ligència dels augments de la bolla de Barcelona de que parla lo capítol 63 dels capítols y actes de Cort de las Cors del any 1599, celebrades últimament per sa majestat en aquest principat de Cathalunya ab les paraules següents: «Primo, se ha de arrendar la bolla de la ciutat de Barcelona, juntament ab la col·lecta de aquélla, portant compte de tots los augments que valdran més del que se acostumave de rèbrer al present y que dit augment se haje de posar en compte del gasto de las sobredites quatre galeras» etcètera, si dits augments que ý ha, ho pot haver, arrendant-se dita bolla, se han de mirar haguda rahó al que se acostumave rèbrer de dita bolla en lo any 1599 en que·s celebraren dites Corts, com apar que·ú denoten aquelles paraules del dit capítol: «del que·s acostumave de rèbrer al present» o, si dits augments se han de mirar y tràurer haguda rahó al que·s acostumave de rèbrer de dita bolla en los anys 1601, 1602, 1603, en lo qual, dites constitucions se publicaren y posaren en observança o, si dit augment se ha de tràurer haguda // 251*r* // rahó al que dita bolla se ha acostumat rèbrer los anys immediadament praecedents al arrendament que de aquélla és estat fet en lo any 1621 en que s'és comensada arrendar, per no haver pogut abans, dita bolla. Attès y considerat que en lo any 1599, en lo qual se feren dites constitucions *et signanter* lo dit capítol 63, per haver-hi en la present ciutat major concurs de gent del que ý ha hagut de lashoras ensà y spera haver-hi de aquí al devant, fins que altre vegada vingue sa majestat en aquesta ciutat a celebrar semblants Corts, los emolumens de dita bolla foren molt grans y excediren grans milanars al que de lashoras ensà han valgut y al que, de assí al devant poran valer, ara sie arrendant-se dita bolla, com vuy està arrendada, ara sie vaje per col·lecta, de tal manera que, mirant al que versemblantment y segons lo curs ordinari y comersi que·s pot sperar és impossible que valga dita bolla, anant per col·lecta o arrendament, may més ni tant com valgué en dit any 1599 y en lo trienni en que està dit any comprés, de hont se segueix que, si dit augment se havie de mirar, haguda rahó al que·s acostumave rèbrer de la bolla en lo any 1599, per no poder-hi may haver tal augment, restarie frustrada y servirie de ayre la disposició de dit capítol en la qual, volent la Cort provehir de drets y emolumens a las galeras que havien resolt se armassen per guarda y custòdia de la costa de Cathalunya, la primera cosa que per sustento de aquélles assigna a dites galeras és dit augment, entenent de necessitat que la·ý havie de haver y, axí, de necessitat entenent que no·s havie de mirar al respecte del que valie lo any de la celebració de la Cort, puix en aquest ere impossible le·ý pogués haver, sinó en altre temps àbil. Attès també y considerat // 251*v* // que lo «temps present» de que parla dit capítol y haguda rahó al qual vol que·s aplique al gasto de galeras lo augment de dita bolla, no pot en manera alguna ser lo temps[a] que ha praecedit immediadament al arrendament, ara poch ha fet, per ço que dit temps és estat vint anys després de la edició y publicació de dit capítol y aquéll, molt clarament diu que·s mire dit augment, ço és, lo que valdrà més la bolla per arrendament del que acostumave valer al present, la qual paraula «al present» de ninguna manera, sens violar-li sa pròpria significació, pot ser entesa a temps tant llunyà en que, ni la Cort parla ni pensa per no ser aquéll present sinó sdevenidor, contingent y inopinat. Attès més avant y considerat que lo dit capítol 63, los demés capítols de Cort y constitucions de Cathalunya fets y fetes en les cors de dit any 1599 no fou[b] per ocasió de alguns capítols de Cort sobre·ls quals ý hagué gran debat entre lo excel·lentíssim lochtinent de sa majestat en aquest Principat y son Real Consell y lo consistori de la Deputació de Cathalunya des del any 1599 fins dit any 1603 en lo qual aquéll se concordà y dites constitucions se imprimiren y publicaren. Attès axímateix que, en via de dret la promulgació y publicació és de essència de la lley o constitució, encara que la constitució sie lley paccionada, com ó és qualsevol constitució de Cathalunya y, encara que aparegue que las paraules de una lley o constitució se han de entèndrer segons lo temps que la tal lley o constitució és estada feta conforme, axí també se han de entèndrer regularment las paraules de un testament, segons lo temps en que·s féu lo testament y no segons lo temps de la mort del testador, encara que en aquéll comense a valer y tener forssa, emperò assò no té lloch quant commodament[c] // 252*r* // dita interpretació no pot fer-se y quant, fent-se tal interpretació, la lley serie frustratòria, com ho sarie lo capítol de que·s tracta, si per temps present fos entès lo temps del any 1599, en que·s féu lo capítol y, en aquest cars, las paraules de un testament se degan entèndrer segons lo temps de la mort del testador y las de una lley o constitució segons lo temps en que aquélla se publica, promulga y posa en observança. En lo qual temps comensa la lley o cons-

a. a continuació ratllat present de que parla.
b. text inacabat.
c. a continuació un rot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 801.

titució a valer y tenir forsa y en lo qual, verament y ab proprietat de paraules que parla lo legislador, per hont apar que, parlant la Cort en lo any 1603 y, dient en dit capítol que·s miren los augments de la bolla que valdran més del que·s acostumave de rèbrer al present, per estas paraules «al present» entengué de necessitat lo dit any 1603 y trienni, que alashoras acabave y comensà després del any 1599. Attès també que aquest enteniment de paraules és conforme a la intenció que tingué la Cort de donar alguns emoluments a les galeras ab dit augment, puix mirat aquest temps és molt contingent que ý haje augment en la bolla, arrendant-se com vuy la·ý ha, del qual poden subvenir-se les necessitats de manteniments y sustento de dites galeras que tant convenen per lo servey de Déu y sa majestat y lo bé universal de tot lo present Principat y, per lo contrari, se frustraria lo intent de la Cort y lo bé universal del present Principat si, per aquélles paraules «al present» ere entès lo any 1599 puix, com dalt se ha ponderat, attenent-se aquest temps, és impossible haver-hi may augment de que puguen sustentar-se dites galeras. Per ço y altrament per altres causes y rahons que, si menester serà, en son lloch y temps se explicaran, los doctors devallscrits, no obstant lo vots contraris que per altres doctors són estats a sas senyories donats, són[a] de vot y parer que, segons la sèrie y tenor y mente de dit capítol 63, lo augment que arrendant-se la bolla de Barcelona valdrà // 252v // més del que se acostumave de rèbrer al present, disposa dit capítol, se pose en compte del gasto de las galeras de Cathalunya, se ha de mirar pèndrer y de tràurer haguda rahó al que·s acostumave rèbrer de dita bolla, no en lo any 1599, que·s schelebraren las Corts, ni en los anys 1616, 1617, 1618 y 1619 que són immediadament praecedents al any en que dita bolla s'és comensada a arrendar, sinó al que·s acostumave rèbrer de dita bolla en lo trienni del any 1601, 1602 y 1603, y axí ho entén, salvo sempre etcètera. *Planti utriusque iuris doctor, consulens,* lo doctor Miquel Joan Magarola, *consulens».*

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, lo qual féu relació a sas senyories còm mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de Ponent, ha pagat tot lo comptat fins al die present, exceptat la taula de Tremp y Pallàs, que no s'és poguda col·lectar per les moltes neus y ser estats tancats los ports.

Dimars, a XII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories los magnífichs micer Joan Batista Gorí, micer Joan Pere Fontanella y micer Joseph Astor, en drets doctors, los quals aportaren y donaren en mà y poder de sas senyories lo vot en scrits del tenor següent:

253r *«Ihesus, Maria cum utroque Joanne*. En lo fet consultat per los senyors deputats del General de Cathalunya sobre la intel·ligència del capítol 63 de les Corts del any 1599 e o del memorial en aquéll insertat en lo primer partit acerca del temps que se ha de pèndrer per comptar lo augment de la bolla de Barcelona per lo sustento de las galeras, si ha de ser lo temps de les Corts, que·s féu lo capítol, lo temps immediadament precedent al any 1620, que la bolla se comensà de arrendar, o altre temps. Vist lo dit capítol y lo dit primer partit de dit memorial que és del tenor següent: «Primo, se ha de arrendar la bolla de la ciutat de Barcelona ab la col·lecta de aquélla, portant compte de tots los augments que valdran més del que se acostumave rèbrer al present y que, dit augment se haje de portar en compte del gasto de les sobredites quatre galeras» etcètera. Vist tot lo demés que·s devie vèurer y informats plenament de tot lo que·s devien y podien informar los doctors devallscrits són del vot y parer següent: Attès, encara que aquelles paraules «que valdran més del que se acostumave rèbrer al present» aparega són praecises y restretes al temps que·s féu lo capítol que la Cort sabia o podia saber lo valor de dita bolla y per aqueix camí disposave sobre cosa certa, lo que no haguera fet si hagués entès parlar de altre temps sdevenidor, majorment que sempre en les disposicions, qualsevol que sien, regularment se entén y ha de entèndrer lo temps present y no altre, ab tot, ni la disposició de temps llimitat se pot extèndrer a altre temps. Però no proceheix quant lo contrari se col·ligeix, o pot col·legir, de la voluntat del que fa la disposició que lashoras semblans paraules axí restretes y de temps limitat se estenen a altre temps sdevenidor en que se presum haguera concorregut la voluntat // 253v // del disposant si hagués pensat que la sua disposició no havie de tenir lloch y exequutar-se en aquell temps que disposà, conforme puntualment succehí en lo cars de que·s tracte, que si la Cort exprimí que, per a comptar lo augment se miràs lo que valia lashoras o acostumave valer la bolla, fonch perquè pensave que lashoras encontinent se havie de exequutar lo capítol y arrendar la bolla que lashoras venia bé que·s fos mirat, lo que al temps del capítol acostumave valer. Emperò havent-se dexat de posar en exequució lashoras y dexat de arrendar la bolla fins al any 1620, per a vèurer si en lo arrendament se guanya alguna cosa en respecte del que acostumave valer, de necessitat se ha de mirar y tenir ull y

a. és *al manuscrit.*

mirament al que valie los anys immediadament precedents y no a altre cosa y, en assò no·s encontrave a la voluntat de la Cort, que sòls tingué mirament i que, com se arrendarie la bolla per donar a les galeras no perdés ninguna cosa lo General del dret ordinari y, axí, bé del que acostumava de rèbrer abans, lo que no pert fent lo compte d'esta manera, que assí se fa y, axí, aquelles paraules del capítol «del que se acostumave rèbrer al present» estan no restrictivament per haver volgut, praecíssament, que se atengués aquell temps que lashoras era present, sinó que foren posades pensant que, lashoras, encontinent se havie de exequutar y, axí, per haver la Cort exprimit lo cars que pensave se havie de succehir no entengué ni fonch vista voler exclòurer lo altre cars que se ha succehit, del qual, si·l hagués pensat, haguera dit lo mateix y aquest és nostron parer, salvo etcètera. *Gori, utriusque iuris doctor, consulens, Fontanella, iuris utriusque doctor, Josephus Batista Astor»*[a].

254*r* Dijous, a XIIII. En aquest die comparegué en consistori de sas senyories Luís Jover, notari, ciutadà de Barcelona qui, en nom y com ha procurador de pau Balaguer, tauler del dit General de la ciutat de Balaguer, com de sa procura consta en poder de mossèn Matheu Armangol, notari públich de dita ciutat de Balaguer, als vint-y-hú de octubre 1619. En dit nom ha renunciat en mà y poder de sas senyories lo dit son offici de tauler, suplicant en nom de son principal fossen servits admètrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquélla, sí y conforme per capítols de Cort és lícit y permès y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, Joan Ventura Curús y Carlos Pau Solanell, scrivents.

254*v* Dimecres, a XX. En aquest die, lo doctor micer Pere Font vingué en consistori de sas senyories, lo qual, mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, féu relació còm mossèn Hierònym Sala, dressaner del dit General, estave en lo llit malalt, de manera que, al present, no podie servir lo dit son offici.

255*r* Dijous, a XXI. En aquest die, los senyors deputats enviaren lo senyor oÿdor real, en lloch y per la indisposició de la ohïda del senyor oÿdor militar, ben acompanyat ab alguns cavallers de la present casa al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent general de sa majestat en lo present Principat y comptats per a convidar-lo per la festa del gloriós sant Jordi y per les primeres vespres de dita festa, com és acostumat. E aximateix donaren orde a mossèn Barthomeu Sala, síndich del General que anàs a convidar per dita festa y vespres als reverendíssim senyor bisbe de Barcelona y als magnífichs senyors consellers de la present ciutat y també donaren orde als demés officials que convidassen molts cavallers y moltes dames, conforme s'és acostumat.

Divendres, a XXII. Vigília del gloriós sant Jordi. En est die, los senyors deputats y oÿdors de comptes manaren parar la casa de la Deputació y en particular, la capella Major, ab molta tapisseria y altres adorns de la casa, molt richs y sumptuosos y celebrar-se, com en effecte se celebraren, las vespres que en semblant jornada se acostuman celebrar en la present casa, ab // 255*v* // molta música: menestrils, orga, cornetes y altres invencions de música que fonch cosa celebradíssima. Vingueren en ella los dits senyors deputats y oÿdors de comptes en esta forma, que a las dos horas y tres quars aprés migdie partí de sa casa y habitació lo senyor Blay Gil de Federich, oÿdor real, acompanyat del molts cavallers y molts officials de la present casa y vingué en la dita capella ab dit solempne acompanyament, lo qual hisqueren a rèbrer des de la dita capella en la qual ja estaven per est effecte los magnífichs assessors, advocat fiscal del General, fins al cap de la scala y, després lo acompanyaren fins en la dita capella, lo qual, havent fet lo degut acatament al altar, saludà als cavallers y damas que eren en la dita capella y se assentà en lo banch que baix s'era designat y després, tenint avís lo senyor Ramon de Calders, oÿdor militar, que lo dit senyor oÿdor real ja estave en la dita capella, partí de sa casa y habitació ab lo dit acompanyament de molts cavallers y officials y, tenint notícia lo dit senyor oÿdor real que dit senyor oÿdor militar arribave en la present casa, acompanyat de dits magnífichs assessors y advocat fiscal y altres, hisqué a rèbrer al dit senyor oÿdor militar fins al dit cap de la scala y aprés, los dos junts, anant lo militar a mà dreta y lo real a mà squerra ab lo dit solempne acompanyament de cavallers y officials, se'n entraren en la dita capella y, havent fet lo degut acatament al altar, saludaren los dits cavallers y dames que eren ja en la dita capella y se assentaren per son orde en lo dit banch y després, tenint avís lo senyor Miquel Macip, oÿdor ecclesiàstich, que los senyors oÿdors real y militar eran ja en dita capella, partí de sa casa y habitació ab solempne acompanyament de persones ecclesiàstiques, militars y altres y de molts officials y, tenint notícia dits senyors oÿdors real y militar que dit // 256*r* // senyor oÿdor ecclesiàstich arribave en la present casa, lo hisqueren a rèbrer ab acompanyament de dits magnífichs assessors, advocat fiscal, cavallers y officials de la casa fins al dit cap de la dita

a. a continuació un vot de doctors, transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 802.

scala y, posant-lo al mig, anant lo militar a mà dreta y lo real a mà squerra, se'n entraren en la dita capella ab lo dit acompanyament y, praecehint lo degut acatament al altar, saludaren los dyts cavallers y damas y se assentaren per son orde en lo dit banch y després, tenint avís lo senyor Bernat Berengarí, deputat real que los senyors oÿdors real, militar y ecclesiàstich eren ja en dita capella, partí de sa casa y habitació, anant devant hú dels porters ordinaris del General ab la massa gran de son stament y després dit senyor deputat, anant al mig de dos persones militars, acompanyat de molts altres cavallers y officials y axí mateix, tenint notícia dits senyors oÿdors que dit senyor deputat arribave en la present casa, lo hisqueren a rèbrer ab lo dit acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal, cavallers y officials fins al dit cap de la scala y lo acompanyaren fins dins la dita capella, seguint lo dit acompanyament officials y demés persones y, havent fet lo degut acatament y reverència al altar, saludaren los dits cavallers y damas y se assentaren per son orde en lo dit banch y després, tenint avís lo senyor Onofre Jordà y Cessala que los dits senyors oÿdors y deputat real eren ja en la dita capella, partí de sa casa ab molt acompanyament de cavallers, officials de la present casa y altres persones y, anant devant hú dels porters de la present casa ab la massa gran de son stament y los dits senyors oÿdors y deputat real ab lo dit acompanyament dels magnífichs assessors y advocat fiscal, cavallers // 256*v* // y officials, anant devant lo dit porter ab la dita massa gran, tenint notícia que dit senyor deputat militar arribave en la present casa, lo hisqueren a rèbrer fins al cap de la dita scala y després, rebent-lo ab sí lo acompanyaren fins en dita capella, anant dit senyor deputat militar a mà dreta y lo real a mà squerra y los senyors oÿdors per son orde graduats y anant los dos porters devant ab les dites masses y, arribats en dita capella, feren lo degut acatament y reverència al altar y després saludaren los dits cavallers y damas y se assentaren en lo dit banch quiscú per son orde y, tenint avís lo senyor fra Benet Fontanella, deputat ecclesiàstich que tots los dits senyors oÿdors y deputat real y militar eren ja en dita capella, partí de sa casa y habitació ab gran acompanyament de moltes persones ecclesiàstiques y militars y altres y de molts officials de la present casa, anant devant hú dels porters de la present casa ab la massa gran de son stament y, tenint notícia los dits senyors oÿdors y deputats que dit senyor deputat ecclesiàstich arribave en la present casa, lo hisqueren ha rèbrer ab los dits dos porters y massas grans y ab lo dit acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal, cavallers y officials fins al cap de dita scala y reberen lo ab sí y acompanyaren fins la dita capella, anant dit senyor deputat ecclesiàstich al mig dels dits senyors deputats real y militar, anant lo militar a mà dreta y lo real a mà squerra, anant devant los dits tres porters ab les dites masses grans y, arribats en la dita capella y havent primer fet lo degut acato y reverència al altar y saludats los dits cavallers y dames, se assentaren // 257*r* // tots los dits senyors deputats y oÿdors en un banch vanovat, a la mà dreta de dita capella y a la mà squerra de l'altar, ço és en la part de la epístola, graduant-se quiscú per son orde y grau, conforme son stament, ço és, primer a la part del altar y axí a mà dreta dels demés de dits senyors deputats y oÿdors, se assentà lo dit senyor deputat ecclesiàstich y després lo dit senyor deputat militar y després lo dit senyor deputat real y després lo dit senyor oÿdor ecclesiàstich y després lo dit senyor oÿdor militar y després lo senyor oÿdor real y després de dits senyors oÿdors, los dits magnífichs assessors y després lo dit magnífich advocat fiscal y després lo scrivà major y després lo magnífich Agustí de Lana, racional del dit General y després altres officials, advertint que lo magnífich Francesch de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, ni se assentà en son lloch, per les ocupacions que li cauen en rahó de dit son offici en semblant jornada y, després de poch, essent avisats los magnífichs consellers de la present ciutat, que en lo die abans foren convidats, que los dits senyors deputats y oÿdors de comptes eren ja en la dita capella y que las vespras estaven a punt de comensar-se, partiren tots sinch de la casa de la ciutat ab gran acompanyament de cavallers y altres persones y officials de dita casa de la ciutat y, tenint notícia los senyors deputats que los senyors consellers arribaven ja en la present casa, se alsaren y tots, per son orde y graduació y ab acompanyament dels dits magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes y racional y altres officials del dit General, anant devant los dits tres porters ab les dites masses grans, hisqueren a rèbrer als dits magnífichs consellers fins al cap de la dita scala a hont los reberen ab // 257*v* // molta solempnitat, ço és, rebent lo dit senyor deputat ecclesiàstich al senyor conseller en cap donant-li la mà dreta, lo senyor deputat militar al senyor conseller segon donant-li axímateix la mà dreta, lo senyor[a] deputat real al senyor conseller ters donant-li axímateix la mà dreta, lo senyor oÿdor ecclesiàstich al senyor conseller quart donant-li axímateix la mà dreta, los senyors oÿdors militar y real al senyor conseller quint donant-li la mà dreta, anant lo senyor oÿdor real al mig y lo senyor oÿdor militar a mà squerra, perquè los extrems en casa la ciutat són tinguts en més que lo mig y axí, ab est orde y

a. a continuació ratllat oÿdor ecclesiàstich.

graduació, anaren dits senyors deputats y consellers fins la dita capella en la qual, havent fet lo degut acatament y reverència al altar, saludat los dits cavallers y dames y fets entre sí los deguts compliments, reverències y cortesies, dits senyors deputats y consellers se dividiren y se assentaren, ço és, dits senyors deputats en lo banch dalt dit y los senyors consellers en un banch, axímateix vanovat, posat a la dita ma dreta de dita capella y mà squerra del altar de aquélla entre lo dit altar y lo dit banch dels dits senyors deputats y axí, estant a mà dreta de dits senyors deputats y a mà squerra del dit altar, los quals se assentaren en lo dit banch graduats per son orde y axí assentats dits senyors deputats y consellers, estant la dita capella plena de dames, cavallers y molta gent principal y de tots stamens, se comensaren les vespres ab molta solempnitat y melodia de música, qual en ningun temps per semblant ocassió sie stada, ab grandíssim aplauso de tant il·lustre y insigne auditori y, acabades dites vespres, se alsaren dits senyors deputats y consellers y posats y graduats ab lo orde // 258*r* // y modo dalt referits se'n anaren de dita capella fins en la capella xica y antiga de la present casa, en la qual entraren y feren oració y després los senyors deputats amostraren la casa als dits senyors consellers, anant axímateix ab lo orde y graduació dalt dits, anant per lo hort dels tarongers y entraren per la sala del consistori y hisqueren per la sala dels reys y, tornant-se'n, arribats al cap de la dita scala, se departiren los dits senyors consellers dels dits senyors deputats fent-se molts complimens y cortesies y se'n anaren dits senyors consellers y dits senyors deputats se'n tornaren en la dita capella y se assentaren, axí mateix y al cap de poch, se alsaren y ab lo acompanyament dalt dit, anant devant los porters ab dites masses grans, se'n anaren fins en la porta major de la present casa consistorialment, a hont se dividiren, anant-se'n quiscú en sa casa ab lo acompanyament que eren vinguts.

Disapte, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En est die se celebrà la festa del gloriós sant Jordi, patró de la present casa, ab la pompa, solempnitat y grandesa que·s pot considerar, estant parada de molts y diversos draps de ras, domascos, tafetans, quadros y altres adorns de molta stima, denotants la magnificència y grandesa de la present casa, majorment la capella nova de aquélla, en la qual se scelebraren los officis divinals ab tota la pompa, solempnitat y serimònies ecclesiàstiques acostumades per semblant // 258*v* // festa, ab molta cantòria y música de menestrils, trompeta, orga y altres, que ere una melodia extraordinària y remuntada a la que en altres ocasions se acostumave fer, ab gran contento y aplauso notable de totes les persones de tots los stamens que·s trobaren en los dits officis. Vingueren a ohir la missa que·s scelebrà en est die en esta casa, ab la música, pompa, solempnitat y grandesa dalt referides, los dits senyors deputats y oÿdors de comptes, lo excellentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general de sa majestat, convidat per dits senyor deputats, y los senyors consellers de la present ciutat, axí mateix convidats per dits senyors deputats, excepto lo senyor conseller quint, que no·ý vingué, y gran número de dames, cavallers y altre gent principal y de tots los demés staments que no·ý cabien en la dita capella y los senyors deputats y oÿdors de comptes vingueren quiscú de per sí ab gran acompanyament de cavallers y persones principals y de molts officials de la present casa, per son orde, conforme se diu vingueren en la jornada de ahir y ab los matexos recibimens y forma del dit die de ahir y després vingueren los dits senyors consellers y foren axímateix rebuts y recibits per los dits senyors deputats y oÿdors de comptes en lo cap de la dita scala y, entrats dins la dita capella y en ella havent fet lo degut acatament y reverència al altar y saludats los cavallers y dames y fet entre sí los compliments y cortesies acostumades, se assentaren dits senyors deputats y consellers, quiscú respective per son grau y orde en los banchs y llochs en los quals respective se assentaren en lo die de ahir y, després de poch, quant ja lo offici estave per comensar-se, tenint avís los senyors deputats que dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat, arribave en la present casa, anaren a rèbrer-lo y recebir-lo // 259*r* // ab solempne acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes y racional y altres officials de la present casa y anant devant los dits tres porters ab les masses grans ý trobaren que sa excel·lència acabave de muntar la dita scala y axí reberen aquéll ab lo respecte degut y acompanyaren fins en la dita capella, en la qual estave aparellada una cadira sumptuosa y molt adornada y també lo strado que acostuman tenir los lochtinents de sa majestat a la part de la mà squerra de dita capella y de la mà dreta de l'altar de aquélla, ço és, en la part del evangeli y, havent fet la deguda reverència y acato al altar y saludat als dits senyors deputats y oÿdors y als dits magnífichs consellers, cavallers y dames, se assentà en la dita cadira y los dits senyors deputats y oÿdors, despedint-se ab molta cortesia y respecte degut, se'n anaren en lo dit son banch y se assentaren quiscú d'ells per son orde y després de poch, los dits senyors consellers se alsaren y anaren a fer las degudes cortesies a sa excel·lència y despedint-se ab lo respecte y cortesia deguts se'n tornaren en lo dit son banch y se assentaren quiscú d'ells per son orde y alashoras

se comensà la missa y offici divinal ab la pompa, cantòria y música dalt dits y praedicà lo reverent pare mestre fra Emanuel Reynosa, del orde de la Sanctíssima Trinitat, predicador molt docte, fecundo y eloqüent y, acabat lo offici, alsant-se sa excel·lència, los dits senyors deputats y oÿdors de comptes, ab acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal y altres officials, anant los dits tres porters devant ab les dites masses grans, anaren a acompanyar sa excel·lència fins en la capella vella de la present casa, a hont feren oració y després lo acompanyaren per tota la casa amostrant-li aquélla, passant per lo hort, per la sala //259*v*// del consistori y sala dels reys, tornant-se'n y, arribats al cap de la scala, se departiren de sa excel·lència ab la deguda cortesia y serimònia y després se'n tornaren dits senyors deputats y oÿdors en la dita capella y, arribats en ella, se alsaren los dits senyors consellers y los senyors deputats, ab lo orde y graduació dalt dits, y anant devant los dits tres porters ab les dites masses grans, acompanyaren a dits senyors consellers fins en la dita scala, al cap de la qual se departiren, fent-se moltes cortesies y acatos deguts y després, dits senyors deputats y oÿdors se'n tornaren en la dita capella y se assentaren en lo dit banch y sense ja despedida, molta part de las damas, cavallers y altres persones que·ý havie en dita capella, se alsaren y se'n anaren consistorialment tots juns fins en lo portal major de la present casa, a hont dits senyors deputats y oÿdors s'és departiren, anant-se'n quiscú en sa casa y habitació ab lo acompanyament de cavallers, officials y altres persones principals que eren vinguts. En aquest mateix die se celebraren solempnes vespres en la present casa y capella major de aquélla ab molta cantòria y música, las quals vingueren a ohir los dits senyors deputats y oÿdors ab lo orde y acompanyament dalt dits ab molt gran concurs de dames, cavallers y altre gent principal y de altres stamens y, acabades aquélles, dits senyors deputats y oÿdors de comptes se departiren y se'n anaren quiscú en sa casa y habitació en la forma y modo dalt dits.

260*r* Diumenge, a XXIIII°. En est die, los senyors deputats y oÿdors de comptes, essent convidats per lo stament mercantívol, anaren en la isglésia del monestir de las monjas dels Àngels de la present ciutat, en lo qual se scelebrà solempne offici divinal y sermó y se posaren tres fadrines en dit monastir, prenent lo àbit ab molta solempnitat. Partiren dits senyors deputats de la present casa anant consistorialment dins un cotxo y foren acompanyats per los officials del General dins uns cotxos, que després de dits senyors deputats, seguiren en la sòlita y acostumada forma y, arribats dins la dita isglésia, exint de dit cotxo, foren rebuts per lo dit stament mercantívol, ço és, magnífichs cònsol de Lotja y altres persones de aquéll, ab molta cortesia, respectant-los com és rahó y foren acompanyats per ells per la dita isglésia fins alt en lo altar, a hont los tenien aparellats los assientos deguts a sas senyories y, axímateix, anaren en la dita isglésia[a] los magnífichs consellers de la present ciutat en la sòlita y acostumada forma y foren també rebuts per dit stament mercantívol y acompanyats fins en sos assientos.

Dilluns, a XXV. Festa del gloriós sant March.

260*v* Dimars, a XXVI. Per ser estat lo die de diumenge y lo die de dilluns, festa del gloriós sant March, dies ocupats, lo aniversari acostumat fer en la capella gran de la present casa per las ànimes dels deputats y oÿdors y confrares de la confraria del gloriós sant Jordi y dels officials qui són estats del dit General se differí fer-se fins en est die de dimarts, a 26, en lo qual se féu hi·s celebrà dit aniversari ab molta solempnitat y cantòria, ab túmol y atxes, en lo qual anaren los senyors deputats y oÿdors de comptes consistorialment, partint de la sala del consistori ab los tres porters ab les masses xiques devant y acompanyats de molts officials de la present casa fins en la dita capella, en la qual, fent lo degut acatament y reverència al altar, se assentaren, quiscú per son orde, en un banch vanovat posat per est effecte a la part de mà dreta de dita capella y esquerra del dit altar, ço és, en la part de la epístola y després, tenint notícia que lo protector del bras militar, convidat al dit aniversari, venie y ere ja per la scala, anant acompanyat de molts cavallers, lo hisqueren a rèbrer los senyors oÿdors militar y real, lo qual reberen al cap de la scala, posant-lo al mig dels dos fins en dita capella, ab lo acostumat acompanyament y sent en la dita capella y havent fet la deguda reverència y acato al altar, saludà los senyors deputats y oÿdors y, despedint-se de ell, dits senyors oÿdors militar y real se assentaren en son lloch y dit protector ab dits cavallers qui·l acompanyaven se assentaren en uns banchs vanovats posats per dit effecte a la part squerra //261*r*// de dita capella y dreta del dit altar, ço és, en la part del evangeli y oÿren tots lo offici que·s scelebrà ab la dita solempnitat y sermó que predicà lo pare Luís Vidal, de la Companyia de Jhesús y, acabat lo offici y absoltes acostumades fer, se alsaren los dits oÿdor real y militar y lo dit protector, prenent-lo al mig dels dos y ab lo dit acompanyament lo acompanyaren fins al cap de dita scala y després, dits senyors oÿdors se departiren del dit senyor protector y se'n tornaren en dita capella y, alashoras, tots los senyors deputats y oÿdors junts, anant los dits porters ab di-

a. a continuació ratllat fins alt en lo altar.

tes masses xiques devant y acompanyats dels dits officials de la present casa, se'n anaren consistorialment y, essent en lo portal major de la present casa, se departiren y se'n anà quiscú en sa casa.

En aquest mateix die, lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, envià a dir a sas senyories per medi de son secretari, que tenie que tractar ab sas senyories. E sas senyories, obtinguda primer hora de sa excellència per medi de mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, anaren a las quatre horas passat migdie a casa del dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá ab les masses grans y porters devant, consistorialment, ben acompanyats de molts officials de la present casa y, arribats a sa presència, lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá donà en mà y poder de sas senyories una carta de sa magestat, closa y sagellada, la qual prengué a ses mans lo senyor deputat ecclesiàstich y, presa dita carta, se despediren de dit senyor duch de Alcalá ab molta cortesia y, tornats en la present casa, dins la sala del consistori, manaren sas senyories oyr la dita carta, // 261*v* // la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados de nuestro principado de Cathalunya. El rey. Diputados. Demás de lo que contiene la librança que el dia de oy he mandado dar sobre vosotros para que pagueys por las razones en ella contenidas onze o doze mil ducados para el adresso del baluarte de la tarassana de Barcelona, he querido encargaros por ésta la brevedad de la paga, por ser tan necessario el dinero para este effecto, sólo el qual, quando no se atravesara el encomendaroslo jo, me assegura de la prestesa con que acudiréys a servirme en ello, como lo havéys hecho siempre y entenderéys más en particular del duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, a quien scrivo sobre lo mismo. Dada en Aranjuez, a XV *de abril* M. D-C-XXI. *Jo, el rey. Villanueva, secretarius, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Comes, thezaurarius generalis, vidit Perez Manriquez, regens, vidit Villar, regens, vidit Calba de Vallseca, regens»*[a]

263*r* Disapte, a XXX. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada per part del bras militar los senyors don Hugo de Tamarit, don Ramon de Calders y Ferran, don Miquel Aguilló, Francesch Cornet, Joseph Cescases, Miquel Joan Granollachs, Francesch Dalmau y Miquel Mora, los quals, per part del dit bras militar, representaren a sas senyories la embaxada del tenor següent:

«En lo mes de abril proppassat, lo rey, nostre senyor, scrigué una carta als deputats y consellers de esta ciutat offerint-los fer mercè de venir a honrrar est Principat dins breu temps a prestar lo sòlit jurament y, com és raó y de justícia per conservació de les constitucions de Cathalunya, conforme han fet tots los praedecessors de sa magestat y, com fins vuy no haje feta mercè y se acaba lo temps del privilegi del lochtinent, // 263*v* // per ço se diu hi·s suplique a vostres senyories manen ajuntar brassos ab la brevedat possible y apliquen tots los medis efficassos perquè sa majestat fasse mercè a est Principat de venir a jurar, conforme han fet tots los sereníssims reys de felice recordació, juntament fer una embaxada als consellés y Consell de Cent ab que procuren vinga a fer-nos mercè sa majestat, conforme les constitucions y offerí ab sa real carta, enviant-hi un magnífich conseller, com se féu últimament en lo any 1599, que serà totalment lo remey y benefici universal, pau y quietut de aquest regne y de esta ciutat». E oÿda la dita embaxada, encontinent sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich feren de resposta que ells ho mirarien y farien tot lo que convindrie fer acerca de dits negocis en benefici de aquest Principat.

Maig M D-CXXII

264*r* Dilluns, a II. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories per part del bras militar los nou senyors embaxadors que vingueren lo die de XXX de abril pròxim passat, los quals, per part de dit bras militar, tornaren a suplicar a sas senyories lo mateix que suplicaren lo dit die de 30 de abril. E sas senyories respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que ells estaven actualment tractant del dit negoci y procurarien fer les diligències conveniens per assertar aquél en benefici d'est Principat.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat[a] que estaven ajuntats en casa de la ciutat, los senyors fra Francesch Copons, abat de sant Salvador de Breda, mossèn Joseph de Bellafilla, donzell, y mossèn Jaume Oller, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, anaren en casa de la ciutat[b] <Co-

a. a continuació una carta, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 803.

a. a continuació ratllat que estaven ajuntats en la present ciutat.
b. a continuació ratllat los senyors fra Francesch.

pons> y, arribats en presència de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, explicaren per part de sas senyories la embaxada del tenor següent:

«Il·lustres y molt magnífichs senyors. En consideració que la real majestat del rey, nostre senyor, //264v// fonch servit ab sa real carta de 3 de abril 1621 promètrer que vindrie a est Principat ha jurar las generals constitucions, leys y privilegis de aquéll encontinent estarie desambaraçat de algunes ocupacions se li offerien en aquells regnes, encarregant als deputats lo consentiment y admissió del jurament del duch de Alcalá en son lochtinent de est Principat y comptats y ab esta paraula real y confiansa del degut compliment de aquélla se consentí a la admissió del dit jurament, ab las protestacions y salvetats en lo acte de aquélla exprimides. Y com haje passat un any de la admissió[a] del dit jurament fins avuy y sa majestat no·s sie servit, ab sa real presència y vinguda, honrrar esta província y alegrar estos sos fidelíssims vassalls, jurant las dites constitucions, leys y privilegis y lo temps de la lochtinència del duch de Alcalá se va acabant, tement los deputats algunes dificultats que porien resultar en lo fi y acabament de dita lochtinència si sa majestat nos serveix de venir a fer la mercè que·ns té offert(a) ab dita sa real carta. Per ço, desijant, com és rahó, obviar totes dificultats y praevenir al sdevenidor, estan determinats fer les diligències que aparexaran convenir perquè sa majestat vingue a alegrar[b] estos sos fidelíssims vassalls y honrrar esta província ab sa real presència y jurament y, com per obtenir esta mercè de sa majestat sie de gran consideració la conformitat y concurrència de esta insigne ciutat y de aquest savi Consell, suplican per[c] ço vostres mercès sien servits ajudar a dites diligències y fer las que aparexaran convenir per part de aquexa ciutat, perquè ab esta conformitat se alcanse lo èxhit que·s desitje al servey de Déu, de sa magestat y benefici universal de esta província».

265r Y encontinent legida la dita embaxada, los dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, parlant lo magnífich conseller en cap, respongueren que ells pendrien resolució ab dits negocis y tornarien resposta a sas senyories.

En aquest mateix die vingueren, per part del molt reverent Capítol de la Seu de la present ciutat de Barcelona, ab embaxada los senyors Francesch Corts, ardiaca de santa Maria y Sebastià Salem, canonge de dita Seu, en consistori de sas senyories, los quals, per part de dit molt reverent Capítol, suplicaren a sas senyories fossen servits, en conformitat del que per part de dit bras militar los és estat estos dies suplicat, sforsar los dits negocis ab totes las veras possibles, suplicant-los lo mateix que per part de dit bras militar los és estat suplicat. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que estimaven en lo que era rahó lo bon zel tenien exos senyors de las cosas de aquest Principat y que ells actualment estaven treballant en dits negocis y no llevarien la mà en fer allò que·ls aparexarie ser més convenient i útil per alcansar lo que tots desitjaven.

265v Dimecres, a IIII°. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada[a] per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent los senyors Joseph de Bellafilla, donzell, y Francesch Dalmau, ciutadà honrrat[b] de Barcelona, los quals representaren a sas senyories, per part de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, còm havien deliberat que lo senyor conseller en cap, acompanyat ab les persones acostumades, anàs en cort de sa magestat a suplicar-lo fos servit venir a jurar las constitucions y leys de la terra. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren que estaven molt contens de la bona elecció havien feta y estimaven a ses magnificències en lo que era rahó la bona correspondència tenien ab ses senyories y que ells farien lo que tindrien obligació acerca de dits negocis.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent y capità general en lo present Principat y comptats, los senyors fra Francesch Copons, abat de sant Salvador de Breda, Luís Joan de Calders, donzell, y Francesch Dalmau, ciutadà honrrat de Barcelona. Los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, anaren en casa del dit senyor duch de Alcalá y, arribats a sa presència, explicaren, per part de sas senyories, la embaxada del tenor següent[c]:

266r «Los deputats del General de Cathalunya, vistes unes crides que se són publicades en la vila de Mataró y altres parts, prohibint als particulars de aquest Principat ab certas penas de tallar tot género de fusta, per ésser, com són dites crides, manifestament impeditives del llíbero commers y axí y altrament contra moltes y diverses constitucions, per vostra excel·lència ju-

a. admissió del *interlineat.*
b. elegrar *al manuscrit.*
c. *a continuació ratllat* e.

a. *a continuació ratllat* dels magnífichs.
b. *a continuació ratllat* ciutadà.
c. *a continuació una crida, transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 803.*

[1622]

rades, y ab forma tant inusitada y extraordinària com de la còpia se'n dona a vostra excel·lència és de vèurer, nos han ordenat suplicar a vostra excel·lència, com extrajudicialment se suplica, sie de son real servey manar encontinent revocar aquélles y tràurer de qualsevol registro a hont se troben continuades y, en cars que algun official o ministre de vostra excel·lència sens orde las hagués fetes fer y publicar, lo mane castigar perquè, en altres ocasions, no excedescan del que poden y deuen fer, que de vostra excel·lència ó rebran(a) molt gran mercè. La còpia de dites crides és del tenor següent: «Ara ojats. Notificam-los y fem a saber per manament de sa excel·lència, que d'esta hora en avant no sie ninguna persona de qualsevol grau o condició que sie que gose tallar ningun género de abres que no tingue sa excel·lència designada altre designació, sots pena de sinchcentes liures aplicadores als cofres de sa real majestat. Ítem, mane que no sie ningún carboner ni serrador preyfeyter de los que acostumen de tallar arbres per tornar a vèndrer la fusta o, qui tal se atrevirà, lo que no·s creu, que incorrega la sobredita pena y guart sí, etcètera. *Quodquidem praeconum alta et intelligibili voce fuit publicatum // 266v // in platea publica ville de Matarone, prelegente Joanne Vieta, scriptore substituto iurato sub me, Anthonio Puig, notario, regente notariam et scribaniam publicas ville et termini de Matarone, diocesis Barchinone pro herede seu successore magnifici domini Francisci Ferrer et Despuig, quondam, domini utilis dictarem notarie et scribanie publicarum et vociferante Bartholomeo Marti, nuncio et ministro curie honorabili baiuli dicta ville de Matarone. Die videlicet vigesima quarta menis aprilis, aneo a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo vigesimo secundo. Presentibus pro testibus Anthonio Gassia, botiguerio pannorum lane et Anthonio Nogueres, brasserio, omnibus dicte ville de Matarone et aliis multis ibi existentibus. In quorum fidem et testimonium praemissorum ego, Anthonius Puig, regia auctoritate notarius publicus et curie honorabili baiuli Matarone[a] scriba, extractorum a libro sine registro curie dicti baiuli Matarone[b]. Hoc meum apposui sig+num*»».

Y encontinent, lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá respongué que ell no havie donat tal orde en que·s fes semblant crida y que, perquè los senyors deputats se desenganyassen, manarie saber quí és estat lo auctor de semblant negoci per castigar aquéll. E los dits senyors embaxadors poch aprés, essent tornats en consistori de sas senyories, referiren còm havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que·l dit senyor duch de Alcalá, havie feta la dita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oÿdors // 267r // de comptes, ab veu de pública crida del mateix die, manaren convocar per les tres hores passat migdie les persones dels tres staments convocades en la sala del consistori de la present casa en que entrevingueren les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstich los senyors fra Francesch de Copons, abat de sant Salvador de Breda, don Onofre de Alantorn, ardiacha de Benasch, Pere Dalmau, canonge de Barcelona, Hieònym Pobla, canonge de dita Seu, fra don Guillem Calders, fra don Dimas de Llupià, fra Làtzer Vives, fra Armangol Palau; per lo stament militar[a] los senyors Joseph de Bellafilla, Phelip de Sorribes, // 267v // Luís de Calders, Joseph Torme, don Francesch Argensola, don Jaume Camps, don Pedro Vila, Francesch Cornet, Domingo Monredon, don Bernardino Junyent, Miquel Rubió, Diego Vilanova, Francesch Ferrer, Joseph Spuny, Hieònym Calders, don Jaume Falcó, // 268r // Francesch de Vallgornera y Senjust, don Hieònym Torres, don Joan Semmanat, micer Gabriel de Malla, Çebrià de Lloscos, don Ramon de Calders y Ferran, Hieònym Gort y de Jorba, Francesch de Gualbes, Francesch Nicolau, Joseph Cescases, Sebastià Miralles, Bernat Miquel, don Francisco Terré, don Bernardino Torres, don Joan de Eril, don Andreu Blanes, // 268v // don Francesch Argensola de les Pallargues, don Bernat Salba, Francesch Casademunt, micer Phederich de Tamarit, Joan Pau Cànoves, Joachim Desvalls, Hieònym Ginovès, Francesch Joan de Vergós, Agustí de Lana, Miquel Amat del Orde, don Luís Aragall, Hieònym de Gaver, Luís de Masdovelles, Francesch Xammar, Joan Batista Cassador, Alexandre de Aguilar, Alexandre de Boxadors y Busquets, // 269r // don Joachim Reguer y Margarit, Miquel Joan Granollachs, Joseph Batista Astor, don Francisco Grimau[b], don Luís Descàllar, Joseph Batista Astor, don Jaume Llupià, Francesch Descàllar, don Pedro de Clasquerí, òlim Vila; per lo stament real los senyors conseller segon, Barthomeu Sala, Monserrat Mora, Francesch Dalmau, micer Hieònym Ollers, micer Francesch Tristany, // 269v // Francesch Codina, Joan Batista Monfar, Raphel Llaudes, Hieònym Fivaller, micer Joan Pere Fontanella y Miquel Quintana, menor. Als quals per sas senyories fonch feta la proposició sotascrita, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, y aprés llegida per mí, Anthoni

a. ematarone *al manuscrit.*
b. ematarone *al manuscrit.*

a. ecclesiàstich *al manuscrit.*
b. Grimad *al manuscrit.*

Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició: Molt il·lustres y il·lustres senyors. La real majestat del rey y senyor nostre, ab sa real carta de 3 de abril del any 1621, fonch servit offerir-nos que vindrie a est Principat a jurar las generals constitucions, lleys y privilegis de aquéll, encontinent estarie desambaraçat de las ocupacions se li offerien en aquells regnes, encarregant-nos lo consentiment y admissió del jurament del duch de Alcalá en son lochtinent de est Principat y comptats y ab esta paraula y confiança del degut compliment de aquélla // 270*r* // se consentí a la admissió del dit jurament ab las protestacions y salvetats en lo acte de dit jurament exprimides y, si bé haje passat un any de la dita admissió fins vuy y per nostre embaxador, don Ramon de Calders y Ferran, hajam suplicat a sa majestat fos servit, per cumpliment de la dita offerta, honrrar esta província ab sa real presència y alegrar estos sos fidelíssims vassalls jurant dites constitucions, lleys y privilegis, emperò fins en est die no se ha alcansat rèbrer nosaltres esta mercè y, com lo temps de la lochtinència del duch de Alcalá se vaje acabant, tement algunes dificultats que porien resultar en lo fi y acabament de dita loctinència si abans no se alcansàs de sa majestat la mercè que·ns té offert ab dita sa real carta. Desijant, com és rahó, obviar a estas dificultats y prevenir al sdevenidor lo que convé al servey de Déu, de sa majestat y benefici d'esta terra, concorrent a est nostre desig la voluntat del bras militar y del insigne Capítol d'esta catedral ecclésia de Barcelona, explicada ab embaxades nos són estades fetes, havem determinat fer las diligències que aparexaran convenir y, perquè a elles concorregués esta insigne ciutat y lo savi Consell de Cent de ella ab la conformitat que és rahó, ab embaxada suplicàrem als magnífichs consellers y savi Consell fessen servits ajudar a dites diligències y fer, per sa part, las que aparexarien convenir y dit savi Consell, en rahó de dita embaxada y de altres que per lo dit bras militar y Capítol foren fetes, segons nos és estat referit en est die per part de dita ciutat, ha desliberat que lo magnífich conseller en cap, ab embaxada de part de la dita ciutat y ab les solempnitats que en semblans actes se acostuman, vaje en cort // 270*v* // y suplique a sa majestat lo compliment y effecte de la mercè que ab dita sa real carta nos té promès, de manera que, vehent la mercè que fa la dita ciutat a est Principat en ajudar a las cosas de aquéll ab tanta demostració com fa, apar que nosaltres, en nom de est Principat, devem acudir a la deguda conformitat, majorment en fet tant peculiar y propri del Principat, fent las diligències que sien possibles y efficasses perquè sa majestat se servesca no diferir-nos la mercè que·ns té promesa y, com est negoci sie de tanta qualitat y consideració, qual en ningun temps sie estat, del qual speram lo remey universal a las cosas que se són offertes en praejudici de dites constitucions y privilegis, affectants en tot assertar, per ço, proposam aquéll a vostres mercès, perquè·s servesquen aconsellar-nos lo que podem y devem fer perquè axí, madurament aconsellats per vostres mercès, assertant en tot se alcanse lo èxhit desijat al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat».

[*1622*]

E oýda la dita proposició y essent anat lo senyor conseller segon en casa de la ciutat per consultar los dits negocis ab ses magnificències com és acostumat y essent tornat poch aprés, votaren tots y digueren son parer per son orde acerca de dites cosas ab molta maduresa y consideració y dits senyors de dita congregació aconsellaren a ses senyories lo següent, ço és, que en consideració de la deliberació que lo savi Consell de Cent ha feta lo die de dilluns proppassat, a 2 del corrent mes de maig, de que vaje lo senyor conseller en cap ab la forma acostumada, aconsellant a sas senyories se servesquen deliberar lo die present, sens disgregar-se // 271*r* // les persones que estan ajuntades dels tres stamens, fer nominació de hú dels senyors deputats per als fins y effectes contenguts en la proposició, lo qual vaje acompanyat de persones dels stamens de qualitat y prudència, conforme en semblans casos s'és acostumat y que dit senyor deputat nomenador partesca per tota la semmana corrent. E feta la dita resolució per los dits brassos, essent suscitat y mogut dubte sobre la exequució de aquélla per pretendre per algunes persones dels dits brassos <o> obstar a dita resolució alguns capítols y actes de Cort prohibint anada de persona de consistori de sas senyories a embaxades per lo cars contengut en la dita[a] proposició. Desijans los senyors deputats la observança de dits capítols y actes de Cort y propulsar la contrafacció de aquélls y, axí, en tot assertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat, comateren als magnífichs assessors y advocat fiscal del General y als magnífichs micer Jaume Càncer, micer Pere Ayllar, micer Francesch Aguiló, micer Joan Batista Gorí, micer Joan Pere Fontanella, micer Phelip Vinyes, micer Joseph Ramon, micer Bernat Sala, micer Phelip Plantí y micer Joan Ribera, la conexenssa e intel·ligència del dit capítol y actes de Cort, si lo cars occorrent se entén comprés en la permissió de poder anar persona de aquest consistori o no, perquè ab vot de ells, dits senyors deputats puguen prossehir en posar en exequució la dita resolució o,

a. dita *interlineat.*

altrament, fer lo que·ls és permès sens contradicció alguna de la disposició de dits capítols y actes de Cort y, per est effecte, manaren dits senyors deputats porrogar, com en effecte porrogaren, los dits //271v// brassos y exequució de la dita resolució per a damà, dijous, a las tres horas passat migdie, la qual porrogació fonch de paraula notificada a totes les persones qui·s trobaven presents en la dita junta y convocació de brassos. Y encontinent, no divertint-se en altres actes, dits senyors deputats manaren convidar y juntar los dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, dalt anomenats, per lo effecte ja dit, als quals, o a la major part d'ells, juns en la present casa y en la istància del consistori de aquélla, manaren comunicar per lo scrivà major y secretari del dit General los capítols y actes de Cort y nou redrés del dit General, los llibres de Quatre y Vuyt Senyals, las proposició[a] de dits brassos y resolució de aquélls, las embaxades fetes per lo cars occorrent a sas senyories per lo bras militar y per lo insigne Capítol de la iglésia catedral de la present ciutat y la embaxada feta de part de sas senyorias[b] als magnífichs consellers y savi Consell de Cent y moltes altres scriptures que sas senyories manaren debaxar del archiu de la present casa, las quals scriptures vistes y exactament considerades per dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, no podent pèndrer resolució sobre lo cars occorrent y essent ja las deu horas de la nit, se defferí aquélla per demà de las vuyt a las dotze horas abans migdie, restant axí concertats los senyors deputats y oÿdors de comptes ab dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats.

272r Dijous, a V. En aquest die, a las vuyt horas de matinada, se ajuntaren los magnífichs assessors y doctors infrascrits en la present casa per a pèndrer la resolució del que devien sas senyories fer acerca del proposat en los brassos lo die de ahir, los quals estigueren fins a las dotze horas de migdie y, després dinar, a las tres horas de vesprada, aportaren los dits magnífichs assessors en consistori y donaren en mà y poder de sas senyories un vot en scrits y firmat de sas mans, estant junts en la present casa les persones dels tres staments convocades del die de ahir per a ohir lo dit vot y resolució de dits magnífichs assessors y doctors aplicats, en que entrevingueren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstich los senyors fra Francesch Copons, abat de sant Salvador de Breda, don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benasch, Joan García, canonge de Barcelona, fra Làtzer Vives, don Dimas de Lupià, fra Joseph de Calders; per lo stament militar los senyors Joseph de Bellafilla, don Hugo Tamarit, //272v// don Ramon de Calders y Farran, don Joan de Peguera, don Alexandre de Alantorn, Joan Pau Cànoves, don Onofre Vila, Miquel Joan Granollachs, Gaspar de Calders, Francesch Joan de Vergós, don Joachim Reguer, Phelip de Sorribes, major, Joseph Torme, Joachim Desvalls, Joseph Spuny, Phelip de Sorribes y Rovira, menor, Luís Joan de Calders, //273r// Francesch Cornet, Francesch de Vallgornera y Senjust, Agustí de Lana, Jaume Casademunt, Domingo de Monredon, Miquel Pol, don Francisco Grimau, Hierònym Cardona, don Pedro Reguer, Francesch Nicolau, don Batista Falcó, Miquel Cortit, don Jaume Camps, don Bernardino Torres, don Hierònym Torres; per lo stament real los senyors conseller segon, //273v// Barthomeu Sala, Francesch Dalmau, Miquel Joan Magarola y Francesch Coronell. Als quals per sas senyories fonch manat legir lo dit vot en scrits fet per los dits magnífichs assessors y doctors aplicats infrascrits per mí; dit scrivà major y secretari del dit General, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet consultat per los senyors deputats si per conformant al vot de la ciutat que prevalgué en los brassos se tingueren en lo die de ahir, que comptavem a quatre del corrent mes de maig y, per les causes contingudes en la embaxada que enviaren a la ciutat lo dilluns, als dos de dit mes, pugue, conforme a capítols de Cort, anar en la cort de sa majestat un dels dits senyors deputats. Attès que, ab capítol particular de las Corts del any 1452, que és en lo Libre de Quatre Senyals, se troba expressament prohibit als deputats y oÿdors poder-se elegir per anar a fer alguna missatjeria o embaxada al senyor rey, o senyora reyna, o successors llurs, per ningun cars exceptat en las cosas que tocan a la utilitat de la terra en un cars tantsólament de observança de constitucions y, en aqueix cars, a gastos de la instància, en los casos emperò que tocan a cosas del rey, nostre senyor, excepta que pugnen anar en qualsevol acte o festa qui·s fes per coronació, o noces / /.

274r [a]

276r del senyor rey e de sos successors, puis tal acte o festa se fes d'essa la mar y com, aprés de dit capítol de Cort, parexent als deputats que per actes semblants o altres que podie militar la matexa o major rahó, podien dits senyors deputats ésser elegits per embaxada, com en effecte se troven molts actes de exemplars en los quals foren elegits per embaxadors en casos que no eren de actes o festes de noces ni coronació.

a. preposició *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* y.

a. *a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 803.*

Indica la Cort en lo any 1599, capítol 2, que los dits exemplars ab que foren elegits los senyors deputats per embaxadors en casos per capítols de Cort no disposats, no eran permesos y no expressament prohibí, no poguessen anar en dites embaxades ni dexar lo consistori, sino, tant solament, en los casos y per los temps que per altros capítols de cort és estat disposat.

Dels quals capítols resulta que los senyors deputats no poden ésser elegits per embaxadors en cosas tocans a la utilitat del Principat, sino en un[a] cars tant solament de observància de constitucions y, en aqueix particular, a gastos de la instància, resulta també és[b] lícit als senyors deputats ésser elegits per embaxadors en actes o festes de coronació o noces del rey, nostre senyor, y que, per haver volgut extendrar aquestos casos a altres diferents o semblants, se abusave lo dit capítol de Cort, fent interpretació los senyors deputats del dit capítol las Corts del any 1599, ab dit capítol segons volgueren llimitar aquesta licència de interpretar dit capítol de 1452, y axí prohibí que per ninguns casos no disposats en capítol de Cort poguessen anar en embaxades, la qual disposició se entén de la expressa, específica y clara, y no de la que per argument se podrie inferir; altrament restarie supèrflua la disposició de dit capítol, segons // 276*v* // y axí perquè en lo cas occorrent no se envia la embaxada per actes o festes de coronació o noces del rey, nostre senyor.

Són de vot y parer los assessors ordinaris y advocats consultats infrascrits que no és lícit elegir per embaxadors algú dels senyors deputats o oÿdors en lo cas consultat, obstant la disposició de dits capítols de 1599 y de 1452 y axí ho aconsellan, salvat sempre.

Vinyola, assessor. Aguilo, consulens. Fontanella, consulens. Ribera, consulens. Petrus Pla, assessor. Aylla, consulens. Gori, consulens. Planti, consulens».

Y encontinent, legit lo dit vot, vist per sas senyories que no tenie lloch lo anar una persona de consistori, conforme lo tenor de dit vot, sas senyories, parlant lo dit senyor deputat ecclesiàstich, feren a saber als dits senyors de dita congregació com se resolien de anar nou embaxadors, ço és, tres de cada stament, per enviar a suplicar a sa majestat lo contengut en la dita proposició feta dit dia de ahir, los quals enviarien ymprontament ab tota diligència. Y encontinent, lo dit senyor conseller y demés senyors de dita congregació se despediren de sas senyories ab molta cortesia.

E poch aprés sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers los senyors Joseph Serralta, canonge de la Seu de Vich, Don Jacint Camps y Meca, y mossèn Francesch Despuig // 277*r* // los quals, ben acompanyats, ab les masses grans y porters devant y de molts oficials del dit general, anaren en casa de la ciutat a hont los dits magnífichs consellers estaven ajuntats y, arribats a llur presència, explicaren per part de sas senyories la embaxada següent, ço és, que feien a ssaber a sas magnificències com sas senyories, en conformitat de la proposició feta en los últims brassos per no haver tingut lloch lo fer nominació de persona de consultori per las rahons contengudes en lo vot donat per los magistrats, assessors y doctors aplicats, han fet sas senyories nominació de nou embaxadors per al dit effecte, los noms dels quals les farien a saber lo die de demà. E sas magnificències respongueren que se alegraven molt que sas senyories haguessen pres tant bona resolució.

E poch aprés, essent tornats los dits senyors embaxadors en consistori, referiren a sas senyories com havien explicada la dita embaxada, en la forma los era estat ordenat y que sas magnificències havien fet la dita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Divendres, a VI. En aquest die, lo scrivà major y secretari del General de Catalunya, de orde y comisió de sas senyories, és anat al excellentíssim senyor duch de Alcalá, lochtinent de sa majestat en lo present Principat y comptats y ha donat a sa excel·lència de part de dits senyors // 277*v* // deputats lo recaudo del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del Principat, desitjant acudir a la obligació de son càrrech, han determinat enviar a sa majestat sie son real servey, fer mercè aquest son Principat de honrar aquell y alegrar estos sos fidelíssims vassalls ab sa real presència y jurament de les constitucions y privilegis de dit Principat, y com desitjen se alcanse lo èxit qual se prometen de sa majestat ab aquesta embaxada y lo favor de sa excel·lència per lo alcans de aquell, si e de son servey affavorir-los en negocis que tant convé al servey de Déu, de sa majestat y benefici d'est Principat honrrar esta embaxada ab lletra de favor de sa excel·lència, que dits deputats en rebrian singular gràcia y mercè, explicat per dit scrivà major lo dit recaudo a sa excel·lència conforme dalt está dit.»

a. un *interlineat.*
b. és lícit *interlineat.*

Sa excel·lència ha respost a ell que li aparexie que en lo que se havie de reparar esta embaxada era lo gran gasto que aquella aportave en si, emperò, que ell no·s posave en axò, pus los senyors deputats lo han deliberat attenent convenir axí, y que lo fer de dita embaxada era molt conforme a son gust y voluntat y axí se offerie ajudar d'ella en tot lo que pugue, scrivint a sa majestat y a qui convindrie y altrament de la manera que a sas senyorias aparexarà convenir; y, replicant dit scrivà major que los senyors deputats rebrien mercè de carta de favor perquè ab ella anar afavorida y honrrada la dita embaxada, respongué sa excel·lència que ell farie dita carta sempre que dits senyors deputats volrrien.

E després, tornat dit scrivà major en consistori, refferí a sas senyories la resposta de sa excellència conforme està dalt contenguda.

278*v* Disapte, a XIIII. En aquest die se féu crida de brassos per a demà a la una hora passat migdie, per la insiculació fahedora segons forma del nou redrés.

Diumenge, a XV. En aquest die hi hagué junta de brassos en la present casa // 279*r* // per fer la extracció de nou abilitadors per los qui poden ser insiculats en deputats y oÿdors, per la insiculació fahedora lo mateix die; y serviren los brassos de testimonis, y hague-y en la taula a hont fonch feta extracció nou testimonis, ço és, tres de cada stament en que foren anometats los senors deputats y oÿdors, ço és, per lo bras ecclesiàtich, los senyors, Francesch Sala, prior de Calaf; Joseph Serralta, canonge de Vich; fra Steve Noguer, monjo y candaler de Besalú. Per lo bras militar, los senyors, Luís Joan de Calders; Hieònym de Calders; y mossèn Gaspar Jordà y de Gallart. Per lo stament real, los senyors, Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona; Francesch Astor, ciutadà honrrat de Tortosa; y Bernat Mas, doctor en medecina.

En aquest mateix die, en presència dels dits brassos y dels // 279*v* // dits testimonis qui serviren de brassos, foren extretes en la forma acostumada en insiculadors nou persones, ço és, tres de cada stament, ço és, per lo bras ecclesiàstich los senyors, fra don Francesch Llordat, abat de Camprodon; Pere Dalmau, canonge de Barcelona; fra Francesch de Oluja, prior de Catalunya, lo qual, essent avisat de manament y ordre de sas senyories per Francesch Moragues, porter real, per impediment de Francesch Besturs, altre dels porters ordinaris de la present casa, ha dit que·l scusassen sas senyories que no podie acudir per sa indisposició. E axí, attesa la relació de dit porter ab que conste no poder entrevenir a la present habilitació lo dit senyor prior de Catalunya, encontinent fonch en son lloch extret lo senyor bisbe de Barcelona.

Per lo bras militar, los senyors, Don Pedro de Bosch y de Sant Vicens; Miquel Joan Taverner, donzell; y mossèn Raphel Joan de Torme, donzell.

Per lo bras real, los senyors, mossèn Francesch Ribes, burgès de Perpinyà; misser Francesch Coll, en drets doctor; y mossèn Phelip Joan Argila, doctor en medecina.

280*r* E poch aprés, estant juntes les dites persones, extretes per fer les habilitacions, havent jurat y oÿda sentència de excomunicació en la sólita y acostumada forma, hi hagué alguna competència entre ells acerca de los assientos y axí se assentaren, ço és, lo senyors bisbe de Barcelona al cap de taula, y a cada costat un ecclesiàstich, y després los militars, y despres los reals. E fonch presentada entre ells la scriptura del tenor següent:

«Havent-se suscitat algun debat a differència entre los senyors habilitadors avuy die present extrets per la insiculació fahedora dels llochs vacants de deputats y oÿdors sobre la forma y orde de seurer's en lo acte de la dita habilitació, pretenent los dits senyors habilitadors ecclesiàstichs haver de seurer en primer lloch, seguidament y aprés axí mateix los militars y reals, pretenent lo contrari, ço és, haver de seurer interpol·ladament los dits senyors habilitadors militars y reals, per ara y per no diferir lo present acte de insiculació de que podrie resultar dany al General y sens praejudici algú de sos drets y praetensions, se acotenten que lo del seurer en dit acte que seguen primer y seguidament los senyors ecclesiàstichs, aprés los militars y aprés los reals, conforme segueren en lo últim acte de la habilitació, ab expressa protestació que lo present acte no sie tret en conseqüència ni per aquell se augmente ni disminuesca lo dret de les parts.

Presents per testimonis, Francesch Colberó, notari, y Miquel Fontana, altre dels porters ordinaris de la present casa.»

280*v* E fet açò, comensaren lo acte de la dita insiculació y acabaren aquell lo endemà a les deu hores de la nit, a 16 del corrent, com és de veurer's en lo libre de Deliberacions sota la matexa jornada de XV de maig.

281*r* Disapte, a XXI. En aquest die lo noble don Bernat de Peguera, defenedor del dit General de la present ciutat de Barcelona, vingué en consis-

tori[a], y renuncià en mà y poder de sas senyories lo dit son offici de defenedor, en favor de mossèn Sebastià Saleta, canonge de la Seu de Barcelona, suplicant-li fos admesa la dita renunciació conforme disposició dels capítols de Cort, e sas senyories acometeren la dita renunciació si y conformes per capítols de Cort los és licit y permès y no altrament, manant ésser en la present renunciació continuada en lo present dietari, en virtut de la qual encontinent se féu la provisió del dit offici en persona del dit mossèn Sebastià Saleta, com apar en libre de Deliberacions sots la present jornada.

Presents per testimonis, Francesch Colberó, notari, y Miquel Fontana[b], un dels porters ordinaris de la present casa.

281*v* Dijous a XXVI. Festa de Corpus.

282*v* Juny MDCXXII

Dimecres, lo primer. En aquest die, mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor de dit General en la part de ponent, vingué en consistori de sas senyories y féu relació com ere tornat de fer sa sobrecol·lecta y que presentave en consistori de sas senyories com tenie obligació.

Dijous, a II. En aquest die, mossèn Antoni Joli, prevere beneficiat en isglésia de Nostra Senyora de la Real de la vila de Perpinyà, constituhit personalment devant dels molt magnífichs senyors deputats y oÿdors de comptes del dit General, units en consistori, de paraula representà a sas senyories que per lo General e o per Melchior Subirats, porter real, tenent orde y comissió de sas senyories se fa extracció en los bens del quòndam Barthomeu Piquer, dèbits al General per rahó de la receptoria tinguda per lo dit Piquer en los temps que vivie de la vila y collecta de Perpinyà, y que en dita extracció és estada liurada una heretat, ço és, casa, terra, honors y possessions de aquella que lo dit quòndam Barthomeu Piquer tenie y possehie en lo terme de Tologes, terra de Rosselló, a don Hiacinto de Vilanova en la vila de Perpinyà // 283*r* // domiciliat, per preu de dos mília y una liuras, moneda de Rosselló, que, reduhides a moneda Barcelona, fan summa de mil dos-centes liures, dotze sous. Y com de present encara lo dit preu no sie deposat per lo dit don Hiacinto Vilanova ni tampoch li sie estada liurada la possessió y axí la cosa resta íntegra y ab temps abte per a ell dir major quantitat en dita heretat. Per ço, offereix a sas senyories en nom del General dita en aquella de dos mil cent y una liuras de dita moneda de Rosselló, y axí cent liures més de la dita feta per dit don Hiacinto de Vilanova que, reduhide a moneda Barcelona, fan summa de mil dos-centes sexanta liures y dotze sous, suplicant, per ço, la dita que fa de present, attesa la utilitat resulta de aquella al dit General y també al exequutat ésser-li admesa y acceptada y lo acte de la venda ser-li fet y fermat per lo preu de dites mil dos-centes sexanta liures y dotze sous moneda Barcelona, y offerint de posar a sas senyories en la taula o banch de la present ciutat lo dit preu dins deu dies pròxims, ab obligació que·n fa de sa persona y bens com ha deutes fiscals y reals, ab renunciació de son propi for y privilegi clerical, sotsmetent-se al for de sas senyories y del dit General y rigors de aquell llargament y en quant menester sie; ne fa y ferma scriptura *in forma camere apostolicas cum susceptione censurum mandati, exequciones et alias penas* y ab jurament largament.

E sas senyories, attessa la dita offerta ésser en evident utilitat del General, acceptan aquella del dit mossèn Anthoni Joli ab la obligació demundita.

Presents per testimonis, lo magnífich // 283*v* // micer Francesch Millet, doctor en drets; Francesch Colberó, notari; Pau Solanell y Joan Ventura Curús, scrivens.

Disapte, a IIII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories mossèn Miguel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de levant, y féu relació a sas senyories com ere vingut de fer sa sobrecol·lecta y presentave en consistori de sas senyories com tenie obligació.

284*r* Dilluns, a VI. En aquest die, sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, loctinent y capità general en lo present Principat y comptats, los senyors, Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona, Hieònym de Calders, donzell, y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, obtinguda primer hora per medi del síndich del dit General, com és acostumat, anaren en casa dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá y, arribats a sa presència, per part de sas senyories explicaren la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Catalunya, havent tingut notícia de les crides fetes de part del magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, publicades a 26 de janer proppassat, per la exacció del dret de coronatge que·s pretén ésser degut a la sacra,

a. a continuació ratllat de sas senyories.
b. a continuació ratllat abat.

[1622]

católica y real majestat del rey y senyor nostre, feren per sos embaxadors als 12 de mars proppassat embaxada a vostra excel·lència, suplicant-lo, extrajudicialment, fos de son real servey fer mercè al present principat de Catalunya y comptats // 284v // de Rosselló y Cerdanya manar suspendrer la exequució de dites crides, fetes per la demanda de dit coronatge, fins a tant que sa majestat ab sa real presència hagués honrrat dits Principat y comptats y aquestos sos fidelíssims vassalls, y hagués prestat lo sòlit y acostumat jurament, attès, segons disposició de les leys de dit Principat y comptats, no·s pot exhigir dit dret de coronatge, salva la real clemència, que primer lo dit jurament no sie estat prestat per lo dit rey, nostre senyor.

A la qual embaxada fonch vostra excel·lència de fer mercè a dits Principat y comptats de respondrer en que scriurie a sa majestat e intercedirie per dits Principat y comptats acerca la exacció del dit dret de coronatge.

Y com no obstant dita embaxada y consulta per vostra excel·lència interposada a sa majestat, a la qual dits deputats també sobre dit fet han consultat, no haje dubtat dit magnífich regent la Real Thesoreria de fer publicar noves crides, al primer del corrent mes de juny, en la present ciutat, ab las quals invingeix y mana, de part de la sacra, católica y real majestat, a tots los prelats y ecclesiàstiques persones y vassalls de aquell y a totes les ciutats, viles y llochs reals y a qualsevol persones del present bisbat de Barcelona y vegaries de aquell que sien tinguts y obligats en pagar dit dret de coronatge, que dins deu dies pròxims del die de dita publicació en avant comptadors paguen aquell. Altrament, passats dits deu dies, a costes y gastos dels dits debitors, seran despedides exequcions riguroses, y sie molt vist que, pendent la consulta de vostra excel·lència feta a sa majestat per exacció de dit dret de coronatge, se suspenguen les dites crides novament publicades per lo dit magnífich regent la Real Thesoreria, majorment essent la exacció // 285r // de dit dret de coronatge abans de la prestació del dit acostumat jurament per sa majestat, en contrafacció de les lleys y llibertats de dits Principat y comptats. Per ço, a vostra excel·lència, extrajudicialment, suplican sie de son real servey ferlos mercè en consideració del sobredit, tant en la primera embaxada com ab la present, manar susprendrer la exequució de dites noves crides y donar orde a dit magnífich regent la Real Thesoreria no passe avant en aquelles, y per dit effecte, en quant menester sie, intercedir ab sa majestat, com bé té vostra excel·lència acostumat de què nos passe avant en exacció de dit dret de coronatge, que primer dit jurament acostumat no ne prestat, que la rebran molt singular.»

Y encontinent, explicada la dita embaxada, lo dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá respongué que ell no estave assí en Barcelona quant se féu dita crida, y que ell se informarie de tot y continuarie la intercessió ab sa majestat.

E poch aprés, essent tornats los dits senyors embaxadors, referiren a sas senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que sa excel·lència havie feta la dita resposta; e sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

285v Dijous, a VIIII. En aquest die, mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, vingué en consistori y féu relació a sas senyories com mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de levant, ha sobrecollectat, comptat y pagat la terça de octubre, noembre y desembre pròxim passat.

Divendres, a X. En aquest die, mossèn Raphel Riera, notari de Barcelona, procurador fiscal del General, surrogat en lloch de mossèn Pere Mas, notari, absent de la present ciutat ab licència de sas senyories, que, seguint lo orde y manament a ell de paraula donat per dites sas senyories, presenta al magnífich regent la Real Thesoreria y noble racional de sa majestat les requestes y scriptures // 286r // devall scrites, ço és, al dit regent la Real Thesoreria, en la forma següent: que, essent-se conferit en la casa de la sólita habilitació del magnífich Francesch Bru, ciutadà honrrat de Barcelona, regent la Real Thesoreria, situada en la present ciutat de Barcelona, al carrer dit de la Mercè, y constituhit personalment en una sala de dita casa en presència de mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General y de mossèn Nicasi Castellar, notari de Barcelona, y Francesch Vernet, mercader, ciutadà de Barcelona, testimonis a estes coses cridats, dit Raphel Riera en dit nom digué de paraula al magnífich mossèn Anthoni Acasi de Ripoll, donzell y en quiscun dret doctor, cunyat del dit regent la Real Thesoreria, que era trobat personalment en companyia de molts altres persones, que ell tenie orde dels senyors deputats de presentar una scriptura al dit magnífich regent la Real Thesoreria per negocis y affers del General, y en particular per lo que té respecte a la exacció praetesa per dit regent la Real Thesoreria del dret de coronatge y que axí necessitave de sa presència per lo efecte de dita presentació.

E lo dit misser Anthoni Acasi de Ripoll y altres

persones allí jontes digueren que dit magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, estave en lo llit molt mal, de tal manera que no permetien entrar persona alguna en son aposiento ni tractar specie alguna de negoci, y que havie surrogat en son lloch, tant en lo càrrech de regent dita Real Thesoreria com de altres comissions que tingue de sa majestat y de sos officials y ministres, lo magnífich Francesch Pobla, ciutadà de la present ciutat, y que axí anaren a presentar dita scriptura // 286*v* // al dit Pobla, que serie igualment presentada com si igualment se presentàs al dit magnífich Francesch Bru.

E lo dit mossèn Raphel Riera en dit nom de procurador del General requirí a mi, dit scrivà major y secretari del dit General, llevar acte de les dites coses y de les diligències que ell feie per a presentar la dita scriptura; y llevat per mi, dit scrivà major, lo dit acte, en presència de dit misser Anthoni Acasi de Ripoll y de les demés persones que en dita sala se trobaren presents y dels dits testimonis.

Dit mossèn Raphel Riera, juntament amb mi, dit scrivà major, y dels dits testimonis, se'n devallà de dita sala y se'n anà en lo aposiento en lo qual dit magnífich regent la Real Thesoreria acostuma de fer lo negoci, en rahó de dit son offici, y, essent dins dit aposiento, demanà a molts officials reals qui allí estaven presents del dit magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, y tots li respongueren que estave mal en lo llit y que no donave audiència a ninguna persona de negoci ni·s donave lloch a que se entràs en lo aposiento en que estave malalt, y que per ell feie lo negoci lo dit mossèn Francesch Pobla. Y, demanant dit Riera de dit mossèn Francesch Pobla, li respongueren dits officials que poch havie se'n era anat de allí y, encontinent, dit Riera en dit nom en companyia de mi[a], scrivà major, y de dits testimonis, féu diligències per a trobar dit mossèn Francesch Pobla, cercant-lo per diverses parts de la present ciutat y finalment lo trobà en la scrivania de mossèn Francesch Blanch, notari públic de Barcelona, que és en la lotja de la present ciutat, a hont li fonch feta la presentació de dita scriptura personalment, legint-li aquella lo dit scrivà major y li fonch donada còpia de la dita scriptura, com provat // 287*r* // és, del tenor següent:

«Havent tingut notícia los deputats del General de aquest principat de Catalunya que per vostra mercè eran estades manades publicar, a 26 de janer proppassat, unes crides acerca la exacció del dret de coronatge que·s pretén ser degut al rey, nostre senyor, y entenent que en cars lo dit dret de coronatge sia degut, la exacció de aquell ha y deu ser suspesa y differida fins a tant que lo rey, nostre senyor, per sa real clemència sie estat servit fer mercè a esta província y poblats en ella de honrrarla ab sa real vinguda y presència, jurant les constitucions, leys municipalas y privilegis de aquella y de sos provincials, lo qual jurament ha y deu praecehir a la dita exacció y solució de dit coronatge, pres primer sobre est fet madur consell de persones doctes y ben intencionades, al servey de Déu y de sa majestat y al benefici universal de est Principat, per evitar lo praejudici y lezió molt gran que de la dita comminada exacció de dit dret de coronatge podie resultar a dit Principat, naturals y habitants de aquell, y axí, en cars molt just molts[a] y del servey de sa majestat, a 12 de mars pròxim passat també representaren ab embaxada particular y extrajudicialment a sa excellència la justicia de est Principat y comptats en que dita exacció de coronatge fos suspesa y diferida fins que sa majestat hagués prestat de dit son jurament, y lo encontre que resulta a dites constitucions, lleys y privilegis de aquesta província de la praecipitació de la dita demanda de dit dret, en cars aquell sie degut, suplican a sa excel·lència fos servit manar sobreseurer lo effecte de dites crides y procehiments de vostra mercè fins a son degut temps. Y per sa excellència fonch offerta consulta per sa majestat ab intercessió, // 287*v* // per est Principat y singulars de aquell, fidelíssims vassalls de dita sa majestat, la qual prenia. Y axí mateix dits deputats satisfent a la obligació de son càrrech, han representat lo mateix fet a sa majestat, suplicant-lo sie son real servey consolar aquell son Principat ab la conservació de sas leys, constitucions y privilegis, rellevant-los de tots praejudicis y majorment del praejudici se'ls fa ab dites crides y prehiminències de vostra mercè, praecipitant la demanda del dit dret y, per ço, manar sobreseurer la dita exacció.

Y per quant preniant esta consulta, interposada per sa excel·lència y deputats, no és lícit ni permès fer altres procehimens, majorment exequutius, penals y praejudicials y dels quals lo reparo és dificultós, vostra mercè lo primer del corrent mes de juny ha fet publicar per la dita exacció noves crides ab praefixió de termini y comminació, passat aquell, de exenció contra los qui no hauran pagat dit dret, lo que ha donat ocasió a dits deputats de degut sentiment y de acudir com se ha acudit ab particular embaxada a sa excel·lència, representant-li est nou praejudici que reb de vostra mercè; suplicant-li

a. *a continuació ratllat* y de.

a. molts *interlineat.*

[1622]

axí mateix, extrajudicialment, lo reparo y smena de aquell, manant sobreseurer y suspendrer les dites crides y procehimens, com ha fetes antes de son degut temps, y encars no permès.»

Lo qual ha respost no tenir notícia alguna dels dits procehimens per ser-se fets en temps que·s trobave fora la present ciutat y que se'n informarie y los consultarie a sa majestat.

Y axí mateix de nou han tornat dits deputats a suplicar a sa majestat fos servit manar sobreseurer y pasar la dita exacció, representant-li los dits procehiments ultimament per vostra mercè fets y essent, com és, prohibit, penjant //288r// consulta a sa majestat com ha rey y senyor nostre de qui·s promet lo degut remey, procehir en lo fet demundit ya més ho es preniant segona consulta.

Per ço, dits deputats ab esta scriptura y ab lo millor modo que poden, extrajudicialment, notifiquen a vostra mercè la dita consulta y representen lo praejudici que ab dites crides y procehimens de vostra mercè se fa a est Principat, comptats y poblats en ell y a les constitucions, leys y privilegis de aquell, instant la dita exacció de dit dret de coronatge perquè vostra mercè sobresegue y pare, y sobreseurer y parar fasse, ab tot effecte la dita *exacció* y cobrança de dit dret ab causa tant justa y tant del servey de sa majestat. Altrament, fent lo contrari, lo que de vostra mercè no creuen ni speren dits deputats, procehiran conforme de dret y de justícia y de disposició de les generals constitucions, capítols y actes de Cort, usos, observances, pràtigues y scrits del General los serà lícit y permès, requerint y manant ab scrivà major del dit General lleve acte de presentació d'esta scriptura perquè en son cas, loch y temps se'n haje la deguda rahó.»

E lo dit mossèn Francesch Pobla, responent, dix que se aturave lo termini de dret per a respondrer a la dita scriptura, prenent de sas mans la dita còpia en presència de mi, dit scrivà major, y testimonis demundits.

E en aprés dit mossèn Raphel Riera, en dit nom, posant en exequució lo dit orde a ell donat per sas senyories, en companyia de mi, dit scrivà major, y testimonis demundits y del magnífich mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, feu moltes diligències en trobar //288v// lo noble don Garau de Guardiola, loctinent de mestre racional de sa majestat, cercant-lo axí mateix en diverses parts de la present ciutat y finalment havent-lo trobat en una casa de la present ciutat[a], situada en lo carrer dels Calderers, juxta y detràs lo monastir de la Santísima Trinitat, li presentà y féu presentar la scriptura del tenor següent:

«Los deputats del General de aquell principat de Catalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, havent tinguda notícia de les crides publicades, a 26 de janer pròxim passat, de part del magnífich regent la Real Thesoreria acerca la exacció del dret de coronatge que·s pretén és degut a sa magestat, feren embaxada particular al excel·lentíssim duch de Alcalá, loctinent general en dit Principat y comptats, hi·l suplicaren, extrajudicialment, fos de son real servey fer la mercè de manar suspendrer la exequució de dites crides, attès lo dit dret de coronatge encars sie degut a sa majestat. No·s pot ni·s deu exigir, que primer sa majestat ab sa real presència no haje honrrat dits Principat y comptats y a sos fidelíssims vassalls, y no haje prestat lo acostumat jurament y haje jurat los usatjes, constitucions y leys de la terra. A la qual embaxada fonch respost per dit excel·lentíssim loctinent que intercedirie ab sa majestat perquè dita exacció estigués suspesa, com en effecte és estada interposada consulta y aquella, avuy, està indecisa y pendent , y com al primer del present mes de juny dit magnífich regent la Real Thesoreria, sense aguardar resposta de dita consulta y sens tenir orde de sa excelència, no haje dubtat de manar publicar altres crides, contenint, ab elles que si dins de deu dies, los qui preten //289r// són obligats en pagar dit dret de coronatge, no han pagat aquell, los exequutarà, la qual exequució se ha de decernir per vostra mercè y per son consistori; y no sie cosa justa que, pendent dita consulta feta per sa excel·lència a sa majestat y les consultas que sobre lo mateix fet tenen interposada dits deputats, se fasse ni·s commine fer dita exacció de dit dret de coronatge.

Conforme las leys del present Principat y observança de aquelles, no·s pot rebrer ni exhigir que primerament sa majestat no haje per sa real persona jurades les constitucions y lleys de dit Principat. Per ço, dits deputats, ab les presents, representan a vostra mercè lo praejudici notable que ab dites crides y demés procehimens fos per dit magnífich regent la Real Thesoreria se fa a dit Principat y als poblats en aquell, y quant major se farà dita exequució comminada se feia abans de ésser prastat lo dit acostumat jurament, prestador per sa majestat. A effecte vostra mercè sie servit de no donar lloch en que dites exequucions se fassen ni·s despedesquen del dit son consistori, lo que no creuen dits deputats, procehiran contra de vostra mercè, con-

a. a continuació una paraula ratllada.

forme de dret y de justícia y disposició de les generals constitucions, capítols y actes de Cort, usos, consuetuts, pràtigues y scrits del General les serà lícit y permès, requerint y manant al scrivà major y secretari del General lleve acte de la presentació de la present scriptura, perquè en son cas, lloch y temps se'n haje deguda rahó.»

E presentada y legida dita scriptura y havent-li donada còpia de aquella, la qual prengué de sas propies mans, dit don Garau de Guardiola respongué que se aturave lo termini de dret, per a respondrer en presència de mi, scrivà major, y testimonis demundits.

E en aprés, als XV del dit mes y any present, y a estes coses cridat Francesch //289v// Colberó, notari, ciutadà de Barcelona, en virtut de commissió a ell feta per mi, dit scrivà major del dit General, y presents per testimonis lo noble don Joan Villalba, en Barcelona populat, y mossèn Baldiri Miquel Sovies, notari, ciutadà de Barcelona, constituhits tots personalment en lo racional[a] del rey de la present ciutat de Barcelona, en la instància del consistori de dit racional a hont se trobave present lo noble don Garau de Guardiola, loctinent de mestre racional de sa magestat, lo qual dix que volie respondrer a la sobredita scriptura a ell presentada als 10 del corrent mes de juny per part dels molt il·lustres senyors deputats del dit General, acerca de la exacció del dret de coronatge, y requerí fos la dita resposta insertada y continuada al peu de la dita scriptura, y que no fos donada còpia de la dita scriptura sens inserta de la dita resposta, la qual és del tenor següent:

«Responent lo noble don Garau de Guardiola, del Consell del rey nostre senyor y son loctinent en lo offici de mestre racional de sa real casa y cort en los regnes de la Corona de Aragó, a una scriptura a ell presentada per los deputats del present principat de Catalunya, a deu del present mes de juny, diu que lo que fins assí se ha fet és estat inseguint lo orde de sa majestat, y seguint lo styl del offici de mestre racional, y que no entén haver contrafet a constitucions ni drets del present Principat, ans està prompte y aparellat de servar aquelles; y si y a hont hi hagués consulta interposada, lo que no·s creu, sempre que en contrari per sa magestat se li serà manat, està prompte en obehir, requerint que no·s done còpia de la dita [b]scriptura sens inserta de la present resposta.»

De las quals cosas requerí lo dit don Garau de Guardiola, en lo dit nom, ne fos llevat acte en presència de dit Colbaró, notari, y testimonis demundits.

E en aprés, als setse del dit //290r// mes y any, lo dit mossèn Francesch Pobla, en lloch y nom de dit regent la Real Thesoreria, constituhit en presència de mi, dit scrivà major del dit General, y presents per testimonis mossèn Melchior Pagès, mercader, ciutadà de Barcelona y misser Raphael Rubí, burgès de la vila de Puigcerdà, tots atrobats en la present casa de la Deputació, al claustro de dita casa, devant la instància del racional, dix que aportave la resposta a la sobredita scriptura presentada per part de sas senyories al dit magnífich regent la Real Thesoreria e o per ell a ell dit Pobla, als deu del corrent, acerca la exacció del coronatge, y encontinent donà dita resposta en scrits a mi, dit scrivà major, la qual fonch per mi legida y és del tenor següent:

«Responent lo magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, a una scriptura a ell presentada per los deputats del present principat de Catalunya, a deu del present mes de juny, diu que a ell no li toca sino instar la cobrança del dret degut a sa majestat per los coronatges y que sempre que tingue orde en contrari de sa majestat està prompte en obehir, requerint que no·s done còpia de la dita scriptura sens inserta de la present resposta. De las quals cosas lo dit Pobla en lo dit nom requerí ne fos llevat acte a mi, dit scrivà major, en presència dels testimonis demundits.»

290v Dilluns, a XIII. En aquest die mossèn Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, vingué en consistori y féu relació a sas senyories com mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de ponent, ha sobrecol·lectat, comptat y pagat la terça de octubre, noembre y dezembre pròxim passat, exceptat los llibres de la taula de Tremp y Pallàs de dita terça, que per ocasió de les moltes neus no·y és pogut anar.

Dimars, a XIIII. En aquest die, sas senyories manaren y ordenaren a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del General de Catalunya, donàs un recaudo de part de sas senyories al excellentíssim senyor duch de Alcalá, loctinent y capità general en aquest Principat y comptats, continuat //291r// en un full de paper, lo qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor: Responent los deputats del General de Catalunya al que lo secretari Peres los ha presentat de part de vostra excellència, que de aquelles cent mília liures assignades en la offerta feta al senyor rey en las Corts

a. racional *interlineat damunt de* palau *ratllat.*
b. dita *interlineat damunt de* present *ratllat.*

[1622] celebrades en la vila de Monsó, any 1181, per a la fortificació y fabrica de les[a] fortalesas de les costas marítimes y altres del principat de Catalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, se donen dotse mília liures per reparar y fortificar lo baluart de ponent, construhit en les drassanes d'esta ciutat de Barcelona, per la precisa necessitat que té de reparo y manar-ho axí sa majestat.

Presuposat que les cent mília liures de que parle dita offerta, conforme la intenció de la Cort General, se destinaren per edifficar algunes torres y fer altres reparos, per a propulsar los moros y deffenssar-se dells y de altres corsaris y enemichs en les costes dels dits Principat y comptats, axí en las parts de ponent com en las pars de llevant, y que en temps del excellentíssim duch de Feria, lashores loctinent general de sa magestat, en lo any 1598, ab son real orde y consentiment dels tunch deputats, un enginyer del dit senyor rey anà per totes les dites costas, y regoneguts tots los puertos a hont convenie edificar torres o fortaleses, specificadament las senyalà en los llochs a hont se devien construhir, ab les quantitats de diners que per a cada una d'elles respectivament ere menester, haguda consideració al que lashoras restave en poder de dits deputats de les dites cent mília liures.

291*v* Presuposat també que conforme sa relació y lo arbitre que dit enginyer féu sobre assò, com ha persona perita y experta en la fabrica de les torres y fortaleses per ell senyalades, no sols se ha de gastar la quantitat de diner que restave de dites cent mília liures però encara major, y que essent com és axí la real veritat no poden los deputats del present trienni dexar de posar a exequució la fabrica de dites fortalesas de la manera que per dit enginyer és estat arbitrat, en la matexa conformitat que com està dit sa magestat fonch servit manar-o.»

Diuen que, fetes y construhides ab tot effecte les dites fortaleses ja designades, si de les dites cent mília liures sobra algun diner, lo qual conforme la intenció de la Cort se pogués aplicar a la fortificació de dit baluart, acudiran ab molt gran voluntat a sa obligació de manera que resta affectuat y conseguit lo fi de la offerta feta en dita Cort General y sa magestat servit ab lo compliment que és rahó, y essent-me conferit jo, dit scrivà major, en casa de dit excel·lentíssim senyor loctinent general, li doni lo dit recaudo de part de sas senyories en la forma me era estat ordenat y donat aquell. Sa excel·lència, encontinent, respongué que confiave que sas senyories acudirien en total servey de sa magestat, com bé tenien acostumat.

292*r* Divendres, a XVII. En aquest die, per part del magnífich misser Miquel Sala, novament provehit del càrrech de regent la Real Cancellaria, fonch presentat en consistori de sas senyories un privilegi de regent dita Real Cancellaria en son favor despedit per la sacra, catòlica y real majestat en la sólita y acostumada forma, lo qual per sas senyories fonch acceptat y manat continuar en llibre o registre de Officials Reals, com és acostumat.

292*v* Diumenge, a XVIIII. En aquest die, los molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Catalunya y senyors oÿdors de comptes del dit General, consistorialment, ab los porters y massas majors de dit General y acompanyats de molts officials del dit General, partiren de la casa del palau real a hont habitan los senyors deputat(s) y oÿdors ecclesiàstichs ab totxos y anaren en la iglésia de Bellem de la companyia de Jesús de la present ciutat de Barcelona, convidats per la festa se solempnitzà hi·s féu en la dita ecclésia, per la canonització del gloriós pare sant Ignasi, fundador de la religió dels pares de dita compañia de Jesús y del pare sant Francisco Xavier de la dita companyia, novament canonitzats per sa Santidad. Y arribats en dita ecclésia, se assentaren en la forma que baix se dirà y després de arribats en dita ecclésia los dits senyors deputats y oÿdors de comptes, vingueren en ella los magnífichs consellers de la present ciutat y se assentaren en la forma que també baix se dirà; y després vingué lo excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, loctinent y capità general de sa magestat y son Real Consell. Y los dits magnífichs consellers, entenent que sa excel·lència arribave a dita isglésia, lo anaren ha rebrer a la porta hi·l acompanyaren fins al altar, y després de assentat dita sa excel·lència, los senyors deputats y oÿdors de comptes se alsaren y li anaren a fer lo degut acatament.

Estigueren assentats d'esta manera, ço és, sa excel·lència en una cadira entoldada que estave ja allí, aparellada y a punt per dit effecte ab sa ***almoada*** y strado; en la part del evangeli del altar de dita ecclésia y a la part // 293*r* // squerra de sa excel·lència, en uns banchs posats un poquet retirats de <de>sa exel·lència fins lo altar, en dita part del evangeli estigué assentat lo Real Consell, ço és, a la part de sa excel·lència lo son canceller y després d'ell en ves lo altar lo [senyor] Regent, y després, fins arribar casi al altar, los magnífichs doctors del Real Consell, succesivament per son grau y orde; y a la part dreta de sa excel·lència y en dret d'ell estigueren as-

a. a continuació ratllat galeres.

sentats los senyors deputats y oÿdors de comptes, en uns banchs vanovats que estaven a punts y aparellats per dit effecte, ço és, primer, a la dita mà dreta de sa excel·lència, lo senyor deputat ecclesiàstich, y després lo senyor deputat militar, y després lo senyor deputat real, y després lo senyor oÿdor ecclesiàstich, y després lo senyor oÿdor militar, y després lo senyor oÿdor real, successivament del hu al altre, tenint lo mig del anfront de la ecclésia. A la part de la epístola estigueren assentats, axí mateix en uns banchs vanovats que estaven a punt y aparellats per lo dit effecte, estigueren assentats los magnífichs consellers de la present ciutat, ço és, lo magnífich conseller segon, per absència del magnífich conseller en cap, aprés del dit senyors oÿdor real; y aprés, per son orde, los demés magnífichs consellers, tirant en ves lo altar a la dita part de la epístola.

Després de ser assentats tots, se mogué dificultat y qüestió per rahó del seurer, per quant los dits magnífichs consellers pretegueren no estaven ab deguda forma. Emperò puix se digué que en altre ocasió havien segut en la forma demundita, fonch assossegada dita qüestió y los officis se comensaren ab molta solempnitat, en honrra y glòria de Déu y alabança de dits sants.

293*v* Dimecres, a XXII. En aquest die fonch per part del magnífich misser Monserrat Ramon presentat en consistori de sas senyories un privilegi de doctor del Real Consell, en son favor despedit per la sacra, catòlica y real majestat, en la sòlita y acostumada forma. E sas senyories acceptaren lo dit privilegi manant continuar aquell en llibre o registre de Privilegis de Officials Reals, com és acostumat.

294*r* Disapte, a XXV. En aquest die, mossèn Joan Clascar, notari, vingué en consistori y presentà a sas senyories un privilegi de procurador de pobres, en son favor despedit per la sacra, catòlica y real majestat del rey, nostre senyor, en la sòlita y acostumada forma. E sas senyories acceptaren aquell y manaren fos continuat y registrat en llibre o registre de Officials Reals y axí mateix fos continuada la dita presentació al dors de dit privilegi per lo scrivà major y secretari del dit General, com és acostumat.

294*v* Dijous, a XXX. Festa de Sant Pere.

295*r* Juliol MDCXXII

Divendres, lo primer. En aquest die, los molts il·lustres senyors deputats del General de Catalunya y oÿdors de comptes de aquell, consistorialment exhistits en la sala del consistori de la present casa, parlant lo senyors deputat ecclesiàstich, han manat al magnífich misser Onofre Vila, en dret doctor, servint lo offici de exactor del dit General per absència del magnífich mossèn Joan Batista Cassador, donzell, de licència de sas senyories, sots la pena per capítols de Cort o altrament statuhida, soliciti tots los debitors del dit General exhistins en la present ciutat y vegueria de Barcelona, y exequute y exequutar fasse tots los dits debitors que de prompte no pagaran lo que deuen al dit General, de manera que lo General cobre de prompte lo que li és degut. Altrament, sas senyories comminen que no està per sas senyories de què·s cobren dits deutes sino que lo dit exactor que no fa les degudes deligències, y que procehiran contra d'ell y son principal, conforme disposició dels capítols y actes de Cort, usos, pràtigues y consuetuts del dit General.

E lo dit misser Onofre Vila, present en consistori, com dalt està dit, responent ha dit manament dix que ell y dit son principal sempre han fet llur obligació y que ell farà tot lo que serà tingut y obligat per rahó de son offici, com bé té acostumat.

Presents per testimoni, Francesch Colberó, notari, y Miquel Fontana, altre dels porters ordinaris de la present casa.

296*r* Divendres, a VIII. En aquest die, los molt illustres senyors deputats del General de Catalunya ab intervenció dels senyors oÿdors de comptes per estimar lo compte donat per Isabel Blay, viuda relicta del senyor Pere Blay, mestre de cases, han anomenat en stimador per part del dit General mestre Pere Ferrer, mestre de cases, lo qual y mestre Pere Mateu, també mestre de cases, anomenat per la dita Elisabet Blay, estimen lo dit compte y los partits continuats en aquell, myensant jurament justa Déu y sas conciències, y relació fassen a sas senyories.

296*v* Dilluns, a XI. En aquest die, per part del magnífich misser Miquel Carreras, doctor en drets, fonch presentat en consistori de sas senyories un privilegi de jutge de Cort en son favor despedit per la sacra, catòlica y real magestat, en la sòlita y acostumada forma, que sas senyories acceptaren aquell y manaren fos continuat en llibre o registre de Officials Reals y continuada dita presentació al dors de dit privilegi per lo scrivà maior y secretari del General, com és acostumat.

Dimars, a XII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories mossèn Miquel Pérez, secretari del excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, loctinent general en lo present Principat y comptats, lo qual, per // 297*r* // part de sa ex-

[1622] cel·lència, donà a sas senyories un recaudo en scrits del tenor següent:

«A sa excel·lència han referit que se ha scrit a la cort que havent offert vostra senyoria passar a Itàlia en las galeras de aquest Principat y a sa costa la companyia de infanteria del capità Diego de Higueras que, per falta de embarcació, ha molt temps està alotjada per dit Principat, no havie volgut sa excel·lència venir bé a que·s fes aquest servey a sa majestat de què ha aparegut a sa excel·lència advertir a vostra senyoria y demanar vejan a qui encarregaren la diligència feta, perquè fins ara semblant proposició no ere arribada a sas orelles, y més demana sa excel·lència que li digueu si es axí que volen fer aquest servey a sa majestat en la dita forma, perquè des de ara ho accepta, de part de sa majestat, hi·s poden praevenir de tot lo necessari las galeras per a que hiscan lo dimecres o dijous primer vinent, sino són arribades antes las de Sicília que se speran per hores, perquè si estas arriben se pot scusar la exida de les de aquest Principat; y que li manen respondrer ab tota brevedat perquè se està fletant una jetjacia que aporte estos soldats y se alçarà la mà si los han de portar las galeras, advertint que en havent desembarcat en Gènova han de tornar-s'en des de allí las galeras sens passar avant ni embarcar assí roba alguna de mercaderia, perquè de altra manera no serie fer lo servey de sa majestat, sino dar lloch a què fessen lo viatge a Sicília que sa magestat, per tantes rahons del benefici de aquest Principat, ha manat que no·s fasse y, no essent lo fi solament portar la infanteria fins a Gènova, estima menos sa magestat la costa de portar-la a la sua que lo dany que aquest Principat rebrie en que li faltaren las galeras en lo temps que més las ha menester, fent un exemplar tant en dany de tota la terra que las sustenta per lo bé comú de tots // 297v // y no per lo interès particular de un.»

E sas senyories, tenint ben entès lo dit recaudo, enviaren poch aprés al dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, loctinent general, per medi de mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la resposta de aquell en scrits, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, ab justa causa han fet sentiment los deputats del General de Catalunya del que vostra excel·lència és estat servit dir-los ab un paper que, lo die de avuy, los ha donat lo secretari Pérez, en respecte de haver offert a vostra excel·lència passar a sas costas a Itàlia, ab las galeras del General, la companyia del capità Diego de Higueras, y scrit a sa majestat que vostra excel·lència no ha volgut acceptar dita offerta. Per ço, que sabent com sab vostra excel·lència hi·s diu en dit paper que tal offerta no li han feta, deu també estar assegurat no·u han scrit a sa magestat, puis no tenen acostumat ells ni son consistori tractar sino veritats inviolables, ni ab son rey y senyor han jamés sabut usar altre cosa, majorment en praejudici de vostra excel·lència a qui desijen sempre servir com deuen, y axí, responent al dit paper suplican a vostra excel·lència sie servit no donar crèdit a cosas que no contenen verisimilitut alguna y donar-los notícia de la carta que dit paper los acusa de sa majestat en lo tocant al viatge de Sicília, perquè no tenint-la, com no la tenen, no són en culpa si·l instan y procuran com a cosa de son real servey, utilosa per al General y per la conservació de dites galeras que·u tindran a mercè de vostra excel·lència.»

E reportada per mi, dit scrivà major, la dita resposta en scrits de orde y manament de sas senyories, lo dit duch de Alcalá dix que li havien dit que públicament se deie que està continuat en lo dit recaudo, y que axí li havie aparegut convenir la advertència continuada en aquell.

298r E no res menys, jo, dit scrivà major, posant en extracto lo orde assí donat per sas senyories consistorialment, representí a sa excel·lència que moltes universitats del present Principat sentint-se gravades dels procehimens fan contra d'elles los ministres y officials reals per la cobrança del dret de coronatge de sa majestat, acudien al consistori de sas senyories perquè se opposassen a llur deffenssa continuant les diligències fins assí fetes per sas senyories, en rahó de evitar la paga del dit dret de coronatge fins que sa majestat fos servit honrrar dit Principat ab la real presència y jurament de sas constitucions y privilegis y que, havent sas senyories interposat consulta ab sa majestat, com bé sab sa excel·lència, per rahó del dit dret de coronatge y de aquella de present, se spere breu expedició de sa majestat[a], molt conforme a la praetenció del present Principat, que per ço sas senyories suplicaven a sa excel·lència fos servit manar alsar la mà als procehimens fan dits offials per la cobrança del dit coronatge fins a tant que sa magestat sie servit manar prendrer resolució sobre la dita cobrança, que sas senyories ne rebrien singular gràcia y mercè de sa excel·lència. E sa excelència respongué que ell no sabie en quin estat era lo dit negoci y que se'n informarie ajudant en tot a est Principat.

En aquest mateix die, per part del magnífich Francesch Aguiló, en drets doctor, se presentà

a. a continuació repetit com bé sab sa excel·lència, per rahó del dit dret de coronatge y de aquella de present, se spere breu expedició de sa majestat.

en consistori de sas senyories un privilegi de doctor del Real Consell en son favor despedit per la sacra, catòlica y real magestat, en deguda forma despedit, lo qual fonch acceptat per sas senyories // 298v // y manat continuar en lo llibre o registre de Officials Reals y assentar la presentació de aquell al dors de dit prilegi, en la sólita forma.

Dimecres, a XIIII. En aquest die sas senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, loctinent general en lo present Principat y comptats, los senyors: Lo canonge Saleta, Miquel Joan Granollachs y Raphel Llaudés, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y demés officials del dit General, obtinguda primer hora de sa excel·lència per medi del síndich del dit General, anaren en casa de dit excel·lentíssim senyor duch de Alcalá, y arribats a sa presència explicaren per part de sas senyories la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor: Tenint notícia los deputats del general de Catalunya que vostra excel·lència ha de fet ordenat endarrocar la casa de Hiacinto Quadras, pagès, de la parròquia de sant Andreu de Puig, de Gurb, bisbat de Vich, que està en alou y directe domini del Capítol de la Seu de dita ciutat, lo qual Capítol quant se seguís dit endarroch ne reportan // 299r // dany sens culpa per no ésser-hi consent dit Capítol General del alou de dita casa, y per consegüent se farie no solament contra la constitució 21, de títol «de Pau y Treva», en lo volum de les Constitucions, però encara contra moltes y diverses constitucions del present Principat que expresament prohibexan procehir de fet y sens conexenssa de causa, com ab diferens embaxades per dits deputats se ha representat a vostra excel·lència; y per observança de dites constitucions fonch sa magestat scriure fent mercè a aquest son fidelíssim Principat, manar scriurer a vostra excel·lència que en tots casos se scusassen dits procehimens de fet y se procehís conforme dites constitucions disposan, nos han ordenat representar a vostra excel·lència, extrajudicialment, com ho fem, sie de son servey ordenar que·s pare en dit endarroch, manant als officials en cars que fossen partits se'n tornen, y no passen avant en dit endarroch, que, a més de ésser lo que·s suplica conforme a dites constitucions per vostra excel·lència jurades, o rebran de vostra excel·lència a molt gran mercè.»

Y encontinent sa excel·lència respongué que lo cars és grave y que ell veurie lo que se haurie de fer, y manarie servar les constitucions de Catalunya, com bé tenie acostumat.

E tornats poch aprés los dits senyors embaxadors en consistori, referiren a sas senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que sa excel·lència havie fet la dita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

En aquest mateix die, mossèn Hieròlnym Negroto, // 299v // cavaller genovès, lo qual presentà en mà y poder de sas senyories una scriptura, la qual per sas senyories fonch feta legir, y legida aquella manaren continuar en lo present dietari, lo qual és del tenor següent:

«Hieròlnym Negroto diu que sino insta la causa aporta en lo present consistori devant dels magnífichs assessors contra lo procurador fiscal acerca dels danys y altres praetencions, té tant en contra dit procurador fiscal com contra los senyors deputats y oÿdors de comptes praedecessors de vostres senyories, és perquè la decisió de la causa de suplicació aporta contra dit procurador fiscal, la qual és esta: dacomesa als dits misser Aguiló Sala y Fontanella y axí que attès ha molt temps està assignat a sentència en dita causa de suplicació que suplica a sas senyories que manen decidir dita causa de suplicació, encontinent instara dit Negroto dita causa, aporta devant dits magnífichs assessors y, en lo entretant, protesta no li corregue temps algú y requereix a vostra mercè que al peu de la dita requisició feta per los magnífichs assessors, incerta la present resposta, y que no done còpia de la una sens inserta del altre, *requirens vos notarii.*»

300r Disapte, a XVI. En aquest die sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers y savi Concell de Cent, que estave junt en casa de la ciutat, los senyors Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona, Joseph de Bellafilla, donzell, y Miquel Quintana, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant, anaren en casa de la ciutat y arribats en dita casa, en presència de ses magníficències y savi Consell de Cent, explicaren la embaxada del tenor següent: que los senyors deputats ahir hora tarda reberen un plech dels embaxadors del General en cort de sa magestat, per Paulí Blanch, propri enviat per dits embaxadors ab tota diligència, y carta de sa magestat, de 20 del corrent, ab la qual sa magestat serví, responent a la embaxada, que per dits senyors deputats li és estada feta de nou embaxadors, per la vinguda que sa magestat per sa real clemència ha y deu fer en est Principat y esta ciutat segons les constitucions, leys municipals y privilegis d'esta terra, a jurar les dites constitucions y privilegis, ab significació del desig té sa magestat de venir a prestar lo dit son jura-

[1622]

ment, dient que per lo // 300v // compliment de aquest any praevindrà als negocis més praecisos que se li offerexen en aquells regnes, y que entenen que, axí mateix sa magestat, en rahó de dita vinguda, havie scrit a ses magnificències y savi Consell en conformitat del que ha scrit a dits senyors deputats y com dits senyors deputats summament desitgen en totes las cosas lo aplauso, voluntat y conformitat de la present ciutat y sos magnífichs consellers y savi Consell de Cent, ha aparegut ésser molt en rahó y lloch fer-ho a saber a sas magnificències y savi Consell de Cent, perquè tenint notícia de las cosas del stat de la dita embaxada y de la vinguda de sa magestat que·s promet per aquella sien servits correspondrer al desig y voluntat de dits senyors deputats y axis continuar la unió y conformitat que fins assí se és tinguda entre la Deputació y la present ciutat, en estos y en los demés negocis se són offerts, arrostrant y ajudant en tot lo que convingue a las cosas del present Principat, y ordenant al magnífich conseller en cap, que per est savi Consell de Cent és estat enviat en cort de sa magestat per la mateixa rahó y causa de la vinguda de sa magestat, que·s servesque de conformar-se ab la deguda unió ab los dits embaxadors del General, perquè d'esta manera millor y més facilment se alcanse lo fi desitjat en servey de Déu, de sa majestat y beneffici universal de aquest Principat.

Y, explicada la dita embaxada, dits senyors deputats ordenaren legir-se a ses magnificències y savi Consell de Cent la dita carta de sa magestat y la carta de dits embaxadors, y una carta que per los senyors deputats lo disapte pròxim passat per ell està feta, fonch enviada al il·lustríssim senyors vice-canceller en rahó // 301r // dels negocis ocorrens de la vinguda de sa magestat y del govern se ha de tenir en cort la vinguda de sa magestat per una ocupació se hagués de differir de manera que no alcansàs lo compliment de la lloctinència del duch de Alcalá.

E, explicada per dits embaxadors la dita embaxada y també legides les dites cartes, dit savi Consell de Cent, per medi del senyor conseller segon, respongué que besaven les mans als senyors[a] deputats per haver-los dat notícia ab la dita embaxada del stat de las cosas consernens la embaxada enviada a sa magestat per sa vinguda, y que procurarien en tot acudir al que convé al beneffici del present Principat.

E en aprés, a XVII del dit mes y any, vingueren ab embaxada de part de sas magnificències y savi Consell de Cent en consistori de sas senyories los magnífichs[a] *talis* Fivaller y Joseph de Bellafilla, donzell, los quals representaren a sas senyories de part de ses magnificències y savi Consell de Cent en resposta de la embaxada del die de ahir, feta per part de sas senyories a dit savi Consell de Cent, que lo dit savi Consell de Cent[b], attesa la carta de sa magestat de deu del corrent enviada a sas magnificències y dit savi Consell de Cent, en conformitat de la carta enviada a sas senyories ab la qual sa magestat done significació de son desig que és de venir a honrrar est Principat y esta ciutat, han ordenat que lo magnífich conseller en cap qui de present és en cort de sa magestat per embaxada de la ciutat, que trobant-se ab salut y ab disposició de poder-se posar en camí, bese la mà a sa magestat, despedint-se de sa magestat y demés senyors de allí y se'n torne, y que en lo entretant ell y los demés com embaxadors de la // 301v // ciutat ajuden y arrostren la praetensió del present Principat, unint-se y conformant-se ab los embaxadors del present Principat, tant en rahó de procurar la vinguda de sa magestat y breu expedició de aquella, com també del govern del present Principat. En cars la vinguda de sa magestat se diferesca complida la loctinència del dit duch de Alcalá per lo interin, tardarà sa magestat estant en tot y per tot al que per dits embaxadors del Principat se farà y procurarà, y en assò dits senyors Fivaller y Bellafilla han fet legir a sas senyories les minutes de las cartas que per orde y execució de la deliberació del savi Consell de Cent se ha de enviar a sa magestat, en agrahiment de la mercè ha fet en resposta de la embaxada ab significació de sa real vinguda, y al dit magnífich conseller en rahó del demundit.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, han respost que besaven les mans a ses magnificències y savi Consell de Cent, per la bona correspondència que sempre ha tingut y tenen ab la present casa, y manaren a misser Anthoni Thió, scrivà major y secretari del General, que acompanyàs los dits senyors Fivaller y Bellafilla en casa de la ciutat y allí, en sa presència, legís als magnífichs consellers les minutes de las cartes enviaren dits senyors deputats per la stafeta del die de ahir al il·lustríssim senyor vicecanceller y embaxadors del General, en rahó de las cosas ocorrens, lo que fonch posat en extracto per mi, dit scrivà major.

302r Dimars, a XVIIII. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes se ajuntaren, consistorialment, en lo palau real y allí convidaren Francesch Gualbes de Corbera; Francesch Cor-

a. *a continuació ratllat* consellers.

a. *a continuació espai en blanc* .t. *y altre espai en blanc.*
b. *a continuació repetit* que lo dit savi Consell de Cent.

net, donzell; don Francisco Sabater, del hàbit de sant Joan; fra Francesch Miquel, també del habit de sant Joan; y altres cavallers y persones que aparagué a sas senyories convenie, als quals proposaren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que havien entès que las galeras de Nàpols y Sicília eren arribades y entrades en lo moll de la present ciutat, y estant en ell la galera capitana y patrona de aquest Principat, ab lo standart real, y que dites galeres de Nàpols y Sicília no havien saludat lo dit standart real de la capitania de aquest Principat, y que axí mateix haurian entès que per la present ciutat se deie que ere obligació // 302*v* // de dites galeras de Nàpols y Sicília saludar aquelles lo dit standart y que, per lo contrari, se deie que attès las galeras capitanas de dites galeras de Nàpols y Sicília aportaven quiscuna d'elles son standart en la popa, no tenien obligació de saludar y que, per ço, desitjaven dits deputats saber si ere obligació o no, per poder deliberar lo que convingue per la reputació y auctoritat del dit standart y d'est Principat; y axí los suplicaven fossen servits, com a persones expertes y pràtigues, dirlos lo que·ls aparexie en est fet.

E hagut entre ells, dits senyors convidats, madur col·loqui y consell sobre lo que se'ls és estat representat per dits senyors deputats, resolgueren que, attès dites galeras de Nàpols y Sicília eren squadres de terres del rey, nostre senyor, y axí portant com portan quiscuna de dites capitanes standart real de sa magestat, no tenien ni tenen dites galeras de Nàpols y Sicília obligació de saludar lo standart de las galeras d'est Principat, si bé, és veritat que, en regla de cortesia y amistat que se acostuma tenir, devien dites galeras saludar lo dit standart de las galeras d'est Principat, encara que, com tenen dit, no és obligació, y que sas senyories, per no haver tingut ni usat dites galeras de Nàpols y Sicília la cortesia que se acostuma servar ab las galeras d'est Principat, que, per ço, poden sas senyories scriurer-ho a sa magestat y fer-ne la deguda quexa, perquè en sdevenidor dites galeras y las demés squadres no usen semblant descortesia.

303*r* Dimecres, a XX. En aquest die vingué en consistori de sas senyories ab embaxada, de part del molt reverent y insigne Capítol de la Seu de Barcelona, los molt reverents[a] *talis* Riffós y Matia Amell, canonges de dita iglésia, los quals ben acompanyats de[b] preveras, pabordres y beneficiats de la matexa iglésia, representaren a sas senyories que la present ciutat de Barcelona y son savi Consell de Cent havien deliberat solempnitsar ab abimaries y altres demostracions de alegries lo decret fet últimament per sa Sanctedat, en favor de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora, decretant en ell que en públich ni privadament no·s pugue affirmar la opinió que alguns tenen que Nostra Senyora Santíssima és concebuda en pecat original, cometent als inquisidors la conexenssa y càstich dels contrafahens a est decret, assignant lo dit savi Consell de Cent per la dita solempnitsació lo dit XIIII de agost pròxim vinent, y que com aquest negoci sie propri del consistori de sas senyories, com dit decret sie en confirmació de la constitució del present Principat feta en favor de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora, lo dit molt reverent y insigne Capítol se promet que sas senyories deliberaran, com bé tenen en semblants ocasions acostumat, solempnitsar lo regosijo y contento tant gran que tots los devots de Nostra Senyora, ab gran rahó, alcansen del decret demundit, honrrant la festa ab abimaries y altrament assistint als officis divinals se faran en la Seu en dit die de 14 // 303*v* // de agost pròxim vinent, y en la professó que ha deliberat fer lo dit Capítol lo mateix die, després dinar y, altrament, ab lo millor modo y manera que aparexarà a sas senyories. E sas senyories, responent a esta embaxada, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren que lo consistori havie rebut grandíssim contento y alegria d'esta tant bona nova y que deliberarien solempnitzar aquelles ab abimaries y demés demostracions de festes acostumades.

E lo mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, de part del bras militar, lo noble don Francisco Junyent, los magnífichs Josep Spuny, donzell, y Francesch Tristany, los quals representaren a sas senyories que per lo duch de Alcalá, loctinent de sa magestat, són estats fets uns procehiments contra constitucions y privilegis d'est Principat, y en particular contra lo capítol 3 de les constitucions del rey Carlos Quint, de gloriosa memòria, sots títol de «Audiència y Consell Real», lo qual ab altres Corts és estat confirmat y perpetuat, ab lo qual se done forma de quina manera pot exir lo loctinent de sa magestat de la present ciutat per lo present Principat y conèxer de las causas[a], ço és, ab son regent y Real Cancelleria, jutges de Cort y advocat fiscal, exceptant les causes dels cavallers y persones militars, las quals han de ser declarades y dicidides ab son Real Consell ab la forma de les constitucions, y com poch ha lo duch de Alcalá sie citat en la vila de Banyoles y en la ciutat de Gerona per una causa de uns monjos de la religió de sant Benet del monastir de Banyoles, los dos anomenats // 304*r* // Calls, y lo hu Serralta, que·s deie haver ab pol-

a. a continuació espai en blanc .t. *i altre espai en blanc.*
b. a continuació ratllat pebrer.

a. a continuació ratllat ço ens.

vora volat certa part del dit monastir y en ella lo molt reverent abat de aquell, y per lo dit delicte, los dos de dits monjos, ço és, fra[a] *talis* Calls y fra[b] *talis* Serralta són estats, no ab la forma de dita constitució, sino sols ab vot del magnífich regent la Real Cancellaria, lo doctor Miquel Sala, misser Francesch Ferruz, advocat fiscal, y misser Monserrat Ramon, hu del jutges de Cort, sentenciats a scanyar.

Y com sien los dits monjos Calls y Serralta persones militars y de linatge molt conegut y principal d'est Principat, no deguessen ser condempnats per lo dit loctinent ab la forma demundita, se veu clar y evident la contrafacció de dita constitutió feta per dit duch de Alcalá y los que han votat y entrevengut en esta condempnació y exequució d'ella, y més que disposant la sentència que los dits fra Call(s) y fra Serralta fossen offegats o scanyats, havent-se exequutada dita sentència a bé que nul·la y contra la dita constitució y disposició de aquella, lo dit duch de Alcalá, aprés de scanyats, los ha fet llevar lo cap y posar en certa part pública, a hont se considere altre y major praejuduci, excedint la dita sentència y axí procehint de fet que és tant prohibit per diverses constitucions d'est Principat y privilegis dels militars, no podien ser presos ni sentenciats en manera alguna.

E més avant representaran altre praejudici y contrafacció de constitucions, ab les quals està disposat no poder-se procehir // 304*v* // de fet a endarrochs de castells, casas y alberchs sino sols en los casos que per constitucions del present Principat està disposat, ço és, ab conclusió del Real Consell y forma processal. Dit duch de Alcalá, havent-se introduhit causa entre lo procurador fiscal de la règia cort de una, y Hiacinto Quadres, de la parròquia de sant Andreu de Gurb, y lo reverent y insigne Capítol de Vich de parts altre, sobre la demolició y endarroch de la casa de dit Hiacinto, vehent que ab dita causa y per termens de la justícia havie de subcumbir la praetensió del procurador fiscal y axí no haver-hi lloch a la demolició y endarroch de dita casa, lo dit duch de Alcalá, dexant-li la via de justícia, ha procehit de fet y ha manat endarrocar y fet endarrocar la casa del dit Hiacinto Quadres.

E més representaren altre praejudici: que, essent los militars exemps de sometencs y contribució de petxos, no ha dubtat lo veguer de Tortosa demanar a[c] *talis* Terça y Meca que anàs a un sometent, per dit veguer mogut, y altres anades y exercicis com si dit Terça y Meca fos persona plebea. Per ço, los dits embaxadors, de part de dit bras militar, suplicaren a sas senyories fossen servits exir a la defensa[a] de les constitucions y leys de la terra, procurant lo reparo y smena de aquelles, que dit bras militar ne rebrie singular gràcia y mercè de sas senyories.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, responqueren que, agrats en lo que era rahó al bras militar, la notícia los havien donat de dites contrafaccions y praejudicis, offerint-se a fer tot lo que podrien per tornar per la salvetat de dites constitucions y alcansar lo reparo de dits praejudicis.

307*r* Agost MDCXXII

Disapte, a XIII. En aquest die, ja nit, se comensaren de fer en la present ciutat les abimaries per la festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima, las quals foren ab tanta demonstració y grandesa que tota esta ciutat aparexia ser en mig del dia, ab infinitat de invencions de llum y fochs, músiques de trompetes y menestrils, que no·y ha memòria de homens que en ningun temps sien vistes fer ab major júbilo y demonstració de alegria per la singular devoció de tota esta ciutat y poblats en ella a Nostra Senyora Santíssima y a sa Immaculada Concepció.

307*v* Diumenge, a XIIII. En aquest die se celebraren en la Seu de la present ciutat los officis divinals per la festa y solempnització del breu y indult apostòlich novament concedit per lo Summo Pontífice en favor de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima, ab grandíssima alegria y contento de tota esta ciutat y poblats en ella. Foren dits officis celebrats ab grandíssima solempnitat, ab molta música de veus, orgue y menestrils; digué la missa lo il·lustríssim y reverendíssim senyors bisbe de Barcelona. Vingueren a ella lo excel·lentíssim duch de Alcalá, loctinent de sa magestat, los molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Catalunya y los magnífichs consellers de la present ciutat.

Y vingueren primers los dits magnífichs consellers, partint de la plaça de Sant Jaume, a hont per son grau y orde se ajuntaren, acompanyats quiscú d'ells de sos proms y ab los verguers devant y molts officials de la ciutat, y se assentaren dalt en lo presbiteri de dita Seu a la part squerra del altar, ço és, en la part de la epístola, en uns banchs vanovats que estaven per dit effecte allí posats. Y després de haver entès los se-

a. a continuació espai en blanc .t. *i altre espai en blanc.*
b. a continuació un espai en blanc .t. *i altre espai en blanc.*
c. a continuació espai en blanc .t. *i altre espai en blanc.*

a. a continuació ratllat y.

nyors deputats que dits magnífichs consellers eren en la Seu y que estaven ja assentats en son lloch, partiren de la present casa, a hont també per son orde se eren ajuntats y anaren en dita Seu consistorialment, ab los porters devant aporten les masses grans del General. Y després del consistori de sas senyories, vingueren molts officials acompanyant-los ab molta grandesa // 308*r* // y acostumada demonstració de la auctoritat y respecte degut a tant consistori; y arribats en dita Seu, ab lo dit acompanyament, trobaren que los magnífichs consellers eren anats al portal major de la Seu a rebrer lo dit duch de Alcalá, que aleshoras arribave; y axí sas senyories se assentaren en lo dit presbiteri devant del altar major, en uns banchs vanovats que estaven allí posats per dit effecte; ço és, lo senyor deputat ecclesiàstich a mà dreta del altar, ço és, en la part a hont se cante lo evangeli, y aprés lo militar y los demés del consistori succesivament segons son orde, de manera que lo oÿdor real en qui fineix lo dit consistori estave en rahó del dit altar a la mà dreta del conseller segon, qui feie cap de dits senyors consellers per ser absent de la present ciutat lo conseller en cap. Y aprés de poch de ser assentats arribà en dit presbiteri lo dit duch de Alcalá, loctinent de sa magestat, demundit, acompanyat de dits magnífichs consellers eren exits a rebrer en lo portal major de dita Seu, al qual dits senyors deputats y oÿdors de comptes feren lo degut acato y cortesia com a persona que representave a sa magestat, lo qual se assentà en una cadira que estave per dit effecte a la mà dreta del dit deputat ecclesiàstich, ço és, en la part de la mà dreta del dit altar, tenint son estrado en la forma acostumada.

E dits senyors consellers se assentaren en son lloch y assentats tots y fetes entre si les degudes cortesies se comensà lo offici; y acabat aquell, sa excel·lència se alsà, y dits magnífichs consellers lo acompanyaren fins lo dit portal major de dita Seu y després se'n tornaren altre vegada en lo dit presbiteri y, despedint-se d'ells, los dits senyors deputats se'n anaren // 308*v* // per lo dit portal major; anant consistorialment y ab lo dit acompanyament se'n tornaren en la present casa, passant per lo devant la Inquisició, Palau Real, carrer dels Frenés, Llibreteria y plaça Sant Jaume.

En aquest mateix die, ja nit, se continuaren en la present ciutat les matexes luminaries ab la matexa demonstració dels dies de abans y se acabaren los tres dies de aquelles, per los quals foren deliberades.

Dimars, a XVI. Festa del gloriós sant Roch. En aquest die, los magnífichs consellers anaren en la Lonja de la present ciutat y feren passar per devant sas magnificències quatre companyies de soldadesca, tirant ab molt gentil orde per effecte de exercitar les armes, y donaren premis als que millor tiraren. Y los molt il·lustres senyors deputats, consistorialment, ab los porters y masses grans devant y ab lo acompanyament dels officials, anaren a veurer aquest exercici militar, lo qual veie aquest exercici militar des de la casa del General de la present ciutat.

309*v* Dilluns, a XXII. En aquest die, Antoni Roure, Francesch Blanch y Raphel Riera, notaris públichs de Barcelona, vingueren en consistori y presentaren a sas senyories una relació y dos memorials de advertències en scrits, acerca de la visura dels capbreus nous que per sas senyories los és estada comesa, los quals són del tenor següent: *Sequitur relatio*

«Als molt il·lustres senyors deputats del General de Catalunya residins en Barcelona.

Referim nosaltres, Antoni Roure, Francesch Blanch y Raphel Riera, notaris públichs de Barcelona, que en virtut de deliberació per vostra senyoria ab intervenció dels senyors oïdors de comptes feta a[a] del mes de[b] proppassat, havent vists, mirats, regoneguts, comprovats y collaccionats ab sos originals sis capbreus, ço és, tres de la mesada de janer y altres tres de la mesada de febrer, dels censals fa y presta lo dit General a diverses persones, communitats, administracions, cossos y col·legis, ço és, dos que fan per la scrivania major, altres dos que fan per la Cambra del Racional, y altres dos fahens per la Cambra del Regent, los comptes, ço és, hu de la mesada de janer e altre de la mesada de febrer per quiscuna de dites istàncies, les quals vists, mirats, regoneguts, col·lacionats y comprovats ab la diligència, puntualitat y cuydado possibles, diem ab vostra senyoria que los dits cap-breus esta ab y // 310*r* //[c] // 313*r* //[d] // 322*r* // deguda forma.

Y segons tenor de dita deliberació, capítol de Cort sobre de assò disposant, e sentència de la visita feta per los proppassats visitadors del dit General, y que estan en punt de poder-se aquells relligar y servir-se d'ells en dites instàncies emendades, primer per los officials, a qui toca las cosas per nosaltres advertides en un memorial que apart donan y liuran a vostra senyoria firmat de nostres mans, ço és, las cosas que

a. a continuació un espai en blanc d'uns 23 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 23 mm.
c. a continuació relació transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 804.
d. a continuació tres memorials transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 805-809.

de aquells commodament se podran emendar, per quant les coses per nosaltres advertides per la major part són estades fetes per officials praedecessors als que vuy són y aquelles en les dites ni en les altres per nosaltres advertides no han tingut culpa, negligència ni descuyt algú. E advertim a vostra senyoria que serà bé y expedient per als dits capbreus, que les rúbriques d'ells, axí per la conservació de dits capbreus y facilitat de trobar los noms dels creadors censalistes com altrament se fassen a de part, y no·s relliguen ab dits capbreus, conforme se usa en la taula y banch de la present ciutat en los llibres Major y Depòsits, y axí ho referim a vostra senyoria ab la present.

Antoni Roure, notari. Francesch Blanch, notari. Raphel Riera, notari.»

Dimarts, a XXIII. En aquest die, lo doctor en medecina Lluch Cabeça vingué // 322*v* // en consistori, lo qual mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories féu relació que mossèn Luís Amill, credencer dels salaris dels magnífichs doctors de la Real Audiència, està detingut en lo llit ab indisposició corporal, per lo qual no pot servir lo dit son offici. E sas senyories manaren assentar la dita relació en lo present dietari.

Dimecres, a XXIIII. Festa del gloriós sant Bartomeu.

Divendres, a XXVI. En aquest die vingué en consistori de sas senyories mossèn Miquel Orpí, sobrecullidor del General en la part de levant, lo qual digué que per observança // 323*r* // dels capítols de Cort se presentave devant sas senyories y ere vingut de fer sa sobrecol·lecta.

Dilluns, a XXVIIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories Francesch Cornet, donzell, don Francisco Junyent y mossèn Domingo de Monredon, també donzell, ab embaxada de part del bras militar, los quals, obtinguda primer licència de sas senyories, representaren que lo bras militar ha entès fer-se alguna diligència per part del senyor bisbe de la present ciutat de Barcelona, // 323*v* // al qual se diu que sa magestat ha concedit privilegi de son loctinent en lo present Principat per lo interim que sa magestat serà servit de venir a honrrar est Principat ab sa real presència y jurament de les constitucions, lleys y privilegis de aquell, aquest Principat y la present ciutat li donen admissió de dita sa loctinència y que per a demostrar ésser justa la dita admissió, ha fets fer y enprimir uns memorials, si bé sens firma de doctor algú, y com sie expedit no poder-se donar lloch ni admissió de dita loctinència que primer dita sa magestat no·ns haje feta la dita mercè, sens encontre y lezió de dites constitucions y privilegis y dels exemplars seguits en altres ocasions; y posa ser que ab les rahons posades en dit memorial, se donàs alguna apariència de salvetat de dites constitucions, privilegis y exemplars y de la justícia que pretén tenir en la dita sua admissió, y axí convé essent majorment est fet tant grave y de tanta qualitat, a hont estriva en molta part lo ser de aquest Principat y convingue dar-se satisfacció als dits memorials.

Per ço, advertint y representant estas cosas a sas senyories, ab la modificació, salvetat y respecte degut a est consistori, y per lo zel que té lo dit bras militar de las cosas de aquest Principat com a tant interessat a elles y desijant son bon succés, supliquen a sas senyories sien servits de haver aquestos memorials o còpies de ells y manar fer-ne altres, satisfent a las rahons de aquells y demonstrar la justícia que té est Principat contra la praetensió de dit senyors bisbe ab dits sos memorials, y que lo dit bras militar fa lo mateix per sa part perquè desitje en tot assertar, offerint-se assistir, valer y ajudar als senyors deputats en tot lo que convingue. // 324*r* //

E los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que tenien en deguda stima lo advertiment, diligències y offerta del dit bras militar, puix de persones tant principals no·s podie sperar cosa que no fos molt conforme y utilosa a est Principat, corresponent a llur ser y qualitat, y que ells farien totes les diligències que convindrien fer sobre lo que los és estat advertit y representat.

Dimecres, a XXXI. En aquest die Francesch Briansó, pintor d'esta ciutat, constituhit personalment devant dels molt il·lustres senyors deputats junts consistorialment en lo lloch acostumat, myensant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, ha fet relació que ell ha vist, mirat y regonegut per orde de sas senyories // 324*v* // una figura del gloriós sant Jordi que sas senyories han fet fer, pintar y daurar per la ciutat de Leyda, per la confraria de sant Jordi instituhida en dita ciutat; y que segons la pràtiga que té de pintura per ser aquex son art, juxta Déu y sa conciència, diu que estima y avalúa lo pintar de dita figura y lo or que és entrat en ella fins en quantitat de sinquanta liures, ço és, divuyt liures per lo valor del or que·y és entrat en dita figura y les restans trenta-dues liures per los treballs y mans de pintar dita figura. E lo dit scrivà major fas fé que par sas senyories són deliberades pagar a Gaspar Altissen, que ha pintat la dita figura, ço és, a 12 de juliol pròxim

passat, vint liures a bon compte; y a sis del corrent mes de agost, 12 lliures a compliment de les dites trenta-dues liures. E mossèn Baldiri Miquel Sovies, servint lo offici de regent los comptes del dit General, per absència de mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, ha fet[a] relació a sas senyories que les restants devuyt liures, a compliment de dites sinquanta liures, són estades pagades a[b] de juliol pròxim passat per lo banch de la present ciutat a Pere Pau Rol, batifuller, per lo valor del or que és entrat en daurar la dita figura, ab compte passat per lo racional de la present casa.

325r Setembre MDCXXII

Dijous, lo primer. En aquest die lo magnífich Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, present en consistori de sas senyories, referí que mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de levant, ha comptat y pagat la terça que ha sobrecol·lectada del mes de janer, febrer y mars pròxim passat exceptada la taula de Sant Feliu de Guíxols de la receptoria de Raphel Pi, per no haver dit Raphel Pi pagat los diners y llibres de dita terça.

325v Dimecres, a VII. En aquest die los magnífichs cònsols de la Lonja de la present ciutat enviaren a convidar a sas senyories per la Festa de la Nativitat // 326r // de Nostra Senyora Santíssima, que quiscun any se sol fer per lo die de demà en lo die de la Lonja.

Dijous, a VIII. En aquest die se ajuntaren sas senyories en la present casa, a las vuyt horas abans migdie, a fi y effecte de anar a la Lonja de la present ciutat. Y axí anaren ben acompanyats, consistorialment, ab los porters devant y ab molts officials de la present casa, tots ab cotxos. Y arribats a la dita Lonja, los hisqueren a rebrer los cònsols de dita Lonja a la porta de aquella, y fetes les degudes cortesies, tots units, entraren, y arribats devant lo altar sas senyories se assentaren ab ses cadires de terciopelo carmesí y coxins que per dit effecte tenien allí aparellats, posant-se a la part squerra de dit altar, a la part de la epístola, per estar ja a la part dreta de dit altar los magnífichs consellers de la present ciutat; y havent-se fetes les degudes cortesies, se comensà lo offici ab gran solempnitat y música com és acostumat; y acabat lo dit offici, sas senyories se despediren ab les degudes cortesies que·s feren ab dits magnífichs consellers, y los dits cònsols de dita Lotja los tornaren acompanyar fins al portal o rexes de dita Lotja. Y se'n vingueren en la present casa ab lo mateix acompanyament, tots ab cotxos; y de la present casa, quiscun d'ells se'n anà a sa casa.

326v Divendres, a VIIII. En aquest die mossèn Antoni Fort, porter del clavari de la present ciutat, ha comparegut devant de sas senyories y ha representat, de part dels magnífichs consellers y clavari de dita present ciutat, que han entès que en dies passats naufragà en la platja de Badalona un bergantí carregat de diverses robes y mercaderias, y que sas senyories, per la bona cobrança dels drets deguts al General, han fet manament ab curadors assignats a dites robes y mercaderias, ab certes penes, que dins cert termini portassen aquelles en la casa del dit General, situada en la present ciutat, y en lo magatzem de aquella; y com dits curadors diferesquen lo portar dites robes y mercaderies en dit magatzem, y la present ciutat tingue interès també en dit negoci per la cobrança de sos drets, per ço, suplica, de part de dits senyors consellers y clavari, sien servits ses senyories manar posar en degut effecte los dits manaments perquè axí dita ciutat pugue cobrar sos drets.

E dits senyors deputats respongueren que ells servirien en tot a la dita ciutat y que donarien orde apretat a que dites robes y mercaderies se posen en lo dit General sens dilació alguna.

En aquest mateix die mossèn Francesch Dalmau, notari y scrivà de la Deputació local de la vila de Perpinyà y sa col·lecta, constituhit personalment devant sas senyories en consistori, obtemperant al manament a ell per sas senyories fet, ab lletres de sas // 327r // [a]senyories de XXIII de agost proppassat, presenta a sas senyories lo original del acte de respostes fetes per lo magnífich deputat local, assessor y advocat fiscal de la dita deputació local, a un manament a ells per sas senyories fet en jornades del primer y set de setembre pròxim passat del any 1621, perquè sas senyories manen d'ell fer lo que aparexarà, jurant, com en effecte ha jurat, en mà y poder de sas senyories, que en son poder no·y ha altre original ni nota alguna del dit acte y que és veritat que ell ne ha donat còpia, una al magnífich assessor y altre al magnífich advocat fiscal de dita Deputació local, y altra que·s presentà en dies passats a sas senyories. E sas senyories se recingueren lo dit acte per a poder sobre de ell degudament deliberar lo fahedor.

Disapte, a X. En aquest die lo doctor misser Antoni Acasi de Ripoll, donzell, en Barcelona domiciliat, en nom y com a procurador de misser

a. a continuació ratllat relajo.
b. a continuació espai en blanc d'uns 15 mm.

a. a continuació repetit en consistori obtemperant al manament a ell per sas senyories fet ab lletres de sas.

[1622] Luís Amill, credencer dels salaris del magnífichs doctors de la Real Audiència, com de sa procura consta ab acte rebut y testificat // 327v // en poder de mossèn Antoni Stalella, notari de Barcelona, a 17 de febrer de 1615, en dit nom ha comparegut en consistori de sas senyories personalment y ha renunciat en mà y poder de sas senyories lo dit son offici de credencer dels dits salaris dels magnífichs doctors de la Real Audiència y en favor del regent, mossèn Miquel Joan Boldó, canonge de la Seu de Barcelona, conforme disposició dels capítols de Cort, suplicant en dit nom a sas senyories fossen servits admetrer la dita renunciació en la sobredita forma. E sas senyories admeteren la dita renunciació si y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis, Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent.

En aquest mateix die, mossèn Miquel Bertran, scrivà de manament, vingué en consitori de sas senyories, lo qual dix que venie de part del senyor virrey, bisbe[a] de Barcelona, a presentar, com en effecte presenta, a sas senyories una carta de sa magestat dirigida a sas senyories acerca de la provisió per la real majestat del rey, nostre senyor, en persona sua, feta del loctinent de sa majestat en aquest principat de Catalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, y que dit senyor virrey suplicant a sas senyories se servissen assignar-li hora per a aportar son privilegi de loctinència, a fi y effecte sie vist y registrat per lo scrivà major de la present casa per quant entenie jurar dimars pròxim vinent. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren que ells ho tenien entès y que respondrien. E la sobredita carta és del tenor següent:[b] // 330r //

«A los venerables y amados nuestros los Diputados de nuestro principado de Catalunya.
El rey.

Diputados, haviéndome suplicado el duque de Alcalá fuese servido exonerarle del cargo de mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y condados para que pueda major atender a las obligaciones de su estado y vassallos, he tenido por bien de condescender en ello por la dicha causa, quedando en la sactisfación que es justo de la mucha enteresa, vigilancia y prudencia con que ha governado y, considerando la calidad y importancia de dicho cargo, he puesto tanto mayor cuydado en nombrarle succesor, y así he hecho elección del reverendo en Cristo padre obispo de Barcelona por concurrir en él las partes y méritos que os son notorios, con entera confianza que en todo corresponderá a la opinión y concepto que del tengo, y essa provincia será no menos bien governada que defendida. Y pues el tiempo que tarare el dicho cargo, ha de representar mi persona, de encargo y mando que demás admitirle y acudir a la jura de la manera que se ha acostumbrado haxer con los otros lugartenientes generales que han sido hasta aquí, le honrreys, respeteys y obedescays en todo y por todo conforme los poderes que le embio, procurando por vuestra parte todo lo que convenga y a lo que soys obligados, procurando por vuestra parte todo lo que convenga para la defensión, beneficio y quietud y seguridad desse Principado y condados, y extirpación de tantos malhechores // 330v // como en ellos suele haver; que hallen de que esto importara mucho para que en essa tierra la justicia sea bien administrada y se viva en la paz y reposo que es menester. Será haxer de vuestra parte lo que es tan propio de vuestros oficios y en ello recibir muy accepto y assenyalado servicio. Dado en Madrid, a VI de agosto de MDCXXII. Yo, el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Comes, thesaurarius Generalis. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit don Francisco de Castellvi, regens. Vidit Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens.»

Dilluns, a XII. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors Francesch Cornet, Josep Cescases, Domingo // 331r // de Monredon, Miquel Mora, don Francisco Junyent, Miquel Doms, Luís de Boxadors, don Guillem de Rocabertí y Francesch Dalmau, los quals, per part de dit bras militar, explicaren y representaren a sas senyories fos llevat acte del contengut en aquella per lo scrivà major y secretari del dit General. E més representaren y suplicaren a sas senyories, per part de dit bras militar, fossen servits manar enviar a[a] cercar lo senyor portantveu de general governador per a que, encontinent, vingue a la present ciutat per administrar justícia. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells farien tot allò que per rahó de sos càrrechs tindrien obligació de fer. E la sobredita supplicació és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: A notícia del bras militar del present principat de Catalunya és pervingut que vostres senyories han determinat consultar ab los assessors ordinaris de la present casa lo cars occorrent de la admissió del molt il·lustre y reverendíssim senyor don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, en loctinent general del present Principat, en lo qual negoci són sus-

a. bisbe *interlineat.*
b. *a continuació carta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 809.*

a. a cercar *interlineat.*

pectes y no poden entrevenir dits assessors, ço és, lo molt reverent Pere Pla, sacristà y canonge de la isglésia de Barcelona, per ésser capitular y axí subjecte a dit reverendíssim bisbe o ésser-li molt confident, per haver-li ajudat, dit reverendíssim bisbe, trobant-se regent en lo Supremo de Aragó, perquè sa majestat li fes mercè de la dignitat de la sacristia que avuy obté y per ésser germà del ardiaca Paulo Pla, lo qual és official y vicari general // 331*v* // del reverendíssim bisbe, y finalment per ésser consultor ordinari del tribunal de la Santa Inquisició per los bisbats de Elna y Urgell; y lo magnífich misser Antoni Vinyola per ésser advocat y consultor ordinari de dit reverendíssim bisbe y fer d'ell tanta confiança que, per que·s trobàs en la present ciutat en lo temps se prengue la resolució en lo present negoci, lo ha enviat a cercar per propri a Puigcerdà, ab sa muller y fills, publicant y havie de estar fins a Tots Sans.

E com lo negoci occorrent sie del(s) més graves que poden occorrer al present Principat y axí se degué pendrer consell de persones no[a] suspectes, las quals liberament pugnen dir lo lur vot. Per ço, lo síndic del dit bras militar, tenint a dits Pla y Vinyola per suspectes, offereix informació del sobredit en quant menester sie, y suplica a vostres senyories sien servits manar al dit Pla y Vinyola no·s entremeten en dit negoci y al magnífich advocat, fiscal y procurador fiscal que·y fassen part lo offici de vostres senyories.

Lo síndich del bras militar en sa causa.»

Item suplicat fisci Generalis advocatus viribus suis semper salvus Marti fisci Generalis advocatus.

Ob XII *septembris* MDCXXII *in consistorios et domini deputati interibus dominis auditoribus computorum commiserunt praedicta magnificis Gabrieli de Malla, domicello, et Ludovico Güell, iuris doctor, civibus Barchinona, iudicibus sine assessoribus per suas dominationes pro huius modi suispicionus causa nominatis qui super suplicatis debite provideant et iustitiam administratur.*

Pio Antonio Thio, scriva majore infrascripti. Jacobus Ferrer et Orriols, notarius.

332*r* En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories, per part del magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors Raphel Bals, Luís Puig y Bartomeu Sala, los quals han fet a ssaber a sas senyories la resolució presa lo die present per lo savi Consell de Cent de dita ciutat y la exequució de aquell, la qual resolució donaren en scrits en mà y poder de sas senyories que és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats celebrat a XII de setembre MDCXXII.

Que promptament se envie la resposta al senyor bisbe que los magnífichs advocats han ordenada per medi de les persones del present Consell que als senyors consellers aparexarà; y juntament, diguen al dit senyor bisbe que lo savi Consell de Cent està juntat per a ohir los magnífichs misser Hierònym Senjust y misser Monserrat Ramon, com per part de sa senyoria los és estat demanat, y que lo present Consell[a] no·s disgregue fins que tinguen resposta de dita embaxada y que axí la present deliberació, com la resposta que farà dit senyor bisbe, se fasse a saber // 332*v* // als senyors deputats y al bras militar en la forma que semblans embaxades se solen fer, la qual embaxada és del tenor següent:

Molt il·lustre y reverendíssim senyor: Lo savi Consell de Cent ha vista la carta de sa magestat, de sis de agost passat, ab que avisa com ha nomenat a vostra senyoria en loctinent general, y entenent que vostra senyoria entenia jurar demà dimars segons que Miquel Bertran, de part de vostra senyoria, dissapte proppassat ho digué als magnífichs consellers, emperò, com lo negoci és tan grave y ponderós y aporta ab si moltes dificultats que necessitan de algun temps per a poder-se tractar y resoldre, per ço, dit savi Consell suplica a vostra senyoria sie servit donar lloch a que la ciutat, ab la maduresa y prudència que lo fet requereix, pugue tractar, resoldrer y representar les dificultats trant grans que se offerexen en dit negoci, com en semblans casos se à sempre acostumat.

E juntament dit Consell fa a saber a vostra senyoria com està juntat sperant ohir los magnífichs misser Hierònym Senjust y misser Monserrat Ramon, com per part de vostra senyoria los és estat demanat.»

Y encontinent, per extracció de la present[b] sobredita deliberació, los senyors consellers enviaren los magnífichs Luís de Corbera y Castellet, senyor de Llinàs, y Bertran Desvalls al senyor bisbe, per a que se'ls donàs en scrits la conclusió feta en lo present consell, los quals, inseguint dit orde, són anats a donar al dit senyor bisbe la dita conclusió y deliberació; los quals, tornats, // 333*r* // han referit al present

a. a continuació ratllat expertes.

a. a continuació repetit y que lo present Consell.
b. a continuació ratllat nostra.

[1622]

consell com eren acudits a dit senyor bisbe y li havien donat en scrits la sobredita deliberació del Consell, y de paraula li havien dit que lo savi Consell de Cent estave juntat aguardant als dits magnífichs misser Senjust y misser Ramon per ohir lo que voldran dir de par de sa senyoria, com també estave continuat ab dita scriptura, lo qual los havie respost que estave molt maravellat de la ciutat per quant no acudia a las cosas del servey de sa magestat, y que mirarie y consultarie la dita scriptura ab los senyors del Real Consell y que tornarie resposta a la ciutat.

En aquest mateix die, vingueren en consistori de sas senyories, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, ab embaxada, los senyors Raphel Bals y Luís Puig, los quals aportaren en scrits la embaxada del tenor següent:

«A XII de setembre MDCXXII, a instància del procurador fiscal de la règia cort, mossèn Miquel Bertran, scrivà de manament, se presentà devant los magnífichs consellers y, de part del senyor bisbe, offerí la presentació de son privilegi de loctinent general originalment o per còpia, que dix estave en la present casa de la ciutat per a presentar lo dit privilegi. Los senyors consellers y savi Consell han enviada embaxada al senyor bisbe // 333*v* // en respecte del negoci occorrent, a la qual sa senyoria havie offert respondrer, la qual resposta estan aguardant, y axí, rebuda aquesta, respondrà lo que aparexarà convenir.»

Y replicant dit fiscal que requeria al dit Miquel Bertran que offerís de nou als magnífichs consellers lo sobre designat privilegi o còpia comprovada a fi que tinguessen plena notícia del contengut en ell, y encontinent, dit Bertran digué a dits consellers que·ls offeria, com en effecte los offerí, lo dit original privilegi e o còpia comprovada de aquell, per tenir-los allí en propte y orde exprés per a dit effecte.

E los dits senyors consellers respongueren que estan y perserveran en la resposta feta y que protestan d'esta a la ciutat y a tot lo principat de Catalunya, salvos y il·lesos sos drets, privilegis y praerrogatives, a las quals per aquest ni altres actes no volen se'ls fasse algun praejudici; y lo dit fiscal digué que per quant los magnífichs consellers no havien rebut lo dit real original privilegi ni còpia comprovada ab aquell, com se'ls era offert y exhibit, que per tant, sens praejudici dels drets fiscals, amb tots drets al fisch real competent, sempre salvos y il·lesos remanens, requerí que de tot lo sobredit ne fos llevat acte, que dit scrivà de manament y lo síndich de la ciutat *etiam* requerí que de las ditas cosas fos llevat acte per lo scrivà major de la ciutat.

Dit die, en Consell de Cent vingué mossèn Joseph Pobla, loctinent de thesorer real, y de part del senyor bisbe *iterum* reportà en Consell de Cent lo dit privilegi. E los consellers li repongueren que estaven y perseveraven en lo ja respost y donant, com donà dit thesorer per part de sa senyoria, una sèdula de paper contenin la resposta de sa senyoria, la qual és tenor següent:

334*r* «Tenint per cert sa excel·lència que no·y podie haver dificultat alguna ni rebre lo seu privilegi de loctinència general de sa majestat en lo present Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya, y comprovar-lo ab la còpia que sa excellència ha enviat vuy de matí als magnífichs consellers, havie deliberat que vinguesse en aquest lloch del savi Consell de Cent los magnífichs doctors Gierònym Senjust y Monserrat Ramon per facilitar les dificultats, si a cars algunes se·n i poguessen offerir (lo que no creu) com hi vindran encontinent, que lo privilegi serà rebut y comprovat com és vist, y no·s pot persuadir que la dilació de la recepció del privilegi provehesca de deliberació y voluntat de un Consell de Cent savi com aquest, y que ab tanta amor y respecte à acostumat sempre mirar las cosas de sa magestat y de son real servey, sino que té per cert que haurà procehit de inadvertència de alguns particulars mal informats y axí torna enviar-lo per lo loctinent de thesorer que·s arribat a migdie, ab molta confiança que esta ciutat acudirà a sa obligació.

Y lo Consell ha deliberat que dita resposta y lo demés que convingue sie tot comunicat ab los doctors consultats, perquè aconsellar lo que·s pot y deu fer acerca de ditas cosas y son parer se represente a dit Consell, perquè hi pugue fer la deliberació que conexarà convingue y que de tot sien fets sabedors los senyors deputats y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que restaven molt agrahits de la bona correspondència tenien ses magnificències y savi Consell de Cent ab sas senyories y que ells farien tot lo que tindrien obligació de fer per rahó de sos càrrechs.

334*v* En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories lo magnífich Joseph Pobla, qui fa lo offici de regent la Real Thesoreria en lo present Principat y comptats, ab mossèn Miquel Bertran, scrivà de manament del rey, nostre senyor, acompayat de scrivans de manament y al-

tres, lo qual dix, en su(b)stància, que venie ab orde del senyor bisbe de la present ciutat, loctinent anomenat per sa magestat per aquest Principat y comptats, de presentar lo privilegi de dita loctinència concedida a dit senyor bisbe, com ja sas senyories ne tenien sciència, ab la carta de sa majestat que despús ahir fonch presentada a sas senyories, per quant dit senyor bisbe, en rahó de dita sa loctinència, entenie jurar demà dimars com ja tenie representat a sas senyories per dit Miquel Bertran en lo acte de la presentació de dita real carta.

E sas senyories respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàtich, en substància, que en lo acte de la presentació de la dita real carta[a], feta dissapte a las sinch de la tarde, entengueren la nominació y provisió de loctinent feta en persona de dit senyor bisbe y que, al que per part de dit senyor bisbe los fonc dit, assenyalassen hora per a que·ls fes portar son privilegi; respongueren que ells ho veurien y respondrien y que ara actualment estan ab los assessors y advocats aplicats en fer la dita resposta la qual feta, encontinent, enviarien aquella a dit senyor bisbe. E axí feta dita resposta per dits senyors deputats, se'n anà lo dit Joseph Pobla del consistori ab los demés qui·l havien acompanyat.

335*r* E poch aprés, dins spay de mig quart poch més o manco, lo dit Joseph Pobla ab lo dit Miquel Bertran ab lo mateix acompanyament, tornà en consistori de sas senyories y, en substància, digué que tenie orde de dit senyor bisbe, virrey com dalt se diu anomenat, de presentar a sas senyories lo dit privilegi, no obstant sas senyories encara no hajen fet la dita resposta, y que no entenie fer altres diligències sino que jurarie com tenie dit y que axí·s requerie a dit Miquel Bertran llevàs acte de dita presentació, y offerí a sas senyories còpia del dit privilegi, amostrant un paper tenie en ses mans en que deia era la dita còpia, si bé, no la dexà, ans bé se'n tornà dit paper. E sas senyories, parlant lo dit senyor deputat ecclesiàtich, respongueren que ja tenien dit que ells actualment, fent y ordenant la dita resposta y que encontinent feta aquella, que serie en est mateix die, la enviarien al senyor bisbe, com ja tenien dit ab la dita resposta poch ha feta de paraula al dit Pobla, a la qual, dix, estaven y perseveraven.

E encontinent, feta la dita resposta, dit Pobla y los demés se'n tornaren. E sas senyories manaren que per mi, scrivà major, ne fos feta nota y llevat acte públich per testimoni de la veritat, presents per testimonis Raphel Rubí, burgès de Puigcerdà, Francesch Colberó, notari y altres en multitut copiosa.

E lo mateix die, los senyors deputats enviaren al dit senyor bisbe de Barcelona, per mossèn Francesch Cornet y mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, acompanyats de // 335*v* // mi, dit scrivà major, y de molts altres officials del dit General, la resposta que sas senyories havien offert fer en lo acte de la presentatió de la carta de sa magestat, presentada a sas senyories per orde de dit senyor bisbe lo dissapte proppassat, continuada en scrits, la qual resposta los dits Cornet y Sorribes en presència de mi, dit scrivà major, y de dits officials del dit General, en substància, referiren primer de paraula y després donasen en scrits a dit senyor bisbe, personalment trobat en son palacio episcopal, la qual resposta és del tenor següent:

«Molt il·lustre y reverendíssim senyor: Disapte, a X del corrent mes de setembre, Miquel Bertran, scrivà de manament, aportà en consistori dels senyors deputats una carta de sa majestat y demanà assenyalassen hora per aportar lo privilegi sa majestat ha manat despedir y enviar de loctinent general a vostra senyoria; per assertar al que·s deu fer en servey de Déu, del rey nostre senyor, y benefici de aquest Principat, dits deputats han ajuntats als assessors y advocat fiscal de la Generalitat ab altres doctors aplicats los quals estan conferint entre si acerca de la resposta.

Dits deputats nos han ordenat venir a referirho a vostra senyoria y asseguren que en tenir-hi resolució presa, la donaran y a que·s prenga tindran lo cuydado que deuen y lo cars requereix, y suplican a vostra senyoria que, entretant se tardarà a pendrer dita resolució per ésser sobra negoci de tanta qualitat y importància, sie servit no innovar cosa alguna, que tots procuran y desitjan sie en servey de Déu, // 336*r* // nostre Senyor, de sa majestat y benefici de aquest Principat.»

E dit senyor bisbe dix de paraula que ell no apretave sino que posava en exequució lo manament de sa magestat, y que demà, a les set hores, juntarie les tres sales y proposarie lo fet en elles y, haguda[a] resolució de dites sales, respondrie.

E encontinent, los dits senyors Francesch Cornet y Francesch de Sorribes y Rovira, despedint-se de dit senyor bisbe, se'n tornaren y re-

a. a continuació ratllat E sas senyories respongueren parlant.

a. a continuació ratllat rahó.

[1622]

feriren a sas senyories la dita resposta feta per dit senyor bisbe.

En aquest mateix die, a la tarda, sas senyories enviaren als magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat los magnífichs Francesch Cornet, Hierònym Calders y Francesch Sorribes y Rovira, donzell, los quals, de part de sas senyories, representaren a dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent lo quant sas senyories estaven agrahits dels molts y bons officis que dita ciutat y savi Consell de Cent havie fet, y feia, en lo negoci occorrent de la loctinència provehida per sa magestat en persona del senyor bisbe d'esta ciutat, donant rahó a sas senyories de lo que se anave fent // 336v // y axí mateix representaren a dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent com sas senyories, ab la conformitat deguda a esta ciutat y son savi Consell de Cent, havien respost al dit senyor bisbe conforme la resposta dalt insertada y que aparexie a sas senyories haver-hi ocasió de enviar propri a Madrit, scrivint totes les coses que han succehit en rahó de dit negoci, si a dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent aparexie convenir y convenie en açò.

Y proposat en Consell de Cent lo demundit, los dits magnífichs consellers digueren a dits cavallers que besaven les mans a sas senyories y que stimaven moltíssim les diligències y advertimens de sas senyories y que se tractarie lo que se ha advertit, hi farie a saber a sas senyories lo que·s resoldrie.

Dimars, a XIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, los senyors Raphel Bals y Luís Puig, los quals donaren rahó a sas senyories de tots los procehimens fets per dita ciutat acerca dels negocis concorrens de la loctinència en favor del senyor bisbe // 337r // de Barcelona concedida, y donaren a sas senyories dues scriptures continuades ab dos fulls de paper, contenint la una d'ellas última deliberació del Consell de Cent y l'altre, la embaxada últimament feta al dit senyor bisbe de Barcelona, les quals scriptures són del tenor següent:

«Última deliberació feta per lo Consell de Cent celebrat a XII de setembre MDCXXII.

Que·s presente esta nit matexa al senyor bisbe la embaxada legida en lo present consell, y se li presente ab acte que de assò llevarà lo scrivà major de la ciutat, o lo qui fa son offici, y que de aquesta deliberació sien fets sabedors los senyors deputats y bras militar, donant-los còpia, també, de dita embaxada ab la matexa conformitat dels altres actes fins ara fets y que lo Consell se porrogue per a demà a las sis horas de matí.»

«Molt il·lustre y reverendíssim senyor: Aquesta ciutat aprés de haver sabut la provisió que sa magestat ha feta en persona de sa senyoria de loctinent general de aquest Principat, ab la carta real de sis de agost proppassat que rebé la ciutat de vostra senyoria[a] als[b] deu del corrent, ha[c] enviat a suplicar a vostra senyoria fos servit donar lloch que poguessen tractar resolrrer y representar les difficultats // 337v // tantes y tant grans que en aquest fet occorren, és a saber si té lloch, sens contrafacció de les constitucions generals, privilegis de la ciutat, actes de Cort y usos y bons costum<p>s de aqueix Principat, la nominació de loctinent general en aquest Principat abans de haver prestat lo sòlit jurament que los sereníssims reys de Aragó, comptes de Barcelona, per observança de dites constitucions, privilegis, actes de Cort, usos y bons costums, han acostumat y són tinguts prestar en lo principi de son nou domini y nova successió, per a que, prenent-se alguna resolució sobre dites dificultats, tingués lloch la presentació del privilegi de loctinent general en persona de vostra senyoria despaxat, y sperant la ciutat una resposta de tanta consolació com requereix la materia y lo terme ab que suplicave, ha respost vostra senyoria als embaxadors de la ciutat que estave molt maravellat de la ciutat per quant no acudie a las cosas del servey de sa majestat com bé en totes altres ocasions havie acostumat; y aprés, estant junt lo savi Consell de Cent, ha enviat vostra senyoria, per medi del loctinent del magnífich regent la Real Thesoreria, un paper a la ciutat fent quexa de la dilació de la ciutat en rebrer o acceptar lo dit real privilegi de dita loctinència tribuhint a inadvertència de algunes persones particulars la deliberació ab tanta maduresa feta per lo savi Consell de Cent.

Axí, en respecte de suplicar a vostra senyoria donàs lloch a la averiguació de les dificultats que en lo fet occorren com en suspendrer la admissió y acceptació de dit privilegi de loctinència general, dexant-la la ciutat ab madur consell a son lloch y temps. Y per quant, restan assentades les dites dificultats ab los medis luïts y oportuns a que la clemència y benignitat de sa magestat // 338r // done lloch, com en tal cars, acudirà la ciutat a sa obligatió, ab lo amor y fi-

a. a continuació ratllat als deu de loctinent general de aquest Principat ab la carta real de sis de agost proppassat que rebé la ciutat.
b. als deu del corrent *interlineat damunt* als deu de *ratllat.*
c. ha enviat a suplicar a *interlineat damunt de* proppassat que rebé la ciutat *ratllat.*

delitat de què sa magestat y sos sereníssims praedecessors han tingudes y tenen tantes experiències. Per la dificultat que ocorre no consisteix per ara en la forma de la expidició de dit real privilegi, sino en la sola nominació de loctinent general, segons lo stat present és restada la ciutat, ab tal sentiment y aflecció de una y altre resposta de vostra senyoria, que sols per sa consolació li reste lo medi de representar-ho a sa majestat ab la demostració que convé, y més en particular, del procehiment que vuy die present ha vostra senyoria fet ab la ciutat, que desitjant lo savi Consell de Cent tractar materia tant grave ab lo secret que convé y que, de publicar-se lo que·s tractàs en lo savi Consell de Cent sobre matèria tant grave, no resultassen inconvenients, volent-se obligar al secret no sols ab particular y nou jurament, però també, ab promulgació de censures com en altres casos se ha acostumat; essent arribat en lo Consell lo regent misser Joan Palau, official de vostra senyoria, ha dit tenien ell y los demés officials orde y manament de vostra senyoria de no publicar tals censures, cosa extraordinària e inusitada, essent aquest remey per lo intent de la ciutat y benefici públich tant convenient y necessari y degut de justícia, y com estiguen vuy les cosas en son primer stat y axí, en termens de poder-se tractar, resolrrer y representar las dificultats tan grans que en aquest fet se offerexen, torne de nou la ciutat ha suplicar a vostra senyoria com lo suplica sie servit donar lloch a que·s pugueu tractar y representar dites dificultats, // 338*v* // offerint-se prompte la ciutat de ajuntar lo savi Consell de Cent sempre que convingue, y ohir en ell als magnífichs misser Hierònym Senjust y misser Monserrat Ramon, qui vostra senyoria ha enviat a dir a la ciutat volie enviar per advertir alguna cosa en la matèria a dit savi Consell de Cent, declarant la ciutat son ànimo o cauthela, que recusant vostra senyoria de donar lloch a cosa tant justa com se suplica, lo que no·s creu, no estarà per la ciutat de acudir a sa obligació.»

E sas senyories respongueren que agrahien y estimaven en lo que era rahó la bona correspondència y conformitat y que bessaven les mans a ses magnificències y que en tot acudirien a sas obligacions.

En aquest mateix die, vingueren en consitori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Francesch Cornet, Joseph Cescases, Domingo de Monredon, Miquel Mora, don Francisco Junyent, Miquel Doms, // 339*r* // Luís de Boxadors, don Guillem de Rocabertí, y[a] *talis* Despuig, los quals, per part de dit bras militar, suplicaren a sas senyories fossen servits manar enviar a cercar lo portantveus de general governador per a que vingue a administrar justícia, y que si en açò sas senyories tenen alguna dificultat, ho diguen, perquè lo dit bras militar farà informar a sas senyories acerca del demundit.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells ho consultarien ab los magnífichs assessors y doctors aplicats y que ab la brevedat possible, respondrien a dit bras militar lo que acerca del demundit deurien fer.

Dimecres, a XIIII. En aquest die, a las vuyt horas abans de migdie, vingueren // 339*v* // en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, los senyors Luís Puig, donzell, y Francesch de Salavardenya, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren a sas senyories en scrits una deliberació del savi Consell de Cent celebrat ahir, als tretse del corrent, lo qual és del tenor següent:

«Deliberació del savi Consell de Cent celebrat a XIII de setembre MDCXXII.

Que per demà de matí los magnífichs consellers junten altre vegada los magnífichs doctors consultats per la ciutat en aquest fets correns, los quals revejen lo memorial en dret novament ordenat a favor de nostra praetensió y dels senyors diputats, ja donada y explicada per constant a sa magestat per los embaxadors de una casa y altre, per a que los dits doctors lo firmin en conformitat y que axí mateix, se envie a dir als dits senyors deputats que·l fassen firmar per los doctors de la Deputació promptament, attès que lo fet no done lloch a dilació y que, feta aquesta diligència, se porrogue ara per las horas lo present consell per a demà desprès de dinar, y deliberarà lo que més avant li aparexarà sobre lo vot dels magnífichs advocats de la ciutat en lo present consell legit, y que aquesta deliberació se fasse a saber als dits senyors deputats, illustre Capítol y bras militar.»

340*r* E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que acudirien a tot lo que per sa part los tocarie, en conformitat de la demundita deliberació y que no faltarien a ses obligacions.

En aquest mateix die, a les deu horas de la nit, vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, los senyors Luís Puig y Joseph Spuny, donzell, los

a. a continuació espai en blanc .t. *y altre espai en blanc.*

quals, en substància, referiren a sas senyories que lo dit savi Consell de Cent per esta nit no havie pogut pendrer la resolució dels negocis concorrens, per ser hora molt tarda, y havie porrogat lo dit savi Consell de Cent per a demà a las sis horas abans migdie y que, havent presa la dita resolució, encontinent la enviaren a sas senyories, y axí que·ls suplicaven per part de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent fossen ses senyories servits ajuntar-se per a demà a la dita hora de sis abans de migdie, en la present casa, y no disgregar-se.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a ses magnificències y que ells se juntarien y que farien lo que serie obligació.

340*v* Dijous, a XV. En aquest die, per orde y manament de sas senyories, per mossèn Bartomeu Sala, síndich del dit General, ab intervenció de mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, fonch presentada al molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, trobat personalmet en son *palacio* episcopal, una scriptura ordenada axí mateix per manament y orde de sas senyories, per los magnífichs assessors y advocats del dit General y legida abans en consistori de sas senyories, y fonch donada còpia d'ella a dit senyor bisbe per mi, dit scrivà major, comprovada ab lo original, la qual, per orde de dit senyor bisbe prengué Miquel Pérez, scrivà de manament. E la dita scriptura és del tenor següent:

«Molt il·lustre y reverendíssim senyor: Dissapte proppassat, que comptavem a 10 del present mes de setembre, Miquel Bertran, scrivà de manament, aportà al consistori dels deputats una carta de sa magestat dada en Madrit a sis de agost proppassat, ab la qual sa majestat fa a saber a dits deputats com ha nomenat vostra senyoria en loctinent general del present Principat, fent juntament a saber a dits diputats que vostra senyoria volie prestar lo sòlit jurament requers los que fessen en assò sa obligació, a la qual embaxada dilluns proppassat, que comptaven a 12 del present mes, se donà a vostra senyoria la resposta per medi de Francesch Cornet y Francesch Sorribes, personalment a vostra senyoria per dits deputats enviades, representant les dificultats que té lo haver de prestar vostra senyoria dit jurament, suplicant se servís // 341*r* // vostra senyoria sobreseurer en dit jurament y no innovar cosa alguna, certificant la diligència que dits deputats feien per a pendrer la resolució més convenient al servey de Déu y de sa majestat y benefici universal de aquest Principat, per quant lo rey nostre senyor no ha jurat encara en la present ciutat la carta del bovatge, constitucions generals, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat, com estan obligats jurar los sereníssims reys de Aragó, comptes de Barcelona, en lo principi de son domini y nova successió en virtut de la constitució feta per lo sereníssim rey don Jaume en lo any 1299, capítol 27, y del privilegi per lo sereníssim rey don Pere a la present ciutat concedit a XIIII de las chalendas de noembre del any 1339.

Attès majorment que dit privilegi és estat confirmat, lloat y aprovat y en acte de Cort reduhit en les Corts del any 1585, en lo jurament que la majestat del rey don Phelip, com a pare y legítim administrador del sereníssim alashoras príncep don Phelip, son fill, fonc pactat per acte de Cort entre lo senyor rey y la Cort General del present Principat, que lo jurament havie de prestar dit sereníssim lashoras príncep en la ciutat de Barcelona per observança de dites constitucio(ns), privilegis, usos y costums de aquest Principat, havie de fer ans de administrar jurisdicció alguna, per si ni per interposada persona, conforme sempre era estat observat. Y, en particular, sent mort lo sereníssim rey don Ferrando, no haver-se jurat lo sereníssim don Carlos, son successor, per temps de tres anys se governà lo present Principat per lo portantveus de general governador, procehint vice-règia, essent ja present dit sereníssim don Carlos en la present ciutat per molts dies abans de haver prestat dit jurament. // 341*v* //

Y attès que, considerat que és praetensió molt fundada del present Principat de llarch temps ensà que los deputats no tenen obligació de admetrer loctinents generals per los sereníssims reys y senyors nostres nomenats, que primers aquells no haguessen prestat lo dalt dit jurament, lo que significa la carta del rey nostre senyor, dada en Madrit a 3 de abril del any 1621, als dits deputats tramesa, sobre la admissió del jurament del duch de Alcalá en son loctinent general nomenat; y si bé en las ocasions que se han offert en los anys 1595 y 1621 ab los juraments del duch de Feria y de Alcalá y admissió de aquells, dits deputats consentiren en la praestació de aquell, fou per aquella vegada tant solament y ab diverses protestacions de no praejudicar a esta praetensió y per causes molt urgens, que en lo cars occorrent a notorio cessan. De aquí és que dits deputats sens notoria contrafacció de la dita y altres constitucions y del privilegi y altres drets de aquest Principat a la observança dels quals estan praecissament obligats per rahó de son offici, no poden ni deuen admetrer dit privilegi a vostra senyoria concedit, ni per sa part assistir a dit jurament.

Per ço y altrament, dits deputats, suplican a vostra senyoria sie servit abstenir-se de prestar dit jurament y de fer actes alguns com ha loctinent general, majorment que dits deputats han donat y entenen de nou donar rahó de aquest fet a sa majestat, y confian alcansar de sa reverència clemència que tindrà a bé y aprovarà esta praetensió com ha tant justificada, no permetent en tant gran praejudici de las generals constitucions de Catalunya, actes de Cort, privilegis y altres drets de la terra, tingue effecte dita nominació de loctinent general, volent que en tot cars resten a aquest Principat salvos els sos drets. E jatsie que dits deputats tinguen plena confiança // 342*r* // que vostra senyoria ha de ajudar a alcansar aquest bon fi, com ha persona tant interesada en ell. Ab tot, per a que en tot temps conste de ses diligències, en cars de contrafactió, la que no se spera, protestan de nul·litat de tots los actes encontrar fahedors y de tot lo lícit y permès.»

E ab voluntat de dit senyor bisbe fonch legida en lo principi y fi de aquella tant solament e feta la dita presentació y lectura de dita scriptura, lo dit senyor bisbe respongué que veurà la scriptura y considerarà lo que haurà de fer, de las quals cosas, a instància del dit síndich del dit General, fonch llevat acte per mi, dit scrivà major. Presents per testimonis Nicasi Castellar, notari públich de Barcelona; Gismundo Boffill, notari, ciutadà de Barcelona; Raphel Rubí, burgès de Puigcerdà; Joan Ventura Curús, scrivent; y molts altres en multitut copiosa.

En aquest mateix die, vingueren en consistori de sas senyories, de part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, mossèn Luís Puig y Raphel Bals, los quals representaren a sas senyories que en lo die de ahir lo savi Consell de Cent resolgué y deliberà se presentàs al senyor bisbe de Barcelona una scriptura ordenada per los magnífichs advocats // 342*v* // de la present ciutat, la qual en lo die de avuy se és presentada, de la qual axí mateix han resolt se'n donàs còpia a sas senyories, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustre y reverendíssim senyor: Per orde de vostra senyoria, lo die de dissapte proppassat, que comptaven 10 del corrent mes de setembre, se ha fet presentació a la ciutat de Barcelona de una real carta de sa majestat dada en Madrit a sis de agost pròxim passat, ab la qual sa magestat fa a saber a la ciutat com ha provehit a vostra senyoria en loctinent general del present Principat, y junctament ha fet vostra senyoria a saber a la ciutat que volie prestar lo sòlit jurament requerint-la que fes en açò sa obligació des del qual die fins vuy ha anat mirant la ciutat y fet mirar per personas que la poden aconsellar que és lo que deuen fer en aquest fet; de consell de las quals, attès lo rey, nostre senyor, no ha encara jurat en la present ciutat la carta del bovatge y lleys y constitucions, privilegis, actes de Cort, usos y costums de aquest Principat, com estan obligats tots los sereníssims reys de Aragó y comptes de Barcelona en lo principi de son domini y nova successió, en virtut de la constitució feta per lo sereníssim rey don Jaume en las Cors del any 1299, capítol 27, y del privilegi per lo sereníssim rey don Pere a la present ciutat, consedit a 14 de las chalendas de noembre del any 1339, segons (ajustant e o declarant la constitució) ho diu lo dit privilegi que ja no té sols força de privilegi però de acte de Cort, per ésser estat confirmat, lloat y aprovat y en lo acte de Cort del jurament de las Corts de 1585, de que abaix se // 343*r* // parlarà, y ho han axí entès y scrit fins vuy los doctors pràtichs del present Principat.

Attès, més avant, que en major declaració de la obligació de sa majestat en las Cors del any 1585 en lo jurament que sa majestat del rey don Phelip, com a pare y legítim administrador del sereníssim alashoras príncep don Phelip, son fill, fonch protestat per acte de Cort entre lo senyor rey y la terra que lo jurament havie de prestar dit sereníssim, alashoras príncep, en la ciutat de Barcelona, havie de ser antes de administrar jurisdicció, per si ni per interposada persona. Y ja abans, essent mort lo sereníssim rey don Ferrando y no havent jurat lo sereníssim don Carlos, son successor, per temps de tres anys se governà lo present Principat per lo portantveus de general governador, procehint vice-règia, *etiam* essent present dit sereníssim don Carlos en la present ciutat per molts dies abans de haver prestat dit jurament.

Y, finalment, attès y considerat és estada praetensió de aquest Principat y ciutat de llarch temps ensà que no tenien obligació de admetrer loctinent general que los sereníssims reys nostres no haguessen primer prestat lo dalt dit jurament, en tant que, venint a ocasions de aqueix fet en los anys 1598 y 1621 ab los duchs de Feria y de Alcalá, si bé consentiren la ciutat y Principat y al jurament y admissió de aquells *antes* de haver prestats ses magestats lo dalt dit jurament, emperò, fonch ab grandíssimes protestacions de no praejudicar a esta praetensió, per una rahó special y particular, que en lo cars occorrent no milita, que era haver sa majestat a las horas succehit de *próximo* y no haver pogut acudir encontinent a d'aquest Principat a prestar dit jurament, // 343*v* // ha resolt que no pot dita ciutat sens prajudicar a les generals consti-

[1622]

tucions de Catalunya, actes de Cort y privilegis de la ciutat fer ab vostra senyoria lo que se ha fet ab los loctinents generals fins assí[a].

Axí, en[b] assistir al jurament que ha enviat a dir vostra senyoria a la ciutat volie prestar, com en aprovar y llohar dita nominació feta de la persona de vostra senyoria en loctinent general d'est Principat, sens haver prestat sa majestat lo sòlit jurament, ans a vostre senyorie suplica sie servit abstenir-se de prestar dit jurament y fer actes com a tal, *maxime* que dita ciutat ha donat y entén de nou donar rahó de aquest fet a sa magestat, y confia alcansar de sa real clemència que tindrà a bé y aprovarà esta praetensió de la ciutat, no permetent que en tant gran praejudici de les constitucions generals de Catalunya, actes de Cort y privilegis particulars tingue effecte dita nominació en persona de vostra senyoria, volent que, en tot cars, li resten a la ciutat salves tots los drets y demés lícit y permès.»

E sas senyories respongueren que besaven les mans a ses magnificències y restaven molt contents de la correspondència y conformitat tenen ab la present casa.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren als magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los magnífichs Francesch Gualbes de Corbera, donzell, y[c] don Bernat Ferré, per a donar-los notícia y fer-los a saber com ells, ab conformitat de la casa de la ciutat que·s resolgué lo die de ahir, han fet presentar al molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de la present ciutat la scriptura que ab la dita conformitat és estat ordenada per los magnífichs assessors y advocats aplicats en la // 344*r* // present casa, la qual està dalt insertada juntament ab la resposta feta per lo dit senyor bisbe, donant y dexant a dits senyors consellers y savi Consell de Cent còpia de la dita scriptura, perquè ab ella ne estiguessen plenament instruhits.

E poch aprés, tornats los dits Francesch Gualbes de Corbera y don Bernat Ferré, referiren a sas senyories que havien posat en extracto lo orde que·ls havien donat, e sas senyories los feren les degudes gràcias.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories los senyors don Ramon de Gilabert, Francesch de Tamarit y[d] *talis* Bisbe Vidal, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, de part del bras militar, representaren a sas senyories que attès la present casa y la de la present ciutat, ab vot y parer de sos magnífichs assessors y advocats aplicats, han resolt que lo admetrer lo privilegi de la loctinència provehida per sa majestat en persona del senyor bisbe de Barcelona, no havent jurat lo rey, nostre senyor, las constitucions, drets y privilegis d'esta terra, és contra les dites constitucions, drets y privilegis, y axí no haver de consentir ni assistir a dit jurament y, attès que lo molt reverent y insigne Capítol, capitularment o singularment, algunes persones de aquell a la publicació de la sentència de excomunicació publicadora a // 344*v* // dit senyor bisbe en cars jure y al dit jurament serie contrafer a les dites constitucions, drets y privilegis. Per ço, han suplicat, de part de dit bras militar, a sas senyories sien servits fer embaxada al dit molt reverent y insigne Capítol representant la dita contrafacció y pregant-lo sie servit que ni capitularment ni particularment no entrevingue a la dita publicació de la dita sentència de excomunicació ni a la recepció del dit jurament, com a cosa contraria a dites constitucions, drets y privilegis.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells ho tractarien y farien lo que convindrie al present Principat y a la bona observança de ses constitucions y privilegis, a la qual estan en tots attesos.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories Miquel Pérez, scrivà de manament, lo qual, de part del molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de la present ciutat, ha presentat a sas senyories y lliurat en mans del senyor deputat ecclesiàstich una carta, closa y sagellada ab lo sagell real, dirigida a sas senyories, la qual rebé dit senyor deputat ecclesiàstich en nom del consistori. E sas senyories digueren a dit Pérez que ells la manarien desclourer y veurien lo que conté; y, encontinent, dit Pérez se'n anà, y essent ja fora dit Pérez, per orde y manament de sas senyories, fonch la dita carta per mi, dit scrivà major, desclosa y legida en consistori, la qual és del tenor següent:[a]

347*r* *«A los venerables y amados nuestros los diputados del principado de Catalunya[b].*
El rey.

Diputados, las pláticas que estos días han corrido en essa ciudad, sobre el assistir vosotros al juramento que el obispo de Barcelona ha de prestar para los cargos de mi lugarteniente y capitán gene-

a. a continuació ratllat en.
b. en *interlineat.*
c. don *interlineat.*
d. a continuació espai en blanc .t. *y altre espai en blanc.*

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 810.
b. venerables y nuestros los diputados del General Catalunya *a la carta original.*

ral en esse Principado y condados en que le he nombrado, han llegado a mi noticia, y juntamente que nassen del deseo que tenéis de ver mi real persona en essa provincia con que he templado la displicencia que estos pudieran causarme pues, siendo obligación vuestra y conforme la fidelidad que[a] *deviérades scusar el dar oydos a lo contrario, mayormente haviéndoos scrito lo que sabeys en respuesta de la carta que me traxeron vuestros embaxadores, de cuyo cumplimiento estoy con el cuydado que es razón y de nuevo he querido advertiros dello. Y que juntamente es mi praecisa voluntad que en todo y por todo obedescáys lo que por los privilegios del dicho obispo se manda y le assistáys al juramento y possessión de sus officios, sin réplica ni consulta alguna, como os lo encargo. Que este es el camino más cierto para obligarme a que os consuele y haga merced en lo que deseáys y lo contrario (demás que sin la solemnidad de vuestra asistencia, exercitaría sus cargos el obispo) será ocasión a que se ponga remedio en ello qual convenga a mi servicio, y para // 347v // borrar el exemplar que desso quedaríe tan en nota vuestra y de las obligaciones que os corren, y no permitirá oyr ni a los embaxadores que aquí tenéis, ni a ningunos otros que intentárades embiarme. Dado en Madrid, a XXVIII de agosto MDCXXII. Yo, el rey.*

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens. Villanueva, secrettarius. Vidit don Salvator Fontanet. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens.»

En aquest mateix die, a la tarda, per orde de sas senyories vingueren en consistori los magnífichs micer Francesch Tristany y misser Jaume Mir, assessors nomenats per sas senyories per lo negoci occorrent de la loctinència concedida per sa majestat en persona del molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, durant la causa de sospites proposades per lo bras militar y procurador fiscal al dit General contra los magnífichs assessors ordinaris de la present casa en est occorrent negoci, lo magnífich micer Jaume Martí, advocat fiscal del dit General, y los magnífichs misser Bernat Sala, misser Cristòphol Fumàs y Desplà, micer Gabriel de Malla, micer Vicens Hortolà, misser Luís Güell, advocats per ses senyories aplicats per lo dit negoci, ab lo magnífich misser Jaume Cancer, qui en açò se // 348r // trobave absens. Y donant rahó a ses senyories del fet per lo qual en est y altres dies eren estats consultats y aplicats, referiren que en est die, inseguint l'orde de sas senyories, havien tingut conferència ab los magnífichs assessors y advocats aplicats de la present ciutat, per la conformitat que·s deu y se acostume tenir entre las cases, ço és la Deputació y ciutat; y que esta conferència havie durat des de las dos horas, passat migdie, fins ara, que són las deu horas de la nit, en la qual conferència se eren mogudes y discutides moltes y diverses dificultats en est negoci y en lo fer del vot y forma de aquell, y que no se eren poguts acabar de resolrrer los doctors d'esta casa, per a conformar-se tots ab los dits assessors y advocats de la ciutat, (que) ha dies que estan en est negoci y han fet los estudis y descussions necessaris per llur intenció, y que ells, dits assessors y advocats de la present casa, no havie tants dies ni temps que estaven en est fet y, axí, no havien pogut fer la discució que la gravedat d'est negoci requereix y que axí havien pres apuntament de tornar-se'n en la present casa demà de matí, sens conferència de dits assessors y doctors aplicats de dita ciutat, y per acabar de resolrrer est negoci ab lo modo, forma y conveniència que·s deu, confiant que ab esta última junta acabarien de pendrer la deguda resolució en est[a] negoci. Y que és veritat que ells han feta y ordenada, comunament y concordement entre si, dits magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa, la scriptura que lo die present, per manament de sas senyories, és estada presentada al dit molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe d'esta // 348v // ciutat, per lo effecte del negoci occorrent, y han aconsellat que·s presentàs aquella, com en effecte s'és presentada, ab la qual presentació se ha donat satisfacció a la necessitat occorrent d'est negoci y que axí se podie diferir lo vot que de present estan fent fins a demà de matí, puix ja ab dita presentació de scriptura se ha praevingut a la urgència del fet.

E sas senyories respongueren que molt en bona hora se fes la dita scriptura per a demà, encarregant-los se acabàs lo negoci ab la brevedat possible y ab tot effecte.

Divendres, a XVI. En aquest die vingué en consistori de sas senyories, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, los senyors Luís Puig y Raphel Bals, los quals feren a ssaber a sas senyories la deliberació feta per dit savi Consell de Cent, explicant de paraula aquell, y aprés la donaren en scrits a sas senyories, la qual és del tenor següent:

349r «Deliberació feta en lo savi Consell de Cent Jurats celebrat a XV de setembre MDCXXII.

Que·s dó rahó a sa magestat de nostros procehimens y justícia en lo cars present y que per ço se

a. a continuació debéis guardarme como vasallos míos, al assistir a este acto *a la carta original.*

a. a continuació ratllat negocigoci.

[1622]

fasse extracció encontinent de un embaxador de la bossa de conseller en cap, votat per scrutini en la forma acostumada, que·y vaje ab les cartes per a sa magestat y altres que convinguen, ab les instruccions y scriptures necessàries y, arribat, conferesque ab lo magnífich conseller en cap, lo qual, si starà ab disposició, donarà, acompanyat de sos proms o acompanyats, la carta de sa majestat y las demés, y com no la tingue que las donen sos acompanyats, y, fet aquest offici, lo dit conseller ab sos proms se'n torn a la present ciutat, despedint-se de sa magestat y demés persones a qui tingue obligació de què aquest consell li done licència, restant allí dit nou embaxador ab tots los papers y scriptures, qui reprengue y solicite lo dit y altres negocis se li seran comesos y, per a facilitar la cosa perquè ab major claredat y satisfacció allà se entengue y la ciutat tingue persona cabal qui ab valor defensse nostra justícia, que per ço vaje en companyia de dit nou embaxador, lo magnífich misser Phelip Vinyes, doctor en dret de la present ciutat, qui està molt instruhit en est fet, lo qual, com advocat de la ciutat, scrigue y defensse sa causa a pretensió; al qual se li assigne lo mateix salari que al embaxador se acostume donar, considerat serà de grandíssim benefici no sols per la bona direcció dels negocis, emperò perquè, // 349*v* // ab son costat y patrocini, lo dit embaxador no tindrà necessitat de altre advocat, cometent als magnífichs consellers lo fer y ordenar les instruccions y cartes ab intervenció de les persones que los aparexarà cridar-hi. Y que de aquesta deliberació ne sien fets sabedors los senyors deputats, il·lustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que besaven les mans a ses magnificiències de la mercè los feien en comunicar-los llurs procehiments y que en tot estaran molt conformes ab ses magnificiències y dit savi Consell de Cent.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, de part del bras militar, lo noble don Raphel Biure y los magnífichs Francesch de Tamarit, donzell, y Francesch Dalmau, ciutadà honrrat de la present ciutat, los quals representant a sas senyories lo molt convé al benefici d'est Principat y bona direcció del negoci occorrent de la loctinència concedida al senyor bisbe d'esta ciutat se prengue, per los magnífichs assessors y advocats aplicats per dit negoci, breu y expedient resolució. Per ço, de part del bras militar, han suplicat fossen servits sas senyories ordenar als magnífichs assessors y doctors aplicats que, ab la brevedat possible, prenguen la dita resolució, assenyalant-los per ella algun breu termini, attesa la dita conveniència y lo dany molt gran pot alcansar la dilació de aquella.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren // 350*r* // que estimaven en lo que era rahó del bras militar esta bona diligència y bona voluntat que aporte dit bras militar a les coses d'est Principat, y que ells estaven continuament solicitant la bona expedició de dit negoci y que confiaven que per est die se pendrie per dits magnífichs assessors y doctors aplicats la dita resolució.

En aqueix mateix die, entre les sis y[a] set horas de la tarda, vingueren en consistori de sas senyories los magnífichs misser Tristany, misser Jaume Mir, assessors nomenats per ses senyories per lo negoci de la provisió de la loctinència en favor del senyor bisbe de Barcelona, donant la causa de sospites proposades per lo bras militar y procurador fiscal del dit General contra los magnífichs assessors ordinaris de la present casa en est occorrent negoci, lo magnífich misser Jaume Martí y los magnífichs misser Jaume Cancer, misser Bernat Sala, misser Cristòphol Fumàs y Desplà, misser Gabriel de Malla, misser Vicens Hortolà y misser Luís Güell, advocats per sas senyories aplicats per lo dit negoci, los quals referiren lo molt se havie treballat en est fet, tant ab conferències tingudes ab los magnífichs assessors y advocats aplicats per part de la present ciutat, com entre si matexos, vehent, mirant, considerant y ponderant moltes y diverses scriptures, tant de la present casa, com de la casa de la present ciutat y aquell. Ells, dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, han fet, sobre lo que són estats consultats, son vot, lo qual, posat en scrits, donen y lliuren conforme donaren y liuraren a sas senyories, consistorialment; lo qual vot, legit y entès per tots, fonch, per dits senyors deputats, // 350*v* // manat a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, posàs, continuàs y cusís originalment en lo dietari de la present casa en esta jornada, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.

En lo fet proposat per los senyors deputats si deuen consentir al jurament entén fer y prestar lo bisbe de Barcelona com a loctinent y capità general, per la majestat del rey don Phelip Tercer, senyor nostre, nomenat, com assenyala y ordena sa majestat ab sa real carta scrita als dits senyors deputats, dada en Madrit a sis de agost proppassat, attès que sa majestat encara no ha prestat en la present ciutat de Barcelona lo jura-

a. y set *interlineat.*

ment acostumat per sos sereníssims praedecessors, ço és, de la franquesa del bovatge, terratge, herbatge y las unions dels regnes de la Corona de Aragó, usatges de Barcelona, constitucions, capítols generals de Cort del present Principat, privilegis, libertats, franqueses, axí en comú com en particular concedides, pràcticas, usos y costums y las demés cosas que los altres praedecessors de sa majestat en los principis de sos dominis y noves successions han jurat, y la majestat del rey, nostre senyor, en sa nova y benaventurada successió, està obligat a jurar.

Vist lo capítol 27, comensant «Nostres succehidors», de la segona Cort celebrada per lo sereníssim rey don Jaume en la present ciutat de Barcelona, any 1299, comensant «Nostres succehidors», y lo privilegi del sereníssim rey en Pere concedit a la dita ciutat de Barcelona, datus en dita ciutat a[a] [...] de las chalendas de noembre 1339, y lo capítol 22, comensant[b] // 355*r* // «Poch valdrie» de la primera Cort celebrada per lo sereníssim rey don Ferrando Segon en la primera Cort de Barcelona, any 1481. Vists diversos juraments prestats per diversos reys y senyors nostres, segons la disposició de dit capítol 27 y tenor de dit privilegi y, senyaladament, lo jurament en acte de Cort prestat per la sacra, catòlica y real majestat del rey don Phelip Primer, com a pare y legítim administrador del sereníssim don Phelip Segon, lashoras príncep y primogènit seu, en las Corts celebrades en la vila de Monsó en jornada de 14 de noembre[c] 1585, per observança y compliment de dita constitució y privilegi mencionats. Vists diversos exemplars continuats en los dietaris recondits en lo archiu de la present casa de la Deputació; y vists altres papers y scriptures concernens al article proposat. Haguts, per los assessors, advocat fiscal de la present casa de la Deputació y doctors aplicats infrascrits, diversos col·loquis entre si y praecehint madura deliberació; attès y considerat que, conforme la disposició de dites constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y, altrament, la majestat del rey, nostre senyor, en lo principi de son nou domini y nova successió en aquest Principat, té obligació de prestar lo jurament dalt mencionat ans de exercir algun acte de jurisdicció, per si ni per interposada persona, en lo present Principat y comptats, com és estat observat per sos sereníssims praedecessors en dit Principat, y, a més de dita observança y en confirmació d'ella, fonch axí declarat ab dit jurament per acte de Cort prestat per la dita catòlica y real majestat del rey don Phelip Primer, com a pare y legítim administrador // 355*v* // del dit sereníssim alashoras príncep don Phelip, en dites Corts del any 1585; y ho confirmà, axí mateix, la majestat del rey don Phelip Segon ab sa real carta, dada en Madrit a 11 de octubre 1598, y ab la proposició feta en las Corts celebrades en la present ciutat de Barcelona en lo any 1599, ab que fonc servit de agrahir la acceptació y admissió del duch de Feria per son loctinent y capità general, abans de haver sa majestat prestat lo susdit jurament; y també la majestat del rey, nostre senyor, vuy felissament regnant, ab les reals cartes scrites a dits senyors deputats, dades en Madrit a tres de abril y 20 de juny 1621, ab la última de las quals féu particular agrahiment a dits senyors deputats de què haguessen acceptat al duch de Alcalá en loctinent general com en la dita sa primera carta havie encarregat y pregat. Y, si bé en algunes ocasions són estats admesos y acceptats loctinents generals dels sereníssims reys abans de ésser estat prestat dit jurament, emperò, són estades fetes dites acceptacions y admissions per haver scrit los sereníssims reys, qui las demanaven, als deputats, la causa per la qual demanaven dita admissió sens praecehir son acostumat jurament, que era per algun impediment que lashoras tenien per no poder venir personalment ha prestar dit jurament tant prest, per la qual causa dits senyors deputats consentiren a dita admissió per aquella vegada tant solament y sens praejudici de dites constitucions, privilegis y altres drets de la pàtria, y ab protestació expressa que no pugués tal admissió ésser treta en consequència y altres protestacions necessàries, las quals són estades sempre approvades, lo que, inseguint la real majestat que avuy és, observa ab la dita // 356*r* // sa real carta de tres de abril 1621, narrant la causa per la qual demanave la[a] admissió del dit duch de Alcalá pera que continuàs lo residuo de son trienni de loctinent general en què ere estat nomenat per lo sereníssim rey don Phelip Segon, pare de sa majestat, lo qual no podie continuar sens nova provisió de sa majestat y admissió y acceptació de dits deputats.

E attès que dit residuo de dit duch de Alcalá, que ha durat desset mesos, és extinct, conforme apar ab son real privilegi continuat en los registres de la present casa de la Deputació, y per dita extincció, sa real majestat, ab dita sa real carta dada a 6 de agost proppassat, mana a dits deputats que admeten en loctinent general seu al dit bisbe de Barcelona, lo qual manament de sa majestat en[b] dita carta contengut, salva sa

a. a continuació una paraula il·legible.
b. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 810.
c. a continuació ratllat 16.

a. a continuació ratllat dita.
b. a continuació ratllat ab.

real clemència, és contra dites constitucions, capítols, actes de Cort, privilegis, usos y costums del present Principat y altres drets, són de vot y parer que dits senyors deputats, per la obligació de sos officis, deuen representar y continuar devant de sa majestat la justa praetensió que tenen de no consentir a la dita admissió y jurament de dit bisbe de Barcelona en loctinent general seu, suplicant-li sie de son real servey venir primer a fer mercè a aquestos sos Principat y comptats, consolant-los ab sa real presència, prestant en la present ciutat lo sobredit jurament. Y que, axí, no poden ni deuen acceptar ni admetrer dit bisbe de Barcelona en loctinent general // 356*v* // ni prestar consentiment ni assistir al jurament de aquell sens notòria contrafacció de dites constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y altres drets.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla, consulens. De Malla, consulens. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Hortola, consulens. Fivaller, advocatus civitatis. Aylla, consulens civitatis. Fontanella, consulens. Gori, advocatus civitatis et subrogatus. Aymerich, consulens. Ribera, consulens. Vinyes, consulens.»

Disapte, a XVII. En aquest die sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers y savi Consell de Cent los reverents y magnífichs Sebastià Saleta, canonge de la Seu de Barcelona, Francesch Cornet, donzell, y Francesch Dalmau, ciutadà honrrat[a] de // 357*r* // Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, anaren en la casa de la present ciutat a hont estaven junts los dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, y, arribats a llur presència, donaren y presentaren a ses magnificències, en presència de dit savi Consell de Cent, per part de ses senyories, còpia del vot fet per los magnífichs assessors, advocat fiscal del dit General y doctors aplicats acerca de la loctinència feta en favor del senyor bisbe de Barcelona, continuat en lo dietari de la present casa sots jornada de setse del corrent.

E ses magnificències, presa la dita còpia de dits senyors embaxadors, feren les degudes gràcies a sas senyories de la correspondència.

E tornats poch aprés, dits senyors embaxadors referiren a sas senyories com havien explicada la dita embaxada y donada la dita còpia del dit vot en la forma los era estat ordenat. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors[a].

a. honrrat *interlineat.*

357*v* Dilluns, a XVIIII. En aquest die, mossèn Francesch Leó, sirurgià, ciutadà de Barcelona, vingué en consistori de sas senyories, lo qual, mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, féu relació com Miquel Fontana, hu dels porters ordinaris de la present casa, té una nafra en la cama per la qual té necessitat de cura y quietut y axí no pot servir, al present, lo dit son offici. E sas senyories manaren assentar la present relació en lo present dietari.

358*r* Dijous, a XXII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories misser Bertran Desvalls, ciutadà honrrat de la present ciutat, lo qual dix que ell, dit Desvalls, junctament amb mossèn Joseph Spuny, donzell, tenien orde dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de aportar y donar en mà y poder de ses senyories còpia de una deliberació del dit savi Consell de Cent, celebrat als XVII del corrent, junctament ab una còpia del vot fet per los magnífichs assessors y doctors aplicats per dita ciutat, acerca de la loctinència concedida en favor del senyor bisbe de Barcelona, las quals còpies ell, dit Desvalls, aportave de part de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent y donà aquelles en mà y poder de sas senyories, las quals són dels tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent celebrat a XVII de setembre MDCXXII.

Que attès que lo article que·s tracta és estat discutit per los magnífichs doctors de la ciutat y de la Deputació per tants dies, com és vist, que, per ço, lo vot de dits doctors que ara és estat legit sie acceptat, y que seguesca lo parer de aquell y lo vot sie continuat en los registres y dietari de la present casa, y que la ciutat continue fer totas las diligències possibles que li sien lícites y permesas en defenssa de sa praetensió, en la present ciutat com en la cort del rey, nostre senyor, y aquesta deliberació sie feta a ssaber // 358*v* // als senyors deputats, insigne Capítol y bras militar, y dada còpia d'ella y del dit vot; y que lo embaxador que ha de partir se'n porte còpia auctèntica de la present deliberació ab los altres papers se'n aporte.»

«Jesús Maria.
En lo fet proposat y consultat per los senyors consellers y savi Consell de Cent. Consuatur.»

Disapte, a XXIIII. En aquest die hi hagué junta de brassos en la present casa, cridats per orde y manament de sas senyories ab veu de pública

a. a continuació dues paraules ratllades.

crida del die de avuy[a] // 363r // en la sólita y acostumada forma, en la qual entrevingueren los següents:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors don Francesch de Oluja, degà de la Seu de Leyda; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps de Gerona.

Per lo stament militar, los senyors don Bernat de Pinós; don Bernat Miquel de Camporrells; Francesch Cornet; Luís Boxadós; don Francisco Junyent; don Joan de Eril; don Raphel Biure; don Cristòphol Icart; // 363v // don Joan de Josa; Francesch de Sorribes y Rovira; Hieònym Calders; Agustí de Lana; Francesch Joan de Vergós; Alexandre de Aguilar; Miquel Joan Tavarner; don Joseph Ferreres; Ramon de Boxadors; Joan Tarragó; Phelip Boxadors; Miquel Cortit; Dimas Polit; don Bernat Salbà; // 364r // don Francesch Argensola; Hieònym Pons; Antoni Frigola; don Hieònym de Cabrera; don Ramon de Calders; don Joan Dardena; Francesch Cartellà; Francesch de Vallgornera y Senjust; Luís Joan de Calders; Domingo Monredon; don Bonaventura de Lanuça; Phelip de Sorribes, menor; Joseph Spuny; Joseph Cescases; don Carlos Copons; Francesch de Tamarit; // 364v // don Luís de Aragall; Guillem Pere Dusay; Carlos Bou; don Joseph de Camporrells; don Francisco Çacirera; Miquel Joan de Granollachs; Francesch Ramon Fivaller; don Aleix de Semmanat; Diego de Vilanova; don Ramon de Calders, senyor de Segur; Hieònym de Gaver;[b].

Per lo stament real, los senyors, conseller segon, Hieònym de Navel; Bartomeu Sala; // 365r // Miquel Mora; Monserrat Mora; *Talis*[c] Tristany, menor; Bisbe Vidal, menor; y Francesch Salavardenya.

Als quals fonch feta per sas senyories la proposició del tenor següent:

«Il·lustres senyors: Disapte, a X del corrent mes de setembre, per orde del molt il·lustre y reverendíssim senyor don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, nos fonc presentada per Miquel Bertran, scrivà de manament del rey, nostre senyor, una real carta dada en Madrit a 6 de agost pròxim passat, ab la qual sa majestat nos fa a saber com, a suplicació del duch de Alcalá, alashoras son loctinent y capità general en estos Principat y comptats, lo havie exonerat del dit càrrech per a que millor pugue attendrer a la obligació de son stat y vassalls, y que, considerant la qualitat y importància del dit càrrech, havie fet elecció // 365v // per aquell del dit senyor bisbe de Barcelona, encarregant y manantnos que, ademés de admetre'l y acudir a son jurament conforme se ha acostumat en los demés loctinents generals que són stats, lo honrrem, respectem y obehiam com més llargament en dita real carta, la qual se legirà a vostres mercès, està contengut. Y legida y entesa per nosaltres aquella, per millor assertar en lo que deviem fer, la comunicàrem ab nostres magnífichs assessors y advocats que aplicàrem per la gravedat del negoci occorrent, axí mateix la comunicàrem ab los magnífichs consellers de la present ciutat, dels quals entenguérem que sas magnificències havien rebut semblant carta.

Y, tenint-se la deguda conformitat entre esta casa y la de la ciutat, havent-se seguides de la una a l'altre diverses embaxades y recaudos, per a que la resposta que·s devie fer a dita real carta y al acte de la presentació de aquella anàs ab la correspondència que ere rahó, tant quant a esta casa com a la de la ciutat; y, estant actualment attenent en fer la dita resposta, lo dilluns següens, dit senyor bisbe nos envià lo magnífich Joseph Pobla, qui fa lo offici de regent la Real Thesoreria, ab dit Miquel Bertran y altres scrivans de manament y officials de la règia cort, a presentar-nos lo privilegi de sa loctinència.

E, aparexent-nos que a la acceptació de dit privilegi no·y havie lloch que primer no·s fes la dita resposta, tant scrivint a sa majestat com responent a dit senyor bisbe y, altrament, aconsellats per dits assessors y doctors aplicats, diferírem, y fins avuy havem diferit, la acceptació de dit privilegi. Y en lo mateix die, a la tarda, responguérem en scrits a dit senyor bisbe en rahó de la presentació de dita real carta, y, després, scriguérem a sa magestat // 366r // responent a dita sa real carta, remetent aquella a nostres embaxadors, conforme veuran vostres mercès en lo acte de la dita resposta y carta, las quals se legiran; y, havent rebut de dits nostres embaxadors carta de avís de dita loctinència y un memorial que ells havien fet per sa majestat y senyors del Consell de Stat y de Aragó representant no poder-se admetrer dita loctinència sens contrafacció de las generals constitucions, drets y privilegis de aquest Principat y dels exemplars seguits en altres ocasions, havem comunicat aquell als dits magnífichs[a] consellers y també als dits magnífichs assesors y doctors aplicats, y, havent-se tingut diverses conferències sobre aquest fet entre dites dos cases y los

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 812.
b. a continuació repetit don Raphael Biure.
c. T. *al manuscrit.*

a. a continuació ratllat assesors.

[1622]

magnífichs assessors y doctors aplicats de aquelles per la importància de aquest negoci, y, essent-se vistes, mirades y regonegudes moltíssimes scriptures de la scrivania major y archiu de la present casa y de la dita casa de la ciutat, y comunicades aquelles de una parte a l'altre, y havent ohides diverses embaxades de la dita casa de la ciutat y, axí mateix, del bras militar, qui en est negoci és estat molt attès y diligent, y, qual la gravedat del fet demanave, se prengué resolució per dits magnífichs assessors y advocats que no podíem ni devíem admetrer ni acceptar lo dit privilegi ni consentir al dit jurament sens violació de dites constitucions, drets y privilegis de aquest Principat.

Y en exequució d'esta resolució, ab la deguda conformitat de casa la ciutat, a quinse del corrent, se respongué en scrits a dit senyor bisbe, suplicant-lo se servís abstenir-se de prestar lo dit jurament y de fer actes alguns com ha loctinent general, conforme està contengut en lo acte que se'n // 366*v* // rebé per lo scrivà major del General, lo qual axí mateix se legirà. Y, a setse del corrent, esta resolució, ab conferència y conformitat de la ciutat, fonch reduhida en scrits, fent dits magnífichs assessors y advocats aplicats d'esta casa son vot, que també formaren los magnífichs advocats ordinaris y aplicats de la dita casa de la ciutat, lo qual axí mateix se legirà, y ab propri despatxat a tota diligència per nosaltres y los dits magnífichs consellers, fonch enviat lo dit vot y demés actes, que·s seguiren en dites y altres jornades, a dits nostres embaxadors.

Y com per dits nostres embaxadors, ab carta de 19 del corrent, siam estats avisats que, a 17 del corrent, reberen un recaudo del Consell Supremo de Aragó ab que se'ls notificà que se havie pres resolució que las rahons al·legades no són relevans per a que·s dexe de exequutar lo que sa majestat té manat, de què jure y regesca lo offici de virrey y capità general lo dit senyor bisbe de Barcelona, y que pus havien cumplit en lo que aportaven a son càrrech, que se'n tornen a ses cases; y que dit die 19 del corrent, los és estat fet altre manament, a pena de dos mil ducats per cada hu d'ells, exequutadors de béns propris, que[a] lo endemà pròxim següent hisquen de la cort y se'n tornen a ses cases, conforme està contengut en lo dit recaudo y cartas de dits embaxadors, los quals, junctament ab un memorial de nou fet per dits nostres embaxadors per a portar a sa majestat, conferent per dit negoci, se legiran.

Ha aparegut que estos procehiments necessitaven de ser comunicats y representats a vostres mercès, y que la gravedat y importància de un fet de tanta[a] ponderació no donen lloch a dilació alguna y, per ço, era no sols convenient però encara precisament // 367*r* // necessari y donarlos rahó de tot lo demundit, perquè, attenens al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de tot aquest Principat y comptats y dels provincials y poblats en aquells, com de vostres mercès ab rahó se spera y confia se servesquen aconsellar-nos lo que devem fer en negoci de tanta qualitat y a hont se considera la conservació de nostres constitucions, drets y privilegis, perquè, ab tant savi y madur consell, assertem en lo que havem de fer, que de tot ne rebrem singular gràcia y mercè.»

Y encontinent, legida la dita proposició, lo dit magnífich conseller segon prengué còpia de la dita proposició y se'n anà en casa de la ciutat per consultar aquella ab ses magnificències y savi Consell de Cent que estave ajuntat en dita casa de la dita ciutat. E poch aprés, dit magnífich conseller tornà y aportà son voten scrits, lo qual fonch legit en presència de dits brassos. Y encontinent, dits senyors de dita congregació votaren quiscú d'ells per son orde ad molta maduresa y tots, unànimes y conformes sens discrepar ningú, aconsellaren a sas senyories que per quant en los demés caps contenguts en la proposició feta per vostres senyories se ha presa resolució conforme per una y altre casa, inseguint lo parer dels magnífichs assessors y advocats aplicats per cada una de dites cases; y sols falta pendre-la en lo cars que de nou ha succehit dels manamens penals se han fet, per part de sa majestat, als embaxadors de una y altre casa // 367*v* // que residexen en la cort del[b] rey, nostre senyor, perquè hisquessan d'ella dins lo termini en aquells contenguts, ab motiu de què sa majestat havie presa resolució en lo negoci. Que per ço, podrien vostres senyories, en conformitat del que la ciutat ha deliberat lo die present, ser servits se conferescan los magnífichs assessors y doctors aplicats ab los que la ciutat té cridats en dit negoci per a que vegen y censuren les cartes enviades per dits embaxadors, los mandatos y demés cosas que[c] convinguen, y aconsellen lo que aparexerà ser convenient per lo reparo del praejudici que pot resultar de dits mandatos y del demés que convingue per la bona direcció de dit negoci; y que la resolució se pendrà la representan vostres senyories en brassos, de la manera que los senyors consellers la representaran en Consell de Cent dilluns més propvinent, per a que aparexent bé, com se

a. *a continuació ratllat* en.

a. *a continuació ratllat* importància.
b. *a continuació ratllat* sa majestat.
c. *a continuació ratllat* continguen.

confie, ab universal approbació se pugue exequutar y fer-se-a ssaber al molt reverent Capítol y bras militar.

368r Dilluns, a XXVI. En aquest die, misser Agustí de Lana, donzell, racional de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories com misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de ponent, ha comptat y pagat la terça de janer, febrer y mars pròxim passat la taula de Tremp y Pallàs y sa col·lecta de la terça de juliol, agost y setembre 1621, que per les neus, diu, no la pogué aportar en dit temps.

En aquest mateix die[a], los magnífichs assessors, advocat fiscal del dit General y doctors aplicats infrascrits aportaren en consistori y donaren en mà y poder de sas senyories un vot fet acerca de la resolució presa en los últims brassos tinguts en la present casa, a XXIIII del corrent, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats, en execució de la resolució feta per los brassos celebrats a 24 del corrent mes de setembre, als assessors, advocat fiscal y doctors aplicats infrascrits sobre lo que poden y deuen fer dits senyors deputats per obviar al praejudici podrie resultar dels manamens paenals se han fets, per part de sa majestat y en sa real cort, als nou embaxadors de dits senyors deputats per a que // 368v // hisquessen de dita cort dins lo termini y sots les penes en dits manamens contengudes, com de aquest fet apar llargament ab una carta de avís de dits embaxadors, feta en Madrit a 19 del mateix, y sobre lo demés que aparaxerie se hagués de fer per bona direcció del negoci occorrent, de no poder, dits senyors deputats, assentir a la nominació feta per sa majestat del reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de aquest Principat sens fer praejudici a les generals constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat, per no haver jurat fins ara sa majestat la carta de bovatge y la observança de dites constitucions y altres leys de la terra, conforme sa majestat, en virtut de aquelles, està obligat a haver de prestar abans de exercir, per si ni per interposada persona, algun acte de jurisdicció en Cathalunya.

Vista la carta missiva de dits embaxadors, vist un orde en scrits presentat a dits embaxadors per part de sa majestat per a despedir-los de sa real cort; hagut madur col·loqui entre si, són de vot y parer y aconsellen (no aparexent altre cosa a dits senyors deputats), que per assò podrien y deurien scriurer una carta a sa majestat per que·s done en sas reals mans, representat ab ella lo sentiment y aflicció tant gran ha tingut tot aquest Principat y dits senyors deputats en nom de aquell, ab la notícia dels manamens se han fets a dits embaxadors, sens que aquells sien estats plenament ohits de tot lo que tenen que representar[a] // 371r // per part de aquest Principat, en justificació de la dita praetensió, perquè, per una part, aparegue de la justícia en que aquella se funde y, per altre, de la fidelitat y amor de aquest Principat[b] que·l excita a la justificació de la dita praetensió y a procurar la observança de sas constitucions y leys de la pàtria, en que tant interessa y, en consequència, per a rellevar-se de diversos praejudicis que, per las contrafaccions de dites leys, han resultat de algun temps ensà; que no és estat possible honrrar-se y alegrar-se ab la real presència de sa majestat, y que, junctament, se li suplique que per quant per avuy per part del Principat se tenen apunt alguns memorials y altres papers que·s van aprestant, molt conferens a la justícia de aquell en esta praetensió, sie de son real servey manar alsar los dits manamens fets a dits embaxadors y donar licència per a que pugueu continuar sa embaxada en la real cort de sa majestat y representar tot lo que per part de aquest Principat se ha y deu deduhir per justificació[c] de dita praetensió, fent-los sa majestat mercè en donar-los grata audiència. Y que, axí mateix, se scrigue al senyor vice-canceller, persones del Consell Supremo de Aragó y altres que apareguen a propòsit per a que emparen y afavorescan esta praetensió, dexant assò y lo demés a la prudència de dits senyors deputats.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. Fivaller, advocatus civitatis. Aymerich, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla, consulens. De Malla, consulens. Aylla, consulens. Fontanella, consulens. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Hortola, consulens. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Ribera.»

371v En aquest mateix die hi hagué junta de brassos en la present casa en exequució de la resolució presa en los últims brassos tinguts lo die de XXIIII del corrent en la present casa, en que entrevingueren los següens:

a. *a continuació ratllat* vingué.

a. *a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 813.*
b. *a continuació repetit* en justificació de la dita praetensió, perquè per una part, aparague de la justicia en que aquella se funde y per altre de la fidelitat y amor de aquest Principat.
c. *a continuació repetit* de sa majestat y representar tot lo que per part de aquest Principat se ha y deu deduhir per justificació.

[1622]

Per lo stament ecclesiàstich, don Francisco de Oluja, degà de Leyda; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; Matia Amell, canonge de dita Seu; don Hiacinto Descallar, canonge de dita Seu; Joan Roger, canonge de dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Luís Casador, canonge de dita Seu; Joan Spí, prior de Nostra Senyora dels Camps de Gerona; don Miquel Semmanat y Torrelles, del hàbit de sant Joan; *Talis*[a] Marset, ardiaca de la Seu de Urgell; // 372r // Joan Coll, canonge de dita Seu; *Talis*[b] Claris, canonge de dita Seu.

Per lo stament militar, los senyors don Bernat de Pinós; Joseph de Cescases; Luís Joan de Calders; don Francisco Junyent; Francesch de Cartellà; don Cristòphol Icart; Francesch Joan de Vergós; don Cristòphol Doix; Domingo Monredon; // 372v // don Joseph Torme; Joseph Spuny; Miquel Rubio; Joseph de Bellafilla; don Bernat Miquel de Camporrells; don Joan Dardena; don Bernat Salbà; don Joan de Eril; Francesch Tamarit; Alexandre de Aguilar; Luís Puig; don Joan de Josa; // 373r // Hierònym Calders; Francesch de Vallgornera y Senjust; Agustí de Lana; Hierònym de Gaver; Francesch Genovès; don Bonaventura de Lanuça; don Ramon Semmanat; don Carlos Copons; Joan Batista Alzinella; don Joseph Ferreres; Hierònym Miquel; don Francesch Argensola; // 373v // misser Francesch Çarriera; Francesch Cornet; Antoni Frigola; [c]Ramon de Boxadors; Phelip de Sorribes, menor; Miquel Joan Tavarner; Diego de Vilanova; Francesch de Sorribes y Rovira; don Joachim Reguer y Margarit.

Per lo stament real los senyors, conseller segon, // 374r // Monserrat Mora; Miquel Mora; Bartomeu Sala; Jaume Aymerich; Francesch Salavardenya; Francesch Codina.

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Il·lustres senyors: En exequució del que resolgué en los brassos celebrats de las personas dels tres staments a XXIIII del corrent mes de setembre, y per nostre orde se són juntats en la present casa los magnífichs assessors y advocat fiscal de aquella y los magnífichs doctors que en lo negoci corrent són estats aplicats, los quals, tinguda per ells notícia del que·s proposà en dits brassos y de[d] la resolució seguida en aquells, han tingut conferències ab los magnífichs advocats ordinaris de la present ciutat y demés aplicats per dita ciutat per ocasió del mateix fet; y ab dites conferències, vistes, mirades y exactament regonegudes las scripturas, tant de la present casa com de la dita casa de la ciutat, concernens // 374v // lo negoci que·s tracta, tant mencionades en la proposició dels dits brassos com altres que ha aparegut convenir per la bona direcció de esta cosa, han donat son vot en scrits firmat de llurs proprias mans, lo qual, axí mateix, han firmat ab haderiment de tot lo contengut en aquell los dits magnífichs advocats ordinaris y aplicats de la present ciutat. Per ço, desitjant que la dita resolució presa en dits brassos sie ab compliment exequutada y que se asserte en un fet de tanta gravedat, ponderació e importància, attenent sempre al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat y poblats en aquell, com és rahó, ordenam que per nostre scrivà major sie a vostres mercès legit lo dit vot, suplicant-los sien servits, attès aquell, aconsellar-nos lo que·ls aparexarà més convenient y què nosaltres havem y devem fer perquè aquest negoci alcanse lo èxhit ab la felicitat que tots desitjam.»

Y encontinent, legida la dita proposició, lo dit magnífich conseller segon se'n anà en casa de la ciutat per consultar aquella ab ses magnificències, com és acostumat. E poch aprés, tornat lo dit magnífich conseller, aportà son vot en scrits, lo qual fonc legit en presència de dits brassos. Y encontinent, tots los senyors de dita congregació per son orde votaren ab molta maduresa y aconsellaren a sas senyories que en tot y per tot se seguesca lo parer dels assessors, advocat fiscal, advocats de la ciutat y demés doctors aplicats, y que, promptament, se pose en exequució conformant-se en lo enviar y donar les cartes en quant sie possible ab la deliberació que ha // 375r // presa lo die present lo savi Consell de Cent, la qual deliberació és del tenor següent:

«Lo vot del Consell de Cent celebrat a vint-y-sis de setembre mil sis-cens vint-y-dos és lo següent:

Que en tot y per tots se fasse com los magnífichs doctors consultats, axí per la ciutat com per la Deputació, en son vot, que de present és estat legit, aconsellen; y que de assò sien fet sabadós los senyors deputats, il·lustre Capítol y bras militar, cometent lo que és ordenar les cartes a la bona prudència dels magnífichs consellers ab les persones que·ls aparexarà aplicar-hi. E que per ço, sie despaxat correu ab tota diligència, a comunes despeses de la ciutat y de la Deputació en conformitat, ordenant, dit Consell, que lo correu qui aportarà dites cartes de la

a. T. *al manuscrit.*
b. T. *al manuscrit.*
c. *a continuació repetit* Francesch de Vallgornera y Senjust.
d. de la *interlineat.*

ciutat las don en propries mans del senyor de Sant Jordi, embaxador de la ciutat, tramès per aquestos fets, a hont se vulle que sie, per a que, dit embaxador, las done a sa majestat y als demés a qui aniran dirigides; [vulgue] més avant y ordena dit Consell que se scrigue al magnífich conseller en cap y a sos acompanyans que, sens sperar altre orde, com ja los és estat scrit, se'n vinguen promptament a la present ciutat.»

375*v* Dimecres, a XXIIII. En aquest die sas senyories donaren a mi, scrivà major y secretari del dit General, un memorial fet per los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats sotascrits acerca de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, per a que aquell fos cusit en lo present dietari sots la present jornada, lo qual és del tenor següent:

"Iuris allegationes in confirmationes voti. Consuatur.»

En aquest mateix die, Onofre Terés, pagès de la ciutat de Balaguer, en nom y com a procurador de Joan Perlés, guarda ordinaria del dit General en dita ciutat, y col·lecta de Balaguer, com de la procura consta ab acte rebut y testificat en poder de mossèn Mateu Armangol, notari de dita ciutat de Balaguer, als XXV del corrent, en dit nom ha renunciat en mà y poder de sas senyories lo dit son offici de guarda, suplicant a sas senyories fossen servits admetrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquella, si y conforme per capítols y actes de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis, Francesch Colberó, notari, y Damià Calp, hu dels porters ordinaris de la present casa.[a]

388*r* En aqueix mateix die, mestre Lluch Cabeça, doctor en medecina, vingué en consistori de sas senyories, lo qual, mediat jurament prestat en poder de sas senyories, féu relació com Francesch Besturs, hu dels porters ordinaris de la present casa, estave ab indisposició en lo llit, per la qual al present no podie servir lo dit son offici. E sas senyories manaren assentar la dita[b] relació en lo present dietari.

Octubre MDCXXII

388*v* Diumenge, a II. En aquest die sas senyories anaren al monastir de Nostra Senyora del Carme de la present ciutat, consistorialment, amb los porters y masses grans devant, acompanyats de molts officials de la present casa, havent-los convidat per part del convent de dit monastir per ocasió de les festes se feren en dit monastir per la canonització de la gloriosa Santa Teresa, a hont es feren los officis ab molt gran solempnitat y música. Digué la missa de pontifical lo senyor deputat ecclesiàstich y predicà lo reverent pare garganter del orde de sant Francesch.[a]

437*r* Dijous, a VI. En aquest die sas senyories manaren a Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, continuat o cusit en lo dietari de la present casa, sots la present jornada, un transumpto del jurament del sereníssim rey don Joan ab tots los actes en aquest inclusos, tret de una còpia auctèntica y closa per Miquel Joan Amat, scrivà de manament, y un memorial de advertimens, fet per los magnífichs assessors anomenats en la contenció de sa admissió del privilegi de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, lo die present enviats[b] als embaxadors del dit General en cort de sa majestat, los quals són assí cusits. *Consuantur.*

437*v* Disapte, a VIII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, en consistori de sas senyories, los senyors Hierònym de Gàver, donzell, y Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren y donaren en mà de sas senyories una còpia de la deliberació del dit savi Consell de Cent celebrat lo die de avuy en casa de la present ciutat, continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.
Lo Consell de Cent celebrat lo die present, que comptam a VIII de octubre MDCXXII, vista la carta de mossèn Miquel d'Oms, embaxador de la present ciutat, y de mossèn Phelip Vinyes, doctor en drets, son acompanyant, ab la qual, entre altres cosas, avisan que lo senyor vicecanceller en la informació que li feien los significà que feie maravelle que lo senyor governador no fos vingut a Barcelona a exercir sa jurisdicció, lo Consell ha deliberat que, attès aquest fet, // 438*v* // és de consideració se consulte ab los magnífichs doctors de la ciutat y Deputació [c]ab conferència, y que de son parer lo savi Consell de Cent ne sie fet sabador per a que pugue fer la deliberació que li aparexarà que més convingue, y aquesta deliberació sie feta a ssaber als senyors deputats, il·lustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat eccle-

a. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 814-820.
b. a continuació ratllat son offici.

a. a continuació un exemple transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 820-842.
b. a continuació repetit lo die present enviats.
c. a continuació ratllat y.

siàstich, respongueren que besaven les mans a ses magnificències per la bona correspondència tenien ab ses senyories, y que ells farien lo mateix y acudirien a sa obligació en tota ocasió.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Ramon de Guimerà, Francesch de Tamarit, donzell, y Miquel Despuig, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals representaren a ses senyorias com ab embaxada feta per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat és estat avisat lo dit bras militar que los embaxadors de la dita ciutat en la cort del rey, nostre senyor, per los negocis correns del privilegi de loctinent d'est Principat en favor del senyor bisbe de Barcelona, han scrit a la dita ciutat que lo senyor vice-canceller los havie dit que·s maravellave com lo portantveus de general governador no exercia sa jurisdicció, y que lo dit savi Consell de Cent, attès lo avís tenien de dits embaxadors, havie presa resolució que est fet se comunicàs als doctors advocats ordinaris de dita ciutat perquè, ab conferència dels magnífichs assessors y // 438*v* // doctors aplicats de la present casa de la Deputació, aconsellen lo que aparexarà fahedor y que lo dit bras militar, desitjant lo bon èxhit de aquest negoci, confians dels bons officis de sas senyories, los havien ordenat vinguessen a suplicar y suplicassen fossen servits adherir-se al que lo dit savi Consell de Cent ha deliberat en est fet, com a cosa tant acertada, y que, ab dit adheriment, se servissin, ab la promptitut que lo cars requer, fer junta de dits magnífichs assessors y doctors aplicats perquè·s tingue la dita conferència hi·s prengue la resolució que convé, offerint que lo dit bras militar en tot ajudarà y assistirà a sas senyories conforme ha offert en altres ocasions y té ben acostumat.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren que ells havien rebut carta de sos embaxadors acusant-los del mateix, y també havien rebut embaxada de part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, donant-los còpia de una deliberació ha fet lo dit savi Consell de Cent, y que actualment estaven en est negoci, y havien ordenat juntar-se los dits magnífichs assessors y doctors aplicats per a demà de matí a les vuyt hores, per lo effecte de dita deliberació, adherint-se en aquella en tot y per tot y agrahint al bras militar lo bon zel que ha tingut y té del bon èxhit de aquest negoci.[a]

441*r* Diumenge, a VIIII. En aquest die, los magnífichs assessors nomenats en la contenció de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, advocat fiscal del General y doctors aplicats de la casa de la dita present ciutat per dit negoci infrascrits, aportaren un vot en scrits firmat de ses mans, junctament ab una scriptura per a presentar al senyor portantveus de general governador en lo present Principat y comptats, lo qual vot és del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats als doctors devall scrits acerca de la diligència que poden y deuen fer ab lo molt il·lustre portantveus de general governador de aquest Principat, per a que acuda a la present ciutat a exercir la jurisdicció vice-règia, com està obligat per observança de les generals constitucions y altres leys del present Principat, ús y pràctica d'elles, són de vot y parer y aconsellen als dits senyors deputats que, per lo síndic del General, se presente al dit portantveus de general governador una scriptura ab la forma que per los doctors devall scrits per dit effecte és estada ordenada.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Fivaller, advocatus civitatis. Aylla. Fontanella. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. De Malla. Mir, assessor. Bernardus Sala. Vincentus Hortala. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Aymerich. Ribera.»

E la dita scriptura és del tenor següent:

«Molt il·lustre senyor: Com toque als molt il·lustres deputats del General de Catalunya, per rahó de sos officis, mirar per lo bé públich del present Principat, y vejan lo dany que reben los singulars de aquell per parar universalment, com ha molt que paran, les causes vertens en la Real Audiència y altres que se haurien de introduhir en ella, lo qual dany cessarie si vostra senyoria exercís la jurisdicció del Principat[a] // 443*r* // vice-règia com està vostra senyoria obligat en virtut de la constitució VIII, sots títol «de la Audiència del Governador vice-règia» y altres leys del dit Principat y observança d'elles. Per tant, los dits deputats y en llur nom lo síndic del General suplican a vostra senyoria, y en quant per constitucions y altrament los és permès, requerexen que ab la promptitut possible, per observança de dites constitucions y lo ús y pràctica d'elles, acude en la ciutat de Barcelona a exercir la dita jurisdicció vice-règia de dit Principat, altrament, protestan de sa diligència y de tot lo de justícia y en particular de dar-ne rahó a sa majestat, requerint al notari.»

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 842.

a. falta el foli 442.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Luís de Boxadors, Joseph Cescasses y Bernat Miquel, donzells, los quals representaren a ses senyorias que havien tingut notícia que ha exit un memorial estampat contra de la praetensió y justícia té est Principat acerca de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, y convingue que·s respongue en aquell. Per ço, suplicaren a ses senyories fossen // 443v // servits manar-lo fer veurer als magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y fer que responguen en aquell en corroboració y augment de la justícia té est Principat acerca de dita loctinència.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, en consistori de sas senyories los senyors Hierònym de Gaver, donzell, y Hierònym Fivaller, los quals aportaren a ses senyories còpia de la deliberació feta per lo savi Consell de Cent lo die de avuy, acerca dels negocis concorrens de la contenció de la loctinència del bisbe de Barcelona, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats celebrat a 9 de octubre 1622.

Que adherint lo dit Consell en tot y per tot al vot dels magnífichs doctors consultats y, seguint aquell, se vaje a Gerona, a hont és lo senyor governador, o a hont[a] sie, a presentar a sa senyoria la requesta ordenada per los dits magnífichs advocats y en lo present Consell legida, y que, per dit effecte, vajen ab tota prestesa Steve Gilabert Bruniquer y Steve Vallalta, notaris de Barcelona, // 444r // ço és, dit Bruniquer com a surrogat de scrivà major de dita ciutat, segons que lo present Consell lo subrogue en dit offici per aquest cars, y lo dit Vallalta com a sub-síndic que és de la ciutat, portant-se'n carta dels magnífichs consellers per a dit senyor governador, donant-li avís de aquesta deliberació y per a que sa senyoria sie servit de venir a governar vice-règia, conforme pot y deu *iuxta* las generals constitucions de Catalunya, y que aquesta deliberació sie feta a saber als senyors deputats, il·lustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a ses magnificències y restaven molt agrahits de la bona correspondència, y que ells farien lo que tocarie a sa obligació.

Dilluns, a X. En aquest die vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part del magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors Hierònym Fivaller // 444v // y Joan Batista Gori, doctors en drets, los quals representaren a sas senyories com havien tingut notícia que ere exit un memorial estampat contra la justícia té est Principat en la contenció de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, y convingue que·s respongue en aquell. Per ço, suplicaven a ses senyories, per part de ses magnificències, fossen servits manar fer veurer aquell als magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y fer que responguen en aquell en corroboració y augment de la justícia d'est Principat.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells estarien actualment parlant y tractant de dit negoci y que farien tot lo que convindrie fer en benefici de aquest Principat.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part del molt reverent e insigne Capítol de la Seu de la present ciutat, los molt reverendíssims senyors Joan Dalmau y Pau del Rosso, canonges de Barcelona, los quals representaren a ses senyories lo mateix acerca del dit memorial que és exit contra la justícia té est Principat, acerca de la admissió del privilegi de loctinent general concedit en favor del senyor bisbe de Barcelona, suplicant a ses senyories fossen servits fer mirar aquell per los magnífichs assessors[a] // 449r // [b]y doctors aplicats de la present casa, per a que·ls vessen y responguen en aquell en favor de la justícia té est Principat de dit negoci. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, repongueren que besaven les mans a sa senyorias per lo bon zel tenien de las cosas de aquest Principat y que ells estarien actualment tractant de dit negoci y farien tot lo que convindrie fer en benefici de aquell.

Dimars[c], a XI. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los magnífichs Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona, y Francesch Ramon Fivaller, donzell, los quals aportaren a sas senyories còpia de la deliberació feta en lo savi Consell de Cent lo die de avuy y, axí mateix, còpia del butlletó enviat per los embaxadors de la present ciutat en rahó de la conformitat té la present casa de la dita ciutat, los quals deliberació y butlletó són assí cusits. *Consuantur*.

a. a continuació ratllat és lo senyor governador.

a. a continuació una deliberació i un butlletó transcrits a l'Apèndix 4, pàg. 843.
b. foliació errònia, falta el foli 448.
c. dimars *interlineat damunt de* divendres *ratllat.*

[1622] 449v En aquest mateix die, havent sas senyories rebuda una carta dels embaxadors del dit General en cort de sa majestat, ab una còpia del butlletó baix insertat, que és lo mateix que per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent se ha enviat a ses senyories lo die de avuy, ab la còpia de la deliberació del dit savi Consell de Cent enviaren al molt reverent y insigne Capítol de la Seu d'esta ciutat, los magnífichs micer Francesch Tristany, altre dels magnífichs assessors anomenats per lo negoci corrent de la contenció de la admissió del privilegi de loctinent general, ab una còpia de dit butlletó per consultar aquell ab dit molt reverent y insigne Capítol, suplicant-los fossen servits ajudar a sas senyories en aquest negoci y que ab tots los medis possibles procuren en destorbar la pretensió de dit senyor bisbe de Barcelona acerca de son jurament de dita loctinència.

E poch aprés, essent tornats, los dits magnífichs misser Francesch Tristany y misser Jaume Martí referiren a ses senyories com havien respost al dit molt reverent y insigne Capítol, lo qual per sas senyories los era estat ordenat, y havien donadas la dita còpia del dit butlletó, y que aquells havien fet de resposta que besaven les mans a ses senyories y que ells procurarien ab totes les veres possibles ajudar y afavorir aquest negoci en tot lo que serie en utilitat y benefici d'est Principat.

E lo dit butlletó és del tenor següent: «*Innocentius maximus Dei quod. Consuatur.*[a]»

502r [b]En aquest mateix die sas senyories en conformitat y per la bona correspondència té la casa de la present ciutat ab la present casa, enviaren los dits magnífichs misser Francesch Tristany y misser Jaume Martí en la dita casa de la present ciutat als magnífichs consellers y savi Consell de Cent que estaven ajuntats en dita casa de la present ciutat, ab una còpia del dit butlletó per a que la donassen a ses magnificències, suplicant-los fossen servits procurar ab totes veres y ab los modos decents y possibles en que la pretensió del dit senyor bisbe de Barcelona no tingue effecte ab son jurament, per convenir axí a la bona direcció y justícia té est Principat en dit negoci.

E poch aprés, tornats los dits magnífichs misser Francesch Tristany y misser Jaume Martí referiren a ses senyories com havien fet lo que per sas senyories era estat ordenat y donat dita còpia de dit bulletó a ses magnificències, en presència de dit savi Consell de Cent, y que ses magnificències havien fet de resposta, en presència del dit savi Consell de Cent, que ja havien rebut còpia de dit bulletó per son embaxador del qual, en aquell mateix die, ne havien enviat còpia a ses senyories y que ells procurarien ab tots los modos decens y possibles que lo dit senyor bisbe no hisqués ab sa pretensió, y que estimaven la mercè de la bona correspondència y conformitat y que en tot y per tot la tindran.

502v Dimecres, a XII. En aquest die los magnífichs assessors anomenats en la contenció de la admissió del privilegi de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, advocat fiscal del General y doctors aplicats, y magnífichs assessors y doctors aplicats de la casa de la present ciutat per dit negoci, aportaren en consistori de sas senyories un vot en scrits firmat de ses mans, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats als assessors, advocat fiscal de la present casa y doctors aplicats devall scrits acerca del contengut en una carta enviada per los embaxadors del General sobre lo negoci occorrent, feta en Madrit a sis del present mes, y de un breu[a] o butlletó despaxat per lo il·lustríssim y reverendíssim nuncio de Spanya, *dattus* en Madrit a tretse de las chalendas de octubre del corrent any, dirigit al molt il·lustre y reverendíssim don Pere Magarola, prior de la col·legiada ecclésia de santa Anna de la present ciutat y elet bisbe d'Elna, e als il·lustres i molt reverendíssims don Francesch Terré, degà y canonge, y Paulo Pla, ardiaca y canonge de la Seu de Barcelona, ab la comissió que a cada hu d'ells se done per a rebrer lo jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona, nomenat loctinent general per sa majestat en lo present Principat, y proferir en ell sentència de excomunicació en la forma que los altres loctinents generals han acostumat[b].

505r Vista letra miciva; vist dit breu o bulletó y lo en aquell contengut. Hagut madur col·loqui entre si, són de vot y parer y aconsellen als senyors deputats que, continuant les diligències fins assí fetes per a defenssar que no tingue effecte la nominació feta per sa majestat del dit reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de aquest Principat per ésser contra les generals constitucions, privilegis y altres drets del dit present Principat, y que no·s done lloch a que dit bisbe preste son jurament y oje sentència de excomunicació en virtut de dit bulletó o, altrament, poden y deuen encontinent interposar

a. a continuació un butlletó transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 843-844.
b. foliació errònia, els folis del 450r al 499v no existeixen.

a. breu *interlineat.*
b. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 844-845.

apel·lació del gravamen que resulta, y pot resultar, de la expedició de dit breu o bulletó y de la exequució de aquell devant les matexes persones a qui va dirigit, ab lo modo y forma que està contengut en la scriptura per a dit effecte ordenada y, junctament, que·s done orde als embaxadors del General que de nou fassen quexa devant sa majestat y dels ministres, a hont més convingue, de la expedició de dit breu o bulletó y del contengut en aquell, senyaladament de les clàusules derogatòries en ell posades, en notable prejudici axí de la auctoritat y praheminencies reals com de las leys, drets y libertats de aquest Principat, y que se scrigue per al mateix effecte a sa majestat y a les persones y ministres que aparaxarà convenir.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Fivaller, advocatus civitatis. Aylla. Marti, fisci Generalis advocatus. Vincentus Hortala. Fontanella. Mir, assessor. Bernardus Sala. De Malla. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Aymerich. Ribera.»

505*v* En aquest mateix die, per orde y manament de sas senyories y en exequució del sobredit vot y deliberació feta per sas senyories, consistorialment fonch presentat un acte de apel·lació al molt il·lustre y reverendíssim senyor don Pere Magarola, prior de santa Anna y elet bisbe de Elna, molt reverent don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, y molt reverent ardiaca Paulo Pla de Panades y canonge de dita Seu, com més llargament en lo acte de dita presentació se conté, lo qual és del tenor següent:

«Noverint universi, quod anno a Nativitate Domini milesimo sexcentesimo vigesimo secundo, die vero duodecima mensis octobris eiusdem anni intitulata, presente de vocato humor et D. Jacobo Ferrer de Orriol, notario publico auctoriate regia Barchinone, intervenente in bis ut surrogato, ac vice et loco meis Antoni Thio, publici apostolica atque regia autoritatibus notarius eius Barchinone et scribanus majoris Generalis Catalonie infrascrito, et presentibus, etiam honorabilibus Francisco Colbero, notario, Ludovico Pozo et Melchiore Pages, mercatoribus, civibus Barchinone, pro testibus ad infrascripta vocatis specialiter, et assumptis magnificus Franciscus Genoves, miles, Barchinone populatus, sindicus surrogatus propter absentiam magnifici Bartolomei Sala, civis Barchinona, honorati sindici Generalis principatus Catalonie in vim licentia ad modum illustrisimum dominorum deputatorum illustre, intervenientibus dominis auditoribus computorum eiusdem Generalis consistorialiter concessa, constitutis personaliter coram ad modo illustre et reverendisimo domino Petro Magarola, electo episcopo Elnensi, personaliter reperto in quadam aula domus Franciscannus presentis civitatis Barchinone, ubi suum facit domicilium et habitationem, eidem ad modum illustre electo // 506*r* *// episco obtulit et presentavit et seu per dictum surrogati mei, dicti et infascriti scribe majoris, offerri et presentari ac legi publica fecit petiit, instavit et requisivit quandam in scripti papiri apellationis recursus protestacionis seu nullitatis allegationis schedula tenoris sequentis:*

«Illustris ad modum reverende domine: Ad notitia sindici Generalis Catalonie pervenit, per illustrem Hispaniam nuncium factam fuisse quandam commissione vice regi et ad modo illustri reverendisimo domino don Petro Magarola, priori ecclesie collegiate sante Anne Barchinone, electo episcopo Elnensi, et illustre et ad modo reverendo don Francisco Terre, decano et canonico ecclesie Barchinone, et cuilibet insolidum qua facts delegatione quarumcumque apostolicarum constitutionum nec non concordiarum statuorum constitutionum et consuetudinum civitatis Barchinone et principatus Catalonie committit vostre reverencie et aliis cuilibet eorum quod possit et valeat exhigere ab ad modum illustre et reverendisimo Barchinonense episcopo in locumtenem et capitaneum generalem presentis principatus Catalonie et comitatum Rossilionis et Ceritania, nominato juramentum solitum prestari ab [a]*excellentissimis locumtenentibus in ingressu sui offici quod in eo et illibus exercicio bene et fideliter se habebit et servabit usaticos Barchinona, constitutiones Catalonia, capitulum dictum* «de la observança», *privilegia et inmunitates ecclesiasticas et alia iura patrie, et, in caso contrafactionis in eum trina canonica monitione praemissa sententiam excomunicationis in scriptis ferri et promulgari, providendo os vostra reverentia dictam comissionem ad effectum deducat quicusquem fuerit requisitus per dictum reverendisimum episcopum Barchinonem vel quemlibet aliam personam, quiquidem comissio sine //* 506*v* *// dubio virtualiter continet, quod dicta receptio iuramenti et promulgatio sententiae excomunicationis iure ordinario aut fieri solebat cum ad ordinariam receptionem non esset opus delegatione nec minus derogatione qua in dicta comissione dictus illustrissimus nuncius usus fuit. Et cum dicta commissio sit valide praeiudicialis dicto principatus Catalonie, non solum propter derogationem constitutionum et consuetudinum dicti Generalis Catalonie et dicte Principatus, verum etiam qua eo tendit ut nominatio dicti reverendisimi episcopi in locumtenentem generalem effectuen soctiatur presertium eo tempore quo principatus Catalonie et civitas Barchinone preposuerunt coram sua maiestate per suos legatos et ambassiatores iustam nominationem locumtenentis repugnare constitutionibus Catalonia et aliis patrie*

a. a continuació una paraula ratllada.

[1622]

iuribus, et sui ad effectum deduci non posse quo medio tempore nihil statui posse et satis inconfesso.

Idcirco et alias sindicus Generalis Catalonie a dicto decreto et commissione quatenus ex eo infertur dicto Principatui praeiudicium et citra praeiudicium nullitatis dicti audiren et commissionis de qua suis loco et tempore dicere intendit provocat recurri et apellat omni meliori modo ad suam Santitatem et hanc apellationem propter absentiam dicti illustrum et reverendisimum nuncii coram vostra reverentia interponit tum quatius opus sit ut autentica persona, tum quia vostra reverentia in vim dicta delegationis representat personam dicti illustrisimi nuncii postulans apostolos testimoniales et quales de iure tradendis sint concedi alio in casu oportuno, et contrafactionis iterum ad suam Sanctitatem apellat et quia pendente hac apellatione iurisdictio dicti dominis nuncii interposita in dicto decreto et comissione est suspensa; et consequenter, iurisdictio vostra reverentia delegata et sic // 507*r* *// ea uti non possit maxime proposita causa coram vostra reverentia qua de iure iustificat apellationem presertim quia reddatur ex en ea vostra reverentia dubia voluntas dicti illustrisimi nuncii circa dictum decretum et comissionem. Protestatur dictus sindicus contra vostra reverentia de iniuria que per vostram reverentiam fiet dicto Principatui deducendo ad exequutionem dictam commissionem in casu a iure non permisso, et, etiam, de dampnus qua a ex dicta iniusta exequutione sequetur dicto Principatui et de omnibus aliis de quibus contra vostram reverentiam protestari potest et demum de nullitate actorum et agendorum et de nobis liveis protestandis requirens. Qua quidem papiri schedula sicut ut praemititur oblata lecta eo presentata id circo fuit dicto ad modum reverendo domino episcopo per dictum sindicum in dicta copia cum suo originali praedicto comparata, quam idem sindicus ad hunc effectum in promptu habebat.*

Et dictus ad modum illustris dominus episcopus, respondendo praemissis, dixit quod retinebat sibi ad respondendum vel ad tradendum apostolos tales quales de iure concedendi fuerint.

Postmodum vero dictis die et anno presente, et vocato dicto honorabile domino d. Jacobo Ferrer de Orriols, notario subrogato praedicto, et presentibus etiam testibus sispradictis ad infra vocatis specialiter, et assumptis idem Franciscus Genoves, sindicus iam dictus, constitutus personaliter coram ad modo reverendo domino Paulo Pla, archidiacono Penitensi et canonico ecclesis Barchinone, personaliter reperto in quadam aula domus sue proprie habitationis quam fuit in presenti civitate Barchinone, in platea dicta de la Seu, obtulit et presentavit dictam et praeinsertam // 507*v* *// papini schedulam quam dicto ad modo illustris domino episcopo Elnensi presentaverat. Et post illius presentationem, et lectum dictam scripturam, tradidit illa copiam de eadem quam dictus síndicus ad hunc effectum in promptu habebat et illico dictus ad modo reverendi dominus Paulus Pla, praemissis respondendo, dixit quod adhuc non habuit notitiam de comissione in dicta scriptura nominata et quod retinebat sibi terminum iuris ad respondendum.*

Denique vero dictis die et anno presente, et vocato dicto honorabile Jacobo Ferrer et Orriols, surrogato iam dicto, et presentibus etiam testibus supradictis ad praemissa vocatis specialiter, et assumptibus dictus magnificus Franciscus Genoves, dicto nomine constitutus personaliter coram et ante presentiam ad modo reverendi domini don Francisci Terre, decani et canonici ecclesie Barchinone personaliter reperti in quadam aula sua solita habitationis quam fueret in presente civitate Barchinone, in platea sante Anne, eidem obtulit et presentavit et seu per dictum notarium surrogatum in locum mei, dicti et infrascriti scribanis majoris, offerri et presentavi ac legi publice fecit, petiit et requisivit dictam et praeinsertam papiri schedula. Et ea oblata, lecta et presentata, tradidit idem sindicus, idem ad modo reverendo domino domino Francisco Terre, copiam cum originali comprovatum quam ad hunc effectum paratum habebat et illico dictus ad modo reverendus dominus dompnius Franciscus Terre, praemisibus respondendo, dixit que està prompte y aparellat en fer justícia no fent agravi a ninguna de les pars.

De quibus omnibus et singularis sicut praemititur actis, gestis et sequutis, dictus sindicus petiit et requisivit unum et plura publicum seu publici fieri atque confieri et sibi dicto nomine et omnibus et singulis quorum intersit clavi // 508*r* *// tradi et liberari instrumentum et instrumenta. Que fuerunt acta Barchinone, sub anno, die, mense lociusque praedictis, presente dicto honorabile Jacobo Ferrer de Orriols, surrogato sub me dicto et infrascrito notario et scriba majori, et presentibus, etiam, testibus supradictis ad praemissa repective vocatis specialiter et assumptis prout superius continentur.»*

Dijous, a XIII. En aquest die vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part del bras militar, los senyors don Miquel Agulló, Domingo de Monredon, donzell, y Francesch Dalmau, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren a ses senyories una scriptura en resposta de la embaxada que, per part del dit bras militar, se féu lo die de ahir al molt reverent y insigne Capítol de la Seu d'esta ciutat, la qual és del tenor següent:

Die duodecima octobris Millesimo sexcentesimo vigesimo secundo.

508*v* Convocat y congregat lo bras militar en la forma acostumada, en resposta de la embaxada que, per part del bras militar, se féu lo die de ahir al molt il·lustre Capítol, són arribats lo die present lo senyor canonge Pere Dalmau y lo senyor canonge Pau del Rosso, de part del molt il·lustre Capítol, los quals explicaren sa embaxada, que és del tenor següent:

«Ahir, que comptaven a XI del corrent, aprés de haver ohida, lo il·lustre Capítol, la embaxada dels senyors diputats, consellers y savi Consell de Cent y de vostre senyoria, nos manà als dos conferissen ab los senyors deputats y senyors consellers y Consell de Cent representant-los lo pesar havien tingut y lo que·ns condoliem del que sas senyories y magnificències haurien tingut, y tindrien, causat del bulletó o breu despedit per lo il·lustríssim nuncio de Spanya al doctor Magarola, prior de santa Anna, degà Terré, y ardiaca Paulo Pla, acerca de la recepció del jurament del senyor bisbe de Barcelona en loctinent de sa majestat, y que, axí, lo il·lustre Capítol acudirie a tot lo que per part de sas senyories y magnificències se'ls ordenaria, acodint en açò al que tenien obligació, y que, axí mateix, se conferirian, com de fet se conferiran, encontinent ab lo senyor bisbe, al qual, axí mateix, representaran tant lo pesar que d'estas cosas tennen com ha tant prejudicials a tota esta pàtria y més lleys de aquella, quant moltes altres coses que feren en aquest propòsit, lo qual, aprés de moltes demandes y respostes, essentse ja molt encoleritsat dit senyor bisbe, los respongué que la causa dels treballs y accions en que estaven que no li donassen culpa a ell, perquè no la tenia, sino, tant solament als embaxadors de la ciutat, per no haver cumplit ab les obligacions de llur fur, // 509*r* // perquè és cert que si sas mercès haguessen suplicat a sa majestat que, acabat lo govern del duch de Alcalá, fos servit per sa[a] clemència no fer segona nominació de loctinent, sino que fos servit dexar correr la governació vice-règia, és cert ho haurien alcansat, y que si lo Consell de Aragó havie provebit en nom de sa majestat ere perquè dits embaxadors no·y havien fet negun contrari, acontentan-se y tenint-se per molt satisfets que sa majestat no provehís segona volta de loctinent al duch de Alcalá, y que ara parexie no·s demanés valor, havent-lo provehit no aceptarlo, y que ell no sabè cosa de sa nominació fins tingué carta del vice-canceller.»

E legida la dita scriptura, de orde de ses senyories, per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, sa senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren que estimaven lo bon cuydado y diligències fetes per lo dit bras militar, y que ells no·s cansarien en fer tot lo que convindrie per la bona direcció d'est negoci.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories mossèn Joan Pau Bruniquer, notari de Barcelona, qui fa lo offici de síndich de la present ciutat per absència de son pare, lo qual per orde dels magnífichs consellers de la present ciutat, aportà a sas senyories còpia de una deliberació del savi Consell de Cent celebrat als XII del corrent, junctament // 509*v* // ab còpia de un vot fet per los magnífichs assessors de la ciutat y de la present casa y doctors aplicats, y de una scriptura o apel·lació presentada a instància del síndich de la ciutat als senyors don Pere Magarola, prior de santa Anna y elet bisbe de Elna, don Francisco Terré, degà y canonge, y Paulo Pla, ardiaca y canonge de Barcelona, acerca de la admissió del privilegi de loctinent general del senyor bisbe de Barcelona[a], las quals son assí cusides. *Consuantur.*

E sas senyories respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que restaven molt contents de la bona conformitat y correspondència tenien ses magnificències ab ses senyories.

Divendres, a XIIII. En aquest die, los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats de la present casa y casa de la present ciutat, devall scrits, aportaren en consistori de sas senyories un vot en scrits, continuat en un full de paper, acerca dels negocis concorrens de la loctinència del senyor bisbe de[b] // 518*r* // Barcelona, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats als doctors aplicats, devall scrits, acerca dels officis y diligències se podrien fer ab lo il·lustríssim y reverendíssim archabisbe de Tarragona, com a cap del bras ecclesiàstich del present Principat, per a que ajude al Principat per a encaminar la praetensió corrent de no haver-hi lloch a la admissió del reverendíssim bisbe de Barcelona, per sa majestat nomenat en loctinent general de aquest Principat, per ésser contra les constitucions generals, privilegis de la present ciutat, usos y costums de aquest Principat, fent dit senyor archabisbe les diligències y officis conve-

a. a continuació ratllat real.

a. a continuació repetit acerca de la admissió del privilegi de loctinent general del senyor bisbe de Barcelona.
b. a continuació una deliberació, un vot i un butlletó transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 845-847.

[1622] nients axí ab sa majestat y sos ministres com, altrament, millor aparegue convenir a sa il·lustríssima.

Són de vot y parer y aconsellen que podrien y deurien los senyors deputats enviar en embaxada, a dit il·lustríssim y reverendíssim archabisbe, una persona de honor que aparegue més a propòsit, acompanyada de un dels magnífichs assessors o advocat fiscal de la present casa de la Deputació, procurant que los senyors consellers de la present ciutat fassen lo mateix, és a saber, envien a dit il·lustríssim una persona de honor acompanyada de un dels magnífichs advocats ordinaris de la casa de la ciutat, per a que instruescan a dit il·lustríssim del dret y justícia del Principat y ciutat de Barcelona en dita pretensió y // 518*v* // representar-li lo demés que acerca la bona direcció de dit negoci convinga se'ls donarà ab particular instrucció, y que se li envien los memorials y altres scriptures conferens per a instruhir sa il·lustríssima y ab los quals se declara lo dret y justícia de dit Principat y ciutat.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Fivaller, advocatus civitatis. Aymerich. Ribera. Marti, fisci Generalis advocatus. Bernardus Sala. Mir, assessor. Vicentus Hortola. De Malla. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Fontanella.»

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories, ab embaxada per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors Jordi de Fluvià, donzell, y Francesch Codina, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren a ses senyories còpia de la deliberació feta lo die present per lo dit savi Consell de Cent, celebrat lo die de avuy en casa de la present ciutat, junctament ab una còpia de un vot fet per los magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y casa de la present ciutat acerca dels negocis concorrens de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, lo qual vot y deliberació són del tenor següent: *«Consuantur.»*[a]

523*r* E legit lo dit vot y deliberació los dits mossèn Jordi de Fluvià y Francesch Codina, digueren a ses senyories que per lo effecte en dita deliberació y vot contenguts, los dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent havien feta nominació de la persona de Hyerònim de Gaver, donzell.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, digueren que ells farien tot lo que convindrie fer en exequució de dit vot y deliberació.

En aquest mateix die, vingué en consistori de ses senyories mossèn Joan Pau Bruniquer, notari de Barcelona servint lo offici de síndich de la present ciutat per absència de son pare, lo qual, de part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, aportà a ses senyories una còpia de la deliberació feta per lo dit savi Consell de Cent lo die de avuy, celebrat en casa de la present ciutat, acerca de la càrrega se fa als acompanyants del magnífich conseller en cap en la embaxada feta en cort de sa magestat, acerca del negoci concorrent, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats a XIIII de octubre MDCXXII.

Que los senyors consellers. *Consuatur.»*

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, // 523*v* // respongueren que besaven les mans a ses magnificències per la bona correspondència y conformitat, y que ferien lo que serie·n obligació en benefici del present Principat.

Disapte, a XV. En aquest die vingué en consistori de sas senyories misser Francesch Alzina, burgès de la vila de Perpinyà, lo qual en nom y com a procurador per las cosas devalls scrites y altres de Hierònym Vives, burgès de dita vila de Perpinyà, obtenint lo offici de duaner del General en dita vila de Perpinyà, com de sa procura consta ab acte rebut y testificat en poder de Gaspar Pi, notari de dita vila de Perpinyà, als XXIIII de mars pròxim passat; en dit nom, renuncia lo dit offici en mà y poder de sas senyories en favor de misser Francesch Roig, menor, burgès de dita vila, suplicant, en dit nom a ses senyories fossen servits admetrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquella si y en quant per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Francesch Terré, sastre, ciutadans.

524*r* En aquest mateix die, per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del General, fonch aportat en consistori de sas senyories lo acte de la presentació de una scriptura presentada al molt il·lustre senyor portantveus de general governador en lo present Principat, acerca de sa vinguda a exercir jurisdicció en la present ciutat, a instància del síndich del dit General, ab intervenció de mi, Antoni Thió, scrivà major demuntdit, feta als XI del corrent

a. a continuació una deliberació, un vot i una altra deliberació transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 847-848.

en la ciutat de Gerona, y resposta feta en aquell, és del tenor següent:

«Die martis XI *menis octobris anno a nativitate Domini* MDCXII.

Presente et vocato me, Antonio Thio, publico apostolica at regia auctoritatibus notario cive Barchinona et scriba majore Generalis Catalonie infrascrito, et presentibus, etiam magnificis et honorabilis Stephano Gilaberto Bruniquer et Stephano Vallalta, notariis publicis Barchinone, Raphaele Rubi, burgesio podii Ceritani Barchinone populato, et Francisco Agusti, regio portario cive Barchinone, protestibus etcetera. Magnificus Bartolomeus Sala, civis Barchinone, honoratus sindicus dicti Generalis existen constitutus personaliter coram illustri domino don Alexio de Marimon et de Jafer, domino baronia de Sant Marçal *in vicaria vallensi gerente vices generalis gubernatoris in presenti principatu Catalonia, personaliter existente in domibus qua fuerunt magnifici Hugonis Desbach, domicelli, quondam, que site sunt in civitate Gerunda, in vico vocato* dels ciutadans, *ubi de presente //* 524*v* *// moratur et vitam degit, obtulit et presentavit eidem domino gubernatori quandam in scriptis papiri suplicationis et requisitionis schedulam tenoris sequentis:*

«Molt il·lustre senyor, com toque als molt illustres deputats del General de Catalunya per rahó de sos officis mirar per lo bé públich del present Principat, y vejen lo dany que reben los singulars per parar universalment, com ha molt que paren, les causes vertens en la Real Audiència y altres que se havien de introduhir en ella, lo qual dany cessarie si vostra senyoria exercís la jurisdicció del Principat vice-règia, com està vostra senyoria obligat en virtut de la constitució octava sots títol «de la Audiència del governador vice-règia» y altres leys del dit Principat y observança d'elles.

Per tant, los dits deputats, y en llur nom lo síndich del General, suplican a vostra senyoria y en quant per constitució y altrament los és permès, requerexen que, ab la promptitut possible per observança de dites constitucions y lo ús y pràtiga d'elles, acude en la ciutat de Barcelona exercir la dita jurisdicció vice-règia de dit Principat; altrament, protestan de sa diligència y de tot lo de justícia y, en particular, de dar-ne rahó a sa majestat, requerint al notari *etcètera.»*

Qua, lecta et publicata et copia illi tradita, in continenti dictus dominus gubernator, verbo respondendo, dixit quod retinebat sibi terminus iuris de quibus, etcetera.

Postea vero die jovis decima tertia praedictur in eodem loco in presentia eiusdem sindici et presentibus protestibus nobili don Galcerando de Lupia, vicario Gerundensis, et domino Francisco Mestre Corretjer, notario regio cive Gerunde, et domino Stephano Vallalta, notario publico Barchinone, interveniente // 525*r* *// in his Stephano Gilaberto Bruniquer, notario publico Barchinone tamque substituto et vice et nomine mei, dicti Antoni Thio, notari et scribe praefati, dictus dominus gubernator tradidit dicto Bruniquer, notario, quandam papiri schedulam reponsionem praemisorum continuari et de una sine alia scriptura instrumentem minime tradi; quam responsionem dictus Bruniquer accepit et illa, in presentia omnibus, legit et publicavit et est tenoris sequentis:*

«Responent lo portantveus de general governador de Cathalunya y ciutat de Barcelona, diu que judicant convenir al servey del rey, nostre senyor, y benefici de aquest Principat lo abstenir-se de entrar en Barcelona y governar vice-règia conforme en altres ocasions ha governat ab assistència y consell de la Real Audiència se'n és abstingut, y que no té resposta a las cartes que en aquest propòsit té scrites a sa majestat y, en particular, al senyor vice-canceller sens la qual no pot ni deu pendrer altre resolució per ara, sino és suplicar a sa majestat mane declarar sa real voluntat de la qual aquest particular per ninguna via ha tingut noticia, y pus és precisa la obligació de sperar-la y, segura la brevedat dèlla, est cert succehirà tot ab cumplida y lloable conveniència y, axí, dóna esta per resposta a dites scriptures de las quals se'ns esta requer no sie donada còpia fins la dita fahent, *requirens vos notarii.»*

De quibus per me fuerunt acta.»[a]

544*r* Disapte, a XXII. En aquest die los magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y casa de la present ciutat aportaren en consistori de sas senyories un memorial tret a instància del senyor bisbe de Barcelona acerca de son jurament per rahó de sa loctinència, lo qual memorial és assí cusit. *Consuatur.*

544*v* Dimarts, a XXV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, en consistori de sas senyories los senyors Jordi de Fluvià, donzell, y Francech Codina, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren en scrits còpia de la deliberació feta per lo dit savi Consell de Cent, celebrat a XXI del corrent, la qual és del tenor següent:

a. a continuació un memorial il·legible entre els folis 526r-543v del trienni 1620-23.

[1622]

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats a XXI de octubre MDCXXII.

Que a costas y despeses de la ciutat, per lo scrivà major del Consell. *Consuatur.*»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que[a] // 547*r* // [b]besaven les mans a ses magnificències per tant bona correspondència y conformitat, y que ells correspondrien en tot al que tenien obligació.

Dijous, a XXVII. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes, junts en consistori, manaren sots les penes statuhides per capítols de Cort y, altrament, per la obligació que incumbeix al exactor del General, al magnífich misser Onofre Vila qui, de licència de sas senyories, a suplicació del magnífich Juan Batista Cassador, exactor del dit General serveix de present lo dit offici de exactor, que, dins quinse dies pròxims, haje de haver exequutat // 547*v* // y cobrat dels officials del General y demés persones condempnades en la visita pròxim passada a restituhir lo que havie rebut per rahó de les festes y luminàries de[c] Nostra Senyora de la Concepció, cobrant d'ells les quantitats que quiscú d'ells està condempnat conforme un memorial tret de la Cambra del Racional de la present casa, lo qual és del tenor següent:

«Lo senyor bisbe de Tortosa LXXXXI lliures sous
misser Phelip de Sorribes LXXXXI lliures sous
misser Bonaventura de Montaner LXXXXI lliures sous
miser Pere Balle de Flassà LXXXXI lliures sous
lo dit per la servitut del deputat real LXXXXI lliures sous
misser Joan Ardés XXXV lliures 1 sous
misser Vinyola XXXV lliures 1 sous
don Joseph Quintana XXXV lliures 1 sous
Pere Pau Vidal, notari XXXV lliures 1 sous
Francesch Colberó XXXV lliures 1 sous
misser Francesch de Vallgornera XXXV lliures 1 sous
mossèn Agustí de Lana XXXV lliures 1 sous
misser Joan Batista Cassador XXX lliures 1 sous
Hierònym Sala, drassaner XX lliures 1 sous
don Galceran de Peguera XII lliures XIII sous IIII
misser Bartomeu Sala XII lliures XIII sous IIII
Pere Mas, notari XI lliures 1 sous IIII
Francesch Castellar, notari XI lliures 1 sous IIII
misser Joan Raphel Bas XI lliures 1 sous IIII

a. a continuació una deliberació transcrita a L'Apèndix 4, pàgs. 848-849.
b. el foli 546 no existeix.
c. a continuació ratllat de.

548*r* Gismundo Bofill XI lliures 1 sous IIII
Jaume Forjas XI lliures 1 sous IIII
Melchior Pagès XI lliures 1 sous IIII
Hiacinto Salvador XI lliures 1 sous IIII
misser Raphel Rubi XX Mures V sous
Sebastià Vilella XVIII lliures XIII sous
Miquel Orpí XI lliures 1 sous IIII
misser Joan Raphel Ferrer XII lliures XIII sous IIII
misser Miquel Alamany XII lliures XIII sous IIII
Jaume Carbonell XVIII lliures VIII sous IIII
Phelip Ferràndiz XI llures 1 sous IIII
Gabriel Soler, andador XI lliures 1 sous IIII
Joan Benavent XVIII lliures XIII sous
misser Hierònym de Gaver XI lliures XI sous VIII
Joan Juliol X lliures VIII sous VIII
Onofre Coramines X lliures XVIII sous VIII
Christòphol Cabriol X lliures XVIII sous VIII
Pere Ferrer, guarda VIII lliures VII sous VIII
Andreu Vendrell VIII lliures VII sous IIII
Onofre Squer VI lliures XV sous VIII
misser Francesch de Monserrat, servint
per misser Saver VI lliures XV sous VIII
Francesch Amat XVIII lliures XIII sous
Pere Oller XVIII lliures XIII sous
Jaume Pi VIII lliures XVIII sous IIII
548*v* Hierònym Oliver VIII lliures VII sous VIIII
Pere Pau Marquet VIII lliures VII sous VIIII
Francesch Figueres VIII lliures VII sous IIII
Melchior Aguilera VIII lliures VII sous IIII
Gabriel Saltiri VIII lliures VII sous IIII
Pere Masmija VIII lliures VII sous IIII
Miquel Rubí VIII lliures VII sous IIII
Damià Gràcia VIII lliures VII sous IIII
Pere Monserrat 1 lliures XII sous
Pau Droguer VII lliures VII sous VIII
misser Joseph de Bellafilla X lliures sous
don Hugo de Tamarit X llures sous
don Joan de Eril X lliures sous
don Gispert de Guimerà X lliures sous
don Joan de Peguera X lliures sous
Steve Lloses VI lliures XI sous VIII
Miquel Salitges VI lliures XI sous VIII

E lo dit misser Onofre Vila, present, dix que estave prompte y aparellat per fer tot ço y quant és obligat en rahó de son offici.

549*r* Disapte, a XXVIIII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories misser Francesch Dalta, doctor en medecina, lo qual, mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, féu relació com misser Hierònym Sala, drassaner, està en lo llit malalt de manera que no pot servir lo dit son offici. E sas senyories manaren assentar la present relació en lo present dietari.

Dilluns, a XXXI. En aquest die vingueren ab em-

baxada en consistori de sas senyories, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, los senyors // 549v // Jordi de Fluvià, donzell, y Francesch Codina, ciutadà honrrat, los quals han representat a sas senyories que, havent dits magnífichs consellers rebut una carta dels embaxadors de la ciutat sobre lo negoci corrent de sa embaxada y de la provisió de la loctinència feta per sa majestat en persona del senyor bisbe de Barcelona, han hagut Consell de Cent, en lo qual se ha deliberat que se scriguen als dits embaxadors passat avant en suplicar a sa magestat fos servit, attesa la justícia té la ciutat contra de la dita provisió de dita loctinència, manar correr la governació fins la sua benaventurada vinguda y jurament, y que se scrigue al dit embaxador que fasse gràcias de part de la ciutat al excel·lentíssim senyor duch de Cessa de la mercè ha fet en esta ocasió a dita ciutat, procurant lo medi que ab dita carta de dit embaxador està referit, y que axí feien a saber a sas senyories la dita[a] deliberació.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a ses magnificències de la mercè los feien en ferlos a ssaber la dita deliberació del dit savi Consell de Cent.

En aquest mateix die, vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part del bras militar, los senyors don Bernat Çalbà, Francesch Tamarit y Francesch Cornell, los quals respresentaren a sas senyories que los magnífichs consellers han fet a saber, al dit bras militar, la deliberació feta en est die per lo savi Consell de Cent sobre lo negoci corrent de la provisió de loctinent concedida per sa majestat al senyor // 550r // bisbe de la ciutat, la qual, dit bras militar ha entès ésser estada ja feta per dits magnífichs consellers a sas senyories y que, per la conformitat que esta casa ha acostumat sempre tenir ab la ciutat, suplican a sas senyories, per part de dit bras militar, se servescan adherir-se a la dita deliberació com a molt convenient a la bona direcció de dit negoci corrent.

E sas senyories, parlant lo deputat ecclesiàstich, han respost que ells consultarien aquest fet ab los magnífichs assessors y doctors aplicats per lo negoci corrent, ab parer de los quals procurarien procehir en tot lo fahedor per la bona direcció de dit negoci, en servey de Déu, de sa majestat y benefici d'est Principat.

En aquest mateix die, los magnífichs misser Francesch Tristany, misser Jaume Mir, assessors, presos per lo negoci corrent de la nominació de loctinent feta per sa majestat en persona del senyor bisbe de Barcelona, y lo magnífich Jaume Martí, advocat fiscal del dit General, han reportat, de part de sas senyories, als magnífichs consellers de la present ciutat una embaxada, de la qual han explicada, tots tres dits senyors embaxadors, en substància, en estes o semblants paraules, de part de vostres magnificències[a]:

«Per part de vostres magnificències, Jordi de Fluvià, donzell, y Joan Francesch Codina, ciutadà honrrat, han representat ab embaxada als senyors deputats // 550v // la deliberació, lo die present, feta per lo savi Consell de Cent, acerca de la carta que ultimament han rebuda vostres magnificències de son embaxador residint en la cort de sa majestat, que és conforme altre que dits senyors deputats han rebut de sos embaxadors, de la qual deliberació han fet gran maravella, per ço que totes les deliberacions que se són fetes en respecte del negoci occorrent, són estades an conformitat de las dos cases, procehint conferències entre les persones per dit effecte nomenades, segons que axí fonch deliberat per los tres staments dels brassos convocats per los senyors deputats y per lo savi Consell de Cent, del que ha resultat la bona direcció que, fins assí, havem experimentat y per quant dita deliberació y exequució d'ella, sens conferir primer ab dits senyors deputats, podrie causar alguns inconveniens. Per ço, dits senyors deputats suplican sien vostres magnificències servits manar considerar les susdites cartes y, per confirmació de la conformitat que fins assí se ha tingut, de nou advertir-ho y representar-ho al savi Consell de Cent, juntant-lo per aquest effecte per a que, tornant-ho dit savi Consell de Cent a considerar, se pugue pendrer una resolució que sie en conformitat de las dos cases segons que, fins assí, se ha procehit y, en lo entretant, se servescan vostres magnificències suspendrer la exequució de dita deliberació.»

Y dits magnífichs senyors consellers, ohida la dita embaxada, han respost a ella, parlant lo senyor conseller segon, Hierònym de Navel, en substància que, havent rebut una carta de son embaxador, lo senyor Jordi, per propri vingut a tota diligència, en conformitat dels senyors embaxadors del dit General // 551r // en cort de sa majestat, dirigida a ses magnificències y al savi Consell de Cent, són estats obligats juntar, com han juntat en est die, lo dit savi Consell de Cent y fet legir en ell la dita carta, pensant que lo Consell de Cent cometrie est negoci als magnífichs advocats y doctors aplicats per part de la ciutat y per que aquells, ab conferència dels

a. a continuació ratllat relació.

a. a continuació ratllat ins.

magnífichs assessors y doctors aplicats, per lo General conforme havien acostumat fins en est die en lo negoci corrent, mirassen y vessen en est negoci y apuntassen lo que·ls aparexarie convenir y poder-se fer en son benefici. Dit savi Consell de Cent ha feta deliberació en lo fet contengut en dita carta, la qual sas magnificències, com ha exequutors del que delibere per dit savi Consell de Cent, han feta saber als senyors deputats, y que los ha pesat que, abans de fer-se dita deliberaciò, no se hagués feta conferència del dit fet y vinguda la conformitat ab ses senyories conforme fins en est die se és acostumat, y que, en lo que se'ls representave per part de dits senyors deputats, procurarien pendrer la resolució que convindrie y la enviarien a dits senyors deputats. En las quals cosas jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, present en tot, ne fa fe.

Noembre MDCXXII

551*v* Dimars, lo primer. Festa de Tots Sans.

Dimecres, a II. En aquest die vingué en consistori de sas senyories misser Steve Gilabert Bruniquer, síndic de la present ciutat, lo qual, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, ha aportat a sas senyories còpia de la deliberació feta per lo dit savi Consell de Cent, celebrat lo die trenta-hu del mes de octubre pròxim passat, de la qual lo dit die se'n done notícia de paraula ab embaxada feta per part de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent a ses senyories, com consta en lo present dietari, sots la dita jornada de XXXI de octubre pròxim passat, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent celebrat a XXXI de octubre MDCXXII.

Que ab los termens legals y de dret permesos y segons los usos y styls de la present casa, la present ciutat vaje continuant de suplicar a sa majestat que per sa real clemència sie servit condecendre ab la demanda tant justa y de // 552*r* // justícia se'ls suplica, per la present ciutat, ço és, que en lo entretant estaran sos fidelíssims vasalls aguardant sa benaventurada vinguda, sie de son real servey permetrer vaje la governació com se li és estat suplicat, y si, segons se és acostumat fer en semblans ocasions, scriuent los senyors consellers al senyor de Sant Jordi, embaxador d'esta ciutat, en resposta de la sua, lo agrahiment déu fer y mostrar ab sa prudència; de part de aquesta ciutat, al excel·lentíssim duch de Cessa la mercè ha feta y fa a la present ciutat de què se sie interposat en aquest fet y negoci corrent; y que la present deliberació sie feta a saber als senyors deputats, molt il·lustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a ses magnificències per la bona conformitat y correspondència.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers y savi Consell de Cent los senyors fra Antoni Reynalt, abat de la Portella, Hierònym de Calders, donzell, y Bartomeu Sala, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant, anaren en casa de la present ciutat // 552*v* // y, arribats en presència de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, explicaren la dita embaxada, que és del tenor següent:

«Molts il·lustres[a], magnífichs y savis senyors: De part de vostres magnificències y de aquest savi Consell de Cent se féu a saber als senyors deputats de aquest Principat la resolució que·s prengué en lo últim consell, acerca del que los embaxadors d'esta casa y de la Deputació han scrit del consert mogut per lo senyor duch de Cessa, en la mateixa corrent del jurament del senyor bisbe de aquesta ciutat, que sa majestat ha provehit en son loctinent general, dient-los que aquest savi Consell havie fet determinació se scrigue als embaxadors d'esta ciutat continuen los officis que, fins avuy, han fet de suplicar a sa majestat sie servit no donar lloch a dita loctinència, sino que mane correr la governació per lo temps ha de tardar la sua desijada vinguda y jurament de les constitucions y privilegis de aquest Principat; havent gràcies al dit senyor duch dels bons officis ha fet en favor d'esta ciutat y Principat en lo negoci corrent, sens donar lloch a tracte del medi mogut per sa excel·lència. Y com esta deliberació sie estada presa en diferent forma de las[b] demés que fins en est die se son preses en lo present negoci, que era conferint primer las dos cases ans de pendrer resolució y, després de dita conferència, se prenie per tots ab conformitat, de hont ha resultat ésser aquelles assertades com per obra se's vist. // 553*r* // De aquí los senyors deputats han tingut justa causa de desconsolació y, encara que és cert, y los senyors deputats no dubten que aquest savi Consell ha pensat assertar, com en lo demés, perquè vaje tot ab la matexa conformitat que fins assí se ha fet, y perquè no·s seguís lo que porie ser que, tractant un ma-

a. a continuació repetit il·lustres.
b. a continuació ratllat altres.

teix negoci, hisquessen determinacions encontrades, o al manco diferents, que serie la total destrucció del negoci, per ço, dits senyors deputats, affectants com és rahó la bona direcció y succés de un negoci tant grave com és lo present, y estos senyors y jo, de part de sas senyories, suplican a vostres magnificències y mercès que, ab la prudència y maduresa solen, sien servits de considerar la importància de aquell y veurer quin medi y cami se pot pendrer perquè en las dites dos cases, junctament y ab dita conformitat, se torne *ex íntegro* tractar a effecte que hisque de aquí una resolució uniforme y conferent al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat, que dits senyors deputats ne rebrian singular mercè.»

Y, explicada la dita embaxada, los magnífichs consellers, parlant lo senyor conseller segon en lo dit savi Consell de Cent, digueren que ells ho tractarien y farien resposta a ses senyories.

E poch aprés, tornats los dits senyors embaxadors, referiren a ses senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat, y que ses magnificències havien fet // 553*v* // la dita resposta. E sas senyories fessen les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

E poch aprés, vingueren en consistori de sa senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona, y don Bernardino de Marimon, los quals aportaren a ses senyories còpia de la deliberació feta per lo dit savi Consell de Cent, celebrat lo die de avuy en casa de la present ciutat, acerca dels negocis correns, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats a II de noembre MDCXXII.

Lo dit Consell, desijant tenir tota correspondència. *Consuatur.*»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a sas senyories per tant bona correspondència.

Dijous, a III. En aquest die, entre les set y vuyt horas de la[a] // 558*r* // tarda, vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Joseph de Sescases, donzell, don Hierònym Torres, don Francisco Junyent, don Joachim Reguer, Francesch Dalmau, ciutadà honrrat de Barcelona, y Francesch Cornell, burgès de Perpinyà, los quals aportaren una deliberació, en scrits feta per lo dit bras militar, junctament ab una embaxada al peu de dita deliberació, las quals deliberació y embaxada són del tenor següent:

«Deliberació feta per lo stament y bras militar a III del mes de noembre MDCXXII.

Que·s fasse una embaxada als senyors deputats suplicant-los. *Consuantur.*»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, repongueren que farien lo que deurien fer en servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat, y no faltarien en cosa alguna al que tindrien obligació.

En aquest mateix die, entre las vuyt y nou horas passat migdie, vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part dels magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors Magí Grau, ciutadà honrrat, y Hierònym de Gaver, donzell, los quals suplicaren a sas senyories fossen // 558*v* // servits manar cridar brassos per a demà de matí, per los negocis concorrens, que per dita hora se juntarie lo savi Consell de Cent.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells ho consultarien y tornarien resposta a ses magnificències.

Divendres, a IIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories, per part del molt reverent y insigne Capítol de la Seu de la present ciutat, los senyors don Francisco Terré, degà y canonge de la Seu de Barcelona, y Antoni Ferrús, elet prior de santa Anna y canonge de dita Seu, los quals feren a saber a sas senyories com lo die de ahir fonch feta embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, a dit molt reverent Capítol, suplicant-los fossen servits intercedir ab ses senyories que fossen servits juntar brassos, per los negocis occorrens de la contenció de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, attès que lo savi Consell de Cent se's juntat y estarà junt lo die de avuy per dit effecte y, axí, suplicassen a sas senyories, per part de dit molt reverent y insigne Capítol, fossen servits juntar dits brassos, pus se juntave lo dit savi Consell de Cent, per a que, axí juns, puguessen pendrer la resolució // 559*r* // y apuntament en dits negocis tant graves, qual convé en servey de Déu y benefici d'est Principat.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part del bras militar, los senyors don Bernat de Pinós, Francesch Tamarit, donzell, y Miquel Quintana, ciutadà honrrat, los quals tornaren a suplicar a ses senyories lo mateix que fonch suplicat lo die

a. a continuació dues deliberacions transcrites a l'Apèndix 4, pàgs. 849-850.

de ahir, per part de dit bras militar, ço és, que per los negocis correns fossen servits manar cridar brassos per lo die de avuy, attès que, per dits negocis, se està juntat en est die lo savi Consell de Cent.

E sa senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que al present no estaven consultant cosas per las quals tinguessen necessitat de juntar[a] brassos, y que sempre que serà necessari juntar brassos, los juntaran, com ho han fet fins assí.[b]

En aquest die hi hagué junta de brassos en la present casa de la Deputació, cridats per orde y // 559*v* // manament de sas senyories, ab veu de pública crida del dia de avuy, per a las set horas passat migdie, en la qual entrevingueren los següents, ço és:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors fra Antoni Reynalt, abat de la Portella y prior de sant Pau; Pere Dalmau, canonge de la Seu de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Francesch Cornet, canonge de dita Seu; fra Jaume Bertà de Serviròs; don Hiacinto Descallar, canonge de dita Seu.

Per lo stament militar, los senyors Joseph de Bellafilla; don Bernat Miquel de Camporrells; Joseph de Cescases; Hierònim Pons; Hierònym de Calders; // 560*r* // Francesch Tamarit; misser Phederich Tamarit; don Francesch Junyent; don Hiacinto Alemany; Miguel Joan Granollachs; don Aleix Semmanat; don Joseph Pons; don Bernat Çalbà; Joachim Desvalls; Domingo de Monrodon; don Joseph de Fluvià; don Bernat de Camporrells; don Joseph de Camporrells; don Joachim de Margarit y Reguer; don Christòphol Icart; // 560*v* // don Joan de Josa; don Ramon Calders; don Carlos Copons; Miquel Joan Tavarner; don Batista Falcó; don Miquel de Rocabertí; don Ramon Semmanat; Ramon Boxadors; Agustí de Lana; don Jaume Falcó; Anton Frigola; don Luís Descallar; don Francisco Descallar; don Bernardino de Marimon; Joseph Spuny; y Luís Corbera, senyor de Linàs. // 561*r* //

Per lo stament real, los senyors conseller segon, Francesch Dalmau; Joan Francesch Grau; Onofre Fàbregues; Bartomeu Sala; Diego Bisbe y Vidal; Francesch Sala; Phederic Desvalls; Francesch Despuig; Joseph Vila; Francesch Cornell; Ramon Grau; Magí Grau; Francesch Cosme Fivaller; y Francesch Codina. // 561*v* //

Als quals fonch feta la proposició següent:

«Vostres molt il·lustres senyors: A XXXI de octubre pròxim passat, per propri enviat a tota diligència, reberem una carta de nostres embaxadors en cort de sa majestat, sots data de Madrit a XXVI de dit mes de octubre pròxim passat, avisant-nos dits embaxadors del stat de las cosas de aquesta província acerca de la nominació feta per sa majestat en persona del senyor bisbe de Barcelona en son loctinent general, y de las diligències fetas per dits embaxadors per a desviar la admissió de dita loctinència, inseguint lo orde y comissió de aquest consistori per no tenir lloch dita loctinència, segons disposició de les generals constitucions y privilegis de aquest Principat, y vots dels magnífichs assessors y doctors aplicats en esta casa per dit negoci, que primer sa majestat no·ns haje fet mercè de aconsolar-nos ab sa real vinguda y jurament de dites constitucions y privilegis; y que lo excellentíssim duch de Cessa, molt propicio y affectat al bon succés y felice stat d'esta terra, los havie tractat un medi que, attès sa majestat estave praecisament ocupat en cosas de sa monarquia que eren de major interès en aquesta ocasió que lo venir a jurar sa majestat, puis, assò, ere interès particular de aquest Principat, y en los negocis que ara tractave sa majestat corria interès universal de tots sos regnes y, per consegüent, també de aquest Principat com a part tant principal d'ella.

Per ço, aparexie que ere medi convenient que sa majestat scrigués vindrie dins de un any a jurar dites constitucions // 562*r* // y privilegis y que, per aquest temps, tant solament se despatxàs nou privilegi de son loctinent en favor de dit senyor bisbe y aquell, acabat immediadament, corregués la governació fins que sa majestat no·s hagués fet la mercè de sa real vinguda y jurament, aparexent que ab aquest medi y ab les protestacions de aquest Principat restarien salves dites constitucions y privilegis, y se assegurarie la vinguda de sa majestat sens disgust algú com més llargament en la dita carta, la qual se legirà a vostres mercès, està contengut, la qual, inseguint la conformitat que fins assí, com és vist y rahó, havem tingut ab la present ciutat, comunicaren encontinent als senyors consellers de aquella, y sas magnificències nos comunicaren altre rebuda del senyor de Sant Jordi, son embaxador per lo negoci occorrent en dita cort de sa majestat, la qual conforme en tot ab la per nosaltres rebuda, y sobre de aquella dits senyors consellers, a dos del corrent, juntaren lo savi Consell de Cent, per lo qual fonch deli-

a. a continuació ratllat de.
b. anotació escrita al marge esquerre: Estan assentats los presens brassos ab tots los vots, axí los que no prevalgueran, com los que prevalgué, en virtut de deliberació feta a v de noembre MDCXXII.

berat que, per la bona direcció de dit negoci, los magnífichs doctors consultats se conferissen y comunicassen entre si, ço és, los de dita ciutat y de la present casa, y tots exactament censurassen y degudament mirassen y tractassen dit negoci y, considerades y discutides per dits doctors molt advertidament totes les rahons de conveniència y contraries que en assò poden considerar-se, aconsellassen y apuntassen lo medi que·ls aparexarie més convenient cerca lo cars corrent que scriuen dits embaxadors, y que dits doctors, aprés de estar resolts de son parer y redigit aquell en scrits // 562*v* // fos reportat al dit savi Consell de Cent, porrogat per lashoras per lo dit effecte per deliberar lo que més convingue, com més llargament està contengut en la dita deliberació, la qual, per dits senyors consellers nos és estada enviada en scrits, que també se legirà a vostres mercès, de manera que, desijant nosaltres en tot assertar en fet tant grave y de tanta ponderació, inseguint, axí mateix, la dita conformitat ab dita ciutat y, perquè la dita deliberació del dit savi Consell de Cent tingués deguda exequució en lo que té respecte a fet de esta casa, haven manat juntar los dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, comunicant-los la dita carta de dits embaxadors y la dita deliberació de dit savi Consell de Cent, perquè, plenament informats del fet, tenint conferència ab los magnífichs advocats y doctors aplicats per la dita ciutat, mirassen, vessen y exactament ponderassen la conveniència o inconveniència del medi demuntdit. Los quals doctors, ab dita conferència han stat los dies de ahir y present, y ara últimament se són resolts ab lo vot y parer que·ns han donat en scrits, tots unànimes y conformes, firmat de llurs propries mans, lo qual també se legirà a vostres mercès.

Y com nostre desig sie en tot assertar, ab conveniència y utilitat de aquest Principat y ab salvetat de las constitucions y privilegis de aquell, per ço, havem juntat vostres mercès, perquè, vistes, considerades y atteses las cosas que per dits nostres embaxadors són estades scrites, y lo medi mogut y tractat per dit senyor duch de Cessa ab dits[a] // 569*r* // embaxadors, y la conveniència o inconveniència de dit medi y altres cosas per dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats notades y advertides y lo vot y parer de aquells sobre las cosas demundites, sien servits aconsellar-nos lo que·ls aparexarà que nosaltres havem de fer, puis, ab vot y parer de persones tant principals y ben intencionades a las cosas de aquest Principat, nos prometen en tot assertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat.»

Y encontinent, legida la dita proposició, fonch per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, de orde de sas senyories, legit, en presència de dits brassos, la dita carta de dits embaxadors, deliberació del dit savi Consell de Cent y vot dels magnífichs assessors y doctors aplicats; continuada la dita deliberació en lo present dietari, sots jornada de dos del corrent, y la dita carta y vot cusits en lo present dietari, sots la present jornada:

«Als molt il·lustres senyors deputats del Principat de Catalunya.

Molt il·lustres senyors: Lo senyor duch de Cessa. *Consuatur.*»

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats // 569*v* // del General de Catalunya y per los senyors consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat de Barcelona als doctors devall scrits, acerca del que poden y deuen fer y més convé en respecte de les cartes que han rebudes dels embaxadors que respectivament tenen en la cort de sa majestat, de tractar de concert per ocasió del que ha mogut lo excel·lentíssim duch de Cessa ab tots los dits embaxadors; vistes les dites cartes scrites a 26 de octubre proppassat, vista la deliberació feta per lo savi Consell de Cent lo die de dimecres proppassat, que comptaven a 2 del present mes de noembre. Attès que, si bé, los dits doctors són estats de parer que la dita ciutat y Principat tenen justícia en la pretensió de no admetrer lo jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de sa majestat, fins a tant que sa majestat fasse la mercè que se li ha suplicat de venir a prestar lo sòlit jurament, per sos sereníssims praedecessors promés y acostumat de prestar en la present ciutat en lo principi de son nou domini y nova successió, per observança de les constitucions, usatges, privilegis y altres drets de dit Principat y ciutat , lo qual parer tenen per molt just y verdader, per las causas, rahons y fonamens que més llargament se contenen en los vots y memorials en dret per ells fets y fermats.

Emperò, com també segons és notori y per dites cartes y altrament se veu, si ha hagut y ha persones graves qui tenen la contraria opinió, y, axí, los dits advocats, encara que tenen por molt justa y verdadera la pretensió del present Principat y ciutat, per ço, no són ells lo que ho han de judicar ni puguen assegurar lo bon // 570*r* // èxhit y resolució que desijen lo present Principat y ciutat y, per dita rahó, havent-se of-

a. a continuació una carta i un vot transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 850-853.

[1622]

fert cap nou de haver-se representat per lo dit excel·lentíssim duch de Cessa se prengués medi y consert en dit negoci, tinguen obligació dits advocats de fer lo que en semblans ocasions per los doctors y advocats més graves y prudens se ha acostumat de aconsellar a la part a qui han dit que té justícia, que admeta consert per evitar lo incert succés de la causa.

Són de vot y parer y aconsellen a dits senyors deputats y a dits senyors consellers y savi Consell de Cent que se admeta tracte y consert com se pot y deu admetrer, sens encontrar ab lo que, de justícia, han aconsellat a dit Principat y ciutat y que, per ço, se scrigue a dit excellentíssim duch de Cessa per part de dits senyors deputats y ciutat agrahint la mercè y bons officis que fa y desije fer en favor de dit Principat y ciutat, suplicant-lo no·s canse en perseverar en aquells y, junctament ab la matexa carta, se li scrigue un capítol de la crehença dels dits embaxadors en lo que li tractaran y representaran per part de dit Principat y ciutat.

Y que, també, se scrigue a dits embaxadors que, tots en conformitat, acuden a besar les mans a dit excel·lentíssim duch de Cessa de part de dit Principat y ciutat, donant-li dita carta de crehença de la qual se'ls ne enviarà còpia apart, y li expliquen aquella segons en un memorial apart se'ls enviarà.

Y supposat que la major obligació dels advocats // 570*v* // consisteix en aconsellar se admeta consert, majorment havent-hi persona de consideració qui·l comença a moure, com, per lo contrari, serie encarregar-se gran arrisch y perill per lo insert succés de la praetensió. Emperò com en un negoci en semblant cars se acostuman de oferir diferens apuntamens, que per la una part y l'altre se acostuman de proposar. Per ço, los dits advocats, hagut entre si madur colloqui, proposan y representan los medis o apuntamens que·s porien pendrer en lo negoci corrent, ab las rahons de diferència y congruència que en cada hu d'ells se veurà.

Primo. Lo dit excel·lèntissim senyor duch de Cessa, a proposat als dits embaxadors un apuntament y concert en dites cartes, dient ab rahons molt apretades, com en aquelles és de veurer, per a que se haje de admetrer y són: que sa majestat scrigués anirie dins un any jurar les constitucions y privilegis de aquest Principat y ciutat, y que per aquest temps, tant solament, se despatxàs nou privilegi per al reverendíssim bisbe de Barcelona y, acabat aquell, que corregués la governació fins a tant que sa majestat hagués prestat son real jurament. Y que, pus ab aquest medi, y les protestacions de aquest Principat, se salvarien nostres constitucions y privilegis y se asseguraven la jornada de sa majestat, no ab lo disgust que és cert tindrie si tant apretadament volien obligar-lo. Y que tindrie per gran sort que se prengués aquest apuntament; y que sa excel·lència offeria al Principat y ciutat si·ls assegurave que, si a sa majestat agradave aquest medi, li suplicarie y a sos ministres, que estàn prop sa real persona, y al Consell *Supremo* per la // 571*r* // breu jornada de sa majestat, com a cosa tan convenient per al servey de sa majestat y de aquest Principat y ciutat. Encarregant a dits embaxadors que, a la porta, despatxassen un propri per a que conferissen sobre aquest medi que tenie tantes congruències y reputació y, ab la matexa diligència, los tornassen avisar de la resolució ans que sa majestat y son consell la prenguessen, dient, axí mateix, que en dit cars serie forçosa la obediència pus, llargament nos havien oÿt de nostra justícia, aquest apuntament apar se porie admetrer al que se affegissen les cosas següens:

Primo. Que sa majestat scrigués una carta a dits senyors deputats y a dits senyors consellers y savi Consell de Cent, junctament ab lo dit nou privilegi, la qual carta sie ab la matexa forma de la que se scrigué quant se donà avís de la mort de la majestat del rey don Phelip, son pare, en lo any 1621, encarregant y pregant se admetés lo privilegi per la persona del excel·lèntissim duch de Alcalá en loctinent d'est Principat per lo residuum del trienni que, ja abans, tenie comensat, ab representació de les justes causes y impedimens per a poder venir a prestar dit son jurament.

Secundo. Que, ab la matexa carta, offeresca sa majestat de venir a fer mercè a aquest Principat y ciutat y prestar son real jurament si és possible abans de dit any o, a lo menos, que no sie més llarch temps.

Tertio. Que, en la matexa carta, se servesca scríurer // 571*v* // sa majestat que en passat lo termini de dit any, sens haver de aguardar altre orde, haje de correr la governació vice-règia conforme les constitucions de Catalunya y que, després, no se anomenarà loctinent general fins se sie prestat dit real jurament en la present ciutat.

Quarto. Que la dita admissió se fasse no sols ab les protestacions ordinaries, però encara ab les que se afegiren en lo jurament del dit duch de Alcalá, que prestà en dit any 1621; y que, de nou, se affigen altres que seran a propòsit per la ocasió corrent, segons se ordenara, y, en particular, una que diga que protestan que en ningun temps sie provehit ni admès lo loctinent

general de sa majestat en lo present Principat que primer no sie prestat en la present ciutat lo dit real jurament, axí per la majestat del rey nostre senyor, com per sos sereníssims successors.

Quinto. Que en dit privilegi se servesca sa majestat demanar posar la clàusula següent: *«Sine praeiuditio constitutionum, privilegiorum et aliorum iurium Principatus et civitatis Barcinone et pro hac tantum»*, la qual clàusula se troba en lo privilegi que fonch concedit per los sereníssims reys Joana y Carles al infant don Alonso de Aragó *datus* en Brucelas a 31 de maig 1616.

Sexto. Que en lo cars se hagués de estar al sobredit apuntament, ademés de les sobredites coses, se procuràs, ab lo medi del excel·lèntissim duch de Cessa o altres que convingue, de alcansar de sa majestat fasse mercè a dit Principat y ciutat que la praetensió que té son procurador fiscal patrimonial dels quins // 572*r* // del censal del rey don Alonso y de la nova causa intentada en la Ballia General sobre los officis de extracció de balle, jutges de taula y altres, tots contra la present ciutat, las remete per las primeras sdevenidores Corts, majorment confiant de la real offerta de sa majestat que seran prest.

Lo segon consert y apuntament que apar se porie admetrer és acerca lo temps de la admissió del dit nou privilegi de loctinent general, que fos per a manco temps de un any, ço és, lo més llarc per temps de sis mesos, considerant que sa majestat, ab sa real carta a dits senyors deputats y consellers de[a] de juny pròxim passat, offerí venir fer mercè y consolar ab sa real presència aquest Principat y ciutat en lo principi del any vinent de 1623.

Aquest concert y apuntament, per rahó de la major brevedat de temps, apar és millor que lo primer, si·s presuposa que, en cars aquell se fasse, se entengue hajen de entrevenir les matexes advertències que se han apuntat en lo primer consert.

Lo tercer concert y medi que se porie tractar, y seria bé sforçar-lo tot primer y en quant sie possible tot sol ans de tractar ningú dels altres, és que sa majestat se servesca sie governada aquesta província per lo portantveus de general governador, procehint vice-règia, segons las constitucions de Catalunya, fins a tant que sa majestat farà mercè de venir a prestar son real jurament en la present ciutat, y que, per part de sa majestat, sien posades // 572*v* // las protestacions y salvetats convenients, per a que no se entengue que, en quant a la praetensió que de present se té per part sua de poder nomenar loctinent general abans de venir a prestar lo dit real jurament en la present ciutat, no sie per ço, adquirit més dret al Principat y ciutat del que li toca, ni sie, per lo contrari, fet praejudici algú a la dita praetensió de sa majestat en lo dret que tindria, remetent la declaració de dites praetensions per a las ditas primeras Corts.

Aquestos tres apuntaments són estats tractats y molt considerats per los dits doctors per a que los senyors deputats y lo savi Consell de Cent, que són las pars de qui en nom de aquest Principat y ciutat és lo principal interès, ab sa acostumada prudència, ho consideren y fassen la deliberació que més convé, per a que sien [a]representats per medi dels embaxadors; advertint en aquells, ab les cartes y institucions que convindrà, que, ab la discreció y prudència convé, ho tracten aventatjant lo millor que·s pugue y fent tot lo possible per a que prengue lo millor apuntament en benefici de dit Principat y ciutat.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. Fivaller, advocatus civitatis. Aylla. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla, consulens. De Malla, consulens. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Hortola, consulens. Boquet, advocatus civitatis subrogatus. Aymerich, consulens. Fontanella, consulens.

573*r* E poch aprés, sent anat lo magnífich conseller segon en casa de la present ciutat, a hont estaven junts los magnífichs consellers per a consultar les dites cosas ab ses magnificències, com és acostumat, tornà en dits brassos lo dit magnífich conseller y aportà son vot en scrits, lo qual fonch per mi, scrivà major, legit en presència de dits brassos, de orde y manament de sas senyories, que és del tenor següent :

«Lo vot de la ciutat és :
Que los senyors deputats trameten a sos embaxadors còpia del tercer y darrer parer dels tres conserts y apuntamens, advertits y firmats per los assessors de la present casa y casa de la ciutat aplicats y consultats sobre lo negoci corrent, lo qual conté, en si, sie suplicat a sa majestat per sa real clemència permetrer que vaje la governació vice-règia fins a tant que ab sa real presència vingue a aquesta sua ciutat a honrrar aquestos sos fidelíssims vassalls, los quals, ab immesa voluntat y amor, estan aguardant la ditxosa y benaventurada vinguda de sa majestat, scrivint, per a d'açò, al excel·lèntissim duch de Cessa, ab lo major encariment que·s pugue, intercedesca ab

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.

a. a continuació ratllat estades.

[1622]

sa majestat sie de son real servey condecendrer y permetrer vaje la governació vice-règia, com se li suplica per part del Principat y per esta ciutat, y que los senyors deputats sien servits juntar les persones eletes los aparexeran més a propòsit per a fer y ordenar les cartes y instruccions convenients // 373v // per la bona direcció de dit negoci y alcansar lo fi tant desijat de aquell, las quals lletres e instruccions, aprés de ésser fetes y ordenades, sien servits sas senyories representar-las en brassos, conformant-se en assò a la deliberació feta per lo savi Consell de Cent lo die de avuy (48 vots).

Y, encontinent, lo dit senyor abat de la Portella votà en la forma següent, ço és, que los apuntamens y vots fets per los magnífichs assessors y doctors aplicats en lo corrent negoci, tant per la present com per la casa de la ciutat, sien posats en exequució, procurant primer lo ùltim advertiment dels contenguts en dit vot y, com no·s pugue alcansar aquell, se passe avant en lo altre més utilós a la praetensió del present Principat; y com aquell no·s pugue alcansar, se passe al altre advertiment. Y que se scrigue al excellèntissim senyor duch de Cessa fent-li gràcies de les mercès y bons officis ha fets en benefici d'esta província, suplicant-lo per la continuació de aquells (6 vots).

Lo senyor don Christòphol Icart dix que és del vot y parer dels magnífichs advocats y doctors aplicats en lo primer y segon capítol (1 vot).

Lo senyor don Joan de Josa dix que és de vot y parer dels magnífichs assessors y advocats aplicats en lo darrer y segon capítol (1 vot).

Y tots los dits demés senyors de dits brassos donaren son vot, adherint-se quiscú d'ells respective als vots dalt exprimits // 574r // segons les adnotacions fetes ab ralles; ço és, quiscú de aquells y rebuts los vots de tots los dits senyors de dita congregació y combinats y comptats aquells, segons las ralles en ells posades, fonc trobat prevaler lo vot de la ciutat. Y axí, fonch resolt en dits brassos, segons la major part del vots demundits, conforme lo dit vot de la ciutat, ço és, que aconsellen als senyors deputats trameten a sos embaxadors còpia del tercer y darrer parer dels tres concerts y apuntamens advertits y firmats per los magnífichs assessors de la present casa y casa de la ciutat, aplicats y consultats sobre lo negoci corrent, lo qual conté, en si, sie suplicat a sa majestat per sa real clemència permetre que vaje la governació vice-règia fins a tant que ab sa real presència vingue a esta ciutat a honrrar a estos sos fidelíssims vassalls, los quals, ab immesa voluntat y amor, estan aguardant la dichosa y benaventurada vinguda de sa majestat, scrivint, per ço, al excellèntissim duch de Cessa, ab lo major encariment que·s pugue, intercedesca ab sa majestat sie de son real servey condecendrer y permetrer vaje la governació vice-règia, com se li suplique per part del present Principat y per esta ciutat, y que los senyors deputats sien servits juntar les persones eletes los parexaran més a propòsit per a fer y ordenar les cartes y instruccions convenients per la bona direcció de dit negoci, y alcansar lo fi tant desitjat de aquell, les quals lletres y instruccions, aprés de ésser fetes y ordenades, sien servits sas senyories representar-les en brassos, conformant-se en açò a la deliberació feta per lo savi Consell de Cent lo die de avuy.

574v Disapte, a V. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, los magnífichs Bertran Desvalls y Francesch Pla y de Cadell, los quals aportaren en scrits còpia de la deliberació feta per lo dit savi Consell de Cent celebrat a IIII del corrent, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats a IIII de noembre MDCXXII.

Que los senyors consellers trametan al senyor de Sant Jordi, embaxador, y al doctor Phelip Vinyes, tramesos a la cort de sa majestat, còpia del tercer y derrer dels tres concerts y apuntamens, advertits y firmats per los advocats de la present casa y casa de la Deputació aplicats y consultats sobre lo negoci corrent, lo qual conté, en si, sie suplicat a sa magestat per sa real clemència permeta vaje la governació vice-règia fins a tant que ab sa real presència vingue ad aquesta sua ciutat a honrrar aquestos sos fidelíssims vassalls, los quals, ab immesa voluntat y amor, estan aguardant la ditxosa y benaventurada vinguda de sa majestat, scrivint per a d'açò al excel·lèntissim duch de Cessa, ab lo major encariment que·s pugue, intercedesca ab sa majestat sie de son real servey condecendrer y permetrer vaje la governació vice-règia, com se li suplica per esta ciutat y Principat, y que los senyors consellers sien servits juntar // 575r // les persones del present Consell sien a propòsit per a fer y ordenar les cartes y instruccions conveniens per bona direcció del negoci y alcansar lo fi tant desijat de aquell, las quals cartes y instruccions, aprés de ésser fetes y ordenades, sien legides en lo savi Consell de Cent y habilitades per ell, y la present deliberació sie feta a saber als senyors deputats, molt il·lustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat eccle-

siàstich, repongueren que besaven les mans a ses magnificències per la bona correspondència.

En aquest mateix die, entre deu y onze horas abans migdie, lo magnífich misser Raphel Rubí, burgès de la vila de Puigcerdà, ajudant de la Cambra del Racional de la present casa, entrat en consistori, féu relació a sas senyories que ell, per orde y comissió de sas senyories de paraula donat en lo present die, s'ere conferit en la casa de la present ciutat y que, no trobant-los en dita casa de la ciutat, arribà en los carcers reals, en los quals entengué eren ses magnificències, als quals, trobats allí en lo aposinto dels deposadors, donà lo dit recaudo, contenint en effecte que lo senyors deputats lo enviaren a ses magnificències per a veurer si dites ses magnificències entenien enviar correu a sos embaxadors en cort de sa majestat, per rahó del negoci corrent, per lo qual la nit abans se ere tingut consell de cent en casa de la ciutat y junta de brassos en la Deputació, perquè sas senyories entenien scriurer a sos embaxadors per dit negoci. Y, donat lo dit recaudo, dits senyors // 575*v* // conseller(s), parlant dit senyor conseller segon, li repongueren que besaven les mans a sas senyories y que ells, en rahó del deliberat per dit savi Consell de Cent, havien de fer ordenar les lletres y institucions y, després de ordenades, se havien de legir y habilitar per lo dit savi Consell de Cent segons lo per ell deliberat y que, per fer açò, tenien necessitat al menys de dos dies; y axí, no entenien de prompte despedir correu ni scriurer per la stafeta, en rahó de aquest fet; y que, quant lo despaig de dita ciutat estigués apunt, procehint habilitació de aquell per dit savi Consell de Cent, aparexent a sas senyories enviarien a tota diligència lo correu que ere vingut de cort, que·s diu Paulí Blanch, ab la conformitat acostumada. *Vidit* Raphel Rubí.

576*r* Dilluns, a VII. En aquest die, sas senyories ordenaren y manaren a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari de dit General, me conferís en casa de la present ciutat, a hont estaven juntats los magnífichs consellers de dita ciutat, als quals donàs en mà y poder de ses magnificències la scriptura baix insertada, continuada en un full de paper, en resposta de la embaxada enviada per ses magnificències a sas senyories per medi de misser Jaume Aymerich y Hyeònim de Gaver lo die de avuy. Y, encontinent, jo, dit Antoni Thió, me conferí en casa de la present ciutat y, arribat en presència de dits magnífichs consellers, doní la dita scriptura en ses mans, dient-los de part de ses senyories que era dita scriptura en resposta de la dita embaxada enviada per ses magnificències lo die de avuy a sas senyories, com per sas senyories me era estat ordenat y manat, la qual scriptura és del tenor següent:

«Divendres, a IIII del corrent, los magnífichs assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats, junctament ab los magnífichs advocats y doctors aplicats de la casa de la ciutat, unànimes y conformes, resolgueren que tres capítols continuats en lo vot que donaren en scrits dit die fossen representats per los embaxadors de una y altre casa, per a que·ls tractassen, avantatjant-se lo millor que·s pugue en benefici del Principat y ciutat, conforme en dit vot // 576*v* // se conté y, si bé en las deliberacions que·s feren per lo savi Consell de Cent y brassos tinguts lo mateix die se resolgué diferentment del contegut en dit vot, ço és, que de dits apuntamens tant solament se representàs per dits embaxadors lo tercer y ùltim capítol de dit vot, que conté que vaje la governació vicerègia, ab tot, attenent y considerant los senyors deputats que fins assí en la matèria ocorrent, axí la ciutat com lo consistori de dits senyors deputats, han sempre seguits los vots dels dits assessors y doctors aplicats per dites dos cases, dels quals, dits senyors deputats, no·s poden apartar, sent, com són, firmats per sos assessors necessaris, donat per la Cort general y, attenent també y considerant que no apar convenient per la bona direcció de aquest negoci exclourer del tot los medis que podrien proposar per persones seloses del benefici comú de aquest Principat y ciutat, per medi dels quals se pogués conseguir lo fi que·s desije, hagut madur consell del que devien fer sobre aquest fet, deliberaren seguir dit vot ab aquesta modificació, y que sos embaxadors esforcassen primerament lo medi de la governació, insistint en aquell y fent totes les diligències possibles per alcansar-lo, de manera que se entengués ere únic remey, ab tal cautela que no se entengués que tinguessen orde de tractar de altre medi, y quant altre cosa fos que no poguessen exir ab ell, tentassen los altres partits, ab que no conclogues-sen cosa que no la consultassen ab dits senyors deputats. Y, en aquesta conformitat, han scrit la stafeta passada // 577*r* // a dits[a] sos embaxadors, lo que han fet dits senyors deputats, ab pensament que, tenint avís de sos embaxadors, ne dorien part a vostres magnificències per a que en la matexa conformitat que fins assí, se prengue la resolució més convenient al Principat y ciutat, tenint per molt cert que, maduram-ent considerades les sobredites cosas, vostres magnificències y lo savi Consell se adheriran a la sobredita deliberació, que és la que dits senyors deputats desitjen summament.»

a. a continuació ratllat senyors.

[1622]

Y, encontinent, ses magnificències, entesa la dita scriptura, respongueren que ells no podien dexar de fer algun sentiment, de no haver sas senyories tinguda la conformitat ab ses magnificències que fins assí havien tinguda, y que, axí mateix, no podien dexar de representar-ho al savi Consell de Cent.

577*v* Disapte, a XII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat, en consistori de sas senyories, los senyors Joseph Spuny y Bertran Desvalls, los quals aportaren a ses senyories còpia de la deliberació feta per lo savi Concell de Cent celebrat en lo die de ahir, la qual és del tenor següent:

«Deliberació per lo savi Consell de Cent Jurats feta a XI de noembre MDCXXII sobre lo avis ha tingut la ciutat de que se ha presa resolució en lo Consell de Aragó que lo senyor bisbe de Barcelona juràs, ab assistència o sens ella. Que los magnífichs consellers junten, demà de matí, los doctors // 578*r* // consultats per la ciutat en aquestos fets, y procuren que los senyors deputats junten los seus, y que tots conferescan y tracten sobre aquest fet y donen son parer del que·ls aparexerà fahedor per salvetat de nostres privilegis y constitucions; y lo que apuntaran ho donen en scrits, per a que son vot sie representat al present Consell per a que·y pregue fer la deliberació que li aparexarie més convenient; y que aquesta deliberació sie feta a ssaber no sols a dits senyors deputats, però, al molt illustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que farien lo que tocarie a sa obligació, en rahó de sos officis.

Diumenge, a XIII. En aquest die, los magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y casa de la present ciutat, per los negoci concorrens de la loctinènsia del senyor bisbe de Barcelona, aportaren en consistori de sas senyories un voten scrits, firmat de sas mans al peu de dit vot, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per lo senyors deputats del // 578*v* // General de Catalunya, en exequució de la deliberació en lo savi Consell de Cent Jurats, feta a XI del corrent, acerca del contegut en les cartes de sinch y set de dit enviades per los embaxadors tenen en la cort del rey nostre senyor, ab las quals avisan que havien entés per via segura que sa majestat havie presa resolució de què juràs lo reverendíssim bisbe de Barcelona per loctinent general de aquest Principat, ab assistència o sens ella, aprés de haver-se tingut notícia que dita ciutat havie deliberat se insistís en demanar la governació vice-règia, sens donar lloch al tracte se havie apuntat per medi del excel·lentíssim duch de Cessa ni altre algú. Vistes dites cartes y lo contengut en elles, vista dita deliberació del savi Consell de Cent, los doctors devall scrits, hagut madur col·loqui entre si, attès que jatsie la justícia del Principat, sie estada donada per clara y despedida, en quant preten no haver de assistir al jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona abans de haver prestat sa majestat lo sòlit jurament en la present ciutat, per les causes y rahons contengudes en lo vot que per dit effecte fonch donat y en los memorials en confirmació de aquells fets en que estan y perseveran. Emperò, com per part de sa majestat, ab parer de persones graves, se ha pretés, y pretén, lo contrari y, per ço, se haje mogut tracte per dit excel·lentíssim duch de Cessa per concordar dites praetensions encontrades, y si bé per lo dit savi Consell de Cent, ab deliberació feta a 4 del corrent, sie estat deliberat que·s suplicàs a sa majestat fos servit demanar corregués la governació vice-règia ab les salvetats a sa majestat benvistes, que era hu dels remeys que los doctors devall scrits ab lo vot[a] // 581*r* // per ells donat havien proposat. Ab tot, per quant de les cartes dalt referides, resulta lo perill en que està lo Principat, per haver presa sa majestat resolució, com scriuen dits embaxadors, de que jure dit reverendíssim bisbe, ab assistència o sens ella, de que podrien resultar molts incoveniens al Principat, als quals convé en tot cars obviar, y attès que lo consell que ara se dóna no tindrà effecte sino en lo temps que ja los embaxadors sabien ab més certitut la voluntat de sa majestat si haurà volgut acceptar la vice-règia en la forma dalt dita, y, axí, convé provehir a dits embaxadors per a que, en dit cars, sapien lo que han de fer. Són de vot y parer que, en dit cars que sa majestat no haje volgut fer mercè a dit Principat y ciutat del dit capítol de la vice-règia de la manera que per dit Principat y ciutat és estat suplicat, insistescan, dits embaxadors, en los dos altres capítols successivament representats en dit vot, dona<n>t dit die 4 del corrent, de la millor manera que podien consertar, a bé y utilitat del [b]Principat y ciutat, perquè ab esta forma se acut també a la salvetat de les constitucions y privilegis del present Principat y ciutat.

Y que quant al que toca al fer diligències y prevencions en la present ciutat, per ara no apar se degan fer algunes, fins que ab la manera que·s deu se tingue certitut de la resolució haurà presa sa majestat.

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 853-854.
b. a continuació ratllat present.

Tristany, assessor. Cancer. Vincentus Hortola. Fivaller, advocatus civitatis. Aymerich. Fontanella. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. Bernardus Sala. Aylla. Ribera. Mir, assessor. Güell. De Malla. Boquet, advocatus civitatis subrogatus.»

581*v* En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següens:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors fra Antoni Reynalt, abat de la Portella y prior de sant Pau; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; Joseph Jordà, canonge de la Seu de Tortosa.

Per lo stament militar, los senyors don Joan de Boxadors, compte de Çavella; don Francisco de Argensola; don Gaspar de Lupià; don Ramon de Calders; don Berenguer Doms.

Per lo stament real, los senyors Raphel Cervera, ciutadà de Barcelona y misser Francesch Ribes, burgès de Perpinyà.

Als quals, per manament de sas senyories, fonch legit per mi, // 582*r* // Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, lo vot donat per los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats per sas senyories en lo negoci corrent de la loctinència concedida per sa majestat al senyor bisbe d'esta ciutat, ab conferència dels magnífichs advocats y doctors aplicats per part de la present casa y ciutat, lo qual està continuat en lo present dietari, sots la present jornada, juntament ab lo vot fet per dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats d'esta casa y magnífichs advocats y doctors aplicats per[a] la dita ciutat, continuat també en lo present dietari, sots jornada de 4 del corrent, juntament ab la carta enviada per sas senyories als embaxadors del dit General en cort de sa majestat, feta als 5 del corrent, registrada en lo registre tercer, comú, foli 148, en exequució del pròxim dit vot dels magnífichs assessors y doctors aplicats de dita jornada de quatre del corrent, y la carta rebuda per sas senyories dels dits embaxadors de set del corrent, ab avís del stat del dit negoci corrent, suplicant a sa senyoria y mercès sien servits aconsellar-los lo que·ls aparexarà haver-se de fer, en rahó de dit negoci, segons lo stat present de aquell. Donant la lectura de dits vots per deguda proposició, y sa senyoria y mercès de dites persones eletes, quiscú per son orde, donà son vot, aconsellant tots unànimes y conformes que se ha y deu estar al dit vot de dits magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y casa de la present ciutat, donat lo die present, y, que per observança de la deguda conformitat // 582*v* // que és just y convé per la bona direcció y benefici de dit negoci, sien servits sas senyories fer embaxada als magnífichs consellers y savi Consell de Cent ab representació de les conveniències que se spere han de resultar per extracció del dit vot, suplicant-los sien servits conformar-se ab aquell y, per obtenir aquest fi, se valeguen ses senyories del medi del molt reverent y insigne Capítol de la present ciutat y altres que aparexerà convenir.

Dilluns, a XIIII. En aquest die, lo magnífich misser Llunes, doctor en medecína, present en consistori, prestat primer per ell jurament, en mà y poder del senyor deputat ecclesiàstich, féu relació a sas senyories que ell visità a Pere Masmitjà, guarda ordinaria del Portal de Mar y que, de molt temps a esta part, dit Masmitjà està ab una indisposició de una fístola baix del escloto, de tal manera que no pot servir lo dit offici per dita indisposició, y que aquella va augmentant y pijorant ab molt gran perill de sa vida, y que necessita, per no morir de prompte, de quietut perquè, altrament, lo té per molt perillós.

En aquest mateix die sas senyories enviaren ab embaxada // 583*r* // als magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors fra Antoni Reynalt, abat de la Portella y prior de sant Pau, Francesch Joan de Vergós, donzell, y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant, anaren en casa de la present ciutat y, arribats en presència de dits magnífichs consellers a hont estave junt lo dit savi Consell de Cent, explicaren la embaxada del tenor següent:

«Per ocasió de la deliberació del savi Consell de Cent, feta a XI del corrent, los senyors deputats, lo die següent, juntaren les magnífichs assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats per a que, haguda conferència ab los magnífichs advocats ordinaris y doctors aplicats de la casa de la ciutat, tractassen lo que·s devie fer acerca de les cartes a dits senyors deputats, consellers y savi Consell de Cent trameses per sos embaxadors que tenen en la cort, a 5 y 7 del corrent, per acudir a la salvetat de les constitucions y privilegis del present Principat y ciutat; los quals, tots conformes, han fet son vot, firmat de sos[a] noms, còpia del qual, ahir de matí, se'n lliurà a dits assessors ordinaris de las dos

a. a continuació ratllat part de la present casa y ciutat la qual esta contengut en lo present.

a. a continuació ratllat mans.

cases per a que·l lliurassen a dits senyors deputats y consellers respectivament y, en una y altre casa, se prengués resolució sobre dit vot y, entenent dits senyors deputats que, ahir aprés dinar, se tindrie consell per a est effecte, desitjant madurament procehir en la resolució de aquest negoci, acordaren de ajuntar una divuytena de persones de qualitat, experiència y lletres per a que, entretant se tindrie // 583*v* // dit savi Consell de Cent, dites divuyt persones los aconsellassen lo que aparegués convenir més al bé y utilitat de aquest Principat y ciutat, com en effecte les juntaren y, conformament, resolgueren y aconsellaren a dits senyors deputats devien seguir lo vot de dits doctors, haguda consideració al stat del negoci, conforme scriuen dits embaxadors. E com dits senyors deputats desijen summamment lo bon succés de dit negoci, ab conformitat, han resolt ab esta embaxada, per medi nostre, donat part a vostres magnificències y savi Consell de tot lo sobredit, per a que sien servits deliberar lo que més convingue.»

E ses magnificències, parlant lo magnífich conseller segon, en presència de dit savi Consell de Cent, respongueren que besaven les mans a ses senyories y que lo savi Consell de Cent estave al present juntat per dit negoci y speraven una bona resolució de aquell.

E tornats los dits embaxadors, referiren a sas senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que ses magnificències havien fet la dita resposta. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories Antoni Bosser, doctor en medecina, lo qual, mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, ha referit com ell visità Cristòphol Cabirol, menor, guarda y stimador del General, lo qual al present està en lo llit detingut de // 584*r* // malatia de escanència aguda, per la qual no pot servir lo dit son offici. E sas senyories manaren assentar la present en lo present dietari.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oÿdors enviaren los senyors Gabriel de Malla y Hierònym Gorchs y de Jorba, donzells, al molt reverent y insigne Capítol de la present ciutat de Barcelona ab embaxada per a suplicar al dit molt reverent y insigne Capítol sie servit ser medianer ab los magnífichs consellers y savi Consell de Cent que, de present, està junt per lo negoci ocorrent de la loctinència concedida per sa majestat al senyor bisbe de Barcelona, per a que·s servesquen adherir-se al vot y parer donat per los magnífichs assessors y doctors aplicats de la present casa y per la casa de la ciutat en dit negoci corrent, als 13 del corrent, per les conveniències aporten dit vot en si en favor de aquest Principat y ciutat, donat a dit molt reverent y insigne Capítol còpia de dit vot.

E los dits senyors embaxadors, tornats, referiren a sas senyories que ells, posant en exequució lo que per sas senyories los era estat ordenat, havien fet la dita embaxada y que dit molt reverent y insigne Capítol, parlant lo senyor president de aquell, havie respost que ells estaven promptes y aparellats en servir a ses senyories y que farien embaxada al dit savi Consell de Cent per lo effecte que·ls és estat representat.

En aquest mateix die vingueren ab // 584*v* // embaxada[a] en consitori de sas senyories, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors Magí Grau, ciutadà honrrat, y Miquel Pol, donzell, los quals aportaren a sas senyories còpia de la deliberació feta per lo savi Consell de Cent celebrat lo die de avuy, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo Consell de Cent a XIIII de noembre MDCXXII.

Que attès clarament se veu que la deliberació del savi Consell de Cent feta als 8 del corrent és en total benefici, remey y salvetat del negoci que·s tracte; no obstant, lo vot dels doctors consultats que és estat proposat, lo qual no ha aparegut bé al Consell que, per ço, dexat aquell se pose en exequució o se insistesque en dita deliberació de vuyt del corren, com en ella és de veure, suplicant als senyors deputats se servesquen no apartar-se de aquella, attès que axí fou ja deliberat y resolt per sas senyories y per lo present Consell, conforme apar de las cartas que la present ciutat y dits senyors deputats, en conformitat per propri despatxat a comunes despeses, scrigueren a sos embaxadors respectivament. Y que, axí mateix, se suplique a dits senyors deputats que en lo cars voldran fer junta de elets, tinguen a bé cridar lo senyor conseller de la present ciutat, com sempre se és acostumat, y que la prescrit deliberació se fasse a saber al molt il·lustre Capítol y bras militar per a que, interposant en açò sa auctoritat, supliquen als senyors deputats lo que dalt està dit y deliberat.»

585*r* E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a ses magnificències per la bona correspondència y conformitat.

a. *a continuació ratllat* per p.

Dimarts, a XV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del molt reverent y insigne Capítol de la present ciutat de Barcelona, en consistori de sas senyories, los senyors canonge Rifus y canonge Cornet, los quals han representat a sas senyories que lo dit reverent y insigne Capítol, per lo que desija la pau y quietut de aquest Principat y la conformitat entre la present casa y casa de la ciutat y servir a ses senyories, lo die de ahir, havent rebut lo dit insigne Capítol la embaxada que per part de sas senyories los era estada feta, féu embaxada als magnífichs consellers y savi Consell de Cent, representant-los, ab lo millor modo y forma que·s pugue fer, la conveniència molt gran resultant del vot dels magnífichs assessors y doctors aplicats de las dos casas en rahó del negoci corrent y que, axí, fossen servits considerar aquella, adherint-se al dit vot ab conformitat de la present casa; y que lo die de avuy, per part de dits consellers //585*v*// y savi Consell de Cent, los és estada feta embaxada, ab la qual los és estat representat que per alguns respectes apareguts al dit savi Consell de Cent no era estat possible que dit savi Consell de Cent fes deliberació conformant ab dit vot, ans bé, se havie deliberat haver-se de estar al que ja lo dit savi Consell de Cent havia deliberat en dit negoci, y que lo dit reverent y insigne Capítol, attenent a sa obligació, los enviarie a sas senyories per donar-los rahó del que se havie fet, offerint-se dit molt reverent y insigne Capítol estar prompte en tot lo que sie del servey de sas senyories, conforme té acostumat.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que besaven les mans a dit molt reverent y insigne Capítol per los beneficis y mercès que sempre ha fet a esta casa.

Dimecres, a XVI. En aquest die vingueren en consisttori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors Joan Batista Falcó, Luís Joan de Calders, donzell, y Miquel Mora, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals aportaren a sas senyories còpia de la deliberació feta per lo dit //586*r*// bras militar als XV del corrent, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo stament y bras militar als XV de noembre MDCXXII.

Que·s fasse una embaxada en scrits als senyors deputats suplicant-los sien servits tenir a bé adherir-se en tot a la deliberació presa per lo savi Consell de Cent als XIIII del corrent, la qual té notícia lo present bras la han reportada, per part de la ciutat, a sas senyories; y, en particular, sempre que dits senyors deputats junten elets, se servesquen nomenar lo senyor conseller, com sempre en tots negocis de importància se és acostumat, y açò per la experiència que·s té que sempre que los senyors deputats han estat de conformitat ab la ciutat, entrevenint ab les deliberacions, dit senyor conseller se ha alcansat bon succés dels negocis se tractaven; y que la present deliberació, per medi de una embaxada, se represente al molt il·lustre Capítol, suplicant-los sien servits fer semblant embaxada en conformitat d'esta als senyors deputats, suplicant-los lo mateix, y que·s fasse la primera ocasió que se offeresca que·s tingue consell de cent; agrahint la mercè y bona correspondència que tenen ab lo present bras, offerint estar molt promptes en tot lo que se offerirà en son servey.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich //586*v*// respongueren que en tot procurarien acudir a ses obligacions.

En aquest mateix die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següents, ço és:[a]

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors fra Antoni Reynalt, abat de la Portella y prior de sant Pau; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; Joseph Jordà, canonge de la Seu de Tortosa.

Per lo stament militar, los senyors don Joan de Peguera; don Francisco de Argensola; don Gaspar de Lupià; don Ramon Calders y don Berenguer d'Oms.

Per lo stament real, los senyors conseller segon, avuy en cap, //587*r*// y misser Francesch Ribes, burgès de Perpinyà.

Als quals fonch feta la proposició següent:

«Molt il·lustres senyors: En la junta que·s tingué en esta casa diumenge a XIIII del corrent, se proposà a vostres mercès lo stat del negoci corrent de la loctinència per sa real majestat concedida al senyor bisbe d'esta ciutat, per esta província, y de les dificultats se offerexen a la admissió de dita loctinència per la observança de les constitucions, drets y privilegis d'esta terra, y del medi mogut per lo excel·lentíssim duch de Cessa, representat per cartes de nostres embaxadors, y de la conferència tinguda ab esta ciutat sobre est fet, commissió de aquell feta

a. anotació escrita al marge esquerre: Està asentada la present junta de elets ab los vots en ella fets en virtut de deliberació feta y continuada en llibre de Deliberacions lo die present.

[1622]

per lo savi Consell de Cent y nosaltres als magnífichs assessors y doctors aplicats d'estas dos casas, vot donat per dits magnífichs assessors, deliberació feta per dit savi Consell de Cent y resolució presa per los brassos tinguts en esta casa a quatre del corrent, y de la carta que per aquest consistori fonch feta a nostres embaxadors en exequució del vot donat per dits magnífichs assessors, manant legir a vostres mercès la carta enviada per dits embaxadors avisantnos del dit medi mogut per dit duch de Cessa, lo dit vot de dits magnífichs assessors, fet en virtut de dita comissió, y la dita nostra carta feta a dits nostres embaxadors y, axí mateix, les cartes que alashoras // 587*v* // últimament havien rebut de dits nostres embaxadors, ab avís de què sa majestat havie pres resolució que dit senyor bisbe, com ha son loctinent, juràs, ab assistència o sens assistència nostra. Y, axí mateix, lo vot últimament donat per dits magnífichs assessors y doctors aplicats de dites dos cases, ab commissió nostra y de dit savi Consell de Cent y per vostres mercès, ab la maduresa que de persones tant principals se sperave, forem aconsellats haver-se de estar al dit vot de dits magnífichs assessors y doctors aplicats últimament donat, segons la corrència present y stat de la cosa; y que per observança de la deguda conformitat que és just y convé, per la bona direcció y èxhit de dit negoci, tenir-se ab la ciutat, se fes embaxada als dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, ab representació de les conveniències que se speran resultar de la exequució de aquell, suplicant-los ab la dita embaxada fossen servits adherir-se y per obtenir aquell fi no·s valguessen del medi del molt il·lustre y insigne Capítol de la present ciutat. Y com hajam posat en extracto lo dit consell donat per vostres mercès, en lo que té respecte al fet de dita embaxada als dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, y valernos del medi del molt reverent y insigne Capítol, lo qual ha fet semblant embaxada ab la matexa representació, y per aquell praecehint les dites embaxades ab lectura de dit vot últimament donat per dits magnífichs assessors y doctors aplicats[a] a 14 del corrent, fonch deliberat que se stigue a la // 588*r* // deliberació feta als VIII del corrent per dit savi Consell de Cent, no obstant lo vot de dits doctors aplicats, lo qual no aparegué bé a dit savi Consell de Cent y que, per ço, se insistesca ab lo ja deliberat. Per ço, ha aparegut convenir donar-ne rahó a vostres mercès, per que se servesquen aconsellar-nos lo que·ls aparexarà convenir en benefici de aquest negoci, per que nosaltres, ab tant madur y savi parer, assertem al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat.»

Y encontinent, los dits senyors de dita congregació, ohida la dita proposició, votaren tots per son orde, ab molta maduresa y consideració, en la forma següent:

Lo senyor conseller segon és del vot que, attès que los senyors deputats, ab conformitat de la present ciutat, ab carta de 8 del corrent han scrit y ordenat als senyors embaxadors lo que aparexarie convenir al benefici del negoci corrent, que, per ço, sas senyories sien servits no apartar-se del que ab dita conformitat han ordenat a dits sos embaxadors, pus la dita conformitat és de tanta importància per la bona direcció de dit negoci y que, axí, sien servits adherir-se al que per la ciutat en aquest fet és estat deliberat, sens tractar de capítol algú. La qual deliberació fonch feta a XIIII del corrent y enviada a sas senyories (1 vot).

Lo senyor abat de la Portella és del vot que, attès de present no han sobrevingut causas novas per las quals se haje de apartar del que votà en la junta passada, per ço, dix // 588*v* //que està y persevera en la resolució presa en dita junta, ço és, que se exequute lo que per los doctors d'esta casa y de la ciutat és aconsellat (5 vots).

Lo senyor don Francisco de Argensola és del vot del senyor abat de la Portella, ajustant que los senyors consellers envien correu ab tota diligència als embaxadors, per la bona execució de dit vot (1 vot).

Lo senyor don Joan de Peguera és del vot del senyor abat de la Portella, ab que abans de exequutar-se cosa alguna se fasse elecció de las personas que·ls aparexarà, y supliquen als senyors consellers y savi Consell de Cent fassen semblant nominació, per que per medi d'elles se pugue consolidar la conformitat de aquest negoci ab estas dos cases (1 vot).

Lo senyor don Ramon de Calders y de Ferran és del vot del senyor abat de la Portella, ab la addició del senyor don Joan de Peguera, ajustant que los senyors deputats se servesquen fer embaxada als senyors consellers per que·s servesquen comunicar lo savi Consell de Cent, per poder suplicar la nominació de las dites personas (3 vots).

Lo senyor misser Ribes és del vot del senyor abat de la Portella, ab las addicions del senyor don Francisco Argensola, don Joan de Peguera y del senyor don Ramon de Calders; y que, en cars que vingue lo negoci sens lo remey que ara

a. a continuació ratllat ultimament donta segons la corrència.

se tracte, ses senyories tinguen persones eletes per a prevenir lo que se haurà de fer en est cars y que, si és possible, sie ab conformitat de la ciutat (1 vot).

Y tots los dits demés senyors de dita junta y congregació // 589r // donaren son vot, adherint-se quiscú d'ells respective als vots dalt exprimits, segons les adnotacions fetes ab ralles en quiscú de aquells y, rebuts los vots de tots los dits senyors de dita congregació y junta de elets, y combinats y comptats aquells segons las ralles en ells posades, fonc trobat prevaler lo vot del dit senyor abat de la Portella. Y axí fonch resolt, en dita junta de elets, segons lo dit vot del dit senyor abat de la Portella.

Dijous, a XVII. En aquest die lo doctor en medecina Francesch Hierònym Tarrasa vingué en consistori de sas senyories, lo qual, mediant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, féu relació com Miquel Fontana, hu dels porters ordinaris de la present casa, té un «fehermo erigi pelatos» lo qual li priva les accions de la part, y axí no pot servir lo dit son offici, per tenir necessitat de repòs y cura.

589v Divendres, a XVIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors Magí Grau y Luís Puig, los quals aportaren a sas senyories còpia de la deliberació feta en lo dit savi Consell de Cent celebrat lo die de avuy en casa de la present ciutat, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta en lo savi Consell de Cent celebrat a XVIII de noembre MDCXXII.

Que per ara, sens disgregar-se lo present consell, sien tramesos dos cavallers del mateix consell, de part dels senyors consellers y Consell, als senyors deputats, dient-los y representant-los que sien servits promptament ajuntar brassos, per a proposar y fer a saber en aquells la carta de sa majestat los és estada reportada per lo thesorer de sa majestat en aquest Principat, per a que, vista y ohida aquella, axí en aquella casa com en aquesta, ab la conformitat acostumada y tant deguda a la qualitat y gravedat del negoci y matèria corrent, se prengue una bona resolució a servey de Déu, de sa majestat y en benefici de aquest Principat; y la present deliberació sie en scrits aportada per dits embaxadors als dits senyors deputats y feta a saber al molt il·lustre Capítol y bras militar, a effecte que procuren que los senyors deputats adherescan a ellas.»

590r E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells farian lo que tocarie a sa obligació, com tenien acostumat en servey de Déu, de sa majestat y benefici del present Principat.

En aquest mateix die, lo magnífich Francesch Bru, regent la real Thesoreria, vingué en consistori de sas senyories, lo qual presentà y donà en mà y poder de sas senyories una carta que dix ser de sa majestat, baix insertada; y, axí mateix, digué a sas senyories que sempre que li assignarien hora, aportarie lo privilegi de loctinent general concedit en favor del senyor bisbe de Barcelona per a registrar aquell. E sas senyories respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells veurien la dita carta y veurien lo que acerca de això deurien fer en servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat, la qual carta és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados de nuestro principado de Cataluña.
El rey.

Diputados, he entendido muy particularmente las razones que vuestros embaxadores me han representado // 590v // acerca de vuestra assistencia al juramento del obispo de Barcelona para el exercicio de los cargos de mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y, también, el deseo que tenéys de que yo vaia a él con toda brevedad, a que atribuyo lo que ha passado, pues no se podía pensar otra cosa de que en tantas pruebas ha hecho de su fineza en mi servicio. Y, assí, haviendo visto todos los papeles que en esta materia me han representado, he resuelto que, conforme a las órdenes que he embiado <s>, hos halléys al dicho juramento que es lo que conviene a mi servicio, y vosotros tanto deseáys, y al bien y beneficio deste Principado y vuestro, que Yo atiendo con particular cuydado, y a la observancia de vuestras leyes y privilegios, sin que sea mi intención praejudicarlos como no lo quedarán por este caso. Y pues la causa principal que havéys tenido para la suspención que ha havido en este negocio ha sido el deseo de verme ahí, nacido del amor que me tenéys como tan buenos y leales vassallos, que es lo que también a mi me ha movido a ohir vuestros embaxadores en todo lo que me han querido dezir de vuestra parte, spero que, con el mismo amor y zelo, obedeceréys la resolución que agora he tomado, pues ha(n) sido entendidas las razones que de vuestra parte se me han representado. Y, para más servicio mío y bien dense Principado, y assí os lo encargo y mando, como cosa en que recibiré particular servicio, y quedando seguro de que exequutaréys sin más instancia ni dilación lo que he resuelto, [a]fuera faltar, a lo que nunca yo

a. a continuació pues lo contrario *a la carta original.*

[1622]

creheré de vuestras personas[a] // 593r // *ni se ha oydo desse Principado tan fiel y observante siempre a sus reyes. Os offresco de procurar cumplir lo que os tengo prometido en razón de mi ida, y no sólo para el plaso dicho sino quanto antes yo pudiera, con el amor y dezeo de neros de que debéys creher de quien os estima y ama tanto pues, aora, no me dan lugar los negocios precisos y graves que se me offrecen en beneficio de todos mis reynos y senyorios. Dattus en Molinillo, a* XI *de noviembre* MDCXXII. *Yo, el rey.*

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Francisco de Castellvi, regens.

En aqueix mateix die hi hagué junta de brassos en la present casa en la qual entrevingueren les persones dels tres staments següents, ço és:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors don Francisco de Eril, abat de sant Cugat del Vallès; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; // 593r // Luís Scarrer, canonge de dita Seu; fra don Guillem de Calders, del hàbit de sant Joan; fra don Guillem Semmanat, del hàbit de sant Joan.

Per lo stament militar, los senyors Joseph de Bellafilla; don Guillem de Rocabertí; don Joseph de Pons; don Andreu Blanch; Francesch de Tamarit; Francesch de Vilallonga; don Berenguer d'Oms; don Joan de Peguera; Narcís Ramon March; don Batista Falcó; don Joan de Josa; Phelip de Sorribes y Rovira; Miquel Joan Tavarner; Miquel Joan Granollachs; Antoni Callar; // 594r // Joseph de Cescases; don Francisco Argensola; Alexandre de Cartellà; don Alexandre Cordelles; don Hierònym Torres; don Hiacinto Alamany; Francesch Pardina; Hierònym de Calders; Joseph de Çacirera; Joachim Bolet; don Francisco Grimau; don Bernat Çalba; don Bernardí Torres; don Luís Torme; don Christòphol Icart; // 594v // don Francisco Junyent; Francesch Joan de Vergós; don Joachim Margarit y de Reguer; Domingo de Monredon; Joseph Spuny; Francesch Genovès; don Aleix de Semmanat; don Joan Derdena; don Ramon de Calders; don Ramon de Guimerà; don Miquel Agulló; don Miquel Clariana; don Joan Semmanat; don Francisco de Pinós; don Phelip Vilana; Luís Boxadors; Joan Tarragó; // 595r // Agustí de Lana; misser Phederic de Tamarit; Francesch Ferrer; don Ramon de Calders, senyor de Segur; Francesch de Montserrat; don Onofre Vila; Hierònym de Monredon; Francesch Miquel; Francesch de Sorribes y Rovira; Francesch Pla y de Cadell; Làtzer de Jultrú; don Bernardino de Marimon; misser Gabriel de Malla; don Miquel de Rocabertí; don Francisco Desbach y Descallar; don Joseph Calvó; Ramon Boxadors; Miquel Pol; Luys Corbera; Miquel Rubió; // 595v // don Hierònym de Cabrera; Francesch Fivaller; Joachim Valls; Francesch de Montserrat; Miquel Fivaller.

Per lo stament real, los senyors conseller segon, vuy en cap; Francesch Dalmau; Onofre Fàbregues; Barthomeu Sala; Joan Francesch Codina; Bertran Desvalls; Francesch Despuig; Miquel Mora; Phederic Desvalls; Rafel Cervera; // 596r // Miquel Quintana; Magí Grau; misser Hierònym Fivaller; Pere Cornell; Diego Bisbe y Vidal; misser Joan Pere Fontanella; Joseph Fontanella.

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Veure. Proposició:
Divendres, a IIII del corrent, se tingué junta de brassos en esta casa, en la qual, exactament, se dóna notícia del stat de les cosas correns acerca la loctinència per sa majestat concedida al senyor bisbe de Barcelona, y de les dificultats resultans de aquella per la conservació y observança de les constitucions, privilegis y altres drets d'esta província, y de la justícia de aquella, explicada per los magnífichs assessors y doctors aplicats en est negoci per esta casa y per la casa // 596v // de la ciutat, ab juntes y conferències de aquells, ab vot y memorials per ells donats y, també, dels medis suscitats en rahó de aquest fet , com més llargament en la proposició y altres actes seguits en la junta de dits brassos, als quals se ha relació està contengut. Y, axí mateix, se són tingudes en jornades de 13 y 16 del corrent juntes de elets de persones de tots los tres estaments per lo mateix negoci corrent, ab lectura de vots, donats per dits magnífichs assessors y doctors aplicats per dites dos cases, sobre dels medis suscitats en lo discurs de aquest negoci y de les cartes rebudes de nostres embaxadors ab avís del stat de les dites cosas devant de sa magestat y sos ministres. Y, finalment, en est die, per lo magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, nos és estada presentada una carta de sa majestat, dada en Molinillo a XI del corrent, encarregant y manant-nos ab ella sa majestat que assistiam al jurament que enten prestar dit senyor bisbe en son loctinent de aquest Principat, la qual carta se legirà a vostres mercès, dient-nos dit magnífich regent la Real Thesoreria que assignant-li hora, tornarie per la resposta y per ço, presentar-nos lo privilegi de loctinent concedit per sa

a. a continuació carta transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 854-855.

majestat a dit senyor bisbe, dexant-nos còpia de aquell, liurada per medi de Miquel Pérez, scrivà de manament. Y, axí mateix, en est die, per los magnífichs consellers y savi Consell de Cent, nos és estada feta una embaxada de representació de semblans procehimens fets per part de dit senyor bisbe en ses magnificències y mercès, y de la deliberació presa per dit savi Consell acerca de aquells, la qual, axí mateix, se legirà a vostres mercès.

Per ço, com estas cosas sien de tanta gravedat y de // 597*r* // deguda ponderació, per concorren en ell y en son bon succés lo felís stat de aquesta terra, ha aparegut ajuntar a vostres mercès perquè, com ha persones de tanta qualitat, eminència y auctoritat, benefectes y intencionades a las cosas de aquest Principat y de qui speram tot madur y savi consell, se servesquen aconsellar-nos lo que deuem fer per la bona direcció, fi y effecte de aquesta cosa, confiant que axí ben aconsellats per vostres mercès havem en tot assertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici[a] de aquesta[b] província ab deguda conformitat y observança de sos drets y privilegis.»

Y encontinent fonc legida la carta de sa majestat en dita proposició mencionada, rebuda per sas senyories lo die de avuy, dada en Molinillo a XI del corrent, la qual és insertada y cusida en lo present dietari, sots la present jornada.

Y, axí mateix, fonch legida la deliberació del savi Consell de Cent en dita proposició mencionada, insertada en lo present dietari, sots la present jornada.

E legides les dites scriptures per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, de orde y manament de sas senyories, encontinent lo dit magnífich conseller en cap se'n anà en casa de la ciutat per consultar les dites coses ab ses magnificències, com és acostumat. E Poch aprés, tornà lo dit magnífich conseller y aportà son vot en scrits, lo qual, de orde de sas senyories, fonch legit per mi, dit scrivà major, en presència // 597*v* // de dits brassos. Y encontinent tots los dits senyors de dits brassos votaren amb molta maduresa y consideració, quiscú d'ells per son orde. Y, acabat de votar, fonch trobat que la major part de dits senyors aconsellaren a sas senyories que sie respost a la carta de sa majestat replicant que, per sa clemència, sie de son real servey sobreseurer a la nova nominació de loctinent general del senyor bisbe de Barcelona, permetent que, mentres estam aguardant sa benaventurada y dit-

a. a continuació ratllat universal.
b. a continuació ratllat Principat.

xosa vinguda per a fer y prestar lo sòlit jurament, sie de son real servey vaje la governació vice-règia, com se és acostumat en semblants ocasions, com per estos sos fidelíssims vassalls de sa real majestat se li suplica, y sie axí de justícia segons los privilegis de la ciutat, constitucions, usos, styls y costums de aquests Principat. Servint-se sas senyories de scriurer, ab conformitat de la ciutat, la carta de sa majestat, ab consell de persones electes; y després de feta dita carta, y presa la resolució ab la conformitat dita, representar-la en brassos per a que, encontinent, a comunes despeses, sic enviada a sos embaxadors, ordenant-los la donen en mans de sa real majestat.

Disapte, a XVIIII. En aquest die, los magnífichs Pere Antoni Vinyola y Pere Pla, assessors ordinaris del dit General, aportaren[a] // 600*r* // en consistori de sas senyories un vot en scrits acerca del dubte proposat per sas senyories, per rahó de les terces dels senyors canceller regent y magnífichs doctors del Real Consell, lo qual és del tenor següent:

«Jesús Maria.
In facto dubii propositi per ad modo illustres dominos deputatos et auditores computorum circa solutionem salarii et ad modo reverendus cancellarius magnifici regens regiam cancellariam, et doctores regii consilii recipiunt a Generali principatus Cathalonie de tempore quo cessant in iudicando et in aliis ad qua sunt electi. Attento guia salarium eis debetur ex beneficio legis et ideo tamquam in beneficiis in illorum favorem est plenior facienda interpretatio; et attento, etiam, quod electi sunt ad officium respiciens laborem et probitatem scientiae vel intellectus, et sic salarium quod eis datur in premium prudentiae et remunerationem laboris non potest separari licet cesset labor maxime in presenti cassu in quo cessat labor non praedictorum causa sed eorum a quibus lex condita fuit. Et attenta consuetudine domus Deputationis circa solutionem dictorum salariorum, assessores infrascripti sunt voti et intentionis et consulunt quod salarium per constitutions Cathalonie assignarum dictis ad modo reverendo cancellario magnificus regenti regiam cancellariam et doctoribus regii consilii ipsis et cuilibet eorum respectivo detur et solvatur ut solitum est dari et solui, et ad dictum effectum, per officiales ad quos expectet, fiant et expediantur cautela oportune iuxta stylum domus Deputationis.

Petrus Pla, assessor. Vinyola, assessor.»

600*v* En aquest die vingueren en consistori de sas senyories, per part del molt reverent y insigne Ca-

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 855.

[1622]

pítol de la Seu de la present ciutat de Barcelona, los senyors Joan Boldó y [a]*talis* Ferrús, canonges de dita Seu, los quals explicaren la embaxada sotascrita y aportaren còpia de una carta de sa majestat, las quals embaxada y còpia de dita carta són del tenor següent:

«Molts il·lustres senyors: Los canonges y Capítol de la Santa Isglésia de Barcelona ha rebut una carta de sa majestat de XI del corrent, la qual los ha enviada lo senyor bisbe de Barcelona, junctament amb la còpia de la carta que sa majestat scriu a vostres senyories de la matexa data, y ab la que scriu als dits canonges y Capítol, còpia de la qual se dóna a vostres senyories, los encarregà bullen per sa part ajudar a dispondrer los negocis concorrens, com convé a son real servey y al benefici de aquest Principat. Y, considerada esta carta y la còpia y rahons de la que sa // 601*r* // majestat scriu a vostres senyories, los encarrega vullen per sa part ajudar a dispondrer los negocis concorrens com convé a son real servey y al benefici de aquest Principat; y, considerada esta carta y la còpia y rahons de la que sa majestat scriu a vostres senyories y la satisfacció dóna en ella, han manat que nosaltres, en son nom, supliquem a vostres senyories vullen de nou tornar a tractar est negoci y mirar lo asserto que se porie pendrer en ell a servey de[b] sa majestat y en benefici de aquest Principat, que los dits canonjes y Capítol ho tindran a particular mercè, assegurant a vostres senyories que, a més de que continuaran ab sos sacrificis, lo encomanar-ho a nostre Senyor, ajudaran per sa part a tot lo que convingue a la bona direcció de dits negocis y a la quietut de aquest Principat, que los dits canonges y Capítol ho tindran a particular mercè, assegurant a vostres senyories que, a més de que continuaran ab sos sacrificis, lo encomanar-ho a nostre Senyor, ajudaran per sa part a tot lo que convingue a la bona direcció de dits negocis y a la quietut de aquest Principat.»

«A los venerables y amados nuestros cavildo y canónigos de la Santa Iglesia de Barcelona.
El rey.

Venerables y amados nuestros, conviene que las pláticas que han corrido estos díes sobre la assistencia de los diputados // 601*v* // *de esse Principado y* conselleres *de Barcelona al juramento que el obispo de aquella* ciutat *ha de hazer para los cargos de mi lugarteniente y capitán general, no passen adelante, y deseo que, como tan buenos y fieles vassallos cumplen con sus obligacions, y para que esto se disponga como conviene a mi servicio y al bien de esse Principado, he querido encargaros y rogaros, aunque sin este advertimiento acudiérades a ello, que conforme a lo que entendiéredes del dicho obispo tratéys por vuestra parte de disponello como lo confio de vuestro zelo y prudencia en que me* tindré *por servido de vos. Datus en Molinillo a XI de noviembre MDCXXII. Yo, el rey.*

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Franciscus de Castellvell, regens. Villanueva, secretarius.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells farien tot alló que·ls aparexarie convenient en servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories misser Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de levant, lo qual digué ere vingut de fer la sobrecol·lecta y axí se presentave a sas senyories, com tenie obligació.

602*r* En aquest mateix die, sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers y savi Consell de Cent los senyors Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; don Gaspar de Lupià y Raphel Cervera, ciutadà honrrat de Barcelona, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials ordinaris de la present casa, anaren en casa de la ciutat y, arribats en presència de dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent, explicaren la dita embaxada, que és del tenor següent:

«Molt il·lustres, il·lustres magnífichs y savis senyors: Disapte proppassat, que comptaven a XVIIII del corrent mes de noembre, fou feta deliberació per lo savi Consell de Cent que fossen tramesos dos cavallers als senyors deputats, per que ajuntassen brassos, per a fer-los a saber la carta de sa majestat los és estada reportada per lo regent la Real Thesoreria per a que, ab la conformitat acostumada de les dues cases, se prengue una bona resolució, com en effecte lo mateix die se tingueren en dits brassos; y en aquells prevalgué que sie respost a sa majestat replicant que, per sa clemència, sie de son real servey sobreseurer en la nova nominació de loctinent general del senyor // 602*v* // bisbe de Barcelona, permetent que, entretant, vaje la governació vice-règia com se·s acostumat en semblants ocasions, y que los senyors deputats scriguen ab la matexa conformitat a la carta han rebut de sa majestat, ab consell de persones eletes ab qui les presenten en brassos, per a que encontinent, a comunes despeses, sie enviada als

a. a continuació espai en blanc .t. i altre espai en blanc.
b. a continuació ratllat Déu.

embaxadors. E com la resolució que se ha de pendrer sobre lo compliment y exequució de dita carta sie de tanta importància y gravedat, com és notori, y axí requeresca premeditar-la, conferir-la y tractar-la diverses vegades per assertar en ella, conforme ho ha presentit dit savi Consell de Cent ab la dita deliberació, en la qual ha deliberat que fossen anomenats elets per lo mateix effecte, considerant, los senyors deputats, quant importa que dita resolució se fasse ab la quietut y prudència que ella requereix, y quant dany porie causar lo precipitar-la, desijosos de assertar ab conformitat de les dues dos cases de manera que dita resolució cedesca en servey de Déu Nostre Senyor, de sa majestat y benefici de aquest Principat y ciutat; attenent y considerant que fins avuy no se ha respost a la dita embaxada feta per dit thesorer, essent tant necessari lo respondrer a dit senyor bisbe, per evitar lo gran praejudici que resultarie si lo senyor bisbe posave en exequució los ordens diu té de sa majestat abans de haver previngut tot lo que aparegue convenient; haguda consideració a la embaxada que lo die present los és estada feta per part del molt il·lustre Capítol ab la que, // 603*r* // en compliment de una carta rebuda de sa majestat de XI del corrent, encarregue als senyors deputats vullen de nou tornar a tractar aquest negoci y mirar lo assiento se porie pendrer en ell, han resolt suplicar a vostres mercès y savi Consell, ab esta embaxada, sien servits tenir a bé que lo present negoci y la resolució sobre ell fahedora se propose de nou, hi·s veje y se examine lo que fer se deu, per les persones a qui respectivament aparexerà haver-se de nomenar per una y altra casa, per a que, vist y discutit tot lo que convindrà haver-se de veurer, se prengue una assertada resolució, axí en respecte de la resposta se ha de fer a dit senyor bisbe com, també, al rey nostre senyor, de manera que tot tingue lo fi que·s desije.»

E Poch aprés, essent tornats los dits senyors embaxadors, referiren a ses senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat, y que ses magnificències, parlant lo senyor conseller segon en cap, vuy en cap, en presència del dit savi Consell de Cent, havien respost que ells al present estaven mirant les cartes y papers acerca de dits negocis, y que lo que se'ls representave ab dita embaxada ho consultarien tot ab los senyors del dit savi Consell de Cent y respondrien a ses senyories. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits embaxadors.

603*v* En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, los senyors Magí Grau, ciutadà honrrat de Barcelona, y Miquel Pol, donzell, los quals aportaren a ses senyories còpia de la deliberació per lo savi Consell de Cent celebrat lo die de avuy, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo Consell de Cent Jurats a XXI de noembre MDCXXII.

Que la deliberació feta per lo present Consell de la ciutat y per los brassos en la Deputació a 18 del corrent, en tot y per tot sien posades en exequució y, per a d'açò, sie tramesa a sa majestat la carta ordenada conforme és deliberat lo die present; suplicant, als senyors deputats, sien servits fer lo mateix ab la conformitat que convé y la gravedat del negoci demana, per lo bon èxhit y assiento d'ell; y que sie respost al molt il·lustre Capítol, suplicant-lo sie servit de intercedir ab los senyors deputats tinguen a bé de posar en exequució dita deliberació, feta per los dits brassos en conformitat de la ciutat; y, junctament, aquesta deliberació sie feta a saber al bras militar, per a que fassen los matexos officis de intercedir ab dits senyors deputats.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que farien lo que tocarie a sa obligació y deurien fer, en servey de Déu, de sa magestat y benefici de aquest Principat.

604*r* Dimarts, a XXII. En aquest die hi hagué junta de[a] elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següens:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors fra don Francesch de Eril, abat de sant Cugat; fra Antoni Reynalt, abat de la Portella; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; *Talis*[b] Ferrús, canonge de la dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Luís Escarrer, canonge de dita Seu; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell y[c] *talis* Jordà, canonge de la Seu de Tortosa.

Per lo stament militar, los senyors don Joan de Boxadors, compte de Çavella; don Francesch Argensola; don Alexandre Cordelles; // 604*v* // don Ramon de Calders; don Joan de Peguera; don Berenguer d'Oms.

Per lo stament real, los senyors Raphel Cervera.

Als quals fonch feta la proposició següent:

«Molt il·lustres senyors: En la junta de brassos que·s tingué en la present casa divendres a XVIII del corrent, se donà notícia del stat del dit ne-

a. a continuació brassos *ratllat.*
b. T. *i un espai en blanc.*
c. a continuació espai en blanc .t. *i altre espai en blanc.*

[1622]

goci, ab lectura de la carta de sa majestat enviada a est consistori y també de la de sos embaxadors, y altres que aparegué convenir, hi se prengué la resolució que·s legirà a vostres senyories y mercès; y, després, a XXI també del corrent, sobrevivint a est consistori, de part del molt reverent y insigne Capítol, la qual axí mateix se legirá, ab una letra de sa majestat enviada a dit molt reverent y insigne Capítol, nos era estat, ab dita sa embaxada, representat, la qual embaxada feta a dits consellers y savi Consell de Cent també se legirà; y com no obstant la dita esta embaxada dit savi Consell de Cent haje deliberat ser posada en execució // 605*r* // la última deliberació per dit savi Consell de Cent feta, deliberant ser suplicat a sa majestat, ab rèplica, sie servit condecendrer correr la governació en lo temps que ha tardar la sua vinguda a esta província y son real jurament de les constitucions, drets y privilegis de aquella, y ser, per açò, enviada la carta a sa majestat que, per exequució del deliberat per dit savi Consell de Cent, estave ordenada, habilitant y aprovant aquella còpia de la qual dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent nos han enviat, que també se legirà a vostres senyories y mercès. Per ço, ha aparegut molt convenient, per assertar a un negoci de tanta importància, juntar a vostres senyories y mercès perque vistes, enteses y considerades las cosas occorrens en est fet, ab la maduresa y ponderació que de vostres senyories y mercè(s) speran, nos aconsellen lo que aparexarà més convenir al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat.»

Y encontinent, legida la dita proposició per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, de orde de sas senyories, junctament ab les demés scriptures ab dita proposició mencionades, los dits senyors de dita congregació votaren quiscú d'ells per son orde, ab molta maduresa y consideració y, tots unànimes y conformes, aconsellaren a ses senyories que consulten los magnífichs assessors y doctors aplicats per lo negoci corrent si la resolució dels brassos y deliberació del savi Consell de Cent, fetes sobre lo negoci proposat de la carta de sa majestat y privilegi de loctinent // 605*v* // concedit al senyor bisbe d'esta ciutat, se apartan del que per dits doctors és aconsellat ab sos vots fins lo die present, y si dit privilegi y carta de sa majestat, venint ab la forma que estan concebuts o, altrament, encontran ab les constitucions, drets y privilegis d'esta província; y no encontrant, aconsellen en scrits firmats de llurs mans, dits doctors, lo styl, modo y forma que se han de observar en la bona exequució de aquest fet y, havent-hi contravenció, aconsellen axí mateix la forma de rèplica que se haurà de fer, per a tant en lo present com en lo pervenir, seguesquen sas senyories lo que per dits doctors los serà aconsellat per que, d'esta manera, cumplen ab sa obligació y resten en tot justificats en ses accions. Y que ses senyories envien recaudo als senyors consellers fent-los a saber que, per noves dificultats han sobrevingut en est negoci, no estan encara resolts en la forma que se ha de respondrer a la carta de sa majestat y al senyor bisbe, y que procuren en pendrer la resolució que més aparexerà convenir, segons la qualitat y gravedat del present negoci, y que·s fasse a ssaber al senyor bisbe, ab la forma que aparexerà a sas senyories, la causa de la dilació a la resposta, y que estan de present procurant de la manera que més aparexerà convenir al servey de Déu, de sa magestat y benefici universal de aquest Principat.

606*r* Dijous, a XXIIII. En aquest die, los magnífichs assessors nomenats en la contenció de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, advocat fiscal del dit General y doctors aplicats, vingueren en consistori de sas senyories, los quals aportaren un vot en scrits firmat de llurs propries mans, junctament ab una minuta de una carta ab la qual se respon a la carta de sa majestat, dada en Molinillo a XI del corrent, y minuta de unes instruccions per als embaxadors del dit General en cort de sa majestat acerca dels negocis concorrents, los quals vot, minuta y instruccions són del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats en virtut de la deliberació feta, ab consell de les persones eletes dels tres estaments, lo die a 22 del corrent mes de noembre, acerca del què // 606*v* // poden y deuen fer en respecte de la carta que han rebuda de sa majestat, dada en Molinillo a XI del corrent, en la qual mana assistesquen al jurament que lo reverendíssim bisbe de Barcelona entén fer per exercir lo offici de loctinent general, y del demés contengut en dita deliberació; vista dita carta, vista una còpia simple del dit privilegi concedit a dit reverendíssim bisbe de Barcelona, a 6 de agost proppassat, en lo qual privilegi, entre altres, se llig una clàusula *«durante mera y liberal voluntate»* que té força de perpetuitat, los doctors infrascrits són de vot y parer que quant al dit privilegi y altres capítols sobre açò advertits en dita deliberació ja en conformitat ab los magnífichs advocats ordinaris y doctors aplicats de la casa de la ciutat, han aconsellat y donat sos vots firmats de llurs mans, als quals, en tot y per tot, se referexen; y quant al demés, que los senyors deputats responguen a sa majestat en la forma que ab una minuta, que a apart se dóna dictada una carta, la qual per dits senyors deputats sie repre-

sentada a les dites persones eletes dels tres estaments perquè, ab sa censura y consell, puguen, dits senyors deputats, procehir ab tota satisfacció de la manera que més convingue.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. De Malla. Vicentius Hortola. Mir, assessor. Bernardus Sala.»[a]

609r «A la sacra, catòlica y real majestat, el rey, nostre senyor.

Sacra, catòlica y real majestat: La real carta de vostra majestat de XI del corrent havem rebuda, y, junctament ab ella, se·ns ha lliurat còpia del real privilegi que vostra majestat manà despedir, a 6 de agost proppassat, al bisbe de Barcelona delegant-lo en loctinent general de aquest Principat y comtats. La pietat y amor[b] que vostra majestat y sos sereníssims praedecessors ab tant liberal mà han usat sempre ab estos sos fidelíssims vassalls, precehides de la innata fidelitat de què sempre se son preciats ab son rey y senyor, com ho testifican honrrosíssims exemples, nos dóna ànimo de representar a vostra majestat la summa desconsolació havem tingut y tenim del contengut en dita real carta, y de veurer que dit real privilegi està concedit indefinitament ab clàusula durant la *mera y libera* voluntat de vostra majestat, la qual té força de perpetuitat; que tot nos disminueix les speranças de poder gosar, com ab tantes veres procuram y desijam, la felicíssima y per nosaltres ditxosa vinguda de vostra majestat, ab la prestesa que vostra majestat fonch servit offerir ab sa real carta de 20 de juliol proppassat. Per reparo de aquesta aflicció, no trobam major refugi que és acudir a la real clemència de vostra majestat y, postrats a sos reals peus, sperar en la ocasió de ara no menor pietat y // 609v // mercè que en altres havem experimentat y de la christiandat y grandesa de tal rey y monarcha se espera. Suplicam humilment a vostra majestat se servesca apiedar-se de aquestos sos humils vassalls y tenir per bé donar licència a nostres embaxadors per a que representen a vostra majestat, de part nostra, alguns medis ab los quals pugam condecendrer a la real voluntat de vostra majestat y nostres constitucions y privilegis resten salvos e il·lesos, donant-los en tot lo que, de part nostra, explicaran entera fe y crehença. Assegurant a vostra majestat que nostra voluntat és, y serà sempre, acudir a tot lo que sie del servey de vostra majestat ab la fidelitat que nostres praedecessors, ab singular demostració, han acostumat al servey de sos sereníssims progenitors de vostra majestat y senyors nostres. Guarde etcètera.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. De Malla. Vicentius Hortola. Mir, assessor. Bernardus Sala.»

«Instruccions per los molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Catalunya, ab intervenció dels senyors oÿdors de comptes del dit General, fetes als il·lustres y molt reverent(s) senyors fra Francesch de Copons, abat del monastir de sant Salvador de Breda, del orde de sant Benet; don Luís Copons, degà de la iglésia catedral de Gerona; fra Joseph // 610r // de Calders, prior del monastir de sant Cugat del Vallès; per lo stament ecclesiàstich. Don Francesch de Rocabertí y de Pau; Joseph Batista Astor; Francesch Jordà y de Gallart; per lo stament militar. Los senyors misser Phelip Plantí; misser Hierònym Garau y misser Francesch Pere Rubí; per lo estament real. Embaxadors tramesos per dits senyors deputats y oÿdors de comptes en cort de sa majestat, las quals instruccions manarem dits senyors deputats y oÿdors de comptes ordenar y fer despedir y enviar a dits senyors embaxadors per exequució de llur deliberació sobre açò, fahedora inseguint lo vot donat a ses senyories per los magnífichs assessors y doctors aplicats lo die present, que és a 24 de noembre 1622, acerca del negoci corrent de la loctinència per sa majestat concedida al senyor bisbe de la present ciutat.

Primerament dits senyors[a] embaxadors, inseguint en açò lo orde y commissió de ses senyories que·s donarà ab llur carta sobre açò fahedora, obtinguda licència y hora de sa majestat, aniràn a besar sas reals mans y li presentaran la carta de dites ses senyories per sa majestat, de la qual, per llur instrucció, se·ls ne enviarà còpia, y representaran a sa majestat la aflicció molt gran ha rebut tot aquest Principat de la carta de sa majestat de onze de dit més y any, per ser // 610v // aquella molt praejudicial a dit Principat, tant en rahó de què sa majestat diu ab ella haver pres resolució del imformat per les parts y, vists los papers li són amostrats, resolent que se obehesca al que té manat, y que en açò no romp constitució ni privilegi alguns, per quant de dita resolució resulten a dit Principat dos notables praejudicis; lo hu dels quals se considera, per ço que sa majestat tot sol, salva sa real clemència y benignitat, no es jutja de aquesta praetensió, ans bé, aquella deu ser remesa a les Corts Generals, o, en la declaració d'ella, deu servar-se la constitució segona, títol «De inter-

a. *a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 855.*
b. *a continuació ratllat* ab.

a. *a continuació ratllat* deputats.

[1622] pretar constitucions»; l'altre dits praejudicis se considera, per ço, que est al Principat, e o ses senyories en nom de aquell, salva la real clemència de sa majestat, entenen tenir justícia en la praetensió. Y perquè dits senyors embaxadors estiguen degudament instruhits del que ordene y mana sa majestat ab dita sa real carta y del praejudicis resultants de aquella a dit Principat, se'n envia còpia a dits embaxadors.

Més, se ordena a dits senyors embaxadors que advertesquen que a bé que sa majestat ab dita sa real carta exprimesca causa, emperò, no exprimeix aquella *ut ex ea sequatur resolutio capta per suam majestatem sed exprimetur dicta causa in clausula de per se pro consolatione Principatus non tamen habito respectu ad justitiam.*

Més, advertiran que lo privilegi de dita loctinència concedida per sa majestat a dit senyor bisbe té //611r// força de perpetuitat, com sie concedit *«simpliciter durante mera et libera voluntate quod praeiudicialibus est et plus habet perpetuitatis quam si in eo haberetur respectus ad arbitrius seu beneplacitum domini regis et non ad meram voluntatem»,* y és contra lo styl dels últims privilegis dels loctinents de sa majestat són estats en aquest Principat.

Més, advertiran en los parers dels magnífichs assessors y doctors aplicats al negoci corrent de dita loctinència de quatre y tretze del dit mes de noembre, los quals són ja enviats a dits senyors embaxadors, que los medis contenguts en dits parers són los matexos de què parla la carta que ara se envia a sa majestat, del quals pendran lo millor que podran alcansar, advertint que, prenent qualsevol de dits medis, se ha de despatxar nou privilegi per dit senyor bisbe en rahó de dita loctinència.»

Divendres a XXV. Festa de santa Caterina. En aquest die hi hagué junta //611v// de elets en la present casa, la qual entrevingueren los següens:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors don Francisco de Eril, abat de sant Cugat del Vallès; Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; y Luís Escarrer, canonge de dita Seu.

Per lo stament militar, los senyors don Joan de Boxadors, compte de Çavella; don Francisco de Argensola; don Gaspar de Lupià; don Alexandre Cordelles; don Ramon de Calders; don Joan de Peguera; don Berenguer d'Oms.

Per lo stament real, los senyors Raphel Cervera. //612r//

Als quals fonch feta la proposició següent:

«Molt illustres senyors: En la junta de elets últimament tinguda en esta casa, en la qual vostra senyoria y mercès foren servits entrevenir, se proposà lo stat del negoci corrent de la loctinència per sa majestat concedida al senyor bisbe d'esta ciutat en est Principat y la carta que sa majestat ha enviat a aquest consistori scrivint haver pres resolució sobre del que se ha informat. Y vists los papers li son estats presentats, manant-nos la assistència del jurament de dit senyor bisbe en rahó de dita loctinència, ab lectura que·s feu a vostra senyoria y mercès de dita real carta y de altres papers fets per aquest negoci y bona direcció de aquell, ab observança de les constitucions, drets y privilegis de aquest Principat, fórem per vostra senyoria y mercès aconsellats que consultassem sobre aquest fet los magnífichs assessors y doctors aplicats en aquest negoci, en exequució del qual consell havem fet la dita consulta, de la qual ha resultat lo vot y parer per dits doctors, donat y firmat de llurs pròpries mans, ab una minuta de una carta de sa majestat contenint resposta de la dita sa real carta y de unes instruccions per a nostres embaxadors, ab expressió dels praejudicis que resultan a est Principat del que sa majestat scriu, ordena y mana ab ella y ab significació dels medis ab que porie sa real majestat servir-se honrrar esta província, fent-li la mercè que correspongués a sa real voluntat y no encontràs a les dites constitucions, drets y //612v// privilegis d'esta pàtria, lo qual vot, minuta de la dita carta de sa majestat y de les dites instruccions per a dits embaxadors se legirà a vostra senyoria y mercès perquè, ohides, atteses y considerades aquelles ab la premeditació, maduresa y ponderació conveniens y quals de vostra senyoria y mercès se spera, se advertescan y noten las cosas que aparexeran dignes de advertència y notació y corregescan lo que aparexerà en elles digne de correcció perquè, axí corregides, ab aprovació y parer de vostra senyoria y mercè puguen ser depedidas y, ab elles, se alcanse lo que convé al servey de Déu Nostre Senyor, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat, ab la desijada observança de sas leys, drets y privilegis.»

Y encontinent fonch legit per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, lo vot donat per los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, y, axí mateix, la minuta de la carta de sa majestat y instruccions fetes per dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats en dita proposició mencionades, los quals vot, minuta y instruccions estàn con-

tinuats en lo dietari de la present casa, sots jornada de XXIIII del corrent.

E legides per mi, dit scrivà major, lo dit vot, minuta de dita carta y instruccions fonch procehit per dits senyors deputats de dita congregació y minuta a votar sobre lo proposat; y, donats los vots de tots los de dita junta, fou ab major part de aquells resolt: Que aconcellen a sas senyories que envien a sa majestat la carta minutada per los magnífichs assessors y doctors aplicats en aquest negoci, y que en las instruccions que sas senyories per lo mateix negoci han de enviar a sos embaxadors en cort de sa majestat, // 613*r* // minutades axí mateix per dits magnífichs assessors y doctors aplicats, se declaren los medis de què per la dita minuta de la carta se ha de enviar a sa majestat, aconsellats per dits doctors en sos vots, ço és, que sa majestat, per sa real clemència, sie servit restrenyer lo temps del privilegi de dita loctinència per sis mesos tant solament, y, com no·s pugue alcançar per dit temps, sie per temps de un any; y passat dit termini, sa real majestat sie servit no provehir ningun loctinent que primer no·ns haje fet mercè de sa real vinguda y jurament. Y que sas senyories fassen embaxada a la present ciutat donant-li ab ella rahó de aquest fet, suplicant se servesca conformar-se ab esta casa, pregant-la, per açò, ab lo major encariment y cortesia que sie possible; y també fassen altre embaxada al molt reverent y insigne Capítol de la present ciutat perquè sia servit intercedir ab ella a que se aderesca a la present resolució y que, en conformitat d'esta casa, scrigue a sa majestat, y intercedesque, axí mateix, al dit senyor bisbe per la bona direcció de aquest negoci. Y, després que sas senyories hauran rebut la resposta de la ciutat a la dita embaxada, se'n fasse per sas senyories altre a dit senyor bisbe, per a que sa senyoria se servesca, ab deguda intercessió, ajudar a la bona direcció de dit negoci.

En aquest mateix die, jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General de Catalunya, posant en exequució lo orde y comissió de sas senyories a mi de paraula donats, me só conferit en casa de la ciutat y he donat als magnífichs // 613*v* // consellers de dita ciutat, ço és, segon, tercer, quart y quint, trobats en la sala del Consell de Cent, un recaudo contenint, en effecte, que sas senyories desitjant, com és rahó, assertar en lo negoci corrent de la loctinència, per sa majestat concedida al senyor bisbe de Barcelona, de aquest Principat, y a la resposta que deuen fer a la carta de sa majestat de XI del corrent, havem consultat los magnífichs assessors y doctors aplicats per esta casa en dit negoci y de dita consulta havie resultat un vot en scrits firmat de llurs mans, ab una minuta de la carta y que per sas senyories se havie de enviar a sa magestat, en resposta de la dita real carta de sa majestat de XI del corrent; y que, per més assertar, en est die havien tingut junta, en la present casa, de persones eletes dels tres estaments y que de aquella havie resultat comprovació del vot de dits magnífichs doctors y minuta de dita carta, aconcellant a sas senyories la exequció de dit vot y altres coses en la resolució de dita junta contengudes. Y que sas senyories, desitjan summament donar gust a ses magnificències y a esta ciutat, y affectant la conformitat d'estes dos cases, majorment en negoci de tanta ponderació y gravedat, los havie aparegut ésser molt a son lloch fer-ne de tot sabidor ses magnificències y la present ciutat. Y que, considerant que lo vot de dites persones eletes sols era consultiu, que per ço havie aparegut a ses senyories no exequutar cosa alguna que primer no·n haguessen donat avís y rahó a ses magnificències, suplicant-los, ab lo major encariment que poden, sien servits assentar y aderir-se a dites coses, entenent aquelles ser de molta importància y conveniència per lo present Principat y ciutat, del que rebrien singular gràcia y mercè.

Y encontinent, jo, dit scrivà major, he donat y liurat a dits senyors consellers còpia // 614*r* // del dit vot de la minuta de dita carta de la resposta a la de sa majestat y de la resolució de dita junta de elets, la qual prengueren ses magnificències; y per ells lo magnífich conseller segon, en presència dels demés, y respongueren que besaven les mans a sas senyories per la molta mercè los feien a ells y a la dita ciutat de donarlos tant exacta rahó de tot lo que·s feie per sas senyories en est negoci, y que confiaven que la dita minuta de la dita carta vindrie a gust de la ciutat, emperò que ells conferirien entre si y ab les persones que·ls aparexarie convenir per la bona[a] direcció d'est negoci en benefici del present Principat y ciutat, al qual resposta fonch per mi, dit scrivà major, encontinent, reportada[b] a ses senyories en consistori.

614*v* Dilluns, a XXVIII. En aquest die, mossèn Francesch Leo, sirurgià de la present ciutat, constituhit en consistori de sas senyories, mitjensant jurament prestat en mà y poder de sas senyories, ha fet relació que ell té en cura Miquel Fontana, hu dels porters ordinaris de la present casa, de una indisposició que té en la cama dreta y, per curar aquella, té necessitat de abstenir-se de fer exercici, y axí no pot servir lo dit son officif dins a tant que estigue remediada dita cama.

a. a continuació ratllat y.
b. repertada *al manuscrit.*

Dimecres, a XXX. Festa de sant Andreu. En aquest die fonch feta extracció de consellers, en que foren extrets los següens, ço és, conseller en cap lo doctor Luís Vileta; conseller segon, lo senyor Francesch Corner; lo tercer, lo senyor Joan Francesch Codina; lo quar, lo senyor Pau Català, mercader; lo quint, lo senyor Joan Homet.

615r Desembre MDCXXII

Dijous, lo primer. En aquest die, Francesch Besturs, hu dels porters ordinaris de la present casa, féu relació, en consistori de sas senyories, com per orde y manament de sas senyories era anat dimars pròxim passat, a 29 del mes de noembre pròxim passat, a fer manament de paraula a mossèn Francesch Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de ponent, dient y notificant-li de part de sas senyories que dins sis dies vingués a comptar, com té obligació; altrament sas senyories procehirien contra d'ell conforme disposició del capítol de Cort, y que lo dit Sorribes havie fet de resposta que ell farie lo que tindrie obligació. Axí ell, dit Besturs, referint.

Disapte, a III. En aquest die, misser Agustí de Llana, donzell, racional // 615v // de la present casa, féu relació en consistori de sas senyories com mossèn Miquel Orpí, notari, sobrecullidor del dit General en la part de levant, ha comptat y pagat la terça de abril, maig y juny pròxim passat.

Dilluns, a V. En aquest die sas senyories enviaren ab embaxada los senyors don Ramon de Calders y Hierònym de Calders, donzell, per a donar la benvinguda a la senyora donya Anna Dorotea de Austria, filla del emperador de Alamanya, la qual se diu ve de Alamanya y va en Madrit; los quals prengueren la porta y anaren fins al pla de Mollet a hont la trobaren que venie ab molt gran acompanyament; y allí, fetes les degudes cortesies per part de sas senyories, li donaren la benvinguda y, ab les matexes cortesies, se despedieren. // 616r // E lo endemà, als VI del corrent, los dits embaxadors tornaren en consistori de sas senyories y referiren a ses senyories com havien feta la dita embaxada en la forma los era estat ordenat. E sas senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Dimars, a VI. En aquest die, los senyors don Garau de Guardiola y Francesch Dalmau, majoral de la confraria de[a] Nostra Senyora de la Concepció, vingueren en consistori de sas senyories per a convidar-los per la festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Santíssima, que serà dijous pròxim vinent, als vuyt del corrent. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que acudirien a sas obligacions.

Dimecres, a VII. En aquest die, lo senyor deputat militar vingué // 616v // en consistori de sas senyories, lo qual havie estat absent de aquell desde XXVIII de noembre pròxim passat inclusive fins en est die, al qual per mi, scrivà major y secretari del dit General, li foren consultades y legides totes les deliberacions fetes per sas senyories en tots los dies que ha faltat des de dit die de XXVIII de noembre proppassat fins al die present; y, ohides aquelles, per dit senyor deputat militar, foren lloades, approvades y confirmades, y firmà aquelles al peu de cada jornada en la sólita y acostumada forma, com si en aquelles y quiscuna d'elles fora estat present.

En aquest mateix die, sas senyories anaren a donar la benvinguda a la senyora donya Anna Dorotea de Austria, filla del senyor emperador de Alamanya, la qual, posant en casa del senyor bisbe de Barcelona, que lo die de ahir vingué de Alamanya ab gran acompanyament y va en Madrit per posar-se en lo monastir de les Descalces, segons se diu; y axí sas senyories, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials de la present casa, se conferiren en casa del dit senyor bisbe de Barcelona y, arribats a sa presència, li donaren dita benvinguda ab molts complimens; y dita senyora los rebé de peus, arrimada en una cadira ab son solio a la real, fent-los moltes carícies, estimant-los la[a] visita ab demonstració de molt gran agrahiment; y, a cap de poch, se despediren ab moltes cortesies.

617r Dijous, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Sanctíssima.

617v Dilluns, a XII. En aquest die, misser Raphel Riera y mossèn Francesh Blanch, notaris de Barcelona, vingueren en consistori de sas senyories, los quals, en virtut y exequució de la comissió a ells donada per sas senyories acerca de la visura y comprovació dels capbreus nous que al present se estan fent en la present casa per los officials del dit General, aportaren en consistori y donaren en mà y poder de sas senyories una relació y dos memorials de advertiments per ells firmats de ses mans, los quals són del tenor següent:

«Als molt il·lustres senyors deputats del Gene-

a. *a continuació ratllat* la congregació.

a. *a continuació ratllat* la vista.

ral de Catalunya residens en Barcelona, referim nosaltres, Francesch Blanch y Raphel Riera, notaris públichs de Barcelona, que, en virtut de una deliberació per vostres senyories y en son consistori feta a[a] del mes de[b] proppassat, haven vists, mirats[c], regoneguts, col·lacionats y comprovats, ab la diligència, solicitut y cuydado a nosaltres possibles, sis còpies dels capbreus dels censals que dit General fa y presta a diverses comunitats, cossos, col·legis y singulars persones, en los mesos de mars y abril, ço és, tan de quiscú de dits mesos fa per la scrivania major, altre per la Cambra del Racional, e altre per la Cambra del Regent, los comprova, en los quals havem trobats alguns errors los quals havem en algunes parts de dites còpies corregits y, en part, notats y continuats en dos memorials que de aquells havem fet, ço és, hu de quiscuna mesada, los quals errors en ninguna manera són estats comesos per los officials que avuy regexan[d] // 624*r* // dits capbreus, sino per los predecessors en llurs officis; los quals memorials, apart, lliuram a vostres senyories, firmats de nostres mans, y diem que, emendats dits errors e o los que de aquells commodament se poran emendar, perquè emendar-los tots serie cosa imposible per ser coses molt antigues, se poden dites còpies relligar y posar en deguda forma. E diem, també, conforme tenim ja dit altre vegada, ab la relació ferem dels capbreus dels mesos de janer y febrer que·ns apar que les rúbriques de dites còpies se haurien de fer de part de dits capbreus y ab la forma se aportan les rúbriques dels llibres Major y Pòsits de la taula dels cambis o depòsits de la present ciutat.

Raphel Riera, notari de Barcelona. Francesch Blanch, notari de Barcelona.»

«Advertències fetes per los infrascrits notaris en la comprovació. *Consuatur prout hic est consulta.*»

«Advertències fetes per los infrascrits notaris en la comprovació. *Consuatur prout hic est consulta.*»

En aquest mateix die jo, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del General de Catalunya, inseguint y posant en exequució lo orde y comissió, de paraula donats // 624*v* // per los senyors deputats consistorialment, me só conferit en la casa de la present ciutat a reportar , y he reportat, als senyors consellers de dita ciutat de part de sas senyories lo recaudo següent:

«Molt illustres senyors: Los senyors deputats han rebut de vostres magnificències un recaudo per medi del síndich de la present ciutat ab lo qual, dit síndich, suplica a ses senyories de part de vostres magnificències fossen servits manar al scrivà major y secretari del general li donàs còpia auctèntica y fefahent dels brassos últimament, ço és a divuyt de noembre proppassat, tinguts en la Deputació, ço és, de la convocació, proposició y resolució de aquells y de la resolució presa en los brassos tinguts a quatre del mateix; y que sas senyories me havien ordenat digués a vostres magnificències que a bé tinguessen sas senyories justa ocasió de abstenir-se de manar donar dita còpia, per ço que, havent pochs dies fa, ab molta lliberatitat y franquesa, manat donar a vostres magnificències unes còpies de les cartes enviades, ço és, una a sa majestat, altre al senyor duch de Cessa y altre als senyors embaxadors de sas senyories, pensant sas senyories tendrien aquelles secretes y se'n valrien sols per los fins y effectes proveniens[a] a la bona direcció de la contenció corrent y no per fins que poguessen causar algun disgust a vostres magnificències, manaren legir dites còpies públicament en lo savi Consell de Cent que lashoras se tingué, del que sas senyories restaren, ab degut sentiment; emperò, desitjant ses senyories donar gust a vostres magnificències en tot lo que sie possible y perquè entenguen que sas accions són totes afectes y dirigides a la bona direcció del negoci, confiats que vostres magnificències ab aquest advertiment se serviran abstenir-se de valer-se de la còpia que demane dit síndich per fins que puguen donar disgust, han deliberat // 625*r* // se donàs a dit síndich la dita còpia.»

Y encontinent, ses magnificències, parlant lo magnífich conseller en cap, respongueren que besaven les mans a ses senyories. Y que a bé sie veritat que dites cartes se llegissen en Consell de Cent, emperò no fonc llur intenció, en poch ni en molt, donar matèria de algun disgust, que si tal cosa haguessen praecentit no hagueren manada fer, per quant desitjen molt llevar tota ocasió de dessabriment. Y que prometien, per lo advertiment se.ls és fet, no valerse de la dita còpia sino per la bona direcció de dit negoci. Y que la causa per la qual se legiren dites lletres fonch sols que, essent lo primer Consell de Cent que ses magnificències tinguerent, y essent la mytat del Consell de Cent de gent nova, se hagué de fer relació en

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
c. a continuació ratllat y.
d. a continuació una relació i dos memorials trancrits a l'Apèndix 4, pàg. 855-858.

a. proveniens *interlineat.*

[1622] dit savi Consell de Cent de stat del negoci corrent y axis accidentalment se llegiren les dites lletres.

625v Dimecres, a XIIII. En aquest die, lo reverent mossèn Joan Boldó, canonge de la Seu de Barcelona, obtenint lo offici de credencer dels salaris dels magnífichs doctors de la Real Audiència, vingué en consistori y renuncià en mà y poder de sas senyories lo dit son offici en favor de mossèn Luís Amill, conforme disposició de capítols de Cort, suplicant li fos dita renunciació admesa. E sas senyories admeteren aquella si y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent.

Dijous, a XV. En aquest die vingueren de part dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent d'esta ciutat los noble y magnífich don Joachim de Reguer y Margarit y Luís de Boxadors, donzell, en la present ciutat domiciliat, los quals de paraula digueren a ses senyories que tenien orde de ses magnificències y savi Consell de Cent de donar y liurar a ses senyories una scriptura continuada en un paper que dit Luís de Boxadors aportave plegat. Y, axí, en presència de mi, Antoni Thió, scriva major y secretari del dit General, dit Boxadors // 626r // posà dit paper sobre la taula del consistori de sas senyories. Y encontinent, lo senyor deputat ecclesiàstich prengué dit paper y digué que, inseguint lo costum de aquesta casa, se havie de veurer per los magnífichs assessors y advocat fiscal de aquella si estave habilitat per poder-se donar, perquè altrament no se aceptarie; y que lo consistori no·l acceptave sino a effecte tant solament de donar-lo a dits magnífichs assessors y advocat fiscal per habilitar-lo. Y dit senyor deputat ecclesiàstich donà a mi, dit scrivà major, lo dit paper per què·l donàs, com en effecte lo doní, al magnífich misser Francesch Tristany, assessor del dit General en lo negoci corrent de la contenció de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona. Y, aleshores, dits senyors don Joachim Reguer y Luís Boxadors digueren que ells no tenien aqueix orde y que axí ho volien primer consultar ab dits magnífichs consellers. Y cobraren lo dit paper y se'n anaren del consistori.

E poc aprés tornaren, dits Reguer y Boxadors, en consistori y digueren a ses senyories que ells sols tenien orde dels magnífichs consellers en execució de la deliberació feta últimament en lo savi Consell de Cent de donar a ses senyories la dita scriptura continuada en lo dit paper. Y, axí, dit Boxadors tornà a posar aquell sobre la dita taula y lo dit senyor deputat ecclesiàstich lo prengué de ses mans y digué que lo consistori no·l acceptave sino a effecte de fer abilitar aquell per los dits magnífichs assessors y advocat fiscal. Y encontinent, dit senyor deputat ecclesiàstich donà dit paper a dit magnífich misser Francesch Tristany, y dits Reguer y Boxadors se'n anaren. Y, anats dits Reguer y Boxadors, dits senyors deputats, parlant dit senyor deputat ecclesiàstich, requeriren ami, dit scrivà major, en presència de Francesch Besturs, hu // 626v // del porters ordinaris de la present casa, y Francesch Arcallà, negociant que serveix lo offici de hu de dits porters, testimonis que per en açò cridaren, que continuàs y llevàs acte que lo consistori sols havie rebut aquell paper a effecte sols de habilitar-lo per los dits magnífichs assessors y advocat fiscal de la present casa demundits; y, havent-lo cobrat dit senyor deputat ecclesiàstich de dit misser Francesch Tristany, en presència de mi, dit scrivà major, y testimonis demundits, ordenant-li que sa mercè, junctament amb los demés, com assessor y advocat fiscal lo vehessen, mirassen y habilitassen *de quibus etcetera*.

Divendres, a XVI. En aquest die sas senyories enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors don Ramon de Calders y don Berenguer d'Oms, los quals aportaren per part de sas senyories a ses magnificències la scriptura del tenor següent:

«Ahir, que comptaven a 15 de decembre, Luís Lull y de Boxadors y don Joachim Margarit y de Reguer, per part de vostres magnificències y savi Consell de Cent, aportaren al consistori dels senyors deputats una scriptura junctament ab la deliberació de dit savi Consell celebrat a 13, dient que dit savi Consell havie deliberat se donàs // 627r // a sas senyories dita scriptura, a la qual embaxada respongueren dits senyors deputats que no tenien per presentada dita scriptura que no fos abilitada per los magnífichs assessors y advocat fiscal; y, per dit effecte, se entregà en mans del magnífich misser Francesch Tristany, altre de dits magnífichs assessors. Y perquè, advertint dita deliberació de dit savi Consell de Cent, se ha vist que ab aquella no·s dóna orde, en poc ni en molt, se presente dita ni altre scriptura a dits senyors deputats y, axí, se haje sobresegut en veurer y mirar aquella. Per ço, se restitueix a vostres magnificències a effecte que, tothora y quant constarà de la deliberació de dit savi Consell de Cent, dits magnífichs assessors lo habilitaran ab la forma ordinaria per a que, habilitada si aparexara, se presente en dit consistori de dits senyors deputats.»

E poch aprés de ser anats, los dits senyors don

Ramon de Calders y don Berenguer d'Oms tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien donada la dita scriptura a ses magnificències en la forma los era estat ordenat y havien restituhits y tornats los papers que sas senyories los havien donats per a que·ls donassen a ses magnificències, en mà y poder de ses magnificències, y que ses magnificències havien respost que estave molt bé y que ells ho mirarien.

627*v* Disapte, a XVII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories lo noble don Joachim de Margarit y Reguer y lo magnífich Joan Francesch Rossell, en arts y medecina doctor, los quals representaren a ses senyories que ells venien ab embaxada de part dels magnífichs consellers de la present ciutat en y por exequució de la deliberació feta lo die present per lo savi Consell de Cent d'esta ciutat, a representar a ses senyories que dits magnífichs consellers y savi Consell de Cent los havien ordenat reportassen una embaxada a ses senyories continuada en un paper, perquè la memòria és fràgil, y per fer se prengués en lo modo de dir alguna equivocació y, per ço, suplicaven a ses senyories, en nom de dits senyors consellers y savi Consell de Cent, fossen servits acceptar y rebrer la dita embaxada continuada en dit paper, no en forma de presentació de scriptura, sino sols de representar a ses senyories lo contingut en aquell en forma de embaxada y suplicació, y manassen llegir lo que en dit paper està continuat, dient que de açò ses magnificències y savi Consell ne rebrien de sas senyories mercè molt gran. E sas senyories reberen lo dit paper, prenent aquell de ses mans lo senyor deputat ecclesiàstich, y respongueren, parlant dit senyor deputat ecclesiàstich, que ells mirarien lo que conté dit paper y respondrien a ses magnificències lo que·ls aparexarie convenir. Y, essentse'n anats del consistori los dits embaxadors, fonch per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, de orde y manament de sas senyories, legit lo que contenie dit paper e o scriptura d'ell, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: En lo // 628*r* // últim Consell de Cent, que fonch a set del corrent, se legiren les cartes que vostres senyories scrigueren al rey, nostre senyor, duch de Cessa y embaxadors, la data d'elles de vint-y-vuit de noembre, donant facultat a dits embaxadors posassen en tracte se despatxàs nou privilegi en favor del senyor bisbe per loctinent general per temps de quatre fins en sis mesos, que vostres senyories tindrian a bé de acceptar-lo, del que los senyors consellers y Consell de Cent són restats llastimadíssims per ser dita resolució contraria a la deliberació de la ciutat y dels brassos de 4 y 18 del mateix; que foren dos voltes las que, per dit effecte, se convocaren ab tant gran número de persones dels tres estaments; y, en oppòsits d'ells, haver juntats vostres senyories elets, tenint per més acertada la resolució de dits elets sent en número pochs, procehiment en aquexa casa may vist ni apraticat que, havent tingut la mà los brassos en negocis graves, los senyors diputats hajan fet junta de elets sino fos per commissió dels matexos brassos. Y lo major sentiment que de aquest fet se ha tingut és reduhint a la memòria las offertas fetas per vostres senyories ab la embaxada de dos de maig en Consell de Cent, la qual obligà a deliberar anàs lo senyor conseller en cap a la cort del rey, nostre senyor, sens reparar en gastos ni altres inconvenients, com se és vist, per ser mort dit conseller en la demanda de dita jornada. Fins a dos de noembre se han continuat tots los actes, embaxades, presentacions de scriptures y diligències convenients acerca de dit negoci, ab tanta conformitat com ab dites deliberacions se pot veurer que d'elles se podie sperar // 628*v* // tot bon succés.

Pochs dies aprés de les cartes dels embaxadors, quant representaren lo pensament del senyor duch de Cessa y del àrbitre que los doctors prengueren en virtut de la commissió que vostres senyories y la ciutat los donà, ha resultat inclinar-se vostres senyories a la deliberació que han presa, contraria a la que la ciutat ha determinada y lo mateix die ratificada per los brassos, la qual deliberació de vostres senyories ha aparegut axí a la ciutat com a dits brassos ser contraria a les constitucions del Principat y privilegis de la ciutat, conforme lo vot que de justícia publicaren, firmat de sos noms los assessors, advocat fiscal del General y advocats aplicats, que juntament ab los advocats y associats de la ciutat, corroborat ab tans y tan bons memorials, com se sperave de persones doctes y eminents en la facultat, y com la experiència a mostrat los inconvenients y danys resultan de que tinguen notícia los ministres de sa majestat que, en poch ni en molt, haje entre nosaltres ninguna discòrdia, com clarament se veu ab les cartes y avisos dels embaxadors. Suplican, per ço, los magnífichs consellers y savi Consell de Cent a vostres senyories sien servits considerar los danys y lo que per part de vostres senyories, ab moltes y diverses embaxades, és estat offert, que tenint present lo que ha passat en discurs d'esta contenció, confian en remediar lo que pot causar mal succés en la pretensió y encaminaran d'assí a vostres senyories tot lo que se ha de fer ab conformitat de la ciutat, axí en lo scriurer com en lo comunicar-se les cartes com en tot lo demés que convingue en benefici del negoci corrent, de ma-

[*1622*]

[1622] nera que la ciutat reste satisfeta en tot y lo Principat molt content.»

629r Dimars, a XX. En aquest die vingué en consistori de sas senyories lo doctor mestre Pere Llunes, lo qual, mediant jurament, féu relació a ses senyories com ell visitave Pere Masmijà, guarda del General del Portal de Mar de la present ciutat, lo qual dix tenir una malaltia per la qual està impossibilitat de poder servir lo dit son offici durant aquella y fins a tant sie curat.

En aquest mateix die, los magnífichs assessors nomenats en la contenció de la admissió del privilegi de loctinent general en favor del senyor bisbe de Barcelona, y advocat fiscal del dit General aportaren en consistori y donaren en mà y poder de sas senyories una minuta // 629v // de una scriptura per ells ordenada, de orde de sas senyories, en resposta de la scriptura donada a ses senyories per part dels magnífichs consellers de la present ciutat, continuada en lo dietari corrent sots jornada de XVII del corrent, y la dita minuta a la dita resposta és del thenor següent:

«Molt il·lustres, il·lustres magnífichs y savis senyors: Dissapte que comptavem a XVII de decembre, de part de vostres magnificències y savi Consell de Cent, lo doctor Joan Fransesch Rossell y don Joachim Margarit y de Reguer portaren als senyors deputats una scriptura ab la qual significan vostres magnificències y dit savi Consell estar llastimats per haver scrit los senyors deputats a 28 de noembre a sos embaxadors posassen en tracte se despachàs nou privilegi en favor del senyor bisbe de Barcelona de loctinent general per temps de quatre fins en sis mesos, per ser dita resolució contraria a la deliberació de la çiutat y dels brassos de quatre y divuyt del mateix y a la conformitat han tingut les dites cases de dos de maig fins a dos de noembre, pretenent ser contraria dita resolució a les constitucions del Principat y privilegis de la çiutat y al vot fet a setse de setembre per los magnífichs assessors, advocat fiscal del General y advocats de la çiutat y doctors aplicats per les dos cases, corroborat ab los memorials fets aprés per dits doctors y representant los inconvenients resultan de dita contrarietat, demanan vostres senyories y dit savi Consell als senyors deputats que de aquí avant deliberen ses senyories lo que se haurà de fer en dit negoci, axí en scríurer y comunicar les cartes com en lo demés, ab conformitat de la çiutat. // 630r // De la qual scriptura dits senyors deputats són restats molt desconsolats, axí perquè, fins vuy, en pensament ni en obra no entenen haver feta cosa contra constitucions ni altres drets de la pàtria ni que pugués causar sino molt gran benefici a la praetenció de la ciutat y Principat, com perquè, desijan summament la utilitat, bé públich y la observància de les constitucions y altres drets del Principat y ciutat. Y per alcansar aquest effecte, de sis de maig fins vuy, tenen los nou embaxadors en la cort del rey, nostre senyor, los quals, continuament sens perdrer ocasió, han treballat en alcansar de sa majestat lo fi tant desitjat per aquest Principat y ciutat, ab conformitat de vostres magnificències y savi Consell de Cent, dels embaxadors de la ciutat, y vots de dits doctors.

Y si bé dit die de divuyt de noembre dits senyors deputats han scrit a sos embaxadors posen en tracte se despatxe nou privilegi de loctinent general, per temps de quatre o sis mesos, en favor de dit senyor bisbe, emperò, és estat ab que primer se tractàs com ha remey únich lo de la vice-règia, y vehent no pogués tenir lloch, entrassen en dit medi de dit nou privilegi, ab que sa majestat fos servit assenyalar les causes de sa justa ocupació de no poder venir en aquest Principat y honrrar-nos ab sa real presència, y que fos dit privilegi ab clàusula «sens praejudici de les constitucions y altres drets del present Principat y ciutat», ab promesa que, passat dit temps, corregués la vice-règia fins a sa benaventurada vinguda y que se donàs lloch de fer les protestacions necessàries // 630v // per conservació de nostres drets; y assò feren, seguint lo parer dels nou embaxadors de la Deputació, del senyor de Sant Jordi, embaxador de la ciutat, y misser Vinyes, doctor associat; los quals, en sas cartes de XI y XIII de noembre, apretadament scrivien que convé molt al present Principat y ciutat pendrer dit expedient, y ha de creurer que, essent prop del maneig del negoci, saben millor lo stat de aquest que nosaltres assí y, sent embaxadors, és obligació donar-lis tota fe y crehenssa. Y, axí mateix, inseguint dos vots fets a 4 y XIII de noembre per dits doctors y magnífichs assessors y advocat fiscal del General, donats per la cort de comissió de les dos cases, y altre vot fet a XXIIII del mateix per los doctors de la casa de la Deputació, dels quals, havent tingut tota confiança y abono en lo primer vot y memorials, se deu tenir tot en los dits posteriors dos vots han firmat tots conformes, cellant dit tracte.

Y, últimamment, inseguint lo consell y vot fet a XX de noembre per los tretse elets anomenats per ses senyories, tots homens de quietut, sciència y experiència, y desijant la conformitat de la ciutat y no perdrer la ocasió de dit concert, los senyors deputats, a XXI de noembre, feren embaxada en scrits a vostres magnificències y dit savi Consell de Cent suplicant los fossen servits anomenar persones, las quals, juncta-

ment ab altres que anomenarien los senyors deputats ab la puntualitat y premeditació requereix la gravedat del negoci, mirassen tots los papers y demés serie convenient a la bona direcció de aquell; y encara que // 631r // la ciutat, sens tornar la resposta a dita embaxada y dits brassos de IIII y XVIII de noembre, bajen deliberat lo contrari, ab tot, dites deliberacions són stades fetes contra dits parers y en particulars de dits doctors, los quals, si bé·s miran en tot y per tot, són conformes al primer vot donat a 16 de setembre y memorials en dret fets en corroboració de aquell a 28 del mateix y 22 de octubre, perquè en lo primer vot ben clarament diuen que ab causa y prestacions foren admesos hans de jurar los sereníssims praedecessors de sa magestat sos loctinents en los anys 1598 y 1621; ademés de què, en dits brassos de divuyt de noembre, hi hagué trenta-un vot que se entràs en dit tracte y com la deliberació de dits brassos sie vot consultiu hi en aquells hi haje haguts tans vots contraris a dita deliberació y conformes a dit tracte, los quals estan corroborats ab los vots de dits embaxadors, elets y doctors, molt bé han pogut, dits senyors deputats, deliberar que sos embaxadors entren en dit tracte, quant més que si en dits brassos prevalgué lo vot de la ciutat, fou tant perquè los demés dels qui assistiren en dits brassos que foren de dit vot y abans havien fet lo mateix vot en casa la ciutat com, també, molts que podien entrar en los brassos foren absens o justament impedits de manera que no·y pogueren assistir, los quals si hi haguessen assistit se té per cert hagueren adherit a dit concert, per lo qual és indubitat no·s contrafà a constitució alguna ni altres drets del Principat y ciutat conforme de dits vots // 631v // y memorials resulta clarament. De hont apar que vostres magnificències y savi Consell de dit die de dos de noembre fins vuy han dexat de deliberar ab la conformitat que fins dit die havien deliberat les dos cases, inseguint lo vot de dits magnífichs assessors, advocat fiscal del General, advocats de la ciutat y doctors aplicats per les dos cases, y axí sent com no ha de parexer bé la divisió de les dos cases, en particular sent lo negoci corrent de tanta qualitat y importància, los senyors deputats, affectant summament lo succés de aquell y condolent-se dels grans danys que la divisió podrie causar, suplican a vostres magnificències y savi Consell, sien servits deliberar de assí avant en tot lo que se ha de fer en dit negoci ab la matexa conformitat que acostumen, y ara adherir-se als vots de dits doctors y donar al dit senyor de Sant Jordi, embaxador de la ciutat, lo mateix han donat los senyors deputats a sos embaxadors ab carta de XXVIII de noembre que, fent-lo d'esta manera, el Principat restarà content y la ciutat satisfeta y los drets de aquells salvos, com ho proclamen les dos cartes últimes de dos y deu de decembre han trameses a vostres magnificències y savi Consell dit senyor de Sant Jordi y misser Vinyes, majorment haguda contració, a les que dits senyors deputats han rebudes a XXIII del corrent per propri del excel·lentíssim duch de Cessa y embaxador del General de XVI y XVIII del mateix, de las quals se donen còpies a vostres magnificències y savi Consell per a que sien atentament legides y premeditades, com és rahó, perquè lo savi Consell de Cent, plenament encertat de tot lo sobredit, los senyors deputats // 632r // suplican a vostres magnificències que, llegida la present scriptura al savi Consell de Cent, sien servits manar se lligen immediatament dits vots, cartes y demés papers de sobre mencionats.»

Divendres, a XXIII. En aquest die hi hagué junta de elets // 632v // en la present casa, en la qual entrevingueren los següens, ço és:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors Joseph Reynalt, abat de la Portella y prior de sant Pau; Francesch Corts, ardiaca de Santa Maria; Joan Garcia, canonge de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Luís Escarrer, canonge de dita Seu; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; Joseph Jordà, canonge de la Seu de Tortosa.

Per lo stament militar, los senyors compte de Çavella; compte de Santa Coloma; don Alexandre Cordelles; don Francisco Argensola; Francesch Gualbes de Corbera; // 633r // don Berenguer d'Oms; don Joan de Peguera y don Ramon de Calders.

Per lo stament real, los senyors Raphel Cervera y Monserrat Mora.

Als quals fonc feta la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: A XVII del corrent reberem de la present ciutat, per medi del doctor Joan Francesch Rossell y don Joachim Margarit y Reguer, en forma de embaxada, una scriptura, la qual se legirà a vostra senyoria y mercès; y ponderada dita scriptura, aparegué aquella necessitar de resposta[a], y axí consultats los magnífichs assessors de la present casa en lo negoci corrent, del qual se fa menció en la dita scriptura, aparegué aquella necessitar de resposta, y lo magnífich advocat fiscal de la present casa se ha ordenat la dita resposta la qual, axí mateix, se legirà a vostres senyories y mer-

a. a continuació repetit aparagué aquella necessitat de resposta.

[1622]

cès, y, perquè dita resposta sie qualificada y auctoritzada ab vot y parer no sols de dits magnífichs assessors y advocat fiscal però, encara, de // 633v // persones de la qualitat, eminència y pars que meritament militan en vostres senyories y mercès, havem, per ço, ajuntat a vostres senyories y mercès perquè, considerada la dita scriptura y lo fi en que apar estar aquella encaminada y, axí mateix, la dita resposta ordenada a dita scriptura, sien servits advertir-nos si aquest està a son lloch y ab deguda forma; y, també, donam intel·ligència a vostres senyories y mercès com lo die de ahir, en la tarda, per propri reberem carta de nostres embaxadors de XVIII y altre del excel·lentíssim senyor duch de Cessa, de setse del corrent, avisant-nos ab ella del estat de las cosas de aquest Principat devant sa majestat en dit negoci corrent, las quals, axí mateix, se legiran perquè vostres senyories y mercès sien servits aconsellar-nos lo que aparexarà convenir haver-se de fer ab la dita ciutat acerca del contengut en dites cartes, prometent-nos ab lo parer de vostres senyories y mercès en tot haver de acertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat.»

E legida la dita proposició y cartes en dita proposició mencionades y la scriptura donada per part dels senyors consellers de la present ciutat a ses senyories, continuada en lo present dietari sots jornada de XVII del corrent, y la minuta de la resposta feta per los magnífichs assessors nomenats en la contenció corrent de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona y advocat fiscal del General, continuada en lo dit dietari sots jornada de vint del corrent, los dits senyors de dita congregació y junta votaren per son orde ab molta maduresa y consideració y tots conformes aconsellaren a ses senyories que la scriptura de resposta // 634r // que se·s legida en la present juncta de elets està a son lloch y que axí se deu donar, representant als senyors consellers y savi Consell de Cent se servesquen adherir-se al que·s represente ab ella, attès conté lo servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat y ciutat ab conservació de ses constitucions, drets y privilegis, significant-los ab los millors medis se pot lo molt desitjen ses senyories se tingue entre esta casa y la ciutat tota conformitat per alcançar lo bon succés en est negoci.

Dissapte, a XXIIII. En aquest die, entre vuyt y nou horas abans migdie, jo, Antoni Thió, scrivà major del General de Catalunya, inseguint lo orde en lo die de ahir a la tarda per los molt il·lustres senyors deputats consistorialment a mi donat, me só conferit en casa de la ciutat per a reportar, de part de sas senyories als magnífichs consellers de la present ciutat, un recaudo, lo qual he reportat als dits magnífichs senyors consellers de la present ciutat, trobats personalment en la dita casa de la ciutat, en la estància en la qual se acostuma de tenir lo Trentenari, ab estes o semblans paraules:

«Molt il·lustres senyors: Lo consistori dels molt il·lustres senyors deputats lo die de ahir, a la tarda, me ordenà vingués a vostres magnificències a representar-los de part de sas senyories que desijan respondrer a la scriptura últimament donada a dit consistori de part de vostres magnificències // 634v // y savi Consell de Cent en forma de embaxada, per medi dels senyors doctor Joan Francesch Rossell y don Joachim Margarit y de Reguer, la qual resposta, per venir dita scriptura del magnífich y savi Consell de Cent, entenen sas senyories fer-la a vostres magnificències y al dit savi Consell de Cent[a]; y també, dits senyors deputats, me han ordenat digués a vostres magnificències que ells han de representar a vostres magnificències y al dit savi Consell de Cent un negoci de molta importància per al present Principat y aquesta ciutat, lo qual necessite que·s represente tant prés com sie possible per lo molt importa aquell al present Principat y ciutat; per las quals dos cosas me ordenaren suplicar a sas magnificències sien servits manar juntar lo dit savi Consell de Cent tant prés com se pugue fer, y, si és possible, fos per ara en aquest matí, y, no sent possible en aquest matí, fos, almenys, per lo després dinar o quant més breument aparegués a vostres magnificències, perquè la última de dites dos cosas y la importància d'ella obliguen a ses senyories suplicar la brevedat de juntar-se dit savi Consell de Cent, que la primera no·ls obligue fer-se ab tanta praecipitació, puis és cosa que·s porie diferir algun die, pero la última no dóna lloch a dilació per la importància y conveniència del present Principat y ciutat, conforme jo ja lo dit die de ahir, a la tarda, no trobant ses magnificències sino sols lo senyor conseller en cap, que assí és present, ho representí y supliquí al dit senyor conseller en cap.»

E los dits senyors consellers, parlant lo senyor conseller en cap, respongueren que havent rebut dit conseller en cap, en lo die de ahir, lo present recaudo, a bé que hora tarda, vehent que era negoci dels senyors deputas, feu avisar a // 635r // los senyors consellers y que, per aquest effecte, se eren junctats en aquest matí tots los senyors consellers, als quals ja ell, dit senyor conseller en cap, havie proposat lo dit recaudo de la manera que per mi, dit scrivà major, li era estat donat, y que ara estaven actualment trac-

a. *a continuació repetit y ratllat* entenen sas senyories fer-la a vostres magnificències.

tant aquest negoci, procurant donar gust a ses senyories; emperò que, attès lo dit recaudo conté dos capítols y lo últim d'ells no se specifica ab dit recaudo, sino sols la conveniència de què aquell sie ab molta prestesa reportat al savi Consell de Cent que, per ço, tenien alguna dificultat. Y axí, dits senyors consellers, me digueren que si jo tenie orde de dits senyors deputats de explicar-los lo que conté dit segon capítol, ho estimarien molt per a disposar las cosas per al dit savi Consell de Cent. Y jo, dit scrivà major, responguí que no tenie orde de representar a ses magnificències sino lo dit recaudo ab la forma que està representat y que si los senyors deputats me donaven orde y intel·ligència del que conté dit segon capítol, que jo ho reportarie a ses magnificències. E, aprés de poch, vehent jo, dit scrivà major, que los senyors deputats no estaven juns, tement que dits senyors consellers no diferissen pendrer resolució sobre dit recaudo aguardant la mia resposta, torní en casa de la ciutat y diguí a dit senyor conseller en cap que jo no havie pogut haver la presència dels senyors deputats consistorialment perquè, alashoras, no estaven juns per a pendrer lo orde que ses magnificències me havien encomanat y que axí ses magnificències fossen servits de resolrrer lo que serien servits acerca del dit recaudo. Y dit senyor conseller respongué que estave molt bé, que ells ja·u estaven tractant y veurien lo que porien y deurien fer.

635*v* Incipit annus-MDCXXIII

Diumenge, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor.

Dilluns, a XXVI. Festa del gloriós sant Esteve.

Dimars, a XVII. Festa del gloriós sant Joachim. En aquest die hi hagué junta de elets // 636*r* // en la present casa, en la qual entrevingueren los següens, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, don Francisco de Eril, abat de sant Cugat; Abat de Mer; abat de la Portella; abat de Camprodon; ardiaca Rifós; Pau del Rosso, canonge de Barcelona; Joan Garcia, canonge de Barcelona; Joseph Ferrús, canonge Barcelona; Luís Escarrer, canonge de Barcelona; Joan Boldó, canonge de Barcelona; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell.

Per lo estament militar, los senyors compte de Çavella; // 636*v* // comte de Santa Coloma; don Berenguer d'Oms; don Francisco Çagarriga; don Ramon de Calders; don Christòphol Icart, don Joan de Josa; don Jaume Camps; don Galceran de Peguera; don Joan de Peguera; don Alexandre Cordelles; don Miquel Clariana.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; misser Joseph Ramon; // 637*r* // misser Francesch Ribes; Francesch Salavardenya y Monserrat Mora.

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: En exequució de la resolució presa en la junta de elets dissapte pròxim passat, a XVII del corrent, enviaren lo scrivà major de la present casa als magnífichs consellers de la present ciutat ab lo recaudo, que a vostres senyories y mercès se llegirà, suplicant-los fossen servits manar junctar lo savi Consell de Cent per tant prest com fos possible, per a respondrer en dit savi Consell de Cent a la scriptura per aquell y dits magnífichs consellers a nosaltres últimament enviada, y també, per a representar a ses magnificències y savi Consell un negoci de molta importància per lo present Principat y ciutat en rahó de la contenció corrent. Y com, dits magnífichs consellers, no hajen juntat dit savi Consell de Cent, ans bé, ab embaxada hajen dit y explicat que ells no entenien junctar dit savi Consell de Cent que primer no tinguen notícia del que conté la dita scriptura y lo demés per nostra part se·ls entenie proposar, y, per ço, dita resolució no haje pogut tenir son degut effecte, nos ha aparegut junctar a vostres senyories y mercès y representar-los dita scriptura y las cartas que últimament reberem del senyor duch // 637*v* // de Cessa y de nostres embaxadors perquè vostres senyories y mercès se servesquen aconsellar-nos quines diligències havem de fer ab la present ciutat en rahó de la dita scriptura com, també, de les dites cartes, perquè, ab conformitat de les dos cases, se prengue una acertada resolució; estam certs que ab tant bon parer acerterem al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat.»

E legida la dita proposició y scriptures en aquella mencionada, los dits senyors de dita juncta votaren per son orde ab molta maduresa y consideració y aconsellaren que, attès la conformitat de aquestes dos cases és tant necessaria per lo bon èxhit del negoci corrent que, per ço, no obstant lo recaudo donat de part de sas senyories per lo scrivà major de la present casa als magnífichs consellers de la ciutat, sas senyories sien servits fer una embaxada de tres persones, que aparexerà a ses senyories, a dits senyors consellers, reiterant-la si és menester una, dos y tres vegades, representant-los, ab ella, que ses senyories desijen respondrer a la dita scriptura

[1622]

en lo dit savi Consell de Cent y amostrant-los, per llevar totes dificultats, les cartes últimament rebudes del senyor duch de Cessa y embaxadors o donant-los còpia d'elles, si menester serà, y suplicant-los que servesquen ses magnificències junctar-lo per dit effecte y que sas senyories assignen una hora quiscun die per a tenir junta de elets en la present casa durant lo present negoci ab lo major número que·s pugue.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat los senyors don Francesch Argensola // 638r // y don Joan de Peguera ab una embaxada continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Disapte pròxim passat los senyors deputats del General de Catalunya, per medi de son scrivà major, representaren a vostres magnificències que desitjaven respondrer a la scriptura que per vostres magnificències y lo savi Consell d'esta ciutat los fonc trasmesa en forma de embaxada per los doctor Joan Francesch Rossell y don Joachim Margarit y de Reguer, entenent haver-se de fer dita resposta a vostres magnificències y a dit savi Consell de Cent per venir la dita scriptura e o embaxada de part de vostres magnificències y savi Consell de Cent; y, de altre part, dits senyors deputats tenien un negoci que representar a vostres magnificències y dit savi Consell de Cent de molta importància y no menor consideració per lo present Principat y aquesta ciutat, suplicant a vostres magnificències fossen servits manar juntar lo dit savi Consell de Cent per lo effecte demundit. Y com fins en aquest die no se sie ajuntat dit savi Consell de Cent, ans bé vostres magnificències hajen respost al recaudo que, per part de dits senyors deputats, los és estat, per dit scrivà major, reportat y ab la embaxada per vostres magnificències donada a dits senyors deputats dit die de dissapte pròxim passat que per poder junctar dit savi Consell de Cent tenen necessitat de tenir notícia del què, per part de dits senyors deputats, se entén proposar a vostres magnificències y dit savi Consell de Cent, per poder disposar al dit savi Consell de Cent la dita proposició. Y com dits senyors deputats desijen, com és rahó, lo effecte demundit, y perquè per ocasió // 638v // de sas senyories no cessa donar-se compliment al que tant convé an aquestos Principat y ciutat, per ço, ha aparegut ab esta embaxada donar a vostres magnificències no sols intel·ligència de les dites coses, que implícitament foren representades a vostres magnificències ab dit recaudo, però, encara, còpia tant de la dita resposta que dits senyors deputats entenen fer a la dita scriptura de vostres magnificències y savi Consell de Cent, com també de unes lletres rebudes últimament per dits senyors deputats del excel·lentíssim duch de Cessa y dels embaxadors del present Principat en cort de sa majestat, ab las quals se dóna avís del stat de las cosas de aquesta província y ciutat devant sa majestat en rahó del negoci corrent de la loctinència del senyor bisbe de aquesta ciutat, suplicant a vostres magnificències sien servits, ab la prestesa y brevedat que lo cars demana, junctar lo dit savi Consell de Cent perquè en ell, dits senyors deputats, puguen degudament representar tant la dita resposta com les dites cartes ab la intel·ligència que necessite de aquest fet perquè, ab conformitat de les dos cases, se pugue pendrer una acertada resolució al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat; que dits senyors deputats ne rebran de vostres magnificències mercè molt singular.»

E poch aprés de ser anats los dits don Francesch Argensola y don Joan de Peguera a reportar la dita embaxada als dits magnífichs consellers, tornaren en consistori de sas senyories y referiren com havien donada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que, axí mateix, havien donades les còpies en scrits de les scriptures mencionades en la dita embaxada a ses magnificències, // 639r // y que ses magnificències havien fet de resposta que, havent tingut notícia per medi del scrivà major del dit General de la present embaxada, se eren juntats en casa de la ciutat y havien procurat en juntar la Setsena que per lo savi Consell de Cent en lo negoci corrent los era estada assignada, y que fins en aquella hora no se era ajuntada la dita Setsena, y que sent junta tractarien lo que sels represente ab dita embaxada, y del que·s resoldrie ne farien sabidors a ses senyories.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següens, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors abat de sant Culgat; abat de Mer; abat de Camprodon; //639v// Joan Boldó, canonge de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Francesch Ballaró, prior de la Seu de Leyda; Joseph Jordà, canonge de Tortosa; fra don Guillem de Calders, comanador de sant Joan.

Veure. Per lo estament militar, los senyors compte de Santa Coloma; compte de Çavella; don Francisco Argensola; don Francisco Çagarriga; don Alexandre Cordelles; don Jaume Camps; don Joan de Peguera; don Galceran de

Peguera; don Ramon de Calders; // 640*r* // don Christòphol Icart; don Guillem de Rocabertí; don Joan de Josa.

Per lo estament real, los senyors Monserrat Mora; Raphel Cervera; Francesch Salavardenya y misser Francesch Ribes.

Als quals fonc feta la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: En exequució del que per vostres senyories y mercès nos fonch aconcellat y donant-los dita embaxada en scrits, la qual se legirà y, axí mateix, còpia de la resposta que estave ordenada a la scriptura que per part de dits senyors consellers y dit savi Consell de Cent nos fonc últimament tramesa, y també de las cartas últimament rebudes del excel·lentíssim senyor duch de Cessa y senyors embaxadors de aquest Principat // 640*v* // en orde de la corrent contenció suplicant-los fossen servits, ab la brevedat y prestesa que la necessitat del fet demana, juntassen lo savi Consell de Cent a fi y effecte que en ses magnificències y dit savi Consell de Cent puguessen exequutar la resolució per vostres senyories y mercès presa en lo die de ahir, donant-los la intel·ligència de la importància del fet corrent perquè de estas dos casas, unànimes y ab deguda conformitat, pugue resultar una acertada resolució en benefici de aquest Principat y ciutat; y per dits senyors consellers fonch respost que, tenint notícia del scrivà major de la present casa que per part nostre se·ls havie de enviar dita embaxada, se eren juntats y havien convidat la Setsena que, per lo dit savi Consell de Cent, per los negocis correns los és estada assignada de totes les persones de tots los estamens y que, fins en aquella hora, dita Setsena no se era acabada[a] de ajuntar y que, ajuntada, fos resoldrer lo negoci que se·ls proposave ab dita embaxada y de dita resolució nos farien sabidors. Y com en la junta de ahir siam estats aconsellats per vostres senyories y mercès tenir junta quiscun die ab un bon número de persones eletes de tots los estamens, ha·ns aparegut eren obligats convidar a vostres senyories y mercès y donar-los rahó del que en exequució del Concell y parer de vostres senyories y mercès havem fet ab dits senyors consellers, perquè vostres magnificències y mercès sien servits aconsellar-nos si alguna cosa aparexarà convenir haver-se de fer en lo dit negoci, offerint-nos, prestes y aparellats, a la deguda execució estant certs que tot ha de anar encaminat al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat.» // 641*r* //

a. acabada de *interlineat damunt de* poguda *ratllat.*

[*1622*]

Y encontinent, legida la dita proposició, los dits senyors de dita junta votaren per son orde, ab molta maduresa y consideració, en la forma acostumada y aconsellaren a ses senyories que sas senyories se servesquen de exequutar la resolució presa en la junta de elets se tingué en la present casa lo die de ahir, fent segona embaxada als magnífichs consellers, per avuy a la tarda o per a demà, acerca del negoci que·s tracte en la forma acostumada.

En aquest mateix die, sas senyories enviaren al molt reverent y insigne Capítol de la Seu de la present ciutat los senyors don Jaume Camps y don Joan de Peguera, ab una embaxada continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Havent los senyors deputats respondrer a una scriptura que per los magnífichs senyors consellers y savi Consell de Cent de la present ciutat los és estada, pochs dies fa, tramesa en forma de embaxada per medi dels doctor Joan Francesch Rossell y don Joachim Margarit y Reguer, tenint respecte al negoci de la contenció corrent de la loctinència // 641*v* // del senyor bisbe de aquesta ciutat, y havent de representar a vostres magnificències y dit savi Consell de Cent unes cartes últimament per dits senyors deputats rebudes del excel·lentíssim senyor duch de Cessa y senyors embaxadors del present Principat, dissapte pròxim passat enviàrem a suplicar a dits senyors consellers, per medi del scrivà major del General, fossen servits manar juntar lo savi Consell de Cent, ab la prestesa y brevedat que lo negoci de dita resposta y cartes justament demana, per la importància que de aquí, ab lo favor del Senyor, se entén haver de resultar al present Principat y ciutat; y lo die de ahir, aconsellats per persones eletes de tots tres estamens, feren una embaxada als dits magnífichs senyors consellers, per medi dels nobles don Francesch de Argensola y don Joan de Peguera, suplicant-los, molt encaridament, fossen servits manar juntar dit savi Consell de Cent per la praecisa necessitat se offer de dita junta per los effectes dalt referits, y donar-los perfeta intel·ligència de la importància que contenen les dites cartes perquè, d'esta manera, ab deguda ponderació y conformitat de les dos cases, se prengue una acertada resolució en negoci tant ponderós y tant comú al present Principat y ciutat. Y com fins ara dit savi Consell de Cent no sie juntat y tota dilació sie danyosa, y tinguen los senyors deputats la intercessió de vostres senyories per remey molt efficàs ab dits senyors consellers per alcansar la junta y convocació de dit savi Consell de Cent, per effecte assí lo dalt referit, suplican, per ço, a vostres senyories sien servits

// 642r // intercedir ab dits senyors consellers ab los termens, modo y forma que millor aparexarà a vostra senyoria convenir, perquè dits senyors consellers, ab tota prestesa y brevedat, manen juntar dit savi Consell de Cent y donar lloch que en aquell se propose lo que tant convé, que dits senyors deputats rebran de vostra senyoria singular mercè.»

E poch aprés se ser anats a reportar dita embaxada, los dits senyors don Jaume Camps y don Joan de Peguera tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien donada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat, y que los senyors de dit molt reverent y insigne Capítol havien fet de resposta que besaven les mans a ses senyories y que ells procurarien, ab moltes veres, en donar gust a ses senyories y farien les diligències possibles ab los senyors consellers en exequució del que contenie la dita embaxada.

Dijous, a XXVIIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part del molt reverent y insigne // 642v // Capítol de la Seu de Barcelona los senyors don Joachim Carbonell y Miguel Saleta, canonges de dita Seu, los quals referiren a ses senyories com, en exequució de la embaxada feta lo die de ahir per part de sas senyories al dit molt reverent y insigne Capítol, havie dit molt reverent y insigne Capítol fet embaxada als magnífichs consellers de la present ciutat, suplicant-los fossen servits manar juntar lo savi Consell de Cent, conforme en dita embaxada se demane, y que en tot lo que podrie dit molt reverent y insigne Capítol, acudirie al servey de ses senyories ab moltes veres.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, repongueren que besaven les mans a sa senyoria y que estimaven en lo que era rahó la mercè los havien fet.

En aquest mateix die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següens, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors abat de sant Cugat de Vallè<r>s; abat de Camprodon; abat de la Portella; abat de Mer; // 643r // fra Hierònym Esteve, pobordre major de sant Cugat; Joan Boldó, canonge de Barcelona; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Luís Escarrer, canonge de dita Seu; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; fra don Guillem de Calders, del hàbit de sant Joan.

Per lo estament militar, los senyors compte de Santa Coloma; bescompte de Joch; don Francisco Argensola; don Joan de Peguera; don Ramón de Calders; don Berenguer d'Oms; don Joan de Josa; // 643v // don Guillem de Rocabertí; don Alexandre Cordelles; don Galceran de Peguera; don Francisco Çagarriga; don Christòphol Icart; don Miquel Clariana; don Bernardino de Marimon.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera, Monserrat Mora y misser Francesch Ribes.

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Per millor posar en exequució la resolució per vostres senyories y mercès presa en la junta del die de ahir, en continuació del que ja // 644 // era resolt en la junta del die abans y obtenir lo degut effecte de la dita resolució, continuant per aquell les degudes diligències, ferem una embaxada al molt il·lustre y insigne Capítol de la santa isglésia de la present ciutat, suplicant-lo fos servit intercedir ab dits senyors consellers fossen servits manar juntar lo savi Consell de Cent per los fins y effectes ja representats a vostres senyories y mercès. Y, en aquest die, per part del dit molt reverent y insigne Capítol, nos és estada feta una embaxada fent-nos ab ella a saber los bons officis que dit molt reverent y insigne Capítol ha fet en lo negoci corrent, en rahó del que se li ere representat per nostra part; y, axí, bé haver fet una embaxada als dits senyors consellers ab suplicació, molt encaridament feta, perquè ses magnificències fossen servits juntar dit savi Consell de Cent ab tota la prestesa y brevedat possibles, encarregant-los la importància molt gran y no menor necessitat corre al present de què se junte dit savi Consell, com ja per part nostra se ere representat y suplicat a ses magnificències; y que los senyors consellers han respost que ells estaven actualment treballant en lo negoci, conferint y comunicant les scriptures ab les persones que per lo savi Consell de Cent, en forma de Setsena, los són estades assignades.

Y lo mateix nos és estat representat per part de dits magnífichs senyors consellers, ab una embaxada que·ns és estada feta per medi dels senyors Joseph de Bellafilla y Joseph Spuny; y, axí, donan rahó a vostres senyories y mercès de tot aquest fet. Y que per execució de la dita resolució havem fet ordenar altre embaxada per dits senyors consellers, // 644v // perquè vostres senyories y mercès se servesquen aconsellar-nos y advertir-nos si algunes altres diligències aparexarà haver-se de fer en

benefici de aquest negoci, del que rebrem mercè molt singular.»

E legida la dita proposició y demés scriptures en aquell mencionades y, en particular, la embaxada sotascrita, tots los dits senyors de dita junta votaren per son orde, ab molta maduresa y consideració, y aconsellaren a ses senyories que la embaxada minutada per part de sas senyories legida en la present junta se done als senyors consellers, ajustant a ell que sas senyories los supliquen sien servits proposar en lo savi Consell de Cent les cartes rebudes, per dits senyors deputats, del senyor duch de Cessa y embaxadors ab avís del estat del negoci corrent, perquè si aparexarà al dit savi Consell de Cent se fasse nominació per aquell de persones, las quals, juntament ab les nominadores per sas senyories, conferesquen y miren les dites cartes y demés papers, y vejen si, ab conformitat de dites dos cases, segons el estat del negoci corrent, se porà pendrer una acertada resolució al servey de Déu, de sa majestat y benefici d'esta província. Y que ses magnificències sien servits ajuntar dit savi Consell de Cent per d'esí a demà vespre perquè, altrament, sas senyories seran obligats en haver de pendrer resolució en lo dit negoci sens més dilació y enviar-lo promptament.

En aquest mateix die sas senyories enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat los senyors don Alexandre Cordelles // 645*r* // y don Galceran de Peguera, ab la embaxada dalt, en la proposició feta a la junta dels elets tinguda lo present die en la present casa, mencionada; continuada aquella en un full de paper, la qual embaxada és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Los senyors deputats, a 17, reberen de vostres magnificències y savi Consell de Cent una embaxada en scrits, y a XXIIII feren a saber a vostres magnificències, per son scrivà major, que tenien a punt la resposta de dita embaxada, suplicant que vostres magnificències se servissen juntar consell per a donar aquella a dit savi Consell; y perquè vostres magnificències feren de resposta que gustarien saber dita resposta y tenir notícia del contengut en aquella abans de juntar dit savi Concell, los senyors deputats, als XXVII, ab vot y parer de moltes persones eletes juntades per lo negoci corrent, enviaren a vostres magnificències, per medi de don Francisco Argensola y don Joan de Peguera, còpia de dita resposta y una lletra de XVI del excel·lentíssim senyor duch de Cessa y altre de XVIII de sos embaxadors, suplicant, axí mateix, a vostres magnificències fossen servits encontinent juntar dit savi Consell de Cent perquè en aquell se representassen dita scriptura y cartes. Y com fins vuy no se sie juntat dit savi Consell, y la dilació sia molt praejudicial a la bona direcció de dit negoci, altre vagada supliquen a vostres magnificències sien servits manar // 645*v* // juntar dit savi Consell de Cent per dit effecte y perquè se prengue la resolució més convenient al negoci corrent, ab conformitat de les dos cases si és possible, tenint per cert que, altrament, la dilació ha de causar notables danys al present Principat y ciutat, per obviar los quals, no ajustant encontinent dit savi Consell de Cent, serà forçós per els senyors deputats, sens més dilació, respondrer a dites cartes y deliberar lo que millor los aparexarà convenient al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat. Y, per ço, dits senyors deputats, supliquen a vostres magnificències sien servits juntar dit savi Concell de Cent lo més prest sie possible, y en aquell proposar les cartes rebudes per dits senyors deputats del excel·lentíssim senyor duch de Cessa y senyors embaxadors del present Principat ab avís del stat del negoci corrent, per a que, si aparexarà a dit savi Concell de Cent, se fassa nominació de aquell de persones, las quals, juntament ab les nomenadores per dits senyors deputats, conferesquen, miren, vejen y ponderen les dites cartes ab los demés papers que convingue, y, considerat lo stat del dit negoci, veien si ab conformitat ab les dos cases se porà pendrer en dit negoci una acertada resolució al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquesta província. Representant lo dany que podrie causar en dit negoci qualsevol dilació y que per evitar aquesta dits senyors deputats, no ajuntant-se dit savi Consell de Cent d'esí a demà vespre, lo més llarch, seran obligats, // 646*r* // no donant lloch a més dilació, en haver de pendrer resolució en dit negoci y enviar aquella promptament als dits embaxadors.»

E poch aprés de ser anats los dits don Alexandre Cordelles y don Galceran de Peguera de reportar la dita embaxada ab dits magnífichs consellers, tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien reportada la dita embaxada en la forma los era estat ordenada, y que dits magnífichs consellers havien respost que ells estaven treballant nit y die en aqueix negoci y que procurarien pendrer resolució lo més prest serie possible, si bé, los papers que·ls són estats enviats per ses senyories se han de conferir ab los dietaris y demés llibres y reveurer les jornades que en aquells se coten, y que açò necessite de temps per poder-se veurer. Y que encontinent feta esta resposta per medi de dits embaxadors, arribaren en consistori de sas senyories los magnífichs Joseph de Bellafilla y Joseph Spuny, ab embaxada de part de dits senyors consellers, los quals, de paraula, representaren a ses senyories, de part de dits senyors

[1622] consellers, que ells procurarian pendrer resolució en lo dit negoci ab tota la prestesa possible, desitjant en tot servir a ses senyories y acudir al que convé al servey de Déu, de sa majestat y benefici universal de aquest Principat y esta ciutat.

646v Divendres, a XXX. En aquest die hagué junta de elets en la present casa, en la qual intervingueren los següens:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors abat de sant Cugat de Vallès; abat de Camprodon; abat de Mer; fra Hierònym Esteve; don Onofre de Alantorn, ardiaca de Benases; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de sant Joan; Joan Boldó, canonge de Barcelona; Luís Escarrer, canonge de dita Seu; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; // 647r // Pau del Rosso, canonge de dita Seu; fra don Guillem de Calders, del hàbit de sant Joan.

Per lo estament militar, los senyors compte de Çavella; compte de Santa Coloma; bescompte de Joch; don Francisco Argençola; don Jaume Camps; don Francisco Çagarriga; don Joan de Peguera; don Alexandre Cordelles; don Galceran de Peguera; Gualbes de Corbera; // 647v // don Raphel Biure; don Christòphol Icart; don Berenguer d'Oms; don Ramon de Calders, don Joan Semmanat; don Luís de Rejadell; don Bernardino de Marimon, don Joan de Josa.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; Monserrat Mora; Francesch Salaverdenya; misser Francesch Ribes; // 648r // Nicolau Bonet.

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Ahir, en las tres horas aprés migdie, posaren en exequució lo que per vostres senyories y mercès en la junta del matí forem aconcellats, enviant als magnífichs senyors consellers de aquesta ciutat una embaxada per medi dels nobles don Alexandre de Cordelles y don Galceran de Peguera ab la scriptura minuta de la qual se llegí en dita junta, ajustant a ella lo que per vostres senyories y mercès fonch resolt haver-se de ajustar a ella; y per dits embaxadors nos fonch referit ser-se explicada a dits senyors consellers dita embaxada, ab lectura de la dita scriptura, y que per ses magnificències los fonch respost que les scriptures que per nostre part los foren donades entenent-ho de la resposta que per nosaltres se ha fet a la embaxada de ses magnificències y del savi Consell de Cent y, també, de les cartes últimament rebudes del excel·lentíssim senyor duch de Cessa y dels senyors embaxadors de aquest Principat són un poquet llargues y que se han de cotejar ab los dietaris y altres llibres de aquella casa las jornades que són mencionades en dites scriptures y que no·s podie fer ab tanta brevedat, y que procuraran resolrrer aquest negoci tant prest sie possible. // 648v //

Y encontinent, per los senyors Joseph de Bellafilla y Joseph Spuny, enviats ab embaxada per ses magnificències, nos fonch representat que ses magnificències procurarien pendrer resolució en aquest negoci tant prest fos possible, de manera que no·s té certitut alguna de juntar-se, dit savi Consell de Cent, tant prest com la necessitat del cars corrent demana; y, axí, les diligències, per vostres senyories y mercès aconsellades, no·s podran tant prest posar en exequució ab dit savi Consell de Cent. Y puis lo cars és tant urgent, no donant loch a dilació, majorment en lo que té respecte al repondrer a les cartes del dit excel·lentíssim senyor duch de Cessa y embaxadors de aquest Principat, aparexerà que, per les persones de aquesta junta que no feran trobades en les passades, convenir se lligen dites cartes y també la carta de sa majestat enviada, en rahó del negoci corrent se legiran aquelles. Y per què, informats plenament del stat de las cosas correns en orde del dit negoci, vostres senyories y mercès sien servits pendrer resolució del que aparexarà convenir, la qual nos prometem ha de ser en tot acertada al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquesta província.

Y encontinent, legida la dita proposició y dites scriptures en aquella mencionades per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, de orde de sas senyories, los dits senyors de dita junta votaren per son orde, ab molta maduresa y consideració, y aconcellaren a ses senyories que, attès ab la resolució del die de ahir, se dóna termini als senyors consellers // 649r // per tot lo die de avuy, que, per ço, se aguarde lo dit termini per veurer si los senyors consellers posaran en exequució lo que se·ls és estat representat, y que, al després dinar, ses senyories tornen enviar altre embaxada als dits senyors consellers representant-los lo dany pot causar esta dilació y que, si per tot avuy, ses magnificències no junten lo savi Consell de Cent, serà forçós que, demà, los senyors deputats[a] prenguen resolució en aquest negoci y que los senyors deputats, encontinent, despedesquen un correu als embaxadors ordenant-los donen avís al senyor compte de Olivares, duch de Cessa y de-

a. a continuació ratllat encontinent despidesquen un correu.

més persones que·ls aparexarà convenir de les diligències fan sas senyories per alcançar, ab conformitat de la ciutat, una bona resolució en benefici del negoci corrent y que molt prest, ab dita conformitat o sens ella, sas senyories pendran la resolució que aparexarà convenir al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat.»

En aquest mateix die, sas senyories, en exequcció de la resolució presa en la junta de elets tinguda lo die de avuy en la present casa, enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat los senyors don Francisco Çagarriga y don Christòphol Icart ab una embaxada en scrits, continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Los senyors deputats, desijant donar fi al negoci // 649*v* // corrent de respondrer a les cartes últimes rebudes del excel·lentíssim duch de Cessa y sos embaxadors, lo die de ahir representaren a vostres magnificències la resolució que havien presa, de concell de les persones eletes, per a que vostres magnificències fossen servits, per tot el die de avuy, ajuntar lo savi Consell de Cent per llegir en ell la resposta feta a la scriptura presentada a XVII per orde de vostres magnificències, dits senyors deputats y les cartes de sobre mencionades, y pendrer la resolució aparegués convenir. Y perquè la qualitat del negoci, attès lo estat en que·s troba, requereix tota promptitut y la dilació pot causar grans danys, per ço, dits senyors deputats suplican sien, vostres magnificències, servits, per tot lo die present, juntar dit savi Consell de Cent per dit effecte, advertint a vostres magnificències que si avuy no junten dit savi Consell, com ab esta y tres altres embaxadas se·ls ha suplicat, serà forçós que demà dits senyors deputats prengueu resolució en dit negoci.»

E poch aprés de ser anats los dits senyors don Francisco Çagarriga y don Christòphol Icart a reportar la dita embaxada, tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien donada la dita embaxada en la forma los era estat ordenada, y que ses magnificències havien respost que ells procurarien pendrer resolució, d'esí a demà a les deu hores abans migdie, en lo negoci que·s tracte y avisarien d'ella a ses senyories.

650*r* Disapte, a XXXI. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següens:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; abat de sant Cugat; abat de Ripoll; abat de Camprodon; abat de Mer; ardiaca de Benasch; don Francisco Monsuar; ardiaca Riffós; Joan Boldó, canonge de Barcelona; Luís Escarrer, canonge de dita Seu; // 650*v* // Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Joan Garcia, canonge de dita Seu; Joseph Jordà, canonge de Tortosa; don Guillen de Calders, del hàbit de sant Joan.

Per lo estament militar, los senyors compte de Çavella; compte de Santa Coloma; bescompte de Joch; Francesch Gualbes de Corbera; don Francisco Argensola; don Luís Descallar; don Joan de Peguera; don Galceran de Peguera; don Raphel Biure // 651*r* // don Francisco Çagarriga; don Ramon de Calders y Farran; Miquel Joan Granollachs; don Andreu Blanch; don Luís de Rejadell; don Bernardino de Marimon; don Jaume Camps; Miquel Joan Tavarner; don Alexandre Cordelles; Hierònym de Calders; don Guillem de Rocabertí; don Christòphol Icart.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; // 651*v* // Nicolau Bonet; Monserrat Mora; misser Francesch Ribes.

Als quals fonch feta la proposició següent:

«Molt il·lustres senyors: Exequutant la resolució presa per vostres senyories y mercès en junta de ahir, enviàrem una embaxada als magnífichs consellers de aquesta ciutat per medi dels senyors don Francisco Çagarriga y don Christòphol de Icart representant-los ab ella lo notable pot resultar al present Principat y ciutat de diferir juntar lo savi Consell de Cent, com ja ab altres embaxades los és estat representat y que, no juntant-se dit concell per tot lo die de avuy, attès lo imminent dany de dita dilació a la qual los negocis correns no donen lloch algú, serie forçós que nosaltres prenguéssem resolució suplicant-los, per ço, fossen servits manar, considerar y axí juntar dit savi Concell de Cent per los fins ja representats a ses magnificències. A la qual embaxada dits senyors consellers respongueren que per avuy, a les nou hores, pendrien final resolució hi·ns avisarien d'ella y, axí mateix, en exequució de la dita resolució, despatxarem esta nit, a las deu, un propri a tota diligència per nostres embaxadors ordenant lo que per vostres senyories y mercès nos és estat aconcellat, hans que // 652*r* // convenir per la bona direcció del present negoci representar a vostres senyories y mercès tot aquest fet, perquè, ponderat lo stat del negoci corrent representat ab les cartes de sa majestat, del excel·lentíssim senyor duch de Cessa y dels dits nostres embaxadors, y que no se han pogut fer en ses magnificències y dit savi Consell de Cent les diligèn-

[1622]

cies que per vostres magnificències y mercès nos foren aconcellades, per no ser-se juntat dit savi Consell, sien servit(s) aconcellar-nos lo que devem fer en fet de tanta consideració, prometent-nos , ab lo parer y concell de persones tant eminens y zelosos del servey de sa majestat y benefici de aquest Principat, en tot acertar, del que rebrem molt singular mercè.»

E legida la dita proposició y demés scriptures en ella mencionades, los dits senyors elets de dita congregació votaren per son orde, ab molta maduresa y consideració, los qual<l>s aconsellaren a ses senyories que a bé judicaven y tenien aquest negoci per gravíssim, però que, ara, ab la lectura que se ha fet dels papers, lo tenen per molt més grave. Y, en consideració dels lloables procehiments que·s són fets en esta casa en lo negoci corrent, tant ab los senyors consellers com, altrament, que los senyors consellers, havent promès donar final resolució y avís a ses senyories d'ella per aquest matí, considerant lo molt importa la conformitat ab la ciutat, si és possible tenir aquella, que, per ço, sas senyories se servesquen enviar lo síndich de la present casa als senyors consellers, los quals se entén estar de present junts, suplicant-los manen donar la dita resposta en lo que se·ls és estat representat; y, tornat dit síndich, alashoras, se porà pendrer resolució // 652*v* // en aquest fet, segons la gravedat y importància de aquest, y que sas senyories se servesquen ordenar al síndich que represente als senyors consellers com ses senyories y las personas de la present junta estan aguardant la resposta que ahir offeriren donar per aquest matí, y que no·s disgregaran sens tenir aquella per lo molt convé al negoci corrent, encarregant-los moltíssim sien servits donar resposta sens admetrer dilació alguna.

Y encontinent, sas senyories, en exequució de la dita resolució, enviaren a dir a dits magnífichs consellers de la present ciutat, per medi de mossèn Francesch Sala, menor, fill del síndich de la present casa, fossen servits enviar la dita resposta promesa per ses magnificències enviar lo die de ahir per al die de avuy. Y, poch après, essent tornat lo dit mossèn Francesch Sala, referí a ses senyories com havie donat lo dit recaudo a ses magnificències en la forma lo era estat per ses senyories ordenat, y que ses magnificències havien respost que estaven junts actualment per dit negoci y que sas senyories fossen servits pendrer paciència, que no·s disgregarien fins a tant haguessen feta dita resposta y que, resols, encontinent la scrivirien a ses senyories.

E poch aprés, vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part dels magnífichs consellers, los senyors misser Hieònym Fivaller y Joseph Spuny, los quals han referit a ses senyories, de part de sas magnificències, que havien proposat aquest negoci junctament ab les scriptures que·ls havien enviades a la Setsena y demés persones que tenien juntes. Y que han resultat algunes dificultats // 653*r* // per a juntar lo savi Consell de Cent; y que axí anomenassen persones, las quals, ab los que nomenarien ses magnificències, baten estes dificultats, perquè, allanades, los senyors consellers puguen juntar dit savi Consell de Cent ab la prestesa que lo cars demane; advertint que estas personas no han de tenir parer decisiu sino que han de reportar a ses magnificències y sas senyories lo que·ls aparexarà, batudes dites dificultats.

Y, encontinent, ohida la dita resposta per sas senyories, estant juntes y congregades les dites persones eletes, sas senyories feren a la dita junta de elets la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Los senyors consellers, per medi de sos embaxadors misser Hieònym Fivaller y Joseph Spuny, nos han enviat la resposta que·ns havien offert dient-nos que havien proposat aquest negoci junctament ab les scriptures que·ls havien enviades a la Setsena y demés persones que tenien juntes, y que han resultat algunes dificultats per juntar lo savi Consell de Cent y que, axí, nomenassem dos persones las quals, ab dos que·n anomenarien ses magnificències, baten estes dificultats perquè, allanades, los senyors consellers puguen juntar dit savi Consell de Cent ab la prestesa que lo cars demana, advertint que estes persones no han de tenir parer decisiu sino que han de reportar a ses magnificències // 653*v* // lo que·ls aparexarà, batudes dites dificultats.»

E legida la dita segona proposició, los dits senyors elets de dita junta votaren per son orde en la forma acostumada, y aconsellaren a ses senyories que se anomenen les dites persones per sas senyories, las quals, juntament ab les anomenades per los senyors consellers, resolguen les dites dificultats moguen per a tenir-se dit savi Consell de Cent, encarregant-los molt la brevedat ab que convé pendrer-se la resolució sobre aquestes dificultats; y que los senyors deputats envien als dits senyors consellers còpia de la carta han rebut últimament se sos embaxadors y demés papers que aparexarà convenir, y sas senyories, a dits senyors consellers, los donen còpia de una carta últimament rebuda del senyor marquès de Aytona y dels embaxadors y demés papers que convindrà, perquè, ab ells plenament informats, se pugue degudament resoldrer lo que convingue.

Y encontinent, sas senyories en exequució de la

dita resolució, enviaren, per medi de mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust y Hierònym de Calders, donsells, a saber ab los magnífichs consellers de la present ciutat les dos persones que havien nomenades batrer les dites dificultats, per poder fer, sas senyories, nominació altres dos persones sens haver-hi encontre de persones.

E poch aprés de ser anats en casa de la ciutat los dits mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust y Hierònym de Calders, tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien // 654*r* // posat en exequució lo que per sas senyories los era estat ordenat, y que los senyors consellers havien fet de resposta que per sa part havien fet nominació dels senyors don Joachim Reguer y de Margarit y Joseph Spuny, donzell.

Y encontinent, sas senyories, rebuda la dita nominació, feren nominació per a dit effecte dels senyors don Ramon de Calders y Ferran y Rafel Cervera, per a que, ab conferència dels elegits y anomenats per dits senyors consellers, puguen resoldrer lo dit negoci y batrer les dites dificultats, conforme lo thenor de la sobredita última resolució.

Janer MDCXXIII

Diumenge, festa de la Circunsició del Senyor, lo primer. En aquest die, sas senyories, convidats de part dels // 654*v* // magnífichs consellers de la present çiutat per a anar a la cavalcada se sol fer lo die de avuy quiscun any, anaren, consistorialment, ben acompanyats ab los porters y masses devant y molts officials del dit General tots a cavall, en companyia dels magnífichs consellers de la present ciutat, y feren la ronda se sol fer en dita cavalcada en la sòlita y acostumada forma y la manera que en los altres anys han acostumat de anar.

Dilluns, a II. En aquest die y hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següents, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; abat de sanct Culgat; abat de Ripoll; // 655*r* // abat de Camprodon; abat de Mer; ardiaca de Benasch, Luís Escarrer, canonge de Barcelona; Joan Garcia, canonge de dita Seu; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Joseph Jordà, canonge de la Seu de Tortosa; *Talis*[a] Ballarò, prior de Leyda; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de la Seu de Tortosa.

Per lo estament militar, los senyors don Ramon de Calders y Farran; don Berenguer d'Oms; don Francisco de Argensola; don Joan de Peguera; don Pedro Reguer; // 655*v* // Guillem Pere Dusay; don Bernardino de Marimon; don Christòphol Icart; don Alexandre Cordelles; don Francisco Çagarriga; Francesch Gualbes de Corbera; don Jaume Camps; don Miquel Clariana; don Joan de Josa; don Galceran de Peguera; don Guillem de Rocabertí; don Luís de Rajadell; don Luís Descallar.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; Monserrat Mora; Francesch Salavardenya; misser Joseph Ramon; misser Francesch Ribes.

Als quals, per sas senyories parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, los fonch proposat acerca de la resolució presa lo die de deprés ahir, que fonch a 31 de desembre pròxim passat, en la junta de elets se tingué en la present casa per rahó de la conferència de les persones anomenades, per part de sas senyories y magnífichs consellers de la present ciutat, per les dificultats tenen de juntar lo savi Concell de Cent, fossen servits aconsellar-los lo fahedor.

E los dits senyors de dita junta votaren per son orde, ab molta maduresa y consideració en la sólita y acostumada forma, los quals aconsellaren a ses senyories que, attès los senyors deputats han fet les degudes diligències ab los senyors consellers, y los senyors consellers pretenen haver-se faltat en alguna cosa, que, per ço, sas senyories se servesquen fer una embaxada a dits senyors consellers representantlos lo sentiment que tenen de haver cohartada la commissió a les persones anomenades per est negoci, y aplicant-los sien servits no coartar-los cosa alguna de sa comissió.

656*v* En aquest mateix die sas senyories enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat los senyors Berenguer d'Oms y misser Joseph Ramon, ab una embaxada continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Desijant, com és rahó, los senyors deputats la conformitat de aquesta ciutat en tot los negocis y, majorment, en el que corre de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, perquè ab aquella se prengue una acertada resolució, segons lo stat present en dit negoci, han suplicat a vostres magnificències fossen servits juntar el savi Consell de Cent ab la brevedat que lo negoci requer per lo bé de aquestos Principat[a] y ciutat y, per algunes dificultats que·s digué resultar, foren per vostres

a. T. *al manuscrit.*

a. *a continuació ratllat* comptats.

[1623]

magnificències y dits diputats nomenades quatre persones, ço és, dues per vostres magnificències y altres dues per dits senyors deputats, perquè aquelles representasen dites dificultats per a disposar a què vostres magnificències tingueren juntar de dit savi Consell de Cent, las quals, tingut entre si conferiment y have<e>nt las dos que són de part de vostres magnificències, consultat ab vostres magnificències algun article de sa comissió, han respost que la voluntat vostres magnificències era que dits senyors deputats fessen a vostres magnificències a ssoles la embaxada que dits senyors deputats entenen haver-se de fer a vostres magnificències y a dit savi Concell de Cent y que aprés se tractarie si vostres magnificències se podrien allanar ajuntar dit savi Concell de Cent, lo que ha causat desonsolació a dits // 657r // senyors deputats, tant en rahó se interposi dilació ab estes incidències al juntar lo dit savi Concell de Cent, y axí al que·s deu occorrer als danys poden resultar al present Principat y ciutat per esta dilació, com ja a vostres magnificències és estat representat. Com, també, que havent conferit facultat a les dites persones de tractar batrer y resolrrer estes dificultats per vostres magnificències, se·ls haje restreta aquella en que no·s tracte de tots los caps que poden contenir dites dificultats, explicant la voluntat de vostres magnificències en que·s envie a vostres magnificències la dita embaxada y que després se tractarà si vostres magnificències poran allenar-se ha tenir dit savi Concell de Cent, no havent dits senyors deputats restreta la facultat a les persones que per sa part són estades nomenades en cosa alguna del que té respecte ha resolrrer y facilitar les dites dificultats.

Y, axí, bé la disposició de tenir-se dit savi Concell de Cent per lo effecte ja referit, y com dits senyors deputats desijan tenir la dita conformitat, la qual sempre se han promès y prometen de vostres magnificències majorment en fet de tanta ponderació e importància com és lo corrent y llevar totes dificultats que aquella puguen impedir, suplican, per ço, a vostres magnificències, sien servits no estrenyer la facultat a les dites persones de tractar tots los caps que poden tenir dites dificultats, juntament, en un mateix temps y per les matexes persones, ab la brevedat que lo stat del negoci demana, y axí diespondrer lo tenir dit savi Concell de Cent del que dits senyors deputats rebran de vostres magnificències mercè.»

E poch aprés de ser anats los dits don Berenguer d'Oms y misser Joseph Ramon en casa de la ciutat, tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien donada la dita embaxada a dits magnífichs consellers, en la forma lo era estat ordenat, y que ses magnificències havien feta la resposta conforme està contengut en la scriptura donada per dits embaxadors a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«Don Berenguer d'Oms y lo doctor micer Joseph Ramon en lo die de ahir anaren a explicar la embaxada als senyors consellers, segons lo orde dels senyors deputats y deliberació de la junta tinguda lo mateix die dient-los, en substància, lo desconsuelo gran que tenien los senyors deputats de què, essent estades nomenades quatre persones per les dos cases perquè vessen y tractassen si·s podrien allanar les dificultats que los senyors consellers trobaven acerca de haver de juntar lo Concell de Cent a instància dels senyors deputats, y en nom si se·ls havie de presentar a ses magnificències a ssoles la resposta a la scriptura a dits senyors deputats presentada hajen entés que las dos persones nomenades per dits senyors consellers se tenien comissió de tractar lo cap de la presentació de dita resposta y que, fent-se aquella ab lo modo que ses magnificències han declarat, tractarien després de allanar les dificultats que diu se offerien en juntar lo Consell de Cent. Y que és cosa dura que, havent-se anomenat persones per a tractar // 658r // molts caps, volguessen los senyors consellers resoldrer y exequutar lo un d'ells, dexant los demés indecisos; y que, axí, se·ls suplicave fossen servits de no limitar dita comissió perquè se pugués pendrer breu resolució en tots los dits caps conforme la qualitat del negoci requerie.

E los dits senyors consellers respongueren que las dos persones per ells anomenades los havien referit que totes les quatre persones havien tingut per cosa assertada que la scriptura de dita resposta se havie de donar a dits senyors consellers a ssoles. Y que, axí, digueren que los senyors deputats fossen servits de exequutar aqueix cap mentres se anirien tractant y allanant los demés o, per millor dir, les dificultats acerca de juntar dit Consell de Cent, perquè de manco serie la controvèrsia, la qual entenien dits senyors consellers sols procehia del modo y forma ab que·s tractave lo negoci, que no era conforme lo styl y cars ordinari de aquella casa.

Y los dits embaxadors, replicant, digueren que los senyors deputats havien desijat acertar y que no repararien en lo modo en negoci de tanta importància y que fossen servits, los senyors consellers, dir a dits embaxadors de paraula les dificultats que tenien en no haver de juntar lo Concell de Cent y ab quin styl o forma se·ls havie de demanar per part dels senyors diputats. Respongueren, encontinent, ses magnificèn-

cies, que les dificultats principals // 658v // eran no valer los senyors deputats donar-los la resposta de la scriptura ans que juntassen lo Consell, essent just haver-ho de fer perquè la scriptura se presentà als senyors deputats per parts de dits senyors consellers a ssoles, si bé·s digué que era per orde y en exequució de la deliberació de Concell de Cent. Que, ab les embaxades y papers ab que són estats just de tenir dit Concell, se·ls ha dit lo tinguessen ab paraules imperioses que no se han acostumat usar entre les dos cases. Que lo negoci per lo qual dits senyors deputats instaven la junta de dit Concell en algunes embaxades deijan que era secret, ho que tenia certa implicitat, y, en altres, deijan que proposassen al dit Concell lo que contenien las cartes del senyor duch de Cessa y de sos embaxadors, y que una y altre cosa era praejudicial y contra styl, perquè als senyors consellers tocave a ssoles fer y disposar la proposició del Consell de Cent y saber abans lo que se ha de proposar.»

Després de haver examinades entre dits senyors consellers y los embaxadors totes les dificultats, y discutits llargament tots los caps que se altercan, havent dits embaxadors instat molt a ses magnificències fossen servits de exposar com se allanarien dites dificultats y la forma ab que·ls aparexia se·ls havie de demanar juntassen lo Concell de Cent, perquè no se anàs més ab dades y respostas, y pogués tenir fi lo negoci que ha tants dies se anave tractant. Y dits senyors consellers digueren que·ls aparexie que los senyors // 659r // deputats se servissen de donar-los dita resposta, que aquexa sola serie per obligar-los haver de tenir Concell de Cent y que, per evitar les demés dificultats, se servissen també pregar-los, ab la forma acostumada, que manassen juntar dit Concell, pregant-los, juntament, que en dit Concell dits senyors concellers fossen servits de fer una proposició en que pugués caber la matèria de las cartas del senyor duch de Cessa y dels embaxadors, ho altre que los senyors deputats gustassen que·s tractés en dit Concell que, fent-se ab esta forma, dits senyors consellers crehian que·s podrie juntar dit Concell y donar gust als senyors deputats. Y que per llur part procurarien esforsar-ho ab moltes veres ab la Sexantena o ab altres persones de menor número, ab qui havien tractat aquest negoci des de son principi, si bé, dites persones no tenien sino vot consultiu; y que se assegurassen, los senyors deputats, que desitjaven tenir conformitat ab ses senyories acerca del negoci occorrent.

Dimars, a III. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren los següens:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; // 659v // abat de sant Cugat de Vallès; abat de Ripoll; abat de sant Pere de Roda; abat de Camprodon; abat de Mer, abat de sant Pere de Galligans; ardiaca de Benasch; Luís Escarrer, canonge de la Seu de Barcelona; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Joan Boldó, canonge de dita Seu; Joan Garcia, canonge de dita Seu; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de Tortosa; Joseph Jordà, canonge de Tortosa; // 660r // fra don Pedro de Llordat; fra don Guillem de Calders, del hàbit de sant Joan.

Per lo estament militar, los senyors compte de Çavella; bescompte de Joch; don Galceran de Peguera; don Francisco Çagarriga; don Berenguer d'Oms; Francesch Gualbes de Corbera; don Alexandre Cordelles; don Pedro Reguer; don Jaume Camps; don Miquel Agulló; Miquel Joan Granollachs; // 660v // don Francesch Argensola; don Bernardino de Marimon; don Ramon de Calders; Miquel Joan Tavarner; don Raphel Biure; don Luis Descallar; don Miquel Clariana; don Garau de Peguera; don Joan de Josa; don Christòphol Icart; don Phederich Meca.

Per lo estament real, los senyors Monserrat Mora; // 661r // Mathias Vilar; misser Joseph Ramon y misser Francesch Ribes;

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: En lo die de ahir, al tart, enviàrem una embaxada als magnífichs consellers de la present ciutat, per medi dels senyors Berenguer d'Oms y misser Joseph Ramon, en orde del que, per vostres senyories y mercès, nos fonch aconsellat en la junta del mateix die, la qual se legirà a vostres senyories y mercès junctament ab la resposta feta per dits magnífichs consellers a dita embaxada, representan a vostres senyories y mercès aquest fet perquè sien servits aconsellar-nos lo que devem fer en continuació del que, fins vuy, en les juntes passades se ha proposat, prometent-nos en tot assertar al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest principat.»

E legida la dita proposició, los dits senyors de dita junta votaren quiscú d'ells per son orde, ab molta maduresa y consideració, los quals aconsellaren a ses senyories que, attesa la resposta feta per los senyors consellers a la embaxada feta a ses magnificències per part de sas senyories lo die de ahir, en exequució de la resolució // 661v // tinguda en la junta y que, ab dita resposta, se donés confiança de allanar-se totes les

[1623] dificultats ab disposició de juntar lo savi Consell de Cent que, per ço, sas senyories sien servits donar la dita resposta a ses magnificències en la forma que demanem y, juntament, suplicar-los sien servits tenir lo dit savi Consell de Cent o pendrer final resolució en lo tenir o dexar de tenir aquella, attesa la urgent necessitat y lo molt dany pot causar tota dilació, significant-los a sas magnificències la matèria sobre la qual sas magnificències han de disposar la proposició per dit savi Consell de Cent, segons la resposta de ses magnificències feta a dita embaxada, y que la scriptura se presente a ses magnificències abans de disgregar-se la present junta.

En aquest mateix die, sas senyories, en exequució de la resolució, presa en la junta de elets tinguda lo die de avuy en la present casa, enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors don Berenguer d'Oms y misser Joseph Ramon, ab una embaxada continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Los senyors deputats del General de Catalunya, per allanar les dificultats y donar gust a vostres magnificències, se són acontentats a que se aporte a vostres magnificències a ssoles la resposta de la scriptura que se·ls presenta a desset de dezembre proppassat, com al present se·ls presente a vostres magnificències ab lo modo que han segons // 662r // se·ls devie presentar y, juntament, suplican a vostres magnificències sien servits de manar ajuntar lo Concell de Cent y fer en ell proposició la que aparegue a vostres magnificències, tenint a bé que en dita proposició pugue caber la matèria de les cartes del senyor duch de Cessa y de sos embaxadors, que són estades donades còpies a vostres magnificències o que, al manco, vostres magnificències manen desanganyar-los, que no·ls apar juntar dit Consell de Cent; que de tot ne rebran de vostres magnificències singular mercè.»

E poch aprés de ser anats los dits don Berenguer d'Oms y misser Joseph Ramon en casa de la ciutat, tornaren en consistori de sas senyories, a hont estaven juntes les persones eletes del mateix die de avuy, los quals referiren a ses senyories, en presència de la dita junta, que ells havien reportat als magnífichs consellers la embaxada que per sas senyories los era estada encomanada, per exequució de la resolució presa en la dita junta del die present, y que ses magnificències tenien rebuda aquella ab molt gust y demonstració de molta satisfacció y desig molt gran de servir a ses senyories y tenir ab la present casa tota la correspondència possible en tots los negocis; y que en lo que se·ls demanave ab dita embaxada de juntar lo savi Concell de Cent, han donat confiança de juntar aquell, emperò que desitjen sie per lo medi de les quatre persones anomenades las dos per sas senyories y les altres dos per ses magnificències, per a que aquelles reporten lo mateix que se·ls represente ab la dita embaxada y que, reportant-ho, tractarien ab les persones que tenien juntes // 662v // per aquest negoci, resolent totes dificultats y prometent la final resolució de aquest negoci per tant prest com dites persones hauran feta la dita reportació.

Dimecres, a IIII. En aquest die hi tornà haver junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren les persones següens, ço és:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; abat de sant Cugat de Vallè<r>s; abat de Ripoll; abat de Camprodon; abat de sant Pere de Roda; abat de Mer; // 663r // abat de sant Pere de Galligans; ardiaca de Benasch; Joan Boldó, canonge de la Seu de Barcelona; Joan Garcia, canonge de dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Luís Escarrer, canonge de dita Seu; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; Joseph Jordà, canonge de la Seu de Tortosa; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de Tortosa; fra *Talis*[a] Esteve, pobordre de sant Cugat; Francesch Ballaró, prior de Leyda; fra don Pedro de Llordat.

663v Per lo estament militar, los senyors compte de Çavella; compte de Santa Coloma; bescompte de Joch; don Francesch Argensola; don Garau de Peguera; don Alexandre Cordelles; don Raphel Biure; Miquel Joan Granollachs; don Joan de Josa; Miquel Joan Tavarner; don Pedro Reguer; don Luís de Rajadell; don Miquel Clariana; // 664r // don Joan Semmanat; don Berenguer d'Oms; don Luís Torme; don Luís Descallar; don Ramon de Calders y Farran; don Jaume Camps; don Francisco Çagarriga; Francesch Gualbes de Corbera; don Joan de Vilanova; don Bernardino de Marimon; don Galceran de Peguera.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; // 664v // misser Joseph Ramon; Monserrat Mora; micer Francesch Ribes.

Y, encontinent que les persones de la dita junta estigueren assentats, vingueren los senyors don Ramon de Calders y Raphel Cervera, los quals referiren a ses senyories, en presentació de dites persones eletes, com, en exequució de la comissió a ells donada per sas senyories, als trenta-hu de dezembre pròxim passat, acerca de la confe-

a. T. *al manuscrit.*

rència havien de tenir ab les persones anomenades per los magnífichs consellers de la present ciutat acerca les dificultats se havien de batrer per ajuntar-se lo savi Concell de Cent, avuy, en aquest die, havien tinguda conferència ab les dites persones anomenades per dits senyors consellers en casa de la ciutat, qui són don Joachim Reguer y de Margarit y Joseph Spuny, donzell. Y que, al cap de moltes dades y preses, no se han pogut entre ells avenir, dient que los dits senyors anomenats per part de la ciutat havien dit que no sabien ab quins motius y causes se havien de juntar dit savi Consell de Cent.

E legida la dita resposta, encontinent fonch feta la proposició als dits senyors de dita junta, del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Attès que, com vostres senyories y mercès saben, ha molts dies // 665*r* // que ab diverses embaxades y altres medis se estan fent diligències ab los magnífichs consellers d'esta ciutat per a que junten lo savi Consell de Cent, a effecte de què se prengue resolució, en conformitat la que aparegue convenir en las cosas tocans a la contenció corrent y que, fins vuy, ho se ha alcançat de dits magnífichs consellers que juntassen lo Concell de Cent ni donassen altre resolució sobre la qual pogués aquest consistori deliberar cosa alguna y, attès que la urgència de dita contenció demane prompta resolució, haguda consideració al que tenen scrit los embaxadors del Principat y excel·lentíssim duch de Cessa, per scusar la nota que podrie causar no pendrer-la ab la promptitut que lo cars requereix, suplicam a vostres senyories y mercès sien servits aconcellar-nos lo que devem fer, tant en respecte del estat que estan les dites diligències fetes ab dits magnífichs consellers, com en respecte del cap principal de la dita contenció, que ab tant bon parer restarà assegurat lo bon èxhit d'ella.»

Y encontinent, legida la dita proposició, los dits senyors elets votaren per son orde en la sòlita y acostumada forma y aconcellaren a ses senyories que·s fasse una embaxada als senyors consellers fent-los relació de les diligències que los senyors deputats han fetes fins lo die present, per a que se tingués conformitat en lo negoci occorrent y que com, fins vuy, no·u han pogut obtenir, mostrant lo degut sentiment del modo que dits senyors consellers han procehit, los ha obligat a que comensassen a tractar de dit negoci corrent, protestant que no ha estat per sas senyories de que no·s tingués la deguda // 665*v* // correspondència y que, axí, los danys que poden succehir de la dilació, o altrament, seran a càrrech de ses magnificències.

Y en lo segon cap que ses senyories sien servits manar ajuntar, en aquest punt los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors que·ls aparega per a que, de assí a demà, a la hora que se acostuma de tenir esta junta, tinguen fet son paper en scrits acerca del mateix negoci, lo qual se lige en la dite junta y se tracte lo que convingue.

Dijous, a V. En aquest die sas senyories, en exquució de la resolució presa lo die de ahir en la junta de elets tinguda en la present casa, enviaren als magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors don Pedro de Vilanova y misser Joseph Ramon, ab una embaxada continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Los senyors deputats del General de Catalunya // 666*r* // diuen que a XXIIII de decembre pròxim passat, per medi de Antoni Thió, scrivà major de dit General, entre altres coses, suplicaren a vostres magnificències fossen servits de manar juntar lo savi Concell de Cent, per a que dits senyors deputats puguessen enviar la resposta a dit Concell de Cent de la scriptura que vostres magnificències, per orde y exequució de la deliberació de dit Concell de Cent, los havien presentada per medi del doctor Joan Francesch Rossell y don Joachim de Reguer y de Margarit y, també, per a que se pogués representar en dit Concell de Cent un negoci de molta importància per al Principat y present ciutat.

Y vostres magnificències, parlant lo senyor conseller en cap, foren servits de respondrer, en substància, que attès en lo últim cap no se specificave la matèria que gustaven los senyors deputats se representàs en dit Concell de Cent sino sols la conveniència de representar-la ab brevedat, tenien per difícil poder-se fer sino és donanat-los abans notícia de las cosas que en dit Concell se havien de tractar, a instància de dits senyors deputats.

Als XXVII del mateix mes de decembre, los dits senyors deputats ab embaxada, per a donar gust a vostres magnificències e intelligència de las cosas que desijaven se tractassen en dit Concell de Cent, los enviaren còpia de una carta del senyor duch de Cessa y altre dels embaxadors de aquest Principat ab que consta de la intenció de sa majestat en lo // 666*v* // negoci occorrent de la loctinència y jurament del senyor bisbe de Barcelona y del estat d'estas cosas en aquella cort, ab particular circunstàncies de què és bé tenir-ne notícia lo Concell de Cent y tots los tribunals per a poder pendrer una resolució acertada y, juntament, se envia a vostres magnificències còpia de la resposta de dita scriptura.

[1623]

Y vostres magnificències se serviren de respondrer a dita embaxada que juntarien la Setsena y, juntada aquella, pendrer resolució y la notificarien a ses senyories, y com als XXVIIII de dit mes de decembre vostres magnificències no fossen estats servits de respondrer en casa a la dita embaxada de XXVII, los senyors deputats, compel·lits de la urgència del negoci tornaren a fer altre embaxada dit die de XXVIIII a vostres magnificències, per medi de don Alexandre Cordelles y de don Galceran de Peguera, suplicant-los de nou se servissen manar juntar dit savi Concell de Cent y proposar o llegir en aquell les dites cartes de dits senyor duch de Cessa y dels embaxadors per a veurer si podrie fer que en dit Concell se anomenassen persones, las quals, juntament ab las que anomenarien dits senyors deputats, se conferissen y tractassen del medi que·s porie pendrer en lo negoci occorrent que fos en servey del rey, nostre senyor, y benefici públich de aquest Principat, sens praejudicar a ses constitucions y privilegis.

Respongueren vostres magnificències de paraula y, desprès, encontinent ab embaxada, per medi de Joseph de Bellafilla y Joseph Spuny, que treballaven molt en dit negoci però que // 667r // havent de conferir la resposta de la dita scriptura, de la qual se·ls havie donat còpia ab los dietaris de la casa de la ciutat, y que per ferho ere menester molt temps, procurarien que·s fes ab la brevedat possible.

Als XXX del mateix mes de decembre, los senyors deputats, per ser lo negoci tant grave y offerir-se perill en la tardança, per medi de don Francisco Çagarriga y don Christòphol de Icart, altre vegada, suplicaren ab molts grans veres a vostres magnificències fos son servey no diferir de ajuntar lo dit Concell de Cent per las cosas referides ab altres embaxades perquè, altrament, si no·s juntave dit die, era forçós haver de pendrer resolució en dit negoci los senyors deputats ab les persones eletes, lo que havien desijat scusar ab la instància que havien feta y feien de que·s juntàs dit Concell de Cent a effecte que totes les dos cases puguessen conformar-se en un parer y en la resolució que convingués al Principat y ciutat.

A què, per part de vostres magnificències, se respongué que procurarien per tot lo dit die fins al endemà, a les deu horas, pendrer resolució y donar-ne avis a ses senyories.

A XXXI del mateix mes de decembre, lo doctor misser Hierònym Fivaller y Joseph Spuny ab embaxada per part de vostres magnificències, representaren a dits senyors deputats que vostres magnificències havien proposat aquest negoci juntament ab les scriptures que·ls havien enviades a la Setzena y demés // 667v // persones que tenien juntes y que havien resultat algunes dificultats per ajuntar lo savi Concell de Cent y que, axí, anomenassen persones las quals, ab que·n anomenarien ses magnificències, tractassen estes dificultats perquè, allanades, vostres mercès puguessen juntar dit savi Concell de Cent ab la prestesa que lo cars demana, y que dites persones no tinguessen parer decisiu, sino ab referiment.

Y encara que als senyors deputats y persones eletes los aparegué que la dita resposta y resolució de vostres magnificències tirave a las llargas molt fora del que·l negoci requerie, però com desijassen summament la conformitat ab vostres magnificències y savi Concell de Cent, consentiren y passaren per ella nomenant en lo mateix punt per sa part dos persones que foren don Ramon Calders y Raphel Cervera, y enviaren a suplicar a vostres magnificències fossen servits anomenar per sa part y nomenaren don Joachim Margarit y Reguer y Joseph Spuny, los quals se juntaren diverses vegades per effecte de veurer si·s podrien allanar les dificultats que diu se offerien per haver de juntar dit savi Concell de Cent y, després de moltes conferències, los nomenats per part de vostres magnificències digueren que vostres magnificències eren de parer que los senyors deputats presentassen a vostres magnificències la resposta de la dalt dita scriptura sens haver de aguardar dit savi Concell de Cent y que, després, se tractarie de poder allanar les demés dificultats y que esta era la resolució de dit negoci.

668r Considerant los senyors deputats que may se arribave al fi desijat, deliberaren ab les persones eletes a dos del corrent mes de janer que·s fes una nova embaxada a vostres magnificències, com la feren per medi de don Berenguer d'Oms y del doctor misser Joseph Ramon, dient-los en summa lo desconsuelo gran que tenien ses senyories de què sent estades nomenades quatre persones per las dos cases per a que vehessen y tractassen si·s podrien allanar dites dificultats acerca de tenir Concell de Cent y presentar la dita resposta, hajen entès que la commissió donada a les dos persones de la ciutat fos limitada y que vostres magnificències volien que se exequutàs lo cap de presentar-los a vostres magnificències a ssoles la dita resposta, dexant los demés indecisos.

Y vostres magnificències respongueren que havien entès que totes les quatre persones tenien per cosa assertada haver-se de presentar la dita resposta a vostres magnificències y que, axí, ha-

vien dit que se exequutàs aquest cap, perquè de manco serie la controvèrsia y restarien manco dificultats per allanar.

Y replicant dits embaxadors a vostres magnificències y suplicant-los fossen servits de dir la forma ab que podrien cessar dites dificultats y obtenir lo que ses senyories desijaven y era tant convenient per benefici del negoci, que era ajuntar-se dit Concell de Cent, perquè entenien que los senyors deputats en matèria de tanta importància no repararien en lo modo // 668*v* // y styl de demarar-ho a vostres magnificències, los quals, parlant lo senyor conseller en cap, digueren que les dificultats consistien en no donar-los dita resposta y en demanar-los que tinguessen dit Concell ab paraules imperioses y volent, dits senyors deputats, fer la proposició per al Concell de Cent no explicant-los abans la matèria que en dit Concell se havie de tractar, y que los senyors deputats los donaven dita resposta ab la forma que vostres magnificències la demanaven, si·ls pregassen, ab lo styl y terme ordinari, que tinguessen dit Concell donaven grans speranses de juntar-lo, si bé, açò, era ab referiment de una sexantena o de persones de menor número, que per dit negoci consultarien.

A III de dit mes de janer los senyors deputats, de concell de les persones eletes, volgueren, per justificar-se més, condecendir ab tot lo que vostres magnificències demanaven y, axí, ab altre embaxada per medi dels matexos don Berenguer d'Oms y doctor misser Joseph Ramon, enviaren a vostres magnificències la resposta de la dita scriptura presentant aquella ab lo modo que vostres magnificències senyalaven se·ls havie presentar y, juntament, los suplicaren fossen servits demanar juntar dit Concell de Cent y fer en aquell la proposició que aparegués a vostres magnificències, tenint a bé que, en dita proposició, pugués caber la matèria de las cartes del senyor duch de Cessa y dels embaxadors sobre lo negoci occorrent o que, de tot, los desenganyassen que los aparexia tenir dit Concell.

669*r* Vostres magnificències, després de conferit lo negoci entre si, parlant lo senyor conseller en cap, acceptaren la dita resposta y digueren que ja que los senyors deputats havien allanades les dificultats que se offerien, tenien molt gran confiança de poder donar gust a ses senyories y tenir dit Concell, y que, per dit effecte, juntarien dites persones, si bé ne tenien sino vot consultiu, y que perquè aparexia nota de les quatres persones que tractaven lo negoci traure·l de sas mans, fossen servits, sas senyories, que les dites persones representassen a vostres magnificències lo mateix y, ab lo dit styl y modo que se·ls era referit ab dita embaxada, perquè fent-se axí lo negoci tindrie bon èxhit lo que·s podrie fer en aquell, puis se trobaven en casa de la ciutat las dites[a] persones per vostres magnificències nomenades. Y encontinent, los senyors deputats, per complaurer en tot a vostres magnificències, procuraren que las persones per sas senyories nomenades arribassen en casa de la ciutat, com hi arribaren encontinent, y, havent estat en ella més de dos horas, no fonch possible que·s poguessen conferir perquè no·s trobà Joseph Spuny, altre de les dites dos persones de la ciutat, no obstant que tenia plena notícia de la resolució de vostres magnificències.

En lo die de ahir, se conferiren dites quatre persones en casa de la ciutat, pensant las de la Deputació que no·y havie més que disputar sino que tots conformes, representassen a vostres magnificències lo que los embaxadors havien explicat dit die de tres del present, conforme lo acorde pres ab vostres magnificències; y succehí molt al revés, perquè una de les persones per vostres magnificències // 669*v* // anomenades, estigué arrimada en dir que no·y havie cosa per a que vostres magnificències haguessen de tenir Concell de Cent y que sobre la matèria de ditas cartas y negoci occorrent ja lo Concell havie presa sa resolució y, axí, no fonch possible concordar-se en cosa alguna; y, si bé vostres magnificències entengueren lo que passà entre dites persones, no procuraren en remediar-ho y donar alguna forma per a que se prengués alguna resolució en lo que tantes vegades és estat suplicat a vostres magnificències, del que notoriament resulta voler vostres magnificències tancar la porta a tota conformitat y bona correspondència que deuen, y és just tenir, ab la casa de la Deputació en tant gran praejudici de la direcció bona del negoci que·s té entre mans de què, no sols los senyors deputats y persones eletes però totes les demés de aquest Principat, ne deuen fer gran admiració y sentiment. Per ço, los senyors deputats, representant tot lo demuntdit ab la present scriptura, y donant la deguda quexa del modo ab que vostres magnificències han procehit en aquest negoci ab ses senyories y del poch o ningun profit és estat haver a vostres magnificències suplicat, en tant diferent jornades per tant diverses persones y ab modos y forma tan exquisides, se servissen manar ajuntar dit Concell, cosa que a vostres magnificències aparexarà just fer a sola suplicació de sas senyories quant no·y hagués causes tant urgens, com ho han fet los senyors deputats en juntar brassos encontinent que, per part de vostres magnificències, se·ls és estat demanat,

a. dites *interlineat.*

[1623]

diuen y notifiquen a vostres magnificències // 670r // que han començat a tractar del negoci occorrent y que procuraran en pendrer la resolució qual convingue y aparegue més acertada, pus no ha estat per sas senyories de que lo negoci no·s tractàs ab conformitat de tots, y que los danys y inconveniens que de la dilació, o altrament, poden succehir, vindran a càrrech de vostres magnificències.»

E poch aprés de ser anats los dits don Pedro de Vilanova y misser Joseph Ramon en casa de la ciutat, tornaren en consistori y referiren a ses senyories, en presència de les persones eletes devall scrites, com havien donada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que ses magnificències havien respost que la scriptura era molt llarga y que ells mirarien aquella y, mirada, respondrien a ses senyories.

En aquest mateix die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevinguern los següens:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; abat de sant Cugat de Vallè<r>s; abat de Ripoll; abat de sant Pere de Roda; // 670v // [a]abat de sant Pere de Galligans de Gerona; abat de Mer; abat de Camprodon; ardiaca de Benasch; fra *Talis*[b] Esteve, pobordre major de sant Cugat; Francesh Ballaró, prior de Leyda; fra don Pedro de Llordat; Luís Escarrer; canonge de la Seu de Barcelona; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; Joan Boldó, canonge de dita Seu; Joan Garcia, canonge de dita Seu; Joseph Jordà, canonge de Tortosa; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de Tortosa; // 671r // don Guillem de Calders, del hàbit de sant Joan; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell.

Per lo estament militar, los senyors compte de Santa Coloma; bescompte de Joch; don Francisco Çagarriga; don Christòphol Icart; don Ramon de Calders y Farran; don Galceran de Peguera; don Jaume Camps; don Joan de Peguera; don Berenguer d'Oms; // 671v // lo senyor de Monclar; don Luís Descallar; don Bernat d'Oms; Joan de Oluja, senyor de Cellers; don Francisco Meca; don Carlos Copons; don Luís Torme; Miquel Joan Granollachs; don Miquel Agulló; don Miquel Clariana; don Joan Semmanat; Miquel Joan Tavarner; don Garau de Peguera; // 672r // don Pedro Reguer; don Alexandre Cordelles; don Raphel Biure; don Bernardino de Marimon; don Jaume de Mitjavila; Francesch Gualbes de Corbera; don Francisco Argensola; don Pedro de Vilanova; Hierònym de Calders.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; Monserrat Mora; misser Joseph Ramon; // 672v // misser Francech Ribes; Mathias Vilar.

Als quals fonch feta la proposició del tenor següent:

«Molt illustres senyors: En exequució del que·s resolgué en la junta de ahir, se ha fet una embaxada als magnífichs consellers, la qual se legirà, y, axí mateix, tenim juntats en la present casa los magnífichs assessors y advocat fiscal d'ella y molts doctors aplicats en aquest negoci, per los fins y effectes contenguts en la dita resolució de ahir, los quals en aquest punt estan junts per a pendrer resolució sobre lo que són consultats en rahó del negoci corrent. Donam rahó a vostres senyories y mercès del stat de aquest negoci, offerint a vostres senyories y mercès que encontinent tindrem la resolució y vot de dits assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, lo reportarem a vostres senyories y mercès perquè, segons aquell y lo stat del negoci corrent, nos aconcellen lo que·ls aparexarà convenir.»

Y encontinent, legida la dita proposició y la embaxada que lo die de avuy se és enviada als magnífichs consellers de la present ciutat, continuada en lo present dietari sots la present jornada, y resposta per dits magnífichs consellers feta, entraren en la estància del consistori a hont estave la dita junta de dites persones eletes, los magnífichs misser Francesch Tristany // 673r // y Jaume Mir, assessors nomenats en lo corrent negoci, y lo advocat fiscal del dit General, los quals, parlant dit misser Francesch Tristany[a], digueren a ses senyories y a la dita junta que ells havien tinguda junta tot aquest matí ab los magnífichs doctors aplicats en lo negoci corrent, tractant y discutint lo dit negoci corrent y lo article sobre lo qual per sas senyories, en exequució del que·s resolgué en la junta de ahir, eren estats consultats, y que ells y tots los doctors aplicats, ab conformitat, havien pres resolució en dit negoci. Emperò, com lo fet sie tan poderós, de tanta qualitat y importància y convenie que llur vot y parer estigués ab la disposició y forma que la gravedat de dit negoci demana, no havien, per la angustia del temps, pogut posar en scrits la dita resolució, vot y parer, y que, axí, offerien a ses senyories y mercès tornar-se ajuntar en la tarda, y posar dita

a. a continuació repetit abat de sant Pere de Roda.
b. T. *al manuscrit.*

a. a continuació ratllat y Jaume Mir assessors nomenats en lo corrent negoci y lo advocat fiscal del dit General.

llur resolució, vot y parer en scrits, ordenada, dictada y disposada de la manera que convé perquè ab aquella, sas senyories y mercès, poguessen deliberar lo que·ls aparexarie convenir al servey de sa majestat y benefici de aquest Principat. Y, ohit per dits senyors deputats y persones eletes lo que per dits magnífichs assessors y advocat fiscal los era estat dit, se disgregaren sens votar, ab apercebiment de tornar-se ajuntar per a demà de matí, a fi y effecte de pendre final resolució en aquest negoci.

673*v* En aquest mateix die, y abans de disgregar-se la dita junta, tenint ses senyories avís de què lo senyor bisbe de la present ciutat los enviave un recaudo per los magnífichs misser Francesch Ferrús, del Real Concell y advocat discal de sa majestat en aquest Principat, hisqueren a rebrer dit recaudo en la sala dels reys a hont, arribant dit doctor Ferrús ab ses senyories, reportà lo dit recaudo, contenint, en substància, que lo senyor bisbe li havie ordenat representàs a ses senyories que havie quatorse dies que sas senyories tenien avís de sos embaxadors en cort de sa majestat com sa majestat havie pres final resolució en lo negoci de son jurament en loctinent de sa majestat en est Principat y que, vehent que sas senyories estaven fent diligències en disposar lo que convé en aquest negoci, se ere detingut fins lo die de avuy sens donar rahó a sa majestat del que assí se era fet, y que ja no podie aguardar més, significant a ses senyories que si per tot vuy no·s prenie la deguda resolució, serie obligat en haver-ho de scriurer a sa majestat. Y ohit per dits senyors deputats lo dit recaudo, fonch respost, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que ells estaven continuament treballant en aquest negoci, tenint juntes dels magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats y de moltes persones graves y principals tractant aquest negoci; y que, de present, estaven juns dits magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats ab sperança que molt prest se resoldrien, estant, axí mateix, juntes les persones eletes aguardant la resolució y vot // 674*r* // de dits magnífichs doctors, per poder axí acudir a llur obligació sens llevar mà en lo negoci.

Divendres, a VI, festa dels reys. En aquest die hi hagué junta de elets en la present casa, en la qual entrevingueren les persones següens, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; abat de sant Cugat de Vallès; abat de Ripoll; abat de sant Pere de Roda; abat de Camprodon; abat de sant Pere de Galligans; // 674*v* // abat de Mer; ardiaca de Benasch; Joan Garcia, canonge de Barcelona; Joseph Ferrús, canonge de dita Seu; Luís Scarrer, canonge de dita Seu; Joan Boldó, canonge de dita Seu; Pau del Rosso, canonge de dita Seu; ardiaca Riffós; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de Tortosa; Joseph Jordà, canonge de Tortosa; Francesch Ballaró, prior de Leyda; fra *Talis*[a] Esteve, pobordre de sant Cugat; fra Pedro de Llordat; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; // 675*r* // don Guillem de Calders; del hàbit de sant Joan.

Veure. Per lo estament militar, los senyors compte de Santa Coloma; bescompte de Joch; don Francisco Argensola; don Jaume de Mitjavila; don Bernardino de Marimon; Francesch Gualbes de Corbera; don Alexandre Cordelles; Hierònym de Calders; don Raphel Biure; don Pedro de Reguer; // 675*v* // lo senyor de Monclar; don Batista Sabater; don Luís Torme; don Phederich Meca; don Christòphol Icart; don Guillen de Rocabertí; Francesch de Vallgornera y Senjust; don Garau de Peguera; Miquel Joan Granollachs; Miquel Joan Tavarner; don Francisco Meca; don Joan Semmanat; // 676*r* // don Miquel Clariana; don Jaume Camps; don Bernat d'Oms; don Pedro de Vilanova; don Ramon de Calders y Farran; Joan Oluja, senyor de Cellés; don Bernat Terré; don Luís Descallar; don Miquel Agulló; don Berenguer d'Oms; // 676*v* // don Galceran de Peguera; don Joseph de Cardona; don Joan de Peguera; don Luís de Rejadell.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; Mathias Vilar; Joseph Ramon; Francesch Ribes y de Riu; Monserrat Mora.

Als quals fonc feta la proposició del tenor següent:

«Molt illustres senyors: En lo die de ahir a la tarda, cerca las deu horas de la nit, lo síndich de aquesta ciutat, acompanyat de molta[b] // 679*r* // gent, nos vingué en casa de quiscú de nosaltres y de nostres assessors y advocat fiscal, en nom dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent, hi·ns presentà, per medi de notari, una scriptura, la qual se legirà a vostres senyories y mercès. Ha·ns aparegut que aquest fet se representàs a vostres senyories y mercès perquè, ab deguda notícia d'ell y del contengut en la dita scriptura, puguen vostres mercès fernos-la en aconcellar-nos lo que aparexarà convenir y, haguda consideració a la sobredita novedat, si aparexarà convenient, passar avant en lo negoci principal o no, perquè nosaltres, ab

a. T. *al manuscrit.*
b. a continuació una escriptura transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 858.

[1623]

concell y parer tant acertats com de vostres senyories y mercès speram, pugam acudir a nostre obligació.»

E legida la dita proposició y la scriptura presentada, per part de dits senyors consellers de la present ciutat, a ses senyories, assessors y advocat fiscal del dit General lo die de ahir, a les onze horas de la nit o cerca d'elles, en dita proposició mencionades, la qual és el tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: [a]A notícia dels magnífichs consellers y savi Concell de Cent ha pervingut. *Consuatur prout hic est consuta.*»

Los dits senyors de la dita junta votaren per son orde, ab molta // 679*v* // maduresa y consideració, y aconcellaren a ses senyories que la scriptura presentada a ses senyories per los magnífichs consellers y savi Concell de Cent, legida en la present junta, sie comesa per sas senyories als magnífichs assessors de la present casa, per a que aconcellen a ses senyories lo que aparexarà convenir en rahó de resposta, y que, no obstant la dita scriptura, pus que de present no·s té confiança de la conformitat de la ciutat, procurada ab tantes y tant bones diligències per sas senyories, se passe avant en lo cap principal, ordenant sas senyories als magnífichs assessors y advocat fiscal de la present casa que vinguen en la present junta y fassen relació del que·ls apar a ells y als magnífichs doctors aplicats fer-se en dit cap principal, en servey de sa majestat y conservació de les constitucions y privilegis de aquesta terra, perquè, segons la dita relació y lo que aconsellaran, se pugue pendrer final resolució en dit negoci.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors: don Bernat de Peguera; don Guillem de Rocabertí; Miquel Pol; Bertran Desvalls; // 680*r* // don Batista Falcó; Francesch Miquel; Onofre Fàbregas; Francesch Dalmau; y Hierònym Fivaller; los quals explicaren y donaren aquella a ses senyories continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo estament y bras militar celebrat a VI de janer MDCXXIII.

Que·s fasse una embaxada de nou persones per part del bras militar als senyors deputats, dientlos lo sentiment té lo bras dels procehimens que sas senyories fan, axí de juntes de elets y advocats com de les proposicions en dites juntes per part de vostres senyories fetes, las quals cosas han donat matèria a la divisió que·y ha entre sas senyories y los senyors consellers y savi Concell de Cent, del que lo present bras té lo sentiment que és rahó; y que, axí, suplican a ses senyories sien servits no passar avant en dits procehimens ni fer de assí avant més juntes de elets ni de advocats ni pendrer sobre aquest fet ninguna // 680*v* // resolució, ni si alguna n·i haurà presa exequutar-la, que, adherint sas senyories a una cosa tant justa com la que per part de aquest[a] bras se·ls suplique, lo present bras se offereix a posar-se per medianer entre sas senyories y los consellers y ha fer en aquest particular tots los bons officis que li seran possibles, suplicant a ses senyories que la resposta d'esta embaxada sie breu y que los embaxadors tinguen orde de no moure's de la casa de la Diputació que no la tingan perquè, conforme ella, té ja deliberat lo present bras lo fahedor.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells ho veurien y respondrien lo que·ls aparexaria més convenient, en servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat.

En aquest mateix die, a la vesprada, tornaren a juntar en la present casa les persones eletes devall suites, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors bisbe de Elna; abat de sant Cugat de Vallès; abat de Ripoll; // 681*r* // abat de sant Pere de Roda; abat de Camprodon; abat de sant Pere de Galligans; abat de Mer; ardiaca de Benasch; Joan Garcia, canonge de Barcelona; Joan Coll, canonge de la Seu de Urgell; don Francisco Monsuar, canonge y hospitaler de Tortosa; Joseph Jordà, canonge de Tortosa; don Pedro de Llordat; fra *Talis*[b] Esteve, pobordre de sant Cugat; Joseph Ferrús, canonge de Barcelona; Luís Scarrer, canonge de dita seu; Joan Boldó, canonge de dita Seu; don Guillem de Calders, comanador de sant Joan; // 681*v* // Pau del Rosso, canonge de Barcelona.

Per lo estament militar, los senyors compte de Sant Coloma; bescompte de Joch; don Alexandre Cordelles; don Galceran de Peguera; don Raphel Biure; don Pedro de Vilanova; don Ramon de Calders y Farran; Hierònym de Calders; don Berenguer d'Oms; don Luís Descallar; don Francisco Çagarriga; // 682*r* // don Joseph Pons; don Joan de Peguera; don Bernardino Marimon; Francesch Gualbes de Corbera; don Francesch Argensola; Francesch de Vallgornera y Senjust; don Francisco Meca; don

a. *a continuació ratllat* los dits.

a. *a continuació ratllat* Principat.
b. T. *al manuscrit.*

Joan Semmanat; Miquel Joan Tavarner; don Jaume de Mitjavila; don Bernat d'Oms; don Luís Torme; Miquel Joan de Granollachs; don Garau de Peguera; //682v// don Bernat Terrés, don Christòphol Icart; don Phederich Meca.

Per lo estament real, los senyors Raphel Cervera; misser Joseph Ramon; misser Francesch Ribes; Monserrat Mora; Mathias Vilar.

Y encontinent, estant juntades les dites persones eletes, entraren en consistori de sas senyories los magnífichs misser Francesch Tristany y Jaume Mir, assessors anomenats en lo negoci corrent, y advocat fiscal del dit general, los quals aportaren son vot en scrits, per ells y per los doctors aplicats firmat, promès donar per aquest[a] die, lo qual sas senyories manaren legir en lloch de proposició, lo qual és del tenor següent:[b]

685r «Jesús Maria.

En lo fet consultat per los senyors deputats acerca del que poden fer sas senyories sobre lo negoci ocorrent de la admissió del reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de sa majestat y assistència a son jurament, considerades les cartes del excel·lentíssim duch de Cessa, de XVI de decembre proppassat y dels embaxadors del General, de XVIII y XXV del mateix, y altres circunstàncies acerca del mateix negoci succehides, vistes les dites cartes y vistes les cartes de sa majestat scrites a dits senyors deputats a 6 de agost y XI de noembre proppassats, y lo vot per los magnífichs assessors, advocat fiscal del General, advocats de la ciutat y doctors aplicats per la casa de la Deputació y casa de la ciutat, a XVI de setembre proppassat, y les cartes dels embaxadors del General de XI y XIII de noembre, y los altres vots fets a IIII y XIII per los doctors de les dos cases, vists tots los demés papers concernens a dit negoci que eran necessaris y conveniens, hagut, per los magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats infrascrits, diversos col·loquis entre si y praecehint madura deliberació.

Attès que, si bé en dit vot de XVI de setembre proppassat los dits magnífichs doctors foren de parer que lo manament contengut en dita real carta de sa majestat de VI de agost, ab la qual *simpliciter* manà a dits senyors deputats que admetan en loctinent general al dit reverendíssim bisbe de Barcelona a son jurament acostumat, era contra constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat, y que axí no podiem ni deviem acceptar ni admetrer a dit reverendíssim bisbe en loctinent general, ni assistir a son jurament, y, en confirmació //685v// y exequució de dit vot se sien fetes les diligències possibles per medi dels embaxadors, suplicant a sa majestat fos servit, per sa real clemència, tenir per bé venir primer a fer mercè a aquestos Principat y comptats y prestar son jurament en la present ciutat de Barcelona abans de posar-se en exequució lo real privilegi de loctinent, en dita real carta mencionat, y, per obtenir dita mercè de sa majestat, se hajen fet, axí en la present ciutat com en la cort de sa majestat, diversos memorials en dret per a representar y facilitar la justícia de aquest Principat y diverses altres diligències, per a d'açò conveniens, las quals foren ocasió que lo excel·lentíssim duch de Cessa se interposà de son propri motiu y offerí tractar ab sa majestat algun medi convenient al benefici de aquest Principat, per lo qual respecte foren fets dits vots de IIII y XIII de noembre, advertint en aquells los medis que aparegueren més conveniens per a més salvetat de la pretensió de aquest Principat.

Ab tot, per quant fetes les dites diligències y representats dits medis per dits embaxadors, axí amb sa real majestat com ab sos ministres, és estat servit, ab dita sa real carta de XI de noembre, scriurer a dits senyors deputats que haven ohit dits embaxadors y vist les scriptures y papers, que per part de aquest Principat se li eren presentats, havie pres resolució en dit negoci, manant que sens més instància ni dilació assistissen al jurament de dit reverendíssim bisbe. Y, encara que a la dita carta se haje replicat, per part de dits senyors deputats, ab carta de XXIIII de dit mes de noembre, suplicant-li fos sa majestat servit donar lloch a algú dels medis que per dits embaxadors se li representarie, emperò, havent donada dits embaxadors dita carta y //686r// tractar de dits medis ab sa majestat y ab lo excel·lentíssim compte de Olivares, valent-se, per part de aquest Principat, de dit excel lentíssim duch de Cessa, y fetes per aquest effecte moltes y singulars diligències, han scrit axí dit excel·lentíssim duch de Cessa, ab dita sa carta de XVI de decembre, com dits embaxadors, ab dites ses cartes de XVIII y XXV del mateix, que dit excel·lentíssim compte de Olivares, en nom de sa magestat, los ha dit que sa majestat li havie manat los donàs la última y final resolució era estat servit pendre en dit negoci, la qual era que dits senyors deputats obehissen a dits sos reals ordens y assistíssen al jurament de dit reverendíssim bisbe de Barcelona, y que entretant tardarien a obehir sa majestat, no·ls ohirie en cosa alguna, offerint que,

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 859-860.
b. a continuació ratllat Ramon de Calde.

[1623]

aprés de haver obehit, se alcansarie de sa majestat tota mercè. De modo que per part de dits senyors deputats no resta altre diligència que fer, y per quant sa majestat, ab dita real carta de XI de noembre, fa mercè de offerir procurar cumplir lo que té promès en rahó de sa vinguda, no sols per lo temps senyalat però encara abans si podia, ab lo amor y desig que té an aquest Principat, al·legant causa y impediment de no venir abans per no donar-li lloch los negocis praecisos y graves que se li offerexen en benefici de tots sos regnes y senyories, assegurant sa majestat que sa real intenció no és praejudicar a la observansa de les constitucions y privilegis de aquest Principat, com diu que restaran il·lesos per aquest cars, sino mirar al benefici públich de aquell, a que sa majestat attén ab particular cuydado, ninguna de las quals causas fonc mencionada en dita carta de sis de agost sobre la qual se feu dit vot de setse de setembre, // 686*v* // ni en dit temps militaven les rahons que avuy militan per occasió del que aprés ha succehit, com de sobre és estat referit. Per ço, altrament, los doctors infrascrits són de vot y parer que, haguda consideració al stat present, los senyors deputats poden assistir a la forma acostumada al jurament de dit reverendíssim bisbe com a loctinent general de sa majestat, ab les protestacions y salvetats acostumades y altres que, a part a cautela, se ordenaran, a effecte de què per semblant acte no sie fet praejudici a les generals constitucions, usatges, privilegis y altres drets, axí comuns com particulars, de aquest Principat y comptats, ans bé, aquells resten salvos y en sa força y valor, *salvo semper etcetera*.

Tristany, assessor; Cancer, consulens; Güell, consulens; De Malla, consulens; Fumas y Despla, consulens; Marti, fisci Generalis advocatus; Mir, assessor; Bernardus Sala; Vicentius Hortola, consulens.»

Y encontinent que fonch legit lo dit vot, fonch procehit a votar sobre lo dit vot y del que per sas senyories los és estat proposat en les juntes passades, tenint respecte al cap principal del negoci corrent y donats los vots de dits senyors elets, fonch resolt: Que aconsellaven a ses senyories que, attès lo vot dels magnífichs assessors, advocat fiscal y doctors associats a més de ser decisiu // 687*r* // és tant ajustat a la rahó y conveniència, considerades les diligències per sas senyories fetes, que en tot y per tot se ha de estar a ell y, per a la exequució, apar deuen sas senyories enviar un correu encontinent a sa majestat, donant-li rahó com la obligació de mirar per la custòdia de nostres leys ha obligat a ses senyories a fer totes les diligències possibles per a representar-ho a sa majestat, y que vista sa última resolució y desliberada voluntat, com a fidelíssims vassalls, abans de aguardar mandatos han condescendit a ella, ab viva fe de què, després de haver obehit, han de alcansar la limitació de temps en lo privilegi y sa real vinguda, pus té offert de assenyalar als principis de aquest any lo die cert. Y que los embaxadors, o part d'ells, no·s mogan fins ha haver-ho tot alcansat, com nos ho podem prometrer de les paraules del senyor compte de Olivares. Y que també se envie lo síndich de la present casa als senyors consellers, donant-los avís de com sas senyories, ab parer de sos assessors y persones eletes, han pres resolució en donar la sólita assistència en lo jurament del senyor bisbe de Barcelona, haguda resposta de sa majestat, pus ses magnificències no han volgut que, ab conformitat, se prengués esta resolució, però que com ha tant acertada, creiem gustaran de adherir-se a ella, com en altres ho ha fet lo consistori.

Y després, disgregada la dita junta, lo senyor deputat real, lo doctor Bernat Berengari, constituhit personalment devant de la presència dels senyors abat de Besalú, deputat ecclesiàstich; [a]Miquel Macip, oÿdor ecclesiàstich; Ramon de Calders de Santa Fe, oÿdor militar; y Blay Gil de // 687*v* // Federich, oÿdor real; cridats per testimonis los magnífichs Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell; misser Francesch Tristany; y misser Jaume Mir, en drets doctor, donà y liurà a mi, Antoni Thió, scrivà major, una scriptura continuada en un full de paper, requerint-me que aquella legís y notificàs a dits senyors deputats y oÿdors y ne llevàs acte. E axí fonch la dita scriptura legida per mi, dit scrivà major, a dits senyors deputat(s) y oÿdors[b] en presència de dits testimonis y, legida aquella, respongueren dits senyors deputats y oÿdors, parlant dit senyor deputat ecclesiàstich, que ells tenien entesa la dita scriptura y respondrien a ella lo que·ls aparaxerie més convenir. E jo, dit scrivà major, a instància y requeriment de dit senyor deputat real, de tot ne lleví acte, e lo tenor de la dita scriptura és lo següent:

«Molt il·lustres senyors: De temps immemoriable ensà, totes les contencions[c] tengudes ab sa majestat han vingut a finir y resoldrer-se per consell de brassos dels tres estaments, y com la que·s tracta avuy, de admissió del senyor bisbe de Barcelona en lochtinent general anomenat per sa majestat en aquest Principat, sie la més grave y de més importància que may sie estada, axí, considerant y representant a vostres senyories les dites cosas y desijant servir a sa majestat

a. a continuació ratllat Ramon de Calde.
b. a continuació ratllat y ne llev.
c. a continuació ratllat con.

ab lo millor modo y manera se pot hi·s deu, ab salvetat de ses constitucions y privilegis del present Principat, lo doctor Bernat Berengari, deputat real y una de les persones de aquest consistori, suplica y en quant menester sie, ab lo degut acato // 688r // y reverència, requer a vostres senyories sien servits de ajuntar braços dels tres estamens y en ells reportar y fer llegir lo vot que en scrits han donat los assessors y advocat fiscal de la present casa y altres aplicats, perquè allí se prengue la resolució més convenient a sa magestat y al bé de la cosa pública, perquè una cosa de tanta importància y tan general, com és esta contenció que lo interès d'ella és comú a totes les persones de tots los tres estamens del Principat y ciutat, convé se resolga per los braços dels estamens, majorment essent-se ja moltes vegades tractat en dits braços y, axí, la resolució no·s deu traurer dels dits braços. Per ço, dit don Bernat Berengari, deputat real y com a persona de aquest consistori, altrament per son interès y tuició, dissent expressament a qualsevol deliberació que·s fes acerca de aquest negoci sens intervenció dels dits braços dels tres estamens, protestant de tot lo lícit y permès; y perquè de aquestas cosas en son cars, lloch y temps degudament consta, requereix a mi, Antoni Thió, scrivà major del General, que·n lleve acte y continue aquell en lo dietari de la present casa, conforme és tingut y obligat per rahó de son offici.»

Disapte, a VII. Festa del gloriós sant Ramon de Penyafort.

688v Diumenge, a VIII. En aquest die vingueren ab embaxada, de part dels magnífichs consellers de la present ciutat, en exequució de la deliberació presa lo die de ahir per lo savi Concell de Cent, los magnífichs Joseph de Bellafilla, donzell, y don Bernardino de Marimon, los quals han suplicat a ses senyories, de part de dits senyors consellers y savi Concell de Cent, que, attès per propri en lo die de ahir reberem una carta de son embaxador lo senyor de Sant Jordi y son associat, lo doctor Phelip Vinyes, ab la qual se·ls done avís que lo senyor compte de Osona venie en la present ciutat per a tractar, de part del senyor compte de Olivares, algunes cosas ab ses senyories y ab la present ciutat sobre lo negoci corrent que, per ço, ses senyories havien presa alguna resolució en lo dit negoci estos dies passats, fossen servits no exequutar aquella ans bé aguardar la vinguda de dit senyor compte per a veurer lo que porta en orde per a tractar ab ses senyories y dita ciutat, del que los senyors consellers y savi Concell de Cent rebran de ses senyories singular mercè. Y, per major intel·ligència de sa embaxada, han donat, dits embaxadors, a dits senyors deputats, un capítol de la dita carta, lo qual baix se insertarà. E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que rebrien molta mercè dels senyors consellers y que[a] procurarien donar gust a ses magnificències en tot lo possible y que consultarien esta embaxada ab lo senyor deputat militar que, per sa indisposició, estave absent del consistori y casa de la Deputació, y que ells tornarien resposta. E lo capítol // 689r // de la dita carta és del tenor següent:

«En la carta del senyor de Sant Jordi, embaxador de la ciutat, y doctor Phelip Vinyes, son assossiat, per als senyors consellers y savi Concell de Cent, feta en Madrit a 2 de janer 1623 està posat, entre altres coses, lo capítol següent:

«Entengueren que lo senyor compte de Osona se partie aquella tarda per aquexa ciutat y que aportave orde per a tractar algun medi sobre lo negoci corrent; determinaren acudir a sa senyoria per a saber-ho. Digué·ns que ere veritat se partie aquella tarda, que los dies passats anà a despedir-se del senyor compte de Olivares, ab lo desig de veurer sa muller y fills; que li digué, lo compte, se detingués alguns dies que quiçà lo haurie menester; que lo die antes lo havie enviat a cercar y li havie dit que, posat en Barcelona, conferís ab los consellers, deputats y altres persones, y tractàs del assiento d'estas cosas referint-los la última y final resolució. Encara que ferem diligències per a saber esta qual era, y les ordens que lo compte aportave quins eran, no·u poguèrem saber, aquí ho entendran vostres magnificències y mercès ab major certitut; han nos dit que tenie orde de assegurar a la ciutat y Principat la promesa que lo senyor compte de Olivares feia, conforme havem dit.»

La qual promesa, en suma, consisteix, conforme en altre praecedent capítol està continuat, en lo qual de dóna avís de cercar resposta, que lo senyor compte de Olivares ha donada a dits // 689v // embaxador y associat en la qual, y entre altres cosas, diu que *«la ciudad y Principado han de obedecer a su majestad assistiendo a la jura de su lugarteniente ya nombrado, que, hecha esta obediencia, prometía prostrarse a los pies de su majestad y instar que luego*[b] *hiziesse su magestad a la ciudad y Principado no sólo merced, pero mucha más según lo pidiessen y ordenassen.»*

E després, a VIIII de dit mes y any, sas senyories enviaren ab embaxada als magnífichs consellers de la present ciutat, los magnífichs Francesch de Vallgornera y Senjust y Francesch de Sorri-

a. a continuació dues paraules ratllades.
b. a continuació repetit luego.

[1623]

bes, donzell, contenint, en effecte, dita embaxada la resposta que sas senyories havien offert a dits magnífichs consellers a la dita embaxada, ço és, que a bé que sas senyories sien aconcellats per les persones eletes de tots los tres estaments fessen un propri, a tota diligència, en cort de sa majestat, als embaxadors del present Principat, en rahó del negoci corrent mencionat en la demundita embaxada de ses magnificències. Emperò, desitjant com és rahó donar gust a ses magnificències en tot lo que sie possible, han diferit la despedició de dit propri, offerint a ses magnificències no despedir aquell que primer no·n hajen fets sabedors sas magnificències.

E deprés, tornats dits embaxadors, referiren a ses senyories que ells havien dat la dita embaxada a dits senyors consellers y que havien respost que besaven les mans a ses senyories per la mercè los feien y que no la esperaven menor de sas senyories, suplicant-los, ab molt encariment, que quant fossen servits despedir dit correu, se servesquen donar notícia a ses magnificències del que sas senyories ordenaran a dits sos embaxadors, perquè ells pugueu acudir a sa obligació.

690r En aquell mateix die, los molt illustres senyors deputats del General de Catalunya y oÿdors de comptes del dit General, absent, emperò, del consistori y casa de la Deputació lo senyor deputat militar per sa indisposició, consistorialment juntats en la Deputació, en la stància del consistori, en presència de Joan Ventura Curús y de Pau Carlos Solanell, scrivens, testimonis per sas senyories en açò cridats, ab ànimo, segons digueren, de respondrer a una scriptura a ses senyories presentada per lo síndich de la present ciutat de part dels molt illustres senyors consellers y savi Concell de Cent a 5 del corrent, ab acte rebut en la scrivania major de la casa de dita ciutat, donaren y liuraren a mi, Antoni Thió, scrivà major del dit General, una scriptura continuada en un full de paper, manant-me que de la dita scriptura e o tradició de aquella[a] ne llevàs acte públich y continuàs en lo present dietari, y que donàs còpia al dit síndich de la dita ciutat o a la persona o persones qui, per part de la dita ciutat, ne sie demanada. E axí, jo, dit scrivà major, attès lo dit manament a mi fet per sas senyories de la tradició de dita scriptura, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors y savi Concell: Responent los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors del General de Catalunya a una scriptura los és estada presentada per part dels molt illustres senyors consellers y savi Concell de Cent de la present ciutat a 5 del corrent diuen que // 690v // sas senyories no han proposat cosa alguna contra constitucions, privilegis y altres drets de Catalunya, ans bé, sempre han procehit zelant la conservació y salvetat de dites constitucions, privilegis y altres drets de aquest Principat, tenint sempre la mira al benefici públich del Principat y a la obligació de sos officis, sens perdrer may ocasió. Y en quant en dita scriptura hi ha quexa de dits senyors deputats se són apartats de la conformitat tenien dites dos cases, se satisfà per part dels senyors deputats que no se ha may perduda dita conformitat per part de sas senyories, ans aquella han procurada ab tots los medis possibles, procehint en tot ab maduresa, deliberació y concell dels assessors[a] ordinaris y advocat fiscal y de moltes persones graves eletes dels tres estamens, com més llargament se·s deduhit ab diverses embaxades y scriptures y, en particular, ab la dita scriptura presentada dit die de sinc del corrent a dits consellers y, axí, per consegüent, és superflua la protestació feta en dita scriptura contra dits senyors deputats; ans bé, per a cautelar-se en tot cars, reprotestan contra dits senyors consellers de tots los danys y despeses que la Generalitat ha pogut patir, y patirà, per no haver continuada la conformitat de les dos cases en dit negoci, per a procehir la recuperació de dits danys y despeses dels béns propris de dits senyors consellers, fent, per dit effecte, los procehimens que convindrà y altrament, si serà menester, ab tots los modos, formas y maneras que per capítols de Cort y de dret, o en altre manera, los serà lícit y permès. *Requirens vos notarii.*»

691r En aquest mateix die, los magnífichs misser Francesch Tristany, misser Jaume Mir y misser Jaume Martí, assessors y advocat fiscal del General, en la scriptura baix nomenats, personalment constituhits en la dita stància, en lo consistori de ses senyories, en presència dels testimonis demundits cridats per est effecte, donaren y liuraren a mi, dit Antoni Thió, scrivà major del dit General, una scriptura continuada en un full de paper contenint en si, segons digueren, la resposta que ells, dits Tristany, Mir y Martí, fan a la scriptura a ells presentada per lo síndich de la present ciutat a 5 del corrent, requerint-me que de la tradició de dita scriptura ne llevàs acte públich y ne donàs còpia al dit síndich, o a la persona o persones que per part de la ciutat demanada sie. E axí, jo, dit scrivà major, rebí la dita scriptura y lleví acte d'ella, la qual és del tenor següent:

«Satisfent misser Francesch Tristany, misser

a. a continuació ratllat manant.

a. a continuació ratllat y.

Jaume Mir y misser Jaume Martí, en drets doctors, assessors y advocat fiscal del General, a una scriptura a quiscú d'ells respectivament presentada lo die de 5 del corrent, a instància del síndich de la present ciutat, diuen que ells en dit nom de assessors y advocat fiscal no han aconcellat als senyors deputats[a] lo que en dita scriptura està contengut, y, molt manco, han aconsellat cosa contraria al vot per ells fet y fermat a 16 de setembre proppassat, ans bé, tot lo que ells en dit nom han aconsellat als senyors deputats és estat conforme a dret y justícia y segons la occorrència y contingència del fet tenien obligació de // 691*v* // aconsellar al servey de Déu, Nostre Senyor, de sa majestat, bé y utilitat de aquest Principat. Y, a effecte de què les constitucions, privilegis y altres drets de aquest Principat resten en sa força y valor de manera que no tenen los magnífichs consellers y Concell de Cent de què tenir afflicció alguna dels concells que fins vuy ells han donat a dits senyors deputats y, molt manco, tenen de què afligir-se de la scriptura que diuen és estada presentada als magnífichs consellers dit die de sinch del corrent per haver-ho aconcellat dits assessors y advocat fiscal, perquè, de dita scriptura, dits assessors y advocat fiscal no·n han tingut notícia, ans bé, al que ells entenen y aprés han sabut, és estada una embaxada que, de concell de les persones eletes, los senyors deputats feren a dits magnífichs consellers, y los embaxadors per dits senyors deputats tramesos per més facilitar la explicació de dita embaxada posaren aquella en paper. Per ço, donant la present per resposta de dita scriptura a dits doctors presentada, no consenten en lo protestat en aquella, ans bé, requerexen al scrivà que presentà aquella continue la present resposta al peu de ella y no done còpia de dita scriptura sens incerta de la present. *Requirens etcetera.*»

E après, a VIIII de dit mes y any, mossèn Pere Mas, notari, procurador del dit General, constituhit personalment en lo consistori de sas senyories, en presència de mi, scrivà major del dit General, féu fer relació a ses senyories que ell, exequutant lo orde y manament que per sas senyories consistorialment, en lo dit die de ahir, li fonch // 692*r* // donat, se conferí lo mateix die de ahir, a la tarda, devant la presència de misser Pere Pau Pastor, notari públich de Barcelona y scrivà major y secretari de la casa y Concell de la present ciutat, lo qual trobà personalment en la casa de sa propria habitació, que fa en la present ciutat de Barcelona en lo carrer dit de la Porta Farrisa, lo qual, en rahó del dit son offici y per la obligació que té com a notari, scrivà major y secretari demundit, de paraula requerí de part de sas senyories, en presència de misser Agustí de Lana, donzell, misser Hierònym Sala, drassaner del General, Francesch Avalla, negociant, y Francesch Moragues, porter real, cridats per testimonis en estes coses, que 1evàs y continuàs en acte públich las cosas següens, ço és:

«Senyor Pere Pau Pastor, jo, en nom dels molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Catalunya, requer a vostra mercè, com a notari y scrivà major que és de la casa y Concell de la present ciutat, que continue al peu de la scriptura que per lo síndich de dita ciutat, en nom dels magnífichs consellers y savi Consell d'ella o altrament, fonc presentada als dits senyors deputats y oÿdors de comptes del dit General a V del corrent, ab acte rebut per vostra mercè, o per sos ajudans de dita scrivania major, que dits senyors senyors deputats y oÿdors de comptes han respost a dita scriptura fent la resposta ab actes públichs, en poder del scrivà major del General lo die present, y que han manat a dit scrivà major don còpia de aquella a les pars que la demanàran; y, axí mateix, los magnífichs assessors y advocat fiscal del dit General, han respost a consemblant scriptura, per dit síndich en dit nom a ells presentada en dit die, en poder del scrivà major del dit General, lo die present, donant la facultat que·n done, axí mateix, còpia.»

692*v* E fet lo dit requeriment y continuades les dites paraules per mossèn Pere Pau Pastor, scrivà major demundit, ab la forma y modo que dalt estan continuades, dit mossèn Pau Pere Pastor, en presència de dits testimonis, digué que ell no volia llevar acte de dites cosas perquè dites paraules no contenien la resposta que feren los senyors deputats a la scriptura que·ls fonch presentada, y féu una ralla per la scriptura que havie scrit y se exacà dient que no volie llevar acte; y que ell, dit Pere Mas, vista la recusació de dit Pastor, lo requerí primera, segona y tercera vegada, en presència de dits testimonis, que·n llevàs acte del que havie dit y ell, dit Pastor, havie scrit, que aquexa era la voluntat y orde dels senyors deputats, y que sempre dit Pastor respongué que no·u volia fer, en tot presens los dits testimonis.

En aquest mateix die, Francesch Besturs, hu dels porters ordinaris de la present casa, féu relació a ses senyories en consistori, que ell, de part de sas senyories, era anat a convidar lo senyor deputat militar en sa casa, suplicant-lo, de part de sas senyories, fos servit venir en la present casa per a tractar uns negocis de molta importància que se offerien per lo present Principat, y que dit senyor deputat militar, estant en

a. a continuació ratllat és estat conforme el dret.

lo llit, digué que en ninguna manera podie venir, suplicant a ses senyories lo tinguessen per scusat, que estave molt mal, que no se era pogut llevar per rahó de la puagra que li era vingut en lo peu y en la mà.

Y encontinent, feta la dita relació, entrà en consistori de sas senyories lo magnífich mossèn Hierònym Gorch y de Jorba, //693r// lo qual, de part de dit senyor deputat militar, representà a ses senyories que dit senyor deputat militar estave ab gran indisposició en lo llit per rahó de la puagra, suplicant a ses senyories fos-sen servits tenir-lo per scusat pus dita sa indisposició no li donave lloch no sóls a exir de casa, però, encara, a llevar-se, y que, entenent que sas senyories entendrien pendrer resolució en lo negoci corrent de la loctinència del senyor bisbe de la present ciutat, que sas senyories fos-sen servits pendrer aquella que·ls aparexarie justa y convenient al present Principat, offerint a ses senyories que tenint lo negoci effecte se adheriria a ella.

Dilluns, a VIIII. En aquest die, sas senyories anaren a la Lonja de la present ciutat, consistorialment, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant, per ocasió dels arrendamens de les bolles del dit General fahedors per lo trienni pròxim vinent de 1623, com és acostumat.

En aquest mateix die, los senyors Bernat Berengari, deputat real, constituhit personalment devant dels senyors deputat ecclesiàstich y tres oÿdors de comptes en consistori de ses senyories, //693v// en presència de Francesch Colberó, notari, y Joan Ventura Curús, scrivent, testimonis a estes cosas cridats, requerí a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, que presentàs als dits senyors deputat ecclesiàstich y oÿdors de comptes la scriptura devall scrita y llevàs acte de la presentació y continuàs aquella en lo present dietari, la qual és del tenor següent:

«Misser Thió, scrivà major del General ja hi requer que·m lleve acte que jo, en presència dels senyors deputats y oÿdors de comptes assí presens, dich que no apartant-me del dissentiment per mi fet y requeriment donat a dits senyors deputats y oÿdors de comptes, ab acte per vostres mercès rebut divendres pròxim passat, ans bé, confirmant aquell per les causes y motius en dit dissentiment contengudes, las quals són molt justes y conveniens al servey de Déu y de sa majestat y benefici de aquest Principat y bona direcció del negoci corrent. Per ço, suplich a ses senyories de dits senyors deputats y oÿdors de comptes que no prenguen resolució ni deliberen cosa alguna en lo negoci corrent fins a tant sie representat als brassos dels tres estamens lo vot dels elets que resolgueren, divendres pròxim passat, lo qual si faran (lo que jo no crech), parlant ab lo degut acato y reverència, protesto a ses senyories dels senyors deputats y oÿdors de comptes de tots los danys que·s podran succehir, dissentint a qualsevol deliberació que fassen en dit negoci dits senyors deputats y oÿdors de comptes, protesto de tot lo lícit y permès contra de qui en tal deliberació entrevendrà. Requerint etcètera.»

Y axí mateix, encontinent, en presència de dits testimonis, requerí a mi, dit scrivà major y secretari del dit General, lo dit senyor deputat real, presentàs a dit senyor deputat ecclesiàstich //694r// y tres oÿdors de comptes altre scriptura continuada en un altre full de paper, de la qual, axí mateix, requerí a mi, dit scrivà major, llevàs acte y continuàs aquella en lo present dietari, la qual scriptura és del tenor següent:

«Molt illustres senyors: Per cartes de nostres embaxadors vuy residint en la cort de sa majestat <d>el rey, nostre senyor, tenim entès y sabem ja de cert que és impossible alcansar tracte algú dels que los elets y assessors havien aconsellat; lo mateix tenim entès per carta del senyor duch de Cessa, y, també, havent ja vostres senyories deliberat que·s seguís lo vot dels elets que conté que se obehescàs a sa majestat; y, axí, ja dits embaxadors no són de profit algú, antes causan molt gran gasto al General y, axí, considerant y representat a vostres senyories les dites cosas y gasto tant excessiu fan dits embaxadors, suplica per ço lo doctor Bernat Berengari, deputat real, a vostres senyories una de les persones de consistori y, en quant menester sie, ab lo degut acato y reverència, requer sien servits vostres senyories ordenar a dits embaxadors se'n tornen, no aguardant altre orde, a ses cases, dexant-ne allí hu, lo que a vostres senyories aparexarà, o no ningú altrament; per son interès y tuició dissent expressament a la continuació de dits embaxadors y pagament de salaris de aquells y gasto, protestant de tot lo lícit, y perquè de aquestas cosas en son cars, loch y temps degudament conste, requereix a mi, Antoni Thió, scrivà major del General, que lleve acte y continue aquell en lo dietari de la present casa, conforme és tingut y obligat per rahó de son offici, etcètera.»

Y encontinent, los dits senyor deputat ecclesiàstich y oÿdors de comptes, respongueren, axí a la presentació de una scriptura //694v// com de l'altre, que ells se aturaven lo termini de dret per a respondrer, y que les respostes fahedores a dites scriptures les cometien ab magní-

fichs assessors nomenats en lo negoci de la contenció corrent del senyor bisbe de Barcelona.

Dimars, a X. En aquest die, Luís Salell, sirurgià, ciutadà de Barcelona, féu relació a ses senyories en consistori que ell medique quiscun die des de XV de decembre pròxim passat lo senyor Onofre Jordà y Cessala, deputat militar, de un dolor articular que li té comprés tota la articulació del peu del genoll squerre y també de la mà dreta y del peu dret, lo qual dolor dura des de dit die fins a la present jornada y encara passe avant, per la qual indisposició està detingut en lo llit sens poder mourer's d'ell ni caminar. Y esta relació fa mijensant jurament.

En aquest mateix die, los senyors deputat ecclesiàstich y tres oÿdors de comptes del dit General, en presència del senyor deputat real, constituhits tots en la stància del consistori de la present casa, en presència de Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent, a estes cosas cridats per testimonis, donaren a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, una scriptura en[a] resposta de dues scriptures per dit senyor deputat //695r// real presentades a ses senyories, la una a sis, l'altre als VIIII del corrent, continuades en lo present dietari sots les dites jornades, requerint-me no donàs còpia de dites scriptures ni de l'altre d'elles sens incerta de la dita resposta, y que aquella fos continuada en lo present dietari, la qual és del tenor següent:

«Responent los senyors deputats a dues scriptures són estades presentades a ses senyories a VI y VIIII del corrent mes de janer, per part del doctor Bernat Berengari, deputat real, en las quals insta que la resolució de la contenció corrent se prengue praecehint concell dels brassos dels tres estamens, dissentint expressament a qualsevol deliberació que·s farà acerca de dit negoci sens intervenció de dits brassos, diuen que dits senyors deputats deliberaren dit negoci a 8 del corrent, inseguint lo vot y parer dels magnífichs assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats, confirmat ab deliberació feta[b] per les persones eletes dels tres estamens, de la qualitat, sciència y experiència se té notícia, feta a 4 y 6 del corrent, lo qual vot de dits doctors és fet ab la praemeditació que dels motius de aquell se dexa creurer, als quals fou comés dit negoci de exprés consentiment de dit senyor deputat real, inseguint lo qual concell resten dits senyors deputats del tot descarregats y assegurats que en ningun temps, per rahó de dita deliberació, no poran patir, en poch ni en molt; y praecehint lo dit concell de dits magnífichs doctors y cridant, ara, braços per demanar-los concell acerca del mateix negoci porie causar molts grans inconveniens, perquè, si dits braços deliveraven lo contrari, si havien de seguir lo concell de dits braços, haurien de dexar lo concell de dits doctors; y és indubitat que los senyors deputats no restarien salvos ab lo concell de dits braços, //695v// en particular en lo negoci corrent, que los senyors deputats, de exprés consentiment de dit senyor deputat real, han seguit los vots de dits doctors fets a IIII, XIII y XXIIII de noembre y no la resolució dels braços dels tres estamens feta a IIII y XVIII de dit mes de noembre; y, axí, denegades totes y sengles cosas continuades en dita scriptura, estan y perserveran dits senyors deputats en dita deliberació, feta acerca de dit negoci dit die de VIII del corrent, y reprotestan contra dit senyor deputat real de tots los danys y incommoditats se poden succehir per no adherir-se dit deputat real a dita deliberació y per haver presentada a dits senyors deputats dites scriptures. *Requirens vos scribam majorem.*»

Y encontinent, en presència de dits testimonis, los dits senyors deputat ecclesiàstich y oÿdors de comptes, essent axí mateix present lo dit senyor deputat real, donaren a mi, dit scrivà major y secretari del dit General, altre scriptura en resposta de altre scriptura per dit senyor deputat real presentada a ses senyories dit die de VIIII del corrent, continuada en lo dit dietari sots la dita jornada de VIIII del corrent, requerint-me, axí mateix, no donàs còpia de la dita scriptura sens incerta de la dita resposta manant-me assentar aquella en lo present dietari, la qual és del tenor següent:

«Responent los senyors deputats a una scriptura los és estada presentada per part del senyor deputat real a 9 del corrent mes de gener, ab la qual insta que sie donat orde als embaxadors del General que residexen vuy en la cort del rey, nostre senyor, per lo negoci corrent, tornen a la present ciutat, diuen que, en conformitat, han deliberat lo mateix a XXIIII de decembre proppassat y que sempre que //696r// vulle lo senyor deputat real exequutaran dita deliberació. *Requirens vos scribam majorem, etcetera.*»

Dijous, a XII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, en la sòlita y acostumada forma, per los arrendamens de les bolles fahedors per lo trienni pròxim vinent.

696v Disapte, a XIIII. En aquest die, vingué en consistori de sas senyories lo senyor compte de Osona, lo qual anàrem a rebrer los senyors

a. a continuació ratllat rahó.
b. a continuació ratllat ab.

[1623] oÿdors de comptes, militar y real, ab los porters y masses xiques devant, fins al cap de la scala, com en semblans se acostuma, y acompanyàren aquell fins en la stància a hont estave junt dit consistori; y ses senyories li donaren assiento entre lo senyor deputat ecclesiàstich y real, essent absent lo senyor deputat militar de la present casa y consistori, estant a mà dreta dit senyor deputat ecclesiàstich y a la squerra dit senyor deputat real y demés persones de consistori successivament, lo qual se assentà en una cadira que sas senyories manaren posar, per dit effecte, de vellut carmesí; y, estant assentats, dit senyor compte y senyors deputats y oÿdors de comptes, dit senyor compte, de paraula, representà a ses senyories lo estat del negoci corrent devant sa majestat sobre la assistència que demane per al jurament del senyor bisbe de la present ciutat en loctinent de aquest Principat, provehit per sa majestat,[a] // 698r // y que sa majestat havie pres resolució, ab parer de sos reals concells, aprés de haver ohida la pretenció de aquest Principat, que havie sa majestat de ser obehit en que se donàs a dit senyor bisbe la dita assistència en dit son jurament, ab significació que, després de haver-se obehit sa majestat tant en dit negoci corrent com en los demés de aquest Principat, fer molta mercè y que la voluntat de sa majestat *nunca* és estada, ni és, praejudicar al present Principat en ses constitucions, drets y privilegis, ans bé, vol aquells sien salvos y, per lo contrari, no obehint-se, se temie algun sinistre succés en aquest Principat. Emperò, com haje entès dit senyor compte, després de ésser arribat en esta ciutat, que per sas senyories eren estades fetes algunes diligències en benefici de aquest negoci, ab disposició per la dita assistència, que entenie sa majestat ne havie de ser molt servit y havie de fer tota mercè en aquest Principat, encarregant moltíssim a ses senyories sien servits, ab la brevedat possible, fessen a saber a sa majestat la dita disposició perquè ab dit avís no aprete la resolució que porie ser danyosa y, per major explicació de sa embaxada y crehenssa ha donat a ses senyories una carta del senyor compte de Olivares dirigida a ses senyories, la qual jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, per orde de sas senyories, he desclosa y legida a ses senyories una carta del senyor compte de Olivares, la qual és del tenor següent:

«A los muy il·lustres señores los diputados del Principado de Cataluña:

Aunque su magestad (Dios le guarde) tiene // 198v *// la satisfacción que es justo de tan honrrados y fieles vassallos, como los dese Principado, lo que estos días ha passado acerca del juramento del virrey, le ha causado justo sentimiento, y viéndole con él y resolución de castigar el excesso que en esto ha havido con la severidad que pide el caso, he querido, antes que se llegue ha ello, hazer esta diligencia en primer lugar por lo que interesso en el servicio de su magestad, como tan obligado criado suyo y honrrado de su real mano, y, también, por lo que deseo servir a vuestra señoría, a quien suplico disponga las cosas de manera que, sin más réplica, se haga luego el juramento en la forma que su magestad lo tiene mandado, en que no se contraviene a los privilegios ni es la intención del rey, nuestro señor, perjudicarlos en nada que, haciéndose assí, offresco a vuestra señoría el suplicar a su magestad, hechándome a sus reales pies, se sirva de venir no sólo en lo que oy se desea en esse Principado, sino en todo lo demás que adelante se deseare, y yo me encargo de solicitarlo y, aunque siempre he tenido particular inclinación al servicio de vuestra señoría, holgaré mucho tener esta causa más y que me salga cierta la confiança con que quedo de que por mi medio se ha de conseguir el atajar los inconvenientes que podrían resultar de lo contrario; con qué quedaré con obligación de servir a vuestra senyoría y acudiré a ello siempre con particular voluntad. Y porque al señor conde de Osona he visto siempre con la inclinación que deve a las cosas dese Principado, como tan principal hijo del, le he pedido como a tan señor y amigo mio se encargue de hazer //* 699r *// esta jornada a instancia mía, y assí recivirá vuestra señoría esta carta por su mano, y me remito a lo que dirá en todas estas cosas y en mi voluntad a su servicio. Guarde Dios a vuestra señoría muchos años, como deseo. De Madrid, a* XXX *de deciembre* MDCXXII<I>*. El conde de Olivares.»*

E ohida per sas senyories la dita carta, respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, a dit senyor compte de Osona que ells procurarien en tot acudir a llur obligació, attenent en tot al servey de Déu, de sa majestat y benefici del present Principat.

Dilluns, a XVI. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per ocasió dels arrendamens de les bolles del trienni pròxim vinent, com és acostumat.

699v Dimars, a XVII, festa del gloriós sant Antoni. En aquest die, lo magnífich misser Francesch Ferrús, en quiscun dret doctor y del Real Concell del rey, nostre senyor, y son advocat fiscal, vingué en consistori dels molt illustres senyors deputats y oÿdors de comptes, juntat en la casa de la sólita habitació del senyor deputat militar, per la indisposició y malatía de aquell, lo qual

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 860.

reportà a ses senyories un recaudo de part del senyor bisbe de la present ciutat, nomenat per sa majestat en son loctinent y capità general en lo present principat de Catalunya, contenint, en effecte, que, attès sas senyories ha dies se diu han pres resolució en lo fet del negoci corrent de la dita loctinència y a bé que dit senyor bisbe ha tingut notícia de ser presa dita resolució, emperò, com no tingue aquella de la manera que·s deu tenir, ha suspés fins ara donar-ne avís a sa majestat, aguardant que sas senyories fossen servits despaxar per sa majestat ab la dita resolució y que com no pugue diferir més lo donar rahó a sa majestat del dit negoci corrent, que, per ço, suplicave a sas senyories, en nom de dit senyor bisbe, sien servits manar despatxar a sa majestat en rahó de dita resolució, perquè, altrament, dit senyor bisbe serà forçat scriurer a sa majestat sobre dit negoci sens diferir-ho més.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que a bé se haje pres alguna resolució en lo dit negoci y estiguessen ab determini de despatxar, emperò, havent sobrevingut una embaxada de part dels magnífichs consellers pregant-los ab ella fossen servits no despachar en rahó //700r// de dit negoci, attès tenia la ciutat avís per son embaxador que lo senyor compte de Osona havie de arribar en la present ciutat dins pochs dies per a tractar ab ses magnificències sobre dit negoci,[a] sas senyories, donant paraula de no despachar que primer no·n donassen avís a ses magnificències, y que axí ho havien diferit fins vuy, y que no podien despachar que primer no·n donassen avís a dits senyors consellers. Y encontinent manaren a mi, Antoni Thió, scrivà major del General de Catalunya, que, de part de sas senyories, donàs un recaudo a dits senyors consellers contenint que sas senyories, en consideració de la dita embaxada, havien diferit fins vuy lo despachar correu a sa majestat per execució de la resolució presa en la Deputació cerca del negoci corrent, y que no ho podien diferir més y, axí, ses magnificències fossen servits tenir-los per scusats que entenien despachar. Lo qual recaudo fonch reportat per mi, dit scrivà major, encontinent als senyors consellers en cap, segon y quart trobats personalment en la casa de la ciutat, en lo aposento que·s diu del «Consell de Cent», los quals respongueren, parlant lo senyor conseller en cap, que la embaxada era anada a ses senyories de part de ses magnificències y savi Concell de Cent y que, per ço, no·m podien tornar resposta sens donar-ne rahó a dit savi Concell de Cent y que ho farien molt prest, y del que en rahó de açò se resolrrie en dit Concell de Cent ne farien sabidors a ses senyories. Y encontinent jo, dit scrivà major, torní la dita resposta a ses senyories en dita casa del dit senyor deputat militar, present lo dit magnífich misser Francesch Ferrús.

700v Dimecres, a XVIII. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, de part dels magnífichs consellers y savi Concell de Cent de la present ciutat, los magnífichs Hierònym de Navel y don Joachim de Margarit y Reguer, los quals, de paraula, representaran a ses senyories com ses magnificències y lo savi Concell de Cent ordenaren al magnífich Joseph de Bellafilla, donzell, y don Bernardino de Marimon, en la última embaxada que per part de la present ciutat se era feta a ses senyories, que representassen a ses senyories, entre altres cosas, que en concideració que sempre se era acostumat en la present casa convidar lo magnífich conseller en cap de la present ciutat en totes les juntes de elets y brassos, y que en les últimes juntes tingudes de elets en la present casa per lo negoci corrent de la loctinència del senyor bisbe de la present ciutat havien dexat de convidar dit senyor conseller, que, per ço, y per la conformitat que·s deu y convé servar-se entre les dos cases, sien servits ses senyories de assí al devant continuar esta bona consuetut y costum de convidar dit senyor conseller en dites juntes, que la ciutat ne rebrà singular mercè; y com los dits senyors Joseph Bellafilla y don Bernardino de Marimon se sien olvidats en ocasió de altres negoci<i>s, aportaven a son càrrech representar les dites cosas a ses senyories que, per ço, los senyors consellers los ho havien encomanat a ells y, axí, les representaven a ses senyories, suplicant sien servits fer mercè a la ciutat conforme per sas senyories y per sos praedecessors era //701r// acostumat.

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que era veritat que en les juntes de brassos se tenen en la present casa se acostuma de convidar lo senyor conseller en cap de la present ciutat, emperò, que en les juntes de elets no·s trobave axí continuat ser-se sempre observat, puix en moltes juntes de elets no·s troba ser-hi estat dit senyor conseller, y que en les juntes de elets últimament tingudes si no havien convidat lo senyor conseller no era estat per falta de voluntat, sino sols en consideració de què en dites juntes assistien lo senyor bisbe de Elna y los senyors comptes de Çavella y Santa Coloma aparegué convenie llevar dificultats que havien de moure's per la vinguda de dit senyor conseller en dites juntes per la praecedència que·s deu a dit senyor conseller, bisbe y comptes, y que esta era la causa per la qual no havien convidat en dites juntes lo dit senyor

a. a continuació ratllat attès tenie la ciutat avís.

conseller, y no perquè no haguessen rebut molta mercè que dit senyor conseller los hagués honrrat en sa presència.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, de part dels magnífichs consellers y savi Concell de Cent de la present ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla, donzell, y don Bernardino de Marimon, los quals representaren a ses senyories que, havent-se en dies passats, ab embaxada de part dels senyors consellers y savi Concell de Cent de la present ciutat, suplicat a ses senyories que, attès per carta de son embaxador havien los senyors consellers y savi Concell de Cent tingut avís que venia en la present ciutat lo senyor compte de Osona per a tractar ab la present ciutat // 701*v* // algunes cosas acerca del negoci corrent, fossen servits sas senyories no despachar ni innovar cosa alguna en dit negoci, en rahó de les resolucions se eren preses en la present casa, per veurer si·s podrie pendrer alguna bona resolució en dit negoci ab la dita vinguda del senyor compte de Osona, sas senyories se servíran respondrer que no despacharien ni innoverian cosa alguna en dit negoci fins la dita vinguda de dit senyor compte y se hagués pres resolució per dita ciutat ab la dita vinguda. Y havent, en lo die de ahir, rebut los magnífichs consellers un recaudo de sas senyories, reportat per lo scrivà major de la present casa, que ses senyories entenien despachar si ses magnificències manaven alguna cosa, se·s reproduhit y proposat dit recaudo per dits magnífichs consellers al savi Concell de Cent que·s tingué en lo die de ahir, per lo qual se ha deliberat fer-se la present embaxada, ab la qual se suplica a ses senyories sien servits manar suspendrer la execució de dites resolucions y despachar fins que la ciutat haje acabat de pendrer la resolució en dit negoci, que ara se està tractant ab dit senyor compte de Osona per les persones que, per lo savi Concell de Cent, són estades nomenades, attès convé moltíssim al benefici de dit negoci.

E sas senyories, parlant lo dit senyor deputat ecclesiàstich, digueren a dits senyors embaxadors fossen servits donar-los lloch per a poder-ho tractar entre si. Y, encontinent, dits senyors embaxadors hisqueren fora del aposento del consistori y aguardaran fora la resolució que sas senyories pendrien. Y, després de poch, havent conferit dits senyors deputats aquest fet entre si // 702*r* // y los magnífichs assessors y advocat fiscal de la present casa, manaren avisar dits senyors embaxadors fossen servits entrar en consistori per a rebrer la resposta y, entrats aquells y ajuntats, respongueren los dits senyors deputats, parlant lo dit senyor deputat ecclesiàstich, que ells, en rahó de la dita embaxada, per a servir als senyors consellers y savi Concell de Cent havian diferit no despachar per la cort en rahó de les resolucions que·s són preses en la present casa, y que, aparexent los convenia no diferir-se més, havien avisat los senyors consellers per dit scrivà major que entenien despachar; emperò, attesa la present embaxada, desijant en tot lo possible donar gust a ses magnificències y al dit savi Concell de Cent, procurarien en no despachar per tot vuy ni per tot demà.

Dijous, a XVIIII. En aquest die vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories per part dels magnífichs consellers y savi Concell de Cent de la present ciutat, los senyors Joan Francesch Rosell, ciutadà honrrat, y Joseph Spuny, donzell, los quals reportaren a ses senyories en scrits la embaxada del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Los senyors consellers, inseguint la deliberació feta // 702*v* // en lo savi Concell de Cent celebrat lo die de avuy, que compta a de janer 1623, y per exequució de aquella, nos han ordenat que·ns conferissem ab vostres senyories, suplicant-los de part de dits senyors consellers y savi Concell de Cent, com los suplican, sien servits vostres senyories no despachar lo correu han resolt despachar, per tot lo dit die de avuy, conforme han respost a la embaxada lo és estada reportada de part dels senyors consellers y savi Concell de Cent, per los senyors Joseph de Bellafilla y don Bernardino de Marimon, attès convé axí per la bona direcció del negoci, perquè del tracte corrent entre lo senyor compte de Osona y la ciutat se spera ha de resultar algun particular y molt gran benefici, no sols per a la ciutat, però, principalment, per tot lo Principat, lo qual deuen vostres senyories, com és just per rahó de sos officis, procurar ab tot cuydado per a que, presa resolució per la ciutat, la una casa y l'altre puguen scriurer ab conformitat, com convé a la quietut de aquesta ciutat y Principat. Y, també, sien servits vostres senyories en les ocasions que juntaran elets, cridar-hi lo senyor conseller en cap, com és de costum y tant conforme a rahó per ésser, com és, lo cap del bras real, perquè, altrament, de contraria resolució en una cosa y altra (lo que no·s creu de vostres senyories) la ciutat ne tindrie particular sentiment.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que ells veurien lo que deurien fer y procurarien en que lo negoci de què·s tractave anàs bé al servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat y que respondrien a ses magnificències.

703*r* Dimars, a XXIIII. En aquest die sas senyories

anaren a la Lonja de la present ciutat, consistorialment, per los arrendamens de les bolles del dit General, com és acostumat.

703v Dijous, a XXVI. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories, per part dels magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors don Joachim Margarit y de Reguer y Joseph Spuny, donzell, los quals aportaren en scrits còpia de la deliberació feta per lo savi Concell de Cent a 23 del corrent, continuada en un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Deliberació feta per lo savi Concell de Cent Jurats a XXIII de janer MDCXXIII.

Que attès la matèria corrent és tan grave, considerant lo stat en que avuy està posada esta ciutat que, per ço, sie replicat de nou a sa majestat suplicant-lo que, usant de sa real clemència, sie servit venir a honrrar esta ciutat ab sa real presència, com ab ses reals cartes nos té offert y, en particular, ab algunes d'elles, per al principi de aquest any. Y, per dit effecte, sie tramès hu dels magnífichs consellers a la cort de sa majestat ab la diligència possible, anant a mija porta a la ligera, acompanyat de tres prohomens o acompanyadors extrets en la forma acostumada, no excedint, emperò, lo senyor conseller y prohomens extrets // 704r // y criats llurs, entre tots, en número de deu persones, attès la necessitat y matèria corrent ho demana; los quals tres prohomens y senyor de Sant Jordi, embaxador, y son associat, estiguen obligats en tot y per tot seguir los ordes del senyor conseller que per dit effecte anirà. Y per donar lo assiento qual convé a dit negoci y per bona direcció de aquell, los senyors consellers, ab la prestesa que la qualitat del dit negoci requereix, ajunten dotse persones del present Concell de tots estamens, los quals fassen y madurament ordenen les instruccions convenients, provehint que, no obstant dita nova extracció de tres prohomens o acompanyadors, no·s moguen de la cort de sa magestat lo embaxador y son associat allí tramesos, com ha instruhits en lo negoci, y que la present deliberació sie feta a saber al senyor compte de Osona, als senyors deputats, molt il·lustre Capítol y bras militar.»

E sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que folgarien molt que la dita deliberació tingués lo succés desijat, en servey de Déu, de sa majestat y benefici de aquest Principat.

Divendres, a XXVII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories misser Miquel Pérez, lo qual de part del senyor bisbe de Barcelona // 704v // aportà y presentà a ses senyories una carta de sa majestat, closa y sagellada en la sòlita y acostumada forma, dirigit lo sobrescrit de aquella a ses senyories, la qual, per orde de sas senyories, essent-se anat lo dit Pérez, fonch desclosa per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y legida y, encontinent, ohida per sas senyories la dita carta manaren a mi, dit scrivà major, assentar y continuar aquella en lo present dietari, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del nuestro principado de Cataluña.
El rey.

Diputados, el obispo de Barcelona me ha avisado de la deliberación que havéys hecho de assistir a su juramento por los cargos de mi lugarteniente y capitán general desse Principado conformando os con lo que cerca desto os tengo scrito y con lo que os han aconsejado vuestros assessores y las personas que elegistes para este effecto, en que havéys mostrado vuestra fidelidad y el amor que devéys a mi servicio, siguiendo lo que esse Principado ha acostumbrado siempre. De todo quedo con el agradecimiento que es razón para lo que en general y particular os tocare, como lo entenderéys del dicho obispo, a quien he ordenado que, en mi nombre, os lo[a] // 706r // signifique. Datus en El Pardo a XXII de enero MDCXXIII. Yo, el rey.

Villar, regens. Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarios. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.»

En aquest mateix die lo noble don Garau de Guardiola, procurador de Silvestre Coll, tauler de Martorell, com de sa procura consta en poder de mi, scrivà major y secretari del dit General, al dos del corrent, en dit nom, ha renunciat en mà y poder de sas senyories lo dit offici de tauler de dita vila, suplicant, en dit nom, ésser-li dita renunciació admesa. E sas senyories admeteren dita renunciació si y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent.

Disapte, a XXVIII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per ocasió dels arrendamens de les bolles, com és acostumat.

706v Febrer MDCXXIII

Dimecres, lo primer. En aquest die mossèn Agustí de Lana, donzell, racional // 707r // de

a. a continuació carta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 860.

[1623] la present casa, vingué en consistori y féu relació a ses senyories com mossèn Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor del dit General en la part de ponent, ha comptat y pagat la terça de abril, maig y juny pròxim passat, exceptat los llibres y diners de dita terça de la taula de Balaguer, la qual dix no haver pagada per no haver cobrat los dinés y llibres de dita taula.

707v Dilluns, a VI. En aquest die vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part de la present ciutat, los senyors Miquel Pol, donzell y don Joachim de Margarit y de Reguer, los quals, de part de dita ciutat, suplicaren a ses senyories fossen servits diferir lo torneig que sas senyories preparaven fer, com se acostume cad·any, per la confraria del gloriós sant Jordi, attès que de present no convé fer-se dit torneig per lo negoci corrent de la contenció que té esta terra en rahó de la loctinència per sa majestat concedida al senyor bisbe d'esta ciutat, en lo qual temps apar haver-se de abstenir fer-se semblans festes fins a tant que nostre senyor sie servit, estes coses sien degudament assentades, que la ciutat de açò ne ha de rebrer mercè molt gran de sas senyories.

E feta y explicada la dita embaxada, respongueren sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, que sempre han entès que los torneigs y justas no són festes de alegria sino exercicis militars per exercitar-se los cavallers a les armes y que, per ço, havien y han deliberat se fasse lo torneig acostumat // 708r // e o obligació que és de sas senyories deliberar-se fassen semblants exercicis. Emperò, attesa la embaxada que fa la present ciutat, aparexent ser cosa digna de ser diferida y suspesa per altre ocasió, per las cosas correns en esta ciutat y Principat, desitjant en tot lo possible donar gust a la dita ciutat, suspenen lo dit torneig per la ocasió y temps que aparexarà més convenient.

Dimars, a VII. En aquest die vingueren ab embaxada en consistori de sas senyories, per part del molt reverent y insigne Capítol de la Seu de la present ciutat de Barcelona, los senyors don Joachim Carbonell y don Hiacinto Callar, los quals, de part de dit molt reverent y insigne Capítol, suplicaren a ses senyories fossen servits diferir lo torneig que sas senyories preparaven fer, com se acostuma cada any per la confraria del gloriós sant Jordi, attès que, de present, no convé fer-se dit torneig per lo negoci de la contenció corrent de la loctinència del senyor bisbe de Barcelona, en lo qual temps apar haver-se de abstenir fer-se semblans festes fins a tant que lo dit negoci corrent tingue son assiento, // 708v // que lo dit molt reverent y insigne Capítol ne rebrà singular mercè.

Y encontinent sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, respongueren que sempre han entès que los torneigs y justes no són festes de alegria sino exercicis militars per a exercitar-se los cavallers a les armes y que, per ço, havien y han deliberat se fasse lo torneig acostumat, com ha obligació que és de sas senyories deliberar-se fassen semblans exercicis. Emperò, attesa la embaxada de dit molt reverent y insigne Capítol, aparexent ser cosa digna de ser diferida y suspesa per altre ocasió, per los negocis correns, desitjant en tot lo possible donar gust a dit molt reverent y insigne Capítol, suspenen lo dit torneig per altre ocasió y temps que aparexarà més convenient a ses senyories.[a]

E poch aprés, vingueren en consistori de sas senyories ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Francisco Grimau, Joachim Bolet y Bertran Desvalls, los quals, per part de dit bras militar, suplicaren a ses senyories lo mateix que per part de dit molt reverent y insigne Capítol és estat suplicat en aquest die, com de sobre està dit, als quals sas senyories, parlant lo senyor deputat ecclesiàstich, feren la matexa resposta que havien fet al dit molt reverent y insigne Capítol, suspenent lo dit torneig per altre ocasió y temps que aparexarà més convenient a ses senyories.

710r Dimecres, a VIII. En aquest die anaren sas senyories, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories misser Miquel Pérez, scrivà de manament, per part del senyor bisbe de la present ciutat, lo qual aportà y donà en mà y poder de sas senyories una carta dient era de sa majestat, lo sobrescrit de la qual anave dirigit a ses senyories. E sas senyories prengueren aquella y, essent fora lo dit Pérez, sas senyories feren desclourer la dita carta y legir aquella per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del nuestro principado de Cataluña.
El rey.

Diputados, aunque en XXII deste os di las grácias de la deliberación que hizistes de assistir al juramento que ha de prestar el obispo de Barcelona

a. a continuació carta transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 860-861.

para los cargos de mi lugarteniente y capitán general desse Principado, he querido significaros de nuevo mi agradecimineto de lo que me havéys scrito sobre esso, y en vuestro nombre // 710*v* *// me han dicho vuestros embaxadores, a quien he dado grata audiencia, y encargaron, juntamente, que perficionéys en sta obra, assistiendo al dicho obispo quando él os lo advertiere, que en todo quedaré de vosostros muy servido, como lo stá y de lo que hasta aqui havéys hecho. Dattus en Madrid, a* XXIII *de enero* MDCXXIII. *Yo, el rey.*

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, se cretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi.

711*v* Divendres, a XVII. En aquest die, lo senyor deputat ecclesiàstich digué en consistori de sas senyories que, attès misser Miquel Orpí, notari, sobrecullidor de dit General en la part de levant, era mort, y per rahó de la concòrdia feta entre sas senyories, li tocave lo torn del dit offici, y axí aceptave aquell.

En aquest mateix die vingueren en consistori de sas senyories mossèn Francesch Blanch y Raphel Riera, notaris públichs de Barcelona, los quals, en virtut de la comissió a ells donada per sas senyories per a reveurer, comprovar y col·locionar en deguda forma los capbreus nous que, al present, se estan fent en la present casa, en execució de sentències de visita y deliberacions de sas senyories, aportaren en scrits y presentaren a ses senyories la relació del tenor següent:

«Als molt illustres senyors deputats del General de Catalunya. *Consuatur prout hic est consuta.*»[a]

714*r* Dimecres, a XXII. En aquest die anaren sas senyories, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

715*r* Mars MDCXXIII

Disapte, a IIII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles.

715*v* Dimecres, a VIII. En aquest die vingué en consistori de sas senyories Raphel Sabater, scrivent de la vila de Alcover, lo qual, en nom y com ha procurador de Gabriel Fort, mercader de la vila de Alforja, // 716*r* // tauler del dit General en dita vila de Alforja, com de sa procura consta en poder de mossèn Sebastià Costa, notari públich, ciutadà de Barcelona, als VIIII del corrent, en dit nom ha renunciat en mà y poder de sas senyories lo dit son offici de son principal, suplicant a ses senyories fossen servits admetrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquella, segons que per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent.

716*v* Dilluns, a XIII. En aquest die anaren ses senyories, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

Dimarts, a XIIII. En aquest die, present en consistori de ses senyories Gabriel Cortià, // 717*r* // corredor del General en la col·lecta de Tremp y Pallàs, en virtut del jurament té prestat en lo ingrés de son offici, ha referit y fet té a ses senyories que ell ha encantat y subhastat pública y palesament, per la vila de Tremp y los llochs acostumats de dita vila, una torra ab ses proprietats, drets y pertinències de aquella, dita «la torra de Sant Feliu», situada part en lo terme de Tenruy y part en lo terme de Talarn, que fonch del quondam don Luís de Queralt, y ha posat en aquella la primera, segona y tercera llanternes y dix no haver trobat comprador algú ni persona que·y digués preu.

Dijous, a XVI. En aquest die sas senyories anaren[a] consistorialment a la Lotja[b] de la present ciutat, per lo arrendament del dret de bolles, com és acostumat.

717*v* En aquest mateix die, lo senyor oÿdor real, Blay Gil de Federich, obtenint lo offici de procurador fiscal de la Deputació local de Tortosa, renuncià en mà y poder de ses senyories lo dit offici, suplicant-los fossen servits admetrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquella, conforme per capítols de Cort és lícit y permès, y no altrament.

En aquest mateix die mossèn Pere Pellicer, causídich, ciutadà de Barcelona, procurador substituhit de Francesch Barrater, de la vila de Falset, procurador constituhit de Martí Timó, guarda ordinaria de la taula del dit General de dita vila de Falset, com de dita constitució consta ab acte rebut en poder de Esteve Albanell, notari de dita vila, als XXII de setembre 1622, y de dita subhastació consta ab acte rebut en poder de dit Albanell, notari, als quinze del

a. a continuació una relació transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 861.

a. a continuació repetit sas senyories.
b. Lotja *interlineat damunt de* bollas *ratllat*

mes de febrer proppassat. En lo dit nom, present en consistori, ha renunciat en mà y poder de ses senyories lo dit offici de guarda ordinaria del dit General de dita taula de Falset, suplicant a ses senyories, en dit nom, fossen servits admetrer la dita renunciació. E sas senyories admeteren aquella si y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent, ciutadans de Barcelona.

Divendres, a XVII. En aquest die vingueren en consistori los senyors fra // 718r // Francesch de Copons, abat de sant Salvador de Breda, don Luís de Copons, fra Joseph de Calders, Joseph Batista Astor, Francesch Jordà y de Gallart, Hieònym Garau, Phelip Plantí y Francesch Pere Rubí, embaxadors del dit General en cort de sa majestat, los quals eren tornats de dita sa embaxada y feren relació a ses senyories com havien cumplit ab tot lo que ere ordenat per ses senyories acerca de dita sa embaxada.

Dilluns, a XX. En aquest die, ses senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

718v Dijous, a XXIII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

719r Dilluns, a XXVII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat, per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

Dimars, a XXVIII. En aquest die, misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecullidor de dit General en la part de ponent, vingué en consistori y féu relació a ses senyories com lo tauler del dit General de la ciutat de Balaguer deu al dit General los llibres y diners de les terces de abril, maig y juny, y de juliol, agost y setembre pròxim passat, los quals prometé a portar a la present ciutat la última vegada que lo dit Sorribes anà a sobrecol·lectar y, fins vuy, no ha pagat dites terces ni restituhits los dits llibres.

En aquest mateix die misser Joseph Çafont, notari públich de Barcelona, en presència dels senyors deputats y oÿdors de comptes, // 719v // en son consistori, digué que un fadrí de sa scrivania, ynadvertidament, pensant ésser-li lícit y permès, presentà, a instància del reverent Francesch Pérez, prevere, una requesta a mossèn Melchior Pagès, ajudant del reverent, los comptes del dit General, consernent matèria del dit son offici; y, com havie advertit que lo acte de presentació de semblant scriptura spectave fer-se per lo scrivà major del dit General, ab permisió de dits senyors deputats y, axí mateix, entenent que dits senyors deputats volien procehir contra ell, dit Çafont, per haver rebut lo dit acte, per ço, donant de si plena disculpa, se humiliarie a ses senyories perquè fossen servits de haver-se ab ell ab la suavitat y benignitat que lo consistori sol usar als qui·s sotmeten a ell, offerint-se, d'ecí al devant, abstenir-se de rebrer tals actes y, axí mateix, de donar y liurar a mi, dit scrivà major, la aprísia de la dita presentació, com de fet la donà y liurà.

E los dits senyors deputats, attesa la dita submissió y liurament de dita scriptura feta per dit Çafont, manaren sobreseurer als procehimens que, per orde de ses senyories, se volien fer contra dit Çafont. Presents per testimonis misser Joan Pere Fontanella, ciutadà honrrat de Barcelona, y Damià Calp, hu dels porters ordinaris de la present casa.

Dimecres a XXVIIII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja // 720r // de la present ciutat per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

Abril MDCXXIII

Disapte, lo primer. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

720v Dilluns, a III. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

721r Divendres, a VII. En aquest die sas senyories anaren, consistorialment, a la Lonja de la present ciutat per los arrendamens de les bolles, com és acostumat.

Disapte, a VIII. En aquest die[a] vingueren en consistori de sas senyories misser Francesch Bru, ciutadà honrrat de Barcelona, regent la Real Thesoreria, y misser Miquel Pérez, scrivà de manament, acompanyats de molts officials de sa majestat y scrivans de manament, los quals per part del senyor bisbe de la present ciutat presentaren a ses senyories lo privilegi de loctinent y capità general del present Principat y comtats en deguda forma, despedit en favor de dit senyor bisbe. E sas senyories acceptaren lo dit privilegi, en exequució de la deliberació feta per sas senyories als VIII de janer pròxim

a. *a continuació ratllat* sas senyories.

passat, y manaren a mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, continuàs y registràs aquell en lo llibre o registre de Privilegis y Juraments de Officials Reals en la sòlita y acostumada forma.

721v Dimecres, a XII. En aquest die, entre les onze y dotze horas ans migdie, jurà lo senyor bisbe de la present ciutat, en la Seu de la dita ciutat, per exercir los càrrechs de loctinent y capità general en lo present Principat y comptats, ab assistència dels senyors consellers de la present ciutat y síndich del dit General, en la sòlita y acostumada forma, al qual se li feren les protestacions continuades en lo acte de jurament.

722r Disapte, a XV. En aquest die sas senyories anaren, ben acompanyats, consistorialment, ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, a donar les bones pasquas al senyor bisbe de la present ciutat, loctinent y capità general en lo present Principat y comptats, en son propri palacio cerca de la plaça Nova y, arribats a sa presència, se feren moltes cortesies y, havent-li donat les bones pasques juntament ab lo parabien dels càrrechs de loctinent y capità general y offerint-se haver-se de tractar un negoci ab sa excel·lència, foren tretes cadires y en ellas se assentà sa excel·lència, dits senyors deputats y oÿdors de comptes y reverent Pere Pla, altre dels magnífichs assessors, y misser Jaume Martí, advocat fiscal del dit General, y los demés officials y altres del dit acompanyament se retiraren fora del aposiento, restant en dit aposiento jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del General, y los porters ordinaris, y allí tractaren lo dit negoci y, a cap de poch, se despediren ab les degudes cortesies.

En aquest mateix die sas senyories enviaren a besar la mà // 722v // y donar la benvinguda al excel·lentíssim senyor duch de Pastrana, qui estave hospedat en casa del senyor virrey, per medi dels senyors Joseph Batista Astor, donzell, y misser Francesch Pere Rubí, burgès de Puigcerdà, los quals, poch aprés de ser anats, tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien fet lo que per sas senyories los era estat ordenat y lo dit senyor duch de Pastrana los havie fet molta cortesia, dient-los que estimave la mercè li feyen sas senyories.

En aquest mateix die vingué en consistori de sas senyories lo magnífich misser Gabriel Berart, auditor de les galeres del dit General, y misser Gabriel Berart, son fill, los quals presentaren a ses senyories un privilegi de coadjutor del offici de auditor de les dites galeras en favor de dit Gabriel Berart menor, despedit en la sòlita y acostumada forma. E sas senyories acceptaren lo dit privilegi y manaren continuar aquell en lo llibre o registre de Privilegis de Officials de Galeras, recondit en la scrivania major del dit General, en la forma acostumada.

Diumenge, a XVI. Festa de Pasqua de Resurecció de Nostre Senyor.

723v Disapte, a XXII. En aquest die, los senyors deputats y oÿdors de comptes manaren parar la present casa de la Deputació y, en particular, la capella major, ab molta tapiceria y altres adorns de la casa molt richs y sumptuosos, a hont se celebraren les vespres que, en semblant jornada, se acostumen de celebrar en la present casa, ab molta música, menestrils, orga, cornetes y altres invencions de música, que fonch cosa celebradíssima. Vingueren en ella los dits senyors deputats y oÿdors de comptes en esta forma, que, a las dos horas y tres quarts aprés migdie, partí de sa casa lo senyor Blay Gil de Federich, oÿdor real, acompanyat de molts cavallers y molts officials de la present casa y vingué en la dita capella ab dit acompanyament, al qual hisqueren a rebrer des de la dita capella, en la qual ja estaven per est effecte, los magnífichs assessors y advocat fiscal del dit General fins al cap de la scala y, després, lo acompanyaren fins en la dita capella, lo qual, havent fet lo degut acatament al altar, saludà als cavallers y dames que eren en la dita capella y se assentà en lo banc que baix serà designat. Y, després, tenint avís lo senyor Ramon de Calders, oÿdor militar, que lo dit senyor oÿdor real ja estava en la dita capella, partí de sa casa y habitació ab lo dit acompanyament de molts cavallers y officials; y tenint notícia lo dit senyor oÿdor real que dit senyor oÿdor militar arribave en la present casa, acompanyat de dits magnífichs assessors y advocat fiscal y altres, hisqué a rebrer al dit senyor oÿdor militar fins al cap de la scala y, aprés, los dos juns, anant lo // 724r // militar a la mà dreta y lo real a la mà squerra, ab lo dit solempne acompanyament de cavallers y officials, se'n entraren en la dita capella y, havent fet lo degut acatament al altar, saludaren los dits cavallers y dames que eren ja en la dita capella y se assentaren per son orde en lo dit banch. Y, després, tenint avís lo senyor Miquel Macip, oÿdor ecclesiàstich, que los senyors oÿdors real y militar eran ja en dita capella, partí de sa casa y habitació ab solempne acompanyament de persones ecclesiàstiques, militars y de molts officials; y tenint notícia dits senyors oÿdor militar y real que dit senyor oÿdor ecclesiàstich arribave en la present casa, lo hisqueren a rebrer ab acompanyament de dits magnífichs assessors, advocat fiscal, cavallers y officials de la casa fins al dit cap de la scala y, posant-lo al mig, anant lo militar a mà dreta y lo real a mà squerra, se'n en-

[1623]

traren en la dita capella ab lo dit acompanyament y, praecehint lo degut acatament al altar, saludaren los dits cavallers y dames[a] y se assentaren per son orde en lo dit banch.

Y, després, tenint avís lo senyor Bernat Berengari, deputat real, que los dits senyors oÿdors real, militar y ecclesiàstich eren ja en dita capella, partí de sa habitació, anant devant hu dels porters ordinaris del dit General, ab la massa gran de son estament; y, després, dit senyor deputat, anant al mig de dos persones militars, acompanyats de molts altres cavallers y officials y, axí mateix, tenint notícia dits senyors oÿdors que dit senyor deputat arribave en la present casa, lo hisqueren a rebrer ab lo dit acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal, cavallers y officials al dit cap de la scala, lo acompanyaren fins dins la dita capella, seguint-lo dit acompanyament, officials y // 724*v* // demés persones y, havent fet lo degut acatament y reverència al altar, saludaren los dits cavallers y dames y se assentaren per son orde en dit banc.

Y, després, tenint avís lo senyor Onofre Jordà y Cessalà que los dits senyors oÿdors y deputat real eren ja en la dita capella, partí de sa casa ab molt gran acompanyament de cavallers, officials de la present casa y altres persones, y anant devant hu dels porters de la present casa ab la massa gran de son estament; y los dits senyors oÿdors y deputat real ab lo dit acompanyament dels dits magnífichs assessors y advocat fiscal, cavallers y officials, anant devant lo dit porter ab la dita massa gran, tenint notícia que dit senyor deputat arribave en la present casa, lo hisqueren a rebrer fora, al dit cap de la scala, y, aprés, rebent-lo ab si lo acompanyaren fins en la dita capella, anant dit senyor deputat militar[b] a mà dreta y lo real a mà squerra, y los dits senyors oÿdors per son orde graduats, y anant los dits porters devant ab les dites masses, y, arribats en dita capella, feren lo degut acatament y reverència al altar y, després, saludaren los dits cavallers y dames y se assentaren en lo dit banch quiscú per son orde.

Y tenint avís lo senyor fra Benet Fontanella, deputat ecclesiàstich, que tots los senyors oÿdors, deputat real y militar eran ja en dita capella, partí de sa casa y habitació ab gran acompanyament de moltes persones ecclesiàstiques y militars y altres y de molts officials de la present casa, anant devant hu dels porters de la present casa ab la massa gran de son estament; y tenint notícia los senyors oÿdors y deputats que dit senyor deputat ecclesiàstich arribave en la present casa, lo hisqueren a rebrer, ab los dits dos porters y masses grans, ab lo dit acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal, cavallers // 725*r* // y officials fins al cap de la dita scala y reberen-lo ab si y acompanyaren fins la dita capella, anant lo dit senyor deputat ecclesiàstich al mig dels dits senyors deputats real y militar, anant lo senyor deputat militar a mà dreta y lo real a mà squerra, anant devant los dits tres porters ab les dites tres masses grans, y, arribats en la dita capella y havent primer fet lo degut acato y reverència al altar y saludats los dits cavallers y dames, se assentaren tots los dits senyors deputats y oÿdors en son banc vanovat, a la mà dreta de dita capella, y a la mà squerra del altar, ço és, a la part de la epístola, graduant-se quiscú per son orde y grau conforme son estament, ço és, primer a la part del altar y axí a mà dreta dels demés, de dits senyors deputats y oÿdors, se assentà lo dit senyor deputat ecclesiàstich y, després, lo senyor deputat militar y, després, lo senyor deputat real; y, després, lo senyor oÿdor ecclesiàstich; y, després, lo senyor oÿdor militar; y, després, lo senyor oÿdor real; y després de dits senyors oÿdors, los dits magnífichs assessors y, després, lo magnífich advocat fiscal; y, després, lo scrivà major; y, després, lo magnífich Agustí de Lana, racional del dit General; y, després, los altres officials, advertint que lo magnífich Francesch de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, no se assentà en son lloch per les ocupacions que li caven, en rahó de dit son offici, en semblant jornada. Y los magnífichs consellers, no obstant que foren convidats per la dita festa, no·y assistiren ni vingueren en ella.

Y axí, estant la dita capella plena de dames, cavallés y molta gent principal y de tots estamens, se comensaren les vespres ab molta solempnitat y melodia de música, ab grandíssim *aplauso* de tant il·lustre y insigne auditori. Y acabades dites vespres, se alsaren dits senyors deputats, posats y graduats ab lo orde y modo dalt dits, se'n anaren de dita capella gran a la capella xica en la qual entraren y feren oració; // 725*v* // y se'n anaren fins a la porta de la present casa, consistorialment, y allí se despediren, anant-se quiscú d'ells en sa casa ab lo mateix acompanyament que eren vinguts.

Diumenge, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se celebrà festa del gloriós Sant Jordi en la present casa, ab la pompa y solempnitat y grandesa que·s pot considerar, estant parada de molts y diversos draps de rasos, damascos, tafetans, quadros y altres adorns de molta stima, denotant la magnificència y grandesa de la present casa, majorment la capella nova de

a. demes *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* y.l.

aquella en la qual se celebraren los officis divinals ab tota la pompa, solempnitat y cerimònies ecclesiàstiques acostumades per semblants, ab molta música de menestrils, trompetes, orgue y altres que ere una melodia extraordinària, y remuntada ab gran contento y *aplauso* notable de totes les persones de tots los estaments qui·s trobaven en dits officis. Vingueren a ohir la missa que·s celebra en est die en esta casa, ab la música, solempnitat y grandesa dalt referides, los dits senyors deputats y oÿdors de comptes, lo excel·lentíssim senyor don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, loctinent y capità general en lo present Principat y comptats, convidat per dits senyors deputats. Y los magnífichs consellers, encara que convidats, no vingueren en dita festa. Y gran número de dames, cavallers y altra // 726*r* // gent principal de tots los tres estaments que no·y cabien en la dita capella. Y los senyors deputats y oÿdors de comptes vingueren quiscú de per si ab gran acompanyament de cavallers y persones principals y de molt officials de la present casa, per son orde conforme se diu vingueren en la jornada de ahir y ab los matexos recibiments y forma del dit dia de ahir.

Y quant lo dit offici se volie comensar, tenint avís los dits senyors deputats que lo excellentíssim senyor loctinent general arribave en la present casa, anaren a rebrer-lo ab solempne acompanyament dels magnífichs assessors, advocat fiscal, scrivà major, regent los comptes, racional y altres officials de la present casa. Y, anant devant los dits tres porters ab les masses grans, trobaren que ja sa excel·lència acabave de muntar la dita escala y, axí, reberen aquell ab lo respecte degut y acompanyament fins en la dita capella, en la qual estave aparellada una cadira sumptuosa y molt adornada y, també, lo estrado que acostumen tenir los lloctinents generals de sa majestat, a la part de la mà esquerra de dita capellla, y de la mà dreta del altar de aquella y havent fet la deguda reverència y acato al altar y saludat als dits senyors deputats y oÿdors, se assentà en la dita cadira, y los dits senyors deputats y oÿdors despedint-se ab molta cortesia se'n anaren a seurer en lo dit son banch, quiscú d'ells per son orde. Y encontinent, se comensà la missa y offici divinal ab la pompa, cantoria y música dalt dits, y predicà lo reverent pare fra[a] del orde de Nostra Senyora // 726*v* // de la Merçè.

Y acabat lo dit offici, alsant-se sa excel·lència, los dits senyors deputats, oÿdors de comptes, assessors, advocat fiscal y altres officials, anant los dits tres porters devant ab les masses grans, acompanyaren a sa excel·lència fins en la capella vella de la present casa a hont feren oració, y després lo acompanyaren per tota la casa, amostrant-li aquella, passant per lo hort, per la sala dels reys y sala del consistori y, tornant-se'n, arribaren al cap de la escala, se despediren de sa excel·lència ab la deguda cortesia y serimònia, y dits senyors deputats y oÿdors de comptes se'n anaren, consistorialment, fins al portal major de la present casa y quiscú d'ells se'n anà en sa casa ab lo acompanyament que quiscú d'ells ere vingut.

En aquest mateix die se celebraren solempnes vespres en la present casa y capella major de aquella, ab molta cantoria y música, les quals vingueren a hoyr los dits senyors deputats y oÿdors, ab lo acompanyament dalt dit, ab molt gran concurs de dames, cavallers y altra gent principal y de altres estaments; y acabades aquelles, dits senyors deputats y oÿdors de comptes se departiren y anaren quiscú d'ells en sa casa en la forma y ab lo acompanyament eren vinguts.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die se celebrà lo aniversari en la capella gran // 727*r* // de la present casa per les ànimes dels deffunts deputats, oÿdors y officials de la present casa, ab molt gran solempnitat y cantoria, ab túmol y atxes en lo qual anaren los senyors deputats y oÿdors de comptes, consistorialment, partint de la sala del consistori, ab los tres porters ab les masses xiques devant y acompanyats de molts officials de la present casa, fins en la dita capella, en la qual, fent lo degut acatament y reverència al altar, se assentaren quiscú per son orde en un banch vanovat posat per est effecte a la part de mà dreta de dita capella y esquerra del dit altar, ço és, en la part de la epístola. Y, després, tenint notícia que lo protector del bras militar, convidat al dit aniversari, venie y era ya per la escala amunt de la present casa, acompanyat de molts cavallers, lo hisqueren a rebrer los senyors oÿdors militar y real, lo qual reberen al cap de la escala, posant-lo al mig dels dos fins en dita capella ab lo acostumat acompanyament, y sent en la dita capella y havent fet la deguda reverència y acato al altar, saludà los senyors deputats y oÿdors y, despedint-se dels dits senyors oÿdors militar y real, se assentaren en son lloch y dit protector ab dits cavallers qui·l acompanyaven se assentaren en uns banchs vanovats posats per dit effecte a la part esquerra de dita capella y dreta del dit altar, ço és, en la part del evangeli, y ohyren tots lo offici, que·s celebrà ab la dita solempnitat, y sermó que predicà lo reverent pare fra[a] del orde de Nostra Senyora del Carme.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 80 mm.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 70 mm.

[1623] Y acabat lo dit offici y absoltes acostumades fer, se alsaren los dits oÿdors real y militar, y lo dit protector, prenent-lo al mig dels dos, y ab lo dit acompanyament lo acompanyaren //727v// fins al cap de dita escala; y després, dits senyors oÿdors se departiren del dit senyor protector y se'n tornaren en dita capella, y aleshores tots los senyors deputats y oÿdors junts, anant los dits porters ab dites masses xiques devant y acompanyats dels dits officials de la present casa, se'n anaren consistorialment y, essent en lo portal major de la present casa, se departiren y se'n anaren quiscú d'ells en sa casa.

Dijous, a XXVII. En aquest die ses senyories anaren, consistorialment, a la //728r// Lotja de la present ciutat per occasió dels arrendaments de les bolles, com és acostumat.

728v Maig MDCXXIII

Dimars, a II. En aquest die vingué en consistori de ses senyories lo notable don Joan de Queralt lo qual presentà a ses senyories un privilegi de entretingut de les galeres del dit General en son favor despedit en la sòlita y acostumada forma. E ses senyories acceptaren lo dit privilegi y manaren continuar aquell en lo llibre o registre de Privilegis de Officials de Galeres, recondit en la scrivania major del dit General, en la forma acostumada, reservant-se, emperò, sobre la paga del sou de dit don Joan de Queralt a major desliberació.

Dijous, a IIII. En aquest die ses senyories anaren, consistorialment, a la //729r// Llotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.

Dissapte, a VI. En aquest die [a]vingué en consistori de ses senyories misser Antoni Sagrera, mercader, receptor dels fraus del dit General, lo qual renuncià en mà y poder de ses senyories lo dit son offici en favor de Jacinto Sagrera, negociant, ciutadà de Barcelona, supplicant la dita renunciació ser-li admesa. E ses senyories admeteren aquella conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis Damià Calp, porter ordinari de la present casa, y Pau Solanell, escrivent.

729v Dilluns, a VIII. En aquest die ses senyories anaren, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.

a. a continuació ratllat sas senyories anaren consistorialment.

En aquest mateix dia, ses senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor lloctinent general en lo present Principat y comptats los senyors Joan Garcia, canonge de la Seu de Barcelona, don Bernardino de Marimon y Rafel Cervera, los quals, ben acompanyats ab les masses grans y porters devant y de molts officials del dit General, se conferiren en casa del dit excel·lentíssim senyor lloctinent general y, arribats a sa presència, explicaren y donaren en escrits per part de ses senyories, la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor: Los deputats del General de Catalunya han entès que, per manament de vostra excel·lència, són estades publicades unes crides o edictes a[a] del mes de abril pròxim passat, en les quals generalment se prohibeix lo port, ús y detenció de les espases llargues y quadrades de grà de ordi ab llengüenta mallorquina y lo netejar y fabricar aquelles y, axí mateix, se prohibeix a qualsevol persona de qualsevol estament, grau o condició que sia, lo port de rodelles, broquers y altres armes a qualsevol hora y, en alguns caps, se impedeix lo líbero comers y, en altres, se posen penes en virtut de pragmàtiques no fetes en Corts Generals. Y de enderrocar y assolar cases, castells, mesies y llochs; //730r// y en aquelles se fan altres manaments, prohibicions, imposicions de penes y altres coses contraries a diverses constitucions, capítols y actes de Cort y diversos privilegis, usos y consuetuts del present principat de Catalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya. Y per ço, nos han ordenat que vinguessem a representar a vostra excel·lència estes coses ab embaxada y extrajudicialment, supplicant a vostra excel·lència que, per observança de dites constitucions, privilegis y consuetuts, sia vostra excel·lència servit manar revocar dites crides o edictes o, a lo *menos,* habilitar aquelles de modo y manera que no reste contrafacció ni violació de dites constitucions, capítols, privilegis, usos, stils y consuetuts que, a més de ésser lo que·s supplica conforme a justícia, dits deputats en nom de dits Principat y comptats ne rebran de vostre excel·lència molt particular merçè.»

Y encontinent, lo dit excel·lentíssim senyor lloctinent y capità general respongué que ere molt zelós de la observança de les constitucions, drets y privilegis de aquest Principat y poblats en aquell y rebie en deguda estima lo advertiment que los senyors deputats li feyen per medi de dits embaxadors ab la dita embaxada de les contrafaccions, que, ab elles, diu fer-se a dites constitucions per les crides que

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

són estades publicades de son[a] manament, y que manarie advertir-ho conforme se diu en la escriptura que ab dita embaxada se li done y manarie emendar y restituhir son prístino stat si cosa alguna hi ha // 730v // en dites crides que vingue en violació y contrafacció de privilegis.

E Poch aprés, tornats los dits embaxadors, refferiren a ses senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que sa excel·lència havia fet la dita resposta, e ses senyories feren les degudes gràcies a dits senyors embaxadors.

Dimecres, a X. En aquest dia ses senyories anaren, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.

731r Divendres, a XII. En aquest dia, Joan Sever Verdaguer, corredor públic jurat de la present ciutat, ha fet relació en consistori que ell, per orde de ses senyories, ha encantat y subhastat per los llochs sòlits y acostumats de la present ciutat, per més de trenta dies y posades les tres acostumades llanternes en lo dret del pex fresch que misser Francesch Gualbes de Corbera acostume de rebrer en la present ciutat, y no ha trobat persona qui tant offerís en preu del dit dret com lo magnífich Gabriel[b] Anthoni Bosser, cavaller y en arts y medicina doctor, lo qual ha offert en preu del dit dret set-centes y sinquanta lliures.

Dissapte, a XIII. En aquest dia, mestre Miquel Domènech, doctor en medicina, ciutadà de Barcelona, vingué en consistori, lo qual, mediant jurament, féu relació a ses senyories com Honofre Coromines, credenser dels draps de la bolla de la present ciutar, està detingut en lo llit ab febra de tal manera que no pot llevar-se ni servir lo dit son offici, y açò dix saber ell molt bé per haver-lo visitat. E ses senyories ma // 731v // naren assentar la present relació en lo present dietari.

En aquest mateix dia vingué en consistori misser Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor loctinent y capità general en lo present Principat, lo qual, per part de dit excel·lentíssim senyor loctinent general, daria en mà y poder de ses senyories una carta de sa magestat, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General del nuestro Principado de Cathalunya.

El rey.

Diputados, el amor y puntualidad con que havéys acudido a lo que el obispo de Barcelona, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y condados, os ha advertido en orden al juramento de sus cargos, assistiéndole el día que le prestó, aunque lo supe por carta del obispo, he holgado de entenderlo por la vía que me dió don Francisco de Pau y Rocabertí, vuestro embaxador, y, assí, de nuevo os doy las grácias por ello, quedando con la memoria desta acción que ella obliga, como os lo he significado antes de aora en 22 y 31 de enero deste año. Dattus en Madrid, a VI de mayo, MDCXXIII. Yo, el rey.

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.»[a]

733r Dilluns, a XV. En aquest dia ses senyories anaren, consistorialment, a la Llotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.[b]

En aquest mateix dia vingué en consistori misser Miguel Codina, lo qual presentà a ses senyories un privilegi de algutzir extraordinari de sa magestat en son favor, despedit en la sòlita y acostumada forma, y prestà lo acostumat jurament en mà // 733v // y poder de ses senyories. E ses senyories acceptaren lo dit privilegi y manaren continuar aquell en lo llibre o registre de Juraments de Officials Reals en la sòlita y acostumada forma.

Dijous, a XVIII. En aquest dia ses senyories anaren, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.

734r Dissapte, a XX. En aquest dia vingué en consistori misser Agostí de Llana, donzell, racional de la present casa, lo qual féu relació a ses senyories com misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecollidor del dit General en la part de ponent, ha comptat y pagat la terça de juliol, agost y setembre pròxim passat, exceptat la taula de Balaguer, la qual al present se fa exequució.

734v Divendres, a XXVI. En aquest dia ses senyories anaren a la Lotja de la present ciutat per los

a. son *interlineat.*
b. Gabriel *interlineat.*

a. *a continuació carta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 862.*
b. *a continuació un paràgraf ratllat.*

arrendaments de les bolles, com és acostumat.

735v Juny MDCXXIII

Divendres, a II. En aquest dia ses senyories anaren, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.

Disapte, a III. En aquest dia lo discret misser Francesch Blanch, notari públich de Barcelona, constituhit devant de la presència de mi, Anthoni Thió, scrivà major del General, trobat en la Lotja de la present ciutat, me digué que, arribant ell en sa scrivania, ha trobat que hu dels seus jovens praticants havie presentat una requesta a instància de misser Joan Pau Cànoves, donzell, al senyor deffenedor del General de Catalunya, y que havie entès que los senyors deputats ne feyen algun sentiment y volien procehir contra d'ell, y que li pesa molt que dit son escrivent hagués rebut semblant acte, que sa intenció no és estat, ni és, fer cosa[a] *//737r //* que sia en prejudici del General ni de ses perrogatives, y que, per ço, li valgués ab los dits senyors deputats en que no·s fessen procehiments alguns contra d'ell per quant ell se sotsmetie a la gràcia de ses senyories. Y me lliurà lo acte original de la presentació de dita requesta, fent-me fe que no se'n havie aturat còpia alguna. E jo, dit scrivà major, prengué lo dit acte y refferí a ses senyories en consistori lo que havie passat ab dit Blanch, y ses senyories, attès la dita submissió, manaren parar en qualsevol procehiments que·s fessen contra dit Blanch y que se'n fes nota de tot en lo present dietari. E lo dit acte està cusit assí per la deguda memòria.

En aquest mateix dia vingué en consistori de ses senyories Anthoni Ribot, de la vila de Esterri d'Àneo, lo qual en nom y com ha procurador de Joan Mestre, tauler del dit General de dita vila de Esterri d'Àneo, com de sa procura conste, ab acte rebut y testificat en poder de Cebrià Gintarra, notari de dita vila, en dit nom renuncia en mà y poder de ses senyories lo dit offici de tauler de dit son principal[b], supplicant, en dit nom, li fos admesa la dita renunciació. E ses senyories admeteren aquella si y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis, Francesch Collberó, notari, y Pau Solanell, escrivent, ciutadans de Barcelona.

737v Diumenge, a IIII. Festa de Pascua del Sperit Sant.

a. a continuació una acta de requisició transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 862.
b. principat *al manuscrit.*

Dimecres, a VII. En aquest dia vingué en consistori de ses senyories misser Miquel Pérez, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim loctinent y capità general en lo present Principat y comptats, lo qual, per part de sa excel·lència, aportà a ses senyories una carta de sa magestat, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General del nuestro Principado de Catalunya.[a] *//739r //*
El rey.

Diputados, he entendido la fábrica de las arcadas que havéys hecho en las atarazanas de la ciudad de Barcelona capaçes de fabricar en ellas galeras reales y, después de daros grácias por esto, os encargo de nuevo que procuréis que se haga la portada del atarazanal y que acabéys de perficionar la capilla per a dezir missa, como de vosotros espero, pues no es decente el puesto en que aora se celebra, que en ello me servireis, como lo entendereis de mi lugartiniente y capitán general en esse Principado. Dattus en Madrid, a XXII de mayo MDCXXII.

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Villar, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.»

739v Divendres, a VIII. En aquest dia ses senyories anaren, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles, com és acostumat.

Dissapte, a X. En aquest dia vingué en consistori de ses senyories lo noble don Joachim Carbonell, canonge de la Seu de la present ciutat, lo qual, en nom y com a procurador de misser Pere Oller, mercader, credenser del General de la present ciutat per a les coses devall escrites y altres, com de sa procura consta en poder de mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, lo dia present, en lo dit nom, renuncià en mà y poder de ses senyories lo dit offici de credenser de dit son principal en favor de misser Francesch Corretger y Nou, notari real de la ciutat de Gerona, supplicant, en dit nom, li fos admesa la dita renunciació. E ses senyories admeteren aquella si y conforme per capítols de Cort los és estat lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis, Francesch Collberó, notari, y Pau Solanell, escrivent.

740r Dilluns, a XII. En aquest dia vingué en consistori de ses senyories Balthezar Ximenis, cirurgià, lo qual féu relació a ses senyories com Este-

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 862-863.

ve Closes, credenser de les sedes de la bolla de la present ciutat, està malalt en lo llit de un colp molt gran de rajola que li donà en lo cap, per lo qual està ab perill de sa vida y, axí, no pot servir lo dit son offici. E ses senyories manaren assentar la dita relació en lo present dietari.

740*v* Divendres, a XVI. En aquest dia, los molt illustres senyors deputats de General de Catalunya, en son consistori, reberen una carta del reverent canonge Jacinto Virgili, deputat local de la ciutat y col·lecta de Tarragona, de jornada de XI del corrent mes de juny, en resposta de carta de ses senyories de vint de abril en orde del negoci de la aprehensió de les robes y mercaderies naufragades poch ha en lo port de Salou, y dels procehiments contenciosos tinguts y fets entre lo General e, o ministres de aquell de una, y lo procurador real y officials y ministres de la Cambra Apostòlica de parts altra, y de la revocació feta de dits procehiments per dit procurador real y Cambra Apostòlica, reintegrant lo General en sos drets y preheminències, y altres papers y actes fets en rahó de dit negoci, los quals ses senyories han manat cusir en lo present dietari conforme se seguexen.[a]

745*r* En aquest mateix dia, lo magnífich Joan Batista Cassador, donzell, exactor del dit General, exposà a ses senyories que, a instància de un procurador de don Galceran de Paguera y del doctor Gaspar Molera, se li havia[b] presentat una requesta per misser Francesch Goteres, notari real; y que dient-li còm y en quín nom li presentava dita scriptura, dit Goteres li respongué la·y presentava com a exactor del General y en rahó del dit son offici, y que dient-li ell, dit Cassador, que advertís no·u podia fer per quant als senyors deputats, oÿdors de comptes y officials del General, en rahó de sos officis, no se·ls pot presentar requeriments alguns ni altres scriptures sino és per lo scrivà major del dit General, y que axí lo amonestaria que se abstingués de rebre tal acte perquè és en prejudici del General y de sos privilegis, auctoritat y perrogatives, que, altrament, serie forçós de procehir contra d'ell. Dit Goteres respongué que solament lo pagassen, donarie y presentarie requestes a qualsevol persones, que ell no tenie respecte a ningú, y axí, no obstant dita monició, dit Goteres passà havant en la presentació de dita requesta. Per ço, supplica a ses senyories, dit exactor, manassen reprimir aquest excés y castigar aquell conforme aparexerie a ses senyories convenir. E ses senyories, encontinent, manaren capturar lo dit Goteres, lo qual, posat en los càrcers de la casa, per medi dels dits don Galceran de Peguera y doctor Gaspar Molera, demanà perdó a ses senyories, humiliant-se dient que ell pensave que·u podia fer, emperò, que, vehent li ere prohibit, lliurave y se offerie lliurar lo acte de la presentació de dita escriptura al dit scrivà major del dit General, pre- // 745*v* // sentant a ses senyories la sua pobresa y que patirie molt en sa casa y família si·l manaven detenir en dits càrçers, y que ell se sotsmetie a la gràcia y clemència de ses senyories.

Y, axí, ses senyories manaren a mi, scrivà major, que, lliurat per dit Goteres lo dit acte en mà y poder de mi, dit scrivà major, manàs, de part de ses senyories, a Miquel Fontana relaxàs aquell y, axí, inseguint lo orde de ses senyories, jo, dit scrivà major, notifiquí a dit Fontana la voluntat de dites ses senyories, y dit Goteres me lliurà y entregà lo dit acte y fonch relaxat. Presents per testimonis Francesch Collberó, notari, y Pau Solanell, scrivent, lo qual és assí cusit.[a]

746*r* Dimars, a XX. En aquest dia ses senyories, en exequució de la deliberació feta lo dia present, acerca de la nominació de cabo de les galeres del dit General feta en persona de fra don Francesch Sabater, per rahó de la anada o viatje que, al present, han de fer dites galeres en les parts de llevant, se conferiren y anaren en la galera patrona, que·s trobave en lo moll de la present ciutat, a hont estave lo estandart de la esquadra de dites galeres per ésser fora la galera capitana. Y, assentats en la popa de dita galera, havent feta salva a ses senyories ab tirs de artilleria y música de menestrils, essent allí present lo dit don Francisco Sabater, cabo de dites galeres, ses senyories y per ells e, o, en nom del consistori, lo senyor deputat militar entregà lo estandart de dites galeres al dit fra don Francesch Sabater. E lo dit fra don Francisco Sabater prengué aquell en ses mans y·l tornà posar en son lloc y prestà lo sòlit y acostumat jurament, sagrament y homenatje en mà y poder de dit senyor deputat militar de haver se(rvit) bé y llealment en lo exercici de dit càrrech de cabo de dites galeres durant la mera y líbera voluntat de sas senyories. Presents per testimonis misser Joan Pera Fontanella, ciutadà honrrat de Barcelona y en drets doctor; Agustí de Llana, donzell; don Joseph Astor; misser Francesch Pere Rubí, y molts altres.

746*v* Dijous, a XXII. En aquest dia, los magnífichs assessors ordinaris del dit General entraren en consistori de ses senyories y lliuraren en mà y poder de ses senyories un vot en escrits, acerca

a. a continuació unes diligències judicials transcrites a l'Apèndix 4, pàgs. 863-865.
b. a continuació ratllat feta.

a. a continuació una acta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 865.

[1623] del que·ls és estat consultat en rahó de les robes que entren de França en lo present Principat y comptats, lo qual vot és del tenor següent:

«Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats y oÿdors de comptes per ocasió de la supplicació que lo síndich de la confraria dels parayres de la present ciutat presentà en consistori, als XX de juliol pròxim passat de MDCXXII, contenint en effecte que, en observança del capítol XIIII de les Corts mil sinc-cents[a] quoranta-set, manassen prohibir que draps de França no puguen entrar en Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, attès que en França no permeten que ni aporten de dits Principat y comptats; vista la dita supplicació y informació rebuda en justificació y prova del contengut en aquella; vist lo dit capítol XIIII de dites Corts de dit any 1547; y vist lo que se ha de[b] // 748r // veurer, attès que de dita informació plenament consta que en França no permetan se aporten draps de Catalunya, Rosselló y Cerdanya y, si·ls. y aportan, los prenen y confisquen, y axí que està en observança la ordinació francesa que fonch causa de la disposició de dit capítol XIIII, los assessors ordinaris y advocat fiscal de la present casa y doctors infrascrits són de vot y parer que dits senyors deputats y oÿdors de comptes, en virtut del jurament que han prestat en lo introhit de sos officis y per observança y exequució de dit capítol, no deuen permetrer, abans bé han de prohibir, que draps de França entren en Catalunya, Rosselló y Cerdanya sots pena de confiscació al[c] General, y que dita prohibició dure fins a tant que dita ordinació francesa serà revocada, conforme diu dit capítol, y que en la confiscació se procehesca per dits deputats y oÿdors segons en tots[d] los demés casos de confiscacions de fraus tenan acostumat ab que, abans de la exequució, se mane publicar ab veu de pública crida la disposició de dit capítol 14 per los llochs acostumats de la present ciutat y demés de tot lo Principat y comptats, en los quals se volen publicar las ordinacions fetas per los senyors deputats y oÿdors, donant per axavís y expedició de ditas robas françesas als qui vuy las tenan, temps de sis mesos o altre termini ben vist als senyors deputats y oÿdors per a poder sbaltir dits draps y fer desaxida de aquells.

Vinyola, assessor. Marti, fisci Generalis advocatus. De Ripoll, assessor. Cançer, consulens. Fontanella, consulens. Tristany, consulens. Planti, consulens. Josephus Ramon, consulens.»

a. a continuació ratllat no.
b. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 4, pàgs. 865-866.
c. al *interlineat.*
d. tots *interlineat.*

748v Divendres, a XXIII. En aquest dia ses senyories anaren, consistorialment, a la Lotja de la present ciutat per los arrendaments de les bolles del dit General, com és acostumat.

749r Dimecres, a XXVII. En aquest dia misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecollidor del dit General en la part de ponent, féu relació, en consistori, a ses senyories com Joan Jaume Mendoça, tauler y receptor del General en la ciutat de Tortosa, deu los llibres y dinés de la terça de octubre, noembre y dezembre pròxim passat per ell últimament col·lectada.

En aquest mateix dia misser Joan Pau Cànoves, donzell, assentiste de les galeres del dit General, vingué en consistori de ses senyories y exposà a ses senyories, en presència de mi, scrivà major y scretari del dit General, y en presència dels testimonis devall escrits, com en lo viatje que al present han de fer las galeras del dit General en Cicília y en altres parts de Itàlia, conforme lo concert fet entre ses senyories y dit misser Joan Pau Cànoves, anomenave ell, dit Cànoves, per sobrecàrrech en dit viatje a Bernadí Planes, dient que ell tindrie per fet tot lo que dit Planes farie en lo dit viatje. Presents per testimonis, Francesch Colberó, notari, ciutadà de Barcelona, y Joan Ventura Curús, scrivent, en Barcelona habitador.

Divendres, a XXX. En aquest dia, misser Agostí de Lana, donzell, racional // 749v // de la present casa, féu relació en consistori de ses senyories com[a] misser Joseph Fontanella, sobrecollidor del dit General en la part de llavant, ha comptat y pagat la terça de octubre, nohembre y dezembre pròxim passat, exceptat los llibres y dinés del tauler de Sant Celoni de dita terça, y los llibres y dinés del quondam *talis* Espasa, òlim tauler de la taula de Vilafranca de Conflent, de les terçes de abril, maig y juny y juliol, agost y setembre de MDCXXII.

Juliol MDCXXIII

750r Dilluns, a III. En aquest dia lo reverent pare fra Francesch de Moya, en sacrats textos lector, religiós del orde del gloriós pare sant Francesch, habitant vuy en lo convent del gloriós pare sant Francesch de la present ciutat, constituhit personalment devant ses senyories en son consistori, dix de paraula que ell tenia orde y commissió expressos de la noble senyora dona Estàsia

a. a continuació repetit com.

de Semmanat y Requesens, viuda relicta del senyor don Miquel de Semmanat, de la present ciutat de Barcelona, procuradora general del monestir y convent intitulat de Montesion de dit orde y religió de sant Francesch en Hierusalem, presentava a ses senyories unes relíquies enviades per lo molt reverent pare Guardià del dit convent de Montesion a ses senyories en nom del General de Catalunya y Deputació y General de aquell, per medi de dita senyora dona Estàsia, ab títol de donació que, graciosament, fa dit pare Guardià al present Principat y General Deputació de aquell; las quals relíquies són, ço és, la una un tros de la pedra en la qual lo gloriós màrtir cavaller sant Jordi, patró y advocat del present Principat, fonc degollat prenent martiri per la santa fe cathòlica, y l'altre de dites relíquies és un tros de pedra del sant pesebre en lo qual Nostre Senyor Déu Jesuchrist se dignà naxer de Maria Sanctíssima, les quals relíquies venen dins de una capsa de fusta molt ben conduhida; supplicant dit pare fra Francesch de Moya de part de dita senyora dona Stàcia de // 750*v* // Semmanat, procuradora general demuntdita, en nom del dit pare Guardià de Montession, sien servits ses senyories admetrer esta devoció com ha tant santa y tant conforme y utilosa al present Principat, y la voluntat ab que dit pare Guardià per sa inclinació avie a les coses d'esta província.

Y, encontinent, ses senyories, hagudes les degudes gràcies per aquesta donació acceptaren les dites relíquies y manaren ser uberta dita capsa y ser aquelles vistes y mirades conforme foren vistes y mirades per ses senyories, consistorialment, y se offeriren de acudir en tot lo que sia del servey de dit donador y llochs sants de Hierusalem en tot lo que per capítols y actes de Cort, usos, pràtigues y observances del dit General los serà lícit y permès, manant a mi, scrivà major y secretari del dit General, ne lleve acte. Presents per testimonis Francesch Collberó, notari, Pau Solanell y Joan Ventura Curús, scrivents.[a]

752*r* Divendres, a VII. En aquest dia vingueren en consistori de ses senyories misser Luís Cassador, canonge de la Seu de Barcelona y comptador de les galeres del dit General, y misser Joan Batista Cassador, donzells, presentaren a ses senyories una supplicació en escrits, juntament ab una còpia de una desliberació feta per lo molt reverent y insigne Capítol de la Seu de Barcelona feta als vint-y-set de juny pròxim passat, com apar ab dita còpia, les quals supplicació y còpia de dita desliberació són assí cusides.

a. a continuació una suplicació i una deliberació transcrites a l'Apèndix 4, pàgs. 866-867.

En aquest mateix dia, a la vesprada, ses senyories per rahó y occasió de la dita supplicació y desliberació a ells presentades en consistori per dits Cassadors, enviaren al molt reverent y insigne Capítol de la Seu de la present ciutat, per // 752*v* // medi de Melchior Pagès, mercader, ab orde de presentar a dit molt reverent y insigne Capítol la scriptura del tenor següent:

«Molt il·lustre senyor: Los senyors deputats del General de Catalunya han tingut notícia que a vint-y-set de juny pròxim passat per vostres senyories és estat desliberat que, attès que lo reverent canonge Luís Cassador era estat amonestat moltes vegades per vostres senyories en comú y en particular per alguns senyors canonges que no anàs navegant fent lo offici de comptador de les galeres de Catalunya en aquelles, per ser offici indecent en respecte de ésser dit molt reverent Luís Cassador canonge de la santa Iglèsia de Barcelona, y no sols no se'n era abstingut, però, encara, havia fet un acte més de soldat que de canonge portant un cordó del pendó de dites galeres en lo ensorró del auditor Berart sens licència de vostres senyories, la qual, conforme constitucions capitulars, devia demanar que dit canonge Luís Cassador sia privat per temps de quatre mesos de tots los emuloments que dit Cassador podrie guanyar, tot encaminat a que se abstinga de fer la servitut del dit offici de comptador, com se conté més llargament en dita desliberació en la qual se fa relació.

E com molt il·lustre senyor de dita desliberació cedesca en notable dany de la Generalitat, de qui són dites galeres en les quals dit canonge Luís Cassador té dit offici de comptador, y la dita desliberació se affectuava, se faria tot per declarat contra la Generalitat, cosa que no la esperan dits senyors deputats de vostres senyories, sino que, entenent vostres senyories dits incovenients, procuraran esviar-los y que lo servey del General se fassa com és just, sentint, com és rahó, que las persones més honrrades de // 753*r* // aquest Principat y comptats, per més que sian constituhides en dignitat, se poden honrrar, com se honrran, dels officis del General que les persones ecc1esiàstiques han procurat fer fer en son favor capítol de Cort, com se·s fet, per a poder obtenir officis del General, han determinat que jo vingués ha representar-ho axí a vostres senyories per a que sien servits apartar-se de la dita desliberació y tornar les coses de dit canonge Cassador en lo estat en què estave abans de la dita desliberació, que dits senyors deputats ho tindran en lo concepte que·s rahó.»

E poc aprés, essent tornat lo dit Pagès en con-

[1623]

sistori, referí a ses senyories com havie presentada y donada la dita escriptura y explicat al dit molt reverent y insigne Capítol lo que per ses senyories li era estat manat en la forma era estat ordenat, y que aquells senyors del Capítol havian reportat que ells mirarien lo paper y respondrien a ses senyories.

Dissapte, a VIII. En aquest dia vingué en consistori de ses senyories misser Miquel Pérez, escrivà de manament y secretari del excel·lentíssim senyor loctinent general en lo present Principat y comptats, lo qual, per part de sa excel·lència, donà y presentà a ses senyories una carta de sa magestat, la qual // 753*v* // és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros los diputados del General del nuestro principado de Catalunya. El rey.

Diputados, el sereníssimo príncipe de Gales, hijo único varón del rey de la Gran Bretanya, ha venido a esta corte con desseo de estrechar amistad conmigo y con esta corona, de que os he querido avisar para que lo tengays entendido. Dattus Madrid, a XXVI de junio MDCXXIII. Yo, el rey.

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.»[a]

755*r* Diumenge, a XI. Festa del gloriós sant Christòphol. En aquest dia vingueren en consistori de ses senyories ab embaxada, per part del molt reverent y insigne Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors don Joachim Carbonell y Joan Baldó, canonges de la dita Seu, los quals, per part de dit molt reverent y insigne Capítol, responent al recaudo en escrits o escriptura a ells donada per orde de ses senyories per medi de misser Melchior Pagès, als set del corrent, donaren y presentaren en consistori a ses senyories una supplicació o scriptura, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors: Per Melchior Pagès, official de vostres senyories y de la present casa de la Deputació, fonch reportada una scriptura per part de vostres senyories als canonges y Capítol de la Seu de Barcelona, ab la qual se demanava, per part de vostres senyories, de què se alsàs al canonge Luís Cassador la privació a ell feta a vint-y-set de juny proppassat, attenent que les causes per las quals fonch dita privació feta seria en contrafacció de capítol de Cort, usos y costums de dita casa, com en aquella se prengués motiu del offici de comptador de dit Cassador en las galeres del General de Cathalunya. Y per a satisfer a la obligació tenen dits canonges y Capítol a la correspondència y mercè sempre rebuda de vostres senyories, y per a que se entenga no és estada la mente y intenció de dits canonges y Capítol contrafer a capítols // 755*v* // de Cort ni, en ninguna manera, encontrar-se en cosa pogués causar debat, inquietut ni desgust a vostres senyories, sino sols castigar a dit canonge Cassador de algunes coses molt indescents per ell fetes, les quals, per causar scàndol y nota, y més a persona de qualitat constituhida en diputat y official de vostres senyories, no se són volgudes exprimir a la dita scriptura a ell, dit Cassador, presentada. Les quals, perquè vostres senyories entengan, com està ya dit, no haver volgut contrafer a capítol de Cort, se diran *ad aurem* a vostres senyories, sempre que sian servits.

Per ço, los canonges y Capítol de la santa Isglèsia de Barcelona, continuant la correspondència que té, ha tingut y tindrà sempre a vostres senyories, nos han manat vinguessem a supplicar a vostres senyories, ateses las rahons dites, sien servits tenir a bé lo fet, pus per ara y per tots temps constarà dita privació no ésser feta ab pensament de contrafer a capítol de Cort ni en vilipendi ni perjudici del offici té dit Cassador en dit General, sino, tant solament, per a corregir y castigar a dit Cassador com a persona ecclesiàstica y de gremio, en virtut de alguns sagrats cànons y de constitucions capitulars, les quals causes obligan, sots pena de peccat mortal, a fer lo sobredit y continuar majors penes en cars no·s corregesca.»

En aquest mateix dia, los molt illustres senyors deputats del General de Catalunya en son consistori manaren al magnífich Joan Batista Cassador, donzell, exactor del dit General, present en dit consistori, que, no havent per tot lo dia de avuy pagat y girat a ses senyories en la taula o banch de la present ciutat, en la sòlita y acostumada forma, lo magnífich Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecollidor del dit General // 756*r* // en la part de ponent, tot lo que ha comptat en la Cambra del Racional de la present casa per rahó de la terça de octubre, nohembre y dezembre pròxim passat, per ell, dit Sorribes, com ha sobrecollidor demuntdit, sobrecol·lectada, que, encontinent, passat dit dia present, exequute irremissiblement tant a dit Sorribes com les fermanses per ell donades al dit General, per rahó de dit son offici, en la caució per ell prestada en son ingrés, ab cominació que fan ses senyories contra dit Cassador en cars que recuse o differesca la dita exequució de les penes per capítols de

a. a continuació deliberació i carta transcrites a l'Apèndix 4, pàgs. 866-867.

Cort statuhides. E lo dit magnífich Joan Batista Cassador respongué a ses senyories que estave prompte y aparellat en acudir a sa obligació y que li sia donada dita còpia de la present; e ses senyories manaren ésser-li donada dita còpia per mi, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General.

Dimecres, a XII. En aquest dia vingué en consistori de ses senyories, misser Ramon Jover, estudiant en ars, en Barcelona residint, lo qual, en nom y com a procurador de Antoni Martí, pagès de Gandesa y guarda ordinaria del dit General de dita vila de Gandesa, com de sa procura conste ab acte rebut en poder de misser Antoni Montanyès, notari públic, ciutedà de Tortosa, als vint-y-sis de juny pròxim passat, en dit nom renuncia en mà y poder de ses senyories lo // 756*v* // dit offici de guarda ordinaria de dita vila de Gandesa, supplicant, en dit nom, a ses senyories, fossen servits admetrer la dita renunciació. E ses senyories admeteren la dita renunciació si y conforme per capítols y actes de Cort és lícit y permès, y no altrament. Presents per testimonis, Francesch Colberó, notari, y Pau Solanell, scrivent.

En aquest mateix dia, ses senyories enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor compte de Lemos, lo que lo dia de ahir desembarcà ab tota sa casa y família y posave en casa del senyor bisbe de la present ciutat, los senyors Miquel d'Oms y Miquel Joan Granollachs, donzells, los quals, per part de ses senyories anaren a donar la benvinguda a dit excel·lentíssim senyor compte de Lemos y offerir-li tot lo que fos servit manar-los, ab les degudes cortesies. E poc aprés de ser anats los dits senyors Miquel d'Oms y Miquel Joan Granollachs, tornaren en consistori y referiren a ses senyories com havien explicada la dita embaxada en la forma los era estat ordenat y que lo dit senyor compte de Lemos los havia respost que estimave en lo que era rahó la merçè li feyen, y que en tot lo que ell podria ajudarie al servey del Principat y ses senyories, com era rahó.

En aquest mateix dia, ses senyories, en resposta de la embaxada enviada a ses senyories lo dia de ahir per part del molt reverent y insigne Capítol de la Seu de Barcelona, enviaren la escriptura sota escrita al dit molt reverent y insigne Capítol per medi de misser Melchior Pagès, la qual és del tenor següent:

«Molt il·lustre senyor: Ab una escriptura presentada a vostra senyoria a set del corrent // 757*r* // per Melchior Pagès de part dels senyors deputats, se ha representat a vostra senyoria los prejudicis que·s feyan a la Generalitat ab la desliberació feta per vostra senyoria a vint-y-set del passat contra lo molt reverent canonge Luís Cassador, comptador de les galeres de Cathalunya, y lo torp manifest que d'ella resultava al General per les causes especificades en dita escriptura, supplicant ab ella a vostra senyoria fos servit apartar-se de dita desliberació. Y quant han pensat que, entesa per vostra senyoria la justificació de dita escriptura y la urbanitat y suavitat ab que està consebuda, ab la revocació de dita desliberació se escusarían dits prejudicis y tota contrafacció de capítols de Cort que pogués causar ningun gènero de encontres, han entès ab la embaxada que lo dia de ahir, de part de vostra senyoria, se·ls féu, ab la escriptura que se·ls donà, que si bé la intenció de vostra senyoria no era estada contrafer, ab dita desliberació, a capítols de Cort, sino sols castigar a dit canonge Cassador, se demana que dits senyors deputats sien servits tenir a bé lo fet com més llargament se conté ab dita resposta a la qual se ha relació.

E com sia cosa molt separada de les causes que poden mourer a vostra senyoria per a castigar al dit canonge Cassador lo tenir lo offici de comptador de dites galeres, y ab dita desliberació se tinga per attendència y principal motiu per a privar lo haver, dit Cassador, dexat dit offici, com li era estat dit, y haver fet alguns actes que li tocaven com a official, y axí se hage de estar més al exprés y declarat en dita desliberació que, a la tanta intenció ab que·s féu, desitjant dits senyors deputats lo bé y utilitat del General y per // 757*v* // acudir a sa obligació jurada la observança de capítols de Cort, suplica de nou a vostra senyoria que puix lo fi que vostra senyoria desitja contra dit Cassador, conforme·s diu en dita scriptura, se pot alcansar sens tenir attendència ab dit offici de comptador, sia servit revocar los motius de dita desliberació en quant contrafan a dits capítols de Cort y són prejudicials a la Generalitat, sent, com és, cosa tan ajustada a rahó fer allò que aprofita al General y no danya a vostra senyoria, y escusar les inquietuts que podria causar lo haver dits senyors deputats de procurar dita revocació de la manera que, per capítols de Cort, usos y estils de la casa de la Deputació, està disposat, que, a més de ser axí de justícia, dits senyors deputats ho correspondran a vostra senyoria en totes les ocasions que·s podran offerir. Altrament, per son descàrrech, los serà forçós procurar la observança dels capítols de Cort ab la forma que ells disposan.»

E poc aprés de ser anat lo dit Pagès en dit Capítol, tornà en consistori y refferí a ses senyories com havia donada la dita escriptura en la forma li era estat ordenat, y que los senyors de dit Ca-

[*1623*]

[1623]

pítol havien fet de resposta que ells ho mirarien.

En aquest mateix dia vingué en concistori de sas senyories misser Nicasi Castellar, ajudant primer de la scrivania major del dit General, lo qual, mediant jurament prestat en mà y poder de ses senyories, digué que ell havia vist lo llibre de la taula de Sant Celoni del dit General de la terça de octubre, nohembre y dezembre pròxim passat //758r// en la Cambra del Racional de la present casa tot blanch, sens haver-hi continuat partit algú. E ses senyories manaren assentar la dita relació en lo present dietari.

En aquest mateix dia, essent junt(s) lo(s) molt il·lustre(s) senyors fra Benet Fontanella, abat del monestir de sant Pere de Besalú, deputat ecclesiàstich; Honofre Jordà y Çessalà, donzell, senyor del lloch y terme de La Fandarella en la vegaria de Tàrrega, deputat militar; Bernat Berengari, en arts y medicina doctor, deputat real; Miquel Macip, canonge de la Seu de Tortosa, oÿdor ecclesiàstich; Ramon de Calders y de Santa Fe, en la vegaria de Cervera oÿdor militar; y Blay Gil de Federich, ciutedà honrrat de Tortosa, oÿdor real del General del principat de Cathalunya; en la casa de la Deputació, ço és, en la sala vulgarment dita «del concistori», en la qual, ab acordi pres del dia de ahir y del die present, abans migdie, entre ses senyories, dits senyors deputats y oÿdors se eren juntats a fi y effecte de fer entre si lo repartiment dels llochs que vagan de deputats y oÿdors, los quals se han de insecular en la próxima inciculació fahedora, segons disposició dels capítols y actes de Cort, ús, pràctica y costum del dit General, volent, dits senyors deputats y oÿdors, comensar de fer lo dit repartiment segons serie y tenor de la concòrdia feta y fermada entre ses senyories en lo principi de son trienni sobre la repartició dels officis y llochs de insiculacions vagarian en son trienni.

Lo dit senyor Ramon de Calde(r)s, oÿdor militar demuntdit, //758v// de paraula, exposà a ses senyories de dits senyors deputats y oÿdors y requerí a mi, dit scrivà major del dit General, continuàs que, attès per ses senyories no li és estada servada la dita concòrdia y majorment en la provisió del offici de assessor del dit General, lo qual ses senyories sens vot y parer de ell, dit senyor oÿdor militar, ans bé, essent absent de la present ciutat y vegaria, han provehit en persona del magnífich misser Joan Pere Fontanella, vagant dita assessoria per acabament del magnífich Pere Antoni Vinyola, per ço, dit senyor oÿdor militar dix que no vol estar, ans bé, se aparta de la dita concòrdia, volent que los llochs de les inseculacions sien inseculats conforme los capítols y actes de Cort, com més llargament dit senyor oÿdor militar té dit y representat a ses senyories en la scriptura pochs dies fa presentà a dites ses senyories en concistori, a la que dix que està y persevera.

E ses senyories, atesa la explicació de voluntat feta per dit senyor Ramon de Calders, oÿdor militar, dient ab ella que se aparta de la dita concòrdia, responen y diuen que fan maravella del que ha dit dit senyor oÿdor militar, que no se li ha servada dita concòrdia per quant no pot constar de rompiment algú de aquella fet per part de ses senyories y, majorment, en la provisió del dit offici de assessor del General, provehit poc ha per ses senyories en persona del dit misser Fontanella, la qual en tot y per tot és estada conforme a dita concòrdia y a la voluntat del mateix senyor oÿdor militar, qui havie més de un any explicat sa voluntat que era donar son vot al dit misser Fontanella per lo dit offici de assessor del General, y dit senyor oÿdor, tornat de la absència ha fet últimament, ha confirmada esta voluntat en consistori en presència //759r// del scrivà major del General, y ab la matexa forma y conformitat, ses senyories provehiren poch ha un offici de tauler de la vila de Tarrassa en persona nomenada per dit senyor oÿdor militar ab sa carta, essent ell, dit senyor oÿdor, absent. Per hont advertiren ses senyories a dit senyor oÿdor militar que, en cars no vulle estar a la dita concòrdia y persavere en lo apartament diu fa de aquella, ses senyories entenen incicular tots los llochs que podrien tocar per son torn a dit senyor oÿdor militar si estave a la dita concòrdia, assignant-li temps fins a demà a migdie per ulterior declaració de sa voluntat.

E dit senyor Ramon de Calders, oÿdor militar, attesa la dita resposta de ses senyories y llegida aquella, digué de paraula que se aturava lo temps compatent par a degudament respondrer y satisfer al que·s diu per ses senyories ab la present resposta y advertiment, demanant de tot ésser-li donada còpia.

E ses senyories manaren dita còpia ésser-li donada encontinent, presents per testimonis Francesch Colberó, notari, y Joan Ventura Curús, scrivent, ciutedans de Barcelona.

E lo endemà de matí, que comptavem als XIII del corrent mes de juliol, lo senyor Ramon de Calders de Santa Fe, donzell, oÿdor militar, donà y presentà a mi, scrivà major y secretari del dit General, una resposta en escrits per ell feta a la sobredita escriptura ha ell lo dia sobredit de dotse del corrent fet per los dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real, reque-

rint-me en presència de dits senyors deputats y oÿdors, y en presència de Francesch Colberó, notari, ciutedà de Barcelona, y Joan Ventura Curús, escrivent, en Barcelona habitant, // 759v // testimonis a estes coses cridats, continuàs dita resposta al peu de dit requeriment en lo present dietari, lo qual és del tenor següent:

«Responent lo oÿdor militar a un requeriment a ell fet per part dels senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real, en dotze del corrent mes de juliol, en poder de Antoni Thió, escrivà major de la Diputació, denegades primer totes les coses en dit requeriment contingudes, com no subsistesquen en fet ni en dret, diu y respon que ell, dit oÿdor militar, entén fer la inseculació dels llochs vagants segons la forma dels capítols y actes de Cort y no gens en virtut de concòrdia, o, altrament, com sa obligació no sia sino de fer dita insiculació sino conforme dits actes y capítols de Cort, y requereix a dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real que fassan la inseculació ab la matexa forma, que ell està prompte per observar dits actes y capítols de Cort. Altrament protesta que anomenara les persones que aparexeran aptes y idòneas per a ser inseculades en dits llochs vagants y de valerse de tots remeys de justícia, protestant de tots los danys y de tot lo lícit, de etcètera.»

Dijous, a XIII. En aquest die, entre les sis y set hores de la tarda, jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del General de Catalunya, enviat per los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes // 760r // del dit General, reportí al molt il·lustre senyor Ramon de Calders de Santa Fe, donzell, oÿdor militar, personalment trobat en sa casa, un recaudo de paraula contenint en effecte que los negocis del General van al tant augment, que necessite de tenir-se consistori de matí y a la tarde per poder donar bona expedició en aquells y, majorment, offerint-se de pròxim la inseculació dels llochs vaccants de deputats y oÿdors, per la qual ha de precehir repartiment de dits llochs, fahedor entre les persones dels senyors deputats y oÿdors y que, a bé estiguessen ya de acordi de ajuntar-se esta tarda en consistori, ha faltat dit senyor oÿdor militar, per la absència del qual no se ha pogut fer dit repartiment ni donar complida expedició als dits negossis. Entenen, emperò, que alguna justa causa lo haurà ocupat, per la qual no haurà pogut acudir, tota via lo suppliquen dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real se servesca demà de matí, a les vuyt hores, acudir en concistori, perquè tingan temps de fer lo que se offereix y, en particular, lo dit repartiment, advertint a sa mercè de dit senyor oÿdor militar que no acudint en concistori en dita hora, dits senyors deputats y oÿdors seran forçats a procehir en fer dits negocis y repartiment de dits llochs no obstant que dit senyor oÿdor militar sia absent.

E dit senyor oÿdor militar respongué de paraula //760v // que en lo que té respecte als negocis del concistori, dits senyors deputats y oÿdors podian fer-los a bé sia ell absent, puix ya hi a persones de tots los estaments, y que en lo del repartiment dels llochs, no entén haver-se de fer aquell, sino insecular conforme disposició de capítols y actes de Cort, com ya té dit en una scriptura que pochs dies ha presentada en escrits ha dits senyors deputats y oÿdors, a la que dix que està y persevera y, finalment, digué que procurarie, demà a les vuyt hores de matí, trobar-se en concistori y allí veurie lo que·s podie y deurie fer.

E jo, dit scrivà major, tornat en concistori, referí a ses senyories la reportació de dit recaudo y respostes de dit senyor oÿdor militar.

Divendres, a XIIII. En aquest dia, entre les nou y deu hores abans de migdia, jo, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, enviat per los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del dit General, reportí al molt il·lustre senyor Ramon de Calders de Santa Fe, oÿdor militar, trobat personalment en sa casa, un recaudo de part de dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real, contenint en effecte ya en lo dia de ahir, per medi de dit // 761r // scrivà major, fonch representada a dit senyor oÿdor militar la obligació que cabia a les persones dels senyors deputats y oÿdors de juntar-se en concistori de matí y tarde per la urgència y multitut de negocis se offerexen al present Principat y, en particular, per fer lo repartiment dels llochs de deputats y oÿdors per la inseculació de aquells pròximament fahedora, y ab confiança de què dit senyor oÿdor militar acudirie en concistori a la hora assignada, ço és, a les vuyt hores, han procurat de acudir tots en dit concistori y que sols ha faltat dit senyor oÿdor militar, lo qual han aguardat per bon spay de temps per a poder, en presència y ab intervenció sua, dar expedició als dits negocis y fer lo dit repartiment. Y vehent dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real que dit senyor oÿdor militar no havia acudit, ni acudie, en dit concistori, dits deputats y oÿdors, per major satisfacció, lo supplicaven fos servit tenir a bé de venir en dit concistori, per donar obra y cumpliment a dits negossis, advertint a dit senyor oÿdor militar que, en cars no acudir en dit concistori, dits senyors deputats y oÿdors passaran avant en dits negossis y fer lo dit repartiment no obstant la sua absència, pus la urgència de aquells no donen lloch a dilació.

[1623]

E lo dit senyor oÿdor militar, de paraula, ha respost que esta nit havia tingut una mala gana y indisposició que no li donave lloch de exir de casa y, per ço, ab justa causa no havia pogut acudir en[a] consistori, // 761*v* // representant a ses senyories que, puix hi havia consistori ab persones de tots los tres estaments, bé podian y poden dits senyors deputats y oÿdors fer los negocis se offerexen per lo present Principat; emperò, en lo que té respecte al repartiment dels dits llochs vaccants de deputats y oÿdors ya té dit y representat a ses senyories que no entén haver-se de fer semblant repartiment, sino que dits llochs se han de insecular conforme disposan los capítols y actes de Cort, com ya té representat a dits senyors deputats y oÿdors y, en particular, ab la scriptura lo·s representada poch ha, a la qual diu està y persevera.

E jo, scrivà major, tornat en concistori, referí a ses senyories la reportació de dit recaudo y resposta de dit senyor oÿdor militar.

E no res menys, lo mateix dia, misser Sebastià Grau, prevere y beneficiat de la seu de Barcelona, per part de dit molt reverent Capítol, aportà en concistori de ses senyories una deslibera-ció de dit Capítol, de dotse del corrent, juntament ab un sindicat, la qual desliberació y sindicat són assí cusits.[b]

Dissapte, a XV. En aquest dia, se juntaren los brassos en la present // 764*r* // casa per orde de sas senyories, ab veu de pública crida del dia de ahir, per a fer extracció de habilitadors per la inseculació fahedora dels llochs vagants de deputats y oÿdors conforme disposició de capítols de Cort, en que·s féu la dita extracció en la forma acostumada conforme a lo acte de dita extracció y inseculació més llargament està contengut, lo qual no està continuat en llibre de Desliberacions per haver-se seguit molts debats y questions entre les persones de consistori aserca de dita inseculació, y per les causes y rahons contengudes en una desliberació feta als vint-y-dos del corrent com en llibre de Desliberacions.

En aquest mateix dia, essent los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Catalunya juntats en la sala dels reys, juntament ab los braços de les persones dels tres estaments, cridats ab pública crida del dia de ahir, per a fer la extracció dels habilitadors dels llochs vagants de deputats y oÿdors de comptes y, estant fent la dita extracció, arribats que foren al nom del noble don Alexandre de Alentorn, senyor de Çeró, dit noble don Alexandre de Alentorn, senyor de Çeró, estant allí personalment, representà a ses senyories de paraula que en ninguna manera lo posassen en sort per ninguna extracció se hagués de fer en la present casa, per quant ell no volia, ans bé expressament renunciava de present, a qualsevol extracció y sort fahedora en sa persona per officis y càrrechs de la present casa, per quant una persona de sa qualitat y auctoritat no convenia subjectar-se a judici y procehiments. E me demanà ami, scrivà major // 764*v* // y secretari del General, en presència de dits senyors deputats y brassos y també de misser Francesch Colberó, notari, y Joan Ventura Curús, scrivent, testimonis en açò per mi cridats, que llevàs acte com ell renunciava ab effecte y propòsit desliberat a qualsevol extraccions y sorts fahedores en la present casa y en lo sdevenidor. E axí, ab voluntat de dits senyors deputats y oÿdors de comptes, a requeriment y instància de dit don Alexandre de Alentorn, ne fonc de tot llevat acte per mi, dit scrivà major, en presència dels dits senyors deputats, brassos y testimonis demunt-dits[a].

Diumenge, a XVI. En aquest dia se donaren moltes requestes y scriptures entre les persones de concistori, oÿdor militar y senyors de la Novena, continuades en plica, recondides en la scrivania major.

Dilluns, a XVII. En aquest dia, entre las dotse y la una passat migdia, los senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real, estant concistorialment en la sala vella de la present casa, trobant-se // 765*r* // lo senyor oÿdor militar en la sala dels reys, fora del dit consistori, per la differència de la inseculació de pròxima fahedora que entre ells hi ha, enviaren ha dir, de paraula, per medi de misser Francesch Genovès, cavaller, fent lo offici de síndich del dit General en lloch de misser Bathomeu Sala, ab llicència de ses senyories, juntament ab mi, Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, a dit senyor oÿdor militar, en effecte, lo següent: Que ells entenien fer declaració del dupte proposat per lo procurador fiscal del dit General asserca de la dita differència y, axí, representava en nom del concistori de ses senyories que·s servís acudir personalment en dit concistori, lo qual ses senyories tenien y celebraven per dit effecte en la dita sala vella de la present casa, representant que, en cars de present no acuda en dit concistori per lo dit effecte, dits senyors deputats y oÿdors passarem avant en fer la dita declaració, attesa la obligació que·ls corre a fer.

a. a continuació ratllat son.
b. continuació una deliberació y un sindicat transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 867-868.

a. munt *interliniat damunt de* devall *ratllat.*

E lo dit senyor oÿdor militar, responent per orgue del magnífich misser Miquel Joan Magarola, allí present, ab comissió que, en presència de mi, dit scrivà major y secretari, y testimonis devall escrits, li ha fet per fer la resposta, dix lo següent: Que per sa part, ya dos dies ha, se donà una supplicació a modo de requesta als senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real, ab que se·ls digué que, en lo cars que·s tractave, si ell, dit oÿdor militar, podia o no podia anomenar per la inseculació fahedora dels llochs vagants de deputats y // 765*v* // oÿdors no·y havie ocasió de duptar ne podia firmar-se dupte per ser cosa clara y despedida, que li competia dita nominació segons que, de lashoras ensà, la ha ya feta. Y va acabant en virtut de differents capítols y actes de Cort, requerint després, ab differents actes de requestes y de paraula, dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real que fessen semblant nominació de personas per a dits llochs vagants, conforme ell entenia fer y ha fet. Més diu que, vehent lo magnífich advocat fiscal del General que las ditas y altras rahons que per dit oÿdor feyen, procehian de justícia, no vulgué firmar dit dubte, ans bé firmà dubte y dubtà que·s pogués firmar aquell y, de lashoras ensà, se ha innovat que ahir dits senyors deputats y oÿdors ecclesiàstich y real vingueren en la present sala de la Diputació anomenada dels reys, en la qual, tres dias ha, estan congregats los braços a effecte, segons digueren, de declarar lo dubte de dubte dalt dit y, volent intentar de fer dita declaració, dit senyor oÿdor militar los requerí una y moltes vegades que no procehissen a tal declaració, representant-los que no podien fer aquella per ser ells la matexa part litigant y tenir sols lo total y particular interès en dit negoci, sens haver ley de altra persona, lo que era ben cert, impedia la dita declaració per ells comminada com ningú pugue ser jutge en causa propria y, axí bé, digué y exposà que no·y havie capítol ni acte de Cort en virtut del qual tinguessen jurisdicció ni facultat de fer dita declaració de dit dubte en lo ocorrent cars y que, axí, dissentia a dita pretesa declaració y protestava de la nul·litat de aquella y que, per ço, no entenia donar-hi son vot com // 766*r* // no·l pugués donar per ser part, com dits senyors deputats y oÿdors.

Y, aleshoras, dits senyors se alsaren dexant los presents brassos y concistori, que aleshores estava junt, ab molt gran prejudici y nota de las personas dels tres estaments que estaven juntes, dexant de cumplir a la obligació de sos officis, que tenen en virtut de differents capítols y actes de Cort; per hont dits senyors no sols no declararen dit dubte de dubte però encara, alsant-se sens més ni més, sens aguardar lo vot de dit oÿdor militar, no volgueren donar lloch a que dites requestas y protests se continuassen ab acte, protestant expressament dit oÿdor devant testimonis de sa diligència y del agravi que en axò rebia.

Y com de tot lo dit se inferesque que vuy no·s pot declarar dubte algú per totas las rahons dalt ditas y altres *et signanter,* perquè, essent dits senyors deputats, oÿdor ecclesiàstich y real jutjes y, verament, son part, més que lo reverent sacristà Pla, qui se entén que haurien remogut de la intervenció de estos negocis, dits senyors deputats y oÿdors, sent ell assessor ordinari de la present casa. Per ço, dit oÿdor militar diu que no entén entrevenir en dita pretesa declaració de dubte intempestivament demanada, ans bé, expressament dissent en aquella, requerint a dits senyors que no la fassen de ninguna manera, com fer no poden; altrament, protesta de nul·litat de aquella que resultara de tot lo dalt dit, y altras rahons que·s trauen de differents capítols y actes de Cort, y sens prejudici de tot lo dalt dit. En tot cars opportú y ha ell convenient y sens approbació de la pretensió de dits deputats y oÿdors // 766*v* //, vol valer-se de la dilació y temps que per capítols y actes de Cort està donat lo cars ocorrent. *Requirens etcetera*. Presents per testimonis Monserrat Albià, passamaner y Joseph Reynalt, passamaner.

En aquest mateix dia, misser Agustí Llana, donzell, racional de la present casa, vingué en concistori de sas senyories, lo qual féu relació com misser Francesch de Sorribes y Rovira, donzell, sobrecollidor del dit General en la part de ponent, ha comptat y pagat la terça de octubre, noembre y dezembre pròxim passat.

Dimecres, a XVIIII. En aquest dia foren prorrogats los brassos per ses senyories per a demà, a les vuyt hores abans de migdia.

En aquest dia lo molt reverent senyor sacristà Pere Pla, sacristà y canonge de la Isglésia de Barcelona y altre dels magnífichs assessors ordinaris del dit General, constituhit personalment en la present casa, en la sala *vulgo* dita «la sala vella», requerí a mi, scrivà major y secretari del dit General, que llevàs acte que, havent-li manat los senyors deputats que se abstingués de entrevenir en los negocis y affers de la inseculació que, de quinze fins ara, se va fent, per haver entès que per los senyors oÿdor de comptes, mi- // 767*r* // litar y persones de la Novena se era feta inseculació en sa persona de ell, dit senyor sacristà Pla. Per ço, obtemperant al manament de dits senyors deputats, se era abstingut y abstenia de entrevenir en dits negocis de dita inseculació. E, axí, de açò ne fonch llevat acte per mi, dit scrivà major, en presència de Ni-

[1623]

casi Castellar y Gismundo Bofill, notaris, testimonis en açò cridats.

Dijous, a xx. En aquest dia se féu extracció de habilitadors en la forma acostumada per a habilitar les persones que poden, o no poden, concorrer en deputats y oÿdors, conforme disposició de capítols de Cort; en la qual extracció foren testimonis, servint aquells de brassos, los següents, ço és:

Per lo bras ecclesiàstich, lo senyor doctor Francesch Pero y Cabiscol y, canonge de Tortosa; fra Esteve Nogués, candeler de sant Pere de Besalú; y don Jacinto Dezcallar, canonge de Barcelona.

Per lo bras militar, los senyors Francesch Jordà y de Gallart; // 767v // Gaspar Jordà y de Gallart; y Domingo de Monredon.

Per lo bras real, los senyors Francesch Pere Ribes; Perer Gil de Federich; y misser Gaspar Trilla, doctor en medicina.

Y encontinent, fonch en la sòlita y acostumada forma feta la dita extracció de habilitadors, en que foren extrets, ço és:

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors fra Joseph de Calders, prior de sant Cugat de Vallès; fra Francesch Ballaró, sacristà de sant Miquel de Cuxà; y Pere Roig, sacristà y canonge de Gerona.

Per lo estament militar, los senyors Francesch de Vallgornera y Senjust; Francesch Jordà y de Gallart; y don Jaume de Llordat.

Per lo estament real, los senyors misser Pau Benet Cabrer; // 768r // Joan Francesch Codina; y misser Pere Anthoni Vinyola.

Los quals, extrets en la dita forma, feren la habilitació conforme en llibre de Extraccions està contengut.

Divendres, a xxi. En aquest dia juraren los senyors de la Novena extrets del dia de ahir, y hoÿren sentència de excomunicació entre les deu y onze hores abans de migdia.

En aquest mateix dia, los senyors deputats y oÿdors, discentint lo senyor oÿdor militar y altres de la Novena baix nomenats, estant junts ab los dits senyors de la Novena en la sala del concistori de la present casa, entre les nou y deu hores de la tarde, porrogaren lo acte de la habilitació, per estar molt cansats y ser ja molt tart, per a demà de matí a les sinch hores abans de migdia, que comptarem als xxii del corrent.

E lo senyor oÿdor militar, canonge Roig, don Jaume de Llordat, fra Francesch Ballaró, misser Pau Benet Cabrer y fra Joseph de Calders discentiren a la dita // 768v // prorrogació y protestaren.

E poc aprés, essent-se'n anats los dits senyors deputats ecclesiàstich y militar y oÿdors ecclesiàstich y real y alguns senyors de la Novena, los dits senyors oÿdor militar y senyors canonge Roig, don Jaume de Llordat, fra Francesch Ballaró, misser Pau Benet Cabrer y fra Joseph de Calders requeriren a mi, scrivà major, llevàs acte que, attès que los demés senyors deputats y oÿdors havien porrogat per a demà de matí a les sinch hores abans de migdia y se'n eren anats, que ells també porrogaven per a demà a la matexa hora.

Dissapte, a xii. En aquest dia vingué en concistori de ses senyories lo doctor Antoni Mostarós, lo qual féu relació a ses senyories, mediant jurament, com ell havie visistat y visitave a misser Barthomeu Sala, síndich del dit General, des de xv del corrent fins lo dia present, lo qual des de dit dia està en lo llit ab indisposició y vuy la té, per la qual no pot servir lo dit son offici.

En aquest mateix dia, vingueren en concistori de ses senyories, // 769r // en presència de la Novena, los senyors misser Hierònim Senjust y misser Montserrat Ramon, doctors del real Concell, los quals, per part del excel·lentíssim senyor loctinent general en lo present Principat y comptats, explicaren a ses senyories y senyors de la Novena lo següent, en effecte: Que fossen servits ses senyories y mercès passar havant lo acte de la habilitació de totes les persones inseculades que no·y ha ninguna questió y han ya concorregut perquè·s puga fer la extracció de deputats y oÿdors de dia y no de nits, perquè axí convé al servey de Déu, de sa magestat y benefici públich, y que en lo de la inseculació últimament feta, se farà després. Y axí ses senyories passaren avant dit acte.

En aquest mateix dia, lo doctor Joan Amat féu relació, mijensant jurament, en concistori de ses senyories, que ha vuyt dies que ell visita a misser Pere Mas, procurador del dit General, lo qual, poch havie, era arribat de fora ciutat y trobà aquell ab unes indisposicions les quals lo privaven de no poder fer exercici ni exir de casa. Y lo dia de vuy lo ha tornat visitar y ha trobat que dites indisposicions passaven avant de tal manera que no ha pogut, ni pot, servir son offici sens perill de sa vida.

En aquest mateix dia fonch feta extracció de deputats y oÿdors, segons forma del capítol de Extraccions, en que foren testimonis: //769v//

Per lo estament ecclesiàstich, los senyors fra Joseph de Calders, prior de sant Cugat de Vallès; fra Esteve Nogués; y lo doctor Joseph Jordà, canonge de Tortosa.

Per lo estament militar, los senyors misser Francesch Jordà y de Gallart; Hierònim de Calders de Santa Fe; y don Joseph Astor.

Per lo estament real[a], los senyors Pere Gil de Federich; lo doctor Ramon Cuberta; y Hyerònim Gil de Federich.

Y axí, en la sólita y acostumada forma, foren extrets los següents:

Deputat ecclesiàstich: lo senyor don Pere de Magarola, bisbe de Elna. Deputat militar: lo senyor Francesch Pla y de Cadell, donzell, en Barcelona domiciliat. //770r// Deputat real: lo senyor Pere Fuster, ciutedà honrrat de Tortosa.

Oÿdor ecclesiàstich: lo senyor Onofre Compter, canonge de la Seu de Elna. Oÿdor militar: lo senyor Joan de Collfarrer, en la vegueria de Gerona domiciliat. Y oÿdor real: lo senyor misser Bernat Sala, doctor en drets, ciutedà de Barcelona.

770v Dijous, a XXVII. En aquest dia, los magnífichs assessors ordinaris del dit General vingueren en concistori y lliuraren en mà y poder de ses senyories un vot en escrits acerca dels parayres, juntament ab unes crides acerca del mateix, lo qual vot és del tenor següent:

«En lo fet consultat per los senyors deputats y oÿdors de comptes per occasió de la supplicació donada per lo síndich de la cofraria dels parayres de la present ciutat en concistori, als vint de juliol de mil sis-cents vint-y-dos, contenint, en effecte, que, per observança dels capítols 82 //771r// de las Corts de 1481, y 14 del any 1547, del redrés del General, manassen prohibir que draps de França, estamenyas, ni altres de altres regnes, obrats fora del present Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya no puguen entrar en dits Principat y comptats sots las penas y confiscació en dits capítols contengudas. Vista dita supplicació y la informació sobre aquella rebuda, vists dits capítols de Cort y tot lo disposat en aquells, són de vot y parer y aconsellan a dits senyors deputats y oÿdors que, en virtut de dits capítols y per observança de aquells, deuan manar publicar unas cridas en la forma acostumada y ab incerta de dits capítols de Cort, contenint en ellas la prohibició en dits capítols contengudas, ab las penas en aquellas expressadas.

Vinyola, assessor. Cançer, consulens. Fontanella, consulens. Josephus Ramon, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Petrus Pla, assessor. Tristany, consulens. Planti, consulens.»

«Ara hojats totom generalment que·us notifiquen y fan a saber de part dels molt il·lustres senyors deputats y oÿdors del General del principat de Catalunya, residints en Barcelona, que, attès y considerat que per lo síndich de la confraria dels parayres de la present ciutat y altres universitats de Catalunya y per lo procurador del General, ab supplicació en concistori de dits senyors deputats y oÿdors presentada als[a] del mes de[b] del any[c] //771v// se·ls és estat supplicat que no permeten entrar draps de França en dit Principat y comptats, pus que en França no·s permet que n'i entren de Cathalunya, ans bé los confiscan sens remissió alguna. Attès que la dita prohibició se pot y deu fer en virtut de capítol de Cort y, en particular del capítol 82 de les Corts de l'any 1481, lo qual expressament prohibeix que draps de llana, estams, estamenyes ni altres semblants coses no puguen entrar en Cathalunya, Rocelló ni Cerdanya, sots certes penes en dit capítol contengudes, y del capítol 14 de les Corts del any 1547, que ordena y mana que, attès en França se ha feta ordinació que no puguen entrar en França draps alguns de dit Principat y comptats, que axí mateix draps alguns de França no puguen entrar en Cathalunya ni en dits comptats, sots pena de confiscació al General, encara que pagassen de entrada deu sous per lliura, y que dita prohibició sie servada fins a tant que[d] dita ordinació francesa sia revocada. Y que de la informació rebuda ha instància de dit síndich y del procurador del General ha plenament constat del contengut en dita supplicació, y que en França no està revocada dita ordinació, ans bé prenen y confisquen los draps aportan de Cathalunya, Rocelló y Cerdanya.

Y, axí bé que dits capítols y actes de Cort que prohibexen entrar en Cathalunya, Rocelló y Cerdanya draps de França tenen lloch després de llarch y madur conferiment, discussió y tracte en son consistori tingut, desitjant preve-

a. real *interlineat damunt de* militar *ratllat.*

a. a continuació un espai en blanc d'uns 35 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.
d. a continuació repetit dita prohibició sie servada fins a tant que.

[1623]

nir que no·s continuen, ans bé se eviten, los danys grans que la experiència ha mostrat y amostra han patit[a] //774r// y, vuy actualment, patexen dits Principat y comtats permetent que·y entren draps de França, estant com està en França prohibit de entrar, ni de Cathalunya, Rocelló y Cerdanya, zelant lo benefici públich de dits Principat y comtats y la observança de dits y altres capítols de Cort, vos notifiquen y fan a saber ha totom generalment que ningú gose ni presumesque entrar en lo principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya, de esta hora en avant, draps de llana, estamenyes y altres coses semblants de França en Cathalunya, Rosselló y Cerdanya, sots les penes en dits y altres capítols de Cort contengudes, donant als qui vuy tenen de dits draps de llana, estamenyes y altres coses semblants, temps de sis mesos, del die present en havant comptadors, per a fer desexida de aquells; y, perquè a tots sie notori y ignorància no·s pugue al·legar, manen ses senyories publicar la present crida per los llochs acostumats.

Vinyola, assessor. Cançer, consulens. Fontanella, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Petrus Pla, assessor. Planti, consulens. Tristany, consulens. Josephus Ramon, consulens.»

Divendres, a XXVIII. En aquest dia, vingué en concistori de ses senyories misser //774v// Hieròn Costa, notari de Puigcerdà, scrivà de la Deputació local de la vila y col·lecta de Puigcerdà, lo qual renuncià en mà y poder de ses senyories lo dit son offici de scrivà de dita Deputació local, supplicant ser-li admesa la dita renunciació. E ses senyories admeteren aquella si y conforme per capítols de Cort los és lícit y permès, y no altrament.

Dilluns, a XXXI. En aquest dia, havent ses senyories tingut notícia que fra don Francisco Sabater, cabo de les galeres de Cathalunya, detingut en los càrcers reals de la present ciutat, havie aportat[a] //776r// los estandarts vell y nou de dites galeres y tenie aquells en son poder, envià, per medi de don Hieroni de Paguera, veguer de la present ciutat, a demanar-li los dits estandarts.

E poch aprés de ser anat lo dit don Hieròn de Peguera, tornà en concistori y refferí a ses senyories com se era conferit en los dits càrcers reals y, en nom de ses senyories, havia demanat a dit don Francisco Sabater los dits standarts, ab acte rebut per medi de Miquel Joan Rodrigues, lo qual donà en mà de ses senyories clos y auctenticat, lo qual és assí cusit; y que dit don Francisco Sabater dix que ell los tenia y estava prompte y aparellat de lliurar-li aquells, com de fecte los hi lliurà, los quals ell, dit don Hieròn de Peguera, aportà en concistori y lliurà aquells en mà y poder de ses senyories. E ses senyories, presos los dits standarts, cridaren a Francesch Pedrolo y Deztorrents, provehedor, y Francesch Fordenyó, aguazil real de dites galeres, los quals, mediant jurament prestat en mà y poder de ses senyories, mirats y regoneguts, primer per ell, los dits standarts, digueren que realment y de fet eren los estandarts vell y nou de dites galeres de Cathalunya, los quals ells conexían molt bé per haver-los vists moltes vegades; dels quals ne fermaren àpocha de rebuda ses senyories al dit don Hieròn de Paguera. Y, encontinent, ses senyories encomanaren aquells a misser Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del dit General, y dit de Vallgornera los rebé y prengué a son càrrech hi·n firmà àpocha a ses senyories. Presents per testimonis misser Agustí de Lana, donzell, rational; Hieròn Sala, drassaner; Gismundo Boffill; Francesch Collberó, notari; y molts altres.

a. a continuació un vot i una crida transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 868-869.

a. a continuació una acta transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 869-870.

Apèndix 1

Los[a] assessors ordinaris de la present casa y los advocats infrascrits, consultats per los senyors deputats del General de Catalunya acerca del fet següent, és a saber, si per haver los molts reverents pares inquisidors pres y capturat a Salvi Boy, criat del magnífich regent la vegueria de la present ciutat, per haver aquell desarmat un fadrí que·s diu ésser criat de dits pares inquisidors, manant-le·y així dit veguer, son amo, ab lo qual anave rondant per ciutat al temps que trobaren dit fadrí, que·s diu ser criat de dits pares inquisidors, armat de una espasa desguarnida de mig en avall y rodella, contra edictes y crides reals, se ha contrafet a generals constitucions de Catalunya o a privilegis particulars. Vista la informació rebuda sobre aquest fet en la cort del magnífich regent la vegueria, attès que de aquella consta[b] dit Salvi Boy ésser estat captu- //11v// rat per haver desarmat a dit fadrí, que·s diu ésser criat de dits pares inquisidors, y attès tant bé que, conforme les generals constitucions de Catalunya y concòrdies fetes entre los tres braços de la Cort General y los pares inquisidors, confirmades ab auctoritat apostòlica, lo dit magnífich regent la vegueria, desarmant a dit fadrí, que·s diu ésser criat dels pares inquisidors, ha proceït en cas lícit y permès, y[c] disposat en dites constitucions. Són de vot y parer que[d] la captura feta de la persona de dit Salvi Boy per dita causa és contra generals constitucions de Catalunya, y que a ella se deuen opposar los senyors deputats y fer les diligències y proceïments acostumats y convenients, y axí o aconsellen, etcètera.

Josephus Ramon, assessor. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus. Morell, consulens. Bernardus Sala, consulens. Aguilo, assessor. Cancer, consulens. Jacobus Aymerich, consulens. Boix, consulens.

a. Memorial copiat en els folis 11r-11v, també transcrit en els folis 10v-13r del trienni 1611-1613.
b. a continuació ratllat manifestament.
c. y ... constitucions, *interlineat.*
d. a continuació ratllat los proceïm.

Requesta presentada als pares inquisidors[a]

Nouerint universi quo anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo undecimo, die vero vigesima secunda mensis septembris intitulata presente et ad hic vocato atque requisito Petro Paulo Besturs, apostolica et regia auctoritatibus notario publico cive Barcinone, coadiutore ordinario scribanie majoris Cathaloniae Generalis interuemente, in his vice et loco ac nomine meis Petri Pauli Vidal, apostolica et regia auctoritatibus notarii publici scribego maioris Generalis Principatus Cathaloniae, inferius et presentibus etiam pro testibus Raphaele Robi et Gaspare Vidal meis civibus Barchinone protestibus ad infram vocatis specialiter et assumptis constitutus personaliter magnificus Bartholomeus Sala, civis honoratus Barchinone, sindicus, procurator et actor Generalis Principatus Cathaloniae et ad modum illustrium dominorum deputatorum et auditorum computorum dicte Generalis pro ut de cuis sindicatu procuratione et actoria constat instrumento recepto et testificato penes me dictum et infrascriptum notari et escribam die vigesima quinta, mensis augusti, anno a nativitate domini millesimo sexcentesimo nono, dicti nomine coram etantepresentiam ad modum illustrium et reverendorum dominorum inquisitorum presentis Cathalonia Principatus personaliter repertorum et ad inventorum in palatio inquisitionis presentis civitatis Barchinone et intus quandam instantian dictam del secret *qui dicto nomine eisdem obtulit et presentavit et seu per dictum notarium substitutum meum presentani et legi publico fecit petii et requisivit quandam in scriptis papirii supplicationis et seu requisitionis sedulam et alia in se continentur tenoris sequentis.* Molt il·lustres senyors. Tenint notícia los de-

a. Requesta copiada en els folis 28r-29v del trienni 1611-1613.

putats del principat de Catalunya que en los monitoris per part de vostres senyories presentats als magnífics missers Miquel Salbà y de Vallsecha, regent la Real Cancellaria, y misser Miquel Rollan, jutge de la règia cort, se refereix que Francisco de Asebedo, Pere Mollet y Antoni Joan Vinyes, capturats en los càrcers reals // 28v // farien de present falta a vostre senyories per lo exercici de son ofici de sa jurisdicció, per lo que haurien de fer alguns procehiments per capturar molts heretges y enemichs de la santa fe cathòlica que, segons diuen en dit monitori, serien entrats en lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, del que dits deputats han fet y fan notable sentiment, per no haver-se entès a dir cosa alguna que semblants enemichs de la fe fossin entrats, ni estiguessen en lo present Principat ni en ses fronteres, y és molt cert que si tal (h)y hagués ne agueren haguda notícia y agueren acudit a llur obligació, prestant favor y ajuda en quant los fos possible per la captura de aquells, com sempre han ben acostumat. Y axí per continuar lo bon zel, fervor y voluntat tenen en aquest sant tribunal de la Inquisició, han deliberat suplicar extrajudicialment a vostres senyories, com al present se'ls suplica y en quant menester és se'ls requereix, se servesquen de advertir-los ont y en quins llochs serà menester acudir per acistir, ajudar a dar favor, ab béns y persones y de qualsevulla altra manera pugan, perquè ab tot effecte se fassa y pugan vostres senyories fer la captura de dits heretges y enemichs de la santa fe cathòlica, per al que des de ara se offereixen promptes y aparellats ab molt gran voluntat y el del servey de Déu y exaltació de la santa fe cathòlica, servey de sa magestat y benefici de aquest Principat, ab lo que cessarà del tot la fretura y falta que podrian fer a vostres senyories les persones de dits capturats, pus a més de que està en mà de vostres senyories, y acostuman y han acostumat fer y elegir tants comissaris com volrran per als affers de la Santa Inquisició en matèria de la fe y dependents d'ella, per al matex effecte tindran vostres senyories lo costat y acistència dels deputats y los ministres, ab ses vides o y rendas y personas y, cessant com cessarà y cessa en effecte lo motiu y causa prenen vostres senyories per a fer los sobredits monitoris, se servescan vostres senyories revocar aquells y los demés procehiments com a nul·los, pus ab aquells excedexen les metes // 29r // de la Inquisició y se usurpan la de sa magestat y regalias té aquest Principat y Comtats, causant molt gran dany y scàndol als singulars de aquell per no haver cessat en[a] les censures comminades, no obstant les legitimes apellacions interposades, y ací de nou lo síndich del General suplica extrajudicialment a vostres senyories y en quant menester es requerex, cassen, revoquen y anul·len tots los procehiments fins assí núlament fets, y no vullen causar més inquietuts a la present ciutat y Principat, per lo que d'elles resulta notori impediment a la administració de la justicia y bon govern de la cosa pública. Y, per a que conste de les degudes diligències fetes per dits senyors deputats, requereix a vos, notari, que de la present scriptura lleveu acte. *Qua quidem papiri supplicationis et seu requisitionis sedula sedi ut premotitur oblata et presentata lecta et publicata per dictum notarium substitutum meum et eiusdem dominis inquisitoribus data, tradita et liberata copia de eadem cum inpromtu esset parata illud dicti venerabili inquisitore per organu ad modum reverendo inquisitoris don Ferdinandum de Heredia predictis respondendo dixerunt pro retinebant libri tercium constitutiones ad respondendum de quibus universi et singulis sidi ut pro meritur actis dictis gestis et secutis dictus magnificis Bartholomeus Sala, sindicus Generalis predictus dicto nomine petiit et requisivit instrumentum confisci et sibi et aliis cuia intersit fieri dari et tradi unam et plura publicum seu publica consimilia instrumenta per me dictum et infrascriptum notari et scribam que fuerunt actum Barcinone sub anno, die, mense et loco predictis, presente dicto Petro Paulo Besturs, notarius substituto meo et presentibus etiam testibus predictis ad premisa vocatis specialiter et assumptis dat superius continetur.*

A 5 de octubre 1611[a]

En lo fet del dupte proposat per los senyors diputats acerca si, ab[b] una sentència proferida a relació del magnífich misser Joan Magarola, ab conclusió de la sala entre lo monestir y convent de Scala Dei, del orde de Cartoxa, y la noble dona Leudòmia Girón y de Rebolledo, sobre la intel·ligència y declaració de la constitució final del títol De exequució de censals, de que·s diu penjar causa de supplicació en la altra sala[c], se a contrafet a les constitucions de Cathalunya, lo assessor y doctors devallscrits són de vot y parer que ab dita real sentència no se ha contrafet a constitucions ni altre dret municipal, y que axí los senyors deputats no deuen ni tenen obligació de opposar-se ni per raó de dita sentència fer cosa alguna per raó de dita al·legada contrafacció.

Fontanella, assessor assumptus. Morell, consu-

a. a continuació ratllat les.

a. Memorial copiat en el foli 32r del trienni 1611-1613.
b. als *interlineat.*
c. a continuació ratllat de.

lens. Jacobus Aymerich, consulens. De Malla, consulens.

Christi[a] *nomine humiliter invocato.*

Excelentissimus dominus locumtenens generalis etcetera, visa querela fisci procuratoris regiae curiae in uni usatici Barcinone incipientis auctoritate et rogatu oblata decima sexta septembris proxime lapsi contra Franciscum Azavedo, pretensum algutzirium offici sancte inquisitionis, et alios ex quo perturbarunt regiam jurisdictionem et eam usurparunt in captura facta de persona Salvii Boy layci de familia regentis viccariam Barcinone ilium mancipando carceribus domus dictae inquisitionis ea solum de causa quem in cedendo cum dicto regente vicariam per presentem civitatem exercendo suum officium exarmaverat jussu dicti regentis viccariam die seu facto sancti Rochi proxime lapsi hora decima nostris quendam qui dicebatur famulus seu servitor unius ex venerabilibus patribus inquisitoribus armis prohibitis armatum supplicando contra culpabiles procedi et enantorii juxta formam mentem practicam ex solium dicti usatici et aliorum eisdem applicabilium visis duabus supplicationibus // 41*v* *// oblatis dicto die decimo sexto septembris per dicto Joannem Hieronymum Thalavera et Stephanum Vallalta, notarios publicos Barcinone earum una ut procuratores Hieronym de Ollers, Jacobi Ortoneda et Onofri Palau, consiliariorum Barcinone, Jacobi Aymerich, Francisci Nogues, Pauli Mohet et Stephani Monfar et Sorts, utriusque iuris doctoris ac etiam per dictum Vallalta ut subsindicum civitatis Barcinone; altera vero ut procuratores Magini Grau, regentis dictam viccariam Barcinone, Francisci Corts iuris utriusque doctoris prioris cum dicti regentis viccariam, Antonii Ferrer, Christophori Casabona, capitum excobiarum, et Michaelis Puig, nuntii dicti regentis viccariam in et cum quibus respective firmarunt jus et de jure coram sua excelentia et in regio consilio in forma solita dictis patribus inquisitoribus et eo nomine delegatis apostolicis et aliis de se conquerentibus ratione procedimentorium per dictos patres inquisitores contra dictos consiliarios regentem viccariam et alios super nominatos respective factorum ratione capture per dictum regentem viccariam //* 42*r* *// Barcinone pro deffentione dictae regia jurisdictionis cum consilio dictorum consiliariorum et doctorum factae de persona dicti Azavedo per quem dictus Boy captus fuerat, visis litteris firme juris vigore provisionum in dictis supplicationibus factarum per magnificum Michaelem Rollan, judicem regiae curiae, cui dicta causa extitat commissa emanatis sub data decime septime dicti mensis cum earum debita presentatione dictis patribus inquisitoribus videlicet Didaco Hernandes de Heredia, don Christophoro Quiros et don Ferdinando de Valdes, facta decimo nono eiusdem mensis quibus eis fuit mandatum quaternus infra tres post presentationem dictarium litterarum revocarent, cassarent et anullarent procedimenta per eos contra supra dictos laycos facta et de revocatione cassassione et anullatione fidem facerent aut alios intra dictum terminum comparerent banchum regium informatiis, visis litteris emanatis a dictis patribus inquisitoribus et regenti infrascripto et dicto magnifico Michaeli Rollan presentatis vigesimo dicti mensis septembris eos monendo sub pena excomunicationis majoris lata sententia //* 42*v* *// quatenus infra spatium unius hore et die midiae cassarent, revocarent et anullarent dictas binas llitteras firme juris sub data decime septime eiusdem mensis et dictum Azavedo ac Petrum Mollet et Antonium Joannes Vinyes relaxarent visa appellationem per dictum et infrascriptum regentem ac dictum judicem curiae et seu per Melchiorem Largues, tanquam procuratorem illorum dicto die vigesimo septembris et infra tempus legittimum ad cauthelam a dicta cominata excomunicatione interposita de quo fidem facit Michael Joannes Amat, regius mandati scriba, visa potestate dicti Largues de qua fidem facit dictis Amat ad chalendarium proxime dicti diei visa supplicatione oblata vigesimo secundo dicti mensis septembris per dictum fisci procuratorem regiae curiae firmando jus et de jure dictus patribus inquisitoribus et aliis conquerentibus ratione procedimentorum per dictus patres inquisitores contra dictum et infrascriptum regentem et dictum magnificum judicium curie factorum cum earum debita presentatione supra nominatis patribus inquisitoribus facta dicto die vigesimo secundo //* 43*r* *// septembris, visis cartellis a dictis patribus inquisitoribus emanatis sub data dicti diei vigesime septembris, quibus respectivo fuerunt declarati excomunicati, dictus et infrascriptus regens et dictus magnificus judex curie dicti quoque consiliarii Barcinone et quator doctores capita excobiarum et nuntiis superuiis nominati dicti vero regens viccariam et prior suae curiae superius nominati anatematitzati, visa appellatione interposita per dictos Maginum Grau, regentem viccarium, et Franciscum Corts, priorem suae curiae vigesima septima augusti proxime lapsi a procedimentis contra eos factis et fieri cominatis per dictos patres inquisitores de qua fidem facit Joannes Soler Ferran, notarius publicus Barcinone, visa alia appellatione interposita per dictum Joannem Hieronymum Thalavera, procuratorio nomine dictorum consiliariorum regentis viccariam priores sue curiae doctorum capitum eo cobravim et nuntii dicti regentis viccariam supervis nominatorum vigesima nona augusti proxime lapsi a procedimentis contra eos factis et fieri comi-*

a. Sentència contra els inquisidors copiada en els folis 41 r-64r del trienni 1611-1613.

[1611]

natis per dictos patres inquisitores de qua fidem facit Galcerandus Franciscus calopa, notarius publicus Barcinone et scriba major // 43*v* *// domus consilis dictae civitatis, visa potestate dictorum Talavera et Vallalta ac subsindicato dicti Vallalta, de quibus omnibus fidem facit dictus Calopa, visis duabus supplicationibus per dictos Thalavera et Vallalta dictis respective nominibus dicto die vigesima secunda septembris oblatis et provisionibus in eis factis litteris earum vigore emanatis cum earum legitima presentatione dictis patribus inquisitoribus superius nominatis dicto die facta, visis tribus supplicationibus earum una per dicto fisci procuratorem regie curiae et aliis duabus per dictos Thalavera et Vallalta dictis respective nominibus oblatis vigesima sexta dicti mensis septembris et provisionibus in eis factis de tribus litteris earum vigore emanatis et dictis patribus inquisitoribus, superius nominatis, dicto die presentatis, quibus in efectu eis fuit mandatum sub pena bannimenti a presenti Principatu Cathaloniae et Comitatibus Rossilionis et Ceretaniae, quatenus omnia procedimenta per eos contra omnes supradictos facta revocarent, visis alias tribus supplicationibus per supradictos respective dictis que respective //* 44*r* *// nominibus oblatis tertio currenti mensis octobris et provisionibus in eis factis ac tribus litteris earum vigore emanatis quibus fuit mandatum dictis patribus inquisitoribus, quatenus die veneris tunch proxima cum sequentius continuatione comparerent in dicto regio consilio ad videndum declarari se incidisse in penam dicti bannimenti visa dictarum trium litterarum debito presentatione dictis patribus inquisitoribus superius nominatis, dicto die facta, visis alcis tribus supplicationibus per supradictos fisci procuratorem Thalavera et Vallalta respective distingo respective nominibus oblatis septimo currentis mensis octobris et provisionibus meis factis, quod insererentur in processo una cum exhibitis, visis aliis instrumentis et scripturis in processu consutis et aliis procedimentis hactenus factis, visa provisione facta decimo nono currentis mensis octobris per dictum magnificum Michaelem Rollan in sequendo conclusionem in dicto regio consilio factam, qua fuit provisum locum fuisse et esse declarationi dicte penae dictis patribus inquisitoribus, superius nominatis, cominate et imposite et quod ad effectum facendi dictam declarationem portaretur processus dicto et infrascripto regenti //* 44*v* *// regiam cancellariam, viso denique toto processu et aliis videndis visis sacro santos dei quator evangeliis coram positis et illu reverentor in pectis sua ecellentia in sequendo de conclusionem in dicto regio consilio factam sententiat, pronuntiat et declarat in modum sequentem.*

Attento ex meritis processus et alios constat die decimo sexto septembris proxime dimisso coram sua exelentia et in regio consilio comparuisse Maginum Grau, civem honoratum Barcinone regentem viccariam de seu pretorem civitatis predicte, et Franciscum Corts, priorem suae curie, seu illus assessorem Christophorum Casabona, Antonium Ferrer, Michaelem Puig, regios officiales eiusdem pretoris ministros, Hieronymum de Ollers, civem honoratum Barcinone, Jacobum Ortoneda, artium et medecine doctorem, Honofrium Palau, mercatorem, consiliarios seu consules dictae civitatis, Jacobum Aymerich, Franciscum Nogues, Paulum Mohet et Stephanum Monfar et Sorts, legum doctores cive Barcinone, dictorum consiliariorum consultores, et Stephanum Vallalta, notarium publicum Barcinone // 45*r* *// ut sindicum dictae civitatis Barcinone dictis nominibus respective conquerentes de venerabilibus Didaco Ferdinandez de Heredia, don Christophoro Bernardo de Quiros et don Ferdinando de Baldes et Llano, inquisitoribus hereticae pravitatis judicibus delegatis in eadem civitate Barcinone residentibus propter capturam decimo nono augusti eiusdem anni de eorum mandato per Franciscum de Azavedo, algutzirium sancti officii factam de persona Salvii Boy mere layci de familia dicti pretoris ex eo quod die decimo sexto eorumdem mensis et anni locumtenente generali suae magestatis et gerente vices generalis gubernatoris a presente civitate Barcinone absentibus, cum dictus pretor ut judex ordinarius dictae civitatis in ea regiam jurisdictionem exerceret, muneri suo satisfacendo et pro executione regiarum pragmaticarum serenissimi regis Petri tertii, datus Barcinone quarto nonas decembris millesimo trecentesimo trigesimo nono et serenissimi regis Ferdinandi secundi indelebilis memoriae quinto novembris millesimo quingentesimo undecimo denoste transcurrent per vicos et plateas presentis //* 45*v* *// civitatis Barcinone ut malis hominibus se opponeret armatos recognosceret et arma prohibita illa defferentibus auferret dictus Salvius Boy, qui erat de familia dicti pretoris, in presentia et jussu illum exarmaverat quendam famulum levaurigam dicti don Christophori de Quiros, quem tunc hora decima nostis muererat solum in honeste vagantem per plateam sancte Annae eiusem civitatis Barcinone sine pallio clipeo protestum, omni maleficio e positum, armatum ense justo longiori e medio ad cuspidem districto seu eo aginato, quo facile poterat obvium quemquam trasfigere volentes inquisitores predicti per huius modi in debitam capturam dicti Salvii Boy dicto pretori et aliis regiis offitialibus metum inferre ne de caetero auderent, recognoscere et exarmare quenquam a sierentem se esse de familia dictorum inquisitorum quantum uis inventum eum annis per regia preconia generalier prohibitis omnibus, hominibus presentis civitatis cuius cunque dignitatis et conditionis exhistant contra //* 46*r* *// decreta summorum pontificum Clementis quinti et Joannis vigesimi secundi quibus inquisitoribus hereticae pravitatis precipitur ne concessione por-*

tationis armorum modo quolibet habutantur et contra ordinationes ad instantiam et supplicationem trium stamentorum presentis Principatus Cathaloniae secunda augusti millesimo quingentesimo duodecimo factas per reverendum Joannem espiscopum Ilerdense, tunc inquisitorem generalem confirmatas per Leonem decimum, pontificem maximum sua bulla data Rome chalendas augusti millesimo quingentesimo decimo sexto et per admodum reverendum cardinalem Adrianum, episcopum Dertusensi, inquisitorem generalem in commissis per junctum Charolum quintum Barcinone celebratis de anno millesimo quingentesimo vigesimo quibus cautum fuit quod offitialibus secularibus in presenti Principatu Cathaloniae liceret quoscunque familiares Sancti Oficii sine scedula seu albarano dictorum inquisitorum cum armis prohibitis repertos exarmare et quo pro huius modi exarmatione dicti officiales //46v // seculares nullatenus possent predictos inquisitores capi vel molestarii cumque dictis pretor consiliarios presentis civitatis super predictis consului fiet –quorum consilio stare tenetur juxta regias pragmaticas regis Jacobi Primi datus Barcinone septimo chalendas maii millesimo ducentesimo sexagesimo primo, et regis Petri Tertii, datus Montissoni undecima marcii millesimo tercentesimo sexagesimo octavo– Et dicti consiliarii ex voto et sententia supradictorum consulentius dicto vicario respondissent quod pro reparatione gravaminis per capturam dicti Salvii Boy, regiae jurisdiccioni illati poterat procedere ad capturam et detentionem eorum a quibus dictus Salvius Boy, captus fuerat donedi et quo usque regia jurisdictio reintegrata esset. Et cum dictus pretor insequendo dictum votum processisset ad captionem dicti de Azavedo per quem dictus Salvius Boy, ex supradicta causa captus fuerat, dicti inquisitores non dubitarunt predictos pretorem et eius assessorem predictos consiliarios Barcinone et eorum consulentes //47r // et alios regios officiales, superius nominatos, cum litteris datis vigesima septima et vigesima octava augusti eiusdem anni predictos pretorem, assessorem, consiliarios, consulentes et alios regios officiales monere eisdem que respective iniungere quod intra spatium trium horarum a regiis carceribus liberarent dictus Azebedo eundem que una cum processu eis remitterent et consulentes comparerent in eorum tribunali personaliter ad reddendum rationem de his de quibus ex supradicta causa erant impetiti sub pena excomunicationis majoris latae sententiae et quod eos publicarunt excomunicatos agravarunt et reagravarunt cum magno totius populi scandalo non obstante appellatione per o es et quem libet eorum prius et intra terminum legitime interposita propterque procedimenta nulliter et in debite et extra casum suae delegationis facta gravati et oppressi firmarunt jus et de jure dictis inquisitoribus in posse suae excelentiae et regii consilii in forma solita supplicantes dictam juris firmam admiti et a dictis oppressionibus et gravaminibus de facto illatis regio offitio liberarii. Et constat causam dictae firme juris per Michaelem // 47v // de Çalba et de Vallseca regentem regiam cancellariam regii consilii presidem pro observantia constitutionum Cathalonie ad quorum observationem juramento et sententia excomunicatis et sub pena privationis officii est adstrictus commisam fuisse magnifico Michael Rollan judici regiae curiae per quem insequendo conclusionem in regio consilio factam quam sub eisdem penis exhiqui tenebatur provisum fuit quod expedirentur littere dictis inquisitoribus directae eosdem monendo quod intra tradicum supradicta procedimenta contra dictus jus firmantes mere laycos de foro et jurisdictione domini regis per eos facta cassarent et revocarent vel intra idem tempus in regio consilio comparerent banchum regium informaturi juxta formam et dispositionem regiae pragmatice regis Martini, datus Barcinone vigesima quarta marcii millesimo quadrigentesimo nono, etiam contra dictos inquisitores observatam quas litteras firme juris constat supradictis inquisitoribus presentatas fuisse die decima nona eiusdem mensis et anni. Et constat dictos inquisitores nedum predictis litteris paruisse //48r // pro ut tenebantur quinimo constat ex eorum parte die vigesima eiusdem mensis alias litteras dictis regenti cancellariam et judici regiae curiae presentatas fuisse eosdem requirendo sub pena excomunicationis majoris latae sententiae quod intra terminium unius bore et dimediae pro trina canonica monitione prefixum –terminum sane nimis augustum et a jure reprobatum maxime nulla necessitate urgente– dictas litteras firme juris cassarent, revocarent et anullarent et dictum Azabedo et Petrum Mollet et Antonium Joannem Vinyes, familiares Sancti Officii in regiis carceribus detentos relaxarent aut quod incontinenti dicto termino elapso apud eos comparerent ad videndum declararii se incidisse in paenam dictae excomunicationis pro ut de facto licet nulliter fuerunt excomunicati et ut tales publicati non obstante appellatione per eos et quem libet eorum infra dictum brevissimum terminum ad cauthelam legittime interposita et quod predictorum Azebedo, Mollet et Vinyes instata relaxatio non pendebat ex sola potestate dictorum regentis cancellariam et judicis regiae curiae sed dumtaxat ex mera voluntate excelentisimi locumtenentis generalis vel majoris partis scenatorum regii consilii et //48v // omnes ecclesiae tam intra civitatem Barcinone quam extramuros existentes per eos fuerunt interdicto ecclesiastico suppositae cum maxima regiae jurisdictionis lesione et administrationis justitiae perturbatione et totius provintiae scandalo, et constat fisci procuratorem regiae curiae pro reparatione tantorum gravaminum predictos inquisitores in et cum supradictis procedimentis jurisdictioni regiae illatorum die vigesima secunda septembris anni predicti compa-

[1611]

ruisse in regio consilio firmando jus et de jure in posse suae exelentia in forma assueta juxta regiae curiae stilum instando revocationem dictorum procedimentorum nulliter et attentative factorum et repetitionem supradicti Salvii Boy apparitoris dicti regentis viccariam per dictos inquisitores detenti et proinde vigore conclusions in regio consilio factae fuisse emanatas litteras dictis inquisitoribus dicto die presentatas eosdem requirendo quatenus intra dies tres omnia predicta procedimenta revocarent et dictum Salvium Boy, a dictis carceribus liberarent aut comparerent in regio consilio banchum requisu informaturi et rationem reddituri cur ad predicta non tenerentur. Et constat in uni regiorum provisionum refferente dicto Michaele // 49*r* *// Rollan, judice regiae curiae in regio consilio factarum vigesima secunda et vigesima sexta septembris et tertia octobris eiusdem anni millesimi sexcentesimi undecimi dictos inquisitores litteris a regio consilio emanatis eisdemque personaliter presentatis semel bis et tertio munitos fuisse quod predicta procedimenta per eos nulliter et indebite facta tanquam regiae jusrisdictioni preiudicialia et nos cuia revocarent, cassarent et anullarent et de revocatione fidem facerent aut intra competentem terminum eis prefixum comparerent in regio consilio banchum regium informaturi comminatione a dicta quod alio quintanque regiae jurisdictionis perturbatores a presenti Principatu Cathaloniae et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae bannirentur assignando eis diem veneris septimani octobris cum sequentium dierum continuatione ad videndum declarari se invidisse in poenas dicti bannimenti. Et constat dictos inquisitores nunime curasse dicta procedimenta revocare nec ad informandum banchum reguim accessisse quinimo. Constat etiam post relaxationem dictorum Azebedo, Mollet et Vinyes, de mandato excelentisimi domini locumtenentis generalis die quinta octobris millesimo sexcentesimo undecimo libere nullis solutis expensis //* 49*v* *// factam statim atque ad eius noticiam pervenerat relaxatio dicti Salvii Boy eodem die per dictos inquisitores libere facta contumaciter in dictis excomunicatione et interdicto perseverasse in dictorum jus firmantum gravamen et oppresionem et in regie jurisdictionis preiuditium administrationis justitia perturbationem et in contemptum regaliarum domini regis propter quod ad instantiam dicti fisci procuratoris regiae curiae et aliorum supradictorum oppressorum jus firmantium. Constat die decima nona presentis mensis octobris millesimo sexcentesimo undecimo in regio consilio in sequendo conclusionem ibidem eodem die factam fuisse provisum et declaratum pro deffentione dictarum regiae jurisdictionis preheminentiae et regaliarum et reperatione tanti et tam notorii gravaminis locum fuisse et esse declaratione dictarum poenarum dictis inquisitoribus comminatarum et impositarum et quod ad dictum effectum faciendi dictam declarationem portaretur processus regenti regiam cancellariam ex quibus manifeste constat dictos inquisitores ut judices delegatos velle ex proposito et appensate jurisdictionem regiam inquietare ex perturbare et in casu non permisio sibi illam appropiare his //* 50*r* *// et aliis processus mentis attentis et alii sua excelentia dictam in sequendo conclusionem in regio consilio factam pronuntiat, sententiat et declarat et dictos Didacum Fernandes de Heredia, don Christophorum Bernardum de Quiros et don Ferdinandum de Baldes et Llano, prefatos judices delegatos tanquam perturbatores regiae jurisdictionis in penam bannimenti in et cum supra mentionatis litteris eis impositam incidesse et propterea eos a presenti principatu Cathaloniae et comitatibus Rossilionis et Seritaniae banniendos fore et esse pro ut cum presenti bannit et pro bannitis habendos et publicandos fore et esse et pro talibus tenendos et reputandos donedi aliter sit provisum et regiam jurisdictionem in preiuditio illi illato reintegrauerint et pro hiis fasit littere provisiones commitiones et preconitzationes oportune juxta regiae curie stilum.*

Vidit de Çalbà et de Vallseca, regens. Vidit Pineda, fisci advocatus.

Lata per magnificum Michaelem de Çalba et de Vallseca, regentem cancellariam et de illu is mandato lecta et publicata per me, Michaelem Joannem Amat, sacra cesarea et regiae magestatis seubam mandati per totam terram et ditionem regiam notarium publicum Barcinone populatum // 50*v* *// in quadam aula domorum eiusdem magnificus regente cancellariam fitarum in vico dels Banys Nous, die vigesimo octobris millesimo sexcentesimo undecimo, presentibus instantibus, et dictam sententiam ferri et promulgari petentibus Antonio Roure, notario publico Barcinone, fisci procuratore regiae curiae, et Stephano Vallalta et Joanne Hieronimo Thalavera, notariis publicis Barcinone nominibus quibus in processu, pro una parte dictis yero inquisitoribus heretice pravitatis, pro alia parte absentibus presentibus protestibus Honofrio Cudina notario, Ludovico Riera, virgario regiae cancellariae, et aliis pluribus in multitudine copiosa.*

Philipus Dei gratia rex Castelle, Aragonum, comes Barcinone, etcetera.

Franciscus Hurtado de Mendoça, marchio de Almaçan et comes de Monteacuto, sacra cesarea et regiae magestatis consiliarius locumtenentes et capitanius generalis in principatu Cathaloniae et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae venerabilibus patribus Didaco Fernandes de Heredia, don Christophoro Bernardo de Quiros et don Ferdinando de Valdes et Llano, judicibus delegatis in presenti Principatu // 51*r* *// Cathaloniae salu-*

tem et dilectionem in causa que in regio tractatur consilio ad relatiorem magnifici et dilecti consiliarii regii Michaelis Rollan, iuris utriusgue doctoris et judicis regiae curiae inter legitimum procuratorem dilectorum regiorum Magini Grau, civis honorati Barcinone, regentis viccariam dictae civitatis, Hieronimi de Ollers, civis honorati Barcinone, Jacobi Hortoneda, artium et medecine doctoris, Honofrii Palau, mercatoris, consiliarios dictae civitatis, Francisci Corts, iuris doctoris, prioris curiae dicti regentis viccariam, Jacobi Aymerich, Francisci Nogues, Pauli Mohet, Stephanum Monfar et Sorts, iuris utriusque doctoris, Antonii Ferrer, Christophori Casabona, capitum scobiarium, et Michaelis Puig, nuntii curiae dicti regentis viccariam et sindicum dictae civitatis Barcinone, ac fisci procuratorem regiae curiae ex una et vos partibus, ex altera causis et rationibus in processu dicte causae contentis fuit per nos die et anno infrascriptis instantibus dictis procuratore legittimo superius nominatorum et sindico dictae civitatis ac fisci procuratore regiae curiae de consilio magnifici et dilecti consiliarii regii Michaelis de Çalba et de Vallesica, regentis regiam cancellariam in dictis Principatu et Comitatibus in sequendo conclusionem // 51*v* *// in dicto regio consilio factam lata et promulgata contra vos regia sentencia sive declaratio civis dispositiva est tenoris sequentis. Attento ex meritis processus et alios constat die decimo sexto septembris proxime dimissi coram sua excelentia et in regio consilio comparuisse Maginum Grau, civem honoratum Barcinone, regentem viccariam et seu pretorem civitatis predictae et Franciscum Corts, priorem suae curiae seu illius assessorem, Christophorum Casabona, Antonium Ferrer, Michaelem Puig, regios officiales eiusdem pretoris ministros, Hieronimum de Ollers, civem honoratum Barcinone, Jacobum Hortoneda, artium et medecine doctorem, Honofrium Palau, mercatorem consiliarios, seu consules dicte civitatis, Jacobum Aymerich, Franciscum Nogues, Paulum Mohet et Stephanum Monfar et Sorts, iuris doctoris cives Barcinone, dictorum consiliariorum consultores et Stephanum Vallalta, notarium publicum Barcinone et sindicum dictae civitatis Barcinone dictis nominibus respective conquerentes de venerabilibus Didaco Fernades de Heredia, don Christophoro Bernardo de Quiros, et don Ferdinando de Baldes et Llano, inquisitoribus hereticae //* 52*r* *// pravitatis judicibus delegatis in eadem civitate Barcinone residentibus propter capturam decimo nono augusti eiusdem anni de eorum mandato per Franciscum de Azebedo, algutzirum Sancti Officii factam de persona Salvii Boy, mere layci de familia dicti pretoriis ex eo quod die decimo sexto eorumdem mensis et anni locumtenente generalis suae magestatis et gerente vices generalis gubernatoris a presente civitate Barcinone absentibus, cum dictus pretor ut judex ordinarius dictae civitatis in ea regiam jurisdictionem exerceret, muneri suo satisfaciendo et pro executione regiarum pragmaticarum serenissimi regis Petri Tertii, datus Barcinone quarto nonas desembris millesimo tercentesimo trigesimo nono et serenissimi regis Ferdinandi Secundi indelebilis memoriae quinto novembris millesimo quingentesimo undecimo de poste transcurreret per vicos et plateas presentis civitatis Barcinone ut malis hominibus se opponeret armatos recognosceret et arma prohibita illa deferentibus au ferret dictus Salvius Boy, qui erat de familia dicti pretoris, in presentia et jussu illius exarmaverat quamdam famulum seu aurigam dicti don Christophori de Quiros quem tunc hora decima //* 52*v* *// nostris invenerat solum in honeste vagantem per plateam sancte Annae eiusdem civitates Barcinone sine pallio clipeo protestum, omni malefico expositum, armatums ense justo longiorii e medio ad cuspidem districto seu evagmato, quod facile poterat obvium quemquam transfigere volentes inquisitores predicti per huius modi in debitam capturam dicti Salvii Boy, dicto pretorii et aliis regiis offitialibus metum in ferre ne de cetero auderent recognoscere et exarmare quenquam asserentem se esse de familia dictorum inquisitorum quantum uis inventum cum armis per regia preconia generaliter prohibitis, omnibus hominibus presentis civitatis cuius cunque dignitatis et conditions existant contra decreta summorum pontificum Clementis Quinti et Joannis Vigesimii secundi quibus inquisitoribus heretice pravitatis precipitur ne concessione portationis armorum modo quo libet abutantur et contra ordinationes ad instantiam et supplicationem trium stamentorum presents Principatus Cathaloniae secundo augusti millesimo quingentesimo duodecimo factas per reverendum Joannem //* 53*r* *// episcopum Illerdensis, tunch inquisitorem generalem, confirmatas per Leonem Decimum, pontificem maximum sua bulla datus Rome chalendis augustis millesimo quingentesimo sextodecimo et per ad modum reverendum cardinalem Adrianum, episcopum Dertusensis, inquisitorem generalem in commissus per incustum Carolum Quintum Barcinone, celebratis de anno millesimo quingentesimo vigesimo, quibus cautum fuit quod officialibus secularibus in presenti Principatu Cathaloniae liceret quos cunque familiares Sancti Officii sive sedula seu albarano dictorum inquisitorum cum armis prohibitis repertos exarmare et quod pro huius modi exarmatore dicti offitiales seculares nullatenus possent per dictos inquisitores capi vel molestarii cumquo dictus pretor consiliarios presentis civitatis super predictis consuluisset et –quod consilio stare tenetur juxta regias pragmaticas regis Jacobi Primi, datus Barcinone septimo chalendas maii millesimo duecentesimo sexagesimo primo, et regis Petri Tertii, datus Montissoni undecimo martii millesimo tercentesimo sexagesimo octavo et dicti consiliarii ex vota et senten-*

[1611]

tia supra // 53v // dictorum consulentium dicto vicario respondissent quod pro reparatione gravaminis per capturam dicti Salvii Boy regiae jurisdictioni illati poterat procedere ad capturam et detentionem eorum a quibus dictus Salvius Boy, captus fuerat donech et quos que regia jurisdictio reintegrata esset et curo [...] dictus pretor insequendo dictum votum processisset ad captionem dicti de Azabedo, per quem dictus Salvius Boy, ex supra dicta causa captus fuerat, dicti inquisitores non dubitarunt predictos pretorem et eius assessorem, predictos consiliarios Barcinone et corum consulentes et alios regios offitiales super vis nominatos cum litteris datis vigesimo septum et vigesimo octavo augusti eiusdem anni, predictos pretorem, assessorem, consiliarios, consulentes et alios regios offitiales monere eiusdemque in cumque ere quod intra spatium trium horarum a regiis carceribus dictum Azabedo eundemque una cum processu eis remitterent et consulentem comparerent in eorum tribunali personaliter ad reddedum rationem de his de quibus ex supra dicta causa erant impetiti sub pena excomunicationis majoris late sententiae // 54r // et quo eos publicarunt excomunicatos aggravavunt et reaggravarunt cum magno totius populi scandalo non obstante appellatione per eos et quem libet eorum prius et intra terminum legitime interposita propterque procedimenta nulliter et in debita et extra casum sue delegationis facta gravati et oppressi firmarunt jus et de jure dictis inquisitoribus in posse sue excelentia et regii consilii in forma solita supplicantes dictam juris firmam admitti et a dictis oppressionibus et gravaminibus de facto illatis regio offitio liberarii. Et constat causam dictae firme juris per Michaelem de Çalba et de Vallesica, regentem regia cancellariam regii consilii presidem pro observantia constitutionum Cathaloniae ad quarum observationem juramento et sententia excomunicationis et sub pena privationis offici est adstrictus commissam fuisse magnifico Michaeli Rollan, judici regiae curiae, per quem in sequendo conclusionem in regio consilio factam quam sub eisdem poenis ex equi tenebatur provisum fuit quo expedientur littere dictis inquisitoribus directae eosdem monenda quo intra triduum supradicta procedimenta contra dictos jus // 54v // firmantes mere laycos de foro et jurisdictione domini regis per eos facto cassarent et revocarent vel intra idem tempus in regio consilio comparerent banchum regium informatui juxta formam et dispositionem regiae pragmaticae regis Martini datis Barcinone vigesimo quarto martii millesimo quadrigentesimo nono, etiam contra dictos inquisitores observatam quas litteras firma juris constat supradictis inquisitoribus presentatas fuisse die decimo nono eiusdem mensis et anni. Et constat dictos inquisitores redum predictis litteris parvusse por ut tenebantur quinimo constat ex eorum parte die vigesimo eiusdem mensis alias litteras dictis regenti cancellariam et judici regiae curiae presentatas fuisse eosdem requirendo sub pena excomunicationis majoris late sententiae quod intra terminum unius hore et dimidie protina canonica monitione prefixum –terminum late minus augustum et a jure reprobatur maxime nulla necessitate urgente– dictas litteras firme juris cassarent, revocarent et anullarent et dictum Azabedo et Petrum Mollet et Antoniom Joannem Vinyes, familiares sancti ofitii in regiis carceribus detentos relaxarent aut quo incontinenti dicto termino elapso apud eos comparerent ad videndo // 55r // declarari se incedisse in poenam dictae excomunicationis pro ut de facto licet nulliter fuerunt excomunicati et ut tales publicati non obstante appellationes per eos et quem libet eorum intra dictum brevissimum terminum ad cauthelam legittime interposita et quo predictorum Azabedo, Mollet et Vinyes, instata relaxatione non pendebat ex sola potestate dictorum regentis cancellariam et judicis regiae curiae sed diem taxat ex mera voluntate locumtenentis generalis vel majoris partis levatorum regii consilii et omnes ecclesiae tam intra civitatem Barcinone quam extra muros exhistentes per eos fuerunt interdicto ecclesiastico supposite cum maxima regiae jurisdictionis lesione et administrationis justitiae perturbatione et totius provintiae scandalo, et constat fisci procuratorem regiae curie pro reparatione tantorum gravaminus per dictos inquisitoribus in unum supra dictis procedimentis jurisdictioni regiae illatorum die vigesimo secundo septembris anni predicti, comparuisse in regio consilio firmando jus et de jure in posse sue exelentiae in forma assueta juxta regiae cive stilum instando revocationem // 55v // dictorum procedimentorum nulliter et attentative factorum et repetitionem dicti Salvii Boy apparitoris dicti regentis viccariam per dictos inquisitores detenti. Et pro judex vigore conclusionis in regio consilio facte fuisse emanatas litteras dictis inquisitoribus dicto die presentatas eosdem requirendo quatenus intra dies tres omnia predicta procedimenta revocarent et dictum Salvii Boy, a dictis carceribus liberarent aut comparuent in regio consilio banchum regium informaturi et rationem redditurii cur ad predicta non tenentur. Et constat in uni regiarum provisionum refferente dicto Michaele Rollan, judice regiae curiae, in regio consilio factarum vigesimo secundo et vigesimo sexto septembris et tertio octobris eiusdem anni millesimo sexcentesimi undecimi dictos inquisidores litteris a regio consilio emanatis eiusdemque personaliter presentatis semel bis et tertio monitos fuisse quo predicta procedimenta per eos nulliter et indebite facta tanquam regiae jurisdictionis prejudicialia et nos cuia revocarent, cassarent et anullarent et de revocatione fidem facerent aut intra competentem terminum // 56r // eis prefixum comparerent in regio consilio banchum regium informatui cominatione a dicta quo alioquin tanquam regie jurisdictionis

perturbatores a presentem principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie bannirentur assignando eis diem veneris septimam octobris cum sequentium dierum continuatione ad videndum declararii se incidisse in penam dicti bannimenti et constat dictos inquisitores minime curasse dicta procedimenta revocare nec ad imformandum banchum regium acessisse quinimo constat etiam post relaxationem dictorum Azabedo, Mollet et Vinyes, de mandato excelentissimi domini locumtenentis generalis die quinto octobris millesimo sexcentesimo undecimo libere nullis solutis expensis factam statim atque ad eus notitiam pervenerat relaxatio dicti Salvii Boy, eodem die per dictos inquisitores libere facta contumaciter in dictis excomunicatione et interdicto perseverasse in dictorum jus firmantium gravamen et oppressionem et in regia jurisdictionis preiuditium administrationis justitiae perturbationem et incontemptum regaliarum domini regis propter quod ad instantiam dicti fisci procuratoris regiae curiae et aliorum supradictorum oppressorum jus firmantium constat die decimo nono presentis mensis octobris // 56v // millesimi sexcentessimi undecimi in regio consilio in sequendo conclusionem ibidem die factam fuisse provisum et declaratum pro deffentione dictarum regie jurisdictionis praheminentiae et regaliarum et reparatore tanti et tam notorii gravaminis locco fuisse et esse declarationi dictarum penarum dictis inquisitoribus cominatarum et impossitarum et quod ad dictum effectum faciendi dictam declarationem portaretur processus regenti regiam cancellariam ex quibus manifeste constat dictos inquisitores uti judices delegatos velle ex proposito et appensate jurisdictionem regiam inquietare et perturbare et in casu non permissio sibi illam apropiare his et aliis processus mentis attentis et alium sua excelentia dictam insequendo conclusionem in regio consilio factam pronuntiat sententiat et declarat et dictos Didacum Fernandes de Heredia, don Christphorum Bernardum de Quiros, et don Ferdinandum de Baldes et Llano, prefatos judices delegatos tanquam perturbatores regiae jurisdictionis in poenam bannimenti in et cum supra mentionatis litteris eis impositas incidisse et propterea eos a presenti Principatu Cathalonie et Comitatibus Rossilionis et Ceritaniae, banniendos fore et esse pro ut cum // 57r // pressenti bannit et pro bannitis habendos et publicandos fore et esse et pro talibus tenendos et repuntandos donech aliter sit provisum et regiam jurisdictionem in preiuditio illi illato reintegrauerint. Et pro his fiant littere provisions commissiones et preconitzationes opportune juxta regie curie stillum, ea propter legittimo procuratore supradictorum omnium jus firmantium sindico civitatis Barcinone et fisci procuratore regiae curiae predicis nobis humiliter supplicantibus predictam regiam sententiam et omnia et singula in ea contenta thenore presentium vobis intimamus et notificamus ad effectum ut de premisses plenam et perfectas notitiam habeatis et omnia et singula in ea contenta ad impleatis. Danis Barcinone, vigesimo die mensis octobris anno a nativitate domini millesimo sexcentesimo undecimo, de Çalba et de Vallseca, regens.

Vidit, Pineda, fisci advocatus. Scriba Olzina. M. a Pinos.

In curiae locumtenentis XVII, folio LXX.

Die vigesima prima mensis octobris anno // 57v // millesimo sexcentesimo undecimo. Joannes Montaner, virgarius Regiae Audientiae, retulit mihi notario infrascripto sequentia. Ço és, que vuy de matí, a les set hores y mija, és anat a la Inquisició a efecte de presentar als pares inquisidors unes lletres, passades per Cancellaria y en la forma acostumada expedides, les quals en efecte contenien notificació y incerta de la sentència lo die de ahir per sa excelència y son Real Consell proferida contra los pares inquisidors, y que, arribat allí, ha parlat ab lo inquisidor Heredia y li ha notificat lo perquè ere ell allí, y que dit inquisidor li ha respost que no-l hoirian que no estiguessen junts, y que axí ha aguardat se juntassen, y que quan són estats juncts en lo secret li han dada llicència per a entrar y que, entrant, ha vist los tres inquisidors sentats ab ses cadires en lo concistori y lo fiscal d'ells a la una part y a l'altra T. Fuster, son secretari y notari, y que al entrar sens donar-li lloch de parlar paraula, ab paraules vehements, veu desentonada y molt alta li ha dit lo inquisidor Heredia quins papers los aportave, y que responent ell // 58r // que entenie los aportava presentar y notificar una sentència real que sa excel·lència y Real Consell havian feta en lo matex punt, sens aguardar lo hu al altre tots tres inquisidors, ab grans crits per atemoritzar-lo, lo havian hurtat de paraules, dient que no tenian per notificat lo que·ls havie dit, ni volien rebre ningú dels papers que ell aportave, dien-ho del original de les lletres reals tras scrites y còpias de aquellas que ell dit Montaner tenie en les mans, y que se'n anàs sens presentar-les, y que ell los ha replicat dient era persona manada y que ere allí de part de sa exelència y Real Consell, y no podie dexar de fer la presentació, y que les hores lo inquisidor don Fernando Baldés li havie dit que si li manaven que·ls pagàs un bufet si·u farie, e que, responent ell que com no fos offença de Déu ere obbligat fer lo que son superior li manaria y que axí se servissen de dexar-li fer la presentació, que no podia fer altra cosa. E que les hores tots tres inquisidors y lo fiscal ab ells, ab tants grans crits que a penes se entenien ni lo hu dave lloch a parlar l'altro, li han dit que se'n anàs y no se abenís a fer tal y que tots los que havian

[1611]

tingut la mà // 58v // en lo negoci eren excomunicats y incapassos de ministrar justícia, assò dient ab grans crits, acovardant-lo que no gosàs fer son offici, y que les hores ell los ha dit que no tenien rahó de avalotar-lo y tractar-lo tan mal, que sa exelència y son Real Consell no tractaven axí los ministres de aquella casa, per quan los havian ohits ab gran benignitat y cortesia y que, després ahir, essent arribats a parlar ab sa excel·lència dos secretaris y lo carceller de aquella casa, sa exelència, al anar-se'n per ser tart, ab atxes los havie fets acompanyar fins al carrer y allí·ls havie manat donar un cotxo y dos cavallers que-ls acompanyassen, y que ell los dexarie allí les lletres y les còpies y que, sentint assò, tots plegats cridant li havien dit que se'n anàs, y ell los ha dit que se'n n'iria però que a la porta del secret los dexeria ditas lletres, y que sentint assò lo inquisidor don Christòfol Quirós li havia dit no se atrevís a tall y que axí ell se'n ere exit y a la porta havie del secret y sobre·l llindar de aquella havie dexades dites lletres reals y les còpies de aquelles, y se'n ere baxat y vingut a dar rahó a sa exelència y son Real Consell tan atemoritzat // 59r // de veure's allí sol y tan apretat de paraules, que no sab com ha gosades dexar dites lletres y còpies en dit llindar y, tement no li fessen tancar les portes, havia baxada la scala ab gran pressa.

«Ara hojats tothom generalment que·us notificam y fan a saber de part del il·lustríssim y[a] excelentíssim senyor don Francisco Hurtado de Mendoça, marquès de Almaçán y comte de Montagut, de la sacra, cesàrea y real magestat, conseller, loctinent y capità general en los principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya que com, havent comparegut devant sa excel·lència y en lo sacre Real Consell los amats de sa magestat Magí Grau, ciutedà honrat de Barcelona, regent la vegueria de dita ciutat, y Francesch Corts, doctor en drets, prior de sa cort, o son assessor Christòfol Casabona, Antoni Ferrer y Miquel Puig, officials reals y ministres de dit veguer, y los amats de la real magestat Hierònym de Ollers, ciutedà honrat de Barcelona, Jaume Ortoneda, doctor en ars y en medecina, Onofre Palau, mercader, consellers de la dita ciutat de Barcelona, Jaume Aymerich, Francesch Nogués, Pau Mohet y Esteve Monfar y Sorts, doctors en drets, ciutadans de Barcelona, // 59v // consultors de dits consellers, y Esteve Vallalta, notari públich de Barcelona, com a síndich de dita ciutat, quexant-se del venerable Diego Fernandes de Heredia, don Christòfol Bernat de Quirós y don Fernando de Baldés y Llano, inquisidors de la herètica pravedat y apostasia, jutges delegats residents en la present ciutat, per rahó de la captura que, a denou de agost proppassat, de llur manament fou feta per Francesch de Azabedo, algutzir del Sanct Offici de la persona de Salvi Boy, merament laych, de família de dit veguer, per ço que a, setze de dit mes de agost, essent lo loctinent general de sa magestat y lo portantveus de general governador absent de la present ciutat, com dit veguer, com a ordinari real de dita ciutat, exercís en aquella la real jurisdicció, satisfent a son càrrech y per execució de las reals pragmàtiques del sereníssim rey en Pere Tercer, dada en Barcelona a quatre de les nonas de dezembre any mil tres-cents trenta-nou, y del sereníssim rey don Ferrando Segon, al sinch de noembre any mil sinch-cents y onze, anàs rondant de nit los carrers y plassas de dita ciutat per a opposar-se als mals hòmens, // 60r // regonèxer les armas y llevar las prohibides als qui las aportarian, lo dit Salvi Boy, qui ere de família de dit veguer, en presència y de manament de aquell, desarmà un criat o cotxero de dit don Christòfol de Quirós, lo qual trobà a deu hores de la nit anant[a] sol per la plassa de santa Anna de la present ciutat, sens capa, armat de rodella y de spasa més llarga de la mida, de mig fins la punta sens beyna, ab la qual facilment podia danyar a qualsevol li vingués devant. Volent los dits inquisidors per la dita indèbita captura de dit Salvi Boy atemoritzar lo dit veguer y altres officials reals, per a que en avant no gosassen regonèxer y desarmar qualsevol qui asserís ésser de família de dits inquisidors, encara que fos trobat ab armes per crides reals generalment prohibides a tothom de qualsevol grau o condició que sien, contra los decrets dels summos pontífices Climent[b] Quint y Joan Vuit-y-dosè ab los quals se manà als inquisidors de la herètica pravedat que no abusen en alguna manera en la concessió de portar armes y contra les ordinacions, a instància y suplicació dels tres brassos o staments del present principat de Cathalunya, a dos de agost mil (sis) cents y dotze, fetes per lo reverent don Joan, bisbe de Leyda, les hores inquisidor general, confirmades per lo papa Leó Desè ab sa bulla, dada en Roma a las calendas de agost mil sinch-cents y setze, y per lo molt reverent // 60v // cardenal Adrià, bisbe de Tortosa, inquisidor general en las corts celebrades en Barcelona per la magestat del emperador Carles Quint en lo any mil sinch-cents y vint, ab les quals està statuït que als officials seculars en lo dit principat de Cathalunya fos lícit desarmar qualsevol familiars del Sant Offici trobats sens sèdula o albarà dels dits inquisidors ab armas prohibides, y que, per rahó de haver-los desarmats en ninguna ma-

a. il·lustrissim y *interlinear*.

a. *a continuació ratllat* rondant.
b. *a continuació ratllat* qui.

nera los dits officials reals poguessen ésser per los dits inquisidors presos o molestats, y com lo dit veguer hagués consultat sobre ditas cosas los dits consellers de Barcelona, a consell dels quals és obligat estar segons las reals pragmàticas del rey don Jaume Primer, dada en Barcelona a set de les chalendas de maig mil doscents sexanta-hu, y del rey en Pere Ters, dada en Monçó a onse de mars mil tres-cents sexanta-vuyt, y los dits consellers, de vot y parer dels dits consultors, haguessen aconsellat a dit veguer que, per reparació del gravamen donat a la jurisdicció real per la captura de dit Salvi Boy, podia lo dit veguer procehir a captura y detenció de aquells per los quals dit Salvi Boy era estat pres fins a tant que la real jurisdicció fos reintegrada, y com lo dit veguer, inseguint dit consell // 61*r* // hagués prossehit a capturar la persona de dit Azabedo, per lo qual dit Salvi Boy per dita causa ere estat pres, los dits inquisidors no dubtaren ab llurs lletres, dades en Barcelona a vint-y-set y a vint-y-vuyt de agost proppassat, amonestar als dits veguer y son assessor, y als dits consellers y sos consultors, y altres officials reals dalt nomenats, y an aquells respectivament manar que dins tres horas relaxassen de dits càrcers lo dit Azabedo, y aquell ensemps ab lo procés los remetessen, y los dits consultors personalment compareguessen en llur tribunal per donar rahó de les coses que per dita causa estaven impetits, sots pena de excomunicació major lata sentència, y que aquells publicaren excomunicats, agravaren y reaggravaren no obstant la apel·lació per quiscú d'ells primerament y dins degut terme legítimament interposada, per los quals procehiments nul·la y indèbitament, y fora lo cars de llur delegació fets, gravats y oppresos, fermaren de dret als dits pares inquisidors en poder de sa excel·lència y de dit Real Consell en la forma acostumada. E, com la causa de dita ferma de dret per lo magnífich y amat conseller de sa magestat, micer Miquel de Çalbà y de Vallseca, regent la Real Cancellaria, president en lo dit Consell Real, per la[a] observança de les constitucions de Cathalunya, a la observació de les quals està obligat, ab jurament y sentència de excomunicació y sots privació de son offici, fos // 61*v* // estada comesa al magnífich y amat conseller de sa magestat micer Miquel Rollan, jutge de la règia cort, per lo qual, inseguint la conclusió en lo Sacre Real Consell feta, la qual sots las matexas penas és tengut executar, fos provehit que fossen despedides lletres dirigides a dits inquisidors, amonestant-los que dins tres dies cassassen, revocassen y anul·lassen los dits procehiments fets contra los dalt dits fermants de dret, merament laychs y de for y jurisdicció del senyor rey, o que dins lo dit temps compareguessen a informar lo banch real, segons forma y disposició de la real pragmàtica del rey en Martí, dada en Barcelona a vint-y-quatre de mars mil quatre-cents y nou, *etiam* contra los dits inquisidors observada, les quals lletres de ferma de dret foren presentades a dits inquisidors a denou de setembre proppassat. E com los dits jutges delegats, no sols no aguessen obehit a ditas lletres, com eren obligats emperò de llur part, a vint de dit mes de setembre fossen estades presentades altres lletres dirigides als dits magnífichs regent la Cancellaria y jutge de cort, requerint-los, sots pena de excomunicació major lata sentència, que dins termini de hora y mija revocassen, cassassen y anul·lassen les dites lletres de ferma de dret y relaxassen dels // 62*r* // càrcers reals lo dit Azabedo y Pere Mollet y Antoni Joan Vinyes, familiars del Sant Ofici, o que, encontinent passat dit termini, compareguessen devant ells per a veure's declarar ser incidits en la dita pena de excomunicació, segons que de fet encara que nul·lament foren excomunicats y com a tals publicats, no obstant la apel·lació per aquells y quiscú de aquells dins dit brevíssim termini a cauthela legítimament interposada, y que la relaxació instada de dits Azabedo, Mollet y Vinyes no dependia de sola potestat dels dits magnífichs regent la Cancellaria y jutge de cort, sinó tant solament de mera voluntat de sa excel·lència o de la major part dels magnífichs doctors de dit Real Consell. Y totas las iglésias de la present ciutat y arrevals de aquella foren per dits delegats posades a entradit ecclesiàstich, ab molt gran lessió de la jurisdicció real y perturbació de la administració de justícia y scàndol de tota la província. E com lo procurador fiscal de la règia cort, per reparació de tants gravàmens per dits delegats ab dits procehiments donats a la jurisdicció real, a vint-y-dos de dit mes de setembre, hagués comparegut en dit Real Consell fermant de dret[a] poder de sa excel·lència y Real Consell en la forma acostumada instant la revocació de dits procehiments, nul la y attentativament fets, y la repetició de dit Salvi Boy per dits delegats detingut, y en virtut de conclussió feta en dit Sacre Real Consell foren // 62*v* // despedides lletres a dits delegats dit die presentades, requerint-los que dins tres dies revocassen dits procehiments y relaxassen de las presons dit Salvi Boy o que compareguessen en lo Real Consell a informar lo banch real y, donant rahó perquè a ditas cosas no fossen vinguts e, com en vertut de provisions reals fetas en lo Real Consell a relació de dit magnífich misser Miquel Rollan, a vint-y-dos y vint-y-sis de dit mes de setembre y altres del mes de octu-

a. a continuació ratllat obligació.

a. a continuació ratllat en.

bre també proppassat, han estat despedides lletres a dits delegats, personalment presentades, sien estats amonestats una segona y tercera volta que revocassen, cassassen y anul·lassen los dits procehiments per ells nul·los e indèbitament fets, com a prejudicials a la jurisdicció real, y de dita revocació fessen fe o comparaguessen dins lo termini a ells prefigit a informar lo banch real, ab cominació que altrament, com a perturbadors de la jurisdicció real serien bandejats de dits principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, assignant-los lo die de divendres, als set de dit mes de octubre, ab continuació dels següents dies per a veure's declarar ser incidits en la pena de bandeix. E com no haguessen curat de revocar dits procehiments, ni venir a informar dit banch real, ans bé, aprés de la relaxació de dits Azabedo, Mollet y Vinyes, de manament de sa excel·lència, a sinch de dit mes de octubre, líberament y sens pagar despeses algunas, feta encontinent que a sa notícia vingué la relaxació de dit Salvi // 63r // Boy, per dits delegats lo matex die líberament feta, ab contumàcia perseveraren ab les dites excomunicació y entredit, en gravamen y oppressió dels dits dalt dits, qui han fermat de dret y prejudici de la jurisdicció real y perturbació de la administració de la justícia, y en menyspreu de las regalias del rey nostre senyor. Y per ditas cosas manifestament aparegués que los dits inquisidors, com a jutges delegats, de propòsit y appensadament volgueren inquietar y perturbar la jurisdicció real, y aquella en cas no permès usurpar-se. Per tant, instants lo dit procurador fiscal de la règia cort y los altres dalt nomenats qui han firmat de dret, ab sentència real per sa exelència de consell de dit magnífich regent la Real Cancellaria, inseguint la conclusió en lo dit Sacre Real Consell feta proferida, a vint de dit mes de octubre fou declarat los dits venerables Diego Fernandes de Heredia, don Christòfol Bernat de Quirós, y don Fernando de Baldés y Llano, jutges delegats dalt dits, com a perturbadors de la jurisdicció real, ésser incidits en la dita pena de bandeix a ells ab ditas lletres imposada, y per tant aquells haver de ser bandejats de dit Principat y Comtats, y haver d'ésser tinguts y publicats per bandejats y per tals tinguts y reputats fins altra cosa fos provehida y aguessen reintegrada la real jurisdicció en lo gravamen a ella donat, y per ço fossen despedides letres, provisions, comissions y cridas oportunas segons stil de la règia cort. E com la dita sentència real sie estada legítimament intimada // 63v // y notificada a dits jutges delegats ab lletres patents, ab incerta de la dispositiva de dita real sentència y altrament, segons stil de la règia cort despedides o personalment presentades, a vint-y-hu de dit mes de octubre, y no hagen curat de obehir aquella. Per tant, sa excel·lència, ab tenor de la present pública crida, inseguint la dita conclusió en lo Sacre Real Consell feta, diu, notifica y fa a saber a tothom generalment que los dits venerables Diego Fernandes de Heredia, don Christòfol Bernat de Quirós, y don Fernando de Baldés y Llano, jutges delegats dalt dits, són bandejats del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, manant a tothom generalment los tinguen y reputen per tals fins altra cosa sie provehida, y hagen reintegrada la jurisdicció real a ella donat. Manant ab lo matex tenor de la present pública crida als dits venerables Diego Fernandes de Heredia, don Christòfol Bernat de Quirós y don Fernando Baldés y Llano, jutges delegats dalt dits, axí com ab la present se'ls mana que hisquen del dit principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, altrament si lo contrari faran serà procehit ab los deguts tèrmens de justícia, segons serà trobat ésser fahedor. E perquè ditas cosas sien a ells y a tothom manifestes, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona y de altres ciutats, viles y llochs de dit Principat // 64r // y Comtats hont menester dia.»

El marqués de Almaçán.

Vidit, de Çalba et de Vallseca, regens. Vidit, don Christophorus Gallart et de Traginer, regens thesaurarius. Vidit, Pineda, fisci administratores. Vidit, Rollan. Michael Joannes Amat. In fiscus et obligationum locumtenentis, XVI, fol. XXXX.

Que quidem preconitzatio fuit publicata per loca solita presentis civitatis Barcinone sono duarum tubarum ante et post emissio die veras, octavo, mensis novembris, anno a nativitate domini millesimo sexcentesimo undecimo, per Joannem Xuriguer, regium tubicinem sedi in Regia Cancellaria refferentem.

Maria.[a]

Consultats lo assessor, advocat fiscat y altres advocats devallscrits per los senyors deputats acerca del fet següent, és a saber, si deuen continuar les diligències comensades, per los senyors deputats del trienni passat, per instar la revocació de una pragmàtica promulgada per la magestat del rey don Phelip, de gloriosa memòria, en la forma de privilegi en la ciutat de València, a trenta de janer mil sinch-cents vuytanta-sis, en la declaració de la constitució final

a. Memorial copiat en el foli 66r del trienni 1611-1613.

del títol De exequció de censals, etcètera. Y ayxí mateix si deuen interposar-se a la contrafacció de constitucions que·s preté, per part de la noble dona Laudòmia de Rebolledo, en la sentència proferida en la causa que·s aportava en la Real Audiència entre lo syndich o ecònomo del prior y convent del monestir de Escala-Dei de una part y lo il·lustríssim y reverendíssim archabisbe de Tarragona y dita dona Laudòmia de altra, pretenent que puix dita sentència declara lo mateix que conté dita pragmàtica o privilegi y se reffereix a ell, és també contra constitucions generals com dit privilegi, vista dita pragmàtica o privilegi, y vista dita sentència proferida a relació del magnífich misser Joan Magarola, relador de dita causa, attès que ab dita pragmàtica se interpreta o declara la constitució final del títol De execució de censals, etcètera, sens servar la forma donada per les constitucions del títol De interpretació de usatges, constitucions, etcètera, y ayxí ab fonament just han comensat los senyors deputats del trienni passat a instar la // 66v // revocació de dita pragmàtica o privilegi. Són de vot y parer que los senyors deputats deuen continuar y fer totes les diligències convenients per a que dita pragmàtica o privilegi sia revocat. Attès més havant que per la constitució onsena del títol De observansa de constitucions, etcètera, està disposat que, si per rahó de sentència se pretendrà haver-hi contrafacció de constitucions se dega aquella revocar per remey de supplicació. Són de vot y parer que los senyors deputats poden aguardar se haja declarat en la causa de supplicació que de dita sentència ha introduït dita dona Laudòmia, y ayxí ho aconsellan, salvat sempre, etcètera.»

De Ripoll, consulens.

Boix idem sed debent domini deputatis instare etiam revocationem dicta sententiae quam est etiam contra constitutionem alio remedio quam supplicationis in vestrum juramenti in introitu ofici praestiti. Aguilo, assessor. Don Joseph Quintana, fisci generalis advocatus.

Dels quints[a]

Ut clare liqueat quibus constitutionibus patria ec juribus contrafiat procedendo exequutive, et per impositionem penarum ad consequutionem quincti, quod fiscus pretendit ex impositionibus que ab universitatibus imponuntur advertuntur sequentia.

Primo contrafieri constitutione 4 titulo De vio-

a. Memorial copiat en els folis 73r-75r del trienni 1611-1613.

lència y restitució de despullats, *nam cum dictae universitates sunt in possessione seu quasi utendi ad libitum integre pecuniis resultantibus, ex dictis impositionibus easque convertendi in propiis earum usus, a dicta possessione seu quasi non possunt deiici seu spoliari, sine causae cognitione maxime cum per tempus plusquam centum annorum, eo animo integre dictas impositiones receperunt, ut semper habuerunt pro certo dominum Regem nullam pactem in eis habere quibus et accedit, quod est manifesti juris statutum loquens de possessione seu quasi comprehendere et detentorem nudum ne –ut terminis doctorum loquamur– possessionem quod dictur ad tollendum dubitationem que cadere posset circa dictam quintam partem impositionum quam fiscus pretendit esse domini Regis quamcuis // 73v // ea dubitatio est penitus exclusa ex antiquitatem temporis dictae continuae perceptionis juncta cum privilegio precedenti simpliciter concesso ad eas imponedum et exigendum.*

Deinde per dicta exequutiva procedimenta contrafit disposition usa alium namque titulo De drets del fisch, *ubi expresse cavetur in Cathalonia debere judicari per directum quod omnes practici ad unum explicant esse procedendum in Cathalonia cum causa cognitione parte citata et audita. Et cum ordine et forma per constitutiones et alia jura patria recepta et consequentur non per viam facti incoprendo ab executione et pena.*

Neque his obstat si allegetur fisci privilegium exequutive procedendi nam in hoc casu tale privilegium non habere luce meridiana clarius esse patet nusquam enim in toto jure communi aut municipali cautum reperitur, ut fiscus simpliciter et indistincte habeat privilegium exequutive procedendi contra eos quos sibi debitores reputat quinimo contrarium possessi cautum repentur non licere fisco via executiva contra aliquem procedere nisi liquido constet esse suum debitorem vel sit in tali possession at vero contra eum quem pretendit debitorem et qualis qualis proba- // 74r // bilitas ad sit dubitationis sit debitor nec ne est apud omnes compertum contra hunc fiscum non posse procedere via executiva tantum que eo casu reperitur privilegiatus ut adversus talem pretensum debitorem licet ordinarie summarie tunc procedatur.

Unde cum fiscus non reperiatur in possessione centum ab hinc annis nec unquam recipiendi quintum ab universitatibus que eas imposuerunt et imponunt virtute privilegii ad eas imponendum et exhigendum simpliciter concessi, est certum tales universitates non posse dici certos debitores, sed tantum pretensos ex eo quod magna est in jure controversia an concedens aliquid alicui simpliciter non reservato iure, quod in re habebat censeatur et illud jus per simplicem concessionem conces-

sire, que dubitatio fonetur et ex observantia postea sequnta nam ab eo tempore quod est plusquam centum annorum dictae aniversitates imposuerunt dictas impositiones tanquam earum domini integre et absquae diminutione pretendendo nihil ex eis domino Regi deberi, que observantia tam antiqui temporis juncta cum dicto titulo facit remota dubiam –si dubia dici potest nam dominum deputatum pretendunt esse claram– ut jure optimo pretendi possit universitates tale privilegium habentes, lices alios dominus Rex haberet intentionem fundatam circa quintum pretendere possent dictam quintam partem eam in // 74*v* *// dictis priveligiis concessam.*

Quid pluram quod et ex regiis documentis non solum probabilis sed et summa ad est dubitatio anu in Cathalonia de jure debeatur quintum de dictis impositionibus domino Regi nam in diversis privilegiis reperitur sice dispositum quod dominis Rex reservat sibi quartam et quintam partem a jure statuto consuetudine ab debitam dubitat igitur dominus Rex quo jure dictum quintum debeatur nego his obstat si in aliis privilegiis reperiatur dominum Regem expresa dicere dictum quintum de jure sibi competere nam cum ambe sint regiae assertiones et equaliter presumantur habere jura in sico pectoris scrinio non plus unassertioni quam alteri est tribuendum maxime cum utraque assertio regis favorem spectet.

Augetur predicta dubitatio nanc dominus Rex in quam plurimis aliis privilegiis utitur verbo retinemus et consimilibus que significant quintum non alius ei debitum nisi ex pacto reservativo in privilegiis contento.

Si igitur dominis Rex nusquam ab antiquo tempore huc usque est in possessione exactionis dicti quintum et posito de jure haberet fundatam intentionem est tenedum probabilis sed et juridica oppositio venire in dicta concessione si est etiam valde controversum ex reggi documentis. An dominus Rex in Cathalonia habeat // 75*r* *// quintum ex impositionibus quis audebit affirmare contra dictas universitates pro dicta pretentione tam incerta existente antiquissima concessione contra fiscum gosse procedi via executiva certe nemo.*

Ex quibus certo certius apparet fiscum exequutive pro dicto debito procedendo cum rationem sue illiquidatis debeat uti jure comuni procedendo privilegiate non procedere per directum qui nimo contrafacere dispositioni dicti usatici alicui namque.

Hec sunt patriae jura quibus remota quacumque dubitatione directo contrafit per fiscum procedendo ad quinti ab eo pretensi exactionem alia adduci possent quibus etiam contrafit illative quia tamem requirint longiorem ratiotinationem consulto omituntur cum per allegata suficere videantur neque congruum ad predicta pro salvitate dictorum procedimentorum possit dari responsum.

Soler, assessor. Josephus Ramon, consulens, fan lo se[a]. *Boix, idem*[b]*, Bernardus Sala, consulens. De Malla, consulens. Cancer, consulens. Morell, consulens. Jacobus Aymerich. De Ripoll.*

«Divendres, a VIIII de Dezembre MDCXI[c]

En aquest die los senyors deputats y hoÿdós de comptes del General de Catalunya, tractant en son consistori acerca de les coses devall scrites, feren los vots y scriptures següents. E lo senyor deputats ecclesiàstic, comensant de votar, dix a mi, Pera Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General allí present, llegís son vot tenie allí en scrits continuat, lo qual per dit senyor deputat me fonch lliurat y encontinent allí publicat y llegit, lo qual és del tenor següent, «Ihesus, Maria. Per quant per part del stament militar etcètera», *inserantus,* intitulat de novembre 1, assí cusit.

El senyor deputat militar dix que, attès que est negoci és de gran importànssia y que la ciutat y bras militar són per lo mixt y lo Concell de Sent sobre estes coses an[d] pres son madur concell, y desige molt assertar y no apartar-sse'n de aquell, per ésser fet ab tant gran acuerdo, desije oyr los vots dels demés senyors del consistori per millor assertar, y açò sens apartar-sse de dits vots. E lo senyor deputat real dix que per tractar-sse de negoci tant grave y de tant interès per al Principat se ature temps per pensar en dites coses y, per millor assertar, supplicant a ses senyorias que no·s pas avant en votar fins a ttant haje *//* 90*v* *//* ben vist y considerat dits negocis[e] madur acort, requirint a mi, Pera Pau Vidal, notari y scrivà major del dit General, li done còpia de dit vot del senyor deputat ecclesiàstic per fer reflecció sobre d'ell. E axí dits senyors deputats y hoÿdós manaren al scrivà major donàs dita còpia y que se aguardés al dit senyor diputat reial per a votar.

Dilluns, a XII de dit mes de dezembre MDCXI. En aquest die, de matí, los senyors deputats en consistori de ses senyorias, en presència dels senyors condeputats seus y hoÿdós de comptes lliurà a mí, dit notari y scrivà major de dit General, la scriptura devall scrita, requerint-me lle-

a. text inacabat.
b. a continuació dos línies ratllades.
c. Assentament copiat en els folis 90r-91v i 103r del trienni 1611-1613.
d. an pres *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació ratllat en dit negoci.

gís y continuàs aquella, dient era son vot del proposat en consistori a VIIII del corrent, la qual fonch allí encontinent llegida, que és del tenor següent: «Lo deputat real diu que per quant, etcètera». *Ut in papiro numero* 2 assí cusit. E lo senyor deputat militar dix y requerí a mi, dit notari y scrivà major de dit General, continuàs com ell se aderie en tot y per tot al vot y parer del dit senyor deputat real. E lo senyor oÿdor militar dix que per millor poder assertar en lo que deu fer acerca dits negocis que se·s done còpia del dit vot de dit vot del senyor deputat real, requerint a mi dit notari li done dita còpia y axí se pare de votar, //91*r*// manant a dit scrivà major lliuràs y donàs dita còpia al dit senyor oÿdor militar y als demés demanaran aquella del consistori, la qual li fonch donada.

En aprés, dimecres a XIII de dit mes de dezembre de MDCXI, lo dit senyor oÿdor militar en consistori, en presència dels deputats y hoÿdors, lliurà a mi, dit notari y scrivà major, la scriptura devall scrita, requerint-me llegís y continuàs aquella com a vot seu, la qual fonch en continent legida, y és del tenor següent: «Havent lo oÿdor militar etcètera», inserant intitulada de número 3, assí cusida consequtivament. Hoïda la dita scriptura per dits senyors del consistori, los senyors deputat ecclesiàstic y oÿdor ecclesiàstic y senyor oÿdor real digueren com se aderien ad aquella, y axí són del matex vot y parer de dit senyor oÿdor militar, y que sels do còpia per lo scrivà major de aquella. E fet açò[a] manaren als portés de la present casa que conviden per havuy, després dinar, tots los doctós entrevingueren en lo vot se féu acerca dits negocis de la Inquisició, axí per los doctós de la ciutat com d'esta casa, per a que·ls aconcellen lo fahedor acerca dites coses dalt dites. E los dits senyors deputats militar y real diuen que estan y perseveren en lo dit vot fet per dit senyor deputat real a XII del corrent en tot y per tot. E aprés lo matex y propdit die, després[b] dinar, de 14 de dit mes, los dits doctós de casa de la ciutat y d'esta casa aplicats acerca dits negocis, y arribats dits doctós en consistori, essent-y tots los senyors deputats y oÿdós //91*v*// manaren ses[c] senyorias, llegir allí los sobredits vots y scriptures y, llegides les dites tres scriptures, digueren a dits doctors[d], per orgue del senyor deputat ecclesiàstic, que aconsellassen lo fahedor acerca d'elles y, hoÿts aquells per dits doctós, y aprés de tractar entre si alguna stona acerca dites coses se dexà la resolució per una altra junta que serà al s'endemà de matí.

a. a continuació ratllat los.
b. després dinar *interlineat.*
c. ses senyorias *interlineat al marge esquerre.*
d. doctors *interlineat, damunt* senyors *ratllat.*

En aprés, a XV de dit mes y any, se juntaren dits doctós ab los magnífichs assessors y advocat fiscal de la present casa, y per no ésser-hi tots y ésser gran dia se dexà per altre die següent.

Divendres, a XVI de dit mes de dezembre MDCXI. En aquest die los dits magnífics assessors de dit General y los doctors aplicats a 14 del corrent, se ajustaren altra vegada en la present casa de la Deputació, y allí discutiren dits negocis[a] llargament, y aprés de tractats aquells y votat entre ells, se'n vingueren en lo consistori de ses senyorias, ab ells los magnífichs assessors, y dits assessors explicaren lo vot que havia prevalgut, y deduhiren algunes coses de son vot y pretensió, y hoÿts aquells lo senyor deputat militar, requerí a mi Pera Pau Vidal, notari y scrivà major del General, llegís una scriptura tenia allí y continuàs aquella, la qual per mi dit scrivà major fonch encontinent legida, la qual és del tenor següent: «Lo deputat militar aderint-se de nou etcètera», *inert ut in papiro numero 4.* E, llegida dita scriptura, lo senyor deputat real dix se adereix a ella hoïda dita scriptura per dits senyors[b] //103*r*// deputats ecclesiàstics, y altres hoÿdors digueren a dits assessós y doctós aplicats que·ls facen mercès, com és acostumat, de posar lo vot havie prevalgut en scrits, perquè aquell se tròpia sempre que convinga, y los qui no han prevalgut son vot si·l voldran donar (h)o poran axí matex fer. E lo senyor deputat militar[c], oÿda la dita resolució, requerí a mi, Pera Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, llegís en dit consistori y junta la scriptura tenie entre mans, la qual fonch allí encontinent llegida, y és del tenor següent: «Lo senyor deputat militar, oÿts los vots, etcètera». *Inseratus,* intitulada número 5, assí cusit tot. E lo senyor deputat real dix que ell se adereix a la dita scriptura donada per dit senyor deputat militar últimament, en tot y per tot, perquè aquella apar molt justa, y protesta de nul·litat de tot lo que en contrari se farà, y de tots los gastos se faran. En aprés, lo matex die després dinar, los dits doctós aplicats, inseguint la resolució de la major part del consistori, com dit és, se juntaren en la present casa per posar en bell lo resolt per la major part d'ells lo die present, y axí fonch fet, lo qual vot serà continuat en lo dietari corrent, e dit die de XVI de dit mes de dezembre, y assí originalment cosit, intitulat número 6.

a. a continuació ratllat del matex die.
b. el text continua en el foli 103r, per estar inserts els vots dels diputats i oïdors entre els folis 92-102 del trienni 1611-1613.
c. a continuació ratllat dix.

Vot del senyor deputat ecclesiàstic[a].

Número 1.

Iesuchristus Maria

Per quant per part del stament militar, ab moltes y diverses embaxades fetas en aquest consistori, és stat representat lo quant importave que, per los negossis occorrents dels pares inquisidors, se procuràs no sols lo reparo de las oppressions per ells últimament fetes, però encara lo total remey per lo sdevenidor, que és jurar dits inquisidors la concòrdia posada en lo volum de les constitucions, per la qual restaria aquest Principat per lo esdevenidor molt assegurat de semblants contencions, y fos ympossible poder-se alcansar aquest fi, sinó és fent-ne particular embaxada, com ab effecte se és feta a sa magestat y sie precissament necessari incistir en dita instància fins a tant se sia obtingut, com és cert se obtindrà, en total quietut de dit Principat, y per lo que aprés se ha pretès que la assistència del embaxador, que aquest consistori ha enviat a la cort de sa magestat per lo dit effecte, porie causar algun perjudici per lo assiento que sa magestat ha assenyalat volie donar a dit negossi, lo qual assiento és estat ja donat ab la real sentència contra dits inquisidors per lo lloctinent de sa magestat, profferida a 20 de octubre proppassat, no podent-se fer declaració alguna fora del present Principat, per evitar moltes y diverses constitucions. Per ço és de[b] vot y parer que al dit embaxador se escriga que no assistesca en manera alguna al dit assiento, ans bé expressament (h)y dissenten, llevant-ne actes perquè conste de dita contradicció, lo qual dissentiment exprés importarà molt més que lo apartar-se dit embaxador de la cort de sa magestat, per la notable faria dexant de instar que sa magestat envie nous inquisidors, lo hu dels quals sie cathalà // 92v // y que·ls mane jurar dita concòrdia, tots los quals, com ja són estats representats a sa magestat per dit embaxador, el qual ha donat grata audiència, y stà molt<a> confiat del bon succés, com resulta de la carta del dit embaxador de 25 de noembre proppassat, arribada a 5 del corrent, en la qual reffereix llargament y ab molta puntualitat les diligències ha fetas parlant ab sa magestat dos vegades dins tres dies per alcansar tot lo sobredit que li és stat donat en comissió, de hont resulta ésser molt convenient per dit embaxador no lleve mà de dit negossi, majorment havent-se offert lo de la mestrescolia de Lleyda lo que, conforme ha escrit dit embaxador, se és tornat a moure per occasió de la istància fan los diputats de Aragó, ja per dit effecte aquest consistori (havia) enviat en lo trienni proppassat embaxador particular, y també per haver succeït de nou la nominació ha feta sa magestat de fra Pedro Xanxo en abat de la Portella, que per no ser natural de aquest Principat és dita nominació contra expressas constitucions de Cathalunya. Per totes les quals rahons li apar no convenir que dit embaxador se'n torne, ans bé, se li envien les escriptures que per dit effecte aparexeran convenir, y que per part de dit consistori se escriga als ducs de Cardona, Feria, Monteleón, y a don Bernabé de Bibanço, en agraÿment de las offertes y bons officis ha fets per los negossis occorrents en favor de aquest Principat, conforme en dita última carta escriu dit embaxador, supplicant-los continuen aquelles escrivint a dit embaxador done les cartes de ses pròpries mans.

93r Vot del senyor deputat real.

Número 2.

Lo diputat real diu que per quant des del principi de la contenció suscitada per occasió dels nul·los procehiments fets per los pares inquisidors contra los magnífichs consellers d'esta ciutat y altres, sempre aquest consistori ha procehit ab tota conformitat de dita ciutat, inseguint y executant las delliberacions de aquella, sens discrepar en cosa alguna. Y havent entès lo que sa magestat manave ab sa real carta de crehensa per lo marquès de Almazán, son lloctinent general, explicada, que·s sobresegués per tres mesos en tots los procehiments, per a poder pèndrer resolució del que més convingués, y per aqueix effecte després és estat demanat se enviàs còpia del procés de la ferma de dret interposada per dits consellers y altres en lo Real Consell, en temps que se havia proferida sentència y començada la execució d'ella ab públicas cridas. Considerant que sobre d'estas antecedències qualsevol resolució que·s prengués fora del present Principat –encara que tant favorable com se pogués desijar– seria prejudicial, no sols al negoci occorrent, però a qualsevol altres en sdevenidor, per ésser contra constitucions y leys del dit Principat, ab les quals està general y expressament prohibit poder-se tractar, conèixer o reconèixer les causes y negocis de justícia fora del dit Principat, en lo qual, per les mateixes leys, han de tenir principi, progrés y última resolució. Desijant dita ciutat obviar a qualsevol prejudici ab remey més convenient y segur, lo Consell de Cent tingut a 5 del corrent ha del·liberat se escrigués a Francesch

a. Vots dels diferents representants dels braços copiats en els folis 92r-103r del trienni 1611-1613.
b. de *interlineat.*

Gualbes de Corbera, son embaxador en la cort de sa magestat, se'n tornàs encontinent y se li enviassen instruccions, las quals, aprés ab deliberació de dit Consell de Cent tingut a 5, són estadas declaradas haver de ésser algunas diligències que dit embaxador deu fer, axí ab sa magestat com ab altras personas abans de partir-se, y que al bras militar y en aquest consistori fos fet a saber lo que per dit consell era estat delliberat, pregant-nos resolguessen lo mateix ab lo nostre embaxador. Las quals del·liberacions nos són estadas enviadas en escrits ab dos embaxadas y per part de dit bras militar, approbant y ratificant aquellas ab scriptura donada a 9 del corrent, nos és estat instat que, adherint a las del·liberacions de dita ciutat e inseguint y continuant la conformitat fins vuy tinguda // 93*v* // ab aquella, executassem lo que per dit Consell de Cent estave del·liberat y pregat. Y attenenet y considerant dit diputat real, si de principi aparegué convenient enviar embaxadors a la cort de sa magestat per dit negoci fonch perquè la ciutat del·liberà convenir de aqueixa manera, y en conformitat de la resolució que havia presa nos instà enviassem embaxada per part de aquest consistori per lo mateix intent, al qual en conformitat de las instruccions de la ciutat havem enviades las nostras, y discordar al present, volent reste allí nostre embaxador, a més de que·ns apartam de dita ciutat y bras militar, és reprobar la resolució de aquells tant madurament considerada, privant axí a la ciutat y[a] a tot lo Principat dels bons successos y effectes que de la absència de dits embaxadors evidentment de han de seguir, pues és cert que lo dany resulta de la presència dels dos ha de resultar de la presència de hu sol, lo qual no se escusa ab lo remey de disentir y llevar actes, conforme lo senyor deputat ecclesiàstich diu en son vot, perquè si la presència no és danyosa, lo disentir y llevar actes és supèrfluo, y si lo disentir y llevar actes és necessari la presència és danyosa, y a més de que lo remey de disentir y llevar actes davant sa magestat no és practicable, quant tingués lloch, sols poria ser davant la junta tenim entès per nostre embaxador se fa per a pèndrer resolució en dit negoci, en la qual entrevenen dos personas dels supremos de Aragó, y dos de la Santa Inquisició, hont lo acte del disentiment per haver de ser justificat, ço és, per no poder exir las causas de Cathalunya, y haver-se ya decidit en lo present Principat de la que allí·s vol tractar, seria com opposar una excepció de incompetència, de la qual ells se porian fer jutges, encara que extrajudicialment se disentís y llevàs acte. Y attès també que per lo capítol 5 del nou redrés los deputats y oÿdors de comptes, certifficats de alguna contrafacció de constitucions, tenen obligació de fer las diligències convenients, a pena de pèrdrer lo salari de un any, y que lo present consistori està certifficat de las moltas contrafaccions de constitucions se fan en consentir que la causa y procehiments fets en lo Real Consell contra dits pares inquisidors se aporten y se revejan en cort, *etiam causa recognoscendi, com* és de vèurer del vot dels assessors y doctors applicats per esta casa y la de la ciutat. Per reparo de las quals contrafaccions tenim nal- // 94*r* // tros obligació de fer las diligències convenients, y se ha de judicar per tals las que la ciutat, com ha principalment interessada ab del·liberació del Consell de Cent y bras militar, approvan e instan ab tantas veras. Per ço, lo deputat real conformant-se ab la del·liberació de dita ciutat y bras militar, és de vot y parer se escriga a don Francisco de Pau, embaxador per aquest consistori, residint en la cort, se'n torne, y que per a en assò se li envien las instruccions, orde o memorial de las diligències que dega fer ab sa magestat y altras personas, ab qui convinga, abans de partir-se, enviant a la ciutat nos mostren las que hauran fetas per son embaxador, perquè en tot siam conformes. Protestant per son descàrrech de las penas de dit capítol, jurament y excomunicació prestat y oÿda.

Per los demés negocis referits en lo senyor deputat ecclesiàstich en son vot és de parer no és necessari ni convenient reste dit embaxador en la cort, perquè quant al de la maestrescolia vuy està en millor estat del que estave, al temps ordenarem al abbat de Ripoll se'n tornés, lo qual fonch enviat per dit effecte, y quant al de la abbadia de la Portella no·y ha necessitat fins que estigam certs del que·ns volem certifficar.

95*r* Vot del senyor oÿdor militar.

Número 3.

Havent lo hoÿdor militar vists y ben considerats los vots dels senyors diputats ecclesiàstich y real, per poder millor votar en lo negossi occorrent, ha considerat que lo punt de la difficultat que causa ésser dits dos vots entre si contraris consisteix en averiguar si la presència del embaxador que aquest consistori té enviat a sa magestat pot causar perjudici an aquest Principat, per haver escrit dit embaxador que sa magestat ha feta nominació de dos persones del Consell de Aragó, a dos de la Santa Inquisició per tractar de les differències sussitades ab los pares inquisidors, y pèndrer sa magestat la resolució que millor li aparexerà, com ab sa real carta de sis nohembre[a] proppassat té escrit en

a. *y* ... Principat *interlineat al marge esquerre.*

a. nohembre *interlineat, damunt una paraula ratllada.*

aquest consistori, y si bé li apar que lo star dit embaxador en la cort de sa magestat no pot causar perjudici algú fent la contradicció ha feta a la dita resolució, entenia sa magestat pendre en dit negossi, com ab sa carta de 25 del passat té escrit, axí per no poder-se dir que per rahó de dita presència, encara que no·y fos la contradicció que expressament és stada feta, se pogués introduhir judici, com los embaxadors no tenen poder algú per comparèixer, y si tal se pogués pretendre, entén que seria donar per constant que lo General o universitats de aquell Principat no porien enviar embaxadors a sa magestat, com se fa de ordinari, los quals per justificació de dites embaxades se'n aporten les escriptures fan a propòsit, y aprés de haver explicada la embaxada, sa magestat acostuma remetre dits embaxadors al vicicanceller de Aragó, perquè veja y hoja ses pretencions, y si lo informar dits embaxadors ab vicecanceller y regents de Aragó en negossis que s·i atravessa interès dels fisch o de part particular podrà formar judici, seria del tot imposibilitar dites embaxades y privar lo present Principat del beneffici y utilitat que de aquelles pot reportar, com ha succehit en moltes y diverses occasions, sens haver-se imaginat en semblant difficultat que la presència dels embaxadors pogués causar perjudici en lo negossi, tenint sempre per averiguat que tot lo que·s tracta y dedueix en la cort de sa magestat és extrajudicialment. Quant més que li apar que si la presència del embaxador podia causar perjudici al negossi occorrent no seria convenient, ans bé molt gran dany, donar occasió al dit embaxador, com diu lo senyor deputat real, de detenir-se en dita cort executant les instruccions se li donarien, havent scrit que las quatre persones per sa magestat nomenades // 95*v* // ha molts dies se junctan, de manera que poria succehir que la presència de dit embaxador sa magestat prengués resolució en dit negoci, y per ço si sa presència fos danyosa seria necessari treure dit embaxador per los ayres, si fos possible, de dita cort y no fer-lo aguardar un punt més en aquella. Ni li appar fassa contrari algú lo dir-se que lo General en aquest negossi és anat fins assí ab conformitat de la present ciutat, y que és cert que dita ciutat no té tanta occasió de fer detenir son embaxador en cort com fa aquest consistori, axí per lo que ha de replicar a sa magestat mane a son lloctinent general execute la real sentència contra los pares inquisidors profferida, y que envie nous inquisidors, lo hu dels quals sie cathalà, y que·ls mane jurar la concòrdia, qual cosas pròprias del General. Com també per lo negossi de la mestraescolia de Lleyda, lo qual està en mal estat per la nova instància dels deputats de Aragó, com dit embaxador té escrit y per la nominació ha feta sa magestat de fra Pedro Xanxo en abat de la Portella, essent contra constitucions de Cathalunya, conforme la embaxada que per part de aquest consistori és estada a[a] del corrent feta al marquès de Almazán, lloctinent de sa magestat, y, si bé, com té dit, li apar que lo assistir dit embaxador en dita cort, instant lo remey de dits caps de tanta importància, per la total quietut y sossiego de aquest Principat, axí per lo cars present com per los que per avant se porien succehir, és de molt gran utilitat, oferia notable inconvenient fer venir dit embaxador ab dit motiu, que per sa presència se poria ab ell introduhir judici fora del present Principat, ab pretenció de contrafacció de constitucions de Cathalunya altres casos se poden succehir, obligant-se lo General per dit exemplar tornar los embaxadors enviaria a sa magestat sempre que lo negossi se cometés al vicicanceller, Consell de Aragó o altres persones, per considerar-se la mateixa contrafacció en qualsevol de dits casos com la considera aquest lo senyor deputat real en son vot. Ab tot, per ser lo negossi grave y desijar que·s entenga lo que·s pot y deu fer de justícia, considerant lo cars occorrent y en particular per rahó de dita real carta (h)y junctaren molts doctors, los quals aconsellaren, donant son vot en escrits, havia de replicar(se) a sa magestat, com se féu, y per dit embaxador és stat executat. És de vot y parer dit hoÿdor militar que los magnífichs assessors de la present casa, junctament ab tots los doctors entrevingueren en fer dit vot, se junten y aconsellen si lo star dit embaxador en dita cort per los caps se suppliquen a sa magestat, conforme té dit lo senyor diputat ecclesiàstich en son vot, al temps se tracta lo negossi occorrent per dites quatre persones // 96*r* // –14 *dezembris* 1611, in consistorio– nomenades per sa magestat y dita sa magestat prengués resolució en aquell porie causar perjudici al present Principat, perquè vist lo parer de dits doctors aquest consistori puga desliberar lo que convindrà fer en beneffici del negossi.

E los senyors diputat eclesiàstic, hoÿdor[b] eclesiàstic se (h)y adereixen al present vot, y lo senyor oydor real també[c] se adereix al matex vot.

E lo senyor diputat real està y persevera en lo seu vot donat a[d] del corrent, y protesta de qualsevol gastos y despeses se facen en sdevenidor per dit negoci.

E lo senyor diputat militar se adereix en tot y

a. a continuació un espai en blanc.
b. hoÿdor ecclesiàstic se *interlineat.*
c. també *interlineat.*
d. a continuació un espai en blanc.

per tot del vot del dit senyor diputat real ab la matexa protesta de present feta[a].

97r «Vot del senyor diputat militar. Número 4.

Lo diputat militar, aderint-se de nou en quant menester sie al que té[b] deduït y protestat en les altres escriptures, ajustant en aquelles diu que, per quant en la nova consulta que ara de present se fa et (h)an aplicats quinze advocats en número y, entre ells los magnífichs misser Pere Illa, misser Jaume Dalmau, misser Monfar, misser Aroles, misser Nogués y misser Moet, los quals no són estats aplicats en altres negocis de la Generalitat, ans los demés negocis se són tractats en la present casa de tanta calitat <h>o més que la present, se són consultats ab altres doctors de menor número, com són lo dels quints, lo del hebreu y lo dels inquisidors, y dits advocats dalt nomenats y[c] misser Jaume Aymerich, ajen ya notat y declarat son ànimo en casa de la ciutat[d] diu que de nou requerex que no, com ya té dit, // 97v // entén venir bé en dita junta, ni consentir en los gastos que per dit effecte se faran, entrevenit ad aquella los dits magnífichs doctors que han declarat son ànimo en casa de la siutat.

Lo senyor diputat real se adereix a dita scriptura.

16 dezembre 1611.»

98r «Vot té del senyor diputat militar.

Número 5.

Lo diputat militar, oïts los vots dels magnífichs asesors y advocats, sens apartar-se un punt del General en los altres papers té dit, se aderex y és de vot y parer del que alguns de dits advocats an referit en son vot, so és que pus lo interès y article de que·s tracte és universal, y toca a tota la provínsia, aquell sia remès als braços, requerint ésser per dit effecte sien cridats y ajustats ab la forma acostumada representant-los totes les rahons que per una part y altra fan, per a que de la deliberació en aquells faedora resulte lo que serà més convenient per lo benefisy públich, y axy ho protesta y requerex.

a. a continuació ratllat Lo senyor diputat real protesta de los gastos y stà y persevere en axò [...], y protesta de qualsevol gastos que·s fassan en lo sdevenidor per lo present negoci, y lo senyor diputat militar se adereix en vot al del senyor diputat real, y demana còpia de tot per poder respondre y satisfer a sa obligació.
b. té *interlineat.*
c. y ... Aymerich *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació ratllat votant mot per mot conforme lo vot del senyor diputat iglesiàstich

És lo vot del senyor deputat real en lo següen full de aquest full.

Dezembris 1611.»

99r Número 6.

Ihesus Maria.

Consultats los assessors ordinaris de la present casa y altres doctors infrascrits per los senyors deputats del General de Cathalunya acerca del fet següent, ço és, si pot ser de prejudici algú lo estar en la cort de sa magestat don Francisco de Rocabertí y Pau, embaxador tramès per dits senyors deputats per lo negoci dels pares inquisidors, en cas que estant allí se tractàs o declarés judicialment o extrajudicialment –contrafent a moltes constitucions de Cathalunya, que sens contrafer-hi no·s poria fer– sobre dels procehiments fets per la Real Audiència contra dits inquisidors a instància del syndic de la present ciutat y altres persones interessades, y si pot ser cosa convenient al benefici del negoci de que dit embaxador tracta y ha tractat fer-lo tornar de la cort. Attès que lo cas sobre que és estat tramès dit embaxador és lo més grave que·s pot tractar en Cathalunya[a] per consistir en ell, no sols la observansa de les constitucions que·s pretenen ésser estades violades per los inquisidors en[b] la captura de Salvi Boy, y altres procehiments per ells fets, més encara lo únic benefici y singular remey que los poblats en aquest Principat tenen per ésser eximits y liberats de les oppressions que·ls fan los delegats apostòlichs cadaldia, y en particular los pares inquisidors, procehint en casos no tocants a llur jurisdicció, que és citar-los per a que comparegan en lo banc real per a que·s veja si proceheixen en cas lícit y permès, o si vexen o opprimeixen als vasalls de sa magestat, als quals per sa regalia suprema ha de emparar y deslliurar. Y attès també que lo negoci està en tal estat que si no té lo èxit que·s confia, y és just que tinga, no·y ha pensar ni aguardar que en esdevenidor puga ésser ningú dels habitants en aquest Principat deslliurat ni emparat de semblant oppressions, per haver-se succehit lo cars occorrent ab los magnífichs consellers de la present ciutat, los quals per sa preheminència y poder, y per lo que són estats ajudats del General de Cathalunya y de tot lo Principat, és cert havian de obtenir lo que tant justament han pretès, y romandria una porta uberta per violar quantas constitucions hi (h)a en Cathalunya y quantas exempcions y privilegis tenen los habitants en ella, y axí és necessari fer quantas diligències se pugan perquè sor-

a. a continuació ratllat no so.
b. en *interlineat, damunt* per *ratllat.*

[1611]

tesca son degut effecte, lo que ab tanta justícia se és emprès, axí en respecte del cas occorrent, com també per al esdevenidor, instant lo jurament y observansa de la concòrdia, y altres coses que dit embaxador té en comissió, en las quals no és bé que desistescan) may los senyors deputats per lo bé universal del Principat, encara que lo cas occorrent prengués lo assiento que·s desija a gust dels magnífichs consellers de la present ciutat y altres persones interessades. Y attès també que en lo progrés de aquesta pretensió se'n ha suscitada altra, a la qual dits senyors deputats de necessitat han de contradir, segons que ab altre vot se ha //99*v*// aconsellat, que és voler conèixer sa magestat fora de Cathalunya del que per la Real Audiència és estat declarat en aquest cas, y per ço és necessari que·y hage en cort embaxador. Y attès axí mateix que, havent instat los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent de sa magestat en lo present Principat que, per observansa de generals constitucions de Cathalunya, exequutàs la sentència proferida contra dits inquisidors, instant-ho cada dia lo síndich de la ciutat, may s'és pogut obtenir ni·s veu al ull, que sols dexà de exequutar-la per la carta que sa magestat escrigué pochs dies fa, ab la qual manava que·s sobresegués per tres mesos, en assò se contrafà a moltes constitucions de Cathalunya designades en son vot, per lo que se ha de donar quexa a sa magestat ab major fervor que fins assí, pus en lloc[a] de reparar-se los gravàmens tant notoris se'n fan de nous, de hont ab evidència se veu que lo negosi no pot tenir lo degut èxit, y fi que·s desija si no és procurant-ho ab sa magestat, pus que si bé son lochtinent general ha proferida la sentència de bandeix contra los pares inquisidors, però no la vol exquutar per sobrecehiment que ha fet sa magestat, y se ha de crèurer que en assò[b] no farà altra cosa sinó lo que de la cort li vindrà ordenat per sa magestat, y axí és forsós que·y hage allí persona qui procure que·s alse dit sobrecehiment, y que sa magestat mane exequutar dita sentència y obviar per los camins possibles que no·s prenga alguna resolució danyosa al present Principat, que·s pot confiar de la molta clemència y[c] christiandat de sa magestat haver-se de obtenir ab facilitat si hi ha en la cort qui·u demane y inste y lo entere de la veritat. Y attès més avant que per estar en la cort lo embaxador del General, no per ço és vist juhir judici allí, majorment no tenint ell poder per a tal, ni haver-hi rastre ni senyal de judici en lo que fins assí se ha entès. Y attès encara que[d] los senyors deputats, ab consell dels assessors y doctors infrascrits, han escrit a sa magestat, contradient al que son locthinent havia significat de voler sa magestat tractar del negoci occorrent fora de Cathalunya, y donat orde a dit embaxador que informe ésser contra generals constitucions de Cathalunya y no poder-se fer, són de vot y parer que lo estar en cort dit embaxador no pot ser de prejudici algú, encara que estant allí se fes declaració sobre dit negosi, perquè a ella poran contradir los senyors deputats com ha feta contra generals constitucions de Cathalunya, axí y de la[a] mateixa manera com si dit embaxador no·y fos estat. Y axí mateix són de vot y parer que no és convenient fer venir de cort dit embaxador estant en lo punt que està lo negoci, antes poria ser molt danyós per faltar allí persona qui solicite y informe lo que convé al present Principat, y que deuen los senyors deputats procurar que ab molta més calor y demonstració se inste lo que fins así a sa magestat fins a que·s obtinga lo que tant justament //100*r*// se demana, no obstant que la present ciutat hage desliberat que se'n torne son embaxador tramès per lo mateix effecte, y demanat als senyors deputats que manassen tornar a dit don Francisco, perquè se ha entès que sols s'és demanat per part de la ciutat que vingués dit don Francisco, donant per fonament cert que sa presència podia fer dany al negosi, y no per altre respecte algú, y axí enterats no sols de que no pot fer prejudici, més encara, que és convenient y conferent que estiga allí, és cert que lo savi Consell de Cent ha de tenir a bé que no·l fassen venir, ni tindrà a mala correspondència que no·s fasse lo demanat, pus ab tant urgent causa se dexà de fer, ni podrà persona alguna notar que per ço hi hage divisió en lo que ab tanta conformiat se ha instat per los senyors deputats y la ciutat, pus per instar y alcansar lo desitjat, axí en respecte del cas occorrent que toca al interès de la ciutat, com també per al esdevenidor en[b] molts altres negosis que·s [...] allí lo General de Cathalunya que negociar [...] y en particular lo de la mestrescolia de Lleyda, y de [...] la nova provisió de la abadia de la Portella, que toca a tot lo Principat, ha de restar en la cort de dit don Francisco, y en assò no·s contradiu en cosa alguna al que pretén la ciutat, antes se esforsa sa pretensió, hi·s mirà per lo bé públic, y per lo que convé a tot lo Principat.»

Aquílo, assessor. Dalmau, advocatus Generalis. Aylla, consuleus. Nogues, consulens. Mohet, consulens. De Malla, consulens. Soler, assessor. Cancer, consulens. Aroles, consulens. Monfar y

a. *a continuació ratllat* de.
b. *a continuació ratllat* no farà ab.
c. *a continuació ratllat* ben.
d. que *interlineat.*

a. la mateixa *interlineat.*
b. en ... Portella *interlineat al marge esquerre.*

Sors, consulens. Fontanella, consulens. De Ripoll, consulens. Boix, consulens.

101r «Lo senyor diputat real se adereix a la scriptura donà dit senyor lo senyor diputat militar, últimament donada[a], en tot y per tot, perquè li apar molt justa, y protesta de nul·litat de tot lo que·s farà en contrari, y de tots los gastos que·s faran.»

Als[b] 14 de febrer del present any de 1612, en lo consistori dels senyors deputats, lo noble don Ramon d'Oms, capità general de les galeres de Cathalunya, exposà que lo senyor marquès de Almaçán, llochtinent de sa magestat y capità general en lo present principat de Catalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, li havie tramès a dir, per lo noble don Juan de Ardena, que restituís la roba y mercaderia que ere estada appresa a Zacaria Levi, de naçió jueu. Y que, com dita roba y mercaderia estave embargada per orde de dits senyors deputats en les cases del General y que, per altra part com sas senyorias sabien, sobre la aprehensió de dita roba y de la persona de dit Zacaria se havie suscitada contenció entre dit senyor marquès de Almaçán, com[c] a capità general, de una part y dit don Ramon d'Oms, com a general de dites galeres de Cathalunya, de altra, ajudant lo consistori de dits senyors deputats a la praetensió de dit don Ramon per ser dites galeres[d], y la jurisdicció que té en elles dit don Ramon, patrimoni de la Generalitat, supplicave fossen servits manar pendre resolució sobre la pretesa restitució de dita roba y mercaderies. Que instava sa excellència per a que ell, dit don Ramon, pogués tornar la resposta, qual convenia a la auctoritat del dit consistori y conservació de sa jurisdicció y preeminències de dit son càrrech de general de les galeres de Cathalunya.

E, dit die, per dits senyors deputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, fonch desliberat que misser Joseph Ramon, // 128v // que serveix lo offici de assessor, per absència de mi, Hieònim Soler, assessor ordinari, y lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal de la present casa de la Deputació, anassen a donar rahó a sa excel·lència y li representassen, com ya sabie sa excel·lència, que la praetensió de dit consistori ere que dit don Ramon d'Oms, com a capità general de dites galeres, podie y devie conèyxer de la caussa de dit Zacharia Levi y que[e], havent-se'n manat aportar sa excel·lència de la galera capitana la persona de dit Zacharia, encara que ab contradicció expressa y repugnància de dit consistori, estave dit don Ramon d'Oms impedit, de fet, de poder proceir en dita causa y finir y terminar aquella, en la qual[a] se havie de pendre resolució sobre restituir dites robes y mercaderies, y sobre lo demés dependent y emergent de dita caussa, y que si sa excel·lència desijave que·s donàs remate y fi a dit negoci havie de ser servit de tornar-los al dit don Ramon d'Oms la persona de dit Zacharia Levi, offerint dits senyors deputats que, ab la mayor brevedat possible, procurarien se li despachàs la caussa.

E havent, lo mateix die, dits assessor y advocat fiscal explicada dita embayxada[b], ferem relació en dit consistori que per sa excel·lència los ere estat dit en resposta[c] lo següent: que sa excellència deye com havie ya libertada la persona de dit Zacharia Levi, assegurat de que no ere[d] espia, per la qual sospita havie fet los proceïments que havie fets contra d'ell, y que si dit don Ramon d'Oms, com a capità general de dites galeres de Cathalunya, tenie[ef] alguna caussa contra de dit Zacharia, que tenie a bé y no repugnave en què exercís sa jurisdicció, fes captura a dit Zacharia y conegués de sa caussa, y que desijarie se li despedís ab brevedat.

129r E dits senyors deputats, ab intervenció de dits senyors oïdors de comptes, oïda la resposta de sa excel·lència per medi de dits assessor y advocat fiscal, desliberaren que dit don Ramon d'Oms proceís a tornar a capturar la persona de dit Zacharia Levi, y que·s continuàs la caussa que contra d'ell[g] estave comensada devant del auditor de les dites galeres de Cathalunya[h], proceint y declarant en aquella conforme appareyxerie de justícia».

---

24 *may* 1612[i]

Los assessor y doctors aplicats lo die present per altres negocis, attès los assessors són part y sospectes en dits negocis, ho miren y fassen relació en contes de son parer. Ordal.

a. donada *interlineat, damunt* donat *ratllat.*
b. Memorial copiat en els folis 128r-129r del trienni 1611-1613.
c. com a *interlineat, damunt de* y *ratllat.*
d. a continuació ratllat patró.
e. continuació ratllat tenint sa excellència.

a. a continuació ratllat y no de altra manera.
b. a continuació ratllat a sa excel·lència.
c. a continuació ratllat que.
d. a continuació ratllat estat.
e. tenie *interlineat.*
f. a continuació un espai il·legible.
g. a continuació ratllat estave.
h. a continuació ratllat sobre la aprehen.
i. Memorial copiat en els folis 171r-171v del trienni 1611-1613.

[*1612*] 171*r* Molt il·lustres senyors.

Per disposició del capítol 84 del nou redrés de les últimes corts celebrades en lo any 1599, està statuït y ordenat que, sempre y quant per affers y negocis del General, se haurà de enviar síndich, procurador fiscal, notari o altres consemblants officials, hajen de enviar als officials ordinaris de la casa de la Deputació, ço és, aquells a qui respectivament per rahó de sos officis tocarà, la qual disposició està molt fundada en rahó y justícia, axí perquè los tals officials entén(en) millor los negocis del General com a pràtics y curtits en aquells, com també perquè estan subjectes a la visita, en cars que fassan alguna cosa mals sonant reben lo just càstic de aquella, y axí ya abans de la deliberació de dit capítol de cort se era usat y usava inconcussament en la present casa de la Deputació, de tal manera que se pot dir que dit capítol de cort no féu sinó corroborar y confirmar més, y de nou obligar, a la dita observança. En confirmació de la qual, y en compliment de dit capítol de cort, a 30 de juny 1610, per los senyors deputats predecessors de vostres senyories fonch deliberat que Francesc Besturs, porter ordinari de la present casa de vostres senyories, anàs ab misser Luýs Besturs y altres officials en la anada que les hores feran per negocis y affers del General, com en altres occasions se havia acostumat, y axí mateix, a 16 del corrent mes de maig, fonch desliberat per vostres senyories que Damià Calp, porter ordinari de vostres senyories, vaja ab misser Aguiló y altres officials a Leyda, Seu de Urgell y altres parts que sie menester, per affers del General, com de dites desliberacions consta en los libres de la present casa. E, per quant se ha entès per part de Francesc Besturs, Miquel Fontana y dit Damià Calp, verguers ordinaris de vostres senyories, que no obstant dites desliberacions se posaria difficultat en executar la[a] feta per vostres senyories, com és dit a 16 del corrent, y que en lloc de la persona de dit Damià Calp, en dita anada aniria altra persona o porter qui no seria official de la present casa ni li // 171*v* // tocaria per rahó de son offici, lo que a més de ésser directament contra la disposició de dit capítol de cort, és en notable dany dels dits officials y llurs officis, los quals han acquirit aquells *cum honoribus et meribus,* y ab totes les preeminències, prerogatives y emoluments que a dits officis pertanyen, y axí no executant-se en el dit capítol de cort y observança de la casa, no res manco officials que los demés de la casa, és cert que restarien decebuts y enganyats. Per ço y altrament dits Francesc Besturs, Miquel Fontana y Damià Calp supplican humilment a vostres senyories sien servits manar que, en execució (de) la dita desliberació (feta) per vostres senyories, com és dit feta a 16 del corrent, y en conseqüència d'ella proveir y ordenar que dit Damià Calp per observança de dit capítol de cort vaja ab dit misser Aguiló y altres officials en dita anada de pròximo imminent, donant los salaris y emoluments acostumats, que ho rebran a singular merçè. *Et licet.*

Altissiums Vincentus Hortolà.

Oblata XXIIII *may* MDCXII, *in consistorio.*

Lo que los doctors applicats per lo fet en la sobrescrita supplicació mencionat an resolt, per manament a ells fet per dits[a] senyors deputats y la resolució que, unànimes y conformes, an referit a dits senyors deputats és que, a bé lo capítol 84 de las corts del any 1599 tinga molta difficultat si comprèn los vergués de la casa de la Deputació, però per quant se a trobat que[b] en lo any 1610 los senyors deputats, qui las horas eran, ab la deliberacion per ells feta referida dita supplicació, an donat intel·ligència de dit capítol 84, de que devax la disposi- // 172*r* // ció de ells se comprenen los dits verguers, y dita deliberació tingué las horas són degut effecte. Y després ansà se an fet altras o altra deliberació per los senyors deputats que vuy són, en confirmació de la predita del any 1610, són estat de parer, dits doctors infrascrits per dit negoci applicats per dits senyors deputats, que dita deliberació del any 1610, si bé no[c] a fet dret *simpliciter* per no ésser legítima interpretació de dit capítol, de tal manera que tinga força de lley per no ésser feta *in debita forma,* però tota via atribuït dret a dits verguers *quo ad possessionis tantum,* com dita deliberació aya sortit són degut effecte *ut de iure ex dictum*[d] *unicu actu effectuali inducatur possessio,* y axí que dits senyors deputats tenen obligació de conservar a dits verguers en dita possessió a quasi fins que dit capítol 84 fos declarat *simpliciter e in debita forma* per la verdadera intel·ligència de ell, y aquesta és la relació feta a dits senyors deputats.»

Cancer, unius ex doctoribus adhibitis. Morell. Bernardus Sala. Fontanella. De Malla. Jacobus Aymerich. De Prat. Vinyes.

Pragmàtica de sa magestat eo crida acerca dels pedrenyals y port d'ells.[e]

a. a continuació ratllat dita.

a. a continuació ratllat dit.
b. a continuació ratllat los.
c. a continuació ratllat tenia contengut e força de ...
d. dictum *interlineat.*
e. Pragmàtica impresa en els folis 197r-197bis del trienni 1611-1613.

«Ara ojats, tothom generalment que·us notifican y fan a saber de part del il·lustríssim y excellentíssim senyor don Francisco Hurtado de Mendoça, marquès de Almaçán y comte de Montagut, de la sacra, cesàrea y real magestat, conseller loctinent y capità general en los principat de Catalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya. Que com sa excel·lència haja rebut de la prefata real magestat una real pragmàtica sanció de sa real ma firmada y ab altres solempnitats de la sua Real Cancellaria despedida, manant aquella fes publicar en la present ciutat de Barcelona y altres llochs dels dits Principat y Comtats del tenor següent: "Nos don Phelip, per la gràcia de Déu rey de Castella, de Aragó, de Leó, de las dos Sicílias, de Hierusalem, de Portugal, de Ungria, de Dalmàcia, de Croàcia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Civilla, de Cerdenya, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, dels Algarves, de Algesira, de Gibraltar, de las islas de Canària, de las Indias Orientals y Occidentals, islas y terra ferma del mar Ocèano, archiduch de Àustria, duch de Borgonya, de Brabant, de Milà, de Athenas y de Neopàtria, comte de Habspurch, de Flandes, de Tyrol, de Barcelona, de Rosselló y Cerdanya, marquès de Oristà y comte de Gocèano. Considerant la infinitat de danys, inquietuts, robos, morts, sacrilegis, assessinis y altres delictes que en los nostres principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, ha causat y causa lo ús dels padrenyals en tanta offensa de Déu y deservey nostre, y que va cada die en major excés, desijant com és raó la quietut y seguretat de dits Principat y Comtats, y que cessen los danys que esta mala arma ha causat y causa, y los naturals se inclinen al ús de les altras armas que aprofiten en la guerra y se desvien de tants inconvenients com acarrean los padrenyals, ab acort del nostre sacre supremo Real Consell de Aragó, per la present nostra pragmàtica sanció provehim, statuïm, sancim, ordenam, manam y declaram.

Primerament que los dits padrenyals són arma proditòria, il·lícita, maligna y reprovada, encara que estiguen posats en canó llarch de qualsevol llargària que dit canó sie, y de qualsevol nom que dits padrenyals se anomenen, sisquiera se diguen pistola o pistolet, o padrenyal de roda, o xispa, o padrenyala, o rastrillo, o bufete o archabús, o qualsevol altre nom tingue o artifici ab lo qual ab pedra o altre qualsevol ingeni, sens roda o metxa encesa en foch, se pugue tirar o desparar un canó de archabús llarch o curt sie.

Axí mateix, declaran per arma proditòria, il·lícita, maligna y reprovada los canons de archabús o scopeta, o de qualsevol altre nom que debaix de aquest gènero se anomene, que no tinga de llarc quatre palms de cana barcelonesa.

[*1612*]

Prohibim y vedam lo ús dels tals padrenyals y canons de archabús o scopeta, encara que d'ells se use ab metxa o de altra manera sens pedra de foch, a totas y qualsevol personas de qualsevol grau o condició y estat que sien, y en qualsevol manera exempts y privilegiats, encara que sien comissaris o qualsevol officials reals o familiars o officials del Sant Ofici, o de la Capitania General, o dels deputats y General de Cathalunya, o dels alcaldes de la Secca o de la Santa Cruzada, o que per qualsevol altre exempció o pretensió pugue pretendre licència o dret de portar armes prohibides o reprovadas, de manera que ninguna persona puga aportar spècie alguna de padrenyal o canó de menys de quatre palms de llarch, ni tenir-lo en sa casa ni en altra part pública ni secreta amagat, ni permetre que altri lo tingue sabent-ho ell sots las penas baix scritas. Axí que encara que no sien trobats quant aportaran los tais padrenyals o canons o presos ab ells, ni tampoch los padrenyals o canons seran trobats en sas casas o en son lloch hont los tenian, emperò seran convensuts de haver-los portat o tingut passat lo termini posat en aquesta pragmàtica, caygan en las ditas penas, és a saber, las // 197*v* // las personas militars o que gosan de privilegi militar no·ls puguen aportar o tenir pública ni secretament com dit és, sots pena de mil ducats y relegació de deu anys a una fortaleza per nos nomenadora, ab cominació de perpètua y de dos mil ducats sinó guardaran y servaran la tal relegació. Y si serà plebeo, sots pena de sinch-cents ducats y de deu anys de galera, ab cominació de galera perpètua y de mil ducats sinó cumpliran los dits deu anys de galera y, no podent o no tenint de què pagar ditas penas pecuniàrias, encorregan axí mateix los militars en pena de relegació perpètua en una fortaleza y los plebeos de galera perpètua, y los qui sabran que altri aportarà o haje aportat o tindrà o haje tingut padrenyal després de passat lo termini de la present prohibició que abaix se posarà y no ho denunciaran a nostra Règia Cort, si ho sabran dins de la vegueria en la qual se trobarà present nostre loctinent general o lo portant veus de general governador, procehint vice règia, y si serà de la vegueria de Rosselló y Vallspir no ho denunciaran a la cort del governador de Rosselló y Cerdanya, o si seran en altra vegueria no ho denunciaran a la cort del veguer de aquella vegueria a hont lo cars sucehirà, o si serà en jurisdicció de baró o de altri que tingue jurisdicció y no ho denunciaran al jutge de la tal jurisdicció dins de deu dies després que·u sabran, caygan en pena de sinch-cents ducats los qui seran militars o gosa-

[1612]

ran de privilegi militar y los plebeos en pena de dos-cents ducats, y sinó los podran pagar encorregan los militars en pena de deu anys de relegació a una fortalesa per nos nomenadora y los plebeos en sinch anys de galera.

Permetem y donam licència a qualsevol persona, encara que no sie official real ni tingue càrrech algú de jurisdicció, que veurà algú aportar o tenir padrenyal que pugue cridar, que en Cathalunya se diu metre so de via fos, contra aquell, y perseguir-lo fins que lo tal delinqüent estigue posat en mans de la justícia y que·l prengue y entregue. Y manam a tots y qualsevol officials, axí reals com de barons y altres exercints jurisdicció, que oyran lo dit so o clamor, o d'ell sabran, acudan ab tota diligència al dit so y clamor, y als tals delinqüents perseguescan ab tot son poder per a pendre'ls y capturar-los sots las penas contra los tals officials negligents per las generals constitucions de Cathalunya y per esta pragmàtica imposadas. E que a la tal persona que per la forma dalt dita o per qualsevol altra manera posarà en mà de la justícia algú que aporte o tingue o haje tingut o aportat padrenyal o canó de archabús de menor llargària de quatre palms, en lo qual se pugue executar la pena per aquesta pragmàtica imposada se li donarà premi, és a saber, que si serà official real cent ducats pagadors per nostra règia cort, y si no serà official real dos-cents ducats. Y per execució del sobredit senyalam termini de dos mesos, comptadors des del die de la publicació de aquesta pragmàtica en avant, a totas y qualsevols personas que tenen padrenyals y canons de archabús o scopeta que no tinguen de llarch quatre palms de cana barcelonesa, per a que los envien y traguen fora del principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, o·ls posen en poder de nostra règia cort o del governador de Rosselló y Cerdanya los que seran de aquella governació, o del veguer de la vegueria del qual seran. Y passat lo dit termini las personas que contravindran al sobredit o faran contra de alguna de las cosas sobreditas caygan en las ditas penas, y aquellas respectivament sien executades sens remissió alguna com dit està.

Prohibim y vedam que, del dia de la publicació de aquesta nostra real pragmàtica en avant, ningun mestre ni home en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya fasse ni fabrique de nou padrenyal algú de qualsevol spècie sie, ni de qualsevol nom se anomene, com dalt està declarat, ni canó de archabús o escopeta que no tingue de llarch quatre palms de cana barcelonesa, ni aquells encepe o·ls fassa caxa, y si alguns estaran començats de fabricar o encepar no·ls acaben, antes bé los deixen en lo punt que estaran ni los padrenyals o tals canons que són ja fets pugan[a] // 197bis*r* // adobar, ni en los panys, ni ceps o caxas d'ells posar, a pena de cinquanta ducats y galera perpètua.

Y al die de la publicació de aquesta real pragmàtica en avant, persona alguna aportarà a algun mestre o a altra persona que no sie mestre algun padrenyal o canó prohibit per a adobar o en lo pany o caxa o cep de qualsevol manera sie, se'l hage de retenir lo tal mestre o persona, y portar-lo y denunciar-lo a nostra règia cort si estarà en la vegueria a hont estarà present lo loctinent general, o lo portant-veus de general governador procehint vice règia, o a la cort del portant-veus de governador en Rosselló y Cerdanya si serà en la vegueria de Rosselló y Vallspir, y si serà en altra vegueria al veguer de aquella vegueria a hont lo cars se succehirà y si serà en jurisdicció de baró o de altri qui tinga jurisdicció al jutge de la tal jurisdicció, sots pena de sinch anys en galera y al que cumplirà ab aquest capítol se li daran de premi cent ducats.

Que si després de la publicació de aquesta pragmàtica algú tirarà a altri ab padrenyal o canó de la llargària dalt prohibida o li farà tirar, axí lo que aurà tirat com lo que haurà fet tirar encorregan en pena de mort natural, encara que ab lo tal tir no haje mort ni ferit a ningú, y encara que lo canó no haje pres foch ni haje tret, sinó lo tal deliqüent haje tant solament desarmat lo padrenyal o la roda, encara que sie de metxa, las quals penas en ninguna de las ditas personas se puguen commutar, composar ni remetre per nostre loctinent general, ni portant-veus de general governador en lo dit principat de Cathalunya, ni dels comtats de Rosselló y Cerdanya, ni qualsevol altre official real, ni per duch, marquès, comte o baró, o altra persona alguna que exercesca jurisdicció en lo dit principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya.

E per quant lo que molt importa per aconseguir lo fi desijat de la quietut y pau de la província és la execució d'esta pragmàtica, manam a tots y qualsevol jutges y officials ordinaris y als barons y altres que exerceixen jurisdicció en lo dit principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya y a sos ministres y officials, axí nostres com de barons, que en la execució de aquesta pragmàtica sien molt diligents com convé, sots pena per als que en ella seran negligents de desterro del principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya per temps de tres anys, y privació de sos officis y inhabilitació per a poder obtenir officis de jurisdicció, en las quals penas incorregan ipso facto, y en manera

a. a continuació repetit al començament del següent foli pugan.

alguna los pugnen ser remesas. Declarant ab assò ser nostra real intenció y voluntat reprobar y abol·lir los padrenyals y canons prohibits, de tal manera que no reste d'ells vestigi ni memòria alguna. En execució del qual manam als il·lustre, venerable, nobles, magnífichs y amats consellers, nostres loctinent y capità general que vuy és y per temps serà, y al canceller, regent la Cancellaria y doctors de nostra Real Audiència, portant-veus de nostre general governador, nostre racional, balle general, regent la Thesoreria, advocats y procuradors fiscals y patrimonials, veguers, batlles, sots-veguers, sots-balles, algutzirs, vergués y porters, y altres qualsevol officials y ministres nostres, majors y menors, en los dits nostres principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya constituïts y constituidors, y a sos loctinents y subrogats, y a totas y qualsevols personas de qualsevol stat, grau o condició que sien, que la present nostra pragmàtica sanció, ordinació y provisió, y totas la cosas en ella contengudas specificadas y declaradas sobre la prohibició y expulsió dels dits padrenyals y canons, y tinguen, guarden y observen, tenir, guardar y observar fassen inviolablement, y que lo dit nostre loctinent general y los demés a qui tocarà ho fassen publicar y cridar, axí en la ciutat de Barcelona com en las demés ciutats y vilas de dits nostres Principat y Comtats, a hont se publican semblants pragmàticas, guardant-se los uns y los altres atentament de no fer ni permètrer que·s fasse lo contrari si la nostra gràcia los és cara, y a més de nostra ira y indignació, en la pena de[a] // 197bis*v* // mil florins de or de Aragó dels béns del qui farà lo contrari exhigidors, y a nostres reals còfrens applicadors, desijan no incórrer. En testimoni del qual havem manat despatxar la present ab lo nostre segell real al dors d'ella segellada. Dat en Madrid, a catorze del mes de abril, any de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist, mil sis-cents y dotze.

Yo el Rey.

Vidit, don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit, don Philippus Tallada, regens. Vidit, Roig, fiscalis et patrimonialis advocatus. Vidit, don Montserratus de Guardiola, regents. Vidit, Martinez Boclin, regens. Vidit, Ortis, pro conservatore Generali. Dominus rex mandavit mihi Dominico Ortis visurare, per Clavero, vicecancellarius. Ferro, regens Thesaurarius. Guardiola, Tallada et Boclin, regentes cancellarium. Roig fisci advocatum et me pro conservatore Generalis.

In Curie II, folio CXXX."

a. a continuació repetit a començament del següent foli de.

Y desijant sa excelència que los manaments de sa magestat sien per tots com és de rahó hobehits, y a deguda execució deduïts. Per tant, ab tenor de la present pública crida, a humil supplicació del procurador fiscal de la règia cort, sa excelència mana a tothom generalment, de qualsevol stament, grau o condició sien, que totes y senglas cosas sobre dites en dita real pragmàtica contengudas tinguen, observen, guarden y executen, tenir, observar, guardar, y a deguda execució deduir inviolablement fassen segons la sua sèrie y tenor, sots las penas en dita real pragmàtica contengudas, de las quals en cars de contrafacció se farà rigurosa execució. E perquè algú de ditas cosas no pugne ignorància al·legar, mana sa excelència ésser feta y publicada la present crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, y encara de altres ciutats, vilas y llochs de dits Principat y Comtats hont convingue y guart-s·i qui guardar si ha.

El Marquès de Almaçán.»

Vidit, de Salbà et de Valle, regens. Vidit, don Christoforus Gallart et de Traginer, regente Thesaurarius. Vidit, Bonet, fisci advocatus. Michael Joannes Amat. In fir[...] et oblig[...] locumtenentis XVI, folio LXVIII.

Dimars a 14 agost 1612.[a]

En aquest die, després dinar, estant los senyors nou habilitadors, extrets lo die de vuy, per habilitar los anomenats per ses senyorias per ensecular los lochs vaccants de deputats real, per la extracció fahedora en lloch de misser Pere Aymerich, doctor en drets, deffunct, per lo *residuum* del present trienni, continuats en libre de Deliberacions a la present jornada, en la sala al costat de la dels reys, per a jurar y hoyr sentència de excomunió, com és acostumat, per fer lo dit acte de habilitació, y assent-se[b] assentats los tres senyors ecclesiàstichs, ço és, lo hu al cap de la taula y los altres dos en cada costat del cantó de dita taula, los habilitadors militars y reals de dita habilitació digueren que ells no volien que los tres senyors habilitadors los precehissen tots[c], sinó que stiguessen ab ells premiscuament com stan en brassos y ab les embaxades. E los senyors ecclesiàstichs digueren que axí han stat sempre com estan vuy en[d] estas habitacions, y que no entenien de estar de altre

a. Memorial copiat en el foli 200r del trienni 1611-1613.
b. a continuació ratllat aquesta.
c. tots *interlineat.*
d. en estas habilitacions, *interlineat al marge esquerre.*

[1612]

manera, y los dits senyors[a] militars y reals pretenent[b] lo contrari, y d'esta manera se passà més de una hora, y aprés de diversos tractes y col·loquis y dades y preses sobre assò tingudes, los dits senyors militars y reals se acontentaren que per esta vegada stiguessen dits ecclesiàstichs com stan ara al cap de la taula, sens prejudici emperò dels drets y pretensions de les parts y que assò se continuàs. Los senyors ecclesiàstichs emperò, digueren que·s continuàs sens emperò prejudici d'ells ni de sa pocessió tenen en assò, y axí ab dita protesta se assentaren tots, ço és, primer los ecclesiàstichs, com dit és, y aprés los militars, y aprés los reals, y passà avant la dita habilitació, essent presents en dites coses mossèn Barthomeu Sala, ciutedà de Barcelona y síndich del dit General, Miquel Fontana y Francesc Besturs, porters de ses senyorias.»

Consultats[c] per los senyors diputats los assessors ordinaris de la casa de la Diputació y doctors aplicats infrascrits, sobre la pracmàtica feta per lo rey nostre senyor, dada en Madrit a 14 de abril del corrent any de 1612, publicada per los locs acostumats de la present ciutat de Barcelona a 9 de agost del mateix any, per orde y manament del senyor marquès de Almazán, loctinent general de sa magestat en lo present principat de Cathalunya, prohibint a qualsevol grau y condició de personas, sot graves penas, lo ús y port dels pedrenyals. Desigiant dits senyors diputats enterar-se si dita real pracmàtica y capítols particulars de aquella són contra constitucions del principat de Cathalunya, privilegis y libertats de aquell, y si per la obligació de lurs officis deuen oposar-se a la exequció de dita real pracmàtica y fer totas las diligències y proceïments posibles y convenients a effecte de que lo senyor marquès de Almazán, loctinent de sa magestat, pare en la exequció de aquella y la magestat del rey nostre senyor sia servit de revocar-la en quant sia contra constitucions de Cathalunya, y esmenar y reparar lo prejudici fet a est son Principat. Vista dita real pracmàtica y quiscú dels capítols de aquella, pensada y madurament ponderada la prohibició, ús y[d] port dels dits pedrenyals ab la forma que està concebuda, són de vot y parer que lo capítol terç, ab lo qual sa magestat prohibeix que ninguna persona, de qualsevol estament o condició que sia, puga aportar ni tenir en sa casa ni en altre part, pública o secreta, espècie alguna de pedrenyal, sot pena per a las personas militars de mil ducats y relegació de deu anys en una fortalesa per sa magestat nomenadora, y per a las plebeas de sinc-cens ducats y de deu anys de galera ab comminació de altres penas, conforme ab dit capítol està més largament // 209v // disposat, és contra la constitució de Ferrando 2, en la 1 cort de Barcelona, any 1481, capítol 10, y final en lo títol De béns de condempnats, en quant de aquellas paraules de dita constitució –per qualsevol crim o delicte, essent persona criminosa presa no pugam ne pugan inventeriar ne pendre béns de algú–, se col·legeix que no pot ser algú castigat en béns y en persona, perquè las ditas paraules, essent com són generals, se an de entendre generalment per qualsevol causa, tant per causa de confiscació de béns de loament de cort, quant també per causa de exequció de penas posades a algun delicte per lo qual se ha de imposar pena corporal, las quals no pot resòlrer la exepció dels casos posats en dita constitució, en aquelas paraules –Però volem– entenent la dita constitució y la regla en lo principi de aquella posada en casos de confiscació de béns que són semblants als exeptats, per quant les paraules generals en lo principi de dita constitució són aptes per a compendre a altres cosas, ultra dels semblans expressats en la dita exepció y, per consegüent, és cert que·ls comprenen perquè la exepció, encara que declare la regla, emperò no la restreny ni la limita, y ayxí disposant dita constitució que algú no puga ser punit en béns y en persona, y avent sa magestat ab lo dit capítol 3 de dita real pracmàtica imposat penas pecuniàrias y corporals, contrafaents a la dita prohibició de pedrenials, és clar y averigüat que se[a] ha contrafet a dita constitució.

Segon, lo mateix capítol 3 de dita real pracmàtica és contra lo privilegi concedit al estament militar per lo rey Ferrando 2, dat en Barcelona a 9 de octubre 1481, baix lo títol De béns de condempnats, en lo segon volum de les constitucions, ab lo qual està disposat que, advenint que algun militar fos delat o condempnat per algun delicte, no puga ésser proceït contra aquell per aprenció de béns, ans tant solament aja a ser punit // 210r // en la pròpia persona, segons la qualitat del delicte, exeptats crim de lesa magesat *in primo capite,* y de heretgia, conforme ab dit privilegi està més largament contengut, de hont, essent ab dit capítol 3 de dita real pracmàtica imposada pena de mil ducats y de relegació en una isla per a las personas militars contravenint a la prohibició de dits pedrenyals, és cert que se ha contrafet a dit real privilegi.

a. senyors *interlineat.*
b. pretenent lo contrari *interlineat, damunt de* present consistori *ratllat.*
c. Memorial copiat en els folis 209r-211r del trienni 1611-1613.
d. a continuació ratllat por.

a. se *interlineat.*

Tercer, lo capítol de dita real pracmàtica que comensa –Quasi després– en quant ab aquell se prohibeix als ducs, comptes, barons o a altre persona que exersesca jurisdicció en lo present Principat de poder commutar, composar o remetre las penas en dita pracmàtica disposades, és contra la constitució del emperador Carles en la 2 cort de Monsó, any 1534, capítol 6 y 4 en orde, baix lo títol De composicions, per quant de aquella se col·ligeix que los barons que tenen en sas baronias mer y mixt imperi tenen jurisdicció y facultat de poder remetre y composar qualsevol crims y delictes dels quals tindran la coneixensa, perquè disposant ab dita constitució que, fent-se per lo loctinent general regalias de personas presas per officials ordinaris y de barons, y composant-se després lo delinqüent, se done lo terç de dita composició als officials ordinaris y de barons que tenian presos los tals delinqüents, per a que dits officials no sian fets negligents per al devant en lo exersisi de lurs officis, se convens clarament que dits barons y sos officials podian fer semblants remissions, y en aquesta quasi possessió an estat y estan a notòrio dits barons en Cathalunya de remetre y composar qualsevol crims y delictes, exeptats los prohibits per constitucions. Y com ab lo sobredit capítol se'ls prohibesca de fer remissió o composició // 210*v* // dels delictes y casos expressats ab dita real pracmàtica se segueix clarament ésser contra la dita constitució.

Quart, en quant dits barons estan en quasi possessió de remetre semblants delictes de ús y port de armes prohibides, ab cridas particulars per dits barons en lurs baronias fetas, dit capítol de dita real pracmàtica és contra la constitució del rey en Pere Segon en la cort de Barcelona, any 1283, capítol 24 y 4 en orde, baix lo títol De violència y restitució de despullats, ab lo qual diu lo senyor rey «Nos ne officials nostres no despullen algú o alguns sens conexensa de causa de possesió, o quaix de aquelles que tengan o possescan o quaix, o si algú o alguns aurem despullats contra la dita forma sian restituïts en íntegra, salvat lo dret de propietat», de hont, despullant-se dits barons ab dit títol de pracmàtica, de la quasi possesió de remetre semblant espècie de delictes, se contrafà a dita constitució.

Per les quals y altres raons y causses maduram ent considerades, són de vot y parer que la dita real pracmàtica y los capítols de aquella dalt refferits són contra la disposició de ditas constitucions, ab lo present vot y parer calendades, y que per so deuen los senyors diputats, en descàrrec de la obligació de lurs officis, fer totas las diligències y proceïments necessaris y convenients, segons los és lícit y permès y han acostumat en semblants casos fer, a effecte de que·s sobresega la exequció de dita real pragmàtica, i·s revoque en quant és contra las ditas // 211*r* // constitucions, privilegis y libertats del present Principat.»

Raphael Aguilo, assessor. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus. Vidit, de Prat, consulens. Vidit, Boix, consulens. Soler, assessor. Vidit, Cancer, consulens. Vidit, Morell, consulens. Vidit, Mohet, consulens.

Sacra, cesàrea real magestat[a]

Ha proceït en lo discurs de la visita real d'est Principat, y en moltes altres coses que se han offert de importància al servey de vostra magestad y benefici d'esta província, lo noble don Joseph Pérez de Banyatos, del consell de vostra magestad y del Supremo de Aragó, ab tan gran rectitut, prudència y christiandat, y han resultat y van resultant cada dia effectes de tanta importància, tant en benefici del real patrimoni de vostra magestad com encara dels vassalls d'est Principat, y bona direcció de la recta administració de la justícia, per raó del cuydado y vigilància ab la qual ha acudit a les obligacions del ministeri que vostra magestad li ha acomanat, dirigint los negocis ab la doctrina, larga experiència y fidelitat que notòriament se han vist, que·ns ha obligat a supplicar a vostra magestad sia de son real servey manar-lo honrar y gratificar en esta vaccant, que est Principat ho rebrà a molt gran y singular mercè, com sempre per les causes sobredites y per estar com està servint en ell a vostra magestad. Déu Nostre Senyor guarde la sacra, cesàrea, real persona de vostra magestad, ab augment de regnes y senyorias, com per estos fidelíssims vassalls és desijat. En esta sua ciutat de Barcelona, a XVIII de agost MDCXII.

Sacra, cesàrea y real magestat.

Humilíssims y fidelíssims vassalls de vostra magestad qui les sues reals mans besan, los deputats del General de Cathalunya residents en Barcelona.»

May 1613[b]

Consultats los doctors devall scrits per los senyors diputats, si dits senyors diputats, per rahó del haver Antoni Gallart, desener de la

a. Carta inserta entre els folis 214-215 del trienni 1611-1613.
b. Memorial copiat en elfoli 293r del trienni 1611-1613.

Unió de la present ciutat, desermat a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, diumenge que comtàvem 14 del proppassat mes de abril, llevant y rompent-li la spasa que dit don Joseph aportava, anant com diu que anave per negocis y affers del General, y tenint sa excel·lència la pretenció té de que dit desener ha pogut desermar y llevar y ròmprer dita spasa a dit don Joseph, és bé que fassan hostenció a sa excel·lència dels privilegis reals, per los sereníssims reys de Aragó al General de Cathalunya concedits, ab los quals se concedeix y dóna facultat als officials del General que, tant de die com de nit, pugan aportar qualsevol armes. Attès no és costum fer ostenció judicial ni extrajudicial a ningú de dits ni altres privilegis concedits a la Generalitat, per los molts inconvenients que podrien resultar-ne, que de sí són notoris y se poden facilment col·legir, són de vot y parer que dit(s) senyors deputats no deuen per ara fer ostensió a sa excel·lència de dits reals privilegis, salvat sempre, etcètera».

Presente Aylla, consulens. De Malla. Boix, consulens. Morell, consulens. Monfar et Sors, consulens. Mohet, consulens.

---

4 *may* 1613[a]

Consultats los doctors devall scrits per los senyors deputats acerca si dits senyors deputats, en la causa del llohament de cort que és estat declarat contra Antoni Gallart, dezaner de la Unió de la present ciutat de Barcelona, han procehit en cas de dret, y per capítols de cort, usos y styls de la present casa de la Deputació permès y de llur jurisdicció. Vista la supplicació fiscal en la causa de dit lohament de cort donada y la informació sobre aquella rebuda davant los magnífichs assessors del General, vist y conciderats dits capítols de cort, privilegis, usos y stils, los mèrits del procés de dita causa de lohament de cort attesos y altrament. Són de vot y parer que los dits senyors diputats, de consell de dits magnífichs assessors, han procehit en cas de sa jurisdicció, y de dret permès contra dit Gallart, segons los mèrits del procés conforme dits capítols de cort, privilegis, usos y estils del General. Y en cas se duptàs que la provisió feta per dits magnífichs assessors no és justa, se ha de al·legar y declarar per dits senyors diputats com a jutjes competents, tenint pleníssima jurisdicció en lo sobredit cas, privative a tots los officials reals.»

Aylla, consulens. De Malla. Boix, consulens. Morell, consulens. Monfar y Sorts, consulens. Mohet, consulens.

a. *Memorial copiat en el foli 294r del trienni 1611-1613.*

Sobre[a] a lo consultat per los senyors diputats del General de Cathalunya y per los magnífichs consellers de la present ciutat de Barcelona, de orde y comissió del savi Consell de Cent en y aserca la lletra real de la magestat del rey nostre senyor, dada en Sant Lorens a 9 del corrent mes de agost de 1613, tramesa a son loctinent general en lo present Principat, donant-li orde y fent comissió del que ha a acordat sa magestat, en y aserca dels debats y contencions que de atràs foren mogudes entre dit loctinent general y Real Consell de una part, y los molt reverents pares inquisidors de altra, per occasió de haver desermat lo veguer de la present ciutat a un cotxero de hu de dits inquisidors, y *subsequenter* haver pres officials de dits inquisidors a Salvi Boy, ministre y de la família del dit veguer, y de ahí haver-se seguit procehiments fets *hinc inde*, axí per lo Real Consell havent promulgada *formiter* una sentència de bandeix contra dels dits inquisidors e decernit lo decret de execució de aquella, y los dits pares inquisidors excomunicat, agravat y regravat de fet moltes persones, axí de dit Real Consell com de la present ciutat, als uns per haver pronunciada dita sentència, y entès en la execució y provisions de captures de officials de dita Inquisició y haver aconsellat, com tenien obligació de aconsellar al dit veguer y als concellers de la present ciutat, que per sa obligació peculiar acistien al dit veguer, los assessors del General de Cathalunya, advocats ordinaris de la present ciutat y altres doctors applicats infrascrits, vista y del modo que·s deu y ab gran diligència y cuydado, ponderada una y moltes vegadas dita real letra ab tota la humilitat y obediència que·s deu y les coses acordades e desliberades // 323v // per la magestat del rey senyor nostre, y vistes y diligentment considerades les moltes lletres que en differents dattes són estades trameses, axí per los senyors diputats com per dits magnífics consellers y consell de la present ciutat al dit rey y senyor nostre, y ensemps vista una letra de sa magestat scrita al senyor virrey dels 30 de desembre del any 1611, en la qual carta és la clàusula y paraules formals següent: Y *les digáys que del tenor de las dichas cartas que me han escrito, particularmente de la de los diputados, haziendo mensión de algunas constituciones desse Principado que supplican les mande guardar, se collige piensan que yo he mandado se assuma aquí la causa que sobre esta contención pende en essa Real Audiencia, y que en ella he provehido judicialmente sobrecehimiento,*

a. *Memorial copiat en els folis 323r-329v del trienni 1611-1613.*

advertiéndoles que se engañan mucho, porque nunca tal ha sido ni es mi real intención ni contravenir a las constituciones que dizen en su carta, sino que a su misma supplicación, extrajudicialmente tengo la mano en que se assiente bien lo passado y se ponga orden en lo porvenir. En y ab las quals, ab molt gran conformitat, axí per part de sa magestat com per part de la Diputació y d'esta ciutat, no se entenia ni se ha entès may que lo remey se supplicava, y contínuament se ha supplicat, en rahó de la retardació de la execució de dita real sentència de bandeix hagués de ser, com tampoch no puga ésser contra usatges, constitucions, costums, usos, privilegis, observança, ni pràctica de Cathalunya, ni tal fonch ni entengué ésser la mente de sa magestat, sinó a fi y effecte que dita sentència de bandeix ab tot effecte fos executada, y per dita execució los excessos e modos extravegants de procehir de dits pares inquisidors, molt prejudicials a la quietut de la terra en regalies de sa magestat, estimades per ella tant com és degut, cessassen y tinguessen lo reparo y remey que convé, vehent que en dita letra real, // 324*r* // dels 9 del corrent, se ha acordat cosa desonant a dit intent y al supplicat contínuament per esta ciutat y Diputació. Troban y son de parer, salva sempre la gran clemència del rey nostre senyor, que la dita lletra de 9 de agost, en quant revoca, cassa y anul·la tots los procehiments fets en raó de la alt dita contenció, y per consegüent dita sentència de bandeix y decret de execució de aquella, y diu que en sdevenidor, dits procehiments no·s pugueu tràurer en conseqüència ni per exemplar, y en lo que ordena y mana que en lo pervenir en les competències, ans de entrar en ellas se done rahó als consells a qui uns y altres estan subordinats, per a que per medi de dits consells se componguen dites contencions, conté los prejudicis, violacions y contrafaccions de constitucions de Cathalunya següents:

Primerament, sa magestat y sos predecessors de gloriosa memòria se serviren per sa clemència posar-se ley a si mateixos e a sos successors, e encara a llur primogènit e successors de aquell en llur primogenitura, de que en ningun temps no signarien ni consentirian se signàs carta, rescrit, lletra, albarà o qualsevol altra scriptura, de que·s seguís o pogués seguir y procehir alternativament cognició o exequció alguna dins lo principat de Cathalunya que concernesca o toque o tocar puga interès de part deduhible en juý, volent que si per oblívio o importunitat, o encara de certa sciència, ço que Déu no vulla, que són paraules de la matexa constitució, era fet lo contrari, *ipso facto* fos nul·le, sens poder alcançar efficàcia alguna, ne de dret ne de fet, imposant penes axí al official que tal executàs, com a la part que tal instàs, la qual constitució o capítol de cort, que és primera sots lo títol De offici de canceller, en lo libre I de la nova copilació, pareix resta violada en quant sa magestat // 324*v* // ha volgut conèxer de la pretesa nul·litat dels procehiments fets per lo Consell Real, y ha rescrit y manat dita lletra, cometent dins del principat de Cathalunya execució de son real acord y resolució feta *extra Principatum,* en cosa que manifestament hy ha interès y molt gran de part no sols particular, però de tot lo principat de Cathalunya, deduhible o deduhit en juý, e portat a sentència y aquella a decret de execució.

Segon, baxant a significar prejudici més particular la ciutat de Barcelona, e los que junctament havian instat la dita sentència de bandeix e successive la exequció d'ella, vehent que lo loctinent general de sa magestat retardava la execució fàctia y plenària de dita real sentència de bandeix, en què estava la expedició de justícia, reparo y tota la consolació de aquest Principat, solicitant ab moltes veres ab scriptures, supplicacions et respective requestes la execució de dita sentència, e que no fos aquella denegada ni retardada, per ser com ere la retardació e denegació de aquella contra totas las constitucions compreses sots lo títol general De execució de sentències, en lo libre 7 de la nova compilació, foren forçats y necessitats los d'esta ciutat de Barcelona, ço és, diputats y consellers, acudir extrajudicialment a la magestat del rey nostre senyor, a qui podien y devien acudir en semblant cars, segons que generalment ho disposa la constitució única sots lo títol De Audiència de príncep, de la qual se desprèn que la terra està molt escusada sinó per necessitat constreta té obligació de acudir a la magestat del rey senyor nostre, a ffi y effecte de representar sos treballs y agravis que patex per aguardar de un tant gran rey y senyor remey competent, servades sempre emperò les constitucions y, en particular, les disposants que les causes de Cathalunya no pugan exir en manera alguna del present // 325*r* // Principat, si y de la pròpria manera que dit capítol de cort ho stablex y ordena, y al sereníssim rey don Phelip Segon, de gloriosa memòria, li plagué, y ho disposan més expressament la constitució 1, 2, 13 y 19 del títol De jurisdicció de tots jutges, y la constitució 2, que comença Les causes dels pubills, del títol De evocació de causes.

Havent, doncs, la ciutat de Barcelona bé y legítimament, segons la forma de les constitucions, recorregut y acudit a la magestat del rey nostre senyor, *necessitate compulsa,* per a representar-li la retardació de justícia, que conforme dites constitucions del títol De execució de

[1613]

sentències, y altres ya refferides, era denegar la justícia en no fer dita execució no havent procehit primer, com se ha dit, supplicacions y requestes, fadigant al dit loctinent, que en lo dit Principat no té superior, per sa real clemència sa magestat havie y devie servir-se en donar remey y reparo al que se li havia supplicat, cometent a persones residents dins lo present principat de Cathalunya, juristes, la conexensa si dita retardació de justícia era ben al·legada y deduhida, y essent-ho com ho és los dits comissaris, ab veus y nom de sa real magestat, havian de provehir que dita justícia fos ministrada ab tot effecte, com expressa y formalment ho disposa la constitució del rey don Ferrando Segon, en orde 14, sots títol De jurisdicció de tots jutges, que comença Clarificant, y en altre cas semblant la alt al·legada constitució 2, títol De evocació de causes. Per manera que, havent sa magestat acordat y resolt no solament que dita execució no sia feta però que la dita sentència real e tots los actes precedents e subsegüents sien nul·los e de ningun effecte, y en temps algú no·s puguen traure en conseqüència, no sols no cometent esta cognició, però fent-la en sa real cort // 325*v* // *extra Principatum Cathaloniae,* dexàs veure clarament que dita provisió y real acordi, no sols no és conforme al supplicat, però encara expressament contradiu y contrafà, –parlant sempre ab lo acato degut– a la dita constitució Clarificant.

Tercer, lo dit real acordi, en contra generalment ab casi tota la bona administració de la justícia y govern de la casa real del rey senyor nostre, per ser estada ab gran deliberació y maduresa, axí ab lo dit títol De offici de canceller, com en los títols De Audiència y Consell Real, y molts altres títols de constitucions de Cathalunya subsegüents que tenen respecte al mateix, y assenyaladament ab la constitució 7, que comença Més avant, y la 12, que comença Com per la bona administració, junctades ab la 15 del dit títol De la elecció dels doctors de la Audiència, y ab la dita constitució Clarificant, statuhida y ordenada una Audiència Real, ab presidència de loctinent general, y en son cars del portant-veus de governador, en la qual Audiència, a fi y effecte que lo discurs de la justícia, ab tot compliment y despidició d'ella, tinga millor compliment y alcance la expedició total dins lo matex principat de Cathalunya, sens restar què decidir ni conèxer cosa alguna *extra Principatum,* foren y són estades ordenades tres sales, entre les quals n·i ha una dita tercera a hont se remata en totes causes civils la tercera instància, que és lo últim estat del total compliment de la administració de la justícia, de manera que ara sien causes de primera instància o de segona, o de tercera y última, o causes que d'elles dependescan, per occasió de nullitat o nul·litats que·s pretenga ésser comesa o comeses en les sentències, axí dit article de nullitat com de supplicacions, recorsos, querelas o de altra qualsevol manera, són estades sempre // 326*r* // y perpètuament deffinides y resoltes en la Rota de Cathalunya, sens haver-hi agut necessitat, ni ser estat possible haver de anar en altra part, y si al rey y senyor nostre en Castella li fos permès o en altra part que·s trobàs fora del Principat, declarar nul·les, y tenir per tals les sentències reals fetes y concluÿdes en dita Real Audiència, seguir-se-hi·a que molts, ab temeritat e importunació, molestarien a sa magestat se servís manar declarar nul·les les conclusions fetes en dit Real Consell, no deppendent de altres sinó de si matex, pus està ordenat per a donar conclusió a totes les instàncias que poden succehir y seguir-se-hi·a, lo que causaria major dolor, que orde tant vigilantment y ab tanta christiandat y treball instituhit y ordenat per los sereníssims predecessors y per sa real magestat, per la bona administració y expedició de la justícia, se vindria a perturbar y del tot subvertir, hi·s farie notable contrafacció a les constitucions alt ditas, y lo dit Real Consell, que sempre s'és conservat ab una gran y notable auctoritat, com és degut, se deslustraria, ab confiança que cada hu podria tenir de alcansar semblants anul·lacions o cassassions. E, finalment, se'n seguirien excessius e insuportables gastos, lo que és contra lo intent y fi de dites constitucions, ordenades per la bona administració y despedició de la justícia.

Quart, lo dit prejudici e violació de constitucions se califica perquè, havent-se resolt y feta conclusió en lo Real Consell y de aquella emanada dita sentència real del bandeix, aquella ha y deu ésser posada a tota execució, en tant que no pot, segons constitucions de Cathalunya, ésser fet empatxament algú per lo rey senyor nostre, eo per son primogènit e successors llurs per via de dilació, sobreceïments, // 326*v* // prechs, menasses o per qualsevol altra via a la execució y ordinació de la justícia que per lo canceller regent la Cancellaria, reladors e doctors del Real Consell, delegats o altres a qui serà comès serà administrada, segons que per administrar los toca en lo present Principat, com expressament ho disposa la constitució 2ª, començant Lo canceller, sots títol De offici de canceller, en y ab la qual en tant se desija que la justícia administrada tinga son èxit que si per cars, ço que Déu no vulla, com diu la matexa constitució, que al rey nostre senyor eo son primogènit, paregués ordenar cosa que empatxe y embargue lo curs y execució de dita justícia, los dits canceller, regent la Cancellaria o altres demunt dits no hagen ni degan servar la tal jussió.

E, per ço, vol y ordena dita constitució que los dits canceller e regent la cancellaria juren ans del regiment de llurs officis, e lo vicicanceller e regent la Cancellaria presten homenatge de guardar *ad unguem* la dita constitució, y lo matex disposa la constitució 6 del títol De diversos rescrits, en la qual, després de haver dit que en causes y plets pendents no sien otorgats guiatges, sobrecehiments, moratòries, elongaments o altre impediment, per lo qual la dita causa hagués de ésser empatxada o differida, se ajusta. E, axí matex, sie observat en execució de sentències obtingudes e altres execucions, les quals constitucions són molt concordants a la dita y sobre al·legada constitució primera, del mateix títol De offici de canceller, a hont se ordena que lo official inobedient a semblants jussions sia castigat, y molt més llargament fonch disposat en la constitució del sereníssim rey don Ferrando Segon, 11 en orde, sots títol De observar constitucions, començant Poch valria, en quant dispon y ordena que semblants jussions, rescrits e lletres, encara que fossen de propi // 327*r* // motiu e de certa sciència, e que per qualsevol causa o rahó, e sots qualsevol imposició de penes, sien nul·les e invàlides, e per los officials y jutges de qualsevol nom y preheminència sian, no sian obeïdas en manera alguna encara que emanàs primera, segona e tercera jussió e qualsevol altre manament.

En est Principat ja s'és vist alguna vegada revocar-se alguna sentència real sens conexensa de causa, però no és estat fora del present Principat ni per lo senyor rey, sinó ans bé en Corts Generals per dit senyor rey y la terra juntament, com apar per la constitució final, sots títol De hòmens propris, en la qual se revoca una sentència donada per lo sereníssim rey Alfonso sobre las remensas, per ésser com diu la matexa constitució contra constitucions, usos, pràticas y consuetuts del present Principat, que denota que pus no·s féu dita revocació per lo rey a soles, sinó en Corts Generals ab consentiment dels brassos, se tingue per despedit que no·s podia fer altrament, y si aquella sentència no obstant fos contra constitucions de Cathalunya, y per consegüent tal que ja de si se havia de tenir per nul.la, no la revocà dit sereníssim rey don Ferrando a soles, sinó que aguardà revocar-la en Corts Generals en lo matex Principat. Ab major rahó esta sentència de que·s tracta, que no sols no és contra constitucions de Cathalunya però ans conforme a ellas, apar no·s deu revocar per dit rey, senyor nostre, a soles et *extra Principatum*.

Cinquè, y principalment pareix es prejudici notable lo que resulta de dita letra real, en lo fi d'ella en quant diu *–quedando todos advertidos de aquí adelante al principio de las competencias, etcétera–*, ordenant sa magestat que per lo loctinent general y altres presidents y Real Audiència // 327*v* // no·s done principi a competències algunes que primer no consulten ab lo Consell de Aragó, dient està dit Consell Real de Cathalunya subordinat ad aquell, salva sempre la matexa clemència de sa magestat y, parlant ab lo acato que·s deu, resulta de dita letra notabilíssim prejudici. Primo en dir que aquest Consell Real de Cathalunya, en les coses en particular de justícia y administració d'ella, sia subordinat al Real Consell de Aragó, com aquest Consell Real tinga per cap a la dita real magestat y per aquella a son loctinent general y alter nos, y en si tinga tanta plenitut de administració de justícia y tal y tanta jurisdicció quanta ne tindrie y té lo mateix príncep de Cathalunya y compte de Barcelona per a deffinir y conclòurer totalment y ab tota integritat tots los graus de justícia que, en la cumplida administració y total exercici de aquella, se puga desijar y demanar, de tal forma que, com diu la matexa constitució segona, sots lo títol De offici de canceller, y dita constitució Clarificant, la justícia en Cathalunya se administra per lo matex senyor rey y en son nom, y axí no dependeix ni està subordinat aquest Consell Real a altre consell. Segon, resulta major prejudici en quant diu no admetan ditas competències ni donen principi a ellas que no consulten ab dit Consell de Aragó, car si se offereix firmar-se de dret, com se firma en lo occorrent cas, hi·s pot firmar-se en altres moltíssims esdeveniments semblants, contencions que molt sovint succehexen, serie detriment notable per a la justícia de las parts que, havent firmat de dret, solicitant e instant la despidició de la justícia, se·ls digués que està pendent consulta, de hont se seguiria retardació de la justícia y empatxament de la administració // 328*r* // de aquella, lo que dita constitució segona, sots títol De offici de canceller, expressament diposa no·s dega ni·s puga fer, y de haí se subvertiria lo orde y trassa importantíssima que los sereníssims reys de Aragó, prínceps de Cathalunya y comtes de Barcelona, statuïren y ordenaren, com està dit en la expedició de la justícia, y seria contra pràtica inconcussament observada en lo Real Consell, la qual no menys se deu guardar que los matexos usatges de Barcelona y constitucions generals de Cathalunya, com expressament ho disposa la constitució 10, començant Desijants, y moltes altres del títol De observar constitucions, y la constitució 4, que comença Ordenam, del títol Si contra dret, la qual disposa que si lletra alguna serà impetrada contra privilegi general o special o contra costums generals o specials no sia rebuda. Tercer et último, perquè dient sa

[*1613*]

[1613]

magestat en dita letra que estigan advertits en lo temps esdevenidor indeffinitivament en totes contencions, appar que fa ley general, que és molt particular naturaleza de les leys provehir al sdevenidor, lo que és directament contra las constitucions de Cathalunya, en les quals està disposat que la magestat del rey senyor nostre y sos successors, no pugan fer leys ni statuts generals sens acistència y consentiment dels tres brassos en Corts Generals y, en particular, contra la constitució 1 que comença Volem, statuïm y ordenam, sots títol De usatges, y la 2 del títol De interpretar constitucions, que ajusta que ni millorament necessari a la interpretació de alguna constitució ja feta se puga fer sinó en Corts Generals, particularment essent dit acordi de sa magestat y letra real, e diàmetro contrària // 328v // a moltes y diverses constitucions, com desobre està apuntat y refferit, y assenyaladament contra las constitucions y concòrdies que donen forma a las contencions que·s mouen entre jurisdicció real y ecclesiàstica, y no menys contra la pràctica verificada ab molts exemplars del usatge *Ad vim namque de jure fisci,* que disposa que lo senyor rey hage de subvenir als oppressos, la qual subvenció és estada posada en ús y pràtica ab la forma que en lo present cas és estada observada. Per totes les quals disposicions se pren esta regla certa e indubitada que, si són jutges ecclesiàstics ordinaris firman la contenció dins breu termini, ab nominació y elecció de àrbitre, sens poder rebre la dilació porrogació alguna, y si són delegats apostòlichs feta la firma en lo Real Consell, per bona expedició de la justícia, y perquè la regalia de tanta valor té sa magestat dins los confins de son regne, tenint sa intenció fundada, amonestats que vingan a informar lo banch real, tenen obligació precisa de fer-ho, altrament essent contumasses y no regonexent esta regalia tant deguda a sa magestat, com a perturbadors de la pau y quietut pública se proceheix contra d'ells ab la forma refferida en dits usatges y altres leys de la terra, e bona pràctica y observança de aquellas. E tot açò restaria pervertit si dites consultes se havian de interposar, ans de donar lloch a dites contencions, *et interim* les parts havents interès patirien notablement et força·n haurien de supportar danys irreparables.

Essent d'esta manera los prejudicis resultants de dit acordi y real lletra de sa magestat, no·y ha dubte sinó que de un rey y senyor nostre, tant christià y zelós de la justícia y del benefici comú de aquest son Principat, se pot y // 329r // deu esperar admetrà los advertiments que, ab lo sòlit respecte y gran prudència dels dits senyors diputats y magnífichs consellers y savi Consell de Cent, li seran representats.

Lo remey de que los infrascrits doctors aconsellan, poden y deuen usar dits senyors diputats y magnífics consellers per reparo dels prejudicis y contrafaccions de constitucions de Cathalunya alt refferides, és que axí per part de dits senyors diputats y magnífics consellers y savi Consell de Cent se scriga a sa magestat, mostrant-se molt agraïts del gran desig mostre sa magestat tenir de la tranquilitat y quietut d'esta sa ciutat y Principat ab dits molt reverents pares inquisidors, ab dita real carta que per lo lloctinent general los és estada amostrada, y juntament li representaran lo desig tenen de obehir en totes coses a sa magestat, com a fidelíssims vassalls. Però com dita lletra real en contre ab moltes y diverses constitucions generals y altres leys de la terra, usos, pràtigas y stils de aquella, per ço, supplicaran a sa real magestat sia de son real servey manar reparar los prejudicis conté dita real carta, de manera que assentant-se lo negoci, com se espera de la real magestat, dites constitucions resten sens violació alguna.

Y, ans de scríurer a sa magestat, se podrà fer embaxada a sa excel·lència representant-li com la dita carta de sa magestat, còpia de la qual manà sa excel·lència donar als dits senyors diputats y magnífichs consellers, encontra ab constitucions de Cathalunya y altres leys de la terra y, per tant, supplicar-lo sie servit no consentir // 329v // que lo contengut en dita real carta, en lo que té respecte als prejudicis sobredits, sie posat en execució, ans sie servit fer mercè a esta ciutat y al Principat intercedir ab sa magestat, scrivint-li en conformitat de dits senyors diputats y magnífichs consellers, que per sa benignitat y real clemència mane reparar los alt dits prejudicis, confiant que ab la mercè y favor de sa excel·lència sa magestat farà tota mercè y gràcia a esta ciutat y tot son Principat.»

Dalmau, assessor civitate. Fivaller, advocatus civitatis. Aylla, consulens. Rubio, consulens. Sagarra, consulens. Cancer, consulens. Monfar et Sors, consulens. Carreras, consulens. Aymerich, consulens. Tristany, consulens. De Ripoll, consulens. Josephus Ramon, consulens. Petrus Soler, assessor, Hieronimus Soler, assessor. Mohet, fisci Generalis advocatus. Morell, consulens. Cabrer, consulens. Reguer, consulens. De Prat, consulens. Bernardus Sala, consulens. Fontanella, consulens. De Malla, consulens. Boix, consulens. Puigvert, consulens.

Molt il·lustres senyors:[a]

A notícia de don Ramon d'Oms, capità general

a. Carta inserta entre els folis 383-384 del trienni 1611-1613.

de les galeres de aquest Principat, és pervingut que vostres senyories tracten e volen intentar de llevar y extraure, per via de venda o altrament, les dos galeres, capitana y patrona, que vuy estan juntes en lo moll de la present ciutat, en gran dany del present Principat, e contra dels capítols de les últimes corts del any 1599, que parlan de las armas o y sustento de dites galeres, ab motiu y causa que los drets de dites galeres no abastan en molt al sustento que dites galeres han menester, però que per lo racional de la present casa és estat fet un càlcul per orde de vostres senyories, del qual resulta que los drets en lo present any no han valgut més de deset mília y sinch-centes lliures, e que les dos galeres per son sustento, sous y racions, y los demés gastos, han menester trenta mília lliures. E com molt il·lustres senyors, en lo sustento de dites galeres sia també obligat lo augment de la bolla de la present ciutat de Barcelona, conforme la disposició del capítol 63 de les últimes corts en lo[a] número primer, del qual no·s ha agut rahó en dit càlcul fet per lo racional, y dit augment des de dites corts de 1599 fins ara no sia entrat, ni en tot ni en part, en benefici de dites galeres, sent quiscun any de molts milanars, és justa raó que sia aguda consideració de dit augment, y aquell sia afegit a les dites decet mília y sinch-centes lliures, y axí matex ha de ajustar la part que toca del dret dels çafrans, lo qual dret des de les dites corts s'és exigit, ço és per los drets vells del çafrà se cull en lo present Principat, a rahó de divuyt diners per lliura, y per lo dret de galeres, a rahó de un sou per lliura, que per tot són dos sous y mig per lliura. E, de les bales de çafrà són entrades fora del regne, sis lliures per quiscuna per dret de galeres, de manera que en cada milanar entran sis-centas lliures per lo dret vell, y quatre-centes per lo dret de galeres, les quals quantitats són de gran importància per a dit sustento. E com, per altra part, los drets novament imposats tingan lo annex que los defraudants en dit dret deuen ser condemnats en lo frau, y (les) penes en benefici y sustento de dites galeres, és molta rahó y justícia que tot lo procehit de dits fraus y penes sia acumulat e ajustat al sustento de dites galeres, per hont és molt cert y averiguat que, ajustats los dits emoluments a les // 383 bis *v* // dites deset mília y sinch-centes lliures per vostres senyories calculades, no sols lo procehit de dits drets de dites galeres bastarà per a dos galeres, però encara, si està administrat ab la deguda diligència y solicitut necessària, per sustento de tres galeres molt just, que vostres senyories se servescan advertir les demunt dites coses, ans de posar en execució lo que segons se entén, ha intentat. Y dat que los dits drets no bastassen, lo que no·s eren, ans bé manifestament constarà lo contrari, no deuen ni poden vostres senyories extraure dites galeres que primer no donen rahó a sa magestat, per estar axí concordat entre sa magestat y los predecessors de vostres senyories, com apar ab sa real carta de 16 de maig[a] 1605, y de les respostes per los predecessors de vostres senyories a dita carta fetes, que són en lo registre de dit any 1605 y següents. Y dites galeres han posades per benefici universal y la experiènsia ha mostrat los que en dit Principat ne han resultat, axí capturat molts vexells com avent guardada tota la costa, que los cossaris y piratas acostumaven de fer, y conforme a títols de cort, ab tanta maduresa fets, y fins avuy no·y haja causa alguna per que·s degan dexar de sustentar. Per ço, lo dit don Ramon d'Omps, com ha capità general de dites galeres, per son descàrrech y perquè en ningun temps per sa magestat ni altrament puga ser carregat, ab la present scriptura suplica a vostres senyories sia de son servey no donar lloch ni permetre que dites galeres sien arrimades eo venudes, ans bé, tot lo que lo dret ordinari aurà rebut de compte de dites galeres sia restituït al sustento y compte del dret nou imposat per dites galeres, com ací sia de justícia, y que si lo contrari pensan fer, lo que no·s creu sia de son servey, manar al scrivà major de la present casa toque la oblata en la present supplicació, perquè de aquella se puga haver la rahó en son cas y lloch que de justícia convindrà, y que de dita suplicació y oblata lleve acte y·l lliure auctèntich a dit don Ramon d'Oms. Lo offici, etcètera.» *Altissimus Balet.*

Oblata XXV *febrario* MDCXIIII *in consistorio.*

En[b] lo fet consultat per los senyors diputats sobre si los procehiments fets per lo capità don Alonso de las Infantas, per orde de sa excel·lència, en virtut del qual ha derrocat o fet derrocar lo castell y lloch de Oix, de la vegueria de Besalú. Presuposat en fet que dits enderrochs són estats fets sens precehir citació ni monició de les persones interessades, ni publicació de enquestes que contra aquelles sien estades fetes. Attès que en Cathalunya conforme usatges, constitucions y altres drets de la terra y, assenyaladament, segons la disposició del usatge Altre noble, sots lo títol De dret del fisch y de la constitució I sots lo títol De fautoria, y la constitució 4, sots lo títol De violència y restitució de despullats, y altres drets del present Principat, semblants procehiments, en cas fossen per-

a. a continuació ratllat sustento.

a. a continuació ratllat 1609.
b. Memorial copiat en el foli 394r del trienni 1611-1613.

[1613]

mesos, no poden fer-se sens conexensa de causa, los doctors devall scrits són de vot y parer que dits enderrochs, de la manera predita fets, són estats fets contra disposicions de usatges y generals constitucions de Cathalunya, y que per ço los senyors diputats y oÿdors tenen obligació de fer les diligències necessàries y acostumades per reparo y revocació de dit orde y procehiments.»

Aylla, consulens. Morell, consulens. Carreres, consulens. De Prat, consulens. De Malla, consulens. Puigvert, consulens. Aguilo, assessor. Clos, assessor. Mohet, fisci Generalis advocatus.

A los señores diputados del Principado de Catalunya[a]

Yo fuý a dar un recado a vuestra señoría de parte de su alteza el miércoles, como le dí a los señores diputados que se hallaron presentes, y aora buelbo a refrescarle, con dezir a vuestra señoría que por la orden que su alteza tiene de su magestad, y para efectos universales, ha menester las dos galeras que vuestra señoría tiene para juntarlas con las demás, y assí pide a vuestra señoría se las mande dar, que además del servicio de Dios y del rey que en esto se hará, hará su alteza la estimación desta ayuda que es justo, para recompensarla en todas quantas cossas a vuestra señoría se le ofrezieren, a quien Dios guarde, con los acrezentamientos de vida y estado que puede. Barcelona, 25 de julio 1614.

Don Bernardino, conde del Castillo.

a. Carta inserta entre els folis 429-430 del trienni 1611-1613.

Apèndix 2

A[a] 22 de agost, donada per part dels senyors sinch visitadors, ço és del senyor capiscol Castelló y altres en lo acte mensionats. Aportada per los senyors ardiaca de Benasch, don Joan Burguès y Bernat Romeu.

«22 *augusti* 1614. Molt il·lustres senyors: Los visitadors de la visita que se ha de fer del General estan molt agrahits de la mercè que vostres senyories los han feta en voler-se posar per medianers en los debats y differències que entre dits visitadors se pretén hi ha. Y és cert que si dites differències no·s poguessen assentar de altra manera acceptarian semblant offerta, pus ab tals medianers quiscú podria esperar bon èxit y que tindria lo que seria just. Però perquè en dits debats y differències són suscitades sobre la intel·ligència de algunes paraules del capítol 1 del nou redrés fet en la última Cort en lo any 1599 aserca de una deliberació que dits visitadors a 19 del corrent feren, precehint primer proposició per lo senyor ardiacha Monfar com a primer en vot, de voluntat de tots nou visitadors, en la qual tots digueren son parer; y aprés de ser publicat lo vot, se duptà per los senyors del stament real[b] si se havia de estar al determinat per no haver-hi consentit ningú de dit stament real, pretenent lo contrari, los demés que se havia de estar a la determinació de la major part. Y sobre de la intel·ligència y interpretació dels capítols de Cort donada la matexa Cort bona y certa forma ab lo capítol 39 de dit nou redrés, a la qual totes les parts deuen y han de estar. Per ço, dits visitadors, desijant que per via de justícia sia dit dubte y debat declarat y que en lo sdevenidor no·y hage més ocasió de semblant dubte y debat, supplican a vostres senyories sian servits declarar y interpretar les paraules del dit capítol 1 següents, és a saber la de foli 6, línea 19, número 8, a hont diu «per effecte de la qual visita sian elegits a més veus per dits nous visitadors o la major part que dit dia se trobaran presents, dos assessors», etcètera. *Item,* les paraules del foli 7, línea 11, número 10, a hont diu «dits nou visitadors o la major part de aquells per scrutini». *Item,* les del foli 8, línea 7, a hont diu «en semblant cas pugan fer dits nou visitadors, o la major part de aquells». *Item,* les del mateix foli, línea 13, número 16, a hont diu «y hagen també de anomenar dits nou visitadors, o la major part de aquells, un notari», etcètera. *Item,* les paraules del foli 9, línea 16, número 19, a hont diu «restant emperò en facultat de dits nou visitadors o de la major part de aquells», etcètera. Y les del foli 10, línea 3, número 20, a hont diu «y satisfets a arbitre de dits nou visitadors o la major part de aquells», etcètera; si en dites paraules a hont se fa menció de dits nou visitadors o la major part de aquells y ha de concórrer la voluntat y consentiment de tots los staments, com han volgut entendre y interpretar alguns de dits visitadors, o si basta que sian tots presents y encara que no concorre la voluntat y consentiment de tots los staments se ha y deu estar al que la major part deliberarà o determinerà, com les dites paraules de dit capítol 1 clarament ho disposan, les quals se han de entendre a la lletra y de la manera estan scrites, sens rèbrer nova interpretació, conforme ho disposa lo dit capítol 39 de dit nou redrés. La qual interpretació suplican dits visitadors o la major part de aquells sia per vostres senyories y los magnífichs assessors feta *juxta serie,* forma y tenor y dins lo temps per dit capítol 39 prefigit. Perquè, aquella feta y reduhida en acte públich[a] pugan dits visitadors fer lo que serà de justícia y passar avant en lo exercisci de dita visita, la qual per dita causa pretenen alguns fer pasar».

A 22 de agost, donada per lo senyor ardiaca

a. Suplicacions inertes entre el folis 5v i 6r del trienni 1614-1617.
b. a continuació ratllat se ha.

a. a continuació ratllat ningú de.

[1614]

Monfar y tres del stament real. Aportada per lo ardiaca de Benasc don Joan Burguès.

«Responent lo ardiaca Monfar y Sorts, visitador per lo bras ecclesiàstich y los tres convisitadors del bras real a la embaxada los és estada feta per part dels senyors diputats explicada per los senyors don Onofre de Alentorn, don Joan Borguès y de So y Bernat Romeu, són de vot y parer se'ls digue als senyors diputats que estiman molt la mercè que ses senyorias los fan en oferir son medi, favor y authoritat per a compòndrer la divisió que tenen en est concistori. Suplicant a ses senyories la·ls facen de continuar-ho fins estigue concordada esta diferència perquè·s puga començar y fer la dita visita ab la unió, pau y concòrdia que convé al servei de Déu Nostre Senyor y benefici d'est Principat. La qual diferència y divisió se·s moguda perquè ells, dits Monfar y los senyors convisitadors del bras real, volen llevar lo excés que·s féu en la visita passada en fer sis calculadors, quatre ajudants del notari, dos ajudants del assessor y advocat fiscal, set portalers y tres porters, que són més dels que són menester per fer la visita, donant-los excessius salaris. Y essent cosa tant justificada, los altres senyors sinc visitadors, dos ecclesiàstics y tres militars, no volen votar a veus com mane lo capítol de la visita, sinó per escrutini, no obstant que dit capítol sols vol scrutini en votar les sentències difinitives aprés de haver oït lo vot dels assessors. Pretenent que lo que fan los sinc, encara que no·y haja entre ells ningun vot dels del bras real, se ha de executar, y que serà bona y vàlida determinació. Pretenció nova, sens ningun fonament, contra styl, ús y pràtiga inconcusament observada en esta casa de la Diputació y en totes les altres visites sens haver-se may fet, pretès ni oÿt lo contrari, y contra la disposició de molts capítols de Cort, asenyaladament del primer y sinquantaset del nou redrés, a hont se declara ser la major part los quatre entre sis y entre nou seran los sinc, ab què de quatre n'i haja hu de cada stament, de tal manera que no vol se face en [allò] contrària interpretació. Y volen dits sinc convisitadors que los magnífics assessors dels senyors diputats facen sobre sa pretensió judicial declaració y nova forma, posant en dupte y qüestió tot lo govern, pràtiga y estil d'esta casa, y la forma de les Corts y tota la política y modo ab què·s governave los staments y braços d'esta província, y en poder de persones en esta matèria tant suspectes com són dits assessors, per estar subjectes a esta visita, y no poder ell donar lley y forma de judicar a sos jutjes y superiors, ni ab pretesas interpretacions posar noves formes –com és la que pretenen los sinc– en est concistori, que és contra lo disposat en lo capítol 39 del dit redrés. En tant que la Cort General, per no mesclar en esta visita dits assessors ni altres officials de la casa de la Diputació ha volgut que los visitadors no·s valguessen en poc ni en molt dels officials de la casa –com fa y volen los dits sinc convisitadors– sino que facen nous assessors y nous officials per les causes, dubtes y negocis occorrents en la visita. Y perquè esta discòrdia y divisió que·y ha en est concistori prosehex de la junta y unió que han feta dits sinc visitadors, los quals abans de 16 del corrent mes de agost, jornada senyalada per lo capítol de la visita per a fer la primera junta y prestar lo jurament, se són ajuntades dos vegades en un hort de la present ciutat en estranyesa companyia de alguns cavallers y officials de la Diputació subjectes a esta visita y altres. Y allí, entre los sinc, dos ecclesiàstics y tres militars, se han repartit los officis que se han de provehir per a esta visita, unint-se per a donar dits officis a les persones que dits sinc convisitadors anomenaran. Volent ells provehir tots los dits officis, tatxar y pagar los salaris que a ells los apparrà, encara que los dits Monfar y tots los tres visitadors del bras real los contradigan, cosa nova e inusitada en la casa de la Diputació y en les visites passades, que sense un vot dels del bras real puguen ni se sien fetes estes coses ni delliberacions, tatxes dels salaris ni pagues algunes, ni tal se trobarà en ningun registre, ans bé tot lo contrari. Y perquè los tres del bras real no volen consentir a cosa tant prejudicial a son estament, ni que en son temps se face tal novedat y tant gran prejudici al bras real; y d'esta unió resulta la discòrdia que tenen en est consistori y lo destorb de la visita y lo impediment que·s fa a la justícia, y ne ha de resultar gran dany al General que ni·s porian sarsanar officis ni salaris excessius ni fer bé la visita; suplican ells, dits Monfar y tres del bras real, a ses senyories que, per observança del primer capítol del nou redrés, sien servits donar-los extrajudicialment favor y ajuda, perquè ab sa authoritat y medi se impedesca esta novedat y atalli esta divisió tant danyosa a la Generalitat. Perquè ab igualtat, pau y concòrdia se face la nominació y provisió dels officis que seran necessaris, resecant los supèrfluos y limitant los excessos, y se puga fer la elecció de persones idòneas no suspectes ni de officials de la Diputació ni altres subjectes a la visita, que·u rebran de dits senyors deputats a singular mercè.

A.[a]

Molt il·lustres senyors: Per llevar la divisió y dissenció que·y ha en lo tribunal dels visitadors

a. Suplicacions insertes entre els folis 7v i 8r del trienni 1614-1317. A *interlineat al marge esquerre.*

sobre lo dubte y article suscitat si poden los sinc, dos ecclesiàstics y tres militars, fer determinacions, resolucions y provisions dels officis, y gastar sens vot, parer y consentiment de algú al manco del bras real, no obstant que ab altra escriptura lo ardiaca Monfar y los tres altres visitadors per lo stament o bras real ho dexaren en mà y poder de vostres senyories per a què fossen servits compòndrer com a medianers per via de gràcia. Ab la present ho dexen en mà de vostres senyories perquè ho declaren per via de justícia, conforme los altres sinc convisitadors han fet, offerint-se passar y fer lo que vostres senyories declararan per justícia. Y[a] ab la present diuen a vostres senyories que tenen per suspectes als magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal, com ho ofereixen jurar, tant per ésser súbdits a la visita com per ésser dit advocat fiscal cunyat de don Josep Quintana, qui ha de ésser visitat, y ne rebran mercè. L'offici, etcètera, *que licet, et cetera. Altissimus, et cetera. Carreras. Oblata* XXX *augusti* MDCXIIII.

C[b].
A 30 de agost de 1614. Los senyors deputats y oïdors de comptes, vist que als dos del present y corrent mes se féu extracció de visitadors, y los extrets als setze prestaren lo sòlit jurament, y lo die següent essent-se ajunctats per a començar y prosseguir la visita, tingueren entre sí debat sobre la intel·ligència del capítol primer del nou redrés del any 1599 que dóna forma a la visita, y que sobre aquell per no ésser poguts concertar axí per la una part, que són sinc, com per l'altra, que són quatre, són estades presentades supplicacions en lo present consistori, representant les difficultats se'ls són offertas sobre la intel·ligència del dit capítol, supplicant que sobre aquellas se fes declaració, guardant la forma del capítol 39 de dit nou redrés, per a poder acudir a nostra obligació y en tot guardar la forma de dit y altres capítols, nos ha apparegut junctar a vostres mercès per a què nos aconsellen y digan:

Primo, si lo procurador fiscal té interès en la declaració faedora sobre los dubtes que dits senyors visitadors han representat ab ses supplicacions, y si és convenient y necessari que·n tinga notícia, per a què si volrà deduir per son interès alguna cosa, la deduesca.

Segon, attès que los quatre de dits senyors visitadors han al·legat per suspectes als magnífics assessors, per estar tos dos subjectes a la corrent visita, per haver lo que de nou és entrat a servir dit offici regit lo de deputat real en lo trieni proppassat, y lo altre haver de donar raó del exercici de assessor del trienni passat, y lo hun dels dits magnífics assessors ha supplicat lo tinguessen per excusat per ésser la causa notòria, y també lo procurador fiscal ha al·legat lo mateix, si subrogarem altres assessors no suspectes.

Responent los doctors infrascrits als dits dubtes proposats, al primer diuen que·s molt necessari que·s notifique al procurador fiscal, perquè lo principal interès se acerte en dita declaració, com aquella sia perpètua y tinga força de capítol, és seu, y axí deu comparèxer en dita causa, y al·legar lo que li apparexerà de consell de son advocat fiscal.

Quant al segon, diuen que si los magnífics assessors se volen abstenir tenint-se per suspectes, que vostres senyories poran surrogar altres assessors, y si no volen, se haurà de fer declaració sobre dites suspitas en la forma costumada en aquest consistori. Lo doctor Raphael Rubí y Coll, lo doctor Jaume Càncer, lo doctor Gabriel de Malla.

D[a].
Molt il·lustres senyors: A notícia del procurador fiscal del General de Cathalunya és pervingut que entre los senyors visitadors extrets per a visitar los senyors deputats y officials del trienni passat se serie suscitat dubte o debat // 10*r* // sobre la intel·ligència de certas paraulas o clàusulas del capítol primer del nou redrés del any 1599 que dóna forma a la visita, y que sobre dit dubte són presentades supplicacions a vostres senyories per part dels sinc visitadors una, y per part dels restants quatre, altra, vuy die present, al·legant y proposant dit dubte y supplicant la declaració de aquell ésser feta guardant la forma del capítol 39 de dit nou redrés. E com aquesta part del procurador fiscal sia lo principal interessat en dita causa y declaració faedora y desija que aquella sie feta per vostres senyories de manera que reste clar per ara y per lo sdevenidor lo que se ha de observar; supplica a vostres senyories dit procurador fiscal, per son públic interès y en quant menester sia, adherint-se a la supplicació per part de dits senyors visitadors, sien vostres senyories servits fer declaració sobre dit dubte, largament en dites supplicacions representat, les quals si y en quant menester sia reprodueix per al dit effecte, servant la forma donada ab dit capítol 39. Y per qu[an]t los magnífics assessors qui vuy són estan subjectes a la corrent visita, per ésser estat lo magnífic misser Aroles deputat real lo trienni passat, y lo magnífic misser Soler, asses-

a. Y ab la present diuen.... qui ha de ésser visitat *interlineat al marge esquerre.*
b. C *interlineat al marge esquerre.*

a. D. *interlineat al marge esquerre.*

[1614]

sor. E per ço se sien acontentats de no entrevenir en la declaració de dit dubte, y axí mateix se són abstinguts. Lo magnífic advocat fiscal ordinari, per ço, supplica a vostres senyories, ab intervenció dels assessors per aquest acte anomenats, sien servits declarar dit dubte segons la forma de dit capítol 39. L'offici, etcètera. *Altissimus, etcetera. De Ripoll, fisci advocatus Generalis Cathaloniae.*

Oblata XXX *augusti* MDCXIIII *hora nona post meridiem, in consistorio per Raphaelem Riera, procuratorem Generalis in presenti negocio.*

Petrus Paulus Vidal, scriba major Generalis Cathaloniae.

Suplicatio[a] *oblata per admodum reverendisimi illustrisimi domini Hieronimum Castello, Petri Joannem Dezguell, Gasparem de Caldes, Jacobum de Casademunt et Francisci Pons de Vilanova, visitatores dicti Generalis Cathaloniae.*

Molt il·lustres senyors: Per part de vostres senyories se ha nottificat als doctors Hieònim Castelló, cabiscol de la Seu de Vic y prior comendatari de Sant Pere lo Gros, del orde de Sant Benet, fra Pere Joan Desgüell, camarer de Sant Esteve de Banyoles, del orde de Sant Benet, Gaspar de Caldes, Jaume Casadamunt y Francesc Pons de Vilanova, donzells en Barcelona domiciliats, major part dels visitadors lo present y corrent trienni, ab la deguda forma extrets comforme lo capítol primer de les Corts del any 1599 com, havent suscitat dubte lo doctor Francesc Monfar y Sorts, ardiaca y canonge de la Seu de Lleyda, Rafael Joan de Belloc, ciutedà de Gerona; Pere Galí, notari y mercader de dita ciutat, lo doctor Miquel Otestor, ciutedà de Tortosa, menor part de dits visitadors, per rahó dels debats entre aquells suscitats sobre la desliberació que·s féu a 19 del corrent ab intervenció de dits nou visitadors y conclusió de la major part, per a la declaració del dit dubte han nomenat vostres senyories en assessors als magnífichs misser Rafael Rubí y Coll y misse[r Phi]lip Vinyes, y en advocat fiscal, misser Antoni Acasi Ripoll, doctor en drets; notifficant-los axí matex que si voldran informar per ocasió de dit dubte acudescan ab dits asessors elets per a què deduescan y al·leguen lo que·ls aparexerà convenir; de la qual notifficació han feta y fan molta admiració dits sinc visitadors, com a major y més sana part del concistori de dita visita. Perquè bé saben vostres senyories que per la Cort General y particularment per lo dit capítol 1 la jurisdicció y negocis tocants a dita visita està comès als dits nou visitadors o major part de aquells en cas de impotència o recusació de la menor part, privativament a vostres senyories y altres qualsevol. Axí, vostres senyories per lo matex capítol estan prohibits de poder-se entremetre directe ni indirectament en les coses de dita visita sinó és a effecte tant çolament de exequutar y posar en exequució y effecte les desliberacions y determinacions de dits nou visitadors o major part de aquells, com ab dit capítol està més llargament contengut. De hont resulta que, volent vostres senyories declarar dit pretès dubte y, segons se asserex, format per dita menor part de dits visitadors, se entremetan directament dels negocis de dita visita y contrafan manifestament a la disposició de dit capítol 1; lo qual, per sertes causes en dit capítol exprimides, ha prohibit lo entremètrer-se vostres senyories de dit negoci, ni tampoch dits quatre visitadors han pogut formar dit dubte ni porrogar la jurisdicció de vostres senyories per ocasió de dits debats; axí per ser la menor part del consistori de la visita, com també per ser-los prohibit per lo mateix capítol y altrament de dret, pux és cert que la jurisdicció donada per la Cort a dit concistori de la visita no està donada a dits visitadors *ut singulis et in solidum set ut universis.* Y, axí, recusant alguns de dits visitadors o contradient a la desliberació del que la major part de aquells desliberà, resta la jurisdicció y reincidex en la major y més sana part, y se ha de exequutar lo que aquella determinà y desliberà. Y, axí, havent-hi debats entre dits visitadors, se ha de estar al que determina la major part, y per consegüent aquella té jurisdicció y poder de declarar y descidir los dubtes que incidexin en les coses de la visita, y vostres senyories exequutar lo que per dita major part és desliberat. Vé saben vostres senyories que, havent volgut alguns diputats en los triennis passats entremetre's de coses de dita visita, en semblants y altres ocasions, y se'ls ha feta querela, y n'an reportada pena, com poden vostres senyories vèurer en los processos de les visites que són recondits en la present casa de la Deputació. Y encara que en lo capítol 39 de dites Corts del any 1599 se tracte de la manera que se ha de declarar los dubtes que·s susciten en les coses de la Generalitat, és cert que dit capítol no tracta directe ni indirectament en los dubtes que·s suscitan en las cosas de la visita, sinó tant solament en les coses que vostres senyories tenen jurisdicció, com resulta del matex tenor del capítol 39. Perquè, altrament, corregiria dit capítol primer que ab tanta maduresa y discussió és estat ordenat per la dita Cort General, y podria succehir cas que ab declaracions de dits dubtes tota la jurisdicció de

a. Suplicaciá inserta entre els folis 8v i 9r del trienni de 1614-1617.

dita visita recauria ab vostres senyories, contra lo intent particular de dita Cort General. Y succehirien altres molts danys y inconvenients, y vindrie a extenuar-se del tot la jurisdicció de dits visitadors y restar lo General sense visita. Y estarie en mà, per la matexa raó, de un sol visitador, quant no·s seguís son vot, podent formar dits dubtes, impedir y turbar les desliberacions fetes per los demés visitadors o major part de aquells, lo que de dret és molt reprovat. Y a bé que en lo principi de dits debats dits sinc visitadors se inclinaren a que vostres senyories coneguessen de aquella, emperò perquè los dits quatre visitadors hi contradigueren; considerant molt bé la disposició de dit capítol primer y lo intent de dita Cort General, no tingrie effecte lo intent que abans aportaven dits sinc visitadors; ans bé, havent aquells millor discorregut dit negoci y ab discussió pensat que no·s podia fer; y hagut parer de advocats graves y de molta experiència ab qui·s són aconsellats; han vist que ere error y contrafer a dits y altres capítols y que no·s podie sobre dites coses porrogar la jurisdicció de vostres senyories ni estarie en llur mà de poder-hu fer. Y, axí, la dita major part ha passat avant, y posada en exequució dita desliberació de 19, en renitència y contumàcia de la menor part legíttimament cridada e interpellada, y lo matex advertiren vostres senyories y ho manifestaren a dits visitadors, tots nou congregats per medi de embaxada a ells feta per part de vostres senyories y reportada per los nobles don Onofre de Lentorn, ardiaca de Benasch, don Juan Burguès y de So y Bernat Romeu, dient-los que no fos demanada dita declaració per tots los nou visitadors no entenien vostres senyories enténdrer en dita declaració. Per ço, dits sinc visitadors y major part de dit consistori, ara de present ajuntats en la present casa de la Deputació per negocis de dita visita, *tam conjuntum quam divissum,* nottificant a vostres senyories las dalt ditas cosas del millor modo poden y deuen extrajudicialment[a] representan[b] y diuen a vostres senyories sien servits no passar avant en declaració alguna de dit dupte. Ans bé, revoquen los procehiments per dita occasió fins ací fets y se abstinguen dels continuats, remetent lo negoci de dit dupte y tot lo demés que té respecte a dita visita a dits visitadors o a la major part de aquells com a jutges competents, dels quals y no altres ha fiat la Cort General y·ls ha comesa la jurisdicció privativament. Altrament, si cosa tant justa vostres senyories reusaran, lo que no creuhen, acusan[c] de notòria violació de dit capítol primer y de las penas en què incideixen los que contrafan a dits capítols, y de manifest torb de dita visita y de tot lo demés lícit y permès[a]. Y que lo notari de la present casa ne lleve acte, etcètera.

Oblata die XXXI *augusti* MDCXIIII *[...] domini deputatis remis erunt qui super supplican debise provideant.* Pere Pau Vidal, *scriba major Generalis Cathaloniae.*

Recepta dd facto verbo in consistorio[b] inseratur seu consuatur in processu de viso pro debit. Rubi et Coll, assessor. Vinyes, assessor.

Donada[c] per part dels quatre visitadors, so és del senyor ardiaca Monfar y los tres senyós reials, portada per misser Careras. Buy, 30[d] de agost 1614.

Consultats[e] per los senyors deputats los assessors del General y doctors applicats infrascrits, ço és, si anant lo doctor Francesc Planes, deputat local de la vila y col·lecta de Perpinyà per negocis del General a la vila de Copliure acompanyat de Jaume Reador, guarda extraordinària, y de Andreu Barotau, son criat, a la que foren passada la vila de Argelés encontraren dos hòmens que quiscun de aquells portava una capa de pastor vestida, y volent-los lo dit Reador regonèxer las capas si eren bolladas, lo hú de dits dos hòmens se posà a fugir, y anant a regonèxer la capa del altre y trobant-la sens ningun plom del General ni bolla, dit home, anomenat Guillem de Toló, tirà de una daga que aportava y arremeté a la volta del dit Reador ab la daga tirada, y anant-se reparant dit Reador, dit Guillem collí pedres, y a pedradas las havia ab tots los sobredits deputat local, Reador y Barotau, y defensant-se ells y volent-lo rendir y pèndrer, lo hu dels tres li tirà una pedra al cap y, ferit, caygué en terra sens parlar. Y anant-se'n dit deputat local a la vila de Argelés, y entregant al balle la capa de pastor que havian presa al dit Guillem, sens plom del General, y requirint-lo se'n anàs ab ell y capturàs y se asseguràs del dit Guillem per la resistència li havia feta, arribà per ses cames lo dit Guillem a la dita vila de Argelés, y vent lo dit deputat, digué al balle que aquí era lo home que li havia feta la resistència y que se

a. extrajudicialment *interlineat al marge esquerre.*
b. representan y diuen *interlineat, damunt de diverses paraules il·legibles ratllades.*
c. acusan *interlineat damunt d'una mot il.legible, ratllat.*

a. a continuació cinc o sis paraules il·legibles, ratllades.
b. a continuació dues paraules il·legibles, ratllades.
c. Encapçalament d'una carta inserta entre els folis 11v i 12r del trienni 1614-1617.
d. 30 *interlineat damunt d'una xifra il·legible, ratllada.*
e. Dictamen insert entre els folis 59v i 60r del trienni de 1614-1617.

asseguràs d'ell, y prenent-lo dit balle y veent lo nafrat del cap, lo portà en casa lo barber per a curar-lo. Y, al endemà, dit Guillem dit Toló, morí de dita pedrada, del qual homicidi presupposava que lo dit deputat local, Reador y Barotau en la defensa excediren moderamén inculpata tutel·la, si los senyors deputats tenen jurisdicció per a poder-ne conèxer privative a qualsevol altre official. Attès per la constitució del rey Ferrando Segon en les Corts de Monçó del any 1510, capítol 2 y 3, en orde baix lo títol «De offici de deputats» en la nova compilació, y per la disposició del capítol 7 de les Corts del any 1547 y per altres capítols allí mencionats, està disposat que los senyors deputats tenen jurisdicció civil y criminal per a conèxer de totes les causas y delictes comesos contra lo General y exacció de sos drets, privativa a qualsevol official ecclesiàstic o secular. Y attès que del fet prenarrat consta que lo dit Guillem de Toló féu torb y resistència vàlida al dit deputat local y guarda extraordinari, volent-li pèndrer la capa de pastor que havian trobada sens plom del General, de la qual resistència, torb y delicte contra lo General comès consta succeí lo predit homicidi casual en persona de dit Guillem del Toló, y axí ésser delicte accessori dependent y annexo al delicte principal de resistència y torb contra la exacció dels drets del General comès. Y attès que lo jutge de la causa principal és jutge també de la causa accessòria e incident, en tant que lo jutge de la causa civil que no té conexensa de criminalitat alguna si en la causa civil se comet delicte de ministrar o fer testimoni fals o altre consemblant, lo predit jutge de la causa civil és jutge competent de la causa criminal incident. Y attès que los senyors deputats no sols tenen jurisdicció y conexensa de causas civils *tantum* sinó també de causas criminals *privative*. Estas y altres cosas atteses y considerades, són de vot y parer que dits senyors deputats, attès se narra dit homicidi ésser comès *incidentes respective* la dita guarda del General dita resistència se li feya en lo exercici de son offici, tenen jurisdicció y coneixensa de dit cas, y en conseqüència del dit delicte de homicidi comès en persona del dit Guillem Taló com a accessori y connexo del delicte principal de resistència y torb per aquell feta per a punir y castigar qualsevol que·l trobarà ésser delinqüent, de la manera matexa que tenen jurisdicció y conexensa del delicte principal del torb. Y per quant a la informació presa per lo dit deputat local no·s pot donar fe ni crèdit algú, per ser presa per persona que·s preté ser delinqüent, y haver-se en ella ministrat per testimonis los altres còmplices del pretès delicte, aconsellan als senyors deputats que embien a rèbrer informació del dit cas, y en cas que conste de la informació rebedora del fet prenarrat és cert, se darà forma per a defensar la jurisdicció que dits senyors deputats tenen de conèixer del dit delicte.

Aroles, assessor. Aylla, consulens. De Malla, consulens. Pinyol, consulens. Soler, assessor. Puig, fisci Generalis advocatus. Cancer, consulens. Aguilo, consulens. Vinyes, consulens. De Prat, consulens.

Dilluns,[a] XXVII de abril MDCXV. En aquest dia, vingueren en consistori per orde dels senyors visitadors del General los magnífics senyors misser Hierònim Oliers, asessor, y misser Onofre Vila, advocat fiscal, juntament ab Hierònim Bosch, scrivà major de la visita, a notificar-los y fer-los sabedors com havien rebuda dits visitadors una carta de sa magestat de 14 de dit mes de abril ab la qual se quexava de la querela havien admesa dits visitadors a instància del vexador, contador, provehedor y pagador de les galeres de Cathalunya, contra lo auditor d'ellas, pretenent ésser dit auditor jutge de dits officials y no encontrar-se la jurisdicció dels visitadors ab la del auditor contra dits officials. De la qual carta feren ostenció a dits senyors deputats, i·ls[b] entregaren còpia comprovada de aquella. Supplicant a dits senyors deputats fossen servits de manar llevar acte del entrego de dita carta, puix don Ramon d'Oms, qui havia portada aquella en lo consistori de dits visitadors, havie fet lo mateyx. Y que ses senyories fossen servits manar-los donar son consell y parer com a cosa que tant interessaven, per a què més madurament poguessen acertar en servir a sa magestat en allò que·ls tocava y podien fer, per la obligació de llur càrrech. A la qual embaxada, vista per dits senyors deputats dita carta y aturant-se còpia de aquella, respongueren ho manarien vèurer perquè·s pogués ben acertar en lo fahedor. Y de tot lo que resoldrien i·ls aconsellarien, ne donarien avís a dits senyors visitadors.

Die[c] 6 may 1615. Consultats los asessors y advocat fiscal del General y doctors applicats infrascrits per los senyors deputats si lo vehador, provehedor, pagador y contador de les galeres de Cathalunya en los delictes per ells comesos en la administració de llurs officis y de la *hazienda* del General que tractan són subjectes a

a. Assentament insert entre els folis 66v i 67r del trienni de 1614-1617.
b. a continuació ratllat digueren.
c. Dictamen insert entre els folis 70v i 71r del trienni de 1514-1617.

la jurisdicció dels senyors deputats privative a qualsevol altre official real, són de vot y parer que, attès per la dita disposició del capítol 64 de les Corts de 1599 los predits quatre officials estan a nominació dels senyors deputats y subjectes a la visita del General, per rahó de la qual nominació y cosa de què tracten són vists ser officials del General y no reals; y, attès que per disposició del capítol 3 en orde baix lo títol «Del offici de deputats» en la nova compilació, y per disposició de privilegis reals, los senyors deputats tenen la jurisdicció privative per a conèxer dels fets dels officials del General, punir y castigar los delictes en llurs officis per ells comesos; y, en aquexa consideració, la concessió general de la jurisdicció feta ab lo capítol 64 de les Corts de 1599 al capità general y auditor de las galeras sobre tots los officials de aquelles se ha de entendre necessàriament ésser limitada en los predits quatre officials en los delictes per ells comesos en la administració de la *hazienda* del General, perquè la constitució nova se ha de entendre de la manera que manco deroga a les primeres; aquestes y altres coses atteses y considerades, són de vot y parer que los senyors deputats poden y deuen conèxer dels delictes comesos per los dits vehador, proveedor, pagador y contador de les galeres en sos officis de la administració de la *hazienda* del General privative al capità general y a qualsevol altre official real. *Carreres, assessor. Soler, assessor. Puig, fisci Generalis advocatus. Cancer, consulens. Aguilo, consulens.*

Dit dia de 6 de maig MDCXV. Lo mateyx dia, los senyors deputats enviaren los magnífics misser Carreres y misser Hierònym Soler, doctors en drets, assessors del dit General, als senyors visitadors del dit General, los quals estaven congregats en una instància de la present casa de la Diputació per negocis y affers de dita visita, dient-los en effecte com ses senyories, inseguint lo consell y parer de dits assessors y altres doctors applicats en estos negocis, havien presa resolució acerca dels dits negocis dels officials de les galeres conforme lo consell a ells donat per dits assessors y doctors applicats, continuat lo dia present y conforme en ell està contengut. Dient-los com aquell era son parer y determinació, donant-los còpia de aquell perquè·l deyxassen a dits senyors visitadors.

E tornats dits magnífichs assessors de dita embaxada, refferiren a ses senyories com ells han feta dita embaxada, conforme per ses senyories los és estat ordenat, als dits senyors visitadors, i·ls han deyxada dita còpia de dit vot. E dits senyors visitadors los han respost que besaven les mans a ses senyories dels treballs y diligència havien tingut y pres en dit negoci.

22[a] may 1615.

En lo dubte suscitat en lo consistori dels senyors deputats sobre lo capítol 8 del nou redrés del any 1599 per occasió de la extracció se ha de fer de habilitadors per a ensicular lo corrent any de 1615, és a saber si dita extracció se deu fer ab testimonis com se ha fet molts anys o si pot fer-se sens testimonis alguns en presència de les personas dels tres staments. Vista la supplicació presentada per lo procurador del General en lo die de haïr que comptàvem 21 del corrent mes de maig, y la decretació en aquella feta per los senyors deputat y oïdor ecclesiàstic de una part, y altra decretació feta per los senyors deputats y oïdors militars y reals de[b] altra part, en les quals tots se offereixen declarar lo dubte entre ells suscitat. Vist lo dit capítol 8 de dit redrés de 1599. Vistas moltas extraccions de habilitadors fetes des del any 1599 ensà. Vist lo capítol 39 del dit redrés de 1599, ab lo qual se dóna forma a la declaració de dits dubtes y vist lo demés que·s havia de vèurer. Attès que dit capítol 8 per a la extracció de dits habilitadors dóna forma, ço és, que·s faça ab convocació de les personas dels tres staments, y no obliga a que hy hajan de entrevenir testimonis. Y attès també que dit acte de extracció és tal que de sa naturalesa no necessita de testimonis, pus se farà ab publicitat, y encara que no·s fes ab publicitat y ser acte consistorial no requereix ni necessita de testimonis. Adherint a la letra de dit capítol 8 y a la observança de aquell sens mudar la forma de dit capítol, los dits senyors deputats y oïdors de comptes y magnífics assessors infrascrits, nomenats per impediment dels ordinaris, declaran que la extracció de[c] habilitadors se ha de fer per la enseculació del corrent any 1615 se pot fer sens testimonis alguns, pus se faça ab convocació de les personas dels tres staments, no obstant que desde l'any 1602 fins en lo any 1614 hajan fet los deputats que són estats semblants extraccions ab testimonis. Perquè ab los actes que los deputats predecessors han fets no han pogut ligar les mans a sos successors ni[d] obligar-los a que façan lo que ells han fet, com sia cert que lo que ordenan uns deputats poden revocar altres, y no tenen obligació de seguir-ho. Y pus en cas que haguessen ordenat los antecessors deputats que per a sempre se fes la extracció ab testimonis, no obstant dita ordinació, apartant-se d'ella, porian los senyors deputats fer dita extracció sens testimonis, no obstant la dita ordinació que comprengués per-

a. Dictamen insert entre els folis 74v i 75r *del trienni de 1614-1617.*
b. de altra part *interlineat.*
c. de habilitadors *interlineat.*
d. ni *interlineat.*

petuïtat de temps, molt millor ho poden fer a ont no·y ha tal ordinació, sinó actes fets per los dits deputats predecessors, que cada hu és vist fer-los per son trienni, no més. Don Alexandre de Lentorn, Mathià Joan Thomàs, Ramon de Olme(ra), lo doctor Antoni Vinyola. Sicart, assessor.

Que·s[a] fassa nominació de quatre persones, dos per lo stament ecclesiàstic y dos per los staments militar y real que dins sis mesos declaren totas las diferències tenen entre las personas de tots[b] los staments en lo sèurer y votar, y en cas de discòrdia hayan los quatre de anomenar un tercer ab lo qual declaren dins tres mesos inmediadament següents als sis. Y, entretant, la extracció se oferex fer ara de present sia sens testimonis, en presènsia dels brassos. Y després, en tots los actes voluntaris se asenten interpol·ladament y en los forsosos y de jurisdicció tots los tres ecclesiàstichs y després los militars y reals fins sia seguida dita declarasió per dites quatre persones[c], y en son cas per lo tercer. Fra Ramon de Olmera. Fra Jaume Joan Pelegrí. Massià Joan Thomàs. Ramon de Olmera. Lo senyor Antoni Vinyola.

A XXV de maig 1615, a les onze de la nit, poch més o manco, los dits senyors deputats y oïdors sobredits enviaren als senyors habilitadors per lo promovedor de dita enseculasió, mossèn Josef de Tormo, la dita scriptura, còpia de la qual és la desús ditta continuada ab son original.

Die XXV maii MDCXV. En lo fet de la excepció proposada per lo procurador del General contra la persona de misser Pere Pineda, enseculat a hoïdor real, ab la qual se preté que no pot ni deu concórrer en abilitador de la enseculació dels lochs vagans de diputats y hoïdors que de present se ha de fer per ésser publicat[d] excomunicat, los senyors deputats, ab vot y parer dels magnífichs assessors, attès y conciderat que a vint de juliol del any 1599 se opposà consemblant excepció de excomunicació contra la persona de mossèn Narcís Balia, canonge de Elna, y fonch ab vot y parer de misser Rafel Rovirola, conceller, y de misser Antoni Oliba, advocat fiscal, y de altres nou doctors del Real Concell desliberat y resolt que dit mossèn Narcís Balie, encara que·s en la extracció de hoïdor en què estava insiculat, y que aleshoras se havia de fer ab que si a cas ere extret, ans de admetre-li lo jurament hagués de obtenir la absolució de dita excomunicació. Y axí apar que la concurrènc(i)a no és approbació tàcita ni expresa fins a tant que lo extret[a] se li pren lo jurament y ce admet en lo càrrech. Desliberen que lo rodolí del nom de misser Pere Pineda sia posat[b] dins la basina ab los altros rodolins, y acàs que sia extret no se li admets lo jurament ni sia admès en lo dit offici de abilitador fins a tant que sia [vist] per justícia per los magnífichs assessors si li obsta la predita[c] excepció de excomunicació. Sala, assessor. Soler, assessor.

Los[d] deputats del General de Cathalunya, cerciorats per Melchior Largués, procurador fiscal de la règia cort, per part del senyor marquès de Almaçán, loctinent de sa magestat en lo present Principat, diuen que, en quant la predita cercioració y notificació conté que la causa criminal de don Joseph Quintana és finida y declarada per lo Real Consell, y que lo detenir aquell en los carsers reals és per justas causas a sa excel·lència ben vistas y son ànimo movents; que las constitucions 53 de las Cors de 1599 ab què està disposat que feta conclusió per lo Real Consell, per raó de la qual si lo pres y capturat aurà de ser relaxat, lo loctinent de sa magestat encontinent que serà feta dita conclusió la ha de exequtar; y lo capítol 3 de las Cors de 1534, 13 en orde baix lo títol de custòdia de presos en la nova compilació, ab lo qual està disposat que feta provisió per lo Real Consell que algú que està pres sia desliurat o relaxat, en continent lo presoner sia tret dels carsers a fi que no sia injustament detingut ny molestat, si doncs no fos per nou delicte o altre de nou pervingut a notícia de la règia cort, prohibeixen a dits deputats que pugan presumir nova causa de detenció de dit don Josep Quintana, puix no se al·lega sinó la causa que virtualment per ditas constitucions està prohibida per las quals estan constrets a tenir la mateixa presumció de la causa de dita captura y detenció que fins vuy an tinguda.

E en quant emperò la predita notificació y advertiment conté que de vuy en avant se done orde que no se acuda ab lo que se acostumave de donar al dit don Josep Quintana, altrament que vindrà a lur càrrec, diuen los deputats que per disposició de privilegis reals, capítols y actes de Cort, la administració y govern de la

a. Dictàmens inserts entre els folis 76v i 77r del trienni de 1614-1617.
b. tots los *interlineat damunt de* Is tres *ratllat.*
c. per dites quatre persones *interlineat.*
d. publicat *interlineat damunt de* notòriament *ratllat.*

a. a continuació ratllat és a dins en lo càrrech.
b. a continuació ratllat en la basi.
c. predita *interlineat.*
d. Deliberació i dictamen inserts entre els folis 78v i 79r del trienni de 1614-1617.

exacció dels drets del General, gastos y dispendis de las rendas y emoluments de aquell està ab plena y líbera disposició y facultat comesa y fiada als deputats, sens que ny sa magestat ny son loctinent general ni altre qualsevol persona, pública o privada, se puga per ninguna causa o raó ny *etiam* per via de advertiment entremetre's de aquella ny dir-los *cum ita facis.* Y que, en aquesta consideració, sens tenir respecte a dit advertiment *propio motu,* inseguint la obligació de lurs officis resolran lo que convindrà en benefici y utilitat del General, en consideració de las perrogativas de aquell y *ex* observansa dels privilegis y libertats als officials y ministres de aquell concedides. Per lo que lo síndic del General en nom dels dits deputats requer als notaris qui símul aquest acte ni stipulat que la present resposta sia continuada al peu del[a] acte de la predita notificació, y que no sia del ú sens lo altre treta ny donada còpia. *Oblata per honorabili Franciscis Sala, mercatorem civem Barcinonae, syndicus Generalis Cathaloniae. Die 29 aprilis 1615. Presentibus testibus Valentino Mecha, agricola parrochie de Rejadello, et Michaele Hieronimo de Pallas, loci de Ribera de Cardos[b] marchio Pallariensis.*

Los assessors y advocat fiscal del General ab los doctors aplicats baix subsignats, consultats per los senyors deputats de la manera que deuen respondre a la notificació feta per Melchior Largués, de part de la excel·lència, a ses senyorias, del tenor y sèrie de la qual consta ab acte rebut per Pere Pau Vidal, escrivà major del General, simul estipulant ab Miquel Juan Ancet, escrivà de manament, a 27 de abril de 1615, aconsellen y són de vot y parer que poden y deuen ses senyories respondre ab lo modo y forma precedent. *Carreres, assessor. Puig, fisci Generalis advocatus. Soler, assessor. Cancer, consulens. Aguilo, consulens.*

Jesus Maria.
Consultats los magnífics assessors per los senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya en y sobre la interpretació del dubte feta per la major part del consistori dels senyors deputats militar y real y oïdors dels matexos staments, ab vot y parer del magnífic misser Luís Sicart, assessor subrogat, a 22 de maig pròxim passat, en lo qual se declara que la extracció de habilitadors per a la enseculació dels llocs de deputats y oïdors vaccants se podia fer sens testimonis alguns, pus se faça ab convocació de les personas dels tres staments, essent los senyors deputat y oïdor ecclesiàstic y lo magnífic misser Pere Montserrat y Rufet, altre assessor subrogat, de contrari parer; la qual declaració e interpretació de capítol de Cort, segons la disposició del capítol 39 de les Corts de l'any 1599 en lo número 3, se ha de continuar en un libre per lo escrivà major, llevant-ne acte, a fi y effecte puga servir per als matexos o consemblants casos; si en dit libre a ont se ha de continuar dita declaració se han de continuar també los vots y parers dels senyors deputat y oïdor ecclesiàstics y de misser Pere Montserrat y Rufet, que·l tingueren contrari. Són de vot y parer que, attès que per altra declaració de dubte fet als 25 de dit mes de maig per dits senyors deputats y magnífics assessors ha constat que la major part del consistori dels senyors deputats y assessors, encara que en dita major part falta vot de las personas de algun stament, o sia ecclesiàstic, o militar, o real, no res manco que dita major part y número de vots, en la interpretació de capítol de Cort, segons la forma de dit capítol 39, ha y deu conclòurer[a], y per consegüent té força y validitat. Y attès, axí bé, que segons styl en lo Real Consell inconcussament observat, la major part dels vots en la declaració de les causas fan conclusió, y los vots contraris ad aquella se assenten y continuan en lo libre de les Conclusions, y lo relador de la causa encara que sia estat de vot contrari de la conclusió feta contra son parer firma la sentència, en la qual nos diu ni·s fa menció alguna dels vots dels doctors que són estats de contrari parer; y és cert que lo consistori dels senyors deputats ha acostumat de seguir sempre en quant és possible los styls de la Real Audiència. Per ço, estes y altres coses considerades, aconsellan als senyors deputats que la interpretació y declaració del sobredit dubte se pose lisament, sens fer menció del vot de les personas consistorials que són estades de contrari parer, en lo libre de les Interpretacions, a ont segons la disposició de dit capítol 39 deu estar assentat. Y que totas las personas dels senyors deputats, oïdors y assessors han y deuen firmar aquella, y que no res manco en prova y justificació del que cada una persona del consistori ha votat, se assenten los vots separadament de cada un en lo libre de les Deliberacions o Dietari, ab les raons y els motius ab què cada hu ha fundat son parer, y en la matexa jornada que la dita declaració és estada feta. Sala, assessor. Soler, assessor.

Als[b] 2 de juliol 1615.
[...]. Per orde dels senyors deputats y ohidors

a. a continuació repetit del.
b. Cardos, marchio Pallariensis *interlineat al marge esquerre.*

a. a continuació interlineat al marge esquerre 29 may 1611.
b. Assentament insert entre els folis 82v i 83r del trienni de 1614-1617.

de comptes, entre les deu y honse hores de la nit, lo magnífich misser Gabriel Barart se conferí en lo palau del senyor príncep, generalíssim del mar, y representà que[a] dits senyors deputats y ohidors havien tingut notícia que sa alteza havia manat donar orde als officials de les galeres de Catalunya que se posassen a punt per haver de sarpar y exir en persecució de una sagetia de moros se havia tingut avís ere vinguda a les costes de Garraf. Y que sa altesa manàs advertir que las galeras de dit Principat no podien exir del moll sens orde de dits senyors deputats, y que vivint lo noble don Ramon d'Oms, general que fonch de dites galeres, sempre que se offeria cas de haver de exir per persecució de moros o altrament, encara que estàs advertit de exir[b] per lo loctinent general de sa magestat[c], ab tot dit don Ramon d'Oms acudia sempre en consistori notificant lo avís tenia, demanant[d] orde[e] per exir de dit moll. Y assò era perquè dit Ramon d'Oms tenia acomanades dites galeres de dits senyors deputats y que, com[f] en la occasió present, per ser mort dit don Ramon d'Oms, dits senyors deputats haguessen presa possessió de ditas galeras com *hazienda* són de la Generalitat, y axí fins ara no les tinga acomanades a ningú, y[g] [corre] per son compte lo guardar aquelles. Que per so, supplica a sa alteza mane advertir que ditas galeras per la present no isquen, per no poder exir si ja donchs no fos una molt gran y inexcusable necessitat, que en aqueix cas[h], advertint sa alteza aquella al consistori, dits senyors deputats daran orde en servir a sa magestat y sa alteza en que ditas galeres hisquen, acomanant-las a la persona a qui lo consistori anomenarà.

A la qual embaxada lo senyor príncep respongué que la necessitat de exir ditas galeres ere molt precisa per causa de una sagetia que havia llansat moros en terra, y que, estant aquí la real, era necessitat que hisquessen dites galeres. Y que don Berenguer d'Oms, capità general d'elles anomenat per sa alteza, las governaria. Y que en cas que lo consistori anomenàs algun diputat[i] per anar ab dites galeres, que[j] advertissen que no seria necessari pèndrer aqueix treball, sinó que[k] anàs per custòdia d'ellas lo vehedor o auditor[l].

a. a continuació ratllat attès que ten.
b. de exir, *interlineat.*
c. a continuació diverses lletres ratllades il·legibles.
d. a continuació ratllat 1.
e. a continuació ratllat del que se havia de fer.
f. a continuació tres lletres ratllades il·legibles.
g. a continuació ratllat estar.
h. a continuació ratllat dits senyors deputats.
i. a continuació ratllat que se'n.
j. a continuació ratilat se'ls
k. a continuació ratllat lo que.
l. a continuació ratilat y don Berenguer.

La qual resposta se presentà en consistori, y en aquella dits senyors deputats replicaren que se tornàs altra vegada a[a] sa alteza y se li representàs que dits senyors deputats y ohidors advertien a sa alteza que era inconvenient de que don Berenguer d'Oms anàs ab dites galeres per respecte de[b] estar dits senyors deputats per[c] tenir les mans lligades ab sa magestat sobre lo orde que se havie de tenir en las diferències occorrents sobre las nominacions dels[d] dos capitans generals. Y que no·s trobaven ab llibertat de poder innovar cosa ninguna que no fos vingut primer dit orde de sa magestat que estavan esperant, però que, quant molt convingués, com sa altesa havia representat ésser molta necessitat, lo consistori havia delliberat que hisqués lo senyor deputat ecclesiàstic. Advertint que no havia de anar en dites galeres don Berenguer d'Oms. Y que per la jurisdicció, aniria lo auditor de sa magestat y, quant[e] aquest assiento no aparegués bé a sa alteza, ordenarien que anàs lo capità Miquel, capità de la galera capitana per sa magestat, persona de confiansa y que en altres occasions havie fet bons effectes en dites galeres, al qual farien enbarcar sà o malalt.

E[f] dit senyor príncep respongué que no havian de reparar dits senyors deputats en lo que estava ordenat, puix era en benefici de la pròpia terra y corria sa reputació, estant aquí la real[g], de[h] fer exir ditas galeres, y que tenint general nomenat per sa alteza no aparexia que lo capità Miquel fos preferit a dit general. Però que sa alteza manaria vèurer lo que més convindria al servey de Déu y de sa magestat.

7[i] julii 1615.
Proposa lo senyor deputat ecclesiàstich, aprés de haver donat rahó com lo senyor abat Puigmarí li havia dit y referit en concistori la mercè havie rebuda de la nominació feta de sa persona pera la embaxada de Madrit, estranyant-lo molt però que sa magestat, havent sabut com ere estat anomenat per ser dels presidents de la orde, li manava entengués en cosas importants de son càrrech y orde. Y, axí, ere impossible poder acudir a dita embaxada y, per ço, lo tinguessen per scusat. Y que, pus entenien lo que passava y

a. a continuació ratllat dita.
b. a continuació ratllat trob.
c. per tenir les mans lligades *interlineat damunt de* [empenat] *ratllat.*
d. a continuació ratllat generals.
e. a continuació ratllat no.
f. a continuació ratllat en continent.
g. a continuació ratllat la pus.
h. a continuació ratllat anar.
i. Assentament insert entre els folis 85v i 86r del trienni de 1614-1617.

sabien lo estat en què estave lo donar rahó a sa magestat de les coses occorrents al present Principat, si bé havia aparagut enviar los memorial y scriptures per persona particular, emperò que a ell li havia aparegut sempre se embiàs embaxador. Y que, axí, proposava que·s votàs si se enviava embaxador, fent nova nominació, o si anvien los papers sens aguardar nova nominació de embaxador. E venint a votar lo dit senyor deputat ecclesiàstich, fonch de vot y parer que se anomenàs embaxador. Y lo deputat militar fonch de vot y parer que, attesa la necessitat occorrent que importava que ab brevetat sa magestat entengués los treballs y oppressions en què estaven, y que lo que se li representa per part del Principat són coses tocants al descàrrec de la real consiènsia, y que per ço lo que més importa és que sa magestat tinga notícia de les coses que en los memorials se representa, és de vot y parer que los memorials *ad longum,* axí com estan, vagen per la pròpria persona que se havia apuntat, per ser molt a propòsit y tenir la entrada y favor que és menester, axí ab lo senyor duch de Lerma com ab lo senyor vice-canceller. Y, axí matex, per a donar la carta y memorial fet a aquest propòsit per al pare confessor de sa magestat, lo que se podrà fer tot ab gran diligència y comoditat, majorment estant sa magestat fora de Madrit, y tan lluny y caminant de ordinari a la jornada que diu fa, que per al que toca a haver-lo de seguir y explicar la embaxada un enbaxador, seria difficultosíssim y molt rebel·los al embaxador, y de excessiu gasto per al General. Y que encara que aparegue més seremonial y toldo lo de la embaxada, entenie dit deputat militar se havia de atténdrer més a que fos substancial que no serimonial. Y, per ço, era de parer anàs dita persona particular ab tota diligència a Madrit y donàs en mans del senyor vice-canceller carta per a sa magestat y altra per a sa il·lustríssima, y un memorial en català dels fets y, sens més detenir-se, dexant lo càrrec de solicitar al solicitador ordinari, passàs encontinent a hont fos lo rey nostre senyor, y allí donàs la carta ab altre memorial en català al senyor duch de Lerma, lo que faria ab molta facilitat per lo medi de Joan Mensa, altre dels segretaris de sa excel·lència. Y, axí matex, donar la carta al pare confessor, juntament ab lo memorial en castellà fet expessament per a sa persona reverendíssima, y solicitàs fos sa persona reverendíssima servit mirar dit memorial y, vist, fer mercè ad aquest Principat de representar-ho a sa magestat, per ser la major confiança que lo Principat té lo medi y favor que de sa senyoria il·lustríssima espere. Y, axí, per ser lo que està dit lo que més entén convé ad aquest Principat, és de vot y parer que, tractant-se de la nominació de embaxador, se fassa la diligència que estava apuntada de enviar la dita persona particular ab dits papers y memorials *ad longum*. E los demés senyors, deputat real y oÿdor, foren del parer de dit senyor deputat ecclesiàstich de que·s anomenàs embaxador. E procehint a fer nominació de aquell, començà dit senyor deputat ecclesiàstich nomenar embaxador. E lo dit deputat militar no anomenà ni vol que anomenen a ningun embaxador per estar y perseverar en lo sobredit vot. E tots los demés senyors de concistori votaren y nomenaren, e fonch atrobat tenir més vots lo ardiaca Joan Luís de Oms.

Die[a] XXVI mensis maii 1615 inter secundara et tertiam horas matutinas.

Per quant se a presa resolució per los senyors deputats y oïdors per a remediar les differències suscitades entre les persones dels staments eclesiàstic de una part y les persones dels staments militar y real de altra sobre la forma de sèurer y votar en los actes voluntaris y necessaris en què són cridats en la casa de la Deputació, per a poder fer y proseguir lo acte de la inseculació que de present se offerex, ço és que·s fassa nominació de quatre persones, dos per lo stament eclesiàstic y dos per los staments militar y real per a què dins sis mesos declaren totas las difficultats ténen entre les persones de tots los staments en lo sèurer y votar, y en cas de discòrdia ajen los quatre de nomenar un tercer ab lo qual declaren dins tres mesos immediatament següents als sis. Y, entretant, la extracció se offerex ara de present sia sens testimonis, en presència dels braços y després en tots los actes voluntaris se asenten interpol·ladament, y en los forçosos y de jurisdicció tots los tres eclesiàstics y després los militars y reals, fins sie seguida dita declaració per dites quatre personas y en son cas per lo tercer. E per los dits senyors deputats y oïdors, tots conformes, inseguint dita resolució, se aje procehit a extracció de habilitadors per a fer dita enseculació de nou persones dels dits staments. Y, feta aquella, entre les dites nou persones se a suscitada la matexa differència sobre lo orde del jurar y votar, dubtant algunes de dites nou persones si lo acte de dita habilitació stave comprès en la resolució presa per dits senyors deputats sobre dit fet, com dalt està referida. Emperò com a la major part de dites nou persones y també a la major part de les sis persones dels staments militar y real aje aparegut[b] que lo present acte de habilitació de necessitat està comprès en la resolució presa per dits senyors

a. Assentaments inserts entre els folis 88v i 89r del trienni de 1614-1617.
b. aje aparegut *interlineat al marge esquerre.*

deputats, an resolt[a] dites nou persones que ayxí matex en lo acte de habilitació seguen y voten les nou persones, ço és primer los eclesiàstics y aprés[b] los militars y aprés los reals, per[c] ésser lo present acte de habilitació forsós y de jurisdicció. Y asò per ara y perquè no se impedesca lo acte de inseculació que de present se deu fer, y per escusar molts danys que altrament se podrien seguir al General, y ab protestació que aquest acte atribuesca més dret, possessió ho stat a dits staments del que abans tenien.

E lo senyor don Jaume de Llupià y d'Oms[d], altre de dits habilitadors, dix que ell no és de dit[e] vot y parer, ans dissent a que·s passe avant en la habilitació si no és que los senyors deputats declaren que ab la resolució que han presa y entregada en scrits si entenen lo acte de habilitació que vuy dia present se ha de fer, no entenent per so impedir la habilitació per haver aparegut a tots los demés habilitadors que en la resolució presa per los senyors deputats està també comprès lo acte de la present habilitació, y de assò requereix se'n lleve acte.

Testes sunt mossèn Forges, mossèn Reverter y Destruc.

4 de setembre 1615.

En lo fet del recors interposat per Damià de Deu, nottari causídich, als senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya de la captura feta de la persona per orde del noble don Barnat de Peguera, deffenedor de la casa del General de la present ciutat. Hoÿt verbalment al dit deffenedor, lo qual és estat enviat a sercar per los senyors deputats, lo qual ha dit havia manat capturar a dit Damià de Deu sens provisió alguna y sens haver rebuda informació per lo que ere estat mal criat en sa presència y en son tribunal contra de Cristòfol Cabirol, son scrivà, y perquè li havia feta presentar una apel·lació per altre nottari que lo dit seu scrivà, y que no tenia altra prova de les males crianses havia dit lo dit Damià de Deu a dit Cabirol, sinó Hierònym de Gàver, qui ere present. Hoÿt també dit Damià de Deu, lo qual ha dit que no havia dita mala criansa alguna a dit Cabirol, sinó que demanava injustament se li pagàs lo procés antes de admètrer-li la apel·lació, axí les fulles fetes en la defensa com les fetes per lo fisch. Y que si havia feta presentar la apel·lació per altre nottari era per no haver volgut dit Cabirol presentar-la ni haver volgut dit deffenedor manar-li la presentàs que primer no pagàs tot lo dit procés. Oÿt axí mateix a dit Hierònim de Gàver, lo qual és estat enviat a demanar per dits senyors deputats per a saber la veritat del fet, lo qual ha dit que no havia hoÿt altres paraules mal criadas a dit Damià de Deu contra de dit Cabirol sinó que ere injust lo que demanava se li pagàs, y que ere veritat que no havien volgut dit deffenedor ni dit Cabirol se llevàs acte de la appel·lació que primer nos pagàs tot lo procés. Attès de la confessió de dit deffenedor y de la deposició de dit Gà[ver] consta no haver comès delicte algú dit Damià de Deu per lo qual dega ésser capturat, y manco detengut en les presons a hont de present està. Dits senyors deputats, ab intervenció de dits senyors oÿdors de comptes, inseguint lo vot dels magnífichs assessors, pronuncian y declaren haver ben recorregut dit Damià de Deu, y per consegüent haver-se de relaxar dels carcers, com manen ésser relaxat en continent. Aroles, assessor. Aguiló, assessor.

Galeres[a]. Diumenge a 19 de juliol 1615. En aquest dia, després dinar, estant los dits deputats y oÿdors, lo oÿdor militar absent, en son consistori, lo qual tenien en la casa del General del portal de mar, y ab ses senyorias los magnífichs asessors y advocat fiscal del dit General, reberen un recaudo del sereníssim príncep de Saboia, general del mar, com sa alteza havia entès per relassió certa com per la costa de llevant hi havia sis galeotas de Biserta, les quals se entenia anaven causant grans danys y ne amenassaven de majors. Y, axí, sa alteza havia determinat de eyxir ab la capitana y tres galeras de més que·y havia assí en lo moll. Y, axí, deya y[b] pregave a ses senyories fossen servits que les dos galeres del General que eren en dit moll anassen ab les demés a dita deffensa. Y lo mateix recaudo los havia enviat a dir lo excel·lentíssim loctinent general. Y, enteses per ses senyories les dites coses, procuraren en provehir ab la diligència possible les dites galeres, y per dit effecte eren vinguts en dita casa del portal de mar. Y, estant alli[c], entengueren y tingueren relació com don Berenguer d'Oms, assert general de dites galeres nomenat per dit sereníssim príncep, entenia anar ab dites galeres y usar de dit son pretès càrrech, essent contra la voluntat de ses senyories, havent-ho consultat ab sa magestat y havent provehit altre general lo excellentíssim lloctinent general, y no haver-ne admès ningú ses senyories, sperant lo orde y

a. resolt *interlineat damunt de* aparegut *ratllat.*
b. y aprés *interlineat.*
c. per ésser lo present acte forsós y de jurisdicció *interlineat al marge esquerre.*
d. y Doms *interlineat.*
e. dit *interlineat.*

a. galeres *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* dem.
c. *a continuació ratllat est.*

consulta de sa magestat. Y, axí, enviaren una embaixada al dit sereníssim príncep, ço és los senyors Francesch Cosme Fivaller y Francesch Cornet, per a supplicar-lo fos sa altesa servit de no[a] permetre de ninguna manera que dit don Berenguer d'Oms vaja ab dites galeres per lo que dalt està dit, e com ya lo·y tenen supplicat ab altres embaxades y per lo doctor misser Gabriel Berart, auditor d'elles, attès majorment que lo capità, que és lo comanador Miquel, està ja bo y per poder anar. Offerint-se de molt bona gana en fer-le-y anar ab tots los officials y ministres de dites galeres y ab lo demés convinga per lo sustento d'elles, y altrament.

E, tornats dits embaxadors de dita embaxada, referiren a ses senyories com ells han feta dita sa embaxada a *su alteza* conforme per ses senyories los és estat ordenat. Y aprés de algunes rèpliques dades y respostas que acerca de assò se són fetes, sa alteza en effecte los ha respost que ell és general del mar y, com a tal, a·nomenat per general de dites galeres del General de Cathalunya al dit don Berenguer d'Oms. Y, axí, com a tal vol exercesca dit càrrech fins tinga altre orde de sa magestat.

24[b] *augusti* 1615. Galeres. En aquest dia, ya a la tarde, los senyors deputats y oÿdors de comptes, los senyors deputat militar y oÿdor ecclesiàstich absents de la present ciutat y vegueria, enviaren ab embayxada al sereníssim príncep Filibert, generalíssim del mar y gran prior de Castella, del orde de Sant Joan de Hierusalem, vuy resident en Barcelona, los senyors Gaspar Molera y Francesc Joan de Vergós, donzells en Barcelona domiciliats, vehador y pagador respectivament de les galeres del General de Cathalunya, als quals donaren orde de explicar a sa alteza en effecte los següent, ço és: que com per[c] part de sa alteza, per son vehador, sia estat representat a dits senyors deputats que sa magestat demanava les galeres de aquest Principat per alguna jornada se havia de fer en ponent, y que les provehissen de tot lo necessari per dos mesos, al menys; dient y representant[d] a dit sereníssim príncep, que sempre y quant sa magestat los scrigués, com acostuma, que les galeres anassen per coses que fossen conforme la constitució de Cathalunya, que farien lo que podrien en servir a sa magestat. Si bé tenien per molt difficultós poder acudir al que desijaven per estar les galeres per avuy sens general, y no havent sa magestat feta nominació de persona a qui les poguessen acomanar, ans bé haver-se de governar a càrrech de dits senyors deputats. Y principalment per estar los drets, a causa del temps, tant curts y de tant poch valor, estavan impossibilitats a poder-les provehir per al temps demanat, si ya lo rey nostre senyor nois feya mercè de socórrer-los en alguna cosa, y si sa alteza se servia de pagar-los la part y cantitat que se'ls deu de la presa de aquella nau que prengueren lo nohembre pròxim passat. Y, essent socorregudes de aqueyxa manera, procurarien los dits deputats en fer tot lo que podrien en servey de sa magestat y de sa alteza.

E, tornats dits embaxadors en consistori, refferiren a ses senyories com ells han explicada dita embayxada a sa alteza ab la major puntualitat que·ls és estat possible. E sa altesa los ha respost en effecte que té ben entesa la resposta de dits deputats, e que ell la scriurà a sa magestat ab molta puntualitat.

Iesus[a] Marie.
En lo fet consultat per los molt[b] illustres senyors deputats del General de Cathalunya als infrascrits doctors, és a saber si és[c] contra generals constitucions de Cathalunya lo manament fet per part del molt il·lustre senyor don Aleix de Marimon y Jafer, portantveus de general governador en aquest principat de Cathalunya; inseguint la conclusió y deliberació del sacre Real Consell[d] y dirigit a Miquel Joan Amat, scrivà de manament, contenint que a pena de sinc-centes liures y sots decret de nul·litat y fins tinga altre orde de dit portantveus de general governador y Real Consell, no done ni liure còpia auctèntica ni fefaent de la scriptura que·s diu té en son poder rebuda, insertada en dit manament, com axí en dit sacre Real Consell sia estat proveït a instància de Melchior Largués, procurador fiscal de la general governació; vist dit manament despedit per Montserrat Puigvert, scrivà major de dita general governació, a 15 del mes de octubre 1615 en lo qual està insertada una scriptura o acte que conté una remissió y perdonament fet per lo excellentíssim senyor marquès don Francisco Hurtado de Mendoça, loctinent general de sa magestat en dit Principat, en favor del noble don Miquel de Calders, senyor de Segur, y de altres en dita scriptura nomenats, rebut y stipulat per

a. a continuació ratllat adm.
b. Assentament insert entre els folis 99v i 100r del trienni de 1614-1617.
c. a continuació ratllat la.
d. a continuació ratllat li.

a. Dictamen insert entre els folis 149v i 150r del trienni de 1614-1617.
b. molt il·lustres interlineat.
c. és contra generals constitucions de Cathalunya *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació ratllat feta.

[1615]

dit Miquel Joan Amat, estant dit loctinent general quasi en la agonia de la mort en presència de testimonis allí mencionats y en jornada de 13 de octubre de dit any 1615, la qual scriptura se manà a dit Amat no done còpia auctèntica ab les penas referidas; vista la constitució 2 del títol «De seqüestres y emparas» en la qual expressament se disposa que emparas o impediments alguns no pugan ésser fets a contractes y actes envers los notaris qui aquells tindran, y si seran fetas o fets sien *ipso jure* nul·les, y los dits notaris hajan de liurar los contractes y actes auctèntics a·n aquellas personas a qui pertanyerà, nobstant dites emparas o impediments, sens incorriment de pena alguna, si doncs los impediments o emparas no eran fetas per provisió de jutge, causa cògnita; entès axí mateix que per part del noble don Miquel de Calders, senyor de Segur, y altres a qui pertany dita scriptura, se ha supplicat als senyors deputats se interposassen a la contrafacció de constitucions se fa ab dit manament, impedint ab ell que dit Amat no·ls done còpia del acte pertanyent a ells rebut[a] y testificat en son poder, lo qual no obstant la disposició de dita constitució no vol liurar còpia de dit acte[b] per causa de dit manament; attès que del tenor de dit manament, encara que·s pogués dir que lo impediment se fa a dit Amat per a què no done còpia de dit acte, se entén ser fet ab provisió de jutge, pus se és fet ab deliberació de la Real Audiència, emperò no es pot dir ésser fet ab cognició de causa, com requereix dita constitució; perquè, en Cathalunya, les paraulas aquellas «ab cognició» importan citació y audició de la part, majorment en la dita constitució 2 del títol «De segrest», que pressupose que ya los segrests y emparas se solen fer ab alguna cognició sumària, sens citació de part, y volent que·s haja de fer la dels actes en poder del notari ab cognició de causa, és cert que disposa se haja de fer preceint citació y essent oïda la part a qui pertanyen los actes; attès més avant que la deliberació del Real Consell de despedir-se dit manament se és feta sens preceir citació de les personas a qui pertany dita scriptura o acte de remissió y perdonament, que són dit noble don Miquel de Calders y altres allí perdonats[c]; dits doctors són de vot y parer que dit manament és estat despedit contra lo tenor de dita constitució 2 sots títol «De segrest» y empara, y que los senyors deputats tenen obligació de interposar-se a la contrafacció de dita constitució, segons los és estat ordenat per la Cort General ab diverses constitucions y capítols de Cort. *Aroles, assessor. De Areny, consulens, Aguilo, assessor. Aylla, consulens. Cancer, consulens, Vinyes, consulens.*

a. a continuació ratllat per dit Mi ell.
b. a continuació ratllat obstant.
c. a continuació ratllades tres paraules il·legibles.

Die[a] sabb[ati] VI augusti anni MDCXVI.

Nouerint universi quod ego, dompnus Christophorus Gallart y de Traginer, regens Thesauraria Regiam in presenti principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, procurator et actor ad infrascripta et alia, especialiter et legittime constitutus et ordinatus a sacra catholica et regia magestate domini nostri regis Philippi Secundi, nunch feliciter regnanti, prout de mea potestate constat instrumento publico in pergameneo exarato acto in oppido[b] Madriti die vigesimo octavo mensis juny anno millesimo sexcentesimo decimo sexto, clauso sive subsignato per nobilem dompnum Franciscum Gassol, regia auctoritate notarium publicum et protonotarium regnorum corona Aragonum decretusque et firma propria dicti domini[c] nostris regis decretatus et roboratus eiusque sigillo magno regio cum quibusdam cordulis sericeis rubei coloris inpedentis muntis et sigillatis firmisque dominorum vice cancellarii Generalis Thesaurarii et regentum dicte corone Aragonum aliis que solempnitatibus in similibus fieri et opponi solitis expedito cuisquidem potestatis tenor sequitur et est talis. In Dei nomine pateat cuntis quod nos Phi[li]ppus Dei gratia rex Castelle, Aragonii, legionis utriusque Cicilie, Hierusalem, Portugallie, Ungrie, Dalmatia, Croatie, Navarre, Granatte, Toleti, Valentie, Gall[iti]e, Majoricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordube, Corsua, Murtiae, Giennis, Algarby, Algeziriae, Gibraltaris, insularium Canarie, nech non Indiarum orientalius et occidentalius, insularum et terre firme, maris, oceani, archidux Austriae, dux Burgundiae, Barbantie, Mediolani, Attenarum et Neopatrie, comes Habspurgi, Flandriae, Tyroliae, Barcinone, Rossilionis et Ceritanie, marchus Oristanni et comes Goseani. In Curiis Generalibus per nos in civitate Barcinone ultimo celebratis incolis principatus Cathaloniae et comitatuum Rossilionis et Ceritanie anno preterito millesimo quingentesimo nonagesimo nono, Curia Generalis et tria illius stamenta servitium seu donaticium nobis fecerunt de undecim centum mille libris monente barcinonensis de eis centum mille libres pro solvendis gravaminibus in eiusdem Curiis positis et allegatis solvendis per deputatis Generalis Cathaloniae certis statutis terminis prout hech et alia in actum concessionis eiusdem donativi ad quem nos ferimus latius contine[tur]. Cumque omnes predicti termini elapsi iam sint et ex dicta quantitate et apocham seu apochas finenque et diffinittionem eis firmandas dare et confedere dignare-

a. Liquidació inserta entre els folis 196v i 197v, i 199v i 200r del trienni de 1614-1617.
b. a continuació ratllat de.
c. a continuació ratllat regis.

mur nos coram votis benigne annuentes, confidentes quam ad plenum defidi integritate et in agendis peritia tui nobilis magnifici et dilecti conciliarii postri don Cristophori Gallart et de Traginer, regentis Regiam Thesaurariam in dictis principatum Cathaloniae et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae, illud tibi concedendum duximus thenore igitur presentis nostre carte cunctis futuris temporibus, firmiter valiture de nostra certa suam regiaque auctoritate deliberato et consulto et dictum don Cristophori Gallart et de Traginer facimus, constituimus, creamus et solemniter ordinamus procuratorem nostrum certum et specialem et ad infrascripta etiam generalem ita tatmen quod specialiter ipsi generalitati minime deroget nech e contra ad videlicet pro nobis et nomine nostro petendum, exhigendum, recipiendum et habendum tam in juditio quod extra a dictis deputatis Generalis Cathaloniae presentibus et futuris et ab alia quacunque persona seu personas ad quam seu quas solutio infrascripta quomodolibet pertineat et spectet omnes et quascunque peccunie quantitates nobis et nostre regie curie debitas et restantes ex dictis decies centum mille libris monte barcinone. Item etiam pro nobis et nomine nostro levandum, recipiendum, petendum et habendum habuisseque et recepisse confitendum a tabula et bancho civitatis predicte Barcinone et ab aliis quibusvis tabulis sive banchis eiusdem et aquolibet eorum, omnes et singulas et quascunque peccunie quantitates nobis tam insolidum quod simul cum aliis coniunctim seu divisim hactenus ditas depositas et scriptas seu in posterum dicendas, deponendas et scribendas tam per dictos deputatos Generalis Cathaloniae quam per quascunque universitates comunitates corpora collegia et singulares personas quibusvis rationibus nominibus juribus titulis sive causis. Et dictas peccunie quantitates in totum vel per partes in dictis tabulis sine banchis et eorum quolibet sibi ipsi et seu alii vel aliis quibus malverit dicendum, mutandum, girandum et transcribendum sive dici, girari, mutara et transcribi, faciendum et concendiendum et inde partitas quascunque ac debitas et solitas mentiones in codicibus, rationum, dictarum, tabularum et banchorum et cuiuslibet faciendum seu fieri faciendum instandum et requirendum et de receptis omnibus et singulis supradictis apocham et apochas fines quoque diffinitiones, absolutiones et[a] remissiones ac quovius titulo sive caus[a] cessiones et alias quasvis liberationes necessarias et opportunas et tibi dicto procuratori nostro bene iusas faciendum et firmandum. Et demum ac generaliter omnia alia et singula faciendum et libere exercendum in predictis et circa ea quecumque ad hech utilia et necessaria ac etiam opportuna et que nos facere possemus personaliter si ad essemus etiam si talia forent que mandatum huiusmodi exhigerent especialius preexpresso. Promitentes habere rattum gratum validum atque firmum quiequid in predictis et circa ea procuratum et actum fuerit quomodolibet sive gestum et nullo tempore revocare sub omnium singulorum bonorum ac jurium nostrorum obligatione et sub omni juris et facti renuntiatione ad hech necessaria pariter et cauthela. Quod fuit actum et datum in oppido nostro Matriti, die vigesimo octavo mensis juny anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo decimo sexto, regnoque nostrorum decimo nono.

Signum Philippi Dei gratia regis Castelle, Aragonum, lesionis utriusque, Cicilie, Hierusalem, Portugallie, Hungrie, Dalmatiae, Croatiae, Navarre, Granatae, Toleti, Valentiae, Gallecie, Majoricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordube, Corcice, Murcie, Giennis, Algarby, Algezire, Gibraltaris, insularum Canarie nech non Indiarum orientalium et occidentalium, insularum ac terre firme maris oseani, archiducis Austriae, ducis Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Attenarum et Neopatriae, comitis Habspurgi, Flandrie, Thyrolis, Barcinone, Rossilionis et Ceritanie, marchionis Oristanium et comitis Goseani qui hech concedimus, laudamus et firmamus. Yo, el rey.

Testes huius rey sunt illustri don Franciscus a Sandoval et Rojas, dux Lerme, marchio civitatis Denie, prefectus major equitatorum sue magestatis et illius custos, corporis et conciliarius statutus et belli, don Gomesius de Avila, marchio de Velada et economus major et adictis conciliis, don Rodricus Gomez de Sylva, dux Pastrane, don Ferdinandus a Toledo, dux Alre. Don Didacus de Cuniga et Avellaneda, dux de Penaranda, don Sanchius de la Serda, marchio de la Laguna, et don Christophorus de Rojas et Sandoval, dux Ucede, omnes cubicularii prefate magestatis.

Signum don Francisci Gassol, catholice et regie magestatis consiliarii et protonotarii regnorum corone Aragonum, eiusque auctoritate per totam terram et ditionem suam publici notarii qui premissis inter sive fuit eaque de eiusdem regia magestatis mandato scribi, fecit et clausit, constat de raso et emendato supra linea XVIII ubi legitur revocare sub omnium.

Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit don Philipi Tallada, regeñs. Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Salvator Fontanet, regens. Vidit Perez Manrique, regens.Vidit Sentis, regens. Vidit Orlandis, consultor Generalis. In curia III, fol LV.

Dominus rex mandavit mihi don Francisco Gassol in curis posse sua magestas concessit et firmavit, visa per Roig, vicencancellarium, Comes, Generalis Thesaurariam, Tallada, Fontanet, Manrique et Sentis, regentes causam et Orlandis, consultor generalem.

a. a continuació ratllat m.

[1616]

Vuestra magestad da poder a don Christóbal Gallart y de Traginer, regente la Real Thesoreria de Cathalunya para cobrar de los deputados del General de aquél Principado lo que restan deviendo del sevicio de las últimas Cortes del anyo 1599, y firmarles cartas de pago con finiquito. Dictis nomine et auctoritate sciens et attendens predictam Curiam Generalem Cathalonie dicti anni millesimi quingentesimi nonagesimi noni fuisse concessum gratie domini dicte regia magestati de dictis undecim centum mille libris barcinonensis in preinserta regia procuratione contentis et expressis videlicet ex una parte de decem centum mille libris et ex alia parte de centum mille libris pro ex ratione gravaminum diversis personis debitorum per dictam regiam magestatem solvendum terminis et solutionibus in actu dicti servitii in processu dicte Curie latis designatis et cum per dominos deputatos dicti Generalis predessores vestros fuerint iam solute dicto domino regi per multe quantitates dictarum decem centum mille librarum et per vos fuerint solute restantes et complementum dicti servitii et solum restent ad solvendum mille libre barcinonenses prout latius aparet in quodam memoriali facto in rationali presentis domus Deputationis in presentia et cum interventione mei ac aliorum officialium regiorum ad id per dictam sacra catholica et regia magestatem deputatorum quod quidem memoriale est thenoris sequentis.

Iesus cum Maria. Relació de les partidas que los senyors deputats del General de Cathalunya han pagades a la sacra, catòlica i real magestat del rey nostre senyor en descàrrech del 1 milió, 100 mil lliures, sous que en les Corts del any 1599 se li offeriren de donatiu per la Cort General:

1599[a]
Primo, per los greuges, 100 mil lliures, sous.
E a 21 de juliol a Garsimaso de la Vega, procurador de sa magestat, 276 mil 606 lliures, 16 sous, 2.
E a dit don Carlos de Vilademany, 5 mil 396 lliures, sous.
E a dit don Ramon Blanes, 2 mil 777 lliures,10 sous, 9.
E a 24, de dit a March Forner, 800 lliures, sous.
E a dit don Pedro Clariana, 2 mil 42 lliures, 8 sous, 6.
E a 3 de dezembre, a misser Pere Pau Cassador, 12 mil 377 lliures, 4 sous, 6.
E a 26 de dit, a misser Francesc de Vilallarga, 600 lliures, sous.
E a 27 de dit, a don Francisco Ierça, 1 mil lliures, sous.
E a dit, al curador de Antich y Climent Cornets, 720 lliures, 6 sous, 2.

a. 1599 *interlinear al marge esquerre.*

1600[a]
E a 27 de octubre, a don Montserrat Guardiola, 1 mil lliures, sous.
E a dit, a dona Isabel de Semmanat, mil 500 lliures, sous.
E a 19 de dezembre de dit any, a don Francesc de Agulana, procurador de sa magestat, 121 mil 244 lliures, 16 sous, 4.
1601[b]
E a 20 de abril, a don Honofre de Lentorn, senyor de Serò, mil 700 lliures, sous.
E a dit, a don Leandro Margarit, 870 lliures, sous.
E a 2 de mars, a Joan de Resendre, 360 lliures, sous.
E a 9 de febrer, a don Alex Albert, mil 800 lliures, sous.
E a 21 de dit y a 23 de agost, a Luís y Joan de Gualbes, mil 204 lliures, 17 sous, 6.
E a 19 de juliol, a don Honofre de Lentorn, senyor de Serò, 2 mil 138 lliures, 3 sous.
E a 30 de dit, a Pau de Rezende, 360 lliures, sous.
E a 31 de dit, a Antich y Climent Cornet 720 lliures, 5 sous, 2.
E a 8 de agost a Pere Callar, cavaller de Puigcerdà, 500 lliures sous.
E a 3 de dit, a dona Isabel de Semmanat, 500 lliures, sous.
E a 23 de dit, a Luís y Joan de Gualbes, mil 204 lliures, 17 sous, 6.
E a 21 de dit, a don Francesc de Agullana, procurador de sa magestat, 25 mil lliures, sous.
E a dit don Garau de Cruïlles, y pagaren-se ab dos partides, ço és a 30 de juliol y 8 dezembre, 2 mil 400 lliures, sous.
E a 11 de agost, a don Alex Albert, mil 800 lliures, sous.
E a 17 de dit, a don Phelip de Eril, 2 mil lliures, sous.
E al primer dezembre, a don Francesc de Agullana, 50 mil lliures, sous.
E a 18 de novembre, a la present ciutat de Barcelona, 6 mil lliures, sous.
E a 5 de dit a don Francesc de Agullana, 30 mil lliures, sous.
E a 23 de dit, al dit, 21 mil 120 lliures, 10 sous, 4.
1602[c]
E a 18 de juliol, a mossèn Nuri Joan de Sorribes, 2 mil 256 lliures, 4 sous.
E a dit, a dona Magdalena Çarriera y de Oms, 3 mil lliures, sous.
E a 27 de juliol, a Baptista Serra, y per ell a Hierónimo Negroto, son procurador, 22 mil lliures, sous.

a. 1600 *interlineat al marge esquerre.*
b. 1601 *interlineat al marge esquerre.*
c. 1602 *interlineat al marge esquerre.*

E a 30 de dit, a don Diego Enrique de Gusman, comte de Alva de Lista, 20 mil 900 lliures, sous.
E a 31 de dit, a mossèn Nuri Joan de Sorribes, 2 mil 256 lliures, 4 sous.
E a dit, a don Galzeran de Cardona y Sunyer, mil 790 lliures, sous.
E a dit, a mossèn Pere Dezcallar, y per ell a Jaume Font, major y menor, dich, mil 500 lliures, sous. E a 16 de dezembre, a mossèn Jaume Alès Colom, procurador de Simon Saoli, genovès, 22 mil lliures, sous.
E a 26 de dit, a mossèn Galceran de Albanell, tenint consignació de don Grau de Cruïlles, 2 mil 400 lliures, sous.
E a 18 de dezembre, a Hierónimo Negroto, procurador de Garcimasso de la Vega, 11 mil lliures, sous.
1603[a]
E a 8 de janer, a mossèn Baltasar Pardina, procurador del dit Garcimasso de la Vega, 33 mil lliures, sous.
E a 10 de maig, al dit Pardina, per lo dit, 22 mil 44 lliures, sous.
E a 20 de juliol, a don Philip de Eril, comte de Eril, 2 mil lliures sous.
1604[b]
E a 30 de mars, a Balthesar Pardina, procurador de dit Garcimasso de la Vega, 3 mil lliures, sous.
E al primer de abril, al il·lustríssim y excel·lentíssim senyor don Francisco Çandoval y Rojas, duch de Lerma, 20 mil lliures, sous.
E a 10 de maig, al dit senyor duch de Lerma, 18 mil lliures, sous.
E a 14 de dit, a Balthezar Pardina, procurador del sobredit Garcimasso de la Vega, 3 mil 833 lliures, sous.
E a 15 de maig, al illustríssim y excel·lentíssim senyor don Francisco Sandoval y Rojas, duch de Lerma, 3 mil lliures, sous.
E a 9 de octubre, al dit senyor duc de Lerma, 6 mil lliures, sous.
E a dit Balthesar Pardina, procurador de Garcimasso de la Vega, 4 mil lliures, sous.
E a dit, al dit Pardina, en dit nom, 3 mil lliures, sous.
E a 13 de dit, al dit, en dit[c] nom, 4 mil lliures, sous.
E a 14 de novembre, al dit, en dit nom, 4 mil lliures, sous.
1605[d]
E a 21 de mars, al dit, en dit nom, a compliment de les 26 mil lliures, sous se li havian de donar per dit Garcimasso de la Vega, 4 mil 167 lliures, sous.
E a 5 de juliol, a don Francesc de Agullana, en part de 13 mil lliures, sous se li han consignades per sa magestat, 2 mil lliures, sous.
E a 29 de juliol al excel·lentíssim senyor duc de Lerma, 10 mil lliures, sous.
E a 15 de octubre, a don Francesc de Agullana, mil lliures, sous.
E a 20 de dezembre, al dit noble de Agullana, mil lliures, sous.
1606[a]
E a 20 de febrer, a Jorge de Thovar, 2 mil lliures, sous.
E a 4 de mars, a don Francesc de Agullana, mil lliures, sous.
E a 5 de abril, a Jorge de Thovar, 2 mil lliures, sous.
E a 18 de dit, a Jorge de Thovar, y per lo dit a Garcia de Vasques, son procurador, 2 mil lliures, sous.
E a 7 de juny, a don Francesc Agullana, mil lliures, sous.
E a 15 de dit, a Jorge de Thovar, y per ell a dit don Francesc de Agullana, mil lliures, sous.
E a 26 de agost, al dit Thovar, y per ell a dit don Francesc de Agullana, 2 mil lliures, sous.
E a 18 de setembre[b] al dit Thovar, y per ell a dit don Francesc de Agullana, mil lliures, sous.
E al dit don Francesc de Agullana, en part de las dalt dites 13 mil lliures, sous, mil lliures, sous. E a 21 de octubre, a Jorge de Thovar, y per ell al dit don Francesc de Argensola, 2 mil lliures, sous.
E a 23 de novembre, a don Francesc de Agullana, en part de les 13 mil lliures, sous, mil lliures sous.
E a 5 de dezembre, al il·lustríssim i excellentíssim senyor don Francisco Sandoval y Rojas, duc de Lerma, 5 mil lliures, sous.
1607[c]
E a 26 de janer, a dit don Francesc de Agullana, en part de les dites 13 mil lliures, sous dalt dites, mil lliures, sous.
E a 30 de maig, al dit de Agullana, mil lliures, sous.
E a 6 de setembre, al dit, per dita rahó, mil lliures, sous.
E a 4 de novembre, a Anthonio Bravo, en part de les 114 mil lliures, sous consignades per sa magestat al pagador de la gent de guerra, 4 mil lliures, sous.
E a 22 de dezembre[d], a Anthonio Bravo, per dita rahó, 600 lliures, sous.
E a 24 de dit, al dit Bravo, per dita rahó, 10 mil lliures, sous.
1608[e]
E a 29 de mars, a don Francesc Agullana y de

a. 1603 *interlineat al marge esquerre.*
b. 1604 *interlineat al marge esquerre.*
c. en dit *interlineat.*
d. 1605 *interlineat al marge esquerre.*

a. 1606 *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* y per ell.
c. 1607 *interlineat al marge esquerre.*
d. *a continuació ratllat* a dezembre.
e. 1608 *interlineat al marge esquerre.*

Calders, en part de les 13 mil lliures, sous, dich mil lliures, sous.
E a 6 de maig, al excel·lentíssim senyor don Francisco Sandoval y Rojas, 20 mil lliures, sous.
E a 7 de octubre, a don Francesc de Agullana, a compliment de les 13 mil lliures, sous dalt dites, mil lliures, sous.
1609[a]
E a 24 de janer, al excel·lentíssim senyor duch de Lerma, dich 3 mil lliures, sous.
E a 23 de mars, en part de les 14 mil lliures, sous li són stades consignades per sa magestat de[b] les 114 mil lliures, sous eren stades consignades al pagador de la gent de guerra, dich mil lliures, sous.
E a 18 de abril, a Anthonio Bravo, pagador de la gent de guerra, en part de les 100 mil lliures, sous restants de dites 114 mil lliures, sous, dich mil lliures, sous.
E a 22 de maig, al excel·lentíssim senyor duch de Lerma, dich 7 mil lliures, sous.
E a 26 de agost, a Anthonio Bravo, mil 400 lliures sous.
E a 2 de setembre, al dit Bravo, 4 mil lliures, sous.
1610[c]
E a 19 de janer, al dit Bravo, 6 mil lliures, sous.
E a 27 de dit, a don Galceran[d] de Agullana y Dusay, vuy regent la Real Thesoraria, mil lliures, sous.
A 30 de juny, a Antonio Bravo, 8 mil 500 lliures, sous.
E a 29 de mars, al dit Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 21 de abril, al dit Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 27 de maig, al dit Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 2 de setembre, al dit Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 20 de juliol, a don Cristòfol Gallart y de Traginer, vuy regent la Real Thesoraria, en part de les atràs dites 14 mil lliures, sous foren consignades a don Francesc Agullana, thesorer, dich 2 mil lliures, sous.
E a 6 de setembre, a Anthonio Bravo, 6 mil lliures, sous.
E a 16 de novembre, al dit Bravo, 4 mil lliures, sous.
E a[e] 27 de dit, a don Cristòfol Gallart, mil lliures, sous.
E a 9 de dezembre, a Anthonio Bravo, 8 mil lliures, sous.
1611[f]
E a 19 de febrer, a don Cristòfol Gallart, en part de les 14 mil lliures, sous a ell dites, mil lliures, sous.
E a dit, al excel·lentíssim duch de Lerma, 3 mil lliures, sous.
E a 11 de mars, al dit excel·lentíssim duch de Lerma, 2 mil lliures, sous.
E a 31 de maig, a don Cristòfol Gallart, mil lliures, sous.
E a 12 de juliol, a Anthonio Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 30 de juliol, al excel·lentíssim senyor duc de Lerma, 2 mil lliures, sous.
E a dit, al dit senyor duch de Lerma, 2 mil lliures, sous.
E a dit, al dit senyor duch de Lerma, 2 mil lliures, sous.
E a dit, al dit excel·lentíssim senyor duch de Lerma, 2 mil lliures, sous.
E a dit, al dit excel·lentíssim senyor duch de Lerma, 2 mil lliures, sous.
E a 19 de octubre, a Anthonio Bravo, mil lliures, sous.
1612[a]
E a 15 de juny, al dit Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 8 de febrere, a misser Gregori Prats, tenint consignació de dit Anthonio Bravo, 287 lliures, sous.
E a 10 de dit, a Pedro Tarni, per dit Bravo, 100 lliures, sous.
E a 23 de dit, a dona Isabel y dona Hypòlita de Senmanat, per dit Anthonio Bravo, 160 lliures, sous.
E a 18 de agost, al dit Bravo, y per ell al doctor Francisco Bravo, dich, 400 lliures, sous.
E a 24 de febrer, al dit Bravo 300 lliures, sous.
E a 27 de dit, a mossèn Hierònim [Tries], per dit Bravo, 176 lliures, sous.
E a 13 de octubre, a Antonio Bravo, y per ell al vehador Hierònimo Torrelles, 200 lliures, sous.
E a 23 de mars, a Antonio Bravo, y per consignació sua a don Garau de Marimon, 315 lliures, sous.
E a dos de abril, a dit Bravo, y per ell a dona Patronil·la de Marimon, 471 lliures, sous.
E a 18 de mars, a Anthonio Bravo, y per ell a don Miquel Mecha y de Clasquerí, 383 lliures, sous.
1613[b]
E a 16 de janer, a don Cristòfol Gallart, en paga de les 14 mil lliures, sous atràs dites, 4 mil lliures, sous.
E a 15 de octubre, a dit Anthonio Bravo, y per ell a mossèn Balthezar López de León, 450 lliures, sous.
E a 26 de maig, al dit Bravo, y per ell a don Joan de Lupià y Çaragoça, 328 lliures, sous.
E a 20 de setembre, a dit Bravo, y per ell a mossèn Pau de Fluvià, dich 816 lliures, sous.

a. 1609 *interlineat al marge esquerre.*
b. de les 114 mil lliures sous eren stades *interlineat al marge esquerre.*
c. 1610 *interlineat al marge esquerre.*
d. *a continuació ratllat* allana.
e. *a continuació ratllat* 26.
f. 1611 *interlineat al marge esquerre.*

a. 1612 *interlineat al marge esquerre.*
b. 1613 *interlineat al marge esquerre.*

E a 11 de dit, al dit Bravo, y per ell al abat fra Francesc Senjust, tenint de ell consignació, mil 38 lliures, sous.
E a 6 de setembre, a dit Bravo, y per consignació sua a mossèn Julià de Pallars, 92 lliures, sous.
E a 26 de febrer, a dit Bravo, y per ell a mossèn Guillem Pere Dusay, tenint de ell consignació, dich 445 lliures, sous.
E a 2 de novembre, al dit Bravo y per consignació sua a don Joseph de Lupià, 540 lliures, sous.
E a 7 de agost, al dit Anthonio Bravo, 2 mil lliures, sous.
E a 8 de dit, a don Joan Dardena, per dit Bravo, 150 lliures, sous.
E a 20 de setembre, a Bernabé Cabanyes, per dit Bravo, 300 lliures, sous.
E al primer de febrer, a don Galceran Albanell, 3 mil 600 lliures, sous.
E a 4 de dit, al senyor abat Senjust, per Anthonio Bravo, 300 lliures, sous.
E a 24 de mars, a Francesc Tarragó, per dit Bravo, 100 lliures, sous.
E a 29 de dit, a mossèn Francesc de Vallgornera y Senjust, per don Alonso de las Infantas, y al dit per dit Bravo, 200 lliures, sous.
1614[a]
E a 6 de mars, a Pedro Ximenis, pagador de sa magestat, 300 lliures, sous.
E a 15 de juny, 720 lliures, 17 sous, 3 al dit Ximenis, y per ell a mossèn Jaume Rossell y Gassol, 720 lliures, 17 sous, 3.
E a 11 de maig, al dit Ximenis, y per ell a Joan Ronyó, 376 lliures, 18 sous, 10.
E a 27 de dit, a dona Isabel Blan y Volà, tenintne consignació de Anthonio Bravo, mil 355 lliures, sous.
E a 31 de juliol, a don Miquel Mecha y Clasquerí, tenint consignació del dit pagador de la gent de guerra, 303 lliures, 8 sous, 4.
E a 3 de dit, al dit, per dita rahó, 300 lliures, sous.
E a 27 de dit, a Luis Xancho de Ávila, tenint consignació, 300 lliures, sous.
E a 20 de juny, a don Galceran de Albanell, 3 mil 600 lliures, sous.
E a 18 de juny, a Joan Serinyana, per Anthonio Bravo, 511 lliures, sous.
E a 9 de agost, a Jaume Sal·la, argenter, per dit Bravo, 100 lliures, sous.
E a 21 de dit, a Pedro Ximenis, pagador de sa magestat, 300 lliures, sous.
E a dit, al dit Ximenis, 300 lliures, sous. E a 28 de juny, a don Alonso de las Infantas, per dit Bravo, 300 lliures, sous.
E a 19 de juliol, a mossèn Magí Grau, per dit Ximenis, 46 lliures, 7 sous, 3.
E a 9 de dit, a dit Ximenis, y per ell a Bernabé Cabanyes, 60 lliures, sous.

a. 1614 *interlineat al marge esquerre.*

E a 27 de dit, al dit, y per ell a dit Cabanyes, 158 lliures, 10 sous, 4.
E a 31 de juliol, a la priora y convent de les Hierònimes d'esta ciutat, per carta de sa magestat, mil lliures, sous.
E a 27 de dit, al dit Pedro Ximenis, 300 lliures, sous.
E a dit, al dit Ximenis, 300 lliures, sous.
E a 10 de novembre, al dit, y per ell a don Fernando de Luna, 240 lliures, sous.
E a 25 de setembre, a mossèn Miquel Joan de Riembau y de Vallsecha, pagador novament elegit de la gent de guerra, 300 lliures, sous.
E a 20 de octubre, al dit Riembau, 300 lliures, sous.
E a 11 de setembre, a mossèn Bernat Leopart, per Anthonio Bravo, 91 lliures, sous.
E a 2 de dit, al dit mossèn Riembau, 175 lliures, 10 sous.
E a 3 de desembre, a don Cristòfol Gallart, thesorer de sa magestat, a dita Real Thesoraria, 3 mil lliures, sous.
E a 7 de dit, a mossèn Agostí Cornet, per dit Bravo, 655 lliures, sous.
E a 21 de janer, a mossèn Miquel Joan de Riembau, 300 lliures, sous.
E a dit, a mossèn Miquel Puigjané, per Pedro Ximenis, 163 lliures, 6 sous, 4.
E a[a] de juliol, a Luis Xanches de Ávila, per consignació de Pedro Ximenis, 600 lliures, sous.
E a[b] de juliol, al excel·lentíssim senyor don Francisco Sandoval y Rojas, duch de Lerma, 7 mil lliures, sous.
E a dit, a Pere Riembau, soldat de Bellaguarda, 100 lliures, sous.
1616[c]
E a 21 de maig, a don Cristòfol Gallart, tesorer, 2 mil lliures, sous.
E adit, al dit don Cristòfol Gallart, mil lliures, sous.
E a[d] de juliol, a Luis Sanches de Águila, per dit Ximenis, 482 lliures, 10 sous.
E a 22 de juny, a don Cristòfol Gallart, regent la Real Thesoraria, mil lliures, sous.
E a 24 de juny, al dit don Cristòfol Gallart, 919 lliures, 1 sou, 10.

1 milió 99 mil lliures, sous, que havent com ha de haver[e] 1milió 100 mil lliures, sous, no havent-li pagat sino 1 milió 99 mil lliures, sous, resta cobrador sa magestat per comte de dit donatiu mil lliures, sous.

Et cum pro complemento supradictarum decem centum mille librarum juxta formam supradicti

a. a continuació un espai en blanc de 4 mm.
b. a continuació un espai en blanc de 6 mm.
c. 1616 *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació un espai en blanc de 4 mm.
e. a continuació ratllat no havent-se-li pagat sino.

[1616]

memorialis cum magna discuscione et intervention ut prefertur exami[a] nati solum resten ad solvendum dicte regie magestati mille libr barcinonenses cum restantes centum mille libr pro gravaminis sive greuges fuerunt iam consignate per dictam regiam magestatem ad dictum effectum et partim per dominos deputatos predessessores vestros et partim per vos reguim ordinem per sequendo distribute et solute et vos dicti domini deputati die presenti et infra deliberaveritis quats dicte mille libre dicerentur et scriberentur mihi dicto procuratorio nostre in tabula camby sive depositorum comunium presenti civitatis Barcinone et per vos mihi expositu fuerit quats infrascriptum vobis facerem apocham et cessionem. Et cum exposita et petita per vos justa et rationi con[formia] et consona libenter eta facere obtuli quo circa ea ad suum debitum de ducendo finem et effectum dictis nostre auctoritate confiteor et in veritate recognosco vobis ad modum illustrissimus dominis fratri Raymundo de Olmera, preceptori encomande de Termens, ordinis Santi Joannis Hierosolimitanem, domino Alexandro de Lentorn, domino de Sero, et Mathie Joanni Thomas, civi Dertusse, deputatis dicti Generalis Cathaloniae, receptoribus et distributoribus in simul pecuniarum dicti Generalis, quod in tabula camby sive depositorum presentis civitatis Barcinonae solvistis et girastis sive dici girari et scribi fecistis mihi[b] dicto nomine dictas mille libras barcinonenses que dicte regie magestati sunt et cedunt ad complementum supradicte quantitatis dictarum decem centum mille librarum barcinonenses que dicte regie magestati solvi et dari debebant ratione dicti servitii gratiosi cum restantes fuerint dicte et scripte in eadem tabula dicte regis magestati seu personis ab eo facultatem habentibus prout in supradicto memoriali latins continetur. Et ideo renuntiando exceptioni peccunie predicte modo predicto non habito et per vos non solute et dolo malo actionisque in factum et omni alii juri, rationi, consuetudini his contra hech repugnantibus quouismodo in fidem et testimonium premissorum ne dum de dictis mille libris per vos mihi ex solutis presentem vobis facio apocham de solutio verum etiam de predicto integro donativo bonum et perpetuum finem ac pactum firmissimum de ulterius aliquid non petendo et de non agendo solempni stipulatione vellatum in manu et posse mei Petri Pauli vice regia auctoritate notarius infrascripti et scribe maioris dicti Generalis recipientis et stipulantis cancellans et annullans cum present dicto nomine omnes obligationes per dictam[c] Curiam facta dicte regie magestati in instrumento dicti servitii et processu dicte Curie ita que dicte regie magestati pro des[...] nech dicto Generali obesse ullo modo possint seu valeant ullo unque tempore restituens vobis supradictum memoriam et tradens dicta potestatem meam originaliter in sua propria forma et figura. Actum est hoch Barcinonae die sexta mensis augusti anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo decimo sexto.

Sig+num dompni Cristofori Gallart y Traginer, confitentis predicti, qui hec dicto nomine laudo, concedo et firmo.

Testes huius rei sunt Maginus Quer, notarius, Franciscus Besturs et Damianus Calp, portarii do[...] Deputationis.

a. continua entre els folis 199 i 200.
b. a continuació ratllat mihi.
c. a continuació ratllat regia.

En[a] aquest die, los senyors deputats [...][b], lo síndich de dit General, al qual donaren orde de explicar lo següent. Fonch enviat per ses senyories lo síndich del General a representar a sa excel·lència lo següent:

A 15 de setembre 1616.

Los deputats[c], procurant les galeras del Principat fassan los effectes perquè són erigides, ordenaren als capitans partissen per a Palamós y, des de allí, reparada la capitana, regoneguessen les costas de mar de dit Principat. Y dits capitans, posats a punt per obehir los órdens tenian, han acudit y representat a dits deputats que[d] vostra excel·lència tenie ocupat tots los artillers de la capitana, molts consellers y altres officials, tant necessaris en ditas galeras que sens ells ere imposible poder partir ab salvetat. Per[e] ço, dits deputats nos han ordenat suplicàssem a vostra excel·lència extrajudicialment sie servit manar desocupar dits artillés, consellers y demés officials de galeres, de manera que pugan acudir a fer la servitut que deuen y les galeras partisse per los sobredits effectes en servey de Déu, del rey nostre senyor y bé de tot lo Principat, que de vostra excel·lència ho rebran a mercè molt gran.

E, tornat dit síndich, a referit a ses senyories com havia representat a sa excel·lència lo demunt dit, y que sa excel·lència en effecte li havia respost que l'orde ell la havia donat y que altri no'l podia donar, que açò ere cosa clara. Y que la gent y [...] estave a càrrech dels deputats, y que los que ell tenie presos eren dos o tres que

a. Assentament inert entre els folis 225v i 226r del trienni de 1614-1617.
b. a continuació diverses paraules juntes il·legibles.
c. a continuació ratllat desija.
d. a continuació ratllat tots.
e. Per ço dits deputats... extrajudicialment *ratllat però amb sentit dins la frase.*

no podien fer tanta falta en les galeres que per ells dexassen de anar. Quant y més, que ere orde de sa magestat de què fossen castigats si tenien culpa, y que lo que ell faria seria observar las causas de aquells.

Iesus[a] *Maria.*

En lo fet consultat per los molt il·lustres senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya acerca si los proceïments que ha manats fer lo excel·lentíssim senyor duch de Alburquerque, loctinent y capità general, en la vila de Sitjes, baronia del Capítol de la iglésia catredal de la present ciutat de Barcelona contra lo balle de dita vila, procurador, notari y altres officials de dit Capítol y singulars de dita vila són contra las generals constitucions del present Principat, y quin remey se pot seguir per a procurar lo reparo de tal contrafacció de constitucions y prejudicis[b] per dits proceïments causats als provincials, los doctors infrascrits són de vot y parer, ço és: que dits proceïments són contra las generals constitucions del present principat de Cathalunya, y assenyaladament contra la constitució del títol «De alcoÿts y capitans» començant «statuïm y ordenam» en quand ab ella està statuït y ordenat que los capitans de guerra, axí generals com particulars, no usen ni usar pugnen de jurisdicció alguna sinó en quant de dret e per constitucions del present principat de Cathalunya los és permès. Essent axí cert que ni de dret ni per constitució no poden dits capitans de guerra conèxer de las causas dels provincials ni proceir contra d'ells, com ja és estat declarat en diverses occasions per los invictíssims reys predecessós. En quant, emperò, a la forma se pot pendre per a reparo de dita contrafacció y prejudicis de aquella resultants, diuen que los senyors deputats tenen dos camins: lo un és de acudir per medi de embaxadas a sa magestat, y altre és de comparèxer judicialment en la Audiència y Concell Real, assistint a la part interessada per mitjà de llur síndich, demanant dits proceïments ésser fets contra constitucions generals y drets de la pàtria, e que sien revocats y annullats en quant de fet han proceït, ab esmena de danys. Y que, si bé d'estos camins lo primer, que és de acudir a sa magestat per via de embaxadas, és més usitat y de molta auctoritat per al General de Cathalunya, y l'altre que és de comparèxer en la Audiència y Concell Real assistint a la part interessada per mitjà del síndich, de molts anys a esta part no se és practicat ni observat. Per ço, attès y considerant que las embaxadas a sa magestat són de moltíssim gasto y de molts anys a esta part no·s troba ésser-se obtinguts los reparos de contrafaccions de constitucions se han pretès, y per lo contrari se troben moltes sentències de la Audiència y Concell Real revocatòries de semblants contrafaccions, ètiam en proceïments fets o manats fer per los excel·lentíssims loctinents generals de sa magestat, havent comparegut[a] judicialment assistint[b] a las parts interessades[c] lo síndich del General del present Principat. Attès també que los senyors deputats del General de Cathalunya en matèria de contrafaccions no tenen jurisdicció sinó sola instànsia, la qual fan com a procuradors generals de la cosa general y de tots los tres staments de aquella perquè per las constitucions 8, 9 i 11 del títol «De observar constitucions», las quals són estades confirmades ab[d] la constitució 45 de las Corts últimament celebrades per sa magestat en lo any 1499, estan obligats a fer-la y perseguir-la per llur síndic affins a obtenir la deguda reparació de tals contrafaccions. Y que per las matexas constitucions y per la constitució 12 del mateix títol està donada la forma ab la qual tals contrafaccions deuen ésser reparades per la Audiència y Concell Real. Attès semblantment que los proceïments fets en Sitjes són fets per la Capitania General sens haver-y entrevingut en cosa alguna lo Concell Real ni persones algunes de aquell. Són de vot y parer que en lo cas occorrent és molt convenient que los senyors deputats, havent-hi part interessada, manen al syndich del General comparegue judicialment en dita Real Audiència y Concell Real, y demane y inste la revocació dels dits proceïments com a fets contra generals constitucions del present Principat, per observança de dites y altres constitucions. Y que en cas dita Real Audiència y Concell Real diferís la declaració de dita causa, o altrament lo excel·lentíssim lloctinent general aprés de feta dita declaració no fos servit executar aquella, lo que no·s pot sperar, acuden y manen acudir ab embaxada a sa magestat conforme la contingència y aparexerà convenir a ses senyorias. *Carreres, assessor. Vinyes, consulens. Ribera, consulens.*

---

a. Dictamen insert entre els folis 237v i 238r del trienni de 1614-1617.
b. a continuació dues paraules ratllades il·legibles.

a. comparegut judicialment assistint *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació una paraula ratllada il·legible.
c. a continuació diverses paraules ratllades il·legibles.
d. ab la constitució 45 *interlineat al marge esquerre.*

[1616]

Vot[a] acerca dels procehiments fets per los officials y ministres de la capitania general.

Iesus Maria cum [...] Hieronimo.

En lo fet consultat per orde dels molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya sobre y acerca los proçehiments fets per misser Nadal de Prats, assessor de la Capitania General, per orde y manament del excel·lentíssim loctinent y capità general de aquest principat de Cathalunya contra los vassalls del il·lustre y molt reverent Capítol de la santa iglésia de Barcelona, baró y senyor de la vila de Sitjes, y de altres provincials de Cathalunya, contrafahent a moltes y diverses constitucions de Cathalunya ab les quals està ordenat y disposat que los capitans generals no poden conèxer dels provincials de dit principat de Cathalunya; per occasió dels quals proceïments fets contra dits provincials, lo dit il·lustre y molt reverent Capítol ha supplicat ab embaxades a dits senyors deputats fossen servits de opposar-se i instar la revocació fahedora de dits proceïments com ha fets contra les generals constitucions de Cathalunya. Per lo qual effecte, los dits senyors deputats, tant per la [sua] part com tanbé dels tres staments, després de haver tingut per dit effecte brassos, com és acostumat, hajan representat al excel·lentíssim loctinent general la dita contrafacció de moltes y diverses constitucions, y suplicat manàs revocar los dits procehiments fets per dit misser Nadal de Prats contra los provincials de Cathalunya y vassalls de dit Capítol, lo que precehint diverses embaxades no han pogut obtenir; de hont hajan manat dits senyors deputats convocar los assessors y lo noble advocat fiscal de la Deputació y los advocats devall scrits per·a·què aconsellen a dits senyors deputats lo que deuen y fer poden per a què se revoquen dits proceïments y se serven dites constitucions. Los quals, attès y considerant que ab molts eccemplars se troba que sempre y quant se ha pretès contrafacció de constitucions y revocació de proceïments contra de aquelles fets, després de haver-se supplicat al loctinent general en la forma acostumada manàs revocar aquells y fer servar les constitucions de aquest Principat, no essent-se obtingut de dit loctinent general han acostumat ab embaxades hepressas supplicar al rey nostre senyor hetrajudicialment la revocació de qualsevol proceïments fets contra les constitucions de Cathalunya y al present lo dit loctinent general haja re[...] demanar revocar los dits proceïments fets contra los dits[a] provincials, y que per esta via se havia obtingut de sa magestat la revocació dels proceïments fets contra les constitucions de Cathalunya[b]; los assessors, noble advocat fiscal y advocats applicats devall scrits són de vot y parer que los senyors deputats poden y deuen instar la revocació de dits proceïments y contrafacció de constitucions de Cathalunya hetrajudicialment ab embaxades acostumades, suplicant al rey nostre senyor mane revocar aquells com ha fets contra les constitucions de Cathalunya. Y que si per alguna persona interessada se [...] manave y supplicave als senyors deputats representar alguna contrafacció de constitució y instassen la revocació dels proceïments fets contra les constitucions, que [...] cars lo síndich del General, per orde de dits senyors deputats, ab embaxades y requestes en la forma acostumada inste hetrajudicialment la revocació de aquelles com a fetes contra constitucions de Cathalunya, salvo sempre etcètera.

Clos, assessor. Aylla, juris utriusque doctor, consulens. Cancer, juris utriusque doctor, consulens. Fontanella, juris utriusque doctor, consulens. Boix, doctor decretis, consulens. Don Joseph Quintana, fisci Generalis advocatus. Gori, juris utriusque doctor, consulens. Ribera, doctor decretis, consulens. Vinyes, juris utriusque doctor, consulens.

Disapte[c], a 24 de dezembre 1616, a les sinch ores de la tarde, o cerca.

En aquest die, després dinar, estant los senyors deputats en consistori ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, enviaren a dir a Francesc Berart a casa de misser Berart, auditor de les galeres, per a dir-li que enviàs en continent en consistori lo sclau de les galeres que té en sa casa, que·s diu Rasso, conforme per ses senyorias és estat ordenat. Y, arribat allí, no·y trobaren en casa al dit misser Berart, sinó a la senyora, la qual respongué que dit son marit no ere en casa, y que·l sclau here anat a la galera. E, poch aprés, los dits senyors deputats enviaren al dit Francesc Berart a la galera per saber si dit Rasso ere en dita galera, y que-u miràs bé y que se'n n'informàs. E, tornat en consistori, dit Berart féu relació a ses senyories com ell havia mirat y regonegut molt bé la dita galera y s'ere informat dels que staven en ella, y que tots li havien dit que no y here.

a. Vot inert entre els folis 239v i 240r del trienni de 1614-1617.

a. dits *interlineat.*
b. a continuació ratllat són de.
c. Assentament insert entre els folis 251v i 252r del trienni de 1614-1617.

E, poch aprés, lo dit Berart tornà en casa[a] de dit Berart per a vèurer si here en casa lo dit sclau per a què aquell vingués en la casa de la Deputació. Y, tornat dit Berart en consistori, refferí com dit misser Berart no here en casa, ni dit sclau. E que sa muller li dix que lo sclau here anat a la font.

En aquest mateix die, a les sis ores de la tarda, o serca, los dits senyors deputats, ab consell de dits assessors, a instància del procurador del General[b], enviaren al dit Damià Calp en companyia de mi Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, y ab Luís Poso, official de la present casa y de Arnau de Orlau, notari de deservint en ella, per a què de part de ses senyorias digués, intimàs y notificàs a dit misser Berart que dins mitja ora restituhís en la casa de la Deputació lo dit sclau, a pena de 500 liures. Y, en cas que no·l trobassen en casa, que·u nottificàssem a dita senyora sa muller per a què ho notificàs al dit son marit. Y, arribats los dits Calp, Vidal, ab dits testimonis, en casa del dit misser Berart, los digueren que dit misser Berart no here en casa ni sabie a hont here. Axí, en continent dit Calp digué y notificà a dita sa muller dit manament a effecte que·u notificàs al dit son marit. E la dita respongué que ella no sabie al present dit son marit a hont here, ni tampoch lo dit sclau, y que lo temps que li donen és molt breu per a poder ella fer-los servar. Y que, a major cauthela, se apel.la de dit manament a superior o *aliquo* dret li és lícit apel·lar. E que ella enviarie a donar rahó en consistori ad alguna persona, *de quibus et cetera*.

E, poch aprés, a les set hores de la tarde, lo dit misser Berart envià al dit moro en consistori, y aquell aportà per ell misser Francesch Marsal. Y, encontinent, los dits senyors deputats liuraren aquell al capità Miquel de dita galera, qui ere present en consistori, dient-li fes farrar aquell ab los demés.

Molt[c] il·lustres senyors:
Escrita la que serà ab esta avisant a vostres senyories de nostra vinguda, y volent fer lo plech per a enviar-lo ab la estafeta, nos ha intimat Nicolau Alensa, entres les vuyt y les nou hores de la nit, una carta de sa magestat, còpia de la qual enviam a vostres senyories, y de paraula nos ha requerit que dins vint-y-quatre hores eisquéssem de la Cort so las penas reservades a àrbitre de sa magestat y de son Consell supremo de Aragó, y ha llevat acte del requeriment y presentació, que autèntich rebran vostres senyories ab esta; de què nos ha aparegut donar avís a vostres senyories ab aquest correu que va despatxat en diligència per·a·què manen donar orde en lo que aurem de fer. [...] les molt il·lustres personas de vostres senyories de [...]. De Madrid, 11 de febrer 1617.

Molt il·lustres senyors.

Besan les mans de vostres senyories sos majors servidors: fra Juan Batista de Calders, Bernat Romeu.

Nouerint universi quod anno a Nativitate Domini millessimo sexcentessimo decimo septimo die vero sabati undecima mensis februarii intitulata presentibus don Raymundo de Caldes, Hieronymo, Mauricio et Francisco Joanne Vilella pro testibus [...] infra vocatis specialiter et assumptis ego Nicolaus Mensa, catholice et regia maiestatis mandati scriba eiusque regia auctoritate per totam terram et ditionem suam notarius publicus constitutus personaliter inter octavam et nonam horas postmeridiem in domibus solitae habitationis dicti don Raymundi de Caldes in presenti oppido Madriti in vico vulgo dicto de la Espada, presentibus ibidem dicte fratre Joanne Baptista Caldes, abbate electo de Arles, et Bernardo Romeu, embaxiatoribus assertis deputatorum Cathaloniae, ad quam maiestatem et ad hanc suam regiam curiam pro negotiis dictorum deputatorum transmissis eisdem abbati et Romeu presentavi quandam epistolam manu sua maiestatis firmatam et per don Franciscum Gassol, ipsius protonotarius refrendatam sigillo regio et aliis solitis solemnitatibus [munitam] et expeditam apertam cuius directio erat tenoris sequentis: «A los amados nuestros las personas que están nombradas para venir a esta Corte con embaxada de los diputados del General de Catalunya y a cualquier dellos». Ab intra tenoris huiusmodi «El rey. Amados nuestros, tengo entendido que estáis nombrado o nombrados por los diputados del General desse mi Principado para venir a esta Corte por negocios que se les offrecen y en particular para supplicarme que cesse el derribar castillos y casas por castigo de los fautores de ladrones. Encargo y mandoos a vosostros y a cualquier de vos que recibiéredes estas que si no huviéredes partido no salgáis y si os hallare en el camino de dónde quiera que sea, os volváis a Barcelona y os presentéis ante mi lugarteniente y capitán general desse mi Principado, que tal es mi voluntad determinada, toda duda, réplica y contradicción cessante. Dada en Madrid a tres de hebrero mil seiscientos y diez y siete. Yo, el rey. Vidit Roig, vicecancelarius. Vidit Comes, Thesaurarus Generalis. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vi-

a. en casa *interlineat.*
b. a instància... del General *interlineat al marge esquerre.*
c. Memorial insert entre els folis 280v i 281r del trienni de 1614-1617.

[1617]

dit Martinez Bocelm, regens. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Sentis, regens. Don Franciscus Gassol, protonotarius locus sigilli quaquidem epistole eisdem presentata et publice lecta et per eos et utrumque corum bene intellecta ex parte sive maiestatis et illius nostre dommorum de S. S. Consilio Aragonum [...] quatenus omnia et singula in preinserta epistola contenta observantes et obedientes intra viginti quatur [horas] a dicta requisitione et presentatione numerandas precise et peremptorie exivent et resederent ab hac curie et Barcinonem peterent via recta ibique se presentarent coram illustre duce de Alburquerque locumtenente et capitaneo generali sue magestatis in illis Principatis et comitatibus sub penis arbitrio prefacta maiestatis reservatis qui verbo hispano respondentes per organum prefati abbatis dixerunt «que tenian por recibida la orden y mandato de su magestad» de quibus omnibus sic ut prefectur actis dictis et sequutis petitum fuit a me notario et scriba prefato unum plura publicum et publica fieri et confeci atque tradi instrumentum et instrumenta die loco mense et anno predictis ut superius continetur.

Et ego Nicolaus Mensa, sacra catholica et regia maiestatis mandati scriba eiusque regia auctoritate per totam terram et ditionem suam notarius publicus, qui premisis inter fui atque scripsi et meum solitum quo in publicis claudendis instrumentis utor appositur sig+num in fidem et testimonium premissorum.

Requesta[a] presentada al magnífic misser Gabriel Berart per lo procurador del General

Noverint universi quod anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo die nero veneris decima septima menis martii intitulatis in mei notarii publici et testium infrascriptorum presentiam constitutus personaliter honorabilis et discretus Petrus Mas, nobilis civil Barcinone et procuratoris Generalis Cathaloniae, coram et ante presentiam magnifici Gabrielis Berart, utriusque iuris doctor auditoris tirremium Generalis Cathaloniae personaliter reperti intus eius, domos scitas in presenti civitate Barcinone, in vico dicto lo carrer dels Banys Nous del Pi et in quadam aula dictorum domorum et obtulit et presentavit et per me dictum et infrascriptum notarium ei legi et presentare petit et requisivit quandam scripturam in quaendam papiro foleo scriptam que est tenoris sequentis: A notícia dels molt il·lustres senyors deputats és pervingut que Joan Berart Matas, entretingut de les galeres de Cathalunya y staria impetit a instància del procurador fiscal de ditas galeras de tres cosas, és a saber, de haver portat vara de aguasil real de ditas galeras y de haver exercit lo dit offici de aguasil en ditas galeras y en altras parts a hont ha convingut; y, després de haver[a] arrivada la vara de dit offici de aguasil de manament de sa excel·lència, haver donat alguns órdens an dites galeras com si no hagués dexada dita vara; y de haver fet desferrar dos forçats que·s diuen Joan Codina y Joan Guiler per anar a la Deputació per cosas que convenian a dits senyors deputats, los quals després són fugits; y, axí, me han manat que diga y notifique a vostres mercès que dit Mates, aserca de dites delaturas, no pot ésser inpedit ni carregat per las causas y rahons següents, y que vostres mercès dexen de procehir y passar avant contra dit Mates per rahó de ditas delaturas, perquè altrament seria entremètrer-se defets de dits senyors deputats. E, primerament, quant a la primera delatura diu que dit Mates és estat alguatsil real de ditas galeras, y ha aportat vara servint lo dit offici per orde de dits senyors deputats y en virtut de deliberació y nominació feta de sa persona de dit offici per lo senyor deputat militar com a cabo de ditas galeras, tenint legítim poder de fer dita nominació en virtud de orde de sa magestat. Quant en la segona delatura, ha(n) de saber vostres mercès que si dit Matas, després de haver arrimat lo bastó y vara real de aguasil per orde de sa excel·lència, ha exercit y donats alguns órdens en ditas galeras, és estat perquè tenia orde exprés de dits senyors deputats de fer tot lo que convingués en ditas galeres[b] fins que tingués altre orde, y fins que altre aguasil hagués posada la paraula de que obehïssen a ell y no a dit Mates. Y, quant en lo últim cap, de la fuga de dits forçats que·s diuen Joan Guiler y Joan Codina, se notifica a vostres mercès que dit Joan Guiler y Joan Codina, forçats de dites galeras, lo die que fugiren foren enviats a sercar per orde del consistori y fonch donat orde a dit Mates que desferràs aquells i·ls fes venir devant dits senyors deputats ab la forma ordinària y ab un soldat de guarda, com en effecte ho féu. Y, axí, si dits forçats ab dit soldats són fugits, no·s pot atribuhir a culpa de dit Mates, pus ha fet lo que li fonch manat de part de dits senyors deputats y consistori. Y, axí, com entengan que de ninguna de ditas delaturas dit Mates ne pot ser carregat per haver fet lo que dit consistori li ha manat, notifican a vostres mercès sobresegue(n) en los procehiments

a. Requesta inserta entre els folis 302v i 303r del trienni de 1614-1617.

a. a continuació ratllat arrivada.
b. és estat perquè.... convingués en ditas galeres *interlineat al marge esquerre.*

fets contra ell per rahó de dits tres caps. Y que no li fassa càrraga alguna de aquells, pus està líbero y immune de tota culpa. *Quaquidem scriptura ei lecta et presentata instante dicto procuratorem generalis fuit ei tradita copia cum suo originali comprobata cum iam impromptu essete parata. Et dictus magnificus Gabriel Berart accepta per eum dicta copia, verbo respondendo dixit quod paratus est justitiam ministrare de quibus omnibus et singalis sicut premittia actis dictis et secuntis dictis procuratoris generalis petiit et requisivit publicum fien instrumentum et sibi et aliis cui inter sit liberari et tradi per me dictum et infrascriptum notarium que fuerunt acta Barcinonae, anno, die, mense, loco predictis. Presente et in his voccato Laurentio Ferrer, notarit cive Barcinone, scriptore jurato sub me, Petro Paulo Vidal, regia auctoritate notario publico Barcinone cive scribaque majore Generalis Cathaloniae. Et presentibus etiam nobili dompno Alvero de Robles y de Leon, Barcinone populato, Hieronimo Badia, retorciatore cirice et pallerio, et Bartholomeo Sorell, regio alguatsirio, civibus Barcinone, pro testibus ad ista voccatis de specialiter et assumptis.*

[*1617*]

Apèndix 3

«Nos[a] Mathias Amell, doctor decretis, canonicus ecclesie Barchinone, officialis et vicarius generalis pro admodum illustrisimo et reverendissimo domino don Ludovico Sans, dei et apostolica sedis gratia Barchinone episcopo, monemus vos admodum illustrisimos et reverendisimos dominos fratem Franciscum Sanjust, abbatem monasterii beate Marie Rivipulli, ordinis Sancti Benedicti; Joanem Ludovicum Doms, doctor decretis, archidiachonum mayorem et canonicum ecclesie Gerunde; dompnum Franciscum de Cruilles y Sitjar, in civitate Gerunde populati; Jocobum Rossell, domicellum in civitate Terrachone domiciliatum, et Petrum Paulum de Ribes y Terrades, domicellum in vicaria Gerunde domiciliatum; Jacobum Aymerich, utriusque iuris doctoris et civem Barchinone, Raphaelem Masdemunt, burgensem villa Perpiniani, et Jacobum Mora, medecina doctorem, civem Barchinone, personas juxta forma capitulo 1 Nova Reformationis extractis in visitatores Generalis Principatus Cathalonie pro triennio proximo elapso, visitando hic presentes pro primo, secundo, tertio et peremptorio terminis, et monitionibus quatenus bene et legaliter vos habeatis in vestro munere seu officio visitatorum, quovis amore, rancore postpositis sed solum deum et consientias vestras intuendo, et pro his auditis excomunicationis sententiam quam in vos et quemlibet vestrum contrafacientes trina canonica monitione premissa ferimus et promulgamus in his scriptis. Mathias Amell, officialis et vicaries generalis»

«Supplicació[b] del bras militar, de 19 de agost MDCXVII[c]. Molt il·lustre senyor. Al bras militar se ha donada quexa com, rondant la nit, quatre dies ha, lo senyor virrey trobà a don Berenguer d'Oms ab spasa de la mida y un broquer, lo qual dit senyor virrey li llevà. Y la matexa nit, una dena de la Unió llevà a don Domingo Guilla una armilla de ferro (que) aportava; anant los que ab lo senyor virrey y ab títol de unió van armats de pedrenyals curts y llarchs, ab tanta desigualtat, que aquestos ho permet lo senyor virrey y la gent honrada, si'n porte, castiga ab rigor, lo que no suffren nostres lleys, pus són o pera tots libres o per a tots privatives. Y com aquestes coses sien en offensa del rey nostre senyor, pus és privar dels privilegis y perrogatives a aquells que sa magestat ha volgut honrar y remunerar de sos serveys donant-los privilegi militar; lo que serà causa que dits privilegis no sien stimats, pus no són guardades las perrogatives d'ells, lo que és notable prejudici de sa magestat, pus no serà estimat lo que sense costa ni dany se'n donave en remuneració de grans serveys; com també és en prejudici de tots los que gosen de privilegi militar, pus no se'ls cerve lo que per ell tenen; com també és prejudici y menyspreu de tots los usos, costums y actes de cort del present Principat, y en particular del acte de cort del any 1599, capítol 50, que comensa Als militars, ab lo qual vol sa magestat pugueu portar armas de dret permesas, y en particular que no li sien llevades les armas defensives; y com de aquestos sien lo broquer y armilla a don Berenguer d'Oms y don Domingo Guilla llevats, és cert està fet en prejudici y derogació del demuntdit acte de cort, y sent axí, tenint vostres senyories obligació de exir al reparo de aquest agravi, pus del que sa magestat y cort ha vostres senyories tenen encarregat, és del cuydado de que sien les lleys del Principat guardades donant-los per asó facultat per a poder gastar de las pecúnias de la Generalitat tot lo que necessari sie. Y com aquesta obligació sia precissa de vostres senyories, y la del bras militar de advertir a vostres senyories del dany que las lleys patexan, per a que·s procuren lo reparo, nos han manat venir a notificar a vostra senyoria[a] de sa part lo demundit, suplicant-lo fassa*

a. carta inserta en el foli numerat amb els números 7 i 8 del trienni 1617-20.
b. suplicació del braç militar inserta en el foli numerat amb els números 9 i 10, del trienni 1617-20.
c. Supplicació... MDCXVII *anotació escrita al marge superior esquerre.*

a. abreviatura de vostres senyories amb el plural ratllat.

enbaxada al senyor virrey per a que mane reparar aquestos agravis; y quant promptament no·u fasse, // 9-10v // envie vostra senyoria[a] embaxador a sa magestat notificant-li lo prejudici a sos reals privilegis, a tots los militars y a les lleys jurades per sa magestat se'n fa ab los demuntdits agravis, y que asò sia ab tota brevedat, perquè en ningun temps no·s pugue fer a vostra senyoria càrrega de no haver complit a sa obligació; que del cuydado de solicitar a vostra senyoria la execució de asó nos ha encomanat lo bras a nosaltres, hi'l vindrem de fer-ho fins haje tingut effecte lo que a vostra senyoria se representa. Y suplica y sia servit vostra senyoria manar al scrivà major d'esta casa lleve acte de la presentació de la present scriptura. *Altissimus ets».*

«Consultationi[b] proposite pro parte dominorum deputatorum doctoribus infrascriptis an excelentissimus dominus prorrex contrafecerit privilegio militari, et consequenter juribus huius Principatus. Dum hiisce diebus, duobus militibus, inventis de nocte, uno ensem et clipeum sive broquer portante, altero ensem et thoracem sive armilla, de mandato sua excellentia fuerunt ablati, clipeus et thorax, et enses relicti. Responderunt predicti doctores dictum excellentisimum dominum locumtenentis, (salva eius clementia)[c], privilegio militari per dictam exarmationem contrafecisse. Et enim preter quam, quod est notorium, consuetudinem esse generalem in Cathalonia omnibus eius incolis defferendi arma[d], de qua consuetudine attestantur: Mier. in const. regina Elionoris in cur. Dert. cap. 6 in fin. p. 2 fol. 62 col. 4; Socarr. in Commemor. Pe. Alber. cap. Si aliquis dominus, nu. 139, fol. 403; et don Ludovicus a Peguera // 28v // decrs. 36, ac esse potiora jura militem. Vi etiam dicta consuetudinis Quam aliorum incolarum, ut Calicium in prerog. milit. nu. 5 et 10; idem Socarr. ubi supra numero 138; Marquil. in usatico Ex magnatibus, fol. 262, et in usatico Omnes homines, fol. 329. Ubi etiam alii practici et presuppositive disponunt: usaticus Miles vero sub tit. De inju., usaticus Princeps namque, et usaticus Omnes homines. Et utrovique nostri practici, idem quoque probant constitutione 1 incipit «Animals ibi ni arreus de lurs cors», titulo. De ex. de sentencies, et constitutione fin titulo. «De accions y obligacions», capitulo curie 50 anni 1599, et capitulo 14 privi. Recog. proceres in 2 vol. Const. Certum est contrafaccioni predicta locum esse non tantum vi dictis constitutionis sed et dispositionis dictorum jurium, quia consuetudines militarium pro privilegiis reputantur, et seu verius vi regiae concessionis, regia sunt privilegia, ut habetur in privilegio catholici regis Ferdinandi 2 concesso stamento militari, nona octobris 1481, et signanter cap. 3 dicti privilegi sub tit. De privi. milit., in 2 vol. constit., eoque magis dicta contrafactio fundatur. Quod[a] se moto an dictem privilegium et consuetudo comprehendant arma offensabilia, quod nunch non disputamus quia eo non indigemus, incedere dictos militares de nocte cum solo ense honesto, et clypeo aut thoraçe, non dicitur excessus, nec transgressio privilegiis militaris nec dictae consuetudinis, ex quo clypeus et thorax ab omnibus arma deffensiva reputantur: Calicius ubi supra numero 10 in prerogativa militari; Marqui. in usatico Christiani in. juxta // 29r // vero fol. 330 et late Alçiat. et Rebuff. in L armorum apellatio de verbo. sig. Neque quicquam obest quod simul defferrentur clipeus et ensis vel thorax et ensis quia, cum thorax et clipeus, sint arma prorsus defensiva et sola numquam deferri soleant, licite potuerunt simul defferri cum ensibus qui arma sunt prorsus honesta et militaribus personis insimul permissa, per ea que tradit Caliçius ubi supra nu. 10, ibi et portaverunt semper ensem sive cum aliis armis, puta lancea, axabroquerio, etc. Et ita censemus salvo, etc. Jacobus Marti, assesor; don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus; Gori, assesor; Aylla, consulens; Cancer, consulens. Et addo supradictis sic esse intelligendum d. c. 50 curie 1599, cum interdictis et practicos nulla fiat differentia inter arma deffensiva honesta et arma deffensiva inhonesta, cum nulla sit nec esse possit. Et sic dominus don Ludovicus a Peguera in loco supracitato, quando mentionem facit de predicta consuetudine, volens eam posse restringi penis et edictis, quatenus arma fuerint proditoria et reprobata, volait sub dicta consuetudine comprehendi honesta et defensiva, referendo honesta ad defensiva tantum cum fecerit mentionem de offensivis et defensivis. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus».

a. abreviatura de vostres senyories amb el plural ratllat.
b. consulta dels assessors i del advocat fiscal del General inserta en els folis 27-30 del trienni 1617-20.
c. salva eius clementia *entre parèntesi al manuscrit.*
d. a continuació ratllades unes paraules il legibles.

«Consultats[b] los magnífics assessors y advocat fiscal sobre si los senyors deputats y oÿdors de comptes tenan obligació, conforme lo capítol sisè de las Corts últimas de 1599, de enviar embaxador a sa magestat per a instar la visita dels officials reals; la qual vol dit capítol sia de sis anys en sis anys, duptant si dits sis anys se an de comptar des del principi que comensa la última visita, o de quant se acaba. Per quant ab dit capítol 6 de ditas Corts de 1599 solament se de-

a. quod se moto...indigemus *entre parèntesi al manuscrit.*
b. consulta dels assessors i advocat fiscal del General inserta en el foli numerat amb els números 32 i 33 del trienni 1617-20.

manà y supplicà a sa magestat que, finida la primera visita, fos servit de quatre en quatre anys anomenar visitador; las quals paraulas, finida la visita expressa en dit capítol, declaran la intenció de la cort de comptar de quatre en quatre anys, del die y temps fineix la visita, y no del temps se comensa. Y a sa magestat en la decratació fa a dit capítol: Plau tot lo proposat en aquell, mudant tant solament lo termini de quatre anys en sis. Són de vot y parer que dits sis anys se han de comptar conforme se havia demanat que·s comptassen en lo termini dels quatre anys, y axí del die se acaba la última visita, que fonc a 25 de fabrer de 1613; y per consegüent, fins sian complits los sis anys, comptadors des de dit die de 25 de fabrer 1613, no podan ni deuan dits senyors deputats y oÿdors de comptas fer las diligències que dit capítol ordena y a las quals dits senyors deputats y oÿdors obliga. *Gori, assesor; don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus; Vinyola, assesor».*

«A[a] los ilustrísimos señores los Diputados del General de Cataluña. // 78-79*r* *// Ilustrísimos señores. A desde que por muerte de la duquesa de Cardona, doña Juana mi abuela, que haya gloria, suscedí en los estados que tengo en esse Principado, he deseado summamente tener mi casa y vivienda en él, assí por acudir como es justo a su govierno y las demás cosas que piden mi presencia, como por estar más cerca para servir a vuestras señorías y cumplir con tan proprias y antiguas obligaciones, como para ello reconosco. Esta determinación han impedido hasta agora algunos negocios de los desta provincia de la Andaluzía, y porque se hallan hoy en estado de poderlas hazer ausencia, que es lo que ha mucho que procuro, he respuesto llevar a la duquesa, mis hijos y casa a esse Principado. Y para que sea con comodidad, he considerado que ninguna mayor ni más a propósito que la de ir en las galeras del. Supplico a vuestras señorías me haga merced de concederla para esta jornada, con la seguridad que se acostumbra en otras ocasiones, que la reconosceré y estimaré a vuestras senyorías por muy grande, y porque nadie en el mundo es merescedor más desta gracia, pues lo que valgo y tengo todo lo quiero para más y mayor servir a vuestras senyorías, quien guarde nuestro senyor, como deseo. En Lucena 13 de ffebrero 1618. Ilustrísimos senyores, su servidor el duque de Cardona».*

«A[b] 30 de abril 1618, nomenaren los senyors deputats y los senyors ohidors a Francesch Calbet, pintor, per a que miràs, justa sa consciència y pres de jurament, la hobra tenia feta Jaume Galí, pintor, fins lo die present. Y dit Jaume Galí nomenà per sa part a mossèn Hieònim, mestre pintor, per a que los dos juns judicasen lo just valor de ses mans, ayxí de les mans del daurar, com de les mans del pintar de la hobra mensionada ab esta relació[a]:

Primo, avem mirat lo cruçer de la bòveda que són dos quartos grans y dos més petits ab unes fayxades de grutesco petites que sircueyxen los quartos grans, també pintats de grutescos; y dos fayxes de hor van a cada cantó de aresta del sobredit cruser, y dos fayxes de hor divideyxen la fayxada petita dels quartos grans. Y mirat los treballs, a tingut ayxí de pintar la dita bòveda com de daurar las fayxas, y alguns compartiments van de hor en dita hobra, diem los dos nomenats per dita judicació val de mans, justa nostra consiènsia, sent sinquanta lliures. Diem — 150 lliures

Més avem mirat lo pilar pintat per los quatre quartos, las dos de trofheos y las altres dos de grutescos y ab fayxes de hor per los cantos, y daurat també lo capitell de dit pilar y la vassa. Judicam per ses mans, justa nostra consiènsia, val sent lliures. Diem — 100 lliures

Més avem mirat dos arcadas grans, la huna dividida ab dos arquets y la gran continuant conforme estan las demés, y altres dos, la mitat més xiques, continuant la hobra conforme està ab las demés, ab ses fayxes daurades. Diem que per las mans del pintar y daurar val, justa nostra consiènsia, vuytanta lluires. Diem — 250 / 80 lliures

Més avem mirat dos arcadas petitas, las quals ha refrescat los colós y escarits los fondos. Per dit treball judicam vint lliures — 20 lliures

100
250
350

Francesc Calbet alloe la sobredita judicació. Hieònim, mestre. Diem nosaltres, Lluís de Mansfelt y Gaspar Altissén, pintors, que vista y regoneguda la pintura damunt mensionada, justes nostres consiènsies y per lo jurament que

a. carta inserta en els folis 77-79 del trienni 1617-20.
b. judicació d'obres inserta en el foli numerat amb els números 92 i 93 del trienni 1617-20.

a. anotació al marge superior esquerre il legible.

tenim prestat, que lloam *y* aprovam la damuntdita y scrita judicació, valent la demuntdita cantitat de tres-sentes y sinquanta lliures. Dic 350 lliures. Vui a 9 de maig 1618. De Mansfelt; Gaspar Altisén».

«Memorial[a] de les quantitats se són cobrades en virtut de les exequucions provehides per los senyors visitadors del General de Cathalunya contra los devall scrits, per occasió de les sentències fetes en la visita, les quals estan ja vuy en compte dels senyors deputats ab lo forma que·s segueix:

Primo, de fra Jaume Joan Pelegrí, oÿdor de Cathalunya en lo trienni proppassat, deposades en la taula de la present ciutat, CLXV lliures, XIII sous, IIII diners. Ítem de Hierònym Abat y Montserrat Puigsech, taulers de Coplliure, deposades en la taula de la present ciutat, L lliures, VII sous, VII diners. Item de Jaume Major y Solà, tauler de Canet del Maresma, per lo banch de la ciutat, X lliures, I sou, X diners. Ítem de Juan Cutós, tauler de Cadaqués; són los diners en poder de Salvador Jutglar, receptor del General en la ciutat de Gerona. Fa donar orde al sobrecollidor de llevant les prenga ha son poder y les depose assí, ha compte dels senyors deputats XXVIII lliures, XVIII sous, V diners. Ítem de Pere Rubau, tauler del General de Vegur; són en poder de dit Jutglar, receptor de Gerona. Fa donar lo mateix orde al sobrecollidor de llevant, VIII lliures, I sou, VIIII diners. Ítem de Pere Altarriba y Rafel Castells, taulers de Tarragona; té los diners Damià Guardiola, regint lo offici de sobrecollidor, los quals li donaren en Tarragona. Fa manar-li depose aquells, són XV lliures. Ítem de Joan Thomàs Cerdà y Pere Thomàs Perramon, taulers de Mora; té los diners dit Guardiola. Fa manar-li los depose. Són III lliures, IIII sous. Ítem de Jaume Texidor de Puignaletor, tauler, deposades en la taula, XXXV lliures, VIIII sous. Ítem de Antoni Hierònym Bosch y Jaume Carles, taulers de Perpinyà; són en poder de Antoni Aymerich, receptor del General en dita vila. Fa donar orde al sobrecollidor de llevant[b], y cobre los diners y·ls depose assí; són XXV lliures. Ítem de dit Jaume Carles, a ssoles; són en poder de dit receptor. Fa donar lo mateix orde XXXXIII lliures, X sous. Ítem de Miquel Janer, tauler de la Seu de Urgell; són los diners a la taula XX lliures, XVIIII sous. Ítem de Antoni Trasfí, també tauler de la Seu de Urgell; són en la taula XX lliures, XVIIII sous. Ítem de Gabriel Simó, tauler de Reus. Són en lo banch de la present ciutat XVIII lliures, X sous. Ítem de Francesch Bosch, tauler de Reus; són en lo banch VIIII lliures, XIIII sous. Ítem de Pere Pau Vidal, scrivà major del General, en la taula a 23 de juny 1618, XXXV lliures. Ítem de Salvador Fibla, tauler del General de la vila de Alcanar, en la taula XXXVII lliures, VI sous. Ítem de Pere Constantí y Jaume Valldeperes, tauler de Ulldecona; són en la taula XXIIII lliures, VIIII sous. Ítem de Domingo Vernet, tauler del General de Vinçà; són en lo banch de la ciutat XXXXI lliures, VIII sous».

a. memorial insert en foli numerat amb els números 136 i 137 del trienni 1617-1620.
b. a continuació ratllat depose.

«Molt[a] il·lustres senyors. Los senyors visitadors del General de Cathalunya del trienni proppassat de 1614, en las sentències proferidas en sa visita, an condempnat als deputats y oÿdors del trienni proppassat y ha molts officials del General, tant dins com fora la present ciutat, en diverses quantitats de peccúnies y altres penes en son cars executadores; y ha alguns de dits officials forans de privació de sos officis y suspensions de aquells, sens algunes quantitats també de peccúnias, de las quals privacions y suspensions de officials forans ne són ja estats vostres senyories certificats per part de dits visitadors, y donat memorial de aquells en mà de vostres senyories. Y axí bé an, ab ditas sentències, declarat haserca de alguns redressos y reformas concernents al bé y útil del General, de les quals sentències se ha fet decret de exequució en los caps líquits de aquellas y comesa liquidació dels il·liquits, la qual per a vuy està venent en lo consistori de la visita, com en los actes de aquella és de vèurer. E com desijen dits senyors visitadors que ditas sentències en los caps que concernexen lo redrés y reforma ab aquelles declarat, y la deguda observansa que per part de vostres senyories se déu fer y manar guardar en exequció del què ab ditas sentències se'ls està a vostres senyories encarregat, se fasse ab tota punctualitat y integritat, com de vostres senyories se espera. Per tant, dits visitadors e, o, per ells lo procurador fiscal de dita visita present devant vostres senyories, ab la present notifica a vostres senyories y certifica de ditas sentències, de les quals apar per lo memorial que a part a vostres senyories de present se donà, sotascrit // 138*v* // de mà del scrivà major de dita visita, supplicant y encarregant a vostres senyories en quant sie possible guarden y manen guardar dites sentències, en quant ha vostres senyories los està encarregat y·ls toca ja per la obligació de son càrrech. No entenent, emperò, ab esta delegació, comissió y notificació

a. carta inserta en els folis 138-139 del trienni 1617-20.

cométrer a vostres senyories la exequució de les quantitats de peccúnies que en virtut de ditas sentències se an y deuen cobrar, axí dels deputats y oÿdors del trienni poppassat, com de altres officials condempnats, ni tampoch lo que toca a la declaració, e, o, liquidació fahedora dels caps il·liquits de ditas sentències, com aquelles se reservan per a sí. Y estan ja dits visitadors de present executant les quantitats de peccúnies condempnades ab dites sentències, com de fet ne an cobrades moltes, y estan aquellas assentades ha compte y benefici del General. Y per a fer les liquidacions tenen ja prefigit termini cert als querelats per a que deduhescan de sa justícia. Y per quant ab la sentència proferida sobre les estrenes pagades a Barthomeu Sala, síndich del General, fonch declarat que los magnífics assessors del General per tot lo mes de setembre pròximpassat fossen tinguts ha declarar y sentenciar en dita causa, sots pena de privació de una terça de son salari; y dit síndich la agués de instar fent les degudes diligències, perquè se declarà dins lo dit temps passat, lo qual si no serà declarada no li fossen donades estima algunes com ha síndich, ni li fossen pagats treballs extraordinaris alguns fins ha tant que fos declarada la causa, y que declarada aquella se li pagàs segons lo que serie declarat de justícia, conforme més per estens és de veure ab lo dit memorial desobre mencionat. Emperò, perquè // 139*r* // per justes causes dit memorial no se sie presentat fins ara, y dit termini prefigit per lo effecte demuntdit sie ja passat, dits senyors visitadors an deliberat sien prefigits tres mesos per lo effecte ab dita sentència expressat, comptadors del die present en havant, restant totes les demés coses en dita sentència contengudes ab sa forsa y valor».

«Presentats[a] en consistori als 3 dezembre 1618[b]. Memorial de las sentències condempnatòrias de la Visita del General de Cathalunya publicades a tretse de juny del corrent, any mil sis-cents y divuyt, contra los deputats y oÿdors de comptes qui foren en lo trienni proppassat del General de Cathalunya, y altres persones en las matexas sentències condampnats en los capítols següents:

Primo, en las querelas fetas instant lo procurador fiscal de la visita contra don Alexandre de Lantorn, Mathias Joan Thomàs, fra Jaume Joan Pelegrí, Ramon de Olivera y lo doctor misser Anthoni Vinyola, oÿdors de comptes en lo trienni proppassat del General de Cathalunya; y hereus y bens tinents de fra don Miquel de Aymerich, abbat de Sanct Cugat, deputat ecclesiastich en dit trienni proppassat– deffunt–; misser Hierònym Soler y misser Joan Aroles, assessors; don Joseph Quintana, advocat fiscal y Pere Mas, procurador fiscal del dit General, per haver dits assessors proveït que ha Francesc Planes, doctor en medicina, deputat local en lo trieni proppassat de la vila de Perpinyà se donassen de peccúnias del General sinch-centes lliures moneda barcelonesa; y dits deputats y oÿdors, advocat // 140-141*v* // y procurador fiscals haver tollerat que tal cosa sucehís y executàs. Per haver dit Planes deffraudat la jurisdicció dels deputats y axí ésser més digne de càstich que de remuneració, tant injusta resposte dels assessors, attès que ells no tenan obligació de judicar sinó en quant al que los apar de justícia y segons los mèrits del procés; y contant que en lo dit procés se aportave devant a instància del dit doctor Francesch Planes, deputat local de Perpinyà, en lo qual fonch profferida sentència en son favor de que li fossen pagades de peccúnias del General dites sinchcentes sinquanta lliures, havia dit Planes provada y justificada sa intenció de tal manera que en contrari no·s deduhí, al·legà ni provà cosa alguna per lo procurador del General. Per los dits y altres motius són los dits assessors absolts. E venint al què té resposta als dits deputats, oÿdors, advocat y procurador fiscals, attès consta que dit Planes se guarda en lo monestir de Santa Anna de Barcellona dos anys ho més, per tenir de la regalis ho *evocata* causa criminal se hera feta en la règia cort, per occasió del cars de la mort perpetrada en la persona de Guillem Toló, francès, per una pedrada li tirà algú dels que anaven en companyia del deputat local officiant, volent regonéxer-lo dit Toló y a altre companyó seu per unes capes de pastor nobellades y cargades en frau que aportaven. Com los dit Toló y son // 142*r* // company aguessan feta vàlida resistència y torp al dit deputat local y a la guarda y persones de sa companya y família, y consta que dit Planes representà moltes voltes als dits deputats y oÿdors donassen remey en dit negoci, attès patian per coses tocants al General, y per haver fet son offici; y attès consta que dits deputats tingueran consell dels assessors y altres doctors aplicats que acerca de dites coses tocave la jurisdicció y conexensa als deputats. Y per ço se féu procés de informació en la Deputació, y per dit misser Hierònym Soler, assessor, tramès per lo consistori en Roselló per dit negoci contra lo dit Planes, y altres fossen trobats colpables. Consta també que la règia cort, per occasió de dit cars té, he ha tingut capturat molt temps a un criat del dit deputat local, qui anave en sa companya y com a família sua en dit exercissi. Y no consta que los dits deputats agen fet les diligències de-

a. memorial insert en els folis 140-169 del trienni 1617-20.
b. anotació escrita al marge superior

gudes en dit negoci y a la conservació de la jurisdicció y perrogatives del General, axí en capturar a dit Planes y posar-lo en las càrcers de la Deputació per a conéxer d'elles, havent-ne tingut avinentesa essent ell anat diverses voltas en la casa de la Deputació a parlar-los y demanar remey sobre dites coses, com també ab diverses embaxades presentar scriptures de requestes y altres degudes diligències ab les // 142*v* // persones que convenia y se spectava. Y attès que dit Planes ha procurat de composar-se ab lo real tresorer, per ell y Jaume Rehedor, qui era guarda del General, y també se trobà en dit cars, y també sia obtingut remissió de cort per medi de dita composició; y havent-ne tingut notícia los dits deputats y oÿdors, advocat y procurador fiscals, y haver exhibit dit Planes la certifficatòria del què ha pagat per dita composició, en lo procés de la dita causa que ell demanave remuneració y satisfacció de danys no sia fet contrari algú ni diligències, contradiccions y protestacions degudes ab què aparegués com no consentian en dita remissió y composició, ni als demés proseïments eran fets per la règia cort, y instant la revocació de semblants actes del milor modo podian y devian per a que no resta lo General prejudicat. Ni consta que los[a] dits advocat y procurador fiscals hajan instat als dits deputats y oÿdors, axí abans de la notícia de dita remissió com aprés d'ella, que·s fessan totes les degudes diligències convenian a la auctoritat, jurisdicció, beneffici y utilitat de dit General, ni tampoch han feta contradicció alguna ni donada sèdula ni altra diligència en la dita causa de remuneració contra lo dit Planes, ni han supplicat de dita sentència, axí per haver dit Planes comparegut en règia cort voluntàriament, obtenint dites missions y composicions per coses que lo consistori // 143*r* // de dits deputats y oÿdors havian pretès ab consell de assesors y doctors aplicats que tocaven ha sa jurisdicció, lo que no devia fer dit Planes, lo qual com ha official del General, ço és, deputat local que era, tenia obligació de mudar per sa auctoritat, beneffici y porrogatives, y no ésser ell causa y auctor de califficar-se més lo prejudici, y per ço no ésser marexedor de remuneració, com per altres que·s dexan prou entendre y considerar. De las quals cosas resulta que los dits deputats y oÿdors, advocat y procurador fiscals són estats negligents y molt descuydats en acudir a la deguda conservació de la auctoritat y jurisdicció, porrogatives, utilitat y beneffici del General, y axí eran dignes de punició y càstich. Emparò, attès en la present visita no ha constat almenys del modo que constar devia si la jurisdicció acerca del dalt refferit fet y succés tocave al dit consistori de deputats y oÿdors, privative al senyor rey en prova del què lo procurador fiscal de la present visita no ha exhibits privilegis reals, capítols ho actes de cort ho altres llegítimas provas, ni tampoch ha exhibit lo dit vot de doctors, sinó ministrats alguns testimonis, dels quals no consta si foren de parer los doctors del dit vot que la jurisdicció tocant als dits deputats y oÿdors acerca del dit fet y succés fos privative al senyor rey, ab tot que per a fer les degudes diligències y protestar, abastave que tinguessan los deputats y oÿdors consell que·ls // 143*v* // tocave la jurisdicció, com en effecte per ço començaren a fer prossehiments ab informació rebuda, y axí no pod encara en cosa certa y dany determinar, condampnar als dits deputats y oÿdors, advocat y procurador fiscals. Es estat sentenciat, pronunciat y declarat que la intenció no és de absoldre de present querela del procurador fiscal de la visita, encara que ni tampoch los condampnen per les causes y rahons dites, y los ànimos movents, entès emparò y declarat que sia manat com ab dita sentència se mane als dits advocat y procurador fiscals del General que dins quinse dies, comptadors del dia los seran presentats los manaments, sots pena de privació perquisive de una terça de sos salaris, hajan de fer les degudes diligències, axí en supplicar de la dita sentència profferida en favor del dit doctor Planes de las dites 550 lliures per via de restitució *in integrum,* segons la forma dels capítols de cort, y proseguir la causa de supplicació dins lo degut temps, per a que sia revocada dita sentència, deduhint, al·legant y provant lo que més convingue y pugue y degue, com també en instar als senyors deputats y oïdors també si menester serà per medi del beneffici de restitució *in intregum,* para que fassen les degudes diligències, affecte que los prosehiments fets acerca del daltdit fet per la règia cort no fasse prejudici al General, ni sian trets en conseqüència en lo que·ls apparrà ésser de justícia. Encarregant per ço als senyors deputats y oÿdors que vuy són, que ab tota diligència procuren // 144*r* // ajuntar los assessors de la casa y molts doctors graves, y les persones més los aparexerà convenir, per que se enteren de tot lo dit fet y succés y aconsellen lo que podan y deuen fer en dit negoci, per reparació y remey del prejudici se pot ésser irrogat al General, fent ab moltes ores punctualitat y continuació totes les degudes diligències que aparexaran convenir; y que la present sentència sia notificada ab acte als dits senyors deputats y oÿdors del present trienni, y par a dits advocats y procurador fiscal sian despedits manaments opportuns[a].

a. a continuació ratllat general.

a. anotació escrita al marge esquerre del foli numerat amb els números 140 i 141: A don Juseph Quintana, misser Vinyola, misser Aroles y Pere Mas. Que haien de supplicar dins

[1617]

Ítem en les querelas fetas instant dit procurador fiscal y Francesh Pedrolo y de Torrent, donsell, provehidor de las galeras del present Principat de Cathalunya, respectivament en números 10, 38 y 109, contra dits deputats y oÿdors y hereus de fra[a] Ramon de Olivera y fra don Miquel de Aymerich, deputats ecclesiàstichs, en quant a quiscú d'ells toca per lo temps foren deputats. En les quals se fa càrrega, ço és: en la querela de número 38, a instància de dit procurador fiscal y de Francesch Padrolo y Dez-torrent, per haver encomanat a Nicholau Roselló, de la vila de Cambrils, que servís de provehidor de dites galeras, fent-li comissió par a comprar vins, cànems y altres mercaderias, y per provisió de dites galeras tenint lo offici de provehidor de aquellas lo dit Padrolo y Destorrent, en gran dany del General y molt considerabla nota desonrra y agravi de dit Padrolo. Y en la // 144*v* // de número 109, a instància de dit procurador fiscal contra dits deputats y oÿdós y Nicholau Roselló, han comprades y provehides a dites galeras mercaderias y provisions podrides y dolentes, y los deputats y oÿdors las han fetes rèbrer. Y en la del número 10 contra dits deputats, oÿdors, Gaspar Molera, vehedor, y Lluís Cassador, comptador de dites galeras, per haver donat orde se provehissen y acceptassen les provisions per sustento de dites galeras, molt dolentas. Ab que dits deputats y oÿdors, Nicholau Rosselló, Gaspar Molera y Lluís Cassador són ells absolts per las causas y rahons llargament expressades en dita sentència. És estat, emparò, declarat de sí al devant, tenint-se de fer provisions y sustento de ditas galeras, se haja y deguen fer per medi dels officials, y no per altre, y que lo dit Gaspar Molera, en quant li toca, vage molt advertit y considerat en no rèbrer provisions dolentes y podrides, puix és esta obligació pròpia de son offici. Y per quant del càlcul per los calculadors de la present visita fet, se pot duptar no·y haja error en los comptes per dit Roselló en lo racional de la casa de la Deputació donats y per ell, dit racional, diffinits, en dany del General, és estat sentenciat y declarat, y dit Roselló comdampnat, en haver de posar a la vegada dits comptes ab lo racional, ab la forma per capítols de cort statuïda, dins tres mesos // 145*r* // comptadors del dia de la nottificació de la present sentència, dintre dels quals haja de obtenir diffinició de dit racional. Altrament, si dits comptes passats no haurà, o dita diffinició no tindrà, sia agut per debitor de dites 35 lliures setze sous, si y conforme lo dit càlcul a la restitució de la qual quantitat lo condampnam. En dit cars, volent sia irremisiblament recobrada y exhigida, y que la present sentència sia intimada y nottificada als senyors deputats y oÿdós que vuy són, par a que la observen y observar fassen segons sa sèria y tenor, y que sian fetes íntimes, nottificacions y provisions opportunes[a].

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal de la visita contra dits deputats y oÿdors per haver provehit lo offici de tauler del General en la vila de Cambrils en persona de Nicholau Roselló; y contra Nicholau Roselló per haver acceptat y exercit aquell essent com era y és sobrecollidor de las taules foranes de la collecta de Tarragona, contravenint a la sentència profferida en la visita del any mil sis-cents y dos, ab la qual dit Roselló fonch condampnat, per observança del capítol 13 en lo nou redrés de 1599, de renunciar un de dits officis, y en effecte renuncià lo offici de tauler de Cambrils. Ab que són estats dits deputats y oïdors y Nicholau Roselló absolts per las causes en dita sentència expresades. E és estat, emparò, dret[b] al dit procurador fiscal del General si algú li·n compatex en judici competent, tant contra dit Roselló, quant contra los demés taulers qui fan offici // 145*v* // de sobrecollidor, en cas dits officis ensemps per disposició de dit capítol 13 del nou redrés, per tenir incompatibilitat, ho altrament exercir no·s pugnen. Al qual per la present sentència declaram no volam sia fet prejudici algun.

4.– Ítem en la querela de nombre 36, feta instant dit procurador fiscal contra dits deputats, oÿdors y Agustí de Lana, racional, per haver fet excés en gastar y en aprovar lo gasto de molt mayors quantitats de dinés de las quals podian y devian gastar en guants de las visites y tornegs del trienni proppassat, contravenint a la sentència profferida en la visita proppassada publicada a 22 de juliol del any 1615. Attès consta que ab sentència profferida per los nostres predecessors de dits visitadors, a tretse de juny del any 1612, fonch pronunciat poder-se gastar tant solament 600 lliures per any en guants que compren del guanter en spèçia, y són distribuïts entre deputats, oÿdós, officials y altres persones, axí en plassa com fora d'ella, ço és: 300 lliures en la festa de justa, y altres 300 lliu-

quinse dies del dia que·ls serà intimada la present en avant, e fer les degudes diligències en la sentència en favor de Francesc Planes, deputat local de Perpinyà, per a les 550 lliures de remuneració; [...] en pena de una terça de sos salaris de quiscú d'ells. Encarregant a ses senyories ajunten cascun doctors y persones graves per aquest negoci de dit Planes.
a. a continuació ratllat don.

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 144r: 2. Que Nicholau Rosselló pague 35 lliures, 16 sous, si dins tres mesos del dia de la notificació de la present no haurà comptat ab lo racional los comptes per rahó de la servitut féu per Francesch Padrolo y Destorrents, provehedor de les galeras.
b. dret *interlineat damunt* al.

res en la festa de torneig; declarant tota la demés quantitat ésser excessiva, immoderada. Consta també que ab sentència en la última visita, publicada a 22 de juliol del any 1615, fonch declarat que dita sentència profferida a 13 de juny del any 1612, contenint que per avitar // 146r // excés y dany del General, fossen gastades tant solament en guants per dites festes de justes y de torneig sis-centes lliures, ço és: 300 lliures en cada huna d'elles, fos observada a la lletra, y fos intimada y notifficada als deputats qui lashores eran en dit trienni pròxim passat, par a que aquella observassen y observar fessen. Attès, jatsie, conste que los deputats y oÿdors de comptes han gastades en guants en lo trienni proppassat molt majors quantitats de dites 600 lliures per quiscun any; però attès conste que ditas sentències foren degudament intimades a dits deputats y oÿdós a 14 de juliol del any mil sis-cens y setse, y que axí a solas, des de dit die de 14 de juliol 1616 foren obligats a la observança de aquella; y consta per lo càlcul per los calculadors de la present visita fet per los comptes dels llibres de la Deputació extrets, que dits deputats y oÿdors de comptes, en vilipendi de ditas sentències, aprés de la intimació y notifficació de aquellas, han gastat en guants en spècia comptats del guanter y destribuïts, ço és: en la festa del torneig fet a 15 de janer de 1617 en lloch de la justa del any 1616, 431 lliures, 4 sous; y de la festa del torneig feta a 29 de janer de dit any 435 lliures, 4 sous, y en la festa de la justa que·s féu a 22 de maig de dit any 402 lliures 8 sous, y axí be a més de tres-centes lliures per cada festa la quantitat de 373 lliures 6 sous. Attès consta que, // 146v // a més del guants que donen en spècia en ditas festas, se gastan 488 lliures, 8 sous, en cada una de dites festes per guants de Amber y de Occanya, que·s donan y distribueixen entre deputats, oÿdors y officials del General en porcions de diners, y que axí la quantitat que·s gasta en ditas festas a títol de guants y per guants és molt gran y molt considerabla, y que en conseqüència, cada una de dites festas ab tant gran quantitat se pot fer ab la grandesa y magnificència que és rahó. Per tant, és estat pronunciat, sentenciat y declarat los dits deputats, oÿdors y hereus de fra don Miquel de Aymerich– últim deputat ecclesiàstic, deffunt– en dit trienni, en la present visita citats, en lo gasto dels guants en spècia haver excedit, contravenint a las ditas sentències de las visitas[a] a passades en las festas de justas y torneigs fetas en llur trienni. Y axí, aquells deuen ser condampnats, com ab dita sentència són estats condampnats, en restituhir de sos propis béns al General la quantitat de 373 lliures 6 sous, per lo excés que han fet en lo gasto de dits guants en las tres festes són estades fetes després de dit die de 14 de juliol 1616, en lo qual los foren intimades y notifficades dites sentències. [a]Y attès no ha constat de la manera devia constar que Agustí de Lana, racional de la Deputació, haja tinguda notícia // 147r // de ditas sentències, per tant, és estat absolt, ab tal emparo que de aquest die en avant haja de observar a la lletra las dites sentències, no permetent que per deputats y oÿdors sian gastades per guants ni spècia sinó tant solament 300 lliures en cada festa de torneig y justa, sots pena de pagar lo excés de sos propis béns, y de altres penes majors y manors als visitadors que per temps seran ben vistes. E per quant és cosa molt convenient que la present sentència, y las dites sentències de las antesedens visitas en aquella mensionada, sian observadas, volem y expresament provehim que la present sentència, per exequció de aquellas feta, sia notifficada y intimada als senyors deputats y oÿdors de comptes y al regent los comptes del General de Cathalunya que de present són, exortant-los guarden y observen la present sentència, y aquella exeguir fassen segons sa sèria y tenor, y que sien per dit effecte expedides lletres, íntimes y altres provisions opportunes, segons lo stil[b].

Ítem[c] en la querela feta contra los matexos deputats y oÿdors y hereus de dits deputats ecclesiàstichs deffunts, Agustí de Lana, racional, y Francesch de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, per haver gastat en manjar y beure per via de reffresch en la casa de la Deputació molt grans quantitats de dinés, excedents la summa de cent du- // 147v // cats cada any, conttravenint la sentència feta en la visita proppassada, y haver passats y approvats dits gastos, ab que dits deputats, oÿdors, racional y regent los comptes sian estats absolts, per las causes y rahons en ditas sentències expresades, del excés pretès per lo procurador fiscal de la visita. És estat, emparò, declarat no ésser lícit als deputats, oÿdors de comptes del General gastar en dits reffreschs de menjar y de beure major quantitat de dits cent decuts per quiscun any, de manera que no·s pugue gastar en lo un any lo que se haurà dexat de gastar de dits cent ducats en lo altre any. Y als dits regent los comptes y racional del General condempnam en que de aquest die en avant observen dita sentència, no passant ni approvant compte ho comptes de major quantitat per dits reffreschs, sots pena

a. a continuació repetit de las visitas.

a. anotat al marge esquerre el número 5.
b. Anotació al marge esquerre del foli 145v: 4. Los deputats y oïdors, y contra los hereus de fra don Miquel de Aymerich. Condempnació en 373 lliures, 6 sous, per excés de guants.
c. anotació escrita al marge esquerre: Agustí de Lana y regent los comptes, los sia notificat que en ninguna festa de justa ni torneig no·s gaste fins a 300 lliures y no més.

que·u paguen de béns propis; volent y provehint que la present sentència sia intimada y notifficada als senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són, per que aquella observen y observar fassen segons sa sèria y tenor, y que per dit effecte sian fetes íntimes, notifficacions y provisions opportunes, segons lo stil[a].

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal contra dits deputats, oÿdors y hereus y béns tenints de dits deputats // 148r // ecclesiàstichs deffunts, Agustí de LLana, racional, Pere Pau Vidal, scrivà major del General, per haver dexat de continuar en los partes que·s donen als sobrecollidors quant van a sobrecol·lectar las taules foranes lo die que partexan, y axí matex lo die tornen de la sobrecol·lecta y se presentan en consistori, en gran dany del General y en derogació y contrafacció del capítol 91 de la Corts celebrades en lo any 1599, ab que los sobrenomenats són estats absolts de dita querela. Emparò per quant convé molt al beneffici del General que dites diades sian assentades, axí en los partes que·s donan als sobrecollidors com també a la part, en respecte del temps se presentan en consistori aprés de ésser tornats, al effecte se pugue observar y posar en exequció ab tota puntualitat lo capítol 91 de dites Corts del any 1599; y en cars se contrafasse a la disposició de aquell, se pugue saber y averiguar ab claredat lo dany ne vindrà de dita inobservància y contrafacció. Es estat pronunciat y declarat que lo capítol 91 de dites Corts 1599 d'esta hora en avant sia observat a la lletra, y condampnats los dits Pere Pau Vidal, scrivà major, y Agustí de Lana, racional, y los successors en dits officis, que no puguen, ço és, dit scrivà mayor despatxar parte algú en lo qual no sie continuada la diada que haja y sia obligat tornant lo sobrecullidós al temps se presentaran en // 148v // consistori ha donar rahó de què hauran fet, continuar en Dietari, o altrameent lo die en què seran tornats y hauran feta dita presentació; y al racional que haja de continuar lo die en lo qual lo sobrecollidor li haurà entregats los llibres de la sobrecol·lecta, a effecte se pugue saber si·s comptarà ab las obligacions de dit capítol 91, sots pena de haver de reffer de béns propis al General los danys resultaran del mal compte per los sobrecollidós donat, y de restar ells endarrerits; y de altres penes als senyors deputats y, en tot cars, als visitadors qui per temps seran ben vistes. Volent y provehint que la present sentència sia intimada y notifficada als senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són, a effecte que aquella observen y observar fassen segons sa sèria y tenor, y que sian expedides lletres, íntimas y provisions opportunes segons lo stil[a].

Ítem en la querela contra dits deputats y oÿdors y hereus de dit quòndam fra Ramon de Olivera, deputat ecclesiàstic, per haver donades a Miquel Aiguabella, negociant, vint lliures barceloneses ab motiu de anar a certas parts secretas en seguiment de un frau del General, ab què prestàs caució sempre y quant aquell no tingués effecte. És estat, per las rahons en dita sentència expressades, // 149r // [b]sentenciat y declarat que dites vint lliures sian cobrades de dit Miquel Aiguabella y ses fermanses en cars algunes ne agués donades; y que dits deputats, oÿdors y hereus y successors de dit deputat ecclesiàstich, exceptat don Alexandre de Lantorn, deputat militar, fra Jaume Icau Pelegrí, oÿdor ecclesiàstich, qui no entrevengueran en dita deslliberació, sian condampnats com se condampnaren en dita sentència, en pagar al General dites vint lliures, sempre que fetes les diligències contra dit Aiguabella y ses fermances, les degudes diligències constarà no ser-se pogudes exhigir ni cobrar en tot o en la part nos porà cobrar. Volent que la present sentència sia notificada a los senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són, y al exactor del General de Cathalunya par a que ab gran cuidado procuren se cobren dites vint lliures, y dits senyors deputats y oïdors de comptes se servescan no donar lloc a que per estos medis se gasten les peccúnias del General[c].

Ítem en la querela feta instant lo procurador fiscal contra dits deputats y oÿdors y hereus dels dos deputats ecclesiàstichs deffunts, en quant a quiscú d'ells toca del temps que foren deputats, per haver fetes moltes surrogacions de officials sens haver-hi just impediment, ni haver insertadas en las surrogacions de malalties las // 149v // relacions dels metges, com devian y tenian obligació, contravenint a la sentència promulgada en la visita passada a 22 de juliol 1615, ab què, per las rahons en dita sentència expressades, són estats los dits deputats y oÿdors absolts. Però, és estat declarat, per

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 147r: 6. Agustí de Llana y Francesch de Vallgornera. Que no puguen passar ni aprovar comptes alguns per rahó de menjar, beure ni refresch, sinó fins cent ducats cada any, en pena de pagar del seu lo demés.

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 147v: 7. Que lo scrivà major, racional y regent los comptes savent en los partes de los sobrecollidors de llevant y ponent los dies que partexen y los dies que tornen de sobrecol·lectar, y que lo capítol 91 de les últimes Corts sia observat, y sia notificat als dits sobrecollidors.

b. anotació al marge: Exactor.

c. anotació escrita al marge esquerre del foli 148v: 8. Exactor y racional. Que Miquel Aiguabella és condempnat en pagar y restituir al General 20 lliures, les quals se li donaren per anar en seguiment de un frau. Y lo exactor les execute, y lo racional lo continue debitor.

quant és cosa mol justa y convenient, que las surrogacions de officials se fassen per cassos necessaris y ab la forma llegítima, per poder resultar de fer-se altrament dany al General. És estat declarat que de assí al devant no·s pugnen donar llisènsias para deservir los officis del General y Deputació per surrogats, sinó en casos de malaltias o altre llegítim impediment, de la qual malaltia haja de constar per relació de metge, y del impediment per informació pressedent, y que lo scrivà major del General y casa de la Deputació qui vuy és y per avant serà, haja de continuar e insertar en la desliberació de tal surrogació la relació del metge, en cars de malaltia; en[a] la informació del impediment, en cas de impediment, sots pena que lo dany li·n vindrà al General lo haja de pagar dits scrivà major. Volent que la present sentència sia intimada y nottificada als senyors deputats y oÿdors qui vuy són, par a que aquella observen y observar fassen. Y a Pere Pau Vidal, scrivà // 150*r* // major de la Deputació par a que la guarde segons la sèria y tenor, y que sian despedides lletres, íntimes y provisions opportunes segons lo estil[b].

Ítem en la querela feta instant lo dit procurador fiscal contra dits deputats y oÿdors de comptes y hereus y successors de dits deputats ecclesiàstichs deffunts, per lo que arrendant-se la bolla de Gerona en lo mes de mars del any 1617, essent avisats que·y havia qu·y donave mil lliures més del què estave en dita bolla no volgueren encantar aquella, del què diu se ha seguir dany al General; als dits deputats y oÿdors per lo descàrrech per ells donat en llurs deffenses, són estats absolts. És estat ab dita sentència encarregat als senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són, que en los arrendaments fahedors de las bollas y altres drets del General vajan molt advertits y remirats procurant lo beneffici del General en quant los sia possible[c].

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal de la visita contra dits don Alexandre de Lantorn, Matia Joan Thomàs, deputats; Ramon de Olivera y misser Anthoni Vinyola, oÿdors de comptes en lo trienni proppassat, per los estaments militar y real, per lo que havent-se praticat en la casa de la Deputació per moltíssims // 150*v* // actes, contínuos en las extraccions de habilitadors per los llochs se havian de insicular, cridar nou testimonis, tres de cada estament, no volgueren se fes dita extracció ab testimonis, donant occasió a moltes contencions y junctes de doctors ab les quals se detingueran per molt temps, y gastaren moltísims ducats, per lo que deslliberaren possaren en exequció una cosa molt mala y de gran nota, que fonch spallar lo armari a hont està recòndit lo llibre de la Ànima, y sens intervenció del stament ecclesiàstich. Ab que los dits deputats y oÿdors per las moltes y llargues rahons per sa defensa donades, en dita sentènsia expressades, són estats absolts de dita querela. És estat, emparà, declarat que per los prosehiments fets en la occasió de dita extracció del dit any 1615 per los dits deputats y oÿdors de comptes ecclesiàstich, militar y real fets, y per la present querela per lo procurador fiscal de la present visita presentada, no·s fasse ni·s entengue ésser fet prejudici algú als dits staments y a quiscú d'ells en las pretensions respectivament, ans d'aquells y a quiscú d'ells los reste salves y il·lessas, no obstant dits prosehiments, los quals no puguen ésser trets en conseqüència ni en benefici ni en dany de dits estaments, o altre d'ells. // 151*r* // Y per quant és molt convenient quede, si al devant semblans contencions se excusen, exhorta y encarrega als senyors deputats y oÿdors de comptes qui vuy són que en las extraccions fahedores fassen entrevenir nou testimonis, los quals se assenten y hajan de assentar conforme en la extracció[a] feta de enseculador a 15 de maig proppassat és estat praticat y observat, y que la present sentència los sia notificada y intimada, y per dit effecte despedides íntimes, notifficacions y provisions segons lo stil[b].

Ítem en la querela feta contra los matexos deputats y oÿdors de comptes y hereus ho béns tenints de dit fra Ramon de Olivera y fra don Miquel de Aymerich, deputats ecclesiàstichs deffunts, Francesch de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, y Agustí de Llana, racional, per haver, en menyspreu de las sentències profferides en las visitas passadas, desliberat pagar de peccúnies del General major quantitat del què podian y devian per rahó dels rams de or barbarí, músichs y verguetas. Attès consta que ab sentència profferida per los *tunc* visitadors del General a 13 de juny 1613, fou declarat ésser excés gastar los deputats y oÿdors de comptes en rams de or berbarí més de dos-centes lliures, les quals se havian de gastar en rams *in specia* y no // 151*v* // en dinés, com era estat fet; y en músichs més de altres dos-centes lliures, y en verguetes més de cent lliures en cada festa de Sant Jordi, provehint y declarant no·s pugués

a. a continuació ratllat cars de.
b. anotació escrita al marge esquerre: 9. Escrivà major. Que les surrogacions per rahó de malaltia han de ser precehint relació del metge, y les de impediment per informació, en pena que lo scrivà major haie de pagar lo dany [...] al General si nos fan en dita forma.
c. anotació escrita al marge esquerre: 10. Que les bolles sien enantades en la deguda forma.

a. extracció *interlineat damunt* insaculació *ratllat.*
b. anotació escrita al marge esquerre del foli 150r: 11. Que les extraccions les fassen ab intervenció de nou testimonis.

gastar més de dites quantitats respectivament. Attès consta que ab la sentència profferida en la última visita per los *tunc* visitadors, als 22 de juliol del any 1615, si bé foren los deputats y oÿdors que són estats en lo trienni *tunch* presedent absolts de la querela, los era estada per lo procurador fiscal de la visita per haver gastat en rams de or berbarí més de dos-centes lliures y en músichs més de altres 200 lliures, y en verguetas més de cent lliures, fou ab motiu de que dita sentència no li era estada notifficada ni intimada, al menys la manera se havia de intimar y notifficar, y que fou provehit que dita sentència, ab lo qual se llevave lo excés de dit gasto, fos puntualment servada; attès consta que la dita sentència, en la última visita profferida, fonch notifficada als deputats a 14 de juliol del any 1616, y no consta sia estada intimada y notifficada al dit Francecsh de Valgornera y Senjust, regent los comptes, y Agustí de Lana, racional. Consta, axí matex, per lo càlcul per los calculadors de la present visita fets ab las partides dels llibres de la casa de la // 152r // [a]Deputació extretas, que en la festa de Sant Jordi que·s féu en lo any 1617 se gastaren ço és: en músichs 1.152 lliures, 8 sous, y en rams de or berbarí 494 lliures 7 sous, y en verguetas 367 lliures quatre sous. Y axí feta deguda calculació, 2.012 lliures, 19 sous, de las quals detretas 500 lliures, les quals se podian gastar en dita festa en músichs, rams de or berberí y verguetas, consta haver excedit los dits deputats y oÿdors de comptes en dit gasto en la quantitat de 1.512 lliures, 19 sous, contrafent a la ditas sentències aprés que·ls fonch notificada la sentència en la última visita proferida. Y axí són estats los dits deputats y oÿdors de comptes del trienni proppassat y hereus o béns tinents del últim deputat ecclesiàstich citat en la present visita, condampnats en haver de pagar al General de Cathalunya de llurs dinés propis, realment y de fet, la dita quantitat de 1.512 lliures, 19 sous, que és lo excés han fet per rahó de dita festa en músichs, rams de or berbarí y verguetas, reservant-los dret par a repatir-ho de las persones que han rebudes les dites quantitats, en cars que algú los compatesque devant jutge compatent. Y axí matex, és estat pronunciat y declarat ésser excés tot lo que·s gastara més a més de dites sinch-centes lliures en quiscuna festa de Sant Jordi, ço és: en músichs 200 lliures, rams de or barbarí altres dos-centes lliures, // 152v // y verguetas 200 lliures; y que los rams de or berberí se han de donar *in specia* y no ab dinés, segons les dites sentències de la visita passada està contengut, a la observansa de las quals condampnan a dits Francesch Vallgornera y Senjust, regent los comptes, y Agustí de LLana, racional, en quant a quiscú d'ells toca, no passen compte de major gasto per dita festa per occasió de músichs, or barbarí y verguetes, sots pena de haver de pagar lo excés de béns propis. Volent y provehint que la present sentència, intimada als senyors deputats (y) oÿdors de comptes que vuy són, par a que aquella *ad unguem* observen y observar fassen, y que sian expedides notifficacions y provisions y lletres opportunes segons lo stil[a].

Ítem en la querela feta contra dits deputats y oÿdors y hereus y béns tenints de dits deputats ecclesiàstichs deffunts, per haver augmentat lo salari a mestre Joan Guixos, fuster, contra disposició del capítol 97 del nou redrés de las Corts del any 1599, y haver-li pagat norantasinch lliures per lo banch y palench de la justa y torneig, havent-la·y ja pagat a jornals. Attès consta que per mort de Joan Soldevila, fuster del General, resta dit offici // 153r // extinch per disposició del capítol 97 de las Corts 1599, y que axí los deputats y oÿdors del trienni pròxim passat no han creat official a dit Guixos ni li han proveït offici algú, sinó que antes era molt convenient y agués persona certa qui agués y fes la feyna de fuster ordinàrias en lo General, declarant les fes dit Guixos sens salari ordinari, extrenas o altres profits, assenyalant-li per cada jornal que se occuparia en treballar per lo General vuyt sous moneda barcelonesa, com apar de la deslliberació en consistori feta a 11 de juliol del any 1617. Consta també que, jatsia sian estades deslliberades 95 lliures ha dit Guixos per posar lo banc, ab tot no li són estades fins ara pagades, y que lo salari y estipendi de dits 8 sous per cada jornal[b] és regulat al què los mestres fusters guanyen y acostumen guanyar. És estat declarat y sentenciat ésser absolts dits deputats y oÿdors. Entès, emparò, y declarat que dit mestre Guixos pugne y haja de fer a jornals tant solament y li pugueu pagar los deputats y oÿdors de comptes aquelles feynes que farà, que no excederan la summa de tres-centes lliures, segons la disposició del capítol 13 del nou redrés de las Corts del any 1599, com las que excedan dita summa se hajan de fer a preu fet. Y també entès y declarat que las noranta-sinc lliures li foren manadas donar per posar lo rench // 153v // no li sian pagades, manant al regent los comptes no passe albarà ni cerificatòria de dit

a. *a continuació repetit* de la.

a. *anotació escrita al marge esquerre del foli 151 r:* 12. Racional y regent los comptes. Que no passen comptes de nenguna festa de Sant Jordi, ço és: de verguetes 100 lliures; rams berberins 200 lliures y músichs 200 lliures; que en tot són 500 lliures. Y per ço han condempnat en pagar los deputats y oÿdors passats per excés de dita quantitat en 1.512 lliures, 19 sous, 3 diners; reservant-los dret per a repetir-ho de les persones que les han rebut.
b. *a continuació ratllat* per.

pagament, en pena de haver-ho de pagar de sos propis diners. Y que la present sentència sia intimada y notifficada als senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són, y a Francesch de Vallgornera y Sanctjust, regent los comptes, par a que aquella observen y observar fassen segons la sèria y tenor, y que sian expedides provisions y íntimes y notifficacions opportunes[a].

Ítem en la querela feta instant lo dit procurador fiscal de la visita contra dits deputats y oÿdors, hereus y béns tenints de dits deputats ecclesiàstichs, deffunts, y Joan Baptista Cassador, exactor del General, per haver dexat de cobrar moltes quantitats de diners libres, dels quals era deutor Andreu Lassera y Boÿl, tauler del General de la taula de Tremp y Pallars, y sobrecollidor de aquellas taules, contravenint als capítols 3 y 4 de las Corts del any 1599. Attès jatsia, conste que Andreu Llassera y B(o)ïl és estat trobat ésser debitor al General de Cathalunya per rahó de la sobredita col·lecta: de una part 670 lliures moneda barcelonesa, y de altra part 760 lliures, 15 sous, y d'altra part en 57 lliures, 15 sous, las quals quantitats prenan // 154*r* // summa de 1.488 lliures, 10 sous; y de altra part molts llibres de las taules de dites colectas, los quals estan specifficats en lo càlcul per los calculadors de la present visita fet, y no haja constat dites quantitats ésser exhigides y dits llibres ésser cobrats. Però ha constat que los deputats y oÿdors del trienni pròxim passat enviaren per tres vegades a executar a dit Llassera y Boÿl fermanses per occasió de dits dèbits. Y havent enviat a T. Font, notari, qui feha lo offici de sobrecollidor, fonch aquell mort, y la fama pública que dit Llasera y Boÿl ho havia fet fer per que no·s sabés sa mala administració. Attès ha constat que los deputats y oÿdors de comptes enviaren a Pallars un assessor ordinari ab los demés officials per averiguar aquest fet y cobrar de dit LLaceras y Boïl, y que finalment privaren a dit Llaseras y Boÿl del offici, y aquell provehiren en altra persona, y que axí no són ni en dol ni culpa si dit no és pagat, axí és estat sentenciat y declarat ésser absolts dits deputats y oÿdors y hereus dels deputats ecclesiàstichs, defunts, y exactor del General. Entès, emparò, y declarat que los senyors deputats que vuy són y lo dit Joan // 154*v* // Baptista Cassador, hajan de fer totes les diligències necessàrias par a cobrar lo dit dèbit de Andreu Llasera y Boïl de sos béns y de las sues fermances dintre sis mesos, comptadors de la notificació de la present sentència, no obstant la causa que ha introduïda dit Llaçera y Boÿl sobre la diminució de la moneda, attès que lo prourador fiscal littiga ab penyores tinents ab comminació per a dit exactor que pagarà dit dèbit de sos diners propis. Provehint que la present sentència sia notifficada als senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són per que aquella observen y observar fassen, y que sian expedits per dit effecte lletres, íntimes y provisions opportunes[a].

Ítem en la querela feta instant lo procurador fiscal de la visita contra dits deputats y oÿdors, hereus o béns tenints de fra Ramon de Olivera, deputat ecclesiàstich, defunt; Pere Pau Vidal, scrivà mayor; Francesch Castellar, notari, son ajudant primer; Melchior Pagès, ajudant de regent los comptes; Baldiri Miquel Sobies, son sirvent, per haver, ço és, dits deputats y oÿdors deslliberat fossen pagades cent lliures als sobredits officials per los treballs tingueran en tornar a fer moltes àpochas // 155*r* // que no havian tingut effecte en lo trienni pressedent; y dits officials per haver exhigit y cobrat dites cent lliures, ço és, 25 lliures per quiscú. És estat sentenciat y declarat per las causas y rahons en dita sentència expressades, que los dits Pere Pau Vidal, scrivà major, Melchior Pagès, Francesch Castellar y Baldiri Miquel Sovies, dins quinse dies comptadors del die de la notificació de la present sentència, hagen de pagar, y ab tot effecte paguen, dites 200 lliures, ço és, quiscú d'ells 25 lliures, al General de Cathalunya; y que si altrament, passats dits quinse dies pagar no hauran dita quantitat, los qui no hauran pagat sian suspessos dels salaris, estrenas y emoluments de sos officis, respectivament, fins que hauran pagat, com ab la present, les hores per ara y ara per las hores, los suspenan. Y per quant podria ser que dites cent lliures, en tot ho en part, fetes les diligències necessàrias no·s puguessan cobrar dels officials qui aquelles han rebudes, és estat sentenciat y declarat, y dits deputats, hoÿdors y hereus o béns tenints de dit deputat ecclesiàstich, deffunt, condampnats *in subsidium,* ço és, en cars no·s puguessan // 155*v* // [b]cobrar de dits officials, condampnats en haver de pagar al General totes les dites 200 lliures, ho la quantitat que no·s podra cobrar. Volent que la present sentència sia notificada als senyors deputats y oÿdors de comptes que vuy són, y al racional y exactor de la Deputació par a que aquella observen y observar fassen, y que sian expedides lletres, intimes y provisions opportunes segons lo estil[c]. Ítem en la querela

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 152v: número 8. 13. Juan Guixos, fuster. Al regent los comptes, no passe certificació ni cautela de les 95 lliures li foren deliberades donar en augment del salari, en pena de pagar-ho del seu.

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 153v: Juan Batista Cassador, exactor, fasse les diligències en cobrar dins sis mesos lo dèbit de Andreu Llaçera, que són 1.488 lliures, 10 sous, 6 diners; altrament se pague del seu.
b. a continuació repetit no·s puguessan.
c. anotació escrita al marge esquerre del foli 154v: Número

[1617]

feta instant lo dit procurador fiscal de la visita contra dits deputats, oÿdors y hereus de dits fra Ramon de Olivera y fra don Miquel de Aymerich, abat de Sanct Cugat, deputats ecclesiàstichs en dit trienni, deffunts, en quant a quiscú d'ells toca per lo temps que foren deputats, ço és: en número 85, per haver deliberat pagar y haver pagades moltes y molt grans quantitats de diners a diverses personas officials del General a títol de remuneració y satisfacció de treballs, o altrament per augment de salari de compte de galeras, no constant de treballs per ells presos, contra la sentència profferida en la última visita a // 156*r* // 22 de juliol del any 1615, y altrament contra disposició de molts capítols de cort; y en número 103, per haver desliberat y pagat a Gaspar Molera, vehedor, y a Francesch Molera, son fill, quoranta lliures, moneda barcelonesa, per títol de remuneració y satisfacció de treballs, no havent constat de aquells. És estat sentenciat y declarat, y los dits deputats y oÿdors, y hereus y béns tinents de aquells, condampnats en haver de donar y pagar y satisfer al General de Cathalunya totes les dites quantitats de quatre milia tres-centes noranta-quatre lliures, moneda barcelonesa, que consta han pagades als officials del General y altres qualsevol en nom de satisfacció de treballs presos per dites galeras y de compte de aquelles, no havent-los presos, o essent tals que no maresquen remuneració, o altrament com fos la quantitat que se'ls ha donada excessiva, la qualitat y quantitat del servey o treballs fets per ditas galeras, liquidació reservada; en la qual se haja rahó tant del sobredit, com també dels deputats y oïdós de comptes qui entrevingueran en dites deliberacions y pagaments de dites remuneracions fets[a]. // 156*v* // Com no sia de intenció condampnar los que no·y entrevingueren ni s·i consentiren, reservant, emparò, dret als dits deputats y oÿdors condampnats y hereus dels defunts para repatir dels officials y personas qui han rebudes dites quantitats, en quant sia liquidat dèurer-las pagar dits deputats y oÿdors, y per quant convé moltíssim que d'esta hora en avant no·s fassen semblants remuneracions, al menys ab la forma són estades fetes fins ara, se ha pronunciat sentència y declarat, per observança y tota exequció dels capítols de cort, no ésser lícit ni permès als deputats y oÿdors de comptes del General per occasió dels treballs han pervingut als officials del General per causa de la exacció del dret de galeras, y altrament per la bona direcció de aquellas, pagar als dits officials augments de salaris, de remuneracions ni satisfaccions de treballs, sinó tant solament, so és, en casos de contencions extraordinàries y altres que a tart occorren, fent-se lashoras en tais casos les remuneracions a las personas que auran treballat segons la qualitat // 157*r* // dels treballs, presehint informació en scrits fahedora en la scrivania major, en la qual haje de estar recòndida, al effecte pugue constar del què serà estat fet si menester serà, y si en allò s·i trobara excés algú. Volent que la present sentència sia intimada y notifficada als senyors deputats que vuy són, y al regent los comptes, racional y scrivà major de la Deputació per que aquella, en quant los toca, observen y observar fassen, y que sian expedides les íntimes y provisions opportunes segons lo estila.[a.-b]

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal contra dits deputats y oÿdors y hereus ho béns tenints de fra Ramon de Olivera y don Miquel Aymerich, deputats ecclesiàstichs, en dit trienni proppassat, deffunts, en quant a quiscú d'ells toca del temps foren deputats, per haver donat a molts officials de la casa de la Deputació, y a altres, quantitats de diners ab motiu de satisfacció y remuneració de treballs, no constant de aquells; y en la fi del trienni haver fet un comportiment entre los matexos officials, y altres, de molt grans quantitats de diners. Es estat pronunciat y declarat, y dits // 157*v* // deputats y oÿdors (y) hereus dels deffunts, condampnats en pagar y restituir al General de Cathalunya totes les quantitats de remuneracions pagades als officials del General del trienni proppassat a compte de dret ordinari, que preuan summa de 4.536 lliures, moneda barcelonesa, y remuneració dels treballs per ells presos, no constant sian estat presos per contencions o altres affers molt extraordinaris y importants, liquidació reservada, en la qual se haja de haver rahó, axí de la quantitat y qualitat de dits serveys, com dels deputats y oÿdors de comptes que entrevingueran en dites desliberacions. Com no sia nostra intenció condampnar los qui no·y entrevingueran ny hi consentiren, reservant, emparò, als dits deputats y oÿdors dret per a repatir dels dits officials y persones qui han rebudes dites quantitats, en quant serà liquidat dèurer-las pagar dits deputats y oÿdors al General. Y perquè convé moltíssim que semblants remuneracions de treballs nos fassen, al menys de la manera són estades fetes, és estat sentenciat, pronunciat y declarat, per a observació y exequció de // 158*r* // capítols de cort,

80. 15. Pere Pau Vidal, Francesch Castellar, Melcior Pagès, Baldiri Miquel Sobies, condempnats en pagar quiscú d'ells 25 lliures.

a. a continuació ratllat contra.

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 155v: 16. número 85. Condempnació als deputats y oÿdors del trieni passat de 1614 en pagar 4.394 lliures per haver-les desliberades en satisfacció de treballs, no constant de aquells.

b. anotació escrita al marge esquerre: lo modo ab que se ha de fer la remuneració.

no ésser lícit ni permès als deputats y oÿdors de comptes deslliberar se paguen als officials del General de la casa de la Deputació quantitats algunas per remuneració de treballs a més de llurs salaris y estrenas ordinàrias, sinó és que dits treballs vinguessen respecte a contencions y affers extraordinaris que a tart ocorran, dels quals aja de constar de las personas hauran treballat y de la qualitat dels treballs, ab informació en scrits fahedora en la scrivania major, en la qual haja d'estar recòndida al effecte pugue constar del què serà estat fet, y si en allò se trobarà excés. Volent que la present sentència sia notifficada y intimada als senyors deputats y oïdors de comptes que vuy són, y al regent los comptes, racional y scrivà major per que aquella, en quant los tocara, observen y observar fassen, y que sian expedides lletres, íntimes y provisions opportunes segons lo estil[a].[b]

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal contra los deputats y oÿdors del trieni propassat y hereus dels dos deputats ecclesiàstichs defunts, y Joan Rafel Ferrer, sobrecollidor // 158*v* // del General en la part de ponent, per haver dit sobrecollidor en frau de la sentència profferida en la última visita, al 22 de juliol 1615, en la que foren condampnats los sobrecollidors del General que no puguen rebre per terçes, sinó per annades, y en cars col·lectassen una ho moltes terçes en una matexa anada, sobrecol·lectan ab esta forma que deuen se(r) moltes terçes junctas, sols ne col·lectan una d'ellas, y dexan les altres per guanyar més anades, donant dany al General, ab que dits deputats y oïdors y dit Ferrer, sobrecol·lector, sian estats absolts. És estat declarat que dit Joan Rafel Ferrer y los altres sobrecol·lectors del General hajan y sian obligats servar la dita sentència en la última visita, profferida a 22 de juliol 1615, segons la sèria y tenor de aquella, ajustant que de una anada hajan y sian obligats col·lectar totes les terces que·s trobaran ja caigudes y degudes ab un sol salari, atès que no fent-se axí ne pot resultar al General gran dany, provehint que aquesta sentència sia intimada als senyors deputats y oÿdors de comptes qui vuy són y als sobrecol·lectors // 159*r* // del General, per que aquella observen y observar fassen segons sa sèria y tenor, y que sian expedides lletras, notifficacions, íntimes y provisions opportunes[c].

Ítem en las querelas fetas instant dit procurador fiscal contra dits deputats y oÿdors y hereus de dits deputats ecclesiàstichs defunts; Francesch de Vallgornera y Sanctjust, regent los comptes del General, y Baldiri Miquel Sovies, son scrivent, per haver dits deputats y oÿdors gastat ab obres fetes a jornals molts grans summes y quantitats de diners contra la disposició de capítol 130 del nou redrés del any 1599, y que han pagat de peccúnias del dit General a dits regent los comptes y son scrivent, y ells rebut moltes quantitats de diners a compte de jornals, com si aquelles effectivament aguessan treballat, ço és: dit regent los comptes quiscun die a rahó 8 sous, 6 diners, y a dit son scrivent a raó de 4 lliures; y que dites quantitats són estades indegudament pagades a ells y als subrogats llurs de scrivents en cars de absència, malaltia o altre impediment, com en las supplicacions per dit procurador fiscal de la present visita ab lo procés de dites querelas se conté. És estat pronunciat, sentenciat y declarat, y dits deputats y oÿdors y hereus dels // 159*v* // deffunts condampnats en reffer y pagar realment al General de Cathalunya, de llurs béns propis, totes les quantitats han gastades en obres fetes a jornal en dit trienni, en quant excedexen la quantitat de tres-centes lliures, en dit capítol 30 del nou redrés del General del any 1599 pretaxada, liquidació reservada, en la qual se puguen haver rahó de la qualitat de las obras per dits deputats y oÿdors al·legada, o ssaber és si són estades tals que hajan costat més de dites 300 lliures, specificant e individuant aquelles ab tota distinció. Y dits Vallgornera y Senjust, regent los comptes, y Baldiri Miquel Sovies, axí matex, són estats condampnats, so és: dit regent los comptes que de aquest die en avant no pugue haver, rébrer ni cobrar los dits 8 sous 6 diners per jornal, en los casos en los quals se pagaran a altri qui per ell deserviran dit offici per sa absència, malaltia o altres just impediment, y en restituhir tot lo que constarà haver rebut en dits casos haurà deservit per surrogats, a effecte no pague lo General dit estipendi de 8 sous 6 diners, sinó a una sola persona, liquidació reservada del que se haurà rebut en dits casos; y a dit Baldiri Miquel // 160*r* // Sovies, axí matex, a restituir lo que constarà haver exhigit en cars tant solament que per sa absència, malaltia o impediment haja deservit altra persona, a la qual sien estats pagats per jornals dits quatre sous, liquidació reservada; entès, emparò, y declarat que dit regent los comptes no pugue rebre dits 8 sous, 6 diners sinó per los dies en que·s faran obres ha jornal, y que·ls reba per tots y qualsevol administracions de obres, de

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 157r: 17. Condampnats los dits deputats del trienni passat en pagar 4.536 lliures per remuneracions han donades y desliberades en son trienni sens constar dels treballs ordinaris ni contencions; liquidació reservada.

b. anotació escrita al marge esquerre: lo modo en que se han de donar les remuneracions.

c. anotació escrita al marge esquerre del foli 158r: Raffel Ferrer, sobrecollidor de ponent, y Miquel Orpí, de llevant, sien obligats en observar la sentència de la última visita proferida a 22 de juliol 1615, acerca del sobrecol·lectar.

[1617]

manera que tant solament reba 8 sous, 6 diners per quiscun dia, compresses totes les administracions. Volent també, y provehint que la present sentència sia notifficada, intimada als senyors deputats y oÿdors de comptes qu vuy són, encarregant-los molt aquella observen y observar fassen segons sa sèria y tenor, y que sian despedides íntimes, notifficacions y provisions opportunes, segons lo estil. Ja bé que ab esta sentència sia estat declarat que dit Baldiri Miquel Sovies de assí al devant no leva ni exhigesca per rahó alguna los 4 sous que ha exhigit de algun temps a esta, part per jornals per aportar la scriptura de las obres se fan de peccúnies del General, // 160*v* // axí en cars fassa dit exercissi per si matex o per altra persona en son nom y lloch. Totavia, per part de dit scrivà és estada donada una supplicació deduhït de sa justísia y de la antiga pocessió de rébrer, de manera que ab la provisió del decret de exequció de dita sentència, vist tot lo que se havia de veure, és estat proveït que dita sentència, quant a dit cap de dexar de rébrer dit Sovies dits quatre sous per die, se dexe a major desliberació si·s deu exequtar ho no, de manera que dit Sovies pot líberament rébrer dits 4 sous per die, com ha acostumat fins assí, sens que se li fasse impediment, pus dita sentència, quant a dit cap, és aguda per no feta, fins a tant se haja declarat lo que·s deu fer ab dita major desliberació reservada[a].

Ítem quant a la querela feta instant dit procurador fiscal contra Pere Pau Vidal, scrivà major de la Deputació; Melchior Pagès, mercader, ajudant primer de regent los comptes; Jaume Pi, albaraner del General; Nicholau Roselló, tauler de Cambrils; Jaume Estrada, // 161*r* // notari de las galeras, y Francesch Sorell, receptor del dret de la bolla de la present ciutat, per no haver pagades al General de Cathalunya las quantitats, a la paga y restitució de las quals foren condampnats ab las visitas; y contra dits deputats, oÿdors y hereus dels deputats ecclesiàstichs deffunts, y Joan Baptista Cassador, exactor del General, per no haver exhigides les quantitats per los sobredits y altres molts officials del General a dit General degudes per sentències profferidas en las visitas passades, en gran dany del General y en menyspreu de las sentències de dites visitas profferides. És estat pronunciat, sentenciat y declarat, y dits Melchior Pagès, Pere Pau Vidal, Jaume Pi, Nicholau Roselló y Jaume Estrada, contra dels quals dita querela és estada proseguida, condampnats que, dins quinse dies comptadós del dia de la intimació y notifficació de la present sentència, hajan de haver pagat al General de Cathalunya realment y de fet les quantitats, a restitució de las quals, ab las sentències de las visitas passades, són estats condampnats y vuy y restan devent, ço és: dit Melchior Pagès 116 lliures, 2 sous, 6 diners; Pere Pau Vidal 35 lliures; Nicholau Roselló 50 lliures; Jaume Pi 114 lliures, 4 sous, 11 diners, y Jaume Estrada // 161*v* // sinquanta lliures. Y altrament, passats dits 15 dies, si pagat no hauran, sens prejudici de la exequció que se'ls farà, com se dirà en la present sentència, estiguen suspessos dels salaris, profits y emoluments de llurs officis respectivament, fins que íntegrament hajan pagat las quantitats que cada hu d'ells deu per dites condampnacions. Y axí matex, per quant importa molt que las quantitats debaxan de condampnacions de visitas sien cobrades y exhigides sens tardança ni dilació alguna, és estat sentenciat, pronunciat y declarat que dit Joan Baptista Cassador condampnat que dins un any, comptador del die de la notificació d'esta sentència, haja de haver cobrat de tots los officials qui estan condampnats en las visitas passades a restitució de quantitat fahedora al General de dites quantitats, a restitució de las quals són tinguts conforme en lo càlcul y relació per los calculadors de la present visita fet estan contengudes, estan llurs noms y les quantitats specifficades y continuades, sots pena de haver de pagar dites quantitats al General de sos diners propis. E per quant poria succehir que fent-se dins lo dit any per dit Joan Baptista Cassador, exactor del General, totes les diligències necessàrias // 162*r* // par a cobrar dels officials condampnats, com dites quantitats per ells degudes aquelles no·s puguessan cobrar y constar ésser-se fetes inexhigibles per occasió de no haver-se fetes les diligències necessàrias en la cobrança de aquelles en lo trienni passat, és estat pronunciat, sentenciat, declarat, y dits deputats y oÿdors del trienni passat y hereus dels deputats ecclesiàstichs defunts, citats en la present visita, y dit Joan Baptista Cassador, condampnats en haver de pagar al General totes les quantitats que no·s poran cobrar y que constarà ésser-se fetes inexhigibles per no ésser fetes les diligències necessàrias per llur cobrament en lo trienni passat, liquidació reservada y salves les sobredites condampnacions. En quant al restant és estat sentenciat, pronunciat y declarat, y als oÿdors de comptes, als quals no specta la exaccció dels dèbits del General, sinó a sols deputats y a Francesch Sorell, qui constant haver pagat en tot, absolan de la present querela, imposant silenci a dit procurador fiscal. Volent que la present sentència sia notificada als senyors deputats qui vuy són perquè aquella exequten y exequtar fassen segons sa sèria y tenor, y que sian despedi-

*a. anotació escrita al marge esquerre del foli 159r:*19. Regent los comptes. Baldiri Miquel Subies, que no puga rébrer los 4 sous de jornal per rahó de ls scriptura *y* compte dels manobrers.

des lletres, provisions y comissions opportunes segons lo estil. // 162v // Y per quant després de la prolació d'esta sentència y abans de la provisió del decret de exequció de aquella, dit Pere Pau Vidal ha pagades las trenta-sinch lliures en les quals és estat ab dita sentència condampnat, per ço no ha provehit decret de exequció de dita sentència contra dit Vidal per haver pagat, com és dit. Y axí matex, per quant per part de dit Jaume Pi després de publicada dita sentència en lo decret de exequció de aquella se ha exhibit una partida de taula y altres recaptes, y se ha fet recàlcul de què estave carregat, per tant sols se ha provehit decret de exequció de dita sentència contra dit Pi per quantitat de 10 lliures, 14 sous, 4 diners, que restan líquides en dèbit de dit Pi de aquelles 214 lliures, 4 sous, 11 diners, a las quals estave condampnat ab dita sentència. Sobre lo demés se ha provehït fos rebuda una informació sobre las coses supplicades ab supplicació donada per dit Pi, la qual rebuda se provehí lo fahedor sobre las demés pretencions del fisch, de manera que dita sentència és estada moderada quant als dits Vidal y Pi ab la forma demontdita. Y contra los dits Pagès, Roselló y Estrada és estat provehït lo decret de exequció, restant dita sentència en tot lo demés ab sa força y valor.

Ítem en la querela feta instant lo procurador fiscal de la visita contra dits // 163r // deputats y oÿdors, don Joseph Quintana, advocat fiscal, Pere Mas, procurador fiscal, per haver dexats dits deputats y oÿdors de exequtar lo torp fet al General, lo qual fonch, ab sentència y declaració dels assessors de la casa de la Deputació y General de Cathalunya y molts altres doctors associats, madurament declarat contra don Francisco Attiença, de naçió castellana[a], lo qual ab molt gran attreviment era entrat en la casa del General de Tortosa de la qual se'n[b] havia aportat ab violència y força dues velas y altres arreus de un vaxell; y dits advocat y procurador fiscal per no haver instat la total exequció de dit torb conforme eran obligats per rahó de llur càrrech, ab què tots los dits deputats, oÿdors, advocat y procurador fiscal són estats absolts per las moltes rahons en sa deffença deduhides. Totavia, és estat declarat que per la present sentència y declaració no sia fet prejudici al procurador fiscal del General, al dret, acció y pretenció que lo compatexan y compatir poden par a instar en son cas temps y loch, tant en virtut de la dita sentència de loament de cort, com altrament la reintegració y recuperació dels danys, torbs, agravis y prejudici causats per lo dit don Francisco de Atiença a la Generalitat[c].

a. de naçió castello *al manuscrit.*
b. *a continuació repetit* se'n.
c. *anotació escrita al marge esquerre del foli 160v:* Pagès y Pi.

// 163v // Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal contra dits deputats ecclesiàstichs defunts; miser Joan Aroles y misser Hieònim Soler, assessors de dit General; don Joseph Quintana, advocat fiscal; Pere Mas, procurador fiscal de dit General, y Joseph Juliol, regent lo llibre de Manifest de las Exides per terra y albaraner de la bolla de la present cuitat, per haver dits deputats y oÿdors suffrit y tollerat se dexàs de castigar un crim y delicte tant gran havia comés en lo trienni proppassat Pau Sardà, corredor de orella de la present ciutat, qui havia pressos molts alberans de guia ab motiu fals, y tornades les responsions falses ab nom de taulers fetes, y que tals officials no·y havia en Cathalunya; y dits assessors per no haver-hi declarat , y dits advocat y procurador fiscal per haver-lo tollerat, no havent instat ab tot cuidado se castigàs dit delicte; y dit Juliol per aver admessa dites responsions. A bé que tots los dits querellats són estats absolts de dita querela, és estat, emparò, pronunciat y declarat que sia manat, com se mane, als dits assessors, advocat y procurador fiscal, y al scrivà major, ho son ajudant, del General, en quant a cada hu tocarà segons son offici, que dins terminis de tres mesos, del que·ls seran fets los manaments ab notificació de la present sentència comptadors, fassen // 164r // degudes diligències par a que ab tot effecte sia justifficat, fortificat y instrohit lo procés y enquesta contra los co(l)pables en las falsedats y fraus de que són estats inculpats per lo procurador fiscal del General, per las falsedats dels alberans de dites responsions, al effecte puguen ésser capturats y debidament punits los qui seran trobats culpables, y sia satisfet lo dany del General, sots pena de privació de una terça de sos salaris per quiscú de dits officials que seran negligents, per culpa del qual dins lo dit termini no·s podrà conseguir lo dit fi, encarregant també als senyors deputats y oÿdors que vuy són, lo més prest los sia possibla, ordenen lo que millor parexarà convenir als taulers y altres officials del General y bolla de tota Cathalunya, als quals tocara a effecte, no·s puguen en sdevenidor comètrer sem blants delictes y falsedats y se eviten lo més sia possibla, guardant en tot los capítols de cort, usos, pràtiques y estils de dit General y beneffici de aquell, y que la present sentència sia a dits senyors deputats y oÿdors abaste notificada[a].

Los 4 que no han pagat se suspenen sos salaris attenent que no han pagat dins lo termini prefigit en visita. 20. Pere Pau Vidal, Melcior Pagès, Jaume Pi, Jaume Estrada, Francesch Sorell, Nicolau Roselló, Cassador, condempnats en pagar, ço és: dit Vidal 35 lliures; Melcior Pagès 116 lliures, 2 sous, 6 diners; Nicolau Rosselló 50 lliures; Jaume Pi, 114 lliures, 4 sous, 11 diners; Jaume Estrada 56 lliures.
a. *anotació escrita al marge esquerre del foli 163v:* 21. Que

[*1617*]

Ítem[a] a en la querela feta instant dit procurador fiscal contra dits deputats y oÿdors de comptes y hereus de fra don Miquel de Aymerich, deputat ecclesiàstich en lo trieni proppassat; misser // 164*v* // Joan Aroles, assessor del General en dit trieni; don Joseph Quintana, advocat fiscal y Pere Mas, procurador fiscal de dit General, per no haver fets véndrer los officis de exactor, qui vuy és Joan Baptista Cassador, y regent los comptes, qui vuy té Francesch de Vallgornera y Sanctjust, conforme tenan obligació, majorment essent-ne estats interpel·lats, y fessen declarar lo de justícia; y dits assessors per ésser estats negligents en declarar, hi dits advocat y procurador fiscal per no haver-ho instat com devian y tenian obligació; a més que per las defenses en dita querela donades per dits deputats y oïdors del trieni passat al advocat y procurador fiscal del General, són estat aquells absolts. Emparò, attesa la exepció opposada per part de dit Vallgornera y Cassador per la incompetència de judici, és estat proveït, sentenciat y declarat tenir lloch y prosehir les excepcions respectivament possades per los dits Francesch de Vallgornera y Senjust y Joan Baptista Cassador de la incompetència del judici acerca de la conexensa y declaració dels mèrits de dites causes, és a saber, no poder-se declarar aquelles ni conèxer en judici de visita instant solament per la via ordinària, en consistori dels senyors deputats y oÿdors y per llurs assessors; inposant silenci en // 165*r* // quant a dita pretenció contrària al procurador fiscal de la present visita; provehint, emparò, y declarant que per la present declaració no sia fet prejudici algú a jurisdicció del tribunal de la visita en lo sdevenidor. En quant a altres causes de altres provisions de officis del General que·s pretangués ésser mal fetes, en cars aparegués als visitadors, qui seran, poder conèxer dels mèrits ho validitat ho invaliditat d'elles, per las quals no pugue ésser treta en conseqüència la declaració de la present sentència feta en quant als dits officials de exactor y regent los comptes acerca de dites pretensions, per militar moltes causes, motius y circunstàncias, nostres ànimos movents per haver-se axí declarat, com en la present sentència se conté. Entés també y declarat que en quant al que té respecte al dit offici de regent los comptes, y observança del que és estat declarat en dita sentència de visita del any 1615, sia ordenat com ab dita sentència se ordena y encarrega als senyors deputats y oÿdors, qui vuy són, que sempre y quant, per part de llegítima persona, se supplicarà y instarà devant dits senyors que·s vengue lo dit offici de regent los comptes per effecte que sian pagats los // 165*v* // deutes del dit Joan Pau Serra al General, del preu prosehidor de la venda de dit offici, hajan, ab la brevedat posible, oÿdes les parts interessades, a consell dels magnífics assessors y de altres magnífics doctors si·ls aparexerà aplicar, declarar si no obstant la dita causa criminal, y que sens estar capturat dit Joan Pau Serra, se agués de tractar dels matexos mèrits, de[a] delictes y penas, offença y deffensa, si no obstant decretacions són estades fetes per los deputats y oÿdors passats, de consell dels assessors respectivament, en moltes supplicacions donades per part de Joan Pau Serra des del any 1605 fins lo any 1611, de què no fos oÿt que no·s passàs primer a la presó, de las quals se ha fet menció en las tres proppassades sentències de visitas, se deu y·s pot tractar civilment de dita pretensió de vendre lo dit offici de que sia pagat lo General de deutes de dit Serra, y que par a fer dita declaració hajan rahó de las coses pretesses y al·legades per lo dit Joan Pau Serra y procurador fiscal en la dita visita de 1615, per lo procurador fiscal de la present visita, y també[b] de las pretesas y al·legades per part de dit Francesch de Vallgornera y Senjust, y que·s deduhiran y al·legaran per lo procurador fiscal del General, y que per so // 166*r* // sia la present sentència abaste notifficada als dits senyors deputats y oÿdors del present trienni. Y en quant al que té respecte al offici de exactor que obté dit Joan Baptista Cassador, sia manat segons ab la present sentència se mane als assessors de la Deputació y General de Cathalunya, als quals tocarà, y als advocat y procurador fiscals y ajudant de scrivà major del dit General, en quant a cada hu per rahó de sos officis toca y pertany, que de assí fins a la Nativitat de Nostre Senyor més propervinent, fassen totes las degudas diligències, y sentencian y declaren diffinitivament respective, y en quant a cada hu segons sos officis se pertany en la dita causa, que molts anys ha esta(t) vertent, y assignat a sentència acerca del dit offici entre lo procurador del General, miser Pere Lluís Güell, y dit Joan Baptista Cassador, sots pena de pèrdrer cada hu de dits assessors, advocat y procurador fiscals y ajudant de scrivà major tot lo salari de sos officis, que discorren en tot temps que passat lo dit die de la festa de Nadal propvinent se tardarà en sentenciar diffinitivamnet en dita causa; y per ço ésser despedits manaments opportuns, encarregant

los assessors, advocat fiscal y procurador fiscal y notaris, scrivà major o son ajudant fassen les degudes diligències en las fortificacions dels fraus dels albarans de scrivà dins tres mesos.

a. anotació escrita al marge esquerre: 22.– Que les causes de Cassador y Vallgornera se decidescan per via ordinària, per haver-se pogut conèxer de aquelles en visita, y que·s notifica als assessors, advocat fiscal, procurador fiscal, ajudant del scrivà major en quant a quiscú d'ells, o que declaren deffinitivament dites causes de sí a Nadal.

a. a continuació repetit de.

b. a continuació repetit y també.

també als // 166v // dits senyors deputats y oÿdors, que vuy són, procuren per sa part en que·s despedesque y declare dita causa en dit temps[a].

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal y lo síndich del bras del estament militar del present principat de Cathalunya contra dels dits deputats y oÿdors y hereus dels deputats ecclesiàstichs defunts, per haver inseculats y habilitats en las bolsas de hoÿdors de comptes per lo estament militar al doctor Anthoni Acasi de Ripoll y dit Jaume Cànçer, menor, sens ésser militars, y a Lluís Cassador, essent canonge de la Seu de la present ciutat de Barcelona; a Francesch Torrelles en la bossa de oÿdor real, essent canonge de la Seu de Gerona, y don Hierònym Falcó en la bossa de hoÿdor militar, essent pencionari ecclesiàstich. A la qual querela los dits Ripoll, Càncer, Cassador y Falcó són estats citats ab clàusula *si sua putaverint interesse* ab que dits deputats y oÿdors del trieni proppassat són estats absolts. Però per quant convé molt per evitar debats , contencions, dany y prejudici de un estament de tanta auctoritat com és lo militar del present Principat, que per justícia sia declarat en dit negoci, declarant, provehint y // 167r // ordenant que lo procurador fiscal del General, ab consell del advocat fiscal de la casa de la Deputació, haja de introduir la causa sobre de la recissió de las ditas inseculacions pretesa, per no ésser com se pretén dits Ripoll y Cànser militars, dins deu dies aprés de la intimada de la present sentència, y declarar en dita causa per tot lo mes de abril del any 1619, conforme las constitucions, capítols de cort, privilegis, usos y costums del present Principat serà trobat de justícia fahedor, sots pena de privació de llurs salaris de dit advocat fiscal, assessors ordinaris y procurador fiscal del General; la qual dure fins sia dita causa decidida, y *ipso facto,* sens altra declaració, se entengue ésser ja correguda passat dit mes de abril de 1619, no essent dita causa ho causes decidides. Y axí matex, en lo dit cars, passat lo dit mes de abril, si dites causes declarades no seran, declaren que dits de Ripoll y Càncer no puguen ésser habilitats par a concórrer a sort alguna, ans bé ara per lashores, de concórrer ab esta nostra sentència los suspenen sens prejudici de llurs drets y del estat de la[b] // 167v // causa, a ffins aquella sia declarada per sentència diffinitiva. Y en quant en respecte dels dits canonge Cassador y don Hieronym Falcó, pensionari ecclesiàstich, declaram que sian inhabilitats per concórrer a so(r)t entretant no hauran dexats los títols ecclesiàstichs tenan, però que sian retinguts en les bolses a fins hajan pressos òrdens segrats, en lo qual cas *ipsa constitutione* son aguts ja per desensiculats. Volem y provehim que aquesta nostra sentència sia notifficada y intimada als senyors deputats que vuy són, perquè aquella observen y observar fassen, y que sian fetes lletres, íntimes y provisions opportunes. Ja bé que, ab esta sentència sia estat declarat, que no declarant-se ditas causes contra dit de Ripoll y Cànser, introduhidores per tot lo mes de abril propvinent de 1619, no puguen aquells ésser habilitats per concórrer a sort alguna, ans bé del dit die de dita sentència ara per lashores los suspenan, sens prejudici de llurs drets y del estat de la causa fins aquella sia declarada per sentència diffinitiva. Totavia, // 168r // ab lo decret de exequció de dita sentència, feta a quatre de juliol proppassat, ab que és estat provehit lo decret de exequció de aquell, és estat emparò, quant a dits Ripoll y Càncer, tant solament provehit y declarat que la suspensió y inhabilitació en dita sentència provehida incorregue sols en cars que la declaració sobre la justícia de dites inseculacions, que·s deuen fer per tot lo mes de abril 1619, dexassen de fer-se ha fet y culpa de dits Càncer y de Ripoll, y no ser fetes per ells les degudes proves y diligències[a].

Ítem en la querela feta instant dit procurador fiscal contra dits deputats y oÿdors y hereus de dits deputats ecclesiàstichs deffuncts, advocat y procurador fiscals y Barthomeu Sala, síndich de dit General, per haver deliberat dits deputats y oÿdors a 27 de setembre 1616 se pagassen de peccúnies del General 60 lliures quiscun any ha dit Sala per estrenas ha ell degudes com ha síndich per ésser persona militar, conforme la pretenció que ell, dit Sala, tenie deduhida en consistori, que era estada comesa a justícia, y dissentint-hi lo oÿdor real; y dits advocat y procurador fiscal per haver dexat de instar y continuar dita causa pretent, en la qual no·y an dit cosa alguna de 28 de setembre 1612 ha esta part, de hont que en lo interim rebia dit Sala 60 lliures, estant obligats ha instar la declarció de aquella. Ab e que dits deputats y oÿdors, advocat y procurador fiscal y Barthomeu Sala, síndich del General, y hereus dels deputats ecclesiàstichs defuncts sien estats absolts de dita querela. És estat, emperò, declarat que sie manat, com ab dita sentència se mane, als magnífics assessors del General que de assí[b] per tot lo

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 164r: 22. Que les causes de Cassador y Vallgornera se decidescan per via ordinària, per haver-se pogut conèxer de aquelles en visita, y que·s notifica als assessors, advocat fiscal, procurador fiscal, ajudant del scrivà major en quant a quiscú d'ells, o que declaren deffinitivament dites causes de si a Nadal.
b. a continuació repetit estat de la.

a. anotació escrita al marge esquerre del foli 166v: 23. Que lo procurador fiscal, de concell del advocat fiscal, haja de introduhir la causa de misser Ripoll sobre la recisió de les inseculacions, y també la·de misser Cançer.
b. a continuació unes paraules ratllades elegibles.

mes de setembre pròxim vinent agen de declarar y sentenciar en dita causa, sots pena de privació de una terça de sos salaris, y al dit síndich que la age de instar fent-se degudes // 168v // diligències, per a que se declare dins lo dit temps, passat lo qual si no serà declarada no li sien donades estrenes algunes com ha síndich, ni li sien pagats treballs extraordinaris alguns fins ha tant que sie declarada la dita causa, y que declarada aquella se li pague segons lo que serà declarat de justícia, encarregant també y advertint als senyors deputats y oÿdors, qui vuy són, que ni al dit síndich ni altres officials, a la entremescla de sos salaris o estimes, no·ls paguen cosa alguna per treballs extraordinaris, sinó que si aquell serà just, sien pagats si apare de fer a part, especificant la espècie de treballs y perquè temps y causes sian estats fets. Y perquè les coses contengudes en la present sentència sien observades, sie aquella notificada ab acte als senyors deputats y oÿdors del present trienni y sien despedits manaments per als dits magnífics assessors. Hieròmim Bosch, notari públich, ciutadà de Barcelona y scrivà major de dita visita, de mà pròpia.

// 169r // Foren intimades y notifficades las presents condempnacions per misser Francesch Colberó, notari, scrivent lo offici de scrivà major del dit General, de licència dels senyors deputats, ais infrascrits: *Primo* Juan Baptista Cassador, exactor, als 8 de janer 1619 en consistori, en presència dels senyors deputats. Ítem a 9 del dit mes de janer a mossèn Augustí de LLana, racional, en casa de la Deputació, presents per testimonis mossèn Jaume Forges y Arnau de Orlau. Ítem als 11 del dit mes fonch intimada als doctors misser Jaume Arolas, Pere Antoni Vinyola y noble don Joseph Quintana en consistori, y a Baldiri Miquel Sovies, en consistori, presents per testimonis Miquel Fontana y Pere Armengol. Ítem als 16 de janer 1619 fonch intimada a Melsior Pagès, trobat personalment en la casa de la Deputació, presents per testimonis Augustí de Lana, racional, Rafel Rubí y Esteve Pobla, scrivent. Ítem dit die fonch intimada a Francesch Castellar, notari, trobat personalment en la sua estància, presents per testimonis Joan Classar, notari, ciutadà de Barcelona, i dit Llana, racional, y Esteve Pobla, scrivent. Ítem a 26 de janer fonch intimada a Joan Guixos, trobat en la present casa de la Deputació, presents per testimonis Esteve Pobla y Pere Armengol. Item a 19 de febrer 1619 fonch intimada al senyor Francesc de Vallgornera y Senjust, donsell, regent los comptes del dit General, trobat en la present casa, presents per testimonis Hieròmim Sala, drassaner, y dit Estve Pobla. Ítem en dit *die fuit intimata dictis assessoribus, videlicet dictis Joanni Arolas, Petro Vinyola et Petro Mas, in presenti domo Deputationis, presentibus pro testibus Franciscus Augusti, portario regio, et dicto Pobla.* // 169v // A XI de juny 1619 fonc intimada a Miquel Orpí, notari, sobrecollidor de llevant, trobat personalment en la present casa, presents per testimonis Miquel Manascal y dit Esteve Pobla. A XXIII de agost 1619 *fuit intimata Damiano Guardiola, personaliter reperto in consistorio dominorum deputatorum, presentibus pro testibus Francisco Colbero, notario, et Stephano Pobla, scriptore.* A XXI *octobris MDCXVIIII fuit intimata misser Philippo de Sorribes, minori, servienti officium suppracollectoris occidentis, propter infirmitate magnifiqui Francisco de Sorribes et de Ravira, presenti in consistorio dominorum deputatorum dicti Generalis; qui dictus Philippus de Sorribes dixit* «que ho tenia tot per intimat y que observaria lo que tenia obligat», *presentibus pro testibus Francisco Colbero, notario, et Stephano Pobla, scriptore. Die XXVI marcii MDCXX fuit intimata magnifico Francisco de Sorribes et de Rovira, personaliter reperto in consistorio domos Deputationis, qui dictus Sorribes dixit* «que ho tenia tot per intimat», *presentibus pro testibus Francisco Colbero, notario, et Stephano Pobla, scriptore, Barcelone habitatoris».*

«Consultats[a] per los senyors deputats, los doctors infrascrits, sobre si lo pagar les universitats de aquest Principat ais ministres de la Capitania General certa contribució per lo carretejar la fusta de sa magestat per la fabrica de galeres és contra constitucions y lleis de dit Principat, són de vot y parer que per poder aconsellar a ses senyorias lo que sobre de aquest fet convindrà fer, podan y deuan manar rébrer informació de tot lo que a succeït fins así, la qual rebuda donaran son vot y aconsellaran lo que convindrà fer en benefici de aquesta provincia. *Aroles, assessor; Hugo Montaner, fisci Generalis advocatus; Cancer, consulens; Tristany, consulens; Aguiló, consulens; Sardà, consulens; Joseph Ximenis, consulens; Mir, consulens; Vinyola, assessor; Aylla, consulens; de Arenys, consulens; Bernardus Sala, consulens; Fontanella, consulens; Jacobus Marti, consulens; Franciscus Soler, consulens»*[b].

«Molt[c] il·lustres senyors. Los predecessors de vostres senyories en lo trienni 1602 y en lo any 1604, pretenent que Joan Pau Serra, cavaller,

a. votació inserta en el foli numerat amb els números 216 i 217 del trienni 1617-20.
b. al vers: vot de doctors per lo de les carretes. A.
c. carta inserta en els folis 223-224 de trienni 1617-20.

regent los comptes del General, s'era ausentat ab moltes pecúnies del General, de una part li llevaren lo offici sens conexensa de causa ni sentència alguna, ni consell de assessors, sinó ab una deliberació de 15 de dezembre, que patia los dits y altres deffectes, donant aquell líberament a Joan Pla de Montornès, y de altra part, se li veneren tots sos béns, que pujaren 8 o 9 mília lliures, que encara no són arribades en poder del General, com poden vostres senyories veure ab los procehiments. Y encontinent que fou donat dit offici a dit Joan Pla de Montornès, introduhí aquell causa de jostats contra dit Joan Pau Serra y Marquesa, sa muller. Y volent-se opposar en ella dit Joan Pau Serra per ser citat, no li fonch donat lloch, perquè se li féu contrari per part del procurador fiscal, dient que no podie ser oït per ser impetit criminalment. La qual causa és restada en aquest punt sens que més se sie passat avant en ella. Y avent concertat Joan Pla de Montornès de donar als senyors diputats quatre mília lliures per lo deute de dit Serra, se succehí la mort de dit Montornès, sens executar-se dit concert. Y los diputats que lesores se trobaven donaren dit offici // 223*v* // a t. de Vallgornera, que avuy injustament lo té occupat sens que se sie opposat en dita causa, ni continuada la instància començada per dit Montornès. Y com molt il·lustres senyors pugan y degan vostres senyorias fer vendre lo dit offici per ser dit Serra debitor al General, no obstant la sobredita causa, no sols perquè dita privació de offici y provisió en favor dels dits y demés procehiments són notoriament nullos y injusts, *et de facto et non de jure* fets, segons la regla que *de ffacto proceserunt de facto debent revocari;* però encara perquè dita causa no té fonament, com no y haja actor ni reo, per ser mort dit Montornès[a], y lo dit Vallgornera no haja continuada la instància, y dit Serra que és lo verdader reo, no sia estat admès en dita causa *teste proces[si]*. Per tant, y altrament, attès lo benefici notori del General, al qual an de mirar vostres senyories, per lo jurament an prestat y lo ésser de justícia, supplica a vostres senyories dit Serra sien servits manar vendre al públich encant lo dit offici, y lo preu deposat en la taula a desposició de vostres senyories per paga y satisfacció del que deurà dit Serra. Y la present supplico ésser decretada segons la disposició del capítol 59 de les Corts del any 1599. Lo official, etc. *Altissimus, etc.* Aylla»[b].[c]

a. a continuació ratllat que ya no posseheix dit offici.
b. anotació al marge inferior esquerre, ratllada i il·legible.
c. continuació ratllat: A XII de juliol MDCXVIIII fonch cridat en consistori Hieònim Treginer, procurador de mossèn Joan Pau Serra, lo qual digué que la súpplica per ell pre-

[1617]

«Consultats[a] per los senyors deputats, los doctors infrascrits, sobre los procehiments fan los officials y ministres de la Capitania General contra las universitats y singulars del present Principat per lo carretejar la fusta per la fabrica de las galeras de sa magestat, vista primer la supplicació presentada a dits senyors deputats per lo procurador del General a quatre del corrent mes de juliol de 1619; vistas las requestas presentadas a instància del síndich de las universitats de la comuna del Camp de Terragona a don Carlos de Alsate, superintendent de la drassana; vistas las respostas a ditas requestas a part fetas per dit don Carlos; vista altra requesta per dit síndich presentada a[b]... Sadorní, en la parroquia de Santa Coloma de Farnès, y la resposta per dit Sadorní feta; vists molts manaments estampats presentats a diversas universitats; vists alguns albarans de quantitats pagades per ditas universitats als officials de dita drassana; vista la informació sobre lo contengut en dita supplicació; vist tot lo demés havia de vèurer, attès que de dits actes y informació, consta que dits ministres de la Capitania General procuren obtenir de la règia cort manaments dirigits a las universitats de dit Principat per que vagen a carretajar la fusta que ha de servir per la fabrica de ditas galeras, fent presentar aquells a las universitats molt longínquas, de hont és la fusta se ha de carretajar, y que las de més d'ellas distan vint-y-sinc lleguas de dita fusta, ab confiansa certa que ditas universitats o singulars d'ellas no·y aniran, sinó que estimaran més composar-se ab dits ministres, com se composen, per no patir lo dany tant notable com patirien si[c] anaven a fer dit exercici. Consta, axi mateix, que per poder millor dits ministres induir ditas universitats que·s composen ab ells, no pagan los sis dinés per quintar de cada llegua de camí, com tenen obligació en virtut de la constitució y observansa d'ella, y també expressament ho confessa dit don Carlos ab una de las respostas feta a las requestas li foren presentades per dit síndich de la comuna; ans bé perquè vinga a notícia de ditas universitats, consta que dels mijans que aporta una carreta, que pesan setze y devuyt quintars, per lo camí de tres llegües, que y ha del lloc se carregan fins a ont se descarregan, no volen pagar més de quatre reals, valent-ne per lo manco dotze. Y consta que si dits ministres pagavan lo just valor del pes de

sentada a sis, etc– en lo present full continuada– no la tenia per presentada, y que no·s volia valer en aquest cars de la procura del dit Joan Pau Serra, ni vol tenir per presentada dita súpplica per haver-li donat aquest orde lo dit Joan Pau Serra, lo qual després de presentada li digué que no volia se'n valgués perquè havia mudat de pensament. Presents per testimonis Francesc Coberó, notari, y Miquel Fontana.
a. vot insert en els folis 229-230 del trienni 1617-20.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 13mm.
c. a continuació ratllat havien.

[1617]

dita fusta, de molt bona gana los particulars circumvehins la carretajarian, sens haver-se de valer dits officials y ministres de universitats y particulars de altres llocs, ni molestar a persona alguna. Consta, axí mateix, no voler dits ministres pagar a ditas universitats la anada y la tornada han de fer las carretas de las parts longínquas de hont és dita fusta, sinó sols lo que valdran las carretadas, comptant des del lloc a hont carregan fins al que descarregan, com expressament ho diu dit don[a] Carlos en dita resposta. Consta també que en un mateix temps que fan carretejar ha uns dita fusta, fan presentar molts manaments a ditas universitats molestant // 230r // per aquest medi sempre los provincials. Y axí clarament ha constat que lo composar-se ditas universitats als dits ministres fent-los pagar vint reals per carretada és contribució manifesta, y per indirecte nou vectigal, havent per aquest medi dits ministres extorquit de ditas universitats moltas quantitats. Per ço, y altrament, són de vot y parer que ab dits procehiments se contrafà a las generals constitucions y ley de aquest Principat, y en particular a la constitució o vintena del capítol De vectigals. Y que los senyors deputats tenen obligació de proceir conforme la disposició de dita constitució. *Aroles, assessor; Hugo Montaner, fisci Generalis advocatus; Cancer, consulens; de Areny, consulens; Bernardus Sala, consulens; Sarda, consulens; Jacobus Ximenis, consulens; Jacabus Mir, consulens; Vinyola, assessor; Aylla, consulens; Tristany, consulens; Aguiló, consulens; Fontanella, consulens; Jaume Martí, consulens; Franciscus Soler, consulens.* // 230v // Vot de doctors. B».

«Noverint[b] universi quod anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo decimo nono, die vero undecima mensis octobris intitulatis, presente et in his vocato atque requisito me, Michaele Perez, sacra et catolica et regia magestatis mandati scriba eiusque notario publico Barchinona populato, presentibus etiam spectabili don Alexio de Marimon et Jafer, regio consiliario ac gerentevices generalis gubernatoris in Cathalonia principatu, et don Petro Afan de Ribera, duce, militum, custodie infrascripti excellentisimum ducis de Alcala, pro testibus ad ista vocatis, specialiter et assumptis. Illustrisimus et excellentisimus dominus don Ferdinandus Afan de Ribera et Enriquez, dominus domus de Ribera, praefectus major Vandulitie, dux de Alcala, marchio de Tarifa, comes de los Molares, notarios maior de la Andalusia et algutzirius major civitatis Hispalensis et eius districtus, sacra et catolica et regia magestatis consiliarius, locumtenens et capitanus generalis in principatu Cathalonie et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, existens et personaliter constitutus intus quandam aulam sivi palatii quod fovet in presenti civitate Barchinone, in vicis lato et de mercede eiusdem tradidit et liberavit michi quandam papiri scripturam, cathalano sermone conceptam, quam pro manibus suis habebat, tenoris huismodi: «Essent pervingut a notícia de sa excel·lència que los ministres y officials de la Capitania General han fet pagar indebitament a les universitats del present Principat vint reals per cada carretada de fusta, de las que per compte fan aportar a la tarassana de la present ciutat per a la fàbrica de galeras de sa magestat, lo que és contra constitucions de Cathalunya y, senyaladamnet, contra lo capítol 20 sots títol De vectigal. Per ço, sa excel·lència casse, revoque, y anulla los dits agravis y excessos com a fets[a] contra ditas constitucions, manant a son secretari ne lleve acte». *Qua siquidem papiri scriptura mihi, dicto regio scriba et notario, ut prehabetur tradita et liberata, sua excellencia verbo dixit et declaravit quod ipse curabat prout cum presenti revocat excessus etgravamina supradicta, prout et quemadmodum in eadem preinserta scriptura continetur. Et nichilominus mandavit michi, eidem Michaeli Perez, quatenus de predictis presentis conficerem instrumentum, et cuya inter sit darem et traderem publicum et auctenticum in memoriam futurorum. Quod fuit actum Barchinone die, mense, anno et loco predictis, presente seu dicto regio scriba et notario publico, et presentibus testibus antedictis, ad premissa vocatis specialiter et assumptis, prout superius continetur. Signum Michaelis Perez, sacra, catolica et regia magestatis mandati scriba, eiusque auctoritate notarii publici, Barchinone populati, qui premissis, una cum testibus prenominatis, inter fuit eaque fecit et clausit de mad(at)o predicti excellentisimi domini locumtenentis generalis».*

Ilustrísimo[b] duque primo nuestro y capitán general. Los diputados del General de essos mis Principado y Condados, en hun memorial que de su parte me dio el doctor Pedro Pla, canónigo dessa sancta ysglesia de Barcelona, me han representado el sentimiento que tienen de que ayáys procedido de hecho y sens conocimiento de causa en mandar derribar casas, y agora de nuevo quatro o seys de diferentes lugares, y que de haverse exequutado con tal prisa por derribar la del Coll, del lugar de

a. a continuació ratllat Alvaro.
b. acte notarial inserta en el foli numerat amb els números 252 i 253, del trienni 1617-20.

a. a continuació repetit com a fets.
b. carta del rei al capità general inserta en el foli numerat amb els números 280 i 281 del trienni 1617-20.

<Coll> Sabadell, derribaron la de tal Coll, de la villa de Sabadell, en que a más de haver contravenido al derecho común y a sus constituciones y leyes, se ha hecho perjuicio a algunos de los particulares, de que an resultado muchos inconvenientes. Suplicándome sea servido mandar proveher sobre ello de remedio conveniente, y aunque del mucho celo y cuydado con que atendéys a mi servicio y el buen gobierno dessa provincia, de que yo tengo particular satisfacción, se deve creher que esta ocasión había sido precisamente necesaria para reprimir al atrevimiento y desacto de los malhechores que estos días se han atrevido a robar y matar a las puertas dessa ciudad, como lo scrito a los diputados en la carta cuya copia será con esta. Todavía porqué deseo que se les guarden sus constituciones y leyes, en quando el bien público de essa provincia diere lugar, os encargo y mando que assí lo agáys, no procediendo de hecho de aquí adelante ni sin conocimiento de causa, sinó por los términos que el derecho perviesse, que en ello seré de vos servido. Dada en el Pardo a XXII *de febrero* MDCXVIII. *Yo el Rey Don Francisco Gassol, protonotario. Al virrey de Catalunya.*[a]

«El[b] *diputado ecclesiástico dice que por estar de partida para su iglesia, donde estará los dos messes que tiene de ausencia, con licencia que ya tiene del consistorio, para descargo de su conciencia y la buena dirección de las casas de la Deputación, advierte las cosas siguientes: Lo primo, que de la jornada de Micina los capitanes Francisco de Sabater, Francisco Miguel y el veedor Molera y el pagador Juan de Vergós, de los nólitos de aquella jornada, deben las cantidades que consta por la declaración que con juramento hicieron por orden del concistorio, ante Colveró. En las primeras de los capitanes, está líquida la cantidad que recibieron, y en las segundas del vehedor y pagador las mercaderías que llevaron. Y se ha de tasar por expertos lo que valdrán los nólitos, la mitad de los quales pertenece a Hierónimo Negroto, y la otra mitad a la Deputación. Y assí suplica a los senyores de consistorio que en proporción de lo que cada uno debe se les detengan sus salarios de galeras. Ítem en la quenta del dosel de San Jorge con el bordador, aunque muchas veces a dicho a la parte, y a Sobías, no sea venido a hacer, quedarán los papeles en poder de Francisco F., su cavallerizo, para que se haga admitiendo que los bordadores puestos por ambas partes concordaron en el recibo y gasto de todos los materiales, y en el alcance que dellos se hiço a dicho brodador, como consta por su declaración firmada, que a de estar en poder de Colveró o Sobias; y solo diferenciaron en el precio de las canas, porque el uno dixo avía de ser a 35, y el otro a 50 por cada cana; y el que últimamente se nombró por ambas partes, aunque se adhirió a la parte del que avía dicho 50 libras por cana, pero quiso también hacer nueva tasa de los materiales, //* 299*v* *// y esto no havía lugar, porque no avía discordia, y por esto se ha quedado; ni se debe admitir esta declaración, porque es mera merced voluntaria por el dicho tercero y sin que primeramente esto aya sido nombrado per la Diputación, sinó solo per el caso de discordia. Item Agustín Llana, racional de la dicha casa debe a t. Moxó, deudor del General, 90 libras, como consta por un auto sacado de la Baylía General, que en presencia del consistorio entregó al exactor, y porque el término que se le dio a dicho LLana para tornar de nuevo a contar es pasado, pide a los dichos senyores de consistorio y requiere a dicho Cassador, exactor, cobre la dicha deuda, y assí mismo de las personas siguientes: De Madujer y de Oller, del señor de Sanct Jordi, don Juan Ferran, doña Luisa Sorribes, la viuda de Isern, don Christóval Icart, don Bernardino de Marimón, don Francisco de Argensola, don Gispert de Guimerá, don Alexandre Alentorn, como ha heredero de su padre, y del Antonio Alentorn como heredero de don Luis su hermano, 1.500 libras; y*[a] *de Bellafilla, y asimismo de todos los demás debitores, specialmente de las bollas corrientes, y de todos los oficiales pecuniarios, y*[b] *a don Juan Burgés por otras deudas fuera de las concertadas [...] y se exequte a las demás. Item dise que por cuanto de las guitarras y verguetes que se han de repartir para el día de San Jorge le cabe la 6 parte, como a uno de consistorio la renuncia en beneficio de la Diputación, para que este dinero no se gaste, pues no es nuestro, y asimismo se sirvan de acabar de concluir las ordinaciones que se tratan de haver para el arrendamiento de las bollas. El obispo de Tortosa.*

// 300*r* *//* [c]Joseph Maduxer deu per moltas bollas y per la bolla de Vic en l'any 1596, de la qual és principal; y també de Gerona 1596 és principal; y també és fiança de Cervera 1587. Ítem que·s cobre lo que deu Pere Oller com a fiança de Gaspar Isern y fiança de la bolla de Tarragona en l'any 1599, en 70.800 lliures. Ítem lo que deu la viuda Iserna com ha tenint los béns de Gaspar Isern[d], principal de la bolla de Tarragona en l'any 1599, que és de resta 1.000 lliures, y las fiances de dita bolla. Ítem lo que deu Gabriel Rius, principal de la bolla de Tarragona en l'any 1602, que és de resta, y ses fiansas. Ítem lo que deu Ignasi Prats, principal de

a. nota al marge superior: Còpia de una carta de sa magestat sobre los enderrochs.
b. carta i memorial inserts en els folis 299-300 del trienni 1617-20.

a. y de Bellafilla *interlineat.*
b. y a don Juan Burgés...exequte las demás *interlineat.*
c. a continuació ratllat por mejor explicación.
d. a continuació repetit Isern principal.

[1617]

les bolles de Figueres, trienni 1593 y 1596, y sas fiansas. Ítem lo que deu mossèn Agustí de Llana que és 90 lliures, com a debitor de Francesch Alzina, clerc, y Hierony Moxó, debitós de la bolla de Tarragona, trienni 1614, y lo que deu dit LLana com a bona de Pedro de LLana, fiança de la bolla de Gerona trienni 1581, que és 900 lliures. Ítem lo que deu Jaume LLosada per la sobrecol·lecta de ponent, y també Pau Genovès perla sobrecol·lecta y sas fiansas; y lo que deu a la bolla de Figueres, trienni 1566, y fins l'any 1569[a]. Ítem lo que deu dit Joan Burguès per moltas obligacions fora lo concert, y la bolla de LLeyda, trienni 1578, y la bolla de Tarragona 1588. Ítem lo que deu mossèn Galceran Serapí de Sorribes com a fiansa y participant en la bolla de Gerona, trienni 1578; y per altres obligacions y fiansas de dita bolla. Ítem lo que deu don Francesch Argensola, fiansa de la bolla de Gerona, trienni 1581, que són 900 lliures, y també totas las fianses de dita bolla y las bolles del trienni 1602, 1605 y 1608, y 1611 y 1614. Ítem lo que deuhen los arrendadors de las bollas del trienni corrent y passat y ses fiansas, y[b] conforme lo capítol 41 del any 1599, també tots los officials pecuniaris y ses fianses, y generalment tots los debitoris del General, tant los qui han concertat com no. Lo que deu Francesch Codina, fiansa de la bolla de Gerona, trienni 1578, y las fianses de dita bolla, y la bolla de Tarragona, trienni 1578. *El obispo de Tortosa»*[c].

«El[d] *rey. Diputados. He entendido que por haverse derribado el castillo de Antonio de Vilaplana, por la muerte que se trazó en él, y después se executó en la persona del baile de la villa de Copons, retirándose después los delinquentes al mismo castillo, havéis juntado los brazos desse Principado y havéis nombrado, o tratáis de embiarme, embajadores para representarme el sentimiento que desto tenéis, pretendiendo que se ha hecho contra las constituciones del. Y aunque tengo por cierto que considerando lo mejor y que el delicto es tan grave y alevoso, que meresce muy grande demonstración y castigo conosceréis el zelo con que se ha hecho y scusaréis la venida de los dichos embaxadores. Con todo esto he querido escriviros sobre ello y encargaros y mandaros, como lo hago, que de ninguna manera los embiéis, y si hirvieren partido dessa ciudad les llaméis luego y hagáis volver, pues lo que tuvieredes que representarme y supplicarme en este caso podéis hazerlo por medio de don Francisco de Monsuar, que havéis ya embiado a esta corte. Que yo mandaré mirarlo y que se os de toda la satisfacción que se pudiere y fuese justo, y quedaré de ello muy servido. Datum en Madrid a* XIII *de março* MDCXX. *Yo el Rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicencellarius. Vidit Perez Manrique, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvator Fontana, regens. Vidit Sentís, regens. Vidit don Franciscus de Castellví, regens»*[a].

«En[b] lo fet consultat per los senyors deputats acerca les diligències poden y deuen fer en reparo del que molts officials reals fan en lo present Principat y Comptats en violació y contrafacció de las generals constitucions de Catalunya, exequtant manaments, cartas, lletras y altres provisions, sens ser despedides per la Real Cancellaria, ni signades de mà del molt reverent canceller e, o, en son cars del regent la Real Cancellaria; y en particular assistint al enderrocar algunes cases o castells sens procehir conclusió del Real Consell, sinó ab carta sola del excel·lentíssim lloctinent general, cosa per diversas constitucions de Catalunya prohibida. Los doctors devall scrits són de vot y parer que dits senyors deputats, entre altres diligències que per descàrrech de son offici poden y deuen fer, és scriure a tots los deputats locals del present Principat y Comtats dihent-los que stigan advertits en veure y procurar saber si algun official real de son destricte farà algú de dits procehiments o comminarà fer-los, ho altres que sien en contrafacció y violació de las generals constitucions; y que sempre entenguen, ho sapien que dits officials reals faran ho intentaran fer dits y alcú procehiments, los qual, directa ho indirectament, seran contra alguna de las constitucions e capítols de cort de Catalunya, Usatges de Barcelona e altres lleys de la terra, e encara los privilegis generals e comuns a tots los tres brassos atorgats en tal cas; y no altrament, prestaran requesta al dit official real notificant-li com dit acte que fa és contra las generals constitucions de Catalunya, demés leys de la terra, y ademés que dits procehiments són nullos y no tenia obligació de obehir-los, és incidit en diversas penas statuhides en ditas generals constitucions contra los contrafactors de aquellas; y axí, li requeresca com entén procehir contra ell tant ab las penas imposadas contra los contrafactors de ditas generals constitucions, com, altrament, ab los medis lo aparexaran més convenients fins que ditas contrafaccions sien del tot reparades y reintegrades, llevant-ne acte de sem-

a. 1669 *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* generalment tots los debitors.
c. *anotació final:* A Dietari.
d. *carta inserta entre els folis 305 i 306 del trienni 1617-1620.*

a. *al vers:* En Christo padre. Los nuestros, los diputados del General de Cataluña.
b. *vot dels assessors i advocat fiscal del General insert en els folis 312-313 del trienni 1617-20.*

blant requesta y dexant-li·n còpia simple de aquella a dit official real si acas la demana ab la forma acostumada. *Aroles, assessor. Hugo Montaner, fisci Generalis advocatus. Aylla, consulens. Ollers, consulens. Carreras, consulens. Jaume Martí, consulens. Vinyola, acessor. Jacobus Cancer, consulens. De Areny, consulens. Bernardus Sala, consulens. Aguiló, consulens».* [*1617*]

Apèndix 4

«Nos[a] Mathias Amell, doctor decretis, canonicus ecclessie Barchinone, officialis et vicarius generalis, pro admodum reverendo Capitulo ecclessie Barcinone, Sede vaccante. Monemus vos admodum illustres et reverendos dominos fratrem don Petrum de Puigmari, abbatem Sancti Michaelis de Coxa, ordinis Sancti Benedicti, Anthonium Ponsich, canonicus Sedis Elnensis, et Franciscum Michaelem Ferrer, doctor decretis ac canonicus Sedis Illerdensis <B>, dompnum Iacobum de Llupia in villa Perpiniani populatus[b] <A>, domnus Alexandrum de Cordelles Barchinone populatus, Franciscum Garnis, minorem, utriusque iuris doctor, domicellus, Barchinone domiciliatum, Michaelem Quintana, burgensem ville Perpiniani, Ioannem Garra et Latzarum Scura mediçinae doctorem, cives honoratos Gerundae, extractos iuxta formam capituli primi nove reformationis in visitatores Generalis principatus Cathalonie pro triennio proxime e lapso visitando. Hic presentes pro primo, 2º, tertio et peremptorio terminis et monitionibus quatenus bene et legaliter vos / / habeatis in vestro munere seu offiçio visitatorum quovis amore rancore postpositis sed solum Deum et consientias vestras intuendo. Et pro hiis auditis excomunicationis sententiam, quam in vos et quemlicet vestrum contrafaçientes trina canonica monitione premissa ferimus et promulgamus in hiis scriptis. Matthias Amell officialis et virgerius».

Setembre[c] a[d] 9, 1620. Relació de Anthoni Thió scrivà major y Agustí de Llana, racional, serca de la bolla de Tarragona y Moxó. A[e] 9 de setembre 1620. «Als molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General del principat de Cathalunya, refferim y fem fe nosaltres, Anthoni Thió, scrivà major y Agustí de Lana, donsell, racional del dit General de Cathalunya, que havent-se, dies hà, lliurada en lo encant públich, per medi de corredor, en la forma acostumada, a Joan Dòria, negociant, ciutedà de Barcelona, la bolla de Tarragona per lo present i corrent trienni per preu de nou mil dos-centas vint-i-sinch lliures per quiscun any del dit trienni y havent lo dit Joan Dòria, miyensant acte públich en poder de mí, dit Anthoni Thió, a vint-i-sinch de agost pròxim passat, feta regonexensa del dit arrendament a mossèn Joan Moxó, negociant, ciutedà de Barcelona, present, y[a] dita regonexensa acceptant y, axímateix havent dit Joan Moxó ab acte rebut en poder mí, dit Anthoni Thió, lo mateix die fermada indempnitat al dit Joan Dòria y a les fermanses que per ell serien donades per tuïció i seguretat de dit arrendament y havent, axímateix, dit Joan Moxó, a bé que en nom de dit Joan Dòria que llevà lo dit arrendament, presentat a vostres senyories en consistori lo memorial de las fermanses que ell, dit Joan Moxó, a bé que en nom de dit Dòria, donava per tuicïó y seguretat de dit arrendament i sent estat firmat lo dit memorial de fermanses per mí, dit Agustí de Lana, racional, y per vostres senyories, senyors deputats, tots tres, en la forma acostumada / / perquè jo, dit scrivà major, conforme disposició dels capítols de Cort rebés las[b] fermas de dites fermansas y havent-me, lo dit Joan Moxó, donat una plica de procuras de diversas personas anomenades per fermanses en lo dit memorial fetas al dit Joan Moxó, que en número eran sinquanta-tres o sinquanta-quatre, donant-li poder per poder-los obligar en lo dit arrendament perquè jo, dit Thió, fe[s] exàmen de dites procuras si eran bastants o no, per obligar las dites fermanses en lo dit arrendament i sén-se fet per mí, dit Thió, lo dit exàmen de dites procuras i no trobant en aquéllas procura de Jaume Magrinyà, mercader, Joan Guer-[r]a, caputxer, ciutedans de Barcelona, y de*

a. carta inserta entre els folis 4 i 5 del trienni 1620-1623.
b. a continuació ratllat Franciscum Gamis minorem
c. carta inserta entre els folis 11 i 12 del trienni 1620-1623.
d. Setembre ... Moxó *anotació escrita al dors de la carta.*
e. A 9 de setembre 1620 *anotació escrita al marge esquerre.*

a. a continuació una lletra ratllada.
b. las *interlineat.*

Pere Pau Bellver, botiguer de draps de la vila de Valls, que eran anomenats ab dit memorial per fermanses per dos-centas lliures quiscú d'ells per quiscun any de dit trienni, diguí jo, dit Thió, a dit Moxó, que jo havia vist i examinat ditas procuras i que no·ý havia procuras dels dits Magrinyà, Guerra i Bellver. Dit Joan Moxó me respongué que ell los faria venir a firmar per ells matexos y, passant alguns dies que las ditas fermanses no venian a firmar i tenint-ne notícia vostres senyories, nos ordenaren que solicitàssem lo dit Joan Moxó a que donàs compliment al acte fent que totes les fermanses anomenades en lo dit memorial fermassen, altrament que procehirien contra de ell, conforme se acostuma en la present casa. Nosaltres inseguint lo orde i manament de vostres senyories havem solicitat moltas y / / diversas vegades al dit Joan Moxó per a que, ab tot effecte, ell, en nom dels qui li havian feta procura, i los dits Jaume Magrinyà, Joan Guerra i Pere Pau Bellver, fermanses demuntditas, firmassen i se obligassen en lo dit acte de arrendament, comminant-li que vostres senyories no podian aguardar més i lo dit Moxó diversas vegadas nos respongué que ell anava fent las degudas diligències i las dos vegades últimas nos digué que no tenia remey algú en donar cumpliment al acte de dit arrendament perquè, havent-li promès dits Jaume Magrinyà, Joan Guerra y Pere Pau Bellver de entrar[a] y fer-li fermansa en lo dit arrendament per dos-centas lliures quiscú per quiscun any de dit trienni, los havie posats en lo dit memorial i que li havian rompuda la paraula i no li volian fer fermansa i que, axí, no li era possible poder donar cumpliment al dit acte y, oÿda per nosaltres esta resposta, li comminarem de part de vostres senyories de que vostres senyories procehirien contra de ell, tomant posar en lo encant la dita bolla i lliurant-la per lo que s'í trobaria i li farian pagar a ell lo que si trobaria de manco, del que ell e o dit Joan Dòria en son nom hi havia dit y en açò respongué dit Moxó que no sabia què poder-hi fer, pus dits Magrinyà, Guerra y Bellver li havian rompuda la paraula y esta és nostra relació que fem a vostres senyories miyensant jurament. *Anthonius Thio, scriba maior Generalis Cathaloniae*. Agustí de Lana, racional».

«[A[b] los[c] venerabl]es y amados nuestros [los diput]ados del General de[d] [Cathaluña]. El rey. Diputados. Al conde de Zavalla y doctor Jaime Martí, vuestros embaxadores, se les ha ordenado que se buelvan por no ser necessaria aquí su asistencia por haverse ya tomado la resolución que se ha remitido al duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, en el negocio que trajeron a su cargo, que le han solicitado con mucho cuidado y cumplido mui bién con su obligación, de que me ha parescido advertiros para que lo tengáis entendido, y que mandaré que se tenga siempre mucha qüenta con todo lo que os tocare. Dada en el Pardo, a VII *de noviembre* MDCXX. *Yo, el rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Torres, thessaurarius. Vidit Pérez Manríquez, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castelví, regens».*

«Lo[a] que se á informado a su magestad y a qué se á de satisfazer en razón de las galeras de Cathalunya. Que no se á arrendado la bolla de la ciudad de Barcelona, siendo la principal condición con que se concedieron en las Cortes de 1599 y haviendo muchos que ayan intentado arrendarla, como don Francisco Reguer y otros, con mucho acrecentamiento del derecho. Que no se tiene cuydado con la administración deste derecho por aprovechamiento de los que lo administran, como se ve en que enriquezen en él y haviendo puesto cuydado en alguna ropa particular, de las que necesariamente se an de gastar en la ciudad, á sucedido en tres años no hallarse registrada una vara de ella, con que evidentemente se conoze el engaño, como en los lienzos delgados para cuellos, que en los tres años de seyscientos y tres y quatro y seyscientos y cinco, no se halla registrada alguna, constando que entraron infinitos en casa de los mercaderes. / / Que algún deudo de uno de los diputados que acabaron este año de 1620 tenía encomendada la cobranza del derecho de galeras en cierto partido de Cathalunya y estos días pasados, quando se acortava la razión del vizcocho a los forzados sin darles otra cosa y ése, de tal calidad, que no era posible comerle, que les obligava todo el día a estar dando gritos, a este mismo tiempo, esta persona traía cinco mil ducados a cambio públicamente en la lonja de Barcelona sin tener un real de hazienda suya. Que no se pagan los soldados, aún quando el imbierno se despiden, obligándoles a que, en quadrillas, como amotinados, acudan al virey a pedirle de comer y deteniéndose con este color dentro de Barcelona capéan de noche buscando la comida por medios tan insolentes. Que montando el trigo de las raziones de cada mes para el vizcocho trecientas quarteras se hallan libradas en mes y medio a los que lo proveen más de mil, siendo assí que en los mesmos días están muriendo de hambre los forzados y esclavos por no // dárseles las raziones enteras. Que acrecentando gajes a los officiales y teniendo los mismos y con los mismos gajes que sirven en la escua-

a. a continuació ratllat li.
b. carta inserta entre els folis 23 i 24 del trienni 1620-1623.
c. [A los] ... [Cataluña] *anotació escrita al dors de la carta.*
d. restes d'un segell de placa munit al marge dret.

a. memorial insert entre els folis 23 i 24 del trienni 1620-1623.

dra de España, an quitado a título de reformación los officios de advogado fiscal, advogado de pobres, procurador y otros menudos, que no haziendo costa considerable, eran de gran provecho para la buena administración de la justicia y solicitud della, quedando los officios gruesos y de costa y sin quién solicite el castigo y remedio de sus casos. Que desta falta de justicia nace haver tan poco cuydado o tanta cudicia en los officiales de las galeras, que cada día se huien dellas los forzados, teniéndose por cierto que, desde que se vacaron, se an ido dellas más de novecientos soldados, todos gente que hoy anda inquietando a Cathalunya. Que el irse esta gente naze muchas vezes de no haver en galera soldados que hagan guarda, porque aunque se hallan en los libros asentadas las plazas cavales que están obligados a tener, los más de aquéllos / / nombres son supuestos i, lo cierto, que se reparten estas plazas entre los criados i criadas de los diputados y del cabo y capitanes de las galeras y, assí, á pocos meses que se huió un forzado de vida porque estava por posta un esclavo. Que faltar tantos forzados naze también de que con livertad sacan los que quieren para servirse dellos y déxanlos ir antes de haver cumplido, como sucedió en uno que traía en su servicio el auditor Berarte, que mató a un hombre y se huyó, y en otro que, con violencia, mandó desherrar el diputado militar que ahora dexó de ser, porque se le á hecho regalía. Que para que todo esté más subordinado a los officiales y ministros de la Diputación i, consiguientemente, tenga menos remedio tanta perdición, procuran no pagar al auditor quando recurre a pedirlo a su magestad, como sucedió con el doctor Berarte, ni a el alguacil real, por haverle nombrado el duque de Alburquerque, siendo éste de los officios cuyo nombramiento/ / su magestad reservó para sí, i siendo también de los mesmos el de auditor. Los diputados del triennio pasado, estando en la corte el auditor Berarte, nombraron de hecho otro en su lugar, por no haver virey que lo contradixera, quando las galeras fueron a Sevilla y, ahora á pocos días, quisieron hazer lo mesmo en otra ausencia de Berarte y lo estorvó el duque de Alcalá, porque no usurpasen a su magestad esta juridición i se acabasse de perder de todo punto el govierno de las galeras. Que es tan grande el descuydo en todo que no ay asentada fuga alguna a los forzados i assí, quando cumplen el tiempo de la primera condenación, no se puede saber si por alguna fuga tienen otra nueva condenación i, si la tienen, como no está en el libro, es fácil redimirla a dineros. Que en dos años no se halla palabra escrita en los libros del contador y veedor de lo gastado en ellos, ni aún estos officiales tenían libro en que tomar razón de lo tocante a sus officios. / /Que el veedor es clérigo i canónigo, que demás de ser cosa tan indecente, es muy perjudicial a la buena administración de la hazienda, pues no se le puede castigar por el lugarteniente quando haze alguna cosa que no deva y no hay otra mano que le castigue. Que de todo lo referido aquí por maior i de otros infinitos cabos que se pudieran añadir de lo representado a su magestad, nace ser la perdición tan grande destas galeras que, de quatro, se an reducido a dos y déstas, la capitana no es posible salga del muelle por estar abierta y desecha i la patrona, aunque es algo menos vieja, por faltarle todo lo necesario para navegar, con tanto extremo que, desde julio de 1619 que se despalmó en Sevilla no se á despalmado más, ni se les da una onza de vizcocho ni otro mantenimiento quando quiere salir porque, según lo que hoy effetivamente se dapna, ella no llega a onze mil ducados, haviéndose representado a su magestad en las Cortes de 1599 que montara el derecho / / concedido para ellas ochenta y quatro mil, como se cree lo montaría si no se perdiesse por mala administración. Que no ay en las galeras las cadenas y pernos que fueran menester para los remeros, cosa que facilita las fugas que cotidianamente suceden i, llega a tanto la falta destas prisiones, que los forzados en vida sólo tienen una cadena y duerme mucha cantidad de gente de remo debajo de cubierta por esta razón».

Han[a] de[b] a[c] 31 de octubre <1626> 1620. Carta del rey per los enerrochs de Tarragona. *«[A los] venerables y amados nuestros [los di]putados del General de[d] [Catalu]ña. El rey. Diputados. El conde de Çavalla y doctor Jaime Martí, vuestros embaxadores, me han representado el sentimiento que tenéis de la gente que ordenó se juntasse el duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, de diversas veguerias, a su costa, para que, con assistencia suya, se derribassen ciertas casas en Tarragona sin conoscimiento de causa, por ser semejantes procedimientos contra las constituciones dél y después de haverlos oýdo y discurrido muy atentamente en la materia, se ha tomado la resolución que entenderéis del dicho duque y con todo lo que tocare a esse Principado mandaré que se tenga siempre mucha cuenta y guarden sus constituciones, como es justo y merece su gran fidelidad y amor a mi servicio. Dada en San Lorenzo, a XII de setiembre MDCXX. Yo, el rey. Hieronymus Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Torres, thessaurarius. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit Villar, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit Sentis, regens. Vidit don Franciscus de Castelvi, regens».*

«Consultats[e] los assessors del General de Cathalunya y doctors aplicats infrascrits per part dels senyors deputats y oÿdors de comptes

a. carta inserta entre els folis 24 i 25 del trienni 1620-1623.
b. a continuació ratllat entrar.
c. Han ... [Catalu]ña *anotació escrita al dors de la carta.*
d. restes d'un segell de placa munit al marge dret.
e. vot dels assessors de la Generalitat insert entre els folis 33 i 34 del trienni 1620-1623.

acerca de uns manaments de part del excel·lentíssim duc de Alcalá, com a capità general del present Principat, fets a don Francisco Sabater com a cabo de les galeras de Cathalunya y a Francisco Miquel, capità de la galera capitana de dita esquadra, a 18 del mes de nohembra 1620, ab los quals los mana que, encontinent partesca una de ditas galeras per a Tarragona per portar un bescuyt que diu era menester per lo despatx de dos companyas que sa magestad mana passen a Italia. Vists los dits manaments y lo contengut en ells y vists també los capítols de Cort del any 1599 sobre la erecció de les galeras disposants, són del vot y parer següent: Attès que per lo capítol 64 de les últimas Corts del any 1599 se són fetas les galeras de Cathalunya a petició dels tres estaments y ab sustento dels emoluments de la Generalitat[a], instituïnt y erigint capità general y altres officials y ministres per lo regiment de ditas galeras y de tal manera que ditas galeras no stigan subjectas ni hajan de obeyr *etiam* als órdens del generalíssim, sinó en dos casos, dels quals no és lo cas dels predits manaments. Per ço, *etiamque* lo excellentíssim duc de Alcalá, com a capità general fos ygual en poder ab lo generalíssim de la mar, dits manaments serian y són contra disposició del dit capítol de Cort y la observança aprés fins vuy seguida, segons la qual, les galeras an sempre seguit lo orde dels senyors deputats en lo navegar per estos mars y no de altre[b], sinó en los predits dos casos y, la magestad del rey, nostre senyor, sempre que ha volgut ditas galeras per a son real servey és estat sempre servit scriure-ú / / als senyors deputats inseguint la disposició de dit capítol y aquest és nostron parer *salvo semper etcetera. Aguilo, assessor, Viver, fisci generalis advocatus, De Areny, consulens, Fumas y Dezpla, Lauger, consulens, Josephus Astor, consulens, Montella, consulens, Petrus Pla, assessor, Cancer, consulens, Gori, consulens, Fontanella, consulens, De Malla, consulens, Mir, consulens, Rubi, consulens».*

«Su[c] magestad ha entendido que vuestra señoría ha nombrado a don Ramon Calders para que, juntamente con don Francisco de Monsuar, hagan instancia para que oyga al doctor Fontanella y que queda con determinación vuestra señoría de embiar, si no se les oye, hasta nueve embaxadores y últimamente un diputado, lo qual he estranyado mucho por oponerse todo esto a su voluntad, teniéndola tan declarada con el mandato que se hizo a Fontanella y, por no estar aún libre de su indisposición, no lo escrive a vuestra señoría, pero hame mandado lo hiziesse en su nombre y que diga a vuestra señoría que no passe adelante en semejante resolución, porque la assistencia aquí de embaxadores no es necessaria por estar resuelto, antes que se bolviesse Fontanella, el negocio a que vienen, como lo entenderá vuestra señoría con brevedad y el gasto que harán sin provecho muy grande y que, de lo que quedará muy servido es que, si no han salido[a] dessa ciudad, no partan y, si están en el camino, les/ /embíe vuestra señoría orden para que se buelvan, porque de ninguna manera se les ha de oýr ni dar lugar a que entren aquí. Guarde Diós a vuestra señoría muchos anyos. De Madrid, a 8 de março 1621. Don Andrés Roig».

«[A[b] los[c]] venerables y amados nuestros los[d] [diputa]dos del General de Ca[taluña]. El rey. Diputados: Miércoles a treinta y uno del mes passado fue Diós servido de llevar para sí al rey, mi señor y padre, que aya gloria, haviendo recibido todos los sacramentos de la Yglesia con su acostumbrada devoción y su fin ha sido tan católico y exemplar como su vida y mi sentimiento, como la pérdida de tal padre y señor, que las obligaciones naturales de hijo las acrecentó con muchos beneficios. Dóy os qüenta de este sucesso para que lo sepáis, como es justo, y hagáis la demostración pública y lutos de honrras, tanto mayor que en semejantes casos se ha acostumbrado, quanto la ocasión presente lo es de todas las passadas, pidiendo a Nuestro Señor su descanso eterno y que mis acciones las enderece a su santo servicio y al bién universal de mis reynos y vassallos y, particularmente, de essos mis Principado y condados que yo tanto estimo y amo y, entre tanto que no ordeno otra cosa y me desembarazo de algunas que es necessario assentar en estos reynos antes de yr a essos mis Principado y condados, he mandado al duque de Alcalá que, en mi nombre, continúe el exercicio de mi lugarteniente y capitán general y lo mismo a los demás ministros y officiales en sus officios, como lo haçían hasta aquí. Encargo y ruegoos que les assistáis y acudáis con todo lo que fuere necessario, como lo avéis acostumbrado siempre, para que tanto mejor puedan cumplir con sus obligaciones que yo procuraré desocuparme con la mayor brevedad que fuere possible para visitar essos mis Principado y condados por el amor que, como rey y señor natural, os tengo y juraros juntamente vuestras leyes y constituciones, las quales mando a mis ministros os guarden, pues es justo, y daros, como lo deseo, satisfación en todo lo que fuere de beneficio y acrecentamiento de essa província, como lo mereçe vuestra innata fidelidad. Dada en Madrid, a III de abril M DC-XXI. Yo *el rey. Hieronymus Villanueva, protonotarius, [vidit Roig, vicecancella-*

a. a continuació tres paraules ratllades.
b. a continuació ratllat superior.
c. carta inserta entre els folis 67 i 68 del trienni 1620-1623.

a. Respuesta senyores diputados de Cathalunya *anotació escrita al marge inferior.*
b. carta inserta entre els folis 81 i 82 del trienni 1620-1623.
c. [A los] ... Ca[taluñal *anotació escrita al dors de la carta.*
d. segell de placa munit al marge dret.

r]ius, [vidit Comes], thesaurarius, [vidit Perez] Manriquez, regens, [vidit don Franciscus] de Castelvi, regens, vidit don Salvator Fontanet, vidit Villar, regens».

90, 2ª*r* «Discurs[a] de la forma ab que se ha de governar Cathalunya aprés de la mort del senyor rey, son primogènit y indubitat successor absent, qui no ha jurat.

Notori és que lo principat de Cathalunya és governat per lo compte de Barcelona, procehint segons forma de les generals constitucions en Corts Generals, de consentiment e approbació dels tres estaments de aquéll, ecclesiàstich, militar y real, fetes les quals, són leys convencionals y pactades entre lo dit compte y la terra y que, de la observança d'elles, per haver-los costada molta banch y ésser fonament y pedra angular de llur govern, en tot temps són estats recelossíssims los cathalans, assenyaladament quant las ocasions han poguda donar suspició de novedats, las quals han sempre avorrides perquè estes succehexen sempre perdent lo que ab tanta deliberació y prudència los antichs establiren y ab esta recelosa attenció de la observança de llurs lleys, constitucions y privilegis se són concentrats, en la fidelitat de llurs príncepes y senyors naturals, en pau y justícia y són estats alabats de prudents y savis, no sòls per les nacions strangeres però y per los sereníssims reys y senyors qui intensament los han amats y honrrats y axí, ben informats, han tingut // 90, 2ª*v* // a bé en tot cars nos hisqués un punt de la forma per generals constitucions donada y, si en alguna ocasió ha aparegut tenien desgust de no exequutar-se lo que demanaven y ordenaren, és estat perquè eren informats al contrari del que per generals contitucions estave estatuhit per aquélls qui, o no sabien còm y de la manera se ha de governar Cathalunya, servades ses constitucions, pensant que tots los regnes de sa majestat se han de governar de una forma o, sabent-ho, no podent sufrir que Cathalunya sie en lo modo del govern privilegiada, han procurat fos reduhida a nova trassa y forma de govern, los quals són dignes de reprehenció per aconçellar a son príncep en matèria que no tenen perfetament entesa y éstos, per procurar inmutació de las leys antigues y costums assentats ab que han viscut tants centenars de anys en la fidelitat de llurs reys y senyors, ab tants aucments y felices successos y, per ço, sempre que se ha acudit als senyors reys, enterats de la veritat, han manat se continuàs lo govern ab la forma de les constitucions y drets de la terra. Rahó doncs, serà que, en lo cars ocorrent, se tingue certitut de la forma que les generals constitucions de Cathalunya han volgut se guardàs y sempre se és guardada per lo govern de la terra, perquè la majestat del senyor rey se servesca provehir y manar se guarde, sens donar lloch a introducció de noves formes y los cathalans, advertits de quanta importància és en cosa de tantes / / conseqüències, en la qual se tracte del fonament del govern y administració de la justícia, ho estiguen de conformar-se ab lurs leys antigues y ab la puntual observança y exequució d'elles, procurant enterar-ne a sa majestat y a sos ministres en sa nova y benaventurada successió, tenint viva fe que, essent la justícia de llur part, son natural senyor y rey ben informat, los rel·levarà de tota aflicció inseguint les pisades dels serenísima reys[a], sos praedecessors, de gloriosa recordació. Encara que, de dret comú, per mort del rey se pugne duptar si acabe y fineix la jurisdicció de son lochtinent general *ad tex. in C, legatos de A. leg. in 6* y en lo regne de Sicílie estigué averiguat no acabe per[b] la provisió feta per lo invictíssim emperador Carlos Quint, de felice memòria, y per las dos pracmàtigas en dit regne publicades, com ho diu don García Mastrillo *De magistatibus,* lib. 5, c. 6, nº 114, y aximateix en lo regne de Nàpols, en lo qual, mort lo rey continua lo govern sens intermissió alguna de son lochtinent general, com ho nota Aponte *De potestate pro regis in tit. de assens reg. 5,nº 4* y en lo regne de València diga haver-ho vist observar Thomàs Serdan en su[c] *Bert loquio de razón de estado, cap. 1 et 2 in verb. «acerca deste poder*. Però en Cathalunya és la cosa més clara, certa y averiguada / / que·s puga trobar y sempre s'és observat y praticat que, tinguda nova de la mort del rey, lo lochtinent ha cessat en lo govern y sa jurisdicció s'és tinguda per extinguida y acabada, com ho testifican Miquel Ferrer, doctor del Concell Real *Lib. 1 Obser. deguber., cap 9,* Anthoni Oliba, també doctor del Concell Real y advocat fiscal del senyor rey *De iur. fisci, cap. 4, nº 37,* Jaume Canc. *Lib. 3 vari, cap. 3, nº 327* et Fontanella *De pact. nup. clau 4, glo. ca, n.*[d]..., fundant-se en aquélla certa resolució que·s té en Cathalunya de que la jurisdicció del lochtinent general no és ordinària sinó delegada, la qual, encara que no haje agradat a Càncer, però aprovan-la Fontanella y los demés y avistant que lo càrrech de lochtinent general no és magistrat creat en Corts y que, axí, no te dependència de ley sinó de sola constitució y voluntat del rey, com abaix més extensament se ponderarà, reste dita rahó invencible y sens dificultat alguna y, perquè en assò no·s dupte, sinó que

a. discurs insert entre els folis 90 i 91 del trienni 1620-1623.

a. a continuació ratllat de.
b. per la provisió feta *interlineat.*
c. su *interlineat, damunt de* esta *ratllat.*
d. a continuació un espai en blanc de 10 mm.

vehem en lo cars ocorrent sens controvèrsia s'és observat, axí nos fa més forsa. Finida donchs, la jurisdicció del lochtinent general per mort del senyor rey, absent son primogènit y indubitat successor de Cathalunya, lo portantveus de general governador succeheix en la administració de la terra perquè és lo magistrat més preheminent aprés del rey y de son primogènit o general / / governador; Mieres *In cost^o^ providentes reipublicae, col. 6, n. 32 obib. obi supra cap. 4 n. 37, ibi sed primum officium* y la jurisdicció és ordinària per ser confirmada ab generals constitucions y axí no fineix mort lo rey, encara que sie constituhit y anomenat *ad beneplacitum,* esta resolució la tenen tots los pràtichs cathalans: Calicio *In extravagant. curiarum 4, dubio,* Thomàs Mieres *In constitutione officiales nostri ordinarii in curia montis, col 6, n. 6 et 7, et in contitucione pretera ad collat. n. 3.,* Miquel Ferrer *p^a^. p^o^. De gub. cap. 9 et 10 et dd. sup. allegat.* Y encara que alguns que no deuen haver advertit lo punt, dignen que lo governador ha de procehir via ordinària *y* no vice-règia fundant-se en que, no havent-hi rey, per ésser mort, serie inpropietat que lo governador governàs vice-règia, ço és, en lloch del rey, però la veritat és que lo governador en aquest cars ha de governar, no via ordinària, sinó vice-règia, y los que diuen lo contrari erran en tèrmens y per a declaració de aquesta veritat se ha de considerar que, si bé antigament lo governador o, present lo senyor rey o son lochtinent en lo Principat o, absent d'ell, proceheix ab parer de son assessor a ssoles, però assò, aprés, de poch a poch, s'és anat millorant en lo cars de estar absent lo senyor rey / / o son lochtinent general del present Principat y, axí, en les Corts tingudes per lo senyor rey Alfons 4 en Barcelona, any 1432, cap. 11 comensa «Les causes dels pubills» y la constitució segona en lo títol de evocació de causes fou ordenat que lo governador o son portantveus, absent lo senyor rey, hagués de sentenciar les causes de les persones en dita constitució contengudes a concell de sos assessors e de altres notables juristes, en la qual constitució Mieres, comentant y glosant estes paraules diu: *«Et per hoc est restricta potestas gubernatoris et eius assessoris, quia tales causas habent cum concilio notabilium eorum decernere, unde videtur quod assessor non potest concludere contra vota maioris partis doctorum peritorum regia Audienciae»* y, aprés, en la Cort celebrada per lo cathòlich rey don Ferrando 2 en la 2 Cort de Barcelona, any 1493, en lo capítol 7 que comensa «Més estatuhim» y és única en lo títol de audiència del governador vice- règia, fol. 88, col. 2, fou estatuhit y ordenat que, si se sdevendrà que en tot lo principat de Cathalunya no·y haje primogènit ni lochtinent general nostre, en tal cars dies 8, e per les causes criminals los dits dos jutges de cort haje[n] seguir la audiència del portantveus de governador de Cathalunya, en la qual constitució se ha y déu molt ponderar que disposa en falta de primogènit y de lochtinent general en Cathalunya y axí se verifique en qualsevol cars y / / particularment quant per mort del rey és finida la jurisdicció del lochtinent y lo primogènit és fora de Cathalunya. Y no és de importància lo absurdo que·s considera de que lo governador administre y governe vice-règia, ni havent-hi rey, perquè son govern sempre se fa en nom del primogènit y vice-règia se diu fer-se procehint ab la Audiència y Concell Real y axí ho declara y entén Oliba *De iu. fisci, cap 11, n° 28 et 29,* a hont al·lega moltes constitucions y leys de la pàtria y assò en tèrmens ho resol micer Ferrer, p^a^. p^a^a observant *D eguber. cap. 9,* a hont aporte dos exemplars en los quals, mort lo rey y absent lo primogènit de Cathalunya, lo portantveus de governador prengué informació de la mort y procehí ab los doctors de la Real Audiència. Falta ara que resolgam si, essent mort lo rey, no havent jurat lo primogènit, s'í pot fer lochtinent general en Cathalunya qui administre justícia en nom del senyor rey com a compte de Barcelona y si tal lochtinent en aquest cars se ha y déu admètrer. Y sens dificultat alguna se ha y déu resolrer que lo primogènit, mort lo senyor rey, abans de haver jurat no pot, salva sa clemència, crear lochtinent general en Cathalunya y que, en cars lo crehe, aquéll no ha ni déu ésser / / admès, sinó que la justícia ha de ésser administrada a fins haje prestat lo jurament, per son portantveus de general governador, procehint ab la Real Audiència. Aquesta resolució se comprove ab expressa constitució de Cathalunya, feta en les Corts celebrades per lo senyor rey do Jaume 2, la qual comensa «Nostres succehidors» en lo títol de jurament[a], axí voluntari, necessari y de fidelitat, ab la qual fou estatuhit que lo senyor rey y sos succehidors en lo comptat de Barcelona hajen de jurar la venda del bovatje y les constitucions de Cathalunya abans que los ecclesiàstichs, barons y ciutats y viles li fassen sagrament y fealtat y que, si alguns fan lo contrari, no valegue y perquè se entengue perfectament la forssa de aquesta constitució, se ha y déu advertir que, en Cathalunya, se administra justícia en dos maneras, la una en nom del compte de Barcelona, rey de Aragó y, l'altra, en nom del primogènit e indubitat successor de sos regnes. En la primera concorre la persona del rey o de son lochtinent general ab los canceller, vice-canceller y regent la Real Cancellaria y doctors de la Real Audiència y, en la 2, lo primogènit o son portantveus de general governador ab son assessor *y* doctors del Concell Real.

a. a continuació ratllat y.

[1621] Esta distincció praesuposada, se ha y déu considerar que, quant lo primogènit e indubitat successor praeviu a son pare, compte de Barcelona, ans de / / prestar jurament, segons forma de dita constitució, no pot governar ni administrar justícia per la forma de Cancellaria, però bé la pot exercir per Governació y per los officials de la General Governació y és la rahó perquè lo primogènit naix governador general e indubitat successor del compte, però nos fa ni·s pot fer compte fins que ha jurat lo contengut en la sobredita constitució del rey don Jaume 2 y, encara, aquest jurament lo ha de praestar en la ciutat de Barcelona per disposició del privilegi concedit per lo sereníssim rey en Pere Ters a la dita ciutat a 14 de les calendas de noembre de l'any 1339. La ocasió de fer-se la constitució fou per lo que, antigament, los successors dels regnes de Aragó no·s intitulaven de nom de reys que no hagessen presa pocessió del regne jurant les constitucions y leys y axí ho féu lo rey don Pedro, anomenat lo Gran, lo qual succehí a don Jaume, son pare, lo any 1277, com ho diu Sorita en lo llibre 4 dels Annals, cap. 2. Però aprés, per mort del dit don Pedro lo Gran, succehí al dit son pare, don Alonso en lo any 1286 y com se trobàs en Mallorca, encontinent sabuda la mort de son pare se intitulà rey y axí ne fou feta gran quexa de hont no podie usar de nom de rey que no fos jurat, no obstant fos legítim e indubitat successor, / / com ho diu llargament Sorita en lo lib. 4, cap. 772, per esta quexa lo rey en Jaume, qui succehí al dit don Alonso, son germà, en lo any 1291 trobant-se en Sicília, may se anomenà rey a fins hagué jurat, com ho diu Sorita en lo dit llibre 8, cap. 123, fol. 348 y ab tot, aprés, en lo any 1298[a], per a que sos successors no poguessen posar més dificultat en assò, féu y establí la dita general constitució, ordenant y manant que haguessen de jurar los uns aprés los altres en lo ingrés del regne e abans que la terra, de manera que per lo sobredit és clar y evident que lo primogènit successor del comptat de Barcelona no pot, salva la sua clemència, governar com a compte sens haver prestat dit jurament segons forma de dita constitució y de dit privilegi de dit rey en Pere Ters y assò és estat sempre inconcussament observat sens que·s pugue donar exemplar algú en contrari, no obstant errònement se diu n'í ha molts, als quals se satisfarà. Primerament, no obsta lo exemplar que·s aporte del rey en Jaume 2 perquè aquest, quant succehí se trobave en Sicília y nos intitulà rey a fins hagués jurat, com ho diu Sorita en lo lib. 4, cap. 123. Lo exemplar del rey Alonso Tercer[b] no és de consideració perquè se trobà en Mallorca quant morí son pare y, si bé se intitulà rey, però se li féu contradicció, com ho diu Sorita / / en lo dit lib. 4, cap. 77 y aquest rey don Alonso ere estat jurat en Corts, com ho diu Sorita en lo lib. 4, cap. 2. Lo exemplar del rey don Pedro Tercer, que succehí a Alonso 2[a], no és de consideració perquè no prengué lo títol de rey a fins que jurà y prengué la pocessió del regne, Sorita, lib. 2, cap. 48 y fou assò abans de la constitució del rey don Jaume[b]. Lo exemplar del rey don Joan no és de consideració perquè havie ja jurat y exercie lo offici de general governador vivint son pare, Sorita, lib. 10, cap 37 y féu procés contra sa madastra vivint son pare, Surita, lib. 10, cap. 40. Lo exemplar del rey don Martí no és de consideració perquè la reyna Maria may tingué orde de son marit per a governar, sinó que los catalans la alsaren reyna y li donaren forma de govern per a desenganyar al compte de Foix que pretenie lo regne, Surita, lib. 10, cap. 57 y aprés, quant lo rey Martí fou arribat se li protestà llargament, com consta per Sorita, lib. 10, cap. 63. Lo exemplar del rey don Ferrando Primer no obsta tampoch perquè fou request vingués a Cathalunya conforme dita constitució del rey en Jaume 2 y vingué a fer lo jurament en Leyda y jurà tres vegades hans de haver-lo admès a títol de compte, Surita, lib. 12, cap. 9./ / Lo exemplar del rey Alonso 4 no és de consideració perquè fou jurat vivint son pare y lo del rey don Joan tampoch no és de consideració perquè no·s intitulà compte de Barcelona fins que hagué jurat, Surita, lib. 16, cap. 53. Lo exemplar de don Phelip Primer, per mort del emperador don Carlos tampoch no obsta perquè don Phelip fou jurat y jurà en Corts Generals y aquélles celebrà dos voltes per son pare. Lo últim exemplar, del rey don Phelip Segon, senyor nostre, no és de consideració perquè la Cort lo jurà en lo any 1585 y, si bé lo jurà ab pacte que hagués de venir a jurar complits quatorse anys altrament no valgués lo jurament, però és cert que, en la Cort General no·s poden posar pactes resolutius y la Cort General pogué disposar en la Cort General del rey don Jaume 2. Quant més que a tots estos exemplars se respon que en ningú d'ells se trobarà que los reys bajen administrada justícia per medi de Cancellaria, sinó per Governació com a primogènits ans del jurament y, una cosa és exercir jurisdicció y expedir lletres per Governació General, altra cosa és expedir-les per Cancellaria, que és lo que al present se tracte. Finalment, lo doctor Oliba, *De iure fisci,* cap. 4, nº 37, diu que *ex causa necessitatis* dexa lo príncep de jurar y se li admeten sos officials abans y si ho entén per llochtinent, / / ningú dels exem-

a. 1398 *al manuscrit.*
b. *es refereix a Alfons III d'Aragò, II de Barcelona.*

a. *es refereix a Alfons IV d'Aragó, III de Barcelona.*
b. y fou assò ... don Jaume. *Això és impossible.*

plars aparta ho conclou sinó lo del duch de Feria y lo príncep ere jurat y axí no fa al cars, quant més que no·ý ha causa de pública necessitat perquè ja lo Principat reste administrat per lo portantveus ab la Real Audiència, lo qual govern està aprovat per constitucions y moltes vegades s'és governat axí ab molta satisfacció del rey, nostre senyor, en tant que en moltes ocasions, podent despatxar lochtinent, nos han governat per vice-règia en alguna ocasió, dos anys y nou mesos, majorment que, en la present ciutat de Barcelona ý ha juy de prómens. Finalment se adverteix que micer Ferrer, en lo cap. 81 del lloch segon de les observances, trobant est punt diu que no està resolt si esta opinió de admètrer lo rey abans del jurament se fa de *iure* o de *pace et conveniència,* que amostre no procehir de justícia. Y nos pot dir se pugue fer càrrega al Principat de no obehir a son rey, que assò és cosa que no·s pot al·legar, que lo governador governe per ell com ha primogènit y ab la forma que donan les constitucions a fins a tant que lo rey haje jurat. Si·s dóne lloch a que se admete lo lochtinent general abans del jurament del rey no veurem may sa cara, ni·ns aconsolarem, ni·ns conexarà, ni sebrà què som y axí no·ns estimarà, que per assò se fa aquest jurament / / y vol la constitució sie personal y no per procurador perquè·ns veja y conega hi·l vejam hi·l conegam. Tot és més comoditat dels ministres que servey del rey y, axí, lo duch de Feria, representà assò a sa majestat per gran servey y molts dels cathalans que·ý ajudaren ne foren remunerats y axí no és bé que, essent açò[a] sòls comoditat dels ministres y de alguns particulars, se dexe de representar a sa majestat nostra justícia, acompanyada ab lo molt gran amor li tenim y gana de veure'l, essent axò lo que més convé al servey de nostre senyor Déu, de sa majestat y del bé comú».

Còpia[b] de[c] la scriptura enviada per la ciutat. *«In Christi nomine. Pateat universis quod nos Petrus Dei gratia rex Aragonum, Valentiae, Sardiniae, Corsicae, comesque Barcinonae. Attendentes qualiter praedecessores nostri, reges Aragonum ac comittes Barcinonae felicis recordationis illustres, in initio eorum novi dominii ac nove successionis in regnis et terris nostris consueverunt et tenebantur fidelitatem a catalanis recipere eis ac iurare cartam bovagii, privilegia, libertates, franquitates et immunitates, consuetudines ac[d] bonus usus, quibusvis fuerunt et super huiusmodi fidelitate prestanda et juramento fiendo non fuisset locus certas assignatus necessario, seu etiam deputatus. Propterea nos volentes civitatem Barcinonae, tanquam antiquiorem et nobiliorem in Cathalonia huiusmodi beneficio insignire ac etiam decorare, thenore presentis privilegii nostri perpetuo et inviolabili robore duraturi, ex certa sciencia et spontanea voluntate, per nos et successores nostros quoscumque, statuimus et ordinamus atque sanctsimus que, per heredes en successores nostros quoscumque in predictis regnis et comitatu, in initio ipsorum novi dominii ac nova successionis, praedictae fidelitatis receptio et iuramenti prestatio in dicta civitate Barcinonae et non alibi recipiantur et fiant. Nos enim, iam dictam civitatem Barcinonae, ex prescriptis et aliis pluribus causis rationabilibus atque instis quae ad id nostrum animum inducunt huiusmodi prerogativa decorari decrevimus ac etiam sublimari. Mandantes per presentem privilegium nostrum heredibus / / seu successoribus nostris quicumque fuerint, quod praemissa tenant inviolabiliter et obsrvent et non contraveniant aliqua ratione. Et, ut praedicta potiori robore fulciantur iuramus per Deum et eius santa quatuor Evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, quod praedicta servabimus et per dictos heredes et successores nostros faciemus teneri et observari. In quorum testimoniu[m] presens privilegium inde fieri iussimus sigilli bullae nostrae plumbea munimine insignitum. Datum Barcinonae, quarto decimo chalendas novembris, anno domini millesimo trecentessimo[a] tricesimo sexto[b], subscriptio decima. Sig+num Petri Dei gratia regis Aragonum, Valentiae, Sardiniae et Corsicae comitisque Barcinonae. Testes sunt inclytus infans Petrus, Rippae Cursiae et Impuriarum comes, inclytus infans Raymundus Berengarii, comes Montanearum de Prades, inclytus infans Iacobus, comes Urgelli, vicecomes Agerensis, Arnaldus, Tarraconensis archiepiscopus, frater Ferrarius, Barcinonensis episcopus. Sig+num Bernardi de Podio, praedicti domini regis scriptoris qui, de mandato ipsius, haec scribi fecit et clausit die et ano quo supra». In pri. unid, foleo CCCLVIII.*

90, 3ar *«In[c] Dei nomine. Noverint universi quod nos, Petrus Dei gratia rex Aragonum, Valentie, Sardine et Corsice comesque Barcinone, viso quodam capitulo secunda curie Barcinone dudum per illustrissimum dominum Iacobum, recolende memorie, avum nostrum, celebrate, tenor cuius capituli talis est: Item quod mei successores in comitatu Barcinone vel in Catalonia unus post alium in perpetuum, antequam richi homines, milites vel cives vel homines villarum faciant sibi sachramentum vel fidelitatem, uurent et teneantur iurare et*

a. açò *interlineat, damunt de* assò *ratllat.*
b. *privilegi insert entre els folis 90 i 91 del trienni 1620-1623.*
c. Còpia ... ciutat *anotació escrita al dors del privilegi.*
d. *a continuació ratllat* h.

a. *a continuació ratllat* vigesimo.
b. vigesimo *al manuscrit.*
c. *a continuació còpia d'un capítol de Cort inserta entre els folis 90 i 91 del trienni 1620-1623.*

[1621]

confirmare et aprobare publice venditionem et franchitudinem bovagii et omnia alia statuta et ordinationes factas in ista presenti curia et in curiis generalibus, factis in Montesono et Barchinona et in aliis locis Cathalonie et alia privilegia et gratias, tam ingenerali, richis homines et militibus et civibus et hominibus villarum et civitatibus et locis et villis que sunt nostra vel predictorun et, si quis vel aliqui Cathalonie cuiuscunque dignitas vel conditionis hinc facerent, dicto domino Cathalonie, sachramentum vel fidelitatem antequam ipse fecerit dictum sachramentum et confirmationem, que non valeat. Viso etiam quodam instrumentum venditionis, remissionis et franquitatis bovagii, terragii et herbagii per prefatum dominum regem Iacobum, bone memorie, avum nostrum, facto et iurato richis hominibus, militibus et civibus et hominibus villarum Cathalonie et hominibus eorum, pretio ducentarum mille librarum in quo instrumento, inter alia, sequens clausula continetur: Preterea ex certa scientia volumus et concedimus vobis et vestris et omnibus aliis et singulis supradictis specialiter et generaliter dictis seu nominatis et notario instrumento, nomine vestro et omnium aliorum et singulorum predictorum, generaliter et specialiter nominatorum, a nobis legitime stipulanti, paciscenti et recipienti et perpetuo ordinamus quod nos et omnes heredes et successores quoscumque nostros que successores nostri in // 90, 3ª*v* *// comitatu Barcinone et in Cathalonia, tam generaliter quam specialiter, unus post alium successive, tempore sui novi dominii seu nove sucessionis, antequam richi homines, milites, cives et burgenses et homines villarum et aliqui alii Cathalonie sibi faciant seu prestent iuramentum vel fidelitatem vel sibi in aliquo respondeant et antequam aliquis requisitus expresse vel non requisitis sibi faciat vel facere teneatur homagiis vel aliquiter recognitionum, ratione feudorum, vel quelibet aliis ratione, ipse successor nostri vel nostrorum in comitatu Barcinone et Cathalonie quicunque fuerit, generalis seu specialis, per se et suos, laudet et confirmet et iuret pubblicu et approbet presentem venditionem, absolucionem, deffinitionem et remissionem bovagii, terragii et herbagii et actionis et vexationis et iuris eorum cum pubblico instrumento et usque quo predictam laudationem et confirmationem et iuramentum et approbationem predictorum omnium fecerit cum pubblico instrumento aliquis de predictis supra generaliter vel specialiter dictis seu nominatis, vel eorum successores non teneantur et respondere in aliquo et, si per aliquem cuiuscumque conditionis seu status existeret sachramentum fidelitatis vel homagium, seu alia quevis obligacio facta esset antequam predicta, ut est dictum, laudata, approbata et iurata essent per novum quemvis dominum non valerent et pro non factis penitus haberentur. Viso insuper quodam capitulo per dominum regem Alfonsum, felicis recordacionis, patrem nostrum edita in generali curia in villa Montisoni celebrata, quod incipit: Insuper attenderet quod privilegia predecessorum nostrorum et signanter serenissimi domini Iacobi, recolende memorie. Et idcirco nos, Petrus Dei gratia rex prefatus, per nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus et servare et servari facere promittimus vobis comitibus, vicecomitibus, baronibus, richis hominibus, militibus, civibus et hominibus villarum Cathaloniae et successoribus vestris perpetuo, et notaris infrascripto, tamquam publice // persone haec recipienti, paciscenti et stipulanti pro vobis et pro omnibus aliis quorum interest et intererit venditionem, absolutionem, deffinitionem et remissionem predictas per prefatum dominum regem Iacobum, bone memorie, avum nostrum, vobis et cuiuslibet vestrum et vestris hominibus facere de bovagio, terragio et herbagio antedictis et omnia et singula contenta in instrumento cuiusdam venditionis, absolutionis, diffinitionis et remissionis, quod instrumentum Stephanus de Podio, notarius pubblicus Barcinone, scribi fecit et clausit pridie nonas februarii, anno Domini millessimo duocentessimo nonagessimo, prout haec et alia in eodem instrumento cuius tenorem in presentia nostri et nostri consilii legi fecimus per nos infrascriptum et ipsum et omnia in eo contenta diligenter et plene intelleximus latius et plenius continentur. Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris perpetuo et notario infrascripto haec recipienti, paciscenti et stipulanti, ut supra omnia et singula statuta, capitula et ordinationes curiarum generalium Cathalonie celebratarum per predecessores nostros, recolende memorie, de pro rubris in predicto capitulo suprainserto sit mentio et omnia et singula privilegia et gratias de quibus in eodem capitulo plenius consuetur. Item, per nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, gratis et ex certa scientia, laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris perpetuo et notario infrascripto recipienti, paciscenti et stipulanti supra statutum ordinationem sanctionem et provisionem dudum per prefatum dominum regem Iacobum, avum nostrum, bone memorie, pro comuni utilitate rei publice // et bono ac tramquillo statu totius terre sue ac omnium subditorum suorum, factos cum carta sua, bulla pendenti eiusdem domini regis plumbea, roborata, data Tarrachone, decimo nono chalendas ianuarii, anno domini millessimo trecentessimo, decimo nono de regnis Aragonum, Valensie ac comitatu Barcinone, cum directo dominio et aliis iuribus regni Maioricarum et insularum ei adiacentium et comitatu Rossilionis et Ceritanie, Confluentis et Vallisperii ac vice comitatum Omeladesii et Carladesii, aliquo tempore non dimitendis nech ceparandis ab inviçem et omnia et singula in eadem*

contenta, prout in eadem carta quam Bernardus de Aversone, dicti domini regis notarius, de mandato eiusdem domini regis, scribi fecit et clausit, cuiusque tenorem in presentia nostri et consilii nostri legi fecimus per notarium infrascriptum et ipsam et omnia in ea contenta, diligenter et plene intelleximus, latius et plenius continentur confirmamus et etiam omnes alias constitutiones factas et editas, tam per dictum dominum regem Iacobus avum, quam per dictum regem Alfonsum patrem nostros ingeneralibus curiis Cathalonie predictas itaque laudationes, approbationes et confirmationes facimus de predictis omnibus et singulis, plenius certificati et informati, vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet vestrum perpetuo et notario infrascripto hoc recipienti, paciscenti et stipulanti, ut supra de predictis omnibus et singulis, sicut melius dici et intellegi potest ad vestrum vestrorumque successorum salvamentum et bonum, sanum ac favorabilem intellectum volentes et expresse statuentes ac etiam mandantes predicta omnia et singula perpetuo inviolabiliter observari, mandantes etiam cum hoc publico instrumento procuratoribus, vicariis, baiulis, / / curiis et alias officialibus et sub dictis nostris, presentibus et futuris, que predicta omnia iuxta formam dictorum instrumentorum et capitulorum et cartarum, iam dictarum, teneant et observent et faciant ab omnibus perpetuo teneri et inviolabiliter observari. Et, ut predicta omnia maiori gaudeant firmitate, promittimus et iuramus per Deum et cruçem domini nostri Iesuchristi et eius sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia et singula tenere et observare et teneri facere et etiam observari. Retinemus tatmen, quod cum aliquis donationes seu alienationis facere fuerint a decimo tercio chalendas septembris, anno Domini M CCC XXVIII, *vitra per dictum dominum regem Alfonsum, patre nostrum, in preiuditium nostri et regnorum et terrarum nostrarum easdem donationes, seu alienationes non intendimus confirmare nech intendi seu includi in confirmatione predicta, de quo rettensiones volumus fiera pubblicum instrumentum ad cognitionem Rodrici, vicecancellarii et Iacobi Calveti ac Bernardi de Olsinellas, llegum doctorem, Petri de Caslerino, Petri Despere et Guillermi Sirvent, iudicum curie nostre. Volumus etiam et mandamus de predictis omnibus et singulis facit et tradantur tot instrumenta orfginalia per notarium infrascriptum, quot quilibet predictorum superius expresatorum, quorum intererit inde regni scierint fieri et potierint sibi tradi. Actum est hoc in castro regio civitatis Illerde, quarto idus iunii, anno Domini millessimo trecentessimo trigessimo sexto». In*[a] *Diversorum* 2, fol. 198.

a. In ... 198 *anotació escrita al marge esquerre.*

[*1621*]

Ciutat[a].[b] «Als molt magnífichs senyors y de gran providència, los jurats de la ciutat de Gerona. Molt magnífichs, honorables y de gran providència. Las lletres de vostres magnificències de 28 del passat rebérem a 4 del present ab avis dels qui són estats presos en aquexa ciutat inculpats de haver fabricat moneda falsa y en cert són de lloar les magnificències vostras de la diligència que en dit fet han donada per lo bé que se'n spera redundar, no solament als poblats de dita ciutat, más encara de tot lo present Principat y, per ço, volriem molt que los dits delats fossen aportats en aquesta ciutat, si sens perjuy o[c] derogació de les constitucions de Cathalunya y dels privilegis y libertats vostras se pogués fer, a fi que per los spectable portantveus de general governador y doctors del Real Concell fos conegut més plenament de llurs culpes y demèrits y, segons aquélls, fossen punits y castigats per exemple dels altres, majorment per ésser part de la moneda falsada de la emprempta de aquesta ciutat y en haver-ne scrit vostres magnificències al dit spectable governador, car dubtam nosaltres, per lo que havem sabut del serraller que l'any passat fou pres per semblant rahó, que aquí se'n pugue axí bé saber la veritat, com farie en aquesta ciutat e, si no·s trobarà camí que los dits delats, sens perjuy de dits privilegis y constitucions, sien aportats en aquesta ciutat per lo que dit havem, pregam molt affectadament les magnificències vostres que en lo procés y enquesta de dits presos vullan molt mirar y fer diligència que la veritat del fet sia sabuda y, si seran trobats culpables, sie fet d'ells lo càstich y punició que merexen y, si per ventura los dits presos denunciaran que altres fossen còmplices / / llurs en lo dit crim, dar-nos hun avis lo més secret que poran vostres magnificències car, ultra que redunderà al servey de la real majestat y benefici universal de tot lo present (Principat) que en honrra de vostres magnificències, encara nosaltres, per lo interès de aquesta ciutat, ho reputarem a molt accepta complasència a les magnificències vostres, les quals Déu, nostre senyor, vulle tenir en sa contínua protecció. De Barcelona, a 6 de mars del any 1517. Los concellers de Barcelona al honor de vostres magnificències aparellats».

Ciutat[d].[e] *«Presuposita dispositione constitutionis et titulo de juramento voluta, fol. 169, non potest dominus rex iurisdictionem exercere in Chathalonia quinprius iuraverit et, per privilegium regis Petri 3, in civitate Barcinone. Et per consequens*

a. carta inserta entre els folis 90 i 91 del trienni 1620-1623.
b. Ciutat *anotació escrita al dors de la carta.*
c. o derogació *interlineat.*
d. informe jurídic insert entre els folis 90 i 91 del trienni 1620-1623.
e. Ciutat *anotació escrita al dors de l'informe.*

[1621]

non potest ante dictum iuramentum locumtenentem nominare, sich intellegit hanc constitutioni Olliba «De jure fsci», cap. 4, a. n. 33 ad 36 et Mieres per eum relatus n. 34. Fundamenta tradita in contrarium ex glosa Clemen. «Uni de iure iurando verbo regis» et ex traditis per Lueiardum loco «A vi subiugationis» nº 19, fol. 755, non obstant quia procederent de iure comuni seu es de iure nostro Cathalonie, ut per dictam constitutionem 2 et dictum privilegium. Exemplaria novem relata nichil ad prepositum, saltem septem prima, quia nullum verbum de creatione locumtenentis, sed de expeditione aliquarum provisionum contentarum in regestis in suiis deputatis Cathalonie et consiliarii Barcinone. Ultima dua exemplaria, nempe mortis Caroli Quinti, quo fertur regem Philippum, eius filium, nominasse in locumtenentem don Garciam de[a] Toledo in anno 1559 et regem Philippum, nepotem dicti Caroli, nominasse in locumtenentem ducem Ferie in anno 1589 non obstant nam, ultra quod ambo reges fuerunt iurati ut principes quod seccesest in casu presenti, primum ideo locum habuit quia Philippus, filius Caroli, erat in Germania et in // expeditione belli et sub occassione imminentis necessitatis fuit admissus dictus don Garcia de Toledo, prout minuit dictus Olliba n. 35, Ferrer in suis «Observantiis», pars 3. cap. 471. Secundum et ultimum, ideo quia protestati fuerunt deputati et consiliarii Barcinone, quod a cetera non posset trahi in consequentiam, unde de illo non potest nec debet habere ratio cum contra expressam constitutionem factum fuerit. Nec necessitas ad presentis viget aliquam vim, dominus rex non sit in expeditiones alicuius belli, nec deffuit in hac provinsia qui ius reddat iustitiam que administrat nempe generis vices generalis[b] gubernatoris».

«Molt[c] il·lustres senyors. Per Ferrandis rebí la de vostres[d] senyories als 16, a les tres de la tarde, que·m causà molt gran consuelo perquè·m tenia ab molt gran aflicció lo que per así·s deya, per ocasió de haver escrit lo duch de Alcalá y altres persones, quiçà no totes sens pació, que en aquexa casa y en la de la ciutat se avian parlat cosas que, oÿdas, offenian en respecte a la admició del privilegi de llochtinent y, encara que los que saben y tenen experiència ab la maduressa que·s tracten los negocis en aquexas dos casas y, en particular, los que són del servey de sa magestat, nos havia de donar poch cuydado; però lo veure lo mal nom los donaven no podia dexar de sentir-se. En lo punt rebí la de vostres[e] senyories, en companyia dels embaxadors de la ciutat, anàrem a casa del senyor comte de Benavent y, per ser sa excel·lència fora d'ella, no poguí donar la de vostres[a] senyories y, de allí, anàrem a informar los senyors vicecanceller y regent Fontanet y diguí tenia avís de vostres[b] senyories havian rebuda la carta de sa magestat en que·ls feya saber la mort de son pare, rey y senyor nostre, y còm enviava privilegi de llochtinent al duch de Alcalà y que havian fet vostres[c] senyories nominació de personas eletas y advocats per a que, juntament ab la Vintiquatrena nomenda per la ciutat, vessen les constitucions, privilegis y consuetuts del Principat, estil antiquíssim, de una y altra casa // y que no podia ser ab la pricipitació que a alguns aparia, per ser lo cas tan grave y de tanta calitat y, si·s pot dir, lo major ha tingut aqueix Principat y que la quexa del duch de Alcalá y demés astaria en modo de bon govern havie aúdes suspendre, fins a veure la resolució que·s pendrie y, qualsevol que fos, asigurava de part de vostres[d] senyories, seria tan justificada que sa magestat se'n tendria per servit, pus no·s podia pensar de príncep tan clement y christià volgués de sos vassalls sinó lo just y rahó y que, quant ý aguès agut algunas personas, lo que no·s creya, que·s fosen descuydats en lo votar, podrian haver errat en lo modo dit, però no en la intenció, pus may ningú que·s nat cathalà la ha tinguda, sinó de servir a son rey y senyor y, en lo de haver obeyt en València en lo punt y los aragonesos haver dexat continuar al virrey lo govern, axò no carregava a vostres[e] senyories, pus cada província tenia privilegis y lleys diferents y que Cathalunya no·s governava per lo que los demés feyan, sinó per exemplars y consuetuts, quant y més que la província no estava sens justícia, pus lo governador que representava lochtinent del príncep y, com a tal, governava juntament ab los de la Audiència y que, en lo de successió, no s·í duptave, ni·s podia creure de província que tanta amor té a sos reys y senyors y la que podia ser exemple a les demés en fehilitat, y que vostres senyories se donavan tota la pressa que·s podia, no perdonant dias de Pàsqüa, treballant de dia y de nit per a pendre una resolució que fos del servey de Déu, de sa magestat y benefici púbblich, acudint en tot lo que toca sos càrrechs, ab molta pun- // tualitat y cuydado. Lo disapte dematí, torní en casa del senyor compte de Benavent en companyia dels embaxadors de la ciutat, dona·ns audiència extraordinària, estant en lo llit y, després de haver-li dit lo que tinch referit y donada la letra[f]

a. a continuació repetit de
b. a continuació ratllat ea Cathalonie.
c. carta inserta entre els folis 115 i 116 del trienni 1620-1623.
d. vostra senyoria *al manuscrit.*
e. vostra senyoria *al manuscrit.*

a. vostra senyoria *al manuscrit.*
b. vostra senyoria *al manuscrit.*
c. vostra senyoria *al manuscrit.*
d. vostra senyoria *al manuscrit.*
e. vostra senyoria *al manuscrit.*
f. latra *al manuscrit.*

de vostres[a] senyories, lo suppliquí, de part de tot lo Principat, fos servit fer-nos merçè en esta y en les demés ocasions de intercidir ab sa magestat no donàs lloch a senistres informacions. Respongué besava les mans a vostres[b] senyories y que ab molt gran gust ajudaria en quant pogués y la justícia del Principat donaria lloc ab les demostracions que veuríem. Mana-me scrigués a vostres senyories[c] de sa part, se donasen tota presa que·s pugués en pendre resolució, que ell ho estimaria en molt. També havem informat al senyor duch de Monteleón y ho aniré continuant ab les persones me parran a prepòsit. Tots fan gran força ab lo exemplar del duch de Feria, supplico a vostres[d] senyories me fase(n) merçè de enviar-me un memorial de tot lo que fa al prepòsit, per a justificar la justícia del Principat per a poder-els·í, en los cassos que se offerexen, respondre ab fonament. Com vostres[e] senyories no·m diu(en) ajan rebudas dos tinch escritas per dos extraordinaris, me done cuydado no sian perdudas. A·m paregut despachar a Ferrandis ab tota diligència, com vostres senyories me ordenen[f] aquí. Guarde Déu com pot. De Madrid, als 18 de abril 1621. A Ferrandis he donats mil maravedís per a son viatge, que·m diu sempre / / se li ha donat lo mateix. Molt il·lustres senyors, besa la mà de vostres[g] senyories son major servidor, don Ramon de Calders y Ferran».

Maig[h] MDC-XXI. Divendres, a XXVIII. En aquest die, per orde y manament de sas senyories, mossèn Barthomeu Sala, síndich del dit General, presenta estas cosas y entrevenint jo, Antoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, y presents per testimonis Francesch Vernet, mercader, ciutadà de Barcelona y Joan Ventura Curús, scrivent, en Barcelona habitant. Constituhit personalment devant de la presència del magnífich Francesch Bru, ciutedà honrrat de Barcelona y regent la Real Thezoreria, personalment trobat en la entrada de la casa de sa habitació, la qual té en la present ciutat de Barcelona, al carrer dit de la Mercè, entre las dotse horas y una de migdie, en dit nom presentà y requerí a mí, dit Anthoni Thió, scrivà major y secretari del dit General, presentat y legit públicament la requesta o scriptura del tenor següent:

a. vostra senyoria *al manuscrit.*
b. vostra senyoria *al manuscrit.*
c. vostra senyoria *al manuscrit.*
d. vostra senyoria *al manuscrit.*
e. vostra senyoria *al manuscrit.*
f. ordena *al manuscrit.*
g. vostra senyoria *al manuscrit.*
h. foli amb la còpia de la jornada de divendres 28-5-1621 insert entre els folis 134 i 135 del trienni 1620-1623.

«Il·lustre senyor. Ignorar no pot vostra mercè que, per disposició expressa y paraules formals del capítol 64 de les Corts de 1599 no estigué statuhit que tots los qui·s condampnen a / / galeras en aquest Principat se hajen de donar y liurar a les galeras del General de Cathalunya, per observança del qual capítol sempre són stats liurats per vostra mercè dits condempnats als officials y ministres de dites galeras y com al present se hajen demanat al ajudant de thesorer per part de dits officials los que estan condempnats a galeras en dit Principat ha dit que tenie orde de vostra mercè de donar-los tots, exceptat Domingo Pelegrí, aragonès condempnat en Barcelona per lo Real Concell y com dit Pelegrí, encara que sie aragonès, també dega ésser liurat a dites galeres per ser condempnat en Cathalunya com los demés, és molt just que, per observança de dit capítol vostra mercè lo entregue a dits officials per dites galeras. Per ço y altrament, lo sýdndich del General requereix a vostra mercè que, per observança de dit capítol de Cort y de les constitucions generals de Cathalunya, sie vostra mercè servit de liurar y entregar dit Pelegrí, condempnat, a dits officials de dites galeres del General, altrament protesta de tot lo lícit y permès de protestar, requirint a vos notarialment».

La qual scriptura o requesta axí presentada y legida, encontinent, lo dit magnífich Francesch Bru digué y respongué que se aturave lo temps de la constitució per a respòndrer, demanant còpia de la dita scriptura, / / la qual còpia encontinent li fonch liurada y donada en ses mans per mí, dit scrivà major y secretari del dit General, instant lo sýndich lo dit nom. E lo endemà, que comptavem als vint-y-nou de dit mes y any, entre la una y dues horas passat migdie, en presència de Steve Pobla y Joan Ventura Curús, scrivents, en Barcelona habitants, testimonis a estes cosas cridats, constituhit personalment lo dit magnífich Francesch Bru devant de mí, dit Antoni Thió, scrivà major y secretari demundit, ab ànimo de respòndrer a la sobredita requesta a ell, dit Bru, presentada en lo die de ahir, com dalt està dit a instància del dit sýndich del dit General, aportà en scrits la resposta del thenor següent, ço és, que està prompte de servar les constitucions de Cathalunya en quant li toque, requerint ésser la present resposta insertada al peu de dita requesta y no sie donada còpia de dita requesta sens incerta de la present resposta. *De quibus etcetera.*

De premissis manuque alicua scriptis et, ex licentia suarum dominationum, extractis a Dietario presentis domus Deputationis, recondito et custodito in archivo seu scribania maiorii cuisdem domus, fidem facio ego, Dominicus Sclar, scrivanus

[1621] *ac scriba maior et sacretarius Generalis Cathalonie, ac que utor in publicis claudendisque instrumentis ac aliis scripturis dicti Generalis approvo. Sig+num.*

Vot[a] de[b] doctors. Diputats[c] y senyories. «Los doctors del Real Consell devall escrits consultats per los senyors deputats y senyors visitadors del General de Cathalunya respective[d] acerca de si los senyors deputats deuen girar les dos mil liures que, per ara, los han ordinat girassen per affers de la visita, attès que dits senyors visitadors han referit que han de pagar algunes coses y que dites dos mil lliures són precíssament necessàries per acabar dita visita y dar conclusió a ella, com digan tenir ja gastades íntegrament totes las vint mil nou-centes sinquanta liures que, per effecte de la present visita, ab diverses partides, són estades girades per dits senyors deputats y attesos los inconvenients grans que, de no girar les dites dos mil liures podrien resultar, són de vot y parer que los senyors deputats del General de Cathalunya, de diners del dit General, han y deuen girar, per ara, per obs de dita visita, dites dos mil lliures. Però, per quant attesos los gastos fets en las altres visitas, segons tenim relació, consta los molts milanars que ha gastats més la present visita que totes les altres passades, fetes després de las Corts de 1599 fins ara y que lo capítol de la visita se féu en dites Corts per reprimir excessos y gastos supèrfluos de las pecúnies de la Generalitat y, encara que dit capítol, segons la lletra de ell, dóna poder ample y absolut a dits senyors visitadors per a poder gastar tot lo que volen, però perquè la ànima y sentit de dit capítol y la intenció de la Cort General no fonch de que·s gastàs, sinó allò tantsólament que bé y honestament és necessari per la bona direcció y conclusió de la visita y que, gas- / / tant-se en esta, per ara, vint-y-tres mília lliures se hauran gastat fins assí, nou mília lliures més del que se ha gastat en qualsevol altra de las visites passades y perquè en lo sdevenidor no·s puga fer càrrech als senyors deputats, som de parer que dits senyors deputats junten persones, per sas senyories eligidores, calificades dels tres estaments y que·ls donen rahó de tot lo sobredit y ab parer d'elles y no altram[ent] ne donen rahó als brassos, sens retardació emperò, alguna de la paga y liberació de les dites dos mília liures que, per ara, demanan dits senyors visitadors. Joseph Ferrer, Hierònym Senjust, Joan Magarola, don Pedro Soler, Miquel Sala, Joseph Roca, Hierònym Astor, Francesch Bonet, Mija vila Franquessa, Francesch Ferruz, Monserrat Ramon, Baltasar Morell».

Carta[a] de[b] su magestat de 8 de juny 1621. *«[A los] nobles y amados los diputa [d]os [del] General del[c] [Pr]incipado de Cataluña. El rey. Diputados. Para escusar differencias y que se sepa en la forma que se ha de proceder, assí quando el duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, como los demás que le succedieren, quisieren embiar las galeras dessa esquadra por la costa de esse Principado y condados y también quando vosotros las huviéredes menester para traer provisiones o otras cosas que se offrecieren, aviendo considerado muy atentamente lo que de vuestra parte se me ha representado, he acordado lo siguiente, lo que se ha de executar inviolablamente, que los dichos mis lugartenientes y capitanes generales, siempre que quisieren embiar las galeras para cosas de mi servicio por las costas de essos Principado y condados, os lo avisen con su secretario o otra persona que les pareciere, sin tener obligación de explicar el effecto para que las quieren, pero dandoos la notícia que se requiere para que sepáis los bastimentos y demás cosas que avéis de proveer para ellas y que vosotros las aprestéis y proveáis luego de lo necessario, de manera que puedan navegar, sin que en esto haya género de contradición ni dilación, más de la que fuere menester para darles las provisiones. Que quando a vosotros se os offreciere aver menester las dichas galeras para ir por bastimentos las podáis embiar siempre que os pareciere, sin que para ello tengáis obligación de acudir al virrey, pero quando quisiéredes embiallas por algún otro effecto, se lo / / avisaréis por medio del general o cabo que fuere de las galeras o galera que huvieren de salir, pues no es justo que, fuera de las idas que hizieren para provisión de bastimentos, salgan para otros effectos sin notícia y consentimiento del que representa mi persona en essos Principado y condados, del muelle, puerto o playa adónde se hallaren, con lo qual espero se dispondrá mejor todo lo que a mi servicio conviene y se conseguirán los buenos effetos que se esperaron quando se instituyeron las dichas galeras. Dada en Madrid, a* VIII *de junio* MDCXXI. *Yo el rey. Villanueva, secretarius. Vidit Roig, vicecancellarius, Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens. Vidit don Salvador Fontanet, regens. Vidit Villar, regens».*

Vot[d] de[e] doctors. «Jhesús, Maria. Consultats

a. vot de doctors insert entre els folis 141 i 142 del trienni 1620-1623.
b. vot de doctors *anotació escrita al dors del vot.*
c. diputats y senyories *anotació escrita al marge esquerre.*
d. respective *interlineat.*

a. carta inserta entre els folis 146 i 147 del trienni 1620-1623.
b. carta ... Cataluña *anotació escrita al dors de la carta.*
c. segell de placa munit al marge esquerre.
d. vot de doctors insert entre els folis 149 i 150 del trienni 1620-1623.
e. vot de doctors *anotació escrita al dors del vot.*

los assessors[a] y advocat fiscal del General y los doctors aplicats infrascrits per los[b] senyors deputats acerca del fet següent, és a saber si la carta[c] real de sa magestat, dada en Madrit, a 8 de juny del corrent any 1621, ab que explicant sa voluntat real acerca de enviar les galeres del General de Cathalunya[d] diu que son excel·lentíssim[e] lloctinent general[f] les puga enviar per cosas del servey de sa magestat, per estes costes del mar, notificant-ó als dits senyors deputats y que dits diputats les pugan enviar per bastiments sens donar-ne avís al virrey y no per altres coses sens consentiment de dit excel·lentíssim senyor lloctinent general, que representa sa persona, és prejudicial a la pretenció que dits senyors diputats han tingut y tenen de que ells a ssoles han de enviar dites galeres, pus tenen líberament la administració de les coses del General, com ó són dites galeres. Vists[g] los capítol(s) de Cort 63[h] y 64 de les Corts 1599 ab los quals foren manades armar dites galeres[i], attès que, del tenor de dits capítols, se col·legeix que la mente de la Cort General fou que los diputats del dit General armassen, sustinguessen y mantinguessen dites galeres ab dinés de la Generalitat, com a cosa del General y mirassen per lo que és convenient a la conservació de dites galeres y que / / ninguna cosa és més pròpria a la conservació de dites galeres que deliberar si dites galeres han de anar, o no, segons lo temps, manteniment y sufficiència de dites galeres y, per altra part, se veu ésser molt convenient als bons effectes que dites galeres han de fer que les persones que han de proveir-les y han de tenir los emoluments y profits que de dites galeres han de resultar, tingan lo cuydado de enviar aquélles per als effectes que se són armades, són de vot y parer que dits senyors diputats deuen[j], de nou, suplicar a sa magestat sia servit commutar la[k] resolució de dita sa real carta, fent mercè a est Principat de deixar la líbera administració de dites galeres y la facultat de enviarles allà ont convinga[l] per als effectes[m] considerats en dits capítols als dits diputats, pus així se seguirà la voluntat de la Cort y se farà lo servey de sa magestat. *Vidit Iacobus Marti, filius Ihesus assessor, vidit Petrus Pla, assessor*[a]*, Gori, consulens, vidit Fontanella, consulens, Mir, consulens, de Malla, consulens, Mir, consulens, Josephus Astor, consulens, Montella, consulens, vidit Aguilo, assessor, vidit Cancer, consulens, vidit Fumaz y Despla, consulens, vidit Planti, consulens, Lauger, consulens, vidit Rubi, consulens».*

a. a continuació ratllat del genera.
b. los senyors deputats *interlineat.*
c. a continuació ratllat al.
d. a continuació ratllat disposa.
e. excel·lentíssim *interlineat.*
f. a continuació ratllat quand vulla.
g. a continuació ratllat a la constitució.
h. 63 y 64 *interlineat sobre* 64 *ratllat.*
i. a continuació ratllat que.
j. a continuació dues paraules ratllades.
k. a continuació ratllat delibe.
l. a continuació ratllat segons ó disposen dits.
m. a continuació ratllat de.

Carta[b] de[c] sa majestat de 8 de juliol. «*A*[d] *los venerable(s), noble(s) y amados nuestros, los diputados del General de Cataluña. El rey. Diputados. Porque se ha entendido que tratávades de que las dos galeras que sustentan por cuenta dese Principado y condados pasen a Ytalia, ha parecido advertiros que no lo hagan, pues como sabéys, an de acudir en primer lugar a la defensa y seguridad desa costa y particularmente al socorro de Iviça y otras partes que tanta necessidad tienen de su asistencia y assí lo executaréys y me daréys avisso de haverlo cumplido. De Madrid, a 8 de jullio 1621. Yo el rey. Martin de Aroztegui, regens».*

Decret[e] del[f] proceso e sentència de la visita dels vehedor e comptador de galeres. «Los noms de Nostre Senyor Déu Jesuchrist y de la gloriosa verge Maria, mare sua, humilment invocats. Nosaltres, Francesch Miquel Ferrer, doctor en drets, cabíscol y canonge de la santa iglesia de Leyda, y Anthoni Ponsich, canonge de la santa iglesia de Elna, per lo stament ecclesiàstich, ensemps ab lo molt il·lustre y molt reverent senyor fra don Pedro de Puigmarí, doctor en drets, abat del monestir de sant Miquel de Cuxà, del orde de sant Benet qui, per ésser promogut al offici de conçeller de Cathalunya, no pot entrevenir en la present sentència; don Alexandre de Cordellas, don Jayme de Lupià y de Oms y micer Francesch Gomis, donzell y doctor en drets, per lo stament militar; Miquel Quintana, burgès de la vila de Perpinyà, Làtzer Scura, doctor en medicina, y Joan Garra, mercader, ciutadà de Gerona, per lo stament real, visitadors del General del present principat de Cathalunya, extrets a sort per los molt il·lustres senyors deputats del dit General de Cathalunya a dos de agost proppassat, ab lo modo y forma que disposa lo capítol primer del nou redrés fet en les Corts Generals celebrades en Barcelona en lo any 1599. Vistas las querelas o enquestas fetas contra Gaspar Molera, vehedor, y Luís Cassador, comptador de las galeras de la squa-

a. a continuació ratllat vidit.
b. carta inserta entre els folis 157 i 158 del trienni 1620-1323.
c. carta ... General de Cataluña *anotació escrita al dors de la carta.*
d. segell de placa munit al marge dret.
e. sentència inserta entre els folis 164 i 165 del trienni 1620-1623.
f. Decret ... galeres *anotació escrita al dors de la carta.*

[1621]

dra de Cathalunya, a instància del procurador fiscal de la present visita y, en particular, las querelas del número 11 y número 12 contra dits Cassador / / y Molera, en las quals pretén dit procurador fiscal que han comesos molts descuyts y faltas en los llibres de vehedoria y comptadoria que aportan quiscú d'ells per rahó de llurs officis. Vista la querela de número 21 contra dits Molera y Cassador en la qual pretén han fet y concentit que treballassen alguns sclaus en Cicília per particulars, aprofitant-se dels diners que guanyaven. Vista la querela número 27 contra dits Molera y Cassador, en la qual pretén dit procurador fiscal que tenían la obligació de aportar un llibre de tot lo que entrave en poder del pagador que, no havent-ho fet, eran cayguts en grans penas. Vista la querela de número 29 contra dits Molera y Cassador, la qual se'ls fa càrrega que no han acudit als pagaments generals se han fet de la gent de sou de ditas galeras y stan discordes en alguns pagaments. Vistas las querelas de número 31 y 32 contra dits Molera y Cassador, en las quals, dit procurador fiscal pretén que dits querelats deuen ésser punits y castigats per haver permès en lo trienni pròxim passat se sien donades en galera, tant a la gent de cap com de rem, provisions molt dolentas. Vista la querela de número 41 y 92 contra dits Molera y Cassador, en las quals, pretén dit procurador fiscal que deuen ésser punits per no haver aportat los llibres de galeots yguals y conformes, sens discrepar lo hú del altre en cosa alguna. Vista la querela de número 82 contra dits Molera y Cassador, en la qual pretén dit procurador fiscal que han assentat en sos llibres de assientos molta gent de cap, soldats y altres officials que no han servit en ditas galeras. Vista la querela de número 91 contra dit Cassador, en la qual pretén dit procurador fiscal que no ha / / fet son offici, passant als patrons lo compte de las raccions de la gent de cap de ditas galeras, no tantsólament de les que havien lliurades, sinó també de les que havie de lliurar a dita gent de cap. Vista la querela de número 94 y número 148 contra dit Cassador, en la qual pretén dit procurador fiscal que ha delinquit per a haver exhigit salaris dels soldats per extracció de lliurançes y assientos de consignacions, pretenent que las havia de donar de franch, sens salari algú. Vista la querela de número 95 contra dits Cassador y Molera, en la qual pretén lo procurador fiscal que dits querelats tenían obligació de crear compte sempre y quant se compraven provisions per ditas galeras ab aquéll qui las rebia ha effecte que se sabés lo paradero de ditas provisions y se pogués demanar compte a qui las rebia, pretenent tenen obligació de crear dits comptes per rahó de son offici. Vista la querela de número 96 contra dits Molera y Cassador, en la qual dit procurador fiscal pretén que dits reos deuen ésser castigats per no haver presos los comptes als patrons de ditas galeras del que havian rebut y gastat en lo trienni pròxim passat, pretenent que restaven debitoris en moltas quantitats, haguda rahó del crèdit y dèbit de aquélles, y de no haver fetes las degudas diligències en que·s cobrassen dites restes conforme venen y tenen obligació per rahó de llurs officis. Vista la querela de número 150 contra dits Molera y Cassador, en la qual dit procurador fiscal los impeteix que no han tingut cuydado se donassen las provisions necessàrias y ab la bondat y qualitat requerian a la gent de galera y no haver tingut cuydado de anar en galera per fer experiència / / si los patrons donaven las matexas provisions havien rebut del provehedor y vista, finalment, la querela de número 290 contra dits Molera y Cassador, en la que dit procurador fiscal los carrega que tenían obligació de assentar las pòlissas feyan a la gent de sou de ditas galeras ha Jacomo Rabelle, perquè las pagàs, ha compte de son sou, las quantitats designades en ditas pòlissas. Vista la publicació de ditas querelas feta a 25 de dezembre proppassat. Vistas las deffensas per dits querelats donades y la publicació de aquélles, feta a 25 de març proppassat. Vist, finalment, tots los dits procesos y tot lo per dits reos deduhit y al·legat y tot lo que ha contingut veure y los mèrits de ditas querelas attesos y considerats. Vista la assignació o sentència a 25 de març proppassat, feta per a 20 de dit mes ab continuació dels dies següents, a la qual, a major cauthela, assignam per al dia y hora presents, hoÿda la relació y vot consultiu que per lo magnífich misser Jaume Mer, en drets doctor, assessor nostre, nos és stada feta en rahó dels processos y mèrits de ditas querelas, los sagrats sants quatre evangelis de nostre senyor Déu davant nosaltres posats y aquélls ab tota reverència mirats, tenint sobre ha Déu y a la veritat y justícia davant nostres ulls per a que, conforme la sua divina voluntat, lo nostre indirectament procehesca, sentenciam, pronunciam y declaram ab la forma següent: Attès, no obstant consta del deduhit y provat en las presents querelas per part de dits Molera y Cassador, que en los officis de vehedoria y comptadoria fins vuy no se ha acostumat a portar compte al pagador / / del que li entra per gasto y provisió de ditas galeras, ni als patrons y demés persones reban los bastiments y que, per haver possats comptes ab los patrons, tant de las reccions donades com de las que havia de donar, la Generalitat no ha rebut dany algú, per quant ditas reccions van reguladas a las reccions del vi, las quals consta són certas y specificades y que los officials de taula y banch que tenen salari públich acostuman exigir de cada partida que trauen

dos reals y que, fins avuy no·ls és stat prohibit exhigir dita quantitat per abstractas de assientos, consignacions, emparas o scansellacions de aquélles y que no toca al vehedor ni comptador saber perquè desferran los sclaus, ni tampoch consta que dits vehador ni comptador en Cicília sabessen que dits sclaus treballassen per particulars, ni que se aprofitassen del que guanyaven dits sclaus, ni que, fins avuy, per los senyors deputats o altre legítima persona, los sien donades instruccions per regir-se y governar-se en los officis, ni que hayan comès barataria per rahó de aquélles. Emperò, per quant del deduhit y provat per lo procurador fiscal en la present visita, consta plenament que dits vehador y comptador han comesos molts y notables descuyts en rahó de sos officis, tant en no portar los llibres de vehedoria y comptadoria regulats y conformes y de no haver carregat ha quiscú de la gent de cap en lo Llibre major de son sou las quantitats reberen ab los sis pagaments se feren en lo trienni passat, des de dos de octubre 1619 fins / / ha 25 de juliol 1620 y, axí mateix, no haver carregat en dit Llibre de sou ha dita gent de cap las quantitats reberen en virtut de las pòlissas fetas y firmades per dits vehedor y comptador de Jacomo Rabelle, ni menys haver feta menció alguna de ditas pòlissas en llurs llibres de copiadors de llibransas, com també per no haver passats comptes ab los patron[s] en tot lo any 1619 y 1620 o, al manco si excusaven dient que Hierònymo Negroto, arrendador de dites galeres los tenia las rebudas en no haver vistas de la manera instar devian se donàs forma per poder pendre de dits patrons dits comptes y que no han asistit en ditas galeras ab la continuació y punctualitat tenen obligació y que ditas cosas són obligats de fer y servar ab molt gran punctualitat per rahó de sos officis y que de ditas negligències ha patit la Generalitat algun dany, si bé fins avuy no consta ésser dit dany molt major y de gran consideració, y que los officials que en alguna manera faltan a la obligació de sos officis deuen ésser arbitràriament punits y castigats, segons la qualitat y circunstàncias del fet. Per ço y altrament, sentenciam, pronunciam y declaram y condemnam ha dits Molera y Cassador en haver de regular totas las libransas, pagaments y demés scriptures de dits dos anys ab los llibres de llur offici ab lo modo y forma baix se designarà y que hayan de servir dos anys dits sos officis de vehedor y comptador respective, sens lo sou ordinari de sos officis, ab las solas / / reccions que, de aquí havant, se hauran de rebre, los quals dos anys se han de comptar de tres de octubre 1620 en havant, que foren suspesos dits Molera y Cassador y axímateix sentenciam, pronunciam y declaram que dita suspensió déu ésser alsada y dits Molera y Cassador restituhits, segons que ab la present alsam dita suspensió y los restituhim en dits sos officis de vehedor y comptador respective, ab totas las preheminències y prerrogativas que antes de dita suspensió tenian y gosaven per rahó de aquélles, ab tal emperò, que per rahó de dit temps de dita suspensió no pugan demanar ni rebre, segons que ab la present los privam y prohibim de poder demanar y rebre cosa alguna, tant en respecte de sou com de las reccions y altres emoluments que per rahó de llurs officis haguessen hagut de rebre durant dit temps de suspensió y lo sou de sos officis fins sian cumplits dits dos anys y per la present sentència, no entenem fer prejudici al dret del General en cas en la reddició de comptes dels officials o revista de sos llibres de dits vehador y comptador constàs en algun temps que, per no haver aportat dita scriptura regulada, ditas galeras hayan patit dany algú. E axímateix sentenciam, pronunciam y declaram y als dits Molera y Cassador, vehador y comptador predits, y demés officials de galeres y altres subjectes a la visita, condemnam que, del dia present en havant hayan y degan servar y de fer servar los capítols y daliberacions fetas en la present visita, per lo bon govern y administració de ditas galeras en quant tocan ha sos officis y de quiscú d'eles respective, sots las penas aquélles contengudes, las quals són del tenor següent: «Ordinacions fetes per los molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya / / per lo bon govern y administració de la squadra de galeras del present Principat en lo any 1623. Nosaltres» *inserantur*[a] y perquè no pugan dits officials y los successors de aquélls en dits officis al·legar en temps algú ynorància de dites obligacions y forma de la administració de dits officis, provehim y manam que dits capítols y desliberacions sian apart stampadas y de aquélles se done còpia ha tots los officials que·n demanaran perquè, ab aquélla, administren sos officis ab la perfecció convé al bé públich y utilitat de las generalitat[s]. Don Alexandre de Cordelles, don Jayme de Lupià y d'Olms, lo doctor Francesc Gamis, menor, *vidit Iacobus Mir, assessor visitae,* lo senyor Francesc Ferrer, cabíscol y canonge de la Seu de Leyda, lo canonge Anthoni Ponsich, Miquel Quintana, Làtzer Scura, Joan Garra, *vidit Josephus Ramon, fisci visitae advocatus.* La present sentència e o declaració és estada promulgada, proferida y publicada per los dits molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya assentats a modo de jutges rectament judicants en lo Hort del Sortidor de la casa de la Diputació, de manament de dits senyors visitadors legida y publicada per mí, Miquel Palou, notari públich y col·legiat de la vila

a. inserantur *anotació escrita entre calderons.*

de Perpinyà y scrivà major de dita visita, vuy dilluns als catorse del mes de juny del any 1621, instant y requerint la publicació de aquélla lo magnífich Joseph Miquel Quintana, procurador fiscal de la dita visita. Presents per testimonis los magnífichs Francesc Ferrer, doctor en medicina, ciutedà de Leyda, misser Hierònym Montserrat, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, los honorables Joan Anthoni Fita, notari públich de Barcelona, / / Jaume Strada, notari, ciutedà de Barcelona, elegits e molts altres qui en la publicació de dita sentència presents eran. La dita sentència fonch intimada als dits als dits Molera y Cassador ab billets ha ells y quiscú d'ells personalment donats y dexats per Francesch Santamans, porter real y de dita visita, axí referint etcètera. *In quorum fidem robur et testimonium premissorum ego, dictas Michael Palau, notarius et scriba major dicte visite huinc subscribo ach meum solitum artis notarie et consuetum etcetera. Iuditium appono signum meum».*

«Memorial[a] de las sentències fetes per los molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya publicades als dies de 14 i 15 del mes de juny 1621, las quals sentències han volgut dits senyors visitadors ésser notificades als molt il·lustres senyors diputats de Cathalunya. Primo, en la querela de número 68, dits senyors visitadors han declarat que los dinés de comte ordinari del General no·s pugan girar a compte de galeres, per quant dits comptes se han de aportar separats y no mesclats en ninguna manera. Ítem, en la querela de número 14 han declarat que no·s pugan pagar pecúnias ningunes dels drets y compte de galeres si no és per lo pagador de ditas galeras y no per altra persona y assò inseguint lo capítol 64 de las Corts de 1599. Ítem, en la querela de número 146 han declarat que, de assí el devant, dits senyors diputats y oïdors de comptes observen y observar fassen lo capítol 64 de les Corts 1599. Ítem en la querela de número 146, feta contra lo reverendíssim bisbe de Tortosa, Phelip de Sorribes, Miquel Serdà, deputats, lo canonge y ardiacha Paulo Pla y Bonaventura Montaner, hoïdors de comptes, Gaspar Molera y Lluís Casador, vehedor y comtador de las galeras, sobre la lletra de cambi de 500 lliures que prengueren en Sicília y pagada per dits senyors deputats, han declarat que dits senyors deputats observen y observar fassen lo capítol 64 de les Corts de 1599. Ítem, en la querela de número 44 han declarat que las personas condemnades en[b] la visita pasada i en la present visita en pagar algunas[a] quantitats de pecúnies líquides no puguen concórrer en ningun offici ni càrrech de la Diputació que primer no haja pagada dita quantitat íntegrament, manant al exactor que done un any primer vinent fer-sa las degudas diligències per a que se cobren / / ditas quantitats, sots pena de perdre una terça de son salari y altres penes a arbitre de dits senyors visitadors. Ítem, en la querela 64 se ha declarat que ningun official macànich de la casa de la Diputació, ni altres que no sian creats per Cort, no se'ls done, ni donar puguen dits senyors deputats sots títol algú, d'estrenas, repartiment de menjars, confitures, ni altrament ab altre títol cosa alguna del que se acostuma de donar als officials ordinaris de dita casa, exsepto per occasió de extraccions, en lo qual cas, se li puga donar lo que és acostumat donar ab títol de repartiment de confitures. Ítem, ab la dalt dit(a) querela de número 64 se ha declarat que los senyors deputats, per absència dels senyors hoïdors i los hoïdors per absència dels dits deputats de llur bras respective, no pugan pendre porsions dobles de menjars, confitures ni strenes, sinó que se acontente de la porció li toca a quiscú per rahó de sa persona. Ítem, ab la querela de número 90 se declara que los officials del General no puguen aver salari de dietas dins Barcelona per regoneixensa de botigues ni per inquirir fraus, exceptat emperò quant faran regoneixensas de nits en las barchas o barcha que starà en la platja o moll de la present ciutat de Barcelona. Item, ab la querela de número 242 se declara que ningun official del General que tinga salari ordinari del General puga rebre salari ni quantitat algunes dels drets de galeres ab títol de remuneracions ni altrament, sots perna de pèrdrer lo salari de un any de son offici y haver de restituir tot so y quant auria rebut per dit dret de galeres. / / Ítem ab la querela de número 43 se mana als sobrecullidors que, de aquí al devant, haian de aportar en la casa de la Deputació los libres dels taulers de las taulas de las colectas de Llevant y de Ponent, conforme disposa lo capítol 91 del nou redrés de 1599. Ítem, en la querela de número 17 se ha declarat que Baldiri Miquel Soviés, ajudant del regent los comptes del General de Cathalunya, no puga rèbrer estrenas ni altres emoluments acostumen de rèbrer los demés officials ordinaris de dita casa y que los dits diputats, qui vui són y per avant seran, li hajan de pagar tots sos treballs encarregant-ne per ço sas consiències ab que, quiscun any, per dits treballs ni altrament, ab hú o molts partits no li pugan donar més de 275 lliures y, si més rebrà per ningun títol, perda los emoluments de tot un any. Ítem, ab la querela de número 3 se ha declarat ab la per-

a. memorial insert entre els folis 165 i 166 del trienni 1620-1623.
b. en la visita pasada i *interlineat.*

a. a continuació repetit algunas.

sona de Pau Beulo, ajudant del racional, lo mateix que ab lo presedent ítem està dit de la persona de Baldiri Miquel Soviés, ajudant del regent los comptes. Ítem, ab la querela de número 299 se ha reservat dret a dona Magdalena Terré devant jutge competent aserca dels prosehiments pretén ésser mal fets per la venda del lloch de Corbera. Ítem, ab la querela de número 16 se ha declarat que a Francesc Collbaró no se li puga pagar salari sert, ni estrenas, ni altres emoluments de la casa de la Deputació que acostumen rèbrer los officials ordinaris de dita casa y que tantsólament se li puga pagar y satisfer lo que treballarà per coses extraordinàrias, tocants / / a la utilitat de la Generalitat, las quals tochan al offici de scrivà major y per contencions, los quals se li haian de satisfer com ha persona particular y segons se acostuman de satisfer als demés particulars treballen en ocasions extraordinàrias per obs del General. Ítem, ab la querela de número 138 se ha declarat que lo exactor del General no puga tenir ajudant algú al qual la Diputació li dó salari ni cosa alguna, com no·s pugan crear nous officials, resevant dret al General, per a que conste que son ajudant aja rebut emoluments alguns de la Generalitat per rahó de dita nominació de ajudant de exactor puga recuperar ditas quantitats de aquéll qui, de dret, li tocarà. Ítem, ab la querela de número 34 se ha declarat que al scrivà major de la casa de la Deputació no se li haja de donar quiscun any més de cent y deu lliures per lo scrivent que té en sa casa per los negocis de la Diputació ab expresa declaració que dit scrivent, ni scrivà major, ni altri per ells no pugan rebre cosa alguna ab títol de treballs extraordinaris ni altrament, sinó tantsólament las ditas cent y deu liures. Ítem, ab la querela de número 83 se ha declarat que, de aquí al devant, de comte de correu y menut no·s puga pagar per medi de dits comtes cada semana més de sinquanta lliures, ab hú o molts partits, y que de dita quantitat se haja de pagar ab que primer los qui la auran de cobrar dins quince dies després se seran presas las cosas se auran de pagar, presente en consistori dels senyors deputats los memorials per rahó dels quals demanen se'ls pague lo diner firmat de llurs mans y, no sabent de scriure, de mà del scrivà major, specificant per menut llargament las rahons per las quals / / se'ls déu la quantitat demanen, los quals memorials no puga pagar lo regent los comtes que primer ocularment no haja vistas las cosas se han de pagar y sia entrat en consistori per lo scrivà major ans de tocar la oblata ho remesa que faals hoïdors y racional per a que examinen aquélls y que se hajan de reservar dits memorials per son descàrrech y, las demés quantitats que fins ara se són acostumades pagar per medi de dits comtes, han ordenat dits senyors visitadós que, de aquí avant, se paguen per medi de taula o banch de la ciutat, així mateix com se paguen las pencions de censals y salaris de officials del General sota pena de pagar de sos dinés propris los dits regent dels comptes y racional las quantitats pagaran contra la dita forma y manam que los officials han de despedir lo recapte per la taula los hajan despedir dins dos dies, després los tindran en son poder sots pena de pèrdrer una terça de son offici, exceptant emperò del sobredit lo que se aurà de pagar per correus, port de cartes o en ocasió de ensaculasions, en las quals cosas se serve lo mateix s'és servat fins vuy y que la present sentència sia notificada als senyors diputats y hoïdors y a dit racional y regent los comptes per a que aquélla serven y servar fassen. Ítem, en la querela de número 291 se ha declarat que, per la sentència feta per dits senyors visitadors en dita querela, no sia fet prejudici al dret y a la via executiva si alguna li'n competeix a Francesc Llombart contra Francesch Farragó. Ítem, en la querela de número 160 han sentenciat, / / pronunciat y declarat que las pretencions de Hierònimo Negroto sian remesas als magnífichs assessors del General, los quals, citat lo procurador fiscal del General ab lo procés y provas fetas en la present visita y altras que dit procurador fiscal y Negroto volian fer, sentenciam diffinitivament en dita causa dins vuyt mesos del die de la publicació de la present sentència en avant contadors y dins quatre mesos després, fassen lo decret de execució de las quantitats en que lo procurador fiscal serà condemnat, si alguna condemnació se farà, y assò a pena de una terça de son salari per quiscú de dits assessors y dels senyors diputats qui impediran la despedició de dita sentència y decret dins lo temps dalt prefixat respectivament, manant al procurador fiscal que cite en dita causa los diputats y hoïdors de comtes del trienni pròxim passat perquè en cas que, de béns propris sien tinguts per mala administració o altrament, pugan ésser condemnats en aver-ho de refer y esmenar al dit General ab una mateixa sentència. Ítem en la querela de número 77 se ha declarat que la causa de Joan Moxó, juntament ab las parts, sia remesa com ab llur sentència la remetem als magnífichs assessors de la casa de la Deputació a effecte que, ab intervenció del procurador fiscal, dins vuyt mesos difinitivament declaren en dita causa ab lo procés y proves fetas ab aquéll en lo consistori de dita visita y altras, si fer-ne voldran las parts y, entretant fins dita causa sia declarada, no sia feta execució contra dit Joan Moxó ni ses fermanses per rahó de las tersas de las bollas degudas després 24 de novembre 1618 y per dit effecte, que sia notificada als dits senyors / / diputats, qui vuy són, exactor, assessor, advocat y procurador fiscal del General.

[1621]

Ítem en la querela de número 141 se ha declarat que la causa que lo magnífich micer Francesch Soler aportà contra los diputats y hoïdors de comptes, junctament ab las parts, sian remeses, segons ab dita sentència las remetem als magnífichs assessors de la[a] Deputació, perquè ab intervenció del procurador fiscal de dita casa, dins vuyt mesos comtadors del dia de la *publicata* de la present sentència dicidesca la dita causa ab lo procés y proves fetas en dita querela y altres, si fer-ne voldran las parts, ab pena de una terça de son salari y, per dit effecte, que la dita sentència sia notificada als senyors deputats. Ítem en la querela de número 79 han declarat que la causa que lo síndich del lloch de Rochafort y altres aportan contra Pere Vilalte, deputat local de la col·lecta de Servera y micer Luís Montaner, assessor de dita Deputació, sia remesa junctament ab las parts, com ab dita sentència la remetem, als senyors y magnífichs assessors de la casa de la Deputació, com ha jutges competents sobre dita causa, los quals declaren y decidescan lo que serà de justícia. Ítem, en las querelas fetas contra lo magnífich Gaspar Molera, vehedor y lo reverent Luís Cassador, canonge, comtador de las galeras del General de Cathalunya, se ha declarat, sentenciat y pronunciat que hajan de servir dos anys dits sos officis de vehedor y comtador respective sens lo sou ordinari de sos officis, ab las solas raccions que, de aquí al / / davant, se hauran de rèbrer, los quals dos anys se han de contar de tres de octubre 1620 en avant, que foren suspesos dit Molera y Cassador y, així mateix, han sentenciat, pronunciat y declarat que dita suspenció déu ésser alsada y dits Molera y Cassador restituhits, segons que ab dita sentència alsam la suspenció, y los[b] restitueixen en sos officis de vehedor y comptador respective, ab totas las preheminències y perrogatives que antes de dita suspenció tenian y gosaven per rahó de aquélls, ab tal emperò que, per rahó de dit temps de dita suspenció, no pugan demanar ni rebre, segons que ab dita sentència los privam y prohibexen de poder demanar y rebre cosa alguna, tant en respecte de sou com de las reccions y altres emoluments que, per rahó de llur offici aguessen agut de rebre durant dit temps de suspenció y lo sou de sos officis fins sian complets dits dos anys. Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya».

«Memorial[c] de las privacions de officis i condemnacions de quantitats líquides fetas i publicades per los molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya als 14 y 15 de juny de 1621 per donar als molt il·lustres senyors diputats. Primo[a] privaren a Francés Teixedor, tauler del General de Igualada, de dit son offici i declararen aquéll ésser vagant, lo qual hajan de provehir los senyors diputats i condemnaren a dit Teixedor en pagar de sos béns propris al General sinquanta lliures. 50 lliures. Item[b] privaren a Anthoni Gaiter, tauler del General de la vila de Prats de Rei, i·l condemnaren en pagar de sos béns propris al General sinquanta lliures. 50 lliures. Ítem privaren a Francés Gomar, tauler de la vila de Pons, lo qual hajan de provehir dits senyors diputats. Ítem[c] privaren al venerable Pera Martra, prevere, tauler de la vila de Àger, i·l condemnaren en pagar de sos béns propris al General sinquanta lliures. 50 lliures. Ítem[d] a Blai Maginet, prevere, diputat local en la col·lecta de Vilafrancha, de Conflent i Capsir, condemnaren en[e] pagar al General de sos béns propris vint lliures, fen-lo inhàbil de assí ab devant per tenir offici del General. 20 lliures. Ítem[f] privaren a *t.*[g]... Espasa, tauler de Vilafrancha de Conflent, i·l condemnaren en pagar de sos béns propris al General sinquanta lliures. 50 lliures. Ítem privaren a Francés Torres, tauler del General de la vila de Berga, y aquéll condemnaren en pagar de sos béns propris al General sinquanta lliures. 50 lliures. Ítem[h] a Thomàs Cerdà i a Thomàs Perramon, taulers del General de Mora, condemnaren en pagar quiscú d'ells de sos béns propris al General sinquanta lliures. 100 lliures. / / Ítem[i] a Salvador Fitbla, tauler del General de Aljamar, condemnaren en pagar de sos béns propris al General nou lliures divuyt sous. 9 lliures 18 sous. Ítem[j] a Francés Bosch, tauler del General de Reus, condemnaren en pagar al General de sos béns propris vint-y-dues lliures catorse sous i un diner. 22 lliures 14 sous 1. Ítem[k] a Bernat Birós, tauler del General de Biella, condemnaren en pagar al General de sos béns propris nou

a. a continuació repetit de la.
b. los *interlineat, damunt de* el *ratllat.*
c. memorial insert entre els folis 165 i 166 del trienni 1620-1623.

a. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 932 *anotació al marge esquerre.*
b. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 926 *anotació al marge esquerre.*
c. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 932 *anotació al marge esquerre.*
d. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 932 *anotació al marge esquerre.*
e. a continuació repetit en.
f. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 932 *anotació al marge esquerre.*
g. espai en blanc d'uns 10 mm al manuscrit.
h. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 932 *anotació al marge esquerre.*
i. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 933 *anotació al marge esquerre.*
j. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 933 *anotació al marge esquerre.*
k. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 923 *anotació al marge esquerre.*

lliures tretsa sous y nou. 9 lliures 13 sous 9. Ítem[a] a Joan Enrich, tauler del General de Xerta, condemnaren en pagar de sos béns propris al General una lliura onse sous i deu. 1 lliura 10 sous 10. Ítem[b] a Anthoni Vidal, tauler de Malgrat, condemnaren en pagar de sos béns propris al General dos lliures vuyt sous. 2 lliures 8 sous. Ítem[c] a Parimon Peó, tauler del General de Miravet, condemnaren en donar i pagar de sos béns propris al General sinch lliures dos[d] sous i[e] dos. 2 lliures 2 sous i 2. Ítem[f] a Joan Sunyer, tauler del General de Batea, condemnaren en donar i pagar de sos béns propris al General onse lliures tres sous. 11 lliures 3 sous. Ítem[g] a Jaume Ros, tauler del General de la vila de Cobliure, condemnaren en pagar de sos béns propris al General sinquanta-quatre lliures sinch sous i hun diner. 54 lliures 5 sous 1. Ítem[h] a Bernat Oriés, tauler del General de la vila de Itona, condemnaren en pagar de sos béns propris al General tres lliures catorse sous. 3 lliures 14 sous. Ítem[i] a Joan Mestre, tauler del General de la vila de Sterri, condemnaren en pagar de sos béns propris al General tres lliures desanou sous i set. 3 lliures 19 sous 7. Ítem[j] a Anthoni Farrer, tauler del General de Arenys, condemnaren en pagar de sos béns propris al General una lliura quatre sous i sis. 1 lliura 4 sous 6. / / La execució de las quals retroescritas quantitats líquides dits senyors visitadors, ab desliberació per sas mersès feta, han comessa als dits senyors diputats que aquélla fassan executar, com en lo decret de execució se conté. Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya».

165, 4ª*r* «Memorial[k] de las quantitats que los senyors visitadors de la visita passada donaren y lliuraren als senyors diputats i hoïdors de comtes del trienni pròxim passat per a que aquéllas fessen cobrar de las personas per ells ab llurs sentències condemnades. / / Molt il·lustres senyors. De part de vostres mercès és estat fet manament a nosaltres, los calculadors de la present visita, contenint en effecte de que miràssem y regoneguèssem en lo libre de vàluas lo dèbitos que en ell estan continuats per ésser stats condemnats en las visitas passadas y que dels que·ý trobariam assentats que, per no ésser stats executats, restan devant las quantitats condemnadas relació en escrits a vostres mercès la següent relació: Primo, en fólio 130 del dit llibre de vàluas trobam debitors los hereus y successors y benetinents de don Francisco de Oliver y Boteller, abbat de Poblet, don Fedrich Meca y Francisco Llentes, diputat y oÿdors del General de Cathalunya en lo trienni 1596, condemnats per los visitadors de la visita se féu en lo trienni 1599, en pagar al General y restituhir lo salari havian fet pagar a micer Lorens Jover, assessor del General, en lo temps estigué occupat en la anada féu en cort de sa magestat y dita partida resta en blanch y no éser-se may liquidat ni demanat dit salari de assessor condemnat. Salari de assessor. Ítem, en dit fóleo trobam condemnat e o debitor mossèn Francesc Oliveres, canonge de la Seu de Gerona, sos hereus, benetinents y fermanses, en quantitat de 120 lliures a las quals fou condemnat junctament ab Onofre Bruguera, Jaume Riu, don Fedrich, diputats y oïdors del dit trienni 1596, ab la visita del trienni 1599 y ser-ne debitors y no ser executada dita sentència. 120 lliures. Ítem, en dit fóleo trobam debitors los dits Oliveres y Riu y Mecha y Gaver en 66 Lliures 2 sous 6 per tantes foren condemnats en dita visita y són-ne debitors per no ser executada dita sentència. 66 lliures 2 sous 6. Ítem, en lo mateix fóleo trobam debitors a dit Oliver y Mecha y Gaver en 164 lliures 5 sous que ab dita visita foren condemnats pagar al General y per no ser executada dita sentència són debitors. 164 lliures 5 sous. Ítem, en lo mateix fóleo són notats com a debitors los dits Oliveres, Bruguera y Riu y ses fermanses y no diu de què, ni posa quantitat alguna, sinó que són per rahó de condemnació de dita visita sens dir a què foren condemnats. Ítem, fóleo 162 trobam debitor don Pedro de Cardona, don Hugo de Tamarit, Joachim Setantí, micer Paulo Pla, micer Raphel Rubí y Coll y Gerònim Bosch, diputats y oïdors / / del trienni 1602, debitors 2.628 lliures per tantes ab mayor suma foren condemnats pagar al General per los senyors visitadors del dit trienni 1602 y axí se notan. 2.628 lliures. Ítem, consecutivament trobam debitors los matexos dalt dits diputats y oÿdors del trienni 1602 en 164 lliures 5 sous, que ab la dita visita foren condemnats en pagar al General. 164 lliures 5 sous. Ítem, ab altra partida són debitors en 5 lliures 5 sous per resta de major quantitat a que també foren condemnats ab dita visita. 5 lliures 5 sous. Ítem en folio 176 hi trobam debitor An-

[*1621*]

a. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 299 *anotació al marge esquerre.*
b. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 922 *anotació al marge esquerre.*
c. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 923 *anotació escrita al marge esquerre.*
d. dos *interlineat sobre* catorse *ratllat.*
e. i dos *interlineat.*
f. à pagat. Es deutor en lo llibre de visita de número 34, fólio 926 *anotació escrita al marge esquerre.*
g. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 934 *anotació escrita al marge esquerre.*
h. és deutor en lo llibre de visita de número 34, fólio 934 *anotació escrita al marge esquerre.*
i. és deutor en lo libre de visita de número 34, fólio 934 *anotació escrita al marge esquerre.*
j. és deutor en lo llibre de visita de número 34, fólio 934 *anotació escrita al marge esquerre.*
k. memorial insert entre els folis 165 i 166 del trienni 1620-1623.

dreu Calvaria de 251 liures per resta de altres libres de vàlues a hont consta fou per ser condemnat pagar al General per lo(s) visitadós del trienni 1608 que·s notan fora. 25 lliures. Ítem en dit fóleo trobam debitor Rafael Rabí, tauler del General de Puigserdà, en 25 lliures, que ve de resta de altres libres a hont diu són per condemnació dels visitadós del trienni 1608 que notan. 25 lliures. Ítem, fóleo 177 trobam debitor a Nicolau Rosselló, tauler de Cambrils, en 27 lliures 2 sous i de resta de major quantitat que fou condemnat en la visita del trienni 1614 dits. 27 lliures 2 sous. Ítem, en dit fóleo trobam debitor a Anthonio Mercer, tauler de Tarragona, debitor de 35 lliures per resta de major quantitat fou condemnat en dita visita que·s notan. 35 lliures. Ítem, en dit fóleo trobam debitors Luýs Ledesme, March Pelliser, tauler del General de Leyda en 50 lliures foren condemnats pagar al General per los dits senyors visitadós que·s notan. 50 lliures. Ítem, en dit fóleo 177 trobam debitor Miquel Pujol, tauler del General de Balaguer, en 25 lliures de resta de altre llibre ý són, ne fou condemnat pagar al General en la visita de 1614. 25 lliures. Ítem, en fóleo 178 trobam debitor Joan Riera, tauler del General de Guisona, de 15 lliures de resta de major suma, fou condemnat en dita visita. 15 lliures. Ítem, en lo mateix fóleo trobam debitor Onofre Piquer, tauler del General en la taula de Perpinyà, de 25 lliures a les quals fou condemnat pagar al General en dita visita. 25 lliures. Ítem en lo fóleo 201 trobam debitor Christòfol Ponses, reseptor de la taula de la vila de Tàrrega, en 27 lliures 10 sous per resta de altre llibre que fou fet debitor com a con- / / demnat en la visita de 1614. 27 lliures 10 sous. Ítem en fóleo 207 trobam debitor Jaume Pi, albaraner del General, en 214 lliures 4 sous 6 en los quals fou condemnat en la visita pasada com en lo libre a hont originalment fou fet debitor consta. 214 lliures 4 sous 6. Ítem, en dit fóleo trobam debitor a Bernat Jover, reseptor del General de la taula de Puigserdà, en 32 lliures 10 sous 8 de resta de major quantitat fou condempnat en la visita de 1611. 32 lliures 10 sous 8. Ítem trobam fóleo 208 debitor don Francisco Amat, òlim vehedor de les galeres de Cathalunya, debitor en 180 lliures a las quals fou condemnat en dita visita de 1611. 180 lliures. Ítem en dit fóleo trobam debitor Francesc Armant, ab dos partides, de 280 lliures, a las quals fou condemnat en las visitas de 1611 y 1614, com està notat en dit llibre. 280 lliures. Ítem en fóleo 258 trobam debitor Pau Fortunyó, tauler del General en la taula de stimes, en 1 lliura 10 sous per resta de major quantitat foren condemnats en las ditas visitas. 1 lliura 10 sous. Ítem en dit fóleo és debitor Guillem Queralt, tauler de Alcover, en 3 lliures 13 sous 10 de resta de major suma, fou condemnat en las ditas visitas. 3 lliures 13 sous 10. Ítem, en dit fóleo trobam debitors a Francesc Carles y Onofre Piquer, taulés del General, en 35 lliures 14 sous 2 de resta de altre llibre en lo qual estan notats ser per condemnació de visita. 35 lliures 14 sous 2. Ítem en fóleo 259 trobam debitor a Joan Curós, tauler del General en la taula de Cadaqués, en 3 lliures 6 sous 8 de resta de altre llibre a hont diu fou per condemnació de dita visita. 3 lliures 6 sous 8. Ítem, en dit fóleo trobam debitors a Joseph Geli y Benet Reix, taulers del General de Millars, en 32 lliures 5 sous 9 per ésser-ne estats condemnats en las visitas de 1611 y 1614. 32 lliures 5 sous 9. Ítem, en dit fóleo trobam debitors Miquel Cassa y Anthonio Roca, taulers del General de la taula de Calella, en 10 lliures 2 sous 10 per resta de major quantitat fou condemnat en la visita 1611. 10 lliures 2 sous 10. / / Ítem, en dit fóleo trobam debitor mossèn Pere Sorribes, diputat local òlim de Berga, en 60 lliures per tantes ne fou condemnat en la visita de 1611. 60 lliures. Ítem, en lo fóleo 260 de dit llibre trobam debitor Joan Marquet, tauler del General de la taula del Pont de Suert, en 30 lliures de resta de major comte que ve de altre llibre y diu per ser condemnat en dites visites. 30 lliures. Ítem en lo dit fóleo 260 trobam debitor Joan Mestre, tauler del General en la vila de Sterri, en 166 lliures 1 sou 9 per tantes fou condemnat en las visitas del trienni o anys 1611 y 1614. 166 lliures 1 sou 9. Ítem, en dit fóleo trobam a Francesc Ferrús, tauler del General en la vila de Tivisa, de 53 lliures per tantes fou condemnat en la visita de 1614. 53 lliures. Ítem, en fóleo 620 trobe debitor a Francesc Escupa, tauler del General de la taula de Prada de Conflent, en 42 lliures 5 sous per tantes fou condemnat en la visita de 1614. 42 lliures 5 sous. Ítem, en fóleo 682 trobam debitor don Alexandre de Alentorn, deputat militar, en 166 lliures 1 sou 8 per tantes fou condemnat pagar al General en la visita proppassada, feta l'any 1617. 166 lliures 1 sou 8. Ítem, en dit fóleo trobam debitor mossèn Ramon de Olmera, oÿdor militar en 166 lliures 1 sou 8 fou condemnat en la dita visita. 166 lliures 1 sou 8. Ítem, en dit fóleo trobam debitor a Joan Exench, tauler del General de la taula de Xerta, en 16 lliures 4 sous 10 fou condemnat en dita visita diem fora. 16 lliures 4 sous 10. Ítem, en fóleo 686 trobam debitor a Joan Torrent, tauler del General de Vilaller, en 42 lliures 10 sous 3 per tantes en la dita visita fou condemnat. 42 lliures 10 sous 3. Ítem, en fóleo dit trobam debitor a Thomàs Miró, tauler del General de la taula del Ginestar, en 50 lliures per tantes fou condemnat en dita visita. 50 lliures. Ítem, en dit fóleo trobam debitor a Miquel Compte, tauler del General en la taula de Illa,

en 77 lliures 18 sous per tantes fou condemnat en dita visita. 77 lliures 18 sous[a]. / / Ítem, en dit fóleo trobam debitor Luýs Casals, tauler de la taula de Canet, en 35 lliures 3 sous 11. per tantes fou condemnat en dita visita. 35 lliures 3 sous 11. Ítem en fóleo 689 trobam debitor Miquel Ayguabella, guarda del General, en 20 lliures per tantes fou condemnat en la dita visita. 20 lliures. Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya».

«Memorial[b] dels dèbits contenguts en las sentències fetas per los molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya a 14 y 15 de juny 1621 deguts per los officials albareners per no haver cobrades les responcions de dits albarans de guia. Primo, ab la querela de número 142 és estat declarat que Joan Juliol, official de la bolla, lo qual aporta lo Libre del Manifest per a que lo dret de las mercaderias per los quals ha donats albarans de guia, per no haver cobrades les responsions de dits albarans de guia, liquidació reservada en la qual se haja deguda rahó de las diligències aurà fetas per cobrar ditas responsions de dits albarans de guia. Ítem, en la querela de número 276 se ha declarat que Thomàs Peramon y Thomàs Serdà, taulers de la vila de Mora, han de pagar lo dret és degut al General dels albarans de guia han donats, dels quals no han cobrades responsions. Ítem en la querela de número 267 han declarat que Miquel Genovès, tauler de la vila de Gandesa, té de pagar al General lo dret de que, per rahó de las mercaderias per las quals ha donats albarans de guia y no ha cobrades responsions. Ítem en la querela de número 280 Jaume Morell, tauler de Falset, és estat condemnat en pagar lo dret de las mercaderias per las quals ha donats albarans de guia y no ha cobrades responcions. Ítem Jaume Agulló, tauler de Riudoms, està condemnat en pagar lo mateix dret per / / no haver cobrades responcions dels albarans de guia ha donats. Ítem Joseph Planes, tauler de La Bisbal, està condempnat en pagar lo mateix dret per no aver cobrades les responcions dels albarans de guia ha donats. Ítem Joan Florit y Jaume Fornassa, taulers de Blanes, (són estats condemmnats) en pagar lo mateix per no aver cobrades responcions dels albarans de guia han donats. Ítem Jaume Bonfill, tauler de Bot, és estat condemnat en pagar lo mateix dret per no haver cobrades responsions dels albarans de guia ha donats. Ítem Nicolau Òrias, tauler de Itona, és estat condemnat en pagar lo mateix dret per no haver cobrades les responsions dels albarans de guia té donats. Ítem Joan Ruís, prevere, tauler de Ascó, és estat condemnat en pagar lo mateix dret per no haver cobrat responcions dels albarans de guia té donats. Ítem Llorens Farriol, tauler de Maya és estat condemnat en pagar lo mateix dret per no haver cobrat responcions dels albarans de guia té donats. Ítem Berthomeu Maymó y Anthonio Miquel Miró, taulers de Granollers, són estats condemnats en pagar lo mateix dret per no haver cobrades responsions dels albarans de guia han donats. Ítem Monserrat Costa y Pere Torner, taulers de Tarrassa, són estats condemnats en pagar lo mateix dret per no haver[a] / / cobrades responsions dels albarans de guia han donats. Ítem Francesc Sorell, reseptor de la bolla de la present ciutat és estat condemnat en pagar, donar y restituyr a las personas en lo càlcul per lo procurador fiscal exhibit en la querela contra ell fulminada, anomenadas las quantitats que en crèdit de cada una d'ellas y en dèbit de dit reseptor estan liquidadas. Ítem Rafel Castells y Pere Alta-riba, taulers de Tarragona, són estats condemnats en pagar lo mateix dret per no haver cobrades responsions dels albarans de guia han donats. Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya».

«Memorial[b] de las quantitats líquidas en las quals són estats condemnats los senyors diputats y hoïdors de comptes del trienni pròxim passat per los molt il·lustres senyors visitadors del General de Cathalunya als 14 y 15 de juny 1621. Primo[c], ab sentència feta en la querela de número 97, feta contra Phelip de Sorribes, Miquel Serdà y Paulo Pla sobre lo pintar dels tres pilars de la capella gran de la Diputació, han declarat y condemnat als dits Sorribes, Serdà y Paulo Pla en pagar, hú per tots y tots per hú, cent y vint lliures, salvada ulterior liquidació. 120 lliures. Ítem[d], ab la querela de número 54 feta contra lo reverendíssim bisbe de Tortosa, Sorribes, Serdà, Paulo Pla y Bonaventura Montaner, diputats y hoïdors, sobre lo repartiment feren lo dia que donaren la pocessió a don Francisco Çabater, cabo de las galeras de Cathalunya, són estats condemnats dits Sorribes, Serdà, Paulo Pla y Bonaventura Montaner en donar y pagar de sos béns propris, hú per tots y tots per hú, cent sexanta-una liura deu

a. a continuacio dos memorials transcrits després d'aquesta pàgina.
b. memorial insert entre els folis 165 i 166 del trienni 1620-1623.

a. a continuació un memorial, transcrit després d'aquesta pàgina.
b. memorial insert entre els folis 165 i 166 del trienni 1620-1623.
c. són deutors en lo llibre visita número 34, fóleo 934 *anotació escrita al marge esquerre.*
d. són deutors en lo llibre visita número 34, fóleo 939 *anotació escrita al marge esquerre.*

sous. 161 lliures 10 sous. Ítem[a], ab la querela de número 65 feta contra dits diputats y hoïdors impitits de molts repartiments feren en les anades feren en las galeras de Cathalunya y per diversas embaxades feren al excel·lentíssim lloctinent quant estava en lo monestir de Jhesús, són stats condemnats en pagar de sos béns propris, hú per tots y tots per hú, cent vuytanta lliures setze sous. 180 lliures 16 sous. Ítem[b], ab la querela de número 38 sobre las festas de la de la Inmaculada Concepció de Nostra Senyora són stats condemnats dits Sorribes, Serdà, diputats, y Paulo Pla, hoïdor, en donar y pagar al General, hú per tots y tots per hú, mil tres-centes sinquanta-nou lliures deset sous, les quals, per ara, dits visitadors han liquidades. 1.359 lliures 17 sous. / / Ítem, en la querela de número 139 són estats condemnats Miquel Serdà y Bonaventura Montaner en pagar als músichs feren sonar en la festivitat de sant Jordi 18 reals a quiscú. Ítem[c], en la querela de número 59 són estats condemnats dits Sorribes, Serdà, Paulo Pla, Bonaventura Montaner en donar y pagar, hú per tots y tots per hú, 19 lliures, las quals donaren al magnífich Francesch Molera quant anà ab la galera a sercar lo reverendíssim (bisbe) de Tortosa. 19 lliures. Per las restants, emperò, quantitats en las quals los dalt dits y nomenats reverendíssim bisbe de Tortosa, Phelip de Sorribes, Miquel Serdà, diputats, Paulo Pla, Bonaventura Montaner, hoïdors de comptes, respectivament són estats condemnats ab las sentències contra d'ells promulgades, de las quals, ab las presents se donan memorials als dits senyors diputats, d(es)ignats de lletra A. B. C. D., se fassa execució per lo magnífich exactor del General contra los hereters dels hoïdors de comptes del trienni pròxim passat, defunts, y contra los officials del General ho los hereters de aquélls respectivament, los quals ni degudament reberen las quantitats designades en los memorials exhibits per lo procurador fiscal de dita visita en las dalt ditas, que a dits senyors diputats, segons las quantitats per ells respectivament rebudas, de tal manera que, si ditas quantitats en tot ho em part, dins de un any no són cobrades per dit exactor del dit General contra los / / dalt dits reos condemnats, se fassa execució per las quantitats no cobrades per lo dit exactor, *iuxta* la cèrie y thenor de ditas sentències com si la present modificació ab dit decret de execució no fos feta. Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya».

a. són deutors en lo llibre visita número 34, fóleo 935 *anotació escrita al marge esquerre.*
b. són deutors en lo llibre visita número 34, fóleo 934 *anotació escrita al marge esquerre.*
c. són deutors en lo llibre visita número 34, fóleo 939 *anotació escrita al marge esquerre.*

Virrey[a] *«De[b] mandato dominorum visitatorum Generalis Cathalonie instantes fisci procuratore visitae dicti Generalis, ego, Michael Palau, notharius et scriba maior dicta visitae, a Libro Desliberationum dominorum deputatum dicti Generalis Cathalonie trienni proxime preteriti, in manu et posse meis, nunch, pro negotiis dicta visitae exhistente, extracsi desliberationis infrascripto continuata exhistunt, quarum thenor sich se habet:*

«Dilluns, a XXII de janer MDCXVIII. Los senyors deputats del General de Cathalunya ab intervenció dels senyors oïdors de comptes proveheixen etcètera. Ítem, desliberen que, de pecúnies del General, sien donades y pagades a micer Francesc de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General cent vuytanta lliures tretze sous Barcelonesos y són per tantes ne ha distribuïdes y pagades entre dits senyors deputats y oïdors, assessors y altres officials del General per les porcions de la confitura dels que anaren lo X° del corrent mes de janer a les galeres de dit General per posar en pocessió lo arrendador d'elles, com en altres menors occasions és acostumat y per altres embaixades ý ha hagudes en lo present mes, anant al monestir de Jhesús al excel·lentíssim lochtinent general estave allí y altrament ab un memorial, com appar, lo qual és del thenor següent:

«Memorial de la confitura donada als senyors deputats y oïdors y officials devall scrits per rahó de les entrades se són fetes en les galeres del General en la present casa y altres embaxades se són fetes al excel·lentíssim lochtinent general en lo corrent mes de janer, axí per la mort del fill del excel·lentíssim lochtinent general, anant al monestir de Jesús diverses vegades, com altrament. Primo, als senyor deputat ecclesiàstich, VI lliures, al senyor deputat militar, VI lliures, al senyor deputat real, VI lliures, al senyor oïdor ecclesiàstich, VI lliures, al senyor oïdor militar, VI lliures, / / al senyor oïdor real, VI lliures, a micer Joan Aroles, assessor, IIII lliures, a micer Vinyola, assessor, IIII lliures, a don Joseph Quintana, IIII lliures, a Pere Pau Vidal, scrivà mayor, IIII lliures, a Francesc de Vallgornera y Senjust, IIII lliures, a Agustí de Lana, racional, IIII lliures, a mossèn Joan Batlla Cassador, exactor, IIII lliures, a don Bernat de Paguera, deffenedor, IIII lliures, a Hieònym Sala, dressaner, IIII lliures, a Barthomeu Sala, síndich, II lliures, a Pere Mas, procurador fiscal, II lliures, a mossèn Anthonio Axada, notari servint lo offici de Monserrat Castellar, ajudant de la Scrivania Major, II lliu-

a. Virrey *anotació escrita al dors del memorial.*
b. memorial insert entre els folis 165 i 166 del trienni 1620-1623.

res, a mossen Gismundo Boffill, ajudant de la Scrivania Major, II lliures, a Jaume Forges, notari, II lliures, a Pau Beulo, II lliures, a Baldiri Miquel Subiés, II lliures, a micer Sabastià Vilella, notari, ajudant del racional, II lliures, a micer Rafel Rubí, ajudant del racional, II lliures, a Luís Poço, altre ajudant del racional, II lliures, a Miquel Orpí, notari, sobrecollidor, II lliurés, a Miquel Alamany, reseptor dels salaris, II lliures, a Luís Amell, credenser de dits salaris, II lliures, a Jaume Carbonell, reseptor de les avaries, II lliures, a Phelip Ferrandis, correu, II lliures, a Gabriel Soler andador, II lliures, a Francesc Besturs, porter de la Deputació, II lliures, a Damià Calp, altre porter, II lliures, a Miquel Fontana, altre porter, II lliures. Officials de la bolla: A Joan Benavent, reseptor dels fraus, I lliura X sous, a Francesc Sorell, reseptor de la bolla, I lliura X sous, a mossèn Hieònim de Gaver donzell, regint lo manifest, I lliura X sous, a Joseph Juliol, regint lo manifest, I lliura X sous, a Onofre Coromines, credenser dels draps, I lliura X sous, / / a Esteve Lloses, credenser de les sedes, I lliura X sous, a Christòfol Cabirol, guarda ordinària y estimador, I lliura X sous, a Pere Farrer, guarda ordinària, I lliura X sous, a Andreu Vendrell, guarda ordinària, I lliura X sous, a Onofre Squer, altra guarda, I lliura X sous, a Miquel Salitges, I lliura X sous Officials del General: A Francesc Armant, reseptor, I lliura X sous, a Pere Oller, mercader, credenser, I lliura X sous, a Jaume Pi, albaraner, I lliura X sous, a Gabriel Saltiri, guarda ordinària, I lliura X sous, a Hieònim Oliver, guarda ordinària, I lliura X sous, a Pere Pau Marquet, altra guarda, I lliura X sous, a Melchior Aguilera, altra guarda, I lliura X sous, a Francesc Figueres, altra guarda, I lliura X sous Portalers y altres officials: A Pere Masmityà, guarda del Portal de Mar, I lliura X sous, a Miquel Rubí, guarda del portal de Sant Anthoni, I lliura X sous, a Damià Gràsia, de Sarrià, guarda del Portal del Àngel, I lliura X sous, a Pere Montserrat, guarda del Portal Nou, I lliura X sous, a Jaume Riera, guarda del palau del rey, I lliura X sous, a Antich Texidor, corder, I lliura IIII sous, a Pau Farrer, droguer, I lliura IIII sous, a Jaume Carbonell, sastre, I lliura IIII sous, a Pere Ferrer, mestre de cases, I lliura IIII sous, a Francesc Santamaria, baxador, I lliura IIII sous, a Anthoni Ramon, músich, I lliura IIII sous, a Miquel Menescal, librater, I lliura IIII sous, a Llorens Farrer, notari, I lliura IIII sous, / / a Arnau de Orlau, notari, I lliura IIII sous, a Joan Rius, I lliura IIII sous, a Francesc Martí, ventaller, I lliura IIII sous, A Esteve Pobla, scrivent, I lliura IIII sous, a Francesc Collbaró, notari, I lliura IIII sous, a Joan Puigsech, notari, I lliura IIII sous, a Raphel Illa, scrivent, I lliura IIII sous, a Salvador Morató, gerrer, I lliura IIII sous, a Rafel Torres, farrer, I lliura IIII sous, a Domingo Darder, capser, I lliura IIII sous, a Joan Guixos, fuster, I iliura IIII sous, a Joan Oliver, manyà, I lliura IIII sous, a Guillem Cases, ortolà, I lliura IIII sous, a Pere Armengol, I lliura IIII sous, a Andreu Tamarit, argenter, I lliura IIII sous, a Jaume Marti, bastaix de la bolla, I lliura IIII sous, a Francesc Mas, bastaix del General, I lliura IIII sous, a Anthoni Valls, porter del deffenedor, I lliura IIII sous, als tres corredors de coll ordinaris, un ducat a quiscú, III lliures XII sous, a Christòfol Cabirols, porter, I lliura IIII sous. Manant-les-í ésser expedida opportuna cauthela mentres desliberen, etcètera. Phelip de Sorribes, *el obispo de Tortosa,* Miquel Cerdà, Paulo Pla, Pere Balle». Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya.

/ / Dimecres, a V de dezembre M DC VIII. Los senyors deputats del General de Cathalunya ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, los senyors deputat ecclesiàstich y oïdor militar essent de altre vot y parer, com baix se dirà, havent-se per sas senyorias feta deliberació als vuit dies del mes de noembre proppassat acerca de les festes de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora sanctíssima, axí del torneig y estraferms y altres, se deliberen fer inseguint lo parer y resolució fets en los brasos, que per dit effecte se juntaren en la present casa de la Deputació, als desavuyt dies del mes de noembre proppassat, de que dites festes y aljamaries se fessen ab la solempnitat y compliment que en semblants occasions hay té acostumat de fer la present casa, inseguint en açò diversos exemplars acerca de festes consemblants fets *et signanter* en lo naxament del príncep, nostre senyor, y altres consemblants, deliberan que, per las ditas festas del dit torneig y estraferms, per la confitura y guants que en semblants se solen donar, sian donadas y distribuidas per mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General, del compte de ditas festas y aljamarias, que apart aporta, sian donadas y pagadas als dits senyors deputats y oïdors, assessors y advocat fiscal y demés officials contenguts en lo memorial devallscrit, de la manera que estan contengudas en lo dit memorial, lo qual és del tenor següent:

«Memorial del repartiment y diçtribució feta per mí, Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General, entre los senyors deputats, / / oïdors de comptes, assessors y demés officials devallscrits de aquélles sinch-centas y dotse lliuras que, per orde y comissió de sas senyorias, tinc de pagar per lo valor de sinquanta tres dotsenas 14 parells guants de Ocanya y flors per las dos festas del

[1621]

torneig se féu a 26 de noembre 1618 y del estraferm se féu a 27 del mateix, en honor de la sanctíssima e immaculada Concepció de Nostra Senyora, inseguint los exemplars de las festas se feren en lo any 1605 per lo naximent del prínsep primogènit del rey, nostre senyor, a rahó de 9 lliures 12 sous la dotzena. Primo, al molt il·lustre y reverentíssim senyor don Luís de Tena, bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstich, per ditas dos festas, ço és, dos dotzenas per cada festa, que son quatre dotzenas a esta rahó, XXXVIII lliures VIII sous. *No recebí tal cosa, antes requerí y requiero que no se dé, porque no se puede gastar, attentas las razones allegadas a veynte*[a] *y uno de noviembre proppassado, porque esto es tácitamente estrenas, por ser fiesta voluntaria*. Al senyor Phelip de Sorribes, donzell, deputat militar, XXXVIII lliures VIII sous, al senyor Miquel Cerdà, burgès de Perpinyà, deputat real, XXXVIII lliures VIII sous, al senyor Paulo Pla, ardiacha y canonge de la iglésia de Barcelona, oïdor de comptes ecclesiàstich, XXXVIII lliures VIII sous, al senyor Bonaventura de Montaner, donzell, oïdor de comptes militar, XXXVIII lliures VIII sous. No las he volgudas ni rebudas, ni ne só estat de parer. Bonaventura de Montaner. Al senyor Pere Balle, ciutedà de Gerona, oïdor de comptes real, XXXVIII lliures VIII sous, al mateix, à servit per malaltia del dit deputat real. XXXVIII lliures VIII sous, a micer Joan Aroles, assessor, ço és, sis parells per cada / / festa, qui són una dotzena, VIIII lliures XII sous, a micer Antoni Vinyola, altre assessor, VIIII lliures XII sous, a don Joseph Quintana, doctor en drets, advocat fiscal, VIIII lliures XII sous, a Pere Pau Vidal, notari, scrivà mayor, VIIII lliures XII sous, a Francesc Collbaró, notari, qui serveix per malaltia de dit Vidal, VIIII lliures XII sous, a Francesc de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes, VIIII lliures XII sous, a mossèn Agustí de Lana, racional, VIIII lliures XII sous, a mossèn Joan Batista Cassador, exactor, IIII lliures XVI sous, a don Bernat de Paguera, defenedor, IIII lliures XVI sous, a Hierònim Sala, dressaner, IIII lliures XVI sous, a don Galceran de Paguera, tenint lo offici dels ploms, IIII lliures XVI sous, a mossèn Barthomeu Sala, ciutadà de Barcelona, síndich, IIII lliures XVI sous, a Pere Mas, notari, procurador fiscal, ço és, dos parells per cada festa, que són quatre parells, III lliures IIII sous, a Francesc Castellar, ajudant ordinari de la Scrivania Mayor, III lliures IIII sous, a micer Joan Raphel Bas, ciutadà de Gerona, altre ajudant, vuyt parells, IIII lliures XVI sous, a Gismundo Boffill, notari, altre ajudant, III lliures IIII sous, a Jaume Forjas, notari, exercint lo càrrech de scrivent de la Scrivania Major, III lliures IIII sous, a Melchior Pagès, ajudant ordinari del regent los comptes, III lliures IIII sous, a Hiacinto Salvador, mercader, ajudant comú del regent los comptes y racional, III lliures IIII sous, a Baldiri Miquel Soviés, scrivent del regent los comptes, III lliures IIII sous, a Raphel Rubí, burgès de Puigcerdà, ajudant del racional, sis parells, IIII lliures XVI sous, / / a Sebastià Vilella, altre ajudant, III lliures IIII sous, a Luís Poso, altre ajudant, III lliures IIII sous, a micer Pau Beulo, ciutadà de Vich, scrivent del racional, sis parells, IIII lliures XVI sous, a Miquel Orpí, notari, sobrecollidor de Levant, IIII lliures XVI sous, a micer Joan Raphel Farrer, ciutadà de Gerona, sobrecollidor de Ponent, 6 parells, IIII lliures XVI sous, a micer Miquel Alamany, ciutadà de Barcelona, reseptor dels salaris de la Real Audiència, IIII lliures XVI sous, a Luís Amell, credenser de dits salaris, III lliures IIII sous, a Jaume Carbonell, reseptor de les avaries, III lliures IIII sous, a Phelip Ferrandis, correu, III lliures IIII sous, a Gabriel Soler, andador de la confraria de sant Jordi, III lliures IIII sous, a Francesc Besturs, porter de la Diputació, III lliures IIII sous, a Damià Calp, altre porter, III lliures IIII sous, a Miquel Fontana, altre porter, III lliures IIII sous Officials de la bolla: A Joan Benavent, reseptor dels fraus, III lliures IIII sous, a mossen Hierònim de Gaver, donzell, regint lo manifest, sis parells, IIII lliures XVI sous, a Joan Juliol, mercader, regint lo manifest dels albarans, 4 parells, III lliures IIII sous, a Honofre Coromines, credenser dels draps, III lliures IIII sous, a Christòphol Cabirol, menor, guarda y estimador, III lliures IIII sous, a Pere Farrer[a], guarda ordinària, un parell cada festa, I lliura XII sous, a Andreu Vendrell, altra guarda, I lliura XII sous, a micer Francesc de Montserrat, donzell, qui serveix per just impediment de mossèn Hierònim de Gaver, regint lo manifest. / / Officials del General: A Francisco Armant, receptor, quatre parells, III lliures IIII sous, a Pere Oller, mercader, credenser, III lliures IIII sous, a Jaume Pi, mercader, albaraner, III lliures IIII sous, a Hierònim Oliver, guarda ordinària, dos parells, I lliura XII sous, a Pere Pau Marquet, altra guarda, I lliura XII sous, a Francesc Figueres, altra guarda, I lliura XII sous, a Melchior Aguilera, I lliura XII sous, a Gabriel Saltiri, I lliura XII sous Portalers y altres officials: A Pere Masmiyà, guarda del Portal de Mar, I lliura XII sous, a Miquel Rubí, burgès de Puigcerdà, guarda del Portal de Sant Antoni, I lliura XII sous, a Damià Gràcia, de Sarrià, guarda del Portal del Àngel, I lliura XII sous, a Pere Montserrat, guarda del Portal Nou, I lliura XII sous, a

a. venyte *al manuscrit.*

a. *a continuació ratllat* p.

Jaume Riera, guarda del palau del rei, I lliura XII sous, a Pau Ferrer, droguer, I lliura XII sous, a Jaume Carbonell, sastre, I lliura XII sous, a Pere Ferrer, mestre de cases, I lliura XII sous, a Francesc Santamaria, abaxador, I lliura XII sous, a Anthoni Ramon, músich, I lliura XII sous, a Miquel Manescal, librater, I lliura XII sous. Manant ésser-li'n expedida opportuna cauthela».

«Memorial del repartiment y distribució feta per mí, Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General, entre los senyors deputats oïdors de comptes, assessors, advocat fiscal y demés officials, prior, 2 clavari, síndich y jutges devallscrits, de aquéllas dos-centes noranta liures que, per orde y comissió de / / sas senyorias tinch bestret per los guants de àmbar per les dos festes del torneig se féu a 26 de nohembre 1618, per lo estraferm se féu a 27 del mateix en honor de la Puríssima e Immaculada Concepció de Nostra Senyora, inseguint los exemplars de les festes se feren en lo any 1605 per lo naxement del primogènit de rey, nostre senyor. Primo, al molt il·lustre y reverentíssim senyor don Luís Tena, bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstich, per quatre parells de guants de àmbar de dita festa, a rahó de sinquanta reals lo parell, XX lliures. *No los recebí por las razones arriba dichas,* al senyor Philip de Sorribes, donzell, deputat militar, XX lliures, al mateix, prior major de la confraria de sant Jordi, XX lliures, a Miquel Cerdà[a], burgès de Perpinyà, XX lliures, al senyor Paulo Pla, ardiaca y canonge de la iglésia de Barcelona, oïdor de comptes ecclesiàstich, XX lliures, al senyor Bonaventura de Montaner, donzell, oïdor de comptes militar, XX lliures. No só estat de parer de aquest compartiment ni he pres esta suma. Bonaventura de Montaner. Al senyor Pere Balle, ciutedà de Gerona, oïdor de comptes real, XX lliures, al mateix, servint per malaltia del senyor deputat real, XX lliures, a micer Joan Aroles, assessor[b], X lliures, a micer Anthonio Vinyola, altre assessor, X lliures, / / a don Joseph Quintana, advocat fiscal, X lliures, a Pere Pau Vidal, notari y scrivà major, X lliures, a Francesc Collberó, notari, qui serveix per malaltia de dit Vidal X lliures, a mí, Francesc de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, X lliures, a mossèn Agustí de Lana, racional, X lliures, a mossèn Joan Batista Cassador, exactor, X lliures, a mossèn Joseph de Bellafilla, donzell, X lliures, a don Hugo de Tamarit, clavari de la confraria de sant Jordi, X lliures, a don Joan de Erill, síndic, X lliures, a don Gispert de Guimerà, jutge de ditas festas, X lliures, a don Joan de Paguera, altre jutge, X lliures. Manant ésser-li'n expedida opportuna cauthela».

«Memorial del repartiment y distribució feta per mí, Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General entre los senyors deputats, oïdors de comptes, assessors y demés officials devallscrits de aquéllas vuit-centes vint-y-quatre lliures vuit sous que, per orde y comissió de sas senyorias, tinc de pagar per la confitura per les dos festes de torneig y estaferm se féu a 26 de noembre 1618 y per lo estaferm a 27 del mateix, en honrra de la Puríssima e Immaculada Concepció de Nostra Senyora, inseguint los exemplars de las festas se feren en lo any 1605 per lo naximent del primer primogènit del rei, nostre senyor, y altres. Primo, al molt il·lustre y reverentíssim senyor don Luís Tena, bisbe de Tortosa, deputat ecclesiàstich, per ditas dos festas, ço és, 16 lliures 6 sous per cada festa, XXXII lliures XII sous. *No las recebí ni pude recebir por las razones arriba dichas.* / / Al senyor Philip de Sorribes, donzell, deputat militar, XXXII lliures XII sous, al senyor Miquel Cerdà, burgès de Perpinyà, deputat real, XXXII lliures XII sous, al senyor Paulo Pla, ardiaca y canonge de Barcelona, oïdor de comptes ecclesiàstich, XXXII lliures XII sous, al senyor Bonaventura Montaner, oïdor de comptes militar, XXXII lliures XII sous. No he rebut dita summa per ésser de contrari parer. Bonaventura de Montaner. Al senyor Pere Balle, ciutedà de Gerona, oïdor de comptes real, XXXII lliures XII sous, al mateix, servint per malaltia del senyor deputat real, XXXII lliures XII sous, a micer Joan Aroles, assessor, ço és, set lliures catorse sous y sis (diners) per cada festa, XV lliures VIIII sous, a micer Anthonio Vinyola, altre assessor, XV lliures VIIII sous, a don Joseph Quintana, doctor en drets, advocat fiscal, XV lliures VIIII sous, a Pere Pau Vidal notari, scrivà major, XV lliures VIIII sous, a Francesc Collbaró, notari, qui serveix per malaltia de dit Vidal, XV lliures VIIII sous, a mí, Francesc de Vallgornera y Senjust, regent los comptes, XV lliures VIIII sous, a micer Agustí de Lana, racional, XV lliures VIIII sous, a micer Joan Batista Cassador, XV lliures VIIII sous, a don Luís de Paguera, defenedor, XV lliures VIIII sous, a Hierònym Sala, dressaner, XV lliures VIIII sous, a mossèn Rafel Rubí, burgès de Puigserdà, ajudant del racional, XV lliures VIIII sous, a Sebastià Vilella, notari, altre ajudant, XV lliures VIIII sous, a don Galseran de Paguera, tenint lo offici dels ploms, VII lliures XVII sous IIII, / / a mossèn Barthomeu Sala, ciutedà de Barcelona, síndich, VII lliures XVII sous IIII, a Pere Mas, notari, procurador fiscal, VII lliures XVII sous IIII, a

a. a continuació ratllat p.
b. a continuació ratllat X.

[1621]

Francesch Castellar, notari, ajudant de la scrivania major, VII lliures XVII sous IIII, a mossèn Joan Raphel, notari, altre ajudant, VII lliures XVII sous IIII, a Gismundo Boffill, notari, altre ajudant, VII lliures XVII sous IIII, a Jaume Forjas, notari, exercint lo càrrech de servint de la scrivania major, VII lliures XVII sous IIII, a Melchior Pagès, mercader, ajudant del regent los comptes, VII lliures XVII sous IIII, a Hyacinto Salvador, ajudant comú del regent los comptes y racional, VII lliures XVII sous IIII, a Baldiri Miquel Soviés, notari, scrivent del regent los comptes, VII lliures XVII sous IIII, a Luís Poso, altre ajudant, VII lliures XVII sous IIII, a mossèn Pau Beulo, ciutadà de Vic, scrivent del racional, VII lliures XVII sous IIII, a Miquel Orpí, notari, sobrecollidor de Levant, VII lliures XVII sous IIII, a mossèn Joan Rafel Farrer, sobrecollidor de Ponent, VII lliures XVII sous IIII, a mossèn Miquel Alamany, ciutadà de Barcelona, reseptor dels salaris de la Real Audiència, VII lliures XVII sous IIII, a Luís Amell, credenser de dits salaris, VII lliures XVII sous IIII, a Jaume Carbonell, reseptor de les averíes, VII lliures XVII sous IIII, a Phelip Ferrandis, correu, VII lliures XVII sous IIII, a Gabriel Soler, andador de la confraria de sant Jordi, VII lliures XVII sous IIII, a Francesc Besturs, porter de la Deputació, VII lliures XVII sous IIII, a Damià Calp, altre porter, VII lliures XVII sous IIII, a Miquel Fontana, altre porter, VII lliures XVII sous IIII. Officials de la bolla: A Joan Benavent, reseptor dels fraus, ço és, / / set lliures quatre sous per cada festa, XVII, VIIII sous, a Francesc Sorell, reseptor de la bolla, XV lliures VIIII sous, a mossèn Hieònym de Gaver, donzell, regint lo manifest, ço és, 3 lliures 10 sous per cada festa, VI lliures XV sous VIII, a Joan Juliol, mercader, regint lo manifest dels albarans, VI lliures XV sous VIII, a Honofre Coromines, credenser dels draps, VI lliures XV sous VIII, a Esteve Loses, credenser de las sedas, VI lliures XV sous VIII, a Christòfol Cabirol, menor, guarda y estimador, VI lliures XV sous VIII, a Pere Farrer, guarda ordinària, VI lliures XV sous VIII, a Andreu Vendrell, altra guarda, VI lliures XV sous VIII, a Honofre Squer, altra guarda, VI lliures XV sous VIII, a Miquel Salitges, altra guarda, VI lliures XV sous VIII, a micer Francesc de Montserrat, donzell que serveix per orde de sas senyories per just impediment de micer Hieònym de Gaver, donzell, VI lliures XV sous VIII. Officials del General: A Francesch Armant, receptor, ço és, set lliures catorse sous y sis (diners) per cada festa, XV lliures VIIII sous, a Pere Oller, credenser, XV lliures VIIII sous, a Jaume Pi, albaraner, VI lliures XV sous VIII, a Hieònim Oliver, guarda ordinària, VI lliures XV sous VIII, a Pere Pau Marquet, altra guarda, VI lliures XV sous VIII, a Francesc Figueres, altra guarda, VI lliures XV sous VIII, a Melchior Aguilera, altra guarda, VI lliures XV sous VIII, a Gabriel Saltiri, altra guarda, VI lliures XV sous VIII. Portalers y altres officials: A Pere Masmijà, guarda del Portal de Mar, VI lliures XV sous VIII, a micer Miquel Rubí, guarda del Portal de Sant Antoni, VI lliures XV sous VIII, a Damià Gràcia, de Sarrià, guarda del Portal del Àngel, VI lliures XV sous VIII, / / a Jaume Riera, guarda del palau del rei, VI lliures XV sous VIII, a Pau Farrer, droguer, VI lliures XV sous VIII, a Jaume Carbonell, sastre, VI lliures XV sous VIII, a Pere Farrer, mestre de cases, VI lliures XV sous VIII, a Francesc Santamaria, baxador, VI lliures XV sous VIII, a Anthonio Ramon, músich, VI lliures XV sous VIII. Manant ésser-li'n expedida opportuna cauthela».

E lo senyor deputat ecclesiàstich dix, requerí y manà a mí, Francesch Collberó, notari, servint lo offici de scrivà major del dit General, de licència de ses senyories, contínues al peu de la present deliberació, la scriptura següent:

«E lo senyor deputat ecclesiàstich dix que, attento que esta és festa extraordinària y que la confitura és tàcitament estrenas, les quals estan llevadas per capítols de Cort y, si en assò se donàs lloch, se porien gastar moltas quantitats extraordinàrias y donar grans gastos al General y que, l'altre die, se gastaren d'eixa manera trescentes sexanta lliures ab candeles de ceu, no obstant que protestà dit gasto, tot lo qual se poria y·s devia forrar, no sent necessari ni convenient per la demonstració exterior de dita festa, que axí ell no volgué rèbrer la porció de las candelas, ni tampoc ara rebrà la porció de la confitura que li enviaran y, no sòls dissent ab lo dit gasto, però protesta y requereix que no sia per son compte, sinó per los senyors demés de consistori que·ú han deliberat y que sobre ells caiga la visita que·s farà y no sobre dit deputat ecclesiàstich».

E lo senyor oïdor militar requerí y manà a mí, dit Colberó, notari, continuàs al peu de la present la scriptura del thenor següent:

«E lo senyor oïdor militar dix que tampoch no ha volgut ni vol candelas, ni menos confitura, y[a] / / axí dissent en que·s gaste lo predit. *El obispo de Tortosa*».

Mes los senyors deputat ecclesiàstich y oïdor militar absents de la present casa y concistori, deliberan que, de pecúnias del dit General, sian

a. a continuació repetit y.

donadas y pagadas a mossèn Francesch de Vallgornera y Senjust, donzell, regent los comptes del General, dos mília lliures barcelonesas a bon compte dels gastos y despesas fetas y faedoras en las festas de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora santíssima, les quals se delibere fer als 20 del mes proppassat, manant ésser-li despedida opportuna cauthela. Phelip de Sorribes, Miquel Cerdà, Paulo Pla, Pere Balle. Miquel Palau, notari, scrivà major de la visita del General de Cathalunya.

«Señor[a] *el*[b] principado de Cataluña. *Señor. Don Ramon de Calders y Ferran, embaxador de los diputados del principado de Cataluña dize que, por otro memorial, se ha representado a vuestra majestad que las galeras dél no tienen obligación de seguir las órdenes de otro superior, sinó las de los dichos diputados, a los quales y no otros, están sujetas y sólamente han de obedecer al generalíssimo navegando juntamente con las dichas galeras por las costas de los mares de Cataluña o fuera dellas con las galeras que vuestra majestad fuere servido de juntar para effectos universales en beneficio de la christiandad, como parece por los capítulos 63 y 64 de las Cortes del año 1599 y, como cosa assentada y que no tiene difficultad alguna, se ha observado siempre, por todos los lugartenientes y capitanes generales que ha avido en Cataluña, y con esto se ha acudido al real servicio de vuestra majestad en todas las ocasiones que se han offrecido y han dado lugar las constituciones y capítulos de Corte de aquél Principado y con ser eso assí y sabiéndolo el duque de Alcalá, lugarteniente y capitán general de vuestra majestad, sin pedir las galeras a los diputados ni dezilles nada, dió orden que la Patrona se partiesse luego para Tarragona y que con ella fuessen los capitanes don Francisco Sabater o don Luýs Torme, que sirve por él en las ocasiones que los diputados le nombran por cabo, y al comendador Francisco Miguel, capitán de la Capitana, y que los bastimentos y provisiones della se pasassen a la Patrona y, no aviéndose esto podido executar en la forma que piden los dichos capítulos de Corte y lo que hastaquí se ha siempre acostumbrado, hizo prender a los dichos don Luýs Torme y comendador Francisco Miquel, a los quales se recivieron sus deposiciones por la capitanía general y, aunque después los hizo soltar, los ha suspendido de sus cargos, bolviendo otra vez a prender a don Francisco Sabater y comendador Miquel en quebrantamiento de los dichos capítulos de Corte y de lo demás que está referido y de la preeminencia de los dichos diputados, los quales suplicaron a vuestra majestad fuesse servido mandar al dicho duque de Alcalá revoque los procedimientos que ha hecho cerca lo sobredicho y no se meta en el govierno de las dichas galeras y le dexe a los diputados a quien derechamente toca por estar assí estatuýdo por los dichos capítulos de Corte y, vuestra majestad, por su real carta, dada en Madrid, a 8 de junio deste año 1621, cuya copia presenta, ha avisado a los diputados de la resolución y ha mandado tomar en lo sobredicho, que ha sido para el Principado de muy grande desconsuelo, por ser en perjuycio de los dichos capítulos de Corte y de la merced que el rey, nuestro señor, que aya gloria, le hizo quando dió licencia para armar las dichas galeras, dexando libremente a los diputados el govierno dellas y esto se ha consignado en las ocasiones que han sido menester para el servicio de vuestra majestad, pues en todas su majestad, que esté en el cielo, escrivió a los diputados que embiassen sus galeras a las partes donde les señalava, que si no fuera su real voluntad hazerles merced del govierno dellas, mandara que el virrey las embiara y no lo escriviera a las diputados, / / a los quales dió facultad para nombrar cabo, mientras no provehía el cargo de general, demás de ý, de executarse la dicha resolución, han de resultar muy grandes dificultades y inconvenientes, que no es el menor embiarlas el virrey a cosas que no seran del servicio de vuestra majestad, como será para acompañar algún deudo o amigo suyo, y lo podrá hazer muy bién si no han de saber los diputados el effecto para que las quiere y, si las gal[e]ras han sido hastaquí bién governadas por ellos y han acudido con puntualidad al real servicio de vuestra majestad, siempre que han sido menester con sólo advertírselo el virrey a los diputados, es cierto que lo continuarán de aquí adelante y que, sin aver de pedir licencia quando ayan de salir a correr la costa, harán mejores effectos, como lo ha mo[s]trado la experiencia. Por lo qual, el dicho embaxador suplica humildemente a vuestra majestad mande que las dichas galeras se goviernen por los diputados del Principado en la forma que se ha hecho por lo passado, en execución de los dichos capítulos de Corte, de manera que las pued[an] embiar libremente a donde quisiesen y darles las órdenes que fueren menester, sin que los virreyes se metan en el govierno dellas, que será animarles a que con más cuyda[do] procuren su conservación y acudan, como es justo y ellos dessean, al real servicio d[e] vuestra majestad. Y pues de lo sobredicho resulta quán sin culpa están presos los capitanes don Francisco S[a]bater y el comendador Francisco Miguel, mande vuestra majestad que sean sueltos y buelvan al exercic[io] de sus cargos, como lo suplican los diputados humildemente a vuestra majestad y lo esperan de su gra[n] clemencia. Otrosí dize que, haviendo vuestra majestad mandado proveer al conde de Osona el cargo de general de las dichas galeras y despachádose su privilegio en la forma que se dió a don Ramon d'Oms, no le ha querido admitir el duque de Alcalá por no averse puesto en él clá[u]sula de*

a. memorial insert entre els folis 168 i 168 (duplicat) del trienni 1620-1623.
b. Señor ... Cataluña *anotació escrita al dors del memorial.*

que, en ciertas cosas, aya de obedecer al capitán general del Principado, por avers[e] assí mandado a don Ramon d'Oms por una orden de su majestad, que aya gloria, la qual ha mostrado la experiencia ser muy contraria a la jurisdicción del capitán general de las galeras y que dello han resultado muchos inconvenientes y, para que estos cessen, suplica humildemente a vuestra majestad mande que al conde de Osona se le dé possessión de su cargo en virtu[d] del dicho privilegio, pues es tan justo y puesto en razón. Otrosí dize que, por las constituciones 3 y 10 del primer volumen está dispuesto que los que no f[ue]ren naturales del Principado no puedan tener en él officios ni beneficios eclesiásticos y vuestra majestad ha sido servido proveer la abadía de Ripoll a fray Pedro Sancho, natural de [la] isla de Menorca que, por esta causa, es inábil de poderla tener y, aunque al presente possea la de La Portella, que es en el mismo Principado, ya los diputados que [en]tonces eran, contradixeron su provisión por no ser natural dél y, por la misma causa, suplica humildemente a vuestra majestad mande proveer en persona que lo séa la de la abadía de Rip[oll], por observancia de las dichas constituciones[a] *que en todo lo sobredicho recivirá el Principado muy gran merced de vuestra majestad».*

168, 2ª*r* «Jesús[b], Maria *cum beato Francisco.* En lo fet consultat per los senyors deputats y oÿdors del General de Cathalunya. Primo, acerca si avent tingut notícia que després de proferides les sentències de la visita del General se'n són anats sinch visitadors restant-ne solament quatre d'ells en la present ciutat, qui fan negoci com si fossen tots o la mayor part, deuhen dits senyors deputats y oÿdors impedir-los-ho, atès no són la mayor part, encara que tinguen, com diuhen, delegació dels demés, o fer alguna altre diligència per son descàrrech. Secundo, què deuen fer acerca una sentència donada per dits visitadors, en querela número 77, instant Johan Moxó, contra los deputats y oÿdors del trienni proppassat, en la qual si·à declarat que, dins vuit mesos, los magnífichs assessors del General qui vui són ayen de declarar la causa instà dit Moxó contra lo procurador fiscal del General y que, en lo entretant, fins dita causa sie declarada, no sie feta exequció contra dit Moxó y ses fermanses, per rahó de les terçes de les bolles degudes després de 24 de noembre 1618, provehint que dita sentència sie intimada als senyors deputats que vui són, exactor, assessors, advocat y procurador fiscal del General, attès apar ésser praejudicial a la exacció del General y jurisdicció dels senyors deputats. Tercio, què és lo que axímateix deuen fer y·ls incumbeix ha son offici acerca de un llibre estampat per orde // 168, 2ª*v* // de dita visita en lo corrent any de 1621 presentat als officials de la casa de la Deputació y del General y de galeras que conté unas ordinacions e o deliberacions resultants, segons que diuhen, de una sentència en dita visita proferida de número 1 que tenen respecte, axí al govern ordinari de la Generalitat y administració d'ella, com també de les galeres, que apar són contra capítols de Cort y usurpativas y abdicativas de la jurisdicció ordinària dels senyors deputats, axí per disposar *in futurum* com també en coses no spectants a dita visita y contra persones no subyectes a aquélla. Quarto *et finaliter,* què deuen fer acerca de una informació que és vingut a llur notícia reben dits quatre visitadors contra los deputats y oÿdors del present trienni y los assessors y advocat fiscal, que no estan subyectes a ells y a la present visita y contra los demés officials del General qui, al principi de llur visita los eren subyectes, per aparèxer que dits procehiments no·s poden fer contra persones no subyectes y passat lo temps de inquirir y declarar donat per la Cort en lo capítol 1 de 1599. Vist lo dit capítol 1 del nou redrés fet en la Cort de 1599, ab lo qual és estada donada forma a dita visita y concedida la jurisdicció necessària per a fer aquélla y comesos tots los actes de dita visita als nou visitadors, o a la mayor part de aquélls, acceptat lo fer dels processos que està comès solament a tres ab praefixió de temps praecís y peremptori, ço és tres mesos per la offenssa y tres mesos per la defenssa / / y tres per a declarar diffinitivament, lo qual expira a 15 de juny proppassat. Vista la sentència dalt calendada, publicada a 15 de juny proppassat, instant Joseph Miquel Quintana, procurador fiscal de la visita. Vists uns procehiments fets en lo any 1609 per los senyors deputats, qui leshoras eren, contra los visitadors de aquell trienni acerca de la captura que los praesidents del orde de sant Benet feren de la persona de fra Àngel Juallar, abat de Canigó, leshoras visitador y, particularment, un vot fet per los magnífichs assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats, a 13 de jener 1609, en lo qual, al·legant diversos capítols de Cort y privilegis, aconsellaren als senyors deputats que podien procehir contra dits visitadors per aver-se usurpat la jurisdicció de[a] sas senyories[b] en declarar, com declararen, torp contra los dalt dits praesidents per rahó de dita captura que tocava solament a dits senyors deputats. Quant al primer dupte, attès que per lo pri-

a. a continuació ratllat y de las 1, 2, 3, 4, 10, 12y otras de[l] primer volumen baxo el título «Que los officios en Cataluña ayan de ser catalanes», que dispon[e] que, *la resta del ratllat no es pot llegir.*
b. vot de doctors insert entre els folis 168 (duplicat) i 168 (triplicat) del trienni 1620-1623.

a. a continuació ratllat ls.
b. a continuació ratllat deputats.

mer capítol del nou redrés de 1599 lo poder y jurisdicció de fer la visita y los actes d'ella és donat a totes les nou perçones dels tres staments extretes per aqueix effecte, o a la major part d'elles, tantsólament com n'í aya de tots tres staments, exceptat lo fer dels processos que està concedit a tres a ssoles, los dits assessors[a] y advocat fiscal del General y doctors applicats infrascrits / / són de vot y parer que dits quatre visitadors a ssoles, encara que n'í aya de tots staments, no poden en ninguna manera juntar-se ni tenir consistori ni fer procehiments alguns en nom de visitadors com, no essent la mayor part, sien privades perçones, ètiam que tinguessen, com se diu tenen, delegació dels absents, perquè aquélla no se és poguda fer per no aver-la concedida tàcita ni expressament la Cort, sinó[b] que ha volgut confiar de les nou perçones totes juntes, ho de la mayor part, y no de altres, com se veu en dit capítol. Quant al segon dupte, atès que la sentència de, que·s fa menció en dit dupte profferida en la visita, instant Johan Moxó després de haver dit que remetian la causa de si dit Moxó estava obligat o no als magnífichs assessors ab motiu que no podien declarar aquélla per no ésser-hi estat citat lo procurador del General de qui ere lo interès, praefigint a dits assessors per a declarar-la termini de vuit mesos, declaran y ordenan que, durant lo termini de dits vuit mesos[c] y axí, entretant fins dita causa sie declarada, no sie feta exequció contra dit Johan Moxó y sas fermanç̧es per rahó de les terçes degudes de les bolles després de 24 noembre 1618 y que, per dit effecte, dita sentència sie intimada als senyors deputats que vui són, exactor, assessors y procurador fiscal del General, la qual declaració expressament és impeditiva y turbativa de la exacció dels drets del General, la qual, / / conforme capítols de Cort, privilegis y altrament, està concedida als senyors deputats privative, ètiam a sa magestat y a sos ministres, lo qual, per sa benignitat y clemència en semblant cas se l·à volguda abdicar, quant més que dita sentència conté exprés error per quant, com està referit, diu que en dita querela no se ha pogut aver rahó del acte que dit Johan Moxó fermà als senyors deputats a 24 de noembre 1618, en lo qual comanaren la exacció de les bolles de Tarragona y Montblanch que dit Johan Moxó tenie arrendades ha Hierònym Moxó, de Cervera, per no ser en dita querela lo procurador fiscal del General y, sens intervenció de aquéll, per tractar-se de son interès, no·s podie tractar de la invaliditat de dita ferma y, per consegüent, si dit Johan Moxó ere debitor ho no, la qual rahó militava també per a que no poguessen dits visitadors fer y provehir lo sobredit sobrecehiment, pus en ell no ere tampoch estat oït ni avia entrevingut lo procurador fiscal, de interès del qual se tractava, axí mateix, com en la causa principal ý seria de gran praejudici del General sobrecèurer-li les exequcions de sos debitors en que té tant fundada sa intenció sens oir ni entrevenir-hy lo procurador fiscal del General, per ço los dit assessors y advocat fiscal del General y advocats / / aplicats són de vot y parer que dita sentència no se és poguda fer sens perturbació y impediment de la exacció dels drets del General y axí poden los senyors deputats exequtar a dit Moxó dita sentència, no obstant com podien abans de aquélla. Quant al tercer dupte, attès que en ditas ordinacions dits visitadors an ordenat y provehit coses en lo esdevenidor observadores, lo que per dit capítol 1 de les Corts de 1599, de hont tenen la jurisdicció, no·ls és estat concedit com sòls en aquéll se'ls done la jurisdicció que és menester per a reprimir y castigar excessos y desórdens fets per los deputats y officials del General en lo trienni proppassat y, per asò fer los processos y judicar aquélls y no de poder provehir en lo esdevenidor, ni tal se pot compèndrer de la disposició de dit capítol com aquexa jurisdicció y potestat de ordenar en lo esdevenidor toque y specte solament a la Cort General y, en son cas, als senyors deputats privative per la general jurisdicció y administració que tenen en tots los fets de la Generalitat, segons los casos se offerexen, a més de que, en ditas ordinacions e o deliberacions, procehexen dits visitadors ab les paraules «manam y deliberam» y en moltes de dites deliberacions y ordinacions imposan necessitat y graves penas als deputats y als officials qui vui són y per avant seran i·ls obligan y condamnen en aver de observar lo que ells ordenen y prestar jurament de observar-ho y fer-ho observar en casos que las constitucions, capítols y actes de Cort no·ls obligan, los quals deputats no estan subyectes a dits visitadors / / y, axí, per defecte de dita jurisdicció y potestat, com també per usurpar y abdicar-los a dits deputats sa jurisdicció ordinària, és cert que dits visitadors no an pogut fer semblants deliberacions, mayorment que ab dites ordinacions y deliberacions no sòls se an usurpada la jurisdicció dels senyors deputats, però encara de la Cort General, pus se troba ordenat y deliberat que algunes coses se serven perpètuament que és propri de la Cort General, a més de que moltas deliberacions se troban contra capítol de Cort y impossibles de posar-se en observança. Attès també que ab un vot donat per sinch magnífichs doctors del Real Consell a 14 de dezembre 1605, expressament se resolgué que los visitadors no podien ordenar coses noves, ni importa que

a. *a continuació ratllat* del Çeneral.
b. sino que ha *interlineat sobre una paraula ratllada.*
c. *a continuacié ratllat* D.

[1621]

dits visitadors ayen volgut colorar ditas ordinacions y lo poder fer aquélles en dir[a] que són devallants de sentència proferida en la visita, perquè en ella[b], clar està, que no són estats ni poguts ésser citats los senyors deputats que vui són, ni tampoch los demés officials que volen obligar a la observança de aquélles, ni·ls ne avien fet querela, ni[c] publicada enquesta, ni exhigida deposició, per defecte de las quals solemnitats és cert que tot és nul·lo notòriament, ni se'n pot aver rahó alguna y és estat solament aver volgut colorar axí lo que no·s podie fer. Per ço, los dits assessors y advocat fiscal del General y doctors applicats són de vot y parer que dits visitadors no han pogut fer dites ordinacions y deliberacions en quant van fora de excitació a la observança de capítols de Cort, usos y stils de la Deputació que porien fer los visitadors y que los senyors deputats tenen obligació de opposar-se en la forma que abaix se dirà ha un tan notori praejudici que·s fa ab dit llibre / / a la autoritat de la Cort General, dels senyors deputats que vui són y per avant seran y altrament, conforme més llargament se veurà ab un memorial que·s donarà apart de dits praejudicis. Quant al quart y últim dupte, attès que per lo dit capítol 2 del nou[d] redrés del any 1599 tenen los dits visitadors lo temps precís y peremptori, lo qual, com está dit, és ya passat, ha expirat també la jurisdicció dels dits visitadors a effecte de conèxer cosas noves, sinó tantsólament de exequtar les deliberacions en dita visita fetes y no fer procehiments alguns, ni rèbrer informacions algunes, mayorment contra persones que no estan subyectes a llur visita com són los senyors deputats que vui són, los quals són de tanta praehiminència que durant sos càrrechs no poden ésser impetits per ningun jutye de ningun tribunal, per ço los dits assessors, advocat fiscal del General y doctors aplicats són de vot y parer que dita informació no se és poguda rèbrer y que dits senyors deputats y oÿdors tenen obligació de opposar-s·í en la forma que abaix se dirà y per quant a notório se veu que dits visitadors ab tots los daltdits procehiments y ab cada hú d'ells an excedit a lur jurisdicció y han lesa la autoritat de la Cort General y dels senyors deputats, usurpant-se la jurisdicció de aquélls y altrament[e], los dits assessors[f], advocat fiscal del General y doctors aplicats són de vot y parer que los senyors deputats y oïdors deuhen procehir, per reintegració de dites coses, contra dits visitadors ab lo modo y forma que per capítols de Cort, usos, privilegis y stils de la casa de la Deputació y altrament és acostumat en semblans casos procehir y se ha procehit salvo, etcètera. *Montella, assessor, Ayllar, consulens, Bernardus Sala, consulens, Fontanella, consulens, Josephus Batista Astor, consulens, Rubi, consulens, Iacobus Marti, fisci Generalis advocatus, Gori, consulens, Petrus Pla, assessor, Fumas et Despla, consulens, Planti, consulens, De Malla, consulens, Vincencius Hortola, Vinyes, consulens».*

a. a continuació ratllat que diuhen.
b. a continuació ratllat car.
c. a continuació ratllat enquesta.
d. a continuació ratllat redri.
e. a continuació ratllat per ço.
f. a continuació ratllat y.

«Advertiments[a] acerca del contengut en lo llibre estampat per orde dels visitadors del General de Cathalunya en lo corrent any de 1621. Primo se adverteix que la sentència proferida en la visita, que es lo principi de dit llibre, encara que sia posada en forma de sentència, en effecte és prohemi de les ordinacions que dits visitadors an entès fer, com se col·ligeix clarament de moltes paraules de la matexa sentència, com són: «Desijant prevenir dit dany avem recopilat los capítols devall scrits concernents los càrrechs y obligacions dels officials» y també allí: «perquè dits officials y los successors de aquélls no pugan a<l>l·legar ignorància, manam que dits capítols y deliberacions sien apart estampades» y axí, bé se col·ligeix lo mateix de la sentència proferida contra los officials de galeres en aquelles paraules: «manam que dits capítols y desliberacions sien apart estampades y de aquélles se don còpia a tots los officials» y també en les paraules posades casi en lo fi de dit llibre: «exortam als senyors diputats, qui vui són y per avant seran, que en lo ingrés de llurs officis y dels demàs officials juren y jurar fassen, servaran y cumpliran y faran servar y cumplir les presents ordinacions y totes y sengles coses en aquélles y en quiscun capítol d'elles contengudes respectivament en quant toca al offici de cada hú, sots pena que, dexant-ho de fer, tot lo dany / / que dites galeras y la administració de aquélles ne patirà, vaya y correga també a compte de dits senyors deputats que auran dexat de fer jurar y servar les ditas ordinacions». Les quals paraules y lo effecte d'elles és[b] prohemi y fi de ordinacions y no de sentència y se veu clarament que sòls an pal·liat lo prohemi ab forma de sentència y que sòls té la superfície y no altra cosa. Secundo, de[c] les dites ordinacions ho deliberacions fetes per dits visitadors, unas[d] contenen[e] novas disposicions, expressament contràries a capítols de Cort y de ús y costum antiquíssim, per capítols de Cort aprovat, altre[s] són supèrfluas y de ninguna

a. advertiment insert entre els folis 168 (duplicat) i 168 (triplicat) del trienni 1620-1623.
b. a continuació ratllat nec.
c. de *interliniat.*
d. a continuació ratllat són.
e. contenen novas disposicions *interlineat.*

utilitat. Títol de deputats: Lo número 2, títol de deputats, confon les penes posades en lo capítol 1 de les Corts de 1533, per als que ensacularan ab les penes imposades en lo capítol 2 de dites Corts, als que provehiran officis y, essent differents en dits capítols les penes, les posan iguals dits visitadors. Lo número 4 del mateix títol en aquelles paraules: «e per consuetut antiquíssima se té sempre en lo lloch a hont resideix de assiento lo llochtinent de sa magestat, ho lo Real Consell, ho mitya jornada cerca de allí, com a llarch» etcètera, és ordenar de nou, perquè no diu lo capítol lo que ordena les dites paraules que estan ab parèntesis. Lo número 5 del mateix títol és ordenar de nou ab motiu de ús y stil. Lo número 12 de dit títol fa interpraetació de capítol de Cort, la qual sòls la poden fer los senyors deputats y per paraules: «desliberam que és de [...] ordenam». Lo número 19 de dit títol amplia la disposició del capítol 2 de [les] Corts del any 1599, perquè aquéll no parla tant generalment en lo / / del(s) favors y ayudar los diputats a la visita, sinó en lo del exequtar les sentències y en lo privar dels officis dels deputats no parla dit capítol, sinó dels altres officials. Lo número 21 és correctori del capítol 3 de les Corts de 1599 y impedeix la líbera administració als diputats, concedida ab dit capítol y, encara que la prohibició sie en persona del regent los comptes, comprèn ab effecte los deputats ab orde dels quals gasta dit regent los comptes. Número 29 és interpraetació del capítol 89 del redrés de 1599 y ordenar de nou, imposant pena als diputats de cosa que la Cort no la ha posada. Número 30 és ordenar cosa que la Cort no l'à ordenada. Número 31 és ordenar. Número 32 és ordenar de nou y imposar necessitat als deputats de allò que la Cort los ha dexat líbero. Número 34 és ordenar de nou y contra la líbera facultat que tenen los deputats per lo capítol 30 del redrés de 1599. Número 35 és ordenar de nou. Número 37 és ordenar de nou. Número 38 és ordenar de nou. Número 1 del dit títol és supèrfluo perquè ja està disposat en lo títol del jurament en lo Llibre dels Quatre Senyals. Número 3 supèrfluo per estar disposat lo mateix per diverses constitucions. Número 7 supèrfluo per estar ya disposat en la capítol 15 de les Corts de 1599. / / Número 8 supèrfluo per ésser ya ordenat per lo capítol 61 de les Corts de 1599. Número 9 supèrfluo per ésser disposat en lo capítol 4 del any 1599. Número 10 supèrfluo per ésser disposat lo mateix en lo capítol 4 de les Corts del any 1533. Número 11 supèrfluo per esta ya disposat per la capítol 9 de les Corts del any 1542. Número 13, 14, 15, 16, 17, 18 del dit títol, supèrfluos. Número 20 supèrfluo per estar ja disposat per lo capítol 1 del any 1599. Número 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 33, 36, supèrfluos. Títol de oïdors: Número 9 modera la pena de 16 sous en 12 sous y en lo demés és supèrfluo. Número 12 és ordenar de nou contra lo stil y ús antich de la Deputació, fundat en la rahó del capítol primer del títol de addició de salaris en lo Llibre de 4 Senyals. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 y 11, supèrfluos. Títol de officials del General: Número 10 amplia lo capítol 1 del redrés de 1599 perquè aquéll sòls parla de la exequció de les sentències y dit número parla yndistincta y generalment. Número[a] 13 ordena de nou acerca de la administració de deputats. Número 14 ordena de nou acerca de la administració de deputats. / / Número 15 ordena de nou ab imposició de penes y interpreta los capítols de Cort que obligan als officials servir al General. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, supèrfluos. Títol de assessors: Número 9 y número 10 és ordenar contra lo costum approvat per capítol de Cort, després del capítol 2 de ditas Corts de 1452. Número 17 és ordenar de nou y del que està ha líbera disposició y administració del consistori. Número 18 és ordenar de nou ab imposició de penes y abdicació de poder als diputats. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, supèrfluos. Títol de advocat fiscal: Número 1 ordena de nou lo que ningun capítol de Cort disposa. Número 4 ordena de nou ab imposició de penes. Número 5 ordena de nou ab imposició de penes. Número 2 y 3, supèrfluos. / / Títol de scrivà major: Número 4, 5, 31, és ordenar de nou en lo que està ad disposició dels senyors deputats ab penes. Número 32 ordena ab penes. Número 34 ordena ab penes. Número 35 ordena de nou contra lo ús y consuetut ab penes. Número 35 ordena de nou. Número 36 ordena de nou en cosas de la administració dels deputats ab penas. Número 37 és ordenar y fer irrevocable lo que los deputats poden revocar. Número 38 ordena de nou ab penes. Número 39 ordena de nou ab penes. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29[b], 30, supèrfluos. Títol de ajudant primer de scrivà mayor: Número 3, 4, 7, és ordenar de nou ab penes y ab gran injustícia que·s dexa a sol jurament de la part. / / Número 14 és ordenar de nou y contra lo capítol de Cort. Número 15 ordena de nou. Número 16 ordena de nou. Número 17 ordena de nou. Número 18 ordena de nou. Número 19 ordena de nou. Número 20 ordena de nou. Número 21 ordena de nou. Número 22 ordena de nou. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13 són supèrfluos. Títol de segon ajudant de scrivà major: Número 1, 2, 3, 4[c], 5 y sis, supèrfluos.

a. a continuació ratllat 12.
b. a continuació ratllat 30.
c. a continuació ratllat 16.

[1621]

Títol de tercer ayudant de scrivà mayor: Número 8 ordena de nou ab penes y molt injustament. Número 9 ordena de nou ab penes. Número 10 ordena de nou acerca de exequtar los debitors que són tercers debitors. Número 11 declara lo capítol 38 del redrés de 1599. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6 y 7, supèrfluos. / / Títol del scrivent del scrivà mayor: Número 4 ordena de nou. Número 1, 2, 3, supèrfluos. Títol de regent los comptes: Número 32 ordena de nou y contra lo capítol 3 del redrés de 1599. Número 36 ordena de nou. Número 37 ordena de nou. Número 38 ordena de nou. Número 39 ordena de nou. Número 40 ordena de nou. Número 41 ordena de nou ab penes. Número 42 ordena de nou ab penes. Número 43 ordena de nou. Número 44 ordena de nou ab penes. Número 45 ordena de nou. Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, supèrfluos. Títol de ayudant de regent los comptes: Número 1, 2, 3, 4, 5[a] y 6, supèrfluos. Número 12, 13, 14, 15, 16 y 17 contenen novas deliberacions ab penes, imposant novas càrregas que no estan imposades per capítols de co[rt]. / / Número 7, 8, 9, 10, 11, supèrfluos. Títol de ajudant comú del regent los comptes y racional: Número 1 supèrfluo, extret del Llibre Negre. Número 2, supèrfluo, extret del Llibre Negre. Número 3 supèrfluo, extret del Llibre Negre. Número 4, supèrfluo, extret del Llibre Negre. Número 5 supèrfluo, extret del Llibre Negre. Número 6, supèrfluo, extret del Llibre Negre. Número 7, supèrfluo. Número 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 y 15, supèrfluos, són extrets del dit llibre. Número 16 y 17 contenen novas deliberacions de la visita y, en lo número 17, se imposa pena al official sens ésser imposada per capítol de Cort. Títol de racional, etcètera: Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, supèrfluos. Número 27 és deffectuós perquè no parla de las personas que an de presentar los comptes, conforme disposa lo capítol. Número 28, 29, 30, 31, supèrfluos. / / Número 32 conté nova deliberació. Número 33, supèrfluo. Número 34 conté nova deliberació, si bé inseguint altra deliberació dels senyors deputats. Número 35, 36, 37, 38, 39 contenen novas deliberacions. Número 40, 41 contenen novas ordinacions resultants de dos sentències profferidas en la visita. Títol de primer ayudant del racional: Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 són supèrfluos. Títol del segon ayudant del racional: Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, y vuit, supèrfluos. Títol de tercer ayudant del racional: Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 y 8 supèrfluos. Títol del procurador general de dit General: Número 1, 2, 3, 4 y 5, supèrfluos. Número 6 conté nova disposició y nova pena y és praejudicial al General. Número 7 conté nova disposicó y[a] pena. / / Títol de síndich del General: Número 1, 2, 3, supèrfluos. Número 4 conté nova disposició abdicativa de la facultat que tenen los senyors deputats. Número 5 tatxa lo salari del síndich contra la facultat dels senyors deputats y, axí, conté nova disposició. Número 6, 7 y 8, supèrfluos. Títol de receptor dels salaris dels doctors del Real Concell: Número 1, 2, 3, 4, 5, 9, 12, 13 y 14, supèrfluos. Número 6, 7, 8 , 10 y 11 contenen novas disposicions y novas obligacions del credenser dels salaris dels doctors de la Real Audiència y, axí, los visitadors an pres bescompte en imposar les obligacions del un offici al altre. Títol de credenser dels salaris dels doctors de la Real Audiència: Número 1, 2, 3 y 4, supèrfluos y se·à[b] de advertir que a est offici se avien de carregar les obligacions del offici praecedent. Títol de càrrechs de porters: Número 10, supèrfluo perquè ja estava disposat lo mateix en lo Llibre Negre. / / Número 11, supèrfluo per ésser extret de dit llibre. Número 12, supèrfluo per ésser extret de dit llibre. Número 13, supèrfluo per ésser extret de dit llibre. Número 14, supèrfluo per ésser extret de dit llibre. Número 15, supèrfluo per ésser extret de dit llibre. Número 16, supèrfluo per ésser extret de dit llibre. Número 17, supèrfluo per ésser ya ordenat lo mateix per los senyors deputats ab ordinació feta a 24 de matg 1553. Número 18, supèrfluo per dita causa. Número 19, supèrfluo. Número 20, supèrfluo per dita ordinació. Número 21, supèrfluo per ordinació de visita a 13 de agost 1562. Número 22, lo mateix per lo capítol 6 del any 1520. Número[c] 23 conté nova disposició en quant tatxa 5 sous de dieta als porters. Títol de receptors de les taules foranes: Número[d] 1 ordena lo que està disposat en lo capítol 15 de les Corts de[e] 1512 de ffer sentiment del que parla lo capítol número 22, en lo que diu de donar idòneas fermansas és nova ordinació perquè no·ú diu lo capítol 20 del any 1512. Número 2, supèrfluo per estar ordenat lo mateix per lo capítol 6 de 1512. Número 3, supèrfluo per dit capítol 6 de 1512 y per lo capítol 19 de 1520. Número 4, supèrfluo per la capítol 6 de 1512. Número 5, supèrfluo per lo capítol 8 de 1512. Número 6, supèrfluo per dit capítol. Número 7, supèrfluo per lo capítol 12 de 1512. / / Número 8, supèrfluo per lo capítol 22 de 1512. Número 9, supèrfluo per lo capítol 19 de 1520. Número 10, supèrfluo per lo capítol 20

a. 5 *interlineat, damunt de* 6 *ratllat.*

a. *a continuació ratllat* nova.
b. *a continuació ratllat* de.
c. Número 23 ... porters *interlineat al marge esquerre.*
d. Número 1 ... del any 1512 *interlineat al marge esquerre.*
e. *a continuació ratllat* 15.

de 1520. Número 11, supèrfluo per lo capítol 7 de 1533. Número 12, supèrfluo per lo capítol 8 de 1533. Número 13, supèrfluo per lo capítol 16 de 1533. Número 14, supèrfluo per lo capítol 18 de 1533. Número 15, supèrfluo per lo capítol 27 de 1533. Número 16, supèrfluo per lo capítol 27 de 1533. Número 17, supèrfluo per lo capítol 30 de 1533. Número 18, supèrfluo per lo capítol 4 de 1542. Número 19, supèrfluo per lo capítol 13 de 1542. Número 20, supèrfluo per lo capítol 5 de 1512. Número 21, supèrfluo per lo capítol 7 de 1512. Número 23, supèrfluo per lo capítol 6 de 1520. Número 24, supèrfluo per lo capítol 9 de 1542. Número 25, supèrfluo per lo capítol 42 de 1599. Número 27, supèrfluo per lo capítol 66 de 1599. Títol de sobrecullidors de Llevant y Ponent: Número 1, supèrfluo per estar ya disposat lo mateix ab lo capítol 9 de 1512. Número 2, supèrfluo per dit capítol. Número 3, supèrfluo per lo capítol 12 de 1512. / / Número 4, supèrfluo per lo capítol 22 de 1512. Número 5, supèrfluo per lo capítol 5 de 1520. Número 6, supèrfluo per lo capítol 29 de 1520. Número 7, supèrfluo per lo capítol 20 de 1520. Número 8, supèrfluo per lo capítol 23 de 1520. Número 9, supèrfluo per dit capítol. Número 10, supèrfluo per lo capítol 7 de 1533. Número 11, supèrfluo per lo capítol 8 de 1533. Número 12, supèrfluo per lo capítol 9 de 1533. Número 13, supèrfluo per lo capítol 15 de 1533. Número 14, supèrfluo per lo capítol 1 de 1537. Número 15, supèrfluo per lo capítol 4 de 1537, encara que mal entès. Número 16, supèrfluo per lo capítol 3 de 1542. Número 17, supèrfluo per dit capítol. Número 18, supèrfluo per lo capítol 13 de 1542. Número 19, supèrfluo per citar *in genere* capítols de Cort[a] y és de notar que disposa que, si los sobrecollidors trobaran alguns taulers y altres officials de llurs col·lectes que auran delinquit, són obligats ha suspendre'ls del offici y posar n'í de altres en son lloch. Número 20, supèrfluo per lo capítol 10 de 1512. Número 21, supèrfluo per lo capítol 6 de 1520. Número 22, supèrfluo per lo capítol 4 de 1533. Número 23, supèrfluo per lo capítol 2 de 1537. Número 24, supèrfluo per lo capítol 9 de 1542. Número 25, supèrfluo per ordinació de visita de 16 de setembre 1562. Número 26, lo mateix per capítol 91 de 1599. Número[b] 27 conté nova ordinació inseguint ordinació de 1520. Número 28 ídem. Número 29 ídem. Número 30 ídem. Número 31 ídem inseguint una ordinació publicada en lo any 1620, volent aquélla sie perpètua, no essent-ho altrament. / / Títol de exactor del General: Número 1 és supèrfluo per estar ordenat lo mateix ab les ordinacions de les Corts de Tortosa del any 1420 en lo Llibre Negre. Número 2, supèrfluo per dita causa. Número 3 ídem. Número[a] 4 és ordinació nova en lo que diu que se aya de presentar en consistori. Número 5, supèrfluo per lo capítol 17 de 1520. Número 6, supèrfluo per lo capítol 41 de 1599. Número 7, supèrfluo per lo capítol 43 de 1599. Número 8, supèrfluo per lo capítol 44 de 1599. Número 9, supèrfluo per lo capítol 91 de 1599. Número 10, supèrfluo per lo capítol 62 de 1599. Número 11, supèrfluo per lo capítol 4 de 1599. Número[b] 12 ídem. Número 13 ídem. Número 14 ídem. Número 15, supèrfluo per estar ya disposat ab la sentència de la visita[c] proppassada número 28. Títol de cullidor de les averias: Número[d] 1 se són enganyats los visitadors en que aya de assistir dit cullidor en la Deputació, perquant sa residència ordinària ha de ser en casa del thesorer. Número 2 és supèrfluo per estar disposat lo mateix ab deliberació dels senyors deputats a 17 de juny 1566. Número 3, supèrfluo per lo mateix. Número 4 ídem. Número 5 ídem. Número 6 ídem. Número 7 ídem. Número 8 ídem. / / Número 9, supèrfluo per lo capítol 12 de 1512. Número 10, supèrfluo per lo capítol 9 de 1542. Títol de defenedor del General: Número 1, supèrfluo per estar disposat lo mateix ab les ordinacions ye institució de dit offici en lo Llibre Negre. Número 2, supèrfluo per la matexa causa. Número 4, ídem per lo capítol 26 de 1533. Número 5, ídem per lo capítol 27 de 1533. Número 6, ídem per desliberació dels senyors deputats, feta a 26 de juny 1554. Número 7 ídem. Número 8, ídem per capítol 71 de 1599. Número 9, ídem per lo capítol 82 de 1599. Número 3 mal entès per dits visitadors perquè los senyors deputats an de avisar la hora perquè·s trobe en la bolla, conforme lo capítol 24 de 1533. Número 10 és ordinació nova, si bé referexen ordinacions dels senyors deputats publicades a 17 de agost 1620 que, no sent aquélles perpètuas, nos pot assentar perpètua deliberació. Títol de receptor dels drets del General: Número 1, supèrfluo per estar ya disposat per altres capítols. / / Número 2, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 12 de les Corts del any 1512. Número 3, ídem per estar ya disposat per lo capítol 17 de dites Corts de 1512. Número 4, supèrfluo per ésser ya disposat lo mateix per lo capítol 22 de les Corts de 1512. Número 5 és pretès capítol 19 de les Corts de 1520, en lo qual està disposat lo que se à de fer y no parla de quinzenades, sinó de terçes. Nú-

a. Cort y *interlineat, damunt de* Cort y *ratllat.*
b. Número 27 ... altrament *interlineat al marge esquerre.*

a. Número 4 ... consistori *interlineat al marge esquerre.*
b. Número 12 ... Número 14 ídem *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* propassad.
d. Número I ... thesorer *interlineat al marge dret.*
e. *a continuació ratllat* fundació.

[1621]

mero 6, és supèrfluo per estar ya disposat lo mateix en los llochs referits en dit número. Número 7, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 33 de les Corts de 1520 en dit número referit. Número 8, supèrfluo per lo capítol 7 del any 1533. Número 9, supèrfluo per lo capítol[a] 8 de les Corts de 1533. Número 10, supèrfluo per lo capítol 9 de les Corts de 1533 y per altres capítols. Número 11, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 4 de les Corts de 1542. Número 12, supèrfluo per lo capítol 13 de 1542. Número 13, supèrfluo per estar ya disposat en les deliberacions referides en dit número. / / Número 14 ídem. Número 15 ídem. Número 16 no·s troba que lo capítol 45 de les Corts del any 1481, en dit número referit, dispose tal cosa. Número 17 y 18, supèrfluos per estar ya disposat lo mateix en lo capítol 3 de les Corts del any 1512. Número 19, supèrfluo per lo capítol 6 de les Corts del any 1520. Número 20, supèrfluo per lo capítol 35 de les Corts del any 1520. Número 21, supèrfluo per estar ya disposat en la ordinació en dit número referida. Número 22, supèrfluo per estar ya disposat en la ordinació en dit número referida. Número 23, supèrfluo per lo capítol 4 de les Corts del any 1533. Número 24, supèrfluo per lo capítol 9 de les Corts del any[b] 1542. Número 25, supèrfluo per lo capítol 92 del any 1599. Número 26 ídem. Número 27. Número 28, supèrfluo per estar ja disposat en lo capítol 33 de les Corts del any 1599. Número 15 conté nova disposició perquè imposa penes, les quals / / no estan imposades en lo capítol 49 en dit número refferit. Número 17, lo capítol 2 de les Corts del any 1512, en dit número refferit, no diu que lo collidor no puga fiar, sinó que no se entenga ésser dada licència y ya ab est y altres capítols està disposat lo que·s déu fer. Número 27 en quant diu que delibera de assí al devant, manant als receptors que no obeescan als senyors deputats en lo cas allí exprimit, és nova ordinació y disposa en lo venidor y axí és prejudicial. Títol de credencer del General: Número 1, supèrfluo per estar ya disposat en la visita en dit número referida. Número 2, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 17, Corts 1512. Número 3, supèrfluo per estar ya disposat per capítols de Cort lo que déu fer per rahó de son offici. Número 4, supèrfluo perquè los senyors deputats tenen ya ordenat en assò lo que convé. Número 5 ídem. Número 6 ídem. Número 7 ídem. Número 8 ídem. Número 9 ídem. Número 10 ídem. / / Número 11 ídem. Número 12 ídem. Número 13 ídem. Número 14 ídem. Número 15. Número 16. Número 17, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 33 de les Corts del any 1599. Número 18, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol del any 1599. Número 19, supèrfluo per estar ja disposat en la ordinació, en dit número refferida, y és praejudicial perquè diu «deliberam», que supposa nova[a] ordinació. Número 20. Número 21, supèrfluo per estar ya disposat en la ordinació, en dit número refferida, y praejudicial en quant diu «deliberam en la present visita». Número 22, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 81 de les Corts del any 1599. Número 23, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 19 de les Corts de 1599. Número 24. Número 15 és praejudicial perquè està en forma de ordinació nova, imposant pena per la observança de aquélla. Número 16 és praejudicial perquè judica de stil, no constant de aquéll y la observança de aquéll *in futurum* toca als senyors deputats / / Número 20, praejudicial perquè diu «deliberam» y la ordinació en dit número refer<ed> ida no disposa lo que conté dit número[b] ni la pena és aquélla imposada. Número 24 és praejudicial per ser nova ordinació penal. Títol de albaraner del General: Número 1, supèrfluo per estar ya disposat per capítols de Cort lo que toca a dit offici. Número 2 ídem. Número 3 ídem. Número 4 ídem. Número 5 ídem. Número 6 ídem. Número 7 ídem. Número 8 ídem. Número 9 ídem. Número 10, supèrfluo per estar ya disposat per capítols de Cort lo que toca a son offici. Número 11 ídem. Número 12 ídem. Número 13, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol de visita, en dit número referit. Número 14 ídem. Número 15 ídem. Número 16 ídem. / / Número 17, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 40 de les Corts de 1599. Número 18. Número 19, supèrfluo (per)què ya està disposat en la ordinació en dit número refferida, y és praejudicial en quant diu «deliberam». Número 20 ídem. Número 21. Número 22, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 33 de les Cons de 1599, en dit número referit. Número 9, lo capítol 13 de les Corts de 1547, en dit número referit, no parla lo que dit número referex. Número 18 és praejudicial perquè és ordinació nova en part y imposa pena mayor de la que està imposada en la ordinació en dit número referida. Número 21 és praejudicial perquè conté nova ordinació ab imposició de penas. Número 23 ídem. Títol de les guardes de la casa[c] del General: Número 1, supèrfluo perquè està ya disposat per capítols y altres ordinacions del General lo que tenen obligació per rahó de son offici. Número 2 ídem. Número 3 ídem. Número 4 ídem. / / Número 5 ídem. Número 6 ídem. Número 7,

a. a continuació ratllat 9.
b. a continuació ratllat 151.

a. a continuació ratllat deliberació y.
b. a continuació ratllat en.
c. casa del *interlineat*.

ídem per estar ya disposat en la ordinació referida. Número 8 ídem. Número 9 ídem. Número 10 ídem. Número 11 ídem. Número 12, en lo capítol 5 de les Corts de 1533, en dit número referit, no està disposat lo que disposa dit número. Número 13, supèrfluo perquè està ya disposat en la ordinació en dit número referida. Número 14, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 83 de les Corts del any 1481 y en dit número està errat, que diu és lo capítol 26. Número 15, supèrfluo per estar ya disposat en la ordinació en dit número referida. Número 16 ídem. Número 17 ídem. Número 18, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 33 de les Corts de 1599, en dit número referit. Número 19, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 70 de les Corts de 1599 y està errat en dit número, que diu capítol 71. Número 20, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 19 de las Corts de 1599. / / Número 21, supèrfluo per estar ya disposat en la ordinació referida y diu «deliberem». Número 22 ídem. Títol de receptor dels drets de la casa de la Bolla: Número 1, supèrfluo per estar ya ordenat per capítols de Cort lo que déu fer per rahó de son offici. Número 2, supèrfluo per estar ya disposat lo mateix en lo capítol 12 de les Corts de 1512. Número 3, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 17 de les Corts del any 1512, si bé en dit número està errat, que diu 27. Número 4, supèrfluo per estar ya disposat per diferents capítols. Número 5, supèrfluo per estar ya disposat lo que se à de fer en lo capítol 19 de les Corts del any 1520, en lo qual no·s fa menció de quinzenades, sinó de terça. Número 6, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 7 de les Corts de 1599. Número 7, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 8 de les Corts de 1533. Número 9, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 4 de les Corts del any 1542. Número 10, supèrfluo per estar ya disposat en lo capítol 13 de les Corts del any 1542. / / Número 11, supèrfluo per estar ya disposat en la deliberació en dit número referida. Número 12 ídem. Número 13, supèrfluo y, lo que diu «conforme la institució de dit son offici», no specifica ha hont se troba y la visita mencionada del any 1572 *non fasit aus quo ad futura,* ni de aquella visita poden ordenar *in perpetuum,* com los senyors diputats tantsólament[a] sien los que poden ordenar en son trienni. Número 14, supèrfluo. Número 15 ídem. Número 16, supèrfluo per ésser ja disposat per lo capítol 26 de les Corts del any 1481. Número 17, supèrfluo per lo capítol 105, número 1 et 2, de dites Corts y no és lo capítol 45 referit en dit número. Número 18, supèrfluo per lo capítol 107 de dites Corts y no és lo capítol 46, referit en dit número. Número 19, supèrfluo. Número 20, supèrfluo. Número 21, 22, 23, 24, 25, supèrfluos per estar ya disposat en los capítols de Cort en dits números referits. Títol de credencer dels draps de la casa de la Bolla: Número 1, supèrfluo per ésser ya[a] disposat en la visita del any 1512. / / Número 2 ídem. Número 3, supèrfluo per ésser ya disposat en lo capítol 17 de les Corts de 1512. Número 4, supèrfluo per deliberació dels senyors deputats, feta a 26 de juny 1554. Número 5, supèrfluo per dita deliberació. Número 6, supèrfluo per lo capítol 92 de les Corts de 1599. Número 7, supèrfluo per deliberació dels senyors deputats de 24 de desembre 1568 y de 31 de agost 1573. Número 8, supèrfluo per dita desliberació. Número 9, supèrfluo per lo capítol 87 de les Corts de 1599. Número 10 és prejudicial perquè no consta de tal ús y stil, ni toca a dits visitadors posar semblant ús y stil. Número 11 conté nova ordinació[b] perpètua ab imposició de penes. Títol de credenser de les sedes de la casa de la Bolla: Número 1, supèrfluo per la visita en dit número referida. Número 2, supèrfluo. Número 3 ídem. Número 4, supèrfluo per lo capítol 17 de les Corts del any 1512 y per lo capítol 92 de 1599. Número 5, supèrfluo per les deliberacions en dit número referides. Número 6 ídem. Número 7, supèrfluo per lo capítol 87 de les Corts de 1599. / / Número 8 conté una disposició penal. Títol de manifest de les coses deuen dret de Bolla: Número 1, supèrfluo per estar ya disposat lo que ha de fer lo qui té dit offici. Número 2, supèrfluo per la desliberació en dit número[c] referida. Número 3, ídem per dita deliberació. Número 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, supèrfluos per les deliberacions en dits números referidas. Número 11, 12, 13, supèrfluos per les deliberacions referides en dits números. Número 14, supèrfluo per lo capítol 12 de les Corts del any 1599. Número 15 conté nova disposició penal, si bé inseguint certa ordinació. Número 16, 17, 18 ídem. Número 20 conté nova ordinació penal y disposa en lo corrent trienni. Número 21 conté nova ordinació, inseguint-ne altre en dit número referida. Número 22 conté nova desliberació penal. / / Títol de albaraner de la casa de la Bolla: Número 1, supèrfluo per les desliberacions en dit número referides. Número 2, supèrfluo per lo mateix. Número 3, supèrfluo per la matexa deliberació. Número 4 et 5, supèrfluos. Número 6, supèrfluo per lo capítol 26 de les Corts del any 1481. Número 7, supèrfluo per lo capítol 12 de 1599. Número 8, supèrfluo per lo capítol 19 de dites Corts. Número 9 conté nova ordi-

a. a continuació ratllat p.

a. a continuació ratllat dis.
b. a continuació ratllat ab pena.
c. a continuació ratllat número.

[1621]

nació, si bé inseguint-ne altre en dit número referida. Número 10, 11, 12, supèrfluos per les desliberacions en dits números referides. Número 13 conté nova deliberació penal ab pena de 100 lliures. Número 14 conté nova ordinació penal. Número 15 conté nova ordinació. Número 16 conté nova ordinació penal. Títol de guardas de la casa de la Bolla: Número 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, supèrfluos. Número 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, supèrfluos per les deliberacions en dits números referides. / / Guardas dels portals: Número 1, supèrfluo per la deliberació en dit número referida. Número 2, supèrfluo per la deliberació en dit número referida. Número 3, supèrfluo. Número 4, supèrfluo. Número 5, supèrfluo. Número 6, supèrfluo. Número 7 y 8, supèrfluos per les deliberacions en dits números referides. Número 9, supèrfluo per lo capítol 83 de les Corts del any 1481 y no és lo capítol 26, referit en dit número. Número 10, supèrfluo per lo capítol 33 de les Corts de 1599. Número 11 conté nova disposició, si bé inseguint altra ordinació referida en dit número. Número 12, supèrfluo per la ordinació mencionada en dit número. Títol de drassaner: Número 1, supèrfluo per estar ya ordenat què ha de fer qui té dit offici. Número 2, supèrfluo. / / Número 3, supèrfluo per dita rahó. Número 4, supèrfluo per estar ya disposat per lo capítol 9 de les Corts de[a] 1520. Número 5, supèrfluo per lo capítol 9 de les Corts de 1547. Número 6 conté nova disposició penal. Títol de officials mechànics: Número 1, supèrfluo per la deliberació en dit número referida. Capítols y deliberacions de galeres: Les ordinacions noves que an volgut fer dits visitadors en matèria de galeres són prejudicials al<s> Generals> per imposar nous càrrechs als senyors diputats y officials de galeres en forma de ordinacions perpètues, com se veu clarament del thenor de aquélles».

«Die[b] lune XI *mensis octobris, auno a nativitate Domini* M. D. C. XXI. Convocat y congregat lo Consell de Cent Jurats en la sala gran del honorable Consell de la present ciutat, en lo modo y forma acostumats, especialment per las cosas devallscritas, los magnífichs consellers, absent lo quint. E llegit lo dit manament, lo dit Consell féu desliberació y conclusió que los magnífichs consellers, ab la brevedad que la qualitat y gravedad del negoci requer, juncten los magnífichs advocats sobre aquest fet dels quints, ja consultats, ensenyi's ab los magnífichs embaxadors qui foren tramesos a la Cort per dit negoci, com a persones més instruhidas en aquéll, los quals, tots junctament, veyan y maduram ent consideren, tracten y conferesquen sobre dit negoci y dignen y consellen lo remey que·ls parrà més efficàs y més considerable en favor de la ciutat, en deffensa de dit negoci y bona direcció de aquéll y, attès la inportància y interès de dit negoci, lo qual toque a tot aquest Principat que, per ço, quant més prest sia possible, sia feta embaxada de part dels magnífichs consellers y de aquest Consell al il·lustríssim y reverendíssim senyor arquebisbe de Tarragona, que·s trobe en esta ciutat, al mol il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, als molt illustres senyors diputats y capítol y bras militar, fent-los sabedors de aquesta novedat y supplicant-los aconsellen y valguen a la present ciutat en tot lo que convinga per a que, ab aquesta conformitat, se prosehesca hi·s fassa, segons apareixerà que sia en beneffici de dit negoci e que, fins que sobre / / aquest fet se haja presa la deguda resolució y fins que aquéll tinga convenient conclusió, los magnífichs consellers, lo dimars de cada semmana, comensant lo dimars de la semmana propsegüent, degan junctar lo present Consell y, en ell, refferescan lo stat de dit negoci, donant rahó de tota cosa perquè lo Consell puga desliberar lo que més havant sia fahedor, segons aparrà que convinga a major indempnitat y beneffici de la ciutat».

«De[a] part del noble senyor don Grau de Guardiola, del Concell del rey, nostre senyor, y son llochtinent en lo offici de mestre racional de la real casa y cort en los regnes y corona de Aragó. Manats, axí[b] com en virtut del present manament se mane, als magnífichs consellers y clavari de la present ciutat de Barcelona y a qualsevol d'ells, sots la pena de mil ducats de or exhigidor de béns de dita universitat y de béns propriis dels remitens, que dins trenta dies primervinents del dia que lo present manament los serà presentat hu notificat en avant comptadors, tinguen de haver donat y presentat en lo present offici de mestre racional los actes dels arrendaments de les sises e imposicions en dita ciutat arrendades, cullides o colectades, o certificació de dits arrendaments o de la col·lecta de ditas imposicions[c] des de vuit de juliol del any mil sinch-cents noranta-nou, lo qual die, la magestat del rey, nostre senyor, selebrà Corts en Barcelona, fins per tot lo any mil sis-cents y vint, a fi y effecte que, de dits actes o certificacions se puga tràurer y fer compte en dit offici de mestre racional del que en dit temps an valgut les dites imposicions y lo que de aquélles ne

a. a continuació ratllat 154.
b. acta del Consell de Cent inserta entre els folis 187 i 188 del trienni 1620-1623.

a. carta inserta entre els folis 187 i 188 del trienni 1620-1623.
b. axí *interlineat.*
c. a continuació ratllat d'este de.

toque de quint a sa magestat, lo qual quint, dins lo mateix termini y sots la matexa pena, tinguen de haver pagat al magnífich regent la real thessoreria en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Se(r)danya y assò fassen dins dit termini, attès que a trenta-hú de agost, a quatorse de octubre y a setse de noembre del any propassat, se expedí manament per lo mateix effecte de trenta, vint y deu dies, los quals foren presentats als magnífichs concellers del any propassat de dita ciutat, als quals manaments, fins vuy, no han jurat obehir. Altrament, passat dit termini, si lo contrari serà fet, lo que no·s creu, serà feta execució en los béns de dita ciutat y en los béns propis dels remitens[a] y de quiscú d'ells, tant per lo demuntdita pena, com per la pena posada en los dalt chalendats manaments, axí com en deutes fiscals y reals és acostumat, seguint en tot lo ús, stil, pràtiga y costum de dit offici de mestre racional, justícia mitjansant. Expedida en lo consistori de dit offici als nou del mes de octubre // *anno Domini millesimo sexcentesimo primo.* Don Grau de Guardiola. *In Literarum et Aliorum, XIII, CLXXVIIII*[o]. *Locus sigilli».*

Galeras[b],[c] rebuda a 4 de setembre 1621. *«He recevido la de vuestras senyorias y mucho contento con ella de ver el gusto y puntualidad con que se acudió a dar las galeras dese Principado a don Pedro de Leyba que, a nombre de su magestad, en occasión tan de su real servicio pidió a vuestras senyorías y de que fuera con los offrecimientos que vuestras senyorías me avissa mostraron bién en esto el zelo grande que tienen del servicio de su magestad y quán fieles vassallos le son, lo que yo he estimado en mucho y en todas occasiones se lo representaré para que lo agradezca y estime como se deve la que le escrivió don Pedro de Leyva en confirmación desto, cuya copia me embía(n) vuestras senyorías, se recivió porque me la ensenyaron y assí está su magestad bién asegurado desta verdad y yo lo quedo para en todas occasiones agradeçerlo y mirar mucho por el bién dese Principado y assí, desseo mucho se compongan las differencias que vuestras senyorias han tenido con el virrey y aguardo la resolución que tomará en esto su magestad, pues ha días que está en sus reales manos y mandaré en la estafeta que con las cartas de vuestras senyorias se tenga el cuydado que es razón para que no se pierdan. Gracias a Diós que queda la reyna, nuestra senyora, con signos de mejoría, el Senyor dé a vuestras senyorias como desseo. De Madrid, a 28 de agosto 1621. Senyores diputados de Catalunya. Don Andrés Roig».*

a. renitens *al manuscrit.*
b. carta inserta entre els folis 189 i 190 del trienni 1620-1623.
c. Galeras ... 1621 *anotació escrita al marge esquerre.*

«A[a] *don*[b] *Felipe de Sabater*[c]*, [cabo de] las galeras de [Catha]lunia, en Palamós o donde estubiere. Al servicio de su magestad combiene que, en recibiendo ésta, el señor don Felipe Sabater se buelva a Barcelona con la galera capitana, sin dar escusa ni razón ninguna y que no se detenga por ningún caso ni passe adelante, avisándome con éste del recibo de esta orden y de cómo la á executado. Guarde Diós a vuestra merced como puede. Barcelona, a XII de setiembre 1621. El duque de Alcalá. [A] don Felipe Sabater. Registro fóleo 103».*

105, 2ªr [d]*«Ihesus*[e] *cum*[f] *Maria.* Molt il·lustres senyors. Obehint nosaltres, Agusti de Lana, donzell, en Barcelona domiciliat, Melchior Pagès, mercader de la present ciutat, ajudant del regent los comptes de dit General, y Pau Beulo, ciutedà honrat de Vich, scrivent ordinari del dit racional de la Deputació, al manament que, de paraula, per vostres senyories nos és estat fet, de que véssem y examinàssem tots los comptes i escriptures que Climent Thalavera, mercader català, residint en Palerm ha enbiats aserca de les vendes de las tratas que en lo regne de Sicília són stades concedides per sa magestad al present Principat per subvenció del sustento de les galeres del General y lo dit Thalavera ha venudes y las quantitats que aquéllas havien valgut y lo dit Thalavera havia remeses, a effecte de veure lo que dit Thalavera resta deutor al dit General y no resmenys véssem, miràsem y examinàssem també los comptes que per Francesch Exarch, mercader, qui per los predecessors de vostres senyories és estat tramès ab syndicat en dita ciutat de Palerm, són stats enbiats, axí, a força de les vendes de algunas tratas perquè, en dit nom de síndich de dit General, fetas com encara y en particular véssem aserca de les 800 lliures se ha, dit Exarch, retengudes de les vendes per ell fetas de dites tratas per los treballs de la anada ha feta en dita ciutat de Palerm, si aquéllas se havia pogudes retenir, conforme lo syndicat a ell fet y instruccions per los predecessors de vostres senyories a ell donades y si aquéllas ha de restituhir // 105, 2ªv //[g] en tot o en part y, axí, vists per nosaltres tots los comptes de dit Thalavera y los advertiments que ja foren fets per dit Beulo y a dit Exarch quant se partí de assí lliurats y lo syndicat y instruccions a ell, com dit és, donades y los recap-

a. carta inserta entre els folis 192 i 193 del trienni 1620-1623.
b. A don Felipe ... estubiere *anotació escrita al dors de la carta.*
c. restes d'un segell de placa munit al marge esquerre.
d. foliació errònia.
e. resolució inserta entre els folis 201 i 202 del trienni 1620-1623.
f. Ihesus cum Maria *anotació escrita al marge esquerre.*
g. foliació errònia.

[1621]

tes per ell enbiats del que allí havia fet y negociat i tot lo demés que ha convengut aserca de dites coses, fem a vostres senyories la relació següent: Climent Thalavera de Palerm: E primerament diem que, quant al que toca als comptes de dit Climent Thalavera, se'l veu que, per les certificatòries auctènticas enbiades per dit Exarch de les vendes de ditas tratas, hi ha de dany y prejudici per lo General en lo dels preus que dóna dit Thalavera als preus que·s foren venudes i se veneren las de la règia cort, com està advertit i íntegrament justificat en los recaptes auctèntichs y apunctaments per dit Exarch enbiats en lo processo i que, de aquells sinch mília vint-i-sinch onzes, vint-i-set tarins i sis grans dels 9.029 onzes, 27 tarins 6 grans, moneda de Sicília que valen a comú preu 2 lliures 10 sous cada onza en moneda de Barcelona y, axí, lo valor de totes és 12.562 lliures 10 sous. E ultra de assò, se han de reformar les partides que donà dit Thalavera haver pagades en lo primer compte per ell enbiat per los gastos de la recuperació de ditas tratas, que fou conforme los ayunctaments que, per dit Beulo, se feren i se lliuraren a dit Exarch quant se partí de assí, que cosits en lo cohern que ha enbiat dit Exarch, 1.792 lliures 3 sous 6, per ésser stades ditas tratas concedides per sa magestad franques de tots drets y encara que en lo dit cohern haje dit Exarch enbiat claríçies de còm les havia pagades dit Thalavera / / en Palerm, totavia se pot y se déu pretèndrer de que ditas pagas serian stades simuladas i fictas, conforme ho són les vendes per ell fetas de las tratas, perquè axí com a ell havia col·ludir y maranyar en lo de la venda de les tratas, se pot pretèndrer lo matex en assò, particularment per ser quantitats que moltas de ellas excedexen en centanars de més del que per lo acostumat pagar-se devia y, axí, diem que lo dit dany quant en assò és les altdites 1.792 lliures 3 sous. E per lo dany que·ý ha per los gastos excessius que obrà dit Thalavera en lo 2on compte, se ha de fer càrrech y dèbit per dues raons, com apar en los apuntaments fet per dit Beulo en moneda de Barcelona 390 lliures 10 sous 10, diem 390 lliures 10 sous 10. De manera que totes les assí dites:

partides, ço és, de ..... 12.562 ll. 10s.
y..... 1.792 ll. 3s. 6.
y les precedents ..... 390 ll. 10s. 10.
prenen suma de..... 14.745 ll. 4s. 4.

Y tantós resulta que dit Thalavera ne dóna manco de les que hauria de donar i fer bones al dit General, diem dites 14.745 lliures 4 sous 4. E ultra de assò, se han de rellevar de sos comptes per lo que és fa creador de la responsió doble de les remesas à fetes dels diners ha remesos en diverses partides que no·ú pot fer, encara que diga tenia orde dels senyors deputats, conforme los capítols de les lletres se li scrigueren, còpia dels quals és stada enbiada per lo dit Francesch Exarch; però ne encara que digan que dits senyors deputats ab llurs lletres, que stant ell al creure, li pagarien la responsió / / doble, axò se entén quant ell hagués donat a cambi a altras persones y no a ell matex, ni a sos companys, majorment que ha fetes les remeses dels diners a manco preu per al General del que altres mercaders i factors de Palerm han remés a altres de assí en lo matex temps que dit Thalavera remetia als senyors deputats, predecessors de vostres senyories. Ítem, diem i fem relació a vostres senyories de que s'ha de repel·lir a dit Climent Thalavera las partidas que posà de la responsió de las vendas de las tratas, pus se'l madmetrà del diner del procehir de ellas perquè, seria pagar dos responsions de una matexa cosa y, lo que pijor és, que se la compta a raó de 2 per cent y sòls, a tota rigor, podria ser tantsólament a raó de hú y mix al millar, dit 1 1/2 al millar, conforme se acostuma i, la ciutat de Barcelona, ni a ell, quant ab ell ha contractat, ni ha altri, may la ha pagada a més de dit preu de hú y mix al millar; y aquest dany, és molt, com dels matexos comptes és de veure. Y en Palerm, en lo que toca al pasar per registre, que dóna dit Thalavera en sos comptes, se ha de veure sy en los llibres del diner que reb lo prothonotari se'n ha feta bona al rey, nostre senyor, i a sos ministres de allí tanta quantitat com dóna dit Thalavera haver pagada al dit prothonotari y se ha de creure no haver-se'n pagat tant, perquè en Cathalunya y tots los regnes de sa magestad no·s paga al més fort *etiam* de coses reals i concessions que fa sa magestad, per lo registre més de vint reals per fulla i les coses de[a] que dit Thalavera dóna haver pagat registre, no ocupan entre totas vint-i-huit fullas, y axí hi ha un gran dany per lo General en assò. / / Francesch Exarch: Y en lo que toca a Francesch Exarch per la anada feta en Palerm y per les quantitats que de les vendes per ell fetas de las tratas se ha retengudes, diem a vostres senyories que, vist que lo dit Exarch dez del mes de janer 1620, que·s partí de la present ciutat i se'n anà en Palerm ha stat per spay de nou mesos, ço és, fins tot lo mes de octubre de dit any 1620 inclusive, axí en lo camí com encara en lo temps que residí en Palerm, que féu lo negossi de les vendes de las tratas y se ocupà en lo que convenia per al exàmen y reddició dels comptes de dit Thalavera, trahent moltas scriptures i fent moltas diligències y haver convengut en judici a dit Thalavera per a que donàs compte y raó de las tratas havia venudes per compte del General, de les quals scriptures ha enbiades certificatòrias auctènti-

a. de *interlineat.*

cas, que són molt conferents y profitosas per a que lo General se puga reintegrar de lo que dit Thalavera déu. Y també per lo que anà en Roma per orde de dits senyors leshores deputats ab cartas per a cardenals y altras persones graves per a que ajudassen a la bona direcció de dit negossi i en dita anada hagué de gastar diverses quantitats, de tal manera que per dita anada y[a] stada de Palerm i treballs per dit Exarch presos apar salvo y merex, no sòls les dos-centes lliures que assí li foren al dit Exarch donades, però encara que aquélls ben considerats i haguda raó de la persona de dit Exarch, lo passar la mar ab los perills i treballs que en ella se corren i los treballs per ell supportats en dita part de Palerm y Roma i vist tanbé que lo General acostuma assí en Cathalunya a qualsevol home de la qualitat de dit Exarch pagar-li a raó de vint-y-quatre reals de salari per cada dia y als qui van per ell per mar, molt més, apar que a dit Exarch se li han de pagar los treballs per tot lo dit temps ha tenguts a dita raó de 2 lliures 8 sous per dia, pus dit Exarch s'ere romàs aprés en Gènova per altres negossis, no havent / / acabat de concloure lo dit negossi, per lo qual, los dits senyors deputats lo havien enbiat, y axí, perquè en dits nou mesos se enclouen dos-cents setanta dies, que a dita raó de 2 lliures 8 sous per dia valen 648 lliures y lo gasto que féu en Roma per poder haver les dites cartas de les persones a qui dits senyors deputats havien scrit li valguessen, se li donan 52 lliures que, ajustades a dites 648 lliures, són 700 lliures. Diem per so que havent, com ha rebudes dit Exarch, 200 lliures assí i les 800 lliures que·s ha retengudes de la venda de les tratas, que tot són 1.000 lliures. No havent, com entenem ell hage de cobrar sinó les dites 700 lliures, resta tomador al compte de les dites galeres 300 lliures y, en confirmació y averiguació de tot lo contengut en la present relació, diem també a vostres senyories que havem mirats y remirats una y moltas voltas tots los apuntaments fets per dit Pau Beulo que·s donaren a dit Exarch quant se'n anà en Palerm i los comptes de dit Thalavera i demés scriptures que ha convingut i també fet lo compte i reduccions de les partidas que en dits comptes hi han y també sóm anats al racional de casa la ciutat per a veure de còm dita ciutat se aportava ab sos factors de Palerm i, en particular, en lo del qué·ls pagava per les responsions, axí de blats com de diners que per ella comprassen y remetessen y també nos sóm entremesos ab personas expertas del que realment se déu pagar a dit Exarch per lo daltdit viatge y negossis per ell fets y han-nos refferit que lo manco merex los dits vint-y-quatre reals per dia, axí perquè en Palerm se gasta molt y que sy dit Exarch fos tornat en la present ciutat, com havia offert a dits senyors deputats i no·s fos romàs per sos negossis en Gènova, se li havia de tatxar major quantitat. E aquesta és la relació que nosaltres, dits Agustí de / / Lana, Melchior Pagès y Pau Beulo fem a vostes senyories *salvo semper etcetera*. Scrita de mà pròpria de dit Beulo y firmada de la pròpria de quiscú de nosaltres, vuy, en Barcelona, a XIII de octubre MDC e XXI. Agustí de Lana, racional, Melchior Pagès, Pau Beulo, de mà pròpia.

a. y stada *interlineat.*

103, 2ª*r* [a]Deslliberació[b] del[c] Consell de Cent. «Deliberació del Consell de Cent Jurats celebrat a 26 de octubre 1621. Que en tot y per tot sia posat en exequució lo vot y parer dels magnífichs advocats, sí y segons en aquéll se conté y, presentada la scriptura per ells ordenada al llochtinent de mestre racional ab la brevedat que convé, lo qual vot és del tenor següent:

«En lo fet consultat per los senyors consellers als doctors devallscrits en virtut de la deliberació del savi Consell de Cent celebrat a 23 del corrent acerca del que déu fer la ciutat en deffensa dels proceyments que·s fan per la cobransa dels quints de les imposicions de la ciutat, vista una carta real de sa magestat scrita a la present ciutat, dada en Madrit a 20 de juny, mes proppassat, vistas dos cartas scritas, de Madrit, per Francisco Baster als senyors consellers, la una a 9 y l'altra a 18 del corrent y, axímateix vists los manaments per part del llochtinent de mestre racional presentats a la present ciutat a 11 del corrent per la exacció dels quints y los demés proceyments fins assí fets en lo mateix fet, hagut madur col·loqui entre dits doctors, són del vot y parer següent, subjectant-lo en tot y per tot a la censura del savi Consell de Cent: Que attès ab la real carta de 20 de juny passat, passada per cancellaria, scriu sa magestat a la ciutat, que·s va mirant lo que se haurà de fer en dita pretenció dels quints y que reste a son cuydado pèndrer resolució sobre dit fet y, fins vuy, no ha tingut ni té notícia la ciutat // 103, 2ª*v* //[d] que per sa magestat se haja presa resolució alguna en dit negoci, com confia saber-la, quant sa magestat la prenga ab carta particular passada per Cancelleria, com en semblants coses y altres de menor importància acostuma sa magestat fer mercè a esta ciutat, lo que també significà Francisco Baster, agent de la ciutat, resident en la cort de sa magestat, ab les sues dos cartes alt referidas y, atès que en lo entretant

a. foliació errònia.
b. deliberació inserta entre els folis 203 i 204 del trienni 1620-1623.
c. Deslliberació ... Consell de Cent. *anotació escrita al marge esquerre.*
d. foliació errònia.

[1621]

que sa magestat és servit suspendre la resolució en dit negoci y de[a] aquélla sabedora a la ciutat, lo llochtinent de mestre racional ha fet presentar a la ciutat nous manaments per la exacció y cobrança de dit quint, tenint la jurisdicció suspesa per tenir sa magestat la mà en dit negoci y no haver presa resolució en ell, que per ço, avui, que·s presente extrajudicialment una scriptura al dit llochtinent de mestre racional ab presentació de dita carta real de sa magestat a 20 de juny proppassat per a que no passe avant en los nous proceyments per ell intemptats del tenor que és estada ordenada, dexant-lo a tota correcció del savi Consell. E perquant diumenge, que comptàvem als 24 del corrent, per part dels senyors archabisbe de Tarragona y bisbe de Barcelona, a qui la ciutat ab embaxada particular ha donada part de aquest fet aserca de la pretenció dels quints, fou enviada una scriptura als senyors consellers que conté un medi que, a dits senyors archabisbe de Tarragona y bisbe de Barcelona, havia aparegut convenient per a encaminar lo intent de la ciutat, y és que se acudís a sa excel·lència per a supplicar-lo sia servit a nomenar persones a qui la ciutat, extrajudicialment, puga donar plena notícia de la justícia que té en dita pretenció dels quints per a que sa excel·lència, certificat aprés per medi de las ditas persones de la justícia de la ciutat, se servesca manar en lo entretant al dit llochtinent de mestre racional que / / pare y no passe avant en los nous proceyments ha comensats y intercedesca ab sa magestat en favor de la ciutat per a que cesse la instància del offici de dit mestre racional sobre dita pretenció. Vista per los doctors infrascrits dita scriptura y aquélla maduram ent considerada, són de vot y parer, salvat sempre lo del savi Consell de Cent que, sens dexar lo medi de la scriptura se ha de presentar al llocthinent de mestre racional, lo que no és incompatible ab lo present, estaria bé a la ciutat admetre lo medi que representan dits senyors archabisbe de Tarragona y bisbe de Barcelona, ço és, de enterar a sa excel·lència, com sia extrajudicialment, y donar-li notícia de la justícia de la ciutat en dita pretenció per medi de les persones serà servit nomenar per dit effecte y valer-se de sa intercessió ab sa magestat per a que sia de son real servey pendre la resolució en dit negoci o fet de la pretensió dels quints, com per esta ciutat, per medi de sos embaxadors, li és estat supplicat, ço és, que sia sa magestat servit manar al dit llochtinent de mestre racional cesse y no passe més avant en los proceyments que novament ha intentats contra la ciutat sobre dita pretenció dels quints y, admetent lo savi Consell aquest medi, que·s presente una scriptura a sa excel·lència, de la manera se ordenarà a dit intent, fent ab aquélla particular quexa dels proceyments que, de nou, ha intentats dit lochtinent de mestre racional que, creu la ciutat, ésser estats fets de propi motiu y sens orde de sa magestat ni de sa excel·lència. *Dalmau, advocatus ordinarii, Cancer, consulens, Aguilo, consulens, Vinyola, consulens, Boquet, consulens, Fivaller, advocatus ordinarii, Aymerich, consulens, Fontanella, consulens, Vinyes, consulens».*

Scriptura[a] dels[b] senyors archabisbe y bisbe enviada als senyors consellers. «Havent considerat la embaxada que per part de vostres mercès y del savi Consell de Cent se'ns és feta sobre los proceyments que lo llochtinent del offici de mestre racional de la casa y cort de sa magestat ha proveÿt contra los magnífichs consellers y clavari de la present ciutat serca de la paga dels quints de les cisses e imposicions rebudas per la ciutat de 18 de juliol del any 1599 fins per tot lo any de 1620, ab comminació de que se proceyrà a la exequució de les penes com se acostuma en deutes fiscals y attenent que, de paraula, se'ns ha certificat que la ciutat en ningun temps ha donat ni posat los actes dels arrendaments de les cisses e imposicions en dit offici de mestre racional, ni lo fisch patrimonial és estat jamés en posessió de rebre los quints de les cisses d'esta ciutat, ans bé, per privilegis concedits per los senyors reys de Aragó, la dita ciutat ha cobrat las cissas íntegrament y sens diminució alguna y que la justícia per part d'esta ciutat està molt llana y que, havent los tres embaxadors informat al Consell de Aragó en deffensa de la justícia d'esta ciutat, se féu consulta a sa magestat y, tardant la resposta, instaren los dits embaxadors que lo dit Consell fes retort a sa magestat per lo despaig de la dita consulta y que decihen dits embaxadors que sa magestat fonch servit respondre que se estava mirant la dita consulta y que, entretant, se'n tornassen los embaxadors, com lo senyor vice-canceller, de part de sa magestat los ho digué y, obeÿnt, se'n tornaren y axí se'ns digué que la ciutat té per cert que sa magestat no ha respost encara a la dita consulta, perquè sa magestat fóra estat servit, com se acostuma en cosas de menys / / importància manar-los acusar de la resolució presa ab carta per Canselleria y, si la Junta hagués oÿt plenament als dits embaxadors, no haguera aconsellat a sa magestat que·s demanassen los quints per lo tribunal a qui tocava. Per tot lo sobredit, seriam de parer y aconsellariam que la ciutat hauria de suplicar, en primer lloch, al senyor duch de Alcalá, virrey del present Principat, que sia servit nomenar persones a les

a. a continuació ratllat clarar.

a. escriptura inserta entre els folis 203 i 204 del trienni 1620-1623.
b. Scriptura ... consellers *anotació escrita al marge esquerre.*

quals pugan los advocats d'esta ciutat mostrar extrajudicialment los privilegis y apretar ab ells la justícia que pretén tenir la ciutat, perquè se ha de crèurer que, tenint-la tant clara com ella presuposa, sa excel·lència no podrà escusar de oyr tant justa petició y dar algun temps competent per a que se pugan vèurer y examinar dits privilegis y manar que, en lo entretant, no correga lo termini posat en dits manaments y se ha de confiar que, vehent sa excel·lència la justícia que té dita ciutat, darà rahó d'ella a sa magestat per lo Consell de Aragó, per a que, per la intercessió de sa excel·lència, cesse la instància del offici de mestre racional. També seriem de parer y aconsellariem que se escuse nova embaxada a sa magestat per a que, a més dels gastos grans que ella sol causar, se pot tenir per cert que sa magestat no oyrà nous embaxadors sobre matèria sobre la qual té manat que se'n tornassen los que, poch temps ha, arribaren de la cort per evitar gastos y restar plenament informats los ministres reals y[a] ab justa rahó poria sa magestat deservir-se'n que al manco no preceÿs llicència sua. Y, per ara, sòls se'ns offereje lo refferit y / / restam disposts a tot lo demés que entendrem que convé per la bona direcció y beneffici del negoci, offerint-nos ab molta voluntat en tot lo que se offerirà del servey de vostres magnificències, donant-nos avís del que convindrà. Barcelona, XXIIII de octubre M D CXXI. Don Joan de Moncada, arcabisbe de Tarragona. Don Joan Sentís, bisbe de Barcelona.

[S]criptura[b] aportada[c] al llochtinent [d]e mestre racional. «Molt bé sab vostra mercè, don Garau de Guardiola, llochtinent en lo offici de mestre racional còm, en lo mes de setembre del any prop passat 1620, foren per part de vostra mercè presentats manaments a la ciutat que, a pena de mil ducats, dins trenta dies agués de donar y posar en dit offici los comptes de les imposicions que reb la ciutat y en haver de pagar lo quint de aquélles, que·s deie ésser degut al rey, nostre senyor, des de l'any 1599 fins en lo any 1619, de que la ciutat tingué'l sentiment que obligava haver de tenir una cosa tant nova y extraordinària y tant contrària al notori dret de la ciutat y, de altra part, a les llibertats y franqueses de que aquesta ciutat ha merescut per molt justes causes ésser honrada de sos reys y senyors, com tot lo món sab, y a diversos privilegis de la concessió de dites imposicions, ab los quals, los sereníssims reys de Aragó qui·ls concediren entre altres coses molt substancials y contràries a la pretensió del fisch, an promès ab jurament solempne a la ciutat, per ells y per sos successors, de no pèndrer ni tocar cosa alguna de dites imposicions ni entremetre's de ells com de cosa que no·s podian entremètrer per no tenir interès algú en dites imposicions, sinó ésser aquéll tantsólament de la ciutat y, perquè se deia en dits manaments que·s feian ab exprés manament y orde de sa magestad, deliberà lo savi Concell de Cent enviar embaixadors al rey, nostre senyor, per a explicar-li extrajudicialment la notòria justícia que té la ciutat per no haver de donar compte ni pagar lo quint de les imposicions, fundada principalment en lo propri dret de la ciutat y, de altra part, en sos privilegis reals y observança de aquélls per a que, enterat d'ella, fos sa magestat servit manar no·s passàs més avant en dits manaments ni·s parlàs més de semblant pretensió y axí, redimís a la ciutat la molèstia que se li feia ab dits procehiments, la qual / / embaxada fonch benignament hoÿda per sa magestad y remesa la conexensa del fet contengut en aquélla al Sacro y Supremo Concell de Aragó y fonch nomenat per relator de dit negoci lo molt il·lustre y reverendíssim senyor don Joan Sentís, vuy bisbe de Barcelona y aleshores regent en dit Sacro Concell, ha hont, havent-se feta madura discussió de la justícia de la ciutat ab censura de son dret y privilegis, se prengué la resolució que aparegué més convenir y se envià la consulta a sa magestad y, detenguda en son poder algun temps per algunes justes causes, lo mateix Supremo Concell, féu recuerdo a sa magestad per a que fos servit pèndrer resolució en ella y manar-la despatxar per scusar lo gasto que, per dita causa feien en la cort los embaxadors a la ciutat, al qual recuerdo fonch sa magestad servit respòndrer que se anava mirant lo que se havia de fer en dit negoci i que los embaixadors que asistian a ell se'n tornassen dexant-lo encomanat en alguna gent de la ciutat, com se conté ab una carta real de sa magestad, passada per Cancellaria, dada en Madrid als 20 de juny mes proppassat, ab la qual promet sa magestad que cuydarà de pèndrer resolució en dit negoci y, en conseqüència, de fer-ne sabidora a la ciutat, de la qual carta real se fa a vostra mercè oecular ostensió i lectura *utricue* i se li offereix donar còpia lo que, no obstant ha dexat vostra mercè de fer manaments de nou a la ciutat contenint la mateixa pretensió que los primers, procehint sens jurisdicció alguna, com no la tinga vostra mercè en aquest cas, al manco segons lo stat present, per estar suspesa fins a tant sa magestad haja presa resolució en dit negoci, com té offert ab dita real carta. Per ço, lo síndich de la ciutat a vostra mercè interpel·la i en lo modo que·s pot y déu, requereix ab los presents scrits no passe avant en los manaments y procehiments que, de nou, ha intentats contra la ciutat, sens aguardar la re-

a. a continuació ratllat que.
b. escriptura inserta entre els folis 203 i 204 del trienni 1620-1623.
c. [S]criptura ... racional *anotació escrita al marge esquerre.*

solució de sa magestad que offert / / pèndrer en dit negoci. Altrament protesta la ciutat contra vostra mercè de la nul·litat de dits procehiments i, en quant li és permès, del dany e injúria manifesta que se li fa ab dits procehiments y del dany e inconvenients que, de continuar aquélls, podrian resultar i de tot lo demés que de justícia li és lícit i permès de protestar *requirens etcetera».*

Scriptura[a] de[b] la ciutat donada al senyor virrey. «Excel·lentíssim senyor. Lo llochtinent de mestre racional de la casa y cort de sa magestad, a 11 del corrent, ha fets despedir y presentar manaments a esta ciutat de Barcelona per a que, dins treta dies, done los comptes de les cises y imposicions y pague lo quint de aquélles, que·s déu fer degut a sa magestad des del any 1599 fins a per tot lo any de 1620 en pena de mil ducats y ab comminació de passar avant en la execució de ella, passat dit termini, de que la ciutat ha tingut summa afflicció en consideració de dos coses. La una per ésser directament contraris dits manaments a la notòria justícia de la ciutat, que consisteix en son propri dret y privilegis a ella concedits per no haver de dar compte i rahó, ni perquè, havent feta la ciutat manifestació de dit son dret y justícia a sa magestad per medi de sos embaxadors, és estat servit sa magestad manar-ne fer discussió y censura en lo Sacro Supremo Concell de la Corona de Aragó, per lo qual, haprés de feta, se ha enviada consulta a sa magestad, a la qual no se entén se haje respost fins vuy, antes esper(a) la ciutat que, ab la resposta que farà sa magestad, rebrà particular mercè, segons lo intent que, per medi de sos embaixadors, li és estat supplicat, los quals, per ço han dexat encarregat lo negoci de dita embaxada a un agent de la ciutat, seguint lo orde de sa magestad, del qual ha sertificat a la ciutat, ab carta real passada per Cancelleria, dada en Madrid a 20 de juny, mes proppassat, offerint en ella tenir cuydado de que·s prenga resulució en dit negoci, de que resulta que, no havent tingut orde de sa magestad, / / dit llochtinent de mestre racional per a fer nous procehiments aserca de dita pretensió o per a continuar los que abans havia comensats, aprés de haver scrit sa magestad lo contengut ab dita real carta, com de tal orde haguera tinguda notícia esta ciutat ab carta particular de sa magestad, com en semblants casos té acostumat fer-li mercè o, per lo menos, aguera tinguda notícia de dit orde lo agent de la ciutat residint en la cort de sa magestad qui, per son orde ha tingut encàrrech dit negoci per absència de dits embaixadors i, dit llochtinent ó haguera exprimit en los manaments últimament presentats a la ciutat, com se exprimen en los primers. És molt cert que dit llochtinent de mestre racional ha procehit sens jurisdicció, com no la tingue, a lo menos segons lo estat present, en que sa magestad té suspesa la resolució de dit negoci y perquè la ciutat té certa confiança que la resolució que ha de pèndrer sa magestad ha de ser en son favor y proporcionada a sa justícia, que és fer parar la instància de dit llochtinent de mestre racional en la cobrança de dit quint, per a més asseguració ha desliberat supplicar a vostra excel·lència, com lo supplica, sia de son servey intercedir ab sa magestad que·l, en pèndrer resulució en dit negoci, sie de la manera que la ciutat confie i per sos embaixadors li és estat supplicat, manant primer enterar vostra excel·lència extrajudicialment del dret i justícia de la ciutat per medi de las persones que vostra excel·lència pareixerà convenir, a les quals puga la ciutat amostrar tots los fonaments de sa justícia, a que se offereix acudir tot cuydado i diligència, que rebrà de vostra excel·lència a molt singular mercè».

Vot[a] dels[b] doctors del Real Consell. «Jhesús[c], Maria. En lo fet per los senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya y per los senyors visitadors respective, consultat als doctors del Real Consell devallscrits sobre del contengut en les scriptures entre dits senyors presentades a tres y a[d]... del mes de setembre del corrent any 1621. Vistes les scriptures, los llibres y sentència de que en elles se fa menció y los processos y demés sentències de visites, havent-se conferit moltes vegades, són de vot y parer que lo libre novament estampat per orde dels senyors visitadors en lo present any 1621, en quant recopila, se refereix y és conforme al que està ya disposat y ordenat per capítols de Cort y en los llibres de Quatre Senyals y Llibre Negre y sentències de visites fetes precehint contestació *de litte* ab persona legítima sia observat, puys de les sentències ningun official podia al·legar ignorància, estant en dit libre refferides. Y lo demés de dit libre, que conté ordinacions, sie hagut per no fet però, attès que en aquéll ý ha moltes cosas que pareixen convenients, que los senyors diputats ne fassen les ordinacions que més los aparexerà convenir per lo beneffici del General. Quant al dupte proposat aserca de la sentència proferida per los senyors visitadors en la querela de número *77,*

a. escriptura inserta entre els folis 203 i 204 del trienni 1620-1623.
b. Scriptura ... virrey *anotació escrita al marge esquerre.*

a. vot de doctors insert entre els folis 204 i 205 del trienni 1620-1623.
b. Vot ... Real Consell *anotació escrita al dors del vot de doctors.*
c. Jhesús, Maria. *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació un espai en blanc de uns 12 mm.

donada a instància de Joan Moxó, vista la dita sentència y procés, són de parer / / que los senyors visitadors no han excedit los llímits de sa jurisdicció y que, per ço, dita sentència sia observada per los senyors deputats. Quant al últim dupte, diuen que no han vists actes alguns fets per la menor part dels senyors visitadors que sien contra la forma del capítol de la visita. Y, finalment, són de vot y parer que totes les scriptures fetes y presentades per los senyors diputats y visitadors respective sobre los duptes dalt considerats y resolts sien hagudes per no fetes ni presentades, de tal manera que a ninguna de dites parts puguen aprofitar ni danyar. Lo doctor Joan Gallego, regent, lo doctor Joseph Ferrer, lo doctor Hierònym Senjust, lo doctor Joan Magarola, lo doctor don Pedro Soler, lo doctor Miquel Sala, lo doctor Joseph Roca, lo doctor Hieroni Astor, lo doctor Francesch Bonet, lo doctor Francesch Mijavila Franquessas, lo doctor Francesch Ferruz, lo doctor Monserrat Ramon, lo doctor Baltasar Morell».

«A[a] los[b] venerables y amados nuestros[c] los diputados del General de nuestro Principado de cathalunya. El rey. Diputados. Por lo que Ramón de Calders y Ferrán, vuestro embaxador me ha referido y se ha sabido por otras vías, he entendido lo que ha passado sobre el viaje que las galeras desse Principado queríades que hiziessen a Sicilia en virtud del pacto que teníades hecho con la persona que tiene arrendados los derechos para el sustento dellas, cómo después las hizistes desarmar, haviendo recibido la carta que os mandé escrivir por el mi Consejo de la Guerra en ocho de julio para que no partiessen en occasión que tan necessarias eran para la defenssa dessa costa, los sueldos que, según me han informado hizistes testar a los ministros y officiales dessas galeras, que sirven con nombramiento mío, el orden que distes que se hiziessen buenos los sueldos del cabo y otros capitanes a quienes, por no haver obedezido mis órdenes, tenia suspendidos el virrey y que sólo quedassen en los buques algunos soldados para custodia de los forzados, después se ha sabido lo que últimamente hizistes en el mes de setiembre passado, quitando segunda vez los remos y timones de las dichas galeras, con sóla auctoridad vuestra, en tiempo que havian de hazer compañía a otras siete de España para cierto effecto de mi servicio y apuntado el sueldo a uno de los capitanes porque dexo sacar un forzado por orden de mi lugarteniente y capitán general, con el qual se havia de hazer cierta diligencia. Todo lo qual, por ser de suyo tan ageno de las obligaciones que os corren y por el tiempo y modo en que se ha hecho y tán en contrario de lo que disponen las constituciones desse Principado y conviene a su bién público, lo he estrañado mucho y quedo muy deservido dello, pues en respecto del pacto que hizistes con el arrendador de los drechos señalados para el sustento de las galeras, a que tuvo principio la primera acción, no tenéis vosotros facultad, sin licencia mia, para hazerlo, ni ofrecer viajes semejantes como los que havéys concertado, principalmente para navegar fuera de las costas desse Principado, aunque séa a título de provisiones y bas- // timentos y mucho menos para desarmar las galeras que se stablecieron en las Cortes del año 1599 para custodia de la misma costa, como por las constituciones y capítulos de Corte dellas consta y, quando esto tuviera alguna duda, que no la tiene, no cumplís bién con las obligaciones de vuestros officios si en tiempo que las costas desse Principado y fuerzas tán vezinas dél como la de Ybiza y otras están en peligro y tan infestadas de corsarios, como os lo avisé en mi carta de VIII de junio, desabrigáis essa provincia de la defenssa que fue instituída para esta occasión y otras semejantes y es ageno de vosotros que, en vez de las gracias que deviéredes dar a quién os lo advierte y previene, hagáis tales salidas como el desarmar las galeras, comprovando el intento que en esto havéys tenido con duplicar estas acciones y con la demostración de los sueldos que testastes y los otros que ordenastes que se paguen. La demostración que en esto pudiera y deviera hazer contra vosotros suspendo por el amor que tengo a essa provincia y persuadirme que la mala inteligencia que habéis tenido sobre el uso de las galeras puede ser para vosotros de alguna escusa, pero no la admitiré para dexar de hazer lo que convenga a mi servicio y al exemplo que desto ha de quedar si no reparáis todo esto, como espero, con vuestra emmienda y, por principio della, os mando que, luego que recibiéredes esta, bolváis a armar las dichas galeras y reduzir las cosas al estado que tenían antes de haver succedido esto, poniéndolo todo como estava y no os atreváis otra vez a hazer cosas semejantes, pues sabéis que no lo podéis ni devéis hazer, conforme las mismas constituciones, porque haviendo en esto dilación y reincidencia, assí comno conozco ser vuestra la culpa, se procurará remedio efficaz, visando con vosotros de la demostración que obligaré la calidad del exceso y avisarme éis cómo lo havréis cumplido y executado, porque hasta haverlo entendido no he de dar lugar a oýr vuestros embaxadores, antesbién he mandado al dicho don Ramon de Calders salga desta corte y a vosotros mando que no embiéis otros y, en caso que los huviéredes embiado, les ordenéis que se buelvan luego, porque no oyré a unos ni otros embaxadores hasta saber que havéis buelto las galeras y lo demás al estado en que estavan quando las desarmastes, que esta es mi//precisa y determinada voluntad, toda réplica y consulta cesante, como también lo entenderéis del duque de

a. carta inserta entre els folis 208 i 209 del trienni 1620-1623.
b. A los venerables ... Cathaluña *anotació escrita al dors de la carta.*
c. segell de placa munit al marge dret.

[1621]

Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y condados y, pues el uso de las galeras ha sido de tanto beneficio a esse Principado y vosotros, en vuestro tiempo, havéis dado muestras, no sólo de dessear la conservación dellas, pero aún de su augmento, haviendo hecho otra galera nueva y arrendado los d(e)rechos y bolla de Barcelona para su sustento, quedaré servido en que, si los d(e)rechos que para esto están señalados lo permitieren, añadáis por lo menos otra galera más a las que ahora hay. Dada en Balsaýn, a XXVIII *de octubre* MDCXXI. *Yo, el rey. Villanueva, secretarius, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Perez Manriquez, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, regens, vidit don Salvador Fontanet, regens, vidit Villar, regens, vidit Çalba de Vallseca, regens».*

«Don[a] Ramon de Calders y Ferran, embaxador del principado de Catalunya dize que los diputados dél han representado a vuestra magestad con diferentes embaxadas que, conforme a las constituciones y leyes de aquel Principado, no se puede proceder de hecho, sinó con conocimiento de causa y, con tener desto mucha noticia los virreyes y capitanes generales de vuestra magestad, contraviniendo a ellas, hizieron derribar muchas casas y castillos y, aviéndose acudido al rey, nuestro senyor, que aya gloria, y suplicado por el remedio de tan grande perjuyzio, mandó por su real carta de 22 de hebrero 1618 al duque de Alburquerque y por otra de 31 de octubre 1620 al de Alcalá, que guardassen las dichas constituciones y no procediessen de hecho sinó con conocimiento de causa, y no contento el dicho duque de Alcalá con aver derribado el castillo de Antón de Vilaplana, las casas de Margarit del Pont y otras en la ciudad de Tarragona, agora de nuevo ha hecho derribar una casa de t.[b]... Formosa, de Masquefa, sin guardar lo que disponen las dichas constituciones y lo que por su magestad le fue mandado por la dicha carta. Por lo qual, el dicho embaxador suplica humilmente a vuestra magestad sea servido mandar al dicho duque de Alcalá por orden muy apretada que, de aquí adelante, no haga derribar casa ni castillo alguno si no fuere con conocimiento de causa, guardando las constituciones y leyes del dicho Principado y que satisfaga los danyos de las que ha derribado, pues es todo tan conforme a justícia y razón. Otrosí dize que el duque de Alcalá ha hecho publicar en aquel Principado y condados de Rossellón y Cerdanya una real pragmática de vuestra magestad, dada en Madrid a veynte de junio deste anyo mis seyscientos y veynteyuno, sobre la forma que se ha de tener en el uso y porte de los pedrenales que es derechamente contra las constituciones y leyes de aquel Principado por lo siguiente: Primo, en quanto la dicha pragmática confirma en respeto de las penas lo que está dispuesto por otra, dada en la dicha villa de Madrid, a 14 de abril 1612, és contra la constitución final del título de bienes de los condenados en el volumen de las constituciones, por la qual está estatuýdo y ordenado que, por ningún crimen ni delito, estando la persona presa, no se le puedan inventariar lo bienes, de lo qual se infiere y prueva que, en los dichos Principado y condados, no puede nadie, por lo dispuesto en la dicha constitución, ser castigado en persona y bienes y, aviendo vuestra magestad, por su real pragmática de 20 de junio // confirmado la de 14 de abril 1612 que impone penas personales y pecuniarias a los que contravinieren a ella, queda claro y averiguado que la dicha pragmática es contra la dicha constitución final de bienes de los condenados. 2º La dicha pragmática, en razón de las penas impuestas a los que contravinieren a ella es en perjuyzio y derogación del privilegio concedido al estamento militar por el señor rey don Fernando el 2º, dado en Barcelona a 9 de octubre 1481, que está en el título «Si bienes de condenados», en el segundo volumen de las constituciones, que dispone que, en caso que algún militar séa condenado por algún delito, no se pueda proceder contra él por aprehensión de bienes, sinó tansólamente pueda ser castigado en su propria persona según la calidad del delito, excepto crimen de lesa magestad en primera cabeça y de heregía, de manera que, reservándose en la dicha pragmática las mismas penas puestas en la de 14 de abril 1612, que para los militares son de mil ducados y destierro a una isla, queda claramente provado ser la dicha pragmática contra el tenor y disposición del dicho privilegio concedido al estamento militar. 3º La dicha real pragmática, en quanto confirma la de 14 de abril 1612, que prohibe poderse componer y remitir las penas de uso y porte de los pedreñales, es contra la constitución del emperador Carlos en la segunda Corte de Monçón, el año 1534, capítulos 6 y 4, en el título de «Composiciones», por la qual se concede a los barones que tienen mero y mixto imperio facultad de poder remitir y componer qualesquier crímenes y delitos cuyo conocimiento toque a ellos, en tanto que, haziéndose por el lugarteniente general de vuestra magestad regalías de personas que prenden officiales de barones, composándose después los delinquentes, se da el tercio de la composición a los officiales de los barones de los presos por ellos porque no sean negligentes en el exercicio de sus officios. Finalmente, en quanto los barones están en quasi possessión de remitir semejantes delitos del uso y porte de armas prohibidas por pregones particulares, por ellos hechos en sus baronía[s] y se prohibe con la dicha pragmática, es contra la constitución del rey don Pedro 2º, en la Corte de Barcelona del año 1283, capítulos 4 y 24, en el título de «Violencia y restitución de spoliados», en el volumen de las constituciones donde

a. memorial insert entre els folis 216 i 217 del trienni 1620-1623.
b. espai en blanc d'uns 5 mm al manuscrit.

dize: «Nos, ne officials nostres no despullen algun o alguns, sens conexença de causa, de possessió o quasi de aquelles coses que tinguen o possehesquen o quasi. E si algú o alguns auran despullats contra la dita forma, síen restituïts en íntregre, salvat lo dret de proprietat» *y pués, de lo sobredicho se ve claramente ser las dichas pragmáticas contra expressas constituciones y leyes de los dichos//Principado y condados, suplica humilmente a vuestra magestad séa servido mandarlas revocar, como lo merece su fidelidad y el amor con que siempre han acudido al servicio de la real corona de vuestra magestad y lo esperan de su gran benignidad y clemencia. Otrosí dize que, entre otros agravios que recive el Principado del duque de Alcalá, es querer mandar y dar órdenes a las galeras dél, tocando esto a los diputados, como se ha representado a vuestra magestad en otros memoriales, y la justicia que en ello tienen y, para justificar el duque su pretensión, se entiende que en las cartas que ha escrito a vuestra magestad ha acomodado el hecho de lo que passa a su modo, cargando a los diputados hasta poner nota en su fidelidad, de que queda el Principado con notable sentimiento, porque, dexado a parte que la tienen bién provada, jamás han hecho cosa que imaginassen que podía ser en deservicio de vuestra magestad, que si desarmaron las galeras, fue con buén zelo y intención, porque supuesto que no avían de navegar mientras vuestra magestad no declarava su real voluntad en la contención que ay entre el dicho duque y los diputados sobre el dar órdenes a las galeras, tuvieron por mejor sacar dellas los remos y otras cosas y llevarlos a la casa de la Diputación donde estarían más bién guardados que no en la mar, pero luego que vuestra magestad mandó por su real carta que las bolviessen armar obedecieron con suma brevedad, quedando armadas dentro de tres horas y lo están al presente y, para que le conste a vuestra magestad la passión con que el duque procede en esto, se representa a vuestra magestad que, quando dió a los diputados la dicha real carta en que les afeava el aver desarmado las galeras, hizo leer copia della en presencia de muchos cavalleros y otras personas y también la que vuestra magestad mandó escrivirle aprovando sus procedimientos, lo qual nunca se avía hecho y los predecessores en aquel govierno jamás tal intentaron, de que quedaron los diputados con mucha aflición, viendo que lo hazía el duque en oprobio y ignominia dellos y, en lo principal de la contención, no les dixo palabra ni saben hasta gora quál séa la real voluntad de vuestra magestad, a quien humilmente suplica el dicho embaxador mande tomar en ello resolución con toda la brevedad possible y requiere el caso, como lo espera de la real grandessa de vuestra magestad. Otrosí dize que, por las constituciones primera y segunda del rey don Jayme 2º, está dispuesto que todos los officiales y juezes de las islas de Mallorca ayan de ser catalanes y porque agora ha vacado la plaça de regente de aquél reyno por muerte del doctor don Joseph de Mur, que era catalán, suplica humilmente a vuestra magestad que, por observancia de las dichas constituciones mande proveer la dicha plaça de regente de Mallorca / / en persona natural del principado de Cataluña. Otrosí dize que, por un capítulo de Corte de las Cortes que su magestad, que aya gloria, celebró a los catalanes el año 1599, hizo merced a las galeras del principado de Cataluña de saca de quarenta y ocho mil ducados destos reynos de Castilla cada año para ayuda a su sustento y, porque se le deve la del año passado, que se cumplió a 22 de julio déste de mil seyscientos y veynte y uno, suplica humilmente a vuestra magestad, mande al Consejo de Hazienda dé a los diputados del dicho principado el despacho necessario en la forma que se ha dado los otros años, que en todo recivirá muy gran merced de vuestra magestad».*

«Jhesús[a], Maria. *In Christi nomine*. Los mol il·lustres senyors diputats del General de Cathalunya han consultat los infrascrits doctors que·ls aconsellassen si podien y devien cometre la causa de graduació dels acrehedors de Gualbes de Corbera per mort del magnífich micer Jaume Joan de Areny a altre doctor o si poden permetre que la provehesca lo magnífich micer Anthoni Vinyola, altre dels assessors ordinaris. Los dits y infrascrits doctors, vista la desliberació en lo consistori, feta a 19 de juny 1618, ab la qual, attès y considerat que dit magnífich micer Vinyola ha referit en consistori còm ell, per justas causas se abstenia de votar en dita causa, fonc anomenat en son lloc per dita causa tantsólament y dependents de ella dit magnífich micer Areny, vist en lo procés de dita causa que la nominació de dit micer Areny tingué effecte y las parts comparegueren y deduiren devant de ell y ell féu provisió que·s passàs avant la execució y altres actes que de un assessor y jutge ordinari no·s presum se abstinga de alguna causa maliciosa ni calumniosament, sinó que militan causas justas que·l obligan a abstenir-se'n, com ho referí dit magnífich micer Vinyola en consistori y, així, la commissió de dit micer Areny no fonc per / / occupacions de dit magnífich assessor ni per causes que conste sien temporals, ans bé, no havent-les expressades se presum són perpètuas y tals que·l obligan a abstenir-se de entrevenir en dita causa. Per so, aconcellan als senyors diputats y oïdors de comptes que poden y deuen cometre dita causa per mort de dit micer Areny a altre doctor, a las parts no suspecte, com estava comesa a dit micer Areny y aquest es nostre vot y parer per nosaltres fet y firmat a 6 de dezembre 1621. Lo

a. carta inserta entre els folis 216 i 217 del trienni 1620-1623.

[1621] doctor Joan Batista Gorí. Lo doctor Juan Pere Fontanella.

Oblata[a] *14*[b] *decembris 1621. Viso 14 decembris 1621.* Renúncia del offici de micer Leuger en favor de micer Vilella «Molt il·lustres senyors. Micer Francesch Llauger, doctor en quiscun dret, ciutedà de Barcelona, obtenint lo offici de ajudant de racional de la casa de la Diputació del General de Cathalunya y, en dit nom, comprovador dels llibres de les entrades y exides de dit General y avaries de la Real Thesoraria per lo dit General, per alguns negocis precisos que, de present li occorren, té necessitat de renunciar dit son offici en mà y poder de vostres senyorias y axí, Francesch[c] Joseph Gibert, notari de Barcelona y secretari del Sant Offici, procurador seu, de la qual procura fa fer ab la present *prout ecce,* supplica a vostres senyorias sien servits admètrer-li dita renunciació y provehir dit offici en favor de Sebastià Vilella, notari, ciutedà de dita ciutat, del qual fa nominació y elecció per dit effecte, conforme per capítols de Cort li és lícit y permès, per ser hú dels officis antichs de la present casa y ésser estat provehit aquéll ans de les últimes Corts que, ademés, és de equitat y justícia, dit<a> supplicant ho rebrà a particular gràcia y merçè, la qual spera sempre rebre de mà de ses senyorias lo offici, etcètera. *Altissimus etcetera F(o)ntanella».*

«Inter[d] *nonam et decimam horas ante meridiem die XIIII decembris M. D. C. XXI. presens supplicacionis schedula fuit oblata et humiliter presentata admodum illustribus dominis deputatis et auditoribus computorum Generalis Cathalonie consistorialiter convocatis in aula consistorii domus Deputationis dicti Generalis Cathalonie consistorium tenentibus, facientibus et repesentantibus per honorabili et discreti Franciscum Josephum Gibert, notarium publicum Barchinone, uti procuratorem, una cum alies et insolidum constitutum et legitime ordinatum a magnifico Francisco Llauger, utriusque iuris doctor, cive Barchinone, una*[e] *ex coadiutoribus rationalis dicti Generalis, de cuius procurationis plene constat in instrumento publico recepto et testificato penes discretum Ludovicum Torres, auctoritate regia notarium publicum Barchinone, die XXI menis augusti, proxime praetenti. Et dicti domini deputati et auditores computorum dixerunt* que donaven licència / / al scrivà major del General que tocàs la oblata de la present supplicació en la forma acostumada y que ells veurian lo que se hauria y deuria fer sobre lo supplicat, segons disposició de las constitucions, capítols y actes de Cort, usus, pràctiques, costums y styls del General, *de quibus rebus presentibus magnifico Iohannes Petro Fontanella, utriusque iuris doctor, et Anthonio de Fontana et*[a] *Francisco Lustull, portarius domus Deputationis, pro testibus rebus. Anthonius Thio, scriba maior Generalis Cathalonie*[b]*».*

«A[c] *los*[d] *venerables y amados nuestros los diputados del General de nuestro principado de Cathaluña y condados de Rossellón y*[e] *Cerdaña. El rey. Diputados. La misma causa que tengo para agradeceros el cuidado con que hasta aquí havéis acudido a la obra de las arcadas que se hazen en las atarazanas de essa ciudad, me obliga a desear que se prosiga sin alzar la mano de ella para que tanto más presto surta su effecto el intento con que se comenzó y assí os encargo mucho que déis perfección a esto, como lo spero y que, sabida mi voluntad, prosiguiréis la obra, en que recibiré de vosotros muy particular y accepto servicio. Dada en Madrid, a XII de deziembre M. DC-XXI. Yo, el rey. Villanueva, secretarius, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Perez Manriquez, regens, vidit don Franciscus de Castellvi, regens, vidit don Salvator Fontanet, regens, vidit Villar, regens, vidit Çalba de Vallseca, regens».*

Per[f] Pere[g] Pujades al senyor *succentor* Tàpia. «Certificació a instància del síndich de la Diputació de Cathalunya. Nos, don Garau de Guardiola, del Consell del rey, nostre senyor, y son lochtinent en lo offici de mestre racional de sa real casa y cort en los regnes de la corona de Aragó. A tots y sengles officials, axí reals com altres, al qual o als quals les presents pervindran o en altra qualsevol manera presentades seran. Certificam que en la estància del consistori de dit offici y en lo armari de nombre XXII, estan recòndits y archivats molts y differents registres de temps de differents mestres racionals de la dita real casa y cort, entre los quals es hú de forma de full ab cubertes de pergamí intitulat «Registre quinse» de temps del excel·lentíssim don Gastó de Moncada, marquès de Aytona, mestre racional y del Consell de Estat del rey, nostre senyor, en los regnes de la corona de Aragó, lo qual comença: «Lo primer de janer M.

a. renúncia d'offici inserta entre els folis 225 i 226 del trienni 1620-1623.
b. Oblata ... Vilella *anotació escrita al dors de la renúncia.*
c. Francesch ... Sant Offici *interlineat al marge esquerre, damunt de* [Avinyó Rabost] y Cabot *ratllat.*
d. Inter ... meridiem *interlineat.*
e. a continuació ratllat m.

a. et Francischo Lustull *interlineat, damunt de* venerabilem *ratllat.*
b. a continuació ratllat e després inserta.
c. carta inserta entre els folis 231 i 232 del trienni 1620-1623.
d. A los venerables ... Cerdaña *anotació escrita al dors de la carta.*
e. segell de placa munit al marge dret.
f. crides insertes entre els folis 236 i 237 del trienni 1620-1623.
g. Per ... Cathalunya *anotació escrita al dors de la carta.*

DC. XXI», avuy corrent e en cartes VIIII de dit registre estan continuades y registrades unes crides fetes y publicades en la ciutat de Barcelona per la exacció del dret dels coronatges del rey y reyna, nostres senyors, vuy benaventuradement regnant, de la sèrie y tenor següent:

«Ara ojats tothom generalment que us notifican y fan a saber de la part de la sacra cathòlica real magestat del rey, nostre senyor, que com per constitucions de Catalunya, usos y costums de la terra y regalies reals e, segons sèrie y tenor de la transacció y concòrdia feta entre lo sereníssim rey, don Alfonso, de immortal memòria, de una part e lo bras ecclesiàstich del present principat de Catalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya de part altra, en les Corts per lo dit sereníssim rey don Alfonso, celebrades en lo monestir de sant Culgat de Vallers, a vint de octubre del any de M. CCCC. XVIIII sian tinguts y obligats tots los hòmens reals, franqués y aloers, vassalls de iglésia y altres, a pagar y subvenir per les demandes dels coronatges del rey y reyna, nostres senyors, vuy benaventuradament regnants, diversas quantitats de pecúnies, per los quals drets de dits coronatges novament se fan demandes per ordinació y manament de las ditas reals magestats, per a que los dits hòmens reals, franquers, aloers, vassalls de iglésia y altres, paguen las quantitats que de las ditas demandas los tocarà dins y per espay de quatre mesos immediadament seguidors que las ditas demandas seran imposades e notificades o al cap de les vegueries y bisbats, ab veu de pública crida, publicades. Les quals demandas se han de pagar francas y quítias de totas missions y despeses en aquell lloch y persona que en cada un bisbat serà anomenada y intimada y notificada, segons inconcussament se és observat y en dita concòrdia y transacció és amplament contengut». E com la dita real magestat del rey, nostre / / senyor, ab real provisió de sa mà real firmada ab son sagell a les espalles munida per la Real Cancellaria en deguda forma despedida, dada en Madrid, a quinse dies del mes de juny M. DC. XXI. haja comès al egregi don Luýs Hierònym Fernández de Cabrera, Bovedilla y de la Cerda, comte de Chinchón, del Consell de sa magestat y son thesorer general en los regnes de la corona de Aragó, a fer les demandes demuntdites en los dits Principat y comptats, ab poder bastant per poder substituyr un procurador o molts per dit efffecte. E com lo dit egregi thesorer general, en virtut del dit poder, haja constituït al magnífich Francesch Bru, ciutedà honrrat de Barcelona, del Consell de sa magestat y son regent la Real Thesoreria, per a fer les dites demandes e exacció de pecúnies y altres coses per dita rahó fahedores, segons que de la dita procura apar ab acte rebut per Johan Boer, escrivà de registre de sa magestat y notari públich en la vila de Madrid, als XXIII de octubre M. DC. XXI. Per ço, lo dit magnífich Francesch Bru, en dit nom de procurador de dit egregi comte de Chinchón, ab veu de la present pública crida, diu, intima y notifica a tots los prelats y ecclesiàsticas personas y a totas las ciutats, viles y llochs reals y a tots los hòmens aloers, franquers y altres de qualsevol grau, estat e condició que sien y que en lo present bisbat de Barcelona seran tinguts a la paga y subvenció de la dita demanda que ell, en dit nom de procurador, ha elegida la present ciutat de Barcelona, en la qual vol que li sien pagades les quantitats de pecúnies que, per rahó de la dita demanda se deuran a ell mateix, dit magnífich Francesch Bru, o a la persona o persones que en lo present bisbat son poder tindran. E perquè ignorància no pugan al·legar, mana ésser feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona. Francesch Bru. *Locus sigilli officii magistri rationalis. Scriba in officio magistri rationalis, Petrus Iacobus Trullar. Scriba negotiorum exactionis iuris coronatici, Franciscus Blanch, notarius publicus Barchinone».*

A XXVI de janer M. DC. XXII fou feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona per Joan Xoriguer, trompeta real, ab só de quatre trompetes, axí fent relació. E perquè a les demuntdites coses en judici y fora de aquéll sia donada cumplida y entera fe, a instància del magnífich Barthomeu Sala, ciutedà honrrat de / / Barcelona, síndich de la Diputació de Catalunya, fem la present certificació de nostra mà firmada y sagellada ab lo sagell del offici de mestre racional, escrita en Barcelona, en lo consistori de dit offici, als XXVIII[o] del mes de janer, *anno a Nativitate Domini Millessimo sexcentessimo vigessimo secundo.* Don[a] Garau de Guardiola. *In Literarum et Aliorum XV[o], foleo XIII».*

«Jhesús[b,c] Maria. En lo fet consultat per los senyors deputats als doctors devallscrits acerca de la demanda del coronatge feta per part del magnífich Francesch Bru, regent la Real Thesoreria, per orde del rey, nostre senyor. Vistes les crides per dit effecte publicades als 26 de janer proppassat y lo contengut en aquélles, atès lo dret de coronatge des de son principi és degut per sóla consuetut y que dit dret consuetudinari de pagar dit coronatge és estat abraçat y admès en lo principat de Cathalunya y comptats de Rose-

a. segell de placa de l'ofici del mestre racional munit al marge esquerre.
b. vot de doctors entre els folis 244 i 245 del trienni 1620-1623.
c. Jhesús, Maria *anotació escrita al marge esquerre.*

[1622]

lló y Cerdanya, com apar per las constitucions del títol de «Coronatge y maridatge» en lo primer volum de les constitucions y per la concòrdia per lo sereníssim rey don Alfons Quart feta ab lo bras ecclesiàstic, dada en lo monestir de sant Culgat, a 20 de octubre 1419, que és en lo segon volum de dites constitucions, sots lo mateix títol de «Coronatges y maridatges», com per nenguna ley municipal particular se trobe expressament disposat sobre la substància del dèbit de dit dret de coronatge, sinó sòls praesupositivament en dites constitucions y concòrdias, la qual praesupositiva disposició està declarada ab la observança subseguida aprés de les dites constitucions y concòrdia de que dit dret de coronatge no consta ésser estat pagat sinó aprés que per los sereníssims reys de Aragó era estat prestat lo jurament que en los felices ingressos de sos nous regiments ténan obligació prestar de servar y guardar las constitucions del present Principat y comptats, usos y costums de aquélls y privilegis, axí generals com particulars, als prelats, barons, universitats y altres particulars persones concedits y, aquesta observansa és del tot conforme a la disposició de dret, segons la qual lo rey, nostre senyor, salva sa real clemència, no pot demanar ni exhigir en los presents Principat y comptats los drets reals que tenen respecta y són deguts per raó de la sua suprema dignitat real e o per sa nova successió, del quals és dit dret de coronatge, que primer no preste lo dit jurament déu prestar al present Principat y comptats. Per ço, los doctors infrascrits són de vot y parer que lo senyor rey, salva sa real clemència, no pot[a] exigir lo dit dret de coronatge que·s demana en lo present Principat y comptats que primer per sa magestat no sia / / prestat lo dit jurament y, axí, los senyors deputats podan y deuan opposar-se a dita demanda, procurant suspèndrer la execució de aquélla en lo modo y forma que en casos consemblants ténan acostumat. *Vinyola, assessor, Ayllar, iuris utriusque doctor, Aymerich, iuris utriusque doctor, consulens, Michael Joannes Magarola, consulens, Vincencius Hortola, consulens, Marti, fisci Generalis advocatus, Gori, iuris utriusque doctor et consulens, Fontanella, iuris utriusque doctor, consulens, Planti, consulens, de Malla, consulens, Rubi, consulens, vidit Petrus Pla, assessor, Cancer, iuris utriusque doctor, consulens, Josephus Batista Astor, consulens, Vila, utriusque iuris doctor, consulens».*

«Jhesús[b],[c] Maria. En lo fet consultat per los senyors deputats acerca del que la Cort del any 1599 ordena ab lo principi del memorial dels drets imposats per sustento de las galeras del present principat de Cathalunya, que se segueix immediadament després del capítol 63 y disposa per aquestes formals paraulas: «Que se aya de arrendar la bolla de Barcelona ab collecta de aquélla y aportar compte de tots los augments valdrà més del que se acostumava rèbrar al present y que dit augment se aya de posar en compte del gasto de les sobreditas galeras», duptant per aver-se en lo corrent trienni fet arrendament de dita bolla de Barcelona y col·lecta de aquélla, en la intel·ligència de dit capítol y del temps se ha de considerar y pèndrar per averiguar si ý aurà augment que pugue posar-se al compte del gasto de las ditas galeras. Atès y molt madurament considerat que la Cort del any 1599 en dit memorial disposa ab prefinició de temps no genèric sinó específic, cert y determinat, dient com diu «al present» en un acte de convenció entre lo rey, nostre senyor, y los tres staments de la Cort[a], lo qual acte, al dia del sòlio de las Corts restà per fet y lo arrendament de dita bolla que dita Cort vol y ordena que fasse per averiguar si serà ab augment que pugue aplicar-se al gasto de ditas galeras en cas que se seguesca de necessitat se aya de regular al temps present de dita convenció, com solament per dita causa sia estat disposat que·s fasa dit arrendament y per so sempra se déu atèndrar lo temps de la convenció y tracte y no del arrendament ni altre en particular, en lo cas present de statut que disposa ab determinació de temps present y, axí, donant forma dit capítol a la aplicació del gasto de dites galeras ab lo modo de dit arrendament y per paraules de temps present se ha de guardar / / precísament y en spècie, sens subintel·ligència alguna, majorment essent la paraula «al present» posada de dit capítol de sí tant clara y certa y encara de intel·ligència, no solament de lley, però de contracte, com ho és dit capítol. Per ésser ley paccionada no se ha de entèndrer que comprenga, temps sdevenidor, devent-se pèndrer stretament y en son rigor, puig la matèria subjecta no requereix de necessitat aver-se de entèndrar baix del temps present lo sdevenidor y quant ý pogués aver ocasió de duptar sobre dita paraula «al present», essent com és la bolla de Barcelona y col·lecta de aquélla la més principal y que més importa per a la Generalitat y ordinària administració, de la qual se ha de acudir a totas las cosas, axí ordinàrias com extraordinàrias y que, per observansa de las generals constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y styls de tot lo principat de Cathalunya y comptats de Roselló y Cerdanya, de cada dia succeexan. És ben cert y se ha de crèurar, que ab dita

a. a continuació ratllat rèbrer.
b. vot de doctors entre els folis 249 i 250 del trienni 1620-1623.
c. Jhesús, Maria. *anotació escrita al marge esquerre.*

a. a continuació una paraula ratllada.

Cort y quant se féu dit memorial dels drets se imposàran per al sustento de dites galeras, que·s vèran y examinàran los balanssos que en las Corts se acostuman de fer de tots los drets y del que té la Generalitat y, en particular, del que valia la bolla de Barcelona y sa col·lecta y que, ab aquesta prevenció, ordenaran que se arrendàs y si se'n trobava ab arrendament més del que al present temps de la Cort se tenia certitut que valia, lo que més valdria se aplicàs al gasto de las galeras y axí, dita paraula «al present» no pot tenir tracte successiu per altre temps del qual y del valor de dita bolla, per ésser cosa contingent, no podia la Cort asegurarse'n ni saber si saria ab disminució considerable del temps present en respecte de la administració ordinària y que més se devia atèndrer, tant per lo sobredit com per la càrrega gran ab que restava del donatiu féu dita Cort y que de dit dret ordi- / / nari se devia pagar a sa majestat. Per ço y per lo que consideràran los magnífichs assessors y doctors en número de dotze, per los senyors deputats en altre ocasió per lo mateix consultats, que després de algunas juntas, casi tots conformes, ab los assessors y advocat fiscal acordaren, encara que no·s manàs posar lo vot en scrits, adherint al matex que ab dita primera junta com és dit aparagué, són de vot y parer que lo augment de que parla dit capítol se ha de entèndrer y pèndrar sempra y quant, ab lo arrendament que en lo present trienni se és fet de la bolla de Barcelona y tota la col·lecta de aquélla y per avant podrà fer-se, se trobarà valer més del que valia lla al temps que·s féu dit capítol y que tingué present dita Cort quant convingué en aquéll y no altrament. *Vinyola, assessor, Marti, fisci Generalis advocatus, Petrus Pla, assessor, Aymerichi, consulens».*

«En[a] lo fet consultat als doctors devallscrits y altres per los molt il·lustres senyors deputats y oÿdors de comptes del General de Cathalunya sobre la intel·ligència dels augments de la bolla de Barcelona de que parla lo capítol 63 dels capítols y actes de Cort de las Cors del any 1599, celebrades últimament per sa majestat en aquest principat de Cathalunya ab les paraules següents: «Primo, se ha de arrendar la bolla de la ciutat de Barcelona, juntament ab la col·lecta de aquéllla, portant compte de tots los augments que valdran més del que se acostumave de rèbrer al present y que dit augment se hage de posar en compte del gasto de las sobredites quatre galeres» etcètera, si dits augments que hi ha, o pot haver, arrendant-se dita bolla, se han de mirar aguda rahó al que se acostumave rèbrer de dita bolla en lo any 1599 en que·s celebraren dites Corts, com apar que·ú denoten aquelles paraules del dit capítol: «del que·s acostumave de rèbrer al present» o, si dits augments se han de mirar y tràurer haguda rahó al que·s acostumave de rèbrer de dita bolla en los anys 1601, 1602, 1603, en lo qual, dites constitucions se publicaren y posaren en observansa o, si dit augment se ha de tràurer haguda rahó al que dita bolla se ha acostumat rèbrer los anys immediadament precedents al arrendament que de aquélla és estat fet en lo any 1621 en que s'és comensada arrendar, per no haver pogut abans, dita bolla. Attès y considerat que en lo any 1599, en lo qual se feren dites constitucions *et signanter* lo dit capítol 63, per haver-hi en la present ciutat major concurs de gent del que·ý ha hagut de lashoras ensà y spera haver-hi de aquí al devant, fins que altre vegada vinga sa magestat en aquesta ciutat a celebrar semblants Corts, los emoluments de dita bolla foren molt grans y excediren grans milanars al que de lashoras ensà han valgut y al que, de assí al devant poran valer, ara sie arrendant-se dita bolla, com vuy està arrendada, ara sie vage per col·lecta, de tal manera que, mirant al[a] que versemblantment y segons lo curs ordinari y comerci que·s pot sperar és impossible que valga dita bolla, anant per col·lecta o arrendament, may més ni tant com valgué en dit any 1599 y en lo trienni en que esta dit any / / comprés, de hont se segueix que, si dit augment se havia de mirar, haguda rahó al que·s acostumave rèbrer de la bolla en lo any 1599, per no poder-hi may haver tal augment, restaria frustrada y servirie de ayre la disposició de dit capítol en la qual, volent la Cort provehir de drets y emolumens a las galeres que havien resolt se armassen per guarda y custòdia de la costa de Cathalunya, la primera cosa que por sustento de aquélles assigna a dites galeras és dit augment, entenent de necessitat que le·ý havie de haver y, axí, de necessitat entenent que no·s havie de mirar al respecte del que valia lo any de la celebració de la Cort, puix en aquest ere impossible le·ý pogués haver, sinó en altre temps àbil. Attès també y considerat que lo temps present de que parla dit capítol y haguda rahó al qual vol que·s aplique al gasto de galeras lo augment de dita bolla, no pot en manera alguna ser lo temps que ha precedit immediadament al arrendament, ara poch ha fet, per ço que dit temps és estat vint anys després de la edició y publicació de dit capítol y aquéll, molt clarament diu que·s[b] mire dit augment, ço és, lo que valdrà més la bolla per arrendament del que acostumave valer al present, la qual paraula «al present» de ninguna manera, sens violar-li sa pròpria significació, pot ser en-

a. vot de doctors entre els folis 251 i 252 del trienni 1620-1623.

a. al *interlineat.*
b. s *interlineat.*

[1622]

tesa a temps tant llunyà en que, ni la Cort parla, ni pensa, per no ser aquéll present sinó esdevenidor, contingent y inopinat. Attès més avant y considerat que lo dit capítol 63, los demés capítols de Cort y constitucions de Cathalunya fets y fetes en les Cors de dit any 1599 no foren publicades, promulgades, estampades ni posades en observansa fins lo any 1603 per ocasió de alguns capítols de Cort sobre·ls quals hi hagué gran debat entre lo excel·lentíssim lochtinent de sa magestat en aquest Principat y son Real Consell y lo consistori de la Deputació de Cathalunya des del any 1599 fins dit any 1603 en lo qual aquéll se concordà y dites constitucions se imprimiren y publicaren. Attès axí mateix que, en via de dret la promulgació y publicació és de essència de la lley o constitució, encara que la constitució sie lley paccionada, com ó és qualsevol constitució de Cathalunya y, encara que aparegue que las paraules de una lley o constitució se han de entèndrer segons lo temps que la tal lley o constitució és estada feta conforme, axí també se han de entèndrer regularment las paraules de un testament, segons lo temps en que·s féu lo testament y no segons lo temps de la mort / / del testador, encara que en aquéll comense a valer y tener forsa, emperò assò no té lloch quant commodament dita interpretació no pot fer-se y quant, fent-se tal interpretació la lley serie frustratòria, com ho serie lo capítol de que·s tracta, si per temps present fos entès lo temps del any 1599, en que·s féu lo capítol y, en aquest cas, las paraulas de un testament se degan entèndrer segons lo temps de la mort del testador y las de una lley o constitució segons lo temps en que aquélla se publica, promulga y posa en observança. En lo qual temps comensa la lley o constitució a valer y tenir forsa y en lo qual, verament y ab proprietat de paraules se pot dir que parla lo legislador, per hont apar que, parlant la Cort en lo any 1603 y, dient en dit capítol que·s miren los augments de la bolla que valdran més del que·s acostumave de rèbrer al present, per estas paraules «al present» entengué de necessitat lo dit any 1603 y trienni, que alashoras acabave y comensà després del any 1599. Attès també que aquest enteniment de paraules és conforme a la intenció que tingué la Cort de donar alguns emoluments a les galeres ab dit augment, puix mirat aquest temps és molt contingent que ý hage augment en la bolla, arrendant-se com vuy le·ý ha, del qual poden subvenir-se les necessitats de manteniments y sustento de dites galeras que tant convenen per lo servey de Déu y sa majestat y lo bé universal de tot lo present Principat y, per lo contrari, se frustraria lo intent de la Cort y lo bé universal del present Principat si, per aquélles paraules «al present» ere entès lo any 1599, puix com dalt se ha ponderat, attenent-se aquest temps, és impossible haver-hi may augment de que puguen sustentar-se dites galeras. Per ço y altrament per altres causes y rahons que, si menester serà, en son lloch y temps se explicaran, los doctors devallscrits, no obstant lo vots contraris que per altres doctors són estats a sas senyories donats, són[a] de vot y parer que, segons la sèrie y thenor y mente de dit capítol 63, lo augment que arrendant-se la bolla de Barcelona valdrà més del que se acostumave de rèbrer al present, disposa, dit capítol, se pose en compte del gasto de las galeras de Cathalunya, se ha de mirar pèndrer y de tràurer haguda rahó al que·s acostumave[b] rèbrer de dita bolla, no en lo any 1599, que·s celebraren les Corts, / / ni en los anys 1616, 1617, 1618 y 1619 que són immediadament precedents al any en que dita bolla s'és comensada a arrendar, sinó al que·s acostumave rèbrer de dita bolla en lo trienni del any 1601, 1602 y 1603, y axí ó entén, salvo sempre etcètera. *Planti utriusque iuris doctor, consulens,* lo doctor Miquel Joan Magarola, *consulens*».

«*Ihesus*[c]*, Maria cum utroque Joanne*. En lo fet consultat per los senyors deputats del General de Cathalunya sobre la intel·ligència del capítol 63 de les Corts del any 1599 e o del memorial en aquéll insertat en lo primer partit acerca del temps que se ha de pèndrer per comptar lo augment de la bolla de Barcelona per lo sustento de las galeras, si ha de ser lo temps de les Corts, que·s féu lo capítol, lo temps immediadament precedent al any 1620, que la bolla se comensà de arrendar, o altre temps. Vist lo dit capítol y lo dit primer partit de dit memorial que és del tenor següent: «Primo, se ha de arrendar la bolla de la ciutat de Barcelona ab la col·lecta de aquélla, portant compte de tots los augments que valdran més del que se acostumave rèbrer al present y que, dit augment se haje de portar en compte del gasto de les sobredites quatre galeres» etcètera. Vist tot lo demés que·s devia vèurer y informats plenament de tot lo que·s devien y podien informar los doctors devallscrits són del vot y parer següent: Attès, encara que aquelles paraules «que valdran més del que se acostumave rèbrer al present» aparega són precises y restretes al temps que·s féu lo capítol que la Cort sabia o podia saber lo valor de dita bolla y per aquex camí disposava sobre cosa certa, lo que no aguera fet si agués entès parlar de altre temps esdevenidor, majorment que sempre en les disposicions, qualsevol que sien, regularment se entén y ha de entèndrer lo

a. és *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllat* de.
c. *vot de doctors entre els folis 253 i 254 del trienni 1620-1623.*

temps present y no altre, ab tot, ni la disposició de temps llimitat se pot extèndrer a altre temps[a]. Però no proceex quant lo contrari se col·legex, o pot col·legir, de la voluntat del que fa la disposició que leshores semblans paraules axí restretes y de temps llimitat se estenen a altre temps[b] esdevenidor en que se presum aguera concorregut la voluntat del disposant si agués pensat que la sua disposició no avia de tenir lloch y executar-se en aquell temps que disposà, conforme punctualment succehí en lo cars[c] de que·s tracte, que si la Cort exprimí que, per a comptar lo augment se miràs lo que valia leshores o acostumave / / valer la bolla, fonch perquè pensava que leshores encontinent se avia de executar lo capítol y arrendar la bolla que leshores venia bé que·s fos mirat, lo que al temps del capítol acostumave valer. Emperò avent-se dexat de posar en execució leshores y dexat de arrendar la bolla fins al any 1620, per a vèurer si en lo arrendament se guanya alguna cosa en respecte del que acostumave valer, de necessitat se ha de mirar y tenir ull y mirament al que valia los anys immediadament precedents y no[d] a altre cosa y, en assò nos contravé a la voluntat de la Cort, que sòls tingué mirament i que, com se arrendaria la bolla per donar a les galeres no perdés ninguna cosa lo General del dret ordinari y, axí, bé del que acostumave de rèbrer abans, lo que no pert fent lo compte d'esta manera, que assí se fa y, axí, aquelles paraules del capítol «del que se acostumave rèbrer al present[e]» estan no restrictivament per aver volgut, precíssament, que se cargués aquell temps que leshores ere present, sinó que foren posades pensant que, leshores, encontinent se avia de executar y, axí, per aver la Cort exprimit lo cars que pensava se havie de succehir no entengué ni fonch vista voler exclòurer lo altre cars que se ha succehit, del qual[f], si·l hagués pensat, aguera dit lo matex y aquest és nostron parer, salvo etcètera. *Gori, iuris utriusque doctor, consulens, Fontanella, iuris utriusque doctor, Josephus Batista Astor».*

262r [g]*«Nobles*[hi] y *amados [di]putados del General [del Prin]cipado de Cataluña. El rey. Diputados. Demás de lo que contiene la libranza que el dia de oy he mandado dar sobre vosotros para que paguéis por las razones en ella contenidas onze o doze mil ducados para el adrezo del baluarte de la tarazana de Barcelona, he querido encargaros por ésta la brevedad de la paga, por ser tan necessario el dinero para este effecto, sólo el qual, guando no se atravesara el encomendaroslo yo, me assegura de la presteza con que acudiréis a servirme en ello, como lo havéis hecho siempre y entenderéis más en particular del duque de Alcalá, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, a quien scrivo sobre lo mismo. Dada en Aranjuez, a XV de abril MDCXXI. Yo, el rey. Villanueva, secretarius, vidit Roig, vicecancellarius, vidit Comes, thezaurarius generalis, vidit Perez Manriquez, regens, vidit Villar, regens, vidit Çalba de Vallseca, regens».*

«Ara[a] ojats. Notificam-los y fem a saber per manament de sa excel·lència, que d'esta hora en avant no sie ninguna persona, de qualsevol grau ni condició que sie, que gose tallar ningun género de arbres que no tingue sa excel·lència designada altra designació, sots pena de sinchcentes lliures aplicadores als cofres de sa real magestat. Ítem, mane que no sie ningun carboner ni serrador preufeyter de los que acostumen de tallar arbres per tornar a vèndrer la fusta o, qui tal se atrevirà, lo que no·s creu, que incorrega la sobredita pena y guart sí, etcètera. *Quodquidem preconum alta et intelligibili voce fuit publicatum in platea publica ville de Matarone, prelegente Joanne Vieta, scriptore substituto iurato sub me, Anthonio Puig, notario, regente notariam et scribaniam publicas ville et termini de Matarone, diocesis Barchinone pro herede seu successore magnifici domini Francisci Ferrer et Despuig, quondam, domini utilis dictarum notarie et scribanie publicarum et vociferante Bartholomeo Marti, nuncio et ministro curie honorabili baiuli dicta ville de Matarone. / / Die videlicet vigesima quarta mensis aprilis, anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo vigesimo secundo. Presentibus pro testibus Anthonio Gassia, botiguerio pannorum lane et Anthonio Nogueres, brasserio, omnibus dicte ville de Matarone et aliis multis ibi existentibus. In quorum fidem et testimonium premissorum ego, Anthonius Puig, regia auctoritate notarius publicus et curie honorabili baiuli de Matarone scriba, extractorum a libro sive registro curie dicti baiuli de Matarone. Hoc meum apposui sig+num».*

274r [b]Vot[c] dels magnífichs assessors y doctors aplicats.

En lo fet consultat per los senyors deputats si per conformar-se al vot de la ciutat, que praval-

a. a continuació tres paraules ratllades.
b. a continuació ratllat ab.
c. a continuació ratllat que.
d. no *interlineat.*
e. a continuació una paraula ratllada.
f. a continuació ratllat si agués.
g. carta inserta entre els folis 261 i 263 del trienni 1620-1623.
h. Nobles... Cataluña *anotació inserta al dors de la carta (foli 262v).*
i. segell de placa munit al marge dret.

a. crida inserta entre els folis 265 i 266 del trienni 1620-1623.
b. vot inserit entre els folis 274r-275r. del trienni 1620-23.
c. anotació al dors del foli 275.

gué en los brassos se trageran en lo dia de ayr, que comptava a quatra del corrent mes de maig, y per las causes contengudes en la embaxada que enviaren a la ciutat lo dilluns, als dos de dit mes, prega conforme a capítols de Cort anar en la cort de sa magestat un dels dits senyors deputats.

Atès que ab capítol particular de las Corts del any 1452, que és en lo llibre dels Quatre Senyals, se troba expresament prohibit als deputats y oÿdors poder-se ellegir per anar a fer alguna misatgeria o embaxada al senyor rey o senyora reina[a] o[b] successors llurs per nengun cas, exceptat en les coses que foran a la utilitat de la terra, en un cas tant solament de observança de constitucions y en aquex cas a gastos de la instància; en los casos, emperò, que tocan[c] a coses del rey, nostre senyor, excepta que pugan anar en qualsevol acte o festa qui·s fes per coronació o noces del senyor rey e de sos successors, puix tal acte o festa se fes desà la mar. Y com, aprés de dit capítol de Cort, parexent als deputats que per actes semblants // 274v // o altres que podie militar la matexa o major raó[d], podian dits senyors deputats ésser elegits per embaxadors, com en effecta se troban molts actes de exemplars en los quals los senyors deputats foran elegits per embaxadors en casos que no eran de actes o festes de noces ni coronació.

Indica la Cort en lo any 1599, capítol 2, que los dits exemplars ab que foran elegits los senyors deputats per embaxadors en casos per capítols de Cort no disposats, no eran permesos, ymo expresament prohibí no poguessan anar en dites embaxades ni dexar lo consistori sino tant solament en los casos y per los temps que per al-tros capítols de Cort és estat disposat.

Dels quals capítols resulta que los senyors deputats no poden ésser elegits per embaxadors en cosas tocants a la utilitat del Principat, sino en[e] un cas tant solament de observançia de constitucions, y en aquex particular, a gastos de la instància.

Resulta també que és[f] lícit als senyors deputats ésser elegits per embaxadors[g] en actes o festes de coronació o noces del rey, nostre senyor, y que, per aver volgut extendra aquestos casos a altres diferents o semblants, se abussava lo dit capítol de Cort, fent interpretació los senyors deputats del dit capítol. Las Corts del any 1599, ab dit capítol segon, volgueran llimitar aquesta llicència de interpre- // 275r // tar dit capítol de 1452, y axí prohibir que per nenguns casos no disposats en capítol de Cort poguessan anar en embaxades, la qual disposició se entén de la expressa, específica y clara, y no de la que per argument se podria inferir; altrament, restaria supèrflua la disposició de dit capítol segon; y axí perquè en lo cas occorrent no se envia la embaxada per actes o festes de coronació o noces del rey, nostre senyor[a].

Són de vot y parer los assessors ordinaris y advocats consultats infrascrits que no es lícit[b] ellegir per embaxadors algun dels senyors deputats o oÿdors en lo cas consultat, obstant la disposició de dits capítols de 1599 y de 1452. Y axí ho aconsellan, salvat sempre, etcètera.

Vinyola, assessor. Ayllar, consulens. Aguilo, consulens. Fontanella, consulens. Ribera, consulens. Petrus Pla, assessor. Gori, consulens. Planti, consulens.

310r [c]Als molt il·lustres senyors deputats del General de Catalunya residins en Barcelona.

Referim nosaltres, Antoni Roure, Francesch Blanch y Rafel Riera, notaris públichs de Barcelona, que en virtut de desliberació per vostra senyoria ab intervenció dels senyors oïdors de comptes feta a[d] del mes de[e] proppassat, havem vists, mirats, regoneguts, comprobats y col·laccionats ab sos originals sis capbreus, ço és, tres de la mesada de janer y altres tres de la mesada de febrer, dels censals fa y presta lo dit General a diverses persones, communitats, administracions, cossos y col·legis, ço és, dos que fan per la scrivania major, altres dos que fan per la Cambra del Racional, y altres dos fahens per la Cambra del Regent los comptes, ço és, hu de la mesada de janer e altre de la mesada de febrer per quiscuna de dites istàncies, las quals, vists, mirats, regoneguts, col·lacionats y comprovats ab la diligència, puntualitat y cuydado possibles, diem a vostra senyoria que los dits capbreus estan en bona y deguda forma. Y segons thenor de dita deliberació, capítol de Cort sobre assò disposant, e sentència de la visita feta per los proppassats visitadors del dit General, y que estan en punt de poder-se aquells relligar y

a. a continuació ratllat nostre.
b. o *interlineat*
c. a continuació una línea ratllada.
d. a continuació ratllat los aparagué.
e. un *interlineat.*
f. a continuació ratllat també.
g. a continuació una línea ratllada.

a. a continuació una línea ratllada.
b. a continuació una paraula ratllada.
c. relació inserida en el foli 310r. del trienni 1620-23.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
e. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.

servir-se d'ells en dites istàncies emendades, primer per los officials, a qui toca les coses per nosaltres advertides en un memorial que apart donam y lliuram a vostra senyoria firmat de nostres mans, ço és, les coses que de aquells commodament se podian emendar, per quant les coses per nosaltres advertides per la major part són stades fetes per officials predecessors als que vuy són y aquelles en les dites ni en les altres per nosaltres advertides no han tingut culpa, necligència ni descuyt algú. E advertim a vostra senyoria que serà bé y expedient per als dits capbreus que les rúbriques d'ells, axí per la conservació de dits capbreus y facilitat de trobar los noms dels creadors censalistes com altrament se fassen a de part, y no·s relliguen ab los dits capbreus conforme se usa en la taula y banch de la present ciutat, en los llibres Major y Depòsits, y axí ho referim a vostra senyoria ab la present.

Antoni Roure, notari. Francesch Blanch, notari. Raphel Riera, notari.

313r [a]Advertències fetas per los infrascrits notaris a cerca del que apar se deu emendar en los capbreus de la mesada de janer[b], de la scrivania major, Cambra del Racional y Regent, los comptes de la casa de la Deputació, los quals capbreus per dits e infrascrits notaris són estats comprovats y col·lactionats en virtut de deliberació feta per los senyors deputats a[c] del mes de[d] 1622.

1. Primo se adverteix que en borrador fol. 1 del capítol de la mesada de janer del censal de pensió de 220 lliures venut a Costansa Ayloví, en lo partit que diu «ani de la dona Agnès, muller de Domingo Duran, mariner, per regonexensa y cessió a ell feta 11 sous, 4 diners», falta en poder de qui és la regonexensa y jornada de ella , y en quin foli de dit capbreu l'an han feta creadora.

2. E, en lo mateix foli, falta lo chalendar la successió o herència de la dita Costansa, que·s entén y diu és mare de dita Agnès, si bé en lo mateix capítol trobam que la dita Agnès com ha hereva de sa mare, si bé no consta de la herència, ha reduït lo censal a 18 mília per mil.

3. Item, en lo mateix se adverteix que està continuat rebrer lo dit censal la dita Agnès, com ha tenutaria dels béns de Pere Gener, son marit, y com ha usufructuaria dels béns de aquell, lo que no se havie de continuar que ella lo havie aportat en dot y sols ne era lo marit usufructuari constant lo matrimoni.

4. Item, en lo mateix se adverteix que a hont diu que per mort de Violant Santjusta reb lo dit censal Miguel // 313v // Sanctjust, fora estat de chalendar certificatòria del òbit, y també falta a hont diu «reb ara lo dit censal Lucrècia Sanctjust, finit lo usdefruit que en aquell tenie Miquel Sanctjust, quòndam, marit seu», chalendar lo òbit de dit Miquel Sanctjust.

5. Item, se adverteix que, en lo dit borrador foli 1, del censal se vené a Isabel Çapila, en lo títol que·s chalenda en favor de Paula Climenta Destorrent, se diu que «reb com herència de Clara, vivent, mare sua, en cert cas que ha hagut lloch», y encara que·s chalende lo testament de dita sa mare, emperò falta quin fou dit cas y la declaració que per ésser-se seguit aquell se féu en favor de dita Paula Climenta.

6. Item, en lo mateix censal a hont diu «reb ara lo dit censal na Catharina, muller de Pere Destorrent, com ha tenint y possehint la heretat de dit son marit ser son dot, spo(nsa)li(ci) y altres drets», falta chalendar los títols de la tenuta que són constitució dotal, a poc ha del dot, y inventari.

7. Lo últim títol del propdit censal se ha de refer en lo capbreu del Racional y posar en forma deguda, per no poder estar en la forma està.

8. Item, en lo censal que reb Pere Destorrent, que és en borrador, foli 8, a hont se chalenda lo títol ab que Federic de Gualbes reb lo dit censal, si bé, diu ho reb com ha usufructuari, constant lo matrimoni entre ell y Stephania, muller sua, proprietària per donació a ella feta per contemplació de son matrimoni, y·s chalendan los capítols matrimonials, emperò, no·s diu per qui fonc feta dita donació a dita Stephania.

9. Item, en lo propdit censal falta com lo dit censal tornà a Bernat Çapila de la dita Stephania, per poder donar-lo a // 314r // Anna, filla sua, que casà ab don Pedro de Rocabertí.

10. Item, en foli 21 del dit borrador, en lo censal del rey don Ferrando, a hont se fan diverses deduccions, falten en totes elles en quin foli estan tirades, y ja que no·s tiren per ser-se venudes, aplicar al dit censal «apar se ha de fer menció en les mateixes partides de com són tornades aplicar».

11. Item, en lo mateix censal en foli 24, partida

a. memorial inscrit entre els folis 313r.-317v. del trienni 1620-23.
b. janer *interlineat damunt de* febrer *ratllat.*
c. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.

[1622]

2, se adverteix que a hont diu són aplicats 4300 sous en pensió y diu que consta de la aplicació per luÿció feta per dit don Pedro de Cardona y per difinició firmada per los protectors de la Pia Almoyna de la Seu, com ha tenint-ne dret y causa de dit don Pedro, se ha de remirar perquè no està clar y no és possible que la difinició sie feta per les persones qui tenen dret de dit don Pedro, prive la aplicació se fa a ell mateix que serie fer-se ell mateix difinició a si mateix.

12. Item, en foli 41 del capbreu del Racional, se ha de continuar consecutivament lo que està scrit en foli 49, 50, 51 y 52, y al respecte de les fulles que corresponen a dites fulles tornar-ho scriure, y les fulles blanques que són foli 47 y 48 dexar-les en blanc aprés de finit lo partit baix, lo qual se han de continuar dites quatre fulles.

13. Item, en lo mateix censal, foli 49 del capítol 9, diu se són aplicats 400 sous en pensió que rebie Violant Salarés, viuda, y si bé se chalenda la diffinitio de aquella, però no consta quin dret tenie en dits 400 sous ni ab quin títol hi ere entrada.

14. La mateixa advertència se fa en los 1500 sous aplicats a dit censal que·s diu rebia Pere Bernat Cudina, que és // 314*v* // en foli 50 de dit capbreu.

15. Item, en lo mateix censal, foli 50, de dit capbreu nou, se ha de veurer quin dret tenie lo convent de sanct Hieroni per a fer la difinició de 500 sous.

16. Item, en lo mateix censal se adverteix en los 1000 sous se són aplicats a dit censal que diu rebia Isabel Sunyera, foli 41 del propdit capbreu.

17. Lo mateix se adverteix en los 500 sous són estats aplicats a dit censal que·s diu los rebie lo obtenint lo benefici de la Conversió de Sant Pau, instituït en la capella de la Immaculada Concepció de la Seu, foli 51.

18. Item, en foli 60 del dit borrador falta lo chalendari de la elecció de administrador, feta en persona de Francesch Vilana, de la causa pia de Garau de Vilana.

19. Item, en lo censal que vuy reb lo ardiaca Paulo Pla, en dit borrador, foli 64, que·s diu lo reb en virtut de venda a ell feta per lo canonge Federic de Sarrià, qui és hereu de vida tant solament de dona Aldonsa Despalau, proprietària de dit censal, se ha de fer notar que dita venda dura tant solament durant la vida de dit canonge Phederic de Sarrià, si no és que·ls fi-[de]icomissaris hajen consentit.

20. Item, en lo dit borrador, foli 66, se adverteix que lo censal que vengué don Garau de Rocabertí a Juanot Çafarrera fonch feta al dit tant solament com ha pare y legítim administrador de Enrich Bofil, fill seu, y aprés los marmessors del testament de dit Çafarrera ne fan cessió a la abadessa y convent de Valldoncella com ha propri de dit Cafarrera, lo que no pot estar sens fer menció del fill de dit Çafarrera, // 315*r* // qui ere proprietari de dit censal.

21. Item, en foli 100 del dit[a] borrador, se adverteix que en lo censal que rebie Francesch Vernet se diu succehí en dit censal dona Joana de Çariera y de Eril, en virtut de àpocha y difinició que·s diu li féu Francesch Vernet, en poder de Francesch[b] Castellar, y no·s diu ab quin títol o dret vingué a mans de dita dona Joana.

22. Item, en lo mateix foli se adverteix que lo títol ab que diu reb lo dit censal dona Joana de Spuny y de Eril és impropi, puix ella ja era proprietaria del dit censal, si ja no és que, juntament havent concòrdia entre mossèn Martí Joan Spuny y dita dona Joana[c], que a major cautela dit Spuny, com ha hereu de son fill, hagués feta restitució de dit censal la dita dona Joana.

23. Item, en lo mateix foli, en lo títol que·s diu reben dit censal los administradors del bassí dels pobres vergonyants del Pi, se ha de remirar lo capbreu y que·s declare si és special obligació en censal o venda.

24. Item, en dit borrador, foli 105, se adverteix que falta lo títol ab lo qual rebia lo censal allí designat don Pedro de Clariana, pare de don Miquel, que vuy viu.

25. Item, en dit borrador, foli 109, se adverteix que falta qui és la que constituí en dot a misser Miquel Clariana lo censal allí mencionat.

26. Item, en lo mateix foli se adverteix que falta lo títol com don Gervasi Malla succeheix a don Joan Malla.

27. Item, en dit borrador, foli 112, se adverteix que no consta que Joseph de Bellafilla fos proprietari o pogués disposar del censal allí mencionat perquè sols consta que ere usufructuari

a. dit *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* Vernet.
c. *a continuació ratllat* Spuny.

// 315v // y axí faltarie lo títol ab que ha pogut disposar en favor del monastir de sant Hieroni.

28. Item, en dit borrador, foli 118, falta lo títol ab que la capella del palau de la comptessa lluy lo censal que rebia [N]onis.

29. Item, en dit borrador, foli 122, falta com Julià de Navel succehia a Jaume de Navel per a fer lo quitament que allí se diu.

30. Lo mateix se adverteix, foli 123, que falta ab quin títol féu dit Julià de Navel llu–ció del censal allí mencionat als administradors de la causa pia de Vilarasa.

31. Item, en foli 130 del borrador, se ha de habilitar lo títol ab que Dionís Amell y Llobregat reb lo censal allí mencionat.

32. Item, se adverteix que en dit borrador, foli 254, està continuat un censal reb la comunitat de Santa Maria de la Mar, de pensió 240 sous, lo qual falta en la còpia nova.

33. Item, en dit borrador, foli 165, se adverteix que·s diu reb lo censal allí mencionat la causa pia de Jaume Salbà per títol de special obligació, y·s diu que aprés fonch commutada en poder del mateix notari y axí se ha de redressar, ço és, aplicar lo mateix censal o se ha de llevar la nota de commutació del dit [a]títol.

34. Item, en foli 170 del dit borrador, falta la administració de Jaume Riembau qui vuy viu.

35. Item, en dit borrador, foli 188, fa a remirar lo títol ab que·s diu que Francesch Serra succeheix a misser Barnabé, son pare, y declarar distinctament ab quin títol ha de rebrer lo censal allí mencionat.

36. Item, en lo mateix foli fa a chalendar lo títol ab que la senyora Marianna Serra y Setantí fa la donació a sa filla del censal allí mencionat, perquè sols diu que és hereva de son marit y no chalenda testament. // 316r //

37. Item, en dit borrador, foli 190, se ha de habilitar lo títol ab que·s diu que reb lo censal allí mencionat misser Francesch Quintana, ço és, la part que tocave al canonge Pere Albert Vilà, en quant diu que dit Pere Albert Vilà instituhí hereus seus a Ferran y Stasia Paula Bergadana, dels quals en tots los títols precedents del dit censal no se·n fa menció ninguna.

38. Item, en lo dit borrador, foli 191, se adverteix que en lo títol ab lo qual Isabel Quintana reb lo censal allí designat, com ha hereva de Francesch Quintana, son marit, obstant chalende lo testament, emperò, no·s diu en poder de quin notari és.

39. Item, en foli 194 de dit borrador, se ha de fer menció en quines cartes està tirat, o se ha de tirar, lo censal de què allí se fa regonexensa.

40. Item, en dit borrador, foli 223, se adverteix que en lo títol ab lo qual lo ardiaca Paulo Pla reb lo censal allí designat, no diu que aquell venga sino tant solament lo canonge Federic de Sarrià, qui ere hereu de vida de dona Aldonsa Despalau, sens fer menció del proprietari, lo que·s deu fer.

41. Item, en dit borrador, foli 228, falta chalendar lo títol ab que los aniversaris comuns de la Seu de Barcelona quitaren lo censal allí designat dels pares de la Companyia de Jesús de Tarragona, e o lo dret tenien de don Pedro de Cardona de lluir aquell.

42. Item, en dit borrador, foli 231, faltan los títols ab los quals la causa pia instituïda per Honofre Bret, de qui ere lo censal allí mencionat, reb aquell, y lo mateix se ha de continuar aprés en lo capbreu nou. // 316v //

43. Item, en dit borrador, foli 122, se adverteix que se chalenda sots títol de venda rebut en poder de Pere Pau Vidal, a 24 de setembre 1596, y aprés se chalenda un títol dependent de dita venda en lo any 1587, lo que no pot ser, y axí lo un títol o l'altre està errat.

44. Item, en dit borrador, foli 130, se adverteix que los títols ab que Dionís Amell y Llobregat y Mariana Cellés, muller sua, reben lo censal allí mencionat, se han de habilitar o explicar, de modo que·s veja com succeheixers a Elisabeth Llavaneres y Francisca Cellers y ajustar en les còpies los títols faltan.

45. Falten en les còpies en lo censal de preu 1000 sous venut a Pere de Sanct Climent, designat en dit[a] borrador, foli 157, los dos últims títols que són en dit borrador.

46. Item, se adverteix que en los censos y amortitsació de 200 sous y continuat en dit borrador, en cartes 183, sots nom de la senyora Joana, muller de misser Joan Colom, falten a posar en les còpies dos títols que són los últims de dit borrador y falten en dites còpies en virtut dels quals la priora y convent de

a. a continuació ratllat títol.

a. dit *interlineat.*

les Hierònymes succeherien en lo censal allí mencionat.

47. Item, se adverteix que en lo censal continuat en dit borrador, en cartes 189, que lo dia de[a] sa creació fonch de 2.000 sous, en respecte de quant ne vé a rebrer la meytat misser Francesch Quintana, si troba gran improprietat.

48. Item, se adverteix en lo censal que reb Guillem Sunyer de pensió 67 sous, continuat en borrador, foli 204, faltan a continuar los dos últims títols de la successió aprés de dit Guillem Sunyer. // 317r //

49. Item, se adverteix en lo censal que rebie Mònica Puigmitjà de pensió de 500 sous, y vuy lo reb lo hereu de misser Pau Mohet, fa a continuar la successió de dit hereu en dos dels capbreus nous.

50. Item, se adverteix que en lo censal de pensió de 93 sous 63 (diners), continuat en dit borrador, foli 231, faltan en dos capbreus nous, dos títols de successions.

51. Item, se adverteix que en lo censal que reben los administradors de la causa pia de Miquel Monsó, continuat en dit borrador, foli 264, falta a posar los qui són vuy administradors en los capbreus nous, per estar-hi ja en dit borrador.

52. Item, se adverteix en lo censal de pensió de 1. 247 sous 2 1/3 (diners) que, en borrador, foli 262, reben los curadors de Barthomeu Modolell, falta a continuar en los capbreus nous lo títol de la liberació de la cura que està continuat en dit borrador.

53. Item, se adverteix en lo censal que por deduccions fetes és ara de pensió de 132 sous, continuat en borrador, foli 264, que allí se diu lo reben los obrers de la capella de la Pietat en sant Agustí, falta continuar dos títols que estan en dit borrador en dit foli, y són·se dixat de posar en dos dels capbreus nous.

54. Item, se adverteix en lo censal de pensió de 300 sous que en dit borrador, foli 261, que allí es diu reb Francisco Roders, fa a continuar en dos dels capbreus nous com títol del qui succeheix al dit Roders, lo qual està continuat en dit borrador.

55. Item, se adverteix que falta en los capbreus nous, en lo censal de pensió de 200 sous continuat en dit borrador, foli 271.

a. de *interlineat.*

56. Item, se adverteix en lo censal de pensió de 500 sous continuat en dit borrador, foli 289, que alli·s diu reb dona Guiomar // 317v // de Cardona y Biure, falta a continuar en dos dels capbreus nous, dos títols continuats en dit borrador aprés de dita dona Guiomar.

57. Item, se adverteix en lo derrer censal continuat en dita masada de febrer, falta a continuar en dos dels dits capbreus nous, lo títol com Catharina Ferriol ha tornat a cobrar lo dit censal, conforme està continuat en dit borrador.

58. Item, se adverteix que en lo cuern 17 del capbreu de la Cambra del Racional se han dexat de continuar la fulla del borrador 101, y axí farà refer dit cuern e o lo que d'ell serà menester.

Antoni Roure. Francesch Blanch, notari. Rafel Riera, notari.

318r [a]Advertències fetas per los infrascrits notaris aserca de què apar se deu emendar en los capbreus de la mesada de febrer de la scrivania major, Cambra del Racional y Regent los comptes de la casa de la Deputació, los quals capbreus per dits e infrascrits notaris són estats comprobats y col·laccionats, en virtut de desliberació feta per los senyors deputats a[b] del mes de[c] 1622.

Primo se adverteix en borrador, en fòlio 3, en lo censal de Llehonart Rafel de Vallseca, que falta la successió, des de Llorens Rafel de Vallseca fins a Constansa Malla y Andreu de Malla.

Item, en fòlio 4, en lo mateix censal, se adverteix la discòrdànsia que·y ha entre Andreu de Malla y Andreu Marlès y de Malla, senyalant ésser tots una mateixa persona, trobant-se discordant en lo sobredit.

Item, en lo dotsé cuern de les còpies fa a refer lo derrer títol y posar-lo ab bona forma. En foli 38 del borrador, se adverteix que·s diu que los senyors deputats veneren un censal de pensió 250 sous, per luyr y quitar altre censal allí menscionat, y diu lo dit censal y també del dit capítol sens haver-se fet menció abans de altre censal ni de capítol algú de Cort.

Item, en dit borrador, foli 45, se adverteix que no·s chalenda títol algú ab lo qual puga rebrer

a. memorial inserit entre els folis 318r.-319r. del trienni 1620-23.
b. a continuació espai en blanc d'uns 10 mm.
c. a continuació espai en blanc d'uns 10 mm.

dona Stephania de Cruïlles lo censal allí mencionat.

Item, en dit borrador, en foli 49, se adverteix en lo títol de misser Honofre Castelló Quintana que diu fou feta a un censal de pensió annual de 316 lliures, 2 sous, 3 (diners), y de preu 316 lliures, 4 sous, 4 (diners), lo que no pot ser en manera alguna y axí fa remediar.

Item, en lo borrador, en foli 59, se adverteix que fa reveurer la deducció primera del censal allí mencionat y habilitar-la[a] perquè no està bé.

318v Item, se adverteix que en dit borrador, foli 71, en lo censal de Pere Quiastrosa, Nicolau Quiastosa, ço és, la reducció d'ell, se diu que aquell és estat reduhit a for de vint-y-dos mília per mil que serà la pensió 157 liures, 1 sou, 10 (diners), lo que no pot ser, perquè sent la reducció a dit for a de ser la pensió molt major y a [oi] fa adobament dit borrador y en totes les còpies y encara se à [dixet] que la reducció no serà a dit for per fer totes les demés a for de trenta-dos mília per mil.

Item, en dit borrador, foli 85, se adverteix que en lo últim títol es diu que reb lo censal mencionat Paulo Pla per títol de venda a ell feta per lo canonge Sarrià, lo que no pot ser sino durant la vida de dit canonge, per so que aquell és hereu de vida tant solament de dona Aldonsa Despalau, de qui fon dit censal; y axí fa remediar en dit borrador, en totes les còpies.

Lo mateix se adverteix en lo censal designat en dit borrador, folio 88.

Lo mateix se adverteix en lo mateix borrador, foli 100, y axí fa emendar en los capbreus.

Item, en borrador, foli 123, se adverteix que se ha de habilitar los administradors de la causa pia dita, de sis lliures, en Sancta Maria de la Mar, y veurer si és lo vicari perpètuo o los beneficiatis més antichs y en virtut de quin poder.

Item, se adverteix en dit borrador, foli 126, falten los títols per rebrer lo censal allí mencionat.

Item, se adverteix en dit borrador, foli 137, que fa veurer si·s paga lo censal allí mencionat, per quant pareix imposible que del any 1561 fins vuy visca Magdalena Çarriera, a la vida de la qual rebia dit censal.

Item, en foli 141 de dit borrador, se adverteix que falta lo títol del dret y causa de don Bernat de Pinós de poder quitar lo censal mencionat de la senyora Mas.

319r Item, en foli 161 de dit borrador, se adverteix que se ha de remediar lo títol ab que l'abadessa y convent de Valldonsella reben lo censal allí mencionat, perquè sens haver-se'n feta deducció alguna, aprés se li aplique part de dit censal que ve a fer la mateixa suma y lo censal en virtut del qual se reb per lo dit monastir, lo dit censal, diu que és de se(m)blant preu y pensió y en lo mateix diu que seria de preu de quaranta lliures.

Item, en dit borrador, foli 256, falta chalendar lo dret tenien los administradors dels aniversaris de la Seu per a fer lo quitament del censal allí mencionat.

Item, en dit borrador, foli 264, fan assentar los títols resten en blanch.

Item, en dit borrador, foli 266, falta lo títol ab que dona Joana Çarriera y de Eril pogué cobrar y revendrer de Jaume Pellisser lo censal allí designat.

Item, en foli 268, falta lo títol ab que don Federic Despalau lucre lo censal allí mencionat.

Y en lo mateix foli falta també la facultat de dona Isabel de Eril ab la qual llueie a la priora y convent de les Magdalenes lo censal allí designat.

Item, en dit capítol, foli 276, falta lo dret que tenie dona Joana Çarriera en lo censal allí designat per poder lluir aquell.

Item, en dit borrador, foli 283, fa a reveurer si han pres error en dir que lo censal, en virtut del qual reben los aniversaris comuns de la Seu, és de 3000 sous, havent trobat en lo full antecedent que són 5.000 sous.

Antoni Roure. Francesc Blanch, notari. Rafel Riera, notari.

328r [a]A[b] los venerables y amados nuestros los diputados de nuestro principado de Catalunya.
El rey.

Diputados, haviéndome suplicado el duque de Alcalá fuese servido exonerarle del cargo de mi

a. a continuació una paraula ratllada.

a. carta inserida entre els folis 328r.-329v. del trienni 1620-23.
b. anotació al dors del foli 329.

lugarteniente y capitán general en ese Principado y condados para que pueda major atender a las obligaciones de su estado y vassallos, he tenido por bien de condescender en ello por la dicha causa, quedando en la sactisfación que es justo de la mucha entereza, vigilancia y prudencia con que ha governado. Y, considerando la calidad y importancia de dicho cargo, he puesto tanto mayor cuydado en nombrarle succesor; y assí he hecho elección del reverendo en Cristo padre obispo de Barcelona, por concurrir en él las partes y méritos que os son notorios, con entera confianza que en todo corresponderá a la opinión y concepto que del tengo; y essa provincia será no menos bien governada que defendida. Y pues el tiempo que turare el dicho cargo, ha de representar mi persona, os encargo y mando que demás de admitirle y acudir a la jura de la manera que se ha acostumbrado haxer con los otros lugartenientes generales que han sido hasta aquí, le honrréis, respetéis y obedexcáis en todo y por todo conforme los poderes que le embio, y a lo que soys obligados; procurando por vuestra parte todo lo que convenga para la defensión, beneficio y quietud y seguridad desse Principado y condados y extirpación de tantos malhechores como en ellos suele haver, que allende que esto importara mucho para que en essa tierra la justicia sea bien administrada y se viva en la paz y reposo que es // 328*v* // menester, será haxer de vuestra parte lo que es tan propio de vuestros officios y en ello recibir muy accepto y assenyalado servicio. Dado en Madrid a VI de agosto de MDCXXII. Yo, el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Comes, thesaurarius Generalis. Vidit Perez Manriquez. Vidit don Francisco de Castellvi. Vidit Villanueva, secretarios. Vidit don Salvator Fontanet. Vidit Villar. Vidit Çalba de Vallseca.

345*r* [a]*Venerables*[b] *y nuestros los diputados del General (de) Catalunya.*
El rey.

*Diputados, las pláticas que estos días han corrido en essa ciudad sobre el assistir vosotros al juramento que el obispo de Barcelona ha de prestar para los cargos de mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y condados en que le he nombrado, han llegado a mi noticia y juntamente que nazen del desseo que tenéis de ver mi real persona en essa provincia con que he templado la disciplicencia que estos pudieran causarme pues, siendo obligación vuestra y conforme la fidelidad que devéis guardarme como vassallos míos el assistir a este acto, deviérales escusar el dar oydos a lo contrario, mayormente haviéndoos escrito lo que sabéis en respuesta de la carta que me traxeron vuestros embaxadores, de cuyo cumplimiento estoy con el cuydado que es razón y de nuevo he querido advertiros de ello y que juntamente es mi precisa voluntad que en todo y por todo obedezcáis lo que por los privilegios del dicho obispo se manda y le assistáis al juramento y possessión de sus officios, sin réplica ni consulta alguna, como os lo encargo. Que este es el camino más cierto para obligarme a que os consuele y haga merced en lo que deseáys y lo contrario (demás que sin la solemnidad de vuestra asistencia, exercitara sus cargos el obispo) será ocasión a que se ponga remedio a ello qual convenga a mi servicio y para borrar el exemplar que desso quedaría tan en nota // 345*v* // vuestra y de las obligaciones que os corren, y no me permitirá oyr ni a los embaxadores que aquí tenéis, ni a ningunos otros que intentárades embiarme. Dado en Madrid, a XXVIII de agosto MDCXXII.*
El rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Perez Manriquez, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit Villar, regens. Vidit Çalva de Vallseca, regens.

a. carta inserida entre els folis 345r.-346v. del trienni 1620-23.
b. anotació al dors del foli 346.

352*r* [a]Jesús Maria.
En lo fet proposat per los senyors deputats si deuen consentir al jurament entén fer y prestar lo bisbe de Barcelona com a loctinent y capità general, per la majestat del rey don Phelip Terçer, senyor nostre, nomenat, com assenyala y ordena sa majestat ab sa real carta scrita als dits senyors deputats, dada en Madrit a sis de agost proppassat, attès que sa majestat encara no ha prestat en la present ciutat de Barcelona lo jurament acostumat per sos sereníssims praedecessors, ço és, de la franquesa del bovatge, terratge, herbatge y las unions dels regnes de la corona de Aragó, usatges de Barcelona, constitucions, capítols y actes de Cort del present Principat, privilegis, libertats, franqueses, axí en comú com en particular concedides, pràcticas, usos y costums y les demés cosas que los altres praedecessors de sa majestat en los principis de sos dominis y noves successions han jurat y la majestat del rey, nostre senyor, en sa nova y benaventurada successió està obligat a jurar.

Vist lo capítol 27, comensant «Nostres succehidors», de la segona Cort celebrada per lo sere-

a. vot inserit entre els folis 352r.-354r. del trienni 1620-23.

níssim rey don Jaume en la present ciutat de Barcelona, any 1299, comensant «Nostres succehidors», y lo privilegi del sereníssim rey en Pere concedit a la dita ciutat de Barcelona, *datus* en dita ciutat a 14 de las chalendas de noembre 1339, y lo capítol 22, comensant «Poch valdrie», de la primera Cort celebrada per // 352*v* // lo sereníssim rey don Ferrando Segon en la primera Cort de Barcelona, any 1481. Vists diversos juraments prestats per diversos reys y senyors nostres, segons la disposició de dit capítol 27 y tenor de dit privilegi y senyaladament lo jurament en acte de Cort prestat per la sacra, catòlica y real majestat del rey don Phelip Primer, com a pare y legítim administrador del sereníssim don Phelip Segon, lashoras príncep y primogènit seu, en las Corts celebrades en la vila de Monsó en jornada de 14 de noembre 1585, per observança[a] y compliment de dita constitució y privilegi mencionats. Vists diversos exemplars continuats en los dietaris recòndits en lo archiu de la present casa de la Deputació; y vists altres papers y scriptures concernens al artícle[b] proposat. Haguts, per los assessors, advocat fiscal de la present casa de la Deputació y doctors aplicats infrascrits, diversos col·loquis entre si y procehint madura deliberació; attès y considerat que, conforme la disposició de dites constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y, altrament, la majestat del rey, nostre senyor, en lo principi de son nou domini y nova successió en aquest Principat, té obligació de prestar lo jurament dalt mencionat ans de exercir algun acte de jurisdicció, per si ni per interposada persona, en lo present Principat y comptats, com és estat sempre observat per sos sereníssims praedecessors en dit Principat y[c], a més de dita observança y en confirmació d'ella, fonch axí declarat ab dit jurament per acte de Cort prestat per la dita catòlica y real majestat del rey don Phelip Primer, com a pare y // 353*r* // legítim administrador del dit sereníssim alashoras príncep don Phelip en dites Corts del any 1585, y ho confirma axí mateix la majestat del rey don Phelip Segon ab sa real carta, dada en Madrit a 11 de octubre 1598, ab la proposició feta en las Corts celebrades en la present ciutat de Barcelona en lo any 1599, ab que fonc servit de agrahir la acceptació y admissió del duc de Feria per son loctinent y capità general abans de haver sa majestat prestat lo susdit jurament; y també la majestat del rey nostre senyor vuy felissament regnant, ab les reals cartes scrites a dits senyors deputats, dades en Madrit a tres de abril y a 20 de juny 1621, ab la última de las quals féu particular agrahiment a dits senyors deputats de què haguessen acceptat al duch de Alcalá en loctinent general, com en la dita sa primera carta havie encarregat y pregat. Y, si bé en algunes ocasions són estats admesos y acceptats loctinents generals dels sereníssims reys abans de ésser estat prestat dit jurament, emperò, són estades fetes dites acceptacions y admissions per haver scrit los sereníssims reys, qui las demanaven, als deputats, la causa per la qual demanaven dita admissió sens praecehir son acostumat jurament que era per algun impediment que alashoras tenien per no poder venir personalment ha prestar dit jurament tant prest, per la qual causa dits senyors deputats consentiren a dita admissió per aquella vegada tant solament y sens prejudici de dites constitucions, privilegis y altres drets de la pàtria y ab protestació expressa que no pugués tal admissió ésser treta en consequència, y altres // 353*v* // protestacions necessaries, las quals són estades sempre approvades lo que, inseguint la real majestat que vuy és, observa ab la dita sa real carta de 3 de abril 1621, narrant la causa per la qual demanave la admissió del dit duc de Alcalá per a que continuàs lo residuo de son trienni de loctinent general en que ere estat nomenat per lo sereníssim rey don Phelip Segon, pare de sa majestat, lo qual no podie continuar sens nova provisió de sa majestat y admissió y acceptació de dits deputats. E attès que dit residuo de dit duc de Alcalá, que ha durat desset mesos, és extinct, conforme apar ab son real privilegi, continuat en los registres de la present casa de la Deputació; y per dita extincció, sa real majestat, ab dita sa real carta dada a 6 de agost proppassat, mana a dits deputats que admeten en loctinent general seu al dit bisbe de Barcelona, lo qual manament de sa majestat en dita carta contengut, salva sa real clemència, és contra dites constitucions, capítols, actes de Cort, privilegis, usos y costums del present Principat y altres drets.

Són de vot y parer que dits senyors deputats, per la obligació de sos officis, deuen representar y continuar devant de sa majestat la justa praetensió que tenen de no[a] consentir a la dita admissió y jurament de dit bisbe de Barcelona en loctinent general seu, suplicant-li sie de son real servey venir primer a fer mercè a aquestos son Principat y comptats, consolant-los ab sa real presència prestant en la present ciutat lo sobredit jurament; y que axí no poden ni deuen aceptar ni // 354*r* // admetrer dit bisbe de Barcelona en loctinent general ni prestar consentiment ni assistir al jurament de aquell sens notò-

a. *a continuació ratllat* de.
b. *a continuació una paraula ratllada.*
c. y a més de dita observança y en confirmació d'ella *interlineat al marge esquerre.*

a. no consentir *interlineat damunt de* contradir *ratllat.*

ria contrafacció de dites constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y altres drets.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla, consulens. De Malla, consulens. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Hortola, consulens. Fivaller, advocatus civitatis. Ayllar, consulens. Luís Salies. Fontanella, consulens. Gori, advocatus civitatis et subrogatus. Aymerich, consulens. Ribera, consulens. Vinyes, consulens.

360r [a]Jesús Maria.
En lo fet proposat y consultat per los senyors consellers y savi Consell de Cent si deuen consentir al jurament que entén fer y prestar lo bisbe de Barcelona com a llochtinent y capità general per la magestat del rey don Phelip Tercer, senyor nostre, nomenat, com asenyala y ordena sa magestat ab sa real carta scrita als dits senyors consellers, dada en Madrit a 6 de agost proppassat, attès que sa magestat encara no ha prestat en la present ciutat de Barcelona lo jurament acostumat per sos sereníssims praedecessors, ço és, de la franquesa del bovatge, terratge, herbatge y las unions dels regnes de la Corona de Aragó, usatges de Barcelona, constitucions, capítols y actes de Cort del present Principat, privilegis, libertats, franqueses, axí en comú com en particular concedides, pràtiques, usos y costums y les demés cosas que los altres praedecessors de sa magestat en lo principi de sos dominis y novas successions han jurat y la magestat del rey nostre senyor en sa nova y benaventurada successió està obligat a jurar.

Vist lo capítol 27, comensant «Nostres succeÿdors», de la segona Cort celebrada per lo sereníssim rey don Jaume en la present ciutat de Barcelona, any 1299, comensant «Nostres succeÿdors», y lo privilegi del sereníssim rey en Pere concedit a la dita ciutat de Barcelona, *datus* en dita ciutat a 14 de las calendas de nohembre 1339, y lo capítol 22, comensant «Poch valdria», de la primera Cort celebrada per lo sereníssim rey don Ferrando Segon en la primera Cort de Barcelona, any 1481. Vists diversos juraments prestats // 360v // per diversos reys y senyors nostres, segons la disposició de dit capítol 27 y tenor de dit privilegi y, senyaladament, lo jurament en acte de Cort prestat per la sacra, catòlica y real magestat del rey don Phelip Primer, com a pare y legítim administrador del sereníssim don Phelip Segon, leshores príncep y primogènit seu, en las Corts celebrades en la vila de Monsó en jornada de 14 de nohembre 1585, per observança y compliment de dita constitució y privilegi mencionats. Vists diversos exemplars continuats en los dietaris recòndits en arxius de la casa de la present ciutat y de la Diputació; y vists altres papers y scriptures concernens al article proposat.

Haguts, per los advocats de la dita casa de la ciutat y doctors aplicats infrascrits, diversos col·loquis entre si y preceynt madura delliberació; attès y considerat que, conforme la disposició de dites constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y, altrament, la magestat del rey, nostre senyor, en lo principi de son nou domini y nova successió en aquest Principat, té obligació de prestar lo jurament dalt mencionat en la present ciutat de Barcelona ans de exercir algun acte de jurisdicció, per si ni per interposada persona, en lo present Principat y comptats, com és estat sempre observat per sos sereníssims predecessors en dit Principat y, a més de dita observança y en confirmació d'ella, fonch axí declarat ab dit jurament per acte de Cort prestat per la dita sacra, real magestat del rey don Phelip Primer, com a pare y llegítim administrador del dit sereníssim leshoras príncep don Phelip en ditas Corts del any 1585, y ho confirma axí mateix la magestat del rey don Phelip Segon ab sa real carta, dada en Madrit a 11 de octubre 1598, ab // 361r // la proposició feta en las Corts celebrades en la present ciutat de Barcelona en lo any 1599, ab que fonc servit de agrahir la acceptació y admisió del duch de Feria per son llochtinent y capità general abans de haver sa magestat prestat lo susdit jurament; y també la magestat del rey, nostre senyor, vuy felicement regnant, ab sas reals cartes scrites a dits senyors consellers, dades en Madrit a 3 de abril y a 20 de juny 1621, ab la última de las quals féu particular agraÿment a dits senyors consellers en què haguessen acceptat al duch de Alcalá en llochtinent general, com en la dita sa primera carta havie encarregat y pregat.

Y, si bé en algunes occasions són estats admesos y acceptats llochtinents generals dels sereníssims reys abans de ésser estat prestat dit jurament, emperò, són estades fetes dites acceptacions y admissions per haver scrit los sereníssims reys, que les demanaren, als consellers, la causa per la qual demanaven dita admisió sens preceyr son acostumat jurament que era per algun impediment que leshores tenien per no poder venir personalment a prestar dit jurament tant prest, per la qual causa dits senyors consellers y savi Consell de Cent consentiren a dita

a. vot inserit entre els folis 360r.-362r.del trienni 1620-23.

admisió, per aquella vegada tant solament y sens prejudici de dites constitucions, privilegis y altres drets de la pàtria y ab protestació expressa que no pogués tal admisió ésser treta en consequència, y altres protestacions necessàries les quals són estades sempre aprobades, lo que, inseguint la real magestat que vuy és, observa ab la dita sa real carta de 3 de abril // 361v // 1621, narrant la causa per la qual demanave la admisió del dit duch de Alcalá per a que continuàs lo resíduo de son trienni de llochtinent general en que era estat nomenat per lo sereníssim rey don Phelip Segon, pare de sa magestat, lo qual no podie continuar sens nova provisió de sa magestat y admisió y acceptació de dits senyors consellers y savi Consell de Cent. E attès que dit resíduo de dit duch de Alcalá, que ha durat deset mesos, és extinct, conforme apar ab son real privilegi continuat en los registres de la present casa de la ciutat; y per dita extincció, sa real magestat, ab dita sa real carta dada a 6 de agost proppassat, mana a dits senyors consellers que admetan en llochtinent general seu al dit bisbe de Barcelona, lo qual manament de sa magestat en dita carta contengut, salva sa real clemència, és contra ditas constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums del present Principat y altres drets.

Són de vot y parer que dits senyors consellers y savi Consell de Cent, per la obligació de sos officis, deuen representar y continuar devant de sa magestat la justa pretensió que tenen de no consentir a la dita admissió y jurament de dit bisbe de Barcelona en llochtinent general seu, suplicant-li sie de son real servey venir primer a fer merçè a aquestos sos Principat y comptats y ciutat, consolant-los ab sa real presència, prestant en la present ciutat lo sobredit jurament; y que axí no poden ni deuen acceptar ni admetrer dit bisbe de Barcelona en llochtinent general ni prestar consentiment ni asistir al jurament de aquell sens notòria contrafacció de ditas // 362r // constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquestos Principat y ciutat y altres drets.

Fivaller, advocatus civitatis. Ayllar, consulens. Fontanella, consulens. Tristany, assessor Generalis. Cancer, consulens. Güell, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas et Despla, consulens. De Malla, consulens. Gori, advocatus civitatis et subrogatus. Aymerich, consulens. Ribera, consulens. Vinyes, consulens. Mir, assessor Generalis. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Ortola, consulens.

369r [a]Jesús Maria. [1622]

En lo fet consultat per los senyors deputats, en exequució de la resolució feta per los brassos celebrats a 24 del corrent mes de setembre, als assessors, advocat fiscal y doctors aplicats infrascrits sobre lo que poden y deuen fer dits senyors deputats per obviar el praejudici podrie resultar dels manamens penals se han fets, per part de sa majestat y en sa real cort, als nou embaxadors de dits senyors deputats per a que hisquessen de dita cort dins lo termini y sots les penes en dits manaments contengudes, com de aquest fet apar més llargament ab una carta de avís de dits embaxadors feta en Madrit a 19 del mateix, y sobre lo demés que aparexarie se hagués de fer per bona direcció del negoci occorrent, de no poder, dits senyors deputats, assentir a la nominació feta per sa majestat del reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de aquest Principat sens fer praejudici a las generals constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat, per no haver jurat fins ara sa majestat la carta de bovatge y la observança de dites constitucions y altres leys de la terra, conforme sa majestat en virtut de aquelles està obligat a haver de prestar abans de exercir, per si ni per interposada persona, algun acte de jurisdicció en Catalunya

Vista la carta missiva de dits embaxadors; vist un orde en scrits presentat a dits embaxadors per part // 369v // de sa majestat per a despedirlos de sa real cort; hagut madur col·loqui entre si; són de vot y parer y aconsellen (no aparexent altre cosa a dits senyors deputats), que per assò podrien y deurien scriurer una carta a sa majestat per que·s done en ses reals mans, representant ab ella lo sentiment y aflicció tant gran ha tingut tot aquest Principat, y dits senyors deputats en nom de aquell, ab la notícia dels manamens se han fet a dits embaxadors, sens que aquells sien estats plenament o–ts de tot lo que tenen que representar per part de aquest Principat en justificació de la dita praetensió, perquè, per una part, aparegué de la justícia en que aquella se funde y, per altre, de la fidelitat y amor de aquest Principat que.l excita a la justificació de dita praetensió y a procurar la observança de sas constitucions y leys de la pàtria, en que tant interessa, en consequència, per a rellevar-se de diversos praejudicis que, per las contrafaccions de dites leys, han resultat de algun temps ensà que no és estat possible honrrar-se y alegrar-se ab la real presència de sa majestat, y que, juntament, se li suplique que per quant per avuy per part del Principat se tenen apunt

a. vot inserit entre els folis 369r.-370r. del trienni 1620-23.

[1622] alguns actes[a], memorials y altres papers, que·s van aprestant molt conferens a la justícia de aquell en esta praetensió, sie de son real servey manar alsar los dits manamens fets a dits embaxadors y donar licència per a que puguen continuar sa embaxada en la real cort de sa majestat y representar tot lo que per part de aquest Principat se ha y deu deduhir per justificació de dita praetensió, fent-los sa majestat mercè en donarlos // 370r // grata audiència y que, axí mateix, se scrigue al senyor vice-canceller, persones del Consell Supremo de Aragó y altres que apareguen a propòsit per a que amparen y favorescan esta praetensió, dexant assò y lo demés a la prudència de dits senyors deputats.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. Fivaller, advocatus civitatis. Aymerich, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas et Despla. De Malla. Ayllar. Fontanella. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Hortola, consulens. Gori, advocatus civitatis et subrogatus. Ribera.

376r [b]*«Iuris allegatio in confirmatione voti redditi ad madum illustribus dominis deputatis Generalis Cathalonia et doctores eis associatos, in quo jusstificatur pretensio principatus Cathalonia circa admissionem et assistenciam petita per reverendissimum episcopum Barchinone in locumtenens generalem per suam regian majestatem en presenti Principatus et comitatibus nominatum in actu sui juramenti faciendam.*[c]

377v *An domini deputati Cathalonie (ad quos jure peculiari en constitutiones Cathaloniae et eius privilegia tam universalia quam singularia violentur, spectat) deberent assistere juramento, quod prestari intendebat, reverendissimus episcopus Barchinone, uti locumtenens generlis electus et numeratus a domino nostro rege, prout per sua sacra catholica regia majestatem mandatum fuit cum litteris regiis datis Madriti die 6 augusti proxime lapsi et currentis annis 1622 consulerunt suos assessores et fisci generalis advocatum adhibitis (quia negotii gravitas id postulabat) aliis doctoribus, qui comunicato consilio cum dictis assessoribus et fisci advocato negocio excuterent, ac resoluerent et cum per eos unanimiter resolutum fuisset, non posse (salva clementia domini nostri regis) dictos dominos deputatos, si constitutiones Cathaloniae servande essent, dicto juramento assistere, cum juxta dicta constitutiones, privilegium civitates Barchinone et alia jura patria jprius dominus rex teneretur in civitate Barchinona prestare juramentum solitur a suis serenissimis praedecessoribus antequam sua sacra majestas posset in Cathalonia jurisdictionem aliquam exercere per se nec per alium, et seu ut dicitur in prestatione juramenti facta per serenissimi regem Philipum, uti patren et legitimum administratorem serenissimi eius filii in curijs anni 1585 per interpositam personam, abstinuerunt dicti domini deputati ab assistentia predictas et consultationem de eo inter possuerent, coram sua majestate representando, dictam relationem constitutionum et aliorum patris jurium. Et cum dicta resolutio in dubium versa fuerit et sua regia majestas (que est eius summa benignitas) dignata fuerit, ut dicti domini deputati suam pretensionem plen justifficarent, fuit per eos dictis assessoribus, advocatus fiscali et doc- // 377v // toribus, ad id accertitis, iniuctum ut voto quod antes dederant cum iurium allegationibus, quibus moti fuerant, justifficarent (maxime cum hinc inde si per ista pretensio en multa in iure scripta sint nec inerudite) morem gerendo dictis dominis deputatis aliqua que fortasse rem magis perstringent adducentur.*

Tota hec nostra diputatio consistit in enucleatione duorum articulorum: prior wst an dominus rex possit, antequam prestet in civitate Barchinone juramentum, de quo contendintum exercere jurisdictionem in Cathalonia per se, vel locumtenens generalem a sua majestate creatum ab que eo quo offendatur consttutionis Cathaloniis et alia patria jura et hic articulis disputatbitur in abstracto attenta sola mora dispositione dictarum constitutionum.

Posterior articulus disputabitur in concreto an, attenta approbatione facta, per dominos deputatos de persona excelentissim ducis de Alcala in locumtenens deneralem nonminati per residup sui trienij litteres regis emanatus; postea, finito dicto triennio a sua regia majestate, quibus mandat, admitti in suum locumtenens ad modum illustrem et reverendissimum episcopum Barcehinone repugnere constitutionibus Cathalonis et aliis patrie juribus.

Primum articulem resolvendum esse negative procul dubis (salva dominis regis clementia) çensemus ut que magis çerta hec sententia reddatur, dicimus contrariam pretensionem esse contra constitutionem serenissimi regis Jacobi 2 in 2[a] curia Barchinone, anno 1299, capitulo 27 que est in incipien «Nostres succeïdors» *in titulo* «De jurament axí voluntari com neçessari» *in nova compilat et licet ista veritas clara reddatur ex aliis documentis in voto per nos dictis dominis deputatis reddito mentionatis verum nunc dictam contrariam pretentionem adversari dictes constitutioni ex vi et proprietate verborum illibus et si absque*

a. actes *interlineat.*
b. memorial insert entre els folis 376r.-385v. del trienni 1620-23.
c. foli 376v. En blanc.

aliquo adiumento aliorum patria jurium privilegiorum clare ostendemus, verba constitutionis sunt hec.

«Nostres succeïdors en lo comtat de Barcelona o en Cathalunya // 378r // hu aprés altre per tots temps, ans qu·els richs homens en los cavallers, n·els ciutadans, ni los homens de viles li fassam sagrament, e feeltat, juren, e sien tinguts de jurar e de confirmar e de aprovar publicament la venda e franquesa del bovatge e tots altres statuts e ordinacions fetes en aquesta cort, e en les generals corts fetes a Monsó e a Barcelona e en altres lochs de Cathalunya, e altres privilegis e gràcies atorgades axí en general com en special a richs homens, e a cavaller, e a ciutadans, e a homens de viles, e a ciutats, e a lochsm e a vilas que són nostres e dels demunt dits. E si algú, o alguns, de Cathalunya de qualque dignitat o condició feyan al dit senyor de Cathalunya sagrament o feeltat abans que ell haja fet lo dit sagrament e confirmació que no valla».

Predicta constitutio manifeste disponit quod dominus rex et suis successores in posterum antequam homines Cathalonie prestent eis homagium et fidelitatem jurent, et teneantur jurare, et confirmare et approbare publice venditionem et franquitiam bovatici et demum constitutionem Cathalonis er alia patria jura, et quod si aliquis vel aliquii ex hominibus Cathalonie cuiscumque qualitatis et conditinis extiterint prestare domino regi sacramentum aut fidelitatem ante prestationem juramento factam per dominum regem quod talis prestatio sacramenti aut fidelitatis non valeat.

Qui tenant contrariam sententiam dicunt intellectum dictas constitutionis esse satis clarum, quos nempe dominus rex non possit compellere homines de Cathalonie ad prestandum ei dictum homagium et fidelitatem, nisi prius prestito per eum superius mencionato juramento, et consequenter dominum refiem satisfacere constitutioni ante prestationem juramenti non cogendo dictas homines ad prestationem homagij et juramento fidelitatis et cum illud non petat, non prohiberi predictam constitutionem quid eis aliud facere quod alias non reperiatur ei prohibitum // 378r // et consequtur et pernmissum jurisdictionem per se vel per suum locumtenens ab eo creatum.

Sed certe (pace eorum qui tale intellectum dicte constitutioni tribunt) dictus intellectus licet esset si talis aduc dici possit procul dubio mentalis non est ut tamur verbis Mieres, in curie Barchinone, Ferdinandus 1, capitulo 10 incipìen « Per tal que les lleys *« numero 20, colla. 9, fol. 90 col. 3. P.2 ubi dicit duplicem esse statuit intellectum litteralem et mentalem pro primo recurri ad grammaticos pro secundo ad mentem legum et si ad iureconsultos pro qua allegat L.3 C. De liber. Preter. Et hoc seguendo idem ahieriri eadem cur. Cap. 18 post num. 2. Fol. 102. Col. 4 in fini asserut qui faciat contra mentem constitutionis façere constra constitutionem.*

Quod autem iste [a] litteralis tantum ad suntmum dici possit vel ex eo patet quod se ad eum (se mota prorprietate verborum et mente constitutionis) attendas inveniens dictam constitutionem parum aut nichil fructus hominibus Cathalonie affere, nam quaeso quem fructum consequerunt cathalani ex dicta famosa constitutione tam sepissime in favore Principatus a practicis allegata, si dominus rex poset quamcumque jurisdictionem in eos excercere antequam exigeretabeis homagium et juramentum fidelitatis certe nullum aut saltem parus considerationis ex eo si quidem quod vassallus non prestiterit tale homagium et juramentum fidelitatis domino, non ipse prohibetur in eos omnimodo jurisdictione exercere, et enim ad aquisitionem seu exercitium jurisdictionictionis civilis aut criminalis non est necessaria prestatio juramenti fidelitatis subditi, quonam sirie ea potest dominis exercere suam jurisdictionem ut not. Dd. In cap. 1 «Qualiter vassal. Teneati jurar fideli» inmoc. In cap. 2 de capel. Monaco et clarius tradunt fatim allegando dum disputant an domini, qui per centum aut mille annos exercerunt suam jurisdictionem in suos subditos absque eo quid juramentum fidelitatis et sit prestitum possint // 379r // eos compellere ad prestacionum juramentis, et resolvunt quod sic visi requisiti illud prestare decussassent et tempus ordinarium ad prescribendum tranisset Alber. Brun. Consil. 35 Rolan Avalle consil. 52. Nº 28. Vol. 3 Purpurat. Consil. 196 nº 1 vol. 1 et Guido Pap. Decis. 307. Et novissimo Moditius in ss plebiscitum dubita 84.

Ex quibus resultat dictam constitutionem secundum illud intellectum esse infructuosa aut saltem parve considerationis Principatui esset preterea valde damnosa posvisset si quidem in dubio universitas Cathalonia (que concurrit cum domino rege in condendis legibus huius Principatus) in dicta constitutione an dominis rex posset potestate absoluta uti in Cathjalonia, si permisisset domino regi in Cathalonia excercere jurisdictionem non prestito prefato juramento invenit Mier. In curia reg. Marie colla. 10 in fin nº 11 fol. 56 in 2 pe. Qui huic juramento quatemus continet stipulationem observantis constitutionum Cathalonia tribuit effectum sublationis absolute potestatis in rege conditionatur si quidem regia potestas ex dictis juramento si prestito ut in nostris terminis post

a. a continuació ratllat «sit quasi litteralis et non mentalis»; intercalat al marge esquerre «litteralis tantum ad sunt mum dici possit».

[1622]

Molin. Tradit sesse de inhibito C.1 S1 *nº 8 confert valet quod tradit in . Par. Ibi Hic primogenitus, qui est futurus et indubitatus successor in regno, laudat, concedit et approbat predictas constitutiones et alia per dictum regem firmata et hoc fit ad cauthelam, ut cum morte patris successerit in regno, teneatur strictus servare predicta unde sequtur quod iste intellectus ut inverisimilis et irrationalibis et damnosus dicto Principatus sumi requeat et enim cum conditores constitutionum sint dominus rex et curia ut in consti. 1 et tot. Ttº*. «De celebrar corts» *et consti. Uni. Ttº* «De usatges» *bene inter alios practicos olib. De jur. Fisc. In usat. Alium namque cap. 1 nº 17 et ante eum Cal. In extravaga. Cur. Cap. 3 nº 53 non potest sumi aliqua interpretatio ut ex ea universitas Cathalonie // 379v // detrimentum patiatur et dominus rex utilitatem sentiat, L.3 ss 1. Ff. De arbitri Aymon. Consil. 33 nº 25 et consil. 91 nº 11 et consil. 245 nº 9 et consil. 269 nº 5 Merino de arbit. Cau. 199 nº 15 et 16.*

Suddetur quia cum dominus rex et curia sint conditores dicte constitutionis ut aliarum ambarum statuentum mens est attendenda L. Non solum H. De actio et obliga ibi qua in ea re que ex duorum plurius vie confesu agitur omnium voluntas expectatur non unius tantum optimus etiam tex. In L. Si repetendi C de condi. Obcaus. Multa ad propositum congeritMarti de ta cl. Et ambique consen. Lib. 2 ttº 4 nº 11 non autem attendentur mens umversitatis Cathalonis si sensus ex adverso tributus sequendis esset cum inverisimile esset quod tali, et tam inutili constitutioni consertisset.

Mentalis autem intellectus (quid decimus mentalis) imo expressus cum expressum disatur, quod verit ex matura verborum que id important, L. Pretor $ interdictu et hoc et ibi glo. In verbo expressim ff. De novi open. Nunciatio. An gel. Consil. 17.Nº 6 et consil. 331 nº 3 Decia respon. 34 nº 100.Lib. 3) est, quid homines Cathalonis non teneant prestare homagium et juramentum fidelitatis domino regi, id est non teneantur (salva regia clementia) recognoscere eum in dominum [a] et pro rege acceptare quod exercicium jurisdictionis ut loquamur verbis Celsi Ugonis consil. 16 nº 25 qui etiam servum nostrum per tale aprobat nº 18 et Melviis in nº 25 nisi prestito prius per suam majestatem dicto juramento si quidem cum juramentum fidelitatis prestetur a subditis ratione jurisdictionis et per dicti juramenti prestationem recognoscatur dominus ut dominus et subditi recognoscant se sub dictos Bal. De pace constant $ vassalli nostri post princi. Marquil, in usati «Omnes homines» 2 fol.155 // 380r // col. 1 et ibi Guill. De Vallesi fol. 112. Socar in commemorat Pet. Alber. In cap. 1 nº 68 et 69 Calici in extravag. Curiar. Cap. 7 nº 93 Nat. Consil. 367 nº 19 olib. In usat. «Alium namque» cap. 9 nº 4 et novissime Cancer et Fontanel. Ille cap. 10 de conten. Jurisdic. Nº 43 cum sequen pe. 3 et hic de pact. Nuptia Tho. 1 clau. 4 glo. l0 p. 1 nº 12 Sequitur quod dum in dicta constitutione disponitur quod cathalani non teneantur dictum homagium et juramentum fidelitatis prestare domino rege priusquam sua majestas dictum juramentum prestiterit est dicere quod cathalani non teneantur recognoscere in dominum jurisdicctionis Cathalonia quod exercicium illius dominum regem non prestito prius suo juramento, et hoc servato intellectu, omnia sunt plana.

Sed quid intellectu dubitamus a tempore plusquam ducentum annorum huiusque omnes practici Cathalonis succeisse quotquot fuerunt talem intellectum dictis constitutionis secunde tribuerunt, nisi velimus , eos dicere pro suis iuris in expertes et ut per multos discurramus, accedat Guill. De Vallesis in usatico «Quoniam per iniquum» nº 5, fol 117, col. 3, ibi presertim cum successor in initio sui regiminis antequam ei prestetur juramentum fidelitatis furet etcetera. Et ibidemetiam Marquil. In versi. «Sed numquis» fol. 178 pag. 2 col. 1, ibi prestim cum successor in initio sui regiminis antequam ei prestetur fidelitas per civitatem Barchinone regis Pet. 2 colla. 2 cap. 62. Circa fin. Fol. 32. Pe. 1 ibi et maxime quia novus rex in principio sui regiminis iurat servare ista constitutiones et bovaticum (et allegat ista constitutionem de qua tractamus). Idem Meier. In 2. Cur. Barchinona Jacob. 2 cap. 29. Fol. 67 pe. 1 sit loquitur cavetur hic ut primo rex novus antequam sibi prestetur a vassalllis fidelitas seu fidelitatis juramentum ipse prestet a prestare // 380v // habeat juramentum de observando bovatici franquitatem et est notandum dictum cap. 29 quod interpretatur Mier. Est ista constitutionis «Nostres succehidors» *de qua agitur idem Mier. In cur. Dertuse regi Eleonor colla7. Cap. 5. De unione civit. Dertuse fol. 61 Pe 2. Nº 10 ibi, et ideo in ipsa habet dominus rex iurare et sibi prestantur homagia in introitu sui regiminis, et allegat etiam hanc eadem constitutionem secundam Olib. Qui tunch erat regiis consiliaribus et fiscii advocatus, et regaliarum domini regis aderrimus defensor in usatici «Alium manque» cap. 3. Nº 10. Ibi ei iurare iurant omnes reges Aragonum et comites Barchinona in initio et ingressu sui regiminis et inferius ibi qui scribit contenta in iuramento regis in initio sui regiminis. Idem Olib. Cap. 4. Nº 34 ibi sed neque dominus rex eb huiusmodi iuris iurandi religione noluit excusari, qui initio sui regiminis ius iurandum prestat, et allegat etiam dictam constitutionem. Et, finaliter, in cap. 15 nº 5 ibi quod in hac provinciam magis et federe a tertio confirmatum esse testantur iuramenta sanctissima quod*

a. a continuació una línea ratllada il·legible; interlineat al marge esquerre: «et pro rege acceptare quod exercicium jurisdictionis».

initio regiminis et in novo ingressu prestant nostri refies quod eadem probat constitutione.

Ex predictis igitur practicorum auctoritatibus xonstat prioren intellectum neutiquam sustineri posse, nam (retento dicti intellectu) in manu domini regis esset suum prefa in iuramentum prestat quando ipse vellet et interim omnimodam iurisdictionem in homines de Cathalonia exercere dummodo non compelleret eodem ad prestandum sui majestati homagium, et dictum iuramentum fidelitatis. Hunc autem sensum communi doctrine dictorum practicorum de directo repugnare nemo negare potest.

Si enmi omnes dicti practici unanimiter attestantur dominum regem in initio sue nove successionis teneri dictum // 381r // suum iuramentum prestare antequam per homines de Cathalonia et homagium et iuramentum fidelitatis prestetur quomodo possunt compati quod dominus rex in initio novi regiminis seu successionis teneatur dictum juramentum prestare ante prestationem iuramenti vassallorum et practici docet et quod dominus rex possit quandocumque velit prestare suum iuramentum, dummmodo non cogat homines de Cathalonia de prestatione sui iuramenti et per interim possit in cos suam exercere iurisdictionem ut volunt qui priorem intellectum sequuntur certe nullatenus imo hoc et diammetto pugnant nam naque hoc dicerentur fieri in initio novi dominii et nova successionis neque in initio regiminis ut practici volunt unde hic novus intellectus est prorsus appellendus et sequendus ille antiquus cum quo observantia semper concordavit et concordat conferunt (et iam pene exciderant) quis ad propositum tradit Luca de Penna in rub. «De auro corana» lib. 10 C. Ibi si enim cuncta rex potest sine coronatione per agere ad quid ipsa coronatio et examinatio unctio, benedictio et consecratioreperte; iam ergo erunt omnia ipsa ludibiria etcetera et Salici in L. Bene a Zenone nº 8. In med. C. De quadri presciip. Ibi, et licet sententia ista multum placere electis de confirmatis lincem nondum unctis et coronatis tamem eis datur et ex hoc vilipendatur que omnia in oppribrium imperii redundant.

Dicetur forsam ex adverso illud quid dicunt practici de initio intelligi si dominus vellet exhigere iuramentum a vassallis interpretatio certe quovis iure consulto indigna numquam siquidem potest capi sensus alicuiis dispositions ex verbis que numquam quis pro ferret ad id exprimendum L. Plautius L. Quintus Mutius $ 1 ff de aur. De agen. Leg. Huc spectat et illud quod talis esse aliminis mens presumitur qualis secundum rectum sermonem procedere potest assa. Decis. 126 nº 25 et quis loqueretur ut praestii referendo initium ad liberam voluntatem domini // 381v // regis cessante exactione homagii et iuramenti fidelitatis nullus ut ex se patet facit quod tiddit olius in dicto usa alliumnamque cap. 4. Nº 33 quod magistratis non exercet officium nec administrationem habent ante prestationem sui iuris iurandi allegat cap. 1 de officio guberna. Mier. In cur. Gerun. Regis Jacobi 2. Cap. 20 colla 4 et in curia Barchinona regis Marti cap. 13 colla 8, Ferrer de officio Guber cap. 6 equiperando postea magistratibus dominum rege in ingressu sui officii.

Ad hoc practici refferunt prestationem iuramenti domini regis ad initium sui regiminis et seu novi ingressus es quo sequtur necessarium anttecedens eos presupponere quod ante prestationem iuramenti nec rexerat nec iurisdictionem exercierat ad stipulatur his quod aliqui ex dictis practicis dicunt novus rex in initio sui regiminis alii in novo ingressus que non quadrant prestatur adversantum interpretationi clare hoc voluit Olib. In d. C. 6 nº 18 dum loquendo de ingressu locumtenens regiminis et interpretationem iuramentum ettcetera. Numquam autem usum fuit quod excelentisimus locumtenens iurisdictionem exercerit ante prestationem iuramenti sui quod clare intellexit oliba ingressum regiminis ante exercitium iurisdictionis quod fit ut ad declarationem huius articuli novem non sit recurrere ad ea que tradunt Bar. Et alii in L. 2ff. De fur. Et quia nulla et melior glosa quam speries glosatoris ut socin. Deni. Consil. 102 nº 10 lib. 3 Marti de coniectu lib. 6 ttº 13 nº 15 et nove militis relatis Cassanat consil. 53 nº 85. Idem ipsi practici se declarando (si declaratione indigent) hoc clare exprimunt Mier. Siquidem in cur. Reg. Petri 2 cap. 62 post princi. Fol. 32 sic loquitur seu fidelitas sibi prestetur ipso iurare teneatur constitutiones et privilegia patris et bovaticum venditio // 382r // nem bovatici ut habes infra colla. 4 in 2 cur. Barchinone cap. 29. Itemque «Nostri successores» que est constitutio de cuius intellectu contivertur olib. In usat. «Aliem namque» cap. 4 nº 33 et 34 qui postquam dixit quod omnes magistratus Cathalonie tunc invenierunt officium gubernationis cum illis ius iurandum prestant, nam ante prestationem iuris iurandi non exercere officium nec administrationem habent, sed neque dominus rex ad huius modo ius iurandi religione voluit excusari quinimo in initio sui regiminis ius iurandi prestat aequiparando administrationem novois successores in regno regnis novis magistratibus nove in officio succedentibus.

Iam igitur predictis constat dictam contitutionem non admittere sensum qui illi ex adverso tributur, sed hunc nostrum qui noster non est sed omnium practicorum a tempore quo scribere inceperunt usque ad dum presentem sediam iam disputandi locum reseremus et dubitationis reliquias pro suis depellamus accedat locus qui tergiversationem nullam admittere potest is erit constitutio expressa que dictam nostram contitutionem secundam ex-

[1622]

presse iuxta nostrum sensum declarat ea est const. 2. Incipienti «Lloam otorgam» tt° 2 «De bovatge y admissió de aquell» *et enim bec conti. 2. Tt°.* «De bovatge» *expressa confirmat instrumentum venditionis et franquitiei bovaticii facte per serenissimum rege Jacob. 2. Pridie non. Februarii 1299. Et omnia in eo contenta in dicto autem instrumento «Bovagii» est clausula sequens.*

«Praeterea ex certa scientia solumus et concedimus vobis et vestris et omnibus aliis et singulis supradictis specialiter vel generaliter dictis seu nominatis et notario infrascripto nomine vestro et aliorum de singolorum supradictorum generaliter et specialiter nominatorum a nobis legitime stipulanti, paciscenti et recipienti et perpetuo ordinamus per nos et omnes heredes et quoscumque successores nostros quod successores nostri in comitatu Barchinone // 382*v* *// et in Cathalonia tam generaliter quam specialiter unus post aterum successive tempore sui novi dominii seu nove successionis antequam richi homines, milites civies et burgenses et homines villarum et aliiis Cathalonie sibi facient seu prestet iuramentum seu fidelitate vel sibi in aliquo respondeat, et antequam, aliis requisitus expresse vel non requisitus sibi faciat vel facere teneatus homagium vel aliquam recognitionem ratione feudorum vel qualibet alia ratione ipse successor nostri et nostrorum in comitatu Barchinone et Cathalonia, quiuscumque fuerit, et generalis vel specialiter per se et suos laudet er confirmere et respondere sue magestate, id est, in aliquo et iure publice et approbet presentem venditionem, absolutionem, diffinitionem et remisionem bovagii, terragii et herbagii et actionis et vexationis et iuris eorum cum publico instrumento et usque quo predictam laudationem et confirmationem et iuramento et approbationem predictorum omnia fecerit cum publico instrumento aliquis de predictis supra generaliter vel specialiter dictis sue nominatis vel eorum successores non teneantur ei responderi in aliquo, et si per alique cuiuscumque conditionis seu status existere sacramentum fidelitatis vel homagium seu aliqua quevis obligacio facta esse antequam predicta ut est dictum laudata, approbata et iurata essent per novum quemuis dominum non valerent et pro non factis peritus haberentur».*

In exequtionem dicte provissionis facte per dictum dominum regem Jacobum in dicta venditione et remissione bovatici, venditionem confirmat et ad implendo per eum promissa, digantus fuit ut ederetur dicta nostra constitutio 2. «Nostres succehidors» *tt°.* «De jurament axí voluntari com necessari».

Sicque cum dicta nostra constitutio 2. Sit facta exequtionem dicte promissionis continet et continere dicitur idem quod continetur in dicta promissione arg. L. Regula $ licet de iur. Et fac. Igno. Afflic. Decis. 285. N° 24. Surd. Consil. 202 n° 15 Late Memoch lib. 3 presum. 49 per tot. Gratia. // 383*r* *// decis. 106. N° 12 ibi unde faciendo secundum actum feretur fecisse secundum primum et allegat plura iura et, consequenter, continet dicta constitutio quod cathalani non teneantur in aliquo respondere domino nostro regi aut quam ipse suum iuramentum prestiterit et geminatur et loquitur ostendendo suam adjo enixam voluntatem ad L. Ballista ff. Ad trebel.*

Clare igitur dominus rex Jacobus secundus in dicto instrumento venditionis bovaticii quod cathalani ante quam dominus rex hunc iuramentum prestituisset in aliquo non tenerentur ei obedire aut satisfacere id enim imporatant dicta verba non teneantur in aliquo ei respondere ut in terminis tradit doctor incognitus et psalme tum. 2. Psalm. 121. XII Benedic. Ei in via ubi dicit verbum respondere significare debita obsequia prestare confert tex. In L. Si serves plurium $1 in fin. Ff. De legat. 1. Et L. Si perlusorio $ quoties L. Ex conset. $ eum qui cognovit de appellatio.

Et en locus sit dubitationis alicisi idem dominus rex Jacobus satis clare id explicat in supra dicta clausula dicti instrumenti venditionis bovaticii ibi et super aliquem cuisucumque conditions et status existerat sacramentum fidelitatis vel homagium seu aliqua quevis obligatio facta esset (ponderta hec verba seu alia quevis obligatio facta esset) antequam predictam ut dictum est laudata et approbata et iurata essent per novum quermis dominum non valeant eet pro non factis habeantur eccequaliter dominus rex dicit quod quevis obligatio facta per quem libet cathalanum domino regi ante prestationem sui iuramenti habeatur pro non facta quid aliud non est quam quod quolibet obtem peramentum factum sumus habemus si quidem tex. Qui quemcumque intellectum dicte constitutionis sumas pro principatu ius esse clarissime probat tex. Hic est // 383*v* *// privilegium regis Petri 3 concessit civitate Barchinona 14 chalen. Novembris 1339ibi Attendentes predecessores nostri reges Aragonum et comites Barchinona felicis recordationis illustres, in initio eorum novi dominii ac nove successionis in regnis et terris nostris consueverint et tenebantur fidelitatem a cathalanis recipere eiusque iurare cartam bovaticii, libertates P. Et Paulo post tenore presentis privilegii nostri perpetuo et inviolabili robore duraturi ex certa scientia et spontanea voluntate per nos et successores nostros quos cumque statuimus et ordinamus quod per heredes et successores nostros quoscumque in predictis regis et comitatu in initio ipsorum novi dominii ac nove successionis predicte fidelitatis receptio et iuramenti prestari in dicta civitate Barchinona et non alibi recipiatur et fiant.*

Hoc si quidem privilegium sumpto etiam sue literali sive mentali sensu dictis constitutionis 2. Sententiam nostram verissimam esse ostendit, et enim et disponit quod domini reges Aragonum in initio novi dominii et nove successionis consuereunt et teneantur recipere fidelitatem a cathalanis et eis iurare cartam bovaticii et libertates Cathalonie et etcetera, quovis ergo intellectu rettento si dominis rex tenetur recipere iuramentum fidelitatis in initio sui novi dominii et nove successionis in civitate Barchinone de necessitate tenetur illud recipere ante exercitium sua iurisdictionis, nam cum dominus rex eo ipso quot nascitur nascatur dominus totius Principatus (licet conditionata sua potestate, ut dictum est) novum suum dominium et nova sua successio in dicto privilegio expressa[a] in cuius initio dominus rex tenetur recipere prefatum iuramentum fidelitatis et ipsum suum iuramentum prestare de necessitate sunt intelligendo de dominio et successione respectu exercitii iurisdictionis non autem dictum initium nove successionis et non dominii intelligitur de dominio quatus seperatum est ab exercitio iurisdictionis et hoc intelligi nequit, continere si quidem dispositionem observandam per eo ipso per nasceretur dominus rex tenerentur recipere a vassallis dictum fidelitatis iuramentum in civitate Barchinone cum (ut dictum), eo ipso per nascitur dominus [b]totius Principatus nasciat ergo dicendum est de necessitate illud novum dominium et novam successionem intelligi respectu exercitii iurisdictionis cum tunc in Cathalonia incipiat esse dominus et ei prestito suo iuramento ut tale obediatur et iuretur fidelitas neque mirum que habere dominium iurisdiccionis et non exercitium ad tradita per Surd. Con. 47. Nº 39 Cassanat. Con. 43 nº 60 sec sedecis 79 nº 50.

Expedictum igitur habemum eex dicto regio privilegio dominum regem teneri a cathalanis ante exercitium aliquod iurisdictionis fidelitatem [c]recipere et suum iuramentum prestare liquem iam ex predictis de primo ad ultimum dominum nostrum regem non posse in Cthalonia iurisdictionem exercere per se nec per alium nisi prius prestito per suam majestatem sequis mencionato iuramento.

Neque obiciatur dominium nostrum regem exercere iurisdictionem in Cathalonia ante prestationem iuramenti non solum in Cathalonia ante prestationem iuramenti non solum per ordinarios locorum, ser etiam per suum //f. Gubernatorem generalem vice regiam procedentem.

Responsio siquidem est clara quod non negatur quiri dominus rex possit ante prestationem iuramenti ea omnia que per constitutionis privilegia et alia iura patrie non sunt ei prohibita, qtque ordinarii exercere iurisdictionem regiam ante dictem prestationem iuramenti non repugnat aliis iuris patris et imo concordat cum toto titulo de offici de veguer ex eius siquidem constitutione tuntur ordinarii in suis territoriis et sic in eis in vim dictarum constitutionem etiam mortuo rege, regiam iurisdictionem exercent et, similiter, gubernator generaliter Cathalonie expressa consti. 1 ttº «De la audientia del Gover. Viceregia admittitur» ad exercendam viceregiam universalem iurisdictionem in Cathalonia ubi non reperiatur in ea primogenitus nec locumtenens generalis et sic constitutione permitent admittitur talis vis regia iurisdictio pro quibus conducunt que tradit Olib. In dicto usat. «Alium namque» cap. 4 nº 37 vide ex dictis caribus non potest inferi ad nostrum casum, in quo prohibente constitutione ante prestationem dicti iuramenti dominus rex admitteretur ad exercendum iurisdictionem per suum locumtenens generalem quo fit ut dictus obiectus remaneat pro suis aniquilatus et enervatus.

Ad resolutionem posterioris articuli accedendo breviter et succinte (salva domini regis clementia) resolvimus non obstante admissione et approbatione excelentisimum ducis de Alcala in locumtenens generalem pro residuo sui trienni insequendo ea que sa majestate petierat et proposuerat in suis regiis litteris ad dominos deputatos scriptis, sub die 3 aprilis 1621, litteras per suam majestatem scriptas sub die 6 augusti 1622, quibus ex quo triennium dicti excelentissimi ducis de Alcala erat finitum, mandat at dominis deputatis admittant in suum locumtenens reverendum episcopum Barchinone esse contra preffatam constitutione 2 superius ventilatam.

Dicta siquidem admissio dicti excelentissimi ducis de Alcala fuit facta per dispensationem et relationem dispositionis dicte constitutionis et aliorum iurium patrie quam facere voluerunt, domini deputati etn civitas Barchinona pro dicto residuo triennii occassione // 384*v* *// eorum que proponerat sua majestas dominis deputatis et dicte civitatis qui videbantur eos movere dispensationem et relaxationem predictas faciendum ad ea que in nostris terminis tradit Olib. In dicto usat. «Alium namque» cap. 4 nº 3, ubi postquam loqutus fuit de admissione facta ex causa per Principatun de persona excelentisimi ducis de Feria, nominati in locumtenen generalem, antequam sua magestatem suum iuramentum prestitisset. Adducens, etiam, exempla similium casuum subicit similis causa disposandi et relaxandi legis de constitutionis dispositionem fuit recepta in celebratione curiarum regina Maria quas ipsa nomine regis, viri sui, convoca-*

a. a continuació de »in cuis initio ... iuramentum prestare» *intercalat en el marge esquerre*
b. a continuació una paraula ratllada il·legible
c. a continuació ratllat «et fur»

[1622]

vit et ad eius congregationem curia congregata ipsius personam et convocationem habilita vit etcetera.

Et competitio domini regis ob quam dictam relaxationem dispositionis dicte constitutionis secunde fieri virtualiter postulavit suum iam Soritta fuisset effectum, qui dictus excelentissimus dux de Alcala suum triennii residuum adimpleverat dicte littere regis dattus sexta augusti 1622, quibus precisse mandat amittiri suum locumtenens reverendum episcopum Barchinone procul dubio sunt contra dictam constitutionem secundam et dictum privilegium regiis Petri Tertii; illa siquidem admissio et approbatio facta fuit cum prestationibus et salvitatibus, videlicet, pro bac vice tantum sine preiuditio dicte const. 2 [a]et dictis privilegis et que in posterum non possit trahi in consequentiam et aliis similibus que protestationis et salvitatis ita preservant ius protestantis quarm preiudicium ex actu inferi posit actus habeatur per non facto Put. Decis. 32 nº 1 lib. 2 alios reffert. Maresco var. Resol. Lib. 2. Cap. 137 nº 2 et antea lib. 1 cap. 55 nº 31 et in postris terminis Olib. In dicto usatico «Alium namquam» cap. 6 nº 16 in fine ibi est et hoc protestationes salvant iura nostra.

Hinc repellentur obiectus quos audissimus fieri, videlicet, de locumtenens generali creato de persona serenissimi Alfonsi ab Aragonia archiepiscopi, Cesaraguste et Valentie per serenissimos Joannam er Carolum eius filium quod creatio fuit facta Bruxellis // 385*r* *// die 31 maii [b]1516, nam omisso quod dictus dominus archiepiscopus nullam in hoc Cathalonis Principatus iurisdictionem exerciit in vim dictiprivilegii erant in illo salvitates absque tamen aliqua fororum constitutionum, privilegiorum, libertatum, legem et consuetudinem dictororum regnorum Aragonum, Valentie, principatus Cathalonie comitatumque Rossilionis et Ceretanie, derogatione et seu preuiudicio que quidem omnia illesa ommissio in omnique sui vigore et efficatia decernimus remanera, in quibus etiam ex necessitate predicta probat dum taxat tantum vim etcetera.*

Estque advertendum predictas salvitates esse propio motu in dicto privilegio appositas, preveniendo suus locumtenens non erat admittendus sicque concurrendo cum voluntate Principates dignati fuerunt dictas savitates in dicto privilegio apponere.

Similiter non obstant creatio locumtenens generalis facta de persona illustrisimi don Garcie de Toledo, in anno 1558, tum quia [a]dominus rex Philippus primus tunc succedens iam ut princeps in anno 1543 prestiterat iuramentum in civitate Barchinone in tempus quo per mortem patris in Principatu succederet et constabat Principatui ipsum esse absente a Cathalonie et in longinquiis partibus, tum quia predictis non obstantibus in dicta admissione fuerunt adhibite prefate protestationes de salvitate.

Sic non obstant admissio de persona excelentissimi ducis de Feria in anno 1598, quia dicta admissio, (en se quis eadem repetamus) salvatur ex his que tradit Olib. In dicto usatico «Alium namque» cap. 4. Nº 35 et 36 et, ultra, tradita per eum adherant in admissione predicte ordinarie protestatione.

Et ex quibus dictas admissiones et approbationes excelentissimum locumtenens suis casibus circunscribi et non posse ex eis inferri ad alios casus, quinimo in eis iura Principatus remanere illesa evidentissime apparet.

Cumque versemus nunc extra istos casus dictas regia // 385*v* *// litteras de quibus contenditur, (salva clementia domini nostri regi), esse contra dictam constitutionem secundam et privilegii dictis regis Petrii Tertii et alia iura patria sine difficultate concludendum er salvo etcetera.*

Tristany, assessor; Gori, Aylla (r), Aymerich, Fontanella, Martí, fisci Generalis et avocatus; Cancer, Fumaz et Despla; Guëll, consulens; Vincentius Hortolà, Mir, assessor; Bernardus Sala, Fivaller, consulens, de Malla, Ribera.»

389*r* *[b]Hoc est exemplum bene et fideliter Barchinona sumptum a quodam exemplum manu firma et signo magnifici Michaelis Joannis Amat, regii archivarii et per totam terram et dictionem domini nostri regis notari publici Barchinone, populati firmato, clauso et subsignato in papiro exarato non viciato, non cancellato nec in aliqua eius partes suspecto, sed omni prorsus vicio et suspictione carente, eius tenor sequitur sub his verbis:*

In Dei nomine. Pateat universis quod Nos Joannes, Dei gratia rex Aragonum, Navarra, Siciliae, Valentiae, Maioricarum, Sardiniae et Corsicae, comes Barchinone, dux Athenarum et Neopatria ac, etiam comes Rossilionis et Ceritaniae, visa nota cuiusdam publici confirmationis instrumenti serenissimi domini regis Ferdinandi, gloriosa memoria, patris nostri, per Raymundi de Cumbis, tunc domini regis protonotarium recepti et clausit

a. a continuació interlineat al marge esquerre: «et dictis privilegis»
b. a continuació ratllat 1616

a. a continuació ratllat dictus
b. exemple insert entre els folis 389r.-435r.

in diversorum regestio ipsius domini regis in archivo regio Barchinona, recondito registrati ac per ipsum domini regem Ferdinandem facti, firmati et iurati in aula maiori palatii maioris civitatis Barchinone, vicesima tertia die decembris, anno a nativitate Domini millessimo quadragesimo duodecimo // 390*v* *// regnique ipsius domini regis primo tenores sequentis:*

In Dei nomine. Pateat universi quod Nos Ferdinandus, Dei gratia rex Aragonum, Dei gratia rex Aragonum, Navarra, Siciliae, Valentiae, Maioricarum, Sardiniae et Corsicae, comes Barchinone, dux Athenarum et Neopatria ac, etiam comes Rossilionis et Ceritaniar, visa nota cuiusdam publici confirmationis instrumenti per Raymundi de Cumbis, tunc protonotarium serenissimi regis Martini, avunculi nostri, memorie celebris, nunc vero protonotarium nostrum recepti et in suo registro notarie largo modo notati ac per dominum regem Martini facti, firmati et iurati in maiori aula palatii regii antiqui civitatis Barchinona, nona die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadragentesimo quinto regnique ipsius domini regis decimo continentia seu tenor cuius nota, qua de nostri mandato lecta et publicata fuit per dictum nostrum protonotarium in nostri praesentia ac verbi totius curia generalis quam cathalanis de presenti celebramus sequitur et est talis: In nomine Sancte Trinitatis et unica deitatis amen. Pateat universi quod Nos Martinus, Dei Gratia rex Aragonum, Valentiae, Maioricarum, Sardiniae et Corsicae comesque Barchinona, Rossilionis et Ceritaniae, viso quodam publico confirmationis instrumento per serenissimum dominum regem Joannem, alta recordationis, fratem nostrum, facto et acto in quadam camera palacii regii minoris civitatis // 390*r* *// Barchinona, quod vulagariter dicitur* «lo palau de la reyna», *die ataica mensis martii, anno a nativitate Domini millesimo tercentesimo octuagesimo septimo huius modo serici:*

In Dei nomine. Noverint universi quod Nos Joannes Dei gratia rex Aragonum, Valentia, Maioricarum, Sardinia et Corsica comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritaniae, viso quodam publico instrumento, confecto in castro regis civitate Illerda, quarto idos junii, anno Domini millesimo tercentesimo trigesimo sexto, tenores sequentis:

In Dei nomine. Noverint universi quod Nos Petrus, Dei gratia, rex Aragonum, Valentia, Sardinia et Corsica, comesque Barchinone, viso quodam capitulo secunda curia Barchinone dudum per illustrissimum dominum Jacobum, recolenda memoria, avum nostrum, celebrata tenor cuis capitulus talis est: «Item quod nostri successores in comitatu Barchinona vel in Cathalonia unus postalium in perpetum antequam richi homines, milites, vel cives vel homines villarum faciant sibi sacramentum vel fidelitatem iurent et teneantur iurare et confirmare et approbare publica venditionem et franchitudinem bovagii et omnia alia statuta et ordinationes factas in isti presenti curia et curiis generalibus factis in Montesono et Barchinona et in aliis locis Cathalonia et alia privilegia et gratiam, in speciali quam in generali richis hominibus et militibus et civibus et hominibus villarum et // 390*v* *// civitatibus et lotis et villis qua sunt nostre vel praedictorum. Et si aliquis vel aliqui Cathalonia, cuiuscumque dignitatis vel conditionis sint, facerent dicto domino Cathalonia* [a] *vel fidelitatem antequo ipse facerit dictum sacramentum sacramentum et confirmationem quod non valeat. Viso, etiam, quodam instrumento de seditionis, remissionis et franquitatis bovagii, terragii, herbagii per prefatum dominum regem Jacobum, bone memorie, avuum nostrum, facto et iurato richis hominibus, militibus, et civibus et hominibus villarum Cathalonia et hominibus eorum pretio Ducentarum mille librarum in quo instrumento inter alia sequentes ea clausula continetur: «Praeterea ex certa scientia volumus et concedimus vobis et vestris et omnibus aliis et singulis supra dictis specialiter vel generaliter dictis et nominatis et notario infrascripto vestro et omnium aliorum et singulorum predictorum generaliter et specialiter nominatorum a nobis legitime stipulanti, pascicenti et recipienti et perpetuo ordinamus per nos et omnes haeredes et quoscumque successores nostrorum quod successores nostri in comitatu Barchinona et in Cathalonia tam generaliter, quam specialiter unus postalium successione tempore sui novi dominii seu nove successionis antequam richi hommes, milites, cives et burgenses et homines villarum et aliquii allie Cathalonia sibi faciant seu prastent iuramneti vel fidelitatem vel sibi in aliquo respondeant et antequam aliquis requisitos expresse vel non requietes sibi faciat vel //* 391*r* *// facere teneatur homagium vel aliquam recognitionem rationem feuorum vel qualibet alia ratione, ipse successor nostrorum in comitatu Barchinona et Cathalonia, quicumque fuerit, generaliter vel specialiter per se et suos laudet et confirmert et iuret publice et approbet praesentem venditionem, absolutionem et remissionem bovagii, terragii et herbagii et actionis et vexationis et iuris eorum cum publico instrumento et usquequo pradictam laudationem et confirmationem et iuramentum et approbationem praedictorum omnium fecerit cum publico instrumento aliquis de praedicti supra generaliter vel specialiter dictis seu nominatis vel eorum successores non teneantur ei respondere in aliquo. Et si per aliquam cuiscumque conditionis seu status existeret sacramentum fidelitatis vel homagium seu aliquauius obligatio*

a. a continuació «vel fidelitatem....dictum sacramentum» interlineat en el marge esquerre.

[1622]

facta essent, antequam praedicta est eest dictum laudatam, approbata et iurata essent per novum quemcuius dominum non valerent ex pro non factis penitus haberentus.»

Viso in super per quodam capitulo per dominum regem Alfonsum, felicis recordationis, patrem nostrum, edito in generali curia in villa Montisalbi celebrata quod incipit : «In super attendentes quod privilegia praedecessorum nostrorum et signanter serenissimo domini Jacobi, recolenda memoria etcetera. Id circo nos Petrus, Dei gratia, rex praefectus per Nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, laudamus, approbamus et in omnibus confer // 391*v* *// mamus et etiam servare et servari facere promittimus vobis comitibus, vicecomitibus, baronibus, richis hominibus, militibus, civibus et hominibus villarum Cathalonia et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto tamquam publica persona hac recipienti, pasciscenti et stipulanti pro vobis et pro omnibus aliis quorum interest et intererit venditionem, absolutionem, definitionem et resissionem predictas per prefactum dominum regem Jacobum, bona memorie, avum Nostrum, vobis et cuilibet vestrum et vestris hominibus factas de bovagio, terragio et herbagio antedictis, et omnia et singula contenta in instrumento eiusdem venditionis quod instrumentum Stephanus de Podio, quondam, notarius publicus Barchinone, fecit et clausit pridie nonas februarii, anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono, prout hac et alia in eodem instrumento cuius tenorem in presentia Nostra et nostri concilli legi fecimus per notarium infrascriptum et ipsum et omnia incocetenta diligenter et plene intelliximus latius et plenus continentur. Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris perpetuo, et notario infrascripto hac recipienti, pascienti et stipulanti ut supra omnia et singula statuta, capitula et ordianationes curiarum Generalium Cathaloniae, celebratum per praedecessores //* 392*r* *// nostros, recalenda memoria, de quibus in predicto capitulo supra inserto fit mentio et omnia et singula prius legia et gratias, de quibus in eodem capitulo supra inserto fit mentio, pro ut in eodem capitulo plenius continentur. Item per Nos et omnes haeredes nostros quorucumque gratis et ex certa scientia laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnbus et singulis supradictis et successoribus vestra, perpetuo, et notario infrascrito recipienti, pascienti et stipulanti supra statum, ordinationem, sanctionem et provisionem dadum per prafactum dominum regum Jacobum, avum Nostro, bona memoria, per communi utilitate republica et bono et tranquillo statu totius terra sua ac omnibus subditorum nostrum factas cum carta sua, bulla pendenti eiusdem domini regis plumbea collocata. Dattus Tarrachona, decimo nono calendas januarii, aneo Domini millesimo tercentesimo nono de regnis Aragonia, Valentia et comitatu Barchinona cum directo dominio et aliis iuribus regni Majoricarum et insularum et adjacentum et comitatum Rossilionis et Ceritania, Confluentis et Vallispirii et vicecomitatum Omeladesii et Carladesii //* 392*v* *// aliquo tempore non dividendis nec separandi ab inuicem et omnia et singula in eadem carta contenta pro ut in eadem carta quam Bernardus de Aversone, dicti domini regis notarius, de mandato eiusdem domini regis, scribi fecit et clausit, cuius tenorem in praesentia Nostri et concilii nostri, legi fecimus per notarium infrascriptum et ipsa et omnia ea contenta, diligenter, explere intelleximus latius et plenius continentur. Confirmamus etiam omnes alias constitutiones factas et editas oer dictum regem Jacobum, avum nostrum, quam per dictum dominum regem Alfonsum, patrem Nostrorum, generaliter curiis Cathalonia predictas itaque laudationes, approbationes et confirmationes facimus et informati vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet et vestrum et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto hac recipienti, pascienti et stipulanti ut supra de praedictis ominbus et singulis, si melius dico potests et intelligi ad vestrum vestrorum in successorum salvamentum et bonum, sanum et favoravilem intellectum; valentes, expresse statuentes ac etiam mandantes praedicta omnia et singula perpetuo et inviolabiliter observari mandantes, etiam, cum hoc publico instrumento //* 393*r* *// procuratoribus ut cariis baiulis cursis et aliis officialibus et subditis nostris praesentibus et futuribus quod praedicta omnia iuxta formam dictorum instrumentorum et capitulorum et cartarum cum dictarum teneant et observent et faciant ab omnibus pertpetuo teneri et inviolabiliter observari. Et ut praedicta omnia maiori gaudeat firmitate, promittimus et iuramus per Deum et crucem Domini Nostri Jesuchristi et eius Sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporaliter tacta predicta omnia et singula tenere et observare et teneri facere et etiam observari. Retinemus, tamen, quodscuem aliqua donationeis seu alienationes facta fuerit tertio decimo calendas septembris, anno Domini millesimo tercentesimo vicesimo octavo citia per dictum dominum regem Alfonsum, patrem Nostrum, in praejuditium nostri et regnorum et terrarum nostrarum eadem donationes seu alienationes non intendimus confirmare nec intendi seu includi in confirmatione praedicta. De qua retentione volemus fieripublicum instrumentum ad cognitionem Roederici, vicecancellarii, et Jacobi Calbeti ac Bernardi de Ulzinellas, legum doctorum, Petri de Clasquerino, Petri Desperes et Guillermi Sirvent iadictum carta vostra. Volumque etiam //* 393*v* *// et mandamus quod de praedictis omnibus fiant et tradamtur ea instrumenta originalia per magistrum infrascriptum quod qualibet dictorum superius ex praefactorum quorum intererit inde*

requisiverit fiera et petierie sibi tradi. Actum est hoc in castro regio civitatis Ilerda, quarto idus junii, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimi sexto».

Viso etiam quodam alio publico instrumento, acto in capella palatii regii civitatis Barchinone, die luna, quarto calendas aprilis, anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo quarto, tenoris sequentis:

«In nomine Sacta Trinitatis et unia deitatis, amen. Pateat universis quos Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valentiae, Majoricarum, Sardinia et Corsica, comesque Barchinona, Rossilionis et Ceritania, sedula cogitantes quod ab Altissimo qui est sua clementia maiestatis nos regnorum et terrarum culmine decoravit et honorificatis popular insignivet praecipue nobis imponitur, ut ea sue unita servemus quod necqua cum desolatione incurrant nam iuxta veritatis eloquium omne regnum in se divisum desolabitur, regna quod debent unitatis, constantia et indiscusibilitatis solidata gaudere, ut virtus sie fortior ad exercendum sine personarum exceptione iustitiam sine quo omnis terra penit et habitatores eius comunis utilitas et principes nequeunt diu regnare // 394r // conflatis quidem in unium viribus que maiori potentia fulciuntur publicas rei advertus hostes incursus uberiore defensionis et pacis quietudine soli datur. Et enim docuit experientia temporibus retro lapsis qualiter attemptata discutio regnorum Aragonum, Valencia et comitatus Barchinona a nostris primogenitoribus nominum paravit exciderem in duxit scandalum vehemenciaque periculum formidavit sane gloriosus princeps dominus Jacobus, divina recordationis, rex Aragonum, abavus noster, praemisa considerans regnis unicit ex destinatione conquista regnum Majoricarum et ei ajacentes insulas quod et quas ut Athela magnanimus a manibus erequit paganum et candem unionem prius legiis edictis et legibus ex tunc successions temporibus confirmavit et quamvis postea de regnis et insulis memoratis cum certis Cathalonia partibus inusionem praeiudicialiter

Princeps dominus rex Aragonum, proveus noster, recordationis felicis, incisionem praefactumredexit ad debitam unitatem quam serenissimus dominus Jacobus, recolenda memoria, rex Aragonum, avus noster, per se suorumque successores ad imperpetum de mero fecit, ordianvit, statuit et sanxivit cum privilegio sua bulla plumbea munito. Dattus Tarracone, decimo calendas // 394v // anno Domini millesimo tercentesimo decimo nono, sicut in eo clare vidimus contineri. Nos autem, qui dicto regna, comitatus et terras actore domino possidemus, prefactum regnum Majoricarum cum insulis Minoricarum et Ivica ac aliis insulis adjacentibus ipsi regno cuius directum dominium nobis superioritas antea competebat ex iustis causis et procesibus adquisicimus et cum utili dominio ac suis civibus universis in propietate plena et possessione tenemus, idem regnum et insulas nec non comitatus Rossilionis et Ceritania ac terras Confluentis et Vallispirii et Cauque liberi conuscatis per nos et congregatis civitatisbus et villarum regalium Cathaloniae, qui nobis super his ingentem instantiam faciebant cum ea solemnitate qua deveret regnis Aragonum, Valentia et comitatu Barchinona praefati deximus indisolubiliter unienda cum privilegio nostro seu publico instrumento facto et clauso per notarium infrascriptum in ipsa civitate Barchinone duodecimo calendas octobris, anno Domini millesimo tricentesimo quadragesimo secundo, prout noscuntur hac et alia plenius et clarari et ex tunc dum celebramus in civitate Valentia curiam generalem regni colis Valentia regni // 395r // dictam unionem confirmamus et, denuo, fecimus roboratam firmis et iuramentis singulorum ad dictam curiam vocatorum cum privilegio nostro, clauso et facto per eiusdem notarium in ecclesia cathedrale Beata Maria sedis Valentia diem initi publicabatur generalis curia memorata pridie calendas januarii praedicti anni. Cumque post appaehensionem de civitate et regno Maioricarum et ei adjacentibus insulis per nos ut pretangitur iusto factam per ipsam civitatem diadema nostrum de regalia portare providisemus insignia dictas uniones quas omibi legi et publicari fecimus presente gentium copiosa multitudine confirmacimus ierato, tactis per nos ad eorum corroborationem cruce Domini et evangelii sacro sanctis cum carta nostra seu publico instrumento facto in ecclesia cathedrali dicta civitatis Majoricarum, decimo calendas julii, anno millesimo trecentesimo quadragesimo tertii, per notarium supradictum. Nunc quippe morantes omnes uniones et singulas supradictas et eas huius serie confirmantes ad humilis et vigentis supplicationis instantiam vestris fidelium nostrorum Guillermi Çacosta, Francisci Umberti et Arnaldi de Queralt, civium Majoricarum et Joannis Robolli, habitatoris // 395v // villa Jaque, sindicorum et mentiorum juratorum, conciliarorum, proborum hominum et universitatis Majoricarum ad hac specialiter constitutum nobisque missirum cum publico instrumento de quo fecistis in posse infra nominati scriptoris nostri et notaii plenam fidem nec non etiam sindicorum civitatum et villarum regalium Cathalonia praedictorum quorum nomina inferius describentur nec minus de exprasso concisu inclitorum infantum, richorum hominum et baronum aliorum pro ut nominantur inferius scritum tenore praesentis nostra pagina perpetuis temporibus inviolabiliter duratura de certa scientia et spontanea voluntate per nos et omnes haeredes et successores nostros prefatum regnum Maioricarum cum civitates et insulis Minoricarum et Ivita ac aliis adjacentibus ipse regno ac comitatus

[1622]

Rossilionis et Ceritanie, terras Confluentis et Vallespirii et Carquiliberi, nec non iura quavis nobis pertinentia quomodo libet in eisdem dicti Aragonie et Valentia regnis ac comitatui Barchinona ad vingimus indissolubiliter et unimus. Nec non etia, promittimus, praevidimus et ordinamus, statuimus, decernimus et sansimus quod dictum regnum Majoricarum cum civitate et insulis supradictis nec non comitatus praedictis cum terrra aliis memmoratis et locis universis // 396*r* *// et singulis situatis in illis et cum iuribus universis ad nos pertinentibus in eisdem cum dictis Aragonum et Valentia regnis et comitatu Barchinona sint unita pertpetuo et coniuncta sine medio et sine aliquo intervallo et sub uno solo postro et nostrorum successorum universalium domino indivisibili et inseparabili perserverent. Itaque quicumque sit rex Aragonium, Valentie, comesque Barchinona idem, etiam, sit rex Maioricarum et etiam praedictarum ei adjacentium insularum ac comes dictarum comittatum et terrarum. Nos enim per nos et omnes haeredes et successores nostros promittimus de certa scientia et expraesse quod dicta regnum, civitatem, insulas, comitatus et terras sive loca, villa, castra, regalias, redditus, iura, esdevenimenti, officia, usufructus aut servitutes eorum nos vel ipso heredes aut successores nostri nullo tempore in se vel a se vel etiam intra se dividemus seu alienabimus medire et separari seu alienari faciemus vel quomodolibet permittemus im perpetum cel ad tempus a regnis et comitatus predictis seu a nostra corona regia in totum scilicet vel in partem nec per nos vel illos dari valeant ad feudum honoratum vel aliud proprietatem vel processionem per venditionem, cambium vel absolutionem etiam precaris nec* «als intervius» *nec in ultima voluntate etiam in filium, filiames //* 396*v* *// seu alios descendientes aut collaterales aut alios quovis, unum vel plures, aut nemeri cuiscumque nec per arbitrium, translationem seu quavis compositionem nec per aliquam rationem wua diu nominare vel ex cogitari posit nunc vel etiam in futurum quatenus etiam particulari alienatione de praemissis et alio in ipsis regno, civitate, insulis, comitatibus, et tenoris eorum nobis pertinentibus quovismodo nobis et nostris successoribus penitus interdicta. Promittimus etiam de certa scientia et consulto et per nos et omnes heredes et successores nostros, decernimus et firmiter statuimus quod iura nostra dictorum regni Maioricarum, civitatism insularum et comitatum, terrarum, locarum et aliorum superius distintorum, qua dudum inclyto Jacobo de Maioricis jure utilis domini pertinebant; nunc autem sunt nobis ut pratangitur in pleno dominio ac quinta vel aliquod nulla tenus eidem Jacobo remittemus, renuntiabimus, dabimus nec concedimus, vendemus, permutabimus rel alienabimus alio quo in titulo sive modo as in perpetum cel ad tempus nec condemus in feudum pracario, emphititicario, libellario vel alio titulo suis modo cec filio suo eius nostri aut nasciceris nec alii vel alia personis extraneis vel privatis et iam ratione concordia sive pacis si forsam inter nos et ipsum Jacobum tractaretur //f. Fieri vel firmaretur nec ratione componensii transactionis aut pacti de praemisis aliquatenus facere non possimus nec ex alia quavis causa ad alicuius vel aliquorum supplicationem, postulationem nec motu proprio intervivos aut in ultima voluntate necals modo aliquo sive causa. Volumus in qua, concedimus, decernimus ac sancimus quod si forsan (quod absit) nos vel nostri successores vellemus vistare seu contra eam facere vel venire vel ipsam non tenenre vel observare pro ut superius continentur, inclyti infantes Petrus Pippacursia et Montaneorum de Prades, comespatruus Jacobus, comes Urgelli et vicecomes Agere frater et Raymundus Berengarii, Impuriarum comes, patruus nostri charissimi et successores eorum ac universitates praedicta et earum singuli non teneantur nec possint nos vel ipsos successores nostros in aliquo iurarte in predictis vel circa ea, nec obedire nostris vel eorum successionibus quod ad ea, quinimo, dicti infantes suis successores, subditi, vassalli at valitores ac universitates prestata nec non omnes habitatores dictorum regni et civitatis Majoricarum eius adjacenti cum insularum ac ipsorum comitatum et terrarum ac singulares ipsarum praesentes et futuri possiset teneantur et debeant ipsum regnum civitates et insulas, comitatus et terras, viriliter adversus praedictas defendere cum armis //* 397*v* *// et, etiam, sine armis quoniam vir hoc casu quod hoc tamem ex nunc ut ex tunc absolvimus et pro absolutis habemus, decernimus et censemus dictos infantes et eorum successores nec non barones, milites, subditos, vassallos et valitores ipsorum et quamlibet eorumdem et universitates, locorum regnorum Aragonia, Cathalonia et Valentia et earum quamlibet et singulares ipsorum et habitatores pratectos regni Majoricarum et civitatis et ei adjacentium insularum ac comitatum et terrarum et aliorum locorum, decis marinis partibus praedictorum, ab omni homagio, sacramento, naturalitatis ac fidelitatis quibus nobis, ratione dominii vel feudorum vel cavalleriarum, infansionarum vel als quomodolibet teneantur sic, quod eas non obstantibus defensionem tum coniuritum quam divisim voleant facere supradictam, possint etiam, in hoc casu, pro defensione predicta si vidabitur eis concilium vel concilia tam generalia quam specialia totiens, quotiens et ubi voluerint congregari, tenere et celebrare nec non impositiones pro inde faciendas levare seu levare facere per taillas, questias vel alia exactiones quas eis, de lecentia nostra, per nos ex nunc praesentium auctoritate concessa liceat imponere vel colligere quando quotiens et pro ut fuerit per nos aut officiales nostros vel eorum nullatenus de his intromittere non possimus exigendo compotum seu //* 398*r* *// rationem vel universitatibus vel habitatoribus memoratis nec alii*

etiam dictas tallias vel collectas seu exactiones alias imposuerint vel levaverit seu acordaverint vel pecunias provinientes tenerint vel expendent possint, etiam, exercitus, cavalcata et armatas facere, tam per terram scilicet quam per mare, et ea quod dicti exercitus, cavalcata seu armata caperint vel occupaverint efficiantum bona propria exercitus, cavalcatas vel armatas facientium supradictas nec deiis etiam nos vel nostri successores nisi ab ipsi universitatibus vel habitatoribus inde requisiti essemus intromittere non possimus. Voleant in quam capitaneum vel capitanes et alios omnes officiales tam iurisdictionem exercentes quam alios aligere et in armatis exercitibus et cavalcatis ipsos mitere et ponere quando et quotiuscumque voluerint ex nunc enim praesentis auctoritate praefatis capitaneis et officialibus concedimus facultate exercendi iurisdictionem omni modum in ipsis armatis, exercitibus et cavalcatis et personis earum ac alii qua ut casus exercitus et armatus exercitibus solierem est concedi et als prestare possint dictis habitatoribus regni Maioricarum, lotis et insulis, comitatibus atque terris et ipsorum singulares // 398*v* *// super predictus auxilium, concilium et favorem absque impedimento aliquo sive metu nostro seu primogeniti nostri, procuratoris generalis et aliorum officialium regiorum quod cuiscumque tempore fuerint quibus quo ad hac non teneantur quomodo obedire, quinimo valeant in iis serie cuiuscuit incursu pena resistere si eos in praemissis etiam de facto aliquatenus impedirant. Et si quid contra predicta vel aliqua predictorum per nos vel nostros facere attemptatum, eo ipso sit illud et ex tunc presentis vigore decérnimus irritumat inane. Vel autem omnia et singula supradicta teatius observantur, statuimus, disponimus et sanesimus quod quilibet hares et successor noster et nostrorum in ipsis comitatibus, terris et insulis unus videlicet vel alium successionis cel etiam se antea iurari haberent, antequam praelati, richi homines, mesnaderii, milites, cives et burgenses, hominesque villarum seu aliqui alii de dictis regnis, comitatibus, insulis sibi prastent sen faciant iuramentu fidelitatis vel aliquo sibi respondent et antequam aliis ex predictis requisitus expraesse vel non requisitus sibi faciant cel facere teneantur homagium vel aliquam recognitionumratione feudorum val qualibet alia ratione. Idem hares vel successor nostris et nostrorum in regni //f. Insulis, comitatibus et terris pratactis quiscumque pro tempore fuert, per se et suos laudet, aprobet, renovet et confirmet ac publica iuret, conveniat et promitet omnia et singula superius et inferius declarata, tenere firmiter et perpetus temporibus observare. Usque quod vero dictam laudationem, approbationem, revocationem, et confirmationem praedictorum omnium fecerit et pro ipsis firmiter observandis cum instrumento publico promissiorem fecerit copia ipsis firmiter observandis cum instrumento publico promissiorem fecerit et praestiteret juramenta, fidelitates vel homagia nec per feudatarios praedictorum regnorum, insularum, comitatum et terrarum in eorum regem vel comitem admittatur nec nominati superius vel comes aliqui teneantur sibi in aliquo respondere. Et si per aliqum cuiuscus conditions existeit scise, status haredi nostro aut successori universali predicto et novo domino quicumque facierit temporibus successions iuramentum fidelitatis vel homagium seu quavis alia obligatio factar foret antquam praedicta sive prefacta laudata, iurata, promissa et approbata existerent non valerent et pro non factis penitus haberentur. Hac igitur omnia supradicta per nos et omnes haredes nostros et successores nostrorum vobis Guillermo Çacosta, Francisco Umberti, Arnaldo //* 399*v* *// Quintana et Joannis Ribolli, sindici memorati, nec non alias sindicis supradictis tactis et inferius nominatis nominibus propriis et universitatum praedictarum et singularium earum et, etiam, infantibus, baronibus et aliis praelibatis et subscripti et vobis etiam supscripto notario tamque publice persone a nobis ea omnia et singula stipulanti, pro dicti infantibus et eorum successoribus et pro omnibus sindici universitatum predictorum et pro habitatoribus etiam dictarum regni Maioricarum, civitatis, insularum, comitatum, terrarum atque locorum , praesentibus et futuris, et pro alia etiam personis universis et singulis quarum interest et interessit et intéresse potest et poterit in futuro inconcesse tenere et inviolabiliter observare. Ceterum affectantes universa et singula superius et inferius comprehensa irrefragabiliter perpetuis temporibus observari, iuramus per nos et nostros solemniter per Deum et crucem Domini Nostri Jesuchristi ac eius Sancta Quatuor Evangelia, corporaliter manibus mais tacta, predicta omnia et singula ut superius dicta sunt et distinet tenere, complere et inviolabiliter observare et observari facere ac tenere et non contravenire usquam in aliquo iure quavis ratione divini judicii ac divina maledictions haredi nostro universale quiuscumque pro tempore qua fuerit nec non subsequente in dictis regnis, comitatis, terris et insulis successionis ut omniorum et singula supradictra incorruptibiliter observando contra ea val aliquod eorum consentiam vel permittent vel attembere aut fieri faciant, consentiam val permittant dicto verbo cel facto seu alio quavis modo. Denique si diceretur vel //* 400*r* *// aliqualiter posset dira quod in tasibus memoratis vel aliquibus ex ais deficeret aliqua iuris solemnitas propter deffectum eorum praesentia quadrarentur praesentes esse debere vel als nos de nostra regia plenitudine praestati omnem deffectum in ais presentis autem supplemus eodam universis et singulis omnem robonis firmitatem. Haec quicque predictis omnibus et singulis prelatis, rachis hominibus, baronibus, mensadoniis, militibus, civibus, burgensibus, hominibus villarum et aliis quibuslibet subditis nostris dictorum re-*

[1622]

gnum, comitatum, terrarum et insularum, presentibus et futuris, tenenda, servanda er complenda imponimus et inexigibumus sub debito naturalitatis et sub fide, homagio et fidelitate et iuramenti quibus nostra maiestatis culmini ad stinguentur. Retinemus tamem expresse nobis quod de catrui, villis et locis, possessionibus, redditibus, fructibus, bonis et iuribus quibuscumque nobilium, militum generosum et alium quamlibet de dictis comitatus Rosilionis et Ceritania, terris Confluentis, Vallespirii et Cauquiliberi et aliis cismarinis que ad posse nostrum vel dominium pervenerint commisserum per eos vel quemlibet eorum vel alia qualibet rationvel causa, possimus ordinare pro libre voluntatis. Ad hac nos Gullermus Çacosta, Franciscus Umberti, Joannes Çaquintana et Joannes Robolli, sindici et nuntii antefati, et etiam nos numque et sindici inferius nominati habentes ad hac plenum posse et specialia mandata cum publico instrumentis de quibus subscripto notario plen constat ac alii etiam nominibus propriii et universitatum subscriptarum singularium earumdem // 400*v* *// ac successorum suarum nec et non etiam nos infantes Petrus, Jacobus et Raymundi Berengari supradictis ac etiam barons, milites, generosi, cives et nominati singulariter inferius et descripti per nos et omnes haeredes et successores nostros accepitantes premissa universa et singula cum exultations applausu tam publica utilitati multipliciter pro futura de voluntate expressa et mandatus vestra serenisimi domini nostri regis praedicta laudamus, rattificamus er etiam approbamus et ea vobis dicto domino regi promittimus et heredibus et successoribus vestris universalibus et pro aliis eorem personis quarum interest et intererit et interesse potest tenere et observare, attendere et complere et eis nullo unquam tempore contrarie et facimus inde per Deum et. crucem Domini Nostri Jesuchristi et eius Sancta Quatuor Evangelia tacta per nostrum singulos corporaliter iuramenta. In quorum testimoniem et notitiam praesentium ac eternam memoriam futurorum Nos Petrus Dei gratia rex, praedictus presens scriptum mandavimus bulla nostra plumbea pendentis munimine roboratum et quo subscriptum scriptorem et notarium et similia fieri ac scribi ac tradi iussimus quo scribi per eodem sindicos et alios fuerint requisita. Quod est actum in capella palatii regii civitatis Barchinona, die luna, quarto calendas aprilis, anno //* 401*r* *// Domini millesimo trecentesimo quadragesimo quarto.*

A. Vicecancellarius. Signum Petris Dei gratia regis Aragonum, Valentia, Majoricarum, Sardinia et Corsica, comitisque Barchinona, Rossilionis et Ceritania qui presmissa omnia et singula videlicet loco, die et anno proxime dictis, et etiam in ecclesia Beati Joannis villa Perpiniani die ipsis undecimo calendas augusti, et ultimo in ecclesia maiori Beata Maria Podii Ceritani, die jovis, quarto menis septembris cuiusdem anni, laudamus, firmamus, concedimus et juramus. Signum infantis Petri, serenissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum filii, Rippacursia et Montanearium de Prades comitis qui die lune predicta hec laudamus, firmamus, concedimus et iuramus. Signum infantis Jacobi, illustrisimi domini Alfonsi bona memoria regis Aragonum filii, comitis Urgelli et vicecomitis Agerer qui bec laudamus, firmamus, concedimus et juramus videlicet in obsidione de Argilers, die jovis, sexto calendas julii dicti anni. Signum infantis Raynmundi Berengarii, serenissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum filii, comitis Emporiorum qui die jovis, terio ides madii eiusdem anni, in villa Castilionis Impuriarum hec laudamus, firmamus, concedimus et iuramus.

Signum Raymundi Cornelli, signum Pontii de Santapace[a]*, sgnum Artali de Foribus, signum Gilaberti de Caudillis de Bastracano, signum Petri de Malamio, signum Guillermi Çacosta, signum Francisci Umberti, //* 401*v* *// signum Arnaldi Çaquintana, signum Joannis Robolli, nuntiorum et syndicorum predictorum.*

Signum Joannis de Çervatone, signum Bernardis de Sentboy, nuntiorum Valentia.

Signum Francisci Grummi, signum Arnaldi de Busquetis, signum Petri de Palacio, licenciati in legibus; signum Arnaldi d'Usay, signum Bernardi Çarrovira, signum Franciscu de Trilea, nuntiorum Barchinona.

Signum Petri Bernardi, signum Petri Mir, nuntiorum Minorissa.
SignumJacobi Januarii, signum Berengarii de Santo Feliu, signum Raymundi de Angulo, signum Galcerandi de Podiobacone, nuntiorum Vici.

Signum Bernardi d'Ivorra, signum Bernardi Messina, nuntiorum Çervaria.
Signum Guillermi Palacio, signum Nicolaii de Sabsforis, nuntiorum Villafranche Penitensi.

Signum Petri de Tarrega, paçiarii; signum Guillermi Sagarra, iuresperiti, nuntiorum Tarragona.
Signum Petri Alanyany, signum Jacobi Januarii, nuntiorum Montisalbi.
Signum Petri de Camperiolo, signum Guillermi de Pomerio, nuntiorum Camporotundi.
Signum Guillermi Arnaldi Roma, iurisperiti; signum Raymundo d'Olvan, consiliarii, nuntiorum Bergensi.

a. Signum Artali de Foribus *interlineat damunt de* Santapace

Signum Raymundi Garini, signum Francisci Porcelli, nuntiorum Calidarum de Montebovino. Signum Raymundi Coframerii, signum // 402*r* *// Alberti de Curtibus, jurisperitorum, nuntiorum Apiarie.*
Signum Petrii de Puteo, nuntii Turricella de Montegrino.
Signum Guillermi Bartholomei, signum Romei Arte, nuntiorum de Pratis.
Signum Petri Hugueti, signum Arnaldi de Podio, junioris; signum Raymundi Ferrarii, nuntiorum Figueriis, qui hec laudamus, firmamus, concedimus et juramus. Testes sunt qui presentes fuerunt ad firmas et juramenta omni predictorum frater Nicolau Acuti, confessor; Arnaldis de Morana, vicecancellarius; Joannes Ferdinadi Mimon, legum doctoris, magister Rationalis, consiliarii; frater Petrus de Cumbis, capellanus; Bernardus de Minorissa, canonicus; Jacobus Mathei, Jacobus de Faro, iurisperiti; Petrus Marchi, cives Barchinone; Franciscus Çacosta, civis Majoricarum; Petrus de Castroveteri et Bernardus de Villacuto, milites; Garcias Lupi de Çetina et Petrus Eximini de Pomario, uxerius dicti domini regis et alii plures in multitudine copiosa.

Signum Berengarii de Vilariaciato quo die martis, octavo idus aprilis dicti anni, presentibus testibus Bernardo Badia, capellano dicti domini regis, et Garcia Lupi de Çetina praedictis, in eodem palacio Barchinone.

Signum Francisci Grunnii, signum Arnaldi Umbaldi, signum Arnaldi de // 402*v* *// Busquets, signum Michaelis de Roure, signum Bernardo de Avellano, syndicorum universitatis Barchinone quo die sabbati, quinto decimo calendas maii anni predicti, presentibus proximi dictis testibus et Arnaldi Castelli ac Bernardo de Rolio, notarii in civitate Barchinone.*

Signum Bernardi de Boxadors que nono calendas junii eiudem anni, in obsidione de Argilers, presentibus testibus Guillermi de Santohilario et Guillermo Letone, notarii hec firmamus, concedimus et juramus.

Signum Petri de Queralto, signum Geraldi de Pinasio, signum Guillermi Galcerandi de Cabrençio, signum Guillermi de Bellera, signum Guillermi de Apilia, signum Firmii de Vilafranca, signum Bernardi de Vilademany, signum Guillermi Galcerandi de Cartiliano, signum Raymundo de Coponibus, signum Philipi de Buyl, signum Raymundi de Buyl qui dicta die ipsius sexto calendas junii in obsidione de Argilers, presenti-bus eiusdem testibus.

Signum Galcerandi de Bellopodio, signum Gilaberti de Centillis, signem Rodericii Didaci, legiu doctoris; signum Rodericii Dehones que die veneris quinto calendas junii dictis anni, presentibus eiusdem testibus, in obsidione predicta, laudamus, firmamus, concedimos et juramus.

Signum Petri Domini de Exerica, signum Petri, vicecomitis de Vilamuro; signum Raymundi de Angulario, sinum Philippi de // 403*r* *// Castro, signum Rogerii Bertrandi de Pallars, signum Nicolaii Carrocii, signum Joannis Ferdinadi de Limia, signum Francisci de Çervitano, signum Berengarii de Ripellis, signum Dalmatii Raymundii Xammar, signum Lupi Alvari de Spejo qui die sabbati, quarto calendas junii eiudem anni, in obsidione preffata, presentibus dictis testibus.*

Signum Raymundo de Cardonade Torrano, signum Guillermi de Cardona qui die martis, calendas junii dicti anni, presentibus testibus venerabilibus Hugone de Fonolleto, legum doctore, et Guillermo Molnerii.

Signum Simionis de Muni qui die martis, decimo septimo calendas julii, in eadem obsidione, presentibus testibus Guillermi Aragoni et Anthonio Castelli predicto hoc laudamus, firmamus et juramus.

Signum Poncii de Ripolles qui die veneris, pridie mensis junii dicti anni, Barchinona, presentibus testibus Umberto de Rivo de Fox et Berengario de Magarola.

Signum Guillermi de Barberano qui die jovis quarto idus junii dicti anni, in casto de Cabella, presentibus testibus Bernardo de Barbarano et Galcerando de Barbarano.

Signum Umberti de Monteolivo qui die sabbati, tertio decimo calendas julii dicti anni, in castro de Castlario, presentibus testibus Arnaldo de Rubei, presbitero, et Bonanato de Marfasio.

Signum Sibilia, uxoris quondam Aymarici de Çentillis tutrisque Raymundi de Çentillis, filli michi et eidem nobilis communi, qui nomine tutorio, die // 403*v* *// lune, undecimo calendas julii dicti auno, in castro del Albi, presentibus testibus Raymundi Mironi, presbitero, et Bernardo de Tagamanent.*

Signum Arnaldi Dorcau qui die domenica, quinto calendas julii dicti anni, in castro de Terrava prope villam Trempi, presentibus testibus Jacobo d'Aragall, milites, et Petra de Claramont, domicello.

Signum Galcerandi de Angularia qui die lune, quarta calendas julii dicti anni, in loci de Termi-

[1622]

nis, presentibus testibus Guillermo Dorenga et Bartholomeus Roselli.

Signum Bernardi de Folchs qui die veneris, septimo idus iulii, in castro de Santafide, presentibus testibus Raymnudo Dezfitor et Bonanato Marfa de Minorissa.

Signum Berengarii de Castroeulino de Rubiano qui die sabbato sexto idus julii dicti anni, in termino castri de Rubione, presentibus testibus Simone de Terri, presbitero, et Arnaldo Moxo.

Signum Bererngarii de Jorba qui die martis, tertio idus julii dicti anni, in castro de Torroello, presentibus testibus Petro Dezgual et Petro Vallombra.

Signum Guillermi de Calderiis qui die et anno proxime dictis, in villa Sancti Petri de Auro, presentibus testibus Raymundi Guillermi de Calderiis et Guillermo de Claderiis.

Signum Bernardi Guillermi de Fuxano qui nomine proprio et ut tutor testamentarium Berengarii d'Urriols, die mercurii, calendas augusti eiusdem anni, in castro de Fraxano, presentibus testibus Guillermo de Cassan, // 404*r* *// domicello, et Petro Barroça.*

Signum Guillermi de Crexells qui die et anno proxime dictis, in castro Sancti Mauricii, presentibus testibus Raymundo Guerau et Bonanto de Marfano.

Signum Raymundi de Castroeulino qui die jovis, quarto calendas augusti eiusdem anni, in villa de Banyuliis, presentibus testibus dicto Bonanato de Marfano et Guillermo Simonis.

Signum Francisci de Curtibus, signum Berengarii Aragones, syndicorum Apiaria qui die doinua, octavo idus junii dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Lurentio d'Altafulla, Petro Joannis et Guillermo de Castelleto et aliis.

Signum Viçentii Pedrissa, signum Petri Uronies, syndicorum Aqualata qui die lune, septimo idus junii dicti anni in eadem villa, presentibus testibus Galcerando Domenech et Jacobo Moratonis.

Signum Guillermi de Palacio, signum Nicolai Sabforis, syndicorum Villafracha Penitensis qui die mercurii, quinto idus junii dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Berengario Splugues et Petro Masconi.

Signum Francisci Mercerii, signum Bonanati Rubei, syndicorum villa de Arbucis qui die veneris, tertio idus junii dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Guillermo Dolçet et Romeo Sagarra de eadem villa.

Signum Jacobi Matei, signum Berengarii Samaler, // 404*v* *// syndicorum villa de Cambrils qui die martis predicta, decimo septima calendas junii, in eadem villa, presentibus testibus Raymundo Rubios et Guillermo Bonanat de eadem villa.*

Signum Bernardi d'Ivorra, signum Bartholomei d'Ulugia, syndicorum villa Çervaria qui die martis pridie nonas julii dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Berengario d'Ulugia et Januario de Riva Virum, presbiteris.

Signum Guillermi Sagarra, jurisperiti; signum Guillermi Corbella, syndicorum Tarrage qui die mercurii, nonis julii dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus, Pericono Segarra et Guillermo de Turribus de dicta villa.

Signum Raymundi de Auleriis, jurisperitis; signum Galcerandi de Ulzinelles, signum Francisci de Ferraria, syndicorum civitatis Minorissa, qui die lune, quarto idus julii dicti anni, in eadem civitate, presentibus testibus Raymundo de Arca, jurisperito, et Berengario Amargonii, de eadem civitate.

Signum Arnalli Roure, signum Bernardi de Pomaris, syndicorum villa Berga, qui die mercurii, pridie ius julii dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Guillermo de Mir et Petro Tholosa.

Signum Raymundi de Pomerio, junioris; signum Bernardi Felicis, consulum et syndicorum villa Campirotundo, qui die veneris, decimo septimo calendas augusti dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Galboni de Ulzinellas, // 405*r* *// vicario Ausonia, et Petro Mercerii.*

Signum Berengarii de Santofeliu, signum Berengarii de Santo Augustino, syndicorum partis regia civitatis Vici, qui die lune, quarto decimo calendas augusti eiudem anni, extra civitatem eamdem et eius terminos, presentibus testibus Bernardo Colaban et Bernardo Folch.

Signum Raymundi de Calidarum de Montebovino qui die marris, tertio decimo calendas augusti eiusdem anni, in eadem villa, presentibus testibus Petro de Podiolo et Francisco de Podio, presbiteris.

Signum Petri de Prato, jurisperiti, signum Petri de Venga, iurisperiti, juratorum et syndicorum civitatis Gerunde qui die veneris, decimo calendas augusti dicti anno, in eadem civitatem, presentibus testibus Berengario de Casanova de Usallis et Petro de Fonte, civibus Gerunde.

Signum Bernardi Cavallerii, signum Arnaldo de Bateto, syndicorum Bisuldini qui die sabbati, nono calendas augusti dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Guillermo de Arnallo et Joanne Nafrachi, presbiteris.

Signum Arnaldi de Podio, minoris dierum, signum Andres Ferrarii, consulum et syndicorum villa de Figueriis qui die domenica, octavo calendas augusti eiudem anni, in ipsa villa, presentibus testibus Castilione Baucli de Taravall et Petro Mercaderii de Palaciolo.

Signum Petri de Gayano, // 405*v* *// signum Petri Jualiani, consolum et syndicorum villa Turricella de Montegrino, qui die martis, sexto calendas augusti dicti anni, in eadem villa, presentibus testibus Guillermo de Muntada et Petro Eymerici, clericus, in posse, videlicet, Ferrarii de Magarolo, notari subscripti, Raymundi Çicardi, scriptoris et notarii infrascripti de mandato regio hec laudamus, firmamus, concedimus et iuramus.*

Signum Sancii d'Orta de Arenosso, qui die veneris tertio idus junii, in villa Malcham, presentibus testibus Nicolao Corredor, vicario, et Joanne Paschasii, eiudem loci.

Signum Gondisalbi Didaci de Arenorio, qui die sabbati, pridie idus junii dicti anni, in loco de Sirach, presentibus testibus Petro Ferdinado de Arenosio, milite, et Alfonso Biel.

Signum Guillermi Raymundi de Montecatheno, qui die jovis, quinto decimo calendas junii dicti anni, in civitate Valentia, presentibus testibus Raymundo Serra, presbitero, et Guillermo Amat.

Signum Gilaberti de Nogaria, qui die preffata undecimo calendas julii, in eadem civitatem, presentibus testibus Raymundo Siurana, curssore, et Joanne Luppi.

Signe Francisci de Matarone, qui die sabbati, sexto calendas julii dicti anni, in loco de Alendia, presentibus testibus Guillermo Geraldi et Petro Vitalis dicti loci.

Signum Bernardi de Tous, qui die martis, tertio calendas julii // 406*r* *// dicti anni in castra Xativa, presentibus testibus Bertrando de Figuerola, milite, et Esquio de Tous.*

Signum Gondisalbi Garcia, qui die jovis, calendas julii dicti anni, in loco de Maxin, presentibus testibus Gombaldo de Castronovo et Alfonso, nuntium Dalvero, militibus.

Signum Alfonsi Rogerii de Lauria, qui die martis iam dicta pridie nonas julii, in loco Coçentania, presentibus testibus Jacobo Mironis, notario, Petro Duranco et Egidio Garcia de Vilada, scutiferis.

Signum Perregrini de Monteacuto, qui dicta die sabbati, sexto idus julii, in loco de Carlet, presentibus testibus Gombaldo de Castronovo predicto, et Petro de Vilanova.

Signum Petri Çapata de Tous, qui die jovis, idus julii dicti anni, in dicta civitate Valentia, presentibus testibus Matheo Conill et Aparicio Conill, eius filio, vicinis Valentia.

Signum Arnaldi Asterii, jurati; signum Berengarii Torani, syndicorum Morella, qui die domini ea preffata octavo idus junii, in eadem illa, presentibus testibus Guillermo de Manso Cumi, justitia; Arnaldo Tholosani et Joanne Rovira, notario.

Signum Jasperti Renardi, jurati, signum Bartholomei Bajuli, syndicorum Burriane, qui die jovis quarto idus junii, in eadem villa, presentibus testibus Francisco de Vilarasa, Bernardo Çarrovira et Guillermo de Vilamajoris.

Signum Francisci // 406*v* *// Desquerra, signum Dominici Aymerici, signum Petri Rodericii de Corella, senioris; Signum Joannis Calvonis, signum Bernardi Rotunda, signum Dominici Marrades, juratorum; signum Jacobi Scriba, signum Joannis Çervatono, signum Guillermi Andrea, signum Francisci de Valleluprica, signum Jacobi Dorat, signum Joannis Scriba, signum Bernardi Sunyerii, signum Joannis de Sentboy, signum Bernardi de Curtillo, notarii; signum Petri Miramar, signum Luppi Desquerra, signum Bartholomei Fusterii, probonum hominum, civium et habitatorum dicta civitatis Valentia, existense in sala curia civitatis eiusdem ubi consuetum est concilium congregari, nomine proprio et pro universitate, die lune preffata, undecimo calendas julii, presentibus testibus Benavent de Benviure, Berengario de Podio, iustitia Valentiein civili, Arnaldo Ferrarii de La Palma, Guillermo Amat et pluribus aliis.*

Signum Raymundi Gilaberti, justita; signum Petri de Clariano, signum Joannis de Torrentibus, signum Berengarii Vendreklli, juratorum; signum Dominici Serra, draperii; signum Guillermi Poncii, notario consiliorum; signum Bernardi Solerii, // 407*r* *// signum Batholomei Falconi Cerdonum, signum Garcia de Peralta, signum Berengarii Badia, carnificium, consiliarorum ministeriorum; Signum Petri de Exench, signum Petri de Torrentibus, notarii; signum Jacobi Exench, notari; signum Petri d'Arenys, signum Gondisalbide Torico, signum Raymundi de Linyaria, signum Eximini Lupi de Pomario, signum Aparicii Galinda, signum Berengarii*

[1622]

Exench, signum Pontii de Solerio, signum Bernardi Orsen, notari; signum Ferdinadi de Tastanto, habitatorum villa Algezira qui de voluntate totius consilii dicta villa existens, ut est dictum, congregari in nomine proprio et pro ea universitate, die domenica iam dicta, quinto calendas julii, presentibus testibus Guillermo Carbonelli, sartore; Dominico Cathalani et Bernardo de Prades.

Signum Berengarii Dalmacii, justitia; signum Bernardi de Pulcrovisso, signum Bartholomei Sequerii, signum Anthonii Porelli, signum Jacobi Pich, juratorum Xativa, qui de consesu et voluntate totius concilii et universitatis dicta villa convocati, ut moris ets et ad sonum tuba, in quadam domo qua est prope ecclesiam Beata Maria eiusdem villa, ubi moris est concilium congregari, nominibus propriis et per tota eadem universitate, die lune pretacta, quarto calendas julii, presentibus testibus Dominico de Castellario, Ardiaca Pich, Martino de Turribus et Francisco Dutrist.

Signum Bartholomei Bernabeu, justitia, // 407*v* *// signum Mathei Salom, signum Anthoni Morant, maiorisdierum; signum Bartholomei Bernabe, minoris dierum; signum Andres Navarro, juratorum; signum Didaci Martini, signum Michaelis d'Almenar, signum Joannis Mathei, signum Petri Jordani, habitatorum villa Sexona qui de consensu et voluntate totius concilii universitatis eiusdem villa, cum albaranis et publica precontratatione, in domo curia, ubi est assuetum concilium congregari, nominibus propriis et per tota universitate, die lune, tertio nonas julii dicti anni, presentibus testibus Joanne Navarro, notario de Moralt et Petro Beri.*

Signum Martini Sancii, jurati; signum Bernardi Ferre, minoris dierum, syndicorum universitatis Penaguila, qui die martis iam dicta pridie nonnas julii in eadem villa, presentibus testibus Berengario Canto, Jacobo Avella et Bartholomeo Canet.

Signum Joannis Ferranai, syndici universitatis Cascalla, qui dicta die mercurii, nonis julii, in eadem villa, presentibus testibus Petro Dominici, Bernardo Paschasii et Martino Argenti videlicet in posse Francisci Petri, notara substituti dicti Raymundi Sicardi et mandato regio hoc laudamus, firmamus et juramus ac concedimus.

Signum Petro de Fonolleto, vicecomitis Insulae; signum Petri de Queralto, signum Petri de Caranianno, signum Bernardi de Sono, signum Ademarii de Morseto, // 408*r* *// signum Raymundi de Tacione, signum Thome de Mrtiano, signum Berengarii de Podio, signum Guillermi Alberti, signum Dalmacii de Tacione, baronium et militum Rossilionis; signum Guillermi Rubei, signum Bernardi Eybrini, signum Petri Natalis, syndicorum villa Perpiniani; signum Arnaldu Jaufredi, signum Joannis Fabri, junioris; signum Berengarii de Arulis, signum Petri Bocanova, signum Petri Grimau, consulum eiusdem villa qui dicta die jovis, undecimo calendas augusti, in ipsa ecclesia Beati Joannis dicta villa Perpiniani, in posse et manibus preffati domini regis, presentibus testibus Arnaldo de Moraria et Joannis Ferdinadi, munionis, et Garcia Luppi de Çetina prefatis.*

Signum Raymundi, vicecomitis de Caneto qui die lune, septimo calendas augusti, in castro Perpiniani, presentibus proxime dictis testibus, hec laudamus, concedimus et juramus.

Signum Raymundi Rogerii, comitis Pallariense; signum Arnaldi Saga, baronum; signum Raymundi Corbeera, signum Petri de Noguerio, signum Raymundi de Santojoanne, consulum; signum Arnaldi de Podio, signum Petri Mercader, signum Bernardi Companys, signum Arnaldi Sola, signum Raymundi Çarriba, signum Jacobi Merques, syndicorum universitatis Podii Ceritani, qui dicat die jovis, quarto nonas septembris, in ecclessia // 408*v* *// maioris Beata Maria dicta villa Podii Ceritani, in manibus preffati domini regis, hec laudamus, firmamus, concedimus et juramus, presentibus frater Arnaldo de Castlario, de ordinem Minorum; frater Petro de Cumbis, predictis; Francisco Fuxi et Nicolao Martini, scriptoribus et pluribus alias in multitudine copiosa.*

Id circo Nos Joannes, rex predictus, per Nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus dictumque instrumentum in civitate Barchinona supra proxime actum renovamus et etiam servare et servari facere promittimus vobis, duci Montisalbi, comitibusm vicecomitibus, baronibusm richis hominibus, militibus, burgensibus et hominibus civitatum, villarum et locorum regalium Cathalonia et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto, tamquam publica persona hec recipienti, pascente et stipulanti per vobis et omnibus aliis quorum interest et intereset omnia et singula in prefattis instrumentis et eorum quolibet quorum thenoris in presentia nostri legi fecemus per notarium infrascriptum, et ipsa et omnia in eis contenta diligenter et plena intelleximus et plenius continentur.

Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto recipienti, pascicenti et stipulanti et supra omnia et singula statuta, capitula et ordinationes curiarum generalium Cathalonie celebratarum per predecessores nostros, memoria recolenda, et omnia et singula privile // 409*r* *// gia et gratias*

de quibus supra mentio habetur, confirmamus etiam omnes et alias constitutiones factas, editas per dictum Petrum regem Aragonum, patrem nostrum, memoria recolenda, in generalibus curiis Cathalonia videlicet, coniuctum vel divissim celebrantis. Predictas itamque laudationes, approbationes et confirmationes facimus de predictis omnibus et singulis plene certifficati et informati vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet vestrum et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto hec recipienti, pascicenti et stipulanti ut supra de predictis omnibus singulis, sicut melius dicit et intelligi potest, ad vestrum vestrorumque successorum, salvamentum et bonum, sanum et favorabilem intellectum. Volentes et expresse statuentes ac etiam mandantes et predicta omnia et singula perpetuo et inviolabiliter observari, mandantes cum hoc publico instrumento gubernatori generali eiusque vices gerentibus, procuratoribus, vicariis, baiulis, curiis et aliis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris que predicta omnia iuxta formam dictorum instrumentorum capitulorum et cartas iam dictarum teneant et observent et faciant an omnibus perpetuo teneri et inviolabiliter observari. Et ut predicta omnia maiori gaudeant firmitate, promittimus, juramus per Deum et crucem Domini Nostri Jesucristi et suis sancta quatuor evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia et singula tenere et observare et teneari facere ac etiam observari. Retinemus tamenque cum alique donationes, transportationes seu alienationes facta fuerint praedictum dominum genitorum nostrum, et nos in // 409*v* *// preiudicium nostri et regnorum et terrarum nostrarum a die vicesima mens decembris, anno a nativitate Domini millesimo tercentesimo sexagesimo quinto citra usque ad hanc odiernam easdem donationes, transportationes seu alienationes non intendimus confirmare nec intendi seu includi in confirmatione predicta. De qua retentione volumus fierei publicum instrumentum per vos notarium et scriptorem nostrum infrascriptum ad cognitione Francisci Çacosta, vicecancellarii, Bernardi de Porte, Dominici Masconis, legum doctorum; Raymundi de Francia, in decretis licenciati; et Bernardi de Alpicato, jurisperiti. Volumus etiam et mandamus quod de predictis omnibus fiant et tractantur ut instrumenta originalia per notarium infrascriptum quot quolibet predictorum superius expressatorum quorum intererit inde requisuerit fieri et petierit sibi tradi. Qod est actum in quadam camara palacii regii minoris civitatis Barchinona quod vulgariter dicitur* «lo palau de la reyna», *die octava mensiis matii, anno a nativitate Domino millesimo tercentesimo octavogesimo septimo genique dicti domini regis anno primo. Franciscus Çacosta.*

Signum Joannis, Dei gratia regis Aragonum, Valentia, Majoricarum, Sardinia et Corsica, comitisque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, qui omnia supradicta laudamus, concedimus, firmamus et juramus huiusque publico instrumento sigillum nostri majestatis apponi, jussimus impendenti in testimonium praemissorum. // 410*r* *// Teste sunt qui presente fuerint in predictis nobilis eximius Petri de Arenosio, Franciscis Çacosta, Dominicus Marconis, vicecancellarius et Bernardus de Ponte, legum doctores, consiliarii ipsius dominis regis.*

Signum Jacobi Tavascani, lociteneantis protonotarii dicit domini regis auctoritate notari publici per totam terram et dictorum eiusdem, qui instrumentum predictum per ipsum dominum regem die et anno predictis et in civitate predictis, firmamus pariter et juramus, in gosse Galcerandi de Ortigiisper consiliarii et protonotarii ipsius ut oer notam instrumenti preffati inter scriptura Galcerandi eiusdem repertam ac mandatum in pede aut subtus plicam instrumentum predicti, in quatuor pergameneis in pergameni membranulis simul juncti sriptis et in hanc publicam formam redacti ac per Franciscum Çacosta, legum doctorem consiliarumquondam et vicecancellarium dicti domini regis signati appositum manu Galcerandi premissi nec non ut per quodam regia scribania registrum viride modum ubi erat instrumentum pretactum iam registratum, liquebat ab dicti Galcerandi decestum et mandatu honorabilis Petri Çacalm, legum doctoris consiliarii et vicecancellarii regii, michi ex inde factum clausi. Constat autem quod in primo quatuor pergameneorum auperius iam dictum, sunt quinquaginta octo linee et non plures quarum prima. In // 410*v* *// cipit «In Dei nomine. Noverint universi quod Nos Joannes etcetera» et finit «in castro regio civitate Illerda»; quarto et quarum ultima incipit «regnum Maioricarum cum civitate et insulis « et finit «Aragonia et Valentia regnis»; et in secundo vero pergamenorum sexaginto quinque linee existunt dum taxat quanam prima incipit «comitatu Barchinone sunt» et finit «Maioricarum et predictarum»; et quarum ultima incipit «predictorum frater Nicolaus» et finit «canonicus Jacobus»; in tertio autem pergameneorum supradictorum sexaginto quatuor lines in sunt tantummodo quarum prima incipit «Mathei Jacobus de Faro» et finit «copiosa. Signum Berengarii»; et quarum ultima incipit» dicta villa Perpiniani», et finit «die lune septimo calendas». In quarto et enim pergamenorum superius distinctorum ultra lineas signi domini regis et testum predictorum, decem et novem existunt continua linea quarum prima incipit «Augusti in castro Perpiniani» et finit «Petro Noguerio Signum Raymundi «; et qurum ultima incipit «quod vulgariter dicitur» et finit «anno primo. Franciscus Çacosta».*

[1622]

Constat etiam de satis et emendatis in lineis prima pellis octava, lanti paris, et in lineis secunda pellis, quarta «in terminos» et decimo «nec motu» et duodecima eorum et vicesima quarta tertis et tricesima prima «cum instrumento publico promissionem fecit et prestitit» et sexagesima «nuntiorum» et in lineas tertia pellis XX in pellis et XVI «Berengarii de Casteulino de Rubione qui die //411r// »sabbati, sexto idus julii dicti anni, in termino castri de Rubione presentibus testibus Simone» et tricesima eiusdem et quinquagesima prima «signum Petri Xech, signum Petri de Torrentibus, notari; signum Jacobi Exench, notari; signum Petri Derenys» et lineis quarta pellis decimo septima etiam in secunda»presentis clausura cum pergameni membranulis simul junctis scripti et in banc» et in septima eiusdem clausura pellis «per Nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus dictumque instrumentum in civitate Barchinona supra proxime actum renovamus et etiam servare et servari facere promittimus vobis comitibus, vicecomitibus, baronibus, richis hominibus, militibus, burgensibus et hominibus civitatum, villarum et locorum regalium Cathalonia et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto, tamquam publica persona hec recipienti, paciscente et stipulanti per vobis et omnibus aliis quorum interest et intereset omnia et singula in prefattis instrumentis et eorum quolibet quorum thenoris in presentia nostri legi fecemus per notarium infrascriptum, et ipsa et omnia in eis contenta diligenter et plena intelleximus et plenius continentur. Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto recipienti, pascicenti et stipulanti et supra omnia et singula statuta, //411v// capitula et ordinationes curiarum generalium Cathalonie celebratarum per predecessores nostros, memoria recolenda, et omnia et singula privilegia et gratias de quibus supra mentio habetur, confirmamus etiam omnes et alias constitutiones factas, editas per dictum Petrum regem Aragonum, patrem nostrum, memoria recolenda, in generalibus curiis Cathalonia videlicet, coniuctum vel divissim celebrantis. Predictas itamque laudationes, approbationes et confirmationes facimus de predictis omnibus et singulis plena certifficati et informati vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet vestrum et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto hec recipienti, pascicenti et stipulanti ut supra de predictis omnibus singulis sicut melius dicit et intelligi potest ad vestrum vestrorumque successorum, salvamentum et bonum, sanum et favorabilem intellectum. Volentes et expresse statuentes ac etiam mandantes et predicta omnia et singula perpetuo et inviolabiliter observari, mandantes cum hoc publico instrumento gubernatori generali eiusque vices gerentibus, procuratoribus, vicariis, baiulis, curiis et aliis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris que predicta omnia iuxta formam dictorum instrumentorum capitulorum et cartas iam dictarum teneant et observent et faciant an omnibus perpetuo teneri et inviolabiliter observari. Et ut predicta omnia maiori gaudeant firmitate, promittimus, juramus per Deum et crucem Domini Nostri Jesucristi et suis sancta quatuor evangelia, // 412r // manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia et singula tenere et observare et teneari facere ac etiam observari. Retinemus tamenque cum alique donationes, transportationes seu alienationes facta fuerint praedictum dominum genitorum nostrum, et nos in preiudicium nostri et regnorum et terrarum nostrarum a die vicesima mensis novembris, anno a nativitate Domini millesimo tercentesimo sexagesimo quinto citra usque ad hanc odiernam easdem donationes, transportationes seu alienationes non intendimus confirmare nec intendi seu includi in confirmation predicta. De qua retentione volumus fieri publicum instrumentum per vos notarium et scriptorem nostrum infrascriptum ad cognitione sperantis in Deo, Cardona, vicecancellarii nostri. Volumus etiam et mandamus quod de predictis omnibus fient et tradantur tot instrumenta originalia quotinde petita fuerint et notario et protonotario nostra supscripto usa fuerint facienda atque tradenda quaquidem confirmationem ipsio medio juramento per dictum dominum regem ut premititur facts statuim nobilis Petrus de Queralto, nomine ut dixit comitum, baronum et militum et hominum de pasatio Principatus Cathalonia verbo eodem nomine dixit se non contenti reconfirmatione predicta in quantum derogare aut preiudicare videatur sibi et eius princigalibus offerens se predicta micho protonotario et notario infrascripto tradere seu tradi facere in suspecti latius ordinata. Et nichilominus nomine quo supra tradidit et obtulit quandum supplicationem quam in presenti instrumento //412v //sive carta regia inseri petit et requisivit et ad partem fueri et tradi publicum instrumentum cuius supplicationis tenor sequitur: «In hunc modo los procuradors dels braços dels magnats, barons, nobles, cavallers et gentils homens del principat de Cathalunya, en nom dels dits braços o singulars de aquells, accepten la confirmació e jura per lo molt alt príncep e senyor llur feta et la confirmació e jura demunt dits en quant per ells e per sos privilegis, libertats e inmunitats fassem no en altra manera; protestants que les retencions e exepcions per lo dit senyor rey fetes, no entenen en cap, manera consentir sino e en quant per constitucions e drets de la terra sien stats ni entenen a ells ni a ses libertats, inmunitats o privilegis per aquesta acceptació en alguna manera rogat. Ab ans protestam que les coses demunt dites totes et singles e les altres disposades per constitu-

cions a ells e a cascún d'ells, romanguen illeses ab tots sos universals e particulars drets; requerint assó esser insert a la fi de la present carta et als requerent esser lurs feta ad partem publica carta sens les dites retencions per vos notari etcètera.

Et incontinenti honorabile Raymundi de Valle, civis Barchinona, consiliarius anno presenti ac syndicus universitatis ibidem presentibus universitatis dicte civitatis Barchinona, nomine dicta universitatis et aliorum universitatim regalium dicti principatus Cathalonie, eidem adherentur seu benevolentum dixit quod non consentiebat dictis ac supplicatis verbo et in scriptis //f. Positis per dictum nobilem Petrum de Queralto donet de ipsis omnibus copie sibi eodem nomine tradita fuissent offerendem per paratum tradere dicti et infrascripto notario in scriptis repossicionem ad predicta sciendam quibus omnibus sic gestis illio dominis rex predictus mandavit michi, dicto subscrito protonotario en instrumenta predicta clauderem donec ipse dominis regis requisitis supra per predictus responsium fecerit quam eidem protonotario et notario tradita facere obtulit in scriptis latins ordinata, que fuerunt acta in maiori aula palacii regii antiquii civitatis Barchinona, nona die madii, anno a nativitate Domini, millesimo quadrigentesimo quinto regnique dicti domini regi decimo. Presentibus pro testibus sperante in deo, Cardona, vicecancellarius, Petro Ulzina de Berga, jurisperito; Petro de Torrillis ac Raymundo de Turrillis, militibus consiliariis dicti domini regis.

*Subsequentur autem die lune undecima madii proximi dicti, nobilis Rogerius Bernardus de Pallars, Berengarius de Ulmis et Bartholomeus de Vilafranca, domicellus, procuratores ut asserverunt comitum, baronum, richum hominum, militum, et hominum paratium dicto principatus Cathalonia, et eodem nomine, tradiderunt michi, dicto et infrascripto protonotario, in camera paramentorum dicti palacii antiqui Barchinona, personaliter reperto, quandam papirii schedulam scriptam, cuius tthenorem inseri requisivierunt; ad fiem dissentimenti predicto suprafacti confirmationi preinserta per dictum dominum regem ut praedictur facta ut superius continentur cuis thenor sequitur sub hic verbis //*413*v* //

«Los procuradorsdels braços dels richs homens, barons, cavallers e gentils homens del principat de Cathalunya, en nom de dits braços o dels singulars de aquells, si en quant a les confirmacions de privilegis de la ciutat de Barcelona e de les altres ciutats, vilas e llochs reyals de dit Principat deroguen e prejudiquen, serà vist o vistes prejudicar o derogar ara o en sdevenidor als staments dels dits braços es singulars de aquells e als privilegis, libertats e inmunitats lurs expressament contradien e dissenten e specialment e expressa contradien e dissenten en les concessions e confirmacions del sagraments. Requirens etcètera *qua scedula michi dicto protonotario ut pro dictum tradita et lecta illico illam infrascripto premissorum continuari requisuerint vobis et eis dictis nominibus feiri et tradi publicum instrumentum presentibus reverendo fratre Bernardo, abbate monasterii Sanctarum Crucium, et Joanne Despujol, notario ad hoc protestibus vocatis specialiter et assumptis.*

Item die sabbati qua computabur quinta junii anno a nativitate Domini millesimo quadragentesimo sexto, serenissimo ac magnifico princeps et domino dompno rege Martin predicto in dicta civitate Barchinone, personaliter existente Bernardus de Speluncis, notari, civis Barchinona, prout de suo syndicatus idem fecit occularem discretus Bonanatus Egidii, notarius publicus et scriba honorabile concilii Barchinone, michi, dicto et subscripto protonotario per quaddam instrumentum // 414*r* *// in sui posse, ut dixit reseptum firmatumque per dictum Joannem de Fontecoperto ut syndicum predictum eidem Bernardo de Speluncis, sub chalendario die tertia novembris anni predicti et proxime preteriti millesimo quadragentesimi quinti, de syndicatu autem dicto Joanni de Fontecoperto per dictam universitatem facto constare, dixit dictus Bononatus Egidii, notarius instrumento inde in sui posse recepto die vicesima septima junii, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo quarto, prout in eis continentur, et eodem nomine obtulit atque tradidit michi, dicti et subscriti protonotario, in domo habitationnis mee, personaliter invento, quadam papirii scedulam scriptam responsionem per universitatem dicta civitatis Barchinona seu eius honorabiles consiliarios et concilium, facta confirmatione facta per dictum doinum rege die nona madii anno millesimo quadrigentesimi quinti, cuius quidem scedula thenor talis est :* «Lo sindic de la ciutat de Barcelona a notícia del qual és prevengut lo present disentiment e contradicció per si e per tots aquells que a ell volran esseradherits, no admeten aquells ruqui·s diun procuradors, com del poder que allegan haver, no aparega, protestant de nullitat del dit acte respont diu que los magnats, nobles, cavallers e homens de paratge del principat de Cathalunya són, fan e han de fer tot temps e deuen fer //414*v*// un bras tant solament en tots actes en los quals poden e deuen entervenir los tres estaments del dit Principat, ço és, braç ecclesiàstic, braç militar, braç real de ciutats e de viles e dels antichs homens de honor de aquells axi com en corts generals com specials e parlaments, e altres actes en los quals braços o braç, ensemps o departidament, deuen entrevenir, e poden segons los usatges de Barcelona e constitucions de Ca-

[1622]

talunya e, axí, han usat los dits magnats, nobles, cavallers e homens de paratge e llurs predeccessors per tant de temps que memoria de homens no és en contrari. Per ço, lo dit syndic, per sí e per los adherents a ell, dieuent e contradiu expressament a la nominació dels drets qui·s diuen braces de la dita nullitat del acte no departint-se tacitament o expressa per algun acte contrari, entrevenin a la dita contradicció e disentiment fet a la dita confirmació dels privilegis per los qui·s diuen procuradors, dissent e no consent lo dit syndic, ans hi contradiu expressament, protestant que tots los privilegis de la dita ciutat e dels adherents, inmunitats, concessions, usos e confirmacions romanguen en llur efficàcia y virtut e en llur planera integritat e dret e restant, encara, super abunddant cauthela que per la dita contradicció e disentiment fet per los qui·s nominen procuradors, als dits privilegis, libertats, usos, inmunitats e confirmacions, alguna derogació, disminució o prejudici no pugne esser engendrat o fet en a llurs estaments, privilegis, libertats e inmunitats, dret algú ara o en esdevenidor // 415r // pusque esser engendrat o fet en allurs estaments, privilegis, llibertats, inmunitats, dret algú, ara o en esdevenidor pus que esser adquirit o guanyat als quals privilegis, libertats, estaments e inmunitats, lo dit syndic no consentans hi dissent expressament aytant comsueri vists derogar o praejudicar a la dita ciutat de aquella e de les adherents a les concessions del sagramental; requirent-vos en notari que la present resposta continuats a la fi de la dita sèdula e al dit syndic façats carta «*in quaquidem scedula ut premitur oblata, statim, dictus syndicus substitutus, islam in fine premissorum continuari et sibi ac aliis quorum interset fieri et tradi unum et plura publica instrumenta, verbo requisitur, per protonotario et notarium susbscriptum, presentibus testibus discreto Bonanato Egidii, notario; Petro de Plano, sigillatore; Francisco de Guardiolis, de scribania dicti domini regis; ac dicto Joannes Dezpujol, notario, quod fuerunt acta diebus, annis et locis predictios, presente me, dicto ac subscripto protonotario, et testibus supradictis, ut superius continentur. Signum Martini, Dei gratia regis Aragonum, Valentia, Maioricarum, Sardinia et Corsica, comitisque Barchinona, Rossilionis et Ceritania qui dictam confirmationem concedimus, firmamus et juramus huiusque publico instrumento sigillum nostrum comune cum alia sigilla nostra non dum sunt perfecta impendenti insseri* // 415v // *mus communiti in testimonium praemissorum licet iam in civitate Illerde et in hac civitate Barchinona prestiteri me juramentum pro subscriptis prout noster protonotarius potest facere fidem vobis, nunc et etiam volumus ipsum pro maiori vestri consolatione facere et prestare et, ideo, per nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus instruemntum supra insertum, in civitate Barchinone ut predicitur actum illudque renovamus et servare ac servari facere promittimus, et vobis comitibus, militibus, civibus, burgensibus et hominibus civitum, villarum et locorum regalium Cathalonie principatus et successoribus vestris, perpetuo, in posse notarii subscripti, tanquam publica persona, hec recipientis, paciscentis et stipulantis pro vobis et omnis aliis quorum interest et einteresit omnia et singula in preffatis instrumentis et eorum quolibet quorum thenores in presentia nostra legi fecimus, per notarium subscriptum, et ipsa in eis contenta, diligenter et plene intelleximus prout in eis et eorum quolibet latins et plenius continetur.*

Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris, perpetuo, in posse notarii predicti // 416r // *hac recipientis, pascicentis et stipulantis ut supra omnia et singula statuta, capitula, ordinationes, curiarum generalium celebratarum per predecessores nostros, memoria recolenda, et omnia et singula privilegia et gratias de quibus supra mentio habentur. Confirmamus etiam omnes alis constitutiones factas et editas per serenissimum dominum regem Petrum, memoria recolenda, in generalibus curiis cathalanis, videlicet, coniunctum vel diversimi celebratis. Predictas itaque laudationes, approbationes et confirmationes facimus de predictis omnibus et singulis plen certifficati et informati de toto tenore instrumenti iam dicti quod nobis, in vulgari, legi fecimus per nostrum protonotarium supradictum vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet vestrum et successoribus vestris, perpetuo, in posse notarii predicti, hec recipientis, pascientis et stipulanti ut supra de predictis omnibus et singulis sicut melius dici potest, et intelligi ad vestrum vestrorumque successorum salvamentum et bonum, sanum ac favorabilem intellectum. Volentes et expresse statuentes ac etiam amndantes predicta omnia et singula, perpetuo et inviolabiliter observari; mandantes, etiam, cum hoc publico instrumento inclito infante Alfonso, primogenito nostro clarissimo, et in omnibus regnis et terris nostris post dies nostros, Deo propitio, legitimo successori, gubernatori generalis nostro eiusque vicesgerentibus, procuratoribus, vicariis, baiulis, curiis et aliis* // 416v // *officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quod predicta omnia iuxta formam predictorum instrumentum, capitolorum et cartarum iam dictarum teneant et observent et faciant ab omnibus teneri, perpetuo, et inviolabiliter observari. Et ut predicta omnia maiori gaudeant firmitate, promittimus et juramus per Deum et crucem Domini Nostri Jesucristi et eius sancta quatuor evangelia, manibus nostri corporaliter tacta, predicta omnia et singula tenere et observa-*

ret teneri facere ac etiam observari. Retinemus tamen quod cum aliqua donationes, transportationes seu alienationes facts fuerint per dictos dominos reges Petrum, avum, Joannem et Martinum, avunculos nostros, in preiudictium regnorum et terrarum nostrarum a die vicesima menis novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto citra usque in hanc die hodiernam easdem donationes, transportationes seu alientiones per ipsos vel eorum aliquem factam non intendimus confirmare nec intendi seu includi in confirmatione predicta de qua retentione volumus fieri publicum instrumentum per protonotarium nostrum predictum et inserum ad cognitionem Bernardi de Gualbis, utrisque iuris doctor, vicecancellarius, ac Berengarii de Bardaxino, consiliarorum nostrorum. Volumus etiam et mandamus quod predictis omnibus fiant et tradantus toto originalia instrumenta // 417r // quod inde petita fuerunt et notario ac protonotario nostro subscripto fienda visa fuerint et tradenda qua quidem confirmatione per dictum dominum regem, juramento medio facta et firmata in posse et manibus et posse nostro Raymundi de Cumbis, notarii et protonotarii sepedicti eodem instanti nobilis Joannes Raymundus de Fulchonis, comes Cardone, nomine suo proprio ac nomine, etiam, baronum, et nobilum Principatus predicti, in presentia dicti domini regis et aliorum de curia supradicta ac testium subscriporum tradiddit michi, dicto protonotario, quandam papirii scedulam que per me, ad ipsius requisitionem, fuit lecta cuius thenorem ad finem confirmationis predicta inseri et continuari pettit et requisivit, cuis thenor sequetur sub his verbis: «Lo bras dels magnats, barons e nobles homens del principat de Cathalunya accepta la confirmació e jura per lo molt alt príncep e senyor llur feta, e la confirmació e jura demunt ditas en quant per lo dit bras e singulars de aquell e per los privilegis, libertats e inmunitats llurs fassen e no en altra manera; protestant que les retencions e excepcions per lo dit senyor fetes, no enten lo dit bras en alguna manera consentir sino si e en quant per constitucions e drets de la terra sia stret, ni enten, lo dit bras e singulars de aquell, a les libertats, inmmunitats e privilegis llurs per aquesta present acceptació en alguna manera derogar ans protesta que les coses demundites totes e sengles // 417v // e les altres disposades per constitucions al dit bras e a cascún singular de aquell romanguen salves e illeses, ab tots sos universals y particulars drets e, més avant, si e en quant les confirmacions e jura de privilegis de la ciutat de Barcelona e de les altres ciutats, villes e llochs reyals del dit Principat deroguen o prejudiquen, o seràn vists e vistes prejudicar o derogar a ra e en sdevenidor al dit bras e singulars de aquells e als privilegis, libertats e inmmunitats, expressament contradiu e dissent specialment e expressa a les concessions e confirmacions del sagramental e de les imposicions. Requerint assó esser insert a la fi de la carta de la dita confirmació et als esser-ne feta apart publica carta sens les dites retencions per vos notario publico etcètera».

Continuo Berengarius de Ulmis, nomine suo proprio, et aliorum militium et hominum de paratio Principatus predicti, in presentia dicti domini regis et aliorum de curia sua predicta et tetum subscriptorum, tradidit michi, dicto protonotario, quamdam aliam papirii scedulam scriptam, fuit lecta cuius thenor sequentur in hunc modum: «Lo bras dels cavallers e gentils homens del principat de Cathalunya accepta la confirmació e jura per lo molt alt príncep e senyor llur feta, e la confirmació e jura demunt ditas en quant per lo dit bras e singulars de aquell e per los privilegis, llibertats // 418r // e inmunitats llurs fassen e no en altra manera; protestant que les retencions e excepcions per lo dit senyor fetes, no enten lo dit bras en alguna manera consentir sino si e en quant per constitucions e drets de la terra sia estret, ni enten, lo dit bras e singulars de aquell, a les libertats, inmmunitats e privilegis lurs per aquesta present acceptació en alguna manera derogar ans protesta que les coses desusdites, totes e sengles, e les altres disposades per constitucions al dit bras e a cascún singular de aquell, romanguen salves e illeses, ab tots sos universals y particulars drets e, més avant, si e en quant les confirmacions e jura de privilegis de la ciutat de Barcelona e de les altres ciutats, villes e lochs reals del dit Principat deroguen o prejudiquen, o seràn vists e vistes prejudicar o derogar a ra e en sdevenidor al dit bras e singulars de aquells e als privilegis, libertats e inmmunitats, expressament contradiu e dissent specialment e expressa a les concessions e confirmacions del sagramental e de les imposicions. Requerint assó esser insert a la fi de la carta de la dita confirmació e tals esser-ne feta apart publica carta sens les dites retencions per vos notario publico etcètera».

Datum et actuen est hoc in aula maiori palacii maioris civitatis Barchinone, vicesima tertia decembris, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo duodecimo regnique ipsius domini regis primo.

Postea, die sabbati, tricesima prima //418v // decembris, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo tertio decimo. Joannes de Fontecoperto, syndicus et procurator civitatis Barchinone, ut de ipsius syndicatu michi, dicto protonotario, fides facta extitit per [a]notario Barchinone obtulit

a. a continuació un espai en blanc

[1622]

michi, dicto notario et protonotario, in hospitia sive habitatione mea, civitatis predicta, quandam papirii scedulam scriptam cuius thenorem, in fine premissum, inseriri et continuari requisivit, presente me, dicto protonotario et testibus infrascriptis, cuis thenor sequtur in hunc modum: «Cum predesiderium voluntatis et laudanda deffinitionis intentio regalibus sit semper studiis adiuvanda curaque est solicitudinis adhibenda ut ea que pro quiete publica et laudabilis conversationes sunt disposta vel ordinata nec dissimulatio negligere, nec quisdam valeat presumtio perturbare; sed sunt ratio quod videlicet exigebat, obtinuet ita quod antiquitis obtentum est non debeatr notari nam ut santorum patrum edoret sanctio si ea destruamuis que antecessores nostro statuerunt non constructoris seu eversores iuste comprobaremus existente veritates voce querait omne regnum in se divisum non stabit et omnis sciencia et lex adversos se divisa destruetur. Sane, die veneris, vicessimo tertia mensis decembris, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo duodecimo, per quosdam singulares resse asserentes quidam ex eis quidam brachium nobilium quidam brachium militium magnifico principe domino nostro Ferdinando, Dei gratia Aragonum rege et comite Barchinone, in suo sedente trono pro habenda a suis subditeis fidelitate prius per // 419*r* *// eum prestito juramento eiusdem ut privilegia exhibent Cathalonia principatus dua oblata fieri scedule thenoris sequentis:* «Lo bras dels magnats, barons e nobles homens del principat de Cathalunya accepta la confirmació e jura per lo molt alt príncep e senyor llur feta, e la confirmació e jura demunt ditas en quant per lo dit bras e singulars de aquell e per los privilegis, libertats e inmunitats llurs fassen e no en altra manera; protestant que les retencions e excepcions per lo dit senyor fetes, no enten lo dit bras en alguna manera consentir sino si e en quant per constitucions e drets de la terra sia estret, ni enten, lo dit bras e singulars de aquell, a les libertats, inmmunitats e privilegis llurs per aquesta present acceptació en alguna manera derogar ans protesta que les coses demundites totes e sengles e les altres disposades per constitucions al dit bras e a cascún singular de aquell romanguen salves e illeses, ab tots sos universals y particulars drets e, més avant, si e en quant les confirmacions e jura de privilegis de la ciutat de Barcelona e de les altres ciutats, villes e lochs reals del dit Principat deroguen o prejudiquen, o seràn vists e vistes prejudicar o derogar a ra e en sdevenidor al dit bras e singulars de aquells e als privilegis, libertats e inmmunitats, expressament contradiu e dissent specialment e expressa a les concessions e confirmacions del sagramental e de les imposicions. Requerint assó esser insert a la fi de la carta de la dita confirmació et als esser-ne feta apart publica carta sens les dites retencions per vos notario publico etcètera». «Lo bras dels cava //* 419*v* *// llers e gentils homens del principat de Cathalunya accepta la confirmació e jura per lo molt alt príncep e senyor llur feta, e la confirmació e jura demunt ditas en quant per lo dit bras e singulars de aquell e per los privilegis, llibertats e inmunitats llurs fassen e no en altra manera; protestant que les retencions e excepcions per lo dit senyor fetes, no enten lo dit bras en alguna manera consentir sino si e en quant per constitucions e drets de la terra sia stret, ni enten, lo dit bras e singulars de aquell, a les libertats, inmmunitats e privilegis lurs per aquesta present acceptació en alguna manera derogar ans protesta que les coses desusdites, totes e sengles, e les altres disposades per constitucions al dit bras e a cascún singular de aquell, romanguen salves e illeses, ab tots sos universals y particulars drets e, més avant, si e en quant les confirmacions e jura de privilegis de la ciutat de Barcelona e de les altres ciutats, villes e lochs reals del dit Principat deroguen o prejudiquen, o seràn vists e vistes prejudicar o derogar ara o en sdevenidor al dit bras e singulars de aquells e als privilegis, libertats e inmmunitats, expressament contradiu e dissent specialment e expressa a les concessions e confirmacions del sagramental e de les imposicions. Requerint assó esser insert a la fi de la carta de la dita confirmació e tals esser-ne feta apart publica carta sens les dites retencions per vos notario publico etcètera». *Quarum lectura de honori per syndicos civitatis Barchinone ad prestandum fidelitate //* 420*r* *// nominis eiusdem domino regi et ad alia constitutus per se et alios eisdem adherere volente contradictum extitit et dissensum et nunc scriptura presenti Joannes de Fontecoperto, notarius, syndicus dicta civitatis, dissentit et contradicit rationibus sequentibus: Constat a notorio comites, vicecomites, comtores, vancessores, magnates, nobiles, milites et scutiferi generosi semper unum corpus, unum collegium, unum brachium per se indivisum a tanto citra tempore quod hominum memoria in contrarium non existit fecierunt fuerunt, et in omnibus curiis generalibus ut unum brachum processerunt, responderunt, statuerunt et obtinuerunt contra morem monstrum censentur nec nec immutare antiquorum decreta prefatis apud nos enim in convulsis radibus isuit antiquitas cui legum conditores in Cathalonia reverentiam sanxerunt prohodolor munis est asperum et precipue tantorum virorum moribus inmuniti quem piam quantacumque rationis ex curatione que bene sunt ordinata rescindere et exemplo docere ceteros sua predicta posse constituta brachia dividere anticata scussit. Et enim nobles viri et milites preffatas scedulas offerentes quod in Cathalonia tum in actibus generalium curiarum et specialium, tum ingestis parlamentorum in aliis processibus e mantamentis et*

alibus universis statuere publica totius principatus Cathalonie tangentibus semper cum tribus brachiis tantum processum extitit et per eadem // 420*v* *// unum solum brachium facientes, scilicet, cum brachio ecclesiae et brachio civitatis regalium et villarum alienum; igitur et morum est temporibus nostres quatuor in Cathalonia edere brachio quod si tanta turbationis generalis amplectare civitates regales per se brachium fecerunt et ville regales per se catredales ecclesia, per se et eorum capitula aliud per se et sic ubi multitudo ibi confusio. Sed hoc procul sit ab eis qui regalios et commodum rei publica semper contra lupsium iudicias optimi deffensarunt nec permisserunt iura regio in ruinam incidere, nec rem publicam in exeduri submergi fluctibus procellans predictam mamque adulterinam brachii nominationem sectionem in uno brachio in diversem ab horrent usatici Barchinone, constitutiones Cathalonia generales negligit practica generalium curiarum et actum solemnium Cathalonia principatus regumque illustrisimorum nostrorum, sancta recordationis, brachii nobilium et militum nominatio in predictis et aliis solemnibus concessionibus exarata de certa scientia et consulte. Nec oblicioni tradatur unitatis fructus qui commodum rei publica extollit, nutrit et conservat, cuius utilitas preferenda est dictu igitur Joannes de Fontecoperto, syndicus civitatis Barchinone, per se et omnes alios eidem adherere volentes non obmittendo illos qui prefatas scedulas posrexerunt cum nulla fent protestare suis fulti protestatur de nullitate actus et oblationum scedularum predictarum a qua et de qua nullitate recedere non intendit quovis actu contrario non intervenente dicit ut supratactum est quod omnes magnantes, nobles, militibus et aliis supra nominati facierunt et fecerunt semper et facere debent unum tantum //* 421*r* *// brachium in omnibus in quibus ut brachium intervenire passent et debent tria brachia Cathalonia principatus, scilicet, ecclesia, nobilum et militum in civitatum et villarum regalium, et hoc iure usi sunt eorum memoria laudabilis praecessores strenuitare fulgentes, novitates evitantes qui sub nominatione unius brachii nobilium et militum gloriose suos dies clauserunt externos pro eisdem edocebant et edocent usatici Barchinone et constitutiones Cathalonia generales non seminantes inter brachia scisma, nec in agro domini loccium inmittentes, nec partiti sunt brachium uni cum partes integrales brachii unitis et sui singularris brachia nominantes, cui nominationi non consentit sindicus antefactus sed dissentit expresse per se et alios adherer volentes, non dicendo tamen a prefata nullitatetante vel expresse de qua solemniter protestatur. Ulterius contradictioni privilegiorum civitatis Barcinona facto et aliis contradictionibus per dictas offerentes dictas scedulas factis non consentit per se et alios adherere volentes imo dissentit et contradicit expresse; protestandi quod omnia privilegia, libertates et inmunitates, confirmationes, franquitates, usus et consuetudines dicta civitatis Barchinona et aliarum civitatum et villarum regalium dicti principatus Cathalonia eidem sindico adherere volentium sunt //* 421*v* *// et remaneant in suo plano robore efficatia et virtute nec per predicta in dictis oblatis contenta scedulis licet instabilia in aliquo derogetur nec dictis offerentibus in aliquod adquiri valeat nec acciescat quovis modo nunc vel in futurum scedelarum oblatione prefata nec in eis serie contentorum sempe potest tacer etiam dictus Joannes de Fontecoperto, sindicus antefatus quod privilegia, libertates et practica sacramentalis sunt et remaneant in suis firma, plena est catia et virtute per se, ante dicto nomine, et omnium eidem voluentium adherere solemniter protestando, cui sacramentali ius aliquod non decrescut nec eius privilegiis, usibus et practice antiquata nec accrescere valeat ius aliquod prefatis contradicentibus nec sibi ius adquiri valeat per predicte; requierens sibi idem sindicus fieri unum et plura et tot quot petieret publicum et publica instrumenta.*

Et die jovis, decima octava madii, arma proxime dicto millesimo quadrigentesimo tertio decimo, Bernardus Laurentii, procurator fiscalis dicti domini regis, nomine ut assuerit, ipsius domini regis obtulit mihi, dicto protonotario in domo sue habitation mea predicta, quandam scedulam scriptam cuius tenorem in fine praemissorum requisivit inseri et apponi cuius tenor est talis:

«Lo senyor rey no consent, ans expressament dissent e contradiu a dues scedules a les coses en aquelles contengudes *die veneris, vicesima tertia decembris, anno proxime //* 422*r* *// lapso millesimo quadrigentesimo duodecimo,* per lo bras militar offertas, la una de les quals comença («lo bras dels magnats etcètera» e l'altra «lo bras dels cavallers etcètera» sie en quant fassen o sien vistes fer en alguna manera contra sos drets, preeminències, preciquitats, superioritats, regalias requerint la present resposta esser continuada a la fi de les dites sèdules. *De Gualbis, vicecancellarius. Signum Ferdinandi, Dei gratia, regis Aragonum, Sicilia, Valentia, Maioricarum, Sardina et Corsica, comitis Barchinone, ducis Athenearum et Neopatria ac, etiam, comitis Rossilionis et Ceritania que huiusmodi confirmationem laudamus, concedimus, firmamus et servamus huiusque publico instrumento sigillum nostrum commune, cum sigillum maiestatis nondum sit perfectum apponu iussimus impendenti. Rex Ferdinandus. Testes sunt qui presentes fuerunt confirmationi predictum dominum rergem et oblationi scedularum predictum comitem et Berengarium de Ulmis qui supra nominibus factis venerabile in Christo pater episcopus Legio-*

[1622]

nes. Egidus Roderici de Lihori, milites camerlengus; Berengarius de Gualbis, vicecancellarius; Berengarius de Bardaxino et Joannes Ferdinandi de Heredia, milites consiliarii dicti domini regis et oblationis predictum Joannem de Fontecoperto facta de scedula supra inserta , Nicolaus Revell, // 422*v* *// civis Maioricarum et Bartholomeus de Gracia, scriptor, sigillator in scribania dicti domini regis, et Paulus Delmas, scriptor, oblationi vero per dictur Bernardum Laurentii, nomini dicti domini regis, facta fuerunt. Teste Michael Egidii et Bartholomeus de Gracia, scriptores, sigillatores in scribania, et Joannes Vilagut, scriptor scribania dicti domini regis. Signum nec Raymundi de Cumbis, protonotarii dicti domini regis regiaque auctoritate notarii publicii per totam terram et dominationem ipsius qui praedictis interfui eaque diabus, locis et anno predictis, firmata, iurata et acta de manadato dicit domini regis scribi fecit in duobus pergameneis, cum membranis pergameni junctis; in quorum primo sunt centum triginta octo lineas, prima quorum incipit : «In Dei nomine» et finit «domini regis»; secundo vero incipit «Martini» et finit : «ipsius domini». Penultima autem linea dicto primo pergameni incipit : «ferre et fuit pascha», ultima vero linea incipit :»sy» et finit : «de jacione». In secundo autem pergameno sunt centum viginti tres lineas, ultra lineas signi seu firma dicti domoini regis et testium predictorum; quarum primis incipit : «Signum» et finit : «Signum»; secunda vero incipit : Petrum» et finit : «qui». Penultima linea dicti secundi pergameni incipit : «inseri» et finit : «magnates»; ultima vero ipsius qua vero //* 423*r* *// perfecta incipit:* «etcètera e l'altra» *et finit: «De Gualbis, vicecancellarius» et clausi. Corrigitur autem in lineis tertia priori pergameni: «ac vestris»; in septuagesima secunda: «regnorum»; in octuagesima: «seriam»; et in centesima decima octava: «eiusdem». Et in lineis decima secundi pergameni «et successoribus»; in trigesima secunda: «ac etiam»; in sexagesima quinta: «presentia»; in septuagesima nona: «fuit lecta», et alibi in eodem* «barons e nobles». *In octuagesima quinta: «fuit lecta»; in nonagesima: «ipsius domini regis primo». In nonagesima prima: «ipsius domini regis primo continuari»; in centesima: «et per». In centesima vicesima: «tentibus»; in centesima vicesima prima: «nomine ut asseruit ipsius domini obtulit michi, dicto protonotario», et alibi in eadem: «in».*

Id circo Nos Joannes, Dei gratia rex, prefactus volentes praedecessorum nostrorum vestigia sequi: «Per Nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque, laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus instrumentum supra insertum, in civitate Barchinona ut predicitur actum illiudque renovamus et servare et servari facere promittimus vobis comitibus, vicecomitibus, baronibus richis hominibus, [a] militibus, burgensibus et hominibus civitatum, villarum et locorum regalium Cathalonia principatus et successoribus vestris, perpetuo, in posse notario subsscripti, tamquam publica persona hac recipienti, paciscentis // 423*v* *// et stipulanti pro vobis et omnibus aliis quorum interest et intereset omnia et singula in praefatis instrumentis et eorum quolibet quorum tenores in presentia nostri legi fecimus per notarium infrascriptum, et ipsa et omnia in eis contenta diligenter et plena intelleximus et plenius continentur. Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris, perpetuo, in posse notarii et protonotarii nostri infrascripti hec recipientis, paciscentis et stipulantis ut supra omnia et singula statuta, capitula et ordinationes curiarum generalium Cathalonie celebratarum per praedecessores nostros, memoria recolenda, et omnia et singula privilegia et gratias de quibus supra mentio habetur. Confirmamus etiam omnes et alias constitutiones, statuta et ordinationes per serenissimos reges Petrum, abavum, Joannem et Martinum, abavunculos, Ferdinandum, genitorem, Alfonsi, fratrus nostros, Mariam, coniugem et nos ut locatenentes domini Alfonsi, fratris nostri, memoria recolenda, ac predecessores et locatenentes eorum et unis libet ipsorum ingeneralibus curiis cathalanis ubi libet coniuctum vel divisim celebratis factas ac editas. Predictas itaque laudationes, approbationes et confirmationes facimus de predictis omnibus et singulis plen certificati et informati //* 424*r* *// de toto tenore instrumenti iam dicti vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet vestrum et successoribus vestris, perpetuo, in posse notarii predicti, hac recipientis, pascientis et stipulantis ut supra de predictis omnibus et singulis sicut melius dici potest, et intelligi ad vestrum vestrorumque successorum salvamentum et bonum, sanum ac favorabilem intellectum. Volentes et expresse statuentes ac etiam mandantes predicta omnia et singula, perpetuo et inviolabiliter observari; mandantes, etiam, cum hoc publico instrumento gubernatori generali nostro eiusque vicesgerentibus, procuratoribus, vicariis, baiulis, curiis et aliis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quod predicta omnia iuxta formam dictorum instrumentum, capitulorum et cartarum iam dictarum teneant et observent et faciant ab omnibus teneri, perpetuo, et inviolabiliter observari,. Et ut predicta omnia maiori gaudeant firmitate, promittimus et juramus per Deum et crucem Domini Nostri Jesuchristi et eius sancta quatuor evangelia, manibus nostri corporaliter tacta, predicta omnia et singula tenere et observaret teneri facere ac etiam observari. Retinemus tamen quod cum aliqua donationes, trans-*

a. militibus, civibus, burgensibus et hominibus *interlineat damunt de* civitatum, villarum et

portationes seu alienationes facta fuerint per dictos dominos refies Petrum, abavuum, Joannem et Martinum, abavunculos nostros, et Ferdinandum, patrem, ac etiam, Alfonsum, fratrem nostros in // 424*v* *// praeidicium regnorum et terrarum nostrarum a die vicesima menis novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto citra usque in hanc die hodiernam easdem donationes, transportationes seu alienationes per ipsos vel eorum aliquem factam non intendimus confirmare nec intendi seu includi in confirmatione predicta. De qua retentione volumus fini publicum instrumentum per protonotarium nostrum predictum et infrascriptum ad cognitionem Joannis Pages, vicecancellarius, Joannis de Gallae, Antonii de Mesa et Jacobi Pauli, legum doctorem consiliarorum nostrorum. Volumus etiam et mandamus quod predictis omnibus fiant et tradam tot originalia instrumenta quot inde petita fuerunt et notario ac protonotario nostro subscripto fienda visa fuerint et tradenda qua quidem confirmatione per dictum dominum regem, juramento medio facta et firmata in posse et manibus mei, Antonii Noguera, notarii et protonotarii predicti et infrascriti eodem instantia egregis dominus Joannes comes Montanearum de Prades, nomine suo proprio ac nomine, etiam, baronum, nobilium et militem Principatus predicti, in presentia dicti domini regis et aliorum ibidem presentium ac testium infrascriptorum tradiddit michi, dicto protonotario, quandam papirii scedulam que per me, ad ipsius requisitionem, fuit lecta cuis thenorem ad finem confirmationis predicta inseri et continuari //* 425*r* *// pettit et requisivit, cuis thenor sequetur sub bis verbis:* «Lo bras dels magnats, barons e nobles homens del principat de Cathalunya accepta la confirmació e jura per lo molt alt príncep e senyor llur feta, e la confirmació e jura demunt ditas en quant per lo dit bras e singulars de aquell e per los privilegis, libertats e inmunitats llurs fassen e no en altra manera; protestant que les retencions e excepcions per lo dit senyor fetes, no enten lo dit bras en alguna manera consentir sino si e en quant per constitucions e drets de la terra sia estret, ni enten, lo dit bras e singulars de aquell, a les libertats, inmmunitats e privilegis llurs per aquesta present acceptació en alguna manera derogar ans protesta que les coses dessusdites totes e sengles e les altres disposades per constitucions al dit bras e a cascún singular de aquell romanguen salves e illeses, ab tots sos universals y particulars drets e, més avant, si e en quant les confirmacions e jura de privilegis de la ciutat de Barcelona e de les altres ciutats, villes e llochs reyals del dit Principat deroguen o prejudiquen, o seràn vists e vistes prejudicar o derogar ara o en sdevenidor al dit bras e singulars de aquells e als privilegis, libertats e inmmunitats, expressament contradiu e dissent specialment e expressa a les concessions e confirmacions del sagramental e de les imposicions. Requerint açó esser insert a la fi de la carta de la dita confirmació et als esser-ne //* 425*v* *//* feta apart publica carta sens les dites retencions». *Et incontinent honorabile Raymundus Mora, notarii, cives Barchinone, conciliarius anno presenti a sindicu universitatis dicta civitatis Barchinone, nomine dicta universitatis et aliorum universitatum regalium dicti principatus Cathalonia, eidem adharentium seu adhaere volentum, dixit quod non consensiebat dictis ac in scriptis positis in dicta scedula per dictum egregium Joannem, comitem Montanearum de Prades, donec de ipsis omnibus copia sibi eodem nomine tradita fuissent, offerens separatum tradere dicto et subscripto notario in scriptis responsionem ad predicta faciendam. Post hanc, honorabiles Franciscus de Bosch et Joannes Agullo, sindici, actores et procuratores universitais civitatis Ilerda, nomine eorum proprio et dicta earum universitatis, obtulerunt michi, dicto notario et protonotario, quandam supplicationem quam in presenti instrumento sive carta regia petierunt et requisiverunt inseri et continuari et ad pactem fieri et tradi publicum instrumentum curis supplicationis tenor sequitur in hunc modo:*

«Molt excel·lent e virtuós senyor, la ciutat vostra de Leyda e sindichs de aquella pretén que vostra gran senyoria ha llibertat e facultat de prestar en la dita ciutat lo jurament general que vostra senyoria presta e los predecessors vostres, de gloriosa memoria, han prestat en lo introhit de llur benaventurat regiment de servar a les ciutats, *//* 426*r* *//* vilas, llochs de Cathalunya, les constitucions, ususque e drets de la terra e, axí mateix, de pendre dins la dita ciutat de Leyda los juraments de fidelitat de la dita ciutat e síndichs de aquella e de les altres ciutats, viles e llochs de Cathalunya, e que vostra senyoria no és, ni pot esser, constreta de fer e prestar e pendre los dits juraments dins la present ciutat de Barcelona, ans està en facultat de vostra senyoria e la ciutat de Leyda és en posessió dels dits juraments e alguns reys, de gloriosa memoria, los han prestats e presos dins la dita ciutat de Leyda; e per que en sdevenidor no puxa esser tret a conseqüencia ni sia fet algun prejuhi a la dita ciutat de Leyda, ans sia la dita ciutat e, axí mateix, vostra senyoria servada en sos drets e llibertats, los síndichs de la dita ciutat presten a vostra senyoria lo jurament de fidelitat per la dita ciutat, síndichs de aquella prestar acostumat, ab tal savetat emperó que, per la present prestació, no puixa esser tret a consequëncia en adquirir negun dret a la ciutat de Barcelona de haver-se, d'ací en avant, a prestar per vostres successors o rebre en la dita ciutat de Barcelona per la dita prestació sia adquirit negun dret a la

[1622]

dita ciutat de Barcelona, en fet prejudici algú a la dita ciutat de Leyda, ans sia conservada en son plen dret.; supplicant a vostra reyal senyoria que la present fassa insertar axí en lo // 426v // general juramnet per vostra senyoria prestador, com en lo juramnet de fidelitat qur los dits síndichs presten e fan a vostra reyal senyoria per conservació e tuició de la dita ciutat vostra de Leyda etcètera»

Atissimus est. Datum est hoc in aula maiori palatii maioris civitatis Barchinone, vicesima nonas novembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo octavo regni Navarra anno tricesimo tertio, aliorum vero regnorum nostrorum anno primo. Postea vero die sabbati, nona decembris, anno predicto, dictus Raymundus Mora, sindicus et procurator civitatis Barcinone, obtulit michi, dicto notario et protonotario, in hospicio sive habitatione mea civitatis predicta, quandam papiri scedulam scriptam cuius tenorem in fine premissorum inseri et continuari requisivit, presente me, dicto protonotario, et testibus infrascriptiis cuius tenor sequitur in hanc modum:

«Lo síndich de la ciutat de Barcelona per si e per totes les ciutats, viles e llochs reyals a ell adherents, no admetent aquell qui·s diu haver donat lo present dissentiment e contradicció com de algun poder de aquell no aparega, protestant de nullitat de dit acte, respon e diu que ell per si e per los adherents a ell, dissent no consent ans expressament contradiu al dit dissentiment e contradicció per part del dit bras militar, protestant que tots los privilegis de la dita ciutat e dels adherents, inmunitats, concessions e usos e confirmacions romanguen // 427r // en llur efficàcia e virtut, e en llur plena integritat e dret. La dita contradicció, dissentiment e altres qualsevol coses en res no contractans, protestant, encara a sobre abundant cautela, que per la dita contradicció e dissentiment per part del dit bras militar fet, o per qualsevulla altre cosa, als dits privilegis, libertats, usos, inmunitats e confirmacions de la dita ciutat e de les altres ciutats, viles e llochs reyals, alguna derogació , disminució e prejudici no puxe esser engendrat, fet o causat, en al dit stament militar, privilegis, llibertats e inmunitats de aquell, dret algun, ara o en sdevenidor pusque esser adquirit o guanyat, als quals privilegis, libertats e inmunitats, lo dit síndich no consent, ans hi dissent expressament, aytans com són vists derogar o prejudicar a la dita ciutat, privilegis, libertats, usos e inmunitats de aquella e dels adherents, e a les concessions e privilegis de les imposicions o del sagramental, usos e privilegis de aquell; requerint a vos, notario, que la present resposta continuats a la fi de la dita scedula, e al dit síndich fassats carta etcètera».

Et die veneris, duodecima januarii, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo nono, Garcia de Borau, procurator fiscalis dicti dominum regis, nominum ut assuerit ipsius domini, obtulit michi, dicto protonotario, in domo seu habitationes mea predicta, quandam papirii scedulam scrtipta cuius // 427v *// tenorem in fine praemissorum requisivit insseri et apposui cuius tenor talis est:*

«Lo senyor rey no consent, ans expressament dissent e contradiu, a una *scedula* e a les coses en aquella contengudes, *die mercurii, vicesima nona novembris, anno proxime lapso millesimo quadrigentesimo octavo,* per lo bras militar offerta, la qual comensa «Lo bras militar del principat de Cathalunya etcètera», sie en quant fassa o sia vist fer en alguna manera contra los drets, preeminències, preciquitats, superioritats e regalies; requerint la present esser continuada a la fi de la dita *scedula. Pages, vicecancellarius. Signum Joannis, Dei gratia, regis Aragonum, Navarra, Sicilia, Valentia, Maioricarum, Sardina et Corsica, comitis Barchinone, ducis Athenarum et Neopatria, ac etiam comitis Rossilionis et Ceritania, qui huius modi confirmationem laudamus, concedimus, firmamus et juramus huiusque publico instrumento sigillum nostrum commune cum sigillum majestati non dum sit perfectum apponi iussimus impendenti. Rex Joannes.*

Testes sunt qui presentes fuerint confirmatione predictum dominum regem et obstioni scedularum per dictos comitem et sindico civitatis Illerda quibus supra nominibus factis, reverendi in Christo patres Petrus, archepiscopus Tarracone, Jacobus, episcopus vicense, cancellarius; Joannes Pages, vicecancellarius; frater Ludovicus Dezpuig, magister Muntesia; Jacobus Pauli, fisci advocatus, et Joannes Gallen, legum doctores, consiliarii domini regis.

Et oblatui // 428r *// per dictem Raymundum Mora, facts de scedula supra inserta , Bernardus Laurentii et Joannes Gallen et Jacobus Pastor, omnes de scribania dicit domini regis.*

Signum mei, Anthonii Noguera, serenissimi domini regis predicti protonotarii, eiusque auctoritate per universam ipsius ditionem publicii notarii qui praedictas inter fui eaque de dicto domini regis manadato, dictus annis et locis praedictis, scribi feci in quatuor pergamenis cum membranalis pergameni simul junctis. In primo quorum sunt linee centum et quindecim, quarum prima incipit: «In Dei nomine Pateat universi» et finit: «Neopatria»

ac, in ultima vero pergamini eiusdem inquipit: «quarum libet de dictis», et finit: «alia qualibet». In secundo vero pergameneum sunt centum decem et novem linea, quarum prima incipit «ratione vel causa», et finit : «mandata cum»; ultima vero eiusdem pergameni incipit: «notario infrascripto» et finit: «supra mentio habetur». In tertio vero pergamenorum sunt nonaginta novem linea, quarum prima incipit: «confirmamus» et finit «confirmationes»; ultima vero eiudem incipit: «e ara» *et finit: «principatus Cathalonie». In quarto vero et ultimo dictorum pergamenorum sunt septuaginta linea preter signum domini regis testes et claussuram meam, quarum prima incipit: «tangentibus sempe» et finit: «tanta turbationis»; ultima vero // 428v // incipit:* «drets, prreeminències » *et finit: «Pages vicecancellarius» et clausit. Constat autem de rasis et correctis in nonagesima pima linea secundi pergameni, ubi legitur «alii quorum interest et intererit omnia et singula in prefatis instrumentis et etiam quolibet quorum tenere in presentia nostra legi fecimus per notarii infrascriptum et ipsa et omnia in eis contenta, diligenter et plene, intelleximus, latius et plenis continentur. Item laudamus, approbamus et in omnibus confirmamus vobis omnibus et singulis supradictis et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto recipienti, paciscenti et stipulanti et supra omnia et singula statuas, capitula et ordinationes curiarum generalium Cathalonie celebratarum per predecessores nostros, memoria recolenda, et omnia et singula privilegia et gratias de quibus supra mentio habetur, confirmamus etiam omnes et alias constitutiones factas, editas per dictum Petrum regem Aragonum, patrem nostrum, memoria recolenda, in generalibus curiis Cathalonia videlicet, coniuctum vel divissim celebrantis. Predictas itamque laudationes, approbationes et confirmationes facimus de predictis omnibus et singulis plene certifficati et informati vobis omnibus supradictis et singulis de Cathalonia et cuilibet vestrum et successoribus vestris, perpetuo, et notario infrascripto hec recipienti, paciscenti et stipulanti ut supra de predictis omnibus singulis sicut melius dicit et intelligi potest ad vestrum vestrorumque»; et in // 429r // quarta linea tertii pergameni «observet» duodecima»* «procurador», *trigesima sexta «ments»; septuagesima prima «michi dicto», et sexagesima tertia linea quanti pergameni* «dissentiment o contradicció»; *et in secunda linea presetnis clausura, ubi legitur «ultima», dominus rex manadit michi, Antonio Nogueras et sigillata per vicecancellarium et viderunt eam generalis thesaurius Joannis de Gallach, A. De Messa et Jaucme Paulii, regii consiliacii, in cuius posse dictus dominus rex, firmaverit et iuravit.»*

Exemplum honorabili in praesentibus triginta quinque foleis alieno calamo scriptorem presentis computato regio iusso sumptum fuit a sua originali pergamenea carta, in armario Cathalonie, numeri 133, apud regium archivum Barchinone recondita et custodita ac cum eodem comprobatum per me, Michaelem Joannem Amat, regium archiviorum et per totam terram et dictionem sua notarium publicum , Barchinona populatum. Ut igitur eidem veluti seu originali predicto in iuditio et contra fides adhibeatur ego dictus Amat his me subscribo et meum quo impluris claudendis instrumentis utor appono. Signum cum prapositio in linea octava pagina prima, foleo 32, ubi legitur «regalium».

Sig()num Jacobi Ferrer et Orriols, regia auctoritate notarii publicii, civis Barchinone, testis. Sig()num Sebastiani Costa, auctoritatibus apostolica et regia notarii publicii, cives Barchinona, testis.[a]

433r Advertiments dels assessors. Entre en jornada de 6 de octubre 1622[b]

«Aquest acte que enviam de la unió de Mallorca del rey Pere 3 és molt bó y porta claritia del principal que se ha dit en lo memorial perque, aprés de haver possat totes les clàusules que estàn en la carta del bovatge, la qual ha possat en constitució que és la primera en lo títol de remissió de bovatge, diu estes paraules: *«Usque vero dictam laudationem, approbationem, renovationem et confirmationem predictorum omnium fecerut, et ipsius firmiter observandi cum instrumento publico promissionem fecerit et prestiterit iuramentum non faciant sibi nec teneantur facere iuramentum fidelitatis vel homagia, nec per feudatarios predictorum regnorum, insularum , comitatus et terrarum in eorum regem vel comitem admitatur, nec nomines superius vel ex eis aliqui teneantur sibi in aliquo respondere».* Y quant se digues qua apar que dites paraules se restrenyen a feudataris y, en conseqüencia, que exclouen en tots los demés de Cathalunya, se respongue és cosa de burla pensar se pot donar tal inteligència a dit privilegi perque *etiam* los feudataris *tamque subditis et non habito respecto ad feudum,* són obligats a regonexer al rey aqui ma // 433v // tex que nax per senyor de aquest Principat poder emperó calificat en lo present Principat que no pot exercir jurisdicció alguna per si ni per altres, que no haje primer jurat los sinch juraments ordinaris. Peró com los feudataris, *ratio feudi,* sien obligats a regonexer al rey per comte y senyor *etiam ante prestationem juramenti,* y prestant-li los serveys y càrrechs del féu, vol dit privilegi ab dites paraules ygualarlas ab los demés vasalls que no tenen féu volent

a. els folis 430, 431, 432 no existeixen.
b. anotació al dors del foli 434v.

[1622] que dits feudataris *nullo non teneantur eum recognocere in regem seu ante prestationem juramenti,* y axí que hage prestat lo jurament, lo senyor rey no no ha de fer el servey del féu.

E si diu que axó ya estave estatuït abans de fer paraules ab lo matex privilegi, se respon que perque dita disposició estave mesclada ab los súbdits de Cathalunya y se podia duptar si per *respectu omnium de omnia tam habentium feuda quod non habentium»* per llevar aquest dupte posa la dita clàusula que declara expressament *«et non dicit superfluo facere qui facit aliquid ad declarationem alicuius dispositiones* quant més que *firmum cassu superfluum non vitiat sed vitiatur».*

Més se ha de advertir en confirmació del que fins // 434*r* // y dels privilegis de la unió dels regnes que lo rey don Pere en lo fuero de Aragó, fet en les corts de Calatayud en lo any de 1366, en lo títol *«quod primogenitus possuit officium gubernatoris et ipsius juridictionem exercere»,* diu estas paraules seguents: *«Prout nos et antecessores nostris fecimus et facere tenebamus antequam inciperemus seu incipere possemus regnum nostrum predictum etcetera»* les quals paraules no·s poden verificar sino ab lo fuero de Aragó del títol *«De his qua dominus rex et aliis successor lib.1»* fet en lo any 1348 que diu estes paraules: *«Volumus et etiam ordinamus in perpetuum quod simile juramentum teneantur successores michi facere ante quam iurentur et coronentur»;* o ab los dits privilegis de la unió dels regnes com resulta del que aporte Guri, lib. 10 e 63 per que lo fuero expres que vuy dia té Aragó no fonch fet fins lo any 1461 com consta en lo titol *«coram quod dominus rex».*

Y com lo dit fuero del any 1348 no diu ni conté més del que conté la nostra constitució que comense «Nostres succehidors», del any 1299, y los dits privilegis de la unió sien comuns tant al principat de Catalunya com al regne de Aragó, de aqui seguex que la declaració que se infereix del dit fuero de Aragó del any 1366 és útil y profitosa al Principat.

Assó se diu de prompte perque los senyors deputats no han donat lloch a més temps per la // 434*v* // pressa del correu. Los senyors embaxadors tindran per a si y se'n valdràn per lo que convingué

435*r* Mes se ha de advertir en confirmació del que fins y dels privilegis de la unió dels regnes que lo rey don Pere en lo fuero de Aragó, fet en les corts de Calatayud en lo any de 1366, en lo títol *«quod primogenitus possuit officium gubernatoris et ipsius juridictionem exercere»,* diu estas paraules seguents: *«Prout nos et antecessores nostris fecimus et facere tenebamus antequam inciperemus seu incipere possemus regnum nostrum predictum etcetera»* les quals paraules no·s poden verificar sino ab lo fuero de Aragó del títol *«De his qua dominus rex et aliis successor» lib.1,* [a]fet en lo any 1348 que diu estes paraules: *«Volumus et etiam ordinamus in perpetum quod simile juramentum teneantur successores michi facere ante quam iurentur et coronentur»;* o[b] ab los dits privilegis de la unió dels regnes com resulta del que aporte Guri, lib. 10 e 63 per que lo[c] fuero expres que vuy dia té Aragó no fonch fet fins lo any 1461 com consta en lo titol *«coram quod dominus rex».*

Y com lo dit fuero del any 1348 no diu ni conté més del que conté la nostra constitució que comense «Nostres succehidors», del any 1299, y los dits privilegis de la unió sien comuns tant al principat de Catalunya com al regne de Aragó, de aqui seguex que la declaració que se infereix del dit fuero de Aragó del any 1366[d] és útil y profitosa al Principat.

Assó se diu de prompte perque los senyors deputats no han donat lloch a més temps per la presa // 435*v* // del correu. Los senyors embaxadors tindran per a si y se'n valdràn per lo que convingue.[e]

439*r* [f]Vot[g] dels magnífichs assessors y doctors aplicats.

Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats als doctors devall scrits acerca de la diligència que poden y deuen fer ab lo molt il·lustre portantveus de general governador de aquest Principat, per a que acuda a la present ciutat a exercir la jurisdicció vice-règia, com està obligat per observança de les generals constitucions y altres lleys del present Principat, ús y pràctica d'elles, són de vot y parer y aconsellan als dits senyors deputats que, per lo síndic del General, se presente al dit portantveus de general governador una scriptura ab la forma que per los doctors devall scrits per dit effecte és estada ordenada.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Fivaller, advo-

a. a continuació ratllat que diu est
b. ab los *interlineat damunt de* en virtut de *ratllat*
c. a continuació dues paraules ratllades il·legibles
d. a continuació ratllat tot
e. el foli 436 no existeix
f. vot inserit entre els folis 438v.-441r. del trienni 1620-23.
g. anotació escrita al dors del foli 440.

catus civitatis. Aylla(r). Fontanella. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. Vincentus Hortala. Mir, assessor. Bernardus Sala. De Malla. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Aymerich. Ribera.

445r [a]En lo consell celebrat a 11 de octubre 1622, se féu la següent deliberació, ço és, que la letra y butlletó enviats per los magnífichs Miquel d'Oms, senyor de Sant Jordi, embaxador de la ciutat, y misser Phelip Vinyes, son acompanya(n)t, y lo que en dit butlletó y letra se conté sie comés als magnífichs advocats ordinaris de la present casa y als altres applicats per a que, juntament ab los magnífichs assessors de la Deputació y advocats en aquella aplicats, se vejan y conprovassan aquesta tarda, en la qual se tenen de ajuntar en la Deputació per a que, tots junts, miren, vejan y aconsellen lo que lo present Consell deu fer en dit negoci y que, promptament, se fassen embaxades als senyors diputats, il·lustre Capítol y bras militar, donatlos rahó del fet ab comunicació o còpia de dit butlletó y altres papers si serà menester; y que lo savi Consell no·s disgregue fins se haja tornat resposta de ditas embaxadas per a que, offerintse alguna cosa de nou, se puga dileberar lo que convinga y alashoras se tractarà de la prorrogació del Consell, si serà necessari.

446r [b]*Innocentius maximus, Dei et apostolica sedis gratia episcopus, Bertinos reverendissim et serenissimi domini nostri domini Gregorii, divina providentia papa 15 eiusdemque sedis in Hispaniarum regnis, cum potestate legati de latere nuntius iuriumque camere apostolice collector Generalis, dilectis nobis in Christo doctoris don Petro Magarola, priori ecclesis collegiate sancta Anna Barchinone; et don Francisco Terre, decano et canonico, et Paulo Pla, etiam canonico et archidiacono Penitensi numcupato maioris Barchinone ecclessiarum, salutem in domino.*

Pro parte serenissimi principis Philippi, Hispaniarum regis, catholici nobis fuit expositum et cum nuper veniam in Christo patrem Joannem Sentis, episcopus Barchinone, in locumtenente et capitanum generalem principatus Cathalonie et comitatum Rossilionis et Ceritanie nominaverit, et dictus episcopus antequam dictorum officiorum minus exerceat Cathalonie constitutiones generales, usaticos Barchinone, capitulum vulgariter dictum «De la observança» *ac privilegia et inmunitates ecclesiasticas et alia iura patrie se observatum iurare teneatur et, pro majori tuitione, audeat et suscipiat sententiam excomunicationis trina canonica monitione premissa, nos ut electio de persona predicti episcopi ad officio huiusmodi suum serviatur efectum et solempnitates in admissione similium locumtenentis et capiteneorum generalium fien solita observentur vos a quibuscuis // 446v // excomunicationis suspensionis et super dicti aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et penis asee vel ab nomine quavis occasione vel causa latis si quibus quomodo libet inmodati exisditis. Dum modo in illis per annum non insordueritis ad effectuun presentium. Dum taxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore consentes discretioni verius per presentes commitimus, et mandamus quatenus vos et quilibet vestrum dictum Barchinone episcopus locumtenens et capitaneus generalem dicti serenisimi regis in dictis Principatus et communitatibus secundo tertio, et peremptorio termino quod in dicto suo officio et illius exercitio bene et fideliter se habeat servet usaticos Barchinone et constitutiones Cathalonis, capitulum dicte* «De la observança», *privilegia et inmunitates ecclesiaticas et alia iura patrie, et in eum sententiam excomunicationis contrafacientem trina canonica mobies per dictum episcopum Barcinonensis seu aliam quamcumque persona faritis requisiti seu alter verum fueret requisitus liberepossita et valeatis eidem modo et forma quibus cum aliis locumtenis et capitaneis generalibus in similibus fieri solitum. Et per inde usi ipse episcopus mero caieus existeret non observantibus constitutionis apostolicus nec non concordiis statutis constitutionibus et consuetudinibus dicte Barchinone // 447r // civitatis ac dictorum Principatus et aliis quibuscumque in contrarium pro hac.*

Datus Madriti, Toletani diocesis, decenio tertio chalendas octobris anno Domini MDCXXII.[a]

500r [b]*Innocentius maximus, Dei et apostolica sedis gratia episcopus, Bertinos reni et serenissimi domini nostri domini Gregorii, divina providentia papa 15 eiusdemque sedis in Hispaniarum regnis, cum potestate legati de latere nuntius iuriumque camere apostolice collector generalis, dilectu novis in Christo doctoris don Petro Magarola, priori ecclesis collegiate sancta Anna Barchinone; et don Francisco Terre, decano et canonico, et Paulo Pla, etiam canonico et archidiacono Penitensi numcupato maioris Barchinone ecclessiarum, salutem in domino.*

a. deliberació inserida entre els folis 444v.-446r. del trienni 1620-23.
b. butlletó inserit entre els folis 445v.-449r. del trienni 1620-23.

a. el foli 448 no existeix.
b. bulletó inscrit en el foli 500r.-500v. del trienni 1620-23.

[1622]

Pro parte serenissimi principis Philippi, Hispaniarum regis, catholici nobis fuit expositum et cum nuper veniam in Christo patrem Joannem Sentis, episcopus Barchinone, in locumtenente et capitanum generalem principatus Cathalonie et comitatum Rossilionis et Ceritanie nominaverit, et dictus episcopus antequam dictorum officiorum minus exerceat Cathalonie constitutiones generales, usaticos Barchinone, capitulum vulgariter dictum «De la observança» *ac privilegia et inmunitates ecclesiasticas et alia iura patrie se observatum iurare teneatur et, pro majori fritione, audeat et suscipiat sententiam excomunicationis trina canonica monitione premissa, nos ut electio de persona predicti episcopi ad officio huiusmodi suum serviatur efectum et solempnitates in admissione similium locumtenentis et capiteneorum generalium fieri solita observentur vos a quibuscuis excomunicationis suspensionis et super dicti aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et penis asere vel ab nomine quavis occasione vel causa latis si quibus quomodo libet inmodati exisditis. Dum modo in illis per annum non insordueritis ad effectuen presentium. Dum taxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore consentes discretioni verius per presentes commitimus, et mandamus quatenus vos et quilibet vestrum //* 500*v* *// dictum Barchinone episcopus locumtenens et capitaneus generalem dicti serenisimi regis in dictis Principatus et communitatibus secundo tertio, et peremptorio termino quod in dicto suo officio et illius exercitio bene et fideliter se habeat servet usaticos Barchinone et constitutiones Cathalonis, capitulum dicte* «De la observança», *privilegia et inmunitates ecclesiaticas et alia iura patrie, et in eum sententiam excomunicationis contrafacientem trina canonica mobies per dictum episcopum Barcinonensis seu aliam quamcumque persona faritis requisiti seu alter verum fueret requisitus libere possita et valeatis eidem modo et forma quibus cum aliis locumtenis et capitaneis generalibus in similibus fieri solitum. Et per inde usi ipse episcopus mero cavens existeret non observantibus constitutionis apostolicis nec non concordiis statutis constitutionibus et consuetudinibus dicte Barchinone civitatis ac dictorum Principatus et aliis quibuscumque in contrarium pro hac.*

Datus Madriti, Toletani diocesis, tertio chalendas octobris anno Domini milesimo sexcentesimo vigesimo secundo.

503*r* [a]Vot[b] dels assessors y magnífichs doctors aplicats.

a. vot inscrit entre els folis 502v.-505r del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 504.

Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats als assessors, advocat fiscal de la present casa y doctors aplicats devall scrits acerca del contingut en una carta enviada per los embaxadors del General sobre lo negoci occorrent, feta en Madrid a sis del present mes, y de un breu ho butlletó despaxat per lo il·lustríssim y reverendíssim nunci de Espanya, dattus en Madrid a tretse de les calendes octubre del corrent any, dirigit al molt il·lustre y reverendíssim don Pere Magarola, prior de la col·legiada iglésia de santa Anna de la present ciutat y elet bisbe de Elna, als il·lustres y molt reverents don Francesch Terré, degà y canonge, y Paulo Pla, ardiaca[a] y canonge de la Seu de Barcelona, ab la comissió que a cada hu d'ells se done per a rebrer lo jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona, nomenat loctinent general per sa magestat en lo present Principat, y proferir en ell sentència de excomunicació en la forma que los altres loctinents generals han acostumat.

Vista dita letra missiva, vist dit breu ho bulletó y lo en aquell contingut, hagut madur col·loqui entre si, són de vot y parer y aconsellen als senyors deputats que, continuant les diligències fins assí fetes per a defensar que no tingue effecte la nominació feta per sa magestat del dit reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de aquest Principat per ésser contra les generals constitucions, privilegis y altres drets del[b] present Principat, y que no·s done loch // 503*v* // a que dit bisbe preste son jurament *y* hage sentència excomunicació, en virtut de dit bulletó, ho altrament, poden y deuen encontinent ynterposar appel·lació del gravamen que resulte, y pot resultar, de la expedició de dit breu ho bulletó y de la exequció de aquell devant les matexes persones a qui va dirigit ab lo modo y forma que està contengut en la scriptura per a dit effecte ordenada y, juntament, que·s done orde als embaxadors del General que de nou fassen quexa devant sa magestat y dels ministres ha hont més convingue, de la expedició de dit breu ho bulletó y del contengut en aquell, senyaladament de les clàusules derogatòries en ell posades, en notable praejudici axí de la auctoritat y preheminencies reals com de les leys, drets y libertats de aquest Principat, y que se scrigue per al mateix effecte a sa magestat y a les persones y ministres que aparexerà convenir.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Fivaller, advocatus civitatis. Ayllar. Marti, fisci Generalis advocatus. Vincentus Hortala. Fontanella. Mir, as-

a. ardiaca y canonge *interlineat.*
b. a continuació ratllat dit.

sessor. Bernardus Sala. De Malla. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Aymerich. Ribera.

510r [a]Delliberació feta en lo Consell de Cent çelebrat a 12 de octubre 1622.

Que en tot y per tot se seguesca lo vot y parer dels magnífichs doctors en lo dit negoci aplicats y consultats, y que la scriptura o apel·lació per ells ordenada y en dit Consell llegida, se presente, per lo scrivà de la present casa a instància del síndich de la ciutat, als senyors elet bisbe d'Elna, dagà Terré y ardiaca Pla, a qui lo butlletó del senyor nuncio d'Espanya ve comés, y que se scriga a *su* magestat y a les persones que aparexerà als senyors consellers, y les cartas y apel·lació estiguen a punt per a disabte pròxim per a que pugan trametrer al embaxador de la ciutat, y que la present delliberació ha feta a saber als senyors diputats, molt il·lustre Capítol y bras militar.

511r Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors consellers de la present ciutat de Barcelona, inseguint la deliberació feta per lo savi Consell de Cent, celebrat a onse del corrent mes de octubre, als advocats ordinaris de la present casa y doctors aplicats devall scrits, acerca del contengut en una carta enviada per lo embaxador de la present ciutat, sobre lo negoci occorrent, feta en Madrit a 6 del mateix mes, y de un breu o bulletó despaxat per lo il·lustríssim y reverendíssim *nuntio* de Espanya, *dattus* en Madrit a lo 13 de las chalendas de octubre del corrent any, dirigit als molt il·lustre y reverendíssim don Pera Magarola, prior de la isglésia col·legiada de santa Anna de Barcelona, elet bisbe de Elna, y il·lustres y molt reverents don Francesch Terré, degà y canonge, y Paulo Pla, ardiaca y canonge de la Seu de Barcelona, ab la comissió que a cada hu d'ells se dona per a rebrer lo jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona, nomenat loctinent capità general per sa magestat en lo present Principat, y proferir en ell sentència de excomunicació en la forma que los altres loctinents capitans generals han acostumat.

Vista dita lletra missiva, vist dit breu o bulletó y lo en aquell contingut, hagut madur col loqui entre si, són de vot y parer y aconsellen als senyors consellers y savi Consell de Cent, salvat en tot lo que millor aparrà a dits senyors consellers y savi Consell de Cent, que continuant les diligènsies fins assí fetas per a deffensar que no tinga effecte la nominació, feta per sa magestat, del dit reverendíssim bisbe // 511v // de Barcelona en lloctinent general de aquest Principat, per ésser[a] contra les generals constitucions, privilegis y altres drets del present Principat, y que no·s done lloch a que dit reverendíssim bisbe preste dit jurament y haja sentència de excomunicació, en virtut de dit bulletó, i, altrament, poden y deuhen encontinent interposar appellació del gravamen que resulta, y pot resultar, de la expedició de dit breu o bulletó y de la exequució de aquell devant les matexes persones a qui va dirigit, ab lo modo y forma que està contengut en la scriptura per a dit effecte ordenada y, juntament, que·s done orde al embaxador de la ciutat que de nou fassa quexa devant de sa magestat y los ministres, devant dels que més convinge, de la expedició de dit breu o bulletó y del contengut en aquell, senyaladament de les clàusules derogatòries en ell posades, en notable praejudici axí de la auctoritat y praeheminència reals com de las lleys y los drets[b] y llibertats de aquesta ciutat y de tot lo Principat; y que se scriga per al mateix effecte a sa magestat y a les persones y ministres que aparaxarà convenir.

Fivaller, advocatus civitatis. Tristany, assessorum Generalis. Güell. Fontanella. De Malla. Cancer. Marti, fisci Generalis advocatus. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Mir, assessorum Generalis. Ayllar. Aymerich. Bernardus Sala.

512r *Ad multo illustris et reverendi domino.*

Ad notitiam syndici civitatis Barcinone pervenit per illustrisima Hispaniarum nuntium fastam fuisse quandam commissionem vestra, domini et illustri et ad modo reverendo don Francisco Terre, decano et canonico, et Paulo Pla, etiam canonico et archidiacono Penitensis, nuncupato maiori ecclesia Barchinone, et cuilibet qua facta derogatione quarumcumque apostolicarum constitutionum nec non concordiarum statuorum constitutionum et consuetudinum comitatis Barchinone et principatus Cathaloniae, committit vestre domine et aliis et cuilibet eorum quod possit et valeat exhigere ab ad modo illustri et reverendisimo Barchinonensis episcopo, in locumtenentum et capitaneum generalem dicti principatus Cathaloniae et committatum Rossilionis et Ceritaneae nominato, iuramentum solitum prestari ab excelentisimis locumtenentibus sui ingressiis sui officii quod

a. deliberació inserida entre els folis 509v.-515v del trienni 1620-23.

a. a continuació ratllat per contra.
b. drets *interlineat.*

[1622]

in eo et illius exercitio bene et fideliter se habebit et servabit usaticos Barchinona, constitutiones Cathaloniae, capitulum dictum «De la observansa», *privilegia et inmunitates ecclesiasticas et alia iura patria, et, in casu contrafactionis in eum trina canonica monition praemissa, sententiam excomunicationis in scriptis proferre et promulgare, providendo quod vestra domina dictam commisionem ad effectum deducat quoriescumque fuerit requisitus per dictum reverendum episcopum Barchinone vel quamlibet aliam personam qua quidem commissio sive dubio virtualiter continet, quod dicta receptio iuramenti et promulgatio sententia excomunicationis iure ordinario //* 512*v* *// aliter fieri solebat, cum ad ordinariam receptione non esset opus delegatione nec minus derogatione qua, in dicta commisione, dictus illustrisimus nunctis usos fuerit et eum dicta commissio sit valde praeiudicialiter dicta civitati et Principatui non solum propter derogationem, constitutionem et consetudinum civitatis praefata Barchinona et dictu Principatu, veram etiam, quia eo tendit ut nominatio dicti reverendisimi episcopi in locumtenentem generalem effectum fortiatum presentim eo tempore quo principatus Cathaloniae et civitatis Barchinone pro prosuerunt coram sua magestate, per suos legatos et embaxiatores dictarum nominationem locumtenentis repugnare constitutionibus Cathaloniae et aliis iuribus patrie, et fit, ad effectum deduci non posse quo medio tempore nihil statui posse et satis inconffeso. Idcirco et aelis syndicus ei civitatis Barchinona a dicto decreto et commissione quatus ex eo infertur dicte civitati Barchinona praeiuditium et citra praeiudicium nullitatis dicti decreto et commissionis, de qua suis loco et tempore dicere intendit, provocat, recurrit et appellat omni meliori modo ad suam Sanctitatem et hanc appellationem propter absentia illustrimi et reverendissimi nuntius coram vostra dominationi interpossit, tum quatenus opus sit ut auctentica persona, tum quia vestra domina in vim dicta delegationis representat personam dicti illustrissimi nuntii, postulans apostolos testimoniales et quales de iure tradendi sint concedi alias in casu opportunum et contrafactiones iurum ad suam salutem appellat. Et quia pendente hac appellatione iuris dicto dicti domini nuntii interposita in dicto decreto et commisione est siperisa et, consequentur, iuridictio vostra delegata et sit canti non possit maxime proposita coram vestra domina qua de iure iustificat appellatione praesentim quia reddatur ex causa vostra domina. //* 513*r* *// Dubia voluntas dicti illustrisimi nuntii circa dictum decretum et commisionem prestatur dictus syndicus contra vestram dominam de iustitia qua per vostra domina fiet dicta civitatis Barchinona, deducendo ad executionem dictam commissionem in casu a iure non permissu et etiam deductionis quae ex dicta injusta exequtione sequentur dicta civitati Barchinone et de omnibus aliis de quibus contra vestram domina prestari potest et demum de nullitate aliorum et agendorum et de cunctis licitis protestando requirent.*

516*r* [a]«Vot[b] dels magnífichs assessors y doctors aplicats del General y casa de la ciutat.

Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats als doctors devall scrits acerca dels officis y diligències se podrian fer ab lo il·lustríssim y reverendíssim archebisbe de Tarragona, com a cap del bras ecclesiàstich del present Principat, per a que ajude al Principat per a encaminar la pretensió corrent de no haver-hi lloc a la admissió del reverendíssim bisbe de Barcelona, per sa magestat nomenat en lloctinent general de aquest Principat, per ésser contra les constitucions generals, privilegis de la present ciutat, usos y costums de aquest Principat, fent dit senyor archebisbe les diligències y officis convenients axí ab sa magestat y ses ministres com, altrament, millor aparega convenir a sa senyoria il·lustríssima.

Són de vot y parer y consellan que podrian y deurian los senyors deputats enviar en embaxada, a dit il·lustríssim y reverendíssim archebisbe, una persona de honor que aparega més a propòsit, acompanyada de un dels magnífichs assessors o advocat fiscal de la present casa de la Deputació, procurant que los senyors consellers de la present ciutat fassan lo mateix, és a saber, envien a dit il·lustríssim una persona de honor, acompanyada de un dels magnífichs advocats ordinaris de la casa de la ciutat per a que instruescan a dit il·lustríssim del dret y justícia del[c] Principat y ciutat de Barcelona en dita pretensió, y representar-li lo demés que acerca la bona direcció de dit negoci convinga, conforme se'ls donarà ab particular instrucció, y que se li envien los memorials y altres scriptures conferens per a instruir sa senyoria il·lustríssima y ab los quals se declara lo dret y justicia de dit Principat y ciutat.

Tristany, assessor. Cancer. Fivaller, advocatus civitatis. Aymerich. Güell. Ribera. Marti, fisci Generalis advocatus. Bernardus Sala. Mir, assessor. Vicentus Hortola. De Malla. Ayllar. Gori, advocatus civitatis subrogatus. Fontanella.»

---

a. vot inserit entre els folis 515v.-518r. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 517.
c. a continuació ratllat de la ciutat.

519r [a]Delliberació feta per lo savi Consell de Cent celebrat a 14 de octubre 1622.

Que·s seguesca lo vot dels magnífichs advocats aplicats en lo negoci consultat y en lo present consell llegit ab que, en lo de enviar a Tarragona, pues los senyors deputats han enviat a dir que sas senyories entenien fer lo mateix y que, per ço, apar que bastaria que anassen dos personas, la una nomenadora per la ciutat y l'altra per dits senyors deputats, per a que, ab conformitat, juntament los dos, aportassen la embaxada al senyor arcabisbe de part de las dos casas. Per ço, los senyors consellers fasan nominació de una persona del present Consell, cavaller o ciutadà de capa y espasa, per a dit effecte, suplicant als senyors deputats fassan nominació de un advocat per a que los dos, ab conformitat, fassan dita embaxada al dit senyor arcabisbe y que, també, se suplique als dits senyors diputats se servescan manar que dits embaxadors vagen ab una galera del present Principat, per a que la cosa ab més brevetat sia exequtada, cometent als senyors consellers la nominació de dita persona y lo fer les instruccions y lletres que seran necessàrias per a dit effecte. Y que la present delliberació sia feta a saber als senyors deputats, molt il·lustre Capítol y bras militar. // 519v //[b]

520r [c]Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors consellers als doctors devall escrits aserca dels officis y diligències se podrian fer ab lo il·lustríssim y reverendíssim arcabisbe de Tarragona, com ha cap del bras ecclesiàstich del present Principat, per a que ajude a la ciutat y al Principat per ha encaminar la pretensió corrent de no aver-hi lloch a la admissió del reverendíssim bisbe de Barcelona, per sa magestat nomenat en llochtinent general de aquest Principat, per ésser contra les constitucions generals, privilegis de la ciutat, usos y costums de aquest Principat, fent dit senyor arcabisbe les diligències y officis convenients axí ab sa magestat y sos ministres com, altrament, millor aparega convenir a sa senyoria il·lustríssima.

Són de vot y parer y consellan que podria y deuria la ciutat enviar en anbaxada, a dit il·lustríssim y reverendíssim arcabisbe, una persona de honor de la present ciutat que aparega més a prepòsit, acompanyada de un dels magnífichs advocats ordinaris de la casa de la ciutat, procurant que los senyors deputats fasen lo matex, és a saber, envien a dit il·lustríssim una persona de honor, acompanyada de un dels magnífichs assesors ho advocat fiscal del General, per ha que instruescan a dit il·lustríssim del dret y justícia de la ciutat y Principat en dita pretensió, y representar-li lo demés que aserca[a] la bona direcció de dit negoci convinga, conforme se'ls donarà ab particular instrucció; y que se li envien los memorials y altres escriptures conferents per ha instruir sa senyoria il·lustríssima y ab los quals se declara lo dret y justícia de dita ciutat y Principat .

Fivaller, advocatus civitatis. Ayllar. Gori, advocatus civitatis subrogatus. // 520v // *Fontanella. Tristany, assessor Generalis. Cancer. Güell. Mir, assessor. Marti, advocatus fisci. Ribera. Bernardus Sala. Vincentus Hortala. Aymerich. De Malla.*

521r [b]Delliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats a 14 de octubre de 1622.

Que los senyors consellers ab los magnífichs advocats ordinaris de la present casa, o ab altres que·ls aparegués convenients haver-y de aplicar, procehesca e rebrer informació contra los prohomens o acompanyats del magnífich conseller en cap en la embaxada se ha fet a *su* magestat, guardant en assò la forma y orde que en semblants casos contra embaxadors o síndichs de la ciutat se ha acostumat, segons los exemplars se trobaran en la present casa de casos semblants han succeÿt, y que dita informació se instruhesca ab les lletres scritas per la ciutat a dit senyor conseller y prohomens y ab las que, dit senyor conseller y prohomens, en resposta han scrit a la ciutat y de altres cartas que han scritas dits prohomens o als senyors consellers o a persones particulars que tingan o pugan haver y fassen per aquest intent, y ab los testimonis de algunas persones que han entrevingut en dita embaxada y altres que saben cosas particulars aserca del mateix fet; y que se pose una encontinent y que per lo divendres pròxim vinent, los senyors consellers junt en aquest Consell per que vege dita informació o lo stat que tindrà y, en lo entretant y fins que la ciutat hage presa última resolució sobre los mèrits que resultaran de dita informació, elets tres prohomens no sian admesos a la posesió de officis en que fossen o podrien ésser-ce trets ni ad-

a. deliberació inserida entre els folis 518v.-520r. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al marge superior: Deliberació del savi Consell de Cent y vot de assessors.
c. vot inserit entre els folis 519v.-521r. del trienni 1620-23.

a. a continuació ratllat de.
b. deliberació inserida entre els folis 520v.-522r. del trienni 1620-23.

[1622] mesos a altres officis, honors y prerogativas de la present ciutat; y que la present delliberació sia feta a saber als senyors deputats, molt il·lustre Capítol y bras militar. / /

Il·lustre senyor,
En la causa que lo síndich del General de Cathalunya aportà en la real Audiència contra los venerables pares inquisidors a relació del magnífico don Bernat de Pons y Fornells del Real Consell, se han reproduït las lletras, per dit relator proveïdas y a dits venerables pares inquisidors presentadas, contenint en effecte que dits venerables pares inquisidors revocassen, cessassen y anullassen tots los procediments fets contra Francesch[a] Serra y Juan Riera y, axí bé, que restituissen las pecunias exigidas per los officials llurs de patrons y capitans de naus y barcas, e, o comparaguesen davant del dit relador *aut in banco regio dutum bancum regium informantum,* com més largament en ditas lletras està provat per part del dit síndich del General, se ha entinut supplicar a sa excel·lència sia servit la dita causa, per absència de dit don Bernat de Pons y de Fornells, commetrer aquella a algun magnifico doctor de dita sala, per a que proveís de segonas lletras dirigidas als dits venerables pares inquisidors, per obtenir so que ab las primeras sa'ls en notificat. E com per absència de dit relador, sia la data causa a vostra mercè commessa y decretada, ha supplicació a 4[b] mes de fabrer proppassat, y lo dit síndich del General, ab dita supplicació y demés actes, se sia conferit devant de vostra mercè diversas vegadas per a que proveís ditas segonas lletras, com en dita supplicació demanave, lo que no ha pogut alcansar fins ara, tenint una obligació per rahó de son offici y conforme per generals constitucions de Catalunya està disposat ministrar, als supplicants, justícia y axí bé proveir dita supplicació. Per ço, y altrament, fent a vostra mercè altre vegada ocular assenció de dita supplicació, demana y supplica sie vostra mercè servit proveir al peu de aquella lo que ab ella se li supplica, representant a vostra mercè la obligació que té, per rahó de son offici, administrar-li justícia, observar las generals constitucions[c] del present Principat. Y per a que consta de las diligències ha fetas y farà, dit síndich demanarà y requerirà ésser llavat acta y axí bé en tot justícia ministrar, requirens-vos.

---

a. a continuació una paraula ratllada.
b. a continuació ratllat del.
c. del *interlineat.*

522r [a]Requesta presentada al doctor misser Garau, del real Consell acerca dels negocis de la Inquisició a petició del síndich del General[b].

Die martis, 31 martiis 1637.
Luendi requisitio fuit presentata ad modo reverendo domino Hieronymo Guerau, presbitero utriusque iuris et Regia Audientia doctori, in domibus sue habitationis sitis in vico de la Porta Ferrisa *exhistent, ipsus magnificum Yvonem del Carli, utriusque iuris doctor ostendem officium syndici Generalis Cathalonie ex licentia suarum dominationem que dictus Hieronymus Guerau accepta prima copia de requisitionis cum originali compulsata respondendo dixit quod denegavi contenti in requisitione retinet terminus iuris ad respondendum, et offert se periunttim et paratus justitia ministrare toties et quoties supra de qua in requisitione eidem fuit in Regia Audientia presentata et[c] absenta[d e] qualitate negotii de qua in eadem requisitione petit quod provisio facto verbo in Regia Audientia, fiat secuti et prima litera, in eadem requisitione memoria, et facto verbo in Regia Audientia et non per solum relatorem fuerunt espedita de quibus qua fuerunt acta. Presentibus per testibus magnifico Balthasare Bravo, utriusque iuris doctor, et Jacobo Camps, regie porterio, civibus.*

545r [f]Delliberació feta per lo savi Consell de Cent Jurats a 21 de octubre 1622.

Que a costas y despeses de la ciutat, per lo scrivà major del Consell sia feta fer còpia de la inquició feta contra los prohomens o acompanyadors del senyor conseller en cap, dins la matexa casa de la ciutat, que·s prega donar a les parts interessades per a dilluns pròxims y que se'ls fassa a saber, per lo porter qui·ls intimarà la publicació de dita inquisició, que la ciutat té una còpia amunt de aquella per a que, més facilment, pugan entendrer ab sa deffensa, la qual se haja de fer per tota la semmana pròxima y que de assò sia tocada relació del porter y que, a son temps, sia asignada sentència per a dilluns de la semmana aprés següent, que serà la darrera del corrent, ab la forma acostumada y de dret personal, y que en aqueix mateix die sia convocat y congregat lo present Consell per a que, oÿda la relació dels magnífichs advocats

a. requesta inserida entre els folis 521v.-523r. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 522.
c. et *interlineat.*
d. a continuació ratllat quod qualitate negotii.
e. qualitate negotii *interlineat al marge esquerra.*
f. deliberació inserida entre els folis 544v.-547r. del trienni 1620-23.

ordinari(s) de la present casa y aplicats en dita causa, axí de la offensa com de la defensa, si la hauran feta o no, lo present Consell prega delliberar en dita causa lo de justícia fahedor sens apartar-se de la suspensió fou proveïda en lo present Consell, çelebrat a catorse del corrent, si y segons en aquell se conté. Y que la present delliberació sia feta a saber als senyors deputats, molt il·lustre Capítol y bras militar[a]

554r [b]Delliberació per lo savi Consell de Cent Jurats a 2 de nohembre 1622.

Lo dit Consell, desijant tenir tota correspondència y conformitat ab dits senyors deputats, com és rahó, y proceyr en aquest negoci ab maduresa y consulta delliberació, féu delliberació y conclusió que, per la bona direcció de dit negoci, los magnífichs doctors consultats en aquestos fets se conferescan y comuniquen entre si, ço és, los de la ciutat ab los de la Deputació, y tots exactament censuren y degudament miren y tracten y, considerades y discutides per dits doctors molt advertidament totas las rahons de conveniència y contrarias que en assò poden considerar-se, [c]aconsellen y apunten lo medi que·ls aparexerà més convenient aserca lo cas present, que scriuen lo senyor de Sant Jordi, embaxador de la ciutat, y misser Phelip Vinyes, son asosiat, als magnífichs consellers, com també scriuen lo mateix los embaxadors de la Diputació als senyors deputats y, per est effecte, los dits magnífichs consellers, per a demà pròxim a dos hores aprés migdia, fassen juntar als dits doctors, porrogant aquest Consell per a dit die y hora, en lo qual, aprés que los dits doctors estaran resolts de son parer y aquell redigit en scrits, lo reporten al present Consell per a que, vist-lo, dit Consell puga delliberar sobre les ditas cosas segons conexerà que més convinga al servey de Déu y de sa magestat y beneffici de aquest Principat y, en particular, de aquesta ciutat, y que, per ço, aquesta delliberació sia feta a saber a dits senyors // 554v // deputats, per a que sian servits ordenar a sos advocats se junten hi·s conferescan ab los de la ciutat, y que per a demà a la hora asenyalada, ses senyories sian contents també ajuntar-se en consistori per a que en un mateix temps aquest Consell y aquell consistori pugan, en conformitat, tractar del fahedor y que aquest Consell, congregat demà pròxim com és dit, no·s disgregue fins que dits magnífichs doctors hajen dat en scrits firmat son parer, y lo Consell haja feta deguda y formal resolució en ditas cosas, proveynt y ordenant que de aquesta delliberació sian fets sabedors los senyors deputats, com ja és dit, lo molt il·lustre Capítol y bras militar // 555v //[a]

a. *el foli 546 no existeix.*
b. *deliberació inserida entre els folis 553v.-556r. del trienni 1620-23.*
c. *a continuació ratllat* féu delliberació y conclusió.

556r [b]Deliberació feta per lo stament y bras militar a 3 del mes de noembre 1622.

Que·s fasa una anbaxada als senyors diputats supplicant los sien servits juntar brassos encontinent que sien junts, al temps que los magnífichs advocats de una casa y altra donaran son parer en lo fet que se'ls ha consultat per a que, al temps que los senyors consallers lo representaran al Consell de Cent, vullan sas senyorias reportar-lo en los brassos, a fi que·s prengue una mateixa resulació en ells que en lo savi Consell de Cent, perquè, guiant las cosas ab aquesta conformitat y auctoritat, vinguen ha tenir lo fi que tots desitjam, axí per al servey de Déu, del rey nostre senyor y beneffici públich; y que, juntament, se'ls supplique donan rahó al present bras militar de tot lo stat del present negoci y, tanbé, sempre que los senyors consallers per lo cars corrent junten Consell de Cent, que sas senyorias sien servits ajuntar brassos y en aquells donar rahó de tot costat del negoci; y, tanbé, se fasa enbaxada al savi Consell de Cent del thenor següent:

«Continuant lo bras militar lo zel que sempre ha tingut en desitjar lo bon succés dels negocis se tractan, los quals estan tant advertits per vots de doctor e informacions y memorials als senyors diputats y magnífichs consallers y savi Consell de Cent, ha desliberat, vuy die present, enviar una enbaxada a sas senyories, magnificències y mercès sien servits que la resposta se ha de tornar als anbaxadors en lo que té respecte a la que dits anbaxadors an de tornar al senyor duch de Sésar, sie molt conforme al que·s lícit y permès comforme las constitucions, capítols de Cort y privilegis de aquest Principat y ciutat, donant orde a dits senyors anbaxadors, representan a dit senyor duch de Sésar, aderirien al medi que sa excel·lència sia advertit no contradint al que està dit, assegurant que tots los medis se pugan trobar per a fasilitar y acomodar lo negoci que·s tracta no sien contraris a la obligació // 556v // que tenen conforme lo jurament tenen prestat, guardan en strem de aderir-se perquè ningú desitje més la quietut y

a. *anotació escrita al marge superior:* Deliberació del savi Concell celebrat a 2 de nohembre.
b. *deliberació inserida entre els folis 555ro.-558r. del trienni 1620-23.*

sosego y bon asserto dels negocis corrents que lo present bras, y fent-li a saber aquesta diligència haja feta lo present bras als senyors diputats y que aquesta desliberació sie feta a saber al molt il·lustre Capítol y que per tot sie reportada en scrits» //557*v*//[a]

563*r* [b]Madrid, dels embaxadors, de 26 de octubre 1622; rebuda a XXXI del dit[c].

Molt il·lustres senyors,
Lo senyor duch de Sesca se ha mostrat tan desijós del servey de sa magestat y bé comú de aqueix Principat y de aquexa ciutat (com llargament tenim escrit en nostres cartes y, molt més, en aquesta ocasió), que ha enviat a demanar al senyor de Sant Jordi y a nosaltres, als quals, en conformitat, nos ha dit que, per la *naturaleza* que té aqueix Principat y per los estats que sa casa y té y, molt més, per lo desig que té dels bons successos de les coses de vostres senyories y de aquexa ciutat, havia fet aquestos dies molt particular discurs del fi que·s podia prometre en lo negoci corrent de nostra embaxada; y que no se'l prometia bó puix, encara que nostra opinió per a sa excel·lència parexia justificada, teniem per contraris dos Concells Reals, lo de assí y de aquí, que no·n sentien bé com se collegeix del privilegi que se despachà en favor del senyor bisbe de Barcelona, ab la qual estava tan empenyada la auctoritat real, per la qual, sa magestat, per les vies possibles voldria y deuria procurar, que no entengués lo món, que son Consell, en lo principi de son govern, hagués fet una cosa desacertada, ralitat bastant para que en dubietat se prengués la opinió que fa per lo poder y *mayor* jurisdicció de sa magestat, y, molt més, perquè ho haviem de calificar ab lo benefici de aqueix Principat per al qual, deyen, era de més importància lo govern de lloctinent que de governador; y que deviem, també, advertir que sa magestat estava precisament ocupat en coses de sa monarquia //563*v*// eren de major interès en aquesta ocasió que lo anar a jurar, puix açò era interès particular de aqueix Principat y de aquexa ciutat, y en los negocis que ara tractava sa magestat corria interès universal de tots sos regnes y, per consegüent, també de aqueix Principat, com a part tan principal d' ells.

Per tot açò, nos digué que li apareixeria que lo medi més convenient, després de haver-hi molt discorregut, era que sa magestat escrigués aniria dins del any a jurar les constitucions y privilegis de aqueix Principat y que, per a aquest temps, tan solament se despachàs nou privilegi per al senyor bisbe de Barcelona y, acabat aquell, que corregués la governació fins tant que sa magestat hagués prestat son real jurament; y que puix ab aquest medi y les protestacions de aqueix Principat, se salvarien nostres constitucions y privilegis y se assegurava la jornada de sa magestat, no ab lo desgust que és cert tindria si tant aprestadament voliem obligar-lo. Tindria per gran sort que se prengués aquest apuntament que sa excel·lència offeria y assegurava a vostres senyories y a la ciutat de Barcelona que, si a sa magestat agradava aquest medi, suplicaria a sa magestat y a sos ministres, que estan prop de sa real persona, y al Concell *Supremo* per la breu jornada de sa magestat, com a cosa tan convenient per al servey de sa magestat y bé públich del Principat. Advertintnos que nostra pretensió estava en mal estat per les noves que havien vingut del que lo poble havia usat de fer ab los associats del senyor conseller, ab lo qual coloraven la necessitat que·y ha de govern superior, encarregan-nos que a la posta despachassem un propri a vostre senyoria y a essa ciutat per a que conferissen sobre aquest medi que tenie tantes congruències y reputació y, ab la matexa diligència, nos avissassen de sa resolució, perquè importaria molt que sa excel·lència la sabés per a suplicar a sa magestat y tractar ab lo senyor vice-canceller //564*r*// y los demés senyors del Concell de aquest medi, ans que sa magestat y son Consell la prenguessen, en lo qual cas seria forçosa la obediència, puix no havien llargament ohit de nostra justícia.

Ab la gratitut que devem, tots conformes, regraciarem a sa excel·lència en nom de vostres senyories y de aquexa ciutat lo zel que ha tingut sempre de fer-nos[a] mercè y, després de offerir-li que despachariem lo propi que·ns manava, volgueren donar-li un toch acerca del any de dilació que senyalava en la jornada de sa magestat, per lo *desconsuelo* tan gran tindria aqueix Principat y la ciutat de Barcelona, que tenien acostumat ab *mayor* brevedat rebre mercè dels sereníssims predecessors de sa magestat, certificant a sa excel·lència que ninguna cosa, (després de assegurar les constitucions y privilegis) podria facilitar més lo assiento de aquesta embaxada que lo breu termini de la real presència de sa magestat.

Replicà a d'assò que sa magestat tenia entre

a. anotació escrita al marge superior: Desliberació y embaxada del bras militar feta al II.
b. carta inserida entre els folis 562v.-565r. del trienni 1620-23.
c. anotació escrita al final de la lletra, al marge inferior esquerre del foli 564v.

a. a continuació ratllat fé.

mans negocis gravíssims que demanaven llarga discussió y que, axí per assò, com també perquè a un rey tan poderós seria molt apretar-lo y menor urbanitat de la que·s deu a sa magestat y del que aqueix Principat y ciutat de Barcelona ha acostumat, demanant-li menor termini, puix a sa excel·lència per cosa que tindria obligació de cumplir-la lo·y donarien de tres mesos, tenia per difficultós lo abreviar-ho, y que seria prou quant se alcansàs de sa magestat que·s reduís ad aquest termini, particularment que si, ans de passar lo any, podia anar sa magestat, se oferia a solicitar-ho.

Havent conferit lo senyor de Sant Jordi, doctor Vinyes y nosaltres sobre açò, nos ha paregut deviem despachar aquest propri per donar aquest avís a vostres senyories y a exa ciutat, suplicant-los se serveixquen per lo matex propri, ab la diligència // 564*v* // possible, avisar-nos de sa resolució, que la inseguirem ab la[a] puntualitat que nostres obligacions y voluntat asseguren; anyadint a tot açò que nosaltres, unànimes y conformes, tenim aquest medi per convenientíssim per haver arribat les coses a termini que no·ns està bé ninguna declaració en aquesta ocasió, y que devem estimar molt que se conserven les constitucions y se acabe la contensió ab tanta reputació, restant la decisió de aquest dupte per a unes Corts, sens perjudici y, si no anava sa magestat dins del termini, la pretenció del Principat seria averiguada de què havem volgut donar avís a vostra senyoria per descàrrech de nostres obligacions, suplicant a vostra senyoria se servescan considerar estes y altres rahons que millor sabrà advertir y, ab la brevedat que encarrega lo negoci, avisar-nos ne escrivint al senyor duch de Sessa, ab la gratitut deguda a sa calitat y més per voler-se interposar tan gravosament en cosa de tan gran benefici de aqueix Principat, no acostumat veure ministres per negocis propris, tot són effectes de son valor y del molt que ama lo servey de sa magestat y bé universal y particular de tot aqueix Principat.

Després de haver scrit tot lo sobredit, nos havem vist ab lo senyor vice-canceller per veure si descubririe alguna cosa de nostrosí negoci, y lo havem trobat molt sentit de les coses que ahí han succehit y, en particular, nos ha dit que les coses de Barcelona estaven en termens que obligaven a que·s posàs remey ab brevedat. Donam esta rahó a vostra senyoria per a que se serveixca ab tota brevedat manar despachar aquest propri.

Guarde Nostre Senyor les molt il·lustres persones de vostra senyoria. De Madrit y octubre a 26 de 1622. Lo abad de sant Salvador.
Molt il·lustres senyors. Besant a vostra senyoria la mà. Sos mayors servidors, los embaxadors del General del principat de Cathalunya.

a. a continuació ratllat vol.

565*r* [a]Vot[b] dels magnífichs assessors y doctors aplicats donat a 4 de noembre 1622.

En lo fet consultat per los senyors deputats del General de Catalunya y per los senyors concellers y savi Consell de Cent de la present ciutat de Barcelona als doctors devall scrits, acerca del que poden y deuen fer y més convé en respecte de les cartes que han rebudes dels embaxadors, que respectivament tenen en la cort de sa magestat, de tractar de concert y ocasió del que ha mogut lo excellentísim duch de Sessa ab tots los dits embaxadors, vistes les dites cartes scrites a 26 de octubre proppassat, vista la desliberació feta per lo savi Concell de Cent lo die de dimecres proppassat, que comptaven a 2 del present mes de noembre, attès que, si bé los dits doctors són estats de parer que la dita ciutat y Principat tenen justícia en la pretensió de no admetrer lo jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona en lloctinent general de sa magestat, fins a tant que sa magestat fassa la mercè que se li ha supplicat de venir a prestar lo sòlit jurament per sos sereníssims predescessors promès y acostumat de prestar en la present ciutat, en lo principi de son nou domini y nova successió, per observansa de les constitucions, usatges, privilegis y altres drets de dit Principat y ciutat, lo qual parer tenen per molt just y verdeder, y les causas, rahons y fonamens que més llargament se contenen en los vots y memorials en dret per ells fets y firmats.

Emperò, com també segons és notori y per dites cartes y altrament se veu, hi ha hagut y ha persones graves qui tenen la contraria opinió, y axí, los dits advocats, encara que tenen per molt justa y verdadera la pretensió del present Principat y ciutat, però com no són ells los que ho han de judicar ni puguen assegurar lo bon èxit y resolució que desijen lo present Principat y ciutat y, per dita rahó, avent-se offert cap nou de aver-se representat per lo dit excel·lentíssim duch de Sessa se prengués medi y concert en dit negoci, tingan obligació dits advocats de fer lo que en semblants ocasions per los doctors y advocats

a. vot inscrit entre els folis 564v.-568v. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 568.

[1622]

més graves y prudens se ha acostumat de aconcellar a la part a qui han dit que té justícia, que admeta concert per evitar lo incert succés de la causa.

Són de vot y parer y aconcellen a dits senyors deputats y a dits senyors concellers y savi Consell de Cent que se admeta tractes y concert com se pot y deu admetrer, sens encontrar ab lo que, de justícia, han aconcellat a dit Principat y ciutat y, per ço, se scriga a dit excellentíssim duch de // 565*v* //[a] Sessa per part de dits senyors deputats y ciutat agrahint la mercè y bons oficis que fa y desije fer en favor de dit Principat y ciutat, supplican-lo no·s canse en perserverar en aquells y, juntament ab la matexa carta, se li scrigua un capítol de la creença dels dits embaxadors en lo que li tractaran y representaran per part de dit Principat y ciutat.

Y que, també, se scriga a dits embaxadors que, tots en conformitat, acuden a besar les mans a dit excel·lentíssim duch de Sessa de part de dit Principat y ciutat, donant-li dita carta de creença, de la qual se'ls ne enviarà còpia a part, y li expliquen aquella, segons en un memorial apart se'ls enviarà.

Y supposat que la major obligació dels advocats consistex en aconsellar, se admeta concert, majorment avent-hi persona de consideració qui·l comença a moure; com, per lo contrari, seria encarregar-se gran arrisch y perill per lo incert succés de la pretensió. Emperò, com en un negoci en semblant cars se acostumen de oferir, diferien apuntaments que per la una part y l'altre se acostuman de proposar. Per ço, lo dits advocats, agut entre si madur col·loqui, proposan y representan los medis o apuntamens que·s porien pendrer en lo negoci corrent, ab las rahons de diferència y congruència que en cada hu d'ells se veurà.

Primo. Lo dit excel·lentíssim senyor duch de Sessa, a proposat als dits embaxadors un apuntament y concert en dites cartes, dient ab rahons molt apretades, com en aquelles és de veurer, per a que se haja de admetre, y són: que sa majestat scriguer aniria dins un any a jurar les constitucions y privilegis de aquest Principat y ciutat y que, per aquest temps, tant solament se despatxàs nou privilegi per al reverendíssim bisbe de Barcelona y, acabat aquell, que corregués la governació fins a tant que sa magestat agués prestat son real jurament y que, pus ab aquest medi y les protestacions de aquest Principat se salvarian nostres constitucions y privilegis y se assegurava la jornada de sa magestat, no ab lo disgust que, és cert, tindria si tan apretadament volien obligar-lo; y que tindria per gran sort que se prengués aquest apuntament y que sa excel·lència oferia al Principat y ciutat, y.ls assegurava que, si a sa magestat agradava aquest medi, li supplicaria y a sos ministres, que estan prop sa real persona, y al Concell *Supremo,* per la breu jornada de sa magestat, com a cosa tan convenient per al // 566*r* // servey de sa magestat y de aquest Principat y [a]ciutat; encarregant a dits embaxadors que, a la porta, despatxassen un propri per a que conferissen sobre aquest medi que tenie tantes congruències y reputació y, ab la matexa diligència, los tornassen avisar de la resolució ans que sa magestat y son Concell la prenguessen, dient, axi matex, que en dits cars seria forçosa la obediència, pus nos avian llargament oÿt de nostra justicia.
Aquest apuntament apar se porie admetrer al que se afegissen les coses següents:

Primo. Que sa magestat scrigués una carta a dits senyors diputats y a dits senyors concellers y savi Consell de Cent, juntament ab lo dit nou privilegi, la qual carta sia ab la matexa forma de la que se scrigué quant se donà avis[b] de la mort de la magestat del rey don P(h)elip, son pare, en lo any 1621, encarregant y pregant se admetés lo privilegi per la persona del excel·lentíssim duch de Alcalá en lloctinent del present Principat per lo residuum del trienni que, ja abans, tenia començat, ab representació de les justes causes y impedimens per a poder venir a prestar dit son jurament.

Secundo. Que ab la matexa carta, oferesca sa magestat de venir a fer mercè a aquest Principat y ciutat y prestar son real jurament, si és possible abans de dit any o, a lo menos, que no sia més llarch temps.

Tertio. Que en la matexa carta se servesca scriurer sa majestat que en passat lo termini de dit any, sens aver de aguardar altre orde, haja de correr la governació vice-règia, conforme les constitucions de Cathalunya, y que, després, no se anomenarà loctinent general fins se sia prestat dit real jurament en la present ciutat.

Quarto. Que la dita admissió se fassa no sols ab les protestacions ordinàries, però, encara, ab les que se afegiren en lo jurament del dit duch de Alcalá, que prestà en dit any 1621; y que, de nou, se afigen altres que seran a propòsit per la ocasió corrent, segons se ordenaran, y, en particular, una que diga que protestan que en ningun temps sia provehit ni admès lloctinent ge-

a. a continuació repetit de.

a. a continuació ratllat ciutat.
b. a continuació ratllat de la mort.

neral de sa magestat en lo present Principat que primer no sia prestat en la present ciutat lo dit real jurament, axí per la magestat del rey nostre senyor, com per sos sereníssims successors.

Quinto. Que en dit privilegi se servesca sa magestat demanar posar la clàusula següent: «*Sine praeiuditio constitutionum, privilegiorum et aliorum iurum Principatus et civitatis Barcinone et pro hac vice tantum*», // 566*v* // la qual clàusula se troba en lo privilegi que fonc concedit per los sereníssims reys *Juana* y Carles al infant don Alonso de Aragó *datus* en Brucela a 31 de maig 1516.

Sexto. Que en lo cars se hagués de estar al sobredit apuntament, ademés de les sobredites coses se procuràs, ab lo medi del excel·lentísim duch de Sessa o altres que convinga, de alcansar de sa magestat fassa mercè a dit Principat y ciutat que la pretensió que té son procurador fiscal patrimonial dels eximes del censal del rey don Alonso y de la nova causa intentada en la Ballia General sobre los oficis de extracció de balle, jutges de taula y altres, tots contra la present ciutat, las remeta per las primeras esdevenidores Corts, majorment confiant de la real oferta de sa magestat que seran prest.

Lo segon concert y apuntament que apar se poria admetrer és acerca lo temps de la admissió del dit nou privilegi de lloctinent general, que fos per manco temps de[a] un any, ço és, lo més llarch per temps de sis mesos, considerant que sa magestat ab sa real carta a dits senyors deputats y concellers, de[b] de juny pròxim passat[c], oferí venir a fer mercè y consolar ab sa real presència aquest Principat y ciutat en lo principi del any vinent 1623.

Aquest concert y apuntament per rahó de la major brevedat de temps apar és millor que lo primer, y·s presuposa que, en cars aquell se fasse, se entenga hajan de entrevenir las matexas advertències que se han apuntat en lo primer concert.

Lo tercer concert y medi que apar se poria tractar, y seria bé esforçar-lo tot primer y en quant sia possible tot sol ans de tractar ningú dels altres, és que sa magestat se servesca sia governada aquesta província per lo portantveus de general governador, procehint vice-règia segons las constitucions de Cathalunya fins a tant que sa magestat[d] farà mercè de venir a[e] prestar lo dit son jurament en la present ciutat, y que, per part de sa magestat, sien posades les protestacions y salvetats convenients per a que no se entenga que en quant a la pretensió que de present se té per part sua de poder nomenar lo lloctinent general abans de venir a prestar lo dit real jurament en la present ciutat, no sie, per ço, adquirit més dret[a] al dit Principat y ciutat del que li toca, ni sia, per lo contrari, fet prejudici algú a la dita pretensió de sa magestat en lo dret que tindrà, remetent la declaració de dites pretensions per a las ditas primeres Corts.

Aquestos tres apuntaments són estats tractats y molt considerats per los dits doctors per a que los senyors diputats y lo savi Concell de Cent, // 567*r* // que són les parts de qui en nom de aquest Principat y ciutat és lo principal interès, ab sa acostumada prudència, ho consideren y fassan la deliberació que més convé, per a que sien[b] representats per medi dels embaxadors, advertint en aquells ab les cartes y instruccions que convindrà que, ab la discreció y prudència convé, ho tracten avantatjant lo millor que·s puga y fent tot lo possible per a que prengua lo millor apuntament en benefici de dit Principat y ciutat.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. Fivaller, advocatus civitatis. Aylla(r). Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla, consulens. De Malla, consulens. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vincentus Hortolà, consulens. Boquet, advocatus civitatis subrogatus. Aymerich, consulens. Fontanella, consulens. Ribera, consulens.

579*r* [c]Vot dels magnífichs assessors y doctors aplicats donat a XIII de nohembre 1622[d].

Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats del General de Catalunya en execució de la deliberació en lo savi Concell de Cent Jurats, feta a 11 del corrent, acerca del contegut en les cartes de 5 y 7 de dit, enviades per los embaxadors tenen en la cort del rey, nostre senyor, ab les quals avisan que havian entès per via segura que sa magestat havia presa resolució de que juràs lo reverendíssim bisbe de Barcelona per lloctinent general de aquest Principat, ab assistència o sens ella, aprés de haver-se tingut noticia que dita çiutat havia deliberat se insistís en demanar

a. de un any *interlineat*.
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm*.
c. *a continuació ratllat* oferí.
d. *a continuació ratllat* se servesca.
e. *a continuació ratllat* perstar.

a. *a continuació ratllat* als dits.
b. sien *interlineat*.
c. *vot inserit entre els folis 578v.-581r. del trienni 1620-23.*
d. *anotació escrita al dors del foli 580.*

[1622]

la gvernació vice-règia, sens donar lloc al tracte se havia apuntat per medi del excel·lentíssim duch de Cesa, ni altre algú; vistes dites cartes y lo contengut en elles, vista dita deliberació del savi Consell de Cent, los doctors devall scrits, hagut madur col·loqui entre si, attès que fatsia la justícia del Principat sia estada donada per clara y despedida, en quant pretén no haver de assistir al jurament del reverendíssim bisbe de Barcelona abans de haver prestat sa magestat lo sòlit jurament en la present ciutat, per les causes y rahons contengudes en lo vot que per dit effecte fonch donat y en los memorials en confirmació de aquells fets, en que estan y perseveran, emperò, com per part de sa magestat, ab parer de persones graves, se ha pretès y pretén lo contrari y, per ço, se haja mogut tracte per dit excel·lentíssim duch de Cesa per concordar dites pretensions encontrades y, si bé per lo dit savi Consell de Cent, ab deliberació feta a 4 del corrent sia estat deliberat que·s suplicàs a sa magestat fos servit de manar corregués la governació vice-règia, ab les salvetats a sa magestat benvistes, que era un dels remeys que los doctors devall scrits ab lo vot per ells donat havian proposat, ab tot, per quant de les cartes dalt referides resulta lo perill en que està lo Principat per haver presa sa magestat resolució, com // 579v // scriuen dits embaxadors, de que jure dit reverendíssim bisbe, ab assistència o sens ella, de que podrian resultar[a] molts inconvenients al Principat, als quals convé en tot cas obviar, y attès que lo consell que ara se dóna no tindrà effecte sino en lo temps que ya los embaxadors sabran ab més çertitut la voluntat de sa magestat, si haurà volgut acceptar la vice-règia en la forma dalt dita, y, axí, convé proveir a dits embaxadors per a que, en dit cas, sàpian lo que han de fer. Són de vot y parer que, en dit cas que sa magestat no haja volgut fer mercè a dit Principat y çiutat del dit capítol de la vice-règia de la manera que, per dit Principat y çiutat és estat suplicat, insistescan, dits embaxadors, en los dos altres capítols successivament representats en dit vot, donant dit die 4 del corrent, de la millor manera que podian consertar, a bé y utilitat de dit Principat y çiutat, perquè ab esta forma se acut també a la salvetat de les constitucions y privilegis del present Principat y çiutat.

Y que quant al que toca al fer diligències y prevensions en la present çiutat, per ara no apar se degan fer algunes fins que ab la manera que·s deu se tinga çertitut de la resolució haurà presa sa magestat.

Tristany, assessor. Cancer. Vincentius Hortola. Fivaller, advocatus civitatis. Aymerich. Fontanella. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. Bernardus Sala. Aylla(r). Ribera. Mir, assessor. Güell. De Malla. Boquet, advocatus civitatis subrogatus.

a. a continuació una paraula ratllada.

591r *[a]A[b] los venerables y amados nuestros los deputados de nuestro principado de Cataluña.*
El rey.

Diputados, he entendido muy particularmente las razones que vuestros embaxadores me han representado acerca de vuestra asistencia al juramento del obispo de Barcelona, para el exercicio de los cargos de mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, y, también, el desseo que tenéys de que yo vaya a él con toda brevedad, a que atribuyo lo que ha passado, pues no se podía pensar otra cosa de quien tantas pruebas ha hecho de su fineza en mi servicio. Y, assí, haviendo visto todos los papeles que en esta materia me han representado, he resuelto que, conforme a las órdenes que he embiado, hos halléis al dicho juramento, que es lo que conviene a mi servicio , y vosotros tanto desseáis, y al bien y beneficio desse Principado y vuestro, a que yo atiendo con particular cuydado, y a la observancia de vuestras leyes y privilegios, sin que sea mi intención perjudicarlos como no lo quedarán por este caso; y pues, la causa principal que havéis tenido para la suspensión que ha havido en este negocio ha sido el desseo de verme ahy, nacido del amor que me tenéis como tan buenos y leales vassallos, que es lo que también a mi me ha movido a oyr vuestros embaxadores en todo lo que me han querido dezir de vuestra parte, espero que, con el mismo amor y celo, obedeceréis la resolución que agora he tomado, pues ha(n) sido // 591v // entendidas las razones que de vuestra parte se me han representado. Y, para más servicio mío y bien desse Principado, y assí os lo encargo y mando, como cosa en que recibiré particular servicio, y quedando seguro de que executaréis sin más instancia ni dilación lo que he resuelto, pues lo contrario fuera faltar, a lo que nunca yo creeré de vuestras personas ni se ha oydo desse Principado tan fiel y observante siempre a sus reyes. Os ofrezco de procurar cumplir lo que os tengo prometido en razón de mi yda, y, no sólo para el plazo dicho sino quanto antes yo pudiere, con el amor y desseo de veros de que debéis creer de quien os estima y ama tanto, pues, aora, no me dan lugar los negocios precisos y graves que se offrecen en beneficio de todos mis reynos y señorios. Dattus en Molinillo a XI de noviembre MDCXXII. Yo, el rey.

Vidit Roig, vicecancellarius. Vidit Villanueva, se-

a. carta inserida entre els folis 590v.-593r. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foui 592.

cretarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Vidit Gonsalvus Fontanet. Vidit don Franciscus de Castellvi.

598r [a]Vot[b] dels senyors assessors ordinaris acerca dels salaris de la Real Audiència.

Jesús Maria.
In facto dubii propositi per ad modum illustres dominos deputatos et auditores computorum circa solutionem salarii quod ad modum reverendus cancellarius magnifici regens Regiam Cancellariam, et doctores Regii Consilif recipiunt a Generali principatus Cathalonie de tempore quo cessant in iudicando et in aliis ad qua sunt electi. Attento quia salarium eis debetur en beneficio legis et ideo tamquam in beneficiis in illorum favorem est plenior facienda interpretatio; et attento, etiam, quod electi sunt ad officium respiciens laborem et probitatem scientia vel intellectur, et sic salarium quod eis datur in premio prudentia et remunerationem laboris non potest separari licet cesset labor maxime in presenti casu in quo cessat labori non praedictorum causa sed eorum a quibus lex condita fuit.[c] Et attenta consuetudine domus Deputationis circa solutionem dictorum salariorum, assessoris infrascripti sunt voti et intentionis et consulunt quod salarium per constitutiones Cathalonie asignatum dictis ad modo reverendo cancellario magníficus regenti Regiam Cancellariam et doctoribus Regii Consilii ipsis et cuilibet eorum respectivo detur et solvatur ut solitum est dari et solui, et ad dictum effectum, per officiales ad quos expectet, fiant et expediantur cautela oportune iuxta styllum domus Deputationis.

Petrus Pla, assessor. Vinyola, assessor.

607r [d]Vot[e] donat per els assessors y doctors aplicats donat a 24 de noembre 1622.

Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats en virtut de la deliberació feta ab consell de les persones eletes dels tres staments lo die[f] a 22 del corrent mes de noembre, açerca del que poden y deuen fer en respecte de la carta que han rebuda de sa magestat, dada en Molinillo a XI del corrent, en la qual mana assistescan al jurament que lo reverendíssim bisbe de Barcelona entén fer per exerçir lo offici de lloctinent general, y del demés contengut en dita desliberació; vista dita carta, vista una còpia simple del real privilegi conçedit a dit reverendíssim bisbe de Barcelona, a 6 de agost proppassat, en lo qual privilegi, entre altres, se llig una clàusula *durante mera et llibera voluntate* que té força de perpetuitat, los doctors infrascrits són de vot y parer que quant al dit privilegi y altres caps sobre açò advertits en dita desliberació, ya en conformitat ab los magnífichs advocats ordinaris y doctors aplicats de la casa de la ciutat, han aconsellat y donat sos vots firmats de llurs mans, als quals, en tot y per tot, se referexen; y quant al demés, que los senyors deputats responguan a sa magestat en la forma que, ab una minuta a apart se dóna, dictada una carta la qual per dits senyors deputats sia representada a les dites persones eletes dels tres staments, per a que, ab sa censura y consell, puguan, dits senyors deputats, proceir ab tota satisfacció de la manera que més convingua.

Tristany, assessor. Cancer. Güell. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla. De Malla. Vicentius Hortola. Mir, assessor. Bernardus Sala.

618r [a]Al(s) molt il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya residints en Barcelona, referim nosaltres, Francesch Blanch y Raphel Riera, notaris públichs de Barcelona que, en virtut de una desliberació per vostres senyories y en son consistori feta a[b] del mes de[c] proppassat, avem vists, mirats, regoneguts, col·lacionats y comprovats, ab la diligència, solicitut y cuydado a nosaltres possibles, sis còpies dels capbreus dels censals que dit General fa y presta a diverses comunitats, cosos, col·legis y singulars persones, en los mesos de març y abril, ço és, tres de quiscú de dits mesos, la una de les quals còpies de quiscú de dits mesos fa per la scrivania major, altra per la Cambra del Racional, e altra per la Cambra del Regent. Los comptes en los quals havem trobats alguns errors, los quals havem en[d] algunes parts de dites còpies corregits y, en part, notats y continuats en dos memorials que de aquells havem fet, ço és, hu de quiscuna mesada, los quals errors en ninguna manera són estats comesos per los officials que vuy regexen dits capbreus, sino per los predecessors en llurs officis, los

a. vot inserit entre els folis 597v.-600r. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 599.
c. et attenta consuetudine domus Deputationis circa solutionem dictorum salariorum interlineat al marge esquerre.
d. vot inserit entre els folis 607r.-608v. del trienni 1620-23.
e. anotació escrita al dors del foli 608.
f. a continuació ratllat de oy que comptàvem.

a. relació inserida en el foli 618. del trienni 1620-1623.
b. a continuació un espai en *blanc d'uns 15 mm.*
c. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
d. en algunes parts de dites còpies corregits y, en part, *interlineat.*

quals memorials, apart, lliuram a vostres senyories, firmats de nostras mans, y diem que, emendats dits errors e o los que de aquells commodament se poran emendar, perquè emendar-los tots serie cosa inpossible per ser coses molt antigues, se poden les dites còpies relligar y posar en deguda forma. E diem, també, conforme tenim ja dit altra vegada, ab la relació ferem dels capbreus dels mesos de janer y febrer, que·ns apar que les rúbriques de dites còpies se aurian de fer a de part de dits capbreus y ab la forma se aporten les rúbriques dels llibres Majors y Pòsits de la Taula del cambi ho depòsits de la present ciutat.

Raphel Riera, notari de Barcelona. Francesch Blanch, notari de Barcelona[a].

620r [b]Advertències fetes per los infrascrits notaris notaris en la comprovació per ells feta dels capbreus de la mesada de abril dels censals fa y presta lo General de Cathalunya.

Primo se adverteix en borrador *foleo decimo tertio* que falta lo dret de recuperar lo censal allí mencionat en favor de Joan Batista Cassador, com ha usufructuari y Luÿsa, proprietaria.

Item se adverteix que en lo quern quint del cap-breu de Vallgornera fan acabar de continuar los títols del censal de Guillem Almigtuer que són en lo quern 4 de dit capbreu.

Item en dit borrador, *foleo* trenta-hu, se adverteix que falta lo dret en virtut del qual se fa la revenda y restitució del censal allí mencionat.

En dit borrador, *foleo centum vigesimo,* se adverteix que en lo títol de Magdalena Saurí falta lo dret tenia la dita revendicar lo censal allí mencionat.

Item se[c] adverteix en lo borrador *vigesimo primo, foleo undecimo,* que·s diu succehir en lo censal allí mensionat misser Bernat Miquel, fill de Eulàlia Miquel, y no chalenda lo títol.

Item en lo cuern vint-y-sinc, *foleo secundo,* se adverteix que falta lo dret y causa que misser Francesch Sans tingué per revendicar lo censal allí mensionat.

En borrador vint-y-sis, *foleo decimo,* se adverteix que en lo censal[a] de dos-centes sexanta lliures, falta lo dret que tenen lo prior y convent de Sant Agustí per revendicar dit censal.

Item en lo censal de pensió de quatre-cents sous venut a Lluís Dusay continuat en cuern vint-y-vuyt, *foleo nono,* falta lo títol // 620v // ab que lo doctor Pere Font revendia lo censal predit.

Item, en la una de les còpies, allargar lo títol de dona Isabel de Agullana y de Aragall, que és en lo cuern vint-y-nou del borrador, *foleo primo.*

Rafel Riera, notari de Barcelona. Francesch Blanch, notari de Barcelona[b].

622r [c]Advertències fetes per los infrascrits notaris en la comprovació per ells feta dels capbreus de la mesada de març dels censals fa y presta lo General de Cathalunya.

Primo, se adverteix que en lo borrador, *foleo primo,* en lo censal de Francesch Oller falta com Constansa Çatallada succeheix a dit Oller; y en lo mateix *foleo* falta lo títol com lo convent del Carme succeheix a dita Constansa.

En dit borrador, *foleo vigesimo primo,* en lo censal de Joan Andreu Sors se adverteix que dona Joana Çarriera y de Eril se diu succeheix en lo censal allí mencionat a dona Magdalena de Agullana, y falta lo dret y causa que tenia per a lluir lo dit censal.

En dit borrador, *foleo trigesimo octavo,* se adverteix en lo censal de quaranta-sinc sous de pensió de Aldonsa Aymerich que diu que reb les pensions de dit censal don Ferrando Mexia, per exequció de dites provisions, no havent-se feta mensió de ningunes.

En lo matex borrador, *foleo quadragesimo sexto,* se adverteix que falta lo títol de com la comunitat de Piera rebia part del censal allí mensionat, en virtut del qual féu la diffinició a Joan de Gualbes, qui té vuy lo *«ius luendi»* . En lo mateix *foleo quadragesimo octavo,* falta lo títol ab que pogué recuperar misser Francesch Sans lo censal allí mensionat.

Item adverteix-se que en dit borrador, *foleo quadragesimo nono,* y en lo cuern desè de una de les còpies faltan los títols de dona Gervasia y de

a. el foli 619 no existeix.
b. memorial inserit en el foli 620r.-620v del trienni 1620-23.
c. a continuació ratllat borrador.

a. a continuació ratllat vint-y.
b. el foli 621 no existeix.
c. memorial inserit entre els folis 622r.-623v. del trienni 1620-23.

don Francisco Sans, que són ja en los altres capbreus. //622v//

Item se adverteix que en los dos capbreus en los quals són los dits dos títols que faltan, en lo hu falta com don Luys Sans, fill de don Francisco, és hereu de dona Luÿsa, sa mara.

En dit borrador, *foleo quinquagesimo quinto,* y en la una de ditas còpies se adverteix que en lo censal de Andreu de Paguera falta los títols de don Alfonso Pimentel y Hostalrich, de don Rafel Agullana y de dona Eleonor Agullana.

Item en dit borrador, *foleo nonagesimo quinto,* se adverteix en lo censal de Francesch Staper que en la *tenuta* de dona Marianna Mecha falta a chalendar los capítols y apocha de dot de la dita.

Item en dit borrador, *foleo centum decimo quarto* del censal de Gabriela Piquer se adverteix que Guillem Benet de Cabanyelles fa *insolutum datio* de part de dit censal sens continuar lo títol ab que succehia a la dita Gabriela Piquer.

Adverteix-se també que en lo matex censal faltan los títols com se succeheix en dit censal a Joan Sèsar Alsina y axí fou a mirar totes les tres còpies dels capbreus nous y lo capbreu vell també està defectuós.

Item en dit borrador, *foleo centum trigesimo sexto,* en lo censal del abat y convent de Montserrat se adverteix que fonc creat a catorse mília per mil y reduït a for de trenta dos mil per mil y se troba error en lo preu, so és, que reduïnt-se ab la dita forma no·n relleva sino dos sous y onse, havent de ser gran suma la que se'n ha de rellevar y axí fa adobar en totes les còpies y en lo original.

Item en dit borrador, *foleo centum trigesimo septimo,* en lo matex censal de sobre designat, se adverte(i)x que en totes les còpies falten les deduccions y aplicacions continuades en dit *foleo* que són abans del títol de la senyora Elisabet Çarocha Torres y de Margens.

Item en dit borrador, *foleo centum quadragesimo octavo,* se adverteix en lo censal de Pere Julià, rajoler, que la reducció està errada per quant, sent lo preu dos-centes lliures y la pensió dos-cents sinquanta sous y deduint-se de setse mília en trenta dos mília no donan en preu sino trenta-sinc lliures y pensió vint-y-una lliures onse sous y malla havent-se de fer molt //623r// major lo preu y pensió.

Item en lo borrador, *foleo centum quinquagesimo tertio,* se adverteix que·s troban dos censals de un mateix preu y pensió venut a unes matexes persones y sots un mateix calendari y si han de ser dos censals, lo que·s dubta, lo hu falta en la una de les còpies.

Item en dit borrador, *foleo centum sexagesimo quarto,* se adverteix que en lo títol ab que Pere Guiamant succehe(i)x ab lo censal de mil dos-cents sous y ha gran bescompte per so que se diu dit Guiamet tenin revenda de Barthomeu Modolell y·l fan acrehedor de tot lo censal, no essent en lo censal que en fa creació fonc de pensió de mil sis-cents sous, sino en quatre-cents sous, lo qual error se judica ésser equivocat lo nom de Hyeroni Ferrer en non de Barthomeu Modolell.

Item en dit borrador, *foleo* cent sexanta-vuyt, se troba en lo censal de quatre-cents sexanta sous que reb Pere Guiamet que falta lo dret tenia lo dit de lluyr dit censal.

Item en lo censal de preu tres-centes lliures y pensió tres-cents sous, que és en borrador, *foleo centum septuagesimo primo,* fan a designar en les dos còpies los dos últims títols que són en lo capbreu vell.

Item adverteix-se que en lo censal dels pubills fills de Joan Agullana de Gerona, que és en borrador *foleo centum septuagesimo nono,* falta en les dos còpies lo títol de dona Isabel Agullana.

Item en lo censal de quatre-cents sous de Pere Benet Soler falta en los capbreus lo últim títol ab que Monica Vidal reb lo dit censal.

Item en lo censal dos mília noranta sous de dona Hyerònima Cassador y Corbera falta en les còpies lo últim títol com don Pedro Sabater reb, que és en lo capbreu *vell foleo tercentum trigesimo tertio,* y en dit capbreu també falta lo dret que té dit don Pedro per obtenir la revenda de aquell.

Item en lo censal de Don Anton de Cardona de set mília dos-cents sous pensió que·l rebia dona Hyerònima de Medina //623v// y de Cardona com usufructuària faltan en les còpies los títols són en capbreu vell, *foleo tercentum octuaginta quinque, y* lo matex *foleos tercentum octuaginta septem.*

Item en lo censal de don Anton de Cardona de sinc-cents sous de pensió falta a posar en les còpies lo darrer títol de dona Anna de Cardona.

La matexa advertència se fa en lo censal de sis-cents sous subsegüent.

[1622]

Lo mateix falta en lo censal de tres-cents sous de la marmessoria de Joan Fonoll que és en capbreu vell *foleo quatuorcentum decem novem*.

Y lo matex se adverteix en lo capbreu vell, *foleo quatuorcentum octuaginta secto*.

Item se adverteix que en les còpies hi ha tirades algunes cartes del capbreu vell havent de ser tirades les de les còpies en avant.

Rafel Riera, notari de Barcelona. Francisco Blanch, notari de Barcelona.

677r [a]Escriptura[b] de la ciutat a vostres senyories presentada a 5 de janer.

Molt il·lustres senyors: A notícia dels magnífichs consellers y savi Consell de Cent ha pervingut que vostres senyories lo die de quatre del corrent mes proposaren a les persones eletas que tenien juntades si aparexeria que vostres senyories manassen al síndich del General asistís, de part de vostres senyories, al jurament pretén fer lo senyor bisbe de Barcelona com a lloctinent y capità general de sa magestat en aquest Principat y comtats; y per ésser la proposició no sols contraria al vot que de justícia publicarem a 16 de setembre proppassat, firmat de sos noms los a(s)sessors y advocat fiscal del General y advocats aplicats, juntament ab los advocats y aplicats de la present ciutat, corroborat ab tants bons memorials, com se sperava de persones tant doctes y eminents en la facultat, però encara a la delliberació de la dita ciutat y dels brassos de 4 y 18 de nohembre proppassat, que foren dos vegades las que per dit effecte se convocaren ab tant gran número de persones dels tres estaments, les quals coses han causada grandíssima afllicció a dits magnífichs consellers y savi Consell, y lo major sentiment que de aquest fet se ha tingut és per haver-se reduït a la memòria les offertas fetas per vostres senyories a la embaxada de 2 maig proppassat en lo Consell de Cent, la qual obligà a deslliberar anar lo senyor conseller en cap a la cort del rey, nostre senyor, sens reparar en gastos ni altres incovenients, com se és vist per ser mort dit conseller, en la demanda, principalment que de dita jornada fins a 2 de nohembre se han continuats tots los actes, embaxades, presentacions de scriptures y diligències convenients aserca de dit negoci, ab tanta conformitat com en ditas delliberacions se pot veurer, que d'elles se podie sperar tot bon succés y asenyaladament // 677r // de la scriptura que vostres senyories manaren presentar, com en effecte presentarem, a 15 de setembre proppassat, al senyor bisbe de Barcelona, ab la qual lo supplicarem fos servit abstenir-se de [a]prestar dit jurament y de fer actes alguns com a lloctinent general, offerint-se donar rahó de dit fet a sa magestat, confiant alcansar de sa real clemència que tindria a bé y aprovaria esta pretensió com tant justificada ni permetria dita nominació de lloctinent general en tant gran prejudici de las generals constitucions de Catalunya y actes de Cort, privilegis y altres drets de la pàtria. Y com molt il·lustres senyors, per part de vostres senyories, ab moltas y diverses embaxadas, sia estat offert que tindrían present lo que ha passat en lo discurs d'esta pretenció, y dits senyors consellers y savi Consell de Cent hajan confiat que vostres senyories remediarían lo que pot causar molt gran dany y malíssim succés, conformant-se en tot y per tot ab la última delliberació feta per dit savi Consell y ara últimament vegén que ab la última scriptura enviada per vostres senyories a 5 del corrent a dits senyors consellers, hagen volgut carregar a ses magnificències y disculpar-se dient que no ha estat per vostres senyories de què lo negoci no·s tractàs ab conformitat de tots, y que los danys y inconvenients que de la dilació e o altrament poden succeyr vindrían a càrrech dels magnífichs consellers. Y, més avant, vegén que la determinació de vostres senyories va encaminada a contrafacció de constitucions y, en particular, de lesió manifesta dels privilegis a la dita ciutat concedits, per ço y altrament, los magnífichs consellers y savi Consell de Cent, com a conservadors de les generals constitucions de Catalunya, capítols y actes de Cort, per privilegi particular, per a que conste en tot temps de ses diligències y de la conformitat que sempre han desijat ab aquexa casa, conforme ab les // 678r // delliberacions referides és de veurer, protestan a vostres senyories de tots los danys y despeses que a la Generalitat y present ciutat han succeït y, en avant, poden succeyr, de béns propis de vostres senyories en particular, determinant, com de fet ha determinat, lo savi Consell de Cent manar al síndich de la present ciutat procehesca contra vostres senyories y de béns propris com dit és, y altrament si serà menester ab tots los modos, formas y maneras que de dret o altrament los serà lícit y permès. *Requirens vos notarii.*

---

a. escriptura inserida entre els folis 677r.-678v. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 678.

a. a continuació ratllat la.

683r [a]Vot[b] dels magnífichs assessors y doctors aplicats donat a 6 de janer 1623.

Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats acerca del que poden fer ses senyories sobre lo negoci ocorrent de la admissió del reverendíssim bisbe de Barcelona en loctinent general de sa magestat y asistència a son jurament, considerades les cartes del excel·lentíssim duc de Cessa, de 16 de dezembre proppasat y dels embaxadors del General, de 18 y 25 del matex, y altres circunstàncies acerca del matex negoci succeïdes, vistes les dites cartes y vistes les cartes de sa magestat escrites a dits senyors diputats a 6 de agost y 11 de noembre proppasats, y lo vot per los magnífichs assesors, advocat fiscal del General, advocats de la ciutat y doctors aplicats per la casa de la Diputació y casa de la ciutat, a 16 de setembre proppasat, y les cartes dels embaxadors del General de 11 y 13 de noembre, y los altres vots fets a 4 y 13 per los doctors de les dos cases,[c] vists tots los demés papés concernens a dit negoci que eran necessaris y conveniens, hagut per los magnífichs assesors, advocat fiscal y doctors aplicats infrascrits, diversos col·loquis entre si y praeceint madura deliberació. Attès que, si bé en dit vot de 16 de setembre proppasat los dits magnífichs doctors foren de parer que lo manament contengut en dita real carta de sa majestat de 6 de agost, ab la qual *simpliciter* mana a dits senyors diputats que admetan en lloctinent general al dit reverendíssim bisbe de Barcelona a son jurament acostumat era[d] contra constitucions, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums de aquest Principat y que axí no podien ni devien acceptar ni admetrer a dit reverendíssim bisbe en lloctinent general ni assistir a son jurament. Y, en confirmació y execució de dit vot, se sian fetes les diligències possibles per medi dels embaxadors, suplicant a sa magestat fos // 683v // servit, per sa real clemència, tenir per bé venir primer a fer mersè a aquestos Principat y comptats y prestar son jurament en la present ciutat de Barcelona abans de posar-se en execució lo real privilegi de lloctinent en dita real carta mencionat, y, per obtenir dita mersè de sa magestat, se ajan fet, axí en la present ciutat com en la cort de sa magestat, diversos memorials en dret per a representar y facilitar la justícia de aquest Principat y[e] diverses altres[f] diligències, per a d'açò conveniens, les quals foren ocasió que lo exel·lentíssim duc de Cessa se interposà de son propri motiu y offerí tractar ab sa magestat algun medi convenient al benefici de aquest Principat, per lo qual respecte foren fets dits vots de 4 y 13 de noembre, advertint en aquells los medis que aparegueren més convenients par a més salvetat de la pretensió de aquest Principat.

Ab tot, per quant fetes les dites diligències y representats dits medis per dits embaxadors, axí ab sa real magestat com ab sos ministres, és estat servit, ab dita sa real carta de 11 de noembre, scriurer a dits senyors deputats que havén ohit dits embaxadors y vist les scriptures y papers, que per part de aquest Principat se li eren presentats, avia pres resolució en dit negoci manant que sens més instànsia ne dilasió assitissen al jurament de dit reverendíssim bisbe, y encara que a la dita carta se aja replicat, per part de dits senyors deputats ab carta de 24 de dit mes de noembre, suplicant-li fos sa magestat servit donar lloc a algú dels medis que per dits embaxadors se li representarían. Emperò, avent donada dits embaxadors dita carta y tractat de dits medis ab sa magestat y ab lo excel·lentíssim compte de Olivares, valent-se, per part de aquest Principat, de dit excel·lentíssim duc de Cessa, y fetes per aquest efecte moltes y singulars diligències, // 684r // han escrit axí dit excel·lentíssim duc de Cessa ab dita sa carta de 16 de dezembre, com dits embaxadors ab dites ses cartes de 18 y 25 del matex, que dit excel·lentíssim compte de Olivares, en nom de sa magestat, los ha dit que sa magestat li avia manat los donàs la última y final resolució era estat servit pendre en dit negoci, la qual era que dits senyors diputats obeïssen a dits sos reals ordens y assistissen al jurament de dit reverendíssim bisbe de Barcelona y que entretant tardarían a obeir sa magestat, no·ls oïria en cosa alguna, oferint[a] que, aprés de aver obeït, se alcansaria de sa magestat tota mersè. De modo que per part de dits senyors deputats no resta altra diligència que fer; y per quant sa magestat, ab dita real carta de 11 de noembre, fa merçè de oferir procurar cumplir lo que té promès en raó de sa vinguda, no sols per a lo temps senyalat, però encara abans si podia, ab lo amor y desig que té an[b] aquest Principat, al·legant causa y impediment de no venir abans per no donar-li lloc los negocis precisos y graves que se li oferexen, en benefici de tots sos regnes y senyories, assegurant sa magestat que sa real intenció no és prejudicar a la observansa de les constitucions y privilegis de aquest Principat, com diu que restaràn il·lesas per aquest cas, sino mirar al benefici públic de aquell, a que sa magestat attén ab

[1622]

a. vot inserit entre els folis 683r.-684v. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 684.
c. a continuació una paraula ratllada.
d. era *interlineat damunt de* és *ratllat.*
e. a continuació ratllat fent.
f. altres *interlineat.*

a. a continuació ratllat aprés.
b. an *interlineat.*

particular cuydado, ninguna de las quals causas fonc mensionada en dita carta de 6 de agost sobre la qual se féu dit vot de 16 de setembre, ni en dit temps militaven les rahons que vuy militan per ocasió del que aprés ha succeït, com de sobre és estat referit. Per ço, y altrament, los doctors infrascrits són de vot y parer que, aguda consideració al stat present, // 684v // los senyors deputats poden assistir ab la forma acostumada al jurament de dit reverendíssim bisbe com a lloctinent general de sa magestat, ab les protestacions y salvatats acostumades y altres que a part se ordenaran, a efecte de què per semblant acte no sie fet prejudici a les generals constitucions, usatges, privilegis y altres drets, axí comuns com particulars de aquest Principat y comptats, ans bé, aquells resten salvos y en sa força y valor *salvo semper etcetera*.

Tristany, assessor. Cancer, consulens. Güell, consulens. De Malla, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Fumas y Despla, consulens. Mir, assessor. Bernardus Sala, consulens. Vicentius Hortola, consulens.

695r [a]Carta[b] del senyor compte de Olivares.

Aunque su magestad (Dios le guarde) tiene la satisfción que es justo de tan honrrados y fieles vassallos como los dese Principado, lo que estos días ha passado acerca del juramento del virrey le ha causado justo sentimiento, y viéndole con él y resolución de castigar el exceso que en esto ha avido con la severidad que pide el caso, he querido, antes que se llegue a ello, hazer esta diligencia en primer lugar, por lo que intereso en el servicio de su magestad, como tan obligado criado suyo y honrrado de su real mano, y, también, por lo que deseo servir a vuestra señoría, a quien supplico disponga las cosas de manera que, sin más réplicas, se haga luego el juramento en la forma que su magestad lo tiene mandado, en que no se contraviene a los previlegios ni es la intención del rey, nuestro señor, perjudicarlos en nada que; haziéndose assí, offrezco a vuestra señoría el suplicar a su magestad (hechándome a sus reales pies) se sirva de venir no sólo en lo que oy se dessea en ese Principado, sino en todo lo demás que adelante se deseare, y yo me encargo de solicitarlo y, aunque siempre he tenido particular inclinación al servicio de vuestra señoría, holgaré mucho tener esta causa más, y que me salga cierta la confiança con que quedo de que por mi medio se ha de conseguir el atajar los yncombenientes que podrían resultar de lo contrario; con qué quedaré con obligación de servir a vuestra senyoría y acudiré a ello siempre con particular voluntad. Y porque al señor conde de Osona he visto siempre con la inclinación que deve a las cosas dese Principado, como tan principal hijo del, le he pedido como a tan señor y amigo mío se encargue de hazer esta jornada a instancia mia, y assí recivirá vuestra señoría esta carta por su mano y me remito a lo que dirá en todas estas cosas y en mi voluntad a su servicio. Guarde Dios a vuestra señoría muchos años como desseo. De Madrid a 30 de deziembre de 1622. El conde de Olivares.

a. carta inserida entre els folis 695r.-696v. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors del foli 696.

705r [a]Carta[b] de sa majestat rebuda a 29 de janer 1623.

A los venerables y amados nuestros los diputados del nuestro principado de Cataluña.
El rey.

Diputados, el obispo de Barcelona me ha avisado de la deliberación que avéis hecho de assistir a su juramento para los cargos de mi lugarteniente y capitán general desse Principado, conformándoos con lo que cerca desto os tengo escrito y con lo que os han aconsejado nuestros assessores y las personas que elegistes para este effecto, en que avéis mostrado vuestra fidelidad y el amor que devéis a mi servicio, siguiendo lo que esse Principado ha acostumbrado siempre. De todo quedo con el agradecimiento y memoria que es razón, para lo que en general y particular os tocare, como lo entenderéis del dicho obispo, a quien he ordenado que, en mi nombre, os lo signifique. Datus en El Pardo a XXII de enero MDCXXIIII Yo, el rey.

Villar, regens. Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.

709r [c]Carta[d] de sa majestat rebuda a 8 de febrer 1623.

A los venerables y amados nuestros los diputados del nuestro principado de Cataluña.
El rey.

Diputados, aunque en XXII deste os di las grácias de la deliberación que hizísteis de assistir al juramento que ha de prestar el obispo de Barcelona

a. carta inserida en el foli 705r.-705v. del trienni 1620-23.
b. anotació escrita en full blanc intercalat entre els folis 693v.-694r.
c. carta inserida entre els folis 709r.-710v. del trienni 1620-23.
d. anotació escrita al dors del foli 710.

para los cargos de mi lugarteniente y capitán general desse Principado, he querido significaros de nuevo mi agradecimiento con occasión de lo que me havéis escrito sobre esso y en vuestro nombre me han dicho vuestros embaxadores, a quien he dado grata audiencia, y encargaros, juntamente, que perfeccionéis en esta obra, assistiendo al dicho obispo quando él os lo advirtiere, que en todo quedaré de vosotros muy servido, como lo estoy de lo que hasta aquí havéis hecho. Dattus en Madrid a XXIII *de enero* MDCXXIII. *Yo, el rey.*

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi.

712r [a]Als molt il·lustres senyors deputats de General de Cathalunya residints en Barcelona, referim nosaltres, Francesch Blanch y Rafel Riera, notaris públichs de dita ciutat, que aprés de haver col·lacionats y comprovats ab la deguda forma, en virtut de dos desliberacions per vostres senyories y en son consistori fetas, la una a[b] del mes de[c] y l'altra de[d] proppassats, les còpies dels capbreus dels censals que lo dit General fa y presta a diverses universitats, communitats, cossos, col·legis y singulars persones en los mesos de janer, febrer, març y abril, en virtut de las mateixas desliberacions y inseguint lo thenor de aquellas, havem vists, mirats y regoneguts, de full en full, primerament vuyt borradors o minutas fetas per lo scrivà major, regent los comptes, y racional de la present casa y sos ajudants respective, dels capbreus de les dites mesades de janer, febrer, març y abril, ço és, tres borradors de la mesada de janer, altres tres de la mesada de febrer y hu de la mesada de març, y altre de la mesada de abril. E, axí, té dotse còpies de dits borradors o minutas scritas de bona lletra, y molt reposada, fetes per los dits officials e o per altres persones de llur orde, les quals còpies han de ser los capbreus originals dels dits censals que lo dit General fa en los dits mesos, les fulles dels quals borradors o minutas, y també de les còpies de aquelles, són stades per nosaltres comptades, ço és, hu de quiscuna de dites quatre mesades tan solament devant los altres dos de les mesades de janer y febrer per ser aquells infructuosos y haver-los fets dits officials inadvertidament y, axí mateix, havem comptats tots los partits de tots los censals que lo dit General fa en los dits mesos y trobam que lo borrador fet de la mesada de janer conté 295 fulles[a] y quiscuna de les còpies de dit borrador 269 fullas, // 712v // en la qual mesada se troban continuats 164 partits de censals; y que lo borrador dels censals de la mesada de febrer conté 197 fullas y quiscuna de les còpies del propdit borrador 223 fullas y, en dita mesada, se troban continuats 123 partits de censals; e que lo borrador fet de la mesada de març conté en si 390 fullas, y cada una de les còpies de aquell 328, en la qual mesada se troban 183 partits de censals; e, finalment, que lo borrador de la mesada de abril conté en si 384 fullas, y quiscuna de ses còpies 355 fullas, en la qual mesada trobam continuats 207 partits de censals. La qual scriptura per nosaltres vista y censurada diem, segons la experiència tenim en semblants cosas, que aquella val a comuna estimació, ço és, quiscuna fulla de borrador per lo molt treball han tingut y indústria han posada los officials a càrrech dels quals venia la confecció de dits borradors, per ço que, per a fer aquells, com era rahó, han hagut de mirar exactament los capbreus vells dels dits censals y, de aquells, en dits borradors cercenar les coses eren superflues y anyadir altres en ells eren molt assencials y, aprés de fets aquells, los han hagut de col·lacionar y comprovar ab sos originals, quatre sous; les quals fullas de tots los dits quatre borradors són en número 1266 y, axí, valrien, a dita rahó de quatre sous per quiscuna fulla, dos-centas sinquanta-tres lliures y quatra sous. CCL IIII lliures, IIII sous.

E les fulles de dites còpies, quatre sous[b] per quiscuna, entenent també per fulla la que en ella y ha continuat un censal, encara que aquella no sie complida; les fulles de totes les quals dotse còpies són en número 3525, les quals a dita rahó de quatre sous per quiscuna valen setçentes sinc lliures. DCCV lliures[c]. // 713r // Les quals dos partides, de sobre mencionades, juntes, fan la summa de nou-centes sinquanta-vuyt lliures quatre sous. DCCCCLVIII lliures, IIII sous.

E axí ho referim a vostres senyories, a la censura dels quals com a més assertada nos[d] sotsmetem.

Rafel Riera, notari de Barcelona. Francesch Blanch, notari de Barcelona.

---

a. relació inserida entre els folis 712r.-713p. del trienni 1620-23.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.

a. fulles *interlineat.*
b. sous *interlineat.*
c. a continuació de cinc línies ratllades.
d. a continuació ratllat referim.

[1622] 732r [a]Carta[b] de sa majestat rebuda a 23 de maig 1623.

A[c] los venerables y amados nuestros los diputados del General de nuestro principado de Cataluña. El rey.

Diputados, el amor y puntualidad con que havéis acudido a lo que el obispo de Barcelona, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado y condados, os ha advertido, en orden al juramento de sus cargos, assistiéndole el día que le prestó, aunque lo supe por carta del obispo, he holgado de entenderlo por la vía que me dió don Francisco de Pau y Rocabertí, vuestro embaxador, y, assí, de nuevo os doy las grácias por ello, quedando con la memoria desta acción que ella obliga, como os lo he significado antes de aora en 22 y 31 de enero deste año. Dattus en Madrid, a VI *de mayo,* MDCXXIII. *Yo, el rey.*

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Villar, regens. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.

736r [d]Francesch[e] Blanch, notari públich de Barcelona.

Molt bé sap vostra mercè, senyor Sebastià Saleta, canonge de la Seu de Barcelona y deffenedor del General de Cathalunya, que, per capítol 32 del nou redrés del dit General de Cathalunya, té vostra mercè obligació, com a deffenedor de aquell, fer una visita general, o moltes, fora de la present ciutat de Barcelona a effecte se regonegan e miren les botigues de draps, sedes, teles, de calseters y belluters y la de tots aquells que·s poden suspitar que en llurs cases poden tenir coses caygudes en frau, en total dany de la dita Generalitat. E com una y moltes vegades se li sia stat requerit a vostra mercè, com ha deffenedor dalt dit, fasse dita visita e regonexensa general de les sobredites cosas y, altrament, si y conforme té vostra mercè obligació per rahó de dit son offici, lo que sempre a recusat fer y encara recusa, en total violació dels dits capítols del dit nou redrés del dit General, per vostra mercè jurats, o, y altrament, contra les obligacions de dit son offici, per ço y altrament, Joan Pau Cànoves, donzell, en Barcelona populat, arrendador de les bolles de dit General, al qual de present toca lo dany de què dits capítols no sien observats *ad unquem* y que les obligacions del dit son offici no sien possades en effecte, executant aquelles, per constituhir-lo en major dol y culpa ab los presents scrits, lo requereix e interpel·la que, encontinent, en execució del sobredit, fase dita visita general, mirant, cercant y regonexent tots los llochs sobredits y altres dels quals se puga presumir se fasse frau al dit General y, axí, a son dit arrendament y que[a] si lo contrari farà, lo que no creu, procehirà contra de vostra mercè y de sos béns devant jutges competent *etiam* fins a la visita de pròximo fahedora en dit General, si y conforme de dret, y altrament, per tots llegítims remeys li serà lícit y permès. Requerint a vos, notari.

736v *Die sabbati,* III *junii, 1623 instrumento Bernardino Planes, negociante ut severe Joanni Pauli Canoves, Barchinone populati, presente Callisto Bassols, scriptore substituto; et presentibus etiam Christophoro Cabirol, negociatore et[b] Onofrio Coromines Mer, civibus Barchinone, fuit vero scripta requisitionis scedula presentata dicto canonico Saleta, personaliter[c] reperto ante Logiam Maris presentis civitatis Barchinone, qui, respondendo* «que la tenia per legida y protestava de temps de[d] la constitució per a respondrer»[e] *cui fuit tradita copia dicta requisitionis cum suo originalia auscultata et comprobata in dictorum testium presentia.*

738r [f]A[g] *los venerables y amados nuestros los diputados del General del nuestro Principado de Catalunya. El rey.*

Diputados, he entendido la fábrica de las arcadas que havéis hecho en las atarazanas de la ciudad de Barcelona, capazes de fabricar en ellas galeras reales, y después de daros grácias por esto, os encargo de nuevo que procuréis que se haga la portada del atarazanal y que acabéis de perficionar la capilla para dezir missa, como de vosotros espero, pues no es decente el puesto en que aora se celebra, que en ello me servireis, como lo entendereis de mi lugarteniente y capitán general en esse Princi-

a. carta inserida en el foli 732 del trienni 1620-23.
b. anotació escrita al dors.
c. anotació escrita al dors.
d. acta de requisició inserida en el foli 736r.-736v. del trienni 1620-23.
e. anotació escrita al marge superior esquerre.

a. que *interlineat.*
b. a continuació ratllat Joseph.
c. personaliter reperto ante Logiam Maris presentis civitatis Barchinone *interlineat al marge esquerre.*
d. de la constitució *interlineat.*
e. a continuació una línea ratllada.
f. carta inserida en el foli 738r.-738v. del trienni 1620-23.
g. anotació al dors.

pado. Dattus en Madrid, a XXII *de mayo* MDCXXIII. *Yo, el rey.*

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Villar, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.

741*r* [a]Apocha[b] firmada per el procurador real de Tarragona al senyor canonge Virgili, diputat local.

Die X, *mensis maii, anno a nativitate Domini* MDCXXIII. *Tarraconae. Illustris dominus Honofrius Rossell Homedes et de Gasull, domicellus, procurator regius in civitate, campo et viccaria Tarracone pro magnifice domini nostri regis, gratis et confessus fuit, et in veritate recognovit, illustri et ad modum reverendo domino Jacinto Virgili, diacono, decretales doctor, canonico aime ecclesie Tarraconense, deputati locali in dicta civitate et collecta Tarracone pro Generali Catalonie, presenti, quod, in sequendo ordinum sibi traditum per ad modum illustres dominos deputatos Generalis Cathalonie Barchinone residentis suis, cum litteris debitis forma et solemnitatibus clausis et expeditis, datis Barchinone die vigessima mensis apprillis proxime, dimissi realiter et de facto in substituti notari infrascripti et testium infrascriptorum presentia, dedit et tradidit sibi omnes et singulas raupas, merces et alia bona repertas et reperta in sagestia quadam voccata Nostra Senyora de Portu Salicu que decima tertia die mensis apprillis etiam proxime dimissi vel circum circa naufragium passa fuit circa portum Salodii, de quibus dictus dominus deputatus localii, pro conservatione iurium et perrogativanum dicti Generalis apprehentionem et nec non etiam inventarium fieri, mandavit quod in actum traditionis mersium et bonorum huiusmodi dicto illustre domino procuratore regio et testibus infrascriptis presentibus per dictum notarii infrascripti substitutu lectum fuit e o, scilicet, effectum ut videri posset an dicto illustri domino procuratore regio restitueretur omnes merces et bona alia in dicto inventario scripta et continuata quarum et quorum dicto illustri domino procuratori regio et testibus infrascritis occullaris facta fuit ostentio et exhibito queque penes se ad conservationem (ut dixit) //* 741*v* *// iurium regiorum retinuit in quorum fidem huismodi remitionis firmavit factum actum.*

Testes et magnificus dominus Franciscus Oriol, legum doctor, civis honoratus; dominus Joannes Paulus Oller, notarius; et Petrus Plassa, mercator; et dominus Joannes Baldira, notarius et cives Tarracone que vice et loco notario infrascrito praemissu interfuit.

In quorum manu propria scriptorum fidem et testimonium ego Joannes Andreas Cugul, regia auctoritate notarius publicus et scriba deputationis localis stationis et collecta Tarracone in iuditio et extra fides valeat adhiberi hic me subscribo et meum quo utor artis notarie cum sigilli dicte Deputationis localis impressione appono. Sig()num

a. documents dels procediments tinguts entre el General y la Cambra Apostòlica inserits entre els folis 741r.-744v. del trienni 1620-23.
b. anotació al dors.

742*r* Acte de revocació dels procehiments fets per lo canonge Cabrer, subcol·lector de la Cambra Apostòlica en favor del senyor diputat local de Tarragona.

In nomine Dei et homine. Noverint universi quod cum illustres et ad modum reverendus dominus Matheus Cabrer et Samant, prebiteri, canonicus aime ecclesie Tarraconense, subcollector apostolicus in civitate et diocesi Tarraconense pro reverenda Camera Apostolica Sede Archiepiscopali Tarraconense vaccante hisce proxime e lapsis diebus apprehentionem realem et actualem fecisset quarundam mercium, rauparum et bonorum tunc exhistentium nomine Generalis Cathalonie in posse Petri Torrell, tabularii Generalis ville Siçle et eius termini, pro eo et illius nomine, et in castro illustris domini Ludovici Valls, domicelli Tarracone, et in dicta villa domiciliati, ubi, nomine dicti Generalis, custodiebantur ex segatia quandam voccata Nostra Senyora de Portu Salvaque, decima tertia die mensis apprillis proxime dimissi vel circum circa versus portum Salodii naufragium passa fuit, cumque dicte apprehentionis ad modum illustres dominos deputati Generalis Cathalonie, Barchinone residentes, eam tanquam in preiuditium dicti Generalis perrogativa numquam illius et apprehentionis per illud, et illius nomine, factos e preferentes, conquererentur. Et magnificus dominus Benedictus Cabrer, utrisque iuris doctor, Barchinone civis, iuxta ordinem sibi per dictum dominum subesxequutorem traditum, coram dictis ad modum illustribus dominis deputatis et in suo concistorio comparvisset, obtulissetque et promisisset suis dominationibus, nomine dicti Generalis, dictum dominum subexequutorem apostolicum aprocedimentis quibuscumque per se de super factis cessaturum eaque revocaturum et nec non etiam reintegraturum dictum Generale in suo iure ac etiam restituturum illi dictas raupas, merces et bona de quibus, ut prefertur apprehentionem fecit, cumque dictus[a] illustris dominus subcollector apostolicus cuperet et

a. a continuació ratllat dominos.

[1622]

dixit oblationem predictam exequutioni mandare.

Idcirco, die secunda mensis maii, anno a nativitate Domini millesimo sexacesimo vigesimi tertii. Presente et ad hec voccato me, notario et scriba infrascrito, et presentibus etiam testibus infrascritibus ad hec voccatis et assumptis, dictus illustrus et ad modum reverendus dominus Matheus Cabrer et Samant, subexequutor preffattus, constitutus personaliter ante presentiam illustris et ad modum reverendi domini Jacinti Virgili, diaconi, decretales doctor, canonici dicte ecclesie Tarraconense, de- // 742v // *putati localis pro dicto Generali Cathalonie in civitate et collecta Tarracone, in ville Sicce et in domo vidue Ollera dicte ville, ante ecclesiam illius scita, personaliter reperti, insequendo, ut dixit, oblationem et promissionem dictis ad modum illustribus dominis deputatis predictum illustrem Benedictum Cabrer, nomine suo factam, et parendo mandatis sibi per dictum dominum deputatum localem die presenti factis cassavit, revocavit et anullavit ac pro casis nullis et irritis haberi penitus voluit omnia et singula procedimenta, per se et quibuscumque officiales et ministros dicte reverende Camere Apostolice circa apprehentionem dictarum rauparum, mersium et bonorum facta a quocumque tempore citra usque ad diem presentem; volens et concentiens quod gerea nullum dicto Generali iuribus nec perrogativiis illius praeiuditium aliquod tacite neque expresse, directe que neque indirecte nunc nec in futurum genereretur quinimo dictum Generale in suis iure preheminentia et prerogativiis restitueretur et reintegraretur dictis procedimentis nec alliquo illorum in aliquo obstantibus. Et nichilominus obtulit dicto illustri et ad modumn reverendo domino deputato locali restituere illi nomine dicti Generalis, pro ut realiter et de facto, restituit dictas raupas, merces et bona de quibus ut preferetur apprehentionem fecit quas et que a domo honorabile Anthonii Famades, baiudi dicte ville, ubi, de suo mandato, custodiebantur et recondite erant ad castrum dicti magnifici Ludovici Valls, a quo extracte et extractere fuerunt suis sumptibus, defferri fecit et mandavit. De quibus omnibus et singulis dictus illustrus dominus deputatus localis sub me, notario et scriba infrascripto, fieri mandavit instrumentum, quod fuit actum in dicta villa, sub anno, die, mense et loco predictum. Presente me, notario et scriba signum; et presentibus etiam illustri domino Ludovico Valls, domicello Tarracone et in dicta villa Sicce domiciliato; Damiano Guardiola, agricola eiusdem ville; honorabile et discreto Joanne Thoma Corda, notario; et Petrus Pla, mercatore, civibus Tarracone, pro testibus ad hec voccatis et assumptis.*

Sig()num Joannis Andree Cugul, Apostolica Regiaque per totam terram auctoritatibus instrumentus publici, scribaque Deputationis localis civitatis, viccarie et collecte Tarraconae, qui praemissis omnibus et singulis interfuit propria manu scripsit, rogatus et requisitus, clausit in fidem et testimonium praemissorum.

743r Per la carta de vostres senyories de 20 de abril poden veurer lo orde que·m donaven, còpia de la qual envio ab esta, de que lo General sia satisfet exactament de tots sos drets, asegura lo tauler, ab sa prompta fae que envio, lo qual darà descàrrech de dits drets en la terça que·s féu lo despaix de què lo canonge Cabrer reintegràs al General en totes ses preheminències y drets consta per lo acte de la revocació dels procehiments que féu en Vilasecha, los quals ignorava o no entenia qui digué a vostres senyories que, en perjudici del General y de rreputació de sa auctoritat, sens ser pagats los drets, se havia lliurat la roba al procurador real, pues antes de dita restitució se feren totes les diligències que vostres senyories manaven en ses cartes, ço és, de què primerament tota la mercaderia y roba estigués en poder del General per conservar la apprehenció que de ella ne havia feta y estimada aquella, y lo tauler a qui tochava, que·s lo de Vilasecha, se despatxàs y se cobrassen los drets ordinari y de galeras y que, després, se restituys dita roba al procurador real, lo que fui inseguint sempre los de[a] dita carta, no tenint-ne altra en contrari, com consta ab la àpocha que lo procurador real me féu y va ab esta. Y en tots quants actes se són fets des del primer fins al darrer han acistit sempre tots los ministres del General o lo assessor, fins a la revocació del canonge Cabrer, que se ausentà, y estiguerem nosaltres sens saber a hont se'n havia anat, que·s axí o fa en les demés ausències que·s fa de Tarragona, en les quals no dexa substitut algú que en son lloch pogués servir al General y aconsellar-ne. // 743v // Y són estades tantes, que han endarrerit moltes causes que·y ha per a declarar en aquest concistori; y, en aquesta, lo advocat fiscal misser d'Oms me ha acompanyat sempre y aconsellat en tot quant he fet, que serveix de bastant disculpa y satisfacció de les quexes que tenian, per la qual poden vostres senyories, (si·ls apar que·u sia), darse per ben servits del que yo he fet y tenir-me per desculpat y per mancho tonto, que·s al acusador que no havia de fer yo cosa no dich contra sos ordes, però ni[b] contra de la reputació y auctoritat del General, mentres tinga aquest càrrech en lo qual, per la mia pròpria, he fugit de fer cosses que no apareguessen y fossen vistes justes ser-ho, tant més

a. *a continuació repetit* de.
b. ni *interlineat.*

accions en aquest negoci me ha fet restar así sens anar ahý personalment a dar-me a conèixer a vostres senyories y, per no obligar-me a haver de despicar-me ab qui tant mal havia informat a vostres senyories a qui nostre[a] Senyor guarde. De Tarragona, y juny als 11, de 1623.
Jo, canonge Jacinto Virgili, diputat local.

744r Fas fé yo, Pere Torell, teuler del General de la taula de Vylaseca, com en lo libre de Generall de las entrades y ayxides, tersa de abrill, mag y iuny del present any 1623, tot lo que·l aredari de nou de dit mes de mag tinch continuade y escrite com per fet al procurador reall de Ta-r(r)agona de un veyxell y de la mercaderia que dit vaixell portà, lo quall veyxell pretineu fiar en lo port de Salou, en la cala del port lo valor de la qual roba present tot la estimasit a calgut y en lo Generall quaranta y tres liures, deset sous y sinch diners de dit hordenari 43 ll., 17 s., 5, y de galeres, dose liures, trese sous *y* un diners, 12 ll., 13 s., 1 di. Y en testimony de les quals coses fas yo, dit Torell, teuler, de ma pròpria, vuy, als onse de juny 1623.

No[b] pot ignorar vostra mercè senyor Baptiste Cassador, exactor del General, que, a 27 de maig proppassat, per los senyors deputats no li sia estat fet manament que venés lo inventari tenia pres, molt temps a, en los mobles de Martí Joan Despuny, fermansa de Francesc Naves, òlim sobrecullidor del General, en la quantitat de 700 lliures, lo qual manament se fere instruïts don Galseran de Paguera, los hereus de Lluís Llobera, Gaspar Molera, òlim, diputats y oïdors del trienni 1608, per los quals, moltes y diverses vegades, és estat requerit que venés dit inventari y executàs las demés fermanses de Francesc Naves, lo que sempre a reusat en gran dany de la Generalitat y dels dits diputats y oïdors, per rahó del subsidi en lo qual foren condempnats per sentència publicada en la visita del demunt dit trienni. Per sò, perquè manifestament consta[c] de la sua negligència y renitència als manaments de dits senyors diputats, contravenint a molts capítols de Corts los quals disposan y li manen execute los debitors del General rigorosament, li presentan, los demunt dits don Galceran de Peguera y Gaspar Molera, la present requesta ab la qual, de nou, lo requerexen que, inseguint lo manament fet per dits senyors diputats y per observansa dels capítols de Cort que té jurats, encontinent y sens mora alguna, vena lo inventari que té pres dels mobles de dit Spuny, per a que lo General cobre lo deute y los dits sian redimits de la obligació del subsidi. Altrament si[a] lo contrari farà, lo que no·s creu, li protestan de tots los danys que·ls ne podrian venir y de la injuria, los quals li demanaran en visita o allà a hont millor de justicia dos serà permès. Requerint a vos notari. Dia 16 juny 1623.

Dictus magnificus Joannes Baptista[b] Cassador repertus in palacio regio in quoda judici respondendo dixi que·s remet als senyors deputats y assò diu sens prejudici dels drets y accions li comperexca hans contra.

747r [c]Jesús Maria.
En lo fet consultat per los senyors deputats y oÿdors de comptes per ocasió de la suplicació que lo síndic de la confraria dels parayres de la present ciutat presentà en consistori als vint de juliol pròxim passat de 1622, contenint en efecta que, en observança del capítol 14 de las Cort(s) 1547, manassen prohibir que draps de França no pugan entrar en Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, atès que en França no permeten que ni aporten de dits Principat y comptats.

Vista la dita suplicació y informació rebuda en justificació y prova del contengut en aquella, vist lo dit capítol 14 de dites Corts de dit any 1547, y vist lo que se ha de veurer, atès que de dita informació plenament consta que en França no permeten se aporten draps de Cathalunya, Rosselló y Cerdanya y, si·ls hi aportan, los prenan y los confiscan y axí que està en observança la ordinació francesa que fonch causa de la disposició de dit capítol 14, los assessors ordinaris y advocat fiscal de la present casa[d] y doctors infrascrits són de vot y parer que dits senyors deputats y oÿdors de comptes, en virtut del jurament que han prestat en lo introhit de sos officis y per observança y execució de dit capítol, no deven permetrer, abans bé han de prohibir, que draps de França entren en Cathalunya, Rosselló y Cerdanya sots pena de confiscació al General, y que dita prohibició dure fins a tant que dita ordinació francesa serà revocada conforme diu dit capítol, y que en la confiscació se procehesca per dits // 747v // deputats y

a. nosbre *al manuscrit.*
b. acta inserida entre els folis 745v.-746r. del trienni 1620-23.
c. consta *interlineat.*

a. si lo contrari farà lo que no·s creu *interlineat.*
b. Baptista *interlineat.*
c. vot inserit en el foli 747 del trienni 1620-23.
d. causa *al manuscrit, amb la «u» ratllada.*

oÿdors segons en tots los demés casos de confiscacions de fraus tenan acostumat ab que, abans de la execució, se mane publicar ab veu de pública crida la disposició de dit capítol 14 per los lochs acostumats de la present ciutat y demés de tot lo Principat y comptats, en los quals se solen publicar las ordinacions fetas per los senyors deputats y oÿdors, donant per axavís y expedició de dita robas françesas als qui vuy las tenan, temps de sis mesos o altre termini ben vist als senyors deputats y oÿdors per a poder sbaltir dits draps y fer desaxida de aquells.

Vinyola, assessor. Marti, fisci Generalis advocatus. De Ripoll, assessor. Cancer, consulens. Fontanella, consulens. Tristany, consulens. Planti, consulens. Josephus Ramon, consulens.

751r [a]Suplicació[b] del canonge Luys Cassador y deliberació del Capítol de la Seu de Barcelona presentats a ses senyories a 7 de juliol 1623.

Molt il·lustres senyors: Estant disposat per capítols de Cort del nou redrés del General de les Corts del any 1599, designades per lo capítol 35 de aquelles, que los eclesiàstichs puguen tenir officis del General y, en execusió[c] y observansa de aquell, sien estats provehits molts eclesiàstichs dels dits officis des de dit any de 1599 fins vuy, com a vostres senyories és notori, y, per la mateixa rahó, vuy obtingué lo canonge Luís Cassador, que.u és de la catedral de la present ciutat, lo offici de comptador de les galeres de dit General y lo haja obtingut ja des del dia[d] se li conferí dit canonicat com de abans. Per consegüent, les obligacions annexas a dits officis tinguan necessitat de observar-las lo predit; no obstant, no ignorant lo il·lustre Capítol de dita cathedral poder, legitimament, dit canonge Luís Cassador obtení lo dit offici y, per rahó de aquell, té obligació de seguir dites galeres en los viatges que fan ye de asistir a tots los actes que lo general o cabo de aquelles asistex o mana asistir, han dit Capítol desliberat, a 27 del passat, que fos privat per temps de quatre mesos, del dit dia en avant comptadors, de tots los emoluments que dit canonge Cassador poria guanyar tant per rahó de porció canonical de pà blanc, com de altres coses en dita desliberació contengüdes, ab sols motiu que, perquè // 751v // lo dit canonge Luís Cassador anave navegant ab dites galeres y, per dita rahó, no residia en dita cathedral, y perquè havia asistit ab lo enterro del auditor de dites galeres juntament ab los demés officials e cabo[a] de dites galeres, cosa que li tocava en obligació per anar-hi lo dit cabo y demés officials y ser un acte tant per com tot lo món veu, y altrament tenir obligació precisa, per rahó de son offici, anant viatge dites galeres, haver-las de seguir. E com totes les dites coses y, asenyaladament dita privasió feta per lo dit Capítol ab dita desliberació de la qual se fa fe per ecús, sia en manifesta contrafacció de dit capítol de Cort, ús, stil y observansa de la present casa y, per consegüent, haja dit Capítol frech entre penes contingudes en dits capítols com contravenints a dits capítols de Cort statuhides y sie del tot fer torb al General impedint per dit effecte lo exercici dels officis de aquell. Per lo tant, dit canonge Luís Cassador y comptador de dites galeres a vostres senyories suplica manar fer revocar dita desliberació ab tots remeys que de dret, ús y stil de la present casa podran y, en cas de denegació de dit fet, manar procehir contra dit Capítol conforme de justícia se trobarà fahedor y fahe contra de Enrich Coll, notari de dit Capítol, que ha llevat acte de dita desliberació y la ha presentada a dit canonge, no podent ningun notari llevar acte contra capítols de Cort y, per dit effecte, provehir de remeys oportuns[b]. Anthoni Vila.

Desliberació[c] feta per lo molt il·lustre Capítol de la Seu de Barcelona a 27 de juny 1623.

Que attès y considerat que lo molt reverent senyor Luís Cassador, lur concanonge, essent estat monit, una y moltes vegades, per alguns senyors canonges de aquest molt il·lustre Capítol de què·s residís en la iglésia y no anàs navagant ab les galeres de aquest Principat, servint lo offici de comptador, com és cosa molt indecent de sa persona per ser canonge de una iglésia cathedral tant il·lustre com és la de la present ciutat de Barcelona, persevant-se més de dit offici de comptador que de la dignitat de canonge; asistint en alguns actes públichs y, en particular, estos dies proppassats en lo enterro del cors de micer [d]*talis* Berart, auditor de ditas galeras, anant en lo acompanyament portant un cordó de la bandera de ditas galeras, la qual acció és més digne de un soldat que de una persona constituïda en dignitat, lo que no podia ni de-

a. suplicació inserida en el foli 751 del trienni 1620-23.
b. anotació al dors.
c. a continuació ratllat de aquell.
d. a continuació ratllat és estat.
e. a continuació ratllat que per fer.

a. a continuació dues paraules ratllades.
b. a continuació una paraula il·legible.
c. deliberació inserida entre els folis 753 i 754 del trienni 1620-23.
d. a continuació espai en blanc, .t. *, y altre espai en blanc.*

via fer, per ser contra constitucions capitulars disposants que semblants ni altres assistències se pugueu fer sens obtenir consilia de dit molt il·lustre Capítol, la qual dit canonge Cassador no ha demanada ni obtinguda; las[a] quals cosas redundan en gran dany y menyspreu de la auctoritat / / capitular, desitjant, però, dit molt il·lustre Capítol ab totes les veres posibles, reduir y obligar a dit canonge Cassador a que regonega la obligació que, com a canonge, té de residir en la iglésia, fehent les obligacions y servituts que, per rahó de son canonicat, és obligat fer, y que·s tracte ab la decència y auctoritat de un senyor canonge se deu tractar, abstenint-se de fer semblants actes tant indignes y perjudicials a la honor de un canonge de dita cathedral. Attès, com dit és, que per moltes vegades és stat amonestat per alguns senyors canonges de què no fes semblants coses, y no se·s fermat ni abstingut de ditas cosas, agut entre ells madur col·loqui y tractat, han deslliberat que lo dit canonge Luís Cassador sia privat[b] segons que de present, lo primer per temps de quatre mesos, del dia present en avant comptadors, de tots los emoluments que dit canonge Cassador porie guanyar tant per rahó de la porsió canonical de pa blanc y de dret de padrís y de les canonges rosses se acostumen de donar a qualsevol senyor canonge per a que aquelles se partescan entre pobres miserables, com, també, dels lloguers de las cases y botigues que en rahó de la antiguetat de son canonicat té y posseheix, declarant que tot lo que posehirà de les dites canonges rosses sia donat al hospital general de Santa Creu de la present ciutat per subvensió de les necessitats de / / dit hospital, y lo que posehirà dels lloguers de dites casas y botigues sia donat al protector del altar privilegiat per convertir aquelles en ornaments de dit altar. *De quibus (requierens) etcetera.*

Concordat *cum suo originali. Henricus Coll, notarius publicus Barchinone et scriba dicti Capituli*[c].

754r [d]*Carta*[e] *de sa magestat rebuda a 8 de juliol 1623.*

A[f] *los venerables y amados nuestros los diputados del General del nuestro principado de Catalunya. El rey.*

a. las quals *interlineat damunt de y* com estas *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* de tots los emoluments.
c. *anotació escrita al marge superior esquerre del primer foli.*
d. *carta inserida en el foli 754r del trienni 1620-23.*
e. *anotació al dors.*
f. *anotació al dors.*

Diputados, el sereníssimo príncipe de Gales, hijo único varón del rey de la Gran Bretanya, ha venido a esta corte con desseo de estrechar amistad conmigo y con esta Corona, de que os he querido avisar para que lo tengais entendido. Dattus en Madrid, a XXVI *de junio* MDCXXIII. *Yo, el rey.*

Vidit Comes, thesaurarius. Vidit Çalba de Vallseca, regens. Villanueva, secretarius. Vidit don Salvator Fontanet, regens. Vidit don Franciscus de Castellvi, regens.

762r [a]Desliberació[b] feta per lo molt il·lustre Capítol de la Seu de Barcelona a XII de juliol MDCXXIII.

Lo molt il·lustre Capítol y senyors canonges de la Seu de Barcelona, convocats y congregats dins las casas capitulars de dita Seu, han feta la desliberació y conclusió següent:

Que attès que, per part dels molt il·lustres senyors deputats del General de Catalunya, per medi de Melchior Pagès, mercader, los és estada reportada una scriptura ab la qual dits senyors deputats demanen que dit Capítol revoque los motius de la desliberació feta per dit Capítol a 21 de juny proppassat contra lo canonge Luís Cassador, contador de les galeres de dita Generalitat, en quant contrafan a capítols y actes de Cort y són perjudicials a la dita Generalitat, segons en dita scriptura estés y altres coses són més llargament contengudes, per tant, dit molt il·lustre Capítol, desitjant tenir tota correspondència ab dits senyors deputats, han desliberat de què la dita desliberació feta dit dia de 27 de juny prop(p)assat sia revocada en quant als motius que tocan al offici de comptador de dites galeres té dit canonge Luís Cassador, com la mente de dit Capítol may sie stada de fer perjudici a la dita Generalitat, capítols y actes de Cort y, axí, se apartan de aquella y volen que sia haguda per no feta y anul·lan y revoquen aquella.

De predictis aliena manu scriptis fidem facit Henricus Coll, notari publicis Barchinone et dicti Capituli scriba, hec manu propria scribens.

Die 14 julii 1623. Deliberatio per venerabile Sebastianum Guerau, presbiterum, syndicum as modum reverendis et misionis Capituli Ecclesie cathedrale, de cuius sindicatu consta per Henrichum Coll, notarium publicum Barchinonem die

a. *deliberació i sindicat inserits en els folis 762r-763v del trienni 1620-1623.*
b. *anotació al dors.*

8 junii anni 1622[a].

763r *Universis et singulis huiusmodi seriem inspecturis, lecturis et audituris, attestor et in dubiam fidem facio ego Henricus Coll, Apostolica atque regia auctoritatibus notarium publicum Barchinone et ad modum illustris Capituli Ecclesia Barchinone scriba infrascritus, pro instrumento penes me eundem notarium et scribam in dicta civitate Barchinone, recepto et testificato die octava mensis junii, anno a nativitate Domini millesimo sexagesimo vigesimo secundo, ad modum illustris domini viccarius Generalis et officialis pro ad modum illustris et reverendisimo domino Barchinonense episcopo ac Capituli et canonici dicte Ecclesie Barchinone, quorum nomina et cognomina in dicto instrumento conscripta sunt, convocati et congregati ad sonum campane et per comunem nuncium ac aliis, ut moris est, intus Capitulum seu domos capitulares dicte Ecclesie Barchinone, ubi alis pro huiusmodi et alias dicte eclesie negotiis per agendis iam dictis domini Capitulum et canonici convocari et congregari consuaverunt. Ibidemque Capitulum pro infrascritis tenentes, facientes, celebrantes et representates, de certa scientia et gratis, eligerunt et nominarunt, ac eligere et nominare se dixerunt in syndicum dicti ad modum illustris Capituli durante tanem beneplacito dicti capituli venerabile Sabestianum Grau, presbiterum, in dicta Ecclesia Barchinone beneficiatum, cui daderunt et concesserunt omnes facultates et potestates allis syndicis dari solitas et assuetas et specialiter et expresse facultatem et potestaem agendi, ducendi, tractandi, procurandi, prosequendi et, sine debito, terminandi omnes et singulos ac guascumque lites sive causas tam civiles quam criminales (citra tamen sanguinis effusionem et non alis), tam activas quam passivas et tam principales quam apellatorias, que sunt seu fore et esse sperantur inter dictum ad modum illustre Capitulum agente et deffendente ex una, et quavis universitates, comunitates, corpora, collegia et singulares personas agente vel deffendente ex altera partibus, quibus suis nomibus, etcetera.*

Requisitiones quascumque tam verbo quam scriptis et aliis quascuis scripturas tam publicas quam privatas, quibuscumque universitatibus, comunitatibus, corporibus, collegiis et singularibus // 763v // personis tam ecclesiasticis quam secularibus presentandi seu presentari facendi et instandi et de predictis presentatione seu presentationibus publicum seu publica fieri faciendi, petendi et habendi instrumentum et instrumenta. Et pro his et eorum pretextu ac alis in quibuscunque curiis et foram quibus sunt dominis, officialibus, iudicibus et personis tam ecclesiasticis quam secularibus comparendi etcetera.

Item ad omnes lites sive causas civiles et criminales, citra tamen sanguinis effusionem motas scilicet et movendas large, cum solito et amplissimo litium cursu et facultatibus expressis, iurandi de calumnia exponendi quecumque reclama et retroclama et faciendi seu fieri faciem et instandi quamcunque exequutiones etiam per portarum extractionem et prestandi cautiones tum iuratorias quam fideussorias er de nunc etcetera.

Promisserunt habere rattum probatum prout predicta in dicto electionis instrumento in quo fuerunt testes venerabile Jacobus Mora, presbitero, in dicta Ecclesia Barchinone beneficiatus, et Mathias Jaumar, iurisperito Barchinone, latius exarantur. In quorum fidem et testimonium premissoris ego, dictus Henricus Coll, notario et scriba, memoratus hic, me subscripsi et meum solitum artis notariii aposui. [Signum].

a. anotació escrita al marge superior esquerre.

772r [a]Vot[b] de doctors. Crides dels paraires.

En lo fet consultat per los senyors deputats y oÿdors de comptes per occasió de la suplicació donada per lo syndic de la confraria dels parayres de la present ciutat en consistori als 20 de juliol de 1622, contenint, en effecte, que, per observança dels capítols 82 de las Corts de 1481, y 14 del any 1547 del redrés del General, manassen prohibir que draps de França, estamenyas ni altres de altres regnes, obrats fora del present Principat y comptats de Roselló y Cerdanya, no pugan entrar en dits Principat y comptats sots las penas y confiscació en dits capítols contengudas. Vista dita scriptura y la informació sobre aquella rebuda, vists dits capítols de Cort y tot lo disposat en aquells[c], són de vot y parer y aconsellan a dits senyors deputats y oÿdors que, en virtut de dits capítols y per observança de aquells, deuan manar publicar unas cridas en la forma acostumada, y ab[d] incerta de dits capítols de Cort, contenint en ellas la prohibició[e] en dits capítols contengudas, ab las penas en aquellas expressadas.

Vinyola, assessor. Cancer, consulens. Fontane-

a. vot i crides inserits en els folis 772r.-773v. del trienni 1620-1623.
b. anotació al dors.
c. a continuació ratllat attès.
d. ab incerta de dits capítols de cort interlineat en el marge esquerre.
e. a continuació una paraula ratllada.

lla, consulens. Josephus Ramon, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Petrus Pla, assessor. Tristany, consulens. Planti, consulens.

773r Ara ojats totom generalment que·ns notifiquen y fan a saber de part del(s) molt il·lustres senyors deputats y oïdors del General del principat de Cathalunya, residins en Barcelona, que, attès y considerat que per lo síndic de la confraria dels peraires de la present ciutat y altres universitats de Cathalunya y per lo procurador del General ab supplicació en consistori de dits senyors deputats y oïdors presentada als[a] del mes de[b] del any[c] se·ls és estat supplicat que no permeten entrar draps de Fransa en dit Principat y comtats, pus que en Fransa no·s permet que n'i entren de Cathalunya, ans bé los confisquen sens remissió alguna. Attès que la dita prohibició se pot y deu fer en virtut de capítol de Cort y, en particular, del capítol 82 de les Corts de l'any 1481, lo qual expressament prohibex que draps de llana, estams, stamenyes ni altres senblans coses no puguen entrar en Cathalunya, Rocelló ni Cerdanya, sots certes penes en dit capítol contengudes, y del capítol 14 de les Corts del any 1547, que ordena y mana que, attès en Fransa se ha feta ordinació que no puguen entrar en Fransa draps alguns de dit Principat y comtats, que axí matex draps alguns de Fransa no puguen entrar en Cathalunya ni en dits comtats sots pena de confiscació al General, encara que pagassen de[d] entrada 10 sous per lliura, y que dita prohibició sie servada fins ha tant que dita ordinació francessa sie revocada, y que la informació rebuda ha instància de dit síndic y del procurador del General ha plenament constat del contengut en dita supplicació; y que en Fransa no està revocada dita ordinació, ans bé prenen y confiscan // 773v // los draps aportan de Cathalunya, Rocelló y Cerdanya. Y axí bé que dits capítols y actes de Cort, que prohibexen entrar en Cathalunya, Rocelló y Cerdanya draps de Fransa, tenen lloch després de llarch y madur conferiment, discució y tracte en son consistori tingut, desiyant prevenir que no·s continuen, ans bé se eviten, los danys grans que la experiència ha mostrat y amostra han patit, y vuy actualment patexen, dits Principat y comtats permetent que·i entren draps de Fransa, estant com està en Fransa prohibit de entrar ni de Cathalunya, Rocelló y Cerdanya, zelant lo benefici públich de dits Principat y comtats y la observansa de dits y altres capítols de Cort, vos notifiquen y fan a saber ha[a] to(tho)m generalment que ningú gose ni presumesque entrar en lo principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya, de esta ora en avant, draps de llana, estamenyes y altres coses semblants de Fransa en Cathalunya, Rocelló y Cerdanya, sots les penes en dits y altres capítols de Cort contengudes, donant als que vuy tenen de dits draps de llana, estamenyes y altres coses semblants temps de sis mesos, del die present en avant comtadors, per a fer desexida de aquells y, perquè a tots sie notori y ignorància no·s pugne al·legar, manan ses senyories publicar la present crida per los llochs acostumats.

Vinyola, assessor. Cancer, consulens. Fontanella, consulens. Marti, fisci Generalis advocatus. Tristany, consulens. Josephus Ramon, consulens Petrus Pla, assessor. Planti, consulens.

775r *Noverint[b] universi quod anno a nativitate Domini millesimo sexçentesimo vigesimo tertio, die vero dominica trigesima mensis julii intitulata, presente et in his de mandato subscripti nobilis regentis vicariam Barchinone vocato, atque requisito me Michaele Joanne Rodrigues, auctoritatibus Apostolica et regia notario publico, çive Barchinone, infrascripto, et presentibus, etiam, magnifico Bernardo Ferrer de Viladomat, burgensi ville Perpiniani pro nunc Barchinone populato, et Joannes Ders, famulo dicti nobilis regentis, vicariam Barchinone, pro testibus ad hoc vocatis et assumptis, nobilis Hieronimus de Peguera, Barchinone populatus, regens vicariam Barchinone pro sacra, catolica et regia magestate, existens et personaliter constitutus una mecum dicto notario et testibus ante dictis, intus regios carçeres comunes presentis civitatis Barchinone, et ante presentiam illustris don Françiçi de Sabater, domicelli, Barchinona populati, comendatoris ordinis et militie sancti Joannis Hierosolimitanense, pro nunc in dicti carçeribus detenti, ibidem dictus don Hieronimus de Peguera in mei, dicti notari dictorumque testibm, presencia, verbo dixit et exposuit dicto don Francisco de Sabater sequentia in effectu videlicet :* «A notícia dels senyors diputats del General de Catalunya ha vingut que, quant los moros estos dias passats feren presa de les dos galeres capitana y patrona de Catalunya, foren restaurats los dos estandarts reals, lo hu vell y l'altre nou, que estaven arbolats en la galera capitana de la esquadra de Catalunya, los quals vostra mercè, senyor don Francisco Sabater,

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mm.
d. de entrada *interlineat en el marge esquerre.*

a. ha *interlineat.*
b. acta de petició dels estandarts reals inserida en el foli 775 *del trienni 1620-23.*

[*1622*]

com a cabo de dites galeres, té en sa mà y poder. E com la custòdia de dits estandarts reals especte als dits senyors diputats, per çò, a instància y ab exprés horde de dits senyors diputats, demane y requeresc a vostra mercè me entregue y lliure los dits dos estandarts reals per a que aquells puguen ser entregats y restituïts als dits senyors deputats». *Qua exposiçione verbali facte, dictas don // 775v // Franciscus de Sabater verbo respondendo dixit quod* està prompte y aparellat en donar y lliurar a dit senyor veguer los dits dos estandarts reals per a que los mane restituir a dits senyors diputats, de qui los tenie encomanats, y, encontinent, realment y ab[a] tot effecte lliura y entrega a dit senyor veguer los dits dos estandarts reals, los quals dit senyor veguer acçeptà y prengué en sa mà, en presència de mi, dit notari, y testimonis demuntdits.

De quibus omnibus et singulis sicut premititur actis dictis gestis et sequutis petierunt et requisiverunt dicti don Hieronimus de Peguera et don Françiscus de Sabater a me, notario predicto, instrumentum publicum fieri et sibi ac aliis curia intersit tradi.

Que fuerunt acta Barchinona, sub anno, die, mense et loco predictis, presente me, pre et infrascripto notario, et presentibus etiam pro testibus supradictis ad premissa vocatis speçialiter et assumptis pro ut superius continetur.

Sig( )num meum Michaelis Joannes Rodrigues, auctoritatibus Apostolica et regia per totam terram et ditionem domini nostri regis notarii publiçi, çivis Barchinone, qui premissis omnibus et singulis dum sic agerentur, diçerentur et fierint una cum prenominatis testibus, presens rogatus interfui eaque propria manu scripsi et clausi.

a. a continuació repetit ab.

ÍNDEX

A

ABAT, Gerònim, tauler de Cotlliure, 731.
ACEVEDO, Francisco, agutzil de la Inquisició pres en els càrcers reials, 13, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680.
ADRIA, cardenal i bisbe de Tortosa, vegi's FLORISZOON..
AFÁN DE RIBERA, Fernando, duc d'Alcalà i virrei del Principat, 357, 372, 373, 374, 378, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 392, 395, 396, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 411, 412, 425, 429, 430, 432, 433, 434, 436, 437, 438, 440, 442, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 451, 452, 453, 455, 456, 457, 458, 459, 462, 463, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 477, 478, 480, 482, 484, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 493, 494, 495, 500, 501, 502, 503, 504, 508, 509, 510, 511, 512, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 521, 522, 523, 524, 531, 536, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 545, 546, 547, 548, 550, 551, 552, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 562, 568, 569, 573, 575, 585, 594, 722, 723, 724, 725, 726, 728, 729, 748, 749, 753, 754, 755, 762, 764, 765, 779, 789, 792, 794, 796, 797, 803, 809, 811, 813, 814, 819, 820, 852.
AFÁN DE RIBERA, Pedro, custodi del Duc d'Alcalà, 378, 440, 748.
AFÁN DE RIBERA, Pedro, duc d'Alcalà i virrei del Principat, 278.
AGOSPÍ, ..., mercader i deutor del General, 410.
AGÜELL, Pere Joan d', vegi's DESGÜELL.
AGUILAR, Alexandre d', donzell i exactor del General, del braç militar, 5,14,16, 24, 47, 51, 53, 62, 73, 107, 114, 115, 126, 133, 135, 138, 152, 155, 158, 164, 262, 264, 273, 283, 286, 358, 464, 520, 542, 575, 578.
AGUILAR, Francesc d', donzell, del braç militar, 14, 17, 20, 23, 29, 33, 34, 36, 47, 51, 52, 53, 54, 68.
AGUILAR, Ísidor d', del braç militar, 36.
AGUILAR, Joan d', donzell, del braç militar, 417.
AGUILAR, marquès d', lloctinent del Principat, 217.
AGUILERA, Melcior, guarda del General, 433, 588, 775, 776, 778.
AGUILÓ, ..., advocat de la ciutat de Barcelona, 462.
AGUILÓ, Francesc, del braç militar, 389, 390.
AGUILÓ, Francesc, assessor del General i doctor del Reial Consell, del braç reial, 6, 20, 31, 35, 41, 60, 69, 71, 127, 131, 132, 144, 151, 184, 190, 193, 259, 271, 276, 293, 338, 342, 370, 384, 396, 404, 413, 439, 437, 470, 475, 488, 493, 543, 545, 554, 555, 669, 681, 682, 688, 690, 708, 709, 711, 714, 746, 748, 751, 755, 765, 792, 804.
AGUILÓ, Joan, secretari del lloctinent, 151.
AGUILÓ, Rafael, assessor del General, 70, 75, 77, 110, 112, 113, 114, 232, 695, 702, 716.
AGUIRRE, ..., secretari reial, 526,
AGULLANA, Elionor d', 857.
AGULLANA, Francesc d', procurador reial, 718, 719, 720.
AGULLANA, Magdalena d', 856.
AGULLANA, Rafael d', 857.
AGULLANA DE GIRONA, Joan d', 857.
AGULLANA I D'ARAGALL, Isabel d', 856, 857.
AGULLANA I DUSAY, Galceran d', regent la reial tresoreria, 720.
AGULLÓ, Jaume, tauler de Riudoms, 773.
AGULLÓ, Miquel, del braç militar, 435, 439, 464, 465, 491, 540, 584, 604, 629, 634, 635.
AGUSTÍ, Francesc, ciutadà de Barcelona i porter regi, 250, 587, 746.
AIGUABELLA, Miquel, negociant i guarda del General, 736, 773.
AIGUAVIVA, Francesc d', del braç militar, 36, 71, 80, 99, 155.

AIMERIC, ..., escrivà, 242.
AIMERIC, Aldonsa, 856.
AIMERIC, Antoni, receptor del General en la vila de Perpinyà, 731.
AIMERIC, Bernat, tresorer regi de Barcelona, 278.
AIMERIC, Francesc d', canonge de la Seu de Girona, ambaixador davant el rei, 264, 288, 373.
AIMERIC, Jaume, ciutadà honrat de Barcelona, germà del diputat reial Pere Aimeric i visitador del General, del braç reial, 5, 6, 10, 16, 22, 60, 72, 133, 161, 259, 306, 307, 318, 322, 323, 324, 325, 326, 361, 362, 377, 532, 533, 574, 577, 578, 580, 583, 586, 595, 597, 669, 671, 672, 675, 678, 682, 687, 690, 700, 728, 792, 800, 801, 812, 813, 814, 820, 843, 845, 846, 847, 853, 854.
AIMERIC, Joan, abat de Serrateix, del braç eclesiàstic, 303.
AIMERIC, Miquel d', del braç militar, 5, 47.
AIMERIC, Miquel d', abat de Sant Cugat i diputat eclesiàstic, 23, 24, 26, 27, 44, 49, 73, 81, 87, 89, 90, 102, 103, 156, 157, 159, 254, 255, 257, 261, 266, 267, 271, 273, 274, 275, 276, 280, 281, 282, 284, 285, 287, 289, 290, 291, 293, 294, 295, 296, 298, 302, 305, 732, 734, 735, 737, 740, 744.
AIMERIC, Pere d', del braç militar, 36, 80, 255, 273, 283, 302.
AIMERIC, Pere, ciutadà de Barcelona i diputat reial, 1, 15, 19, 24, 41, 43, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 56, 59, 62, 66, 72, 126, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 689, 693.
AITONA, marquès d', 201, 323, 495, 509, 626
AITONA, marquesa d', 323.
AIXADA, Antoni, notari ajudant de l'escrivania major, 774.
ALBA, duc d', 717.
ALBANELL, Esteve, notari de Falset, 649.
ALBANELL, Galceran d', 721.
ALBARET, Pau, mercader de Barcelona i dos cops conseller quart de la ciutat, 179, 383.
ALBERT, Aleix, del braç militar, 2, 5, 8, 9, 11, 13, 14, 110, 114, 116, 152, 155, 158, 718.
ALBERT, Felip, del braç militar, 80, 107.
ALBERT, Francesc, ciutadà de Barcelona i escrivà, 195.
ALBIÀ, Montserrat, passamaner, 665.
ALBUQUERQUE, setè duc d', lloctinent del Principat, 227, 236, 237, 238, 239, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 253, 255, 256, 257, 260, 261, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 276, 277, 280, 281, 283, 285, 287, 289, 290, 291, 292, 294, 296, 297, 298, 301, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 311, 312, 315, 316, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 339, 341, 344, 351, 352, 355, 357, 358, 366, 387, 407, 412, 439, 440, 521, 753, 796.
ALBUQUERQUE, duquesa d', esposa del lloctinent, 237, 238, 298, 333, 358, 366.
Alcalà (Castella), 127, 445, 446.
ALCALÁ, duc de, vegi's AFÁN DE RIBERA.
ALCALÀ, duquesa d', muller del virrei, 374, 478.
ALCIATOR, Joan Maria, genovès resident en Barcelona, 349, 366, 367, 368, 377, 391.
ALELLA, Francesc, ciutadà i llibreter de Barcelona, 491, 527.
ALEMANY, Carles d', inculpat de moneder, 88.
ALEMANY, Jacint, del braç militar, 401, 450, 464, 465, 592, 604.
ALEMANY, Miquel, ciutadà de Barcelona i receptor dels salaris de la Reial Audiència, del braç reial, 151, 176, 177, 211, 328, 346, 360, 588, 775, 776, 778.
Alemanya, 612, 762. -**Ambaixador d',** 55. -**Emperador d',** 612.
ALENTORN, Alexandre d', senyor de Seró domiciliat a Barcelona, diputat militar nomenat pel comandament de les galeres del General, 5, 12, 14, 15, 23, 24, 33, 36, 37, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 57, 71, 91, 93, 94, 95, 99, 103, 104, 114, 116, 164, 165, 166, 177, 181, 189, 192, 196, 197, 198, 199, 202, 209, 215, 216, 218, 221, 225, 226, 227, 228, 229, 234, 236, 237, 240, 245, 248, 250, 252, 254, 255, 257, 267, 268, 274, 276, 282, 284, 285, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 299, 300, 302, 305, 306, 338, 353, 354, 400, 447, 457, 460, 464, 467, 493, 544, 709, 710, 711, 713, 715, 722, 732, 736, 737, 749, 772.
ALENTORN, Antoni d', 749.
ALENTORN, Diego d', del braç militar, 241, 251, 264, 283, 302, 311, 338, 447, 464, 465.
ALENTORN, Felip d', del braç militar, 273, 286, 302.
ALENTORN, Joan d', del braç militar, 152.
ALENTORN, Lluís d', abat de Banyoles, del braç eclesiàstic, 255, 257, 259, 260, 261, 263, 264, 311, 313, 316.
ALENTORN, Lluís d', germà i hereu d'Alexandre d'A1entorn, 400, 749.
ALENTORN, Onofre d', canonge de Lleida i assessor del General, del braç eclesiàstic, 5, 18, 20, 58, 68, 69, 70, 71, 94, 95, 99, 102, 103, 110, 114, 116, 127, 129, 130, 142, 149, 155, 156, 161, 162, 164, 167, 168, 169, 173, 185, 186, 187, 188, 192, 201, 211, 213, 214, 220, 241, 255, 257, 259, 260, 261, 263, 264, 269, 272, 276, 282,

293, 298, 302, 303, 338, 346, 352, 353, 354, 364, 375, 415, 417, 418, 446, 450, 452, 457, 460, 463, 479, 493, 495, 496, 507, 510, 542, 544, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 703, 704, 706, 718.
Alfacs, els (Terra Baixa), 215, 236.
ALFONS II DE CATALUNYA, 758.
ALFONS III DE CATALUNYA, 758, 760, 761, 799, 800, 822.
ALFONS IV DE CATALUNYA, 124, 531, 532, 699, 757, 758, 834, 838, 839.
Alforja (Baix Camp), 649.
Alger (Algèria), 316, 485. -**Galiotes d'**, 492.
ALGUERÓ, Miquel, notari de Lleida, 450.
ALÍ, fill de Mohamed, sarraí d'una de les galeres del General, 485.
ALÍ, sarraí fugit prop Tortosa, 251, 252.
ALIÓ MARTÍ, Miquel, negociant i tauler del General de Torroella de Montgrí, 481.
ALMAZÁN, marquès d', vegi's HURTADO.
ALMAZÁN, marquesa d', 51, 57, 91, 92, 93, 192, 217.
ALMITGER, Guillem, home de Vallgornera, 856.
ALÒS COLOM, Jaume, 718.
ALTARRIBA, Francesc d', del braç militar, 99.
ALTARRIBA, Pere, suspès de l'ofici de tauler del General de la ciutat de Tarragona, 341, 731, 773.
ALTARRIBA, Pere d', conseller en cap de Barcelona, 519, 527, 537, 541, 553, 559, 605.
ALTARRIBA, Pere Pau, d', del braç militar, 465.
ALTISENT, Gaspar, pintor, 336, 560, 730, 731.
ALTISENT, Leandre, pintor, 364.
ALZATE, Carlos de, superintendent de la drassana reial de Barcelona, 352, 369, 370, 438, 451, 527, 747, 748.
ALZEDAR, Francesc, obrer de Sanaüja, 279.
ALZINA, Antoni, burgès de la vila de Perpinyà i oïdor reial, 354, 355, 359, 361, 362, 366, 373, 374, 375, 377.
ALZINA, Francesc, burgès de la vila de Perpinyà, 586.
ALZINA, Francesc, clergue, 400, 750.
ALZINA, Joan Cèsar, 857.
ALZINA, Pau, frare del monestir de Nostra Senyora del Carme de Barcelona, 471.
ALZINELLA, Joan Baptista, del braç militar, 578.
AMAT, Francesc, veedor de galeres del General, del braç militar, 36, 54, 99, 114, 588, 772.
AMAT, Gaspar, del braç militar, 36.
AMAT, Joan, mestre i doctor en medicina, segon conseller i obrer de Barcelona, 218, 227, 240, 251, 260, 262, 267, 666.
AMAT, Miquel Joan, notari públic de Barcelona i secretari del virrei duc d'Almazán, 69, 112, 113, 115, 163, 193, 195, 208, 231, 339, 579, 671, 674, 680, 693, 715, 716.
AMBRUZEA, ..., secretari del virrei duc d'Albuquerque, 290.
AMELL, Maties, canonge de la Seu de Barcelona, oficial i vicari del bisbe de Barcelona, del braç eclesiàstic, 14, 17, 73, 142, 152, 155, 227, 246, 247, 250, 255, 256, 257, 259, 261, 268, 269, 270, 272, 276, 303, 307, 311, 324, 373, 377, 413, 424, 425, 426, 463, 464, 557, 578, 614, 728, 752.
AMILL, Lluís, ciutadà de Barcelona i credencer dels salaris dels doctors de la Reial Audiència, 360, 560, 562, 775, 776, 778.
AMORÓS, Andreu, home de Cambrils tancat als càrcers del General, 132.
Amposta (Montsià), 251.
Amsterdam (Holanda), 351.
ANAYA VILLANUEVA, Bartolomé de, escrivà reial, 358.
ANCET, Miquel Joan, escrivà, 711.
Andalusia, 332, 730.
Andorra, *ardiaca d'*, 270.
ANDREU, ..., canonge, 286.
ANDREU, Joan, notari i conseller de Barcelona, 27, 139.
ANDREU, Miquel, francès paraire i domiciliat a Perpinyà, 301, 302, 303, 304.
ANDREU, Pere, ciutadà de Tortosa, del braç reial, 110, 116, 127, 137, 140.
ANGLA, Antoni, 427.
ANGLADA, Joan, sobrecollidor del General de la part de Ponent, 410.
ÀNTIC, Francesc, mercader i sobrecollidor del General en la part de Ponent, 410.
APONTE, ..., autor d'un tractat jurídic, 756.
ARAGALL, Lluís d', del braç militar, 14, 36, 338, 464, 465, 542, 575.
Aragó, 143, 148, 157, 350, 842. -**Armes d',** 472. -**Consell Suprem d'**, 25, 26, 28, 40, 47, 100, 101, 119, 124, 125, 305, 355, 356, 357, 359, 360, 440, 444, 445, 446, 447, 494, 509, 563, 575, 576, 577, 585, 685, 686, 691, 699, 725, 726, 792, 793, 794, 814. -**Corona d',** 469, 504, 573, 788, 794, 799, 810, 812. -**Diputats d',** 684. -**Lloctinent d',** 449. -**Regne d'**, 35, 46, 48, 121, 142, 143, 157, 340, 357, 368, 390, 392, 472, 823, 824, 842. -**Reis d',** 468, 472, 530, 531, 532, 566, 568, 569, 696, 699, 758, 759, 792, 793, 800, 818, 819. -**Virrei d',** 390.
ARAGÓ, Alonso d', arquebisbe de Saragossa i València i Iloctinet del Principat en època de Carles I, 461, 469, 595, 820, 853.
Aranjuez (Castella), 540, 803.
ARCALLÀ, Francesc, negociant servint l'ofici de porter del General, 614.
ARDÉS, Joan, 588.
ARENES, Miquel, malafactor, 178.

ARENY, Jaume Joan de, assessor del General, 232, 323, 335, 336, 351, 370, 396, 404, 437, 520, 716, 746, 748, 751, 755, 797.
Argelers (Rosselló), 189, 190, 707, 708. **Batlle d'**, 190, 707, 708. **Barber d'**, 190, 708.
ARGEMIR, Jaume, criat de Ramon de Calders, 490.
ARGENÇOLA, Francesc d', deutor del General per la bolla de Girona, del braç militar, 5, 14, 23, 51, 53, 54, 68, 80, 81, 82, 87, 90, 107, 114, 116, 144, 152, 155, 156, 157, 158, 173, 175, 178, 180, 184, 186, 187, 188, 189, 194, 201, 202, 203, 204, 207, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 220, 237, 238, 241, 243, 246, 250, 251, 253, 255, 257, 259, 260, 261, 263, 265, 269, 271, 272, 276, 283, 285, 286, 293, 299, 316, 320, 327, 328, 329, 331, 336, 341, 355, 356, 369, 388, 400, 413, 414, 434, 438, 446, 449, 452, 457, 460, 464, 465, 467, 470, 472, 509, 528, 542, 575, 578, 599, 601, 602, 604, 607, 610, 617, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 719, 749, 750.
ARGENÇOLA, Gerònim d', del braç militar, 152, 346, 513.
ARGENÇOLA, Josep d', senyor de les Pallargues, del braç militar, 328.
ARGENÇOLA DE LES PALLARGUES, Francesc d', del braç militar, 542.
ARGILA, Felip Joan, doctor en medicina, del braç reial, 546.
ARIEL, Lluís, mercader i ciutadà de Barcelona, 507.
ARLÉS I CARRERA, Gerònim, mercader de Perpinyà, 434, 435.
ARLOVÍ, Constança, mare d'Agnès Duran, 805.
ARMAND, Francesc, ciutadà de Barcelona i receptor del General, 15, 17, 157, 158, 181, 497, 772, 775, 776, 778.
ARMAND, Pau, germà de Francesc Armand, prevere i receptor del General, 497, 509.
AROLES, Joan, ciutadà de Barcelona, diputat reial i conseller en cap de Barcelona, 31, 73, 159, 166, 170, 177, 190, 220, 221, 222, 223, 226, 232, 249, 267, 269, 273, 276, 279, 283, 286, 301, 302, 303, 321, 351, 355, 361, 370, 687, 688, 705, 708, 714, 716, 732, 733, 744, 746, 748, 751, 774, 776, 777.
AROSTEGUI, Martín de, regent del Consell d'Aragó, 492, 765.
ASERBO, Lucas d', sots-còmit de la galera capitana del General, 230.
ASTOR, Francesc, ciutadà honrat de Tortosa, del braç reial, 362, 474, 546.
ASTOR, Joan Baptista, cavaller, 453, 464, 465, 542, 609, 650.
ASTOR, Josep Baptista, doctor en dret i assessor del General, del braç militar, 415, 425, 435, 437, 439, 458, 479, 488, 499, 532, 535, 536, 542, 657, 667, 755, 765, 782, 800, 803.
ASTOR, Miquel, ciutadà de Tortosa i visitador dels processos del General, del braç reial, 167, 169, 174, 175.
ASTOR I MONTALT, Gerònim, ciutadà i conseller segon de Barcelona, del braç reial, 87, 90, 94, 95, 99, 103, 108, 114, 117, 127, 130, 134, 137, 208, 210, 215, 217, 350, 351, 374, 482, 485, 508, 513, 514, 764, 795.
ATIENZA, Francisco, capità de cavalleria i comissari del virrei, 242, 251, 252, 291, 743.
AUSIÀS MARC, Pere, donzell, del braç militar, 2, 5, 14, 40, 51, 56, 58, 60, 68, 70, 80, 81, 82, 90.
ÀUSTRIA, Anna d', filla de Felip II de Catalunya i esposa de Lluís XIII de França, 235, 246, 299.
ÀUSTRIA, Anna Dorotea d', filla de l'emperador d'Alemanya i monja del monestir de les Descalces de Madrid, 612.
ÀUSTRIA, Margarida d', esposa de Felip II de Catalunya, 17, 22, 26, 40, 41, 44.
AVALLA, Francesc, negociant, 641.
AYALA, Francisco de, comissari de la capitania general, 251.
AYLLAR, Pere, burgès de Perpinyà i advocat de la ciutat de Barcelona, del braç reial, 31, 89, 103, 104, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 126, 127, 137, 149, 152, 154, 155, 156, 157, 161, 162, 188, 189, 190, 202, 213, 214, 220, 232, 246, 262, 314, 320, 335, 336, 342, 343, 344, 355, 370, 396, 404, 458, 470, 493, 495, 497, 499, 504, 508, 510, 528, 532, 543, 545, 574, 577, 580, 583, 595, 688, 696, 700, 702, 708, 716, 724, 729, 746, 748, 751, 782, 800, 804, 812, 813, 814, 820, 843, 844, 845, 846, 847, 853, 854.

B

BABOT, Joan Gabriel de, del braç militar, 14.
BAC, ..., del braç militar, 95.
Badalona (Barcelonès), 223, 414, 483. -**Platja de**, 561.
BADIA, Gerònim, 727.
BADIA, Melcior, lloctinent del procurador reial en la vila i col·lecta de Cotlliure, 516, 517, 518.
BADORC, Pere, 427.
Bagà (Berguedà), 277, 281.
BALANCES, Bernat, ciutadà de Girona, del braç reial, 415, 421.
Balaguer (Noguera), 409, 579. -**Taula de,** 648, 650, 655.

Balaguer, coll de (entre el Baix Ebre i el Baix Camp), 251.
BALAGUER, Pau, tauler del General a Balaguer, 536.
BALBI, Niccolo, banquer genovès de Felip II de Catalunya, 141.
BALCELLS, Rafael, del braç reial, 2, 164, 262, 337.
BALDIRA, Joan, ciutadà i notari de Tarragona, 863.
BALIA, Narcís, canonge de la Seu d'Elna, 710.
BALLARÓ, Francesc, sacristà de Sant Miquel de Cuixà, 620, 627, 630, 634, 666.
BALLESTER, ..., pare jesuita, 105.
BALLESTER, ..., patró de la galera patrona, 427.
BALLESTER, Miquel, burgès i oïdor reial de la vila de Cervera, 419, 421.
BALS, Pere, del braç reial, 262.
BALS, Rafael, del braç reial, 508, 510, 563, 564, 566, 569, 571.
BANYATOS, Joan, regent i visitador dels oficials reials, 22, 29, 57, 63, 66, 78, 96, 98.
Banyoles (Pla de l'Estany), 557. -**Abat de**, 558. -**Monestir de**, 557, 558.
BARART, Gabriel, vegi's BERART.
BARATON, Pierre, patró de vaixell francès detingut per contraband, 251, 252.
BARBA, Joan, corredor, trompeta del General i guarda del portal nou de Barcelona, 159, 516.
BARBA, Pere, famós lladre, dit "Barbeta", 195.
BARCELÓ, Francesc, del braç militar, 286, 311.
Barcelona (Barcelonès), 5, 8, 9, 11, 12, 24, 25, 27, 37, 38, 51, 60, 61, 63, 64, 66, 68, 70, 71, 72, 76, 77, 80, 87, 89, 95, 101, 102, 109, 115, 117, 121, 123, 129, 130, 133, 138, 139, 143, 144, 146, 160, 161, 164, 165, 181, 182, 183, 186, 191, 193, 194, 200, 201, 203, 220, 223, 233, 249, 250, 253, 278, 280, 281, 315, 316, 319, 325, 326, 338, 340, 341, 342, 343, 350, 351, 366, 373, 409, 430, 432, 433, 438, 446, 457, 461, 465, 468, 469, 471, 472, 473, 478, 484, 485, 501, 502, 503, 508, 517, 518, 522, 523, 524, 530, 548, 550, 557, 558, 568, 570, 572, 573, 578, 580, 584, 613, 625, 627, 637, 639, 645, 647, 648, 670, 672, 673, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 691, 693, 694, 695, 697, 702, 716, 718, 722, 725, 748, 753, 758, 759, 768, 788, 789, 790, 791, 794, 796, 799, 810, 811, 812, 814, 818, 819, 820, 821, 823, 830, 833, 834, 835, 836, 838, 839, 840, 845, 846, 850, 851, 862, 870. -**Artilleria** de, 56, 89, 115, 118, 176. -**Baluarts:** de Drassanes, 540, 803; de Llevant, 115; de Migjorn, 232; de Ponent, 552. -**Bancs de,** 191, 660, 717, 731. - **Bisbat de,** 24, 67, 799. -**Bisbe de,** 2, 4, 7, 14, 16, 17, 24, 33, 43, 56. -**Bolla de,** 153, 338, 339, 340, 387, 437, 511, 515, 532, 533, 534, 535, 701, 753, 796, 800, 801, 802. -**Born de:** 91, 107, 142, 151, 189, 218, 233, 238, 347, 349, 393. -**Botigues de,** 525. -**Cana de,** 692. -**Capelles:** de la Diputació, 43, 44, 45, 51, 54, 73, 133, 151, 160, 166, 238, 298, 333, 334, 358, 359, 364, 403, 471, 478, 536, 537, 538, 539, 651, 652, 653, 654, 730, 773; de les drassanes, 862; de Nostra Senyora de la Concepció de la Seu, 347, 806; de Santa Eulàlia, 1, 166, 424; de Sant Oleguer, 296; Reial, 348, 823, 826. -**Capítol de,** 13, 14, 36, 57, 79, 90, 152, 160, 162, 163, 218, 260, 267, 268, 269, 270, 272, 285, 286, 295, 296, 348, 424, 425, 431, 454, 502, 541, 544, 557, 581, 582, 585, 591, 600, 601, 606, 607, 608, 611, 621, 622, 647, 648, 659, 660, 661, 723, 724, 850, 866, 867, 868. -**Càrcers Reials de**, 56, 58, 63, 67, 68, 70, 107, 108, 110, 111, 120, 163, 173, 178, 180, 185, 186, 187, 188, 192, 193, 204, 264, 266, 324, 325, 339, 368, 386, 390, 392, 398, 448, 456, 472, 518, 522, 597, 668, 670, 673, 679, 869. -**Carrers:** Ample, 36, 89, 92, 218, 347, 348, 356, 381, 391, 492; Bonaire, 527; Bòria, 218; de la Bòqueria, 505; de la Creu Coberta, 373, 454; de la Mercè, 481, 548, 763; de la Porta Ferrissa, 373, 641, 848; de la Riera de Sant Joan, 198; del Carme, 176, 177, 326, 373, 454; del Pi, 492; del Portal de l'Àngel, 359, 360; de les cases de Montserrat, 454; dels Banys Nous, 674, 726; dels Calderers, 550; dels Canvis, 218; dels Mirallers, 492; dels Freners, 559; dels Tallers, 326; de Santa Anna, 326; de Sant Francesc, 66; de Jesús, 208, 215; devallada de la presó, 108, 111; Llibreteria, 218, 374, 559; Montalegre, 505; Montcada, 218; Sant Pere més Baix, 505. -**Cases:** d'Aleix de Marimon, 219, 223, 226, 228, 229, 359, 360, 371; d'Alexandre Cordelles, 505; d'Alvaro Suarez de Quiñones, 356, 371; de Benet Fontanella, 537, 652; de Bernat Berenguer, 474, 537, 652; de Bernat Miquel, 200; d'en Menescal, 426; de Francesc Armand, 497; de Francesc Bru, 481, 548, 763; de Francesc Castellar, 746; de Francesc Gamis, 505; de Francesc Terré, 584; de Gerònim Astor, 208, 210, 215, 217, 374; de Gerònim Guerau, 848; de Gerònimo Negroto, 391; de Gil de Frederic, 473, 536, 651; de Jacomo Rabella, 527; de Jaume Pi, mercader, 108; de Joan Coll, canonge d'Urgell, 176, 177; de Joan Francesc Sorribes, diputat militar, 373; de Joan Gallego, 492; de Josep Astor, 372; de la Diputació, 1, 14, 33,

37, 40, 41, 43, 45, 47, 48, 49, 51, 55, 60, 64, 67, 68, 70, 72, 73, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 91, 92, 94, 97, 99, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 116, 117, 127, 130, 132, 139, 140, 142, 144, 146, 151, 152, 155, 157, 159, 164, 166, 167, 170, 181, 186, 187, 188, 190, 194, 210, 211, 213, 216, 219, 220, 222, 223, 225, 230, 231, 232, 235, 236, 238, 239, 241, 243, 246, 247, 251, 253, 254, 255, 257, 263, 265, 273, 276, 280, 289, 298, 299, 305, 306, 308, 311, 313, 315, 316, 320, 321, 323, 324, 329, 331, 333, 337, 346, 347, 348, 353, 354, 356, 361, 363, 364, 366, 373, 374, 377, 382, 384, 388, 389, 397, 398, 401, 405, 407, 411, 417, 424, 425, 433, 439, 441, 446, 452, 454, 457, 463, 464, 467, 469, 470, 471, 473, 474, 475, 476, 478, 479, 483, 484, 490, 493, 496, 508, 509, 510, 511, 521, 524, 527, 529, 536, 539, 540, 542, 546, 551, 553, 559, 561, 573, 574, 577, 592, 604, 607, 610, 613, 619, 620, 624, 625, 627, 629, 634, 635, 636, 637, 639, 640, 651, 652, 653, 661, 662, 665, 683, 693, 706, 707, 709, 713, 725, 726, 733, 735, 737, 738, 746, 763, 767, 768, 778, 797, 811, 812; de la Inquisició, 23, 24, 374, 559, 669, 671, 677; de l'ardiaca major de la Seu de Barcelona, 321, 323, 335; del bisbe de Barcelona, 80, 168, 296, 344, 390, 455, 568, 612; del bisbe de Tortosa, 313, 319; del duc de Cardona, 62; del duc de Savoia, 712; del lloctinent, 1, 2, 8, 9, 12, 15, 20, 21, 26, 31, 32, 34, 35, 40, 45, 50, 52, 53, 58, 62, 92, 96, 103, 118, 119, 130, 144, 148, 160, 177, 180, 207, 208, 237, 239, 244, 245, 255, 265, 280, 281, 283, 290, 299, 313, 317, 322, 330, 331, 332, 333, 381, 386, 411, 426, 431, 448, 488, 491, 500, 503, 504, 511, 512, 514, 531, 540, 541, 555, 651, 677; del marquès d'Aitona, 138, 324; del Portal de Mar, 115, 176, 714; del regent la Reial Cancelleria, 19; del rei, 374, 423, 474, 475, 525, 559, 821, 831, 833, 835, 840; de Losadas, 353; de Maties Joan Tomàs, diputat reial, 267; de Miquel Bertran, 492, 536; de Miquel Macip, 651; de Miquel Quintana, 505; de misser Berart, auditor de galeres, 724, 725; de mossèn Ferrer, mercader, 35; d'Onofre Jordà, 474, 537, 644, 651; de Pau Pla, oïdor eclesiàstic, 395, 584; de Pere de Puigmarí, 492; de Pere Pau Pastor, 641; de Pere Pellisser, 340; de Ramon de Calders, 474, 536, 651, 725; de Ramon d'Oms, general de galeres, 198; de Sayol, 92. -**Comanador de,** 193, 194. -**Confraries:** dels paraires, 658, 667, 868, 869. -**Consell de Cent de**, 2, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 31, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 61, 68, 69, 83, 86, 87, 92, 93, 96, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 125, 126, 129, 130, 135, 136, 137, 143, 152, 155, 156, 161, 162, 184, 204, 205, 206, 211, 212, 213, 214, 216, 221, 234, 257, 258, 260, 262, 263, 265, 266, 298, 308, 324, 327, 347, 348, 390, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 399, 401, 408, 413, 414, 437, 451, 458, 459, 461, 462, 463, 464, 473, 475, 476, 477, 494, 510, 520, 522, 523, 537, 540, 541, 543, 544, 545, 555, 556, 557, 563, 564, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 574, 579, 580, 581, 582, 585, 586, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 605, 606, 607, 608, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 639, 640, 641, 645, 646, 647, 688, 696, 700, 788, 791, 792, 793, 812, 813, 845, 847, 848, 849, 851, 852, 853, 854, 858. -**Corts de,** 74, 76, 77, 343, 419, 468, 469, 525, 573, 576, 578, 675, 678, 684, 685, 694, 695, 757, 760, 765, 788, 796, 811, 812, 814, 815, 821. - **Drassanes de,** 82, 133, 182, 183, 210, 249, 369, 371, 372, 374, 377, 379, 380, 430, 438, 450, 452, 453, 454, 455, 471, 522, 527, 528, 532, 552, 656, 746, 747, 748, 862. -**Esglésies:** de Betlem, 134, 552, 553; de Santa Maria del Mar, 809; de Santa Maria del Pi, 141, 181, 806. -**Estudi General de,** 348, 349, 454. -**Hospitals:** de la Santa Creu, 867. -**Llotja de,** 271, 293, 304, 309, 317, 385, 386, 387, 390, 399, 401, 406, 408, 409, 411, 425, 426, 429, 431, 432, 436, 437, 438, 441, 451, 485, 527, 539, 549, 559, 561, 642, 643, 644, 647, 648, 649, 650, 654, 655, 656, 658, 753, 862. -**Moll de,** 40, 69, 70, 118, 138, 182, 215, 230, 231, 244, 308, 315, 326, 338, 395, 396, 402, 403, 426, 430, 439, 440, 442, 490, 491, 494, 519, 532, 557, 657, 701, 714, 754, 768. -**Monestirs:** de Jesús, 208, 210, 217, 218, 326, 327, 337, 374, 774; de la Santíssima Trinitat, 550; de les Gerònimes, 721, 808; dels Àngels, 539; de Nostra Senyora del Carme, 174, 176, 177, 579, 856; de Pedralbes, 138; de Predicadors, 72; de Santa Anna, 732; de Santa Caterina, 1, 119, 141, 167, 178, 181, 183, 189, 218, 236; de Sant Agustí, 169, 856; de Santa Maria de Valldonzella, 806, 809; de Santa Teresa, 174; de Sant Francesc, 87, 109, 139, 174, 180, 198, 216, 228, 583, 658; de Sant Joan de Jerusalem, 252; de Sant Josep, 174; de Sant Pere de les Puelles, 207, 208. -**Muralla de,** 453. -**Places:** de la Font de Sant Joan, 200; de la Font de Sant Honorat, 252;

de la Seu, 584; del Rei, 23; de Santa Anna, 218, 326, 347, 349, 374, 584, 672, 675, 678; de Sant Jaume, 181, 218, 374, 441, 527, 558, 559; Nova, 218, 326, 373, 374, 454, 651. -**Platja de mar de,** 115, 200. -**Portals:** de l'Àngel, 371, 374; de les drassanes, 862; dels Tallers, 325; de Mar, 56, 115, 232, 237, 714; de Sant Antoni, 66, 326, 373, 454. -**Presons:** de la Diputació, 31, 529, 657. -**Rambla de,** 174. -**Seu de,** 1, 8, 41, 43, 44, 63, 80, 138, 141, 152, 160, 162, 166, 168, 178, 218, 237, 268, 306, 325, 326, 347, 350, 374, 390, 424, 436, 470, 477, 478, 525, 543, 558, 559, 651, 806, 809. -**Veguer de,** 1, 307, 359, 425, 426. -**Vegueria de,** 135.
BARETJA, Domingo, brodador, 365.
BARÓ, Joan Baptista, procurador del Capítol de Barcelona, 268.
BAROTAU, Andreu, criat de Jaume Reador, 189, 190, 707, 708.
BARRATER, Francesc, de la vila de Falset, 649.
BARTOMEU, Josep de, del braç militar, 99.
BARTOMEU, Lluís, del braç militar, 155.
BARTOMEU, Miquel Josep de, del braç militar, 417.
BAS, Joan Rafael, ciutadà de Girona i ajudant del General, del braç reial, 164, 365, 389, 588, 776.
BAS, Ramon de, ajudant segon de l'escrivania major, del braç militar, 449, 465.
BASSOLS, Cristòfol, escrivà, 862.
BASTER, Francesc, agent del General a la cort reial, 366, 367, 444, 445, 447, 791.
BATLLE DE FLASSÀ, Pere, ciutadà de Girona i oïdor reial, 305, 308, 311, 312, 313, 316, 317, 318, 323, 326, 327, 330, 333, 334, 341, 344, 347, 348, 349, 350, 353, 354, 588, 775, 776, 777, 779.
Bearn, el (França), 436.
BEART, Antoni de, del braç militar, 152, 155.
Beciers (França), 436.
BELLAFILLA, Josep de, donzell ciutadà de Barcelona, detingut als càrcers reials, del braç militar, 8, 9, 13, 14, 22, 23, 24, 32, 36, 47, 51, 53, 68, 71, 73, 75, 80, 87,163,164, 251, 276, 283, 285, 289, 293, 297, 304, 310, 311, 312, 313, 315, 316, 317, 320, 324, 326, 328, 329, 331, 336, 337, 338, 347, 348, 351, 353, 355, 365, 366, 369, 372, 380, 381, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 390, 392, 395, 398, 400, 401, 402, 403, 429, 435, 445, 447, 450, 452, 457, 458, 460, 461, 462, 464, 479, 486, 493, 495, 496, 502, 507, 510, 521, 523, 528, 540, 541, 542, 544, 555, 556, 578, 588, 592, 604, 622, 623, 624, 632, 639, 645, 646, 749, 777, 806.
BELLET, Pere de, cavaller, conseller en cap de Barcelona, del braç militar, 47, 51, 56, 80, 87, 89, 155, 164.
BELLET, Pere Joan de, del braç militar, 68.
BELL-LLOC, Joan Rafael de, ciutadà de Girona i visitador del General, del braç reial, 167, 169, 173, 174, 175, 337, 706.
BELL-LLOC, Pere Pau de, donzell, del braç militar, 36, 56, 80, 93, 127, 137, 152, 155, 156, 324, 326, 464, 465.
BELL-LLOC DE GIRONA, ..., del braç militar, 393.
BELLMICER, Gerònim, còmit reial de les galeres del General, 230.
BELLVER, Jaume, alferes, 533.
BELLVER, Pere Pau, botiguer de draps de la vila de Valls, 428, 753.
BENAC, Miquel, del braç militar, 251.
BENAC, Miquel, del braç reial, 251.
BENAVENT, comte de, 379, 445, 447, 448, 509, 762.
BENAVENT, Joan, receptor dels fraus de la bolla, 588, 775, 776, 778.
BENET, Guerau, del braç reial, 51.
BERART, Francesc, 724, 725.
BERART, Gabriel, auditor de galeres, del braç militar, 250, 280, 290, 296, 297, 298, 464, 465, 483, 484, 651, 659, 715, 724, 725, 726, 727, 754, 866.
BERART, Gabriel, fill de Gabriel Berart i coadjutor de l'ofici del seu pare, 651.
BERART MATES, Joan, entretingut de galeres del General, 726.
BERENGUER, Bernat, doctor en medicina i diputat reial, 351, 422, 424, 425, 441, 453, 454, 455, 474, 476, 486, 489, 490, 491, 500, 501, 502, 527, 529, 537, 553, 638, 639, 642, 643, 644, 651, 652, 662, 665.
Berga (Berguedà), 409.
BERNARDINO, comte del Castillo, majordom del príncep de Savoia, 165, 702.
BERNAT, ..., advocat fiscal de la visita reial, 86.
BERTÀ DE SERVIROS, Jaume, del braç eclesiàstic, 592.
BERTRAN, Baptista, 97.
BERTRAN, Felip, 97.
BERTRAN, Miquel, escrivà i procurador fiscal de la règia cort, 492, 493, 562, 564, 565, 568, 575.
BERTRAN, Pau, batlle de Barcelona, 488.
Bertrolà, torre de, 130.
BERTROLÀ, Bernat, donzell deutor del General, del braç militar, 36, 63, 114, 152, 352, 353, 364.
BESTURS, Francesc, porter ordinari del General, 59, 60, 67, 79, 300, 354, 419, 421, 427, 481, 500, 509, 546, 579, 612, 614, 641, 690, 694, 723, 775, 776, 778.
BESTURS, Lluís, jutge de la règia cort, 60, 509, 690.

BESTURS, Montserrat, notari reial i receptor de la bolla de Barcelona, 410.
BESTURS, Pere Pau, notari públic de Barcelona i ajudant de l'escrivania major del General, 6, 669, 670.
BEULÓ, Pau, ciutadà honrat de Vic resident a Barcelona i ajudant del racional, 195, 196, 356, 512, 769, 775, 776, 778, 789, 790, 791.
BINÓS, Bernat de, tauler del general en la vila de Vielha, 406, 770.
BISBE I VIDAL, Fructuós, ciutadà honrat i doctor en dret de Barcelona, 351, 570, 575, 592, 604.
Bizerta (Tuníssia), 714.
BIURE, Rafael de, del braç militar, 94, 389, 572, 575, 624, 625, 629, 630, 634, 635, 636.
BLAN, Andreu, del braç militar, 302.
BLAN, Joan, del braç militar, 269.
BLAN I VOLÀ, Isabel, 721.
BLANC, Francesc, notari públic de Barcelona, 241, 549, 559, 560, 612, 613, 649, 656, 799, 804, 805, 808, 809, 855, 856, 858, 861, 862.
BLANC, Paulí, notari, 433, 555, 597.
BLANC RIBERA, Andreu, del braç militar, 401, 604, 625.
BLANES, Andreu, del braç militar, 542.
BLANES, Enric, del braç militar, 2, 46, 47, 54, 71, 94, 95, 99, 155.
BLANES, Ramon, del braç militar, 53, 94, 127, 137, 241, 401, 718.
BLAY, Isabel, vídua de Pere Blay, 553.
BLAY, Pere, mestre de cases, 133, 553.
BOCLIN, Martínez, regent del Consell Suprem d'Aragó, 49, 50, 88, 113, 119, 120, 131, 132, 142, 148, 218, 267, 279, 281, 693.
BOERA, Joan, escrivà de registre del rei i notari públic de la vila de Madrid, 158, 159, 799.
BOFILL, Enric, 806.
BOFILL, Jaume, tauler de Bot, 773.
BOFILL, Jordi, sobrecollidor del General de la part de Ponent, 410.
BOFILL, Segimon, ciutadà de Barcelona i obrer de la ciutat, 89, 179, 195, 255, 274, 282, 283, 417, 419, 421, 505, 507, 569, 588, 666, 775, 776, 778.
BOI, Salvi, criat del regent de la vegueria de Barcelona, arrestat per la Inquisició, 5, 6, 9, 14, 17, 30, 122, 669, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 687, 696.
BOIX, Pere, doctor en dret i advocat fiscal del General, del braç reial, 22, 31, 73, 77, 81, 84, 85, 103, 104, 109, 110, 111, 113, 121, 126, 157, 306, 417, 418, 669, 681, 689, 695, 696, 700, 724.
BOIXADORS, Diego de, frare de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, del braç eclesiàstic, 446, 464.
BOIXADORS, Felip de, del braç militar, 447, 464, 575.
BOIXADORS, Joan de, comte de Savallà, 429, 433, 438, 457, 460, 464, 495, 521, 599, 607, 610, 617, 619, 620, 624, 625, 629, 630, 645, 753, 754.
BOIXADORS, Joaquim, del braç militar, 464.
BOIXADORS I LLULL, Lluís de, donzell, del braç militar, 2, 5, 36, 71, 108, 155, 158, 175, 211, 377, 450, 562, 567, 575, 581, 604, 614.
BOIXADORS, Ramon de, del braç militar, 575, 578, 592, 604.
BOIXADORS I BUSQUETS, Alexandre de, del braç militar, 435, 450, 464, 542.
BOLDÓ, Miquel Joan, canonge de la Seu de Barcelona, del braç eclesiàstic, 14, 272, 295, 296, 306, 310, 311, 313, 324, 326, 329, 331, 342, 343, 425, 459, 460, 491, 496, 502, 507, 510, 521, 562, 606, 614, 619, 620, 622, 624, 625, 629, 630, 634, 635, 636, 660.
BOLET, ..., escrivà, 701.
BOLET, Antoni Joan, donzell, 255.
BOLET, Joaquim, síndic i procurador del braç militar, 36, 47, 64, 91, 97, 99, 108, 114, 152, 155, 273, 346, 435, 464, 465, 477, 604, 648.
BONAMIC, ..., del braç eclesiàstic, 362.
BONET, Francesc, advocat fiscal de la Reial Audiència, 130, 132, 134, 164, 254, 482, 485, 508, 513, 514, 693, 764, 795.
BONET, Nicolau, del braç reial, 465, 624, 625.
BOQUET, ..., advocat de la ciutat de Barcelona, 595, 792, 853, 854.
BOQUET, Francesc, del braç militar, 71, 286.
BOQUET, Francesc, prevere de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, 278.
BOQUET, Guerau, ciutadà de Barcelona i doctor en medicina, 278.
BOQUET, Joan, propietari del forn de Sanaüja, 278.
BOQUET DE BABAU, Miquel Joan, receptor del General per la bolla de Castelló d'Empúries, 411.
Bordeus (França), 434.
BORJA, cardenal de, 62.
BORRASSÀ, Joan, 237.
BOSC, Antoni Gerònim, tauler del General en la vila de Perpinyà, 731.
BOSC, Francesc, tauler del General de Reus, 731, 770.
BOSC, Gerònim, ciutadà, notari públic de Barcelona i oïdor militar, 36, 245, 317, 318, 319, 321, 323, 330, 333, 336, 341, 349, 361, 362, 708, 746, 771.

BOSC, Jaume, sobrecollidor del General en la part de Ponent, 411.
BOSC, Pere, del braç militar, 36, 186, 457, 459, 460.
BOSC, Sebastià, ciutadà de Girona, del braç reial, 305.
BOSSER, Gabriel Antoni, doctor en medicina i ciutadà de Barcelona, 600, 655.
BOU, Carles, del braç militar, 575.
BOU, Fèlix, del braç militar, 464.
BOUILLON, duc de, noble francès, 434, 436.
BRAVO, Antonio, 719, 720, 721.
BRAVO, Baltassar, doctor en dret de la Reial Audiència, 848.
BRELL, Pere, notari i procurador de Joan Genover, 448.
BRIANSÓ, Francesc, pintor de Barcelona, 560.
BRU, Francesc, ciutadà honrat de Barcelona i germà de l'oïdor eclesiàstic, conseller terç de Barcelona, del braç reial, 43, 99, 227, 256, 338, 481, 519, 531, 537, 547, 548, 549, 551, 603, 604, 650, 763, 799.
BRU, Josep, canonge de la Seu de Vic i oïdor eclesiàstic, 1, 42, 43, 44, 45, 338, 683, 686.
BRUCE, Aparicio de, escrivà de don Pedro Girón, 432.
BRUGUERA, Onofre, 771.
Brull, el (Osona), 329.
BRUNET, Joan Baptista, sots-còmit de la galera patrona del General, 230.
BRUNIQUER, Joan Pau, fill de d'Esteve Gilabert Bruniquer, notari de Barcelona i síndic per comptes del seu pare, 585, 586.
BRUNIQUER, Esteve Gilabert, notari públic de Barcelona i síndic dels consellers davant la Diputació, 138, 271, 441, 458, 581, 587, 590.
Brusel·les (Bèlgica), 461, 595, 853.
Bugia (Algèria), 299.
BULLON, vegi's BOUILLON.
BURGÈS, Pere, mercader i conseller de Barcelona, 27.
BURGÈS I DE SO, Joan, deutor del General per la bolla de Lleida, del braç militar, 5, 8, 9, 26, 27, 32, 33, 36, 47, 51, 52, 54, 87, 94, 95, 99, 110, 118, 127, 129, 130, 133, 137, 138, 139, 140, 146, 149, 151, 152, 155, 156, 160, 161, 168, 169, 176, 211, 212, 213, 216, 227, 228, 241, 245, 247, 269, 270, 286, 303, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 313, 315, 316, 324, 326, 327, 328, 329, 331, 337, 338, 339, 342, 365, 369, 400, 401, 703, 704, 707, 749, 750.
BUSQUETA, Mateu, pagès de Sant Feliu del Racó i captor d'un bandoler, 67.
BUSQUETS, ...,canonge, del braç eclesiàstic, 14, 114, 116.
BUSQUETS, Joan, ciutadà de Barcelona i porter regi, 373.

C

CABANELLES, Guillem Benet de, 857.
CABANYES, Bernabé, 721.
CABEZA, Lluc, doctor en medicina, 560, 579.
CABRER, ..., doctor en dret i advocat del General, 121, 126, 700.
CABRER, Benet, doctor en dret i ciutadà de Barcelona, 863, 864.
CABRER, Pau Benet, del braç reial, 666.
CABRER I SAMANT, Mateu, canonge de Tarragona i subcollector apostòlic en la diocèsi de Tarragona, del braç eclesiàstic, 305, 863, 864.
CABRERA; Àntic de, del braç militar, 401.
CABRERA, Gerònim de, del braç militar, 14, 255, 575, 604.
CABIROL, Cristòfol, escrivà, guarda i estimador del General, 588, 600, 714, 775, 776, 778, 862.
CAÇADOR, Baptista, del braç militar, 99, 152, 155, 282, 283, 311, 338.
CAÇADOR, Francesc, del braç militar, 36, 164, 337.
CAÇADOR, Francisco, del braç militar, 36, 114, 337.
CAÇADOR, Joan Baptista, donzell, conseller de Barcelona, del braç militar, 5, 27, 89, 95, 107, 120, 126, 143, 158, 184, 186, 209, 211, 241, 255, 332, 336, 344, 346, 352, 353, 359, 361, 364, 369, 388, 399, 400, 401, 410, 411, 435, 464, 465, 489, 542, 553, 588, 657, 659, 660, 661, 739, 742, 744, 745, 746, 749, 774, 776, 777, 856, 865.
CAÇADOR, Lluís, canonge de la Seu de Barcelona i comptador de les galeres del General, del braç eclesiàstic, 342, 387, 426, 430, 495, 496, 578, 659, 660, 661, 734, 745, 765, 766, 767, 768, 770, 866, 867.
CAÇADOR, Lluís, del braç militar, 2, 14, 51, 54, 80, 99, 107, 316.
CAÇADOR, Pere Pau, canonge de la Seu de Barcelona, 57, 246, 251, 261, 263, 337, 338, 718.
CAÇADOR I CORBERA, Gerònima, 857.
CADELL, Gaspar, del braç militar, 36.
CADERS, Carles, 184.
CAHIMUS, ..., regent del Consell de Sicília, 526.
CAHORS, vegi's CAORS.
CALASANÇ, Francesc de, donzell, del braç militar, 439, 525.
Calataiud (Aragó), 293. -**Corts de,** 842.
CALDERS, ..., del braç militar, 96.
CALDERS, ..., paborde, del braç eclesiàstic, 73, 127.
CALDERS, Carles de, senyor de Llanera i ambaixador davant el rei, del braç militar, 185, 207, 227, 239, 241, 248, 249, 250, 305.

CALDERS, Dionisa de, mare de Miquel de Calders, 242.
CALDERS, Francesc de, donzell de Sabadell, del braç militar, 36, 58, 99, 107, 171, 172, 176, 186, 311, 362, 390.
CALDERS, Gaspar de, donzell domiciliat en Barcelona i visitador del General, del braç militar, 5, 36, 54, 56, 167, 171, 447, 544, 706.
CALDERS, Guillem de, frare i comanador de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, del braç eclesiàstic, 493, 542, 604, 620, 622, 624, 625, 629, 634, 635, 636.
CALDERS, Guillem de, del braç militar, 36.
CALDERS, Joan de, donzell, 541.
CALDERS, Joan Baptista de, abat d'Arles, del braç eclesiàstic, 303, 457, 459, 463, 464, 725.
CALDERS, Josep de, prior del monestir de Sant Cugat del Vallès, del braç eclesiàstic, 544, 609, 650, 666, 667.
CALDERS, Lluís de, donzell, del braç militar, 91, 341, 450, 488, 542.
CALDERS, Lluís Joan de, del braç militar, 473, 544, 546, 575, 578, 601.
CALDERS, Miquel de, senyor del castell i baronia de Segur, 231, 242, 319, 321, 715, 716.
CALDERS, Ramon de, donzell, senyor de Santafè i oïdor militar, 47, 54, 99, 152, 155, 164, 211, 241, 255, 262, 264, 302, 315, 337, 347, 384, 389, 391, 395, 401, 413, 417, 422, 424, 441, 444, 450, 453, 454, 474, 476, 478, 486, 489, 490, 500, 527, 536, 537, 539, 553, 575, 592, 599, 601, 604, 607, 610, 612, 614, 615, 617, 619, 620, 622, 632, 638, 642, 643, 644, 651, 654, 662, 665, 666, 725.
CALDERS, Ramon de, senyor de Segur, del braç militar, 575, 604.
CALDERS I DE FERRAN, Ramon de, ambaixador davant el rei,, 265, 279, 281, 283, 288, 289, 396, 402, 409, 435, 439, 445, 447, 449, 456, 457, 471, 486, 494, 495, 497, 507, 509, 514, 515, 519, 521, 522, 523, 525, 542, 540, 543, 544, 602, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 755, 763, 779, 795, 796.
CALDERS I GLEU, Mariana de, muller de Miquel de Calders, 242, 353.
CALDERS I ROMEU, ..., 287.
CALDERS I SANTAFÈ, Gerònim de, donzell, del braç militar, 425, 435, 439, 447, 452, 464, 465, 479, 483, 493, 542, 546, 547, 566, 575, 578, 590, 592, 604, 612, 625, 627, 634, 635, 636, 667.
Caldes (?), vila de, 129.
CALICIO, ..., autor d'un tractat jurídic, 757.
CALLS, ..., frare del monestir de Banyoles, 557, 558.
CALOPA, Galceran Francesc, notari i escrivà major de la casa de la ciutat de Barcelona, 2, 25, 63, 129, 249, 672.
CALP, Damià, porter ordinari del General, 59, 60, 274, 308, 332, 340, 359, 410, 579, 650, 654, 690, 722, 725, 775, 776, 778.
CALP, Pere, negociant i ciutadà de Barcelona, 516.
CALVARIA, Andreu, deutor del General, 772.
CALVET, Francesc, pintor, 336, 730.
CALVO, Adrià, del braç militar, 36.
CALVO, Josep, del braç militar, 493, 509, 604.
CAMARASSA, Miquel, notari i lloctinent de l'escrivà de ració reial, 391.
Cambrils (Baix Camp), 245. -**Tauler de,** 734.
CAMINO, Joan del, presoner a la presó reial de Tortosa, 245, 250.
CAMPANA, Pau, canonge i hospitaler de Tarragona, del braç eclesiàstic, 80, 81, 354.
CAMPLLARG, Jaume de, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, 373.
CAMPORRELLS, ..., comanador, del braç eclesiàstic, 164.
CAMPORRELLS, Bernat de, del braç militar, 14, 107, 144, 164, 173, 255, 262, 263, 264, 311, 447, 493, 592.
CAMPORRELLS, Bernat Miquel de, del braç militar, 439, 450, 464, 465, 575, 578, 592.
CAMPORRELLS, Josep de, del braç militar, 575, 592.
CAMPORRELLS, Ramon de, del braç militar, 114, 262, 439.
CAMPS, Jaume, porter de la Reial Audiència, 848.
CAMPS I DE MECA, Jacint, 545.
CAMPS I DE MECA, Jaume, ciutadà de Barcelona i diputat militar, 1, 41, 45, 59, 61, 67, 78, 116, 118, 127, 133, 140, 159, 166, 211, 272, 286, 306, 311, 338, 346, 435, 447, 450, 464, 465, 493, 542, 544, 619, 620, 621, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 682, 686, 687, 689.
CÀNCER, Jaume, doctor en dret i advocat del General, 6, 22, 60, 73, 77, 126, 161, 163, 169, 170, 190, 193, 232, 249, 314, 320, 370, 396, 404, 437, 458, 477, 532, 543, 545, 571, 572, 574, 577, 580, 583, 586, 595, 609, 638, 658, 667, 668, 669, 682, 688, 690, 695, 700, 705, 708, 709, 711, 716, 724, 729, 746, 748, 751, 755, 756, 765, 792, 800, 812, 813, 814, 820, 842, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860, 866, 868, 869.
CÀNCER, Jaume, menor, insaculat fraudulentament com oïdor militar, 745.
Canet de Mar (Maresme), 519.
CÀNOVES, Francesc, del braç militar, 464.
CÀNOVES, Joan Pau, donzell, arrendatari de

les galeres del General i dels seus drets, del braç militar, 441, 464, 489, 490, 493, 500, 542, 544, 656, 658, 862.
CÀNTER, Pere, del braç militar, 2.
CAORS I DE SOLER, Alexandre de, 434.
Caragut (França), **castell de,** 434.
Caramany (la Fenolleda), **batlle de,** 434.
CARBONELL, Jaume, del braç militar, 36, 80, 588, 775, 776, 778.
CARBONELL, Jaume, sastre, 775, 777, 778.
CARBONELL, Joaquim, canonge de la Seu de Barcelona, del braç eclesiàstic, 337, 338, 346, 369, 459, 460, 463, 465, 491, 622, 648, 656, 660.
CARBONELL, Joaquim, del braç militar, 14, 36, 114, 152, 155, 186.
CÀRCER, Gabriel, del braç reial, 241, 243.
CÀRCER, Gaspar, conseller terç de Barcelona, del braç reial, 33, 49, 54, 95, 108, 227, 288, 383, 425.
CÀRCER, Gaspar Gabriel, ambaixador davant el rei, 264.
CARDENYES, Cebrià, notari de la cort, 10.
CARDONA, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 47.
CARDONA, ..., del braç militar, 286, 346.
CARDONA, Anna de, 857.
CARDONA, Anton de, 857.
CARDONA, Bernat de, del braç militar, 95.
CARDONA, duc de, 62, 332, 509, 684, 730.
CARDONA, duquesa de, 332, 730.
CARDONA, Gerònim de, cavaller, del braç militar, 14, 36, 47, 51, 53, 57, 107, 144, 152, 155, 162, 164, 186, 316, 435, 473, 544.
CARDONA, Joana de, duquesa de Cardona, 332, 730.
CARDONA, Josep de, del braç militar, 434, 435, 464, 635.
CARDONA, Miquel de, del braç militar, 241.
CARDONA, Pere de, diputat, 771, 806.
CARDONA I BIURE, Guiomar, 808.
CARDONA I SUNYER, Galceran de, 719.
CARHÀ, ..., 313.
CARLES I DE CATALUNYA, 76, 270, 299, 460, 461, 468, 469, 557, 568, 569, 595, 673, 675, 678, 695, 756, 758, 762, 796, 853.
CARLES, Francesc, tauler del General, 772.
CARLES, Jaume, tauler de la vila de Perpinyà, 731.
CARMONA, Antoni, abat de Camprodon i canceller del rei al Principat, del braç eclesiàstic, 110, 116, 137, 178, 373.
CARMONA, Quintí de, agutzil reial de les galeres del General dessignat pel virrei, 453, 455, 456, 483, 484.
CARP, Bernat del, fill de Josep del Carp, 427.
CARP, Josep del, 427.
CARRERES, Marc Antoni, donzell, 115.
CARRERES, Miquel, doctor en dret i obrer de Barcelona, 87, 126, 149, 157, 169, 184, 193, 282, 301, 302, 320, 342, 396, 404, 553, 700, 702, 705, 706, 709, 711, 723, 751.
CARTELLÀ, ..., almoiner de Ripoll, del braç eclesiàstic, 152.
CARTELLÀ, Alexandre de, del braç militar, 509, 604.
CARTELLÀ, Anton de, del braç eclesiàstic, 95.
CARTELLÀ, Francesc de, jurat en cap de la ciutat de Girona, del braç militar, 294, 295, 575, 578.
CARTELLÀ, Narcís de, frare, del braç eclesiàstic, 99.
CARTELLÀ, prior, del braç eclesiàstic, 102, 103, 260, 261.
CARVAJAL, ..., protonotari del Consell d'Aragó, 317.
CASABONA, Cristòfol, assessor del regent la vegueria de Barcelona, 671, 672, 675, 678.
CASADEMUNT, Francesc, del braç militar, 311, 542.
CASADEMUNT, Jaume de, cavaller domiciliat en Barcelona i visitador del General, del braç militar, 5, 13, 14, 20, 80, 108, 144, 155, 171, 186, 262, 283, 286, 337, 388, 544, 706.
CASALS, Lluís, tauler de la vila de Canet, 773.
CASAMITJANA, Rafael, 94.
CASANOVES, Miquel, 97.
CASES, Guillem, hortolà, 775.
CASES, Jacint, pellisser de Barcelona, 350.
CASES, Pere, capellà major de l'església de Sant Feliu de Girona, 373.
CASSÀ, Miquel, tauler del General a Calella, 772.
Castella, 267, 326, 332. -**Armes de,** 471, 472. -**Condestable de,** 62. -**Consell de**, 47. -**Regne de,** 62, 63, 68, 123, 461, 465, 797. - **Saca de**, 349, 350, 366, 367, 373, 377.
CASTELLA, Joana de, mare de Carles I, 461, 595, 820, 853.
CASTELLAR, Francesc, notari ajudant de l'escrivà major del General, 16, 317, 318, 333, 365, 588, 739, 740, 746, 774, 776, 778, 806.
CASTELLAR, Nicasi, nebot de Francesc Castellar, notari públic de Barcelona i ajudant de l'escrivania major del General, 365, 417, 421, 548, 569, 662, 666.
CASTELLARNAU, ..., agutzil del lloctinent i captor de Josep Quintana, 108, 109.
CASTELLARS, Baptista, genovès, 518.
CASTELLBELL, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 164.
Castellbò (Alt Urgell), 409.
Castelldefels (Baix Llobregat), 11, 217, 270.
CASTELLÓ, ..., prior, del braç eclesiàstic, 79.

CASTELLÓ, ..., sacristà, del braç eclesiàstic, 99.
CASTELLÓ, Gerònim, prior comandatari de Sant Pere lo Gros i visitador del General, 167, 171, 172, 227, 479, 528, 703, 706.
CASTELLÓ, Joan, del braç militar, 36, 99, 107.
CASTELLÓ, Vicenç, del braç militar, 96.
CASTELLÓ, Vicenç, mestre, del braç reial, 80, 95.
CASTELLÓ QUINTANA, Onofre, 809.
Castelló d'Empúries (Alt Empordà), 409, 448.
CASTELLÓN, príncep de, 51, 55.
CASTELLS, Rafael, tauler de Tarragona, 731, 773.
CASTELLVÍ, Francesc de, del braç militar, 164, 464.
CASTELLVÍ, Francesc de, regent del Consell Suprem d'Aragó, 347, 402, 433, 438, 457, 487, 495, 514, 515, 521, 527, 562, 571, 604, 606, 647, 649, 655, 656, 660, 750, 753, 754, 756, 764, 796, 810, 855, 860, 861, 862, 863, 867.
CASTELLVÍ, Joan Francesc de, del braç militar, 80, 144.
CASTRO, comte de, ambaixador del rei a Roma, 195.
CATÀ, Pau, mercader i conseller quart de Barcelona, 612.
CATLLAR, vegi's DESCATLLAR.
CELLA, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 14, 33, 47, 99, 102, 103, 110, 114, 146, 152, 155, 156.
CELLA, Francesc, del braç militar, 36, 152, 346, 447.
CENDRA, Alexandre, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 144, 256, 262, 283, 286, 305, 311, 338.
CERDA, ..., assessor del General, 370, 746, 748.
CERDÀ, Joan Tomàs, tauler del General de Mora, 731, 770, 773.
CERDÀ, Miquel, burgès de Perpinya i diputat del braç reial, 305, 306, 308, 311, 312, 313, 316, 317, 318, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 335, 341, 343, 344, 347, 348, 349, 350, 352, 353, 354, 359, 361, 362, 367, 373, 377, 394, 399, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 421, 422, 423, 424 773, 774, 775, 776, 777, 779.
CERDÀ, Pau, collidor de la taula del General de Barcelona, 410, 743.
CERDÀ, Tomàs, autor d'un tractat jurídic de la raó d'estat, 756.
Cerdanya, **comtat de la,** 13, 63, 64, 131, 149, 301, 357, 658, 667, 668, 823, 824, 826, 865, -**governador de la**, 691, 692.
Cervera (Segarra), 19, 404, 406, 409, 422. -**Bolla de,** 353, 400, 749. -**Vegueria de,** 419.
CERVERA, Miquel, doctor en dret, 343.
CERVERA, Rafael, ciutadà honrat de Barcelona, del braç reial, 9, 16, 18, 33, 106, 118, 341, 343, 389, 445, 450, 452, 457, 459, 460, 464, 465, 488, 508, 510, 511, 528, 531, 547, 599, 604, 606, 607, 610, 617, 619, 621, 622, 624, 625, 627, 630, 632, 634, 635, 637, 654.
CHAVES, Gabriel de, capità de la galera patrona d'Espanya, 337.
CHINCHÓN, comte de, tresorer general del Consell d'Aragó, 799.
CISQUELLA, Jaume, home de Ponts, 10.
CISTERER, Enric de, donzell de la ciutat de Tortosa, 527.
CIURANA, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 337.
CIURANA, Onofre, donzell domiciliat en Barcelona i sobrecollidor del General en la part de Llevant, 410.
CLARIANA, Miquel, del braç militar, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 103, 155, 389, 403, 464, 465, 604, 619, 622, 627, 629, 630, 634, 635, 806.
CLARIANA, Pere de, pare de Miquel Clariana, 718, 806.
CLARIS, Pau, canonge de la Seu d'Urgell, del braç eclesiàstic, 578.
CLASCAR, Joan, notari i procurador de pobres, 553.
CLASQUERÍ, Pere de, del braç militar, 5.
CLASQUERÍ, Pere de, capità de galeres nomenat pel virrei, vegi's VILA.
CLAVER, Narcís, prohom de la confraria dels mestres d'aixa de la drassana de Barcelona, 352.
CLAVERO, Díego, vice-canceller i regent del Suprem Consell d'Aragó, 22, 25, 29, 49, 50, 66, 84, 693.
CLIMENT V, papa, 672, 675, 678.
CLOS, Gerònim, assessor i advocat fiscal del General, 294, 297, 702, 724.
CLOSA, Jaume, paraire de la vila de Calaf, 339.
CLOSES, Esteve, credencer de les sedes de la bolla de Barcelona, 657.
CODINA, ..., abat, del braç eclesiàstic, 9, 14, 23, 28, 29, 44, 53, 70, 80, 94, 95, 98, 99, 102, 103, 109, 152, 154, 155, 211, 212, 272, 276, 336, 337, 338, 369.
CODINA, Bernat, senyor de la vila de Ponts, 10.
CODINA, Francesc, del braç militar, 36, 393.
CODINA, Francesc, ciutadà honrat de Barcelona i credencer de la bolla de Girona, del braç reial, 186, 188, 189, 234, 235, 328, 384, 391, 395, 400, 450, 457, 460, 477, 542, 578, 586, 587, 589, 750.
CODINA, Joan, 52.
CODINA, Joan, forçat de les galeres, 726.
CODINA, Joan Benet, del braç reial, 49, 251, 327.

CODINA, Joan Francesc, del braç militar, 36, 98, 388, 604.
CODINA, Joan Francesc, dos cops conseller terç de Barcelona, del braç reial, 51, 54, 79, 81, 103, 114, 116, 152, 155, 156, 241, 267, 311, 313, 316, 317, 331, 366, 389, 390, 402, 408, 612, 666.
CODINA, Miquel, agutzil extraordinari del rei, 655.
CODINA, Onofre, notari, 674.
CODINA, Pere Bernat, 806.
CODONY, Antoni, condemnat a galeres, 500, 501.
CODORNIU, Miquel, 446.
COGULL, Joan Andreu, notari públic i escrivà de la diputació local de Tarragona, 863, 864.
COLBERÓ, Francesc, ciutadà de Barcelona i escrivà major del General, 332, 350, 353, 356, 359, 360, 364, 365, 368, 369, 376, 391, 396, 399, 400, 406, 408, 410, 411, 412, 415, 419, 421, 422, 423, 433, 480, 481, 482, 484, 500, 509, 516, 525, 529, 531, 536, 546, 547, 551, 553, 562, 565, 579, 583, 586, 588, 614, 642, 643, 647, 649, 650, 656, 657, 658, 659, 661, 662, 668, 746, 749, 769, 775, 776, 777, 778.
COLL, ..., home de Sabadell a qui enderrocaren la casa per error, 329, 749.
COLL, ..., home del Coll de Sabadell, 329, 748.
COLL, Enric, notari públic de la ciutat i capítol de Barcelona, 866, 867, 868.
COLL, Francesc, doctor en dret, del braç reial, 479, 546.
COLL, Joan, ardiaca, canonge de la Seu d'Urgell i procurador del capítol de Barcelona, del braç eclesiàstic, 90, 127, 162, 176, 188, 189, 201, 206, 213, 220, 227, 245, 260, 261, 262, 263, 265, 272, 276, 283, 285, 286, 293, 307, 311, 313, 331, 336, 343, 383, 413, 417, 418, 445, 446, 449, 450, 452, 457, 459, 460, 463, 479, 528, 578, 599, 601, 607, 617, 619, 630, 634, 635, 636.
COLL, Segimon, doctor en medicina, 295, 300.
COLL, Silvestre, tauler del General de Martorell, 647.
COLLFERRER, Joan de, domiciliat en la vegueria de Girona i oïdor militar, 667.
COLOMA, Pere, escrivà, 201.
COLOMER, Joan, mercader i obrer de Barcelona, 267.
COLONA, Victòria, 52.
COMES, ..., tresorer general del Consell d'Aragó, 119, 120, 131, 132, 148, 218, 279, 281, 457, 495, 526, 540, 562, 649, 655, 656, 660, 717, 725, 803, 810, 861, 862, 863, 867.
COMES, Francesc, ciutadà de Barcelona i doctor en medicina, receptor del General, 410, 509.
COMPTER, Onofre, canonge de la Seu d'Elna i oïdor eclesiàstic, 667.
COMTE, Miquel, privat de l'ofici de tauler del General d'Illa del Rosselló, 341, 772.
CONA, Joan, home de la vila de Calella i mestre d'aixa de les drassanes de Barcelona, 352, 364, 453.
CONAMINES, Onofre, credencer dels draps de la bolla de Barcelona, 499, 588.
Conat, vall de (Conflent), 74.
Conflent, el, 823, 824, 826.
CONGOST, Francesc, doctor en dret i notari, 184, 271.
CONSTANTÍ, Pere, tauler d'Ulldecona, 731.
Copons (Anoia), 388, 392, 396, 404. -**Batlle de,** 402, 750.
COPONS, ..., abat de Santa Maria d'Amer, del braç eclesiàstic, 93, 106, 303, 305, 619, 620, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636.
COPONS, ..., prior, del braç eclesiàstic, 2, 19, 21, 33, 37, 59.
COPONS, Bernat, del braç militar, 262.
COPONS, Carles, del braç militar, 36, 54, 241, 311, 389, 447, 464, 575, 578, 592, 634.
COPONS, Dalmau de, del braç militar, 36.
COPONS, Francesc, abat de Sant Salvador de Breda, del braç eclesiàstic, 431, 521, 523, 540, 541, 542, 544, 609, 650.
COPONS, Lluís, degà de la Seu de Girona, 609, 650.
COPONS, Lluís de, del braç militar, 255.
CORBERA, Francesc de, 358.
CORBERA, Riambau de, del braç militar, 94.
Corbera de Llobregat (Baix Llobregat), 301, 769. -**Baronia de,** 411.
CORBERA I CASTELLET, Lluís de, senyor de Llinars, del braç militar, 54, 57, 59, 61, 144, 435, 464, 563, 592, 604.
CORDA, Tomàs, notari, 864.
CORDELLES, Alexandre de, domiciliat a Barcelona i visitador del General, del braç militar, 5, 80, 255, 283, 337, 388, 417, 422, 425, 435, 464, 465, 505, 506, 604, 607, 610, 617, 619, 620, 622, 623, 624, 625, 627, 629, 630, 632, 634, 635, 636, 752, 765, 767.
CORDELLES, Felicià, del braç militar, 37, 54, 464.
CORNELI, Joan, sobrecollidor del General de la part de Ponent, 410.
CORNELL, Francesc, burgès de Perpinyà, del braç reial, 589, 591, 592.
CORNELL, Pere, del braç reial, 604.
CORNET, Agustí, del braç militar, 316, 721.
CORNET, Francesc, canonge de la Seu de Barcelona, 463, 464, 592, 601.

CORNET, Francesc, cavaller, conseller segon de Barcelona, president del braç militar, 2, 5, 8, 14, 27, 47, 51, 53, 68, 71, 75, 80, 81, 90, 91, 93, 94, 98, 99, 120, 132, 144, 145, 155, 164, 176, 186, 188, 189, 191, 201, 202, 203, 211, 212, 213, 220, 227, 233, 234, 235, 246, 248, 251, 256, 257, 259, 260, 263, 264, 269, 270, 276, 285, 286, 293, 302, 303, 310, 311, 313, 315, 316, 324, 325, 327, 328, 329, 331, 336, 338, 343, 346, 351, 369, 378, 379, 384, 392, 401, 447, 450, 459, 493, 510, 528, 529, 540, 542, 544, 556, 557, 560, 562, 565, 566, 567, 568, 574, 575, 578, 612, 715.
CORNETS, Àntic, 718.
CORNETS, Climent, 718.
COROMINES, Onofre, mercader de Barcelona i credencer dels draps de la bolla de la ciutat, 432, 433, 655, 775, 776, 778, 862.
CORONA, Joan Baptista, mestre d'aixa de les drassanes de Barcelona, 364.
CORONAT, Francesc, del braç reial, 283, 286.
CORONAT, Joan, del braç reial, 283, 286.
CORONEL, Francesc, del braç militar, 493.
CORONEL, Francesc, del braç reial, 544.
CORRETGER I NOU, notari reial de Girona, 656.
CORTADA, ..., tintorer i conseller cinquè de Barcelona, 179.
CORTERES, Pere, regent del Consell de Sicília, 526.
CORTIÀ, Gabriel, corredor del General en la collecta de tremp i Pallars, 649.
CORTIL, Gerònim, donzell, regent la vegueria de Barcelona, 359
CORTIT, Miquel, del braç militar, 544, 575.
CORTIT, Onofre de, del braç militar, 393.
CORTS, Bernat, del braç reial, 377.
CORTS, Francesc, ardiaca de Santa Maria del Mar, 541, 617.
CORTS, Francesc, doctor en dret i prior de la cúria del regent la vegueria de Barcelona, 671, 672, 675, 678.
CORÚS, Joan Ventura, escrivà i ciutadà de Barcelona, 481, 483, 492, 509, 527, 529, 531, 536, 547, 569, 640, 642, 658, 662, 763.
COSTA, Antoni, del braç militar, 79.
COSTA, Francesc, del braç militar, 80, 144, 152.
COSTA, Gerònim, notari de Puigcerdà i escrivà de la diputació local d'aquesta ciutat, 668.
COSTA, Montserrat, tauler de Terrassa, 773.
COSTA, Sebastià, ciutadà i notari de Barcelona, 649.
Cotlliure (Rosselló), 174, 189, 246.
COTONER, ..., comanador, del braç eclesiàstic, 146, 156.
COVARRUBIAS, ..., vice-canceller reial, 310.
CRUÏLLES, ..., abat, del braç eclesiàstic, 94, 95, 99, 107, 114, 211.
CRUÏLLES, Alonso de, del braç eclesiàstic, 241.
CRUÏLLES, Estefania, 809.
CRUÏLLES, Felip de, comanador de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, del braç eclesiàstic, 255, 257, 259, 260, 261.
CRUÏLLES, Gilabert de, del braç militar, 80, 152.
CRUÏLLES, Guerau de, 718.
CRUÏLLES, Hug de, del braç militar, 71, 99, 401.
CRUÏLLES, Lluís de, del braç militar, 71, 144, 164.
CRUÏLLES I SITJAR, Francesc de, habitant en la ciutat de Girona, del braç militar, 189, 306, 728.
CUBERTA, Ramon, doctor, del braç reial, 667.
CURÓS, Joan, tauler del General de Cadaqués, 731, 772.

D

DALMAU, Esteve, síndic del General, 6.
DALMAU, Francesc, del braç militar, 36, 540, 562, 572, 636.
DALMAU, Francesc, ciutadà honrat de Barcelona i procurador fiscal de la visita del General, del braç reial, 5, 27, 53, 68, 80, 99,164, 211, 241, 246, 256, 257, 259, 260, 263, 266, 273, 286, 308, 338, 465, 493, 541, 542, 544, 574, 584, 591, 592, 604.
DALMAU, Francesc, majoral de la confraria de Nostra Senyora de la Concepció, 612.
DALMAU, Francesc, notari i escrivà de la Diputació local de Perpinyà, 561.
DALMAU, Jaume, ciutadà honrat de Barcelona i advocat ordinari de la ciutat i del General, del braç reial, 2, 5, 11, 16, 17, 22, 31, 126, 227, 250, 372, 377, 378, 379, 380, 462, 687, 688, 700, 792.
DALMAU, Joan, canonge de Barcelona, 581.
DALMAU, Narcís, comissari reial, 320, 321.
DALMAU, Pere, canonge de la Seu de Barcelona i oïdor de comptes eclesiàstic, 80, 105, 132, 151, 154, 166, 269, 272, 276, 283, 285, 286, 293, 310, 311, 312, 313, 315, 316, 324, 331, 337, 343, 344, 377, 382, 384, 386, 387, 388, 391, 395, 396, 398, 401, 402, 407, 413, 414, 452, 463, 464, 542, 546, 585, 592.
DALTÀ, Francesc, doctor en medicina, 588.
DARDENA, Dionisa, muller de Joan Dardena, 353.
DARDENA, Francesc, deutor del General, 353, 434.
DARDENA, Joan, hereu de la Bastida, del braç

militar, 353, 434, 435, 447, 464, 575, 578, 604, 689, 721.
DARDER, Domingo, capser, 775.
Dénia (Marina Alta), 274, 297.
DERS, Joan, criat del regent la vegueria de Barcelona, 869.
DESBAC, Hug, donzell de Girona, 587.
DESBAC, Miquel, del braç militar, 401.
DESBAC I DESCATLLAR, Francesc, del braç militar, 604.
DESBOSC I DE SANT VICENÇ, Pere, del braç militar, 5, 53, 68, 187, 241, 255, 283, 286, 328, 362, 389, 546.
DESCATLLAR, Antoni, del braç militar, 604.
DESCATLLAR, Francesc, del braç militar, 389, 493, 542, 592.
DESCATLLAR, Gerònim, del braç militar, 94.
DESCATLLAR, Jacint, canonge de la Seu de Barcelona, del braç eclesiàstic, 578, 592, 648, 666.
DESCATLLAR, Jaume, del braç militar, 435.
DESCATLLAR, Joan Alemany, del braç militar, 14.
DESCATLLAR, Lluís, del braç militar, 542, 592, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636. DESCATLLAR, Pere, cavaller de Puigcerdà, 718, 719.
DESCATLLAR I RASET, Antoni, del braç militar, 36, 354, 388, 450, 464.
DESCLERGUES, Francesc, del braç militar, 255.
DESCLERGUES, Gerònim, del braç militar, 464.
DESGÜELL, Pere Joan, abat de Sant Pere de Roda i visitador del General, del braç eclesiàstic, 167, 171, 415, 629, 630, 634, 635, 636.
DESLLOR, Galceran, agutzil extraordinari, 173.
DESPALAU, Aldonsa, 806, 809.
DESPALAU, Frederic, 809.
DESPALAU, Joan, drassaner del General, del braç militar, 41, 45, 80, 92, 94, 99, 158, 251, 262, 271, 435, 464.
DESPÈS, Gerònim, del braç militar, 99.
DESPÈS, Joan, del braç militar, 155.
DESPLANES, Sadurní, del braç militar, 283.
DESPUIG, ..., del braç militar, 567.
DESPUIG, Francesc, del braç reial, 545, 592, 604.
DESPUIG, Gerònim, del braç militar, 269.
DESPUIG, Miquel, ciutadà honrat de Barcelona, 580.
DESPUJOL, Segimon, assessor del visitador reial, 29.
DESPUNY, Martí Joan, fermança de Francesc Naves, 865.
DESTORRENT, Caterina, muller de Pere Destorrent, 805.
DESTORRENT, Paula Climenta, 805.
DESTORRENT, Pere, 805.
DESVALLS, Bernat, del braç reial, 401.
DESVALLS, Bertran, del braç militar, 389.
DESVALLS, Bertran, ciutadà honrat de Barcelona, del braç reial, 5, 11, 23, 24, 26, 36, 49, 51, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 65, 68, 71, 73, 87, 98, 108, 109, 111, 114, 155, 164, 187, 188, 189, 213, 220, 251, 257, 259, 260, 262, 273, 276, 283, 286, 297, 303, 304, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 316, 320, 324, 331, 343, 369, 408, 450, 459, 460, 462, 495, 497, 521, 523, 528, 563, 574, 596, 598, 604, 636, 648.
DESVALLS, Frederic, del braç reial, 592, 604.
DESVALLS, Lluís, donzell domiciliat a Sitges, del braç militar, 88, 255, 863, 864.
DESVALLS, Lluís, del braç reial, 186.
DESVALLS I SANTCLIMENT, Joaquim, donzell, del braç militar, 47, 53, 68, 71, 83, 94, 95, 99, 144, 152, 155, 186, 241, 263, 269, 283, 286, 302, 316, 337, 369, 385, 388, 389, 401, 435, 439, 447, 458, 542, 544, 592, 604.
DÉU, Damià de, notari, 714.
DOMÈNEC, Bernat, patró de la galera capitana del General, 201.
DOMÈNEC, Miquel, doctor en medicina i ciutadà de Barcelona, 655.
DOMÈNEC, Tomàs, patró de la galera patrona del General, 230.
DOMINGO, Gerònim, del braç militar, 2, 14.
DORIA, Joan, ciutadà de Barcelona, negociant i encarregat de la bolla de Tarragona, 428, 752, 753.
DROGUER, Pere, 588.
DURAN, Agnès, muller de Domingo Duran, 805.
DURAN, Domingo, mariner, 805.
DURINE, Mateu, privat perpetuament de l'ofici de guarda del General, 341.
DUSAY, Guillem Pere, del braç militar, 305, 316, 384, 575, 627, 721.
DUSAY, Joan, ciutadà de Barcelona i conseller en cap, del braç reial, 40, 81, 87, 89, 90, 146, 179, 211.
DUSAY, Lluís, 93, 856.

E

Ebre, riu, 251.
Eivissa, 492, 514, 765, 795, 823.
EIXARC, Francesc, mercader, 789, 790, 791.
EIXENC, Joan, tauler del General de Xerta, 772.
Elna (Rosselló), **bisbat d',** 48.
ELRA, Jaume, sobrecollidor del General de la part de Ponent, 410.
Empordà, l', 231, 357.

ÉNGUERA, Joan d', bisbe de Lleida i inquisidor general, 673, 675, 678.
ENRIC, Joan, tauler del General de Xerta, 771.
ERILL, Felip d', comte d'Erill, del braç militar, 55, 148, 178, 315, 718, 719.
ERILL, Francesc d', del braç militar, 14, 36, 40, 44, 46, 49, 51, 54, 58, 63, 64, 66, 71, 73, 77, 80, 81, 82, 87, 90, 91, 93, 94, 95, 98, 99, 102, 103, 106, 107, 110, 114, 116, 127, 132, 137, 140, 142, 144, 145, 146, 152, 155, 156, 161, 180, 188, 211, 213, 220, 221, 226, 227.
ERILL, Gerònim d', del braç militar, 14, 36, 54, 99, 108, 114.
ERILL, Joan d', síndic de la confraria de Sant Jordi, del braç militar, 94, 99, 107, 114, 186, 238, 315, 401, 435, 450, 464, 465, 467, 493, 542, 575, 578, 588, 777.
ERILL I DE SENTMENAT, Francesc d', abat de Cuixà i després de Sant Cugat, del braç eclesiàstic, 186, 187, 188, 189, 201, 202, 366, 416, 417, 418, 425, 429, 457, 459, 463, 464, 467, 470, 604, 607, 610, 619, 620, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636.
ERILL I MERLÈS, Joan d', del braç militar, 464.
ERMENGOL, Antoni, del braç militar, 464.
ERMENGOL, Francesc, del braç militar, 286.
ERMENGOL, Guillem, del braç militar, 36, 255.
ERMENGOL, Mateu, notari públic de Balaguer, 536, 579.
ERMENGOL, Pere, 775.
ERMENGOL I MADUIXER, Isabel, 74.
Escaladei (Priorat), **monestir de,** 16, 20, 670, 681.
ESCAPA, Francesc, suspès de l'ofici de tauler del General de Prada de Conflent, 341, 487, 772.
ESCARRER, Lluís, canonge de la Seu de Barcelona, 463, 465, 604, 607, 610, 617, 619, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636.
ESCLAR, Domingo, escrivà major i secretari del General, 763.
ESCURA, Llàtzer, ciutadà honrat de Girona i jutge dels processos del General, del braç reial, 425, 426, 435, 752, 765, 767.
ESPANO, Miquel, 201.
Espanya, 299, 408. -**Costes d',** 330. -**Galeres d',** 179, 182, 200, 215, 217, 438, 439, 440, 442, 444, 483, 514, 525, 754. -**Nunci d',** 582, 583, 585, 843, 845. -**Prínceps d',** 235.
ESPASA, ..., tauler de Vilafranca de Conflent, 658, 770.
ESPÍ, Joan, prior de Nostra Senyora dels Camps de Girona i receptor dels salaris dels doctors de la Reial Audiència, 368, 371, 474, 492, 505, 507, 575, 578.
Esponellà (Pla de l'Estany), 403.
ESPUNY, Jaume, del braç militar, 99.
ESPUNY, Josep, donzell i obrer de Barcelona, del braç militar, 99, 438, 450, 464, 493, 513, 542, 544, 557, 567, 574, 575, 578, 592, 598, 604, 622, 623, 624, 626, 627, 631, 632, 633, 646, 647.
ESPUNY, Lluís, del braç militar, 450.
ESPUNY, Martí Joan, 806.
ESPUNY I D'ERILL, Joana, 806.
ESQUER, Onofre, guarda de la bolla, 139, 588, 775, 778.
ESTADELLA, ..., germans, 353.
ESTADELLA, Antoni, notari de Barcelona, 562.
ESTAPER, Francesc, 857.
ESTE, cardenal d', 148, 168.
Esterri d'Àneu (Pallars Sobirà), 656.
ESTEVE, Gerònim, paborde major de Sant Cugat, del braç eclesiàstic, 622, 624, 630, 634, 635, 636.
ESTRADA, Jaume, ciutadà de Barcelona i notari de les galeres, 742, 743, 768.

F

FABREGA, Salvador, notari públic de Girona, 373.
FABREGUES, Onofre, del braç reial, 592, 604, 636.
FALCÓ, ..., detingut en les galeres del General, 432.
FALCÓ, Baptista, del braç militar, 36, 51, 71, 90, 94, 95, 99, 108, 114, 144, 152, 186, 255, 269, 272, 283, 286, 315, 337, 338, 389, 393, 395, 402, 403, 408, 464, 465, 480, 592, 601, 604, 636.
FALCÓ, Gerònim, pensionari eclesiàstic insaculat fraudulentament com oïdor militar, 419, 745.
FALCÓ, Jaume, del braç militar, 152, 464, 465, 542, 592.
FALCÓ, Miquel Baptista, 92, 93.
FALQUERS, vegi's FOLQUERS.
Falset (Priorat), **taula de,** 650.
FARELL, Pere, argenter i ciutadà de Barcelona, 510.
FARNERS, Ramon, del braç militar, 401, 493.
FARRAGÓ, Francesc, 769.
FARRIOL, vegi's FERRIOL.
FELIP I DE CATALUNYA, 20, 41, 123, 461, 468, 469, 476, 568, 569, 573, 680, 697, 758, 762, 811, 812, 820.
FELIP II DE CATALUNYA, 22, 25, 28, 40, 41, 48, 49, 50, 61, 65, 67, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 85, 88, 92, 99, 100, 103, 105, 112, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 130, 131, 137, 141, 145, 148, 149, 153, 154, 161, 165, 168, 177, 182,

188, 189, 195, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 213, 215, 216, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 232, 235, 239, 240, 243, 245, 246, 247, 253, 255, 256, 257, 258, 261, 265, 266, 267, 271, 273, 274, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 297, 299, 313, 317, 322, 327, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 338, 342, 347, 352, 355, 357, 358, 365, 380, 381, 393, 394, 395, 397, 399, 401, 402, 403, 407, 408, 411, 412, 413, 429, 432, 433, 435, 438, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 452, 456, 457, 458, 461, 465, 467, 468, 469, 470, 471, 473, 477, 478, 479, 523, 525, 568, 569, 573, 594, 674, 684, 685, 686, 690, 691, 693, 694, 695, 696, 697, 699, 700, 713, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 723, 724, 725, 728, 729, 749, 750, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 762, 776, 777, 788, 811, 812, 813, 852.

FELIP III DE CATALUNYA, 235, 246, 299, 456, 457, 458, 461, 463, 465, 466, 468, 469, 486, 487, 488, 489, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 502, 503, 508, 512, 514, 515, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 529, 531, 532, 540, 541, 543, 545, 548, 549, 550, 551, 552, 554, 556, 557, 560, 562, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 575, 576, 577, 582, 585, 590, 592, 594, 595, 596, 598, 599, 600, 603, 604, 605, 606, 608, 609, 610, 611, 615, 616, 631, 636, 637, 638, 642, 644, 647, 648, 649, 655, 656, 660, 755, 757, 762, 764, 765, 776, 777, 779, 780, 789, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 799, 805, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 843, 844, 845, 847, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 867.

FELIP, Jaume, mestre d'aixa de la galera patrona del General, 244.

FERIA, duc de, 461, 462, 466, 468, 552, 568, 569, 573, 684, 759, 762, 763.

FERNANDEZ DE HEREDIA, Diego, inquisidor, 6, 670, 671, 672, 674, 675, 677, 678, 680.

FERRAN I DE CATALUNYA, 468, 758, 815, 820, 821, 834, 835, 836, 837, 838, 839.

FERRAN II DE CATALUNYA, 76, 77, 101, 123, 124, 190, 219, 225, 249, 314, 344, 460, 468, 469, 503, 568, 569, 573, 672, 675, 678, 694, 698, 699, 708, 729, 757, 796, 805, 811, 812.

FERRAN, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 425.

FERRAN, Felip, del braç militar, 338.

FERRAN, Joan, deutor del General, 400, 749.

FERRAN, Pere, ciutadà i notari de Barcelona, 391.

FERRANDIS, Felip, correu del General, 454, 471, 588, 762, 763, 775, 776, 778.

FERRANDIS, Jaume Joan, receptor de la bolla de Barcelona, 411.

FERRÉ, ..., degà, 89.

FERRÉ, Bernat, 570.

FERRÉ, Magdalena, 301.

FERRER, ..., de Castelló d'Empúries, deutor del General, 422.

FERRER, ...,mercader de Barcelona, 35.

FERRER, Anton, burgès de Perpinyà, del braç reial, 2, 16, 20, 23, 37, 51, 54, 66.

FERRER, Antoni, oficial del regent la vegueria de Barcelona, 671, 672, 675, 678.

FERRER, Cels, del braç militar, 9, 95, 338.

FERRER, Francesc, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 130.

FERRER, Francesc, ciutadà de Lleida i doctor en medicina, 768.

FERRER, Francesc, del braç militar, 346, 369, 435, 447, 464, 465, 542, 604.

FERRER, Francesc Miquel, canonge de la Seu de Lleida i visitador del General, 425, 463, 752, 765, 767.

FERRER, Galceran, del braç militar, 435.

FERRER, Gaspar, del braç militar, 164.

FERRER, Jaume, col·lector de les taules de Tremp i Pallars, Seu d'Urgell i Falset, 516.

FERRER, Joan, fill de Magdalena Ferrera, 78.

FERRER, Joan Rafael, ciutadà honrat de Girona i sobrecollidor del General en la part de Ponent, del braç reial, 62, 106, 144, 157, 173, 179, 201, 208, 218, 233, 237, 240, 276, 305, 373, 375, 400, 411, 588, 741, 776, 778.

FERRER, Josep, doctor del Reial Consell i canceller del virrei, 130, 132, 134, 136, 180, 482, 483, 508, 513, 764, 795.

FERRER, Llorenç, notari de la ciutat de Barcelona, 61, 199, 265, 727, 775.

FERRER, Miquel, doctor del Reial Consell i autor d'un tractat jurídic, 756, 757, 759.

FERRER, Montserrat, pilot de la galera capitana del General, 230.

FERRER, Pau, adroguer, 775, 777, 778.

FERRER, Pere, guarda del General, 588, 775, 776, 778.

FERRER, Pere, mestre de cases i conseller cinquè de Barcelona, 82, 133, 158, 267, 387, 553, 775, 777, 778.

FERRER, Rafael, agutzil extraordinari, 530.

FERRER, Rafael, escrivà, 160, 161.

FERRER D'ORRIOLS, Jaume, notari ajudant de la visita del General, 470, 527, 563, 583, 584.

FERRER DE VILADOMAT, Bernat, burgès de Perpinyà domiciliat a Barcelona, 869.

FERRER I DESPUIG, Francesc, corredor de la notaria de Mataró, 542, 803.

FERRERA, Felip de, del braç militar, 5, 14, 71, 144, 173, 269, 273, 283, 286, 311.
FERRERA, Josep de, del braç militar, 54, 164, 328.
FERRERA, Magadalena, vídua i compradora d'un esclau de les galeres del General, 78.
FERRERA, Miquel de, del braç militar, 164.
FERRERES, Josep, del braç militar, 464, 465, 575, 578.
FERRERONS, Josep, del braç militar, 401.
FERRIOL, Caterina, 808.
FERRIOL, Llorenç, tauler de Meià, 773.
FERRO, ..., regent tresorer del Consell d'Aragó, 693.
FERRÚS, Francesc, doctor en dret del Reial Consell i advocat fiscal, 181, 386, 387, 485, 504, 513, 514, 558, 635, 644, 764, 795.
FERRÚS, Francesc, tauler del General en la vila de Tivissa, 772.
FERRÚS, Josep, canonge de la Seu de Barcelona, 464, 591, 606, 607, 610, 617, 619, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636.
FERRÚS, Perot, sobrecollidor del General de la part de Ponent, 410.
FIBLA, Salvador, tauler del General en la vila d'Alcanar, 731, 770.
Figueres (l'Alt Empordà), 409. -**Bolla de**, 400, 750.
FIGUERES, Francesc, guarda del General, 588, 775, 776, 778.
FITA, Antoni Joan, notari públic de Barcelona, 296, 768.
FIVALLER, ..., ardiaca, 512.
FIVALLER, Francesc, del braç militar, 465, 556, 604.
FIVALLER, Francesc, del braç reial, 241.
FIVALLER, Francesc Cosme, donzell domiciliat a Barcelona, del braç militar, 2, 5, 9, 11, 17, 18, 23, 26, 32, 34, 39, 45, 47, 51, 52, 53, 68, 71, 73, 80, 81, 82, 83, 87, 89, 90, 92, 99, 103, 107, 110, 112, 114, 116, 117, 127, 130, 133, 135, 136, 137, 140, 144, 152, 155, 156, 184, 188, 201, 202, 211, 212, 213, 214, 220, 234, 235, 249, 250, 251, 253, 255, 261, 263, 264, 265, 266, 269, 270, 276, 384, 592, 715.
FIVALLER, Francesc Ramon, donzell, del braç militar, 575, 581.
FIVALLER, Gerònim, doctor en dret i conseller en cap de Barcelona, del braç reial, 5, 7, 56, 126, 205, 206, 214, 227, 243, 255, 257, 258, 259, 260, 310, 383, 384, 389, 390, 401, 435, 436, 439, 462, 479, 542, 574, 577, 580, 581, 583, 586, 595, 604, 626, 632, 636, 700, 792, 812, 813, 814, 820, 842, 844, 845, 846, 847, 853, 854.
FIVALLER, Miquel, del braç militar, 36, 458, 604.
Flandes, 469.
Flix (Ribera d'Ebre), 191.
Florència (Itàlia), **galeres de,** 68, 70.
FLORESTA, Marquio, regent del Consell de Sicília, 526.
FLORISZOON, Adrià, d'Utrecht, àntic cardenal, bisbe de Tortosa i inquisidor general, 673, 675, 678.
FLORIT, Joan, tauler de Blanes, 773.
FLUVIÀ, ..., conseller terç de Barcelona, 437, 441.
FLUVIÀ, Anton de, del braç militar, 99.
FLUVIÀ, Benet de, del braç militar, 36, 51, 71, 88, 90, 91, 93, 94, 96, 99, 109, 110, 111, 114, 116, 144, 152, 164.
FLUVIÀ, Bernat de, del braç militar, 93.
FLUVIÀ, Jordi de, donzell, 586, 587, 589.
FLUVIÀ, Josep de, del braç militar, 592.
FLUVIÀ, Pau de, del braç militar, 25, 79, 88, 91, 107, 720.
FOIX, comte de, 758.
FOIXÀ, Galceran de, del braç militar, 54, 152, 155, 286.
FOLC I DE CARDONA, Josep, del braç militar, 418, 419, 479.
FOLQUERS, Bernardí Romà, doctor en medicina i conseller de Barcelona, 27.
FONOLL, Joan, 858.
FONS, ..., pare jesuita, 236.
FONT, Gerònim, notari i sobrecollidor del General de les parts de ponent, 207, 739.
FONT, Jaume, major, 719.
FONT, Jaume, menor, mercader i obrer de Barcelona, 27, 719.
FONT, Joan, 427.
FONT, Pere, doctor en medicina i dos cops obrer de Barcelona, 318, 509, 519, 536, 856.
FONTANA, Miquel, porter ordinari i procurador fiscal de la visita del General, 7, 59, 60, 62, 132, 159, 308, 356, 363, 368, 376, 409, 415, 470, 480, 546, 547, 553, 574, 603, 611, 657, 690, 694, 746, 775, 776, 778.
FONTANELLA, Benet, abat del monestir de Sant Pere de Besalú i diputat eclesiàstic, 422, 424, 425, 430, 431, 434, 435, 439, 441, 445, 446, 453, 454, 467, 475, 476, 486, 490, 493, 500, 516, 525, 527, 529, 530, 537, 540, 541, 542, 545, 553, 557, 558, 559, 560, 562, 565, 567, 568, 570, 572, 579, 580, 581, 582, 585, 586, 591, 597, 598, 600, 601, 603, 606, 607, 612, 614, 622, 627, 638, 639, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 651, 652, 658, 662, 665, 666, 667.
FONTANELLA, Joan Pere, advocat del General, del braç reial, 16, 31, 60, 121, 126, 254, 370, 437, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 479, 488, 499, 520, 527, 532, 535, 536, 542, 543, 545, 555, 574, 577, 580, 583, 586, 595, 604, 650, 657, 662, 668, 670,

689, 690, 700, 724, 746, 748, 755, 756, 765, 782, 792, 800, 803, 804, 812, 813, 814, 820, 843, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 866, 868, 869.
FONTANELLA, Josep, sobrecollidor del General de la part de Llevant, 658.
FONTANELLA, Pere, del braç reial, 431, 604.
FONTANELLA, Pere Joan, del braç reial, 425.
FONTANET, Salvador, regent del Consell Suprem d'Aragó, 88, 113, 119, 120, 131, 132, 142, 148, 218, 255, 267, 279, 281, 317, 347, 402, 433, 438, 457, 487, 495, 514, 515, 521, 527, 562, 571, 604, 606, 647, 649, 655, 656, 660, 717, 725, 750, 753, 754, 756, 762, 764, 796, 810, 855, 860, 861, 862, 863, 867.
FORDENYÓ, Francesc, agutzil reial de les galeres del General, 668.
FORJAS, Jaume, notari i escrivà ordinari de l'escrivania major del General, 173, 241, 336, 354, 588, 714, 746, 775, 776, 778.
FORMOSA, ..., home de Masquefa, 512, 521, 796.
FORNASSA, Jaume, tauler de Blanes, 773.
FORNELLS, ..., argenter, 349.
FORNER, Marc, 718.
FORT, Antoni, porter del clavari de Barcelona, 561.
FORT, Gabriel, mercader de la vila d'Alforja i tauler del General, 649.
FORTUNY, Andreu, agutzil reial de les galeres del General, 230, 453, 456.
FORTUNYÓ, Pau, tauler del General en la taula d'estimes, 772.
Fraga (Baix Cinca), 203, 205.
FRANCÈS, Laureà, patró de vaixell, 516, 517.
França, 143, 249, 299, 301, 302, 304, 342, 343, 658, 865. -**Draps de,** 658, 667, 668, 865, 868, 869.
FRANÇA, Isabel de, esposa de Felip III de Catalunya, 502, 529, 789.
FREDERIC, ..., anterior diputat o oïdor, 771.
FREIXA, Carles, mercader de Barcelona i obrer de la ciutat, 218.
FRÍGOLA, ..., menor, del braç militar, 241.
FRÍGOLA, Antoni, del braç militar, 51, 68, 99, 107, 152, 164, 575, 578, 592.
FRÍGOLA, Joan, del braç militar, 99, 493.
FUMÀS I DESPLÀ, Cristòfol, assessor del General, 437, 458, 470, 488, 499, 571, 572, 574, 577, 580, 595, 609, 638, 755, 765, 782, 812, 813, 814, 820, 843, 853, 854, 855, 860.
FUMAT, Cristòfol, 340.
FUSTER, ..., secretari i notari de la Inquisició, 677.
FUSTER, Pere, ciutadà honrat de Barcelona i diputat reial, 667.

G

GALÍ, Jaume, pintor, 336, 364, 730.
GALÍ, Josep, suspès de l'ofici de tauler del General de Millars, 341.
GALÍ, Pere, notari, mercader de Girona i visitador del General, del braç reial, 169, 174, 175, 706.
GALLART, Antoni, bisbe d'Elna, 48.
GALLART, Antoni, fuster i drassaner de la Unió, 104, 107, 108, 110, 111, 114, 115, 116, 117, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 695, 696.
GALLART I DE TRAGINER, Ambrós, exactor del General, del braç militar, 401, 425, 435, 439, 447, 450, 465, 489, 493, 503, 531.
GALLART I DE TRAGINER, Cristòfol, regent de la Reial Tresoreria, 168, 250, 250, 680, 693, 716, 717, 718, 720, 721, 722.
GALLEGO, Joan, doctor en dret del Reial Consell i regent la reial cancelleria, 58, 218, 254, 350, 492, 493, 513, 517, 518, 795.
GAL·LES, príncep de, 660.
GAMBOA I DE LEYVA, Pedro de, general de les galeres de Nàpols, 500, 501, 502.
GAMIS, Francesc, fill de Francesc Gamis, donzell domiciliat a Barcelona i visitador del General, 425, 505, 506, 752, 765, 767.
GAMIS, Francesc, jutge de la règia cort, 25, 26.
GAMIS, Josep, visitador i jutge dels processos del General, del braç militar, 256, 311, 426.
Gandesa (Terra Alta), 661.
GANDOLFO, Bernardí, mestre d'aixa de les galeres del General, 352, 364.
GARCÉS, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 107, 114, 211.
GARCIA, Antoni Joan, canonge de Barcelona, del braç eclesiàstic, 2, 5, 14, 47, 51, 52, 53, 63, 80, 106, 109, 110, 111, 114, 120, 121, 130, 135, 138, 142, 144, 146, 151, 152, 155, 156, 181, 186, 187, 188, 189, 201, 202, 210, 211, 212, 213, 215, 220, 227, 238, 241, 243, 246, 247, 251, 253, 261, 263, 264, 265, 269, 270, 272, 283, 286, 295, 296, 311, 337, 369, 388, 391, 393, 395, 401, 402, 434, 439, 445, 446, 449, 450, 452, 457, 459, 460, 463, 464, 471, 488, 493, 495, 496, 500, 502, 507, 510, 511, 521, 544, 547, 555, 575, 578, 599, 601, 604, 606, 607, 610, 617, 619, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 654.
GARCIA, Damià, 588.
GARRA, Joan, ciutadà i mercader de Girona i visitador del General, 425, 481, 752, 765, 767.
Garraf, el, 712.
GARRAFA, cardenal i nunci de la Santa Seu, 35.
Gascunya, la (França), 436.

GASSIA, Antoni, botiguer de draps de llana de Mataró, 542, 803.
GASSÓ, frare franciscà, 151.
GASSOL, Francisco, protonotari del Consell d'Aragó, 22, 25, 113, 119, 120, 131, 132, 142, 148, 218, 220, 250, 255, 267, 279, 281, 317, 335, 347, 361, 716, 717, 725, 726, 749.
Gavà (Baix Llobregat), 270.
GÀVER, Gerònim de, donzell, regent el llibre de Manifest de la Bolla de Barcelona, del braç militar, 14, 51, 164, 251, 256, 344, 346, 358, 365, 450, 464, 465, 474, 542, 575, 578, 579, 581, 588, 591, 597, 714, 775, 776, 778.
Gàver, Onofre de, del braç militar, 464.
GELI, Josep, tauler del General de Millars, 772.
GELTRÚ, Llàtzer de, del braç militar, 604.
GENER, Damià, del braç militar, 36.
GENER, Francesc, del braç militar, 14.
GENER, Miquel, tauler de la Seu d'Urgell, 731.
GENER, Pere, 805.
Gènova (Itàlia), 255, 341, 342, 532, 554. -**Galleres de**, 35, 215, 500, 518, 519, 532.
GENOVER, Joan, mercader de Castelló d'Empúries i receptor de les entrades i eixides del General en aquesta vila, 448.
GENOVÈS, Francesc, cavaller, síndic del General, del braç militar, 247, 266, 464, 465, 578, 583, 584, 604.
GENOVÈS, Gerònim, del braç militar, 542.
GENOVÈS, Miquel, tauler de la vila de Gandesa, 773.
GENOVÈS, Pau, deutor del General per la bolla de Figueres, 400, 410, 750.
GENTIL, Jaume, porter reial, 199.
GERÒNIM, ..., mestre pintor, 336.
GIBERT, Francesc Josep, notari de Barcelona, 524.
GIL DE FREDERIC, Blay, ciutadà honrat de Tortosa i oïdor reial, 251, 422, 424, 441, 453, 454, 473, 476, 485, 486, 489, 490, 491, 500, 501, 527, 536, 537, 539, 553, 559, 638, 642, 643, 644, 649, 651, 654, 662, 665, 666.
GIL DE FREDERIC, Gerònim, del braç reial, 667.
GIL DE FREDERIC, Pere, del braç reial, 666, 667.
GILABERT, Felip de, del braç militar, 80.
GILABERT, Francesc de, domiciliat a la ciutat de Lleida i ambaixador davant el rei, del braç militar, 28, 33, 35, 36, 46, 47, 49, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 207, 246, 248, 249, 250, 251, 255, 257, 259, 261, 262, 263, 264, 265, 268, 269, 270, 276, 283, 286, 293, 296, 299, 302, 303, 307, 309, 338.
GILABERT, Ramon de, del braç militar, 36, 99, 114, 152, 155, 211, 241, 570.
GILABERTO, Emanuel, comte de Savoia, 119.
GILI, Bernat, notari de les galeres, 160, 161.
GIMBERT, Francesc, doctor en medicina, del braç reial, 479.
GINEBREDA, Benet, 533.
GINTARRA, Cebrià, notari de la vila d'Esterri d'Àneu, 656.
GIRÓN, Pedro, 432.
GIRÓN DE REBOLLEDO, Francesc, del braç militar, 36, 80, 390, 435.
GIRÓN DE REBOLLEDO, Godofré, del braç militar, 435, 464, 465.
GIRÓN DE REBOLLEDO, Joan, del braç militar, 36.
GIRÓN I DE REBOLLEDO, Leudòmia, dona noble, 16, 20, 670, 681.
Girona (Gironès), 19, 34, 294, 295, 409, 557, 581. -**Bisbe de,** 348. - **Bolla de,** 349, 353, 400, 737, 749, 750. -**Cases:** de Pere Pau Ribes, 361. -**Corts de**, 101. -**Diputat local de,** 373. -**Esglésies:** de Sant Feliu, 373. -**Jurats de**, 294, 460, 761. -**Taula de,** 372.
GLEU, ... de, caporal de les galeres del General nomenat pel virrei, del braç militar, 152, 245.
GOMER, Francesc, tauler del General de la vila de Ponts suspès del seu ofici, 487, 770.
GORCS I DE JORBA, Gerònim, donzell, del braç militar, 346, 600.
GORÍ, Gervasi, doctor en dret i assessor del General, 260, 314, 315, 437, 457, 470, 488, 499, 530, 532, 536, 574, 577, 580, 583, 586, 724, 729, 730, 755, 765, 782, 800, 803, 804, 812, 813, 814, 820, 843, 845, 846, 847.
GORÍ, Joan Baptista, doctor en dret, 519, 520, 535, 543, 545, 581.
GORT I DE JORBA, Gerònim, del braç militar, 36, 388, 542, 642.
GOTERES, Francesc, notari reial, 657.
GRÀCIA, Damià, home de Sarrià i guarda del portal de l'Àngel de Barcelona, 775, 776, 778.
GRAELL, Gaspar, del braç militar, 152, 155.
Granada (Castella), 299.
GRANASOSA, vegi's GRAVALOSA.
Gran Bretanya, **rei de**, 660.
GRANELL, ..., canonge, 463, 464.
GRANERO DE SERRALTA, Pedro, presoner a la presó reial de Tortosa, 245, 250.
GRANOLLACS, Antoni Joan, del braç militar, 264.
GRANOLLACS, Bernardí, del braç militar, 264.
GRANOLLACS, Melcior, del braç militar, 464.
GRANOLLACS, Rafael, del braç militar, 186, 464.

GRANOLLACS I DE PRAT, Miquel Joan, del braç militar, 5, 71, 94, 95, 99, 241, 243, 262, 264, 283, 328, 337, 389, 401, 417, 435, 439, 458, 464, 465, 467, 487, 493, 495, 540, 542, 544, 555, 575, 592, 604, 625, 629, 630, 634, 635, 637, 661.
GRAU, ..., fill de Magí Grau, 338, 465.
GRAU, Joan Francesc, del braç reial, 592.
GRAU, Magí, ciutadà honrat de Barcelona i regent la vegueria d'aquesta ciutat, del braç reial, 1, 58, 63, 64, 71, 80, 83, 93, 94, 95, 99, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 110, 111, 114, 116, 134, 137, 138, 139, 144, 146, 311, 338, 346, 380, 381, 384, 395, 447, 448, 450, 460, 461, 462, 464, 467, 468, 477, 513, 521, 528, 546, 579, 581, 591, 592, 600, 603, 604, 607, 671, 672, 675, 678, 721.
GRAU, Ramon, del braç reial, 592.
GRAU, Vicenç, 427.
GRAVALOSA I AMAT, Francesc, del braç militar, 389, 464.
GREGORI XV, papa, 519, 557, 558, 843.
GRIMAU, Francesc, del braç militar, 47, 94, 108, 114, 155, 286, 337, 388, 434, 447, 464, 465, 493, 542, 544, 604, 648.
GRIMOSACS, Pere Joan, del braç reial, 99, 285, 417.
GROPO, Joan, sicilià, 367.
GUAL, Andreu, mallorquí, 200.
GUALBES, Estefania de, muller de Frederic de Gualbes, 805.
GUALBES, Frederic de, 805.
GUALBES, Guillem Ramon de, senyor d'Eu, 387.
GUALBES, Joan de, donzell, conseller en cap de Barcelona i sobrecollidor del General en la part de Ponent, 218, 235, 257, 263, 410, 411, 718, 856.
GUALBES, Lluís de, 718.
GUALBES I DE CORBERA, Francesc, ambaixador davant el rei, del braç militar, 14, 25, 164, 207, 293, 313, 316, 337, 343, 361, 435, 464, 520, 521, 542, 556, 570, 617, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 655, 685, 688, 797.
GUALDA, Francesc, paraire, 279.
GUALLAR, Àngel, abat del monestir del Canigó i visitador del General, 354, 498, 780.
GUALTER, Antoni, paraire de Prats del Rei, privat de l'ofici de tauler del General d'aquesta vila, 341, 487, 770.
GUARDIOLA, Damià, mercader de Sant Feliu de Guíxols i sobrecollidor de la part de Ponent, 218, 276, 343, 350, 355, 400, 731, 746.
GUARDIOLA, Damià, pagès de Sitges, 864.
GUARDIOLA, Guerau de, lloctinet del mestre racional, 347, 529, 550, 551, 612, 647, 788, 789, 793, 799.
GUARDIOLA, Montserrat de, regent del Consell d'Aragó, 22, 25, 49, 50, 88, 113, 119, 120, 131, 132, 693, 718.
GUASC, Francesc, canonge, del braç eclesiàstic, 2, 14, 80, 94, 109, 152, 155, 211, 212, 269, 272, 293, 295, 296, 303, 315, 316, 328.
GÜELL, ..., 282.
GÜELL, Lluís, ciutadà de Barcelona i assessor del General, 563, 571, 572, 574, 577, 580, 583, 586, 595, 609, 638, 812, 813, 814, 820, 842, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860.
GÜELL, Pere Lluís, procurador del General, 744.
GUERAU, Geròmim, del braç reial, 609, 650.
GUERAU, Gerònim, prevere i doctor en dret de la Reial Audiència, 848.
GUERAU, Sebastià, prevere i síndic del Capítol de Barcelona, 867, 868.
GUERRA, Jaume, tapisser de Barcelona, 265.
GUERRA, Joan, ciutadà de Barcelona i caputxer, 428, 752, 753.
GUIAMET, Pere, 857.
GUILER, Joan, forçat de les galeres, 726.
GUILLA, Domingo, cavaller, 307, 309, 310, 311, 312, 334, 728.
GUIMERÀ, Cristòfol de, del braç militar, 99.
GUIMERÀ, Ramon de, del braç militar, 94, 99, 580, 604.
GUIMERÀ I DE PAPIOL, Gispert de, assessor del General i president del braç militar, 5, 14, 16, 23, 24, 26, 36, 47, 49, 51, 53, 54, 58, 68, 69, 70, 80, 87, 90, 91, 94, 95, 99, 102, 103, 112, 113, 115, 127, 131, 132, 133, 137, 139, 140, 142, 143, 144, 146, 152, 155, 156, 162, 164, 185, 188, 189, 199, 200, 201, 206, 207, 211, 213, 220, 227, 233, 234, 235, 241, 243, 246, 251, 255, 256, 257, 259, 260, 261, 263, 265, 272, 276, 283, 286, 297, 301, 303, 304, 310, 311, 312, 313, 315, 316, 328, 329, 331, 337, 338, 343, 344, 346, 348, 354, 355, 358, 363, 366, 369, 380, 382, 383, 384, 400, 588, 749, 777.
GUIXOS, Joan, mestre fuster del General, 295, 358, 738, 739, 746, 775.
Gurb (Osona), 555.
GUZMÁN, Diego Enrique de, comte d'Alba de Lista, 719.

H

HEREDIA, Gaspar d', del braç militar, 99.
HIGUERAS, Diego de, capità d'una companyia d'infanteria, 554.
HINOJOSA, marquès de la, 232.
HIPÒLIT, Dimas, del braç militar, 493, 575.
HISPANO, Miquel, conseller segon de Barce-

lona, del braç reial, 310, 311, 313, 316, 324, 325, 338, 343, 351, 437, 441.
Holanda, 351.
HOMEDES, sarraí de Tortosa, 251.
HOMET, Joan, conseller cinquè de Barcelona, 612.
HORNOS, Ivo, del braç militar, 261, 354.
Horta (Barcelonès), 129.
HORTOLÀ, Vicenç, doctor en dret i assessor del General, 60, 458, 470, 499, 532, 571, 572, 574, 577, 580, 583, 586, 595, 609, 638, 690, 782, 800, 812, 813, 814, 820, 843, 844, 847, 853, 854, 855, 860.
Hospital de Sant Joan, **comanador de l'**, 5, 12, 14, 68, 75, 80, 87, 94, 99. -**Conservador de l'**, 12. -**Gran Mestre de Malta de l'**, 341. -**Gran Prior de Catalunya de l'**, 12, 44, 80, 81, 82, 87, 90, 105, 193, 194, 211, 213, 220, 238, 241, 252.
HOSPITAL, Onofre d', frare del braç eclesiàstic, 362.
HOSPITAL, Onofre d', del braç militar, 36.
Hospitalet de Llobregat (Barcelonès), 223.
HUGO, ..., doctor de Perpinyà, 517, 518.
HURETA, ..., frare de l'orde dels Predicadors, 55.
HURTADO DE MENDOZA, FRANCISCO, segon marquès d'Almazàn i lloctinent general, 8, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 33, 34, 35, 39, 40, 43, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 55, 59, 62, 63, 66, 69, 70, 71, 76, 77, 79, 83, 88, 91, 93, 97, 98, 102, 104, 105, 106, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 129, 130, 131, 133, 135, 136, 137, 141, 143, 144, 146, 147, 149, 151, 152, 156, 162, 164, 168, 173, 174, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 195, 198, 199, 200, 207, 208, 209, 210, 211, 215, 217, 223, 226, 229, 231, 242, 245, 249, 256, 258, 298, 310, 335, 339, 674, 677, 678, 680, 684, 686, 688, 689, 691, 693, 694, 698, 699, 701, 710, 714, 715, 716.

I

ICART, Cristòfol, deutor del General, del braç militar, 311, 389, 400, 401, 435, 447, 450, 464, 465, 493, 575, 578, 592, 596, 604, 619, 621, 622, 624, 625, 627, 629, 632, 634, 635, 637, 749.
ICART, Joan, del braç militar, 255.
IERZA, Francisco, 718.
IGLÉSIA, Joan de, detingut en galeres, 55.
Igualada (Anoia), 135.
ILLA, Pere, advocat del General, 687.
ILLA, Rafael, escrivà, 775.
ILLA, Salvador, doctor en dret i procurador de Salvador Illa, 445.
ILLA, Salvador, mercader i tauler del General de la vila de Pals, 445.
ILLA I CARBÓ, Josep, conseller en cap de Barcelona, del braç reial, 241, 437, 441, 447, 448, 451, 452, 467, 476, 493, 494.
INFANTAS, Alonso de las, capità, 701, 721.
Irún (Euzkadi), 218, 219, 225.
ISARN, Gaspar, principal de la bolla de Tarragona, 400, 749.
Itàlia, 141, 215, 341, 342, 348, 351, 437, 492, 500, 504, 508, 519, 554, 658, 755, 765. -**Consell** d', 525. -**Galeres** d', 504.
IVORRA, Dalmau, del braç militar, 241.
IVORRA, Francesc d', del braç militar, 36, 51, 68, 94, 95, 99, 107.
IVORRA, Guillem, del braç militar, 14, 19, 21.
IVORRA, Miquel, del braç militar, 2, 5.
IVORRA, Ramon d', canonge de la Seu de Barcelona, del braç eclesiàstic, 5, 9, 12, 14, 15, 24, 33, 47, 49, 51, 52, 53, 54, 62, 68, 73, 77, 89, 117, 127, 137, 142, 143, 146, 155, 162, 178, 186, 199, 200, 202, 204, 227, 236, 269, 295, 296.

J

JAÉN, Rafael, 434.
JAUMAR, Maties, doctor en dret de Barcelona, 868.
JAUME I DE CATALUNYA, 673, 675, 679, 758.
JAUME II DE CATALUNYA, 74, 468, 469, 568, 569, 573, 758, 759, 760, 761, 797, 811, 812, 814, 818, 821, 822, 823.
JAUME III DE MALLORCA, 824.
JAUMORT, Jaume, 97.
Jerusalem (Imperi turc), 659. -**Monestirs:** de Montsió, 659.
JOAN, bisbe de Lleida, vegi's ÉNGUERA.
JOAN I DE CATALUNYA, 301, 302, 579, 758, 821, 830, 831, 835, 838, 839.
JOAN II DE CATALUNYA, 758, 820, 838, 840.
JOAN XXII, papa, 672, 675, 678.
JÓC, vescomte de, 464, 465, 622, 624, 625, 629, 630, 634, 635, 636.
JOGLAR, Salvador, receptor de la taula de Girona, 372, 731.
JOLÍ, Antoni, prevere beneficiat de l'església de Nostra Senyora de la Real de Perpinyà, 547.
JOLÍ, Gerònim, home de Tàrrega i notari públic de Sanaüja, 278, 279.
JONC Narcís, doctor en medicina, 529.
JORDÀ, Josep, canonge de la Seu de Tortosa, del braç eclesiàstic, 182, 521, 528, 599, 601, 607, 617, 620, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 667.

JORDÀ I DE GALLART, Francesc, del braç militar, 609, 650, 666, 667.
JORDÀ I DE GALLART, Gaspar, del braç militar, 546, 666.
JORDÀ I SASSALA, Francesc, donzell, 453, 479.
JORDÀ I SASSALA, Onofre, donzell senyor de Fondarella, domiciliat en la vila de Tàrrega i diputat militar, 422, 424, 425, 426, 434, 436, 439, 441, 453, 454, 474, 475, 476, 485, 486, 487, 489, 490, 491, 493, 495, 500, 502, 524, 527, 537, 553, 559, 612, 641, 642, 643, 644, 645, 651, 652, 657, 662, 663, 665, 666.
JORDI, ..., abat, 44.
JOSA, Francesc de, del braç militar, 54, 68.
JOSA, Joan de, nomenat capità de la galera patrona nomenat pel virrei, del braç militar, 36, 144, 155, 264, 389, 401, 439, 447, 485, 486, 489, 493, 575, 578, 592, 596, 604, 619, 621, 622, 624, 627, 629, 630.
JOVER, ..., frare del convent de Sant Francesc de Barcelona, 358
JOVER, Bernat, receptor del General en la taula de Puigcerdà, 772.
JOVER, Gerònim, del braç militar, 99.
JOVER, Josep, del braç militar, 14.
JOVER, Llorenç, assessor del General, 771.
JOVER, Lluís, notari i ciutadà de Barcelona, 536.
JOVER, Ramon, estudiant en arts de Barcelona, 661.
JOYOSA, cardenal de, 192.
JUBERT, Esteve Simon, gendre del diputat reial Miquel Cerdà, 416.
JULIÀ, Pere, rajoler, 857.
JULIOL, Joan, oficial de la bolla, 588, 773, 776, 778.
JULIOL, Josep, regent el Llibre de Manifest de les Eixides per Terra i albaraner de la bolla de Barcelona, 743, 775.
JUNYENT, Bernardino, del braç militar, 542.
JUNYENT, Bernat de, cambrer o comanador de l'Hospital, del braç eclesiàstic, 14, 33, 94, 95, 99, 152, 155, 377.
JUNYENT, Francesc de, del braç militar, 51, 71, 91, 94, 96, 99, 194, 251, 273, 302, 303, 316, 439, 493, 557, 560, 562, 567, 575, 578, 591, 592, 604.

L

LAGUNA, duc de la, 717.
LANA, Agustí de, donzell i racional del General, del braç militar, 106, 133, 144, 157, 167, 173, 177, 179, 189, 198, 201, 209, 218, 233, 236, 237, 240, 246, 276, 295, 308, 318, 328, 331, 333, 337, 338, 343, 344, 349, 350, 354, 355, 362, 364, 365, 372, 385, 387, 391, 399, 400, 401, 408, 410, 422, 426, 428, 429, 434, 435, 438, 448, 450, 455, 464, 473, 475, 483, 489, 493, 495, 500, 512, 513, 517, 519, 529, 531, 535, 537, 542, 544, 548, 551, 561, 575, 577, 578, 588, 592, 604, 612, 641, 647, 652, 655, 657, 658, 665, 734, 735, 736, 737, 738, 746, 749, 750, 752, 753, 774, 776, 777, 789, 791.
LANA, Gerònim de, racional del General, 46, 62, 66, 78, 118, 146.
LANA, Pere de, deutor del General per la bolla de Girona, 400, 750.
LANUSSA, Bonaventura de, del braç militar, 575, 578.
LANUSSA, Francesc de, del braç militar, 5.
LARGUÉS, Melcior, ciutadà de Barcelona i procurador fiscal de la Règia Cort, 192, 193, 195, 231, 671, 710, 711, 715.
LATORRE, ..., deutor del General, 353.
LAU, Arnau de, negociant, 176.
LAUDES, Rafael, ciutadà de Barcelona i conseller de la ciutat, del braç reial, 49, 51, 52, 54, 56, 57, 63, 73, 80, 81, 82, 87, 90, 95, 99, 103, 110, 114, 116, 138, 207, 212, 214, 369, 413, 472, 491, 510, 542, 555.
LAUGER, Francesc, ciutadà de Barcelona i assessor del General, 437, 481, 488, 524, 765.
LEMOS, comte de, virrei de Nàpols, 244.
LENTES, Francesc, 771.
LENTES, Gerònim, del braç militar, 144.
LENTES, Marc, del braç militar, 2, 52, 53, 71, 80, 81, 82, 99, 114, 116, 127, 137, 140, 142, 144, 146, 152, 155, 156, 162, 243, 286.
LENTES I DE GÀVER, Francesc, donzell domiciliat en Barcelona, del braç militar, 53, 164, 185.
LEOPARD, Bernat, 721.
Lerma (Castella), 25.
LERMA, duc de, 99, 206, 338, 713, 717, 719, 720.
LEVI, Zacaria, jueu
LEYBA, Pedro de, 789.
LLAÇ, ..., privat de l'ofici de tauler del General d'Alfarràs, 341.
LLACERA I DE BOHIL, Pere Andreu, receptor de les taules de Tremp i Pallars, 181, 182, 207, 411, 739.
LLANES, Ramon, del braç militar, 227.
LLARGUERS, Miquel, 25.
LLAVANERES, ..., advocat de la ciutat de Barcelona, 462.
LLEDÓ, ..., carceller retingut en una galera pel virrei, 46, 48, 50, 56.
LLEDÓ, Pau, canonge de Vic i oïdor eclesiàstic, 45, 78, 79.
Lleida (Segrià), 7, 19, 48, 60, 142, 143, 148, 236, 409, 453, 690, 758, 834, 839, 840.

-**Bolla de**, 400, 750. -**Cabiscol de**, 463, .465. - **Col·legi dels Benedictins de**, 32. -**Confraria de Sant Jordi de,** 560. -**Estudi General de**, 63, 64. -**Mestrecolia de,** 31, 32, 40, 46, 47, 48, 49, 71, 72, 87, 121, 127, 684, 686, 688. -**Paers de,** 143. - **Veguer de,** 143. -**Suda de,** 761, 821.
Llenguadoc, el, 434, 436.
LLEÓ X, papa, 673, 675, 678.
LLEÓ, Francesc, ciutadà i cirurgià de Barcelona, 574, 611.
Llinars del Vallès (Vallès Oriental), **senyor de,** 53, 54, 59, 94, 152, 155.
Llívia (Baixa Cerdanya), **batlle de**, 98.
LLOBERA, Lluís, diputat o oïdor, 865.
LLOBET, ..., pare jesuita, 359.
LLOBET, Bernat, mercader i obrer de Barcelona, 87.
Llobregat, riu, 118, 244, 315.
LLOMBART, Antoni, àntic escrivà major de la Diputació i autor del llibre del Cerimonial o pràctiques d'aquella, 219, 220, 222, 223, 224, 225, 226, 228.
LLOMBART, Francesc, home de Figueres, 409, 769.
LLORAC, Fabià de, del braç militar, 94, 95, 99.
LLOSADA, Jaume, deutor del General per la sobrecol·lecta de Ponent, 385, 400, 410, 750.
LLOSCAS, Sebastià, del braç militar, 369.
LLOSCOS, Cebrià de, del braç militar, 337, 450, 465, 493, 542.
LLOSES, Esteve, credencer de les sedes, 588, 775, 778.
LLUÍS XIII de França, 434, 436.
LLULL, Lluís, pagador de les galeres del General, 489.
LLUNES, Pere, doctor en medicina, 599, 616.
LLUPIÀ, Dimas de, frare del braç eclesiàstic, 542, 544.
LLUPIÀ, Gabriel de, procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 74, 75, 131, 301, 302.
LLUPIÀ, Gaspar de, del braç militar, 599, 601, 606.
LLUPIÀ, Galceran de, veguer de Girona, 587.
LLUPIÀ, Josep de, 721.
LLUPIÀ, Pere de, del braç militar, 261, 311, 464.
LLUPIÀ I D'OMS, Jaume de, domiciliat a la vila de Perpinyà i visitador del General, del braç militar, 14, 36, 80, 152, 155, 255, 425, 464, 505, 506, 542, 714, 752, 765, 767.
LLUPIÀ I SARAGOSSA, Joan de, del braç militar, 36, 51, 53, 94, 95, 114, 255, 257, 259, 260, 261, 263, 264, 272, 283, 286, 316, 337, 362, 365, 720.
LÓPEZ, ..., tinent del protonotari Gassol, 220.
LÓPEZ DE LEÓN, Baltassar, 720.
LORDAT, Francesc de, abat de Camprodon, del braç eclesiàstic, 306, 354, 377, 382, 415, 416, 417, 421, 546, 619, 620, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636.
LORDAT, Jaume de, del braç militar, 666.
LORDAT, Pere de, frare del braç eclesiàstic, 629, 630, 634, 635, 636.
Lucena (Castella), 332, 730.
LUCIÀ, ..., conseller quart de Barcelona, 437.
LUIRA, Miquel, notari reial, 373.
LUNA, Fernando de, oficial del virrei no català, 210, 215, 216, 721.
LUNA, Joan de, del braç militar, 99.
LUNELL, Pere, notari de Barcelona, 481.
LUNES, Pere, del braç reial, 362.

M

MACIP, Dimas, del braç militar, 36, 152, 155, 255, 262, 435.
MACIP, Miquel, canonge de la Seu de Tortosa i oïdor del braç eclesiàstic, 362, 422, 424, 430, 441, 450, 453, 454, 474, 476, 486, 489, 490, 500, 507, 525, 527, 532, 536, 537, 552, 553, 638, 642, 643, 651, 662, 665, 666.
Madrid (Castella), 49, 50, 74, 76, 88, 101, 113, 121, 141, 148, 201, 202, 211, 216, 220, 227, 253, 274, 279, 358, 367, 393, 394, 402, 412, 413, 429, 431, 444, 445, 446, 447, 449, 453, 457, 465, 468, 469, 471, 475, 487, 488, 491, 492, 493, 494, 503, 520, 521, 525, 527, 562, 566, 568, 569, 572, 573, 577, 582, 592, 612, 639, 649, 655, 660, 694, 712, 713, 717, 725, 750, 755, 764, 765, 779, 789, 791, 793, 794, 796, 799, 810, 811, 812, 813, 814, 843, 844, 845, 850, 851, 860, 861, 862, 863, 867.
MADUIXER, Josep de, deutor del General per la bolla de Vic, del braç militar, 14, 164, 351, 400, 749.
MAGAROLA, Jaume, del braç reial, 465.
MAGAROLA, Joan, doctor en dret del Reial Consell, 16, 20, 218, 254, 458, 482, 483, 507, 513, 670, 681, 764, 795.
MAGAROLA, Miquel Joan, ciutadà honrat de Barcelona, del braç reial, 435, 465, 473, 477, 544, 665.
MAGAROLA, Miquel Joan, senyor del castell, lloc i terme de Quadrells i assessor del General, del braç militar, 338, 419, 422, 470, 532, 533, 535, 800, 802.
MAGAROLA, Pere, bisbe d'Elna i diputat eclesiàstic, 583, 585, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 645, 667, 843, 844, 845.

MAGAROLA, Ramon, del braç reial, 465.
MAGAROLA, Vicenç, del braç reial, 465.
MAGINET, Blai, prevere i diputat local en la col·lecta de Vilafranca de Conflent i Capcir, 770.
MAGRINYÀ, Jaume, ciutadà i mercader, 752, 753.
MAGRINYÀ, Joan, mercader de Barcelona i calculador de la visita del General, 428, 430.
MAIMÓ, Bartomeu, tauler de Granollers, 773.
MAJOR I SOLÀ, Jaume, tauler de Canet de Mar, 731.
MALLA, Andreu de, 808.
MALLA, Constança, 808.
MALLA, Gabriel de, donzell, notari i advocat fiscal de la visita del General, del braç militar, 103, 104, 109, 110, 111, 113, 121, 126, 149, 157, 167, 169, 170, 186, 190, 205, 206, 318, 319, 321, 322, 338, 340, 341, 431, 435, 437, 439, 447, 450, 458, 464, 465, 470, 473, 488, 493, 497, 499, 508, 510, 521, 532, 542, 563, 571, 572, 574, 577, 580, 583, 586, 595, 600, 604, 609, 638, 671, 682, 688, 690, 696, 700, 702, 705, 708, 755, 765, 782, 800, 812, 813, 814, 820, 843, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860.
MALLA, Gervasi, 806.
MALLA, Joan, del braç militar, 186, 464, 806.
MALLOL, ..., notari de Barcelona, 278. Mallorca, 200, 316, 317, 758, 797. -**Regne de,** 823, 824, 825.
MALONS, Bartomeu, corredor i trompeta del General, 159.
MANELLI, Tomàs, resident a Palerm, 489.
MANESCAL, Miquel, vegi's MENESCAL.
Manresa (Bages), 58, 137.
MANRIQUE, Pedro de, lloctinent del Principat, 242.
MANSFELT, Lluís de, pintor, 336, 730, 731.
MARC, Narcís Ramon, del braç militar, 604.
MARÇAL, Francesc, 725.
MARÇÓ, Andreu, fill de Josep Març, 427.
MARÇÓ, Josep, 427.
MARE DE DÉU, Andreu de la, prior dels agustins de Barcelona, 403.
Maresme, el, 223.
MARGARIDA, esposa de Felip II de Catalunya, vegi's ÀUSTRIA.
MARGARIT, Leandre, 718.
MARGARIT DEL PONT, ..., home de Martorell, 386, 388, 389, 392, 404, 521, 796.
MARGARIT I BIURE, Josep de, del braç militar, 389.
MARGARIT I DE REGUER, Joaquim, vegi's REGUER I MARGARIT.
MARIMANY, Francesc de, mercader i receptor del General de Barcelona, 410.
MARIMON, ..., esposa d'Aleix de Marimon i Afer, 371.
MARIMON, Bernardino de, deutor del General, del braç militar, 71, 99, 391, 400, 401, 432, 434, 447, 450, 464, 465, 467, 520, 591, 592, 604, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 639, 645, 646, 654, 749.
MARIMON, Guerau de, del braç militar, 14, 53, 71, 75, 81, 87, 90, 152, 156, 157, 191, 255, 257, 259, 269, 293, 299, 302, 303, 337, 435, 720.
MARIMON, Jordi Benet de, sobrecollidor del General de la part de Ponent, 410.
MARIMON DE CALDES, Francesc, del braç militar, 26, 27.
MARIMON I AFER, Aleix de, senyor de la baronia de Sant Marçal, portantveus del lloctinent del Principat, 173, 217, 218, 219, 221, 224, 225, 226, 228, 229, 231, 355, 359, 360, 368, 370, 371, 372, 378, 406, 440, 441, 587, 715, 748.
MARQUÉS, Antoni Joan, notari públic de la vila de Pals, 445.
MARQUET, Joan, tauler del General de la taula de Pont de Suert, 772.
MARQUET, Pere Pau, guarda del General, 433, 588, 775, 776, 778.
Marsella (França), 241.
MARSET, ..., ardiaca de la Seu d'Urgell, del braç eclesiàstic, 578.
MARTÍ I DE CATALUNYA, 468, 673, 676, 679, 758, 833, 834, 838, 839.
MARTÍ, Antoni, pagès de Gandesa i guarda ordinari del General en aquesta població, 661.
MARTÍ, Bartomeu, mestre de la cúria del batlle de la vila de Mataró, 542, 803.
MARTÍ, Bonaventura, del braç reial, 354.
MARTÍ, Francesc, ventaller, 775.
MARTÍ, Jaume, bastaix de la bolla, 775.
MARTÍ, Jaume, assessor i advocat fiscal del General, del braç reial, 314, 320, 342, 343, 355, 362, 370, 381, 396, 404, 429, 433, 438, 439, 470, 474, 495, 499, 521, 528, 532, 533, 571, 572, 574, 577, 580, 582, 583, 586, 589, 595, 609, 638, 640, 641, 651, 658, 667, 668, 729, 730, 746, 748, 751, 753, 754, 765, 782, 800, 801, 812, 813, 814, 820, 843, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860, 866, 869.
MARTI, Joan, agutzil reial del regne d'Aragó, 472.
MARTÍ I DE SORRIBES, Isabel, filla del diputat militar Joan Felip Sorribes, 353.
MARTÍNEZ, Gerònim, portaler de les drassanes de Barcelona, 182.
MARTÍNEZ DEL VILLAR, Miguel, advocat fiscal i regent del Consell d'Aragó, 347, 402, 433, 438, 457, 487, 495, 514, 515, 521, 527, 540, 562, 571, 604, 606, 647,

649, 655, 656, 750, 753, 754, 756, 764, 796, 803, 810, 855, 860, 861, 862, 863.
Martorell (Baix Llobregat), 7, 58, 388, 389, 392, 404.
MARTRÀ, Pere, prevere i tauler del General de la vila d'Àger suspès del seu ofici, 487, 770.
MAS, Bernat, doctor en medicina, 546.
MAS, Francesc, bastaix del General, 775.
MAS, Jaume, receptor de les taules de la bolla, 15.
MAS, Pere, procurador fiscal del General i obrer de Barcelona, 83, 170, 282, 283, 321, 326, 409, 417, 438, 548, 588, 641, 666, 726, 732, 733, 743, 744, 746, 774, 776, 777.
MASDEMUNT, Rafael, burgès de Perpinyà, del braç reial, 306, 337, 728.
MASDOVELLES, ..., del braç reial, 311.
MASDOVELLES, Lluís de, del braç militar, 388, 450, 542.
MASMITJÀ, Pere, guarda del Portal de Mar de Barcelona, 588, 599, 616, 775, 776, 778.
Masnou, el (Maresme), 87.
MASNOVELL, ..., advocat de la ciutat de Barcelona, 462.
Masquefa (Anoia), 512, 521, 796.
MASSÓ, ..., escrivà, 518.
MASTRILLO, García, autor d'un tractat sobre la Majestat, 756.
MATALI, Rafael, mercader, 491.
Mataró (Maresme), 179, 541, 542, 803.
MATES, ..., agutzil de galeres, 297, 298.
MATEU, Pere, mestre de cases, 553.
MAURELL, Gerònim, 96.
MAURICI, Gerònim, 725.
Maynar (Aragó), 71.
MECA, Francesc, del braç militar, 634, 635, 636.
MECA, Frederic, del braç militar, 40, 66, 73, 107, 152, 155, 251, 286, 343, 447, 629, 635, 637, 771.
MECA, Marianna, 857.
MECA, Valentí, pagès de la parròquia de Rajadell, 193, 711.
MECA I DE CLASQUERÍ, Miquel, del braç militar, 37, 49, 53, 69, 80, 81, 82, 90, 94, 95, 99, 103, 106, 109, 110, 114, 115, 116, 117, 127, 137, 140, 142, 152, 156, 182, 227, 338, 720, 721.
MEDINA, Jaume, ciutadà de Barcelona i botiguer de teles, 450.
MEDINA DE LAS TORRES, duc de, tresorer del Consell d'Aragó, 433, 438, 753, 754.
MEDINA I DE CARDONA, Gerònima de, 857.
MEJÍA, Fernando, 856.
MEMORANSÍ, vegi's MONTMORENCY
MENDOZA, Joan Jaume, tauler i receptor del General en Tortosa, 658.
MENDOZA, Pedro de, comanador de la Santa Creu de Sant Joan, 327.
MENESCAL, Miquel, llibreter, 374, 746, 775, 777.
Menorca, 316, 317, 492, 823.
MENSA, Joan, secretari del duc de Lerma, 713.
MENSA, Nicolau, escrivà regi, 725, 726.
MER, ... de, 93.
MER, Jaume, doctor en dret i assessor del General, 766.
MERCER, ..., conseller cinquè de Barcelona, 437.
MERCER, Antoni, tauler de Tarragona, 772.
MERLÈS I DE MALLA, Andreu, del braç militar, 389, 464, 808..
Messina (Itàlia), 348, 489.
MESTRE, Gerònim, pintor, 485, 730.
MESTRE, Joan, privat de l'ofici de tauler del General de la vila d'Esterri d'Àneu, 341, 656, 771, 772.
MESTRE, Valentí, pagès de la parròquia de Rajadell, vegi's MECA.
MESTRE CORRETJER, Francesc, notari regi i ciutadà de Girona, 587.
MIERES, Tomàs, autor d'un tractat jurídic, 757, 815.
Milà (Itàlia), 52, 62, 241.
MILLARS, Francesc, obrer de Barcelona, 519.
MILLARS, Pere de, del braç militar, 14, 264.
MILLET, Francesc, doctor en dret, 547.
MILSOCOS, Joan, deutor del General, 353.
MINGUILLA, Gerònim, home de la vila de Verdú, 429.
MIQUEL, ..., del braç militar, 338, 493.
MIQUEL, Bernat, donzell, germà de Francesc Miquel i Pol, del braç militar, 107, 152, 200, 464, 542, 581.
MIQUEL, Bernat, fill d'Eulàlia Miquel, 856.
MIQUEL, Eulàlia, 856.
MIQUEL, Gerònim, ciutadà de Barcelona i obrer de la ciutat, 218.
MIQUEL, Gerònim, del braç militar, 578.
MIQUEL, Miquel, del braç militar, 450.
MIQUEL I POL, Francesc, comanador de l'orde de Sant Joan de Jerusalem i capità de la galera capitana del General, del braç militar, 99, 104, 105, 174, 186, 200, 211, 241, 248, 350, 400, 426, 437, 440, 444, 455, 486, 489, 496, 522, 557, 604, 636, 712, 725, 749, 755, 779.
MIR, Jaume, assessor de la visita del General, 370, 437, 470, 481, 482, 485, 488, 571, 572, 574, 577, 580, 583, 586, 589, 595, 609, 634, 636, 638, 640, 641, 746, 748, 755, 765, 767, 812, 813, 814, 820, 843, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860.

MIRALLES, Sebastià, del braç militar, 435, 542.
MIRÓ, Antoni Miquel, tauler de Granollers, 773.
MIRÓ, Miquel, cirurgià de Barcelona i obrer de la ciutat, 318.
MIRÓ, Tomàs, tauler del General de Ginestar, 772.
MITJAVILA, Jaume de, ciutadà de Barcelona i sobrecollidor del General en la part de Ponent, del braç militar, 2, 410, 634, 635, 637.
MITJAVILA, Joan Pere, notari de Sant Joan de les Abadesses, 455.
MITJAVILA I FRANQUESA, Francesc, doctor del Reial Consell, 191, 351, 485, 513, 514, 764, 795.
MÒDICA, comte de, 367.
MODOLELL, Bartomeu, 808, 857.
MOET, Pau, advocat fiscal del General i conseller segon de Barcelona, del braç reial, 8, 15, 16, 17, 31, 77, 103, 104, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 117, 126, 318, 417, 418, 671, 672, 675, 678, 687, 688, 695, 696, 700, 702, 808.
MOHET, vegi's MOET.
Moià (Bages), 135.
MOIÀ, Francesc de, lector de textos sagrats i frare franciscà del convent de Barcelona, 658, 659.
MOIXÓ, Alexandre, banquer de Barcelona, 190.
MOIXÓ, Francesc Alexandre, del braç militar, 94.
MOIXÓ, Galceran, del braç militar, 94.
MOIXÓ, Gerònim, banquer de Barcelona i deutor del General per la bolla de Tarragona, 190, 400, 498, 749, 750.
MOIXÓ, Gerònim, mercader de la vila de Cervera, 529, 781.
MOIXÓ, Joan, mercader i ciutadà de Barcelona, 375, 428, 497, 498, 505, 506, 513, 529, 752, 753, 769, 780, 781, 795.
MOLERA, Francesc, fill de Gaspar Molera i veedor de les galeres, del braç militar, 251, 400, 465, 740, 774.
MOLERA, Gaspar, àntic diputat o oïdor i veedor de les galeres, del braç militar, 422, 427, 430, 464, 495, 496, 657, 715, 734, 740, 749, 765, 766, 767, 768, 770, 865.
MOLINA, Francisco de, cambrer del lloctinent, 177.
Molinillo (Castella), 604, 605, 608, 854, 855.
MOLLET, Pere, ajudant de l'agutzil de la Inquisició pres en els càrcers reials, 7, 13, 670, 671, 673, 674, 676, 677, 679, 680.
Mollet del Vallès (Vallès Oriental), 612.
MONFAR, Joan Baptista, del braç reial, 542.
MONFAR I SORS, Esteve, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 2, 5, 10, 31, 54, 73, 81, 82, 83, 87, 94, 103, 104, 106, 109, 110, 111, 112, 113, 126, 129, 135, 136, 137, 140, 142, 143, 671, 672, 675, 678, 687, 688, 696, 700.
MONFAR I SORS, Francesc, canonge de la Seu de Lleida i visitador del General pel braç eclesiàstic, 48, 167, 169, 173, 174, 175, 703, 704, 705, 706.
MONFAR I SORS, Montserrat, del braç reial, 9, 89, 127.
MONSUAR, Francesc, canonge i hospitaler de la Seu de Tortosa, del braç eclesiàstic, 337, 338, 339, 343, 351, 382, 384, 386, 391, 393, 397, 398, 399, 401, 402, 412, 449, 521, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 750, 755.
MONSUAR, Gerònim de, del braç militar, 53, 316.
MONT, Joan del, tauler del General en la ciutat de Lleida, 450.
MONTADA, Joan, bandoler de la companyia de Perot Rocaguinarda, 67.
Montalegre, cartoixa de (Barcelonès), 129.
MONTALT, ..., capità de galió, 108.
MONTALT, Pere, burgès de Perpinyà, 434, 435.
MONTALT, Joaquim, del braç reial, 90, 156.
MONTANELLA, ..., assessor del General, 437, 488, 499, 755, 765, 782.
MONTANER, vegi's MUNTANER.
MONTARGULL, Miquel de, del braç militar, 164.
Montblanc (Conca de Barberà), 409, 822. -**Bolla de,** 498, 781.
MONTBUI, Llorenç de, del braç militar, 36, 51, 58, 60, 64, 99.
MONTBUI, Onofre Llorenç de, del braç militar, 36, 47, 53.
MONTCADA I GRALLA, Joan de, arquebisbe de Tarragona, 138, 140, 196, 244, 263, 325, 326, 348, 463, 464, 466, 467, 478, 585, 586, 788, 792, 793, 846, 847.
MONTCAU, ..., home de Tagamanent, 328, 329.
MONTCLAR, senyor de, 634, 635.
MONTELEÓN, duc de, 31, 109, 110, 198, 293, 298, 445, 447, 448, 495, 509, 684, 763.
MONTELLA, vegi's MONTANELLA.
MONTERREY, comte de, 519.
MONTFORT, Francesc, del braç reial, 425.
MONTGAI, Gerònim de, veguer de Tortosa, 251, 252.
Montjuïc (Barcelonès), 237, 442.
Montmaneu (Anoia), 139, 140.
MONTMORENCY, duc de, 434, 436.
MONTOJA DE CARDONA, ..., regent del Consell de Sicília, 526.
MONTPALAU, Jaume, del braç militar, 338.

MONTRABEIG, ..., francès del Llenguadoc, 436.
MONT-RODON, Gerònim de, del braç militar, 464, 604.
MONT-RODON, Domingo de, del braç militar, 14, 51, 68, 164, 283, 369, 389, 401, 435, 439, 464, 493, 542, 544, 560, 562, 567, 575, 578, 584, 592, 604, 666.
MONT-RODON, Miquel Joan de, agutzil reial del Principat, 322, 325.
Montserrat (Baix Llobregat), **monestir de,** 32, 132, 857. -**Frares de,** 98.
MONTSERRAT, Francesc de, del braç militar, 588, 604, 778.
MONTSERRAT, Gerònim, doctor en dret, 456.
MONTSERRAT, Pere, guarda del portal nou de Barcelona, 775, 776.
MONTSERRAT I RUFET, Pere, ciutadà de Barcelona i assessor del General, 196, 197, 198, 588, 711.
Montsó (Aragó), 48, 302, 552, 673, 675, 679. -**Corts de,** 76, 101, 190, 573, 695, 708, 760, 796, 811, 812, 815, 821.
MONTSÓ, Miquel, 808.
Montsonís (Noguera), **senyor de,** 393.
MORA, ..., fill de Montserrat Mora, del braç reial, 256.
MORA, ..., visitador del General, 323.
MORA, Bernat, del braç reial, 94.
MORA, Gerònim, del braç militar, 164.
MORA, Gerònim, del braç reial, 99, 276.
MORA, Jaume, doctor en medicina de Barcelona i visitador del General, del braç reial, 306, 361, 362, 728.
MORA, Jaume, prevere de l'església de Barcelona, 868.
MORA, Miquel, del braç militar, 540, 562, 567.
MORA, Miquel, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 346, 435, 493, 575, 578, 601, 604.
MORA, Montserrat, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 94, 108, 114, 116, 127, 130, 137, 140, 142, 144, 146, 151, 152, 180, 184, 188, 189, 191, 199, 200, 202, 206, 210, 211, 213, 220, 221, 226, 227, 228, 238, 241, 245, 248, 250, 256, 257, 259, 260, 263, 264, 265, 268, 270, 276, 283, 285, 286, 289, 293, 299, 301, 303, 307, 311, 312, 313, 316, 317, 327, 328, 329, 331, 337, 342, 346, 435, 493, 495, 521, 542, 575, 578, 617, 619, 621, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 637.
MORA, Nicolau, prevere i capellà de la galera patrona de Catalunya, 485.
MORA D'ALMENAR, Gerònim, del braç militar, 164.
MORADELL, Domingo, del braç militar, 5, 14, 68, 71, 286, 311, 358, 369, 435, 450, 464, 465.
MORADELL, Francesc de, del braç militar, 14, 36, 164, 401, 439, 465.
MORADELL, Miquel, del braç militar, 51.
MORADELL, Vicenç de, capità d'una companyia de soldats, 151, 379.
MORAGUES, Cristòfol, cap d'esquadra de les galeres del General, 230.
MORAGUES, Francesc, porter reial, 7, 546, 641.
MORAGUES, Joan, canonge de Vic, del braç eclesiàstic, 79, 107, 114, 186, 401.
MORATÓ, Salvador, gerrer, 775.
MORELL, Jaume, tauler de Falset, 773.
MORELL, Baltasar, doctor en dret i advocat del General, 6, 16, 22, 60, 73, 75, 77, 103, 104, 106, 107, 109, 110, 111, 121, 126, 149, 157, 485, 513, 514, 669, 671, 682, 690, 695, 696, 700, 702, 764, 795.
MOSTARÓS, Antoni, doctor, del braç reial, 362, 666.
MUÇA, esclau sarraí, 199.
MUNTADA, Domingo, del braç militar, 2, 5.
MUNTANER, ..., ciutadà de Barcelona, del braç militar, 32, 36.
MUNTANER, Bonaventura de, donzell domiciliat a Cervera i oïdor militar, 305, 308, 311, 312, 313, 316, 317, 318, 323, 326, 327, 330, 332, 333, 339, 340, 341, 343, 344, 346, 347, 348, 349, 350, 353, 354, 359, 361, 362, 364, 365, 368, 372, 373, 375, 377, 394, 395, 396, 399, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 417, 418, 424, 588, 768, 773, 774, 776, 777, 778.
MUNTANER, Esteve, del braç reial, 114, 116.
MUNTANER, Felip Dimas, del braç reial, 90.
MUNTANER, Francesc, canonge de Vic, del braç eclesiàstic, 306.
MUNTANER, Francesc, del braç reial, 71.
MUNTANER, Gaspar, ciutadà de Barcelona i dos cops conseller en cap de la ciutat, del braç reial, 2, 4, 5, 23, 27, 47, 49, 51, 54, 68, 69, 71, 80, 81, 139, 176, 318, 331, 337, 338, 346, 347, 354.
MUNTANER, Hug, advocat fiscal del General, 355, 370, 376, 381, 404, 746, 748, 751.
MUNTANER, Hipòlit de, doctor en dret del Reial Consell, 351.
MUNTANER, Joan, verguer de la Règia Audiència, 677, 678.
MUNTANER, Josep, del braç militar, 36, 80.
MUNTANER, Josep, del braç reial, 47, 51, 80, 99, 102.
MUNTANER, Josep Miquel, del braç reial, 338.
MUNTANER, Lluís, assessor de la diputació local i col·lecta de Cervera, 770.
MUNTANER, Rafael, burgès de Cervera i oïdor reial de la seva vegueria, 419, 421.

MUNTANYÈS, Antoni, notari públic i ciutadà de Tortosa, 661.
MUR, Josep de, regent de Mallorca, 797.

N

NADAL, ..., del braç militar, 80.
Nàpols (Itàlia), 482. -**Galeres de,** 500, 501, 557. -**Regne de,** 430, 432, 502, 756.
Navarra, 52. -**Regne de,** 208, 434.
NAVARRA, Maria de, esposa de Pere III de Catalunya, 758.
NAVEL, ... de, ardiaca de Santa Maria del Mar, del braç eclesiàstic, 2, 14, 44, 51, 52, 53, 68, 81, 90, 99, 103, 152, 269, 337, 338, 463, 464.
NAVEL, Eloi de, constructor en les drassanes de Barcelona, 451.
NAVEL, Gerònim de, del braç militar, 52, 53, 58, 60, 91, 93, 194, 388, 390.
NAVEL, Gerònim de, ciutadà i conseller segon de Barcelona, del braç reial, 54, 68, 80, 94, 95, 99, 102, 106, 108, 114, 145, 152, 156, 241, 255, 257, 259, 260, 262, 269, 283, 286, 302, 303, 313, 316, 323, 363, 383, 386, 392, 401, 435, 447, 493, 497, 510, 512, 519, 527, 537, 543, 553, 559, 575, 576, 578, 589, 591, 592, 595, 601, 602, 604, 611.
NAVEL, Julià de, ciutadà de Barcelona i conseller en cap, del braç reial, 33, 39, 45, 50, 127, 138, 140, 144, 146, 152, 155, 156, 164, 166, 173, 206, 227, 234, 235, 266, 285, 296, 360, 366, 392, 395, 402, 413, 431, 438, 452, 457, 459, 460, 464, 465, 468, 470, 513, 521, 528, 529.
NAVES, Francesc, evadit de la presó de la Diputació, anterior sobrecollidor del General en la part de Ponent, 31, 107, 865.
NEBOT, ..., 374.
Negropont, **batlle de,** 12, 33.
NEGROTO, Gerònim, cavaller genovès arrendador dels drets de galeres del General, 317, 318, 326, 341, 342, 349, 350, 351, 354, 366, 367, 368, 372, 374, 377, 400, 555, 718, 719, 749, 767, 769.
NICOLAU, Francesc, conseller segon de Barcelona, del braç militar, 164, 383, 464, 465, 542, 544.
NICOLAU, Joaquim, del braç militar, 5, 114, 152.
NICOLAU, Pau, del braç militar, 269.
NICOLAU, Pau Francesc, del braç militar, 152.
NOGUERS, Esteve, monjo i candeler del monestir de Sant Pere de Besalú, del braç eclesiàstic, 546, 666, 667.
NOGUERES, Antoni, braser de Mataró, 542, 803.
NOGUÉS, Esteve, vegi's NOGUERS.
NOGUÉS, Francesc, doctor en dret i advocat del General, 31, 207, 336, 671, 672, 675, 678, 687, 688.

O

OCARO, Felip d', regent del Consell de Sicília, 526.
Oix (Garrotxa), 148, 149, 701.
OIX, Cristòfol d', del braç militar, 578.
OLIBA, Antoni, doctor del Reial Consell i advocat fiscal del rei, 710, 756, 757, 762.
OLIVARES, comte d', 624, 637, 638, 639, 644, 859, 860.
OLIVELLA, Luc d', del braç militar, 53, 114.
OLIVELLES, Benet, tauler del General a la vila de Caldes, 129.
OLIVER, Gerònim, guarda del General, 139, 433, 588, 775, 776, 778.
OLIVER, Joan, manyà, 775.
OLIVER, Miquel, del braç militar, 36, 263, 338, 464.
OLIVER I BOTELLER, Francesc d', abat de Poblet i diputat eclesiàstic, 771.
OLIVERA, Joan, del braç militar, 94.
OLIVERA, Ramon d', del braç militar, 389, 403.
OLIVERES, Francesc, canonge de la Seu de Girona, 771.
OLLER, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 47.
OLLER, Francesc, 856.
OLLER, Jaume, ciutadà honrat de Barcelona, 540.
OLLER, Pau, notari, 863.
OLLER, Pere, mercader i conseller quart de Barcelona, 267, 400, 433, 460, 462, 491, 588, 656, 775, 776, 778.
OLLERS, Gerònim d', ciutadà honrat de Barcelona i assessor de la visita del General, del braç reial, 23, 68, 80, 81, 82, 95, 99, 146, 149, 155, 156, 171, 172, 176, 181, 182, 183, 191, 210, 211, 212, 220, 245, 257, 259, 260, 262, 265, 276, 285, 286, 293, 297, 302, 303, 304, 372, 377, 387, 389, 396, 404, 447, 450, 457, 460, 465, 493, 542, 671, 672, 675, 678, 708, 751.
OLLERS, Pere d', del braç reial, 413.
OLMERA, Francesc, del braç eclesiàstic, 152.
OLMERA, Joan d', germà del diputat eclesiàstic, del braç militar, 68, 69, 95, 96, 188, 189, 237, 252.
OLMERA, Ramon d', comanador hospitaler de Vilafranca del Penedès, després de Térmens, i diputat eclesiàstic, 165, 166, 177, 181, 184, 188, 189, 190, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 215, 216, 221, 225, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 237, 239, 240, 244, 245, 246, 248, 252,

253, 254, 255, 297, 709, 710, 711, 712, 713, 722, 734, 736, 737, 739, 740.
OLMERA I SARROVIRA, Ramon d', donzell domiciliat en la vegueria de Girona i oïdor de comptes del braç militar, 68, 107, 165, 166, 181, 189, 192, 196, 198, 199, 206, 215, 216, 226, 228, 229, 237, 238, 240, 248, 249, 254, 255, 259, 267, 273, 274, 275, 276, 282, 284, 285, 287, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 298, 300, 302, 305, 306, 709, 710, 711, 714, 732, 737, 772.
OLORDA, Miquel Amat d', del braç militar, 542.
Olot (Garrotxa), 409.
OLUJA, Francesc d', prior de Catalunya de l'orde de l'Hospital de Sant Joan, del braç eclesiàstic, 12, 188, 189, 202, 213, 240, 306, 546.
OLUJA, Francesc d', degà de Lleida, del braç eclesiàstic, 363, 575, 578.
OLUJA, Francesc d', del braç militar, 99.
OLUJA, Joan d', senyor de Cellers, del braç militar, 634, 635.
OLZINA, ..., escrivà, 677, .
OMS, ..., advocat fiscal, 864.
OMS, Anton d', fill de Ramon d'Oms, del braç militar, 36, 199, 313.
OMS, Berenguer d', gendre i nebot de Ramon d'Oms, del braç militar, 36, 152, 155, 198, 200, 218, 251, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 315, 334, 347, 434, 435, 464, 465, 599, 601, 604, 607, 610, 614, 615, 617, 619, 622, 624, 627, 628, 629, 630, 632, 633, 634, 635, 636, 712, 714, 715, 728.
OMS, Bernat d', del braç militar, 36, 155, 324, 464, 465, 634, 635, 637.
OMS, Francesc d', del braç militar, 338.
OMS, Joan d', doctor en drets i notari, 67.
OMS, Joan Lluís d', canonge de la Seu de Tarragona, 201, 203, 205, 206, 211, 212, 220, 221, 226, 227, 239, 247, 268, 269, 283, 285, 286, 289, 293, 297, 299, 713, 728.
OMS, Mariana d', muller de Ramon d'Oms, 199.
OMS, Miquel d', cavaller, senyor de Sant Jordi i conseller terç de Barcelona, del braç militar, 36, 71, 80, 89, 91, 107, 126, 133, 152, 155, 181, 234, 235, 241, 251, 255, 257, 258, 273, 274, 275, 283, 286, 308, 309, 311, 326, 329, 331, 354, 377, 380, 388, 425, 439, 447, 448, 450, 455, 464, 562, 567, 579, 589, 592, 596, 616, 639, 647, 661, 749, 843, 849, 850, 851.
OMS, Ramon d', general de les galeres del Principat, 47, 48, 50, 71, 145, 157, 158, 160, 198, 200, 201, 230, 245, 249, 313, 426, 427, 496, 497, 689, 700, 701, 708, 712, 779, 780.
OMS I CABRERA, Bernat d', del braç militar, 464.
ONES, Francesc d', del braç militar, 94.
ONES, Joan, del braç militar, 99.
OÑATE, comte d', ambaixador reial a Alemanya, 255.
Orà (Algèria), 253, 299.
ORCÚS, Onofre, receptor del General de Barcelona pel dret de galeres, 410.
ORIAS, Bernat, tauler del General en la vila d'Aitona, 771, 773.
ORIOL, Francesc, ciutadà honrat i doctor en dret, 863.
ORIOLA, Agustí, 434.
ORÍS, Francesc d', del braç militar, 94, 99, 102, 103, 104, 107, 211, 255, 257, 259, 260, 262, 264, 283, 285, 286, 297.
ORLANDÉS, Antonio, secretari del Consell d'Aragó, 717.
ORLAU, Arnau d', notari i ajudant de l'escrivà major del General, 430, 725, 746, 775.
ORPÍ, Mateu, fuster, 482.
ORPÍ, Miquel, notari i sobrecollidor del General de les parts de llevant i ponent, 35, 46, 66, 78, 89, 118, 133, 146, 167, 177, 189, 198, 209, 236, 295, 299, 308, 318, 331, 343, 349, 356, 362, 365, 372, 385, 391, 403, 408, 411, 422, 429, 434, 442, 448, 455, 483, 495, 510, 519, 531, 548, 560, 561, 588, 606, 612, 649, 741, 746, 775, 776, 778.
ORRÏES, Nicolau, privat de l'ofici de tauler del General de la vila d'Aitona, 341.
ORTIZ, Domingo, secretari reial, 49, 50, 88, 693.
ORTONEDA, Jaume, doctor en medicina, 671, 672, 675, 678.
OSONA, comte d', 324, 347, 348, 486, 487, 488, 489, 501, 532, 639, 643, 644, 645, 646, 647, 779, 780, 860.
OSUNA, duc d', 426, 429.
OSUNA, duquesa d', 482.
OSORI, ..., frare agustinià, 334.
OTESTOR, Miquel, ciutadà de Tortosa, 706.
OVELLER, Llorenç, pagès del lloc de Sant Llorenç de Salanca i guarda ordinària del General, 530.

P

PAGA, ..., canonge, 463, 465.
PAGÈS, Melcior, ciutadà i conseller de Barcelona, 87, 317, 318, 333, 365, 368, 371, 381, 423, 477, 505, 512, 551, 583, 588, 650, 659, 660, 661, 739, 740, 742, 743, 746, 776, 778, 789, 791, 867.
Palamós (Baix Empordà), 58, 81, 200, 348, 350, 351, 508, 723, 789.
PALAU, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 269.

PALAU, Ermengol, frare del braç eclesiàstic, 542.
PALAU, Joan, 567.
PALAU, Miquel, notari públic de Perpinyà i escrivà major de la visita del General, 436, 470, 481, 767, 768, 770, 771, 773, 774, 775, 779.
PALAU, Onofre, mercader i conseller de Barcelona, 671, 672, 675, 678.
PALAU, Rafael, notari de Perpinyà, 530.
Palerm (Sicília), 789, 790, 791.
Pallars, el, 148, 409, 739. -**Marquesat d'**, 193. -**Taula de,** 535, 551, 577.
PALLARS, Miquel Gerònim de, home de Ribera de Cardós, 193, 711.
PALLARS, Julià de, del braç militar, 53, 68, 80, 255, 261, 338, 435, 721.
PALMA, Antoni de, prior del covent de Sant Gerònim de l'Ebron, 403.
PALOU, Enric Amat de, 353.
PALOU, Magí, soldat i cap d'esquadra de la galera capitana del General, 386, 387, 456.
PALOU, Miquel, vegi's PALAU.
Pals (Baix Empordà), 445.
PANIAGUA, cardenal, 299.
PAPIÓ, ..., del braç reial, 415.
PARDINA, Baltassar, 719.
PARDINA, Francesc, del braç militar, 464, 604.
Pardo, el (Castella), 335, 405, 407, 438, 445, 647, 860.
París (França), 434, 436.
PARNISSIO, Marco Antonio, sicilià, 367.
Pasanas (França), 436.
PASCOT, Josep, frare del monestir de Francesc de Paula de Barcelona, 471.
PASTOR, Antoni Joan, alcaid de la casa de la Inquisició, 7.
PASTOR, Josep, del braç reial, 164.
PASTOR, Pere Pau, escrivà major i secretari de la casa del Consell de Cent, 3, 4, 8, 15, 16, 17, 641.
PASTRANA, duc de, 651, 717.
PAU V, papa, 236, 295, 325, 341.
PAU, Gaspar, corredor públic jurat de Barcelona, 530.
PAU I DE ROCABERTÍ, Francesc de, ambaixador davant el rei, del braç militar, 15, 47, 464, 465, 528, 655, 685, 687, 862.
PAZ, Bartomeu de la, pintor, 364.
PEDRALBES, Galceran Sever, notari de Barcelona i conseller de la ciutat, 129, 138.
PEDROLA, Pau Benet, conseller cinquè de Barcelona, 383.
PEDROLO I CARRERES, Gerònima, muller de Francesc Pedrolo i Destorrent, 480.
PEDROLO I DESTORRENT, Francesc, proveïdor de les galeres, 668, 734.
PEGUERA, Andreu de, 857.
PEGUERA, Bernat de, defensor del General, del braç militar, 41, 47, 51, 53, 80, 139, 144, 152, 241, 251, 255, 262, 264, 338, 464, 465, 491, 546, 636, 714, 774, 776.
PEGUERA, Francesc de, cavaller de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, del braç eclesiàstic, 391.
PEGUERA, Galceran de, àntic diputat o oïdor, del braç militar, 41, 103, 107, 109, 138, 152, 184, 265, 338, 422, 491, 588, 619, 621, 622, 623, 624, 625, 627, 629, 630, 632, 634, 635, 636, 657, 776, 777, 865.
PEGUERA, Gerònim de, regent de la vegueria de Barcelona, del braç militar, 5, 14, 68, 108, 144, 152, 251, 316, 328, 337, 338, 352, 389, 401, 435, 438, 668, 869, 870.
PEGUERA, Gerònim de, doctor en medicina, 409.
PEGUERA, Guerau de, del braç militar, 36, 54, 155, 251, 389, 629, 630, 634, 635, 637.
PEGUERA, Joan de, del braç militar, 14, 36, 80, 88, 99, 108, 114, 152, 155, 255, 263, 316, 337, 338, 389, 390, 396, 403, 447, 450, 464, 544, 588, 601, 602, 604, 607, 610, 617, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 627, 634, 635, 636, 777.
PEGUERA, Lluís de, defensor del General, 729, 777.
PEGUERA, Miquel de, monjo i síndic del monestir de Sant Cugat del Vallès, 28, 162.
PELEGRÍ, Bernat, pres en els càrcers reials de Barcelona, 390, 391
PELEGRÍ, Jaume Joan, cambrer del monestir d'Arles i oïdor eclesiàstic, 165, 166, 181, 189, 190, 192, 196, 197, 198, 199, 202, 215, 216, 226, 227, 228, 229, 234, 240, 248, 250, 254, 255, 257, 267, 276, 282, 284, 285, 287, 289, 291, 292, 293, 294, 296, 302, 305, 306, 338, 709, 710, 711, 715, 731, 732, 736, 737.
PELEGRÍN, Domingo, home de Saragossa pres als càrcers reials de Barcelona, 368, 392, 448, 449, 472, 481, 763.
PELLISSER, Jaume, 809.
PELLISSER, Marc, tauler del General de Lleida, 772.
PELLISSER, Pere, ciutadà de Barcelona i sobrecollidor del General de la part de llevant, 340, 410, 411, 649
PELLISSER, Rafael, notari del General de la vila de Perpinyà, 422.
PEÑARANDA, duc de, 717.
PEÓ, Perramon, tauler del General de Miravet, 771.
PERALTA, vegi's SERRALTA.
Perapertusa (França), **castell de,** 434.
PERAPERTUSA, Anton de, del braç militar, 435, 447, 465.
PERE II DE CATALUNYA, 77, 695, 758, 796.

PERE III DE CATALUNYA, 468, 469, 568, 569, 573, 672, 673, 675, 678, 679, 758, 759, 811, 812, 818, 820, 821, 822, 823, 826, 831, 834, 838, 839, 842.
PERELADA, comte de, 89, 92.
PÉREZ, Francesc, prevere, 650.
PÉREZ, Miquel, secretari i escrivà del lloctinent, 177, 237, 322, 325, 332, 358, 378, 379, 403, 432, 436, 442, 444, 449, 451, 452, 456, 457, 458, 459, 482, 486, 487, 488, 491, 492, 510, 511, 515, 516, 517, 518, 551, 553, 554, 568, 570, 605, 648, 650, 655, 656, 660, 748.
PÉREZ DE BANYATOS, Josep, regent del Consell Suprem d'Aragó i visitador dels oficials reials, 83, 84, 119, 120, 131, 132, 148, 317.
PÉREZ MANRIQUE, Lucas, regent del Consell Suprem d'Aragó, 119, 120, 131, 132, 142, 148, 218, 255, 267, 279, 281, 317, 347, 402, 433, 438, 457, 487, 495, 514, 515, 521, 527, 540, 562, 571, 717, 726, 750, 753, 754, 756, 764, 796, 803, 810.
PERLÉS, Joan, guarda del General a Balaguer, 579.
Perpinyà (Rosselló), 74, 91, 247, 255, 301, 302, 303, 304, 409, 433, 434, 436, 516, 826. -**Batlle de,** 301, 303. -**Castell de,** 357, 435. -**Confraria dels militars de,** 435. -**Cònsol primer de,** 434. -**Cònsols de,** 303. -**Diputació local de,** 517, 561. -**Exèrcit de,** 91. -**Síndic de,** 301, 302.
PERRAMON, Pere Tomàs, tauler de Mora, 731, 770, 773.
PERROY, Francesc, canonge de la Seu de Tortosa, del braç eclesiàstic, 479, 666.
PEXAU, Agustí, del braç militar, 391, 393.
PEXAU, Agustí, del braç reial, 49, 51, 54, 68, 71, 77, 80, 81, 82, 87, 103, 106, 109, 114, 121, 153, 155, 156, 157, 158, 401.
PEXO, ..., 298.
PI, Benet, receptor de la bolla de Barcelona, 410.
PI, Galceran, albaraner del General, 433.
PI, Gaspar, notari de Perpinyà, 586.
PI, Jaume, mercader i albaraner del General, 108, 395, 433, 436, 588, 742, 743, 772, 775, 776, 778.
PI, Rafael, tauler de Sant Feliu de Guíxols, 496, 561.
Piera (Anoia), 856.
PIMENTEL I HOSTALRIC, Alonso, capità de cavalleria, 241, 857.
PINEDA, ..., advocat fiscal, 677, 680.
PINEDA, Jaume, assessor de la visita del General, 426.
PINEDA, Pere, assessor de la visita del General, del braç reial, 5, 54, 198, 346, 432, 434, 435, 710.
PINÓS, Bernat de, president del braç militar, 47, 49, 73, 80, 81, 82, 89, 99, 152, 154, 155, 162, 188, 201, 202, 206, 211, 238, 240, 241, 246, 247, 261, 283, 311, 380, 388, 413, 457, 460, 464, 465, 467, 471, 521, 575, 578, 591, 809.
PINÓS, Bernat Galceran de, 434.
PINÓS, Francesc de, del braç militar, 316, 337, 347, 389, 447, 464, 465, 493, 604.
PINÓS, Joan de, general de les galeres de Catalunya, 199, 200, 249.
PINÓS I SANTCLIMENT, Pere de, del braç militar, 51, 53, 59, 61, 80, 155, 241, 464, 465.
PINYOL, ..., assessor del General, 190, 708.
PIQUER, Bartomeu, receptor del General a Perpinyà, 35, 411, 547.
PIQUER, Gabriela, 857.
PIQUER, Onofre, tauler del General en la taula de Perpinyà, 772.
PITXALIN, sarraí propietari d'una nau apresada per les galeres del General i del rei, 202, 203.
PLA, Pau, canonge de la Seu de Barcelona i oïdor de comptes del braç eclesiàstic, 1, 24, 49, 54, 81, 82, 83, 87, 99, 116, 127, 130, 137, 146, 152, 206, 305, 308, 311, 312, 313, 316, 317, 318, 323, 326, 330, 332, 333, 341, 344, 347, 348, 349, 350, 353, 354, 359, 361, 362, 373, 377, 394, 395, 399, 408, 410, 412, 414, 416, 417, 418, 419, 424, 463, 464, 563, 582, 583, 584, 768, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 779, 809, 843, 844, 845.
PLA, Pere, canonge de la Seu de Barcelona i assessor del General, del braç eclesiàstic, 49, 99, 315, 328, 330, 331, 334, 335, 347, 369, 395, 402, 437, 439, 470, 475, 480, 488, 499, 504, 521, 528, 529, 532, 533, 563, 605, 651, 665, 667, 668, 748, 755, 765, 782, 800, 801, 804, 855, 869.
PLA, Pere, mercader i ciutadà de Tarragona, 864.
PLA DE MONTORNÈS, Joan, del braç militar, 14, 747.
PLA I DE CADELL, Francesc, donzell domiciliat a Barcelona i diputat del braç militar, 54, 283, 328, 337, 346, 356, 369, 372, 376, 383, 389, 425, 435, 464, 465, 493, 596, 604, 667.
PLAÇA, Pere, mercader, 863.
PLANA, ..., cònsol de la ciutat de Tarragona, 408.
PLANELLA, Emanuel de, donzell, senyor de Talamanca i oïdor militar, 1, 41, 42, 43, 45, 59, 67, 117, 166, 683, 685, 686.
PLANELLA, Gaspar de, del braç eclesiàstic, 479.
PLANELLA, Gispert de, del braç militar, 152, 286, 302.
PLANELLA, Joan Francesc, del braç militar, 155.

PLANELLA, Lluís de, donzell fill de l'oïdor militar, del braç militar, 2, 5, 7, 68, 91, 99, 107, 109, 114, 117.
PLANELLA, Miquel, privat de l'ofici de tauler del General de Vilanova de la Barca, 341.
PLANELLA, Pere de, del braç militar, 255, 464, 465.
PLANES, Bernardí, negociant, 658, 862.
PLANES, Felip, ciutadà de Barcelona i arrendador de la bolla de Tàrrega, 134.
PLANES, Francesc, doctor en medicina i diputat local de la vila i col·lecta de Perpinyà, 189, 190, 707, 708, 732, 733, 734.
PLANES, Josep, tauler de la Bisbal, 773.
PLANES, Sadurní, del braç militar, 241.
PLANSÓ, Rafael, mestre de cases, 133.
PLANTÍ, Felip, doctor en dret i assessor del General, del braç reial, 425, 458, 470, 479, 488, 499, 533, 535, 536, 543, 545, 609, 650, 658, 667, 668, 765, 782, 800, 804, 866, 869.
POBLA, Esteve, ciutadà de Barcelona i escrivà, 308, 356, 359, 363, 364, 365, 396, 399, 406, 408, 411, 412, 422, 423, 481, 482, 483, 484, 509, 525, 527, 746, 763, 775.
POBLA, Francesc, escrivà i ciutadà de Barcelona, 336, 549, 550, 551.
POBLA, Gerònim, canonge de Barcelona, del braç eclesiàstic, 463, 465, 542.
POBLA, Josep, regent la reial tresoreria, 564, 565, 575.
POCURULL, Pere, paborde i canonge de la Seu de Barcelona, 26, 268, 269, 463, 464.
POL, Gerònim, del braç militar, 144, 164.
POL, Miquel, donzell, del braç militar, 5, 36, 47, 51, 53, 68, 80, 94, 95, 107, 114, 117, 152, 155, 164, 241, 251, 255, 272, 283, 286, 302, 314, 328, 337, 346, 360, 369, 388, 401, 435, 439, 447, 600, 607, 636, 648.
PONCES, Cristòfol, receptor de la taula de la vila de Tàrrega, 772.
PONS, ..., comissari reial, 157.
PONS, Baptista, del braç militar, 54.
PONS, Benet, del braç militar, 152.
PONS, Gerònim, canonge, del braç eclesiàstic, 236, 302.
PONS, Gerònim de, del braç militar, 94, 97, 108, 152, 155, 241, 251, 255, 262, 263, 286, 575, 592.
PONS, Gispert de, del braç militar, 94.
PONS, Josep, del braç militar, 94, 417, 592, 604, 636.
PONS, Miquel, del braç militar, 14, 79, 155.
PONS DE MALLA, Gerònim, del braç militar, 94.
PONS DESPUJOL, Francesc, del braç militar, 155, 417, 418.
PONS DE VILANOVA, Francesc, visitador del General, 706.
PONS I FORNELLS, Bernat de, del braç militar, 155, 241, 848.
PONSIC, Antoni, canonge de la Seu d'Elna i jutge dels processos del General, del braç eclesiàstic, 425, 426, 434, 752, 765, 767.
PONSIC, Joan, apotecari de Barcelona i conseller cinquè de la ciutat, 318.
PONT, Bartomeu, síndic de la ciutat de Girona, 300, 301.
Ponts (Noguera), 10.
Portella, la (Berguedà), **abadia de,** 28, 31, 32, 48, 49, 63, 64, 71, 131, 685, 688, 780.
PORTUGAL, Frederic de, lloctinent reial al Principat, 217.
POZO, Lluís, mercader i ciutadà de Barcelona, ajudant del racional del General, 151, 199, 353, 505, 583, 725, 775, 776, 778.
PRADA, Honorat, 96.
PRAT, ... de, assessor del General, 318, 462, 690, 695, 700, 702, 708.
PRAT, Joan Gaspar de, donzell i obrer de Barcelona, del braç militar, 60, 73, 75, 77, 121, 126, 146, 152, 179, 190, 207, 211, 317, 318, 319, 321, 322, 333, 349.
PRAT, Nadal de, jutge de reclams i assessor de la Capitania General, 267, 268, 269, 270, 724.
Prats de Molló (Vallespir), 74.
PRATS, Gaspar de, cel braç militar, 262.
PRATS, Gregori, 720.
PRATS, Ignasi, principal de les bolles de Figueres, 400, 749.
PRATS DE BIGUES, Gerònim. del braç militar, 447.
PRATS DE BIGUES, Miquel, del braç militar, 164, 186, 269.
PREIXENS, Pau, apotecari de Barcelona, 460.
Puerto de Santa Maria (Castella), 182.
PUIG, Antoni, notari públic de Mataró, 542, 803.
PUIG, Francesc, canonge de Tortosa i advocat fiscal del General, 114, 185, 190, 193, 708, 709, 711.
PUIG, Gerònim, del braç reial, 215.
PUIG, Lluís, donzell i conseller terç de Barcelona, del braç militar, 2, 5, 14, 17, 36, 47, 51, 53, 58, 62, 94, 95, 96, 108, 114, 118, 144, 152, 155, 164, 184, 185, 186, 241, 273, 283, 286, 301, 311, 318, 369, 370, 384, 390, 400, 408, 439, 447, 464, 563, 564, 566, 567, 569, 571, 578, 603.
PUIG, Miquel, oficial del regent de la vegueria de Barcelona, 671, 672, 675, 678.
PUIGAGUT, ..., home de Tagamanent, 328, 329.
Puigcerdà (Baixa Cerdanya), 159, 409, 563, 826. -**Taula de,** 483.

PUIGDESALIT, Josep, del braç militar, 401, 464.
PUIGDESALIT, Gabriel, del braç militar, 14, 54, 68, 164.
PUIGJANER, Francesc, del braç militar, 493.
PUIGJANER, Miquel, 721.
PUIGJANER, Pau, mercader, 349.
PUIGMARÍ, Pere de, abat de Sant Miquel de Cuixà i canceller, del braç eclesiàstic, 203, 204, 205, 211, 366, 381, 382, 384, 425, 431, 457, 460, 463, 464, 472, 483, 492, 493, 712, 752, 765.
PUIGMITJÀ, Jaume, doctor en dret del Reial Consell, 96.
PUIGMITJÀ, Mònica, 808.
PUIGSEC, Joan, notari i escrivà, 365, 422, 775.
PUIGSEC, Montserrat, tauler de Cotlliure, 731.
PUIGVERD, Bernat, notari públic de Barcelona i escrivà del braç militar, 37, 121, 126, 199, 223, 700, 702.
PUIGVERD, Gerònim, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 54, 80, 94, 99, 108, 144, 146, 157, 204, 211, 212, 213, 214, 220, 227, 251, 253, 256, 262, 270, 299, 311.
PUIGVERD, Joan, privat de l'ofici de tauler del General de la Granja, 341.
PUIGVERD, Montserrat, notari i escrivà major de la general governació, 231, 518, 715.
PUJADES, Jaume, doctor en dret i assessor del General, 458, 470.
PUJALT, Salvador, privat de l'ofici de tauler del General d'Anglesola, 341.
PUJOL, Agustí, escultor i ciutadà de Barcelona, 482.
PUJOL, baró del, noble francès, 434.
PUJOL, Miquel, tauler del General de Balaguer, 772.

Q

QUADRES, Jacint, pagès de la parròquia de Sant Andreu de Gurb, 555, 558.
QUER, Magí, notari de Barcelona i escrivà major del General, 61, 62, 70, 78, 158, 159, 241, 250, 255, 265, 271, 279, 293, 294, 295, 300, 722.
QUERALT, Cristòfol de, canonge de Tarragona, del braç eclesiàstic, 47, 49, 59, 61, 62, 65, 69, 71, 72, 75, 99, 100, 114, 126, 127, 131, 132, 153.
QUERALT, Guillem, tauler de la vila d'Alcover, 772.
QUERALT, Joan de, entretingut de les galeres del General, 654.
QUERALT, Lluís de, propietari de la Torre de Sant Feliu, terme de Talarn, 649.
QUERALT, Pau, sots-veguer de Barcelona, 480.
QUIASTROSA, Nicolau, 809.
QUIASTROSA, Pere, 809.
QUINTANA, Francesc, 808.
QUINTANA, Josep, advocat fiscal del General detingut pel virrei, del braç militar, 6, 20, 33, 35, 37, 41, 77, 81, 85, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 127, 131, 143, 151, 169, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 193, 220, 222, 249, 275, 282, 285, 290, 294, 295, 313, 314, 315, 321, 323, 324, 325, 349, 350, 368, 588, 669, 681, 689, 695, 696, 705, 710, 724, 729, 730, 732, 733, 743, 744, 746, 774, 776, 777.
QUINTANA, Josep Miquel, procurador fiscal de la visita del General, del braç reial, 465, 498, 768, 780.
QUINTANA, Miquel, del braç militar, 14, 591.
QUINTANA, Miquel, burgès de la vila de Perpinyà i visitador del General, del braç reial, 80, 152, 153, 155, 369, 401, 425, 435, 465, 481, 505, 506, 507, 604, 752, 765, 767.
QUINTANA, Miquel, ciutadà honrat de Barcelona, del braç reial, 542, 555.
QUINTANA, Pere, fill i hereu de Miquel Quintana, deutor del General, 410.
QUIROS, Cristobal Bernardo de, inquisidor, 671, 672, 674, 675, 677, 678, 680.

R

RABADÀ, esclau de la galera capitana del General, 78.
RABELLA, Jacomo, mercader genovès habitant de Barcelona, 525, 526, 527, 766, 767.
RAFAEL, Joan, notari, 778.
RAJADELL, Lluís de, del braç militar, 36, 71, 152, 155, 283, 302, 389, 464, 624, 625, 627, 630, 635.
RAMON, Antoni, músic, 775, 777, 778.
RAMON, Bernat, 19.
RAMON, Josep, advocat fiscal i escrivà major de la visita del General, 6, 8, 22, 106, 110, 126, 130, 355, 430, 468, 471, 496, 516, 543, 545, 619, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 637, 658, 667, 668, 669, 682, 689, 700, 767, 866, 869.
RAMON, Montserrat, visitador del General i jutge de cort, 485, 513, 514, 553, 558, 563, 564, 567, 666, 764, 795.
RASET I DE TRULLÀS, Gerònim de, ciutadà de Girona, oïdor reial, 1, 167, 504, 686.
RASSO, esclau de galeres, 724, 725.

READOR, Jaume, guarda extraordinari, 189, 190, 707, 708, 733.
REART BURGÈS, Josep, 434.
REBOLLEDO, Francesc de, del braç militar, 53, 68, 94, 95, 99, 152, 164, 464, 465.
REBOLLEDO, Godofré de, del braç militar, 311.
REBOLLEDO, Joan de, del braç militar, 14, 71, 99, 114.
REBOLLEDO, Leudòmia de, vegi's GIRÓN I DE REBOLLEDO.
REGÀS, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 14, 107.
REGÀS, Pau, del braç reial, 68, 116, 464.
REGÀS, Jaume, procurador fiscal del General, 15, 16, 17, 47, 133.
REGUER, ..., doctor en dret i assessor del General, 121, 126, 700.
REGUER, Francesc, 434, 753.
REGUER, Pere de, del braç militar, 14, 152, 164, 346, 401, 464, 544, 627, 629, 630, 634, 635.
REGUER I MARGARIT, Joaquim de, del braç militar, 36, 51, 54, 71, 94, 95, 99, 107, 152, 155, 269, 283, 389, 391, 401, 434, 435, 439, 464, 465, 493, 542, 544, 578, 591, 592, 604, 614, 615, 616, 617, 618, 620, 621, 627, 631, 632, 645, 647, 648.
REGULLOSA, ..., frare de l'orde dels predicadors, 105.
REIG, Benet, tauler del General suspès, 341.
REINALT, Antoni, abat de la Portella i prior de Sant Pau, 590, 592, 596, 599, 601, 602, 603, 607, 617, 619.
REINALT, Josep, passamaner, 665.
REIX, Benet, tauler del General de Millars, 772.
REQUESENS, Rafael, 343.
RESENDRE, Joan de, 718.
RESENDRE, Pau de, 718.
REVERTER I D'ESTRUC, Miquel, notari i ajudant de Pere Pau Vidal, 193, 194, 195, 196, 199, 714.
REYNOSA, Emanuel, frare de l'orde de la Santísima Trinitat, 539.
RIALP, Francesc, asaonador i ciutadà de Barcelona, 530.
RIAMBAU I DE VALLSECA, Miquel Joan de, del braç militar, 311, 721.
RIBELLES, Gaspar Ponç de, del braç militar, 5.
RIBERA, Joan, assessor del General, 543, 574, 577, 580, 583, 723, 724, 804, 812, 813, 814, 820, 843, 845, 846, 847, 853, 854.
RIBES, Francesc Pere, del braç reial, 666.
RIBES, Miquel de, del braç militar, 2.
RIBES I DE RIU, Francesc, burgès de la vila de Perpinyà, del braç reial, 164, 434, 465, 530, 546, 586, 599, 601, 602, 619, 621, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 637.
RIBES I DE TERRADES, Pere Pau de, donzell domiciliat en Girona i visitador del General, del braç militar, 306, 307, 318, 323, 361, 362, 728.
RIBOT, Antoni, home de la vila d'Esterri d'Àneu, 656.
RIERA, Bartomeu, mercader de Barcelona, 460, 462.
RIERA, Jaume, guarda del palau reial de Barcelona, 775, 777, 778.
RIERA, Joan, tauler del General en la vila de Guissona, 772, 848.
RIERA, Lluís, verguer de la Règia Audiència, 185, 674.
RIERA, Pere, canonge de la Seu de Barcelona, 162, 236.
RIERA, Rafael, notari de Barcelona i procurador fiscal del General, 170, 198, 199, 200, 548, 549, 550, 560, 612, 613, 649, 706, 804, 805, 808, 809, 855, 856, 858, 861.
RIFÓS, ..., ardiaca i canonge de la Seu de Barcelona, 463, 464, 601, 619, 625, 635.
RIGÓS, Antoni, criat de Blay Gil de Frederic, 489, 490.
Ripoll (Ripollès), 409. -**Abat de,** 47, 48, 121, 685. -**Monestir de,** 28, 493, 780.
RIPOLL, Antoni Acasi de, donzell domiciliat a Barcelona, cunyat de Francesc Bru i advocat fiscal del General, 20, 22, 31, 110, 126, 170, 548, 549, 561, 658, 681, 682, 689, 700, 706, 745, 866.
RIU, Jaume, 771.
RIU, Pau, mercader i receptor de la bolla de Barcelona, 410.
Riudoms (Baix Camp), 207.
RIUS, comte de, noble francès, 434.
RIUS, Joan, 775.
RIUS, Gabriel, mercader i conseller quart de Barcelona, 318, 353, 749.
ROBAU, Pere, negociant i tauler del General de Begur, 500.
ROBLES I DE LEÓN, Alvaro de, habitant de Barcelona, 727.
ROCA, Antoni, tauler del General de Calella, 772.
ROCA, Josep, jutge de la règia cort, 108, 130, 485, 513, 514, 528, 764, 795.
ROCABERTÍ, Diego de, del braç militar, 347, 464.
ROCABERTÍ, Guerau de, 806.
ROCABERTÍ, Guillem de, del braç militar, 54, 99, 152, 155, 176, 562, 567, 604, 621, 622, 625, 627, 635, 636.
ROCABERTI, Miquel de, del braç militar, 592, 604
ROCABERTÍ, Pere de, marit d'Anna Sapila, 805.
ROCABERTÍ I DE PAU, Francesc de, ambaixador davant Felip II, 7, 29, 31, 609.
Rocafort (Bages), **síndic de,** 770.

ROCAFORT, Felip, burgès de la vila de Berga, 481, 482.
ROCAFORT, Miquel, notari de la vila de Berga, 482.
ROCAGUINARDA, Perot, cap de bandolers, 67.
RODERS, Francesc, 808.
RODÓ, Miquel, burgès de la vila de Perpinyà i agutzil extraordinari, 449.
RODRÍGUEZ, Miquel Joan, ciutadà i notari públic de Barcelona, 668, 889, 870.
ROGER, Baptista, del braç militar, 464.
ROGER, Joan, canonge, del braç eclesiàstic, 261, 369, 463, 465, 578.
ROIG, Andreu, advocat fiscal i patrimonial i vice-canceller del consell d'Aragó, 49, 50, 88, 113, 119, 120, 132, 142 148, 218, 220, 221, 226, 227, 246, 247, 255, 267, 279, 281, 317, 347, 366, 402, 433, 438, 446, 449, 457, 487, 495, 507, 508, 509, 514, 515, 521, 527, 540, 562, 571, 604, 606, 693, 717, 725, 750, 753, 754, 755, 764, 789, 796, 803, 810, 854.
ROIG, Francesc, burgès de Perpinyà, 586.
ROIG, Gerònim, doctor en dret i en medicina, 409.
ROIG, Pere, sacristà i canonge de la Seu de Girona, 666.
ROIG I DE MENDOZA, Francesc, jutge de cort, 242.
ROL, Pere Pau, batifuller, 561.
ROLEA, Damià Arnau de, porter reial, 446.
Roma (Itàlia), 48, 49, 52, 62, 148, 168, 195, 325, 357, 430, 431, 673, 675, 678, 791. -**Síndic del General de,** 325.
ROMÀ, ..., pagès assaltat pels bandolers, 129.
ROMANÍ DE BLANES, Cristòfol, 78.
ROMEU, Bernat, ciutadà honrat de Barcelona, del braç reial, 5, 8, 9, 12, 17, 21, 22, 25, 26, 28, 33, 34, 36, 45, 47, 62, 68, 71, 75, 79, 80, 87, 95, 116, 117, 120, 143, 152, 155, 156, 162, 168, 169, 176, 178, 180, 181, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 249, 250, 253, 257, 258, 259, 263, 264, 269, 270, 271, 273, 287, 288, 299, 302, 303, 304, 310, 311, 312, 313, 316, 324, 327, 328, 329, 331, 337, 338, 348, 354, 355, 356, 358, 369, 382, 383, 384, 388, 389, 390, 393, 398, 402, 703, 704, 706, 725.
RONYÓ, Joan, 721.
ROS, Jaume, patró de la galera capitana de Catalunya, 375, 427.
ROS, Jaume, tauler del General de la vila de Cotlliure, 771.
ROSSELL, ..., mestre i ciutadà de Barcelona, 126.
ROSSELL, Joan Francesc, ciutadà honrat de Barcelona i doctor en medicina, 615, 616, 617, 618, 620, 621, 631, 646.
ROSSELL, Josep, monjo de Sant Cugat del Vallès, 298.
ROSSELL, Miquel Joan, mercader, 410, 497.
ROSSELL I GASSOL, Jaume, donzell domiciliat en Tarragona i visitador del General, del braç militar, 306, 721.
ROSSELL I GASSOL, Onofre, donzell i procurador reial per Tarragona, 863.
Rosselló, **comtat del,** 13, 63, 64, 131, 149, 301, 357, 436, 486, 658, 667, 668, 732, 823, 826, 865. -**Governador del,** 691, 692. -**Vegueria del,** 691, 692.
ROSSELLÓ, Nicolau, tauler de la vila de Cambrils, 734, 742, 743, 772.
ROSSO, Pau del, canonge, del braç eclesiàstic, 338, 463, 464, 578, 581, 585, 592, 599, 601, 604, 607, 610, 617, 619, 620, 622, 624, 625, 629, 630, 634, 635, 636.
ROTLLAN, Miquel, jutge de la règia cort, 11, 12, 13, 14, 17, 26, 27, 91, 339, 452, 518, 528, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 679, 680.
ROURE, Antoni, notari públic de Barcelona i procurador fiscal de la règia cort, 319, 559, 560, 674, 804, 805, 808, 809.
ROURELLES, ..., home de Tagamanent, 328, 329.
ROVIRA, Francesc, ciutadà de Tortosa, del braç reial, 306.
ROVIRA, Miquel, prohom de la confraria de mestres d'aixa de Barcelona, 210.
ROVIRA, Pere, mercader, receptor de la taula de la bolla de Barcelona, 410.
ROVIRA, Pere, sastre de Barcelona, 460, 462.
ROVIROLA, Rafael, conseller, 710.
RUBAU, Pere, suspès de l'ofici de tauler del General de la vila de Begur, 341, 731.
RUBÍ, ..., del braç militar, 311.
RUBÍ, Francesc Pere, assessor del General, del braç reial, 429, 437, 458, 470, 488, 499, 532, 609, 650, 651, 657, 755, 765, 782, 800.
RUBÍ, Miquel, burgès de Puigcerdà i guarda del portal de Sant Antoni de Barcelona, 588, 775, 776, 778.
RUBÍ, Rafael, tauler del General de Puigcerdà, 772.
RUBÍ I COLL, Rafael, burgès de la vila de Puigcerdà resident a Barcelona i oïdor del braç reial, 70, 90, 159, 169, 170, 172, 211, 212, 353, 359, 385, 473, 478, 492, 505, 551, 565, 569, 587, 588, 597, 669, 705, 706, 707, 746, 771, 775, 776, 777.
RÚBIES, Àntic, monjo i almoiner d'Arles, 70.
RUBIÓ, Gerònim, cavaller, advocat de la ciutat de Barcelona i conseller segon de la ciutat, 126, 138, 214, 259, 264, 266, 293, 700.
RUBIÓ, Miquel, del braç militar, 542, 578, 604.

RUÍZ, Joan, prevere i tauler d'Ascó, 773.

S

Sabadell (Vallès Occidental), 329, 749. -**Batlle de,** 329. -**Coll de,** 329, 749.
SABATER, Baptista, del braç militar, 80, 99, 450, 635.
SABATER, Felip, frare de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem i caporal de les galeres, del braç eclesiàstic, 490, 491, 493, 495, 501, 502, 508.
SABATER, Francesc, comanador de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem i caporal de les galeres de Catalunya, del braç eclesiàstic, 159, 249, 263, 308, 341, 348, 350, 375, 400, 426, 432, 437, 438, 439, 440, 485, 486, 489, 522, 557, 657, 668, 749, 755, 773, 779, 789, 869, 870.
SABATER, Pere, del braç militar, 68, 435, 439, 464.
SABATER, Rafael, escrivà de la vila d'Alcover, 649.
SABATER, Ramon, del braç militar, 493.
SABATER, Ramon, menestral amic d'Antoni Gallart, 183.
SACARÉS, Joan Benet, notari reial, 319, 320.
SACIRERA, Josep, del braç militar, 604.
SACONOMINA, Jaume, canonge de Girona i visitador del General, del braç eclesiàstic, 306, 307, 318, 361, 362.
SACOSTA, Francesc, del braç militar, 401.
SADURNÍ, ..., parroquià de Santa Coloma de Farners, 369, 747.
SAFERRERA, Joanot, 806.
SAFONT, Francesc, del braç reial, 227.
SAFONT, Joan, canonge, del braç eclesiàstic, 11, 14, 23, 49, 54, 55, 57, 79.
SAFONT, Josep, notari públic de Barcelona i procurador fiscal de la visita dels oficials reials, 57, 83, 85, 509, 650.
SAFONT, Rafael, ciutadà i conseller terç de Barcelona, del braç reial, 79, 218, 241, 255.
SAGARRIGA, Francesc, president del braç militar, 71, 80, 91, 152, 155, 251, 283, 286, 298, 337, 388, 389, 393, 401, 447, 450, 521, 528, 619, 620, 622, 624, 625, 627, 629, 630, 632, 634, 636.
SAGARRIGA, Gaspar, del braç militar, 152.
SAGRERA, Antoni, receptor dels fraus del General, 473, 654.
SAGRERA, Jacint, negociant i ciutadà de Barcelona, 654.
SALA, Bartomeu, ciutadà honrat de Barcelona i conseller segon de Barcelona, del braç reial, 5, 47, 51, 54, 68, 69, 70, 71, 80, 86, 91, 93, 95, 99, 107, 108, 120, 126, 135, 142, 152, 155, 157, 158, 159, 173, 176, 177, 178, 179, 181, 186, 188, 189, 191, 192, 201, 213, 241, 267, 273, 275, 279, 283, 286, 293, 295, 302, 308, 311, 316, 317, 324, 328, 333, 334, 337, 338, 346, 356, 359, 368, 369, 370, 376, 386, 388, 389, 401, 406, 421, 429, 431, 435, 439, 447, 450, 452, 455, 456, 457, 459, 460, 464, 465, 472, 473, 475, 477, 478, 480, 481, 483, 492, 493, 500, 505, 518, 519, 529, 536, 542, 544, 563, 568, 575, 577, 583, 586, 588, 590, 595, 604, 666, 669, 670, 694, 732, 745, 763, 774, 776, 777, 799.
SALA, Bernat, advocat fiscal del General i oïdor reial, 6, 22, 60, 117, 121, 126, 132, 198, 217, 229, 243, 355, 370, 396, 404, 458, 470, 543, 545, 555, 571, 572, 574, 577, 580, 583, 609, 638, 667, 669, 682, 690, 700, 710, 711, 746, 748, 751, 782, 812, 813, 814, 820, 843, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860.
SALA, Francesc, del braç militar, 464.
SALA, Francesc, mercader de Barcelona i conseller quart de la ciutat, del braç reial, 193, 218, 232, 238, 250, 389, 592, 626, 711.
SALA, Francesc, prior de Calaf, 546.
SALA, Gerònim, ciutadà de Barcelona i drassaner del General a la ciutat, 271, 359, 530, 536, 588, 641, 668, 746, 774, 776, 777.
SALA, Jaume, cap d'esquadra de la galera patrona del General, del braç militar, 24, 27, 29, 36, 181, 350, 385.
SALA, Jaume, del braç reial, 49, 114, 164
SALA, Jaume, oficial de la bolla, 96.
SALA, Miquel, advocat fiscal i regent la Reial Cancelleria, 179, 485, 513, 552, 558, 764, 795.
SALA DE EURES, Àntic, sobrecollidor del General pel dret de galeres, 410.
SALARÈS, Violant, vídua, 806.
SALAVERDENYA, Francesc de, ciutadà honrat de Barcelona, del braç reial, 94, 435, 479, 503, 567, 575, 578, 619, 621, 624, 627.
SALAVERDENYA, Lluís, ciutadà de Barcelona, del braç reial, 13, 15, 20, 23, 24, 27, 71, 75, 87, 88, 93, 95, 99, 103.
SALAVERT, Gabriel de, del braç militar, 14, 71, 80, 262, 283, 389.
SALAVERT, Miquel, del braç militar, 311.
SALBÀ, Bernat, del braç militar, 14, 95, 152, 256, 337, 393, 542, 575, 578, 589, 592, 604, 649.
SALBÀ I DE VALLSECA, Miquel, regent del Consell d'Aragó, 218, 373, 514, 515, 521, 527, 540, 562, 571, 604, 606, 647, 655, 660, 670, 673, 674, 675, 676, 677, 679, 680, 693, 796, 803, 810, 855, 860, 861, 862, 867.
SALELL, Lluís, ciutadà de Barcelona, 643.
SALEM, Sebastià, canonge de la Seu de Barcelona, 541.

SALES, ..., home de Tagamanent, 328, 329.
SALETA, ..., canonge, 388, 395, 402, 464, 555.
SALETA I SALA, Miquel, canonge de Barcelona, del braç eclesiàstic, 369, 622.
SALETA I SERRA, Sebastià, canonge de Barcelona, del braç eclesiàstic, 152, 155, 305, 463, 547, 574, 862.
SALIES, Lluís, assessor del General, 812.
SALITGES, Gabriel, guarda del General, 433, 588.
SALITGES, Miquel, guarda del General, 775, 778.
SAL·LA, Jaume, argenter, 721.
SAL·LA, Pau, bandoler de la companyia del Trucafort, 129.
SALÓ, Joan, agutzil extraordinari, 143.
Salou (Tarragonès), 657, 863, 865.
Salses (Rosselló), 435.
SALTIRI, Gabriel, guarda del General, 433, 588, 775, 776, 778.
SALVADOR, Gabriel, receptor del General, 207.
SALVADOR, Jacint, mercader i ajudant comú del regent els comptes i racional, 588, 776, 778.
SALVO, Joan de, 427.
SALZEDO, ..., inquisidor, 10.
Sanaüja (la Segarra), 278.
SANÇ, Francesc, nebot del bisbe de Barcelona, 390.
SANÇ, Gervasia, 856.
SANÇ, Lluís, 857.
SANÇ, Lluísa, mare de Lluís Sanç, 857.
SANÇ I CODOL, Lluís de, bisbe de Barcelona, 79, 80, 81, 89, 90, 102, 105, 112, 114, 115, 117, 146, 151, 152, 167, 189, 192, 196, 218, 237, 238, 240, 272, 295, 296, 298, 306, 307, 316, 326, 333, 348, 389, 390, 728.
SANCHEZ DE ÀVILA, Luís, 721.
SANDÍN DE SOTOMAYOR, Llàtzer, vegi's SENTÍN.
SANDIU DE SOTOMAYOR, Llàtzer, vegi's SENTÍN.
San Lorenzo del Escorial (Castella), 22, 119, 120, 122, 131, 132, 255, 267, 433, 445, 495, 696, 754.
SANS, Andreu, sastre i ciutadà de Barcelona, 502.
SANS, Francesc, del braç militar, 5, 7, 14, 33, 47, 51, 53, 55, 59, 61, 62, 65, 89, 118, 121, 137, 146, 856.
SANTACANA, Montserrat, inspector de les obres fetes a les Drassanes, 82.
SANTA COLOMA, comte de, 617, 619, 620, 622, 624, 625, 630, 634, 635, 636, 645.
Santa Coloma de Farners (la Selva), 369, 747.
Santa Creu d'Olorda (Barcelonès), 184.
SANTACRUZ, marquès de, 525.
SANTAGUSTÍ, Balaguer de, prior dels frares descalços, 236.
SANTAMANS, Francesc, porter reial i de la visita del General, 768.
SANTAMARIA, Benet, mercader de Barcelona i receptor del General en la ciutat, 410.
SANTAMARIA, Francesc, abaixador, 775, 777, 778.
Sant Andreu de Palomar (Barcelonès), 223.
Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat), 414.
Sant Celoni (Vallès Oriental), taula de, 658, 662.
Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental), 178. -**Monestir de,** 296, 531, 532, 799, 800.
Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà), 246.
Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat), 7.
Sant Feliu del Racó (Vallès Occidental), 67.
SANT FRANCESC XAVIER, 393.
Sant Joan de les Abadesses (Ripollès), 409.
SANTJUST, Francesc, bisbe d'Elna i diputat eclesiàstic, 1, 8, 41, 61, 62, 65, 67, 116, 118, 160, 166, 176, 180, 202, 206, 287, 288, 303, 306, 492, 682, 683, 684, 685, 686, 721, 728.
SANTJUST, Gerònim, doctor en dret de la Reial Audiència, 130, 132, 134, 136, 218, 254, 351, 482, 485, 507, 563, 564, 567, 666, 764, 795.
SANTJUST, Lucrècia, 805.
SANTJUST, Miquel, 805.
SANTJUST, Violant, 805.
Sant Llorenç de la Salanca (Rosselló), 530.
Sant Llorenç Savall (Vallès Occidental), 67.
Sant Marçal (Vallès Occidental), 368, 371.
Sant Martí de Provençals (Barcelonès), 223.
Santpedor (Bages), 97.
Sant Pere de Galligants (Gironès), **Abat de,** 629, 630, 634, 635, 636.
Sant Pere de Rodes (Alt Empordà), **Abat de,** 116.
Sant Ramon, **galera de,** 118.
Sants (Barcelonès), 8, 138, 453. -**Carnisseria de,** 454.
SANXO, Pere, abat de Ripoll, 28, 32, 46, 48, 49, 57, 59, 63, 64, 131, 434, 441, 492, 493, 625, 627, 629, 630, 634, 635, 636, 684, 686, 780.
SANXO D'ÀVILA, Lluís, 721.
SAOLÍ, Simó, genovès, 719.
SAPILA, Anna, filla de Bernat Sapila, casada amb Pere de Rocabertí, 805.
SAPILA, Bernat, 805.
SAPILA, Clara, mare d'Isabel Sapila, 805.
SAPILA, Isabel, 805.
SAPSA, Catilus de, regent del Consell de Sicília, 526
Saragossa (Aragó), 35, 71, 127, 220, 221, 226, 227, 239.
SARAGOSSA, Josep, del braç reial, 434, 465.

SARDÀ, vegi's CERDÀ.
Sarrià (Barcelonès), 530.
SARRIÀ, Frederic de, canonge, del braç eclesiàstic, 66, 68, 80, 116, 155, 261, 806, 809.
SARRIERA, Francesc, del braç militar, 283, 575, 578.
SARRIERA, Joan, confrare de la confraria de Sant Jordi de la ciutat de Girona, del braç militar, 36, 265, 435.
SARRIERA, Josep, del braç militar, 311.
SARRIERA I D'ERILL, Joana, 806, 809, 856.
SARRIERA I D'OMS, Magdalena, 718, 809.
SARROCA TORRES I DE MARGENS, Isabel, 857.
SARROVIRA, ..., advocat de la ciutat de Barcelona, 462.
SASTRE, Antoni, mestre de cases, 387.
SATALLADA, Constança, 856.
SAURÍ, Magdalena, 856.
SAURÍ, Pere, del braç reial, 144, 152.
SAVALLÀ, comte de, 89.
SAVER, ..., 588.
Savoia, galleres de, 12.
SAVOIA, Filibert de, príncep de Savoia i gran prior de Castella, 118, 130, 140, 148, 151, 160, 165, 178, 179, 180, 181, 192, 200, 202, 208, 209, 217, 229, 245, 438, 483, 484, 501, 702, 712, 714, 715.
SAVOIA, Llàtzer, menescal de Perpinyà, 434, 435.
Segarra, la, 35.
SEGARRA, ..., advocat de la ciutat de Barcelona, 126, 700.
SEGARRA, ..., assessor del governador del Principat, 365.
SEGARRA, Josep, aragonès presoner a Talarn, 142, 148, 157.
Segur (Anoia), 242, 320.
SEGURA, ..., ardiaca de Tortosa, del braç eclesiàstic, 384, 463, 464 .
SENDÍN DE SOTOMAYOR, Llàtzer, vegi's SENTÍN.
SENTÍN DE SOTOMAYOR, Llàtzer, cavaller castellà i criat reial detingut pel virrei, 58, 63, 68, 70, 71, 72, 127, 132.
SENTÍS, ..., doctor promogut a prior de Santa Anna de Barcelona, 49.
SENTÍS, ..., regent del Consell Suprem d'Aragó, 255, 267, 279, 281, 317, 347, 366, 402, 433, 495, 717, 726, 750, 754.
SENTÍS, Joan, bisbe de Barcelona i virrei del Principat, 453, 454, 463, 464, 467, 471, 478, 527, 536, 546, 558, 560, 562, 563, 564, 565, 566, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 579, 580, 581, 582, 583, 585, 586, 587, 589, 591, 592, 593, 594, 598, 599, 600, 603, 604, 605, 606, 608, 609, 610, 611, 614, 615, 616, 618, 627, 631, 637, 638, 644, 645, 647, 648, 649, 650, 651, 653, 654, 655, 656, 660, 666, 788, 792, 793, 810, 811, 812, 813, 814, 819, 820, 843, 844, 845, 846, 847, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 858, 859, 860, 862, 868.
SENTMENAT, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 346.
SENTMENAT, Aleix de, del braç militar, 346, 389, 401, 435, 445, 464, 465, 493, 575, 592, 604.
SENTMENAT, Enric, del braç militar, 434, 493.
SENTMENAT, Galceran de, del braç eclesiàstic, 337, 464.
SENTMENAT, Guillem de, frare de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, 604.
SENTMENAT, Hipòlita de, 720.
SENTMENAT, Isabel de, 718, 720.
SENTMENAT, Jaume de, cavaller, 176.
SENTMENAT, Joan de, del braç militar, 5.
SENTMENAT, Joan de, menor, del braç militar, 95, 99, 315, 337, 389, 401, 435, 542, 604, 624, 630, 634, 635, 637.
SENTMENAT, Miquel de, del braç militar, 5, 94, 105, 107, 152, 269, 302, 386, 395, 402, 401, 413, 432, 435, 447, 450, 457, 459, 460, 464, 465, 495, 496, 508, 510, 659.
SENTMENAT, Ramon de, del braç militar, 464, 465, 493, 578, 592.
SENTMENAT I REQUESENS, Estàsia de, dona de Barcelona, vídua de Miquel de Sentmenat i procuradora general del monestir i convent franciscà de Montsió en Jerusalem, 659.
SENTMENAT I TORRELLES, Miquel de, frare de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, del braç eclesiàstic, 241, 578.
SERAFÍ DE SORRIBES, Galceran, deutor del General per la bolla de Girona, 400, 750.
SERINYANA, Joan, banquer de Barcelona, 190, 721.
SERNA, Ermengol, natural de Còsol (Cerdanya), soldat de la galera capitana del General, 200.
SERRA, ..., canonge, del braç eclesiàstic, 152.
SERRA, Antoni Mateu, collidor de les entrades i eixides del General de la taula de Barcelona, 410.
SERRA, Baptista, 718.
SERRA, Bertran, privat de l'ofici de guarda extraordinària del General a Tarragona, 341.
SERRA, Francesc, 848.
SERRA, Gabriel, bandoler de la companyia del Trucafort, 129.
SERRA, Joan Pau, cavaller i suspès de l'ofici de regent els comptes del General, 282, 368, 744, 746, 747.
SERRA, Marquesa, muller de Joan Pau Serra, 747.
SERRA, Melcior, doctor en medicina, 530.

SERRALTA, ..., frare del monestir de Banyoles, 557, 558.
SERRALTA, Antoni de, presoner a la presó reial de Tortosa, 245, 250.
SERRALTA, Josep, canonge de Vic, del braç eclesiàstic, 479, 545, 546.
SERRANO, ..., frare descalç del convent del Carme, 174, 238, 478.
SERRANO, ..., frare franciscà, 390.
SERRANO, Emanuel, ambaixador reial, 519.
SERRER VERDAGUER, Joan, vegi's VERDAGUER.
SESCASES, Gerònim, ciutadà de Girona i receptor de les bolles foranes de Barcelona, 410.
SESCASES, Josep, donzell i obrer de Barcelona, del braç militar, 27, 80, 92, 104, 106, 117, 118, 155, 212, 250, 286, 304, 369, 464, 493, 511, 540, 542, 562, 567, 575, 578, 581, 591, 592, 604.
SESCOMES I SALLA, Francesc de, del braç militar, 415, 421.
SESSA, duc de, 351, 352, 589, 592, 593, 594, 595, 596, 598, 601, 602, 615, 617, 618, 619, 620, 621, 623, 624, 625, 629, 630, 631, 633, 637, 642, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 859.
SETANTÍ, Joaquim, diputat, 52, 353, 771.
Seu d'Urgell, la (Alt Urgell), 60, 409, 690. -**Taula de,** 455.
Sevilla (Castella), 374.
SICART, Lluís, assessor del General, 196, 197, 198, 710, 711.
Sicília (Itàlia), 341, 342, 349, 350, 366, 373, 377, 490, 491, 492, 494, 514, 525, 554, 658, 758, 766, 767, 768, 795. -**Galeres de,** 557. - **Regne de,** 367, 432, 489, 526, 756, 789. -**Virrei de,** 525, 526.
SILVERI, Bernat, advocat fiscal, 29.
SIMÓ, Gabriel, tauler de Reus, 731.
SINISTIERRA, ... de, del braç militar, 283.
Sitges (Garraf), 269, 270, 272, 273, 277, 281, 723. -**Castell de,** 268. -**Sots-batlle de,** 268.
SOBIRÀ, Maximià, batlle de la vila de Perpinyà pres als càrcers de Barcelona, 264, 266.
SOCÓS, Josep Miquel, del braç militar, 152.
SOLANELL, Carles Pau, escrivà, 536, 547, 562, 614, 640, 643, 647, 649, 650, 654, 656, 657, 661.
SOLANELL, Francesc Pere, del braç militar, 337.
SOLDEVILA, Joan, fuster del General, 738.
SOLER, ..., assessor del General, 170, 177, 193, 198, 219, 249.
SOLER, Francesc, assessor del General, 370, 746, 748, 770.
SOLER, Francesc, del braç militar, 164, 186, 346, 354, 401, 464.
SOLER, Gabriel, adroguer i oficial de la bolla, 96, 588, 775, 776, 778.
SOLER, Gerònim, assessor del General, 22, 31, 41, 70, 75, 77, 113, 114, 117, 126, 190, 203, 211, 213, 214, 224, 226, 227, 228, 682, 688, 689, 695, 700, 705, 708, 709, 710, 711, 732, 743.
SOLER, Lluís, del braç militar, 435.
SOLER, Joan Pere, del braç militar, 439.
SOLER, Pere, doctor del Reial Consell, 126, 181, 482, 485, 508, 513, 700, 764, 795.
SOLER, Pere Benet, 857.
SOLER, Pere Joan de, del braç militar, 377, 388, 401, 464, 465.
SOLER DE PERPINYÀ, ..., assessor del General, 446.
SOLER FERRAN, Joan, notari públic de Barcelona, 460, 463, 671.
Solsona (Solsonès), **bisbe de,** 348.
SOLSONA, ..., malafactor, 178.
SORELL, Bartomeu, ciutadà de Barcelona i agutzil reial, 727.
SORELL, Francesc, receptor de la bolla de Barcelona, 16, 742, 743, 773, 775, 778.
SORRIBES, Joan Felip de, donzell de Manresa i diputat del braç militar, 2, 5, 14, 36, 93, 94, 95, 99, 144, 152, 162, 164, 255, 262, 264, 267, 305, 306, 308, 311, 312, 313, 316, 317, 318, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 335, 340, 341, 342, 343, 344, 346, 347, 348, 349, 350, 352, 353, 354, 359, 361, 362, 366, 367, 373, 375, 379, 386, 393, 394, 395, 396, 398, 402, 406, 416, 417, 418, 419, 422, 424, 457, 460, 464, 465, 467, 528, 542, 544, 768, 773, 774, 775, 776, 777, 779.
SORRIBES, Lluïsa, vídua de Gaspar Isarn, 400, 749.
SORRIBES, Nuri Joan de, 718, 719.
SORRIBES, Pere, diputat local de Berga, 772.
SORRIBES I ROVIRA, Felip de, donzell fill de Joan Felip Sorribes i sobrecollidor del General en la part de Ponent, 311, 337, 338, 369, 386, 389, 401, 414, 415, 432, 435, 447, 450, 458, 459, 464, 486, 544, 575, 578, 588, 604, 746.
SORRIBES I ROVIRA, Francesc de, donzell i sobrecollidor del General en la part de Ponent, del braç militar, 337, 338, 369, 401, 402, 408, 415, 422, 429, 435, 438, 439, 445, 450, 455, 464, 465, 493, 495, 513, 516, 517, 529, 535, 547, 551, 565, 566, 568, 575, 577, 578, 604, 612, 640, 648, 650, 655, 658, 660, 665, 746.
SORS, Joan Andreu, 856.
SOTALELL, Llorenç, 278.
SOVIES, Baldiri Miquel, notari de Barcelona i regent dels comptes del General, 159, 359, 400, 551, 561, 739, 740, 741, 742, 746, 749, 768, 769, 775, 776, 778.
SUAREZ I DE QUIÑONES, Alvaro, tinent de capità general en la frontera de Perpinyà i

comandant del seu castell, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 435.
SUBIRATS, Melcior, porter reial, 547.
SULLÀ, Francesc, del braç militar, 14.
SUNYER, Guillem, 808.
SUNYER, Isabel, 806.
SUNYER, Joan, tauler del General de Batea, 771.
SUNYER, Rafael, comanador de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, 439.

T

Tagamanent (Vallès Oriental), 328.
Talarn (Pallars Jussà), 157, 649. -**Torres:** de Sant Feliu, 649.
TALAVERA, Climent, mercader català resident a Palerm, 512, 789, 790, 791.
TALAVERA, Joan Gerònim, notari públic de Barcelona, 671, 672, 674
TALAVERA, Lluc, conseller quart de Barcelona, 519, 537.
TALIS ..., esclau de la galera capitana del General, 199.
TALLADA, Felip, regent del Consell d'Aragó, 22, 25, 49, 50, 88, 113, 119, 120, 148, 693, 717.
Talladell (l'Urgell), 277, 281.
TAMARIT, ..., del braç militar, 493.
TAMARIT, Andreu, argenter, 349, 775.
TAMARIT, Francesc de, donzell, del braç militar, 14, 37, 47, 114, 144, 155, 186, 251, 264, 302, 346, 369, 372, 388, 450, 458, 464, 510, 570, 572, 575, 578, 580, 589, 591, 592, 604.
TAMARIT, Frederic de, del braç militar, 36, 155, 241, 251, 255, 264, 346, 464, 542, 592, 604.
TAMARIT, Hug de, diputat del braç militar, 164, 227, 241, 346, 348, 352, 389, 390, 401, 447, 504, 512, 540, 544, 588, 771, 777.
TAMARIT, Lluís de, del braç militar, 14.
TAMAYO, ..., predicador de l'orde de Sant Francesc de Pàula, 43, 44, 55.
TAQUÍ, Lluís, cònsol segon de la vila de Perpinyà, 434, 435.
TARNI, Pere, 720.
TARRAGÓ, Francesc, cavaller, del braç militar, 338, 346, 366, 367, 377, 409, 721.
TARRAGÓ, Francesc, mercader i racional del General, 208.
TARRRGO, Joan, del braç militar, 575, 604.
Tarragona (Tarragonès), 103, 129, 133, 138, 145, 177, 207, 245, 406, 407, 408, 411, 433, 437, 440, 521, 731, 754, 755, 760, 779, 796, 822, 823, 847, 864, 865. -**Arquebisbe de,** 20, 103, 681. -**Bolla de,** 133, 353, 400, 428, 498, 505, 749, 752, 781. -**Camp de,** 369, 379, 412, 747. -**Cases:** de Jaume Elra i de Gabriel Salvador, 411; de la ciutat, 407. -**Diputat local de,** 404, 406. -**Drassanes de,** 412.
Tàrrega (l'Urgell), 409.
TAURISSANO, duc de, virrei de Sicília, 525.
TAVERNER, Bernat, banquer de Barcelona, 278.
TAVERNER, Miquel Joan, del braç militar, 54, 99, 396, 401, 435, 450, 464, 479, 546, 575, 578, 592, 604, 625, 629, 630, 634, 635, 637.
TEIXIDOR, Àntic, corder, 775.
TEIXIDOR, Francesc, tauler del General a la vila d'Igualada suspès del seu ofici, 487, 770.
TEIXIDOR DE PUIGNALETOR, Jaume, tauler del General, 731.
TENA, Lluís de, bisbe de Tortosa i diputat eclesiàstic, 305, 306, 311, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 333, 335, 339, 340, 341, 343, 344, 346, 347, 348, 349, 350, 352, 353, 354, 359, 361, 362, 364, 365, 366, 369, 373, 375, 379, 389, 393, 394, 395, 396, 397, 399, 400, 401, 404, 405, 406, 407, 411, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 419, 422, 424, 588, 749, 750, 768, 773, 774, 775, 776, 777, 778.
TERÇA, Miquel, del braç militar, 311.
TERÇA I MECA, ..., tortosí del braç militar, 558.
TERÉS, Onofre, pagès de la ciutat de Balaguer, 579.
TÉRMENS, Damià, brodador, 365.
TERRASSA, Francesc Gerònim, doctor en medicina, 603.
TERRÉ, Bernat, del braç militar, 54, 71, 95, 99, 262, 447, 464, 635, 637.
TERRÉ, Francesc, canonge de la Seu de Barcelona, del braç eclesiàstic, 14, 23, 142, 152, 156, 272, 276, 301, 304, 310, 311, 312, 313, 316, 31, 336, 337, 338, 343, 346, 369, 383, 431, 438, 445, 447, 457, 459, 460, 463, 464, 491, 503, 531, 504, 542, 582, 583, 584, 591, 843, 844, 845.
TERRE, Francesc, del braç militar, 152, 464.
TERRÉ, Francesc, sastre i ciutadà de Barcelona, 586.
TERRÉ, Frederic, del braç militar, 36, 99,108, 241, 464, 465.
TERRE, Lluís, del braç militar, 54, 353.
TERRÉ, Magdalena, 769.
TERRÉ DE VILAFRANCA, Joaquim, del braç militar, 14, 36, 54, 389, 393.
TERRÉ I PICALQUERS, Baptista, del braç militar, 36, 144, 152, 311, 338.
Tiana (Maresme), 344.
TIMÓ, Martí, guarda ordinari de la taula del General en la vila de Falset, 649.

TIÓ, Antoni, escrivà major i secretari dels diputats i oïdors del General, 373, 374, 378, 381, 382, 383, 384, 385, 387, 389, 391, 394, 395, 396, 398, 399, 401, 403, 407, 410, 411, 412, 415, 418, 419, 422, 424, 428, 429, 433, 439, 434, 447, 450, 453, 454, 456, 457, 465, 472, 475, 477, 481, 483, 485, 486, 487, 489, 490, 491, 492, 493, 497, 501, 504, 509, 510, 517, 519, 524, 525, 526, 527, 529, 544, 545, 546, 550, 551, 554, 556, 560, 563, 565, 568, 569, 572, 579, 583, 585, 586, 587, 590, 593, 595, 597, 599, 605, 608, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 618, 624, 628, 631, 638, 639, 640, 642, 643, 644, 645, 647, 650, 651, 656, 657, 658, 659, 661, 662, 665, 666, 752, 753, 763.
Tivenys (Baix Ebre), 239, 241.
TOLEDO, García de, virrei de Catalunya en època de Felip I, 461, 762, 820.
TOLEDO, Pedro de, cinquè marquès de Villafranca, 215.
TOLÓ, Guillem de, malafactor francès, 189, 190, 707, 708, 732.
Tolosa de Llenguadoc (França), 436.
Toluges (Rosselló), 547.
TOMÀS, Antoni, inspector de les obres fetes a les Drassanes, 82.
TOMÀS, Maties Joan, ciutadà de Tortosa resident a Barcelona i diputat reial, 165, 166, 181, 189, 191, 196, 197, 198, 199, 206, 215, 216, 228, 229, 234, 240, 248, 254, 255, 259, 264, 267, 273, 274, 275, 276, 282, 284, 285, 287, 289, 290, 291, 294, 296, 300, 302, 305, 306, 710, 711, 713, 722, 732, 737.
TORALLA, Gerònim, del braç militar, 264.
TORMO, ..., canonge de Tarragona, del braç eclesiàstic, 80, 81, 82.
TORMO, Josep de, del braç militar, 54, 68, 94, 99, 155, 464, 542, 544, 578, 710.
TORMO, Lluís de, capità de la galera patrona del General, del braç militar, 108, 114, 248, 328, 447, 450, 464, 604, 630, 634, 635, 779.
TORMO, Rafael Joan de, donzell, 546.
TORNER, Gaspar, pagès de la torre de Jaume Regàs, 133.
TORNER, Pere, tauler de Terrassa, 773.
TORRELL, Pere, tauler del General a les viles de Sitges i Vila-seca, 863, 865.
TORRELLES, Francesc, canonge de la Seu de Girona, 745.
TORRELLES, Francesc, del braç militar, 241.
TORRELLES, Gerònim, veedor del lliurament d'esclaus per les galeres reials, 182, 720.
TORRELLES, Ramon, del braç militar, 155.
TORRENT, Joan, tauler del General de Vilaller, 350, 772.
TORRENT, Joan Baptista, donzell de Vilaller, fill de Joan Torrent, 350.
TORRES, Bernardino, del braç militar, 51, 99, 114, 152, 155, 401, 542, 544, 604.
TORRES, Francesc, burgès de la vila de Berga i privat de l'ofici de tauler del General en aquesta vila, 482, 487, 770.
TORRES, Gerònim, del braç militar, 54, 114, 152, 164, 262, 447, 449, 452, 464, 465, 542, 544, 591, 604.
TORRES, Lluís, notari de Barcelona, 524.
TORRES, Rafael, ferrer, 358, 775.
TORRES, Ramon, del braç militar, 465.
TORRES, tresorer del Consell d'Aragó, vegi's MEDINA DE LAS TORRES.
TORROELLA, condemnat a galeres, 500, 501.
TORT, Miquel, del braç militar, 286.
TORT I D'OLUJA, Francesc, del braç militar, 241, 255.
Tortosa (Baix Ebre), 63, 130, 210, 236, 237, 238, 239, 241, 243, 244, 247, 249, 250, 251, 252, 291, 334, 353, 379, 409. -**Bisbat de,** 353, 396, 401. -**Caputxins de,** 333. -**Casa del General de,** 743. - **Corts de,** 785. -**Presó reial de,** 245, 250. -**Veguer de,** 558.
TOTOSAUS, vegi's TUTUSAUS.
TOVAR, Jorge de, 719.
TRAGINER, Francesc, del braç militar, 14.
TRAGINER, Gerònim, procurador de Joan Pau Serra, 368.
TRASFÍ, Antoni, tauler de la Seu d'Urgell, 731.
Tremp (Pallars Jussà), 148, 409, 649. -**Taula de,** 535, 551, 577.
Trencat, pont (Barcelonès), 223.
TRIES, Gerònim, 720.
TRILLA, Gaspar, doctor en medicina, del braç reial, 666.
Trípoli (Líbia), 299.
TRISTANY, ..., menor, del braç reial, 575.
TRISTANY, Francesc, assessor del General, del braç reial, 3, 4, 126, 458, 470, 542, 557, 571, 572, 574, 577, 580, 582, 583, 586, 589, 595, 609, 614, 634, 637, 638, 640, 658, 667, 668, 700, 746, 748, 812, 813, 814, 820, 842, 844, 845, 846, 847, 853, 854, 855, 860, 866, 869.
TROJART, Lluís, notari de Millars, 480.
TRUCAFORT, bandoler, 129, 130.
TRULLAR, Pere Jaume, escrivà, 799.
TURELL, ..., comanador, del braç eclesiàstic, 213, 220, 227.
TUTUSAUS, Gerònim, receptor de la bolla de Barcelona, 410.

U

Uceda, duc d', 717.
Urgell, l', 35. **Bisbe d',** 189, 278, 348.

V

VALDÉS Y LLANO, Fernando, inquisidor, 671, 672, 674, 675, 677, 678, 680.
València (l'Horta), 20, 680.
València, **corts de,** 823. -**Regne de,** 35, 52, 245, 250, 756, 823, 824. -**Virrei de,** 250.
Valladolid (Castella), 74.
VALLALTA, Esteve, mercader, notari públic de Barcelona i sots-síndic de la ciutat, 126, 139, 271, 441, 497, 581, 671, 672, 674, 675, 678.
Vall d'Aran, la, 108, 406.
VALLDEPERES, Jaume, tauler d'Ulldecona, 731.
Vallès, el, 223.
Vallespir, el, 823, 824, 826. -**Vegueria del,** 691, 692.
Vallgornera (Alt Empordà), 856.
VALLGORNERA, Cipió de, del braç militar, 14.
VALLGORNERA I SANTJUST, Francesc de, donzell, senyor dels Bons i regent dels comptes del General, del braç militar, 2, 5, 7, 36, 47, 51, 53, 54, 68, 71, 78, 94, 95, 108, 114, 164, 302, 311, 316, 333, 336, 338, 389, 401, 426, 435, 439, 447, 450, 454, 455, 464, 465, 473, 474, 507, 537, 542, 544, 550, 561, 575, 578, 588, 627, 635, 636, 638, 639, 652, 666, 668, 721, 735, 737, 738, 739, 741, 744, 745, 746, 747, 774, 775, 776, 777, 779.
VALLS, Antoni, porter del defensor de la bolla de Barcelona, 365, 775.
VALLS, Baptista, del braç militar, 439.
VALLS, Bertran, del braç militar, 132.
VALLS, Jaume, canonge, 199.
VALLS, Joaquim vegi's JOAQUIM DESVALLS.
VALLS, Lluís, vegi's LLUÍS DESVALLS.
VALLS, Miquel, comte de Mola, 367.
VALLS I DE SANTCLIMENT, Joaquim, del braç militar, 464.
VALLSECA, Leonard Rafael de, 808.
VALLSECA, Llorenç Rafael de, 808.
VASELLES, vegi's VESELLAS.
VÁZQUEZ, García de, 719.
VEGA, Garcimaso de la, procurador reial, 718, 719.
VELADA, marquès de, 717.
VENDRELL, Andreu, guarda del General, 588, 775, 776, 778.
Ventosilla (Castella), 317.
VERDAGUER, Joan Sever, corredor públic jurat de Barcelona i trompeta del General, 159, 317, 385, 485, 533, 655.
VERGÓS, Baldiri, ardiaca de l'Empordà i canonge de l'església de Girona, 373.
VERGÓS, Francesc Joan de, donzell domiciliat a Barcelona i pagador de les galeres del General, 160, 173, 209, 273, 285, 311, 338, 343, 353, 401, 423, 431, 450, 485, 489, 493, 542, 544, 575, 578, 599, 604, 715, 749.
VERGÓS, Gerònim Francesc de, del braç militar, 80.
VERNAUS, Gerònim, batlle de la vila de Ponts, 10.
VERNET, Domingo, tauler del General de Vinçà, 731.
VERNET, Francesc, mercader i ciutadà de Barcelona, 481, 763, 806.
VESELLAS, Guerau, canonge de la Seu de Girona, del braç eclesiàstic, 327, 329, 548.
VESÍ, Pere, notari de Castelló d'Empúries, 448.
Vic (Osona), 66, 130, 137, 409. -**Bisbe de,** 43, 207, 208. -**Bolla de,** 400, 749. -**Capítol de,** 555, 558.
VICTÒRIA, Baltasar, natural de Montsó candidat a la mestrecolia de Lleida, 32, 48, 49, 57, 121.
VIDAL, Antoni, tauler de Malgrat, 771.
VIDAL, Gaspar, ciutadà de Barcelona, 669.
VIDAL, Joan, mestre d'aixa contractat en la casa de la Diputació, 210.
VIDAL, Joan, receptor de la bolla de Barcelona, 411.
VIDAL, Lluís, clergue de la Companyia de Jesús, 539.
VIDAL, Pere, corder de Barcelona, 516.
VIDAL, Pere Pau, escrivà major del General, 1, 8, 54, 61, 62, 67, 69, 70, 78, 98, 132, 139, 143, 159, 168, 170, 171, 176, 177, 181, 183, 184, 190, 191, 193, 194, 195, 199, 200, 249, 275, 279, 282, 287, 293, 294, 295, 296, 298, 313, 321, 323, 348, 368, 588, 669, 682, 683, 706, 707, 711, 725, 727, 731, 736, 737, 739, 740, 742, 743, 774, 776, 777.
Vielha (Vall d'Aran), 406.
VIETA, Joan, escrivà de Mataró, 542, 803.
VILA, ..., esparter, 58.
VILA, Antoni, 866.
VILA, Gerònim, blanquer de Barcelona, 460.
VILA, Gerònim, del braç militar, 5, 51, 71, 94.
VILA, Josep, del braç reial, 592.
VILA, Onofre, advocat fiscal de la visita i exactor del General, del braç militar, 210, 464, 465, 532, 544, 553, 588, 604, 708, 800.
VILA, Pere, del braç militar, nomenat capità de galeres pel virrei, 164, 485, 486, 489, 542.
VILA, Segimon, del braç militar, 14, 54.
VILADEMANY, Carles, 718.
VILAFRANCA, Miquel de, del braç militar, 54.
Vilafranca de Conflent (Conflent), 91.
Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 272, 277, 281, 409.
VILAGRAN, Guerau, pintor, 485.

VILALBA, ..., comanador, 188.
VILALBA, Francesc, del braç militar, 5, 71, 80, 186, 241, 283, 286, 431, 435, 439, 465.
VILALBA, Joan, habitant de Barcelona, 551,
VILALLARGA, Francesc de, del braç militar, 2, 604, 718.
Vilaller (Alta Ribagorça), 350.
VILALTA, Antoni, paraire i tauler del general de Sant Joan de les Abadesses, 455.
VILALTA, Esteve, sots-síndic de Barcelona, 11.
VILALTA, Helena, mare de Miquel Vilalta, 504.
VILALTA, Miquel, habitant de Barcelona condemnat a galeres, 500, 501, 504.
VILALTA, Pere, diputat local de la col·lecta de Cervera, 770.
VILAMALA, Joan Francesc de, del braç militar, 95, 97, 99.
VILAMALA, Pere, caporal de la galera patrona del General, 230, 233, 245, 246.
VILAMALA I CONANGLES, Joan Francesc de, del braç militar, 99.
VILANA, ..., degà, ardiaca, del braç eclesiàstic, 23, 47, 49, 54, 81, 87, 89, 90, 269, 311, 313, 338, 369, 463, 464.
VILANA, Felip, del braç militar, 464, 604.
VILANA, Francesc, del braç militar, 14, 36, 99, 108, 155, 389, 447, 464, 806.
VILANA, Frederic, del braç militar, 107.
VILANA, Guerau de, 806.
VILANOVA, Diego, del braç militar, 542, 575, 578.
VILANOVA, Francesc Ponç de, donzell domiciliat en Barcelona i visitador del General, 171.
VILANOVA, Jacint, home domiciliat a Perpinyà, 547.
VILANOVA, Joan de, del braç militar, 630.
VILANOVA, Pere de, del braç militar, 631, 634, 635, 636.
VILANZUELA, Joan de, 428.
VILAPLANA, Antoni de, propietari del castell de Copons, 388, 392, 396, 398, 402, 404, 521, 750, 796.
VILAR, Amador, adroguer de Barcelona i dos cops conseller de la ciutat, 218, 250, 519, 537, 538.
VILAR, Francesc, mercader de Barcelona i conseller de la ciutat, 138.
VILAR, Maties, del braç reial, 374, 457, 460, 465, 491, 629, 634, 635, 637.
VILARASA, Blas, comprador d'un esclau de les galeres del General, 300.
VILARDELL, Josep, condemnat a galeres, 500, 501.
VILASECA, ..., ardiaca, del braç eclesiàstic, 269.
VILASECA, Francesc, del braç militar, 36, 44, 47, 152, 155, 164.
Vila-seca de Solcina (Tarragonès), 864.
VILELLA, Francesc, notari públic, 278.
VILELLA, Sebastià, notari de Barcelona i ajudant del racional, 474, 480, 524, 588, 775, 776, 777.
VILETA, Lluís, doctor en medicina i conseller en cap de Barcelona, 87, 612, 613, 645, 646.
VILLANUEVA, Gerónimo de, secretari reial i protonotari, 402, 412, 413, 433, 438, 457, 487, 514, 515, 521, 527, 540, 562, 571, 604, 606, 647, 649, 655, 656, 750, 753, 754, 755, 764, 796, 803, 810, 854, 860, 861, 862, 863, 867.
VILLAR, vegi's MARTÍNEZ DEL VILLAR.
VINYALS, Jaume, abat de la Pau, del braç eclesiàstic, 415.
VINYES, Antoni Joan, familiar de Pere Mollet, capturat en els càrcers reials, 13, 670, 671, 673, 674, 676, 677, 679, 680.
VINYES, Felip, advocat fiscal del General, 60, 75, 98, 170, 172, 190, 249, 301, 302, 322, 323, 362, 499, 543, 545, 572, 574, 579, 596, 616, 639, 690, 706, 707, 708, 716, 723, 724, 782, 792, 843, 849, 851.
VINYES, Miquel, doctor en dret, 325, 337.
VINYOLA I SACRISTÀ, Pere Antoni, ciutadà de Barcelona i oïdor de comptes del braç reial, 165, 166, 181, 189, 196, 197, 198, 199, 206, 215, 216, 226, 228, 229, 245, 248, 250, 254, 257, 267, 273, 274, 275, 276, 282, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 298, 302, 305, 306, 315, 321, 351, 355, 370, 372, 377, 380, 383, 391, 404, 414, 444, 445, 475, 520, 528, 529, 532, 533, 563, 588, 605, 658, 662, 666, 667, 668, 710, 711, 713, 732, 733, 737, 746, 748, 751, 774, 776, 777, 792, 797, 800, 801, 804, 812, 813, 855, 866, 868, 869.
VIRGILI, Francesc, del braç militar, 338, 493.
VIRGILI, Jacint, canonge de la Seu de Tarragona i diputat local de Tarragona, 657, 863, 864, 865.
VIRGILI, Jacint, criat de Miquel Macip, 490.
VIVANZO, Bernabé de, individu de la cort de Felip II, 684.
VIVER, Joan, advocat fiscal del General, 437, 458, 470, 755.
VIVES, Gerònim, burgès de la vila de Perpinyà i duaner del General, 586.
VIVES, Llàtzer, frare del braç eclesiàstic, 542, 544.
VIVES, Miquel, ciutadà de Girona i oïdor reial, 377, 382, 394, 396, 399, 416, 417, 418, 419, 424.
VIVET, Francesc, del braç reial, 164.

X

XANXÓ, Joan, collidor de la taula de la bolla de Barcelona, 410.
XARLES, notari de la capitania general, 356.
XATMAR, Francesc, del braç militar, 36, 99, 435, 542.
Xerta (Baix Ebre), 239, 241.
XIMENIS, ..., frare de l'orde del Carme, 192, 236.
XIMENIS, Baltasar, cirurgià, 656.
XIMENIS, Jaume, assessor del General, 370, 746, 748.
XIMENIS, Pere, pagador reial, 721.
XORIGUER, Joan, trompeter de la cancelleria reial, 680, 799.

Z

ZAPATA, cardenal, 430, 431.
ZATTI, Simon, resident a Palerm, 489.
ZURITA, ..., comisari reial en la vila de Santpedor, 97.
ZURITA, Gerónimo, àntic cronista, 820.